Universidad de Deusto
Biblioteca

ALBERICUS

SECUNDA

SUPER CODICE

LUGDUNI

1545

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

SECVNDA ALbericisuper Codice.

COMMENTARIORVM
Iuris vtriusque summi practici Domini Alberici de Rosate Bergomensis pars Secunda super Codice, cum Summariis vnicuique tum Legi, tum Paragrapho recenter adie-ctis, & per marginales numeros signatis: summa nunc de-nuo cum industria in lucem emissa.

LVGDVNI,
1545.

BILBAO

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sequuntur Rubrice huius voluminis.

¶Abigeis.201.
Abolitionibus.203.
Acceptilationibus.164.
Accusationibus.181.
Acquir.possessi.104.
Ad.l.come.de adul.190.
Ad.l.come.de fal.196.
Ad.l.cor.de sica.194.
Ad.l.falci.87.
Ad.l.fauiam.de plagiarijs.196.
Ad.l.iul.de ambi.198.
Ad.l.iul.de vi publi.192.
Ad.l.iul.maiest.188.
Ad.l.iul.repetun.192.
Adoptionibus.166.
Ad senatuscon.otficianum.93.
Ad senatuscon.tertull.93.
Ad senatuscon.trebel.85.
Ad turpillianum.203.
Alluuionibꝫ z paludibꝫ z pascuis.114.
Annali exceptione.113.
Appellationibus.129.
Assertione tollenda.102.
¶Bonis autho.iudi.poss.138.
Bonis eoꝝ q morte sibi ꝑsciuerũt.205.
Bonis libertorum.12.
Bonis proscriptorum.204.
Bonis que liberis.96.
Bonis maternis.96.
Bono.possessfm tabulas.16.
Bono.poss.contra.tab.liberti.17.
Bono.poss.contra tabulas quã pretor liberis pollicetur.17.
¶Caducis tollendis.88.
Calumniatoribus.203.
Carbonano edicto.19.
Codicillis.69. Collationibus.20.
Collusione detegenda.102.
Confessis.128.
Conditionibus insertis.83.
Comminationes vel epistolas.127.
Contra.de manumissionibus.102.
Communia delegatis.80.
Communia de successionibus.95.
Communia de vsucapio.104.
Contrahenda vel commit.stip.156.
Creditorem euictionem nõ debere. 166.
Crimine expilate heredi.199.
Crimine peculatus.198.
Crimine sacrilegij.eo.
Crimine stellionatus.200.
Custodia reorum.187.
¶Debitorem vẽditionem pignoris impedire non posse.153.
Diditicia libertate tollẽda.100.
Distractione pignorum.153.
Donationibus.175.
Donationibus,causa mortis.177.
Donationibus que sub modo.176.
Duobus reis stipulandi.158.
¶Edicto diui adri.tolen.64.
Edificijs priuatis.146.
Emancipationibus liberorum.166.
Emendatione propinquorum.194.
Etiam ob chirographariã pecuniam pignus retinere posse.152.
Euictionibus.165.
Exceptionibus.154.
Exceptione rei iudicate.126.
Exhibendis z introducendis reis.187.
Ex quibus causis serui pro premio libertatem accipiunt.101.
¶Falsa cã adiecta legato vl fideic.82.
Falsa moneta.198.
Famosis libellis.201.
Fideicommissis.75.
Fideicommissis libertatibus.100.
Fideiussoribus.161.
Fructibus z litis expensis.125.
Furtis z seruo corrupto.5.
¶Generali abolitione.203.
¶Heredibus instituendis.32.
His que pene nomine.75.
His que sub modo.82.
His qui ante apertas tabulas.91.
His q in poꝫ credito.loco succedũt.151.
His qui a nõ dño manumit.10.
His quibus vt indignis.67.
His qui latrones ꝛc.201.
His qui parentes vel liberos occi.195.
His qui per me.iudi.non appel.137.
His qui sibi ascribunt in testamen.197.
¶Impuberũ z aliꝫ substi.38.
Indicta viduitate tollenda.74.
Infantibus expositis.167.
Infirmandis penis celibatus.178.
Ingenuis manumissis.101.
Ingratis liberis.167. Iniurijs. 200.
In quibus causis cessat longi temporis prescriptio.107.
In qui.cau.pig.tacite cõtrahitur.148.
Institutionibus z substitutionibus.35.
Sẽtẽtijs z iterlocutioibꝫ oim iudiciũ.116.
Sentẽtijs ex periculo recitãdis.116.
Sententijs ꝓfecti ꝓtorio.114.
Sententijs q̃ p eo qꝫ interest ꝓferũt.120.
Sententijs q̃ sine certa quantitate proferuntur.120.
Sepulchro viola.195.
Seruis fugitiuis.2.
Seruis reip.manumittendis.101.
Seruo cõi manumisso.101.
Seruo pignori dato manumisso.eo.
Si aduersus creditorem.107.
Si a nõ cõpetenti iudice.124.
Si antiquior creditor pignꝰ vẽdiderit.151.
Si cõis res pignori data sit.151.
Si de momentanea poss. fuerit appellatum.137.
Si ex falsis instrumentis.127.
Si in cãm iudicati pignus captũ sit. 151.
Si in fraudem ꝓfecti libertis alienatio facta sit. 10.
Si pẽdẽte ap.mortẽ interuenerit.139.
Si per vim vel alio modo.144.
Si pignoris conuentionem minatio secuta non sit.154.
Si pignus pignori datũ sit.152.
Si plures vna sñia fuerint condẽnati.127.
Si quis aliquem testari prohibuerit.67.
Si quis imperatori maledixerit.188.
Si quis omissa causa testamenti.64.
Si res aliena pignori data sit.148.
Si reus vel accusator mortuus fuerit.188.
Si vendito pignore agatur.152.
Si vnus ex pluribus appellauerit.137.
Si vnus ex pluribus hꝰdibus credi.154.
Solonibus.165.Successorio edicto.19.
Suis z legitimis heredibus.92.
¶Tabulis exhibendis.146.
Temporibus appellationum.132.
Testamentis.26.
Testamentaria manumissione.99.
Testamento militis.23.
¶Vindicta libertate.99.
Verborum significatione.72.
Vi bonorum raptorum.200.
Unde vi.140.
Vñ legitimi z vndẽ cognati.19.
Unde liberi.17.Unde vir z vxor.20.
Usucapione pro donato.103.
Usucapione pro dote.103.
Usucapione pro emptore.103.
Usucapione pro herede.103.
Usucapione transformanda.104.
Usuris z fructibus legatorum.85.
Usuris rei indicate.124.
Ut.ſ.certũ tps crialis qõ terminet.203.
Ut in possessione legatorum.92.
Uti possidetis.144.

¶Finis rubricarum.

Lectura singularis z aurea domini Alberici de rosate super scda parte.C.cũ additionibus Sũmarijs z numeris recẽter auctis in qua mira enodãtur.

¶De seruis fugitiuis. Rubrica.
1 Seruus prescribi non potest.
2 Furtum regulare quid sit.
3 Furtum vel fugam suadens an teneatur furto sequuto.
4 Seruus fugiens non tenetur furti actione etiam si sui ipsius furtum faciat.
5 Furtum filio vel vxori suadẽs eo sequuto tenet z nõ ꝓncipalis.
6 Seruus rem peculiarem surripiens fur non censetur ea apud ip sum existente.
7 Furtum sui quando quis facere possit.
8 Affirmatio resultat ex duabus negationibus.
9 Negatio simplex censetur si tres negationes ad idem referãtur.
10 Fuga seruorum quo ad que sit dominis damnosa.
11 Furtum tanꝫ res odiosa de fugitiuo ad erronem nõ extẽditur.
12 Usus rei an reddat eam inusucapibilem.
13 Usus z possessio rei z ipsa res ab inuicem differunt.
14 Hominis liberi furtum non potest fieri.
15 Furtum sine dolo non committitur:z hinc est qꝫ brutum sui ipsius non facit furtum.
16 Seruus fugitiuus quanto tempore dominũ priuet possessione.
17 Dominus quãto tempore priuetur dominio hominis fugitiui.
18 Jus amissum quibus recuperetur remedijs.
19 Jus proprietatis si amittatur quibus remedijs recuperetur.
20 Jus reale in vasallo non habetur sed personale.
21 Remedia petitorij z possessorij pro seruo recuperando vbi possint intentari.
22 Onus probandi in possessorio cui incumbat z cui in petitorio.

Eruũ fugitiuum. Vide azo.in summa z Rofr.circa finẽ libelli de senatusconsulto cuius nomẽ nõ habem⁹ qs locũ hz p seruis fugitiuis. Et gl.z doctores plixe scripserunt circa.l. istã. Ego aũt qꝫ breuius potero transibo. Et primo diuido. l.in tres ptes. Jn pma ponit dicus. Jn scda illatio. Jn tertia illatiõis ratio. Et gl.pma ponit duas lecturas. Cynus tenet scdaz in effectu tñ est eadem cũ pma. Alie etiã lecture colliguntur ex gl.magna metu contrarij.l.in seruorũ.ſ.in qbꝰ causis cessat lõ.tem.ꝓscri.circa cuius cõtrarij solutionẽ multũ laborat gl.† cum non videatur procedere qs hic si de prescriptiõe cũ seruꝰ sit res mobilis in quo prescriptio cadere nõ vr.vt in.l.cõtraria. Sed omissis solutionibus glo.dic qs lex cõtraria non dicit in rebus mobilibus nõ habere locum prescriptionẽ sed dicit qs nõ ẽ necessariũ tractare de ꝓscriptione cum in eis sufficiat vsucapio. Si em vsucapio locum non haberet bene posset locum habere prescriptio vt.ſ.de prescr.xxx. an.l.ſi quis emptionis nõ ergo sine ministro hic adiecit de ꝓscriptione qꝫ cum vsucapio locum habere nõ posset propter vitium furti dubitabat de ꝓscriptiõe z ideo de vtroqꝫ respondet imperator fm Ri.z ista solutio mihi placet.Hũc quãlibet partẽꝓ se declaremus opponendo z querẽdo. ¶Opp.primo ad pmã ptem rei surrepte perdimus possessionẽ vt.l.rem que nobis in pn.ff.de acqui.pos.sed serui fugitiui retinemus possessionẽ vt eo.ti.l.j.ſ.p seruum qui in fuga.ergo nõ facit furtum sui.so.vt in gl.que solutio vera est z colligitur ex textu z glo.d.l.rem que nobis.Quidã tamen dicere voluerũt qs hic erat possessio serui p alĩ apprehẽsa sed hoc nõ dicit lra.† Alij dicũt qs est furtum regulare z cõe vbi cõtrectans differt a cõtrectato z tũc perditur possessio vt.d.l.rem q nobis. Aliud est regulare z singulare qñ contrectans z cõtrectatũ est idẽ vt hic in seruo quo casu etiã tenẽtꝫ possessione fit furtum z sic loquitur hec lex fm Ja.bal.Sed cõtra hoc videt qs etiã in furto regulari retineatur possessio vt.ff.de fur.l.serui z filij.z ideo in furto regulari distinguẽdũ est.aut surripit res a tali qui põt possessionẽ eius interuertere vt filio vel seruo z tũc habet locũ ipsa lex.ij.rñso.z ita ibi colligit in textu. Jtẽ opp.furtũ ꝓhibitũ est iure naturali vt.ff.de fur.l.j.i fi.Sz iure naturali oẽs liberi nascebanꝫ ergo fugiẽdo nõ facit furtũ sui ꝓpter istã oppositionẽ dicit Cy.z Odo.Jr.z W.posuisse hic vnã glo.qs furtum sui facit inquantũ seruus non inquantũ homo:ita qs inquantus homo nõ videret furtũ cõmittere.Sz hoc reprobat Cyn.z dicit qꝫ inquantũ sz furtũ ꝓhibitũ de iure naturali nõ loquitur de iure naturali primeuo quo etiã oĩa erant cõia sed loquit de iuregẽtium vel diuino. Jtẽ opponitur si persuadeo alicui q alꝰ furtus facturus nõ erant qs furtũ faciat furto secuto teneor actiõe furti vt.ff.de ſ.fi.l.sepe.Sed si psuadeo serno vt fugiat z sequat fuga nõ teneor furti.ff.de fur.l.q seruo.ergo ptz qs nõ facit furtus sui. Varie solutiões tradũtur in.l.cõtraria. Cyn.eis omissis dicit fm Jac.de ra.qs in furto regulari q persuadet furtũ vel opem dat furti tenet.at hic loquitur in furto irregulari quo casu nõ tenetur psuasor.vel dic fm dominũ Ol.qs hoc notatur in.l.contraria † qs suadẽs furtũ vel fugam si sequatur tenetur furti quãdo faciens tenetur vt eo.ti.de furtis.l.si is.ſ.fi tu titium.sed seruus † fugiendo lz sui furtũ faciat nõ tũ tenetur furti cũ naturaliter in seipso possit dominũ dãnificare vt.ff.de peculio.sed si dãnus.ſ.si ipse.ergo nec persuadens tenetur z sic loquitur lex cõtraria. Sz contra predictam solutionem videtur.ſ.eo.l.qui seruo.ſ.itẽ placuit z instituta de ob.que ex delictis nascũtur.ſ.hi q.vbi suadẽs † filio suo vel vxori qs furtũ faciant furto secuto tenetur z tamẽ principalis.ſ.filius seruus vel vxor nõ tenetur vt ibi pz ex quo videtur falsum esse qs dictũ est persuadentem non teneri nisi principalis teneatur.Sed dic qs ibi filius seruꝰ z vxor tenebãtur saltem naturaliter vt.ff.de cõdi.inde.l.frater a fratre.sed qñ seruus facit furtum fugiendo non obligatur etiam naturaliter quia sicut dictũ est potest in hoc dommum suum naturaliter dammificare vt.d.ſ.ſi ipse.l.sed si dãnũ.de peculio z ideo suadẽs fugas non tenetur vt in.l.qui seruo. Ol.Jtẽ op.† si seruus surripit rem peculiarem nõ facit furtus ꝓdiu res est apud ipsus vt.ff.de fur. l.interdum.ſ.cũ autem.imo purgatur vitium si res deueniat ad seruum vt.e.l.ſ.si res.ergo quãdiu seruus est apud seipsum non est furtũ.hanc opinionem quidã moderni concedunt qs nõ efficiatur furtiuꝰ nisi demũ cũ est ab alio apprehẽsus vt.ſ.dixi. Sz hoc est cõtra hanc l.que de alterius apprehensione nihil dicit et ideo dicit gl.qs aliud est in rebꝰ peculiaribꝰ vt sꝛio aliud in dominicis vt hic.z rationem diuersitatis reddit Ja.de are.fm Cy. non facit differentiam vtrum seruus surripiat rem dñicã vel peculiarem qz vtroqꝫ casu donec est apud seruum dñs possidet p eum sed rõ est qz res peculiaris est in admiuistratiõe serui z ideo ꝓdiu est penes eũ nõ mutatur statꝰ eius secus est in dñica cuius admiuistratiõe seruus nõ habet z ideo si eam surripiat nõ mutatur eius statꝰ z cõdictio cũ igitur ipse seruus si res dominica fugiendo facit furtũ sui. † Jtem opponitur qs nemo potest contrectare seipsum nec lucrari cũ nemo sit dñs mẽbrorũ suorus vt.ff.ad.l.aquil.l.liber homo.dic qs fit furtũ inspecto damno dñi se subtrahendo sicut si aliam rem domino surriperet ar.ff.de lib. cã.l.qs dicimus.z tali damno subuenit lex ista. Si aũt se precipi taret vel vulneraret qz tali dãno nõ potuit lex subuenire vt pz al le.l.sed si damnũ.ſ.si ipse.ff.de peculio. Jtem op.qs frustra dicatur hic furtum fieri cum non detur actio furti vt.ff.de fur.l.serui z filij.dic qs ꝓdest quo ad impediẽdam vsucapiones z ꝓscriptionem vt dicit glo.z dic qs aliquãdo fit furtũ z res nõ furtiua de quo dic vt notat isti.de obli.ex delicto.ſ.aliqñ. Expedita est ps prima quo ad cõtraria.qstiones oẽs reseruo in fine z transeo ad scdam partem.Op.qs hic sunt due negationes † ex quibꝰ resultare debet affirmatio vt.l.duobus verbis negatiuis.ff.de v.sig. gl.se expedit z dicit qs vna abundat z ista abũdãtia ꝓcedit ad maiorem expressionẽ intentionis loquẽtis vt dicit gl.qs est notabile.Vel dic fs Cy.qs iste due negatiões nõ referũtur ad idẽ sed ad diuersa qz vna refertur ad vsucapionẽ alia ad prescriptionem z repete verbũ habere z ideo nulla abundat nec tũc inducunt affirmationẽ sed demũ qñ ad idẽ referuntur z ꝓbñ in auk. de his qui ingre.ad ap.ſ.si vero neuter.ff.de v̄b.obl.l si quis ista. † Si aũt sunt tres negationes ad idẽ redacte tũc faciũt negationem vt.ff.de here.instit.l.j.ſ.sinautẽ z in auk.de here.z falcidia. ſ.in ordinatum.qz de natura negatiue est negare qs inuenit.cuz igitur due faciũt affirmatiuã tertia superueniẽs ipas affirmationem negat z de hoc dixi.d.l.duobus. Scdo op.qz si debitor surripit libzũ pignoratũ creditori furtũ facit tñ põt vsucapi.vt.ff.de vsuca.l.sequit.ſ.si rẽ.sed supple vt in glos.z rea est furtiua vl potest dici qs ibi fiebat furtũ possessiõis tm hic ꝓprietatis.z ꝓ hoc instit.de obli.ex delic.in principio fm Jac.z Pe.itẽ opp.qꝫ ꝓscriptio non cadit in re mobili vt.l.in seruorum.ſ.in quibus causis cessat longi tem.prescri.z iõ male dicit hic de prescri. multis modis soluit gl.z vltima solutio placet Pe.fm Cy. Ego aũr puto solutionem dñi Ric.quã dixi.ſ.in principio.l.veriorem esse z eã hic recitat Cy.in additionibus.Jtẽ op.qs seruꝰ fugitiuus prescribatur vt.ff.de rei vẽ.l.in bone fidei. So.vsucapi põt ab eo a quo fugit nõ ab eo ad quẽ fugit. Ad tertiam partem opp.qꝫ fuga seruorum † dominis est dãnosa:cõcedatur oppositio qz quã-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tum ad operas predictas est dānosa sed non quantū advsucap. vel prescrip. Itē vera sunt predicta quando ex leui z nō iusta cā secus si ex iusta z graui qz tūcbene nocet dominis fuga seruorū. vt.ff.de his qui sunt sui vel alieni iur.l.ij.§.z dominorū. ¶Dodo transeo ad questiones primo querit gl.nunquid hec lex locū habeat in errone vt furtum faciat sui glo.z azo.in summa.e.in pncipio tenent qz sic ar.ff.eo.l.j.§.pe. Odo.hanc qstionē diffuse hic pertractat z vt tenere cōtrariā opi.qz erro habet animū reuertēdi vt.ff.de edil.edic.l.bouem.§.si seruus. Itē non habet animum lucrandi se in libertate vt.e.ti.qui sit fugitiu⁹.§.j.z.§.illud ergo
11 est furtū vt patet in diffinitione furti.ff.e.l.j. Item furtū † est res odiosa ergo nō extendenda de fugitiuo ad erronem.non obstat prealle.l.j.§.pe.ff.e.qz verū est idem esse in errone z fugitiuo quo ad penā occultantis non quo ad alia z ita concludit Od.aliud in errone quo ad furtū dic tū impediri vsucapionem vt hic nesfuga eius dānosa fiat dño. Sed istud reprobat Cy.fm Ja.qz si nō faceret furtum non impediretur vsucapio qz tūc cessaret prima ratio huius.l.vñ Frā.acc.defendendo gl.dicit qs erro facit furtum sui ratiōe vsus z opere quib⁹ pprium dns z licet nō habeat animum se lucrandi in libertate verū est perpetuam sed;temporalem sic z ideo fit furtū ar.ff.de fur.l.q iumēta instituta de obligatione ex delicto.§.furtū.z.§.placuit Fran.ac.Cy.fm Jac.di-
12 cit hic pendere ab hoc † vtrū vsus reddat rem inusucapibilem z afficiat eam vitio reali vt dicit aut res que rōne vsus subtrahiē recedit a dño contra eius volūtatez pura qz furaris mihi equū pro equitando per vnū diem non animo lucrandi equū hoc casu furtum vsus reddit equū inusucapibilem aut tibi commodaui per vnū diem z tu vteris duobus z hoc casu furtum vsus non facit rem vitiosam hoc probat qz res furtiua purgatur cū redit in potestate dñi vt prealle.l.sequit.§.qs labeo.de vsuca.sed redire non potest qs non exiuit vt.ff.de diuo.l.iul.sequit ergo fm eū licet erro non faciat furtū sui tamen ratiōe vsus idem est in eo qs in fugitiuo z ex predictis dicit posse solui qstio que fit in gl.d.l.q iumenta vtrū estimek vsus tantū vel plena pprietas sed ¶e.predictā distinctionē reprobat qz ita in re cōmodata vltra vsus statutū sicut si a principio surripuisset qz semper fit cōtra dñi volūtatem contrectat possessionem non tamen dicik fieri furtū rei vt.ff.de vsuca.l.sequit.§.fi rem.sic z in furto vsus res non dicik fieri vitiosa sed vsus tantū z sic erro non dicik furtiu⁹ cū possessio nō interuertatur sed vsus.dicit tamen eum non vsucapibilez qz eo ipso qs patik se vēdi mutat propositum z incipit habere animū se domino subtrahendi z sic efficitur fugitiu⁹ z furtum commit titur. ¶Predictam etiam opinionem qs erro nō sit furtiuus tenet
13 Jac.butrigarū dicens † qs vsus possessio rei z ipsa res tria sunt diuersa vt probabik.ff.de acqui.pos.l.naturaliter.§.nihil.z.§.si a non compe.iudi.l.si de proprietate probat bene in.d.§.aliquando. Sed in delictis per respectū ad vnam rem non inferk in alias vt.ff.de iniur.l.eū qui nocentem.ergo furtū commissum ratione vsus non reddit vitiosam rem ipsam vt.d.§.furtū.z.l.q iumenta cum si.z ad hoc facit glo.q est.j.de acqui.pos.l.vitia.vbi si qs licet possessio sit clandestina non tū res. Querūt Odo.z Cy.nunquid hec lex locū habeat in statu libero vī qs non ar.ff.de penis. l.moschis.contrariū tenet cū sit seruus vt.ff.de statuli.l.statuliberi cū si.z lex contraria loquik quo ad pene impositionem vbi minor fit interpretatio vt.l.pses.e.ti.Quid de ascriptitio filio liberto z similibus.Od.circa hoc late disputat finaliter tenet qs hec
14 lex locū non habeat † qz liberi hominis non fit furtū vt instituta de oblig.ex delicto.§.interdū.dicit tū Cyn.qs si in eo aliqs ius aliquis haberet idem esset quo ad ius illud vt.ff.de rei ven.l.j.§. per hanc.z ex predictis patet qs gl.male dicit cū dicit hanc.l.loqui in ascriptitio. Itē qrit Cyn.vtrū iste talis seru⁹ possit pscribi saltem longissimo tēpore vī qs nō; qz sine possessione ꝛc.vt.ff. de vsucap.l.siue.sed seruus quandiu est in fuga possidek a dño vt.ff.de acqui.pos.l.j.§.per seruū ergo ꝛc.z pro hoc.j.de prescrip. xxx.anno.l.male. Jn contrariū est.eo.ti.l.sicut z.l.omnes z de annali excep.l.j.§.ad hoc quib⁹ probatur talem prescriptionem pcedere non obstante vitio furti glo.tenet qs tūc demū potest prescribi cum dominus desinit possidere desinit aūt possidere quādo tanto tempore negligit naturalem qz tunc etiam perdit ciuilem vt.ff.de acqui.pos.l.peregre.§.fi.z.l.sequenti z.l.si de eo.§.j.z qs ibi notak z.l.furtū.§.fundi.z latius per Dy.extra de reg.iu. c.sine possessione li.vj.circa finem. Itē qrit Odo.si habeo seruum ordinariū qui habet vicarium sub se qs esse potest vt.ff.de pecu. l.si seruus in fine.z.l.seq.z iste vicarius fugiat vtrū habeat locū hec lex post multa allegata tenet qs sic cū indistincte loquat de quolibet seruo z qz eadē est ratio. Item qrit nūquid idem in ani-
15 malibus vt equo boue z similibus z tenet qs non † qz furtū non committitur sine dolo z in eis non cadit dol⁹ vt.ff.de edil.edic.l. pe.in fi. Ultimo querūt Cy.z Od.nunquid ascriptitium emptū a non domino bona fide possim prescribere. Ja.de ra.fm Cy.z qs non qz eius alienatio prohibita est per.l.quemadmodum de agrico.z censit.sine fraudulēter sine nō z alienationis ꝛbo ꝛc.vt ff.de ver.sig.l.alienationis gl.z Od.tenent ẽrum z ad.l.quemadmodum respondent qs loquik de alienatione fraudulēta que fiebat cum modica parte fundi: at in vsucapione nō est fraus ergo cessat dicta lex cū ratio cessat z hanc dicit Cy. ¶e.tenere p.l. j.z.ff.de fundo do.l.j.de dona.inter virū z vxorem.l.si spōsus.§. si donationis z de rebus eorū.l.iū.§.si quis emphiteoticarū cuz fi.z his resident Odo.Hy.in decisa Cy.z alij doctores quo ad hāc.l.Sed p plenioꝛ discussione videqs notak.s.vbi cā status. l.j.vbi per Cynum formank iste questiones que iudicio meo hic commodius adaptātur. ¶Prima est ¶to tempore priuat seruus
16 † fugitiuus dominum possessione z idē potest queri de quocūqz alio homine conditionato seu in quo quis ius habet.dicūt quidam qs statim qñ euasit custodiam oculorum vt.ff.de acq.pos.l. iij.§.nerua filius.in contrarium est hec lex in fine z qz fraudibus ꝛc.vt.j.de liberali cā.l.ea que. Ipse autem distinguit aut est ab alio apprehēsus z tūc statim amittitur possessio vt.ff.de acq.pos. l.j.§.per seruum.aut non z tūc aut diu stetit in possessione libertatis z priuat dominum possessione vt.ff.de vsu.l.si is.§.si seru⁹. aut non diu stetit z retinetur possessio vt.ff.de acquirē.pos.l.iij.§. si seruus vbi tz glo.qs diu intelligak decennium inter presentes z.xx.inter absentes.doctores tamen tenent communiter qs arbitrio iudicis committatur cum non sitiure exprimatur.ff.de iure deli.l.j.in fine z ita tenet gl.ff.de vsuca.l.furtū.§.fin.z arbitrabik secundum negligentiam domini presumptā ex absentia.z ratio diuersitatis inter seruos z animalia bruta in quibus statim pditur possessio cū fugiunt vt.d.§.nerua filius est vt occurrat fraudibus hominis fugitiui qui nō cadit in animalibus.s.brutis vt
17 s.dixi z ista est vltima opi.que notat.d.§.nerua.quā hic appro-bat Cy.fm Pe.† Secunda questio est quāto tempore priuetur dominus dño hominis fugitiui z vī qs nullo sicut dicitur de a scriptitijs.j.de agricolis z censi.l.cum satis.li.x. Jn cōtrariū videtur qs longo tempore vt.j.de prescri.lon.tem.que pro libertate.l.j.z.ij.dicit qs hec qstio dubia visa est ¶et.qui sic distinguunt aut seru⁹ possidet seipsū aut possidek ab alio aut a nullo.primo casu qñ possidet seipsum nō procedit vsucapio nec prescriptio per l.istam z ea que dicta sunt supra.secundo casu quando possidetur ab alio aut est seruus z vsucapit triennio sicut z alie res mobiles vt.j.de vsuca.transfor.l.vnica aut est ascriptitius tūc censetur res immobilis z prescribit decēnio vel.xx.annis vt.j.de prescriptio.lō.tem.l.si.z.ff.de vsuc.l.iusto z hoc in glo.no. Tertio casu qñ a nullo nec a se possidek aut fugit bona fide z est talis in q plenum ius habemus vt seruus z tūc longo tēpore prescribitur libertas vt.d.l.ij.de prescrip.lon.tē.que pro libertate aut non habemus plenū ius vt in ascriptitio z tūc spacio.xxx.vel.xl.an.quo omne ius tollitur vt.j.in quib⁹ causis cessat lon.tē.prescrip.l.diutina.z.d.l.cum satis.aut fugit mala fide z tūc nullo tempore prescribitur siue habeatur plenū ius in eo siue semiplenū vt.j.de prescrip.xxx.an.l.sicut z.l.si quis emptionis.§.ij.fm ¶e.gl.tū z azo in summa dicti tituli de prescri.lon.tē.que pro libertate.videntur
18 aliter sentire. † Tertia questio est quibus remedijs ius amissum recuperetur gl.aliquando dicit circa ius possessionis officio iudicis sicut in filio.ff.de lib.ho.exhi.l.iij.§.hoc autē.qñqz interdicto vtrobi tanq̄ pro possessione turbata.ipse tamē distinguit aut est ab aliquo apprehēsus aut nō.primo casu si est seruus agitur interdicto vtrobi ad recuperandam possessionez qua me priuauit. vt.ff.vtrobi.l.j.nō aūt interdicto vnde vi qz nō datur pro re mobili vt.ff.vnde vi.l.j.§.illud z.§.si fund⁹.z no.in prealleg.l.tē que nobis.ff.de acqui.pos.z.d.l.j.vbi causa status.glo.tamē alibi vi detur tenere qs etiā pro re mobili detur possessoriū vt.ff.de condi.fur.l.z ideo.§.neratius z de peti.here.l.non tantū.§.j. Canoni ste dicunt dari conditionem ex.c.reintegrāda.iū.q.j.aliq dicūt dari triticariam vt.ff.de conditione triticaria.l.j.in fi.z.l.seq. Si vero in eo nō habeē plenū ius vt in ascriptitio tūc datur pro eo interdictum vnde vi vtile non directū sicut in filio z vxore vt.ff.de serui.l.quoties.z si detinetur inuitus competit vtile interdictum de ascriptitio exhibēdo sec⁹ si volēs vt.ff.de libero homine exhi. l.fi.in prin. Sc̄do casu quando est apprehensus ab alio sed ipe se possidet aut bona fide z tūc nullū competit remedium.nam interdictum recuperande possessionis non qz in eo expedit aliquē esse deiectuz quod non est qū bona fide se possidet nec triticaria ar.ff.de condi.triti.l.ij.circa prin.licet quidam dicant dari condictionem sine causa ar.ff.si cer.pet.l.si z me z titium.qs tamen nō credit ¶e.secūdo casu quando mala fide possidet seipsum dicit non competere interdictū nec triticariam cum detur contra tertium possessorem sed dicit competere iudicis officiuz vt.d.l.ij.§. hoc autem.ff.de lib.ho.exhi.z de cōdi.ex lege.l.si colonꝰ.z de isto iudicis officio satis notatur per Ro.circa finem libelli in pluribus titulis de officio iudi. Alij dicunt quod qñ ab alio non possidetur

detur dominus potest apprehendere cum propria autoritate vt
19 dixi.ff.de vsuc.l.si is qui.§.si seruus ꝛc.restat videre † qb⁹ remedijs recuperet ius ppietatis amissum dic qs qñqz rei vē.vt.s. de rei ven.l.doce.qñqz piudiciali vt instituta s ac.§.piudiciales. preiudicialis eñ datur qñ possidet seipsum vt.d.§.z.ff.de lib.cā l.liberis.§.si rei ven.quādo possidetur ab alio vt.d.l.doce.z si sit ascriptitius petek adiecta causa de iure ascriptitio sicut z filius petitur adiecta cā de iure quiritum vt.d.l.j.§.per hanc.ff.de rei
20 vē. C † Quid i vasallo Ja.de are.dicit qs in eo nō hī ius reale sed plonale z ideo dicit qs nec petitoriū nec possessoriū locum habet in eis vt.ff.de acqui.pos.l.iij.§.fi. ¶e.z antiqui doctores dicunt in vasallo habeē ius reale cum mutua obligatio cōtrahat inter dūm z vasallum. Nam vnus potest implorare vicissim defensionem z adiutoriū alteri⁹ qs est quoddā ius reale.vt in auc.
21 de equali.dot.§.j. † Quo aūt loco intētari debeāt dicta remedia petitorij z possessorij dic vt.d.l.j.vbi causa status.nam aut seru⁹ priuauit dūm possessione z diu stetit in possessione libertatis, z tunc cōueniēdus est vbi est vt.d.ti.vbi causa status.l.si in. possessione.aut nō est in possessione libertatis vel modico tpefuit et tūc remittitur ad locum vnde fugit z ibi causa petitorij agetur vt.ff. ad mun.l.de iure si rei ven.petere volo petere debeo eo loco vbi est in statu libertatis scilicet officio iudicis dicens q̄ a me fugit tūc in loco ad quē fugit examinabik z sic intelligunt multi.d.l.j. vbi causa stat⁹ z.d.l.de iure.ad munici. Itē querik si aliquis est in plena possessione libertatis dubitat tū ne titi⁹ moueat sibi cōtrouersiā stat⁹ qz de hoc sibi minak nunquid poterit se vēdicare in libertate cōtra eū videtur qs sic per.l.circa.ff.de proba.tu dic contra qz possidēti z detinēti nō est prodita actio vt instituta de actio.§.eque.z.s.de alie.iudicij mu.causa facta.l.vnica z in.l.certa actio monebatur cōtra eū z ideo nō est incōueniēs si admittatur ad pbandū volēs posset tū predicto casu vti remedio.l.diffa
22 mari cum ibi notatis.j.quibus ad liberta. procla.nō ls. † Item querit cui incūbit onus probandi in possessorio nō est dubiū qs agēti. Jn petitorio dicit glo.qs.si dūs possidet nō incumbit sibi onus probādi vt.ff.de libe.cau.l.liberis.§.fi. Si nō possidet aut priuauit dūm possessione dolo malo z nō releuat eū talis possessio vt.s.de proba.l.vis ei⁹ aut sine dolo z tūc incūbit onus probādi dño ex regula generali z ita notak.j.qui accusare non possunt.l.nō ignorat.hoc tū nō placet ¶e rro qs possessio rollat onꝰ probādi in petitorio. Nā si peto a te librū non sufficit q̄ probem me habere possessionē sed debeo probare dominiū vt d.l.circa de proba.z glo.ibi posita z sic possessionem releuat in probatione petitorij sed in preabulis sic vt quādo mater vult accusare oportet probare qs sit mater vt sic appareat de interesse suo z ad hius preabuli probationē bene prodest si probet possessionem z sic procedit dicta glo.que est in.l.nō ignorat fm ¶et.qs est notabile. Ultimo querit si aliquis cogitās se deliquisse fecit sibi fieri tōsurā clericalē z potestas eū petit tanq̄ subditū z ipse opponit de clericatu.circa hoc satis disputat Cy. Sed de hoc hodie recurras ad.c.fi iudex laicus extra de sen.excom.li.vi.qs capitulū videtur sonare in casu proposito. Jn glo.vt z.ff.ibi ex cōsilio tenet vt. ff.de furt.l.si quis vxori.§.neqz verbo z dicā.j.tit.j.l.si quis seruo z plene.ff.de ver.sig.l.sepe. Sed quo ad solutionē cōtrarij dic vt dixi.s.ver.item opponik si persuadeo. Jn glos.non valet in fine subaudi.i.domino q furripuit rē quā obligauit creditori.vel sol. vt ibi Oldra. Jn glo. Sed que dubitatio ibi qa fugitiu⁹ est hoc nō placet vt dixi.s.in lectura versiculo qd in ascriptitio qa ascriptitius nō est seruus vt.s.de episcopis z clericis.l.iubemus.

1 ¶Vicinus iudicis officium implorare potest pro inquirenda domo vicini tenentis hereticos vel bannitos.
2 ¶Presidis vocabulum generale est.
3 Officiū iudicis datur pro querenda re mea in domo vicini.
4 ¶Presumptio fieri facit qs non fieret.

1 **Requirendi.** † Lex ista allegak qs si vicinus me⁹ habeat hereticos in domo vel bānitos qs possim implorare iudicis of-
2 ficiū ad inquirendum in domo eius. † Mā nomē presidis est generale.vt.ff.de off.presi.l.iū.ad idē facit lex diuus hic in glo.alle.z.j.de aqueductu.l.omnis ferut⁹ in fi.li.xj. Jn cōtrariū vī qs nō cōcedak sibi facultas inquirēdi nisi interesit eius pecuniariter vt.s.ad exhi.l.ij.z glo.ibi posita vbi de hoc tetigi. Itē
3 tenet odo.qs † si aliqua res est mihi furata z suspicor qs sit in domo vicini mei qs dek mihi potestas inquirēdi ex officio iudicis cū eadem sit ratio. Cy.tū hic tenet contrariū z dicit speciale in furtiuis propter dolum eorum. Secus in alijs rebus que dolo carēt vt.j.de metallis z metallar.l.quosdā.in fi.li.xj.vbi.vī.expressum. Hinc est qs aliarum rerum statim possessionem amittimus cum euaserunt custodiā nostram vt.ff.acqui.pos.l.iij.§.qs.nerua secus in seruis vt dixi.s.l.proxi.z probatur.c.ti.de acqui.pos.l.j.§.per seruum z hoc nisi insta presumptio moueret iudicē in alijs
4 rebus fm.ad.de fano. † presumptio enim multū operak z facit fieri qs alias nō fieret vt.j.de questionibus.l.j.z de falsis.l.satis aperte z qs sit speciale in fugitiuis z nō idē in alijs rebus tenet glo.ff.e.l.j.§.j.z.insti.de doli ex.delicto.§. sed he actiones. Itē facit ad tertiā questionē si dico vicinū meū habere in scrinio suo in strumēta ad me pertinētia qs index ex officio facere debeat mihi potestatē inquirēdi de quo dic vt not.in speculo de instru.editione.§.videdū restat.ver.pone instrumētū patris mei vbi multa iura allegat ad hāc materiā licet finaliter teneat qs nō qs forte verū est de stricto iure. Sed tamē vidi rectores cōiter in omnib⁹ predictis casibus facere inquiri etiā sine alijs indicijs vel presumptionibus vel cū leuibus. ad qs facit.s.de his qui ad ecc.cōfugiunt.l.fi.§.sicubi.z quod no.in glo.insti.de rerū diuisione.§.plane.

1 ¶Pena plectitur capitali ad hostes transire volens.
2 Seruus transfuga leuius punitur q̄ liber homo.
3 Conducens victualia extra districtum in via repertus an sit puniendus stante statuto ꝛc.
4 Virgo corrupta censetur que ad corruptionem iter accepit.
5 ¶Pena multiplex si a lege taxetur sub disiunctiōe cui⁹ erit electio.

Si fugitiui. Opponit glo.ff.de.pe.l.si quis aliquid.§.i.circa cuius contrarij solutionem hic laborāt Cy.z Jac.butri.z alij doctores qz act⁹ inchoatus licet nō consummatus sicut cōsummat⁹ videretur debere puniri per.l.si quis non dicam.s. de epi.z cle. Sed ego puto glo.solutionē hic z in contrario veraz s.qs minus puniatur hic qz flagicium erat imperfectū. Jn cōtrario vero erat perfectū pro hoc.ff.de extraor.crimi.l.j.in fine z dixi de hoc plene.d.l.si quis non dicā z.l.iij.§.is qui.de re milita. vbi
1 vī † qs volēs ad hostes trāsire pena capitali puniak rūde vt ibi notak in prima sol.glo.dic ergo qs hic loquitur in seruo volente trāsfugere. In libero dic q̄ si antecē ad hostes perueniat alicui inueniat impune occidi possit vt.ff.ad.l.cornel.de sicar.l.iij.§.fi. qs intelligit ibi glo.post cōsummatū delictū si in itinere capiatur seruus efficitur occupātis vt.ff.de acqui.re.do.l.trāsfugam. Si aūt occupatur post q̄ transfugit cōburitur vel furca suspēditur vt.d.l.si quis aliquid.§.j.ff.de pe. Old. Sed ad predicta opponitur qz fm hoc magis punik liber q̄ seru⁹ cōtra.l.pedius.ff.de mē-
2 cēdio rui.nauf. † Sed ratio duplex est qz non est tantū delictū in serno transfuga sicut in libero qz seruis nō renunciantur secreta z ideo nō possunt hostibus reuelare sed liberi sicut.d.§.j.l.si quis aliquid. Itē qz in libero nō tractatur nisi de sua pena sed p morte seruī dūs qui non deliquit priuaretur seruo ideo mitius punik sicut etiā si qs liber transfuga non habet postliminium sed fu⁹ sic vt.ff.de capti.z postli.reuer.l.post liminiū.§.trāsfuge. Itē melius caderet hic signare cōtrariū.de.le.iū.§.de his z.l.lege.ff.
3 ad sil.qs signak in glo.auf.hic signate. † Et p̄dicta faciūt hic ad questionē sepe de facto occurentē citer in omnibus ciuitatibus est statutum qs victualia non conducantur extra districtum sub certis penis.aliquis fuit repertus in itinere conducens victualia nunquid pumri debeat pena statuti.de hoc tetigi fm Cyn.s.de nautico fenore.l.iū. Et qs puniatur mitius facit hec lex z hāc opinio.tenet vber.de bobio z Ric.z Ulber.de gādino de reb⁹ vetitis ver.sed quid si ille qui portat.qz istud nō est de atrocioribus delictis vt no.d.l.si quis non dicam. Alijs vī qs puniatur pena
4 statuti. † Mā virgo dicitur corrupta esse que arripuit iter ad faciēdū se corrūpi licet peniteat.xxxi.q.j.c.ita notandum.§.j.z ibi in glo.z pro hoc etiā.ff.de edi.edi.l.quis sit fugitiu⁹.§.idem celsus in principio.l.Alijs vī.qs nullo modo puniak qz penitere potuit vt.ff.ad.l.cor.de falsis.l.q falsam cū si.de hoc dixi.ff.de publicanis.l.cotē.§.dominus.fm Jac de aret.z bene fm Old.d.l.iū.§.fi. ff.de sica.domin⁹ Bui.de suz.hāc questionē tangit in suis qstionib⁹ statutorū scda charta.ver.pone questionem de facto statutū est in ciuitate ne aliquis debeat portare bladum vbi tener q̄ si repertus cōfiteatur se voluisse exportare contra formam statuti puniatur pena statuti predicti per.d.§.idem celsus. Si autē neget z dicat se velle portare ad molendinū vel villā: tunc dicit qs iudex habet ex verisimilibus indicare. si enim erat iuxta cōfines ita qs verisimile est qs magis extra districtum q̄ ad molēdinū portaret puniatur. Si autē econtra non puniatur ar.ff.de incen.rui.z naui.l.pedius.§.pe.in fi. de penis.l.respiciendū z de questionib⁹ l.de minore.§.pe.z ita dicit pronūciasse de facto z hec opinio sa-
5 tis equa vī. † Denuo cōsueunt queri cū hec lex dicat q̄ aut pecuniarie vt.s.ad exhi.l.ij.z glo.ibi posita vbi de hoc tetigi. Itē
3 amputabik aut in metallū detur aut alia qualibet pena afficiatur cuius erit electio istarū penarum. Odo.tenet q̄ illius qui puniri debet cū iste pene sint alternatiue vt.ff.de iure doti.l.plerūqz sed per hoc posset pena quasi ad mihilū deduci.z ideo Cyn⁹ hic Ja.but.z alij doctores tenent qs sit in arbitrio iudi quā penaz

Universidad de Deusto
Biblioteca

imponat ar.ff.de effrac.z expi.l.j.§.expilatores. Sicut eni ibi cõmittitur arbitrio iudicis pena indeterminata ita z hic cũ sit indeterminata per illa verba aut q̃libet alia pena ꝛc.ꝑ hoc.ff.de condi.inde.l.cũ his.§.qui hominẽ ita hic nõ est simplex alternatiua vt est in.l.plerũq; de hoc vide.j.e.l.quicũq; ver.q̃rit gl.z vide alꝫ q̃stiones quas statim in auf.notabo. Ultimo colligit gl.ex.l.ista illud notabile qđ quis punit in eo in quo delinquit ad qđ cõcor. j.cõia de suc.auf.oẽs peregrini extra de translatione epi.c.quãto circa finẽ de officio z potestate iud.de le.c.olim magister.de imm.eccle.c.vltimo.de electione.c.prouida.in fi.li.vj.z de iure patrona.c.pastoralis.cum si.

1 Suspendi debet fur quinq; solidorum.
2 Fustigatio an sit de mero aut mixto imperio.
3 Manus arida an debeat amputari stante statuto de amputanda manu tale quid facienti.

** Materiã hui⁹ auf.vide plene tractatã p ang. in trac. male. z p dñz de Sandi.

Sed nouo iure. Quatuor dicta habet p se pariẽtia z corrigit.l.C.quo ad penã pedis qz hodie man⁹ abscindi tur.gdã etiã tenent qđ corrigat quo ad fugã serui vt solũmodo fustigetur per hãc auf.sed hoc verũ esset in simplici fuga sed qñ ad barbaros fugit remanet.l.C.nec corrigit per hanc auf.fm Ly.z Ja.but.Casus in quibus imponitur pena abscisionis m⁹bri notanꝫ hic in glo.sed illum quẽ dicit esse in nouellis satis perquisiui z nõ inueni. Itẽ quomodo suspenduntur fures hodie communiter cõtra hãc auf.sed dic de hoc vt no.in.l.capitalium.§.famosos.ff.de pe.z plene per Albertum de gãdino titulo de furibus latronib⁹ z per Goff.in summa.de furt.§.pena.

1 z i libello Rof.de actione furti manifesti circa mediũ.†Sed hodie iure nouissimo vr̃ qđ ꝓ furto quinq; solidorũ quis suspẽdatur vt in vsib⁹ feudorũ.de.pa.tenẽ.§.si quis quinq; solidos z ibi in glo.z intellige solidũ ꝓ auro vt no.j.l.proxima.alias de quo solido debet intelligi cũ fm diuersas regiones diuerse expẽdant monete. Sed iure canonico videt qđ furi eruant oculi z virilia abscindant vt extra de homi.c.tua nos.§.fi. Sed dic q̃ ibi fuit sic punitus de facto vel forte ex forma statutorũ cõis vicẽtie vbi furtum fuerat perpetratũ.de hoc qualiter hodie puniãtur furta vide plene de pace iuramẽto firmãda. ver.iniuria seu furtũ.vbi plene de hoc z etiã tangit in speculo.de accu.§.j-ẽ.sed pone.T. accusatur de furto-cõmuniter tamẽ circa furta prouisum est ex

2 forma statutorũ.†Sed an fustigatio de qua loquit̃ hec lex sit de mero imperio.dic qđ nõ vt notaui.ff.de iurisdi.om.iud.super rubrica in fi.Consueuit queri in qua manu puniet vtrũ in dextra vel sinistra.glo.Ly.z alij doc.qđ in illa in qua minꝰ potest.Quid si nõ habet nisi vnã dicillam abscindi ar.ff.de sol.l.stichum aut

3 pamphilum in prin.cũ si.†Quid si habeat vnam aridam dicũt quidam qđ puniatur in alia non arida ac si aliã non haberet.vt. ff.de edil.edi.l.qui clauũ z ita tenet hic Ly.Sed recte intuẽti illa lex hoc nõ ꝓbat z ideo Ja.bu.tenet qđ arida ãputabit sicut si esset etiã in alia specie in qua debitor esset.t:z si dicatur delictũ erit fine pena nõ est verũ licet non sit cum tanta pena z hanc opinionem tenet Bar.bzy.in questionibus suis.lxxxv.qđ.que incipit q dã habens duas manus.Quid si nullam manũ habeat dic qđ fiet commutatio pene vt.j-l.proxima z vt infra cer.tem.criminalis questio terminet.l.ũ.z.ff.de pe.l.§.generaliter.Quid si aliqs condemnatus erat ad amputationẽ manus dextre ille qui amputare debebat amputauit sibi sinistrã nũquid amputabit dextra.quidã qđ sic sicut in eo q reprobã soluit pecuniam qui non liberatur vt.ff.de pig.act.l.eleganter.§.qui reprobos.tu dic contra per eundem.§.qui dicit quod nummi reprobi debent reddi quod hoc fieri non potest de manu absciſſa.ad hoc facit quod notatur per Azo.in summa eiusdẽ tituli.§.j.z ꝓ hoc.ff.de sol.l.si cum aurum z.l.qui decem.§.pe.in fi.

1 Seruum suscipiens alienum cuz alio pari restituere tenetur.
2 Deum quod non est ad alium pertinere scire debeo.
3 Animus cognoscitur per opus externum velut causa p effectũ.
4 Agendum est mitius cum lege q̃ cum ministro.
5 Pena fiscalis facilius remittitur q̃ partis.
6 Pena si per statutum alternatiue imponatur minor imponi censetur.
7 Masculinum quando femininum concipiat.z nu.8.
9 Exheredari nemo debet absq; iusta causa.
10 Statuta a iure communi interpretationem recipere possunt.
11 Filie in contractibus an veniant filiozum appellatione.
12 Pena z mulcta qs inter se discrimen habeant.
13 Pena ob delicti iterationem an sit augenda.
14 Delicta plura successiue commissa toties puniũtur quoties perpetrantur.
15 Pena vna an imponatur si per plura facta delictum vnũ committatur.

16 Instrumentum falsum fieri faciens z eo vtens an sit duplici plectẽdus pena.
17 Luere debet in corpore qui debitum non potest compensare.
18 Pena corporalis imponitur vbi pecuniaria non soluitur.
19 Recipiens ignoranter non obligatur.
20 Seruo contra dominum torto creditur.

Quicunq; Hec lex vtilissima est q̃ ad multa z ꝓ eiꝰ declaratiõe vide in summa huius tituli z Rof.in l bello de senatusc̃ulto cuius nomẽ nõ habemus q̃ datur ꝓ seruis fugitiuis z diuiditur in duas partes principales.prima loquit̃ quãdo suscipiens erat in dolo.scda q̃ incipit ibi qđ si serꝰ qñ dolus nõ erat in suscipiente z dubitabatur de dolo dñi.prima pars habet plura dicta quoñ quodliber per se declarabo. Primus est q̃ seruum alienum suscipiens tenet restituere dño cũ alio pari vel

1 xx.solidis de quibus solidis intelligat dic vt in glo.Op.qđ.suscipiens non teneat nisi scienter z dolose receperit vt.ff.de seruo corrupto.l.j.in prncipio z.§.j.z cõcedatur oppositio q̃ hoc fm illã licet in alia specie actionis loquatur.Sed cõtra hoc opponit q̃ etiã ignorans teneatur.j.de colonis illiri.l.j.glo.dicit ibi speciale. vel fm Ly.dic vt in contrario notatur q̃ concordat cum ista.tu dic fm Jaco.but.aut ignorat alienum aut scit alienum si ignorat cuius aut scit alienũ z cuiꝰ.primo casu non punitur q̃ cessat dolꝰ vt hac.l.§.fi.z.d.l.j.ff.de ser.cor.secõ casu punit q̃ est in dolo licet non respectu determinate z certe psone z sic loquit̃ lex cõtraria z idẽ esset hic cũ eadem sit ratio ar.ff.de iniur.l.eũ qui nocentẽ.§.si iniuria z.j.vnde vi.l.cum querebatur.tertio casu est do lus z respectu certe persone z ideo habet locum pena huiꝰ.l. Sz scõm membrũ huius distinctionis vr̃ contra.l.fulcinius.§.qđ si aduersus.ff.ex qui.cau.in pos.eatur.z de iniur.l.itẽ apud labeonẽ.§.interdum.lo.aut restringendo dolũ ad personam remanet impunitꝰ z tũc punitur z idẽ si non respectu alicuiꝰ persone fiat q̃ impunitꝰ non remanebit.sic loquitur dicta lex eum qui nocentẽ.§.si iniuria z.d.l.cũ querebat.aut restringẽdo nõ remanet impunitus z tũc vltra annum pena in alium nõ ꝓrigitur z ita loquit̃.§.interdum.in.l.item apud labeonem.Item primum membrũ distinctionis vr̃ tolli per prealle.l cum querebatur q̃ omnes

2 scire debẽt†qđ suum nõ est ad alios pertinere z ideo non potuit ignorare esse alicuius sed dic qđ.l.cũ querebatur loquitur in rebus q̃ sunt sui natura subiectibiles alteriꝰ dñio.homines aut. nõ sunt regulariter subiecti alteriꝰ dñio imo multi sunt liberiq̃ casu loquitur hec lex z ita notat̃ in glo.j.de agric.z cẽ.l.omnes.li.vj. Et ꝓ declaratione predictorũ dic qđ sunt tria animus factum z delictum q̃ se habent inuicem hoc modo.animus enim ad delictum est sicut quoddam disponens ad suam finalẽ causam.sicut ergo causa finalis limitat̃ ex animo agẽtis vt.l.ũ.§.fin.ff.de iur.calum.ff.de vi.tri.z oleo le.l.cum vinũ z.l.non omnis in prncipio.si cer.pet.sic z delictum ab animo vt.ff.de fur.l.q iniurie.facũ autẽ ad animum se habet sicut eius effectus.†Sicut ergo effectus declarat suã causam vt.ff.de iust.z iur.l.manumissiones.z insti.de his qui sunt sui vel alie.iur.in principio sic factũ in homine sane mentis exprimit eiꝰ animũ vt.ff.de suppel.leg.l.labeo in fi.z instituta.de re.diui.§.pauonũ.delictum q̃nq; excedit animũ vt in distinctione predicta aliq̃n excedit factum non animũ vt.l. si quis non dicã.de epi.z cle.z.j.de fica.l.si qui cum telo.aliquando excedit factũ z animum vt.ff.ad.l.aquil.l.ita vulneratus in fi. z de fur.l.vulgaris.§.si duo. Itẽ opp.hic dicitur prestari hominẽ paré aut.xx.solꝰ.nam videt qđ ex qualitate serui maior vel minor estimatio debeat vt.j.cõia.de manumiss.l.j.solu.tbi queritur de vera estimatione serui que prestatur vt precium hic de estimatione seu quãritate que prestat vt pena. Item op.qđ si infra xx.dies reddat liberetur a pena vt.ff.c.l.j.§.j.Soluit glo.z bene hic loquitur de pena parti applicãda hic fisco z ratio est ꝙ glos

4 †q; mitius agit cũ lege q̃ cũ ministro.l.vt.ff.de arb.l.celsus. hec ratio mala est fm Ly.z Ja.but.nec hoc dicit.d.l.celsus. hec recte intuenti dicit qđ mitius agit cum lege z ministro legis ex vna parte quam cum homine non ministro legis ex alia.ibi enim arbiter pronũciauerat nõ sicut legis minister sed hominis vt.j.de arbi.l.j.z ideo ibi nõ purgat̃.pena vt.l.magnã.j.de contrahen.z commit.stip. Item predicta ratio nõ videtur tolli.ff.de iure pat. l.si libertꝰ vbi mitius agitur cum.l.quam cũ homine. Preterea hic siue dicamꝰ de pena fiscali siue partis vtraq; venit ex.l.ratio

5 est ergo†q; pena fiscalis facilꝰ remittit̃ quã partis ar. eius qđ notatur.§.si aduer.ven.l.j.z in.l.assiduis.j.q po.in pig.habeant Itẽ opponit glo.qđ teneat̃.l.flauia.de plagia.vt.j.ad.l.flauiã. de plagia.l.si quis.solutio q̃ illa criminalis hãc ciuilem nõ excludit.Querit glo.cuius sit electio soluendi parem vel.x.sol.z tenet q̃ debẽtis p.l.plerũq;.de iure do.de quo dixi.§.e.l.si fugitiui.z ar gumẽdo de ciuilibus ad criminalia per.l.absentem.ff.de pe.z Ly.

secundum

secundum Ja.idem in pena corporali si statuto caueatur quod pes vel manus amputetur Ja.bu.vr̃ sentire qđ sit in arbitrio iudicis sicut in obligatione gñali vt dixi.d.l.fugitiui lz in ciuilibus inobligatione generis sit electio debitoris vt.ff.man.l.fideiussorẽ z no.ff.Dy.extra de re.iu.c.in obscuris z rõ pot esse q: si esset electio maleficiorũ pena posset deduci ad nihilum. Itẽ posset ꝓpius variare per ea que notant̃.ff.de ẽ.obl.l.eũ qui certaruz.§.fi. ad hoc respondet Ly.qđ hic non erit locus variationi sed statiz facta electione illa pena imponet̃ legis autoritate ne pena male-

6 ficij retardetur finaliter idem Ly.sentit†qđ vbi per statutum pena imponitur alternatiue qđ minor debet iponi quasi illa sit simpliciter in obligatione vt.ff.de ver.ob.l.si ita stipulatus fuero.z. aut quinq;.z ꝓ.hoc.d.c.i obscuris.z dato qđ vera esset opinio qđ electio esset debitoris tñ talẽ electionem perdit fi seruus pene efficiatur vt.ff.ad treb.l.ex facto.§.si quis rogatus.ũ.in fi. Item querit gl.qua actione petit̃ z dicit cõditione ex hac.l.vel ac.serui corrupti.primaz approbant Ja.bu.z Ly.secaz reprobant quia actio serui corrupti non datur ad penã huius.l.sed ad interesse duplicatum vt.l.j.de seruo corrupto.Itẽ querũt Odo.Ly.z alij doctores cũ hec lex quicunq; loquatur m masculo nunqd idem in muliere z sic masculinũ concipiat femininũ z circa hoc doctores multi variant.de hoc enim notatur in glo.z per Dyn.ff.de ver.sig.l.j.per Jo.an.extra de ele.c.generali.li.vj.z per Car.e.ti. c.vt circa z.c.statum⁹ plenissime p arch.in rosario.xvij.q.iij.c. si quis suadente diabolo.z in questionibus statutorũ dñi.Sui. de sux.penul.fo.ver.pone statutũ est qđ si quis fuerit in banno z in questionibus By.lxxxv.qõne que incipit consuetudo est in p uincia qđ filie ꝛc.z in speculo.de disputa.z allega.aduocatorux. §.post hec ver.vel ibi masculinũ z in.l.si quis in tantã in gl.z per

7 Rof.z†cõis opinio distinguit au masculinũ ꝓfertur a lege z tunc siue cõtineat odium siue fauorem comprehendit femininũ hoc ptz in obligatione vt.l.iij.in principio z se.ff.neg.ge.z de cõstituta pecunia.l.j.§.j.z vbi agitur de pena imponẽda quã ẽstat esse odiosam vt.ff.de iurisd.om.iu.l.si quis id qđ z.d.l.si qs intã tã z de iure fisci.l.ait diuus traian⁹.hoc verũ si illud de quo agitur potest congruere sexui femineo alias non vt ptz in procuratione z aliena defensione.ff.de procu.l.aliena z.ff.e.l.femine.z ꝑ hoc.§.de his.qui venia eta.impe.l.ũ. Item in tutela vt.§.qñ.mulier tutele officio fungi potest.l.j.z ꝓ hoc.ff.de re.iu.l.femine in feudo q: femine nõ succedũt in feudũ vt in summa.de succ.feu. §.z qđ dico in filijs.de fauore ps.de le.iij.l.qui duos z.l.legatis. §.iumẽtis.z idem dicit Ol.in statuto cum statutũ sit lex.§.de iusti.z iure.l.omnes populi.z no.C.de eman.lib.l.j.z de mu.z ho.l. §.j.in fine ibi ex his ꝛc.fallit.ff.de ope.lib.l.sicut patronus vbi si liberta nubit de volũtate patroni nõ teneẽ ad operas secus in patrona z hoc forte ideo q: nõ timebatur finistra suspitio in patrona sicut in patrono. Itẽ fallit q: si quis impetrat immunitatẽ sibi z filijs suis nõ intelligit̃ de feminis vt.ff.de iur.immuni.l.z.ibi forte speciale fauore reipublice. Sed cõtra istud videt q: cũ ꝓfertur a lege minꝰ punitur femina q̃ masculus vt.j.ad.l.iuli.ma te.l.quisquis. Sed potest dici ibi speciale q̃ minus puniatur fe-

8 mina z ratio specialitatis ibi apparet in tex.†Si vero ꝓferat ab homine tunc dicit aut continet odium aut fauorẽ.primo casu nõ cõtinet femininum vt.ff.de ven-in possessionem mitten.l.j. §.toties.ibi z si ita ꝛc.secõ sic vt.ff.de le.iij.l.qui duos z.l.seruis legatis.z de testa.tu.l.si quis filijs licet in casu videat qđ etiã in odio contineatur femininũ vt.ff.de iure patro.l.adigere z.l.qui cõtra.sed posset dici ibi ꝓlatũ a lege vnde. Jac.de are.non vr̃ facere differentiã vtrũ ꝓferatur a lege vel ab homine sed distinguit inter fauorem z odium z in odio subdistinguit aut est odiũ rationabile vt qđ delinquentes puniantur z tunc sub masculino cõprehẽdit femininũ.aut irrationabile vt exheredatio z tunc nõ extenditur nisi ad nominatũ vt.d.l.quisquis.z.d.l.j.§.toties.de ven.in pos.mit.z de isto irrationabili odio habetur in tex.§.de se

9 cũdis nup l.fi.in fi.†Sed istud exemplũ hodie procedere non vr̃ cũ sine iusta causa vel ex alterius odio quis exheredari nõ possit vt.§.de inoff.testa.l.si quis in suo.z in auf.ex causa z forte nõ ine pte dici posset qđ masculinũ cõprehẽdat femininum siue a lege ꝓferatur siue ab homine z siue cõtineat odiũ siue fauorẽ qñ subest eadem ratio in vtroq; sed qñ non subest eadem ratio tũc non.z ita vr̃ posse colligi ex prealleg atis turib⁹ z maxime ex.d.l.qsqs. j.ad.l.iul.ma.z predicta vera qñ ꝓfertur masculinum sub nomine appellatiuo.Si aũt sub nomine ꝓprio secus qz tũc nõ cõcipit femininũ vt no.in glo.ff.de testa.tut.l.si quis ita.§.j.nisi de erroꝛ appareret p aliqua signa:qz tũc erroꝛ non noceret vt.j.de testa.l.si quis in nomine vel nisi ex mẽte testatorũ aliud appareret vt.ff.deleg.iij.l.lucius.§.quesitum.z ibi in glo.z idẽ in effectu hic notatur per Ly.Et predicta faciunt si ꝓferatur masculinũ a iudice puta qz fit edictũ per iudicem qđ nullus vadat de nocte qz iu dex est minister legis z viua vox iuris ciuilis.vt.ff.de iust.z iu.l.nã z ipsum. De iure lõbardo nunq̃ masculinũ cõcipit femininuz vt in lombarda de eo qđ pater habet necesse filijs relinque re.l.a nostris. Quid si ꝓferatur a iure municipali z contineat odium. Circa hoc. Dy.in prealle.l.j.de ver.sig.arguit sic qđ contineat femininum qz statum est lex vt.ff.de iusti.z iure.l.oẽs populi.sed ꝓlatum a lege cõprehẽdit femininũ vt ꝓbatũ est.§. ergo ꝛc.preterea statutorux compillationi prebet autoritatẽ magistratus vt instituta de iure naturali.§.plebiscitũ.z ar.§.de ser. rei publ.manumiss.l.j.sed per magistratũ factum comprehendit femininum vt predictum est z.d.l.si quis id qđ de iur.om.iud.ergo idẽ in.l.municipali. Preterea nomẽ masculinũ ad vtrunq; se

10 habet extẽdit̃†qz statuta recipiũt interpretationẽ a iure cõi vt.ff. de mu.z ho.l.rescripto.z.l.vt gradatim.§.z si lege z dixi de nor. l.ũ. In ctrariũ vr̃ statutũ est stricti iuris qđ ptz qz ex eo oritur cõ dictio ex lege que est stricti iu.cum nõ numeretur in.§.actionũ. instituta.de act.ergo stricte intelligẽdũ. Sz qđ masculinũ ꝓhẽdat femininũ nõ est ex ꝓprio significato vocabuli. Sz ex quadaz interpretatione vocabuli seu cõceptione vt.ff.de ẽ.§.sig.l.qsqs.et notatur in gl.d.l.j.de ver.sig.z ꝓ hoc.e.ti.l.pronũciatio in prncipio ibi plerũq; ꝛc.q.d.in multis casibus ergo nõ regulariter dicit ergo qđ interpretatio pot sumi dupliciter vno modo ꝓpria illorum expressione vt.§.de legibus z cõsti.l.leges sacratissime z.l.fi.de lib.z posthu.l.gallus.§.nũc de lege.z hoc mõ statutũ recipit interpretationem vt.ff.de ver.obl.l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.scõ modo sumitur interpretatio ꝑ prorogatiõe seu extensione vt.ff.ad tertul.l.j.§.qui operas.de ozi.iur.l.j.in prncipio z talem interpretationem non recipit statutũ vt prealle.l.constitutionibus.z.l.quicquid astringende.l.ũ.z.iij.ris̃o.cum igitur in masculino ꝓlatum esset extende ad femininuz vt vr̃ statutũ ad hoc debere extendi ad ar.in contrariũ ps responso fm eum. Ham qđ dicitur qđ statutũ est lex verum est vt in eo qđ in eo continetur non autẽ per prorogationem extenditur.ad illud qđ dz de magistratu verum est in his que ab eius pura volũtate depẽdẽt vt.§.de veteri iur.enu.l.j.§.omnia eiñ merito alias qui cõfirmat non dat vt.§.qñ ap.st.l.j.§.solent Dy.ad tertiũ respondet vt ibi notat.z de le.iij.l.seruis legatis. Ellij tñ moderni z ita vidi cõiter obseruari tenent qz qđ ꝓlatũ est a.l.municipali cõtineat femininum z ad ar.dñi Dy.que videntur cõcludere statuta non recipere interpretationem extensiuã respondent verum est ab homine faciendam sed ita factam a lege bene recipiunt quin sit expositio z non extẽsio ex quo facta est a lege.l.d.l.j.de ver.sig.cũ si.ergo ꝛc.z in ista opinione fuit dñs Ol.qñ negotiũ de quo statutũ loquitur sui natura extendit possit ad sexum femininũ z subdit eadem ratio i femina z masculo vt supra dixi z ideo si.l.municipali caueatur qđ bãniti z eorũ filij de ciuitate expellantur non puto porrigi ad filias cum non sit eadẽ ratio in eis vt colligi potest ex.d.l.quisquis.j.ad.l.iul.ma.z ad hoc facit q̃ dicã.j.que sit lon-

11 consue.l.j.†Sed quid in contractib⁹ puta aliquis promisit se data turum vel facturum ꝓ le z filijs suis nunquid filie cõtinebunt̃ dic qđ nõ nisi sint heredes nec etiã filij qz eos vt heredes voluit obligare vt.ff.de ver.obl.l.eum qui ita.§.j.si autem sunt hẽdes tunc tenerẽtur qz etiã quilibet extraneus teneretur vt.ff.de pac. l.tale.§.fi.Dy.Sed nũqd vniuersitas comprehenditur sub hoc verbo quicunq; dic qđ sic vt no.per Car.d.c.vt circa.de ele.li.vj. z ꝓ hoc.ff.de fideiuss.l.mortuo cũ ibi notatis. Ad scõm dictuz huius.l.tráseo vbi dicitur qđ si plures susceperint ꝑ qualibet vice iteratur pena. Op.qđ vltra tertiam vicem nõ puniatur per.l. ẽ.de modo mulctarum.l.eos.vbi de ista materia notaui z videas z dic qđ aliud in mulcta vt ibi aliud in pena ordinaria vt hic

12 z ita ẽt no.in.l.nũq̃.ff.de pua.delic.z ibi ẽ hoc tetigi†z rõ diuersitatis inter penã z mulctã est qz pena imponitur certa z determinata per legẽ mulcta autem ꝓ moꝛu z arbitrio iudicis cuius arbitrium lex voluit refrenare ne vltra modũ.d.l.posset mulctare subiectos quos expedit reipublice locupletes esse vt in auf.vt ẽ.iudices sine q̃uo suffr.§.cogitatio.at penã legalẽ nõ pot iudex nisi ex cã minuere vel augere vt.l.z fi seneꝛ.z cũ ibi notatis.

13 ex qui.cau.mfa.irro.†. Ex quo colligit hic glo.ex iteratione delicti augeri penã qđ non videtur bene dictum qz hic nõ augetur ꝓprie sed cumulatur seu iteratur.simile.ff.ẽ termino moto.l.lege agraria.de colle.illici.l.pe.in fi. Ad hoc istatur z videt q: augeri non debeat vt.ff.de fur.l.ei qui.imo videt qđ debeat minui vt.ff.de penis.l.si quis diuturno.dic fm Ja.de are.aut seruꝰ susceptus redũt ad dñm z postea iterum suscipitur z habet locum hec lex aut añq̃ redeat z sic durãte crimine z nõ purgato z habet locũ.l.contraria ei qui z non ista.l.vel secundũ Dar.fi.l.aut lis erat iam cõte.super prima receptatione z hz locum hec lex ei qui z.l.si quis diuturno cum sua gl.vel ad omnia contraria tollenda dic secundũ Jac.de are.aut plura sunt facta z vnuz delictum siue delicti titulus qđ contingit vbi est eadẽ species delicti

Universidad de Deusto
Biblioteca

consummata ex prio facto. Sicut cum seruus alienū recipio z in receptione perseuero z cōtinuo añquā ad dominū redeat z tunc vna pena tantū imponitur z ita loquitur. d. l. ei qui. z. l. inficiando principio. z. l. sed z si surripuerit. e. ti. ad. l. aquil. Illud. §. fi. z. ff. de iniur. l. pretor. §. sed si mihi. aut sunt plura facta z plura delicta vt homicidiū z adulteriū z tūc plures pene debēt imponi et cumulātur vt hic z. d. l. agraria. de penis relegati. z dicta. l. non nunquā. de priuatis delictis. z ibi notāt ix. d. Adar. distinguat an sit lis cōtesta. z habeat locum. l. si quis diuturno. z glossa ibi posita. Iān non. z habeat locum. l. vulgaris. de fur. cum sua glos. quę est vnum factū et plures titulī seu pluribus. ll. punitur z tūc vna sola pena vt. ff. de accusatio. l. senatus. z. vide qō notatur et dixi. ff. de publicanis. l. j. §. vnde queritur. dūs Dynus dicit aut delictum sepius cōmissum redundat sepius in alterius damnū z semper incipit interesse de nouo z tūc si millies cōmittatur millies debet puniri siue ordinarie siue extraordinarie, sit piniēdus z ita intelligit hāc. l. z dictā. l. nunq̄. aut non redundat in damnum vel iniuriā alterius vt quando punitur quis propter cōtumaciam vel malos mores z tūc habet locū dicta lex eos. z ita tenet dicta. l. nūquam. Jac. de raue. z Bet. secundum Lynum dicunt. † aut cōmittuntur plura delicta successiue z tūc toties puniuntur quoties delinquitur. aut cōmittuntur vno impetu z tūc refert aut vnum se habet ad aliud tanquā species z genus. z tūc fiāgatur ex vno non pōt agi ex alio nisi quatenus excedit vt. ff. vi bono. rapto. l. pma vbi fuit cōmissa rapina z furtū vno impetu. Aut se habent tanquā excedentia et excessa vt qū tutor rem pupilli contrectat vbi tenetur furti z actio. distrahen. z tunc ex vtroq; agitur insolidum vt. ff. de tutelis z ratio. distrahē. l. pma. §. in tutela. z. l. actione. sed secundū Jac. butrig. illa iura ad hoc non adaptantur propie qr actio, de ratio. distrahen. est ex quasi contractu z actio furti ex delicto. vnde ipse Jac. recipiēdo mē bra distinctionis predicte Ja. de aret. dicit qō vbi sunt plura facta diuersa z plura delicta seu diuerse species delictorum vt. j. de furtis. l. a diuersus. z. ff. de seruo corrupt. l. neratius. §. quāuis. vel diuerse persone que idē consilium non participauerunt. aut circa diuersas res z tūc pene cumulantur vt dicta. l. penulti. z fin. de colleg. illicitis. z dicta. l. agraria. de termino moto. et idez vbi circa idem z in eadem specie criminis si tamē tempore secūdi facti primum defecerat secundū Jacob. de aret. vel si super primo erat lis contesta. secundū Adar. fil. aut vnum factū z delicta plura z tūc si criminaliter agitur dicit vn. dicta. l. senatus. j. de accusatio. l. qui de crimine. si ciuiliter habet locum predicta distinctio
15 Jaco. z Bet. z Lyn. † Tertio casu quando facta plura z delicta cum vnum vt quādo primo durante iteratur circa idē z eandē speciem criminis tūc vna pena tantū vt dicta. l. ei qui. de furtis. cum simili. z hoc vbi propter consummationē delicti secutā non est locus iterationi sed potius cōtinuationi nisi forte ex frequentia delicti pena augeretur vt. l. aut facta. §. fin. ff. de penis. durius tamen punitur in actu criminis quā postea tractu tēporis vt. l. prima. de rap. virginus. z dicta. l. si quis diuturno. z ibi notatur secundum vnā lecturam z argumen. ff. de furtis. l. interdū. §. qui furem. aut interuenit vnū factum tantum non consummatū seu terminatum et habet tractū cum delicto z dolo z tūc habet locū augmentum pene non iteratio vt dicta. l. si quis diuturn. secūdū aliam lecturam. aut vnum factū iterarum circa idem z tunc aut iteratur primo durante et non purgato vel punito vel lite cōte. super eo et tūc nec augeē pena nec cumulatur. l. ciuiliter agatur vt dicta. l. et qui. ff. de furtis. si criminaliter non cumulatur vt in crimīibus diuersis sed augeē vt in vno z sic pōt intelligi dicta lex si diuturno. Si em̄ sic est in eodē facto durante eadē ratione vel maiori in eodē repetito vbi est aumoz⁹ multiplicatio vt dicta. l. et qui z sic pōt intelligi glos. q̄ est in in dicta. l. vulgaris eo. titulo. z ad hoc extra vt lite nō contesta. c. quoniam frequēter. §. fina. et ibi in gl. z. j. de patria potesta. l. iij. aut primo sublato vel punito vel super eo inchoato iudicio scēm Adar. fil. z cumulat pena vt hic et sic intelligat primo definente z purgato p reuersionem ad dominū Jac. butri. Ex predicta distinctione soluunt multe questiones que oriuntur z quas notaui. d. l. eos. de modo mulctarum. s. vtrū insultus z ferita vel plures ferite vno cōtextu
16 facte puniantur pluribus penis vel vna. † Itez nūquid fabricari faciens falsum instrumentū z eo vtens dupliciter puniat? puto em̄ qō sic quia sunt plura facta z delicta et pro hoc expresse. j. de falsis. l. si falsos. tuncta. l. diuus. ij. ff. eo. ix quida⁹ dicere voluerunt factum vnū tantum z vnum delictum quia ideo fecit fabricari vt eo vteretur. Jn tertio dicto dicitur qō tuto. z curatores simili pena puniuntur ex receptatione facta in domo minorū. Circa hoc dicit qō si minores sunt doli capaces z tenentur vt. ff. de regu. iur. l. pupilli nec excusantur in delictis vt. §. si aduersus delictum. l. j. Sed autē non erant doli capaces tunc nō tenetur quia eorū eras quod videt ignorat vt. j. de falsa moneta. l. j. quo ergo

casu potest quod hic dicitur habere locū die quod in tutore suscipiente in domo vel agro minoris et iste intellectus tangitur in glo. et approbatur p Ja. de aret. vel secundum Jac. but. dic qō presente tutore vel volente minor recepit et hoc magis cōuenit litere et excusatur in hoc minor qui fecit presente vel volente tutore. rejpt ipse nō puniaē sed tutor. arg. eorū que notantur in simili. ff. ad. l. aquil. liber homo. dolus autem tutoris an noceat pupillo dixi. §. de sacrosan. eccle. l. iubemus nulli. j. In quarto dicto dicit qō qui nō potest penaz pecuniariā soluere luit in corpore estimatione indi. competentis et est estimatio iudicis secundū quosdā erit vt minor seni quā iuueni imponatur pena vt. ff. de termino moto. l. ij. et minori mitior quam maiori vt. ff. de minor. l. auxilium. §. in delictis secundū Oldrad. vt puto ista estimatio iudicis erit etiam in alijs circunstātijs de quibus habetur. ff. de penis. l. aut facta per totam. l. ad ritud dictum opponitur qō sit locus cessioni bonorum vt. j. de cessione bonorū per totus vel quod actio sit inanis quā excludit inopia debitoris vt. ff. de dolo. l. nam is. Sz dic quod illa loquitur in ciuilibus secus in criminalibus vt hic z d. l. ii quis id qō. §. penulti. de iurisditio. omnium iudicū. z. j. de se
17 pulchro vio. l. fin. vnde cessodoius † reddat debitū penis qō non potest compensare pecunijs. de hoc plene dixi. j. qui bonis cedere possunt super rubrica in fine. Itē oppo. qō remitti debeat vt l. illicitas. §. fina. de officio presidis et. §. de modo mulctarum. l. fina. in fine. Sol. ibi in mulcta hic in pena et ratione differentie in ter penam z mulctā. §. dixi. ita etiam notat archidia. ij. q̄stio. iij. ca. si quē. §. notandum et ibi videas et notatur etiā. j. de penis. l. penam. Item opp. quod pena non debet egredi delictuz vt. j. de penis. l. sancimus. Sed si loco pecuniarie imponatur corporalis videtur egredi qr pena corporalis est maior quacuqz pecuniaria vt. ff. de penis. l. in sermonum. dūs Adar. fil. dicit aut quis delinqt in fraudem legis sciens se non esse soluendo et sic vt penam deliquat et tūc ne sua fraus sibi prosit vt hac. l. in fine corporaliter punietur vt. l. j. §. fina. ff. de penis. aut non committit delictū m eluisionem pene et tunc quādo cessat ratio cessat et pena corporalis vt l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patronā. et ideo sibi remittet vt dicta. l. licitas. §. fin. sed licet hec distinctio satisequa videatur tñ
18 lege non probatur. † vnde docto. communiter tenent quod pena corporalis imponatur vbi pecuniaria solui non potest vt. j. de pulc. viola. l. fi. in fine. ne delictū remaneat impunitum. et qō dicitur penam non debere egredi delictum dicēdū est quia talis pena debetur cum auctoritate legis loco illius succedat sicut estimatio succedit loco rei. argumē. ff. de iniu. l. sed si vnus. §. finautē iudicem. et de ver. obligatio. l. si seruus. §. sequitur et ibi notatur z hoc modo imponitur corporalis licet nō sit petita impoñ sicut et ibi in estimatione fit condemnatio Iz non fuerit petita. Lyn. et Oldra. sed hoc nō est verū quod fiat condemnatio in estimatione sed executio vt. ff. de cōditione furtiua. l. in re furtiua dicta. l. si seruum. §. effectus. z ita puto hic debere fieri. sez condemnationē in pecunia vel seruo et qū non soluat et appareat eum non posse soluere executionem in corpore nisi tempore cōdemnationis notum esset iudici vt iudici ipsum non esse soluendo tūc enim posset condemnare in pena corporali vt predictū est sicut et in actione legis aquilie contra negantem vt. §. ad. l. aquiliam. l. ꝯ negantem. vel posset dici quod officio iudicis fiat talis condemnatio arg. ff. de edili. edicto. l. ediles. §. item sciendū. Jaco. butrigarū vel forte facta fuit cōdemnatio sicut communiter fit condemno tituz in centum z nisi soluerit infra talem terminū amputeē sibi pes. Circa secūdā partez principalem que incipit in versic. quid si ser⁹.
19 dicitur † quod ignoranter recipiens non tenetur et si de malitia domini mittentis dubiteē torquetur seruus et si de malitia dñi apparuerit priuat seruo et cōficatur. Et collige arg. quod recipiens bannitum vel hereticū ignoranter non tenetur. pro hoc. ff. de seruo corrupto. l. prima. §. qō autem ait pretor. et. j. de his qui latrones vel alterius criminis reos. l. j. et. ij. et facit qō notaui. §. de hereticis. auf. credentes. et plene de hoc per albertū de gandino titulo de receptato. furū et latronū. Sed quod recipiens ignoranter teneatur videt. j. de colle. illici. l. prima sed dic vt dixi supra in principio huius. l. item in hoc videtur. contra. ff. de fallis. l. diuus. primo in principio. fol. vt ibi not. Ric. Opp. de. l. si qs seruo. j. tit. proximo. fol. vt in glo. Itē dicit glo. duo hic contingere
20 mirabilia: vnum † qō seruus torquetur contra dominum contra l. de questionibus. l. j. gl. dicit esse speciale. vel hic pro facto suo z hec placent Ly. qō dic vt. ff. de proba. l. cū probatio. secundū est qō ei credatur cū sit solus contra. l. iureinr. §. de testi. sed dic vt not. ff. de testibus. l. serui respondo. Item opp. ad finez vbi punit dominus qr priuat seruo cui confiscatur et sic punit sine accusatore crimine opposito per modū exceptionis accusatore contra. l. rescripto §. si qs accusatore. ff. de mun. et ho. de hoc notat extra de exceptiōe. c. j. et hic notatur per Ly. et Ja. de are. z Rl. z Ol. secundum quod plene notaui. §. de edendo. l. si is apud quē. vltima

ma col. alij dicūt quod hic fuit delata accusatio sed hoc nō dicit tex. Ultimo opp. vt i gl. q̄ alie pene imponāt receptatorib⁹ fugitiuoz. z dic vt i gl. q̄ Odo. z Ly. hic recitāt in effectu addēdo ēt de filio receptato quo casu hz locū lex intūi i pri. ff. de seruo corrupto. z de hoc ēt bene no. p. azo. in summa eodē z p Rof. d. tit. de senatusc̄sulto. qō daē p fugitiuis. Jn gl. vltima q̄ incipit quasi dicat ibi qnquaginta aureos: imo librā auri vt ꝑbat lex statim allegata. Ol.

1 Mancipia. Bl. allegat z bñ q̄ officiales ex negligētia puniūē z ēt ab offō re mouent de q̄ plene dixi. i. si quos. alleg. i gl. §. de officio pfe. pretorio. Itē allegat q̄ ciuitates dicunt hēre publicā de quo dixi. §. ex q. cau. maio. l. res publica. Ibi vicaria. i. vicē alioz⁹ sustinēti z eis equalentia non aūt dicit ad dīam ordinariorū in gl. vt ad se vadāt in fi. vt. j. ti. l. si qs seruo. vel ibi spāle alīs nō tenēē nisi cū deteriozis animi fecerit vt. j. ti. l. aduersus. z. ff. de seruo. corr. l. j. §. psuadere. in gl. ibi cū pene ibi fm Bz. vel cauebit restituere q̄cqd ex liberto habebit ar. ff. de act. empt. l. si qs vel poterit delegare ius pronat⁹ arg. j. de noua. l. j. Ly. vel forte commutabitur ista pena ar. §. l. proxima.

1 Tortura non datur in liberali causa.
2 Excipere an possim de iure tertij quod meum non est.

1 Cum seruum. Dp. q̄ nō subiiciaē tormētis cū i cā liberali hoc non fiat vt. ff. de qōnib⁹. l. de minore. §. fi. z ibi no. nisi qñ de possessiōe eēt qō. vt. j. de liberali cā. l. ea q̄. §z dic qō z hic erat de possessiōe qō Jac. de are. z Ol. Itē op. q̄ nō possit excipere seruū alienū qr sic excipere et de iure tertij q̄ fieri non pōt vt. l. loci corp⁹. §. cōpetit. ff. si seruit⁹ vēdi. qr exceptio vī consiserari ex psona opponētis vt. j. de pscri. xxx. an. l. fi qs emptiōis. §. si ꝑo. nullū vbi de hoc dixi de testa. mili. l. militis. §. veteran⁹. z de bonorū pos. scēm tabul. l. q liberis. §. testō. Pro huj⁹ cōtrarij solutione Ly. hic recitat quādā distinctionē Dy. aut exceptio est mere realis aut mere psonalis aut psonalis ex altera pte tm̄ q̄ salua pace sua hic nō quenēter adaptaē qr hic nō q̄rit⁹ an q̄raē ius alij ex alieno iure vel facto sed de hoc agit. ff. de acq. pos. l. pōp. §. cū qs de doli exceptiōe. l. apud celsum. §. de autore. z. j. de acq.
2 pos. l. vitia z peñdē Dy. c. si qs i ius succedit. de re. iur. li. vj. † Sz quo ad ꝓpositū an de iure tertij qō meū non est possim excipere dicē fm Ja. but. aut de alieno iure volo agere z nō possum vt. ff. si psufr. petaē. l. vti frui i principio. aut excipe z tūc dic aut exceptio inētiōis z tūc Iz culibz excipe ēt de iure tertij vt actor excludaē z careat actiōe quocūqz eim̄ mō deficiat actio? actiōe vincit re⁹ vt pura agit rei vēdica. q̄ cōpetit dño dico aliū dīm̄ z ꝑbo obtineo vt hic z. C. de rei ven. l. fi. cū si. aut exceptio ex cui⁹ oppositione pēdet i⁹ opponētis vt qr agis ex iure cesso z ego dico nō possuz vel fine decreto z sic nō legitime tūc qr soluēdo nō liberarer cessuz excipe vt. ff. de carbo. edic. l. iij. §. cū exter. z de bonis liberto. l. quandiu. Si ꝑo nō depēdet tūc nō posset excipi vt. d. §. cōpetit z de supsi. l. ij. §. ij. z. not. ff. fami. her. l. his 2fin. §. ij. z hāc ēt opi. tenuit postea Ly. in additiōib⁹ post lectura. Et si pleni⁹ vis hēe de isto in re tertij vide cōpo. extra de rescriptis. c. pastoralis. circa finē ver. ad quid aūt admittiē tertiꝰ z plenius p eūdē. c. ti. c. mādatū. ver. sed pone q̄ me primo presentāte z in qōnib⁹ Dy. lxvj. qōne que incipit dū esset in quincia consuetudo z tetigi. §. de iure emphy. l. ij. ver si emphyteota agat contra possessorem z bene. ff. de doli excep. l. ij. §. j. versi. plane fm Jaco. de belun.

1 Tortura non datur in liberali causa.

Si qui. Scēm gl. z veritatē huj⁹. l. nō loquit⁹ de seruis sed liberis hominibus conditionatis z ideo differt a superioribus legibus z tene vltimam solutionem glo. que dicit esse speciale quod matres z liber. tali conditioni tradantur per iudicis sententiā ne lucrū faciat domin⁹ ancillarū ex tali cōiunctione ita qō hoc nō cōtingit ex sequela status patris vel matris sed in odiū dñi qō est arg. satis expressuz qō vroz hois mei efficiaē mea femia ipa z filij de quo tractat satis. d. Ad. de fano in quodā suo tractu quem fecit de homagijs quod posuit per ordinem specu. de feudis ver. quoniam super homagijs.

De furtis z seruo corrupto. Rubrica.

Super rub. vide Azo. in summa huj⁹ titulī z per Bof. z Josti. in summa de furtis z in spe. e. ti. z per Rof. in libello de actiōe furti manifesti z ti. de actiōe serui corrupti z ex furto oriē actio civilis z accusatio crialis z qualr̄ 2cipiaē accusatio crialis sup furto hr̄ p Rof. d. titu. circa mediū z instituta de publi. iudi. circa ꝓnci. z. j. de accusa. l. pe. z qualiter puniātur fures criminaliter plene dixi. §. auf. sed nouo iure.

1 Allegās cōtraria simul nō auditur, licet bene si successiue.
2 Exceptiones contrarie quare potius admittantur q̄ actiones.
3 Exceptiones contrarias quando quis opponere possit.
4 Contraria non se compatiuntur inquantum sunt contraria.
5 Actiones plures si ex diuersis causis cōperāt nullo obstāte possunt successiue opponi.
6 Actione vna electa an tollatur alia.
7 Ratihabitio nō pōt impedire exercitiū vel originē actiōis furtri.
8 Restitutio rei furtiue furem ab actione furti non liberat. Actor an possit actionem variare ante litis contestationem.
10 Actio mandati z furti an simul nascantur.
11 Actiones contrarie in eadem persona non possunt simul esse.
12 Actor succūbens in actione mandati an possit reuerti ad actionem furti.
13 Actiones quando electione tollantur.
14 Furtum non committitur absq̄ animo lucrandi.
19 Ratum habere non possum quod meo nomine gestum non est.
15 Seruus in pecunia peculiari dominum obligat inuitum.
27 Furtum ex quo actu fieri dicatur.
18 Condicto furtiua an impediatur per actionem mandati.

1 Si ex pecunia. Pio ponit decē scdo rō z p declaratione materie huj⁹ legis vid⁹ qō no. i spe. de actiōe seu petitiōe. §. fegē. notādū ēt. z plurib⁹ ꝑ. sequētib⁹. Op. q̄ agi possit sil⁹ mādati z furti vt. ff. mādati. l. si mandauero. §. si tibi z. j. e. l. si his z p socio. l. rei cōis. Azo. in. d. l. rei cōis. dic aut cōpetit actio ex meo 3tractu z hz locū lex cōtraria aut ex alieno z hz locū hec lex. Ly. z moderni hāc distinctionē nō approbāt nec curāt vtrū ex cōtractu meo vel alieno cōpetāt actiones sz cōsiderat tm̄ vtrū actiōes intentāde sint 3trarie vt tūc intēdi simul nō pūt vt hac. l. z ita hic in gl. no. vñ si in casu nr̄e. l. mādatarius nō emisse ꝑdia sed pecuniā sibi retinuisset dūs posset tūc agere mandati z furti quia liber hō vtraqz agere vt. d. §. si tibi ergo z dūs ex ꝑsona seruj q̄ nulla resultat cōtrarietas z q̄ vna oriē ex mandato alia ex cōtrectatiōe pecunie vis ergo vtrū resultet cōtrarietas vel non z ex hoc allegaē sepe lex ista q̄ ꝓponēs 3traria nō audiē ad 2cor. j. de mune. pri. l. pfessio. li. x. extra de ap. c. sollicitudinē in fi. z ibi de hoc in gl. no. z p hoc de officio dele. c. a subdelegato. li. vi. §. fi. z de iure iur. c. j. Et de hoc no. extra de purgatiōe canonica cum dilect⁹. xiij. q. ij. in summa in gl. z p Arc. l. di. q est hoc. z. xlv. di. c. disciplina in vltima gl. z. j. de codicillis. l. fi. circa cuius declarationē Jac. de ra. sic dicit aut qs allegat cōtraria q̄ sic se hñt q̄ ex electiōe vnj⁹ q̄raē ius aduersario z tūc hz locū hec lex cū 2cor. nā eligēdo mādati acq̄rit liberatio aduersario in actiōe furti aut nō querit⁹ ius aduersario z tūc aut qs allegat cōtraria agendo aut excipiēdo si agēdo non pōt sil⁹ ꝓponere vt. ff. de re. iur. l. nemo ex his. §. quoties. qñ ap. fit. l. ij. §. fz si ali⁹ aut nō fil z pōt vt. §. de iof. testa. l. Sz maioze. z. l. eū qui. si de peti. heredit. l. hereditas. z hoc verū nisi ex eadē scriptura peteret se admitti vt. j. de codicillis. l. fi.
1 † Si aūt allegat 3traria excipiēdo aut sil⁹. aut successiue. Primo casu nō ꝑt. secdo sic vt. ff. de excep. l. nemo z. j. de exce. l. si qdē z ibi not. fallit. vt not. d. l. nemo. §. quoti. hoc verū q̄ qs posset vti pluribus exceptionib⁹ Zūs nisi reus esset p ꝓpositionē prie exceptionis aliqd 2fessus de iūctiōe actoris z q̄ actor z incūbebāt, ꝑbāda qr tūc sibi ꝑiudicat tal⁹ 2fessio vt. §. de nō nu. pe. l. gñal⁹. i fi. al⁹ si p exce. 2fiteref. d iūctiōe actor⁹ vt qr dico me eē hr̄ dē ex testō post ea dico ab itestato tūc pōt ex quo nō negabat intētionē aduersarij in totū vel ꝑ pte z sic loquit⁹. d. l. nemo. ff. de exce. scēm eū. nō diuersitatis. † q̄re exceptiōes Zie magis ꝓponi pūt q̄ actiōes. est
2 qr fauorabiliores ꝛc. vt. ff. de re. iu. l. fauorabiliores. z qr nō ē i pte receptū qñ cōueniaē vt. ff. de doli excep. l. pure. §. fi. Pe. ꝛo. d bella ptica dicit aut qs allegat Zia Z diuersos aut Z eundē. prio casu pōt vt. ff. de inoffi. testa. l. papinian⁹. §. fz nec impuberis. z si qs omissa cā testamēti. l. q aūt. qr res iter alios acta ꝛc. secdo casu aut sunt talia Zia q̄ se tollūt electiōe z tūc si pōt vti Z aliquē vt hac. l. cū concor. aut nō tollunē electiōe z tūc. aut vult simul vti Z eūdē z nō pōt agēdo nec excipiēdo. vt. d. §. fz si ali⁹. z de re. iur. l. vbi repugnātia. aut nō vult sil⁹ vti fz successiue z tūc aut Z vnū vult vti agēdo aut excipiēdo si agēdo aut agēdo. j. Zio obtinuit aut succubuit si obtinuit tūc credit peir⁹ q̄ alio Zio sunt i eadē instātia siue in alia vti nō possit z sic intelligit. ff. de condi. z demō. l. titia. si succubuit tūc in alia instātia nō pōt Iz doctores dicāt cōtrariū z videtur casus ꝑ petro. ff. de libe. le. l. aurelius. §. fi. secdo casu qñ vult vti cōtrarijs excipiēdo dicunt doctores indistincte q̄ successiue etiam in eadem instantia potest. fallit in casibus notatis in. d. l. nemo. §. quoti. de re. iur. z hoc nisi excipiēdo cōfiteat de intentione aduersarij vt dictum est tunc enim non posset nisi probaret confessionem erroneam. Si aūt non confitetur puta negauit mutuatam pecuniam tūc vult probare solutionē potest z sic loquitur lex nemo de excep. z ad hoc etiaz facit qō notatur z

Universidad de Deusto
Biblioteca

dixi.ff.de ingenuis z manumiss.l.penul.do. Dy. distinguit qs que dã sunt cõtraria in origine z effectu &c. vt scripsit ipse Dy. extra de re.iur.c.nullus pluribꝫ. circa mediũ lib.vi. Et hoc quo ad agẽdum. Quo ad excipiendum vtrũ quis possit exceptiões† contrarias proponere ibi plene notatur pẽ z tetigi supra de inoff.test. l.contra maiorẽ z nota.ff.de except.l.si quidem.z vide quod no. per Rofr.de publicana.§.pe.z fi.z .xiij.q.ũ.in summa in gl.ordinaria z per Odo.hic tangit predicta distinctio Dy.z Hy.in decisa z Hl.hic cũ Dy.concor. Sed contra hanc distin. Dy.vł casus expressus.ff.de bo.liber.l.si patronaꝫ ex minore vbi patronꝰ qui egit falsi z succubuit nõ potest petere cõtra tabulas. ſz dic qs illa nõ sunt equipollentia in effectu q cõtra tabul. nõ deducit testamentũ ad cãm intestati.vt.ff.de inoffi.testa.l.filio contra tabulas z.ff.de colla.l.liberis.z ibi notatur. Ja.but.predictam distinctionem Dy.non approbat z dicit† qs hic actio mãdati z furti non sunt contrarie in origine: nunquam enim contraria inquãtũ contraria se cõpatiuntur vt.ff.de regu.iur.l.vbi repugnantia.de instito.l.sed z si pupillus.§.si institoria.z de verb.sig.l.hec verba. Si eñ essent in origine cõtrarie ambe nõ nascerẽtur sed vnius natiuitas impediret natiuitatẽ alterius sed hic nascunt ambe ergo non sunt contrarie in origine: z hoc plenius declarabitur infra dum queretur vtrũ iste actiones simul nascãtur z quia etiam satis sunt contraria dicere nullũ z petere rescindi vt.ff.de app.l.expressum.z.d.l.contra maiorẽ.z ideo aliũ dicunt aut habeo duas actiones z habeo necesse eligere vnã z per electionem vnius preiudicatur in alia vt hic aut habeo vnã tantus sed in tanto nõ cõpetentẽ z tunc redeo ad competentem z ita intelligantur cõtraria z maxime.l.eũ qui.z.l.cõtra maiorem.de inoff.testa, quod dicunt esse verũ si in prima succubui secus si obtinuissem q tũc nõ esset concursus contrariorũ per.l.titie.ff.de condi.z demon. Aliꝰ dicunt aut sciebat sibi aptaꝫ cõpetere z sibi preiudicat aut ignorabat z tunc non.vt.d.l.eum qui z.l.contra maiorẽ quod non est male dictũ. Tu dic secundum predictum Jacobum butrigarij quod vbicunq; non admittitur cumulatio compellit quis eligere. quando autẽ cumulatio admittatur dic vt nota.per Dynus dicto.c.nullus pluribus.de re.iur.lib.vi. Vel dic† quod si cõpetant plures actiões ex diuersis causis z ad diuersa nec exceptio electiõis nec rei iudicate obstat ei q egit vna quominus aliã agere possit nisi ratio contrarietatis hoc faciat vt hac l.cũ si. aut cõpetunt ex eadẽ causa ad idẽ vel ad diuersa: z tũc locus est electiõi z per electionem preiudicat aut ex diuersis petitur res eadem z tunc in eadẽ instantia si vnam proposui non possum aliam ꝓponere nisi per viã cumulationis. vt no. per Dy.&c.nullus pluribus. ſz in alia instantia proponere potest vt institut. de actio. §. si minus. z ibi no. z per Dy. in lectura sua z ad hoc facit qs no. ff. de tributo. l. quod in heredẽ. §. eligere. z extra de electione. vt qs duas. lib. vi. cũ ibi notatis per Jo. an. z alios, z de re iudi. c. abbate sane in principio. † Ꝑro declaratione etiã predictorum quero nunquid electione tollãtur ipso iure vel ope exceptiõis. ad hoc dicit Ly. qui hanc questionez querit Jo. dixisse quod vna electa non tollitur alia sed fingit non nata ar. ff. de noua. l. si ita stipulatus. § fi. z. l. sequen. Azo dicit aut fuit electa actio z actio mandati tunc tollit ipso iure aut ecõtra z tũc actio furti tollitur ope exceptionis z ꝓro se inducit. ff. de furtis. l. si is cui cõmodata. Ja. de are. dicit quod quidã doctor suus tenebat totum oppositum s. quod electa actiõe mãdati tollatur furti ipso iure z ecõtra tollatur mandati ope exceptiõis z ratio est qa agendo mandati approbat z iõ actio furti tanq̃ odiosa tollit ipso iure. ar. ff. de pactis. l. si tibi. z. §. q̃dam. z ad. l. si is. respõde quod ibi exponi debet actione furti. i. condictione furtiua z sic ibi exponit gl. quã exposition ibi approbat Dy. petrus vero approbat Jo. opinionem tali ratione que tractũ habẽt retro finguntur retro quesita vt. ff. si certũ peta. l. proinde de leg. ii. l. cum pater. §. furdo. sic z in ꝓposito vbi seruus mandauit queritur actio mãdati domino cõmutabiliter vt. ff. de acqui. re. do. l. etiã inuitis z ideo si approbat fingitur actio furti non quesita. si reprobat tũc actio mãdati nõ est nata ar. dictarũ legũ. Ly. Sz cõtra hoc instat q̃ ratihabitio† nõ possit esse cã impediens originẽ vel exercitium actionis furti qz ratihabitio est q̃dã iuris fictio q̃ fingit valere qs ab initio nõ valuit. Sed fictio iuris nõ dz plus operari quã ipsa veritas vt. ff. de acqui. rerũ do. l. liber homo. z de here. vel actione vendita. l. ii. vbi tã &c. ergo ista ratihabitio non dz plus operari quã ipsa veritas. Sed vera restitutio† rei furtiue non eximit furem ab actiõe furti vt. ff. e. l. qui ea mente. ergo nec ratihabitio dz ipsum eximere. Circa hoc dic aut furtũ fuit alterius puta mãdati executinũ aut aliquid distinctũ ab ipso. primo casu procedit hec lex vt ratihabitio nunq̃ videtur furtũ commissum. secundo casu procedit ar. cõtrariũ. Item quero nunquid possit penitere z vna electa redire ad aliã vł qs non per auc. qui semel. In contrariũ quod sic vsq; ad litis cont. vt. ff. rẽ ra. haberi. l. amplius. de ver. obli. l. si quis stipulatus. solu. matrimo. l. cum dotem. §. si eo tempore. z de iu. om. iudi. l. si conuenerit. z ita tenuit Azo. z Odo. hic in nõ cõtrarijs aut dicit vna electa alteram tolli vt in cõtrarijs cõditionibꝰ vt. ff. de condi. z demon. l. iul. z. l. titie. ad autenticam qui semel. respondent quod nihil facit ad propositũ quia loquitur de desistentibꝰ nõ variantibus cũ hoc fiat. l. ꝓmittente ar. ff. qui satisdare co. l. fi. Jac. de ra. dicit qs doctor suꝰ distinguebat† aut elegit act. furti z cõdictionẽ furtiuam. z potest variare vsq; ad litem cont. aut elegit mandati z non potest quia agendo furti nõ approbat contractũ sed agendo mandati sic z inducit ꝓ se. ff. rẽ ratas haberi. l. quoniam. §. i. ipse autẽ Ja. dicit cum electione facta fit iam quesitum ius aduersario vt. ff. e. l. si. z si dicatur quod vsq; ad litẽ cont. põt variare vt dictis. ll. z. §. de edendo. l. edicta dicit qd verum est nisi esset quesitũ ius aduersario per elec. vt hic fuit in actionibus cõtrarijs vt probatur. ff. de optio. le. l. apud ausidiũ. coniuncta. l. huiusmodi. §. fi chium. de leg. i. z de le. ñ. l. statuliberus. §. i. z de verb. obliga. l. eũ qui certarum. §. i. Sed hic quesitum fuit ius aduersario ex approbatione seu improbatione contractus ergo nõ licet variare. z idẽ sentit Pe. qz qs ꝓbo nõ reprobo vt. ff. de so. l. dispẽsatorẽ z ad. l. quo eñ. § i. ff. rẽ ratam haberi. respondent quod potest variare quantũ ad exceptionem aduersario parandam non quantũ ad actionem sibi querendam z sic cõcor. cum. d. l. dispensatorem secundũ Pe. z hanc etiam videtur sequi Jaco. but. Sed contra hoc videtur quod liceat variare, etiã quo ad actionẽ sibi querendã vt. §. de peti. here. l. hereditas matertere. z. d. l. contra maiorez. de inofficioso testa. Dy. dicit quod ibi erant cõtrarie in origine z non in effectu sed hoc nõ placet predicto Ja. but. qz satis videntur contraria petere declarari nullũ z petere rescindi rãꝯ aliqs vt. §. dixi. Dñs Ad. fil. dicit quod in ꝓtrarijs nõ erat ius quesitũ aduersario ex electione qz non erant contraria z vnũ tñ ius vere competebat licet ineptũ egerim z ideo ad aptum redeo vt. §. dixi. de hoc etiã tetigi in dicta l. hereditas matertere.

† Item quero nunquid hec actio mandati z furti simul nascant. hec questio subtilis est z videtur quod nõ quia duo cõtraria nõ possunt esse simul in eodẽ subiecto vt. ff. de condi. z demon. l. titie. quãdo ap. sit. l. ii. §. ſz si alius. z de instito. l. sed z si pupilꝰ. §. si institoria. imo posito vno contrariorũ tollitur reliquum. vt. ff. de so. li. l. qui hominem. §. fina. In contrariũ videtur hec lex. z. ff. commo. l. si seruus. Jaco. de ra. dicit quod si sumat actio ꝓ formula vt. ff. de furt. l. si seruus nauem tunc tolerant. Si autem ꝓ iure in eadẽ persona constituto tunc nõ potest tolerari ꝓtrarietas in eodẽ subiecto vt in predictis. ll. z. ff. de regulis iuris. l. vbi repugnantia. dicit eñ quod obligationes hic in actione mandati z in actione furti nõ sunt cõtrarie actu sed potentia z habilitate tantum z contraria potentia tantũ bene possunt esse in eodem subiecto ſz in actu non possunt actiones neq; formulis applicari sed obligatiões ad rem emptam z pecuniam domino sunt quesite z obligatio rei empte queritur per seruũ. vt. ff. de acquiren. re. do. l. etiam inuitis. Sed per approbationẽ vel reprobationem sequitur hec contrarietas vnde potestatẽ agendi duabus contrarijs actionibꝰ habeo simul nõ vt eas ipso facto simul intendere possim z hoc voluit dicere prefatꝰ Jaco. Pe. vero dicit quod actio est ius vt. §. de eden. l. edicta. z institut. de actio in principio. z cõfitetur † quod due actiones cõtrarie nõ possunt esse simul in eadem persona vt. §. probatũ est. Et ad. l. istam respondet quod nõ sunt contrarie actio mãdati z furti vt patet dicta. l. si seruꝰ. ff. cõmo. z mandati. l. si mãdauero. § si tibi. Sz qui vtitur vna nõ potest vti altera nõ quia sint cõtrarie quia mandati agendo approbat factũ serui vnde postea reprobando z furti agendo esset sibi contrarius z hec est satis eadem effectu cũ dicta opinione Jac. z eas etiã sequitur Jacobus butri. Et si dicatur nonne in acquisitione inspicitur animꝰ domini aut ergo vult approbare z ozitur mandati tantũ z per consequens non furti. aut contra z ozit furti tantũ z non mandati. ad hoc potest dici qs ambe actiões de se nascunt z eidem acquiruntur etiã ignoranti vt. ff. de acquiren. rerũ do. l. etiam inuitis. z institut. per quas personas nobis acquiritur. § item nobis. sed quo ad exercitiũ non possunt simul intendi vt predictũ est. simile. §. fi certum petatur. t. si absentis. ad hoc facit quod dixi. §. e. l. ver. item ꝓ declaratione etiã predictorum. Item queritur si dominus elegit agere mãdati z probare nõ potuit mandatũ z sic succubuit vult agere furti vel condictione furtiua vtrũ possit. Jacobus de ra. quod sic quia nõ potest reus allegare quod sibi preiudicauerit eligendo viã mãdati quia dominus dicet quod elegit quod nullũ erat scilicet mandatũ quod non interesserat z fireus diceret qs interesserat allegaret sententiam ꝓ se latam iniustã quod nõ potest vt. ff. de le. j. l. si seruꝰ plurium. § j. vñ pẽdẽte iudicio nõ est locꝰ variationi vt ꝓdixi. † Item quero nũquid possit penitere iudicio finito p absolutionẽ rei mãdato nõ. ꝓbato poterit ad actionẽ furti reuerti scõm Lyn. nõ vł hoc expeditum quia si mandatũ non interesset fuit tamen negotium

gotium gestum nomine serui in casu huius. l. vñ agendo mãdati videtur ratus habuisse qs emptor fecit z ꝓ hoc nõ est nata actio furti seu nata nõ fingit. reus ergo nõ obuiet q̃ p viã mãdati ecti sibi ꝓiudicauerit ſz per viã ratihabitiõis hoc tñ non dicit assertiue. Ex ꝓdictis põt sic colligi ꝓdicta materia q̃ est vtil z subtilis. aut volo ꝓponere diuersas actiões ꝛtra diuersos z possum vt. l. pap. §. ſz nec impuberis. ff. de inoffi. testõ quia res inter alios acta &c. vt. ff. res inter alios acta per totũ. aut ꝛ eũdẽ z tũc dic aut electiõe tollunt z nõ audit eodem tpe nec diuersis iuxta ea que §. notaui. aut nõ tollunt electione z tũc eodẽ tpe nõ auditur per l. vbi repugnãtia de re iu. aut diuerso tpe z tũc si obtinuit i actione ꝓposita nõ audit postea in alia ar. l. titie. de cõdi. z demon. si succubuit auditur vt. l. eũ qui z. l. cõtra maio. §. de inoffi. testa. fallit ſz Ly. in hac. l. ꝓpter approba. que tollit act. furti vt. §. dixi. Item fallit fm quosdã qñ ex eadẽ scriptura agit z ꝓponit vt j. de codicil. l. fi. Sz de hoc dic vt ibi plene notat. vel predicta vera sunt si sciuit sibi cõpetere secus si ignorauit vt. §. dixi fm alios vt. d. l. fi. z ar. de inoffi. testa. l. mater. z hoc si allegat cõtraria agẽdo secus si excipiendo. dic vt plene no. ꝓ Dy. &c. nullꝰ pluribus de regu. iur. lib. vi. † Qñ autẽ tollantur electione dic si plures vie sunt producte in esse tũc opz eligi z per electionẽ ꝓiudicat fm qs dictum est. §. secus si vna tñ re vera sed ꝓposui per electionẽ aliã non competentẽ vt predixi z dic quod eligere dz per conte. lit. vt contingit etiã in aliis similibus. vt. d. l. si cõuenerit. de iurisdi. iudicũ z dixi. §. dicto ver. item quero nunqd possit penitere. Expedita ista subtili materia transeo ad declarationẽ huiꝰ. l. ꝓ alia contraria z qõnes z si qs vellet hanc. l. repetere q̃ cõiter repeti cõsueuit posset ꝓponere q̃ sequunt z omittere que dicta sunt ad finem lecture ſz ea ꝓposui tanq̃ magis vtilia z aperientia. l. istã.

† Oppo. ergo qs furtũ cõmittit animo lucrãdi vt patet in diffinitiõe furti. ff. e. l. j. §. sed isti emptores nõ habuerũt aium lucrandi ergo &c. so. dic qs lucrabat qñ emẽdo q̃rebat sibi ſz esset obligatus ad restitutionẽ vt. ff. de acqui. posſ. l. j. §. per procur. z de dona. l. qui mihi donatũ. vel fm Jac. de are. hic habuerũt aium lucrandi z non tradẽdi mãdatori z ideo his querit vt. ff. de acq. re. do. l. res ex mãdato. vel lucrũ est quo ad dñm cui erat pecunia ſz nõ habuerint aium sibi lucrãdi sed tradendi alij vñ qñ dicetur furtũ cõmittit. if aio lucrãdi sub audi sibi vel alij nã isti mandatarij vident prestare opem tenentur tamen sicut principales sicut z alias mandans delictũ videt prestare opem delicto z tũc tenet sicut principalis vt. ff. de vi z vi ar. l. j. §. deiecisse. z est expressum. ff. e. l. si quis perferendũ quod est notabile fm Jac. de ra. z hãc approbat Ly. Alij dicunt qd furtũ committit quãdoq; sine aio lucrandi vt. ff. e. l. fullo. §. si ancillã z. l. qui sacrũ. z de condi. ob cãm. l. penul. vel potest dici qs hic saltẽ lucrant qs obligãt seruos ad antidota vt. ff. de peti. hereditatis. l. ſz z si lege cõmissoria. §. consuluit quod bene censetur lucrũ vt. ff. e. l. si pigno. §. j. Item oppo. quod non possit mandati habendo ratũ cũ non sit suo noie gestum vt. ff. de nego. gest. l. si pupilli. §. sed si ego. verũ est vt directa actio mihi querat. sed q̃tum ad ꝓiudicium meum vel seruorum vt nõ eis sed mihi querat bene possus sicut fuit hic q̃sita seruis ergo z mihi vt. ff. de acqui. rerũ do. l. etiam inuitis tñ quesita fuit commutabiliter sed postq̃ ratus habeo incõmutabiliter fm Pe. sed ista non vł sufficiens ratio. pone eñ q̃ seruꝰ nõ mandauit sed suo nomine gestũ fuit possum hr̃e ratum ex persona serui z agere actione neg. gest. z hic non erat adhuc aliquid quesitũ ratione mandati z tamen agitur per viã ratihabitionis. vsi dic fm Ja. de ra. † qs nomine meo non est gestum ratũ hr̃e non possum vt agã ac si mecũ fuisset contractum sed bñ habeo act. neg. gest. ex persona serui mei z ex ratihabitione contractꝰ ipsius serui. vt. ff. quod iussu. l. j. Sed cõtra hoc vł qs ex mãdato seruj nulla oritur actio cũ non sit capax actuũ iuris ciuilis vt. ff. de testam. l. qui testõ. §. seruꝰ z de re. iur. l. qs attinet. dic aut loquimur de actu q̃ capit in seruo dominũ non pñtante z habent locũ contraria aut de actu qui substantiat in seruo dominũ presentãte z ita loquit hic z instituta de inutili sti. §. ei. z de optio. le. l. si pamphilo. z. d. l. inuitis cũ similib⁹ z oritur actio ista ex mãdato seruorũ z ratihabitione dñi extendit ad eius personam vt. ff. de neg. gest. l. põpo. in fine. nec obstat de re. iur. l. semp qui non prohibet vt ibi notat fm intellectũ Bul. qui cõiter approbat. Item z opp. si predia sunt vtiliter empta vł vtiliter gestũ negocium z tũc ꝓ ratO dz haberi z sic cessat actio furti ſz dic q̃ hic factũ fuit dño inuito. vt. §. de nego. gest. l. fi. z. ff. e. l. qui vas. §. vetare. ſz tũc quero si dominus reprobat cuius erũt predia empta dic q̃ emptoris cui obligat⁹ est venditor de euic. vt. ff. de procur. z mandati. l. seruũ titij. Item quero nunquid isti mandatarij poterunt agere cõtra dominũ actione de peculio videt quod sic quia seruus inuitum dominũ obligat de peculio vt. ff. de peculio. l. si seruus. §. etiam. In contrariũ quia mandatũ fuit rei turpis. vt. ff. mãdati. l. si vero non remune. §. rei turpis. dic q̃ agere possit: sed tũc teneat reddere ꝑdicte em-

pta sicut liber homo mandasset cui haberet necesse ꝑstare rẽ mãdato suo emptam vt. ff. si certũ petatur. l. si fundus. §. seruus tuus. in fine. ad cõtrarium respondet quod hic fuerũt duo scilicet ꝑdiorum z eius gratia fuit cõtracta obligatio mãdati nõ gratia cõtrectationis pecunie que fuit turpis z ita sentit predictus Jaco. Item quero si emptor tradidit predia seruo z domin⁹ agit contra eũ furti nunquid poterit repetere predia videt quod sic condictione sine causa. vt. ff. de ꝛdi. sine causa. l. si fullo z cõmod. l. in commodato. §. fi. z istam tanq̃ equiorez sequitur Ly. secundum Jac. de ra. Item quero de q̃ pecunia hic loquit dic quod de dominica z in hoc indicat verbũ tua z secundum Jacob. de aretio in pecunia deposita per eum in quodam sacculo z sic domin⁹ remansit. alij intelligunt quod pecunia erat penes dominũ z subtracta per seruos z alijs tradita vt predia emerent qs non videtur bene dictũ nam commissum fuerit furtum quando ipsi scientes receperunt a seruis non eximerent⁹ ab actione furti quantun cunq; dominus habeat ratum sed qñ committitur furtus ꝓ numerationem factam iuxta mandatum seruorũ sicut cũ est deposita tunc ratihabitio trahit retro z perinde est ac si serui mãdassent voluntate domini z sic ꝓ ratihabitiones tollitur furti actio.

de hoc vide. j. statim ver. Item quero de quo actu. † Sz nũquid in pecunia peculiari posset loqui videtur quod non qz in ea seruꝰ obligat dominũ inuitũ z ignorantem vt. ff. de peculio. l. si quis seruum. §. etiã. In cõtrarij qz seruus debitorem peculiarem nõ potest alij delegare vt. ff. de peculio. l. libera. §. j. dic aut habebat liberam peculij administrationem z nõ potest habere locũ lex ista. Sed habent locum primo allegata z. ff. de dig. ac. l. si conuenerit in fine. §. q̃ cũ eo. l. libera. aut non ht̃ z tũc in peculiari posset loq ista z ita loquitur lex libera. §. fi. z hoc nisi suscipientes mandatũ crederẽt dominum velle vt. ff. de vsucap. l. seruus. Item quero quo modo poterit impleri contractus cũ per solum consensum fit impletus vt. ff. mandati. l. i. dic quod impleri poterit per traditionẽ sic z als. ff. de act. emp. l. si alienã rem. ita quod est duplex ꝓfectio vna respectu obligationis z de illa loquitur lex contraria. alia respectu liberatiõis ꝓ traditionẽ z de illa loquit hic. † Item quero ex quo actu sit furtum vtrũ cum receperit pecuniam a seruo an vero cũ numerata fuit venditori si dicas ex ꝓmo actu. i. ex prima contrectatione tunc actio mandati z furti sunt diuise z nõ cõtrarie. z ideo non impediunt se concursu sed per actũ numerationis bene sunt contrarie quia circa idẽ vnde Jaco. de are. tenet quod ex actu numerationis z dicit primũ actum. f. receptionis fuisse licitum puta ex causa depositi sicut. §. dixi. sed Ja but. dicit qs satis est circa idem si dicamus etiã ex actu quando receperit a seruis qz satis sunt connexa illa contrectatio cũ numeratione facta venditori vnde ex approbatione z improbatiõe sequeretur contrarietas. Item quero quia ista lex loquitur in pecunia quid si speciem cum specie permutassent respondeo idem cũ ratio diuersitatis reddi non possit z sic verbum pecunie hic potest largissime accipi vt etiam speciẽ comprehendat. §. de constituta pecunia. l. ij. z ff. de verbo. signifi. l. pecunie. Item queritur nunquid idem esset in filio quod hic dicitur in seruo si filius daret pecuniã paternã ad emendum predia. z pater reprobat talem cõtractũ z agit furti z condictiõe furtiua quod predia remanerent emptori sicut supra dictũ est. Jaco. de are. dicit quod nõ quia vbi pater reprobat cõtractũ filij filius eo casu agit ac si esset sui iur. vt. j. de bonis que liberis. l. cũ non solum. §. j. sed ibi loquitur in peculio aduentitio.

questio proposita loquitur de profectitio Ly. † Item quero vtruz condictio furtiua impediatur per actio. mãdati sicut actio furti videtur quod non quia causam criminis nõ prosequitur qz non est ex maleficio vel quasi ſz ex variis figuris causarũ vt. ff. de act. z obl. l. j. Sed dic contra quia vtraq; est ꝓsecutoria z iõ non cõcurrunt vt. j. e. l. ancille. z quia sic videor reprobare agendo cõdictione furtiua sicut actione furti z ideo resultat cõtrarietas. Item quero nunquid sic impediat accusatio criminalis furti p actio. mandati sicut actio furti ciuilis dico quod sic q̃ in litera dicitur crimina causam persequaris magis autẽ persequitur crimen accusando criminaliter quam agendo ciuiliter vt. ff. e. l. fi. de pinaris delictis. l. vltima. Ultimo quero nunquid inde ex postquã actũ est mandati possit ex officio inquirere z procedere de furto ex cõsuetudine vel statuto quia alias nõ posset inquirere vt. ff. de mu. z hono. l. rescripto. §. fi quis accusationem. z videt quod sic qz qs non potest expressum nec tacitum sed expressum factum non potest preiudicare vindicte publice vt. ff. de pactis. l. iuris gentiũ. §. fi paciscar ergo nec tacitus scilicet ratihabitio. Item vł expressus. j. de aboli. lij. §. finaliter p decc. &c. z ibi tetigi. z ad hoc facit qs notani. §. de trãsla. l. trãsigere ver. ex his ozit qõ. In ꝓmptu vł qz ratihabitio dñi retrotrahit z facit licitũ qs videbat illicitũ z impedit natiuitatẽ actiõis furti scõm q̃sdã vel saltim natã extinguit vt in preced⁹ tib⁹ dixi z ꝓ hoc. ff. e. l. iter oẽs. §. recte. z. l. si pẽdidero. §. si titiꝰ. ũ. rñso. z per hoc patet rñsio ad cõtraria quia licet pactũ de nouo

Universidad de Deusto
Biblioteca

quo ad preiudiciū publicū fieri nō posset pōt tū retro fingere vt no.ff.de li.z posthu.l gall⁹.z hoc credo ver⁹.Et ꝑdicta sufficiāt circa hāc.l.ly Odo.z Ay.i decisa hic recitēt materiā pluriū actionū ꝓsecutoriarū tū vel penaliū tū vel ꝓsecutoriarū z penaliū que meli⁹ alibi cādit vt.ff.eo.l.ancille.z.ff.de tributo.qs in heredē.§. eligere.z in multis aliis locis de hoc tractatur z ideo hic omitto.

1 ☞ Agēti nō ꝓbanti se dām sed furtū rei bona fide possesse sibi factum qs competat remedium.
2 Possidentis in pari causa potio⁹ est conditio.
3 Condemnari an debeat quis ex sola suspicione ꝙ res furtiua sit penes eum.

IN ciuilem. Quere tria ꝓio an idē sit in repetēre rē suā nō furtiuā:gl. dicit qs idē ꝙ ꝑdictas.ll.z mihi allegat.sz dic se refert ad.l.sup empti.ff.de euic.allegatā.§.pr.gl.q̄ loquit in re immobili de qua nō fit furtū vt.ff.de vsucap.l.ꝛre.qs verū intellige demū ꝓbato dño vel iure potētio⁹ ꝙ sit ius quēti vt.ff.de rei ven.l.offīn.al⁹ obtinet qs no.ff.de publi.l.siue §.si duo⁹.Ja.
1 but.z Ol.†Itē quero si agēs nō ꝓbat se dās ſs solū furtū sibi factū rei quā bona fide possidebat an cōpetat sibi aliquod auxiliū cōtra possidentē:qdā qs omni auxilio caret nisi habeat titulū qz tūc publiciana vel qz sit creditor vt.ff.de cōdictiōe furtiua.l.z iō. §.neratius z ibi notāt z in summa de cōdictiōe furtiua z de peti. 1
here.l.z nō tū dz in principio dic ergo aut agēs ꝓtendit ius potētius cōuento z tūc obtinet etiam nō reddito precio vt ꝓdixit:aut 1
nullū ius allegat nisi spoliationē ex furto z tūc agit cū spoliatore z hz locū triticaria z cōdictio ex lege si coloni.ī.de agri.z cēsitis: z.ff.de tritica.l.ū.aut cū alio nō spoliatore z tūc obtinet possessor cū nec ei⁹ vitiū nec ius actoris potēti⁹ oñdat z caret actor actio ne ergo nō experitur vt.ff.de admi.tuto.l.quotes §.itē si tpali.z 1
2 †qz in pari causa potior est conditio possidentis vt.ff.de ver.ob. 2
l.ferunt §.pe.alī tū dicūt ꝙ hz officiū iudicis vel cōdi.ex.d.l.si co- 3
loni ꝓbata amissione per vitiū lz possessor vitiū non cōmiserit qz ipsa possessio vitiosa est lz facto tertii ne facīū tertij ipsum damnificet qs vī falsuz qd additio ex.l.si coloni est ꝓsonalis z ꝓsupponit 1
eum q cōuenitur obligatū esse ex cōtractu vel quasi vel maleficio vel quasi vt istituta de actio.§.oiz.z de hoc etiā dicā.ī.e.l.fi.vltra pn.z bū facit qs no.ꝙ Inn.extra de resti.spo.c.sepe circa ibi imo
3 plꝰ vī z.iij.q.ū.reintegrada ī gl.z ꝙ Arc.† Tertio q̄rit an ex so- 2
la suspitione ꝙ res furtiua penes aliquē sit debeat ꝺenari vī ꝙ nō qz ex suspicionib⁹ nullus damnat vt.ff.de penis.l.absentē sz ex euidentibus ꝓbationibus vt.§.de ꝓba.l.sciant alū.ꝛtra qz nō est simplex suspicio sz iuris ꝓsumptio vt.ī.de adul.l.si q.z maxie cū aliis cōcomitantiꝫ puta qz emit loco occulto ar.ff.de admi.tuto.l.nō existimo.vel qz est ꝓsona suspecta q̄ ꝙsueuit talia furta occultare vt.ff.de accu.l.si cui.§ hīsdē.z.ī.de suscepto.z archarius.l. si aliqd.de admi.tuto.l.tres tutores in fine z de actio.z obli.l.fin. alū contra qz dolus non ꝓsumitur nisi ꝓbetur vt.ff.de ꝓbat. l.quoties.§.qui dolo.non obst.l.si qui.quia ibi erat delictum ꝓbatum sed ꝓsumptio secūda tollit primam z ex iam factis ꝓbationibus condemnatur.Non obst.lex si cui.quia licet ꝓsumptionem non tamen plenam ꝓbationem.vt no.infra.e.l.ciuile quod lex consuluit vt.ff.de le.l.legis virtus.

SIn nondum. Uide qs no.§.de sacrosanc. ecc.l.illud.z qs tz hic gl.in vltima volūtate approbat ☞e.p.l.seruos.in gl.allegata put est ibi ſra affirmatiua q̄ verior est scām eū lz ꝛtra riū videat notari in.l.ū.ff.de pollicita.Cy.Ja.et butrigari.hanc glo.approbat z dicit ꝙ.d.l.ū.de pollicita.licet allegetur in gloss. non allegatur ad ꝓbandū de vltima voluntate qz inter viuos loquitur..Et ad hoc allegat ꝙ ille qui vouit z ei⁹ heres lz nō tradi derit tenetur ex voto actiōe personali vt ibi dicitur in glo.vltima vbi decretiste vt.xvij.q.quarta.c.si quis.Oldra.

1 ☞ Conuentus non necessario autorem suum nominare teneť.
2 Emēs scienter rem furtiuam actione furti tenetur.
3 Furem quando quis teneatur indicare.
1

TUrile.†Cōuentus teneť dicere suū autorē hoc dicit ꝙ vez est ex vbanitate nō ex necessitate vt supra de pet.hēdi.l.cogi.vbi de hoc plene dicī de iure lōbardo null⁹ dz emere rē aliquā ab aliquo quē nō cognoscit vt i lōbarda de reb⁹ iternatis li.ū.z vide.e.t.l. ſ.z.ij vbi aliud est eo iure quā isto.Itē vī qs exhibēdo venditorē nō purget innocētia suā vt.xij.q.ij.c.qcunqz z vide qs dixi.§.e.l.
2 in ciuilē.Et no.ꝙ emēs† rē furtiuā scienter furti tenet vt supra ꝙ
3 cū eo.l.si liberā in fine.Querit gl.an teneat qs indicare furē†dic ꝙ ad istātiā partis nō ſz ad petitionē iudicis sicut testis teneť testificari z ita irel'ligi dz gl.q̄ est.ff.de ꝺictiōe ob turpē cā.l.idēqz §.fi.que videtur huic ꝛria de iure canonico.dic vt notatur extra eo.c.qui cum furem.Jacob.de beluiso.Item tangit hic glos.z latius Odo.si quis possedit rem furtiuam aliquādo nunquid hodie ꝓsumatur possidere.de hoc dic vt plene dixi supra de ꝓba. l.siue possidetis.

ALienum. Ibi siue voluntate quod semper ꝓsumitur vt.ff.eo.l.qui vas.§.vetare in glos.prima in fine.z hoc verum nisi res esset in ꝓsenti tunc enim ꝙmitteretur furtuꝫ vt.ff.e.l.falsus. §.sed si is.Cy.

SIs. Pulchra z vtilis est hec lex z sepe occurrēs gl.distinguit vtrū iste fuerit interpositus a matre an a me.Caue tū ꝙ si darem ꝓcuratori matris z ita trāsferrē dñium vt.ī.e.l.falsus z ibi notatur nō cōpeteret mihi actio furti scām Pe.Jaco.but.z Cy.qz tunc mea nō interest quod est expediēs vt agat furti vt.ff.e.l.ei q.z.l.seqnti nisi alia vtilitas esset filij fienda per matrē quia tūc posset agi per filium z ita loquitur.§.si epistola.ff.eum qui allegat⁹ in gl.si milis distictio a quo interponatur hr̄.ff.de donatio.inter vi.z vx. l.si ꝓnsus Abb.

ETiam. Not.bonaz.l.cōtra exactores qui exigunt plus ꝙ debēt a debitoribus cōmunis qs sepe cōtingit quia furti tenenť vt hic dicīť z notatur.

☞ Obligatio rei furtiue nō a pena furti licet ab interitu liberet. 1

SUbtracto. Qualr purgeť mora dic vt i gl. intelligе tū† q̄ oblatio rei furti ne liberat ab interitu nō a pena furti q̄ tali peccato peniteńtia nō desinit esse nocēs vt.ff.e.l.qui ea mente.In gl.nā obligatio ibi.l parui z est casus.ff.de so.qui decem.§.itē responsum.Ol.

☞ Plagiarius quis dici possit. 1
Furtum non fit hereditarie rei. 2
Furtum non fit rei non possesse. 3

SJabducta. Premitte ad euidentiam qz dicit† quod quis non est plagiarius nisi habeat ex cō suetudie z allegat.ff.ad.l.fauī.de plagia.l.penul.Ide. dicit illam.l.hoc non dicere z hanc glossam falsam esse tū idē vī sentire gl.ī.ad.l.fauiā.de plagia.l.fi.z Cy.ibi vī approbare hāc gl.sz dria inter furē z plagiariū meli⁹ colligiť.ff.ad.l.fauiā & plagiar.l.fi.Opponit gl.qs heredi nō deť hec actio qz nūq̄ possedit vt.ff.de prescrip.ver.l.si res.§.fina.z de vsucap.l.si homo.z cū ali⁹ apprehensam possessionē hereditatis dicať vt.ff.de crimi.expil. here.l.ū.†z rei hereditarie non fit furtū vt.ff.de furtis.l.hereditarie.Old.gl.rñdet qs hic.ſ.qs heres vel legatarius nō possidebat contingit facto furis z iō hoc non potest obūcere vt.ff.de cōdi.z demon.l.iure ciuili.Itē innuit gl.qs cōditio furtiua nō deť heredi vel legatario qs nō est verū imo heres agit ex trāsmissione ad eum facta per defunctū legatarius nō qz hz ius in re vt ff. e.l.si vendidero.§.i.z fi.Ol.Querit gl.ex qua contrectatiōe agat successor z dicit qs ex ea que fuit facta in vita defuncti nō ex ea que postea sed hoc est falsuz z ideo verior est gl.que est ff.eodem l.si dominium z.l.si quis cū in hostiuz potestate z plene de cōditiōe furtiua.l.sed nec legatari⁹ Ol.z Ja.Cy.z predicta sunt ꝛa qū res fuit subtracta ante mortē testatoris.si post mortem iacentе hereditate non fit furtum dicit glo.quia bona non habēt dominū z furtū est ꝛtrectatio rei aliene inuito dño fallit in casibus hic in gl.notatis.z.ff.eo.l.hereditarie.z.l.sequenti.sed hec rō non est bona qz vbi heres adiuit fact⁹ est domin⁹ per additionem:vt ff.de acquiren.possess.l.cum heredes.z tamen si furripiat res aī apprehensam possеs.non fit furtū vt.ff.de crimine expi.hereditatis.l.ū.z ideo alū reddūt aliam rationem quia a nemine possidetur iacente hereditate vt.ff.si quis testamēto liber esse iussus fuerit. l.ſ.§.scevola.Sed contra hoc opponitur quia etiā rei possesse fit 3
furtum vt instituт.de re.diui.§.fi.†vnde dicit Ja.de ra.rei non possesse non fit furtū domino qui nūq̄ habuit possessionem z sic est in herede vnde nō competit ei actio furti nisi ꝓ furto ali⁹ inchoato si cōpetebat defuncto sz ꝓ furto inchoādo rei a nemine possesse non competit actio furti.arg.ff.de stipula.seruoꝝ.l.si seruus communis.§.si seru⁹ captus.Sed huic videť obstare.ff. de acquiren.rerū do.l.in eo.sz ibi aliud in patre qui occupat bona filij iure peculij quia semp presumit fuisse in bonis patris et in vita filij z partez possediſse licet filius hodie habeat heredem. Sed quare ex noua cōtrectatione agit heres quādo nō habuit pos.dicit glo.vt prediꝛi quia hic quod non habeat possessionez contingit facto iuris sed in re hereditaria contingit ꝓpter mortē testatoris.Sed nōne idē ꝓpter factū iuris cū post mortē defuncti fit furtuz nec dicas ꝙ per apprehēsionē aliquaz rerū heredi tariarū videat oēs possidere qz non est verū vt dicā.ī.l.prima nec est etiam verū quod moꝛs sit causa impediens possessionem

ad heredem

ad heredē peruenire imo est factū furis.Quare dici posset qs in huiusmodi apprehensionibus iudicamus vitiū fm primū tempus apprehēsionis vt.ff.de acqui.pos.l.clam possidere in pncipio. Sed cū res fuit apprehensa viuo testatore contrectatio ipsa facit rem furtiuam z facit furtū sz mortuo testatore cōtrectatio nō est alia sed eadem licet mutatio ꝓsone fingat aliam ꝓpter qs nona actio furti nascit vere tū fuit vna cui⁹ respectu fuit ꝛtrectatū furtū z talē attēdim⁹ scām oē tps nō sic in hereditaria ab initio cōtracta.Ja.but.

QEbis. Tria tēpora notat vt in glo.z vide qs no.dixi.§.l.prima.Querit gl.si ista nouerca cōtrectat post apprehensionē bonoꝝ z dicit qs habebit locū actio furti vt.§.de noꝛ.l.j.Idē pe.vt.ff. e.l.si qs vxori.§.j.z de so.l.cum qs.§.ficuti.vltimo rūso.z idē Ol. z dicit esse casum.ff.reꝛ amotarū.l.iū.in pn.Sed Jac.de ra.dicit hanc qōnē nō procedere:nā aut intelligit post apprehensionē rerum furataꝝ per nouercam factam per heredē z tunc nō est dubium qz ex quo res redūt ad heredē discōtinuata est prima cā z nouum furtū fieret nec cōtrectatio cōtinuata haberet locū.Aut intelligit post apprehensionē aliaꝝ rerum hereditariarū quo casu dixerunt quidā videri omnium apprehensionem factam p.l. restituta.ff.ad trebel.qs tamē falsum est vt no.ff.de acquir.pos.l. iū.z de crimine expila.here.l.ū.z plene p Dy.de re.iur.c.j.li.vi.vñ questio glo.non videtur procedere z vī casus qs tunc non cōpetat actio furti in.l.si homo.ff.de vsucap.hic in gl.allegata.Ja.de ra.z Cy.nisi forte diceres qs hēs apprehendit possessionē rerum furatarū nō tū desierunt esse res nouercā vt sic hec apprehēsio sufficiat ad furtū z noua contrectatio furti actionem nouā inducat.Jac.but.

1 ☞ Questio quid sit:z lex de quo fiat.
2 Partus ancille an sit furtiuus.
3 Actio furti an deť ꝓ partu ancille furtiue.
4 Actio furti datur vbicūq; furtum cōmittitur.
5 Partus furtiuus an possit vsucapi.
6 Scientia superueniens vsucapionē impedit.
7 Condictio furtiua ꝓsonalis annis durās triginta triēnio tollit.
8 Partus nō emptus quo vsucapiatur ꝓ emptore.
9 Actionibus pluribus cōpetentibus qualiter vtendum sit.
10 Condictio furtiua z actio vi bonoꝝ raptoꝝ si cōcurrant mutuo se tollunt.

ANcille. Diuide ī q̄tuoꝛ ptes.in ꝓia pōit duo dicta:i scda q̄ icipit ibi q̄propter:pōit dilationē ex vtroq; dicto.i tertia q̄ icipit ibi cū altera ꝓmissam illationē cōfirmat ꝓ regulā z autoꝛitate iur. In q̄rta q̄ icipit ibi cū ēt ꝙcludit ꝓ ar.a minoꝛi.Posito casu z ex posita ſra collige duo ad q̄ sepe allegat hec lex.ꝓmū ē ꝙ dictio al terū dz de trib⁹ vt hic in gl.notat.z.§.de hereticis.l.quicūq;.z.ff. de ver.sig.l.pueri.applo ꝓpie aūt de duob⁹ vt ibi notat z ꝑbat ff.de ver.sig.l.hr̄e z.l.in.l.cēsona vltra pncipū z de hoc ꝛo alter alternter z similib⁹ vide in alphabeto de ꝛ.sig.sub lra a dictione alter z sequētibus.Scām qs nō dz qō vbi est casus iuris/z ē exꝑt
1 suꝫ in lex.z gl.in auf.de nō eligēdo scām nubētes.§.j.z rō+qz qō est dubitabilꝫ ꝓpositio z lex fit ꝺ bono z difficili vt.ff.ad car.l.qs labeo.i auf.de fide istr.§.j.z aduerte qz hec lex de q̄tuoꝛ tractat.ſ. de vitio furti de actiōe furti de vsuca.ptus furtiui z vtrū ꝑsecuto
2 ria z penalis ꝙcurrāt an vna tollať ꝓ altera.†Circa ꝓmū de vitio furti an partus ancille sit furti⁹ vī ꝙ nō cū vsucapi possit vt ꝓ emptore.l.si matrē.In ꝙnū vī hec lex.ff.e.l.si vas.§.fi ancilla. z qz in his gl.nō ad plenū tradūt distigue fm Cy.z Odo.z My. aut fur furripit ancillā grauidā z partꝰ ē furtu⁹ vt.ꝺ.§.ancilla. aut nō grauidā z tūc aut parit apꝺ eū aut grauida recedit ab eo z parit apud bonefidei possessoꝛē z his casib⁹ partꝰ est furtiuus vt hic z.ꝺ.§.fi ancillā.aut cōcipit z parit apꝺ bōe fidei possessoꝛē z tūc partus nō est furtiuus vt.ꝺ.l.si matrē.z.ꝺ.§.fi ancilla.rō ꝺiuersitatis est qz vbi furripuit ancillā grauidā vel ꝛgraudať apꝺ eū vī ꝛtrectare partū qz partꝰ est portio viscerū vt.ff.de vē.inspicien.l.j.§.edictū.zvbi semp fuit vacua penes furē nō pōt ꝺici partus contrectatꝰ z iō nō est furtiuus.Sed vī ꝙ ista nō sit necessaria qz est reperire casuz vbi nō est animꝰ ꝛtrectādi z tū nō fit furtū puta si fur furripiat ancillā vacuā postea desinit ꝛtrectare nō tū definit aio possidere vt.ff.de acq.pos.l.iij.§.ꝙ nerua.tūc fit ꝙi da partꝰ nō ꝛtrectať z nō ē furtiuꝰ.Jdē pōt ꝺici si furripuit ancillā grauidā ignoꝛās eā grauidā z sic ñ hz animū ꝛtrectādi nec lucrādi partū vt.ff.e.l.j.z tū ē ptꝰ furtiuꝰ sicut ꝺz.ff.e.l.ꝙ saccū.alī reddūt rōnē qz partꝰ hr̄ ꝓ nato quo ad cōmodū suū vt.ff.§ statu ho.l.ꝙ in vtero ei⁹ est ꝙ sit inusucapibilis ergo reputať natꝰ z
3 furtiuꝰ.Ja.butrigarj.†Circa scām an ꝓ partu deť actio furti ꝺ hoc notať ꝓ Az.i summa hui⁹ tituli vlti.colū.z de vsuca.ꝓ ēpto re.§.ꝙ aūt furtiuꝰ.z ī gl.hic z.ff.§ publi.l.si ego.§.partꝰ.Sz plenī⁹ ꝺic scām Odo.Cy.z alios modernos q̄nq; partꝰ ancille non est furtiuꝰ nec ꝓ eo cōpetit actio furti vt ꝺicto.§.partꝰ.quādoq; est furtiuꝰ z agit furti vt hic q̄nq; est furtiuꝰ z non agit furti vt ff.e.l.qui vas.§.si ancillam.z additur z quartꝰ casus ꝓ Jac.bal. quando partus non est furtiuꝰ vt ecce dominꝰ obligat ancillam grauidam z tradit pignoꝛi alios furripit z sic ancilla est furtiua: deinde redūt ancilla ad creditoꝛē nec purgatū est vitiū furti vt ff.de vsucap.l.sequitur.§.quod autez.deinde dominꝰ idemq; debitoꝛ furripit eam ignoꝛans suam nec adhuc purgatur vitiū furti quia oportet dominū scire rem suam esse vt.ff.l.ad dominium. tamen dominꝰ committi furtum nō tamen eius furtū facit rem furtiuam vt.ff.e.l.sequitur.§.si rem.demum ancilla apud iſtū ꝺo minū cōcipit z parit hic partus non est furtiuꝰ qz nūq̄ fuit cōtrectatus a tali fure cuiꝰ furtum faciat rem furtiuā tū creditoꝛ ꝓ partu agit,furti vt.ff.e.l.creditoꝛ.z iſtꝺ fuit pulchū z subtile co
4 gitare z ideo laudandū.Sed Jac.de are.ꝺicit.†quod vbicunqz fit furtū potest agi furti nisi hoc impediat persone qualitas vt.ff. eo.l.si serui z filij z.ſ.ti.proxiū.l.i.z de iudi.l.lis nulla.vnde ꝺicit quod ꝓ partu furtiuo indistincte agit furti quia fur teneť quantі res plurimi valuit a tempoꝛe furti sed ancilla fuit pluris ꝓpter partum ergo venit in actione furti ergo secundū Cy.aut fur cōtrectauit partū editum in vtero.primo casu habet locum actio furti separata.secūdo non separata vnde modus contrectatiōis debet attendi sicut ꝺicit ꝺe re surrepta z contrectata per partes vt.ff.de condi.furtiua.l.si seruꝰ.§.bone imo per ea que ibi notantur videtur quod habeat locū actio furti ꝓ utraq; cōtrectatione.Verisimile est tamen quod glo.intelleꝛerint de actiōe furti separata que locū habet cum partus editus fuit contrectatꝰ z sic intelligo ꝺictū.§.fi ancilla.ꝓdicta etiam habent locū sicut glo. ꝺicit in fetu qs verū est quo ad ꝓdicta duo lz in alīs ꝺifferant
5 vt ibi ꝺicam.ī.zc.†Restat videre an partus furtiuus vsucapiatur ꝺic aut partꝰ est furtiuꝰ qs qñ fit ꝺicti.§.prima qōne z tūc nū quā vsucapitur nisi in potestate domini reuertať vt.§.e.l.si abducta z instituta de vsucap.§.furtiue.aut nō est furtiuꝰ z tūc refert aut bone fidei possessoꝛ perseuerat in sua bona fide z potest vsucapere vt.ꝺ.l.si ego.§.partꝰ de publica.aut non perseuerat z tūc aut mala fides superuenit ante conceptū.aut post z ante editionem.aut post concept.z editionem.primo casu non potest vsucapi vt.ff.de vsucap.l.sequiť.§.de illo.vñ ibi subaudias anteq̄ pariat z cōcipiat.secūdo casu scilicet post conceptionē z ante editionem deficiūt gl.nā aut supuenit mala fides simplex tū qz simpliciter sciuit alienā z furtiuā z nō impediť vsucapio.aut sciuit alienā z furtiuā z isto casu impediť vsucapio vt.ff.de vsuca.l.nō solū j.responso in fine.z.l.iusto.§.z si possessiōis.aut mala fides superuenit post conceptionem z editionē z tunc aut simplex mala fides z non impediť vsucapio vt.ī.de vsucapioni.transfoꝛ.l.vnica §.hoc procul dubio.aut non simplex z tūc aut denunciauit dominо z vsucapere potest.aut non denūciauit quia nescivit cui denū ciaret z tūc vsucapit.aut sciuit z non denunciauit z tūc non vsu
6 capit vt.ff.ꝓo suo.l.si ancillam.z ex hoc ꝺicit glo.not.†mirabile quod superueniens scientia impediť vsucapionez contra ꝺictam l.j.de vsucap.transfoꝛ.l.vnica.z ꝺic quod ratio est quia in partu nō habeť titulus z ideo facilius impeꝺitur vt.ff.de leg.ij.qs ex pāphila.sed hoc non placet Jac.de aretio.quia imo in partu habeť titulus z ꝺato quod in partu esset specialis titul⁹ adhuc iꝺē esset in eo quod ꝺictū est.verbi gratia emptoꝛ bone fidei partum ancille concipientis z patientis vendiꝺit si superueniat mala fides impeꝺitur vsucapio. Alij ꝺicūt quod est ratio:quia supervenit mala fides nō simplex.ſz ꝛtrariū no.ꝺ.l.vnica.in fi de vsucap. transfoꝛ.z ipse Jac.ꝺicit ꝙ ratio est qz supuenit sciētia rei furtiue furto antiquioꝛe vsucapione z sic loquiť.ꝺ.l.si ancillā.z ita vi ꝺetur etiam eam intelligere.Dy.in sua interlineari quam ibi ponit.Itē ꝺicit ipe Ja.gl.ꝺicit ꝺe vno mirabili z ego ꝺico ꝺe alio mirabiliоꝛi qz vbi emptoꝛ ancille furtiue post conceptionē añq̄ pariat sciat alienā ancillam nō tū furtiuam partū editū ꝛtrectat z furtum cōmittit contrectando partū alienum z tū vsucapit.z
7 sequiť mirabile†quod condictio furtiua que est ꝑsonalis z sui natura durat.xxx.annis tolliť triēnio ad qs ipse ꝺicit qs nō tolliť triēnio nisi concurrente volūtate ꝺñi qui videť quodā modo alienare permittendo vsucapi z sic amittendo rem perꝺat cōdictionem furtiuā.vt.ff.de condi.furti.l.siue.z de ver.signi.l.aliena tiōis.Sed quero quo titulo vsucapiť partus eo casu quo potest vsucapi quidam quod nullo titulo sed iusť⁹ erroꝛ habeť ꝓ titulo.vt.ff.ꝓo empto.l.quod vulgo.hoc nō placet qz sine titulo vsucapio non procedit vt.ff.de vsucap.l.celsus.Ex.tz qs vsucapiti.ꝓo suo.z hāc tenet glo.ꝺ.§.partꝰ.z allegat.ff.ꝓ suo.l.iij.Alij qs eo titulo quo vsucapereť mater si nō esset furtiua.vt.ꝺ.§.partus.de vsucap.l.nunq̄.z ꝓ emptoꝛe.l.qs ob pactionē.z.l.sequēti. z hanc tenet hic Odo.z Jac.de ra.quod titulo ꝓo suo z titulo

Universidad de Deusto
Biblioteca

pro emptore titulo ꝑ suo immediate tãꝫ ex cã ꝓpinqua qz ea q̃ ex alia lib⁹ nostris nascunt nr̃a sunt vt insti. de re. di. §. qꝫ ex aliabus. z ff. ꝑ suo. l. ij. titulo ꝑ empto. mediate ex cã remota sicut si mater esset mea pro emptore part⁹ esset meus quia ex qua causa dominiũ habeꝫ tradẽte dño ex eadẽ cã vsucapitur tradente non
8 dominꝰ vt. ff. de cõtrahen. empt. l. claudius. † Sz qũo vsucapiet ꝑ emptore part⁹ nõ emptus dicit ℣et. ꝑ quãdaz cõsequentiam qz que ex animalibus ꝛc. vt dictũ est. idẽ dicit in euictiõe vt. ff. de euic. l. vacce emptor fm. Ol. dicit nõ posse vsucapi titulo ꝑ empto re qz aut ẽ ps matris z tũc nõ vsucapiꝫ: qz furtiu⁹ aut ñ z tũc nõ vsucapiꝫ eo. ti. quo mr̃ vt. ff. de vsuc. l. si aliena i fine. z iõ dicit vsu capi titulo ꝑ suo. Itẽ dicit gl. qꝫ idẽ est in vacca z ei⁹ fetu z aliis aliab⁹ p. l. q vas. §. si ancilla. ff. e. tu dic aut querik de acquisitiõe p vsuc. z tũc idẽ. Aut de acquisitione q̃ fit ꝑ viam bone fidei pos sessoris. z tũc bone fidei possessor ancille nõ facit ꝓtum suuz quia nõ est in fructu vt. ff. de vsuris. l. in pecudũ. fetuz aũt aialiũ suum facit vt dicto. §. si ancilla. in fine 2de acqui. re. do. l. bõe fidei i fine. z tũc nõ hz locũ vsucapio vt. ff. de vsucap. l. sequik. §. lana. verũtñ cõtra restitutionẽ quã de hmõi fetu facere teneꝫ possessor cõuen tus rei vẽdi. vel officio iudi. põt prescribere vt no. d. l. sequik. §. fru ctus sic z alis intentiõi vel actioni prescribik. §. qꝫ metus cã. l. si vi. z ibi notaꝫ. Quãtuz ad quartũ de cõcursu actionũ rei psecuto riarũ z penaliũ Cy. remittit ad notam magnã Dy. quã fecit de cõcursu ordinarij z extraordinarũ. ff. de opis no. num. l. in puin ciali. z ad id qꝫ no. ꝑ eũdẽ. ff. de publician. l. i. de tute. z ra. distra. l. i. §. de rõn. b⁹. z dicit doctores in hoc variare. Sed q̃ñ ad pñs subuctio distinctionẽ dñoũ Ol. qua facit. §. e. l. i. z Jac. de aretio.
9 hic ꝙ quia cum plures actiones competunt aut omnes sunt rei persecutorie aut oẽs penales aut vna rei pſecutoria alia penalis aut vna rei pſecutoria alia mixta. Aut ãbe mixte. aut vna mixta alia penalis. pro casu qñ sunt oẽs rei pſecutorie. aut sunt eiusdẽ generis aut diuersor. si eiusdẽ generis vt qz oẽs ex cõtractu vel oẽs ex delicto tũc. aut oẽs sunt ex eodẽ facto aut ex diuersis vna nõ tollit alia siue descẽdãt ex diuersis cõtractib⁹ ẽt eiusdẽ forme vt qz emi z deluncr⁹ emit cui succesꝰ sufficit tñ vnũ iudiciũ vt. ff. de act. empt. l. nõ est nouũ. ꝑ socio. l. cũ duob⁹. §. si plures z fami. her. l. heredes. §. de plurib⁹. idẽ si ex diuersis delict⁹ vt. ff. de ꝓua delic. l. nũquã plura. Itẽ querit vbi vna nõ tollit alia ẽt i aliquo fm. h. cui⁹ opinio ibidẽ approbaꝫ fallit. ff. de act. z obli. l. oẽs de bitores. z rõ est ibi qz due lucrative cause ꝛc. vt instituta de lega. §. si rẽ. vbi descẽdũt ex eodẽ facto tũc vna sublata z altera tollit vt. ff. ꝑ socio. l. ꝑ socio arbiter. & iureiurã. l. duob⁹. §. exceptio. z de excep. rei iudi. l. z an idẽ si sunt diuersoũ generum z rei persecu tone vna tollit alias vt. ff. de furtis. l. si is cui res commodata de tabulis exhiben. l. locũ. § cõdemnatio. z de re iudicata. l. si qs do lo. §. j. Si autem comperunt nomine eiusdem rei plures actiones vna pſecutoria alia penalis considera aut est penalis ꝓuisiõe ho minis z tũc hz locum lex ꝑdia. ff. de act. empti. aut est actũ quod vtrũqz peratur z vtrũqz petitur. aut nõ est actũ z tunc alterũ tm petitur nisi plus sit i vna quã in alia quia tũc in eo ꝙ plus est in ea q̃ ñ ẽ actũ adhuc ageret vt. ff. ꝑ socio. l. si qs a socio. z. l. duo so cietatẽ. z de ver. obliga. l. ita stipulat⁹. in fine. Si legis autoritate est penalis tũc vna nõ tollit alia z si loquitur hic fallit qñ vna est alteri ẽia vt. §. e. l. j. z ibi plene dixi de ℔ idẽ qñ vna est ordinaria alia extraordinaria vt. ff. nau. cau. sta. l. iij. al's icipit idẽ. §. fi. q icipit nouissime. Itẽ fallit. j. e. l. fi. vbi electa est a cõmodatario q̃ est rei pſecutoria tollit furti penalis cõtra furẽ z que sit ratio ibi dixi. Si vna est mixta alia rei persecutoria z tũc aut sunt eiusdem ge neris aut diuersorum. Si diuersoꝝ vna tollit aliam z in totũ: vt ff. de act. empti. l. qui seruũ. in fine z ita intelligitur secundum ve rum intellectũ. ff. cõmo. l. vnde queritur. nam qꝫ ibi dz habere ra tionẽ ad superi⁹ refertur nõ ad prioritatẽ z qꝫ dicit nisi forte qs dixerit subaudi: z male. z ad ℔ de tute. z rati. distra. l. actiõe. ver. fi. z conditio. z arborũ furtim cesarum. l. si colonus. Si vero eius dem generis tunc aut ambaꝝ eadẽ est mater z tunc etiam pſecu toria tollit mixtam que est secum eiusdẽ originis vt. ff. de tutel. z ra. distra. l. j. §. rõnibus. z hoc est quod dixit lex qꝫ si ex vna obli gatiõe plures actiões nascunt vna tñmõ ẽ vtẽdũ vt ex vna obligatione vt de actio. z oblig. l. plura ibi nã z si ꝛc. Si vero sunt di uerse obligatiões z sic nõ sunt actiões ex eadẽ matre vt est exẽplũ
10 † de condi. furtiua que hz matrem furtũ si cõcurrat cũ actiõe vi bo. rap. q̃ habet matrẽ rapinaz vna tollit alterã. in eo ꝙ cõcurrũt in residuo remanet vt. ff. vi bo. rap. j. qñ sunt ambe mixte. aut de diuersis factis z nõ tollit vna aliã. ff. de ꝓua. delic. l. nñ ꝙ. aut ex eodẽ facto. z tũc vna tollit alterã quatenus cõcurrũt. vt. ff. arbo rũ furtim cesarũ. l. j. de act. z obli. l. qui seruum z. l. cuz ex vno. z d. l. j. vi bo. rap. si altera mixta altera penalis tũc si ex diuersis fcis oriaꝫ vna nõ tollit alterã vt. d. §. de rõnib⁹. Si ex eodẽ facto tũc tollitur nisi in id quod excedit vt dicta. l. j. vi bonoũ rap. Jacob. de aretio. In criminalibus dic vt plene dicetur. j. de accusa. l. qui de crimie. z tetigi. j. e. l. i eũ. In gl. vltia sbi posse vsucapi z sic furti uũ nõ videri. In eadẽ gl. ibi §. fz z seruꝰ imo. §. fz si vt seruũ. Ol.

1 ☞ Juramentũ a transactione differt z in quo.
2 Restituens rem furtiuam an liberetur ab actione z an a pena.

Post decisionem. Bl. facit differẽtiã † inter iuramẽtuz z transactionem quia in iuramento distinguit ga aut iuratur super facto. i. se furtum nõ feciſſe z tũc tollitur totũ aut sup actiõe z tũc ipsa actio tm̃ vt. l. si duo. §. idẽ iul. rõ. di uersitatis scõm Odo. est qz q̃ träsigit cõfitẽt crimẽ vt. ff. de his q no. infa. l. qm̃. vñ licet fiat träsactio sup furto nõ rm̃ tollik ꝙdictio furtiua vt. §. eo. l. ancille z. §. de träsactio. l. si qdẽ. Sz q iurat sup furto sup toto videt iurare z negat se furtũ feciſſe z ideo eorũ tol
2 lit vt dicto. §. idẽ iul. † Itẽ oppo. ad secũdã partẽ quod p restitu tionẽ rei furtiue in totũ tollit. vt. d. §. idẽ. vel ꝓ parte nõ libereꝫ a pena furti qz tali peccato penitentia nõ definit esse nocẽs vt. ff. e. l. q ea mẽte qs cõcedo quo ad penã furti: sz a cõdictiõe furtiua z rei vendica. liberaꝫ ꝓ eo qꝫ restituit z ita hic dz intelligi ꝛc.

Eos, qui. Dic ꝙ delictũ suscipiẽtz facit nouã ☞ tionẽ z sic non accedit delicto filij vel serui. Sz in mãdãte secus de hoc delictũ fuit. §. ti. ꝓpi. l. j. z dicẽ. §. e. l. fi quis seruo. Ja. butri.

Erti. Jn. l. furti i gl. ibi nihil est z vere nihil est ☞ z alia rõne qz hic querik & furti actiõe. z sic de pena i qua nihil ad heredẽ potuit puenire vt. ff. de re. au. l. pupillũ. §. in heredes. z de hoc dixi plene. §. ex delic. defun. l. vnica. Ja. but.

Si seruum.

Quãuis. Cessat actio furti reuerẽtia pſone z odio actiõis furti. z tũc idẽ in crie ex pilate hereditatis qñqz cessat actio furti qz res est he reditaria vt. l. hẽditarie. ff. e. z tũc nõ cessat crimẽ expi late hereditatis qz nõ est eadẽ ratio. Jac. but.

Meum. z qũo se tollãt hic tãgit z. ff. e. l. sena tus. z tetigi. j. de accu. l. q de crimine. plene qñ ples ci uiles dixi. §. e. l. ancille. qũo ciuiles z criminales cõcur rũt vl se tollãt z dixi z no. j. qñ ciuilz actio ꝑiudicat criali. l. vnica.

1 ☞ Actio ꝓ rebus naufragij qñ debeat ꝓponi.
2 Actio ꝓ rebs naufragij quanto duret tempore.

Nuigia. Generaliter prouidet z grauiꝰ pu nit quam. l. C. querit glosſ. † quãdo actio ista que ꝓponit ꝓ reb⁹ naufragij debeat ꝓ poni z finiri hic tenet qꝫ ꝓponi debeat infra annũ. vt. j. de naufra. l. ij. z pfici infra biẽniũ vt. j. e. ti. l. fi. in. d. l. ij. ponit
2 alias opiniones. Ja. de ra. distinguit † aut agit ordinaria z cõ muni actiõe z durat actio z istãtia sicut z alie cõiter. aut extraordi naria z speciali z tũc aut q̃rit de tpe actiõis intẽtãde z ei⁹ istãtia z illõ z tps biẽniũ. z ita itelligunt di. l. j. de naufrag. l. ij. z. l. de subꝑmersis vel scõm Dy. qꝫ sup q̃druplo causa dz inchoari. j. annũ sz instãtia ꝓtẽdi põt vsqz ad triẽniũ si sup simplo cã põt ꝓpetuo inchoari vt. d. l. ij. si sit cã cialis infra biẽniũ dz termiari vt. d. l. pe.

1 ☞ Procurator falsus quis dici possit.
2 Procurator qui ad exigendum datur an a sponte soluente reci pere possit.
3 Fur manifestus quis dici possit.
4 Possidere differt ab eo qꝫ est esse in possessione.
5 Depositario que detur actio in deposito regulari z quod sit il lud.
6 Procurator falsus qua actione possit conueniri.
7 Actiones quatuor aduersus procuratorẽ falsum cõcurrũt odio furis.
8 Condictio furtiua z indebiti cõtra non furẽ concurrere possunt.
9 Dominium qñ in falsum ꝓcuratorem cognoscatur translatum.
10 Condictio indebiti an compatiatur secum cõdictionem ob cau sam.
11 Soluẽs falso ꝓcuratori quam actionem intentare possit.
12 Ratihabitio domini non liberat procuratorẽ falsum a cõdictio ne furtiua.
13 Soluenti procuratori reuocato quo succurratur remedio.
14 Debitor soluẽs ꝓcuratori dissipanti an sit liberatus.
15 Debitor coactus per iudicẽ soluere procuratori cũ literis falsis exigenti an liberetur.
16 Soluens iudicatum repetere non potest.

Falsus

Falsus ad materia huiꝰ. l. repetibilis est z sub tilis. Et primo ponitur thema in de ponente z quolibet alio creditorẽ ex quo oriunt due qões: vna in tex. que actio oriat. alia est in gl. cui deb z exponit gl. z bñ ꝙ falsus dz qꝫ nõ habet mãdatũ, vel si habuit reuocatũ fuit. z ꝑbat hoc extra de rescri. ex parte decani. Sz
1 videt oppositio in adiecto † qz si est, ꝓcu. nõ est falsus, nec econtra. dic ꝙ dictio falsus detrahit significato huiꝰ dictionis ꝓcu. sicut cũ dz falsus tutor, vt. ff. qꝫ fal. tu. aut. z falsus denariꝰ fal sus modus, falsum testamẽtũ z similia, vt. ff. de ver. sig. l. paulꝰ. Op. ꝙ nõ dicaꝫ falsus q habuit mãdatũ, lz fuerit reuocatũ: qz iuuaꝫ ꝓmordio veritatis, vt. ff. de le. ij. l. cũ filiꝰ. §. heres. so. aut ꝓmittuus status est mutatꝰ in totũ: z tũc dz falsus, vt hic, alias nõ, vt in cõtrario. hec vera, nisi status ꝓmittuus licẽtiã subla tus est ille ad quẽ testator respexit, vt. d. §. heres. z. e. ti. l. meuio. §. j. z de iureiu. l. eũ q. §. si mulier. Op. ꝙ depositarius non agat furti. qz eius nõ interest, vt in gl. z soluevt in ea soluik. z. j. pleni⁹ dicã ℣. modo. qz ista. l. cp. qꝫ non sufficiat citra dñi voluntatẽ exigere, imo opus sit qꝫ cõtra. vt insti. de ob. ex delicto. §. j. Sed exꝑone citra. i. contra. nam vna ꝓpositio ponit ꝓ alia, vt. §. de sac. sanc. ec. i. iubemus nullam. vel dic ꝙ contra dñi volunta tem intelligitur eoipso qꝫ citra: vt. ff. eo. l. qui vas. §. vetare. Itẽ op. ꝙ exigere non potuit qz nõ habuit actionẽ, vt. ff. de neg. ge. l. ij pupilli. §. videamus. dic ꝙ exigere imꝓprie ponit a spõte
2 soluẽte. Qꝫ facit ad id de quo querik † vtrum ꝓcu. datus ad exigendũ possit recipere a sponte soluẽte z videtur ꝙ sic, vt hic, z est casus. j. de noua. l. nõ abstulit. z ꝓ hoc. j. de sol. l. inductũ ff. si cer. pe. l. eius q in puinciã. z de sol. l. si qs seruo. lz sit arg. cõ tra: qz exigere in ꝓpria significatione est ab imito, vt. ff. de le. ij. l. fideicõmissa. §. si rem. de ver. sig. l. verbũ exacte pecunie. z so lu. ma. l. nõ solũ. Ja. de Are. z Old. vel exegit de factor. z de plu ribus significationib⁹ huiꝰ verbi exigere, vide ꝑ Arch. z. q. iij. c. qz cognouimus. z in alphabeto sub litera e, dictiõe exigere. Itẽ op. hic dz ꝙ teneꝫ furti nec manifesti, imo videt ꝙ manifesti, qz deprehensus fuit in furto per visum oculoꝝ soluẽtis. q videt eũ
3 contrectantẽ pecuniã. † Sed dic ꝙ sola visio nõ facit furẽ manifestũ, vt. ff. eo. l. si quis in seruitute. z. d. l. fine Opinio Jac. equioz vꝰ Cy. z est tex. insti. de obli. que ex delic. nascun. §. manifestus. dic ergo qꝫ ꝓ tanto est hic, nec manifestus, qz soluens credebat eũ ꝓcura. non furem. Modo quia lex ista imperfecta est eam suppleamus, videndo primo a quo possit conueniri iste falsus ꝓcu. furti. z condictione furtiua: qz iste tex. omisit: sed gl. supplẽ do querit vbi distinguit, aut deponẽs erat dñs aut non. Primo casu non est dubiũ ꝙ sibi detur actio furti, z condictio fur tiua, vt. ff. de condictione fur. l. j. Secũdo casu aut habebat ius in re. z competit sibi condictio furtiua, z certi, vt eo. tit. l. z ideo in fi. z ibi in glo. aut non habebat ius in re, z tunc aut habebat rei possessionem: z habet triticariam, vt. ff. de tritic. l. ij. z. ij. aut non habebat, z tunc nullã actionem habet ad rem, vt. ff. locati. l. in plures. §. messem: sed ad penam habet actionẽ, vt. ff. eo. l. fi. z ideo dicitur ꝙ non facile est vt detur ei actio ad rem, vt. ff. de peti. here. l. z notandum. quod exponi debet non facile, ad est im possibile, vt z alias. ff. de deiectis z effusis. l. ij. ꝛc. Alij dicunt ei dari condictio. ex lege si colonꝰ. j. de agricolis z censi. sed ibi lo
4 quitur in eo qui habebat possessionem, vt ibi dicit text. † aliud est eñ esse in possessione, aliud possidere, vt. ff. de acquiren. posses sione. l. iij. §. fi. z aliud habere ius in re. aliud habere possessionẽ vt. ff. vti possidetis. l. si duo. §. finali. vnde secundum Jacobũ de Raue. qui non est possessor nullum remedium habet de iure ci uili, deponẽti ergo nõ depositario in casu nostre legis dabitur condictio furtiua, z actio furti, qz si depositarius nõ fuit in do lo sua nõ interest. si fuit in dolo ex improbitate sua nõ dz cõse qui actio: vt. ff. eo. l. is cuius. z. l. eũ qui. §. is apud quẽ. sed Ja co. de Raue. dicit ꝙ. §. ille is apud quẽ. non plene probat quod depositario non detur actio furti. pone eñ quod depositarius est in lata culpa: fur in dolo, dolus prꝑponderat culpe: vt. ff. ad legem aquiliam. l. item si obstetrix. §. fina. ergo cum sua interesit quia tenetur ex lata culpa poterit agere. Item quandoqz te
5 netur de leui. vt. ff. depositi. l. j. z si certum petatur. l. si quis nec causam. ergo z tũc aget furti, qz ei⁹ interest: vt plene dicetur. j. eo. l. manifestissimi. in ꝓin. z que dicta sunt intellige de regula ri deposito. † Mã quoddã est depositũ nõ regulare in quo trãsit possessio z dominiũ, z tunc non est dubium quod tali deposita rio non datur actio furti z cõdictio furtiua, vt. ff. loca. l. in naue faufeli. z depositi. l. luciꝰ. z ex his pz suppletio primi dicti quo cõtra falsum ꝓcu. detur actio qñqz deponenti, quandoqz depo sitario. suppleamus modo scõm dictum qñ falsus. ꝓc. egregit es alienũ a quo possit cõueniri furti ꝙ etiã hic nõ dz in tex. Ja. de ra. dicit ꝙ de cõdi. furtiua non est dubiũ qz daꝫ soluenti qz soli. dño daꝫ sed soluens remãit dñs qz aut ꝓcu. iste est fundituꝰ fal sus qui nunq̃ habuit mandatũ z tunc ꝙ talem non acquirit do minũ pecunie creditori aut nõ funditus falsus qz ita habuerat mãdatum sed reuocatũ z tũc cũ nõ habeat bonã fidẽ accipiẽdo nõ acquirit vt. ff. de solu. l. si quis seruo z teneꝫ furti vt. ff. de so. l. cũ quis. §. j. ergo dñium remansit penes debitorẽ: qz nõ videtur amissum qꝫ nõ est alij acquisitũ vt. ff. ex quib⁹ causis maio. l. de niqz patet ergo ꝙ daꝫ cõdictio ei qui soluit z actio furti z sic est suppletus scõm dictũ istius. l. Sed cõtra predicta instatur ꝙ sol uẽs agere nõ possit. nã aut fuit sciẽs z sibi imputet aut ignorãs z tũc qz nimis fuit credulꝰ similiter sibi imputet vt. ff. de eo ꝙ quẽ factũ erit. l. j. dicũt quidã qꝫ hic habuit iustã causã crede n di. Ja. dicit idẽ z si nõ habuit iustã cãm qz fur fuit in dolo solꝰ ẽs in culpa z dolꝰ culpe ꝑpõderat vt dicta. l. Itẽ si obstretrix.
6 §. fi. † Itẽ opponik dictũ est ꝙ falsus ꝓcu. teneꝫ furti z condi. furtiua debitori qui remãit domiꝰ sed videtur ꝙ cõdictione indebiti z ob causam vt. §. de cõdictio indeb. l. creditoris z. ff. decõdi. ob causam. l. si ꝓcuratori. ad. cõcedit oppositionẽ z di cit ꝙ predicte omnes actiones cõcurrunt contra furẽ. l. condi ctio furtiua actio furti, cõdictio idebiti z ob causam odio furis Joan. z Azo. in summa de cõdi. indebiti in medio summe vbi de hoc late ꝑ eũ Odo. Ry. z cõiter glosſ. z doctores hoc repro bant qz ois condictio datur nõ domino excepta condictiõe fur tiua nemo enim condicit rẽ suã ꝓterꝙ a fure vt. ff. vsufru. quẽ admodũ ca. l. fi. vnde dicũt ꝙ dicte. ll. diuersis casib⁹ loquunt qꝫ dic vt in eis notaꝫ. §. ꝙ actio furti z cõdictio furtiua dentur dñm nõ trãslato idebiti vel ob cãm domino trãslato. Sz. ad. fil. z Jac. de ra. defendũt opi. ad. z dicũt ꝙ Jo. z Azo. ci⁹ opi nionẽ infideliter recitant quia. ad. nõ dixit ꝙ vbi dominiũ trãs ferẽ in ꝓcuratorẽ ꝙ tunc concurrãt predicte actiões hoc eiñ esse non posset quia vbi dominiũ est translatũ in eũ nõ est fur. vt. ff. e. l. falsus. §. j. sed sola cõdictio idebiti vel ob causam tũc lo cũ habet habita distinctione putauerit se liberatum an liberan
7 dum vt in glosſ. † sed vbi non est translatum dominiũ in falsum ꝓcuratorẽ z sic furtũ facit tunc dixit. ad. predictas quatuor actiones cõcurrere odio furis z ita glossauit ipse. ad. i dicta. l. si ꝓcurator i secundũ quod dicit predict⁹ Jac. se vidisse in glosſ. ipsi⁹. ad. z ita debẽt intelligi predicte. ll. z. ff. de condictione fur tiua. l. quoniã z Dy. etiam predictam opi. approbat dic. l. fal sus. §. j. ff. eodẽ. z rerũ amo. l. ob es. ad rationem glosſ. z Joan z Azo. respondent. Mã cum dicunt quod omnes conditiones dã tur nõ domino excepta furtiua negant verũ hoc esse nec hoc di cit dicta. l. vltima vsufruc. quemadmod. caue. nec aliqua alia. fz dicit quod nemo condicit rẽ suã ꝓter quã a fure vnde excipit furẽ cõtra quẽ omnes condictiones degenerãt vt plurib⁹ actio nibus teneaꝫ z ꝓ hoc instituta de actiõe. §. fic itaqz z etiã cer ti condictio generalis datur contra eũ vt. ff. si certum petatur. l. certi cõdictio in principio ibi sed etiã ex causa furtiua ꝛc. z sic est vera opinio. ad. intelligas tamẽ in suis casib⁹ vt dixi videli cet quod vbi contra non furẽ translato dñio daretur cõdictio indebiti eodẽ casu contra furem datur non trãslato dominio z vbi cõtra non furẽ translato dñio daretur ob causam ibi etiã non translato dominio datur contra furẽ. z ita non sunt cõtra rie sed cõcordãt dicte. ll. supra de cõdicti. indebiti. l. creditores. z. l. si ꝓcuratori. de condictio. ob causam. Sed contra istã opi
8 nionem. ad. z etiã contra opinionem glo. z sequacium † quod etiam cõtra non furẽ concurrãt condictio indebiti z furtiua qz lege cauetur quod si soluatur indebitũ falso ꝓcuratori z puta tiuus creditor ratũ habuit tenetur falsus ꝓcuratori. cõdictio ne furtiua z ratũ habens condictiõe indebiti sequitur ergo qꝫ putatiuus debitor qui soluit est dominus cũ condictio furtiua soli domino detur z condictio indebiti contra ratũ habentẽ er go non est dominus. z sic ob. ff. eodẽ. l. si vendidero. §. fi titiꝰ. cir ca principiũ. Solu. dic quod cũ dicitur datur condictio indebi ti ergo nõ domnꝰ ꝙcedo qꝫ dicitur daꝫ ꝙdictio furtiua ergo est dñs hoc non cõcedo qz nõ sequitur. z hoc ꝑbatur quia si sol uitur alicui nomine meo non habẽti mandatũ possum̃ solutio nem habere ratam: z ratum habendo trãsit dñium in ratũ ha bentẽ, z sic soluit Ja. de Ra. z sic patet ꝙ cõdictio furtiua daꝫ ei qui fuit dñs tempore furti cõmissi: lz tempore quo agit non sit dñs z ita intelligit dictus. §. si titius. z si dicas ꝙ qui desi nit esse dominus desinit habere condict. furtiuam. vt. l. fiue. z. l. sed nec legatarius. de condic. furti, respondeo quod verum est

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 quando propter factum suū voluntariū desinit habere dñium secus vbi non voluntarie vt ibi no. † Sed pro declaratione predictorum expedit querere quomodo sciam qñ dñium sit trāslatum in falsum, pcuratorē: z qñ non distinguit aut errat in persona procuratoris aut in conditione persone. primo casu verbi gratia: quidā induit vestes procuratoris mei: z annulū suū gestabat: iuit ad debitorē meū: qui credens eū procuratorem solvit sibi. isto casu erratur in persona: z nō trāsfert dñium: vt. ff. de. l. si q uis vxori. §. cū titio. z no. in. l. cū fundū. §. seruū tuū imprudens. ff. si cer. pe. Secō casu qñ errat in cōditione persone: vt q cognoscit debitorē ipsum: sed ipse portauit falsum mādatū seu falsas literas in quibus continebatur eum esse. pcur. z sic soluit ei. hoc casu potest dñium in cū transferri, vt. ff. eo. l. falsus. §. si qs z ideo aut debitor tradit ei pecuniā, vt nuntio, vt ferat eā dño: z tūc non transfert in eū dñium z si intercipiat eā, cōmittit furtum: vt. §. e. l. si is. aut tradidit nō tanq̄ nuntio: sed vt faciat eū liberari: z isto casu dñium transfert. in dubio recurrēdū est ad verba z actus precedentes: vt. ff. de leg. j. l. si seruus pluriū. §. fin. Si eū locutus fuit sibi vt nuntio, vt q3 dixit portes dño z facias me liberari nō transtulit dñium. Si vt, pcuratori, vt q3 dixit: Bñdictus Deus qō soluisti, pcuratori: z sum liberatus: tūc trāsfertur dñium: quia extrinseca detegunt intrinseca. arg. instit. de re. diui. §. pauonū. Si ex verbis hoc colligi non pōt tunc aut. pcura. dicebat se, pcuratorē in rē suā: z videt trāslatū dñiū arg. §. de procu. l. q stipendia. Si autem dicebat se simplicē procura. dicunt quidam q̄ in dubio videtur transferri dominium, volens se liberare. arg. ff. de iure do. l. sed si. in fi. Et quia putauit eum procuratorem, z se liberari sibi soluendo, qō esse non posset, nisi dño translato, z ideo videt voluisse dñium trāsferre, vt. ff. de solu. l. cū quis. §. qui hominē. z de leg. iij. l. qui concubinā. §. si heres. z de acq. here. l. pro herede. §. pap. Jac. Butr. z do. Jac. de Are. tenent cōtrariū per. l. ff. de solu. l. cū quis. §. j. ibi mansuros eos debitores &c. z de furtis. l. falsus. §. j. ibi manent nūmi debitores &c. z q3 in obscuris qō est minimū sequimur: vt. ff. de reg. iur. l. semper in obscuris. sic ergo vt hec lex remaneat in pace dicunt glo. q̄ hic nō fuit trāslatū dñium in falsum, pcuratorem. Jn legibus cōtrarijs fuit trāslatū tñ que condictio det cō
10 tra illum in quem est translatum remaneat iurgiū. † Ad euidētiam cuius videndū est vtrū cōditio mdebiti z ob causam secō patiantur, videtur q̄ non. q2 condictio mdebiti respicit tempus preteritum: condictio ob causam tempus futurū, vt not. §. de cōdi. ob causam. super rubrica: z hec sunt contraria, vt. ff. de condi. mdebi. l. damus. z de condictione ob causam super rubr. z. l. j. Jacob. de Rauen. dicit q̄ verum est quod propter eandē causam se non compatiuntur: vt. ff. de condictio. indebi. l. in summa z. l. si. tamen sic distingue, aut ille qui soluit falso procurato. credidit se liberatum: z habet locū condictio mdebiti, vt. d. l. creditore. §. de condi. ind. aut ad se liberandū: z habet locum ob causam, vt. l. si procuratori. aut dubitabatur: z tunc recurrendū est ad coniecturas verborū z actuum, vt dictum est. §. priori. articulo circa translationē dominij si ex coniecturis non appareat presumitur qō soluerit credens se liberatum, quasi credens soluere vero procuratori, vt. ff. de solu. l. si vero procuratori. q2 quādo transtulit dominium, tunc cōdictio ob causam locum habere non potest: sed condictio mdebi. argu. §. de condi. ob causam. l. si repetendi. vbi ergo credidit se liberatum, habet locum cōdictio mdebiti. vbi se liberandū cōdictio ob causam. Sed que est causa illa que non est secuta qñ datur condictio ob cau. glos. dicit q̄ causa est liberatio Jac. de ra. dicit qō causa est ratihabitio quod verū est quando soluens non erat debitor, q2 tunc non potest esse causa liberatio, quia impossibile est liberari eū q̄ nō est obligatus, z vbi est causa impossibilis locum habet condictio sine causa, vt. ff. de condic. sine causa. l. ait maculo. vt ergo omnia clare pateant distingue cui soluit aut procuratori vero, aut falso. Si vero, aut soluit debitum, aut mdebitum. Si debitum liberatus est, z intellige verum qui habet sufficiens mādatum. ad hoc vt. d. l. vero procuratori. ff. de solut. z dic vt ibi. Si soluit indebitū vero procuratori, aut habet speciale mandatū, tunc d̄s tenetur condictione indebiti, vt. ff. de condictione indebi. l. cum his. §. j. Si non habet speciale mandatum, idem in eo quod in falso procuratore statim dicetur: vt. ff. de condic. in
11 debi. l. si procura. §. celsus. † Secundo casu quando soluit falso procuratori, aut soluit procuratori funditus falso, id est q̄ nunquam habuit mādatū: aut non funditus falso. i. qui habuit mādatū, sed fuit reuocatū. Primo casu aut ille q̄ soluit sciuit eum falsum pcura. aut ignorauit vbi sciuit. nō reperit, quia donare videtur, vt. ff. de condi. inde. l. j. de reg. iu. l. cuius per errorem. et quod notatur. ff. de condictione ob cau. l. si procuratori. sed hic nō approbat Ja. de ra. q2 cū aliquis soluit ei quem scit nō habere mandatum potest esse q̄ soluit vt det creditori vel eo alio vt creditor ratū habeat z idē vbi solueret indebitū credēs esse debitū ei quē scit nō habere mandatum secus vbi sciret mdebitū esse z hoc, pbatur q2 vbi potest cadere alia cōiectura nō videtur donare vt. ff. de dona. l. cū de indebito. cōtra Ja. induco. l. vī casus fm quosdā. ff. de cōdi. inde. l. si non sortē. §. qui filio vbi reuocato peculio z per q̄s mādato administratioīs peculū si debitor sciēs solui filio nō repetit q2 vī donare vt ibi sentit gl. q̄ alle
12 gat. l. j. e. ti. Secō casu qñ ignorauit z soluit aut soluit debitum aut mdebitū. † Si debitū soluitur, pcuratori funditus falso aut pcu. in recipiendo commisit furtū q̄ qñ fit. §. dixi z tūc si quidē sequat ratihabitio dñi contingit liberatio tñ adhuc cōtra procuratorē dabitur cōdictio furtiua q2 ratihabitio dñi eā non tollit vt. §. dixi respondendo ad. §. si titius aut non habuit ratum dominus z tunc fm. ☞. tenetur procu. condictione furtiua z condictione mdebiti vbi soluens credidit se liberatū vt. l. creditoris vel condictione ob causam si credidit se liberandum vt. l. si procuratori. q̄ opinio vera est vt. §. dixi. Si autem solutum fuit debitum tali procu. tunc aut cōmisit furtū aut non. primo casu aut est secuta ratihabitio dñi z tenetur procu. condi. fur. z dñs cōdi. inde. nō cōdi. ob causam fm Ja. de ra. licet glo. hoc dicat. aut nō est secuta z pcu. tenebit̄ q̄dictione furtiua vt. ff. e. l. si vēdidero. §. si titius z cōdi. inde. vel ob causam cū distinctione aut credidit se liberatū aut liberandum aut nō commisit furtum z idem per omnia qō in casu precedenti eo excepto q̄ nō tenet cō
13 dictione furtiua.]Predicta locū habent in procuratore fundit⁹ falso. † Si aut̄ habuit mandatū sed fuit reuocatum subdistinguе aut soluitur idebitū z tunc idē per omnia sicut qñ soluitur fundit⁹ falso niſi speciale mandatū habeat de recipiendo mdebitum z postea fuit reuocatū. Aut soluitur debitum z tūc aut soluens sciebat mandatū reuocatum vel scire debebat propter mutationem stat⁹ procu. vt. ff. de sol. l. cū quis z. l. si quis seruo z nō est liberatus z repetit cōdictione furtiua vbi cōmissum est furtū vel condi. inde. z ob causam vbi nō est cōmissum cum distinctione predicta credidit se liberatū vel liberandum fm Ja. de ra. gl. tamen in. d. l. si, pcuratori videtur dicere cōtrarium z probatur per. d. l. si non sortē. §. qui filio per quē. §. fran. ac. defendebat gl. paternam. Secundo casu quādo ignorabat reuocatū mādatū tūc aut recepit bono animo z liberat̄ soluens ipso iure. aut recepit malo animo z liberatur ope exceptionis cedēdo cōdictionē furtiuā creditori vt. ff. de solutioni. l. cum quis. §. j. ex predictis colligitur differentia inter procuratorē verum z falsum z procuratorē qui nunquam habuit mādatum z qui habuit sed fuit reuocatū que breuiter reassumo. Si soluitur vero, pcuratori cōtingit statim liberatio ipso iure hoc verū si soluitur sibi vt pcuratori secus si vt nuncio secundū Jaco. de ra. quia tunc nō liberatur donec domino dederit quia tūc nō transtulit meū dominiū. Jn dubio quid iur. sit. §. dixi nec distinguitur in isto vero procura. de animo suo quia licet habeat malum animū interuertēdi pecuniam. tamen domino queritur propter animū soluentis vt. ff. de donatio. l. qui mihi donatū z tenetur eidē furti. hoc verum secundū Jaco. predictum nisi erratum esset in persona vbi soluens volebat transferre in dominū. si autem volebat transferre in procuratorē tunc hoc impeditur translatio dominij: vt. ff. de acquiren. possessio. l. si me inuacuam. vbi autē soluitur procuratori fundit⁹ falso soluens non liberat̄ nisi secuta ratihabitione secundū Jac. de ra. z Oldrad. quicquid per alios dicatur vt. ff. de nego. gestis. l. si ego. quę ratihabitio sequi potest etiā mutata volūtate recipiētis ex quo recipiendo nomine domini fecit vt. ff. rē ratam haberi. l. bonorum vbi vero soluitur procura. nō funditus falso si bono animo recipiat ipso iure cōtingit liberatio z hoc operant reliquie priorū mādati. Si malo animo recipit cō
14 tingit liberatio ope exceptionis vt dictū est. † Ultra p̄dicta q̄ro pone quod procura. tēpore constitutionis erat bone cōditionis z vite post absentiam domini efficitur vilis cōditionis z dissipator. numquid debitor ei soluens sit liberatus dicunt quidā z bene quod non argumen. ff. de solutio. l. si cū cornelius z. l. cum quis z de confirmādo. tuto. l. in confirmando. Itē quero pone q̄ debitor erat in diē z hb pena soluit, pcuratori tamen, pcurator die constituta non dedit domino numquid committit furtū dic quod non sed fidem fregit vt. ff. eodem. l. inficiādo. Itē pone quod sempronius erat debitor titij, meuij⁹ fabricauit falsas literas continentes quod titius fecerat sciim procuratorē ad debitū ipsum exigendum. scius credens se procura. exigit z pecunia exacta casu fortuito perijt quis tenebit̄ videtur q̄ sic⁹ nō tenetur q2 insta ignorātia excusat eū z casus fortuitus qui nō venit in bone fidei iudi. vt. §. de pigno. actio. l. q̄ fortuitis sicut nec reciens mdebitū bona fide non obligatur vltra quam sit locupletior vt. ff. de condi. inde. l. si non sortē. §. liber tus. vnde iste non tenetur

netur domino nec soluēti, alij distinguit aut sempronius erat debitor generis z tūc non est liberatus aut speciei z tunc sic erat contractus vbi veniat dolus z lata culpa si contrahit dolū vel latam culpā tenet. aut erat ☞ tus vbi levis culpa vel lenissima tunc in eā cōmittat nō liberatur al's sic. vel dic q̄ soluēs est liberat⁹ indistincte q2 ille sempronius in hoc gessit negocium creditoris vtiliter ☞ pecunia postea casu fortuito sit perdita vt. ff. de nego. gest. l. sed an vltro. z ideo p rato haberi d3 vt eo. tit. l. pomp. z fuet cessio actionis cōtra fabricantē falsas ☞as arg. ff. de eo per quē factū erit. l. j. z hec videtur equior. Jn cōtrariū tñ est. ff. de solu. l. qui hominē. §. si nullo. z ideo prima verior. † Ultimo ☞o si pcurator cū falsis literis vadit ad debitorē volens debitū erigere debitor renisit dicēs literas falsas demū iudex compellit debitorē soluere tali pcuratori nūquid hoc casu talis falsus pcurator cōmittit furtū z an debitor solues eidē sit liberatus. Et videt̄ q̄ furtū nō cōmittat, pter auctoritatē iudi. arg. ff. de acquir. pos. l. iuste. sed verū est rite interposito decreto vt ibi in glos. notatur z cōminationes vel eplas. l. inder. Sed huic rnderi pōt q̄ illud verū qñ decretū interponitur non seruato ordine iudiciario secus si contra ius litigatoris quia tūc tenet nisi appelletur vt. j. de re iudica. l. res indicata. dicant ut
15 der solvit, pcuratori q̄ se dicebat, pcuratorē in rē suā z tūc liberabitur solues aut iussus est soluere tanq̄ pcuratori simplici z tunc furtū cōmittit q2 hic voluit dominū transferre in procuratorem. alij dicūt q̄ hoc casu trāsfertur ar. ff. de sol. l. vero pcuratori. Sed quicquid sit de furto nunquid solues sit liberatus videtur q̄ sic. ff. de mino. l. ait prętor. §. permittitur videt̄ ☞tra ne deceptio z iniuria sibi facta noceat creditori vt. ff. de euic. l. si per imp̄udētiam. z
16 hoc videtur verius. † Sed nūquid solues hoc casu repetet videt̄ q̄ nō ppter rem iudicatā vt. §. de condi. indebiti. l. j. de quo dic vt ibi dixi. Sed scōm illos qui dicūt furtū cōmitti z q̄ repetitur condictiōe furtiua tñ hoc verū nō est q2 res iudicata p̄o veritate accipitur vnde furtū non cōmittitur. Jac. de are. in questione p̄dicta distinguit aut fuit cognitū per iudicē de falsitate literarū z tūc nō possit repetere. aut nō fuit cognitū z tūc sic vt. §. de fide instru. l. si. si ex falsis instrumētis per totū dicit tū q̄ repetetur cōdictiōe sine causa vt. ff. de cōdi. sine causa. l. si fullo. z. ff. cōmo. l. in cōmodato. §. fi. z dictū fuit. d. l. j. de condi. inde. Predicta colligi possunt ex lecturis Od., Isty. in decisa z Lyn. qui multa ex predictis habuit ab Odo. Jn glo. ylti. de materia huius glo. vide quod notatur. ff. de condi. ob causam. l. si procuratori. Jn eadē glo. ibi dño quesiuit vt. ff. de acqui. pos. l. j. §. per pcura. Sed hec ratio nō p̄cedit cū loquamur de nō habente mandatū ppter renocationē q̄ pos. nō ☞rit nisi ratihabitione secuta. ff. de acq. pos. l. cōis. §. j. Old. in fi. imo dic vt. §. dixi p̄dicta interuenire ppter ratihabitionē dīt. vt. ff. de nego. gest. l. si ego. q̄ pōt interuenire etiā mutata volūtate recipientis ex quo recipiēdo noīe dñi fecit vt. ff. rem ra. ha. l. bonorum. Ol. ꝛc.

1 ¶ Relatiuū qualitatis p relatiuo substātie ponit quandoq̄.
2 Consulens aut suadens an teneatur sequuto facto.
3 Delinquens tenetur de delicto z consulens de consilio.

Si quis seruo. Primo ponit q̄stio. Secundo eius decisio. Tertio cuiusdā obiectionis q̄ fieri possit exclusio. Quarto p̄batio p̄cedētis decisionis per inductionem a simili. Quinto ratio z cōclusio. Sexta ibi nobis. tertia ibi licet. quarta ibi
1 q̄ quē admodū. quinta ibi nec ex huius. ibi quali actiōe. i. qua † z sic relatiuū qualitatis ponitur p̄o relatiuo substātie. Sic cōtra. §. de summa tri. l. j. z. ff. de operis no. nun. l. j. §. potest autē ibi introductum. l. animi destinatione. Ol. Ybi cōmissum hac rōne q̄ ꝛc. Ol. Ybi ne ex huiusmodi. i. si hoc corruptoris consilio actui iunctū remaneret impunitū. Ol. Oppo. q2 hic d3 regulas fallere. Sed videtur q̄ nulla fallat quia hic loquitur de delictis atrocioribus z ad actū pernenit licet non ad effectū ergo tenet̄ vt. l. si quis nō dicam, z ibi plene dicā. §. de episco. z cleri. Sed dic q̄ in hoc fallit regula quia licet quo ad suadentē z mandantē fuerit consummatum delictum quo ad seruum non z regulariter mandans non tenetur nisi mandatarius erequatur delictum mandatum vt. ff. de iurisd. omnium. l. si quis id. §. penulti. z in hoc est speciale hic Jaco. bu. Item tenet hic glo. Ly. z Odo. q̄ idē est in filio sed qualiter fiet estimatio in filio variāt glo. ☞ā. ff. de seruo corrupto. l. vt tñ. §. j. no. vnū z insti. de obli. q̄ ex delicto nascuntur in. §. interdum. no. aliud scōm quosdā verius est q̄ nō notat. ff. de furtis. l. eū qui. §. si seruus. Quid in fratre corrupto videtur q̄ nō idē cū hac. l. non caueat vt. ff. soluto matrimonio. l. si vero. §. penul. z ita dicit. d. Gui. de suza. fuisse iudicatum de facto in lombardia ipse tamen tenet contrariū ar. j.
2 ad. l. fal. de plagiar. l. si fratrem. Lyn. † Et quia hic de suasione et consilio tractatur vtrum quis teneatur ex consilio vide per Jnocen. extra de elect. c. querelam. z q̄ dixi. ff. de vi z vi arma. l. j. §. deieciſſe. z distinguit fm Jaco. de belui. qui hic notat. §. titu. proximo. l. j. aut consilium datur ad contrahendū aut ad delinquēdū. Primo casu si cōsiliū datū est z susceptū z non fuit petitum tenemur si non erat al's contracturus vt. ff. man. l. si remunerādi. §. plane. vbi patet aperte q̄ consilium fuit datum z nō petitum quia dicitur q̄ mandauit. Si vero al's erat contracturus non tenetur nisi sit fraudulentum vt. ff. de re. iur. l. consilij. z extra. e. c. nullus ex cōsilio. lib. vj. vbi de hoc per ☞y. Jo. and. z Card. z. ff. mand. l. ij. §. fi. z insti. man. §. tua gratia. Si vero consilium fuit petitū z postea datum z susceptum tunc consulens non tenetur sine erat facturus sine non nisi sit fraudulentum vt dicto. §. fina. cum si. z. l. idēq̄. §. si quis ea. Secūdo casu distinguunt glos. cōmuniter erat al's facturus vel non vt dictis. ll. no. z. ff. de ver. signi. l. sepe. §. fi. alia glo. dicit non interesse erat al's facturus vel non vt not. ff. de iniur. l. non solum. §. proculus. z idem tenet ☞yn. dicto. c. nullus ex consilio. Alia glos. dicit aut delictum cadit in speciale nomen maleficij et tunc tenetur ex eo al's erat facturus vel non vt no. in dicta. l. consi-
3 lij. † Alia glos. dicit q̄ si principalis tenetur ex delicto consulens tenetur ex consilio vt no. ff. de furtis. l. qui seruo. alia gl. dicit referre erat al's facturus delictum vel non z q̄ non tenetur ei cui dedit consilium sed ei quem lesit ex cōsilio vt not. dicta. l. ij. ff. man. tu dic z melius vt notat̄ instituta de obli. ex delicto. §. ope. videlicet aut consilium datur ad corrumpendū seruū z tunc indistincte tenetur licet delictum sit leue vt. ff. de seruo corrupto. l. j. §. persuadere. aut ad aliud delictum faciendum et tunc aut erat tale ex quo agi non potest nisi delicto perfecto vt quia leue est vt. ff. qō quis qō iuris. l. j. §. finali. de iniur. l. item apud labeonem. §. si curauerit. z de furtis. l. si quis vxori. §. neq̄. tunc tenetur consulens secuto delicto si delinquens non erat al's facturus: al's non vt hic no. cum concor. z est ratio quia cum delictum est leue non punitur quis nisi fit perfectum. aut delinquens erat al's facturus et nō tenetur vt dicto. §. neq̄ cum si. z no. dicta. l. qui seruo. in princi. z dicta. l. sepe. in fi. vbi est casus. aut ex delicto agi potest etiam imperfecto delicto vt q2 est de atrocioribus tunc consulens tenet̄ siue delinquens erat al's facturus siue non quia z principalis tenetur etiam non consumato delicto vt. l. si quis nō dicā. nā p̄sulendo attētat z p̄cedit ad actū exteriorē z ideo tenet̄ vt. ff. de extraor. crimi. l. j. de peni. di. j. c. periculose. z. c. seq. Ja. de bel. Jn gl. punit ergo. i fi. vt. ff. ad turpil. l. z in primatis. Old. Et q̄ sit differētia inter cōsiliū opem receptationem z fauorem dixi. §. de hereti. aut. credentes.

1 ¶ Possessor soluens p̄o seruo furtum faciente an possit contra dominum agere.
2 Titulus superueniens non tollit malam fidem.
3 Actio exercitoria datur p̄o prepositionis contractu.

Apud antiquos. Primo ponuntur due q̄stiones vsq̄ ibi: Cūq̄. ibi ponitur regula iuris antiqui et applicatio eius ad ppositas q̄nes per quosdam antiquos per ar. a cōtrario vel per ar. ab antecedēte destructo z ipsarū determinationes z determinationū restrictio vsq̄ ibi: nos autē. Ybi est tertia pars in qua ponitur applicatio predicte regule per iustinianū per ar. a ☞sequēti destructo z determinatio questionū per tempora distinctionē vsq̄ ibi de eo autē. ibi est quarta et vltima in qua determinat quid in libero homine possessor z sepe allegat q̄ bone fidei possessor intelligitur qui dñi cogitatiōe possedit z conco. ff. de dā. infec. l. qui bona fide. Ly. Ybi per coniecturā. Quid sit coniectura hic dicitur in glo. q̄ est notandū z p̄o hoc. ff. de leg. si. l. cū ponebat. z. l. qui solidū. §. j. de publicia. l. de precio. extra de procura. c. si quem. §. j. lib. vj. et vir habetur verbū coniecturis in auc. de testamentis imperfectis. Ybi constitutus est vel volo esse desist vt. ff. de noralibus. l. si bona fide. z. l. sequenti. Oldr. Ybi qui eā habet tunc. j. p̄o tempore quo desijt esse apud bone fidei possessorē. Ybi oibus discretis. Nota vt in glos. quia sepe allegatur z concor. xij. dist. c. cū diuturni mores. querit Lynus si seruus alienus possessus bone fidei possessori surripuit tempore quo est penes eum deinde reuertitur ad dominū nunquid primo possessori detur aliquod consilium videtur q̄ sic vt. ff. de condi. indebi. l. nam natura. quidam dicunt q̄ competit condictio ex lege ad repetendum eum vt. §. titu. priori. l. cum seruum. sed ibi hoc nō colligitur. Pe. credit q̄ retentionem habeat non repetitionē ar. ff. de condi. indebi. l. si in area. † Item querit si possessor soluat p̄o seruo qui fecit furtum nunquid contra dominū habebit aliquam actionē videtur q̄ non vt. ff. cōmuni diui. l. in hoc iudicio. doctores dicūt cōtra quia ipso gestu negociū eius gessit vt. ff. de peti. hereditā. l. hereditas. Quid in libero homine p̄o quo est facta solutio a possessore an repetetur ab eo videtur q̄ non vt dicta. l. in hoc iudicio. quidam distinguunt aut soluit possessor sine iudicis autoritate z tunc repetat ab illis quibus soluit vt. ff. de condi. inde. per totum. et man. l. si fideiussor. §. in omnibus. aut autoritate iudicis et tunc non repetit vt dicto. §. z. §. de condictione indebi. l. j. z ibi de hoc. Sed quia gessit negociū liberi hominis contra ipsum aget vt. d. l. hereditas. Jac. bu. vi rit non dari actionem nego. gest. quia non habuit animum gerendi eius negocium. Sed dicit dari actionem in factum subsi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 diuriam. † Ultimo colligitur ar. ad questionem de facto quidam possidebat quandam rem sine titulo conuentus rei vendicatione cepit habere titulum. demũ actore probante succubuit. petebatur condemnari ad fructus perceptos ⁊ percipiẽdos ipse se defendebat propter titulum vt. ff. de rei vendi. l. si fundum. dicẽs sibi sufficere q̃ titulum haberet tempore quo cõueniebatur pro fructibus vt. ff. de solutionibus. l. in pupillo. Jn contrarium dicebatur q̃ titulus superueniens non tollebat malã fidem superuenientẽ ar. ff. de rei vendi. l. si nauis. Dic q̃ pro tẽpore quo superuenit titulus non teneatur pro preterito sic distinguendo tẽpora ar. huius. l. et vt idem sit ius de parte temporis qõ de toto vt. ff. de rei vẽdi. que de tota. Cy. Querit Od. si famulus alicuius furripit hodie vnã rem vilem ipsi dño ⁊ cras aliã ⁊ ita frequenter facit nũquid teneatur furti. quidam q̃ non vt. l. si libertus. ff. e. ipse dicit Joã. tenere oppositũ propter frequentiam q̃ se nõ emendat ar. ẽ. de episcopa. audien. l. iij. ⁊. ff. de penis. l. capitalium. ẽ. craſſatores. Od. et Sy. in decisa. Jn glo. que incipit quaꝫ habes ibi. de exercito. f. l. si eum.

3 † Sed dic q̃ exercitoria datur ex cõtractu ppositionis vnde ponens seruum meum ea tenetur sed non agit ego autem ago sed non teneor vt ibi in morali teneor ⁊ nõ ago vt hic. Jn eadem glos. in fi. imo lex licet. ẽ. j. sed ibi nõ est eadem causa agendi ⁊ actionis formula qua quis cõuenitur vt. ff. de institor. l. sed ⁊ si pupillus. ẽ. fi. ⁊. l. sequen. Old. Vel dic ad vtriꝫ cõtrarium ſm Jaco. de bel. q̃ hic loquitur de actione que ex delicto vel quasi nascitur ibi de his que ex ⁊tractu vel quasi. preterea ibi nõ negatur posse agi morali. ⁊ ideo non sunt contra. Jn gl. prima credens se dũm. ⁊ sic opinione ⁊ etiam effectu quo ad aliquid vt. ff. de ver. obli. l. lib. homo. in fi. primi respõñ. Ol. Jn glo. sed ⁊ ipsaꝫ possessionẽ. in fi. imo nõ si sine vitio dñi ad ipm redijt ⁊ parattus est incõtinẽti docere de domino per regulam iuris dolo facit ⁊ ita põt intelligi glo. que est. ff. de indi. l. si de vi. secus si per vim rapinã vel furtum vt. ff. eo. l. cum es. ⁊. j. ad. l. iul. de vi. l. si quis ad se fundum. Oldr. Et pro hoc. j. de prescrip. xxx. annorum. l. si quis emptionis. in glo. Sed pro eo ibi penes eum ⁊ nisi vbi postea contrectauerit. Oldr. Jn fi. hanc non reperies in titu. illo ⁊ ideo allega. prealleg. l. serui ⁊ filij. iij. respon. ⁊. ff. depositi. l. si apud. Old. Jn gl. vlti. in fine. so. ibi loquitur de eo negocio quod est alicuius re ipsa bic autem ipso gestu. ⁊ dic vt no. ff. de neg. gest. si pupilli. ẽ. quid ergo. Jaco. de bel. vel dic non dari actionem neg. gesto. quia non habuit animum gerendi eius negocium sed in factum subsidiariam ſm Jaco. but. vt. ẽ. dixi.

1 ☞ Actio furti ei cuius interest datur.
2 Condictio furtiua an desinat cõpetere si desinat interesse.
3 Furi nõ datur actio furti licet sua interſit ne res amittatur.
4 Nescire ⁊ dubitare ⁊ si diuersa sint eundem tamen habent effectũ.
5 Commodator ignorans commodatarium non esse soluendo nõ sibi preiudicat.
6 Actio furti ambulatoria est.
7 Dictio ita tamen determinationem importat.
8 Fur liberatur solutione ⁊ cõmodatarius sola electione.
9 Variatio circa idem non admittenda.
10 Executio fit quandoꝫ pro vno etiam si alius obtinuerit.
11 Cõmodatarius quã actionem habeat aduersus furem.
12 Statutum qõ proximior, de genere rem vendita recuperare possit qualiter intelligatur.

Lex in pratica cõtigua.

☞ Manifestissimi. Primo per regulã manifestam tradit cui detur actio furti deinde mouet tres principales questiones ⁊ circa primum insurgunt alia dubia vt in ter. pa tet. regula ergo est † q̃ furti actio datur ei cuius interest hec tamẽ regula imperfecta est ⁊ nimis larga ⁊ ideo eam suppleas vt glos. supplet ⁊ plenius Azo. in summa huius tituli. ẽ. datur. ⁊. ẽ. sequenti. ad modo suppletiones probemus magis ordinate quam ipsi probent dũ dicitur in regula ei cuius interest dic vel interfuit vt probatur. ff. e. l. inter omnes. in principio. Sed cõtra hoc. ff. e. l. si quis vro. ẽ. fi. ⁊ hic sed intellige ibi nõ ita desijt interesse q̃ fingatur retro non interfuisse vt in contrario et. ff. qui po. in pigno. ha. l. potiorẽ. ⁊. ff. e. l. si vẽdidero. ẽ. fi titius. vbi per ratihabitionem que retro trahitur videtur retro non interfuisse ⁊ sic est hic quia electione facta desinit interesse vt a principio nullũ videatur sensisse dãnum. † De condictione furtiua si desinat interesse an desinat compete re dic vt. ff. e. l. si dominũ. ⁊. l. si ad dominum. et de condictione furtiua. l. siue. ẽ. fi. ⁊. l. sequen. Sequitur in suppletiõe regule ex honesta causa quia fur furti non agit vt. ff. e. l. itaqꝫ. Sed cõtra hoc q̃ fur agat furti vt. ff. e. l. qui vas. ẽ. fi ego. Solu. ibi contingit hoc propter iustum initium quia ex voluntate domini habuit hic autem loquitur in eo qui ab initio habuit contra domini voluntatem. Sed contra hoc videtur q̃ nihil operetur initium. vt. ff. e. l. eũ qui. ẽ. is apud quẽ. dicunt quidam vt Jac. de ra. q̃ aliud est in depositario quia magis fidem frangit q̃ est graue vt. ff. de constituta pecunia. l. j. maxime in deposito. Sed certe imo idem videtur in commodato vt. d. l. eum qui. ẽ. idem pompo. sed ibi aliter vsus fuit ⁊ quam debuerat ita committit dolum ⁊ ideo nõ agit. vel ſm Jaco. de are. qõ is qui ad custodiam tenetur quando dolum in re committit an contractãdo vt sibi habeat ⁊ domino auferat ⁊ tũc talis fur furti non agit vt dicto. ẽ. idem pompo. aut aliter re vtendo vel alij commodãdo vbi non priuat dominum possessione vt ff. de acquir. posset. l. qui vniuersas. ẽ. fin. ⁊ tunc agit vt. d. ẽ. si ego. Sed an hoc est verum ratione rei vel ratione possessionis ⁊ tũ nam dicta. l. itaqꝫ. ff. eo. loqui videtur de re tantũ dum ibi dicitur † q̃ furis interest ne res amittatur et tũ ex tali interesse non datur sibi actio furti ad extimationem rei sicut datur fullonũ. sed non negat dari ad extimationeꝫ possessionis quia possessio siue iusta siue iniusta erat apud eum vnde qõ ibi dicitur ex improbitate sua non consequi actionem verum est ex improbitate nuda sed ex improbitate furto secuto sic. Sed hoc nõ videtur pati litera illius. l. itaqꝫ. quia ibi presupponit furtum secutũ ⁊ tamen nõ agitur ⁊ ad id qõ posset obijci q̃ ratione possessiõis siue iusta siue iniusta datur interdictum vnde vi vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. ẽ. qui vi a me. respondet glos. in dicta. l. itaqꝫ. qõ ex delicto in suam personam commisso, ppter violentiam consequitur interdictum vnde vi in dicto. ẽ. qui vi a me. Sed cum sit furtum nullam iniuriam personales patitur imo vitium ⁊ delictum solum circa rem committitur ⁊ ideo nõ datur actio furti. ⁊ hanc tenebat Dy. alia etiã ratio notatur in dicto. ẽ. qui vi a me. que magis placet Oldra. Et de hoc notaui. j. ad. l. iulia. de vi publica. l. si quis ad se fundum. Sed certe lz res sit tantum affecta vitio furti ⁊ violentia non sit illata persone interest tamen furis ratione possessionis qua priuatur ⁊ in hoc videtur iniuriari ⁊ ideo videtur q̃ agere possit furti ratiõe talis iniurie ⁊ priuationis possessionis ⁊ ita tenet Jaco. de ra. ⁊ pro hoc. ff. eo. l. is qui pignora. ⁊. l. si is. Old. cui videtur assentire Jacob. butri. dicens qõ vbi vellet agere furti fur ratiõe rei hoc facere nõ posset nisi ex improbitate sua ⁊ ea allegata ⁊ ideo agere nõ potest ⁊ loquitur ita qꝫ. sed in possessione pretendere potest interesse etiam non allegata aliqua turpitudine vel causa furti sed simpliciter q̃ possidebat et ideo ratione talis interesse admittitur ad actiones furti qõ est notabile scõm eum. ⁊ ad hoc facit dictus. ẽ. qui vi a me. ⁊. ff. eo. l. insiciando. ẽ. infans. nam in eis non allegat aliquã turpitudinem suã sed in. ẽ. qui vi a me. allegat possessionem suam ⁊ violentiam sibi illatam ⁊ in. ẽ. infans. allegat similiter possessionem suam ⁊ furtũ sibi factum ⁊ eodem modo potest dici in. ẽ. sed si ego. in. l. qui vas. ff. eo. qõ ibi non allegabat contrectationem quam fecerat vtendo aliter quam debebat sed allegabat custodiam que sibi incũbebat de re commodata. ⁊ hoc innuit ibi clare ter. quicquid tamen sit de condictione furtiua triticaria tamen datur pro possessione recuperanda vt. ff. de triticaria. l. ij. in fi. quia non inuenitur lex que denegat eam ſm Jaco. predictum ⁊ etiam ſm Jaco. de ar. ff. de acq. possessione. l. fi. ⁊ idem videtur sentire glo. ff. de reg. iur. l. cũ pater. ẽ. fi. ⁊ sic potest intelligi dicta lex inficiando. ẽ. infans. secũdo riso. vbi dicitur q̃ fur recuperauit possessionẽ scz agendo furti vel triticaria de qua non dubitatur apud predictos. Jac. Sed glos. que est. ff. eodẽ. l. qui re cõmodata. ẽ. j. videtur intelligere q̃ in dicto. ẽ. infans. recuperauit rem furtiuam sine iudicio. de hoc etiam notatur. ẽ. eo. l. in ciuilem. Jtem caueant agentes q̃ quãdo agitur ratione possessionis vel alterius interesse nõ fit extimatio proprietatis ⁊ q̃ intentans actionem furti ratione proprietatis succubit si non probet dñium sed solũ possessionem vt. ff. eo. l. si vendidero. ẽ. cum autẽ. Jaco. Sequitur in suppletione regule ex causa nõ lucrativa vt. ff. e. l. si is cui. ẽ. fi. ⁊ ex quibus cau. maio. lege sciendum. quod intellige de lucro qõ capi non poterat sine alterius iniuria. si enim sine alterius iniuria capi posset male diceret glo. vt. ff. eo. l. si quis vro. ẽ. penul. ⁊ ibi notatur. ⁊ hoc quando lucrum certum est. vt. ff. ad. l. aquil. l. inde neracius. Si autem incertum bene diceret glo. vt. ff. ad. l. rho. de iactu. l. ij. ẽ. portio. Old. ⁊ Jac. Sequitur ex causa phabili vt. ff. e. l. eum qui. ⁊. l. si is cui ratione dominij vel quasi vt dicta. l. si vẽdidero. ẽ. eum autem. vel alterius iuris vel custodie alterius iuris cõprehendit omne jus tam vsuffr. quam pignorum vt. ff. e. l. inter omnes. ẽ. j. ⁊ dicta. l. eum qui. ẽ. pomp. Jtez ius possessionis vbi sola possessio estimatur vt. ff. vti possidetis. l. si duo. ẽ. fina. custodie quam prestat voluntate domini vt. ff. e. l. si fullo. nam ⁊ fur custodiam prestare tenetur quia de omni casu tenetur vt. ẽ. e. l. subtracto. Sed quia non prestat voluntate domini non agit vt dictum est. Jtem hoc verum vbi cõmodatarius tenetur ad custodiã de quo dubitauerunt veteres imperatores. tamẽ dat electionem cõmodanti vt in litera patet ⁊ quando cõmodatarius liberatur per electionẽ furis intelligit Azo q̃ liberatur ipso iure ⁊ eligere intelligitur litem contestatã. vt dixi. ẽ. eo. l. j. ver. ite quero nunquid possint penitere. et hoc quãdo sciẽter elegit si aũt nesciũs ⁊ dubitans secus vt hic in litera dicitur. † Ex quo not. q̃ licet nescire ⁊ dubitare sint diuersa quia coppula ⁊ habet copulare

diuersa

diuersa vt no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. super rubrica tñ eundem habent effectum ex quo colligit Jaco. de ra. bonũ notabile q̃ lege cauetur q̃ quis non preiudicat sibi in eo iure qõ ignorat sibi cõpetere vt. ff. de peti. hereditatis. l. legitimã. ⁊ de inoffi. test. l. mr. qõ idẽ est si dubitat sibi cõpetere per hanc. l. qõ est memorie cõmend andũ. Sz queritur que sit ratio diuersitatis inter fullonẽ 2ductorẽ, creditorẽ ⁊ vsufructuariũ ex vna parte ⁊ 2modatariũ ex altera. Dic vt dicit glo. ⁊ q̃ leges in hoc variare videnẽ dic q̃ quando res subtrahit aut pluriũ interest ratione dominij et tunc agit vter qꝫ vt. l. fullo. ẽ. frugib. aut pluriũ interest diuersi modo q̃ vnius interest ratione dominij alterius rõne alterius iuris ⁊ tũc aut ratione iuris qõ habet similitudinẽ cũ dominio vt vsufru. aut rõne alteri⁹ iuris vt pignoris vel custodie. Pro eo casu vbi interest plurium rõne dominij ⁊ rõne vsufruct. vtriꝫ cõpetit actio vt. l. inter dñ. ẽ. fi seruus. ff. e. Secũdo casu qñ rõne pigno. tũc quãdoꝫ datur actio furti creditori tñ quãdoꝫ debitori qũꝫ vtriꝫ, creditori tñ qñ culpa eius interuenit in surripiẽdo q̃ est obligatus ad ei⁹ restitutionẽ vt. ff. e. l. creditoris. debitori tñ qñ primo creditori fuit res furata ⁊ ipse egit cõtra furem ⁊ cõsecutus est quantũ erat debitum postea iterum sine culpa ei⁹ res sibi subtrahitur vt. ff. e. l. cũ qui. ẽ. idẽ scribit. vtriꝫ datur quãdo al⁹ sine culpa ei⁹ res est subtracta ⁊ ei⁹ interest priꝫ gnozi incũbere vt. ff. e. l. itaqꝫ fullo. ẽ. fi res. Jn tertio casu qñ alter est dominus ⁊ alterius interest ratione custodie tunc aut contractus est factus gratia accipientis tãtũ ⁊ habet domin⁹ electionẽ vt hac. l. si vtriuſq; habet electionẽ ille qui recepit custodiendã si est soluẽdo vt. ff. e. l. si itaqꝫ. in prin. ⁊ instit. de oblique, ex delicto nascunt. ẽ. furti. ⁊ rationẽ diuersitatis supra pro

5 time dixi. † Sed cum hic dicat q̃ ignorans sibi nõ preiudicat eligendo pone q̃ ignoro cõmodatarium esse nõ soluẽdo eligo eum nunqd preiudicat mihi? videtur q̃ non sicut nec preiudicat ignorantia furti cõmissi. Jac. baldi. dicit q̃ sic ⁊ imputet mihi qui malam feci electionem quia debebam agere contra furẽ ex quo sciebam furtum factum. Jaco. de ra. dicit contra q̃ certã de damno non preiudicat ignorantia supina etiã cũ alterius damno vt. ff. de condi. inde. l. sed ⁊ si me putem. ⁊ de eo per quẽ factũ erit. l. fi. Quidam dicũt q̃ hec questio non procedit q̃ nõ potest esse cõmodatari⁹ non soluẽdo si fur est soluẽdo cũ actio furti que est penalis sit m bonis eius. Sed adhuc posset esse nõ soluendo q̃ haberet alios creditores. Jtem queritur si factum est furtũ comodatario: dñs audiẽs q̃ titius subtrahere at egit contra eum ⁊ succubuit nunqd cõmodatari⁹ erit liberat⁹. Jabal. q̃ sic quia hec lex loquitur vbi ignorabat sibi actionẽ competere sed in casu predicto sciebat vñ eligendo preiudicat sibi cõtra cõmodatariũ. Jaco. de ra. cõtra quia eligẽdo id qõ credit sibi cõpetere non preiudicat sibi in eo q̃ non cõpetit vt. d. l. mater. ff. de inoffic. testa. Jtẽ quid si est pro parte soluẽdo. dic q̃ p

6 eodem reputatur. vt. ff. de verbo. significa. l. soluẽdo. † Jtẽ qro nũqd al⁹ ẽ actio furti ambulatoria dic q̃ sic: vt si fullonj factũ fuit furtum de re locata qui est soluẽdo. ⁊ ita sibi cõpetat actio furti vt. ff. e. l. itaqꝫ. desinit esse soluẽdo certe definit sibi actio cõpetere ⁊ cõpetit domino sicut dicit de actiõe de dolo. ff. de dolo. l. elegãter. ẽ. penulti. ⁊ ibi not. ⁊ ar. ẽ. de cuſ. fur. l. cuz alius. de hoc dicam ſtarim in suppletione glos. Jtẽ not. speciale q̃ actio cõmodati que est rei persecutoria tollit penalem contra furẽ et tamẽ cõpetit cõtra diuersos ⁊ ex diuersis causis quod videtur m irabile. ⁊ cõtra ea que dixi. ẽ. e. l. ancille. Sed dic q̃ hoc iõ cõtingit quia dominus ⁊ 2modatari⁹ quo ad furẽ sunt quasi cõ rei titipulandi non vere quia electio datur domino. Jtem cõmodatarius ⁊ fur per respectum ad dominũ sunt quasi duo rei debẽdi ⁊ ideo primo respectu si fur soluat domino liberat a cõmodatario. ieõ o respectu quo reputant quasi rei debẽdi vno soluente alius liberatur. Jtẽ quia si fur soluẽdo domino nõ liberaretur a 2modatario teneretur bis nomine eiusdẽ furti penali ac furti q̃ esset inconueniens. Jaco. bu. Expeditis pdictis transeamus ad suppletionẽ tex. ⁊ glos. vsqꝫ ad. ẽ. sed cũ in secũdã. Jbi cõstituto subaudi videtur q̃ sic q. ⁊c. Dl. Jbi pene. i. quasi ab omnib⁹. Old. Jbi labo: ar scz cõmodatari⁹. Jbi tale tractatũ. tractatus est questio ad quã nõ põt bene simpliciter responderi. vt. ff. ad. l. fal. l. q quadringẽta. Dl. Jbi solutionẽ. i. estimatiõis rei commodate restitutionem. Old. Ei scz domino

7 rei. Old. Jbi ita tñ scz locuz q̃ habet dñs agendo cõtra commodatarium sibi preiudicet aduersus furẽ. Dl. † Et not. q̃ hec ꝓba ita tñ determinationẽ inducit vt. ff. ad trebel. l. lucius. ẽ. q habebat ⁊ ibi notatur. eo. titu. l. ita tamen. Oldr. Et vide in alphabeto sub litera l. dictione ita tamen. Sinautẽ nescius facit ad id qõ. ẽ. dixi de istis ꝓbis nescire ⁊ dubitare q̃ sint eiusdẽ effect⁹. Jtẽ facit q̃ dilatoria exceptio omissa q̃ nesciebat eã sibi cõpetere possit opponi post lit. conteſt. ⁊ si quidem non competebat ante lit. conteſt. sed cepit postea competere certũ est q̃ põt opponi vt. ẽ. de cõſor. eiusdẽ lit. l. ij. ⁊ ibi dixi. idẽ videt si ante cõpetebat sed nesciebat sibi competere quia ista sunt paria aliquid competere de nouo vel ante. competes postea in lucem emergere vt. ff. de confir. tuto. l. in confirmando. ⁊ hoc cõcedit Jacob. de are. in declinatoria. secus dicit in dilatoria qz debet ꝓponi ante lit. conteſt. si competebat. ⁊ postea excludit a proponendo vt. ẽ. de proba. l. exce. nisi esset talis que iudicium redderet nullum vt procuratoris falsi vt. ẽ. de pcura. l. licet. ⁊ de hoc dixi. ẽ. de pcur. l. ita demũ. Jbi satisfactũ est. nõ ergo obstat erronea electio sed

8 perceptio. Dl. Jbi cum manifestissimũ. † dic ergo liberari furem solutione quia cõmodatarius liberatur sola electione. Old. Cognitio. ſ. q̃ res est surrepta. Dl. Jn glos. prima ibi an vsufr. vere est ius vt. ff. de vsufru. l. j. ⁊ in re. ⁊ ideo pro eo actio ꝓponitur cõtra quẽcuqꝫ vt. ff. si vsufru. petatur. l. vti frui. ẽ. vtrum autẽ. Sed ideo, sic dicit quia. ẽ. dixi tur. l. dominij cuius pars est vsufr. quãtum ad aliquid sed nõ simpliciter vt. ff. de vsufru. l. iij. ⁊ de verb. signi. l. recte dicimus. ⁊ ibi notat de leg. ij. l. cũ filius. ẽ. dominus. ⁊. l. meulius. ẽ. fundo. ⁊ vide qõ ibi notatur. Oldr. Jbi l. creditoris. ẽ. j. ⁊. l. cum es. ẽ. j. de vsufruc. l. arboribus. ẽ. fi fur. ibi non ex lucrativa repete agit furti cuius interest nõ ex lucrativa cã. Dl. Jbi ex voluntate domini hoc dicit ꝓpter furẽ qui prestat custodiam sed nõ voluntate domini vt. ẽ. dixi. Jbi habet fur probabilitas hec cõſistit in possessione non in possidẽdi modo vt. ẽ. dixi in glos. vt si primo non erat soluendo in fi. Dic q̃ in realibus ⁊ in rem scriptis permittit ambulare vt. ff. ad exhiben. l. iij. ẽ. est autẽ personalis. sed in personalibus nõ regulariter. ⁊ dic de hoc vt notatur. ff. de vsufr. l. adhuc. ẽ. fi operas. ⁊ de aqua plu. arce. l. si tertius. ẽ. fi quis primus. in glo. ⁊ plene dixi. Dy. Jn glo. no. simplicitatẽ. in fine. Item est amica veritatis vt extra de ireiur. c. vera tis. ⁊ ibi in glo. de hoc ⁊ xvj. q. j. c. fi cupis. in glo. vt ⁊ arg. in fi. solu. vt ibi vel dic ibi speciale in liberis. ⁊ de ista variatione plene notatur. ff. de procur. l. in cause. in princi. ⁊ per Jo. and. ⁊ Car. extra

9 de re. iur. c. mutare. ⁊ latius ibi per Dy. † vbi dicit variationem non admitti circa idez vel q̃ habeat loco eiusdẽ. Sed cõtra hoc videtur. ẽ. e. l. j. vbi admittitur variatio circa idem vsqꝫ ad litem cõtest. ⁊ ad hoc. ff. fol. ma. l. si cum dotem. ẽ. eo tẽpore. ⁊ de iurisd. om. iudi. l. si cõuenerit. ⁊. j. e. l. ẽ. finaute nescius, vel dic latius secundũ do. Ol. aut loquit̃ de variet ate que inducit cõtrarietatez ⁊ talis non admittitur vt. ff. de operis libertorũ. l. si ita stipulatus ad finẽ. ⁊ idem dico in omnibus casibus in quibus inducerez ꝓtatẽ pri. ẽ. eodẽ. l. j. aut inducit simplicẽ diuersitatẽ ⁊ tunc aut est simplex variatio. l. diuersarum rerũ adinuicẽ facta sepãratio ⁊ tũc est licita vt. ff. de trãsac. l. cum hi. ẽ. qui transigit. ⁊. ff. cõmo. l. in commodato. ẽ. fi. aut est variatio. i. commodate voluntatis mutatio ⁊ tunc aut se habet ad variationẽ natura rei vel proprietas verbi prolari ⁊ tunc est licita vt patet in electionibus legalibus vt. ff. de ver. ob. l. eum qui certarum. ẽ. fi. vbi de hoc plene dixi. aut se habet ad variationem impediendam et tũc impedit vt. ff. ad tertu. l. filij mr. ⁊ de op. lega. l. aps aufidiũ. aut ad neutrũ se habet ⁊ tũc habet locũ predicta diffinctio dñi dy. fallit in dicta. l. nõnumq̃. ⁊. l. filij. mater. Ol. De hoc etiã notat̃ de re. iur. c. semel placuit li. vj. ⁊ de rescriptis. c. ij. in vltima gl. Jo and. ⁊ p ar. xx. q. j. c. certe. ⁊ dixi. ff. rerũ amo. l. de reb⁹. Jn gl. ad hoc est arg. ibi in fullone ⁊ sarcinatore cum eorũ nullus habeat ius in re nec possideat. Ol. Jbi agit vter qꝫ vt. ff. e. l. fullo. ẽ. frugibus. Ol. Jn eadẽ glo. in fi. vt. ff. e. l. eum qui. ẽ. idem scribit. vbi de hoc plenius. ⁊. l. creditori cui. Old. ☞ Sed cum in secundã hec est secunda pars in qua secũdum quosdã ponunt̃ due qõnes ⁊ resp̃tio nes ad eas. prima est in principio. secũda ibi alia dubitatio. in prima commodatarius agit contra furem ⁊ obtinuit antequã dñs alterius elegisset querit an dñs possit illã cõdemnationẽ eligere. Jn secũda dñs elegit cõmodatarium ⁊ ipse commodatarius cõtra furẽ exptus obtinuit. queritur an licitum sit dño talẽ condemnationem eligere. ad vtraꝫ resp̃det ibi ⁊ lz ⁊c. Alij legũt qõ bñ sunt due qõnes lz prima qitio est an dñs desideras sniam latã pro cõmodatario q̃ egit cõtra furẽ mandari executioni cõtra furem audiatur. Secunda questio si cõtingat ipsum audiri

10 vtrũ audiat ad rem tantũ vel ad rẽ ⁊ penam. ⁊ hoc placet. ⁊ sic nota q̃ fit executio pro vno licet alius obtinuerit vt. ff. depositi. l. bona fides. ẽ. j. ⁊ de inoffi testa. l. postbum⁹. ẽ. fi quis ex his. ⁊ pro hoc qõ dñs nõ admittatur ad lucrum sine pena facit. ff. ad treb. l. postulãte circa finẽ. nã equũ ⁊c. vt de minor. l. q̃ si mino. ẽ. sceuola. nec ob. qõ glo. intelligit post exactionẽ facta a cõmodatario. Nã si ante exactionẽ nõ admittit dñs multromin⁹ post. Old. Allegat sepe qõ sapientis est mutare consiliũ in melius sicut hic fecit pap. sic ⁊ imperator cozrigit dicium suum in melius in auten. de nup. ẽ. j. ⁊ papa vt extra de aut. ⁊ vsu pallij. c. nisi. imo etiã sentẽtia diffinitiua pape in meli⁹ reformatur vt extra de in integ. restitu. cũ ex literis. circa finem. ⁊ al⁹ dicitur magne sapientie etiam si homo reuocet qõ male locutus est. xxij. q. iij. c magne. ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

ñ.qõ.iiñ.c.magna.z p hoc extra de accusa.c.qualiter z quando. Et ibi plene in glo.z vt lite pen.c.j.in glo.z de sententia excõmu. c.alma mater.lib.vj.de colla.bonorum.l.nonnunq̃.de consanguinitate z affinitate.c.nõ debet. Mã z ipse deus aliquãdo mutauit consilium ſnum.xxij.q.iiij.c.incommutabilis.de peñ.disti. j c.p dierat.z.c.nouit.z.c.si agamus.imo non dicit mẽdax nec fallax qui verbũ male prolatũ emẽdat in melꝰ.xxij.q.ij.c.apos. z ad hoc optime.ff.de iure patro.l.diui fratres.z de hoc ea. distin.c.rationis.in glo.z per archi.z per eundem in proemio.lib. vj.que omnia faciunt q̃ si quis dedit consiliũ ſuũ in aliqua causa q̃ ante lecturam possit illud in melius mutare.z pro hoc.ẽ.de episco.z cle.l.quisquis emersis. Ibi consilio melioꝛe protractus z hanc tenent cõmuniter doctoꝛes ſi incontinenti hoc facere velit de quo dicꝛt.ẽ.de legi.l.humanum. Jac.de are. Itẽ allegat q̃ vbi est onus debet esse cõmodum de quo no.j.de cadu.tolle.l. vnica.§.ne autẽ de hoc no.bene per Dy.z Jo.an.extra de reg. iur.c.qui sentit.lib.vj.z.c.rationi congruit.eo.titu.z no.in glo.ff. de neg.ge.l.ſi negocia absentis.z p socio.l.de illo.z ibi de hoc q̃ Jac.de bel.potest dici q̃ regula est que tradit hic ſi quo casu re periatur cõtrariũ ſpalta ſunt. Et colligit Odo. Ex predictis ar. ad q̃stionẽ ambasiatoꝛes Mediolanẽſ.de dona.eius facta piperatorẽ q̃ debeant esse ſua cum ſuſtinuerint periculum itineris ergo z commodũ:de qua questione plene dixi.ẽ.de sacroſan.ec.l. j.ver. ex predictis. Jac.de ra.in predicta questiõe tenet q̃ donatum videat eis contẽplatione ciuitatis.ar.ẽ.de ſumma trini.l. liquet.in ſi.tamẽ reſtituere nõ teneat quia cum eſſent liberi homines ſibi queſierũt z alia persona in donatiõe nõ expreſſa ſub intelligi nou dꝰ vt.ff.de verb.obli.l.ita ſtipulatus.§.griſogon⁹. z de leg.j.l.ciuibus.z quia ſic fieri ſolet in honoꝛem z remuneratiõnem ambaſiatoꝛis.z preſumi debet ex eo q̃ fieri ſolituꝛ est vt ff.de pactis.l.iuregentiũ.§.pactoꝛũ cũ ſi.z hec ſecũda ratio magis
11 eum mouet ſm Ly.†Querit gl.qua actione hic cõmodatarius fuerit rem conſecutus a fure.gl.antiqua hoc dicit q̃ per cõditionẽ incerti poſtea fuit facta additio que dicit q̃ cõdictio incerti ſibi nõ cõpetit ſed iudicis officiũ vel condictio ex lege ſi coloni. Jac.de ra.dicit q̃ condictio ex lege.l.ſi coloni.cõpetit poſſeſſoꝛi vt ibi ptz.at hic nõ poſſidebat quia rei cõmodate ꝛc.vt.ff.cõmodati.l.rei cõmodate.z ita not.ff.de peti.here.l.z non ſm.in prin. z iõ ſm Jac.predictum conſecutus fuit de facto non de iure ſz hoc nõ dicit hic.z ideo Odo.tenet q̃ condi.ex.l.iſta.cum nõ ſit cautum q̃ alia lege aliꝰ officio iudi.aliꝰ acf.in factũ ſubſidiaria aliꝰ q̃ paret ſibi acf.cedi per dominũ vt.ff.de re iud.l.in depoſiti.z no.ff.de rei vẽdi.l.is q̃ dolo.de hoc notatum fuit.ẽ.e.l.in ciuilem. Itẽ quero ponamus q̃ dominꝰ differt eligere z agere cõtra furẽ qd faciet cõmodatarius.dicũt quidã q̃ faciet p̃figi terminum dño per iudicem.j.quem agat alias poſtea non audiatur.ar.j.de inge.z manumiſ.l.diffamari.qs est notabile ſm Ja. q̃ vbi plures veniunt per oꝛdinem ſucceſſiue vltimus poteſt in-
12 stare q̃ precedẽs vtat ſuo iure.†Quod facit ad ſtatutũ q̃ pꝛoꝛimioꝛ de genere possit recuperare rem venditã infra certũ tps qs ſi pꝛimioꝛ tardat recuperare ſequẽtes possint inſtare q̃ ſibi tẽpus pꝛefigat ad recuperandum alias ipſe nõ audiatur ſz admittantur remotiores.ar.ff.de cur.bo.dã.l.j.cũ ſi. Itẽ querit gl. Si actum est contra furẽ per cõmodatarium nunquid agi poterit adhuc per dominũ contra eundẽ.gl.antiqua tenet q̃ ſic ſed ſub dubio relinquit nunquid tunc afficiat fur duplici dãno.qdã additio que dicit fuiſſe Dy.z que nõ habetur communiter in glo.que dicit q̃ non põt agi per dominum contra furẽ quia ex delicto euiſdẽ hominis ꝛc.vi.ff.nau.cau.fta.l.licet.§.fina.z quia poſtq̃ cõmodatarius recuperauit rẽ a fure purgatũ est vitium furti.vt.ff.de vſuca.l.ſequit.§.idem labeo.z hãc approbat Odo. Jaco.de are.Odo.z Ly.z propter rationem huius tex.que vult cõmodatariũ remanere in lucro hoc caſu q̃ nõ eſſet ſi dominꝰ posſet agere cõtra furẽ quia fur tunc repeteret a cõmodatario per condi.ſine cauſa.ad.§.ẽ.pꝛoꝛi.patet reſponſio quia locum habet electio a pꝛincipio nõ autẽ ex actione per cõmodatarium facta vt hic.z ſcm hoc gl.nõ pꝛocedit ſecunda q̃ſtio q̃ hic fit in glo.ſm Dy.vel poteſt dicere ſm Jaco.de ra.aut commodatarius iuſte z nõ intẽpeſtiue egit contra furem z habet locum opi. Dy.z ſequacium aut iniuſte vt quia intẽpeſtiue cepit agere nimis pꝛopere pꝛeoccupãdo actionẽ domini qui erat pſens z paratus agere z eligere z tunc ſi fur nõ repulit ipſum commodatarium q̃ poterat nõ nocet domino z ſibi imputet fur qui eũ nõ repulit ar.ff.man.l.fideiuſſoꝛ.per totũ.repetet tamen a commodatario condi.ſine cauſa vt predictũ est quia bona fides nõ patitur ꝛc.vt.ff.de regu.iuris.lege bona fides.z de condi. ſine cauſa.l.ſi fullo.z dixi.ẽ.de cond.inde.l.j.vel dic q̃ ſemp imputeiur furti ſi non repulit commodataꝛiã vel niſi pꝛefigi fecerit terminum agendi z eligendi per iudicẽ vt predictũ est ſm Jac.but. vel dic ſm aD.ſil.q̃ fur teneꝝ vtriq̃ nec afficiꝫ fur duplici dãno quia cõmodatarius agit furti ratione vſus. dominꝰ agit ratione dominij z intereſt eius detracto vſu vt.ff.de furtis.l.ſi vendidero.§.cum autẽ.aD.ſil.In gl.no.occaſiõe rei in ſi.imo. l.ſi is q.§.ſi quem.z.ff.e.l.creditoꝛes.Old.In glo.idem in conductoꝛe.ibi.§.placuit.imo.§.furtum.z.ff.e.l.ſi pignoꝛe. In ea. gl.in ſi.z iõ vnus ſubit periculũ.Old.In glo.vt.j.de cadu.tolle.in ſi.ſol.ibi loquit in pꝛocuratoꝛe hic in commodatarioꝛ est ratio quia pꝛocura.ſuſcipit mandatum vt bene gerat z omnia faciat ad cõmodum domini z dic de hoc vt dixi.ẽ.hoc.§.ver. item eligatur ꝛc.

Cum autem in confinio ibi erubuit nota q̃ lex erubeſcit ita etiã erubeſcit filios eſſe caſtigatoꝛes parentũ vt,in auf.de nup.§.ſi vero expecter.circa finem.Sed nũquid poterit agere contra pꝛocem furti crimualiter.videtur q̃ nõ ſicut nec crimine expilate heredit atis criminaliter z.l.interdum.hec pariſicat vt.ẽ.e.l.quãuis.z.j.de crimine expila.heredita.l.aduerſus.Oldra.Et de conuentione vꝛoꝛis vide quod dixi.ẽ.de dona.inter virum z vꝛoꝛem.l.ſina.

¶ De operis libertoꝛum. Rubꝛica.

1 ☞ Opere quo imponi debeant tempoꝛe.
2 Opere qua peti poſſint actione.
3 Pꝛomiſſio facta pacto nudo an ſtatim valeat manumiſſione interpoſita.
4 Pactum in omnibus contractibus an ſit iureiurãdo veſtiẽdũ.
5 Opere vt exigantur ſeptem ſemper requiruntur.

SI tempoze. Pꝛo declaratiõe totius tituli vide Azonẽ i ſumma z idẽ not.in glo.magna.ff.de condi.ind.l.ſi non forte.§.libertus.z quod dicit.j.e.l.liberti. z in ſpeculo de natis ex libero ventre. Unde hãc.l.in quatuoꝛ ptes.primo ponit vnũ dictum vſq̃z ibi ſolet ibi autẽ ponunt duo dicta q̃ vident cõtraria ſed non ſunt vſq̃z ibi in fine.ibi ponit excep.a tertio dicto z rationẽ
1 exceptionis vſq̃z ad finẽ.†Circa primum dictũ quero quo tempoꝛe imponi debeant opere.de hoc hic tangitur in prima glo.q̃ cõmuniter approbatur.opinio Jac.bel.fuit q̃ in ipſo actu manumiſſionis debet.nã in ſeruitute exiſtens obligari nõ potest vt ff.de teſta.manumiſſis.l.ſeruũ poſt libertatem. dicendum non videt poſſe obligari vt.ff.de ſolu.l.in liberto. Sed dic q̃ potest fieri parum ante pꝛopter ſpem libertatis ſtatum ſecuture ar.ff. de fideicõ.liber.l.cum vero.circa p̃m.ibi.qui enim donatus est in poſſeſſiõe libertatis ꝛc.z de inlita.teſtamẽto.l.penul.ibi dicit euictus qui ſtatim est euincendus cũ concoꝛ.ibi notatis vel ſtatim poſt manumiſſionẽ vt.d.l.in liberto.z.ff.quarũ rerum actio non datur.l.j.§.que honoꝛande.vbi poſt manumiſſionẽ impoſitam ita demũ dicit non deberi ſi honoꝛant libertatem z hoc verũ quãdo manumiſſio est cauſa pꝛomiſſionis operaꝝ.ſi em alia iuſta cauſa pꝛomitiẽdi ſubeſſet etiã ex interuallo poſſent opere pꝛomitti vt.ff.e.l.vt iureitur.§.j. Dl.An autẽ tũc obſtet exceptio quaſi videatur ſine cauſa pꝛomiſſe.no.ff.de doli exce.l.ij.§.circa. z plene dixi.ẽ.de non nu.pecu.l.generaliter.ver. Itẽ querit glo.
2 an ſtipulatio.†Querit etiam qua actione petant opere:oic aut per ſtipulationẽ z tunc aut opera est incerta z agit act.ex ſtipulatu.aut certa z agitur ex ſtip.certi. Ex hec diſtinitio certe z incerte opere quantũ ad actionẽ nõ placet Ja.bal.nec modernis docto.quia ſemper opera in ſubſtantia q̃ſt incerta cum conſiſtat in facto.et facta ſunt incerta vt.ff.de ver.oblig.l.vbi autẽ nõ apꝛaret.§.quid id qs in faciẽdo.vnde licet pꝛomittat decem operas piccotias iſte ſunt incerte reſpectu facti z certe reſpectu numeri z habito reſpectu ad iſtã certitudinem volunt dicere gl.q̃ peti poſſent certi cõditionẽ ex ſtipulatione.z p hoc.ff.e.l.a duobus.vbi dicit operas peti vt pecuniã creditam.ſed dic q̃ lex illa notat identitatem ſeu ſimilitudinẽ inter operas z pecuniã in petendi facultate z trãſmittendi poſſibilitate nõ in petendi mõ ſeu pꝛo operis pꝛoponenda act. Dy.autẽ pleniꝰ diſtinguit.aut opera pꝛomiſſa conſiſtit in dãdo z tũc impoſita per ſtip.petitur act.ex ſtipulatu vt.ff.e.l.vt iuriſiurandi.§.j.z ibi not. aut cõſiſtit in faciẽdo z tunc ſi agat ad ipſam operã ſemper agit act.ex ſtipulatu quia in facto z indiuidua eſt licet numero diuidat vt.ff. de ver.obli.l.in ſtipulationibus.§.ſi.Si autẽ opere eſtimatio petatur tanq̃ intereſſe tũc cũ teneat ad dandum agi poteſt act.ex ſtipulatione vt.ff.e.l.ſi qñ.z de ver.obli.l.ij.in principio.z ibi no. hec vera quando pꝛomiſſe ſunt per ſtip.Si autem per iuſiurãdũ tunc agitur act.in factum non ex.l.accoꝛ.ẽ.de iureiuran. Licet glo.hoc dicat in.l.iureiuran.§.j.quia ibi in.l.accoꝛ non interpoꝛ nitur iuramentũ ad obligandum ſed ad obligationem inducẽ

declarandum

declarandũ hic autẽ interponitur ad obligationẽ inducendũ et ideo oziẽ actio in factũ ex edicto pꝛetoꝛis qs est.ff.eo.l.ij.z p hoc ar.ẽ.an ſeruus ex ſuo facto.l.pmiſſe.z.ff.de libera.cã.l.ſi.z ita te-
3 nent Jac.de are.Oldr.z Ly.Sed querit ipſe Ly.†nũquid pꝛomiſſio nudo pacto ſtatim poſt manumiſſionem interpoſitam valeat:videtur q̃ ſic:vt.ẽ.de rerũ permu.l.rebus. Jac.de are.dicit q̃ nõ quia tunc nõ est verũ q; pactũ appoſitum iuxta cõtractũ veſtiatur rei interuẽtu quãdo est cõtractus rei pecuniarie:vt.d.l. rebus.ſed libertas nõ est pecuniaria vel que in pecuniã cõuertatur vel eſtimetur imo meſtimabilis est:vt.ff.de reg.iur.l.libertas. ergozc.q̃ ſic pꝛobatur teſtatoꝛ põt honoꝛare quẽ honoꝛat:vt.j. de fideicõ.l.ab eo.ſed ſi libertatẽ dederit ex hoc honoꝛare nõ potest:vt.ff.de leg.j.l.plane.§.ſi.ergo ſic est in ꝓpoſito quia libertas nõ est res pecuniaria,z ideo nõ est ſufficiens ad veſtiendum pactum nudũ.iſta ratio nõ placet Pe.quia z ibi nõ interuenit datio rei pecuniarie tamen pactũ veſtitur vtputa cõuenio pꝛo te ire Romã,z tu dabis mihi,z.oitur actio de dolo:vt.ff.de pꝛeſcrip. ver.l.naturalis.§.q̃ ſi faciã.ideo ꝛc.vt.ff.de pactis.l.iuregen.§.ſ. et ad.l.rebus.aliter reſpõdet,videlz q̃ pactum veſtitur rei interuentu quãdo fit inter perſonas que poſſunt obligari:ſed qñ opere nõ imponunt nec tenet,pmiſſio niſi fiat p ſtipulationẽ vel iuſiurãdũ:quia lex voluit aliter obligari poſſe fauoꝛe libertatis ſm eum ſic etiã vſure nõ veniũt citra vinculũ ſtipulationis in cõtracibus ſtricti iuris odio vſurarũ:vt.ẽ.de vſur.l.quãuis. Itẽ q̃rit idem Ly.nũquid ſit verũ in omnibus contractibus z caſibus q̃
4 pactũ†veſtiatur iureiurãdo ita q̃ ex eo agi poſſit: videtur q̃ ſic ad inſtar pmiſſionis operaꝝ vt dictum est.z quia ex iuramento oziur actio,vt.ẽ.de iureiurã.l.actoꝛi. Item videtur expreſſum in auf.ſacramẽta ecõtra q̃ nõ quia ſacramẽtũ nõ inuenitur inter modos obligãdi,ergo ꝛc.vt.ff.de act.z obli.l.obligationũ fere.§.placet.ꝑterea in.l.penul.ff.de liber.cauſa dicit eſſe ſpecia-
5 le,ergo cõtrariũ est ius cõmune.ff.ad municipa.l.j.in ſi.z iſta est veritas de iure ciuili.nõ obſtat.l.actoꝛi.qz ibi iurabat ſuper pꝛeterito cõtractu z lite decidenda.nõ ob.auf.ſacramenta.qz ibi nõ iurat ſuper obligatione inducẽda ſed inducta cõfirmãda.z ratio quare iuramentũ nõ veſtiat pactũ est ne via periurijs aperiat:qz hoies de facili iurarẽt z ſepe de facili deierarẽt.ꝓ hoc.ff.de cõdi. inſtit.l.q̃ ſub cõditione.z.j.de indicta vidui.l.ij.iure canonico ſacramentũ obligat z ſeruandũ est niſi vergat ad interitũ ſalutis eterne:vt extra de iureiurã.c.ſi vero.z.c.cũ cõtingat. Circa ſcm dictũ qs est in ver.ſolet.tene ſm Jaco.but.lectura Azo,que est in glo.vel ſm Pe.z Odo.dic licet pꝛecũ peti nõ poſſit.ſi nõ ſit cõuentum.nam ſi conuentũ est inter patronũ z libertũ q̃ pꝛetiũ peti poſſit bene poteſt peti ſm eos. Poteſt etiam addi quinta lectura ſcz vt tota litera intelligatur in operis futuris videlicet vt patronus impune poſſit conuenire de pꝛetio operaꝝ futurarum vt hoc.ver.ſolet.Sed ſi exigat perdat iura patronatus:vt hic in ver.licet.z hũc intellectũ ponit glo.in.l.patronus.ff.e.Et ad oim cõcoꝛdiã dic: aut querimus de operis aut de pꝛecio ſeu mercede operaꝝ.de primo nota tres caſus quia aut percipio a volẽte ſed nõ impono,aut impono ſed nõ exigo.aut impono z exigo.primo caſu nulla est pena patrono,ad qs allegat quidã.l.patronus.ff. e.que nõ ꝓbat ſed ꝓbatur eo.titu.l.campanus.Secũdo caſu qñ imponit tiñ z nõ exigit vera est Azo.opinio que notatur.j.e.l.ſi quã.ſcz q̃ ex ſola impoſitione nõ amittit operas:vt ibi notatur, z.j.de bo.poſ.ſm tabu.liberti.l.ñ.lz Hugo cõtra:vt ibi in gl.dicit eñ ibi text.electis operis.ſcz ad ex.ac.z pꝛo hoc.ff.de iure patro.l.ſicut.z quia ex ſola impoſitione ſine exactione nõ grauatur libertus.tertio caſu quãdo impoſuit z exegit operas z tunc amittit cõtra tabulas ſm omnes,vt dictis.ll.z huius ratio est quia patronus oneravit libertum in vita per exactionem operarum. Itẽ eſſet oneratus in morte per ſucceſſionẽ per cõtra tab. vnde lex voluit patronũ altero eſſe contentũ ne z viuentis operas z mortui ſucceſſionẽ cõſequatur,z ſic videatur quaſi inutilẽ libertatem cõceſſiſſe.ar.ff.de lati.libe.tol.z de edi.di.adri.tollen. per totum. Secũdo caſu pꝛincipali quãdo queritur de pretio ſeu eſtimatione operarum tunc aut interuenit ſola cõuentio de pꝛetio ſeu mercede aut ſola exactio aut vtrũq;.primo caſu aut cõuentio fuit ſpõtanea z nihil perdit patronus:vt.ẽ.l.patroñ⁹. z ibi de hoc aut neceſſaria ſed nõ efficax quia onerãde libertatis cauſa z tũc nihil perdit:vt.j.eo.l.ſi quã.z.ff.quarum rerũ actio nõ datur,l.j.§.que onerande.z.ff.e.l.que onerãde,aut efficax:et tunc ſi operarum pꝛeteritarum exegit pꝛetium ſeu eſtimationẽ nihil perdit:vt dicta.l.patronus.z.j.e.l.nec patronis.aut futu-
1 rarũ:z tunc aut est cõuentio de pꝛeſtando poſt diem ſoluenda:z operarũ:z tunc videtur idem ac ſi de mercede pꝛeterite cõueniret quia cõfertur in caſum quo erat ꝑterita.ar.l.in fuga.j.ad.l. fauiã.de plagiar.z.ẽ.de dona.ante nup.l.ij.aut cõuentio fit de pꝛeſenti pꝛeſtatione future opere:z tũc aut erat talis qua vti nõ potuit,z tũc nõ plus operatur quam cõuentio operarum vnde nihil operatur.ar.dicte.l.patronus.primo caſu,aut potuit vti z tũc ſi liberto volẽte nihil perdit aut extoꝛſit ab inuitio z perdit omnia iura patronatus.z ſic loquitur lex patroñ⁹. ſecũdo caſu et gl.ibi poſita.z.l.ſi.ff.qui z a quibus.aut tertio cui locauit operas liberti.z nil perdit ſi fuit volẽs libertus z idem q̃ in primo caſu:vt.d.l.patronus.vltimo caſu aut exegit tantum tunc aut pꝛeteritarum z perdit tantum cõtra tabu.ſm quoſdam q̃ vide tur contra.l.nec patronus.j.eod.ſed illam intelligunt quo ad omne ius patronat⁹:vt.d.l.ſi.qui z a qui.qui recepit ab inuito. ſi a volẽte ſoluz ius ſucceſſionis: vt.d.l. patronus.aut vtrũq; fecit quia cõuent z exegit tunc aut pꝛeteritarum.z tunc nil perdit licet quidã dixerint q̃ perdit ius ſucceſſionis aut futurarũ, tunc antẽ cõuentio fuit inutilis z amittit ius ſuccedendi: vt.d. §.que onerãde.quod videtur mirum q̃ ſola exactio tollat oia z exactio pꝛecedente inutili cõuentione tollat ſolũ ius ſuccedendi. Et el dic z verius q̃ loquatur de exactione pꝛetũ pꝛeteritarũ:vt pꝛobatur ex ſuperioꝛibus aut cõuentio fuit vtilis,z tunc aut cõuenit in caſum quo nõ potuit z tũc ſi exigit a liberto perdit oia iura patronatus.ſi a tertio cõtra tabu.tñ:vt dicta.l.patronus. pꝛedicta oia vbi dixi,amitti ius ſuccedendi vel alia iura intelligẽ niſi hoc faciat lege permittente in caſibus cõceſſis vt ꝓpter mopiam:vt hac.l.z.d.l.patronus.ff.eo. Jaco.but.qs est arg.q̃ in caſu neceſſitatis poſſit patronus vendere ius patronatus nõ alꝰ ar.ff.de l.g.ij.l.pcto.§.pꝛedium.de iure patronatus ſpiritualiquãdo habetur in eccleſijs q̃ vendi z trãſire poteſt cũ vnuerſitate tangit gloſſa.ff.de cõtrahen.emp.l.in modicis.de hoc extra de iure patro.cũ ſeculũ.xxj.q.j.c.pie mentis.z in queſtionibus Barto.bꝛix.xciij.qõ.que incipit quidam laicus.z ita tenet Odo.j.de bo.liberto.l.j.z de hoc dixi.j.de lega.l.monumenta. et ad hoc facit qs notaui.ẽ.de ſacroſan.eccle.auf.hoc ius.verſi. item querit ipſe Bartholo.†Ultimo nota ſeptem neceſſaria vt fieri poſſit exactio operarũ.ſ.habilitas perſone eius cui pmittitur.ſ.q̃ nõ ſit ſeruus:vt.ff.eo.l.ſeruus.z de ſtip.ſeruoꝛũ.l.penul. Item habilitas pmittẽtis q̃ nõ ſit liber qui putetur ſeruus : vt ff.de cõdi.ob cau.l.dedi.ſ.ſi liber.tertium habilitas imponẽtis operas vt nõ faciat cauſa onerãde libertatis:vt.d.l.qui oneran de.Item q̃ nõ fiat manumiſſio ex cauſa iuriſ:vt.j.e.l.mꝛ. Itẽ q̃ ſint pmiſſe debito modo:vt.ff.de liber.cau.l.ſi. Itẽ q̃ nõ ſint remiſſe:vt.ff.de edil.edicto.l.vẽditoꝛ.§.querit. Itẽ q̃ opere ſint honeſte non meretricales:vt.ff.eo.l.iureiur.§.iurare.Ly.

Manumiſſionis. In glo.ſcilz de facto ibi ex neceſſitate et ſic nota q̃ magis fauetur manumittẽti ſpõte quã ex neceſſitate.ar.cõtra.ff.de mino.l.ait pꝛetoꝛ.§.quid tamẽ.cũ ſi.dic aut tractatur de lucro z obtinet quod hic dꝰ aut de dãnouitãdo z tũc qs hic.z est hec ratio quia manumittẽs ex neceſſitate nõ exercet libertatẽ:vt.ff.de adimẽ.leg.l.rem legatã. et ideo lucrũ operaꝝ cõſequi nõ debet. In cõtrario qui facit ex neceſſitate nõ peccat,z ideo damnũ ſentire nõ debet. Jacob.de beluiſo. Ibi nõ manumiſiſſet cum demũ in actu ſpõtanee manumiſſiõis fiat donatarie:vt eo.ti.quid ait.§.penul.alꝰ est ſub l.idẽqz.z.l.ſi lancem. Old.ibi ius ſucceꝺẽdi:vt.d.l.qui ex cauſa. frã.ibi.ſed ſi hac.z.j.ti.pꝛoꝛi.l.i. Oldra.de pont.

Oi nummis. In glo.ſ.vltima ibi erat patronus.ſcilicet quando pecuniã pꝛo operis non ſoluit.ſed ipſas operas pꝛeſtitit. Oldra. Ibi aliquando.l.ſi ſciens ſe non debere ſoluit. Oldra.

Quam. Vide quod plene dixi.ẽ.eo.l.j.
1 ☞ Opera diurnum dicitur officium.
2 Operarum duo ſunt genera.
3 Libertus an pꝛeſtet operas patrono ſuis ſumptibus.
4 Opere an tranſmittantur ad heredes.
5 Heredis nomine quis veniat.

Iberti. Hãc.l.cõmẽtauit Azo in ſumma.in fi.z recitat ibi diſtinctionẽ operarũ, que etiã ponitur de verbo ad verbũ.ff.de cõdi.inde. l.ſi nõ ſortem.§.libertus.z in effectu hic recitat per Odo. Dy.in deciſa,z per Ly.q̃ omitto ſed recurraꝛ ad ſummã Azo.z.d.glo.ſed declarãdo z ſuppleẽdo que ibi dicũtur attendẽdum est q̃ ibi ponũtur tria genera operarũ.ſ.obſequialiũ vt in aſſurgẽdo z in ius nõ vocãdo.fabriliũ z artificialiũ qs nõ placet Jaco.de ra.†quia obſequiales nõ debẽt dici opere cũ opera ſit diurnũ officium:vt.ff.eod.l.j.at obſequiales nõ cõtinent diurnum officiũ:z ideo diuerſi tituli ſunt de operis liberto.z de obſe qui.patro.pꝛeſtan. hic z in.ff. Item non placet ſibi quod dicit quod quedã ſunt fabriles vt incerte, quedã artificiales vt certe. Nam nulla lex hoc dicit niſi ille.§.libertus.ſm qs glo.intelligit eum ſed leges que loquũtur de fabrilibus gratia exẽpli loquũ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 tur. Vnde ipse Jac. ponit solū duo genera operarum. s. officialium & artificialiū: nec diuidit eas per certas & incertas. & in quo differat officiū & artificiū bene colligitur. ff. de lega. iij. l. legatis seruis. §. si qz officio. Ex predictis patet quid sit opera quia diurnum officiū, & per hoc excludūtur. obsequiales, vt dictū est qualiter oppte diuidatur qz aliter fm Azo. & glos. aliter fm Jac. casus ante huius. l. dupliciter ponitur. primo modo fm gl. in operis obsequialibus qs reprobat Jaco. qz obsequiū non est opera fm eum vt dictum est: vnde dicit poni in operis officialibus: vt ff. eo. l. fabriles. nec restringit hanc. l. ad dictas operas tm nisi qz plerūqz sunt tales operę libertorū. ad cōtrarium de lege scōa. s. de in ius vocā. respōdet & ibi loquitur in obsequio nō in opera. opere in multis cōueniunt & disconueniūt: vt no. d. glos. §. libertus. & per Azo. in summa. de quibus aliqua reprobātur fm prę dictū Jaco. primo quia vt dictū est nulla est opera obsequialis, vnde licet in illo opera transeat in heredē heredis: vt. ff. de verb. sig. l. sciendum. obsequium tamen vt de nō vocando in ius bene transit in heredē heredis etiam nō filium fm eum & quādo opere transeant ad heredem heredis. ſ. subūci. Item differūt scm dictā glos. in additione personarū & qualitate personę stipulantis. sed hoc per Modernos in vtroqz articulo reprobatur. dicit enī illa glos. & nō potest fieri additio persone. Jaco. dicit & sic, et qui solvit tali adiecto saltem ope exceptionis liberatur: vt. ff. de sol. l. eum qui. §. cum mihi. Item qs dicit glos. de condi. persone stipulātis & seruus nō potest domino stipulari incertas, sed certas sic reprobat Jac. Bal. dicēs & in nulla lege reperitur distinctio inter operas certas & incertas. Item dicit. d. glos. & differunt quia certe prestātur victu patroni incerte victu liberti. Jabal. dicit ecōtra qz libertus in operis certis scit quid debeat operari: & ideo potest sibi prouideri de victu in incertis nō sic Jaco.
3 de Are. & alij Moderni dicūt & semper † libertus prestat suo victu & vestitu. si em sumptibus patroni prestaret forte plus comederet quā laboraret hoc verū si libertus habeat vnde viuere possit, alīs sumptibus patroni pstaret vel dilationē tenerēt dare patronus ad victū sibi querendū. sic loquitur. ff. eo. l. suo victu. et. l. aut certe. z. l. penul. Item differūt opere fm dictā glos. in cōmissione more qs nō placet Jaco. predicto nec Dyn. & ideo dicit notatur per ipm Dy. ff. de sol. l. inter artifices. circa fi. vlti. glos. Qs facit ad questionem vtrum priuilegiū principalis porrigit ad fideiussorem. de quo plene dixi. ſ. de precibus imperatori offerendi. l. quod. ver. item querit vtrum dilatoria. Item differunt in
4 transmissione ad heredes † circa qs distingue aut patronus stipulatur operas sibi & filijs suis aut sibi & heredib⁹ suis aut simpliciter. Primo casu opere transmittūtur ad filios siue sint heredes siue nō dūmodo non sint exheredati mala mente: vt. ff. eo. l. cum patronus. z. l. vt iureiuran. §. si liberi. & agunt ex stipulatione sibi questa per patrem: vt. ff. de verbo. obliga. l. quodcūqz. §. si itaqz. nisi forte pater egegerit vel in cōdemnatione deduxerit: vt. ff. eo. l. qui libertinus. Ex quo not. q vbi pater stipulatur sibi et filijs videtur stipulari fm ordinem primo sibi deinde filijs vt tamen filius nō cōcurrat cum eo, quod facit ad questionem que fuit de facto. pater emerat quēdam redditū ad vitā suam & filij sui. pater dum vixit totum redditum percepit. eo mortuo iste filius petebat dimidiā istius redditus percepti per patrem a fratribus suis eiusdem coheredibus & iudicatū fuit pro filio & male: quia pater stipulatus videbatur fm ordinem vt predixi. & ad hoc facit. ff. si omissa causa testa. l. iul. de leg. ij. l. peto. §. fratre. & qs no. in glo. ff. de liberis & posthumis. l. gallus. in prin. z dixi in simili. ſ. de heredi. instī. l. si pater. Sedo casu quādo pater stipulatur sibi & heredibus suis, dicūt quidā Moderni idem & in superiori casu, quia & hic appellatiōe heredū ptinentur filij. arg. ff. ad trebel. l. ex facto. §. fina. & qs ibi notatur. & sic iudicatum fuit in quodā arduo casu Parisij. acciderat em & rex Francie cuidam militi dederat castrum in feudū sibi & heredibus suis. miles decesserat sine filijs. rex repetebat castrum dicens q hoc casu appellatione heredū cōtinebātur tantū filij: vt dicto. §. filij. Jac. de ra. & He. dicūt male fuisse iudicatum quia debuit intelligi de heredibus quibuscūqz cum additio illa & heredibus fiat ad ampliandum, vnde nō debet interpretari ad restringendū vnde nō debet interpretari ad restringendum: vt. ff. de condi. & demon. l. cum tale. §. fi. & ad. l. ex facto. §. vlt. respōdent & ibi ideo appellatio heredum restringitur ad filios quia inutile redderetur fideicommissum cū raro contingat aliquem nō habere heredem saltem fiscum: & ideo ex mente testatoris ibi appellatio heredum restringitur ad filios: vt ibi i no. Dy. vero sentit cum glos. illa & dicit bene fuisse iudicatū in casu proposito. ſ. in causa feudali que
5 sui natura nō transit in heredē extraneū. † vnde in vsibus feudorum dicit & quoties de herede tractat intelligit de filijs masculis nō. de feminis nec heredibus extraneis: vt in vsibus feudoz. de phibita alienatione feudi. c. ſ. ver. & si clientulus. & ibi not. de lege conradi. §. pfecto. & ibi in glo. & ita scripsit idē Dy. dicto. §. fi. de verb. sig. l. in cōuentionibus. ad qs posset rnderi q verū est quando simpliciter daretur res in feudū: at cum datur sibi tūc ampliat eius natura. Sed hec respōsio nō valet qz dict⁹. §. pro fecto loquit⁹. de feudo dato sibi & heredibus. Alij dicūt q dicta adiectio operat in his que transire possunt ad heredē extraneū simpliciter facta stipulatiōe. In alijs succedēt filij nō vt filij sed vt heredes. Jaco. dicit q p hoc ampliatur natura transmissionis & trāseunt ea q alias transitura non erant. arg. ff. de verbo. obli. l. stipulatio ista. §. siquis ita. Tertio casu qs patron⁹ operas sibi vel simpliciter seu impsonaliter q idē est vt. ff. de ver. obli. l. ita stipulat⁹. §. grisogonus. dixit Hugo aut stipulatus est opera certas & iste transeunt ad omnē heredē directo vel per obli quū filium vel extraneum. aut est stipulatus incertas operas & iste nō trāseunt ad heredē extraneū sed ad filium possunt trāsire dūmodo sit heres & directe vt. ff. e. l. si operarū. z. l. cū patron⁹. in fine tū glo. videt aliter dicere videlicet q opere certe trāseūt ad oēm heredem: vt. ff. de verb. sig. l. sciendū. incerte nō transeunt ad heredē extraneū nisi viuo patrono deducte essent in condēna. vt. ff. e. l. qui libertinus. ad filium vero transeūt nisi sit mala mente exheredatus: vt. ff. e. l. cum patronus. & de bonis libert. l. si patronus. §. si quis nō mala mente. Jaco. de ra. nō facit differentiā inter certas & incertas post impositionē earū. nam ex quo certificate sunt per impositionē nulla potest notari differentia: qz oēs sunt certe & ita nō refert sint certificate a principio vel ex postfacto. ar. ff. qui poti. in pig. habeant. l. portio. & si quis dicat initiū speccandū dico q bene spectamus quo ad cessionē diei qz citius cedit in certis quā in incertis: vt pdixi. Jaco. nō facit differentiā inter certas & incertas sed inter officiales & artificiales. Jo. etiā faciebat differentiā in operarū repetitione cui⁹ opinio. d. glo. nō approbat que est in. d. §. libertus. Item dicit gl. q extranę heres intelligit ois qui nō est in potestate. Jac. & Pe. dicūt oēm extraneum pter filiū & nepotē: vt. ff. e. l. vt iureur. §. fi. Item hodie subl ta est differētia emācipationis & patrie potestatis. Item edictū de oper. liber. est pretoriū q bene cognouit emancipatos. Ly.
1 & Libertus operarū pretium soluere non cogitur.
2 Obligatus ad operas an liberetur soluendo interesse.

NEc patronis. Tria hz dicta. † primū q libertus nō teneť soluere ptiū operaz. de quo plene dixi. ē. e. l. j. scdm q qs nō pōt cogi precise ad factū. de quo not ut. ff. de op. noui nūtia. l. stipulatio. §. siue. de re iudica. l. si quis ab alio. §. fi. de verb. obli. l. in stipulationib⁹. §. operarū. & plen⁹ dixi. e. ti. l. stipulatiōes nō diuidunť. §. celsus. sed quantū ad presens dic aut qs est obligat⁹ dare aut facere. aut tradere. aut restituere. primo casu tenetur facere rem accipientis: vt instī. de act. §. sic itaqz. & ad hoc pōt cogi pcise nec liberat pstando interesse nō est in obligatiōe: vt. ff. de v. ob. l. si seruū. m fi. In obligatiōe faciēdi dic qs refert qz aut obligatio est legalis aut hominis. si legalis tūc illud facere cōpellitur vt. ff. de pzocur. l. sed & he. §. pretor. ff. q metus causa. l. si cū excep. §. sed & si quis per vim. z. d. §. siue. Si vero est obligatio hominis tū aut illud factū recipit suum esse ex cōnumeratione ad tēpus vt patet in operis q sunt diurnū officiū vt. ff. eo. l. j. z tūc pstādo interesse liberat & sic pōt intelligi hec lex & d. l. in stipulationib⁹. §. operarū. qs intellige si est iā in mora faciendi aliter nō. & sic nō obstat de re iudica. l. si quis ab alio. §. fi. z. d. §. celsus. Si aūt factū nō recipit suū esse ex cōnumeratione ad tēpus tunc precise cōpellit ad factū & ita pōt intelligi dict⁹. §. siue. & dicta. l. si quis ab alio. §. fina. cū fi. Si vero rē tradi est in obligatione dic vt plene dixi. ē. de act. empt. l. si traditio. Si vero rē restitui pcise cogitur restituere vt. ff. de rei vē. l. q. restituere. Old. Tertiū dictum hec. l. ponit casum specialem vbi libertus a prestatione operarum. Sunt & alij qui in glo. notantur.

LIberte. Ar. est q vpoz sequi teneat virū de quo dixi plene. ē. de vpo. mili. l. j. In gl. vt z. ff. ibi rndeo idē qz remissio operarum fit propter matrimoniū beneficio legis q decet esse māsurū in aute. cōstitutione q de dignitate. §. illud. & no. i simili. eo. ti. §. generaliter. & q no. extra de re. iur. c. decet. li. vi. per Dy. & alios. & facit. ē. de aduoca. diuer. iudi. l. cū aduocatio. Old. Vbi cōcessit alij nubere quo casu operarū prestatio nō extinguit sed ad tēpus suspenditur vt. ff. de verb. obli. l. inter stipulantē. §. sacram. & de solu. l. qui res. §. aream. Dy.

QVi manumittitur. Not. qs libertus pōt ire q vult species vt. ff. de lib. ho. exhibē. l. iij. qs facit p questione qua qrit vtrū vasall⁹ multo dño possit in lōginquū recedere debet tamē cauere sicut glo. dicit de liberto qs est valde notandum: & in hac cautione nō veniēt alia nisi q fuerūt in prima cognitione feudi vel homagij in gl. vltima.

in fi. quidam habent herennius & male quia non est in titulo illo aliqua. l. herennius. & ideo dicere debet he demum. Oldr.

¶ De bonis libertorum. Rubrica.

1 Fiscus commisso crimine que bona dicatur vendicare.
2 Patronus an succedat seruo suis nummis empto.

MAltum interest. Pro declaratione totius tituli vide Azo. in summa. & z dic q lex ista primo ponit distinctionē. scdo concludit, descendēdo ad species. Ibi & z exponе ibi qs sez seruus. Ab emptore extraneo. Data pecunia pacto apposito de manumittēdo. Oldr. Prore em casu sez cū ab extraneo. Old. Placet nec heredes eī⁹. Posteriore. ſ. qñ a dño suo retinet ipse & eius heredes. Odo. Et ideo ponit exemplū de secūdo. Vo stis publici vt. ff. de verbo. significa. l. hostes. Item dic no. q sol. glos. ad legē. iij. de interdictis & relegatis. nō pcedit: qz in scdo respon
1 so eius &z † qs iura habita a genere & aliunde quā a patre nō habet fiscus sed cōmisso crimine cōtra principē filij perdūt etiaz ea que ab auo habent vel aliunde vt. ſ. ad. l. iul. maiesta. l. quisquis. vnde Ly. videtur qs lex illa. iij. debeat intelligi in alijs criminib⁹ propter que filijs auferuntur: & rndeo vt hic notatur in tertia solutione. vel potes subtilius dicere fm Od. & D. fil. & Old. aut delinquitur contra principē & dic vt hic. z in. l. quisquis. aut cōtra alios & tunc aut sunt liberti. aut vel prouauit & habent locū leges contrarie ar. ff. de senatoribus. l. emācipatū. in fi. & de in ius vocan. l. adoptiuū. ſ. fi. aut propriū. & tunc extent filij vel nō trāsit ius in fiscū vt hic. & fm hoc sabinus nō fuit patronus sed filius eius tm: & de hoc dic vt plene notatur. ff. de iure patro. l. diui fratres. in glo. magna. Quero que sit ratio diuersitatis inter pmū & fm membrum huius: distinctionis: dic quia, in primo solū misterius prebet. In secūdo est propius actoz libertatis ideo &c.
2 † Item quero ſz patronus q emit seruū suis nūmis nō succedat per contra tab. an succedat ab intestato dic q non vt. ff. de iure patro. l. eus. z. l. seq. Sed nūquid si egeat poterit petere alimenta dic qs nō vt. ff. de liberis agno. l. si qs a liberis. §. si qs. nec i seruitutem revocare vt. ſ. de libertis & eorū liberis. l. j. In gl. hoc conīunge in fi. z dic vt ibi Od. In gl. oppone ibi risio prima. ſ. l. allegata. ē. in prin. glo. ibi in secunda scz. l. ē. in prin. allegata. In gl. vltima ibi v el solue. hanc videtur sequi Dyn. in. l. contraria. sed dic plenius vt. ē. dixi.

LIberti. Si conniuentibus. Secus si ignorāt vt. ſ. de tab. l. generali. Quid si dominus sit minor dic si est doli capax sibi preiudicat ar. ff. de iur. & facti igno. l. fi.

SI quis in posterum. Tria dicta ponit hec lex satis clare. literā expone in posterū si post hāc narationē verborū cōceperit. ſ. remitto tibi ius patronatus vt statim subūcit, ibi vt liberti &c. Ol. Ybi sine scriptis no. vt in glo. & dic vt dixi. ſ. de testa. l. hac cōsultissima. nec successionibus recipe q est in integris seruandis ibi adēqz iur. ē. quādo vnum actū alteri iunxit qz manumisit & ius patronat⁹ remisit hic qñ vnum ab altero separaunt qz prius manumisit postea ius patronatus remisit & in hoc differt a superioribus. Ol. Frequentari nota pulchrū tex. & sile est. ff. de bonis dā. l. fin. §. fi. z. ſ. de indi. vidui. l. ij. in fi. Que sunt iura patro. & qualiter perdanē dic vt in glo. & latius institut. de successio. liberto. §. sed nr a. in glo. magna hoc saluo q vbi dicit perdi per accusatiōē verum est si libertus patronū accuset secus si prioritū vt. ff. de fideicō. liberta. l. si filius. §. erit. no. ſ. tit. proxi. l. ij. in glo. prima. Item dicit Old. q in remissione iuris patronatus non venit reuerētia patrono debita vt. ſ. de obse. l. iij. & ar. ff. sol. ma. l. alia. §. eleganter. Item querit idē Od. vtrū filius succedat liberto si pater remisit ei ius patronatus dicit qdā aut erat libertus pr̄nus & non succedit aut auitus & succedit vt. ff. de senato. l. emācipatū. & de in ius vocando. l. adoptiuum. §. fi. & videtur expressum. ff. eo. l. diui fratres. & de bonis liberto. l. fi. & ita hic ſz. sed Ly. dicit hoc non placere petro qz. ll. predicte, loquunt in delicto secus qñ pr̄ ex cōuentione remittit' quia tunc siue sit auitus siue paternus vt in auten. de iureiuran. a moriente prestito secundum Pe. In glos. vlti. ibi. ff. eo. ſ. de iure patronatus. Old.

¶ Si in fraudem patroni libertis alienatio facta sit. Rubrica.

1 Patronus revocat alienata in fraudem per libertum.
2 Libertus quando patronum instituere possit.
3 Heres venire non potest contra factum defuncti.

4 Patronus & necessario succedere debet liberto vt alienata revocare possit.
5 Parentes liberti an excludant patronum.
6 Patronus heres liberti an possit indicte alienata per eum revocare.
7 Actio q datur patrono ad revocandum alienata per libertum.
8 Patronus in quantum revocare censeatur alienata p libertum.
9 Filius alienata a patre revocat p querelā inofficiosi testamēti.
10 Fraus vt fiat prono an is in quē fit alienatio debeat esse i dolo.

SEd per rubrica. Vide Azo. in summa. & z Rof. i libello de actione fauiana vbi plene no. & istitut. de actionibus. §. item si qs in fraudē. & z ibi per
1 Dy. Et iste due. ll. cōtinet tria dicta. primū † qs patronus alienata in eis fraudē p libertū revocat vsqz ad legitimā portionē. Scdo q per actionē calusianam. Tertio q hoc verum nisi ratum habeat aliena. & circa hāc materiam Ly. sic notat in effectu scm Ja. de ra. Dicit patronus cō queritur de liberto non acquirente cum possit & non auditur qz nec creditoz auditur cuius est iustior cā. vt. ff. q in fraud. credi. l. q autem. quia non acquirere non est alienare vt. ff. de verb. signi. l. alienationis. aut conqueritur de liberto qz diminuit & tūc aut non erat centenarius nec dolo fecit quominus esset & nō audiť patronus vt. ff. de iure patro. l. si libertus. aut est centenarius vel maioz. & tunc aut voluntate patroni precedenti vel seqnti & nō auditur pron⁹ vt hac. l. ij. & ff. e. l. nō vr. aut nō interuenit patronil voluntas & tunc aut diminuit destruendo & nullum hz auxilium patronus. aut alienando remanente rerū substantia & tūc aut in vltima volūtate aut inter viuos. Sin in vltima volūtate. aut in instituēdo, aut legādo, aut mortis cā donando vel cōditionē adiciendo vel libertates relinquēdo. Si instituēdo aliquem solū vel cū patrono siue dolus adsit siue nō dispositio impediť non ipso iure qz institutiones difficilius impediunť vt. ff. de adimē. le. l. ec parti. sed impedit & contra tab. vt instītu. de succes. lib.
2 §. si vero z. ff. e. l. si patronus. †. Scdo casu qñ libertus diminuit legando seu mortis causa donando. aut conditionem adiciendo: vt qz instituit patronuz sub conditione si daret mille libras alicui, istis omnibus casibus impeditur dispositio ipso iure sine dolus & fraus intercesserit siue nō vt. ff. eo. l. j. §. ij. rō est qz portio patroni reputatur ea alienum vt. ff. de inofficio. testa. l. pap. §. si qs impuberis. & relicta per eis alienum impediuntur ipso iure. vt. ff. ad treb. l. j. §. is qui. hoc verū quando nō donat vel legat liberis suis qz tunc poteſt patronum excludere vt. ff. e. l. j. quod aūt tertio casu qñ libertates relinquendo, aut directas aut fideicōmissar a. §. si directas duobus concurrentibus ipso iure non valēt, scilicet interuenīente fraudis consilio & euentu vt instītu. q manumittere non possunt. §. semel. & ita intelligitur. ff. qui et a quibus. l. si cum fideicommissaria. §. aristo. secundum Jac. Si fideicommissarias tunc solus euentus sufficit vt infra qui manumittere nō possunt. l. j. & fi. & ratio ibi not. Si aūt libertus diminuit alienādo inter viuos, aut alienauit oia bona sua & tūc est pōsum prio fraudis & fit revocatio vt. ff. que in fraud. cre. l. oēs. §. lucius. aut non omnia & tunc sine fraudis, consilio tz alienatio & cessat revocatio vt. ff. de proba. l. patronus. & fic intelligitur. ff. eo. l. j. §. videamus. aut interceſſit, fraus & tūc aut fraudādo legē vt fieret maioz centenario & tunc non tenet ipso iure & sic non est opus revocatoria qz facta est contra legem vt. ff. de iure patro. l. si libertus. aut fraudando patronū tantum & non legem. & non est factus maioz centenario tunc aut titulo lucratiuo aut non lucrati uo. si lucratiuo aut dando libertates & non valet ipso iure nō est opus revocatoria qz si libertas valet non posset revocari & ideo impeditur fm Jacobum de ra. & sic intelligit dictam. l. j. & vltimam. ſ. qui manumittere nō possunt. & dictam. l. si cum fideicōmissaria. §. aristo. & ar. instīt. q manumittere nō possunt. §. semel. aut aliis donādo & tunc aut donat filijs vel filie dotando eā. aut extraneo. Primo casu nō revocat licet secus sit in alio debitore & est ratio qz eos instituendo potest patronum excludere vt dictum est ergo & donando & dotando fm Dy. quod non potest alius debitoz eos instituendo ergo &c. vt. ff. de bonis liber. l. si ex modica in principio z. l. si necem. §. fi. & de iure patro. l. sine patronus. §. naturales z. ff. e. l. j. §. autem. & §. fi. Si donando extraneo secundum quosdam refert aut benemerito & tenet aut nō benemerito & revocat vt. ff. e. l. nimis. quod nō placet Jaco. de ra. qz hoc non debet distingui quantum ad revocandū sed quantum ad presumptionē fraudis sic qz cum donatur bene merito cessat presumptio fraudis & si fraus probetur fiat revocatio. arg. ff. de aqua plu. arcen. l. j. §. deniqz. Si vero alienauit titulo nō lucratiuo tūc sufficit sola fraus liberti nec exigit q ille i quē fit alienatio fraudē participet vt. ff. e. l. j. §. fi quis in fraudē. & re

Universidad de Deusto
Biblioteca

uocatur per patronum duntamen restituat precium emptori: vt no. dicto. §. si quis in fraudem. z de hoc etiam satis no. in summa huius tituli z dicto. §. item si quis in fraudē. instit. de actio.
3 Circa. l. scām opponit glo. †. qs heres non potest venire contra factum defuncti. z glo. soluit sed eius solutio non procedit per. l. §. de pactis. l. debitori. z de rei ven. l. cum a matre. Sed ad. l. cū a matre, posset responderi q licet mater vendat rem filij non ideo dicitur filij id qđ ex venditione percipitur nec propter hoc vllo iure ei obligatur sed habet rei vendic. contra possidentem. ¶Set. tamen dicit q heres non potest venire cōtra factum defuncti nisi defunctus illud factum fecerit in fraudem heredis futuri vt hic sic z al's dī in. l. q heres nullo modo potest admitti nisi cōditionem impleuerit tamen si testator in fraudem heredis conditionē appositi heres potest contrauenire vt. §. ad. l. fal. l. si quis. vel dic scām Jac. de ra. aut est talis heres cui defunctus ex mera volūtate reliquit z tunc non potest venire contra factum eius aut reliquit partē quam habet relinquere ex necessitate sicut hic. z tūc potest venire cōtra. Simile. §. de mossi. dona. l. j. z. l. si rotas. vnde oportet hic intelligi q licet liberto patron⁹ insolidū successerit tū libertus in fraudem tot alienauerat q debitā nō habebat. Ly. vel dic vt in. l. contraria notatur. s. in. l. heredū. de regu. iur. scz q illa est regula hic speciale sic z al's. ff. ad. l. fal. l. reperit. Jtē opponitur q patronus repellatur ex regula quē de euictiōe tz actio z pone pro maiori dubio q. pmittit duplā pro euictione. respondeo scām Jac. predictum contractus iste fuit initus contra legē vel saltem improbatus vnde cum principale non teneat non teneat de euictione vt. §. de legi. l. non dubiū. sed hoc non videtur verū q sit contra legem quia tūc non esset reuocatio necessaria cū ipso iure nullum esset vt. ff. de iniusto testa. l. nam z si sub conditione. §. rumpendo. preterea lex dixit neqz omnimodo rescindere debemus venditionez quasi ius vendēdi libertus nō habuerit vt. ff. eo. l. §. fi quis in fraudē. per quod supponitur venditionem valuisse sed reuocari maxime cū patronus reuocare non possit si ille emptor iustum precium velit offerre vt. l. z. ij. Sed istud cōtingit q: forte esset iam omni auxilio destitutus z ne fraus viterius
4 ei obsit q esse nō debet. †Jtē cum sit de necessitate qđ patronus succedat liberto ad hoc vt reuocare possit alienata vt hac. l. expedit videre quādo succedat z quādo nō. dic aut libertus decedit intestatus aut testatus. Si intestatus aut habz liberos aut nō. Si non habet vel habet z non possunt vel nolunt succedere tūc succedit patronus in totū vt. ff. eo. l. si patronus. §. si intestatus. Si habet liberos z possunt z volunt succedere excludunt patronum. Si decedit testatus aut instituit patronū insolidum vt. e. l. si patronus. §. si patronus. z reuocat alienata secus si ex parte debita p alienatio. tamen examinata. vt. e. l. in principio. z est rō diuersitatis qm primus duobus casibus nō potest imputari patrono si non peruē cōtra tabulas quia nec potuit. in tertio casu sic vt no. in. l. si patronus. in princi. aut preterit eū z tunc aut libertus erat minor centenario sine fraude aut maior si minor nō succedit patronus. Si maior tūc siue habebat aliqd siue nō oljs agebat per cōtra tab. hodie agit ad supplementū vt instituit. de
5 succes. lib. §. si vero testamentum. †Quid si libertus habeat parētes sed non liberos nunquid excludent patronū: olim non vt. ff. de bonis liberto. l. liberto. z de suis z legi. l. intestato. hodie ipatre correctus est vt instituit. de seruili cognitōe. Quid si habeat fratrem. Azo. qs excludit patronum vt dicto titulo de seruili cogna. Joan. cōtra vt ibi not. z dicta. l. liberto. opinionem Jo. sequebatur Oldr. et ad cōtrariū respōdebat q: ibi dicitur vocari fratrem liberti verum est in defectum patroni. Jac. de ra. distinguit aut queritur de successione ex testamēto z tūc patronus excludit fratrem qz contra testamentū fortius est ius patroni quā fratris qs patet qz quicunqz sit instituitus patronus habet contra tab. Sed frater non expugnat testamentum nisi ꝓsona turpi instituta vt. §. de inoffi. testa. l. fratres. Si aūt queritur de successione ab intestato hic est dissensio inter Azo. Jo. Sed opi. Jo. verior est vt predixi z ille textus instituit. de seruili cognatione quem allegat Azo. pro se magis facit cōtra se circa principium
6 Jac. predictum. † Item querit nunquid patronus indistincte reuocet alienata qñ est heres: dic aut libertus mortuus est intestatus aut testatus. primo casu si libertus erat centenarius vel maior indistincte reuocat patronus alienata in eius fraudē. Si autem non erat centenarius nec dolo facit quo minus esset non est locus reuocatorie qz nō habebat tñ. Si autez mortuus est libertus testatus. aut est minor centenario sine dolo z tūc reuocatoria cessat qz nō vī fraudē fecisse. Si aūt est centenarius. aut patronus est preteritus z tunc habet reuocatoriam nisi prius expugnato testamento per cōtra tabulas. aut est institutus solus z habet reuocatoriā aut cū alio z non habet nisi prius infirmet institutionem coheredis per cōtra tab. vt probatur. ff. eodez. l. in fraudem. z. l. si patronus. in pncip. z. §. j. z. ij. nam quatenus habet coheres ipse minus habet de legitima z si impugnat institutiones coheredum minus sibi deficit vnde imputatur sibi si adierit. Circa hoc tū dubitatur vtrum computetur sibi in totū ita q etiam si vltra portionē coheredum extendatur sua legitima cessat reuocatio z lex illa si patronus simpliciter dicit eum repellendum sed equitas suadet q non repellatur in totum sed in illo tantum qđ per negligentiā suam amisit z illud sibi imputetur ac si esset ei solutum. ar. l. dicentis q prescribens prescribere videtur extimationem rei prescripte vt. ff. de admini. tuto. l. si pupillus. predictus Jac. aliter non determinat. Item dubitatur nūquid hodie possit per conditionē ex. l. a coheredibus aduocare
7 petendo supplementum vt in precedentibus dixi. † Sed que est actio quę datur patrono ad reuocandum in fraudem alienata dic q calusiana vt hic patet in textu. Jtē fauiana: quatuor enī sunt reuocatorie vt hic notat in glo. scz pauliana quā dicit glos. institut. de actionibus. §. item si quis. non esse proprium nomen actionis sed cognomen sic dicta qz inuenta fuit a paulo pretore scām Dy. ibidem glos. in hoc reprobat z dicit q est nomen proprium actionis sicut fauiana z ideo ponuntur vt species actionum distincte. ff. de vsuris. l. videamus. §. in fauiana. l3 forte verū sit q a paulo fuit inuenta sicut publiciana a publicio vt eo. tit. de actionibus. §. alie. secunda est fauiana. tertia calusiana. quarta in factum. Secundū omnes pauliana datur creditoribus tm vt. ff. que in fraudem creditorū. l. ait pretor. z dicto. §. Item si qs. De fauiana fuit opinio qz quidam dixerunt eam competere creditoribus arg. dicti. §. in fauiana. Nostri docto. tenet q detur soli patrono vt. ff. eodem. l. j. z. l. tenetur. calusianam dicunt cōpetere tam creditoribus quam patrono. et ita not. dicto. §. item si quis. instit. de act. z hic. z. ff. de peti. hereditā. l. quod si in diez. §. item scribit. dī tamen videtur multus appropriari patrono z ff. si a parente quis fuerit manumissus. l. non vsqz. de iure patronatus. l. si libertus. z. ff. eodem. l. si in fauiana. z. l. fina. z hic Dy. tamen dicit quod non est inconueniens etiam creditoribus eaz competere. In quarta. s. in factum communis est opinio quod detur creditoribus tm vt. ff. que in fraudem credi. l. hac in actiū. l. aut pretor. §. annus. z ita posuit eas Jo. i arbore pro quatuor actionibus. Jaco. tamen de ra. dicit q nō sunt nisi due reuocatorie scz in factū pauliana que datur creditori que oritur ex edicto a paulo pretore introducto sicut ex alijs edictis pretorijs z sic bene dicit glo. in dicto. §. item si quis. alia calusiana q̄ qñqz appellatur fauiana q: pretor qui eam inuenit binomius fuit scz calusius z fauius sicut cōmuniter vocātur romani duobus nominibus vt patet sepe in. ff. lucius titius. z tullius vocatus fuit marcus tullius cicero. z seneca anneus vt. ff. ad treb. l. j. in prin. z ad. l. iul. maie. l. in questiōibus. Sed contra hoc videtur q: sunt due actiones q: inter eas reperitur copula vt. ff. eo. l. j. z. l. si pluribus ergo sunt diuerse vt. §. per quas personas nobis acquiritur. l. ij. z ita arguit glo. ff. de iur. z facti igno. super rubrica ad qs respondet ¶Be. q: imo est vna species tantum actionis vt. ff. eo. l. in fauiana. nec obstat qs quādoqz cadat inter eas diuisictio q: iurisconsultus non ideo ponit copulā vt denotet diuersas species
8 actionum sed breuiter voluit eas nominare vno nomine z secundum hoc non debent esse in arbitrio actionum nisi duo circuli licet Joā. posuerit quatuor z bene fin Dy. † Item queritur in quātum reuocat patronus dic secundū Jac. predictum aut est alienata res diuisibilis aut indiuisibilis. si indiuisibilis reuocatur in totum vt. ff. eodem. l. j. §. quāuis. Sed hoc videtur contra rōnem z videretur potius estimatio partis reuocanda z ideo nisi offeratur pars estimatiōis totū reuocabitur vt. ff. de. le. ij. l. cum filio. z de excep. rei iudicate. l. iudicate. z sic debet intelligi lex illa secūdum eum. Si vero alienata est res diuisibilis tunc si quidez patronus nihil habet de bonis liberti reuocabit tertiā rei alienate quia tāta est hodie legitima patrom vt instituit. de succes. liberto. §. sed nostra. Si autez patronus habet aliquid tūc de singulis rebus alienatis reuocat rata eius qđ sibi de legitima defecit. ar. ff. ad. l. fal. l. in quātitate. §. magna. z de iure patro. l. si libertus. Item queritur nunquid pr̄ in bonis filij z econtra filius in bonis patris habeat reuocatoriam videtur q sic quia eadem ratio imo maior vocat filiū z patrem quā patronū vt. ff. de falsis. l. si quis legatū. instituit. de succes. lib. in princi. preterea filius arrogatus habet reuocatoriā vt. ff. eodē. l. fin. ergo fortius naturalis z legitimis qui habet fortiora iura z videtur expressium iu-
9 re canonico extra de testa. c. raynutius. † Dicit q filius habet reuocatoriam per querelā inoffic. testa. in. victima voluntate. interuiuos habet querelam inofficiose donatiōis vt. §. de inoff. dona. per totum. Si aūt pater vendidit minori precio animo fraudandi filium videtur esse donatio quantū ad illud plus vt. ff. de donatione inter virum z vxo. l. si sponsus. §. vltimo. z hoc verum si emptor participauit de fraude: tunc enim reuocat filius per querelā inofficiose donationis. Si aūt non participauit de fraude nec habuit animum

buit animū recipiēde donationis tūc non est donatio cū deficiat eius consensus. Quomodo ergo tūc consulet filio vel patri? econtra Hostie. dixit qđ per. c. illud Ray. introducta erat reuocatoria que filio cōsulebat z tra parētū fraudulosas diminutiones z hoc visus est probare plurib⁹ ar. vt ibi p cū no. Ber. horabilē distinguit vt ibi no. Innocē. cui⁹ opinio videtur verior. dicit q ibi dī accidisse ex cōsuetudine cimita. Tuscane. quasi dicat iure cōmuni secus z ad hoc est lex expressa qđ reuocatoria dicto casu nō detur. ff. si a parente quis fuerit manu. l. nō vsqz. de qua. l. nō meminit Hostien. Item dicitur hic quod si patron⁹ ratificat cessat reuocatio nūquid idem si ratificat emptor absente de hoc tractatur in. l. pomp. ff. de neg. gest. tamē videtur qđ non qz cōfessio inter absentes. ꝛc. vt. ff. de cōfes. l. certum. §. si quis absente. z hoc tenet Jac. prefatus z ¶Be. per. l. ff. de sol. l. si cum cornelius. alij modernores tenent qđ talis ratificatio valeat saltē ope exceptiōis doli vt notatur. ff. de lib. lega. l. non solum. §. si liberatiōis. z quod notaui. s. de pactis. l. posteaq̄ liti. z de hoc solet dici dicta. l. pōpo.
10 tenet etiam hic Ly. scām Jaco. qs si filius ratificat in vita patris testamentū factū per eum qđ non possit cōtrauenire sicut nec patronus. de hoc plene dixi. s. de inofficioso testamento. l. si qñ in fi.
† Item querit Odo. quādo fit alienatio in fraudē patroni vtrū opus sit qđ participet fraudē ille in quē fit alienatio z videt qđ nō vt ptz ex rubrica ista z. ff. e. q̄ solū fraudē requirit nec dicit de eo. z li'a dum dicit libertus aliquid alienauerit nec dicit aliquid de eo in quem fit alienatio. In contrarium videt quia dolus autoris nocere debet accipienti vt. ff. de doli excep. l. iul. §. j finaliter tenet ¶Bet. quod nō exigatur fraus eius in quem fit alienatio. z quia titulus iste locū habeat in alienationibus factis titulo lucrativo nō requiritur qđ accipiēs fraudē participet ali's sic vt. ff. que in fraudem creditorū. l. qui autem. §. simili modo. licet videretur fauorabilior causa patroni qm̄ pdujit ad libertatē z cuiz portio legitima multū est fauorabilis. In glo. hoc si no bene mentibus ibi. §. preterea. Sed dic vt ibi notatur. Oldra.

¶ De obsequijs patrono prestandis. Rubrica.

Contra patronū. Vide Azo. i summa. c. z dic aut vult agere suo nomine z habet locū secunda gl. aut alieno z habet locū prima. Et dic quod cū agit suo nomine aut ciuili ac famosa z non potest etiam cum venia nisi in casu q est in
1 l. §. si hac lege. y. pretor. in fi. ff. de i. ius vocan. aut nō famosa z potest cum venia vt. l. quinqz. §. pretor. e. ti. Aut alieno nomine z tūc aut ei⁹ q suo noie poterat z tūc sunt tres opiniones. prima qđ possit ciuiliter nō criminaliter per. l. questium. de in ius vocando. z. §. si tu toz non gessit. l. j. Secunda est opinio ¶D. quod nec ciuiliter nec criminaliter. z hanc approbat ¶Bet. scām Lyn. nec obstant scām eum allegata hic per glo. quia hoc non probant sed non famosa sic vt. l. questiū tertij. quod in dicta. l. j. §. tutor nō gesserit. non agebat sed iudicis officium implorabat que satis bona est. Jtē opponit glossa de. l. non solum. §. quāquā. ff. de iniurijs. Sed dic qđ ibi suo nomine agere volebat licet propter iniuriam alteri illatā que tamē cum cōtingebat z pro qua ei suo nomine dabat actio vt. ff. de procur. l. nō solū. §. si pater. z notatur in. d. §. quāquā ex quo apparet ibi non esse speciale. Old.

Liberte. In gl. vltima ibi in fi. l. dic ergo officiū. z ad hoc inducit lex sequens. z nisi ita subaudias
3 ad propositum non accedit. Old.

Si manumissor. Ibi audaciam per eum alij illatam vel per te eidem inferendam Oldra. Ibi te haberet vt. ff. vt lega. nomine caueatur. l. filio. Old. Fecit dando tibi esse ciuile sicut pater eile natureꝫ vt in auf. vt liberti de cetero. §. illud. in glo. scilicet quod violentus erat z sic palam z aperte infaustas voces aduersus patronum iactauit vt. ff. de his quibus vt indignis. l. si inimicitie. Oldra. In glos. vt. j. ad. l. cornel. ibi si peccauerit hic gl. communiter est corrupta z debet sic haberi. xij. questione. ij. indigne z. ij. questione. j. si peccauerit. Oldra. ibi. xlvj. dist. imo. xlv. Old.

¶ De libertis z eorum liberis. Rubrica.

Non est ignotus. Vide Azo. in summa. c. titu. z plenissime per Rofre. in libello de accusatiōe vel act. ingrati. z de iure patronat⁹ ecclesia stici vide per Bof. z Hosti. i summa de iure patronatus z in clementinis. c. titu. in glo. l. officio

iudicis ibi lex hodie sed ibi exponit extra ordinem. i. extra antiquam solennitatem z ideo melius ad hoc facit. ff. si cer. pe. l. cū filius. ff. mandati i. salarium. z de exercito. l. j. §. solent.

1 ☞ Ingratitudinis diffinitio que sit.
2 Libertus ecclesie si in seruitutem peratur renocari cuius erit cognitio.
3 Feudum an perdatur si per patrem felonia cōmittatur.
4 Bannitus pro offensa alicui illata non pōt de bannito exire nisi de licentia eius cui offensam intulit.
5 Princeps solus ab officio remotum restituere potest.

Si manumissus. Ho. bonā. l. ex qua colligit gloss. quod ppter leue culpā grauis pena imponit z 2co2. sunt in gl. z hoc est propter vitium ingratitudinis z ei⁹ odiū quia est detestabile vitium. vñ describit sic scām beatū bernardū in canticis sermone. li. Ingratitudo est ventus vrens ficcās fontem pietatis z fluenta gratie. Alibi sic describitur. † Ingratitudo est inimica aie, dispersio virtutum, beneficioz̄ pditio, ventus vrens, siccans fontem pietatis z rorem diume misericordie. De detestatione huius vicij ingratitudinis multa habentur per senecam. li. de beneficijs ibi videas z. j. de renoca. dona. l. fi. z de hoc quod dixi propter leuem culpā magnam penā imponi notat in gloss. §. de hereticis. l. ij. in gloss. §. vt nemo priuatus vela regia. l. ij. z ibi notat ar insti. de rerum diuisione. §. gallinarum. z. ff. z in
1 procmio decretalium. in gloss. sic ergo. z ad. l. iul. pecul. l. sacrileg. primo ver. ceterum. vbi sic notat Jac. de belun. qs in atrocioribus ex leui culpa imponitur magna pena. z sic intelligit hic cū concor. in leuib⁹ non z sic intelligitur argumenta contraria. vel dic quod regulariter ex leui culpa imponitur leuis pena vt pena nō excedat delictum vt. j. de penis. l. sanctimus. fallit hic z in con. cor. vel dic quod licet res sit modica. delictum tamē nō est modi cū inspecta qualitate rei vel loci dignitate vt. d. l. ij. de hereticis z. ff. de incē. ru. nau. l. pedius. §. j. quelibet solutio sanis est bona. s. ultima Jac. magis pls. de hoc dixi in auf. de instru. cau. z fide. §. vt autem plene. Item opponit gl. de. l. pls. §. de pedaneis iudicibus. Sed solue vt hic z ibi notatur. † Et si libertus ecclesie petatur renocari i seruitutē an sit cognitio iudicis ecclesiastici notat per Arch. xj. q. j. octaua discussio z ibi etiam no. si commisit ingratitudinem vtra ep̄m z eps nō renocauit an successores possint renocare: ad qs facit quod not. s. de inof. testa. l. liberi. Item querit gl. si sunt plures patroni z vnus sit offensus vtrū ille solꝰ possit renocare z tz quod sic z ¶Bet. tz cōtrarium p. §. quoties in gl. allegatum z nihil subaudit. preterea si ab initio sunt plures domini vnus pōt libertatē prestare vt. j. cōia de manumissio. l. j. ergo fortius in libertate defendere ar. ff. s. de his q sunt sui vel alie. iure. l. pr̄e furioso. Sed rideri posset qs in. d. l. j. sola volūtas non offensio impediebat libertatem. Jac. but. dicit aut omnes sunt offensi z omnes renocant, aut quidā offensi z ipsi omnes in renocādo consentiunt z planum est quia audiuntur etiā inuitis alijs non offensis vt hac gl. z dicto. §. quoties. aut quidā ex offensis volunt renocare z quidam non. z tunc cuz illud ius sit commune insolidum debēt posse renocare vt in duob⁹ reis z probat etiam dictus. §. quod. qz etiam si non faceret insolidū audiretur quia vti possunt re cōi ad eū vsum ad quem est destinata inuitis socijs vt. ff. cōi diui. l. sabinus. Et faciunt predicta ad id quod queritur vtrum facta pace per vnum ex heredibus occisi sufficiat. † Querit etiā glo. vtrum feudum propter feloniam pr̄is perdat. gl. alibi distinguit vtrū sit feudū paternum vel aui tum vt notatur. ff. de senator. l. emancipatū in fi. z de in ius vocan. l. adoptiuū. §. fi. z de hoc ēt satis not. ff. de iure patro. l. dixi fratres. z de cur. l. ij. §. nullū. z. lvj. di. c. cenomanēses. p ar. z tigi. j. vñ liberi. l. q se pr̄is. circa finē Ja. de. ra. z ¶Bet. dicūt aut est tale feudū qđ non potest venire in filios nisi per successionez patris z tū perdatur vt in auf. de iureiuran. a moriente prestito. §. j. aut potest ad filiū venire alio modo quam ex successione patris puta qz concessum fuit patri z filijs z tunc perdit filius ex
4 delicto patris vt. ff. de ꝓb. obli. stipulatio ista. §. si quis ita. z ad hoc facit qđ dixi. s. de operis liberto. l. liberti. et quod notatur ff. de condi. inde. l. si non sortem. §. libertus. z ratio est quia tunc transit ad filios nō tanꝯ ad heredes. Ly. † Jtez colligit Odo. ex fine hui⁹. l. qđ si aliquis sit bannit⁹ propter offensam mihi illatam licet soluat penā cōis non tamen possit exire de banno nisi de licentia mea z ita dicit seruari de cōsuetudine que minime mutāda est vt. ff. de legibus. l. minime. Odof. z ita sepe apponit in bannis z statutis ciuitatū quod de banno exire non possit si ne licētia offensi. z p hoc facit qđ notaui. s. de episco. z cleri. auf. Item no. quod est hic speciale qđ filij se quant cōditione pr̄is vt in gl. no. an aūt filij liberti ꝓpter pro-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pium delictū possunt in seruitu. reuocari dic vt no. j. c. l. fi. Qua actione fiat ista reuocatio. Old. hic tenet qđ p ac. ingrati. vel per inutile rei ven. vel officio iudi. de hoc vide qđ no. j. c. l. penul. z plene per Rofre. in libello de actione ingrati. z de ista actiõe ingrati satis pertractat seneca de beneficijs lib. iij. secũda colũna. Item nota ex fine. l. quęd nõ sufficit petere a principe nisi impetret: de hoc notatur. s. quãdo libellus principi datus. l. ij. z pro hoc de excu. tu. l. scire oportet. Item est argu. qđ remotus † ab officio propter delictum per solum principem possit restitui. z pro hoc. s. de episco. z cleri. l. placet. z quod ibi notaui. z pro hoc. j. titu. primo li. z quod ibi notaui super rubrica. Item notandũ qđ filij ex ingratitudine non reuocantur in patriam potestatem vt. j. de ingratis liberis. l. unica. z de hoc i lombarda de succes. l. nulli liceat in glo. imo non videtur ibi hic in faciendo. de hoc vide. liij. dist. c. qui ex famulis. per archi. In gl. quidam ibi. s. imperatores. illud ideo quia träsit in offensam que in faciendo consistit vt eodẽ titu. l. necessarie. Dy. Old.

Liberti. Que transeant ad filios heredes z que nõ dicti supra de operis libert. circa finem.

Pibertine. Colligit hic Ly. ar. quod si quis habeat feudũ quod debeat post mortem eius ad filium pertinere. z filius cõmittat felloniam propter quam si haberet feudũ priuaret qđ post mortem patris priuari debeat. Ly.

De iure anulorum aureorum. Rubrica.

1 Princeps solus aureorum anulorum concedit ius.
2 Princeps solus veniam etatis impetit.
3 Princeps solus in sacris dispensare potest.
4 Princeps solus natum ex coitu damnato habilem facit.
5 Princeps solus leges condere potest.

Super rubrica. Uis Azo. isumma. e. z colligit hic Odofre. aliqua que soli principi cõpetũt † vt ius anulorũ aureorũ z natalium restitutio vt hoc titu. Item supra titulo proximo. l. ij. in fine. Item concedere veniã etatis † vt supra de his q veniã etatis impe. per totũ. Item dispensare † super sacris vt. ff. ad municip. l. vlti. iure canonico secus vt extra de iudi. c. nouit. Item natum † ex damnato coitu solus princeps legitimat in auc. qb. mo. na. effi. le. per totum. Item solus cõdit legem, † vt. s. de leg. l. ij. z solus equitatẽ interpretatur eodem titulo. l. j. eius solius auctoritate fit arrogatio vt. ff. de adop. l. iij. Quedam cum alijs potest vt. ff. de fluminibus. l. quominus. Odo.

Qui admitti ad bonorũ possessionẽ possunt. Rubrica.

1 Possessio bonorum quid sit.
2 Hereditas differt a bonorum possessione.
3 Bonorũ possessio p procuratorẽ acquiri põt sed hereditas non.
4 Bonorum possessio diuiditur in decretalem z edictalem.
5 Heres furiosus hereditatem adire nequit.
6 Sui quo ad acquisitionem similes sunt emancipatis.
7 Emancipati non cognoscuntur a iure ciuili.
8 Heredes duo vni esse non possunt pro solido.
9 Possessio vnde legitimi que sit.
10 Captiuus fingitur a lege mortuus.
11 Bonorum possessio carboniana que dicatur.
12 Bonorum possessiones ad que sint vtiles.

Super rubrica. De materia ista vide per Azo. in summa. e. z p speculatorẽ de testamẽtis. s. nũc dicẽdũ. z. s. sequẽti z p Rofre. de bonorum possessionibus z titulis sequẽtibus. z quia ista materia subtilis est ideo eã per modum summe hic tradere intendo. Cyn. eam tradit. j. vnde legitimi. l. fi. primo premitto aliqua ad euidẽtiã. s. qđ in isto tractatu † bonorũ possessio est vna pars z continet plus iuris q̃ facti qđ patet ex ei⁹ diffinitione quia est ius prosequẽdi ꝛc. vt. ff. de bonorũ pos. l. iij. s. i. z de hoc ibi notat. possessio aũt bonorũ cũ sunt due partes sonat magis factũ q̃ ius vt. ff. de acqui. possessione. l. iij. s. adipiscimur. z. l. j. in pncipio. sic etiam dicit secundũ quosdã iudicatum solui esse ius z tria continere vt. ff. iudicatũ solui. l. iudicatum. sed soluere iudicatum est facere z continet solum quod verbum sonat vnde dicunt procuratorij esse insufficiens in quo dis promittit soluere iudicatũ sed dz pmittere iudicatũ solui. sz hoc est falsum q̃ soluere iudicatũ ita cõtinet tria sicut iudicatũ solui vt. ff. de ptor. thipu. l. ij. s. incertã. de hoc tetigi in rubrica. ff. iudi. solui. nihil ergo aliud est bonorum possessor nisi quidam heres vniuersalis factus non a iure ciuili sz per edictũ pretoris mortui. sicut enim in heredem de iure ciuili oia iura hereditaria träseunt etiã non apprehensa possessione vt. ff. de acqui. pos. l. cum heredes in pin. ita z i bono. pos. agnita bonorũ possessione vt. ff. de bonorum pos. l. i. z. ij. non tamen est verus hꝰ s quia hoc pretor facere nõ potuit vt instit. de bo. pos. s. j. fallit in tribus casibus notatis in glo. in. d. l. fin. j. vnde legiti. Item in quarto fm do. Oldr. ff. ad trebel. l. facta. s. si sub conditione. ver. quid si conditio ascripta. alij addunt alias quando filius preteritus non vult dicere nullum: vt. ff. de iniusto testa. l. posthumus. s. idem. z circa iniustum. z. l. filio. Item quando furiosus fuit heres institutꝰ z rogatus restituere hereditatem: q̃ de iure ciuili non potest adire. nec curator eius. vt supra de cur. furiosi. l. fin. s. finaũt perpetuus. vnde bonorũ poss. fm tabu. cogitur accipere z restituere. vt. ff. ad trebel. l. cum heres † instituta. Item in alio fm Dy. z Jaco. de are. ff. de capti. et postli. reuer. l. pater instituto. Laue tñ q̃ in predictis tribus p̃ primis casibus potest dici q̃ fm tabulas non sit ex edicto pretoris, sed extraordinaria: que defertur per legem, z comprehendatur sub septima extraordinaria de qua. j. dicetur: z sic posset dici q̃ fm tabu. que oritur ex edicto pretoris non habeat locũ nisi in duobus casibus dicte glos. z tertio superaddito per do. Oldr. in. l. facta. s. si sub conditione. de ista bonorũ pos. fm tabu. vide Azo. in summa. z in libello Rofr. de bonorum poss. fm tabu. bonorum possessio contra tabu. fm glos. predictam: z Azo. in summa vnde legitimi. circa finem. z Jaco. Bal. z olim z hodie fuit necessaria in filijs emancipatis, preteritis: q̃ etiam hodie fm eos quo ad hoc non est sublata differentia emancipationis z patrie potestatis: sed solum quo ad succedendum ab intestato per auten. de hereditatibus que ab intestato deferuntur: vt nota. in auten. ex causa. † Sicut etiam non sunt similes sui z emãcipati quo ad acquisitionẽ patri faciendam: q̃ sui querunt patri quo ad vsumfr. vt. l. cũ ops. j. de bonis q̃ lib. emãcipati nõ vt instituta. per quas perso. nobis acquiri. Item suus non vocat patrem in ius regulariter. fallit in casibꝰ in. l. iis nulla. ff. de iudicijs. emãcipatus aũt vocat cũ veniat, vt. s. de in ius vocã. l. ij. z sic patet quod non ex toto est sublata differentia emãcipationis z patrie potestatis. vt nota. j. de col. l. fi emancipati. z dicẽt j. vnde liberi. l. qui se patris. z quod sit ista bonorum possessio necessaria † etiã hodie emancipatis preteritis: patet, q̃ nullo alio iure succedere possunt. nam ex testamẽto non, q̃ nõ sunt instituti: sed preteriti ab intestato. non quia testamentum factum est: vnde non potest esse locus successori ab intestato, vt. ff. de regu. iur. l. quamdiu. de iure ciuili incognitus est. vt. instituta. de exhere da. liberorum. s. emancipatos. Item per querelam inofficiosi testamenti non potest succedere cum habeat pretoris auxilium. s. contra tabulas: z querela datur demum, cũ aliud auxilium nõ cõpetit, vt instit. de inoffi. testa. s. tam aũt. restat ergo cõtra tab. sibi fore necessariã. In filijs aũt in potestate cõstitutis, z olim z hodie cõtra tabulas fuit z est voluntaria, z nõ necessaria, vt. j. de liber. preteri. l. fi. potest tamen eis esse vtilis fm Jaco. de Raue. propter legata que non prestantur quandoq̃: vel si prestantur tñ certis personis, vt. j. de fideicom. l. penul. z. j. de bono. possess. contra tabu. l. j. in parentibus olim fuit necessaria, hodie si pretereantur a filijs in potestate constitutis in casibus in quibus possunt testari fm vnam opinionem testamẽtũ nõ potest rescindi: fm aliam que est verior pater potest dicere nullum, vnde nõ est sibi necessaria contra tabu. isto casu. Sicut aũt pretereatur a filio emancipato necessaria est hodie sicut dictum est. s. de filio emancipato. de hoc dicẽt in auten. ex causa. In patronis olim z hodie est necessaria fm omnes, vt. j. de bono. possess. contra tabu. liberti. de istis bonorum possess. contra tabu. vide per Azonẽ in summa z Rofr. in libello titulo de bonorum possessio. contra tab. j quam pretor liberis pollicetur contra tab. liberti. Also de duabus que sunt ex testamento transeam⁹ ad illas que sunt ab intestato quarum prima est vnde liberi que non habet locũ nisi in linea masculina: vt infra de suis z legi. here. l. fi. z de hac vide quod plene notatur in summa vnde liberi. z per Rofre. in libello eo. titu. z ista in personam suorũ olim z hodie fuit voluntaria in psonã emãcipatoꝝ necessaria † q̃ ius ciuile non cognouit emancipatos vt dictũ est: hodie est voluntaria in oibꝰ cũ sublata sit ab intestato differẽtia emãcipationis z patrie potestatis. z ita tenẽt gl. Azo, Rofr. z cõiter alij doct. Sed salua eoꝝ pace etiam hodie necessaria est vnde liberi. in casibus in quibus dicam stare. l. qui se patris. j. vnde liberi. Item est necessaria etiam hodie in personam emancipatorum preteritorum quibꝰ hodie necessaria est contra tabu. vbi per eam non reducitur res ad eam sam intestati, vt no. ff. de inoffi. testa. l. pap. s. sed nec impuberis z eo. ti. l. filio. s. contra tabu. z ratio quare hodie habet locũ vnde liberi. in casibus in quibus remanet lex qui se patris. est fm Ric. Oldr. z Jac. de ra. z Ly. q̃ quoti. heres suus abstinet, nihilominus remanet heres de iure ciuili licet abstineat de iure pretorio qđ tamen non potuit facere desinere eum heredem vt s. probatũ est z probatur. ff. de fideico. liberta. l. cũ quasi. s. sed z si quis cũ si. † Sed vnt pro solido duo heredes esse nõ possunt vt. ff. de re. iur. l. qđ cõtra rationem. s. vm pro solido. Idem quãdo aliquis esset minoꝝ q̃ adiuit z postea restituitur ad abstinendũ nihilominus remanet heres directo quia pretor non potest facere desinere heredem vt dictũ est z probatur instituta. de bonorũ pos. s. quos autem. z de re. iur. l. pretor. z sic loquitur. ff. de minoꝝ. l. z si fine. s. papmian". z. j. de repu. heredi. l. fi. sed licet duo insolidũ heredes esse non possunt vt dictum est verum est eodẽ iure sed diuersis iuribus sic vt vnus de iure ciuili alter de iure pretorio vel vnus directo alter vtiliter sicut vnꝰ potest habere directũ dominium z alter vtile vt. ff. si ager vectigalis. per totum. Item vnus potest possidere insolidum ciuiliter alter naturaliter vt. ff. vti possi. l. si duo. z not. ff. commo. l. si vt certo. s. si duobꝰ vel hiciuũ. sic in proposito licet siꝰ qui abstinet remaneat heres de iure ciuili z ita codẽ iure alius heres esse non potest tamen alio iure scilicet pretorio p vnde liberi potest alius esse heres. z ita remanet lex q̃ se patris. per quam. l. dici potest quod olim z hodie omnes bonorum possessiones sunt necessarie vt ibi dicetur.

9 ¶ Secunda bonorũ possessio ab intestato est vnde legitimi q̃ sequitur post predictam et ista sumitur quãdoq̃ stricte vt p ea veniãt agnati tantũ quandoq̃ largius vt cõpetat etiam alijs qui non sunt agnati sed succedunt per legẽ vel senatusconsulta q non habent certũ caput in edicto pretoris vt patroni vt. ff. vnde legitimi. l. ij. s. fi. z. l. sequẽti. z ista forte cõtinet sub se septimã extraordinariã. Et est tertia vnde cognati que cõpetit in linea femina: z de vtraq̃ dic vt notatur p Azo. in summa z Rofre. i libello vnde legitimi. z dic qđ vnde legitimi, put est vna species cũ vnde cognati olim z hodie est voluntaria vt dicit glos. dicta l. fi. vnde legitimi sed, put est genus quandoq̃ est voluntaria vt quando dat vbi habet locum lex. ij. tabu. z senatusconsultum orfitianũ z tertu. vt. ff. vnde legitimi. l. ij. in fi. z. l. sequenti. quandoq̃ est necessaria vt quãdo cõtinet sub se septimam extraordinariã que necessaria est in casibus suis vt. j. dicã. Unde cognati olim fuit necessaria hodie non q̃ exequata est conditio agnatorũ z cognatorũ per autẽ. de hereditatibꝰ que ab intestato. z ficut nõ est necessaria sic nec vnde agnati. Jacob. de ra. cũ dicit q̃ vtraq̃ est necessaria quãdo suus heres abstinet q̃ remanet heres de iure ciuili z ideo eo iure nõ potest aiꝰ heres esse. sed opz qđ veniat per vnde agnati vel vnde cognati vt dictũ est. s. z dicẽ in. l. q se patris. vnde vir z vxor. z olim z hodie est necessaria vt notat i glo. dicta. l. fi. vnde legitimi. z de ea dic vt. j. vnde vir z vxor. z autẽ. ibi posita. z p Azo. in summa z Rofre. in libello e. ti. Also de ordinarijs restat videre de extraordinarijs. est eñ septima bonorũ possessio extraordinaria que cõpetit cum lege vel senatusconsulto vel cõstitutione comprehẽsum est vt deꝰ vt instituta. de bonorũ pos. s. septima. z de ea habetur titulꝰ specialis. ff. ex legibꝰ z senatusconsulto. l. unica. z de ea plene p Rofr. e. ti. s. de septima bonorũ possessione extraordinaria z locum hꝫ duobus cõcurrẽtibus primũ quod deferat ex. l. senatusconsulto vel cõstitutione vt dicta. l. unica. Secundũ qđ nõ possit succedere p ius ciuile q̃ tunc nõ hñet istã sz vñ legitimi, vt dicta. l. ij. s. fi. z. l. sequẽti. ff. vñ legitimi. non tamen dico qđ cũ ista cõcurrere nõ possit vnde legitimi, put est genus vt supra dixi. versũ. secunda bonorũ pos. z ideo dicitur extraordinaria quia vaga est z cõpetit tã ex testamento quã ab intestato. ex testõ potest ponere exemplũ supra de inoffi. testa. l. fi mater. z istud exemplum ponit glosſ. dicta. l. unica. z Rofre. dicto titu. Sed in dicto. s. septima. institu. de bonorũ pos. glo. reprobat istud exemplũ z ponit exemplũ ex testamento z ab intestato in eo qui decessit apud hostes in cuius bonis datur bonorũ possessio ex lege cornelia vt. ff. de

10 bonorum pos. l. ij. s. fi cius. † Hã per. l. corneliam fingitur mortuꝰ prima hora captiuitatis z si redeat iure postliminij fingit nõ captus. z si testamentũ eius confirmatur z si decesserit ab intestato succeditur sibi tanquã libero pro hoc. ff. de testa. l. lex cornel. z de vul. z pupil. substitu. l. lex cornelia. z institut. qbus modis ius pat. po. sol. s. fi ab hostibꝰ. Sed Jac. bal. dicebat q̃ ista exẽpla nõ sunt ad ppositũ q̃ opz eũ cui deferẽ ista septima bonorũ pos. esse incognitũ a iure ciuili sed in istis exẽplis filꝰ bene est cognitꝰ a iure ciuili z ideo ipse mutauit exemplũ de filio in testate ad filiã emancipatã quam ius ciuile nõ cogn[oscebat] z lex cornelia z fictio postliminij est ius ciuile ergo ꝛc. Ista ẽt exẽpla sequitur Rofre. dicto titulo de septima bonorũ possessione extraor. sed Jacob. de ra. ea non approbat q̃ põt esse aliquis cognitus sup vno accidẽti z super alio incognitꝰ. na ius postliminij z lex cornelia nõ cognoscit emancipatũ sub hoc nomine q̃ emancipatus sz bñ cognoscit q̃ captiũ⁹ vt si redeat numq̃ fingat captus si moriat fingatur mortuꝰ prima hora captiuitatis z in omni captiuita. z in oi captiuo talis fictio, ꝑcdit z lex cornel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel ius postliminiū nō dant hereditatē: sed amouēt obstaculum seruitutis: z hæres hz hereditatē eo iure quo haberet si nō esset captꝰ adiuuāte fictione iuriū p̄dictoz: vñ ista exēpla qūocunq; mutent in personā emācipatoz nō p̄cedūt fm eū. gl. vero predicte. l. vnice. vt ex legibus vel senatusconsultis dat' alia exēpla: vez in illis casibus in quibꝰ hodie necessaria est fm tabu. de qbus dictū est. ff. ver. ex testamento sunt due. Sed certe in illis casibus locū habet fm tab. que est ordinaria: potest tñ dici extraordinaria: q; non defert per edictum p̄torijs, sed per legē speciālem que defert eam exceptō casu qui ponitur in. l. equissimū. ff. si sub cōditione. ff. de bonorum possess. secundū tab. q; ibi nō defertur per. l. sed per edictum ordinariū. z ideo illud nō est bonum exemplum fm Jaco. predictum sed in aliꝭ sic. Rofre. ponit alia exempla in filio arrogato qui quartā petit ex constitutione diui pij z in filio adoptiuo qui succedit ex constitutione patri adoptiuo. j. de adoptionibus. l. fi. qui si volūt possunt petere per hanc bonorum possess. extraordinariam. Idem posset dici q; ex cōsuetudine succedit dominus hominī suo. Item ecclesia p̄lato, vt. ff. de episco. z cleri. autenti. licentiam. z in filio naturali, vt supra de naturalibus lib. autē. licet. Sed certe istis casibus non defertur nominatim bonorum possessio, quod est necesse vt predixi. Item competit secundum Rofre. his qui vocantur per senatusconsultum ofᵗ̄ianum z tertulia. Sed per illa senatusconsulta defertur hereditas non bonorum possessio. vnde competit vnde legitimi, vt. ff. vnde legiti. l. ū in fi. z. l. sequare dicit idem Jacob. de Rauen. quod de ista septima q̄ defertur per senatusconsulta non habemus exēpla que sint apud nos, sed forte sunt in greco: vnde ista septima extraordinaria est necessaria in exēplis. ff. positis. ad nō videndū est de aliꝭ extraordi. que nō tribuunt ius. z ideo dicunt extraordinarie, z sunt
11 tres. sc3 † Carboniana, que datur nomine ventris, et alia q̄ datur gratia litis agnoscende, circa quas satis concord. docto. et glo. vt patet in singulis titulis. z per Azo. in summa. z Rofre. in libello dictis titulis exceptō He. z Jacob. de ra. qui dicit in ea que datur gratia litis agnoscende, quod est bonoꝝ possessio vnde liberi. que datur sub cōditione si obtineat filiꝰ in qu' rela. nam qui agit querela si obtineat rumpit testamētum, z adhuc est volūtarius. vnde prætoz voluit q̄ ille qui vult rumpere testamētum agendo querela se ligaret hereditati, sed hoc non potest fieri nisi per aditionē, cum sit actus iuris ciuilis, qui non recipit conditionē, vt. ff. de reg. iur. l. actus. Sed bonorum pc̄essio non 3
s. spenditur conditjone. vnde voluit prætoz q̄ filius volēs querelam intētare bonoꝝ pos. agnoscat, z ostendat se velle agnoscere hereditatē. z sic dicit gratia litis agnoscende fm eos q nō operantur retractationē rerum hereditariarum ab heredibus scriptis: sed operat tñ quod admittitur ad querelam inofficiosi, vt dixi de hoc. ff. de inof. test. l. ū. z iste tres bonoꝝ possessi. q̄ nō tribuūt ius ideo dicūtur extraordinarie, q; dat extra ordinem. l. si ne cause cognitione plenaria: sicut hodie etiā oēs bonoꝝ possessiones, vt. ff. qui admitti ad bonoꝝ pos. possunt. l. fi. z iste tres q̄ non tribuūt ius olim z hodie sunt necessarie. Qualiter hmōi bonoꝝ possessiones obtineant, dic fm quosdam, aut apparet contradictor aut nō. tu dic q; non est opus libello, nec aduersarij p̄sentia, nec aliqua alia solemnitate: sed solum coram iudice agno
12 scāt, vt. j. e. l. fi. z ibi dicam. Ly. † Ultimo dic q; bonoꝝ possess. vtiles sunt etiā, hodie quo ad multa. Nā eas petere potest filius sine iussu patris, vt. j. e. l. j. in hereditate secus, vt. ff. de acq. here. l. si quis mihi bona. ff. iussum. Itē pupillus sine tutoꝛe auctoꝛitate iudicis, vt. j. e. l. bonoꝝ. In hereditate secus, vt instit. de auto. tuto. in pr̄in. Itē p̄t̄ petere per p̄curat. vt. ff. de bono. pos. l. ij. ff. acquirere. secus in hereditate, vt. ff. de acquir. here. l. Paulus. als incidit per p̄curat. Item per seruum, vt. ff. eo. l. seruus. Itē per negotioꝝ gestoꝛē, vt. ff. rem ra. hab. l. fi. de hoc etiā tetigi. ff. eodem circa p̄in. cetera. j. in singulis titu. dicam. z vide etiam q̄ notaui. j. e. l. vltima.

1 Ly Filius non acquirit patri indigno,
2 Nepos auo succedit per bonorum possessionem vnde liberi.
3 Bonoꝝ possessio cōtratab, in patre locū hz, in matre autē non.
4 Filius in iudicio stare non potest absq; patris assensu.
5 Pater nō p̄t actum filij ratū habere, q̄ nō est gestū suo noie.
6 Filius iure antiquo patri querebat.
7 Repudiare potest qui z agnoscere.
8 Scientia filij annoceat patri.
9 Repudiatio filij facit pleno iure patrem admitti.

Bonorum. Filius delatā sibi bonoꝝ possessionē, p̄re ignozante petere p̄t, hoc primo, ralē petitionē p̄t pater habere ratā, hoc secūdo, si filius tempoze excludatur nocet patri, hoc tertio. Et ista lex consuleuit soleniter repeti, z ideo Odof. z Ly. multum se extendunt, quoꝝm effectū quantū est vltra gl, subij

ciā: quero primo de qua bonoꝝm possessione hic loquitur quia aliter nō potest haberi verus intellectus huius. l. z licet glosſ. dicat q̄ intelligi potest de bonorū pos. vñ legitimi vel vñ cognati vel qualibet alia ex causa adueūtia, tamē moderni tenent cōtra rium z dicunt q; loqui non potest in bonoꝝm pos. vnde agnati siue loquamur de ascendentibus per lineā paternā siue de trāsuersalibus q; p̄ se ipsum tunc precederet filium quia progmioꝝ, z edictū successoriū non habet locū in agnatis hodie nec olim vt instit. de legiti. agna. tute. §. fi. z dicā. j. de succe. edic. quidā tamen dant casum vbi succedit filius etiam patre viuente vt quando pater incestas nup. cōtraxit q; tunc non succedit ei qui
1 p̄sensit. vnde tūc admittit filiꝰ p vñ cognati vt supra de incest. nup. l. si quis incestas. † Sed istud non p̄cedit quia vbi pater est indignus vt in casu predicto non haberet aliq̄s cōmodū per filiū vt. ff. de bo. liberto. l. queritur. Sed vbi pater esset inhabilis nō ꝓpter delictum procederet vt quia monachus esset. z sic nō succederet in feudo sed filiꝰ. z tunc commodū aliq̄s acquireretur patri. Sed numquid hec lex posset loqui i vnde liberi q̄ defertur ab intestato vt. ff. si tabule testamēti nulle extabūt. l. j. videtur q̄ sic iure nouo vt si habeo filiū. z ex eo nepotem. z vtrūq; in potestate. z filius habens multa ex latere matris mozīt nepoti defertur bonorū pos. vnde liberi. z in bonis patris sui. z sic iure nouo hoc casu lex ista stare potest sed iure antiquo nō, p̄cederet q; eo iure filius in potestate nō habet heredē vt. ff. de castrē. pecu
2 lio. l. ū. Si autē extinit potestatē per emancipationem potest, p cedere vt q; filius emācipatus habet filiū in sua potestate. z de cedente eodēq; patre suo ipse repudiet. † Mā tūc admittitur nepos per vnde liberi z pater habebit cōmodum per nepotem in hac hereditate quā repudiauit. Quidā ponunt aliud exemplū ecce habeo filiū emancipatum. z ex eo nepotem retentum in potestate filius emācipatꝰ mozītur nepoti meo delata est bonorū pos. vnde liberi. q̄s sic p̄obant: pater qui filium emancipauit similis est patrono sed filius liberti excludit patronū vt dixi. ff. si in fraudē patrom. ergo z iste filius excludit auum fm Jacob. de ra. hoc non placet q; magna dissimilitudo est inter patronū z libertū ex parte vna z patrem z filium ex altera. Nam patronus excluditur per patrē liberti. vt instit. de succes. cogna. circa p̄incipiū. sed si habeo filium z nepotem ex eo z filium emancip. q̄s si nepos decedit ego pater succedo sibi vt. ff. ad tertul. l. j. §. obijcitur. et. l. equissimum. z sic licet pater liberti excludat patronū non tamen pater nepotis excludit auum. † Restat videre nunquid possit, p̄cedere in contratabu. dic quod sic, vt ecce, 3
habeo filiū z ex eo nepotē, nepos habet castrensia, decedit p̄terito patre suo filius idēq; pater suus habet contra tab. tanq̄ p̄xymioz. Istud tamen exemplum non procederet iure autē. p autē. ex causa. In matre aūt vel materna linea z tratab. locū non habet cū eozum p̄teritio p̄z exheredatione habeatur vt ff. de cōtratabu. l. illud. §. ad testamenta. sed in bonis maternis vel ex materna linea ab intestato filio delatis plane p̄cedit hec lex vt in p̄ima glosſ. Itē fm Odo. potest poni exemplū in bonoꝝ pos. vnde vir z vxoꝛ delata filio. His p̄missis oppo. ad p̄mū dictum. l. quod hereditas non acquiritur filio sine iussu patris vt. ff. de acqui. heredi. l. si quis mihi bona. §. iussū. ergo idē in bonorū pos. glo. dicit quod rō diuersitatis est q; hereditas est de iure ciuili q̄s curat de patria potestate. bonorum pos. de iure p̄torio q̄s de hoc nō curat sed ratio hec includeret quod ali quo tēpoze non requireretur consensus patris in bonorum pos. q̄s non est verum vt. ff. ad trebel. l. seruo inuito. z quis ordo in bonoꝝ pos. seruet. l. si. z ideo ista ratio nō placet Ly. Sed dici potest q; licet p̄toꝛ curet de patria potestate non tñ sic sicut ius ciuile. Vel potest dici q̄s aditio hereditatis p̄cedit voluntate heredis tantū ad quam petendam filius non est integra p̄sona sine cōsensu patris vt. j. de bonis q̄ liberis. l. fi. in glo. magna sed bonorū pos. petit iudi. autoꝛitate vt. j. e. l. fi. Sed nec ista solutio placet q; sic posset iudex integrare personā filij in iudicio q̄s non est verum vt dicta. l. fi. dic ergo q̄s ratio est quia hereditas est ius solemnius q̄ bonorum pos. q̄s patet q; aditio tribuit iura directa. bonorū possessio solum vtilia vt. ff. de bonorū pos. here. peti. z instit. de bonorū pos. §. quos autē. sic z in alio casu dissimilia sunt vt no. ff. e. l. ū. §. acqrere. de acqr. hereditate. l. paulus. z dixi supra. e. super rubrica not. ratio dicte. l. paulus. sed tamen illa ratio non videtur placere Jac. de ra. q; si facio p̄cur. specialē ad hereditatez adeundā nō p̄p hoc sequitur q̄s ego statim velim esse heres. Sed tūc demum cum p̄cur. adierit z ratio illius glosſ. si p̄cederet vera esset in p̄cur. habente speciale mandatum sed in ḡrali z libero mandato. quare p̄ocura. non possit acqri hereditas nō video rationē sicut etiā dicitur in p̄cur. ce saris vt. ff. de offi. p̄cur. cesaris. l. j. nec est dare rōnē diuersitatis de vno ad aliū. p̄terea illa ratio cessaret si hereditas esset delata mihi absenti cuiꝰ vires ignoꝛo vnde nolo adire statim sed mandare

mandare p̄curat. vt si inueniat eā vtilem q̄s adeat: hic enim non potest dici quod statim velim esse heres. z hoc dic vt glosſ. in dicta. l. paulus. z bene licet Hug. dixerit cōtrarium vt ibi notatur.
4 Item oppo. † q̄s filius non possit esse in iudicio ad petendū bonorum possess. sine consensu patris vt dicta. l. fi. j. de bonis que liberis. fol. illud scēm iura nova. sed hec nō est bona solutio q; ma gis debet admitti scēm iura nova. cuia sibi magis queriť vt in cōtrario z no. in. l. si longius. ff. de iudi. quare dic quod si filiꝰ iure ordinario agat non admittitur sine consensu patris vt in contrario. Sed bonorum possessio petitur extra ordinem parte non vocata z ideo admittitur sine consensu patris vt hic. z ideo etiā per seruum peti potest vt. ff. de bonorum posse. l. seruus qui tamē. alias nō potest esse in iudicio vt. ff. de iudi. l. seruus. z per mulierē vt. e. l. seruus. ū. respōso. alij dicunt aut non apparet cōtradictor z tunc p̄t. aut apparet z tunc non potest quia esset iudicium vt ff. e. l. ij. §. penulti. z sic ponitur ibi dictio si conditionaliter q̄s nō placet Jaco. imo exponit si causa cognita detur. i. quia semp da tur causa cognita. nam per decretum iudicis nullum ius acquiri tur imo in eo videť esse conditio si ius ꝛc. vnde etiam sine causa decernit vt. ff. de legatis p̄stan. l. filium. §. si quis ꝛc. z p̄o predicta opinione facit infra de edicto diui adri. tol. l. fi. §. finautem z plene dicam. j. e. l. fi. Ad scēm dictum opponit quia hic in litera est dictio etiā que implicat contrarium. Sed contra hoc quia filio tempore harum legum nullum emolumentum querebatur vt ff. de acquiren. hereditate. l. placet. quidam non habent dictionē etiā in litera z tunc cessat contrarium vel si habeatur potest dici quod respiciat iura nova vel quod abnudet vel q̄s faciat implicationē factorum non personarū. quasi dicat. bonorum possessio nedum peti potest sed etiam petita emolumentum affert. alij modernioꝛes dicūt etiā q̄s iure ista filius emancipatus habeat emolumentum p̄prietatis in bonis maternis vt. ff. de inofficioso te
5 stamento. l. filius. z dicā. j. in vltima oppositiōe. † Item op. quod pater ratū habere non possit cum non sit suo nomine gestū vt. ff. de neg. ge. l. si ego. dicit Jac. q̄s hoc verū non sit per meā ratiha bitionē videak per me gestum vel contractū vel quasi verbi gratia tu geris negocia serui mei habentis peculiū nomine eius ego dominus habeo ratum non obligoꝛ directa actione negociorū gestoꝝ vt mea ratihabitio inducat vt videatur mecū cōtractus sed operatur vt tenear q̄s iussu vt. ff. quod iussu. l. i. §. si ratū. vñ in casu huius. l. ratihabitio operat vt emolumentū queratur patri non vt ipse pater ratihabēdo videak esse possessoꝛ. z hec est nota bilis solutio. Item op. q̄s ratihabitio non requirat cū sit vtiliter gestum suppposito q̄s hereditas sit lucrosa ergo ꝛc. vt. l. pōpo. de neg. gest. dic quod ibi loquit in aliꝭ generibꝰ negociorū hic aūt loquit in negocio quod est alteriꝰ ratihabitiōe. hec solutio non placet Ja. predicto quia lex illa pōponius, loquitur in omnibus generibus negociorū. vñ ipse dicit quod quedā sunt negocia in quibus de substantia negocij non est volūtas aliena necessaria. z in illis verū est quod vtiliter gerit p̄o rato haberi dz sicut etiam est videre in vēditione. Nam me inuito potest rem meam emere z vendere vt. l. rē alienam. In negocijs autem vbi voluntas alte
7 rius est necessaria vt hic requiritur ratihabitio. Nam filius potē do bonorū posset. nihil agit nisi p̄cedat vel sequatur patris vo luntas vt. ff. de acqui. hereditate. l. si filius. z hoc est etiam not. di gnum. Quero qualiter pater ratum habuit glo. que fuit Azo. di cit quod potuit ratū habere exp̄esse. i. rebus ipsis z factis vt. ff. de fideiusso. l. si seruus alienus. z verbis exp̄essis. dicendo ratum habeo. Item tacite vt si patiatur filium diu tenere vt. ff. de acq. hereditā. l. qui aliena. §. z supra de peti. hereditatis. l. si filiꝰ. Ja. vero Bal. z Odo. hoc scēm de ratihabitiōe non approbāt quia petitio bonorum possessionis est tēporalis z durat anno tm̄ vel centum diebus vt hic z. j. l. proxima. Sed quod ipsi dicūt si filiꝰ tenuit diu extenderet vsq; ad. x. annos. vt. ff. q. z a quibus. l. si cū fideicōmissaria. §. aristo. ergo non procederet tunc ratihabitio que habet fieri intra tempoꝛa statuta vt. ff. rem ra. ha. l. bonorū. alś nō valeret vt ibi patet z. l. si filiꝰ. z. l. qui aliena. §. j. loquit in hereditate que perpetua est. Sed Ly. approbat opinionē glosſ. q; cū pater patiť filiū diu sic habere per lapsum lōgi temporis declaratur retro consensus patris. l. q̄s pater ab initio z infra tēpus statutū a iure ratum habuerit vnde nō trahiť retro volūtas accedens post tēpus statutū q; hoc non valeret per dictā. l. bonorum. Sed declarat z ostenditur quod voluntas accessit. j. tēpus debitū. Item oppo. quod nō sit opus ratihabitione patris cum possit eo inuito vt dicta. l. fi. j. de bonis que liberis. Sz illud iure nouo est tamen etiā iure nouo necessaria ratihabitio p̄ris quo ad cōmodum vsufru. querendū patri vt. d. l. si pater. Ad tertiū dictum op. dc. l. filius. supra de pactis. so. vt in glo. q; nō nocet paciscendo vt ibi sed negligēdo sic vt hic. z p̄o hoc. ff. de pactis. l. imperatoꝛes. vbi de hoc vel ibi in acqsitis hic in acquirendis. Item glo. simul intentat tres oppositiones quas diui

de. primo de. l. j. §. fi. de annali excep. vbi dicitur filio nō currere p̄scrip. cuz agere non possit. Sz dic q̄s hic agere poterat etiā sine consensu patris vt p̄dicti. est. z ideo currunt sibi tempoꝛa
15 ratihabitio patris exigatur quo ad commodum p̄ri q̄rendū vt p̄dictum est: alie solutiones nō procedunt vna qua dicitur q̄s currūt demū cū petere potuit. q. d. q̄ hic statiz peterē nō p̄t q̄s est falsum vt hic colligit. et supra dixi. Item alia qua dicit aut potuit certiorare patrē z currit als nō: sed nec hoc valet q; hic dicit peti posse etiam patre ignorante. Item alia qua dicit aut querit de querēdis aut de quesitis. Simil' quo ad hoc nō soluit. z trarium q; imo magis quo ad hoc deberet admitti ad agēdū in quesitis quā in q̄rēdis ar. §. g. limā persoñā. l. momētanee. z. j. si per vim vel alio modo. l. i. z iō prima solutio verioꝛ. Secundo oppo. q̄s non perdatur vbi pater ignoraꝛat vt. ff. q̄s oꝛ. in bonorū pos. seruetur. l. fi. So. gl. cōiter approbat p doctoꝛes vel dic scēm Ric. q̄ illa loquit de hereditate extranei q̄s p̄z q; ibi fit mentio de spacio centū dier. q̄s datur extraneis vt. j. l. p̄ prima hic loquitur in hereditate materna z rō diuersitatis est q; hereditas extranei pleno iure querebat patri iure antiquo vt l. plz. de acq. heredi. Sz hēditas materna nō nisi quo ad vsumfruc. etiam secundum iura ista. vt. j. de bonis maternis. z etiā se cundum iura ffozum. vt. ff. de inof. testa. l. filius. z ibi notatur. cū ergo filij interesit potest adire patre ignoraꝛante. z sua negligētia nocet hz in hēditate extranei nō interest iō ꝛc. ego teneo opinio rē glo. z ad. l. filius respondeo quod ibi loquitur in querela que est p̄opꝛie filij vt. e. tit. l. pap. in p̄in. Sicut z alie quedaz actiones que erant p̄opꝛie filij etiā tempoꝛe ffozum. vt. ff. de ac. z obli. l. fi liuffa. z ibi notat. vnde sicut illarum actionum erat olim commodū filiffa. ita z querele. Sed olim hereditas matris acgrebatur patri z quo pleno iure vt. ff. de acq. here. l. filiuffa. z. l. qui in aliena. in p̄n. z. d. l. j. j. de bonis maternis, vbi innouatiū est di ctū ius antiquū. Ly. Et q; hic de scientia z ignoratia z patris et filij tractatur dicēdum quod si queratur de scientia patris sc3z ius antiquum nō nocet filio nec sibi. Si de scientia filij tūc aut filius potuit certiorare patrem aut nō. vt hic in glo. Si de repudiatiōe queratur: dic q̄s iure antiquo vnius repudiatio sine altero nō tenet si peniteat primū repudiasse arg. ff. cōmunia p̄dio
6 rum. l. fi. z. j. clarius subnicia. z rō est † quia quicquid querebat filius iure antiquo querebat patri vt dicta. l. placet. de acquiheredi. z sic videbat spectanda sola scientia patris: sed quia po terat cōtingere q̄s filius mutaret statum z efficeretur sui iuris z tūc sibi acquireret ideo voluit lex quod scientia patris nō no ceret filio sed econtra scientia filij p quē deberet fieri acquisitio noceret vtriq; scilicet p̄ri z filio ar. ff. de liberali cā. l. imo. z de cō trahen. emp. l. in huiusmodi. vñ in volūtate filij est differre nec co gi potest vt. j. de heredi. instituen. l. cum p̄oponas. Item statu filij non mutato adhuc interest filij hereditatem non perdi q; ꝛ patri querať tamē quodamodo z sibi vt. ff. de liberis z posthumis. l. in suis. dixi quod repudiatio filij nō valet quia obesset patri q; filius amplius adire non posset vt. j. de iure delibe. l. si re
7 mittente. z filius est ille qui adire debet vt dicta. l. cum proponas z qui est heres vt. ff. de le. j. l. cū filio z ibi not. † Preterea illi' est repudiare cuius est agnoscere vt. ff. de acq. here. l. nolle. Sz filiꝰ agnoscens fine patris volūtate nihil agit vt dicta. l. fi. q̄s ordo in bonoꝝ pos. seruetur. z ad trebel. l. seruo. ergo repudiādo fine eo nihil agit z hoc iure antiquo. Iūre nouo videamꝰ: dic q̄ patris scientia hodie etiā non obest sibi nec filio q; filiꝰ admittitur ante patrē vñ eius scientia nihil operat vt. ff. e. l. seruꝰ. §. fi. q; ibi tps cedit quantum ad commodum filij. Sz i vero quera tur de scientia filij an noceat p̄ri. Jaco. bal. q̄ non hodie q; ratio quare oli nocebat erat q; pater habere nō poterat bonorū pos. fine filio ſ3 ho die pōt habere excluso filio vt. j. de bonis q̄ lib. l. fi. §. j. vnde hodie filio excluso ꝓpter scientiam suam no n ex cludit pater imo pl' est hodie quā olim scientia filij z omissio ſa ciebat patrē repelli i totū vt p̄dictū est hodie facit eū plenꝰ admitti. l. ad p̄queratē z vsumfr. Sz si ista opinio nō esset opꝰ scire q̄ z q̄ta dentur patri, z quādo incipiunt currere z le cundum eum tps p̄ris est centū dierum q incipit currere excluso filio per annum: vel si dicať q̄s idem tempus ambo habeāt dicendū est q̄s tempus anni datur ꝓpter filium, vnde si filios p̄ima die anni p repudiationē esset excluſus statim curret cētū dies p̄mi vt. j. e. l. fi. Jacob. de ra. dicit quod scientia filij ho die nocet ipsi filio licet olim nō noceret q; nō poterat petere cū effectu sine volūtate patris: hodie potest q̄uis eo inuito multo magis ignoraāte vt in regula iuris qui pōt. z hoc verū sc3z quosdā nisi delata esset filio contemplatione patris q; tunc es
8 set p̄fectitia. † Si autem queratur nūquid scientia filij hodie noceat patri. dicendum q̄s sic multo fortius quam olim. Nam olim pleno iure acquirebat patri et tū sibi nocebat: hodie vsufru. tm̄. ergo hodie multo magis in vsufru. nocebit q; est minꝰ

Universidad de Deusto
Biblioteca

z si obiciatur qs repudiatio filij non nocet hodie in vsuf. vt. d. l. fi. j. de bo. que libe. respõdeo qs illud est in repudiatione expsa hic autem loquitur de ea que fit per negligentiam z aliquãdo perditur per negligentiam quod non perditur per consensum. vt. ff. de serui. rusti. predio. l. si inter me z te scõm quosdã etiam modernos. Sequit videre de repudiatiõe: z dic qs repudiatio patris sibi nõ nocet qz nõ est sibi delata nisi filio excluso nisi q̃ ad vsumfr. z vsufr. repudiatio sua pt sibi nocere. Sz i bonorũ

2 acq. heredita. l. is potest. † Sed si filius repudiat licet olim nec 1
sibi nec patri noceret vt predictũ est: hodie tamẽ repudiatio sua
ipsum excluderet z faceret patrem admitti pleno iure vt dicta 2
l. fi. j. de bonis que liberis. Sed cum dictum sit filiũ patre ignoscente z inuito posse petere bonorum possess. nunquid idẽ in adi
tione hereditatis vt sic sit correcta. l. si qs mihi bona. §. iussum. 3
de acq. hered. glos. dicit qs sic dicta. l. fi. §. i. z bene scõm Jac. de
ra. vt ibi dicã. Ultimo queritur que est illa bonorum possessio q̃ 1
hic amittitur transacto tempore glos. dicit quod est edictalis.
moderni reprobant istã glo. per eandem. l. quam glos. allegant
z dicunt qs perdit decretalis. Jaco. de ra. dicit glos. z moderni bene dicũt tamẽ glo. proprius loquit quia illud proprie perditur qs quandoqz fuit habitũ. Sed improprie qs nõ est habitũ sed haberi potuit z nõ est acquisitũ vt in regula iure nõ videtur amittere. Cõcludo igit qs edictalis que proprie cõpetit perditur: decretalis vero improprie amittit. i. non acquiritur. Vel si proprie loquamur neutra perdit scõm eum. Nam vna est bonorum possessio tã edictalis quam decretalis. edictalis se habet ad instar iactis hereditatis. Unde cũ illa sit tanq̃ quoddam per se iacens nulli coherens nulli est acquisita anteq̃ sit decreta 2
z si sit decreta nõ potest proprie dici qs edictalis fit pdita nec decretalis anteq̃ sit decreta. quid est ergo illud qs deperditur tepore? dicit ipse Jac. qs ins petende bonorum possessionis qs prior polliceꝫ illud enim perditur quia illud est quod quis habet hoc ipso qs est de liberis vel cognatis vel similibus z sic dz intelligi lex. ff. de snc. edicto. l. j. §. edictalis. q̃ dicit qs decretalis repudiari non potest qz decretalis dicit que est decreta que proprie hodie iudicialis dicitur vt. j. e. l. fi. Ly. qui multa ex pdictis traxit ab Odo. vt pt̃s in lectura z in decisa Hy. Jn gl. expresse vel tacite in fine iunge hic finem glo. prime que est. j. e. l. quãdiu que ad hoc facit z ad istam. l. nihil facit. Fran. ac.

Si bonorum. Jn glo. prima in fi. qz ex quo cunqz capite veniãt filij sunt. vt. ff. de carbo. edicto. l. de bonis. §. i. Oldra.

Jn fantis. Dic qs lex antistius. §. fi. in glo. allegata loquit in furioso i quo dic referre per se vel per alium sit sibi delata vt ibi z. l. si. de cur. furiosi. vbi de hoc. hec aũt lex loquit in infante in quo si eius noie nõ fuit agnita dicit vt. j. de iure delibe. l. si infans. sed si agnita recte trãsmittit vt hic. z ad tertul. l. ij. §. si qs. ibi. Sz si infanti zc. z aliud in furioso. z est ratio scõm quosdã qz curator zc. vt. ff. de ap. l. cũ in vna. §. tutor. vel dic vt no. institut. de mutulib⁹ stip. §. pupill⁹. ex predictis pt̃s solutio questiõis quã hic querũt Azo. z Odo. si infans moriat agnita bonoz posse
sione patris per tutorẽ vtrũ mater habeat hanc hereditatẽ q̃situm infanti p tutorẽ an frater pr̃is ac si infans non esset in medio. nã mater habet z prefertur patri vt ex pdictis patet. Odo.

1 ☞ Bonorũ possessio non transmittitur anteq̃ agnoscatur.
2 Hereditas solo animo acquiritur z de facili transmittitur.

Emancipata. Glo. videt tenere q̃ bonorũ pos. non agnita non trasmittat etiã in descẽdẽtes l. 3 sec⁹ sit in hereditate. vt. j. de his qui ante apertas tabu. l. j. qz de bon. pos.
2 non inuenit iure expressum. ar. ff. sol. ma. l. si vero. §. de viro. † qz hereditas facilius acquirit qz solo aio z ideo facilius trãsmittit quã bonorũ pos. que peti habet cozã iudice vt. j. ea. l. fi. z hec fuit opi. Jac. Bal. Ja. de ra. z Pe. z Ly. hic tenent oppositum cũ eadẽ fit ratio. Ja. bu. dicit aut tpe quo moriẽ erat ita tpe exclusus z tũc in nullũ trãsmittit siue sit suus siue emãcipat⁹. Si ãt moriẽ añq̃ sit tẽpore excluſus tũc fi est de suis transmittit alias non. fallit in casu hic posito in gl. s. qñ impedit agnoscere ꝓpter eũ qui est in vtero vt. ff. de contra tabu. l. illud. §. fi. z. l. sequen. z dic vt ibi de hoc dixi. j. de iure delib. l. cum antiquis ozibus.

Quamdiu. Colligе ar. expressum qs si quis dixit sniam nullã qs cã nullitatis pendẽre nõ currat sibi tps ad appellãdũ. p hoc. ff. de mino. l. infra vtile cũ ibi notatis. z dixi supra de in of. test. l. cõtra maiores. z p hoc. j. de bonorũ pos. scõm tabul. l. j. Item allegat sepe quod quãdiu factum est incertum nõ potest ferri recta sentẽtia. Jn glo. j. ibi. Item etiam hodie. Istã partẽ glo. iunge cũ glo. s. e. l. j. que incipit expresse vel tacite qz ad illas

Juris. Glo. qs bonoz pos. q̃si debita est filio vt ff. de succe. edicto. l. j. §. largi⁹. Sz error iuris nõ nocet i dãnis vitandis vt. ff. de iuris z facti igno. l. error. ergo zc. vñ qdã intelligũt in bonoz pos. delata nõ i bonis pr̃is sed agnati qs est falsum vt. ff. de iuris z facti igno. l. iij. vbi gl. aliter soluit q̃ so. nõ plz Ja. de ra. nec pe. imo dicit q̃ error iuris nõ nocet i dãnis. fallit i p̃scriptionib⁹ vt s. de iur. z facti igno. l. fi. z. j. de prescrip. longi temp. l. vlti. Ly. ☞ Repudiare non valentem querere non posse qualiter sit intelligendum.
Scientia solius tutoris an preiudicet pupillo.
Judex an possit supplere defectum tutoris in venditione rei minoris.

Bonorum. Op. q̃ tutor sine iudice non possit vt. ff. de bonorũ pos. l. pe. sed ibi loquit in matre q̃ nõ erat tutrix hic in vero tutore. Itẽ op. qs † q nõ põt repudiare nõ debet posse q̃rere sz tutor repudiare nõ potest. vt. ff. e. l. tutor. ergo zc. sed dic qs p̃dicta. ppositio q nõ põt repudiare zc. nõ est vera sz eq̃. z ratio est quia si tutor agnoscat nõ est periculũ cũ pupillus possit restitui ab abstinen- 1
dum si lesus est vt. s. fi vt ab hr̃itate se abstineat. l. j. sz si repudiaret z bona nõ eẽnt i eode statu nõ posset restitui vt. ff. de mino. l. minor. §. fceuola. q̃rit gl. si pupill⁹ eẽt maior infante nũquid tutor sine eo possit agnoscere? vpt̃s qs nõ. z idẽ notatur. ff. ad treb. l. is nec ipi. Itũ t̃s. j. de iure deliber. l. potuit. z. ff. de tut. z cur. da. bis. l. impuberi. z de auto. tuto. l. si ad pupillũ. z ibi no. z hoc est verius fm. Dy. vt in dicta. l. impuberi notat p eũ z idẽ tenẽt
2 Ric. Old. z Lyn. hic. † Itẽ queritur nunquid solius tutoris scientia preiudicet pupillo: videtur quod non sicut nec sciẽtia patris filio vt. ff. quis ordo in bonorum pos. seruetur. l. iij. glos. videtur sentire qs nõ. ff. e. l. seruus. §. fi. z p̃o hoc de bonorum pos. que furioso vel infanti zc. l. j. ij. respõso. Quidam moderni in tutore dicunt cõtra z rõ est quia pupillus habet regressum cõtra eũ sed filius nõ cõtra patrem vt. j. de bonis que liberis. l. cum oportet §. nõ aũt. Ly. t̃s cũ glo. z dictũ. §. vltimũ intelligit quod dies cedat quoad 2modũ non ecõtra z ita intelligit ibi Dy. An autẽ curator possit agnoscere sicut tutor? dic vt supra de admi. tu. l. cũ q̃dã. Ja. de ra. dicit aut est curator datus simpliciter z põt aut in subsidiũ z nõ põt. z ita intelligit lex cum in vna. §. tutor. Itẽ sepe allegat qs iudex supplet factũ tutoris imo q̃ ad solutionẽ plus operat iussus iudicis quam autoritas tutoris vt supra si
3 aduersus solu. l. j. z ibi notatur. † Sed nunqd quo ad vẽditionẽ rei minoris supplet iudex defectum tutoris: dic vt plene notatur supra de in inte. restitu. l. si curatorẽ. Item nunquid in adeũda hereditate supplet iudex defectum tutoris sicut in bonorũ pos. glos. z Ly. hic tenent qs sic imo glos. soluendo cõtrariũ de. §. neque. insti. de auc. tuto. videt sentire qs etiam si tutorem habeat sufficiat autoritas iudicis licet in prin. eiusdem glos. innuat contrariũ vñ si non habeat tutorem credo autoritatem iudi. sufficere etiã in aditione hereditatis z est expressum. j. de iure delib. l. si infanti. in fi. Si aũt habeat tutorem tunc solius tutoris autoritas z aditio est necessaria vt. ff. de ap. l. cũ in vna. §. tutor. z p̃t eẽ ratio diuersitatis inter bonorũ pos. z aditionẽ de iure ciuili qa bonorũ possessio dependet a iudice vt. j. e. l. fi. Sed aditio non. Sicut dicimus qs autoritas iudicis firmat factũ cũ falso tutore quia cum dare posset vt. ff. qs falso tutorẽ. l. j. §. penul. Sz non factum cum procuratore falso qui dat? solus a domino vt. ff. de colluſi. detegẽda. l. cũ nõ iusto. Ol. z vide qs dicam. j. e. l. fi. Sed nunquid restitui poterit minor qui agnouit vel adiuit cũ autoritate iudi. quidam quod sic. ar. s. de p̃dis minorũ. l. fi qdẽ. Lyn.

Quecunqz. Ubi quãcunqz alia rõnẽ puta qz in vinculis detinebat vl alia similẽ q̃ ponũt. ff. ex qbus causis maio. l. j. z vt q̃ b ma gis succurrat rusticitati quã mulieri vt. s. eo. l. iuris puto tũ qs si rusticus potuit ꝙsulere peritiores q̃ idẽ sit in eo q̃ i muliere p. l. ff. 8 bonoz pos. l. in bonoz. Itẽ allegat sepe b. l. qd lex sequẽs collit consuetudinẽ precedentem vt. ff. de sepul. violat. l. iij. §. diuus. Item videtur in p̃uilegio vt. j. de indictionibus. l. j. ii. z. 2 de hoc not. extra de rescriptis. c. j. z de constit. c. j. lib. vj.

1 ☞ Dies vtiles qui dicantur z quando.
2 Admissio in possessionem ventris nomine qualiter fiat.
3 Bonorum possessio per pretorem data quid operetur.
4 Bonorum possessio quare magis coram iudice petatur q̃ hereditatis aditio.
5 Bonorum possessionem petens quid probare debeat.

Verborum. Duo dicit. Jbi si tã cursu tp̃is. Oldra. Circa p̃mũ dictũ multa sunt aduertenda. primo enim op. ff. e. l. iij. §. si cã. dic qs corrigitur per istam

per istam vt ibi notat̃ que glo. notabilis est ad istã. l. z eius declaratione z alia que est instituta de bonorũ possessione. §. fin. z alia que est. s. de cura. furio. l. fina. §. finautem perpetuo. in fine. que incipit quia opus erat petenti zc. que glo. videntur tenere quod per hanc l. non sit opus decreto pretoris hodie in bonorum possessione sed sufficiat sola agnitio coram iudice sine aliqua alia solẽnitate z sine decreto z idem sentit Rofre. in libello de bonorũ possessione et in pluribus sequentibus titulis. Sed contra hoc videt̃ possessione et in pluribus sequentibus titulis. Sed contra hoc videt̃ pluribus rationibus z qõ causa cognita dari debeat z vocatis partibus quia isti dies sunt vtiles vt. s. l. proxima. z. ff. quis ordo in bonorũ pos-
1 sessione seruet. l. ij. §. dies. † Sed dies dicuntur vtiles qñ habeꝫ copia iudicis z aduersarij vt. ff. de diuer. z tẽp. prescrip. l. j. ergo pars citari debet. Sed dici posset qõ verum est vbi necessaria est citatio aduersary sed vbi non est necessaria vt hic dies vtiles dicũtur si est copia iudi. tm̃. Sed si nullus vocari debet ad qd aditur iudex dic vt scribatur in actis agnitio facta z pbari possit z in talibus actis opus est presentia iudicis nec sufficit tabellio et testes vt. j. de donat. l. sancimus. scõm Jaco. de ra. z ar. j. de iure fisci. l. ij. z si bonorũ possessio dicetur iudicialis que olim dicebatur decretalis vt dixi supra. e. super rubrica. z. l. j. Ly. z dari potest per quẽlibet iudicem licet olim non cum esset mixti imperij et exigeret cause cognitionem z decreti interpositionem scõm Odofre. de quo dic vt no. per Rofre. circa princi. libelli sui rubrica que cause delegari possunt circa medium. Consentiunt tamen predicti doctores. quod si contradictor appareat tunc opus sit cause cognitione arg. ff. ad exhiben. l. iij. §. ibidem. vt in posse. lega. l. si is a quo. quis ordo in bonorum possessione seruetur. l. ij. §. bonorum. ad carbo. l. iij. §. cause. z. §. due cause. z. j. de edicto diui adriani tol. l. fi. §. finautem z ibi diri ver. expeditis contrarijs et tetigi supra. e. l. j. ver. item opo. qõ
2 filius. † Sed contra hoc videtur quod semper causa cognita detur et citandi sint quorum interest nam in bonorum possessione nomine ventris opus est quod a iudice decernatur et qõ coz poraliter in possessionem mittatur z qõ iuret se pregnantem vt. ff. si mulier ventris nomine. l. j. j. responso. et de ven. inspicien. l. j. §. fi. et de ven. inspicien. l. j. §. fi. et de ven. in pos. mitten. l. j. §. pregnantem. Item an vera pro: sit debet constare pretori vt. e. l. §. fi ea z. §. sequenti z nulta etiam alia requirũtur vt. e. titulo. l. vbicunqz z quasi per totum et indiget etiam pretoris missione vt. ff. ne vis fiat ei. l. penultima. §. fi. non ergo sufficit solũ agnoscere cozã pretore. Item in carbo. Nam z in ea multa habet pretor inquirere vt. ff. de carbo. edicto. l. j. z. iij. §. cause. z. §. due cause. z indiget missione vt. e. l. iij. §. nullum. In ea autem que datur gratia litis agnoscende bene videtur sufficere sola agnitio vt. ff. de inofficioso testamento. l. quemadmodũ et. l. sequenti. videtur etiam inordinarie requiri cause cognitionẽ. Nam si contra tabu. petatur et heres scriptus contradicat dicens filium spurium vel allegat aliam causam q̃ contra tabu. non competat vt de contra tab. l. iij. §. si sub conditione de hoc cognoscetur. idem si petat scõm tabu. et alius dicat eas falsas vel non solemnes vel mutatas vt. ff. de bonorum posse. scõm tabu. l. j. §. j. z sequentibus. z. l. id demum. z. l. cum tabule. Idem si petatur vnde liberi vel vnde legitimi z alius dicat se heredem ex testamento vt. ff. e. l. quãdiu. z sic dic de alijs hec omnia venient in cause cognitione vt colligi potest ex notatis in singulis titulis et per Azo. in summa et Rofre. in libello ex quo dixerunt quidam qõ ista lex solum tollat solemnitatem antiquam non autem cause cognitionem sic tamen quod possit etiam per iudices pedaneos expediri quod olim non poterat vt notatur per Rofre. dicto titulo que cause possunt deleGari circa mediũ ita qõ hodie non est mixti imperij. sed simplicis iurisditionis. Moderni doctores tenent qõ in illis bonorum possessionibus que exigunt cozporalem missionem iudicis sicut carbon. et nomine ventris vt predictũ est sit opus decreto iudi. et cognitione saltem summaria vt ex predictis patet in alijs vero sufficiat sola agnitio cozã iudice facta nec sit opus iudicis decreto vel cause cognitione et ratio est quia etiam olim dato bonorum possessionis q̃ fiebat per iudicẽ nulli preiudicabat. Nã nihilominus habebat probare de iure suo contra detentores bonorũ vt. j. quorum bonorũ. l. j. z ibi in glo. que bene facit ad hanc materiã † tan-
3 tum ergo operatur bona possessio per pretorẽ data quantum simpler aditio de iure ciuili vnde sicut quilibet potest adire hereditatem debitam vel non debitam non tamen sibi prodest si sibi non sit debita vt. ff. de acqui. here. l. si qs extraneus. §. j. ita quilibet agnoscere potest bonorum pos. coram iudice talis tamen agnitio non preiudicat possessori sed habebit postea in petitione hereditatis vel interdicto bonorum bonorum probare de iure suo vt predictũ est. Sic etiam probat minor post veniam etatis impetratam vt supra de his qui veniam etatis impe. l. ij. Si dicas quare ergo non sic in querela inofficiosi testamenti vt agnoscendo eam consequatur dic scõm. Azo. qõ idẽ est hodie per auc. ex causa. Moderni contra z rõ est q̃ qñ testamentũ dr̃ inofficiosum nihil ei de substãtia
4 libus deficit quo ad solẽnitatẽ vnde non sic de facili rescindi debet vt. ff. de inofficioso testamento. l. hoc colore. Sed qui preterit filiũ de substantialibus omittit vnde suus dicit ipso iure nullum emancipatus rescindit per cõtra tabulas vt. ff. de lib. et posthumis. l. inter cetera. et ideo facilius conceditur ꝓ tra tabulas quam querela. ad predicta facit qõ licet iudex decernat bonorum possessionẽ tamen de veritate postea queritur vt dictum est ar. ff. de sta. ho. l. si iuder. de liberis agno. l. si quis a liberis. §. fi vel. parens. de re indi. l. a diuo pio. §. super rebus et de lega. prestan. l. filium. §. si quis. Sed quero quid si volens agnoscere bonorum possessionem fecit citari aduersarios suos z contradicto iudicio pronunciauit iudex bonorum pos. decernendam modo agit petitione hereditatis vel quorum bonorum nunquid amplius tenetur ꝓbare de iure suo an sufficiant probationes facte in iudicio bonorum possessionis qõ vt ar. ff. famil. her. l. heredes. §. idem scribit̃ de inreiuran. l. ij. §. quacunqz. z supra de rebus creditis. l. cum proponas. Jn contrarium facit quia in illo iudicio de hoc nihil agebatur et ideo sibi a quo ad hoc non preiudicat vt dicta. l. j. quorum bonorum. vbi de hoc. et p hoc si seruitus ven. l. sicuti. §. sed si queratur z de testa. tute. l. aure nostro. dic quod iudiciũ non debuit sic ordinari vt ex predictis pz tamẽ si factum est credo valere ar. supra de oz. iudiciorum. l. j. et. ff. de
4 liberali causa. l. liberis. † Adhuc quero quare magis coraz iudice petitur bonorum possessio quam hereditatis aditio que pr̃iam iudicis non exigit vt. j. de iure deliberan. l. si auia. respondeo ne fal suum fieri possit posset quis dicere se agnouisse bonorũ possessionem intra tempus statutum et verum non esset et ideo vt veritas appareat coram iudice fit sic et als. j. de dona. l. data. ff. de interroga. actio. l. j. §. fi. z supra de non numera. pecunia. l. in contractibus. §. penul. et auc. hanc querelam cum si. Sed nunquid agnoscens coram iudice bonorum pos. tenetur expr̃imere cãm puta vn de liberi vl vnde cognati videtur quod sic quia istud facere teneba tur ante banc. l. vt p̃z ex singulis titulis et videtur expressum. j. de succ. edicto. l. j. vbi ab intestato petita fuit et. j. de codicillis. l. fi. et ff. de suc. edicto. l. j. §. sed videndum et ar. ff. de excu. tuto. l. scire. §. scire et de mino. l. minor. §. deniq; et de regu. iur. l. nemo. §. quoties sed per. Listam non vr hoc mutatum ergo stet vt. j. de ap. l. precipimus. Jn cõtrarium videtur quia agnoscens bonorũ pos. non agit nec excipit contra aliquem vnde videretur sufficere si dico agnosco bonorum pos. talis defuncti ar. j. de annali exceptione. l. fi. et. ff. de ap. l. ij. z iij. causa enim specificatiõis ideo erat necessaria ante hãc l. quia iudex habebat eam decernere et ideo opus erat quod sciret quam decernere debebat vt. ff. de edendo. l. j. et communi diui. l. vt fundus puto quod iudex quando fit agnitio coram eo possit facere actorem exprimere ex quo capite agnoscat vt agnitio sit certa et clara et ad hoc faciunt iura que dicunt cãm exprimendam vt. j. de edicto diui adri. tol. l. fi. ibi arbitrii requiratur z causa cum si. Sed si iudex non fecerit puto quod valeat agnitio sicut dicitur in teste. §. de testibus. l. solam et ibi in gloss. z p̃o hoc. ff. de interro. act. l. de etate. §. nihil. Sed nunquid pupillus pt hodie petere sine tutoris autoritate sicut poterat olim vt. §. e. l. bonorum. videtur quod non quia olim quando decernebatur per pretorem autoritas pretoris supplebat defectum tutoris. Sed hodie pretor nihil facit. Sed solum coram ipso agnoscitur vt hac. l. et sic pupillus posset se inconsulte obligari hereditati damnose. Sed tamen puto quod hoc casu pretor adhuc possit cognitionem suam z decretum interponere et defectum tutoris supplere nec per hanc. l. sit immutata. l. bonorum. §. e. et in hoc casu puto bonorum possessionem vtilem et ne cessariam qz pupilli sepe carent tutoribus et ita perdere possit hereditates et locupletes qõ non erit si iudicis autoritate bonorum possessionem petere possit. sunt et vtiles bonorum possessiones et necessarie in alijs casibus quos notaui. §. super rubrica in fine. Sz videtur qõ sint superuacue et fatuum sit petere eas cum adiri possit de iure ciuili vsq; ad. xxx. annos vt. j. de iure delibe. l. si curatoris z. l. licet. vñ fatuũ esset se arctare ad annũ vel centũ dies petẽdo bonorum possessionem q̃ cõcedit Odo. vt notatur per eum. ff. de officio procu. cesaris. l. j. et hoc etiam innuit speculator de iudiciis li. quarto. §. j. ver. est et alia hereditatis petitio nisi in quinq; casibus in quibus dicit esse vtiles qui notant per eum de testamẽtis. §. sequitur videre de bonorum possessione in fi. §. Rofr. tamen in pluribus partibus tr̃s contrarium vt in titulo de possessoria hereditatis vltra prin. z in fine de bonorum pos. ver. item queritur quare iste bonorum possessiones sunt inuente z de interdicto quorum bonorum ver. quartum. hoc etiam tenet hic Ly. dicens q̃ potest et vtile esse quia bonorum possessori datur interdictum quorum bonorum directum vt. ff. quorum bo. l. j. et instituta de interdictis. §. pro herede de herede autẽ posset esse dubium vtrum detur sibi vel non et posset sibi obiici qõ interdicta sunt annalia vt. ff. de interdictis. l. penul. vñ ad tollendum tale dubium vtile est petere bonorum possessionem. † Item qui petit bonorum possessionem habet necesse probare tantum duo. s. se proximiorem defuncti et res fuisse in bonis defuncti tempore mortis etiam si cõtradictor appareat sed in

Universidad de Deusto
Biblioteca

peti.heredi.plura sunt probanda nec datur contra titulo possidentem vt.ff.de petit.hereditā.l.regulariter et vtilius est intētare possessoriū.s.quorū bonorū imo est preparatoriū illius.primo enim petit bonor possessio postea competit illud.vñ er pdictis z aliis notatis.Z.eo sup rubrica ps bonorum possessiones non eē etiā hodie supernacuas sz vtiles z necessarias,secundū dictum huius.l. habet duas lecturas vt patet in glo.secūda et lectura.facit p qōne quā notaui.Zquī mulier tute.offi.fungi pōt.auf.matri z auie.Itē querit glo,nunqd sit preferēda vcs si matre non existēte negligēte in tutela filiorum alius tutor detur vtrum sibi preiudicet quia dicendum est quod non ar.huius.l.z eorum que ibi notaui.z ita tz hic Oldra.et Odo.qui allegat.ff.de bonis libertorum.l.si filius.et de inoffi.testō.l.filio Odo.posset etiam hic dari tertia lectura.scilicet si primus repudiet,ſ.tempus vtrum succedenti in gradu detur solum tps qō repudianti superat anvero in integrum.scilicet anni vel centum dierum et respondeatur qō in integrū sibi detur.¶Old.

¶Qñ non petētium partes petentibus accrescāt. Rubrica.

¶Successio legitima quid sit.
Successio legitima non dicitur in nepotibus descendentibus.
Jus accrescendi in quibus locum habeat,et nu.4.
Jus accrescendi an locum habeat in feudis.
Jus accrescendi an locum habeat in arbitrijs.

1 2 3 5 6

¶Super rubrica Vide Azo.in summa z glos.que est.j. de iure deliberan.l. quidam elogio,que incipit vt j.de cadu.tollen,et vide,ff. de vsufru, accrescendo l.si mulieri. et per totum titulum quia illa materia vicina est huic,et ad hoc.j.de impu. et ali.substi.l.testamento.Et pro declaratione huius.l.scōm Cy. qui quasi omnia trahit ab Odo.vt pz in decisa ffly.et lectura Odo.premitte ad euidentiam †quod legitima successio est que defertur ex lege rij.tabu.liberis in potestate constitutis z post eos nepotibus etiā que defertur parētibus ordine turbato. Item que defert agnatis vel a lege vt.ff.de verb.sig.l.legitima.z.l.lege obuenire. Item ista legitima successio cessat in descēdētibus emancipatis quos ler.rij. tab.nō cognoscit.Item in collateralibus cognatis et descendentibus ex linea masculina vt instituta de patria potestate in fine z isti vocantur per ius pretorium tantum. Sunt quidam alij successores qui vocantur tam a iure ciuili quam pretorio vt liberi qui pñt succedere de iure ciuili z de inf pretorio p vñ liberi. His premissis dic quod casus primus quē glo.ponit non placet Jaco.de are. quia si ponas qō aliqui sint exclusi tēpore a bonorū pos. vñ liberi nihilomin⁹ vocarētur de iure ciuili p senat⁹ consul.Nam q̄ inducitur a senatus consulto est de iure ciuili vt instituta de ppetuis et tēp.ac.in princi.z.ſ.de iure deliberan.l.ls.z si velles intelligere qō repudiauit expresse tūc nihil operārētur ꝟba illa cessante legitima successione quia tunc etiam in legitima successione eēt verum qō pars vnius et si velles subaudire marime intelligendo qō sic fuit de facto qō cessabat legitima successio hoc non procedit quia hic impator non respondet alicui querenti sed proprio motu in hac.l. intēdit tradere regulam. Verus est ergo secundus intellectus gl. qō loquatur in pluribus filijs emancipatis quibus defertur bonorum pos.quorū quidam petierunt alij non sz tempore sunt exclusi vñ portio eor accrescit alijs et bñ dicit cessante legitima successione q̄ erant emācipati.secus si in potestate q̄ tūc lz excluderent tēpore a bonorum pos.admitterentur tamen de iure ciuili vt dictū est secundū eum Jac.Bal.z But.approbant quartam et vltimam lecturam glo.z exponit sic quoties pluribus liberis emancipatis vel in ptāte ꝟstitutis z omittebat hic cessante legitima successione z legebat tota.l.z in fine resumebat illa ꝟba cessante legitima successione.i.remota z reiecta successione legitima.ſ.agnator q̄ re pellunt per filios⁹ hunc intellectum etiam approbat petrus secūdum Cy.†Item secundū Odo.pōt poni in nepotib⁹ descēdentibus ex filia qa eorū successio nō est legitima sed inf pretorio vt dictū est et in alijs cognatis⁹ sic est declarata gl.que incipit pone casum.Item secundū ipsum Odo.cum hodie sit sublata differentia agnationis z cognatiōis z emācipatiōis z patrie potestatis videtur cessare predicta.circa hoc tamen dici posset vt dixi.ſ.titulo p 2 rimo sup rubrica ver.bonorum pos.contra tabu. †Nunqd inter heredes de inf ciuili sit locus iuri accrescendi dic vt in glo.z facit ff.de suis z legiti.heredi.l.si ex plurib⁹.Nunqd in pluribus legatarijs dic vt infra de cadu.tollen.l.vnica,ſ.finautem.et ibi dicitur de pluribus substitu.Sed nunqd in donatione causa mortis est locus iuri accrescendi dic qō sic ad instar legatorum quibus equiparantur vt dicta.l.vnica de cadu.tollen.ſ.finautem aliquis sub conditione.in fine.z ita tenet Dynus,ff.de dona.causa mortis. Lz si debitor.Nunqd ipo iure sine noua agnitione dic vt in glo. Nunqd inuitis dic vt in glo.Nūqd portio iā ḡsita dic q̄ nō vt

1 ff.de acqui.here.l.si minor⁹ segus in vsufru.vbi est spāle vt.ff.de vsufru,accrescen.l.j.ſ.interdum.Item est ne verum qō hic dicitur siue bi quibus accrescere debeat habeant partes suas siue non.videtur q̄ sic vt.ff.de vsufruc.accrescen.l.interdū.¶De contra secundū Cy. quia in casu huius.l.accrescit portio portioni ergo si nō habet nō accrescit in vsufruc.accrescit psone vt.ff.de vsufru.l.titio cum morier et ideo secus.Item nūquid inter patronos locū habeat.hec lex dic q̄ sic vt.ff.de bonis liberto.l.cōi liberto.z de assignandis liberti.s.l.vtrum portio.Idem secūdum Odo.in plurib⁹ qui sunt eiusdem corporis vt nauicularioꝝ decurionum vt.j.de heredibus decurionum per totum sed ibi non proprie accrescit sed fisco preferuntur,Sed quando dicitur quis non petere vt sit locus iuri accrescendi dic qō quando repudiat expresse verbo vel tacite facto vel per mortem seu temporis lapsum vt.ſ.titulo proximo.l.emācipata vt.ff.de suc.edicto.l.j.ſ.quibus,dicunt etiam quidā per sen
4 tentiam vt not.ff.de inoffi.testa.l.pater filium. † Sed nunquid in contractibus et stipulationibus locum habeat ins accrescendi videtur qō sic arguendo de eis ad vltimas voluntates vt.j.de.l.fusia canina tolleda. Et p hoc.ff.quib⁹ ad libertatē pclamare nō licet. l.fi.de liberali cā.l.liberis.ſ.tertio.de stipula.seruorum.l.j.ſ.cōmunis z.l.proinde,ſ.fi.z.l.sequenti.z videtur expressium de contrahē. emp.l.vt fundus de ac.emp.l.iul.ſ.idem celsus.Sz dic cōtra secūdum Odo.Cy.Ol.z alios modernos q̄ ius accrescendi procedit ex altero de duobus aut ex non admissa vel impedita acqsitione aut ex quesita amissione prima in contractibus locum non habet vt.ff.de verb.ob.l.si mihi et titio.et in auf.vt cum de ap.cogno.ſ. fi.que est signata supra de constituta pecunia.l.j.z incipit si quando,secundo responso. Secūda silr locum non habet in contractibus quia nec in vltima voluntate vt predictum est et probatur.ff. quemadmodum seruitus amittatur.l. aquam. z de iurisd.l.si duo patroni in principio.fallit in vsufru.vt.ff.de vsufru.accrescen.l.j.ſ. penult.et in socio liberalitatis imperialis vt.j.si socius imperialis liberalitatis.l.vna lib.z.z est ibi ratio quia beneficiū principis ꝛc.vt.ff.de consti.pecu.l. fi.et in vsufru. quia accrescit persone non rei vt predictum est.si ergo his duobus casibus est speciale in ceteris est in contrarium ius cōmune vt.ff.ad municip.l.j.in fine nō obstat pre alle.l.fundus quia illud non est ex iure accrescēdi sed a principio socij adiectione inutili ar. ff. de lega. j.si duobus. ſ.j.et ita est etiam in alijs legibus contrarijs pro alia parte allegatis excepto.ſ.item celsus. Sed ibi vēditor fecit qō z emptor habuisset necesse facere vt ibi patet in litera z ar.ff.de admi.tuto,l.sine herede. ſ.lucius.hanc etiam opi.tenet Dy.z dicit esse casum.ff.de acquirerum do.l.per seruum.ſ.qō vnus seruus.vbi de hoc notatur per eum et idē tenet speculator de dona. circa principii et idē pōt dici in sententijs vt.ff. de re iudi. l. paulus respondit eos.et.j.si plures
5 vna sententia fuerint condēnati.l.j.†Quid in feudis,dicunt quidā aut est concessium a principe et est locus iuri accrescendi vt dicta.l. vna si socius liberalitatis imperialis.aut ab alio et tunc nō sed reuertitur ad dominum dic quod est casus in vñ.feudorum de fratribus de nouo beneficio inuestitis.c.j.et ibi notatur.Idē in iure emphiteotico secundum Dynū.vt ipse scribit dicta.l.si mihi et titio. de verb.obli.vbi de hoc plene z per Jaco.de bel.in opere sup vsibus feu.tit.j.ſ.j.z qz de psonis ver.j.est ar. Predicta vera sunt nisi pactū vel ꝟsuetudo aliud induceret vt puta qz ꝛcedens feudū cōcederet eo pacto qō esset locus iuri accrescēdi qz tunc pactū seruaret vt.ſ.de rerū permutatione.l.in rebus. ¶Item verū hoc accresceret eis vt heredib⁹ feudatarij vt qz essent plures feudatarij z vnus decederet alijs heredib⁹ institutis tūc eñ nō iure accrescēdi sed sient
6 heredes haberent partē defuncti. Cy.†Sed nunquid in arbitrijs est locus iuri accrescēdi vt vno arbitrorū mortuo ceteris accrescat. Dic qō nō per ea que dicta sunt de alijs actibus inter vinos z hoc probat siue queramus a principio vt.ff.de arbi.l. parni.ſ.j.siue ex postfacto vt qz vnus moriat vt notat in.l.itē si vnus.ſ.item si plures.ff.de arbitris.z pro hoc.e.titu.l. diem.pferre.ſ.j. z.l.sed interpellatus.ſ.j.z ita determinauit quidā valens doctor Thomarius de formagnis bonoñ.in quadā questione quā disputauit que incipit duo cōpromiserūt. In glo.casus iste ibi imo z ipse vt cognatus qō verū est oībus agnatis exclusis alis nō vt predictū est.Old. Ibi iure pretorio secus qz habēt beneficiū abstinendi.In glo.vlti. ibi.ff.eo.l.de bonorū possessionibus.Oldr.

¶De bonorum possess.scōm tabu. Rubrica.

¶Super rubrica vide Azo.in summa.c. Rofre.in libello.eodē titulo et in spe.de testamentis.ſ.sequitur videre de bonorum possessionibus vltra principium et dixi supra qui admitti ad bonorū possessionē possunt super rubrica ver.ex testamento sunt one z an ex testamento cuius signacula testator incidit detur hec bonorum possessio dic vt.j.de testa.l.nostram.
¶Pronunciari non debet super ineidenti de falso. Hereditas

2 Hereditas an possit peti ab intestato pendente appellatione a sententia falsa.

¶Pendente app. ¶Opp.de acqui.her.l.cum falsum. fo.vt in glo.alias fm Jac.de are.intellige istam secundum illam. ¶†Opp.q̄ super incidenti de falso nō debuit
1 pronunciari vt.ſ.de ord.iudi.l.j.dic q̄ hec secundū illam quia z hic tacite fuit super incidenti pronūciatū. ¶Op.q̄ hic fuit appellatū contra.l.j.ſi de momentanea possef.fu.ap.dic q̄ ibi loquitur de possessorio facti tm̄ hic de possessorio iuris a quo bene ap
2 pellatur vt hic.†Quid si aliquis proximior defuncto fuit institutus in testamēto q̄ pronunciatū est falsum z a tali sententia est appellatum nunqd pēdente appellatione poterit petere heredi. ab intestato quidā qō nō vt hic z.ff.de acqui.here l.in pluriū.et l.his qui.ppter incertitudinē eñ testamēti nō videt posse repudiare.Sed dic ꝛ z petendo abintestato videt renūciare ex testō. ff.de acqui.here.l.illud.z videt etiā renūciare appellationi vt.j. de re iudi.l.ad solutionē.z sic remota ap.snia remanet firma et res certa.z sic petendo abintestato renunciat ex testamento z iō hec lex non potest intelligi in vna eademq̄ persona. Sed intelligi debet in diuersis vt q̄ vnus erat scriptus in testō q̄ ad petitionem venientum abintestato ꝓnunciatū est falsum z ap.pēden.ap. non admittuntur venientes abintestato per rationes gl. Odo. a quo Cy.trahit predicta vt patet in decisa Mi.

1 ¶Questio an possit esse de solennitate z non de voluntate.
2 Hecidēta non possunt probari substantialibus non probatis.
3 Testiū debet esse solēne vt veniētes abintestato excludere possit.
4 Testes quot testamento probare possint.
5 Testamentum nuncupatiuum an possit per duos testes in instrumeto probari.

¶Bonorum. ¶Huius.l.materia,que hic in glo.traditur dubia est ꝛdocto res variant videlicet vtrā sufficiat probare solennitatem testamēti p duos testes gl.z Azo.in summa.eo.
1 ſ.penal.reprobant opi. Dd.q̄ dixit q̄ sic dicit glo.†q̄ non potest esse questio de solennitate quin sit de voluntate sed hoc non videt bene dictum q̄ expresse est contra.ſ.allegatum per. Dd.instituta de fideicō.here.ſ.fi.z ibi de hoc in glo.z ideo dominus Old.dicit q̄ nō potest esse questio ſ solēnitate quin sit z de volūtate hoc est voluntatis valoꝛe.Sed bene potest esse de voluntate et non erit de voluntatis expressione seu veritate. Ol.Ja.bu.dicit q̄ bene potest esse questio de solennitate z nō de volūtate vt dicto.ſ. patet.Sed dicit q̄ licet possit sic esse non tamen potest semp procedere vel fieri probatio de solēnitate quin fiat de volūtate quod probat occulta fide.quomodo enim possunt testes deponere se vidisse septem testes conuocatos coram testatore quin dicāt ad qd erant conuocati.z sic testificabūtur de heredibus quia potuisset esse aliud testamentum in quo instituisset alios heredes nō istos de quib⁹ agit z potuit esse qlibet ꝟa z vna minus solēnis z alia
2 solēnis cū sit iterabilis.†vbi ergo nō ꝓbant subſtātialia nō possunt qualitates z accidentia ꝓbari per eū qui subſtantiaz ignorat nisi ergo testes dicant de veritate eius q̄ dicūt depositū non possunt ꝓbare solennitatē vt.ff.ſi cert.per.Leius qui in puintia.in fine ad.l.aquil.l.aquilia ſi deletū.z.ſ.de testi.l.testiū.vnde facit q̄ testis qui ignorat delictum vel substantiam negotij non possit ꝓbare accidentalia vel admiculatiua ipsius vt dictū ē.hoc etiam ꝓbatur secundū eum.j.de fideicom.l.ſi.vbi de hoc. Nam ibi dicitur in testamentis nō adhiberi testes vt veritas reueletur. Item.e.l.ver.cum enim erat questio de solennitate z tñ exigit solennem numerū.z pro hoc.j.de codicillis.l.ſi.in fi.non obstat ergo ille.ſ.allegatus per. Dd.insti.de fideic.here.ſ.fi.quia verū est q̄ potest esse questio solennitatis z nō volūtatis sed nō pōt fieri probatio de vno qn fiat z de alio vt ex predictis pz in dicto ergo.ſ.veritas erat probata per cōfessionē heredis:solennitas per testes.Sed q̄ alia posset esse dispositio de qua cōfitetur heres z alia illa de qua dicūt testes cū interabilis sit vt ꝓdixi ideo requiruntur septē vnde dic aut ago ex vltima voluntate z tūc siue de solennitate tm̄ siue etiā de veritate sit questio oportet vtrūq̄ probari per septē testes ad fundandā intentionē mei actoris aut volo excludere petentem bonorum pos.abintestato quia dico factum testamentum z sic non habere locū abintestato z tunc ad retardandum ipsam bonorum pos.sufficiunt duo vt hic in glos.
3 in fi.†Sed q̄ opus est q̄ testiū sit solenne ad hoc vt excludat venientes abintestato nisi solēnitas ꝓbetur finaliter nō videt sufficere.de hoc etiā no.in spe.de instru.editione.ſ.compendiose.ver. quid si vnus.de testibus z in margarita de testamētis.Sz quero si heres confiteatur testamentum factū sed dicat minus solenne testes autem deponūt qō viderunt testatorem testari solenniter nunquid testes z heres videntur de eodem testamento dicere et non presumatur iteratio cū sit facti q̄ satis videtur ꝓbabile:sed vbi testes ignorarent substantiā facti puta quod instituisset tales heredes non possent deponere de solennitate vt dictum est. Sed q̄ non presumatur idem testamentum sed diuersum videt q̄ heres cōfitetur de vno testamento sed minus solenni testes deponunt de solenni ergo nō videtur heres z testes dicere de eodē sed videtur includere pluralitatem nisi testes hoc clare probent
4 q̄ esset illud idem de quo heres confessus est.†Et ad predictam materiam vtrā ꝓbari possit per duos testes an requiratur.vñ.facium̄t instrumenta q̄ duo sufficiant tenet Hosti.in summa de fide mstru.ſ.ex quibus ver.primo z de testa.ſ.quot testes.ver.qd si fecit testamentū.z pro hoc.ſ.de fide instr.l.cōparatiōes vltra principiū z ibi in gl.Item q̄ sententia ferri debet in scriptis vt extra de sententia excō.c.cū medicinalis.li.vi.z.j.de sen.ex peric. reci.li.i.z si.z tñ pōt ꝓbari p testes duos vt patet extra de sententia z re iudi.c.sicut nobis z de clerico excōi.ministrā.c.ꝓposuit z debitū in scriptis ꝓbat per.vñ.testes z tñ amissio instrumenti.z solutio pōt ꝓbari per duos vt.ſ.de testi.l.testius vbi de hoc tactum fuit z.ſ.de fide instr.l.sicut iniquum.z.l.cum instrumentis z p Azo.in summa.eo.ti.ſ.itē fit cōparatio z.ſ.de amissione z extra de priuil.c.cū olim z ibi in glo.per Inn.z.ſ.de iure emphiteo.l.j.vltra principiū in glos.que incipit ne adsint testes.z quod notatur.ff.de testa.l.heredes palā.ſ.j.vers.quid vero quis obscurius in glo.que incipit.s.sine aliqua solennitate z quod di
5 xi.j.de codicil.l.j.z quod etiā no.ū.q.j.c.deus omnipotēs.†Sed nunquid testiū nūcupatiuum possit ꝓbari per publicū instrumentum in quo sunt duo testes z dic vt not.d.l.heredes palam. in prin.de testamen.z.j.de fideicō.l.ſi.in glo.z ibi dicā z plene y Azo.in summa instit.de testamentis ordinandis.z ad hoc etiā facit quod dixi per duos testes posse ꝓbari plus dictum z minus scriptum in instrumento.ſ.de proba.l.cum precibus.circa finem.quod videas.de hoc etiam.j.de testa.l.j.no.z de edicto dui adri.tollen.l.ſi.vers.item querit glo.an beneficium huius.l.detur instituto in testamento in scriptis.

¶De bono.pos.cōtra tab.quā pretor liberis pollicet. Rubr.

¶Super rubrica.Vide Azo.in summa z Rof.e.ti.z quod notaui super rubrica.ſ.qui admit.ad bonorum possessionem possunt ver.bono.pos.contra tab.¶In glo.ibi.l.ij.alias est.ij.z incipit.equissimum.

1 ¶Testamentum est de iure ciuili.
2 Legata ex institutione pendent.

¶Liberi. ¶Op.ff.de inoff.testa.l. papi.ſ.fi.sol. ibi loquit in testamento rupto q̄ querelam que est de iure et in totum rumpit testamentū hic in contra tab.que est de iure pretorio z non rum
1 pit in totum.ratio diuersitatis est: †q̄ testiū est iuris ciuilis et ideo tollitur facilius per aliud ius ciuile per regulam iuris nihil tam naturale. ¶Item op.de leg.prestan.cōtra tab.bonorū pos.petita.l.nō nunq̄ z.l.is qui ſo.quātū ad pñs aut institutus solus rumpit aperto tibi edicto z tunc ad omnia tenet vt ibi et e.tit.l.ſi duo.ſ.fi.aut non solus sed cum alijs z tunc nō prestat ni si coniunctis vt eo.tit.l.j.Cy.circa hoc se latius extendit z Odo. sed predicta solutio sufficit z fm gl.hec lex corrigitur per auf. et cā z sic esset etiā correctus totus pdictus titulus de lega.ſtan. contra tab.bon.pos.petita qō nō puto verū vt dixi.j.vñ liberi.l. qui se patris-nā si filius emācipatus rite pterea⁹ hoc est cā legitima preteritionis inserta nō pōt venire nisi p cōtra tab.vt insti. de here.abintesta.ſ.emācipati z de here.qualita.z differentia.ſ.
2 emācipatos z hoc casu †cū legata pēdeāt ex institutione que tenuit cum ipsa institutione q̄ per bo.pos.cōtra tab.tollitur alio in effectu introducto herede.vt.ff.q̄ cū eo.l.ſi filius z de le.prestan. l.is qui in potestate.ſ.fi.z p hoc facit qō no.j.vnde legiti.l.ſi.q̄ contra tab.hodie est necessaria sicut z olim dixi.ſ.q admit.ad bonorum pos.possunt super rubr.vbi bonorū pos.contra tab. Si autem,deficiat preteritio in forma q̄ facta est sine causa vel cum causa non legitima tunc legata ex institu.non pendent vt pote que a principio non valuit z tunc habet locum auten.ex causa. vt ibi dicetur. ¶In glo.vltima ibi.ff.eo.imo de leg.prestan.contra tabul.bonorum possef.peti.

1 ¶Iusfans ex rescriptio imperiali potest emancipari.
2 Testamentus quo iure valeat adilio preterito approbatum.
3 Contra tabulas non concurrit cum secundum tabulas.

¶Posthumo. ¶Secūdū Odof.hec lex ponit duos casus. Primꝰ in posthumo pteritō.Secūs i fante iā nato pterito.In prio testiū est nullū ipo iure. In secō tutor petit ptra tab.

rūpit testa. z ideo instituta nō pōt petere scōm tab. z dic in infante emancipato qz si esset in ptāte testū ipso iure nō valeret vt
1 instituta de exhereda. liberozū in pncipio † z si dicat qūo potuit infans emācipari dic ex rescripto imperiali vt. ff. de emāci. l. iubemus. Odo. C Op. q natiuitate posthumi rumpit testū ipso iure. vt. ff. de iniusto testō. l. i. ergo nō est op⁹ cōtra tab. ad rūpendū qz qs nō est rumpi nō pōt vt. e. ti. l. nā z si sub conditiōe. ff. rūpendo dicit gl. q est nullū de iure ciuili sed de equitate prętozis cōuenit si posthumus preteritus nolit dicere nullū vt z alias dz. ff. de dolo. l. eleganter. Jac. de ra. dicit fm Cynū q est nullū etiā si preteritus hoc nō dicat z ideo dicit q ab his pōt peti bonozum
2 pos. q vñ liberi vt. ff. si tabule testamēti nulle extrabūt. l. i. in fin. † Sed si filius preteritus velit approbare testū expresse tūc nō tz de iure ciuili. Sed de equitate prętoria sic vt. l. filio. ff. de inuisto testamento vbi de hoc in glo. nō cōsiderata illa rōne q cōualescere pōt filio approbante datur Ƶ tab. vt hic. z facit p eo. ff. de lib. z posthu. l. si a primo z. ff. de posthu. heredi. instituto. l. ij. z ibi dicā glo. tū in. d. l. filio. z. ff. de inoff. test. l. sancimus. in pn. vident senti re qs si filius preteritus nō dicat nullū sed taceat q testū teneat de equitate prętoria z ita cōmuniter seruat z aliqn obtinuit lz fortē pdicta opinio Jacobi verior sit. de hoc notat etiā in auf. ex cā
3 in solutione cōtrarij. l. de posthu. here. insti. C † Jtē tz glos. qs contra tab. z scōm tab. nō cōcurrūt simul. Sed cōtra hoc videt quia emancipatus pōt petere Ƶ tab. z institutus fm tab. vt. ff. de lega. pstā. l. ij duo dic q gl bñ dicit. nō ob. lex si duo q; ibi si preteritus agit rumpit testū i totū z emācipatus nō pōt succedere sed hz portionē suā non per ztra tab. sed qz rupto testō, debebat coniunctis z iste emācipatus erat de coniunctis vñ habebat ex edicto quod debetur cōiunctis nō per cōtra tab. vt. l. si duo. Jtē queritur vtrū cōtra tab. z vnde liberi simul possunt concurrere videtur q non qz cōtra tab. competit ad rumpendū testū vnde liberi abintestato vt. ff. si tabule testamenti nulle extrabunt. l. rescte. ergo ꝛc. contrarium est verum qñ filius est preteritus qui est in potestate z potest dicere nullum z agere vnde liberi vel dicere aliquod z rumpere per contra tab. sic. ff. de lega. prestan. l. ij. fm Pet. Cy. Jtem tenet glo. q posthumus etiā hodie nominatim possit exheredari quod non est verum cum certe sint cause exheredandi vt in auf. vt cum de ap. cog. §. aliud. posthumus autez non potest aliquam ex ipis causis cōmittere vt. §. de inoff. test. l. si quis inscio. §. fi. Odo. C Jn glo. sed qualiter ibi cum sit nullum. i. natiuitate posthumi ruptum.

C De bonozum pos. contra tab. liberi. Rubrica.

1 Bonozum possessio contra tabulas liberi in quo differat a bono. pos. contra tab. quam prętor. ꝛc. z nu. 2.

Super rubrica. Vide Azo in sum. c. z Rof. in libello z qs dixi supra si qs in fraudez patroni super rubrica gl. l. j. in fi. dicit † q differentia est inter istā bon. pos. z superiorē qz ista rūpit testū p pte tm̄ prono debita illa m totū nō ē. qz liberi est magis debita hereditas quā prono lz. gl. i. l. j. §. tit. ppi. teneat q hodie nō rumpat testū nisi quo ad institutionē per auf.
2 ex cā. qs non est verū vt ibi dixi. C † Jtē differunt qz illa que datur liberis est annalis ista que datur patrono est perpetua scōm Odo. sed forte z ista annalis cum introducta sit a prętore vt instituta de bono. pos. z edicta prętorū sunt annalia vt insti. de petuis z temp. ac. C Jtē differunt fm Cy. qz ista non datur nisi denuo adita hereditate vt. ff. de bonis liberto. l. etiam si patronus illa autem que datur liberis competit etiam hereditate nō adita vt. ff. de bono. pos. contra tabu. l. illud. in fi.

C Unde liberi. Rubrica.

1 Rubrica vnde liberi z sequentes quare defectiue sint.
C Sup rubrica Vide Azo. in summa z Rof. in libello. eo. tit. z §. qui admit. pos. ad bo. pos. super rubrica versiculo. viso de duabus. Queri consueuit quare hec rubrica. z sequentes sint defectiue z detrūcate dic vt no. per ipsum Rof. dicto titulo vñ liberi ver. z in primis q quando aliquis petebat bonozum possessionem dicebat prętor quare hoc petis z ipse respōdebat quod sum de liberis vel de agnatis ꝛc. Uel dic subaudiendum ad rubricā de bonozum pos. vnde liberi veniunt ad successionem ascendentium. z sic de aliis ꝛc.

Si auus. C Nepoti interroganti respōdet imperator z loquitur in filius emancipatis idem tamen in suis qz prętor eis dedit vnde liberi vt insti. de bonoz. possess. §. quos autem. Ly.

Ex testamento. C Glos. prima cōtra dicit secunde qz secunda verior est. oppo. de. l. si miles. hic dicit glo. speciale in milite. tu dic qs ibi loquit ex testamento hic abintestato. C Item oppo. de. l. certa. ff. de inofficio. testa. gloss. dicit quod in speciale z male imo ibi loquitur de his qui sunt in eadē paritate.

1 Edictum successoziū in suis locum non habet de iure ciuili.
2 Dictio negat in iure tripliciter capi potest.
3 Nepos quando ad auitam perueniat hereditatem.
4 Heres heredis an eodez iure sit heres.
5 Repudians hereditatem de iure ciuili bonozum possessionem petere potest iure prętozio.
6 Suo repudiante quando veniat sequens.
7 Nepos an succedat auo ipso z patre existentibus in potestate.
8 Filius potest abstinere prętoria equitate.
9 Heredes duo non possunt esse vni pro solido.
10 Ignorantia iusta ius transmissionis inducit.
11 Translatio cum eadem causa z qualitate fit cum quibus renogatio z repetitio.
12 Edictum successorium quare inter agnates z cognatos nō habeat locum.
13 Nepos ex filio emancipato an sit agnatus auo.
14 Pater vtrum habeat vnde liberi in bonis filij.
15 Nepos natus post mortem aui an succedat ei.
16 Nepos feudum ex persona aui petere potest quod pater ob delictum amiserat.
17 Bona emphiteotica in iudicio familie erciscunde veniunt.
18 Substituturus vulgariter nō potest adire filio in potestate institutos abstinente.
19 Agnatio post emancipationem durat.

Qui se patris. C Lex ista fm quosdaz aduocatos nō plene eaz intelligentes difficilis z mutilis est lz vt. §. patebit vtilis est z necessaria z ponit dictū z excipit a dicto. Ibi nisi ꝛc. Et summarie. h. d. Edictū † successoriū de iure ciuili locū nō hz in suis. z ideo opz q sequēs i gradu admittat p bonozū possessionē de iure prętorio. Casus in terminis ponas in genere quidam auus hīs filiū z ex eo nepotē decessit intestat⁹ postea filius nepote superueniēte q videt hereditatē patris dānosaz z aui ino crosam vult paternā repudiare z auitā habere q̄rit an possit et ꝛndet qs nō nisi p bonozū possessionē. h. d. Pro declarione legis premitte † q dictio negat tripliciter sumē i iure vno mō p repudiat z sic accipit hic in gl. Secus fm glo. si diceret nō adeo vt nō sum heres qz tunc nō cōmeret repudiationē: sed deliberationē vt. ff. ad tertu. l. filij. §. j. qs est verū scōm propriū significatū verborū tū de iuris intellectu videt etiā sic dicēdo repudiare vt eui denter apparet in. d. l. filij. §. j. vbi dz q infra annū pōt variare et filius z penitere ex quo p3 q sic dicēdo repudiauerat sz spāle est in filio q variare possit circa idē vt notat Dyn. ff. rerū amo. l. de rebus z ita vī sentire Ja. de ra. hic fm Cy. z. §. de iure z fa. ign. l. ū. vbi de hoc no. Et tū ipse Cy. in palatio boñ. seruari q q dicit nō sum hīs nō. pterea repudiare videat. de iur. videt Ƶtium. fm Ja. vt pdixi vnde cautus aduocatus pcise z clare faciat rūdere vtrū repudiauit vel nō. nā reus clare dz rūdere. vt. ff. de interro. acti. l. de etate. §. fi. Od. Scdo mō accipit vbū negat. p nō dicit vt. ff. de peti. here. l. si putas. Tertio modo negat. l. negādo dicit vt in auf. de trien. z semis. §. j. z. §. studiū. z. ff. si vsuffr. petat. l. vti fruī. §. j. de quo notat per Dy. ff. de adul. l. si maritus. §. si ne gauerit z in alphabeto sub litera in dictione negat qs facit p rusticis q qñqz dicūt in iudicio nō nego me tibi debere vñ aduersarius dicit q affirmauit p. l. duob⁹. de ꝛ. sig. qz dz intelligi. i. negando dico p iura pdicta. Op. q hoc verbū negat nullū ministerium iuris iportet z q negare vel repudiare paternā nihil operetur qs pbo a sufficiēti partū enumeratiōe z hec oppositio tota. l. declarat. † Nā aut filius idēqz pr̄ nepotis adiuit hr̄ditat pr̄is sui eiusdēqz aui aut nō si adiuit ipossibile ē q nepos habeat aui taz hereditatē sine paterna qz p aditiōez cōfuse sunt z facte vna hereditas z ideo non pōt p parte adiri z pro parte omitti vt. ff. de acq. here. l. j. z. ū. z. j. de iure delibe. l. quidā elogio. Si non adiuit due sunt hereditates ergo repudiatio paterne nihil opat ad habendam auitam cū sint due vt pdixi que nihil cōmune habēt ar. ff. de acqui. pos. l. naturaliter. §. nihil z separatorum separata debet esse rō vt. l. si maritus la. j. §. de dona. inter virū z vxo. timore huius oppositionis quidā eam concedunt z q verbum negat norat accidentiam facti non ministeriū iuris q nō est verū imo si nepos non negaret se heredem patris sed agnosceret eius hereditatem esset heres alio mō quā per bonozum possessionez. z ad hoc pbandū quidam doctores ponunt tria exempla quozum nullum

nullum pōt sustineri fm Ja. predictum. Primū exemplū est qñ filius fuit a patre suo in potestate retentus z nepos fuit emancipatus iste filius hr̄ditatē sui patris agnouit z instituit filiū suum nepotē quo ad auū sibi heredē isto casu nepos nō repudiaret hereditatē paternā haberet hereditatem aui sui alio mō quā per bonozū pos. qz in hr̄ditate paterna de iure ciuili inueniret hereditatē auitā. z sic est hr̄s eius: qz heres heredis ꝛc. vt. §. de here. insti. l. si. z eo iure hz bona q̄ erant penes illuz cuius est heres. vt. ff. de peti. here. l. iū. z ibi notat. Salua pace dicentium istud exemplum non est bonum quia scōm hoc hereditates essent confuse z redacte in vnam vnde non pōt haberi vna sine altera quā tumcunqz repudiaretur paterna z sic remaneret prima opposītio nō soluta per quā ostendit quod hec dictio negat non notat ministerium iuris qs est absurdū z contra mentem huius. l. que vult vt hereditas paterna nō habeat §z tm̄ auita. vnde alij volētes hoc exemplum defendere nō ponūt patrem adiuisse hereditatem aui neqz repudiasse sed deliberando infra tempus deliberationis recessisse vnde si nepos non repudiaret hereditatē paternam inueniret ius deliberandi in ea z posset adire de iure ciuili. vt. §. de iure deliberā. l. cū antiquiozib⁹. z sic esset heres de iure ciuili non per bonozum possessionem. Sed licet istud exemplum habeat apparentiam tamen potest calūniari ex quodam indissolubili dñi Bagolini de quo tractatur. ff. de peti. hereditа. l. iū.
4 vbi secundū opi. §. tractatā † heres heredis heres est eodem iure quo est heres ei cui successit. nam secundū istaz opi. nepos est heres aui per ius prętorū ex bonozum pos. ex qua succedit patri suo z sic istud exemplum non procedit. reprobat etiam ipse Ja. istud exemplum alio modo vt videbimus in fine oīm exemplorū vnde transeamus ad scōm exemplū. §. qs vterqz erat in potestate pater nepotis nec repudiauit nec imiscuit se hereditati patris sui sed deliberando decessit. tunc enim si nepos agnosceret hereditatem paternā habet auitam alio mō quā per bonozū possessionem quia habebit eam iure ciuili quācunqz partē illius indissolubilis teneas. C Jtez operat in tertio exemplo si ponamus in vtrūqz emancipatū z filiū post mortē sui patris fecisse testū quo filium suū eundemqz nepotē ad auū premortuū heredez instituit. deinde decessit ipso casu si nepos adit ex testamēto hr̄ditatem sui patris hz auitā alio modo quā per bonozuz possessionem quia obtinebit eam eo iure quo successit suo patri fm prędictam opi. gl. circa dictum indissolubile: sed patri succedit iure ciuili. §. ex testamēto ergo ꝛc. p hoc. ff. de contra tab. l. si post mortem. §. si in adop. z. l. si duobus z potest esse ratio qz quilibet etiā extraneus institutus in testamēto pōt adire ergo z filius lz emācipatus possit adire de iure ciuili. vt. eo. tit. l. illud. §. fi. z fic qs dicitur emancipatos incognitos a iure ciuili verū sit ab intestato. Jac. bu. Ista exēpla reprobat Jac. predictus fm Cy. virū acutissimi ingenij. Ipse enim bene concedit q vbi vterqz est in potestate z nepos agnoscit hereditatē paternā qs de iure ciuili habz auitam sed isto casu si nepos repudiaret paternam nō possit habere auitam: z similiter non posset eam habere quādo filius fuit in ptāte z nepos emancipatus repudiaret paternā. z sic istud verbum negat nullum importat iuris effectū qs requirit hec lex qs sic probat: filius decessit deliberans nepos repudiat paternā certe auitā nō habebit ammodo aliquo iure imo transit ad prozimiozem ab intestato patri suo cuius hereditatem repudiauit qui decessit infra annū deliberationis vt. d. l. cuz antiquiozibus. j. de iure deliberā. z etiam quādo decessit possit post annū in primis duob⁹ exemplis qñ filius erat in potestate aui eiusdēqz patris: nā tunc certū z qs erat erat suus heres z existentia sui heredis operatur transmissionē hereditatis nō adite in quēcūqz etiā extraneum: vnde suus nō transmittit ius deliberandi sed ipsam hereditatem ad quemcūqz extraneū. z est casus secundum eum. ff. de mili. testā. l. ex militari. §. fin. coniuncta. l. sequenti que incipit idem est in fine. z pro hoc de acqui. hereditate. l. si quis filiū. §. j. de castrē. pe. l. heredi. §. j. z. j. de suis z legit. here. l. apud hostes. z idem tenet ibi Jac. de are. licet glo. teneat contrarium. z p ea fortiter facit. ff. ad tertul. l. ū. §. fi quis ex liberis. z ita no. §. de cur. furio. l. fi. §. finaute perpetuo. j. de iure delibe. l. si infanti. z de his qui ante apertas tab. l. vnica z ibi dicā. Sz fm Ja. bu. istud exēplum posset defendi dicēdo q filius tpe mortis sue iā repudiauerat z ideo nō transmisit. vel dic q nepos negat esse heres patris de iure ciuili sed non negat per bonozū possessionē: z ideo p bonozum possessionē caperet bona patris z ex eadem haberet
5 bona aui que fuerunt in bonis patris vel ius adeundi. † Nam repudiando hereditatem de iure ciuili petere pōt bonozū possessionem de iure prętorio. arg. ff. de reg. iur. l. quoties. duplici vel dic q moriens non transmittit nec ius adeundi nec hereditatem cū potestas abstinendi de iure prętorio det tantū suo quantū si esset extraneus heres. Si extraneus nō trāsmitteret ergo nec su⁹. z p hoc. ff. de leg. j. l. nam nec. z ad cōtraria posset respōderi q ratio iuste ignorantie inducit ius transmissionis. arg. dicte. l. illud. §. fi. de cōtra tab. z ad. l. ex militari. §. fi. dic q licet tēpore testamēti fuerit ignorans tamē scuit z adiuit post testū. z ita innititur in. l. sequenti. Jdē est z si dicatur q filius saltem ius deliberandi transmisit dic q illud tps lapsus erat. Ja. bu. de hoc vide qs no tani. §. fi vt ab hereditate se abstineant. l. i. C Jtē tertiū ex plus qñ vterqz erat emācipatus nō, pcedit qñ iā elapsus erat annus deliberationis nec etiā infra annū: qz licet in hereditate trāsmittatur ius deliberā. non sic forte transmittit in bonozum pos. vbi opus est facto. l. additione indi. vt. §. qui admitti ad bono. pos. possunt. l. fi. z pro hoc q nō transmittatur est ar. e. ti. l. emancipata. z. ff. de bono. pos. l. iij. forte ió dico qz hoc sub dubio relinquo. preterea istud tertiū exemplū recipit a predicto indissolubili Bug. scōm aliam opinionem quā tenere videtur predictus Ja. de ra. oportet ergo scōm eus q lex ista intelligatur scōm predicta exēpla de filio aui penitus excluso non de eo qui decessit deliberās. z fic glo. videtur hic intelligere q filius idemqz pater nepotis repudiauit hereditatē aui patris sui. redeamus ergo ad cōtrariū z ostendamus quomodo illa verba negat heredē importēt ministerium iuris. dico q posito casu in genere nepos qui negat repudiando hereditatē paternā non pōt habere auitam nisi p bonozum possessionē. verba pdicta operantur q fic repudiādo verum sit gñaliter z indistincte vt hec lex dicit q verū nō esset indistincte remotis illis verbis qz imo haberet qñ pater suus nō repudiasset: sed habuisset auitā vel decessisset deliberās z ideo bene sentit gl. que referendo se ad excep. dicit q non potest habere locum nisi quando pater repudiauit. dicam⁹ ergo qs vbi negat nepos verus est indistincte fm Ja. de ra. nec aliter dicit posse de
6 fendi. l. istam. z ita dicit intellexisse conditorē legis. Ly. C † Oppo. q repudiante suo veniat sequēs de iure ciuili vnde videt ob stare. l. j. §. si quis adita. ff. ad tertu. potes dicere qs ibi veniat per bonozum pos. septimā extraordinariam. vel dic q pōt venire vocatus iure ciuili nouo. s. senatusconsulto ozficiano z tertu. q de precedenti abstētione de iure ptorio potuit cogitare non eo iure q precessit prętorium qs de abstentiōe nō cogitauit ergo nec de vetatione sequentis. vel pōt dici q loquatur de transmissione ad suos habito respectu ad titulū de his q ante apertas tabu. C Op. q etiā post repudiationē paterne adhuc admittatur ad eam vt. j. de repu. here. l. fi. oportet dici q nunc lapsus erat triēnium de quo loquit lex cōtraria. vel si lapsum erat in hoc hodie corrigatur hec per illā. Ja. bu. C Jtē oppo. quod hec lex loquit in auo intestato. nā videt quod etiam vbi decessisset testatus poset nepos esse heres aliter quā per bonozum possessionem: verbi gratia auus, fecit testamentum, filium exheredauit, nepotē prętertit extraneo herede instituto. antec⁹ institutus extrane⁹ adeat decedit filius exheredatus deinde extrane⁹ institutus repudiat. isto casu nepos admittitur ad hereditatē aui de iure ciuili tāq̄ proximior vt. ff. de suis z legitimis. l. j. §. sciedu. Confiteor tamē q hic ipse auus ex postfacto decessit intestatus ex quo heres institutus non adiuit. vt. ff. de testa. tute. l. si nemo est. Et aliud exemplū. ff. de condi. insti. l. vltima cōiuncta. l. si qs sub cōditione z quod ibi notatur. ff. de liberis z posth. Sed lex nostra ió dicit intestatum qz si decessisset testatus possibile esset quod succederet nepos in omni casu de iure ciuili vt si esset institutus in testamento aui vt. ff. de ꝟ fig. l. lege obuenire. Expeditis pdictis opz nos videre quatuor casus seu quatuor cōbinatiōes z in omnibus locū habeat lex ista. pma est qñ filius z nepos erant in potestate aui. scda quando vterqz emācipatus. tertia quādo filius emancipatus z nepos in potestate. quarta ecōtra quādo nepos emancipatus z filius in ptāte. dico ergo quod in omnibus casibus predictis siue cōbinationibus pōt stare lex ista preter quaz in tertia nisi filius emancipatus z nepos in potestate: qz eo casu nepos excluderet patrem etiā vuētem de iure diuili: z multo fortius veniret ad hereditatē auitam mortuo patre. vt. ff. de inoffi. testa. l. si proponas z de cōiungē. cum emanci. liberis. l. j. z per totū. Sed in⁹ alijs bene procedit qz vbi sunt ambo emancipati plus est quod venire non pōt nepos nisi per ius prętorium. vt insti. de exhereda. liberozū. §. emancipatos z de heredi. ab intesta.
7 §. emancipati. C † Jtē quando erant ambo in potestate nō potest nepos venire nisi per bonozum possessionē. Nā aut vult haberi vt suus z nō pōt qz tpe mortis nō erat suus qz pater eum precedebat. vt insti. de heredum qualita. z diffe. §. sui. exceptis tū quibusdam casibus de quibus. j. videbimus. Jtē nec sicut agnatus qz similiter filius eum precessit. vt. ff. de suis z legi. l. filius et in agnatis non hz locum edictum successorium de gradu in gradum in isto casu. vt dicto ti. de succe. cog. sed scōm gl. q hic est hodie locum hz edictum successoriū in isto casu vt dicto ti. de succes. cog. §. placebat. z sic hodie hoc casu nō haberet locū hec lex q non placet modernis doctoribus vt statim subijcia. C Item potest stare in tertia qñ filius erat in potestate z nepos eman-

cipatus vt.d.§.emancipatos. Sed in quarto nō habet locuz vt predixi. Ja. tamen de ra. disputationis causa ostēdere mititur q etiam in quarto possit habere locum hoc modo: filius emācipatus venit̄ per edictum de cōiungendis cum emanci. liberis vna cum nepote in ptāte retento: si ergo nepos post mortē p̄ris sui emancipati velit habere hereditatē aui per ius acrescēdi oportet quod veniat per bonorum possessionez sicut venisset pater q cum diuerso iure veniunt nō accrescit ipso iure imo opus est noua petitione. vt. ff. de bonorū possess. l. sed cū patrono. z. §. quādo non petētium partes. l. vnica. z ibi notaē. Istud tamē dicit Ja. predictus falsum esse vt ex sequētibus patebit. vnde querit nun quid hodie stet lex ista z videtur q̄ non quia hodie nepos emācipatus venit ad bona am abintestato de iure ciuili p auc. de heredi. abintestato qua̅ sublata est differentia emācipationis z patrie potestatis. ¶ Itē q̄ filius de equitate iure pretorio possit abstinere ergo vocatur nepos de iure ciuili vt sic hodie i suis habeat locum edictum successoriū z sic admittatur nepos qui erat in potestate tempore mortis tanq̄ suus z tanq̄ de liberis de iure ciuili. Itē cum filius iure pretorio possit abstinere ergo nepos admittetur tanq̄ agnatus cum edictū successorium locum habeat hodie in agnatis vt predictum est z ita hic notatur in glo. per que patet quod lex ista hodie stare nō posset in aliquo predictorum quatuor casuum seu quatuor cōbinationū. Sed p̄dictis non obstan. dicunt. ad. sil. Ja. predictus. Old. Rich. z alii moderni q̄s hec lex pōt procedere in duabus ex predictis quatuor combinationibus videlicet vbi amboes erant in ptāte. Nam tunc nepos repudiando paternam nō potest habere auitā nisi p bonorum pos. quod sic probatur. filius erat in potestate tpe mortis aui vnde iure ciuili est suus heres inuitus z insolidum. Nā eo iure non potest esse nepos heres z licet filius abstinere possit de iure pretorio tamē heres: remanet: q̄ pretor nō pōt facere desinere eum heredē cum nec facere possit arg. ff. de reg. iur. l. qui vetante. §. fi. z ibi notaē. de bon. pos. §. quos autē. ff. de minoribus. z fi sine. §. restitutus. z. §. sed q̄s papi. z dixi. §. qui admit. ad bono. possessionem pos. sup rubrica. ¶ Sed vni p solido duo heredes esse nō possunt. vt. ff. de reg. iur. l. quod contra rationem. §. vbi p solido. nec edictum successorium pōt habere locum in suis quia sicut dixi filius est heres inuitus de iure ciuili ergo eo iure sequēs nō admittitur nec olim nec hodie. Nam z tempore huius. l. poterat filius abstinere de iure pretorio. vt. ff. de acqui. here. l. ei qui. z. l. necessarius. z tñ lex ista prohibet nepotem admitti de iure ciui. nec obstat si dicaē quod pōt admitti vt agnatus in quibus negari non pōt edictum successorium locū habere. vt in. §. placebat. in stitut. de succes. cog. q̄ dico quod non est verū in casu nostro: q̄ edictum successorium locum habet in agnatis illis qui repudiādo desinunt esse heredes q̄ sic iure ciuili sequentes admittūtur: sed filius repudiando vel abstinēdo nō desinit esse heres vt p̄dictum est ergo nepos iure ciuili nō pōt admitti. preterea absurdū esset dicere quod hec lex corrigeretur per iura institutionū quia compilatio codicis facta fuit post institutiones. vt. §. de veteri iure enu. l. ū. nō ergo corrigi pñt iura codicis p iura institutionū sz econtra. nepos ergo casu predicto admittetur solum de iure pretorio nec hoc est cōtra dictū. §. vni p̄o solido quod verum est q̄ eodem iure ciuili quo filius est heres patris inuitus vt dictuz est nepos ad hereditatem aui venire non pōt: sed diuerso iure. s. pretorio bene potest nec hoc contra dictum. §. vni p̄o solido: nam duo insolidum eodem iure possidere nō possunt. vt. ff. cōmo. l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. sed diuersis iuribus sic vt. ff. vti pos. l. si duo. z dixi de hoc. §. qui admit. ad bonorū pos. pñt sup rubrica ver. viso de duabus. sed fm Jac. bu. istud exemplū posset defendi dicendo q̄s filius tempore mortis sue iam repudiarat: z ideo non transmittit vel dic quod nepos negat esse heres patris de iure ciuili sed nō negat p bo. pos. z ideo per bono. pos. caperet bona patris z ex eadē haberet bona aui que furūt i bonis patris vel ius habēdi, nam repudiando hereditatem de iure ciuili petere potest bo. pos. de iure pretorio ar. ff. de regu. iur. l. quoties duplici. vel dic q̄s moriens non transmittit nec ius adeundi nec hereditatem cum potestas abstinendi de iure pretorio det tantum suo quantum si esset extraneus heres sed extraneus nō transmitteret ergo nec suus: z p̄o hoc. ff. de lega. ū. l. nam nec. ¶ Et ad cōtraria posset responderi q̄s ratio iuste ignorantie induc it ius transmissionis. l. illud. §. fi. de cōtra tab. z ad. l. ex militari. §. fi. dic q̄ lz tpe testamēti fuerit ignorans sciuit z adiuit post testamentū z ita innuitur in. l. sequenti idē est z si dicatur q̄s filius saltē ius deliberādi trāsmisit dic q̄ illud tps lapsum erat. Ja. bu. de hoc vide q̄s notaui. §. fi vt ab heredi. se absti. vnde gloss. ista non potest saluari que dicit hodie successorium edictum locū habere in suis nisi dicamus q̄ intellexit q̄ nepos vt de liberis vocetur z per vnde liberi per hāc. l. vt sicut beneficio p̄torio abstinet pater eo dē iure pretorio admittatur nepos z ita videtur sentire

8

9

10

glo. ff. de suis z legi. alias de suc. edicto. l. j. §. sciendū. ¶ Itē stat hodie hec lex in scōa, cōbinatiōe vbi filius erat in ptāte z nepos emancipatus per ea que dicta sunt in precedenti casu z multo magis: q̄ emancipatus est z̄ sic iure ciuili incognitus olim z preterea est in lra maxima que dictio in. l. ista nō significat idez in duobus cōtrarijs sed significat, euidēti' idē in vno q̄ in alio et sic nō stat hic in suo ꝓpio significato q̄ fm suum proprium significatum idē ius significat in casu cōtrario alias abūdare dicitur vt. j. de testa. ma. l. fi. z de significato huius verbi maxime vide in alphabeto litera m dictiōe maxime. nec obstat si dicaē q̄ per auc. de here. abintesta. hodie cognoscit emancipatus de iure ciuili: q̄ sublata est differētia emācipationis z patrie, prātus q̄ illud est verū cum nullus processerat tempore mortis aui aut hic processit filius q fuit heres de iure ciuili ergo eo iure nepos non pōt admitti: sed iure pretorio vt hic. predicta vera sunt q̄ filius tempore mortis aui erat capax alias habētur pro mortuo vt intelligas quod non possit capere quia aliud est capere aliud accipere. vt. ff. de ver. signi. l. aliud. Jn tertia cōbinatione q̄ vterq̄ erat emancipatus bene cōfiteor quod derogatum est huic. l. q̄ nepos tunc admittetur de iure ciuili per iura autenticorum. nec ob. q̄s filius eum precessit tēpore mortis: quia non erat suus heres sed emancipatus. z lz ius auc. vocet eum non tamen eum cogit vnde eo nō veniente nepos admittitur. huic videtur accidere glo. j. ti. proximo. l. fi. z alia instituta de bonorum possessione. §. fi. z glo. que est hic z que dicit contrarium pōt saluari. Si dicam' quod inspexit ius codicis nō auc. hoc idem sentit Rofre. aliqui tamen volunt dicere z defendere q̄s hec lex non sit correcta etiā hoc casu quia lz sit sublata differentia emancipationis z patrie potestatis. Forma tamē succedendi nō est mutata vnde lz ius autenticorum vocet emancipatos sicut suos vocat, tamē omnes cum sua causa forma z qualitate z sic emancipati p bonorū possessionem solum. z, p̄o hoc facit gl. magna que est sup auc. ex cā z quod dixi. §. qui admit. ad bono. pos. possunt super rubr. versi. viso de duabus. z. j. de suis z legi. auc. in successione. p̄o hoc etiā

11 est ar. quod ¶ trāslatio renouatio repetitio z similia intelligūtur fieri cum eadem causa z qualitate. vt. ff. de leg. iū. l. in repetēdis. de admi. legatorum. l. legatum. z de ver. obl. l. qui sic cum simi. ¶ Itez cū forma non reperiatur correcta ergo manet. vt. j. de testamentis. l. sancimus. cōre ctionem enim vitare debemus quā tum possumus z concordiam legum amplecti. vt. §. de inofficio. dona. l. vnica. ¶ Sed huic opp. multū obstat textus autēticorū dum dicit nulla differentia ꝛc. sed respōderi potest quod illa verba generalia referuntur ad casus qui precesserūt z nō ad alia sed de forma z qualitate succedēdi non est ibi in precedentibus aliqualiter disputatum vel dictū z ideo illud gñale dictum restringitur solum ad ea de quibus est dictū arg. ff. quod vi aut clam. l. j. §. j. de adul. l. si maritus. §. sexaginta. z. §. fa. er. l. quoties. in fin. nec hoc est absurdū. ar. ff. de serui. l. si cui cum fi. imo nō est verisimile p̄incipē voluisse vno verbo tot legibus derogare. vt. §. de inoffi. test. l. si quando. Nā ille textus autenticorum siue sub potestate pōt adaptari ad alterū de duobus que p̄dixerat. f. ad illos de quorū hereditate agitur qui siue sint sui iuris siue in potestate eo casu primo possunt haberi heredes filiūfami. Itez pōt referri ad ipsos qui volūt succedere qui siue sint filiūfa. vt nepotes ex filia qui sunt in potestate patris sui siue emācipati ab ipso patre. nā de istis casibus fuerat ibi supra dubitatū. nō autez referas ad casum illum. i. siue erant in potestate illius de cuius bonis agitur siue emancipati quoniā de hoc ibi non fuerat dictuz nec dubitatum. z si opponaē de verbis illis que sunt in. d. §. j. de heredi. abintesta. ibi siue sub potestate defuncti que videntur cōtradicere rñde z expone ibi defuncti. f. patris sui in cuius locum volunt nepotes venire ad hereditatē aui habēdam. q̄ nō refert erat an erat ille eorū pater emācipatus ab auo vel in eius ptāte z hoc satis patet in sequēti. §. cōsequens in fi. z hec opinio verior z subtilior est de iure fm Uber. z alios moderniores licet pma sit expeditior quā tenet. ad. z gl. predicte. Jn quarta cōbinatione vbi nepos solus erat in potestate planum est q̄ nō habet locū hec lex etiam iure veteri q̄ nepos admittitur de iure ciuili quia suus vt institut. de heredū qualita. z diffe. §. sui hoc verū patre repudiante: sed si nō repudiaret nepos succederet vna cū eo per edictum de coniungēdis cum emancipatis liberis eius vnde q̄ illud hodie est correctuz per auc. de heredi. abintesta. succederet hodie solus filius ex clusio nepote si vellet solus esse heres licet nepos sit in potestate. z sic nō ꝓcederet hec lex isto respectu sm ad. ar. fil. Sed istud q̄s ad glo. adiecit ipse. ad. ar. superuacuum fuit quo ad legis nostre intellectum q̄ pater nepotis mortuus iam erat. ¶ Itē lz ipse z gl. cōiter teneat illud edictum fore correctum vt no. eo. ti. in. l. j. in glo. magna. z. j. de suis z legi. auc. in successione vbi de hoc dixi in fi. z. j. de colla. allā. ad oderni tñ tenent contrarium vt dixi. §. de bono. pos. contra tab. quam pretor

li beris

liberis pollicetur. l. j. ad hoc adduco talem rationem in principio tituli in auc. de here. abintesta. vsq̄ ad nulla. iustinianus p̄ sequit̄ duo dubia vnū q̄s cōtrō erat inter descēdētes ex illo de cuius hereditate agitur' ex vna parte z ascēdētes vel trāsuersales ex alia z hoc expedit vsq̄ ad ꝝ. sic tñ aliud q̄s descendētes stipitibus inter se cōtendant z. ad hoc sequit̄ nulla dīa' ꝛc. Aliū aūt casus. f. nepotes cōtēdūt cū patre suo nō tāgit ibidē iustinianus correctus dict' titulus plene dicā ibi. Dicit ēt gl. q̄ edictū successorium locū hz in suis in duob' casib' specialibus q ponūtur ff. de cōdi. insti. l. fi. z vñ liberi. l. scripto. z. d. §. sciendus. ego credo exceptiones predictas non esse, veras q̄ in nulla earū nunq̄ fuerat delata hereditas abintestato patri nepotis duz veniret z sic successio nō habuit locum que ꝓpie locū habet vbi fuit delata z desinit morte repudiatione vel tpe vt. ff. de succes. edicto. l. ū. §.

12 quibus. ¶ Queri potest quare successoriū edictum locum nō habet inter agnatos z cognatos sic dici posset q̄ ratio nō erat sufficiens imo innouatū z correctū est vel dic q̄ etiā inter agnatos locum habebat de capite in caput vt no. in. §. placebat. sz non de gradu q̄ lex nō simpliciter vocabat agnatos nec gradatim sed illum qui proximior erat cum certum erat defunctū intestatū vt insti. de here. abintesta. §. cū aūt cognati. aut vocabanē gradatiz vt institut. de legitia agnatorū successiōe in ꝓnc. §. nō tñ. z. §. si plures. z. ff. vñ cognati. l. j. §. proxim'. z. §. fi. z in edicto de agnatis dicebaē tūc q̄ denotat extremitatē tpis certi z nō aliud tps. vt. ff. de cōdi. z demō. l. iiij. in fi. cum si. Nam ius ciuile noluit esse ludibrio z satis habuit vocare proximū z dare sibi facultatē succedendi z si ille nō sit heres vlterius non curauit de agnatis. at ius pretorū nō spernit agnatos sed ipsos admittit vt agnatos q̄ introductum est cā adiuuandi z supplendi ius ciuile vt. ff. de iusti. z iur. Liua ciuile. §. j. Videant ergo aduocati z alij q dicunt hāc. l. mutilē magnā vtilitatē ex ea q̄ p hanc. l. probatur q̄s ois bono. pos. est hodie necessaria vt. §. vnde liberi in casibus in quibus dixi locum habere. l. istam. ¶ Item vnde cognati et vnde agnati vbicunq̄s primū heredē ponas esse suū necessitate iuris ciuilis siue volūtarie adierit siue beneficio pretoris abstinuerit siue etiam post additionē abstineat per rest. in integr. q̄ pretor nō

13 pōt facere desinere heredem vt predictum est. ¶ Item querit glo. pater hz filium quē emancipauit iste filius post emancipationem concepit filium queritur vtrum talis nepos sit agnatus auo: determinat q̄s nō. p̄o cuius opinionē facit q̄ qui nō ē agnatus per se non pōt alij dare agnationē vel alium facere agnatuz sed filius per emancipationez desinit esse agnatus auo: ergo nō potest nepotē postea procreatum agnatum facere vel ei agnationem dare q̄ nemo dat q̄s nō habet vt. §. de hereti. l. ū. z. ff. de acqui. re. domi. l. traditio. Nō obstat q̄ agnatio est coniūctio per virilem sexum cognatione descendens: q̄ verum est per talē per sonam que habeat iura agnationis cū eo cū quo coniungit̄ q̄s non est hic. ¶ Item non ob. q̄ dici posset q̄ per emancipa. non desinit pater esse agnatus filio q̄ in personā emancipatis nō cōtingit aliqua diminutio sed solum in persona emancipati z q̄s cognatio est quedam relatio ita q̄ necesse est referri hincinde et q̄s sit in duobus q̄ respōdeo verū est q̄ in duobus cōsistit sicut paternitas z filiatio. Sed tñ q̄nz ius z effectus retinēt p vnū z ab alio perdit̄ puta p emācipationē sicut z filj' retinet iura filia tionis post mortē patris z ita defenditur opinio glo. alibi tñ vr notari q̄ inter patrem z filiuz emancipatum retinetur hodie ius agnationis etiā a filio vt notatur. ff. vnde cognati. l. legitimus. z sic istud ius agnationis transmittitur etiam in nepotem ꝓstea conceptum z natuz z ita videtur notari. ff. de adop. l. quē filius. Que ergo opinio verior sit cogitandū est fm Cy. hanc vltimam tenebat. d. Old. z Rich. per. §. vltimū institūta de legi. agnatorū

14 successione z. j. de emanpa. liberorū. l. fi. Old. z Rich. ¶ Item querit glo. vtrū pater habeat in bonis filij vnde liberi. pla. q̄s sic vnde liberi vel vnde parentes ordine turbato z intelligenda est questio in ascendentibus per lineam masculinam q̄ in linea feminina nō datur vnde liberi. vt. j. de suis z legiti. here. l. fi. Jo. z Azo. z Hosti. reprobāt opinionē pla. q̄ aut loquimur de bonis liberorum testatorum aut intestatorum. Si testatorū aut erant emancipati. aut non. Si emancipati non hz locum vnde liberi. Nam aut parentes sunt preteriti z habet locum contra tab. aut exheredati z habet locū querela inoffi. testa. vt. ff. de inoffi. testa. l. pater filium. z. ff. si a parente quis fuerit manumiss. l. j. in princi. Si non erant emancipati. aut testati sunt in castrensi vel quasi et non habet aliquod antillū. vt. §. de inoffi. testa. l. fi. lz fm quosdā hodie locū habeat querela etiam in castrēsi vel quasi vt ibi dixi. Secundo casu q̄s loquimur de bonis liberorum intestatorū tūc si quidem erant in potestate iure antiquo pater occupabat iure peculū. vt. ff. de castrensi peculio. l. ū. hodie etiam testari non potest peculū. vt. ff. de castrensi peculio. l. ū. §. filius autē. Si erāt emancipati tunc patres habebant vnde legitimi non vnde liberi sicut patroni. vt. ff. de suis z legiti. here. l. ij. hodie tñ habēt filiūfam. heredem abintestato cū sit sublata differētia emāci. z patrie potestatis. z iō pater pōt ei succedere de iure ciuili vt in auc. de her. abintest. §. j. glo. tñ hic dicit nō esse absurdū q̄ detur vtilis vñ liberi q̄ eadē ratio vocat parētes ad succef. liberorū ordine turbato sicut econtra ordine nature vt. ff. de inoffi. test. l. nā z fi parentibus vñ liberi. z. l. scripto. Ja. de ra. Rich. Ol. z alij moderni dicunt q̄s nec vtilis datur q̄ pretor qui bonorū possessiones induxit de ea' nullā fecit mentionem z ideo addere nobis non licet vt. ff. de ver. ob. l. in conuentionalibus. z pretoria stipu. l. j. in fi. z. l. in pretorijs. ꝓterea sequeretur inconueniens: q̄ vnde liberi precedit vnde legitimi quod patet ex ordine titulorū sed. mater non hz vnde liberi vt. d. l. fi. j. de suis z legitimis heredi. ergo pater excluderet matrē que venit per vñ legitimi. l. ij. §. fi. q̄ esset absurdum tñ hodie simul veniunt vt in auc. de her. abintesta. §.

15 consequens. venient ergo ambo per vñ legitimi. ¶ Item queritur si moz tuo auo filius procreat filium deinde decedit vtrum nepos possit habere bona aui? dic q̄s si pater repudiauit q̄s nō iure ciuili nec pretorio cū non fuerit animal tempore mortis aui vt. ff. de iniusto testamento. l. si qs. §. sed hoc ita. z de suis z legi. here. l. titius. z. l. item pretor. Si aūt non repudiauit videt idem per. prealle. iura nisi dicamus non transmitti nepotē per filium hereditatem nō aditā ex beneficio tituli. j. de his qui ante apertas tab. z ita videtur sentire Dy. in. l. gall'. de liberis z posthumis in sua magna distinctiōe quasi circa. et. Cy. Ultimo ex hac l. colliguntur plura. ar. primū vtrum suus sit ipso iure heres sine immixtione de quo plene dixi. §. si vt ab her. se absti. l. j. z hec lex satis facit q̄ non cū hic decesserit filius post patrē z nō apparet q̄ abstinuerit vel immiscuerit z tñ dicit hec lex q̄ nepos pōt habere hereditatē auitā siue paternā ergo apparet q̄ filius nō fuit heres ipso iure q̄ a's nō posset habere vnam sine alia. Item q̄ ille q̄ succederet, filio ex testamēto vel abintestato haberet bona aui cū bonis filij simul sicut alias contingit. ff. de cast. pe. l. he reditatem. §. j. z sic nepos eā habere nō posset q̄ est cōtra. l. istā. Sed respōderi pōt fm Jo. q̄ hic filius erat emācipatus vel abstinuerat z sic hec gl. in hoc cōtradicit illi gl. q̄ est in. d. j. §. si vt ab hereditate se absti. cū simil'': q̄ hic innuit q̄ si fuisset i ptāte z non abstinuisset q̄ esset heres cū hic dicat q̄ abstinuit. vel dici potest q̄ hic fit priuilegiū nepotis vt possit eo casu q̄n filij' nō adiuit hereditatē auitā sine paterna q̄ hereditas aui est ēt debita nepoti ar. ff. de interdic. z releg. z de bonis libertorū. l. si ex patronis. §. fi. z. j. de codicillis. l. fi. z ideo non debet per tacitā vel a iure presumptam immixtionē filij ab illa excludi nepos quia ex hoc induceretur iniquitas z absurdus cōtra ius naturale quod esse non debet arg. §. de epis z clericis. l. cōuenticulam. z. j. de cōdi. insertis. l. ū. sicut nec tacita pupillaris excludit matrē vt. l. pre

16 cibus. j. de impub. z alijs substi. ¶ Itē est ar. hec lex quod nepos possit petere feudum ex persona aui lz pater amiserit illud ꝓpter delictum de quo dixi. §. de libertis z eorum libe. l. ū. facit etiam quod si aliquis decessit q hz bona alodialia z bona feudalia q̄s filij possunt repudiare alodialia z accipere feudalia z ita tenet hic dns Bui. de suz. z allegat. §. fi vt ab hereditate se absti neant. l. ū. de senato. l. emanci. §. fi. z de in ius vocan. l. adoptiuus. in fi. de iure patro. l. diui fratres. de interdictis z relega. l. ij. z de

17 sepul. viola. l. quesitum. ¶ Jn contrariū est q̄ bona emphiteotica que feudalibus equiparanē veniunt in iudicio fami. ercis. vt. ff. fami. erci. l. item predium. z in petitiōe hereditatis. vt. ff. de peti. hereditatis. l. z non tantū. cum ergo sint hereditaria aut totuz admittere aut totum repudiare tenetur. vt. j. de iure deliberā. l. quidam elogio. z. ff. de acquir. here. l. j. z. ū. z hec opinio ꝑualet in re feudoruz vt in vsibus feudorū an agnatus vel filius defuncti possit hereditatem repudiare z feudū retinere. c. j. z ibi notatur z de capitaneo qui curiā vendidit. c. filius. z que transeant ad filios licet nō sint heredes dixi. §. de operis libertorū. l. liberti. circa

18 finem. ¶ Item ex predictis etiā colligitur quod filio in potestate instituto se abstinente substitutus sibi vulgariter nō possit adire de iure ciuili sed necesse habeat petere bonorū possessionē secundum tab. que hoc casu hodie est necessaria. nam cum filius remaneat heres etiam si abstineat vt predictuz est substitut' eo iure adire non pōt vt dictuz est. §. de nepote ver. sed predictis nō obstan. z idē si filius minor restituatur contra immixtionem ad huc substitutus necesse habebit petere secundum tab. z similiter potest dici q̄s si cognatus proxim gradus fuerit bonorū possessor z postea est restitutus sequens nō pōt esse bonorum possessor ex successione edicto: sed iure ciuili per. vt. ff. de succef. edicto. l. fi. z ibi ꝓbat glo. Uber. Alia etiā tanguntur hic in glo. q̄ omitto z multa ex predictis sumpta sunt ab Od. vt patet in eius lectura z in decisa Mi. de matarellis. ¶ Jn gl. j. circa finē principij ibi l. ij. z. ff. de mino. l. q̄s si minor. §. sceuola. Fran. accur. Ibi nepos.

tem tñ.t.in aui potestate nō fuisse. Ybi.ff.emācipatos qō verum est isto vltimo casu si ponas filium prętoris beneficio abstinuisse ab hereditate patris eiusdēq; aui als nō aperiret via nepoti q; filius fuisset sui⁹ z necessarius vt ex pdictis p3. Ybi nisi in duobus casibus qb⁹ tpe mortis eius de cui⁹ hereditate agit nōdū erat delata hereditas vt in pcedētibus dixi ibi.ff. placebat. qō verū nō puto qt.ff. ille loquit de agnatis q repudiādo desinunt esse hēdes: qō nō est in suis vt.ff. dixi. Ybi.ff. sui. z hic nō hēt locum hec lex. Ybi ſz i eo hucusq; durat gl. Az. z q; seq; fuit Jo. z refert se ad opinionē Az. z prędit hec gl. Jo. vsq; ibi. Itē iō dicit maxime ibi incipit gl. Hugolini z durat vsq; ad finē et iō difficilis est hec gl. q; cōposita ex dictis trib⁹ ff. Mo. fil. Ybi nisi oia habeat iuncta eīm cepit esse hereditas. vt.ff. de vulg. z pup. substit. l. sed si plures. ff. si filio. z. ff. de iure delī. l. qdā elogio. Ol. Ibi negat. f. repudiādo vt dictū est in pncipio gl. ibi pōs posset sine auxilio iure prętorio succedere auo. Ybi itē alia rōne. f. nō admittitur nepos de iure ciuili. Ol. ¶ In gl. ij. ibi iure agnatiōis.

19 l. iā ōcte ibi fm Az. ſz hodie post emācipationē durat agnatio vt insti. de legi. agna. suc. ff. si. z. f. de emāci. liberoz. l. fi. vñ hodie natus ex eo agnat⁹ esset vt. ff. dixi. ibi cñ oia sint patris quo ad vsumfru. in aduentitijs in quibus nō testatur. vt. f. de bonis que libe. l. fi. ff. filijs autem. Old. Ybi. f. contra z si a parente quis fuerit manumiſ. l. f. in pnci. Ol. de ponte.

¶ Unde legitimi z vnde cognati. Rubrica.

¶ Super rub. De materia huius tituli vide per Az⁹. in summa z Rofre. in libello. e. ti. z dixi. ff. qui admit. ad bono. pos. posſunt super rubrica ver. est z tertia.

Consobrinoz. ¶ In vlti⁹ glo. ff⁹ Pe. q; eīm dicit q; habēt directā sicut is cui est restituta hereditas ex trebelliano senatusconsulto vt. ff. ad tre. l. facta in pncipio. quandoq; vtilē q; vtile dñium hz vt not. ff. de bo. pos. hered. peti. l. f. z. ij. sicut z fideicōmissarij⁹ hz vtile dñiū vt notat. ff. ad tre. l. eqalse. Pe. sentit q; habeat directā rei vē. Lyn.

1 ☞ Species sequens restringit genus precedens.
2 Suus heres sine immixtione est heres.

Non hoc. Notes dicere fm Jac. de are. qō hec loquit tñ de bo. pos. z non de heredita. z qō dicit admisit hēditate dic q; restringi tur q; subsequēs. z sic expone vt p. i. ¶ Nā quoties primo ponitur genus postea sequit ipēs restringit gen⁹ ad speciē. vt. ff. ad. l. aquil. l. ij. in pnc. Nā in hereditā. videtur aliud q; si qs tenet res hereditarias cū sit sibi delata hereditas satis vt gerere q; p herede nisi contrariū appareat per protestationes vt. f. de repu. here. l. f. sed nō sic in bonoꝝ possessione q; in ea oportet prętorem adiri. vel dic q; hec lex de vtroq; loquit sed in eo qō dicit de hereditate q; nō sufficit tenere res hereditarias intelligē qō non erat ei hereditas delata vel si erat prętestatus fuerat in cōtrarium. Ja. de are. vt. o. l. f. de recu. here. cū ibi notatis. sed gl.

2 loquitur ¶ in suo herede qui est heres sine immixtiōe vt dixi. ff. si vt ab her. se abstine. l. f. hic aūt potest intelligi de extraneo q; non est heres nisi adeat: quomodo ergo probabit aditio q; solo animo consistit. vt. f. de iure delib. l. fi auta. z ideo ſz difficilis, probatio adite hēditatis. vt. ff. de interroga. act. l. q; difficilis. dic ſz3 Odo. qō probari potest si instrumentum est factum de aditiōe vel animi declaratione. Vel si fecit inuentariū secundū formam l. vlti. de iure deliberā. vel etiā si tenet z non apparet quod alio iure z constet rē esse hereditariam presumat quod tenet sicut here res. vt. ff. de acquirē. hereditate. l. prio herede vnde hac. l. habeat aliud ius retinēdi puta sicut creditor vel sicut ¡ predo tenebatur dicit glos. Odofre. etc.

Certum. ¶ Glo. z Ly. hic tradūt materiaz bonoꝝ pos. quā notaui. ff. q; admit. ad bo. pos. pñt sup rubrica vbi plenissime dix. ¶ In 2 glos. vlti. ibi. l. j. ff. hoc aūt. hodie autē q; sublata est differentia agnationis z cognatiōis vt in auc. de her. abintest. ff. j. ita admittūtur cognati vſq; ad. x. gradū sicut agnati vt notatur institut. de succes. cogna. ff. Old. z per Rof. hoc titulo.

¶ De successorio edicto. Rubrica.

¶ Super rubrica. Prio declaratione huius tituli vide Az⁹. in summa. e. z qō notaui. ff. vnde liberi. l. qui se patris. dic etiam q; vnum caput hodie cōfusum est cum aliis. f. cap. vnde cognati per auc. de her. abintesta. ff. reliquum. vbi sublata est differentia agnationis z cognationis. Lyn. etiam hic alia recitat que nota ui. d. l. qui se patris.

Simater. ¶ Glo. tenet qō hic deferē de capite in caput z de gradu in gradū. primum non placet Pe. q; matri non defertur per caput vnde agnati. sed vnde cognati. Nec ob. q; patruus erat hic magnus quia hoc impropzie dicitur: nam est auunculus. vt. ff. de gradibus. l. iurisconsul. ff. patruus. Lyn.

1 ☞ Fratre non veniente vt debet filius alterius fratris succedere potest.
2 Hereditas adita nō censetur si cum ex testamento adire debeat abintestato adeatur vel econtra.

Sauie. ¶ Glo. ponit casum † q; si frater nō venit vel venit sicut nō debuit filiꝰ alterius fratris veniet ad bona neposū. ſz circa hoc qñ. f. venit sicut nō debuit pōt dupliciter itelligi vno mō q; si veniat ex testō qō erat falsum venit sicut nō dz quocūq; iure siue ciuili siue prętorio ergo tc. alio mō fm Ja. de are. cuius intellectus est subtiliorꝝ † q; si veniat ex testō falso p ius ciuile adēdo hēditatē credēs se heredē dicto testō cū esset abintestato vel econtra nō vī hereditas adita. z sic eo interim mortuo nō transmittit ad heredes sed veniet ad illos q; eū sequunt in gradu. vt ff. de acqui. here. l. fi is ad quē. Sed. n bo. pos. aliud est vt hac. l. pbat q; si veniat ex testō p ius prętorū vt p bo. pos. q; sibi deferebatur vtputa bonoꝝ possessio fm tab. veritate cōperta q; sibi nō deferebat q; testiñ nō tenebat nō tñ veniūt sequentes in gradu, sed heredes eius quasi videat petita illa bonoū possessio q; sibi vere deferebatur z hoc pbat p. l. dicentē q; qui petijt ſz tab. succedit per fm tab. ff. de lega. prestan. contra tab. bon. pos. petita. l. nonnunq; z. l. is qui. ff. sed si solus z econtra vt. ff. de bon. pos. secundum tab. l. ij. ff. si sub conditione. z de collatiōe dotis. l. filius emancipatus. Jac. Ly. tamen dicit verius quod iste intellectus non est bonus per tex. illius. ff. si sub conditione z per gloss. que dicit ibi speciale in filio z per. l. ff. qui admitti ad bonoꝝ poss. possunt. l. quamdiu. Ly.

¶ De carboniano edicto. Rubrica.

¶ Super rub. Uide Az⁹. in summa. e. z latius per Rofre. in libello. e. z vide quod no. ff. e. l. j.

1 Sententia contra matrem lata filio non preiudicat.
2 Missus ex carboniano an possit agere prō debitis paternis.
3 Carbonianam petens an teneatur ordinarium petere.

Sibi. ¶ Scōm alias loquit impubere actore fm Jo. in reo z ſz Jo. intellectus sit vertor tñ intellectus al. magis cōuenit litere. pōt z tertio mō intelligi fm Ja. de are. qō mater ꝓponebat qōnem impatorū. Maritus meus intestat⁹ decessit relicto filio cōi: fr ipius mariti adept⁹ est possessionē rerū hēditatis petor: mihi nomine filij mei restitutionē fieri imperator. R. premature petis: q; prio debes petere carbo. pos. q; hic est ordo vt primo illa petatur deinde satisfdetur z petatur restitutio rerū hereditariarū. Jaco. de are. Et no. q; hic cōsuluit imperator z fm intellectum gl. est consilium non necessitas vt z illud euangelium vende oia que habes z da pauperibus ſz intellectū Ja. est cōsiliū necessitatis sic z als extra de etate z qualitate. c. ad aures. z ibi notat. Itē dicit glo. q; carbon. nō habet locum in bonis matris vel materne linee de quo dic vt no. ff. e. l. de bonis. ¶ In glo. que incipit que est ibi. l. iij. ff. si. imo. ff. j. z dic vt ibi. ¶ Itē tenet glo. † q; inia lata cōtra matrem nō obest filio vt. ff. e. l. j. ff. q; verū est scōm vnū intellectū illius. ff. fm alium nocet quo ad onus probationis q; ꝑsumptionem facit ff. filium vt no. ff. de ventre inſpicien. l. j. ff. cui. et no. eo. ti. l. edictus. vñ sicut dubius est intellectus illius. ff. sic z dicta qō. Sed de qua satisfactione loquitur hic fm Pet. de duplici. f. de vtendo z fruendo arbitrio boni viri z aliā de restituēdis bonis si apparuerit eū nō filium. ¶ † Item queritur nūquid missus ex 2 carbo. possit agere ꝓ rebus vel debitis paternis glo. nō firmant vt p3. ff. de inofficioso testō. l. q; de inofficioso. z. ff. e. in multis locis. Pe. distinguit aut vult agere possessorio interdicto z pōt. ff. e. l. iij. ff. amissum z. l. ideoq; z ibi notat aut petitorio ꝑ debitores z tūc aut nō satisfdedit z nō pōt aut satisfdedit z tūc aut vult agere tanq; hēs z nō pōt aut tanq; cur. bonis dat⁹ z pōt vt. ff. e. l. pe. Itē colligit ar. ff. si heres ꝓpria autoritate adiuit hereditatem qō pōt postea timēs ne deyciat vel turbetur q; aliquē petit a iudice sibi cōfirmari possessionē ostēdēdo testū in quo est scriptus nō cancellatū tc. nunqd debeat audiri ar. est hic q; sic. z ꝑ hoc. f. de edicto diui adri. tol. l. fi. z q; bo. pos. ē ius retinēdi tc. vt. ff. ff. bo. pos. l. iij. ff. bonorum. Jn ſz iij est q; beneficiū. l. vl. de edicto diui adri. est adipiscende possessionis nō retinēde cū ergo pos. ḥeat

per se

per se q; potuit vt dictū est z pbat. ff. de vsuc. l. furtū. ff. fundi. nō dz amplius petere ar. ff. de vi z vi ar. per torū. Ly. ¶ In gl. vltima ibi. † Itē nunqd carbomana. de hoc pōt tripliciter ḡri. prio an petēti carboñ. necesse sit petere ordinariā vt z als sibi carbo. nō det z dicendū q; nō est necesse. z de hoc loquit gl. scōo anhabens carboñ. possit petere ordinariā z dicēdū q; sic q; apparet q; currit ei tps ad ordinariā vt. ff. e. l. iij. ff. fin. z. l. seqnti q; nō esset si posset eā petere vt. j. de annali excep. l. j. Tertio an carboñ. da ta puero alius puta script⁹ in testō possit petere ordinariā scōm tabu. z dicēdū est q; sic sed nō habebit effectū nisi cū puero ordinaria nō ꝑpetit q; est vel q; filius nō est vel q; tpe. est exclusus ab ordinaria z ita loquit lex ſi impubes. ff. fin. ff. e. z si dicat si alius petit ordinariā ergo statim ageē de statu filij q; est contra mētē carboñ. Rūdeo nō queret de statu pueri sed de iure scripti vt ff. de inoff. testa. l. filio. f. j. z puero facto adulto cā plene agetur non obstāte bono. pos. ordinaria scripto decreta. vt. j. quoꝝ bonorum. l. j. ff. de leg. prestā. cōtra tab. bo. pos. petita. l. filium. ff. si quis contra tab. Jn ea. gl. ibi ops vel oportebit. q. d. nō est necesse q; ordinaria petat vt ista detur ſz oportebit postea si voluerit in petitorio ius habere vel actiones cōtra bonorum possessores mouere vel hereditarias intendere de hoc dicit sequens opinio Old. Ybi ꝓ possessionem petere vellet loquitur de bonoꝝ possessione rerum hereditarium z ficfacti non iuris. Oldr.

¶ Unde vir z vxor. Rubrica.

¶ Super rub. Uide Az⁹. in summa. e. z Rof. in libel. eo. ti. z vide vnum casum singulare in quo vxor etiā extantibus filijs, succedit viro in quartā partē qui est in auc. qui. mo. na. effi. legitī. f. quoniam autem. col. vj. z. ibi glo. tenet etiam Bof. in summa de successione abintestato in fin. q; si clericus coniugatus decedat vxor prefertur ecclesie in successione eiusdem.

1 ☞ Fisco qui preferantur.
2 Uinculum mariti z vxoris strictius est ceteris.

Maritus. ¶ † Uxor pferē fisco vt hic. ¶ Itē socius impialis liberalitatis vt. f. si socius impialis liberalitatis sine herede. l. vnica. Itē. f. de hēdib⁹ decurionū. ¶ Itē tutor testamentarius vel datiuus silr excludit fiscum in successiōe pupilli vt notat in glo. ff. de reg. iu. l. quo tutela quā glo. dicit Dy. alibi nō reperiri z ſz gl. ff. e. l. fi. teneat q; illi qui cōtinent dicto titulo de hērede. decurionum preferātur vxo. Ly. tñ hic z glo. dicto titulo tenent q; vxori illis preferatur cū. l. j. dicti tituli dicatur absq; successore decesserint

2 at vxor est successor vt hic. idē tenet Pe. † q; maius est vinculum viri z vxo. q; predictorū z idē dicit in socio liberalitatis imperialis q; vxori ei preferē fm scōam opin. dicte. l. que sibi magis placet. Est etiā notandū q; ad hoc vt iste titulus locū habeat, opus est qō matrimoniū bona gratia duret tpe mortis vt. d. l. vnica. ff. e. z ideo cum iure canonico nō possit fieri diuortium semp hodie locum habet. dicit tñ Pe. q; si diuortiū fiat quo ad thorū in casibus cōcessis a iure canonico nō haberet locū hec lex q; tūc non durat matrimoniū bona gratia. requiritur etiā qō vxor nō nubat infra tempus luctus. vt. ff. de secundis nup. l. j. qō an sit mutatum iure canonico ibi plene z dixi z notatur per Jnno. z Bosti. extra de secundis nup. c. penul. z ff. Ly.

1 ☞ Maritus inops dotem lucratur.
2 Pauper quis dicatur iudicis arbitrio committitur.
3 Legatum viro factum ab vxore an computetur in quartā dotis stante statuto tc.

Preterea. ¶ Non corrigit sed addit vnū casum ad. l. C. in quo cōiunx succedit. Ali⁹ est. f. de bonis maternis. l. ij. Ali⁹ in auc. qb. mo. naturales effi. legiti. ff. qñ aūt. z ibi de hoc in glo. z vide qō notatur in corpore vnde hec sumitur z in nouellis. e. ti. de inope muliere que sine dote nupta est. z hec auc. locū hz scōm Richar. siue comiūx fecit testamentum siue non quia portio ista defertur a lege ergo auferri non pōt. vt. ff. de adop. l. fi arrogator. f. j. z ita tenet gl. in auc. de here. z fal. ff. si vero expressum. Ybi

1 absq; dote ergo a cōtrario sensu † si sit cū dote mariti⁹ inops dotem lucratur qō est notandū fm Ly. qui hoc notat z colligit ex glo. j. ff. de iure do. l. ſz. Ybi existentibus alias nō extantib⁹. Ol.

2 quia nullos nunq; habuit vel si habuit mortui sunt. Ol. † Quis dicatur pauper dic arbitrio iudicis cōmitti vt in gl. ar. ff. de annuis leg. l. fi cui annū. Jn collateralibus dic vt in gl. z tene opinionē Plac. fm Ric. Ol. z Py. moderniores ar. ff. sol. ma. l. si vero. ff. de viro. z q; legi. C. nō reperit derogatū nisi in quarta ergo in alio remanet ar. ff. de edifi. prio. l. cū dubitabat. ¶ Itē hic dicitur q; dz habere quartā si sunt tres vel pauciores: sed paucio-

res dicunt etiā si nulli sunt q; q; nihil est minus est vt. ff. ff. tribu. l. illud. ff. minus. Et ad id qō poterat mouere bul. f. q; habeat iure accrescēdi locū hz si succederet eodē iure q; hic nō erat vt dixi. ff. qñ nō petentium partes. l. vnica z fm. d. Ric. per fi. huius auc.

3 terminata fuit qō padue † vbi erat statutuz q; maritus lucraret quartā dotis z dubitabatur vtrum ipsa quarta imputari deberet legatū sibi relictū ab vxore z videbatur qō nō q; istud est introductū cōtra rōnē ergo nō est producendū ad cōsequētiā vt. ff. de legi. l. qō vero cōtra rationē vbi de hoc dixi. terminatum fuit contra q; illa lex qō cōtra rōnē locū non hz vbi est eadē ratio vel maior ꝓducendi ad cōsequentiā. Nā tūc bene ꝓducitur ad cōsequentiā etiā illud qō introductū est contra rationē. vt. ff. de operis noui nū. l. de pupillo. ff. si qs riuos. ver. ꝑterea. z de fertis. l. j. ver. sane z notat expresse in gl. ff. de reg. iu. l. q; ꝓpter necessitatē. Jac. de are. z Rich. nec ſz hoc casu lex extēdi cū sit eadē ratio vel maior. vt no. per garsiā. extra de elec. c. cupientes in gl. sed positio signata super vbo oēs. z de hoc plenius dixi. d. l. q; cōtra rationē. Jn glo. j. in fi. nec loquitur isto casu sed in altero coniugū sine cā rationabili repudiato vt no. dicta auc. vt liceat matri z auie tc.

¶ De repudianda bonorum possessione. Rubrica.

Filio. ¶ Ubi ad fraudem. i. damnū. Sed an talis repudiatio noceat ipsi patri no. ff. de acquirē. here. l. is q; heres. ff. si. z de materia huius tituli vide per Az⁹. in summa eo. z quod plene notaui. ff. qui admitti ad bonorum pos. l. prima.

¶ De collationibus. Rubrica.

¶ Super rubrica Uide Az⁹. i summa. eo. z plene tractabo hāc materiam. j. eo. l. fi emancipati vbi etiam tractatur per Ly. Od. z alios.

1 ☞ Emancipatio an impediat collationem.
2 Collatio facilius cessat in suo q; emancipato.

Emancipatos. ¶ Quatuor erāt in hac. l. ex quib⁹ cessabat collatio. primū q; erant emancipati. scōm q; scripti erant heredes in testō. Tertiū q; ex testamento obtinēs successionē. Quartū q; pater

1 in testō de facienda collatione nihil disponit. † Sed primū. f. q; sint emācipati nihil vī facere ad impediēdū collationem q; cū sunt instituti in testō par cōditio est emancipatorum z eorū q; sunt in ptāte vt. ff. de cōtrac. l. illud. ff. i. z dixi. ff. vnde liberi. l. q; se patris. versi. itē operat in tertio. Item q; ratio quare ex testō cessat collatio cōmunis est tam emancipatis quā

2 suis vt dicam. j. eo. l. siue emāncipati. ¶ † Item q; facilius cessare debet collatio in suo quā in emācipato si tractat de collatione fienda suo. vt. j. eo. l. filio. z ideo dicit gl. z bene idē in nō emancipato. Scōo vī nihil operari fm. f. q; sint scripti in testō imo idē si non sint scripti. vt. ff. de inoffi. testa. l. si non morte. scōo riso. vt hic. z ibi notat in gl. hoc tñ corrigitur per auf. hic posita. ad tertium op. q; sit idē obtineāt ex testō vel non. vt. ff. de col. dotis. l. filius emancipatus gl. cōcedit contrariū z dicit idē si erroze abintestato successissent. Sed contra hanc so. est. ff. de successorio edicto. l. ij. vbi nō ꝑdest successisse vno iure erroze cū posset ex alio succedere dic vt ibi dixi q; aliud est in successione de iure ciuili et aliud de iure prętorio. z prio declaratione huius. l. z auf. z vide quod dixi. j. e. l. si emancipati circa finem.

1 ☞ Emancipatus ad successionem cum alijs veniens donationem simplicem a patre profectam confert.
2 Approbare dicitur qui non improbat quod improbare potest.
3 Jus collationis inter quos locum habeat.

Ex testamēto. Tres hz partes in pria ponit dictū in qua corrigit. l. C. in fcōa limitat z declarat illud. in tertia cōfirmat ius antiquū. Jn ceteris gl. grit duas qōnes. prima est an simplex donatio cōferat. Scōa an idē in emācipatis. Circa primā. Az⁹. q; nō in summa. e. l. pe. Jo. q; sic Ly. hic diffuse allegat ꝓ opinione vtriusq; finaliter cōcludit q; opinio. Jo. fm pliciter nō. ꝑcedit q; est ſz tex. j. e. l. illō. f. ad hec. ff. de inof. testō. l. si qñ. ff. si. z fam. her. l. filie. opinio ēt Az⁹. silr nō. ꝑcedit q; est cōtra tex. huius. l. j. z. j. e. l. vt liberis in fi. z ſz hāc auf. vñ dicēdū

1 est fm eū † q; emancipatus ad successionē veniēs cū alijs cōferat simplicē dona. a patre ꝑtectā q; in vita patris sibi querit z nō capit vim relicti expresse vel tacite, exprēsse nō q; questū est sibi dñium ex precedēti donatiōe. tacite nō q; vī tacite cōfirmare qō non

Universidad de Deusto
Biblioteca

posset expresse infirmare.vt.ff.de re iudi.l.sepe.§.cū aūt.de leg.ij.l.titia.§.lucio.Sed pater nō posset revocare expresse vt.ff.de inofficio.dona.l.ij.z.j.de dona.q̄ sub mō.l.perfecta.ergo nō vī tacite cōfirmare z ita intelligit lex ista.z.j.e.l.vt liberis. z nō sunt correcte.hāc etiā opi.tenēt Ja.bu.z Old.q: si pater ,eū instituit potuit eū collatione onerare.vt.ff.de lega.ij.l.imperator.§.cōta vtriusq; iudi.l.fi.§.finaūt extranea.vbi innuit a ꝺnio sensu q̄ illud q̄ habiturus erat filius precipuū z nō collaturus cōferat si pater hoc in testō disponat:filius vero in potestate existens nō tenetur conferre q: capit vim relicti dūium querit post mortem quanū ad eū ex tacita confirmatione.Nā eo ipso,q̄ non revocat expresse q̄ pōt vī tacite in testamto relinquere.vt.ff.de dona.inter virū z vxo.l.cū hic status.§.j.z de iure codicillorū.l.con
e ficiuntur in princ.†Nā regulare est q̄ q non improbat q̄ pōt videtur approbare.vt.ꝺ.l.sepe.§.cur aūt.vnde magis attendit vera acquisitio q: in tempus mortis extenditur qaā p̄cedēs donatio.ar.ff.de col.bonorū.l.j.§.si ab ipso.z est rectum simile q: in vtroq; attendit acquisitio in tēpus mortis z in vtroq;.i.in casu donationis facte filio in potestate z in casu dicti.§.si ab ipso nihil debetur si premoriē filius z ita intelligitur.§.fami.her.l.filie.j.e.l.illud.z.§.de inofft.testa.l.si q̄s.§.illud notat p Dy.extra de reg.iu.cnō est obligatorū lib.vj.vbi ipse tz q: rō quare non valet tale pactuz est fauor specialis nō aūt q: fit turpe vel extra bonos mores sed in prealleganta.l.vl.§.de pactis expresse dicit q̄ est turpe z contra bonos mores z ita hic tz glo.z Pe.z ideo dicūt etiam sacramentū non valere q̄ verū est iure ciuili iure canonico valet vt extra de pactis.c.q̄uis.lib.vj. Querūt Uber.de bobio.z Ol.
2 †si pater maritans filiam velit q̄ faciat finē sibi z filius de dote vel hēditate materna quid facere debeat ad hoc vt finis teneat. Et videtur q̄ sufficiat si faciat cuz ea pactum q̄ non petet q: tz ex pacto inter filiā z patrē non oriatur obligatio ciuilis.vt.§.de transac.l.interpositas.z.ff.de cōtrahē.emp.l.ij.oritur tū natura lis qua obligata erit non petere vt.ff.de condi.inde.l.frater a fratre.z.l.iul.z pro hoc de pactis.l.si vnus.§.pactus.sicut etiā inter dominū z seruū.vt.ff.de peculio.l.nec seruus.z.l.si naturali.j.rūso.ex ipsa ergo naturali obligatiōe oritur excep.vt.ff.de pact.l.iuris gentiū.§.sed cū nulla.aliq tū dicūt ex tali pacto nō oriri etiā naturalē q: tūc orit naturalis iter patrem z filiū cū oriatur inter extraneos ciuilis z naturalis.ar.ff.de ꝺdi.inde.l.pupillus.z hoc credo verius,de hoc etiā no.in vsibus feudorū ꝺ pace iuramēto firma.§.itē sacramēta.pot traqz talis adhiberi cautela vt emancipet filiā z postea pacisc at. Nam tūc obligatur nō petere.vt.§.

3 de mius vocan.l.fi.† Vel pōt dici q̄ faciat ipsum repudiare hereditatē materna q: postea nō admittit.vt.ff.si q̄s omissa cā testamenti.l.si pecuniā.de acqr.here.l fuit quesitū.ad predicta ēt facit.§.de dotis ,pmissione.l.q̄s notaut.ꝺ.l.si q̄s.§.illud.§.de inoffi.testa.In gl.ibi.l.imperialē imo melius in vsib⁹ feudorū de filiis natis ex matrimonio ad morganicā contracto.c. vnico. Ol. In ea.glo.in fi.hec est vera solutio ad primū casum illius.§.sed ad scām non:z ideo ꝺz q̄s in scdo non repellit ex vi pacti sed ex assecutione debiti.vt.§.de inoffi.testa.l.si q̄s.§.fin.z hoc indicat lex contraria dum dicit quantum satis est ꝛc.Old. Item tenet Rofre.de bono.pos.contra tab.que ꝺatur patri circa medium.
1 ☞Contra tabulas ipso iure testamentum rumpere nequit.
2 Succedens per contra tabulas an videat abintestato succedere.

Filie dotē. Tria habet dicta:duo pma corigunt.tertū diuersos habet intellectus fm varias opiniones vt p̄z.j.e.l.si emancipati.z.l.vt liberis. †Quidā dicūt z forte melī⁹ q̄ cōtra tab.nunq̄ rumpit testū ipso iure.nā tz aū aditam hereditatē fit petita ℨtab.adhuc pōt aditi de iure ciuili vt.ff.de leg.prestā.l.is qui.§.si scriptus.z notat de cōtra tab.l.ij.ergo rūpit testū z ad.l.vt liberis.j.eo.rūde vt ibi notat vel dic latius fm .ꝺ.sil.cū
2 querit.†an ille q̄ succedit p contra tab.videatur abintestato succedere:dic aut aū aditā hereditatē,penitper cōtra tab.z tunc vī succedere abintestato nō de iure ciuili aut post aditā hereditatē. z tūc de iure p̄torio nō vī succedere abintestato sed de iure ciuili q: p̄tor nō pōt facere desinere heredē q̄ fuit heres vt institut. de bon.pos.§.quos aūt.z ita notat i gl.j.e.l.vt liberis.Querit Od. que sit ratio q̄,filia in p̄tate constituta confert fratri in p̄tate cōstituto dotē ,p̄fectitiā z aduentitiā sed fratri emancipato vel ne potibus ex filia p̄mortua ,p̄fectitiā tū dicit q̄ ratio est q: si frater in p̄tate veniat ad successionē cū sorore,dotata hoc facit iure cōi z nulla ex hoc fit iniuria sorori z ideo omnē dotē offert sed cū emancipatus venit ad succes.cum ipsa vel nepotes ex alia filia veniunt iure speciali beneficio p̄torio z ideo eis confertur solum dos profectitia sic alias qui in vno grauatur in alio releuatur.ff.de iureur.l.eum qui.Ddof.

Dotis quidem. Op.q̄ dos ꝺz esse debitū sub cōditione vt.ff.de dote prelegata.l.si pater z de bonis dam.l. sed si alia.sed debitum conditionale vel in diem non confertur vt.ff.e.l.ij.ij.id quoq;.So.aliō in dote z ratio est vt ib notatur. In,glo.vltima in fi.imo.l.quero.

1 ☞Filia in potestate quando sine consensu patris p̄o dote posit agere.
2 Filia absente patre contra maritum ad inopiam vergentem potest agere.
3 Filio ludenti quod pater sibi tempore emancipationis dederat in partem computatur.

Quod locū. Non corrigit sed determinat.l.C.z glo.videtur discordare in filia que est in p̄tate q: prima glo.† videt sentire q̄ si dos est ampla agere possit sine consensu patris si parua non.alia glo.que incipit retenta eadē positione videtur sentire q̄ si dos est aduentitia possit agere indistincte sine consensu p̄is z idē videtur notari.ff.solu.matri.l.ij.§.quod si in potestate. In glo.no.duo.hec tamē auf.videtur concordare cuz prima opinione z etiā gl.magna que est.j.de bonis que liberis. l.fi.§.necessitate.que dicit q̄ pōt agere in casibus.de hoc etiā no. in corpore vnde hec sumitur z expressius habetur in nouellis de
2 collatione dotis secunda parte nouellarū.dicit etiam Pet.† q̄ si pater est absens filia agere potest marito ad inopiam vergente ar.ff.de iudi.l.si longius.§.j.que omnia faciunt ad questionē quā habui de facto.Nā de iure lombardo quod pergami seruatur vxor tranfit in potestatē mariti vt in lombarda qualiter mulieribus alie.permissum est.l.j.z no.insti.ad tertul.§.j.in fin.q̄dā mulier marito vergente ad inopiam petere volebat dotē obtinebatur sibi quod non poterat sine cōsensu mariti in cuius potestate erat:determinatū fuit q̄ posset per iura predicta vt dixi.§.de iure dotium.l.vbi adhuc.in fi.Ibi exigere pōt z sic ei non exigēti potest culpa ascribi.†Et est ar.hec auf.q̄ si pater dedit filio
3 aliquid tpe emancipationis z ipse filius lusit vel perdiderit,q̄ cōputari debeat sibi in partē suā cū agit de successione paterna.p hoc.ff.de colla.bonorū.l.cū emācipatis.§.8 illis.sicut z hic dos est periculo mulieris cū culpa sibi potest ascribi,q̄ eam non exegit.de hoc dicetur in.l.fine emācipati.j.eo.in tractactu huiꝰ materie.z.l.ea demū.z ad hoc bñ facit queda questio disputata per dominum Federicū de scalis que incipit quidam adobrando.est quinta in.questionibus doctorum Bonosi.post questionē Berto.brixien.

Filius

1 ☞Filius non tenetur cōferre bona post mortem patris q̄sita.
2 Bona filij presumunt esse patris nisi probet aliunde ea q̄isisse.

Et demum. Ad hāc.l.concor.ff.de emic.l.
1 †Quid de bonis quesitis post mortem patris videt q̄ conferre non teneatur a contrario sensu huiꝰ.l.z videtur casus.j.e.l.si emācipati.dic fm Pe aut filiꝰ acquirit noua acquisitione que nō hz causam vetustiozem ante mortez patris z tunc nō tenetur illa cōferre:vt.j.e.l.si donatiōe.aut hz causam ve tustiozem z tūc aut illa cā ꝓcedit ex cōtractu inter vivos z tunc nō reputat acqsitio noua:vt.ff.de colla.bono.l.ij.§.id quoq;.aut ꝓcedit ex vltima volūtate z tūc reputatur noua acquisitio q̄ nō cōfert vt.ꝺ.l.ij.§.si sub cōditiōe.z ita no.j.e.l.emācipati z rōnē diuersitatis dic vt no.j.de cōdi.insertis.l.si vxor.z p̄o hoc respondet Ja.de ra.ad q̄stionē de facto.cōsuetudo est in q̄busdā partibus q̄ si quis alienat res paternas q̄ p̄ximior agnatꝰ pōt recuperare oblato precio. Item est alia cōsuetudo q̄ mortuo aliquo qdā executores habent bona mobilia z heredes imobilia. Decidit quod semp̄ronꝰ emit quēdam fundum quez p̄eximior pōt recuperare nō recuperauit viuente semp̄ronio hz eo mortuo recuperat z offert precium.modo p̄fati executores petūt istud preciū dicētes q̄ est de bonis mobilibꝰ q: fundꝰ erat i hereditate defuncti tpe mortis z nō pcīū querit qd iuris dictū fuit q̄s executores
2 haberēt ar.dicti.§.quoq;.Ly.est etiā hec lex ar.q̄ †illꝰ q̄ habet filiꝰ p̄sumat de bonis patris nisi doceat q̄ aliūde sit z qcquid hz vxor p̄sumit de bonis viri.vt.ff.de ꝺonat.inter virū z vxo.l. qū ius z p̄latus de bonis eccle.vt.§.de episco z cle.auf.licēcia. de hoc notat.j.de bonis q̄ lib.l.cū oportet in p̄in.z tetigi.j.eo.l. filie.Quid de his que vinēte patre lusit ad azardum nūquid ab his cōferēdis excusabitur.Ric.q̄ nō excusetur q: in his culpam p̄stare debet vt in aur.q̄ locū vbi de hoc tetigi in fine z q: si post mortem patris perdidisset teneret cōferre:vt.ff.de col.bo.l.ij.§. illis.z.l.j.§.cōferē.z.l.si quis filium.§.fina.Nec enim post dicquod in his amittēdis non cōmiserit dolum:cum amittere propter adulterum z ludum equiparent vt.ff.p̄o socio.l.cū duobꝰ. §.fi.z.l.adeo.§.vlti.Ric.In gl.ibi quo ad dotis collationē vt.j. eo.l.filie.Ibi dotem confert fratribus succedentibꝰ ab intestato patri Fran.vel dic quod ibi agitur de successione eiꝰ in quo non fuit instituta.z hanc ponit Petrus.Ly.
1 ☞Emancipatus cōfert iure exceptionis suo hereditatē possidente.
2 Penam non incurrit qui legis autoritate aliquid facit.

Si soror. Ibi examinatis partium allegatiōibus nota q̄ sepe apponē in consiliis fic.j.de prescrip.xxx.anno.l.j.de iniuri stipu.l.ij.z cōminatiōes vel epistolas.l.inder.Ibi bonis heredi tarys.Old.cōfundi.l.per collationē commisceri.Old.Deducerōne.i.habito computo bonorum hereditariorū z collatorū.Ol. Ibi aia deperterit q̄ patiat annalis portio bonoꝝ hereditariorū z collatorum.Old.In gl.nā imperitia ibi.i.iure additio falsa z ideo vacare debet vsq; ibi formam ꝛc.vt ex sequentibꝰ p̄z Old.z
1 Ric.Ibi fm Azo.approbat Ly.fm Jac.z Pe.vel dic† quod si suus possidet hereditatem emancipatus cōferret iure excep.vt.l. posthumo.que statim allegat in gl.Si vero emancipatus possidet officio iudicis fit collatio vt no.ff.de colla.bono.l.p̄tor.circa p̄incip.Ol.Ibi vel large accipe.§.quod dicit cōiungi iubebit,p omni auxilio per quod possit directo ad officium collatiōis venire.vñ si non cōferat ꝛc.nō p̄o officio per quod implorat fieri col
2 latio.Ol.In gl.q: z †tūc ibi incidat i penā:imo nec hic incidit in aliquā penam cū autoritate legis faciat:vt.j.de adul.l.gracchꝰ. vel dic q̄ arbiter nihil dixit de colla.fienda.z tō si mō petat fieri non fit cōtra p̄nunciationē arbitri qui de collatione nō fenſit. vt.ff.de excep.rei iudicate lege si ex testamento.z ideo in penam incidit.Ol.In fine vel dic quod etiā eo casu agi posset cōdictiōe sine causa:vt.ff.man.l.si fideiussor.§.in omnibus.Ja.but.

1 ☞Emancipati inuicem conferre non tenentur.
2 Collatio quid sit.
3 Collatio quare introducta fuerit.
4 Collatio iure quo fiat.
5 Collatio quo tempore fieri debeat.
6 Collatio inquantum fieri debeat.
7 Collatio inter quas personas locum habeat.z tm.seq.
8 Aduentitia nunq̄ sunt conferenda.
9 Legatum conditionale non confertur.
10 Emancipati sola conferent p̄fectitia.
11 Suus p̄fectitia conferet emancipato sed nō emācipatus emancipato.
12 Adoptiui qualiter suis conferant.
13 Collatio qñ fieri debeat per viriles.
14 Emancipati quando suis conferant.
15 Conferri que possint z que non.z nu.seq.
19 Succedentes de iure ciuili ad collationem tenentur.
20 Collatio de iure autēticorū fit tam ex testamēto q̄ ab intestato.
21 Jura vetera in materia collatiōis in tribus sunt correcta.

1 Si emancipati. Duo dicit. †Primo q̄s emancipati inuicem nihil conferunt scām Azo.Sed emancipati suis oia conferunt. Oppo.glos.de l.filie.§.e.de leg.j.§.penulti.ff.de coniugen.cū emācipato liberis eius.z soluit pluribꝰ modis, sed tertia solutio q̄s conferant ex persona patris sui qui remanserat in potestate p̄ris non placet scām Ly.Ja.de ra.q: idē est de eo qui nō est suus nec emācipatus z idē quo ad eū sicut de vero emācipato scām eū. Vtē op.ff.de colla.dotis.l.pater.gl.§.e.l.filie dicit q̄s ibi testamentū non rumpit in totū imo p̄o parte z pinde est ac si teneret in totū vñ cessat collatio.tu dic q̄ ibi nō succedit ꝛtra volūtatē vel ab intestato per filiū emācipatū imo ex testō z sic cessat collatio iure isto vt.§.e.l.j.q̄s corrigit per auf.ibi posita.z q: gl. Ddo.Ly.z cōiter alij doctores hic tradūt materiā collatiōis circa quā variāt ,pter iurū diuersitatē z cōsuetudines hec lex repeti iō quā magis clare z ordinate potero materiā ipam tractare dispōsui adiciendo etiam ea que Dy.notat.ff.de colla.bono.Primo querēdo quid sit collatio.Quare fuit introducta.Quo iure fiat. Quo tpe fiat.quo fiat.Et inquārū.Et quid de collationibꝰ obtineat circa personas ꝓferentiū. Deinde quid iuris circa res cōferēdas.†Redeo ad primū z dico q̄ collatio est rei ,ppie in cōlatio.i.cōlatio vt notat.ff.de collatione bonorū.super rubrica z per Azo.in summa huiꝰ tituli circa p̄incipiū.vbi de materia ista
3 satis bene tractat per eum.†Circa scām dicendū q̄s introducta est ꝓpter rationē que redditur in tex.ff.de colla.bono.l.j.in ,princip.z p hoc.§.e.l.ea demū.potest reddi z alia ratio q: iure veteri quicquid querebat filius in potestate querebat patri emācipatꝰ autem sibi vtꝝrgo euiterur inequalitas emācipatus cōferret suo quia imiemt bona quesita per suum in patrimonio patris.ar.ad hoc.j.de bonis que liberis.i.cū oporter.in p̄incip.z de fruc.z hiis rum expen.l.fina.z hec fuit prima ratio inductionis collationis cessante tamē ista ratione habet locū z inter suos z inter emāci
4 patos saltem quo ad p̄fectitia.†Circa tertiū quo iure fiat dic q̄s officio iudi.vel per denegationē actionū vt notatur z dixi.§.l.
5 proxima ꝛc.†Circa quartū.l.quo tempore fiat dic trib⁹ modis q̄ꝝz re ipsa quādoq; minꝰ accipiendo vt.§.e.l.ij.z.l.dotis.q̄ꝝz cauendo vt.ff.de collatione bonorū.l.j.§.iuber.z.§.quānis.z q̄s ibi notatur in fine.§.quod speciei ad speciem.z speciei cum pecu
6 nia fit compensatio quod est mirabile.†Circa sextum scilicet in quātum fiat.de hoc est opinio.ff.de collatio.bonorum.l.j.§.fi de dodrante.Sed cuz nos dicamus communiter quod sola ,pfectitia conferantur etiam ab emancipatis suis videret dicēdū q̄ tātum quis conferre teneat quātū auferret vendendo ad successiones.Ad hoc facit q̄s notat z dixi.§.cōia vtriusq; iudi.l.fi.Ultius videtur q̄ omnia profectitia hodie conferantur.de hoc.j.dicet
7 Ly.†Circa septimum de personis cōferentiū sciendū est,q̄ inter liberos tantum locum habet collatio:z nō in aliis.nec etiā inter liberos z extraneos.Hec quando agitur de successione collaterālium vt.j.eodem.l.vt liberis.ibi defunctorum parentū z.ꝺ.l.si.§. cōmunia vtriusq; iudi.z.ff.eo.l.j.§.j.Itē q̄ illi demū liberi tenentur conferre qui succedūt titulo vniuersali z non aliq vt.j.eo.l.filiam.z.§.fami.herciscun.l.ij qua.de fideicom.z hoc,sine habeat legata siue fideicommissa ab eo de cuiꝰ hereditate agit siue ab alio quia hodie sola p̄fectitia conferunt:vt.j.eodem.l.fin.licet olim distingueret inter relicta ab ipso z ab extraneo vt.ff.de colla.bonorum.l.j.§.si emancipato.z.§.fina.z.l.sequēti.p̄to respon
8 so.Et circa personas tradit Dy.hanc regulam†q̄s collatio locum habet inter suos inter se. Itē inter suos z emancipatos. Itez inter emancipatos vel alios sui iuris effectos. Itē inter nec suos nec emācipatos vt nepotes ex filia vel ipsos filios.cum de materna successione vel inde materne agitur. Itē inter ostes istos adoptiuos de quibus singulariter videam⁹ secūdū ipsum Dynū z dic quod sui inter se iure digestorum omnia conferebāt ꝓter castrensia z quasi:vt.ff.de collatione bonorū.l.j.§.nec castrense.hodie solum p̄fectitia q: illa solum patri.querunt hodie filijs in potestate existentibus vt.j.de bonis que liberis.l.pe
9 nulti.z fi.z.j.eodem.l.vlti.vnde castrensia vel quasi. †Itē ad uentitia nunq̄ conferuntur.z iste due regule nunq̄ fallunt secundum eum vt dicto.§.nec castrense.z.§.fami.herciscun.l.si filius. z ibi not.sola ergo p̄fectitia conferunt siue queratur de cōferēdo inter se siue emācipatis vt.§.eodem.l.filie dotem.in fi.z hic z ibi notatur ex quo sequitur q̄ donata ob causaz cōferuntur siue ex testamento siue ab intestato vt.j.eo.l.vt liberis.z.l.illud.circa principium z auf.ex testamento.vbi de hoc tetigi z notatum est donata autem eis simpliciter regulariter non conferuntur:vt.j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

eod.l.fi.fallit in trib⁹ casibus notatis in dicta auk.ex testamẽto ratio aũt quare donatio simplex facta per patrez filio in potestate constituto nõ cõfertur est q2 ab initio non valet sed morte tantum confirmat: vt.ff.de dona.inter virũ z vxo.l.donatiões.z sic habet vim relicti que nõ cõferunt vt dictũ est per.l.a patre.ff.e.z l.filiam cum simi.z sic fallit illa regula.l.illud in prin.ff.e.z quod ea que computantur in quartam conferuntur cum ista cõputentur in quarta.vt.ff.de inoffi.testamen.l.si quando.§.z generaliter non tamen conferunt vt.d.l.a patre z notatur in dicta.l.illud in
9 princi. ¶ Itẽ nõ conferunt legatũ conditionale vt.ff.de colla. bonorum.l.ij.§.diuersum. Item non conferunt in casu eiusde.l. ij.§.emancipatus. ¶ Itẽ quando per talium collationẽ tractatur de bonis inuentis: vt.ff.eo.l.j.§.si impuberi. ¶ Itẽ qñ stipulatus est aliquis predictorum post mortẽ patris naturalis vt eo. tit.l.penul.fine fraude tamẽ vt ibi notat.z intellige predicta cõferri si quesita sunt in vita illorum de quorũ successione agitur vt. ff.eo.l.ea.demũ.z.ff.eod.l.j.§.si ab ipso.z.§.si emãcipato.z.§.his quoq3.z hic de collatione fratrum fm Dy.de ista donatiõe facta filius per patrẽ tetigi.ff.fami.her.l.si filius.z dicta auk.ex testamẽ
10 to z dicit.j.eo.l.si donatiõe ꝛc.† Emãcipati vero vel alias sui iuris effecti similiter sola profectitia cõferunt vt.ff.e.l.prima in prin cipio.z.§.liberos.l.secunda.§.si tres.z.l.filius emãcipatus.z.ff.e. l.ea demũ.z ita no.in corpore de triẽte.§.illud.licet glo.hic z alii doctores videanꝫ in hoc variare.quidam enim dicũt qñ eman cipat⁹ omnia confert suo pater castrẽsia vel quasi vt.ff.de colla. bo.l.j.§.nec castrẽse.z offert vndecunq3 fiue a patre: siue aliũde z hoc tenet hic glo.quam sequitur Jaco.de ra. Alij q̃ non confert emancipatus suo nisi profectitia vt dictum est quia cessat rõ ine qualitatis quia hodie filius in potestate non querit patri aduen titia vt dictum est.z hanc opinionem sequebatur. Ro. fili.z p eo facit ratio quare castrẽsia z quasi nõ cõferunt.l.quia ea nõ q̃rit patri emancipatus si in potestate manssset.cũ ergo hodie eadez sit ratio m aduentitijs ergo idem ius.z hanc etiã approbat Ly. hic. An autem emãcipatus conferat donationẽ sibi datã a pfe fratri in potestate cõstituto dicetur.j.e.l.vt liberis.z tactũ fuit in auk.ex testamẽto. Siue emãcipat⁹ profectitia tãtum cõferat etiã iure.ff.sed nõ per modũ collationis. Sed quia eo iure patri in to tum q̃rebat vt.ff.de acquirẽ.hereditate.l.placet.cui in parte suc cedũt emãcipati vt no.§.fami.her.l.certum.z.j.e.l.filie.in gl.nec confertur ꝛc.fallit in dote vbi forte etiam aduentitia cõferẽ arg. eorũ que notanꝫ.ff.de dotis collatione.l.j.§.si sit.z ita debet intel ligi.ff.de colla.bonorũ.l.i.§.si sub conditione.licet glo.aliter.§.illũ intelligat z hoc iure.ff.hodie vero sola pfectitia cõferũtur vt.e.l. filie dotem.emancipati vel alias sui iuris effecti an inter se confe
11 rãt gl.dicit qd nõ in auk.de triẽte z se.§.illd.z hac.l.in gl.magna z dicit fuisse opinionẽ Azo.de quo vide in summa eod.§ ñ.z hãc Azo.opinio.defendit Jac.but.tali rõne † quia licet iuus cõferat emancipato profectitia non tamen emancipat⁹ emãcipato quia cum emancipatus suo cõferat omnia si est mirum si suus ei cõfe rat profectitia: sed si emãcipati inter se nihil conferũt nõ est, quid alter imputet alteri. Jaco.contrarium tamen notat scilicet q̃ pfectitia inter se cõferant hac eadem.l.si emancipati.in prima glo. que verior est.l.vt liberis.z.l.illã.j.e.z hanc sequit Franc.accur. Ly.z quasi omnes moderni. ¶ Itẽ nec sui nec emancipati inter se cõferũt profectitia tm vt.d.l.vt liberis.z.l.illam.licet contrariũ notat in dicto.§.illud.de triente z semis.z hoc tm vno casu.s.vbi succedunt ab intestato p dictas leges.non autem quando fit suc cessio per contra tabu.quia illas nõ habẽt vt.ff.de cõtra tabu.l. illud.§.ad testamẽta.z sic intellige quod notatur.ff.eodez.l.i.§.j.
12 † Adoptiui vero qualiter suis conferunt dicit gl.q̃ pater adopti uus tenetur cõferre pro eis bona que habet ratione filiozum vt not.in gloss.ff eodẽ.l.si quis filium.z de coniũgendis cum emãci pato liberis eius.l.emãcipatos.tu dic quod omnia bona cõfert pater adoptiuus si vult bona patris naturalis nisi ante eos emã ciparet sine fraude vt bona eis emãcipatis querant vt.d.l.si qs filium. Item tradit Dynus aliã regulam scilicet quod inter suc cedẽtes eodem iure habet fieri collatio z qñ vni per alterũ fit' in iuria per edictum pretorium z eius mentez vt.ff.e.l.j.§.pr̃ filium. z de lega.prestan.l.filiũ.§.videamus. Itẽ inter succedẽtes diuer so iure si tamen eodez iure succedere poterant z vni per alterum fit iniuria z hoc ex equitate scuole.vt.ff.e.l.si filius. Itẽ inter suc cedentes diuerso iure si tamẽ sua portio augeatur vt.ff.de colla. dotis.l.ij filia.alias nõ vt.eodem titu.l.nec ipa.z hoc siue ex testa mento siue ab intestato vt in auk.ex testamẽto signata.§.eodẽ.l. j.alias nõ fit collatio inter succedentes diuerso iure z ratione.j.
13 subiciam. Ultima regula Dyni est † q̃ si omnes tam conferen tes q̃ quibus fit collatio sunt in eodem gradu quod fit p viriles vt.ff.eo.l.prima.§.sed he.z.l.secunda.§.si in tres.nisi in casu eodẽ titulo lege.i.§.si ex dodrante. Si autem nõ sunt in eodem gradu vt filij z nepotes ex alio filio tũc in stirpes vt.ff.eodẽ.l.ij.§.si duo nepotes.de hoc in summa.e.§.fit collatio pro virilib⁹. Querit si filius emit fundum a patre nũquid debeat conferre: z dicit quod non ar.ff.de leg.j.l.ciuitatibus.§.fi. Dy.z quia tantum filio ab est quantum adest vt.ff.de verbo.signi.l.labeo.§.i.z pro hoc.j.e.l, penulti.circa princi.vbi dicit lucratur. Ry.de matar. Idẽ tenet Jaco.de are.z alleg.ff.de vsufru.l.qui precio.vbicũq3 dicti collationem locum habere cessat si testator hoc dixerit z vbicunq3 cessaret habet locũ si testator hoc dixerit vt dicta auk.ex testamẽto. z.§.de inoffi.testa.l.si quando.§.generaliter.z.§.illud.z.j.e.l.illd. in fi. Si autem queratur de successione filiorũ cum extraneis vel de successione prorsus extraneorum dic quod non habet tunc lo cum collatio vt.C.cõmunia vtriusq3 iudi.l.fi-nisi testator hoc di ceret expresse.vt.§.e.l.i.auk.ex testamẽto.z tunc tenet ad hoc ma gis ex causa legati quã collationis z idem vbicunq3 fit collatio ex voluntate testatoris fm Jaco.de ra.ad predicta cõcordãt Fran.Azo.Rich.de Almbr.Oldra. Et cõmuniter alij docto res. Saluo eo qõd donatione conferenda vel non cõferenda di cetur.j.e.l.vt liberis.z.l.si donatione vbi etiã de liberis datis fi
14 lio vel expẽsis factis in studio dicetur.dicit tamẽ Fran.ac.in men bro illo quo queritur † utrum emancipati conferant suis: aut q̃ fierunt a patre aut aliunde. si aliunde conferunt omnia suis siue ante emancipationem siue post quesierint vsq; ad tẽpus mortis vt.§.e.l.ea demũ.quia si in potestate fuissent patri quesissent. Si vero a patre acquisierunt aut ante emancipationẽ aut post. Si post vel in ipsa emancipatione cõferunt pro tenore precedentiũ. legum. hoc enim si dicatur a donatore tempore date donationis vt.j.e.l.vt liberis.z.l.penulti.in fi. vel dic semper cõferri etiam si non dicatur a dante vt in vltima solutiõe ibi dixi. Si ante eman cipationẽ aut cum causa puta dotis vel propter nupt.bona.vel militie z conferunt.vt.l.vt liberis.z.l.illam. Si simpliciter aut nõ habeat in peculio profectitio z tũc dividit.vt.j.e.l.filie. Siue be nemeriro vel vt conferat.i.eum supremũ iudiciũ nõ confert vt.§. fami.herciscũ.l.si cogitatione.z.l.filie.nisi quando est dictũ a do natore vel quãdo emergit inequalitas.vt.j.e.l.penulti.Fran.ac. de hoc que cõferantur suis per emãcipatos vide in summa.e.§. sed quia circa collationẽ faciendam. deinde Richar.z Oldr.hãc materiam tradũt per quatuor regulas.prima est negatiua.scilz
15 † qõd castrensia vel quasi aduentitia z omnia quesita aliunde quã ab eo de cuius hereditate agitur nunq̃ conferuntur.vt.j.e.l.si.z.l.
16 filie licet. Alia est affirmatiua.scz qõd † dotes donatiões propter nup.z data cã militie que pcesserũt ab eo de cuius successiõe agit semp cõferunt.vt.j.e.l.vt liberis.z.l.penul.in prin.fallit fm Azo. qñ oẽs sunt emãcipati vt hac.l.in prin.fm Hug.nõ fallit.vt.j.e.l.
17 vt liberis. Ibi siue iure siue ꝛc.z ista putat verius. ¶ † Tertia regula est q̃ donatio facta ei q̃ est in potestate nõ offert nisi in trib⁹ casib⁹.s.qñ facta ẽ in peculio.pfectitio.vt.j.e.l.si donatiõe.vbi de hoc plene dicetur vel qñ dictũ est a donatore vel qñ emergit in equalitas.vt.j.e.l.penul.in fi.z hec fuit opinio Azo.z gl.que est
18 auk.ex testamẽto.† Quarta regula est q̃ simplex donatio facta ei q nõ est in potestate ab eo de cuius hereditate agit nũq̃ cõferẽ z hec regula nũq̃ fallit fm Azo.vt.§.de inoffi.donatio.l.ij.z no tatur dicta auk.ex testamẽto. Sz fm Odo.fallit in duob⁹ casib⁹ scz quando emergit inequalitas z quando dictum est a donãte vt.j.e.l.penul.in fi. Old.fm Jac.de are.dic q̃ si donatur in ipsa emãcipa.vel post conferẽ vt.l.vt liberis.§.fi.z hoc siue incõtinen ti post emancipationem siue ex interuallo hoc tamen acto in ipa emancipatione vel donatiõe qõ conferatur. Si vero post eman cipationem hoc primo non acto tũc vera sit opinio Azo.vltimo dic fm Ja.bu.considerandа esse tria iura primum ius digesto rum quo iure null⁹ conferebat nisi veniret ad successionem de iu re pretorio.vt.ff.l.j.in prin.z no j.l.vt liberis.z rõ erat q̃ venientes de iure ciuili nullũ cõmodũ sentiebãt a pretore. ergo equm non erat eos iure pretorio grauari sz iure.ff.p pretorẽ solũ repertũ erat ius collatiõis ergo alij grauari nõ debuit onere collatiõis q̃ scies bñficiũ successiõis a iure pretorio q̃ intellige in succedentibus sine vo lũtate defuncti siue p cõtra ta.siue p fm tab.q̃ hz vim cõtra tab.
19 z rõ est: vt.j.stati subiciã tractãdo de iure codicis. † Secũs ius est codicis quo succedentes de iure ciuili tenenꝫ ad collationẽ.vt.l.si lie.z.l.vt liberis vbi apparet q̃ sui offerũt in succedentib⁹ ab intesta to nullo facto testamẽto vel annullato: vt no.j.e.Ol.vt liberis in pria magna gl.z duplex erat rõ q̃re ab intestato z nõ ex testõ fiebat collatio pria qz vt dixi inde puenire dz onus vni z cõmodũ vbi ergo ex voluntate testatoris succeditur ex ei⁹ volũtate dz posse onus collatiõis iniungi non aũt a lege qz tunc nõ bñficio legis sed voluntate testatoris succeditur vt.§.e.l.j. Secũda rõ est qz cũ testator de ceteris rebus disponebat collationez prohibere videba tur cum de ea nihil diceret ar.§.de pcur.l.marit⁹.cum simili.vbi autem intestatus decedit videt relinquere legis dispositiõi.vt.ff.
20 de leg.iij.l.j.§.fi.z de iure codici.l.cõficiunt. † Tertiũ est ius au thenticorum

thenticozum quo ex testõ z ab intestato fit collatio vt auk.signata.§. eod.l.§z quõ auk.fuit inducta ꝫ supiores rõnes: dic qz testator tacite voluisse videtur collationẽ fieri licet infirmitate oppressus oblitus videatur vnde presumitur q̃ si recordat⁹ fuisset iussisset collationes fieri.z hec ratio redditur in textu in corpore vnde su mit.d.auk.de triente z se.§.illud.z hãc rõnẽ adiuuat fauor equa litatis que ex collatiõe puenit. Sed hãc rõnẽ nõ ꝫsideravit ius codicis sz oppositã.s.q̃ ex eo q̃ nihil de collatione dixerat tacite eas prohiberit vt p dixi. aduertẽdũ est etiã q̃ iure fozensia opoz tebãt ad collationem ꝫcurrere. primũ q̃ veniret p bonorũ possessionẽ. secũdum q̃ eodẽ iure succederent. tertium q̃ ab intestato. Primum z tertiũ satis est.§.probati. scdm pbat ex.l.filiũ.§.videam⁹.ff.de cõtra tab.z de collatiõe dotis.l.nec ipsa. Iz ibi no q̃ alia subest rõ. Sed que est rõ q̃ veniẽtes diuerso iure inuicem nõ conferũt põt esse ratio ne eadẽ collatio ex q̃ fit vna cõmixtio seu contributio vt.j.eo.l.illam.z.§.l.pri diuersis turib⁹ censeret vt ff.de vsuca.l.eũ qui edes.vel dic q̃ his confertur quib⁹ aufertur. Sed qui venit diuerso iure nõ videt alij auferre ergo nec cõferre tenetur.vel potest esse rõ q2 in.§.videam⁹ ius quo veniebat vnus erat ita illi⁹ q̃ nullo modo alterius z ita de altero.z ideo cũ qli
1 bet cõcurrat in iure pro suo pro solido z nõ cõi alij nõ aufert z iõ non cõfert z sic ecõtra.vel dic q̃ cũ non veniat eodem iure nõ est iuris cõicatio.z p hoc nec successionis: nec collatiõis. de hoc etiã tactũ fuit.§.e.ver. ¶ Item inter succedẽtes diuerso iure. C. non
2 est nisi vnum necessarium.s.q̃ ex testamẽto nõ succedatur q̃ au thenticozum corrigitur vt dictum est. Jac.but.† sic ergo in trib⁹ ve tera iura corrigũtur. primo quia sublata est differẽtia inter suos z emãcipatos quo ad ius collationis nisi circa donationẽ simplicẽ ibi adhuc est differentia inter eos vt.§.dixi.z in auk.ex testamẽto. Secũdo quia hodie sola profectitia conferunt: vt.j.eo. l.si.tertio quia ex testamẽto z ab intestato fit collatio vt dictum est in summa.e.§.fi. Residua ad materiã hanc pertinentia tetigi §.e.l.ea demũ.z auc.q̃ locũ in glo.magna circa prin.ibi fm Az. huic gl.contradicit glo.j.que tenet emancipatos inter se cõferre profectitia z hoc cõmuniter approbant doctores: vt.§.dixi. Ibi fcdm.b.z etiam in summa Azo.e.in fine ꝛc.

Patre Quicquid dicat gl.dic qõd rõ quare non cõfert hic filia est illa sola q2 ex iudicio defuncti habebat z secundũ ista iura nõ erat loc⁹ collationi qñ ex testamẽto succedebat nisi testator exprimeret vt.§.e.l.i. Est etiã rõ quia collatio locũ hz solũ iter succedentes titulo vniuersali: vt dixi.§.l.prozi.z.§.fami.herci.l. si qua fideicommissozum.

Postbumo Primo ponit dictũ. Secũdo rõnem. Tertio dat remedium cõtra non cõferentẽ. Ibi nõ pareatur.i.si nõ cõferũt vt lex iubet. In glo.f.vnde liberi eo q̃ natiuitate post humi rupto testamẽto res reducta est ad cãm intestati vel posses dicere bonorũ possessionẽ.s.cõtra tab.q̃ etiã rupto testamẽto na tiuitate posthumi locũ habet. vt.§.de cõtra tabu.l.ij.z.ff.de bo. pos.contra tabu.l.quod vulgo.z ibi notatur. Oldra.

1 Profectitia improprie non conferuntur.
2 Dos profectitia quare conferatur z donatio simplex.

Plie Ibi in sacris.i.in patria potestate q̃ sacrũ vinculum appellatur: vt.j.de fideicõ.l.quidam filiũ.z inextrimabilis est vt.ff.de le.j.l filiusfami. § secundũ vulgarem. Ibi dotem profectitiã z aduen titiaz iure isto: vt.§.e.l.filie.ver.nec dubiũ hodie profectitia tãtũ:
1 vt.j.eo.l.si.z dic † collatio profectitiozũ improprie est collatio cũ nunq̃ exiuit de bonis patris. proprie enim dicitur cõferri quod in bonis patris nõ erat. diuidi vero qõ remanserat: vt.§.de inof. dona.l.ij. Ol. si qõ dixit in genere nũc in specie. Ibi neq3 nota qui dicit peculiũ castrẽse dz pbare de hoc notatur.j.de bonis q̃ liberis.l.cũ oporteat.z dixi.§.e.l.ea demũ relictũ p fideicõ.vel lega
2 tum. Mutet ad impediẽdũ diuisionẽ de peculio profectitio iter oẽs pariter faciendã. ¶ † Sed pro q̃ est ratio qõ filia cõfert dotem profectitiã z nõ donationẽ simplicẽ vt dixi.§.e.auk.ex testamẽto.z lege z si emãcipati.rõ est fm qsdã qz donatio simplex raro fieri ꝫsueuit z in parua quãtitate: dos aũt sepe z in magna qz fm facultates z dignitates.z qz pater cogit dotare filiã vt.§.de dotis promissiõe.l.fi.z i necessitatib⁹ nemo liberalis existit vt de adimen.leg.i.rẽ legatã. vñ nõ hz vim relicti imo relictum a patre computatur in dotem: vt.ff.fo.ma.l.si cum dotem.§.si pater ꝛc.

1 ¶ Donata filio per patrem qui conferantur.
2 Pater qñ filio donare presumatur.z nu.seq.
4 Forma donationis in castrensi peculio certa est.
5 Donare verbum donationem importat simplicem.
6 Emancipatus suo iniurians partem hereditatis sibi auferendo conferre tenetur.
7 Filius an conferre teneatur libros sibi a patre traditos.

Si donatione Quociũq3 titulo z habet duo dicta satz clara. Ibi donatus est.s.cõcedẽdo in peculio. Si vicentinus. Et quia hic de donatione facta per patrem filius habet
1 in tex.z gl.z varie sunt opiniones doctorum z gloss.vt patet.§.e. ex testamento vbi de hoc dixi.z in.l.si emancipati. ideo hic vltra predicta aliqua subiũcio † z dic aut pater donat filio in potestate cõstituto aut emancipato. si in potestate cõstituto aut ob cãm z tunc olim z hodie indistincte cõferuntur etiam si fit emancipa tus vt.§.e.l.filie.in fi.j.e.vt liberis.in fi.z.l.illud.z not.dicta auk. ex testamento. aut donat vt habeat in peculio.pfectitio. tũc cõfertur vt hac.l.in fi.z in gl.not.z potest dici magis diuidi q̃ conferri cum nõ exierit tũc de bonis patris vt.§.l.proxima dixi.z pro hoc.j.e.l.viti. aut vt habeat in peculio castrẽsi vel qñ z illud non cõfertur: vt.§.l.proxima.z ff.e.l.i.§.nec castrẽse. Et qualiter videatur donare in peculio castrẽsi dic vt.ff.de castrensi pecu.l. si forte.z.§.fami.herciscun.l.si filius.z qualiter in quasi castrẽsi dic quãdo pater donat filio assessori aduocato vel clerico. vt habeat
2 in peculio quasi castrensi. isti enim dicũtur habere quasi castrẽse peculium vt.§.de assesso.l.velut.§.de inoffi.testa.l.si §.penulti.z de episco.z cleri.l.cum lege leonina. ¶ † In dubio autem presumitur ex qualitate personarum z rerum donatarũ vt si donauit filio militi arma vel equos vel filio aduocato libros vel clerico li bros ecclesiasticos arg.ff.de lega.j.l.si seruus plurium.z bene probat.ff.de testamẽto militari.l.ex militari.z.§.de inoffi.testa. l.si quãdo in princip.z latius.j.quirendo subtiliam vtrum filius cui pater donauit libros teneat eos conferre: z dic aut donauit filio vt extraneo vel benemerito isto casu non cõfert quia trãsit in vim z nomen relicti vel quasi quod non cõfertur vt.j.e.l.filiũ. z.§.e.l.a patre. Nã a princi. non valuit sed morte confirmatur vt §.de inoffi.dona.l.secũda. z sic intellige tur lex contraria.§.fami. herciscun.l.filie. vbi de hoc tetigi in glo.ibi notatur. ea enim sola confert filius que habet tempore mortis patris nõ autẽ quesita post mortem vt.§.e.l.ea demum.z.j.e.l.nec emancipati. nec corri gitur lex filie per auk.ex testamento.§.e.vt ibi dixi z statim sub ticiam. fallit tamẽ in tribus casibus in quibus simplex donatio cõfertur vt dixi dicta auk.ex testamẽto. nec obstat ipsa auk.ex te stamento. que velle videtur quod omnia qualitercũq3 data con ferantur quia nõ est verũ imo nihil immutat hoc casu de iure an tiquo. nec etiã ibi dz qõd res que olim conferebantur hodie nõ cõfe rantur vel cõtra, sed hoc solus inducit nouum scilicet quod colla tio que olim locum habebat solum ab intestato locũ habeat etiã ex testamento. vel posset dici q̃ dicta auk.ex testõ intelligat secũ dum determinationem legum veterum. vt.ff.de legibus.l.nõ est nouum.z hãc opinionem tenent etiã hodie Jac.de ra. Dy. Ly. z cõter oes moderni vt etiã dixi dicta auk.ex testõ. que tamẽ dis tinctio non cadit in emancipatio. vt hic nota. gloss.z bene z sta
3 tim subiciam z dicetur etiam de hoc.j.eod.l.vt liberis. † Si vo donat cõferendo in filium supremũ iudicũ z tũc idẽ vt in superio ri proximo casu. s.q̃ nõ conferatur vt.§.fami.her.l.si cogitatiõe. morte enim cõfirmatur z ideo non confertur nisi in predictis casibus notatis in auk.ex testamento. vel nisi quãdo esset inofficiosa donatio vt.§.de inofficio. donat.l.ij. predicta vera sunt scdm Pli. de matarellis qñ dantur ob causam vel meritũ preteritũ. Si esset ob causam futurã tũc aut illa causa nõ habet onus q̃ possit estimari z tũc confertur in totũ quod valet tpe mortis patris z qõ culpa recipientis diminutũ est vt in dote z dona. propter nup. z in dato causa emancipationis respectu eius cui datur vt.j.eo dem.l.vt liberis. vbi de hoc dicitur vt.§.eodem.l.dotis.z auk.qõ locum. aut habet onus apparens z quod recipit estimationem vt militia z tunc confertur quantum reperitur in lucro tempore mortis eius de cuius hereditate agitur: vt.j.eod.l.penul. Ry. Sed querit gl. quomodo scietur qñ donauerit vt benemerito dicit gl. quãdo merita precesserunt non autem sufficit secundum gloss. si pater hoc dicat: z allegat.ff.de castrẽsi peculio.l.castrense.z.l.si for te. Sed in hoc dicit dominus Ric. contra z dicit talem donatio nem valere etiam si merita non precessissent quia false demõstra tiones non vitiant legatum vt.ff.de condit.z demon.l.falsa. nec etiam contractum vt.ff.de verbo.obli.l.si diuortio. verficul. idem dicendum. z.§.si certa.l.si ex precio. z pro hoc quod valeat fa
4 cit.§.de inoffic.dona.l.ij. Non obstant prealleg.ll.per gl.† quia in castrensi peculio est certa forma a iure disposita que seruanda est z que verbis seu falsis demonstrationibus adimpleri non po test vt in donatione faciẽda filiofa. est sola volũtas patris z nul la alia iuris forma vel dispositio z ita falsa demõstratio facit eã valere vt dictum est. Ric. Opinio glo. quod opus sit quod pcesserint merita tenet Jaco.de ra. secundum Ly. z allegat.ff.mã.l.si vero non remunerãdi.§.idem papinianus. Sed quid in dubio si nõ apparet quomodo ex predictis modis pater donauerit. Dy. tenet quod in dubio videtur donasse simpliciter non autez in pe

Universidad de Deusto
BibliotecA

culium concessisse cũ donatio sit alienatio peculij non autem concessio sed potius administrationis quarundam rerũ cõcessio siue cõmissio: vt.ff.l.proxi.z no.ff.de peculio.l.peculiũ.in prin.fa.her. l.certũ.z hoc ꝑbat per.l.filie.ff.fami.her. vbi dicit esse casum. Nã ibi pater donauit nec apparet qualiter z dicitur ibi qꝫ reuocari potest ex penitẽtia per qꝫ intelligit qꝫ filia cui donatur erat in potestate alias tenuisset efficaciter donatio ab initio z reuocari non posset vt.ff.de inoffi.dona.l.ũ.z.j.de dona.que sub mõ.l.ũ.z.l.perfecta. Sed contra dñm Dy. facit hec lex ibi a patre donat⁹ est z tamen hic intelligimus qꝫ fuerit datus in peculiũ z ad id quod dicitur qꝫ donatio est alienatio. sed peculium nõ sed administrationis cõcessio responderi potest qꝫ illa talis cõcessio administrationis est donatio argu.ff.de dona.l.in edibus.in princ.secũdum Jaco.predictum Ly.Odo.in dubio tenet quod videatur cõcessum in peculium profectitium per.l.istam hanc opi.sequitur Ja.
5 de are. Oldr.ff.de dona.l.si pater.vt ibi dixi. Jaco.bu.† dicit aut vtitur verbo donationis z tunc videatur donare simpliciter qa hoc importat verbum donare: vt.ff.de dona.l.j.z in dubio stãdũ est verbis vt.ff.de exercito.l.j.§.si is q nauẽ.ver.infre igit dubia z qui z a quibus.l.proxpexit. aut vtitur verbo concedit z tũc si merita precesserunt videatur vt benemerito concessisse vt videatur naturalem obligationem quia obligãs erat ad antidora dissoluisse ar.dicti.§.inde pap.z de acqui.rerum do.l.cum in corpus.z de solu.l.j.z.ĥ.Si autem merita non precesserunt z vsus fit verbo concedo tũc videatur in peculium concessisse quia regulariter nõ presumitur quis donare z quia hoc etiaz innuit verbũ concedo. argu.ff.de iure doti.l.si vsufru.Jaco.bu.Sed contra hãc distinctionem est hec lex vbi vsus fuit verbo donationis z tamen intelligitur vt predictum est quod in peculium concesserit z ideo forte verius est opinio illorum qui tenent quod in dubio videat in peculium concessisse non simpliciter donasse. Alij dicunt ex qualitate vel quantitate rei donate presumi simplicem donationem vel esse concessam in peculium profectitium arg.eorum que dixi.ff.e. l.circa princi.ad hoc etiam facit quod not.j.de bonis q̃ liberis.l. cum oportet.ver.querit gloss.vtrum quesita per filiũ.Si vero pater dedit filio ad sui substentationem puta prediũ vt inde alatur vel acquisiuit ei sua pecunia ꝑdita in emphitheosim vel in feudũ secundum Ni.predictum talia tenetur conferre siue sit in potestate siue emancipatus quantum valent tempore mortis patris de ducto onere ad instar militie: vt.j.e.l.penulti.in princ.hoc quãdo donatur filiofa.Si vero donaꝫ filio emancipato aut illa donata non extant tempore mortis vt quia filio peregre eunti vel in studio ministrauit expensas z tũc nõ conferantur vt.ff.fa.her.l.que pater nisi dolo vel culpa filij extare desijsset: vt qꝫ iuste vel inepte dissipauit vt dixi.ff.e.auf.quod locum. Si vero extãt in hoc variant doctores z glo.vt dixi in auf.ex testamento. ibi enim tenet glos.quod non conferuntur quia donatio tenuit ab initio hic videtur innuere glos.quod teneatur cõferre.j.eodem.l.vt liberis vacillare videtur. moderni communiter tenent quod cõferre teneaꝫ vt dixi.d.auf.ex testõ.z ideo glos.que est ibi communiter per doctores reprobatur z ratio quã adducit pro se magis est cõtra se. s.quod donatio tenuit ab initio nam ideo quia tenuit teneꝫ conferre. Si enim non tenuisset ab initio sed morte confirmaret. tunc non cõferretur quia habet vim relicti vt.ff. dictus est de donatio
6 ne facta filiofami. domin⁹ Ric. dicebat † quod si emancipat⁹ iniuriaꝫ suo auferendo sibi partem hereditatis quod tunc cõferre teneatur. vt.l.eo.l.vt liberis in fine. puta quia suus erat institut⁹ insolidum z emãcipatus venit beneficio pretoris. vt auf.ex testamento non corrigit dictam legem nec loquitur de reb⁹ conferendis vel non sed solũ qꝫ collatio habet locũ hodie etiã ex testamento vt.ff. dixi. a dicta autẽ.ex testõ. Si ꝙo emãcipat⁹ iniuriat suo tñ in partem vt qꝫ suus erat cum extraneo institutus tũc eaten⁹ confert quatenus iniuriatur eidem vt.ff.de colla.bonoꝝ.l.j.§.si pater. Si vero suo nõ iniuriatur vt qꝫ testator filium suũ scripsit heredẽ in quatuor vncijs extraneũ in residuo emãcipatũ vero ꝑterijt vnde emancipatus petijt cõtra tab.z eo cõmittente edictũ frater suus qui ex sua psona nõ poterat petere cõtra tab.nũc petit z ita ambo admittuntur in virilem equaliter z sic suus q habebat ex testamẽto tñ quatuor vncias nũc habet sex z sic emãcipatus ei nõ nocet nec iniuriatur sed sibi proficit z cõmodũ affert hoc casu dicit nõ conferri per emãcipatũ suo siue admittatur eodem iure cum eo. vt.ff.de bono. pos. contra tab.l.filiũ.z hoc sit cõsequens siue diuerso iure vt.e.l.§.iulianus. ¶ Jtẽ si emãcipat⁹ instituatur in testamẽto paterno simul cum suo qꝫ hoc etiã casu non iniuriatur ei cum sit heres hoc casu de iure ciuili sicut z suus non tenetur conferre secundum eum z idem forte dicit hodie si simul succedant ab intestato cum hodie succedat de iure ciuili sublata differentia emancipationis z patrie potestatis per auf. de here. abintesta.§ j. de hoc no. in.l. si emãcipati. predicta tamẽ fallunt in tribus casibus. s. in datis propter dotem z donationẽ propter nup. vt. j. eo. l. vt liberis. z propter inequalitatẽ vitandaz vt. j. e. l. illud. Si autem pater dedit filio in emancipa. vel post dic
7 vt dicetur. j. e. vt liberis. ¶ Ultimo quero illã antiquã questionem si pater emit libros filio vel fecit expensas in studio vtrum conferre teneatur. Jsta ꝙstio tacta est in multis partibus in glo. tangitur eñ in dicta.l.filie.s fami.hercis.z ibi de hoc dixi z plenius notatur in gl.ff.fami.herciscun.l. que pater. tangitur etiam in pluribus alijs gl.z Odeff.hic.z.Ds.fil.in dicta.l.que pater. z tenet quod in dubio videatur donasse in peculio quasi castrensi z ideo non conferatur vt dictũ est.s. quantũ ad expẽsas ministratas in studio omnes concordant quod filius ex hoc non teneatur ad aliquam collationem quia ad hoc de necessitate tenet z cõpelli posset etiam si non esset in studio vt.s. de alendis lib. a paren.l.penulti.z fi.z.ff.de libe.agno.l.si quis a liberis.in princi. z pro hoc faciunt leges allegate in gl. dicte.l. que pater. z gl. que est.s. de iure dotium.l.pro oneribus. que incipit. z ipse pauperior z gl. prima que est.s. de inoffi.dona.l.ũ.z qꝫ not-per Archi. xxx. dist.c.si quis dereliquerit. circa libros maius est dubium z qdã dicunt idem in libris quod dictũ est de expẽ.s. quod videat dona re in peculium quasi castrẽse per dictã legẽ que pater fz illa quo ad libros parum facere videtur quia loquitur tantum de pecunia que consumpta est. at nos loquimur de libris extantibus q viderentur conferendi maxime propter equalitatez inter fratres seruandam z discordiam tollendam vt. j. de bonis que liberis. l. cum oportet. z ita videtur tenuisse Rofr. qui disputauit hãc que stionem z incipit Donatus ꝛc. Alij distinguũt inter suũ z emancipatum vt suus non conferat cum habeat vim relicti emãcipatus sic vt predictũ est. dñs Dy ff. de colla. bonoꝝ. l.j.§. sed an id. z Ly.s. l. proxi. tenent quod non conferantur. z pro hoc facit. cotitu. de colla. bono. l.j.§. nec castrense. z.j. de castrensi peculio mil. l.i.lib.xũ. z qꝫ libri legales armis equiparãtur vt inst. in proemio ergo non conferuntur sicut nec arma vt.s. fami. hercis. l.si filius. Pet. de bella pertica scõm Ly. dicit predicta esse vera vbi filius qui recipit libros esset doctor vel magister artium quia tales possunt z dicuntur habere quasi castrense peculium z ideo talibus videtur dedisse in peculio quasi castrensi vt predictum est fz qꝫ scholares in studio existentes videantur habere peculium quasi castrense non est iure cautum nec numerabit inter illos qui tale peculium dicuntur habere. s. de inoffi. testa. l. fi. z ideo de istis libris videretur idem iudicium quod de alijs reb⁹ donatis z extantibus de quibus dictum est. s. ℞ edicta opinio petri recitaꝫ per Ly. in auf. ingressi. s. de sac. san. eccle. versi. iuxta hoc queritꝫ pater dedit libros. z ista forte opinio rutior ẽ de stricto iure nisi filius esset clericus qui potest. quasi castrense peculiũ habere vt.l. cũ.l.s. de epi. z clericis. vel nisi quãdo pater traderet libros filius z filius exerceret officiũ aduocatiõis quia aduocati quasi castrẽse peculiũ dicuntur habere vt. s. de aduoca. diuer. iudi. l. fozi. z.l. aduocati z de assesso. l. velut. pro hoc etiam quod filius qui allegat donationẽ habeat necesse probare facit. s. de donatio. inter virum z vxorem. l. si filij. alij dicunt aut constat patrẽ voluisse donare z habebit precipuos per iura allegata. aut certũ est cũ noluisse donare z tunc conferre tenetur vt hac lege in fine. in dubio dicunt presumi donationẽ ex facultatibus patris z valore librorum z numero liberorum. si enim pater haberet plures filios et non esset multum dives z emit filio libros magni valoris: tunc non presumatur donare propter inequalitatez que esset inter fratres vt dictũ est. z pro hoc ff. de peculio legato. l. si. Si vero pater esset dives z libri nõ magni valoris z non haberet multos filios tũc presumatur voluisse donare arg. ff. de dona. inter virũ z vxo. l. vtrus. de leg. iij. l. filie pater. alias si filie. z hec opinio satis equa videtur. Et ad omne dubium tollendum secũdũ Aber. se faciat filius emancipari. vt. ff. de dona. l. donationes. §. pater. z ibi dixi. Quid si pater expendit circa doctoratum militiã vel aliaz digni tatem filij: dic qꝫ ex hoc nihil tenetur ꝛferre vt. d. §. ẓ an id. de colla. bo. l.j. z fa. her. l. si filie. §. idẽ papa. z. s. de dona. inter virũ z vxo. l. si proprijs. hec elicita sunt a predictis doctoribꝰ supra nominatis. Quid obtineat in predictis iurꝫ. lobardo: vide in lombarda de succes. l. si fratres post mortẽ patris cũ ibi notatis. z si fratris remaneant in commun post mortẽ patris an omnia sint cõmunia q̃ acgrunt plene dixi. j. qui testamẽta facere possunt. l.j. in gl. vlti. ibi in primo scilicet quando dedit vt habeat in peculio profectitio. Ibi a principio vt donatio sed vt solius administrationis concessio. Old. Ibi dicam ergo. s. in emancipatis. Old. Ibi si pater lex. ij. est vbi dicitur qꝫ donatio in filiũ collata ei seruaẽ precipua nisi quatenus sit officiosa. Old.

Si maritus Ibi ei. s. marito. ibi amute. casus dariui. Oldra.

Nec emancipati. In gl. ibi secus in stipulatione. s. conditionali quia q̃cũqꝫ existat conditio tamen cõfertur. Old.

Filiam

Eliam. Ibi codicillis qꝫ si in legato tñ in codicillis relicto succederet nõ conferret vt.ff.c.l. patre. z non conferret legatum neduz dotem vt.ff.e.l. filie licet. Ibi neqꝫ relictũ. z fa. erc.l. si q̃ fideicõmissarij qꝫ hoc legatũ querit post mortẽ patris: vt.ff.ũ leg.j.l. si tibi homo.§. cuz seruus. ergo nõ cõfertur vt.ff.e.l.ea. demũ. z.ff. l.proxi. z.l. si donatione. Fran.ac.

1 ¶ Emancipati an differant a suis in materia collationis.
2 Emãcipatus succedẽs ex testamẽto nõ confert a patre donata.
3 Pater recipiẽs aliquid pro emancipatione filij nõ poterit eius testamentum impugnare.
4 Data in emancipationem an censeantur simpliciter donata.
5 Profectitia bona que dicantur.

Vt liberis. Primo ponit cãm statuti sui. Scõ statuit circa dotes z donatiões propter nupt. cõferendas. Tertio dic quod emãcipati que habuerũt tpe emãcipationis vel postea conferre debent p tenore precedentium legum. ¶ Oppo. de.l. filie dotẽ.s.e.fo.vt ibi. ¶ Op. de colla. dotis. l. pater filiũ. dicit gl. qꝫ aliud erat iure veteri qꝫ non est verũ qz in.l. illa nõ confert frater delata quereta per sororem qꝫ ipse succedit scõm voluntatem
1 patris ex testamẽto qꝫ pro parte sua nõ rumpitur z succedentes olim ex testamẽto nõ ꝛferebãt vt.ff.e.l.j. hodie secꝰ vt auf. ibi posita. Op. † qꝫ nõ videat differẽtia iter suos z emãcipatos cũ sem per cõferank prefecta ab eo de cuius hereditate agit qꝫ videt cõtra.l. filie dotẽ. z.l. si emãcipati. s.e. dicit gl. hoc nouũ esse ꝓbãc.l. qꝫ omniũ sit exequata ꝛditio. Cõtra hoc opponit qꝫ nõ exequatur per hanc.l. Sed per legẽ illud. j.e. solu. vt ibi oppo. qꝫ hoc nõ fit per hãc legẽ cum iustinianus de nouo statuat. j.e.l. si. fol. iubẽdo per hãc.l. conferri a que prouenium ab eo de cuius hereditate agitur nõ prohibet alia conferri: z ideo per.l. vlti. j.e. iustinianus corrigendo introducit qꝫ aduẽtitia nõ conferunk licet quidam dicãt hoc corrigi per auf. ex testõ. j.e. qꝫ nõ puto verũ cum iam esset correctũ per.l. vlt. j.e. z ideo corrupta est magna gl. que est hic in fi. ipsius glo. vt ibi dicam. ¶ Item de plano concedũt quidã qꝫ p illa verba hic in princ.l. posita siue sui iuris ꝛc. sit correcta lex si emancipati. s.de hoc ibi dixi. vel posset dici hãc secundum illam intelligi z scõm.l. filie dotem. in fi. querit glos. quis est tenor precedentium legum quas emancipati conferunt: vt in fin. huius legis dicitur. dicũt quidam qꝫ est lex. s.e. si donatiõe vbi distinguit an pater dederit in peculiuz vel extra z ista reprobaꝫ
2 quia supponit quod emancipatus possit habere peculiũ qꝫ non est verũ: vt.s.de inoffi.testa.l.fi.z.ff.de verbo.sig.l.paterfa. alij dicũt q̃ tenor colligitur. j.e.l. illud. §. fi. Sz ille nõ esset tenor precedentium sed sequentium. ¶ Item illa est iustiniani de qua non potest loqui ista que fuit leonis secundum glo. Ego autẽ habeo in superscriptione qꝫ fuit Diocletiani z Maximiani. Alij aliter dicunt vt in glo. que vltimo tenet quod tenor sit. s. eo. l. ea demũ. sed per auf. ex testamẽto tantum a patre data. z sic finis huiꝰ legis corrigatur per illam auten. quod nõ puto verum vt predixi sed per institianũ. j. eo. l. fi. Dñs Dyn. tenet q̃ hec lex nõ sit correcta vt dixi dicta auten. ex testamẽto. z tenor precedentiũ legum
2 est. s. eo. l.j. vbi dicit † q̃ emãcipatus nõ confert a patre donata si succederet ex testamẽto nisi pr̃ dicat exp̃esse ergo si succedit ab intestato confert donationem. Si ergo pater donat sibi tempore emãcipatiõis vel postea est simplex donatio que cõfertur a filio emancipato alijs cum quib⁹ succedit. Hy. de mata. tenet quod quando pater dat aliqd filio in emancipatiõe vel postea statim que duo sunt paria. vt.ff. de dona. inter virũ z vxorem. l. que tñ. z quarum rerum actio non datur. l.j.§. que onerande. aut ex inter
3 uallo cum hoc ante cõuenerat. vt.ff. de solu. l. modestinus. qꝫ nõ sit simplex donatio sed ob causam z ideo cõfertur. † Et rõ est qa cum filius nõ possit inuitus emãcipari vt in aũt. quibus modis naturales effi. sui. §. generaliter. z.j. de emancipa. liberoꝝ. Liubemus non habuit lex pro simplici donatione illud quod occasiõe emãcipationis datur quia forte aliter filius nõ consentiret emãcipationi: z hoc voluit dicere litera ista z hic intellectus ꝓbat sic. Si aliquid recipit pater vt emãcipet filiũ tunc vel postea repellitur ab impugnatiõe testamẽti filij vt.ff.fi a pa. quis fuerit manumissus. l.j.§. si parẽs ergo eadẽ rõne idẽ erit ecõtra vt filij⁹ recipiẽdo aliquid a patre vt patiaꝫ se emãcipari nõ possit impugnare testamẽtũ patris quasi illud imputet sibi ꝓ legitima z hoc vult denotare litera. d.§. si parens. dum dicit quãtum satis est si cum putatur in legitimã: ergo cõferetur vt.j.e.l. illud. ¶ Jte signãter hoc posuit hic cõditor huiꝰ. l. qui in tota hac lege intendebat tractare de collatione eorum que ob causam data sunt vt in prin. l. pater inter hoc posuit datum filio in emancipatione vt solet fieri quasi illud ob causam datum intelligatur nõ simplex donatio. Et predicta verba pro tenore precedentium legũ secundũ ipsum Hi. non debent referri ad verbũ collaturis nec illud determinãt sed precedens verbum emancipatis quasi dicat emancipatis secundum tenorem precedentium legum loquentiuz de emancipatione que olim fiebat per imaginarias venditiões hodie nõ vt in stituta qbꝰ modis ius patrie potestatis soluitur. §. preterea. z.j. de emãcipa. li. l. fi. z hoc satis indicat lex que sequitur que idem dicit i emãcipatis autoritate noue legis. z ita de facto dicit se cõsuluisse tempore z plures alios iuris peritos sicut hic narrat Ly. Sed licet predicta opinio ascribatur eidez dñs Old. dicit eã fuisse Ja. de are. z eam hic recitat z approbat z secundũ hunc intelectũ possunt saluari instrumenta tabellionum que communiter dicunt quãdo pr̃ in emancipatiõe dat aliquid filio qꝫ dat sibi in premium emancipatiõis. i. qꝫ filius cõsentit emãcipationi: multi tamen reprehẽdũt dictam formã verborũ. z licet predicta opinio sicut puto sit vera cõmuniter tamen gl. z Odofre. z doctores te
4 nent † qꝫ data in emãcipatione sit simplex donatio vt.s. de inof. dona. l. precibus. z de inoffi. testamen. auf. si vel parẽs. z Dy. vt dixi in auf. ex testõ z est vtile scire ꝓpter reuocatiõe donatiõis inofficiose. ¶ Jtẽ si statuto caueretur quod donatiões debeãt insinuari vel publice preconizari alias non valeãt q̃ si pater donat filio emãcipato vtrum necessaria sit solennitas statuti quasi
5 sit simplex donatio an nõ quasi sit ob causas. ¶ † Jtẽ no. quod profectitia dicuntur omnia profecta ex bonis eius de cuius hereditate agitur siue sit pater siue mater siue ali⁹ ascendens scõm Ja. de ra. z. Ds. fil. vt i auf. de equalitate dotis. i fi. ff. de inter dot. l. profectitia. z hac. l. in fi. q̃ etiam facit ad. l. sequentis intellectus fm Odo. ¶ Ultimo no. illa verba vt assolet fieri q̃ sepe allegantur qꝫ attẽdẽdũ est ad id quod fieri solet ad qꝫ cõcor. ff. de dote prelegata. l. si filius. de furt. l. si seruus cõmunis. §. locaui. §. de cõdictione ob causam. l.j. z.j. de fideiusso. l. fin. in fi. z de lati. liberta. tollen. l. unica. §. sed z si quis. de actio. z ob. l. traiectitie. in princ. quando appellandum sit. l.j. §. dies. de edili. edicto. l. qꝫ si nolit. §. quia assidua. de vsufruc. l. adhuc. §. si operas. extra 8 offi. de leg. c. pzudẽtia. circa princip. xxviij. dist. c. siracusane. z instituta de satisfda. §. fi. in gl. vltima. Ibi si qñ. l. fi. z. j. e. l. penulti. fuerũt iustiniani qui fuit post cõditorem huius. l. z fic de illis non põt intelligi hec lex dum dicit pro tenore ꝛc. Ol. Ibi. sed nec has. l. leges que hoc dicunt. Ol. Ibi sed per auf. debet dicere per iustinianũ: vt.j.e.l. vlti. non autez corrigitur per auf. ex testamẽto. vt.s. dixi. z ideo in hoc est corrupta ista gl. Ol.

1 ¶ Nepotes cum quibus succedant z quibus conferant.
2 Episcopus quid a subditis exigere possit.
3 Subtilitas nimia approbatur quãdoqz z quandoqz reprobaꝫ.

Jam merito. Primo ponit proemiũ in quo dicit se amputaturũ quãdã dubitationẽ q̃ sup collationibꝰ oriebaꝫ. Scõ ponit in quib⁹ olim nõ erat dubiũ. Tertio in quibus erat dubiũ z causam dubitatis hincinde. Quarto ꝛexequitur proemiũ z dubitationẽ tollit z declarat. † Dicit ergo qꝫ
1 nepotes succedũt cũ patruis auũculis amitis z materteris cũ diminutiõe tertie partis in princi. z fi. l. Jn medio dicit q̃ nepotes cõferunt eis z ipsis neporibus. Ol. Jtẽ nota q̃ hec lex sepe allegatur ꝓpter illa verba eo qꝫ nulla cõstitutio ꝛc. qz sufficit dicere. l. nõ est cautũ. similis allegatio est. s. de repudiis. l. dissentiẽtis vbi de hoc tetigi. erubescimus eñ cum quid sine. l. dicim⁹ in auf. de triente z semisse. §. consideram⁹. z ad predicta concor. ff. solu. ma. l. si vero. §. de viro. z q̃ dicitur q̃ contenti debem⁹ esse penis legibus cõprehensis: vt.ff. de ver. ob. l. si stipulatio. z ꝓ hoc de religiosis. l. at si qs. §. labeo. in fine. z bene de ꝓuaricatoribꝰ. l. iij. §. fi.
2 ¶ Jdẽ dicitur q̃ eps a subditis nõ põt petere nisi q̃ decet sibi p canones fore concessum. xtj. q. ij. c. penul. z fi. in fine. ix. q. iij. c. 2 que stus. x. q. iij. ꝓ totũ. z. xvj. q. iij. c. cõstitut⁹. z. c. nulli. z de hoc p Hostien. in summa de officio ordinarij. §. quod pertinet. ver. j. in fine. glo. etiam dicit q̃ titulus de coniungendis cũ emãcipatis liberis eius est hodie cõrectꝰ quod non placet Ja. de ra. nec modernis vt dixi. s. vnde liberi. l. qui se patris. versi. in quarta combinatiõe qz licet edictum illud fit sublatum nõ tñ omnes leges illius tituli sunt correcte. vnde dicit q̃ nepos non confert patruis ea que habuit a patre qa pater si vineret nõ conferret ea que dedisset filius vt.ff. de colla. bono. l. filiũ emancipatum. ergo isti nepotes venientes ex persona patris non conferunt illis. preterea cuz nõ sint ꝓfecta de bonis illi⁹ de cuius hereditate agitur non debẽt conferri: vt.s. eodẽ. l. vt liberis. Sed quãdo sunt profecta de bonis aui vel auie videntur debere conferri z olim z hodie in casu huius. l. cum nepotes ex filia. cum agitur de successiõe femine vocank omnes cum patruis de iure ciuili per hanc legẽ. z.j. de legi. here. l. si defunctus. Non autem vmus de iure ciuili z alter de iure ꝓtorio quia patria potestas z emancipatio eius de cuius bonis agit in eorum persona non cadit cũ femine non habeant in potestate vt instituta de patria potestate. §. fi. z de adop. §. femine. Sz in casu illius tituli de coniungendis cum emancipatis liberis vn⁹ ex

duobus nepotibus erat in potestate z alter emancipat⁹: quo casu cum veniebat ad successionem de iure ciuili vocabatur equa ter cum patruo: z sic in toras dimidiã fratre suo excluso - ſz emãcipatus ille frater veniebat simul cũ eo de iure pretorio. z sic auferebat ei dimidiũ: dimidiã q; soli z ideo conferebat: vt. ff. de cõiungen. cũ emãcipatis lib. l. j. ſ. si sic. Ly. z hãc etiã opinionem tenet Ja. bu. hic. ¶ Item no. ex. ſ. talẽ subtilẽ. † q̃ subtilitas videtur reprobari alibi videtur approbari centesima ſdi. c. in ca. finodo. z. tij. q. v. c. obitum. z ibi de hoc per Archi. z plenius per eundem. xxiiij. q. iij. cum so. in fi. ¶ Ultimo colligit gl. arg. p. ad. ad questionem dos a patre profecta. Jn gl. imo videtur ibi de cui⁹ hereditate agit vnde ibi q̃stiũ fuit ius collatiõis recipiẽde filio. z ideo illud ad filiũ suũ quãdocunq; natũ trãsmittit. vt. ff. de cõiungẽ. cũ emancipatis liberis. l. j. ſ. pe. hic aũt nepoti negat collationẽ fieri ex ꝑsona sua. ex ꝑsona etiam ꝑis sui fieri nõ poterat. q; successerat viuente eo de cuius successione agitur. z ideo nullũ ius trãsmittit quia nullũ erat sibi questũ. Old. in fi. hoc est de nepotib⁹ qs̃ his oibus cõferant. Sed ibi non dicitur quod ab his collationẽ recipiãt. Oldra. in gloſſ. quid dices ibi ſi autẽ pater. ſ. proxima. q. queſiuit cũ auus vel auia dotem constituit. hic queritur ſi pater vel mater dotem constituat. Oldra. ibi. l. filium emãcipatum. z de colla. dotis. l. j. ſ. fi. Oldra.

1 ¶ Bona cõferuntur que filio exheredato in quartã iure naturę debitam computantur.

2 Donatio simplex duobus confertur casibus.

¶ Illud. Primo remouendo iniustã dubitationẽ ponit regulã quã dicit habere locũ tam in alijs quaz in lucro militie empte de pecunia defuncti: qs̃ tpe mortis eius habere poterat. secũdo remouet regulã a cõtrario z cõstituit aliã regulã que fallit in casib⁹. l. expressis. Tertio ponit quoſdã casus in quibus simplex donatio confertur. † Regula prima est qs̃ quecunq; filio exheredato computanẽ in quartã debitã iure nature cõferunt z istius regule exẽplum poni potest in lucro militie. Alia regula est qs̃ ea que cõferunt non cõputanẽ in quartã nisi lex dicat expresse: de quib⁹ ponit gl. duo exempla vnũ: est hac. l. ſ. fin. aliud. ſ. e. l. vt liberis. iuncta. l quoniã nouella. de inoffi. testamẽto. qs̃ reprobãt Frã. Ac. z Oldra. q; z per illã legẽ qñ cõputabat in quartã: vt ibi in tex. dicitur. dic ergo qs̃ p leonẽ cõferebat: vt in. l. vt liberis. sed nõ cõputabat in quartã qs̃ apparet q; per Zenonẽ hoc fuit postea inducũ ad similitudinẽ collationis. vt narrat. d. l. quoniã nouella. in qua facit mentionẽ de. l. vt liberis. † Colligũt etiam quidã z hoc innuit gl. qs̃ per hanc legẽ solũ duobus casib⁹ simplex donatio conferaẽ de quo dic vt plene dixi. ſ. e. auf. ex testamẽto. z. l. ſi emãcipati. z. l. ſi donatione. z ideo dic vt ibi. Quẽrit gl. ſi vna habeat dotem simplicẽ z donationẽ: alia vero dotem tantum. vtrũ tunc simplex donato conferatur: z tenet quod non. aliũ tamẽ cõtra vt idẽ iuris ſit de toto quod de parte vt. l. que de tota. de rei vẽ. Jbi omni modo. i. semper. Circa ſi. ibi eo qs̃ simplex. i. hac ratiõe allegata qs̃ simplex ꝛc. Oldra. Jbi legem. i. pactũ collationi faciende. Oldra. ibi indulgentie. i. donationi. Old.

¶ Vt nemini. Perferunt qs̃ verũ est tã in emãcipatis q̃m in suis. quibuſcunq; fiat collatio secũdũ cõmunem opinionem. licet alij contra vt plene dixi. ſ. e. l. ſi emãcipari. nũquid ergo est correcta. l. vt liberis. ſ. eo. que dicit obuenientia a matre vel a materna linea cum de eozũ successiõe agitẽ debere cõferri. videretur q̃ correcta sit p istã. q; illa nõ sunt profectitia sed aduentitia. cũ oia dicant aduẽtitia que obueniũt aliunde quã a patre vel paterna linea vt patet. j. de bo. ma. z de bonis que lib. Sed dic contra quia profectitia dicuntur quo ad hunc tractatum omnia aduenientia de bonis illius de cuius hereditate agitur vt. d. l. vt liberis in fi. z iõ illa remanet in suo statu. Ric. z Odar. fili.

¶ De testamento militis. Rubrica.

1 ¶ Milites qui in seruitio reipublice militant dici possunt.

2 Milites nostri temporis quibus gaudeant priuilegijs.

¶ Pater tuus. Pro declaratiõe tocius tituli vide Azo. in summa eo. ti. Et no. q̃ milites † dicũt forte etiã quo ad hũc titulũ oẽs militãtes i seruitio reipublice tã equites quã pedites. vt. ſ. de officio pfecti pretorio. l. in nomie dñi. ſ. quãtos. cũ eadẽ sit in eis ratio. z pro hoc. ff. e. l. fi. † Jn aũt milites nostri tẽporis istis priuilegijs gaudeant dixi. ſ. de procur. l. militẽ. Jn gl. prima ibi de iudi. cũ pretor. hec solu. placet Pe. fm Ly. Sed dubitat ſi videtur eũ prohibuisse an possit vt legitimus succedere iure institutionis z videt qs̃ nõ: arg. ff. e. l. ſi certarũ. ſ. ſi eodẽ tẽpore. gl. vl. hic vt tenere q̃ iure intestati succ. p. l. ſi filij. ſ. j. qui. ſ. hoc nõ dicit. Ad tollendum igitur cõtraria distingue vt in gl. caue tamẽ qs̃ glo. dicit qs̃ si instituat vnũ in vna re aliũ in alia vel vnũ in vnica aliũ in castrensibus q̃ est locus iuri accrescẽdi quod reprobauit Ric. z Ol. q; cũ censeant diuersarũ hereditatũ heres institut⁹ in vna re paganica vel in vna vncia totã hereditatẽ paganicã habebit: vt. ff. de heredi. instituẽ. l. j. ſ. ſi ex fundo. Old. z Ric.

¶ Cõsequam. Jbi iure cõi no. ergo qs̃ priuilegiũ alicui cõpetẽs non tollit sibi beneficiũ iur⁹ cõis quomin⁹ iure omisso priuilegio vti nõ possit iure cõi. vt hic p⁹ q̃ priuilegio suo renũcia re pot si vult. vt. ff. de minoze. l. ſi iudex. z. ff. e. l. iij.

¶ Sz rufinus. Jbi remissa est z sic not. q̃ priuilegia personalia sunt stricti iurijs vt hic. z. ff. de manumissis testõ. l. iij. Old. Jbi a quolibet etiã pagano. ibi cui⁹ causa iusta libertatis etiã inter viuos ꝑstãde. Old. in gl. i. relicta. ibi vel dic hec vera. z in hoc est priuilegium militis Ric.

¶ Ex testamento. Jbi legata etiã minus ſolẽniter relicta vt maioz ſit dubitatio. Ric. ibi quia etiam min⁹ solenniter relicta valent. Ric.

1 ¶ Substitutio reciproca a pagano facta i se vulgarẽ ꝛtinet.
2 Substitutio in codicillis facta nunq̃ valet iure directo.
3 Adiles in materia substitutionis in quo differat a pagano.
4 Substitutio tacita pupillaris qñ matrem excludat.
5 Substitutus an directo admittatur voluntate probata.
6 Substitutio facta fratri vsq; ad qs̃ tempus valeat.
7 Pluralis sermo duas singularitates diuisim sumptas hr̃e dz.

¶ In testamento. Imperator querẽti de testamẽto militis primo respõdet de testamẽto priuati. Deinde ad propositũ de testamẽto militis. Et casus summatiuus.

1 Reciproca substitutio facta a pagano duob⁹ disparis cõditionis non cõtinet in se nisi vulgarẽ. Si vero a milite fiat habet vulgarem z pupillarẽ militis volũtate ꝑbata. Odofre. z collige fm Jaco. de ra. quod quando eadẽ verba referunt ad duos debẽt sic interpretari vt eundẽ effectum habeãt in vtroq;. fm. Pe. colligequotiescunq; vna determinatio sequitur ad duo determinabilia in dubio videtur ea determinare in casib⁹ quib⁹ põt de iure equalitate seruata vt hic. z. ff. ꝺ vulg. z pupil. substi. l. iã hoc iure. ſ. fz si aliter. quod põt ad multa valere. Jbi potuit substituꝛ. ſ. vulgariter tantũ. Ol. Jbi heres extitit z sic postq̃ vulgaris expirauit: vt. j. de impu. z alijs substitu. l. post aditã. Ol. Jbi mortuis substituere. z sic pares sunt pupilla z extrane⁹ vt eis possit substitui per militem. z sic inequalitas heredum institutoz̃ a pagano que non patereꝛ in reciproca plures comprehendi in milite cessat. cum vtriq; liceat pariter substituere vt inequalitate ad equalitatem reducta. Old. Jbi an ita scilicet quod tibi voluerit substituere directo postq̃ heres extiteris. Pro hac eiñ imparitate seu inequalitate sublata z filie postq̃ heres extiterit substituiſ se videtur. z sic erit in personam cuiuslibet duplex. Ol. ¶ Opponit glo. ad id quod dicitur ſi probetur militem hoc senſisse quod substitutus admittitur quia idez in pagano ſi probaretur vt. ff. ad trebel. l. sceuola. z de pu. z vulg. substitu. l. iam hoc iure. ſ. fina. gl. respondet quod speciale est in milite q̃ substitutus veniat iure directo in pagano iure fideicõ. hec so. non refertur nisi ad. l. scuola. † Sed nec ad illam. l. videtur bona quia ibi ideo trahiẽ ad fideicommissum quia facta erat in codicillis in qbus iure directo nunq̃ valere potuit z ideo valuit iure fideicom. vt ibi not. z ff. de vulg. z. pu. substi. l. verbis ciuilibus. z Dyn. ponit expresse in tractatu suo de substi. ſ. de reciproca. versi. secundo quero. ibi ego dico quibuſcunq; fiat ꝛc. qui tractatus ponitur. j. de impu. z alijs substi. l. ꝓcibus. respõde ergo ad. l. scuola. qs̃ ibi loquit̃ de substitutiõe facta in codicillis q̃non potuit valere iure directo. hic de facta in testamẽto que iure directo valere potuit. ad. l. iam hoc iure que alio modo obstat. z ideo nõ debuit cõiungi cũ l. scuola omissis alijs solutionibus dic secundũ Ja. de ra. z but. z Ly. z modernos q̃ in q̃stione hui⁹. l. nõ differt miles a paganoq; in vtroq; relinquit̃ q̃stio volũtatis nec miles: nec paganus videtur per ista verba vos iuicẽ substituo in casu nostre. l. duplicẽ substitu. facere q; non pupillarem nisi eozum volũtas ꝓbetur.

3 † Sed in responsione ad questionẽ differẽtia est inter militẽ z paganum quia si probatur militem voluisse facere substitutionẽ in vtriq; casum. ſ. vulgariter z pupillariter valebit i vtroq; ſz i pagano nõ valeret nisi vulgariter. z ideo in pagano non relinquit̃ volũtatis quo ad vtraq; substitu. in personam vtriusq; quia nõ potest substituere maiori directo: ſz impuberi bene potest substituere

tuere vulgariter z pupillariter sicut z miles z de pubere etiã extraneo queriẽ in lege nostra z propterea dicit in fine an ita frater tuus ꝛc. vnde nõ differunt miles z paganus in questiõe hac. l. ꝓpositus in respõsione quãtũ est in persona maio. cui miles potest directo substituere paganus nõ z ita intelligitur lex ista. Sz contra ꝓdicta sic instatur z videtur q̃ de volũtate militis ꝓbãda frustra loquatur quia vt dictũ est miles in vtriq; casum potest substituere maiori ſcz ante aditam hereditatẽ z post ergo cũ dicit vos muicem substituo videt in vtriq; casu substituere etiam nullo ꝓbato quia sic videret fecisse paganus in persona duoz impuberũ quibus sic potest substituere: vt. ff. de vulga. z pupilla. substi. l. luci⁹. ſ. aliter. Sublata ergo inequalitate personarũ priuilegio militis videt miles in vtriusq; casum substituere cũ hoc possit z sic frustra videtur probari volũtas militis. Sed nihil dz esse frustra in iure. vt. ſ. in prima costitutiõe C. Ad hoc dixerunt quidã quod hoc hic contingit propter inequalitatem Rã in. l. lucius. nulla est inequalitas nec quantũ ad personas: nec quãtum ad bona. hic aũt licet sit equalitas priuilegio militis quãtũ ad personas substitutoz̃ quia vtriq; potest miles substituere equaliter est tamẽ inequalitas quantũ ad bona q; impuberi põt substituere etiã in bonis ꝓpriis sed maiori nõ in bonis profectis a testatore: vt. ff. e. l. milites etiam. z de vulg. z pupil. substi. l. coheredi. ſ. cum filie. Sed adhuc instatur quare quo ad bona q̃ habuit a testatore milite nõ intelligitur facta substitutio in vtriusq; casum cũ in illis ſit per omnia equalitas põt responderi q; p hoc sequeret q̃ pubes qui non est miles decederet p parte testatus z pro parte intestat⁹ qs̃ ius nostrũ nõ patiat vt in regula iuris. Sz hec rũsio nõ ꝓcedit q; ex volũtate militis põt desineꝛ eẽ heres q fuit heres Iz nõ ex volũtate pagani z substitut⁹ a milite reputat heres ipsi⁹ militis z ille institut⁹ desinit esse heres priuilegio militis. vt. ff. eo. l. miles ita in princi. z. ſ. j. vſi nõ põt dici p parte testat⁹ vel intestatus ipse pubes institut⁹ sed definit esse heres militis z substitut⁹ incipit esse ei heres directo. z ita non procedit ꝓdicta responsio. qualiter ergo respondebiẽ ad obiectũ de. d. l. lucius dic fcõm Jaco. de ra. q̃ in. l. luci⁹ huiusmodi substitutio cõtinet vtriusq; casum in ꝑsonã vtriusq; instituti de iure cõmuni. Sed quando fieret a milite ſi contineret vnam substitutionẽ in personam vnius de iure cõmuni z in personam alterius priuilegio militis iã ista substitutio breuiloqua vos inuicẽ substituo duerso iure cẽseret qs̃ esse nõ ꝺz: vt. ff. de vulga. z pupil. substitu. z ibi no. fcõm alios qui tenẽt q̃ omnes sint tacite contente sub reciproca inter quos est predict⁹ Jac. respondeꝛ q̃ pupillaris tacita alia est a iure ꝑsumpta vt ilꝛa q̃ continet in vulgari z illa nõ excludit matrem vt. l. precibus. alia est probata z non ꝑsumpta vt illa que cõtinetur sub reciproca z hec bene excludit matrẽ: vt hic z dicta. l. lucius. z de hoc cõtrario dicẽt in. d. l. precibus. z de qualitate huius reciproce dicetur. j. de institu. z substi. l. ſi. ¶ Modo aliqua queram⁹ z primo qs̃ est priuilegiũ militis in. l. ista dic aut nihil probatur z tunc tenẽt glo. z vltramontani nullũ esse priuilegium militis sed substitut⁹ adita hereditate omnimodo repellaꝛ siue sit substitutus in testamento militis siue pagani ꝓpter inequalitatẽ personarum. vt l. ij. z. l. quãuis. j. de impuberũ z alijs substituꝛ. z hoc ꝓbaꝛ a cõtrario seusu hui⁹. l. in fi. ibi. ſz tibi probãdũ est ꝛc. ergo nõ ꝓbato nullũ est militis priuilegium. Aliũ tamen dicunt esse priuilegium militis etiã nullo probato vt substitutus admittaꝛ q; inequalitas reducitur ad equalitatẽ priuilegio militari: vt. ſ. dixi primũ puto verius vt ex predictis apparet. Si autẽ probatur volũtas militis dic aut filia testatoris decedit ante aditã hereditatẽ z tũc nihil est necesse ꝓbari quia etiã a pagano reciproca facta cõtinet in se vulgarẽ vt in princi. l. q; in huiusmodi substitutiõe cõsẽt oẽs actiue z passiue. i. omnes eã faciũt z omnib⁹ fit vt notaꝛ instituta de vulga. substitu. super rubrica. Si autez moriatur in pupillari etate habet necesse ꝓbare qs̃ sub reciproca voluerit pupillarẽ includi propter inequalitatem eozum quibus est facta z in hoc nullũ vertitur militis priuilegium quia idem in pagano si probaret de voluntate ei⁹: vt. ff. de vulga. z pupil. sub. l. iam hoc iure. ſ. sed si auter. Si vero moꝛitur post pupillarem etatẽ tunc est necesse ꝓbare de mente testatoris volẽtis substitutionẽ post pupillarem etatem extendi z in hoc vertitur priuilegium militis quia pagan⁹ nulli substituit directo post pup. etatẽ. vt. ff. de vulg. z pup. sub. l. verbis ciuilib⁹. z. l. in pupillari. miles vero sic q; põt ad tempus z ex tẽpore heredum instituere: vt. ff. e. l. milites etiam his. z. l. in fraudem. ſ. penultimo. z. l. miles z. j. eodẽ. l. certi quod quidam dicunt vt Ly. hoc verũ esse cum mater non est in medio. Si enim mater est in medio dicunt q; etiã in testamẽto militis z eius voluntate ꝓbata fauoze matris directa obliquaꝛ q; tunc ꝓbata volũtate si moꝛiatur post tempus pubertatis transeũt in diuersas species substitutionũ quarum quelibet suo iure censetur vt. ſ. dixi. fm Jaco. z secũdũ hoc in casu nostre. l. siue pupilla decedat in pupillari etate: siue postea z mater sit in medio nullũ esset militis priuilegiũ etiam eius voluntate ꝓbata quod q; dam concedunt q; in casu questiõis formate in. l. nostra. l. qñ mater est in medio nullũ sit militis priuilegium. Sed hoc videt mihi contra mentez z verba huius. l. tũ propter aduersatinã illã ſcz cum ex testamento z quia verisimile est hanc legẽ in casu z q̃stiõe proposita velle concludere priuilegiũ militis hoc indicat mens z verba. vnde alij voluerunt dicere qs̃ in hoc est priuilegiũ militis quia ꝓbatur eoipso q̃ cõtrariuz nõ ꝓbaꝛ in pagano aũt sit opus expresse ꝓbari. alij quod in milite sufficiat ꝑbari ex cõiecturis arg. ff. de leg. ij. l. cũ ꝓponebatur. z hanc tenebat Old. Jac. bu. dicit hoc esse diumare z sequitur precedentẽ opinionem q̃ ꝓbetur eoipso q̃ cõtrarium non ꝓbatur. Deinde glo. for

5 mat duas questiões z vni tantum respondent † prima est vtrum substitutus ꝓbata volũtate admittatur directo z sic fine retentiõe alicui⁹ quarte an per fideicõmissum z sic retẽta quarta. Pyquod per fideicõmissum per. l. centurio. gl. q̃ directo z hanc approbant Jac. de ra. z Pe. per. Liam hoc iure. Et ad. l. centurio. respondent quia ibi dicitur quasi substitut⁹ admittitur z nõ dicit plus z ideo ipsi intelligũt quod admittit directo nisi mater esset in medio tunc enim infra tempoza pubertatis valet iure directo postea iure fideicommissi z sic respondent ad. l. centurio. z ad. l. ꝓcibus. Sed in hoc glo. male dicit. Nam posito q; mater sit in medio: substitut⁹ in casu nostre. l. admittitur directo. z ita loquitur hic. z ad. l. ꝓcibus respondetur q̃ loquitur de substitutione cõpendiosa q̃ facta impuberi a militie post tẽpoza pubertatis obliquatur fauoze matris. hic autem loquitur de substitutione breuiloqua siue reciproca. ꝓtereꝛa. l. centurio loquitur vbi decessit filius post pubertatẽ hic decessit infra tempoza pubertatis scõm predictum Jaco. vnde dicit Ly. quod quãdo decedit in pupillari etate concedit verum esse quod gl. dicit. ſ. q̃ substitutus veniat directo reiecta matre. Sed si moriatur post tẽpoza pubertatis si miles voluit quod tunc valeat z mater sit in medio dicit se nõ videre quare non debeat obliquari cum probata volũtate trãseat in diuersas species substitutionũ quarum quelibet suo iure censetur. Aliqs tamen contrarium dicit priuilegio militis vt. ſ. dixi. secũda questio ad quam gl. non respondet est † vſq; ad quod tẽpus valeat hec substitutio facta fratri responderi potest qs̃ sine aliqua probatione facta de mente testatoris valet vſq; ad tẽpus adite hereditatis per fratrem quia cuz nulla facta probatiõe ista reciproca propter inequalitatem eozuz quibus sit in se habeat solam vulgarem hec nõ durat post aditã hereditatem: vt. j. de impube. z alijs substitu. l. post aditam. z ita debet intelligi opi. Od. qui hanc questionẽ sic solvit. Si vero mens testatoris militis de maiori tẽpoze in vtriusq; persona sentientis probetur tũc etiã si heres erit durat z quandocunq; eo moriẽte veniet substitut⁹ fm Jaco. predictum Pe. z Odo quia sicut paganus fideicõmissuz in tempus moꝛtis rogati videtur dirigere per verbuz substitue: vt. j. de institut. z substitut. l. generaliter. ſ. pro. sic miles directaz substitutionem dirigat priuilegio militari vt prealleg. l. milites etiam his z. l. in fraudem. ſ. penul. z. l. miles ita. z hanc substitutionem quidam doctoꝛes exemplariam vocant ad exemplũ directe que sic pupillo sed non sunt per omnia eiusdẽ nature vt colligi potest ex coniunctione legum. ff. de vulg. z pupil. substi. l. ſz si plures. ſ. ad substitutos. z. ff. eo. l. miles etiam his. Si vero queratur de substitutiõe facta impuberi filio tunc durat vſq; ad tẽpoza pubertatis vt. j. de necessa. ſeru. l. penul. nisi probaretur q̃ miles voluerit vltra substituere quia tũc etiã vltra valet iure directo vt predictũ est. Ultimo quero quid ſi substitutio facta fuit nõ per hec verba vos inuicẽ substituo sed diuisim hoc mõte fratrẽ substituo filio meo impuberi z predictuz filiũ meũ tibi substituo nunqd videt facta filio ipuberi in casum pupillaris ita qs̃ in ei⁹ ꝑsona ꝛtineaꝛ vulgarẽ z pupillarẽ z ipsona fratris vulgarẽ tm. dicunt quidã q̃ sic z dicunt esse casum. d. l. iam hoc iure. ſ. penul. Jaco. de ra. dicit qs̃ ibi fuit in vno vtrq; casus expressus in alio vnus tm. alijs dicunt q̃ in vnũ tãtũ casum. ſ. in vulgarẽ videt fecta vtriq; etiã ſi ſit facta diuisim predicto modo † quia pluralis

7 sermo habet duas singularitates diuisim sumptas: vt. ff. de qdi. z demon. l. falsa. ſ. fi. idem tenet Pe. Aliꝰ dicunt. aut incontinenti z vno contextu facte fuerunt predicte substitutiones z tũc habeat locũ in vnũ casum tantũ. aut ex interuallo z tunc in vtriusq; arg. ff. si certuz pe. l. lectura. ſ. dicebam. sed istoz̃ opinio reprobatur in simili casu. ff. de excusa. tu. l. nesemnius. ſ. fina. z. l. seq. secundum predictos. Jac. Pe. z Ly. a quo multa ex predictis accepi

Universidad de Deusto
Biblioteca

in gl.vlt.ibi ex substitutione pupillari cõtenta in reciproca. Old. ibi luci⁹ imo dic qꝫ hec probatio requirit propter inequalitatem heredũ quibus fit substitutio.vt.ĵ.de impu.z aliis substit.l.ij.z.l. quãuis nõ ppter matrẽ que fit in medio qz pupillaris in reciproca cõtenta sine probatione aliqua repellit matrem.vt dicta.l.lucius.z ibi nota.z.ŝ.dixi Oldra.ibi.ff.e.l.iam hoc iure.z in titu.de vulga.z pupil.substi.al⁹ ibi contra eum.ſ.fratrem qꝫ testator⁹ no luerit eum hoc casu ex substitutione admitti.Oldra.

1 ☞ Verba enunciatiua quando dispositionẽ inducant.
2 Libertas in substitutione relicta in legato censetur reperita.

Ex his. Ibi cõperere tibi non ex eo qꝫ libertũ no minauit ſ3 qz legatũ ascripſit:vt.ff.e.l.lucia⁹.ĵ.j.Old,†Dp.qꝫ l3 verba enũciatiua nõ inducãt dispositionẽ inter viuos vt.ŝ.de iuris z facti igno.l. cũ falsa in vltima tũ voluntate sic.vt.ĵ.de falsa causa adiecta le.l. ĵ.dic scõm Bet.qꝫ verba enunciatiua emissa a testatore propter se dispositionẽ inducũt.sed emissa propter aliũ nõ vt hic z l.non nudis.z.l.nõ epistolis.ŝ.de probatio.z de his ꝟbis enũciatiuis dicẽt.ĵ.de testa.l.j.scõm Jac.de are.z dicta.l.j.de falsa causa adiecta scõm Bet.Ly.In gloſſ.nec legatũ ibi tale in princi.ꝟ3 ibi erant verba dispositiua pacti duorũ cõsensum habentia hic enũciativa testatoris tm.Old.vel scõm Jaco.de bel.ibi volũtas libere volẽtis erat certa qz verba erãt apta ad liberationẽ.hic aũt erãt dubia z nõ apta ad dationẽ libertatis.Jaco.in eadẽ glo.in fi.imo dic qꝫ hic.ſ.nõ fuit libertas relicta ſed de fortunato vt iaz
2 liberto enunciatio facta.† ibi aũt fuit expresse libertas relicta in substitutione q̃ in legato postea simpliciter relicto intelligat̃ repetita:vt.ff.de condi.z demon.l.cũ seruus z in contrario notat: 1 unde ibi debetur ex vi repetitionis.Old.

Sicut causa.l.sicut.z dic qꝫ vbi ignorat̃ filius militis z paganus equiparantur:vbi vero scitur testamẽtum militis valet.pagani non.Ly.in gl.ſ.ipſo iure ibi titius in princi. Idem in accu fauorabili vt tutoris datiõe.vt.ff.de testa.tutela. l.ſi quis dederit.ŝ.ſi quis cui⁹ ignorarer.Old.in gl.vltima in.fin. imo z tũc esset nullũ quia sicut expressa exheredatio nascitur nõ comprehenderet iam natum vt.ff.de verb.signi.l.nomẽ filiarum scõo respõſo z de liberis z posthumis.l.cõmodissime ita nec mẽs militis volentis exheredare omnẽ nascitur̃ trahere.ſ.id natũ arg.u.ff.de bonis eorũ qui morte sibi consci.l.iũ.ĵ.j.z.ŝ.idẽ reſcripſit in fi.z.l.qui iure.loquit de posthumo nascituro an rũpat nõ de iam nato an nullum dicat.Old.

Si cum Vel in vtero.ibi falso rumore.Ho pulchra verba cõtra famã que sepe falsa est z ad hoc.ff.de here.institu.l.fi.z in brocardis ŝ mẽdacio rubrica arg.de falso rumore.In glo.vlti.in fi. Quia ſi causa nõ inferat̃ etiã in milite testiñ non tenet vt in auf. vt cum de ap.cognoscitur.ĵ.sancimus.Ric.z Oldr. Et.ĵ.aliud quoqꝫ capitulum.

Aptatorias Querit hic Ly. ſi testator reliquit centũ distribuẽda pauperibus quos prior predicatorũ elegerit an valeat tale legatum videtur qꝫ nõ per hãc.l.cõtrarii tenet secundum Dy.z bene vt dixi.ŝ.de epi.z cle.l.nulli.ver.dñs Dy. querit. ¶ Item q̃rit nunqd hec verba referant̃ ad ius vt tale legatũ pauperiori hospitali debeat̃ per.l.ſi quis ad declinandã.ŝ. de epiſ.z cle.z tenet qꝫ non.ſed illis quos eliget prior p.l.ff.de lega.ũ.l.cum quidã in prin.fm Dyn.de iure canonico videtur qꝫ vltima volũtas possit in alterius arbitrium ꝛmitti.vt extra de testa.c.cum tibi,quod intellige vt ibi plene notatur per Ber.Jmo. z Hostien.

Si testamento In gl.j.ibi iure cõmuni.i.extra militiã. O.d. In glo.generalibus in fi.De ista trebellianica z debita iure nature an hodie locũ habeat in militis testamento dicã.d.l.in testamẽto.ĵ.ad falci.Ly.in gl.a legatarũs ibi põt peti ſubaudi ſi non fecit inuentariũ.Ric.in gl.vltima in fin.z melius.ĵ.penul.z ibi notatur.

1 ☞ Fiscum iure proprio succedere qualiter intelligatur.
2 Tabellio de falso damnatus de fide rupta intelligitur.

Vt militibus. Ibi ob flagitium militare nõ de fide rupta vt .ff. eo.l.ex militari ibi permittitur a principe vel a iudice alias nec in castrensib⁹ testat̃:vt.ff.de leg.iũ.l. ſi quis in prin.testamenti.ĵ.j.Old.Et Ly.ibi iure proprio potest determinare precedentia vt dicas intestatis.i.non condentibus testamentum iure proprio.i.iure eis p iudicem damnãtem cõcesso vel se
1 quentia † vt ſi dicas fiscus succedit iure proprio.q.d.non devolvo vel in subsidiũ sicut al⁹ cõiter.ĵ.de cadu.tollen.l.vnica.ĵ.fina. Oldr.in fi.ibi paganicis in castrensibus autẽ succedunt cognati vsqꝫ ad quintum gradum z sic cessant oia contraria.Old. z Ly. Ultimo collige argu.hic cũ cõcor.hic notatis p tabellione damnato cui iudex in ſnia reſeruauit famã z confectionem instrumẽtorũ qꝫ valeat.z pro hoc bene facit.ff.de decurio.l.generaliter.t. responſo in fi.Sꝫ argu.contra.ff de fur.l.nõ potest.z ad municip. l.ordine.z videtur casus ſecundũ vnum intellectum.ff.de iniur.l. diuus.z pro hoc de suscepto.z archaſ.l.ſi quid.li.ŝ.quod notaſ. ff.de edendo.l.ſi quis ex argentariis.ĵ.j.Dyn.tenet per dictã.l. diuus.q̃ ſi cum cause cognitiõe hoc fecit iudex valeat alias nõ per ea que no.ŝ.de his que no.infra.l.z ſi seuerior.z.ff.eo.titu.l.qd ergo.ĵ.pena grauior.quidã moderni indiſtincte tenent q̃ iudex nõ possit hoc facere quia ſicut dictũ est ſi miles damnaret̃ de fide rupta non habet locũ hec lex vt dicta.l.ex militari.ff.eodem.
2 †Sed tabellio dãnatus de falso damnatur de fide rupta qz iurauit officiũ ſuũ leg aliter exercere ſicut ꝛtinue fit z qꝫ iurent probaſ allegat Ly.ĵ.de errogatiõe milita.annone.l.j.ĵ.ẽ.quaz puto errore allegatã quia iudicio meo hoc non probat̃ ſed melius probatur extra de preſcripto.c.ad audientiã.licet non loquatur in ſimplici tabellione ſed ſcriniario.ipſe tamẽ tenet opiniones.d. Dy.ego autẽ ſtarem opinioni modernorum in deteſtaſ.criminis q̃ sepe cõmittit̃ z quia ſemel malus z.ff.e.l.ſemel malus.de reg.iur.lib.vj.z quia etiã in dubium revocaſ per docto.vtrũ instrumenta per talẽ damnatum cõfecta ante damnationẽ valeãt tenet tamen quod valeant vt dixi.ŝ.de aſſeſſo.l.cõſiliarios in ſi.

Milites. Notabilis est hec lex in ista materia z gl. hic posita z bene aperiũt ꝓuilegia militũ circa testamenta.

1 ☞ Statutũ limitans domos certi generis que nõ ſunt illi⁹ generis exeludit.
2 Facta per errorem pro infectis habenda ſunt.
3 Persona varijs artificijs deputata in quo artificio magis attendatur.

Criminarios Ibi obtẽperat z nullo mõ ſcient z sic ſo'uit cõtrariũ in gl.ſignatũ ſ'm Odo.z p hoc.ff.ex qb⁹ cauſis maiores.l.inter eos.ĵ.ar.cõtra ŝ.de epiſ.z cle.l.ſi.z de vto.mili.p totũ vbi de hoc i.l.ũ.z.d.l.inter eos notaui z.ff.ŝ iure immunitatis.l.ſemp.ĵ.immunitati.Odo.ibi matricula militarib⁹ nota de matricula de qua bene dixi.ŝ.de offi.magiſtri.offi.l.Et facit bene lex ista cũ ſimi.ad q̃stionẽ q̃ fuit de facto Florẽtie vbi populares ſunt meliozis cõditiõis quã nobiles z magnates quo ad multa est lex municipalis q̃ limitat magnates hoc modo q̃ dom⁹ ſiue parẽtela vbi est miles vel vbi fuit a.xx.annis citrã vel q̃s vulgi opinio appellat z reputat magnates ꝛtingit q̃ parẽtela de cyprianis ſcripta erat iter domos magnatũ q̃ ſecuritatẽ fecerũt pro magnatibus ſub tali intitulatiõe infraſcripte ſunt dom⁹ magnatũ q̃ debẽt aſſecurare pro magnatibus z nobilib⁹ z reperitur ipſos de cyprianis feciſſe ſatisdationem predictã hoc nõ obstãte volebãt ſe defendere p popularib⁹ z admitti ad honores z ad officia populariũ.hec lex facit p eis. cõtra eos adducebaſ predicta deſcriptio z fecuritas z quia alio ſtatuto cauebaſ q̃ oẽs de domibus ſcriptis in.c.vbi ſunt deſcripte dom⁹ magnatũ debeant ſatisfdare non obstante q̃ ſint artifices. Domin⁹ Dyn.in cõſiliis ſuis primo ẽilio conſulnit in que ſtione predicta quod eſſent iudicandi populares z magnates ratiombus infraſcriptis.Primo quia cũ lex diſponit aliquid ineſſe qꝫ non est ſecundũ formam legis diſpoſitum videt extra diſpoſitionẽ ipſius.l.conſtitutũ qꝫ patet qz ſi teſtator confirmat codicillos certi generis ceteros qui non ſunt illi⁹ generis z forme ab ipſa confirmatione excluſiſſe videtur:vt.ff.de iure codicillorũ.l. conficiuntur.ĵ.ſi.ad hoc etiã facit ar.ſumptũ a ẽito ſenſu primi
1 ſtatuti q̃ limitat domos nobiliũ.arg.ff.de teſti.l.ex eo.z de teſta. l.qui teſtamento.ĵ.mulier.† cuz igitur dictũ ſtatutũ domos certi generis limiter eſſe nobiles z potentes ceteras que nõ ſunt illius generis excludit z.phibuiſſe intelligit̃ ne ſub numero magnatuz cõtineanẽ z ſi in alio ſtatuto vel ſcriptura reperianẽ ſcripti in numero magnatũ talis ſcriptura nihil operetur ſiue primũ ſtatutũ precedat ſiue ſequaẽ.Nã ſi precedat videẽ ſequenti derogare niſi expresse foret renocatũ per ſecundum z sic ſcõm quo ad hoc nullum hz effectũ.ar.ff.de acqr.here.l.qui in aliena.ĵ.celſus.de le.j.l. ſi mihi z tibi.ŝ.interdũ.de leg.iũ.ſi qs in princip.teſtamẽti.de contrahen.empt.l.cũ manuſata.ĵ.ſi.Itẽ qz ſecundũ ex quo ſpecialr
2 non tollit primũ nec de eo mentionem facit videtur per errorem vel obliuionẽ factum z ideo inualidum.† Ea enim que per errorem verũ vel a.l.ꝟsumptum fiunt ſcribunt̃ pro non factis z ſcriptis habenẽ.vt.ff.de ſuppel.le.l.labeo.ĵ.quid tubero.de here.inſti.l.quoties.circa princ.z de leg.j.ſi quis in fundi vocabulo.Si ipſum ſtatutum est poſterius tunc adhuc clarius est qꝫ derogat prior vt inſti.de iure natura.ĵ.penultimo.z ar.ff.de iure codicil. l.diui.ĵ.licet.z.ŝ.de pact.l.pacta nouiſſima.z quod deſcriptio ꝑdicta

dicta ſub numero magnatum nihil operetur.bene facit.ff.de iure immuni.l.ſemper.ĵ.qbuſdã.Ibi nec obus ꝓmiſcue ꝛc.z de decurio.l.modeſtinus.conſtat eñ q̃ domus de cyprianis non h3 conditiones de quib⁹ fit mentio in ſtatuto.ſ.militẽ nec p vulgi opinionem reputaẽ de magnatib⁹.Itẽ ad hoc facit qz ſi teſtator cum⁹ volũtas est lex vt in auf.de nup.ĵ.diſponat.illud q̃ cõmuni opinione est in vno genere ſolitus ſit referre in aliud gen⁹ illa relatio videẽ erronea z nihil operaẽ.vt.ff.de ſup.le.l.labeo. ver.verũ ſi ea.Sed ꝓbatum est cõi opinioe domũ de cyprianis reputari populare ergo ꝛc.Preterea dictũ ſtatum ſecundum includit eos in numero magnatũ ſolum ad vnũ onus.ſ.ſatisdatiõis ꝑſtãe ẽ quo ad alia nõ vr eos icludere ſ3 excludere ar.ff.ẽ fundo mſtruc.l.queſitum.ĵ.idem ñdet.de cõdi.z demonſt.l.cũ ita.z.ŝ.de pcura.l.maritus.marime cũ tractetur de odio qꝫ est reſtringẽdum z fauoz ampliandus:vt de libe.z poſthu.l.cũ quidã.z in dubio benignius iuſtius tuti⁹ est ſequi.vt.ff.de legi.l.benignius.de his que in teſta.delen.l.proxime.z de reb⁹ dub.l.ea q̃ in partes.ĵ.ſi re dubia.† Itẽ cũ vna pſona varijs artificijs deputatur ei artificio debet deputari in qꝫ plurimum cõuerſatur vt.ff.de leg.iũ.l.legatis ſeruis.ĵ.ſi vnus.cum ergo cypriani plurimũ verſentur in artificio populari z quãtum ad vnum tantũ reperiantur ſociati in numero magnatũ.ſ.quo ad ſat.preſtandũ etiã ſi ſint artifices reſtat q̃ quo ad alia remaneant populares. Dy.Ad pdicta etiam bene facit qꝫ not.in ſimili.ŝ.de ſac.ſanctis eccle.l.qui ſub pretextu.ꝛc.

Nequidam. In gloſſ.ibi quibus cauſis ceſſat longi tẽporis preſcriptio.imo quibus non obijcitur logi tempo.pſcrip. Oldradus.

1 ☞ Pupillus miles effici potest.
2 Puberes minores.xxv.annis an vocem habeãt in electionib⁹.

Licet. Collige ex.l.iſta q̃ pupillus † põt fieri miles.quod sepe faciunt reges z barones q faciunt filios ſuos impuberes milites.Itẽ collige q̃ canonicus impubes non h3 vocẽ in electionibus.de hoc nota.extra de etate z quali.c.ex ratiõe.z est expreſſum extra
2 de elect.c.ſi eo tempore.z ibi de hoc.lib.vj.† Sed iure ciuili videtur etiã puberes ſi ſint minores.xxv.an.nõ habeant vocẽ in electiombus nec ſimilib⁹.vt.ff.de decur.l.ſpurij.ĵ.minores.ſed illis ideo qꝫ minores de neceſſitate z in defectũ vocantur ad decurionatum.vt.ff.de mune.z hono.l.adrẽ publicam.z de iure immu. l.ĵ.ĵ.impuberes.z ideo eorum ſuffragium reſtringitur ſed minores duntamen non ſint infantes possunt esſe canonici iure cõmuni vt.d.c.ex ratione.z.c.in decorum.e.titu.z ideo vocẽ habent in electionibus z aliis tractatibus ſi ſint puberes:vt.d.c.ex eo.de electio.lib.vj.z ad hanc materiã vide qõ no.per Dy.ff.de operis no.nũcia.l.de pupillo.z ſic cum hodie minores per ſtatuta z conſuetudines ciuitatum etiã non in defectum eligantur decuriones vocẽ habebunt in cõſiliis electionibus z aliis actibus ſicut de canonicis dictũ est. Alij tñ dicunt q̃ vocari possunt ad officiũ ſeu dignitatẽ ſed adminiſtratione careburẽ vſqꝫ quo erũt etatis legitime.argu.ff.de iudicijs.l.ẽro.z.l.cũ furioſi.fm. ☞. ſili.z vide quod dixi.ff.ad munici.l.lucius.ĵ.penul.

¶ Qui testamenta facere possunt. Rubrica.

1 ☞ Testari qui nequeant.
2 Infamis an possit condere testamentum.

¶ Super rubrica Vide Aso.in ſumma.e.z in ſumma iſtitu.q bus nõ est pmiſ.facere teſta.z ibi in gl.in.ĵ.fi.& in libello Bagaroti de fugi.rubrica ẽtra teſtũ.z.ff.de teſta.l.ſi queramus.z per Hoſt.z Boſ.in ſumma de teſta.ĵ.nũc dicam⁹ qs possit facere
1 teſtiñ.Nõ põt teſtari q his verſib⁹ cõtineẽ.† Teſtari nequeũt impubes religioſus.Filij⁹ in ſacris mortis dãnatus:z obſes prodigus z ſtultus dubi⁹ ſeruus z furioſus.Crimine dãnatus cũ muto ſurdus z ille.Qui matestatẽ leſit ſit cec⁹ z ipſe.Addit̃ pdictis monach⁹.de quo dic vt dixi.ŝ.de ſac.ſan.eccle.autẽ.ſi qua mulier.Itẽ heretic⁹ vt.ŝ.de here.autẽ.credẽtes.Item vſurarij manifeſti niſi ſatiſdẽt vt extra de vſur.c.quãꝫ.i fi.li.vj.de bãnito z excõmu.vide in Specu.de iſtru.editio.ĵ.ꝟpendioſe.vbi pleniſſime de iſta materia tractat̃ z.ĵĵ.ſequẽtib⁹.z plene.ĵ.de here.inſtit.l.j.z p Jo.an.i nouella.de ſen.excõ.c.decernim⁹.li.vj.z ibi in gl.z qõ dixi de reg.iur.l.in cõdi.ĵ.fi.z no.ĵ.de dona.inter
2 vir.z vxo.l.res.z autẽ.ſed hodie.† Sed nũquid infamis põt cõdere teſtiñ:vr q̃ nõ.vt.ff.de teſti.l.ob carmẽ.in prin.z de teſta.l. is cui.ĵ.ſi.cũ vtrobiqꝫ notatis.ẽ puto qz mulier nubẽs infra tẽpus luct⁹ est ifamis z tũ teſtaẽ vt.ŝ.de ſecũ.nup.l.j.Siroz val de qõ dictũ est de domnato ad mortẽ qz cõtinue vidi dãnatos ad mortẽ facere teſtamẽtũ necvidi impugnari. Si tñ impugna

Qui Ibi cõcedit ex ꝑſensu vel ex incidẽti nõ impedit teſtamẽti factionẽ h.d.Et primo casu loquit̃ de ſocietate ex ꝑſẽſu ſiue ex ꝓpoſito.Secũdo de incidẽti vt.ff.pro ſocio.l.ſi vt pro ſocio,z famil.erc.l.heredes.ĵ.nõ tm.Et rõ dubitationis vtroqꝫ casu fuit:qz de alienis nemo teſtaẽ vt autẽ.ingreſſi.Sed qõ cõe est nõ est meũ vt.ff.de verb.ſig.l.pupillus.ĵ.fi.de auro z arg.lega.quintus. ergo ꝛc.z est glo.ff.de regulis iur.l.id qõ noſtrũ.qõ cõmune est nõ est meũ ꝓprie z veritate inſpecta ſed iuris fictione fauoze vltime volũtatis.Hec gl.nõ placebat Dy.p.l.illud.ff.de rtu nu. z ideo ipſe dicebat q̃ in dubio non põt dici meũ qõ non est totũ meũ vt no.ff.de cõdi.inſtitu.l.ij.i fi.Vel dic q̃ ſi est cõe vt vniuerſoz verũ est qõ non põt dici ſingulo:z.vt.ff.rerũ diui.l.intantũ.ĵ.vniuerſitatis.Si aũt est cõe ſingulo:z põt dici cuiuſlibet p parte ſibi contingente vt hic.z.d.l.illud.Dy.Alijs modernis
2 pl3 prima pars glo.d.l.id qõ noſtrũ.inquãtũ dicit † q̃ illud qõ est cõe nõ est ꝓprie meũ ſed im ꝓprie.Sed q̃ ſit ſpãle fauoze vltime volũtatis eis nõ pl3 qz ſicut in vltima voluntate de re cõi possum diſponere vt hic.z de leg.j.l.ſi dom⁹.ĵ.ſi.ita z i ẽctib⁹ iter viuos.vt.ff.de ẽhen.emp.l.q taberna.z.ŝ.de cõmu rerũ alie na.p totũ.¶ Item colligit hic dñs Old.q⁹ ſi fratres in cõi remaneãt hereditatẽ paternã nõ ppter hoc videnẽ oium bonozũ ſocij vt quicquid q̃rant teneanẽ imuicẽ cõicare vt.ff.p ſocio.l.cum duob⁹.ĵ.papinian⁹ ait ſi fratres.z.ĵ.idẽ reſpondit ſi inter fratres.z.ff.fa.erc.l.ex parte.ĵ.ſi filiꝰ.nñ forte ſimul ad vnũ panẽ z vinũ viuerẽt z oia lucra in cõem burſam ponerẽt qz tũc ex talib⁹ actibus viderenẽ ſocietatẽ lucroz cõtraxiſſe z cõicare debe rent.ar.ff.de ꝓba.l.procula.ſol.mat.l.q̃ dotis.de dona.itervir.z vx.ſi ſeru⁹.z de pecu.leg.l.dñs teſtõ.Dñs Richar.ſic diſtingue bat aut ẽſtat eos iniuſſe ſocietatẽ.aut ẽſtat nõ iniuſſe:aut dubitaẽ.Primo caſu q̃n conſtat eos iniuſſe z ꝓpterea indiuiſam hereditatẽ ſeruaſſe tunc aut oium bonozum aut ſimplr ſi quidẽ oium bonozũ oia cõmunicabunẽ.vt.ff.pro ſocio.l.iij.ĵ. j.ſi ſimpliciter tunc cõmunicabunẽ illa q̃ pueniunt ex queſtu vt eo.tit. l.coiri.cũ.ll.ſequentibus.niſi ſpãliter conueniſſent q̃ ſolus queſtus ex hereditate pueniens cõmunicetur.vt.ĵ.ꝟpanianus ait ſi fratres.Secũdo caſu q̃n cõſtat eos nõ iniuſſe tũc nihil cõicaẽ nã ſocietas.conſenſu ẽbitur z iſti nõ cõſenſerunt vt.ff.p ſocio.l.
3 admittitur.† Si vero dubitatur tũc oportet colligi ex actib⁹ eorũ.ſocietas eñ conſenſu contrahitur vt dictum est z non refert declaret volũtatẽ ſuam quib⁹ verbis an rebus ipſis z factis.vt ff.de legibus.l.de quib⁹.in fi.Si ergo tales actus facibant ex q b⁹ colligi poteſt iniuſſe ſocietatẽ oium bonoz vt qz ſicut dictũ est oia cõmunicabant cõtractus cõiter faciebãt tũc videanẽ ſocietatẽ oium cõtraxiſſe z oia cõicabanẽ vt.ff.de leg.iij.l.predijs. ĵ.pe.z fi.nã z talia conſiderarẽ in ſocietatis diſſolutione videlz ſi ſeparatim negotienẽ z gerunt.ff.p ſocio.l.itaqꝫ.z pro hoc qz ex qualitate perſonaz z actuũ preſumaẽ z colligaẽ ſocietas cõtracta facit.ff.p ſocio.l.ſi margaritã.Richar.Sed iure lombardo vr q̃ eoipſo q̃ fratres poſt mortẽ patris in cõi domo remanẽt oia ſint cõicanda niſi caſtrenſia vel quaſi:vt in lõbar.de ſuccel.l.ſi fratres poſt mortẽ patris.cũ ibi no.De hac materia vide qõ nota.in Specul.de iudicijs.ĵ.ſequitur.ver.quid ſi duob⁹ fratribus.z per dñm Ray.in qõne per eũ diſputata q̃ incipit. Florentinus mercator.vbi plene hoc examinat.

1 ☞ Fiscus quando succedat ei qui ſibi mortem conſciuit.
2 Testamentum interficientis ſe per dolorem furorẽ vel iracundiam est validum.
3 Interficere ſeipſum volens ſed prohibitus an ſit puniendus.

Si is Querenti reſpondet imperator cum diſtinctione que vtilis z declarat bene materiam titu.de bonis eorum qui,mortẽ ſibi ꝛſci.c.z.ff. pro cuius materie declaratione pleniori quã hic in gl. vel in ſumma dicti titu.dic † aut cõſtat quẽ ſe interfeciſſe ꝑpter
1 impatientiã dolorꝰ vel furorem rabiem vel pudorem eris alieni vel tedio vite vel iactatiõis cauſa ſicut fecit Empedocles philoſophus.vt.ff.de miuſto rup.z irri.teſtamẽ.l.ſi quis eẽhereda to.ĵ.pinde.z ibi in gloſ.tunc non ſuccedit ſiſc⁹ imo penitẽtes ex teſtamẽto vel ab inteſtato vt hic.z.ĵ.de bonis eorũ q̃ ſibi mortẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

consci.l.ij.cū simi.aut constat q̄ se interfecit cōscientia vel metu criminis ꝛ tūc aut erat tale crimē de quo poterat post mortem accusari ꝛ accusari poterit:ꝛ si fuerit ꝑdemnat⁹ succedet fisc⁹.vt ff.de accu.l.ex iudicio.ꝛ.aut nō erat tale crimē ꝛ tūc aut ꝙ sniaz ferendā nō sequeret̄ bonoꝝ adēptio ꝛ tūc succedit heres nec rū
1 pitur testū.vt.ff.de bonis eoꝝ qui moꝛ.sibi consci.l fi.ℊ.j.Aut ꝙ sniam segui debebat adēptio bonoꝝ ꝛ tunc nō vꝫ testū ꝛ fisc⁹ succedit vt hic.Aut dubiat̄ quare se interfecerit ꝛ tūc aut nondū erat̄ crimine deprehēsus vel accusat⁹ ꝛ ꝑsumat̄ in dubio se nō conscientia criminis interfecisse sed ob dolozēvel aliā cām fisc⁹ ꝓbet q̄ ob cōscientiā cris.vt.d.l.fi.ℊ.fi.aut erat accusatus vel in crimine deprehensus:ꝛ tūc subdistinguiť fm Jac.de ra.
2 ꝛ Pet.†Aut patiebat dolozem furoꝛē vel aliā iracundiam et tunc ꝓsumitur in mitioꝛē partem.ſ.q̄ ꝑpter illā causaz nō cōscientia criminis se interfecerit.ꝛ sic testū valeat ꝛ fisc⁹ nō succedat vt.ff.de dona.cau.moꝛt.l.ſi aliqs.ꝛ de penis.l.ꝑses.ꝛ de bonis eoꝝ q moꝛ.sibi consci.l.ij.Aut tpe deprehensionis in crimie vel accusationis non patiebat̄ aliquā ex ꝑdictis causis et tunc ꝑsumitur ꝙ se interfecerit ꝓpter crimen nisi heres ꝓbet Ꝛiium vt hic.ꝛ.l.j.de bonis eoꝝ.Sed quare nō extinguitur crimē moꝛte etiā quo ad bona:vt.d.l.ex iudiciozum.ꝛ.ſi reus vel accusa.
moꝛ.fuc.per totū.Respondeo q̄ cum se interfecit vꝝ de crimie confessus ꝛ ꝓ∘ iudicato habetur vt.ff.de bonis eoꝝ q moꝛ.sibi consci.l.ij.ꝛ.iiij.ꝛ ideo ipso iure ꝛ facto auferuntur bona ꝑ fiscū vt eo.ti.l.ſi.ꝛ hoc verū quantū ad bona.Sed quantū ad crimē moꝛte extinguiť vt dictis.ll.ꝛ ideo errant iudices q moꝛtuos-ſuspendere faciūt fm Ja.ꝛ Pe.Sed nūquid hodie correcta est ℔ l.ꝑ autē.bona damnatoꝝ.vꝝ ꝙ nō.q̄ ıſte dupliciter deliquit.ſ. primū crimen de quo habeť ꝑ cōfesso ꝛ q̄ se interfecit.ꝛ ideo nō ob.d.autē.bona auferunt̄ ꝑ fiscū.arg.ℊ.de episco.aud.l.iij.ꝛ de penis.ff.relegati.arg.cōtra i autē.de mā.ꝓic.ℊ.oportet.ꝛ ita dicebat Jaco.de ra.ꝛ mihi plꝫ.Pet.de bella ptica tenet correctū esse ꝑdictū autē.Nō ob.q̄ ℞ de duplici crimine q̄ non dānat̄ ex eo ꝙ se interfecerit sed solū ꝓpter primum delictum:vt.ff. de
3 bonis eoꝝ qui moꝛtē sibi consci.l.j.ij.ꝛ.iij.†Sed quid si aliquis volebat se interficere sed fuit sibi ꝓhibitū, nunquid pumet̄ casus est ꝙ sic. ff.de bonis eoꝝ q moꝛ.sibi consci.l.ſi.ℊ.ſit autē.et de re mili.l.omne delictū.ℊ.qui se vulnerauerit. ꝛ puniť secundū quosdā ad moꝛtē vel aliter vt dixi.ℊ.de epis.ꝛ cle.l.ſi qs nō dicā.ꝛ de seruis fugi.l.iij.Quid de heretico de hereſi accusato ꝛ ante ſniam moꝛtuo nūquid bona publicent̄ nisi heres ꝓbet eū catholicū.vꝝ ꝙ sic.ff.de iure fisci.l.res q̄.ℊ.j.a cōtrario sensu ꝛ ar. hui⁹.l.Ꝛiium est verū:q̄ heres ℞ purgare innocentiā defendēdo vt.d.l.ſi.ℊ.fi.ff.de bo.eoꝝ q moꝛ.sibi cōsci.ꝛ ideo testatoꝛ hꝫ necesse ꝓbare fm Dy.q hoc notat.d.l.res q̄.ℊ.j.Non obstat hec.l.q̄ hic ꝓbat heres eoipso ꝙ contrariū nō ꝓbatur fm glo. vel hic se interficiēdo crimiē confiteri videť vt dictū est.sed.in ꝓposito nō dicitur hereticū se interfeciſse sed naturaliter moꝛtuū esse.Ultimo adducitur hec.l.ad arduā q̄nem q̄ fuit vltra montes.cōsuetudo est in aliquib⁹ partibus q̄ eps dꝫ habere oīa bona decedentiū ab intestato. contigit ꝙ quedaꝫ vetula se suspendit. episcop⁹ peti bona ei⁹ ab intestato.Ex aduersoeniebat rex dicens bona esse fisci ꝛ camerā regiā in regno haberi loco fisci q̄s non debeant esse fisci nec camere regie.videtur q̄ ista non est condēnata:at hic habetur ꝙ confessa ꝛ cōdēnata de primo delicto vt dictū est ex quo interfecit se.Jn questione premiſsa videntur duo consideranda.Primū est vtrū vetula se suspendit ob conscientiā criminis ꝛ quid in dubio supradictū est.Secundo an ꝙ hoc hodie perdiderit testamēti factionē q̄ iure isto nō est dubiū vt hic.Sed hodie pōt dubitari tm cū habeatur ꝙ confessa se interficiēdo ꝛ condēnata videtur ꝙ sit intestabilis sicut condēnatus qui perdit omnia que sunt iuris quilis ꝛ testamēti factio est iuris ciuilis:vt institu.de testa.ℊ.sed cū paulatim perdat fm Dy.vt no.per eū.ff.de testa.l.eiꝰ.ℊ.j.Si ergo est intestabilis nō pōt dici intestata ꝛ sic iure intestati nō veniet eps ꝙ ex cōsuetudine venit ad bona intest.vt.ff.de suis ꝛ legi.here.l. j.in ꝓin.Rex autē vel fisc⁹ bene veniet fm illos qui dicūt hāc. l.nō esse cozrectā ꝑ autē.bona dānatoꝝ,fm eos qui dicunt cozrectā per.d.autē.venirent veniētes ab intestato ꝛ non fisc⁹ vel rex.Adhi autē videtur eam esse cozrectam ꝛ sic ꝓnunciarem nisi statutū vel cōsuetudo aliud induceret.Lyn.ꝓ∘ epo etiam facit q̄ intestat⁹ dicitur in larga significatione etiā qui testari non pōt:vt notatur in gl.institu.de here.ab intestato.in ꝓin.

1 ☞ Senium quid sit.
2 Senectutis bona ꝛ mala sunt plurima.
3 Senes in multiplici sunt differentia.
4 Senex valde quis sit censendus.
5 Senex quinquagenarius dicitur quo ad moꝛtis periculum.
6 Filiusfamilias quare moꝛtis causa donare possit sed nō testari,
7 Filiusfamilias an possit fratri aut patri cū eius consensu donare ni cuius est potestate.

Senium. Est aliarū etatū termin⁹ fm Jo. and.in pemio.lib.vj.ℊ.sane.in glo. magna.vbi ponit etates hois. Ult̄ dicit quod post senū est alia etas que appellatur decrepita ſꝛ dicit̄ senū esse a septuaginta vsq̄ ad octuaginta:vt.ℊ.q etate.l.j.vbi de hoc dixi.ergo est etas decrepita vsq̄ ad centū annos.argu. ℊ.de sacrosan.eccl.l.fi.dicit Hieronym⁹ i epistola de veteri via. vtj.col.Nemo est tā fractis viribus vel decrepite etatis vt non se putet adhuc anno victurū.vnde Phs.ij.rhetoricozum dicit. Concupiscentia est eius qs abest.ꝛ ibi ꝓbat quod senex magis desideꝛat viuere vltima die quā precedentib⁹.ꝛ idem dicit frater Egidius de regimine principū.c.xxij.¶ †Quāta bona ꝛ mala habeat senectus:notat Archi.lxxxvj.dist.c.tanta.ꝛ Seneca i epistolis ad lucillū.li.ij.epistola.j.ꝛ li.xij.epa.j.ꝛ plenius
3 Tulli⁹ i libꝛo de senectute.¶ Senes†multipliciter dicunt̄.vt not.in glo.ff.de adop.l.ſi pr̄.ℊ.ij.ꝛ de testi.l.muiti.ꝛ dixi.d.l.j.ℊ. q etate.ꝛ not.ff.de leg.iij.l.non aliter.ꝛ vide qs not.de iure immuni.l.semp.Grandis natu dicitur qui est fere annozum quin
4 quaginta.vt.ff.de oꝛig.iuris.l.ij.ℊ.fina.Senex†valde.i. octuagenari⁹.ij.Regū.xix.c.nec tali seni est sensus.vt ibidem.Nā quo cūqꝫ sene puerilis sensus i illo est:vt ait Catho ꝛ Phs.ij.rheto. c.xxj.ponit sex ꝑpietates pueriles q̄ sunt in senibus.Seniozes exponit glos.j.sapientes.xx.dist.de quibus sup verbo seniozes: ꝛ est etiā istud verbū seniozibus in vsibus feudozū.de phi.feud.
5 aliena.per Lotharii.c.j.Senex†quo ad periculum moꝛtis dicitur quinquagenari⁹.vt not.ꝑ Jnno.ex tra vt lit.non conte.c. quoniā frequēter.ꝛ ideo in casibus referuntis in quibus in alio excommunicato differretur absolutio donec personaliter veniret ad curiā in sene non differtur ꝓpter periculum.vt extra de senten.excō.c.ꝙis.c.quod de his.ꝛ.c.ea nosc̄itur.imo ꝛ si aliud periculū.non esset nisi q̄ magna moza intercessura esset deberet absolui.ꝛ not.per Jnno.e.titu.c.sacro.maxime cū satisfactione de parendo mandatis.vt extra de appel.c.qua fronte.Item no ta qs ex.l.ista tracta sunt verba que continue apponuntur in testamētis,talis sanus mente ſꝛ eger cozpore.ꝓ∘ hoc.ff.de testa.l. ij.caueāt tamē tabelliones qs ℞ non ponant in testamētis nisi eis constet de sanitate mentis cuius contrartū sepe fit.Ad⁹ secundū casum hui⁹.l.vide.j.eo.l.penul.ꝛ quod ibi not.¶ Oppo.q̄ testamēti factio publici iuris est vt.ff.de testamē.l.iij.ꝛ in his q̄ sunt publici iuris nō attēdit patria⁹ potestas.vt.ff.ad trebel.l. nā quod solu.per ea que not.d.l.iij.vel dic quod cōtraria loquūtur de his q̄ sunt publici iuris.i.de publico officio vt munus ut dicandi tutele ꝛ similia.testamenti autē factio non est talis imo est ꝓpriati iuris principali vtilitate attenta sicut de matrimonio dicitur.ff.eo. matrimo.l.j.Vel dic quod ius publicum est in quo repꝛesentatur duplex ꝑsona.ſ.inquantum est ꝓpriatus ꝛ inquātum gerit officiū publicum ꝛ in istis patria potestas non curatur.vt.d.l.aliud est in quo non repꝛsentatur nisi vna ꝑsona ꝛ tūc
6 curatur vt hic.¶ †Jtē gl.reddit hic duas rationes quare filiusfa.potest donare causa moꝛtis ꝛ nō testari.sed secūda est ratio ꝙ vltima volūtas non debet pendere ex alieno arbitrio non videtur bona q̄ ꝛ donatio causa moꝛtis est vltima volūtas vt.j.de codicillis.l.finali.Nō ergo debet pendere sicut nec legatū vt.ff. de iure codicil.l.diui.ℊ.penul.ꝛ de le.j.l.ij.ꝛ ideo ibi dicit glo.q̄s donatio causa moꝛtis in hoc nō sequitur regula legatoꝝ vt notatur institu.de dona.in princ.tu dic fm Dyn.q̄s donatio cā moꝛtis non est ꝓprie vltima voluntas imo magis accedit contractui vt notatur.ff.de dote plega.l.ij.i princi.ꝛ ideo potest̄ ex alieno dependere arbitrio sicut ꝛ cōtractus vt supra de cōtrahē. emp.l.ſi.ꝛ de verb.obliga.l.ſi qs arbitratu.in contrariū multū facit.j.de dona.causa moꝛ.l.fina.in fi.Jaco.de ranē.dicebat ꝙ act⁹ testādi est solennioꝛ q̄ donationis causa moꝛtis ꝛ ideo nō pendet ex alieno arbitrio sed donatio sic,sed hec ratio nonvidet bona q̄ idē in actu cedicillādi nisi dicat̄ ꝙ actus testandi ideo est solēnioꝛ q̄ non potest fieri per ministrum ꝛ tunc defendit̄ ratio glo.Quid si filiusfa.cōdidit testū adiecta cl̄a si nō valet iure testamēti ꝛc.ꝛ de volūtate patris nūquid relicta in tali testō valebunt vt ex dona.cā moꝛtis videtur quod sic vt tantū operet̄ gen⁹ quo ad gen⁹ quantū species quo ad spēm vt.ff.de admi. tuto.l.ſi duo.Jn contrariū est q̄ in donatione cā moꝛtis regꝛitur specialis cōcessio patris vt.ff.de dona.l.filiusfami.ℊ.sed cuiꝫ. ꝛ illud est speciale qs a generalitate separat̄ vt.ff.de ꝓcu.l.pō po.in ꝓncipio.ꝛ si quis cau.l.sed ꝛ si quis.ℊ.questū.ꝓterea si cut dictū est donatio causa moꝛtis magis accedit contractui q̄ vltime volūtati dicēdo ergo si non valet iure testamēti ꝛc.de donatione cā moꝛtis,nō videť intelligere ꝛ ita tenet Dy.alij tamē tenent,contrariū q̄ alias dicta cl̄a nihil operaretur.nam iure testamenti valere nō pōt q̄ testari nō potest vt hac.l.nec iure codicil.q̄ codicillari nō potest vt.l.diui.ℊ.penultī.ꝛ.l,cōficiuntur.ℊ.

codicilli.

codicilli ꝛ.d.l.ſi.ꝛ de leg.j.ꝛ sic nō potest valere alio iure q̄ donationis cā moꝛtis.ad illam ergo referat̄ illa cl̄a ne sit inutilis ꝛ supruacua arg.ff.de leg.j.l.ſi quando.ꝛ de lega.iij.li.libꝛoꝝ.ꝛ de reb⁹ dubijs.l.quoties.primā opinionē tenet galeot⁹.de testa.ℊ. vltimo.speculatoꝛ de instru.editione.ℊ.cōpēdiose.ver.quid si filiusfa.quod enim expꝛessim dꝫ fieri nō sufficit fieri p cōiecturas vel generaliter in aut̄.de he.ꝛ fal.ℊ.ſi vero expꝛessim.ꝛ de ver.ob
7 liga.l.quicqd astringēde.ꝛ vide quod notatur in.l.tā is.ℊ.j.de dona.cā moꝛ.ꝛ.l.qui in potestate.de testa.†Sz nunquid filiusfa. potest donare patri vel fratri in eiusdem potestate cōstituto cōsensu patris.gl.tꝫ q̄nō.ff.de auto.tuto.l.j.Ad⁹.ſil.tenet ꝙ sic arg. supra de ꝛtrahē.emp.l.cū ipse.ibi cū notatis.de hoc plene dixi.ſ. de dona.cā moꝛtis.l.ij.Item queritur vtrū consensus patris requiratur a principio an sufficiat ratihabitio ex postfacto tue examinationi profecto cui scribo relinquo.Lyr.Puto ꝙ a principio requirat̄ nec sufficiat ratihabito ad instar tutoꝛis vt.ff.de autoꝛi. tuto.l.obligari.ℊ.tutoꝛ.ꝛ de hac materia vide i speculo de instrumentoꝝ editione.ℊ.compendiose.ver.qd si filiusfa.ꝛ ver.seq.ꝛ quod no.in gl.xij.q.v.c.q̄ Joannes.Sed nunqd possit filiusfa. in vltima voluntate ꝓ alia iudicare fine cōsensu patris.dic ꝙ nō. vt extra de sepulturis.c.licet.lib.vj.cum ibi notatis ꝑ Archi.et Cardi.licet enim possit cā moꝛtis donare nō tamen legare nec fideicommittere vt dicta.l.ij.de lega.i.ꝛ de leg.iij.l.j.ℊ.j.ꝛ no.dicta l.tā is.ℊ.j.licet vber.de bobis tenuerit ꝙ ad pias cās possit legare argu.ff.de dona.inter virum ꝛ vxoꝛ.l.ſi sponsus.ℊ.cōcessa.ꝛ q̄ summa est ratio que ꝓ religione facit.ff.de religio.ꝛ sump.fune. l.sunt persone ꝛ.j.ad.l.falcid.aut̄.similiter.prime opinioni stare ꝑ dictas.ll.ꝛ maxime per dictū.c.ꝛ.Et de materia ista notat̄ in additione domini Odof.in summa huius rituli.Cui⁹ penitē tia reuocetur donatio facta per filiumfa.patris volūtate ꝛ cui⁹ moꝛte confirmet̄ dic vt no.in gl.ꝛ plene dixi.ſ.dona.cā moꝛtis. l.nec fratris.An pupillus cū autoꝛitate tutoꝛis possit moꝛtis cā donare dicam.j.l.ꝓrima.Jn glo.prima.Ibi si non valet quia arguit egꝛitudinem corꝑis nō mentis.Oldrad.Jn gloss.ij.ibi publici iuꝛ.i.publica autoꝛitate vel a principe dꝫ cōperere.Old. Ibi ꝓpriati.i.ꝓpriato cuicunqꝫ competit cum ꝛ al⁹ cōtract⁹ priuatoꝝ pendeant ex voluntate vt de actionibus ꝛ obli.l.sicut. ꝛ.ff.de pactis.l.j.ℊ.ſi cōuenient.p.ſy.

1 ☞ Pupillus testari nequit ꝛ quare.
2 Pubes curatoꝛem habens quare testari possit.

1 S Ji frater tuus. †Ho.glos.qs pupillus etiā tutoꝛe autoꝛe non potest testari.ꝛ potest esse q̄ est.ū.l.ꝓrima.quia testū non dꝫ ex alieno arbitrio pendere.tꝫ nunquid donare cā moꝛtis potest autoꝛitate tutoꝛis.dic ꝙ nō vt.ff.de tute.ꝛ ra distr.l.j.circa ꝓin.ꝛ de dona.inter virum ꝛ vxoꝛ.l.cū hic stat⁹.ℊ.
2 ſi miles.†Quid de pubere curatoꝛem habente an ꝓterit testari vꝝ ꝙ nō q̄ equiparat̄ pupillo vt.ℊ.de in integ.restī.l.ſi curatoꝛe habes.Sed dic cōtra vt.ff.de le.ij.l.cū pr̄.ℊ.curatoris ꝛ de libe. legat.l.aurelio.ℊ.gaius.ꝛ ibi notatur.Oldra.de iure lombardo vꝝ quod ante.xviij.annum nō possit testari sed solū ꝓ∘ aia iudicare vt in lombarda de ꝓhibita alienatione mino.fi.l.j.

1 ☞ Ꝓinatus non transmittit ad successoꝛes quod est quasi caducum.
2 Jmperatoꝛ dignitatem suo iure habet non autem augusta.

Eunuchis. Ratio dubitationis quam glo. ponit nihil ꝛ q̄ est fallacia figure dictionis vnde dic quod rō dubitationis esse potuit q̄ eunuchus non videbatur hō integer sicut nec filiusfa.vt supra eo.l.sentum.ꝛ.rejponso.facit ad hanc.l.ff.de re militari.l.qui cum vno testiculo.

1 S Ji quis imperatoꝛem. †q̄ de iure cōi illud qs est quasi caducus ꝓinatus nō transmittit in suos successoꝛes vt.j.de caducis tollēdis.l. ca.ℊ.j.ꝛ.ij.princeps autē tale relictum transmittit sed non augusta vt.ff.de le.ij.l.ꝙ ꝓncipi.ꝛ.l.sequenti.ꝛ sic dupliciter obstant primo q̄ princeps nō vtitur iure ꝓnati.Jtē q̄ augusta nō vtiť ꝓiuilegio principis quoꝝ cōtrarium dicit lex ista dic fm Dyn. q̄ in cōtrarijs decessit imperatoꝛ moꝛtuo testatoꝛe ꝛ in.l.sequenti decessit augusta viuo testatoꝛe ꝛ sic nullū est ibi speciale.vel dic vt notat̄.j.l.ꝓrima.vel dic q̄ in.l.q̄ ꝓncipi fuit legatū sub noīe dignitatis q̄ nō motiť.vt extra de reſcri.c.ſi gratiose.li.vj.ꝛ in.l. se.ꝛ hic fuit legatū sub noīe ꝓ∘.Pet.dicit ꝙ in ꝛtrarijs fuit
2 legatum in vtraq̄ sub noie dignitatis †ꝛ princeps tō transmittit q̄ hꝫ dignitatem suo iure secus in augusta q̄ suo iure non hꝫ sed ex persona mariti.ſ.principis cui⁹ radijs cozuscat vt.j.de dignita.l.mulieres.ꝛ ideo relictū sibi quantūcunqꝫ sub noie dignitatis ꝑpetit est ac si ꝓ∘ nomine fozet relictū vñ nō trāsmittit ad heredem ꝛ sic loquūtur cōtraria.Hic aūt principi sub noie ꝓ∘ fuit relictū ꝛ ideo iure cōi vtitur:ad q̄ facit in aut̄.de iudic. ℊ.quod vero.ꝛ de annu.le.l.annua.ℊ.fi.ꝛ extra de offi.de le.ꝛ.cū abbas.ꝛ hec solutio mihi placet ꝙ qs colligę ꝙ si alicui comitisse sub nomine dignitatis aliquid cōmittiť nō transmittit in successores in dignitate q̄ iure ꝓ∘ nō habet sed ex persona mariti comitis vt dictum est.Lynus concord. etiam ad hanc.l.qs dicit q̄ sicut minoꝛ ꝓhibit̄ donare ꝓ∘ alio ita ꝛ ꝓncipi in lō barda.de ꝓhibita alienatione minoꝛum.l.de puero.

Cum heredes. Jbi epūs.l.fideicō.cōtentibus.Di ꝛ dicit gl. q̄ idem ꝛ in papa quod testari possit.aly dicūt qd cuꝫ sit episcop⁹ vbis rome vt.ℊ.de summa trinita.l. inter claras.non potest testari nisi secundum formā aut̄.licentiam.ℊ. de episco.ꝛ cleri.Ad⁹.ſili.

1 ☞ Women heredis an sufficiat in testamēto expꝛimi.
2 Bannum vitiatur ob incertitudinem ortam ex cognomine non expꝛesso.
3 Notarius an possit esse in instrumento a se cōfecto certum testū numerum requirente.
4 Testamentum ceci an valeat factum omissa debita forma a lege tarata.

Ac consultissima. Primo tradit formā testō ceci.Secūo cā extēdit ad codicillos.Tertio removet dubium q̄ ex dicta forma cōtingere posset ꝛ rōnem assignat.Quarto tradit formā vbi tabularioꝝ copia non habetur. Quinto dicit q̄ testū pōt vni ex testib⁹ deponi.Ultimo dicta
☞ formā cozroborat per rationē.Ubi carentes oculis sec⁹ si oculo. vt.ℊ.de excu.tutoꝝ.l.frater.Ubi sub obtentu meli⁹ staret sub obtutu.l.sub pria vt.ℊ.de offi.magi.offi.l.j.ꝛ de re militari.l.cū sua nitentes.l.ij.Jn ver.ar cū humana ibi vti tenet.i.postēꝙ tenoꝛ eoꝝ q̄ scripta sunt in charta.Odof.Oppo.ad id qd dicitur primo fieri heredis institutio deinde legata in instit.de leg.ℊ.añ heredis sol.vel ista corrigitur vel est speciale in testamēto ceci fꝫ Pet.ꝛ Rich.qui dicūt q̄ ordo huiꝰ.l.est necessitatis in testamēto ceci ꝛ si omittat̄ vitiat̄.ꝛ ꝓ∘ hoc faciūt verba textus ibi ex oꝛdine peroratis ꝛ.ff.de vulg.ꝛ pupi.substi.l.ij.ℊ.ꝓi⁹.ꝛ de hoc pōt loqui lex ambiguitates.j.titulo ꝓmo.nec obstat lex ꝓposteratio.titu.q̄ vel speciale est hic vel ibi loquiť de alia prepositeratione secundū eos.†Jtem no.q̄ non solū nomē heredis ſꝫ etiam dignitatis ꝛ indicia puta supnomen vel agnationis ꝛ similia ex q̄ bus posset cognosci debēt expꝛimi.Sed cōtra hoc vꝝ.ff.si certū petat̄.l.certū.de liberis.ꝛ po.l.ij.So.aut pōt ambiguitas oriri ex sola nominis expꝛessiōe ꝛ dicēda sunt indicia vt hic.ꝛ hoc no tabiliter dicit lex ne sola nominū cōmemoratio ꝛc.cert⁹ enim dꝫ esse heres vt.ff.de here.instituen.l.in tps.ℊ.j.Hā ꝛ alias incertitudo vitiat vt.ff.de testa.tu.l.duo sunt titū.ꝛ de manu.testa.l.cum ex plurib⁹.ꝛ ad ſ̄ bñ facit.extra de reſcri.c.cū oꝛdinē.ꝛ.c.ad aures.ꝛ de iureiu.l.pretoꝛ edixit.Si aūt ex sola nois expꝛssione certitudo appareat nō est opus indicia expꝛimere ꝛ ita loquuntur contraria.ꝛ hoc etiam voluit dicere glo.hic posita que facit mētionem de gallopꝛesso qui fuit bidellus domini Azonis.naꝫ qz nullus alius tali noie nominabat̄ satis erat certum per solā eiꝰ nommis expꝛessionem.Et ex predictis dicebāt.Ad⁹.ſili.ꝛ Odof. q̄ si quis reperiatur bannitus solo nomine non expꝛsso cognomine vel alijs indicijs ꝛ pōt ex nomine oriri dubitatio q̄ nō valeat,ꝓter incertitudinē.Si autē dubitatio oriri nō posset tunc valeat ꝛ hoc etiā diceť.j.de here.instī.l.i.ver.vltra ꝑdicta.ꝛ q̄ in sententijs ꝛ in ℨcibus debeant apponi nomina cognomina ꝛ indicia ne dubietas oziatur:bene facit.j.titulo ꝓmo.l.ſi quis in nomine.ꝛ institut.de legatis.ℊ.ſi quis in nomine.¶ Item consueuit allegari hec.l.quod †tabellio computeť ꝓ∘ vno teste in instrumento q̄s exigit certū numerū testiū.ꝓ hoc in aut̄.de fid.instru.ℊ.opꝫ.ꝛ dic vt ibi no.ꝛ ad hoc etiā allegat̄.ff.de te.l. domitius.sed ibi nō dꝫ q̄ tabellio suppleat defectū testis.Sz q̄s vnꝰ de septem testibus q̄ exigunt̄ testamēto potest scribere testū vel ecōtra q̄ interuenit vt tabellio pōt rogari vt testis.ꝛ de hoc dic vt ibi.Item ꝓ hoc facit.j.ti.ꝓoxi.l.cum antiquitas.ſz ibi supplet defectuꝫ testatoꝛis nō testis:ꝛ ideo teneas opinionē Ba.q̄ fuit pysanus ꝛ tractauit plures vtiles questiones nō tamē dicas q̄ hic sit speciale q̄ scriptoꝛ nō suppleat hic locū testis sed tabellionis.ad solutionē predicte questionis dic aut̄ qritur de substantia seu essentia scripture ꝙ quam dꝫ ꝓbari ꝛ tūc non computatur tabellio in numero testiū q̄ vt scripture credatur opꝫ qs sit cōfecta per tabelliones q̄ tamē persona publica dat robur scripture dumtamē adhit numerus testiuꝫ necessarius vel cōsuetus ꝛ videť casus in aut̄.de fide instru.ℊ.ſi ſ̄ instrumēta.aut q̄ritur de tali scriptura per quā non ꝓbatur ꝛ tūc tabellio bene computatur ꝓ∘ vno teste.ꝛ sic nō est hic speciale fm Ja.de ra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

r quoscã modernos vt supra dixi. Lyn. de hoc plene dixi supra de probationib. l. cum precibus. Querit. Bal. fil. si quis sit execratus propter crimen per eũ cõmissum vtruz possit testari secundum formã huius. l. forte si ex delicto graui nõ vt. ff. de testa. l. ei§. fi. Si aũt ex leui delicto et quo etiã sequeret infamia videtur q testari posset qi infamis testat. vt. ff. de secũdis nup. l. j. z dixi super rubrica. z ita tenet speculator de instrumẽto. z editiõe. §. cõpendiose. versũ. quid de exoculatis. † Querit etiã si cecus inter liberos cõdidit testũ citra formã huius. l. an valeat. vi q sic. ff. familiher. l. fina. j. titu. pgi. l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. nam ꝓpter infortuniũ parentũ nõ dz constitui deterioꝛ conditio liberorum vt institur. de ingenuis. §. fi. z pro hoc facit glo. q̃ est hic que dicit hãc. l. immutari per. l. in testamentis. j. proxi. Jn contrariũ videt qꝛ lz generaliter dicat inter liberos minus solennez volũtate tenere hz speciali forma que tradit circa testũ ceci tali ĝualitati derogare videt siue ꝑcedat siue sequat arg. ff. de pe. l. sancimus legũ. z extra de reg. iur. c. generi. lib. vj. cũ ibi notatis per Bar. z alios. Bal. fili. dicit dubito. de ista fama testi ceci no. in speculo de instru. editiõe. §. vt aũt caute. ver. illud quoqz nõ est ignorandum. Jn gl. hic versus ibi facere scribi lz hoc dixerit. Bal. potest tñ alio tpe facere scribi. Jn glo. ergo tabularius ibi exigitur imo septem tñ z ꝓter eos tabellio vt. §. in ꝓin. l. cui? tabellionis defectum supplet testis octauꝰ: vt hic habet: nõ aũt dicitur q tabellio supplet defectum testis qꝛ nõ supplet quando scriptura est de substantia negotij de quo agit. z tũc est vera opi. ban. alias verũ est qd dicit glo. per. l. domitius fm. Bal. fili. de hoc plenius. §. dixi. Jn eadem glo. ibi per talem scripturã vt publicum vt in auf. de fide instru. §. fi vero instra. de here. z fal. §. fi vero absunt. z notat ibi de hoc. extra de fide instr. c. ij. Jbi inter quos sit tabellio z sic intelligantur. ll. que dicunt quod tabellio cõnumeratur in numero testium: nec dicas quod hic sit speciale qꝛ recte intelligenti hec lex nõ dicit quod tabellio computet in numero testiũ sed quod testis supplet defectuz tabellionis vt predixi. Old. Jn gl. neutraliter in fi. imo dic quod sunt casus nominatiui z numeri singularis z gñs femínini z cõstruuntur cũ ꝙbo licẽtia. in textu debet esse relinquat z nõ relinquant sicut hz glo. Ric. z Ol. z pulcher z notabilis est tex. iste. Old. de ponte. ꝛc.

Triosum. Jndiuiduum nõ põt fieri ꝑ ꝓre hoc. d. testamentuz eũ dz fieri vno contextu vt. ff. de testamentis. l. heredes palã. §. i. quod hic nõ fuit. Old. Cui incumbat ꝓbatio dic vt j. de codicillis. l. nec codicillos.

1 ☞ Mutus reputatur qui voce z literis caret.
2 Mutus an possit infantem de sacro fonte leuare.

Discretis. Exponit gl. i. separatis quod qꝛdam reprobant qꝛ sic exponẽdo imperator fundaret super vno z sup alio edificaret z ideo exponunt. i. sapientib⁹ seu discretionez mentis habentibus vt. §. e. l. senium. z ꝙbumqꝛ cum sequẽtibus legitur. Ric. vel expone. i. dña facta inter surdos z mutos quoꝝm alij sunt ab origine alij a casu. Jbi sẽus. f. audit⁹. Jbi vox articula
1 ta. † Si em̃ hac careret z literas nesceret ꝓ mortuo reputat vt
2 j. titu. proxi. i. iubemus ꝛc. † Utrum mutus possit esse patrin⁹ in baptismo z sufficiat respondere nutu: videt q̃ sic arg. ff. de le. lij. l. nutu. de hoc habet de confecra. dist. iiij. c. paruuli. z. c. si egrotãtes. z. c. in synodo. ☞ Jn gl. sed in superiori ibi. ff. eo. §. de testamẽtis. Jn gl. nisi in militibus in fine imo. §. quinimo. z. ff. de test. militari. l. iure militari.

Nemo. Hec lex tollit dubiũ an filiusfa. in aduẽticius in ĝbus patri nõ queritur vsufructus possit testari. Nam nõ põt z ita etiã tenet glo. z bene. ff. ad trebel. l. j. §. in filij. z in margarita de testamẽtis ver. an filiusfa. z in spec. de instrumẽtoꝛ editiõe. §. compendiose. ver. sed nũquid filiusfami. quia nõ est integer homo ad cõfectionem testamenti vt dixi. §. eo. l. senium. ij. rũso quo ad castrẽsia, sic qꝛ in illis habet loco patris fa. vt. ff. ad mace. l. ij. fm Bal. z Lyn. Jbi facultate capiendi ex testõ. quidaz enim sunt nõ capaces vt institu. de lega. §. delegari. z ibi notatur. Old

☞ De testamentis. Rubrica. 1

☞ Super rubrica vide Azo. Sofr. Hosti. in summa. e. Rofr. de actione ex testamento in Specu. z margarita galeotti. co. tit. de testamẽtis. de instru. editione. §. cõpendiose. z sequẽtib⁹. §. z Azo. in summa institu. de testa. z in brocardis. de testamẽtis z in lib. domini. Bal. de fano. de testamentis z patria ptãte dñi vber. de bobio. e. ti. De modo ꝓbandi testiũ z ꝙquot testes z an ꝓbetur per instrm publicũ dixi. §. de bono. pos. ſz tabu. l. ij. z. j. e. l. j. z de virtute cõsuetudinis. circa testa. dicet. j. e. l. fi. Si qs i testõ dixit se donare inter vinos an sit donatio ita q̃ renocari nõ possit. discetur. j. de dona. super rubrica de numero testiuz. z an debeãt vi dere testatores dicã. j. e. l. hac cõsultissima. Et an vẽditio possit fieri in testõ. dic vt notatur. j. e. l. hac consultissima. z in auf. ex cã in fine. Et quõ z qñ vltimũ testm̃ vel vltima voluntas tollat ꝑcedentẽ. vide plene. j. e. l. sancim⁹. an mulier aliquo casu testificari possit in cã testamẽti vide qs notaui. j. de codicillis. l. fi. in fine.

☞ Testis esse non potest cui mota fuit questio status.
Error communis excusat.

Testes. Jn testõ adhibiti. Jbi in hac cã. s. cũ agit de roboꝛe testamenti z dicꝙ loqui põt in testõ in scriptis quod ꝓbari põt per scripturã de iure z etiam in testamento nũcupatiuo ꝙ similiter, ꝓbatur per scripturã de cõsuetudine: vt in glo. notatur. de hoc dic vt dixi. §. de bono. possess. fm tabul. l. ij. ☞ Oppo. glossa. de. l. qm̃ liberi. §. de testi. Sed dic ꝙ nihil facit qꝛ ibi testis cõditio mutata nõ fuerat. Ol. Oppo. de leg. iij. §. cause. ff. ad carbo. dic ꝙ hic poterit testificari nec dicitur nunc testificari sed tũc cũ signauit testamentũ vt ff. e. l. heredes palã. §. penul. z. l. ad testiuz. §. i. vnde ista depositio est recognitio quedam testificatiõis antique vl̃ dic qꝛ qs alis est hominis conditionẽ detegi in eo quod sonet in defectum z non in vtium vt qꝛ detegitur de libero seruꝰ z hz locũ hec lex. Illud hominis conditionem mutari per vtiuz vt per superuenientem infamiã. z ita loquitur contrariũ z hãc tz Azo in summa institu. de testa. §. fi. z in summa. eo. vltra mediũ. ver. cõditio em̃. z de hoc no. in glo. e. ti. §. testes. z plene per dñm gabrielem de oselettis in tractatu quẽ fecit de fama. §. nunc superest vt ad poztũ. ver. quid dices de testimonio infamis. z ad hoc bene facit in vsib⁹ feu. an remoueri debeant testes qui pares esse desierũt. c. vnico. z qs ibi notatur z vide etiam gl. in fine que est. ff. eo. l. cum lege. z ꝙ dicaz j. de iure delt. l. fi. §. testib⁹. de excõicato vsq; ꝓ Inn. extra de excec. pia circa finẽ q̃ est hodie lib. vj. z de hac materia notat extra de testi. cogẽ. c. ꝓterea. Dl. z dixi. §. de testi. l. iuriurandi. ver. qd si testis erat testabilis. Sed cum hic dicat litera oĩum cõsensu qd si per maiorem partem tantum reputabãtur liberi puto ꝙ idem sit arg. ff. de acquir. he. l. cum quidam. §. dicitur. qꝛ refert ad vniuersos quod sit ꝓ maiorẽ partem. vt. ff. de re. iur. l. aliud. §. refertur. z ad munici. l. qs maiorꝛ. z ita tz Specu. de teste. §. i. ver. qd si tñ a minori parte. z vide quod ibi not. duobus versi. seq. Quid si vnus ex testibus erat femina vel impubes cõsteret tñ reputabat masculus vel maiorꝛ dic idẽ fm Lyn. qꝛ eadẽ est ratio. vt. ff. ad le. aquil. l. illud. ☞ Quid si erat excõicatus dic vt plene no. ꝓ Inn. extra de excepti. c. pia q̃ est hodie. lib. vj. † Quid si mota erat huic testi. questio status: dic fm Bal. z Ly. aut in questione perseuerabatur z nõ dz reputari liber nec esset idoneus testis aut q̃stio dimissa erat z tũc sic vt. ff. de re mili. l. q status. z de mu. z bono. l. q reus. Ly. ☞ † Ultimo no. ꝙ hec lex sepe allegat ꝙ cõis errꝛ facit ius z excusat. de hoc not. ff. de offic. ꝓcto. l. barbari⁹. extra de re iudicata. c. a nobis. plene per Hostiẽ. in summa. de rescrip. §. que possunt obũci. ver. sed si nõ potest. z ver. sequentibus. z plenissime dicetur fm Jac. de bel. j. de sen. z interlo. om. iu. l. ij. que cum ista concordat. ☞ Jn gl. vlti. ibi quod vz testiũ cui talis testis adhibetur per quem ꝓbari nõ possit. Oldr. Jbi cõsuetudo. s. qs testiũ nuncupatiuũ, ꝓbetur per scripturã. Oldr. Jbi per publicã scripturã z ideo anteq̃ detegeretur testis seruus publicatũ erat testiũ fm. l. j. pri. Old. Jbi. l. fi. z fm hoc nõ erat qõ de testamenti veritate sed solum arguebatur de deficiente solennitate ꝓpter vnum de testibus qui erat seruus. Old.

☞ Scriptura publica differt a publicata.
Publicatio testamenti nõ fit testatoꝛe viuente.
Testes cũ iuramẽto se fuisse testes in testamẽto asserere debent.
Scripture publicate an sit credendum.
Rescripto pape publicato nõ semper standum est.

Publicati. Testamento publicato fides habet: lz originale sit perditũ hoc dicit. z intellige de testõ in scriptis z nuncupatiuo qꝛ vtrunqꝫ põt publicari. vt. j. e. l. testamẽta oia. z hec scriptura sic publicata fidẽ facit: † z sic est dña inter publicã et publicatã qꝛ per publicã non ꝓbatur nuncupatiuum de stricto iure lz de consuetudine secus vt no. §. i. pri. z. j. de fideicõ. l. vlt. ſz per publicatã sic fm oẽs: vt hic pt̃z z in glo. not. Oldr. Et vide etiam glo. §. de fide instru. l. cũ instru. Et qꝛ ista materia publicationis cõtinua z vtilis est tam quo ad testamẽta quã etiã alia instrumenta de ea plene subijciamus. Et de ista bñ no. extra de fide instrumen. c. vlti. per Ber. Jnnocen. et Hostien. ix. distinct. c. vt veterum. z. c. diff. c. contra mozam. in gl. per Archi. de testi. c. albericus. per Ber. z Jnno. de offi. deleg. c. cum in iure. ꝙ Ber. in summa Azo. quẽ admo. testamen. aperian. §. de diuer. rescri. l. sancimus.

sancim⁹. z dixi. §. de fide instrumẽ. l. sicut iniquũ. z in auf. vt spõsa. largi. §. z hoc insuper. vnde sumit auf. si quis in aliquo documẽto, §. de eden. vbi de hoc not. in gl. z aliqua notaui circa si. z ibi per Ly. circa istã materiã. z de hoc plenissime no. in Spec. de instru. edi. §. ostenso. per totũ. §. ex quibus remissionibus satis clare haberi potest dicta materia nihilominꝰ tñ adhuc aliq̃ subũciã. Primo de modo publicationis. Secundo de eius effectu. de primo dic vt hic in gl. no. z. d. §. ostenso. ver. z no. ꝙ testa-
2 menta. z ꝑsi. vl. Blosſ. tamen hic tenet † quod talis publicatio nõ fiet viuente testatoꝛe: contra qs videt. j. eo. l. omnium. vũ dic aut testatoꝛ petit publicari z põt fieri in eius vita. vt. d. l. oim. et vtilitas erit que dicitur in glo. si moziat vnꝰ ex testibus vel sub trahat testiũ qꝛ publicationi stabitur z fidem faciet. Aut petit fieri per heredem vel legatarios z tunc hz locũ opinio gl. vt post mortem tñ fiat z in vita facta non valeret. arg. ff. de verb. obl. lj cum filius. §. fi. z qꝛ nõ debent esse solliciti de hereditate viuẽtis.
1 Ly. z ꝓ hoc. ff. quẽ admo. testa. aperiã. l. ij. §. si dubitet. z de fo
2 ma publicationis aliorum instrumentoꝛ eodẽ. §. versi. sed nunquid fiet idem in aliorum instrumentoꝛ publicatione. Utrum
1 valeat publicatio facta de ꝙsensu partiũ sine iudice dixi. d. auf. si quis in aliquo documento. Utrum citandi sint quoꝝm interest dixi auf. ꝙ sic: per. l. nam ita diuus. ff. de adop. cum ibi not. si per vim vel alio mõ. l. fi. Quidam tñ dicunt ꝙ non est necesse ali quẽ citari z secus est in publicatione attestationum testium. extra de testi. d. c. alberic⁹. ratio diuersitatis est: qꝛ testes producti sunt inter partes z possent esse vitia in ꝑsonis z dictis eoꝝ que
2 non posset iudex perpendere z pars citata perpẽdere z oppone re: sed in instrumẽtis iudex perpenderet si essent vitia visibilia puta rasure cãcellature z similia, z tunc nõ faceret publicari seu autenticari: vt. j. de edicto diui adri. l. fi. z. j. e. l. si vnus. §. j. z ꝑsumitur quod hoc iudex non faceret. z extra de ꝓba. c. qñ cõtra falsam. z de ꝓscrip. c. ad audientiã. cutius tamen puto qs citẽ tur illi quorum interest si sunt certi, vel si essent incerti vel absentes qs fiat saltem citatio vel vocatio gñalis per ꝓallega. iura per hanc opi. z ita tenet Jnn. qui de hoc plene notat. d. c. alberi cus. extra de testib. z in. c. fi. extra de fide instru. tenet Jnno. idẽ z Host. z Jac. de are. Ly. z Pic. mata. super auf. si qs in aliquo documẽto. C. de eden. idẽ tenẽt z Spec. d. §. ver. quid si post publica. z versi. seq. z de hoc etiã not. d. c. contra mozam. c. fist. z facit qs not. §. fi vt ab heredi. se absti. auf. si vero oẽs creditores.
3 † Est etiam notandũ q̃ qñ sit publicatio testamenti vel alterius instrumenti z testes recognoscũt z dicũt se interfuisse testamento vel instrumẽto z ita esse verũ hoc debẽt facere cum iuramento. vt. j. e. l. hac cõsultissima. §. fina. z. l. vlti. in fi. cetera que pertinẽt ad formã vel solemitatem publicationis: dic vt. d. §. ostenso. † Circa secundũ de effectu publicationis videndum é vtrum
4 scripture sic publicate plene credaã z fidem faciat satis notaã. d. §. ostẽso. ver. secũdo quoqz. z. ver. sequenti. z videtur quod nõ nisi probet amissio originalis vt hic patet in textu. lz Azo. subaudiat maxime qs quidam moderni sequunt quod plenam fidem faciat etiam nõ probata amissione vt in auf. de fide instru. §. si vo. z in auf. vt fratrũ filij. §. illud quoqz. z de admi. tuto. l. chirographis. Odof. tenet qs stet sine aliquo subaudito. s. vt ꝓbari debeat amissio originalis al's non credaã autẽtico sine publicato. Ly. tenet ꝙ si soleniter sit facta publicatio nõ sit necesse probari amissionẽ vt not. per eum. d. auf. si qs in aliquo documento. z hic. Ego autẽ puto z sic vidi in iudicio seruari quod si originale exrat debeat exhiberi si petaã qꝛ multa possent esse vitia visibilia z invisibilia in originali q̃ non fuerunt visa tempore publicationis. ꝙ hoc facit qs not. d. c. vt veterum. ix. dist. & re iudic. cũ inter. z per Jnn. extra de priuileg. c. cum olim. Primo sed si esset deperditũ originale tunc staretur autẽtico sive publicato iuraãte eo qui vtiã dicto autentico quod originale non habet nec dolo desijt habere vt. §. de fide instrumẽ. l. fi. z. §. 8 pignacti. l. fi creditoꝛ. z ibi dixi. z de hoc not. dicto. c. vt vetez. ix. dist.
5 ☞ † Et an rescriptũ pape publicatum faciat fidem z ex eo procedi possit sicut ex originali. not. satis plene in q̃nib⁹ Bartho. bzix. rj. q. q̃ incipit quidam impetrauit rescriptũ a sede apostolica. Casus specialissimus in quo nõ põt ꝓbari nisi ex originali est. j. de diuer. offi. z appa. l. ꝓbatorias. lib. xũ. z ibi in gloss. not. Patet ergo ex predictis qs ille modus publicandi seu autenticãdi q̃ sepe fit nihil probat. f. quando tabellio sine autoritate iudicis exẽplat totum instrumentum z in subscriptione vna cum aliis tabellionibus dicit qs istud exemplum cõcordat in omnibus cũ originali z quod nihil est plus vel minꝰ ꝙ mutet sensuz. Mãistis tabellionibus sine iudi. autoritate non adhibet fides vt in auf. de hered. z fal. §. si vero absunt. z de fide instrumẽ. §. ſz si instrumẽta. z qꝛ in citatis quoꝝ interest vt supra dixi z quia fieri debet autoritate iudicis vt predixi. z ꝓ hoc. d. auf. si qs in aliquo documento. z ita tenet Odof. z Specu. d. §. ostenso. in principio. z ver. ij. z. ver. nota tamen. licet aliqui dicant contrarium. ꝓ quoꝝ opinione facit extra de rescrip. c. ad audientiã. vbi dicit qs nõ est verisimile tabellionẽ scribere aliter quam verum fit: sed ibi in scrimario loquitur z scriptũ erat in ꝑsentia cardinalis. Jtẽ ꝙ hoc videt expressim ꝙ exemplo credatur etiam in testamento. vt. ff. de testa. l. vnũ testamentũ. de his que in test. delen. l. vltima. de bonoꝝ possess. fm tabu. l. j. §. si quis in duob⁹. z institu. de testa. §. penul. Sed de originali in pluribus chartis scripto non de exemplo loquuntur.

Ex imperfecto. Jbi solueret quantam ad actus ꝑcedẽtes ab ipso z directos in ipm vt ꝓbat hec. l. cũ si. hic allegatis in glo. z dixi. §. ti. proxi. l. si quis imperatoꝛ. z latius in. l. digna voz. §. de legi. ☞ Jn glo. j. ibi. z. l. fin. imo debet dicere z. l. sequenti.

☞ Error in nomine actum non vitiabit.
Error generaliter quis instrumentum vitiare censeatur.

Cum in nomine. Als si qs in noie. † Error nominis nõ vitiat. h. d. De hoc. j. e. l. errore. z quis error vitiet vel non: plene notatur per Hostien. in summa de rescript. §. que possunt obũci cõtra rescripta. ver. sed si non potest z ver. seq. Et est argumen. hec lex cũ concoz. qõ in instrumentis debeat apponi non solũ nomen sed ꝓnomen cognoñe z agnomen qs est verũ vbi ex solo nomine dubitatio oriri posset vt plene dixi. §. titu. proxi. l. hac consultissima. † Jtem error conditionis: vt. ff. de here. instituẽ. l. his verbis. z. j. de heredi. instituẽ. l. iij. Nec errꝛ rei nisi esset i nomine appellatiuo. vt. ff. de leg. j. l. si qs in fundi vocabulo. z de lega. iij. l. libroꝝ. z facit. j. de leg. j. l. si fortidianũ. §. j. z quod retigi. §. de errore calculi. Jtem nec errꝛ regionis siue in confinibus rei. vt. ff. de lega. iij. l. patronus. §. j. z. ij. nec errꝛ siue defectus syllabe. vt. ff. de manum. l. testamẽ. l. q habebat. Quis errꝛ vitiet ẽtum z quis non colligi potest ex. l. in venditionibus. cum. ll. seq. ff. de contrahen. emptio.

Nec professio. Prof. sio nũcupantiũ filios qui nõ sũt veritati nõ ꝓiudicat. h. d. ad hoc optime cõcoz. licet gloss. non alleget. ff. de iure patrona. l. gaius scius. de ꝓba. l. quida. z de hoc dixi. §. de ꝓba. l. nõ epistolis. z. l. non nudis. quomodo debeat ꝓbari filiatio. plene dixi. §. de nup. l. fi. vicinis. ☞ Oppo. glo. de. §. qui frater. dic aut instituit vt filiũ z diligens eũ vt filiũ: sciebat tamen eum non filium z hoc ccaãt et tenet vt ibi. aut credebat z nõ erat z hoc cõstat z nõ tenet vt hic. Jn dubio verisimile est testatoꝛe credidisse quod verba significant. vt. ff. de sup. lega. l. labeo. z de heredibus instituen. l. hoc articulo. fm Dy. qui ita notat dicto. §. qui frater. Ly. z ad hoc etiam facit. §. de testa. mili. l. ex his. z quod ibi dixi.

☞ Verba testatoris que z quando seruanda sint.
Verba dispositiua communiter sunt obligatiua.
Verba dispositiua ad personam honorariam relata vim nõ habent dispositionis.

Verba testamenti. Casus sine ali quo scrupulo poni debet secundum Ly. in donatione inter vinos sed si intelligamus de donatione causa mortis tunc videtur obstare. j. de fal. cau. a dicc. l. j. ff. de dona. l. ex hac scriptura. z in auten. de nup. §. disponat. circa hoc glo. que sunt hic adinnicem videntur contradicere: quia prima glo. dicit. quod ex talibus verbis obstat exceptio quasi ex eis voluerit heredes liberare z sic hec lex concord. cum illis z non est contra. Secunda gl. dicit quod hic erãt verba enunciatiua z ideo eis nõ stat. Jn cõtrarijs erãt dispositiua z ideo eis statur. Sed hanc so. videt tollere. l. ex hac scriptura. Sz ibi erat scriptura cõmemorativa actus preteriti cedẽtis in preiudiciũ loquentis hic in commodum z ideo eis nõ statur: vt. §. de ꝓba. l. instrumenta. z. l. rationes. vbi de hoc satis nota. z. d. l. ex hac scriptura. quã ergo gl. seruabim⁹. Si loquamur de donatiõe causa mortis prima glo. vera est qꝛ eam poterat renocare. Si de donatione inter vinos tunc habeat locũ glos. secunda qꝛ eam renocare non posset vt. j. de dona. q̃ sub modo. l. perfecta. Bal. z Ly. plenius distinguũt.
1 † aut verba testatoris sunt dispositiua aut demonstratiua aut causatiua aut denũciatiua. Si sit dispositiua seruãda sunt vt. §. disponat. nisi sint iniusta z impossibilia tã de iure ꝙ de facto. vt j. de institutio. z substitutio. sub cõdi. fact. l. repxhẽdenda. z de fideicõmiss. liber. l. fi. de conditio. institu. l. quidã. z. l. filius. z de lega. j. l. apud iul. §. fin. Si vero sunt demonstratiua siue vera siue falsa sit demõstratio nõ impediunt relicta. vt. ff. de aur. z argen. lega. l. quint⁹. de conditio. z demonstra. l. demonstratio. in principio. z. l. falsa. nisi testatoꝛ errasset in demõstratione non lega-

Universidad de Deusto
Biblioteca

turus si falsum sciusset.vt.ff.de cōdit.z demonstra.l.cum tale.§. fallam.als incipit legato. Sed licet falsa demōstratio non vitiet vt dictum est.legatum tamen nō inducit in.d.l.cū tale.§.fina.de leg.j.l.legata inutiliter.z.ff.de here.instī.l.ex facto.fallit.ff. de le.j.l.cum ponebatur.fm vnum intellectum. Si verba sunt causatiua si quidem in preteritū idem q in demonstratiuis seruādū est per eadem iura.z.ff.de here.instit.l.qui nolebat. Si in futurū tunc nō inducunt legatū.vt.ff.de le.ij.l.titia.in prin.habita etiā distinctione erat als legaturus vel nō.vt.ff.de q̄dictio. indebi.l. damus.z ibi de hoc.z instit.de lega.§.longe magis. Si p̄o verba sunt enunciatiua refert aut emissa in iudiciū extranei z non preiudicant vt hic z.ff.de proba.l.exemplo. Si preiudiciū sit vt heredis iudicāt affirmatiue concepta:vt.d.l.ex hac.de dona. de leg.ij.l.lucius.§.quisqs.de auro z argen.lega.l.quint⁹.z de le. ij.l.luci⁹.§.j. Si negatiua aut dominij aut obligationis si dominij nō preiudicant vt.ff.de le.ij.l.titia.§.gaius.nisi mens loquentis probetur contraria vt ibi patet.licet gl.ibi aliter intelligat. si sunt negatiua obligatiōis aut directe z valēt.vt.j.de fal.cau.adiec.l.aut indirecte.z non nocēt.vt.d.l.rationes.ff.de proba.z auc. qđ obtinet ibi signata.vbi de hoc. Si autē nihil tale q̄neāt sed aliter proferantur nihil valent vt.ff.cōmunia vtriusqs iudi.l.scriptura.z arbit.tute.l.penul.fī Ja.de are.cuius quasi tota fuit p̄dicta distinctio.hec vera de verbis enunciatiuis in vltima volūtate in cōtractibus inter viuos regulariter verba enūciatiua nō habent effectum fm Pe.ff.depositi.l.publia.§.j.Cyn.Ja.but.circa vero enunciatiua dicit aut testator loquitur cū grauato z valent vt.d.l.ex hac.z.l.i.de fal.cau.adiect. aut cum eo quez onerat z non valent hic.z.l.titia cum testamento §.penu.de le.ij.z.ff.de testam.milita.l.ex his.vbi.de hoc.fallit in milite vt ibi.z sic etiā videtur loqui.d.l.cum tale.§.fina.de cōdi.z demō.q licet fiat de monstratio respectu eius cui legat respectu tamen titu ibi nominati est nunciatio z nihil valet. Jaco.but. Dominus Oldra.dicebat † verba dispositiua valent cōmuniter z obligāt.j.de fidei cōmis.l.ab eo.enūciatiua autem sunt prolata ad alium finē.aut propter se z nō ad alium finem.si propter se finē nō valent vt.l.rōnes.z.l.exemplo. Si ad alium finem tūc aut in iudi.z habēt vim dispositionis vt.ff.de interroga.act.l.de erate.in prin.de dona.l. q interrogatus.z.j.de libera.cau.l.cū precū. Si extra iudicia et ꝓpter se distingue fm gl.j.de fal.cau.adiec.l.j.q̄ aut ad obligādum z non valēt aut ad liberandum z valēt.vt.ff.de pac.l.tale. z de act.z obli.l.arrian⁹. Alij distinguūt aut proferuntur in cōtractibus propter se z nō habēt vim dispositionis vt.l.publia.§. lucius.ff.depositi.licet plump.inducāt.vt ibi not.si in vltimis voluntatibus proferantur ad obligādum tūc aut gratia cōsilij q̄ apparere potest per ipsa verba:aut gratia dispositiōis.si gratia consilij nō habent vim dispositionis.vt.ff.de lega.ū.l.cum pater. §.mādo.† Si per modum alterius dispositionis, aut proferunt ad personam honorataṁ z nō habent vim dispositiōis.vt.ff.de vsufru.leg.l.generali.in princi.aut ad personam honoratā z habent vim dispositionis.vt.j.de fal.cau.adiec.l.j.licet videatur cōtra.d.l.ex hac scriptura.ff.de dona.sed dic vt.§.dixi.hoc vltimū notatur.ff.de leg.ū.l.peto.ij.respon.in gl.z dic q̄ verba enūciatiua sunt que disponunt super preterito vel presenti.Ol.Unus casus specialissimus videtur verba enūciatiua directa ad honoratum disponunt.ff.de doli exce.l.pater filiē.§.annus.z ibi dixi. Et faciunt predicta si q̄s fuerit vulnerat⁹ ab aliquo z interrogat⁹ per iudicem quis eum vulnerauit dixit de alio vtrum ei credat de quo dic vt not.j.de calū.l.mater.z ad fil.l.j.§.fina.z.l.seq.z.l.si quis in graui.§.j.

1 ☞ Error: veritati preiudicare non debent.
2 Testator subst antialia omittens sibi preiudicat.
3 Syllaba omissa nō vitiat instrumentum.

1 **Error.** Error† non pīdicat veritati h.d.Lō vco:.ff.de regu.iur.l.ij libzari⁹.et ibi in glo.ff.eo.l.si is qui testamentum.z dixi.§.eo.cū in nomine.als si quis in nomine.z quod dicit solēnitas exponet.i.testamentum qđ iuris solennitatem per excellētiā requirit:vt.j.eo.l.si vnus. Et in eo q̄ dicit gl.si deficit heres esto an valeat.Pla.quod sic gl.q̄ nō. dic quod vtraq̄s opinio bona est diuersis respectib⁹ q̄ aut tabellio omisit scribere quia testator nō expressit tūc bene dicit gl.aut testator bene expressit sed tabellio per errorem omisit z hoc cōstat tunc nō nocet z ita not.in.l.j.§. finautem.de here.instit.z Azo in summa de heredi.instit.§.j.z tūc
2 est vera opinio Pla.† aut ergo testator omisit substātialia z nocet vt.ff.de leg.ij.l.titia.z .j.eo.l.in bem⁹.z ibi no.aut accidētalia z nō nocet.vt.ff.de lega.ij.l.cum pater.§.fin.aut tabellio omittit errore z nō nocet vt hic cum cōcord.z talis error probari potest per duos testes licet ad probationem testamēti requiratur vñ.que facit etiam ad alios casus qui habēt probari per scripturam vt acta iudicialia z sentētia.vt.j.de appella.l.a ꝓconsulib⁹ extra de probatio.c.quoniam otra falsam.quod si fuerit erratū inscribendo posset probari p duos testes quasi plus dicum et minus scriptum vel ecōtra fz Jac.de ra.z Pet.z est opinio Jn no.d.c.quoniam cōtra falsam.z de hoc dixi.§.de bon.possess.fm
3 tab.l.ij.in fi.† Omissio syllabe nō vitiat vt.ff.de manu.test.l.qui habebat nec litere.vt extra de fide istrumēto.c.ex parte.et ibi no ratur.z.xxxvj.q.ij.c.apostolice.z p Archi.vitium grāmatice vitiat rescriptum apostolicum nō testamentum vel alia instrumēta.vt extra de rescrip.c.ad audientiā.z ibi not.z.xxxviij.distin.c. sedulo.per Archid. Item vide ad huius.l.materiā quod notatur.xvj.q.vij.c.z hec.

Casus. Propter necessitatem solennitas iuris ad tps suspēditur sed ex toto nō tollit z quod dicit conuenīēdi dic simul sicut debēt vt.§.ti. j.l.hac ꝓsultissima.z.j.e.l.si vnus.z construe sic:aliqd de iure laxatum est aduersus timorem contagionis que testes deterret ratione casus &c.Old.

Si non speciali. De ista impetratione rescriptū q̄ sunt contra ius dic vt dixi.§.de preci.impera.offe.l.rescripta.si contra ius vel vtili.public.l.fi.et.l.quoties.in fi. dixi vtrum sufficiat si dicatur nō obstañ.aliqua lege z ex eo qđ hic dicitur nō in cōspectu testatoris facit quod testes debeāt vidēre testatorem vt z.j.eo.l.si vn⁹. Ibi cozam testatore glo.cū tenet cōtrarium quod fi sit medius paries vel cortina inter testatorem z testes non vitiet.ff.de aqua plu.arcen.l.in summa.§.idē lator.z Dy.approbat ipsam gl.vt ibi dixi.tutior est prima opinio fm Oldrad.hic.imo Francis.accur.dicit iudiciū fuisse bon. quoddam testamētum nō valere eo qđ testes non viderant sed solum audiuerant testatorem:nā posset alius supponi z falsitas committi.z pro hoc.§.ti.ꝓt.l.hac cōsultissima.in fi. Ibi tot oculis spectata.z hāc opi.hic tz Cy.z recitat se vidisse hoiem ita bene scientem transformare loquelam suaz in loquelam alteri⁹ qđ illum ex toto repsentabat z qđ vxor credidisset fore maritū suum dum loqueretur in occulto more mariti.z de cōsuetudine circa testamenta vide quod dicam.j.eo.l.fina.

Si testamentum. Si imperator concederet rescriptum ex certa scientia nō obstante hac.l.an valeret z posset rollere ius heredis plene dixi in.l.quoties.§.de preci. impera.offeren.

1 ☞ Dictio vnus multis capitur modis.
2 Substantiali vno testamenti omisso totum vitiatur.
3 Deletio seu rasura in testamento quando presumatur facta de voluntate testatoris.

1 **Si vnus.** Duo dicta q̄nter.z hec dictio † vn⁹ multis modis sumitur. vt.xl.distin. vitij.per Archi.z de cōsecra.dist.ij. c.in christo pater. colum.sumitur etiam vnus quādoq̄s pro plurali numero:vt colligit.ff.commu.pred.l.in tradēdis.z de hoc in alphabeto littera.U. Et ꝓ euidentia primi dicti dic quod homines loco sigillo⁹ vtebant anulis sicut z hodie aliqui faciūt licet communiter vtamur sigillis.z habebant illi anuli characterem impressum:vt.ff.de testa.l.ad testium.§.signū.z de §. signi.l. signatonus. Et no.quod septem testes requiruntur in testamētis sed iure canonico videntur duo sufficere.vt extra e.c.cum esset.z.c.sequenti.quod intellige vt ibi not.per Ber.Jnno.z Hosti.in Specu.de instru.edi.§.compendiose.versi.item per ius canonicū.quādoq̄s etiā requirunt plures z quandoq̄s pauciores vt notat in
2 glo.j.eo.l.hac consultissima.in princ. ¶ † Item no.q̄ si deficiat vnū de substantialibus totū deficit.ad hoc.ff. de in integ restitu. l.diuus.z ibi de hoc.et.xxxviij.dist.c.queris. Si aūt vnū ex pluribus faciēdis per se sufficiat tūc latius est illud fieri vt not.ꝓ Azo. in summa.de acquir.posses.§.fina.z ibi per Odof. in additionibus sitis.et vide quod dicetur.j.eo.l.testamentus. Circa secūdus dictū exponе q̄ dicitur in litera nō ad iuris solennitatē.i.totius testamenti solennitatem, testiū enim per excellentiā appellatur iuris solemitas.vt.§.eo.l.erroze.z dic non ad iuris solemitatez. per hoc tollendam in ceteris ibidem dispositis.sed ad fidei.l.silij verbi cancellati.i.vtrum debeat ei adhiberi fides vel nō pertinet ad questionem &c.Old.Et vtilis est ista materia interlineatiōis et delegatiōis de q̄ hic tractat z sepe occurrit de facto de q̄ hicno. in glo.z.j.de edic.diui adria.tol.l.fi.z.j.eo.l.penul.et extra de fide instru.c.ex literis.et pulchra gl.de hoc extra de religi.domi.c.
3 cum venerabilis.† Querit Cynus quid in dubio quādo nō apparet vtrum deletio sit facta volūtate testatoris vel non:et dicit fm Pet.quod n testamentū erat penes testatorem presumitur eius volūtate factum als nō.arg.ff. de proba.l.fi chirographū. Sed videtur q̄ talis scriptura in qua est deletio vel interlineatura vel aliquod vitium visibile incōtinete fidez nō faciat sed ꝓ inspecta

suspecta habeat vt.d.l.fin.j.de edic.diui.adria.tollen.z.§.de proba.l.inbemus.vbi de hoc bene dixi.Sed dic fm Jaco.but.aut agitur possessorio z indistincte repellitur vt.d.l.fin.de edic.diui adria.tollen. Aut agit petitorio z tunc ante inquisitionē super hoc factā prima facie talibus vitijs redditur suspecta talis scriptura z ita loquit.l.inbemus. Sed post inquisitionē factam z liquidationem negotij hz locum quod hic dicitur. Jaco.bu.

Testandi. Ibi derogare quedā solēnitates inducte sunt in testamētis a iure ꝓtorio vt signacula:quedā a iure ciuili vt numer⁹ testium vt institu.de testa.§.j.z de his duab⁹ facit hic
1 mētionē. Nā cū dicit iurisditiōis &c.exponi debet.i.solēnitatis a iure ꝓtorio viuēte sic exponiē vt.ff.vt leg.no.ca.l.postq̄.§.imperator.q̄ autē dicit iure publico ad solennitatem iuris ciuilis refertur vt.ff.e.l.iij.Old. ¶ In glo.vlti.in fi. Sol.vt ibi ex gl.colligitur q̄ qđ hic dz intelligi dz in testamēto in testamēti iuribus remanēte sed ibi assumit vires codicillo.z vt ibi ptz.ff.de vulg. z pup.substitu.l.coheredi.§.cū filie.z de iure codicillo.l.j.Odof. z facit.§.de sacrosan.eccle.l.j.z quod ibi dixi.

1 ☞ Clausula si non valet quod ago vt ago valeat vt valere potest.quando veritatem sortiatur.
2 Eligens alterum contrariorum in altero sibi preiudicat.
3 Compromissum qualiter cognoscatur latum vt ab arbitro aut vt ab arbitratore.

1 **Non codicillum.** Colligit hic Cy.bto car.† Si non valet q̄ ago vt ago nec valet vt valere pōt.de quo not.ff.de consti.pecu.l.j.§.eum qui in glo.z per Jaco.de bel.de acceptil.l. an inutilis.z in multis partibus.z per Dy.de verbo.obli.l.j.§.si quis ita.vbi plene dixi.z sic distinguit ipse Cy. Aut de voluntate loquentiū siue in vltima voluntate siue in contractib⁹ apparere pōt expresse vel per cōiecturas.z tunc valet vt valere pōt als nō valet illud qđ agit secundū qđ voluerunt z ita dz intelligi hic z.ff.de codicil.l.j.aut nō pōt apparere z tunc aut tractat de obligatiōe dissoluenda aut de ea contrahenda. Primo casu aut deficit qđ agitur rōne materie z valet vt valere potest.vt.ff. de acceptil.l.si acceptilatū.aut rōne forme z i nihilū valet.vt.d. l.an inutilis.z de pac.l.si vn⁹.§.penul.z est ratio eōm quosdam q̄ defect⁹ forme maior est q̄ materie:q̄ forma dat esse rei vt.ff. ad exhiben.l.iul.§.sed z si qs.z de auro z argen.leg.l.seia. Preterea qñ aliqs hz defectū in se magis deficit q̄ si in alio sicut ac ceptilatio que de se ipsa est ꝓtractus verboꝝ.verū q̄ interponit super Jctu nō verbali est de alio nō de se ipsa z ideo deficiēs in alio valet vt pactū q̄ indigni non sunt qui alieno laborāt vitio vt.§.de natu.lib.i.legē. Secūdo casu qñ tractatur de obligatione cōtrahenda aut in persona z nihil valet vt.d.§.eum qui.z.d. §.si quis ita.aut de cōtrahenda in rem,z tūc valet vt valere potest.vt.ff.de serui.l.si tā angusti.z de serui rustico.predio.l.si via. z sic pōt intelligi.ff.de iureiur.l.sed z si possessori.§.item si inraue-
2 ro.Cy.† Secundo colligit q̄s quis eligendo vnū ex contrarijs sibi preiudicat in alio sicut hic eligendo viam testandi preiudicat sibi in via codicillādi qđ verū est nisi apponeret cl'am si non vz iure testamenti &c.vt.j.de codicil l.fi.arg.cōtra fm gl.d.l.fi.z angusti.Sed ibi via iter z actus non sunt cōtraria sed se inuicē presupponentia cōmoditate z effectu.Nam via actū actus iter in se quo ad cōmoditatem includit z hoc respectu dicitur vnus q̄nqs pars subiectiua alterius.vt.ff.de verb.ob.l.vsumfructum. de noua.l.si pupillus.§.fi.z plene notat.ff.de excep.rei iudica.l. si mater.§.si qs iter.z in modo inducēdi siue cōstituēdi non differunt:vt.ff.de serui.rusti.predi.l.j.§.fi.cuius cōst at in testamēto
3 z codicillis euidēter esse cōtrarū. Old. ¶ † Ultimo colligere ar. qđ si cōpromissum fuit in aliquem sicut in arbitrū z arbitratorem z amicū cōem sicut fit quotidie z dubitat de pronūciamento eius vtrū ꝓnūciauerit sicut arbiter q̄ tunc ei staretur vt.ff.de arbi.l.diē ꝓferre.§.stari.an sicut arbitrator quo casu reduci posset ad arbitriū boni viri.vt.ff.ꝓ socio.l.societatem.§. arbitrorum.q̄ hoc potest colligi z cognosci ex modo quē tenuit in procedendo.si enim seruauit ordinē iudiciarū tūc sicut arbiter videtur ꝓcessisse z pnūciasse q̄ arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū.vt.ff.de arbit.l.j.Si vero iuris ordinez omisit tunc sicut arbitror videatur ꝓcessisse.argu.huius.l.de hoc plene not.per Jnn.extra de iureiur.c.quintauallis.z ad hoc facit.§.de episc. audiē.l.si qui ex cōsensu. Ibi arbiter more residētis z qđ dicitur aliquid fieri ipso factu.vt.j.de iati.liber.tol.l.j.§.sed z si qs.z ibi in glo.z qđ dicit cognosci contractū venditionis q̄ fit mentio de mercede.vt.ff.de prescri.ver.l.naturalis.§.j.z de pdīs curia. l.ij.lib.x.z not.in glo.ff.de supfi.l.j.§.j.z pro hoc bene facit.ff.de arbit.l.si de meis.§.recepisse.z ad predicta etiam bene facit glo. posita.ff.de iudi.l.j. Alij tamē dicunt q̄ valebit eo iure quo melius valere pōt.pro hoc.arg.bonū.ff.de testa.mili.l.ij.z de app. l.scio.in fi.de hoc satis nota.in Specu.de arbi.§.sequitur de quibusdam.ver.sed pone.sicut quotidie fit z in sequēti ver.no.vtrū si incepit cognoscere sicut arbiter possit mutare formā z cognoscere more arbitratoris vel ecōtra de quo dic vt ibi not. Itē colligе diuersitatē noim inducere diuersitatem effectus de quo dixi.§.cōia de leg.l.ij. Itē vide qs not.ff.de furt.l.si dominium &c.

1 ☞ Testator verbis directis z obliquis indifferenter vti potest.
2 Imaginaria que dicantur.

Quoniam indignū. Non refert † vtrum testator vtatur verbis directis an obliquis:z testamētū scribi pōt in quacunq; materia.h.d.Qđ facit pro cōcordia testium qđ licet discrepēt in verbis dumtamen concordent in substantia qđ sufficiat.ad hoc.ff.de testi.l.ob carmē.§.si
2 testes.z extra de conuer.coniu.c.penul.z ibi in glo.† Itē no.qđ imaginaria dicuntur que habent imaginē veritatis veritate tamen carent vt hic in glo.z pro hoc.ff.de reg.iur.l.imaginaria.et de cōtrahen.empt.l.nuda.de hoc in alphabeto sub litera J dictiōe imaginaria.z qđ hic dz seminecis z balbutiēs lingua facit contra multos qui non volunt facere testamentum nisi quando sunt semimortui cōtra quos est etiam.§.eo.proxi.l.hac cōsultissima.§.at cum humana.z in auf.de trien.z semis.§.illud.

1 ☞ Alimenta prestare quis censeatur obligatus si triennio cōtinuo prestiterit.
2 De eo soluēdo vni ex legatarijs dimidiū legatum an teneatur alteri soluere aliam dimidiam.

Non dubium. Duo dicit:primū per se ꝓz.circa secūdū vide qs not.ff.de fideicō.l.j.z.ū.glos.de secundo ponit tria exempla. Primum qñ approbant soluendo:fz hoc non videtur bonum q̄ hic non queritur de solutione facta sed fienda nisi diceres quod solutio facta preiudicat in fiēda quod videt contra.l.si certis annis.§.de pace.Secundū exemplū vez quando soluit alimenta triennio licet in se verū sit non tamē est bonū q̄ ille est casus specialis duplici fauore vt ibi notatur.sed ista.l.nō intēdit ponere casum specialē sed regulam. Unde tertium exemplū de.Lvlti.j.ad leg.falci.tutius z conueniētius est. Item qđ dicit glos.quod si extra iudicium dixit approbo non est soluēdo nec ꝓmittendo qđ non sufficit approbant Cyn.et Oldr.z allegāt.ff.de dona.l.nuda.depositi.l.publia.§.lucius.re eīm non verbis augetur peculium.vt.ff.de peculio.l.peculium.ij. z.iij.responso.z.l.nō solum.§.fin. Jaco.but.dicit hoc esse verum quādo per errorem approbaret.z ita loquūtur.l.cum falsa.z.l.si post diuisionē.in glo.allegate.secus autem si ex certa scientia loquendo cū legatarijs approbaret per hanc.l.z.ff.de nego.gest.l. pōpo.z ibi.in princi.glos.z hanc viderur innuere glos.d.l.j.§. de fideicō.licet tex.multum faciat in cōtrarium † q̄ etiam in alimētis que sunt fauorabilia nō obligat quis nisi triennio prestiterit in eo qđ querit glo.nunquid vni soluēdo preiudicet sibi quo ad alios tene opinio.glo.q̄ hic nulla precedebat ciuilis vel natura lis obligatio sicut nec ex stipulatione inutili.vt.ff.de verbo.obli. l.j.§.cōtra si sine verbis:z dixi.§.de iuris z facti igno.l cū quis. z pro opi.glo.facit.§.ne vxor pro marito.l.fi.quorum lega.l.j.§. si due.de leg.ij.l.lucius.§.testator.secundū casum Azo.ibi positū.z.§.de excusa.tuto.l.volūtarie.z ad auf.sed cū testator.rūde vt in gl.hic.z.d.l.ij.j.de fideicō.q̄ ibi testamentū valebat z obligatio precedat super solutione totius legati tz posset legis beneficio defalcari.vt.ff.de iudi.l.fideicō.§.fina.z ad macedo.l.fī iul.§.fi.z quia vt dixi in alimentis non obligatur nisi soluat triēnio non mirū ergo si facilius approbetur testamentum solenne q̄ nō solēne.sic patet in pactis.ff.de pac.l.si vnus.§.pactus.z de noua.l.j.in prin.z pro hoc facit quod not.ff.de soln.l.cū quis.§. si quis pro reo. Jn prima glo.ibi vel dic qđ ibi fm Cy.z Odof.
2 † quid si agnouit soluendo vni ex legatarijs dimidiū rei legate nunquid cōpellitur alij dimidiā soluere: videtur quod sic.arg. huius.l.ibi adimplēdi eā.z.ff.de pollicita.l.j.§.primo.alij cōtra argu.predictarum legum z maxime per.d.l.j.de fideicom.libe. vbi nō obligat nisi soluat triennio.z facit.j.ad leg.falc.l.fina.a contrario sensu.Sed qua actione agetur in casu huius.l.Sy.vicentinus:qđ condictione ex hac.l.qz talis approbatio vel agnitio nō facit vt ex inutili testamēto actio oriatur vt.§.de pac.l.si certis annis. Alij quod agit actio ex testamēto.argu.ff.de iniusto rupto testamē.l.filio.dic ergo aut queritur an preiudicet quo ad ipsum cum quo agnouit promittendo vel soluēdo:z dic qđ sic vt hic quo ad ipsam solutionē tantus vel promissionem quo ad alias solutiones etiam quantū ad eundem non:vt.d.l.si certis. Fallit in.d.l.prima.de fideicō.ꝓpter duplicem fauorem vt ibi not.aut queritur vtrū preiudicet sibi quo ad alias psonas z

Universidad de Deusto
Biblioteca

alias solutiões z dic qs nõ.vt.ff.de vsufru.l.creditor.fallit in au
ten.sed cum testator.z ibi est spāle z ratio est vt ibi not.hec vera
vbi error non est in agnoscēte alīs sibi nō preiudicat.vt.l.cū fal
sa.z.l.si post diuisionem.z.l.cū testamētum.de iuris z facti igno
rantia.Jacob.butri.

1 ☞ Cautelā abundans non nocet.
2 Supervacua resecanda sunt si nullam afferant vtilitatem.

TEstamentum. Jbi appellauit puta
qz dixit volo quod sit
meum elogium meū testū mea vltima volūtas meū
ordinamentū.si autem sicut dicit gl.q adiecerit clau
sulam si non valeat iure testamenti ꝛc.quia hoc non esset diuer
1 sis nominibus appellare.Dl.Allegatur sepe.l.ista † q abūdās
cautela non nocet vnde melius est aliquid superabundans ap
ponere q necessaria pretermittere tam in cōtractib⁹ q testamē
tis.z adhoc facit qs dicitur q multiplicatio verborū non mu
tat substātiā veritatis.vt.ff.de auro z argē.leg.l.pediculis.§.la
beo.z ibi in gl.z.ff.p socio.l.nec adiecit.z ibi in gl.z per Jac.de
bel.Et ad hocbū facit illud Cassiodori in libro maiorū.quid em̄
est grati⁹ q humanis rebus cautelā semp adhibere:que aūt sit
necessaria,aut nō grauat esse superfluā.z ad hoc faciunt iura q
dicūt aliqd fieri ad cautelā.de purga.cano.c.cū in iuuentute.et
de elec.c.bone memorie magūtino.z not.extra de elect.c.licet.in
glo.q incipit arg.ad cautelam.z aliquid dicit probari ex abun
danti.ff.de manumiss.l.causam.in pri.z de vē.inspici.l.j.§.Finis.
Jn cōtrariū facere videt qz superuacua resecanda sunt.ff.de fi
ci.impera.offerē.l.vlti.vbi de hoc in proemio decretaliū ibi rese
catis.z.ff.de nouo codi.cōpo.§.quibus.breuiter puto dici posse
2 † qs superuacua nullā vtilitatē habentia resecāda sunt sed illa
que possunt aliquā cautelā vel vtilitatē inducere nō.z p hoc.ff.
de appel.l.ampliorem.§.In refutatorijs.Jo.tū notat q si aliqs
verbum superfluū apponitur vitiatur q agitur:vt notat.c.dist.
c.optatū.quod non puto verum:qz est cōtra.l.istam:z an verba
superuacua vitiēt baptisma.no.in gl.z per Archid.de cōsecra.
dist.iiij.c.si nō sanctificat.vnde dic qs aliqñ apponitur plus ali
qñ omittit aliqñ peruertitur.Primo casu si nō est vitium in eo
qs plus apponit non vitiat vt hic.si est vitium in opposito tunc
locus est brocardo vtile per inutile vitiat de quo no.ff.si certum
pet.l.certi condictio.§.quoniā.z de arbit.l.pedius.z plene per
Dy.de regu.iur.c.vtile lib.vj.Secūdo casu qñ omittitur aut de
solennibus z tunc cuiuscūqz facto omittat testatoris vel tabel
lionis nocet vt.j.eo.l.hac cōsultissima.ē.eo.l.si vnus.vbi de hoc
tetigi.aut omittit aliqd nō de solēnitate sz de serie testamenti et
tunc si p testatorē nocet ēsi imperfecte testatus sic vt.ff.de testa.
l.si is.z ibi not.z.j.e.l.iubem⁹.aut per tabellionem z nō nocet.vt
ē.eo.l.errore.vbi de hoc dixi.aut ordo peruertit z tunc si qdem
formalis nocet vt.ff.de vulga.z pup.substi.l.morib⁹.§.pri⁹.z.j.
de sen.l.plata.aut non pfusus,vt.j.e.l.ambiguitates vel nō for
malis rei eiusdē sed paululū inter se:z ideo non formalis z non
vitiat vt.j.de appel.l.j.z.j.e.l.prepositeri.z ibi dicetur.

1 ☞ Mos antiquus seruari debet.
2 Factū per iudicē ad eius officiū non pertinens validum est.

TEstamenta omnia. Allegatur se
1 pe † qs mos
antiquus seruandus est ad hoc.lxv.distin.c.mos anti
quus.z ibi in glo.z per Archi.z.c.sequen.z alibi dicitur ne quid
antiquitatis penitus ignoret vt institu.de testa.in pri.mos ma
iorum seruandus est:vt.ff.de iusti.z iur.l.penul.in fi.z iurisconsultus sequit dicta antiquorū suoz.ff.de dam.infe.l.si in edib⁹.
z papa vestigijs predecessorū suoz inheret extra de conuer.con
iug.c.ex parte.qs ergo fit contra talem consuetudinē non valet
vt hic pt3.licet glo.vltima hic videat innuere quod ex hoc non
vitietur.Sed dic q non irritatur ex eo qs fuit facta insinuatio
cōa illo sed ideo qz nō fuit facta coram illo coram quo fieri de
buit talis insinuatio fidem nō facit nec v3 z ideo si mortuo vnus
ex testib⁹ testamenti deficiet testū qz pbari non poterit sm opi.
noz qui dicūt non posse pbari minori numero septem testiuz de
quo dixi.ē.de bo.posses.sm tabu.l.q.q nō esset si esset insinuatū
2 cōa illo cōa quo debuit.vt.ē.eo.l.ij.Richar. † Jtem not.qs
☞ De adulato ribus. factū per iudicem qs ad eius officium nō pertinet nihil v3 vt in
regula iuris ciuilis z canonici.lib.vj.c.factū a iudice.de quo dic
vt ibi p Dy.z alios.Et ex verbis hui⁹.l.ibi nec vsqz ꝛc.colligunt
Old.z Ly. qs etiā si partes vellent in hoc prorogare iurisditio
nē alterius iudicis q non possent:z ideo dicunt iurisdictionē ali
cuius iudi.nō posse prorogari per nō subditos nisi de his de qui
bus hz cognitionē inter subditos vt si deputat⁹ erat ad maleficia nō posset prorogari in causis pecuniarijs z ciuilibus nec econ
tra z ista fuit opinio Jaco.de are.ad qs bene facit.ff.de iudic.l.
solemus.§.latrunculator.z.ē.vbi cau.fisca.l.secūda.z dixi plene
ē.de iurisditio.om.iud.l.prima.

☞ Princeps iura in suo pectore dicitur continere.
Papa scire dicitur omnia iura sed vtinaz diuino iuri obsequeretur.
Testamentum in actis z coram iudice factū absqz testibus est inualidum.

ONium testamentorum. Jbi
mera fide.l.hac sola rōne q fides ei adhibeatur.
Old.Jbi successione.i.succedendi possibilitate solen
nitatis respectu.Old.Jbi scrineis constitutis.† Sepe allegatur
q princeps oia iura hz in scrineo pectoris sui.est etiam philoso
phie plenus:vt.j.de his quibus vt indig.l.pe.qs nō est intelli
gendū ad literā qz multi fuerūt z erūt imperatores ifas nescientes necū iura:z ideo intelligas quo ad interpretationē supplet
ionē z correctionē vt.ē.de legi.l.fi.z sic exponit gl.extrū.dist.ptrea.☞ Jrē quo ad hoc vt si rescriptum concedat vel aliud faci
at nō videat per errorē iuris facere.vt extra de cōsti.c.ls roman⁹
pōtifex.li.vj.Old.† Jdē dicit de papa q scit oia iura vt.d.c.ls
roman⁹.vt no.in gl.extra de ap.c.sepe ptingit.sz qs per obliuio
nē possit papa decipi no.extra de clerico excō.ministrā.c.ills.in
gl.z hoc erat tale factū.vel aliter dic qs hz oia iura i scrineo pectoris sui hoc ē p cerū z sapiētū curie sue q egregius doctoribus
z peritis dz abundare z quoz cōsilio agere dz que iuris sunt.ff.
de le.ij.l.vnum ex familia.§.fi.z in proemio insti.circa prin.vz ergo testamētū gditū coram eo sine testibus qz multi nobiles sem
per sunt circa eū vt hic in prin.dicit etiā de epo qs circa se habere dz multos ministros in auf.qūo opor.epos.§.illd.Jlla etiā q
aguntur coram pplo testib⁹ non indigēt.vt.ē.de his qui in ecle.manumit.l.j.vbi de hoc dixi.Jdē etiā dicunt qdā de alijs in
dicio⁹ vt si testū fiat apud acta coīa eis q valeat sine testib⁹ qz
multi semp ibi psumunt adesse,p hoc.j.eod.l.sancimus.Jbi vel
inter acta z donatiões.l.in dona.z dicit perinde esse ac si eēt publicatū sm formā.l.ij.ē.e.Alij dicūt q nō operat hāc publicatio
nē sed solū effectū q nō valeat sine testib⁹.z p hoc facit ifa hui⁹
libi aut auribus priuato.z hāc sequit Richar.dicens qs quatuoz sunt paria:testū gditum coīa principe.Jtem in psentia iudicū ordinarioz apud acta.Jtem in presentia septem testium.
Jtem publicatum sm formā.l.ij.ē.e.z sm hoc remanet soluta q
stio si facta est donatio in presentia ptātis z totius consilij que
excedat summam legitimam an valeat sine insinuatione qz sm
primū intellectum nō est necessaria insinuatio sed secundum sic.
Ly.† Alij aūt videt q testū factum in actis z coram iudice si
ne testibus nō valeat qz licet presumant multi testes adesse non
tū apparet qs sint rogati.vt.ē.de testib.auf.rogati.z si dicat qs
presumant rogati vt ibi dixi vera esset qñ inscripti essent i testamēto sed due psumptiões nō pūt cadere circa idem.§.psumptio
qs interfuerint z q rogati fuerint qz vna psumptio vel fictio nō
recipit aliā circa idē.vt.ff.mā.l.si vo nō remunerandi.ver.plane
z ibi not. Jtē videtur gl.tenere q sola principis presentia nō sufficiat sine testibus saltem duobus ita quod principis presentia
operet q cum maiori numero testium valeat.Pe.tenet q sola p
sentia principis sufficiat si hoc constat vt in fi.huius.l.alia etiaz
operat principis presentia,s.in aditione apertura testamenti et
publicatiõe sm glo.q non placet Rub.predicto quia hec.l.in fi.
in omnib⁹ alijs preterq in solemnitate testamenti reseruat iura
communia.Unde hec litera intēdit q heres scriptus in tali testamēto quod dispensatio quodam iure valet non habet necesse perere bonorū possessionem sicut alij heredes qui vocantur ex
alio testamento quos vocat pretoris equitas cū iuris ciuilis rigor nō admittat vt pater.ff.ad trebellia.l.facta.§.si sub aditione.videbat enim q tātum per bonorum possessionez deberet venire cum preter formam iuris communis heres esset:tamē quia
psentia impatoris fact⁹ est heres q nō nouit opus imperfectū
vt.j.ad sil.l.pe.iō de iure ciuili adire pōt z ius oē ipa pplebit aditio q testū pfectiõe confirmat vt hic in gl.z hoc intēdit litera hui⁹
l.ibi ne qd sane ꝛc.z qs dicit gl.q dat plene p testū ellige nō irreuocabilr qz mutare pōt testū vt hac.l.plenissime.q p aditionē
ex pre hēdis.Ly.Jtē no.q ꝛ volūtates hoīs audire voluimus
non iubere.rō dubitandi in isto rūso sumit ex.l.j.§.fi.ff.de tu.z
au.tu.l.ij.cū ibi nota.Dl.arbitriū.i.facultas mutandi testū huiusmodi coram impatore cōcepta. Old. Scriptis heredibus.s.
alia seruata omni solēnitate.Old.

☞ Adulatores maiori pēdunt pcio apud principes q vidici.
Po. ēres extranei in solēni testō instituti nō sunt admittendi.

NOlumus. Nota moraliē.l.contra adulatores
☞ res principum z dominoz.ita
in hodie irrepsit cupiditas principib⁹ z ꝯtis hodiernis q tales adulatores eis magis placēt quā veridici.Ly.de quo proh dolor scriptum est. Quisquis ditari cupit sapiēsqz vocari.Discat adulari quia tales sunt modo cari.

contra

cōtra qs probat seneca de beneficijs.lib.vj.§.ita tristis.sic dicēs
Monstrabo tibi cuius rei inopia laborent magna fastigia qd
oia possidētibus desit.s.qui verū dicāt.z alia pulchra subijcit ꝛ
adulatores dñorū z principū.z vide in alphabeto lra,a.sub dictione adulandi studio.Quidā moderni reprobant gl.q est hic
2 † q etiam si in testō solēni instituūtur potētes nō admittant sed
venientes ab intestato tū ppter eorū potentiam sunt suspecti de
metu vel violentia testatoris illata z sm hunc intellectū ista lex
sancta z iusta est sm Ja.de are.z Rich.contra hoc tñ est expsse
ē.de his que vi met.ve cau.l.ad inuidiam.

1 ☞ Testes in testamento an presumantur rogati
2 Codicilli possunt in scriptis fieri.
3 Testes in fine testamenti debent subscribi.
4 Pater spurium in testamento minus solenni instituere potest.

HAc consultissima. Tradit formā testamen
ti in scriptis vsqz ad.§.ex imperfecto.de q vide plene p
Azo.in sum.e.z in Spec.de instru.edi.§.vt aūt caute.ver.ad hui⁹ materie clariorē doctrinā.z eodē.§.tradunt pulchre z vtiles forme testamēti in scriptis z nuncupatiui.qrit Ly.
1 † an testes presumant rogati z ꝛ q nō sm Dy.qui ita tz.ff.de
☞ ver.obli.l.sciendū.vbi dixi.z de hoc latius dixi.ē.de test.auf.rogati.Colligit etiā ex eo qs hic 8 testes oēs vez simul q si in alio quo loco fiat adulerij vel cudat falsa moneta nec aliūde possit videri niſi p vnū forāmen z plures successiue videruntq testimonium eorū sufficit:nec sunt singulares sicut hic successiue signando dicunt simul signare.de hoc plene dixi.ē.de test.l.testiū. ver.
item querit.Ja.ad predicta bene cōcor.ff.si pars he.pet.l.antiqui.ibi eodē tēpore enita.de adul.l.q ait.§.fi.locati.l.in operis.
duobus simul locatis.z de noua.l.si stichū dari.§.si quis ita.ibi
de hoc Old.Jtem qñqz exigitur minor numerus testium qñqz
maior:vt hic in gl.z dixi.ē.de testi.l.iurisiurādi. Et an testes de
2 beant videre testatorē dixi.ē.e.l.si nō speciali.† Sed an codicilli
possunt fieri in scriptis,dic q sic vt.ē.de bo.liber.l.fi.ibi in scriptis vel sine scriptis.z ibi in gl.Sed nunquid sit q testes nesciāt
ea q continent in eis,vt q sic per.d.z ar.huius.l.Jn ꝓmium est:
qz lex dicit codicillos coram testibus nuncupari debere.vt.j.de
codicillis.l.fi.in fi.ſz vt puto ibi loquit in codicillis sine scriptis
z q testes possint ignorare facit.j.quēadmo.test.ape.l.fi.vbi 8i
codicillos aperiri iussit testamētū ex q apparet q clausi erāt.z p
hoc ad fil.l.si quis in grauī.§.si qs codicillos.z bene.j.e.l.cū antiquitas.§.fi.ibi sua manu totum testamentū vel codicillos conscriplit.z instituit.de pup.substitu.§.si quis autē ita formidolo
sus,ſz ibi in testamēto loquatur licet videat contra.ff.de iur.co
3 dicil.l.diuus.§.codicillos.ſz ibi dicit nō esse de necessitate.† Jtez
nota ex ver.finem autem.ꝛc.qs in fine debēt esse subscriptiões testium.z pro hoc.ē.ti.prori.l.hac cōsultissima.§.at cū humana.
in fi.z tales subscriptiones fidē faciunt vt probatur in auf.de fi.
instru.§.oportet.z ibi in glo.z in summa Azo.si cer.peta.§.penul.
Sed nunqd vēditio alicuiu⁹ rei possit fieri i testamēto dic q sic
vt.ff.de assignan.libertis.l.j.§.assignare.z.l.assignare.z facit qs
dixi in auf.ex causa.in fi.

EX imperfecto. Jd est nō solēni pfectiõe tñ ne
obstet.ff.e.l.si is qui.vt ibi no.
et loquit iste.§.in testamēto in scriptis z nūcupatiuo z ꝛ hodie
in nuncupatiuo auf.si modo.ē.fa.ercis.corrigit istū.§.in testō in
scriptis vt nō valeat etiā inter liberos nisi pater vel liberi subscribant.auf.q sine subscriptione hic signata corrigit dicta auf.si
modo vt valeat inter liberos sine subscriptione si parens literas
doctus ꝛc.auf.hoc inter liberos nō corrigit sed docet qualr testamētū factū inter liberos infirmet.Et facit iste.§.liberis.quo
ad bona paterna z rō est.j.de codi.l.fi.§.j.z qs dicebat olim.l.
vlt.ē.fa.erc.in pre hic ampliat quo ad matre.z hoc sequit Pe.
sm Ly.gl.alibi ꝛ contrarium z fuit additio noua.ē.de cōsti.tuto.l.j.q sequebatur.Dl.si.per rationem ibi ponitam. Jtē quia
hic dicit tenere inter solos liberos nō quoad extraneos:at tutor
datus est extraneus nō de liberis ergo quo ad tutorez valere nō
dz voluntas imperfecta.z sic cōcor.cum ista q non valeat ſz op⁹
sit cōfirmari vt ibi Ly.z de hoc dixi.ē.de testa.tute.l.si a patre.z
l.u.z de confir.tuto.z ibi in glo.z puto hic parentes z liberos ac
cipi vsqz in infinitum.vt.ff.de in ius vocā.l.qqs.§.parētes.z.l.sed
4 si hac lege.§.liberos.† Quid si mater instituit filū spuriū in testamento minus solenni nunquid habeat locū iste.§.puto q sic
q de parētibus vtriusqz seruus indistincte loquitur:z quia spurius succedit mri ab intestato.vt.j.ad Orfi.l.si qua mulier.q semper mater certa est:vt.ff.de in ius vocan.l.q: mater.z.ē. q petāt
tur.l.si.in parte credo secus quo ad spurios qz patre demōstrare nō possunt vt.ff.de sta.ho.l.vulgo.nec filij nūcupantur.vt.ē.
de incest.nu.l.si quis incesti.z omni beneficio excludunt vt.ē.de
natura.libe.auf.l.in fin.Jn filijs aūt naturalibus etiā in patre
credo hunc.§.locum habere vsqz ad illam partē quā pr pōt eis
relinquere secūdum formam dicte auf.ls pater.z.ē.de cōfir.tut.
l.fi.Sed nunquid est idē ecōtra si filij q possunt testari instituāt
parētes in minus solenni voluntate:q valeat,quidam q nō cuz
iste.§.soluz de parētibus nō de filijs loquatur.z qz magis est de
bita hereditas parētū filijs q econtra vt.ff.vnde liberi.l.scripto
alij contra ar.ff.de inof.testa.l.nam z si parentibus.z de pdictis
tribus qōnibus tangitur in Spec.de instru.edi.§. compēdiose.
ver.quid si mulier.z duobus versi.se.puto etiam locū habere in
liberis tā emancipatis q in potestate.vt in auf. de testa.iperse.
in pn.z est expressum.d.l.§.fa.hercisc.vbi de hoc notat.Quid si
aliquis instituit monasterium sibi heredē in min⁹ solenni testamento nunquid valebit.quidaz q sic qz mon.habet pro filio in
auf.de sanctissimis epis.§.sed hoc presenti.z pro hoc extra de testa.c.cum esset.Sy.vicētinus contra qz etiam in ecclesia volūtas
minus solennis nō valet vt.ē.de sacrosan.ecc.l.j.z ibi dixi nō ob.
§.sed hic in prefert.qz ibi nō dicitur mon.haberi p filio vt plene
dixi.ē de sacrosan.ecc.auf.si qua mulier.Preterea alia rō est ve
ri z naturalis filij z alia ficti a iure vt.ff.de le.ij.l.si ita quis.§.fi.z
de cōdi.z demon.l.fideicōmiss.Sed quid si in testamēto facto inter liberos minus solemniter legatur ad pias causas vl aliquib⁹
extraneis an valebit videtur q nō quia hoc sit fauoze liberoū
z nō extraneorum inuentum.sed per auf.hic signata q sine sub ☞ Dictum singulare. scriptione in fi.videtur posse dici cōtrarium.et de hocibi dicam
et maxime in legatis ad pias causas argumen.ff.de petitio.he.
l.hereditas.

1 ☞ Testari differt ab eo quod est diuidere.
2 Testes quot sint necessarij in legatis que fiunt extraneis.

QUod sine subscriptione. Quia.§.ex imperfecto.z auf.hic signata.z.vlti.§.fa.
er.z in auf.ibi signata.z gl.circa eas posite multū vi
dentur varie z contrarie z in corpore etiā vnde sumunt predicte
auf.ideo dic qs Azo.i summa auf.de testamētis imperfectis z gl.
in corpore de triente z semisse.§.q sepe.ver.z hic not.z.ē.fa.her.
l.filij.melius aperiunt veritatē q alie presuppositā ergo aute.si
modo.ē.fa.herc.signata sup.l.fi.legat hic.Et dic q auf.de triē
te.d.§.ver.si vero aliquis hoc nō egerit.nō loquit de testō.dixi
eiī si hoc nō egerit id est testiū nō fecerit.Jtez nec loquitur vbi sine scriptis qz tūc frustra fieret subscriptio imo nec fieri posset vt
hic no.dicta auf.si modo.loquitur ergo de diuisione facta p pa
1 trem inter liberos.† aliud est eiī testari z aliū diuidere z scriptu
ra facta de tali diuisione nō valet nisi habeat subscriptionē patris filiozū vt ibi patet.de hac diuisiõe loquit in auf.de testamētis imperfectis.§.fi.vbi declarat q p auf.illam si modo nō datur forma testādi inter liberos sed illa forma testādi datur eo.titu.§.j.vnde sumitur hec auf.q sine,vnde primo fuit dispositio cōstantini.d.l.ff.fa.ercis.qui disposuit testamētum minus solēne
valere inter liberos nō tanq testamētuz sed tanq codicillos.de
inde hoc ampliatum fuit per hāc cōstitutionem theodosij in parentibus feminis z quibus nō senserat constantin⁹ voluit etiaz
hic theodosius.s.in.l.C.in.§.ex imperfecto.q mīn⁹ solēnis volū
tas inter liberos valeret sicut testamētus.Ultimo iustinian⁹ dubitās quod falsitas in talibus nō posset committi voluit quod
talis volūtas minus solennis ita demum valeret si seruaret forma huius auf.secundum Ja.de ra.cui⁹ dicit Ly.fuit edicta.
Et qz hic dicitur de consequētia literarū z signis nō opponendis puta.z.pro decem refertur tātum ad numerum vnciarū,z si
contra fieret totum vitiaretur qz ex solēnibus nihil est imutādū:
vt.j.eo.l.iubemus.z de in inte.resti.l.dimus.Ly.aut ergo testat
inter liberos sine scriptis z remanet ex toto.§.ex iperfecto nō correctus.aut in scriptis z seruari debet forma hui⁹ auf.dicit tamē
Ly.secundum Petr.q per istam auf.nō corrigitur.§.ex imperfecto.quo ad institutionem extraneorum:sed eis bene pot legari z fideicommitti per istā aute.z ita sunt casus diuersi nō aduersi.Et ut simpliciter z singulariter dispositi diuidēdo vl prelegādo nō vniuersaliter per hereditatem relinquēdo tunc si quidē si
ne scriptis seruat.l.vltima.z.l.filij.ē.fami.herciscū.Sed in scriptis
seruat auf.si modo signatam super dicta.l.vltima.in corpore vñ
sumitur de triente et semisse.licet in nouellis eodez titu.rubrica si
parens.et inter liberos res suas distribuerit loquat expresse dictam formam seruandam quando talis diuisio fieret etiā in testamento vt ibi patet in textu.Sed cum supra dixerim qs si pa
2 ter testatur secundum formā huius auf.† q legata extraneis relicta valēt nihilquid quo ad ipsa relicta extraneis exigatur maior numerus testium quam duorum an duo sufficiūt quo ad ea

Universidad de Deusto
Biblioteca

que inter liberos disponunt vt hic in gl.no. quidam dicunt qđ duo sufficiãt cũ hic dicat in quo z alias legari ꝛc. aliꝰ dicũt quo ad extraneos exigi saltẽ quinq; vt ff. de codicil. l. fi. §. in omni. z hoc inuit in nouellis de volũta. parẽ. in distribu. patri fiẽ. z ita ꝓbatur ibi. z ita ꝓbatur ff. de testa. l. ij. §. fi. z ita ꝓbatur ff. de testa. l. ij. §. fi. z ita ꝓbatur ff. de testa. l. ij. §. f

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum singula.lib.vj.hodie tamen videnē posse insinuari cōtā defensore ciuitatis:vt in nouellis de defen.ciui.§.testamenta.quod forte posset intelligi vt no.ff.e.l.testamenta.

1 Testamentū que vitiare possint ex parte tabellionis.
2 Solennitatis defectus vitiat testamentum.

Ambiguitates. De triplici ambiguitate notatur. xxxiij. l.c.fi.† Et dic q̄ hōrū obscuritas ordinis puerilis vel eoꝝ q̄ testatoꝛ dicit omissio simplicitate vel imperitia tabellionis nō vitiat.h.d.z cōcoꝛ.j.de fideiuſſ.l.fin.in fi.z ibi in glo.z.ff.e.l.errorem.solēnitas añ legitime p errorē tabellionis omissio bene vitiat.vt no.hic in glo.z dixi.d.l.errore. z.ff.e.l.testū.ex quo dicit.ſed.fil.q̄ ſi ſtatuto caueaꝫ q̄ banna debeāt exemplari z poni in tribus libris z omissa est erroze vel defectu tabellionis q̄ vitiaꝫ bannū.z ita dicit obtentū fuisse inter doctores Bonon.fm Ly.contra hoc tamen multū vꝫ facere.ff. de re. iur.l.ſi libraꝝ.ſed ibi errauit in trāſcribendo nō in ſcribere omittendo. Dic ergo aut aliquid transponiē z nō nocet.vt.j.l. prox. niſi in his in quib⁹ ordo est de forma rei:vt q̄ a iure prefixus.vt ff.de vulg.z pup.ſubſti.l.moriḃ⁹.§.primus z.j.de ſen.l.plaꝛā. aut aliquid est omissum z tunc aut est de dispositione quo ad ſenſum et ꝓba illud qđ omissum est z vitiaꝫ dispositio in toto ꝓpter partem.vt.ff.e.l.ſi is.z de here.inſti.i.j.§.ſi autē.aut quo ad verba ſed non quo ad ſenſum:z tunc vꝫ totū.vt.d.l. errozem.ē. eo.† Aut omissum est de ſolennitate z tūc quo ad talē formā ſiueniuerſale,vt in teſtibus z ſimilibus.z tunc vitiatur totū:vt.l. ſi vnus. vt ff.e.niſi in caſu.l.conſulta.z est fortē ratio.q̄.l.vltra proceſſit penā imponēdo vel q̄ cōmiſſum diligentie tabellionis z eodē caſu poſſet hic loqui.Uel vt dixi.d.l.teſtamēta.ff.e.l.Item fallit vbi inter liberos.vt.§.imperfecto.in.l.hac ꝙſultiſſima. z est ratio q̄ nō ſimpliciter ſed ſecundū quid est minus ſolenne aut est omiſſa ſolēnitas particularis:z tūc in ea parte vitiatur nō in toto.vt.j. eo.l.iubemus.aut est aliquid ibi ſuperfluū:z tūc aut ſimpliciter ſuperfluit, ſed ſine vitio z nō nocet.vt.ff.e.l.teſtū. aut ſuperfluo ineſt vitiū z tūc aut ſeparabile aut inſeparabile vt in illo bꝛocardo vtile per inutile vt dixi.d.l.teſtū.ff.e. aut est ibi vere aliqđ falſi.z tunc ſi ex parte ſcripture preſumā falſum in toto q̄ ſi de vna ſcriptura eiuſdē ſcribētis ad aliā oritur ſuſpicio.vt.l.ſi aliquid.j. de ſuſcep.z archa.mu.tomagis de parte ad partē.Item ſi ex perſona producentis est ſuſpecta:q̄ totū vitiatur:vt.ff. de eden.l.ſi qs.de accu.l.ſi cui.§.iidem.z.ff.de.pba.l.ſciant.vbi de hoc dixi. z de tranſac.l.ſi ex falſis.aut est ſuſpecta rōne ipſius ſcripture tā tum:vt quia raſa vel deleta z tūc vna pars nō reddit aliam ſuſpectā.vt.ff.e.l.ſi vnus vero.§.j.Jac.bu.¶ In glo.ſ. hodie ibi §.ꝓius.hoc intelligē quando ſubſtitutio fit filio exheredato ſeꝗ̄ ſi inſtituto.vt eq.l.§.ſi quis ita.Oldr.

1 Ordo ꝓposterus testamentum non vitiabit.
2 Preposteratio actuū vitiat testamentum; nō autem verborum prepositio.

1 **Repositeri.** †Preposteratio nō vitiat testamentū.h.d.z dicit gl.hic facit mentionē de.l.ſi mulier.§.de iure do.ſed illa nō fuit leonis vñ pōt dici q̄ loquaꝫ de l fi.§.penul.§. de do. ante nup.ſed nec illa fuit leonis,z dic ergo q̄ illam cōſtitutionē nō habemus.ſed erat in tribus codicibus z eius mēs erat sicut
2 dicit Jo.hic in gl.† Dic ergo aut est ꝓposteratio verboꝝ z nō nocet:vt hic cū ꝛcoꝛ.aut est prepostergatio actuū z nocet.vt in ar. contrarius hic in gl.ſignatis vel dic q̄ in.l.vt debitū: erat prepositio contra ordinē neceſſariū q̄ primo ratio perſone q̄ iuris querenda est.vt.l.quidam referunt.ff.de iure codi.in.l. ꝓlatā. erat prepositio contra ordinē iudiciariū a iure inductū ſicut est in ſtipulatione q̄ precedere dꝫ interrogatio:alꝫ non valet.vt ff.de ver.oblig.l.j.in ꝓin.vbi de hoc vide in fi.lecture.z inſtit.de inuti.ſtipul.§.item verboꝝ.z ibi in gl.hic autē est prepositio contra ordinē qui nō est de iure vel de neceſſitate z de ordine ſeruando vel non ſeruando ſatis dixi.ē. in ꝓima conſtitutione.§. quibus.verſi.ſeruus quidem.z facit qđ dixi.ē.l. ꝓxi.vno caſu videtur repꝛobata prepositio verboꝝ.Illā prepositus est ordo ꝓius humana ſubſidia petere vt eis deficientibus diuini fauoris gratia poſtuletur.de confeſ.di.j.c.omnis chriſtianus.in fi. et in ꝓin.apparatus.Jo.an.lib.vj.

In testamentis. Ibi formalem.i ſolennitatem ſolā verborum formam attendentem nō ſubſtantiam. Ol.in glo.f.vlt.in fi.ꝓferenda.vbi vero iſta vel equipollentiam ꝓferantur nō curatur.Old.

1 Correctio legum quo ad fieri poteſt.vitari debet.
2 Factum apud acta perinde valet ac ſi coꝝ tribus teſtib⁹ fieret.
3 Testatoꝛ an z qualiter testamentum ſuum reuocare poſſit.
4 Codicilli primi per ſecundos non poſſunt tolli.
5 Testamentum ſecundum in quo ſuꝰ preteritur primū nō tollit.
6 Voluntarium quid dici poſſit.
7 Teſtamēcum primum cū verbis derogatoꝛiis an tollatur per ſecundum in quo de primo non ſit mentio ſpecialis.

Suncimus. Ibi voluit cōtrariū.ſ. primo. teſtō. Ibi in medio poſt cōdi tum testū z ante mortē testatoꝛis. Ibi aliter eñ.j.ni ſi per nouā ꝛs minus ſolenne volūtatē z decē.lapſum z cōcoꝛ.inſti.qb.mo.teſta.infir.§.ex eo.Et collige plura notabi
1 lia primo qđ nō mutaꝫ ꝛc.† q̄ facit ad coꝛrectionem legū vtcūq; dam de quo vide qđ no.l.di.c.dño ſancto,in gl.z per Arch. idē. Itē que nō ꝓsunt ſingula multa iuuant,vt pꝫ hic de teſtō minus ſolēni z transcurſu tpis.† Itē q̄ ſit apud acta vꝫ ac ſi fieret coram trib⁹ teſtib⁹.ad hoc.ē.de ſatiſdā.l.vnica. Itē no.q̄ testū ſcōm ſolenne ipſo iure tollit primum vt hic z.ē.l.hac cōſultiſſima.§ ſi quis autem.z ibi de hoc dixi z ibi in bꝛocardis.de testamētis z vltimis volūtatib⁹ rubricella fꝫ testū legitime factū. et de verb.ſig.rubricella ꝓeiudicat vltimum ꝓtorib⁹.ad hoc opp. glo.vꝫ q̄ nō tollat ipſo iure ſed ope exceptionis.vt.ff.de bo.poſ. fm tab.l.q liberis.§.testō.gl.vacillat.vnde dic q̄.§.ille duos continet caſus.de primo nihil ad.l.iſtaꝫ.in ſcōo ꝓcedit oppoſitio z quidam ſequāt̄ penultimam z ſol.glo.ff.l.z eā tenet Alꝫ
3 in ſumma de bono.poſ.fm tab.alq ſequuntur vltimā† q̄ ſi teſta mentū incidaꝫ per teſtatoꝛem nō tollitur ipſo iure q:i ō est talis actus p qđ ipſo iure tollaꝫ q̄ nihil rā naturale ꝛc.ſcōz quoſdā vt dicetur.j.e.l.noſtram.ergo ſcōm teſtū inciſum nō est omnino ſublatum.z primū qđ ipſo iure fuit reuocatum p tale ſcōm non recōualeſcit.z ideo forte dicit ibi tex.q̄ de iure teſtamēti maxime nō queritur:ſed de iure exceptionis.ſ.doli opponēde per heredē ſcriptum in primo cōtra heredem ſcriptū in ſcōo cōtra quez forte alius no opponeret vt ibi nota.de quo Cyn.dicit ſe dubitare cum inciſo teſtamento heres repellatur vt notaꝫ z dicetur.j.e.l. noſtraz.Ly.Expedita ergo vꝫ qō de qua a me fuit queſitū ſi qs fecit teſtū poſtea coram ſeptem teſtibus dixit ſe penitere ipſi⁹ teſtamenti z q̄ illud reuocabat vtrū per hoc ſit reuocatum.naz di cendus est q̄ nō ſine transcurſu decennij vt hic exꝓeſſe habetur z ad hoc facit qđ no.ff.e.l heredes palam.§.ſi quis poſt.qđ verū puto quo ad inſtitutionem ſꝫ legata erunt reuocata vt no.gl.ff. de teſta.milt.l.militis.§.veteranus.z p Alꝫ.in ſumma inſtitut. de teſta.§.illud notandum.z ꝓo hoc de adimē.leg.l.ex parte.et per Ly.j.e.l.noſtrā.z vide qđ ibi in fi.dixi. Et facit ad hāc materiam huius.l.qđ no.per eundem in ſumma.inſtitut. de adēp.le. z inſtitu.quib.mo.teſta.infir.§.poſteriore.z duob⁹.§.ſeq. cuz ibi notatis.de leg.iij.l.ſi iure.z in ſumma hui⁹ ti.§.pe.in fi.z ad tre. l.ſi qs ꝓxime.z.j.de codi.l.j.cū ibi nota.z Bo.in ſumma de teſta.
4 §.qualiter confirmetur.ver.quid ergo.z ꝛ.ſeq.†Jn codicillis autem ſecus q̄ primi codicilli nō tollunt per ſecūdos niſi ſint contrarij z que ſit ratio dixi.d.§.ſi quis autē.ē.e.l.hac cōſultiſſima. Sed numquid codicilli precedentes tolluntur per teſtamētū ſub ſequēs in quo de eis nō est facta mētio vꝫ q̄ ſic vt.ff.de iur.codi. l.ante.ſed dic cōtra q̄ illa leꝝ correcta est vt ibi nota. An legata in teſtamēto poſſint adimi in codicillis dixi.d.§.ſi qs autē.z i additionib⁹ do.Odof.ad ſummā Alꝫ.C.ꝓe teſta.† Itē dic q̄ ſecū
5 dum testū in quo filius est preteritus nō tollit primum. vt.ff.de vulg.z pup.l.ſi quis cū in fine legata tū in ſcōo forte debent ex beneficio auf.ex cā.Item dicūt quidā q̄ tollit primū ſi filius in ſecundo preteritus velit dicere ipſum nullum alꝫ non vt.ff.de in iuſto reſt.l.filio.z ibi in gl.dixi.ē.de inof.test.l.ſancim⁹. in ꝓin. Si testatoꝛ falſo rumore plato auduit heredes primo teſtamē to inſtitutos mortuos foꝛe.z ideo fecit ſecundum teſtamētū an tollatur primum dic vt.ff.de he.inſti.l.ſi. Si testatoꝛ in primo teſtamento inſtituit capaces in ſecūdo non capaces,vtrū primum tollaꝫ. dic q̄ ſic vt.ff.de vulg.z pupil.ſubſti.l.ex facto.§.iul.z de his quib.vt indig.l.cum quidam.quod forte verū est qñ testatoꝛ ſciebat eos nō capaces.Si autem credebat eos capaces cum nō eſſent tunc forte primum teſtamētum nō eſſet ſublatum q̄ nō videtur testatoꝛ voluiſſe inteſtatus decedere cum ſecūdum fecerit teſtamentum licet inualiduz ꝓpter heredes nō capaces quos capaces credebat.niſi enim fm habeat effectum a primo nō videtur recedere voluiſſe.cauſa enim caſſationis primi fuit: quia noluit ſecundū valere:nō quia voluerit inteſtatus decedere vnde cum ad vnum effectū inductum fuerit ſecundum teſtamentū nō debet alium cōtrarium operari:imo videtur potius primos ſubſtituiſſe ſi vltimū non teneret grg.ad hoc.ff.de bo.poſ.cōtra tab.l.nō tantū.§.ſi emancipatus.q̄ nō ꝛs eadē res duos diuerſos vel ꝛios effectus operari,vt extra de baptiſmo.c.maiores.z in gl.cū ğ ceſſet cā caſſatiōis ꝓmi q̄ fuit vt ſcōm valeret ceſſabit caſſatio

ceſſatio:vt.ē.de epi.z cle.l.generaliter.nō obſtat lex iſta q̄ hic cō ſtabat eū velle ab inteſtato decedere z ꝓo predicta opinione fa cit optime gl.que est.ff.de bo.poſ.l.qui ex liberis.§. teſtamēto ſua per verbo ſuprema.s.z bene etiā facit.d.l.ſi quis eum.de vulg.et pup.ſubſti.in fi.ꝓo hoc etiam facit q̄ teſtatoꝛ errādo in ꝙditione heredum quos credidit capaces eiꝫ nō eſſet nō videtur velle
6 mutare primum teſtū.† q̄ fm philoſophum illud dicit voluntarium cuius principium est in ſciente.nihil enim est tam cōtrariū conſenſui q̄ erroꝛ:vt.ff.de iuriſdi.omnium.iudi.l.ſi p errorē.et ſic non potest dici hec teſtatio mētis arg.ē.de teſta.mil.l.ſicut certi.ff.de here.inſti.l.ſi.cū ſi.Nam non videtur implere qui ignoꝛās adimpleꝛ.ff.de cōdi.z demō.l.ij.nec videt a perſonis electis in primo decedere eligendo in ſecundo quos credebat p inſtitutionē eligere poſſe.ff.de moſſi.teſt.l.ſi mater.de hoc fuit magna q̄ſtio pergami tandem fuit trāſactū.Si teſtatoꝛ in primo teſtamēto inſtituit heredes pure in ſecūdo ſub conditione que deficit an primum tollatur:dic vt.ff.de iniuſto rup.teſt.l.cū in ſecūdo.z de here.inſti.l.patri filio.Sꝫ videtur q̄ ſecūdum inutile z imperfectū tollat primum validum vt.ff.de acqui.he.l.clodius.ſꝫ dic vt ibi notatur in gl.z in Spec.de inſtrumē.edi.§.compendioſe.verſi. penul.Est etiam aduertendū q̄ primum teſtamentum tolleꝫ per ſecundum ſolemne nō ſolum quo ad heredis inſtit.ſed etiaz quo ad legata in primo relicta etiaz ſi de eis nō ſit facta mētio vt.ff. ſi cui plus quam per.l.fal.l.ij.§.penul.z ibi in gl.z in Spe.de inſtrumentoꝝ editione.§.cōpendioſe.ver.pone.B.legauit.Quid ſi pater inſtituit filiam in cētum z filium in reſiduo z ſi filꝰ mo
1 rietur ſine liberis voluit filiā habere quingēta z alios eidem ſubſtituit exiſtit ꝙditio morte filij.dicit heredes ſubſtituti q̄ filia dꝫ eſſe cōtenta quingentis z non poteſt petere ꝓprima centum quaſi ſint reuocata ex eo q̄ in cōditionis euentum reliquit quingēta. de hoc dic vt in Spec.de teſtamētis.§.j.ver.item pone. Ex ꝓdictis ſatis patet q̄ quis nō poteſt decedere relictis pluribus teſtamentis:q̄ ſecundum tollit primū vt dictuz est z est exꝓeſſum de teſtamento militari.l.querebaꝫ.z de inuiſt.rup.teſtamē.l.j.z.ij. Si autem in ſecundo primū confirmeꝫ nihilominus rumpitur primum:ſed diſpoſita in eo valent ex fideicom.antoꝛitate ſecūdi vt inſtitu.quib.mo.teſta.infir.§.poſteriore.z in ſumma hui⁹ titu. circa ſi.§.item nec requiro. Est etiam notandum q̄ ille quē peni tet voluntaria facte ad pias cauſas dicitur ſacrilegiū committere.Lyn.q.iij.c.ſunt q̄ opes. Item qđ teſtamentum etiam inualidum aliquā do excuſat tutoꝛem vt.ff.de rebus eoꝝ q̄ ſub tute
7 la vel cura ſunt.l.ſi.† Querit etiam hic Ly.illam vulgatā qōnē ſi in teſtamēto primo iunt verba derogatoria vtrum tollaꝫ per ſecundum ſi nō fiat in eo ſpecialis mentio de primo.z dicit q̄ cō munis opi.est q̄ nō.z verū dicit vt pꝫ ex notatis.ff.de le.iij.l.ſi qs in ꝓin.teſtament.de leg.j.l.ſi mihi z tibi.§.in legatis.in glo.que incipit niſi exꝓreſſe.z de teſtamētis imperfectis.§.z ſi quidem.et in bꝛocardis de verb.ſig.rubricella ꝓeiudicāt vltima primis. z bene.cviij.diſt.c.quoniam.in gl.dicit tamē q̄ Ja.de are.tenet cōtrarium tali ratione q:i vt aliquis ſit teſtabilis vel nō est iuris publici vt.ff.eo.l.ij.quod tolli nō poteſt voluntate alicuius ꝓpria ti.§.eo.l.teſtādi.z.ff.de leg.j.l.nemo.cū ergo voluntas defuncti ſecundum.l.ſit ambulatoria vt.ē.de ſac.ſan.ec.l.j.z ſecūdū teſtamentum tollat primū vt hic nō poteſt quis per verba derogatoria adimere q̄ teſtari nō poſſit ſecundo z tertio z quot vicib⁹ voluerit cū hoc ſit datum a iure publico nec ſibi poſſet impone
2 re certum modum teſtādi per iura predicta.z de le.ij.l.ſi.in hoc. nō ob.l.ſi quis in ꝓin.teſtamenti.qz ibi nō tollitur teſtam ēti factio per primum teſtamentū ſed legata ſequentia adimunt que dare vel nō dare est in voluntate ſolius teſtantis ſꝫ teſtamētum facere vel nō facere vel certo modo facere non dependet ex volū tate ſua imo ex poteſtate z diſpoſitiōe iuris publici ergo ꝛc. Ytta ſcripſit predict⁹ Jac.in.d.l.ſi quis.in ꝓin.cuius opinio ſaltez in cathedra pulchra est fm Ly.opinionem communem q̄ regraē ſpecialis reuocatio ꝓmi tz Dy.q de hoc ſatis z ſubtiliter notat extra de reg.iur.c.q̄ ſemel placuit in fi.z Od.ē.de ſa.ſan.ec.l.j.et nihil nouum allegat.de hoc etiam no.xxv.q.ij.in ſumma.in gl.z per Arch.in eius vltima additiōe. Quid tenebimus durum vi detur eligere in opinione tantoꝝ cū aliquos modernos magne autoꝛitatis vidi tenere opi.predicti domini Ja.de are.do. Jac. de bel.hanc qōnem ſubtiliter z publice diſputauit z incipit q̄ſtio queritur verū teſtū cōtinens in ſe verba derogatoria: poſt multa ſubtiliter allegata tenet q̄ primum tollitur per ſecūdū nulla etiam mentione generali vel ſpeciali facta de primo qđ ꝓbat.p babilib⁹ z ſubtilib⁹ rationib⁹ vt in ipſa qōne apparet ad quā remitto cauſa breuitatis Notāduz est etiaz verbū tātūmodo hic in litera poſitū q̄ ſui natura omnem adiectionē excludit vt.ff.de pac.l.iuriſgentiū.§.q̄ fere.ſi cer.pe.l.ſi ſoc⁹.man.l.ſi procura.§.ſi tutoꝛe.z no.ꝑ Roſ.in libello de actione hypothe.in poſitionib⁹ rei z in alphabeto ſub litera.t. dictione tātummō.¶ In gl.ꝓ-

ma in fi.ſol.ubi mutuauit voluntatē in rebus reformatis z nō in aliis:z ideo in aliis durat prima voluntas in reformatis nō q̄ in eis receſſit a prima Jac.de bel.vel dic q̄ ibi ſecūda voluntas nō fuit teſtamentum ſꝫ codicillus vel diuiſio vt ibi nota.Sꝫ a quo tempoꝛe computabitur decennium de quo loquit̄ liſta.Alꝫ o ſꝫ q̄ a tēpoꝛe primi teſtamēti in ſumma.e.§.vltimo.Alij q̄ a tpe vltime voluntatis cōtrarie z hoc magis cōſonat textui z eā tenet Hoſtien.in ſumma huius titu.§.qualiter infirmetur.ibi nō reuocatur primum et ſi dixerit primum volo valere ꝛc.et de hoc hic in gloſſ.nor.

1 Incontinenti fieri quando aliquid dicatur.
2 Uenditio vel donatio facta in teſtamēto alicui ipſum nō vitiat.

Cum antiquitas. Nota verbus cōdicillus naſcit ſic z alibi crimē oꝛitur vt.j.de bo.pſcri.l.ſi quis poſthac. §.ſi. Ibi cā ſubtiliſſima,ꝓpoſita ablatiui abſoluti z dic i.pre oculis poſita ſine imminēte cōfectione teſtamēti que fit cū magna ſubtilitate relictis.i.omiſſis. Ibi aliqđ fiat.i. neceſſario faciendum incumbat ſꝫ gl.aliter exponat. Oldr.aliqđ tale q̄ ex vel eos cōſinuationi factionis teſtamēti intereſſe ꝓhibeat. Ol. Ibi neceſſitas teſtamenti incumbēs reuerſum.i.redditū vadiaꝫ i.per rūſionē teſtatoris z teſtium medemur per cōceſſionē ſpatij tpis ad refectionē nature neceſſarij permanere vt non vitietur ꝓpter neceſſarium interuallum vel teſtem mutatū. Octauo ſubſcri ptoꝛe adhibito ꝛba ſunt materialiter poſita ſumpta ex.l.hāc cō ſultiſſima.ē.e.ex hoc.ſ.q̄ teſtatoꝛ coꝝ teſtib⁹ nō ſubſcripſit vel octauꝰ ſubſcriptoꝛ ꝓ eo dubitabatur vtrum et defectu talis ſolennitatis deberet irritum fieri. Ibi teſtamēti ſcriptura manu teſtarous conſcripta. Ol,modo colligam⁹ aliqua vtilia. † Primo
1 eñ allegatur hec ler q̄ ꝛi fieri incontinenti quod factū est nullo extraneo actu volūtario interuenīēte quod facit ad materiā pactoꝝ incōſinenti appoſitoꝝ de quib⁹ habetur.ē.de pact.l. petens.z.l.in bonefidei.Itē qđ hic dicitur de breui vel longa ab ſentia facit vtruz infirmus teneaꝫ mittere ꝓcura.ad eāz vt ſi longa ſit infirmitas teneaꝫ:ſi breuis non ar.ff.de iud.l.ſi ſōgi⁹. de hoc plene dixi.ē.de ꝓcur.l.ſi.ver.queri etiam cōſueuit.¶ Itē glo.vt euitet ſtium.de.l.hac cōſultiſſima.§.finem autē.ē.e.expo nit in medio tpe.ſ.poſtq̄ aliqui receſſerūt anteq̄ alij ſubrogarēt̄ur fm Rich.malūb.dic.ſ.ante morbum ſuperueniērem.nā omnia iam erāt perfecta vlqs ad oppoſitionē ſigillorū z tunc ſuper uenit morbus.nam qđ dicit gl.non poſſet accidere.nā poſt receſſum aliquoꝝ nihil potuiſſet fieri niſi cuiuſdē libertatis a morbo recōuentis vel eis nō liberatis alijs ſuppoſitis vt dicit litera iſta z hoc ꝓbari poteſt illa poſſima ratiōe qz ꝛs neceſſitas admittat aſcriptiones diuerſis fieri tpibus vt hic nō tñ admitteret abſentio alijs abſentibus qñ nō est tantum de ſolēnitate fieri eodē tempoꝛe quantum est fieri omnibus preſentib⁹.z ab hoc cū ma ius ſit nō faciliter ꝓcedit ar.ē.de epi.audi.l.iij.qđ añt mai⁹ ſit ſatis indicat litera dū dicit ſiquidē ex breui tpis interuallo ꝛc eo rundem reuerſum expectari z ſolēnia peragi vt p hoc videat cō cedere q̄ z ſi ſeparatis tempoꝛibus nō tñ alijs abſentib⁹ ſignare
2 vel ſubſcribere ſit cōceſſum fm eū.† Item ꝛs extranei actus vtient tñ ſi in teſtamēto admiſceretur vēditio vel donatio q̄ in eo fieret alicui nō vitiaret teſtamētū q:i nō est actus totaliter extraneus ar.ff.de aſſig.liber.l.aſſignare.z nota. ff.eo.l.heredes palā. circa fin. Ultimo colligē ex.§.cū autem quod qui ſcribit conſentit ad hoc.ff.de pig.l.pater.§.j.Ly.

1 Scriptura ad eternam rei memoriam est adinuenta.
2 Scripturam a iure prohibiti ā faciens puniendus est.
3 Heres ſi ab alio nominatur z teſtatoꝛi conſentiat an talis inſtitutio valeat.
4 Scribere z nuncupare paria ſunt.

Iubemus. Ibi nuncupari palā ita q̄ a ſolennē nume.v.iij.teſtiū audiatur vt.ff.e.l.heredes palā.in ꝓin.heredis noie p teſta toris ſcripturā vel nūcupationē aptā occupat aſtus incūbat non hec.l.heredū noia q̄ ſi aliter facere.e.i. teſtamēta cō
⁂ ſcribere vel dictare heredis noie teſtatoris voce.nō expreſſo nec eius manu cōſcripto. Ol. Ex hac.l.plura colliguntur vtilia. ꝓi
1 mo† q̄ ſcriptura ſit ad eternam rei memoriā.ad hoc.ff.de pign. l.contrahitur.j.de queſtionibus.l.ditto marco.in fin.in auf.vt ꝓpona.no.impera.circa ꝓnc.extra de cenſi.c.romana.§.poſ.q̄ autem.li.vj.z de ſcilmaticis.c.j.§.ij.e.vel ibi ad certitudinem plenium z memoriam futuroꝝ.z de ſententia z re iudic.c.ad apoſtolice in ſubſcriptione eodē lib.vj.z ibi de hoc p Jo.and.z ad hoc ē.de his qui in eccle.ma.l.j.vbi de hoc tenigi.z ita ⁂ba cōmuniter apponuntur in proceſſibus romane eccleſie.z ió tabelliones appellant̄ memoriales:vt.j.de petiti.bono.ſublato.l.ij.libro.g.

Universidad de Deusto
Biblioteca

et ibi in gl.z per Odof.Scdo circa finē.l.iudicari debere fm.ll. vigētes tpe quo negotiū agit̄.cōcor.sunt in gl.z plene dicti.ē.de legi.lleges z cōstitutiones. ¶Ité ex ver.scripturis tabellionib⁹ no
2 ta.† q̄ faciēs scripturā a iure ꝓhibīta punit̄ur vt falsari⁹ de quo dicti.ē.de fa.san.ec.l.iubemus nulli.§.sane.ver.his tabellionib⁹. nā ꝑsumit falsitas eoipso q̄ solēnitas deficit vt.ſ.de nume.z ad iuto.l.nulli.li.xij.z ibi nota.Ol.z Rich.et vide ad hec.ſ.de do.l. secundū diui.in fi. ¶Ité ex fi.colligit̄ q̄ in dolo ꝓsumit̄ q̄ ignorat cōstitutiones principū cōtra q̄s est valde.ff.de peti.he.l.sed si lege cōmissoria.§.scire.dic vt plene dicti.ē.de iur.z fac.ign.l.ſti tutiones. ¶Opp.gl.de.l.ſi is-ff.e.fm quosdā so.gl.est quedā diuinatio. ¶y.cū eā sequit̄ in.l ℞ia.Ly.f3 ℙe.dicit ꝑ gl.bonus habuit respectū z voluit dicere q̄ isti casus fūt diuersi nō aduersi:q: hic erat cōpletū testū ibi nō:nā in casu.l.℞ie testator instituit quēdam z dū deliberaret de alijs instituēdis morte ꝓuent⁹ est.z iō nō v3 testū quasi imperfectū z ita ponebat ibi casū Jason.sed in.l.ista quorūdā heredū noia in testō scripsit quorundam noia nominauit sed nō fuerūt scripta credēs se bñ testatus esse v3 testū in his q̄ sunt scripti.z hoc ideo q̄ tum ad destinationem z mentē testatoris testū fuit perfectū z destinatio nostra facit finem ar.ff.de le.ſ.l.q̄ in rerum.ibi ergo inchoauit z nō pfecit.z ideo nihil vī fecisse faciēdo partes indiuidui: vt.ē.ti.ꝓ.l. furiosus.hic ꝑfecit ſ3 quo ad aliquos minus solēniter.z ideo dicit gl.q̄ illorū portio alijs accrescit.sed veri⁹ est q̄ nō decrescit vt ſ.de cad. tol.l.vnica.§.ſi vero nemo.ſ3 impropriē loquit̄ vt.ē.e.l. hac cōsultissima.§.ex imperfecto.z hāc sol.approbant .ād.fil.et
3 Ol.z est vera.† Ultimo ad q̄nem gl.vtrū si alius noiat heredes z testator cōsentiat an valeat q̄ō est sabbatina in q̄nibus. ℙy. exvū.q.que incipit.d.berta cōdidit testamētū in quo nec noia heredū ꝛc.z ibi determinat q̄ nō valeat ſ3 hic gl.teneat ℞ium p.l. hac cōsultissima.§.at cū humana.ſ3 ibi loquit̄ q̄n testator cōmisit alteri vt scriberet hic aūt non sic.ℙe.dicit f3 Ly.aut testator erat oppſſus morte ita q̄ loquit̄ nō poterat etiā articulate z tūc similis est mortuo z nō v3 testū vt hac.l.aut nō erat taliter oppſſus z erat sane mētis z tūc q̄ vī aleat nec dicē testari p aliū z ita itelligit gl.q: vī reperitū q̄ testatorē q̄ interrogat⁹ dixit ar.ff.rerum amo.l.ꝗtra nurū.§.j.z de cōdi.idebi.l.si reus.z.l.fideiusſor. Ric.q hāc opi.sequit̄ hic z facit q̄ no.f3 eū.ē.de mof.test auf. nouissima.ℵ.sextō sic.ff.de ver.ob.l.i.§.si quis ita.aliū distinguūt in hoc secūdo mēbro q̄ aut interrogāt a tabellione z v3 vt.ē.e.l hac ꝙsultissima.aut ab alio z nō v3 ſ3 interrogat⁹ rādeat sic opinio gl.z ℙe.placet Ly.ar.misti.de inuti.stip.§.quoties .z.§.preterea.in fi.z vī expſſum fm eū.ff.de le.iij.l.pamphilo.§. proposi
4 tus.z † q̄ paria sunt nūcupare vel scribere vt hic z.ff.e.l.heredes palā.Sz scriptura pōt aliū cōmitti vt in auf.hic posita ergo ꝛc. Ly.ad.§.ppositū posset rñderi q̄ nō loquit̄ i heredis institutione sed in fideicōmisso q̄ v3 etiā nutu vt hic in gl.no.de cgnate rū canonica vī q̄ nutu possit quis heres instituī vt nota.p ℣er.extra de testa.c cū tibi.z hoc etiā vī tenere gl.in ꝙor.auf. vt spōsa. largitas.§.q: ℵo vū sumit̄ auf.hic posita Ja.de bel.ſ3 q̄ si testator aliquo expſſime tibi nomē heredis protestet expresse verbis sibi placere q̄ sufficiat z ita itelligat gl.si ℵo nutu nō valeat vt. o.§.q: ℵo.z.ē.ti.ꝓ.l.discretis.§.si vero.z ita ſ3 gl.ſ.de fideī.l.z in epistola.z.ē.si vt ab heredi.se abstī.l.j.z vide q̄s notaui.ff.de verb.obl.l.j.§.si quis ita interroget circa fi.ꝛc.

¶Lo nō obseruato. Ibi per aliū etiā nō testē z in hoc corrigit̄ lex antiqua z redit̄ ad.l.hac cōsultissima.in prin.z in petijs z libris cōiter non est hec aut. sed esse dz z sumitur de corpore vt spō.lar.§.q: vero.

1 ☞ Testamentum an ipso iure tollatur an vero exceptionis ope.
2 Testatoꝛ testamētum incidente vel cancellante ad quem deueniant eius bona.z nu.seq.
5 Fiscus ad bona admittitur testatoris testū cancellantis nō extātibus liberis.
6 Testamentum quo ad voluntatem imperfectū reputat̄ nullum.

¶Ostram ꝓ declaratione hui⁹.l.vide q̄s no.z dixi.ē.e.l.sācim⁹.z dic q̄ breuiter dicit si signacula testamēti sunt p testatorē incisa:nō v3 testū si p casum v3.Sz q̄n casū verū ex eo deb̄ bonoꝝ possessio fm tab.dic vt in glo.z p ℞y.ff.de bo.pos. f3 tab.l.j.§.semel.ex hoc insurgit dubitatio i casu quo heredi tas adiri nō pōt de iure ciuili vt in.l.posthum⁹.ff.de iniusto testamēto.q̄o ꝙsuleē instituto f3 ℙe.dicit Ly.erit implorādum imperatoris remediū vt sup hoc ius nouū cōstituat vt.ē.de legi.l.
1 cū de nouo.Circa casū primū q̄n testator incidit q̄rit Ly.† vtrū testū tollat ipso iure an ope exce.gl.vī tenere q̄ ipso iure.ff.de adimē.l.§.l.iij.§.nō soliū.alibi distinguit z meli⁹ fm Ly.aut incidit ante cōsummatum testamentū aut post vt.ff.e.l.ad testū. §.si signa.z.l.heredes palā.§.si qd.z de his que in testamēto delentur.l.j.§.sed z si cōsulto.de hoc nota.z dixi.d.l.sancim⁹.ē.co.
2 †Querit gl.eo casu quo testator incidit vel cācellauit testamētū vtrum bona peruenīāt ad fiscū vel venientes ab intestato. dic q̄ testator processit ad verba nuda dicēdo nolo testamentum meū valere z habet locum lex sancimus.ē.e.quātū ad heredis instit. sed quo ad legata bene reuocāt vt ibi dixi.z hic tenet Lyn⁹ fm ℙe.p.ll.ibi allegatas.aut ꝓcessit ad verba nō nuda vt q̄ dixit heredes indignos hoc casu testamentū nō rumpitur ipso iure: sed venit fisc⁹ z legata soluet vt.ſ.de his q.vt indi.l. hereditas. z ibi in gl.z.ff.ad sil.l.cū fisco.z si quis aliquem testari ꝓhibuit l.iij.§.fi.Si vero ꝓcessit ad factum tūc aut delendo vel cancellādo,aut aliud testamentū faciendo.Primo casu aut deleuit inciditve cācellauit volens intestat⁹ decedere:aut q̄ heredes reputauit indignos aut est dubius.Primis duobus casib⁹ dic vt in
3 gl.z.ē.dixi.† Tertio casu.ſ.vbi dubium est de voluntate testatoris reuocātis testū per incisionem.cancellationē z vt actū simile dicit gl.q̄ venit fiscus z sic i dubio ꝓsumit heredes indignos ad hoc vt legata valeāt Odof.hic z ℞y.ff.de his que in testa.delē. l.proxime.in glo.secūda vbi idē notatur q̄ hic z male.fm eos et Ly.hic tenet contrariū.ſ.q̄ ita demum veniat fiscus si heredes ꝓbent indigni q: in dubio pars benigniōr est assumēda vt.ff. de reb.dub.l.quoties.z in hāc sniam dicit Ly.communiter incli
4 nare doctores z aduocatos.do.Ol.dicit † aut act⁹ rescissionē testamenti inducēs respicit totū testamentū ta3 quo ad heredis institū.quam quo ad legatoꝝ ascriptionem vt est incisio vel cācellatio tot⁹ testamēti:z hoc casu dicit̄ venientes ab intestato admitti vt.ff.si tabule testa.nulle extabūt.l.j.§.si heres instituī.z hac.l. primo risso.nec potest dici locū esse fisco ꝓpter cōseruationem legatoꝝ vt dicit gl.que pariter sunt deleta incisa vl cācellata cū institutione:vt.ff.de his que in testa.delē.l.j.§.sed si consulto.q: etiam facilioꝛ est legatoꝝ ademptio q̄ institutionis vt.ff.de adimen leg.l.ex parte.z q̄ deuolutio in fiscum ꝓpter cōseruationē legatoꝝ repugnat voluntati testatoris vt apparet ꝑ actum inducentē ademp.q̄ deberi voluerit vt.ff.de doli exce.l.apud celsum.§.ꝓterea.z.ſ.de fideiubeō.l.fideicō.Si vero act⁹ nō respicit omnia in testamēto ascripta sed solū institu.heredis vt q: cācellauit solum nomina heredum vnius vel pluriuꝫ reliquo testamēto integro remanēte tūc apparet q̄ voluit intestat⁹ decedere ſ3 legata deberi voluit q: ea nō cancellauit.vt.ff.de testa.mill.l.tribunus.§.fi.z nō potest esse locus venientib⁹ ab intestato q: legata nō debentur ex testamēto nō adita hereditate z legata incipiūt deberi ſ3 eis vt indignis auferāt hereditas vt.ff.de vulga. pupil.subſti.l.ex facto.§.iul.z hoc modo logtur.l.ff.de his qui. vt indig.l.cum tab.§.fi.z.d.l.ꝓ.de his que in testamēto delen. ibi sentētia autē imperatoris antonij augusti ꝛc.in quarū qualibet erat actus totū testamentum cōcernens puta incisio z tū dicitur q̄ locus est fisco.Ad hoc respondetur q̄ in nulla illarū legum testator stetit in finibus actus communis rescissionē totius testamēti pariter concernentis sed processit ad aliū actum qui ꝓioris causam declarauit,incidit eñ testamentum z hoc nō contentꝰ nomen heredis cancellauit ex cuius actus adiectione ostēdit q̄ mouit eum ad incidendum in odiū heredum non legatariorum:z ideo vt legata debeātur fm volūtatem testatoris loc⁹ est fisco vt dictum est.ē.z ꝓbatur hec ratio.ff.de his q̄ in testa. delen.l.ū.z.l.penul.vltimo rñ.nec est hoc mirum q: sicut verbū sequens arctat z declarat ꝑcedens vt.ff.de verborū significa.l.si cum tibi fundum.z.l.seruꝰ.ita z actus sequens actum precedentem.vt.ff.de manu.testa.l.testamento centurio.§.fina.Sz adhuc instatur de lege vltima.ff.de his que in testamēto delenē.vbi testamētum fuit cancellatum z tamen nō est locꝰ fisco nec venientibus ab intestato nisi voluntatem defuncti ꝓbent.sed ibi est rō quia nō potest ibi dici testamētum incisum cū adhuc extet vnū integrum z originale vt.ff.de bono.posſes.fm tabu.l.j.§.si qs in duob⁹.z quēadmo.testamē.ape.l.antepe.z ex his patet solutio z cōcordia omniū legum z doctorum de hac materia loquentium:z relato sermone ad thema nostrū apparet bona non deuolui ad fiscum sed ad venientes ab intestato.Ol.domniū. ād.
5 fil.videtur sequi opinionem glo.† quod fiscus admittatur nō extātibus liberis quos in dubio dicit ꝓferri fisco q: in dubio ꝓsumitur hoc totum paternū vt.ff.vnde liberi.l.scripto.cū nihil sit legalius ꝓprio filio ad paternā successionem vt in auf.quibus modis natu.effi.legit.z quia nō licet parēti fine iusta cā eos excludere:vt.ſ.de liberis ꝓteritis.auf.non licet.Secundo membro principali quando processit ad factū secundum voluntatez concernens aut perfectā aut non perfectam.Si nō perfectaꝫ vt quia pertinet valet primū quantum ad institū,vt.ē.co.l. hac cōsultissima.§.penultimo.vbi de hoc notatur quantū ad legata vt ff.de testamen.mil.l.militis.§.veteranus.z dixi.ē.eo.l.tancimus. aut nō peruenit z tunc primū testamentum non valet ar.preal. leg.legum.Si autem perfecit secūdum testamētum aut est perfectum:sed minus solēne:z tunc nō tollit primum nisi in casib⁹ nota.ē.e.l.hac cōsultissima.§.si quis autē.si est perfectū z solenne,tunc aut primum est factū inter liberos.z ħ locum.l.hac cōsultissima.§.pe.z autē.ibi posita.aut inter extraneos:z tūc aut ħ verba derogatoria,z ħ locū.l.si qs.in pri.testamēti.cū ibi not. z q̄s dixi.ē.e.l.sancim⁹.aut nō ħ derogatoria:tūc aut heredes scripti in sedo sunt capaces:z primū est reuocatū,vt.ē.e.l.sancimus.aut nō capaces:z tūc ipso iure primū reuocat̄ per scōm:instituti tū in secūdo nō habebunt hereditatem sed fisc⁹ vt.ff.de his quib.vt indig.l.cū quidā.ita distinguit ℞y.fm ℙe.z de ħ dixi.d.l.sancimus.Sed in eo q̄s facit differētia inter ꝑfectum z minus solenne nō videt ꝓcedere,q: vtrobiq; ita demū videt primū reuocatū si secundū valiturū sit,vt.ff.de leg.iij.l.si iuris. etiā quo ad legata secundum intellectum cōmunē,quē ibi Dynus approbat:ſ3 glo.prima illius.l.videat in dubio aliud inuenire,sed glo.illa verum dicit.ſ.q̄ semp presumitur fideicōmissum si secundū sit validū fm ℞y.z verbum vix q̄ est ibi in ter.
6 exponit.i.nullo mō.† Preterea q̄n testū est imperfectū quo ad voluntatē ꝑ nihilo ſ3 haberi cum pars indiuidui p nullo sit,vt dixi.ē.l.ꝓ.z ideo indistincte primū testū in nullo reuocāt per secundum imperfectum.nō ob.ſ.veteranus.q: ibi fuit cōtraria voluntas expressa:vt no.ff.de adimē.leg.l.iij.§.nō solum.nō obstat eo.ti.l.ex parte.q: ibi interuenit inimicitia :que sola per se sufficiens est ad reuocationem legati,vt.d.l.iij.§.fi.Ly. ¶Jn glo.magna ibi.l.fi.§.testamento.imo est.l.penul.

1 ☞ Consuetudo inter rusticos approbata in condendis testamentis legis habet vigorem.
2 Rusticitati non semper succurrendum.
3 Lex sequēs cōsuetudinem precedentem cōtrariā eneruat.
4 Consuetudo in testamentis faciendis nō omnino cōformis q̄n z vbi debeat seruari.z nu.seq.
6 Consuetudo iuri contraria in lenibus est preferenda.

1 **¶Et ab antiquis,** cōsuetudo† rusticorum circa testamēta vicē legis obtinet.h.d.q̄s verum est dū sunt in locis vbi non est testū vel peritoꝝ copia, vt hic.z.ff. de bo.pos.l.in bono.ꝝ.Et etiam speciale in testō rusticī ꝙ quis per aliū subscribere pōt.aliꝰ secus:vt.ff.eo.l.pe.z sic in testamēto inscriptis non potest esse testis nisi q̄ scribere sciat:vt ibi:z fm Ly.z ℙe.quo ad hanc.l.intelligunt rustici nō solum agricultores,sed etiam oēs in rure morantes,etiam si erunt ciues vel nobiles,qui ibi conderent testū:q: in eis vendicat locū rō.l.q: nō est ibi copia peritorum vel testium:ergo idē ius,vt.ff.ad. l. aql. lillud.z de priuileg.rustic.satis dixi.ē.de defen.ciui. l. vltima.
2 †Et no.literā que dicit semper rusticitati,z tū non semper succurrit rusticitati,vt q̄n errat in his que sunt iuris naturalis vel vel quasi.vt.ē.de in ius voc.l.venia.z multis alijs casibus:z sic ħ hec dictio semp sui natura'importet cōtinuationē,vt.ff. solu. ma.l.j.z ibi gl.tū hic denotat interuallum,vt pt̄z z no.in gl.extra de in integ.resti.c.j.z ꝑ Arch.de vsur.c.q.lib.vj. z per eūdē no.xxij.dist.c.sacrosancta.z ideo exponit semper.i.plerumq; in auten.de fideiuſ.in prin.q̄s bene facit ad saluādā dicta testium qui deponunt se vidisse semper talē possidere:q̄ ħ fuerit aliqua interpellatio vez dicāt.q: dictio semp vtrunq; intellectum patit:vt pt̄z ex ꝓdictis.z de hoc significato huius dictionis semp vide plen⁹ in alphabeto litera.s.dictione semp. Idē si diceret continue possēdisse,vt notaui super rubr.ē.de testi.ver.quod testes deponentes aliquē cōtinue possēdisse.Colligit etiā Lyn.ex
3 l.ista † q̄ lex sequens tollat consuetudinē precedentē cōtrariam. hic eñ concedit rusticis in priuilegiū q̄s possint fm eoꝝ cōsuetudinē testari:certo tñ modo.si est ergo in eis speciale cōtrariū obtinet ius cōe,vt.ff.ad muni.l.j.Jure canonico videt ℨ extra de cōsti.c.j.li.vj.vbi de hoc no.per oēs glossatores. ℙe. tū dicit per hāc.l.illam decretalē reꝓbari fm Ly.posset dici fm quosdam q̄ hic impator sciebat cōsuetudinē rusticoꝝ in illa decretali,papa ignorabat,z hoc satis innuit hec lex q̄ princeps talē cōsuetudinē presciret.z ideo nō mirū,si.l.cōdēdo eā reformet .z eodē mō rñderi posſ:z ad.l.iij.§.diuus.ff.de sepul.vio.Qñ autē nō apparet principē vel papā sciuisse cōsuetudinē localem, nō tollit eā per legē supueniēntē.z ita potest saluari dicta decreta lis:z rō est,q: per legē vult ꝓuidere in casibus in quibus nō est ꝓuisum:vbi autē per cōsuetudinē est ꝓuisum tali ꝓuisioni derogare non intelligit̄ nisi sciat z ꝓuideat consuetudine non obstante.ād.fil.dicebat q̄ vbi est cōsuetudo rusticoꝝ illa in totū dz seruari:z ita intelligit hāc.l.ibi,in illis ħo locis ꝛc.z q̄s subiicit,ita tū ꝛc.intelligit vbi nulla est consuetudo, sed hoc nō patitur lra ita tū ꝛc.que ħ precedētia restringere z limitare, vt.ff.ad trebel.l.lucius.§.qui habebat.verior est ergo intellect⁹ quē ꝓdixi q̄ imperator ꝓsciens cōsuetudinē rusticoꝝ hāc legem induxit.Jaco.de are.intellexit q̄ imperator tollat ꝙsuetudinē etiā in futurū,vt per ipsam non possit minui solennitas hui⁹ l.circa testamenta.z sic publice padue disputauit.z tenuit per
4 per hāc.l.z idē est in statutis ciuitatū fm eū. †Contrariū tamē videmus obseruari in multis locis de facto cōtinue vbi p statuta z cōsuetudines nō seruatur in testamētis solēnitas iuris.Et ad.l.istā posset rñderi multis modis fm varios intellect⁹:z sic alꝭ in simili dixi.ē.de cōtrahen.l.dudum hec.Ly.tū in scriptis dñi Jac.de are.non memini inuenisse q̄nq; predictā ita determinatam,imo in quadā sua q̄one que incipit fm consuetudinē ciuitatis Venetiarum post multa in predicta q̄one allegata: sic so.aut cōsuetudo est ibi de cōsensu imperatoris,z valet qua si videatur hoc indurisse eo q̄ patitur arg.ff.de his q̄ no.inſa. l.quid ergo.§.j.cum ſi.Mā cōstat principē speciali priuilegio potuisse hunc modum testādi concedere,vt.ē.e.l.si nō speciali.z ex consuetudine tali priuilegium inducitur:vt no. ix.q.iij.c.cōquestus.z.lxiij.di.q: sancta.aut sine eius consensu.z tunc nō v3 per iura per eum ad hoc adducta:z maxime p hāc.l.vel dicit: aut consuetudo est sup non diffinitis a lege:aut sup diffinitis. Pri casu v3:vt.ff.de legi.l.de qb⁹.z.l.diuturna.i.di.c.ꝙsuetudo.dum mō sit rōnabilis z prescripta:vt co.ti.q̄s no.j.q̄ sit lōg.consue.l. j.Scdo casu aut est a lege expſſe reꝓbata,z nō v3:vt.ē.de vsuris.l.eos.cum ſi.nisi imperator expſſe approbaret non obstante tali lege:vt.ē.eo.autēti.inter liberos.z.ff.de lega.iij.l.si quis. in prin.testamēti.Aut est a lege expresse approbata,z v3:vt. ff. de admi.tu.l.fine herede.§.lucius.quod quisq; vniuer.l.itē eodem in prin.cum ſi.aut extra specialem approbationē, vel reprobationē relicta tunc,aut super lege interpretanda vel determinanda.z v3:vt.ff.de legi.l.si de interpretatione.z.l.minime.aut i lege obseruanda.z tunc corroborat.l.vt.ē.de legi.l.cum de nouo z.ſ.que sit long.consue.l.fi.aut est legi contraria,z tunc aut cōsuetudo precessit,z lex secuta est.z tunc fm oēs non valet consuetudo.ē.ne fideiuſſ.do.denē.l.j.qui admitti ad bono.posſes.l. penul.z sic intelligit Jo.ff.de sepul.vio.l.iij.§.diuus.Aut † consuetudo secuta est valet consuetudo,vt deroget legi in loco vbi est,non autem generaliter,vt.ē.que sit long.consue.l.consuetudinis.z est ratio illius.§.diuus.z ibi opꝫ imperialia statuta suam vim obtinere. ¶Item econtrario est si ius consuetudinis introducum sit spāliter in vno loco p legē gñalem secutam cōtrariū sentiente tollit multotiens si lex illa est cum inducit cōsuetudo ipsa debet intelligi ꝓhiberi,q: q̄s est causa destructionis preexistentis,idem est causa impedimēti fiendi,vt.ff.de ver.ob.l.in ter stipu.§.sacram.z.§.pe.z.l.existimo.z ideo pōt dici q̄ cum cōsuetudo legi cōtrariā sequitur legē,z est irrationabilis z ad peccatum inducens,non v3:vt extra de iura.cal.c.ceterum.z ad le. rho.de iac.l.deprecatio.aut rationabilis,z tunc aut de patientia principis,z valet vt predictum est,vt est cōsuetudo venetijs de qua loquitur questio.ſ.q̄ possit quis ibi testari cum trib⁹ testib⁹:q̄s eīt ne mercatores auocent a mercimonijs suis.argu.ff. quēadmo.test.ape.l.si quis ex signatoribus.verū hoc casu videtur consensus principis requirendus expresse per hanc.l.que cōsuetudinem reprobat.vt nō fiat sine septem testibus:aut sine cōsciēta principis,z tunc aut est euidens necessitas z vtilitas etiā hoc suadet q: legis obseruantia ibi est damnosa,z quasi intolerabilis:z tunc prenualet ibi cōsuetudo eo q̄s verisimile est q̄ imperator talē consuetudinē ibi concederet,q: vtilitatē subiectorū desiderat z ingrit.arg.ff.de vulg.z pupil.subſt.l.ex facto.z circa principa.z de constitu.princ.l.in rebus nouis.aut non,z tunc
6 † aut super leuibus a lege statutis,z prenualet consuetudo,vt.ff. de ventre inspi.l.j.§.fi.aut grauia sunt legis statuta:z tunc prenualet lex,vt.d.l.iij.§.diuus.de sepulch.viola.z fm hoc dz intelligi q̄ nulla consuetudo ꝓponatur legi,vt in lombarda qualiter iudices iudicare debeant.l.placuit.Jacob.de are.de hoc notatur per domi.Uber.de bo.in patria potestate,rubrica de ꝓductione testamenti,circa hoc:tamen alij aliter tenent.vt dicē infra que sit longa consuetudo in tractatu illius materie.Secūdus articulus dicte questionis dicti domini Jacobi est si mercatoꝝ Ueronē.in ciuitate Venetiarum existens condidit testamentum secundum illam consuetudinem an valeat.z post multa allegata tenet q̄ non:sed illa consuetudo solum in Venetijs locum habeat z seruetur.de hoc tamē latius dixi.ē.de summa trini.l.j.versi.ex predictis etiam insurgit.alij dicunt quod si de testamento esset questio in Venetijs tunc iudicaretur secundū consuetudinem venetoꝝ per.l.si fundus.ff.de euic.cum simi.Si autem Verone non valeret q: ibi ius cōmune seruatur:z secum dū illud iudicari dz testū.hec sol.colligi pōt ex nota. per dñm Odof.ff.de iudic.l.j.vt ibi dixi.questio tamē predicta de iure lōbardo potest decidi per tit.qualiter omnes diuersarum legum viuere debeāt.l.j.z.ij.Jn ter.ibi simplicitati de ista simplicitate vide pulchra.xxxviij.di.c.Petrus.in glo,z per Archi.z vtrum

Universidad de Deusto
Biblioteca

simplicitas impediat promouendū. xxviij. di. c. sedulo. per Archi. z de significato horū verborū simplex simplicitas z simpliciter: vide in alphabeto sub litera s dictiõe simplex. Ibi vocari hoc videt q debeat esse rogati. OL. Jn gl. prima in fi. sol. vt ibi Jac. de bel. ¶ Jn glo. idē ergo in fi. glo. ista procedit si habetur in tex. z castris romanis. Si vero sit in tex. o. bis romani sicut ego habeo tūc supfluit hic gl. q tūc cōprehēdunt ville bonoñ. z aliarū etiā ciuitatū romani imperū. ¶ Jn glo. fit per aliā in fi. sol. vt ibi Ja. de bel. ibi eñ loquit de actibus iudicialib⁹ que sunt mixti imperij z delegari nō possunt, vt. ff. de of. pcō. z legati. l. nec qcquā. §. vbi decretū. de officio eius cui mā. est iurisdi. l. j. ergo nec alijs ad scribēdum committi hic vero de actu extraiudicialis confectionis testamenti. Old.

¶ De heredibus instituendis. Rubrica.

1 Institutio expressa que dicatur.
2 Institutio tacita que sit.
3 Institutio presumpta vnde colligatur.

¶ Super rubrica vide Az. i summa hui⁹ ti. plene z aliquid tāgit in summa institut. eo. ti. z que persone non possint heredes instituere no. insti. de leg. §. legari. z dicet. j. e. l. j. fratres. etiā minores non possunt heredes esse ex testamēto vel ab intestato vt in
1 clemē. de ver. sig. c. j. §. nos cōsiderantes. †Et dic q institutio q̄dam est expressa, quedā tacita, quedā psumpta, expressa est vt talē instituo nec curatur per que verba. vt. ff. de testa. l. quoniā.
2 ff. de here. insti. l. j. z. ij. †Quedā est tacita: quia verba deficiunt vt q̄ dicit testator titiū z meuiū ad muicē substituo q̄uis eos expresse nō instituerit eos videt tacite instituere vt. ff. de hered.
3 insti. l. cū m testamento. §. hec verba. †Quedā est institutio presumpta q̄ non ex verbis testantis expresse sed ex gbusdā alijs ꝟbis psumim⁹ eos heredes vt q̄ testator istituit filios postea audies eos decessisse: veniēs ad secūdū testamentū ita dixit: q̄ filij quos volebā instituere sunt mortui tales instituo certe. si reperiātur filij viuere reputant heredes vt. ff. de here. insti. l. fi. de ista etiā presumpta institutione habetur pulcher casus. ff. de inofficio. testa. l. si mater. ij. respō. Sed pone q testator dimisit plura legata a titio z ipsum aliter heredē nō instituit nunquid p hoc vidētur ipse titi⁹ institutus: videt q̄ sic ex tacita z psumpta volūtate vt. ff. de pecu. lega. l. deni. §. interdū. Jn hoc dico contra q̄ ex hoc nō videt institutus. nā ex preallegatis. ll. colligitur p̄sumpta institutio ex verbis sapientibus institutionē vel similibus institutorijs. vt cū dixit vos muicē substituo. Nā substitutio nō potest esse sine institutione vt. ff. ad. l. falcidiā. l. in ratiōe. §. qs vulgo. ff. de vulga. z pupil. substit. l. coheredi. §. coheredes. Sed in questione ꝓposita verba nō sapiebant institutionem q̄ sic principale p accessoriū confirmaretur vt. ff. de vulga. substi. l. ex pupillari. z de iure codi. l. q̄ per manus. nam a quo onerato etiā non heredū. §. possunt legata relinqui. vt. C. de fideicō. l. labeo. Nō ob. d. l. fi. de here. instit. quia ibi presumuntur instituti ex eo q̄ eos in primo testamento instituerat ar. ff. de proba. l. cum tacitum. alias ergo necessarium est q̄ sit script⁹ heres vt. §. de testa. Liubemus. z. ff. de here. insti. l. hereditas. z. l. ex facto.

1 ¶ Tanq̄ dictio veritatis expressiua est.
2 Bona vt ad fiscum deueniāt dz esse hereditas z heres aliquis.
3 Interpretatio contra fiscum fit in dubio.
4 Banniti tempoꝛis nostri an possint heredes institui.
5 Bānum differt a deportatione.
6 Bānitus simpliciter non censetur deportatus.
7 Deportatio a lege communi imponitur pro homicidio.
8 Banitus si heres instituꝛ nequeat ad quē hereditas deueniat.
9 Statutum z sententia ad non subditos non extenduntur.
10 Inteſt abilis efficitur ciuitatem amittens.
11 Bāniti bona an ad ciuitatē ex qua bannitus est an vero ad eam in qua sunt sita spectent. z nu. seq.
14 Bannitum quid sit z vnde dicatur.
15 Pene legales per quas species hodie repꝛesententur.
16 Fuga leta que dicatur.
17 Bannum quibus spoliet bannitum.
18 Mulieres z si ab officijs repellentur publicis testari tamen nō prohibentur.
19 Excommunicatus cui assimilandus sit z an testari possit.
20 Excommunicatus an z quo iure possit testamentum condere.
21 Exheredatio nominatim fieri debet.
22 Bannꝛi an possit quis ex citatione ad domum facta.
23 Defensio an negetur bannito statuto stante quod bānito ius non reddatur.
24 Bannitus an possit pro alio agere procuratorio nomine.
25 Procuratoꝛ banniti non bannitus agens nomine procuratorio an admitti debeat.
26 Bannitus heres non banniti hereditario nomine agēs an debeat audiri.
27 Exceptio banni quo tempoꝛe debeat admitti.

QUi deportantur. Jb tāq̄ †not. de isto verbo tanq̄: q̄ potest accipi p expressiuo veritatis z similitudinarie vt hic i glo. pro hoc extra de sent. ex. co. c. cū pro cā. z ibi in glo. z de homici. c. j. li. vi. z ibi p Arch. z vide i alphabeto sub litera t, dictione tanq̄ verbū etiam quasi est expressiuus veritatis q̄uis. vt. ff. so. ma. l. si ante. z ibi in gl. z. j. e. l. si pater. z ibi dicet. Attendendū est etiā q̄ glos. hic tenet q̄ in casu hui⁹. l. hereditas deueniat i fiscū pro quo facit. ff. de leg. iij. l. si deportati seruo. sed illa loquit in seruo fisci at hic nō erant serui fisci ꝫ deportati z q̄ hic dicit tex. q̄ in ea cā est hereditas ꝛc. rñdet glo. verū est quantū ad institutionē nō quantū ad legata vt. j. de fidei. l. eā quā. Nā veniet fisc⁹ z prestat legata vt. ff. de his q. vt indig. l. cū tabulis. §. fi. z de his q̄ intesta. delen. l. prime. alij vt Odof. Jac. de ra. Rich. qui de hoc plene notauit in quadaz gōne quā publice disputauit z incipit quidā filius cuiusdā heretici existēs catholic⁹ dicūt q̄ hereditas deueniet ad venientes ab itestato z intelligūt hic vt litera iacet: z p eis facit. ff. de iure fisci. l. in metallū. de his q̄ pro nō scriptis. l. ij. de penis. l. quidā. j. de cadu. tol. l. vnica. in prin. z. §. z cū triplici. Frāc. ac. defendendo glo. dicit q̄ ille loquunt in dānato in metallū hic in deportato inter quos est differētia vt. d. l. i metallū. not. z. j. de bo. pscri. l. ij. Frā. z ad. l. de cadu. tol. pōt rñderi q̄ ibi loquit q̄n bona auferunt rōne casus supuenientis hic q̄n rōne delicti: z hanc aliq̄ moderni sequunt. Jac. de are. vt predixi z cōiter moderni sequunt aliā q̄ deportat⁹ loco mortui hꝫ vt. ff. de bo. pos. contrata. l. j. §. fi. at vbi instituit mortu⁹ istutio hꝫ p nō scripta vt.
2 d. l. vnica. §. i primo. de cad. tol. ergo admittunt venientes ab intest. z nō fisc⁹. ¶ Hō obst. lex allegata in gl. nā ad hoc vt bona p tineāt ad fiscū necesse est q̄ sit hereditas z aliqs heres vt. ff. de vul. z pup. sub. l. ex facto. §. iuli⁹ longin⁹. z bono. pos. cōtra. nō data testiū qs nullū est vt. ff. de bo. pos. cōtrara. l. illud. z. l. vulgo, ad fi. ¶ Itē si esset heres deportat⁹ fili⁹ noceret nepoti z tñ nō nocet vt. ff. de cōtrata. l. j. §. quidā filiū. sic dicem⁹ cū null⁹ sit heres institut⁹ nō auferri hereditatē cū nō sit cui auferat z sic nō applicari fisco sed venientib⁹ ab itestato. z ideo dicit hic litera tanq̄ peregrini vt dct intelligere q̄ perinde est ac si nullū instituisset heredē. z ideo istitutio talis p nō scripta habet z hoc vī sentire glo. in insti. de leg. §. legari. z. j. de fideic. l. eā quā. in vlti. glo. versic. itē expressum ꝛc. z ad hoc etiā facit qs notaui i simili. §. e. l. nostrā. †z qz in dubio cōtra fiscum fit interpretatio vt. ff.
3 de iur. fis. l. nō puto. alij moderniores sm. Ly. distinguūt aut sūt venientes ab intestato z tunc illi venirēt si nullū foret conditū testamentū q̄ perinde est hac. l. ac si nullū conditū foret. Aut nō sunt venientes, abintestato z tūc procedit qs glo. dicit q̄ fiscus ad mittat. z ita vī sentire gl. in simili. j. e. l. si pater. z p hoc. §. de in cestis nup. l. iij. ad hoc facit qs notat per Ly. j. ad. l. iul. maiest. l. quisquis. ver. quinto querit z ver. sequenti. Querunt hic Ly.
4 z alij doctores quid de bannitis †nostri tēporis an possit here des institu. glo. institu. quib⁹ mo. ius patrie potestatis solui. §. relegati. videt se referre ad qualitatem delicti vt si tale sit delictū pro quo olim quis deportabatur comparetur bannitis ex tali delicto equiparat deportato. alias autē relegato. z p hoc facit quod notat de crimine stellio. ff. de publi. iudic. l. infamē. z de his q no. infa. l. quid ergo. §. fi. Ja. de are. Ric. Oldr. Mi. Ly. hic z cōmuniter moderni doctores reprobāt dictā gl. z dicunt bannitos nō equiparari deportatis z posse heredes institui cū deportare sit deorsum a iure ciuili portare id est priuare. filis ex positio habet. ff. depo. l. j. in prin. sed constat q̄ psides prouincie nō poterāt deportare: vt. ff. de pens. l. ij. z de leg. iij. l. j. §. his quibus. de iniusto testamen. l. si quis ex heredato. §. ei⁹ q. z de interdi. z rele. l. inter penas. §. j. z de offi. presidis. l. illicitas. §. q vniuersas. ergo multominus alij magistratus cū potestates ciuitatū sint equales presidib⁹ z hodie presidū locum obtineant vt notatur. j. de prescrip. xxx. annoꝛum. l. fi. cū ergo non habeāt potestatē deportandi sed relegandi merito bannitos comparabimus relegatis z per consequens poterunt heredes institui cū retineant ea q̄ sunt iuris ciuilis vt dicto. §. relegati. in insti. quib⁹ modis ius pa. po. sol. z de interdic. z rele. l. iij. z qz nō inuenitur iure pbibitum tales bannitos heredes institui. Preterea dicta glos. non videt procedere cum dicat quod si est bannit⁹ de tali maleficio de quo debet perdere ciuitatē z bona secundum legē vel statutū ciuitatis: at ex lege nō perdunt hodie bona vt. j. de bo. damnatoꝝ

bo. donatoꝝ auf. bona damnatoꝝ. nec ex statuto cōiter pdūtur bona. preterea bānum ex forma statutoꝝ est cōtra iura cōia z ideo non debet trahi ad cōsequentiam vt. l. qs cōtra rōnem nec in statutis dicit q̄ habeat p deportato sed alie pene imponuntur quibus est standū z eis debemus esse contenti z non vltra extendere vt. ff. de ver. ob. l. si stipulatio. z ita fuit determinata hec qs publice bon. per dūm Fed. de scalis. z incipit titius filiusfami. Dicūt tamen predicti doctores. q̄ si per statutum dareꝫ heredi tas tota vel pro parte huic bānito vel aliquod aliud ius puta dotis lucrande in totum vel pro parte per bannum a talibus iuribus priuareꝫ q̄ tale beneficiū a statuto datū pōt sibi aufferri per aliud statutum concidens ipsum posse bāniri. hoc eñ cōstat iuri ciuili vt. ff. de iusti. z iure. l. omnes populi. z pro hoc bene facit qs no. ff. de vul. z pu. substi. l. ex duobus. §. fi. quod est notabile et q̄ banniti equiparentur relegatis z nō deportatis videt satis innuere. l. iij. in fi. ff. de interdic. z rele. z. l. relegatoꝝ. in prin. Spect. tñ sequitur opinionem qs equiparētur deportatis in ti. de pcur. §. rōne quoqz cōstituētis. ver. primo. z no etiam per eum de instru. editione. §. cōpendiose. ver. qd de bānito z Albertus de gādino. titu. de bānitis p maleficio. in prin. Pro declaratiōe pdicto rū subditio vnā vtilē questionē do. Nic. de mata. q̄ talis est. Quidā bānitus fuit de homicidio. z publicata sunt omnia eius bona post que ipse ab aliquo heres relict⁹ adita hereditate decessit nūc heres eius cōtendit de bonis que ipse bānitus in alia ciuitate habebat. z de alijs bonis hereditatis pdicte ei delate querit an ipsa bona ad ipsum heredem debeāt puenire an ad alium. z fi ad alū ad quē. Quod bona predicta spectēt ad heredem pdictū videt pro q̄ nō reperitur bannitus ꝓhibitus heres institui vt pre
5 dictū est ergo cōcessum. vt. ff. de pba. l. ab ea parte. z q̄ sententia banni nō est extēdenda vt dictū est. †Item bannū z deportatio diuersis nominibus nūcupantur ergo nō sunt idem supra titul. proxi. l. nō codicillū. Item forma banni z deportationis sunt diuersa q̄ bannum cōmuniter contra absentem deportatio cōtra presentem. Item bannū a iudice deportatio non fine autoritate principis. Itē bannū ex cōtumacia z ex delicto sicut ex cōmunicatio vt extra de ver. sig. c. ex parte. deportatio vero nō nisi ex delicto vt. d. l. ij. de penis. z. l. absentē. §. j. z de leg. iij. l. §. j. Cū ergo in effectu sint diuersa paria censeri nō possunt vt. ff. de interdic. z relega. l. relegatoꝝ. §. hec est differentia. z. §. seq. Item bannū ad certū locū nemmem astringit deportatio sicut insulam assignatam vt. ff. de penis. l. capitaliū. §. in exulibus. Item res diuidicada est secundū naturam que in ea fortior reperitur de statu ho. l. querit. z. j. de dona. l. sancimus. §. ne autem. sed fortior est in bannoꝝ natura relegationis quam deportationis etiā in casu proposito vbi agit de homicidio per. l. ff. de sica. l. iij. §. pe. quia nec illa semper deportationē inducit sed quandoqz mortem naturalem vt eo. §. l. j. §. fi. Itē licet bonoꝝ publicatio sit de natura deportationis. vt. j. de bonis dam. l. deportati. z. ff. de bonis damna. l. j. in prin. que glo. predicta mouit tamē expressa publicatio que fuit in casu proposito etiā relegatione qñqz sequit. vt. §. de postul. l. nemo. z de episcopali audie. l. nemo. z de interdic. z releg. l. relegatorū. §. ad tēpus cū fi. z non solum partis bonorum vt dicūt leges predicte sed etiam omniū: vt in auf. de incest. nup. §. l. Cum relegatione autem habet bannū multa similia q̄ vtrūqz potest fieri in presentem z absentem. Item ad certū locum non astringunt vt predictū est. Item talis assimilatio z interpretatio mitigationem pene inducit ergo amplectēda. ff. de penis. l. interpretatione nam relegatus habet testamenti factionē in significatione actiua z passiua. vt. d. l. relegatoꝝ. §. fiue. z de testamētis, l. cius. §. fs
6 relegati. †Itē q̄ bānitus nō intelligāt deportatus expressiuī videt q̄ bānitus de suspicione vel crimine heresis expectat per annū anteq̄ habeatur pro condēnato de crimine: vt. §. de hereticis auf. gazaros z auf. credētes z extra e. c. cū cōtumacia. lib. vj. ex q̄bus patet q̄ bannitus potest heres institui. Jn cōtrariū videtur q̄ qui patit mediā vel maximam capitis diminutionē amittit ius cognationis z ea que sunt iuris ciuilis vt institu. de capit. dimi. §. j. z. ij. z pe. z de leg. iij. l. si deportati. Sed ciuitatis amissio est media capitis diminutio. vt dictis iuribus z de pens. l. qdā bannitus aūt suā ciuitatem dit ergo ex testamēto capere nō po
7 test pro hoc. ff. de testamētis. l. neqz. §. j. z. ij. z pe. † Preterea in casu pdicto homicidij lex cōis deportationis penā imponit vt. ff. de sica. l. iij. §. legis cornel. ergo cōcordādo statutum cū lege communi dicemus talem bannitū deportato equiparari. vbi eñ duo effectus cōiunctim a iure imponunt ad vnā causaz postea facta mētione de vno z aliud subintelligit. Sed ad homicidiū due pene de iure statute sunt. l. moꝛs naturalis vel ciuilis z bonoꝝ publicatio vt. ff. de sica. l. iij. §. possideo vbicūqz. p homicidio⁹ ponit penā mortis vel ciuilis subintelligit publicatio vt. ff. de bo. dā. l. i. igit imposita pena per. l. municipalē. ob eadem causam publicatione bonoꝝ dz subintelligi moꝛs ciuilis z hac rōne mouetur gl. predicta. Nāc etiam partem innuere videt dicta auf. credentes que dicit bānitos p ipso crimine intestabiles esse. Sed verum est post annū vt predixi. z sic ex predictis vī q̄ bānitus qui ciuitatē amiserit z sic similia deportatio nō potest⁹ heres institui anteq̄ soluat. Trāsit ad alios articulos qōnis, ppositе videlicet esto qō
8 †nō potuit heres institui ad quē pertinebit ipsa hereditas z cōcor. cū opinione doctoꝝ predictorum scz q̄ aduenientes ab intestato z nō ad fiscum ꝓpter finem huius. l. j. eo. l. nec apud. de his que p nō scriptis. l. iij. z. iiij. Et q̄ habet pro mortuo vt predictum est deinde discutit vtrum publicatio facta in sententia bāni extē datur ad illam hereditatem postea delatā bānito. Et videtur qō non qz in sententia dz qs omnia sua bona publicanē quod nō bum sua demonstrat tempus sententie. ff. de au. z argento. leg. l. si ita z de ver. obli. l. si sit stipulatus. §. j. ex significato ergo verborū cui stādū est vt. ff. de leg. iij. l. nō aliter nō veniūt futura. vt. ff. de ver. obli. l. si a colono de arbitris. l. de his. z de transac. l. qui cum tutoribus. §. fi. idem est in stipulatione damni infecti. ff. de damno infecto. l. dāni. §. si is, z venditione. ff. de contrahen. emp. l. in lege z pignoꝛe. ff. de pigno. l. si fideiussoꝛi. §. fi. z p hoc de le. j. l. qui filiabus. z maxime in penis z odijs. vt. ff. de penis. l. interpretatione z de liberis z postu. l. cū quidā z videtur casus. ff. mādati. l. si mādauero. §. is cuius. Quo ad aliū articulum de bonis que habebat bānitus in alia ciuitate quod nō includanē in publicatione vī qi nō erāt sub iurisdictione iudicis vt. ff. de bonis auctoꝛ. iudi. possi. l. cū vnus. §. pe. z non intelligit quis facere voluisse qs non pōt de iure vt. ff. de le. j. l. si domus. §. fi. z de cōtrahē. emp. l. qui tabernas. sed iudex hoc nō potuit vt probatū est: z patet in dationе tutoris vt. ff. de tuto. z cura. da. ab his, l. pupillo. z. §. qui dari tuto. possunt, l. neqz cū si ergo ꝛc. q̄ etiam si iudex esset in eo loco non posset ibi. iurisdictionē exercere vt. ff. de iurisdi. om. iudicū l. fi. z ita dicit in tpe vt. ff. de iurisdic. om. iudicū. l. cuz quedā. §. fi. z de arbitris. l. si cū dies. §. si intra. z p hoc de offi. presidis. l. iij. et de officio prefecti vbis. l. fi. z diffiniri potest per leges loquentes in vinculo psonali. vt. ff. de interdic. z relegatis, l. relegatoꝝ. §. ficut. z prohibitione loci. e. l. §. interdicere. z in executione sue. ff. de re iudi. l. a diuo pio. Item q̄ ista publicatio facta fuit auctoritate statuti. †Statutū autem nō extenditur ad non subditos ergo
9 nec sententia q̄ etiam iure cōmuni vbi lex diuisit iurisdictiones. Jurisdictio vnius iudicis nō extenditur ad territoriū vel iurisdictionem alterius vt. ff. de admini. tuto. l. si duo. z de excu. tuto. l. in risperitos. in prin. licet. §. i. e. l. multū. videatur contra z arg. ff. de ver. sig. l. pupillus. §. territoriū, z videtur expressum. ff. de postula. l. ex ea causa. z sic possibile est quod vnus homo quo ad vnā ciuitatem z quo ad bona ipsius ciuitatis erit apolydes z intestabilis z quo ad bona alterius ciuitatis z ipsam ciuitatē erit ciuis z testabilis contra legē. i. de sententiam passis. l. ff. ibi maxime absurdū eodem tempoꝛe ꝛc. sed ista diuersitas contingit ꝓpter locoꝝ diuersitatem vt. d. l. ex ea sicut z respectu temporum vt. ff. de postulan. l. imperatoꝛ. z. l. puto. §. j. z de penis. l. si. nam z miles de crimine capitali bānatus respectu vnius patrimonij est testabilis respectu alterius nō vt. ff. de testamē. milit⁹. z. ff. de iniusto testamento. l. si quis ex heredato. §. irritū. z ad idem facit q̄ dicitur de obsidibus. ff. de iure fisci. l. diuus. z. l. fs accepto. et ibi notat z de tessa. l. obsides. ex qbus cōcludit heredem habere
10 debere salem bona que erāt in alia ciuitate. †Jn contrariū facit q̄ quilibet qui amittit ciuitatem intestabilis est vt. §. probatū est z no. inflicta persone pſonam vbiqz sequit sicut lepra vt. de. l. ex ea. de postul. a contrario sensu vt ibi est expositа. ff. pro socio. l. iij. z de peculio. l. quis ergo. §. fi. cū si. ins eñ personale non respicit certi loci facultates vt. ff. ad trebel. l. j. §. si heres. z. l. cogi. §. deinde z de iudi. l. fideicōmissum. §. tractatum. sed istud est huiusmodi q̄ est status pſone mutatio z ciuitatis amissio. ergo ꝛc. z q̄ ista publicationis dicit. omnia bona, z sic omnia cōprehēdit sicut hereditas. vt. ff. de re. iu. l. hereditas. nā tutoꝛ dat⁹ pſone ad omnia datus intelligit vt. §. de excusa. tuto. l. ij. z. l. testamēto etiam si in diuersis locis habeat patrimonia q̄ nō intelligūtur plura patrimonia sed vnū vt dicta. l. iurisperitos. §. j. z de excu. tut. etiaz pro
11 hac. ff. de seruitu. vr. predi. l. si seruit⁹. z. d. l. iij. §. j. ff. p socio. † Sed qs ad ciuitatem ex qua bānitus est talia bona debeāt puenire facit q̄ hanc ciuitatem lesit ergo ei pena debet. §. de seruis fugitiuis. l. mācipia. z de epi. z cle. l. raptores. §. pe. z videtur expressum §. de victigia. z cōmissis. l. fi. ubi hanc tertiā adeo inditione vbiū ꝛc. z pro hoc etiam quia tutoꝛ debitū in sua prouincia contractū in alterius tutoris prouincia exigit z ad suam administrationē
12 deducit. ff. de admini. tuto. l. vtiū. §. tutoris, † Quod ciuitas vbi sunt bona habere debeat vitetur q̄ diuise sunt stationes fiscales. §. de compensa. l. j. z debitum vnius stationis alibi non cōpensat multo magis non petit vt. ff. de admini. tuto. l. vt in partes. z pot test dici ex pōssum. ff. de admini. tuto. l. tutores. §. heres. hoc modo fisc⁹ est camera imperialis: vt in. j. de iure fisci. sup rubrica: fs im

Universidad de Deusto
Biblioteca

perium vnum est z semper est in auc. quomodo opor. episcopos. i pñn. z. §. fi. z ita vnus est fiscꝰ qui semper est sicut vna est tutela li cet plura sint patrimonia vel tutores vt ꝓdictū est ita z in fisco li cet plures sint pcur. fiscī. vt. l. de bo. vacan. l. si quando. z eorū di uisa est administratio sicut tutorū z in diuersis ꝓuinciis. quod er gō in qualibet prouincia cōsistit per suum officiales z ad ministrā dum est z incorporādum. z vnus de eo qđ est in ꝓuincia seu ad ministratione alterius se intromittere non debet vt dictis iurib⁹ z. d. l. si duo. de admi. tuto. nec quod alibi sit facta publicatio ꝓ ꝓ lationem sententie aliqđ operatur quia de maleficio iudicare cer tis iudicib⁹ competit z ille est vnus actus per se fed res publica tas inquirere z in fiscū incorporare alius est actus z hoc officiū per prouincias est diuisum z certis officialibus cōmissum nō in specto iudice qui cōdemnauit vt. §. vbi cau. fisca. l. i. ff. de bonis ꝓ
13 scripto. z. l. si quis. z. d. l. si quādo. de bonis vacā. z. l. fi. †cōstat au tem ciuitates Italie sibi vendicare iura fiscalia z iurisdictionē di uisam esse per ciuitates sicut erat olim ꝓ ꝓuincias. vnde quantū ius haberet in administrando officialis cuiusqz ꝓuincie in rebus cōfiscatis vbicūqz facta esset cōfiscatio. f. vt se non extenderet ad aliam ꝓuinciam vel ciuitatem tantum debet habere hodie officia ciuitatum qui in eius locum successit z nō vltra cum subrogatus sequi habeat naturā eius in quo subrogatur vt. ff. si quis cau. l. si eum. §. qui iniuriarum. cū similibus. absonum enim esset q̄ habē tes ex vsurpatione plus haberēt q̄ habentes de iure. vt. ff. de nor. l. non solum. z quod vi aut clam. l. seruus. Soluendo dicit conside
14 randa duo. f. quis sit effectus banni z quis publicationis. †Ad primū dicit quod bannū dicitur a banderia quod est paruū vexil lum z a verbo teis vnde bannio. i. publice contra aliū eo. i. pro cedo. quia publici processus fiunt contumaces z inobedientes deūciendo eos per denegationem iurisdictionis. vt. ff. de re iudi. l. contumacia in pñn. z ideo talis processus cum publice fit ma xime per publicam preconizationē appellatum est bannū: z quia non tantū per cōtumaciam sed etiā vnnter delicta fiunt tales de iectiones vt colligitur de penis. l. absentē. §. i. z l. motis. vsqz ad. §. sunt z alia. z de interdic. z relegatis. l. relegatorum. §. solet. z ideo tales deiectiones si fiūt publice appellantur banna. quādoqz non fiunt publice sed simpliciter ad tribunal iudicis z tūc non appel lātur banna. z ideo quia istud vocabulum bannum est largum z obscurū vt plurimum per statuta ciuitatū determinatur qua forma fieri debeat qz hoc vocabulum cōmuniter non hꝫ in iure anti quo de eo tamen fit mentio. §. de exil. z de. auc. item nulla cōmu nitas. z de hereticis auc. gazaros. z auc. credentes. Vbi autem p statutum vel cōsuetudinem non esset declarata forma vel significatio huius vocabuli qualem intellectū vel effectū habere debeat colligi potest ex intentione eius quod agitur arg. ff. loca. l. si vno. §. i. vt si intendatur ad notificationem vel cōminationem publicā habeat vim edicti vt. ff. de iudi. l. ad perempto. cū. l. sequen. Si in tendatur ad pene impositionem tunc intelligat publica deiectio de qua. §. dixi. z etiam diffidatus dicitur vt. d. auc. gazaros. z in vsibus feudorū de milite vasallo in fine. z de capi. di. l. amissione. §. j. potest tamen affidari secundū quod plene dixi. §. de his qui ad ecc. cōfu. l. ꝓtenti. z similitudinem habet cū excommunicatione. sicut enim excōmunicatio deiicit a communione ecclesie vt extra de excep. c. cū inter. R. ꝓtorem. z de sen. excōmu. per totū. sic z bānum deiicit a cōmunione publica arg. ad hanc similitudinem in vsibus feudorum hic finitur lex deinde constitutiones regni inci piunt in pñn. vnde sicut excommunicatio quandoqz fit a iure: vt quando est canon late sententie vt. xvij. q. iiij. si quis suadente. cum si. sic z bannū q̄nqz fit a iure vt dictis auc. gazaros. credentes. et itē nulla cōtas alꝫ etiā cōtas habet bannum z execōicatio vt. j. subūciā z notaꝫ istitut. de capi. di. §. minor. extra de ap. c. pastora lis. in vltima gl. a' icubi appellāt exbāniti alicubi forbāniti. qō tñ
15 idē est vt ex superioribus patet. †Et qz hodie de facto imponūt va rie z alie pene q̄ olim per iura imponerent videndū est per quas species penarū pene legales ꝓsententur. ad quod dicit idez dominus Hꝫ. q̄ omnis pena ꝓnalis aut cōtinet consumptionem persone vt mortis que olim z hodie inducit maximā capitis dimi nutionem z hoc nihil est immutatū vt. ff. de penis. l. qui vltimo. z §. de bona. inter vi. z vro. auc. si hodie. z ibi in gl. no. licet contra rium videatur notari. ff. de testa. l. eius. §. fi. Secunda pena est ad laborandū perpetuo certo loco ad vilitatem ciuitatis quod tñ ra ro contingit z ista pena repꝛesentat penā metalli vel ministerij me talloꝝ de quibus sepe. ll. loquūtur z inducitur ex hoc maxima ca pitis diminutio z damnatus fit seruus pene vt. ff. de penis. l. qui dam. z. l. aut dānum. §. inter eos. z ibi no. z in hac immutatur qz hodie nemo bene natus efficitur seruus pene vt. d. auc. sed hodie. Tertia pena est quādo damnatur ad perpetuum locum puta in sulam vel carcerem sicut sepe fit in ecclesiasticis ꝓsonis: ista potest repꝛesentare penā deportationis quia ad locum illum portantur per quod notatur ciuitatē eis adēmptam qđe loco non possunt exire perpetuo z mortuis cōparantur vt dicta. l. quidā. de penis
ita qō in istis duabus vltimis penis perditur ciuitas non liber tas. Quarta est cū quis damnatur ad certum castrum vel locuꝫ vbi perpetuo permāsurus z iste est ꝓprie relegatus z potest esse perpetuo z ad tempus. Quinta est cum quis dānatur exire ter ritorium iudicantis moraturus vbi voluerit extra illū locū z hoc appellatur interdictum ꝓprie ciuitatis vel loci z equipollet rele
16 gationi simplici. †Sexta est cum quis damnatur in ꝓpria ciui tate vel loco morari z nullo alio loco. z hec appellāt leta fuga qz de omni loco fugatur ꝓter illum certū. et hic etiam dicitur rele gatio. vt. ff. de interdic. z rele. l. exilium. z isti retinent omnia ea q̄ sunt iuris ciuilis z testamēti factionē in actiua z passiua significationē z bona nisi expresse eis adimātur vt eo. ti. l. relegati. Sūt z alie pene per interdictum officij aduocatiōis vel honoris vel al terius actꝰ de quibus habetur. eo. ti. l. relegatorum. §. solet. z §. se quenti. z de penis. l. mortio. §. sunt autē. Est z pena denegatiōis iurisdi. vt. ff. ex quib⁹ causis maio. l. fed z si per ꝓtorem. §. fed si dū decreto. Itē pena remotiōis ab ordine vel officio vt. ff. ad muni. l. ordine. quib⁹ penis communiter hodie vtimur. z de istis diuer
sis generib⁹ penaꝝ z eaꝝ effectu vide quod plene notat ꝓ Inn.
17 extra de accu. c. qualiter z quand. ij. z tertie col. in gl. magna. †Cū igitur bannū sit deiectio a publico bono z sit simile excōmunica tioni intelligo bānitum deiectum a publicis bonis officijs hono ribus et actib⁹ ad exemplum excōmunicati vt extra de sent. exc. c. decernimus. li. vj. cū ibi notatis. et dicta auc. credentes. Itē hec pena bāni quandoqz cōtinet interdictionem territorij iudicātis quādoqz nō. Nam quandoqz bannitur quis ex cōtumacia quā doqz ex delicto. z intelligo ꝓ contumacia quādo alia est imponē da pena ꝓ delicto ex forma statuti. Si ꝓ delicto siue in absen tem siue presentem lata fit sententia banni habet duplicē effectuꝫ s. priuationis publicorum bonorum et deiectiōis extra territoriū iudicantis quem ostendit ar. in cōsti. ff. §. hac autē. ibi in qua nō leges docent. etc. ad similitudinem excōmunicationis vt dictū est z hoc siue intercedat expꝛessa puplicatio bonorum quod q̄nqz fit etiam in relegatione vt in auc. de incest. nup. §. fi. quenon nec in telligitur tacita publicatio si expresse non fiet vt dicitur in relega to. d. l. relegati. Secūdo casu quando pena banni imponitur pro contumacia si quidem sine publicatione ynum solūmodo habet effectū s. cuiusdam publice excōmunicationis secularis quā potest tolle re purgando contumaciā. Si vero fiat cum publicatione bonoꝝ habet duplicem. s. predictum proximum dictum z publicationis bonorum. z hunc secundū purgando contumaciam non tollit. s̄z primū tollit veniendo z obediendo vt dicitur in aduocatione bonorū. C. de requi. reis. l. j. ff. z. iij. In casu ergo ꝓpositę qōnis si tie dicamus bannū fuisse penam delicti sine cōtumacie dicemus hūc bannitū testabilem fuisse z potuisse heredem instituī z om
8 nia retinuisse que sibi expresse adēpta nō fuerūt. vt. d. l. relegati. z l. eius. §. relegati. de testa. nec ob. q̄ testamēti factio sit publici iu
ris. vt. ff. de testa. l. iij. q̄ illud intelligere vt ibi not. †Mā z mulieres possunt testari z tñ repelluntur ab officijs publicis. vt. ff. de re. iur. l. ij. Sup articulo vtrū bānū extendat ad bona postea q̄sita dic qđ nō vt ꝓdixi p. §. is cuius. in. l. si mādauero. ff. man. Item au tem ad bona alterius territorij. dic aut iudex q publicauit habe bat iurisdictionē a iure cōmuni. z fm ordinē iuris cōis penā im posuit aut vtrūqz vel alterū. ꝓcedit a iure municipali. Primo ca su extendit sententia ad bona vbicunqz posita non qđ iudex ille possit occupare extra suam iurisdi. posita sed officialis illi⁹ terri toriū i quo sunt sita bōa p preal. l. cū vnus. §. pe. cum ibi notatis z alia iura. §. ad hoc adducta z maxime predictaꝫ. l. tutores. §. he res. Si vero publicatio facta est autoritate. l. municipalis dantis iurisdi. vel statutis pena vel vtrūqz tūc publicatio nō extendit ad bona nō subiecta iurisditioni illius iudicis ꝓ iura supra ꝓo hac parte allegata maxime. §. qui dari tuto. possunt. l. ij. z. l. necqz z hoc verum quantū ad bona. de hoc vide quod notaui. ff. de pu blicanis. l. vl. §. idem diui. De pena autem ꝓsonali distingue aut afficit ꝓsonam respectu loci puta qz est restricta ad certū locum a quo est remotus vel sibi interdictus z tūc nō excedit iurisdictio nem iudicātis nisi causaliter vt. d. l. relegatorū. §. sicut. §. interdi cere. z §. sequēti. si autē nō afficit respectu loci tūc si quidē conti net interdictū facti puta ne exerceat officium aduocationis z non excedit territoriū iudicātis vt. d. l. ex ea. ff. de postulan. Si autem infligit impedimentū iuris tuncaut ratione note que sequit cām z habet locū quod. §. de hoc articulo dixi ratione note. q̄ sequit penam cōsecutiue vel ratione expressionis in sentētia z tunc seruanda est predicta distinctio. Vtrū a. l. cōmuni vel municipali processit iurisdictio z pene impositio ex quibus satis patet qō cū in questione ꝓpposita fuerit publicatio iure municipali nō extē ditur ad bona alterius territorij. z sic cōcluditur heredē hui⁹ bā niti debere habere bōa hereditatis superuenientis z in alia ciuita te posita. z ita tenuit Hꝫ. ꝓdictus que qz visa sunt vtilia z fingu
laria

laria hic scripsi possunt etiā deportatis z bānitis alimenta relin
19 qui vt. ff. de ali. z cibi. l. is cui. z ibi in glo. †Sed quero de excom municato cui equipareē z vtrū habeat testamenti factionē glo. de ap. c. pastoralis. dicit quod relegato alia glo. equiparat eū cui interdictū est aqua z igni institut. de capitis dimmutiōe. §. mi nor. Car. eum equiparat deportato z dicit eum nō esse testabiles vt no. per eum extra de vsuris. c. quāq̄. li. vj. in vlt. col. z ꝓ eo fa cit qz habeē ꝓ mortuo sicut z deportatus qz excōmunicatio est mortis eterne damnatio. xj. q. iij. c. nemo episcoꝝ. z qui equi parat hereticis. iiij. q. j. c. qđ autem. circa medium. z. §. de hereti cis. l. ij. in fi. z ibi in gloss. z qz nō est licitū participare cū eo vt extra de sentētia excōmunicationis. c. fi cōcubine. Abert. de bobio tenebat quod equipareē relegato z testari possit z Inn. expresse extra de sententia excōmunicationis. c. cum voluntate. z Ya. de bel. qui hanc questionem publice disputauit z incipit in q̄ nole
20 Queritur an excōmunicatus †possit cōdere testamentum z ibi respondit ad ar. cōtraria. Canoniste cōmuniter tenent q̄ testari non possit vt no. in Spe. de testa. §. cōpendiose. ver. quid de excō municato. z per Jo. an. plene extra de sen. excō. §. quis sit effect⁹. ver. z breuiter. z de hoc per Inno. de dolo z cōtumacia. c. verita tis contrahere potest vt ibi notatur per eum z est expressum ex tra de sen. excō. c. fi ille. Vltra predicta circa istam materiam bā nitoꝝ vidi dubitari si in banno ita dicatur heredes titꝰ iunt in
21 bāno nunquid sufficiat. †Et videtur qđ non qz nominatim de bet quis exheredari vt instit. de exhered. libe. §. nominatim. z ff. de manu. testa. l. nommatim. z de libe. z posth. l. ij. z nominatim quis excōmunicari extra de offi. ordinarij. c. ij. z ibi in glo. z xj. q. iij. excellentissimus. ergo z banniri alꝫ sentētia bāni vitiaret tāq̄ incerta. vt. j. de sentētijs q̄ sine certa quantitate. per totū. Jn con trarium facit eo. tit. de exhere. liberoruꝫ. §. masculos. de iniusto te stamento. l. iij. §. nominatim. z de libe. z posth. l. titius. in pñci. si certum pe. l. certum. Quidā dicunt aut cōstat alīqua parte acto rum cū herede z valeat vt. ff. de re iudi. l. in summa. z. j. de senten tijs q̄ sine certa quātitate. l. ij. alias non. de hoc potest dici vt dixi §. qui testa. facere possunt. l. hac cōsultissima. circa ꝓncipiū. Sed nūquid obstabit sibi exceptio banni etiā si agat non tanq̄ heres sed suo nomine? videt quod non per ar. de tāq̄. ff. §. adop. l. si pr. Jn cōtrariū est extra de sententia excō. c. aduersus. §. fi. Sed nū
22 quid excitatione †facta ad domum possit quis bānri: videt qđ sic. ff. de libe. agno. l. j. z q̄ vi aut clam. l. aut qui aliter. §. ij. econtra videt qđ nō qz istud bannum est pena contumacie ar. ff. de ven. inspi. l. j. §. quid ergo. z si quis ius dicen. non obtēperauerit. l. j. cū si. s̄z z ꝓtumaz dici nō pōt q fuit ignotās. vt. ff. locati. si ignorās. z. j. de ta. l. gñali. li. x. maxie qz vox ꝓconis paucis innotescit vt in auc. q semel. quomodo z quādo iudex. z qđ excusef ignorātia fa cit. ff. de peti. hereditā. l. itē veniūt. §. petitā. non ergo debuit ban niri sed potius missio in possessionem fieri vt. ff. de in ius vocan. l. satisqz. De cōsuetudine seruat vt sufficiat ad domū citatio intel ligendo domū in qua habitat z sedem cōstituit vt. ff. de dam. infecto. l. iiij. §. totiens. z. d. l. j. de libe. agno. z de ver. sig. l. in. l. cēsonia. dummodo ipsius ꝓsone diligens ꝓcesserit inquisitio. nam sub fidtaria est ad domū citatio vt. d. l. de liberis agno. extra de dolo z cōtumacia. c. caualcam. an de eo qui mittit in ꝓs. causa rei seruā de. c. fi. z ibi de hoc plene p Inno. z de hoc. j. de annali excepitōe
23 l. vt ꝓfectius. †Sed si statuto caueat qđ bannito non reddatur ius nunqđ etiā defensio sibi denegetur. videtur quod sic qz statu tum indistincte loquit ergo z indistincte seruādum vt. ff. de pu bliciana. l. de precio. licet per quā durum. vt. l. ꝓspeꝛerit. ff. qui et a qui. z de testa. milī. l. quod cōstitutum. z q̄ iudex nō debet esse mitior lege vt in auc. de iud. §. oportet. §. nesanctū baptisma. l. fi. z. j. ad. l. iul. de vi. l. seruos. dic cōtra ar. ff. de in ius vocan. l. liber tus. sicut z seruo permittit iua defensio vt. ff. de ap. l. seruū. de pe nis. l. si nō defendatur. z ar. §. de nox. l. quoti. idē de heretico z cre dente q non agunt sed aliꝰ respōdere tenētur ergo z se defendūt vt in auc. credentes z in excōmunicato extra de iudicijs. c. intelle ximus. z de excep. c. cū inter. R. ꝓtorem. vt sic potius mens statu ti q̄ verba seruent de iure patro. l. adigere. §. q̄uis. z de excu. tut. l. cire. §. fi. z pena mollitur potius q̄ exaꝛpeꝛet. ff. de penis. l. in terpretatiōe. z ad hoc facit qđ notaui. §. de episcopis z cle. l. oēs qui vbiqz vltra principiū. Idem tenuit do. aldomādinus de ma
24 zabatibus doctor paduanus dicens qđ bannitus testes contra eū ꝓductos potest accusare de falso vel contra eos excipere in questione quā publice disputauit. z incipit cōtra scium. † Quid si bannitus agat ꝓcuratorio nomine ꝓ alio nunquid amittet? videtur qđ sic instituto. de excep. §. fi. qz nō dicit audientia sibi da ri sed domino: quia dominus dicitur agere quod agit per ꝓcu ratorem. instituī. per quos agere possumus? z quod vi aut clā. l. deniqz. §. fi. z. l. quesitum. z secundum hanc determinationem in telligitur. ff. de iniur. l. nō solum. §. pe. z ꝓ hoc bene. ff. de doli ex cep. l. si ꝓcur. secundo in pñn. nisi datum esset sibi bānū occasio
ne litis vt dari sibi debuit de iure pat. l. si quis ius dicenti nō ob temperauerit. l. j. §. ij. tunc enim nō audiretur nisi primo exiret de banno vt. ff. de doli exce. l. apud celsum. §. quesitum. z. l. si pcura tor. ij. respōso. restringatur ergo statutum tanq̄ odiosum vt locū habeat tantum cū agit suo nomine. Alij dicunt quod etiaz alie no nomine repellatur ad instar excommunicati. extra de ꝓba. c. post cessionem. et qz statutū nō distinguit agat suo nomine vel alieno: et quia bannum est introductū in fauoꝛē publicum et ho norem ꝓtoris sicut et edictū quod ꝓhibet certas personas po stulare vt. ff. de postula. l. j. z ex quibus causis maio. l. sed z si per ꝓtorem. §. j. s̄z si p dū decreto. sicut ergo nullo modo cōcedit postu lare ipsis ꝓhibitis ita z hic. Non obstat similitudo. ff. de postula. l. j. §. j. ij. z. iij. in pñn. nec similitudo inducta de partono ad liber tum qz hoc est ius vt nō detur audientia bannito z ideo non ita debet restringi vt ꝓsoni ꝓuilegiū z bene facit ꝓ hac parte. ff. de penis. l. motis. circa principiū. z ibi expresse in glo. Sed qō interes se possit ꝓ alio obtinuit de facto maxime p. l. quesitus. ff. de in ius vocan. z qz nō bānitus sed dominus agere videtur vt predictum est. z ideo nō debet ꝓocur. odio grauari. de duobus bānitis quo rum vnus agit alter excipit an aliquis audiatur dixi plene. §. vt
25 nemo priuat⁹ titulos. l. ij. †Quid si nō bānitus agat procurato rio nomine ꝓ bānito nunquid audietur? dic qđ non vt. j. eo. l. de nigꝝ. de admi. rerū ad ciuitatem pertinentium. l. ij. §. ij. z extra de re iur. c. pōt quis ꝓ alium. lib. vj. cū ibi notatis. z ne alia via occur
26 rat legi. vt. ff. de tuto. z cur. da. ab his. l. cire. †Quid si bannitus est hꝫ bannito z agit hereditario nole vr̄ q̄ repellat vt obstet sibi ex sua ꝓsona z iure posita q̄sito. ff. de. 2di. inde. l. si non sortē. §. si filiꝰ. ad mace. l. s̄z iul. §. j. rez amo. l. z lō. z. §. de dolo. l. j. Et hec ē ꝓbitas iz sit arg. ztrariū q̄ qs interdū ꝓsequit ex alterius ꝓsona qđ nō hꝫ ex sua. ff. q̄. res pig. obli. pof. l. aristo. quia ecōtra si non bānit⁹ succesīt nūqđ repellat si agat hereditario nole: vr̄ q̄ fic. ff. de re. iur. l. in his. §. nō debeo. j. de acqui. pof. l. vltia. Quidā cōtra. cū bānū sit pena cōtumacie vel delicti vt predictū est. ergo morte criminosi extinguit. ff. de penis. l. si pena. de priua. delic. l. j. de requi. reis. l. j. §. fi. §. ne ex delic. de fun. l. vnica. z. j. si reus vel ac. mot. fue. per totū sicut nec priuilegiū trāsit ad heredes. de re. iur. l. ꝓuilegia. z. l. in omni. z de pac. l. idē. §. ꝓsonale. Si bānit⁹ cessit iu ra non bannito an obstet sibi exceptio banni dixi. §. de here. vel
27 act. vend. l. emptor. † Quo tēpore possit opponi exceptio banni vtrū ante litē cōte. vel post an etiā in executiōe sñie dixi. §. de iur. z fac. igno. l. j. Si bānitus exiuit de bāno an valebit quod factuz est in eius fauoꝛē. ar. qđ sic. j. de q̄ bis nō ꝓ. ad liber. perue. l. j. z ff. de penis. l. fratres. s̄z illud speciale fauoꝛe libertatis sicut z alia multa. Jn cōtrariū facit de re. iur. l. qđ ab initio. Sed q̄ valeat multū facit extra de excep. c. pia. li. vj. z qz nō videt expresse cōtra l. vt. j. quando ꝓuocare non est necesse. vt. l. j. qz non fuit error ex pressus in sñia dicendo q̄ ratio fieret bannito. secus si foret expꝛes sum. vt. ff. q̄sñle sine ap. rescin. l. j. ac. de aret. z ad hoc facit qđ dixi. d. l. j. de iu. z fac igno. De ista materia bānitoꝝ satis not. §. de his q ad eccle. q̄fug. l. si seruus. in gl. prima. ibi. §. fi. Et in hac significatione accipit. j. cōmu. de suc. auc. oēs peregrini. Ol. l. gl. qz ea ibi. l. ij. z. iij. et. §. de repu. l. j. Ol.

1 ☞ Spurius in nihilo succedere potest.
2 Indignus differt ab eo qui nō pōt habere iure ipso.

1 PAter Ja. de ra. sic ponit exemplū. †Testator habēs duos filios vnū legitimū et alte rū spurium sic dixit spurium heredē instituo in eo qđ cape re poterit legitimū in residuo. legitim⁹ totū habebit. h. d. S̄z si dixisset spurium instituo in vna vncia legitimū i residuo.
2 forte fisc⁹ haberet illā vnciā f̄z Ja. ꝓdictū. Ide. †facit dtā inter eum q ipso iure habere nō pōt et eū q est indignus vt primo non interit ꝓ que ꝛba fiat institutio. nā semp institus in residuo totū habebit in fcō fit locus ꝓdicte distinctioni Ja. ꝓ hoc. ff. de vul. z pup. substi. l. ex facto. §. iul. longinus. et de ver. signi. l. aliud. So let tñ dubitari vtrū spurius sit ipso iure nō capax. de q̄. j. de his qui. vt indig. l. hereditas. Et. Itē sepe allegat q̄ rendut cōme moratio totū admittat. sic z reliquoꝝ appellatio oēs admittit. vt. ff. de opt. le. l. cū optio. et de ver. sig. l. pōt reliquoꝝ. z. §. si ꝓpter pu. pēl. l. ij. z ibi in gl. q̄nqz nō oia s̄z reliqua tñ. vt. ff. de le. iij. l. ꝓ dūs. in pñn. z ibi l gl. z ꝛbū āplius totū admittit. vt. ff. si cui ꝓ quā p. l. fal. l. j. §. hec ꝛba. z ibi in gl. idē l ꝛbo ceteroꝝ. vt hic z gl. istud et verbū ceteris q̄nqz nō includit vt si dicat ecclesie cū cete ris cappellis nō sequitur q̄ sit cappella. vt. xxvj. di. c. inde. qritur z ibi in gl. sic. z minus tribuit qui nihil tribuit. vt. ff. de tribu. l. illō §. minus. de significato predictorum verborum vide in alphabe to sub suis literis.

1 ☞ Seruus an possit heres instituī.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 Seruus a domino adire compulsus an querat sibi.
3 Filiusfamilias institutus qui credebatur paterfamilias an succedat vero substitutus.

Cum proponas. ✠Ho declaratione huius.l.vide qs no. per Azo.in summa insti.de vul.substi.z ꝙ dicit eqtez dic idē in priuato quo ad casum huius l.vt.ff.e.l.pria familias.Ol.Et qs dicit ad ius retulit dic,l.ad iuris significationē que est vt si nec ꝛc.Ol.z dicit gl.ꝙ ibi potuit eñ ꝛc.est interpositio.Alij dicūt ꝙ est rñio tacite questionis q̄dici posset qūo else poterit ꝙ dñs nō efficiak heres si iubeat seruo nō adeat.rñdeo
1 potuit eñ ꝛc.✠ Ite dic fm Cy.ꝙ qñq; istituit qs seruū ꝑpium qñq; alienū qñq; cōz.Primo,casu aut scit,illū seruū z erit liber z hꝛs vt isti.e.in pri.aut credit eū liberū z tūc nō valet.vt.ff.de testa.mili.l.neq; enim.ff.si seruū ꝑpiū.Sedo casu aut instituit seruus alienꝰ sine libertate z valet.z dño querit.vt.ff.e.l.seruus alienus.aut cū libertate z tunc si directa non valet.vt.ff.e.l.si alienus in pn.z.ff.de ma.testa.l,seruo tuo.si fideicōmissariā pōt vt institi. de sing.reb.per fideicō.relic.ff.libertas.Tertio casu aut credidit eū liberū z tūc q̄rit alteri.dominorū.vt.ff.de stip.seruo.l.ff.cōis. aut credidit fuū z scit eū cōz z refert.aut istituit eū ei data libertate z tūc erit heres z soluta estimatione.vt.ff.de seruo cōi ma.l.ff. aut nō data libertate sciendo eū cōem z tūc dicūt gdā idem ficut qñ instituit seruū ꝑpiū sciens ꝑpiū ar.dicte.l.ff.qs non approbat Ja.dera.ar.eo.tit.l.ff.imo oportet ꝙ exprimat;vt dicit hic gl.in fi.z bene fm eū als alteri dño acgrit per regulā dicti.ff.communis.fm✠Pe.Mā refert inter cōpulsionē facti de qua ibi loquitur z cōpulsionē iuris de qua loquitur.ff.de iur.delibe.l.pe.z.ff.si quis amissa causa te.l.ff.Oppo.de.l.ff.primo respōso.non est simile errare in filiatione z errare in libertate eius qui non est seruus suus.z est ratio diuersitatis q̄ quis instituit filiū affectione patena non instituturus aliter.Sed vbi instituit seruū credēs liberū tantam affectionē pōt habere in eo seruo sicut in libero ar.ad hoc ff.de vsuc.l.iusto in prin.Odof.Ite contra gl.que incipit . interpositio est in fin.facit hec,l.que dicit ꝙ est ꝙ voluntatis dic ꝙ verum est ꝓout ꝙ ꝑposita fuit in ꝑpin . Sed ad hoc non rñdet imperator;sed ad causam voluntatis certe z ad cām voluntatis dubie rñdet in.l.Cōtra docto.moderni non approbant hāc opi. dicētes qs hic nō loquitur vbi fit volūtas certa sed vbi est questio voluntatis:iura cōtraria dicūt quid in dubio. Sed mirabile est fm Ja.de ra.quare non determinak quid in dubio.z ideo dicit ꝙ iura cōtraria loquūt vbi est certa opi.testatoris hic vbi est dubium quid crederet testator an crederet hunc iulianum liberū vl seruum in.l.contraria.certum erat qs opinabatur liberū qui erat seruus.sed dubitabatur de effectu illoꝝ verboū si heres non erit quid sensisset testator ex illis verbis.f.ex illa loquitur de casu magis dubio.f.qs crederet testator z sic erat in litera nostra mera qō facti qz erat opi.testatoris sed dubium erat de verbis illis si heres non erit.z ideo respōdet ibi imperator ꝙ admittitur vterq;.Nec ob.huic opi.litera huius.l.que dicit institui eum vt libertum q;in responsione dicit credens ꝑpium libertū.vnde opi.erat dubia. Sed cōtra hoc videtur gl.l.cōtrarie si pater.in ꝑin.vbi subaudit ibi ingenuum esse credebat.forsitan sed ipse dicit ꝙ gl.illa nō est vera.✠Pe.nō approbat dictam opi.Ja.q;in.l.ista credebat liberū.vñ approbat gl.q est hic,z approbat etiā gl.q̄ est in.l.contraria in determinatiōe qd erit de alio semisse.z Dy.etiā z Ja.de ra.te
2 neat ꝙ gl.illa bene determinat illud,dubiū.✠Quero n dñs compellat eū inuitū adire vtrū sibi querat.z so.vt colligit de acqui. here.l.q aliena.ff.si.✠Item quero qd ecōtra si testator instituit liberū credens eū seruum z dixit si heres non erit talis sit heres.glo. dicit in.ff.vlti.insti.de vulga.substi.ꝙ iste casus est ꝺubitabilis: q; tanꝯ liber admittet in totū attenta potius veritate quā opinione.z p hoc ad carbo.l.ff.si quis filiū.Jac.de ra.dicit idem ꝙ in casu.l.si pater.ff.e.l.ꝙ ambo veniāt instituti z substituti inspecta opinione testatoris.Nā per illa verba si heres nō erit non vī voluisse facere heredem de ꝑsentia q; nō posset nisi statu mutato vñ est ibi repugnantia rationū z eadem ratio in isto casu que est in.ꝺ.l.si pater.idē sequit ✠Pe.Nō ob.ff.si quis filiū.q; bñ esset hꝛs isto casu insolidū nisi esset substitutus.ar.ꝺ.l.si pater.z.ꝺ.ff.in.de
3 vulg.substi.✠Item querit quid de filiofamilias instituto quē testator credit patrē familias.z si nō esset heres alius est substitutꝰ nūqd veniet substitutus simul cū ipso sicut dictū est in seruo.Ja. de ra.dicit qs filius excludit substi.in totū si vult esse heres quia ꝓo se habet veritatē z opinionē.nā esto ꝙ sit filius pōt esse heres q; filiū se fecit hereditatem adeundo.seruꝰ nō,vt.ff.de leg.f.l.cū filio sed iure nouo filius acqrit sibi totū quo ad ꝓprietates.z si pr nolit vsumfructū tunc pleno iure.Ite si filius nolit adire pr pōt adire z totū hꝛs.vt.ff.de bo. que lice.l.ff.ff.z tūc institutus habet ꝙ se veritatē substitutus opinione.vñ dicit Ja.predictus qs tunc cōcurrerent ar.ꝓcal l.✠Pe.dicit ꝙ iure antiquo z hodierno substitutus veniet in partē per dictas.ll.z.l.placet.de acq.here. cōsiderato cōmodo z effectu:lz forte ius hereditatis remaneat penes filiū.vt no.ꝺ.l.cū filio.Sed hec qō in filiofa.nō vī procede re si vera est gl.que dicit ꝙ pater excludit substitutū que est.ꝺ.l.ff. ff.z.ff.de bo.que libe.z incipit.in hoc corrigit.illa tñ glo.nō placet quibusdam modernis vt ibi dicam Cy.domin⁹ Ddo.sic distinguit cū testator instituit aliquē z sibi substituit si heres nō erit aut liberū quē scit liberum esse aut quem scit seruū esse aut instituit vt liberū qui seruus est aut seruū qui liber est quos casus ꝓsequit vt Azo in summa dicto ti.de vulg.substi.in insti.In glo. terpositio est ibi potuit eñ ꝛc.z scm hāc ꝝba illa potuit eñ ꝛc. debēt legi in fine legis.Ol.ibi qui aliena.ff.si.Ol.ibi coactus.z sic fuit coactio facti non iuris.Ol.

1 ☞ Quasi dictio qñq; veritatem exprimit.
2 Neptis an veniat nomine filie.

Si pater. ✠Ibi quasi filiū ✠expressium est veritatis istud quasi extra de dolo z cōtu.c.pur.z ibi in gl.interdum similitudinarie ponitur insti.q.mo.testa. ifir.ff.j.z plene dixi.ff.de pcu.au.
1 ff.q iuo.ver.de quasi.z ad declarationē huius.l.facit qs dixi.ff. de test.l.neq; ꝓfessio.Et qs dicit subdititius oñsus.dic per accusationē partꝭ suppositi,vt.ff.de fal.l.j.z ideo dicit oñsus est q; ꝓma facie filiꝰ ꝑsumit.vt.ff.de ꝓba.l.nō epistolis.z.l.nō nudis.z ff.de q̄sti.l.ff.j.z in auk.vt liceat matri z aue.ff.q̄ est posita.ff. de natura.libe.z icipit.Ite si qs.Opp.de.l.ff.pri.z so.vt ibi dixi cui applicek hereditas dicit in gl.z idē dicūt quidā in questione q̄ fit.ff.e.l.j.z ibi dixi.dicas tñ qs hic nō auferr ꝙ fiscum in defectum venientiū ab intestato tanꝯ ab indigno vt glo.dicit sed tāꝯ vacās fm quosdā.tu dic qs hic nō est indignus ex suo delicto sed alia rōne.z ideo veniētes ab intestato ꝓmo admittūt z in eoꝝ defectū fiscus.z sic intelligik.ff.de iure fil.l.aufertur.in ꝑin. Quid si ꝑ gñaliter instituit oēs filios suos z habebat vnū plus q̄ credebat vt dic no.ff.de lib.z posth.l.ff. titius.in ꝑin.Quid si habēs filiū z nepotē sic dicat.filiū z nepotē mihi heredes instituo.nūqd simul veniāt an successiue.dic vt no.in.l.gallus.in pri.
2 de li.z posthu.simile q̄stionē formaui.ff.de ope.lib.l.liberti liberteq;.ver.itē differūt in trāmissione.Ite collige ar.ꝙ ad q̄stionem si vetula habebat filiā z neptem z vocabat neptē filiā z in testamēto dixit filie mee centū relinquo trū debeak nepti q; vocabat eam filiā.z filiam nō.hec lex facit ꝓ filia q; z instituit vt filiū qui nō est non valet ꝙ nepte facit modus loquēdi testatricis vt.ff.e. l.nemo.ff.qui frater.Ja.de ra.dicit aut loquimur de institutione aut legato.ꝓmo casu videak de filia locuta nec videt filie neptē voluisse ꝓferre arg.ff.de fideicō.l.cū acutissimi.In legato aūt qs nō esset totius patrimonij vel maioris partis veniat neptis ꝓpter cōsuetudinē loquēdi testatricis,vt.ff.de leg.j.l.si seruus pluriū in fi.ego aūt crederē indistincte filiam admitti nisi aliud de mente testatricis appareret.Cy.in gl.vltima ibi.ff.si iniuria.Sol.hic in institutione ibi in iniuria.Institutio enim cōsistit in mera volūtate testātis.z ideo vbi errat deficit voluntas.vt.ff.de iur.z fac. igno.l.nō idcirco.Iniuria cōsistit in volūtate patientis.vt.ff.de iniu.l.nō solū.ff.j.in ꝑin.z ideo q;in cōtrario fuit iniuriosum factum z iniuriādi,ꝓpositū licet fuerit in ꝑsona erratum competit actio iniuriaꝝ ne maleficiū remaneat impunitum,ar.ff.ꝙ vi aut clā.l.aut qui aliter.ff.z si quis.z de adulteris.l.si postulauerit.ff. si liber homo.Jac.de bel.

Si compensandi. ✠Quis hoc ꝓbet dic quod ille qui dicit animo cōpensandi relictum.vt.ff.de lega.ij.l.creditorem. de leg.j.l.luci⁹. circa princip.z.ff.de rei vxo. actio.l.vnica.ff.pmū itaq;.in glo.vlti.in fi.Sed dic vt ibi no.Ja. de bel.z Ddof.

1 ☞ Hereditas ablata ab indigno applicatur fisco.
2 Frater quare adoptari nequeat.

Nec ad peregrinos. ✠Redū aps nos voluisse sc; fratrē sibi adoptare.in glo.vlti.ibi.ff.q frater.Sz ibi nō fuit error in instituente.vt no.ff.ti.ꝑi.l.neq; ꝓfessio.z in cōtrario not.Ol.z Ja.ibi auferr in principio.vbi dicit
1 ✠ꝙ talis hereditas aufertur instituto vt ab indigno.z sic videt applicari fisco z nō venientibus ab intestato vt hic dicitur.Sed dic qs ibi nulli erant venientes ab intestato vel aliter vt ibi not. Ol.z Jaco.in ea.gl.in fi.vbi cōtemplatio siue animꝰ instituētis nihil facit ad acquisitionē institutionis. Sed dic qs nihil facit vt faciat hereditatem ꝙ seruū venditū quesitam venditoris contemplatione instituit venire in actione exꝰ vendito que locum nō habet nisi fiat redhibitio vt ibi p;.sed bene venit in cōdictiōe sine causa

causa.vt.ff.ꝺ.stip.ser.l.pe.iunctis.ll.de vul.z pupil.substi.l.sed si plures.ff.in arrogato.z de acq.here.l.aditio.l fine.z ita facit animus instituētis ad acquisitionē hereditatis quantū ad effectū iz non quātum ad agendi modū.Ol.vel secundum Jac.de bel.dic ꝙ hic fuit error ibi nō;vel ibi consequik per obliquū z ex necessi-
2 tate.hic aūt ꝓhibek capere.Ja.✠Sed que est ratio ꝙ frater adoptari nō potek dic;q; adoptio naturam imitatur vt insti.de ad op.ff.sed hodie,z ff.minores.sed secundū naturam frater a fratre nō desēdit sed filius a patre sic.Fran.ac.querit Lyn.qd erit si donauit alicui inter viuos credens fratrem cum nō esset.z dicit idē quod hic dicitur in vltima voluntate.ar.ff.de leg.j.l.seruum filij.ff.cum qui.Cy.

1 ☞ Cōtractus in quibus differant ab vltimis voluntatibus.
2 Libertas inutilis censetur que in morte serui reinquitur.

Extraneum. ✠Dñs Oldr.dicit ꝙ in petiōe est cū quis monetur z secundum hanc literam testator instituit titium cū sem,ꝓ nius monetur valet talis institutio.z sc̄m hic casum opi.Azo que est in glo.z qui dicit talē institutionē conditionalē
1 esse,vera est z ad ar.in cōtrarium dic ꝙ differentia est inter cōtractus z vltimas volūtates.in cōtractibus em si ꝓmittak cum titius moriek nō est cōditionalis ꝓmissio licet exactio differak vt.ff.de libe.z posthu.l.si qs post humos.de testa.tute.l.si nemo. z de re iu.l.si nemo.Sed si aliqs nō fuisset scriptus nisi ille solus q est institut⁹ in certa re vel certis reb⁹ ipse haberek loco heredis vniuersalis.vt.ff.e.l.j.ff.si ex fundo.z.l.quoties.ff.si duo.z de vul. z pup.substi.l.coheredi.ff.si.z ꝙ hoc bene facit.ff.de le.f.l.ciuitatibus.ff.j.Et hec fuit opinio Az.notata in apparatu suo.ff.de institu.testa.l.qñ nouella.z eā sequit Richar.z Ol.Prodest etiā q; si habetur loco heredis poterit vti bñficio.l.vltime.ff.de edic.dini adri.tollen.q nō posset si esset loco legatarij.Opp.de ꝓcal.l.ff.qs
3 pote.ff.ad trebel.dic ꝙ hic loquit in vno testō ibi in diuersis.✠vñ aut qs recte vnicū testm in quo instituit in re certa tm z ille hꝛ loco heredis vniuersalis.vt.ꝺ.l.ff.si ex fundo.cū si.Aut plures ex certis rebus z tūc omnes intelligik instituti viriliter nec vn⁹ habebit plus altero lz res in qua vnus esset institutus plus valeat. vt.ff.e.l.quoties.ff.si duo.z.l.si alterius.Si vero instituit vnū in vna re alios in quota vel simplr loquitur hz hec lex.z qs dixi.ff.Si plura fecit testā hz locū.ꝺ.l.siga ꝓpter.Cy.Et puto ꝙ iste institut⁹ ex re certa cōsultius facit si agat rei ven.q;illa sibi com petit siue habeak loco heredis.vt.ff.cū heredes.de acgr.pos.siue loco legatarij.vt.ff.cōia de le.l.ff.fortē ex hā petitione hereditatis posset agere.vt.ff.de peti.here.Licet minimam.

1 ☞ Error in nomine non vitiat institutionem.
2 Substitutio vulgaris fit q̄nq; verbis affirmatiuis.
3 Heres heredis heres est testatoris.
4 Spurius heres heredis esse potest licet non testatoris.

Cum in liberis. ✠Ponit questionem z solutionē antiquorū quā reꝑhēdit.z supponit duos casus in quib⁹ pōt institutio de qua ꝓponit locū habere.z exponе literā
1 ibi.z sic.z ✠q; error nominis vitiare nō solet.vt.ff.de testa.l.si qs in nōie.Ibi nominarek.l.acti testatori plocius vocaretur vt fit error nois instituti institutioni nō obstat.vt.ꝺ.l.ff.qs in nole.z.ff.e. l.quoties.sic nec institutētis.Ol.ibi instituisse vt sic videak id fecisse testator sine quo plocius heres esse nō posset.ar.ff.de acq.here. l.neq;.ff.si.z.l.illud.Ol.argumētak ꝙ sic posset intelligi ex significatione vocabuli z obseruatiōe extremi iudicū.Old.ibi esse heredē z sic huic fuse mēs testatoris cōgrum z verboꝝ significatio nō repugnat.vt.ff.de leg.j.l.ab oib⁹.in ꝑin.Old.ibi tale est factū. i.si testator plocū heres nō est.Old.ibi sibi instituto.q; ꝑ alia ꝝba institui nō vī.vt.ff.e.l.ex facto ꝑin.Ol.nota bilia collige.primo
2 ✠ꝙ vulgaris substitutio hic fit verbis affirmatiuis ꝙ quidā dicerūt locū habere in tacita tm.de quo dicā fm Sy.in.l.precibus. in tractatu substitutionū vbi dicet de vulgari.Sc̄do nota quod
3 heres ✠heredis testatoris est heres.z cōcor.ff.de condi.z demon. l.cū ita dak.ff.in.z.ff.de leg.l.in annalibus.Fallit hec regula.ff. de vsufr.l.antigras. lz gl.alleget ꝙ cōcor.z ibi de hoc tetigi. Ite fallit in casib⁹ notatis in.l.sciendū.de vī.ff.g.z de re.iur.l.qui p successionē.in gl.Ite fallit de statu liberis.l.si heredi.in ꝑin.ff.de penis.l.honor.z.ff.de periculo noiato.l.ff.lib.xj. Ite licet filius
4 spurius ✠nō possit esse heres testatoris pōt tñ esse heres heredis eius vt.ff.de his q.vt indig.l.auferak.z.l.qui titij testm.z de hoc vide qs no.extra de filijs ꝓsbyt.c.ex trāmissa.z qs no.in.l.precibus.ff.nūc qz testatoris.ver ite qro de tali substitutione.Ite no. ꝙ nemo est ita stult⁹ q nomē suū ignorat.Querit Jac.de ra.si te

er iij

Universidad de Deusto
Biblioteca

stator dixit sempronius plotū heres esto. deinde dixit plotio esto heres. erūt ne duo casus distincti institutionis z substitutionis sicut in casu huius. l.z dicit q sic non attēto ordine scripture. vt. ff. de sol. nec ēm. Pe. inducit ad aliā qōnē pone q mater familias decessit ab intestato relictis duob⁹ liberis q agnouerūt eius succ. alter fratrū decessit intestatus z superstes soluit hereditatē habere z formauit sic lib. illū dicendo sum heres matris mee insoliduz: dubitabat an pcederet talis libellus qr frater sums fuit heres matris p dimidia. z tenet q libellus pcedat. dubitatio erat q q dicit se heredem videtur dicere se heredem primo loco. ar. ff. de vulg. z pupil. substi. l. q liberis. §. hec verba. in contrarium est hec lex cū concor. Pe. dicit q pro dimidia nō est dubium libellū apte concepturū. vt. ff de excep. rei iudi. l. si quis cū totū in prin. pro alia dimidia in qua probat se heredem per psonam fratris dubium esse posset. tñ tenet q apte sit conceptus z cōdemnatio seq debeat. ar. ff. de inoff. testa. l. si proponas. §. fi. z. l. si nō mortis. §. fi. z hac. l. cum si. Non obstat. §. hec verba. qr hec regula fallit ibi sicut z in aliis casibus. ℭ notatis. Ly.

ℭ De institutionibus z substitutionibus. Rubrica.

ℭ Super rubrica Uide Azo. in summa. c. de prima parte agit. ff. c. l. j. z. ij. z. iij. de scīa. ff. c. l. gñaliter. §. cū aūt. z. l. cū quidā. de tertia. c. l. generaliter. in pr. n. z materiam substitutionum plene tractabo. ff. ti. prox. l. precibus.

1 Conditio necessaria que dicatur z in quas species subdiuidatur.
2 Conditio impossibilis que sit z quotuplex.
3 Conditio possibilis que sit z quotuplex.
4 Conditio mixta duobus capitur modis.
5 Impedimentum casuale Dei ascribitur iudicio.
6 Lex qs rationabiliter contingere pōt attendit.
7 Casus quare potius in modo excusēt q̄ in mixta cōditione.
8 Institutio facta sub modo vel conditione qñ impediat mō vel conditione non impleta.
9 Conditio mixta est duobus modis accipienda.
10 Voluntas defuncti regit conditiones testamenti.
11 Conditio potestatiua qñ impleri debeat.
12 Placere non debet qd semel displicuit.

ℭ Cum auum. Qs per me nō stat videor adipleuisse quo ad cōmodū meū. h. d. z 2col de re. iu. l. iure ciuili z extra. c. c. iputari. li. vi. z ibi plena p Dy. p Jo. an. z Lar. z. c. c. cū stat. z tangit ēt in gl. in. l. qb⁹ die⁹. §. j. de 2di. z demō. Dico euidētia pmitte fm Ly. q cōditionū alia est necessaria alia impossibilis alia possibilis q se hz ad esse z nō esse cū pēdeat a casu z fortune misdijs.

1 †Cōditio necessaria est q hz certā z infallibilē cāz vt si sol cras oriatur. certū est ēm. potiet. l. z Az. in summa dixerit eā casualē necessariā qd tñ nō plz Ja. de ra. q casualis est q se hz ad esse z nō esse vt dictū est. Et ista cōditio necessaria subdiuidit. nā q̄dā est necessaria z certa ex certitudine vt si sol oriatur. q̄dā necessaria sed nō certa ex certitudine q. l. z sit olim exitura nō tñ certū est q̄s: vt si titius moriet. certū est ēm eū moriturū q. nihil certius morte z nihil incertius hora mortis. vt. ff. de condi. z demō. l. j. in fi. z in auc. de here. z

2 fal. §. exheredatos. †Impossibilis ēt subdiuidit q. q̄dā est ipossibilis ipossibilitate nature. q̄dā impossibilitate facti. q̄dā impossibilitate iuris. q̄dā impossibilitate pplexitatis. Impossibilis de natura est si digito celū tetigeris. Impossibilis de facto pptius dici possit. t difficilis vt si dederis mille milia macharū auri cū sis pauper. vel mōtē aureū. ista tñ pprie impossibilis sicut z illa si mōtes vltra mōtanos trāstuleris. ar. ff. de statulib. l. cū heres. §. j. Impossibilis de iure est q̄ est cōtra bonos mores. vt. ff. cōdi. insti. l. si

3 filio⁹. z de ver. sig. l. nepos. pculo. Impossibilis pplexitatis est titio heres esto si seius heres erit. vt. ff. c. l. titius. †Cōditio possibilis q se hz ad esse z nō esse subdiuidit q. q̄dā est casualis quedā est potestatiua. q̄dā mixta. potestatiua est q pēdet ex voluntate mera eius cui apponit vt si scholas exiueris. nā ipsa tua est scholas exire. Nec obstat q impediri possit ifidijs fortune vel aliter. qr verisimile est q nō impediet. z ideo ex potestatiua q debem⁹ nos referre ad cōe iudiciū. vt. ff. de here. insti. l. suus. z ibi no. Est ergo ptātiua q pēdet ex voluntate eius cui apponit sicut z illi. si manumiseris seruū tuū q. inuit⁹ manumittit. vi. j. de testa. manu. l. vl. §. si vero quidā. Si aūt pēdet ex voluntate alterius vt si titio scholas exierit tūc nō est ptātiua sed 2ditionalis fm Ja. de ra. Cōditio casualis est q pēdet ex ifidijs vt si nauis ex asia venerit.

4 Cōditio mixta duob⁹ modis accipit vno mō qñ pēdet ex facto ei⁹ cui apponit z ifidijs fortune. z in ista idē seruat q in casuali vt not. ff. de cōdi. z demō. sup rubrica. z de hoc tractat. j. c. l. si pr. alio mō mixta q̄ pēdet ex facto ei⁹ cui apponit z alteri⁹. z de hac log. l. ista. ℳ Dō restat videre de natura pdictaz cōdictionū. Natura conditionis necessarie q est in oi certitudine certa est q habeat pprie pura. vt. ff. de noua. l. ñ pupillus. §. q sub 2 ditiōe. Jn illa q nō est in oi certitudine certa subdistinguit in cui⁹ psona apponat. vt. ff. de cōdi. z demō. l. cū heres. z. §. ti. pr. l. extraneū. Sed si qrat de natura cōditiōis impossibilis aut impossibilitate nature z pr̄ p nō adiecta vt insti. de here. insti. §. impossibilis. aut ipossibilitate iuris. z idē est vt. ff. de cōd. z demō. l. cōditiōes. aut ipossibilitate pplexitatis. z ista vltima vt institutionē. vt. d. l. si titius. aut de impossibili impossibilitate facti. z gl. vī dicere q vitiet. vt no. d. §. impossibilis. p. l. heres. §. i. de stat. lib. Sed hic posset qri de rōne diuersitatis qre iste vltim⁹ z nō superiores. Dy. vero nō distinguit inter impossibiles cōditiones sed inter psonas quib⁹ apponūt vt no. p eum extra de re. iu. c. nemo potest ad impossibile obligari. li. vi. z ibi etiā de hac materia p Jo. an. z Lar. z no. etiā ff. c. de cōdi. insti. l. j. z dicā. j. de his q pene nomine. Si aūt quera tur de cōditione possibili q se habet ad esse z nō esse tripl subdiuidit. z de cutusl ibet natura hic dicēt. z. j. eo. l. si pater. Opp. glo. de. l. lega. §. de cond. inser. glo. soluit tribus modis z primis duobus male. z ideo tertiā tenet. l. q hic stetit per illum in cuius psona erat impleda cōditio ibi per casum fortuitū. z vide q dixi. j. de his que sub modo. l. j. † Sed que est ratio diuersitatis dic q̄ quando quis impedit casu impedimentū ascribitur casui z Dei iudicio. ergo re. vt. §. de pigno. ac. l. que fortuitis. ff. de admi. rer. ad ci. pertī. l. ij. §. fi. eo tpe. Sed qñ impedit per alium ascribit homini cuius malicijs dz occurri vt. ff. de rei ven. l. in fundo. Sz ad hanc so. obijcitur z videt dici debere cōtra. l. q capiat vbi stat p casum ne duplici damno afficiatur. vt. ff. de condi. insti. l. q̄ sub cōditione. §. quotiēs. z nō capiat vbi fuit per aliū impeditus vt l. inde neratius. §. idē iulianus. ff. ad. l. aquil. Respondeo ibi loquit de cōditione que pendebat ex facto instituti tantum vbi impedi tus casu capit si per alium impeditur agit contra impedientem hic aute pendebat ex facto instituti z alterius vbi distinguit vt dixi in subsidium tñ impedit⁹ nō esset tolnēdo ex equitate capere institut⁹. ar. ff. de eo per quē factū erit. l. fi. z ita hic no. in gl. et per Azo. in summa. de cōdi. inser. Ly. dicit q in hoc dubitari potest q ibi nō est soluēdo occitor perinde est acsi casu fuisset impeditus heres. z si hoc est nō videt distinguendū an vulo vel motuo testatore fuisset occisus fm q distinguit. d. §. iulianus. ij. rūso. qs sic est in casu naturali vt. d. §. quotiēs. z si dicas q aliud sit ibi qro rationē diuersitatis. z ītud sub dubio relingit Lyn. Sed q̄ est ratio q in cōditione q̄ pendet a facto meo tm̄ si impediot facto tertij non capio legatū sed ago cōtra impedientē. dic circa hoc duo cōsiderāda. primū qr illud qd percipitur cōditione nō impleta acsi foret impleta percipiē quodā iure extraordinario z ipā i

6 iure. vt. j. l. proxi. †Item lex cōsiderat q rationabiliter pōt cōtingere videlicet q in potestatiua cū pēdeat de mea ptāte non possum impediri per tertiū sine delicto eius. ppter qd cū habeā actionē cōtra eū ad extraordinariū auxiliū nō recurro q habeat pro ipleta. sed si hec actio foret inanis qr nō esset soluēdo pinde est acsi actio non cōperet. vt. ff. de dolo. l. nam is. z ideo extraordinarū auxilium locum hz. Sed in ea que pendet ex meo z alterius me impedit sine delicto illius vt pz hic z in. l. si titi⁹. de cōdi. z demō. z ideo nulla actio cōpetit contra eū qr cessat delictum. z ideo extraordinarium auxiliū locū hz. Ja. bu. ℳ Dodo ad casum illū vbi condītio pendet ex facto instituti tm̄ opponitur duobus modis Primo q vbi stat per casum nō capit institutus. vt. ff. de cōdi. et demon. l. pe. §. j. So. ideo ibi nō excusat per casum qr mora pcessit casum. Scōo op. qr dixi qd vbi stat per aliū qd agit cōtra impedientē cōtra hoc. ff. de cōdi. z demō. l. titius. als si titius. Sz ibi stabat per municipes in quoz psonam erat impleda cōditio. vt ff. de acq. re. do. l. statuas. z qd vī aut clam. l. is qui in puteū. §. j. z ideo habet p impleta. vt hac. l. z ita in effectu cōcor. Sed in. l. inde neratius. §. idem iulianus. vbi dicit agi cōtra impedientem pēdebat ex facto suo tm̄ z pōt esse rō qr si in facto vtrulqz nihilominꝰ capit z sic nō pdit vt hic. z de 2di. z demō. l. titio. §. añ nup. ver. qd si nolit. sed vbi in facto suo tm̄ tūc nō capit. z ideo recurrit cōtra impedientē. vel die q in. l. inde neratius. §. iulian⁹. factū impedientis erat tale q de se tm̄ poterat actionē inducere z obligare impedientē qr delictū. z ideo nō mir si in eius plecutione venit estimatio hereditatis amisse. nō tic hic. z. d. ver. q si nolit. necciū delinquit q cū ea cōtrahere noluit. Sed que est ratio q vbi cōditio consistit in facto pprio si impeditur casu nō perdit relictū, secus si in facto pprio z alterius. respondeo q in. d. §. quotiēs. videtur subtitutū relictū loco eius qd est faciendū cū factū qd est ibi faciendū fit tale q eo facto aliqd abesset. Sed secus in. l. legatum. hec rō nō placet. qr gl. ponit ēt exemplū in facto ex quo nihil pōt abesse. vt no. in. l. in testamēto. de cōdi. z demō. Dicergo q secus

so. glo. verior est. f. q in cōditione potestatiua q̄ de facili pōt impleri vī testator cogitasse tm̄ de hoc facto z nō de Dei iudicio. vt. ff. de here. insti. l. suus heres. z. l. iā dubitari. z de cōdi. insti. l. fi. Sz in mixta videt cogitasse nō tm̄ de hoc facto sed ētiā de Dei iudicio. vt. j. eo. l. si pater. z pz etiā in. ll. prime allegatis. Deinde opponit glo. de. l. si fundū. p fideicō. §. iul. de leg. j. z soluit quod ibi nō fuit cōditio sed modus. Cōtra hoc opponitur. ff. de condi z demō. l. titio. §. ante nup. ibi enim nō erat cōditio. qō pz qr peti potest vt relictū pure prestita cautione vt ibi subūcitur in ver. sed cum ante nup. z tñ mortuo altero ex his ex quoz facto pendebat cōditio extinguit legatum vt ibi dicit. So. ibi erat legatū purū sed relictū cōtemplatione matrimonij cōtrahendi que erat finalis causa z ideo eius spe sublata, z ipsuz tollit. vt. ff. de adi. le. l. alū ne. §. ab heredibus. als incipit. lex seia liberta. z ar. ff. de dona. l. ūin fi. z. l. seq. fm Dy. vt ibi scripsit. dicit tñ Ly. q audiuit eū dicē tem in cathedra supradicta. l. si fundum. q circa modum debet distingui. aut modus fuit causa finalis legādi aut impulsiua aut est dubiū. primo casu locū hz. §. ante nup. secundo casu. §. iulian⁹ tertio casu dicebat recurrēdū ad id qd no. d. l. ū. in fi. z. l. seq. fs hoc nō est expeditū fm quosdā alios. vt dixi. ff. de epis. z cleri. l. ghirali

7 ter. † Sed que est ratio q casus excusat in modo. vt. §. iulianus. fs nō in cōditione mixta. vt. l. legatū. dic fm Jac. de bel. qr in mō dak actio non in cōditione. vt. no. j. de his que sub modo. l. j. z facilius pīudicak in acquirēdis q̄ in acquisitis. vt. j. de acqui. pos. l. fi. Jtē opponit gl. e. l. annua. ff. de annu. leg. z soluit q ibi est spe ciale fauore alimentoz. hoc nō procedit qr idem in alio legato vt ff. de ali. z ci. lega. l. libertis. §. ab heredibus. z. c. ti. de an. le. l. seio. in pn. z ideo dic vt ibi no. q fi legatū erat relictum cōtemplatiōe illius in cuius psonam casus contingit per casum legatuz deficit vt. d. l. legatū. j. de condi. inser. Si vero contemplatione supstitis nō. z sic loquitur. §. ab heredis. z colligitur hec distinctio. ff. de cōdi. z demon. l. illis libertis. quando est dubiū cuius cōtemplatiōe condītio apponatur in hoc est opinio inter modernos. vt dicam j. de legatis. i. j. vbi de hoc no in glo. z. ff. de condi. z demon. l. inte stamento. ū. Jtē opponit de. l. vter ex fratribus. de cōdi. insti. so. secundū Ja. de ra. illud propter cōlecturam voluntatis defuncti qui bene sciebat q nō poterat vtriqz nubere. vnde dicebat Frā. ac. ibi in omnem euentum erant instituti. sed in emolumento portionum euentum nup. erant discreti. vt patet in. l. sequenti. qr verū est &c. z hāc ēt approbāt Dy. z Bar. fil. vel fm Ja. bu. ibi facto alteri⁹. z sic cōcor. cū ista. Opp. de. l. cū ita. de cōdi. z demō. so. ibi pendet ex facto dantis z recipiētis. Opp. de. l. repheden da. j. e. sed ibi turpis hic non oppone vltra glo. fm Ja. de bel. q etiā conditione pēdente possit esse heres. vt. ff. de bono. pos. fm tab. l. ij. §. j. Sed hic de iure ciuili ibi de iure prōto. Oppo. de. l. titia. de ver. obli. So. ibi in cōtractibus hic extra contractus vel ibi pena cōsistit in dāno hic in lucro adḋcit. Jtem ibi pena inducit necessitatē z tollit libertatē, sed hec conditio non vt. ff. de condi. z demon. l. titio. §. titio. j. op. de. l. si pr. j. e. so. vt ibi. Et collige ola se cundū qō no. per Azo. in summa de condi. inser. z per Dy. Jo. an. z Lar. extra de reg. iur. c. imputari. z. c. cū stat per eū. li. vi. Ly. tñ hic. z Ja. de bel. quo ad aliqua plenius distinguit. z sic aut relinquit sub modo aut sub cōditione primo. casu si est hereditas aut est scriptus heres p parte. z dicit idem q in legato qr potest petere sed cauet de implēdo mō si est heres insolidū adit nec. vt ff. de condi. insti. l. si quis. §. idē iulianus. z. l. mulier. in pn. z de cō di. z demō. l. mutianc. §. fi. z si stat per eū qui modū implere debet sine fit hereditas sine sit legatū perdit illud. si vero stat p alium vel per casum in cuiuscūqz persona contingentem nō perdit nisi fuerit in mora. vt. ff. de condi. z demon. l. penul. §. j. z de condi. inser. l. si ita. de his que sub modo. l. j. z. l. si fundum. p fideicōmissū. §. iulian⁹. de leg. j. z de lega. ū. l. titia. §. fi. si ita. z. l. lucius. §. quisqs.

8 † Vel potes dicere aut modus erat causa finalis aut impulsiua aut dubitatur que causa fuerit vt. ē. dixi. z de hoc no. de condi. z demon. l. quibus diebus. §. fi. secūdo casu quando erat impleda conditio aut necessaria z certa omni certitudine. z tūc aut erat apposita in psonaz heredis vel alterius tertij aut ipsius cui relinquitur. vt. l. cū heres. z. l. seq. qñ dies leg. cc. dic vt ibi. Aut erat cōditio impossibilis impossibilitate nature vel iuris. z hic subdistinguit vt no. j. de his que pene nomine. z. ff. e. l. j. aut ipossibilis impossibilitate facti vel pplexitatis. z ista vitiat. vt. §. dixi. z de hoc no. d. l. in testamēto. ū. de cōdi. z demō. de cōdi. insti. z. l. j. insti. de leg. §. fi. Si vero est possibilis dic vt no. per Dy. extra de reg. iur. c. ipūtari. l. vi. z hic in glo. z de an. le. l. seio. in pn. z insti. de here. insti. §. ipossibilis. z. d. l. j. de cōdi. insti. qr aut est casualis aut potestatiua aut mixta. Si casualis expectatur euentus eius z licet ipediat impleri p casum nō habet. p impleta vt. j. de cadu. tol. l. vnica. §. finaūt. z no. ff. de condi. z demon. sup rubrica. Si potestatiua refert aut est talis que pēdet ex facto meo tantū aut meo z alterius que quodāmodo mixta dicitur vt predixi. Primo ca-

su aut impediot per eum cuius intererat non impediri z habetur pro impleta. vt. ff. de reg. iu. l. iure ciuili. quando dies lega. ce. l. si post diem. z de cōdi. insti. l. que sub conditione. §. itē si qua. Aut impediot per casum z tunc idem. vt. d. l. q̄ sub conditione. §. quoties. aut per tertiū. z tunc aut impedit me iuste. z habet pro impleta. vt. ff. de 2di. z demon. l. si titius. aut iniuste vt interficiēdo tunc aut est soluendo z habet pro defecta z agitur cōtra impedimentū. vt. j. inde neratius. §. idē iulianus. aut nō est soluendo z habetur pro impleta. vt. ff. de eo per quem factum erit. l. fin. de hoc tū latius. §. dixi. Si vero conditio pendet ex facto meo z alterius aut impediot per me z nihil consequor qr habet pro defecta. vt. d. l. fu⁹ heres. z. l. iā dubitari. de he. insti. z de 2di. insti. l. fi. z j. de necef. seruis heredi. insti. l. fi. aut p eū ex cui⁹ facto pēdebat z habet pro impleta. vt dicta. l. in testamēto. de cōdi. z demonst. vbi de hoc no. nisi aliud appareat ex voluntate testatoris. aut ipe diot per casum z tunc aut erat 2 ditio adiec. in fauorem meū aut in fauorē eius in cuius persona contingit casus vtriusqz aut dubitak fi in fauorem meum habetur pro impleta. z ita indistincte no. Dy. d. c. imputari. z Pe. hic. Alij distinguntur inter legatū alimentorum. z tunc habeak pro impleta. vt. ff. de annuis lega. l. annua. z ita hic no. z. d. l. i testamēto. z alia legata. z tūc habeak pro defecta. vt. j. de condi. inser. l. legatū. Sed hec distinctio non est bona. vt dixi. §. in solutione cōtrarij. d. l. annua. Secūdo casu quando in fauorē illius in cuius persona videtur deficere z non habet pro impleta. vt. l. seio. in prin. ff. de an. leg. z condi. z demō. l. illis. fallit in libertate. ff. de 2di. z demō. l. cum ita. Tertio casu quādo in fauorem vtriusqz. z tunc fm Dy. si impediot p casum nō habeb pro impleta. Quarto casu quādo dubitak. dicit Dy. quod presumit in fauorem eius cui relictum est nisi ex mente testatoris vel coniecturis aliud appareat. z ideo legatū tunc indistincte debet secundum eum. vt. ff. de ali. leg. l. gaio. §. imperator. z. d. l. illis. z. l. titio. §. añ nuptias. z. d. l. seio. in pn. z. l. meuia. z ita no. d. c. imputari. z. c. cum stat. z de hoc. j. de le. l. i. z §. fit ratio qō impedimentū casus nō nocet in potestativa sed in casuali sicut

9 ē. dixi. † Ultimo casu qñ conditio est mixta qō duobus modis accipitur. p ea que pendet ex facto meo z fortune. z de ista idē quod de casuali. vt. j. e. l. si pater secundū Lyn. Si autem pendet ex facto meo vel alterius vel etiam casu dic secundū Jac. de bel. aut legatū vel etiam conditio facta sunt fauore legatarij tantuz aut principaliter fauore eius in cuius personā debet impleri conditio secūdario ad vtilitatem legatarij aut legatū relictū est principaliter fauore legatarij z 2 ditio apposita fauore eius in cuius personā debet impleri z est certum aut est dubium. Primo casu siue impediat legatarius per alium siue per casum cōsequit relictum. vt no. j. de leg. i. i. facit. ff. de 2di. z demon. l. titio. j. rūso. et de condi. z demon. l. illis. secus si p seipsuz vt. d. l. illis. z de ali. le. l. gaio. in fi. Secūdo casu pone exemplū in legato alimentorū relictorum titio contēplatione sēu si impedit per se ipsum nihil cō sequitur. Si per eum in cuius psonam debet impleri totum consequitur. si p casum in cuiuscūqz persona contingentem nihilo minus consequitur. ff. de an. l. leg. l. seio. in prin. z. l. meuia. in pnc. z. l. gaio. §. i. de ali. leg. l. illis libertis. de condit. z demon. Tertio casu pone exemplum in legato dotis relicto berte fi nubat titio cui expediebat cū ea cōtrahere fi legatarius impedit p se nihil cō sequit. vt. j. de cōdi. inser. l. fitb. si p eum in cuius psona debet impleri consequitur, vt hic. z. d. l. meuia. in prin. Si casu tūc nihil cōsequitur vt. d. l. legatum. z. l. seio. in princ. z. l. illis libertis. Quarto casu si quidem legatum est relictū fauore legatarij presumitur in dubio etiam conditio apposita eius fauore nisi euidenter cedat ad vtilitatem alterius vt. j. de leg. i. z. ff. de vsur. l. in fideicō. §. cum polidius. als secus. vt. d. l. illis libertis. z. l. titio. §. ante nuptias. z. §. seq. Sed que est ratio quod quādo ex facto meo tātum pēdet cōditio nō impediot casu quādo ex meo z alieno sic z quare magis quādo est mixta cōditio si stat per aliū non impediot

10 q̄ si stat p casum. † Ad primum respōdeo quod volūtas defuncti regit cōditiones. vt. ff. de condi. z demō. l. in cōditionibus. vsi in potestativa q dependet a potestate mea nec solet casus impediens contingere p hoc non dicitur minus potestativa. vt. l. suus heres. de here. instit. z ideo vī solū testatoz hoc cōsiderasse vt per me z facto meo nō steterit nō sic in ea que pēdet a facto meo z alterius. z ideo q fauit in vno videt fauere in altero. ideo cum conditio apposita habet vim causē relicti distinguit an respiciat fauore legatarij tantū. z tunc impulsiua z eius defectus nō vitiat. viti. l. ū. de dona. aut eius z alterius. aut dubitak vt. ē. z ita tenet Jaco. de butri. qco idat cum Dy. Ad scām respondeo qō ideo quando mixta stat per aliū habetur pro impleta ne testamentū pendeat ex alieno arbitrio. vt. ē. de testa. mili. l. captatonias. Sed si stat per casum secus est qr non est incouenies cum totus status humanus pendeat ex casu. vt in auc. de non alie. §. cum autē.

11 † Item quero quando conditio potestativa debeat impleri z vi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

detur ꝑ cito potest vt.ff.de cõditio.z demon.l.hec cõditio.Jn cõtrarium qꝫ sufficiat quandocũqꝫ impleri.vt.j.eod.l.si qs. De hoc dicet j.e.l.si pater.ver.tertio quero. ℣e.distinguit aut cõditio est collata in personam alterius aut in ꝓsonam legatarij. ℣primo casu verbi gratia testator legauit mihi decem si tutus moriar Rome tunc quandocũqꝫ moriar impletur vt dicam.j.e.l.si quis.z.d.l.hec conditio.Secundo casu aut est onerosa legatario vel sumptuosa vt quia legat testator tibi centũ si Romam ieris ñ domum feceris vel similia.tunc qꝫ ista exigunt deliberationem z preparationẽ licet tarde impleta sit legatum ꝙsequitur vt.d.l.hec cõditio.z.l.si quis.j.e.Si nõ est onerosa vt ista si capitoliũ ascendas tunc aut apposita est legato aut hereditati. ℣primo casu cito debet adimpleri vt.ff.de cõdi.z demõ.l.pe.§.j.z ratio est qꝫ maius periculũ est in hereditate ꝙm legato.vt dicam.j e.l.si pr.in fine cũda ꝙstione. Jtẽ qro qd eoũerso ad casum huius.l.puta si instituat filiam si filius ancil.e acciꝑiat eam in vxorem.z filꝰ ancille non vult eã accipere in vxorem nũqd habebitur cõditio ꝓ impleta. Ja.de ra.qõ nõ ar.ff.de cõtrahen.emp.l.labeo.scripsit si mihi bib.ioth ecam. ℣non ob.hec.l.qꝫ hic cõferebat in factu institutꝫ qꝫ pendet ex alieno facto.sed in questione premissa conferẽ in factum alterius ꝓsone qꝫ respicit personã instituti. Jdẽ tꝫ ℣e. itẽ qro nũqd fit idẽ in ℣ctibus.vbi gra:dixit titꝰ ꝓmitto tibi mutieri si nubas filio ancille dabo tibi centũ:mulier vult nubere filius ancille recusat.nũqd agi possit acsi impleta eẽt ℣ditio.vbi qõ sic qꝫ de vltimis volũtatibus ad ℣ctus licet arguere.vt.ff.de ver.ob.l.ita stipulatus.ibi ideoqꝫ defendebat exemplo penus legate ꝛc. cũ si.secundum Ja.de ra.videt in hoc articulo contrarium dicendum qꝫ ꝓmissio dotis habet tacitã conditionem si matrimonium sequatur nec debet haberi fine matrimonio.vt.ff.de iure do.l.dotis nec est absurdum qõ aliud in testamentis.qꝫ in eis plenior sit interpretatio vt in regula iuris in testamẽtis z ideo nõ ꝓcedit a pari vbi non est par ratio.nam si diceremus in cõtractibus idem ergo si ꝓmitterem titio centum ꝓ dote berte si matrimoniũ secũ contraxerit z staret per bertam z non ꝓ titium haberet dotẽ qõ est absurdum vt dos fit sine matrimonio.vt.d.l.dotis.secũdum
12 eum, †Item queritur pone quod filꝰ ancille nolit matrimoniũ contrahere.z sic admissa est filia ad hereditate.postea penitet filium ancille z vult secum cõtrahere.nũqd filia tenetur cum eo cõtrahere:videtur qõ non vt.j.e.l.si quis.sufficit eĩ semel recusasse. vt.ff.de aqua plu.arc.l.in diem.z ꝓ hoc.j.de cõdi.inser.l.fi.℣e. tenet contrarium quia vltima mora nocet.vt.ff.de peri.z cõmo. rei vẽ.l.illud quoꝫ le.l.fi.z ꝓ hoc extra de eo qui mit.in pos.causa rei ser.c.ij.cum ibi not. Alij distinguũt aut status illius filij an ille non est mutatus z tunc sit vera opi. ℣e.quod nubere teneatur.aut est mutatus z non teneat.vt.ff.loca.l.fi in.l.§.colonis.de sol.l.cum quis.z de opt.le.mancipiorũ. Vltimo queritur cum hic locatur quando conditio est vni apposita que dependet ex facto suo z alterius quid si apposita est duobus vt quia legat testator tibi z titio centum si vltra mare ieueritis.nunquid si stat per vnum z non per alterum debet haberi conditio ꝓ impleta dicetur.j.de condit.inser.l.si plures.Ly.

Condition. †Hec lex nõ tenet iure canonico.vt in gl.no.ij nil allegetur.sz allegari potest.c.non debet.extra de cõsan.z affi. z.xxxv.q.j.c.cum igitur.z qõ dicit in tex.turpes iõ dicit qꝫ si turpes essent haberet talis cõditio ꝓ nõ apposita cum hec sit durior ℣ditio ꝙm illa que induit dilatem inducit.vt.ff.de condi.z demon.l.cum ita.§.j.Ol.Et qꝫ dicit probabili cõsilio iõ dicit qꝫ istud mrimonium erat quantũ ad ius legitimũ z quãtũ ad effectũ honestũ.al's secus esset.vt.ff.de ℣di.insti.l.℣ditiones secũdo.z.l.seq.Ol.z de ritu nup.l.oratione. Jtẽ inducit gl.par.cõtrario ad hãc.l.ff.de ver.ob.l titia.vbi nõ põt apponi pena mrimonio cõtracto vel etiam cõtrahendo.Sed aliud est pene metu matrimonium astringi aliud ad testiñ certa lege inuitari.vt.ff. de condi.z demõ.l.titio primo.§.j.Ol.z Ly.

1 ☞ Pater an teneatur filios emancipare.
2 Regula non refert quid ex ℣ipollentibus fiat qualiter intelligatur.

1 **Si mater.** Querit Odofred.† vtrum pater teneatur istos filios emãcipare z dicit quod nõ.vt.ff.de legatis primo.l.filio z.l.filiusfamilias.§.secundũ vulgarem,nisi esset legatum patri vt eos emanciparet.tunc enim si agnosceret legatũ cogeret eos emãcipare vt.ff.de conditio.z demonstratio.l.si cui. Quid ergo facient isti filij.dicunt quidam qõ petent curatorem bonis z pater nõ erit legitimus administrator vt in autẽ.vt liceat matri et auie.§.primo.z.j.de bo.que lib.l.fi.§.finautem.vel die qõ si eos emãcipare non vult erunt nõ heredes quouisqꝫ pẽdeat ℣ditio,et hoc de iure ciuili sed de iure pretorio etiã conditione pendẽte poterunt peter bonoꝝ possessionem secundum tabu.vt.ff.de bono pos.secm tab.l.equissimum.§.sub conditione.z.l.sub cõditione.
2 Odof.† Ultimo colligе glosſ.brocar.quod non refert quid ex equipollentibus fiat.Circa cuius solutionem dicit Ly.secundum Bynum. aut ex equipollentibus insurgit z tunc non refert vt in prima parte.aut non insurgit,z tunc refert vt in contrarijs.z ex hoc patet solutio ad ar.contraria.nam in.l.fi.de his qui veniam etatis impe.etatis venia z etas legitima nõ sunt equipollẽtia.vt e.ti.l.pe.z ꝓ hoc de lega.ij.fi ita quis.§.j.z de condi.z demõ.l.fi dicẽs.z in.l.scimus.de nup.fit mẽtio nup.vbi non sufficit etatẽ nubendi venire ſ nup,cõtrahi ops vt impleatur cõditio.vt.j.de testa.ma.l.cũ testator.z de cõdi.z demõ.l.fi fuerit.vñ nõ sunt equipollentia etate nubendi venire z re ipsa nubere.Ol.Sed contra predicta videt extra de referip.c.suscep.li.vj.Sed ibi ideo vt mãdati forma seruet.z de hoc ibi no.ꝙ Archi.Jo.an.in gl.j.cũ suo honore ibi de condi.inde.l.seruo.Illa arguit cõtra.sed dic qõ ingenuitas z ex testamento manumissio non sunt equipollẽtia.vt ff.de sta.ho.l.homo liber.

1 ☞ Exheredatio pure fieri debet z non sub conditione.
2 Institutus sub potestatiua conditione non exheredatur in eius defectum.
3 Institutus sub conditione potestatiua vsqꝫ ad quod eam implere debeat.
4 Institutus sub conditione necessaria an censeatur pure institutus.
5 Conditio impossibilis qñ ꝓ pura sit habenda.
6 Filius an possit ex testamento adire an ab intestato.
7 Filius emãciparus quare sub qualibet cõditiõe institui possit et z non is qui est in potestate.
8 Bonorum possessio non tribuit ius exheredato in defectum conditionis.

Si pater. ℣primo loquit in gñe. Jn primo instituto fuit filius sub ℣ditione casuali.in secõ sub mixta. Et qꝫ leꝗ repeti ꝙsueuerẽt ꝓmittat distin. ℣ditionũ quã posui.§.e.l.j. deinde ponat casum diuidat.l.z tractet materiã vt ex legẽtibꝰ apparebit.Oppo.ꝙ † exheredari debeat filꝰ pure z nõ sub aliq cõditione.vt.ff.de libe.z posthu.l.iiij.§.pure.sol.vt ibi no.℣pp.ꝙ debeat certo iudicio exhꝛdari.vt.ff.de li.z po.l.iij.§.pure.so.vt ibi no.
Op.ꝙ debeat certo iudicio exhꝛdari.vt.ff.de vẽ.i pos.mit.l.iij.§. ſ si incertũ.dic ꝙm Ja.de ra.qõ hic exheredat certo iudicio.naz leges requirũt ꝙ certo iudicio exheredet z ꝙ nõ pretereat.ex quo ergo testiñ cõprehendit oẽm casum si exheredatus certo iudicio z sic est hic qꝫ si certat cõditio est instituꝰ,si deficit est exheredatꝰ. z sic ois casus est cõprehensus. Jtẽ op.hic si ꝙ si filius exhꝛdet in defectũ cõditiõis valet testiñ.sed hoc nõ põt,pcedere qꝫ exheredatio ista demũ valet si hereditas ad eũ non pertineat.vt.ff. de bo.liber.l.si patronus testamẽto.§.si filius.so.licet quidam alr dixerint,aut filius solus est institutus sub cõditione.nullo sibi dato coherede.z non põt pcedere lex ista.aut est sibi datus coheres pure institutus z tunc,pcedit.vt.ff.de libe.z posthu.l.filius a patre.hec ergo.l.intendit ꝙ filius institutus sub cõditione nõ potestativa debet in defectum exheredari.Si autẽ sub cõditione potestativa non.qꝫ esset ridiculum cũ si nolit esse heres superuacuo sit exheredatio.vt hic.z.ff.de here.insti.l.iaz dubitari.z.l.su⁹.Sz gratia huius queritur nũquid hec sint vera in omni conditione potestativa que est duplex scm quosdã.vna que non potest impleri vltimo vite momento.vt si instituo te si domum feceris nec põt impleri p aliũ cum videatur ĩductria ꝓsone electa.vt.j.de caduc. tollen.l.vnica.§.si autẽ.vel verisimile sit testatorẽ voluisse p aliũ impleri.alia ꝙ põt impleri vltimo vite momẽto:vt si decẽ dederis qõ põt p aliũ dari.vt.ff.de sta.ho.l.aretusa.z de ℣di.insti.l.fi. Aut ergo est talis ℣ditio ꝙ põt ipleri vltimo vite ſpũ.z tũc nõ ops eũ in defectũ exheredari.z ita ſtelligaꝫ hec lex cũ si. Aut nõ põt impleri vltimo vite momẽto.z tũc ops in eiꝰ defectũ exheredari.als nõ vꝫ testiñ.z rõ est scõm eos.qꝫ vbi est institutꝰ sub cõditione ꝙ põt impleri vltimo vite ſpũ non põt videri ℣ditionẽ defecisse ꝙdiu filꝰ viuit ꝙ eũ exhꝛdare in defectũ talis ℣ditiõis eẽt exhꝛdare filiũ mortuũ.qõ est absurdũ.ſz qñ nõ põt ipleri vltio vite momẽto oportet ꝙ fiat exhꝛdatio i eiꝰ defectũ:qꝫ si nõ fieret vltio vite ſpũ ſueniret filꝰ ſe preteritũ.z tõ testiñ nõ valeret.vt.d.l.suꝰ.§. pe.z fin. Ja.de ra.dicit ĩdistincte † ꝙ sub quacũqꝫ ℣ditione potestatiua institutus nõ ops exheredari in eiꝰ defectũ.ſz imputet sibi si hereditate priuet.qꝫ conditionẽ nõ impleт.z hoc ꝓbat p.l.expressam que dicit qõ si filiꝰ est institutꝰ sub conditione si fecerit testamentũ non debet exheredari in eius defectum.vt.ff.de bo.liber. l.si libertus.§.si libertinus.nã licet duobus verbis qõ testari ꝓsit,vt

fit.vt.ff.de here.insti.l.j.§.si vltimo vite momẽto non est testabilis cũ ꝓ mortuo habeatur,vt.ẽ.de testa.l.iubemus. Sedo quero si filius sit institutus sub cõditione potestatiua z in eius defectũ exheredatꝰ nemine dato substituto dicit ipse volo implere cõditionẽ nec adire.z per consequens exheredatio non valebit qꝫ si cur.ẽ.dixi exheredatio nõ valeret nisi adeatur hereditas. nunqd poterit hoc dicere z adire ab intestato. vñ qõ nõ qꝫ diu loc⁹ est ex testamẽto cessat abintestato.vt.ff.de acqui.here.l.ꝗdiu.sed hic est locus ex testamẽto pendẽte conditione qua pẽdente repudiari nõ potest,vt.d.l.ꝗdiu.z.l.is qui.dic quod ius futurum hereditatis bene potest renunciari cojã iudice,vt.ff.de cur.bo. dan.l.j.z
3 dixi plene.ẽ.de pac.l.j.Tertio quero vsqꝫ ad quod †tẽpus institutus sub cõditione potestatiua debeat eas implere.videtur qõ statim quãdo potest.alias non sit heres vt.ff.de cõdi.z demõst.l.hec cõditio.z de ver.ob.l.ita stipulatus circa fi.Ja.predictus dicit ꝙ potest eam implere quandocũqꝫ nisi ad instantiã creditorum vel aliorũ quorum interest statuatur terminus ad conditionem implendã.vt.ff.de here.insti.l.fi.que dicit qõ potest impleri vsqꝫ ad vltimũ vite momentũ.z.ll.contrarie loquuntur in legatis.z ratio diuersitatis est qꝫ in legato nõ est tantus periculum sicut in hereditate.z ideo magis arctatur legatarius ꝙ heres vt subuertat testamentũ:qꝫ institutio est caput testamenti,vt.j. de fideicom.l. eam quã.z de hoc tetigi.ẽ.e.l.j. Quarto quero pone qõ filius est institutus sub cõditione potestatiua vel casuali z casu impeditꝰ est z quẽ non cogitauit testator nec aliquis verisimiliter cogitasset nũquid erit heres.dicit idem Ja.qõ sic.vt.ff.de admi. rerũ ad ciui.perti.l.ij.§.si eo tẽpore.z probatur expresse.ff. de condi. institi. l.que sub cõditione.§.quoties. Jtẽ hic loquitur filio nunquid in nepote.idẽ dic vt hic no.z.ff.de here.insti.l.sed z si in conditione.
§.nepotes.dum dicit z si redigãtur ꝛc.licet aliꝗ contra. vt ibi not.
4 †Sexto queritur quid de cõditione necessaria nunquid filius vidὲbitur pure institutus an nõ.respondeo.aut est certa omni certitudine,vt si sol cras orietur.z tũc ꝓ pura habetur aut nõ est certa omni certitudine vt est cõditio mortis:z tũc refert in cuius ꝓsona apponat,vt si in personam filij habeatur ꝓ pura tempore de medio sublato,vt.ff.de here.insti.l.hereditas.si vero apponat in persona alterius vt instituo filium cũ titius moriẽtur.licet glo. videatur variasse circa hoc vt.ẽ.e.l.extraneũ.cum monetur.ẽ.tit. ꝓxi.tamẽ hec est veritas qõ habeatur ꝓ cõditionali z iura expresse dicunt in legato,vt.ff.de cõdi.z demon.l.cum heres. z quãdo dies leg.ce.l.cũ heres.z.l.sequenti.z etiam insti.de lib.z posthu. l.si ita scriptũ.§.si,z ad idem.de condi.insti.l.fi.ſm Ja. predictũ. refert tamẽ secundum eum vtrum apponatur per si vel per cũ vt dixi.d.l.extraneũ.Sed contra predicta sic instatur dictum est ꝙ cum conditio est certa omni certitudine qõ habetur ꝓ pura.contra.ff.quãdo dies le.ce.l.huiusmodi.vbi dicitur qõ si lego siue natus ex alia venerit nõ est purum sed expectatur eius euentus z tamẽ est conditio necessaria.dicẽm Jac. predictũ qõ ibi ideo est qꝫ potest deberi ꝓpter duplicẽ euentum.l.si nauis venerit z si non venerit.sed in casu nostro ꝓpter vnum euentum tantus. z ideo ꝓ
5 pura habet,vt.ff.de noua.l.si pupillus.§.j.z de cõdi.inde.l.iulianus.Septimo queritur quid de cõditione † impossibili, nunquid habet ꝓ pura.dic qõ sic si est impossibilis de natura vel de iure.si autẽ impossibilitate facti vel perpetuitatis vitiat indistincte ſm Ja.prefatũ.sed Dy.glosſ.z ℣e. distinguunt inter personas quibus apponũtur vt dixi.ẽ.e.l.j. Octauo queritur hic in fi.dicit adire nõ prohiberis an adibi.t ex testamento vel ab intestato . de hoc dic vt in gl.z de hoc fuit discordia inter pr.z Jo.sed dic qõ filius in potestate preteritus potest dicere testamentũ ipso iure nullum.z aliqꝫ sicut vult.z pẽdente conditione statim petere,bonoꝝ possessionẽ secundum tab.sed illa talis bono.pos. ius non tribuit
6 donec cõditio sit impleta.cum ergo † queritur vtrum filius possit adire ex testamẽto vel ab intestato aut conditio nõ est impleta. z hoc casu male dixit pr.qꝫ nõ possit adire pendente conditione nõ est ius singulare imo ius commune.qꝫ pendente ℣ditione adtio impeditur.aut queritur impleta cõditione.z dico qõ potest dicere nullum si velit.z hoc est ius singulare qꝫ testamentum iũ impeditur iure singulari.z ideo si vellet tũc adire ex testamẽto põt. sed pendente conditione ius commune impedit.vnde non posset adire qꝫ intra singularia facilius ꝙ iura cõia tolliũtur.ſm Jac. de ra.cui magis placet,sentẽtia Jo.bul.autẽ in mixta conditione distinxit aut stat per eum z tũc non admittitur aut per casum z tũc admittat ab intestato.ar.j. de necel.ser.here.insti.l.fi.qõ non placet Jo.nec Ja.predicto.qꝫ cum non exheredetur in eius defectũ testamentũ est nullum vt hic dicit glo.qꝫ peccatur in forma instituẽdi.sed in.l.illa vltima non peccatur in forma.cum seruus sub qualibet ℣ditione possit institui.z sic non ob.l.illa.preterea ibi nõ loquitur de mixta.vtrũ vero filius sub conditione institutus pẽdeo interim bo.pos.consequatur ius z effectum ex ipsa pos.dicã j.in vltima questione.Bono quero hic dicit qõ filius debet exheredari in defectu alias tanꝫ preteritus diceret nullum. sed fi sit emancipatus an opus sit exheredari in defectũ casus est qõ non ff.de contrata.l.non tantũ.§.fi sub ea.z.l.sub conditione.z de bo. liber.l.si libertus.§.si libertinus. Quid ergo faciet pendente cõditione:qꝫ non habet contrata.nec querelã.dicunt doctores qõ petet bonoꝝ possessionem ſm tab.vt.l.ij.§.sub conditione.de bon. pos.ſm tab.z si quidem adueniet conditio bene quidẽ.si deficiat cõuertet ſm tab.in cõtrata.vt.d.§.si sub ea.sed sit exheredatus in defectum conditionis non habebit contrata.imo habebit recurrere ad querelã.sed tunc posset dici ſm Jac.predictum quod illa bo.pos.ſm tab.deficiente conditione conuertat in bonorum possessionẽ gratia litis agnoscen.de.ar.d.§.si sub conditione. de qua dicitur.ẽ.de inof.test.l.ij.adhuc tamen non est plene cõsultum filio emancipato qꝫ licet interim petat bo.pos. illa tũ est sine iuris effectu z sic opotebit expectare forte per totam vitam suã si tantum pendebit conditio.z de hoc dicam.j.in se.questione.† Sed
7 que est ratio qõ filius emancipatus põt institi sub qualibet conditione z filius in potestate a matre.vt.ẽ.e.l.ij.z.in.sed non q est in potestate.dicꝫ pendente conditione inueniret se preteritum z habere deberet contrata.quam non haberet.vt.§. sub cõditione. z ita querit lotharius in suis scriptis sed non soluit. Decimo qꝛit nunqd hec.l.sit correcta.de quo tetigi.ẽ.de inof.testa.l.qñ in prioribus.vltra prin. Quidam qõ sic ꝓpter absurditates que resultant ex ea.primo qꝫ filius debet habere legitimã sine dilatiõe vel onere.vt.d.l.quoniã in prioribus. secunda est qꝫ in exheredatione debet inseri causa.vt in auf.ex cã.z auf.non licet.z hanc vidὲtur hic glo.tenere in fi.gl.magne.Ja.de ra.dicit qõ si filius sit institutus sub conditione casuali p bo.pos.ſm tab.quã interim petit tribuit ei statim ius.qꝫ certum est in omnem euentum eum obtinere.Ñ in deficit cõditio obtinebit per contrata.si ex tat per ſm tab.z iõ conditio nõ est expectanda.ar.ff.ad vel.l.aliquãdo. ad hoc facit qõ dicit nõ refert quomodo fiat vt.l.gallus.§.fi ci⁹.
8 †Si autem sit in defectũ conditionis exheredatus tunc non põt dici qõ bonoꝝ possessio tribuat sibi ius qꝛ non est certum in omnem casum habituram qꝫ si deficiat cõditio inuenit exheredatꝰ nec conuertit tunc secundum tab.in cõtrata.qꝫ exheredatus nõ habet contrata.sed querelã z potest esse qõ succumbet in querela: qꝫ dubius est euentus litis.vt.ff.de pecu.l.qõ debeꝫ z sic cessat ilա ratio non expectatur casus cuius non operatur euẽtus.qꝫ hic potest operari ꝓpter dubiũ litis.vnde dicit idem Ja.quod ratio satis dictat quod hic pendente cõditione queratꝫ de causa ingratitudinis.z sic apparuit eum non ingratũ habebit heredita tem in omnem euentum.vñ bo.possꝫ quam interim petet tribuit ei ius.quia etiam si recurrat ad querelam ex quo certum est eum nõ cõmisisse causam ingratitudinis obtinere.t.Nec potest resisti dicendo quod de causa ingratitudinis queratꝫ anteq̃ competat querela.quia hoc est ꝓpter periculũ vitandũ ne forte per totaꝫ suam vitam expectet. sic z alias ꝓpter periculum vitandum contra ius commune recipiuntur testes ite nõ contest.vt.ff.ad.l. aquil.l.in lege.z in auf.de testi.in fi. Ad.l.quoniaꝫ in prioribus. resõdet idem Ja.quod loquitur in casu vbi ante.l.ista institutus haberet querelã quia non haberet debitum bonorum subsidiũ vt ꝓ egre aggratuatus legatis vel alio modo.sed iste est casus vbi non habebat querelã pendente cõditione quia institutio est legitime facta vt ostensum est.preterea.illa loquit quãdo filius est institutus in debito bonoꝝ subsidio.hic in omnibus bonis.vt.e. ti.l.sancimus.§.ij. Item posito quod remitteret sibi ℣ditio quo ad debitũ bonorum subsidium.vt no.ff de here.insti.l.suus.circa prin.non sequit quod in residuo vnde saltem remaneret l.ista in eo quod excedit. Ad auf.ex causa.z auf.non licet.dicendũ est qõ ibi loquitur de causis quibus exheredat filius inuitus.sed hic exheredat nollens quando conditio est potestatiua.ipse enim seipsum excludit non implendo cõditionẽ.ar.ff. ad tre.l.facta.§.ſz z si in dãda.Sed quãdo institutus est sub casuali z in eius defectũ exheredatus oportet causam ingratitudinis inseri ſm ipius Ja.z hec ꝙa in filio in potestate cõstituto in emancipato quãdo non exheredat in defectum non est curandum de causa qꝫ nõ est necessaria apponi scm qõ notari vñ in.l.si filius.ff.de mino.z in l.gallus.§.quid si tantum.Sed ſm aliam opi.que ponit in auf. de her.z fal.§.exheredatos.idem esset hoc casu in emãcipato.vt dicet dicta auf.ex causa.Ly.in gl.prima ibi.§.nepotes.qõ dicit ibi.z eo.ti.l.suus.in prin.Old.

Exhebendenda. Institutio facta sub conditiõe impossibili de iure hꝛ ꝓpura.h.d.de hoc.ẽ e.l.j.et no.ꝙ concordia maritalis preferẽda est lucro. Hã boni mores ꝛc.vt.ff.si quis omi.causa test.l.iul.z.ẽ.de postul.l.ij.g.In gl., facto in fi.ꝓprius.ff.de condi.z demonst.l.duos.de cõdi. insti.l quidã.z insti.de rerum diui.§.pauonum.Jn gl.vltima ibi.rcipõ

Universidad de Deusto
Biblioteca

dit hoc nō facit ad hoc.sed ad probandū qs aliquis potest habe
ri ratū ipso facto,vt ff.de acqui.her.l.recusari. qs facit ad gl.s.
proxi.z ibi debuit allegari.z ex fine.l.colligebar.qs colligit Archi.
v.q.in.c.denigz.

1 ☞ Disiuncta qsigz capitur pro coniuncta.
2 Substituo verbum trahitur ad fideicommissum.
3 Liberi omnes sunt substituto preferendi.
4 Filij qui substitutum filio excludant.
5 Filij alij a naturalibus z legitimis an excludant substitutum.
6 Legitimi tantum aut legitimati substitutum non excludunt.

GEneraliter Hec lex duas hz partes pn
cipales.scda in.§.cū autez.
Ibi intestata gl.habuit vel etiā sine testō. fz cōiter nō
habet ibi cuiquā.subaudi bene dixi qs sufficit vnā pre
dictarū cōditionū impleri.Nā si dicerem⁹ oēs necesse impleri cui
eīn ꝛc.Ol.ibi extranee sicut secus est in casu sequenti.vt ibi pz.Ol.
ibi de quib⁹ hmōi.i.quibus huiusmodi cōditiones fuerint ascri
pte.† Itē no.qs hic disiūcta accipitur pro coniūcta ex mēte testa
toris qr min⁹ grauaret heres si p disiūcta acciperet sicut z alias
ff.de ver.si.l.cū quidam.vbi de hoc dicet.z.ff.de ver.si.l.sepe.circa
qs est notādum qp qñ inter cōditiones disiūctiue enunciatas po
nitur aliqua cōditio quā ad inducendū fideicō.semper oportet ve
ram esse iuris dispositiōe vel mētis interpretatione.z aliqua alia
rum sine hac nō sufficit verā esse,tunc ex virtute illius disiunctiua
trahitur ad cōiunctam vt est videre hac lege in vna istarum cōdi
tionū.si.in illa si fine liberis decesserit quam oportet semper veri
ficari ad hoc vt fideicōmissarius vniuersalis admittatur vt.ff.de
fideicom.l.cū acutissimi.z.ff.de condi.z demon.l.cum auus.ideo
nō sufficit aliquam aliarum conditionum verificari imo nec oēs
fine ista veras esse.z ideo disiūcta accipit⁹ coniūcta vt hac.l.z.ff.
de here.insti.l.lucius.ne pro parte dicat cōiuncta z p parte disiū
cta cōtra legem.ff.de vsuc.l.eū qui edes.ff.de codicil.l.fi.z ar.ff.ad
l.fal.l.q quadrigēta.ibi rursus parte deberi rōni nō cōgruit ꝛc.
In extraneo vero sic instituēte extraneum z fideicōmissum relin
quēte sub cōditionibus alternatiuis.s.si institutus intestat⁹ vel si
ne liberis decesserit subintelligit per.l.nisi esset apposita vt no.d.
l.cū acutissimi.Sed qr expressim posita in aliis ex interpretatione
mētis intelligitur repetita.z nullam aliarū sine hac sufficiat verā
esse imo nec oēs sine ista vt.d.l.lucius.ff.de here.insti.z ideo natu
rā copule assumit eadē ratione qua.§.Ol.Et hoc ex mēte proferē
tis attēditur vt.ff.de ver.si.l.alienationis.§.ortatio. z sic ex mēte z
verisimilitudine voluntatis testatoris hic accipit pro coniuncta:
vbi aūt quodlibet membrum in disiūctiua cōditione appositū per
se verificatā voluntatē testatoris induceret vt in.ll. contrarias:tūc
disiūcta in sua ppria significatione accipit.vt extra de rescript.c.
inter cetera.z plene dicet.d.l.j.cū quidā.ff.de ver.sig. Ly.fm Ba.
z Pe.Sed qr hic loquitur de restitutione fideicōmissaria nūquid
idē in directa.l.vt disiūcta accipiatur pro cōiuncta.Ly.fm Pet.
qs sic cū sit eadē ratio.Itē quid in cōtractibus an disiūctiua acci
piatur pro cōiuncta dicam.d.l.cum quidā.ff.de ver.sig.Ly.in gl.
hoc vr̄ luper fluū.s.qs quidā habēt in tex.vel etiā sine testamēto.
z ita habuit gl.fz cōiter nō habet.ibi fz in aliis.s.libris. z subaudi
defiūt predicta sine testamēto.In gl.hoc dicit propter fal.l.tre
bellianicā.Ol.cū aūt scda parū.Jbi instituit per fideicom.in ips
mortis collatū.secus si esset purum.vt no.ff.de fideicom.l.cū acu
tissimi.Ol.z bene dixi per fideicō,vt in glo.dicit.nam alias.l.ista
nō procederet.nā in vulgari nō qr expirauit per aditionē,vt.ff.ti.
pri.l.post aditā.In pupillari nō qr illa expirauit post pubertā
tē,vt.ff.de vul.z pu.substi.l.in pupillari.ante puber.filios habere
nō potuit in fideicōmissaria.ergo necesse est intelligi q nō expirat
in casu hui⁹.l.nisi p tacitā testatoris mentē ab hac.l.presumptā.
z p hoc.ff.de cōdi.z demō.l.cū auus.z hoc innuit.ff.dū dicit pre
2 grauat⁹. nulla em aliarū est grauamē.† Ex quo apparet qs ver
bū substituo trahit ad fideicō.z ad hoc sepe allegat lex ista. Ol.
Et qs dicit litera z hic exponē.i.hoc casu. z ad eos.s. substitutos
partē de qua restituēda testator disposuit:z qs dicit z nō aliter re
pete cōcedēte.z qs dicit iustos dic.i.naturales z legitimos. z expo
ne sancitū est.s.qs nepotes ex eis fideicōmissariā substitutionē
excludāt.z qs in fine dicit de fidei.specialib⁹ dic.s.relictis filiis et
ipsis de restituēdo post mortē grauatis nulla liberoꝝ habita rō
ne.Ol.Sz qro hic si liberos excludere substitutū.Sed nunqd hoc
est verū etiā si nō sint heredes puta qr fuerūt exheredati a pre z ex
iusta cā.Dicūt quidā qp excludēt substitutū z qr sufficit eos exi
stere etiā si nō sint heredes,vt.ff.de leg.i.l.filiusfamilias.§. cū erit
qs.z.ff.ad tre.l.ex facto.§.fi.z ibi not.z de here.insti.l.lucius.z de
leg.ij.l.cū pater.§.volo.z hāc vt tenuisse Dy.in.d.§.fi.l.ex facto.
z Pe.de bella pertica hic p.l.ff.de cōdi.z demō.l.meminit.z de ꝛ.
obl.l.quidā cum filiū.In cōtrarium vr̄ institut.de suc.lib.§.si ve
ro testamentū.z qr exheredatus pro mortuo reputat,vt.ff.de cō
nū.cū emā.lib.eius.l.j.§.si pater.z in auc.de nup.§.soluto.z in hoc
vr̄ hic inclinat⁹ dōs Ol.ar.ff.e.l.fi.in fi.vbi requirit qp mater fit he
res filij post humi vt excludat substitut⁹ etiā cōtra verba substitu
tionis venīēs licet ex mēte.z qr negare nō possumus extitisse fidei
cōmissi cōditionē licet desce dentes ex priuilegio substitutū exclu
dāt vt hic liberis eā excludētibus ꝛc.nulli tergo alij priuilegiū op
ponūt nisi ipsi,vt.ff.de bo.pos.fm ra.l.q ex liberis.§.fi. z pro hoc
optime facit in auc.de her.z falci.§.exheredatos. Ol.ipse tū dīs
Ol.vr̄ postea opi.mutasse z tenuisse primā opinionē.ff. de cōdi.
inser.l.j.in prima gl.alij dicūt qs aliud est in hoc casu qñ cōditio
si decesserit sine liberis apponit ab hoie qr tūc sufficit liberos sup
existere vt excludat fideicōmissarius.aliud qñ subintelligit⁹ a lege
qr tūc opz eos heredes esse vt hic alias cessaret ratio monēs conie
cturaz hic,z.ff.de fideicō.l.cū acutissimi.est etiā notandū qp Od.
Ly.z alij doc.hic concor.cū gl. qs idē fit in matre qs hic in patre
qr est eadem ratio.quid econtra.si filius sic instituat patrē. dic qs
idē,vt.l.nā z si parentib⁹.ff.de inof test.qd in fratrib⁹.dicit Ja.
de ra.qs in eis nō habet locū hec lex.qr nō est ratio,vt.s. de inof.
testa.l.fratres.ergo hec.l.nō est ad eos extendēda qr introducta
est in priuilegiū z terminos suos excedere nō dz.qd in filijs adop
tiuis.Dic eā non extendendā ad illos cū de naturalibus loquat
ad quos pater maiorē habet affectionē.Ly.fm Pet.p hoc.ff.de
le.ij.l.si ita qs.§ fi.z est expressum.ff de cōdi.z demō.l.fideicōmis
sum.qd in naturalibus tñ.dic vt in glo.vel dic fm Ly.aut cōditio
si fine liberis decessit subintelligit a lege z habet locum qs hic
8z,aut apponit⁹ a testatore.z tunc recurrendū est ad l. ex facto.§.
si quis rogatus,ad tre.cū ibi no.vt ex dignitate z conditione ꝛc.
3 vbi ratio est † qr vbi ipse testator rogādo liberos honorauit z reco
gnouit in aliquib⁹ presumitur qs voluerit liberos cuiuscūqz con
ditionis pferri substituto nisi sit alia cōiectura.vt.d.§.siquis.alis
si eos nō cognouit vel nominauit testator habet locum qs hic 8z
qr nihil vr̄ referre vtrū a lege vel testatore dicatur.Sed refert an te
stator de eis fecit mentionē honorando qr tunc continentur natu
rales vt.d.l.cū pater.§.volo.ff.de le.ij.nisi alia appareat coniectu
ra,vt.d.l.ex facto.§.fi qs.Si grauando tunc non habentur pro li
beris vt excludant substitutū vt hic.sedo casu quando fecit men
tionē idem fm Pe.Ly.vel fm Od.aut substituit legitimo z natu
rali.z tunc iusta soboles excludit substitutū.aut naturalem tñ
z tūc naturalis excludit.sed hoc videtur contra.d.§. si quis.q in
distincte loquit.Ex predictis etiam z infrascriptis potest colligi
so.questionis disputate per do.Ri.de mata.que incipit quidā ha
bens filiū naturalem solum opprobriose vite legauit ei quandam
possessionē:z dixit qs si decederet relictis legitimis heredibus ab
eo descēdentibus qs haberent ipsam possessionem.Si vero dece
deret sine heredibus item si opprobriosam vitam duceret qs eum
priuabat ipsa possessione z deueniret in gul.fratrē ipsius testato
ris.dictus filius opprobriosam vitā duxit. decessit duobus filijs
relictis ex vxore legitima.querit an dicta possessio deuenire de
beat ad dictū Bul.an ad filios illi⁹ filij naturalis.post multa vti
lia allegata determinat qs ad filios matrime per.l.istam cū 3cor.
alia enim per eum dicta omitto causa breuitatis.sed recurrat ad
ipsam questionem.vt igitur liqueat qui filij excludant substitutū
filio dic † quod interdū grauatur filius pure z simpliciter restitue
4 re hereditatē z tunc in nihilum differt ab extraneo.qr quod capit
ex trebellianica statim imputat in quartā quam debet habere iu
re nature cū institutus sit.z aliquid habere possit iure institutio
nis.argumē.ff.de inoffici.testa.l.papinianus.§.si quis impubes.
Interdū rogatur post mortez suam si decesserit sine liberis z tūc
differt ab extraneo.quia extraneus non,haberet nisi vnā quartā.
filius vero habet duas,vt no.ff.de inofficio.testamen.l.papinia
nus.§.si quis impubes.z plenissime de hoc dixi.§.de inofficio. te
stamē.auf.nouissima.verficu.item quero nunquid filius, interdū
rogatur simpliciter puta qs restituat hereditatem post mortem
suam nulla facta mētione de liberis.z tunc differt ab extraneo qr
in extraneo substitutus admittit etiam si rogatus habeat filios.
vt not.hic in glo.z.ff.de fideicommis.l.cum acutissimi.In filio au
tem secus qr si filios habeat legitimos z naturales excludit sub
5 stitutus vt hic z.d.l.cū acutissimi.† Si autem queras an alij filij
quā naturales z legitimi excludāt substitutum. dic aut sunt spu
rij vel incestuosi.z nullo modo excludūt.nam patrem demonstra
re nō possunt,vt.ff.de statu homi.l.vulgo.nec appellari filij pos
sunt,vt in auf.quib.mod.natu.effician.legi.§.penul.z pro hoc de
cōdi.et demonstratio.l.hec conditio.z quando dies leg. ced.l.pe
nul.aut sunt naturales tātum vt nati ex cōcubina licita.z tūc sub
distingue.quia aut nati sunt in facie matrimonij aut in facie cōcu
binatus.Si in facie matrimonij aut cōtrahentes credebant ma
trimonium tenere.aut sciebant non tenere aut dubitabat primo
casu sunt legitimi z excludūt substitutum,vt.ff.de ritu nuptiarū.
l.qui in prouincia.§.j.z de adulte.l.milites.§.penultī.secundo casu
sunt

sunt spurij.z nō excludunt substitutum.vt dictum est. tertio casu
presumit qs bona fide cōtraxerint matrimoniū.z ideo filij habēt
pro legitimis.z excludūt substitutū duplici ratione. primo qr
matrimoniū fuit publice contractuz.z ideo in dubio caret suspi
cione,vt.ff.de ri nup.l.fi.z de admi.tut.l.nō existimo.secdo qr psu
mitur bona fides z ignorantia nisi mala vel scientia probet vt.ff.
de admi.tu.l.hic aute.de proba.l.verius.z de fideicom.lib.l.si eū.
§.ex iniusta.z pro hoc bene.ff.ad tre.l.heredib⁹.§.fi.z qs no.z dixi
§.de ince.nup.l.qui cōtra.Si autem nati non fuerunt in facie ma
trimonij,aut pater fuit talis persona que tempore natiuitatis fi
liorū nō potuit habere legitimos sicut seruus vel similis:vt insti.
per totum.tūc isti naturales excludunt substitutum vt prealle ga
ta.l.cū pater.§.volo.de le.ij.z.l.lucius.§.dame.z ad tre.l. ex facto
§.si quis rogatus.ibi vt in libertino ꝛc.z est ratio qr cum votū sit
homini habere filios,vt.ff.de ver.si.l.liberorum.parcendū est ei si
habet eo modo quo potest,vt eo.ti.l.queret aliqs. z nau.cau.sta.
l.si.§.seruorū.Si vero pater potuit habere legitimos tempore na
tiuitatis istorum,subdistingue qr aut conditio si sine liberis dece
dat ꝛc.expressa fuit a testatore z regulariter naturales nō exclu
dāt substitutū.fallit si testator hoc expresse voluit tūc ppter digni
tatē testatoris,vt.d.l.ex facto.§.si quis rogatus.qs intelligunt q
dam si erat homo nobilis z in dignitate.z nō curauit vtrū natu
rales vel legitimi habeāt eius successionem z tūc naturalis exclu
dat substitutū.tn dic econtra vt si erat nobilis z in dignitate con
stitutus qs magis curare dz vt legitimos habeat successores quā
curaret alios ignobilis:tūc naturalis non excludat substi.ne alie
ni forte sordide stirpis splendidis natalibus debeāt subrogari,vt
ff.de questio.l.sup statu.ff.de qō.l.extraneo.§. de qōne. z.l.vnius.
§.iudex.z facit de ven.inspi.l.j.§.Quis.Si autez sit ignobilis tūc
naturales excludant substitutū:z ita intelligatur.d.§.si quis ro
gatus.Si vero cōditio illa si fine liberis decesserit nō sit expressa
a testatore sed subintelligat a iure tunc nullo modo excludit sub
stitutus vt hac.l.circa fi.z est ratio qr satis est legē vel imperatorē
subintelligere istā conditionem in filios legitimos: vt.ff.de excus.
6 tu.l.ex his.† Si autem sint legitimi tm vt adoptiui non excludūt
substitutū vt.d.l.fideicō.de condi.z demon.z.§. dixi. Si autem
sunt legitimati a principe dicūt quidam qs non excludunt substi
tutum qr tale rescriptū absorbet ius substituti vnde non valet vt
§.de pre.impe.offi.l.quoties.nisi princeps ex certa scientia cōcessis
set.nō obstante tali.l.vel nō obstante aliqua.l.vt ibi dixi:z qr vo
candus erat substitutus cū lederetur ex tali legitimatione vt.§.si
vt ab here.se abstī.auf.si vero omnes creditores.z ibi dixi.z not.
ff.de adopt.l.nā ita diuus.tu dic cōtra qr legitimati a principe in
omnibus equiparātur legitimis z naturalib⁹:vt in auf.qui.mo.
natu.eff.legi.§.illud.in fi.Nec ob.qp 8z absorberi ius substituti qr
illa bona hereditaria nondū erāt in bonis substituti vt.ff.de acqr.
re.do.l.substitutio.Et predicta faciūt vtrum filij naturales succe
dant in feudū.Itez quid si rogatus restituere si decedat sine libe
ris intret monasteriū.nūquid excluditur substitutus p monach.
dic vt.j.ad tre.auf.nisi rogati.z tetigi.§.de sac.san.ecc.auf.si qua
mulier.Richar. ☜ In glo.non ergo:ibi naturalis de naturali z
tunc nō excludit vt hic.Oldradus. Jbi legitimo z tunc excludit.
Oldradus.

Si quis heredē scripserit.
☜ Extraneū vel filium emancipatuz si eum esset in po
testate nō posset sub tali conditione institui vt.§.e.l.si
pater.Et nō sufficit conditionem impleri viuente testatore qs est
verū post factum testis non ante:vt.ff.de condi.z demō.l.solem⁹.
z.l.si iā facta.z qñ sit adimpleda 3ditio plene dixi.§.e.l.j. ☜ Op
po.gl.de.l.si pro parte.§.¶sum.So.vt ibi no.veloic qs ibi tractat
de obligatione contrahenda:z sic factuz erat causa propter quā
agitur.z ideo ea cessante cessat effect⁹ hic agitur de cōditione im
plenda:z ideo factū non erat causa imo implebat cautam:z ideo
nō exigitur perseuerantia:vt.j.qñ dies leg.ce.l.cum ypoti.z.ff.ad
tre.l.heredib⁹.nisi de mēte testatoris aliud appareat:vt.ff.de cō
di.z demō.l.illis libertis.Ol.vel fm alios in.d.§.versum.iō aliud
est qr ex cōtractu alieno volebaz aliū cōuenire.de hoc not.extra
de reg.c.ad nostrā.derogatur ergo regulis huius.l.propter volū
tatem testatoris,vt.ff.de condi.z demō.l.in conditionibus.z pro
pter qualitates factorum:vt eo.ti.l.conditionum.§.in summa.de
cōdi.inter.j.col. Bar.fil. ☜ Item arguit Ly.ex.l.ista ad tres qō
nes.Prima est talis.compromissum fuit in arbitrū sub pena ar
biter cōdemnauit ad rei restitutionem pars cōdemnata restituit
postea rem ipsam abstulit nunquid pena cōmittatur.ar.est hic qr
nō Jn contrarium est d.§.versum.Secda questio est doc. aurelia
nēsi.tyraneū.qs nūq legerent nisi haberent holpitia taxata.ha
buerūt vno anno.nūquid in sequenti poterunt legere.quidam te
nebant qs sic z remanserunt z legerūt alij recesserūt.hec.l.facit p
remanētibus qs videatur sufficere semel taxatum.Pe.dic qp se
curius fecerūt qui recesserunt. Nam quedam sunt que momento
impleri possunt quedam nō sed implētur successiue.lex ista loqui
tur de his que momēto implentur.in questione predicta erat con
ditio que successiue debebat impleri.i.successiue habere taxatum.
Tertia questio est in quibusdā partibus est cōsuetudo qd eo ma.
predecedēte marito vxor habeat dimidiam bonorū eius nisi pa
ctum contrarium eam excluderet accidit qs mulier quedam se cō
uenit cū marito qs si maritus decederet sine liberis ex ea qs non
haberet nisi tertiam.ista habuit liberos sed mortui sunt nunquid
sufficiat cōditionē semel extitisse vr̄ qs per hanc.l.sed certe ista
l.bene faceret si dictū foret in pacto si ex eo liberos habuisset.nam
tūc sufficeret semel habuisse.sed in questione proponitur si sine li
beris decederet.vnde oportet qs tpe mortis liberi extent, vt.ff.ad
tre.Lex facto.§.si quis autē.vbi vr̄ casus z ad hāc rnde vt dixi in
gl.hic dic ibi impletur.i.impleri debet. Jbi facile fieri pōt ab ipso
instituto.z dic facile.i.frequēter.qr est tale factuz qs iuxta natura re
cipit iterationē. Jbi non facile.i.non frequenter qr sua natura ite
rationē non recipit. Jbi de condi.z demon.l.q.z de manu. testa.
l.qui duos.

1 ☞ Condemnatio facta scōm formam statuti valet etiā si de statuto non appareat.
2 Scriptura donationis imperfecta censetur in qua non apparet cui donetur.

Si testamentum. Vo.verbū fm non facere conditionē
qs facit ad questionē qua queritur si petat aliqs aliū cō
demnari ad prestādum libiā piperis vel aliud annua
tim,z iudex condēnauit eum prestare fm qp cōsuetum.z nō appa
reat qs consueuerit prestare qs nihilominus teneat prestare per
1 hanc.l.† Idē si condēnatio fiat hoc modo condemno te in.x. fm
formā statuti qs teneat.sn̄a licet de statuto nō appareat pro hoc
§.de epi.z cle.l.j.ff.de cōsti.pec.l.cum qui.§.iul.j.de excu.mu.ne
gotiatores.z de contrahen.z cōmit.ff.ip.l.ij.vbi de hoc.z ad hoc
extra de ver.si.c.abbate. Ja.de are.z Ol.Et de significato huius
dictionis scōm vide in alphabeto litera.s.dictione fz. Op.gl.ad
hāc.l.de.l.quoties.§.tantundem.z plures so.hic.z in cōtrario oā
tur.Sed Dy.sic interlineabat ibi tex.p.o nō instituto puat.l.pu
re.sed erit institutus sub cōditione qua testator expressit. Dy.ergo
ibi testator destinauit sub cōditione instituere z expressit fz nō
scripsit eam in testamēto.hic vero non expressit conditionem sed
se adiecturū dixit z post non adiecit Petr. tenet qs illa coniugat
per istā qs non credo.Sed dic si vis plene vt no.e.ti.de here.insti.
l.si quesita scripserit z sic scribit Dy.in.l.ū.e.ti.Op. de.l.q plures
de vsufr.le.so.vt not.in.l.cū pater.§.fi.de le.ij.§. qs in.l.qui plures
2 erat scriptura penitus imperfecta qr non apparebat cui dari es
set.hic vero perfecta erat quātum ad substantiam legati vel insti
tutionis.z persona z res expressa fuit licet omissa fuerit cōditio.z
ita tenet Dy.z Ly.hic.Et facit hec lex ad questionē si arbiter.cō
dem.vni rem adiudicauit z super estimatione alteri prestād a sibi
arbitriū reseruauit z moriatur anteq̄ de estimatione arbitrer qp
nihilominus valeat adiudicatio alteri facta.vt hac.l.z.d.l.cū pa
ter.§.fi.ar.cōtra.d.§.tantundem.s.de contrahē.emp.l.fi.z de ver
bo.ob.l.fi.quis arbitratu.alij distinguunt fuerit arbiter an arbi
trator.Ly.

1 ☞ Substitutio pupillaris tacita que in vulgari expressa conti netur matrem non excludit. ☜ Vide.s.i tractatu substitutionis vulgaris vt pupillaris.
2 Substitutio pupillaris expressa quare matrem excludat non au tem tacita.

Cum quidam † Tacita pupillaris in
expressa vulgari inclusa nō excludit matrē.h.d.qs intelligi dz si de virilib⁹
substitutionis agat vna matre vt in fi.huj⁹.l. Nam
hoc priuilegiū mater ad heredē nō trāsmittit cū sit psonale.ar.ff.
de le.ij.l.cū patron⁹.de admi.tu.l.ex plurib⁹.z de re.iu.l.priuilegia.
fz cōtrariū videbat per.l.ff.de lib.z posth.l.si a primo.gl.cū hic vr̄
innuere.z quidā hic tenēt qp mater decessit priuo qp partus.si enz
decessisset post mortē partus videret qp ista bona ad heredē trās
mitteret si agnouit vel ius adeūdi intra tpa deliberatiōis, vt.§.
de in.deli.l.cū antiquior⁹.cū nō inueniat cōtra tacitā voluntā
tē testatoris qp presumit qp voluerit substi. admitti vbi mater est
in medio.tūc em nō presumit lex qp tacita pupillaris ex mēte testa
toris pcedat vt dicam plene de hac materia.j.tit.pri.l.precibus.
trāsmittet ergo mater hoc casu in heredē suū sicut z alia iura sua.
2 † Querit Od.qre expressa pupillaris excludit matrē z tacita nō
z dicit qr expīla est ex volūtate expressa testatoris. fz in tacita sub

Universidad de Deusto
Biblioteca

intellecta lex presumit matre existente nō voluisse testam ēto rem illaz tacitā subintelligi matris fauore. Vel dic scīm cū si extraneꝰ sit substitutus, tūc tacita pupillaris nō excludit matrem. Si aūt frater impuberis sit substitutus tūc excludat matres, vt. ſ. ti. pxi. l. cum quidā. z. ſ. de test. mil. l. in testamēto. in fi. z. ff. de vul. z pu. substi. l. ita z hoc iure, in fi. Ol. in gl. vl. in fi. no. filiū qui nō adierāt z ita non admittit aliqs qs nondum habuerat. hic aūt admittit qꝫ filius iam adierat. Ol. z Fran.

¶ De impube. z aliꝭ substitu. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa. e. z materiam istarum substitutionum plene explicabo. ſ. e. l. precibus.

Cam heredes. Prima vltima voluntas trahit ad se sibam. h. d. gl. facit differētiā vtrū nominibus ꝓpriis vel appellatiuis. Sed cōtra hoc vī qs nō referāt. vt. ff. de duo. reis. l. siue. fo. vt ibi notaꝰ. Quid si vtaꝰ ꝓpriis z appellatiuis. dic referre que ꝓponantur vt. d. l. nō nunc ad trebel. notatur de hoc dicit vt dixi. ſ. de sacro. san. eccle. l. ſ. Ultimo dicit Pe. qs partes videntur stare respectiue non quantitatiue. Cy.

1 ¶ Substitutio reciproca quam substitutionem aliam includere censeatur.

2 Determinatio sequēs duo determinabilia vtrū determinabit.

1 **Mereditatem.** Casus ⁊ Reciproca substitutio illam solaz includit q pōt in pſona oim substitutoꝝ locū habere. Old.

2 Ex quo colligit Cy. qs ⁊ quotiēs vna determinatio sequitur duo determinabilia: in dubio vī vtrūq; determinare equali determinatione. z facit qs plene dixi. ſ. de test. mil. l. in testamēto. Cy. in gl. ſ. finita. hec gl. nō est bona. innuit eīn hanc substi. locū non habere post tpa pubertatis. sed verius est qs litera exponat qs hec substitutio locū nō habet intra tpa pubertatis quo ad pupillarē substitutionē. quilla nō includitur in ista reciproca ꝓpter inequalitatē eoꝝ quibus facta fuit. Ol. extenditur itaq; solū ad vulgarem. z iste est verus intellectus. Ol.

Eres instituta. Oppone de. l. ſ. ſ. qs quis. ff. e. de vulga. z pup. substi. ſo. vt ibi no. qui illā in pupillari hic in vulgari. Itē oppone qs petitio bo. pos. operat aditionem. vt. ſ. de in. offi. l. puberē. ergo substitutus non admittitur. Sz dic qs illud intelligitur de peti. bono. pos. que est ex testamēto vt fm tab. hic autem ab intestato. z ideo aditionē ex testamēto videtur omittere, vt. ff. de acqui. here. l. illud. z. l. neq; ſ. ſi. z sic via; aperit substituto qꝫ ꝑ diu ꝛc. vt in regula iuris ꝑ diu. Old. Querit Cy. vtrum ista filia petere possit debitum bonoruꝫ subsidiū sicut alia sibi debita. videtur q; sic vt hic. ar. ff. ad. l. come. de fal. l. ſi quis. Sz cōtrariū tenet qꝫ sibi imputet qs non adiuit non seipsam exclusit z damnum qs quis ꝛc. vt in regula iuris. z patet. ē. ti. ꝓpxi. l. si pater. Cy.

1 ¶ Inclusio legalis vnius substitutionis in altera quando impediatur.

2 Verba substitutionis sunt attendenda.

Clamus. Hic etiā colligit qs dixi. ē. e. l. ſ. q. q in hoc solū differt ab ista qꝫ ibi fuit breuiloqua hic vulgaris. ⁊ Et colligit impediri legalē inclusionem vnius substitutionis in altera si de cōtraria mente testatoris appareat, vt. ff. e. l. iā hoc iure. pe. risso z est bonū exemplum. ff. e. l. cum filio. ſ. ſ. que vī huic cōtraria. Sz ibi vnū in vulgarem alium in pupillarem substituit hic in vulgarem tm. Itez op. qs vbi pupillus z maior sunt instituti z facta sit vulgaris substitutio in personam eoꝝ qs intelligat tacita pupillaris in ista vulgari, vt. ff. e. l. iā hoc iure. in fi. scīm intellectū Azo, qui ibi approbatur. so. si retinet in illa. l. casus in persona puberis z impuberis Azo non bene diceret qꝫ est cōtra. l. ista. sed si variet casus tūc bene dicit z sic intellexit vt putat Cy. item posset opponi qs pupillaris nō contineatur in vulgari. vt dicaz in. l. ꝓcibus vbi plene materia ista tractabit. Opponit gl. de. l. falsa. ſ. fi. de cōdi. z demō. vbi pluralis locutio in singularitatē resolvit z dicit qs fallit hic dicta regula. tu dic fm Pe. z Cy. q non seqꝫ si pluralis locutio resolvat in singularitatē ergo substitutio facta filio vī facta in vtrūq; casum. hoc eīn nō est verū. naz aut testator filiū solū instituit z sibi substituit. z tūc vī sibi substituere i vtrūq; casum, vt in prin. huius. l. sed si instituat filiū z extraneū licet sub duabus enumerationibꝰ substituat filio z extraneo vī substituere filio in casu tm in quo etiā extraneo substituere potuit. i. in vulgarem ratione inequalitatis ꝓnarū vt equalitas seruet, vt ar. ē. de col. l. illud. z ea ꝓpter quoꝫ ind. l. fi. z sic illa rō. l. falsa. ſ. fi. non obstat Cy. Sed vbi cessaret inequalitas puta vno ex institutis nō adeūte in pſona eius statim videretur esse locus substitutioni ar. d. l. falsa. de le. iij. l. q concubinam. ſ. ſ tichus. de le. ij. l. fi. ſ. filiū. ad treb. l. lucius. ſ. ſ. gayo. z ꝓ hoc bene facit tex. z gl. de her. ſſti. l. hoc articulo. z. l. pater sed contrariū verius vī quasi volūtas testatoris fuerit substitutū vocare in casum quo tota vacaret hereditas vt. ff. e. l. quidam testamēto. Ol. z ita etiā terminauit Dy. de facto in simili questione. testator enim instituerat duas filias. z sic dicerat. z si dicte filie mee postq̄ viris nupserint decedāt sine heredibꝰ ex legitimo matrimonio substituo eis fratrē meū. accidit qs vna decessit anteq̄ nuberet alia vero postq̄ nupsit z sine heredibꝰ querebat an esset locꝰ substitutioni z videbat casus in ꝺ. ſ. gayo. z ꝓ hoc. e. ti. l. heredes. ſ. cū ita. z de le. ij. l. fi. ſ. filium vbi videtur habere locum cōditio saltem in persona. z ꝓ parte eius in cuius extitit cōditio. z ꝓ hoc etiam gl. ff. ad. l. fal. l. patronus. ſ. fi. ⁊ In cōtrarium vī ꝓpter verba substitutiōis que inspicienda sunt vt. ff. de cōdi. z demon. l. in conditionibus. vī enim testatoꝛ voluisse solū in defectum vtriusq; substitutuꝫ admitti z altera deficiēte ipsum repelli vt. ff. de vul. z pup. substi. l. vel singularis. z. l. ex duobꝰ. z. l. qui duos. de re. du. qui duos. ad. l. fal. l. pater. z hac. l. z. ſ. e. l. cū quidam. z qs ibi dixi. z. ſ. e. l. precibus. vers. item quero aliā pulchram questionem rex aragonū. z qꝫ conditio apposita fuit per verba pluralis numeri equipollet duabꝰ cōditionibus singulariter copulatiue platis arg. ff. de condi. insti. l. ū. de le. iij. l. qui cōcubinā. ſ. ſ tichus. z. d. l. falsa. ſ. fi. de condi. z demō. vbi autē due conditiones copulatiue apponuntur vna deficiēte totū deficit vt. ff. de condi. insti. l. ſi heredi plures. ergo z in proposito vna deficiente deficit substitutio. Itē qꝫ cum verba sumūtur ex vniuerso qs est etiam vbi indefinite proferūtur si quid est falsum totum falsum reddit vt. ff. de re. du. l. ſi is qui. z. ſ. ꝓtruꝫ. ergo ita est in proposito. z ita tenuit Dy. ar. d. l. ſi is qui ducenta. ſ. ītē si pater. ad cōtraria patet responsio. qꝫ in. ſ. gayo. substituti erant extranei z ideo interpretamur ꝓ parte premortui substitutionē habere effectū vt defuncti voluntas citius executioni mandetur ar. ff. de ver. obl. l. ita stipulatus. ſ. idemqꝫ defendebat. Itē in. l. vltima. ſ. filiū. de le. ij. ideo est vt filius testatoris citius ad successionē vocetur que videtur fuisse testatoris intentio vt. ē. titu. ꝓxi. l. generaliter. z eodē modo responderi potest. l. cum heredes. ſ. cuz ita qꝫ ibi filia erat instituta ad. l. pater. z. l. hoc articulo pater. responsio. qꝫ ibi ideo est delictum vel defectus vnius alterum ledat vt in regula iuris alteri per alterum. Dynus in gloss. regulariter ibi in duobus casibus in quibus tacita pupillaris non cōtinetur. Oldradus.

1 ¶ Substitutio vulgaris expirat post hereditatis additionem.

2 Electo ius queritur ex electione.

Post aditam Vulgaris ⁊ expirat adita ⁊ hereditate. h. d. z q dicit nō impuberibꝰ dicit gl. idē si impuberibꝰ qz z tūc vulgaris expirat. z remaneat tacita pupillaris, vt. ē. l. ꝓxi. quidā tñ dicūt qs cū tacita pupillaris ex reliquijs vulgaris insurgat ꝓpter has reliquias quodāmodo expirat vulgaris vt dicaz in. l. ꝓcibꝰ. In solutione cōtrarū. ſ. sed q pap. ff. de mino. l. z si ne. dic z vide qs ibi no. Ultimo Ja. de are. dicit qs hec lex cū hic notatis faciūt ad qōnem qua queritur si duo fuerunt electi rectores alicuius ciuitatis successiue. z primus electꝰ acceptauit z postea moriatur vel impediatur an scōs admittatur. hec lex est qs nō admittat z. ſ. de le. i. si legata. z de fideicō. libries. z ita dicit Cy. Dy. tenuisse. z ꝓ hoc facit qꝫ ex electione assequit quis nomen vt in proconsule z habet iurisd. volūtariam vt. ff. de offi. procon. l. ſ. z. ij. Nā qui semel fuit electus remansit sicut qui semel fuit heres vt. d. ſ. z pap. de re iud. l. ex cōtractu z ad tertul. l. ſ. ſ. si quis adita ⁊ qs ius querat electo ex electione bene probatur extra de electio. c. publicato cū ibi notatis per Jnno. Hosti. z compo. z ꝓ hoc etiā qꝫ licet electio non duraverit sufficit vt. ē. titu. ꝓxi. l. fi. cū his que ibi notaui. Jn contrarium facit qꝫ non videtur versus nisi duret vt. ff. de in rem verso. l. si ꝓ parte. ſ. versum. Nam quādo debet aliquid fieri si nō duret admittitur vt. ff. de condi. z demon. l. cū sub hac. z ꝓ hoc. ff. de offic. prefecti augustalis. l. nec salarium primo debetur ante inchoatū officium, vt. ē. de aduoc. diuersoꝝ iudi. l. post duos. ergo videtur qs secundus debeat admitti cū hec questio fuisset in ciuitate vercellarū de pluribus doctoribus successiue ad legendū: cum certo salario determinatum fuit qꝫ mortuo primo vel impedito secūdus admitteretur per. d. l. cū sub hac de consilio domini vberti de bobio. z ꝓ hoc. ff. de testa. tut. l. tutoribus. z qꝫ paria sunt nolle vel nō posse. ff. de procu. l. ſ. ꝓtius. ē. de cōsuetu. cmp. l. fi. extra de rescrip. c. scisscitata. de offi. de leg. cū super abbatia. z. c. cozaz. z. c. significasti. z. ſ. cōmunia de le. i. fi. ſ. si qs optionem. cum ergo primus non potuerit morte vel

vel impedimēto preuētus perinde est acsi noluisset z repudiasset per iura predicta. ꝓfatus Ja. distinguit. aut fuit facta electio de secundo sub hac forma si primus nō venerit z tūc admittit scōs. aut si primꝰ nō acceptauerit z tunc non admittitur. in dubio autem presumit facta sub illa si non venerit. nec obst. hec. l. cum si. qꝫ hic per acceptationē hereditatis plenum ius heredi acquiritur sed nō sic per acceptationem solam electo ad regimen vel ad legēdum, vt. ff. de cōdi. z demon. l. publius. z. d. l. ſ. de offi. prefe. augu. z dicē. ſ. de quadri. ꝑscr. l. benesa z enone. z hec distinctio plz Cy.

1 ¶ Jus accrescendi etiam inuitos afficit.

1 **Testamento.** Jus accrescendi ⁊ accrescit ēt inuitis. h. d. ratio no. ē. qñ nō pertē. partes. l. vnica. z dubitatio huius. l. esse potuit qꝫ cū testator eos substituit videt posuisse in eorum voluntate. Jvt. ſ. de iur. delib. l. nec emere. z sic inuitis non accrescere qs tollit hec. l. in glo. in fi. z quare vt ibi no. z hanc glo. approbat per. l. ff. ad tre. l. recusare. ſ. titius. Old.

Si testamento. Jbi substituit z sic fuit pupillaris expressa z ꝓbis directis. Jbi post euentum conditionis qꝫ decessit pupilla in pupillari etate. Ol. de ponte.

1 ¶ Substitutio obliqua que sit.

2 Substitutio directa que dicat: z qbus verbis fieri cēseat. z. nu. 3.

4 Prouidens in vnum casum an censeatur in alium prouidisse.

5 Presumptio calumnie cessat ex qualitate persone.

6 Substitutio vulgaris quare sic dicatur. z nu. 7.

8 Substitutionis vulgaris quot sint species.

9 Substitutionis vulgaris effectus quis sit.

10 Existentia sola sui heredis facit vt hereditas ꝓ adita habeatur si solus institutus fuerit.

11 Substitutio vulgaris quando expirare censeatur.

12 Substō pupillaris tacita durat adhuc vulgari expssa sublata.

13 Adiens hereditatē ex pupillari substitutione coheres efficit instituto in principali testamento.

14 Coherede repudiante an possit alter adire z quo iure.

15 Substitutio pupillaris locum nō hz nisi expresse adeat ex pno.

16 Substitutio vulgaris tacita an expiret rupto testamēto pno.

17 Substitutio pupillaris qs soli pupillo fiat.

18 Substitutio pupillaris quibus fiat verbis.

19 Substitutionis pupillaris species quot sint.

20 Substitutionis pupillaris effectus quis sit.

21 Substitutio pupillaris qualiter finiatur.

22 Testamentum filij parentem pretereuntis est nullum.

23 Pater filio legitimam relinquere tenetur.

24 Quarta debetur parentibus in bonis liberorum.

25 Pater substitutum excludit veniens ab intestato.

26 Pater iure veteri in liberorum successione prefertur.

27 Mater in quibus bonis per substitutum repellatur.

28 Substō pupillaris tacita in vulgari inclusa patrē non excludit.

29 Substitutio expēlaria dr qz ad exempluz pupillaris inducta est.

30 Substitutionis exemplarie effectus quis sit.

31 Substitutio exemplaria qualiter expiret.

32 Substō breuiloq̄ an cōtineat oēs substōnes tacitas aut expssas.

33 Substitutio facta hoc modo: vos inuicem substituo an possit ad fideicommissum trahi.

34 Substitutio compendiosa quare sic sit dicta. z nu. 35.

36 Verba directa nunq̄ sunt obliquanda.

37 Copulatiua concursum copulatorum exigit.

38 Quandocunqꝫ dictio in substitutione posita quid importet.

39 Testamentū militis interpretari debet fm ius cōmune si scīm ipsum valere possit.

40 Legatum an vitietur per verba incompetentia.

41 Conditio duobus apposita in duas secatur conditiones.

42 Conditio penalis que instituto apponitur an in substituto repetita censeatur.

43 Verborum obliquorum directorū z cōium differentia est in substitutionibus attendenda.

44 Substō an expiret si substitutus prius moriat quam institutꝰ.

45 Verba directa que dicantur.

46 Verba obliqua que sint.

47 Verba communia que sint.

48 Paganus vsqꝫ ad pubertatem directo substituere potest.

49 Verba ista: talis sit heres an sint directa vel obliqua.

50 Adultus testari potest non obstante quocunqꝫ grauamine.

50 Substō vulgaris an ex vi vbꝰ istitutionē affirmatiue includat.

51 Substitutio vulgaris tacita in pupillari inclusa an expiret post pubertatem.

52 Substitutio pupillaris non potest fieri puberi.

53 Bona impuberis aliunde q̄ a patre quesita an veniant in substitutione vulgari tacita.

54 Prelegata an veniant in vulgari substitutione.

55 Dido an debeat attendi in substitutione vulgari.

56 Substitutio vulgaris expressa an excludat patrem.

57 Biocardum illud: qs nō valet vt ago ꝛc. qualiter intelligēdū sit.

58 Substitutio pupillaris que ad sui esse requirat.

59 Pupillo exheredato an possit pupillariter substitui.

60 Substitutio pupillaris quibus fiat verbis.

61 Substitutꝰ pupillariter q̄ bona virtute substōnis habere possit.

62 Substitutio tacita pupillaris an possit includi sub vulgari.

63 Mater in bonis filij legitimā habebit substitutione pupillari non obstante.

64 Pater naturalis non differt ab adoptiuo quando aliquid ei per mittitur per patriam potestatem.

65 Substitutio in dubio an censeatur vulgaris an vero pupillaris.

66 Esse vitiose z non esse paria sunt.

67 Substitutio tacita pupillaris an excludat auiam.

68 Mater testātis vulgariter pupillo substituta an ex tacita pupillari excludat matrem pupilli.

69 Testes quot requirantur in testamēto in quo pater substituit filio pupillariter.

70 Substitutio pupillaris quomodo z ex quibus causis irritetur.

71 Substitutio pupilli censetur in ipsius fauorem fieri.

72 Substitutio pupillaris aliquatenus testamentum filij dicitur.

73 Substitutio pupillaris tacita in expressa vulgari inclusa an valeat ipsa expressa non valente.

74 Adoptio quā fragilis sit ostēdit cuyna scipere possit z definere.

75 Substitutio exemplaris in quibus conueniat cum pupillari z in quibus discordet. z nu. 76.

77 Substō pupillaris quare fieri nō possit nisi ab eo q hz in ptāte.

78 Humanitas in personis dignis locum habere debet.

79 Mater honesta patri vtili prefertur.

80 Mater ceptus matrem tantum habens z auum paternuz vtrū preferri debeat in substitutione facienda.

81 Pater casu quo substitutionez exemplarē facere potest an seipsuz substituere possit.

82 Substitutio exemplaris an possit fieri furioso pupillo.

83 Substitutio exemplaris tacita an includatur in vulgari expressa furioso facta.

84 Substitutio exemplaris an repellat matrem.

85 Prodigalitas tota in furorem translata est.

86 Pater adoptiuus an possit exemplariter substituere.

87 Substitutio reciproca quare sic fit dicta.

88 Substitutio reciproca quibus verbis fieri possit.

89 Substitutio reciproca ad quid fuerit introducta.

90 Substitutio reciproca quot contineat substitutiones.

91 Contrariorum altero posito remouetur alterum.

92 Substitutio tacita est que ex verbis colligi non potest.

93 Substitutio pupillaris non subaudit vbi pſone sunt inequales.

94 Substitutio pupillaris impeditur inequalitate personarum ante mortem defuncti superueniente.

95 Substitutio pupillaris extraneo fieri non potest.

96 Trāsitus facilior est in habentibus symbolum seu similitudinē.

97 Substitutio reciproca per verba vulgaris expresse facta an cēsetur pupillaris tacita.

98 Substitutio fideicommissaria per que verba fieri soleat.

99 Substitutio fideicōmissaria an expiret grauato moriente ante hereditatem restitutam.

100 Fideicommissum an expiret rogato mortuo ante restitutionez hereditatis.

101 Fideicommissarius moriens ante hereditatem sibi re vel verbo restitutam an ius suum transmittat ad heredes.

102 Fideicommissarius vniuersalis heredem adire potest cōpellere.

103 Heres institutus sponte adiens z restituens quartam trebellianicam retinere potest.

104 Fideicommissarius restitutione facta in effectu heres est.

105 Substitutio fideicommissaria an ad directam vulgarē vel pupillarem trahi possit.

106 Verba fideicommissi ad directam vulgarem vel pupillarez trahi non possunt.

107 Substitutio directa an possit ad obliquam trahi.

108 Fideicommissarius vt habeat aliquod ius an sit necessaria substitutio aliqua.

109 Fideicōmissarī quā actionē intētare possit p iure sibi ꝑpetēte.

110 Restitutio an possit fieri procuratori.

111 Substitutio fideicōmissaria an aliquo casu cum directa concurrere possit.

112 Bona instituti ꝓpria an veniant in fideicommissi restitutione.

113 Substitutio compendiosa qualiter definiatur.

114 Substitutio compēdiosa cum quibus fiat adiectionibus seu determinationibus. z nu. seq.

Universidad de Deusto
Biblioteca

117 Substitutio compendiosa quare talis sit dicta.
118 Substitutio compendiosa in quibus differat a breuiloqua.
119 Substitutio compendiosa quibus verbis fieri debeat.
120 Substitutio compendiosa verbis directis facta cum additione sine liberis censetur fideicommissaria.
121 Substitutio vulgaris an includatur in compendiosa.
122 Substitutio compendiosa an contineat exemplarem.

Vide q dicta sunt ample in i tractatu vulga. z pu z que ibidem dixi.

¶ Recibus. Q͡onis thema ꝓposite clarius ꝓpositā fiūt benigne repetit imperator ipsa3 soluit cū distinctione trimębri. Uel clarius. vulgaris substitutio facta a milite filio impuberi tacitā pupillarē nō continet matris fauore. pupillaris vero vel cōpendiosa infra pubertatē mortuo filio matrē excludit: post pubertatē obliquaē matris fauore si reperiat in medio. Ol. ex pucipio colligit imperatoris benignitas in rūdēdo vt z. ē. de trāsa. l. vt rūium. iuris aūt cōsultus nō sic benigne rsidet. ff. de testa. l. domicius. Ad qd dicūt quidā qd hoc ideo qr imperator nobilis ē z iurisc̄ōsultus rusticus forte erat. Uel dic z melius qd iurisconsultus ibi rūdet iurisperito cui turpe erat ignorare ius in quo versat l. ij. §. mucij auditores. z ideo reprehēsiue z dure ibi r. spōdet: hic respōdebat mulieri: z ideo curialiter. Casus z litere expositio satis p3 qr. Itē colligūt aduocati ex hac. l. qd positiōi obscure nō est respōdendū nisi declaret vt hic. z. ff. de fal. l. fil⁹. z de iure fisci. l. ita fidei. z dixi. ē. in tractatu positionū. ver. itē qr obscura. Et loq tur hec. l. de tribus substitutionib⁹. f. vulgari z pupillari z compendiosa. Quia ti hic cōiter recurritur ꝓ materia substitutionū de oibus plene subticiam. ꝓ quarū declaratione ꝑmitte qd̄ substitutionū alia est directa alia obliqua siue fideicōmissaria. † Obliqua est per quā testatori succeditur alio mediante de cuius manu bona percipiūtur, vt. ff. e. l. coberedi. ē cum filie. ij. respō. z ci dimi nutiōe qr̄te trebellianice de qua plene tractaē in titulis ad tre.
2 z aliqua. f. subiūcia ꝛc. † Directa est ꝑ quā directo succedit testatori z solo animo z fine alicuius ministerio efficiē qs heres z dīs vt. ff. de acqui. pol. l. cū heredes. z fine diminutione alicuius partis sicut conseqrer per insti. directā. vt. ff. e. l. er duobus. §. filius. arguēdo ex. l. qui liberis. §. hec verba. z. l. paterfa. e. ti. Nā substitutio directa nihil aliud est ꝙ cōditionalis institutio, vt. d. l. q liberis. in prin. z. ff. de libe. z post h. l. gall⁹. in prin. sicut ergo institutio ne pura vel cōditionali purificata solo animo fine alicuⁱ⁹ ministerio ōnium hereditatis acquirit. d. l. cuⁱ heredes: ita z substitutio ne post ꝙ effectū habere cernit z hoc est q notabiliter dicit in. l. in ratione. §. si filio. ff. ad. l fal. Reuocādi sunt substituti ad intellectū substitutionis. z hec directa diuidit in quinq; species. f. vulgarē z pupillarē. exēplariam breuiloqnā siue reciprocam z cōpendiosam. de quibus singulariter. f. subiūciam. † Et directa quādoq; fit per verba directa quādoq; per inflexa z indirecta vt. ē. de teit. l. qm̄. z. ff. e. in pluribus legibus. Est etiā notandū qd in testamēto primus locus est institutorū sēdus tertius vel deinceps dr substitutorū, vt. ff. e. l. i. z isti instituti q̄nq; dicūtur esse substituti primo loco vulgariter qr in primū casum succedit. f. nō adita hereditate vt. ē. eo. l. post aditā substituti pupillariter dicunt. in loco gradu. qr post aditā hereditatē vocant mortuo instituto i pupillari etate. cōpendiose substituti possunt dici substituti i primū z secm casu3 qr possunt habere locū z ante aditā z post aditā hereditatē. Op. ad. l. ita in vulgari cōtinet pupillaris vt. ē. e. l. Quis. z pupillaris excludit matrē vt hic. z. ē. e. l. pr̄i. ergo ꝛc. lo. dicit pla. qc expresse voluit testator substituere in simplicē vu gare tm̄ ibi nō. z hoc indicat litera tm̄ ꝛc. z in. l. illa Quis. ibi si modo nō contrariā ꝛc. Sz huic intellectui opponitur de. l. vltima. ē. l. prozi. Sed ipse respondet qd ibi mater fuit instituta cū impubere ex quo ꝓsumitur voluntas defuncti. Slo. aliter respōdet que fuit A3o. f. qd hoc fit fauore matris qd tacita pupillaris eā nō excludat. z nic intelligē. d. l. vltimā. ē. ti. pr̄i. z in. l. Quis. nō erat mater in medio in. l. ē. pr̄i. z hic erat expressa pupillaris z hāc opi. tenēt cōiter gl. z multi moderni. z quare tacita pupillaris non excludat matrē dixi fm Ol. ē. ti. pr̄i. l. fi. Sz pe. dicit qd sicut pupillaris expressa excludit matrē sic z tacita si intelligat qd tm̄ importet tacita sicut expressa vt l. certū. ff. si cer. pe. ergo quādiu esset locus successioni ex testamēto expresse vel tacite nō est locus ab intestato vt. ē. e. l. iij. Rndendū ergo aliter. f. q vbi pater substituit pupillo vulgariter intelligat sibi. puidere voluisse z pupillariter nisi esset ꝓsumptio in contrariū vt qñ mater est in medio. tūc em̄ lex non ꝓsumit qr tacita pupillaris ex mēte testatoris ꝓcedat z sic intelligitur lex ista fm eū. Item opponitur tu dicis qd in vulgari cōtinetur tacita pupillaris que matrem nō excludit: contra hoc est qr sic vr vanū legis cōfilium que cōfulit testator qd faciat substitutionē pupillarē clausam si timet qd substituti nō insidient vite pupilli, z vulgaris aperietur vt insti. de pup. substi. §. ij. quedā gl. que fuit additio in. d. §. ij. dicit qd illud cōsilium parū valet. Sed pessime dicit ideo valde vtile est. vnde dic qd ibi loquit qñ expresse substituit vulgariter et pupillariter quo casu pupillaris tacita nō cōtinetur in vulgari vt
4 ff. e. l. cum ex filio. Sed adhuc instatur qd nō contineatur † qr qui prouidet in vnū casum nō vr in aliū prouidisse vt. ff. e. l. si ita quis. z de lib. z posth. l. cōmodissime. z so. ma. l. si cuⁱ dotē. in prin. Ad l. si ita ga. rñdeo qd si complete prouidit non vr in alium casu3 ꝓuidisse ar. ff. de cōdi. ob cau. l. si extraneus. Ad. l. cōmodissime. z si cum dotē. respōdeo fm Ja. de ra. quo ad ꝓsens qd legislatores duplicē fauorē considerauerūt vnum ex parte impuberis institi, alterū ex parte substituti z ex parte instituti qr nō pōt sibi prouidere. z ideo ne decedat intestat⁹ z inek pupillaris quasi pl⁹ actū z vnus factū. Itē ex parte substituti qr sicut dilexit eū testator in vno ita z in alio vt. ē. ti. prozi. l. fi. z vr̄ plene prouisum licet nō plenissime sed in. l. cōmodissime z in. l. si cum dotē nō plene prouidit. Uel aliter vbi nō fit mater in medio vt. ē. dixi fm Pe. item oppo nit de. l. in testamēto. ē. de testa. mil. dic ꝙ illa loquitur in reciproca que fm opinionem A3o. cōtinet oēs expressas. z ideo matrem excludit. z sic loquitur lex Iucius. ff. e. fm alios qui dicunt qd̄ conti net oēs tacitas. dicēdum qd ibi loquitur in ꝓsumpta ꝓbata hic
5 in ꝓsumpta tacita. z sic nō obstat vt ibi dixi. † Ad hoc facit qr ex qualitate z affectione ꝓsone cessat ꝓsumptio calumnie nō tñ fi cōtra probetur, vt. ff. de adul. l. is cuius. §. iure mariti. ꝑsumptio em̄ tollitur per probationez vt dixi. ē. de probat. l. siue possidetis. posset etiā dici qd aut substitut⁹ nollet adire z ex expressa vulgari vel tacita a lege ꝓsumpta z hoc nō pōt qr fauore matris cessat. aut ex expressa. z hoc nō pōt qr verba vulgaris substitutiōis nō conueniūt huic casui. cū heres fuit z ideo cū verba nō conueniāt nō pōt ex mēte testatoris ꝓcedere z sic nō ex tacita subintellecta. p. l. qr mater eū excludit expressa nō qr verba nō sunt quiētia vt. ff. de sup. leg. l. labeo. z de. l. l. iiij. Nō obstat. l. in testamento. qr verba vos inuicez substituo ad vulgarem z pupillarem substitutiones sunt apta: sed inequalitas personarū quibus fiebat hoc nō patiebat.
1 Nō ob. ff. e. l. iam hoc iure. in fi. qr ibi probatio inducebatur ad diminuēdum significatum verborum appellationum hic ad augēdum qd nō potest. z ad hanc sol. facit qd no. d. l. labeo. Item ob. ad fi. l. vbi dicitur qd compendiosa trahitur ad fideicom. post tēpora pubertatis. videtur enim qd semper fit directa qr facta a milite qui pōt substituere directo vt. ff. de test. milī. l. miles ita in principio. z. l. in fraudem. §. fi. z. ff. e. l. centurio. fm Dy. Sed alii nō cōsentiunt hoc in verbis equiuocis imo dicūt qd tunc valet tempore pubertatis iure directo etiaz in primato post ea valet iure fideicom. vt no. institut. de pupillari substitu. §. i. in fi. gl. magne. z de hoc infra plenius dicaz. ad hoc dixerunt antiqui excep'o ſſy. qd hoc est fauore matris vt substitutio directa compēdiosa incipiat obliquari post tēpora pubertatis. alias si non esset mater in medio semp valeret iure directo cuicūq; fieret a milite. sz si a priuato quid iuris sit. f. dicā. Si autem fiat pro fideicom. vel per verba que possunt obliquari z sic per verba equiuoca valet omni tēpore vt fideicō. z hoc not. d. l. centurio. ff. eodem. Dico ergo quod fauore matris ista cōpendiosa directa facta a milite obliquatur ad ueniēte pubertate z admittit mater ab intestato z ex causa fideicommissi bona restituit vt hic in fi. Sed contra hoc instatur quia cum mater restituere tenetur dolo facit petendo vt. l. dolo facit. Dicūt quidam quod ideo petit quia retinebit quartam trebellianicam. Sed hoc non videtur quia nō habet locum in testamēto milita. vt. f. ad. l. fal. l. in testamento. z. ff. ad trebellia. l. i. §. fi is qui. Sed respōdent quidaz quod hic non militabat tempore testamēti z sic priuilegia militaria nō habebat vt. ē. de testamento milit. l. penul. sed hoc nō procedit quia hic in fi. dicitur quod valet post pubertatem iure fideicō. quod non esset si non militasset quia ista compendiosa a principio valuisset iure directo z expiraret adueniente pubertate vt. ff. eo. l. verbis cuilibus. z. l. centurio. in principio. z. ē. dixi. z. f. dicaz de materia compendiose. Alij dicūt quod quarta non detur hic per iura predicta sed alias vtilitates consequitur quarum respectu petere potest z hanc tenet glo. z Jacob. de raue. z quidam moderni. Alij vt pr. dicunt quod mater retinebit trebellianicam z hāc tenet Dy. in suo tractatu substitutionū ff. eodem. sed nō video responsum ad predictas. Il. que dicunt cessare in testamento milit. fal. nisi dicatur hoc cōtingere matris fauore. vel posset dici quod habuit respectum ad ius nouissimum quo habet locuz falcidia in testamento militis vt no. in auten. de hered. z falci. §. quia vero. in fine. Item opp. quod hic dicitur qd si filius decedat infra pupillarē etatem mater excluditur ex pupillari in compendiosa includa. sed pupillaris que in alia includitur nō videtur excludere debere matrem in princip. l. 2. §. titu. prozi. l. fina. Solu. dic quod pupillaris que comprehenditur sub compēdiosa est expressa non tacita z ideo matrez excludit. In cōtrarijs autem est tacita z ideo nō excludit eam. z idem dicit glos. in breuiloqua. Sed vtrum in breuiloqua contineatur expressa. ē. dixi. z no. d. l. fin. ē. titu. prozimo. z. f. dicam. circa eius speciem. Itez opo. de. §. si vero institutio. in auten. de here. z fal. z. ff. de mino. l. z si

fine. §.

siue. §. sed qd̄ pap. Ad primum dic qd̄ vocātur substituti per. l. ex cōiectura voluntatis defuncti z sic vocantur per substitutionem nō ex substitutione sed per legē. Similis differētia est. ff. de incen. rui. z nau. l. i. §. ex incēdio. z. f. quando ciuilis actio crimi. preindicat. l. vnica. in prin. vbi fit differētia an ex re familiari vel propter rez famūiarē. Ad. §. sed qd̄ pap. dic qd̄ ibi effectu heres esse desijt idem. ff. e. l. ij. §. interdum. His ꝓmissis intremus mare anglicanum. l. profundam materiam substitutionū de qua Dy. pre alijs tradidit. ff. e. cuius effectum. f. subiuciam additis aliquibus alioz doctoruz. de hoc etiam bene notatur per A3o. in summa. e. p ber. Inn. z Post. extra de test. c. raynutius. z. e. ti. c. j. li. vj. per Jo. an. arch. z Car. Primo ergo tractemus de prima specie. f. directa qr
6 de fideicommissaria tractatur. f. ad treb. z. f. etiam dicetur. Et primo agamus de vulgari, † quare dicaf vulgaris. Dy. dicit qd̄ si vulgaris respectu substituētis z eiⁿ cui sit substitutio z ꝑpter cōmunem vsum verboruz que exprimuntur in ipsius conceptiōe respectu substituētis qr quilibet de vulgo non habita differentia sit pater vel mater vel extraneus potest hāc substitionem facere respectu eius cui fit qr cuilibet de populo fieri potest siue sit minor siue maior siue in potestate siue non vt pt3. ff. e. l. cū plures. z. l. si mater. z. l. iam hoc iure. ij. rūso. z. l. lucius. z insti. de vul. substi. §. j. Itē propter cōmunē expressionē verborum que sunt in cōi vsu loquē di qr quilibet scit vti his verbis si talis non erit heres talis sit heres. Alij dicūt qd̄ si vulgaris qr vulgo z frequēter fit. Nā in quotidiano vsu est z pro hoc. ff. de furt. l. vulgaris. z vulgo hoc fit. ff. e vsuc. l. nō solum. §. qd̄ vulgo. z pro herede. l. ij. Itē potest dici vulgaris propter directā significationē sicut & vulgaris actio. i. directa. ff. de here. instī. l. quidam. cum filiꝰ in fi. Ista enim est directa vt. f. e. l. post aditam. Itez potest dici vulgaris ex iuris appropatione z iure formali assumptiōe sicut alibi dicitur actio vulgaris formula qr a iure inducta, vt. ff. de fur. l. si seruꝰ. z ita & hec substitutio vulgaris qr a iure forꝛaz assumit vt institut. eo. in princ. Itē pōt dici vulgaris ex expressa verboz ꝓpriatione vt habetur alibi. ff. de fideicom. lib. i. libertates. z sic sumitur. ff. rez ra. ba. l. cū minor. in prin. hec enim fit expressio verbis si institutus nō adeat talis sit heres. Itē dicitur quid vulgare qr caret specialitate. ideo dicitur. l. vulgata. z ista substitutio nulla habet specialitatē sicut alie substitutiones. z isto modo sumitur. ff. de iure fisci. l. edicto. §. extat. Itē dicitur quid vulgare ex quadā vtilitate: qr qd̄ cōe est vi lipendiē. z omne rarū charum in auc. vt matres debitrices. §. i. z
7 hoc modo & ista vulgaris qr cōiter fit. Alie aūt substitutiōes nō sic cōiter fiunt sic accipiē vulgaris † . i. vilis. ff. de adul. l. si vxor. §. j. de legitimis tu. l. legitimos. §. j. ibi si aūt prōni ꝑsona vulgaris i. vilis. Sul. de cunis. z de significato huius verbi vulgaris vide
8 in alphabeto. de ver. fi. dictiōe vulgaris litera. v. † Scdo dro quot sunt eius species. Dy. z cōiter alū dicūt qd̄ due sꝛ expressa z tacita. alij dicūt qd̄ sunt plures vt statim patebit in proxima questione. Tertio quibus verbis concipiatur gl. magna que est insti. de pup. substi. §. j. z A3o. in summa. e. §. vulgaris. z in. l. titius. ff. de here. instī. qd̄ expressa fit verbis negatiuis vt si talis non erit heres talis sit heres vt. ff. e. l. j. tacita verbis affirmatiuis vt. ff. de here. in fi. l. cū in testamēto. §. hec verba vbi loquit̄ in breuiloqua. z eo. ti. l. lucius. cū duabus. ll. sequē. z. ē. de here. instī. l. fi. Sed hoc non reꝓbat Dy. in totum. imo dicit qd̄ expressa vulgaris non fit tm̄ verbis negatiuis imo etiā affirmatiuis vt pt3 fm eum ex dictis ll. nam in. l. cū in testamento. §. hec verba non est tacita imo expressa qr in breuiloqua sunt omnes expresse fm opiniones A3o. & fm alios qui dicūt qd̄ sunt oēs tacite vt infra dicam. ista respōsio nō procederet. Itē in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. eo. dicit qd̄ sunt ꝛba vulgaris z expresse pupillaris vt no. institut. eo. d. §. j. ergo dicit ipse qd̄ expressa vulgaris fit verbis affirmatiuis z negatiuis. sed tacita bene concipit tm̄ affirmatiuis ꝛbis vt. d. l. titius. qr fm eū tacita est illa que colligi nō pōt ex platione verboū. sed ex interpretatione legislatoris vt fuit in. d. l. titius. z sedm hoc in. l. fi. ē. de here. instī. fuit expressa vulgaris. ad. ll. per gl. allegatas. dic qd̄ in. §. hec verba. z in. l. qui liberis. ff. e. nō fuit tacita vulgaris vt gl. dicit imo fuit vulgaris expressa cū fuerit facta impuberi. z hoc ideo qr verbuz ibi positum talis sit heres est directū z aptū ad ptrāqs substitutionem. i. vulgarem z pupillarem inducēdam. nā ex quo testator simpliciter ꝓtulit videatur in vtrūqs casum substituisse expresse ar. eius qd̄ de verbo substitutio dicitur in. l. iā hoc iure. ꝑ. qd̄ ius ꝛc. Itez nec dicas qd̄ fuerit tacita in. l. qui plures. z. l. iam hoc iure. ff. eo. imo est expressa vt. ff. e. l. lucius. z ibi notatur in. l. i tius. dic qd̄ fuit tacita qr verba ibi posita nō sunt apta ad substitutionē aliquā expressam presumendā. vnde qr ex interpretatione iuris procedit non de ꝓpria z absoluta significatione verboū dicatur tacita. Sed qd̄ dicit Dy. vulgarem tacitā fieri tm̄ verbis affirmatiuis nō placet quibusdā. Nā si dico si heres erit z in pupillari etate decesserit talis sit heres qd̄ hec ꝛba affirmatiua faciāt tacitam vulgarem videtur absurdum qr nullo modo conue-

niunt vulgari imo cōtraria sunt. z sic duo contraria non possunt includere sed ex verbis que subaudiūtur tacite lex presumit ex voluntate defuncti que sumitur ex verbis expressis. z sic nō fit substitutio vulgaris ex verbis illis qr sunt contra formā z naturā vulgaris que expirat per aditionē, vt. ē. eo. l. post aditam. Sed ex voluntate ꝓsumpta z subaudita ꝑpter expressa verba simile supra dixi de. §. si vero institutio. in auc. de here. z fal. vbi venit substitutus nō ex substitutione sed ex lege ꝑpter substitutionē quare dicunt qd̄ vulgaris fit verbis expressis vel per legē subintellectis z semper negatiuis. Jac. de ra. non discedit a gl. nec eius exemplis z quod dicitur quod expressa fit verbis affirmatiuis z negatiuis concedit verum esse. sed in casu verborum negatiuoruz fortiorem efficaciam habet vt. l. post aditam. vnde vbi sunt verba affirmatiua z nō exprimitur casus negatiuus in quo fortiatur efficaciam dicit eam tacitam. z ꝑpterea cum queritur quot sint eius species dicit quod possunt dici plures secundum eum quia quedaz est expressa secundum formā z rem vt hac. l. z. ff. eod. l. j. in principio. z ē. eod̄. l. post aditam. quedam tacita vt quādo verba non sonāt in eius efficaciam sed tamē eoꝛum significatio importat hoc vt in §. hec verba. Potest etiam dici hec expressa secūdum rem non secūdū formaz. quandoq; tacita z probata. vt. ē. de testamē. milit. l. in testamēto. z. d. l. lucius. ff. eodem. Sed z ista potest dici expressa vt. d. l. lucius. not. in. l. in testamēto notatur quod est quodāmodo expressa. sed nō video quod in illis. ll. sit aliqua vulgaris imponitur vt species ꝓ se. f. reciproca siue breuiloqua. alias oporteret dici quod reciproca nō esset substitutio. sed modus substituendi. posset ergo dici vulgaris expressa. secundum rem tantum. sed trāsit in aliud nomē. f. in reciprocam. Est z alia tacita z dubia vt l. si his. de heredibus instituē. sed z illa est expressa secundū quod supra dixi. Sed si quis vult sustinere opinionem glo. quod dat tātum verbis negatiuis dic quod glo. se retulit ad id quod frequenter z cōmuniter fit quia cōmuniter fit verbis negatiuis vel quia dato quod aliquādo fiat verbis affirmatiuis oportet tamen qd̄ subintelligatur negatio si heres nō erit. ad hoc simile qd̄ dicitur de negatoria quam dixit pla. fieri per verba negatiua tantuz qd̄ nō est verum vt institut. de actio. §. eque. sed potest dici negatoria quia semper habet effectū negandi vt. ff. si seruitus vendi. l. ij. §. ij. Et de hoc notatur z dixi. ff. de ope. no. nūcia. l. si pxius. Si queratur quare ista substitutio fuit inuēta. dic quod in fauore testatoꝛum vt habeāt heredes vt. ff. de interrogato. action. l. z quia. et
9 ista ratio redditur instī. de vul. substi. in ꝓnc. † Quarto quero qs sit efficius vulgaris. gl. z A3o cōiter tenent ꝙ eius effectus est vt trahatur solū ad bona substituētis. Domin⁹ Dy. distinguit inter tacitā que continetur sub pupillari expressa vt illa trahat ad ola bona puberis vt. ff. ad. l. fal. l. qui fundum. §. coheres. z de acqui. hereditate. l. iul. alias incipit si pupillus. Si vero de tacita q nō continetur sub pupillari expressa vt est in prealle. l. titius. de here instituē. cum. ll. sequentibus. dic quod eundem habet effectum quem expressa que nō continet tacitam pupillarem arg. eoꝛum q̄ dicta sunt. ē. Si queratur de expressa que habet in se tacitā pupillarem dic quod ratione vicinitatis pupillaris trahit ad bona impuberis vt. ff. e. l. ij. §. sed si ita scripserit. Si de ea que cōtinet tacitam pupillarē vt qr testator specialiter in cōmunē casum substituit nunc̄ habet vim pupillaris z trahit ad bona patris tm̄ vt ff. e. l. cum ex filio. §. filio. z. l. ex facto. §. item quero. z. l. qui plures liberos. ij. respōso. Et ar. ff. de penis. l. sanctio leguz. z sic intelligit insti. de pupilla. subst it. j. responso. z in gl. A3o. posita in summa. e. §. est autem effectus. z dixi. ē. e. l. Quis. Alijs videtur z forte nō male qd̄ ex substitutione vulgari nunc̄ succedat nisi substituenti vt instītu. de pupilla. subst it. circa prin. In cōtrarijs autem succeditur impuberi ex substitutione pupillari expressa vel tacita. z ita videtur sentire Jac. de are. qui dicit qd̄ propter repudiationē pupilli substitutus habet paternam z per mortē postea contingētem hz bona pupilli z sic peruenitur ad effectū pupillaris substitutionis per istā tacitam vulgarem pupillo mortuo. Blos. tm̄ in fine videtur innuere cōtrarium. ē. ti. prozi. l. fi. vbi videtur dicere qd̄ in vulgari tacita que comprehenditur in pupillari expressa non veniāt nisi bona paterna ex quo filius non adiuit. quam gl. z opi. multi doc. moderni sequūtur. vnde posset forte dici qd̄ tacita vulgaris nō trahitur ad bona pupilli nec expressa indistincte Et ad. §. sed si ita. potest respōderi vt intelligatur z exponatur ei sez patri. z ad. l. iul. z. l. qui fundū. §. fi. qd̄ ibi loquit̄ in pupillari cū ex necessitate iuris ciuilis que pupillū suum heredez astringit hereditas habeē ꝓ adita vt. ff. e. l. si filius. de acqui. herer. l. si filius qui se. z de fideicō. lib. i cum quasi. §. si quis. ad treb. l. ita tamē. §. si pater filiū. z ibi no. z in predictis. ll. tangitur in glo. z ita potest intelligi. ff. de priui. credi. l. pater. Nisi dicat qd̄ quādo dat filio suo substi. vulgariter nō operē tūc existētia sui hērdis in fauorē ꝑis cui sic substituēdo renūciare videt̄ z facere tūc de necessario heredem voluntariū vt no. in gl. ff. de inoffi. testō. l. paꝑ. §. quarta. z vr̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

probari per.l.si filius.de lib.z posth'. Uel nisi vellemus dicere q̄ cōsideratо fauore tā ex parte impuberis ne decedat intestat⁹ vel impuuisus quā ex parte instituti quē sicut dilexit testatoꝛ in vno z alio dilexisse intelligat.pcedere possit intellectus domini Dyni.quam rationez consideraueruntlegislatores vt dixi.S.in scōa oppositione.z hoc verum videretur quādo filius impubes nō so
10 lus fuit institutus sed cū alio extraneo vel exheredatus. † nā vbi fuit solus institutus sola existētia sui heredis facit hereditatē haberi pro dita z sic pupillaris substitutio incipit z tacita vulgaris expirat vt.d.l. z ptz ex eo qs no.idē Dy.ff.de acquir.here.l.j.z ex eo qs no.ff.de iure delib.l.quidā elogio.de hoc dicetur.ff.ver.quinto queritur qñ expiret circa finē questionis. Sed an tūc excludat matrem.videtur q̄ nō cū non tractetur de successione patris imo z filij.z sic cessat ratio que redditur in gl.in prealle.l.si.S.ti.proxi mo in quibus bonis filij mater nō debet excludi qz qs tacite inest nō excludit matrez vt hac.l.z cum eadem sit ratio ergo idem ius. sed in bonis patris sic que nō sunt facta filij nec cōfusa ex quo nō adiuit. Oldr.tenet quod substitutus admittatur ex tacita vulgari.z matrem excludat per.d.vlti.S.ti.proxi.z si dicatur qs vulgaris tacita requirit aditionez vt.ff.ad trebel.l.apud iul.S.idem iul. z ibi no.dicit qs illa opinio non est vera qs requiratur ad eius cōfirmationē qs solet eius interitus inducere vt.l.post aditam.S.e. z hec opinio repugnat mēti z verbis vulgaris substitutionis vt instituit. de vulgari substitutione.in prin.z ad.S.idē iul.respōdetur qs ibi cōfirmatis patris tabulis per additionē ex paterno ꝛc. nō debet intelligi in vulgari tacita sicut glo.intelligit. sed in pupillari expressa vt pupilli bona veniant in restitutione que ex vulgari tacita non venirent sed solum paterna vt.ff.de vul. z pu.substi.l.sed si plures.S.ad substitutos. Preterea si hoc casu vulgaris tacita additionē requireret z pupillaris similiter. iā ex toto periret volūtas defuncti z hereditas ad extraneos deuoluerē.z hoc casu existētia sui heredis habetur pro additione secundū eus.vt.j.di
11 cetur Oldr.† Quinto quero quādo expirat vulgaris substitutio. Azo.in summa.c.expirat z in dicta gl.magna insti.de pu.substi. tenet simpliciter qs expiret adita hereditate.vt.S.e.l.post aditā. Dy.autez dicit aut queritur.de expressa aut de tacita.si de expressa tūc verum est qs expirat adita hereditate vt dicta.l.post aditā fallit duobus casibus ibi notatis z qui colligitur.ff.de re iud.l.ex contractu.ff.eo.l.ū.S.ergo.z de æqui.her.l.si minor. Itez fallit cū cōtinet tacitam pupillarem vt.S.eo.l.Quis qz tunc tacite pupillaris ineſt in expressa vulgari.z sic quasi ex reliquijs vulgarijs admittitiē substitutus etiam post aditā hereditatē mortuo impubere vt patet.d.l.cū si.fm Jac.de are.z ad hoc facit ipsa lex post aditā vbi dicit non impuberibus ꝛc.licet gl.ibi subaudit maxime vt ibi dixi z facit pro gl.qz ista tacita pupillaris non venit ex vi verborum sed ex rationibus quas dixi supra in secunda opp.Secundo casu quādo queritur tacita que comprehenditur sub pupillari expressa. Aut filius impubes institut⁹ adiuit z expirat vulgaris tacita z habet locum pupillaris expressa.aut nō adiuit. z tūc aut mittitur post mortem testatoris.aut ante.Si post mortez testatoris.aut intra pupillarem etatē.aut post.Si moritur post puberta tem tūc expirat ne effectus substitutionis trahatur vltra tempus a testatore limitatum vt.ff.eo.l.qui plures liberos.z.l.ex facto.S. itē quero.cū si.z de bo.pos.secundū tabu.l.ū.S. si primus secundū Dy.Quidam tamē dicunt qs non expirat per pubertatē superuenientem.nam aut pupillus repudiauit.j. pupillarē etatē. aut post.primo casu substitutus adiuit tenet aditio qz intra tempora pubertatis repudiauit vt.ff.eo.l.iā hoc iure in prin.Si vero diceret volo adire.iā sequeret qs esset data ad tēpus.l.prē.vel.xiiij.annorum vt.ff.eo.l.ū.qs esse nō debet.imo si tempus esset adiectum a testatore sublato vitio tēporis maneret institutio vt.ff.de here. insti.l.hereditas. Aut nō adiuit nec repudiauit impubes sed pubes factus repudiauit z tūc etiam substitutus debet posse adire qz ius adeūdi perpetuū est vt.j.de iure deli.l.licet.preterea si diceremus substit.repelli per superueniētem pubertatem iam esset in potestate pupilli ipsum substitutū repellere non adeundo nec repudiādo intra tempora pubertatis.qs vt absurdum. sed huic posset responderi qz substitutus posset fieri facere pcefigi per iudicem terminū ad adeundum vel repudiandum vt.ff.de acqui. hered.l. q̄diu.z ibi in gl.z hanc opi.sequitur glo.expresse.ff.eo.l.lex come. in gl.que incipit.ad hoc.f.z in alia que incipit ad agnatuz ꝛc. Sz tex.eiusdem.l.in fi.expresse innuit cōtrarium.sed posset responderi qs ibi nullus fuerat substitutus vel si fuerat viuēte testatore decesserat.pro opi.etiam Dy.facit qz vulgaris que cōtinetur in pupillari est tacita.z absurdum est qs sublata expressa pupillari ad cuius positionē sequit ipsa tacita vulgaris argu.ff.de sup.lega.l.
12 labeo.† Sz hec ratio videtur tolli qz sublata vulgari expressa durat tacita pupillaris vt.ff.eo.l.ū.S.sed si extiterit.opi. Dy.vbi cōmuniter obseruari alias enim nulla esset differētia inter vulgares expressam z tacitā.si tacita porrigeretur ad tempora pubertatis. Si autē moritur intra tempora pubertatis aut fuit institutus solus.aut cū extraneo.si solus videtur qs locum habeat substitutio vulgaris propter existentiam sui heredis que confirmat testamētum paternū z facit valere pupillares tabulas vt.ff.e.l. si filius.z ad treb.l.ita tñ.S.si pater. Tu dic qs expirat qz per existētiam sui heredis incipit pupillaris substitutio z vulgaris expirat vt dixi. S.prima questione.Si vero fuit institutus cū extraneo.aut extraneus coheres adiuit z tūc non expirat imo locum habet. Si non adiuit tūc expirat vt.ff.e.l.ū.S.interdum.z ad tre.l.apud iul.S.idē iul.qz tūc cum est institutus suus z extraneus nō operatur sui heredis existētia aliquid ad confirmandū tabulas pupilla.z est ratio fm Dy.qz cum testatoꝛ instituēdo plures per vnius additionē possunt omnia confirmari.lex nō curauit prouidere habēdo ea p cōfirmatis ar.S.de pac.conuen.l.si.de precario.l.z habet.S.cū qs. z pro hoc ptz in quo versetur priuilegium sui heredis in.l.si filius. ff.eo.qz extraneus insolidū institutus vel substitutus exheredato repudiata paterna nūq̄ cōsequitur pupillarez,vt.ff.de vul.z pu. substi.l.sed z si plures.S.si ex asse.qnec est adita patris hereditas nec habetur pro adita z sic nō valent tabule pupillares z hanc rationē reddit dominus Dy.in distinctione sua magna.ff.de acq. here.Adhuc instatur ad dictum dñi Dy.certū est qs omnis substitutio est scōaria institutio vt.ff.e.l.qui liberis.in prin.z ibi no.z
13 est expressum.ff.ad.l.fal.l.in ratione.S.si filio.† Ité certum est qs adiens ex pupillari substitutiōe est coheres instituto in principali testamento vt.ff.e.l.coheredi.S.coheredes z multo fortius si ex vulgari ar.ff.e.l.paterfa.cū si.' Sed vno de coheredib⁹ repudiate alter coheres nihilominus pōt adire z habet partē repudiantis iure accrescendi vt.ff.e.l.cū ex filio.S.quidā. z.l.lucius.S. paulus. z.j.de cadu.tol.l.vnica.S.his ita.ergo cū veniens ex vulgari tacita in pupillari inclusa sit coheres coheredis pupilli vt probatum est.dicendū sequitur eum posse adire etiam altero repudiāte.nec ob.ll.per Dyn.allegate qz si recte inspiciātur hoc non negatur in eis sed dicitur qs ad hoc vt fideicom.vniuersale relictum in tabulis pupillarib⁹ valeat oportet qs ex principali adeatur hereditas alias nō valet vt.ff.de testa.tute.l.si nemo.z.ff.e.l.ū.S. adeo z adita hereditate ex principali adit postea substitut⁹ ex substitutione vulgari tacita vt sic cū habeat bona pupilli restituere teneat non ante vt.ff.de le.j.l.filiusfa.S. apud marcellū. z de le.ū.l.imperator cū si.Nec obstat si dicatur sublato principali ꝛc. vt.ff.de penu. le. l.nam qs in principio.qz illud est verum quando principale continetur in accessorio vel ecōtra. qs hic nō est vt probatur.ff.e.l.ū.S. si.z ita videtur dicta p Dy.nō pcedere.Sed tu dic qs opi.Dyni. est ipsa veritas z dicta cōtra eum non procedunt qz si veruz esset indistincte qs dictū est iam in.l.apud iul.S.si.ff.ad tre.frustra fieret cōpulsio vt adeatur ex paterno cū sufficeret ad solum ex vulgari scōm eos cū per hoc confirmarentur tabule pupillares z per cōsequens fideicommissum z sic imposita esset lex illa verbis z nō rebus. Ad formā aūt argumenti respondeo qz cum dī qs succedens ex pupillari coheres est institutus in principali testamēto ergo succedens ex vulgari nō fateoꝛ tu probas ex.l.coheredi.S. coheres.ff.e.dico qs ibi erat expresse institut⁹ z substitut⁹ z ideo nō ex substitutione sed ex institutione dicitur coheres. Nō ob.etiam l.paterfa.qz filius ibi adiuerat hereditatē paternam vt ibi in li
14 tera patet expresse. † Ité qs postea sumitur qs vno de coheredibus repudiante alter adire potest z partez coheredis repudiātis habere iure accrescendi.nec istud est simpliciter verum sed demū quādo sunt coheredes in eadem hereditate.nam ius accrescendi habet locum soluz inter succedentes eodem iure vt notatur z dixi S.qñ non petentiū partes.l.vnica.z ideo notabiliter dicit,tex.in.S. his itaqz.j.de cad.tollen.cuz sit absurdū eiusdem hereditatis ꝛc. Sed in casu nostro nō est vna hereditas patris z filij.sz due vt instituta.c.S.igitur.imo z duo testamēta quo ad quid vt.ff.e.l.prīs ergo arg.nō procedit maxime cum succedens ex secūdis tabulis possit repudiare paternaz si sit pro parte institutus vt.ff.de acqr. here.l.quesitum.in fi.Jac.bu.dicit se nō videre quare Dy.distinguat inter tacitā z expressam vulgarem quantum ad expirandū imo videtur sentire cū Azo.z glo.qs semper per additionem expiret.z dicit hoc patere ad sensum qz vulgaris substitutio concipit sub cōditione si heres non erit ergo si heres sit deficit conditio. et per cōsequens substitutio vt.j.de cadu.tollen.l.vnica.S.in nouissimo.z si certum petatur.l.proinde.cum si.vnde dicit distinctionez predictam Dy.posse locum habere cuz queritur vtrum expiret p repudia.pupilli vt tūc repudiatio valere faciat.qs patet qz b sub stitutio venit ex tabulis patris.z principalib⁹.z hic est institutus sub cōditione que extat.primo repudiante,z adeundo facit prīs testamentū valere.Sz si est tacita in pupillari inclusa si solus pupillus est heres licet repudiet valet testamentū pupillare z paternum qz pupillus sit heres suus patri z sola existentia sui heredis facit valere testamentū paternū per consequens tenet substitutio pupilla.z vulg.tacita ex pupilla.tabulis videtur competere vt.d. l.apud

l.apud iul.S.idē iul.ad trebel.sed si pupill⁹ habet coheredē adiri opz vt.S.idem iul.z ideo omnis repudiatio facit eā tenere vt pdictū est.sed hoc videt mirabile.qz cum solus est heres z non adit debēt deficere tabule pupillares z p cōsequēs vulgaris tacita sicut si pupill⁹ habet coheredes z oēs repudiāt vt.d.l.apd iul.nec videt ratio differētie qz si existentia sui heredis facit valere vbi est solus idem videt.z sic habeat coheredē nisi dicam⁹ vt predictū,est q̄ pater dando sibi coheredem videtur facere eū heredē volūtarium z prouisio legis que faciunt eum suum non habet tūc locū vt superi⁹ est ostēsum. Predicta vēdicāt sibi locū qñ filius impubes moritur post mortē testatoris. Si autē moritur testatore viuēte:aut nō hz coheredē iupstitē aut habet:si nō hz tūc lz vulgaris expssa nō expiret:vt.ff.de fideic.liber.l.thays. S.peñ.z.j.de cadu.tollē.l.vnica.S.pro scōo.z ibi notatur vulgaris-tñ tacita bene expirat:vt.ff.de capti.z postlimi.reuer.l.q̄ si filius.j.rñ.ibi:nihil est qs de secūdis tabulis ꝛc.z ibi glo.no.z.ff. eo.l.lex cornel.ꝑ.si vo vnius.lz ibi notat cōtrariū.p qua glo.facit qz testatoꝛ voluit illū substituū habere hereditatez per meū pupilli:sed nō potuit pupillo pmortuo:ergo videt voluisse q̄ habeat eo modo quo potuit Dy.tñ z Jaco.de are.tenēt primā opinionē.f.q̄ expiret.z ratio est qz necesse est ad ei⁹ cōfirmationē vt adeat hereditas ex testō paterno vel habeat.p adita: qs nō potuit esse testatoꝛe viuēte.vt.ff.de acq.here.l.neminē.z.l. q hereditatē.nec eo mortuo:qz iā pdecesserat filij⁹. Si aūt hz coheredē p coheredis forte additionē cōfirmarenť tabule pupillares.zita nō expiraret substitutio.z hoc mō pōt saluari dicta gl. que est in.d.l.ler.come.z illa q̄ est in.l.si pr̄.eo.ti.z cū premissa distinctione intelligaⁿ ipse glo.z illa que est in.d.l.qs si filius.que cōtrarie videnť fm Dy.qui hoc dicit sub dubio forte fm alios qui dicūt q̄ nō est opus additione:sed sufficiat pupillū suū existere siue pupillus habeat coheredē siue nō:nō expirat tacita vulgaris etiā si filius moriatur viuēte patre.arg.dicti.S.pro secundo.z ita approbat gl.Azo.q̄ est in.d.l.lex cornelia.z.d.l.si pr̄.e. ti.z innuit etiā gl.in eo.S.p secūdo.nec obstat tex.dicte.l.lex cornelia querit.intelligi debet vt ibi gl.dicit.Nō obstat etiam lex q̄ si filius.z gl.ibi posita.ff.de capti.z postli.reuer.qz qs ibi dicit nihil est:qz de secundis tabulis ꝛc.verū est quo ad hoc vt adiri nō possit ex pupillari:sed ex vulgnari tacita sic.z ita soluit gl.d. S.pro scōo.nō obstat qs dicit necesse esse adiri ex paterno : quia nō est necesse fm opinionē istoꝝ vt predicti.opi.d.Dyn.sequen-
15 batur Ol.in.d.S.penul.in.l.thays.sz † q̄ pupillaris locū nō habeat nisi expresse adeat ex paterno.z ita intelligit indistincte.S. adeo.ff.eo.l.ū.alias enī sequeret absurdū.f.q̄ vulgaris tacita de qua loquitur.l.ff.e.l.iam hoc iure.nunq̄ locū haberet. Nā mortuo pupillo añ testatorē expirat:vt pdictū est:eo viuēte post testatorē locum nō habet:qz quā.ūcuqz nō adeat habet ꝑ adita: z haberet locū pupillaris fm pdictos.at absurdum est q̄ tacita vulgaris de qua lex facit mentionē nunq̄ locū haberet:qs ergo ōz de existētia sui heredis q̄ habeat ꝑ additione intelligatur in his que hereditate nō adita pereūt vt legata z fideicom.vniuersale:sed successio testatoris nec ei⁹ volūtas perit licet pupillaris substitutio ꝓpter defectū additōis deficiat:imo ille idē qui erat pupillariter substitut⁹ ex tacita vulgari succedit.z sic sola succedēdi qualitas immutat.vt.ff.de here.instītu.l.iij.S.peñ.qs intelligas vulgari expressa de aliquo nō facta.tūc em cessaret tacita.vt.ff.eo.l.cū ex filio.S.filio.z ad leges in cōtrarum adductas solue vt in qualibet earū notatur. Old Ly.autem fm Jaco.de ra.tenet hic indistincte qs tacita vulgaris expirat:siue pupillus habeat coheredē siue nō.z sic reprobat gl.que sunt in.d.l.si pr̄.z d.l.lex cornel.z tenet gl.que est in dicta.l.q̄ si filius.nam certum est q̄ testū pupillare expirat cū moriť patre viuēte - nam scōm iura antiqua nō poterat filij⁹ habere heredē.sed pater oia occupabat.vt.ff.de acq.here.l.placet. Ité iure nouo lz nō acquiratť patri nisi quo ad vsumfructum.tamē subest alia ratio quare nō valet pupillare:qz cū filij⁹ moriť viuo pre moriť in tali statu qs non pōt testari etiā si maior esset:qz in potestate patris.z sic suū testm pupillare nō valeret. Sic em erat de iure antiquo vbi filius habebat bona castrēsia z ꝓpria:qz miles qui pōt esse ipubes vt.S.de testa.mili.l.si tñ si decedat viuo patre qui ei substituit nō valet testamentum pupillare.vt.d.l.lex cornelia.in fine.z si non valet pupillare expressum non ōz valere tacitum scilicet vulgaris substitutio tacita arg.ff.de serui.rusti.predio.l.itē.S.qui habet quātuncunqz ergo post mortem patris postea coheres qui cū pupillo erat institutus adire non posset cōfirmari pupillare quod iam erat nullū factum.z si non cōfirmatur expressum nō
16 pōt valere tacitum quod in expresso ineſt vt predictum est.† Sexto pōt qri an expiret tacita vulgaris rupto testamēto patterno.de iure ciuili in totū:licet expirat pupillaris.vt.ff.e.l.ū.z.l.si pater.z.l.si qs cum.S.si fuo.z de inoffi.testa.l.pap.S.sed nec iuberis.z.l.in substitutiōe.z.l.ex facto.Dy.hanc questionem mouet z nō soluit.Sed Ly.hic soluit q̄ expiret cū sit eadē ratio. et quia nō potest esse tacitum vbi expressum nō valet vt dictū est.S. proxima questione.certū est enim q̄ querela deducit testamentum ad cām intestati.Ly.De pupillari vide plene per Azo.in summa.c.S.pupilla.z in.d.gl.magna.insti.de pupil.substi.z fz
17 Dy.de ipsa quere quatuoꝛ.† Primo quare dicatur pupillaris. dic q̄ fit soli pupillo.vt.ff.e.l.ū.z aut exheredatur aut instituit z valet.vt.ff.eo.l.j.S.substituere. Aut preterit:z nō valet. qz ex eo testō nō pōt adiri hr̄ditas.vt.ff.de lib.z posthu.l.inter cetera.z l.gall⁹.S.in oib⁹.ergo nec pupillaris substitutio tenet.vt.ff.e.l.ū. S.adeo.z.l.sz si plures.S.si ex asse.z no.i.d.l.j.S.substituer. Secūdo q̄rit q̄ requirunť in ea.dic q̄ quīq.vt no.in.d.l.ū.ff.eo.z in
18 sti.e.in pn. Tertio qbus verbis † concipiat dic q̄ expressa ꝑbis affirmatiuis siue loquamur de explicita siue de ea q̄ continetur in breuiloqua seu recipioca.vt patet.ff.eodē.l.j.S.j.z.l.iam hoc iure.z.l.lucius.z insti.eodem in prin.tacita ꝑo que continek sub vulgari expressa verbis negatiuis.vt.ff.eodem.l.ū.S.fi. Item si sequeris opi.M.que est in gl.magna.instit.eodē.f.qs illa que cōtinetur in breuiloqua sit tacita:pōt tūc dici qs tacita qñqz concipiť verbis affirmatiuis.sz illa opinio reprobat cōiter et tenet qs breuiloqua continet omnes expressas:vt not.in.l.lucius.ff.e.
19 z dicek.j.vbi tradit de breuiloqua.† Quarto quot sunt ei⁹ species.ex predictis patet qs due expressa z tacita. Ja.de ra.dicit qs illa est expressa pupillaris in qua exprimit casus in quo sorti tur efficaciā pupillaris.qs tunc exprimit cum dicitur:si in pupillari etate decesserit:siue sint illa verba si heres non erit siue non
20 alias dicit qs est tacita sicut de vulgari dixit. C † Quinto que rit quis sit ei⁹ effectus,z ad que bona trahatur.dic qs primus effectus qs continet in se tacitam vulgarē.vt.S.eodem.l.q̄uis. De cuius effectu satis dixi.S.prime i tractatu vulgaris:qs verum est nisi testatoꝛ expresse prouidisset substituendo in vtrunqz casum.vt.ff.eo.l.cū ex filio.S.filio.z.S.dixi.Item est ei⁹ effectus qs trahatur ad omnia bona,tā impuberis q̄ testatoris,siue q̄ ratur de tacita que continetur in expressa vulgari.v.ff.eodē.l.ū. S.sz si quis ita.siue de expressa que cōtinet tacitam vulgarē oia veniunt.vt.S.proximo casu siue de expressa que nō cōtinet in se tacitam vulgarē vt quia prouisum est per testatorem in vtrūqz casum vt.S.prime dixi.vt.ff.eodē.l.paterfamilias.z.l.sed si plures.S.filio.ꝑ.idē.z in hoc discrepat ab expressa vera vulgari q̄ nō continet tacitā pupillarem fm Dyn.hec quādo facta est pupilliter a prē naturali z legitimo.secus in legitimo tantū:vt dicta.l.sz si pupillus.S.in arrogatio. Ité quādo substitutus est ille qui pōt ad bona testatoris venire.nā si non posset ad oia bona venire.vt filius naturalis.tunc secus:quia non habet oia bona paterna.vt.ff.eodē.si is.z quid fiat hoc casu de refiduo eius qs ipse filius naturalis capere non pōt:vtrū veniat ad succedentes ab in testa vl ad fiscū.dubitari pōt propter regulam iuris.ius nostrū.de quo tetigi.S.de natura.libe.l.j.z.l.si.z.S.de hered.isti.
21 l.j. C † Sexto queriť qualiter finiatur.quod dic vt nota.in glo. et per Dyn.ff.eodē.l.in pupillari.l.finitur etiam duob⁹ aliis casibus ibi non notatis.sz rupto testō patris in totū per querelā inoffi.testa.ff.de inoffi.testa.l.papinian⁹.S.sz nec impuberis Ité quocunqz modo iure ciuili euanescat testamentū paternum.vt ff.eodē.l.ū.S.sz si eos. Alia etiā de ista pupillari vide in summa eodē dicto.S.pupillare.z.S.sequentibus. Sz adhuc quero vtrū expressa pupillaris excludat matrē in totum vel in legitima tm. Dyn.dicit se consuluisse in dicta.q.de facto.z allegat qs mater nō excludat:qz sicut debet portio legitima liberis in bonis parentū:ita ecōtra.vt in aute.qui.mo.naturales efficiū.sui.si quid igitur.in fi.z.S.fi.de trie.z semiſ.j.ibi:z hoc obseruādo in oib⁹ ꝛc.z ibi no.z.ff.de inoffi.testa.l.nā z si parentibus.ff.vnde liberi l.scripto.sed portio ī bonis parentū ita debet liberis q̄ nec directo nec q obliquū eis pōt auferri.vt.S.de inoffi.testa.l.qñ ī prio rib⁹ z.l.parētib⁹.z.l.iancim⁹.S.j.z.l.si qñ.S.illud.z auf.nouissima.ergo eadē ratione debetur parentibus in bonis liberoꝝ:qs nec directo nec per obliquum eis possit auferri. Directo autē videretur auferri ꝑ substitutionē pupillarē q̄ dicit testamentū im puberis.vt insti.de pup.substi.S.igit.z.l.in ratione.S.quod vulgo.ff.ad.l.fal.Et ei ñ per talē substitutionem diceremus per obliquū auferi idem esset per iura predicta.Nec obstat qs videat prouisio z non grauamen.per.l.ex trib⁹.S.de inoffi.testa.qz nō pōt dici bona pupilo primare matrē legitima in bonis filij.vt in
22 auf.de here.z.fal.S.primū itaqz.de trie.z semiſ.in prin.† Preterea si filij⁹ nō instituat parētes:sed preterat ita pōt dici testamētuz filij nullū:licut posset dici nullū testamentum patris preterentis filiū.vt in auf.vt cum de ap.cogno.S.sanctimus itaqz.z argu. dicti.S.si quis igitur.qui mo.natu.efficiūtur sui.sed testamētuz patris filiū preterentis est ipso iure nullum.vt institu.de exhere.libe.in princ.de liber.z posthu.l.si filij⁹.de iusto testa.l.filio.et de leg.prestan.lis q̄ in potestate.ergo z si filij⁹ pretereat aliquē

Universidad de Deusto
Biblioteca

de parentibus ipso iure ipsum testamētū est nullum sed substitutio pupillaris est filij testīi vt dictū est ꝛ ꝓbat.ff.eo.l.ū.ergo seq̄tur q̄ si mater sit ꝑterita q̄ ipsa substitutio sit nulla:aliōqn plus iuris haberet ꝑ in bonis filij substituēdo eis pupillariter q̄ ipse
23 filius si maior esset.qđ est absurdū. Itē ꝑ †teneꝫ filio legitimaꝫ relinquere vt dictū est.ergo eā nō potest legare nec fideicommittere.vt.ff.de leg.ū.l.vnū ex familia.ℊ.i.ꝛ.ℊ.si duos.ꝛ.ℊ.fi ꝛ si fundū.ꝛ si obijciat de.ℊ.fs nec impuberis.in.l.pap.ff.de inof.testa.q̄ multū videt facere ℨ.respōdet q̄ nō facit cōtra sed ꝓ: q: olim ꝑteritio facta a matre ꝓ exheredatiōe habebaꝫ.vt institu. de exhereda.libero.ℊ.i.ꝛ.ℊ.mater.ꝛ ibi notaꝫ.Sed hodie nō habeꝫ ꝓ exheredatiōe:imo redditur testamentum nullū ipso iure.vt d.ℊ.sancimus.in auf.vt cū de appel.cog.ꝛ sic sequiꝫ si est nullus q̄ mater admittaꝫ nō solū ad legitimā:sed ad oīa bona ab intestato.Et si ex aduerso dicaꝫ q̄ qua rōne impeditur querelam ꝓponere exheredaꝫ vel ꝓ exheredato habeatur: vt dicto.ℊ fs nec impuberis.eadē ratione excludaꝫ a iure dicendi nullus hoc nō valet:q: facilius retinetur testamentū in suo statu q̄ valet: fs possit expugnari per querelam q̄ testamentum q̄ est nullum ꝛ inutile vires assumat.vt.ff.de iniusto testamento.l. posthumꝰ. in ꝓin.ꝛ de libe.ꝛ posthu.l.si filꝰ q in potestate.ꝛ ideo nō sequitur si excluditur a rumpēdo excludatur a nullum dicendo.magis cū ille.ℊ.sed nec impuberis iuretur ꝛ corrigatur per dictū ℊ.sancimꝰ.Et hoc etiā pater per simile:quia si emancipatus ex heredo ꝛ in potestate positū ꝑtereo.quia testamentū est ipso iure nullū facile permittitur emancipato succedere vna cū suo:sed vbi vnū emancipatorum exheredo ꝛ alterum ꝑtereo quia testamērum in quo emancipati ꝑtereuntur non est nullum:fs alia quod nō admittitur exheredatus ad rescissionem testamenti.ꝛ per cōsequens ad succedendū vna cum ꝑterito vt hec probantur.ff.de lib.ꝛ posth.l.fin.ꝛ de bono.possessio.ꝫtra tabu.l.si post mortē.ℊ.exheredati liberi.ꝛ cū ille.ℊ.dicit sed nec impuberis ꝛc. subaudit ibi nihilomin⁹ rū mr̄ petit legitimā a substituto etiam fm illa tpa fm que ꝑteritio habebaꝫ ꝓ exheredatiōe vt predictum est. Itē ꝙ plus valeat ad substātiā testamēti exheredatio vel ꝓ exheredatiōe habitio quā ꝑteritio.patet per aliud simile:q: si pater habet filiū.ꝛ ex eo nepotē:ꝛ filium ꝛ nepotē ꝑtereat testamētū valet.vt.ff.de coniung.cū emanci.libe.l.j ℊ.si pater.in potestate.ꝛ arg.de libe.ꝛ posthu.l.gall⁹.ℊ.in oibus.ꝛ.l.si quis post humus.ℊ.si filiū.ꝛ.ℨ.de inof.testa.l.ncptem. Item per aliud simile:q: si habeo filiū ꝛ ex eo nepotem ꝛ filtum instituo vel exheredo nepotē ꝑtereo ꝛ me viuo filius moriaꝫ:nepos ꝑteritꝰ rūpit testīi:fs si esset exheredat⁹ fs succederet in locū sui filio de medio sublato nō rūperet.vt insti.de exhedatio.liberorū.ℊ. posthumoꝝ.ꝛ.ff.de iniul.testamē.l.posthumo.ꝛ.l.gallus.ℊ. nunc de lege.ex que manifeste cōcludiꝫ ꝙ facilius aperitur via ab intestato succedēdi cū testīi est nullum ꝙ aperiatur via rescindendi cū
24 testamentum est aliquod.†Preterea quarta debetur parētib⁹ in bonis liberoꝝ.per.l.ꝛ ex necessitate quā lex imponit:vt.d.l.nā ꝛ si parentibus.ꝛ dicto.ℊ.si quis igitur.ꝛ ℊ.sancimus.si ergo p l.debeꝫ nulla hominis dispositiōe tolli pōt.vt in auf.de nuptijs ℊ.si vero.ꝛ.ff.de adop.l.si arrogator.ꝛ de vulg.ꝛ pup.sub.l. fs si plures.ℊ.in arrogato.que due vltime multum faciunt ad ꝙstionem istā ꝓ ista opinione.Non igitur illud quod ex necessitate ꝛ dispositione legis matri debeꝫ per dispositionem patris pōt auferri:sicut nec illud quod debetur ex dispositiōe hominis. vt ff. de le.ū.l.cū pater.ℊ.titio.ꝛ de hr̄.instī.l.si fuo fideicōmissaria. Preterea substitutio pupillaris non potest excludere prātem eris alieni:nec eius quod loco eris alieni debeꝫ:vt.ff.si cui plusquā.ꝑ.l.fal.l.j.ℊ.marcell⁹ ꝛ.ℊ.sequē.fs debita portio parētib⁹ in bonis liberoꝝ ꝛ ecōtra est sicut ex aliēnū.vt.ff.de fal.l.si qs legatum.ℊ.patron⁹.ergo per pupillarem substitutionez extingui nō potest.Preterea portio debita matri in bonis filij iure sanguinis procedit.vt.ff.vnde cog.l.cauli.ꝛ de vulg.ꝛ pupil.substitu.l. ij.Sed iura sanguinis nullo iure perimuntur vt dicit regula iuris:ergo ꝛc.Preterea illos demum potest pater pupillariter substituere quos hbi pōt directo instituere. Fs sibi nō posset aliquos instituere si ꝑteriret matrē suam ergo nec aliquos potest pupillo substituere si pupilli matrem ꝑtereat,quia testamentum est nullum ꝓpter matris ꝑteritionem vt dictum est ꝛ ꝓbatur. d.ℊ.sancimus.vt cum de ap.cogno.ꝛ predicta ꝓbantur m.l.fs si plures.ℊ.quos possum.ꝛ lege.ij.ℊ.vicꝫ adeo.de vulga.ꝛ pupilla.substi.ꝛ eodē modo referunt substituti ad personam pupilli quo instituti ad personam patris.vt.ff.ad legē fal.in ratione. ℊ.filio.Nō obstat lex ista precib⁹.ꝛ similes dicentes pupillarem expressam matrem repellere m bonis impuberis:quia intelligitur cum testamento impuberis tenet mater ex heredata vel ꝓ exheredata habita ꝛ sic loquit.ℊ.sed nec impuberis.vel intelligitur secundum iura antiqua secundum que ꝑteritio ꝓ exheredatione habebaꝫ.Vel dic qđ nō dicit matrē a legitima excludi:cū excludi nō possit:vt.d.l.si arrogator:que videt casus questionis nostre ꝙrū ad legitimā.Sed cū mater ꝑteritꝫ testamentum est hodie nullū.vt predixi.ꝛ ex testamēto qđ est nullū: nullꝰ sequit effectus substitutionis pupillaris:vt.l.sed si plures.ℊ.sed si ex asse.ꝛ.l.ū.ℊ.adeo aūt.ꝛ.l.si quis eū.ℊ.si suo.ff.de vulg.ꝛ pupi.
25 substi.†Unde videt qđ substitut⁹ repellaꝫ ꝛ mater veniat ab intestato.nō solū ad legitimā:sed ad oīa cū nō sit instituta nec ꝓ instituta habita.nec exheredata nec ꝓ exheredata habita: sed ꝑtenta vt dictū est.Et eodē modo pōt rūderi ad.l.humanitatis.in fi.ℨ.e.vbi pr̄ pōt filio furioso vnū ex nepotib⁹ filio furioso substituere ꝛ alios excludere.ꝛ ita videt sentire Az⁹ i summa. eo.ℊ.exēplaria.ꝛ dic vt dixi.d.l.humanitatis. Item nō ob.l.extribus.ℨ.de inof.test.quia ibi non dī impuberē habuisse matrez vel dato qđ habuisset nō dī ibi qđ substitutio tenuerit in legitia
27 que matri debeꝫ:sed in legitima que debebaꝫ filio m bonis pr̄is argu.predicti.ℊ.in arrogato.ff.eo.l.sed si plures.nec ibi dī quod mater repellaꝫ a legitima vel a dicēdo testamētū nullū.si a substituto sibi non deꝫ:vt dixi.ℨ.in solutione.ℊ.sed nec impuberis. arg.ℨ.de inof.test.l.scimus.ibi:nedū tota ꝛc. Itē illa causa que tolleret testīi a maiore factū tolleret substit.pupillr̄.ꝛ eā que assimilaꝫ.vt.ff.de vulg.ꝛ pup.sub.l.ex facto.ibi igit ēt agnatione ꝛc.Sed a maiore factū inutile esset si matrē ꝑteriret:vt.ℨ.pbatum est.ergo ꝛ impuberi factū.maxime q: si pater decessisset intestatus ꝛ postea impubes heres fact⁹ decessisset.mater enim in solidū successisset oēs agnatos excludēdo.vt.ℊ.ad tertul.l.fin.ibi
26 patruo.ſ.ꝛc.Item cōstat qđ ille qui testatus est nō pōt excludere a legitima illos qui succederēt ab intestato. Impossibile est aūt qđ iste pater si decessisset intestatus quin mater successisset iuꝛ puberi facto heredi vt dictū est:ergo ꝛc.† Item iure veteri pater preferebatur matri in successiōe filij.vt.ff.ad tertul.l.ū ℊ. obijcit.ꝛ illa poterat esse rō quare substituendo pupillariter excludebat matrē.hodie vero mater paritcaꝫ patri in iure succedendi.vt in auf.de here.ab intest.ꝛ ideo per dispositionem pr̄is cui eq paratur ꝛ multominus per dispositionem filij saltem a legitia mater excluditur:quare cōcludendo dicit idem Dy. quod etiā non obstante iure lōbardo si dicetur matrē non admitti ad successionē filij extantibus agnatis ꝙtum ad credit:cum ꝛ si hoc esset intelligereꝫ salua semper matri legitima que ex predictis rationib⁹ ꝛ allegationibus mater possit si velit agere conditiōe ex legibus illis in corpore auf.de nup.de sanctissimis epīis. vt cum de ap.cogno.q.mo.natu.effi.sui.de trie.ꝛ semi.ꝛ de hr̄.di.abinte
sta.ad legitimā portionē bonoꝝ impuberis.vel dicere testamentum nullū ꝛ totā hereditatē petere tanq̄ legitimam successionē filij sui.ꝛ sic reperi in scriptis Dyn. Dīs vbertus de bobio qui hanc questionē dicit trāsiatā fuisse de ꝓuincia in lōbardiam videtur in.d.l.ex tribus.ℨ.de inof.testa.indistincte tenere q̄ substitutus excludat matrē in totū.ꝑ hāc.l.precibus.ꝛ.ff.e.l. lucius.q̄ dicūt pupillarē exp̄ssam cōtra matrē admitti:nec reperitur correctū.ꝛ ad hoc etiā allegat instī.de pupil.substi.ℊ.nō solū.ꝛ.j.ℨ lega.l.cū quidā.alias nullū esset ꝓuilegiū patris.ꝛ hanc appro
27 bat hic Jac.but.† Alij dicūt q̄ mater repellitur per substitu.in bonis venientib⁹ a patre.in bonis aūt filio aliunde a patre obuentis mater substitutū excludat glo.videt in hoc variare.Plaz in.d.l.ex trib⁹ videt tenere q̄ nedū directo:fs �etiā ꝑ fideicōmissum possit pater filio substituere.in.l.qm̄ in ꝓiozibus.tenet q̄ directo possit:ꝑ fideicōmissum nō.Ly.in ea.l.ex tribus.hanc questionez late disputauit allegādo quasi omnia ꝑdicta.finaliter dicit Dy. distinxisse ꝛ cōsuluisse sic de facto. Aut onus fideicōmissi i debita iuris nature iponit in ꝑsonā filij:vt q: testato⁹ dicit filiū meū in debita iuris nature instituto ꝛ rogo eū vt restituat titio:nō valet.vt.d.l.q in ꝓiozib⁹:q: filius habet legitimā ex dispositiōe legis nō ex volūtate testatoris:ꝛ est magis sibi debita q̄ patrono:vt notaꝫ.ff.de fal.l.si quis legatū.ℊ.j. ꝛ de bonis liberoꝝ.l. ij.ꝛ tū patronus non potest grauari.vt.ff.de legatis.ij.l. si patronus.ergo multominus filius.Si aūt onus fideicōmissi non imponit in personā filij:sed succedētium filio abintestato: vt q: dixit filium in legitima heredem instituo ꝛ rogo venientes sibi ab intestato non habēt ex dispositiōe legis:sed ex voluntate testatoris qđ ꝓbatur:q: si filiꝰ habet matrē ipsa est ꝓximior.ꝛ tū potest pr̄ alium pupillariter substituere ꝛ matrem excludere vt hac.l.precibus.ergo non debeꝫ matri per.l.alias excludi nō posset.ꝛ ꝓ hoc facit.ff.de le.ij.l.ij.ℊ.sciendum.Pōt ergo venientes ab intestato grauare ac si eis donaret nō adimendo qđ adimere potuit. ratio aūt quare pōt filio substituere directo ꝛ non per fideicō.est:q: substitut⁹ directo capit vt heres ab ipubere scriptus.vt instī.de pupil.substi.ℊ.igit.per fideicō. autez videtur capere a patre fideicommittēte.vt.ff.de leg.ij.l.vnum ex familia. in ꝓinci.fideicōmittere autem filio nihil potest:quia ei ex legis necessitate relinquit vt dictū est.ꝛ sic per directā videtur ꝓuidere

dere filio qui testari non potest ꝛ nō est grauamen sed ꝓuisio quādo ꝑ fideicom.grauamen esset q: non sibi sed patri videret
28 succedi.Ly.† Item quero nūquid tacita pupillaris inclusa in vulgari excludat prem.dic quod non:q: ita est debita pr̄i sicut ꝛ matri vt dicta.l.nam ꝛ si parentibus. Item videt auus succedere in iure filiationis.vt.d.l.nam ꝛ si parentibus.sicut ergo tacita non excludit pr̄em ita nec auum.Quid de fratre:lex enim eū vocat cuz matre si est vtrinq̄ cōiunct⁹.vt auf.defuncto. Si opponaꝫ non est par rō:quia mater vocat ad bona filij contra eius volūtatem ex potestate legis nō frater.vt.ℨ.de inof.test.l.fratres.q: vbi succedunt ex voluntate expressa veniunt ambo. Idē si ex tacita presumpta a lege.vbi enim ab intestato qs moriē succedit ex tacita voluntate quā lex psumit:vt.ff.de iure codicillo.l. cōficiunt.ꝛ tunc ad fratrem eque extendit vt ad matrem:sic ꝛ hic tacita pupillaris sumit ex tacita volūtate a lege psumpta:ergo ad ambos eque se hz.Sed cessat vbi est mr̄.ergo ꝛ vbi est frater vtrinq̄ coniunctus.Sed posses dicere ad repellendū cum q̄ ex necessitate ꝛ legis dispositione venit ꝛ potior est alijs succedit cōtra voluntatem ꝛ ideo matris ratio potior est.Item si succedit extra legem ꝓpter aliā voluntatē:iste etiaz hz voluntatē vt causam licet remotam:ꝛ ideo potētior est eo qui sine volūtate ex lege non venit:vt.ff.de le.ū.l.cum pr̄.ℊ.ab instituto.cum ibi notatis.in hoc etiam potentior est mater:quia venit ℨ voluntatez expressam ꝛ venit ex voluntate expressa ꝛ due rationes vincunt vnam.vt in auf.de ℊsang.ꝛ vte.fra.ꝛ ideo frater nō videt equalis matri ad excludēdum pullarē tacitam sc̄m Jaco.but.De
29 exemplaria quero quatuor.† Prima quare di exēplaria. dic q: ad exēplum pupillaris est inducta.vt.ſ e.l.humanitatis.ꝛ inst. e.ℊ.qua rōne. Secūdo in quo differunt.dic saltē in quatuor. Primo in ꝑsona substituente:quia pupillaris non fit nisi a masculo.vt.ff.e.l.ū. Ista fit etiā a matre.vt.d.l.humanitatis. ibi: q̄ vel que. Item in ꝑsona cui substituit:quia illa fit solū pupillo. vt.ff.e.l.verbis ciuilibus.hec etiam maiori.vt.d.l. humanitatis. Item in ꝑsonis que debēt substitui:q: in hac certe ꝑsone cōuenire debēt substitui si adsunt.vt.ea.l.humanitatis.in fi.qđ nō est in pupillari:ꝛ pōt esse rō q: ista nō hz certū nec determinatū tps ꝛ ideo lex voluit ꝓuidere pro q̄ sunt ꝓxime successuri:fs pupillaris hz tempus breue ꝛ determinatū ꝛ ideo lex nō sic curauit ꝓuidere ꝓxime successuris.vel dic aliter vt dicēt.in.d.l.humanitatis. Item in mō finiēdi:q: illa pubertate finit.vt.ff.e.l.in pupillari ista ꝑsona mēte recuperata.vt.d.l. hūanitatis. vl' natiuitatis sui hr̄dis.vt.ff.e.l.ex facto. Tertio qs sit ei⁹ effect⁹ ꝛ
30 dic quod sicut pupillaris trahit ad omnia bona sic ꝛ ista. nam cū trahaꝫ ad legitimā.vt.l.humanitatis.ergo ad cetera bona. Itē cū ad exēplū pupillaris sit inducta vt ꝓbatū est.ℨ.ꝛ pupil
31 laris trahaꝫ ad omnia bona sic ꝛ ista. Quarto qualit̄ expiret.dic vt dixi:q: natiuitate sui hr̄dis vl' cessante vitio ꝓpter q̄ cōtēdebaꝫ.i.recuperata sana mēte.vt.d.l.ex facto.ꝛ.l. humanitatis.cetera dic vt no.in summa.e.ℊ.exēplaria.ꝛ dicēt.j.e.l. humanitatis. De reciproca sine breuiloqua vide q̄ subtil' dixi ℨ. de test.mili.l.in testō.ꝛ in summa.eo.ℊ.penulti.ꝛ.fi.dic fm Dy. Aut fit duob⁹ impuberibus aut vni puberi ꝛ alteri ipuberi.Si duob⁹ impuberib⁹ cōtinet quatuor duas in ꝑsona cuiuslꝫ. vt ff.eodē.l.lucius.ꝛ.l.ijā hoc iure.Vnic.quis. Si duobus puberib⁹ detinet duas vulgares.vt.d.l.in testō.ꝛ.ℨ.e.l.ij.Si vni puberi ꝛ alteri impuberi vel duobus impuberibus quorum vnus est in potestate alter non tunc similiter continet duas vulgares: vnam in ꝑsonam cuiuslibet ꝓpter inequalitatem vitandam.vt.d.l. lucius.ꝛ.l.iam hoc iure.Vnic.sed si alter.ꝛ predicta vera cū sit a pagano.Si ꝙ breuiloqua fiat a milite.dic q̄ aut voluit substituere vnum alteri ꝛ hoc expressit dicēdo quandocunq̄ decesserint alterutrum substituo vl' dicēdo vos inuicē substituo. Primo casu continet vulgarē communē ꝛ priuilegiatam militarē vt quādocunq̄ etiam factus hr̄s alter decedat:alter admittaꝫ : quia potest miles in bonis a se delatis directo substituere:etiā postq̄ sunt hr̄des non distincto cuius etatis sint excluſa qualibet ꝑsona vt.d.l.in testamento in fine vbi fuit reciproca ꝛ dicitur si voluit substituere hr̄dibus iam factis qđ potuit priuilegio militis ꝛ ꝓ hoc.ff.de testa.mili.l.milites etiam his.ꝛ.ff.codē.l.ceturio. Si ꝙ non constet quod voluerit priuilegio militari substituer. tunc stabo iuri cōmuni vt.ℨ.de testa.mili.l.ℊ.ꝙ.ꝛ.d.l.in testamēto.nam ibi dicit quod ꝓbandum est qđ priuilegio militis voluerit substituere.hec fuerāt Jaco.de are.ꝙtum dictū est de breuiloqua facta a patre q̄ latius digi.d.l.in testamento.Secundo casu quando substituit cōpendiose quid iuris.dicā sta
32 tim in tractatu cōpendiose.† Sed circa breuiloquā quero vtrum contineat omnes substitutiones tacitas aut expressas glo. variant q: instī.eo.in gl.magna tenet q̄ tacitas in dicta.l.in testamento tenet q̄ quodāmodo expressas.ꝛ.l.iam hoc iure.in dicta l.lucius.tenet qđ expressas.ꝛ ista fuit opinio Az⁹.in summa.e. ℊ.breuiloqua.Opinio Bug.fuit qđ tacitas.ꝑ Az⁹.bñ facit.d. l.lucius.vbi duob⁹ impuberibus recipr̄oce substitutis mr̄ excluditur.qđ nō esset tacita pupillaris vt hac.l.precibus.ꝛ ℨ.ti.pro ri.l.fi.facit etiā pro Az⁹.q: tacita sit que nō pōt colligi'er vi verborū:sed in ista substitutione vos inuicē substituo . vt. bñ istud substituo indistincte ꝓlatū simpliciter accipiendū est:ꝛ sic vulgariter ꝛ pupillariter.vt arg.ff.de lega.ū.l.plurib⁹ oēs.videtur qđ de vi ꝛ bonū habeaꝫ iste oēs substitutiones:ꝛ sic sunt exp̄sse. Pro Bug.facit q: illa sit expressa substitutio q̄ fit ꝓ verba resonātia m eius efficaciā:vnde pupillaris tūc sit expressa ,qñ verba resonāt in eius effectū.ꝛ idē de vulgari.Sed ista vos inuicē substituo non hz casum expressum in quo expresse sortiaꝫ effectum aliqua ex ꝑdictis substitutionib⁹ ergo sunt tacite.ꝛ ad.l.lucius. respondeꝫ qđ ibi loquit qñ fratres sunt inuicē substituti.ꝛ ideo tacita per quā venit frater excludit matrē.ar.j.e.l.penul. Sz alia tacita per quā veniret extraneos nō excludit.ꝛ hoc etiā tangit Az⁹.in summa.eo.in fi.ꝛ est ratione vnum altare cooperiendo discooperieꝫ aliud sc̄m Pe.ꝛ Jac.de ra.qui tenent opi. Bug. Sed Dy.tenet opi. Az⁹.ꝛ cōiter tenetur apud nos sc̄m Jac. de are.Nūquid ergo ista breuiloqua ꝑ possit diuidi in tacitā ꝛ expressam sicut superiores.dic qđ sic sc̄m Az⁹.q tenet qđ cōinet expressas.nā ꝛ tacita pōt esse in casu.l.titius.de heredi.instī.ꝛ.l. sequen.tenēdo opinionē.B.nō pōt diuidi in expressam.sed sc̄m Jaco.de ra.pōt esse expressa hoc modo.ꝛ ille substituo ꝛ illum tibi substituo:q: tūc recipr̄oce substituitur.vt.ff.e.l.iam hoc iure.
33 † Itē querit nūquid hec vos inuicē substituo possit ad fideicō. trahi.ꝛ vī qđ sic vt.ff.eo.l.qui plures heredes.ibi:quonia ꝛc.et vī casus.ff.ad trebel l.scevola.ū.respōso.Sed tu dic contra.q: quibuscunq̄ ꝛbis fiat nunq̄ efficit fideicō.in pagano.vt.ff.eo l. ceturio.ꝛ.l.in pupillari.ꝛ no.glossl.scevola. Et ad sc̄m rūsum eiusdem.l. dic qđ ibi fuit facta reciproca in codicillis in quib⁹ ire directo nunq̄ valuit:q: hereditas in codicillis dari directo nō pōt.vt.ℨ.de codicil.l.hereditas.ꝛ ideo trahit ad fideicommiss. ꝓpter verbū substituo qđ est equiuocū ꝛ fideicōmiss.trahi potest.vt.l.generaliter.ℨ.titu.ꝓxi.alꝫ si in codicillis ponerentur verba directa nō traherenꝫ ad fideicōmiss.fs Jac.de are.ꝛ Ly. vt.j.subūciā statim.lz Az⁹.contra.vt.j.dicā. Aut ergo reciproca fit in testamēto:ꝛ nunq̄ obliquatur cum semel valeat iure directo vt hic.ꝛ dicta.l.verbis ciuilibus.ff.eo.aut in codicillis per verbū substituo.ꝛ tūc cū nunq̄ valere potuerit iure directo obli quaꝫ.vt in.l.scevola.Sed quādo facto est in codicillis ꝛ sic trahitur ad fideicō.an valeat omnitēpore sicut alie fideicōmissarie substitutiones.an finiaꝫ aduenīēte pubertate sicut pupillaris et dic q̄ finiet aduenīente pubertate sicut pupillaris ꝛ quo ad vulgarē per additionē.vt.ℨ.eo.l.post aditā.ꝛ hoc ꝓbatur per.l.si bene inspiciaꝫ.ff.de lega.j.l.si fundū per fideicōmiss.ſ.ſi.ꝛ.l.sea. vbi de hoc.ꝛ ꝓterea notabiliter dicit tex.in.l.scevola.vt frater qui ab intestato pupillo successerit non dicit adulto.ꝛ nota.per Dy. Itē fm Jaco.de are.hec questio ꝓcedere nō videt quia cū testator directo substituit in codicillis voluit valere tantūmodo directo quo substituit.ꝛ si aliter esset offenderet voluntas eius. vt.j.de ꝛdi.inser.l.ij.ꝛ.ff.ad treb.l.facta.ℊ.si sub ꝛditōe. ergo p obliquuz valere nō ds.Nō ob.l.scevola:q: ibi erat verbū substituo quod est cōe ad directam ꝛ fideicommissariam. Sed cōtra eum facit.ff.de lega.ij.l.cum quis.ℊ.scio.cui respōdet qđ ibi loquitur in obliqua.ſ.heredē esse volo:quod verbum est obliquū. vt.j.communia de lega.l.ū.ꝛ sic non fuit ibi directa.de qua nos loquimur.ꝛ hoc ꝓbatur.ff.eod.l.verbis ciuilibus.sc̄m cū. cōmunis tamen opinio est in contrarium.vt dicta.l.scevola.nota
34 tur.† De cōpendiosa primo quare sic dicatur.dic quia fit sub cōpendio verborū.vt hac.l.patet.ꝛ fit his verbis quandocunq̄ decesserit ꝛc.dic fm Dy.ꝙ pōt fieri duobus modis.vno modo large ꝛ abusiue vt omnis illa que sub cōpendio verborum ꝛ vltra tempus pubertatis inspecta figura verborum exprimitur:ꝛ isto modo sumpta cadit cōmuniter in milite ꝛ in pagano.ramē in hoc differret q: si fiat a milite infra tempus pubertatis valet iure directo.ꝛ ad oia bona trahit sive mater sive in medio sive nō.vt.ff.e.l.ceturio.j.rñ.ꝛ hac.l.precibus.ꝛ.ij ꝙ substitutio . dñ dicit si quidē infra pubertatē decesserit eos habeat heredes qs pater sibi ꝓstituit si ꝛ adierint hereditatē.Si aūt moriē post tps pubertatis tūc aut mater est in medio ꝛ obliquaꝫ mr̄is fauore ꝛ in bonis militis tm̄ qi fideicōmissaria nō trahit ad bona impuberis.vt hac.l.ꝛ.ℨ.dicit:ꝛ pbaꝫ.ff.eo.l.coheredi.ſ.cū filie.ver. nec fideicōmiss.ꝛ ideo mater succedit ꝛ bona q̄ fuerūt militis restituit cū retētione trebel.vt.ℨ.dicit.ꝛ ita loquitur lex ista ꝛ ibus ad finē.aut nō est mater in medio.ꝛ tūc valet iure directo.fs in his tm̄ bonis que ex voluntate militis obuenīūt.m.d.l.cēturio.ij. rñ.ꝛ de testa.mili.l.milites etiā in his. Jaco.ramē de are . dicit ꝙ nullum est priuilegium matris.vt.j.subuciam.in.ℊ.nunc quia

Universidad de Deusto
Biblioteca

testatores. Si aũt fiat a pagano dic q̃ si p verba fideicõmissaria vt rogo, volo, mãdo, q̃s restituat siue dicat si decesserit, rit sinel ibe-
ris siue nõ: & siue adũciat certũ tẽpus siue nõ, tunc est fideicõmis-
saria, vt. ff. de leg. iii. l. cũ quis decedẽs. §. filiã. & tunc quilibet ab intestato
venies admittitur & restituit retẽta quarta. Si aũt per verba di-
recta puta quandocunq; decesserit talis sit heres, tũc siue adũ-
ciat sine liberis siue nõ, & siue certũ tẽpus adũciat siue nõ infra
pubertatem valet iure directo post pubertatẽ euanescit. vt. ff. eo.
l. i pupillari. & l. ex facto. & l. cẽturio. nec põt dici spãle i milite cũ
ibi dicat iure cõi &c. Preterea ibi dicit trahi ad bona filii q̃s nõ
est in fideicõmissaria vt dicto. §. cũ filie. & nota ibi. l. scevola. ff. ad
trebel. licet gl. que est hic aliter sentiat. que gl. in duobus errauit
fm Dy. vt dicã in suppletione eiusdem. Hec vera q̃n loquit̃ per
verba equiuoca simpliciter. Si aũt loquat̃ testator nõ simplr̃ sz
distincte dicẽdo: si decesserit in pupillari etate vel post talez sub-
stituo. tũc infra pupillarẽ etatem valet vt pupillaris directa:
post vz vt fideicõmissaria: q̃ vbi substituo fm diuersa tpa di-
uersas & varias significatiões importat vt sic aũ tẽpus puberta-
tis accipiat̃ directe, post accipiat̃ oblique. arg. ff. e. l. cum ex filio.
§. filio. & l. ex facto. §. q̃o. & ita sentit hic gl. & idez Dy. Sed Ja-
de are. videt sentire q̃ idẽ sit siue distincte siue indistincte fiat
substitutio pupillo hoc mõ quãdocũq; decesserit talẽ substituo,
q̃ tunc per verbũ quãdocunq; q̃s est distributiuũ. vt. ff. de quae-
dri. prescrip. l. oẽs. & ff. qui. mo. vsufru. amit. l. sicut. in prin. viden
tur esse distincta quelibet temporã. & sic vsq; ad pubertatẽ vale
at iure directo post pubertatẽ iure fideicom. vt hac. l. nã in du-
bio valere dz iure directo. vt. §. de here. insti. l. fi. & cum definit il-
lo iure valere sumit vires ex volũtate testatoris ex causa fideic.
& sic tẽporib⁹ diuersis valet iure diuerso. arg. ff. de fideicõ. liber.
l. restõ. & de here. insti. l. iij. §. fi. & in vna conceptione due sunt sub
35 stitutiones sicut & duo arbitri precepta. ff. de arbi. l. celsus. † Et
ideo cõpẽdiosa appellat̃ q̃ sub verborũ cõpendio p diuersa tpa
diuersas cõtinet substitutiones fm eũ. Hanc tũ opinionem dñi
Jac. videt Ol. reprobare. & in suppletione glo. magne. circa fi. &
§. nunc q̃ testatores. ver. sz fm Jac. de are. vbi de hoc alio mõ
põt sum cõpẽdiosa. ppter & stricte vt fit per se distincta spẽs sub
stitutiõis directe naturã ppriã habẽs & pupillaris vel fideicõ-
missarie cõditionẽ nõ retinens vel assumẽs. eo eñ casu quo po-
nimus in milite & pagano eã directo valere infra pupillarẽ eta-
tẽ nõ habet effectũ ppriũ distinctũ a pupillari. q̃s ptz q̃ ad oia
trahit̃ sicut pupillaris. vt. d. l. cẽturio. ff. eo. Item & illis casibus
quibus dicimus eam valere vt fideicõmissariã infra pubertatẽ
vel post non habet naturã ppriã: sz est fideicõ. q̃s patet q̃ p eaz
directo non succeditur sed fit restitutio de manu alteri⁹ retenta
quarta vt hac. l. precibus. in fi. & d. §. cũ filie. ũ. responso. vno ergo
casu habet naturã ppriã & distinctã a pupillari & fideicommissa
ria hoc est cum fit a milite: nec est mater in medio. tunc enim va-
let post pupillarẽ etatem & directo & trahitur ad bona substituẽ
tis tãtũ post pupillarem etatem. per hoc enim q̃ valet post pu-
bertatẽ differt a pupillari que nõ extendit̃ vltra pubertatẽ. vt. ff
eo. l. in pupillari. Item per hoc q̃ tradit̃ ad bona substituentis tã
tũ. vt. d. l. milites etiã his. & l. cẽturio. pupillaris eñ ad omnia tra
hitur. vt. ff. eo. l. sed si plures. §. ad substitutos. & pro hoc q̃ succe
ditur per eã directo & substitut⁹ habet per seipsum bona sine ali
cuius detractione differt a fideicõmissaria. & isto modo sumpta
cadit in milite tñ. vt. l. cẽturio. in fine. & de hac loquitur in gl. ru
brice. ff. eo. Dy. Ly. dicit se cõtineri predicta. & quod ista compẽ-
diosa tunc cũ pupillus efficitur pubes cõtinet directã & specialẽ
de iure speciali: tamen in aliis temporibus antecedentibus con
tinet duas cõmunes. vnam vulgarem fm Jac. de ra. aliam pu
pillarẽ. & sic est specialis & distincte nature: tunc demũ cũ sit a mi
lite impuberi eo facto pubere. & cũ sit a principe puberi. Ly. a mi
lite sit mater in medio vel nõ. q̃ tunc etiam semper valet iure di
recto vt hic gl. magna ibi. vbi ergo puberi & probat. §. de testa-
mili. l. in testamẽto. in fi. & trahit̃ ad bona militis tantum. vt. ff.
de test. mili. l. miles ita. §. & heredato. & de hac etiã põt intelligi.
d. l. cẽturio. in fine. d. gl. rubrice. ff. e. Ly. fm Ja. de ra. quo ad aliq
qua plenius dicit de ista cõpẽdiosa. Dicit eñ aut fit puberi aut
impuberi. si puberi: aut a milite aut a pagano. Si a milite tenet
duas substitutiões: vnã de iure communi. & vulgarez si heres nõ
erit. aliam iure militari si heres erit & decesserit: q̃ miles potest
directo substituere vt. ff. de testa. mili. l. milites. Si a pagano tũc
cõtinet vnã vulgarẽ directam de iure cõmuni aliã cõtinet fidei-
cõmissariã. q̃ paganus nõ põt puberi directo substituere sed p
fideicõ. vt. l. ex facto. in prin. ff. ad treb. & l. qui filiũ. & ita no. ff. eo.
36 l. verbis ciuilibus. Jaco. tamen predictus dicit † q̃ directa ver-
ba nunq̃ obliquant: sed versus est q̃ dixi. & q̃ verba directa q̃
non possunt operari ratione minus sufficientis voluntatis vel
ratiõe persone cui fit obliquenẽ. vt. l. ex facto. & l. scevola. & est rõ
quia in codicillis solã nudam voluntatem inspicimus arg. ff. de
le. iii. l. nutu. & quia cum fit puberi per verba directa nõ habet ca
sum in quo soluet̃ directe: ergo soluetur per fideicõmissum: vt vo
lũtas testatoris ex toto nõ pereat. arg. §. de leg. l. cũ aliena. de le.
iii. l. libro⁹. §. q̃s tñ cassius. de fun. instru. l. fundus qui locatus.
que leges optime faciũt ad saluandã dictã gl. que est in dicta. l.
verbis ciuilib⁹. & p hoc. ff. ad trebel. l. heredib⁹. §. ritius. Si aũt
fiat impuberi aut nõ põt substituere pupillariter: vt q̃ nõ hz in
potestate. & tunc duas cõtinet. vnã vulgarẽ aliã fideicõmissariã
arg. dicte. l. ex facto. & l. q filiũ. aut põt pupillaiter substituere &
tunc aut fit in codicillis aut in testamẽto: si in codicillis siue per
verba directa siue obliqua semp est fideicõ. vt. d. l. scevola. ff. ad
treb. si in testamẽto. aut a milite aut a pagano Si a milite & per
verba directa. aut mater est in medio aut nõ. Si est in medio cõ
tinet tres, vulgarẽ, pupillarẽ, & fideicõmissariã. Si nõ est in me
dio duas. s. vulgarẽ & pupillarẽ de iure cõi: aliã õtinet directam
& non fideicõmissariã iure speciali & militari. & sic fauetur matri
q̃ est in medio vt directa obliquet̃ ei⁹ fauore. & intellige matrẽ
prope testatoris fm Ja. ppatũ. Si fiat a pagano aut fit p verba
directa. & tunc aut adũcit sine liberis aut nõ: & dic vt in gl. aut p
verba equiuoca vt p verbũ substituo. & tũc est omni tpe fideicõ-
missaria. q̃s cõcedit Jac. p̃dictus. sed dicit q̃s habet in se vulga
rẽ ne legata pereãt filio nõ adeũte. arg. l. quoties. de reb. du. Qui
dam tñ contra ne verbum semel sumptuz accipiatur equiuoce.
Ly. de hoc an cõpendiose includat vulgarem satis notatur per
dominũ Pe. de creuetis bon. doctorem qui eã disputauit & inci
pit. questio talis est: querit̃ an in compendiosa & parum adũcit
ad glo. & Dy. nisi q̃ multa arguit pro & cõtra. Nunc q̃ testato
res in faciẽdis predictis substitutionib⁹ varijs formis & verbis
vtuntur: subijcio aliquas formas de quibus vidi apud peritos
dubitari. ¶ Primo ergo quero quid si testator sic dicat filium
meum impuberẽ mihi heredẽ instituo & quandocunq; decesse-
rit talẽ substituo vulgariter & pupillariter per fideicõ. videtur
prima facie q̃ cũ verba copulatiue ponantur voluerit testator
37 omnia simul concurrere: † q̃ copulatiua exigit concursum oĩm
copulatorũ: vt. ff. de condi. insti. l. si heredi plures. & de verb. obl.
l. si quis ita. sz hoc est impossibile: q̃ directa & fideicommissaria in
eadẽ psonas respectu earũdẽ rerũ & eodẽ tpe nõ possunt ꝯcurre
re tanq̃ cõtrarie. vt argu. §. de codicil. l. fi. imo si concurrerẽt ali
quo casu debet altera eligi. & ex ea succedi. & ita intelligitur. ff. ad
treb. l. recusare. §. titi⁹. Dic ergo fm Dy. & Ly. hic q̃ cũ verbũ
substituo sit aptũ ad vulgarem & pupillarem. vt. ff. eo. l. iam hoc
iure. & ad fideicommissariã. vt. §. titu. prox. l. generaliter. §. fi. ad
hoc vt singula verba p substituentem prolata ministeriũ impor
tent quelibet substitutio per se vt separata & explicita locũ habe
bit suo casu tẽpore. videlicet si non adeat vulgaris expressa sepa
rata a pupillari si post aditã infra pubertatẽ moriatur habebit
locũ pupillaris expressa separata a vulgari: si post pubertatem
habebit locum fideicommissaria. ar. ff. eo. l. q plures liberos. & l.
cũ ex filio. §. filio. & l. ex facto. & item quero. & l. si ira. quis. nec mi
rũ si ex coniectura verborũ volũtatis defuncti verbuz substituto
tẽpus retineat ppriã significationem. s. directã: & post tẽp⁹ assu
mat fideicõmissariam. cũ huius verbi significatio vterq; conue
niat. arg. ff. de codi. & demõ. l. pẽ. §. cõditionũ. sed sẽm Jaco. de
are. verbũ istud q̃cũq; distributiuũ sub cõpendio, platũ simpli
citer operat̃ predicta. vt. §. dixi vltra principiũ huius tractatus
cõpendiose. ver. fm Jaco. de are. videtur sentire & idẽ dicit idẽ
Jaco. in milite: vt hac. l. nisi constaret q̃s miles voluisset directo
substituere: q̃ tunc admittitur substitutus directo: etiã post pu
bertatẽ propter voluntatem militis. vt. l. centurio. Hã in dubio
testamenti militis a iure communi recipit interpretationem: vt
sez ius cõmune procedatur ex eo. vt. §. de test. mili. l. q̃ q̃. ergo
fiue miles siue paganus sub cõpendio sic substituat quãdocũq;
&c. diltincta videntur tẽpora. fm eum. Et sic nullum est priuile-
giuz matris fm eũ: sz glo. hic dicat contrariũ quam sequit̃ Dy.
& Jaco. de ra. vt ex premissis patet. & sic procederet tota lex ista
de iure cõi fm hoc. l. ũ p verbũ cõmune esset facta substitutio no
minatim & singulariter in singulis casibus p verba directa cõce
pto predicto modo valeat tẽpore pubertatis cũ in casu tali aliz
ter nõ possit saluari vt dicũ est. §. Et predicta dicunt quidã mo
38 derni & Did. q̃ licet † verbũ quãdocũq; videatur oẽs casus con
phendere: non tamen comprehendunt enunciatiue siue distincte
vt patet in solutione & concordantia legũ que videntur sibi con
tradicere. ff. de dona. cau. mor. l. senat⁹. §. fina. & de verb. ob. l. plu
ribus. §. j. cũ simi. & ideo non est verum secundum eos. q̃ tñ im-
portat dicere q̃cunq; licet sit verbũ distributiuuz q̃tum impor
tat enumeratio & distinctio singulr facta. de quolibet casu. Alij

dicunt

dicunt q̃s cõprehẽdit & distribuit quodlibet tẽpus q̃s est vsq;
ad pubertatẽ sicut ẽ als. ff. de euic. l. si rẽ. §. fi. & q̃ dies leg. ced. l.
penul. aliũ dicũt q̃s etiam vbi per verba directa fit cõpendiosa
valet iure directo tpe pupillaris etatis. & postea iure fideic. & sic
loquit̃ de iure cõmuni. nec operat̃ hic i fi. aliq̃s priuilegiũ milita
re. & ꝓbat hoc duab⁹ rationibus. Prima q̃ si hec lex contine-
ret ius speciale in militis testamẽto: posita fuisset in titulo de te
stamẽto militũ: vbi de militũ priuilegijs tractat̃: sed q̃ continet
ius cõe ideo posita est in ꝓhoc tractatu. hec ratio parum valet.
Secũda ratio est q̃ hec lex requirit q̃s filiꝰ sit in potestate patris:
sed in testamẽto facto iure militari nõ requirit̃ patria potestas:
q̃ miles etiã extraneo põt substituere directo. vt. d. l. in testamẽ
to. §. de testa. mili. & l. miles ita. §. fi. ff. eo. tit. & sic dicũt q̃s cõpen-
diosa substitutio facta directe obliquat̃ post tpa pupillaris eta
tis. nec obstat lex verbis ciuilib⁹. ff. e. & l. in pupillari. q̃ in eis fa
cta fuit substitutio pupillaris eo animo vt etatẽ pupillarẽ excẽ-
deret: vbi licet nõ valeat vltra iure directo: valet tñ iure fideicõ.
q̃s scienter testator faceret quasi tunc trãseat in cõpendiosam.
& hoc tangit in glo. dicta. l. in pupillari. Item nõ obstat lex cen
turio q̃ intelligit̃ quod post pubertatẽ capit substitutus iure
speciali. scz directo. Sed in pagano nõ caperet iure directo: sed
per fideicõ. & sic dz ibi sumi. arg. a cõtrario sensu scõm eos. Ho-
stri doctores q̃si oẽs sunt in contraria suia. scz q̃s substitutio di
recta que potuit saluari tpe pupillaris etatis nunq̃ postea obli
quatur vt. §. dixi. Non ob. lex ista que hic in fine loquit̃ in milite
cuius priuilegio cõpendiosa directa semper valet iure directo
nisi mater sit in medio cuius fauore obliquat̃ post tpa puberta
tis vt hic dicit: & sic loquit̃ hec lex tota non de iure cõi: sed cõi &
speciali & propterea dicit maritus tuus miles. Et si dicas cur er
go requirit q̃s filius fuerit in potestate: cum miles possit etiã ex-
traneo substituere directo vt predictũ est. rñdeo verũ est quãdo
hoc cõstat exꝓsse vel per cõiecturã. at si miles filio in potesta-
te substituit vel in primũ casuz. i. vulgariter. & tũc substitutio ista
procedit iure cõi: q̃ verba se referunt ad casum ante aditã he-
reditatẽ nec possunt aliter intelligi in milite q̃ in pagano. Si ve
ro substituat in scõm casum. i. post aditã hereditatẽ pupillariter
tũc cũ filiꝰ est in potestate eius nõ possumꝰ intelligere q̃s aliter
voluerit procedere. & sic etiam ista pupillaris dej iure cõi proce-
dit: quia si non esset in potestate tũc procederet de iure speciali
quia nemo põt substituere directo extraneo nisi sit miles. vt. §.
de testa. milita. & l. testamẽto. & si miles substituat sic est ac si sub-
stituat cõpendiose per verba ista q̃cunq; decesserit &c. Ly. in-
telligit tunc q̃s iure speciali testat̃: per verba sua intelligimus q̃
de iure speciali testetur quia ipse vult omni tẽpore substituere
directo vt verba sonãt ex quibus intelligimus animum vt. d. la-
beo. de sup. lega. & ideo etiã post pubertatẽ valet vt directa nisi
mater sit in medio cuius fauore obliquatur: vt hic. De iure tñ
cõmuni valet tpe pupillaris etatis: quia tũc eo iure valere põt:
39 et † testamentu militis interpretari debet fm ius cõmune quan
do fm ius cõe valere põt. vt dicta. l. q̃ q̃. §. de testamẽ. mili. & p
terea quia mitiz loquit̃ lex ista in fine fuit hic posita & debet
intelligi vt predixi: & sic est intellecta p nostros maiores. Dica-
mus ergo q̃ vbi paganus cõpendiose substituit per verba dire-
cta valet substitutio tpe pupillaris etatis iure directo post expi
rat. Sz si substituat per verbuz cõmune substituo tunc variant
glo. & moderni. Nã hic & in. l. centurio dicit̃ q̃ semper & omni tẽ-
pore est fideicõmissaria. sz institu. de pupilla. substit. §. j. ad. fi. gl.
magne dicit q̃s tempore pupillaris etatis est directa postea est
fideicõmissaria. Dyn. tenet q̃s hic nota. & dicta. l. centurio vt in
omni tẽpore sit fideicõmissaria ne verbũ semel positum in vna si
gnificatione trahatur ad aliam: & accipiatur diuerso iure. arg. j.
de codicil. l. fi. de rerũ permu. l. j. & ff. de vsucap. l. eũ q̃ edes. Qui
dam modernores approbãt dictã glo. que est in dicto. §. j. insti.
eod̃. quia cum verbũ substituo possit vtrunq; significatum im-
portare intelligatur testator loqui fm conditionem persone cui
substituit. vt cum sit pupill⁹ tũc pupillaris locum habeat. cũ sit
pubes, tunc fideicõmissaria. vt. ff. de vsu. & ha. l. plenuz. §. equitũ.
de neg. gest. l. pomp. in neg. in fin. & de alimẽ. leg. l. cũ vn⁹. in fi. & p
hoc. ff. de leg. u. l. titia leio. §. vsuras. & q̃ substitutio sit cõditio-
nalis institutio põt pendente cõditiõe qualitas institutiõis va-
riari cũ verba possint in oi qualitate saluari q̃ sunt equinoca. &
ad vtrũq; se habẽtia. arg. ff. de libe. & posthu. l. gallus. in fi. & de
hereditinsti. l. ũ. §. pen. & fi. & hec opinio videtur equior. Ly. & sic
dicit se de facto cõsultũ respondisse. Item quero si paganus filio
puberi hoc modo substituat: quãdocũq; decesserit filius meus
talis sit heres. hec questio videtur dubia quia vt repugnantia
verborum. Haz q̃ erat maior rim. annis: illa verba sine liberis
videnẽ repugnare directis verbis que sunt. ille sit heres. & talia
eñ verba habet fieri directa substitutio non fideicõmissaria. vt
ff. eo. l. cẽturio: ergo substitutio ista vitiat̃ propter incompeten-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cessit in pupillari etate superstite pr̃e z fratre.q̃rit an aliqs ius habeat pr̃ in hereditate predicta. Dicendũ est qs substitutio p̃ dicta reciproca est quam quidã dicunt in se fideicõmissariã cõtinere.vt.ff.de vulg.z pu.substi.l.q plures.ibi:qui inuicẽ in oẽm casum ꝛc.Sed ꝟiũ magis vr̃ dicendũ.l.qs si iure directo vulgaris vel pupillaris valere potuit fideicõ.nõ cõprehẽdat. vt. ff. de vulg.z pu.substi.l.luci⁹.Si v̊o non potuisset directo iure tenere. vt qz in codicillis facta fuisset.tũc fideicõ.induceret.ar.ff.de leg. iij.l.cũ qs decedẽs.§.seiã.z est exp̃ssum.ff.ad tre.l.sceuola.in fi.z ibi notat. Jn qõne aũt ꝓpõita valere potuit iure directo:qz vi vulgaris habere potuit.vũ dicẽdũ qs aut fil⁹ qui decessit iã adiuerat hereditatẽ materna:z tũc expirauit substitutio vulgaris facta p matrẽ.vt.§.eo.l.post aditã.z locꝰ est successioni ab intestato:vt pariter veniat pr̃ z frater.vt in auc.de here. ab intesta. §.conseqẽs.aut decessit hereditate nõ adita z locus est substit. vulgari ex qua solus frater vocabit.vt.ff.de vul.z pu.substi.l. si mater.nec curãdũ est quo ad q̃stionẽ propositã de.l.si infanti.ff. de iure delib.nec de his q̃ notanť.ff. de his qui ante apertas tabu.l.vnica.qz ille loquuntur cum cessat hois ꝓuisio que hic non cessauit ꝓpter substitutionem. Ol. Item quero aliam pulchrã questionẽ.Rex Jaragonum in testamẽto ordinauit qs regimen maioricarũ qd ad.eum pertinebat remaneret domino Ja. filio suo.Si tũ ipse vel filij eius decederent sine liberis reuerteretꝛ ad regnum aragonum.Dominus Jac.mortuus est relicto petro rege. iste petrus mortuus est sine liberis relicto heredẽ filio fratris regis.queritur an sit locus substitutioni an vero deficiat p superexistentiaz vnius nepotis nati ex filio naturali z legitimo non tamen primogenito domini Jacob predicti regis maiorisarum cui substitutio facta fuit.z videtur dicendum qs substitutionis conditio deficiat:nec enim dominus Jacob predictꝰ sine filijs decessit nec filij eius sine filijs cum vnus de filijs eius filios habeat.vt.ff.de ver.sig.l.non est sine liberis.z.j. de condi. inser.l.j. Nec dicat aliquis verba substitutionis inq̃ntum de filijs loquitur solum ad primogenitum debere deferri qui ex consuetudine succedit in regno:imo certe etiam alios vocasse videt z in hoc prudens fuit consilium testatoris filios fratris primogeniti in gradu remotionibus preferentis.z hic est casus. ff. de here.instí.l.lucius.at per hoc concludit non extare conditionez substitutionis.vt.ff.de leg.j.l.filiussa.§.cum erit.z hec verba ipsius substitutionis patenter ostendunt dum dicit testator z si forte predictus Jac.filius noster vel filij eius legitimi masculi vel descendentes ab eo ꝛc.Si enim de solo primogenito intellexisset nequaq̃ filiorum in plurali mentionem feciss̃et q̃ in vno regulariter verificari nõ posset.vt.ff.de verb.sig.liter illã.§.fi.de matesta.l.liberas.§.fi.cum vnus dũtaxat possit esse primogenitus vt extra de verbo.sign.c.ioseph.vñ istud sentire esset menti z verbis substitutionis contradicere.z ex his patet solutio ad.l.ff.ad
41 treb.l.heredes.§.cum ita ꝓquia ibi equitate suggerente cõditio duobus apposita in duas conditiones scinditur.ar.ff.de condi tio z demõ.l.cui fundus.z in personam alterius sine liberis decedẽtis cõditio existit:hic autẽ conditio in nullius personam extitit:nec existit in personã quidẽ dñi Pe. nõ qz relictis filijs decessit z ea impertinẽs est tractare.in psonã v̊o dñi Jac. de quo agitur nec extitit nec existit.fuit enim alternatiua si ipse vel filij sine filijs decederẽt.que verba exprimũt vnã cõditionẽ habentẽ duas.vt.ff.de cõdi.z demõ.l.hec scriptura Prima quidẽ pars non extitit qz dictus dñs Jac.filios habuit:nec secunda: quia non est verũ filios eiꝰ cõpleriue sine filijs decessisse:quia vnus ex eis filios habuit nec põt dici eãdẽ conditionẽ ꝓ parte existere z ꝓ parte nõ.vt.ff.ad.l.fal.qui quadringenta circa medium.l. ergo prealleg.§.cũ ita.nihil facit ad propositum:quia ibi condicio extitit in vno vt ostẽsus est hic in nullo.ad hoc facit quod dicit.§.eo.l.q̃uis.z.j.eo.l.cum quidam. Item vide simile pulchraz questionẽ.j.ad tertul.auc.defuncto.quam ibi notant. Item ibi res in fideicõ.deducte erãt diuisibiles.hic autẽ agitur de regno quod tã ex iure cõi q̃ ex dispositiõe testatis erat indiuisibile. de iure cõi.patet in vsibus feudorum de prohibita alienatione feudi per fredericum.§.preterea ducatus.de voluntate testatoris probat:quia in eodem testamẽto disposuit regnum esse debere integrũ z indiuisibile.z de diuisibili ad indiuisibile nõ est bona argumẽtatio.vt.ff.de reg.iur.l.cũ ampliue.z que in frau.patro. l.j.§.q̃uis.Ol. Adhuc quero aliam questionem:quidaz dñs castri de fagnano instituit sibi heredem vniuersalem Joannem filium suũ.z filium ad heredem masculũ ipsius ioãnis filij sui de suo corpore legitime procreatũ. Si vero ipsum Joannem mortuum gigerit absq̃ filio seu herede masculo de suo corpore legitime procreato substituit tittiꝰ.dictꝰ Jeã.non habet filiũ ex suo corpore legitime ꝓcreatum:habuit tñ filiũ q̃ mortuus est.z ex eo nepotes:z ex ipsis nepotibus ꝓnepotes.dubitat vtrũ dicte substitutioni sit locus an euanescat ꝓpter ꝓnepotes:z inducit dubiũ dicta verba ex suo corpore legitime ꝓcreatꝰ.videtur dicendum qs licet ipsi ꝓnepotes fm rei veritatẽ nõ sint testatoris hẽdes vt dixi.§.eo v̊.atẽ quero.de tali substitutione tamẽ dici põt qs substitutũ excludat ex voluntate presumpta z coniecturis que de facili admittunt in substitutiõibus z fideicõ.vt. ff. de lega.ij.l. cum proponebatur ad trebel.l.heres.§.j.de here.instí.l.lucius.z ibi no.z.l.filius.§.cum qs.de lega.j.nam in fauorabilibus filij appellatione continent nepotes z pronepotes z deinceps. vt.l. filijs.de ver.sig.l.libertorum.ad fi.eodem.titu.z ad hoc benefacit.ff.de cõdi.z demõ.l.cuz anus.§. tit prox.t.gñaliter.z.l.cum acutissimi.j.de fideicõmiss.z ita consuluit dominus Ja.rutica de facto cõsultus magnus aduocatus in romana curia. Quero etiã aliam questionem:testator post multa legata fratrẽ suum sibi heredẽ instituit:cum his cõditionibus qs non possit vendere nec alienare nec aliqd attingere donec omnia ordinata in decto testõ fozent completa per executores ipsi⁹ testatoris.z si cõtra faceret ipsum ꝓinuanit hereditate predicta:z in eum casum sibi substituit nepotẽ suum:ita tamẽ qs dicti executores compleãt cõtenta in ipso testamento:z si dictus substitutus contra predicta veniret:ipm ꝓinuanit hereditate predicta z eaz voluit
42 pauperibus erogari per executores ꝓdictos. † Ex his primo q̃ritur vtrũ penalis conditio apposita instituto videatur repetita in substituto maxime per verba illa.ita tñ q̃ executores ꝛc.z circa hoc de ista repetitiõe tacita circa eãdẽ gradũ z diuersos: leges loquunt̃.de primo.ff.de leg.j.l.in referẽdis.de fũdo instruc. l.seia.§.gaio.z de adimẽ.leg.l.legatum sub conditione datũ.et de condi.z demonst.l.auia.z.l.libertis. De secundo habetur.ff. de leg.j.licet imperator.z.l.si cui seruũ.§.finali.z.l. qd ergo.z ibi no.z de le.ij.l.si titio.§.iulianus.z.l.cum pater.§.ab instituto. et j.ad treb.l.nõ iustam.sed in q.proposita expresse testator repetisse videt per verba illa.ita tamẽ qs executores ꝛc.est tamẽ attendendũ qs licet testator predicta appellauerit conditiones ꝓ ꝓnus dici potest onus quoddã prohibite alienationis vel adiscende possessiõis ante legata soluta.Sed qd si heres solo animo adiret nunquid videtur facere contra testamentum.z incideret in pẽnã hoc faciendo ante legata soluta.cuiꝰ additio ante est qs successio sit solo animo.vt instí. de here.quali.z differẽ.§. pe.z fi.z de acq.here.l.ꝓo heredũ.Contrarium verius videtur primo ꝓpter vitãdã perplexitatem q̃ actum inutilem reddit. vt ff.de cõdi.instí.l.si citi⁹ cuz si. Perplexitas autem insurgeret.qz legata efficaciter non valerent non adita hereditate.vt.j.de fideicõ.l.eam quã.z per consequens executores nõ possent eorum officiũ adimplere.vt.ff.de re.iur.si neuo.z sic ista duo perplexa se mutuo impedirẽt.vt.ff.de testa.tu.l si nemo.nisi forte diceret qs executores etiã ante aditã hereditatẽ possent eoꝝ officiũ exercere:z legata etiã nondum efficaciter debita soluere maxime ex volũtate testatoris qui hoc disposuit.vt.ff.de cõdi.instítu.l.mulier.§.si quis hereditarium. Nam ideo testator additionem ꝓhibuit ne officiũ executorum per heredem impediri non posset ex apprehensiõe possessiõis.in hoc ergo attendi non debet verborũ ꝓprietas:sed magis testatoris intentio z ꝓhibendi ratio. ff.de le.iij.l.cũ filio.z de vsu z habi.l.si habitatio.versic.si sic relictus sit.Ex predictis satis apparet solutio tertij dubij qs onẽ ex predictis videlicet si substitutus hereditate predicta non apprehensa in testõ suo ius sibi competens in ea fratri suo relinquat:tamen per hoc adire animo videatur:an videatur ex hoc contra testiñ facere:z est dicendũ q̃ non cũ animi additio non videat ꝓhibita.sed sola apprehẽsio.vt dictũ est.vnde fratri suo relinquẽdo nõ est actus illicitus in substituto.vt.j.de iure deliberã.l.si auia.Nec obstat si dicat q̃ ex verbis testatoris etiã animi additio videtur ꝓhibita:cum dixit q̃ non debeat aliquid attingere:qz illud debet restringi solum ad ꝓsessionis adeptionẽ vt.ff.de ver.sig l.si cõtingit.z de fundo instruc.l.cum delamõis. §.cui fundus. Item dato qs additio esset ꝓhibita adhuc relinquẽdo fratri nõ faceret cõtra testamentũ.qz videtur sibi reliquisse solum ius qs habebat.vt.ff.de leg.j.l.serui electione.§.j.z fi. z nor.de leg.ij.l.meuius.§.pe.illud autem ius non erat additio nec hereditas:sed ius adeũdi.hoc antẽ ius aut non erat transmissibile.z tunc nõ teneret relictũ.vt.ff. de vsufrur.leg.l. sticho testamento.aut erat trãsmissibile z valet vt predictũ est.z dici potest qs transmissibile erat:quia erat pura institutio:licet in diem soluzoũ legatorum dilata.vt.j.q̃ dies lega.ced.l.ex his verbis z ibi notat.z ideo transmissibile arg.ff.de acqui.here.l.ventre.ad fil̃.l.si qs in graui.§.eleganter.ad carbo.l.scriptꝰ heres.z de cõtratab.l.illud.§.fi.z.l.sequẽti.secꝰ si institutio esset cõditionalis vt.j.de cadu.tol.§.in nouissimo. Jtẽ quero si testator instituat filiũ impuberẽ z dicat q̃ si decedat sine herede legitimo ex ꝓprio corpore ꝓcreato:talem substituo z eo casu ipsum substitutũ mihi heredem instituo.vtrum talis substitutio sit directa vel fideicommissaria.z an ipso filio mortuo in pupillari etate substitutus matrem

matrẽ excludat.z dicendum est qs sic z dicta substitutio censenda est directa cũ ibi sit verbum substituo qs ad vtranq; põt referri.vt.§.tit.pr.l.generaliter.z.sepe dictũ est.§.z hoc etiam no. in hac.l.precibus.vt in fi.gl.magne z qs sit cẽsenda directa poti⁹ q̃ fideicõmissaria.est.ar.§.de hẽ.instí.l.si z videt casꝰ pũris q̃stionis extra de testa.c.si p̃.lib.vj.z hoc etiã indicat verbũ qs sequitur in eum casum cum mihi heredem instituo quod est verbum directum est quo declaratur qs verbum equiuocũ substituo in significatiõe directa habeat accipi.arg.ff.de le.ij.l. pater filiã.z.j.de fideic.l.si frater. Nec ob.de gl.magna circa medium que videt inuere q̃ debeat cẽseri fideicõmissaria:qz omni tẽpore fic valet.z qz si nõ valet post pubertatẽ vt directa ergo nec antea:z qz vna est ergo ꝓ toto tempore fideicommissaria. nam
43 dico qs est notanda differentia inter verba directa,obliqua.z cõia.quale est verbũ substituo,põt etiam dici verbum cõe illud quod habetur in.d.c.si pater videlz vnus alteri moriatur. nam si per verba obliqua semper est fideicõmissaria.vt.ff.ad tre.l.nã q̃.§.si.z.l.cogi-z.l.ex facto in ꝓin.nec talis facta a pagano põt trahi ad directa.arg.ff.de fideicõ.lib.l.antonius.z ita etiã not. hic in dicta gl.Si sit cõcepta verbis directis videt stãdũ.l.ꝑbis ciuilibus.ff.e.vt nunc̃ obliquatur nisi priuilegio testãtis.vt.et ti. l.cẽturio vel fauore libertatis.vt.ff.de fideicõ.lib.l.generaliter.§. si quis seruo.z.l.thays.in ꝓin.qbus casibus posset intelligi dictũ.c.si pater.ver.q̃ꝑ.Si fiat per verbũ cõe infra pubertatẽ valet iure directo postea obliquaꝝ vt dixi.§.in materia compẽdio se:nec est hoc absurdũ qs idẽ verbũ fm diuersa tẽpora mutet significatiõ vt ibi dixi.v̊.quidam modernozes.l;s gl.predictã huius.l.voluerit notare differentiã inter substitutionem que verbo cõmuni fit tpibus pupillaris etatis z ꝓpubertatis quasi tũc due sint substitutiões.z substituto que eodẽ verbo fit tpibus predictis nõ specificatis:cũ q̃tum ad effectũ inter predicta nulla differentia videatur nec vllo iure probatur.vñ satis dici potest qs in themate ꝓposito duo tẽpora sub cõpẽdio cõplectunt:vt probatum est.§.z arg.ff.q.mod.vsufru.amit.l.si quis.in ꝓinc.z ad hoc facit.ff.de le.j.l.ab oibus.in ꝓin.quia mens testatoris non repugnat z verba ad directa trahi possunt. Old. Jn contrariũ videt primo:qz pater voluit effectũ substitutiõis dirigere etiam in tempus quo filius posset habere filios dummodo sine eis decedere:cuius mens attenditur in substitutione.vt.ff.eodem.l. iam hoc iure.penul.rñ.ibi:ita enim in altero ꝛc.z.§.titu.pri.l.q̃uis.z probatur expresse.ff.qui pe.tuto.l.credendum.§.hec autez z ibi in gl.vt igit̃ valeat substitutio fm mentem testatoris opz eã esse talem que post pubertatẽ possit valere.hec aũt est sola substitutio directa.arg.ff.de vulg.z pup.substi.l.verbis ciuilibus.z.l.in pupillari.Et si dicat qs ꝓ tempore pupillaris etatis põt esse directa z post fideicõmissaria.dic qs hec variatio non admittitur nisi in milite.vt.d.l.cẽturio:vbi talis mutatio sit esse cõtra ius cõe priuilegio militis. Jtẽ idem probatur sic: substitutio recipit suum quale ex verborũ forma a principio ꝓsiderate:nõ aũt ex extrinseco accidẽti.vñ breuiloqua impuberib⁹ etiam in potestate existentib⁹ facta duas substitutiones continet in persona cuiuslibet quas nõ admittit in persona impuberis:licet aliter ex post facto ꝓius ad pubertatẽ perueniat.vt prealleg.l.iam hoc iure. ff.eo.z.no.e.ti.l.lucius.quasi hoc velit dicere qs a principio debeat de natura substitutiõis ꝓ toto tempore vniformiter indicari:nõ aũt ex variatiõe casus extrinseci depẽdere. Item videt casus.§.ti.pr.l.generaliter.in primo casu in quo per necessariam subauditionẽ quã.gl.facit facta erat substitutio:ꝙ hec verba substituo ei si decesserit sine liberis.z tantũ appellat eã fideicõmissariã dũ soluẽdo questionem semper de restitutione mentionem facit z deductiõe falc.ibi:omne pene fructu ꝛc.z ibi notať. Hec curandũ q̃ ibi fit mentio de pluribus conditionib⁹ substitutionis adiectis:qz pluralitas conditionũ nõ facit ad qualitatẽ substitutiõis.sz ad facultatẽ vl̃ difficultatẽ purificatiõis ꝓditionũ. Ad.c.si pr̃ extra de testa.lib.vj.patet respõsio:qz ibi erat verba de necessitate directa:vl̃ saltẽ in dubio hic v̊o nõ.sz clara.si igit̃ fideicõmissaria est:mater nõ excludeť sz capiet bona z restituet vtrũ autẽ cũ deductiõe vni⁹ quarte vl̃ duarũ.hec Ol.sub dubio relingr.Sz de hoc plene dixi etiã ꝑz eũ.§.de inof.test.auc.nouissima.qd tenebim⁹. Dño Ol.de facto consultus modo tenet vnã opinionẽ.f.qd esset substitutio directa. Cõtra tenuit q̃ esset fideicõmissaria:q̃ fit fideicõmissaria vero⁹ credo. † Jtẽ quero si pu⁹
44 monat substitutus q̃ instituť⁹.z substitutio sit fideicõmissaria: vtrũ expiret substitutio aut vero duret in personam filiozum z heredũ substituti qui substitutus fuit ipse z eius heredes ex eius corpore legitime ꝓcreatos.z primo videt q̃ extincta sit siue de corpore legitime ꝓcreatos.z primo videt q̃ extincta sit siue de vniuersali siue de singulari fideicõmisso loquamur.vt.j.de fideic. l.si in psonã.de cad.tol.l.vnica.§.finaũt sub conditione.de lega. l.si vnꝰ.gl.miles.§.j.l.vnũ ex familia.§.rogo.z.l.cũ pater.§. hereditate. ij.l.miles.§.j.l.vnũ ex familia.§.rogo.z.l.cũ pater.§. hereditate. ij.l.miles. §

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.l.qui habebat.ff.eo. z de acqui.hꝝ.l.toties.nec est omittēdum q liberi primi instituti ex toto repelluntur a successione pdicta: licet enim ex eoꝝ superexistentia deficiant substitutiones predicte, ex verbis tñ vel mente testatoris nō apparet q fideicom. aliquod sit eis relictum, nec q eos pretulisse videat substitutis predictis. z sic intelligit. ff. de leg. j. l. filiusfamilias. ℈. cum quis tūcta l. de heredi. instit. l. si ita qs heres instituatur. cū ibi notatis. z no. eo. ti. l. lucius. Deficiēte ergo patre liberoꝝ z institutione predicta: prefati liberi excluduntur a successione predicta: z admittēt primiores ab intestato si qui sunt. z pro hoc. ff. e. l. lex cornel. in fi. z de capti. z postli. reuer. l. q si filius. vñ dicta neptis substituta cū sit proximior in gradu exclusis dictis liberis fratris instituti ad dictā hereditatē vocabitur. vt in auk. de here. ab intesta. ℈. reliquū. ibi: nulli alij omnino persone. z no. in glo. ℈. de legi. here. auk. post fratres. Iterū quero de alia questione. testator habens vxorē pregnantem sic dixit. Si nascatur posthumus masculus ipsum heredē instituo: idem si posthuma: si duo posthumi equaliter. Si posthum⁹ z posthuma: posthum⁹ sit hꝝs: posthuma centū habeat pro se dotāda. z subiunxit. z si forte qō abfit aliquē dictorū posthumorum si contigerit esse duos aut plures mori ꝙ tigerit in pupillari etate: supponentes substituo. q si omnes mori ꝙtigerit in pupillari etate vel sine herede ex suo corpore, procreato: sorores suas eisdē substituo. testatore mortuo natus est vnicus posthum⁹ qui patri heres fuit z mortu⁹ est in pupillari etate: querit an locus sit substitutioni z mater excludat. z an res sit deducta ad cām intestati. aliquibus videretur locuz esse substitutioni vt qō testator dispoſuit substituendo plurib⁹ posthumis habeat locū in vnico. argu. ff. ad trebe. l. cū heredes. ℈. cū ita. vi bo. rap. l. ℈. homines coactos. z de ne. gest. l. iij. ℈. negotia. sicut z ecōtra. imo multomagis. ff. de assignā. lib. i. ℈. ℈. quis. z qō falso. tu. aucto. l. j. ℈. hoc edictū. z tales interpretatiōes sepe leges faciūt z ꝓiecturas admittūt. ff. de libe. z posthu. l. si ita de hered. instī. l. clemēs patron⁹. z de le. j. l. qui filiabus. ℈. j. Contrariū videtur verius quia testator videtur substitutionem concepisse in casu quo plures posthumi nascerent. si ergo nascatur vnus tantū, casus iste omissus est in substitutiōe: ergo p omissō habēdus z relinquendus depositiōi iuris. vt. ff. de liber. z posthu. l. cōmodissime, maxime cum agatur de odio. scilicet de exclusione matris a luctuosa hereditate filū. vt. ff. de vē. in posses. mittēdo. l. j. ℈. sed si incertū. nā illud signuz vniuersale omnes positū in substitutione z qō est pluralis numeri nō pōt fm ppiā significationē saluari vel verificari vt colligitur ex solutione duaruz legū que videtur sibi contrarie. ff. de leg. ℈. l. cū ita. ℈. qui plures. z eo. ti. l. meui⁹. ℈. eū qui. z ibi no. vnde dico matrem non excludi ex ppietate verborum substitutionis. Et quia tacita coniectura non admittitur contra matrem. vt hac. l. precibus. Ex predictis insurgit alia questio: testatoꝝ sic dixit. filiū mihi primo nascituru ex ventre vxoris mee instituo. z si decesserit in pupillari etate vel postea quādocūqz sine prole legitima: substituo sibi filiuz secundo nascituru ex ipsa vxore. z si dictus sēcus moriatur in pupillari etate vel postea qñcūqz sine prole legitima. substituo fratrem meū. accidit qō ex ventre natus est vnicus posthumus qui decessit in pupillari etate: queritur vtrū substitutus admittatur an mater preferet. in auk. de here. ab intesta. ℈. ℈sequens. z absqz dubio videt predicta substitutionem inutilē esse: quia prima facta de filio nascitura fuit inutilis cū nat⁹ nō fuerit. vt. ff. de re. dub. l. vtrū. in prin. de le. j. l. si duobus. ℈. fi. ergo aliam vtilē facere nō pōt cum sit inutilis. vt. j. de decur. l. nullus solus. lib. x. z arg. qō dicit de contractu ꝙditionali: quia ꝓpter pendentiā conditionis actionem nō parit: alterum non vestit. vt nota. ff. de pericu. z cōmo. rei ven. l. si in venditio. Idem probatur si plus nullitatis est in eo qō a toto principio deficit q̄ si ex postfacto: vt colligit ex coniunctione duarū legum. de libe. z posthu. l. si filius. z de insto test. l. posthum⁹ ꝓterit⁹. sed si is cui facta est pupillaris substitutio decedat viuēre testatoze substitutio euanescit. vt. ff. ℈. ca. z postli. reuer. l. q si fili⁹. z. ff. de vul. z pu. substi. l. lex cornelia. ℵ. si vero viuo pr̄e. ergo ꝛc. Itē absurdum est substitutum substituti plus capere q̄ potuerit capere ipse substitut⁹: z loquoz de habituali potestate capiendi vt. ff. de cōdi. z demonst. l. pupill⁹. ℈. titia. z arg. ad. l. fal. l. qui fundū. ℈. qui filio. in fi. sed primus substitutus nunq̄ in habitu capere potuit: q: in rerum natura non fuit. ergo ꝛc. Item q: secundus substitutus vocatus est sub conditione si sēcs nascituru decederet in pupillari etate ꝛc. q̄ conditio nō extitit q: non decedit: qui in rerum natura non fuit. solū enim viuēs moritur. ff. de ma. testa. l. qui duos. ergo substitutus omnino excludit. z iste est casus. ff. de vulg. z pup. sub. l. qui habebat. z per hoc ꝑ sol. ad. l. coheredi. in prin. z. l. titius. eo. tit. que loquit de substitutione vtili z cui⁹ cōditio extitit: lz primus substitut⁹ anteq̄ ꝙditio substitutiōis de se facte existeret decesserit: hic aūt substō inutilis fuit z ꝙditio adiecta defecit. z p hoc ēt soluit ad. ℈. in primo. j. de cad. tol. Ol. Ultimo q: sicut tactū est ℈. substitutiōes fiūt aut per verba directa aut per obliqua aut p cōia ē nec bñ apte declarari q̄ sint directa z q̄ cōia. nec videt bñ posse tradi plena z clara doctrina de eis. Dñs tñ Phi. 8 matarel lis talē doctrinā tradebat: videlz q̄ ꝓba directa sunt illa de quibus loquit lex. ff. e. l. verbis ciuilib⁹. que importat directā substitutionē: q: p seipsum nullo mediāte z sine aliq̄ deductiōe accipit bona. z fiūt fm eū p hec verba sum es est. vt si talis nō sit heres vel decedat in pupillari etate vl̄ postea talis sit heres. hec em̄ nū q̄ trahunt ad fideicō. si fiat i testō. vt. d. l. ꝓbis ciuilib⁹. z ibi no. fallit in codicillis. vt. l. scevola. q: ibi nō possunt retinere. ppriā significationē directe: q: directa nō pōt fieri i codicillis vt ibi no. z. d. l. scevola etiā nor. Itē fallit in milite cū mater ē in medio: q: obliquat eiꝰ fauoze. vt hac. l. z. l. cēturio. † Obliqua sine fideicōmissaria ꝓba sunt qñ p mediam personā succeditur. vt instit. de singu. reb⁹ p fideicō. relictis. ℈. fi. qualiacunqz sint illa ex qbus colligatur z appareat substitutū debere recipere bona de manu alterius cū retētiōe quarte. de quib⁹ habet. j. z. ff. ad trebel. ꝙ to tū. † Cōia sunt oia illa q̄ nec sunt ciuilia de qb⁹ dixi: nec sunt patēter obliqua sine fideicōmissaria: lz cōiter se habēt ad vtrūqz. i. possunt aptari ad directā z fideicōmissariā sicut est verbū substituo. z illa q̄ ponuntur in. c. si pater. de testa. lib. vj. videlz si vnus decedat alter moriat: vel si testator dicat volo meuū habere hereditatē meā: nam trahi possunt ad fideicō. vt. ff. ad trebel. ex facto in prin. vel si testator dicat quandocūqz filius me⁹ decedat titium heredem instituat vel faciat z similia. ista em̄ possunt accipi directe z fideicōmissarie z tunc debent accipi in ea significatione in qua substitutio valere possit z nō pareat vt. ff. de re. dubijs. l. quoꝺ. Ml. De istis ꝓbis directis z obligs habeꝫ. j. cōia de le. l. oē verbū. z ibi in gl. z. ℈. de testa. l. qñ indignū. per ista verba si titi⁹ nō erit heres volo q̄ ad sempronū perueniat hereditas mea fit substitutio directa vt no. ꝑ Inn. extra de testa. c. raynaldus sup verbo deueniret. z ꝑ Ly. ℈. de pactis inter emp. z ven. l. j. z vide qō de hoc notaui. ff. de fideicō. liber. l. thais i pri. De ista materia substitutionū vide q̄ notanꝫ. d. l. generaliter. ℈. tit. primo. z. l. ℈uis. e. tit. Nunc ſram exponamus z suppleamus glos. ibi marit⁹. Quidā habēt z si marit⁹ z male qñ supfluit propter verbū vtrum qō est. j. Azo. Ibi in primū casum. i. in vulgarē tantū. Ibi decesserit subaudi substituit. Ibi successionē obtinente ex senatusco. tertul. ab inte. frā. In glo. imo ex tacita in fi. hoc non puto verum quia speciale priuilegium est matris q̄ ea tacitā nō excludat vt. ℈. ti. pr. l. si. que in testamēto priuati loquitur. leges aūt̄ per glo. allegate de breuiloqua loquunt̄ que cōtinet omnes expressas vt notaꝫ. ff. eodem. l. luci⁹. z. ℈. satis est declaratū z iō ad ꝓpositum non accedunt fm Fran. ac. In glo. secūdū casum ibi. z cōpendiosam q: puidet scēso casui. i. euentui. vulgaris em̄ puidet si heres non fit qui est primus euentus qui pōt viā aperire substituto. primus autem ideo dr q: de necessitate non esse precedit esse vñ qui prouidet in euentum qui respicit non esse dr prouidere in primum casum qui vero prouidet in casum respiciēte esse. i. cum heres erit z postea desinit dicit prouidere in secundū casum. Old. In gl. hoc referas in fine quia predicte substitutiōes expirassent scz vulgaris additione vt. ℈. post aditā z pupillaris pubertatis vt. ff. eo. l. in pupillari. In glo. secꝰ dicerē ibi directam facere substitutionem etiaz extraneo. Ibi. l. in testō in fi. ibi hec cōpendiosa z pupillaris que est in compendiosa vl̄ magis firma q: expressa vt notaꝫ. ff. eo. l. lucius. z ꝑ. i vl. gl. ibi sed per fideicō. quod falsum est per prealle. l. miles etiā. de testō. mili. z. l. i testō. alꝰ nullū eēt ꝓuilegiū militis vel matris qō voluit hec lz quidam dicāt eā totam iure cōi loqui vt. ℈. in litera dixi. Ibi vbi ergo puberi nō ꝓsequunt̄ amplius opinionē ℙy. sed primam. dic ergo vbi ergo. i. q: miles puberi directo potest substituere vt dictum est. Ol. Ibi semper valet iure directo. vt. d. l. in testamen. qō intellige in bonis a testatore obuenientib⁹ non in aliis. vt. ff. de testa. mili. l. miles. ℈. et heredatо. z. ff. eodem l. centurio. sēcs rūso fm Fran. ac. Ibi vsqz ad pubertatem vale at iure directo. z in omnibus bonis vt. d. l. cēturio. l. rūso. Fran. Ibi postea per fideicō. z in bonis testatoris tantū vt eadē. l. centurio. ū. rūso. Frā. ibi alia tacita. i. nō specificata. expressa est enim vt dixi. z no. ff. eodē. l. lucius. z. j. vlti. glo. Franc. Ibi duas continet. s. ista compēdiosa. Ibi. z fit directis verbis quia si obligs fieret omni tpe esset fideicōmissaria z nunq̄ directa vt. ff. de fideicom. lib. l. antonius. z no. ff. e. l. verbis ciuilibus. z sic non posset ppie dici compendiosa quia non nisi vnā cōtineret oi tēpore fideicōmissariam. Ol. Ibi. z pupillo tm̄ vt dicaꝫ vere compēdiosa sub verborū compendio plures includens sed qñ fit puberi lz valeat non dicit vere compēdiosa quia vnam tm̄ continet fidei cōmissariam. Ibi postea nihil. s. habebit substitut⁹. Franc. Ibi. per ꝙium sensum non est ꝓprie per contrarium sensum imo quia

q: ibi dicit q̄ decedēte filio post pubertatē substitut⁹ capit bona ex priuilegio militari. ergo cōi ius est in pagano vt. ff. de legi. l. ius singulare. Ol. Ibi. sed si ita substituat. Frā. ac. hāc questionē intelligit cōiter in milite z pagano dicēs eam ad vtrūqz posse referri. alij solū in pagano intelligūt q: nō pōt post puberatē directo substituere. sed solū p fideic. vt. ff. e. l. verbis ciuilib⁹. vt omni tēpore valeat dicendū est eam fideicōmissariā cū verbū substituo de sui natura hanc significationē habeat vt. l. generaliter. ℈. ti. primo. Jn milite aūt cū verbū substituo possit esse directū vt. ff. e. l. iā hoc iure. z dicta. l. in testō. z de testa. mili. z. l. milites etiā bis de testamēto mili. ff. dicendū videt q̄ semp valeat iure directo z infra puberatē z post aū mī nō esset in medio cuius fauoze obliquat post pubertatē. Sz in pagano vī vsqz ad
48 puberatē valere directo † cum paganus possit vsqz ad puberatē directo substituere. post pubertatē aūt pagano obliquat z valet iure fideicōmissi. ꝓpter verbū substituo qō ad directam z fideicōmissariā pōt aptari vt predictū est. cū alijs vī q̄ in pagano valeat omni vt fideicō. q: si primo inciperet vt directa valere nō posset postea obliquari vt. l. verbis ciuilib⁹. ℈. hoc tñ. ℈. plenius tractaui in. ℈. nūc q: testatores. ver. itē quero si testator isti tuat filiū impuberem ibi. z est alia. ℈. primo. i. in glo. posita que sit per verba directa ibi quasi cōpendiosa. ꝓterea sic appellat q: verba habet cōpendiose. lz q: semp est vna. s. aut directa z nūq̄ obliqua aut obliqua z nunq̄ directa vere cōpendiosa dici non pōt sed quasi cū nunq̄ includat pupillarē z fideicō. lz ꝑ diuersis tēporib⁹ nisi qñ sit a milite vt dixit glo. ff. e. sup rubrica q: cōpendiosa sit a milite solo nō q: paganus ꝓba cōpēdiose ꝓferre nō possit vt valeat sed vno modo tm̄. Ol. Ibi si superiori casu. i. superiori qōne. frā. ibi ꝓba directa. si talis sit heres q̄ ibi posita fuerūt. Frā. ibi. z hic id est i fideicōmissaria ibi. z restituit solū bona testatoris etiā si filiꝰ in pupillari etate moriaꝫ vt ps ℈. ℈. si lie statim allegato. ver. nec fideicō. ꝛc. ibi talis sit heres vel talem substituo lz gl. nō faciat differentiā inter ista ꝓba talis sit heres
49 vel talē substituo ℙy. tū facit † q: ista verba talis sit heres sūt verba directa z ideo infra tēpora pubertatis valet iure directo vt. ff. de vulga. z pup. substi. l. cēturio primo respōso. vt trahit ad omnia bona impuberis q̄ nō esset si esset fideicō. q: si fideicommissaria nō trahitur ad bona impuberis vt. d. l. coheredi. ℈. cum filie. ff. eo. ibi neqz fideicommissum ꝛc. post pubertatē vero nullo iure valet vt. ff. eod. l. in pupillari. nec ob. lex scevola per gloss. allegata q: ibi fuit facta in codicillis ita q̄ nunqā valere potuit iure directo vt satis dictū est supra in lectura. ar vbi a primo. valuit iure directo nō trahit ad fideicōmissa. vt etiā not. d. l. scevola. Si vero dicat talē substituo tunc, obtineret quod gl. dicit qō omni tpe esset fideicōmissaria: q: illud verbuz sine liberis innuit qō etiā in etate pupillari voluerit eam esse fideicommissariam. ℙy. Ibi ergo nec ante quia cum sit vna nō potest ꝓ parte tēporis tenere. z ꝓ parte non q: sicut hoc invnius rei substantia non admittit vt ꝓ parte teneat. z ꝓ parte non vt. ff. de iniusto testamēto. l. penul. z ar. ad. l. fal. l. qui quadraginta ita nec in tempore ar. ff. de mili. testa. l. miles ita heredē sed hoc totum tollitur per. l. ff. eodē. l. in pupillari. Ol. Ibi in toto tempore imo directa ꝓ tēpore pupillaris etatis quando erat dictū ille sit heres vbi dr q̄ capit bona iure cōi. f. militū z paganorum z capit vndecūqz obuenientia. qō non est de natura fideicōmissarie sed soli⁹ directe vt. d. l. coheredi. ℈. cū filie z. l. sed si plures. ℈. ad substitutos. Ol. Ibi habere non pōt ex hac additiōe sine liberis apparet qō testator voluit prouidere de substituto in tempus quo filius posset habere filios. q: eo tempore dr ꝓprie sine liberis decedere arg. ff. de suis z legi. here. l. j. in prin. z. ff. qui petāt tuto. l. credendū. ℈. fi vero marit⁹. z ibi notatur. Sed ꝓ illo tempore non pōt esse nisi fideicommissaria vt. ff. eodem. l. in pupillari. ergo talis est ꝓ primo tēpore. Sed tu dicas eā directā qñ est facta per verba directa. l. sit heres licet ibi sit sine liberis vt. ff. eo. l. centurio. z ꝓ primo tēpore est pupillaris directa prosequenti nulla vt ibi expresse dr. z si tu dicas cogitauit de tpe qō est post pubertatē ꝛc. fateor. Sed inuanum cogitauit q: verba directa que ꝓtulit hoc nō patiuntur. sicut z alꝰ dr de cōditiōi. institu. l. quidā in suo in fine. Sed oppono sicut se habet verbum quandocunqz in distributione temporis sic verbū quodcūqz se hꝫ in distributione substātie. sed verbum quodcūqz sic se habet in distributione substātie qō sic omnia cōprehendit ac si essent singulariter enumerata: ergo nō est differētia vtrum dicaꝫ qñcūqz de cesserit an dicaꝫ ante pubertatez vel postea decesserit. primā est de se nota. ICSa. ꝓbatur. j. de quadri. prescri. l. oēs. z de leg. iij. l. si chorus. respōdeo. fateor primā. ad scām aūt cum dicis. sed sic se habet ꝛc. dico qō talis generalis enunciatio equipollet singulari enunciationi. verā est quātū ad comprehensionē nō quātuz ad inducendā separationē sine distinctione vr. ff. de verb. obli. l. qō dr. z hoc idē est in expressione temporum vt ps ex solutione duarū legū que videnꝫ inuicez cōtradicere. ff. de dona. cā mor. l. senatus. ℈. fi. z de ver. obli. l. plurib⁹. ℈. j. ꝙtrariū vī sensisse Jac. de are. vt dixi. ℈. eo. de cōpendiosa. ver. sed. Jaco. de are. vī sentire. Jn glo. vlt. ibi per treb. Sed nunqd fructus teneaꝫ restituere dic q̄ sic vt. ff. de leg. ij. l. cū pater. ℈. titio. z. l. imperator. ℈. cū qdaz z plene notaꝫ. j. ad treb. l. iubemus. Dyn⁹. Ibi non aūt ad hoc. Quidā tū dicūt q̄ ēt in testō militis sit loc⁹ treb. vt dixi i lectura.
50 ℈. ver. item op. ad finē. l. † Itē non potuit gravari filius factus adult⁹ q: p tūc se pōt testari. secus in pupillo q: tunc est magis consiliū quā grauamē vt. ℈. de inoffi. testa. l. ex trib⁹. z ibi no. z. j. l. prima. fran. ibi ſz tacita pupillaris in vulgari inclusa. Ol. Ibi ex significatiōe verborū imo verba repugnāt cū sint negatiua z pupillaris sit affirmatiua. Ol. Post predicta supuenit mihi laudabilis repetitio solēnis viri. ℵ. de cunio q multa tetigit supra nō tacita q̄ addere ꝺdictis dispoſui hoc ordine. Primo ponendo diuisionē quā ponit gl. institu. eo in ꝓncipio. q: q̄dā est vulgaris q̄dā pupillaris quedā exēplaria quedā reciproca siue breuiloqua quedā cōpendiosa. sed hec diuisio nō videt bona quia ois diuisio dz esse bimēbris. ff. de rerū diuisione. l. i. in prin. Itez in hac. l. imperator facit tm̄ duo mēbra. l. aut i primū casuz. aut in sēm. Sed dic q̄ diuisio est bona et ad id qō dr q̄ diuisio dz esse bimēbris. dic q̄ verū est vel reducibilis ad bimēbrē. qō hic ē. q: aut fit in casu nō adite hereditatis z sic vulgaris. aut adite z tūc succedit diuisio gl. ita q̄ ipsa gl. habuit bonū intellectū z iō tot mēbra fecit vt clari⁹ traderet ad q̄ isti. q. mo. testa. instr. ℈. ex eo. z in vlīb⁹ feu. de nona infidelitatis forma. c. vno. scēso tāgēdo de vulgari z querēdo sicut ipe q̄rit. si testator substituēdo ex pīsit alterū casum vt titiū heredē istituo z si noluit esse heres substituo seium. mortu⁹ est institutus ante testatorem vel post mortem testatoris exclusus est aliquo casu ita qō non pōt velle esse heres: nunqd substitutus admittitur. vel dixit si titius nō possit esse heres postea bene pōt esse sed non vult nunqd institutione deficiente ex altero casuum predictorū substitutus admittetur: vī q̄ nō. Ham apponēdo vnum casum vī remouere alios vt. ff. de libe. z posthu. l. cōmodissime. z. l. filius a patre. ℈. si qd ex certa. Si ergo dicat si nolit esse heres z substitut⁹ impedit casu vltimus substitutus non admittitur. z hoc casu institutus valet si vtrunqz apponatur. ℈. de heredi. instituē. l. iij. Sed dico hec verba nō nocere imo si sit impeditus ex vno casu ex alio substitut⁹ venire potest cū hi duo casus sint valde similes potest vel nolit vt z alibi dr in cōstitutione pcuratoris. ff. de pcur. l. j. ℈. usus. et ita dicā quod propter similitudinē vno predictorum casuuz ex presso alius nō videtur omissus imo magis subauditur ar. ff. de cōdi. causa data. l. si extraneus [illegible] fundo instruc. l. quesitū. ℈. pe nulti. videtur em̄ hoc ex abundanti dixisse vt ibi. nec obstat quod dicit si nolit esse heres q: hic nolit esse heres est conditio que debet extare vt. ff. de lega. j. si ita legatus. ℈. ille si volet. de lega. iō. l. j. ℈. fi fideicōmis. quia non videtur apponere hec verba si nolit vt conditionē faciat sed magis ex abundanti hoc videt ponere quia credebat euenire posse vt. ff. de tute. l. mutuo. ℈. j. z de ꝺditio. z demonstra. l. auia. ℈. fi. z in substitutiōibus large interpretamur. nam in pupillari intelligitur vulgaris vbi nulla mentio facta est de ea vt. ff. eodem. l. iā hoc iure ergo. multo fortius vbi est facta est interpretāda z extēdenda ad similē casum vt. ff. de
51 diuer. z tēp. ſcrip. l. j. in fine. † Sed quero an vulgaris substitutio ex vi verborū includat institutionem affirmatiue: certe hoc videtur impossibile qō substitutus aliquid habeat ex institutione q: vulgaris sit verbis negatiuis. z sic i casu in quo euanescit institutio: ergo qō est ad impugnandum vnum non debet esse positio illius. ff. de conditio. z demonstratio. l. tale. ℈. fina. dicas qō ꝓ parte potest operari institutionem z ꝓ parte substitutionē vtpote instituit titium in semisse z seium in alio semisse et si seius heres non erit titiū in dodrante substituo. dico quod titius hoc casu habeat institutionē z substitutionem vt. ff. de here di. institue. l. quoties. ℈. fi quis primo. z. l. iul. ℈. fin. vbi em̄ operat institutionem z substitutionē. Item quero quia vulgaris locuz habet in casu nō adite hereditatis vt. ℈. eo. l. post aditā. qd si in institutus adit. sed p restitu. vel alꝰ desit habere hereditatē. nunquid substitutus admittet ex vulgari glo. dicit q̄ sic in. d. l. post aditam. sed. Ml. facit differentiā vtrū per restitutionē vel alium modū. Quid ergo si per restitutionem vtrum veniet substitut⁹. videt quod non sed q̄ fit locus fisco ar. ff. de succes. edicto. l. fi. z quidā per illā hoc tenent sed non est verum q: ibi ille qui erat in vltimo gradu repudiauerat antequam ille qui adiuerat per restitutionē deineret: vnde cum ibi repudiauit vlterius admitti nō deberet sed hic substitutus nunquā repudiauerat ideo bene admitti potuit vt. ff. eo. l. ℈. interdictum z de mino. l. z si fine. ℈. sed qō pap. z vī expressum in vulgari. ff. de re iudica. l. ex cōtractu z ad tertul. l. j. ℈. si quis adita. z hoc cum per restitu. Sed qd si alias quā per restitutionē nunquid substitutus admitteretur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicerē ſic circa hoc aut heres deſiſt habere hereditatē ipſo iure:
vt qz nō ſoluit legata intra annū vt in auc. de heredibus z falc.
§. his oībus. z tūc ſubſtitutus admittit. vt in. c. ti. §. ſi quis vero.
z. §§. ſequētibus. Si autē alio modo deſinat habere hereditatē:
vt quia indignus vel alēs. tunc dico ſubſtitutū non admitti: ſed
ſiſcum vel aliū qui admitti debet: vt. ff. ad ſil. l. ſi ſequens gra-
dus. in prin. Sed qs dicitur q in pupillari expreſſa continet vul
gāris tacita quid ſi teſtator dedit ſubſtitutū ſpecialem in vulga-
ri: vt qz dicat. filiū inſtituo z ſi moriat intra quatuordecim an-
nos tibi ſubſtituo. z ſi filius non ſit heres: ſempronius ſit heres
quis ſubſtitutorū admittatur ſi filius nō ſit heres. vī qs vtergz
vt expreſſa vulgaris concurrat cū expreſſa pupillari in qua ſub-
intelligit vulgaris tacita vt alēs dz in fundo legato cui poſtea le
gat vſufr. vt. ff. ſi vſuf. le. l. ſi alii. de pecu. le. l. ſi dūs. §. ſi. dico eos
nō cōcurrere. vt. ff. de vulg. z pup. ſubſti. l. coheredi. §. diſcretas. z
§. qui patrē. z. l. ex facto. §. itē quero. z eſt tex. e. tit. l. cum ex filio.
§. filio. Sed ſolus ſubſtitutus in expreſſa vulgari admittitur vt
ibi. z hoc ꝓo qz q vulgaris intelligat in pupillari eſt ex interp̄
tatiōe ſapientū ſi volūtas cōtraria teſtatoris nō appareat: vt. ff.
e. l. iā hoc iure. §. ſi. poſtq̄ ergo apparet volūtas expreſſa ceſſabit
interpretatio iuriſconſul. §. de pac. cōuē. l. ſi. Nec obſtat lex ſi alii
q. verba ad hoc cōueniunt cū ap. fundi vſufruc. contineatur. hic
autem verba diſcrepant quia contraria: vt. §. Item ibi q tacite
intelligitur nō pōt commodum ſeparari quia vſufru. nō poteſt
ſeparari a fundo: ſed hic vulgaris bene pōt ſeparari a pupillari
et econtra. z ideo dico vnum nō intelligi in alio. vt. ff. de vino, tri
51 tico, z oleo le. l. ū. in prin. † Itē querit an tacita vulgaris que in-
cluditur in pupillari expiret poſt puberratē, vt quia teſtator inſ-
tituit filiū pupillū z ſubſtituit pupillariter ritū pupillus factus
eſt pubes viuente teſtatore poſt mortem teſtatoris nō adita he-
reditate deceſſit. nūquid ſubſtitut⁹ admitteē ex tacita vulgari.
qdā dicūt q ſic iz pupillaris euanuerrit qz vulgaris ſubintelligi
tur nō ex verboz led ex legis interpretatione. vt. ff. eo. l. iam hoc
iure. ideo iz euanuerit: pupillaris tñ remanet interpretatio nec
eſt inconueniens q hec interpretatio duret cū z alēs hoc contin-
gat in hypothecaria que plus duret quā perſonalis. vt. j. de luiſ
tione pignoris. l. intelligere. vulgaris ergo cū ſua natura dz intel
ligi z ſua natura eſt quod poſſit fieri puberi z impuberi. fm ergo
ſuam naturam intelligat. vt. ff. de vſuris. l. ſi ſtipulatus. z vi
deē expreſſum. ff. de vulg. z pup. l. ex cornel. in fi. z ibi bona gloſ.
ſup verbo. cū. tabu. Sed iſtud nō eſt verū q durat vltra quam
durat pupillaris. Nam ibi ſubſtitutione limitata nō dz excede-
re limites. ff. e. l. ſi quid ita. z. l. ex facto. §. itē quero, hic aūt limita
ta fuit ſi intra. xiiī. annū deceſſerit: ſed tu dicis imo nō qz nō ex
viverboz ſed ex interpretatiōe. Sed dic q interpretari debem⁹
fm naturā interpretati vñ ſi tempus apponit interpretato ideo
tempus eſt in eo qō interpretat in auc. de filiis ante dota. inſtſa
natis. §. tertia vero. z arg. in auc. de rap. mulie. §. ſi. z ſi dicat nō
poſſe ſuſtineri qz ſicut ſub pupillari expreſſa cōtineē vulgaris taci
ta ſic eē ſub vulgari expreſſa cōtineē pupillaris tacita: vt. l. iam
hoc iure. Sz vulgaris expreſſa hz locū a tpe adite hereditatis. vt
ē. e. l. poſt aditā. z ibi pupillaris tacita vltra durat. ergo ꝛc. Sed
certe ibi hoc facit neceſſitas. qz pupillaris nō pōt habere locum
ante aditā hereditatē ideo neceſſe eſt vt vltra extendat. Sed vul
garis poteſt habere locum inter pubertatē z poſt. ideo ita non
52 poteſt durare vulgaris. † Itē nō eſt bona argumētatio qz facto
puberi nō pōt fieri pupillari ſed vulgaris bñ. z dico vulgarem
expirare quia talis factus eſt quod nullo modo pōt ſibi ſubſti-
tui pupillariter. z ꝓ hoc qō vulgaris ſit extincta facit quia nō
debet plus operari tacitū q expreſſum. vt. ff. locati. l. qui ad cer
tum. ſed hic nō valet expreſſum. ergo nec tacitū. z ꝓ hoc de leg. j.
l. ſi fundum ꝓ fideic. §. j. z. l. ſi fundum ſub conditione. in fi. z hoc
vī probare tex. ff. e. l. qui habebat. hāc partē innuit gl. ff. de capti
uis. l. qō ſi filius inſtitu. de pupillari ſubſtitu. §. qua rōne. prope
mediū magne gl. z ſic non puto verā gl. que eſt in. d. l. ex cornel.
iuncta. hoc querit ad hoc vt ſubſtitutus veniat ex ſubſtitu. pupil
lari oportet q hereditas ſit adita ex teſtamento patris vt. ff. e. l.
ti. §. adeo. z. l. ſed ſi plures. §. ſed ſi ex aſſe. ex hoc quero ad hoc q
ſubſtitutus poſſit habere ex vulgari tacita q ſubintelligit in pu
pillari expreſſa opz q ſit adita patris hereditas. Dy. dicit q adi
tio requirit vt pone. quidā duos heredes inſtituit. vnū cū pupil
lo: pupillus nō adiit: nunqd ad hoc vt ſubſtitut⁹ pupillo admit
tat opz q alij inſtituti adeāt hereditatē. dicit ipſe q niſi adeat
ſubſtitutus nō pōt admitti qz eius nature dz eſſe tacitum cuius
expreſſum q ad confirmationē: vt. ff. de ſeruit. ruſti. ꝓdio. l. ij. §. ſi.
Sed ad confirmationē pupillaris requirit q adeat. vt. ff. e. l. ſz ſi
plures. §. ij. z. §. ſz ſi ex aſſe. ergo ꝛc. z videt tex. ff. ad trebel. l. apō
inſ. §. idē iul. z. l. ita tñ. §. a patre. Sz hoc dicit ipſe Bul. nō poſ
ſe cadere in mēte ſua q ad cōfirmationē tacite vulgaris requira
tur aditio. nā certū eſt q in expreſſa pupillari ſubintelligitur ta
cita vulgaris fm ipſum ergo cum vnus ſolus pupillus eſt inſtit⁹
tutus nunq̄ ſubintelligeretur: pone. filiū meum ſolum inſtitui e
ſubſtitui ſibi pupillariter. impoſſibile eſt fm eū tacitam vulgarē
locū habere quia fm eum nō. ſi non eſt adita hereditas, ſed nec
cum eſt adita: qz per additionem expirat. z ita fm Dy. nunq̄ ta
cita vulgaris inciuſa in pupillari locū habere pōt niſi alio cum
pupillo inſtituto qō eſt expreſſe contra. l. iam hoc iure. Itē ad cō
firmationem actus nō dz adhiberi cōtrariū. ff. de adimen. leg. l.
legata inutiliter. z de condi. z demonſtra. l. cū tale. in fine. ſed per
additionem hereditatis expirat vulgaris. vt dicta. l. poſt aditā. er
go expectari nō dz ad cōfirmationē. Nec ob. lex apud iul. §. idem
iul. qz ibi nō cōpellunt adire qz erāt ſubſtituti. z iō teſtatoris vo
luntas eſt ne adeant. alēs nō poſſent habere inſtitutionē. vt. ff. e. l.
ſz ſi plures. §. ſi filio. ſed vbi ab alijs eſſet ſubſtitut⁹ etiā ſi nō adi
reē poſſet admitti. Si ergo queras qualē ſubſtitutus ex vulgari
tacita admittat. dic aut ſubſtitut⁹ eſt coheres z tūc nō pōt ad
mitti ad ſubſtitutionē niſi adeat hereditas: vt. d. l. apō iul. §. idē
iul. aut nō eſt coheres. z tūc ſi pupillus deceſſit añ patrē ſubſtitu
tus admittat ex vulgari tacita ad portionē illā in qua pupill⁹
fuit inſtitutus. ſic intelligat. d. lex. l. cornel. ſup verbo exiſtimo in
gl. z ſic reperio tex. qui dicit mortuo pupillo viuēte teſtatore nō
eſſe locū ſubſtitutioni. verū eſt in pupillari ſz vulgari bene: vt. d.
l. ꝓ ſi fili⁹. ff. de cap. aut filius exiſtit poſt mortē p̄ris z in hoc ca
ſu. aut pupillus imiſcuit, aut abſtinuit, aut tacuit. Si ſe imiſcuit
ſic nō hz locū vulgaris: vt. §. e. l. poſt aditā. z hac. l. primo ruſo.
Si abſtinuit tūc videt q ſubſtitutus nō admittat qz de rigore
iuris ſtatim eſt heres hz detur ei beneficiū abſtinendi. ff. eo. l. ij. §.
interdum. de re iudicata. l. ex ćtu. z de minō. l. z ſi fine. §. ſed qō
papi. ergo hz locum ſubſtitutio. Itē hoc idem video in iure ac
reſcendi quod habet locū poſt aditam. ff. de vſufructu accreſce.
l. j. §. j. z tamen nō tollitur ius accreſcendi. de acquiren. heredita
te. l. ſi duo. z. l. cū de hereditate. ergo idem in ſubſtitutione. z erit
hoc vnum mirabile quod hic iſte admittatur ante aditam ex ta
cita vulgari z poſt aditam ex expreſſa pupillari ad bona ꝓpria
pupilli ſi moriatur ante pubertatem in vita patris alias in vita
patris fungetur duabus ſubſtitutionibus: vt. d. l. pater filiuz. §.
j. z. ff. eo. l. ſi plures. §. ad ſubſtitutos. z dicta. l. j. in pri. aut iſte pu
pillus tacet qz non dicit adeo nec abſtineo. z tunc dico q heres
inſtitut⁹ ad ſubſtitutionē ex pupillari venit vt lex fingat eū ad
miſſe. l. ita tamen. §. ſi pater. z notatur. d. l. iulia. z inſtitutio. de he
redi. ab inteſta. §. poſthumi. vides ergo contra dām Dyn. Ad
confirmationem tacite vulgaris nō eſſe neceſſariam additionem.
53 † Sed querit an in vulgari tacta veniant bona impuberis alia
quam a patre. allegat opi. Dy. qui tenuit q ſic. z ad ipſius com
probationem adducit alias rationes quam Dyn. quia quamuis
vulgaris expreſſa non faciat aliquem admitti niſi ad bona
teſtantis cum ipſi ſuccedatur. tamen bene in tacita que in pupil
lari intelligit: vt. d. l. iam hoc iure. ſed in pupillari veniunt: vt. ff.
eo. l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. ergo z in iſta tacita vulgari.
Itē ꝓ hoc qz cum aliquid ſequit, aliud fingitur vice eius ſicut
alibi dicit cum quis liberat per alium ipſo iure liberari. ff. de ac
ceptila. l. et per iuſiurandū. §. z fideiuſſori. et ꝓ hoc facit quod di
citur in interdicto vnde vi: qz illud interdictū nō hz locum in re
bus mobilibus. quod verum eſt niſi ad conſequentiam immobi
lium veniant. vt. ff. de vi z vi arma. l. j. §. illud. z per eandē viā. ff.
de vſuca. l. ſi aliena. §. hoc iure. z ꝓo hoc ad. l. fal. l. qui fundū. §.
coheres. ipſe tñ Bul. dicit predicta ſibi nō placere quia differ
entia eſt cum aliquis ſuccedat ex pupillari vel vulgari tacita
qz cū ex vulgari ſucceditur teſtanti inſti. e. in prin. ſed in pupilla
ri ipſi pupillo. z ideo ibi omnia veniunt. Sed bene dico q alij in
tacita vulgari veniunt bona pupilli nō vt pupilli ſed vt teſtato
ris vt quando pupillus moritur viuente patre qz tūc oia bona
fuerunt effecta patris: Et tunc bene credit ad omnia bona
ſubſtitutū admitti. z ſi ſic intelligatur dicit bene intelligi. Sed
quid econtra ſi ſuccedit ex expreſſa vulgari ſub qua pōt contine
ri pupillaris tacita. nunquid in hac bona ꝓpria pupilli venūt
ſicut in expreſſa pupillari. ff. eo. l. iam hoc iure. z. l. ſi plures. §. ad
ſubſtitutos. nunquid igitur ſi pupillus nō ſit heres et ita ſucce
datur ex vulgari bona impuberis venūt. Dyn. tenet q ſic. et li
cet ex natura vulgaris ſuccedatur tantū teſtanti cū vbi ſit vul
garis ſub qua intelligit pupillaris excedit ſuos terminos qz pu
pillaris intelligitur z ita a non ſuis terminis excedat. j. de edic.
diui adria. l. fina. et. ff. depoſi. l. lucius. z ꝓo hoc videtur tex. ff.
de vulg. ſubſtitu. l. ij. §. ſi. ſi intelligatur ibi et. ſ. pupillo. Sed certe
ſalua ſui gratia hoc non puto verum quia expreſſa eſt differen
tia in vulgari vbi ſuccedit patri: z pupillari vbi ſuccedit pupil
lo. vt inſtit. de pupilla. ſubſtitu. in prin. Nec obſtat quod dicitur
q ex vulgari non ſucceditur pupillo ſed vbi continet in ſe pupil
larem bene poteſt ſuccedi pupillo qz excedit ſuos terminos ꝛc.
certe nō eſt bona argumentatio quia ſic ex vi verborum intel-
ligeretur

ligeret pupillaris. tunc eñ videret pregnās vulgaris vt in ſe in
cludat pupillarē. quod nō eſt verum. imo vt. ſ. dixi inter ſe ſunt
ſubaudita ex interpretatione ſapientū vt teſtatoz in vtroq; caſu
videatur prouidiſſe ergo nō vulgaris recipiet naturā eius ſz in
principali. ꝓpria remanebit quia in vulgari nihil extrinſecū ve
nit vltra hereditatē teſtantis vt. ff. de lega. iij. l. ſextiliuz. z ſtatim
de hoc latius querā. non ergo venient niſi bona teſtātis. nec ob
ſtat. lex cōtraria, quia nō intelligo ei. ſcilicet pupillo ſed ei. ſcilicet
teſtanti. alias abſurduz ſequeretur quia non pōt ſuccedi niſi ex
pupillari. ſed impoſſibile eſt quod coniungātur due cōtrarieta
tes cū habeat bona teſtātis. quia non eſt adita hereditas. alia
que videt adita preſumptione hec eñ ſunt contraria: ergo non
admittenda vt. §. de furtis. l. j. z. ff. de cōditio. z demōſtrationi. l.
54 titie ſi non nupſerit. † Sed quero an in vulgari veniāt prelegata
vt pone, titium z meuiū heredes inſtitui z titio heredi prelegaui
aliqua z ei ſubſtitui meuiū. ſi ipſe titius heres non eſſet. nūquid
in ſubſtitutione veniūt ipſa prelegata? videtur, quod ſic. in omnē
eñ caſum videt ſubſtituiſſe vt. §. de fideicōmiſ. l. cum virum. tu
dic aut iſte, cui facta eſt vulgaris ſubſtitutio agnouit legatum.
aut nō. dico tū legati ceſſit aut nō ceſſit dies. Si expreſſe agno
uit legatū non venit in ſubſtitutione qz ſi vult habere plegatuz
et repudiare hereditatē bene poteſt vt de. j. l. qui filiabus. §. ſi.
et. l. ſe. z in hoc caſu ſubſtitutus hz ſolā hereditatem vt de. iij.
l. ſextiliā vbi eſt caſus. aut dies ceſſit ſed nō agnouit expreſſe z tūc
dic q hereditas venit ad ſubſtitutū z prelegatum ad heredes
ſuos. ꝓ dimidia vt de le. j. l. quidā. z. l. legatū. z de liberatio. §. j. di
co ergo q dimidia pars quā habet iure prelegati trāſmittit ad
heredes ſuos reliquā ad ſubſtitutum de le. ij. l. miles. §. ꝓo pte.
Si autē dies legati non ceſſit vt ſi inſtitui titium z meuiū z pre
legauit titio z ſubſtitui ei z moritē ante me an ſubſtitutus veniat
in prelegato. dic aut fuit ſubſtitut⁹ in hereditate vel portiōe he
reditatis z tūc non veniūt prelegata. alias ſic ad trebellia. l. mar
55 cellus. §. j. z. l. fideicōmiſſa. §. ſi. z de le. in. l. ſi titius. † Sed quero
an in vulgari attēdatur ordo vt in pupillari vbi pater debet in-
ſtituere z poſt ſubſtituere vt. ff. de vulga. z pupilla. l. ij. in prin. vt
ita in vulgari primo debeat fieri inſtitutio quā ſubſtitutio vide
tur qō ſic. nā prepoſteratio aliqñ vitiat. j. de ſentētijs. l. platā. ſz
dic cōtra vt. ff. de here. inſtituen. l. ſi ita quis. nec obſtat qō dictū
eſt de pupillari qz illud eſt verum cum pupillus eſt exheredat⁹.
ſecus vbi inſtitut⁹ vt. ff. de vulga. z pupil. l. ij. §. penultimo. nec de
tali prepoſteratione curandū eſt arg. ff. de ſolu. l. nec enim. z. §. de
teſta. l. prepoſteri. Sed quia dictū eſt ſupra quod in expreſſa pu
pillari ſubintelligitur tacita vulgaris. quero an hoc ſit verū in
exemplari vt in expreſſa exēplari intelligat tacita vulgaris vt ſi
ſubſtitui mentecapto z moritur ante aditā hereditatē ſubſtitu
tus admittatur. vī q ſic qz in pupillari expreſſa ſubintelligitur
tacita vulgaris vt dixi z probat. ff. e. l. iam hoc iuris. ergo idem
in exēplari cū ad eius exemplū ſit inducta vt. j. eo. l. humanita
tis. Itē fortior ratio vī ꝓo ſubſtituto in exēplari quā ꝓo ſub⁹
ſtituto in pupillari qz quicūq; extraneus pōt ſubſtitui pupillo
pupillariter vt hac. l. z. ff. de inoffi. teſta. l. pap. §. ſed nec impube
ris. ſed in exemplari oportet ſubſtitui propinquos mēte capto
vt. d. l. humanitatis. poſtquā ergo in pupillari expreſſa ſubintel
ligitur tacita vulgaris vbi ſunt ſubſtituti extranei multo fortⁱ
in exemplari vbi ſūt ſubſtituti ꝓpinqui arg. j. de codicil. l. ſi. ff. e.
l. ſi filius. z de ſecūdis tabulis. l. ſi ſub conditione. Sed dic cōtra
qō in exemplari nō ſubintelligatur vulgaris tacita quia q ſub
expreſſa pupillari ſubintelligatur fuit ratio qz ſubſtitutio pupil
laris fuit valde plena vt poſſint ſubſtitui etiam extranei. ſz exē
plaris fuit valde reſtricta vt propinqui tantū poſſent ſubſtitui
ideo eam in ſuis terminis ſeruabo argumen. ff. de acqui. re. do.
l. in agris z ad municip. l. cōſtitutionib⁹. Itē nō eſt arguendum
de exēplo ad originale nō ergo eſt arguedū de pupillari ad exē
plarē. cum enim hoc non exprimatur in exēplari dicam omiſſuz
z legē. l. non extendā vt. ff. ſolu. matr. l. ſi vero. §. de viro. nec bñ
argumen. de exēplari ad principale. §. de eden. autenti. ſi qs in
aliquo documēto. nō ergo ſubintelligant vulgarē in exemplari
56 et. l. humanitatis in ſuis terminis ſeruabo. † Sed quero an vul
garis expreſſa excludat patrē vt cuz infans eſt inſtitutus a ma
tre vel ab alio qui hereditatē ad patrem ſuum trāſmittit ſi mo
riatur ante aditā hereditatē vt. j. de iure deliberādi. l. ſi infanti.
pone ꝙ infans hāc ſubſtitutionē ſi heres nō eſſet. nunquid ſub⁹
ſtitutus excludet patrē. videt quod non per dictam. l. ſi infanti.
Item qz pater admittitur iuris beneficio. z ideo ſubſtitut⁹ non
videt admitti niſi in defectū patris vt ita beneficium legis de
roget ſubſtitutiōi ar. ff. de re. iur. l. in toto z de le. iij. l. ſeruis vba
nis. §. fideicōmiſſa. ſed dic contra ſubſtitu. admitti excluſo pre
go z teſtatore. putſum ſit excludi tur pater per ſubſtitutuz vt. ff.
e. l. cū ex filio z. l. facto. §. item quero. Itez hoc videtur, alibi dici
in ſimili quia cū ſubeſt prouiſio hominis ceſſat prouiſio legis de
leg. j. l. ſi fundū ſub conditione. §. cōtra. ꝓo hoc. ff. de heredibus
inſti. l. quof. §. fi. de teſta. tute. qui. tu. §. j. Sed pone nos habem⁹
ſubſtitutionem fideicōmiſſariā que nō hz locū niſi poſt aditā. j.
ad treb. l. ille a quo. §. j. pone qdā dixit titiū iſtituo z ſi heres nō
erit rogo vt reſtituat, ſempronio hereditatē: eſtne hic ſubſtitutio
vulgaris vel fidicō. iure q nec vulgaris nec fideicō. z q nihil va
leat qz hic eſt repugnantia. ar. j. de re. iur. l. vbi repugnātia. q ſit
repugnātia, pbat qz primo dicit ſi heres nō erit z ita ſupponit
vulgarē: poſtea dicit rogo vt reſtituat q adaptat ad fideicō. vt
j. cōia de leg. l. ū. Itē nō pōt dici vulgaris vt ſi heres nō ſit talis
ſit heres nec fideicōmiſſaria qz illa nō habet locū niſi adita here
ditate vt. d. l. ille a quo. dico q eſt fideicōmiſſaria z nō vulgaris:
quia eſt verbū rogo quod adaptatur ad fideicō. rogo nō eſt di
recta. z hoc probat. ff. eo. l. coheredi. §. cū filie. dico ergo eam nō
directā. Itē vbi verba fideicō. ponunt nō poteſt trahi ad dire
ctam ſubſtitu. ff. de teſta. mili. l. querebatur. dico ergo eam fidei
cōmiſſariam vt ſaluemus verba z voluntatem teſtātis quā me
lius poſſumus. z ſi dicat nō pōt habere locū niſi ad ea dico qō
cogetur adire de facto vt. ff. ad rreb. l. qz poterat. z. l. nam. qō. §.
qui cōpulſus. quaſi teſtator dicat ſi heres nō erit voluntaris ſed
poſt cōpellitur adire ad trebellia. l. debiroz. dicam ergo valere
vt fideicōmiſſariā non vt vulgarem. Sed circa vulgarem taci
tam moueo vnū dubium quod fuit de facto. §. dictum eſt in pu
pillari expreſſa ſubintelligi vulgarē tacitam: pone quidam cre
dens habere vxorē pregnantem ita dicit partum qui edetur ab
vxore mea inſtituo z ſi heres erit z intra pupillarem etatem de
ceſſerit titium ſubſtituo. partus nō fuit editus nunqd ſubſtitut⁹
veniat ex vulgari tacita. hoc fuit de facto z plures fuerūt cōſul
ti z dicebatur qō non quia quod dicitur ſub pupillari expreſſa
intelligi vulgarē tacitam, verum eſt quādo non ſit aliqd impe
dimentū. ſed hic eſt qz pupillus non fuit natus. z ita non potuit
pupillaris locū habere. ergo nec tacita vulgaris quia cum non
valet expreſſum nec tacitum. ff. de ſeruitu. ruſti. predi. l. ij. §. fin. z
de bonis auctoi. iudi. poſſiden. l. cū vnus. in prin. z ꝓo hoc facit
de conditio. z demonſtratio. l. titio vſufru. vnde cū hic nulla ſit
perſona cui poſſit fieri pupillaris nō ſubintelligā vulgarem cuz
prius perſona quā ratio iure querendā ſit vt. ff. de teſtamen. l. ſi
quetam⁹. z de iure codicil. l. quidā referunt. ſed certe dico cōtra
nō eſt perſona cui fiat pupillaris z per conſequens nō pōt locū
habere vulgaris tacita. dico qō q̄uis hic non ſit pupillus tamē
teſtator recte apoſuit verba ſufficientia ad vulgarē qō probo
qz legiſlatores ideo prouident in vulgari tacita quia ſumptio
eſt qō teſtator voluerit, puidere in caſu in quo nō eſt heres mul
to fortius dico in ꝓpoſita qōne qō cum preſumatur teſtator vo
luiſſet habere heredē ibi aut habet filios multo fortius vbi non
habet vt. j. de fideicō. l. cū acutiſſimi. nec curo de hoc qō dz non
potuit habere locum pupillaris qz non admitto ſubſtitutuz vt
ex pupillari. ſed qz preſumptio eſt quod teſtator voluerit ſubſti
tutū admitti in vtrūq; caſum. ſ. ſiue natus fuerit ſiue nō. que eiſi
dicunt in pupillo idem intelligēdum eſt ſi natus nō fuerit vt in
ſtituit. de pupillari ſubſtitu. §. quocūq;. z ꝓo hoc ſpecialiter. ff.
de leg. j. l. ab exheredati. §. fi. de teſta. tu. l. ſi vero. §. fi. de ven. inſpi
cien. l. penul. cum ſua gl. Item debes ſcire quod pupillaris ſub
ſtitutio deficit multis de cauſis qz non poſt ſubſtitui filio pube
ri nec extraneo nec emancipato vt. ff. de vul. z pupil. l. ū. in prin.
Ex quo quero pupillo alieno feci pupillarē expreſſaz qō non po
tui nō fuit heres. nunquid ex tacita vulgari admittetur ſubſtitu
tus. vī qō nō quia non valet expreſſum ergo nec tacitū vt ꝓba
ui. §. prima qōne. Sz dic cōtra qō vulgaris tacita locū habeat
z ad id qō dicitur quod vbi non valet expreſſum nec tacitū. ve
rum eſt. vt. §. dixi vbi tacitū venit ex vi expreſſi. Sed hic non ve
nit ex vi expreſſi ſed ex voluntate teſtatoris preſumpra vt dixi. §.
proxima queſtione. z ꝓo hoc qz vbi poteſt ſeparari tacitum ab
expreſſo tacitū non ſequitur naturam expreſſi. ff. quib. mod. pig.
57 vel hypo. ſol. l. j. §. j. † Item ꝓo hoc qō dicitur alibi quod non
valet vt ago valeat vt valere pōt vbi diſtinguitur aut peccat
in forma. z tūc nullo modo valet. aut in materia z valet vt vale
re pōt vt. ff. de acceptila. l. an inutilis. z. de pac. l. ſi vnus. §. itez ſi
acceptilatio. cū ergo hic peccet in materia licet nō valeat vt pu
pillaris, valebit tamē vt vulgaris vt. ff. de ſer. l. ſi tam auguſti. z
de leg. ij. l. codicillis. §. fi. Sz quero quid erit ſi deficiat pupillaris
propter etatem qz fiebat puberi. nunquid ſi non ſit heres veniet
ſubſtitutus ex tacita vulgari? videtur qō ſic per iam dicta vt va
leat vt valere pōt. Sed in hoc dico contra quod non valeat vt
vt vulgaris tacita qz ſi fiat vbi pupillus non eſt nō valet arg. ff.
de turo. z curato. da ab his. l. ſele. ergo ſi dicas valeat vt valere
poteſt non ſequitur quod non poteſt aliquo modo habere locū
cum vulgaris tacita per pubertatē expiret vt. §. plene probaui.
ergo nō debet inicipere in caſu in quo extingueretur. vt. ff. de vſu

Universidad de Deusto
Biblioteca

fru.l.titio.z de iure dot.l.iul. Sed pone instituit pupillū in testamento et feci directam substitutionem pupillarem in qua vulgaris tacita continet.emancipaui filiū z ita nō potest habere locuz pupillaris.non est heres quia mozitur:nunquid substitutus admittetur ex tacita vulgari.totū dubium est quia pupillaris euanuit cum nō possit fieri filio emācipato vt hac.l. z videtur q admittatur,licet em id super quo fundat fit subiatum:tamē istud remanet.arg.ff.de peculio lega.l.tūc inutile.z de contratabu.l.si post mortem.ℌ.fi.maxime q; hic solum peccatum est in materia z ita vulgaris remanet:vt.ℌ.probaui cum fit filio emancipato ergo multo fortius cum ab initio fuerit vtilis.Sed dico q totū vitiatur q; vulgaris tacita venit ex tali interpretatione q; presumptio est q testator substituēdo in eum casum quo est heres videatur cogitasse etiā de casu in quo nō est heres.Sed hec presumptio hic cessat cū enim destruxerit pupillarem emancipando z ita voluit admitti ipm si heres eēt.videtur etiam eū prohibuisse si non sit heres.ar.ff.de leg.iū.l.fideicōmiſ.ℌ. si pater. z de vulg.substi.l.coheredi.ℌ.cū filie.Sed pone q; dixi ita.seium instituo z si heres nō erit:titius sit sibi heres.quidā dicunt q nō valet,quia per vulgarē succeditur testatori nō pupillo:quia ergo dixit ei nō valeat .Sed nō curo quia nō est ius sicut cū dicitur. sempronius plocij heres esto.ℌ.ti.primo.l.ſi.z pro hoc.ff.e l.paterfa.z de scōm tabu.l.si ita scriptū.ℌ.qui filio.z hec circa vulgarem expressam z tacitā sufficiant.Nunc videndū de pupillari.et circa eā primo quero quare dī pupillaris.z dic q; fit pupillo nec pōt fieri puberi:vt.ff.e.l.ū.z hic in ſi.ſtius.l.z.ff.eo.liā hoc iure. Itē q; hic v; testamentū in pupillari etate euanescit:vt.ff. eodē. lege in pupillari.et.l.in substitutione,sic etiā dī vsura pupillaris per hec duo supradicta.ff.de admi.tut.l.tutor.qui reperto.ℌ.vsu r.z.j.de vsur.pupil.l.j.z.ij. Itē quero quare fuit inuenta.quidā dicunt fauore parentū vt filiū possint substituere.vt.ff.e.l.j.z exē plaris reperta est ad exemplū istius.sed idem ius dz esse in exemplo z originali de condi.z demon.l.ex testō.z.C.de la.liber. tol. l.vnica.in prin.sed exemplaris fuit reperta in fauorem parentū: vt.j. e.l.humanitatis ergo ꝛc.sed tu dic q inducta est fauore pupillorū.Nam cū pupillus ꝓpter etatem testari non possit datur patri vt pro eo possit testari insti.e.ℌ.z vnum est testm patris z
58 filiū.vt.ff.e.l.patris.† Sed quero que requirunt ad esse istius pupillaris.z primo ex ꝑsona pupilli cui fit requirunt q sit impubes.et in potestate eius qui eā facit. Item q; non sit recasurus in potestate alterius sed efficiat sui iuris.quod debeat fieri pupillo ꝓbat.ff.eo.l.ū.z q; sit in potestate.z ideo mater talē substitu.facere nō pōt vt.ff.e.l.mater:q nō sit recasurus in alterius potestate ꝓbat.ff.de libe.z posthu.l.filiꝰ a patre.ℌ.i.z.ff.eo.l.ū. et.iū.Et si queras que sit rō q; recasuro in alterius potestate nō possit fieri sic dic quia si habeo filium.z ex eo nepotem possum filium emancipare z nepotē in potestate retinere.vt.ff.de adop. l.liberū.z mortuo me nō recidit in potestate pris.vt.ff.de libe.et posthu.l.filius a patre.ℌ.j.cā ergo est quare non pōt substituere ideo quia nō potest sibi testari ideo q; nō est in legitima etate.et hoc solum non est impedimentū quia pupillus:sed q; est in ptāte.vt.ff.e.l.qui in ptāte.Et ideo dico q; tunc nō pōt substituere ex parte patris.dico q requirit q habeat in ptāte et quod sit parens z q; sibi testetur z q eum instituat vel exheredet.Nam emancipato nō posset:vt.ff.eo.l.ū.Et si dicas nunquid sit idem cū ꝑcedēti.dic q nō:quia nō sufficit si pupillus sit nisi sit testantis vt.ff.eo.l.mater.al's si mater. Item op; q sit parens.z ideo non pōt substituere seruo pupillariter quia nō habet in potestate vt parens.sed dūs:vt.ff.e.l.circa princ. Et op; quod cū habeat in potestate tpe testamenti z tēpore mortis.vt.ff.e.l.coheredi.ℌ.cū filie.z dato q non esset tempore testamenti sed tempore mortis sufficeret.vt.ff.eo.l.ij.ℌ.i.item requiritur q; parens sibi testetur v;.ff.eo.l.ij.ℌ.quicquid. Item q; pupillum instituat vel exheredet vt.ff.e.l.j.ℌ.j.q; inter cetera que habet facere h; instituere vel exheredare.vt.l.inter cetera.ff.de libe.z posthu. Nec est vis in substitutione pupilli an primo institutionē vel substitutionem faciat.vt.ff.e.l.ij.ℌ.primo.z.ℌ.si quis.que sit ratio in inferio-
59 rib' apparebit. † Sz iuxta hoc queri posset dixi q pupillo exheredato pōt fieri pupillaris:istud videt contra rōnem cum fauore pupilli sit inuenta ista substitutio quis erit fauor si sit exheredatus.nam testator videtur eum odisse exheredando.dicunt quidam q; si exheredatio fiat mala mēte id est ꝓpter ingratitudinē nō pōt ei substituere cum eū odio habuerit z iō presumit q ei daret malū substitutū sicut alibi videt i testē i auf.de testt.ℌ.si vo odiosus de testi.l.iū.ℌ.i.z de questionib'.l.j.ℌ.si quid. Si āt exheredatio nō fiat mala mēte:vt.ff.de cura.furio.l ſi.de lib.z posth. l.multi nō note.tunc potest:vt ff.eodē.l.j.et sumitur mala mente vel non.ff.de bonis liberto.l.i.ℌ si quis nō mala mente. Sed hoc non credo verum quia indistincte dicitur quod potest substituere exheredato ergo indistincte intelligendum est.ff.de publi.l.de precio.nam est vbi est exheredatus mala mente sibi substituit.ſ dele.l.cū quidā.al's quidā cū filium.de leg.j.l.ab exheredari. Sz quod dicit de pupillo exheredato q; ei potest substitui non potest habere locū in infante cum nō possit exheredari.vt.ℌ.de inoffi.testa.l.si quis in suo nec etiam in pupillo doli nō capace cuz nō possit committere aliquā de causis ingratitudinis que habēt ur in authen.vt cum de app.cog.ℌ.causas. sed fi fit doli capax sic q; tūc in omnibus delictis pōt obligari ꝓter delictū carnis. ff.de mino.l.si ex causa.ℌ.nūc videndū. Itē est necesse in ista substitutione quod hereditas ex testamento adeatur:vt.ff.eo.l.j.ℌ. adeo.z ad treb.l.ita tamen.ℌ.qui suspectā.Sed nunquid pupillo exheredato pōt fieri fidecōmissaria. dic quod nō:vt no.ff.e.l. j.ℌ.j.z que sit ratio differentie ibi no.per Dy.Sed si pater mſtituat filium in legitima nunquid in illa sibi substituere possit per fideicommissum.dic vt ibi notatur per Dy.Sed pone q instituS abstinet beneficio pretoris nunqd valet pupillaris substitutio:dic q sic.de quo vide q; notatur per Jaco.de are.ff.e.l.sed
60 si plures.ℌ.fi ex asse.† Item quero quibus verbis fiat substitutio pupillaris.quidā dicunt q tertius eam ponit ita filium meū instituo:z si heres erit z moriatur pupillus infra pubertatē talē substituo vt instītu.eo.in princip.dic aut queris de pupillari expressa aut tacita.si expressa aut institu.pupillus heres z tunc fit sic filiū meū instituo z si intra pupillarem etatem decedat talem substituo:vt.ff.eo.l.i.ℌ.i.si autez queris de tacita pupillari. z hoc pōt sumi dupliciter.vno mō de illa que fit per verba reciproca quā dico expressam.alio modo de illa que intelligitur ex verbis. primo casu cum fit per verba reciproca vos inuicem substituo: vt.ff.eo.l.iam hoc iure.z.l.lucius.aut queris de illa subintellecta contra vim verborum que fit sic.pupillum instituo et si heres nō erit.talis sit heres.hic subintelligitur tacita pupillaris: vt.ff.e.l. iā hoc iure.z.ℌ.eo.l.iū.z ita nō ex vi verboz,sed ex interptatiōe iurisconsulto;z ſm mentem testatoris contra vim verborū. et vī mirabile q; per hec verba si heres nō erit subintelligat aut si heres erit q ei succedat.z dico q est cōtrarietas in origine ſz idēti tas in effectu q; ex quolibet habeē hereditas.sic al's in actionibus ℣ius origine z effectu vna tollit alias.ℌ.de furtis.l.i. secus si sunt contrarie tīs in origine.vt.ℌ de inoffi.testa.l.cum qui.z.l.cō
61 tra maiores.z ff.de peti.here.l.lucius.z si dicas hec sunt cōtraria in effectu q; per vulgarem succeditur testanti: per pupillarē pupillo:vt instītu.e.in prin.z.ℌ.i.dic q adhuc ꝛcordāt in effectu q; pupillaris in effectu continet vulgarem cū mediante pupillo succeditur testāti:vt.ℌ.ti.i.l.ſi.ff.e.l.ſi pater.z de scīs tabu.l. qui ita scriptū.ℌ.qui filio.† Sed quero que bona veniāt in substitutum pupillariter.nō est dubium quin veniant bona testantis: sed nunquid bona impuberis si ante habebat vel postea quesiuit.dic aut queris de pupillari que fit per parentē naturalē z legitimū.z tūc oia bona veniāt.ff.e.l.ſz si plures.ℌ.ad substitutos. nec mirū cū etiā exheredato possit substituere qui nihil h; ꝓter quā ꝓpria.vt.ff.e.l.j.ℌ.i.aut queris in parēte adoptiuo.z dico q ipse nō pōt substituere nisi in illis que h; ab ipso.vt.ff.eo.l. sed si plures.ℌ.in arrogato.z ā adop.l.si arrogator.ℌ.i.z hoc est mirabile q; ꝑ parte moriat testatus z ꝑ parte intestatus.z h; duas substitutiones ex diuersis testamētis.q; cū habeo pupillū.z substituo.substitutus h; oia bona,ne pupillus ꝑ parte habeat heredē ex testō.z ꝑ parte ab intestato.quod ius nostrū nō patitur videmus hoc in pupillo arrogato certe q; substitutus nō habet totū vno parte:moritur testatus z ꝑ parte intestatus. Item si sit substitutus in vtroq; testamēto sic decederet duob' substitutis relictis hec incōueniētia tēguntur in.l.si arrogator.hic sic dissoluo posito vno incōueniētī:z aliud sequitur.C.de rescin.vē. l.rataz.ff.solu.matri.l.diuortio.z.ff.de rei vend.l.ex diuerso.ℌ.j Sed error vnus est q filiꝰ meus adoptetur per aliū z sic habet duos patres ergo alius error sequit q decedat in vno patrimonio in alio nō vel quod habeat duos substitutos.Sz iuxta hoc potest queri ratio diuersitatis dictū est q sub expressa vulgari continetur pupillaris tacita:vt.ff.eo.l.iam hoc iure.in princ.sed si testator dixit filium meū pupillum instituo:z si moriatur intra octo vel decem annos talem substituo.tūc dico q si moritur post decem annos quantūcunq; pupillari etate nō admittitur substitutus:vt.ff.eo.l.ſi ita substituerit.que est ergo ratio quia ibi testator non facit pupillarē simpliciter sed restringit eam vsq; ad ꝙ.annos:' nō intelligim' pupillarē nisi vsq; ad tēpus quod statuit.z ideo prouisio.l.nō debet habere locum vbi est prouisio hominis.ℌ.de pac.cōuentis.l.ſi.ff.de ꝓcario.l.z habet.ℌ.cum qs. sed vbi testator non limitat substitutionem vsq; ad certum tempus.tunc ex prouisione legis subintelligitur pupillaris: quia cogitant sapientes.quod si testator cogitasset de illo casu ita bene substituisset.et ideo cum hoc casu non habeat locum prouisio hominis habet locum prouisio legis. Sed pone,habebam duos pupillos in potestate titium z meujum z ita dixi ſi titius ſi-

lius

lius meus heres sit z moriatur infra pupillarem etatem substituo sibi meuium:z si meuius heres non erit substituo sibi titium quero si meuius sit heres an sub vulgari expressa contineatur tacita pupillaris?z videtur q non quia quod intelligatur tacita pupillaris,in vulgari est expressa ratio quia vt dixi iurisprudentes interpretantur quod si testator cogitasset de pupillari eam fecisset.hic autem non potest habere locum ista ratio quia apparet quod testator bene cogitauit de pupillari cum alū eaz fecerit z si voluisset hoc expressisset.cum ergo non dixerit intelligam omissum ar.j.de cadu. tollen.l.vnica.ℌ.finautem ad desiscientis.dico contra.z quod dicitur q; non habet locum ratio quod non cogitauit de pupillari ergo ꝛc.dico quod melior causa potuit esse:scilicet q non recordatus fuit de ea propter turbationem mortis ar.ē.qui testa.facere pñt.l.hac consultissima.ℌ. at cū humana. Item dico quod prouisio.l.debet habere locū ibi vbi esset illi eidem facta pupillaris cui est facta vulgaris tunc non subintelligitur tacita pupillaris vt.ff.e.l.cū ex filio,sed vbi fecit alū pupillarem z alū vulgarē tūc dico q; sub vulgari intelligitur tacita pupillaris z habes ter.ff.eod.l.iam hoc iure.Sed pone hoc testator ita dixit filiū meum pupillum instituo z si me
62 uiuo moriatur substituo ei meuiū.z ita facta est vulgaris vt .ff. de heredi.instī.cum in testō.in princ.† Quero an sub ista vulgari possit contineri tacita pupillaris vt si moriatur post mortē tēstātis in pupillari etate z sit heres admittatur substitutus ex tacita pupillari.videtur q sic quia sub vulgari expressa ꝛc.z.ff.e. l.iam hoc iure vt dicamus q; si testator hoc cogitasset expressisset arg.j.de heredi.instituē.ℌ.i.dico cōtra quia ista habet certum tempus ergo vltra illud non intelligat illa que est ex interpretatione subintelligiē in ea arg.in auf.de fili.ante dotalia instrumēta naris.ℌ.tertia vero. Itē q; prouisio quū facit testator in vita non extenditur post mortē.ff.eo.l.ſi pater filiū.de liberis' z posthuū.l.cōmodissime.nō ei go plus debet extendi pupillaris tacita que intelligitur in vulgari expressa quā ipsa vulgaris'argucita que intelligitur in vulgari expressa quā ipsa vulgaris'argu. infra cōia dele.l.ſi.ℌ.ſi. Sed pone testator ita dixit posthumū qui est in ventre ꝙo.mee instituo z si nō nascatur substituo meum.z ita facit vulgarem directā.iste posthum' nascitur z est heres z decedit infra pupillarē etatē,nūquid substitut' admittitur ex tacita pupillari?quidā q nō q sic istud operaret duo q sub expressa vulgari intelligeret pupillaris.z istud bene pōt sustineri. Itē q additio apposita z defecta haberet ꝑ impleta z hoc est incōueniēs vt.ff.de cōdi.z demō.l.mucianē iūcta.ff.e.ti.l.auia. ℌ.muciane.ergo illud q dī q vulgaris cōtineat in se pupillarez est verū nisi sit alius defect' cōditionis q hic erat q; partus natus z idcirco ex tacita pupillari admitti nō dz substit' ar.ff.de here.instituen.l.ſi nō lex.cōtrariū dico.nec obstat q dicit q; nō admittat ꝑpter defectum cōditionis q; dico q ad esse pupillaris tacite requirit defectus cōditionis vulgaris expresse.z ideo sub ista intelligā pupillarem tacitā tum tīn mater non sit in medio.z videt casus.ℌ.ti.j.l.ſi.Nūc iuxta predicta venio ad quedā dubia quotidiana.vidistis q pupillaris expressa excludit madre vt pater hac.l.z.ff.e.l.lucius.quero nūquid hoc hodie locum habeat.quidam dicunt quod non z erat ratio quare repelleret matrē quia pater ſi filius moriebatur preferebat mater in successione vt.ff.ad tertul.ℌ.ſi.obūcitur.hodie aūt equaliter admittūtur per auf.de heredib' ab intestato.ℌ.ū.quare vī q pupillaris expressa nō excludat matrē.nec pater hoc facere posset:z hoc inducit illud q; est in exēplari q; qū pater facit exemplares nō pōt substituere nisi personas cōiunctas vt.j.eo.l.humanitatis. ergo idē in pupillari vt nō possit substituere nisi personas cōiunctas que habent querelā.Cōtrariū dico z q dicit q olim erat rō q mater excluderet per substitutionē pupillarē factā a patre ideo q; ꝓ preferebat matri in successione dico q imo iō q; testū dicebat ꝓis nō alteri'.ff.de inoffi.testa.l.papi.ℌ.sed nec ipu beris.Itē q; scīm.l.istā mater per pupillarē expressam excludebat z tamē scīm istas leges mater succedebat filio vt.j.ad terrul.l.penal.z ſi.quare ꝛc.z est casus extra.de testa.c.ſi pater.lib. vi.Itē ter.in auf.de restitu.fideicōmiſ.ℌ.illud vero.z.ℌ.pēn.qui est ꝓ ost illū titulū de heredi.ab intesta. Sed tu dic q istud pōt tolerari in bonis q habuit filiꝰ a patre sed in bonis ꝓpriis pupilli vī matrē preferēdam z nō excludendā per pupillarem expressam imo videtur q substitutus oia habere debeat vt.ff.eo.l. ſi plures.ℌ.ad substitutos z.l.cēturio.z quia al's sequeret absurdus.ℌ.quod decederet ꝑ parte testatus z ꝑ parte intestatus q; subst' heres haberet bona paterna ex substitutiōe z sic testatus z mater alia ab intestato q; ius nostrū nō patitur vt.ff.de re.iu.l.ius nostrū. Sed vī quod mater excludat substitutum q; id quod dicitur quod substitutus excludat matrem intelligit in bonis' que proueniunt a patre non in aliis cum mater habeat legitimā in aliis vt.ff.de inofficio.testamento.l.nam z re debeat legitimā in aliis vt.ff.de inofficio.testamento.l.nam z si parentib'.vnde liberi.l.scripto in fine.z in autentica.de trīēte et semiſ.ℌ.i.z sequēti cū ibi notatis.quod ergo ipsa repellatur a bonis in quibus ipsa debet habere legitimā videtur absurdus. z quādo tu dicis quod sequitur absurdū vt pro parte decedat testatus z pro parte intestat'.dico q illud verū est.tū nō sequeretur tāta absurditas sicut hic sequeret.z ideo dicā postulari ie parationē bonoꝝ.ff.eo.l.sed si plures.ℌ.in arrogato.z.l.eaz qui ita habes alibi.ℌ.ad tertulia.l.mater.z in auf.de nupt.ℌ.si vero
63 intestatus.ergo dico' q; prouisio facta a patre habebit locū solū in bonis que ab eo processerūt nō in bonis ꝓpriis filii.† Ego dico q; in bonis ꝓpriis filio mater habebit legitimā nō obstāte substitutione pupillari cū dicis sic sequit q; decedat ꝑ parte testatus z ꝑ parte intestatus.dic q; legitima non peret tanq ab intestato sed conditionem ex lege vt z alias.C.de epis z clericis.auf.presbyteros.z in auf.de sanctissimis episcopis.ℌ.presbyteri.z ista via videt equa.z.ll.que dicit matrē expelli intelligamus quo ad bona paterna nō quo ad bona filii q; in eis habeat legitimā vt predixi.Sed adhuc quero dictuz est quod sub vulgari expressa continetur pupillaris tacita nisi aliter reperiat super pupillari prouisum vt.ff.eod.l.cum ex filio.ℌ.ſi filio.pone ergo q; testator ita dixit filium pupillum instituo z si heres nō erit meuium substituo.z si heres erit z decedat antequam testari possit rogo vt restituat hereditatem semproniō.iste est heres z moritur antequam testari possit quero an meuius substitutus admittatur ex tacita pupillari que intelligitur in vulgari.z videt q; non quia tunc pupillaris tacita intelligitur in vulgari cū alias nō est prouisum vt.ℌ.ſi filio,z.l.ex facto.ℌ.item quero. cum ergo aliter sit prouisum dicam eum non admitti.sed dico contra q; ex tacita pupillari admittatur.nec sempronius ejcludetur imo admittatur ad suū fideicom.nam ibi aliquis rogat post mortē restituere hereditatem.tunc ille cui rogatus est restituere nō dz occupare bona ꝓpria autoritate imo debet petere a venientibus ab intestato z illi debēt ei restituere retenta quarta vt.ff.eodē.l.coheredi.ℌ.cum filie.ergo dicam hic meuium substitutū admitti z restituet ex causa fideicō.retenta quarta quaz detrahenter veniētes ab intestato vt.ℌ.ti.j.l.ſi.vnde oia fideicō. relicta ab instituto videtur a substituto repetira vt.j.ad trebel. l.facta.ff.de admini.tuto.l.tutores q; post finē.ℌ.institut'.de leg. ij.l.cū pater.ℌ.ab intestato.z de lega.i.l.licet ip ergo tor. Tu videz q; in vulgari tacita continet pupillaris expressa.nunquid hoc est verū in parte arrogāte:vt pone arrogauit aliquē z instituit eū z si heres nō esset substituit titium nunquid in hac subintelligit tacita pupillaris?quidā q non q; hoc tīn reperit in patre naturali cuius prouisio est generalis ideo in substitutione veniūt nō solū bona que fuerūt patris,sed etiā alia.sed vbi pater arrogator substituit nō venīt nisi bona ab ipso proueniētia vt.ꝑbat ff.eo.l.ſi plures.ℌ.ad substitutos.z.ℌ.in arrogato.z de adop.l. ſi arrogator.dico cōtra q; leges indistincte dicūt in vulgari sub intelligi pupillarē vt.ℌ.eodem.l.quāuis.z.ff.eodem.l.iam hoc iure.ergo indistincte intelligatur.ff.de offi.presidi.l.iū.z q dicitur nō est eadē ratio in filio naturali z adoptiuo.dic q; verū est ex toto. Sed posq nō reperit ademptū idem ius esse debet vt di-
64 citur in collatiōe.ff.de collia.bo.l.ſiqs filiū.† Item vbi aliquid patri permittit per patriam potestatem non est faciēda differētia inter patrē naturalē z adoptiuus. Sed pater naturalis pōt facere talem substitutus quia habet eum in potestate.alias nō posset vt.ff.eo.l.ij.ℌ.j.ergo ecce.z pro hoc.ff.de adult.l.nec in ea. Sed pone q dubiū est vtruz sit facta substitutio pupillaris vel vulgaris q; pōt' presumetur:vt pone casum qui quotidie accidit pupillum instituo z substituo sibi sempronium.nūquid presumemus hāc vulgarem vel pupillarem hec questio videt fatua q; quid ad nos sit vulgaris vel pupillaris.Nam cum alia facta altera subintelligatur vt.ff.eo.l.iam hoc iure.de libe.z posthu.l. gallus.ℌ.q querendum.Sed dico q non est fatua q; si dicam' pupillarem expressam mater excluditur:ſi sit tacita non .quare dic q; attendenda sunt verba quia si verba simpliciter cōcipiūtur dicendo filium instituo z si decedat meuium substituo tunc presumā vulgarē.ff.de here.inſti.l.cum in testa.in princ.z.ℌ.de here.instī.l.ſi.aut sit mētio de pupillo dicēdo filium instituo z si pupillus decedat titiū substituo:tūc presumā eā pupillarē cum ex verbis mentem colligere debeamus vbi est dubiū de testa.l. heredes pala.ℌ.sed si notam.de le.j.l.ſi seruꝰ pluriū.ℌ.fi.de legat.iij.l.cū filio.de ūbe.z posthu.l.galius.ℌ.j.ff.eodē.l.ij.ℌ.sed si quid. z.l.vt liberis in principio z de pupi.credito.l.pater.vnde faciendo mentionē de pupillo videt se referre ad pupillarē substitutionem.z hoc verum puto quādo sunt verba directa.vel verba q possunt trahi ad directam substitutionem.vbi aūt essent verba obliqua vel q nō polient trahi ad directā substitutionē tūc dico q quis fit facta mentio de pupillo nō trahit ad substitutionez pupillarē sed ad fideicōmissariā vt si testator dicat filium meuz substituo z si moriat ītra etatē pupillarē rogo q restituat here

Universidad de Deusto
Biblioteca

ditatē citio tūc erit fideicōmissaria z si moriatur: veniētes ab intestato retinuēt retenta quarta vt habes casum. ff. e. l. coheredi.

65 §. cū filie. † Sed iuxta questionē prime posītā an in dubio presumaē vulgaris vl' pupillaris quero si dicat testator pupillo pupillariter substituto an ex hoc videat fieri pupillaris quidā qs nō qz nō exprimit substitutionē pupillarem z ideo quasi deficiant verba testatoris nō valeat substitutio. arg. §. de testa. l. iubemus. sed dico cōtra: quia ex verbis satis colligit cū dicit pupillo substituto ar. ff. de lib. z posthu. l. gallus. §. j. z ar. p hoc. j. §. iure deli. l. quidā elogio. Sed dictū est supra per pupillarē expressam matrem excludi. per tacitam autem subintellectā in vulgari non et hac. l. quero an contra hoc. pbario possit admitti vt quia substitutus velit. pbare testatorē voluisse matrē repelli per tacitaz pupillarē. gl. hic tenet q sic. in pun. huius. l. 2. §. de militari testamēto. l. in testō q nō videatur posse sustineri qz si dicat testatorē voluisse matrē excludi: sic nō erit pupillaris tacita sed expressa qz tacita tantū ex interpretatione nō ex verbis colligit. vt. §. dixi. sed dic qs pōt esse q remaneat tacita. z probabitur de voluntate defuncti nō qs voluerit facere pupillarem expressam. Sed volebat matrē excludi. vt qz testator multum odio habebat vxorem. z dixit q nolebat eā aliquid habere in bonis suis. z ita presumit eū voluisse ipsam admitti ad successionē filij cū vna presumptio tollat aliam presumptionē. ff. de ritu nup. l. non solum. §. de vno et qs mer. cā. l. nō est vīsimile. z pro hoc de adimen. leg. l. iij. §. fi. er. l. ex parte. de his qui. vt indig. l. inimicitie. Sz quero an taliaverba sufficerent ad excludendā matrē vt qz dixit filium instituo et si heres nō est talis sit heres: z fundū talem vxori mee relinquo et volo eā in eo esse contentā tota hereditate mea filius fuit heres eo postea mortuo infra pubertatē substitus vult admitti ex tacita pupillari. nunqd per talia verba mater excludetur. videt qs fic cū satis ex hoc videatur probata volūtas defuncti sicut heres alibi cōtentus sit de tali fundo qz vltra nō admittitur. ff. de heredi. instituē. l. quoties. z de leg. ij. l. peto. in pun. dic aut legat sibi ab instituto vt qz pupillo instituto legat fundū matri. z tunc illa verba nō repellunt matrē imo admittitur ab intestato. et repellit substitutū ad qs facit de leg. iij. l. paulo calimacho. §. pap. aut legatū relinquitur matri a substituto. z tūc videtur testator voluisse preferre substitutū matri z eam contentam esse debere legato. ar. ff. de leg. ij. l. peto. in pun. z de lega. j. l. imperator. in fi. Sed. supra dixi qs mater nō excludit ex tacita pupillari nisi aliter probetur voluntas defuncti. §z quid si mr̄ sit talis q nō pōt capere hereditatem filij. nūquid excludet substitutū: vt qz nō pertineat ad filiū. vt. §. ad tertul. l. oēm. z de le. hered. l. sciāt cūcti. nūqd eo casu si moriat in pupillari etate admittet substitut⁹ ex tacita pupillari nō obstante matre nō capace: z videt substitutus repelli qz sufficit q mater sit. §z nō possit caperevt alias dicit. §. de naturali. libe. auf. §z. ad trebel. l. ex facto. §. si quis rogatus. z. §. ex facto nec debeat. p. desse substituto q ipsa sit indigna. vt. ff. ad tertul. l. si sequens gradus. in pun. Sed dico contra. §z substitu.

66 admitti perinde ac si mater nō esset. † qz paria sunt nō esse vel vitiose esse. ar. ff. de pigno. l. cur vitiose z qui satisd. cog. l. quoties. Jtē hoc. pbo qz eo casu quo quis repellitur vt indignus fiscus admittit. z ideo sequens gradus nō admittit. vt dicta. l. si quis gradus. ad tertul. l. ij. §. fi. ergo perinde est ac si mr̄ nō esset, sic habes textū q substitutus admittitur ex tacita pupillari §z mater esset viua tempore testamenti si postea sit mortua. vt. §. ti. pri. l. fi. in fine. ergo. 2o. sed iuxta hoc quero dictū est q tacita pupillaris nō excludit matrē. nunquid excludit patrē. hec questio videtur locum habere nō posse: qz pater solus facit pupillarē. vnde pone terminos: habeo filium z ex eo nepotem filium emancipaui nepote in potestate retento quod possum. ff. de adop. l. liberorū. dein de filium ex rebus certis instituī z nepotē in alijs rebꝰ si vellem possem facere pupillarē expressam nepoti. vt. ff. e. l. ap§. §. apud. Pone ergo q feci vulgarem expressam heres fuit sed mortuꝰ infra pupillarē etatem. quero quis admittat ad ipsius nepotis successionem. virum pater suus idemqz filius meus an substitutus ex tacita pupillari videtur parrem admitti. argumē. §. eo. l. ti. z. ff. eo. l. iam hoc iure. Sed quod dicitur pupillarem tacitam matrē nō excludere non videtur ad patrem debere extendi. arg. ff. solu. matri. l. si vero. §. de viro. Sed dico contra et eadem equitate admitti patrē argumen. ff. de cura. furio. l. furioso. et de inofficio. testa. l. nam et si parentibus cum nō sit amor qui vincat paternum. ff. de cura. furiosi. l. fi. in pun. z quia forti⁹ ius habet pater in succedendo quā mater vt. §. ad tertul. l. u. §. obijcitur z. l. equissimum quod verum est nisi aliud de voluntate testātis appareat vt quia filius sit exheredatꝰ argu. in auf. de heredi et fa. c. §. exheredatos z de bonis liberto. l. si patronus. §. si qs nō mala mente. Sed quero an pupillaris tacita excludat fratrē pupilli. z videtur quod sic quia de patre z matre solum reperit dictum est. z quia patri et matri datur querela inofficiosi testamēti. sed nō fratri nisi turpibus personis institutis. §. de inoff. testa. l. fratres. z. l. fratris. Sed dico contra qz interpretamur tacitam pupillarem ex tacita voluntate defuncti quam interpretationē facere nō debemus contra fatrem. arg. j. de fideicō. l. cum acutissimi. §. de insti. z substitutio. l. generaliter. §. sinautem. et argu. ff. eo. l. lucius. z. j. eo. l. cum quidam. sed secus dicerem in fratre testantis. qz ille bene excluditur per substitu. arg. ff. de lega. presūmi. ij. in pun. non eīm ad eam extendendā sed solū ad fratrem pupilli. Nec obstat qs dicitur quod pater z mater habēt querelam qz hoc bene concedo. Sed quīte frater erat testantis filius non admittam istā interpretationē tacite pupillaris. ar. ff. ad trebel.

67 Lqui filium. §. fabinus. † Sed quero an sicut tacita pupillaris nō excludit matrem sic non excludit auiam cū solum de matre reperiaz. ar. dicre. l. solu. ma. l. si vero. §. de viro. et quia auo nō permittitur occidere adulterū. Sed patri sic. vt. ff. de adul. l. pater. z l. si ce. eueniet et arg. ff. de excu. tut. l. §z milites. §. hic autē. z arg. §. ad trebel. l. iubemus. §. sed in supradictis. Sed dico etiā ad auiam extendi vt contra eam tacita pupillaris nō admittat quia ex quo mater nō est in medio, auia loco matris est. j. de suis z legi. l. nepotes. z. l. vbi auiarum. z pro hoc facit quod tutela defertur matri et auie fm ordinem. §. quando mulier tute. offic. fungi pōt. auf. matri z auie. z in auf. de heredi. ab intest. §. ex his z sicut mater tenet petere tutores filio sic z auia. vt. ff. ad tertullianum. l. ij. §. si mater. ver. quid de nepotib⁹. Sed quero quid si pupillus sit institutus z frater ei substitutus vulgariter moriatur est infra pupillarem etatem. nunqd hoc casu tacita pupillaris excludat matres. videtur qs sic. vt hic z. §. ti. j. l. fi. z licet dicat q persona cui iuncta est substitutra. z ideo ad totum admittitur cū adhuc dicā eos equaliter admitti ab intestato vt priuilegiatus ꝛc de condi. z demō. l. fi. ex quib. cau. ma. l. fi. z de minō. l. vtrum. Sed dico matrem repelli ex tacita pupillari qz lex ista z. §. ti. l. fi. loquunt in extraneo substituto nō in filio: ideo dico qz par compensabit. quia eodem modo non admittebatur contra ipsum tacita pupillaris. ar. ff. de excu. tut. l. sed si z milites. in pun. nec enim est verisimile patrē voluisse vxorem preferri filio. ar. j. de fideicom. l. cū

68 acutissimi z de le. ij. l. vnum ex familia. §. marcus. † Sed quero si mater testātis sit substituta vulgariter pupillo: an excludat matrem pupilli ex tacita pupillari. videtur dicendū hoc casu matri nō opponi cum ipsa allegat ius cōmune vt hic z. §. titulo. j. l. fi. Sed dico qs excludit ipsam cum vtraqz tractet de successione filij: ideo qz cum patris sit priuilegiū quia audietur. argumen. ff. ad tertulia. l. ij. §. sed z si quid. z pro hoc rationes supra. prima questione dicte. Jtem quero qz certum est pupillarem substitutionem extingui. propter puberratē. nunquid sit opus ad eam finiendā pupillum compleuisse etatem. xiiij. annorum. an sufficiat inchoasse. xiiij. annū. quod sufficiat inchoasse facit. ff. de mu. z hola. ad rem publicam. z de vsuc. l. in vsuca. contrariū est verum. qz ante completū xiiij. annum: nō potest testari. vt. ff. de testamen. l. qua etate. z pro hoc. ff. de excu. tuto. l. ij. §. j. z. ij. z. ff. man. l. j. z. j.

69 quando dies leg. ce. l. ex his verbis. † Sed quero an in testamēto in quo pater substituit filio pupillariter requiranē. xiiij. testes z videtur q sufficiant septē cum sit vnum tantum testīm patris et filij. vt. ff. eo. l. patris z fi'ij. de scīis tabulis. l. si ita scriptus. §. fi. §z diuersarū hereditatū. mstitu. de pupilla. substitutio. §. quaratione. Sed dic aut pater vno et eodem tempore facit testamētum sibi z filio. z tunc vnum est testamenū z sufficiunt septem testes: vt. dictis. ll. aut diuersis tēporibus. z tūc requrūtur septē in quolibet. vt. ff. eo. l. ij. §. j. Sed qz supra dixi sub vulgari contineri tacitam pupillarē. vanū videtur consilium legis dicentis q pupillaris fieri debeat in secreto: vt cuitetur mors pupilli. vt instītu. de pupillari substitu. §. ij. dicunt Bonoñ. q lex illa dat consilium contra imperitos: nō contra peritos: qz si sit homo imperitus ignorabit sub vulgari contineri tacitas pupillarem. Sed contra peritos qui hoc sciunt consilium est inane. sed hoc nō valet: quare dic q consilium est bonum et sub vulgari expressa bñ continetur tacita pupillaris: vt hic. Sed in vulgari tacita nō cōtinetur pupillaris quando expresse prouidetur de pupillari. vt ff. eodē. l. cū ex filio. §. si filio. z. l. ex facto. Quare dico consilium

70 illius. §. optimū fore. † Sed quomodo z ex quibus causis irritetur substitutio pupillaris. circa hoc dic q quando qz substitutio pupillaris deficit ab initio. vt quando deficit vnū ex eis que necessaria sunt ad esse eius quod dixi in pu. istius tractat⁹ pupillaris: qñqz ista substitutio deficit ex postfacto. z istud potest esse quatuor vel quinqz modis. Qñqz eīm deficit ex persona testantis vt qz testator aliud fecit testamentum. z ideo reuocat primū in quo facta erat substitutio pupillaris q̄uis nulla mentio sit facta de ea vt probatur. ff. de mili. testa. l. si quis eum. §. j. vel si testator factus sit inhabilis: vt qz mutauit statū. ff. de iniusto testō. l. si quis filio exheredato. §. irritum. vñ qz renocatur testīm patris euanescit substitutio pupillaris qz non potest habere locum nisi

hereditas

hereditas adeaꝰ ex testō patris. vt. ff. e. l. ij. §. adeo. Quādoqz deficit ex psona pupilli: vt si desinat esse in pōte ante mortē patris vz ante esset sibi recte facta. vt. ff. e. l. coheredi. §. cū filie. Jtē si efficiaꝰ pubes. §. eo. l. ij. Jtē irritaꝰ qnāū ad iuris substitutem nō quo ad effectū q pupillus post mortē pris mutet statū: vt qz det se in arrogatione: qz subūcit potestati alterius: sed pater arrogatoꝛ teneꝰ reddere bona substitutis sicut legata legatarijs. ff. de adop. l. nec ei. §. j. z. l. nō aliter. z. l. his verbis. z de vulg. substi. l. causa cognita. Sed quid esset si pupilꝰ dānaretur de capitali crimine qs potest esse si est doli capax. ff. de fal. l. impuberē. z de fur. l. impuberē. Jtez pōt deportari z perdit bona. ff. de tutelis. l. si arrogati. instituta quibꝰ mo. tute. fini. §. j. z. ij. nūquid substitutus his casibꝰ habebit bona vt q̄ sic. cum veniat ex prouisione testantis. z ita delictū pupilli non debet nocere ipsi substituto. arg. ff. de leg. j. l. quidā. §. quotiēs. ad fil. l. cū fisco. ad trebel. l. marcell⁹. §. fi. z vt expressum. eo. titu. l. ex facto. §. si quis rogat⁹, z. §. ex facto. z de iure fisci. l. statius florus. §. cornelī⁹. sicut quando dat se in arrogationē: qz pater arrogatoꝛ restituit bona substitutis. vt dixi. z. ff. de adop. l. ex his pbis. z. ff. eo. l. causa cognita. Cōtrariū dico q vbi dānaꝰ de crimine capitali nō admittaꝰ substitutus sed fiscus. z est aliud quā in arrogatione: quia arrogatio fit ad bonū z ad vtilitatez pupilli multis caufis exgitis.

71 vt. ff. de adop. l. nec ei. Jtē substitutio † pupilli. fit in fauoꝛē pupilli. §. de leg. l. qs fauoꝛe. sed qs cōdēnet vel deportet hoc non est in eius fauoꝛe: imo in odiū eius: ergo per talē status mutationē est nata substitutio pupillaris: quia est talis cui non pōt fieri. substitutio. nec potest testari. ergo ꝛc. vt. ff. eod. l. coheredi.

72 §. cū filie. Jtē substitutio pupillaris † dī quodāmodo testamentum filij. insti. de pupil. substi. §. j. ergo tale testīm nō dz plus valere q̄ si ipse pubes fecisset. arg. ff. de testa. mili. l. eius militis. §. milicia missus. sed si ipse pubes factus fecisset testīm z dānaretur de crimine capitali irritaretur testamentuz vt. ff. de iniusto testa. l. si quis exheredato. §. irritū. ergo ꝛc. Nec obstāt. ll. cōtrarie quia quoddā est onus qs cōcernit fauoꝛē primi testātis. z tūc fisc⁹ tenetur seruare voluntatē defuncti. vt. ll. allegatis. aut est tale qs concernit fauoꝛē instituti. vt substitutio pupillaris. z tunc irritatur si cōicat tale qd cr quo si esset maioꝛ factꝰ esset intestabilis. sed quādoqz ista substitutio irritaꝰ ex persona substituti. vt si ille sit nō capax cui est facta substitutio. z circa hoc est attendēdū: qz q̄ñqz est non capax inspecta persona testātis tantuz: vt qz est filius naturalis. z tūc irritatur substitutio quantū ad bona testātis. nō autē quantū ad bona impuberis. vt. ff. eod. l. si is qui. sed qñ irritatur substitutio ex persona alterius q̄ testātis vt pupilli vl' substituti. vt si nascaꝰ posthumus testanti de quo non fecit mentionē. vt. ff. eo. l. si pater filiū. cuius ratio est: quia cū rumpit testamentū paternum: z ex eo non aditur hereditas impossible est valere substitutionē pupillarē. vt. ff. e. l. ij. §. sed adeo. quādoqz irritatur. propter defectū testamēti paterni: z circa hoc est attendēdum: qz aut testamentū paternū rumpitur per cōtra tabu. z tūc substitutio pupillaris vz. vt. ff. eo. l. ex duobus §. fi. z. l. si contra. quod verū est nisi ille idē qui rūpit testamētū per cōtra tabu. sit substitutus. nā tunc vt indign⁹ repelleretur. vt. ff. eo. l. si is q contra tabu. z. ff. de le. prestan. l. filium. in pun. z. j. §. si autē testīm rūpitur per querelā inofficiosi. test. tunc si rumpit in totū euanescit ois vis substitutio. Si. aūt pro parte nō euanescit. vt. ff. de inofficio. test. l. pap. §z nec impuberis. z. ff. e. l. institutiōe. §z in hoc qs dixi vbi p cōtra tabu. rūpitur testīm qs nō euanescit substitutio pupillaris. credo dicēdū q bono. pos. §. tab. intentaꝰ ante aditā hereditatē. z tūc rūpit testamētū ipso iure: z tūc nō vz substitutio sicut nec quādo rūpitur p querelā. ff. de inofficio. testa. l. papi. §. §z nec impuberis. z no. de cōtra tabu. l. illud. qd de fideicō. dic vt. ff. ad trebel. l. ita tñ. vbi aūt bonoꝛū pos. intentaꝰ post aditā hereditatē. tūc §z de rigore iuris sit ruptū: tñ de equitate pro ea tenet. z ideo nō rumpit substitutio pupillaris: qz pretoꝛ non potest facere desinere heredē illū qui fuit. ff. de mino. l. z fi fine. al's aūt si aī aditā hereditatē non valet. arg. illius qs no. gl. §. de colla. l. vt liberis. qz cū rūpitur testīm per contra tab. ante aditā hereditatem. phi

benf heredes capere hereditatem ex testamēto. z ita cū hereditas sit adita ex testō paterno nō pōt habere locū substitutio pupillaris. vbi aūt rumpit testīm per cōtra tabu. post aditam hereditatē. tunc nō euanescit substitutio imo valet cum hereditas sit adita ex testamento paterno. Sed nūquid est hodie correctū q dictū est si testīm rumpatur per querelā vel per contra tab. vt ho die dicam⁹ q valeat pupillaris substitutio per auf. ex causa. dic vt no. ff. eo. l. j. p gl. z per Dy. z. l. in cōfirmādo. de cōfir. tuto. sed quero nunqd hodie substitutio pupillaris possit fieri filio emācipato: cū hodie sit sublata differentia emācip. z patrie, potestatis per auf. de hered. ab intesta. §. nullū. Jstud non credo verū. nec puto quo ad hoc iura antiqua correcta cū non reperiaꝰ ex-

presse. arg. j. de appel. l. precipimus. nec obstat qs dī sublatā esse differentiā emancipationis z patrie potestatis: qz illud obtinet quo ad successionez ab intestato. vt notaꝰ. j. de liberis pteritis. auf. ex causa. Ex istis confunditur alia opinio aliquorum qui dicūt q hodie mater pōt facere pupillarē substitutionem z licet non habeat filiū in potestate. vt instituī. de adoptio. §. femine, Nam sicut dixi q dicitur in. §. nullū locum habet in successione ab intestato. non aūt ex testamento: nec in multis alijs vt notatur dicta auf. ex causa. Sed. §. dixi q si pupillo est facta substitutio z desinat esse in potestate per emancipationē qs euanescit substitutio. vt. ff. eodē. l. coheredi. si cum filie. vnde debet esse in potestate tēpore mortis. vt hac. l. quid erit si pupill⁹ desinat esse in potestate. propter dignitatē quesitam vt senatoris patriciatus vel episcopatus. vt. ff. de re iudi. l. quidā consulebat. de re mili. l. fi. de excu. tuto. l. sed z milites. §. iam aūt. z. C. de episcop. z cleri. auf. si episcopalis dignitas. nūqd euanescit substitutio pupillaris. dico q nō: quia factus est sui iuris quo ad eius cōmodū: sed quo ad incōmodū non. in auf. constitutio que de dignitate. §.

73 j. z dicta auf., sed episcopalis dignitas. † Jtē quero si nō valet vulgaris expressa nunqd valeat pupillaris tacita in ea subintelecta. credo q nō. vt testatoꝛ faciat testamentū in quo instituit pupillū: z eo cōpleto incipit facere aliud in quo sic dixit si filius meus pupillus heres nō erit. substituto sibi talē. z ita non valet vulgaris: cum testamentū non valeat in quo nō est institutio filij. nunquid tacita pupillaris valebit. dico qs non: z est textus ff. eodē. l. si quis eum. in fine. quia si non valet expressum nec tacitum. ff. de serui. rusti. prędio. l. ij. §. locati. l. qui ad certū. z de bonis auctoritate iudicis possidentis. l. cū vnus. Sed pone testatoꝛ pupillum vel pupillam instituit: z eis pupillariter substituit isti habuerunt liberos infra pupertatē: nunquid euanescit substitutio. ista questio videtur impossibilis cū ante puberratē non possint cōtrahere matrimoniū. vt instituta de nuptūs. in' principio. Sz presuppone qs de facto ita cōtigerit quid erit credo qs rumpat substitutio cum liberi reperiantur preteriti. argumē. ff. de libe. z posthu. l. inter certa. z. ff. eodē. l. lucius. Item qs nō est verisimile qs si testatoꝛ cogitasset de eius qs fecisset substitutionem. j. de fideicō. l. cum acutissimi. z pro hoc videtur. ff. eo dē. l. ex facto in princi. Nō ob. si dicaꝰ istud est impossibile dico q postq̄ ita factū est dz sustineri ar. j. de le. heredi. l. si quis maioꝛ. Sed quero qd si pupillo facta est substitutio pupillaris z intret religionē. nunqd religio repellat substitutionē. Jsta questio videt presupponere impossibile q pupill⁹ efficiaꝰ monachus vel religiosus cū nō obligetur voto, cum ergo nō sit religiosus. religio non excludet substitutionē. ponam⁹ ergo eo casu quo pater dimasset eū religionī. quo casu obligareꝰ vt aliae dicitur in simili. ff. ad municipales. l. luci⁹. §. pe. z. C. de honoꝛ. non contiua. mater patrē z filiū. l. i. in fi. li. x. z est expressum extra de regula. z trāseuntibus ad religionē. c. significatum vel pone quod hoc factū esset cū dispensatione summi pontificis. ar. ff. de re iudi. l. quidā cōsulebat. nunqd his casibus si moriatur in pupillari etate religio excludet substitutū. videt qs sic sicut dicimus quando dat se in arrogatione. ff. eodē. l. causa cognita z de adop. l. his pbis dic qs substitut⁹ excludit z monasteriuꝫ habebit bona quia habetur loco filij in aūt. de sanc. epi. §. sed hoc plenti. sed si esset possibile qs haberet liberos excluderetur substitutus. vt. ff. eod. m. l. ex facto. z. j. de fideicō. l. cuz accutissimi. ergo ꝛc. Nec obstat qs

74 dicit de pre arrogatoꝛe † qz adoptio fragilis est qz vna die pōt esse arrogat⁹ z definere. j. de adop. l. cū in adop. §. Sed vbi qs intrat religionē tūc affigit religioni ppetuo. dicam⁹ ergo q religio excludat substi, qz religiosus efficitur seruꝰ dei. in auf. de monachi. §. j. De hoc vide qs notaui. C. de sacro sanc. eccl. auf. si q̄ mulier. De exemplari. Hūc veniamus ad exemplarem substitutionem de qua habes. j. eo. l. humanitatis. institu. de pupilla. substitu. §. j. z. ij. Et vocat exemplaris: qz inducta est ad exemplum pupillaris. vt. j. l. prima. z instītu. eo. §. sed certe. Fm hoc melius debem⁹ dicere exemplata aut exemplar q̄ exemplarē sicut dicit exemplū qs est extractū ab originali. vt. ff. de fide instrumē. l. j. de bonoꝛū posses. Fm tabu. l. j. §. si qs in duobus. cum ergo hec substitutio sit extracta a' pupillari meli⁹ debet dici exēplata. sed de hoc nō est faciēda magna vis cum hoc nomen exemplaris non sit nomē iuris. sed magistrale. z ideo dispurationē talis nominis

75 pertinacibus relinquam⁹. † Videamus ergo in quibus conueniunt exēplaris z pupillaris, dic quia sicut pupillaris. fit pupillo ita exēplaris furioso vel mōre capto. vt. j. l. proxima. z instī. eo. §. j. Sed q̄ est hec similitudo certe bona: qz alibi pupillus z furiosus equiparātur. ff. si certū petaꝰ. l. certi cōditio. §. qm̄ de ver. ob. l. is cui z minus habet de cōsensu furiosus q̄ pupillus. ff. de reg. iur. l. in negocijs. Jtē ratio est in furioso. vt in dictis. ll. Jtē hz similitudinē: quia sicut pupillaris finit pubertate. vt hac. l. ita hic

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum desinat esse furiosus.vt.ff.l.pri.z instit.e.§.i.itē sicut pupillus non pōt conqueri de substitutione pupillari nec agere.de inofficioso.vt.ff.de inofficio.testa.l.papi.§.sed nec impuberis.sic nec
76 hic.vt.ff.l.pri.§.i.† Alias cōueniētius videam⁹ discordātias. primo dīm q̄cū ad psonas facientes eas:q̄ pupillarē facit ille de mū qui h3 in prāte.vt.ff.e.l.ū.in prin.z iō mr̄ nō facit.vt.ff.de.dīti.z ff.e.l.fi mater.ſz hāc exēplarē facit pater z mr̄.vt.ff.l.pri.in fi.ibi. qui vel q̄.itē differūt quo ad psonas q̄b⁹ fit substitutio:q̄ pupillaris fit solū pupillo.hec ēt puberi.vt instī.eo.§.i.z.ij.itē pupillaris pōt fieri pupillo instituto vl̄ exheredato.vt.ff.e.l.ū.§.i. z instī. de pupil.substī.§.nō solū.sed exēplaris nō pōt fieri nō instituto saltē in legitima.vt.ff.l.pri.§.i.itē dīm que ad certū tps.ſ.puberatis q̄s est in pupillari:ſz in exēplari est incertū.ſ.q̄n peruenerit ad sanā mentē.vt.d.ll.apparet. Itē dīm quo ad psonas substitutas:q̄ i pupillari pōt substitui q̄libet imo ēt mr̄ pōt excludi p pupillarē exp̄ssam.vt hic.z ff.e.l.luci⁹.hic solū ziūcte psone substituēde sunt.vt.ff.l.pri.§.i.itē addūt quidā q̄ est dīa quo ad bona q̄ pueniunt a pre:q̄ nō solū illa:sed etiā alia h3 substitutus. vt.ff.e.sed z si plures.§.in arrogato.z.ff.e.l cēturio. in fi.ſz tu dic q̄ etiā in hac substitutione veniūt oia sicut in pupillari cū exp̄ssā dīam nō inueniā. Item aliter sequerer q̄ pro parte remaneret testatus z p pte intestat⁹.q̄ substitut⁹ haberet bona pīna veniētes ab intestato haberēt alia.q̄s ius nr̄m nō patiē.vt.ff.de re.in. l.ius nostrū.z vr exp̄ssius.ff.e.l.ex facto.in prin.nec obstat q̄s 82 de patre adoptiuo:q̄ nō est v̄isile q̄s velit pferre filiū adoptiuū suis parētibus,que rō hic locū habere nō potest:q̄ quis nō pōt
77 attinere patri qn filio attineat.† Sed que est rō q̄ pupillarē non pōt facere nisi q h3 in prāte:sed exēplarē sic.dic q̄ pupillaris substitutio fit illi q̄ h3 ordinē nature iurʒ pt testari:ſz a casu q̄ amisit sensum nō pōt.z iō cū h3 ordinē iuris nō pt testari p ius ciuile nō pōt testari iō pmissum est soli patri habēti in prāte substituere q̄ p̄ia ptās est de iure ciuili.instītu.de pa.prāte.in prin.sed hoc q̄ qs sit mēte captus nō est de iure ciuili.ſz fuit iductū vt ꝓpter pietatē possit.q̄ pietas etiā est in matre.vt.ff.ō cura.fu.l.furiose. Itē q̄ro quib⁹ psonis pōt fieri hec substitutio.z dic q̄ furiosis z mēte captis:vt hic.z instī.e.§.j.83 qd in ꝓpetuo surdis z mutis pt fieri exēplaris quidā q̄ nō pōt fieri directa substitutio cū hoc impetret a principe.vt.ff.e.l.ex facto.in prin.al's frustra impetraret vt.C.de thesau.l.vnica.sed dic aut talis surdus et mut⁹ q̄ nō pt testari q̄ ignarus fārū.z tūc bñ pōt ei substitui cū mortuo sit filius.j.de testa.l.iubem⁹.in prin.si aūt sit īfatus z sciat scribere z tūc nō pōt: q̄ hec substitutio ideo inducta est q̄ sibi nō posset testari.ō.qui testa.fa.posſ.l.discretis.cū ergo cesset rō cessabit ius ff.de iure patronа.l.adigere.§.quāuis. Hec obstat.lex ex facto: q̄ ibi loquit⁹ fm iura antiqua fm que nō erit inducta hec exēplaris.Sed qd in ꝓdigo.nunqd si eū instituī in legitima vel in pluri possum sibi hāc substitutionē facere? videt q̄ sic:cū ipse nō posset testari.vt.ō.de testa.l.is cui.Sz dico z:q̄ hec substitutio conce-
78 ditur intuitu humanitatis. vt.j.l.pri.in prin.† que humanitas dz habere locū in psonis dignis.iste aūt ꝓpter delictū suū nō pt testari:z iō nullo mō pōt ei fieri substitutio ne ex delicto suo sentiat lucrū.vt.ff.de neg.ge.l.siue hereditaria.ipse enī in necessitate se posuit.z iō ei nō subuenit.qui satisfd.co.l.si fideiusſor.§.si necessaria ex qui.cau.ma.l.nō enī.Sed pone, habeo filiū emancipatū facit suū testīm.z titiū heredē instituit anteq̄ esset furiosus: postea factus est furiosus.nunqd ei possum substituere post furorez. videtur q̄ sic.per hec iura.dico cōtra cum testīm ꝓpter furorem superuenientē nō rumpat.ff.de iniusto testa.l.lucius.et.ō.qui testa.face.posſ.l.furiosum.z cum rō cesset que voluit fieri substitutionē.ſ.q̄ al's ꝓuisum nō erat ei.instītu. eo.§.i. ideo consilium. legis non h3 locū cum adīt consiliū hominis.ō. de pac. conuen l.fi.de precario.l.z habet.§.cum quis.z ar.ff.de mino.l.in cause. et ꝓ hoc in authē vt nulli iudicum.§.in illis ꝓuinciis. potest ergo substitui nisi al's sit ꝓuisum.q̄s verum est si testamentum in sui infirmitate remaneat.Si testamentum aliquo modo desiciat:vt q̄ heres instītutus mortuus vel al's.tunc credo q̄s posset fieri hec substitutio:nō enim reputatur testamētum:ex quo aditur hereditas.vt.ff.de here.instī.l.pater filie.Sed pone feci hanc substitutionem filio furioso statim resipuit z statim redīt in furorem nunquid rumpit testamētum? videt q̄ non:q̄ non videt resipuisse cum nō durauit.ar.ff.locati l.maritus.z de in rem verso.l.si ꝓ parte.§.versum.z ō.de cura.furio.l.cum alias. Sed dic aut istud euenit in vita patris et tunc substitutio durat.si post mortem nō.z est ratio quia cū in vita patris cōtingit q̄uis postea veniat in santiatē sufficit quod furiosus sit tēpore testamenti z mortis:vt.ff.de vulga.z pupil.l. coheredi.§. cū filie. sed ibi post mortem resipuit postea redīt in furorem quia testamentum post:nō potest recipere aliquā conualescētiam a patre cum sit mortuus dicam non valere substitutionem z habes ad hoc simile.ff.de iniusto test.l.posthumus.z.ō.de postꝓu.here instītu.

l.ū.z.l.quod certarum.Sed cū ō.dictū sit quod hec substitutio possit fieri per patrē z matrē cum ambo possint simul quis preferatur,pone mater instituit z sibi substituit.iste filius habebat bona ꝓpria aliūde quis substitutorū admittet.si teneam⁹ opinionē q̄s in substitutione nō veniāt nisi bona obuenientia a testante expeditū esset quia quilibet substitutorū venīret in suis bonis.ff.de vulg.substītu.l.ſz ii plures.§.in arrogato. Sed hoc non est verum:vt.ō.probaui.imo substitutus admittitur ad oīa bona.quis ergo admitteretur ad illa bona abuenientia filio.videtur q̄s substituti diuidere debeant de leg.j.l.si pluribus.z instī.de leg.suc.§.si cōiuncti.sed hec videtur opi.rusticorū cōtra.l.nesennius.ff.de neg.ge.ztra hoc nō potest fieri quia sic iste haberet ꝓ vna re duos substitutos q̄s nō admittit in pagano instītu.qui modis testa.infirmantur.§.posteriore.Hec ob.q̄s dicit in adoptiuo vbi conceditur q̄s habeat duas substitutiones.cū alius ero? sit q̄s habeat duos patres vnus naturalē alius adoptiuum. Quid ergo dicēdū dico substitutū a patre debere pferri in omni b⁹ tā patris q̄ matris z alīs.z hoc q̄ testamētū patris est validius.ar.ō.de cura.furio.l.fi.in prin.z in talibus obiicitur.pī matri.ff.ad tertul.l.ū.§.obiicitur.melius enim creditur ꝓuidere pater q̄ mater ar.ff.de adulte.l.nec in ea.q̄s verum est ceteris pari
79 bus.† Nam si mater esset honeste vite z pater vilis tūc mater ꝓferretur ar.ff.de libe.exhibē.l.ū.§.etiā.z de inīur.l.sed si vnius. §.filio al's pater perferetur.Sed erit ne hoc equū quod iste substitutus a patre habeat bona matris dic quod sic.ſz tenet restituere substituto a matre p fideicō.z ex causa huius directa trahitur ad fideicōmissariā argumēto huius.l.in fi.ff.ad trebel.l ex facto.in princip.z.l.scevola.de lega.l.filiusſa.§.nunqd.z de leg. ij.l.cum quis decedēs.§.filia.z ꝓ hoc facit.ff.ad trebel.l.si qs ꝓuore.de muſto rest.l.posthum⁹.§.si paganus.Sed cum in hac substitutione sint primo substituendi liberi z eis nō extātib⁹ fratres de quibus fratribus intelligit.nō est dubiū si sint ex vtroq̄ parente.Sed nunquid si ex vno parente tantū videtur q̄s non quia non est eadem ratio sicut in alijs qui sunt ex vtroq̄ parēte cum duplex vinculum vincat vnū.ff.eo.l.ū.§.omnes.et in aut.de confangui.et vter.fra.§.fin.Quidam dicunt aut est mater q̄ facit exemplarem et illa substituet vterinos qui sunt ex parte eius. alios non si sit pater qui faciat potest substituere extraneis an teq̄ fratres vterinos. C Ité mater potest ꝓeterre extraneis fratribus furiosi ex parte patris tantū vt sic recipiam⁹ ex persona substituentis.ar.j.de suis z legitimis.l.de emancipatis.ſz dico.l. istam loqui in fratribus ex vtroq̄ latere z etiam ex parte patris tantum nō autem ex parte matris tantū quia lex humanitatis. dicit q̄s debet facere taliter substitutionē quod querela mollitiosa.locum habere nō possit.sed fratres ex parte matris tantū nō habēt q̄rela ergo zc.et.ō.de inoffi.testa.l.fratres.z.l.fratris.z ꝓ
80 hoc quia frater non cōpellitur dotare sororē tantū ex parte matris:vt.ō.de admini.tuto.l.cum plures.§.in primis.† Sed q̄ro pone q̄s mēte captus habeat matrē tantū z auū paternū:q̄s debet ꝓferri in facienda substitutione cū nō habeat patrē.videt auū ꝓferendū sicut dixi.ō.patris lineā ꝓferēdā in substitutiōe illius q̄ sunt ex linea materna.et ꝓ hoc facit q̄ dicit de feudo de succes. feudi.§.filia ꝑo.z de fratrib⁹ de nouo beneficio inuestitis.c.vno sed dico matrem preferendam cum sit ꝓximior immediate.et ideo cum maiorem potestate habeat mater q̄ auus cui⁹ intuitu hec substitutio indulgetur,vt.j.l.proxima.in prin.dicam matrez preferēdam.ar.ff.de neg.gest.l.nelennius.z ꝓ hoc.ff.ad tertul. l.ū.§.obiicitur.et predicta intelligo nisi auus haberet nepotē in potestate:q̄ tunc auus preferetur rōne ptātis.ar.ff.eo.l.ū.in pn. de leg.j.l.filius.§.scēm vulgarem.et ꝓ hoc sit exemplaris q̄ ille non potest sibi testari cum ergo mater nō possit eidem facere testamentum cum sit in prāte aui:q̄ nec ipsemet si eēt sane mētis posset testari: vt.ff.de testa.l.qui in prāte.z.ō.q̄ testa.facere posſ. l.senium.dico.ergo auum ꝓferri nō ꝓ se:ſz q̄ mater non pōt filio testari.et ideo dico q̄ pater non pōt facere exemplarem filio q̄ est in potestate aui.nec auus pōt facere exemplarē nepoti q̄ sit recasurus in potestatē ptis.vt.ff.de libe.et posthu.l.filio a patre. §.j.cum hoc in pupillari reperiam.ff.de vulg.z pu.sub.l.ū.§.j.ergo idem in exemplari cū sit in ei⁹ exemplū.et ita est casus in quo exēplaris fieri nō pōt z habes cāz simile vbi nō pōt occidi adul
81 ter q̄ patrē.vt.ff.de adul.l.sic euenit.† Sz q̄ro an pater vel mater in casu quo possunt facere substitutionē exemplarez possint seipsos substituere.dic q̄ si filius habeat liberos illi sunt ꝓferēdi.si nō sunt liberi vī q̄ possint se substituere q̄ etiā in successione ab intestato ꝓferrent de vul.substī.l.si filiꝰ.de le.j.l.iul.de secūdis ta.l.si sub ꝑditiōe.in fi.sicut tuto: admittit⁹ i emptiōe rerum pupillar.tanq̄ al⁹.ō.de cōtrahē.emp.l.cū z ipse.et de admi.tu. l.tutoz rerū z animalium.ſz dico quia cum pater facit exēplarē oportet q̄s instituat filiū z q̄s ille adeat hereditatez:q̄ sic videt pupillaris.vt.ff.eo.l.ū.§.adeo.et.l.sed si plures.§.ex asse.Sz iste

non potest

nō potest adire testatore viuo ergo sic pater habebit admittiez vulgari.z ita cū in vulgari nō veniant nisi bona testantis:vt.ō. dixit z in eius materia non poterit sibi succedere.z ꝓ hoc facit quod dicitur q̄ ꝓfes nō pōt se dare tutorē.ff.de offi.ꝑſi.l.ꝑſes.
82 z de offi.ꝓcō.l.fi.† Sed pone q̄s furiosus est pupillus nūquid pōt sibi fieri exēplaris? videt q̄s nō q̄ h3 locū ordinarium auxiliūſz q̄ fiat pupillaris ergo nō h3 locū extraordinarium ſz exēplaris.ar.ff.de mino.l.in cause.z ꝓ hoc de tute.l.qui h3.in princ. z.§.j.dico q̄s aut impubes est talis cui non pōt fieri pupillaris vt q̄ nō est in prāte.z tūc dicā posse fieri exemplarē cum pupillaris non possit sibi locū vendicare.si aūt sibi posset fieri pupilla ris tūc fi queras an valeat exēplaris intra pupillarē etatē. dico q̄s nō iure exēplaris sed iure pupillaris post pupillarē etatē valet iure exēplaris : nō enī pōt valere ante.ciūī.annū iure exemplaris cū habeat locū pupillaris ar.ff.de libe.z posthumis.l.filio. cōfundit enī ea interim.ff.de fideiusſo.l.generaliter.sed post bene valet vt exemplaris q̄ pupillaris nō pōt plus se extendere.ō. eo.l.ū.sic z alibi principalis obligatio confundit accessoriā.q̄s verū est nisi accessoria plus se extēdat q̄ ꝓncipalis.ff.de fideiusſo.l.heres a debitore.§ q̄ si hic ferus.z ꝓ hoc facit q̄ dicit in
84 milite testāte de iure vulgari.ff.de vul.z pu.l centurio. Sz pone pater fecit filio substītu.pupillarē:mortuo patre pupillus factus est furiosus qui decessit post pupillarē etatem,nunquid sub ista pupillari subintelligit tacita exemplaris vt ex tali subintellecta admittatur substitutus ? vī quod nō cū hoc non inueniatur expressum ergo non extendā.ll loquētes in casu ſ. speciali .scilicet in vulgari z pupil.ar.j.de ꝓcibus curia.l.si q̄ nō debemus loqui sine lege vt in aut de triente z se.§.videamus.z ō.de col.l.illaz. Sed dico ꝑ q̄ exēplaris submitteret.nec obstat q̄s ō.q̄ substitutio limitata ad tps,q̄ūī anno.z.j.ꝑ.nō deberet extēdi.ff.ō vulga.substī.l.si ita q̄s.q̄ dico q̄ non subintelligit ex vi verborū sed ex interpretatiōe volūtatis defuncti vt videat etiam in hoc casu,quidisse sicut ō.in vulgari.ō.eo.l.ū.z.ff.eo.l.iā hoc iure. Itez in pupillari intelligit tacita vulgaris q̄ est omnino cōtraria ergo multofortius in pupillari intelligeē exemplaris que est ei similis.ff.de rei vendica.l.in rē.§.item quecunq̄.fami.ercis.l.here des. Hec obstat q̄s dicitur de tēpore q̄ ibi videt tēpus cā demōstrādi pupillarē q̄ demonstratio non debet nocere.ff.de condi. z demon.l.cū tale §.etiam.z istud verū intelligo cum.j.pupillarem et etatem mutauit eum furor.fecus si post:quia tunc dicam nō admitti substitutū cum vt.ō. dixi exemplaris euanescit. si tamē vna die resipuit sibiꝓpsi pupillo existente dicam durare ar.j.de
83 precario.l.sed si manēte.† Ité quero an sub vulgari expressa facta furiosus subintelligatur tacita exēplaris videt q̄s sic ad exemplum pupillaris.ff.eo.l.tam hoc iure.z.ō.eo.l.ū.Sed dico contra non subintelligi licet subintelligatur pupillaris quia quādo testator facit vulgarem non est verisimile quod voluerit subintelligi exēplarem que est extraordinaria z cōtra ordinē nature. ar.ff.qui z a qui.l.ml.z de cōdi.z demon.l.cum patrē. Ité melius potest subintelligi pupillaris q̄ exemplaris cum pupillaris habeat tempus certum z ideo bene potest ad illā se extēdere ſz hic exemplaris non habet tempus certum ideo nō extenditur arg.
84 ff.de tute.z ra.distra.l.nisi.§.fi.† Sed iuxta hoc quero an exēplaris substitutio repellat matrem.dic aut loqueris in exēplari expressa z tūc quicunq̄z substitutus prefertur matri sicut z in pupillari vt.ff.eo.l.luci⁹.de inoffi.l.papi.§.sed nec impuberis.z est tex.in.l.humanitatis.quia cū pater sic,puidet aliquis non pōt conqueri de inoffi.si ergo habet liberos nec fratres quicūq̄z potest substitui.Si aūt loquaris in exemplari tacita que cōtinet sub pupillari exp̄ssa.vt.ō.dixi dico q̄ illa nō excludit matrē sicut nec pupillaris tacita.ō.ti.ꝓpi.l.fi.Sed pone q̄ ꝑ habens filiū sane mētis instituit cū z fecit ei substitutionē exēplarez; filius patre viuente factus est furiosus z mortu⁹ est in furore.nūquid valet substitutio? videt q̄ non imo videtur testator errasse qui dedit substitutum filio sane mentis sicut furioso ergo nō valet ar.ff.de cura.furio.l.obseruandū.z de tuto.z cur.da.ab his.l. scie.z sic videtur substitutio nulla.ar.ff.de libe.z posth.l fi posthumus.in fi.cū enim dixit testator; substituo quoūsq̄z fit sane mentis quomodo hec potest valere cū tunc esset sane mentis cum nō possit delinere? ꝓ hoc est.ff.de cōdi.z demō.l.titie vbi fundū. Sed dico quod vbi testator locutus est sic ꝓ verba de presenti q̄. non valet quia non potest reconualescere quod ab initio nō valuit.ff.de reg.iur l.quod ab initio.ſz si testator loquat de futuro vt si decedat nō sane mētis q̄: forte hoc cogitabat tūc valet substitutio.vt.ff.eo.l.ū.in pn.Hec ob.si dicat talis casus aduersus nō est cōsiderādus.vt.ff.de ver. obli.l.inter stipulātē.§ sacrā. q̄ dico q̄ casus aduersus in odiū non dz cōsiderari sed in fauorez sic vt ii dico lego hommi libero valet ita q̄s si efficiat seruus valeat libertas.vt.ō.de fideic.liber.l.generaliter.§.si libero. Sz ga supradictum est q̄s prodigo nō potest fieri exemplaris.pone q̄ quidā prodigus factus est furiosus nūquid potest sibi fieri exē plaris vī q̄s non cū etiam si non sit furiosus non possit testar iō cum sint duo impedīmēta dicā fieri non posse.ff.de heredi. instituen.l.si nō lex.z de condi.z demo.n.l.aula.§.muciane.z ar.de
85 ritu nup.l.quanquā.† Sed dico contra quia tota prodigalitas transtata est in furorem.cum enim prodigus sit q̄ in exp̄dēdo non habet modum.vt.ff.de cura.furio.l.j.z vitium sit animi. cōstat autē furiosus non habere vitium animi.ſ.q̄s sit prodigus. ff.de re indi.l.negotiorū,de iure codicil.l.ū.§.ii.z de rei ven.l. q̄s infans.est ergo totū vitium prodigalitatis translatum in furorem dicā substitutionem fieri posse sicut in simplici furioso:ꝓ hoc facit q̄s dicit magis impici q̄s nocet q̄ q̄s prodest.Nam dz cōsiderari q̄s magis prepōderat vt.ff.et qui.causis in pos.erat. l.ū §.fi.z vt in posſ.leg.l.falcidie.§.qd ergo.z vbi magis prepōderat q̄s prodest illud attenditur.ff.de iure fi.l.iur.§.fi. cuz ergo preponderet furor magis attendit vt possit fieri substitutio. et ꝓ hoc ff.de fideicō.l.gñaliter z de sta.ho.l.hermofroditū.als incipit cum querit. Sed pone filius testatoris ante furorem erit impedit⁹ testari ob aliā cām puta q̄ damnatus de publico crimine:vt.ff.de test.l.is cui bonis.§.j.posſea factus est furiosus,nunqd possit ei fieri substitutio exēplaris ?vī q̄s sic per iura statim allegata vt totū vitiū sit transfuſuz in furo.ē. dico contra q; hec substitutio inducta est hūanitatis intuitu vt ei⁹ q̄ nō possit sibi testari ꝓ demētiā vel furorē fiat hec substitutio.ſz hic erat impedimētū a principe z ꝓpter delictū.dicā ergo hūc esse indignū hoc beneficio vt q̄ nō pōt facere per se nec ꝑ aliū.ar.ff. de here.instit.l. nec.ꝓ se.z de vsuc.l.labeo.cū eīm primo esset inhabilis ad testandum dico cū nō posse habere hoc bñficiū.ar.ff.de heredi.instī.l. si nō lex.de ritu nup.l q̄ ē z de posthumis.l.ex ea.sed certe multuz videt contra hanc determinationē id q̄ dictum est de prodigo qui similiter ex suo delicto testari nō pōt.sed quero questionē nouā circa hanc materiā.i.nunqd filius patri furioso possit facere hāc substitutionē.videtur quod sic quia sicut pater habet filiū furiosum in potestate sua:sic filius patrē furiosum.ff.de tuto.z cura.dat.ab his.l.is q.§.vz de cura.furio.l.j.z.ū.Sed contra videt etiam impossibile fieri ex emplarem quia introducta est ad exēplū pupillaris:vt.j.l.proxima sed impossibile est q̄s pupilla ris fiat pater cui nō possit esse pater z pupillus ergo zc.vt idē sit in exemplo z originali.vt.ff.de cōdi.z demon.l.in testamēto.et q̄ hoc indulget solū parentib⁹ vt j.l.prima.ergo in dubio non extendā.ff.de exercito.l.j.§.igit in re dubia. Item filius ideo videtur fieri exēplaris vt superiores habeant hereditatez z in eis videt speciale.ō.de cura.furio.l.fi.§.finaliter.nam in alio furioso non dicā queri hereditatē ei delatam imo defertur alijs substitutis vel venientib⁹ ab intestato.arg.ff.de cura.furio.l.fi.§. de bono posſ.furio.l.vna.z de petitiōe hereditatis.l.furioso. sed pupillaris nūq̄ potest locū habere nisi adita hereditate vt.ff.e. l.ū.§.adeo.ergo cū hereditas nō possit haberi ꝓ agnita per furiosuz cū est in furore.vt.ō.probaui.restat q̄s hec substitutio nō potest fieri nisi filio.Hec obstat quod dicit quod filius habet in potestate patrem furiosum q̄ illud intelligit quo ad curam nō quo ad testamenti factionē:vt.ff.de leg.ū.l.cum pater.§. curatoris.z de libe le.l aurelius.§.gaius.Sz filio surdo z muto potest fieri exēplaris.vt.ō.dixi . pone q̄s pater ita dixit filio meo subditus si non loquatur nec audiat anteq̄ moriat ite filius recuperauit auditum z loquelā sed factus est furiosus. nunquid valet substitutio:videtur q̄s non.cum enī testator prouidit in vnū casum,puisio nō se extēdit ad aliū:vt.ff.de li.et posthu.l. cōmodissime.z.ff.eo.l.si pater filiū.Sed dico cōtra q; pī ei substituebat q̄ sibi testari nō potuerat,puidēdo ergo in vnū casum z in similē,puidisse videt.ff.de cōdi.cā data.l.si extrane⁹.z de libe.z posthu.l.qui si cū.z arg.ō.de insti.et substitu.l.mater.ergo ista substitutio locū habet in casu superuenientis furoris z hoc si tā cū locutus fuit fact⁹ fuit furiosus.secus si ex interuallo q̄ tūc rupta esset substitutio.vt.ff.eo.l.ex facto.in prin.vñ postea nō reconualesceret.vt.ō.de posthu.heredi.isti.l.ū.z l.q certatū.z hoc verum etiā si mortuo testatore hoc factum fuit.Si autem eo viuo tūc dico de eqtate reconualescere ar.ff.de inuito test.l.posthum⁹.
86 † Sed nunqd parentes adoptiui possunt facere hāc exēplarē? videt q̄ non q̄ solū parētibus permittit.j.l.prima.ergo nō intelligat de adoptiuo cum ibi loquat de muliere quaz cōstat nō posse adoptare:vt.j.de adop.l.mulierez.z instī.de adop.§.femine.dico cōtra q̄ parentibus indulget ergo adoptiuis.ar.ſi.de col.bo.l.si qs filiū.q̄ pupillarē potest facere.ff.de adopt.l.si arrogator.ergo z hanc saltem in eo q̄s sibi relinquit.ff.e.l. sed si plures.§.in arrogato.Sz quos habebit subintuere iste pater arrogator videt q̄ aliquē illoz de gb⁹.j.l.prima ſz certe ibi loqē cū pater naturalis substituebat z erat ibi rō q̄ solū bona q̄ veniūt a testāte sed omnia veniūt ibi.sed hic nō veniūt nisi illa que descendūt a testante:vt dicto.§.in arrogato.quare dico q̄s nō ha

Universidad de Deusto
Biblioteca

bet necesse substituere illos qui dicunt. ff. l. proxima. Sed quero quare tū pupillari possunt substituti etiā extranei: vt. ff. de inoffi. testa. l. pap. §. sed nec impuberis ꝛ in exēplari non. vt. ff. l. proxi. dic qđ ratio est qa pupillaris substitutio fit pncipaliter propter patriā potestatē quia alis non potest. ff. eo. l. ij. in princi. ꝛ ideo testator potest exercere suam potestatē sicut vult. sed hoc nō fit, propter ptātem quia etiā mater potest eā facere ted fit intuitu pietatis q̄ pietas nō esset si substituerent extranei exclusis suis. ℈ pone: aliqs habet filiū furiosum ꝛ alios sane mentis. instituit furiosum in aliqua parte: ꝛ si moreret ante eū esset sane mētis substituit monasteriū ꝛ non alios fratres furiosi. an valeat substitutio: videt q̄ sic cum monasteriū reputet pio filio in auf. de sanctissimis epis. §. ℔ hoc plenti ꝛ qr summa est ratio q̄ p religione facit. ff. de religio. l. sunt persone. Sed dic cōtra ꝛ qđ dr monasteriū haberi p filio verū est in ingrediēte monasteriū hic autē nō fuit ingressus. ꝛ ió stabo legi in terminis suis nec talis cōuētio pōt legē aufferre. ff. de leg. ij. l. si ita qs testamento. §. fi. ꝛ de cōdi. ꝛ demon. l. fideic. Sed nūquid valet ista stipulatio si filius sit institutus in minoꝝ ℊ legitima ꝛ si valet an substitutus poterit petere supplementū? vī nō valere substitutionē qr. ff. l. proxima. dicit q̄ dr relinquere legitimā. ℔ dic qs ideo dicit q̄ relinquat legitima nec ab ea excludatur. ꝛ ideo bene valet substitutio. §. de inof. test. l. omnimodo. ꝛ. l. si quando. §. penul. ꝛ videtur quod substitutus non possit petere supplementum qa venit ex voluntate testātis ergo non potest venire contra eius volūtatem. ff. de his q. vt indignis. l post legatā. §. amittere. ne ℊ appꝰ obtat improbet. ff. de neg. ge. l. pomp. ℈ dico qs pōt nō ℊ pſona sua sed ex pſona illius cui est substitut. ff. de le. l. cū qdā. ꝛ p hoc. ff. de heredi insti. l. liber homo. §. fi. de his quib⁹ vt indignis. l. si cui. de leg. ij. l. qui soli dom. §. predia. ad le. falc. l. repetitur. Nunc videndum de substitutione reciproca. † Et primo quero quare sic appellat reciproca siue breuiloqua. dic vt. ff. eo. l. iā hoc iure. ꝛ ideo sic vocat quia sub breuibus verbis testator vnū alteri substituit dicendo vos inuicem substituo. vt. d. l. iam hoc iure. Sed gl. vocauit eā breuiloquam. ff. de vulga. substi. l. lucius. ꝛ potest sic dici quia sub breuitate verboꝝ substituti continēt etiā si sint mille

67 vt a nomine arguamus. §. de epis. ꝛ cleri. l. decernimus. † Sed ℊro hec reciproca per q̄ verba fiat. dic qđ multis modis vt vos inuicē substituo vt. ff. eo. l. iā hoc iure. ꝛ l. coheredum §. ex his et l. cū filio. §. fi. fit etiā per alia verba vt si dicat testator. titū ꝛ meum vel alterum ex his instituo. hoc presupponit quia si vnus nō sit heres alter sit de le. ij. l. si fundum sub conditione. §. his verbis. ꝛ. l. titius. de heredi. instituen. in fi. aliqui tū hoc reprobant dicentes qs in lege si fundū sub conditione. §. his verbis. ꝛ. l. titius. de heredi. instituen. in fi. aliqui tū hoc reprobant dicentes qs in lege si fundū sub conditione. §. his verbis. ꝛ. l. titius. non sunt verba apta ni si ad vulgarē: quia dixit si alteri superuixerit sit heres mihi: ℔ in reciproca sunt apta ad vnā substitutionem sicut aliā nin vellemus dicere qs largo modo sumpta dicat ab ethimologia vocabuli id est qđ sub vbis duas vulgares ꝓprehendit. ꝛ sic posset saluari non tñ habet naturam breuiloque ꝛ hoc sentit Dyn. q dicit q̄ sunt tacite vulgares in dictis legib⁹ sed in reciproca expresse. Item si dicat testator titū ꝛ meum instituo ꝛ si vnus premoriatur volo quod ad alium perue

69 niat successio isto modo pōt fieri reciproca. † ℈ ℊro quare hec substitutio sit introducta dic propter breuitatem qa gaudēt breuitate moderni. ff. de dona. l. si. §. q admit. ad bo. pos. l. fi. Item ꝓpter inequalitatem. ff. eodem. l. iā hoc iure. §. si alter. ꝛ. l. lucius. in prin. ꝛ vidisti. §. de testa. mili. l. in testamento. Sed quis est effectus huius substitutionis in hoc posset errari: qa hec substitutio nō est ꝓprie substitutio sed substitutionis additio cum vt. §. dici in principio materie nō est dare proprie nisi duas substitutiones directas. scilicet vulgarez ꝛ pupillarē ad quas alie reducunt. quia hec reciproca vos inuicem substituo bene est vulgaris quia intelligitur in casu in quo quis non est heres sed est reciproca qr sub breuib⁹ vbis fit. ff. e. l. coheredi. §. ex his. Item ꝓ esse pupillaris si fiat duob⁹ pupillis qr ibi ꝛ tinet directa pupillaris ℔ est reciproca qr sub breuib⁹ vbis. dico ergo q̄ est additio aliarū substitutionū nec ut actio de pecunio aliarū actionū. ff. de pecunio. l. iij. §. cui congruit ꝛ. l. in bone fidei et de in rem verso. l. filio. Et idē dico in fideicommissaria qs dic in vulgari ꝛ pupillari,

70 † Sed ℊro quot substitutiones contineat ista reciproca. dic qs ℊq̄ multas vulgares sub verboꝝ compendio vt cum titium ꝛ meum pueres instituo ꝛ ad inuicē substituo. hic sunt due vulgares quia si vnus non sit heres alter est heres vt. ff. eo. l. coheredi. §. his. ꝛ ió si mille erāt instituti in ille sunt substitutiōes. ff. de vulg. ꝛ pupil. l. cum ex filio. §. fi. ꝛ. l. lucius. in fi. Quādoqz continet sub se plures pupillares vt pone habeo duos pupillos qs exheredati. ꝛ alios instituo postea dixi pupillos inuicem substituo. hoc habet locū in bonis ꝓprijs pupillorū qr exheredato bene pōt substitui. ff. e. l. ij. §. i. ꝓ hec verba vos inuicē substituo tot sunt substitutiones pupillares quot sunt pupilli. non tamē sunt vulgares qr non sunt instituti. ꝛ ꝓ vulgarē succedit testanti. ℈ qm̄ ℊtinet plures vulgares ꝛ pupillares vt si plures sunt pupillares instituti ꝛ inuicē substituti. tūc qt sunt pupilli tot sunt vulgares ꝛ pupillares. vt. ff. e. l. iā hoc iure. Sed pone qs fit substitutio reciproca inter fratres qui sunt diuersi iure cōiuncti. nunqd dicātur esse substituti ſcēm ordinē succedendi ab intestato. vide qs notat ꝓ Dy. ff. e. l. iā hoc iure. Q̄q̄z reciproca continet in se plures fideicommissarias vt si in codicillis dico h redes institutos inuicē substituo qr in codicillis non pōt substitui directo tra hīc ad fideicō. ꝛ est breuiloqua. ff. ad trebel. l. scenola Quādoqz ℊtinet plures vulgares ꝛ plures pupillares ꝛ plures fideicōmissarias. t. tot quot sunt heredes instituti ꝓ hec verba inuicē substituo. Pone qs testator instituit plures pupillos ꝛ dixit si contingat qs aliqs moriat in pupillari etate vel quandocūqz vos inuicē substituo. hic sunt tot vulgares tot pupillares ꝛ tot fideicō missarie quot sunt heredes instituti. Ꝓ eō vulgares si aliqs moriat ante aditam hereditatem. pupillares si post aditam ān tempus pubertatis: fideicōmissarie post tempora pubertatis: qr pupillaris nō pōt habere locū post pubertatē: vt dicta. l. scenola. ꝛ. §. de institu. ꝛ substitu. l. generaliter. ℈ video cū duo pupilli sunt instituti ꝛ substituti ad inuicez vulgares ꝛ pupillares ℊtinent: vt. ff. eo. l. iam hoc iure. ℔ quero an vulgaris ꝛ pupillaris que cōtinentur in reciproca fint expresse vel tacite glo. no. qđ sunt oēs exꝑsse. ff. e. l. lucius. ꝛ si queras q̄ vtilitates sint tacite vel expresse: certe magna quia si dicamus expressas mater excludet vt hac. l. si tacitas: non. vt. §. ti. j. l. fi. ℔ impossibile videtur quod sunt expresse si attēdant verba quia vos inuicem substituo sunt

71 verba vniformia. sed impossibile est quod sub eisdem verbis cō trarietas inducatur † qr ad positionem vnius contrarii aliud remouetur. ff. de ver. sig. l. hec verba ille aut ille ꝛ de re. iu. l. ius nostrum. hic autem sub eisdem verbis cōtrarietas induceret. scilicet quia vulgaris habet locum ante aditā hereditatem pupillaris post. ꝛ ita in se contraria ex quo videtur impossibile qr sub eisdem verbis contineantur. ar. ff. de aur. ꝛ argen. le. l. plautius. Quid dicendū. dic quod plures vulgares ꝛ pupillares continē tur non exꝑsse vel tacite sed ꝓsumpte non exꝑsse vt dixi. nec

72 tacite sed presumpte. † Mā tacita est talis que ex vi verborū nō potest colligi licet postea subaudiat vt est quādo in vulgari exꝑssa facta pupillo subaudiē pupillaris tacita contra rigorem verborum ꝛ de tali hic non intelligo: ℔ est tacita presumpta ex verbis non quod ex verbis hoc exꝑsse colligatur: sed ꝑba ad hoc possunt aptari siue vulgaris ante aditā siue pupillaris post aditam. ꝛ ita dicā tacitā presumptam: quia ex verbis defuncti presumit̄ que verba possunt ad hoc adaptari: nec in aliquo est verborū contrarietas. Et respondeo ad ℊtraria q̄ si dicat tacita nō excludit matrē. sed certū est qs excludet vt m. l. lucius. ꝛ dico qs illud est verū cū est tacita subaudita: sed secus si tacita ꝓsumpta: vt. §. dixi. ꝛ hoc dicit lex exꝑsse qs sit presumpta nō vere expressa nec tacita. ff. e. l. iam hoc iure. ij. ff. ꝛ ꝓ hoc qs nō sint expresse satis est. ꝓbatū q̄ affirmatio ꝛ negatio non possunt esse in eodē expresse qs hic esset. s. vulgaris ꝛ pupillaris. ar. ff. de pecu. l. cui bonis. sunt ergo presumpte ꝛ interꝑtate non exꝑsse. ℈ licet vt dixi in reciproca possint ℊtineri multe vulgares et multe pupillares. hoc est verū cū vtriqz potest fieri pupillaris. Si aūt verum tñ tunc esset tñ vulgaris vt euitetur inequalitas vt si testator instituerat vnum filiū impuberē ꝛ in potestate ꝛ aliū emancipatum vel puberē ꝛ eos inuicē substituerat cum vna tñ possit fieri pupillaris ꝛ non altera esset tñ vulgaris vt. §. de test. mili. l. in testamēto. ꝛ. ff. e. l. iam hoc iure. ꝛ. l. lucius. in prin. ꝛ. §. ꝛ. l. ij. Juxta ℬ moueo pulchrū dubiū: testator ht duos filios pupillos. ꝛ aliū puberē. istos instituit ꝛ inuicē substituit. an iter istos duos pupillos videant facte pupillares q̄ ad se ꝛ quo ad tertiū puberē nō ꝛ qs sint vulgares tñ. vī ꝓpter immixtionē puberis fit solum vulgaris. ꝛ sic fit equalitas inter oēs: vt dicta. l. iā hoc iure. dico qs inter pupillos videt facta vulgaris ꝛ pupillaris. Sed quo ad puberem solum vulgaris. ꝛ sic intelligā ista verba esse equalia qr equalitas erit inter pupillos quantū ad pupillarem ꝛ vulgarē inter omnes vt habeē in simili. ff. e. l. coheredi. §. qui patrem. ꝛ. §. qui discretas. ꝛ sic habes alibi emācipatus nō confert emancipato: sed suo. Sed cū sunt duo emācipati ꝛ vn⁹ suus certe emācipatus cōfert suo: non emācipati inter se sic induco. ff. de collā. bo. l. i. §. fi. ꝛ. l. pretor. §. iuſ. de cōiūgen cū eman. liberis eius. l. i. §. emancipatis. que leges hoc vident determinare. Sed pone habeo duos pupillos quib⁹ poterat fieri pupillaris. ℈ vn⁹ nō habebat nisi duos annos. alter. rij. ipsos instituit ꝛ ad inuicem substituit. ille qui habet. xij. fact⁹ est pubes postea moritē alter. quero an hic videatur inequalitas quia pupillaris euanuit in pſona illius qui factus est pubes: quidā dicūt qs pupillaris non debet habere locum nisi quantum ad continētē quantitatem temporis propter inequalitatem predictā. nec est

hoc mirum

hoc mirū quia pupillaris bene potest fieri ad temp⁹ mu⁹ qđ. anno. ꝛ. vt. ff. eo. l. si ita quis. ꝛ. l. ex facto. in prin. vt fic deneniam⁹ ad equalitatem. ſ. de dona. l. ſancimus. §. ij. ꝛ. §. de coda. Lillam. Sed dico contra in verbis reciprocis cum est inequalitas persona ab initio bene impeditur: vt. l. iam hoc iure. ℈ cū est equalitas a principio licet post sit inequalitas temporis nō debet vitiare vt alibi dicitur in duobus reis qui debēt equaliter obligari. als non sunt duo rei vt. ff. de duobus reis. l. eadem. §. j. ꝛ. l. id quod. sed fi sit inequalitas in tempore nō vitiat sicut hic inequalitas in etate non impedit substitu. pupillarē. ff. de duob⁹ reis. l. ex duobus. nec cū imparitas que venit ex post facto dr vitiare: licet a puncipio vitiaretur vt alibi habetur in deponēdo vbi ab initio erat paritas. ℔ ex post facto imparitas. ff. de duobus reis. l. eādē. §. fi. qui ꝛ hoc not. licet nō alleget. ff. de vulg. pupilla. l. Lucius. in prin. ꝛ quod hoc sit verū videtur lex quia vbi pupillo dat carbo. possessio finit pubertate. ſ. de carbo. edic. l. vna. Sed pone quod duo sunt pupilli quib⁹ data est bona ꝛ possessio carbo. vnus factus est pubes. nunquid in personam vtriusqz remaneret possessio. certe sic. ff. de carbo. edicto. l. in. §. ibidez. ꝛ ideo cōcludo quod supueniente inequalitate post facto non expiret pu

93 pilla. Sed quia. §. dixi † quod vbi est inequalitas personarū nō subaudiē pupillaris. Pone quod testator instituit duos filios pupillos ꝛ eos inuicē substituit cuilibet videt facta vulgaris et pupillaris vnum emācipauit ante mortem. nūquid est extincta pupillaris quo ad eum. videtur q̄ non cum mutatio talis nō debeat extinguere imo videatur reformare: quia licet de vno ꝛ. ct. ff. de iudi. l. cum pretor. ꝛ pro hoc de adimen. leg. l. alumne. §. qui filias. licet eī vnus factus sit sui iuris. ꝛ ita perdidit beneficius substitutionis. alius non debet perdere. ar. ff. de contrahen. l. si post mortē. §. j. ꝛ videtur lex exꝑssa ad hoc qs postēꝝ a ꝓncipio erat equalitas licet postea ad inequalitatez deducant q̄ nō noceat vt dixi in questione ꝓcedenti de duobus reis. l. eandem. §. ℔ si

94 quid. † Sed dico ℥ vt inequalitas superueniens ante mortem defuncti impediat substitutā pupillarē quo ad pſonā vtriusqz quia cū irritetur quo ad pſonā alterius ad hoc vt substitutio sit vniformis si in parte vitietur ꝛ in totuz ar. ad exꝑiben. l. iul. §. si quis rem. ꝛ de auro. ꝛ argē. leg. l. scia. ꝛ ꝓ hoc facit q̄ dicit. C. de diuersis rescrip. l. j. ꝛ ad le. aquil. l. proinde. ꝛ sic habes etiam in ista materia vtimarū vo⁹ untatū cum testator leg auit vni fundum alij estimationem si vni adimatur in personam alteri⁹ adimere videtur ꝓpter equalitatem. ff. de adimen lega. l. alteri. et de le. iij. l. pamphilo. §. fin. que leges sunt notabiles. nec obstat qs dicit vbi est equalitas ab initio inequalitas postea superueniēs non nocet. quia verum est in actu perfecto. hic autez nō est act⁹ perfect⁹ imo semper testator potest mutare volūtatem ad quod facit. ff. de ver. ob. l. eximimo. ꝛ. l. pluribus. §. ꝛ si placeat. Sed vides quod inequalitas superueniēs ab initio vitiat substit. vt. ff. eo. l. iam hoc iure. ℈ pone qs ab initio erat inequalitas sed postea superuenit equalitas vt si habeo pupillum emancipatum ꝛ alium in ptāte ꝛ instituo eos inuicem substituo per hec verba nō videtur facta pupillaris qi nō potest fieri ei qui non est in ptāte. Sed pone quod ante mortem reduxi ilium in potestate per arrogationez. nunquid nūc videtur facta pupillaris quia superuenit equalitas. videtur qs sic qr cessat rō prohibitionis sc̄z inequalitas ergo cesset effectus. ar. ff. de pactis. l. quod dictum. ꝛ de iure patro. l. adigere. §. ℔ licet enim ab initio non valuit quantuz ad pupillarē tamen nunc confirmatur. ar. ff. de vsuc. l. si is q. ꝛ ꝓ hoc facit. ff. de here. instituen. l. qui soluendo. ꝛ ꝓ hoc ad trebel. l.

95 si res. ꝛ ꝓ ista parte videtur. l. vna. † quia pupillaris nō pōt fieri extraneo. sed si post arrogatiē confirmatur illa quam feceram de vulgari. l. ij. §. j. Sed dico contra quia cū testator dicat duob⁹ pupillis in potestate inuicem vos substituo dico quod operetur pupillaris sc̄z cum est emancipatus. cum enim nō possit fieri pupillaris sic limitata est tantum in vulgari. ꝛ ita per actus post superuenientem non confirmetur de auro ꝛ ar. leg. l. si ita. de le. ij. l. vlt. §. testamento. ꝛ. l. nomen. §. filio. ꝛ hoc dicit alibi quia cuz facit substitutionem posthumis vī omnibus substituisse sed nō filiū mitauit. ff. de ibe. ꝛ posth. l. si a patre. §. si qs ex certa. ꝛ ꝓ hoc facit. ff. de here. instits. l. quo loco. §. fi. ꝓpter qđ dico non recōuelescere. ff. de re. iur. l. quod ab initio. ꝛ de. l. iij. l. j. Sed adhuc circa hanc inequalitatem quero habeo duos pupillos in ptāte. vnuz instituī alium ex heredem. exheredato nō pōt fieri vulgaris qr sit si heres non erit. ff. de mil. testa. l. ij. §. j. Et dixi vos inuicez substituo qro an solū videant facte due pupillares. an vna vulgaris illi qui est instituī⁹. videtur ꝓ nō qr sic esset inequalitas in vulgari. ff. eo. l. iam hoc iure. ꝛ. l. lucius. Sed dic quod facta videt vulgaris ꝓ pubo. ꝛ licet in pupillari fit sec⁹ qs nō intelligāt facta alicui nisi ambobus posse fieri cuius ratio est qr impeditur propter impedimentum pſone instituti secū. sec⁹ in vulgari qr nō est impedimentum pſone sed rerum solum quas non habet. ꝛ ió tale impedimentum non inspiciemus. ff. de liberis ꝛ posthu. l. si qs posthumos. hic enim solū peccat in materia. ꝛ ideo nōz vitiari sed valere sicut pōt. ff. de accept. l. an inut. ra. ꝛ de iurisdi. l. iaz angusti. Sed vides quod si duo sunt pupilli nn potestate ꝛ dicant verba vos inuicez substituo cuilibet videt facti vulgaris et pupillaris. Pone quod habeo vnum pupillū in potestate et aliuꝫ puberē furiosum inuicem eos substituī nūquid vī facta vulgaris cuilibet. de hoc non est dubium. Sed an facta est substitutio in scēm eosum in pupillo pupillaris furiosi exēplaris. videt qs sic qr si furiosus esset pupillus non esset dubiū qs esset facta pupillaris ergo idez dicā qs sit facta exemplaris quia ad exēplum ei⁹ est facta. vt. ſ. l. pri. vt idem ius sit in exēplari et exēplo. ff. de condi. ꝛ demon. l. in testamēto. nunquid hoc est verū. dico qs nō qr inequalitas. quia exēplaris habet plures vtes cū pupillari ꝛ vidisti. §. in materia exēplaria. ꝛ ió cū sit inequa-

96 litas non admittaz eā. † melius eī habet similitudinē pupillaris cū pu. quā exēplaris cum pupillari. Ideo facilior est trāsitus ar. ff. fa. erc. l. heredes. §. si de plurib⁹. et ar. ff. de act. emp. l. veluti. ꝛ. l. non est nouū. et ar. ꝓ hoc. ff. de bono. pos. sed cum patrono. in princ. ꝛ de cōdi. ꝛ demon. l. mulieri. ꝛ de coll. dotis. l. pater filiū. ꝛ ꝓ hoc facit q̄ dr. ff. de rei ven. l. in rem. §. ite quecūqz. et de acq. re. do. l. si qđ in facto. ꝛ ꝓ hoc sr̄aliter allego q̄ ficut exēplaris fit pp priuilegiū vt. ſ. l. pri. sic alibi pupillaris fit ex priuilegio in milite. ℔ ibi nō subaudiē ergo ꝛc. §. de test. mili. l. in testamēto. sed quero an inequalitas rerum impediat istam substitutionem sicut inequalitas pſonarū. vt. ff. e. l. iam hoc iure. et. l. ij. cī. vt pone instituī vnū filiū in duab⁹ partib⁹ hereditatis aliū tertia et eos inuicez substituo. an videat facta pupillaris. vī qs nō. nā sicut inequalitas tpis nō vitiat ita nec rerū cuz tps ꝛ res equiparent. ff. de re mili. l. miles. ita ergo ꝛc. et qua ratione dicit impediri pupillarē eadē ratiōe impediret vulgarē. qđ esset absurdum ꝛ illa verba nil operarent. ff. de leg. j. l. si qñ. et ꝓ hoc videt ter. qꝛ inequalitas rerū nō vitiet. §. e. l. i. de inoffi. test. l. si pa-

97 ter. in fi. ꝛ. ff. e. l. lucius. ij. rū. † Sed quero si reciproca fiat ꝓ verba vulgaris exꝑsse an intelligat pupillaris tacita quia testator dixerit indifferenter inuicē substituo nō referunt se plus ad vnā ideo vtercz vulgaris ꝛ pupillaris substituī intelligit. Sed pone qđ dixit ita pupillos istituo ꝛ si vn⁹ nō erit heres inuicē eos substituo nūqd isto casu tacita pupillaris subintelligat. ꝛ qa sub vulgari exꝑssa est facta reciproca videt qs nō quia cū verba sicut reciproca non trahunt ad vtranqz significationē qnō apparet ad quā potiꝰ se testator inclinauerit imo vsus fuit cōiuncti ꝛbo. cū ergo spāliter locut⁹ fuerit in casu vulgaris nō intelligā pupillarē. ar. ſ. de pact. conuen. l. fi. ꝛ de procur. l. marius. Sed dico qs non intelligā pupillarē ꝓsumptā que excludit matrē sed intelligā tacitā subaudiā vt sicut puidet testator in vulgari sic in pupillari. ar. §. eo. l. quāuis. ꝛ. ff. e. l. iā hoc iure. ꝛ ista non excludit matrem vt hac l. precibus. ꝛ. §. ti. ꝓtoꝛ. l. fi. Nūc videam⁹ de fideicōmissaria: ꝛ ℔ uis ꝓio tractare debemus de cōpendiosa tñ qr aliqua in ea puncta tāgunt q̄ tangūt naturā fideicōmissarie

98 ideo primo de ea videamus. † Fideicōmissaria fieri solet ꝓ hec verba rogo vt restituat hereditatē. ꝛ vōt sic describi in effectu. fideicōmissaria est qđā obliqua substitutio seu restitutio tot⁹ hereditatis vel partis quote ꝓ heredē instituti facie da ꝓ quā fit heres fideicōmissarius. in effectu obliqua ió dr qr nō est directa cū ois substitutio directa aut fiat in primū casum. i. nō vulgarē si hereditas nō adeat aut iscēm. ſ. post aditā hereditatē. tuncz qs sciēdū qs postꝰ qs est heres non pōt desinere esse heres arg. ff. de heredi. insti. l. ei qui solue. do. ꝛ de min. l. ꝛ si sine. §. sed qs pupi sed in talib⁹ pōt ex priuilegio sic substituī vt nō presumat aliquo tpe fuisse heres vt in pupillari vt hac. l. ꝛ insti. e. in prin. ꝛ in mili. §. de test. mili. l. miles. in testamēto. ꝛ de. ti. ſt. mili. l. milites. ℔ qr maior nō poterat regulariter fieri in scēm casum leges ꝓmiserūt substitutionē fideicōmissariā q̄ nō est ꝓprie substitutio

99 ℔ de manu alterius restituto. † Dico tñ qs si grauat⁹ moriat anteꝰ restituat hereditatē re vel verbo qs expirat fideic. ff. ad treb. l. ille a q. §. fi de testō. plus etiā dicūt leges qs fideicōmissarius postꝰ heres adit nō ht ius nisi re vel verbo sit sibi restitu-

100 ta hereditas. ff. ad treb. l. restituta. ꝛ. l. facta. i pn. † Pone tñ magis exāminemus an mortuo rogato añ hereditatē restituta expiret fideicōmissum: circa qs dic cū heres decedit añ aditā hereditatē aut habet substitutū vel cōiunctū. ꝛ tūc fideicōmissum vniuersale non expirat cū substitutus vel cōiunctus teneat ad legata ꝛ fideicōmissa. de leg. ij. l. si titio ꝛ merito. §. iul. ꝛ. l. cuz pater a substituto. de leg. j. l. licet imperator. ad le. fal. l. j. §. fi cohered. ꝛ §. fi cohered. ꝛ hoc dicunt. ll. exꝑsse. ff. de admi. tuto. l. tutores qui. §. heres institutus. C. ad trebel. l. non iustam. et qs no. m. l. si patroni filij. §. actiones. Si aūt nō habet coheredē vel substitutū ꝛ decedat añ aditā hereditatē tūc si trāsmisit ius deliberādi ad heredē scēz formā. l. j. §. iure delib. l. cū antigonꝰ. he-

Universidad de Deusto
Biblioteca

redes cõpellent restituere sicut instituꝫ.ar.ff.de bonis liberto. l.si liberto.z sic intelligo gl. ff. de fideic.l.eam quã.in gl.que incipit hec indubitabiliter. Si aũt nõ transmisit ius deliberãdi dic qꝫ expirat fideicommissum qꝫ deduxit res ad causam intestati et nõ ita tenet restituere.ff.ad trebel.l.ille a q.ff.si testamẽto.z hoc verũ nisi testator q fideicõmissum reliquit repetita veniẽtibus ab intestato qꝫ tũc tenerent restituere:vt.d.l.eam quã.ff.de fideicõ.z de suis z legitimis.l.cõsanguineos.ff.ff. Itẽ hoc etiã intelligo nisi in casu speciali fauore libertatis q casu fideicõmissaria valet non tanꝯ fideicõmissaria:ſz trahit ad directã qꝫ est mirabile.ff.de test.milit.l.neqꝫ.ff.z ibi tractabit. Vbi aũt heres decederet post aditã hereditatẽ tunc si relinquit heredes illi tenẽtur restituere sicut ipse.ff.ad trebel.l.si eius.ff.si quidem. Si autẽ sine herede deceãt tunc iura puidẽt fideicõmissario vt sine alia qua restitutione uraret actiões transeãt in ipsum acsi essent restituta.vt.ff.ad treb.l.sancimus.ff.ff. Sed nunquid spes vel pupillaris substitutio transmittat ad heredẽ dicvt no. p Oldra.ff.e.

101 Lquiliberis.ff. Sed iurta hoc quero qd erit econtra.† Pone qꝫ fideicõmissarius moriẽ ante restitutam sibi hereditatẽ re vel verbo,nunquid transmittet ius suũ ad heredes.gl.dicit qꝫ non habet ius ante.ad treb.l.restituta.z.l.facta.ita no.ff. de le.i.l. cũ filio.z fundat se sup.l.ad treb.l.apud iust.ff. verũ.in ver.antistia. sed hoc non credo verũ z ꝫtrariũ notat dicto ver.antistia.et ibi loquit eo casu quo pendebat fideicõmissum qꝫ cõditionale.z iõ nihil ad heredẽ trãsmittit.ff. de cadu.tol.l.vnica.ff. sinaũt sub cõditione. Si autẽ fideicõmissum purũ tunc bñ trãsmittit.z quod dicit qꝫ non habet ius ante restitu. dico qꝫ est verũ in re sed bene habeat ius petendi qꝫ transmittit ad heredẽ.ar.ff. de don. q̃ sub modo.l.quoties.z ideo dicit quod ille gatis z fideicõmissis cedit dies a morte testatis:vt.d.l.de cadu.tol.ff. in nouissimo.et p hoc.ff.ad treb.l.si eius.ff. penul.in fi.z.l.cogi.ff. metianus.et.l. postulante.in princ.z est expressum.ff. de fideicõmissis.l.si pater. et de mino.l.in cause.ff. Segẽ in diffinitione hereditatis totiꝰ vel quote partis qꝫ regrat ad hoc qꝫ sit fideicõmissum vniuersale z est effectus qꝫ si est fideicõmissarius vniuersalis transeunt

102 ad eum bona non si particularis. † Item qꝫ vniuersalis potest compellere heredẽ adire.als nõ ad trebel.l.nam qꝫ.ff. ff. z.l. se.et.l.cogi.ff. generaliter.et.ff. sed si miles.opz ergo qꝫ rogeẽ de toto vel de quota restituenda. Sz an fideicõmissarius rerũ cerarum si nullus alius sit in testamẽto vniuersalis reputẽt heres esse vt si heres nolit adire possit eum compellere adire videt qꝫ sic quia fideicõmissarius vniuersalis reputat heres in effectu.ff. qꝫ cum eo.l.si filius.et quo arguo sic sicut se habet heres instituꝫ vniuersaliter ad heredem institutũ particulariter sic se hz fideicõmissarius vniuersalis ad fideicõmissariũ particulare ſz ita est qꝫ si aliqs est institutus in re certa z alius nõ est institutꝰ reputat heres in totum vt.ff. de here.insti.l.iñ.ff. si ex fundo.et.l.ex facto.ff. ergo re.videt eiã esse vniuersalis.ideo quia alius vniuersalis nõ est ar.in auf.de heredi.z fal.ff. si vero nullus. Sz hoc reputo falsum quia fideicõmissarius partis si fit solus reputẽt vniuersalis z cum dicit vniuersalis debet esse:ideo qꝫia non est alius quia si fideicõmisit vnũ legatũ z nihil plus sic esset in totũ heres z sic sequeret qꝫ pro parte decederet testatus z pro parte non.qꝫ ius nostrũ non patit. Sz bene potest esse quod habeat res certas et sic ieru. tur voluntas defuncti non sequit inconueniens supradictum.z ideo bene valet fideicommissum.ff. de reg. iur.l.ius nostrum.z ita si hereditas nõ adeat nihil valet. ff. de fideicõ.l.eam quam.z ad trebel.l.cogi.ff. si miles.z pro hoc si quis omissa causa testamẽti.l.si quis omissa.in prin.ista habet fieri p heredem vniuersalem vt in diffinitione sequit .compellitur eminuit adire et restituere qꝫ est spãle. ff. de iure delibe.l.nec eme re.sed hec compulsio facit vt nullũ grauamen ex hoc habeat here res.vt.ff. ad trebel.l.qꝫ poterat.z.l.ff. si.z.l.recusare.ff. fin.cũ.l.se.

103 z institut.de fideicõ.here.ff. testator.z est attẽdẽdũ qꝫ † ybi heres institutus sponte adiit z restituit pot retinere quartã trebellianicã. ff. ad trebel.l.i.z.ff. sed si coactus tunc omni cõmodo debet priuari.ff ad trebel.l.ille a quo.ff. compulsus.z.l ita tamẽ. ff. perceptis.z.ff. ad trebel.l.non iustã. Sed quid erit de prelegatis nũqd heres cõpulsus ipsa perdet ? videt qꝫ sic cũ ola perdere debeat. ad trebel l.ita tñ.ff. si preceptis.tu dic aut erãt talia plegata q debebãt venire in restitutione hereditatis que habes. ff. de fidei l.cum virũ z illa perdit vt ibi aut sunt talia que non veniunt in restitutione vt est cũ testator primo grauat de restituẽdo postea prelegat z talia non pdit qꝫ dz qꝫ perdit oia:intelligit de lucris que esset habiturus nisi esset heres:vt.ff. de libe. posthu.l.iul.in prin.sed cũ prelegata bñ possit habere z si nõ sit heres vt de leg.i.l si qs filiab⁹. in fi.z l.sequẽti. iõ nõ admittit.ff. ad treb.l.ita tñ.ff. g in ptãte.z de acqui.here.l.quesitũ. hz qꝫ dixi ẽrtã amitti si cõpellit adire verũ est si cõpellat p fideicõmissũ purum aut ꝫditionale qꝫ fieri pot ad trebel.l.apud iust.ff. antistia.tunc heres ante aduentũ cõditionis ex presentia potest habere quartã ad trebell.l.si patrem filius.ff. si fideic.circa mediũ Item in alio casu cũ plures sunt fideicommissarij.z vnus solus cõplet quia ab alijs pt detrahere.ff. ad trebell.l.cogi.ff. idẽ metianus. Itẽ alio casu cũ grauatus est restituere filij et est ratio quia postq̃ abstinuit ex pnia pot infra terminũ admitti ff. de re pu.here.l.ff. Sequit postea in diffinitione p quam effect⁹ est he

104 res.dico eñ qꝫ fideicõmissarius post restitutionẽ est heres in effectu:vt pz.d.l.si filius.ff. qꝫ cũ eo.alibi 8z qꝫ locum heredis obtinet.ff. ad trebel.l.si heres ab eo.z instit.de fideicõ.here.ff. restituta.sed nunc videamus qualiter ipe fideicõmissarꝰ habeat rñdere legatarijs z fideicõmissarijs.circa qꝫ dic.aut tota hereditas est sibi restituta nulla ẽrta retẽta.z tũc oibus tenet rñdere qꝫ heres institutꝰ nullũ dãnũ habere dz ad trebel.l.qꝫ poterat. z.l.ff. si aut heres retinuit ẽrtã.tũc dico qꝫ heres tenetur p ẽrta quã retinuit.z fideicõmissarius p residuo.ff. ad treb.l.si.et.ff. ad treb.l.i.ff. si aũt aliqd hz vltra quartã nole hereditatis tunc in nullo tenet.ff. ad trebel.l.ũ.z.ff ad trebel.l.ff. si is q quadragin ta.z q dixi pro quarta teneri creditoribus est verum si hz quartã p modum quarte.si autẽ p modum rerũ singularium non tenet respõdere si bona fideicõmissarij sufficiãt puta si testator roganit de restituendo hereditatẽ retẽto fundo.ff. ad treb.l.ff. si

105 heres.z institut.de fideic.heredi.ff. si qd. ¶ †Sz qro an fideicommissaria possit trahi ad directã vulgarẽ vel directã pupillarem.de directa vulgari videtur impossibile qꝫ videnẽ contrarie cũ fideicõmissaria loci habeat adita hereditate:vt.ff. ad treb.l. ille a q.ff. vulgaris adita hereditate expirat.vt ff.eo.l. post aditã.ergo vr qꝫ nullo mõ possit ad illaz trahi.qꝫ est verum nisi in

106 casu fauore libertatis.ff. de test.milit.l.neqꝫ in fi.z l.seq. ¶ †Si queras nunquid ad directã in secũdũ casum post aditam hereditatem ? dico qꝫ verba fideic.non possunt trahi ad istas qꝫ nõ ad pupillarẽ directã.vt.ff. de vul.z pupil.l.coheredi.ff. cum filie. vbi est ter.z idem de exemplari cũ sit inuẽta ad similitudinẽ pupillaris.ff. pri.hoc idẽ in milite qꝫ possit heredi istituto substituere directo z post pubertatẽ z per priuilegio:vt.ff. de testõ milit.l.in testamẽto.z l.certi iuris.nõ esset verũ si fideicõmissaria

107 bal.ff. cum suis similibus.† sed ẽrã quid ecõtra.f. an directa substitutio possit trahi ad obliquam z certe si querat de vulgari impossibile est qꝫ trahatur ad fideicõmissum quia sunt cõtrarie vt pdixi cũ vulgaris expiret adita hereditate.ff. eo.l. post aditam.alia locum habent adita hereditate.z si dicat imo sub vulgari intelligit tacita pupillaris. dic qꝫ illa pupillaris sit ex interpretatione propter pvisionem: hic autem nõ,esset pvisio imo potius cõtrarium.ff. de adopt.l.si arrogator.z colligitur.ff. e.l. coheredi.ff. cum filie. Sed pone qꝫ testor facit pupillarẽ que ex aliqua causa non valet nũquid trahet ad fideicõmiſ. dic aut pupillaris non valet impedimento nature vt qꝫ facta adulto.et tũc dico qꝫ nec valet iure fidei.nec aliquo modo.ar.ff. de tuto.et cura.datis ab his.l.scie egresse.cum nature ẽtrarie.ff. de interro.act.l.cõfessionibus.z pro hoc pbat ratio qꝫ pupillaris fit inter pubẽta.ergo non potest trahi ad fideicom.cum fidei.sit extendat ad tempus pubertatis.de leg.i.l.si fundũ sub condiõe. ff. si.z.l.seq.et.l si filio.aut alio accidenti impedit pupillaris : vt qꝫ facta filio emãcipato z tunc si aliquo tempore potuerit tenere pupillaris vt quia tpe testamẽti erat in potestate postea fuit emancipatus tunc nullo modo pot valere.ff. de vulg.z pu.l. verbis ciuilibus.z.l.coheredi.ff. cum filio.z de heredibus insti.l.lucius. Aut ab initio pupillaris fuit nulla tunc hz nõ valeat vt pupillaris tamen valet iure fideic. vt quia testator instituit filium pupillum emancipatum z dixit si heres erit z moriaꝰ in pupilari etate talẽ substituo.certe hoc casu licet non valeat vt pupillaris valet vt fideicõmissaria vel cum testator dixit rogo vt talẽ instituat:quia tunc tenetur restituere.de leg.ij.l.vnũ ex familia. ff. cum quidam.z de leg.i.l.filius familias.ff. is q.Sed quod dixi directam nõ posse trahi ad fideicõmissariã verum est cũ ab initio valuit secus si nõ valuit aut pupillaris non valuit ꝑpter defectũ solẽnitatis z tunc testator intendebat soleniter testari si nõ valet iure directo nec per fideic.ff. de iure codicillorum l.i.z.l.illud ff. tractatum.z.ff. de codicill.l.ff. in fi. Si autẽ nõ intendebat solenniter testari tunc si nõ valet iure pupillaris valet iure fidei cõmissi de leg.iij.l cũ qs decedens.ff. feie.z de le.ij.l.codicil.ff. Sñ.

108 nec est differentia dicat per verbũ substituo vel per verbũ sit he res ad tre.l.scenola.z in legibꝰ prealiegatis. † Sed qro nunqd semp ad hoc vt fideicommissarius habeat ius requirit aliqua substitutio z que.dicqꝫ quandoqꝫ requirit verbalis qñ sufficit realis quãdoqꝫ neutra requiritur. Primo dico requirit verbalis vt cum non possidet res heres institutus qꝫ nõ pot facere rea lẽ.ff. ad tre.l.restituta.z.l.facta.in prin.z dico qꝫ si realis restitutio sit facta etiã in vna re qꝫ sufficit etiã quo ad totã hereditatẽ.

vt.l.

vt.l.restituta.in prin.z.l.iure. Quandoqꝫ sufficit neutrũ interuenire ſz fideicõmissariꝰ habet ius licet nulla re ſtitutio fiat de quo dic vt.ff. ad trebel.l.scimus.ff. fin. Sed potes addere aliũ casum vt cũ ego sum rogatus tibi restituere hereditatẽ z tu post.xj.annos es grauatus ego habeo ius sine aliq restitutione.ff. ad tre-

109 bel.l.si heres institutus.in prin. † Sz quero que actio det fideicõmissario.circa qꝫ dic aut heres nõ adit hereditatẽ,aut adit et non restituit:aut adit z restituit. Primo casu cũ non adit nulla actio dat fideicõmissario sed potestiudi.officiũ implorare quo officio cõpellitur adire z restituere:vt no.in gl.ff. ad treb.l.nõ est cogendus.in fi.z allegat gl.l. si res.z facit pro ea eo.tit.l.si mihi pure.ff. si.z.l.si postulãte.in prin. Secõ casu qñ adit sed nõ restituit tunc competit sibi actio ex testõ vt sibi restituat vt.ff. ad tre bel.l.z sine scriptura. Tertio casu qñ adit z restituit tũc si ẽrat de actione ꝫpetente pro ipsis rebus si fuit adeptus poss. ipsarũ rerũ nullã actionẽ habet nisi rei ven.vel publicianã vel aliam similem q defuncto ꝫpetere potuit quasi dicã qꝫ non habet peti. heredi.pro rebus quarũ hz possessionẽ. Si aũt possessio.non habuit tũc dico qꝫ pot habere fideicõmissariã hereditatis petitionẽ ẽtra quẽlibet possidentẽ:vt.ff. de fidei.here.pe.l.i.z ibi no.z.l.

110 si.ff. p hãc vbi etiã not. † Itẽ ẽro an restitutio possit fieri pcur. circa hoc leges variãt iõ dic qꝫ aut est pcur.simplex.z tũc ei pot fieri si ad hoc spãliter ordinatus.ff. ad trebel.l.apud iust.ff. verũ. aut nõ est procur.simplex:sed in rẽ suã vt ad vtilitatẽ suã fiat restitutio.z tũc si fideicõmissaria sit facta ydalis restitutio possuz procuratorẽ in rẽ suã cõstituere vt ei fiat talis restitutio vt.ff. ad trebel.l.seruo inuito.ff. si aũt non sit facta ydalis z volo procuratorẽ constituere in rẽ suã vt ei fiat restitutio videt hoc fieri nõ posse.ff. de iure dotiũ.l.si mulier.ff. ex asse.Sed pone qꝫ testator dixit sic:talẽ instituo z substituo sibi vulgariter z pupillariter z p fideic.titiũ que substitutio facta intelligit, videt qꝫ sit nulliꝰ momenti propter repugnantiã cum tot diuersas substitutiões appoluit.ff. de re.iu.l.vbi repugnãtia.ad ie.falc.l.q quadragintam.in prin.z de cõdi.z instit.l. si titius.ſz dico qꝫ tales substitutiones valent z vendicãt sibi locũ diuersis tẽporibus. Hã intelligẽtur fieri vulgariter si pupillus heres non erit : si heres erit et moriaꝰ infra pupillarẽ etatẽ intelligit pupillaris:si post moriaꝰ fideicõmissaria ad qꝫ.ff. de vul.substi.l.ex facto.ff. cro.z de here.

i nstituẽ.l.q filio.ff. z hoc videtur alibi ler dicere qꝫ talia verba scõm ipa separatim intelligant si simul esse non pñt.ff. de vsufr. leg.i.l.si titio.z p hoc testator rogabat restitui filios nepotibus et agnatis. Primo dz restitui filios:eis non extãtibus nepotibus: eis non extantibus agnatis.ff. de leg.ij.l.cũ pater. ff. pe. z ad trebel.l.heredes.ff. si ergo in proposito substitutiones distincte intelligant:sed pone qꝫ testator duas tñ substitutiones simul fecit vt vulgarẽ z fideicõmissariã dicedo si heres non erit tali re

111 stituat, tnũqd est dare casum vbi fideicõmissaria ꝫcurrat cũ directa. Quidã qꝫ nõ z qꝫ fideicõmissaria nũqꝫ hz locũ vbi hz locũ directa.ar.ff. de mino.l.in cause.z p hoc.ff. de here.instit.l. si re solũ.C. de sen.passis. l.insulã.z ad trebel.l.si heres insti.in prin. hz dic qꝫ hz directa.f. vulgaris possit locũ habere cũ fideicõmissaria tñ fideicõmissaꝰ eligere dz quã velit:z si nolit succedere ex vulgari pot ꝫpellere vt adeat z restituat.ff. ad trebel.l.recusare. ff. titiꝰ.z sic vr velle tex.qꝫ eligat quã vult. ff. de codicil.l.ff. z hoc vr alibi in seruo.ff. de manumiss.test.l.si qd seruo. Sz pone qdaz erat rogatꝰ de hereditate restituẽda, moriens est me heredere licto:ego nolo habere bona sua:sed solũ restitu.fidei.nũqd possum.qdã qꝫ nõ sed totũ debeo vẽdicare.ar. ff. de fidei.l.si in pfonam.sed dico qꝫ si ille cui devoluta est hereditas vult eã habere nõ pot de fideicõmisso tractare.ff. ad le. falc.l.qꝫ de bonis. ff. qꝫ anus z ff. cũ fideicõmissum. Si aũt nõ vult hereditatẽ hz solũ fideicõmissuz, dico qꝫ pot de leg.ij.l.cũ pr. ff. titius.z si vult habere trãseunt actiones ad eũ. ff. ad trebel.l.sancimus. ff. si. Sz pone tu rogatus eras restituere hereditatẽ:mo.tuus es me z alijs heredibus institutis.qualiter fiet restitutio.dico qꝫ habeo partez heredi.iure meo.z iõ qꝫ pparte sum heres in parte ꝫ fundit hz in alia parte possum agere ꝫ coheredẽ.z sic iure fidei.solum habeo partẽ. ff. de here.ac l.si adulta.z pbat de le.i.l.lucius. in pn.z.ff.

112 ad le falc.l.q ff. † Sed quero an in fidei.restitutione veniãt bona ꝑpria instituti sine alijs argumẽtis. dico qꝫ aut testator nihil dixit de bonis instit.z tũc veniũt l fideicõmiſo.z sic est aliud quã in pupillari:vt.ff. de mili.test.l.coheredi. ff. cũ filie.z de le.ij. l.sequẽs qſtio.aut testator expſſit qꝫ veniãt bona ꝑpria heredis. z tũc si fructus qꝫ recepit ex hereditate equipollẽt tũc veniẽt.als nõ.nisi ad cõcurrentẽ quãtitatẽ de leg.ij.l.imperator. ff. cũ qdã. z.l.cũ pater. ff. cũ titio.z ad trebel.l.luci⁹. ff. maritus,z scõm hoc intelligo questionẽ que fit quotidie: an filia possit grauari p fideicõ per patrem in dote,qꝫ intelligo si hoc expressit testator,et recepit fructus equipollentes doti de lega.ij.l.vlti. ff. ad trebel.l.a filia.in prin.z ad le.fal.l.iter filiã.i prin.z de hac qõe no

tatur.ff. ad le.falc.l.qꝫ de bonis. ff. qꝫ anus in glo.sed iurta hoc quero de fructibꝰ qualiter veniãt in restitutione. dic vt.ff. ad trebel.l.iubem⁹.z plenius.ff. ad trebel.l.in fideicõmissaria. Sed pone qꝫ testator ita dixit:titiũ heredẽ ffstituo z si mortuꝰ est ante qꝫ ego volo qꝫ bona mea veniãt vel restituãtur scio. titius mortuꝰ est viuo testatore.queritur an hoc valeat,quidã quod non quia hic est fideicõmissaria restitutio cum dixit restituantur : ſz fideicommissaria non potest habere locũ nisi ille adeat hereditatem. ff. ad trebel.l.ille a quo. ff. sed non potuit adire hereditatẽ ex testamento qꝫ heres decessit viuo testatore ergo valere non potest cũ non possit restitui sed venient alij.et non tenentur restituere cũ non sint rogati vt.ff. de fideicom.l.eam quã. sed dic qꝫ veniẽtes ab intestato venient z illi videnẽ rogati:vt dicta.l.ea quã.z pupill.l.coheredi.ff. cũ filie.z de hoc vr dicere lex.ff. de vul.z pupill.l.coheredi. ff. cũ filie.z de hoc est lex expressa de lega.ũ.Lucij. ff. si. Quid si dicat testator bona mea tibi relinquo:vide qꝫ notat.ff. de heredi.instit.l.ex his ꝫbis per gl.z in auf.de here.z fal. ff. si no nulla. Nunc veniamus ad

113 compendiosam.z quero primo que dicatur compendiosa. † Et dic qꝫ compẽdiosa est quedam substitutionum additio que cũ adiectione mortis vel alterius conditionis multa tempora comprehendit.ex hoc potest queri p que verba sint compendiosa. dico qꝫ potest fieri multipliciter qñqꝫ cũ adiectione mortis qñqꝫ cũ adiectione alterius cõditionis in simili . dico ergo qꝫ qñqꝫ cũ adiectiõe mortis z sine alterius tẽporis prefinitiõe vt si dico talem instituo z si decesserit talem substituo hec est cõpendiosa cũ

114 adiectione mortis z sine adiectiõe tpis. † Qñqꝫ fit cũ adiectione mortis z determinatiõe temporis vt si dicat tirium instituo z si decedit infra etatẽ.xxx.annorũ talẽ substituo.de hac logt hic text.dũ dicit non vsqꝫ ad certã etatẽ z statim apparebit p alias

115 leges. † Sz qñqꝫ fit cõpẽdiosa cum alterius tẽporis adiectione vt talẽ instituo z si nauis ex asia venerit talẽ substituo vel si libros non habuerit vel testũ non fecerit de qua habes.ff. de instit.

116 z substit.l.generaliter. † Sz cõpẽdiosa potest fieri sine adiectione certi tẽporis vt si dicatur qñcunqꝫ sine liberis decesserit talez substituo.z potest etiã fieri cũ adiectiõe certi tpis vt si dicat qñcunqꝫ sine liberis infra.xxv annos decesserit de q̃ habes.ff. de mi

117 li.testa.l.certi iuris. † Sed quare dicit compendiosa.dic qꝫ sub compendio verborũ fit z multa tempora comprehendit.nã compendiũ z dis, endiũ est circa tempus vt alibi dicit sub breui compendio multi homines cõprehẽdunt de leg.ij.l.meuius.ff. duo

118 rũ.de castrensi peculio.l.hereditate.ff. si in fi. † Sed in quo differt cõpendiosa z breuiloqua.hec questio est ad nomẽ nõ ad rẽ qꝫ breuiloqua nõ potest fieri nisi duob⁹ modis.dic qꝫ iõ 8z compendiosa qꝫ sub breuibus verbis multa tẽpora cõprehendit. Sz breuiloqua qꝫ sub breuiloquio multas personas comprehendit. Nunc videndũ de eius natura z est sciendũ qꝫ cõpẽdiosa nõ est substitutio de se:ſz additio alteriꝰ substitutionis qꝫ vel est publicaris vel fideicõmissaria.z dicẽt cõpẽdiosa pupillaris vel cõpẽdiosa fideicõmissaria.z dic circa hoc vt dixi in substitutiõe reciproca seu breuiloqua.z est sciẽdũ qꝫ qñqꝫ cõpẽdiosa fit impube

119 ri pupillaris. † Pone ergo pater fecit cõpẽdiosaz impuberi dicendo filiũ instituo z qñcunqꝫ decedat talẽ substituo vel qñcunqꝫ moriaꝰ infra.xxv. annos talem substituo:que substitutio videt hec.dic aut substitutio fit p verba mere directa,aut mere obliq̃, aut per verba indifferentia. Si fiat p verba directa tũc dicit gl. valet vt pupillaris infra pupillarem etatem vltra nulla videt facta vt si testator dixit instituo pupillum z qñcunqꝫ decesserit talis sit heres:certe hic solum valet intra pupillarem etatem vltra non.ff. de vulg.z pu.substi.l.in pupilliari.z hoc qꝫ in verbis directis nunq̃ extẽditur substitutio vltra pubertatem nec potest admitti vt substitutus nec vt adiectus sic intelligatur.ff. eodẽ.l. verbis ciuilibus. Aut compendiosa fit per verba mere obliqua vt quia dico filium instituo z quãdocunqꝫ decesserit rogo vt talẽ hereditatem restituat z tunc quãdocunqꝫ dico eã fideicõmissariam: vt.ff. de vulg.z pu.substi.l.coheredi.ff. cũ filie.aut fit p verba dubia seu indifferẽtia quia possunt intelligi de directa z obliqua vt quia dixit substituo que potest trahi ad directam. vt.ff. de vul.substi.l.coheredi.ff. ex his verbis. Itẽ ad fideicommissariam vt.ff. de insti.z substi.l.generaliter.z.ff. ad trebel.l.scenola. z sic est tota vis que intelligitur facta substituto. Pone ego filium pupillum instituo z quãdocunqꝫ decesserit titiũ substituo que videt facta substituto.nunquid pupillaris in pupillari etate z fideicom.post gl. hic dicit hanc semper esse fideicommissariã alibi dicit q intra pupillarem etatem erit pupillaris postea fideicõmissaria ita qꝫ si pupillus moriaꝰ infra pubertatem substitutus veniet ex pupillari.si post ex fideicõmissaria.ita notat insti. de pupil sub.ff. qua ratione.quid dicendum.docto. hanc vltimã dicunt veram vt intra pupillarem etatẽ valet vt pupillaris postea vt fideicõmissaria vt dicta dimidiantẽ tempora qꝫ probat

Universidad de Deusto
Biblioteca

quia ad varietatē tēpoꝝ variaꝫ id qđ regitur sc̄m tēpus. naꝫ mutato principali ꝛc. ff. de re in. l. cum principalis. ꝛ hoc dicitur alibi in vino ꝛ oleo. ff. ad le. Falci. l. precia rerū. §. nonnūq̄. igit cū testatoꝛ dixit qñcūq̄ decedat talē substituo intra pupillarē etatez, valebit iure pupillaris post iure fideic. ad qđ facit qđ dicit in gestione pupillari ꝛ post facta qꝛz videat vna gestio, tamen dat diuersa actio. ff. de neg. gest l. pomp. in negotijs. in fi. ꝛ alibi 1 ꝺ in tutore dato vsq; ad. xviij. annū qđ infra. xxiij. est tutoꝛ post curatoꝛ. ff. de condi. ꝛ demon. l. pater seuerian. ꝛ videt tex. qđ infra pupillarem etatem sit pupillaris. nā miles pōt substituere directo etiā post pubertatē. §. de mili. testa. l. in testa. Sed dixit qñcūq; decedat talē substituo iure cōi tāq̄ pupillaris valet infra pupillarem etatē: vt. ff. eo. l. centurio. ꝛ y hoc euidenter facit iste tex. qꝛ si hic facta erat compēdiosa substitutus admittat infra pupillarem etatez ex pupillari post ex fideicōmisso vt hac. l. precibus in fi. ꝛ hoc videt hodie expressum p. c. ertra de test. c. si pater qđ ꝛ videt per hoc factū. sed gl dicit hic cōtra qđ semp est fideicommissaria. ꝛ tenuit idem. ff. eo. l. centurio. qđ pōt ꝓbari pꝛ ratiōes ꝛ leges qꝛ vbi verba simul ꝛ semel ꝓponūtur ꝛ ꝓferuntur debent intelligi eo modo quo possunt. Sz si interꝓteris hic solā fideicōmissariā verba equali mō intelligunt imo alīs intelligūt inequali modo: ergo solum de fideicōmissaria sola intelligeꝫ. ꝓ bo sc̄m q̄ equali modo intelligātur si sit sola fideicōmissaria: quia fideicommissaria pōt fieri impuberi: vt. d. l. coheredi §. cuz filie. de le. ij. l. peto. §. mutus. ꝛ ad le. Fal. l. maritus. sed pupillaris nō pt fieri nisi pupillo: vt. ff. ꝺ vul. ꝛ pupil. l. j. ergo cū fideicōmissaria possit fieri pupillo ꝛ puberi: si sic intelligat erit ęqlitas. et iō potiꝰ eā sic itelligā: sic video alibi qđ vbi fit breuiloq̄ vos iuꝛe substituo pupillo ꝛ adulto qꝛ illa sola itelligit qđ vtriq; potuerat fieri: vt. §. e. l. quis. ꝛ. ff. e. l. iā hoc iure. sic idem fit intra tps ꝛ post tps: vt. d. l. quis. §. e. ꝛ. ff. e. l. iaz hoc iure. ꝛ. l. lucio. nā potest valere vtroq; tpe vt fideicōmissaria: q̄re ergo faciemus diuisionem volūtatis: vt. ff. de his q. vt indig. l. eū qui. §. pro parte ergo interpretabor. eā omīa tpe fideicommissariam vt omnī tpe sit cōcors. Non ob. qđ dicit ad veritatē temporū ꝛc. concedendo sed cum dicit pupillaris fundat ꝛc. dic qđ ar. procederet si in pupilari etate non posset fieri fideicommissaria sed bñ pōt hꝰe locuz intra pubertatē. ꝛ post vt. §. pbaui. Nec obstat lex ista nec lex cēturio. vbi videt expressum. dic ad. l. cēturio qꝛ ibi fiebat cōpēdiosa a milite q̄ semp est directa. ꝛ ideo non est mirū si dicam⁹ ante pubertatē directā pupillarē: post directā fideicōmissariā vt sit semp conformis: sed in casu nostro ante pubertatē esset directa post fideicōmissariā. ꝛ tita non esset cōformitas vt ita dicam⁹ in habētib⁹ diuisionē ꝛc. de re. vē. l. i. rē. §. itē q̄ñqz. Nec ob. lex ista qꝛ hic etiā post pubertatē debebat cē directa qꝛ facta a milite sz qꝛ mater erat in medio eiꝰ fauoꝛ ꝛ ꝓuilegio obliquaꝫ et trāsit in fideicōmissariā ꝛ ex quodā accidēti variaꝫ: i casu autē i quo paganꝰ fecit de sui natura fideicōmissariā quare nō obstat. nec obstat. c. si pater extra de testa. qđ videt fortiter ꝛtra. dic qđ quādo verba sunt mere directa intra pupillarē etatē valet post nullo modo: vt dicā pupillū instituo ꝛ quādocūq; decedat talis sit heres: intra pubertatē valet iure pupillaris post nullo modo: sz cum esset indifferēs vt per verbum substituo sic loquoꝛ in q̄stione nr̄a. Dico ergo qđ vbi pauperes al̄s puberes erāt istituti directo vt qꝛ dicebat si vnus moꝛit ad alium peruenīat. et ideo qꝛ verba sunt directa valet iure pupillaris inter. xiiij. annuz. ꝛ si dicaꝫ iam etiam ibi loquitur in filios sic q̄s etiam videtur puidisse liberis sic ꝛ pauperibus. ar. j. de fideicom. l. cum acutissimi. dico ergo quod ibi erāt directa verba hic obliqua quare non obstat: vel pōt dici qđ differētia est magna inter directā ꝛ fideicōmissariam qꝛ ex fideicōmissaria detrahit quarta. ꝛ vbi legatur pauperib⁹ nō habet locū quarta. §. de epi. ꝛ cleri. l. si qs ad declinādā auf. de ecclesiasticis. ri. §. finautem. cum igit ibi nō habeat locū detractio non fuit magnum preiudiciū. iste autē modus soluēdi non videt multum bonus quia ettam in testamento mili. nō detrahit quarta: vt. j. ad le. Falc. l. in testamēto. ꝛ ideo prima so. verior; q̄bi fuerunt verba directa. dico ergo qđ semper valet iure fideicom. ad qđ facit. ff. de arb. l. diem proferre. §. item querit. melius enim videt testatoꝛ sensisse de eo qđ potuit habere locuz 120 vtroq; tpe vt ibi. Sed gl hic dicit quod ꝓ vbi compendiosa fit ꝙ verba directa adiecto sine liberis interpretat fideicōmissaria ad qđ facit. ff. q̄ petāt tuto. l. credēdū. §. j. sed dico qđ hoc nō valet qꝛ verba directa nō pōt opari fideicōmissum: vt. ff. e. l. in pupillari. ꝛ. l. verbis cuilibus. non facit aliquid qꝛ dicat sine liberis. vt. ff. eo. l. centurio. ꝛ extra de testa. c. si pater. li. vj. ꝛ hec vera cū cōpendiosa fit impuberi. Sed pone quod fiat puberi vt talē instituo ꝛ quādocūq; decedat talem substituo vel talis sit heres tūc non distinguo sint verba directa vel obliqua qꝛ semper est fideicom. vt. ff. quod cum eo. l. si filius. ꝛ si dicatur verba directa non possunt trahi ad fideicommissum: verū est cū pōt valere iure directo tunc trahit ad fideī. ff. ad trebel. l. ex facto. in princ. ꝛ de. l. q. 121 l. cū qs decedens. §. si cui. als seiū. †Sed quero an in cōpēdiosa contineat vulgaris. dic aut est talis sub qua ꝓprehendit pupillaris: ꝛ tunc intelligo etiam vulgarē vt qꝛ est pupillus: vt. ff. e. l. iā hoc iure. aut est talis in q̄ sunt mere obliqua ꝛ non intelligo vulgarem vt si dicaꝫ quādocūq; decedat imo expirat ideo qꝛ adit hereditas. ff. ad trebel. Ille a quo. §. si de testamēto. ꝛba enī obliqua non pōt trahi ad directā. ff. de test. mili. l. querebat. §. j. ꝛ de vulg. ꝛ pupil. l. coheredi. §. ū. aut ꝛba sunt indifferentia vt qꝛ dicit qñcunq; decedat talis sit heres vel talē substituo. tūc dico si institutus non adeat substitū. venire cū verba sit heres bene trahit ad vulgarē. §. de heredi instituē. l. fi. Itē verbū substituo: vt. ff. de vulg. substi. l. lucius. Sz nōne es tibi cōtrarius qꝛ. §. de negasti cōcursum directe ꝛ fideicōmissarie nūc aūt cōcedis imo magis qꝛ magis cōtraria est vulgaris cū locū habeat in casu nō adite. dic qꝛ in casu de quo. §. agebat erat ratio qꝛ ꝛba poterant valere directo. ꝛ ideo nō deuebāt trahi ad fideicōmissū: vt. ff. ꝺ vulg. ꝛ pupil. l. ꝙbis ciuilib⁹. cū ergo substitutio fiat in primā casum vel sc̄m vt hic. Sz in casu ꝓmisso semp inest ꝛrarietas. Sz hic vno casu est directa vt in casu nō adite. Jn alio est fideī 122 cōmissaria vt in casu adite. †Sed numqd sub compendiosa cōtinet exemplaris. Si queras de exemplari respectu fideicōmissarie. dic vt. §. dixi de pupillari ꝛ fideicōmissaria. Si autez queras de exemplari respectu directe. dic quod semp valet iure pupillaris. ꝛ hoc quia vtraq; directa. ꝛ hoc ꝓbatur. ff. eo. l. centurio. Basil. de cunio.

1 ¶ Filij omnes an substituī debeant ꝛ non vnus tm̄.
2 ¶ Pater quos pupillariter filio substituere possit.
3 ¶ Mater quare exemplarie possit substituere ꝛ non pupillariter.
4 ¶ Pater an semel ipsum substituere possit.
5 ¶ Substitutio vulgaris expressa an contineat exemplarem.
6 ¶ Substitutus admittitur institutio in furore moriente.

Humanitatis. De exemplaria substitutione loqꝫ. ¶. Primo q̄ ꝓpone possunt substituere que substituī debeāt, ꝛ qñ finiaꝫ. ꝛ de ista substitutione. vide quod dixi. §. l. ꝓ. §. de exemplaria. ꝛ quod hic dicitur cuiuscūq; segus subaudi vel gradus: vt insti. de pupil. substi. §. j. Oldra. ibi occasione huiusmodi qñ institutio sit eximanita ex substitutione vbi resipuerit, i. sane mētis factus fuerit. Old. ibi cessat. Sic. t ꝛ pupillaris cessat pubertate aduenīente: vt. ff. eo. l. in pupillari. Oldr. ibi sapientes. i non furiosi nec mente capti. ꝛ Idr. ¶ †Op. sc̄m glo. qđ omnes filij debeant substituī ꝛ non vnus tm̄ ꝛ Sol. vt in glo. quā qdā moderni sequunt. Sed Ric dicit hic qđ etiā vnū pōt substituere al̄s preteritis nec possunt preteriti ꝟuenire qꝛ hoc non est testamentū patris imo aui q non habet necesse eos instituere cū filius est in medio. ꝛ ideo nihil possunt dicere ad instar matris in simili: vt. ff. de inoffi. test l. papi. §. sed nec impuberis. Ric. Sed si dicamus exemplaria hoc casu redacta ad similitudinē pupillaris esset testamētū filij ꝛ nō patris: vt. ff. e l. ij. ꝛ. l. patris. ꝛ ibi notaꝫ. dicit tñ gl. qđ ista differt a pupillari i multis de quibus dixi aliquas differentias sc̄m Oy. §. l. ꝓi. §. ad exemplaria. Jac. tū de ra. nō approbat illā diam qđ i pupillari pōst oēs substituī in ista aūt solū ꝓpone hac. l. enumerate. imo dꝛ qđ pater nō pōt hodie substituere pupillariter filio quousqz velit sz dz substituere illos quos verisimile est tm̄ impuberem si pubes esset ꝛ testaret istituere sibi heredes: sz si pubes testaret ꝛ matrē preteriret ipsa haberet querelā: vñ hodie pupillaris quātūcūq; expressa non excludit matrē. ar. huius l. ꝛ nō ob. §. l. ꝓi. qꝛ eam dicit esse correctā quo ad hoc. ꝛ sz nec impuberis. ff. de inof. testa. l. papi loquunt enī sc̄m iura antiq sc̄m eos pater excludebat matrē in successiōe filij intestato. de hoc latissime dixi. d. l. ꝓxima. §. de pupillari. ver. sed adhuc vtrū expressa pupillaris vbi Oy. tenet hanc opi. licet Ly. hic dicat eum audiuisse tenere cōtrarium ꝛ hodie iure canonico est hodie expressum extra de test. c. si pater li vj. Item querit Ly. †que est ratio qđ mater potest substituere exēplarie vt hic. sed pupillariter non: nō pōt reddi qꝛ pupillaris hz certū ꝛ limitatū tps: sed ista exēplaria non posset enī furor durare perpetuo. ꝛ ideo ne careat toto tēpore vite sue puisione mater hic potest prouidere. sed non in pupillari. Item qꝛ hec est minus preiudicialis ꝙ pupillaris cū ꝙ istam nō sic remoueantur venientes ab intestato sicut ꝙ pupillarem vt hic pz. Item quero si filius sit impubes ꝛ furiosus. an sibi substituet exēpliariter tāq̄ furioso an pupilliariter tanq̄ pupillo. dic sc̄m Jac. predictū qđ pupilliariter considerata naturali causa ꝛ non accidenti: vt. ff. de tuteli. l. q habet. Item quid si filius al̄s fit impeditus testari ꝙ ꝓ furo: ē vt quia prodigus vel mutus vel surdus. an poterit sibi substituī exemplariter. vr̄ quod sicqꝛ eadem est ratio ꝛ ꝓ hoc. ff. de cura. furio. l. si furioso. sed hoc videt Jac.

predicto periculosum dicere. si enī imperator hoc vo̲ uisset facile erat ꝛ hoc dicere: vt. §. de cadu. tol. l. vnica. circa fi. Itē querit cum hic dicatur qđ pater ꝛ mater possunt substituere quid si discredēt in substituto. Jac. dicit in dubio preponenda voluntetem patris nisi voluitas matris ostenderetur vtiliꝰ. ar. ff. de cura. furio. l. pequaliter expiret. dic vt dixi. §. l. ꝓxi. d. §. de exemplaria. sed numquid expiret mortuo filio ante testatorem sicut pupillaris. videt qđ nō possit habere vires amplius sicut dixi. §. l. ꝓxi. circa pupilarem equitas tamē dictaret quod valeat sc̄m Jacob. de ra. 4 †Sed pone qꝛ valere possit. numqd pater possit semetipsum substituere. dicit idem Jaco. qđ non per. l. ff. man. l. si mandauero. §. si tibi. Sz pone qđ expirauit cessante vitio numqd reassumet vires vitio iteruz redeunte. videtur qđ sic arg. ff. de cura. furio. l. pe. §. fi. in fi. Jn cōtrarium est quia semel extincta: vt. ff. de solu. l. q res. §. aream. ꝛ hoc vltimum tenet quidam benedictus de seruo. Itē q̄ro an diuidi possint in tacitam ꝛ expressam sicut pupillarem. Jacob. de ra. quod sic: ꝛ eadem sunt exempla mutatis formis. Lyn. 5 †Ultimo querit. d. Oldr. vtrum substituta exꝑssa includat exemplarem. videtur qđ sic cum hec sit inuēta ad similitudinem pupillaris vt hic. ꝛ instit. eo. §. j. vnde sicut illa includitur in vulgarem ita ꝛ ista ar. §. de inofficiosis dona. l. fi. Sz dic qđ aut vulgaris fit a ꝓin. homini sane mētis licet postea fiat furiosus. ꝛ hoc casu talis vulgaris nō comprehendit exemplarem quod nulla substitutio poteſt alteram comprehendere nisi comprehensa sit talis que posset exꝑsse fieri: vt. ff. e. l. iam hoc iure. §. j. ꝛ. §. eo. l. ū. ꝛ. l. q̄uis. sed expressa exemplaris non posset fieri a principio homini sane mentis vt in ꝓncipio huius. Lergo ꝛc. Si vero sit facta ab initio furioso videtur tūc exemplarem ipso effectu in vulgarē includi. † Sic 6 enī dicit qđ furioso instituto moriēte in furore substitutus admittitur: vt. §. de cura. furio. l. fi. §. finautē in furore. qđ nō pōt intelligi ex virtute vulgaris qꝛe ipsa furiosus sit heres per cura. adeuntē nō quantū ad solā administrationē: vt. ff. de leg. ij. l. lucius. §. j. ad treb. l. cū heres. de autoritate tutorū. l. si ad pupillū. ꝛ notat dicta. l. fi. §. j. ꝛ. §. finautē in furore si sic est ergo vulgaris expirat: vt §. eo. l. post adita. Si vero ex ea nō admittat sequitur qđ ex nulla alia nisi ex exēplari: ꝛ credo qđ ibi nō poceſ ex vi substitutionis: sed ex vi legalis dispositionis fingētis hereditatē non aditā per furiosum eo in furore, decedēte sicut ꝛ in minore petēte restitu. cōtra additionē vt. ff. e. l. ū. §. ego. ꝛ talis dispositio sit in aut. de heredi. ꝛ fal. §. fi vero institutio. ꝛ no. §. eo. post aditā. nec enī pōt de exemplaria intelligi cū loquat de furioso a quolibet extraneo instituto qui non posset exemplariter instituere vt hic pꝛz. Oldra.

1 ¶ Substitutiones in duos filios diuise si fuerint mortuo altero admittetur alter.
2 Soboles sua a quocunq; est alienis preferenda.
3 Adarito ꝛ vxore bona sua post eorū decessum alicui ꝙmittentibus si alter moriatur an bona remaneant ad superstitem.

Cum quidam. Jn si. hoc si inspiciaꝫ a primo sec⁹ si cōs tm̄ in pupillari etate decesserit: vt. ff. ad trebel. l. heredes. §. cum ita. sc̄m Pla. ꝛ ita soluī contrariū sc̄m eum si gnatū ad tex. signat enī ꝓ cōtrario dictus. §. dū ita dicit ibi tex. qđ si vnus decesserit sine liberis nō admittunt heredes primi decedentis cum liberis sed neptis. de hoc ibi. in glo. vel sc̄m Lyn. aliter solue contraria hic in glo. signata. nam ad solutionem. l. penulti. de iniusto testa. tenet Fran. ac. primam solu. g̲lo. vt hic loquatur in filijs ibi in extraneis. naz sc̄m eum hic ꝛ ibi fuit substitutio simul facta: sed hic in filijs ibi in extraneis. † Secus quādo 1 substitutiones erunt diuise etiam in personā duorum filiorum. qꝛ tūc statim post mortem alterius substitutus veniret. ar. ff. eo. de. l. iam hoc iure. in fine. ꝛ. §. eo. l. q̄uis. quidam tamen dicunt contra hoc casu in fratribus. ar. §. tit. j. l. generaliter. Sed ibi loquitur in casu speciali nec extendi potest ad fratres vt ibi dixi. vel dic quod vbi pater duos instituit aut per ꝛba talia illos instituo ꝛ si mortui fuerint talem substituo, tunc vno mortuo locus est substitutioni. ꝛ ita loquitur lex contraria. aut per hec verba tales mihi instituo ꝛ si vteraz ꝛc. ꝛ tunc altero superstite nō est locus institutioni ꝛ ita loquit lex ista vbi est dictio vteraz que est vniuersalis. ꝛ ideo ꝓ parte falsa totum vitiat: vt. ff. de re. dubiꝰ. l. si is qui ducenta §. vtrum. sc̄m Pet. ad. l. qui heredes. §. cum ita respondet. quod ibi loquitur in substitutione fideicommissaria que licet per verba pluralia simul concipiatur tamen quilibet separatim videtur rogatus cum in ea vtriusq; fides sit electa. Sed non admittitur ibi ad bona primi quia defecit cōditio propter liberos susceptos sed ad bona secūdi sic qꝛ in personam eius conditio extitit. hic loquitur in directa ꝛ nō admittitur ad bona vltimi quia pubes decessit ꝛ sic deficit in eo conditio nec ad bona primi decedentis quia non videtur facta substitutio sibi sed tantum vltimo decedenti simul substituendo ꝛ sic refert fiat substitutio directa an fideicommissaria. in fideicommissaria nō refert simul an singulariter fiat: vt. ff. ad trebel. l. lucius. §. gayo. Jn directa refert quia si diuisim fiat admittitur statim substitutus vno mortuo ad partē eius. vt d. l. penul. de iniusto testa. Si coniunctim, nō admittitur nisi vltimo moriente ꝛ tūc tantum sibi; ꝛ sic redit ur ad solutionē primā primi cōtrariū dicte. l. penul. vel dic sc̄m Petr. qđ hic loquitur in filijs sicut Jaco. de ra. dicit ꝛ quia nō est versimile extraneā sobolem ꝓponere suis: vt. l. cum acutissimi. Sed in. l. cōtraria vnus est mortuus primo cui liberis ꝛ postea alius tunc est locus substitutioni quia nō viuit frater eius: nec placet sibi ꝓdicta diffinctio inter directaz ꝛ fideicōmissariā cum sit eadem ratio: sed certe ratio est alia qꝛ in fideicōmissaria propter electā fidem quilibet videtur separatim rogatus etiam si inter filios fiat vt notatur per 3 Dy. ff. ad leg. falci. l. pater. §. fi. †Ultimo potest hic formari questio de marito ꝛ vxore qui volētes morari in aliquo mori. promiserāt bona moſi. post eorum mortem an vno mortuo ꝛ altero superstite debeat pars moriētis moſi. vel remaneat superstiti. Jac. dicit ꝙ debetur moſi. p. l. lucius. §. gayo. ff. ad treb. Jn contrariū est hec lex ꝛ q̄ dicta sunt. §. ꝛ ar. ff. de vsufru. lega. l. codicillis. ū. resꝓso. ꝛ de assignādis libertis. l. iij. in fi. ꝛ. l. sequēti. ꝛ ibi per Dyn. ꝛ de hoc in spec. de locato. §. nūc aliqua. ver. Irij. Cy. ꝛ de hoc not. insti. de here. instit. §. fi. Colligit etiā Odof. qđ si frater maior fecit pacem de morte patris ꝛ promisit se facturum qđ fratres sui duz erunt etatis legitime ratificabūt sub certa pena vtrum vno puēniēte ad legitimā etatez ꝛ nō ratificāte incidit in penā an debeat expectari etas legitima omnium fratrū minoꝝ. ꝛ est hic arg. qđ nō incidat in penā nisi demū oībus fratribus veniētib⁹ ad legitimam etatē. ꝛ ad hoc. §. eod. l. ꝙis. cum ibi nota. ar. contra qđ de quolibet singulariter intelliga. ff. de condi. ꝛ demon. l. falsa. §. fin. Odo. in glo. vlt. Imo non quia ibi in filijs loquitur tex. sed hec solutio bona est ad. l. hoc articulo. ff. de here. institu. que est contra.

1 ¶ Substitutio pupillaris censetur si heredi possit pupillariter substituī ꝛ substitutum fit simpliciter hereditate adita.
2 ¶ Pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanctus vnum sunt. ꝛ ex hoc patet legistas theologizare.
3 Coniuncti loco vnius sunt habendi.
4 Coniuncti sub nomine ꝓprio ꝛ nominatus nomine ꝓprio pro dimidia non admittantur.
5 Accessoria seu adiacentia rebus sunt quedam ꝛ quedam non.
6 Institutus seu substitutus sub nomine ꝓprio prefertur eis qui sunt nomine appellatiuo vocati.

Si quis duobus. Hec lex in text. facilis est sed durissima hz Bia. †Et est primo notandū qđ vbi talis est heres cui pōt substituī pupillariter: ꝛ facta est substitutio simpliciter post aditā hereditatē intelligit facta substitutio pupillaris. Itē allegat sepe in fine ꝙ pr̄ ꝛ filiꝰ cēsent vna ꝓsona ꝛ intelligunt vna caro. vt in decre. xxxv. q. iij. ca. si dicim⁹. §. hac autoritate. ꝛ ꝓ hoc bene. §. de agricol. ꝛ cēl. l. cū scim⁹. in si. lib. vj. ꝛ volūtas pr̄is deciarat ꝓ filiū. xxiij. q. ij. c. is autē. † Itē pr̄ ꝛ filius ꝛ spiritussanctus idez sunt: vt extra de sum. trī. ꝛ fide catho. c. dāna mus. §. licet. ꝛ. §. seq. Sed licet iuris fictione predicta sint vera. tamen sm̄ rei veritatem sunt due diuerse ꝓsone ꝛ in his que facti sunt ꝓ diuersis reputātur: vt d. §. hac autoritate. ꝛ de cōse. dist. iij. ca. Sed quicquid. Itez quo ad ius publicum sunt diuerse: vt. ff. ad treb. l. nā quod. ¶ Opp. glo ad hāc. l. de. l. si pater filio. ff. eo. ꝛ eius so. nō placet Ja. de ra. nec Pe. nā dicere ꝙ hic fuerūt separatim instituti hoc est diuinare. nec hoc dicit hec lex. Itez dicēdo sic illos duos ꝛ filium sicut dicit gl. fuisse in. l. cōtraria nō esset cōiungere illos duos ꝛ filiū separare qꝛ cū dicit illos pinde est ac si eos notaret cuz demonstratio vice ꝓprij nois fungaꝫ: vt. ff. si certuz pe. l. cer. ū. ꝛ in. l. titius. quā allegat nō fuit sic facta substitutio sed fuit ibi separatim titius deinde duo alij substituti. ꝛ sic titius primus habet dimidiā alij alia dimidiā. secus si esset cōiunctus primus titius sic dicēdo. duos titios ꝛ titiū heredē instituo. naz tūc quilibet haberet virilem. ꝛ sic debet intelligi sc̄m eū prealeg. titius. ꝛ. §. titius. ꝛ ad. l. si pater. ꝛ idet qđ ibi testatoꝛ sic dixit hꝰedes meos ꝛ te sempronij filio meo substituo. veniūt ergo heredes ad vnā dimidiā quasi vnus sempronius nō alter ad aliā dimidiā. lex ergo cōtraria nititur illa ratione † qꝛ cōiuncti loco vnius sunt vt 3 l. plane in princ. de leg. j. ꝛ cōiuncti dicunt illi propter istud nomen collectiuū heredes mihi substituo: hic aūt nō fuerūt in substitutione cōiuncti qꝛ hic dicit testatoꝛ qsquis mihi heres ꝛc. quia quisquis est signum distributiuum vt. ff. de here. instit. l. hoc articulo qsquis apparet. ergo sm̄ Jac. predictum qđ cōsiderari debet cōiunctio facta in substitutiōe qualitercūq; sint instituti. ꝛ hoc verū ꝙtum ad extraneum substitutum vt heredes instituti per istā ꝛba quisquis habeātur ꝙ institutis diuersis sz inter se capiūt non ꝙ numero ꝙsonarum: sed ꝙ partib⁹ hereditarijs. ꝛ sic intelligitur sc̄m cum. ff. eo. l. sed si plures. ¶ Secūdo opp. ff. de vsufru. accresce. l. quis titio. in prin. Solue eo dē modo qꝛ ibi fuerūt coniuncti

Universidad de Deusto
Biblioteca

heredes per nomen collectiuū hic nō: sed p nomē distributiuū. Frā. ac sub dubio forte dicebat qđ illa. l. si quis titio. loquitur in legato z aliud in legato quā substitutione q habet naturā institutionis gl. aliter rndet. Pet. approbat pmā solū. que fuit prefati Jaco. de ra. sed 3tra eum sic instat. dicit eñ rndendo ad. l. titi⁹. qđ vbi est institutio sic facta. titi⁹ z semproni⁹ heredes sunt qđ essent oēs 2iuncti z veniunt viriliter sed qñ sempronius separatim non p coniunctionē copulatiuā veniret pro dimidia postea dicūt qđ dicēdo heredes meos z te substitutio oēs heredes vt vn⁹ z titium separatus. z tū fuisti cōiunctus p copulā. ad hoc rndet qđ maior est cōiunctio vbi dicit heredes meos q vbi diceret titios vt dicta. l. si quis titio in prin. ¶ Item opp. qđ predicta so.
4 non procedat † qz 2iuncti sub nole appellatiuo z nominatus nomine proprio non veniūt pro dimidia vt dictū est. ē. imo p viriles⁹ vt. ff. de le. ij. l. lucius. §. lucio. vbi testator sic dixit lego liberti⁹ meis quos testamēto manumisi. z scie p dictū ita de nole familie mee exeat. z ibi q⁹ liberti z scia veniūt in viriles. glo. rndet ioi qđ ex illis verbis quibus prohibuit aliēare extra familiam presumit cuiqz voluisse dare viriles z illam solutionē sequebat Dy. Jac. de ra. cuius opinio hic placet Cy. dicit qđ illud est p̄pter verba reciproca quos testamēto manumisi. nā pro eodē tūc est ac si nominasset eos arg. ff. de v. ob. l. pluribus. Defensus est primus casus a suis difficilibus 3rtis. modo defendamus secūdum casum huius. l. qz videt qđ titius tertiā z filij tertiā debeāt habere: vt. ff. de usufr. accresc. en. l. si qs titio. §. rū. relectus alijs solutionibus dicē p̄m Jaco. de ra. z De. qđ ibi loquit de heredib⁹ testatoris hic de filijs hered.⁹ ipsius heredis z ideo pt⁹ qđ hic sunt idē filā z pater sed titius z heredes testatoris non sunt idē z ita loquit lex contraria. ¶ Expeditis contrarijs quero vtrum in casu secō huius. l. idē esset dicere titio z filijs qđ est quando dicit titio cū filijs. videt qđ idem dicta. l. si quis titio. de lega. j. titie testatores. § nihil interest. de usufr. leg. l. illi cū illo. z cōmo. l. si vt certo. §. si me rogaueris. ¶ In contrarium vr. ff. de fundo instru. l. si cui. de peculio lega. l. ij. z. iij. depositi. j. §. q depositas. et ibi in glo. z dixi de hoc. ff. de statulib. l. si seruo. sub 2dītione dico qđ idē p̄o primo allegata. ¶ Ad contraria rndeo z p generali
5 solutione dic⁹ Jac. † predictū qđ quedā sunt adiacentia z accessoria alijs rebus q̄dā non in his que sunt adiacentia z accessoria non operat idē cum qđ z vt dicta. l. j. §. z. iij. in alijs nō adiacentibus nec accessorijs operat idem ex q̄ pt⁹ qđ in casu nostro idem est si dicat titio z filijs sicut titio cum filijs cū nō sint res ac cessorie vt pt⁹ i instit. de leg. §. si qs ancillas. z de significato huius dictionis cū vide in alphabeto litera. ¶. dictione cum. Sed an in casu secō huius. l. sit correcta qđ quidā dicunt vt quo ad acquisitionē non reputeē vna persona pater z filius cum hodie filius non acqrat patri nisi quo ad vsumfructū vt. j. de bo. que lib. l. cū opz. vnde dicūt qđ si ius hodie acqret sibi tertiā ppietatis. alij dicūt qđ non cozrigit imo adhuc censeē vna persona vt sic in dimidiā veniant pater z filij. §z illius dimidie dimidia erit patris pleno iure alia erit patris quo ad vsumfr. z filiorū quo ad ppie tatem. Cy. Et de hoc an filius reputeē eadē psona cū patre tetigi. j. de bo. que lib. l. si. vltra prin. Ultimo dic p̄m Jac. de are. aut testator vtiē nominibus proprijs tantum: aut appellatiuis: aut proprijs z appellatiuis. Si proprijs tm̄ tunc singuli admittūtur ad virilem hereditatis vel legati: vt instit. de here. instit. §. si plures. z. ff. de here. instit. l. quoties. §. heredes. nisi aliqui sint connūcti aliqui separati. ff. de here. instit. l. titius. z. l. liber homo. §. titi⁹. z de usufru. accresc. l. si quis titio. qi cōiuncti habent loco vnius: vt. ff. de leg. j. plane. Si vero nominibus proprijs z appellatiuis testator vtiē aut instituēdo aut substituendo. Si instituēdo vbi grā titius z filij auunculi mei mihi heredes sunto: tunc filij auūculi habent p̄o vna psona. z habēt dimidiā hereditatis z titi⁹ 1
alia dimidiā nisi dixerit testator eque qi tunc sunt viriles: vt. ff. 2
de here. instit. l. interdū. z hoc quando vtiē in alijs quibus nominibus proprijs in aliquibus appellatiuis tm̄. Si queras quid si nominat filios auunculi nominibus proprijs z appellatiuis referret qđ precedit vt si appellatiua precedāt posteā sequanē ppria nomina: vbi gratia filios auunculi mei petrū z martinū z titiū extraneum mihi heredes instituo. tunc pcipient appellatiua z habent omnes filij illā partē quā haberent proprijs nominibus non expressis videlicet filij auunculi dimidiā z titius aliā dimi-
6 diam. † Si vero precedunt nomina propria z sequanē appellatiua vt puta petrum z martinū filios auunculi mei z titium extraneū mihi heredes instituo. tunc pcipient propria nota z habēt virilem: vt. ff. de stipu. ser. l. si seruus communis. iucio. z de cōdi. z demon. l. cū ita dā. Si vero vtitur testator noibus proprijs et appellatiuis in legādo tunc designati per appellatiua sunt vna persona z habebunt tm̄ quantū alius cuius nomen est expressus. Si autem in substituēdo vtiē nominibus proprijs z appellatiuis tunc refert quale sit appellatiuū. nā si est tale qđ significat trāsla- 2
tionē iuris: aut nō. ¶ Primo casu considera quia aut substituit p vulgarē: aut per pupillarē. Si per vulgarē vipupilla tiuū sempronii gaij ū mihi h. redes instituo z glibet eorū est diuisim⁹ partib⁹ institutus. postea dixit z si titius nō erit heres quos instituti z petrus sint heredes tunc petrus nominatus nole. ppio hȝ virilē ceteri nomina. appellatiua nominib⁹ residui z diuidūt. p hereditarijs portionibus inter eos: vt. ff. de vul. z pu. subst. l. q cū plures. Si vo nō fuerit substitutio vulgaris ſ pupillaris vt qs mihi erit heres z titius sit heres filio meo. tunc cōsidera. aut filius fuit heres patris z tūc obtinet hic vt habeāt nominati appellatiuis nominibus hereditarias portiōis z nō latus nole. ppio habeat virilē: considerato. aut 2cordāt hereditarie cū virilibus z tunc haberēt viriles vt hic. Si vo non 2cordant nolatus habebit virilem alij hereditarias p dictam. l. qui cum plures. Si vero non fuit pupillus heres patris tunc titius habet dimidiā. alij nominati appellatiuis nominibus absā dimidiā quam diuidēt. p hereditaria portiōe: vt. ff. de vul. z pup. sub. l. si pater filio. Si autē non sit nomen appellatiuū significans iuris trāslationē inter illos appellatiuis nominibus nolatos ſ aliud nomen appellatiuū puta filios nouerce mee z fuerint substituti cū alio nominato. tunc dicam idē q dictū est supra in institutione vt ipsi habeant tantum oēs quantū nominatus nisi appositum fuerit eque quia tunc virilem per dictā. l. interdum. de here. instit. Jac. z Oldr. z facit ad hāc materiā qđ no. de cadu. tol. l. vnica. §. ſz vt manifestē. ¶ Et predicta etiā faciunt ad qōnes p̄dictas z ancta nozū notata. ē. de epis. audi. l. de creatoribus. In gl. magna ibi vel melius. Ista solutio nō solum quātū ad tertiū adiectū ſz quātū ad duos institutos bñ soluit. Sz opp. de. l. j. ē. c. fi. cū ibi dicat q̄ eadē partes oñt hīe in substitutiōe qs habuerūt i institutione. z hic dixit qđ viriles quare precedens so. magis placet. Oldr.

¶ De necessarijs seruis heredibus instituendis. Rubri.

¶ Super rubrica: vide Azo. in summa eo. titulo. ꝛc.

CUm serui. Ibi: scripti effectis ab eo qui erat insolidum dominus z cōditionis vestre non ignarus. Old. in fi. Si ergo non quia liberti nuncupati: sed quia instituti sunt liberta eam induxit: vt. ē. de test. milit. l. ex his. Oldr. a.

SJ tutor. Tutele officium ignoratiam ancillo stat⁹ excludit. ē. de in integ. restit. nozū. l. de tutela. z iuris sciam includit. scilicet qđ matrimoniū non tenuerit: vt. ē. de inceſt. nup. l. cum ancillas. z ideo dicit hic 2tubernio. z ficeā non instituit vt vxo. qi sciebat vxo. non esse, als non tenuisset institutio: vt. ē. de don. ante nup. l. ea que. z. ē. de here instit. l. si pr̄. Old. Et dubiū huius. l. esse poterat. qr domin⁹ dicendo ancillā vxo. eo ipso liberā fecit vt. ē. de natura. libe. auf. sed noua cōstitutio. z tutor est quasi do minus vt. ff. pro emptore. l. qui fundum. §. si tutor. Ric.

CUm quidam. Ibi qr oibus als qua oīb⁹. ibi relinquebat: vt instituti. de here. instit. §. seruus. Ibi consequi ex testamento principali. ibi respuere ex substitutiōe pupilla ri. qui seruus quōdam nunc liber differre. scilicet hereditatem ex papillari substitutiōe amplecti in fi. ſz hoc videt fuisse sante hāc l. vt. ff. de here. institu. l. trebatius. §. fi. l. seq. sed dic quod ibi dicit liberum fieri z heredem sed nō necessariū q̄ per. l. istā addit. vel dic quod ibi dicit quocunqz loco. i. siue libertas pcesserit institutionem siue secuta est: non autē dicas quocūqz loco. i. quocunqz gradu sicut Azo. ibi exponit. Oldra.

¶ Seruus institutus statim est liber effectus.
Heres z dñs idē sunt: ideo seruus heres institutius liber efficit.
Hereditas in codicillis non datur.

QUidam. † Ex institutiōe facta de seruo etiā alij legato competit libertas hoc primo. Seruo instituto in testamēto potest libertas dari in codicillis hoc secō. Ex legato seruo relicto nō competit libertas hoc tertio. Seruo alij legato z p dominū filio pupillariter substituto si casus substitutiōis 3ting at libertas cōperit. si vero deficiat legatario debet hoc vltimo. Ol. ibi. z tūc. i. postq̄ alij legauerit. in superiori eñ primo instituerat z postea alij legauerat dic econtra fine libertate. i. sine ascriptione libertatis. z ita intellige in tota ista lege. Ibi institutio dato quod alterum eorum vires habeat. Ibi relinquendum est simile latinum habetur. ff. de senato. l. si. §. j. z pisicianus. in minori legēdum est musas. Ibi acquisitio alij faciēda p seruum institutum quoslā testantis. Ibi: assignāt. ratio huius est qr talis intellectus repugnantiā contineret. p hoc enim qđ eum instituit vult eum dñm fieri † qr heres z dñs idē sunt instituit. de here. differētia z q̄lita. 2

§. ſi.

§. ſi. p hoc eñ qđ eū alij legauit videtur velle per eū aliū fieri dominū vt. ff. de acqui. here. l. placet. hic ergo intellectus reprobat vt ppter repugnantiā voluntas reddat inutilis: vt. ff. de re. iur. l. vbi repugnātia. Ol. Sed cū veteres ibi q̄q̄ liber fieri subaudi z videt q nō ne ꝛc. Oldr. Ibi nō pōt. hec ratio approbatur. ff. de iure codicil. l. q per man⁹. z de vul. z pupil. substi. l. ex pupilla. ſ. ſi hec tō vera est quare cōtrariū determinat. rndet imperator. j. qđ qs ex nihil pōt in codicillis dari ex quo virt⁹ institutionis pēdeat positi ne vt p̄batū est. ē. vel pmatiue vt. ff. de condi.
3 instit. l. qdā. j. §. fi. vez est nisi sit tale q̄ etiā nō datū cōpeteret. ar. ff. de manumiſ. l. causa. 3. j. ſiſo. z 8 manumiſſis. vind. l. ſi rogat⁹. tj. ſiſo. sed libertas est hmōi qr non data in codicillis cōpeteret virtute institutionis ergo ꝛc. z hoc vult dicere ibi cū tanta ꝛc. et
3 no q̄ qui nō pōt dare. nec datū cōfirmare. † vnde cū in codicillis non det hereditas. nec data 2firmat. z ecōtra. qui pōt dare multo fortius datū 2firmare vt. ff. de iniusto testa. l. si quis ex hedato. §. irritū. in fi. z ſz hoc sit verū respectu persone vt qui non pōt aliqđ originaliter inducere nō possit inductū 2firmare imo tamen est diff. rētia qr facilius cōfirmat q̄ originaliter inducat vt. ff. de bo. poſ. secūm tab. l. q ex liberis. §. testō. Oldr. Ibi esse videri. q. d. etiā nō ascripto cōpeteret ergo multo fortius ascripto coheret. z per hoc soluit ar. a cōtrario adducū Oldr. Ibi iuris nostri diffinitio. ſ. libertatis tacite p institutionē relicte. Old. in principali testō. i. paterno vt. ff. de vul. z pupil. substi. l. in pupillari. Old. Ibi huiusmodi substitutio hac rōne qr ꝛc. Ol. Ibi puenīente q̄ casu expirat substitutio pupillaris vt. ff. de vul. z pupil. substi. in pupillari. Old. ex istat. i. casus substitutionis eueniat. Old. In gl. q̄ certe ibi ſz ibi. ſ. in. l. seruos Oldr. Ibi alieni qr templi Old. Ibi serui erāt. i. remanebāt Old. Ibi quid ergo caue tibi vt bñ intelligas hāc q̄stionē gl. eñ voluit facere qōnes de casu. l. ff. de le. j. l. q̄stū. §. presenti die. z dic vt ibi Ric. In glo. hoc ió ibi cōdicio libertatis. i. substitutiōis ex quo 2tingit liber t as. In gl. vltia ibi de admi. tuto. imo de test. manumiſ. Ol. In fine fuit. eñ substitut⁹ cū liberate expressim data q̄ libertas istelligit reperita in legato simplr in defectū substitutiōis relicto vt ibi no. Old. z supra. l. pr̄. z 2co. de here. inst. l. pater filio. Oldr.

De liberis preteritis vel exheredatis. Rubrica.

1 ☞ Exheredatio valida vt sit quinqz necessaria requirit.
2 Clausula in rescriptis post plures articulos posita ad omnes est referenda.
3 Nuptiarum impedimenta sunt vitanda.
4 Probatio an admittatur contra legem.

CUm post omnes. Prodeclaratione toti⁹ tit. vide Azo. in summa. eo. z Rofr. de bonoz. pos. Stab. Pro eadē dctia. l. nota † q̄ quin
1 qs sunt necessaria vt exheredatio teneat q notā tur. ff. de lib. z posth. u. l. in. §. añ heredis. Itē regrif z sextū. ſ. q̄ hereditas adeat vt. ff. ē bonis liberto. l. si patronus. §. ex testō. z primo logē hec lex in gſie scō transit ad spēm.
2 † Itē nota q̄ clausula q̄ ponit post plures articulos i rescriptis vel alijs ad oīa referē. p hoc de le. j. l. talis scriptura. de iurisd. omiu. l. si idē cū eodē. in fi. de ope. no. mū. l. j. §. j. z de dā. infec. l. fluminū. in p̄n. z extra de rescri. causam q. z. ibi in gl. z latius. de ap. c. secūdo requiris. z in spe. de instru. edītiōe. §. nūc aūt videndū. ver. itē excipe q̄ talis clausula. quod facit ad talem questionem. testator habebat duos filios z vnā filiā impuberes z filios heredes instituit. filie certā summā p se dotanda iure institutiōis dimisit. z si decederet añ q̄ nuberet filios substituit. z si filij decederēt sine liberis ipsam eisdē substituit deinde iussit q̄ nō nuberet nisi filijs meorū. z si contra faceret eā exheredauit. z plura alijs oibus bonis suis pſcq; ad legitimā tm̄ in q̄ eo casu eā tātum heredē instituit. ita q̄ nihil aliud petere posset in bonis. pcessu temporis. ista nupsit filio nō mercatoris queritur an videat exheredata ab oibus gradibus vel grada institutionis tm̄. hec l. videt expressa q̄ ab omnibus gradibus. z pro hoc extra de rescriptis. colim ex literis. z de ap. c. ingtitioni. z hoc indicāt illa verba testatoris ita q̄ nihil amplius petere possit vt. ff. de here. instituen. l. quoties. §. si duo. in fi. z hoc videmus in eo garguit p̄n cipale testamentū quia non solum ab illo repellitur sed etiam a secundis tabulis vt. ff. de his qui vt indig. l. post legatum. §. qui principale. z de vul. z pupil. substi. l. si. q 3tratab. z de bonis liberto. l. in seruitute. §. si quis. ſz illa loquit de impugnante testamentum qui videt impugnare omnia que continētur in eo. qōne aūt opposita nō impugnat filia testm̄ sed in aliquo non seruat. cuius pena non sic ad omnes gradus extenditur: sed potius coarctat ad eam rem in qua defuncti voluntatē non seruat. vt. ff. de his q. vt indig. l. rescriptū. ad treb. l. paulus. respōdit si certa
1 ☞ Exheredatio valida vt sit quinqz necessaria requirit.
2 Natura nullatenus est accusanda.
3 Egere contra naturam nemo debet.
4 Impugnanor testm̄ non debet ex eo sentire commodum.

2 optime probat. l. ff. de vulg. z pupil. substi. l. ex facto. §. fi. z 2 arg. ff. de his q. vt indig. l. cū tacitū. §. p parte. z hoc indicāt ibi testatoris dñ dixit priuari volo oibus bonis meis vsqz ad legitimam tantū: propter que verba videnē effectū illius dispositionis conferre in tēpus quo legitime portionis vēdicatio locū habet arg. ff. qui pet. tuto. l. credendū. §. hec autē mater. cū ibi nota. z. ē. tit. ij. l. precib⁹. hoc aūt tēpus est tēpus vigētis primi gradus eo qđ hmōi portiōis prefatio dilationē nō recipit: vt. ē. de inoff. testa.
3 l. quoniā in prioīb⁹. z † hec videt equior opinio. propter vrātium nuptiarū impedimentū: vt. ff. de condi. z demon. l. hoc modo. in fin. z qr huiusmodi exheredationes sunt testimingēde. vt. ff. de lib. z posth. j. cū quidam. Oldr. Itē q̄ dicit hic ſa recte factū testm̄. exponit Odo. l. rite. z dicit q̄ est dīa inter recte z rite. nā recte cōtinet iustitiā. vñ pr̄ recte exhedare cū hz iustā cām exheredādi. rite aūt innuit solēnitatē iuris etiā si recte nō exheredat. z ñ iu dex recte condēnat qñ iuste: rite qñ seruato iuris ordine etiā si nō iuste: vt. j. de sen. l. platō. de sen. ex periculo recitan. l. ſi. z propria differentia inter rite z recte facit. ē. de inoff. testa. l. ſi. z. ij. ff. de reiu. l. si se nō obtulit. in fi. de bo. poſ. cōtra tab. l. nō putauit Odof. z pro hoc. ē. de repudiis. l. dubiū. z ibi in gl. sup̄ bō recte. Itē ratio que redditur in fi. huius. l. sumiſ. ex ter. ff. de iniusto. c. ff. lpe.
4 z accedit mens. l. ē. de inoffi. testā. l. iij. Old. querit glo. † an admittatur p̄batio 3tra ea que dicunt hic. l. z dicit q̄ nō. Ol. si nit cōtrariū ar. ē. de testa. milit. l. in testa. in fi. ē. tit. pri. Quis. z de vulg. z pupil. substi. l. iam hoc iure. Alij dicūt qđ si velit p̄bare se exheredā. a persona vera et principio gl. secus si a gradu certo: qr tūc bñ admittitur probatio. Alij q̄ quādo exheredatio fit ante vel post gradus bene dicit glo. sed qñ inter gradus bñ posset contra. Alij dicūt referre vtrum sint idem instituti z substituti vt tūc nō possit cōtrarium p̄bari. secus quādo diuersi. Cy. dicit q̄ hic loquitur in dubio secus vbi appareret testatorē aliud voluisse qr nulla est sic generalis exheredatio q̄ nō restringat ex voluntate testatoris: vt. ff. de lib. z posth. j. iij. §. filius. z cū hic dicit idē heredes subaudit maxime. z pro hac opinione est alia gl. hic posita super verbo consilio. Cy. In glo. viti. ibi a gradu vno toto potest. licet in illo gradu sit vna persona tm̄: vt. ff. eo. l. si a primo. z. l. si posthumus ibi. §. filius. z §. fi. z ibi no. in glo. Oldr. Ibi in alio gradu a quo inueniūtur preteritus. Oldra.

1 ☞ Nepos preteritus testamentum patris nullum dicet si in locum eius succedat.

SJ quis. Ibi exheredauit. ſ. inter ceteros quā exheredatione p legitime facte lex vel cia admittebat. Ol. Ibi legis vellei exheredationem talē p legitima admittentis. Old. z hāc exposītionē post multas alias sequit glo. q̄ nō placet Pet. fm Cy. q̄ sēm eum lex vel cia. nō cogitauit. de exheredatiōe. † Sed tantū
1 dicit q̄ nepos preteritus succedēs in locū patris sui dicit testm̄ nullū: vt. l. gallus. §. nūc de lege velleia. vnde prima expositio gl. placet sibi. vt dicatur sine legis velleie impedimēto. l. i velleia cōcedente. Cy. similis expositio habetur. ff. pro suo. l. ſi. Ol.

☞ Odens est verbis preferenda.
1 Pater volens filiū preterire non debet de eius preteritione mentionem facere.

SJ quis filium. † Odēs potior est verbis. ad hoc sepe alleg. lex ista de quo dicet. ſ. de fideicō. l. cum virū. z p Azo. in brocardis de verborū effectu. rubricella sensum nō verba spectari. z p Archi. in decre. in. c. sedulo. hic in gl. alleg. ad ar. cōtraria hic in gl. allegata a rūde. z primo ad. l. ſi alij. de vſufru. lega. qi ibi de mente nō 2stabat. z ꝛba prolata habēt certā significationē cui in dubio deseruiri opz vt. ff. sleg in. l. nō aliter. z in contrario notat. hic añ erant verba ad exhereda. habiliter se habentia. z ió huic intellectui mens testatoris cōgrunit z verboz significatio non repugnat: vt. ff. de leg. j. ab omnibus. in p̄n. ad. l. in summa de re iudi. dic q̄ 2co. l. sed. §. primus eiusdem. l. videt contradicere. sed dic q̄ ibi nō virtiatur sentētia ratione ineptitudinis verborum de qua hic loquit: sed ratiōe incertitudinis qua etiā ratione talis exheredatio inutilis redderet: vt. ff. de lib. z posth. j. ij. Old. Et dic de ista materia vt plene
2 nota. ē. de iure doc. l. etiam. vltimo hac. l. dicit. Jac. de ra. q̄ pater non potest mentionem facere de filio q̄ videat eum preterire. vnde si dicat filium meū preterea qr manus violētas misit in me, non videt preteritus sed exheredatus idem sentit Pe. z videtur ipsa veritas fm Cy. Quicqd apud paduanos doctores sit relatum quomodo ergo habeat locū auf. ex causa preteritiōis. z auf. non liceat parenti ibi dicam. Cy.

1 ☞ Querela in subsidium cum alio non concurrit auxilio.
2 Natura nullatenus est accusanda.
3 Egere contra naturam nemo debet.
4 Impugnanor testm̄ non debet ex eo sentire commodum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 MAximum vitium. †Lex ista longa est z parū utilis ppter correctionem eiusdē. corrigit enim quāq; vitia que seruabant antiquitus. ¶ In prima ergo parte ponit quatuor vitia. In secda ¶ incipit ibi. sanctimus corrigit ea. In tertia ¶ incipit ibi. si quis ponit quīq; vitiū z corrigit illd. Et ponit hoc verbū maximū vitium naturaliter referēs sed ad ofa vitia. ¶ Item no. ꝙ querela datur in subsidium. z ideo non
2 cōcurrit cū alio auxilio vt hic. isti. de inoffi. test. §. tā aūt. † ¶ Item no. ꝙ nō debemus accusare naturā. nā in his que a natura habemus nec vituperari nec laudari debemus: vt insti. de exhered. liberoū. §. nostra. z alibi dicit parcendum esse vitio naturali: vt
3 ff. de dā. infec. l. fluminū. §. vitiū. † ¶ Item non debem⁹ contra naturam agere vt. ſ. de adul. l. cū satisfacere etiā si z necessitati iuris nature: vt. ē. de testa. l. cū antiquitas. Lyn. z Odo. ibi: antique subtilitatis. i. subtilitatis antiquoz ppter ꝥbum sanxerunt z seruauerunt q̄ si ſ. ſ. Ibi alia esse iura. que autē sint ista iura non habemus nisi dicas ꝙ filius in bonis filia cū diminutione tertie partis ar. ē. de coll. l. illam ex testamento. i. per cōtrat ab. que ideo si extestamento q̄ nisi facto testamento locū hz vt instit. de bo. pos. §. sunt autē. Ric. ibi seruauerūt vt pariter succedant. vt. ſ. de leg. he re. l. ſ. z. l. pe. Old. ibi inter nepotes in quibus erat idē statutū ꝙ in filia: vt insti. de exhereda. liberorum. in prin. §. ſ. ibi alia. i. alias vias. vnde ista duo verba neutraliter ponunt. z debēt puncturi ante z post. Ibi testū cuerrebat q̄n erat ī ptāte. Ibi cōtra tabu. accipiebat q̄n erat emācipatus. z sic de iure pretorio ius accrescē di ex iure ciuili. ibi magni antonini reducēs ius ptoriū ad ciuile. Ibi vnde generenē non fiant. nā vno sublato alterum corumpitur: vt. ſ. de legi. heredi. l. lege. rū. tabularum. igitur merito sine emendatione huiusmodi vitia relinquimus. cum autem antiquitas simile ius in omnibus tam filijs ꝙ in filiabus tam nepotib⁹ ꝙ neptib⁹ vt inter ceteros possint exheredari, obseruauit nos: si mile ius in oibus volumus obseruari nō quidē vt inter ceteros exheredenē sed nominatim. ſ. patebit. z hoc vsq; ad versi. cum etiā ibi per cōtra tabu bonoz pos. coarctatā ex constitutione magni antonini vt. ē. Ol. Ibi filia preterita vnica ist̄ tato extraneo. Old. ibi ꝙ si fuisset exheredata sine iusta causa vel iniusta sed nō probat. si eā esset iusta z probaret nō esset opus aliquid relinqui vt. ē. de inoffi. test. l. o modo circa pri. Frā. accur. Ibi: de inceps. i. in alijs descendentibus sine datione. i. legati ascriptione. Old. Ibi nominatim. de isto verbo nominatim vide q̄s dixi. ē. de heredi. instit. l. j. ver. vltra predicta. circa istā materiam. In glos. scōm vitiū: vt isti. de exher. lib. §. ſ. In gl. tertiū vitiū z erat hoc vitiū inter dicta iura. Sed quale fuerit ignoramus z ita erat discoz dia in forma. In glo. ab intestato relictis. in fi. Sed ille solut qui busdā psonis tantū. ſ. cōiunctis. vt. ff. de lega. prestan. l. j. In gl. j. totū ibi nō puraut. in fi. imo hoc modo dicit. z ideo allega. c. ti. l. fi. ex duobus §. i. z de lega. ſ. prestan. l. j. z. l. filius. Old. z Ly. ibi nullus omnino: vt. ff. de inoffi. testa. l. pap. §. fi. Ol. in fi. z ego ab intestato succederē. z hec opiñ. videtur vera de equitate vt p auc. ex
4 causa † debeant legata aliqs psonis nō aūt impugnanti testamentum vel nullum dicēti. vt. ff. de inoffic. testa. l. papi. §. meminisse. de acqui. heredi. l. fundi censitum. als questū fuit. z. ſ. de his qui. vt indig. l. ait a. quib⁹ non putat derogatū per auc. ex causa. ☞ Nil. de hoc ibi dicetur. Old. z Ly.

1 ¶ Posthumus exheredari non potest.
2 Exheredari possunt liberi in quatuordecim casibus.
3 Ingressus religionis oēs causas exheredatiōis: imo etiaz omne delictum a nonnullis putatur abstergere.
4 Ingratitudo maxi cadere dicit vbi maior esse dz dilectio.

Cause exheredationis.

1 NOn licet. Corrigit. l. C. in fine † qua concedebatur ꝙ exheredatio fieri poterat sine causa quia posthumus non poterat causam ingratitudinis cōmittere, z ideo hoc corrigitur per hāc auc. z in fi. † dicitur q̄s cause ex quibus parētes possunt filios exheredare sunt. xiij. quas ponit Jo. de deo in libello suo de dispensatione parentum circa filios per hos versus.

2 Possunt ingratos he cause pellere natos.
Si ferat matrem percutiatq; patrem.
Si verbum stultum, si dicat quid graue multum:
Si vel eos paruo perdat vel crimine magno:
Si conuersetur cum reprobis vel locetur:
Vel si cum telo ipsos petat atq; veneno.
Si despōsatam violat vel patris amatam:
Si sit delatus patrem vel forte reatus:
Aī natis dānum facit illud crelcere magnum:
Si non inclusum matrem soluet z furiosum:
Si capiatur nec per genitos redimatur:
Sed si testari prohibent vel facta nouari.
Si quis renato se iungit ac reprobato.
Exheredatur filia si luxuriatur.

3 ¶ † Ingressus in religionē oēs istas causas abstergit. xix. q. iij. c. penū. in fi. Cōsuetū q̄ri q̄ est ratio ꝙ plures sunt cause ex q̄b⁹ filij exheredant. a pre quā ecōtra: z quare plures fer eos quā inter
4 fratres. † dicit ꝙ vbi est maior dilectio potest cadere maior ingratitudo. cū igit fit magis diligat a pre ꝙ ecōtra vt. ff. q̄s metus cau. l. isti quidē. z ibi notat: nō filij magis tenet pri q̄z hz iuo esse ab eo. z ideo plures causas ingratitudinis pōt ꝓmittere ꝛ eū ꝙ ecōtra. z eadē ratio q̄ maior est dilectio inter eos ī inter fratres. Sed quō in pteritiē possit inseri cā eū in cause assignatiōe opoteat filiū noiari. z p hoc vt exheredat⁹ nō pteritus vt insti. de here. que ab intestato defe. §. ea. z dixi. ē. eod. l. si quis filium. dicam ſ. eodē auc. ex causa. Ly. de pistorio legum doctor. ꝛc.

1 ¶ Exheredatio vera seu propria que sit.
2 Exheredatio abusiua seu improprie que dicatur.
3 Preteritio quid sit. z quotuplex. z numero. 4.
4 Testamentum vitiatur si filio exheredato vel pterito extraneus instituatur.
5 Querela in collateralibus locū nō hz nisi psona turpi instituta.
6 Autentica ex causa an habeat locū in preteritis a patre vel ima paterna.
7 Instituta est valida si inseratur causa legitima.
8 Legata non solum in testō sed z alibi possunt relinqui.
9 Filio sine causa exheredato minor irrogat iniuria ꝙ si causa expressa exheredaretur.
10 Legata depēdētia ab institutiōe rupta q̄ fuerat valida nō debēt
11 Testator legitimā causam inferenti nil pōt imputari.
12 Legata non debentur si per preteritionem posthumi testamētū rumpatur.
13 Posthumus nō est capax ingratitudinis iō exheredari nō pōt.
14 Testū patris an rūpat per legitimationem filij naturalis.
15 Filius emancipatus rite preteritus non potest ad bona venisi per contra tabulas.
16 Vitium institutionis non preiudicat legatis.
17 Exheredatio ex falsa causa an sit ipso iure nulla.
18 Heredi imputat si cā p testatorē inserta ab eo non probetur.
19 Exheredatio nō pōt fieri ob aliā causam in iure non tractatam.
20 Testatore exheredāte nulla inserta causa an possit heres probare aliquam subesse.
21 Ius dicendi testamētum nullum suis tū cōpetit.
22 Ius antiquū seruat si filius emācipatus prēteratur.
23 Testamentū causa preteritionis omissa est inualidum.
24 Emancipatus ſ. exheredet omni auxilio destituit.
25 Testamētum filij an rumpat si parentes in eo preteruantur.
26 Exheredati quare nō habeant remediū contra tabu.
27 Ceterorum appellatione qui dicantur venire.
28 Exheredatum vel preteritū nō plus debere habere ꝙ instituum qualiter sit intelligendum.
29 Paulegium facilius perditur ꝙ ius cōmune.
30 Fideicōmissum vniuersale an maneat ratum per beneficiū auc. ex causa.
31 Fideicōmissarij loco heredis haberi nō est vniuersaliter verum.
32 Codicilli an veniant ceterorum appellatione.
33 Clausula: si non valet iure testamēti ꝛc. in testamētis adiecta qd z quando operetur.
34 Causa exheredationis vel preteritionis an faciat testatorem intestabilem.
35 Potest verbum est extensiuum.
36 Clausula in testamētis apponi solita si ꝛ si nō valet iure testamē ti ꝛc. q̄si valere faciat testamētum. z inteq.
39 Filiofamilias cū cōsensu patris testamētum cōdēte z cū clausula si non valet ꝛc. an valeat iure donationis causa mortis.
40 Hereditas non adita transmittitur.
41 Legatū q̄s ab vno relinquitur ab alio sequentis gradus ad quē peruenit hereditas non debetur.
42 Valeret verbum quid significet.
43 Fideicōmissa an debeāt ab intestato hereditate non adita.
44 Conditio legatarij qualis sit attendēdē tempore mortis.

EX causa. Hec auc. sumitur ex corpore vt cum de ap. cog. §. sine igitur coll. viij. z licet sit breuis in tex. lōga tamen z difficilis est eius materia z de multis adhuc sub iudice lis est vt ex sequentibus apparebit: vt vide q̄s nota. ē. de institu. z substitu. l. si pr. Et quia cōmuniter repeti consuetū ideo hoc ordine prosequamur. Primo sicut est motus, rubrica huius tituli continuetur ad precedentia vt in; glosl. z per Azo. in summa. Secundo continuetur ad le. C. z videatur quomodo se habeat ad eam. Tertio aliqua premittamus ad euidentiam dicendorum. Quarto casum ponamus

ponamus in nube cuius declaratio postea patebit per cōtraria z questiones. Quinto aliqua cōtraria formemus. Sexto aliq̄s q̄nes vtiles z dubitabiles. Ultimo z p modū distinctiōis materiā tradamus ex q̄bus habebitis glossarū intellectū. Et vltra notata p doctores dicendum ad ſ̄m dico ꝙ hec auc. nō multū ꝓprie sicut alie adaptāt ad. l. C. matimū vitiū. sup qua signat z eque bene posset signari super rubrica. z ita legebāt antiq fm Jaco. Bal. Tū quidā dicūt q̄s ſe habet ad. l. C. ad dēdo nouū casum. Illi cōtra tenēt q̄s corrigēdo. nā p. l. C. nō habebat necesse parens in exheredatiōe cām aliquā inserere. z filia exheredata nō tenebat eā negata vel fideicōmissa pterita sic. vtrūq; p illā auc. corrigit. Alij ꝙ se hz determinādo vt ex sequentib⁹ apparebit. Et p hoc etiā potest dici totus titulus correctus quo ad exheredationē z pteritionē posthumoz. cū nulla ingratitudinis cām possint cōmittere satis etiā ꝛmode cōtinuari pōt ad auc. precedē
1 tem q̄ de causē insertione loquit. Quātū ad tertiū videam⁹ qd sit exheredare z qd preterire. † Et dic ꝙ exheredatio est duplex q̄dā pa z ppria q̄ sic pōt describi. Exheredatio est alicuius inuiti ab hereditate debita in testō legitim: et realiter facta noiatim exclusio. inuiti dictū est p id q̄s hēr. ff. s here. insti. liam dubitari ab hereditate. ideo dictū est q. a re certa vel parte nō fit: vt. ff. de libe. z posthu. l. cū q̄dā. debita ideo dī q. in extraneis q̄bus non est debita locū nō hz: vt. ff. de v. ob. l. quidā cū filiū. In testamēto ideo dictū est q. alibi nō fit: vt. ē. de test. l. nō codicillū. z. ff. de condi. insti. l. quidā. ſ. fi. legitime ideo dī q. cū infertione cause legitime fieri dz vt. ē. pri auc. realiter dictū est ad differiam abusiue z improprie de qua statim dicet. Nominatim ideo dī q. sic fieri dz tā in masculis ꝙ in feminis vt. l. matimū vitiū. ſ. sancim⁹. et insti. de exhereda. lib. ſ. nostra aūt excluſio. dictū est ꝓpter ꝥba eua
2 habet. ē. l. iij. † Abusiua z improprie dī q̄ voce excluſiōis continet sed mens testatoris realiter ad excludendū nō fert: sed magis ad puniſionē tēdit: vt. ff. de lib. z posthu. l. multi nō note causa. z hec quo ad omnē effectū exheredationis nomē habet. vt. ff. de bonis liberto. l. si patronus. ū. ſ. si qs nō mala mente. z. l. paulus. in prin. † Preterito similiter duplex est q̄dā voce z significatione. z tunc dī scientiū institutionis beneficiū vel notū exheredationis vel institutionis circa instituendū vel exheredāduz non habens. hec descriptio colligi pōt in insti. de heredi. ab intestato. ē. ea. z. ē. de bo. pos. secundū tab. l. n. z int. Illigit pretert etiā si fit sibi aliquid legatum: vt. ſ. de fideī. l. penul. z. ff. de q̄stra
3 abu. l. non tm. ſ. fi. Alia est preteritio voce ſ. et heredatio significatione z effectu vt in multis pretereunte filiū que sol ſ. habere: vt. ē. de test. milī. l. sicut. z de bonis filī. l. si patron⁹ testō. l pn. z. l. paulus. ſ. fi. z in matre z in linea materna quecūq; preteritio habet ꝓ exheredatione: vt instit. de exhereda. libe. ſ. mater. z. ē. de inoffi. test. l. filiā. z idem econtra in filio pretereunte matrem vel aliquē de linea materna: vt. ē. de inoffi. testa. l. cū filium. z hec est ratio quare cōtrata. nō hz locū in testamētis f. minarū: vt. ff. de contrat. & b. l. illud. ſ. ad testamēta. q. exheredati nō habēi contra tab. vt eo ti. l. nō putauit. in prin. vel nepre exheredati vt. e. l. ſ. non ſ̄uis. Circa quartū. ſ. casus positionē variāt doctores. z gl. quidā eiñ sequentes opi. Azo. in summa de inoffi. test. ponūt casum in testamēto in q̄ causa erronissa. aliq in testamēto vbi causa est inserta: sed nō. ꝓbat vt patebit in cōtrariū. Est etiā diuersitas in psonis testantiū q. q̄dā gl. quā quidā Moderni sequuntur ꝙ circa preteritionē loq̄t in matre tm circa exheredationem in patre: alie intelligūt etiā in preteritiōe paterna vt. ſ. subdiā. Ponat ergo casus in nube cui⁹ claritas apparebit in solutiōe
4 argumentorū z q̄stionū z talis † extraneo instituto filio exheredato vel preterito ex causa ipsarum. l. exheredationis vel preteritionis vitiatur testamentum quo ad institutionem heredis legata tū debentē z. etiā valent hoc dicit. si a legat sine aliqua interlineatione propter diuersos intellectus ex subsequētibus tū apparebit q̄o singula ꝥba exponi z intelligi debēāt. Tenēdo ad gnū. l. ad oppositiōes primo opponēdo ad lectrā Jo. qui intelligit cā legitimā exheredationis vel preteritionis est inserta sed non ꝓbat per heredē. Secundo ad lectrā Azo. q̄ intelligit q̄n nulla cā est inserta. Tertio cōiter ad vtrūq; lectrā. Contra lectrā Jo. q̄ tenebat testū irritandū per querelā. ꝓpter ꝥba euacuato z rescisso q̄ sunt in corpore sic opponit fz. Nil. vī eiñ querela hodie locū habere non posse p locū a sufficienti partiū enumeratiōe quo ar. sepe vtit lex vt. ff. de act. z obli. l. obligationū fere. §. placet. z de his q̄ sunt sui vel alienti iu. l. pē furiosū. arguit ergo sic inter ascendētes z descendentes querelā locū hr̄e nō pōt q̄ aut decedunt intestati. z tūc sicut legitimi heredes inuocē sibi succedūt: vt institut. z in auc. de here. ab intestato. Aut decedūt condito testamēto z instituūt se heredes z locū nō hz querela vt insti. tut. de inoffi. test. §. causa aūt. Aut se exheredant nulla causa inserta z testamētum est ipso iure nullū vt. ē. ꝓpri. auc. non licet. Aut inserta causa sed nō legitima: aut inserta causa z legitima
5 sed nō probat z tūc adhuc idem scēm ipsum. Nil. Aut causa legitima inserta z probat. z tunc omnino excluditur vt in auc. de here. z falc. §. exheredatos. † In collateralibus autē semp cessat querela nisi turpibus personis institutis: vt. ē. de inoffi. test. l. fratres. quo casu concedebat. Nil. locū etiā hodie hr̄e querelam. z sic ex pdictis concludebat querelā locū non habere nisi in casu predicto. z ideo exponebat ex causa i. occasiōe preteritiōis. ꝛc. irritū est. ipso iure asserens q̄s būficiū huius aut. causaret ex preteritione vel exheredatione nō ex forma exheredādi vel pterendi vt hic in gl. z in cor. vñ sumit. ſ. aliud. in glo. sed pro Jo. contra Nil. rūderi pōt q̄ distinctio. Nil. falsa est in illo mēbro q̄n cā legitima est inserta. z nō. ꝓbat imo eo casu locum hz querela z nō alia via. z q̄ hic dicit irritū exponē. i. irritādū nō autē ipso iure. nec eiñ istud verbū irritū est in corpore sed sunt ibi ꝥba euacuato z rescisso q̄ innuit nō ipso iure: sed p sñtiam. z hec opin. cōiter per doct. tenet. Sed cōtra eā pro. Nil. multū videt facere tex. in corpore vbi scribit. siue eiñ memoratas oēs ingratitudinis causas fiuc vnam ex his parētes suo testamēto inseruerint z scripti heredes veracē monstrauerint testamētū firmitatē habere decernim⁹. poste a subiicit finauté hec seruata nō fuerint nullū exheredatis liberis preiudiciū generet q̄ verba videnē ad vtrūq; debere referri. l. cause insertionē z el⁹ ꝓbationē. nā vno nō seruato vel est hec non esse seruata: vt. ff. de rebus du. l. si is q. ſ. cum ita. de condi. insti. l. si heredi plures. si qs cautiōibus. l. si seruus. §. si plurium. z de condi. z demon. l. falsa. §. fi. hanc z hāc approbat Bal. de suza. Sz Jo. z sequaces dicūt ꝥba illa finauté hec seruata non fuerint referri debere solum ad causē insertionē nō ad heredis probationem. vnde dicūt. l. si causa inserta nō fuerit vel alia ab ea mentis. z hec opin. sicut dixi cōiter approbatur.

Quidam tamen dixerunt etiā plus ꝙ Nil. ar. q̄ qua ratiōe querela non procedit in alijs nec etiam inter fratres. nā in fratribus sunt tres certe cāe ingratitudinis expresse vt in auc. de nup. §. ingrati tudinis. ergo z in fratrib⁹ si inseraī aliq̄ ex eis z. ꝓbet nō irritabit testū etiam turpi persona instituta z sinō adiciat vel adiecta non probet erit testamentum ipso iure nullum sicut in parētibus z liberis quia eadem est equitatis ratio. Ly. tamen hic et cōmuniter ala tenent z gl. q̄ fratres per solam querelā veniant z non sit mutata. l. fratres. ē. de inoffi. test. scēm ergo hanc Jo. lecturam que cōmuniter approbatur per antiquos z gl. exponētes sic literam ex ſ. causa ingratitudinis legitima testamento inserta sed p̄ heredem non probata. Preterītiōis facte a matre vel a maternal linea quorū preteritio habet ꝓ exheredatione vt
6 institut. de exhere. lib. §. mater. † An aūt in preteritis a patre vel paterna linea hec auc. locum habeat. ſ. iudiciam. exheredationis facte a patre vel paterna linea ad matrem autē z maternā lineā referri non pōt cum in eis locū non habeat vt dixi in premissis ad euidentiā irritum i. irritandum per querelā z sic tempus pro tempore ponit vt z. ē. de legi. l. j. vel dic ꝙ hoc verbum irritum non est in corpore vt predixi. z dic quo ad insti. quia institui nō succedent. ſ. veniētes ab intestato cetera vt legata fideicommissa tutele libertates z similia firma p̄manent z debētur a venientibus ab intestato. ¶ Item opp. ad predictā Joā. lecturam z est contra lecturam Azo. ꝙ rupto testamento ex cā exheredationis per querelā inoffi. legata nec libertates debentur imo prelata reuocant: vt. ff. de inoffi. test l papi. §. fina. et. l. tricia. in fi. ē. de inoffi. testa. l. cum duobus. z expressius. ff. de leg. iij. l. patronus liberto. ſ. fi. in fi. ¶ In solutione huius contrarij q̄s multū clarificat hanc auc. varie dant solutiones. ¶ Prima est ꝙ contraria corrigantur per hanc auc. z hanc tenent cōmuniter gl. vt dicto. §. fi. z eo. ti. l. nam is. §. i. z quam vltra dominus aūt Azo licet in glo. non discrepet a dicta opi q̄ fuit Jo. tamen in summa. e. §. est aūt effect⁹. ver hodie. z in summa de inof. test. §. effect⁹. licet sub dubio forte distinxit. Aut exheredatio nō rite. i. causa legitima inserta sed nō ꝓbat z habent locū ꝥba vt legata nō valeant. Aut exheredatio nō fuit rite facta i. cā nō fuit inserta vel si inserta nō fuit legitima z hz locū hec auc. Sz Ly in additiōibus post lectrā suam dicit ꝙ vī sibi mirabile dicere ꝙ ita loquant q̄n est inserta. Certio cōiter ad vtrūq; lectrā. Contra illo iure locū nō haberet hz introducte sint cause z earū certio iure
7 antetico. z. ē. ꝓpri. auc. z pdictā suā distinctionē 2. tenēbāt Azo z sequaces rōne z lege. ratio talis est † q̄n cā legitima est inserta tenet institutio z legata pendent ex ea sicut valida. vnde ea irritata z rupta ꝙ querelā rumpuntur z vitiant legata sicut accessoria: vt. ff. de reg. iur. l. cū principalis. Sz cū nulla est causa inserta vel nō legitima testamētū z institutio ipso iure nō valet ergo legata nō dependent ab ea nec ip̄a respiciūt illa ergo inutilia nō reddit inutilia legata. ar. ad hoc. ff. de his q̄ in testamento delentur. l. ꝓri. de iure codicil. l. q̄s p manus. de vulg. z pu. substi. l. j. in fi. z insti de legatis. ſ. ante heredis. hoc etiā confirmat arg. l. dicendo cū secundus gradus substitutionis pendet a primo gra

Universidad de Deusto
Biblioteca

du institutiõis: si rumpit primus gradus rumpitur z secũdus q a primo pendebat. secus est quando non pendet ab eo vt ꝑba tur. ff. de liberis z posthu. l. iij. §. fi. z ibi notaꝯ de iniusto test. l. nã z si sub conditione. in fi. z de ven. in pos. mitten. l. i. §. si vẽter. z ad idem facit de iure codicilloꝝ. l. iij. §. fi. z. l. ab intestato. in fi. z. j. de codicil. l. j. qs codicilli. qui sequũtur ius testamenti cassant testõ infirmato. Sic ergo dicẽdũ est in legatis qñ pendẽt ex institutione valida vt predictum est, secus autem est qñ est inualida q le gata tunc capiunt vires a seipsis z debent a venientibus ab in
8 testato relicta. †Nã z alibi quã in testamẽto legata possunt relin qui vt instit. de lega. §. nostra aũt. de leg. j. l. j. z notaꝯ. ff. de dona. causa mortis. l. tã is. §. j. z sc̃m hoc. ll. contrarie nõ sunt correcte. Et hec opinio ☙Dodernis vꝫ subtilior quia etiã legum correctio vitanda est: vt. §. de test. l. Iancimus. z hãc tenent. Ja. de are. Dl. Ric. Uber. z multi ☙Doderni. Et scribit hec opi. dñs Ja. Bal. vt hic dicit ☙Dofr. fuit tñ Azo. in summa vt prediꝛi. Sed cõtra ipsam opinionẽ instaꝯ z videtur q nec. l. ad hoc allegate locum habeant z ratio non sit bona. Et contra rationem primo. nã ad hoc vt ratio alia sit bona debet esse generalis z necessaria vt vbi cunq; locũ habeat z lex z ecõuerso vno cessante aliud. Sed hoc non cõtingit in rõne predicta q est reperire q institutio est nulla ab initio. z tamen legata debenẽ: vt. ff. de leg. prestan. cõtratabu. bono. pos. peti. l. is qui. de iniusto test. l. filio. j. rñ. z de iure codi. l. j. imo est generale q vbi testamẽtũ est inutile q ad institutiones non valeant etiam legata: vt. j. de fideicõ. l. eam quã. Item. l. iij. §. fi. cum ibi notatis. de libe. z posthu. nõ videꝯ locum habere q est reperire sc̃m gradum dependentẽ a primo. z rupto primo secundũ firmũ manet: vt. ff. de iniusto testa. l. fi miles. Item qꝛ illa l. iij. §. fi. loquiꝯ de substitutione que est conditionalis institutio. que substitutio potest valere per se imo regulariter valet quãdo deficit institutio. nõ ergo vitiaꝯ ex eius vitio sed legata nõ sic se habent ad institutionẽ ergo lex ipsa nihil facit. Unde Hug. qui sequebatur opi. Azo. dictã rationẽ approbabat p iura predicta.
9 Et ꝓ opinione Azo. inducebat aliam rationem † qꝛ vbi filius sine causa simpliciter exheredaꝯ minor sit ei iniuria q vbi exheredaꝯ cũ causa. ¶Nam tũc dupliciter iniuriatur, z qꝛ exheredaꝯ: z qꝛ imponiꝯ vel ascribiꝯ sibi falsa cã. z vbi maius delictũ maior pena. vt. §. de seruis fugi. l. qcunq;. z de episc. audt. l. iij. qꝛ ergo pa ter magis deligt cũ falsa causa exheredando quã sine insertione causę magis punit: vt primo casu nõ valeat testamẽtũ etiã quo ad legata secũdo sic. Sed liceat ista ratio sit apparens non est tñ multũ efficaꝯ qꝛ potuit esse q cã insertaꝯ patrẽ iustã erat. Is heres fuerit defectuosus improbando. Itẽ cũ exheredat causa non inserta voluit ei iniuriari licet testm̃o valeat: vt. j. diceꝯ vnde ſ opi. Azo. sit vera nõ est recedẽdũ a rõnibus eiꝰ. Sz ad inducta contra eũ põt rñderi. Et primo ad. l. is q dicũt quidã ea esse corre ctam. z ita tenet gl. ff. de ma. test. l. prox. Sed hoc nõ est verum: vt. j. subiciã. z iõ alij dicũt qꝫ licet nõ teneat ibi institutio ipso iu re valuit tamen spe equitate pretoria si filius tacuit vt preallẽ. l. filio. de iniusto. testa. vt ibi notaꝯ z dixi. §. de bo. pos. contratab. l. j. z eadẽ spe potuerunt valere legata qua spe remota qꝛ filius dicat nul ũ dicũtur deficere legata vt vbi non valet re nec spe vt qñ causa non est inserta vel inserta sz minus legitima legata tũc nõ pendẽt ab institutione. sed ex seipsis vires sumũt vt dictũ est sz hoc nõ ꝓedit. aliud est eñ hodie rũpi sine fictione de preteri to. aliud fingi de ꝑiterito nõ tenuisse vt notaꝯ. j. de sniam passis. l. fin. in gl. magna. ¶Preterea institutio nulla est de rigore licet de equitate pretoria teneat vt dictũ est si filius non dicat nullũ q tñ equitas nõ trahitur ad infirmãda legata arg. ff. de his que in te stamento de. l. prime. ver. in re dubia. z eius qꝫ notaꝯ. §. de test.
10 l. nostrã. Quare iustinendo rõnem Azo. dicꝯ vbi ab initio te nuit institutio q si postea rũpit legata dependentia ab ea rũpun tur. z sic logẽ lex cõtraria de inoffi. test. l. pap. §. fi. cũ si. sed vbi nõ tenuit ab initio regula est q legata non prestenẽ. z sic logẽ lex. j. de iure codicil. z prealle. lex is qui. de lega. prestan. cũ eñ deficiat institutio nõ põt vt testm̃ valere: vt. §. de testa. l. nõ codicillũ. nec alio modo valere põt vt dicis. ll. z. d. l. eã quã. j. de fideicõ. Sed fallit vbi poterat valere rõne alteriꝰ vltime volũtatis z testatoꝛ hoc voluit z exꝑssit. vt. d. l. j. z. j. De codicillis. l. j. z fin. Uel vbi lex nulla existẽte institutiõe idẽ facit vt qꝛ testamẽtũ qꝫ vt testm̃ nõ tenet extẽdit ad aliã vltimã volũtatem qꝫ facit iubendo legata ꝑstari cassata institutiõe. cassando eñ istitutionẽ annullaꝯ iure testamẽti iubẽdo legata prestari dat effectũ alterius vltime vo luntatis vt institutione nulla existẽte legata debeãtur ex quadã l. dispensatione z interpretatione. z fic logẽ hec auc. z. §. de epis. z cleri. auc. si capitui. z auc. liberti furiosi. z ita ꝑñt intelligi alij multi casus speciales qui notaꝯ contra regulam in glo. dicte. l. eam quãm. j. de fideicommiss. Ad. l. si miles respondeꝯ q ibi nõ pendebat substitutio ab institutione mortuo testatoꝛe cum post
11 militari. vnde aut primus gradus siue institutio a quo pendẽt alia vitiaꝯ vel impugnatur per aliquod extrinsecus contingẽs z habẽt locum predicta. Aut ex eo q ipsi testamento naturali ter inest sine facto extrinseco viribus vacuaꝯ z habet locum lex contraria si miles. argu. ad hoc. ff. si ex nora. causa agatur. l fi. in fi. z sic remanet defunsta Azo. z Jaco. Bal. opinio, quam etiã tenuit Dy. ff. de leg. ij. l. cum filius. in princ. dicta. l. patronus. in fi. de leg. iij. z Jaco. de are. hic ex verbis huius auten. in corpore vnde hoc sumiẽ. vbi dicitur euacuato non euacuando z rescisso non rescindendo. Ex qbus apparet q de irrito ipso iure loquiẽ z sic vbi causa non est inserta. Si enim de inserta que non proba retur tunc esset rescindendum. z ideo sc̃m eum Yz. hic bene po suit verbum irritum licet non sit in corpore ad innuẽdum quod de irrito ipso iure intelligi debet. Ipse tamen Dy. sicut recitat hic Ly. postea mutauit opinionem z cãcellauit in pecijs suis et tenuit contrariam opinionem tenendo opinionem Joã. q hec auten. loqueretur quãdo causa legitima est inserta sed per here dem non probata. Contraria loquunt quãdo causa nõ fuit in
12 serta ratio est sc̃m eum quia † vbi testatoꝛ causam legitimã in seruit legitime testatus est z nõ est q sibi imputeẽ sed heredi q non probat causam insertam. z ideo quo ad heredẽ non probãtẽ non valet institutio. Sed legata licubi autem causam nõ in seruit vel inseruit minus legitimam tunc quia non est legitime testatus imputandum est sibi z nõ heredi. z ideo nihil valent q in tali testamẽto dispositasunt. z hoc videnẽ dicere verba in coꝛ pore vt ipse dicebat si quis recte inspiciat que tamẽ dicit Ly. se multoties respexisse z nõ videri sibi q hoc dicant z mihi idem videtur imo q exꝑresse dicant contrarium ibi sinautem hec seruata nõ fuerint. &c. q intelligoꝛ id est si causa inserta nõ sit. z tñ dicitur ibi tale testamẽtum quo ad legata tenere, Jac. de ra. fm Ly. dicit q siue causa sit inserta siue nõ etiaꝫ si sit legitima z nõ probetur relicta hodie tenẽt ex beneficio huius auf. vt sicut ius antiquuꝫ indiſtincte cassabat relicta sic istud ius nouũ indistin cte faciat ea valere sola institutiõe cassata. z sic sequitur opinio. contra est in glo. in dicto §. fina. in. l. papinianus. de inoffi. testa. qꝫ in hoc iura antiqua sunt correcta. z idẽ dicit Ly. tenere Frã. accur. z Bet. z ipse cũ eis. Et certe licet opi. Azo. cõmuniter per ☙Doderniozes teneanẽ. hec vltima mihi magis placet potissi me ex eo q nõ video posse sustineri distinctio Azo. qñ dicit q in dicto §. fi. de inoffi. test. l. pap. cũ ij. loquitur quando causa legiti ma fuit inserta, sed no probat qꝛ vt predixi eo iure de cause inser tione nihil erat puisum sed postea iure autenticoꝝ. Et hec opi nio etiã videbaꝯ placere dño Alberto cremoñ. in lectura sua di cens: qꝫ hec auc. generaliter erat intelligẽda siue testamentũ ab initio nullũ erat siue ex postfacto rumpaꝯ. Item tã in preteritio ne matris q patris. Itẽ siue sit suus siue emancipatꝰ vt quo ad valoꝛe z effectũ legatoꝝ nõ differũt licet differãt in modo rum pendi vt. j. dicẽ. z. ꝓ predicta q opinione adduci in corpore vnde hec sumitur generalia verba sinautẽ hec obseruata non fuerint. z qꝛ etiam hoc suadet legatoꝝ z vltime voluntatis fauoꝛ z eq tas vt vitiũ circa institutionẽ nõ preiudicet legatis. ar. de his q. vt indignis. l. rescriptũ. Itẽ qꝛ siue a ꝓin. sit nullũ non pendẽt le gata ab inst. tutiõe vt dictũ est. Item qñ postea rumpit ꝑ que relam vel contra tab. infringit. z principaliter quo ad institutio nem qꝛ per illã filius habet causam conquerẽdi non ꝓpter lega ta qꝛ legata aliter valere potuissent si testatoꝛ voluisset. z visimi le elt qꝫ voluisset hoc casu valere quo ad legata. z ꝓpter has ra tiones z similes induxit iustinianus hanc auf. Itẽ qꝛ verbũ eua cuato quo vsus est in corpore se habere põt ad oẽs modos rũpẽ di siue ipso iure siue ꝑ sniam. z ideo oẽs videnẽ voluille cõprehe
13 dere ☙Doertue. ¶Item opp. de. l. j. ff. j. vbi rupto testamen to preteritione posthumi non debenẽ legata. Sol. sc̃m ☙Bla. il la corrigit ꝑ istã auf. q nõ distinguit inter natos z nascituros. z ideo nec nos distinguere debemus. ff. de publi. l. de precio. pro hoc etiã facit lex maximũ vitiũ in fi. vbi partificant posthumi z tã nati. z pro hoc facit de ven. in pos. mit. l. j. in ꝓin. de bo. pos. cõ tratab. l. j. §. hocauẽt. z. l. illud. in fi. z hanc opi. tenẽt glo. cõiter. ff. de fideic. lib. r. l. generalr. §. ex testõ. e. ti. l. si pater. in ꝓin. z de ma numiſ. test. l. vroꝛ. in fi. z ꝑplurib⁹ alijs locis. z hãc tenet hic Ly. z dicit tenere Jaco. de ra. z ☙Bet. ¶In contrariũ ponit. p. o. p. i. Alij moderni vt Old. Ric. Jac. but. z Odo. hic tenẽt qꝫ legata nõ debeanẽ. z qꝫ hic loquaꝯ in natoꝛibi in nascituro. z monẽt ta
13 libus argumẽtis qꝫ hec auc. nihil innouet circa posthumos † qꝛ qꝫ hic dꝛ de insertiõe cause ſgratitudinis ad posthumos nõ po test aptari qui causam ingratitudinis ꝑmittere nõꝑñt vt. §. de inoffi. testa. l. si quis. in suo. §. legis. imo nec in nato nondũ doli capace vt ibidẽ no. z isti. de exhereda. lib §. posthumi. z de inof. test. §. posthumi. vnde hec auc. de posthumis loqui non põt, cũ ergo de eis nõ loquaꝯ remanẽt iura antiqua. s. d. l. j. j. tit. pri. cũ cõcoꝛ. qꝫ qꝫ nõ mutaꝯ stat vt. §. de test. l. sancim⁹. Itẽ alia rõe qꝛ

posthumo

posthumo ꝑterito ab initio tenet testm̃ ante posthumi natiuita tem. z demũ eius natiuitate rũpit si nõ declinet ad monstrũ vel prodigiũ: vt dicto §. posthumi. insti. de exhereda. lib. de iniusto test. l. iij. z. j. ti. pri. l. qꝫ certatiã. imo z iure ciuili ſspecto tũc tãtũ rũpit: vt. d. l. j. j. ti. pri. z. l. j. z. iij. de iniusto test. Uerũ tñ de equi tate pretoria adhuc tenet z daꝯ sibi cõtra tabu. ad rũpendũ eo iure quo sic valere fingiẽ vt. ff. de contra tabu. l. illud. §. fi. z. l. j. in ꝓin. z. §. de bo. pos. contra ta. l. ij. z ibi notaꝯ. cũ ergo testamẽtus interim teneat legata z alia pendent ab institutiõe q cassata et legata cassant: vt dictũ est. §. ar. ff. de liberis z posthu. l. iij. in fi. z de iniusto testamẽ. l. nã z fi. cũ fi. Sz in iam nato a ꝓn. est nullũ testamẽtũ. z ita legata nunq̃ dependẽt tũc ab institutiõe q est nulla. vnde a seipsis beneficio z dispẽsatione huiꝰ auf. incipiũt valere cassata sola institutione vt dictũ est. §. z hãc opinionẽ vt dixi. §. tenẽt cõiter omnes ☙Doderni. z Odo. z Bui. de suza. z Albertus z ego eã pluries de facto obtinui coram magnis peritis. Est etiã notãdũ q Is testm̃ patris rũpaꝯ posthumi agnatione nõ tñ rũpit testm̃ matris vt no. in gl. §. de inoffi. testa. l. iij. An autẽ per ingressum moñ. rũpaꝯ testm̃ sicut agnatiõe post
14 humi plene dixi. §. de sacrosan. eccle. auf. si qua mulier. † An p legitimationẽ filij naturalis rũpaꝯ testm̃ patris ante factum in quo de ipso filio non erat facta mẽtio. dicẽ q sic vt plene no. §. de naturalibus lib. sup rubrica ver. itẽ quero aliã qstionẽ. Ex ꝓdictis etiã apparet sol. ad. l. ij. §. de bo. pos. cõtra tab. que dicit rũpi ꝑ contra tab. posthumo ꝑterito qi nõ est correcta ꝑ istã auf. q de posthumo nõ loquiẽ. ¶Itẽ opp. de. l. i. eo. tit. z de legatis prestan. cõtra tab. bo. pos. peti. l. j. vbi rupto testamẽto ꝑ contra tab. debẽtur legata nõ oibus sed certis tãtũ ꝑsonis coniũctis icõm cõem opi. gl. z Azo. in summa de contratab. ille corrigun tur ꝑ istã z ꝑ cõsequẽs correctus est totus ille titulus de le gatis prestan. cõtrata. bo. pos. peti. qꝫ nõ puto verũ: vt. d. l. j. no tauit. z vnde liberi. l. qui se patris. ¶Et predicta duo Yria. pce dunt si intelligaꝯ hec auf. de vera ꝑteritione paterna qꝫ tamẽ qdã negant z dicũt loqui solũ de ꝑteritione materna vel ma terne linee vt. ſ. subũciam. z sc̃m hoc cesserent predicta duo cõ traria. Itẽ si dicam⁹ q hec auf. locũ habeat cũ deficit testamen tũ ꝓpter omissionẽ cause vel minus legitime adhuc dictus tit. posset procedere. s. cũ causa legitima esset apposita sed ꝑ heredẽ non probata. nã tunc cũ legata pendeant ab institutiõe cassari deberent cassata institutione sed ex equitate pretoria sustentan tur in coniunctis ꝑsonis. Et hec fuit opinio Jac. Bal. z vt plu
15 rimum approbant per modernos. †Nã qñ filius emãcipatus ꝑteriꝯ rite hoc est causa legitima inserta sz nõ ꝓbata nõ poteꝛt venire ad bona nisi ꝑ contratab. vt isti. de heredi ab intesta. §. emãcipati. de here. quali. z dña. §. emãcipatos. z p hoc facit qꝫ notaꝯ. §. vnde legi. l. fi. qꝫ otratab. est necessaria olim z hodie in casibus ibi notatis. ¶Itẽ opp. ad oẽs lecturas. §. de test. l. hac cõstitissima. §. ex imperfecto. vbi nõ valet testamentũ imperfectũ nisi quo ad liberos non q ad alios. dicẽ q hic deficiebat ex causa ꝑteritionis vel exheredatiõis ibi er defectu alteriꝰ solennita tis inter q multũ refert. vt. ff. de falsis. l. si qs legatũ. z ibi notaꝯ. Itẽ bi qñ dispoñt in vtilitate liberoꝝ hic eõtra. Uel dic vt di xi q hic legata nõ debenẽ er testamẽto sed ex bñficio z dispẽsa sarione hmi⁹ autẽ. his duob⁹ casib⁹ cũ deficit testamẽtũ ex causa ꝑteritionis vel exheredatiõis ſquib⁹ est speciale. ¶Itẽ op po. ff. de leg. iij. l. ũ. quidã qꝫ corrigiẽ ꝑ istã vel fm Dy. hic qñ le gata relinquũt simpliciter z sic saltẽ ab initio vires aliquas po tuerũt assumere ibi relicta fuerũt a ꝑteriõe z sic ab initio ipso iu re nõ valuerũt licet postea bona deuoluãt ad ꝑteritũ arg. eo. tit. l. sed z si sic. ver. sic autẽ. j. de fideic. l. ab eo z de le. i. l. plane. ti. §. fi. hic autẽ loquiẽ qñ relicta fuerũt ab ipso instituto vel simpli citer. z ideo a principio valere potuerũt vt dixi z no. ista sol. ſ. de fidei. l. quidam. ¶Itẽ opp. ad id qꝫ de ꝑteritiõe dꝛ de. l. filio. ff. de iniusto testamẽ. dicit gl. ibi q corrigiẽ ꝓhãc auf. z hoc con trarium procedit si teneamus hãc. l. loq in vera ꝑteritione pa tris. qꝫ quidã negant vt dicant plene. j. in qõnibus dñ querã de qua ꝑteritione loquaꝯ hec auf. ¶Item opp. contra lecturaꝫ Azo. z eius rationes quas notaui. §. in solutione cõtrariũ ad. §. vltimũ. ff. de inoffi. test. l. pap. qꝛ multoties testamentũ ipso iure nõ valet nec legata etiam valent: vt. ſ. de fidei. l. ex testa. cũ simi. Aut ergo dicemus illas oẽs corrigi ꝑ hanc auẽ. ꝓ illã rõnem qꝛ legata tunc non penderent ab institutione. aut q ista auf. male dicat. aut q rõ predicta non sit bona. Oportet nos dicere sicut dixi q hoc contingit magis ex dispẽsatiõe huius auf. his duo bus casibus cũ deficit testamentũ ex causa ꝑteritionis vel exhe redatiõis q strictoiure. Nã sicut qñqꝫ testatoꝛes repetũt legata ab intestato per clausulã illã si non valet iure testamenti: vt. d. l. ex testamento. z de vulg. z pupil. sub. l. coheredi. §. cũ filie. cũ ita etiã hec auf. inducit tacitã repeti. qꝫ facere põt sicut testatoꝛ: vt.
16 ſ. cõmunia. de leg. l. j. nolẽs † q vitiũ qꝫ est circa institu. ꝓiudi
17 tãfac. l. si ex falsis. ¶† Item opp. q exheredatio ex falsa causa non sit nulla sed rescindatur per querelã: vt. ff. de libe. z posthu. l. posthumus. §. fi. rñdeo aut falsitas est circa subiectũ exheredationis. i. personam exheredati vt quia dicaꝯ non filius qui est et obtinet. l. Itia. Aut circa cãm extrinsecã exheredãdi. z hoc casu si causa est legitima querit de veritate cause. z ita intelligitur q dictum est. Ultimo quo ad contraria opponiꝯ ad omnes lectu ras in corpore vnde hec sumiẽ dicitur q hic dꝛ de insertiõe cause introductũ fauore filiorum. Sed videẽ q cedat in eorum odiuꝫ z damnũ qꝛ prestãt legata omnia. olim autem nõ prestabãt, vel tñ certis ꝑsonis vt ex superioribus oꝛs qꝫ est contra legẽ q fa uoꝛe. §. de legibus. Dicunt quidã qꝫ qi filius in vno releuaꝯ sez in insertione cause in alio potuit grauari. s. in ꝑstatione legatoꝛum: vt. ff. de iureiuran. l. cum qui. Sed hec solutio tuetur solum lecturam Azo. z sequaciũ non autem Joan. z aliozñ. vnde dici
18 potest ad defensionem lecture Joan. q † causa inseritur ꝑ testa toꝛem z non ꝓbaꝯ per heredes est im outãdũ heredi. z ideo sibi tñ nocet z nõ legatariis arg. ff. ad fil. l. cum fisco. de le. j. l. si seruꝰ plurium. §. si quis ante. z de his q in testamẽto delen. l. proxime. Uel dic q eqtas mitigat rigoꝛẽ. Uel sicut dixi pars vitiosa in stitutionis non preiudicet non vitiose. s. legatis. arg. ff. de dam. infe. l. si finita. §. ex hoc nã legata potuissent etiã ab initio relin qui a venientibus ab intestato. vt. ff. de leg. iij. l. i. §. sciendũ. et de iure codicil. l. conficiunt. in ꝓin. z. §. i. z ideo lex dispoñit ea debe ri ac si ita foꝛent relicta: vt. §. dixi. nam habet ꝓ facto qꝫ fieri fo let z plerũq; fit sed plerũq; sic repetunt. vt. ſ. de fideicom. l. eam quã. de testa. ma. l. fiiure. z de testa. l. ex ea scriptura. nã z alꝫ singunt verba fideicõmissaria que dicta non sunt sed fuerunt dire cta. vt. ff. de leg. i. l. filius. §. vt quis. de lega. ñ. l. imperator. §. cum quidã. z. l. lucius. §. si mater. z. l. finali. §. lucius. de lega. iij. l. cum qs. §. codicillis. z. l. pater. in fi. z ad trebel. l. sceuola. vt eoꝛus effe ctus procedat contra veniẽtes ab intestatoꝛ: ita z hac auf. z his duobus casibus inducit tacita repetitio legatoꝛum per. l. vber tus. Expediti sumus de ꝓtrariis ex qb⁹ satis clarificata est ista
19 materia sed ampliꝰ clarificemus per questiões. †Primo que rendo quia. xiij. sunt causę vt predictum est si ꝑater nõ inseruit aliquam ex ipsis. xiij. Sed aliã confimilem vel maioꝛe. an ſfi ciat. z videẽ q non quia a forma tradita nõ est recedẽdũ. Itẽ videẽ exꝑressum in corpore vbi videtur prohiberi aliam causaz inseri frustra enim impatoꝛ has causas numerasset si z alie pos sent inseri. In contrarium videtur quia vbi est eadem ratio vel maioꝛ ergo idem ius: vt. ff. de verbo. oblig. a titio. z de reg. iur. l. que ꝓpter necessitatem z qꝫ notatur. §. de predijs minoꝝ. l. ob es. z. j. de agri. z cen. l. quemadmodum. Itẽ lex nũerat quaſ dam causas quib⁹ cõcedit transactionem alimentoꝝ z postea subiicit aut si qꝛ alia &c. vt. ff. de transac. l. cum hi. §. cause. Idez facit in procuratore remouendo. ff. de procu. l. vel hereditas. z ꝓ hoc de arbitris. l. z si qua. z ex quib⁹ causis mato. l. j. §. fina. z de iniur. l. lex cornelia. in ꝓin. z de parricidijs. l. iij. ad. l. iul. repe. l. j. vbi numeratis certis ꝑsonis subiicit ꝓinoꝛ ne eorum. z qꝫ nota tur. ff. de lega. ũ. l. cum ita. §. fi. in fi. gl. magne. z in vsibus feudoꝝ rum que sit prima causa bñficij amittendi. §. sed quia nam. z ar. de mana. vin. l. etiam. §. j. Et hãc approbant Ja. Bal. et Ubertus. Sed predictis respondeꝛi posset q in predictis. ll. erat addi tum etiã de aliis causis. z ita facile fuisset imperatoꝛi in corpore. e. hoc addere si voluisset. arg. ſ. de cad. tollen. l. vnica. §. sinautem ad deficientis. z iõ forte prima opinio verioꝛ est: eã seruari vidi.
20 ¶† Secũdo quero quid si testatoꝛ causam nõ inseruit: sz heres paratus est probare vnam ex enumeratis an sufficiat. dicẽ q nõ quia testamentũ est ipso iure nullum z ideo nõ est heres nec ergo admittendus ad talem probationem quia nõ est heres. Itẽ qꝛ dato q causa subesset ex quo testatoꝛ in vita vel in testamẽto sibi non opposuit heres nõ posset obiicere: vt. §. de inoffic. testa. l. olꝫ modo. §. si tñ. ad idem de bonis liber. l. si patronus. §. si quis cuz esset. de fideicõ. liber. l. testamento. z. ſ. de reuocan. dona. l. fina z qꝫ notaꝯ. ff. sol. ma. l. rei iud. §. j. z in vsibus feudo. quibus modis feu. amitta. §. j. z ita tenent Jaco. Bal. Uber. z Odo. Itẽ qro si testatoꝛ exꝑssit vnam de causis legitimis z heres ꝓbat vnaꝫ aliam de legitimis vtrum sufficiat ñ inserta non ꝓbat. dicẽ q nõ vt. ff. de excu. tuto. l. qui testamẽto. z de acqui. here. l. si is ad quẽ. z q ibi notaꝯ. z hoc cõmuniter approbaꝯ. Argu. tamẽ cõtra. ff. de app. l. cio. in fi. puma vera vt exꝑresse ꝓz in corpore vnde hec sumitur. §. siue igit. Item quero nũquid hec autẽ. locũ habeat in matre z linea materna ꝑtereũtibus omissa causa ꝑteritio nis. videẽ q non imo videnẽ tales ꝑteriti auxilio distituti. nã querela cessat quia datur tñ exheredatis vel ꝑ exheredatis habi tis inserta cã z nõ ꝓbata sc̃m ſtellectũ Jo. at hic nulla est inser ta. Cõtrata. nõ qi testamẽtis femina z locũ nõ habebat vt. ff. de
21 ☙trata. l. illo. §. ad testamẽta. † Nullũ dicere nõ ꝑñt q hoc est ꝑñ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficium iuris ciuilis cõpetẽs suis tñ vt instituto de heredi. ab intestato § emancioati sed femine nõ habent filios in ptate vt insti. de adop. § femine. Cõsuerunt dici q̃ est casus in co. vñ hec sunt. § illud quoq; capitulum vbi de matre expresse fit mentio z notat in summa huius titu. § fi. Itẽ queritur quid si mater vel aliqs de eius linea ereditas. nominatim z expẽssam causam inserat. videtur q̃ non valeat testamentũ q̃ nec est institutus nec ꝑteritus nec exheredat9 cũ exheredatio nõ cadat in matre nec linea materna q̃ non hñt in potestate vt dictũ est z inter extraneos inepta res est exheredatio vt. ff. de ver. oblig. l. quidam. Et extraneus est ois qui non est in potestate: vt. § de rei vxo. act. l. vnica. § extraneũ: z sic tale testm̃ videt factum contra iuris formã z ideo inualidũ: vt. ff. de leg. i. l. nemo. z. l. si qs inquilinos. in fi. Sed dicẽdũ est q̃ valet. nã talis exheredatio nõ rite facta habet ꝑ ꝓteritione: vt. ff. de cõtrab. l nõ putauit. § nõ queuis. z. l. si sub cõditione. si est ꝑ ꝓteritione ergo valet testm̃ z hz locũ q̃rela si cã inserta nõ ꝓbet q̃ ꝓteritio matris z materne linee ꝓ exheredatione habet. vt instit. de exheredã liberoũ. § mater. z ita tenet hic gl. magna ibi si autẽ sit ꝓteritꝰ vel exheredatus ab escendentibus per matrẽ. z not etiã insti. de inoffi. testa. in prin. Asber. Et idẽ putat econtra si filius ꝓtereat vel exheredet matrẽ vt idẽ sit in eo q̃ dictũ est in matre. vt m auf. de nõ digen. secũdo nubẽte. § hoc reliquũ. Denno q̃ro de qua ꝓteritione loquat hec auf. z hec questio declarat multũ materiã istã z in hoc variãt doctores z gl. nã in corpore vt cũ de app. cogno. § aliud. videt sentire q̃ loquatur in ꝓteritione materna z materne linee sup verbo ꝓterire vbi dicit ad matrẽ z ad eius lineas referendum. z idem videtur hic sentire Odofr. sup verbo ꝓteritiõe. vbi exponit facte a matre. Quidã etiã moderni hoc tenẽt. z plus dicũt q̃ iura antiqua circa ꝓteritionẽ nõ corrigunt q̃ dicũt colligi ex illo tẽpore et § fiue igitur in corpore. vnde hec sumit ibi nulla exheredatione liberis ꝛc. de ꝓteritione nulla: facit mentione per hoc ostẽdens q̃ circa ꝓteritionem voluit legislator aliqd innouare. z ita videtur sentire Bui. de fuza. z Azo. in summa huius tituli circa fi. Elibi tenet gl. q̃ hec auf loquat etiam de ꝓteritione paterna vt notat. ff. de iniusto test. l. filiꝰ. vbi tenet gl. q̃ per hanc auf. corrigatur. z tñ ibi de paterna ꝓteritione loquit. idem notatur. ff. tit. ꝓt. l. i. z. ij. q̃ loquit in filio in ptate constituto. z idem videt dici in emãcipato. § de bonorũ pos. cõtra tabu. l. i. z in auf. de heredi. z falc. § exheredatos. z hec o. imo rm Cy. placet Jac. de ra. z Pe. Elibi vident dicere glo. q̃ circa filium emãcipatum ꝓteritum nihil innouatur imo stat̃ iuri antiq̃ vt no. ff. de mino l. fi filꝰ. z de libe. z posthu. l. gallus. § qd si tantũ. Jaco. de are. distinguit inter filiũ emãcipatum z filiũ. in suo em̃ dicit nihil immutatũ circa ꝓteritionẽ q̃m. D. § fiue igitur. vnde sumit hec auf. & q̃ fauore filiorũ est introductũ. Sed si nos intelligeremus in filio in ptate ꝓterito tã non esset in eius fauore imo esset deteriorisꝫ ditionis factus ꝑistud ius noua q̃ ante poterat dicere ipso iure nullũ z nõ ꝓstabat aliqua legata modo autẽ ꝓstaret vñ nõ credit iura antiqua de isto loquẽtia cozrigi sed in statu suo manere. § l. de legatis ꝓstã. contra tab. bo. pos. peti. l. ita q̃ in ptate. in prin. z de lib. z posthu. l inter cetera. cũ si. In filio autẽ emãcipato dicit imutatum ius antiquũ. Nã iure antiquo etiã nulla causa ꝓteritionis inserta o. ꝓ. tebat emãcipatu per cõtra tab. venire z litigare z si obtinebat non ꝓstabat legata nisi certis ꝑsonis. Podie ꝓ o si causa ꝓteritionis nõ inserat tñ nõ valet ipso iure nec est opẽ litigare ꝑ contra tab. sed adire põt tanq̃ ab intestato. z ideo ꝓstat legata ꝑ hãc aur. Si autẽ fuisset inserta causa tñc habẽt locũ iura antiqua ta in emãcipato q̃ in suo. nã ops eos venire p viã iudicij q̃ testm̃ tenet z in institutio z legata pendent ex ea. z nõ vitiata ea vitiãt z legata: vt dictũ est. § scõm opi. Azo. z sequaciũ quã sq̃ ipse Jac. de are. Sed Dy. simpliciter videt tenere qꝺ in suo o. in fit z podie idem z ita scripsit in. l. gallus. in prin. sue magne distinctionis circa filiũ emãcipatũ recitat variationẽ gl. z nõ exigit q̃ sit verior vt ibi ptz Cy. tenet hic q̃ hec auf. z superior: loquant etiã in ꝓteritione paterna z in filio tã suo q̃ emãcipato vt causa iusta inserta z nõ probata siue nõ inserta legata z fideicõmissa prestenẽ. Refert tamen in modo exprimẽdi testamentũ: q̃ filius iuris exheredatus venit ꝑ querelã. Si autem sit ꝓteritus hꝫ dno augustꝰ q̃ dixit nullũ si vult z põt etiã sinõ vult dicere nullũ petere cõtra tab. vt no. § de bo pos. ꝑ trata. l. i. z in. l. maximã vitium. vt hic notat: emãcipatus vero exheredatus habet querelã ꝓteritus contra tab. tantũ. z olim prestabat legata certis ꝑsonis tũ. Podie oibus. vt hic notat z. d. l. i. § de bo. pos. contra tab. l. i. Et scom istã opinionẽ cause insertio non est de substãtia testamenti vel exheredã. hꝫ cõtrariũ no. ff. de test. l. i. sed est de substantia q̃tum ad querelã inducendã alꝫ nõ valeti. ꝓ iure institutio sed legata sic z quo iure valeat. ſ. dicã. Et aduertatis quia multũ refert vtrũ emancipatus ꝓteritus dicat ipso iure nullum testamẽtum an veniat per contra tab. q̃ si erit necessaria bon. possessꝰ vñ liberi. z est vtile scire hoc quia via est in tempore. naz venienti de iure ꝓtorio statutus est annus. venienus autẽ de iure ciuili perpetuo vt dixi plene. § vnde libe. l. fi. hꝫ ergo in successo. ab intestato nt sublata differẽtia emãcipationis z patrie potestatis tamẽ in modo rumpẽdi testamentũ nõ est sublata imo differẽtia suus z emãcipatus vt predixi z no. in summa huius titu. § pe. insti. de suc. lib. § fi vero testamẽtũ. z in summa de collationibus. § fi. z hic in gl. magna. Et hãc opinionẽ tenent cõiter Moderni. z Odo. Jaco. Bal. z alij. Quid de emãcipato exheredato. nã videt destitutus omni auxilio. nam nec nullum dicit nec habet cõtra tab. nec q̃rela q̃ est a iure ciuili a quo est incognitus. Sed dic q̃ habet querelã q̃ est a iure ciuili a quo est incognitus. Sed dic q̃ hꝫ q̃relã. petita tñ prius bono. pos. ꝓ fa litis agnoscẽde. vt. ff. de inoffi. testa. l. pap. § i. z. l. si ꝓponas. Fm Rofre. in libello de bon. possess. contra tabu. que datur filio ver. sed illud querit quo titulo traduntur aliqua ad materiã huius auf. spectantia. z in tit. de inoffi. testa per eum. Item quero quid ecõtra si parentes ꝓtereantur vel exheredẽtur a filꝫ. videtur dicẽdum q̃ aut queritur de patre vel paterna linea vel de matre vel sua linea. Ctio casu aut filius erat in potestate. z tũc aut testaꝝ extraneas frẽs. z non valet vt dixi. § q̃ test. fa. possunt l. pe. z fi. Aut testaꝝ de castrẽsibus vel quasi z videt q̃ valeat testamẽtum. nec cesset etiam quo ad institutionẽ. vt. § de inoffi. testa. l. fi. Alibi videtur notari q̃ hꝫ non sit locus q̃rele agaꝝ tamen conditione ex lege ad supplementum seu ad legitimã. z ita notatur. § de episc. z cleri. auf. ꝓebꝫ eos. Alibi notatur q̃ hodie locum habeat querela vt notaꝝ z dixi dicta. l. fin. de inoffi. test. z. ff. eo. l. pap. § pap. z si a parente qs fuerit manumissus in rubrica. z de hoc etiã notatur. ſ. ad tertul. auf. in test. Et videt veritas fm Jac. de ra. z hoc probat et. § vnde hec sumitur. vbi loquit de filiofa. in casu in quo potest testari q̃ nõ est nisi in castrẽsi vel quasi Et ideo aut pater exheredatur a filio in potestate quando potest testari z habet querelã vt dictis. ll. notatur aut ꝓterit. z dicit testamẽtũ nullũ. Si a filio emãcipato exheredat9 habet querelã. § ꝓterit hꝫ cõtra tab. z sic nõ est necessaria contra tab. z vñ legitimi q̃ daꝝ parẽtibꝰ vt dixi in. l. q se patris. § vnde legitimi Preterea pater veniẽdo p contra. nõ rũpit in totũ indistincte imo distinguit an sit turpis ꝑsona instituta vel nõ vt. ff. si a parente qs fuerit manumissus. l. pãonius. Si queratur de matre vel eius linea tunc q̃ eoz ꝓteritio habeꝝ ꝓ exheredatione vt dictum est ecõtra veniẽt per querelam z rumpent testm̃ in totũ vt. ff. de inoffi. test. l. mater. et sic mater habet plus hoc casu si dicimus iura antiqua nõ correcta nisi circa legata z fideicom. prestanda sicut dicũt Jacob. de ra. z Pe. vt no. § vnde legitimi. l. fi. m fratribus non vident immutata iura antiqua. vt. § dixi. z ideo stet. l. fratres. § 8 inof. testa. Ex premissis vt clare colligaꝝ iste tractat9 Cy. sic distinguit latius quã hic in glo. Aut queritꝰ de successione descẽdẽtiũ actue: aut ascendentiũ aut collateraliũ. Ctio casu aut exheredant aut ꝓtereunt. Si exheredant aut iusta cã inserta: z tunc soluz veniũt q̃relã. Et si quidẽ heres ꝓbat cãm omnino excludũ tur tãq̃ igrati vt in aut. de here. z falc. § exheredatos. Si nõ. ꝓbat testm̃ rũpit quo ad institutionem z alia relicta que pẽdent ex ea fm opinionẽ Azo. z sequacium. Sz fm Dy. legata z alia relicta valent. fm alios quos Cy. segq̃ cassat institutio z alia relicta valẽt vt. § dictũ est. Aut nõ est causa iusta inserta. z tũc testm̃ est nullũ q̃ cause insertio est de substantia testamenti vt notaꝝ. ff. de test. l. i. z de substantia exheredatiõis quãtum ad querelã cõcedendã tã legata valẽt z alia relicta, nõ ex virtute testamẽti quia nullũ est. sed autontate z ꝓuisiõe huius auf. vt dictũ est. § z. ſ. dicã z quo ad ꝓdicta non videtur differre sui z emãcipati. Aut ꝓtereunt. z tunc aut a matre vel eiꝰ linea. Si a matre ꝓ ex heredatis habenẽ vt dicto. § mater. z de exheredatione libe. insti. Et tũc aut est inserta cã aut nõ. Si est inserta locuz habet q̃rela. si non probeẽ vt. d. § mater. z. § de inoffi. test. l. filiã. Si non est cã legitima inserta testm̃ est nullum vt notaꝝ dicto. § exheredatos. de here. z falc. Legata tamẽ z alia relicta valẽt vtroq; casu fm opinionẽ quã sequit Cy. nec in hoc est curandũ de patria ptate cũ femine in ptate habere nõ possint vt insti. de adopti. § femine. Si ꝓtereant a patre vel ascendẽtibus ex paterna linea. Aut sunt in potestate aut emãcipati. Si in potestate tunc scõm eos q̃ dicunt qꝺ circa ꝓteritionem paternã nihil est hodie immutatũ habent duo auxilia quia possunt dicere nullũ ipso iure z petere contrata. vt hic z in. l. maximũ vicium notatur z. § dictũ est z de hoc no. in gl. in. l. filium. § fin. de ꝑ contrata. fm alios q̃ dicũt hanc auf. loqui. etiam de ꝓteritiõe paterna. aut est inserta causa legitima ꝓteritiõis z ꝓbaꝝ z in totũ repelluntur vt predixi. aut nõ ꝓbatur z testamẽtum est ipso iure nullum. Si vero ꝓtereant emãcipati hec est opinio. nã quidã qꝺ in eis nihil est innouatũ ꝑ hãc auf. sed tenet testamentum z venient p contra tabu. vt notatur in. l. gallus. § in omnibus. et § quid tñ. z. ff. de minо. l. fi filius. scõm aliã opinionẽ. aut est inserta causa. aut non. Si est inserta causa que inserenda est in filio emancipato vt notaꝝ in prealle. § exheredatos. Si quidẽ ꝓbetur repellitur oino. si nõ ꝓobet venit per cõtra tab. z est effectus quẽ. § dixi. Si nõ est inserta causa tunc testamentũ nõ valet q̃ deficit in substantialibus. hoc cũ tractaꝝ de successiõe iam natorũ. Si autẽ de successione postẽ humorũ in hoc est opinio q̃ qdã dicũt hãc auf. locũ habere. aliꝰ q̃ non vt. § dixi. Secundo casu qũ tractaꝝ de successione ascendẽtium ꝑ eos facienda: aut sunt exheredati aut ꝓteriti. Si exheredati: aut cum cã iusta: aut non. Si cũ causa iusta z ꝓbeẽ excluduntur ex toto sicut dictũ est de descendentibus. si nõ. ꝓbetur tũc veniũt q̃relã. Si sine iusta causa testamẽtũ est nullũ. Si sunt ꝓteriti aut sunt parẽtes per lineã femininã. z tunc idem q̃ in exheredatiõe: aut ꝑ lineaz masculinã. z tunc si a filio sa. in casu vbi potest testari ꝓteritus sit sine cã. put intelligit hanc auf. loqui in quacunq; ꝓtertiõe nõ valet testamẽtũ. Si cũ causa valet si. ꝓbetur. Si nõ. ꝓbeẽ nõ valet ipso iure. Si autem a filio emãcipato ꝓtereatur sine causa cõtra tab. vel cũ causa q̃ nõ. ꝓbatur pater hꝫ ℥ ta. vt. ff. si a parẽte qs fuerit manumissus l. i. ſ. 2. l. pãonius. z inquãtũ veniat ibi dicit. Circa collaterales nihil videtur immutatũ imo veniunt p q̃relã: vt. § de inofficio test. l fratres. licet z in hoc fuerit opinio z quo ad legata z quo ad insertionẽ cause q̃ videt de substãtia testamẽti. vt. ff. de test. l. i. z. § tetigi. Sed ꝑ declaratiõe ꝑdicte distinctionis aliqua quero. primo quõ filio in potestate deẽ cõtra tabu. cũ testamẽtũ fit nullũ. dic vt notaꝝ. § de cõtra ta. l. ij. z plene. ff. de leg. ꝑstan. l. is qui in potestate. in ꝑnc. Itẽ q̃ro quare cõtra tab. nõ daꝝ cõtra testamẽtũ femina z. de hoc. § dixi. z dic vt. ff. de ℥ tab. l. illud. § ad testamẽta. †Tertio quare exheredati nõ habẽt 2tra tab. l videtur resꝑõdere. ff. de cõtra ta. l. non putauit. in prin. sed ratio illa nõ est necessaria ad excludendũ ℥ tab. nõ est de iure ciuili ſz pretorio. z iõ Odo. dicit q̃ pretor fuit contentus ex quo habebat querelã. z ideo voluit dare cõtra taquonã per cõtra tab. arguitur ipsum testamẽtũ. Sed ꝑ q̃relã arguitur vitiuz testatoris. q̃ cõtra officiũ pietatis illud fecit z hec ratio videt colligi. ff. de cõtra tab. l. illud. in prin. z. l. nõ putauit. § j. Querit Rofre. in libello de bono ꝓ pos. contra ta. versed q̃rit in eo quod dixi q̃ expedit potius filio in potestate ꝓterito vel dicere nullũ. vel petere cõtra tabu. z videt ibi tenere q̃ expediat magis dicere nullũ sed eo. titulo ver. sed quare qd magis expediat videt dicere qꝺ qñ petit contra tab. prestat legata solũ certis ꝑsonis coniunctis. vt. ff. de leg. ꝑstan. l. j. si dicat nullũ tũc prestet oibus per hãc aut. sed hoc videtur ꝓtra casum. l. c. titulo. l. is qui. in princ. z de hoc plene dixi. § in fo. contrariorũ. ver. item opponit. de. l. i. e. ti. Item quero quomodo possit inferi causa ꝓteritionis scõm illos q̃ dicũt in omni ꝓteritione hac auf. loq. dicũt quidã q̃ sic dicat filio meo quẽ ꝓtereo nihil relinquo q̃ tale qd fecit. Sed certe. z hic videt exheredare: vt. § e. l. ij. Cel fm. Odo. sic dicat filio meo maledicto q̃ tale qd fecit lego. z. Non obst. l. ij. § e. q̃ vbi ponunt verba ꝑ q̃ esset exheredatio nõ ꝓteritio. vel hic nõ ponunt ꝛba circa institutionẽ ſz circa legatũ. z lex vt dicere de institutiõe. vt. l. maximũ vitiũ. circa medium. ibi in qua institutiõe ꝓterut ꝛc. per hoc. ſ. de fideic. l. qdã quã videas. Ad hãc materiã Bui. de fuza. dicit q̃ si dicat de filio meo nõ facio mentionẽ instituẽdo vel exheredãdo q̃ tale qd mihi fecit. Cy. in gl. ff. de inoffi. testa. l nã z hꝫ. § j. notat qꝺ ꝓterire dicaꝝ etiã si eum nominet nõ instituendo vel exheredando. Aly dicũt qꝺ illud qꝺ dr de cã nõ refert nisi ad exheredationez paterna vel ꝓteritionẽ maternã. z hec est opi. Ja. de are. † Alterius querit qd cõtineatur appellatione ceteroꝝ. z dic legata et omnia in testamẽto disposita excepta institutiõe z de significato huius vbi cetera. vide. ff. de ver. sig. ceteroꝝ. z in alphabeto sublitera. L. Sed quo iure petenẽ ista alia in testamẽto dispositа vt sciamus libellũ cõficere. ꝑ fatus Jac. z Ol. dicũt q̃ vtili act. ex testamẽto q̃ hec auf. nõ dicit testamẽtũ irritũ esse nã quo ad institutionẽ nõ autẽ quo ad alia in testamento dispositа. Aly q̃ dictione ex. l. ita q̃ sic ꝓbat q̃ties ꝛfirmat q̃ in se inutile est illud debeẽ poste a ex vigore ꝛfirmatis: vt. ff. de inutilo test. l. posthumus. § fi. z ad trebel. l. si qs prior. de qdi. insti. l. institutio talis. z de heredi insti. l. asse. ſz hec videnẽ esse inutilia cũ ex testamento nemo sit heres. vt. l. ea quã. de fidei. sed autoritas hui9 noui iuris legata ꝛfirmat ergo debenẽ ex vigore. l. ꝛfirmat. z. h. d. Cy. sentire Dy. z Pe. z fuit opi. ij. vt i. pria qõne patebit. Itẽ querit si pater filio exheredato legatũ ascripsit an legatum tale relictũ ipsi exheredato vel ꝓterito nõ rite ratũ maneat si filius expugnet testamentũ. hec questio tangit in g. of. q̃ incipit. id est totius. z in. l. maximũ vitium. z varie sunt opiniones vt ibi apꝑaret z podie sunt. Quidã enim dicunt qꝺ non habebit legatũ quia nõ est verisimile testatoꝛ hoc voluisse si testamentum expugnareꝫ. nam qui iudicium parentis impugnat non debet ex eo quicq̃ consequi. vt. ff. de acqui. here. l. q̃stũ. z de vul. z pu. substi. l. is q. de bono. pos. cõtra tab. l. sub cõditione. § j. de inoffic. test l. pap. § meminisse. z. j. de his q. vt indignis l. alias. Preterea aut petit legatũ ante expugnationẽ testamẽti. z nõ põt postea impugnare. vt. § de inoffi. test. l. parentibus. aut post expugnationẽ z est repellẽdus vt indigꝰ vt dicto. § meminisse. Itez p hoc haberet plus iste exheredatus q̃ aliꝰ filꝰ instituti. vt dicta l. maximum vitium. q̃ est absurdum. z ꝓ hoc de leg. ꝑstan. l. bon. de don. inter virum z vxo. l. ij. § j. Alij dicunt contra ex generalitate huius auf. Item quia p impugnationẽ huius in dictũ non perdit qꝺ dicat contra tab. vt. d. l. papi. § fi. q̃ impubes. de inoffi. testa. z de heredi. z falc. § fi quis vero non impleno. Sed legatũ de quo queritꝰ est huiusmodi ergo ꝛc. Sꝺ autem legatum predictũ sit huiusmodi. i. debeaꝝ ex beneficio legis nõ testatoris a. ꝑ et ex his q̃ dicta sunt. § pri. q̃ne q̃ debeẽ ex cõfirmãte z nõ ex ꝛfirmato z sic ex bũficio legis hoc est hui9 auf. si sic ergo ꝛc. z hec fuit opi. Pu. l. q̃ legatũ filio debeaꝝ z eam tenuit in dissoiubilibus suis vbi hanc questionem mouit. Non ob. § meminisse. quia hoc legatum non debet filio ex volũtate defuncti. ſz ex potestate huius noui iuris: vt dixi. § proxima questione. Item non obst. l. quesitum. cum si. q̃ eodem modo resꝑõdeẽ vel ibi iudicium parentis impugnatur repudiando hereditatẽ vt ibi dicit. †Non ob. q̃ non debeat plus habere exheredatus vel ꝓteritus q̃ institutus q̃ verũ est manens exheredatus sed si tollaꝝ exheredatiõis vigor q̃ fit ꝑ querelam poterit plus habere sicut dicit seruus manens seruus nõ potest esse tutor sed factus liber sic. vt insti. qui dari tut. possunt. in ꝑ inc. nec hoc est absurdum. nã z ꝓteritione ꝑ contra tab. sublata aliquando plus habet ꝓteritus q̃ instituꝰ vt. ff. de cõtra tab. l. si ex duobus. § j. sed illud. z ꝓ hoc eo. titu. l. filium qui. circa fines. z ibi in gl. magna. z hec fuit sententia Pug. vt dictũ est. z eã sequitur Dy. vt scripsit ff. de leg. ij. l. codicil § fin. z quidam habet in. l. lucius. § filiã. ad fil. hanc questionẽ disputauit z tenuit hãc opi. de rigore. ſz de equitate tenet primã. ſ. q̃ no habeat legatum q̃ iura ad hoc alleg. z hanc opinionem sequebantur Silber. papie. z Odo. z Jac. Bal. Old. qꝺ non debeat legatum. z videtur expressum. ff. de lega. prestã. l. filium. § omnibus. et. § nõ solum. z. l. bonorum. z l. virilis. § q̃ ex liberis. vbi rupto. testamento ꝑ cotra tab. vel legata sunt salua certis ꝑsonis coniunctis non tamẽ rumpentibus ſz sint de numero coniunctoꝝ. Et ad contraria que concludunt q̃ non ꝑdat cũ habeat ex bũficio legis non ex voluntate defuncti resꝑondeꝫ q̃ illa ratio vera est vbi simpliciter debeẽ ex bũficio legis sicut q̃rta debita filio arrogato sed hic legata nõ debenẽ ex beneficio. l. tantũ. sed ꝓpter testamentũ in quo sunt ascripta. z ideo non dicit in totum a lege procedere. z ideo scõm eum petunẽ vtiliactione ex testamento. ꝓ ꝓo. ff. de confir. tuto. l. qui a patre. simile habet. ff. de here. inst. l. fin. ad fil. Cum fisco. z qõ nota. de leg. prestan. l. j. in princ. Oldra. Si autem diceremus q̃ ꝑeteretur conditione ex lege ista vel officio iudicis tñc videreẽ vera opi. q̃ legatum debeatur ꝑ iura ad hoc adducta. z ad ꝛ eallegatum. § omnib9. et § non solum. allegatos per. d. Old. posset resꝑõderi † q̃ illud est delatum ex ꝓuilegio quod facilius perdit q̃ ius commune qõ ꝑuenit ex ista aut. arg. ff. de milit. testa. l. cius. z. j. de cadu. tolle. § fi. Item quia confideratis terminis questionis ꝓpositelogmur quando institutio ab initio non tenuit vt q̃ causa non inserta z sic legata nunq̃ fuerint dependẽtia ab institutione. Sz ad hoc repugnare videt. l. que dicit debitum. l. perdi si aliquis indignus est. ff. ad nl. l. fin. sequens. § fi. de bo. liberto. l. ul. in fi. z de his qui. vt indignis. l. ꝓ ortiões. Sed ibi cassat ꝓpter suũ vitium ꝓpriũ, hic testatoris z eodẽ modo potest resꝑõderi ad alia legata ꝑ dictum dominũ. Ad. z ad. § meminisse. cũ si. põt resꝑõderi p. l. ff. de bonis liber. l. qui cum maior. si libertus. Ad illud qꝺ dicit q̃ non ꝓsumitur defunctum hoc voluisse potest rũderi q̃ ius antiquũ voluntatem talẽ testatoris cessat ex toto tanq̃ furiosi: vt. ff. de inoffi. testamento. l. circa. Sed hec auf. sal ua facit legata z alia dispositа vnde ex volũtate testatoris q̃ est viciosa non est sumenda ꝓsumptio cum quo ad testatoꝛẽ sit viciosa. vt. j. de condi. insertis. l. ij. z in hanc sententiã inclinare videtur Alber. Item quero nunquid fideico. vniuersale ratũ maneat ex bũficio huius auf. Et primo videẽ q̃ nõ: q̃ sicut dictum est talis dispositio ad causam intestati deducit. vt. d. § fin autem. hec ola in corpore vnde hec sumit. Sed fideicomissarꝰ vniuersalis hꝫ loco heredis: vt. ff. de bonis lib. l. fi necẽ. z q̃ cum eo. l. si filius. ergo ipsum fidei. vniuersale ratum manere nõ põt. q̃ nõ põt dici res in cã itestati fideicõmissario vniuersali locum heredis tenente. Sed dñs Oldra. contra. ꝑ ter equiparationẽ q̃ alꝰ sit de fideicõmisso vniuersali z singulari. ff. ad trebel. l. ita

Universidad de Deusto
Biblioteca

tamen.§.quoties.vbi de hoc in glo.z de adimē.le.l. iū.§.idē dicē dum.z p hoc q; bñficiū edicti si qs omissa causa testamēti sic fe cit deberi fideicō.vniuersale sicut singulare vt.ff. si qs omissa cā testa.l.si seruū.§.institutus.z p hoc est generalitas huius auf.q̄ dicit cetera excepta institutiōe firma manere. Sed p prima opi nione q̄ non valeat quia si v̄ valeret iam filius defraudaret here ditate patris cōtra mētē hui⁹ autē.q̄ est vt ab intestato habeat bona paterna institutione cassata vt predictum est z probat in corpore vbi dicit libertos nullā circūscriptionem pati in bonis patris.z ad id q̄ dī de equiparatiōe fideicōmissi vniuersalis et singularis respōderi pōt quia in multis differūt vt.ff.ad trebel. l.mulier.in fi.z si qs omissa cā testamenti.l.si qs omissa.ad finē. z de fur.l.a titio.z hāc tenebat hic Albert⁹ papien. Albert⁹ tñ tenet predictā opi.q̄ debeat q; siue dicam⁹ testm̄ non tenere in odiū testatoris qui cām nō inseruit sine in odium heredis g in sertam non probauit.hoc nō debet preiudicare fideicōmissario vniuersali sicut nec legatarijs. Non obstat q̄ d filiū defraudari
31 q; imo succedet z restituet retenta quarta quā lucrabit. † Et q̄ dicitur fideic. haberi loco heredis.verū est quo ad quedam non quo ad oia vt no.d.l.si seruum.§.institutus si quis omissa causa testamenti. Item p hoc facit q; substitutus tenetur prestare fi deic.vt.ſ.ad trebel.l.non iusta.z pro hoc si quis omissa causa te stamenti.si quis pecuniā.z.l.si nō solus.penultimo respon.arg. ſ.de cadu.tollen.§.p secūdo.de heredi.z fal.§.si vero nullus. Sz predictus.§.quoties m.l.ita tñ per alios doctores allegat q̄ nō debeatur fideic.cum ibi dicatur q̄ rupto testamento per contra tabu.heres adire nō cōpellit vt restituat. Sed dñs Albertus re spondet q̄ ibi loquitur de extraneo herede instituto nō cōpellē do.sed q̄stio nostra querit de filio succedente ab intestato rupto testamēto vtrū teneatur p̄stare fideicōmissum vniuersale in te stamento relictū ex dispositiōe huius auf. Ité queritur nūquid tutela rata maneat gl.tz q̄ valeat.ff.de testa.tute.Iure nostro. §.fi.z eo.ti.l.j. Quidā tenēt quo ad tutelā iura antiqua non esse correcta vt statim subiicia in prima qōne.opi.primā tenet Oldr. Ly.hic nō firmat pedē. Ité q̄ritur quid de substitutiōe pupilla ri facta filio.nūquid rata maneat z sic corrigat.ff. de inoffi.test. l.pap.§.fz nec impuberis. Dy.tenebat iura antiqua nō esse cor recta p hāc auf.de hoc loquētia.z hanc auf.solū cōfirmaret illa que valere possunt sine institutiōe vt legata z fideic. pupillaris substitutio nō pōt valere sine institutiōe vt dicto.§.fz nec ipube ris.ff.de vul.z pupil.substi.l.j.in fi.vbi gl.mouet hāc q̄stionē sed nō explicat.nec Ly.hic.fz q̄ valeat bene facit.e.ti.de vul.substi. l.ex duob⁹.§.fi. In cōtrariū facit insti.de pupil.substi.§.liberis. z quod ibi notatur. Sed cōtra opi. Dy. videt q̄ dictū est de tu tela q̄ nō valet sine testamēto z institutiōe heredis vt.ff. de test. tute.l.si nemo.z tū tutela remanet vt colligi pōt expresse ex cor pore vnde hec sumit vbi dicit valere tutorum dationes z queli bet alia capitula.z dū dicit z oia impleri z dari quasi nō referat sint capienda de manu heredis scripti per fideic.an directo.z p predictis tenet Albertus substi.pupillare valere.z q; sic est quā do omissa cā testamēti possidet heres ab intestato vt.ff.de vul.
32 z pupil.substi.l.ij.§.plane. † Quid de codicil.añ vel post vel cuz ipso testō factis.nunquid cōtineant appellatiōe ceterorū.videt q̄ nō cū sint pars z sequela testamēti: vt.ff.d iure codicil.l.qdā. circa prin. Item quia sumunt vires ab heredis institutiōe vt de iure co.l.quod per manus.z p hoc.ſ.de codicil.l.i.vbi gl.secūda videtur tenere qs valeant p hāc auf.que solā institutionē cassat. Ité quero pater in testamēto filiū exheredauit cā ilerta postea fecit aliud testm̄ in quo filiū preteriit.z primū testm̄ cōfirmauit. dubitatur an exheredatio habeat effectum vel nō.dic fm. Dy. q̄ hāc q̄stionē disputauit aut testator erat miles z valet vtrūq; testm̄ iure directo vt.ff.de testa.mili.l.querebatur.z ideo exhere datio habet effectum. Si nō erat miles scōm testm̄ ipo iure non valet si erat fill⁹ i p̄tate.z ideo tenet primū z hz effectū exhereda tio vt.ff.de li z posthu.l.fi filius.z de vul.substi.l.si quis eū.§.fi.si erat em ācipat' tūc scēm tenet de iure ciuili z pōt ex eo adiri he reditas per institutū de contratab.l.illud.in prin.z iō tollit primum per scōm.z scēm pōt tollip cōtra ab.z cōsequēter exhere datio nullū habebit effectū vt p̄bat in simili.ff.de inofto.testa. l.posthumi.§.fz si testāte. Ité vide ad istā materiā.l.si mater.ſ. de inof.test.cū ibi notatis vbi quo ad p̄tentionē.l.supplet testa tricis defectū. Ité q̄rit Albertus si filius q̄ poterat dicere nullū monat ante q̄ nullū dicat.an transmittat tale ius dicēdi nullū ad heredes suos cum secundū opi.gl.licet sit nullū ipso iure hoc tam. intelligit si dicatur nulla ab homine vt no.ā. de inof.test. l.scimus.circa p̄incipium vbi de hoc dixi.z de iniusto testa.l.filio no. z de leg.p̄stan.l.is qui. Albertus arguit q̄ sic ad similitudinē querele vt.e.l.scimus.§.fi. Ité videt secundū cū ex testm̄.ff. de lib.z posthu.l.si a patre.z de heredi.instit.l.suus quoq;.in fi. In cōtrarium videt quia si predicta vera sunt q̄ nullus sit ita demū
si dicat illa voluntas vel ptās dicendi nullū finitur cum vita vt. ā.de suc.edic.l.j.z.ſ.locati.l.locatio.z p hoc q̄ not.ā.de inoffic. test.l.si quis filiam.in princi.gl.magne q̄ transeat ad heredem videtur inclinare magis Alber. Ité queritur nūquid pater ex heredando filium hoc ipso videat reuocare donationē inter vi uos quam fecerat in eum quam certum est nō valere nisi morte cōfirmetur vt.ā.de inof.dona.l.ij.z ibi no.z plene dixi dic vt no tatur in gl.ff.p̄o donato l.si pater filie. Item si quis habet filiū z nepotem an teneat nepotem instituere vel exheredare. dic vt ā.e.l.ij.z insti.de exhereda.lib.ſ.posthumoū. Quid si pater vo lebat instituere filium z ipse noluit institui vnde pater eius vo lūtate aliū instituit z de filio nihil dixit.nunqd valebit testamē tum.dic vt notat z dixi.ā.de mofficio.testamen.l si quādo.in fi. in vltima gl. Quero etiam an hec auten. locum habeat p̄nun ciatio testamēto falso.gl.videtur innuere q̄ sic.ā.de fide instru. l.ij.in gl.magna.circa medium ibi dum dicit iure ipso.contrarū tamen credo:cum dispositio huius auten. locum habeat solū cū deficit testamentū ex causa preteritionis vel exheredationis vt ex supioribus patet. An hec auf. locū habeat in testamēto mili. vide q̄s notat in glo.z dixi.ā.de testa.mili.l.si cum vel in vtero. Item quero si pater habēs duos filios vnum instituit aliū pre terit si illi instituto pupillariter substituit vtrum tale testamētū sit nullū per hanc auten. de hoc vide q̄s nota.ā.de inoffi.testa.l. quoniā in p̄oribus.versi.item querit domi.Oldra.&c. Ultimo transeamus ad questiones illas que occurrunt circa clausulā il lam si non valet iure testamenti &c. de qua tangitur hic in glo.z que communiter apponitur hodie in omnibus test.z multū est notata per docto.z de ea satis notāt in spe.de instru.editione.§. compendiose.versi.item vide si est ibi clausula generalis z ver. seq.z hic in gl.z.ſ.de fideicom.l.eam quam.z.l ex testamento.et de testa.manu.l.si iure.de codicil.l.fin.de leg.ij.l si quis testamē to.z.l.penul.§.fin.de testa.l.ex ea scriptura. de inofti.test.l.titia.
33 z in multis alijs partibus. † Primo ergo dubitaf quid z quan do operetur dicta clausula in testamētis apposita z cōmuniter in hoc concordant doctores z gloss.q̄ clausula illa veniat sibi locum z suum operetur effectum repetitionis ab intestato quan do testamentum deficit solennitate vt circa numerum testium z similia. Secus si ex alijs causis deficiat. Ly. hāc materiam z ea que hic notanter in gl.declarat per duas q̄stiones. Primo que rēdo si testator filio p̄terito vel exheredato adiecit dictam clau sulam an petenf legata vt ab intestato ex codicillis vtili actiōe ex testamento qs in larga significatione cōprehendit codicillos vt.ſ.cōia de lega.l.ij. Item vtrū heres scriptus in tali testamēto possit petere hereditatē sibi restitui a filio existēte herede expu gnato testamento.videt quod legata possint peti vt dicta.l.ea quā.ſ.de fideic.z etiam hereditas quia directa institutio trahi tur ad fideicō.vt.l.scuola.ff.ad trebel.z melius p̄obatur de le.
34 ij.l.cum quis.§.seia. In contrarium est.ff.de inofti.test.l.titia.de le.iij.l.patronus.§.fi.z p̄o hoc.ſ.de fideic.l.quidam.z de leg.iij. l.ij. Bio. hic videtur sentire qs non possint peti qa dicta clausu la non operaf nisi quādo testamentū deficit ratione solēnitatis vt dixi. Sz hic deficit alia ratione.hoc tamen quod illa clausula non operatur nisi quādo deficit ratione solēnitatis quibusdam modernis nō placet z inducūt.ff.de iniusto test.l.posthumus.§. fi. Sed illa nihil facit scōm Dy. quia ibi per verba plata in se cunda volūtate solenni confirmatur prima non solēnis. Sz hic per verba p̄olata in voluntate inutili agebat vt valeret ipsa vo luntas inutilis. Unde ipse Dy. dictam glo. improbat per alias ratiōes. primo quia leg dicit quod omnia que relinquunt in de fectum testamēti videntur relicta vt a succedentibus ab intesta to vt.ff.de leg.ij.l.lucius.ij.§.filiam.vnde cum dicit testator si nō valet iure testamēti &c. videt venietes ab intestato rogasse z da bitur hereditas per fideicommissum. Preterea rogare venietes ab intestato vt restituāt bona heredi scripto z dicere si nō valet iure testamēti &c. paria sunt vt.ſ.de ma.testi.l.si iure.z dicta.l.ex testamento.ſ.de fideicom.z ibi gloſſ.notatur et de testa.l.ex ea scriptura. Preterea videtur casus secundum eum.ff.de lega. ij.l.codicil.§.fin.&c. Quare ipse distinguit. aut causa que reddit testamentum inutile reddit personam testantis inhabilē ad te standum z tunc non valet aliquo iure volūtas testātis vt ff.de iure codicillo.ij.l.diui.§.codicillos. Aut reddit testamētū inuti le sed non personā testantis inhabile sed alia de causa testamē tum infirmat puta propter defectum solēnitatis vel alios defe
34 ctus z tūc bene valet vt codicillus. † Quid ergo in q̄stione p̄o posita an causa exheredationis vel preteritionis reddat p̄sonā testatoris inhabilem videtur quod sic vt dicta.l. patronus §. fi. z dicta.l titia. Sed Jac.de ra.videt subdubitando forte quod illud erat iure antiquo hodie vero nō damnaretur iudiciū etus tanq̄ furiosi per ita iura noua vel dicēdum quod auctoritate huius.l. noue valeāt z peti possunt que cōfirmat legata inciſi incte siue causa sit

causa sit incerta siue non secundus opi.ipsius. Ly.z aliorum mo dernorum. Non ob.d.l.quidaz.ſ.de fideicom.de leg.iij.l.ū.qz vel corriguntur vel ibi nominatim relinquit ab ipso preterito vt dixi ā.in oppositionibus.ver. Itez.opp.ff.de.le.iij.&c.cū secūdū alios qui distingunt aut causa est inserta aut nō vt dicendus q̄ tūc est habendus z furiosus qñ cām inserit que nō probatur. hec th opi. confunditur per.d.l.titia.vbi loquitur in preteritione q̄ maxime olim fiebat sine cā vel fm Dy. ecōtra vī dicendum vt.ſ.habeatur vt furiosus qñ causam iustam non inserit qz tūc testaf ztra solē nitatem iuris qñ aūt inserit cām iustaz fz nō probetur nō est q̄ si bi imputetur fz heredi vt superius dixi. Ja.de are.in dictis gōni bus dicit q̄ illa clausula sine repetitio facta p eā ab intestato nī hil operatur in casu huius auf. qz in casu hui⁹ auf. testm̄ nō cassa tur nisi quo ad institutionē.z vz quo ad legata vt hic z expresse in corpore &z non ergo dz valere vt codicillus cum eñ dixerit si non valet iure testamēti &c. deficit conditio q̄ valeat iure codicillorū: qz valet quo ad legata vt dictum est.z ita cum cōditio dicte clau sule p̄o parte deficiat in totum vī deficere vt.ff.de reb.du.l.si is q ducenta.§.virum. Sed respōderi potest q̄ testm̄ nō vz etiā quo ad legata virtute testamēti.sed ex dispositiōe z dispensatione hu ius auf. vt dictum est.ā. Dicendum est ergo fm Ly. q̄ hodie va lere possint legata z fideicom.z eius repetitio vt qz nō est haben dum iudiciuz vt furiosi vel ex auctoritate huius.noui iur. videt ta men considerandum an testamentum valuerit a p̄in. vt qz legiti me fit testat⁹ etiā quo ad legitime cause insertionē q̄ hodie est de substātia testamēti vt no.in.l.i.ff.de test.aut nō valuerit.primo ca su iam est impleta cōditio qz valuit iure testamēti iz posteā rūpa tur sicut z qñ rumpitur natiuitate postumi.vt.l.si a colono.ff.de verb.ob.z.de.l.ij.l.si ita scripsisset.nisi apponētur verba futuri tē poris in futurum etiam respicientia. Secūdo casu p̄cedat z locū hz clausula predicta z eius effectus Ly. speculato: circa predicta ā.§.compendiose.ver.item vide si est ibi concor.cum gl.hic saluo q̄ dicit Di. sensisse q̄ etiā vbi est verbuz p̄sentis tp̄is puta qz di catur si nō pōt valere iure testamēti.&c. q̄ etiā si posteā rumpat
35 valeat iure codicillorum † qz verbum potest est extensiuū vt.ff.de lega.ij.l.si ita quis.sed ad hoc rēderi pōt q̄ etiam interduz nō est extensiuum vt.l.q̄ seruus de cōdi.causa data allegat etiā quia in dubijs &c. vt.ff.de re.du.l.quoties.z de reg.iur.Lin testamentis.p hoc ar.de le.ij.l.cuz filius.§.heres.z.l.si quis testamēto.z ipa pōt. vī equa z bona vī ber.nec ob.q̄ vsus sit verbis p̄sentis temporis qz verba debēt aliquid operari si possunt vt.l.si qñ.de leg.j.z fi nō possent operari secundum proprium significatum potius debent etiā improprie aliquid operari q̄ ex toto vitiari z hoc expresse re peritur in vero p̄sentis temporis qs includit futurum.ff.de li. z posthu.l.gallus.in prin.in verbo.morif.de aur.z argē.le.l.filiaz p̄o socio.Lomne ea alienum.de le.iij.l.etiam.de cōdi.z demon.l. quibus diebus.§.ij.z de l.j.l.q̄ in rerum.in prin.z ita no.ff.de au ro z arg.leg.l.si ita in solutione ztraū.de.l.placet.de lio.z posth. z de.l.ei quoq;.de peculio legato.z p̄o hoc de vino tritico.leg.l.si vinum.in prin.z.l.si.de aur.z ar.leg.l.pediculi.§.item cuz z.l.seic. z de fundo instru.l.fundus.cū si. Itez qz per talia verba declara tur volūtas testatoris quoquo modo valere volētis ar.ff.de le.j.l. si cui.in prin.z de fundo instru.l.si mācipia.in prin. Item ar pal. legate.l.codicillis.§.fi.de lega.ij.z.l.cū pater.§. filius.z de testa l. ex ea scriptura.in fi.vber. Alij dicūt q̄ si a p̄i.nō tenuit testamē tum locū habeat clausula ista. Si antē ex postfacto nō ꝓpter ver bū valet q̄ est p̄sentis tempoꝛis.si autē esset ibi verbum futuri tēporis puta valebit tunc dicit etiam ad futuros effectus extēdi z ideo dicit q̄ si qs vult secure testari apponat in clausula verba p̄sentis z futuri tēporis si non valet vel valebit z in hac etiā opi nione sunt domini Ric.z Di. qz in quodam testamēto vltramō
36 tano vidi plenissimā clausulā eā subijcio que est talis. † Hoc au tem volo esse meum vltimū testamētum.z vltimam voluntatem: z ordinationem quam valere volo iure testamēti z si iure testamē ti non valet valebit ratione p̄teritionis vel exheredationis agna tionis posthumi vel defect⁹ alicuius alterius solēnitatis seu qua cunqz alia ex cā valeat iure codicillorum vel epistole vel donatio nis cā mortis vel inter viuos vel ad causas pias vel iure distribu tionis vel ordinationis facte inter liberos vel iure cuiuslibet alte rius etiam vltime voluntatis etiam minus solennis vel iure fidei cō.z omni alio mō z iure quo melius valere poterit quoquo mo do rogans omnes ad hereditatē meā venētes ex testamēto vel ab intestato vel aliquo modo vel iure vt seruēt q̄ēta in eo restituē do etiam hereditatem per fideicōmiſ. scriptis heredibus.hec est plenissima clausula cōtra oēs defect⁹.z qz nihil placuit sepe eam postea appofui in testamētis.do.Oldr. In qua q̄stione p̄dicta qua queritur an legata ex tali testamēto vbi est clausula predicta z fi lius est p̄teritus vel nō debite exheredatus debeāt iz q̄ nō z idu cit rōnem.ā.tactam qi pendēt ab institutione que a principio te nuit iz posset dici nulla iz eīm donec nulla dicaf vt p̄dictum est ni
si essent verba futuri temporis vt est dictum Dñs Albertus cre moneſi.circa dictā clausulā sic p̄cedit dicit eīm q̄ qñ testm̄ est mi nus solēne etiā haberet solēnitates que exigūf in codicillis nō tū valeret iure codicillo⁹ nisi testato: hoc dicat vt.ff.de iure codic.l. j.z ideo venētes ab intestato nō tenēf ad legata vt.d.l.si quis te stamēto.de le.ij.z de codicillis.l.fin.§.j.cū si. Jn questione p̄dicta vtrū hereditas possit peti restitui virtute dicte clausule sentit qs sic per iura ad hoc hic allegata in glos.ā.ad treb.l.si qs p̄ioze.de
37 iure codi.l.ij.§.fi.z.l.illud.§.j. † Utrū illa clausula locum habeat qñ testamentū est nullum ex causa p̄teritionis vel exheredatiōis dicit post allegata sicut hic in glo.q̄ &z hāc gōnem fuisse in ciuit tate boñ.z terminatū per dūm.h.z Ja.Bal.q̄ pertinent ad hūc casum ar.ad treb.l.scuola.z ar.de iniusto testamēto.l.posthumo §.si pagan⁹.z.d.l.ex hac scriptura.de testamētis Nō ob.lex titia de inofft.test.imo videtur facere p hac opinione q̄ dicit ibi non deberi repetita ab intestato per querelam ergo alias rupto secus ar.ff.de fidicom.libe.l.generaliter.§.ex testamēto.z p̄alleg. l.ex hac z hic innuit hic in glo.ibi sed vbi nō potest dici inofficio sum secus &c. Quado autem rūpitur per posthumi agnationem dicūt doc.spe.Uber. Dyn.z alios cōmuniter concordare q̄ non extendatur clausula ad casum illum nisi fint ibi verba futuri tēpo ris vt predictū est. Finaliter tū videf cōcludere quo ad predictas quatuoz questiones q̄ clausula nihil operetur cum testamentum solum quo ad institutionem vitietur nō autem quo ad legata er go deficit cōditio clausule si nō valet q̄ vere valet quo ad omnia p̄eter institutionem cū ergo legata debeanf ex virtute testamen ti vel saltem ex dispositiōe huius auf. dicta clausula nihil operat z ita videtur cōcordare cum Jac.de are. hoc saluo q̄ dicit clausu lam predictā posse p̄odesse quo ad petendum per institutionem hereditatis sibi restitui virtute dicte clausule q̄ alias non esset cū
38 institutio vitieꝛ. † Deinde q̄rit q̄nem do. Dyn. que satisfacit ad materiā dicte clausule que est talis est testator fecit testamētū solenne z filios heredes instituit postea volens codicillari in pre sentia septem testiū rogatoꝛū eosdem filios heredes instituit z in fi. dixit q̄ volebat hanc suam dispositionem valere iure codicillo rum z si nō valeret iure codicillorum voluit valere iure testamen ti z omnimodo z iure quo melius valere possit z in hac primū te stamentū confirmauit. Queritur modo an dicta secunda dispo sitio valeat iure testamēti vel codicillorum z si valeat iure codicil lorum nūquid valeant relicta in ea hereditate ex testamento non adita.prefatus do. Dy. post multa allegata p z cōtra vtilia ad p̄ sentem clausulā que causa breuitatis omisi sed recurrat ad ipsaz questionem que incipit quidā pater fa. tenuit q̄ secunda volūtas sit testamētū z non codicillus ꝓpter institutionem heredis q̄ in ea est vt.ā.de testa.l.nō codicillum.z de iure codi.l.illud.§.tracta ri.z lz testator dixerit se velle codicillari non facit q̄ sint codicilli lz eīm testamētū possit trahi ad codicillos vt.l.ū.ſ.fi.de iure.codicil lorū hoc tamen obtinet qñ alius institutus est in prima voluntate quam in secūda qz tunc potest iure fideicō. petere sed in ꝓpo sito sunt idē heredes instituti in vtraq;. Ité heredes ab intesta. hic excluderenf per scriptos vt.l.quādiu.de acquir.hered.z testa mentum precedens non intelligitur reuocatum per codicillos se quentes vt de iure codi.l.ante tabu.de testamētis.l.heredes.§.fi quid.z de test.mili.l.militis.§.veteranus.cū ergo sit impossibile valere iure fideicom.qz idem essent debitores z creditores: sequit q̄ valeat eo iure quo potest.l.testamēti directo vt.l.q̄ per man⁹. de iure codicillorū z.l.scenola.z si non est codicillus ergo ex ver bis testatoris in questione p̄posita est testamentū. Ité ex eo qs in fine scē dispositiōis cōfirmauit testm̄ primum p qs videt vo luisse necessario per ista verba apta p̄iozib⁹ derogasse de lega.ſ. si mihi.§.in legatis.de le.ij.l.vltima.in p̄i.z de iure codi.l.diui.§. lz.sequitur ergo q̄ hec dispositio sit testamentū qz si esset codicil lus nō posset testamentū confirmare vt.d.l.q̄ per manus. q; pōt aliquis qd velle vī id voluisse sine quo illud suum velle nō pōt p cedere vt.ff.de acq.here.l.p heredē.z.l.nec his.§.hīs.z.l.illud. Sz nunqd hec clausula pertineat ad testm̄ quod desinit nō adire he reditate ab institutis.sed a venientib⁹ ab intestato hec qō fz Dy. dubitabilis est apud oēs ipse tū soluit aut codicillis sunt vna cū te stamento aut in defectū testamenti. Primo casu non debeā a re nientibus ab intestato vt.ff.de iure codicillorū.l.si quis cū nulli.
39 §.testamento. † Secundo casu qñ in defectum testamēti dicit te stator facto testamento si hec mea voluntas non valet iure testa mēti valeat iure codicillorū hoc casu vī rogasse venētes ab inte stato vt.ff.de leg.ij.l.lucius.§.filiā. Sz qd si dixit vt aliqñ fit volo valere iure testamenti z iure codicillorū z iure cuiuslibet al eriusvltime voluntatis z ita copulative si hoc casu non adeāt heredi tas an debeantur legata. hanc questionē dicit Dy. valde dubi tabilem.z primo videtur q̄ nō ar.dicti.§.testamēto. ecōtra vide tur fecisse codicillos in defectum testamenti.z ita rogasse venien tes ab intestato. Ipse soluit q̄ debenf a venientib⁹ ab intestato z

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ videt fecisse codicillos in defectum testamēti hac ratiōe q̄ ea dē scriptura nō vī posse habere effectum testamēti z codicillorū vt de iure codi. l. illud. §. ſicut. cū ſint oppoſita vt. ff. de iure codicil. l. ſi idem. ſed p3 q̄ eo caſu quo aditur hereditas v3 vt teſtamentū. cū vero repudiat inſtitut⁹ vī incipere habere locum vt codicilli us in defectū teſtamēti facti. z ideo legata a venientib⁹ ab intestato dicit deberi per. d. l. lucius. §. filiā. Quid ſi fuit in teſtamēto defect⁹ ſolēnitatis z verba ſunt. plata copulatiue. ſ. valeat iure teſtamenti z codicillorū vī repugnantia. ſed vī tex. expreſſus q̄ valet ſicut z diſiunctiua. z accipiē per diuiſionē vt. ff. de codicillis. l. ſi. in prin. z. §. illud. z. ff. de teſt. mili. l. miles. l ſi. An aūt eligere teneaē z an electione ſibi p̄iudicē dicetur. d. l. vlti. ff. de codicil. Querit etiā idem Vſbertus ſi teſtator in primo teſtamēto legauit mihi. z. z apposuit clauſulā ſi nō v3 iure teſtamēti ꝛc. poſtea fecit fm z nullā mentionē fecit de meo legato p̄dicto an intelligaē reuocatū. Spe. t3 q̄ ſic. d. §. compendioſe. verſi. pone bo. in ſuo teſtamēto per. l. ff. de adi. leg. l. ſi tibi. z ar. ſi cui pluſq̄. per l. falci. l. iū. §. pen. Sed ipſe Vber. dicit predictas. ll. nihil facere: nam in. l. ſi tibi operabaē ſecunda ſcriptura ademptionem alias nihil operaret que ratio ceſſat hic niſi q̄n idē eſſent inſtituti in primo q̄ in ſecundo z p hoc. ff. de vul. z pup. ſubſti. l. ſi quis eum. §. ſ. z de militari teſtō. l. centurio. Itē non obſt. d. l. iū. §. penul. q̄ ibi nō erat p̄dicta clauſula ex qua ſtelligiē trāſlatio facta de primis heredibus in ſecūdos cū ſuo onere vt. ff. de ali. leg. l. gaio. in princ. Itē querit ſi teſtator inſtituit filium impuberem ſibi heredem, z rogauit q̄ ſi ſine liberis decederet reſtitueret petro hereditatē z reliquit legata z adiecit clauſulā predictā z impubes deceſſit teſtatore viuēte an petrus fideicō. poſſit petere hereditatem a venientibus ab intesta. z an etiā legata debeanē virtute dicte clauſule. Specu. d. §. cōpendioſe. verſi. ſedpone quidam inſtituit. vī tenere q̄ nō p̄ iura ibi allegata per eum. Vbertus dicit dici poſſe contrariū ſiue pupillus habuit ſubſtituturm ſiue coheredem vt ff. de admi. tu. l. tutores. §. heres. de lega. iū. l. celſus. in prin. z. ſ. de cadu. tol. §. p ſcōs. nā hec inſtitutio pupilli eſt in cām caducitatis ergo cedit cū onere z ſi nō t3 codē mō cedit cum onere ad venientes ab intestato ꝑter clauſulā illā ſi non valet iure teſtamēti ꝛc. q̄ videē ad ipſos directa vt probatū eſt z ad hoc vide q̄ dixi. §. in cōne. d. Dy. ver. t3 nunqd hec clauſula. Non obſtam Ziā q̄ ibi
39 nō fuit clauſula vel nō fuit coheres vel ſubſtitut⁹. † Quid ſi filiuſfa. fecit teſtm cū cōſenſu patris z adiecit clauſulā p̄dictam ſi nō v3 iure teſtamēti nunqd valeat iure donationis cā mortis. Spe. t3 q̄ nō z Vbertus hic cōcor. cū eo de hoc tū dicit vt dixi. §. q̄ teſta. face. pot. l. ſeniū. ver. quid ſi filiuſſa. dominus etiam Nico. de materellis vnā gōnem diſputauit in materia predicta que ta⁹ is eſt. Quidā inſtituit fratrem ſuum in teſtamēto. z rogauit eū de certis legatis dandis adiecta clauſula q̄ hoc teſtm̄ valeret iure teſta. vel codicillorū ſicut melius poſſet frater heres ſcriptus abſens erat z anteq̄ ſciret teſtatorē mortuū ipſe mortuus eſt quodā herede relicto. patruus proximior accepit hereditatē eius ab intestato. q̄rit an p̄dicta legata debeanē z ſi debeanē quis preſtare debeat q̄ debeanē ad heredē fratris heredis ſcripti videt: q̄ ipſe fuit oneratus p teſtatorē ea preſtare tenebatur ergo implere vt in auf. de here. z fal. §. ſi q̄s igit̄ a nobis. ff. ad. l. fal. l. i. §. i. ergo z heres eius teneē implere qui reputatur eadem perſona. z quia heres heredis ꝛc. vt. §. de heredi. inſt. l. ſi. z ſi dicatur q̄ frater ſcriptus nō adiuit z p gōs non tranſmiſit rñdetur hoc fuiſſe ignorātia facti q̄ in compendio prodeſt vt. ff. de iur. z fac. ignor. l. j. z. l. error. Itē q̄ hec heredita⁹ a debita erat huic fratri tā ex teſtō q̄m ſtitutus q̄ ab intestato: q̄ proximior. z ideo etiā non aditā tranſmiſit vt. ff. de bo. lib. l. ſi filius. §. fi. z ar. ff. de acqui. here l. vētre. hic z alias contingit q̄ q̄ adire nō potuit trāſmittit. ff. de cōtratab. l. iū. z. l. illud. in fi. z. l. leq. ad fil. l. iū. §. penul. z ad carbon. l. ſcript⁹. z alibi ignorās tranſmittit non aditā de re. du. l. qui duos. in fi. de iure fi. l. luci⁹. De caſt. pe. l. hereditate. §. ſi. z. ſ. de ſuis z leg. l. apud hoſtes. z videtur caſus. d. l. qui duos. §. j. z de vul ſubſt. l. q duos. Itē dato q̄ nō eſſet trāſmiſſa tū heres ipſi⁹ fratris ꝓpter eius abſentiā poſſet petere reſtitutionem in integrum quacūq; cauſa fuiſſet abſens vt. ff. de acq. here. l. pantonius. que indiſtincte loq̄tur in quacūq; abſentia. Itē dato q̄ nō deberenē ab heredibus fratris tamen debeanē a patruo qui eſt eius heres ab intestato ꝓpter p̄dictā clauſulā vt. ff. de vul. z pu. ſubſti. l. coheredi. §. cum filie. d. l. eā quam, z. l. ex teſtamēto. ſ. de fideicō. cum ſi. Non ob. q̄ iſte patruus non videaē habere hereditatem ex voluntate teſtatoris qui cū non inſtituit ſed fratrem q̄ quicunq; heres habens hereditatē dz eam habere cum onere legatorum vt p3 in fiſco ad fil. l, cū fiſco. cum ſi, z in ſubſtituto. ff. de leg. j. l. t3. z de leg. ū. l. cum pater. §. ab inſtituto. vt. ſ. ad treb. l. nō iuſtā. Idē3 in eo qui vocatur contra voluntatē teſtatoris vt hac auf. §. de bonorum poſſeſſ contratab. l. j. Idem ſi ꝑter voluntatem vt. §. de epi. z cle. auf. ſi captiui z § epiſcopali gnd. auf. liberi furioſi. z. ſ. de fideicō. l. eā quā idem in eo qui ex preſumpta voluntate vocatur. ff. de here. inſti. l. ſi. z in eo q̄ ab intestato vocatur qui preſtat legata ab aho relicta vt de. l. iū. l. ſi titio z menio. §. iul. Nominatiz fuerint a fratre relicta q̄ nihilominus preſtanē ab eo ad quē deuenit hereditas vt. ff. de his q̄ in teſtāmēto delen. l. ſi. ibi nominatiz ab eo relicta. z. l. progime. in prin. ibi q̄ ſcripta erant ꝛc. z in aliis multis. ll. q̄ grauando fratrē p conſequēs grauare vī quēlibet q̄ reperieē heres vt. ff. de pactis. l. tale. §. fi. z de ver. ob. l. eum qui. §. j. z. l. iul. Itē q̄ t3 hereditas non fuerit adita z non tranſmiſſa tū per dictam clauſulam videtur fratri per fid. icom. relicta argu. ff. ad treb. l. ſi quis a prior. z de teſt. l. q̄ ea ſcriptura. z ibi nota. z ſic hoc fideicō. etiā ignorās tranſmiſit ad heredes: vt. ff. de leg. j. l. ſi fundū. §. ſi titium. ad tre. l. apud iul. §. vtrum. z ibi notaē z ſic heredes fratris habentes fideicō. vniuerſale ꝓſtabunt legata: vt
40 ff. ad treb. l. ſi. z ibi notaē. † In contrariū q̄ legata nō debeanē quia ex teſtamento nō, cum nō ſit adita hereditas vt. d. l. eā quaz de fideicō. cum ſi. nec eſt verum q̄ ſit tranſmiſſa vt. ſ. de iure deli. l. iij. z. l. ſi infanti. §. ij. §. de cur. fu. l. fi. §. finautē in furore. cū ſi. z eſt expreſſum in fratre ignorante in. l. quoniā. de iure delib. Hec ob. l. illud. de contratab. cum ſi. q̄ in ſpecialibus caſibus ſoluuntur qui ad alios nō trahunē vt. ff. ad fil. l. iij. §. fi. z. l. ſeq. Item nō obſtat. l. qui duos. cū ſimi. q̄ in ſuis loquuntur qui tranſmittunt vt d. l. hereditate. §. j. de caſtren. pec. Itē non ob. de rebus dubijs. l. qui duos. in prin. q̄ magis videtur obſtare q̄ intelligi dz in fratre qui ſecundo loco deceſſit z adiuit hereditatē primo decedentis t3 ibi non exprimaē in textu nec glo. nec obſtat. d. l. quoniam. de iure delibe. z alie. ll. in contrarium adducte. Hec obſtant ꝓba clauſule ſi non valet ꝛc. que fuerūt diſiunctiua: z ideo vnū tantū diſiunctiuorū requirunt. vt. ff. de condi. inſti. l. qui heredi teſtator ergo voluit valere iure teſtamēti. ſi p̄ q̄s patet q̄ fecit inſtitutionē vt. §. de teſta. l. nō codicillum alias voluit valere iure codicillorū conſtat autēq̄ valuit iure teſtamēti z ſic deficit conditio codicillorum q̄ autem valuerit iure teſtamenti probatur vt inſtitu. qui. mo. teſta. infir. §. poſteriore. z de iniuſto teſta. l. cum in ſecundo. §. fi. z ſi dicaē t3 valuerit non habuit effectum z ſic videē quaſi non valuiſſe q̄ non adiuit. dic quod nō obſtat q̄ in alterna tiuis vno exiſtente alteruz deficit vt. ff. ad. l. fal. l. q̄ quadraginta. z licet exitēs poſtea deficiat alia que deficit nō reſtauratur vt. ſ. titu. proximo. l. ū. z. in. §. de impe. z ab. ſubſti. l. ſi. §. ſ. ſimile. de le. j. l. huiuſmodi. §. ſticbum. de optione legata. l. apud aufidiū. ꝓter ea hoc verbū valere poſſet denotat potentiam iuris. de lega. ij. l. ſi ita. z de condi. inſtit. l. ſi filius. cum ergo de iure hoc teſtamentum valuerit t3 non ſit adita hereditas deficit conditio codicilli dī habuerit effectū teſtamentum vel non. ſatis enim eſt quod habere ꝓtuerit de iniuſto teſta. l. j. z de verbo. obliga. l. continu⁹. §. cū quis. ſicut dicitur de ſubſtitutione cōpendioſa facta a pagano q̄ ſi poteſt valere iure directo non trahitur poſtea ad fideicō. vt. ff. de vul. ſubſti. l. verbis ciuilibus. ſimile de libe. z poſthu. l. iij. §. quēadmodū. Itē ſi valeret iure codicillorum non debentur legata ab ipſo patruo cui nihil eſt relictū vt. ſ. de fideicom. l. ab eo.
41 z de leg. j. l. plane. §. fi. z rō. ff. de adop. l. ſi arrogator. † Item legatum ab vno relictum non debetur ab alio ſequētis gradus ꝛ primo repudiante ad ſecundum peruenit hereditas. de lega. iū. l. j. §. fi. de iure co. l. q grauis. §. fi. z. l. leq. nec obſtat q̄ dictum eſt here ditatem deberi ex causa fideicō. virtute clauſule q̄ poteſt dici fideicō. vniuerſale nō trāſmitti ſi non fuerit agnitum ſicut nec hereditas vt nō. de leg. j. l. ſi cū filio. Item poſito q̄ alias eſſet tranſmiſſibile hoc tū caſu non poteſt tranſmitti cum ſit conditionale ſi non poſſet valere iure teſtamenti que cōditio extitit demū poſt mortē heredis ſcripti q̄ tunc demum certum fuit non poſſe adiri hereditatē z teſtamentū nō poſſe valere iure teſtamenti cū aditio in ſola voluntate conſiſtat. z ideo vltimo vite ſpiritu poſſet impleri ſicut dicitur de conditione que eſt in dādo vt. ff. de codi. inſtitu. l. ſi. cū ſimi. z de heredibus inſti. l. ſeruus. igitur ſicut conditionale tranſmitti nō potuit vt. ff. q̄ſi dies le. ce. l. huiuſmodi. z de cadu. tol. §. finautē ſoluendo. dicit q̄ hereditas non eſt tranſmiſſa ꝓ iura predicta. z ad contraria. §. ruſum eſt q̄ tum ad reſtit. in integ. dādi dicit dari ſi erat abſens ex cauſis ex quibus alias cō ceditur reſtitutio per titulū ex quibus cauſis maiores z ita intelligit. l. pantoni⁹. que indiſtincte loquitur z eā reſtringit ad caſus vbi alias eſt concedenda reſtitutio z hoc p3 q̄ ibi mētionē facit de abſente ex cauſa legationis ſup clauſula predicta ſi nonv3 ꝛc.
42 tenet q̄ valeat ꝓiura. §. ad hoc adducta. † z hoc probat verbum valeret t3 q̄nz ſignificet ſolā iuris ſubſiſtentiam ſiue habeat effectum ſiue non ſic accipitur in ſtitu. q̄b. mod. teſta. infir. in pun. ibi v3z adeo valet ꝛc. z de mino. l. in cauſe. §. pap. verſi. generaliter. Quandoq; denotat ſubſtantiā cum effectu vt. §. de pieci. impe. offeren. l. vniuerſa. ibi nō aliter valeant ꝛc. z in hac ſignificatiōe eſt hic accipiendum: q̄ magis conuenit voluntati defuncti vt ſeruetur vt. ff. de teſta. mili. l. ſi miles qui z. ſ. communia de leg. l. j. in medio legis hoc etiā demonſtrat verbum melius valere pōt q̄ſ eſt cōparatiuum q̄ſ denotat q̄ t3 vno iure valere potuerit ſi cū alio melius z efficaci⁹ illo valeat q̄ hec eſt ſignificatio verbi melius q̄ in dubio ſeruanda eſt: vt. ff. de leg. iij. l. non aliter. Hec ob. q̄ dictū eſt q̄ vna via aſſumpta poſtea non reditur ad aliam q̄ hoc non eſt verū propter comparatiuum melius neceſſ verū vbi via aſſumpta effectū non habuit vt probatur. ff. de dolo. l. j. §. ait prētor. z. l. nā is. de impu. z alias ſubſti. l. poſt aditam. tūcta. l. de mino. z ſi fine. §. ſed q̄s papi. z dicetur. ſ. de codi. l. ſi. Dicit tū q̄s propter dictā clauſulam hereditas nō debetur ex cauſa fideicō. q̄ cū fuerit conditionale vt predictū eſt trāſmitti non potuit: vt probatum eſt. §. an aūt virtute clauſule legata relicta a fratre deb eanē q̄ patruū heredē ab intestato. t3 q̄ nō ꝓ cal. l. j. ſi. de lega. iū. z de iure codi. l. q grauis. z in. l. ſi. z. l. is qui. Hec obſtant in contrariū allegata q̄ in aliis diſſimilibus caſibus loquūtur ali que enim in eo qui vocaē ad hereditatem ex voluntate teſtatoris non in ſubſtituto vel coniuncto vel ſimili tunc eſt ratio q̄ ſi fit a teſtatore oneratus teneē eius voluntatem ſeruare: vt in auf. de here. z fal. §. ſi quis igit̄ a nobis. alique in eo qui vocantur ad hereditatem iure ſpeciali nō communi vt hac auf. z auf. ſi captiui. z auf. liberi furioſi. z de her. z fal. §. ſi vero nullo. z. §. ſeq. z de he redi. inſti. l. ſi. z in fiſco. z tunc eſt ratio q̄ lex iſtos facit taq̄ inſtitutos ergo z quo ad onera ſupportāda ar. ff. de dona. inter virū z vxo. l. ſi donatc. §. j. cū ſimi. z q̄ vocātur vltra ius cōmune iure ſpeciali plus grauanē. z q̄ lex in illis ſpecialibus caſibus ſtatuit teneri ad legata z aliqne loquunē q̄ſ legata nō fuerunt relicta ſpecialiter ab vno. S3 aut ſimpliciter puta lego titio. z. aut generaliter puta quiſquis mihi heres erit de titio decē vel ſimilibus verbis quibus caſibus ab omni herede preſtanē vt de iure codi. l. ab intestato. z. l. ſi quis. cū. §. j. de le. iij. l. j. §. ſciendum. l. ſi ita fuerit. z hoc eſt ꝓpter expreſſam voluntatē teſtatoris. In caſu autē noſtro legata erant relicta a certa perſona que ſperabatur futurus heres z alius vocatur ad hereditatē ꝓter ſpem z voluntatē defuncti z non iure ſpeciali ſed communi z ideo cum nō habeat hereditatē voluntate teſtatoris nec iure ſpeciali legata non preſtat queab eo nec ſub generalitate nec alio modo relicta ſunt. Hi. Si in predicta clauſula adiuuat q̄ valeat etiā iure donationis inter viuos an valeat ita q̄ etiā reuocari non poſſit dic q̄ ſic vt colligiē ex coniunctione duarum. ll. ff. de aſſignan. lib. l. j. §. aſſignare. z. l. aſſignare. z no. ff. de teſt. l. heredes palam. §. fi. z ſi talio fiat donatio z dicatur q̄ irreuocabilis ſit etiā ſi dicatur mortis cauſa naturā donationis inter viuos aſſumit z non poteſt reuocari vt. ff. de dona. cau. mor. l. vbi ita donaē. z dicitur tunc nō cauſa mortis cā donare q̄ moriens vt. ff. de dona. cauſa mort. l. ſcia. §. fi. z ad hoc facit q̄ dixi. §. de teſta. l. hac conſultiſſima. ver. ſed nunqd venditio. z quod notatur per Dy. extra de reg. iur. c. q̄ ſemel placuit. in fi. z q̄ dixi. §. vt act. ao here. z cōtra heredes l. vnica. Vltimo q̄ declaratione predicte clauſule ſubuicio diſtinctionem. d. Jaco. de are. in. d. leā quam. vbi videas que talis eſt
43 † cū queritur an fideicō. nō adita hereditate ab intestato debeantur, refert aut teſtator expreſſe grauauit venientes ab intestato: z tunc preſtabunē ſiue ab initio non valeat teſtamētum vt. d. l. eaz quā, in primo caſu ſiue poſtea vitietur vt. ff. de leg. ij. l. luci⁹. §. filiam. z. l. ſi q̄s teſtamento. Sed hoc fallit. ſ. eo. l. penul. z de le. iij. l. ij. Hec obſtat hec auf. q̄ nō preſtat preteritus legata tanq̄ a ſe relicta ſeu ex grauamine impoſito venientibus ab intestato: t3 ex beneficio huius auf. z ei⁹ diſpoſitiōe preſtat legata aſcripto ſi cut iure antiquo ꝛtingebat in emācipato vt. ff. de legatis preſtā. per totū. ſiue poſt rumpatur per querelam vt. ff. de inoffi. teſta. l. titia. z de leg. iij. l. patron⁹. §. fi. Si vero teſtator expreſſe nō grauauit venientes ab intestato ſed dixit ſolum q̄ volebat teſtamentuz valere etiam iure codicillorū referet. Aut dixit ſi non v3 ꝛc. z eo caſu operaē q̄ſ tempore teſtamēti in totum deficit viribus teſtamenti vt. ſ. de teſta. ma. l. ſi iure. ff. de vul. z pup. ſubſt. l. coheredi. §. cū filie. de iure codi. l. conficiuntur. de teſta. mili. l. ſi miles. cum concord. Nō ergo operaē vbi valet ab initio z poſtea irritatur: q̄tunc deficit conditio codicilliādi que falſa fuit de preſenti vt. ff. de iniuſto teſtamēto. l. cum in ſecundo. z inſti. quib. mo. teſta. infir. in principio. Idē ſi dicat ſi nō poteſt valere ꝛc. eadem ratione q̄ preſentis temporis eſt vt. ff. de codi. z demō. l. quedam. z de leg. iij. l. ul. Hec obſtat de lega. ij. l. ſi quis inquilinos. q̄llud non cō
44 tingit ex adiectione verbi poteſt. † Sed q̄ conditio legatarij nō tēpore teſtamenti ſed mortis inſpicitur vt. ff. de leg. iij. l. ſi deportati. in principio cū concor. Non ergo ibi verbum poteſt ad tempus teſtamēti reſtringitur ne quod fauore legatarij ꝛc. l. quod fauore. §. de legi. Idē ſi dicat non poterit. q̄ teſtamentum aliquo tempore valuit ergo conditio defecit vt. ff. de verb. oblig. l. quicquid. §. ſi. Sic etiā non operatur ſi in parte valuit z in parte non vt contingit in hac auf. ex cauſa. tamen q̄ defecit cōditio que debet in totum verificari vt. ff. de condi. z demō. l. qui here. §. ſi. tū q̄

eadem ſcriptura non dz in parte eſſe teſtamentū z in parte codicillus. vt. ſ. de codicillis. l. ſi idē. z. l. ſi. z de vſucap. l. cuz qui edes. Quid ſi dicat volo valere iure teſtamēti z codicillorū. rndeo idē vt. d. l. ſi miles. de teſta. mili. de liberis z poſthu. l. gallus. in princ. de hered. inſti. l. ſi. z de teſta. l. teſtā. predicta intellige z vbi nullū aliud fecit teſtamentum niſi hoc ſolum in quo taliter locutus eſt vt. §. dixi. Si vero illud poſtea feciſſet teſtamētū in quo eoſdē inſtituiſſet vel non eoſdē vel eiſdem legaſſet vel non eiſdem tunc eſt omnino dicendū nullo iure valere primum teſtamentum z hoc tunc non tā iure deficientis ſolennitatis quā iure revocante prime voluntatis vt. ff. ſi cui plus quā per legem falc. l. niſi. §. ſi legatarius. verſi. Itē ſi tiziꝰ. de adimen. leg. l. ſi tibi. Jaco. de are. prē dicta alibi ſparſa hic colligere laboraui ex quibus multa colligūtur ex lecturis dominorum Jacob. Bald. Odofre. z ſuper hac autentica.

De poſthumis heredibus inſtituendis. Rubrica.

1 Venter ex quo poſthumus ſperatur an prēiudicet ceteris ſucceſſuris.
2 Poſthumus qualiter cum iam nato ſuccedat.
3 An tre inſtituto an cenſeantur plures inſtituti ſi ex eo naſcātur.

1 Super rubrica. vide plene Bzo. in ſumma. e. z in. l. gallus de liberis z poſth. z dic fm Ja. de are. cū querit an venter ex quo ſperaē poſthumꝰ obſtet aliis ſucceſſuris z ſi nō ſperareē poſthumus aut is de cuius hereditate agit̄ moritur inteſtatꝰ aut teſtatus primo caſu aut poſtmodū eſt defuncto. Si naſcaē quam ceteri aut eſt eodem gradu cū ceteris. Si quidem eſt primo: differt additionem ſequēti in tēpus in quo naſci debuerat vt. ff. ſi pars hereditatis petaē. l. antiſtius. in prin. de acqui here. l. cuz quidā. §. j. z. vſi cognitū. l. j. §. ſi qs primo. Quid ergo ſi is qui futurus erat heres ſi nō ſperareē poſthumꝰ nō adita hereditate deceſſit nec natus eſt poſthumus rñdeo mero iure hereditatē nō trāſmittit vt. ſ. de iure deliberā. ſi forte cū ſi. Sed de equitate poteſt dici vtilē actionē dari heredibus eius ꝓ hac hereditate ar. ff. ad fil. l. ſi qs in graui. §. elegāter. z ad car. l. ſcriptus. z de hoc in ſi. huius diſtinctionis dicit. Si vero ſit in eodem gradu tūc dicaut vterqz z qui natꝰ eſt z q naſci ſperaē eſt de ſuis heredibꝰ defuncti: aut tm̄ ille q naſci ſperaē z natus eſt emācipatꝰ. aut vterqz eſt ex traneꝰ defuncto. ymo caſu aut vēter cū opinione cōcurrit q̄ vēter eſt plen⁹ aut ꝺicit q̄ vēter eſt vacuꝰ. Sīqdē eſt vacuus tūc natus eſt heres vt. ff. de acqui. here. l. cū quidam. §. ſuum. z. l. ventre. ij. reſpō. Si vero vēter ſit plen⁹ ſcōm ſextum pomp. natus eſt heres pro ea parte ꝓ qua eſſet ſi natus eſſet qui eſt in vtero ita q̄ ſi vnus ſolus in vtero habereē ꝓ dimidia eſſet heres qui natus eſt: vt. d. l. cū quidam. §. fi vnum. Fm vero iulia. natus eſt heres tm̄ ꝓ0 quarta q̄ a pleriſq; approbatur vt. d. l. antiqui. §. fi. z. l. leq. z de iudi. l. ſed z ſi reſtituaē. §. fi. z ſi monatur iā natus anteq̄ naſcaē poſthumus quartā partē ad heredē tranimittit percepturum iure accreſcendi de tribus partibus reſiduis quātum natus peiperet edito vno poſthumo vel pluribꝰ ar. ſ. de cadu. tolle. l. vnica. §. ista q̄z. de acqui. her. l. ex parte. §. q̄ pater alias eſt. l. z incipit q̄ pa
2 ter. z. l. qui. ex duobus. † Si vero naſcitur⁹ ſuꝰ eſt futurus natus aūt emācipatus dic ventrē per bonorū poſſeſſionez ad quartam admitti ar. d. l. antiqui. §. fi. que loquit indiſtincte ſed hodie idez in emācipato q̄ in ſuo vt in auf. de heredi. ab intestato. §. j. Si vero vterqz eſt extrancus. dicūt quidā iam natum eſſe heredē incerte partis z certe partis rei vendicationē concedi vt. ff. ſi pars here. pe. l. j. §. fi. vel dic eū heredem ꝓ0 quarta vbi vnus tantum eſt in ventre vbi vero duo ꝓ0 octaua z petat eam partem latino iure pluris vel minoris pluſq̄ tres ex ipſo ventre naſcantur vt. d. l. antiq. §. fi. z hodie hoc obtinet in his tm̄ qui ſunt defuncto vltra fratrum filios. filij enim fratrum ſuccedunt in ſtirpes z nō in capita vt in auf. de her. ab intesta. §. ſi vero neqz. z ideo in eis nō hz locū hec expectatio vel diminutio. S3 quid ſi nullus eſt in vētre nunquid erit heres in totū vt. ff. ſi pars hereditatis petatur. l. illud. ſaltē iure accreſcendi vt. ſ. de cadu. tollen. l. vnica. §. is illud. z q̄ſ nō petētiū partes. l. vnica. Si ꝓ0 monſt teſtatꝰ aut inſtitutꝰ eſt vterqz z vēter z alius. z tunc adit ſine dilatione inſtitutꝰ cuz vētre vt. ff. de acqui. heredi. l. cū poſthumo. z. d. l. illud. §. j. aut venter tantuz. z tunc adiri non poteſt quādiu ſperatur ſed per querelā inoffi. z ſententiam latam in ea vt. ff. de vulg. ſubſti. l. in ſubſtitutione. z de inoffi. teſtamen. l. pap. §. ſi. nā ſicut inſtitutio filij firmat teſtamentū. ita z exheredatio: vt. ff. de liber. z poſthu. l. inter cetera. Sed inſtitutio facta de ventre cum alio facit vt inſtitutꝰ ſtatim adire valeat ita z exheredatio vt. d. l. illud. de acquir. her. l. cum quidā. §. ſiue igitur. Si vero venter eſt preteritus non poſt adiri quādiu ſperatur cū de viribus teſtamēti dubitet ſcriptus heres arg. ff. de acqui. hered. l. ſed z ſi de iua. z. l. cum fallum. z. l. vētre. in prin. Quid ergo ſi moriatur inſtitutus non adita here

Universidad de Deusto
Biblioteca

ditate.nñ deo si est suus q scriptus est aut venter est vacuus z tūc fuisse heres intelligit̄.aut plenus,z tūc etiā vtiles actiones ad hē redes trāsmittit.emācipatus aūt vtroq; casu vtilem bonorū pos sessionē trāsmittit.vt.d.l.ventre.de bono.pos.cōtra tab.l.illud.§. fi.z.l.seq.extraneus aūt nihil trāsmittit de iure mero.vt.d.l.vētre.

3 z.ff.ad sil.l.fi qs in graui.§.fi.ad fi.Ja.de are.† Est etiā notandū q; si quis instituat ventrem vro.suc q; si ex ipso ventre nascā tur plures posthumi omnes instituisse vr̄.z testm nō rumpit: qr vr̄ de oībus posthumis fecisse mentionē vt.ff.de liber.z posth.l. pl̄s.z.l.fe.z de iniusto testa.l.posthumi.per virilem.§.pen.z maxime in actu institutiōis q̄ est fauoz abilis ar.ff. de testa.tute.l.si qs ita dederit.§.j.de le.j.l.qui filiab⁹.§.i.de here.instit.l. clemens. patronus.z vr̄ casus.j.de fideicō.lib.l.cū inter veteres.z probat d.l.placet.de lib.z posthu.Old.

1 ☞ Legata an debeantur ex testamento in quo preteritus est posthumus.
2 Testamentum paternum agnatione posthumi rumpitur nō autem maternum.

Si post testamentum.

1 Op.d auf.ex cā.§.ti.pri.z io.vt ibi dixi I ỹ. Itē opp.de.l.i.j.ti.pri.† Et an ex testō vbi pteritus est posthum⁹ debeant̄ legata si adiecta est clausula si nō vz iure testāmēti ꝛc.dixi eadē auf.vbi. qñ aūt rūpit̄ p posthumi agnationē:z q; nō debeant̄ facit qr qñ testm̄ rumpitur posthumi agnatione rumpit̄ in totū.vt insti. de

2 exhereda.li.§.posthumi.† Est etiam notādum q; lz testm̄ paternū rumpat̄ posthumi agnatione testamētū tñ maternū nō vt notatur in gl.§.de inof.test.l.iū.q; lex notabilis est ad istā materiā. An aūt codicilli rūpant̄ posthumi agnatione.dic vt.j.de codic. l.j.z ibi no.in gl.Itē qr & hic agnatione posthumi testm̄ rumpi verū est si filius hoc petat alias nō,vt no.ff.de iniusto.test.l. filio. z dixi plene.§.de inof.testa.l.scimus.vltra principiū.z dicēt.j.l. pri.est etiā notādum q; posthumus etiā & ille qui ex secto vētre matris est natus vt.ff.de lib.z posth.l.q; dicitur.z de inof. test.l. posthumus.§.similiq; modo.

1 ☞ Testamentum non confirmatur si filius preteritus viuo testatore moriatur.
2 Posthumo preterito non statim rumpitur testamentū.z nu.3.

Mortis abortu.

Duo dicit z ad fm di ctū oppo.glos.duplici ter.primo de.l.posthumus.Sz cōtra,so.glo.vr̄ lex si fi
1 lius.de lib.z posth.† vbi si filius preterit⁹ moriē viuo testatore testm̄ non confirmat imo nullū est.Sz gl.dicit q; si posthumus moriē viuo patre q; vz per.l.posthumus.So.tunc bñ di
2 cendū est q; aliud in nato:aliud in nascituro.rō est † qr vbi preteritur posthumus testm̄ nō est statim nullū lz demū nato.posthumo.vt no.de libe.z posth.l.iū.§.fi.sed vbi preteritur iam nat⁹ statim est nullū.vnde superueniente morte preteriti in posthumo reconualescit sed non in iā nato:qr facilius vires reassumit preteritas quā nouas.ar.ff.de pac.l.si vnus.§.q; in specie.Secundo op. de.l.filio.de iniusto testō.dicit gl.hic in nascituro ibi in nato.aduertendū est q̄o ista oppositio,pcedat.si em̄ intelligamus de nato pterito mortuo post mortē patris in nihilo approbato non est contra.qr idē est q; testm̄ non vz vt aperte probat.ff.si tabu. test. nulle exta.l.j.§.fi.Sed in.l.filio.loquit de filio qui approbauit testamentū paternū:z postea est mortuus.idem diceret de posthumo si natus est post mortē patris anteq; decederet approbaret testm̄.tunc em̄ testamentū reconualesceret de iure pretorio.vt.d.l. filio.aliud est ergo approbare z mori z aliud mori sine aliqua approbatione vt.d.§.fi.Ly.vel ad.l.filio.dic fm Ol.q; ibi loquitur de tali filio qui potuit nullū dicere de iure z de facto lz abstinuit. vt ibi in litera & hic aūt in eo q; decessit statim in quo nulli⁹ consensus pōt de iure p̄sumi ex ei⁹ negligētia ar.j.de his qui a nō
3 dño ma.l.fi.Ol.† Ex premissis colligę fm Ly.q; aut est preteritus iā natus aut nascit̄urus.primo casu aut moritur viuo patre z testamentū non vz vt.d.l.si filius.aut moriē post mortem patris.z tunc aut exp̄esse approbat z recōualescit vt.d.l.filio.aut nō approbat z sic moriē:z tūc nō vz vt.d.l.j.§.fi.si.tabule testameti nulle extabunt.aut preterię posthumus z tunc aut moriē viuo patre z recōualescit vt.d.l.posthumus.aut moriē post mortē patris,et tunc siquidē approbauit idē.Si tunc non valet vt hac.l.rationez diuersitatis.ē.dixi.Ly.

Quod certatum.

Ibi si vn⁹ pfecte qr corp⁹ mris exiit.secus si in actu nascendi,qr tunc non rūperet cum tunc perfecte natus nō esset. Ol.in fi.nostrū est quod est contra naturā vt no.instī.de adop.§.maiorem.Quid si mira-

culū:vide pulchre per Arch.j.q.j.c.teneamus.z qñ aliquis ex miraculis debeat p̄ sancto canonizari.vide p eus.xxvi.q.v.c.nec mirum z.lxj.di.c.statuimus.§.vlt̄is au'oritatibus.z bene per Hof. in summa.de reliquijs z venera. sancto. An partus mōstruosus debeat baptizari.vide per eundem Archi.de cōsecra.distin.iiij. c.proprie. Jn gl.viti.in fi.Jdē dicit gl.in cōtrario z Azo.in summa huius ti.Sz hoc nihil est dicere qr tunc nō impediretur rūpere qr mōstruosus:lz qr nō esset filius testatoris sz deesse cū qua se
1 mulier copulasset.z ideo tene primam solutionem.Ja.but. ☞ Prouisio ad vnum casum an extendatur ad casum similis effectus.

Quidam.

Glo.vacillat circa solutionē Iti.l. cōmodissime.z.l.si cū dotē.vñ dicit fm Dy.q; hic verba p̄uisiōis apta erāt ad vtrūq; casum referri:qr siue nascat infra.x.mēses primos mor ti testatoris eo viuēte siue eo mortuo cōprehendit in verbis testatoris in.ll.cōtrarijs apta erāt referri ad alterū casum tm̄ z ideo in eum solū estimat̄ prouisum.Idem sentit Per.qui dicit q; hic sunt verba ambigua que possunt referri ad vtrūq; casum ibi certa ad vnū tm̄.Ol.dicit q; in.ll.cōtrarijs cōditio exprimebat̄ simpliciter,hic aūt cōditioni certum tempus adiectū erat quasi hoc casu ad quēcūq; nascentem intra temporis adiectum respectum habuerit,ar.§.de vsufru.l.ambiguitatez. Vel dicē Jac.de bel. ad.l.si cum dotē.† aut prouisio consistit in mera voluntate prouidentis.z tunc q; prouidet sibi in vno casu vr̄ in dubio prouidere etiā in casu omisso tendente ad eundē effectum cum agit̄ de fauore vt hic.aut prouisio cōsistit in voluntate sua z alterius z tunc qui prouidet sibi in vno casu nō vr̄ sibi puidere in casu omisso,et maxime si lex puidet alteri vt ibi.Jac.de are. Ad aliud ꝛiū de §.si qs ventrem.so.vt in glo.lz pe.dicat q; ibi mulier pōt mitti in poss.qr pōt parere infra.x.menses.z sic eo tempore pōt nasci filꝰ quo nō est exheredatus z eo respectu q; aliquo casu factꝰ est heres vēter mittit in pos.vt ibi dz.nō tñ negat ibi q; si nascat infra tres mēses siue ante mortē siue post q; non sit exheredatus.hic vero non potuit nasci infra tps limitatū quin esset heres cū.xi.mēse parere nō possit.vt l auf.de testi.z ea q; parit.§.j.Et no.q; ponit intra p citra z q; editi sunt testatore viuente editi sunt intra decē mēses a tpe mortis,qr intra tps mortis vt.ff.de vulg.z pup. substi.l.ex facto.§.ltē quero.z de hac ꝓpositione intra vide.ē.de procur.auf.q; ius.ver.de prepositione intra.

¶ De iure deliberandi. Rubrica.

¶ Super rubrica.vide Azo.in summa huiꝰ ti.z de deliberatione habēda in quibuscūq; negotijs:vide q; bñ no.in specu.de aduocato.§.nunc tractemus.x.habito igit̄.Itē quo ad scēam partem rubrice de acq.here.vide pulchram gōnem quā notaui.ē.de instī.z substi.l.precibus.quero etiā aliā gōnem testator: post multa legata ꝛc.

Si patre.

Ibi obligata.s. creditoribus hereditarijs tanq; te immiscuissēs hereditati. Ol.q; & nullo iure manumisisti dic neq; ciuili neq; ꝓtorio:ciuili nō qr ius ciuile nō cognouit emācipatos.vt instituit. de hereditab intest.§.emācipati ꝓtorio.nō qr nō fuit petita bo.pos.vt hic nō igitur aliquo iure potuit manumitte re anteq; esset heres vel bono.possēs.si vero esset de suis hoc ipso q; manumitteret,videret se immiscere vt.ff.e.l.iul.q; tñ hodie correctū est.z idē in vtroq; qr sublata est differentia inter eos vt in aut.de here.ab intest.§.j.vel dic vt dixi.ē.de repu.here.l.j.Que autē erat ratio diuersitatis inter suum z emancipatū dic vt not. ff.de acqui.here.l.p.here.§.seruos.z distinguit plene vt ibi no. z q; & in gl.speciale in filio milite q; manumittēdo nō fiat heres vt.l.iul.§.fi.dic z veri⁹ q; ibi manumisit seruos,pr̄ os castrēsis peculij de cōsensu tamē patris fm Dy.z Oldr.Jn actu autem funerandi de quo hic dicit nulla est differentia inter suum z emācipatum,qr per talem actum non efficit quis heres vt.ff.de relig. l.scriptus.Old.

Cum debitum.

An vni creditori solvendo preiudicet sibi quo ad alios vide quod notatur z dixi.ff.de interro. actio.l.si filius.

1 ☞ Status in quibus differat ab emancipato.
2 Emancipatus heres non est ante additionem nec transmittit hereditatem.

Si fratris.

Gl.intricat.l.ista z eam intelligit duobus modis.vno modo † vt faciat differentiā inter suū z emancipatū quo ad trāsmissionē hr̄ditatis paterne ad heredes suos.Sed iste intellectus nō ꝓcedit qr idē est in vtroq; quo ad hoc vt.j.de his qui.

his qui ante apertas tab.l.vnica.z ibi not.z hec lex intēdit facere differentiā inter sunm z emancipatū vt in litera ꝓtz nisi dicere mus hanc corrigi p illā.qō nō est dicēdū qr legū correctio est vitanda.Sccō modo intelligit glo.vt faciat differētiā inter suū et emancipatū quo ad facultatē adeūdi hereditatē ante apertas.nā suus clausis tab.pōt adire z trāsmittere emācipatus nō z sic intelligit q; filius hic adiuit sed hoc nō dicit hic litera q; adiuerit. Itē qr in pan.dz siue fit institutus insolidū siue in partem sed qñ esset institutus insolidū nulla esset differētia inter sum z emācipatū:qr tunc vtrūq; adit clausis tab.z hec lex vt dixi intēdit ponere differentiā inter suū z emancipatū siue fit institutus insolidū siue ex parte.dic ergo q; hec.l.facit differentiā inter eos quia suus institutus ipso iure est heres etiā si nō immisceat z trāsmit
2 tit ad quēcūq; heredes etiā extraneos. † Sccō in emācipato qr nō est heres nisi adeat z nō trāsmittit ad heredes extraneos.z hoc dicit hec lex.z ita suus est ipso iure heres vt dixi.§.fi vt ab hered.le abst.l.j.Ric.Cōsideráda ergo sunt circa hoc tria iura ol enim extraneus instituꝰ hereditatē nō aditā nō transmittebat nec etiā ius deliberādi vt.j.de cadu.tolle.l.vnica.§.in nouissimo hodie trāsmittit ius deliberādi si infra illud tēpus decedit vt.j. eo.l.cū antiquioribus.aliud est ius q; habet ur.j.de his qui ante apertas tab.l.vnica.tertiū ius est q; suus heres etiam nō aditam transmittat ad quoscūq; successores etiā extraneos.z hoc operatur existētia sui heredis vt prędixi vt.j.de suis z legit.l.apud postes.z ibi dicam.lz glo.ibi dicat cōtrarium:loquitur ergo hec lex in suo qui nō adiuit.alias nulli esset dubium q; transmitteret et lex dz fieri in casu dubio vt.ff.ad carb.l.q; labeo.ad vnū si est ad uertendū q; lz existentia sui heredis operetur quo ad transmissionem vt dixi nō operat tñ quo ad pupillarem substitutionem confirmandā fm Dy.vt no.in.l.precibus.in tractatu vulgaris q̄si. quinto querit qñ expiret circa finē qōnis z dicēt.j.eo.l.quidam eulogio.Sed quare nō sic operetur ad confirmationem pupillarisubstī.non est fine dubio.Ly.

Iliofa.

Vide qd dixi.ē.qui ad.ad bonorū pos.possunt.l.j.

1 ☞ Pupillus cum tutoris autoritate hereditatem adiens sibi querit.
2 Heres efficitur quis solo animo.

Potuit pupillus.

Potest intelligi vt sit tm̄ vnū dictū.s. q; tutor hereditatē pupillo delatā adiuit.nō vz qr vo luntas pupilli requirit lz ipse pupillus cū autoritate
1 tutoris potuerit vel ponat duo dicta.† Itē q; pupillus adire pōt hereditatem cū autoritate tutoris z sibi querit tutor aūt pse nō sine voluntate pupilli.Et dicit glo.q; voluntas sine actu declarat sed bocnō vr̄ posse voluntatē cognosci sine aliquo actu extrinseco vt no.ff.ex qui.cau.in pol.eatur.l.fulcin⁹.§.quid sit latitare. imo plus dicūt quidā moderni q; animus solus nō sufficit ac acquirendā hereditatē qr talis animus nō hz effectū ar.ff.de negest.j.pomp.vñ dicūt q; actus animi declaratoꝛ requirit z exponit hic actus z voluntas,i.actus voluntarij seu declaratorius voluntatis z sic intelligūt.§.item extraneus.insti de hereditq quali
2 tate z differentia.z hec fuit opi.Ja.de ra.Pe.vero.dicit † q; salo animo nullo extrinseco actu intercedente quis efficit heres quo ad veritatē qr semp lex certa est vt.ff.de acquir.here.l.vētre.§.j.z ſ.j.prima.oportet iñ q; iste animus declaret z appareat per aliqua.signa.alias nō apparet sibi ius querit̄. Azo d. claratione glo.opp.de.l.pupillus.ff.de acqui.here.Sccō de.§.sed nec.insti tu.de auf.tuto.Tertio de.l.bono z.§.qui ad bo.pos.pol.admitti. Quarto de.l.q; is.ff.de acqr.pos.Quinto de.l.cū in vna.§.tutor de ap.Sexto de.ō.§.item extraneus.insti.de heredum qualita.z differēta.Septimo de.l.si infanti.j.e.Octauo de.l.si pupillo tutor.de bono.pos.Sed glo.j.huius.l.cōtradicere vr̄ vltime.qr prima nō distinguit infante ano infante p vltima sic quare dic aut tractat de acquisitiōe fienda per pupillū z tūc idē in vtroq; vt in.j. gl.aut de fienda q; tuto.sine pupillo z distingue infante a nō infante z in vltima querit glo.nūquid in bo.pos.querēda sufficiat sol⁹ tutor sine pupillo.z hic lz & sic vt.ff.de tuto.z cur.da.ab his. l.impuberi.Itē lz.ē.q admitt.ad bono.pos.possunt.l.bono z.um. z ad re.l.sed nec ipsi.sed q; hic no.verius est fm Dy.predicta.l. impuberi Ric.Ol.z Ly.vt dixi.d.l bonorū.Sed que est rō diuersitatis inter hereditatem z bono.pos.dic fm.ad.sil.q; in bo.pos. maxime z principalius exigit factū z lz peti a iudice sed factum tutoris.l.interpretat impuberis.vt.ff. de fur.l.inter cū.§.qui tutelam.z.ē.q ad bo.pos.ad pos.l.fi.Sed in hereditate animus principaliter requirit z lex nō ita interpretatur animum tutoris esse alium pupilli sicut factū vt.ff.de le.ñ.l.puto.§.matre.Sz q; est rō diuersitatis inter implicē pos.quā sibi solus querit vt.d.l.Quis. de acq.pos.z bono.pos.nō dic q; in possessione nō obligat nec imminet ibi aliqs periculū i bo.pos.sic qd in hereditate restituēdaꝛ fideicō.dic vt.j.ad treb.l.sancimus.Jn acquisitione aliarū rerū dic vt.ff.de acquir. posse.l.j.§.effectus.z dicta.l.quamuis. eodē titu.z.j.de acquir.possel.l.donatarum.Jn curatore an sit necessaria z sufficiat eius autoritas dic vt dicetur.j.e.l.si infanti.Ly. z Jac.dui.

Si auia

l.materna fm Fran.ac.z Ol.vt cuite
1 tur Jnu de.l.vnica.j.de his q; aper tas tab.z hic lz ibi q; dicit glo.scienter sibi relictas z
2 ꝛc.est verū q; nō posset tūc vendicare tāq; res paternas z per ius sibi quentas:sed tanq; ab herede redimendas bñ vendicaret vt.j.de.leg.z.cū aliena.de quo ibi z.j.cōia dele.l.j. dicā vel dic q; hic voledbat solus vēdicare cum essent plures alij heredes.vel dic q; lex per illā de his qui ante apertas ta.corri.vt.ē. e.l.si fratris Ly.de pistorio ꝛc.

Quoniam.

Vide pulchrā qōnem do.Dy. quā notaui sup auf.ex cā.ver. ons etiā Ric.z q; dicit ad heredes suos imppuberes po nitur cū femine nō habeant aliquos in pātie.vt insti. de adop.q; femine.z q; dicit manifestū atq; euidens denotat q; pl⁹ est euidens esse aliquid quā manifestū.de hoc vide in alphabeto in litera E dictione euidens.

1 ☞ Aditio est beneficium iuris perpetuum.
2 Jus personale quanto prescribitur tempore.
3 Prescribere ius sibi an quis possit ab eq; adeūdi facultate.

Licet.

Hec lex loquit in suo.sed nūquid idem in extraneo.vr̄.q; nō idem q; q; in vno con
1 cedit ꝛc.vt.l.maritus.ē.de pcu.preterea vr̄ calus.j.e. l.cum antiquioribus.z hec fuit opi.Placen.glo.tñ l dicit eum male dicere qr ratio quare nō obst.longum tempus est † qr aditio est beneficium iuris ciuilis q; est perpetuum vt insti.de perpe.z temp.ac.que ratio hz locū in extraneo ergo idem ius:vt ff.ad.l.aquil.l.illud.Non obst.q; hic dicit in suo qr subaudiendū est magistr.Nō obst.l.cum antiquioribus qr ibi p prefixos fuit tempus deliberandi per iudicē vt.ff.de cur.bo.dan.l.j.z de bo.auctoritate.pof.l.iū.Sed lz nō prescribat ius adeundi longo tpe nunquid prescribit reb⁹ hereditarijs vr̄ & sic q; possunt vsucapi triē
2 nio z prescribi decēnio vel vincēnio. † Ius ꝑsonale prescribatur solū spatio.xxx.anno.vt.ē.de cōsti.pec.li.primum cōcedo quod res possunt prescribi z vsucapi nisi alia ratio ꝑ dicta vt qr sint res hereditarie in quibus nō inchoat vsucapio vt.ē.de temp.in integ.restī.l.ea que.in fi.fm Pe.Itē quero nunquid longissimo tē pore possit heres excludi vr̄ q; nō qr iuribus ꝑsonalibus prescribitur sed iuribus hz ius ꝑsonale per q; petat adire.solo cū animo hoc facere pōt.glo.tñ dicit hic q; sic q; est intelligēdū q; prescribat no iuri adeundi sed facultati adeundi sicut alias & de facultate offerēdi in.l.cū notissimi.§.i.j.de prescri.xxx.an.fm Pe.† Sz nūquid possit quis ibi prescribere ius sine facultate adeundi videt q; sic qr longo tēpore iura dominorū querunt:vt.j.de prescrip. long.temp.per totū.Jn contrariū videtur q; in hereditate sunt actiones z obligationes z tempus nō est modus ꝛc.vt.l.obligationum fere.§.placet.de ac.z obl.qs satis cōcedi potest fm Pe. per ipium.§.Ly.

Si curatoris.

Dñs.nñ.sil.itelligit hāc
1 ..in tempore q; dat per iudicem ad insti antiā creditorū q; statuit arbitrio iudicis per.l.in glo.alle.

1 ☞ Filius adiens an querat patri.
2 Filius emācipat⁹ z seru⁹ manumissus sibi ipsis querere possunt.

Penitente.

Ibi hereditarios imo vr̄ q;
1 possit † per actionē querit patri q; ad totū iure isto vt.ff.de acqui.here.l.pl̄s. Sz dic q; hec hereditas obuenerat a matre vel materna linea in qua iure ius etiam.ante iustinianū solus vsufr.querebat patri vt.j.de bonis maternis.l.j.ij.z.iij.z no.z dixi.ē. de repu.bo pol.l.j.vel dic q; loqr de vere hereditarijs.i.qui sunt in hereditate iacēte tales em̄ ꝑpie hereditates appellant vt.ff.de acqui.re.do. l.p hereditarijs.de acqui.pos.l.j.§ veteres.z ibi no.ff.de acqr.here l.heres.per seruū.z ibi simil⁹ no. Ol. Dp.ff.de luc.edic.l.j.§.per
2 uñ.dic q; casus est diuersus qr ibi in seruo hic in filio.† Et ratio diuersitatis est qr filius potest emancipari z sibi querere sed z seruus manumitti z sibi querere vt instītu.de heredi.instī.§.seruus. Sed dicit Pe.q; filius facilius emancipat̄ q; seruus manumittatur arg.ff.de liber.z posth.l.in iuris.alie etiam diuersitates sunt inter filiū z seruū qr scientia filij nocet patri vt.ē.qui ad.ad bono pol.pol.l.j.z vide q; ibi notaui.scientia vero serui non nocet dño vt.ff.quis ex in bo.pos.ser.l.j.Ly.

Puberem.

Ibi delata.Qs qualiter sit heres.ff.de ver.sig.l.delata.z hoc dicit ad differētiā bo.pos.fm tab.petita cōdi.ff.ti.tutio ni⁹ pēdēte,qñō ex.e. ex toto idē q; aditio vt.ff.de bo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pos.f̄m tab.l.ū.§.fi sub cōditione.z ibi nota.z.ea.l.§.fi quis ita.et quod hic dicit pro herede gerere.dic q̄ idem ius sortitur q̄ sorti retur si adiret de iure ciuili vt.ff.de reg.iur.l.pretor.z de bono. pos.l.i.zū.Old.

1 ☞ Emancipatus vnicam viam habet scilicet bonorū possessionem

2 Suus z emancipatus in successione ex testamento vocantur du plici iure.

Sum heredē. ✦terminatiōe.l.ſ.de rep. here.l.fi.z ea que notaui.§.de iur.z fac.igno.l.ū.et intelligit De.hāc.l.qñ renūciauit bo.pos.ſp̄aliter z di stincte secus ſi generaliter z effuſo ſermone q̄ tūc incideret in periculū arg.§.de dotis pmiſſione.l.fin.z hoc dicit lex ſcēm cū.ff. de ſuc.edic.l.i.§.nūc videndū.op.q̄ nō poſſit omiſſa bo.pos.amplius venire.vñ vī obſtare.§.e.l.i.z qñ nō petentū partes.l.vni

1 ca.dic q̄ hic loquit in ſuo illa in emācipato z eſt ratio † q̄ emāci patus nō hz niſi vnā viā.ſ.bo.pos.vnde excluſus ab illa nō habet aliā ſed ſuus hz duas vnde excluſus a bo.poſ.poteſt venire de iure ciuili.cui em̄ cōpetūt plura remedia vni renūciādo nō vī alteri renūciare vt.ff.de ſerui.vr.pred.ſi domus. Item vī q̄ non poſſit etiā ſuus alia via venire vt.§.de impu.z alios ſubſtit.l.ū.dicit gl.

2 q̄ ibi habuit ſubſtitutū hic nō.ſed hoc eſt falſum.†cū em̄ hec lex faciat differentiā inter ſuū z emancipatū z in ſucceſſione ex teſtō nō eſt differentia q̄ in ea vterq̄ vocat duplici iure.l.ptono z ciuili ergo in ea loqui nō poteſt.Si em̄ renūciarēt bo.poſ.f̄m.tabu. nihilominus poſſent adire de iure ciuili etiam ſi haberent ſubſt. loquitur ergo lex contraria cū omiſſa via ſuccedendi ex teſtō vo lebat facere tranſitum ab intestato q̄ nō poteſt exiſtente ſubſtituto z ſic durāte cauſa teſtati vt.§.qui admit.ad bo.poſ.poſſunt l.quādiu.hic autem omiſſa vna via intestati.ſ.bonoꝝ poſſeſſiōis vult tranſire ad alias intestati.ſ.ad adeundū.de iure ciuili z ideo poteſt.Cy.z Jac.but.

Non eſt dubium. ✦gato. Dicit g'o.idē in le nō. oia idem q̄ in hereditate nō conſiderē.ſ. dies ceſſionis ſz additionis vt hic in legato dies ceſſionis:vt.l. q̄ legata.de re.iur.z dicit gl.z bñ ſecus in ſtipulatione z ratione diuerſitatis dic vt no.ſ.de cōdī.infer.z.l.ſi vxorem.

1 ☞ Vndere rem ſuam nemo cogitur.

2 Non ationem recipere compelli nemo poteſt.

3 Adire hereditatem nemo tenetur inuitus.

Nec emere. ✦quārū quelibet patitur exceptiones.†Prima eſt q̄ qs vēdere nō cogit.ad hoc cō cor.ff de ẜhen.emp.l.imperatores.z.ff.rerū amo.l.nō em̄.Haz rei ſue quilibet eſt moderator z arbiter vt.§.man.l.in re mādata.fallit hec regula in multis caſib⁹ notatis.ſ.de ac.emp. l.ul.§ idē celſus. Itē fallit.§.de cōmunium rerū alienatione.l.ū. Itē fallit in victualib⁹ vt.ſ.vt in emptione ſpecierū neminī ſe liceat excuſare i.l.lib.r.dixi.§.de epi.and.l.i.z facit.ff.de nūdinis.l. ū.z q̄ ibi not.z dixi. Itez fallit in metallis vt.ſ.de metallis z metallariis.l.i.ſi.xi.fallit forte z aliis caſib⁹ quos ſtudioſus lector poterit reperire.z d:hoc vide q̄ no.q̄ Roſ.in q̄nibus iuris.xlij.q. Idē eſt in locatiōe z dictiōe vt.§.locati.l.uuitos. Sed z hoc fal

2 lit.ff.de publicanis.l.cōte ferro.§.fi.† Scēa regula eſt q̄ qs non cōpellitur recipere donatione z ſic beneficiū nō cōferē inuitū vt.ff.de re.iur.l.iuito.q̄ verū eſt directo ſed q̄ idirectū ſic vt hic.z ibi in gl.de hoc bñ no.in glo.extra de vita z ho.cler.c.clericis.z plenius p Poſt.in ſumma de trāſlatiōe epī.§.q̄ ſit cā.v.i.xxiij.q. vj.c.vides.z xlv.di.q emēdat in gl.z p Arch.de baptiſmo z eius effectu.c maiores.circa fi. Itē bñficiū etiā directo cōferē inuito. nā ſeruꝰ inuitus manumittit vt.ſ.de teſt.ma.l.viti.circa mediū z ibi no. Inuitus tñ filiꝰ nō emācipat nec legitimat vt in auc. q.mo.na.effi.ſui.§.gñaliter.Sed nūqd excōicatus cōpellit inuitus petere abſolutionē.dic vt plene no.extra de eo q̄ dux.in mat. quā poſſunt p adulteriū.c.ſignificati.An qs cōpelli poſſit ad pe nitentiā.dic vt no extra de elect.c.dudum. ſi.de ſpon.c.ad audientiā.xxxiij.q.iij.quicūq;.z.vi.q.j.c.iij.ad fidem qs inuitus non

3 cōpellit.xxij.q.v.c.ad fidē.† Tertia regula q̄ qs nō ꝓpellat adire hereditate.fallit in gl. Item ſecus in legato q̄ querit inuito:z q̄ ſit nō dixi.ſ.de ca.du.tol vltra pnm.Et p̄dicta faciūt ad q̄nes vtrū vaſallus poſſit renūciare feudī cū inuito dño vel dūs vaſallū in uitū abſoluere.de qua q̄one dic vt plene not.in ſumma feudoꝝ quibus modis feudū admittat.§.preterea.z.§ ſeq.z.§ ſed nunqd dūs.de prima q̄one plene dixi.§.de in empḥy.l.ij.v.item quero nunquid vaſallus vel empḥyteota rem dimittendo.

Recionum. ✦nō inchoaret al.quid facere tali die.de hoc in decretis.

1 ☞ Infans minor ſeptem annis dicit z hec eſt eſt etas prima.

2 Etas ſecunda que ſit z quando finiatur.

3 Etas tertia que dicat z vſq; ad q̄ tēpus protendatur.

4 Etas quarta que ſit z quo terminet tur tempore.

5 Etas quinta qualis vocetur z quando terminetur.

6 Pater negligens adire non prēiudicat filio.

7 Subſtitutus in hereditate infanti delata an excludat ipſius infantis parentes.

8 Coheres an excludat patrem ab hereditate filio delata.

9 Pupillus moriens hereditatem nō apprehenſam ad quos trāſ mittat.

10 Filius qualiter ius deliberandi tranſmittat.

11 Infantis defuncti hereditas an q̄rat matri ſi patrē nō habeat.

12 Infans tranſmittat ad matrem paternam hereditatem.

13 Hereditas filij non adita quare ad patrem redeat.

Si infanti. ✦uide in prima agitur de heredi. delata infanti. In ſcēa q̄ incipit.in ver.ſinaut.de delate matōn infante.pria ſubdiuidit in tres. In p̄ma agitur de hereditate delata infanti viuente patre. In ſcēa mortuo patre. In tertia de delata infanti ſui iuris viuo patre.ſcēa ſe cū de incipit ibi patre viuo. Tertia incipit.ibi ea ꝙo. Caſus iuris eſt planus z litera. Et no.q̄ infans exponit in text.i.minor.vij. annis z eſt pria etas † de iure Lōbardo.infantulus dī vſq; ad xviij.annū vt in Lōbarda de phibita alienatione minorū.l.j. Se cūda appellat pueritiā † que in maſculo finit in quartodecimo

2 anno in femina in duodecimo vt in ſti.qui.mo.cute.finitur.§.j.vt notat in decretis.i.q.i.c.pueri z xij.q.v.c.pueri.j. hec tamē etas ſa nare alimentoꝝ extēdit ēt vltra pubertatem vſq; ad.xviij.annū vt.ff.de alimen.z cibaria.l.i.mela.in pn.z ibi not.aliter exponit lecū da etas.ſ.de bonis q̄ lib.l.ſi.§.ſinautez in ſcēa etate. Tertia etas

3 eſt adoleſcentia † vſq; ad.xxv.annos tā in maſculo q̄ in femina vt.ff.de mino.l.i.in ſi.inſtituta de cur.in pnn.z extra de deſpōſa. ipuberū.c.impuberes.z ibi de hoc. Quarta dicit iuuētus † q̄ du rat vſq; qs inter ſenes incipiāt numerari vt.ff.de.l.iū.nō a iter.§. ſi q̄ diuerſimode accidit ſcēm leges qñq; a.lxx.annis §.vt inſti tuta de excu. tuto.§.ītē maior 2.ff.de iure ſimunitatis.l. maiores. Qñq; a.lx.vt.ff.de adop.l.ſi pater.§.ſi. Qñq; a quinquaginta vt.ſ.q etate.l.j.li.x.z.§.qui etate.l.ſi.dixi z qui teſta.facere poſſunt l.ſeniū.z ſcēm vulgare puinciaꝝ z moꝛem regionū iſta ſignificatio variat vt.ff.de fundo inſtru.l.cū delationis.§.ainam de leg. iū.l legatis.§.ſi.z nota.dicta.l.nō aliter. Quīta eſt ſenectus † que durat ab inde.§ vſq; ad ſeniū.i.vſq; ad c.annos abinde.§.dicit ſenium z eſt vltima etas ſcēm quoſdam vt.§.de ſac.ſan.eccle.l.in ter diuinū. Alij aliter dicunt vt dixi dicta.l.ſenium.de dicta qui

5 ta etate dic vt nota.vij.q.j.c.periſti.z tāgit de hoc extra de renū. c.j.vt lit.nō conte.c.qm̄ frequēter circa pnn.z de iſtis etatib⁹ no. bene in gl.ff.ad.l.fal.z.l.hereditatū de poſtulā.l.i.§.. uerum.p archi.extra de clerico egrotāte.c.paſtoralis li.vj.z per Jo.an.in pemio eiuſdē libri.§.ſane cetera z f̄m Ddo.in ꝓfidoro ethimologiarū de hoc habet pfecta etas dī in.xxx.annis vt.lxxvij.dist.c. eps. Literalia colligе per te.z ex glo.Opp.ſcēm glo.de.l.iis.pōt ff.de acqui.heredi.gl.dicit hic ſpeciale.vel dic z melius q̄ q poſ ſunt adire iure ſuo.pñt z repudiare vt ibi. Secus ſi nō iure ciuis iz alterī⁹ rōne officij paterni vel tutoris z ita no.ff.ō re.iur.l.eius eſt velle circa finē gl.Opp.&.l.ſ.pri.ſol.tpe hui⁹.l.nō trāſmittit iz p illā trāſmittit ius delib.querit qd in curatore.vī q̄ poſſit eī⁹ au

6 toritate fieri vt.§.de admi.tu.l.cū quedam. In ſcīarti eſt.ff.de ap.l.cū in vna.§.tutor dic.aut q̄rit de curatore dato adulto z hic poteſt vt dicta.l.cū q̄dā.aut de dato pupillo z nō pōt vt dicto.§. tutor.z ratio ibi notat vel cū dat curator in ſubſidiū pupillo ſ de fectū tutorū nō hz tantā ptātez ſicut qñ dat adulto ſimplr nō in defectum z ſubſidiū aliorū adminiſtrorum † Secundo queritur vbi pater negligit adire hereditatem delatā infanti perinde eſt ac ſi adierit.ſecus in tutore negligente.que eſt ratio diuerſitatis. dicūt quidā q̄ ītra tutorē habet regreſſus ſed contra parrem non iſta ratio non ſufficit pone enim quod tutor ſoluendo nō ſit. preterea hic dicitur idem in infante emācipato qui forte habebit alium tutorē z tñ nihilominus patri queritur vt hic in ver.ea ꝙo dicit gl.ſpeciale z eſt forte ratio ſpecialis.q̄ eadē plona reputat z q̄ talis infans nō pōt ſibi querere.z ideo ſi deceḍat anteq̄ ſibi querat querit patri ac ſi adquiſiet in recōpēſatione tumptuū quos circa filium fecit f̄m Bal. Sed an pater neceſſe habebit hāc hereditatem adire.quidam q̄s non q̄ filius in ptā.e cōſtitutus ſcēm iſta iura non habet heredē.ſed pater occupat omnia iure peculij occupat ergo hanc hereditatē q̄ iaz erat effecta peculij filij.z ſibi queſita z hoc notabiliter dixit tex. quaſi filio queſita.z ita verbū quaſi eſt expreſſiuū veritatis vt z.§.de heredi.inſti.l.ſi pater z ibi dixi. Alij dicunt q̄ hr̄ditas filio queſita nō fuit ſed pater ex priuilegio ſue perſone.i.quaſi pater eam acqrere pōt ac ſi eſſet acq̄ſita

pupillo z hoc

pupillo z.h.d.litera quaſi queſita nō dicit vere queſita.z f̄m hoc dictio quaſi eſt diminutionis no.nam in hoc ſignificato etiā accipitur dictio quaſi vt notaui.§.de pcu.l.autem q̄ ius.ver.de qua. ff.hodie autem cum filius habeat heredē ab intestato vt in auc. de here.ab intest.op.z q̄ pater adeat hereditatem q̄ vere erat q̄ſi ta filio ſecundum primam opi.que eſt vera.domin⁹ Ubertus de

7 bobio dicit circa hanc.l.tria ſibi ſemp dubia fuiſſe.† Primum eſt ſi iſte infans habebat ſubſtitutū vtrum excludat patrem z videtur q̄ ſic vt.§.de impube.z aliꝰ ſubſti.l.iij.z.ſ.cōmunia.de ſuc ceſſ.l.ante q̄ ſcriptus.dic q̄ ſi vera eſſet prima opi.de qua dixi.§.p prima queſtione q̄ haberetur hereditas pro acquiſita filio priuile gio patris tunc pater excluderet ſubſtitutū. Si autem eſſet vera alia opi.q̄ nō haberetur pro queſita niſi eſſet adita.tūc ſubſtitut⁹ excluderet patrem per iura predicta. Ad fil.z Old.tenēt q̄ pater excludat ſubſtitutum p.l.ſ.de his qui ante apertas tabu.l.vnica. vbi dicitur q̄ pferт omnibus.plus dicit ipſe. Ad.q̄ pater dz pe tere ex teſtamēto in quo inſtitut⁹ fuit filius q̄ eo iure ſibi deferт z ſicut filius petere potuiſſet ita z pater.z hoc innuit litera q̄ dicit iure patrio.z p hoc.ſ.de bo.que lib.l.ſi.§.ſ.vnde dicit q̄ caut⁹ ſit aduocatus patris z petat ex teſtamēto in quo inſtitutus erat filius z ſic excludit ſubſtitutū. Si em̄ peteret ab intestato tāq̄ he

8 res filij tūc ſubſtitutus ipſum excluderet ſecundum eum. † Secūdum dubiū eſt ſi iſte infans habebat coheredem vtrum ſibi accreſcat z repellat patrem per.l.§.qſi nō potentiū partes.l.vnica.et videtur coniunctus ſeu coheredem preferri vt.ſ.ad orficianum.l. ū.vbi de hoc dixi.z vide nouam opinionem quā ibi notaui. Sed dic idem quod dixi.in pri.queſtione de ſubſtituto imo fortior eſt ius ſubſtituti q̄ coheredis:q̄ coheredi preponit vt.ſ.de cad.tol. l.vnica.§.ſinautē aliquid ſub cōditione.z in auc.de here.z falc.l. ſi vero inſtitutio. Tertiū dubiū eſt ſi iſte infans habebat matrē z fratres ex vtroq; latere coniunctos qui omnes hodie vna cū patre vocanť ad ſucceſ.ab inteſta.vt.ſ.ad tertul.auc.defuncto.vtrū in hoc ſit lex iſta correcta que dicit ſolum patrem admitti ad ſuccеſſionem infantis.z de hoc multū dubitauit dñs Ubertus.ſed doct.tenēt cōmuniter q̄ omnes ſuccedant z non ſolus pater per

9 dictam auc.defuncto. † Item quero de antiqua z dubitabili queſtione vcz ſi pater relinquat filium impuberem z tutorē fuit ne gligens in apprehēdenda hereditate z pupillus moꝛtuus eſt nū quid hec hereditas veniet ad ſuccedentes ab intestato ipſi patri an vero pupillus trāſmittet ad ſuos heredes.z videť q̄ deueniat ad veniētes ab intestato patri cū hic dicat omnes hereditates:ergo z paternam includit q̄ qui omne dicit nihil excipit vt.§.mā. l.a pcuratore.z q̄ nō adita non trāſmittit vt.ſ.de cadu.tol.l.vnica.§.in nouiſſimo.z pro hoc bene facit.ſ.l.prima.que loquit in paterna z filia deliberāte z ītrā trāſmittit ius deliberādi in ſuos heredes z ſic apparet q̄ non fuit heres q̄ tūc non ius deliberādi ſed ipſam hereditatem tranſmiſiſſet hic autem ius deliberandi tranſmittere nō potuit q̄ loquimur de pupillo qui nihil ſcire intelligitur de iure vel de facto vt.ff de iur.z fac.igno.l.fi.ergo ius aliqꝰ trāſmittere nō potuit q̄ oporteťq̄ ſciat ſibi delatam:vt.ſ.l. proxima.pro hac etiā opinione facit.ſ.de his qui ante aper.tab. l.vnica.vbi duo ſunt neceſſaria vt nō adita trāſmittať.ſ.q̄ ſit de liberis z q̄ trāſmittat in liberos.cū autem preſupponamus hic de pupillo z ita non poteſt habere liberos ſequit q̄ nō trāſmitat z ita videtur hic ſentire glo.z.§.de cur.furio.l.ſi.§.ſinautem perpetu⁹.z de acqui.her.l.in bonis paternis.z.l.neceſſarius z vbi cūq; tractat de iſta materia. Sed moderni tenent oppoſitum et dicunt q̄ ſi pupillus eſt ſuus heres q̄ trāſmittat hereditaté paternam in quoſcūq; ſucceſſores etiam extraneos z q̄ efficit ſuus heres etiā ignorans:q̄ ſola exiſtentia ſui heredis equipollet adi

13 tioni. vt.§.e.l.ſi fratris.ſ.reſpōſo.z ibi dixi.z.ff.de teſt.militis.l. ex militari.§.fi.de caſt.pe.l.hereditate.§.ſ.de reb⁹ dub.§.quos. §.j.de iure fiſci.l.lucius.ſ.de ſuis z legitimis.l.apud hoſtes.cum multis ſimilib⁹.z de hoc plene dixi.§.ſi vt ab heredita.ſe abſti.l. ſ.Non obſtat hec lex que dicit omnes hereditates q̄ intelligi dz de nullo modo agnitis nō de paterna q̄ agnita intelligiť ipſo iure pfiliū de iure ciuili quantū ad tranſmiſſionē iz repudiari poſſit iure pretorio per eū in quem facta eſt trāmiſſio ſicut poterat p filium z ſic intelligo dictū.§.ſinaūt perpetuus.z dictas alias.ll. §.ad hoc allegatas. Et q̄ hec lex intelligatur de alia hereditate quam paterna patet q̄ in pnn.l.de aliis nō de paterna loquitur z cum principium eſt ſpeciale tota dz ſpecialis eſſe ſicut ecōtra cū pnn.eſt generale tota eſt generalis vt.i.regula.in ſi.ff.de iur.z fac. igno.l.cum igitur.in pnn.huius.l.loquatur de hereditatib⁹ ad uentitijs non autem de paterna quod poſtea ſubijcit omnes hereditates referendum eſſe ad ipſas aduentitias,nō autē ad paternā. Non obſtat.ſ.lex prima.licet enim ibi dicať quod filius trāſmittat ius deliberandi non excludit quod hereditatem non

10 trāſmittat † ſed ideo dicitur tranſmittere ius deliberādi q̄ ſicut filius qui deliberās decedit potuiſſet beneficio pretorio abſtine-

reita ille in quem eſt facta trāſmiſſio poterit repudiare. Non ob. lex vnica de his qui ante apertas tabu.q̄ ſecundū veritatem lex illa locum hz ſolū in emācipatis vel in ſuis cum tractatur de ſucceſſione matris vel materne iunc.cū autem tractatur de filio ſuo z hereditate paterna nō indiget filius beneficio dicte.l.cum ipſo iure ſit heres vt predictū eſt z dixi.§.vnde liberi.l.qui ſe patris.z hz ſit ſublata differentia emācipa.z patrie poteſtatis per auc.de here.ab inteſta.hoc verum eſt quo ad hoc ꝙ quilibet poſſit ſuccedere de iure ciuili non tamē q̄ emācipatus ſit heres ipſo iure ſicut ſuus.ſic eſt etiam differentia inter eos quo ad modū rumpēdi teſtamentū vt not.z dixi in auc.ex cauſa.z iſta erat opinio do. Ric.z aliorū doctorum ſtudū paduani vt plene dixi.d.l.j.§.ſi vt ab hereditate ſe abſti.Sed cōtra predictam opinionem eſt valde d.l.ū.ſ.ad orficianū.z ad tert.l.ū.§.ſi quis.z q̄ regulariter nō adita nō trāſmittiť vt.§.e.l.qm̄ ſozorem.z ſpeciale videť hic in patre q̄ innuit litera dū dicit iure patrio. Sed ad.§.ſi qs.l.ū.ad tertul. reſpondere poſſet q̄ ibi eſt ꝑpter matrem ne q̄ vni cōceditur ꝛc. vt.ſ.qui potiores in pigno.ha.l.aſſiduis.vel dic vt dicā.d.l.apd hoſtes.dominus. Ad.fil.tenebat opi.gl.per iura ad hoc allegata z ad.l.qui duos.§.j.de re.dubiis.reſpondebat q̄ ibi mater vocabatur ad caſtrenſia filij non autem ad bona hereditatis paterne non adite ad.l.lucius.de iure ſi.dicebat q̄ ibi infanti queſtа fuerat per tutorem.ad.l.apud hoſtes.dicebat q̄ ibi fingit lex cornelia patrem mortuū preambula hora captiuitatis z filiam hoc ſciuiſſe z hereditatē queſiſſe.z ideo tranſmittit ad alias.ll.que cōcludere videntur ſuum ipſo iure eſſe heredem dicebat ſicut z gl. q̄ verum eſt nomine ſed non re. Sed aliam opinionem veriorem

11 credo vt dixi plene.d.l.j.§.ſi vt ab heredi.ſe abſti.† Item quero qō hic dicit q̄ ſi filius decedat in infantili etate q̄ hereditas que ritur patri.nunqd idem in matre ſi patrē nō.habeat queratur ſibi hereditas nō adita z quero de alia hereditate q̄ paterna:vi detur q̄ ſic.ar.ff.de cur.furio.l.furioſe. In cōtrarium eſt q̄ nihil de matre loquit ergo ꝓmiſſo habendum eſt z ſtādum regule: q̄ cauetur hereditatem nō aditam regulariter nō tranſmitti vt prealleg ſ.in nouiſſimo. Item in matre ceſſat ratio prealleg ata ſecundū. Pone.ſ.expenſarū factarum in filio q̄ pater tales expēſas ſubſtinet z nō mater vltra triennium vt dixi.§.de neg.geſt.l.alimenta.tunc enim ſcēm eum videretur eadem ratio ergo idē ius Cy.dicit periculoſum eſſe hāc.l.extendere ad matrem que de patre tū loquit z periculoſum recedere cum eadem ratio ſubſit nō

12 ſeruet idē ius. † Item quero de alia ſubtili queſtione vcz nunqd infans hereditatem paternam trāſmittat ad matrem z ponam⁹ in filio emancipato q̄ in ſuo nō ꝓcederet qō ſecundum opinionem predictam illorum qui dicunt ſuum eſſe heredem ipſo iure z trāſmittere etiam non aditam ad queſlibet ſucceſſorem. Vel poſſumus etiam ponere ſicut ſepe contingit q̄ moꝛitur aliqs relicta vxore prегnante naſcitur poſthumus z ſtatim moꝛitur,nūqd he reditatem paternā trāſmittet ad matrem nō aditam. ſi eſſet ve ra opinio q̄ hec lex locum habeat in matre ſicut in patre vt.§.di xi proxi.qōne qō nō haberet dubiū. Sed ſi tenea⁹ hanc.l.loqui in patre ſolum quo ad alias hereditates aduentitias remanet queſtio quid iuris in heredi.paterna vtrū tranſmittat ad matrem z narrat hic Dl.in lectura.z Nic.in deciſa qui hāc queſtionem pleniſſime tractāt qō hec qō fuit de facto bon.de maxima hereditate z q̄ pro parte matris erant Azo.z Jac.Bal.qui allegabant hāc.l.vt idē eſſet in matre q̄ in patre,ꝑpter eandē rationē vt pre dictum eſt z alique glo.breuiloque nō allegātes aliquas leges q̄ fuerūt Jo.z Azo.videntur idem dicere.z ita inuenietur in commento J.ſuper hac.l.ſcripto,per Nicolaum furioſum z mouenť

13 his rationibus. Hā ratio quare ad patrem tranſmittitur nō adita eſt ne duplici damno afficiatur.ſ.amiſſionis filij z hereditatis ſed eadem ratio in matre ar.§.de inſti.z ſubſti.l.fi.ff.de iure do.l. iure ſuccurſum.in principio:ergo idem ius vt.ff.ad egem aquil. L.illud.z in ſuo videnť iura expreſſa quod trāſmittat non aditam vt dictum eſt.§.in alia proxima queſtiōe.z dominus Hugo de porta rauenata cōtrariam partem foueḅat z dicebat hic eſſe ſpeciale in patre z hoc indicat litera que dicit iure patrio. Nam z in multis aliis melior eſt conditio patris q̄ matris vt.§.de in ius vocā.l.fi.ſ.de bonis que lib.quaſi per totū.z inſtitu.de adop.l.femine.quod ergo pretor in patre concedit in matre ꝓhibuiſſe vi deť:vt.ff.de iudi.l.cū pretor.z maxime q̄ hoc eſt introducū cōtra regulam qō non adita non tranſmittatur vt.§.eo.l.quoniam ſozorem.ergo nō eſt producendum ad conſequentiam vt.ff.de leg. quod vero cōtra rationem.eſt enim hic ſpeciale in patre vt dictū eſt. Item in alio caſu qui ponitur.ff.ad fil.l.ſi quis in grauī.§ elegā ter.z.l.qui poſthumos.z.l.neceſſarios.ad treb.l.illud.ergo in ceteris remanet cōtrariū ius commune.ff.ad munī.l.ſi.in fi. Item videntur.ll.expreſſe pro hac parte.ff.ad tert.l.ū.§.ſi quis ex hberis. in caſu penultimo vbi dicit ea obtineant que veteribus legib⁹ ſtatuta ſunt.Nam leges veteres dicebāt q̄ nō agnita non trāſmit-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tebatur ad matrem. Sed perinde est ac si filio delata non esset. z pro hoc. ff. ad officiar. ā. l. ij. z ad hāc. l. respōdebant qō nō est eadē ratio in matre que in patre vt. ff. p batum est: z quia persona patris z filij reputatur vt. ff. de institu. z substi. l. fi. quod non est in matre. ad alia que dicunt suum heredem esse ipso iure si quis filio proponatur de suo respondebant vt. ff. dictū est. Odof. dicit in questione predicta non fuisse iudicatū sed transactum. ipse tamen dicit de rigore. verior z substilior est opinio. d. Hugo. Sed in specta equitate ne matrer duplici afficiatur tristitia. l. filiū z heredē. vera est opinio dominorū Bal. Jac. z ita scripsit hic pdictus Nicolaus furiosus post Jo. z p hac opi. est hec lex ver. eave ro. vbi dicitur quod nō agnitam transmittit filius in patrē etiā si fit emancipatus. Nam tunc nō hz iure patrio cū fit sicut extraneus vt instituta de heredi. ab intestato. ff. emancipatos. Cynus z Odo. de hoc etiam dicetur. d. l. apud hostes. ff. de suis z legi. here. An autem filius infans ius dicendi nullū transmittat ad matrem dixi. ff. de inof. testa. l. scimus. in prin. In glos. ex quo videt ibi. l. fi. imo ibi dicitur q curatorez eaz petere potest z ideo allegat de suc. e dicto. l. j. ff. furiosi. Ol. in glo. sed cur nō devoluitur ibi. hz cesset ratio predicta sic. ff. de col. bono. l. fi quis filium. ibi hoc in patre adoptuo. ꝛc. Old.

1 ☞ Jus deliberandi in bonorū possessione an transeat in heredem.
2 Suus quando transmittat ius adeundi.
3 Heres de iure ciuili perpetuo adire potest.

Cum antiquioribus. Primo ponit p emium in quo dicit q ius quod erat speciale in filiis facit ius cōmune in omnibus. Secūda ibi ideoq; sancimus ponit statutum z extensionem suā. Tertia ibi z si quidē ꝛc. restringit z declarat ipsum statutum distinguendo literā expone ibi hanc. i. deliberationis facultatē eā deliberationē. i. deliberationis trāsmissionem siue deliberādi facultatez. Ol. nō fecerit. i. tēpus deliberandū ab homine nō petierit. Ol. ex hac causa i. q non repudiat. Ol. predictū arbitrium deliberationis cū possibilitate adeūdi vel aliter fine infinuatione. Ol. op. q nō dē annus sed nouem menses vt. ff. c. l. fi. §. sed q dicit gl. q hec nō corrigit per illā hoc non plz Pe. sed dic vt in cōtrario no. Item op. q hic vī dicere litera ibi vel aliter cognitū ꝛc. q sit alius modꝰ succedendi quā ex testō vel ab intestato gl. circa hoc recitat truffas. vñ dic q dictio aliter nō cōstruit cū verbis precedentibus ſz sub sequētibus. i. aliter sit ei cognitum. i. per quam insinuationē. nā nō est alius modus succedēdi nisi ex testō vel ab intestato. Opp. q successor habeat vltra quatuor mēses vt. ff. si pēdente ap. mois interue. l. fi. Pe. dicit hanc per illā corrigi. verius credo qō dicit
1 gl. q ibi loquit de alio tēpore. i. appellationis. † Quero nunquid in bonorū possessione transmittatur ius deliberandi in heredez videtur q sic q eadem est ratio. quidā. moderni q nō q; iure veteri beneficia non quefita nō transmittebantur. quod correctum videtur in successoribus de iure ciuili nō de iure pretorio. q ergo nō mutat ꝛc. vt. ff. de testa. l. sancimus. non ergo trāsmittit vt. ff. de bonorum possessione. l. iij. §. acquirere. z de hoc dixi. ff. qui admit. ad bono. pol. possunt. l. emancipata. Quid in fideicōmissarijs hereditatibus puta is cui erat restituenda hereditas ex trebel. ante restitu. decessit nūquid trāsmittat. vī q sic. ff. ad treb. l. restituta. Pe. q nō: q; fideicōmissarij nō sunt vniuersales heredes z ideo standū est regule q nō trāsmittant an. d. l. sancimus. de testa. Cy. Ol. distinguit aut non fuit hereditas adita z nō transmittitur vt. ff. ad treb. l. quidam ita. in prin. z notatur de re. iur. l. iij. aut fuit adita z tūc aut fuit rogat⁹ restituere pure vel sub die certa z in hoc sunt glo. cōtrarie. quidā enim dicunt q nō trāsmittit z male. de leg. i. l. cuz filio z. l. filiuſſa. §. diui. z de cōdi. z demō. l. a testatore. alij dicunt z verius q transmittitur. ff. ad tre. l. ap̄ iul. §. vtrum. z. l. cogi. §. item mecianus. z. l. postulante. z videt causa. j. quando dicesle. ced. l. fi. Si autē rogatus fuit restituere sub condictione vel certa die tunc nō transmittit vt. j. de fideicom. l. si in pſonam z notat. j. de his qui ante apertas tabu. l. unica. z de hoc notat per Bal. in summa ad trebel. §. fi autem fideicōmissarius. Quid contra si rogatus restituere moriat ante aditam hereditatez nūquid eius heres compellitur adire z restituere. dic vt notat. j. de fideicommi. l. eam quam. Ol. Item quero in casu huius. l. ii vixeret post annū nūquid posset adire. Bal. q sic cuius
1 opinio approbatur contra Plac. † Ultimo distinguit latius q̄ glo. aut suus est institutus pure aut sub conditione. primo casu trāsmittit ius adeundi vt. ff. eod. l. si fratris. z. ff. l. prima. tamen sicut hz beneficiū abstinēdi. ita z heres eius vt. ff. de testamē. mil. l. ex militari. §. final. Si sub cōditione aut extitit z trāsmittit aut nō, z non transmittit quādo autem z sub qua conditione possit instituī plene dixi. ff. de iusti. z substitu. l. si pater. Si queratur de filio nō suo regulariter nō trāsmittit. fallit. j. de his qui ante apertas tabu. l. j. ius tamen deliberādi bene transmittit. Si queratur de extraneo aut est heres sub cōditione aut pure. primo casu aut nō extat cōditio z nō trāsmittit, aut extat: z tunc idem q̄ quando pure vbi dic aut ignorabat z nō trāsmittit vt. ff. eodem. l. quoniam sororem aut sciebat. z tūc aut moritur infra tempus deliberationis. z tūc trāsmittit residuum vt hic. aut post. z tunc nihil vt dicta. l. de his qui ante apertas tabu. z de cadu. to. len. §. in nouissimo. hoc quādo heres decessit. Si antē viuit siue suus siue extraneus de iure ciuili adire potest nisi repudiauerit vel nisi tēpus sit sibi prefigum a iudice adeundū: tunc enim post tempus videt repudiasse hodie videtur adūsse vt. ff. c. l. si §. finautem. hoc aliqs
3 fecerit. z ibi notat. † Aduerte tamen q quidam dicunt quod here potest adire perpetuo de iure ciui. Sed de iure pretorio: secus quo statuta sunt certa tempora ad bonorū possessionē petendā quibus elapsis admittuntur sequentes in gradu: vt dictū fuit. ff. de suc. edito. quod quidē ius pretorium introductum est gratia iuris ciuilis emendandi z in hoc emendat z corrigit ius ciuile secundū eos quod nō credit Cy. vt. ff. eo. l. sui. z. ff. de reg. iur. l. quoties. duplici Cyn. In glos. j. a iure ibi perpetuo trāsmittit etiam ignorans sibi delatam. Ibi nō repudiauit. In casu potest adire filius etiā repudiatam. f. re integra vt. j. tit. proxi. l. fi. q̄ dic vt ibi. Fran. Ibi quādoq; decedat trāsmittit vt. j. de cadu. tollen. l. vnica §. finautem. sub conditione. In eadem glos. in fi. pro opinione Plac. facit hec lex z. ff. de acqui. here. l. pantonius autus. Ili. de matarel. In glos. penultima in fine. de contratabul. l. illud. §. finali. z. l. sequenti. In glo. vltima. in fi. vel dic q hec corrigitur p illam vt ibi no. per Cy. ꝛc.

1 ☞ Heres nō potest pro parte adire z pro parte repudiare.
2 Legatum re z nomine non potest pro parte agnosci z pro parte repudiari.
3 Hereditates plures si deferantur an possit vna repudiata altera agnosci.
4 Tabule pupillares quando valeant.
5 Testatus pro parte z partim intestatus nō potest quis esse.
6 Heres instītutus in pluribus partibus si vnā adeat; z aliā; differat omnes adire censetur.
7 Existentia pupilli qui est suus heres idem operatur qō aditio.

Eidam culogio. Quid sit eulogiū habet. xvij. dist. de culogijs hic accipitur pro testamento. z primo ponitur thema z questio. secundo aliud thema z alia
1 questio. tertio vtriusq; qōnis similis decisio † z dicit in effectu q heres nō pōt p parte adire z p pte repudiare. Jbi vel in alia parte sub nomine quote nō sub nomine vnciarū vt differat a lequēti. Et pro solutione contrariorum z declaratione huius materie plenius quā glo. distingue fm Cy. aut queritur de leg. aut de hereditatibus. primo casu aut vnius est legatū re z appellatione aut sunt plura re z appellatione aut est vnum appellatione aut est
2 vnum appellatione z plura re. † Ubi est vnum legatum re et appellatione vt qñ legatur stichus vel equus tūc nō pōt p parte agnosci z pro parte repudiari per legatarium. sed si decedat plurib⁹ heredibus relictis vnus potest partem suā agnoscere z alter repudiare vt. ff. de le. j. l. legatarius in prin. Secūd⁹ casus quādo sunt plura legata re z appellatione vt quando legat stichus equus z alie res. tūc potest vna agnosci z alia repudiari tamen vbi repudiatū habet onus annexū accrescit legato qō agnoscit vt. ff. de leg. j. l. sed duobus. tertio casu quādo est vnū legatum re: sed plura appellatione vt q; legatus seruus qui hz duo nomina puta stichus z pāphilus. tūc idem est p qñ re z nomine est vnū vt. d. l. legatarius. z de leg. ij. l. neminem. Quarto casu qñ est vnū appellatione z plura re. vt qñ legat grex nō potest p parte agnosci z pro parte repudiari vt. ff. de leg. j. l. grege. † Si vero querit de
3 hereditatibus. aut defertur ex diuersis testamētis aut ex eodem testamēto. primus casus est indubitabilis q; vna potest agnosci z alia repudiari vt. ff. de here. instī. l. liber homo. in fi. z de acqui. hē. d. l. si quis filium. §. j. Secūdo casu quando deferunt ex eodē testamento aut heres agnouit paternā z vult repudiare pupillarem z nō potest vt hic aut ecōtra z subdistinguit aut filius ipubes est institutus aut ex heredatus. Si ex heredatus aut est alius heres ex testamēto aut nō. Si nō tunc nō potest habere pupillarē nisi habeat paternā vt. ff. de vulg. z pup. substitu. l. ij. §. adeo. Aut est alius heres z tūc aut necessarius aut extraneus. Si necessarius est heres dicit glossa. quod iste casus nō est omnino exp
4 ditus z dicit. ff. nec est verum quod glossa. † dicit quia quo ad hoc vt valeant tabule pupillares oportet aliquem esse heredem testamento pat. rno re et nomine siue effectualiter vt. ff. de vul.

de vulga. z pupillari substit. l. ij. §. interdum. z ad trebellia. l. apud iul. §. idē iul. ad. l. cū quasi. §. sed si quis q̄allegatur in gl. rūdet qō ibi est speciale fauore libertatis vt sufficiat sola super existētia sui heredis vel ibi ille qui debebat fideicō. z libertatem z iam adierat decessit relicto suo herede qui abstinuerat secundū eū. Sed secundū Dy. optime expeditus est casus predictus q; sicut existētia sui heredis facit valere libertates sine aliqua immixtione sic et cōfirmat tabulas pupillares vt. ff. ad treb. l. ita tñ. secūdo ꝛsilo. z de vulg. z pu. substit. l. si filius. z idem tenet Pe. de hoc dixi. ff. l. si fratris in fi. z plenius in. l. precibus in tractatu vulgaris substi. ver. quinto queritur quando expiret z ver. gl. tamen in fine videt innuere. Si aūt filius impubes est institus. aut solus aut cū aliis. Si solus aut se immiscuit paterne hereditati z non potest postea fieri separatio vt. ff. de vulg. z pupil. substit. l. sed si plures. §. filio. aut non immiscuit sed abstinuit z tunc pōt haberi pupillaris nō paterna fm Dy. vt. ff. de acqui. hered. l. iul. als incipit si pupillus Si est institutus cum alio. aut cuz neccessario aut cū extraneo. Si cū extraneo aut pupillus adiuit aut tñ coheres aut null⁹ vt plene notatur p Dy. ff. de acqui. her. l. j. z in sua magna additione z dic vt ibi. aut queritur de vna z eadē hereditate mihi delata z tūc aut est simul aut p parte. Si simul nō possum partem agnoscere
5 z partez repudiare vt. ff. eo. l. j. z ratio est † quia nō potest pro parte esse testatus z pro parte intestatus vt. ff. de reg. iur. l. ius nostrū. Aut est delata per partes z tūc aut iure institutionis in personā mei heredis aut in personas filiorum vel seruorū meorum. Si p partes delata sin personā meam: tūc aut pure z habet locum hec lex. aut sub conditione z tunc aut iam extitit conditio. z idem est ficut hac. l. arg. ff. qui potio. in pigno. hab. l. potior. aut ante existē tiam conditionis. z tunc aut sum solus institutus pro parte pure z pro parte sub conditione z tunc idem vt. ff. de acqui. here. l. cum heres. §. fi. de here. instit. l. si solus secūdo responso. aut habeo coheredē vel substitutū in parte cōditionali z tūc bñ possum partē tñ mihi delatam agnoscere pendente conditione sed condictione aduenīente habeo aliam partem vt dicta. l. si solus in fi. z si cōdītio deficiat non mihi sed coheredi acquiritur vt. ff. de heredi. instītu. l. liber homo. §. titius ex semisse. Aut plures partes deferuntur p filios vel seruos meos z tūc aut filius vel seruus est institus in plurib⁹ partib⁹ pure tūc adeundo vnā videor omnes adire argu. huius. l. aut in vna est institutus pure in alia sub cōditione. z tūc adeundo vnam videor adire aliam. sed seruus sibi queret si erit liber tēpore delationis vt dicta. l. si solus. §. item si seruus predicta vera sunt vbi omnes partes deferūtur iure institutionis. Si autem deferunt quedā iure institōnis quedā alio iure aut iure substitutiōis aut iure accrescendi. Si iure institutionis z substit. aut eo tpe quo adire volo ex institutiōe est locus substitutioni aut non. primo casu vnam adeūdo aliam video adire per prealegatam regulaz iur. ius nostrum z arg. dicte. l. liber homo. §. ti tius. z de acqui. heredi. l. qui ex duobus. in pn. z ad. l. fal. l. qui fundu. §. ij tu ex parte ꝛz contrariū notat. ff. de acqui. here. l. ij quis heres. prelegata tamē coheredi nō pertinet ad substitutum vt. ff. de leg. iij. l. legatus. Aut deferunt vna iure institōnis alia iure accrescendi tūc nūr refert verū sit loc⁹ iuri accrescēdi eo tpe q volo adire ex institone. z tunc nō possum partē agnoscere z parte repudiare vt. h. z ff. de acq. her. l. j. Aut nō est loc⁹ adhuc z tūc possum adire ex institutione z si postea nr locus iuri accrescēdi necesse habeo partē accrescentē accipere aut tota repudiare nisi creditore ꝛc. vt. ff. de ac
6 qui. her. l. cū hereditate. † Sed qd si heres institut⁹ in plurib⁹ partibus vnaz agnoscit z aliam differt. dic qō aditio vnius ad omēs trahitur secundum Dy. z ita hz intelligi qō notat. ff. de acqui. here dit. l. q. z quare pualeat aditio die vi. ibi notatur. Item queritur nunquid ni idem in secunda qōne huius. l. vi heres him impuberis cui sum substitutus sine nova aditione. vr idē cuz hec lex hos duos casus cōiungat. z videt probari. ff. de acquir. heredi. l. q patri. Itez nunqd idem in parte que accrescit vr sine nova adītione debeatur. dic aut pars accrescens defert eodez iure aut non vt. ff. de bono. pol. l. sed cum patrono. z notatur. §. quādo non petentium partes. l. vnica. in vltima gl. Sed que est ratio diuersitatis q̄ qñ defertur mihi iure accrescendi possum vel totum eligere vel totu repudiare vt dicta. l. cum hereditate. ff. eo. sed non sic cū defertur iure substitutionis. respōdeo cū defertur mihi substitu. alia pars vtraq; delata est ex voluntate testatoris. z ideo heres necesse hz agnoscere sed vbi vna obuenit iure accrescendi; pt euenit sine voluntate testatoris. z ideo aliud in ea Cy. Itez lex ista cū concor. est euidens. arg. qō si filius velit repudiare hereditatem paternā z habere bona feudalia quod nō potest z vt expressius. j. de omni agro deserto. l. heredes lib. ij. Sz quum est ipsius iure feudorū de vasallo q feudū alienauit. c. j. z de succes. feud. c. j. in gl. magna ibi qui adiuerit als nō q; cū non sit adita hr̄ditas ex pr̄no pupillares tabul. euanescūt. vt. ff. de vulg. z pu. substi. l. ij. §. adeo. ad trebel. l. ita tamē. §. qui sui spectaz. z hec sunt opinio. ff. fil. de qua. §.

7 dixi. Sed videt q idem sit z si nō habeat coherediem † q; existentia ipsius pupilli sui heredis tñz operat quod aditio quantū ad cōfirmationem eoz que sunt in testō ascripta vt hac glo. circa finem z. ff. de fideicō. lib. i. cum quasi. §. sed z si quis. de bonis liberto. l. si ex modica. §. fi filius. z dicta. l. ita tamen. §. fi quis filiuz. ad treb. Old. de hoc etiā. ff. dixi. Jbi si aūt nō abstinuit. i. pupillus et subaudi nec se immiscuit vel etiā se imiscuit. Ol. Jbi fm Jo. hic dz esse allegata. l. sed si plures. §. filio. de vulg. z pu. substitu. q̄ statim. j. allegat. Old. Jbi. l. iul. cōiter incipit si pupillus Ol. Jbi. l. pr̄ hz ꝛam negativā duplex est enim ibi lra. Jbi q primo adiuit aliud si post repudiationem a dūsset vt. ff. de acqui. here. l. si duo. z ibi notatur ibi. de le. iij. l. nemine. z imo est de leg. ij. Jbi si ex duobus imo sed duobus. Jbi hoia viuētia imo dz dicere morientis qr viuētis nulla est hereditas vt. ff. de here. ven. j. vel dic q dicit viuētis habito respectu ad heredem qui venit. Jbi repudiari post se certum est vt. ff. de heredi. instituē. l. liber homo. §. fi. z de acqrē. here. l. si quis filiuz. §. j. Jbi altera iure substitutionis. f. vulgaris. Jbi. hz omissa quidam habēt admissa z male. Jbi alij enim. f. in ptāte non existēti. Jbi fit. i. pupilla iter. Jbi nō pōt vt. ff. de vul. z pup. substitu. l. ij. in prin. in fi. de hoc dic vt. §. in distin. dixi.

1 ☞ Insolentia quid sit.
2 Seruus an possit compelli ad adeundum.
3 Ambaſiatori si quid donetur an eius qui misit eum efficiatur.
4 Instrumentum quid z quando probare dicatur.

Cum aliquis. Primo ponit qōez de qua fuit magna diuersitas inter antiquos. Ideo eā solvit distinguēdo. Jbi parere penultima p ducta z expone. i. obedire. Insolen-
1 tie. i. inobedientie. Insolētia † em est mox inconuenientia fatuitas vel superbia seu prauus vsus quasi ☞ solitū z debitū cursum nature fm Jo. an. qui hoc notat in cle. de offi. ordi. c. j. vbi est hoc hz duz insolentius z hr̄ hoc verbus. j. de exac. trib. l. fi. extra de postulando. c. ii. de supplenda negligen. prela. c. ii. de rescript. c. vlti. lib. vi. de offi. ordi. c. j. eo. lib. z de immunita. ecclesiarum. c. j. eo. lib. ibi in soleniter hr̄. extra de accusa. c. qualiter z qñ. ff. Insolestant iudei. §. de iudeis. l. nullus. z in clementinis. de celebra. missarum. c. j. §. nonnulli. Denegari ei qui adiuit aduersus eum qui dicebat se dominium decurrere hoc est secūdum q; pronūciabitur in cā liberā
2 ii. Dp. † q̄ seruus nō possit compelli adire vt. l. cū proponas. ff. de here. instituē. dicit glo. q̄ ista concordat cum illa. hec solutio non valet per. l. eius est velle de regu. iur. vnde dic fm Pet. q; ibi seruū dūm suum pacifice recognoscebat licet eo inbente adire nollet et ideo adire nor compellitur vt ibi. hic non recognoscebat eum vt dominum sed dicebat se liberum z ideo pēdente iudicio liberali nō potest per iudice, n compelli. ratio diuersitatis est quia vbi ser nus recognoscit dominuz lex presumit quod vtilitatem suam faceret. z ideo voluit tūc eum compelli. at vbi non recognoscit eum sed litigat cū eo de statu presumptio est in contrarium z ideo tūc compellitur iudicis officio secundum eum. z de hoc dic vt ibi notani. † Itez allegatur hec lex ad questionem ambaſiatorum ☞ De diolam de donis eis datis per imperatorē vtrum videatur data eorum cōtemplatione an contemplatione ciuitatis sicut hic dicitur q; si testator instituit istū dicēs seruū illius q̄s presumit institutus dñi cōtemplatione. facit etiam vtrum relictū prelbytero videatur sibi relictum contemplatione ecclesie de quo plene dixi. ff. de sacr. lan. ec. l. j. ver. sed an relictum vni de collegio z ver. se. Ultimo colligit gl. ar. ad q̄nem finium plebatuum. Quidam tamen vltra gl. distinguūt aut pauca instrumēta faciunt de ipsis finib⁹ mētionem z tunc non probentur nec faciunt preiudiciū. aut multa instrumēta de hoc faciunt mentionem z tūc 3 arg. ff. de leg. l. de quibus. Sz z tūc p̄sumptione aliquā facerēt nō plenā probationez quando inter alios ageretur q; res inter alios acta ꝛc. Sz si esset questio inter eos quorum instrumenta producta de hoc facerent mētionem puta inter duos ep̄os tunc fidem facerent vt in l. optimam. j. de ẏhen. z cōmit. slip. vbi de hoc notat z dixi in gl. j. an seruus. De hoc etiaz notatur. extra de cens. h. c. cum olim in gl. i. z per Inno. z de proba. c. cū causam. z. xxj. distin. c. habeo li
3 brum in tex. z gl. z per archi. z. c. plures. z tetigi. ff. de offi. pref. preto. i. in nomine dñi. §. in sardinia. Facit etiā ad p̄dicta q; p instrā emptionalia p̄bari vī mensura z latitudo fundi vt. ff. de pig. act. l. fi. de act. emp. l. titius z notat in gl. §. finium regundorum. l. iij.
4 † Bizuiter puto dicēdum q; instrm fidem faciat super eo super quo principaliter est cōfectum z inter pſonas inter quas cōfectū est. nō autem super circūstātijs in instro narratis. pure si diceretur talis filius vēdidit tūc tale instrumentum. p̄bat venditionē nō autem filiationem. Vel si dicatur talis ep̄s contulit bñficium bene probat collationem sed non ei esse ep̄m z idem de similibus q; super narratiue narratis in ipso instro. z super quib⁹ principaliter nō est confectum ip̄m instrm fidem non facit vt. d. l. optimā

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicitur z dictū fuit.ē.de ędēdo auf.si qs in aliquo documēto.z p
arēhi.z Jo.an.notat in.c.si papa.z de priui.lib.vi.Qualēqualez
tamē psumptionē ēt super illis narratis facit vt dixi.cronica tñ
probare vł vt notat.extra de electione.c. venerabilē. z.xxiii.di.in
nomine dñi. Jn glo.viti.ibi.§.his verbis imo.§.deinde ex his ibi
hic liber ꝛc.ibi de fideiusł.l.si eum imo.l.cum fideiubeat Old.

1 Heres certus adire pōt absq; inuentarij confectione.
2 Dubitare nemo debet vbi non est dubitandum.
3 Repudiatio intra tres menses fieri debet.
4 Inuentarij solennitas circa que consistat.
5 Tempus inuentarij a quo tempore incipiat.
6 Heres quare tres menses ad inuentarium conficiendum habeat non autem tutor.
7 Heredes plures si fuerint an omnes teneantur inuentarium conficere.
8 Tempus inuentarij conficiendi an currat minoribus.
9 Heres quando inuentarium facere teneatur.
10 Fideicommissarius pro dodrante an debeat inuentarium facere quod heres non fecit.
11 Heres grauatus restituere an in questitis trebellianicam perdat ob non confectum inuentarium.
12 Testes testamenti an debeant heredem cognoscere.
13 Infamis in inuentario potest esse testis.
14 Signum crucis omissum an vitiet instrumentum.
15 Debitori non lucrativo plus fauetur q̄ lucrativo.
16 Hypothecaria seu condictio indebiti quando locum habeat ad legata repetenda.
17 Heres an possit creditoribus vel legatarijs soluere de rebus hereditarijs.
18 Exceptio beneficij inuentarij ante sententiā omissa an possit post sententiam opponi.
19 Fideiussore reo non obligato succedente non confunditur actio.
20 Filius succedens patri qui rem filij vendiderat an possit rem venditam vendicare.
21 Extraneus succedens venditori rei sue an possit eam vendicare.
22 Heres instrumenta defuncti seruare tenetur.
23 Heres iuramentum purgationis an iubire teneatur de rebus in inuentario positis.
24 Testatori si vsura ꝛa restituere iussit an interim agi possit.
25 Sapiendum est ad sobrietatem: sapere enim nimium nocet aliquando.
26 Homicidium fuisse tractatum ex quibus verbis cognoscatur.

Scimus ✦ colligit tres cōstitutiōes antiquas ex qbus 2fecit istā q̄ nō solū milites sed oēs 2plectiē vsq; ad.§.cū igit. Sc3o ponit ibi duos casus in qbus nō est necesse2ficī inuētariū z si fieret nō pdesset.l.cū heres spe certa fretus adiit vel repudiat q̄sta lex soli dubio voluit puidere vt p3 in.§.sinaūt dubi⁹. Jbi est tertia ps vbi tangat tps ad inuētariū 2ficiendus z formā ipsi⁹ vsq; ad.§.sinaūt a locis. Jbi ārta vbi distinguit hr̄ des pūtes ab absentib⁹ vsq; ad.§ z si p̄fatā. Jbi quarta vbi oñdit būficiū ex inuētarij 2fectione heres cōsequit vsq; ad.§.si vo creditores. Jbi sexta vbi liberat heredes a creditorib⁹ superueniētib⁹ vsq; ad.§.licētia. Jbi septima vbi consulit creditoribus ℨ legatarios z priorib⁹ creditorib⁹ ℨ posteriores vsq; ad §.in cōputatiōe. Jbi octaua vbi reseruat heredi sumptus i funꝰ testatoris z alijs rebus factos z actiones sibi contra defunctū cōpetētes vsq; ad.§.licentia. Jbi nona vbi tradit modū probādi si plures fuerūt res in hereditate quā sint in inuētario z punit i duplum heredes fraudem in hoc faciētes vsq; ad.§.donec. Jbi decima vbi differt actiones creditorum z legatariorum contra heredes durante tempore confectionis inuentarij vsq; ad.§.si vero post q̄. Jbi vndecima vbi ponit heredē nō facientē inuētariū sc3o huius.l.formā vsq; ad.§.ℨ q̄ quidā. Jbi duodecima vbi tradit nouū tps deliberādi vsq; ad.§.sinaūt hoc aliquis. Jbi tertiadecima vbi aperit duplicez viā adeūdi hr̄ditatē l.veterem ante.l.istā z nouā ex.l.ista vsq; ad.§.si ges aūt. Jbi quartadecima vbi puat heredē būficio falcidie si inuētariū nō faciat. Jbi quintadecima z vltima vbi 2cludit derogādo alijs.ll.de hac māteria tractanti

1 bus excepta cōstitutiōe gordiana quā in militib⁹ cōfirmat. † dic ergo aut heres certus est z adit z nō indiget inuētario vt sibi p̄sit similis mod⁹ loquēdi.ē.de instī.z substi.l.ij.aut repudiat z filr̄ nō pdest sibi inuentarius. Sed ℨ hoc vł circa principiū hui⁹.l.ibi nō tñ si improuisum emerserit debitū ꝛc. Sz illud referas ad casum dubiū vbi nō est necessaria deliberatio ſz inuentarij est faciendū sc3m formā hic tradītā vsq; ad.§.z si p̄fatā. His p̄missis sc3z pdi ctā diuisionē hui⁹.l.assignem⁹ cuilibet pti qs suū est notabilia huius prime ptis collige p te.z dic q̄ ſz gl.dicat q̄ sc3z q̄stōnez de q̄ hic fit mētio nō habem⁹ q̄ verū est ei⁹ tñ mens talis erat ſz Old. qz si quis adibat hr̄ditatē in q̄ improuisuz debitū emergebat ita q̄ imputari ei non possit quare debitū ignorauit sibi subueniebat ne ten ret creditoribus hereditarijs vltra vires hereditatis vt in sti.de heredū qualitate z dr̄ia.§.sciendū. z q̄ dicit p diuersas species exponе.i.diuersos casus q̄ aliq̄n tenebat heres insolidū.s.q̄n sibi poterat imputari z aliq̄n nō.s.q̄n sibi nō poterat imputari vt predixi. Arma em̄ nō z subaudi recte constituit gordianus arma em̄ ꝛc.Ol. Jbi etiā ad oēs.s.priuatos. Jbi ita z em̄.i. per remedia

2 huius.l.Ol. Jn fi. † non debet ergo quis dubitare vbi non est dubitandū. vt extra de immunita. ecclesiarum. c. clericis laicos. li. vi. vltra p̄in. nec est dubitandū vltra quā expediat. extra de simo. c. z si gōnes. in p̄in. z de rescrip. c. cū cōtingat. z vbi est securitas nō dici dz periculū nec ecōtra. vt extra de here. c. fi. circa finem lib. vi. Sed cōtra vł pōs q̄ ait de singulis dubitare nō est inutile vt not. in gl. ē. de summa trinita. l. nemo. Sz illud forte quo ad scientias q̄ qui dubitat z inquirit ppe est videre verū. Jtez plerūq; vbi culpa nō est timere solent cōscientie timorate vt in clementinis. de verb. signi. c. i. §. j. Nam bonarū mentiū est ibi culpam timere vbi culpa minime reperitur. Sed hec quo ad dei timorem z forus cōscientie. vnde dic q̄ timere debemus iuste timenda non alia vt. ſ. de fideicō. liberta. l. penul. circa fine. z de hoc tetigi. ſ. quib. ad li. p̄ocla. nō licet. l. fi. Jn dubio aūt tenere debemus certū z dimitte reincertū. extra de homicidio. c. ad audientiā. z ibi de hoc de spōsalibus. c. iuuenis. z ibi in glo. z de peni. di. vii. c.

Cum igitur ✦ Jbi repudiet cū repudiare nō possit nisi sit minor vt. ſ. ti. p̄t. l. sicut. Old. Jbi indiget. i. beneficiuz inuentarij nō hz etiā si indigeret filius expositio. ē. de institu. z sub. ſ. i. l. ij. Rich. Jbi abstinēdā esse credidē

3 rit nō tñ repudiabat vel abstinebat. sed se repudiaturuz vel abstēturū dicebat. z ideo tam breue tps ei statuit. † Si ergo scit vires hereditarias z repudiat planū est z repudiare dz intra tres menses tūc alꝰ si se repudiaturū nō diceret sicut ppetuo posset adire vt. ē. eo. l. ſz. z. cum antiquoribus. ita z perpetuo repudiare. z ita intelligēdus est iste ver. similiq; modo. z. ē. e. l. si curatoris. hoc verū nullo instāte si ꝑo instet filius ex heredatus hz annū vel sex mēses vt. ē. de inoffi. testa. l. scimus. §. fi. creditoribus instantibus hz arbitrio iudic. vt dicta. l. fi curatoris z notatur plene. ff. de acquir. hereditl. quādiu. Si petat tps ad deliberandum hz secūdum. l. cū antiquioribus. Si vero adeat nō pōt amplius facere inuentariū vt hoc. §. Si vero ignorat vires hereditarias locum hz proximus §. sinautem dubius qui succedit loco cōstitutionis antique que loquebatur de improuisis debitis secundum quā opponebat pbabiliter vires hereditarias ignorari. vt in p̄inci. huius. l. Rich. Si vero dicat non adeo tūc seruat. l. ff. ad tertul. l. filiū matrem. z quod notatur z dicti. ē. de iuris z facti igno. l. ij. z dicūt quidā qs licitū est ei dicere nō adeo z habere annum per dictam. l. filiū matrē. qz est tps legale. potest tamen refrenari per iudicem ad instantiā illozum quorum interest vt predicti ꝛc.

Sinautem dubius ✦ Ponit solēnia circa inuētarij cōfectionez vsq; ad.§. z si p̄fata ibi ponit būficia que heres cōsequitur ex inuentario vsq; ad.§. licētia. pergami est statutuz q̄ hereditas adi

4 ri nō possit cum beneficio inuentarij. † dic ergo q̄ solennia inuentarij consistunt in tempore inchoandi. Jtem in tempore finiendi. Jtem circa p̄tia personarum aliter hoc iure aliter iure aut̄. de heredi. z fal. §. si vero ablunt. z. ſ. ad. l. falci. auf. sed cum testator. Jtem circa subscriptionem per se vel alium faciendam. Jtem circa formā subscriptionis sui vel tabularij subscribentis ꝑ eo. Jtez circa signum cruris. Jtē qualitatē testium qui heredē cognoscāt Jtem qualita. eozum qui loco creditorum vel legatariozꝝ adhibētur. z de hoc in summa Azo. auten. de here. z falc. circa medium z plenius in speculo de instrumentozum editione. §. dicto ver. nunc dicamus vsq; ad finem ipsius. §. versiculo etiā ponuntur pulchre

5 forme inuentarij conficiendi. † Redeundi ergo ad primum quero a quo tempore incipiat currere tempus inuentarij videtur quod a tempore mortis, vt. ſ. §. sinautē. quidā moderni quod a tempore quo scivit sibi delataz hereditatē vt hic, z ita no. ſ. ad. l. fal. auf. sed cū testatoꝛ alij vt Pe. z Frā. Accur. tenent qs hic notat qs currat demum post aditam z ita supplet gl. que est in dicta autē. sed cū testatoꝛ. Rich. sequit precedentem opi. q̄ si expectaremus tempus additionis posset heres differre z machinationes z fraudes cogitare z sic circūscriberet hec lex que talibus intēdit obuiare vt. ſ. e. §. sed q̄ quidā. Nec obstat. §. ſ. e. si vero post q̄, q̄ respōdetur vt ibi dicam secūdum eum. Sed posset dici quod huic fraudi possent occurrere creditores z legatarij faciēdo p̄figi tempus ad adeundum vt predictum est proximo. §. Dicit etiam. ff. fili. quod cōficiendo inuentarium adire intelligitur hoc ipso vt. ff. de

6 acquiren. here. l. pro herede. §. penul. † Sed que est ratio quod hr̄s habet spacium trium mensium tutoꝛ autez mox inuentarium facere tenetur vt. ē. de admini. tut. l. tutores, dic propter periculum pupilli quia interim tutoꝛ administrare, non posset vt. d. l. z ita res pupillares perire possent heres autē bñ administrat interim vt hic. pergami cū de consuetudine seruatur idem tps in tutore q̄ hicōi in herede vt dixi. d. l. tutores. ē. de admi. tu. Sz qd si hr̄s nō inchoauit inuentariū intra. xxx. dies perficit tñ intra. xl. nunquid sufficiat. quidaz q̄ sic vt. ff. de neg. gest. l. naz z seruus. §. si viuo z qz heres certat de damno vitādo. ſ. q̄ nō teneat creditoriꝰ vltra vires z hoc videtur innuere g., que incipit qz perinde. ſ. e. §. sinautem aliquis z qz sic faciendo satis habetur effectus z intētio huius. l. contrarium tenēt doctores qz a forma huius. l. nō dz recedi vt p3. ſ. progimo. §. z si p̄fatam ibi solidauerit. i. solidum seruauerit z. §. si vero post q̄ ibi secundū formā p̄scientis cōstitutionis fecerint z §. fi. ibi p̄sentis. l. subtilitates ꝛc. z in auf. de here. z fal. §. fiat igitur ibi secundū modū z tempora. Jtez p3o hoc. ff. de col. detegen. l. ij. §. penul. z. ē. de ex cu. tut. i. quinquaginta in quibꝰ nō lz recedere a forma temporis dati ad inchoandum. z ad hoc etiā facit iura vulgaria formam districte obseruandam. ff. ad municip. l. constitutionibus. z extra de rescriptis cum dilecta. Nō obstat. §. si me viuo. de neg. gest. imo si recte inspiciatur facit ꝑ hac parte z quod dixi de. xxx. diebus qui dantur ad inchoandum q̄ si p̄sis est pōt dici de quatuoꝛ mēsibus qui dant sibi ad inchoandum q̄n est ablens vt in ver. finautem a locis. z hanc opinionē

7 tenent Ric. ꝛD. fil. z Old. † Quid si plures sunt heredes numqd omnes teneant inuentariuz conficere an habeat locum hec lex solum in vnico insolidū herede. dic q̄ eēs habēt cōficere vel vni cōficienti cōsentire arg. ff. de edē. l. si quis ex argentariis. De di. inte. l. stipulatio. §. q̄situm. z de fideicom. liber. l. iij. §. q̄situm z qs heres etiā ꝑ parte inuentarij facere teneat ꝑba. ē. primo. §. ibi sine ex asse, siue ex parte. vbi apparet hāc. l. imitatā z tandem sup herede tam insolidus q̄ pro parte. ergo de vtroq; tota dz intelligi vt. ff. de iure z fac. igno. l. regula. in fine. Sed cum annus detur heredi ablenti ad inuentariuz conficiēdum vt infra in ver. sinaūt a locis dicit gl. q̄ dabunt quatuoꝛ menses ad inchoandum. Sz q̄n incipit currere istud tps absenti ter. dicit a morte testatoris qō intelligez. z post q̄ heres sciuerit testatoꝛz mortuum vt. ē. §. sinaut dubius al⁹ sequi posset q̄ minue tempus haberet absens quam

8 presens si diu ignoraret testatoris mortez q̄ esset absurdum secūdum. b. † Cōsueuit queri vtrum istud tempus currat minoribus quidam q̄ nō p. l. vltimā. ē. in quibus causis in integ. restit. non est necessaria. alij quod currit sed restituit vt in auf. de hered. z fal. §. pupillus. z hoc vł innuere gl. ff. de minoribus. l. auxilij. in princi. vbi me gl. Jtem queritur si heres instituitus sit rogatus restituere hereditatez an teneat facere inuentarium z si non faciat punitur trebel. videt q̄ nō qz de eo nō videt pdita. l. inuentarij que in hoc subuenit heredibus ne vltra vires hereditatis teneant q̄n primus tenebant, vt. ff. ad trebel. l. j. §. fi. cum etiam alius. l heres restituta hereditate nō teneat vt. ff. ad trebel. l. j. in princi. si ergo dicere mus in tali casu heredem teneri facere inuentarium tam lex esset pdita in casu supuacuo q̄ esse non dz vt. ff. ad carbeni. l. q̄ labeo. Preterea alia ratio faciendi inuentarij que est occultatio rerum cōtra legatarios vt patet in auf. de here. z falc. §. hinc nobis in tali herede cessat cū ad legata nō teneat vt. ſ. ad trebel. l. fina. † Vel dic q̄ aut heres adit coactus. z sic nec cōmodum nec incommodum sentire dz. z tūc non teneatur facere inuentariū vt. ff. ad trebel. l. qz poterat z. l. ita tamē. §. qui suspectā. z §. qui precatus. Aut sponte adit. z tūc q̄ detrahit quartam z ꝑea tenet creditoribus dz facere inuentarium ar. ff. ad trebel. l. j. z. n. z p̄o hoc. ff. vsufru. quemadmodum caue. l. si vsufr. in p̄in. Vaz z heres particularis tenet facere inuētarium vt dictum est. §. preterea scriptus heres obligatus vł fideicōmissario vniuersali ad reddendus rēnem de bonis hereditarijs. z p̄ consequēs ad inuētarij cōfectionē vt facilioꝛ sit redditio rōnis vt. ff. de condi. z demon. l. cuz tale. §. j. z qz vt dictum est manifestius est heres p̄o parte. z p̄o hoc etiā facit equi parario singularij. z vniuersalij fideicōmissoꝛ vt. ff. si qs omissa cā testamēti. l. seruum. §. j. z de adimē. leg. l. iij. §. j. Sed an de tota hereditate vel de quarta tñ teneat facere inuentarij vł q̄ de q̄rta tātum respectu creditorum vt eis vltra vires non teneat q̄ satis est q̄ de sua parte facit. tamē dici pōt q̄ si omissum sit inuentarium de toto z damno aliquo propter culpam latam effectu fideicommissarium tenebit heres ipse fideicōmissario vt. ff. ad trebel. l. muler. §. fi. et enim. sed pōt dici q̄ eo casu trahacto tempore inuētarij cōficiendi heres cōueniri pōt. vel sic de facto accidit q̄ nō restituit vel sub cōditione debuit restituere vel in diem longiozem semper oberit sibi si nō fecit inuentarium saluo q̄ eo faciente restituꝰ. p dodrante incipit habere excep. trebel. vt. ff. ad trebel. l. j. in

10 prin. † Cū ergo heres vel nullo modo fecit inuētariuz, vel de toto nō fecit. nunquid fideicōmissarius ꝑ dodrante teneatur facere credo q̄ sic cū effectu sit heres vt. ff. q̄ cū eo. l. si filius. z q̄ creditoribus ꝑ dodrāte teneretur vt dicta. l. j. z. n. ſ. ad trebel. z. ff. e. l. j. et legatarijs. vt dicta. l. fi. ſ. ad treb. sed q̄n cedet tēpus fideicōmissario vniuersali faciēdi inuentarium. dic secundum illos qui dicūt cedere heredi post aditam hereditatem qō cedet fideicōmissario post restitutam cum regulariter nō prius transeant actiones in eum vt. ſ. ad treb l. sanctimus. sez illos q̄ dicūt cedere heredi post delatam fideicōmissariō cedet pōt dies fideicōmissi cedentē. Sz si heres fecit in totū, nūquid fideicōmissario incūbit onus faciendi. nō credo sed restitutus hr̄ditate etiā būficio inuentarij p heredē facti ipso iure in fideicōmissariū trānsibit sicut z cetera iura hereditaria vt. ff. ad treb. l. j. z p̄o hoc. ff. qui. mod. pignus vel hypotheca sol. l. sicut. §. j. arg. ℨ. ff. de re iudi. l. z si fideiussor. Vel dic per cessionez hr̄dis cum hoc ius sit quesitū heredi post mortē testatoris vt. ff. ad trebel. l. qui ita. §. si damnū. z. l. si heres pecuniā. nam z p

11 aliū pōt fieri inuentarij vt. ſ. progi. ver. sinaūt a locis. † Jn eo aūt q̄ questum est an heres grauatus restituere perdat trebellianicā ꝓpter non factū inuentariū sicut perditur quarta iuris institutionis vt in auf. sed cū testatoz. ſ. ad. l. falc. pōt dici qō non qua si rōꝓpter quā perdutur falc. cesset in trebellianica cum heres q̄ grauatus est p singularia legata de eis nō detrahat aliquid sed in his que apud eū remanēt habeat quartam z vltra legata multa possint esse iure hereditario apud eū quidendū fuit: ne pēa aliqua celent vt sic inducat falc. que scīm veritatez locum non hz hec auf. fit per inuētarij confectionem arg. ſ. de bonis ꝓscriptoz. l. si quis intra cuz si. fi. ergo non facit presumitur ℨ eū quasi tm celauerit in quo habeat quartaz ar. ff. de admi. tuto. l. tutoꝛ q repertorij z. l. fi ue hr̄des. in p̄n. z ideo nullam quartā detrahit. Sz vbi grauatus est vniuersaliter nihil dicit remanere apud eū ꝙ tollat quartā de eo q̄ restituit. z ideo ibi nō fuit quidendū ne aliqua remanerent apud eum ꝓpter qs pōt dici quartā trebellianicā non perdi. Jtē certuz est q̄ non dz plus opari fictio quam veritas vt. ff. de here. ven. l. ij. in fi. Sed grauatus restituere hereditatē si solā dimidiaz restitueret z de facto aliā dimidiā retineret de restitutis deduceret quartā cū de singulis rebus deducatur vt no. in. l. filiū que habentē integra remaneret petitio alterius dimidie. ergo vbi non est factū inuentariū dico q̄ qa vellet presumere aliqua esse apud heredez in restitutis non perditur quarta ergo nō ꝓpter factū inuentariū nō perdit. nam in alijs est dr̄ia inter dictas quartas. vt ff. ad. l. fal. l. in quarta. z no. ſ. ad. l. fal. l. si vt allegas. si enim inspiciaf lex ista z in auf. de here. z fal. vbi dicit de quarta perdēda ꝓpter nō factū inuētarium loquuntur soli de falci. iure institutionis ergo in treb. remanet ius antiquuz. sic. enim gradatim processum est qz iure antiquo heres vltra vires hereditarias tenebatur ad ea alienū nō ad legata vt. ff. ad treb. l. j. §. si qs postea p. l. ista inductū est q̄ si nō est factū inuentarium certo casu teneat ad legata non deducta falci. vt. ſ. z. l. §. si quis autem, tertio per auf. de here. z fal. inductū est vt perdat falci. z teneatur ad legata etiam vltra vires hereditarias sicut tenetur ad ea alienū. cautus est ergo de inuētario vt si factum nō est teneak ad ea que antiquo iure nō tenebatur id est ad legata z per quādam consequentiam ad integra. id est nō deducta falc. sed hoc non fuit necesse cauere in trebellianica restitutione, cum z si hereditas non fi. soluendo tamen quia in iure consistit etiam iure antiquo heres tenetur restituere z integram z ideo qua ratione nō inducitur per. l. inuentarij quod heres animo teneatur quam tenebatur iure antiquo eadez ratione non perdit trebellianicaz. Nam nec forte quarta debita patrono perditur. vt in auté. de here. z falci. §. non autem. Rich. Dominus Old. tenet trebel. predi. per omissionez inuentarij per iura adducta. ē. quod teneatur inuētarium conficere: z quia sicut here res grauatus singularibus legatis per subtractionem rerum hereditariarū posset fal. inducere vbi reuera nō esset, ita z iste trebellianicam. cū enim fructus medio tempore ex rebus hereditarijs percepti debeāt in quartam reputari vt. ff. ad trebellia. l. mulier. §. si heres subtrahēdo res hereditarias quarum forte fructus ad quartam sufficerēt, induceret deductionem trebellianice que als locum nō haberet. imo quod plus est dicit ipe Dominus Old. quod licet inuite ab opimo. glo. recedatur que not. ſ. in. §. in computatione vbi de hoc notatur z dixi z. ſ. eodem. §. penultimo. z. ſ. de fideicommiſ. auté. hoc amplius in glos. not. z in corpore de here. z fal. §. si vero non fecerit. tamē credit quod filius per omissionem inuētarij perdat legitimam iure nature quia lex appellat ipsam tanquam ex alienum. ff. de inofficio. test tamē. l. papinia. §. si quis impubes. de adoptio. l. si arrogator. §. primo. z not. ff. de fal. l. si quis legatum. §. fin. sed ex alienum heredi debitum perditur per confusionez omisso inuentario vt. ſ. §. in cōputatione. ergo z legitima que est quasi ex alienum. p̄terea hec lex mixtim tota videtur loqui in filio z extrancovt apparet ē. ſ. proximo. §. z hoc §. z. §. si vero postquam, ergo sic intelligeretur auté. de here. z fal. que facta est ad addendum huic vt ibi dicitur in. §. si vero nō fecerit. vbi de hoc no. in glos. z vide quod de hoc dixi in auté. ſz cum testator in fine. ſ. ad. l. falci. z in eisdem personis vēdicat sibi locuz vt in auten. de naturalibus filijs ante dotalia instrumenta natis. §. fina. Sed illa de heredibus z fal. damnificat heredem dare

Universidad de Deusto
Biblioteca

de suo ꝓpꝛio si omittat inuentarium ergo z filiꝰ de debito bonoꝝ subsidio. Old. Nũc videamus de solẽnitate inuentarij circa personas adhibẽdas. Circa qꝰ notãdum ꝙ tex. hic dicit subꝑtia tabula. in plurali gl. tñ dicit. i. tabularij z sic plurale ꝓ singulari z cõcor. ad hoc allegatam sibi exꝓsitio fit ff. de admi. tu. l. tutores. z ad. §. si vero absunt. de here. z fal. qꝰ ztradicere videt. dic vt ibi notatur z licet ibi dicatur solum de legatarijs vocãdis qui ad lucrũ aſpirant multo fortius sunt vocandi creditores qui de damno certãt vt. j. c. §. si vero creditores z in auf. vt ipꝰ. largitas. §. ad hoc. duobꝰ tñ casibus exigunt duo tabularij. q̃ñ heres est ignarus literaꝝ z scribere perpeditus vt hic in tex. z gl. Item opus est ꝙ tabularijꝰ sit rogatus vt colligit hic in tex. ibi z inuenti ei tabularij ꝛc. ibi gl. in auf. de tabulaſ. dicat ꝑsumi eum rogatũ. §. nos aũt. q̃ incipit hic no. in fi. de hoc plene dixi. §. de testi. auf. ro

12 gati. † Item est notandum ꝙ testes debent cognoscere heredem vt hic qꝰ an sit verum in aliꝰ contractibus. gl. hic tenuit ꝙ nõ ſz fit speciale hic. z aliꝰ casibus in gꝫo. no. de hoc tñ plenius notat. ff. de testi. l. i. §. j. in gl. que incipit. dz ergo esse notus testis. aliqui moderni distinguũt aut testes sunt inscripti in instro ꝙ reuocaſ in dubiuꝫ. z sic opz compoſbari per testes. z tũc aut id de quo agitur capit effectũ ex facto vtriuſqꝫ partis aut alteriꝰ. esſi aut neutrius vt qꝫ petit fiumentũ z querit de valore super valore frumẽti etiam testis nõ notus partibus põt perhibere testimonium cũ ex neutrius facto hic capiat vires. Si ex alterius fctõ tñ puta aliquis inquietat me reali volo ꝓbare me possedisse nõ requirit qꝰ testes deponẽtes de possessione cognoscãt aduersarium mecum. Si ex facto vtriuſqꝫ capit subſtantiam negotiũ puta qꝫ dico me mutuasse titio. ꝛ. tunc opus est qꝰ testes habeãt notitiã ꝓbentiuꝫ z ita intelligendũ est ꝙ hic notaꝫ z in auf. de testi. §. j. Dy. z extra de testi. i. cũ cãm quc inter archiepũm. Jn gl. cãm enim scien. circa finẽ. z vide circa hoc cautelã que ibi notatur. Item quero an ꝑter tres testes qui adhibẽtur loco creditoꝝ z legatarioꝝ requirantur etiã alij testes. videt qꝰ sic qꝛ hec litera dicit in ꝑtia cozũ qui ad hoc sunt necessarij. s. creditoꝝ z legatarioꝝ z tñ subꝑcit alios testes necessarios qui heredem cognoscant qꝛ sine eis scriptura publica nõ ꝓbaret vt in auf. de testi §. opz ergo z illi qui subrogant loco legatariorũ z vel creditorum non excludẽt alios testes. z ꝓ hoc facit. §. qui testa. facere possunt. l. hac cõsultissima vbi octauꝰ testis q subrogat loco subscriptiõis testatoris nõ excludit alios te

13 ptem. † Sed nunquid testes infames possunt adhiberi in inuentaris. puto quod sic nec obstat. ff. de testib. l. iij. §. iul. qꝛ illud. de testi. qui testificantur in iudico. de hoc tamen dic vt dixi. §. de testamentis. l. j. Item adhiberi dz signum crucis vt hic dicit. est enim signum nostri saluatoris vt in auf. de monachis. §. j. de isto signo crucis vide qꝰ dixi. §. nemini licere signũ sancti saluatoris sup ru

14 brica. † Sed qd si omittatur signũ crucis. nunquid vitiabit inuẽtarium. ff. nil. z Old. qꝰ sic per. §. ꝓxime. z ſi ꝓfatã. ibi solida uerit. i. insolidum seruauerit z in auf. de here. z falc. §. si vero nõ fecerit. z qꝛ nihil est ex solẽnibus omittendum. ff. de in integ. restitu. l. diuus. Jn contrariũ est qꝛ omissio talis leuis solẽnitas non vitiat. ff. de vẽtre inspiciendo. l. j. in fi. z hoc tenuit. h. vt. hic dicit Odo. z hanc sequit Ly. qꝛ hec solennitas nõ est necessaria. l. aũt diuus. de solẽnitate necessaria loquit quicqd sit de iuris cõsuetudine nõ apponit signum crucis qꝛ dato ꝙ apponi debeat nõ est apponẽdum nisi cum heres est ignarus literarũ vel scribere ꝑpeditus vt hic indicat ſra secundũ. ad. fil. Item quero qꝛ in ver. inaũt a locis dz qꝰ absenti heredi dakjannus ad inuentarium faciendũ. qualiter intelligaſ absens. qdã fm. l. j. de ꝓscri. lõ. tem. l. fi. §. q non est in illa ꝓuincia. Sed tu dic qñ nõ est in loco iurisdictionis rerũ hereditariarũ vt dicit litera huius. l. finaute. z a locis ſz in Jtium faciat oñ dicit z si longissimis ſpaciꝰ distant. Item no. ꝙ non solũ per se sed ꝑ instructos ꝓcur. ꝓt inuentarium cõficere. quis aũt dz ꝓcur. instructus dixi. §. de iudi. ꝑpeſanduꝫ. §. z quidez z de his qui ad ecc. ꝑfu. l. fi. §. cũ aũt monitus. An aũt tutor possit inuẽtariũ cõficere per ꝓcur. vr ꝙ sic arg. huius. §. z qꝛ non reperiꝝ ꝓhibitum z qꝛ ꝙ põt quis per se regulariter potest per alium.

Et si prefatam. Hic tractat de bñficio z effectu qꝰ sequit heres ex qfectiõe inuẽtarij ꝙ dicit reliquũ est dic. s. facta solutiõe creditoribꝰ primo ventẽtibus. Old. Et ꝙ postea subꝑcit in ſra in tex. inter ea exꝓsitione i. medio ꝛpe anteꝙ creditoribus satisfiat. Old. Notabilia pte colligẽ vsqꝫ ad. §. in cõputatione. Jbi legitimũ auxiliũ. i. legez auxiliũm ꝑ quod cõsequunt sibi debitum. Jbi expenderint. in solutionem legatoꝝ vel creditorũ vt. §. primo. ff. z. j. primo rñso. Old. Jbi a posterioribus. i. iuris ſz solutione prioribus. Ol. Dy. gl. de. l. cum hi. §. plane. de transactionibus. Sed ibi dicit in legatis alimẽtis difficilioꝛ remissionẽ ꝑpter volũtatem testatoris ꝙ in prem ſſis. hic aũt dicit facilioꝛ contractionẽ crediti ꝙ vere debet quã legati ꝙ ꝑpter hereditatis inopiam apparet indebitum vt. j. de lega. l. si vniuerſe. z sic ibi is gato debito hic de eo qꝰ appa

15 ret indebitum. † z sic etiam quo ad debitum consequẽduꝫ magis fauetur non lucratiuo creditori quã lucratiuo ficut legatario. qꝰ autem legatum sit lucrum ꝓbat. ff. de leg. ij. l. legatum. z mãd. l. hereditatez Old. Item opp. ad id qꝰ dz emptores esse tutor. ff. de pigno. l. si fundus. §. in vendicatione concedo appoſitiones scẽm Ly. z hic speciale. vel dic secundum gl. quod hic res non extabãt penes emptores. z ideo hypothecaria nõ possunt conueniri. Sz prima veriꝰ videtur qꝛ dez esset in quocunqꝫ alio emptore si nõ possideret ꝙ hypothecaria conueniri non posset, vt. ff. de euic. l. si cum venditor. Sed quid si minoꝛi iusto ꝓcio emerunt nunqd tũc erunt tuti. dic qꝰ nõ, vt. j. de iur. fiſ. li. vi. li. r. z. §. si ꝑpter publicas penitationes. l. i. z fi. Quid si heres qui vendit non soluit preciuꝫ creditoribꝰ nec legatarijs sed in vſus suos cõsumpſit. nũquid erit securus emptor? dic ꝙ non qtũc demũ vr securꝰ cũ de ꝓcio creditoribꝰ vel legatarijs satisfit vt exꝓsse ibi quarũ ꝓcia in legata

16 vel fideicõmissa ꝛc. † Quero qñ habeat locum hypothecaria vel condictio indebiti ad repetendum legata. dicit Ly. fm Petr. qꝰ hypothecaria habet locum quãdo res hereditaria est data legatarijs qꝛ hypothecaria est actio in rẽ ar. dicti. §. in vẽdicatione. cõdictio indebiti habet locũ vbi non fuit eis data res sed z vendita precium soluꝫ tum eis. z non est nouum quod vnus soluat alius cõdicat vt. l. nõ est nouum. ff. de condi. inde. Sed quando habet locum hypothecaria z quãdo cõdictio ex. l. qñ repetatur a ꝓnoꝰ creditoribus ꝓ priores. dic vt in gl. fm Jr. z ideo dic ꝙ ideo non competit cõdictio indebiti ꝓcibus creditoꝝ contra posteriores qꝛ ꝙ soluuntur posteriꝰ nõ est indebitũ vt. ff. de admi. tuto. l. ñ pupillus. z ideo repetũt per condictionez ex lege non per condictionẽ indebiti. legatarij autem quando hereditas nõ sufficit indebite recipiunt, vt. d. l. si vniuerſe. j. de legatis. z ideo ab eis reperit cõdictione indebiti vt hic dicitur. sed videtur ꝙ condictio ex. l. nõ competat quando res est consumpta qꝛ tunc videtur dari vtilis hypothecaria. ficut datur vtilis in rem in subsidiuꝫ vt. §. de rei vendi. l. mater. Sz illud vbi est res mea aliud si solũ mihi obligata fm Pet. vel dic ꝙ etiam condictione ex lege agetur ad preciuꝫ etiam quãdo res extat apud emptorem vt hic dici videtur z ꝓt ꝓbari qꝛ cõtra emptorem personalis actio non competit nec in ea actione necessarium est auxilium huius. l. creditoꝛe, vt. j. si aduersus creditorem. l. ij. sequitur ergo quod tuetur eo etiaꝫ in hypothecaria qꝛ in ea indiget auxilio arg. ff. de leg. j. l. si quãdo. z de liberatione lega. l. si petitor secũduꝫ. ad. de fano. z ad hoc facit quod creditores conuocati fuerunt ad faciendum inuentariũ arg. u. j. de remissio. pigno. l. fi. z hoc credit Ly. veriꝰ. Quid si cent creditores eiusdem temporis. videtur quod peteret le ad communionem admitti cũ illis quibꝰ est facta solutio vt. ff. de bonis auctoritate. possiden. l. z si nõ expedierit. §. j. Old. Sed videtur ꝙ nunqꝫ abstrahat a creditoribus qui vigilauerũt ad sibi debitum consequendum vt. ff. que in fraudem credito. l. pupil. in fine. † Item queritur si heres qui fecit inuentarium vult dare creditoribus vel legatarijs insolutum de rebus hereditarijs z ipsi volunt pecuniaz nunquid compellitur vẽdere z soluere de precio. z videtur quod sic quia aliud ꝓ alio ꝛc. vt. ff. si certum petatur. l. ij. §. j. z videtur expressum in aute. hoc nisi debitor in fine que est signata super. l. eum a quo. j. de solu. vbertius de dobio cui commissa fuit predicta questio dixit se vna cum aliꝰ contrarium consuluisse z cũ eo sentit. ad. fil. quia ex beneficio inuentarij consequitur heres quod nullum debeat pati damnum vt hoc. §. ibi neqꝫ ipsum heredem z versi. cõtra ipsum z ibi z nihil ex substantia penitus heredis ꝛc. z in. §. licentia. Jbi neqꝫ lucrum neqꝫ damnum sed damnum incurreret vẽdendo quia de euictione obligaretur z dicta aute. nõ obstat qꝛ ibi ibi non loquitur in herede sed in debitore qui non habet beneficium inuẽtarij. Jaco. de are. dicit quod si hereditas est soluẽdo satisfaciet in pecunia vt. ff. famil. ercis. l. heredes. §. fina. z de lega. ij. l. si pecunia quis b. beneficium inuentarij est inuentuꝫ ne heres patiatur damnum non autem iniuriam creditoruꝫ vt. j. de emãci. lib. l. nec anus si autem non est soluendo tunc si emptor inueniatur vendere debet cum de euictione non teneatur qꝛ damnũ pati nõ debet vt dictum est vnde quod creditori prodest z fibi nõ nocet facere tenetur vt. ff. de euic. l. in creditore. Si autem emptor nõ inuenitur vel inuenit. Sed vult quod heres se obliget de euic. tũc nõ cogitur vẽde vt ꝓdictũ est. Ly. puto etiã ꝙ si malitia heredis emptor nõ inuenit z hoc cõstaret ꝙ tũc cõpellerez i pecunia satisfacere arg. j. si in cãm iudicati pignus captuꝫ fit. l. fi. z qꝛ ma.

18 litia hominum ꝛc. vt. ff. de rei vendi. l. in fundo. † Solet etiaꝫ queri an exceptio benefi. inuentarij omissa ante sententiaꝫ possit opponi post sententiam in executione. Quidã quod sic ad instar exceptionis quod quis nõ condemnetur nisi inquantũ facere põt vt. ff. de re iudi. l. nefennius cum fi. Contrarium cõiter tenetur qꝛ ille casus specialis est fauore plone z cause sicut z alij qui notant. ff. de. tur. z facit igno. l. j. regula enim remanet in contrarium quia pemptoria nõ oppenaꝫ post sniaz vt. j. sniam rescindi nõ posse. l. peremptorias,

peremptorias. Quid si soluit insolidum vni creditori. nũquid sibi preiudicet quo ad omnes. dic qꝰ, non vt notaꝫ z dixi. §. de testamentis. l. non dubium §. j.

In computatione. Adhuc ꝑsequit effectũ inuentarij confecti. z facit ff. §. ad qõnem si fideiussor succesſit creditori z adiuit cũ beneficio inuẽtarij postea appet hereditas nõ soluẽdo nunqd fideiuſ sor fit liberatus: z vr ꝙ sic per cõsultionẽ vt. ff. de fideiusso. l. gallater. z de sol. l. si duo. §. fi. vbi de hoc dixi. z sic ex sua nõ põt conueniri. Item nec ex obligatione rei ꝓprincipalis qꝛ non est soluendo heredes tenebat z vltra vires hereditatis nõ tenet ꝑpter bñficium inuentarij vt hic. † Jn Jtium est qꝛ quoties succedit fideiussor reo nõ obligato efficaciter nõ cõfundit actio vt. ff. de fideiuſ. l. heres. §. qõ si. sed pz ꝙ reus nõ est efficaciter obligatus ex quo nõ põt soluere vt. ff. de dolo. l. nã is. Jn Jtium vr qꝛ bñficius cuius qõ facit obligationem inutilẽ non facit obligationem fideiussoꝛis durare vt ff. de sol. l. fi. ch. um. §. qõ vulgo secundum vnũ intellectum ergo beneficium inuentarij qõ facit ꝙ heres non teneat vltra vires hereditarias nõ dz facere obligationem fideiussoꝛis remanere. † Ista qõ solet terminari ꝙ quantum ad obligationem fideiussoꝛia non nocet creditori confectio inuentarij qꝛ diligentia sua ꝛc. vt. ff. de separationibꝰ. l. debitor. vbi de hoc dixi. z ꝑ hoc facit dictus. §. qõ vulgo icẽm alium intellectũ. Item queritur hic qꝛ ꝙ heres põt retinere id qõ expendit in cãs necessarias qualiter hoc ꝓbabitur dicit glo. ꝙ per testes vel forte suo sacramento sed de facto nõ est verum nec leges per glo. allegate hoc ꝓbant. Sed aliꝰ casibus loquuntur. ſt andum est ergo regule quod debeat legitime ꝓbari. Modo ꝑ declarationẽ gl. magne que intricata est op. primo qõ per inuentarij confectionem non videt referuari actio heredi. vñ vr obstare. ff. de hr. vel ac. ven. l. ñ. §. fi. so. per additionem nõ cõfundit vr hic. sed per mortem rei vbi erant tales ꝙ morte peribãt z que in heredes non dabant vt ex maleficijs bene tollunt vr in cõtrario. hic enim. §. conseruat heredem solum a damno ꝙ cõsequetur per additionem hereditatis sed in contrario hoc non contingit per additionem sed ꝑ mortez etiã si nulla additio contigisset ad illam ergo nõ trahit beneficiũ inuẽtarij. Secundo op. ꝙ additione cõfundant vt. l. si debitori. §. de pac. sed dic ꝙ verum est mero iure. sed nõ quo ad effectũ ꝑpter bñficium inuentarij. Oppo. qõ nõ fit beneficiũ inuentarij imo ius cõe, vt. j. ad. l. fal. l. irritum. z. l. imponenda. z hoc videtur satis dubiũ. sed dic ꝙ ibi loquitur quo ad legatarios cũ de. l. fal. querit hic respectu creditorũ inter quos hz priuilegium vt sortiat ius extranei creditoris. vel dic ꝙ hz esse ius cõe olim vt dictus. ll. hodie nõ nisi cõficiat inuentarij vt hic. z ad hoc facit qõ notatur in summa. c. §. in computatione. Item qꝛ ro ii defunctus tenebat heredi in duplũ ꝓ euictione an simplu computab. t creditoribus. tene qõ duplum ſz gl. dicãt qõ lex cum emptor. ff. ad. l. falc. forte loquit quando non fecit inuentariuꝫ qõ est verum sine forte cum ipe illus. l. nihil esset de inuentario cautũ vſi in inuentario non facto locum hz lex illa z iure aut. non deduceret etiam simplam nõ facto inuentario vt. §. si vero non fecerit de here. z falc. Quid ecõtra vbi heredes tenebant defuncto. z fic dz a se exigere. exiget ne duplum vel simplũ. Jac. de ra. qõ simplũ qꝛ hoc est introductus in fauorem heredis ergo ꝛc. vt. l. qõ fauore. Deinde glo. mouet quatuor questiones z eas tractat z soluit sub

19 inuolucro. z prime due loquũtur vbi hereditas est soluendo z durant vſqꝫ ad ver. z hec omnia ꝛc. alie due vſqꝫ ad verſi. sed quid si

20 statutum vnde eas ſeparatim queramus † prima est si pater vendidit rẽ filij deinde succeſſit patri cuꝫ bñficio inuentarij nunquid poterat vendicare rem venditã. Glo. reſpõdet aut hereditas patris est soluẽdo aut non z perſequit primum membrum z anteꝙ perficiat interierit de extraneo herede cuiꝰ rem vendidit poterat reuertitur ad distinctionem filij ibi vbi autem non fecit inuentariũ z quãdo hereditas patris non est soluendo. gl. bñ dicit in isto mẽbro fm Pet. Jaco. z Ly. ꝙ totum vendicat qꝛ ꝑpter bñficium inuẽtarij nullum dz sentire damnum vt. §. j. z ſi ꝓfatam. z hic. z j. §. ꝓpoſi. Si vero hereditas est soluendo aut fecit inuentariũ aut nõ. si fecit aut hz de bonis patermis vltra debitũ bonoꝝ subsidio aut nõ. Si non hz vltra. dicit glo. ꝙ ꝓ nulla parte repellitur qꝛ in debito isto nõ potest grauari vt. §. de inoffi. testa. l. qñ in priorib⁹ z qꝛ ꝑpter inuentarium damnuꝫ nõ dz sentire vt ꝓdictum est aut habet vltra debitum bonorum subsidium: z tunc ꝓ tãta parte quãta est debitũ bonoꝝ subsidium nõ repellet ꝓ eo ꝙ est vltra repellet inſpecta quotitate nõ quantitate puta si quantitas ꝙ hz vltra valeret quinqꝫ solid. repellet vſqꝫ ad quinqꝫ solid. z nõ vltra ne filius qui fecit inuẽtariũ vltra grauet ꝙ in eo ꝙ hz vltra debitum bonoꝝ subsidiuꝫ. qꝰ verum est fm Jac. de ra. nisi inspectio quotitatis prodesſet filio pu. a qꝛ quãtitas hereditatis plus esset ꝙ quotitas qꝛ inſpecto quotitatis z qaanti. atis sienda est secũdum quod prodeſt filio quando fecit inuentarium ne quod fauore ꝛc. vt. l. quod fauore. Secũdo casu quando nõ fecit inuentarium z hereditas est soluendo. dic vt ꝓius qꝛ aut non hz filius debitum bonoꝝ subsidium z dicit glo. ꝙ in nihilum repellatur qꝛ quidam habeat eam corruptam ꝙ in solidum repellatur quod nõ est verũ qꝛ hz omissio inuentarij ꝓiuet in aliꝰ quartis non tñ ꝓiuat in debito bonoꝝ subsidio secundũ gl. licet. Old. sentiat cõtrariũ vt dixi. §. in. §. sinautẽ dubius. ver. imo qõ plus est. dicit ipe do. Old. Et de hoc j. occurr. aut habet vltra debitum bonorum subsidiũ z tũc in eo ꝙ habet vltra repellitur in quãtitate nõ quotitate vt predictuꝫ est: z supponit glo. ꝙ hereditas põt esse soluendo z tñ quota hereditatis minus vz ꝙ quota fundi qõ non vr ꝓ cedere si est soluẽdo hereditas quia emptor qui emit est de creditoribus z est habiturus regressum de euic. quomodo tunc esset verum ꝙ hereditas esset soluẽdo si minus valeret ꝙ titas hereditatis ꝙ quãtitas fundi. dic forte qꝛ fundus erat vẽditus ꝓ minimo vel rõ qꝛ adeũdo hereditez sine beneficio inuentarij vr rem suã a defuncto vẽditam tñ est imasse quantum est illud quod habet §. debitum bonorum subsidiũ. arg. ff. de leg. ũ. l. imperator. §. fin. z ita procedit gl. circa ifud membũ quando hereditas est soluendo z male fm Jac. de belui. z bu. z. ad. fil. z alios. Nam quatenꝰ dicit glo. filium non repellꝰ a vendicatione rei sue si solum legitimã habeat quasi filius debeat eam habere sine onere nõ videtur eis bene dictum quia veruꝫ est quod in ea non dz esse onus legati vel fideicõmissi aut modus vel grauamen a defuncto appositũ tamẽ creditores conueniunt filium etiam solum legitimã habentem; vnde cum emptor si filius rem euincat esset creditor hereditarius sicut filiꝰ etiã solam legitimam habentẽ conueniet. ꝓ ea parte de euic. multo fortius cum euincẽtem repelleret sed filius haberet remediũ ad heredes agendo ad supplementũ sue legitime que sibi aufertur per istam viam vt. l. scimus. §. repletionẽ. §. de inoffi. testa. z ita no. §. de rei vẽ. l. cum a matre. in fi. gl. magne ſz illud forte posset intelligi cum filius; hz coheredez hic aũt cum non hz, sed est heres insolidũ. Et ideo circa ifud membrum qſi hereditas est soluendo distinguunt predicti doctores aut non fecit inuentariũ z tũc ꝓ ea parte ꝓ q̃ est heres nõ vendicat cũ de euictiõe teneatur aut fecit inuẽtariũ: z tunc aut hz portionẽ equalẽ rei vẽdite vltra debitum bonoꝝ subsidiũ z repellitur cũ filꝰ de euictione teneatur aut nõ equiualentẽ z; tũc vẽdicat quãta plus est iure vẽdita vt. ff. de fun. dota. l. dotale. alꝰ si dotale. §. fi ꝓpoſ. z B verũ qñ emptor nõ haberet regressuꝫ de euic. vt qꝛ sciẽs emisset vt. j. de euic. l. fundũ. z est rõ qꝛ emptor tũc nõ est creditor z filius nõ dz sentire lucrũ cũ alterius iniuria lz fecerit inuẽtariũ, vt. j. ꝓi. §. z qcurrit regule iuris ex qua ꝓsona. l. heredẽ: z qꝛ nõ lz heredi ꝛc. vt. §. de re. alienõ alie. l. vẽditrici. Si ꝛo cõpetebat sibi actio ꝓ euic. z ita erat creditor tũc dic vt ꝓdictũ est. Si ꝛo habeat solũ debitũ bonoꝝ subsidium vel minus aut emptor nõ habebat regressum de euic. z tũc filius in nullo repellit a vendicãdo cũ emptor nõ sit hereditarius creditor z ipse filius ꝑpter bñficiũ inuẽtarij nõ debeat pati dãnũ. Si aũt emptor ꝛpetebat actio de euic. aut interest filij hr̃e fundũ puta ꝑpter affectionẽ vt. ff. de mino. l. si in emptione tũc nõ dz pati exceꝑ. qꝛ ꝑpter inuentariũ non dz sentire dãnum sed tenebitur emptor de euictione lz habeat solum debitũ bonoꝝ subsidiũ vel minus. Sz nõ tenebit vltra vires hereditarias ꝑpter inuentariũ. Si ꝛo nõ interest filij hr̃e fundũ tunc eatenus patit exceptiones quatenus hz de hereditate etiã ii nõ habeat solũ debitum bonoꝝ subsidiũ qꝛ emptor est credito. hereditarius ꝑ euic. lz possit agere demum re euicta vt. ff. de verb. signi. l. creditores. z. l. creditor. z ea alienum minuit quartam, vt. ff. de inoffi. testa. l. pap. §. quarta. z ex qua persona ꝛc. vt. ff. de reg. iur. l. ex qua persona. z qꝛ quem de euicto. tenet actio z c. vt. l. vendicantez. ff. de euic. Si vero filiꝰ est heres ꝓ patre si hereditas in nihilum est soluẽdo dic vt. §. si est soluendo ꝓ partibus coheredem nullus patietur exceptionẽ vt. §. fami. ercis. l. ea que z. l. licet. z de nego. gest. l. si ab eo. led ꝓ sua parte patitur exceptiones quatenꝰ habet de hereditate z nõ plus ꝓpter beneficiũ inuẽtarij qꝛ non debet pati damnũ nisi sua interfit habere fundum vel nisi eo casu quando emptor non hz actionem de euictio. quibꝰ casibus dic vt. §. dixi. Si vero filius est heres scriptus in re dic vt notatur dicta. l. cum a matre. §. de rei vendicatio. que gl. debet intelligi cum filius non fecit inuentarium.

21 † Secũda questio est quando vendidit rem extranei z eũ heredez instituit an vendicare possit: dicit glo. aut fecit inuentarium z patitur ꝓ quarta. quod intelligẽ ꝙ nõ sit maioꝛ quota. aut non fecit z patitur integra quota z nõ habetur ratio sue quarte iuris institutionis debite quia demum post es alienuꝫ deducitur institutio. ad. l. falc. §. fin. tu dic plenius quod fi fecit inuẽtarium z est heres insolidum eatenus patitur excepꝛ. quatenus hz de hereditate quasi heres z nõ in plus ꝑpter bñficiuꝫ inuentarij qꝛ nõ dz ex hereditate damnũ vel lucrũ sentire vt ꝓdictuꝫ est nisi sua interiit habere fundum: tunc enim non patitur exceptiones sed tenebitur de euictio. vt predictuꝫ est in filio z concurrunt rationes z regule suꝑscripte. Si vero est heres ꝓ parte ꝓ partibus coheredum

Universidad de Deusto
Biblioteca

nullā patiť exceptionē.ſz p ſua ſic quatenus hz ex hĕditate z nō plus ꝑpter beneficiū inuĕtarij z rōnes ꝑdictas.ſi vero extraneus nō fecit inuentariū tunc ſi eſt heres inſolidū patitur exceptionem inſolidus; ſi ꝓ parte: ꝓ parte ꝑpter dictas regulas z rationes. z ſic expedite ſunt etiam alie due qōnes.ſ.qñ hereditas eſt vel nō eſt ſoluēdo.z ſic remanet clara glo.z ſuppleta in hīs in quib⁹ eſt defectiua. Ultima qō gl.eſt quid ſi ſtatutū ꝛc.gl.vť tenere ꝙ non obſtāte ſtatuto heres poſſit vĕdicare qꝛ cū ſtatutum ſit conceptū ſcm formā iuris cōis q̄ eſt vt repellat vĕditor z eius heres vt p alleg.l.vĕditrici.ſ.de rebus alie.non alie.non operet plus ꝙ ius cōe,vt.j.de fideiuſ.l,nō recte.z.ff.de ope.no.nū.l,non ſolū.ſ.mox te.maxime cū hec ſit declaratio nō extenſio. qō procedit in ſtatutis vt.ff.de mu.z ho.l.vt gradatim.ſ.z ſi legť. Sed pť.in qōnib⁹ ſuis.xxij,qōne que incipit pater funduz,ſz Zium cuius opinionem ſequūtur Rich.Old,Ly.z quaſi omnes moderni vt ſz ex ſola additione nō ſentiat damnum tū ex vi ſtatuti repellatur ar.l.cū a matre.ſ.de rei ven.z qꝛ ſtatutuz dz aliqđ operari vt.ff.de lega. j.l.ſi qñ.z qꝛ ſcĭes legem municipalem ea.l.vť adeſſe ar.ff.de acq.
22 here.l.ſi duo.in fi.qꝛ lex vť eſſe lata in caſu dubio.†ſed certum eſt ꝙ heres teneť ſeruare inſtťa defuncti vt dictuz eſt etiam ſi ſtatutum nō eſſet.pndeat ergo ſtatutū in caſu quo fecit inuentarium quo caſu de iure cōi nō tenetur vt ſic ſtatutum nō videať ꝓdictuz ſuperuacuo ar.ff.ad carbon.l.ꝙ labeo.z de capti.z poſtli.reuer.l. itē.vltimo reſpōſo Rich.Old.z Ly.Jaco.de bel.ſuſtinendo glo. dicit ꝙ heres q̄ fecit inuĕtariū eſt heres quo ad cōmodū ſz fingit nō eſſe heres quo ad damnū.naz plumitur adire hereditatē ſub cōditione ſi eſt locuples vt hic.z.ē.ſ.ſ.z ſi ꝑfatam.z.ſ,ſequē.z.j. primo.ſ.z ſc.z in auť.de heredi.z falc.ſ.ſi vero abſunt,in fi.vnde dicit aut hereditas eſt locuples aut nō.z aut intereſt heredis habere fundū aut nō.ſcđo caſu z tertio pōt vendicare qꝛ non dz ꝓpter hſificiuz inuentarij ſentire aliquod damnuz ex hereditate vt dictuz eſt.Sed primo.z quarto caſu nō pōt vĕdicare qꝛ nō dz habere lucruz cum alterius injuria vt.j.pri,ſ.z arg.ff. de furtis.l,ſi is cui.in fi.ex qui.cau.ma.l.ſciendū.cum ſi.z ꝑpter alias certas rationes z regulas Jac.de bel.Quid ſi teſtator ajo cōpenſandi ſcripſit eum heredē.dic aut eſt filius.z tūc nihilominus detrahit debitum bonoruz ſubſidium poſt deductum ꝓcium cum in eo nō poſſit onerari vt dicta.l.qñ in ꝓtoribus.qñ hereditas eſt lo.uendo.alś locus eſſet diſtinctioni quaz.ſ.feci Si ꝓ eſt heres extraneus tūc quartam in ꝓcio cōpenſabit z ſi plus eſſet in ꝓcio hoc retinebit.z ſuperfluū legatarijs dabit.nā quarta iure inſtitutionis cū onere dať,vt.ff.ad.l.fal.l.ſi debitor ad treb.l.lucius.ſ.maritus ſm Jac.de are.Non ob.l.cum pater.ſ.titio.que ꝓ cōtraria hic allegatur in glo.imo magis eſt ꝓ ſecundum quoldā vel reſpon de vt notatur in.l.ſi debitor,vel dic ꝙ quarta datur cū onere ſi ex preſſim imponatur nō alś vt.ff.de iure dot.l.cum patrem.in fin. Old.Ultimo queritur ſi teſtator euz inſtituit ſub modo vt nō deducat Jac.de are,dicit ꝙ antequam adeat cauet de modo implē do.l,de nō deducendo.z tunc quātūcūqz ſit fallacia non vltra detrahet vt dicta.l.cū pť.ſ.titio,vltimo rſilo. de leg.ij.qđ eſt verum in extraneo. Jn filio aūt modus nō poteſt adici debito bonorum ſubſidio vt dicta.l.quoniam in ꝓtoribus.Ly.

Licentia +tarij.Hūc de cōmodo creditorū aduerſus heredes vſqz ad.ſ.donec.z ex hoc.ſ.reꝓbatur opinio illoz qui dicunt inuentarium non valere ſi heres omittat ponere aliquas res in inuentario.Scđm Odo in inuĕtario tutoris vť ſecus vt dixi.ſ.de admi.tuto.l.tutores.Sed ſi ſubtrahat vnam rem de inuĕtario an priuetur.falc.in totuz dixi.j.ad.l.fal.auf.ſed cuz teſtator inſi.Jtē colligit Jac.bu.ex ſi.huⁱ⁹.ſ.ibi poſt fuerint quicti qđ dz cōſtare de occultatione lz de quantitate rerum ꝓbetur ꝑ ſacramentuz ad hoc.j.vñ in.l.ſi quando.z ꝓ hoc.ff.ad ſil.l.i.ſ.itez illud ſciēdum qđ facit ad ſtatutum ſcholariuz quo cauet ꝙ creditur ſacramēto eoz ſuper dāno eis dato per incendiū vel alio modo ꝙ primo debeat obſtare de damno. Jtez oppo.ad id quod dz
23 in litera z in gl.no.†ꝙ ſubire debeat heres ſacramentū purgatio nis.vť enim ꝙ iurare nō compellatur vt.ſ.de iureiurā,l.generaliter.ſ.ſinautez.dic aut quis conueniatur rōne alicuius actus qui dependet ex ſua ſcientia tm̄ z nō actoris z tunc iurare cogitur de ficiēdibus alijs ꝓbationibus vt hic concor.aut dependet ex ſcientia actoris z rei z tūc iurare nō cogitur vt in Jtio z facit qđ notať ť.de dona.l.ſi quis ꝑ redemptionē niſi in caſu.e.titu. de iureiurā. l.in bonefidei.z.l.admonendi.ff.eo.Jaco.de belui.

Donec +hic de eo qđ hz medio tpe z ſtelligit. ad.fil.hūc ſ.in actoribus.in quib⁹ cōueniť vt heres nō in his in quibus conuenitur vt a ſuo vt.ff.ad exhibē.l.de eo.ſ.fi. alij generaliter intelligūt ꝙ donec inuentario intendit inquietari nō debeť z hanc te
24 net Ly.†Quid ſi defunctus iuſſit vīuras reſtitui vel cauit ſcm formā eccle traditam.extra de vſur.c.ſi.lib.vj.Munquid interim agetur.videť ꝙ nō cum agatur conditione ex canone vel ex cautione que perſonalis eſt z quia cōuenitur vt heres ſecūdū omnes Rich.tenet Ziuum quia hic agit de periculo alie que oibus rebus ꝓferenda eſt vt.l.ſancim⁹.ē.de ſac.ſan.ec.ꝓterea hic datur dilatio qꝛ obus poſt dilationez ius ſeruať ꝙ hic non eſſet.cum alie detrimentuz vel pena.medio tpe illaz poſtea nō tolleretur ar.ff.de ap. reci.l.q.z ad hoc optime facit.ff.de admi tuto.l.tutor.z qui reperto rium.in prin.verſi.nihil ꝛc.z.ē.de tuto.qui non ſatiſde.l.ſi.

Sin vero poſtq̄ +uĕtarium ſecundum formā huius.l.z ſatis patet.z in fi.ſubaudi.q.d.nullus loc⁹ deliberationi relinquitur.

Sed quia quedam. Jbi debilib⁹ aſſertio +mbus cōcor.j.qui po. in pig.ha.aſſiduis.Opp.gl.de leg.cū antiquorib⁹. quida qđ per iſtā corrigiť ꝙ eſt falſum vt ibi dixi. Sed ſi hz annū a lege p.l.illā fruſtra petit a principe.vel alio iudice,dic ꝙ verū eſt qñ hz annuz ſed poſſibile eſt ꝙ de anno trāſierint forte ſex meſes vñ ſi tunc impetret annuz a principe vel nouem menſes ab alio iudice tunc nō fruſtra.cv.Jtez colligit glo.ꝙ ſufficit ſemel.z ꝓ concor.addnc. de le.itē.l.fideicō.ſ.ſi quis.ſ.z vt leg.no.ca.l.j.ſ.ſed quid. Sed illa poſſent etiaz adduci in cōtrarium vt ibi pz ſed dic quod illud ibi eſt ꝑpter virtutē vocabuli rurſus vel iterum ibi pontum ꝙ iteration.m notat vt.ff.de eden.l.veluti.Old.

Sinautem. Hoc aliquis ibi neceſſe eſt. Jnterpoſi +nio eſt Old.ibi poſt tpis illiuz.l. anni vel nouē menſiū. Jbi vti beneficio qꝛ tenebitur creditoribus imolidū lz legis fal.beneficio nitetur qꝛ fecit inuentariuz. Gl. Jbi cre
25 ditoribus teneat.†Nota hic colligi vulgare lombardū ſotropo ſapere noſce Old.dic ꝙ ꝑ prima opi.gl.q̄ incipit qꝛ perinde eſt facti iſte.ſ.in principio dum dicit deliberātes olim teneri inuentarium facere. Alij tenēt vltimam opinionē gl.qꝛ tps inuentarij incipit demuz ab adita hereditate vt notatur.ē.co.ſ.finaliter dubius z per lapſum tpis qō ad deliberandum datur inducitur ꝓſumpta additio vt.ē.ſ.ꝓximo.z ibi not.ergo ſicut incipit a vera additione ita z a ficta poť dici ꝙ gl.male dicit dum dicit ab adita demuz hereditate currere.Hec obſtat.ſ.ſi vero poſt ꝑ.ē.eo.qꝛ ibi tempus ſcientie z additionis erat idem,vel dic ꝙ lz non repudiando videat adire fingit tm̄ retro adita. Vel dic ꝙ aliud in vera additione vt ibi aliud in ficta vt hic.Jaco.but.ꝛc.

Si quis autem. Temerario.gl. hic in fi. lz ꝙ +omiſſo inuĕtarij nō ꝓiudicet indebita iure nature quo ad legata.Sz hoc nō vť qō vť qđ teneať etiā vltra vires hereditarias de ſua burſa ſoluere. z ideo ſi retineret debitā iure nature neceſſe haberet ex alia parte reponere,vt.j.ad.l.fal,auf.ſed cū teſtator.vbi de hoc notatur in gl.z ibi dixi.z ſic inutiliter deduceret. Sed dic legata pr.ſt.ri per dictam auf.ſed quatenus occupāt debitum iure nature finguntur a iure nō relicta p.l.qñ in ꝓtoribus.ē.de inoffi.teſta.de hoc plenius notatur in autē.de here.z fal.ſ.ſi vero non fecerit dominus tamen Old.cōtra opi.glo.tenet ꝙ perdať debita iure per omiſſionē inuĕtarij vt dixi.ē.in.ſ.ſinautem dubius verſic. imo quod plus eſt dicit ipſe dominus.Didra.

Notiſſimum autem. Jbi amplioꝛe tra +ciatu.text. iſte facit ad ſtatutū cōis pgami quo cauet ꝙ cōmittēs homicidiū tracta
26 tū mutať ſinō tractatu puniať in centum libris ꝙñ dicať tractatū ex his verbis colligit.ſ.qñ tractatus preceſſit de homicidio faciendo ꝓ hoc bene.ff.de aduite.l.z ſi amici quis domum ibi cōuenire ad cōtractandum de adulterio.extra de arbitris.c.cū olim. z.c.ex parte.ff.de caium.l.j.ſ.qui aūt ad officianū.l.j.in pn. ꝓ iolu.l.nam in tractatu.j.de inge.z ma.l.ſi aūt extra de ꝓba.c.vlti. de accuſa.c.ſuper his.in fi.de his q̄ fiūt a prelato ſine cōſenſu.ca. c.vlti,de elec.c.bone memorie.ē.cremeſi.z ibi per Jnno.z per archid.de rebus eccie.nō alie.c.dudum.lib.vj. Jn glo.l. que eſt in.ſ. finautez dubius.ver.finaūt a locis que incipit.ſed hic qō tempus eſt dabimus ibi quatuoꝛ et duodecim ar.ff.ſol. mar.l.diuortio.ſ. ꝙ in anno.Old.Jn gl.que eſt in.ſ.in computatione incipit.quātum ad effectum hanc gl.plene explicaui z ſuppleui.ē. in lectura huius.ſ.z ibi videas. Jn eadem glo.ſubi.l.cum pater.ſ.titio inquantum dicit ſe iniquitati occurrere ꝛc.Sed illud intellige vt ibi not.z.ff.ad.l.falci.l.debitoz in princ.pali enim intellectu illius.ſ. non eſt contra intentionem huius glo.ſed ꝓ Old. Jbi pap.ſ.ſi quis impubes vbi dz eſſe quaſi ex alienum nō plus minuať ꝙ minuat vt in pluribus creditoribus hypothecam non habentibus vel priuilegium quorum eſt equalis cōdit o vt.ff.de priuileg.credito.l.priuilegia.z ibi not.Sed dic quod ex alienum eſt reſpectu eius a quo z cui debetur ſed non reſpectu aliorum habere debentium ab eodez ſic z alś eſt.j.de bonis auť.iudi.poſſidēn.l,j.z ideo non dz ſimpliciter ex alienum ſed quatenus vt aliquam diminutionez

notet,vt.ff.de relig.z ſum.fu.l.in eū.in princi. Old. Et dixi.ē.de procura.auf.qō ius.ver.de quaſi. Jn glo.hoc eſt nouum in ſi. vel dic vt not.d.l.quandiu. Old.

¶De repudianda vel abſtinenda hereditate. Rubrica.

¶Super rubrica vide Azo.in ſumma ꝛc.

1 ☞Filius ſemel abſtinens non fit heres nullo probato.
2 Suus z emancipatus an hodie differant.
3 Immixtio in ſuo facilius preſumitur ꝙ aditio in emancipato.

1 **Si paterna** +Oppo.ꝙ filius nō ,pbet +nō animo ꝛc.cū ſit negatiua.z qꝛ actori incūbit ,pbatio , vt.l.actor.ē. de pba.dic ꝙ hoc operať ꝓſumptio q̄ eſt cōtra eum qꝛ tales actus faciēdo ꝓſumiť ꝓ here de gerere niſi Ziuum ,pbet vt hic. Op.ꝙ ex talibus actibus nō inducať ꝓſumptio cōtra eum,vt.ē.ti.ꝓti.l.j.ſo. aliud in ſuo vt hic aliud in emancipato vt in cōtrario z ratio diuerſitatis inter eos notať.ff.de acqui.here.l.ꝓ here de.ſ.ſeruos vbi de hoc pleno notať.Op.†ꝙ filius qui ſemel abſtinuit per tales actus non fiat heres etiaz nullo probato.vt.ff.de acquirē.here.l.ſi ſeruum.ſ. pretor.ſo.aliud in actibus de quibus loquiť lex iſta z aliud i actu ſubtractionis rō eſt ꝙ act⁹ ſubtractionis nō hz animū additionis cū ſit actus q cadať in re aliena tm̄ vñ additioni cōtradicit z ipſaz nō inducit. Op.extra gl.qꝛ videť ꝙ ſufficiat ſi filius ,pbet ſolā abſtentionē qꝛ ad repudiata ſemel redire non poteſt,vt.j.eo.l.ſicut. Sed dic ꝙ ſpeciale eſt in filio ꝙ redire poſſit ad repudiataz vt.j. eo.l.fin. Jtem nōne ex primo actu repudiationis inducit ꝓſumptio ad ſequentē actuz vt qō ſemel noluerit adhuc nolit vt.ff.de rem mili.l.non omnes.ſ.a barbaris.rñdeo hoc operať ſequens actus habitationis vel filij qui alias ei nō poterat cōpetere qꝛ de additione nō conſtabat vt.ff.de acqui.here.l.ꝓ herede.ſ.papi.ſecus ſi cōſtaret.z ſic poſſet ei habitatio alia via cōpetere vt dicto.ſ.pap.
2 †Jtem hodie vť ſublata dña inter ſuum z emancipatū per auť. de here.ab inteſta.vt dixi.d.l.i.ē.titu.ꝓximo vel poteſt dici qō nō qꝛ licet per dictam auť.vocentur tam emācipati ꝙ ſui emancipati tamē nō cogunť z ſic vis huius obtinet tm̄ in ſuis. Ly.credit ꝙ quātum ad ius z effectū additionis non ſit differentia cum aditio conſiſtat hodie in animo etiā in emācipato nec ſit opus facto ergo idem ius quo ad animum ꝓſumendum.vel dic ꝙ notāda ſunt tria tempora.primum ante obſtentionez vel repudiationē z in hoc olim erit dña inter ſuum z emancipatū vt patet hac l.z.ē.ti.ꝓti.l.j.z illa hodie eſt ſublata p dictaz auť.forte tm̄ adhuc remanet quo ad duo.primo quo ad actuz ſubtractionis ad inſtar extranei vt.d.ſ.prętor ait.ſol.ſecūdum.d. ad,z glo.in.d.l.pro he
3 rede†ꝙ facilius preſumiť immixtio in ſuo ꝙ aditio in emācipato vel extraneo ꝙ cōſtit in examinatione iudicis ſecundū qualitatez actuum z perſonaz vt ibi no.ſecundum tempus eſt poſt abſtentionē vel repudiationem.z hoc ante finitum tps quod datur ad reuocandus abdicationem,vt.j.eo.l.ſi.z tunc diff.rūt ſuus z emācipatus.de hoc tamen ibi plenius dicetur. Tertium eſt tps poſt finituz tempus dicte.l.vlti.j.eo.tunc non differunt qꝛ nullꝰ poſtea admittitur z ideo a nullo exquiritur ,pbatio de qua pic dicitur. Jtez quero cum hic dicatur ſi cōſtat ꝙ abſtinuit z ꝙ tanꝙ inquilinus moťať quod non tenetur nunquid opus eſt qđ vt ſupꝛ ,pbet videtur quod ſic quia poteſt penitere vt.d.l.fina.j.eo. Jn contrarium videť quod vnuz ſufficit vt.ff.eod.l.iul. alś incipit ſi pupillus.ſ.ſi.z.l.ſi ſeruuz qs.ſ.ſi. Dic ꝙ oportet vtrunqz probari per hāc.l.z.ff.ſi quis omiſſa cā teſtāmēti.l.ſi.alś ſi ſine titulo re pertus fuit poſſidere tūc cū per reuocationē abſtentionis z de iure poſſidere z ſtare poſſit in domo paterna preſumitur reuocaſſe abſtentionē z eo animo poſſidere voluiſſe quo potuit,vt.ff.de iniur.l.itez apud labeonem.ſ.item ſi cōem.z ꝓ ſocio.l.merito z hoc
3 vbi tale quid poſſidet vel tenet qꝛ citra ius z nomē heredis poſſidere nō poſſet vt.d.l.ꝓ herede.ſ.pap.z.l.iul.ſ.ſi fuū. Si ꝛō poſſit poſſideri citra ius vel nomē hĕdis tūc nō ꝓſumiť reuocaſſe abſtentionez niſi probetur vt.d.l.iul.ſ.ſi.fm Jaco. de are. z dicetur de hoc.j.l.ꝓpter. Ly. Sed qđo prob ab.t.dic vt gl.dicit per ꝓteſta. qꝛ proteſtabiť ꝙ nō ſtat in domo ſicut heres vel probabit vt dicit litera ꝙ ſtabat alia ratiōe forte qꝛ erat creditor ex dote matris cui ſucceſſit z cuius nomine pater cōſtituerat ſe poſſidere vel poſſeſſionez apprehenderat ſicut creditor autoritate iudicis z ita ſit cōtinue per filios qui nolunt eſſe hĕdes pris ſed matris. Jtez prę dicta ſunt vera qñ ſtat in domo ſciēs patrez moztuū. ſecus ſi ignoraret forte qꝛ mortuꝰ eſt in bello vel partibus longinquis , vt.ff. de acqui.here.l.ſi is ad quez. Sz ꝑdicta vť.ē. vñ legitimi.l.non hoc vbi tenēdo res hereditarias nō vť ꝙ hoc hĕs. Sed dic de hoc vt ibi plene dixi. Capitur etiā cōiectura ꝙ filius tenens res hereditarias velit eſſe heres ſi hĕditas eſt locuples,ſec⁹ ſi nō ſoluendo

argu.ff.de cōtratab.l.pater filium in ꝓncipio. Eſt etiā notandū ꝙ aliud eſt dicere nolo heres inſtitui, z aliud repudiare hereditatem.vt.ff.ad tertul.l.filiū.ſ.j.ꝛc.

1 ☞Filius poſſidēs cū titulo an ꝑſumať abſtentionē reuocare.
2 Filius cenſetur in mala fide ſi poſt abſtentionem reperiatur ola bona poſſidere.
3 Suus ipſo iure eſt heres.

1 **J paternam** +titulo.alias videret reuocaſ Hec lex loquiť † qñ filius t le abſtentionem quod poť,vt.j. eo.l.ſi. z ꝓ herede teneri vt dixi.ē.l.ꝓti.z vide qō notať in Spec. de ſucceſ.ab inteſta.ſ.j.ver.pone quidā. Opponit glo.ff.c.l.is qui bonis. Solicit glo.ꝙ ibi omnia bona mercatus fuit hic rem aliquam. naz facilioꝛ eſt ꝓſumptio doli quādo omnia bona emit vt.ff. que in fraudem creditorum.l.oſes.ſ.lucius. Jn.l. contraria notatur qō hic emit poſt abſtentiones ibi ante z ita ibi notatur in prima gl. ꝙ an ſit bene dictū dicebat Dy.cogitabitis.vñ Ly. dicit ꝙ cogitans inuenit per alios doctores quod male ibi dicit quia ibi emit poſt abſtentiones nō ante.vnde diſtinguit aut filius abſtinet bona fide hoc eſt eo ꝓpoſito vt nunquā aliquid habeat de bonis paternis aut mala fide vt obtineat bona z non ſoluat creditoribus dicens ſe abſtinuiſſe aut dubitatur.primo caſu aut certum eſt qō voluit reuocare abſtentionē aut certum eſt quod noluit aut dubitatur. Si certuz eſt qō voluit reuocare z erat intra tps reuocationis tunc tenetur ſicut heres vt.j.e.l fi. Si certū eſt qō noluit nō teneť,vt.ff.de acqui.here.l.ſi ſeruū.ſ.fi. ſi eſt dubiuz aut poſſidet cū titu.z nō preſumiť reuocaſſe abſtentionem vt hic z.ē.l,prima. et ff.ſi quis omiſſa cauſa teſtamēti.l.ſi.z de leg.j.l. filio pater aut ſine titulo re
2 tit.z tūc cuz iure poſſidere poſſit per reuocationē abſtētionis ꝓſumitur abſtentionē reuocaſſe z eo iure poſſidere,vt.ff.de iniur. l.itē apud labeonez.ſ.ſi cōem.z ꝓ ſocio.l.merito. z hoc vbi tale quid poſſidet ꝙ citra ius z nomē heredis poſſidere nō poſſet vt dicta.l.ꝓ herede.ſ.papi.ad finez.de acqui.hered.z.l.iul.ſ.ſi ſeruū niſi probaret errorez vt qꝛ crederet de bonis maternis vel alia ſimili cauſa vt probatur.d.l.ꝓ herede.z.l.eum qui bonis.z.l.ſi ſeruum.ſ.ſ. Secūdo caſu qñ mala fide abſtinuit tunc dicta abſtētio nihil ꝓdeſt ei vt dicta.l.ſi is qui. Tertio caſu qñ dubitatur qua fide abſtinuerit. Tribus caſibus ꝓmiſſis preſumiť mala fide abſtinuiſſe q
2 bus ſibi nō ꝓdeſt abſtētio.†Primus quando poſt abſtentiones reperiť ola bona poſſidere vt in.d.l.cōtraria ſi is qui. quia ꝑſumptio fraudis eſt vt dixi per dictaz.l.omnes.ſ.lucius. que in fraud. cred.z.ē.de naturalib⁹ lib.lib.iij.ſ.qđ de ſubeunda. nec curo hoc caſu vtrum per ſe emerit vel per alium vt dictis.ll. Secundus caſus eſt quando aliquid clam per interpoſitam perſonam de here ditate paterna mercatus eſt.naz perſone interpoſitio fraudez inducit vt.ff.de admi.tuto.l.nō exiſtimo.z de auto.tuto.l.pupillus. ſ.ſed ſi ꝑ interpoſitā z ꝓ hoc dicta.l.ſi is qui bonis in qua.l.duo. ſunt quoruz qđlibet fraudulentes abſtentionem inducit vt.ē.dixi.z hic notatur. Tertius caſus eſt qđ inuenitur incontinēti poſt abſtētionē poſſidere.nam z incōtinenti fit videtur meſle z ex cogitatū ante preſumiť arg.ff.ad macedo.l.ſed iul.ſ.ſed ſi ab initio. ſi qs teſtamento liber eſſe iuſſus fuerit.l.i.ſ.ij. de ſolu. modeſtin⁹ z de pupille.creditoz.l.ſi neratius. ſ.ſi.z.l.ſeq.z hoc in filijs ſic ſeruat qꝛ cum ipſo iure ſint heredes licet habeāt beneficium abſtinēdi nolunt ꝓtoz beneficio ſuo aliquos defraudari arg.ff.de ꝓto.ſtipu.l.paulus.qō fieret cū ſui ſe abſtinerent z perquiſita fraude bona paterna nihilominus poſſideret ſm Jac.de are.cuius fuit ꝑdicta diſtinctio. Et ſic pz ꝙ gl.que eſt in dicta.l.is qui. male intelligit eam z qđ hic notať melius eſt.hec vera qñ primo abſtinuit. Sed pone ꝙ nō abſtinuit.ſed pendente deliberatione emit rem hereditariā oēmū ſe immiſcuit,alij creditores hereditary ꝙ hypothecariā volunt reuocare ꝑdictam rem emptā.nunquid ꝓfit? gl. tenet ꝙ ſic per.ſ.illud.ſed ille.ſ.nihil facit.ſed ſolutio glo.ꝓbať
3 quia ſui ſunt heredes ipſo iure vt plene dixi.ē.ſi vt ab hereditate abſtī.l.ſ.z ideo ſue rei emptio nō valuit vt.ff.de pigno.ac.l.debitor.z de cōtrahen.emp.l.ſue rei.z ſic non habet rem iure emptionis ſed iure ſucceſſionis.z ideo poteſt per creditorem ꝑ hypothecariaz auocari. Sed nunqd idem eſſet in extraneo herede q̄ emit. videtur qđ nō quia iure emptionis poſſidet per iura hic a legata. Jn gl.tñ poteſt dici idem ꝙ in prima queſtione ſm Bet.naz vbi nō tenet emptio heres habet iure ſucceſſionis. at in extraneo etiam emptio nō tenet qꝛ per additionem fingitur dñs a tempore mortis defuncti ergo nō tenuit emptio vt dicta.l.ſue rei. argu.ff. de ſtipu.ſeruoruz.l.ſi ex.ſ.ſi.Ly.Sed ꝙ demū acta hereditate tranſeat dominiuz videtur per.l.cuz heredes.in princ.ff.de acquir.poſ.alś nō differret ſuus ab extraneo. z ideo forte in extraneo ſecus ꝙ in ſuo ꝛc.

1 ☞Tranſactio inutilis vim pacti taciti non habet.
2 Tranſactio quibus modis fiat inutilis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 SUus heres. Inutilis trāsactio† nō hz vim tacti pacti.h.d. Old. pro hoc.ff.q̄ iussu.l.j.§.quid ergo.q̄ est notādum. ad quod facit quod notatur extra de resti.spo.c.ex parte
2 Ly.†Et dic aut fuit inutilis trāsactio q̄ nullo dato ꝛc.habet locū hec lex aut fuit vtilis ꝛ vera.ꝛ habet locum lex.ff.de transa.l. imperator.ꝛ.l.cōtrouersia.aut fuit repudiatio vel negatio hereditatis p̄ius adite vel nō ꝛ habet locū.j.l.proxima.ꝛ.plenius.ff.de interroga.ac.l.filius.ꝛ.l.fi.ꝛ ibi notatur. Jn gl. p̄ima ibi peti.hereditatis dicendo se heredez ab intestato.in fi. ꝛ hoc fieri poterat vt.ff.de cōtrahā.l.si preteritus.ꝛ de inoffi.test.l.papi.si filius. Ol. Jn gl.q̄ cum nescaret.in fi.etiam si ex postfacto decem dare vellet arg.ff.de iureiurā.l.remittit.§.fi. Jn glo.vlti.ibi.ꝛ facit ad p̄
bandum q̄ est in p̄ima parte glo. Oldra.

2 Jcut. Primo ponit quādam similitudinē. secundo remouet quādā obiectionē ꝛ quod dicit nihil agit.dic q̄s hec regula fallit.ff.de acqui.her.l.cū hereditatem.ꝛ ibi not. Oppo.gl.de.l.post p̄. li.i.§. de pac.so.glo.nō placet Jac.de ra.sed dic secundum eum q̄s ibi loquitur de renunciatio.litis que valet hic autem de repudiatione hereditatis que nihil ꝛz ex quo ante adiuerat ꝛ vide q̄s plene notaui.d.l.post p̄.

¶Item oppo.gl.de.l.si filius.de interro.act.omissa so. gloss. dic fm Jac.de ra.q̄s ibi loquitur in confessione hic in repudiatione ꝛ.h.d.hec litera q̄ alia est vox repudiātis alia cōfitētis. Preterea ibi cōfitendo contra se sibi preiudicat q̄ videtur contrahere vt eo.titu.l.de etate.§.qui interrogatur hic repudiādo nō cōtrahit: imo distrahit.ꝛ ideo de illa nihil ad istā ꝛ de materia cōfessionis plene dic vt in cōtrario notatur.

3 Dupillorum. Ideo dicit q̄ etiam maior non delatam non potest repudiare vt.ff.de acquir.hereditat.l.is qui heres.intelligitur delata vt dicitur.ff.de ver.signi.l.delata. Old. Sed nunquid pupillus carens tutore cuz iudicis autoritate potest repudiare. Ly.q̄ sic arg.ff.de ritu nupt. l.penul.§.fin.ad treb.l.restituta.ꝛ ad hoc facit quod dicit.§. q ad. ad bono.possel.l.bonorum. Jn gl. ibi cum pupillus primo respō so.ꝛ dic vt ibi.

1 ¶Quadriennium ad restitutionem petēdam datuz ad quid prosit.
2 Emancipatus an possit suam repudiationem reuocare.
3 Filius de iure ciuili ad hereditatem maternam vocatur.
4 Episcopo concessa est gr̄a cōferēdi beneficia quinquēnio si post biennium similis gratia ei cōferatur nō facta mētione de prima quando quinquennium secundum currere incipiat.

5 Jquis suus. Pro declaratione vide q̄s notaui.§.de iuris ꝛ fac. ign. l.ij.ecclesie etiam restituit ¶ additionem vt not. per Archi. ij.q.ij.c.eps qui filium ibi corrigentes. Quo ad tps minorandū tantuz corrigit in ceteris remanet ius antiquū. Oldr. Jbi vendite sunt p subsitu. vel alium ab intestato venientē. Jbi supsint olim vtilis anni hodie quadriēnij vt.§.de tempo.in integ.restitu.l.superuacuam. Jbi detur licētia petendi ꝛ bona recuperādi. Old. Et colligit glo.ꝛ bene† q̄s quadriennium quod dak ad
1 restitu. petēdam pdest circa illud q̄s agit eo tpe etiā post p̄ factū est maior. Sed ¶ videt q̄ in his q̄ agit illo tpe quadriēnij sibi nō succurrat.vt.ff.de noua.li.doli.§.diuersum. So. hic est speciale cōtra regulam illā fm Dy.q̄s est mirabile nec alibi reperit. ¶Item oppo.de.l.q̄ si minor.§.sceuolā.omissis solutionibus glo. dic fm Jac.de ra.q̄ hic vendite fuerūt res a creditonbus ibi a subsituto vel coherede.ꝛ est ratio fm Pet.q̄ vbi per subsitutum vel coheredē sunt vendite non videtur defunctus effectus iniuria sz q̄s per creditores sic vt instituta ex quibus causis manumittere nō liceat.§.j. Queritur q̄s triennium de quo hic loquitur incipiat curre re maiori. videtur q̄ a tēpore delate successionis arg.ff. ad tertul. l.filij. Sed quicquid sit ibi hic currit a tpe repudiationis fm Jac. predictum. Quid in filio emācipato quicquid dicat gl. per.l.nō nunq̄. dic quod illa loquitur vbi recusauit cōferre sed nō repudiauit, vnde fm Jac. predictum tempore harum legum emancipat⁹ repudiās nō poterat postea adire. Sed hodie dici potest contra q̄ sublata est differētia emancipationis ꝛ patrie potestatis per quten. de here. ab intest.§.j. Jn contrarium videtur quia sublata videtur quo ad hoc vt vteriz succedat sed nō quo ad modū succedendi vt no.ꝛ dixi in auk. ex cā. q̄ ius autenticoꝝ vocat emācipatos sed nō cogit. ius autem ciuile vetus cogit suos vt.ff.de acquir. here.l.necessarijs. que existentia sui heredis hodie operatur multa vt.§. vnde liberi.l.qui se patris.ꝛ.j. de suis ꝛ legi.l.apud hostes lz habeant bñficium abstinendi per p̄torem q̄ beneficiū re integra p̄sit omittere vt hic ꝛ suā abstentionē reuocare,ꝛ Azo. in summa huius titu.§. pe.hanc.l. intelligit tm̄ in filio in potestate q̄ quidaz Moderni ꝛ Jac.bu. hodie tenēt, alij tenēt p̄mā opi.q̄ idē sit ho
2 die in emācipato ꝛ hanc sequitur Ly.†Sed vr̄ q̄s etiam iure veteri emācipatus posset suā repudiationē reuocare sicut suus abstentionē,vt.ff.de acqui.here.l.pto herede.§.papi. vbi ita demum vteriz videt reuocare abstentiones vel repudiationem si gerunt illud quod citra ius ꝛ nomē heredis geri non potest ꝛ ita ambo assimilant vt ibi pz quare ergo lex ista loquitur in suo forte ideo q̄ ipse ppetuo videbat posse adire.q̄s remouet hec lex vel dic q̄s in.§.papi.assimilatur quantum ad hoc vt possit capere causa conditionis implende nō quantū ad reuocandum suā abdicationez nō ergo habebit locū beneficium huius.l.in emancipato. fz forte vocabitur intra annum sicut in hereditate materna statim dicet. Et hec opinio postea magis placuit Ly.in additionibus lecture sue. Quid in hereditate materna. gl. tenet q̄ vsq̄ ad annum pōt reuocari vt.o.l.filij.ad tertul.qui ann⁹ incipit a tēpore delate suc
3 cessionis vt ibi patet quod facit ad precedentez q̄nem.†Haz ad hereditatem maternam vocat filius de iure ciuili. Ly. Jac.butr. dicit in materna gl. vr̄ maledicere ꝛ q̄s repudiata nō pōt haberi per regulam.l.sicut.§.eo.ꝛ in.l.filij non repudiauerat sed solum differat nō adeo inter que referet vt dixi dicta.l.ij. de iuris ꝛ facti ignoꝛā. Jaco. Ultimo colligit Oldra. ex versi. sinautem hec.l.q̄s si cōcessum est p̄iuilegium crucesignatis quod non teneantur de bita soluere vsq̄ ad triennium.ꝛ quidaz crucesignatus habebat dilationem a creditore suo vsq̄ ad annuz vtrū triennium debeat cōputari statim an demū finito spacio anni quod habebat a creditore ꝛ terminatuz fuit vltra montes quod triennium inciperet demum finito anno per hūc versi.fm Pet.Ly.ꝛ Oldr. Et p̄ hoc bene,†.de tempo.appel.l.ij.§. nec temporalem. vt ibi in gl. ꝛ quod notaui de dilationibus.l.sine pare. versi. item quero de questione quam habui de facto. Faciūt etiam predicta ad duas alias quę
4 stiones† prima est si cōcessa est episcopo gratia quod vsq̄ ad qn quennium cōferat beneficia vacantia in ciuitate ꝛ dioce. sua ꝛ eia p̄so biēnio concedatur sibi similis gratia non facta mentione de prima quādo incipiat currere secundum quinquennium. ꝛ videtur quod finito primo quinquennio per iura predicta. ꝛ q̄ beneficia principum sunt latissime interpretanda vt.ff. de constitu. prin cipum.l.beneficia. ꝛ p̄ hoc bene ff.ad turpil.in.l.lenatus.§.fi. Jn cōtrariū vr̄ quod a tēpore date cuiuslibet rescripti. extra de rescri. c.eam te.ꝛ.c.ii eo tēpore eo.tit.lib.vj.de decimis statutū. ꝛ q̄s no. per archi. dicto tit. de rescri. c.si ppter. lib.vj. nec mirum si idē tps satisfaciat vtriq̄ gratie. naz ꝛ vna solutio satisfaciet duabus obligationibus,vt.ff.de solutionibus.l.in numerationib⁹ ꝛ maxime in causis lucratiuis sicut est hic vt.ff.de actionibus ꝛ oblig.l.oēs ꝛ pro hoc q̄s no. per Jo.and. extra de elec.c.prouida. Jn glo. credo vbi dicit q̄ vnum tps satisfaciet duabus penis ꝛ q̄s no. per euz de consuetudine.c.cuz in tua. ib.vj.ꝛ pro hoc instituta de lega.§. duobus.ꝛ.ff.de adult.l.si maritus.j.ꝛ.ij.riso. non obstat lex bene ficia q̄ nō est verū in p̄iudicium aliorū, vt.ff.ne quid in loco publi.l.ij.§.si quis.ꝛ istud esset extendere cōtra proprietatem verborum. Old. alia questione est statutū est bosi.q̄ si committatur delictum in personaz scholaris ꝛ malefactoꝛ nō fuerit captus decez
3 domus proximiores illius vicine in qua maleficium est commissum loco maleficij subiecte sint interdicto quod nō possint locari scholaribus vsq̄ ad quinquennij maleficij fuit perpetratum in personā scholaris ꝛ q̄ malefactoꝛ captus nō fuit dicem domus subiecte fuerūt interdicto fm formā statuti. eodē loco intra quinquennij perpetratuz fuit aliud maleficium in personam scholaris ꝛ malefactoꝛ captus nō fuit vnde eedem domus subiecte fuerunt interdicto. Queritur vtrū statim incipiat currere sc̄m quennium interdicti an demum primo finito. Et determinat q̄s statim ea potissima ratione q̄ hic puniūtur vt non delinquentes ex delicto alterius secus videtur innuere si essent principales malefactores qui puniri deberent vt ibi multa allegant p̄ z cōtra que cā breuitatis omitto. sed recurratur ad questionez que incipit vniuersitas scholarium statutū fecit. Jtē querit Old an fideiussores predictorum crucesignatoꝝ poterunt conuenīri dicta dilatione eis ex p̄iuilegio data pēdente. ꝛ dicit quod si obligatio erat in dā do fideiussor poterit cōueniri etiam antēq̄ principalis sit in mora, vt.ff.de verb.ob.l.moza.ꝛ de vsuf.l.moza.in fi. Sed in faciēdo secus, vt.ff.de operis liberto.l.si libertus mojam. contrarium tenet Ly.§. de non numerata pecunia.l.tam mandatoi. ꝛ de hoc notaui.ff.de exceptioni.l.exceptiones.

¶Quemadmodum testamenta aperiantur. Rubrica.

¶Super rubrica Vide Azo. in summa huius titu. ꝛ dic q̄s hec dictio quemadmodū hic ponit interrogatiuevt ꝛ.ff.quemadmodū seruitutes amit.ꝛ sol.matri. quemadmodū dos petat. Intendum similitudinarie, vt.j.de agri.ꝛ censi.l.quemadmoduz.lib.xj. aliquando exemplificatiue, vt.ff. pro empto.l.ij.ꝛ vide in alphabeto litera Q. dictione quemadmodum. Et primo hoc titu. agitur quibus

quibus petentibus aperiantur testamenta. Secō de forma perendi. Tertio pro qua parte. Quarto nunquid in codicillis. et hoc intendit in effectu.l.huius tituli. An in nuncupatiuo locū habeat no.ff.e.l.j.

1 ¶Testamentum aperiri quis petere possit.
2 Remedia que succurrant ad aperienda testamenta.

1 VT testamētum. † Qui possint petere testamētū aperiri habeā.ff.e.l.j.ij.ꝛ.iij.ꝛ remedia sūt tria.
2 † Primo per hoc edictū. Secō per edictū. de tabu.exhi. Tertia per rei vēdicationem vt in gl.q̄ Arc. ad exhi.nō petit nisi is cui⁹ interest: vt.ff. ad exhi.l.thesaur⁹.p edictū. de tab.exhi.tenet q̄ allegat cām quare exhibere nō teneā.p hoc edictū tenet is qui nullā cām alle legat vt.ff.de tab.exhi.per totū no.in ru.ꝛ.ff.e.l.ij.in fi.ꝛ ideo fm Ja.de are.interrogādus est de hoc vt sciatur qua actione debeat cōueniri alias esset iudicium elusorium. Ly.

1 ¶Consuetudo loci attenditur in apertura testamenti.
2 Testamentum in presentia bonorum virorum aperte an valeat absq̄ testium depositione.

1 TEstamēti tabulas. † Mo. i aperturate testamētī inspici cōsuetudinē loci vbi sunt bona q̄ heres vr̄ quasi ꝛtrahere vt insti.de obl.que ex quasi ꝛctu nascun.§. heres.de hoc statuta ꝛ cōsuetudo loci vbi agak debeat
2 seruari dixi.§.de sum.tri.l.j.† Querit gl.nūgd testamētū apertū in presentia bonorū virorū valeat dato q̄s testes in eo scripti nō deponāt vel mortui sint. vr̄ q̄ sic vt.ff.e.l.ij.in prin. Sed dic vt ibi nota. Mā fm Pet. fidē nō facit q̄ est p̄iuata scriptura. ꝛ p hoc §. de testa.l.publicati. Nō obstat cōtrariū q̄ ibi intelligitur publicū.l.publicatū. vt.e.ti.l. cū initio. Et dic q̄s si oēs testes recognoscunt testamentū aperitur ꝛ si vnus neget se interfuisse nihi lominus aperitur sed testamentū suspectū redditur propter dictum vnius tm̄ nō recognoscentis. vt.ff.e.l.in fi.ꝛ ibi nota.ꝛ per Azo. in summa.ꝛ.§. facienda est autem.

TIus. Ja. Bal. intelligit hāc.l. in filio ex hereda
1 teria institutū primet testū ꝛ ideo sibi detur cū die ꝛ cōsule vt.ff.de edē.l.si qs.§. initiū.ꝛ.l.j.
§. rones.ꝛ q̄s ad institutū p̄tineāt tabule testamenti
p̄bat q̄ pōt vēdicare vt.ff.e.l.ipsi.ꝛ fic approbat suiam placen. cōtra gl. tu aūt dic agit cōtra aliū qui hz penes se testamentuz aut cōtra tabellionem qui fecit ꝛ scripsit. primo casu siue agat heres siue legatarij⁹ hz locū lex ista.ꝛ.ff.e.l.ij.§. die. Secō casu si ne agat heres siue legatarius fiet edictio cū die ꝛ cōsule cū mandato testatoris fecerit ꝛ p̄ q̄ns ad heredē spectet qui est eadem p̄sona cuz testatore vt in auk. de iureiu. a mo. p̄esti. ꝛ ita seruat cōsuetudo fm Jac. de are. ꝛ ita intelligit hāc legē. An legatuz ignominiose valeat dic vt.ff.de leg.j.l.turpia. Old.

¶De edic. diui adri. tollen. Rubrica.

¶Super rubrica. Vide Azo. in summa huius titu. ꝛ Rofre. de bonorum possel. que petitur ex edicto diui adriani. ꝛ plene. j. eodem. i. finali.

¶Cum inter institutum. † Cas⁹ vnus in quo admittuntur substitutus ꝛ institutus habeā ff. de here. insti. l. vlti. Rir.

¶Clamus. Ibi allegat ꝛ sic nō valere testamētū. Et colligē hāc legē q̄n fili⁹ vel nō. p̄bat que allegat vt. p̄bario magnā dilationē requirit. ¶Op. gl. de. l. pe. ff. s. de ordi. iudi. dic aut q̄ō criminalis ciuili cōni criminaliter iungit̄ per modū accusationis ꝛ tūc criminalis p̄fertur vt.ff.de iud.l.si de vi. scōz vnū intellectū vcz q̄s lex illa nō ponat ordinē inter petitorium ꝛ possessionū sed inter ciuilē ꝛ crimmalē ad idē.ff.ad leg.iul.de vi. l. qui cetu.§. si de vi. aut iungit̄ per modū exceptionis ꝛ tūc aut iungit̄ ciuili per quā queritur de q̄ne p̄prietatis ꝛ tūc simul terminatur vt in cōtrarys. aut de iure possessionis ꝛ tunc criminalis differtur vt hic. ꝛ de hoc dixi in.j.d.ti. de ordi. iudi. ¶Item op. de. l. dolo. facit. sed circa hoc dic vt plene no. extra de reg. iur. c. dolo facit. li. vj. ꝛ per Dy. ꝛ alios.

1 ¶Edictū diui adriani cuz suis iniquitatib⁹ est corrigendum.
2 Edictum diui adrini an sit in totum sublatum.
3 Et, ꝛ cum, dictiones equiparantur in coniungendo.
4 Vitium falsi missionem impedit.
5 Vitium seruitutis missionem non impedit.
6 Bertolinum in quo differat a possessorio.
7 Litere pape de facili impetrabiles non presumuntur suspecte.
8 Missio in possessionem qua actione petatur.
9 Judex competens: quis sit in missione in possessionem.
10 Fideicōmissarius vniuersalis an habeat beneficiū legis edicto C. de edic. ꝛc.
11 Filius institutus an potiatur beneficio legis edicto.
12 Pauperes si scripti sint heredes an episcopus eorum noīe vtet beneficio legis edicto.
13 Contradictor legitimus in testamento seu missione in possessionem quis dicatur.
14 Contradictor quando excludat beneficium missionis in possessionem.
15 Legatarius nō potest rem sibi legatā propria autoritate vsurpare.
16 Missio in possessionem an possit reuocari apparente legitimo contradictore.
17 Heres scriptus in possessionem missus si ceciderit a possessiōe an possit rursus admitti.
18 Testes testamenti an debeant venire adiurandum.
19 Fructus ꝛ accessiones an veniant in edicto diui adriani.
20 Heredi scripto valenti sola voluntate possessionem apprehēdere non est necessaria missio iudicis.

1 IDicto. Lex ista tractat de vtraq̄ pte rubricē. de prima vsq̄ ad ver. sancim⁹. de secūa vsq̄ ad fi. Jn p̄ia ergo corrigit edictū diui adriani cū suis ambagib⁹. in secūa ponit ius nouū. Secūa subdiuidit̄ in tres. Jn prima ponit qd debeat facere iudex nullo ꝛdictore apparēte vsq̄ ad ver. sinaūt aligs. Ibi scōa vbi ponit qd facere debeat cū apparet legitim⁹ ꝛdictor. Jn tertia ponit q̄s bñficiū hui⁹. l. possit impetrari. Et q̄ hec lex vtilis ē ꝛ famosa ꝛ sola in materia suaz sluenit repeti. iō eā ordinate tradamus. Et p̄ declaratiōe vīs q̄s no. p Azo. in summa. e. ꝛ lati⁹ per Rof. de bo. pos. q̄ petit̄ ex edicto diui adri. ꝛ p spec. de testa. §. se quit̄ videre. de bo. pos. vr̄. vl. sequit̄. de bo. pos. ex edicto diui adri.
1 Quib⁹ p̄missis dic q̄s cas⁹ summari⁹ talis ē. ¶Edictū diui adriani cū iniquitatibus cesset. hoc p̄mo. scōo dicit q̄ vbi testm̄ appareret nō vitiat⁹. ſz in sua p̄ma figura nec apparet ꝛdictor fit missio in possessionē. hoc scōo vbi aūt apparet legitim⁹ ꝛdictor tūc fit ordinate ꝛ cognito negotio inter ptes nec anno tollit. B tertio ꝛ vlt. Demō omisso intellectu gl. q̄ circa hoc vacillare vr̄ dic q̄s hec lex loquit̄ de duplici missiō in possessionē. vna q̄ fit summatis nō apparēte ꝛdictore ꝛ illa nō tribuit ius i p̄prietate nec possessiōe vsq̄ ad. §. finaūt. ibi loquit̄ de vera possessiōe q̄ ius tribuit possidēti ꝛ in p̄prietate. ꝛ ideo ibi plenaria fit cognitio. ꝛ scōm hūc intellectū lra tota plane p̄cedit ꝛ hūc intellectū gl. aliq̄ hic tāgit ꝛ reprobat sed verior quā intellect⁹ gl. fm Pli. Morabilia colligē ex tex. ꝛ glo. ꝛ maxime duo. Prio q̄s pronūciari dz p eo q hz potiora iura vt in lra p̄s ꝛ plene dixi. §. de iur. ꝛ fac. ign. l.j. ꝛ dic habet potiora q̄n aduersari⁹ nullū hz vt.ff.de ver. si.l.primus. Scōm est q̄s dz de cā attēdēda ꝛ inferēda. vt in tex. ꝛ gl. ꝛ.ff.de trāſ.l.cū hi.§. in cā. ꝛ cā est iusta occasio iniusta vt no. per Azo. ō reseri. c. statutū. li. vj. fam sic exponē. Vigesime p̄tis q̄ oli fisco debak. recesit republica. i. desist esse i vsu. Sācim⁹, hucusq̄z de prima p̄te rubrice dixi nūc de scōa dicit. Jbi testm̄ ostenderit hic expresse inuit q̄s sufficiat iudici testm̄ ostendere ꝛ nō sit opus alio vbello de quo in cōnibus plenī⁹. j. dicet Lancellatū. Cācellatū dz q̄n calam⁹ in cruce induct⁹ est vt no. j. de so. l. inductū. vtle. Job ozauit ad deū cācellatis manibus. Et abolitū dz q̄n per aquā vel vetustatē legi nō pōt vel aliq̄ alia cā vitiatiue aut ē genꝰ quocūq̄ vitio visibili q̄s reddit testm̄ suspectū. ꝛ tō nō fit missio. Prīa figura. expone vt in gl. scēm primā expositionē. Jn scōa em est dubitatio ſz Pli. d. Ric. tenebat scōaz ꝛ dicebat eā magis cōuenire lre. Dittaf i pos. Jsta tm̄ possessio nō tribuit ius. ſz vocatur p̄ma missio quasi tedialis. Pli. q̄ testatoris fuerūt et sola dcētatiōe. Pli. Simanc. hic loquit̄ de vera possessiōe q̄ tribuit ius examinato negocio ꝛtradicto iudicio possessio. Acquirat̄ et vera ꝛ etiā p̄prietas. i. siue q missus est. qcqd dicat glo. p̄prie teneas ꝛ loquit̄ de prima missiōe q̄ ius nō tribuit Pli. ꝛ ita tene infra vbi bis dicit aliqs missus. Hic. Vel missio p̄prie. Hy. Tardi⁹. ſ. post annū ibi p̄mature. i. ante annū. alias dz petere p̄mature q petit ante tps q̄s petere dz ad carbon. l. j. ꝛ. ff. de colla. bo. l. j. §. si ipuberi. Exposita lra clarificemus hāc. l. q ꝛtraria ꝛ q̄nes. Et p̄io opponit ad p̄mā partē q remouet vigesimā partē que fisco debak. ꝛ sic p̄uatā vtilitatē p̄fert publice cōtra. l. j. ꝛ. ti. j. de p̄uil. fil. ꝛ de cad. tol. l. vnica. in fi. Sz q̄tū ad p̄sens dic q̄s hic erat vtilitas cōis nō p̄uata. ꝛ iō p̄ferēt vt in auk. de nō ali. §. q ꝛ vero. ꝛ de hoc plene dicēt dicta de cad. tol. Circa hāc p̄mā partē
2 vnica q̄nē q̄ro. ſ. ¶an istud edictū diui adriani sit in totū subiatū ꝛ correctū. gl. tenet q̄s nō nisi in eo q̄ maledicebat ꝛ q̄ hodie ēt ex edicto pot petere q̄s missionē. p opiniōe glo. facit q̄ q̄n aliquis. l. correctio debet insurgere ppter aliquā iniquitatē cōtentā i ea aut illa iniquitas respicit totā. l. aut p̄c tm̄ si totā tota cor

Universidad de Deusto
Biblioteca

rigitur ſi partē ſola illa pars vt.ſ̄.de trāſ.l.ſi ex falſis ſicut ꝺ̄ de l.pap.ſ̄.de cad tol.l.vnica.§.j. Sed hic induxit correctionē edicti ꝺupler inigras.ſ̄.quo ad vigeſimā z annalē p̄ſcriptionē quo ergo ad illa duo ſit correctū. Sz nō quo ad miſſionē z alia q̄ cōtinebat vtilia z hoc indicat lr̄a dñi dicit.ambagib⁹ ꝛc.idē ēt ꝺ̄ de treb.z pegaſiano z de rei vxo.acti.z q̄ ꝺ̄ de vtili q̄ ſperari pōt ad inutilia q̄ nō viciat z hāc opi.tenēt Od.z ☞Dar.fil.z eā ſeq⁹ vt Rofr.hoc.e.ti.vltra p̄n.ver.ſciēdū z ver.ſed opponit. Nā nō vī z azo in ſumma e.§.j.z p hoc etiā q: lz ex legib⁹ correctis nō ſit arguēdū veri vt ex leg.ꝺ⁹ ſic exponēt⁹ ſed ex earū eq tate manēte bene lz arguere vt.ſ̄.de in.fil.l.iuſtas.ii.x.z ibi not. Jn ẜriū facit rubrica q̄ dicit tollēdo z tex.dñi dicit penit⁹ q̄ſcēte z ibi z alias oibus q̄ circa repletionē z interpretatione ꝛc. Si eīm nō eſſet locus legibus interpretātib⁹ ergo nec interpretatis vt in auc.de filijs añ ꝺ̄calia inſtr̄a natis circa p̄n.hoc etiā,pbatur per ẜiunctiuā cū multis ambagibus z per coniunctiuā z alias.

3 †Nā he dictiones z:z cū.in cōungēdo equiparanſlz differāt in modo ẜiungēdi vt probaſ.ff.de le,j.l.turpia.§.ſi.cū ergo lr̄a dicat edictū geſcere cū ſuis ambagibus z alijs oibus ꝛc.pmde eſt ac ſi diceret ſublatū eſt edictū cū imquitatib⁹ ꝛc. z nō ſolū miq tates ſiue ambages z hāc opi.tenēt. Ja.Bal.Bui.ꝺ̄ ſuz Ric.z Cy.ſ.q̄ ſit ſublatū in totū ſicut z actio recepticia.ſ̄.de ẜſti.pe.l. ij.z q̄ abſurdū eſt ozigine rei ſublata ymaginē ei⁹ reliq vt.ſ̄.de lati.lib.tol.in p̄ncipio.z iō ꝺ̄cit q̄ qui peteret ſe mitti ex hoc edicto tāq̄ inepte petēs repelleret ſicut alſ.ff.ſi mēſor falſuz mo dū diceret.l.j.z puniet⁹m Bui.de ſuſa tāq̄ vtēs legib⁹ abzoga tis vt.ſ̄.de iuſti.C.ofir.§.falſi.nō obſtat q̄ ꝺ̄ de.l.papia.z ſiſti bus q: ſic ibi exp̄ſſum fuit q̄ corrigēt quo ad q̄dā tm̄. Nō obſtat q̄ ꝺ̄cto eſt de ſepabilib⁹ q: hic nō ſunt ſepabilia cū ſe habeāt p modū cauſe z cauſati ſeu p̄ncipalis z ẜntis z iō vno ſublato z reliquū vt.ff.de dona.inter vi.z vxo.l.ſi ſpōſus.§.j.z de re iud.l. cū p̄ncipalis. Sed nūqd ſalte ẜdictiōe ex hac.l.poterit peti miſſio vī q̄ſ nō q̄ ẜdictiões ſunt perſonales actiões vt inſti.ꝺ̄ ac.§. appellam⁹.ſed hic nō agit ẜtra obligatū p̄ſonaliter ergo ꝛc.ad hoc reſpōꝺet Ꝺdo.q̄ verū eſt q̄ ſunt p̄ſonales q̄ agit ad ꝺ̄dū.ſecus q̄ ad poſſeſſionē adipiſcēdā vt.ff.de ẜdi.inde.l.ideōbti.§.ſed ſi nūmi.de tritic.l.ij.in fi.j.de acq.poſ.l.fi.z de agri.z cen ſi.l.ſi coloni.cū eīm z ſi p̄ſonales ſint,ſunt tñ in rē ſcripte. Jtē q̄ cōdictio ex.l.nō ẜpetat vī q: tūc nō ꝺarēt iudicis officiū q: non cōperit ẜ obligarum vt.ff.de dā.infec.l.cū poſtulaſſem.z de au. z arg.le.l.q̄ntus. Pōt ꝺ̄ci q: ſi eſt ẜtradict⁹ qui poſſideat tūc ꝺeb̄ ex.l.cōdictio ẜtra talē poſſeſſorē ſicut alſ ſit in p̄ncipal.l.ſi coloni.cum ſi. Si autē nō adeſt ẜdict⁹ q̄ poſſideat tunc nō habeat locum cōdictio ex.l.iſta ſz iudicis officium p.ꝺ.l.cū poſtulaſſem cū ſi.z caueāt aduocati q̄ nō,pponāt ſimlr iſta auxilia q: inepte ꝓponerēt z caderēt ab intēto ſed eligāt ſz q̄ eis ẜpetit vt ꝺ̄ctū eſt.eligere tm̄ tenenē vt.ff de trib.l.q̄ in hr̄ꝺē.§. eligere.z fertur q̄ qdā doctor murinēſis intēt auit hoc edictū ſubmotis amba gibus z ſuccubuit ita q̄ verecundat⁹ ſtetit multis ꝺieb⁹ q̄ nō intrauit ſcholas. Sed ſi caut⁹ aduocat⁹ poſſet conficere verba generalia q̄ poſſent extēdi ad cōdictionē ex.l.z iudicis officiū ꝺi cēdo ꝺico me inſtituꝝ in teſtō nō cācellato vñ peto me mitti in poſſ.ex virtute.l.vltime.de edic.ꝺiui adria.vtile eſt q: hec petitio pōt extēdi ad officiū iudicis z ẜdi.ex lege.ꝺe hoc in ſpe.ꝺe teſt. ℣.vltimo ſequit.ꝺe bo.poſ.ex edic.ꝺiui adri. Circa ſcḋam parte op.q̄ ēt ex vicio teſtō fiat miſſio vt.ſ̄.e.l.ij. Dic aut eſt vicioſum vicio viſibili z nō ſit miſſio vt hic.aut inuiſibili z nō ꝓdit vt in

4 cōtrario.†Sed ad hoc inſtaſ q̄ viciū falſi lz ſit inuiſibile impediat miſſionē cā falſi primo debeat examiari.vt.ſ̄.de ord.iud. l.pe.z fi.ꝺic q̄ ſi aut agit poſſeſſorio z nō impedit miſſio vt ḣ aut petitorio z impedit vt in ẜriis.z de hoc ibi ꝺixi.z.ꝺ.l.ij.ſ̄.e. z eō dē modo,pōt rīderi ad.l.ff.de inof.teſt.l.pap.ſ̄.ſi filius vbi q̄rela inof.teſtā.q̄ eſt viciū inuiſibile impedit miſſionē q:z ibi in petitorio loquit vel aliter vt ibi no.z eſt mirabile etiā in petitorio q̄ remediū q̄rele reſcindēs teſtū impediat anteq̄ reſcindat vt.l.nā z poſtea.§.ſi minor.de iureiu.z ex quibus cau.ma.l.nec nō.§.exē plo.ſed eſt ratio q: q̄ reſcindit eſt actio z ius cōpetens eſt ia pa ratū z queſtiū ei qui opponit. Sed q̄ reſciſſio habet fieri iud.of. vt in cōtrarijs reꝺdet in iudice z ei⁹ miniſterio vt.l.q̄ntus.§. idē pap.de annu.leg. Quarto opponit ad idē q̄ viciū inuiſibile impediat miſſionē vt.ſ̄.de pet.here.l.liber.lz.glo.ꝺicat q̄ ibi q̄ mo ta fuit vīo teſtatore q̄ tū lr̄a nō parit.z ideo ꝺic.q̄ ibi petito

5 rio agebat hic poſſeſſorio.z ita in ẜrio tenet gl.† Quinto op.q̄ viciū ſeruitutis q̄ eſt inuiſibile impediat miſſionē vt.ſ̄.de or.cog. l.ſi res.ſo.aut obijcit q̄ ꝺe ſtatu defūcti z nō impedit vt hic aut ꝺe ſtatu agētis vel cōuenti.z ita ,pcedit in petitorio z poſſeſſorio z habet locū ẜriū z ratio eſt q: exceptio que reſpicit perſonā litigantis impedit ,pceſſuz z vbi nō eſt p̄ſona legitima nō pōt ꝺici iudiciū.z iō ſequi nō pōt miſſio q: etiā iudiciū redderetur retr. nullū vt.ſ̄.de,pcu.l.lz.Sed vbi agitur de ſtatu defuncti nō vic.

tur iudiciū ſed eo tūc legitie fundato in petitorio admittūt exce. in poſſeſſorio vt in ẜriis.ſ̄.ſignatis. Jtē op.q̄ vicia etiā inuiſibi lia obſtēt miſſioni vt.ff.vt i poſ.l.ſi is a quo ad tre.l. ille a quo.§. ſi de teſtō.ꝺic q̄ aut opponēs viciū inuiſibile paratus eſt incō tinenti ,pbare ꝺicens hodie cōſtat hodie agatur. z admittit vt in ẜtrarijs aut illud q̄ opponit regrit altioꝛē idagineˀ z ꝺilatio nē z habet locū q̄ hic ꝺi.z de hoc not.ſ̄.e.l.ij.z.ff.ad exhi.l.iij.§. ibidē.z eſt rō f̄m glo.q: tunc viciū inuiſibile q̄ ſincōtinenti ,pba tur equipollet viſibili q̄ ſtatim ſe oſtēdit.ſz vbi longā exigit mo rā nō equipollet.z ideo nō admittitur. Et facit q̄ poſt lapſum ꝺilatiōis poſſint,pduci inſtrumēta ſed nō teſtes p̄onez ꝺicta.

6 de quo ꝺic vt ꝺixi.ſ̄.de iud.l.iudices.†Sed que ē ratio ꝺifferen tie inter petitoriū z poſſeſſoriū.ꝺic q: poſſeſſoriū modicū affert p̄ iudiciū z reſeruat ius habēti in petitorio z ideo pōt ꝺici cogni tio hui⁹ poſſeſſorij ſummaria.ꝺ.§.ibidez. ff.de lib.agno.l.ſi q̄s a liberis.§.meminiſſe. Jtē op.q̄ nō ſufficiat oſtēdere teſtū niſi ſit ſoleniter publicatū vt.ſ̄.ti.pri.l.ij.z de teſt.l.publicati.ꝺic aut a gitur poſſeſſorio z ſatis eſt vt hic aut petitorio z nō ſufficit vt in ẜriis.Jtē op.q: in tex.ſi q̄ petēs miſſionē tenetur p̄obare res fuiſſe teſtatoris tpe mortis.nā cū iſtud iudiciū ſit poſſeſſorij vt predictū eſt nō vī q̄ ꝓprietatis diſputans vt.ſ̄.ſi a nō cōpe.iu di.l.ſi de ꝓprietate.z de acq.poſ.l.naturaliter.§.nihil.Sol.vt in glo.q: nō eſt neceſſe,pbare de ꝺnio.ſed q̄ tpe mortis erāt penes teſtatorē etiā ſola ꝺetētiōe q: ſic eſt in pet.here.de quamuis vi ꝺeret cū ſit iudiciū petitorij vt.ff.de pet.hr̄.l.nō tm̄.z idē tz Ro fre.hoc.e.ti.ver.ſed illud querit de eo q̄ ꝺicit q̄ mittetur in poſ. z ad.l.in teſtō.ſ̄.ad.l.fal.quā gl.allegat ꝓ ar.ẜno ꝺic q̄ ibi lo quitur de cā ꝓprietatis. Sed nunqd mittet in poſſeſſio. rerū q̄s defunctus habebat in feudū q: vt ꝺictum eſt mittit⁹ in poſ rerū quas defunctus tenebat pōt ꝺici q̄ ſi eſt ſuus heres qui ſucceſ ſit in feudū mittat⁹ ſi extrane⁹ nō q: tunc feudū reuertit⁹ ad ꝺm̄ z hoc ibi eſt certū q̄ ſint feudales.z ꝺn̄s feudi ẜdicat. Si autē ꝺubitet an ſint feudales vel nō in ꝺubio mittet q: erant penes defūctū. Jtē oppono q̄ etiā viciū viſibile nō noceat vt.ſ̄.ꝺ trāſ. l.ſi ex falſis. Ꝺio ꝺeclaratiōe oīm predictoꝝ.ꝺic aut vicium eſt inuiſibile aut viſibile.ꝓmo caſu aut eſt viciū falſitatis aut alīs. ſi falſi.aut ,pponitur in modū accuſatiōis.z tūc impedit cogni tionē petitorij z poſſeſſorij vt.l.ſi.ſ̄.ꝺe or.iud.aut per modū exce ptiōis.z tūc aut incōtinenti vel in breui offertur probatio ꝺicē do hodie ẜſtat hodie agatur.z tunc admittit z procedit cogni tio z i poſſeſſorio.z in petitorio aut nō.z tūc,pcedit miſſio vt hic z in petitorio ꝺifferq̄ vt hic z.l.pe.ſ̄.ꝺe ordi.iudi. aut obijcit aliud viciū.z tūc ſi eſt rale q̄ per accuſationē vel actionē poſſet opponi z opponit.z idē aut tm̄ p exceptionē.z tunc ipedit peti toriū z nō poſſeſſorū vt.ſ̄.l.ij. Aut eſt viciū viſibile.z tūc aut in loco ꝺe quo eſt q̄ vel alīs p̄iudiciali aut in loco alio. Si in alio nō impedit vt.l.ſi ex fal.ff.de trāſ.aut in eo ꝺe quo eſt q̄.z tūc aut agit petitorio z tūc ſi negociū eſt liquidū fua.l.iubem⁹.ſ̄.ſ ꝓba.aut ligdandū.z tūc ſerua.l.ſi vn⁹.§.j.ſ̄.ꝺe teſta.cum his q̄ ibi notanē in gl.z pleni⁹ ibi ꝺixi.z ad hoc etiā facit q̄ ꝺicit Jn no.ꝺe falſitate teſtiū q̄ ſi ꝺicat falſum in ſubſtātialib⁹ viciātur. ſi in nō ſubſtātialibus nō vt plene notat⁹ p eum extra ꝺe hered. c.fr̄initatis.z ꝺe iſta materia ſatis notant.ꝺ.l.ſi ex falſis.ad fi.ſ̄. de trāſac.z not.etiā bn̄ per Rof.in libello hoc e.ti.ꝺe bo.poſ.que petitur ex edic.ꝺiui adri.ver.z ſi tu queras que ſit ratio z ℣.ſe. z in q̄nibus ſuis.xlvij.q̄ne.z.ff.de bo.poſ.ſcḋm tab.l.j.§.filium

7 z.§.ſi roſe.†Eſt tñ aduertēdū q̄ſ in lr̄is ꝺñi pape q̄ ſunt de faci li impetrabiles vt lr̄e de iuſtitia nō p̄eſumit falſitas ex raſura vel ſimilibus vt extra de falſa.c.accedēs. An inſtrumētū ſcriptū in charta raſa ſit ſuſpectus ꝺixi.ſ̄.de diuer.reſcri.l. ſacri affar⁹. Jtē opponit ad tex.ꝺum ꝺicit ei poſſeſſio acqraſ ſine q̄ miſſus eſt z c.q̄ūo eīm miſſio z ſic poſſidenti acqraſ noua poſſeſſio con tra.l.iij.§.ex plurib⁹.ꝺe acq.poſ.Jſtud eſt ꝺurum ẜtum z eius ſolutio multus aperit intellectū hui⁹.l.z gl.exponit miſſus.i.mit ti iuſſus nō aut̄ erat miſſus re ipſa z ita poſtea ei poſſeſſio acq rit z ℣bum poſſeſſio ,pprie ſtat. Alij ꝺicunt q̄ miſſus erat re ipa ſicut lr̄a ſonat z ꝺicit poſſeſſio acqraſ exponunt.i.,pprietas ſic z alias ſumit poſſeſſio ꝓ ,pprietate.ff.de ver.ſi.i.queret aliqs. Sed hoc nō vī bñ ꝺictum cum hoc iudicium ſit poſſeſſoꝛium tm̄ in eo nihil ꝺe ,pprietate querat⁹ vt.l.natural iter.§.nihil.ff.de acqui. poſ.z iō Ja.bu.retinet,ppte hoc ℣bum miſſus z ꝺicit q̄ loquit ꝺe detinente cui mouebat q̄ ꝑ aduersarium z iſte reſiſtebat vt.ſ̄.de carb.edic.l.j.ꝺñs Pl.mata cuius opinio mihi placet ꝓ ppie retinebat hoc ℣bū miſſus z ꝺicebat ſicut ꝺixi i p̄n.lz.q̄ hec l.loquit ꝺe ꝺuplici poſſeſſione vna q̄ī nullus apparet ẜdictoꝛ tunc oſtēdēs teſtū non viciatuz ꝛc.ſine alia cauſe cognitiōe mit titur z iſta miſſio nullum vel ꝓ̄um ius tribuit ſed ſi ex poſtfa cto,appareat legitimus ẜdictoꝛ tunc negociuminter partes ple ne examinat⁹ z ſi miſſ⁹ habeat potioꝛa iura remanet z ꝛfirmat⁹ ſi bi poſſeſſio.z iſta tribuit ius plenū. Si autē ẜdictoꝛ potioꝛa iu

ra oſtenderet

ra oſtēderet auferr̄ miſſo poſſeſſio ſibi ꝺata z tradit⁹ huic legiti mo ẜdictoꝛ potioꝛa iura oſtēdēti.z hoc voluit ꝺicere lr̄a iſta ſz eum z verbum miſſus q̄ eſt pluries in tex.proprie ſtat z hūc pu to verum intellectum huius.l.Op.ad literā ꝺum ꝺicit cōtra di cendum putauit. Maz aut cōtraꝺixit miſſioni per appellationē z non poteſt vt.l.quiſquis.ſ̄.quoꝛum ap.non recipiantur.z no. ſ̄.l.ꝓi. licet contrarium videatur ꝺe iure canonico oꝺ in poſ ſeſſorio appellet⁹ extra ꝺe teſti.c.ſignificauerūt.ſed illud ſeruet⁹ in foro canonico. Aut ꝺe facto.z hoc nō licet.vt.ff.ne vis fiat ei q in poſ.miſſus eſt.l.i.z.ij. Sed dic q̄ hic nōdus erat facta miſſio ſz cōtra ꝺicebat in iudicio ne fieret z ideo petitio z ẜdictio exami nantur vt hic ꝺicitur z ſic non obſtant cōtraria. Ultimo oppo niē ad finem huius.l.ꝺñ ꝺicit hoc edictū anno tolli ſed tanto tē pore q̄ tolliē petitoꝛium.i. petitio hereditatis .ſ. preſcriptione que ,pceꝺit ex vna parte tm̄.i.odio non petentis z ſic.xxx.an.vt ſ̄.ꝺe preſcri.xxx.an.l.cum notiſſimi ſiue ex vtroq;.i.mixtim odio z fauoꝛe.ſ̄.ſcꝛiptione.x.vel.xx.an.vt.ſ̄.ꝺe preſcri.lō.temp.p to tum z ſic cōcluꝺit q̄ petitio hereditatis tollaſ.x.vel.xx.an. q̄ falſum viꝺeſ q: talis p̄ſcriptio nō procedit ſine titulo vt.ſ̄.ꝺe rei ven.l.nullo.aut petitio hereditatis nō ꝺaſ contra titulo poſ ſidētē vt.ff.ꝺe pet.her.l.regulariter.ergo petitio hereditatis ꝺu rat.xxx.an.vt.ſ̄.ꝺe pe.hr̄.l.hereditatis.ad hoc ꝺicit Joā.q̄ſ hic nō loquit̄ ꝺe pet.here.ſed ꝺe rei vendi.vel ꝺic f̄m. B. q̄ſ hic lo quit̄ ꝺe pet.here.que hic cōtra regulam ꝺatur cōtra titulo poſ ſidentē:z q: in hoc excedit terminos ſuos excedit⁹ a non ſuis ter minis vt hoc caſu tollaſ preſcri.lon.tem.ꝺ.tamē Pl.aliter expo nebat verba tex.ſiue ex vna pte ꝛc.ꝺicit eīm quod tres ſunt ſpeci es p̄ſcriptiōis.vna que tollit ius ꝺomino.z non tribuit poſſiꝺē ti vt preſcri.xxx.vel.xl.an.alie ꝺue que tollūt ꝺño z tribuunt poſ ſidenti vt vſucapio in rebus mobilibus z longi.temp. preſcrip. in imobilibus.vt.ſ̄.ꝺe bo.mater.auf.niſi tricēnalis. Exponit er go ex vna parte tantum.ſ.preſcri.xxx.vel.xl.an.q̄ ſolū tollit ius ꝺomino:ſiue ex vtroq; latere ſcz aliaꝝ ꝺuarū que tollunt ius ꝺomino z tribuunt poſſiꝺēti. Pl. Expeditis cōtrarijs trāſeam⁹

8 ad queſtiones z ſatis ꝺeclaratum eſt.ſ̄.† ꝺbus remediis petaſ hec miſſio vtrum per edictum an per cōꝺictionē ex lege.an iudi cis officio.z vtrum ſimlr vel ſeparatim. Queramus ergo modū ꝺeducendi in iudicium.ꝺicunt q̄ꝺā q̄ſ ſcriptus heres ibi coraz iud.cum teſtō.z citabuntur citatione generali ſi qui velint con tradicere ne mittaſ in poſſeſſionē vt.ff. ex quib.cau. in poſ.ea.l. hec autē.§.j.z.ſ̄.ſi vt ab here.ſe abſti.auf. ſi oēs creditores vbi ꝺe iſta citatiōe gñali ꝺixi.z hanc tenet Od.z allegat ꝺe ador. l.nā ita ꝺiuus.alias nō p̄eiuꝺicat vt.ff.ſi cui pluſq̄ per.l.fal.l.j. §.cum ꝺi.z vī exp̄ſſum ſecundum cum.ff.de leg.preſtan.l. filium §.ſi qs. Et ſi aliquis appareat cōtraꝺictoꝛ ꝺabitur ſibi libellus ſiue agaſ iure actionis ſiue officio iud.vt.j.no.ff.qs oꝛ.i bo poſ. ſeruc.l.j.§.ꝺi.alſ.§.ꝺies. Jn glo.idem etiam ꝛc.forma libelli ha betur in libello Rof.hoc e.ti.ver.libellus.z in ſpe.ꝺ.ti.de teſta.ſi nullus appareat ẜdictoꝛ mittet⁹ in poſſeſſionē eo iurante de ca lumnia vt.ff.ad exhi.l.theſaurus. Alij ꝺicunt q̄ ꝺabitur libel lus iudici z citabunt⁹ quoꝝm intereſt quibus venientibus pro cedetur ſuper libello iudici oblato ſine noua petitione vt.ſ̄.q pe tantur.l.j.z.ꝺ.auf.ſi oēs creditores ſi vt ab here.ſe abſti.z ſic in telligunt hanc legē verſ.ſi autē aliquis. Sed iſti mo ꝺi f̄m Cyn. nō placent Bet.nā cum heres apparet coram iudice cum teſta mento nō vitiato ꝛc.per hoc iam eſt notum iudici prima facie. vñ ſine alia citatiōe interlocutoria ,pnunciabit illum mittēꝺum z hoc ꝓbaſ.ff.de bo.poſ.l.ſeruus.vbi ꝺicitur q̄ſ ſeruus poteſt petere bo.poſ.q: nō petit⁹ in forma iudicij.nec eſt aliquis vocan ꝺus vt.e.ti.l.iij.§.ſi cauſa.z ibi notaē z ꝺixi ꝺe hoc.ſ̄.q ad bon. poſ.ad.l.fi. Si tñ poſtea appareat contraꝺictoꝛ executio retar ꝺabit̄ z ꝺabitur libellus z ꝺe cauſa cognoſcetur ſcḋm formam huius.l.z iſte eſt verus hui⁹.l.intellectus ſecundum eum.q̄ſ ſatis

9 cōcoꝛ. cum opi.ꝺñi Nico.†Sed quis eſt iuꝺex competens ꝺicit glo.q̄ſ ille qui hz merum vel mixtum imperium q̄ſ intellige ꝺe miſſione re ipſa q: illa eſt mixti imperij.vt.ff.ꝺe iuriſ.om.iu.l. iu bere. Nā pronuntiare ꝺe mittēꝺo poſſet etiam iuꝺex qui nō ha beret merum vel mixtum imperium:vt.ff.ꝺe off.ei⁹ cui mād. eſt iuriſ ꝺic.l.cognitio.§.j.z ibi not.cum ergo hic agaſ ꝺe miſſiōe re ipſa iuꝺex cōpetēs erit ſicut ꝺicit glo.qui habet merum vel mi xtum imperium. Ultiē requiritur q̄ ſit iuꝺex illi⁹ territoꝛij in quo ſunt bona.alīs nō poſſet mittere re ipſa.ſed ſolum cognoſce re z pnunciare ꝺe mittendo z ſcribere iudici in cuius territoꝛio

11 ſunt bona vt re ipſa mittat vt.ff.ꝺe bo.aut.iu.poſſi.l.cū vnus z ſ̄.ꝺe iud.l.ꝓperādum.§.ſinautem reus vbi ꝺe hoc ꝺixi.Hoc tñ nō placet Ja.Bal.nec Ja.bu.imo ꝺicunt aut petitur p̄incipali ter miſſio in rē ipſam.z tunc ꝺe neceſſitate iuꝺex loci vbi eſt res habet cognoſcere,pnūciare z mittere vt.ſ̄.vbi in rem actio.l. fi. z eſt exp̄ſſum.ſ̄.vbi ꝺe hr̄ꝺitate agi oporteat.l.j.aut agit̄ per ſonali coram vno iuꝺice.z lata ſnīa contra reum habet fieri exe curio in reb⁹ alibi poſitis.z tūc ad eius literas fiet execuꝛio per iuꝺicē loci vbi res poſite ſunt.z ita loquitur.l.cum vnus.z.§.ſin autē reus cum ibi notaris.z hāc puto veriorem licet glo.prece ꝺentē opi.ſequi videatur z Cy.qui ꝺicit illa ſeruari. Sed ſalua eius pace vltimā opinionem vidi ſeruari in iudicio. Ultiē que ro quot ſint neceſſaria ad hoc vt huius.l.beneficiū cōperat.ꝺic q̄ſ tria vt in lr̄a pater. Primo q̄ſ ſit heres ſcriptus. Scḋo q̄ſ in teſtamento ſoleni Tertio q̄ſ non ſit vitiatū ꝛc. Sed circa p̄i mū querit gl.quiꝺ ſi ſit inſtitut⁹ in re certa.z ꝺicit q̄ſ ſi habeat coheredē cum habeatur loco legatarij vt.l.quoties.ſ̄.ꝺe her.in ſti.nō habet beneficiū huius.l.Ja.Bal.ꝺicit oppoſitū z q̄ſ ha betur loco legatarij ſolum quo ad onera hereꝺitaria nō ſubeūꝺa. Sz quo ad alia habetur loco heredis.z ideo habet ſbſtitū hui⁹.l.z ita etiā tenet Jac.de ra.z Cy.eā approbat.z ꝺe hoc ꝺi xi.ꝺ.l.quoties.ꝺñs ☞Dar.fil.ꝺicebat q̄ſ ſi filius eſt ſubſtitutus in re certa habet beneficiū huius legis q: eius inſtitutio reducit ad quotā vt.l.ſcimus.§.replicationē.ſ̄.ꝺe inof.teſta.ſed verū eſt ad quotā bonoꝝ non ad quotam hereꝺitatis.z illa quota ꝺe betur ꝺeducto ere alieno vt.l.pap.§.quarta.ff.de iof.teſta.z.l.ſi qs ſeruū.§.ſi.ꝺe le.ij.et habet perere ꝺictā quotā ab herede vt.ꝺ. l.ſcim⁹.ꝺe hoc in ſpe.ꝺ.ti.ꝺe teſta.ver.ſed nūquid is qui eſt ſcri

10 ptus ex certa re.Ultiē † querit gl.an huius.l.beneficius ꝺetur fideicōmiſſario vniuerſali.z tenet q̄ nō.z nihil allegat videl⁹ q̄ſ ſic q: effectu heres eſt vt.ff.q̄ſ cū eo.l.ſi filius.tene opi.g'o.q: hec lex loquit̄ ꝺe illo qui intentionē ſuam fundat ex teſtamento vt ex lr̄a patet ſed fideicōmiſſarius vniuerſalis ante reſtitutionē nullum ius habet vt.ff.ad treb.l.reſtituta.ꝺ.intelligit. ☞Dar.fil. vbi nulla reſtitutio facta eſt re nec verbo. Jtē † reſtitutio fa cta eſſet re z verbo tunc non eſt opus beneficio huius.l.cū poſſeſ ſionē habeat rerū hereꝺitariarum. Si autem ſolo verbo eſſet fa cta reſtitutio tunc ſecundum eum habet ſaltem vtile beneficiuz huius.l.q: tunc ſibi cōperit vt.ꝺ.l.reſtituta z poſſeſſionē bonoꝝ nō habet. Sed hec diſtinctio nō placet Jac.bu.q: vbi facta eſt reſtitutio re z verbo aꝺhuc haberet locum huius.l.beneficiū nō vt poſſeſſio ꝺetur ſed cōfirmetur illa quā habet.vt.ff.ꝺe car. edic.l.j.nā z poſſiꝺenti ꝺatur beneficiū huius.l.vt.j.ꝺicetur in ſe cundo z tertio mēbro.ſimiliter remanet ꝺubium.ſ quando nul la reſtitutio facta eſt re z verbo vel ſolo verbo ſi longioꝛē requi rit indagineˀ vt q: expeꝺiret,pbari p teſtes ꝺe reſtitutione. Si au tem parata eſſet,pbatio reſtitutionis puta per inſtrumentū ſu per hoc factū ſatis equa videtur tunc opinio.ꝺ.☞Dar. Sz cōtra hoc z p glo.videt expreſſum.j.ꝺe cod.l.ſi.ibi aut mitti ſe in poſ ſeſſionē ex more poterit vbi videtur q̄ſ ꝺirecto tantus ſuccedē ti cōpetat beneficiū huius.l.z ibi in gl.no.ꝺicat tamen forte poſ ſet q̄ſ ante reſtitutionē nō competat ſed reſtitutione facta ex p ſona heredis per ceſſionē non ex ſua ſibi competat vt ſicut alia iura per reſtī.tranſmittit in fideicōmiſſariū ſic z beneficiū huius l.Sed contraꝺicere videtur.l.i.z.ij.ff.ꝺe fideicō.here.pet.z glo. ibi poſita q̄ ꝺicit q̄ vtilis eſt illa quā habet ex ſua perſona ſec⁹ forte ſi heres cederet ſuā licet ſibi videatur per reſtit.inutilis fa cta vt.l.ſi eius.§.z ſi eius.z.ff.ad treb.finaliter tamen cōcluꝺit ſe nō audere ꝺicere huius.l.beneficiū ꝺari fideicōmiſſario. Jtē querit gl.an ꝺetur ſubſtituto vel ſub cōꝺitiōe inſtituto.z videt q̄ſ non q: eſt ſub conditione inſtitutus nec fundat ius ſuum ex ſola teſtamenti inſpectiōe ſed ,pbato conditionis euentu cōtra videt⁹ per ea que no.ſ̄.e.l.j.z.ff.ꝺe bo.poſ.f̄m tab.l.ij.§.ſi ſub cō ꝺitione. Pe.ꝺicit q̄ſ habet eā bonoꝝm poſſeſſionem que iuris eſt non que facti.contra q̄ſ viꝺerur.ff.qui fatiſꝺ.cog.l.inter oēs Quare alij ꝺicūt aut eſt primo loco inſtitutus licet ſub cōꝺitiōe z videtur admitti vt.ꝺ.l.in oēs.z.ꝺ.§.ſi ſub conditione. aut alij primo inſtitutus z ipſe ſubſtitutus z tūc nō admittatur. Jac.ta men bu.ꝺicit tuti⁹ ꝺici q̄ſ pendente cōꝺitione omne auxiliū iu ris ciuilis ꝺenegetur z hic eſt cauſa ibi videtur bonoꝝ poſſ. f̄m tab.olim z hodie neceſſariā q: ceſſat omne auxiliuz iuris ciuilis vt no.ſ̄.vſi cognati.l.ſi.ſed in cōꝺitionis euentū z inſtituto ſub conditione z ſubſtituto ꝺicit cōpetere vbi p̄obatio nō requirit longā ꝺilationem puta q: ſubſtitut⁹ p̄oꝺucit repuꝺiationem inſtituti z ita apparet ſubſtituto locum eſſe. Si autē p̄obatiōes exigerent longā moram tunc locus non eſſet huic.l.que ſumma riā z p̄ompram cognitionem z p̄obationem ꝺeſiderat.ꝺe hoc no.per Rof.hoc eo ti.ver.in ꝺanda aūt poſſ.z ver.ſed illud que ritur an inſtitut⁹ ſub cōꝺitione.z Azo in ſumma.e.circa mediū.

12 z in ſpe.ꝺ.ti.ver.qd ſi inuenitur in primo teſtamēto.† Queritur an beneficiū huius.l.ꝺetur filio inſtituto.ꝺicunt quiꝺā quod nō quaſi ꝺominiū z poſſeſſio immeꝺiate tranſeat ad eum vt.ff.ꝺe li be.z poſth.l.in ſuis.ſ̄.p̄o herede.l.nihil.cū ibi notatis z videtur expreſſum.ff.ex quib.cau.ma.l.cū miles.ibi q: poſſeſſio ꝺefuncti quaſi conjunctim tranſit ad heredē z clari⁹.ff.p̄o herede.l.n.ſ̄. filium vbi ſeruus eſtimabat naturalem poſſeſſionem penes filiū fuiſſe viuo patre.tu ꝺic cōtra q: etiam in ſuum nō trāſit poſſeſ

Universidad de Deusto
Biblioteca

fio nisi apprehensa vt.l.cum heredes.de acqui.pos.z no.d.l.cuz miles.z facit qđ no.ſ.de pac.l.de ſſtione.ex quib⁹ colligit reſpō ſio ad.ll.cōtrarias.z de hoc bene per Roſ.hoc.e.ti.ver.itē queri tur in eo qđ dixim⁹.ſ. Itē querit glo.an beneficium hui⁹.l.de tur inſtituto in teſtō in ſcriptis ante publicationes. Item an lo cum habeat in teſtamēto nuncupatiuo quo ad teſtamentuz in ſcriptis.dic qđ ſi eſt publicatum probat nedū in hoc poſſeſſorio ſed etiā in petitorio vt.l.publicati.ſ.de teſta.ante publicationē dic qđ nemine apparēte cōtradictore in cognitione ſummaria que fit quo ad hāc.l.ſufficit vt.ℌ.ſancim⁹. Si autē appareat cō tradictor tunc ceſſat ſummaria z plene cognoſcit.z tūc publica tio eſt neceſſaria ſicut in petitorio vt.d.l.publicati.cū ibi nota tis. Quo ad teſtīm nuncupatiuum Aso dicit qđ ſi eſt redactuz in formā publicam locum habet beneficium hui⁹.l.qđ nō Jac. Bal.dicit qđ etiā ſi redactum nō ſit in formam publicā poterit petere ſe mitti ex benignitate hui⁹.l.ſicut etiā petitur bon.poſſ. fm tab.vt.ſ.de bo.poſ.fm tab.l.ū.z vide qđ ibi not.z dixi in fi. in ſumma tīs huius ti.in pn.videtur Aso aliter ſentire. Sz huic opinioni z asonis opinioni ꝺdicit ℙe.qz modus deducēdi be neficium huius.l.in iudicium eſt per quādā viam que reſultat ex teſtō in ſcriptis ſine aliqua alia probatione facti prima facie vt ſupradictum eſt. Sed in nuncupatiuo oportet qđ vocentꝰ te ſtes.qđ non pōt fieri parte non citata.vt.j.ſi p vim vel alio mo do.l.ū. Sed ad hoc inſtat qz etiam in nuncupatiuo poteſt .pce di ſine teſtium examinatiōe quando redactū eſt in formam pu blici inſtrumēti per notarium. Sed ipſe reſpondet qꝺ tale teſtīm equiualet tantum duobus teſtibus.z teſtamērum debet habe re.vū.vt.d.l.ū.de bo.poſ.fm tab.qđ dicemus Cy.dicit qđ inſtru mentū habēs duos teſtes quātuncunqz publicum non probat teſtīm.ſed oportet probari per.vū.vt no.d.l.ū.ſed ſi haberet.vū. teſtes tunc fuit opinio vt no.d.l.ū.z.j.de fideicō.l.ſi. Jo. emꝰ di xit qđ phabat Aso qđ non.z fm glo.opi.Jo.prevalet de con ſuetudine.z fm Dy.etiā de iure vt.d.l.ſi.j.de fideicom.dicetur. dicit ergo Cy.qđ ſi teſtamētum eſt redactū in formam publici inſtrumēti cum numero.vū.teſtium qđ tunc ſufficiat z locū ha beat būficium huius.l.Ja.bu.dicit qđ tunc habet locum ſalt3 vtile. Sed vbi eſſent recepte atteſtatiōes recepte z publicate tūc directum de hoc in ſpecu.d.tit.de teſt.ver.quid de nūcupatiuo.

12 †Querit etiā ſi in teſtamento ſunt ſcripti heredes pauperes an epiſcopus vtetur eorum nomine būficio hui⁹.l.dic qđ ſic qz ius z nomē heredis habet vt.l.ſi quis ad declinandā.ſ.de epi.z cle. Itē nunquid locum habeat in teſtamēto minus ſolēni inter li beros facto.videt qđ ſic vt.l.hac cōſultiſſima.ℌ.ex imperfecto. ſ.de teſta.z qz ſubeſt eadē ratio.z eodē modo poteſt inde ex ifoz mari ex tali teſtō. Ja.Bal.contra.qz ex tali teſtamēto nō ſucce ditur vt ex teſtamēto.ſed ab inteſtato quaſi ex quadaz diuiſiōe inter liberos facta vt.ſ.fa.er.l.ſi.Cyn.videt pma opinio verioz qz hoc eſt teſtīm.z validum quo ad liberos vt.d.ℌ.ex imperfe cto.de hoc in ſpe.d.ti.ver.quid ſi filius. Sed nunquid locū ha beat in codicillis z ſuccedentibus abinteſtato.Cy.qđ nō qz hec lex loquit in teſtamēto tātum ex quo fit notozium iudice ſine a i qua inquiſitiōe.que rō ceſſat abinteſtato z in codicillis.z ita nor. j.de codi.l.ſi.z qz ſuccedēs ex codicillis abinteſtato ſuccedit vt ff.de iure codicil.l.ꝺficiunt in pn.Roſr.videtur tenere cōtra hoc eo.ti.vltra prin.vi.ſciendum.ſpe.tenet primam.d.ti.de teſta.ver.

13 quid de ſuccedentibus abinteſtato.† Reſtat querere quis ſit le gitimus ꝺdictoz.alias enim non audiretur vt.ff.de collu.dete. l.cū nō iuſto.pro cuius declaratione notandum qđ due ſunt co gnitiōes in hoc edicto vna ſummaria p.ℌ.ſancimus.alia plena ria per.ℌ.finaūt. Jn prima eſt legitimus contradictor qui oppo nit vicīū viſibile vt raſuram cācellaturam.z ſimilia vt.d.ℌ.ſanci mus. Itē qui vicium in viſibile offert ſe legitime z ſtatim proba turum vel per aliud teſtīm vel alia que non requirunt altioz3 in dagines z hoc ſentit gloſſ.expreſſe.ſ.eo.l.ū.in glo.prima in fi.z probatur.ff.ad tre.l.ille a quo.ℌ.ſi de teſtamēto.z ad exhi.l.iñ.ℌ. ibidē.z.d.ℌ.ſancimus.hac eadem.l.hec enim impediunt ne ex ꝺdicta cognitione ſummaria fiat miſſio vt ex predictis patet. Si autez querat de cognitiōe plenaria aut allegatur ſola poſſeſſio ꝑ ꝺdictorem aut ſolus titul⁹, aut poſſeſſio ſimul z titulus. Pri mo caſu aut allegatur ad reuocandum iam factam miſſionem hoc ꝺdictore non citato quaſi nulla ſit miſſio facta in eius preiu dicium.z tunc locum habet lex.ff.de re iudi.l.a diuo pio.ℌ.super rebus q̄ expreſſe loquitur in cognitione ſummaria ſiue queras de principali ſiue de incidenti vt in executione rei iudi. Aut alle gat ad impedimētū ne fiat miſſio etiam non impeditur qui nō legitimo modo detinet vt in.ℌ.ſancimus.ibi non autē legitimo modo vel ab alio detinet ꝛc.z ſic in hoc ſint cauti aduocati dū petitur reuocari miſſionē factam ex ſola poſſeſſiōe quam pretē debat perens reuocationē dicāt eam non debere reuocari: z ſi cō tingeret debere eā reuocari petunt ſibi de nouo miſſionem cōce

di debere vt ſi in primo ſuccūbat in ſecundo obtinebunt per ea que dixi. Aut ꝺtradictor allegat titulum ſolum ſine poſſeſſiō.z.z tunc cū vterqz careat poſſeſſiōe z querere velit.poteſt dici.aut quilibet allegat par ius quo ad hoc edictū.i. quilibet allegat te ſtamētū tunc hꝫ cum nemo eorum poſſideat non poſſit alium in gredīēte impedire cum ſit vacua ramen de modo iudicū videt dubium.nā licet quilibet habere videat ius petendi an habere dicatur ius reſiſtēdi cū non pretēdat ius poſſeſſionis ſed ius ad eā z hoc intereſſe nō ſolet attēdi vt.ff.de fur.l.eum qui.in prin.z de dā.inſec.l.damni.ℌ.empt.z hoc ſatis videtur poſſe ſuſtine ri ſi ſimpliciter reſiſtat qđ nō ſit legitim⁹ contradictor ad reſiſtē dum ſed ſi ſe mitti petat.tunc videt legitimus cōtradictor.qꝺ ſic probatur ſi deponēs petat reſti.rei depoſite.aut verus domin⁹ venit per viā cōtradictiōis volens impedire ne reſtituatur z nō auditur aut petendo rem ſibi reſtitui z tunc preferꝰ qz fortiꝰ ius pretēdit vt.ff.depo.l.bona fides.z in auc.de depo.z denū.ℌ. ſ.Sic eñ eſt in iuribus q̄ non cōcurrunt ſimul qz fortius preferꝰ licet quilibet ius habeat ad rem nō in re.vt.ff.loc.l.ſi operis.z.ſ. qui port.in pig.habe.l.aſſiduis.Et hanc cognitionem dico ple nariā.z de ea vere loquitur.d.ℌ.ſinaūt aliquis cōtradictor hac eadē.l.z videtur eſſe caſus ipſius.ℌ.aut allegat titulum ſine poſ ſeſſione ſed nō parē tunc per modum contradictionis non po teſt vt.ſ.probatum eſt. Si per modū petitionis non videtur quo modo audiaꝰ ex alio titulo petēs poſſeſſionē vel in poſſeſſiones ſe mitti.verbi gratia ponamus qđ habuit titulum a defuncto aut fuit poſſeſſio tradita z ſublata eſt actio perſonalis z petit rei vē.vel publiciana ctra poſſeſſores nec poteſt habere locū mo dus huius.l.Et idem eſt in quolibet poſſeſſorio vt dirigatur in poſſidētē vel turbantem vt.j.de interdic.l.pe.z ideo non video

14 qđ hec lex eo caſu locū habere poſſit.† Aut cōtradictor allegat poſſeſſionē z titulum ſimul.tunc ſi quidem eſt titulus alteriꝰ te ſtamēti ſecundū omnes excludit beneficius huius miſſionis ſien de per ſummariā cognitionem ſed non impedit ſecundam quo minus oblato poſſeſſori libello diſputetur de viribꝰ vtriuſqz te ſtamentiz ſic pōt intelligi.ℌ.finautem aliquis cōtradictor. Aut allegat poſſeſſionē z alium titulū a defuncto vel ab herede poſt mortem:tūc ſiquidem oſtendit inſtrumentum res videtur de pla no ꝑcedere qz ſicut petēs probat per viam ſummariam z quaſi notorū z ſic ꝺdicens.z ideo tunc videtur offerendus libellus et diſputādum plene in ordinario iudicio. Et qđ ad excludendus būficium huius edicti in via ſummarie cognitionis per ℌ.ſanci mus exigitur.phationes incontinenti probant preal.l.in.ℌ.ibi des.ff.ad exhi.ad tre.l.ille a quo.ℌ.ſi de teſtō.z ar.l.iū.ℌ.due ea ſe.de car.edic.z ſentit Aso in ſumma huius tit.aut nō exhibet titulum ſed allegat z dicunt multi ei offerendū libellum.z Best multū in vſu. Sed nō video quomodo poſſit a ſuperioribus cō trarijs ſuſtineri z ab ar.l.iū.ſ.e. Et vt breuiter in hoc cōcludaꝫ. dic qđ ea q̄ ſummarie.pbata excludunt beneficium huius.l. in cognitiōe ſummaria eadē probata z diſcuſſa in cognitiōe ple naria excludunt in ipſa cognitiōe plenaria:ecōtra que plene diſ cuſſa in cognitiōe plenaria nō excludunt huius.l. beneficium. nec allegata vel oſtēſa in ſummaria cognitiōe illud excludit.et hoc colligitur ex.ℌ.ſancim⁹.z.ℌ.finautē.ff.ad exhi.l.iū.ℌ.ibidez. Sed nūquid fideicōmiſſarius vniuerſalis z legitimus contradi ctor videtur qđ non vt.ff.ad tre.l.filiam fratrib⁹.z qz ius ibi nō

15 cōpetit niſi facta reſtitutione vt.c.ti.l.facta. C† Item qz legata rius ſi ſua autoritate occupat rē ſibi legatam tenet eam reſtituere heredi z poſtea ab eo petere vt.ff.quoū legato.l.j.in pn.ergo idē videtur in fideicōmiſſario vniuerſali:dolo ergo facit ꝛc.z.ff. de do.excep.l.dolo.in contrariū facit.ff.de exhi.l.iū.ℌ.ibidē.z vt in poſ.le.l.ſi is a quo Cy.fm Jac.de ra.dicit aut poſſidet z eſt le gitimus cōtradictor ſi ſtatim ſit paratus probare de fideicom miſſo z ita intelligit ℙe.qđ hic notat qz cui.dam⁹ actionē mul to fortiꝰ excep.vt.ff.de reg.iur.l.inutilis.ℌ.cui damus. Si autem nō poſſidet tunc nō eſt legitimus cōtradictor z ita loquitur di cta lex filiā fratribus. Sed gl.ibi tenet contrarium ſcilicet quod fratres fideicōmiſſarū inſolidum poſſidebāt.vnde glo.ibi videt tur indiſtincte tenere qđ fideicōmiſſarius ſit legitimus contradi ctor z in.d.l.filiā dicꝰ poſſet qđ fratres non cōtradicebant quo minus filia mitteret.vel ibi dicitur fideicommiſſarium non eſſe competitorem legitimū ſed nō negat eum eſſe legitimum contra dictorem ſi poſſidet fm Dy.De hoc no.per Roſ.hoc eo.ti.verſi. item q̄ritur ſi fideicommiſſarius. Quid de legatario ſingulari. Adar.fil.dicit idē ſi paratus eſt incontinēti probare dicit tamē Cy.hoc ex ꝑcedenti caſu verum eſſe ſi habebat bona ſine vitio. Si autē cum vitio tūc non ſunt legitimi contradictores cum re ſtituere teneātur vt.d.l.j.in prin.z.ℌ.redigunt.ff. quorum lega. licet Ja.Bal.dicat qđ z tūc locū habeat dicta regula dolo fa

16 cit.de hoc no.d.ℌ.redigunt. C† Item quid ſi poſt miſſionē appa reat ꝺtradictor qui petat eam reuocari,nūquid audietur:gloſſ.

videtur

videt ſentire qđ non q⁹ ideo exponit literaz miſſus.i.miti iuſſus vel mitti deſiderans dñs ℙic.vt prediti propie tenet.z dicit au diendum contradictorē ſuperuenientē:qz illa miſſio que fit ſum matim nullum vel modicum ius tribuit ſcīm.dominuz Adar. fil.dicit in hoc varie iudicatā in pallatio Bonoñ. Ipſe tamē ſe qui videtur opi.dñi ℙic.Cy.etiam dicit contradictorem ſuper uenientē audiendum ſi nō poſſet ſibi imputari qđ negligēs fue rit in nō cōparendo:vt qz citatus fuit ſpecialiter vel per citatio nem generalē:de qua dictum eſt.ſ.z qđ ſibi non preiudicet bene facit preal.l.j.ſ.cum dicitur.ff.ſi cui pluſqꝫ.per.l.fal.z.l.nā ita di uus.de adop.cū ſi.Sed qz hic de cōtradictore ſit mētio.z in pro ceſſibus eccleſiaſticis.ſepe excōmunicatur vel ſentētia fertur cō tra cōtradictores z rebelles qui dicunt hoc caſu cōtradictores qui liganꝫ dictis proceſſibus z ſententiis.dic qđ ſolum cōtradi cēres de facto z nō de iure.extra de preben.c.p illoñ.z ibi not. per Ber.Jun.z Boſti.z ar.eo.ti.c.ſi cui nulla perſonarū lib.vi. Ol.z tbi de hoc per Arch.z qđ operet illa clauſula que appo nitur in reſcriptis cōtradictores cenſura eccleſiaſtica compeſce do. C Itē queritur ſi heres poſſideat nūquid poſſit implorare beneficiū huius.l.vt defendatur.de hoc notaui.ſ.de carb.edic. l.j.Odo.vī hic tenere qꝺ ſic.z ℙli.in deciſa.z arguit ex diffinitio ne bo.poſ.que eſt ius retinendi vt.ff.de bo.poſ.l.iū.ℌ.bonoñ. Jn additionibus ſumme tenet cōtrariū:qz beneficium huius.l.eſt adipiſcēde poſſeſſionis nō retinende.prima equioz videt mul

17 tis. C† Itē quero ſi ſcriptꝰ miſſus fuit in poſſeſſionem ex bene ficio huius legis deinde cecidit a poſſeſſione,nunquid admittit amplius ex hac lege:Jac.Bal.z quidā aliqđ non alligāt.ff. de pe,here.l.qđ ſi in diē.ℌ.non ſolū ſecūdo reſponſo.z melius fa cit inſtitut⁹.de interdictis.ℌ.adipiſcende.in fi.Idē ſpeculator. o.t.de teſta.ver.quid ſi miſſus.Quid ſi heres res aliquas here ditarias poſſidet z aliquas nō.nunqd locū habeat beneficium hui⁹.l.dicit quidā qꝺ nō:qz locū habet in hereditate nō in rebus ſingularibus ar.quoñ bonoñ.l.j.z hoc innuit hec lex dum di cit de vegeſima hereditatis.Sed qđ ꝑ vna re locū habeat ſicut z petitio hereditatis vt.ff.de peti.here.l.iū.z.iū.z.l.minimam.z ꝑponetur petitio vniuerſaliter nō ſingulariter ſicut z in petitio ne heredi. C Itē querit glo.nunquid beneficiū huius.l,p rebus incorporalibus competat glo.magna hic tenet qꝺ non q⁹ intel ligit.Dein incorporalib⁹ in quib⁹ nō,cadit poſſeſſio vt in iuri bus perſonalium actionū.ſecus in his in quibus cadit poſſeſſio nō in ſeruitutibus prediorum vbanoꝝ z ruſticorum licet in p prio vt.ff.de ſeruit.l.quoties.licet canoniſte teneant etiam in ſo nalib⁹ actionib⁹ dari poſſeſſoriū vt dixi.ſ.de pac.l.ſi certis an nis.circa finē ver.canoniſte tenent.Roſ.etiā hoc eo.tit.ver.vltimo queritur quid differat.ſentire vī qđ etiā pro incorporalib⁹ competat qz licet non poſſideaꝫ vere tamen quaſi poſſideaꝫ.

18 C† Item nunquid teſtes debeāt venire ad iurandū z depo nendum.vī quod ſic cū hic dicat depoſitionibus ꝛc.gloſ.tenet qđ nō qz ſic eſſet opus indagatione que nō requirit vt.ſ.dixi ex ponit gl.depoſitionibus.i.ſigillis qđ intelligit ℙli.eſſe verū cum non apparet contractor.ſi eñ apparet oportet nos iurare z de ponere z eoꝝ ſigilla recognoſcere fm eñ. C Item queritur qđ differat iſtud edictū ab interdicto quorum bonoꝝ z a petitio ne here.z a bo.poſ.ſecundū tab.de hoc.vt hic in glo.magna.in fi.z bene per Roſ.eo.ti.ver.vltimo queriť quid differat in hoc tū diſcrepat Roſ.a gl.qz glo.tenet quod in būficio hui⁹.l.non fit neceſſe ꝑbare ſe heredē in interdicto quoꝝ bonorum fic.ſed Roſ.dicit quod etiā in hoc edicto op3 ꝑbare ſe heredē poſſeſſionē teſtamēti quod nec gl.negat. C Itē dicit gl.qđ hec lex lo cum habet in omni ſucceſſore. Interdictū autem ſolū in ſucceſſore de iure prętorio.Sed verū eſt in directo.nam vtile daꝫ etiā heredi de iure ciuili vt.j.quoñ bo.l.j.z ibi no. Itē ponit gl.vnā differentiā qz in hoc edicto miſſus non efficitur verus poſſeſſor ſed ſolū in poſſeſſione:ſi eſt in interdicto efficitur verꝰ poſſeſſor.et iſtā differentiā ſtatim gl.reprobat dicēs quod in vtroqꝫ poſſeſſor efficitur.dñs tamen ℙli.approbat differentiam glo.quo ad miſſionē que ſit ex ſummaria cognitione vbi nō efficitur verus poſſeſſor.Sed ſolū in poſſeſſione mittitur vt ex ſuperioribus pa

19 ter.† An aūt fructꝰ z acceſſiones veniant in hoc edicto.Specu lator qđ nō.d.ti.ver.ſed nunquid acceſſiōes.quid ſi ſcriptꝰ in te ſtamēto moriaꝫ anteq̄ petat miſſionē nunquid heres eius pote rit petere ſe mitti?vī quod ſic qz heres heredis ꝛc.vt.ſ.de here. inſti.l.ſi.z ad hoc.ff.de re.iu.l.heredes.z in auc.de iureiu.z mori. preſti.Jn cōtrariū vī expreſſum hāc lege que dicit quod oſtēde re debet teſtamentū in quo inſtitutꝰ eſt ſed iſte in illo teſtameto non eſt inſtitutꝰ.Sed ille cui ſucceſſit z regula ꝑdicta qđ heres heredis ꝛc.z qđ heres eodē iure cenſetur quo defunctꝰ.fallit in multis caſib⁹ vt dictis legib⁹ notaꝫ z dici poteſt qꝺ aut iſte eſt heres heredis ex teſtamento z tūc poſſit petere ſe mitti qꝺ tūc fin gif heres teſtatoris ex teſtamēto z locū habet dicta regula:he

res heredis teſtatoris eſt heres:vt.d.l.ſi.de here.inſt.z.ff.de caſtrēſi pecu.l.ū.Si ſucceſſit abintestato tūc fingiť ſucceſſiſſe teſta toꝛi abintestato.z ió tūc nō poſſit petere ſe mitti per iura ꝑdicta z ſi dicaꝫ qđ ergo auxiliū habebit dic quorum bonorum vt.ſ.et ff.quoñ bo.de hoc in ſpe.d.ti.ver.ſed pone qđ ℙe.deceſſit.Sed videt qđ beneficiū huius edicti z huius.l.ſit ſuperuacuuz z inu tile cū aditio de iure ciuili cōſtat in ſolo animo vt.ſ.de iur.de

20 li.l.ſi auis.† Cū ergo ſcriptꝰ heres adeundo ſola volūtate poſ ſit apprehēdere poſſeſſionē hereditatis non videtur ſibi neceſſa ria miſſio in dicis.ſed dici poſſet qđ ſic verū eſt nemine poſſidē te vel contradicente:tunc enim ſecundū veritatem nō eſt opus beneficio huius.l.z eo caſu nō vtimur eo licet ſi quis vellet poſſet eo vti z poſſet dici tutius ſicut dicit de creditore z dommo rei emphiteotice qꝺ hꝫ poſſit ingredi propria autoritate tutius ē qꝺ ingrediant per iudicem vt.l credito.j.de pig.z.ſ.de iur.emp.l. ſi.eſt ergo vtile beneficiū huius.l.alio poſſidente z etiam neceſſa rium.z de hoc vīs per Roſ.hoc e.ti.ver.ſed in hoc edic.di.adri. An aūt in iſto poſſeſſorio poſſunt fieri probationes vel poſitio nes tāgentes petitoriū dixi.ſ.de proba.ſuper rub.z de iur.calū. l.ū.in tractatu poſitionū.ver.an autē qui agit poſſeſſorio z extra de probs.c.licet.Ultimo querit glo.queſtionem ſabbatiuam ſi duo teſtamēta eodē die confecta proferantur a duobus in quo rum vnus eſt inſtitutus inſolidū z alter in alio.vtrum ambo ad mittenť ad beneficium huius.l.an neuter vel alter.tantum glo. hic opiniones recitat z non firmat pedē z pleni⁹ no.in glo.ff. de bo.poſ.fm tab.l.i.ſ.j.de iſta cauſa queſtione no. per Roſ.d.tit.de bo.poſ.fm tab.ver.qđ ſi fuerint.z hoc e.ti.ver.quid ſi ambo eo dem die z in ſumma huiꝰ ti.ver.qđ ſi neuter oſtenderit z in ſumma mſti.de le.ℌ.pe.Quid ergo dicemus in queſtiõe predicta qꝺ dicūt qđ locꝰ eſt gratificationi vt iudex mittat quem vult vt.ff.de le.ā.l.ſi qa ſeruū.ℌ.pe.ad fil.l.ſi quis in graui.ℌ.ſi cum eſ ſes z pro hoc bene extra de reſcri.c.pe.li.vi.cū ibi no.per Jo.an. z vide etiam qđ no.per eū.de elec.c.ſi eo tempore.z.c.pe.in gl.per ordinem ſcripture.hec queſtio ſicut dixi ſabbatiua fuit z eſt in queſtionib⁹ Dy.qui determinat qđ vterqz repellať.Roſr.videt tur ſentire qđ vterqz admittať.Jac.Bal.tenuit qđ ſi vnꝰ ex ſcri ptis poſſideat melioz ſit eiꝰ cōditio vt inſtituta de interdic.ℌ.cō modū.licet ſi ar.cōtra.ff.de proba.l.quinquaginta.Si autē ter tius poſſideat tūc ambo repellāt̄ur z vera ſit opi.Dy.Ego au tem puto dicēdum aut in iſto teſtamento eſt idem ſcriptus he res z eadē legata z idem notariꝰ z teſtes. z tunc licet ſit in duo bus chartis habeaꝫ pro eodē teſtamēto vt.d.l.ℌ.ſi quis i duo bus.ff.de bo.poſ.fm tab.z ita tenet gl.eo.ti.ℌ.j.z Roſ.d.tit.ver. quid ſi fuerint due tabule. Si aūt vnꝰ eſt inſtitutꝰ in vno z ali⁹ in alio tūc ſi cōfecta ſint ab eodē tabellione puto confederari debere ordinem ſcripture protocolli notarū.z ſic poſteriꝰ dero get priori vt dixi.ſ.de no.C.compo.ℌ.ubus ibi primus quidem primo loco ponendꝰ.Si nec hoc appareat puta qz a diuerſis ta bellionib⁹ ſint cōfecta tunc aut eſt teſtamentum mili.qui vnuz inſtituit in caſtr enſib⁹ alium in paganiis.z valet vtrūqz vt.ff. fami.er.l.heredes.ℌ.j.de here.inſti.l.ex facto.qz hoc eſt ſpāle pri uilegiū militis vt decedere poſſit relictis duob⁹ teſtamētis vt.ſ. teſta.mili.l.j.z.ℌ.Si aūt eſſet teſtamentum pagani tunc cōmu niter tenent doctores qđ neuter admittatur propter incertitu dinem vt.ff.de teſt.tu.l.duo titū.z qz ſibi adinuicē derogāt vt.ſ. de ſi.inſtr.l.ſcripture.z qz vni ꝑ ſolidoz.c.vt.ff.de re.iu.l.quoties. ℌ.vni ꝑ ſolido.z qz verqꝫ probabiliter dubitat de viribus teſta menti.z ideo neuter adit vt.ff.de acgren.here.l.eū qui duobus. in prin.z.l.ſed ſi de ſua.ℌ.cū aūt.z pro hoc facit qđ no.per Ber. extra de offi.dele.c.quoniā abbas.in gl.magna. ver.ſz pone qđ plures. Archi.z de offi.ordi.c.ti.in gl.pe.z iſtam opi.ſequūtur. Ol.Ric.Cy.z hic Odof.Ml.in deciſa.z cōmuniter omnes mo derni.z fuit opi.domini.Alb.z Odof.q vltimo diſputauit hāc queſtionē poſt predictos z incipit quidam paterfa.deceſſit reli ctis duob⁹ teſtamētis.licet Roſ.videatur ſentire qđ ambo ad mittanť z ſubtiliter reſpōdet ad argumenta predicta dicto tit. de bo.poſ.fm tab.ver.qđ ſi fuerint due tabule. Alij dixerūt aut in vno ſunt inſtituti extranei.z in alio venientes abinteſtato.z tūc admittāt̄ illi qui venturi eſſent abinteſtato z extranei repel lanť ar.ſ.de teſta.l.hac ꝺſultiſſima.ℌ.pe.Sed quid erit de lega tis relictis in talibus teſtamētis idē dicit Alb.in queſtione ꝑdi cta dicit aut eodē res inueniuntur diuerſis relicte z nō valēt ꝑ pter regugnantiā vt dictis legibus.z de reg.iur.l.vbi repugnā tia.z de condi.inſti.l.ſi titius.aut legatum vni in vno teſtō non eſt alij legatū z tunc ſi adiecta eſt clauſula ſi nō valet iure teſta mēti valeat iure codicillorū.z tunc relicta debentur abinteſtato vt ex codicillis vt.j.de fideic.l.eam quā.z dixi plene de iſta clau ſula in auc.ex cauſa.Si aūt clauſula nō eſſet adiecta nihil vale ret vt.ff.de in.codici.l.j.de hoc no.j.de codi.l.in.

¶ Si quis aliquem teſtari prohibuerit. Rubrica.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa cod. & dic q̃ iste titul⁹ locum habet in quatuor casibus qui notantur. ff. eodem super rubrica.

1 ☞ Institutio coacta an valeat.
2 Dolus vnius non nocet alteri in contractibus in testamẽtis' autem sic.

1 **Eos qui.** Ibi a successionis ex alio testamẽto vel abintestato. Ol. in q̃stione qua querit gl. † si cogo. testatorẽ vt aliũ instituat an valeat institutio gl. hic tenet q̃s valeat. Idem tenet. ff. e. sup rubrica & ad idẽ facit q̃s no. ff. de his que vi metus ve cã. l. nõ interest. quã ergo opinionẽ dicemus veriorẽ doctores cõmuniter. s. Ric. Old. & Ly. & aliꝰ moderni tenent q̃s non teneat institutio quia metus vel dolus cõpellentis fuit immediata causa institutionis & acq̃sitionis hereditatis. & ideo debet nocere instituto & acquisitionẽ impedire ad instar doli procuratoris dantis causaꝫ cõtractui. vt ff. de doli exce. l. pcu. & ad hoc bene facit. ff. de vi & vi ar. l. i. ff. q̃s vi. & ff. si filius. & ff. e. l. ij. ff. si dominus. & q̃bus nõ competit bo. po. l. vnica & videt casus expressus in. l. j. huius tit. ibi vel a quolibet alio. in cõtrarium facit hic in glo. allegata pro opi. dñi. h. & pro eo. ff. de dolo. l. elegãter. in pri. & ad. ff. si procu. cũ si. potest respoderi q̃s loquunt de dolo procu. secus si in dolo tertij qui non fit procu. q̃ edictũ de dolo est personale. vt. d. l. elegãter. Ly. tamen Dy. & aliꝰ doctores vt dixi approbant' aliã opi. & ad allegata p dominũ. h. respondent q̃s in eis metus per alium adhibitus nõ fuit immediata causa dationis vel promissionis. Sz fauor p aliũ adhibitus vt liberaret de manu hostiũ vel latronum. Sed in q̃stione proposita metus & coactio fuit immediata causa institu-
2 tionis. Itẽ non ob. l. elegãter q̃ verum est. † q̃s in contractib⁹ dolus vnius alteri non nocet in testamẽtis secus q̃ dematẽta debent esse libera vt. ff. de sa. san. ec. l. j. ff. sicut & matrimonia. & ibi vis vel met⁹ intercessit in eis nõ valet q̃s agit & huc respectũ habuit. l. i. huius ti. sicut & alias dicimus q̃s si arbiter dolo sniam rulerit obstat exceptio q̃ arbiter representat voluntatẽ patris ve no. ff. de arb. l. iij. fm Pe. pro. opi. tñ predicta. h. facit expresse. ff. e. ti. l. j. ff. sed si legatum. & l. ij. ff. fratris.

Tadicium. Ad ar. cõtraria in gl. signata. dic fm Ja. de bel. aut blãdicie habent dolũ admixtũ & tunc nocet vt. ff. e. l. si. m pri. & de iniu. l. itẽ apud labeonem. in pri. aut non & tunc si per eas peruenitur ad id q̃s est iure pmissuꝫ non vitiat vt hicz ff. eodem lege finali. & supra famili. erciscunde. l. in ipsius. Si vero peruenit ad id q̃s est de iure prohibitum: tunc vitiatur vt in contrarijs. Hã in. l. non est de inoff. testa. priuabantur filij debito bonorũ subsidio hic autem mariti est permissa institutio nec per adulationem sine dolo vel metu vitiat. in. l. j. & ij. de dona. inter. vi. & vxo. loquit de dona. prohibita propter rationem que ibi redit ne mutuo amore &c. hic autẽ de institutiõe permissa vt dictũ est & collata in tẽpus cõcessum vt eo. ti. de dona. inter vi. & vxo. l. si eũ. ff. si. in. l. j. de sta. & ima. nõ excusat a delicto vt ibi nec tamen vitiat licitam institutionem vt hic. & sic in summa in cõtrarijs sequebatur aliquid a iure prohibitũ hic permissi. l. captatorias non cõtradicit sed cõcor. vt ibi no. Si vero blandicie continẽt aliquã permissionẽ de eo q̃s est a iure prohibitũ sed per eã impetrat id q̃s non est prohibitum tunc etiam nõ nocet vt. ff. de transl. si matores. & l. cum donationis. Ja.

¶ De his quibus vt indignis. Rubrica.

¶ Super rub. Vide Azo. in sum. & continua vt in gl. hoc adicto q̃ ex senatusconsulto sylleiano introducte sunt aliq̃ cause ex quibus auferẽ hereditas vt indignis. ideo secundam partes rubrice ponit & dictum est a fillo autore sicut tre. a treb. Ly. & vide q̃s plene no. p Rof. in libello de senatuscõ. filleia. & q̃s notaui. ff. de here. instit. l. j. Anũ quero nũqd indignus priuetur ipso iure an per sententiã. dic q̃s per sententiam vt no. in gl. ff. fa. er. l. his consequenter. ff. j. q̃s est notandũ. & ad hoc vide q̃s notaui. ff. de epi. & cle. auf. statuim⁹. ¶ Querit Py. si filius alicuius est institutus ab aliquo & pater illũ interfecit an filiꝰ teneatur accusare patrez & tenet q̃s nõ per. l. filiꝰ. de cõdi. insti. & est. l. ij. in q̃nib⁹ suis & incipit Gaius Lucius Titiũ mortifere vulnerauerit. & p hoc bñ facit ff nõ alleget. ff. ad. l. iul. de adul. l. si adulter. cũ sucestu. ff. liberto alias est sub. l. imperatores.

1 ☞ Ciuitates an succedant loco fisci vacante imperio.
2 Ciuitas non succedit in bonis vacantibus.
3 Reges priuilegijs fisci vtuntur.
4 Heres occisi an debeat appellare occisoribus absolutis.

Heredes. Primo ponit vnũ dictum circa accessionẽ fructuum & rõnẽ eius. Secõ ponit aliud circa accessionẽ pecuniarũ. Tertio illud extendit. Quarto illud determinat partes per se patẽt i litera. Ly. q̃ ergo dicit fructus integros subaudi nedũ ipsaꝫ heredi tacẽ & intellige etiam si non sint ex ipsis fructib⁹ facti locupletio res. & ad hoc subiicit rationẽ neqz ein &c. ¶ Modo pro declaratione hui⁹. l. z totius materie quero cũ hodie per vacationẽ imperij non sit fiscus. † Utrum ciuitates hodie succedãt loco fisci quo ad cines suos vel reges quo ad regna eorũ. & ad hoc possunt ad duci iura allegata vtrum ciuitas restituat sicut res publica. s. ex g. cau. ma. l. res publica. vbi de hoc plene dixi. Sed quãtũ ad presens videtur primo q̃s ciuitas loco fisci succedat q̃ multa iura dicũt ciuitatẽ habere rẽ publicã vt. d. l. res publica notauit. In cõtrarium videtur q̃ dato sine preiudicio q̃ ciuitas quelibet dicatur habere rem publicã tñ respublica & fiscus non sunt idẽ q̃s patet ex diuersitate titulorum. j. de iu. fi. & postea sequitur de iure reipublice. & de hoc tetigi. d. l. respublica q̃s ergo ciuitas priuilegio fisci nõ vtat probatur q̃ loco priuati habeẽt. ff. ad mace. l. nihil interest. & q̃ in pecunie fiscali. subtracta cõmittit crimẽ peculatus secus in pecunia ciui. vt. ff. de fur. l. ob pecuniam. & pro hoc
2 bene facit. ff. de edi. edic. l. j. & illud. & gl. ibi posita. & ff. fig. l. bona. & l. eũ qui vectigal. ¶ † Item videt expressum q̃ ciuitas nõ succedit in bonis vacãtibus vt no. Azo in summa. C. vnde vir. & vxor per. l. j. de bo. vac. vbi tenet accur. q̃s etiã pro delictis nõ acquirit ciuitas bona. Itẽ nulla ciuitas habet priuilegium simile fisco vt. ff. ad muni. l. fimile. & ibi no. & plures bone gloz. sunt ibi ad hoc imo q̃s plus est videt q̃s etiã si fiscus esset hodie non auferret bona indignis vt. j. de bo. dã. auf. bona. Sed illa loquitur in bonis mortuorũ. secus in bonis viuentium q̃ sunt indigni de q̃bus loquit iste titul⁹. Quid ergo dicemus puto de stricto iure ciuitates vel reges loco fisci nõ capere per iura predicta & ideo cũ hodie nõ sit fiscꝰ vt predixi non credo q̃ sit locus huic titulo nec aliis loquentibus de iure fisci. Sed cũ fiscus nõ adsit remanent bona penes heredes indignos. Nam etiã si fiscus esset & nõ agnoscerent remanerẽt penes eos vt. ff. de le. j. l. si seruꝰ plurium. s. pe. et in eis tẽporibus nõ vidi aliquem heredem vt indignum priuari
3 & ciuitati applicari. vidi tñ ex delictis bona ciuitatibus applicari ex forma statutorum. ¶ † Item audiui de facto seruari in regno frãcie & aliꝫ regnis q̃s reges in omnib⁹ vtuntur priuilegijs fisci pro quo facit Exod. primo. vij. c. & iij. xvij. c. vbi dicitur fiscꝰ regis sed dici potest q̃s tũc non erat imperium nec imperator sz reges tantum post quos & in quorum locum successit imperium vt. ff. & ozi. in. l. ij. §. deinde ex actis. & dixi. C. de sum. tri. l. j. & lõ nõ puto esse de iure. & ita etiã tenuit do. Bui. ac. in quadam questione quã publice disputauit & incipit quidã Alb. armiꝰ. ¶ Item quero si filiꝰ interfecti repudiauit hereditatẽ paternam & transeat cũ occisoribus & inde pecuniam habuit. nunquid pro ipsa pecunia conueniri poterit a creditorib⁹ patris. dic q̃s nõ vt dixi. s.
4 arb. tu. l. eũ qui. † Sed an si absoluant occisores tenetur heres appellare. dic q̃s nõ vt. ff. ad fil. l. propter veneri. § fi. & j. e. l. minorib⁹ licet ibi teneat contrarium. ¶ Item excusantur a pena huius. l. minores vt. j. e. l. minorib⁹. ¶ Item si homicide non potuerunt reperiri: vt. j. e. l. si ideo. ¶ Item dicit gl. q̃s regula illa q̃ auferẽ ab indigno applicatur fisco fallit in duob⁹ casibus in gl. no. ad de & tertiũ. ff. e. de his qui. vt indi. l. fi. §. fi. Sed quid si hꝛs accusauit occisorẽ. & quia non poterat plene probare sed solum per indicia iudex scõm formã iuris lombardi pronũciauerit duellum seu pugnã debere fieri vt in lombarda qualiter quis per pugnam se defendere debeat & sit contra ius ciuile vt no. ff. ad. l. aqui. qua actione. §. si q̃s in colluctatiõe & canonicum vt extra de cler. pugnantib⁹ in duello. nũquid herestenetur subire duellũ non puto imo credo q̃ sufficiat si via iuris prosequatur vt. d. l. propter veneni. §. vl. nec credo q̃s sic anceps periculũ subire teneaẽ. ar. ff. de in li. iur. l. videamus. In gl. vlcisci enim ibi huius accusatio. quapetunt repelli heredes vt indigni. de quo dic vt no. ff. e. l. in cognitione. s. ti. ad fil.

1 ☞ Conditio obligationis non mutatur ex persona heredis.
2 Pupillus an priuetur portione relicta polle.
3 Heredi non licet q̃s defuncto non licuit.

1 **Polla.** Duo dicta continet & in effectu dicit † q̃s ex persona heredis quãtũcũq; priuilegiati nõ mutatur conditio obligationis. Calum in terminis pone vt in gl. & notabilia per te collige. ¶ Op. hic dicitur

dicitur q̃s si tutor dicat testamentũ falsum perdit portio relicta pupillo cõtra. ff. de his qui. vt indi. l. post legatũ. §. j. dic q̃ ibi dixit testamẽtũ nõ solẽne hic falsum & loquitur ibi in legato. Et ratio est q̃ dicẽdo falsum impugnat non solum institutionẽ, sz etiã legata secus quando dicit non solenne. q̃ tunc põt esse non solẽne quo ad institutionẽ & legata valere: & hanc rationẽ ponit dy. extra de re. iu. c. ex eo non debet li. vj. Sed scõm istã rationẽ etiam vbi tutor diceret nõ solẽne in casu huꝰ. l. perdere deberet portionem pupilli q̃ hic loquit in hereditate vel eius quota q̃ ex testamẽto non solẽni non debeẽ. & ideo vꝫ institutionem de pupillo facta m impugnare & sic repellẽdus tanq̃ indignus: nisi fugiendo diceremus q̃s nõ ex solẽni volũtate potest deberi hereditas saltẽ iure fideic. vt. j. de codicil. l. ũ. Sz q̃s primus dixi verius est quia q̃ falsum dicit voluntatem testato. impugnare vꝫ. & nõ ex illa volũtate cõmodũ consequi non debet vt. j. e. l. alia. Sed qui dicit non solẽne nõ impugnat directe voluntatem defuncti sz dicit solẽnitatẽ deficere. & ideo nõ perdit cõmodũ sibi ex ea debitũ. ¶ Op.
2 q̃s delictũ tutoris pupillo nõ nocet: vt. j. vñ vi. l. meminerit. dic vt plene dixi. §. de sa. san. ec. l. iubem⁹ nullam. † Querit gl. nũqd pupillus priuetur portione polle relicta. vꝫ q̃s sic. vt. d. l. post legatũ. §. fi. pater. & de bo. lib. l. quisquis in seruitute. contrariũ est verius fm Pe. vt. ff. e. l. rescriptũ. & l. post legatum. §. qui accusauit. & de inof. test. l. filius. §. multo magis. Nõ obstãt iura contraria q̃ relictũ filio vel seruo acquirit patri vel dño vt. ff. de le. j. l. cum filio. & ideo accusans eius dispositionẽ perdit commodũ ex ea: sz illud relictũ soloni non reputatur relictũ pupillo nec habetur ex dispositione testatoris sed ex successiõe. & ideo per impugnationem iudicij testatoris nõ amittit. ad aliud generale q̃s colligitur hic in glo. q̃ incipit per q̃s volebat sc̃z q̃s non debet esse melior cõditio heredis q̃ defuncti. cuius contrariũ vꝫ in. l. ficut. §. sed pupillari j. de presc. exc. an. dic q̃s ibi loquit in prescriptione cõtra defun
3 ctũ inchoata sed non completa que cessat priuilegio pupillaris etatis. hic autẽ loquitur in transactione inchoata & cõsummata cum polla. & aliud est defuncti factũ rescindere aliud inchoatũ cõtra defunctũ ad tps cessare vt. ff. de sol. l. qui res. §. arez. & de ꝫ. obl. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. sed contra hoc vꝫ lex allegata hic in gl. q̃ qui. cau. m pos. ea. l. apud inf. vñ dic q̃s prescriptio nõ procedit ex facto vel obli. defuncti imo ex nõ facto. i. negligẽtia. Dl.
3 vel dic fm Ja. de bel. † q̃s nõ licet heredi q̃s nõ licebat defuncto. Regulariter fallit in. d. l. ficut. §. sed pupillari. & in aliis etiam casibus q̃ no. ff. de re. au. l. heredem. & ff. si in frau. patr. l. ij. Et de hoc an priuilegiatus succedẽs nõ priuilegiato vtatur priuilegio suo plene dixi. §. de sa. san. ec. auf. quas actiones. Et ad questionẽ quã glo. format de abbate succedẽte patrono vtrum habeat idẽ ius in ecclesia quod habebat patron⁹ fundator dic fm Ja. de bel. q̃ si patron⁹ trãstulit in abbatem omne ius suum etiam in abbatez trãsferẽdo & abbas eam redigit inter alias suas ecclesias pleno iure tunc habet idẽ ius q̃ in ceteris suis ecclesijs. ar. d. l. fiscus. j. responso cũ concor. alias secus vt hic cum concor. Sed si recte inspiciat ar. gl. nõ bene procedit. hic eĩ pro tanto ex persona polle non poterat trãsire ius in pupillum successorem q̃ non competebat polle obstante transactione per eam facta. Sed in questione proposita ius cõpetebat patrono: & ideo ex integro transire potuit in abbatẽ: obstare tñ posset abbati q̃ non proponitur successisse patrono sed tñ habuisse causaz ab eo & ideo forte ex toto nõ habet ius patroni & ista potuit esse dubitatio gl. q̃s tñ pro⁹ dixi veri⁹ credo. Ultimo no. q̃s hic videtur tutorẽ accusare posse nomine pupilli. Sed dic vt hic in gl. & plene. j. qui accusare nõ possunt. l. ij.

Sea Ibi vendicat hic iunge q̃ nõ eo tpe &c. q̃s est in fi. Ol. & q̃ dicit pupilli dicẽ si essent adulti dũtamẽ minores. xxv. an. vt. j. e. l. minorib⁹. Dl. In gl. in domo. hec gl. corrupta est & debet dicere ecõ uerso iudicio nõ dico in domo vt pts. ff. ad fil. l. j. in pri. & §. occisorũ in fi. In gl. & adita est ibi. l. fina. hoc facit q̃s ob solam aperturam. Dld.

1 ☞ Fiscus succedit in dignitate heredis probata.
2 Hereditas ablata ab indigno an applicetur fisco.
3 Fiscus quibus casibus & personis succedat heredibus. exclusis.

Hereditas Primo pmittit regulaz. Secõ dif sub ipsa regula. Tertio remouet vnũ dubiũ & q̃ dicit declarauerat subaudi & in aliũ trãstulit nõ iure vt
1 sequit & † ideo loc⁹ est fisco, probata indignitate non dico presumpta ex solis verbis codicillorũ licet gl. hoc videatur sentire. alias leges que dicũt hereditatẽ nõ posse dari vel adimi codicillis imposite essent verbis & non reb⁹. Adar. fil. & casus tripliciter ponit in glo. scõm q̃s tripliciter exponunt verba illa ad aliũ trãslata. Et vide p declaratiõe hui⁹. l. q̃s no. & dixi. j. de codicil. l. ij. & no. & dixi. §. de testa. l. nostra & p Azo. in summa hui⁹ti. §. fi. & institu. qui. mo. test. infir. §. ex eo q̃ in effectu hic no. in glo. & clarius per Ly. vt. j. subiiciã. Sed an relictũ in testõ possit conditionari vel modificari in codicillis vide q̃s dixi. §. de epis. & cle. l. ofa priuilegia & no. in auf. de resti. fideic. §. j. & in brocardis. de testato. et vltimis volũtatib⁹ rubricella p codicillũ testõ confirmatũ & rubricellis sequẽ. Contrariũ de. l. ex parte. de adi. le. gl. soluit multis modis. & inter alias dic q̃s ibi ideo legatũ nõ habet q̃ heres erat. sed hec est falsa q̃ ibi erat heres pro pte tñ & ideo a coherede poterat legatũ capere vt. ff. de leg. j. l. qui filiab⁹. §. fi. & §. fa. er. l. fi qua. & ió glo. dicit primã so. tutiorẽ. sed q̃s hic expresse admit dicẽdo eũ indignum ibi tacite ppter inimicitias & scõi testamẽti affectionẽ licet nõ cõpleuerit & sic ibi nõ apparebat de adẽptione expressa & hãc approbat Od. Ja. de ra. dicit q̃s & si expsse dixisset eũ inimicũ nõ propterea reputatur indignus vt. j. de. Fran. ac. dicit q̃s in. l. cõtraria. ppterea nõ debetur legatũ q̃ tacita volũtate adimi põt vt eo. tit. l. iij. & fi. ff. & declaratiõe ergo & solutione oĩm cõtrariozũ dic cũ querit † q̃n hereditas auferẽ
2 ab indigno vtrũ applicet fisco vel veniẽtib⁹ abintestato, aut auferẽ ppter viciũ heredis aut ppter viciũ testatoris aut propter aliã cãm. primo casu aut hẽres ex nulli⁹ testõ capere põt vt deportat & tũc reputat̃ iũstitutio p nõ scripta & fisco nõ applicat. Sz veniẽtib⁹ abintestato vt. ff. de his q̃ p nõ scripti. l. iij. & de hers. instit. l. j. scõm intellectũ modernoz̃ qui est ꝫtius glos. vt ibi plene dixi. aut institutus capere posset ex testõ alterius puta filius spuri⁹ sed ppter suã vitiũ nõ põt. & tũc loc⁹ est fisco vt hoc tit. & ff. e. p totũ & de vul. & pu. subsiti. Lex facto. §. iul. & de inof. testa. l. pap. §. meminisse. fallit. §. de scõis nupt. l. ij. §. fi. Secõ casu q̃n ppter vitiũ testatoris dicit gl. q̃ si talis testator instituat aut nõ põt aliũ instituere hereditas auferẽ a fisco applicat nõ ãũt veniẽtib⁹ abintestato. Fallit in q̃busdã psonis. & de scõis nup. l. j. §. pterea. de naturalib⁹ l. ij. & de incest. nup. l. fi quis ice. Lyn. tñ dicit in hoc gl. esse diabolicã q̃ nõ ꝑbatur aliqua. l. q̃s fisco applicet sed cum ea opz diuinare. & ideo dñs Ric. hoc casu dicebat † aut est defect⁹ ex parte testatoris ppter delictũ suũ tũc est
3 intestabilis quo ad oẽs vt q̃ de crimine dãnat⁹ & locus est fisco vt. ff. de testa. l. ei⁹ qui. de iniu. testa. l. si qui ex heredato. §. irritum & de bo. dam. per totũ: aut est tñ respectu certarum personarum nõ vt hꝛ exemplũ. d. l. j. & de scõis nup. & nũc si aliũ facit heredẽ est locus fisco & in stitut⁹ est heres. sed cõuenitur ab illis pson̄is quasi ille habebit necesse instituere ex. l. illa. Si autẽ sit intestabilis ppter aliũ defectũ vt q̃ pupill⁹ vel furiosus tũc nõ est locus fisco sz veniũt veniẽtes abintestato. & ita loquit ibi de her. abin. per totũ & ff. de suis & legi. hꝛ. l. j. in pri. Tertio casu bene auferẽtur ppter aliũ cãm aut ppter errorẽ defuncti q̃ instituit aliquẽ tãq̃ filiũ q̃ nõ erat. tũc vocant veniẽtes abinte. vt. ff. de here. instit. l. si pater. & l. nec apõ. aut auferẽ nõ ppter errorẽ sed ppter defectũ. & tũc aut ppter defectũ solẽnitatis aut ppter aliud. Si pro
pter defectũ solẽnitatis vocant veniẽtes abintestato vt ibi. ff. de her. abinte. in pn. & de test. l. hac cõsultissima. §. ex ꝑfecto. & §. fi. Si ppter aliud aut pcessit testator ad ꝫba. tñ aut pcessit ad factũ. Si ad ꝫba tñ vt q̃ dixit heredẽ demeritũ vel indignũ tunc applicat fisco vt. ff. e. l. cũ qdã. licet Adar. fil. vt dixi in pri. l. dicat per talia ꝫba nõ presumi heredẽ indignũ nisi ꝑbetur. & ideo nõ est locus fisco nisi facta ꝑbatiõe. & scõm eũ ex hoc cessant multa cõtraria. aut per alia verba tacita vt dicendo heredẽ inimicum & nõ auferẽ heredi nec fisco applicatur vt. ff. de adi. le. gl. ex parte. ratio est q̃ dicẽdo inimicũ nõ ppterea dicit demeritũ vel indignũ q̃ põt esse inimicitia iniusta. vt. ff. loca. l. si merces. §. culpe. et hanc rationẽ assignat Ja. de ra. Si vero pcessit ad factũ aut faciẽdo aliud testm̃ solẽne. & tũc veniũt in eo instituti vt. §. de testa. l. hac cõsultissima. in fi. de le. j. l. si mihi & tibi. §. fi. & de le. iij. l. si q̃s in pri. testa. fi aũt alias testm̃ cancellauit tũc q̃ voluit intestat⁹ decedere & veniũt abintestato venientes. vt. ff. si tabula. nulle ex ta. l. j. §. pe. & de his q̃ in testa. delẽ. l. fi. Si vero q̃ putauit heredes indignos locus est fisco. vt. ff. de his que in testa. delen. l. proxi. aut dubitat. & tũc dic vt no. & plene dixi. §. de testa. l. nostra. Ex cursu etiã tẽporis & contraria voluntate testatoris tollitur primũ. vt. §. de testa. l. sancim⁹. q̃s dic vt ibi dixi. ex predictis satis pts q̃s si filius interficiat patrẽ q̃ locus est fisco q̃ ppter viciuz heredis auferẽ vt dictũ est: & est expressum. ff. de bo. dam. l. vl. in fi. Querit Odo. si testator dixit heredes demeritos & indignos sz nullã cãm expressit an valeat. q̃d q̃s nõ sicut nec ꝑceptũ nudũ testatoris & sine cã. vt. ff. de le. j. l. filiusfa. §. diui. Jac. Bald. & ex generalitate hui⁹. l. q̃ indistincte loquit nec cãm exigit q̃s dicit Odo. esse verũ in herede extraneo in quo nõ exigit cã imo in eo exheredatio est inepta. vt. ff. de ver. ob. l. quid & cuz filiũ. si aũt esset de suis exigitur cause expressio alias nõ teneẽ exheredatio

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt auk.ex causa.z auk.non licet Old.Adar.fil.vt ꝓdixi.videt etiã in extraneo sentire ꝙ etiã si causa exprimatur nõ sufficiat nisi ꝓbetur qõd sit indignus z hanc.l.z.l.cũ quidã.ff.eo.intelligit quando probãt heredẽ indignum. ¶ In glo.magna ibi non prestaretur legata z venientes abintestato succedunt vt ibi dicitur. Francis.

NOn oportet. In gl.ibi his ꝙsequẽter.ff.is si monumẽtũ. Ibicorrigi qñ ꝓceptum fuit licitum.Ol.

1 ☞ Causa non est in appellatione inserenda.
2 Heres minor cum effectus fuerit maior an teneatur mortez defuncti vlcisci.

MInoribus. Ibi inulte.i.nõ vindicate neque†qõd de iure ciuili nõ est inferẽda cã in appellatiõe per.l.scio.ff.de ap.z qõ hic dicit causaz appellatiõis dic.l.instãtia.Et an teneatur quis appellare vel ꝙsequi dixi.ff. de ꝓcu.l.inuitus.Sed de iure canonico est inferẽda in interlocutoria z nõ põt nisi expressa,ꝙsequi vt in cle.de ap.c. appellanti.z ibi de hoc ꝙ Jo.an.†Querit etiã gl.si ifti efficiant maiores nunquid teneant vlcisci.gl.determinat qõd nõ.z eã sequitur Jabu.dicẽs qõ vbi sequens actus causaꝫ a primo inspicimus tempus primi vt.ff.de min.l.iũ.ff.scio.Sed ab aditiõe hẽditatis caũsatur necessitas accusationis ergo illud inspicim⁹.Ly.dicit Pe. sensisse cõtrariũ qr minor excusatur non perpetuo sed donec,est minor.vt.ff.de tu.z cu.da.ab his.l.si tutor reipublice.z hãc etiã sequebaꝫ dñs Old.ad hoc adducens alias rationes vt no.ff.in quib.cau.in.inte.resti.non est necessaria.l.j.glo.tamen ibidem tenet sicut hic.

1
2

SIc ideo. Expresse facit lex ista ꝓ renunciatione quẽstionis quã vidi sepe pergami vbi est statutũ ꝙ communia districtus teneantur denunciare potestati maleficia in eorũ territorio cõmissa z capere malefactores sub certa pena.aliqñ maleficiũ ꝓpetrat̃ fuit de nocte ita ꝙ ignorant malefactores.hec lex facit ꝙ cõmune nõ teneaꝫ ad penam statuti qr certus debet esse percussor vt.ff.ad fil.l.z si certus sit percussor.z ꝓ hoc.ff.de.l. cõmissoria.l. si fundus.ff.si.Sic etiã excusantur a pena cum ignorabãt cui solui debeat.ff.de arb.l.celsus.extra de vsu.c.cũ,tu.de ap.ex ratiõe.et de eo qui mit.in pos.cã rei ser.c.cum sicut apparere etiam debet cui sit facta iniuria ad hoc vt agi possit in iure vt.ff.si iniur.l. itẽ apud labeonẽ.ff.cui cõsului tñ cõmunibus ꝙ potestarentur coram potestate vel alijs honestis psonis ꝙ ignorant malefactores z qõd denunciarẽt si scirẽt.vt.j.de his qui per me.iud.nõ ap. l.j.z.ff.de defen.ciui.l.pe.z.ff.de euic.l.si.ff.si presentẽ.cũ si.Sed qõ cõis teneaꝫ videtur.j.e.l.cuz fratrẽ vbi occisus fuit veneno z sic clã z tamẽ heredes tenentur sed illam intelligo scõm istam.f. si occisores sunt certi.¶ In gl.j.cum desiderio vltra similis expositio.ff.de re.diu.l.fi.

1
2

ELia. Ibi infimulabat.i. insimulat z accusabat ꝙ presumit eo ꝙ in cã succũbit vt no.ff.de re iu.l.negociozuz.Ol.z qõ dicit nõ pertulit dic.i.ad fi.per duxit.per enim perfectionem denotat.vt.ff. de ver.fi.l.vbana familia.ff.pernoctare.z de adul.l.ij.ff. respõ.Ibi cũ illi⁹ q ad fi ꝓduxit z contrariam sententiam portauit.Ol.ibi nõ sustinuit qr ante tẽpus sententie destitit. Sed vr ꝙ penitẽtie nõ fit locus.vt.ff.de iurisdom.iu.l.m criminali.Sed dic vt ibi plene no.z de plus pet.l.j.vide etiã ꝓ declaratione huius.l.qõ dixi.ff.de inof.test.l.eũ qui.in gl.sic distinguitur ibi licet perdat.i. in causa succumbat.Ol.

CUm fratrem. In fi.sic ergo nõ ex prematura aditiõe sed ex negligẽtia postea subsecuta auferẽt hẽditas.In gl. vl.ibi z põt vẽdicare vt hic ibi sed postea accusat vt no.in.l.i.ꝙ occisorũ.ibi habere ꝯstionẽ de familia z suppliciũ de seruis fieri vt.ff.e.l.necessarios.ff.j.ibi cũ possent vt.j.e.l.fi.Ol.

1 ☞ Mulier suã vel suorum prosequens iniuriã accusare potest.
2 Heres adulterans vxorẽ testatoris priuatur commodo successionis.
3 Uxor etiam non heres mortem mariti accusare potest.

SOrorem. Ibi iure licito†põt enim accusare lz sit mulier cum suã vel suorũ iniuriã prosequatur.vt.j.qui acc.non pos.l.vxor. z.l. non ignorat.ex quo ꝑz qõ male dicũt qui tenet ꝙ pena quinquẽnii non habeat locũ in feminis qr hec lex dicit cõtrariũ z qr eadẽ est ratio fm Ly.z Pe.†Ad questionem gl.de herede qui adulterauit vxorẽ testatoris ꝙ sibi auferaꝫ hereditas ꝑ leges in gl.alle.dicit Ly.qõ.ll.ille hoc nõ dicũt sed ꝙ ꝓpter inimicitias reuocanꝫ legata.z ideo si in vita testatoris adulterũ foret cõmissum z testator sciuisset bene esset reuocatũ. Si aũt ignorasset non qr inimicitia non contrahitur inter ignorãtes.ff.de inof.test.l.si mater. Si vero adulteraſſet eã post mortem vt gl.ꝓponit tũc nõ ꝓbant leges qõ gl.dicit.Sed licet nõ contrahaꝫ inimicitia tamẽ qr verisimile est ꝙ si testator viueret.z hoc sciret ꝙ reuocaret iõ zc.vt.ff.de cõfir.tu.l.vtilitate.z dicã.j.de fideic.l. fideic.z ibi in glo.†Itẽ no.ꝙ quidam dicũt qõd vxor etiã si non fit heres mariti põt accusare eos qui eum interfecerũt quasi,ꝑ se quaꝫ iniuriam suã cũ sint vna caro vt.j.de cri.expi.her.l.aduersus.de hoc dixi.j.qui accu.nõ pos.l.de crimine.¶ In glo.ita tñ ibi applicareꝫ dato qõd vr.fuisset in negligẽtia.Ol.z.ff.de iniu.l. ij.¶ In gl.ꝙ semp ꝓsumitur.s.ꝙ nõ sit indigna.ꝙ ergo dicit ꝓbare cõsidis.dic eo ipso qõd cõtrarium non ꝓbaꝫ.sic exponitur.j.qui mili.non pos.l.super seruis.Et no.ꝙ innocentia ꝓsumitur securitatẽ contra calũniã z alibi dicitur fides veri a calumnia te defendit.j.de iniu.l.si non conuicij.

1 ☞ Imperator veram sapientiam amare debet.
2 Principium rei est eius pars potissima.
3 Delictum partim admissum non debet remanere impunitum.

CUm filenianum. Primo ꝓmittit cãz.l.qdẽde scõo statuit.†Itẽ no.ꝙ imperator est plen⁹ philosophia. qõ exponit gl.l.legali vt.l.oim.ff.de test.vbi de hoc dixi.z sic scientia legalis est philosophia,z imperator marcꝰ dz philosophissim⁹ imperatorũ in auk.vt defun.seu funera.ff.sanctim⁹. col.v.z vide in alphabeto ifra i dictiõe imperator. Itẽ no.ꝙ imperator dicit sanctissim⁹ vt hic z de le.u.i.titia.ff.fi.¶Plura etiaz mirabilia collige que attingũt circa seruos tpe seruitutis vt ex tex.z gl.colligit.z.j.cõia de suc.l.seruus.in gl.Item no.ꝙ dicit in fi.nihil videri actũ zc.ad qõ zcor.vij.q.j.c.nihil.z de bap.z eius effectu.c.maiores.ff.sed adhuc.z ibi de hoc in gl.no.z.ff.de ꝓ.fi. l.v.ff.ope.z ibi in gl.z ad.l.fal.l.fi is qui quadraginta.ff.j.†Sed contra hoc videt qr cuiuscũqz rei potissima pars est,principium vt.ff.de ori.iu.l.j.z dimidiũ facti qui bene cepit habet vt.ff.ff.de au. z ar.le.l.z si nõ sint.ff.quid ergo.z qr annus cepit⁹ habeꝫ ꝓ cõpleto.vt.ff.de mu.z ho.l.ad rẽpublicam.so.dic fm Ly.aut loquitur de institutis artis tũc habet locũ lex ista qr nihil videret legisse imperator remedia inducẽdo nisi illa cõpleat ne videaꝫ alia qõ imperfectum sanxisse vt hic dicitur z idem dicitur de ꝓpõ ꝙ opus imperfectionis nõ nouit.d.c.maiores.ff.sed adhuc.in alijs vero etiã nõ imperfecta dicuntur facta vt cedãt legato vt.d.ff. qd ergo vel posses aliter dicere vt ibi no.alij dicũt qõd refert inter ẽctus z vltimas voluntates vt no.d.l.v.ff.opere. Sed hoc non videt.Haz ibi loquitur de opere faciẽdo ab herede,iussu testatoris z de opere locato.z qõ nõ sit differẽtia patet.ff.de le. iij. l.librorũ.ff.quid ergo.vnde fm Lyn.dic aut loquimur de opere qõ habet certã formã.z tunc nihil videtur esse actum nisi forma sibi attributa q̃ ex consummatione contingit.vt.d.l.si is q quadraginta.ff.j.z ad.ff.qd ergo in.l.z si nõ sint,potest respõderi qr loquit in re que licet trãseat in speciem nihilominus retinet nomẽ sui generis.alꝫ secus esset vt.d.l.librorũ.ff.quid ergo.alij vt Jac.de bel.dicunt qõd speciale est in vsuca.z similib⁹ qõ ceptum habeatur ꝓ cõpleto vt.d.l.ad rempublicã.z nota.de mino.l. iu.ff.minorem.z ibi gl.z qõ fauor.z odium tollit contrariũ vt ibi nota.z de hoc etiã nota.extra de elec.c.cũ in cunctis. Aliꝫ dicũt qõd principiũ est laudabile qr expectat mediũ z fi.vt.d.l.j.de oriu.sed finis laudabilior est iuxta illud exitus acta ꝓbant.z.ff.de in rem.l.iij.ff.quacũqz autẽ.z illud non qui inceperit sed qui perseuerauerit saluus erit.ꝑ hoc.ff.de in rem verso.l.si ꝓ parte.ff.Item sum.vel dic fm Ja.bu.aut habeẽ respectus ad totum.z tunc nihil videtur actum zc.vt hic qr caret forma que dat esse rei vt dictum est.aut habeẽ respectus ad partem.z tunc verus est aliqd factũ imo maxima pars.s.principiũ. vt dicta.l.j.de origi. iu.de hoc vide qõ plene notaꝫ extra de electio.c.dudum primo iuncta gl.de cens.i.c.scientes z per Azo.in princip.brocardorum rubricella quod ceptũ est.z rubricella sequenti.z in libello Hugo.circa finem rubrica de iudicij cõsideratiõe z dixi in alphabeto dictione argumen.ff.a virtute principij. Ad aliud contrariũ quod inducit gl.de lege furtim.ff.si non tota.ff.arborũ furtim cesaruz dicꝫ quod ibi loquitur in delictis z prohibitis in quibus ꝓpter admissum non debet impunitum remanere.vt.ff. ad fil.l.fi qs in graui.ff.si quis tabulas z de incend.rui.z nauff.l.iij.ff.senat⁹ hic autem in permissis z fieri iussis vbi oportet in totum pareri,vt.ff.de le.j.l.etiam si partis.Old.vel dic quod arbor partim cesa

esa videtur vt dicto.ff.z si nõ totaz.liberã expone ibi z veteres subaudi iccirco hi eũ.bec est questio de libertatibus.accepissent s.libertatẽ nulla mora adhibita interea.l.donec differtur aditio vt questio habeaꝫ de familia medium tempus qõ est ab eo tempore quo fuisset adita hereditas nisi ꝓpter impedimentũ senatusconsulti vrqz ad tẽpus quo vere aditur z maxime sed in quo suppletur oratio.Intelligatur licet ex ancilla nascatur subtracti genitores.Oldra.

1 ☞ Culpa non imputatur ex his que natura largitur.
2 Testes dicẽtes titium cõmisisse homidium an ceseantur falsi titio eos fuisse absentes probante.

TAlis. Utilis est hec lex z ponit duas vtiles qõnes ff.is simul soluit in vsiculo nos igit̃.z hec lex nõ hz locũ in surdo infirmo claudo,vl'alijs iustis causis excusato,put no.ꝑ Azo.in summa.c.ff.itez excusaꝫ etatis defectu zpleni⁹ ꝑ Rof.in libello de senatusconsul. fil.ff.excusant.z.ff.is qualiter accipit sub eodẽ tecto. cui⁹ rõ ẽfz

1 Ly.† qr ex his q̃ a natura ꝓueniũt nõ põt culpa imputari.vt.ff. de lib.ꝓteritis.l.maximũ vitiũ.Sz nũqd i dozmiẽre locũ habeat hui⁹.l.pena vr ꝙ nõ eadẽ rõne z ꝓhoc.ff.ad.l. aquil.l.si seruus seruũ.ff.si fornicari⁹.dic fm Ly.aut fuit i culpa puta qr sciebat dñm hr̃e inimicos qui eũ cõtinue psequebant̃.z erat in loco vbi verisimile erat eos vẽturos.z tũc punit̃.iuxta dictũ rp̃i in passione nõ potuistis vna hora vigilare mecũ.ar. dicti.ff.si fornicari⁹ aut nõ fuit in culpa z nõ punit̃ vt.ff.de dam.infec.l.fluminũ.ff. vitiũ.Si seru⁹ habeat plures dños equaliter periclitãtes quem teneaꝫ iuuare.dic vt.ff.ad fil.l.si quis in graui.ff.si cũ oẽs. Ultimo collige argumẽtũ ad qõnẽ quã vidi de facto.† cõmissus erat homicidiũ testes inducti deposuerũt se fuisse ꝑntes vbi titius occidit:titi⁹,ꝑbanit eos lõge abfuisse a loco homicidiũ ꝓpetrati z ita dicit eos falsos per legẽ optimã de cõtrahen.z cõmit.stipu. Iſti ad eorũ defensionẽ ꝓbant ꝙ erãt ita ꝓximi ꝙ potuerunt clamorẽ audire hec lex est ar.ff excusenẽ a pena falsi sed lz excusenẽt tñ si deposuissent titiũ occidisse nec ꝓbassent de ꝑsentia visus nõ credo ꝙ sufficeret cõtra titiũ z tũc nõ essent a falso excusati qr aliud est dicere eos fuisse ꝑsentes quo ad opem ferendam dño vbi sufficit clamorem audisse aliud deponere titium occidisse vbi exigitur ꝑsentia visus vt.l.testium.ff.de testibus.

¶ De codicillis. Rubrica.

¶ Super rubrica Uide Azo.in summa.c.z per Rof.de act.ex testamẽto z an mulier possit esse testis in codicillis vide.j.e.l.fi. z no.ꝙ relicta in codicillis ab intestato nõ valent nisi per heredes ab intestato adeatur hereditas vt.ff.de fideicõ.liber.l.ij.et ibi dixi.z.j.de fideicõ.eã quã in glo.rubrice ibi codicilli quasi in codice siue charta scripti.

1 ☞ Scriptura confirmatoria quinqz testes requirit.
2 Codicilli facti cum testamento in quo preteritur filius an sint validi.

RApto. Duo dicta cõtinet z vide qõ notatur instituta.e.circa prin.z.j.e. l.fine in mitio.Et aduerte ꝙ hic loquit in preteritione paterna.qõ facit ad materiã auk.ex cã.

1 ¶ Itẽ tenet hic glo.qõ in ista scriptura cõfirmatoria requirũtur quinqz testes z idem not. ff.de secun.tabu.l.qui ex liberis.ff.testõ.alibi notaꝫ qõ duo sufficiant:vt not.ff.de testamentis.l.heredes palã.ff.sed si notã dic qõ aut declaraꝫ volũtas que alꝫ de se vtilis est z tũc duo sufficiãt.vt.ff.sed si nota.aut volũtas inutilis z obtinet.qõ hic no. ¶ Querit glo.vtrũ legata petanẽ vt ex nũc ex volũtate cõfirmatoria:an vt ex tũc.i.ex tpe quo fuerũt primo legata qõ prodest scire,ꝑter priuilegiũ ꝑsone testatis que foret tpe cõditi testamẽti,miles erat.¶ Itẽ z ꝑter ius petẽdi glo.tz qõ ex nũc ex scõa volũtate nõ ex ꝑma qr testũ nõ posset recõualescere vt testũ ex volũtate nõ eque solẽni.z ad hoc facit qr quoties illꝰ qõ est inutile cõfirmaꝫ debeẽ vt ex cõfirmãte nõ ex cõfirmato.vt.ff.ad trebel.l.si qs ꝓioze.de iniusto testõ.l.posthum⁹.ff.si.de cõdi.insti.l. institutio talis.de cõdi.z demon.l.si qs ita.z de here.insti.l.asse. In cõtrariũ est.d.l.qz ex liberis.ff.testõ.de scõis tab.z glo.ibi posita.qd dicem⁹ forte dicẽdũ est fm Ly.ꝙ hic de iure ciuili rũpit z nullo iure iuuaꝫ ibi saltẽ tenet iure ꝓtoroz:vt no.ff.e.l.consiciuntur.ff.si post factũ testamentũ sed ibi videt notari cõtrariũ. In glo.que incipit de iure ꝓtorio ibi nec codicilli zc.fm ꝙ Dy. ibi intelligit.¶ Item videtur ex testõ posse peti qr tenuit ab initio z ideo nõ est mirũ si potuit cõfirmari per quinqz testes qr facilius reassumere debet vires ꝑteritas ꝙ nouas assumere ar.ff. de lib.z posth.l.si filius.z de pac.l.si vn⁹.ff.pact⁹.hoc tñ reliquit

2 Ly.sub dubio.¶ Itẽ querit si pater habeat filiũ natũ tpe testamẽti quẽ ꝑterijt z facit etiã codicillos nũquid erũt nulli sicut testm̃.dicit qõ nõ qr hoc casu ab initio testamentũ fuit nullum z sic codicilli nõ potuerũt ab eo pendere vũ per se valẽt.ar.ff.de lib.z posthu.l.iũ.ff.si.z de iniusto testõ.l.nã.z si sub cõditiõe.z latius dixi in auk.ex cã.Quid si pater tpe testamẽti habebat filiũ superstitẽ fecit codicillos nõ dependẽtes a testõ postea natus est sibi alius filꝰ.nũqd illius scõ natus debet legata solucre. dic aut dixit quicũqz sit heres soluat legata.z tũc postea natus ꝓportiõe sua soluet vt.ff.e.l.si quis cũ testm̃.aut reliquit solũ a filio superstite nõ a quocũqz herede.z tũc postea natus ꝓportiõe nihil soluet:vt.ff.e.l.q graui vtero.Sed nunqd ꝓio natus ꝑtabit legata insolidũ.dicit Pe.qõ si erãt indiuidua vt legatum libertatis ꝑtabit insolidũ:vt.ff.e.l.penul. Si diuidua ꝓ parte tantũ.vt.ff.de leg.ij.l.cũ pr̃.ff.cũ estimaret vbi de hoc plenꝰ notatur per Dy.Ly.in glo.in quib⁹ in fi.vel illa loquit in preteritione materna:vt.no.ff.de posthu.heredibus instit.l.j.Fran.ac.

1 ☞ Verba equiuoca fideicommissum operantur.
2 Testamentum fortius est codicillis.

HEreditate. Primo in genere loquit.Secũdo i specie.z qõ dicit hmõi dic.s.codicillos.z qõ dicit qbusdã rebus.dic q̃ sufficiebãt ad quartã.alꝫ secus.vt.j.ad.l.fal.l.si vt allegas z facit.ff.ti.ꝑi.l.hereditas z qõ ibi dixi.z.ff.de necessarijs seruis here.instit.l.pe.ff.sed cũ veteres.¶ Opp.de legat.iij.cum

1 qs.ff.scia.so.vt ibi.z eodẽ mõ soluit.ff.ad treb.l.fceuola.†Quidã tũ dicũt qõ in legibus illis erãt verba inflexa siue equiuoca vt verba institue siue heredẽ esse volo.z ideo nõ est mirũ si fidec. operatur.secus in directis vbis simpliciter que nõ obliquant ne volũtas testatoris ostendaꝫ q valere voluit iure directo ar. j.de cõdi.insertis.l.ũ.ad treb.l.facta.z.l.si sub cõditõe ergo per obliquũ valere nõ debẽt de hoc dixi in.l.ꝑcibus.ff.de impubez z aliꝰ substi.Sed q̃ est rõ qõ hereditas nõ põt dari vel adimi directo i codicillis.Odo.d.l.hereditas.ff.ti.ꝑi.reddit rationẽ

2 † qr testm̃ est solẽnioz z fortioz volũtas q̃ codicilli:z ideo tolli nõ põt per minus validã z ad hoc facit.ff.de reg.iur.l.nihil tã naturale.Sed quare liceat per fideicommi.dari vel adimi hic habetur in glo.Odo.

1 ☞ Codicillus vltimus prevalet primo sibi contrario.
2 Legatum duobus in diuersis codicillis ad quem spectet.

1 **CUm proponas.** † In codicillis cõtrarijs vltimus prevalet.h.d.in testamentis etiam non contrarius scõm tollit primũ.vt.ff.de testa.l.hac consultissima.ff.si. et vide qõ ibi notaui.z.e.ti.l.sanctimus. Querit glo.si appareant duo codicilli.in quo quorũ cõtinetur fundum titio lego,in alio eundẽ fundũ nõ lego z ignoraꝫ qõ sit posteri⁹ qõ ꝓualeat z dicit qõ neutrũ rõne incertitudinis.Ly.sed Jac.de ra.tenet qõ illud ꝑsumit vltimo loco factũ in quo cõtinet adẽptio qñ illud dz ꝓpie adimi qõ datũ est.vt.ff.de adimen.leg.l.legatum.z hoc frequẽtius cõtingit lz interdũ ꝓius adimatur quã legeẽ.z ideo attendendũ est qõ frequẽtius fit vt.ff.de legi.l.naz ad ea z hoc etiã tenẽt Bet.Rich.z Paul.si z facit qõ no.z dixi de duobus

2 testa.eodẽ die cõfectis.ff.de cdic.diui adri.tollẽ.l.fi.in fine.† In alia qõne gl.qua querit si idẽ duob⁹ legeẽt in diuersis codicillis z tenet qõ ambo cõcurrant Rich.tenet̃ contrariũ z.ll.allegare per glo.loquunt̃ qñ in eadẽ volũtate duob⁹ idẽ legaꝫ:qr tũc cõ currunt.secꝰ qñ in diuersis ar.ff.de ꝓbat.l.quinquaginta imo et qñ in eadẽ volũtate relinquitur si legando secundo faciat mẽtionem de primo videtur tacite ademptum primo.vt.ff.de adimẽ.leg.l.sicut adimi.Richar.

NEc codicillos. Glo.dicit qõ iõ hic ꝓbatur negativa:qr hz implicitã affirmatiuã sicut cõiter ois negativa sicut z eã affirmativa cõiter hz implicitã negatiuã vt ff.de cõdi.z demõ.l.pater seuerinã.ff.socꝰ.vñ verioꝛ puto aliã opinionẽ glo.qõ ideo hic ꝓbat qr ꝓsumptio erat ꝑ eũ de ista tñ ꝓbatione negatiue plenissime dixi.ff.de ꝓba.l.actor.z si iste aliqñ fuisset furiosus incũberet ꝓbatio ei qui dicerat eum sane mẽtis vt no.extra de successionibus ab intestato.c.vlti.qõ cõcord. cũ hac.l.de hoc etiam not.iũ.q.ix.iudicasset,xvij.qu.c.j.z nor.per Archi.de here.c.filiꝰ.in prin.lib.vj.

1 ☞ Codicilli testõ non confirmati an valeant.
2 Confirmatio feudi põt feudalem contractum precedere.

1 **SIue in initio.** Quãdo dicatur codicilli testamento confirmari vide qõ notatur z dixi.ff.e.l.j.† z an valeãt codicilli etiam si testamento non confirmãtur.glos.hic tenet

Universidad de Deusto
Biblioteca

qđ sic dicit th℣ valet ex tẽpore codicillorũ nõ ex tpe testamenti. per.l.i.j.de testa.manumiss.l3 quidã dicant ibi speciale fauore li bertatis alꝫ valet ℣m eos ex tpe testamẽti.vt.l.si ita scso. ¶ Jn gl.allegata de hered. instl.asse.z de condi.instit.l.institutio.sed opinio gl.verior est.vt.ff.e.l.diui.in prin.z.§.fi.z.l.quidã.Ly.n.z
2 facit expresse hec lex † ℣ cõfirmatio feudi possit precedere Jctus feudale z valeat. ¶ Jtẽ qđ contractus facti z fiendi possint cõfirmari per aliquẽ gñaliter.z ℣ talis confirmatio faciat valere Jctum dñi dicit ibera cõfirmatione munitis.z ꝑ hoc.ff.de adop. l.adoptio nõ iure. Nt.z tenigi in aut.sacramenta.super verbo cõtractibus.z de ista cõfirmatione priuilegioꝝ qd operet dixi.ŝ. de eden.auf.si quis in aliquo documento.z notatur extra de cõfirmatione vtili vel inutili per Hof.z Host.in summa.

1 ¶ Nomina diuersa,vt plurimum idem important.
2 Testamentum an differat a codicillo.

Sz idem Sepe allegatur lex ista per aduocatos ℣ diuersitas nominũ induxit diuersitatem rerum.Sed ad hoc oppono qz vr de istis
1 vt ibi notat. ¶ † Jtẽ oppo.qz diuersa noia sepe idẽ significãt: vt Mdarcus tullius,Cicero:z primas z patriarcha sunt diuersa noia.z tñ idẽ officiũ,vcip.di.in summa.z per Archi.z testm̃ z elogium sunt diuersa.z tñ idem significant vt.ŝ.de iur.delib.l.quidã elogio.et heres z hereditas sunt diuersa vocabula: z tñ eiusdẽ persone vicẽ sustinent:vt.ff. de vsuca.l.heredes z hereditas.
2 † Jtẽ videt℣ codicillus z testm̃ sunt idẽ.vt instit. de testamen. in prin.extra de testa.c.cũ esset.z no.d.l.ŋ.de consti.pecu.Mã testamenti dicit testatio mentis vt ibi.z tit.q.iij.§.fi aliud.et iõ qui nõ põt facere testm̃:nõ põt facere codicillos:vt.ff.e.l.diui.§. codicillos:vt.ff.e.l.diui.§.codicillos.z de lega.iii.l.j.dic ℣ in larga z in ꝑpria significatione omnis vltima voluntas dicit testamentum:vt in contrarijs in ꝑpria z stricta deferunt vt hic.z.ŝ. de testamentis,l.nõ codicillũ.ad id quod dixi de diuersitate nominum vr ℣ per noia quelibet res distinguat.vt.xxj. dist.c.cleros.nomina eiũ inuenta sunt ad recognoscendũ res.vt.j.de inge.z ma.l.ad recognoscendas.z de mutatione nois.l.vnica. in ℣ium qz plura sunt negocia ℣ vocabula vt.ff.de prescrip.ẽb.l. natura eiꝰ z appellatio signi omne signũ continet: qz nõ ponent oia signa singulariter noiari.vt.ff.de leg.iij.l signi.z ℣ adam fuit ille qui impositus noia rebus.Ly.quo ad hoc z ℣e. placet prima opi. gl.℣ si noia sunt diuersa z sub diuersis titu. locũ habeat lex ista.alꝫ locum habeant ℣ria plus placet:qđ notaui.d. l.ŋ.ŝ.de consti.pe.z vide.j.cõia.de le.l.ii. ¶ Jn gl.j. in fine,vel dic ℣ ideo dicunt instrumenta:qz sic instra fidẽ faciant. vt.ff. quẽadmo.testa.ape.l.j.in princip.Francis.

1 ¶ Petens hereditatẽ quo iure velit eã habere dz eligere.
2 Electio locũ habere cenetur vbi plura iura cõpetere noscunt.
3 Eligens coactus nõ preiudicat sibi.
4 Clausula si nõ valet iure testamenti quare in testamẽtis regulariter apponatur.
5 Mulier in codicillis potest esse testis.
6 Mulieres admitti possunt ad probationes.
7 Tutoꝝ dari põt in codicillis testm̃ confirmantibus.

Sz quis agere. Diuide in duas ptes principales.in pma agitur de via petendi.Jn scda q incipit ibi in oibus agitur de solemnitatibus q requiruntur in alijs vltimis
1 volũtatibꝰ ℣ in testamẽtis.prima sub diuidit in quatuor.† ℣mo eiũ dicit ℣ ille qui petit hereditatẽ dz eligere vtrũ velit eam habere iure directo vel per fideicõ.z vna electa tollit alia: z ad hoc concor.ff.de ma.testa.l.si quis seruo testõ.Scõo dicit idẽ de via testamenti z codicillorz.Tertio ℣ imperfectũ testm̃ nõ valet etiã vt codicillus nisi testator hoc expresserit.Quarto a dictis cas certas plonas excipit.Notabilia per te collige.literã expone:si quis,s.extraneus ne obstet casus pluralis. Cupiens ex eadẽ scriptura abesse.i.abhorret lex vel cõstitutio hoc.s.vt adhũ ꝛc. Exodus.i.in prin.dationis libelli z vide de hoc qđ notaui.ŝ.de eden.l.edita.ver.dubitari et vidi.Si qs℣o hucusqz de extraneis nunc de cõiunctis.Ol.Et ꝑ euidentia dic ℣ aliqñ fecit testator testm̃ nõ adiecta illa cla.si nõ valet iure testa.ꝛc.z sic loquit prin cipiũ.z.§.illud quoqz qñqz adiecta dicta cla z tunc qd operet il la cla siue apponat copulatiue dicendo ℣ valeat iure testamẽti et codicillorz siue disiunctiue si nõ valeat iure testamenti valeat iure.codicillorz siue per verba futuri tẽporis si nõ valebit siue pũctis si nõ valet siue per vtrũqz z aliade virtute dicte cle dic vt plene dixi.ŝ.de libe.preteritis.auf.ex cãer.vlt.transeamus z sequentib⁹.Prosequẽdo ergo materiã huius.l.op.℣ si egit ex vna cã z succubuit ℣ ex altera agere possit.vt.ff.de excep. rei iudi.l. z an eadẽ.§.actiões.dicit gl.℣ hoc fecit ratio cõtrarioꝝ.istã solꝫ reprobat Ly.qz ẽt vbi ℣rietas adest agi põt.vt.ff.de libe. lega.l. aurelius.§.si.fm ℣e.z iõ dic ℣ nõ repellitur exceptione rei iudi. Sed qr ex eadem scriptura varie nitit:z sic sibi preiudicat magis rõne electionis ℣ ℣rietatis argu.huius.l.ij.rũso.ibi sciens se vnius electione ꝛc.hãc opi.sequebat Ja.de ra.z Md.fil. plus dicit ℣e.℣ si etiã electione sibi nõ preiudicaret tñ obstaret exceptio rei iudi.in realibꝰ z mixtis vbi dicit ℣ si aliquis agat vna via cã expressa nõ põt plus agere alia cã nisi nouiter ꝓhita.vt.ff.de excep.rei iudi.l.si mater.§.si quis aũt.z in hoc differũt a ꝑsonalibꝰ vbi quis põt vti pluribus causis etiã ꝛtrarijs.vt.l.z an eadẽ sicut notat Ly.fm eũ.ŝ.de peti.hereditatis.l.hereditas.qđ tamẽ gl.z Dy.non approbãt: vt in.o.§. actiones.Sed contra dictã opinionẽ Ja.de ra.z Md.fil.qui tenẽt ℣ nõ ratio ꝛtrariozꝝ hoc
2 hic faciat sicut dicit glo.sed electio instat Ja.bu.† Mã electio locum hz vbi plura iura cõpetunt:vt.l.℣ in heredẽ.§.eligere.sed in prin.huiꝰ.l.vna sola via ꝑpetebat.s.directa vel nulla.vt in.§.illud quoqz ergo electioni locus esse nõ potuit:z ita electione nõ si bi preiudicat:de hoc dic vt.j.subiuncta. ¶ Oppo.de.l.eũ qui.ŝ.de inoffi.testa.sol.vt in glo.vel vt soluit Dy.aut sunt ℣ria origine z effectu ꝛc.vt not.per eũ extra de reg.iur.c.nullus pluribus. circa mediũ.lib.vi.Sed ꝑdicta distinctio nõ videtur bona qs quãdo sunt ℣ria in origine sed non in effectu ℣ nõ repellantur qz z vbi nullo modo ꝛtraria per elec.tũ tollunt,vt.ff.de tribu.l.qđ in heredẽ.§.eligere.Sed potest dici ℣ ibi ex vna causa oriunt ambe actiones.z ideo per electionẽ tollunt lz nõ sint ℣ie.vt et.ff. de lega.j.cum filius.§.varijs.secus si ex causis diuersis qz tunc locum hz opi.d.Dy.Sed huic repugnat qz nõ sunt plures cause concurrentes sed vna.Si eñ hz locũ vna vel alia:z sic nõ hz locũ electio.vi.d.l.eum qui.z.j.dicã:z plene dixi de hoc.ŝ.de fur.l.j. Old.z Richar.sequuntur distinctionẽ Dy.z dicunt ℣ hic sunt vie contrarie in origine z effectu qz vna constituit eum de cuius bonis agit decessisse testatũ, alia intestatũ.sed m.l.eũ qui.ambe vie causam ad intestatũ deducunt.z sic sunt contrarie in origine sed equipollentia in effectu. ¶ Oppo.de leg.j.ff.quoz legatoꝝ. so.vt in gl.vel fm. Md.fil.vbi competunt plura iura electione preiudico mihi si vnũ tantum:sed ignozo ℣ si facto aduersarij mihi mihi nocet si in eo deliberare debeo.z si male eligo nihilominus mihi ꝓiudicat in aliorꝝ hic.Sz hoc nõ videt bene dictum.si eñ habeo vnum ius tñ eligendo aliud quod mihi nõ competit: nõ preiudicatur mihi.vt.j.dicam. ¶ Opp.de.l.hereditas materte re.so vt in glo.quã Jac.de ra.z Ly.sequunt qđ ideo hoc hic cõtingit qz ex eadem scriptura tã varie nitur:z sic repellitur rõne electionis. ℣e.tenet alia sol.z dicit vt dixi.℣ in realibus obstet exceptio nihi agat ex cã nouiter ꝓhita.vt m.l.hereditas ꝓtendebatur causa nouiter quesita:l m eũ. Opp.de.l.z an eadẽ.§.fi.de excep.rei iudi.dicit glo.℣ hic possessorio erat preambulũ petitorij. Nam petẽdo me mitti in possessionẽ ex bñficio.l.vltime. de edic. diui.adri.tol.videoz petere directo vnde nõ possum postea trãsire ad fideicom.aduertatis qz istud dependet a qõne vtrũ fideicõmissarius possit vti bñficio illius.l.vlti.de edic.diui adria.tol. de quo ibi notatur z dixi. Ja.de ra.z ℣e.sic expediunt istud cõtrariũ vbi egi possessorio z volo postea agere petitorio cui cozre spondet possessorium sup quo est lata sententia absolutoria nõ obst.exceptio rei iudi.vt si primo egi interdicto vti vi ad possessionẽ z succubui:agere possum rei vẽ.z nõ obstat excep.rei iud. Sed vbi possessorium nõ correspodet petitorio lata sententia absolutoria super possessorio ne obstet in petitorio:vt est exemplũ in.l.ista vbi fui institutus in testamento ex quo iure directo petitorio z iure etiam fideicõmissi poteram agere si actum est directo nõ possum agere petitorio.iure fideicommissi.et idem si primo iure directo egi possessorio obstat exceptio in petitorio.

¶ Oponitur qs si nos valet vt testamentum valeat vt codicillus quia si non valet quod ago vt ago valeat vt valere pot.sol. hic defecit propter defectum forme z b.ocardiũ.solu.vt dixi.ŝ.de testamen.l.nõ codicillum. Oppo.qz hic dicitur quod si testator dixit quod valeat iure codicillorũ qs valet z sic supponit qs testator possit implicare ℣ria.sed contra hoc est.ŝ.eo.l.progima. et.l.hereditate.dic breuiter qs cum dicit ℣ valeat iure testamẽti et codicillorz ꝛiunctio accipit ꝑ disiunctiõe qz copulatiua ponita inter ea q se nõ ꝓpatiunt semp accipit ꝑ disiunctiua.vt.ff.ŝ vsufru.lega.l.si tritio fundo.de ver.obli.l.qui rome.℣ flauiꝰ hermes.z de.ver.sig.l.sede.Si aũt se cõpatiant tũc stat in ꝑpria significatione vt dicit.j.de ℣.sig.l.cũ quida.realiumẽdo ergo dic ℣ primꝰ casꝰ est qñ illa clausula nõ valet iure testi nõ est inserta z tunc nõ põt esse nisi vnũ ius quia si nolim testari z potuit valere iure directo non põt per fideicom.capere:qz alii qui capiunt illo nolente ius directum ex fideicommisso petere capiunt per voluntatẽ

defuncti

defuncti tunc enim vt grauare venientes abintestato cum aliquẽ nõ instituit vt.l.cõficiunt.ff.e.vel cum reprobit abintestato dicẽdo ℣ valeat iure codicillorũ.non ergo intelligunt in hac bereditate grauari quã ꝓter spem testatoris capiũt ar.ff.de le.ij.l. ꝑe.§.fi.z.l.cũ pater.§.cũ estimaret.sed si apta sunt verba ad fideicõmissum tñ tunc peteret iure fideicõ.Si ad vtrũqz solum iure directo qz si nõ valet iure testamenti nec codicillorũ z sic loquitur principiũ huius.l.z.§.illud,vnde etiã a principio nõ posset petere iure fideic.℣ videbat innuere ꝑn.l.Sed verũ non est z ideo ponitur.§.illud.ad tale dubiũ tollendũ z scõm hoc ad istud ꝑncipia nõ ob.aliqua cõtraria qz sibi nõ preiudicat ex sua electione sed testatoris qui eligẽdo viã testamenti exclusit viam codicillorũ:z ideo si incompetentẽ elegerit posset ad competentem redire.alius casus qñ dicit velle valere iure testamenti z codicillorum z hic plura iura cõpetunt:z ideo electione tolluntur vel qz satis sunt ex eadẽ causa vel qz sunt cõtraria in origine z effectu vt ꝑdixi.z ad hoc mẽbrũ debẽt signari ℣ia exceptio ꝛtrario de.l.j.quoz legatorũ ℣ signari põt etiã ad primã partem. Tertiꝰ casus est cũ dixit si nõ valet iure testamẽti ꝛc.tũc vnũ ius tñ cõpetit z si eligat incõpetens põt redire ad competens. Quare distiguit aut cõpetũt mihi plura iura aut vnum tantum. Sed ignozo ℣ primo casu si sunt ex eadẽ causa mihi ꝓiudicio.vt.ŝ. elegere.z satis põt dici eadẽ cã hic in scõo mẽbro qñ dixit ℣ valeat iure testi z codicillorũ.Si ex diuersis causis si non est ibi cõtrarietas nõ repellit.alꝫ sic.vt.ŝ.de furtis.l.j.vbi etiã de hoc dixi z si vnũ cõpetat ex ꝓuilegio alis de iure cõi vnũ eligẽdo nõ ꝓiudicat sibi in alio.ff.de adul.l.miles.§.sexaginta.de testa.milit.cẽturio.z.j.de adul.l.iure mariti.aut vnũ tm̃ z si scio ℣ illud de bo eligere.Sed ignozo ꝓpter factũ aduersarũ non teneoz eligere vt.l.j.ff.quoz̃ lega.† Si per metũ factũ eligere teneoz si rñ in
3 cõpetẽs nõ preiudico mihi quomiꝰ possim ad cõpetẽs redire ꝑ hoc bene facit.ff.de bonis liber.l.in seruitute.§.si petierit.z si messor falsum modũ dixerit.l.j.z ita est hic in primo casu huiꝰ.l. cũ clausula codicillorũ nõ ponit.z in tertio vbi ponit conditionaliter.rõ est qz nõ est dare electionẽ vbi vnũ tñ ius cõpetit z ita põt intelligi ꝓcal.l.eũ qui.ŝ.de inoffi.testa.z qz cum electio nulla sit cũ eligitur nõ competens non preiudicat vt.ff.de le.j.l.serui electione.z ibi no.z de adẽp.le.l.ŋ.z.ii.nõ obstat in prin.huiꝰ l.qz nõ preiudico mihi ꝑ electionẽ directe in iure fideicom.vt ex codicillis.Sed qr nec ab initio cõpetit mihi ius fideicom.vt ex codicillis.vt.ŝ.illud.z ver.illo iure qui est in fi.dicti.§.illud.loquit vt potuit vtroqz iure valere z sic referr ad fm versiculũ huius.l. ibi tñ eiñ absit ꝛc.Si aũt vis sequi Dy.dic aut iura sunt diuersa z nõ nocet electio nisi sint ex eadẽ causa.vt.ŝ.eligẽ.aut sũt cõtraria.et tũc aut in origine z effectu ꝛc.vt no.ꝑ eũ dicto.c.nullꝰ plurib⁹ circa mediũ de re.iur.lib.vi.vel dic quod aut electio est vera z ꝑpria vt qñ ambo iura vere competunt.vt quia dixit valeat iure testamenti z codicillorum.z tũc vna electa preiudicat in alia vt hic in ver.tantũ eñ absit qz se nõ compatiũtur.vt.l.i. ŝ.de furtis aut est electio impropria quia vnũ tãtum ius cõpetit vt qñ adiecit clausulam conditionaliter si non valeret iure testamẽti ꝛc.vel quando nullã adiecit.z tunc vna pendente nõ intentatur alia sed ea finita sic vt.l.eum qui.z.l.contra maiorem de inoffi.testõ.Sed hic est speciale fm ℣e.qz varietas erat circa eadẽ scripturã fm Jac.de ra.Nõ est hic speciale hz aut fuit sciẽs cũ vnũ ꝓponit z ꝓdicat in alio vt hic.aut ignorãs z tũc non vt in contrario.l.eum qui.de inoffi.testa.hic eñ potuit esse certus vtrũ valeret vt testamentũ vel vt codicillus. Sed in.l.eũ qui nõ sic poterat esse certꝰ qz vitiũ falsi z inoffi.testamẽti sũt vitia magis latentia. Alij dicũt ℣ in.l.eũ.erant diuersa.z iõ electione nõ tollunt.nec ob.excep.rei iud.vt in.l.z an eadẽ.§.actiões.aut ica su huiꝰ.l.electiõe se tollũt.† Querit Ly.quare cõiter in testamẽtis apponit dicta clausula si non valet iure testamẽti.z dicit qđ
4 notabiliter cũ plures sint species vltimarũ voluntatũ vt no.i gl. de here.z fal.ŝ.pcñ.ad quas oẽs põt dicta clausula referri. An aũt extendat ad casum qñ rũpitur testm̃ agnatiõe posthumi.dicit cõiter tenere doctores ℣ nõ ꝑpter verbũ presentis temporis secus si aduenisset futurũ valebit z ita dicit Dyn.tenere in.l.si a colono.ff.de ver.obl.de hoc tñ plenissime dixi in aut.ex cã.de. ver.vltimo trãseam̃ z †.sequẽtibꝰ. Jn ꝙro dicto huiꝰ.l.vbi excipiunt agnati z cognati z qcqd dicat gl.Ly.dicit idẽ i trãsuersalibꝰ:vt.ŝ.de inoffi.testa.l.fratres.z qz nõ est nostrũ legẽ extendere vel restringere.vt.ff.solu.ma.l.si vero.§.de viro. ¶ Jtẽ hec lex in fi.ibi subnotationẽ vr requirere i codicillis subscriptionẽ testium.Sed cõtra in institu.e.§.fi.quidam dicunt ℣ hec corrigitur per illã:qz illa tuitionem ista theodosij.z ita ibi no.in summa.e.§.itẽ codicillos.hoc nõ placet Ja,de bel.qz legũ correctio virãda est.vt in aut.quibꝰ mo.na.effi.sui.§.tribus.Dicit ergo qđ illa determinat per istã vt in codicillis factis in scriptis requiratur subscriptio testiũ sicut in testõ in scriptis vt.ŝ.de testa.l.cũ antiqras in fi.Jn cõtrario loquit.de codicillis cõditis sine scripto. Jtẽ cõtra.ff.de iure codicillorũ.l.diui.§.codicillorũ.sed ibi loquit qñ codicilli fũt sine scriptis. Jta.de beln.Ultimo Ly.cõ
5 coz.cum glo.† ℣ mulier possit esse testis in codicillis cum solum in testõ reperiatur prohibita vt.ff.de testa.l.q testã.§.mulier.quia maius est periculum in testõ ꝓpter heredis institu.z idem tenet glo.d.§.mulier.z in spec.de teste.c.j.ver.itẽ.℣ est mulier vbi plene de hoc.Sed quero circa questionẽ dui Dy.quedã dña cõdidit testm̃.z fratrẽ sibi heredẽ instituit z filie sue centum legauit postea ℣ inter cetera ordinauit ℣ istud suũ testm̃ ordinari deberet cõsilio sapiẽtis z de ista dispositione vltima nõ posset ꝓbari nisi per mulieres ex hoc põt primo queri vtrũ sufficiat ꝓbatio mulierũ z esto ℣ sufficeret nũquid sapiẽs possit addere clausulã si nõ vz iure testamẽti ꝛc.vel saltẽ ℣ filia babebat centũ iure institutionis ista ℣ testm̃ valeat. We secunda questione plene dixi.ŝ.de inof.test.auf.nouissima versi.ex ꝑdictis insurgit pul
6 chra questio.Quãtũ ad ꝓmã arguit Dy.℣ mulieres † admittantur ad ꝓba.qz admittunt ad oẽs actus vltime volũtatis ex cepto testõ vt dictũ est.sed hic nõ vident induci principaliter ad causam testamẽti.sed solũ illius capituli ℣ dicitur dz cõsilio sapiẽtis.Jtẽ cõstat ℣ in codicillis potest scribi id fine quo testm̃ nõ valet pura nomẽ heredis ℣ testatoꝝ dixit se declaraturũ in codicillis.vt.ff.de cõdi.instl.l.institutio de herdi.instl.l.asse.z de cõdi.z demõ.l.si ita scripsero z hoc casu in talib⁹ codicillis mulier posset esse testis vt predicũ est:ergo a simili in casu ꝓposito.
7 Jtẽ constat ℣ in codicillis † testm̃ confirmantibus potest dari tutor vt.ff.de testa.tute.l.testamẽto datoꝝ.z tñ fine tutore nullꝰ põt sequi testamẽti effectus qz nõ posset sequi aditio heredi.vt ff.de acq.here.l.moze.de auf.tuto.l.obligari.§.hereditate.z sine aditione certũ est testamenti effectum nõ posse procedere vt.l.eã quã.j.de fideicom.z de reg.iur.l.si nemo.cũ ergo tutoris datio sine qua põt testm̃ valere data in codicillis possint per mulieres ꝓbari que possint testificari in codicillis vt predicum est ergo z a simili poterũt testificari in dicta clausula qs testm̃ dictaꝝ de beat arbitrio sapiẽtis lz sine hoc testm̃ non posset effectũ sortiri. Jtẽ ad hoc quia quedã prohibẽtur directo que per obliquũ cõ cedunt lz ex cõcessione obliqua idem sequatur effectus qui sequeretur ex directo.vt.ff.de auto.tut.l.j.z.l.℣ diem̃.licet ergo mulier ꝓhibeatur testificari in testõ directo admittetur per obliquũ lz ex hoc effectus testamẽti sequatur. Jn contrariũ est qz qui cõ firmat dat.ff.de ver.sig.l.lege.Sed hereditas nõ pot aliter ℣ in testõ dari vt.ŝ.e.l.hereditatẽ ergo mei testõ data inutiliter ꝓterit alibi ℣ in testõ confirmari. Item extra testm̃ dici vel scribi nõ potest isi sine quo testm̃ non potest effectum habere.i.causa ex qua testm̃ pẽdet vt.ff.de iure codicil.l.qo per man⁹.Sed testamentum in quo filie non relinquitur iure institutionis valet.z nõ põt vt dicta auf.nouissima.ŝ.de inof.testa.ergo ℣ iure institutionis sit relictum non pot alibi quã in testamento ascribi cum hoc videat esse causa ex qua testm̃ dependet,ꝑterea in qua volũtate quis prohibetur ascribere,ꝓhibetur z inutiliter ascripti cõfirmationẽ ascribere.vt.ff.ad.l.cor.de fal.l.impubẽrẽ.§.qui codicillos,ergo sicut ꝓhibeatur extra testm̃ instituio heredis ascribi ita prohiberi vr eius inutiliter ascripta cõfirmatio recte ergo concluditur qs si cõfirmatio extra testamentũ non procedit qđ repellatur testimoniũ mulierũ ℣ extra testamentum solum admittitur.z in hanc vltimã sententiã consuluit Dy.predictus de facto consultus.

¶ De legatis. Rubrica.

1 ¶ Legatum excõmunicato relictum an valeat.
2 Maritus z vxor si monasterio bona sua legauerint an altero mortuo possint superites legatum reuocare.

¶ Super rubrica Vide Bzo in summa co.titulo late z satis vtiliter in summa instituta eodẽ tit.z vide Rofre.de act.ex testõ z de act.ex stipulatu que competit pro legato. Utrum legatum
1 † excõmunicato valeat notatur per Archi.xxiij.qõ.ij.c.sane secundo.duas pulchras questiones quero circa hanc rubricã.prima est an legato castro nomina debitorũ z alia instrumẽta z arma ibidẽ existẽtia,legata videãtur.z videtur expressius qs non. ff.de leg.iij.l.vxores.§.legauerat.z expressius de legat.ij.l.gamus. in principio.expressissime de leg.iij.l.si mihi meuia vbi ꝑprie cadit m instrumẽtis distinctio ꝑpetuis ad modũ thesauri que fit in.l.si chorus.de legatis.iij.qz thesaurus in pecunia cõsistit non in instrumẽtis.vt.ff.de acquire.re.z do.l.nonunq̃.§.thesaurus.vnde in dubio standũ videt iuribus prealligatis.arma autem que erãt in castro ꝑ defensione castri legato cedũt vt.ff.de vsufr.leg.l.generali.§.vxori.cetera eñ castra mutuabãt ad hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt.ff.de fundo instru.l.quesita.§.si quis eodē.z de here.instit.l.ex
2 facto.§.rerū cū si.Et facit qđ notaui.§.loca.l.cerri.in fi.¶ †Se-
cūda qō est si maritus z vxor simul legauerūt oia sua bona ali-
cui monasterio.an altero mortuo alter pro parte sua possit revo-
care legatum z dicendū ꝙ ꝛ fuerit vnū pergamenū seu instru-
mentum in quo ambo cōiuges legauerūt tur.tū ptāte duo cen-
sent sicut fuerūt legantes sicut dz de testō pris in quo filio substi
tuit pupillariter ꝙ censent duo testamēta.vt.ff.de inoffi.testa.l.
papi.§.sed nec impuberis z de vulg.substi.l.pris z filii.z ibi not.
sic etiā in pluribus cōtrahentibus.§.si cer.pe.l.ex eo ꝙ a multis
si sic nō est dubiū ꝙ superstes pōt suū testū revocaret.vt.§.de sa
crosan.eccle.l.j.cū si.z pro hoc bñ facit ad treb.l.lucius.§.gaio.
de condi.z demon.l.falsa.§.si.z de leg.ij.l.vlti.§.filium. Oldra.

1 ☞ Quousq; vel quo ad.dictiones conditionem nō importāt.
2 Legatarius qui debebat morari cū herede si ob maliciā vxoris
heredis nō posset morari an debeat habere alimenta.

Quamuis. Quidā repetentes hāc.l.
adducūt materias pere-
grinas et verba huius.l.sunt de ali.leg.l.gaio.
§.j.¶ Bl opp.simul de.l.si ea.j.de condi.inser.
et.l.scio.de annuis lega.Sed tu solue ipsa ꝛtra-
ria diuisim qr diuersimode obstant z dic ꝙ in
l.si ea fuerit per legatariū qui morari noluit cū focaria vt ibi pīs
hic per casum fortuitum mortis.Ad.l.scio.dicit gl.ꝙ refert cu-
ius contēplatione conditio sit appositā.In dubio dicit gl.ꝙ re
fert cuius contemplatione cōditio sit appositā.In dubio dicit
Dy.ꝙ fauore legatorū videt apposita.vt.ff.de ali lega.l. gaio.
§.imperator.z ita no.per eum.extra de re.iur.c.imputari.lib.vi.
Odof.vero.dicit hoc presumi ex qualitate personarū vt si ille q
morari debebat poterat esse vtilis ei cū quo morari debebat pīu
matur fauore illius cū quo morari debebat:als §. Alij dicūt ꝙ
hic imperator se retulit ad casum dubium.ar.ff.de verb.oblig.l.
cōtinuus.§.cū ita.vt in dubio presumat adiectū fauore eius cū
quo morari debebat.z ideo eo mortuo legatū habebit.eo autē
viuente nō:niſi cū eo moretur.Et ad ☞ius rūdent ꝙ loquitur in
casu certo hic in casu dubio vbi est speciale fauore alimētorum.
1 †Nam dictio quousq;,vel quoad.nō facit ꝛditionē.vt.ff. de ver.
oblig.l.eum qui ita.In casu tamen hu⁹ legis facit conditionē
vt.ff.de alī.le.l.stichus.§.si.Ex predictis pōt colligi solutio qō-
nis quā vidi de facto z sepe cōtingit:aliquis legauit sicut hic ꝛ
alimenta alicui donec staret cū filio ipsius testatoris.vt.ff.de le-
ij.l.qui cōcubinā.§.pe.filius exigit a legatario qđ si ꝛ habere
ab eo alimēta vult ꝙ seruiat in domo z habeat curā rerū suarū
legatarij⁹ dicit se ad hoc nō teneri: querit quid iuris.z puto hoc
debere.dīudicari ex qualitate psone legatarij.si em erat famul⁹
defuncti qui ꝛsueuerat sibi opari tunc operari teneat.si aūt erat
quidā nobilis cui forte ex amicitia vel pietate reliquit vel anti-
quus qui cōmode operari nō poterat tūc opari nō teneat.ar.bo
nū.ff.de operis libertor.l.interdū.l.he domū.z.l. onus artifici.
§.fi.z.l.seq.varie em ex personarū qualitate iudicat.vt.ff. de ac.
z obli.l.fi.z de rei ven.l.in fundo.pōt etiā ex predictis solui alia
qō si legatarius velit stare cū filio.z filius velit sibi dare alimen-
ta ad domū famuli seu scutiferi z legatarij⁹ dicat se alimētari de
bere honorifice qd erit.puto vt dixi hoc ex cōditione psone lega
tarij ꝛsiderari ꝙ iura pdicta z ar.ff.de le.j.l.si seruus pluriū.§. fi.
z de ali.le.l.a filio.§.fi.Sed qd de aliis duab⁹ cōnibus quas fi-
2 militer vidi.† pria est legatarius libēter volebat morari cū here-
de:ſz vxor heredis erat ita mala ꝙ nō poterat stare cuꝫ ea vel cū
esset mater ppter maliciā filioꝫ nō poterat stare cū eis nūquid
his casib⁹ legatarius habebit alimēta.puto ꝙ sic ex quo nō re-
manet per eū sicut dixi ibid legatum sit cōditionale:vt.d.l. sti-
chus.§.fi.de ali.le.ergo cōditio ꝙ impleta habet cū nō remanet
per eū vt.ff.de re.iu.l.iure ciuili.z vt expressum.ff.de leg.ij.l.titia.
§.si ea cōditione z de annuis leg.l.meuia.§.fin.z idē puto posse
dici in secūa qōne si legatarius volebat cū herede morari:ſz vxor
ipsius legatarij dicebat ꝙ si staret cū herede z recederet ab ea ꝙ
faceret oē malū.ea em videmur posse que honeste possumus. vt
ff.de verb.sig.l.nepos.pculo.z qr difficile a viris separant vxo.
vt.§.cōia virisq; iudicū.l.possessionū.z.ff.§ edil.edic.l. plerūq;.
Sed adhuc quero si legatarij⁹ primis duob⁹ annis nō steterit cū
herede sed fuit vagabundo.postea reuertit z offert se paratū stare
cū eo et petit alimenta ꝓ annis futuris.nunqd sibi debent.vī ꝙ
nō ppter eius inconstantiā.vt.ff.de procu.l.in causę.z de admi.
tuto.l.cū queritur.z qr tenetur totā cōditionē implere vt.ff.de cō
di.z demon.l.qui heredi §.fi.z hoc puto verū nisi ex iusta causa
absens fuisset:vt.d.l.meuia.§.fi.de annuis lega.z.le ij.l.fideicō-
§.fi rem.¶ Opp.vltimo de.l.lega.ij.j.de cōdi.insertis.dicit glo.
ꝙ hic fauore alimentoꝛ.sed ☞ hoc qr siue sit modus siue ꝛditio
☞ quo nō stat per eū capere dz legatū:vt.ff.de leg.j.l.si fundum.
per fideicō.§.j.als est lex.z incipit si titio.vnde dic aut relinqui-
tur alicui sub modo vl conditione momentanea vt si nupserit ti
tio z habet locum.l.legatū.aut sub conditione successiua.z tunc
aut nō inchoauit legatarius implere conditionē z non habebit
legatum:vt.d.l.qui heredi.§.fi.aut inchoauit.z tunc aut est lega
tum alimentoꝛ z debetur:aut aliud legatū.z nō debetur.vt.d.l.
stichus.§.fina.z hic z dicta.l.gaio.§.imperator. sic z alias fauet
alimentis.j.de fideicom.l.i.z hanc materiā vide quod notatur z
plene dixi.§.de institu.z substitu.l.j.Cy.

1 ☞ Legatū revocare censet qui rem legatā obligat perpetuo.
2 Alienans rei legate vsumfructum an videatur revocare vsum-
fructum.

Si post testamentum. Pro
sclaratione vide qđ plene no.insti.eo.§.si rem.¶ Opp.de
l.si maritus.§.de dona.inter vi.z vx.so.vt ibi⁹m secū
dā solutionē:qr pria reprobat in gl.ff. de dona.l. fi.§.pe.z dic vt
ibi.¶ Itē notādi ꝙ Cy.fm Pe.ꝙ si obligauit rem legatā vt
ppetuo esset penes creditorē ꝙ tunc vī revocare legatū.vt.ff. de
le.ij.l.aſpe.Sed qd vult dicere gl.ꝙ est hic dū dicit aliud si vsus
fru.alienet.dicūt qdā aliud ꝙ in tex huius.l.alii aliud ꝙ in pre-
cedēti casu gl.alij ꝙ tunc semp nō intelligat revocatū legatū.vt
ff.de le.ij.l.meuius.§.fundo.tu dic fm Pe.z Cy.aut testator le-
gauit vsumfru.aut rem.si legauit vsumfr.z postea alienat.idē di
cendū est ꝙ gl.dicit in alienatione rei cū ꝑs rei.vt.ff. de vsufr.
l.iij.z ꝙ iur.est de toto ꝛc.vt.ff.de rei vē.l.ꝙ de rota.† Si vō lega
uit rē z alienat tū vsumfructū tunc aut ꝙrit nunqd videat lega
tū ppuetatis revocare z dicendū est ꝙ nō:vt.ff.de adi.leg.l.ij.cū
sit pars rei vsufructꝰ z dixi.z.ff.de le.ij.l.is cuius.z.l. cū filius.§.
dñs.vsi sicut per aliena. ptis rei legate sola illa pars revocata
vī:vt.ff.de le.j.l.si ex toto.m ptin.z de fundo ītruc.l.taberna.ita
per alienationē vsufructus solū vsumfructū revocasse vī vt ꝓdi
xi.Dl.z Ja.de bel.in gl.secus si alio mō ibi.l.rem legatā.iste alle
gationes sunt cōuerse qr primū dictū gl.ſz necessitate velvolun
tate alienauerit.ꝓbat.l.fideicōmissa.§.si rem.sc̄m.s.quod illa di
stinctio nō cadat in donat.probat dicta.l.rem legatam.

1 ☞ Miles legans seruo videtur libertatē conferre.
2 Cōfirmare nō pōt qs nō valet mcontmēti per id qs alij legatur.

Seruus. Opp.gl.de.l.ex his.§.de testa. milī.
z † dicit speciale ī milite vt relinquē-
do legatū videat z libertatē conferre z sic vz tacitum
et expressum.Sed hec solutio nō vī bona:quia in.l.ex
his hoc nō operatur sola datio legati.Sed qr etiā libertum no-
minauit in hoc tū est spāle qr talis noiatio in pagano nō faceret
intelligi datā libertatē:vt.§.de iur.z fac.ignorā.l.cū testū. quare
melius signarēt ☞ium.z de.l.lucius.§.j.§ mili.testō.sed ibi in mi
lite spāle ꝙ dando legatū videat cōferre libertatē.¶ Opp.gl. de
l.plautius.ad.l.fal.z de le.j.l.seruo legato.Soluit aut idē seru⁹
cui legatū relinquit.alij legat vel manumittit z vz legatum eidē
relictum vt in ☞no:aut nulli legat vel manumittit z nō vz vt hic
2 ☞ hoc vī:† qr ex eo ꝙ alij leget vel manumittat nō dz cōfirmari
qđ nō valuisset incontinēti moztuo testōre obstāte regula cato-
niana.vt instituta.e.de le.§ an seruo.dic ergo aut eidē seruo lega
tur:z in eadē voluntate manumittit vel alij legat:z vz legatum
nō obstāte regula catoniana vt in ☞ius aut in alteri⁹ voluntate
legat vel manumittit vel etiā inter viuos z tunc non vz obstāte
regula catoniana.vt.d.§.an seruo. Ex predictis satis expeditū
est ꝙ gl.male dicit dū dicit secus si eo viuo sit factus liber z alle
gat de iure fis.l.nō intelligit.§.dinus.Sz melⁱ facit.§.qñ autē.
z de le.§stan.l.interuenit.Hā hoc nō est verū ppter regulā cato-
nianā que obstat vbi legatum mixta cōsideratione non vz sicut
fuit hic.vt.ff.de regu.cato.l.j.Sed qñ legatū esset inutile solum
ppter defectum psone tunc obtinerent.ll.allegate per gl.vt.d.l.
j.de regula cato.no.z ita tenere hic Jac.but.Pe.z Cy.

Si legata. In legato pōt substitui.h.d. con-
cor.de le.ij.l.vt heredib⁹.z.j.de ca-
du.tol.l.vnica.§.finaurē sub conditione. z idem in do-
na.causa mortis:vt.d.§.z.j.de dona. cū mor.l.j. et dic
vt ibi.Fran.acc.
1 ☞ Testator legans secundo an presumatur adimere quod pri-
mo legauerat.
2 Error in nomine quando vicit.

Si fortidianum † Dicūt cōstat testa
torem voluisse adime-
re aut constat voluisse aut dubitat.primi duo casus
sunt clari in dubio.dic aut legādo secūdo facit ꝓmo-
rationem

rationē primi.z tūc adimere ꝑsumit vt.ff.de adimē.le.l.sicut.et
ibi per Dy.z de cōdi.z demon.l.nā ad ea.§.fi.aut nō fecit men
tionē de pmo z tūc in dubio nō vī adimere vt.ff.de his que pe
ne nosc.l.ij.in fine z de leg.j.§ pluribus.ſz oēs veniūt ad rē lega-
2 tam ꝓ partibus que dicūtur in glo.Fran.ac.z Cy.† Error aūt
de errore in noibus appellatiuis dic aut sunt omnino disconue
nientia vt homo z asinus.z tūc nocet vt.ff.de leg.j.l.si qs in fin
di vocabulo.aut nō vt carrē.z libri z tunc nō nocet vt.ff.de le.ij.
l.libroꝝ.§.ꝙ tū cassiuo.rō aūt quare appellatiuus magis nocet
error:qr quā in ꝓprijs est:qr appellatiua nomina ab ista natura im
posita sūt z ideo in eis nō est ꝓbabilis error.ꝓpria aūt nomina
ad libitū imponūt z ideo in eis magis ꝓbabilē errat.z ita not.
d.l.si qs i fundi vocabulo.vbi de hoc z no.z dixi debeo.§.de te
sta.l.si qs in nomine.alias cū in nomine.Quid si erretur in no
mine diocesis:Cy.tenet quod non vitiet vt.ff.de leg.ij.l.patro-
nus.§ libertis.ꝙ est ar.ad rescripta beneficiorū z litium que fa-
ciunt mentionem de vna dioceſi cum sit de alia quod non vitie
tur rescriptum nisi constaret de intentione concedentis qđ vo-
lu sset prouidere nisi in illa dioceſi.

1 ☞ Paganus si tutor detur legatum habebit si per eum non
stetit quominus confirmaretur.
2 Statutū ciuitatis ꝙ clericus recusans rōdere coram seculari
iudice exemptus a protectione cōmunis qualiter intelligatur.

AB administratione. Concor.
§.q dari
1 tuto.ꝑt.l.armate.†pagan⁹ ēt dat⁹ tutor:ſz nō ſirmet si tū p cū stat legatū ꝙsequī vt.ff.de leg.ij.l.cū si
li⁹.§.nō iure.Sec⁹ si se excusaret.vt.j.ea.l.si legatari⁹ in fine vbi
de hoc z plene in summa. Ⅎz.de excus.tuto.in additionib⁹ dñi
Odof.¶ Opp.gl.de.l.si mīstrē.§.de cōditione ob causam.z mul
tis modis soluit vltimā so.glo.dicit Ja.bu esse vers. Et est arg.
huius.l.ad gōnem si statuto ciuitatis caueat ꝙ nō possit eligi
aliquis rector ibi nisi sit miles vel de parte gibellina z eligat per
electores habentes super hoc potestatē aliquis qui nō sit miles
vel de parte gibellina cū talis electio nō valeat statuto ꝓhibē-
2 te z per eū nō stet ꝙ possit petere salariū.† Itē si statuto caueat
qđ clericꝰ recusans coram seculari iudice respōdere sit exēptus a p
tectione cōis ꝙ si clericus dicat se hoc facere posse etiā si velit p
c.si diligen.extra de foro competenteti. ꝙ excusatus sit a pena
statuti z pro hoc etiam facit dictus.§.non iure.in glos.vlti.et
ꝙ ibi dicit.§.m.l.dictam.

Si in fraudem. Ad h̄ l.facit.j.de fal-
sis.l.satis aperte. z extra
de in integ.resti.c.suscitata.

1 ☞ Legatum rei aliene non ꝓiudicat domino.
2 Coheredes de euictione non tenentur si vni ex eis ꝓlegetur.
3 Heres an teneatur de euictione rei aliene legate in genere aut
in specie.
4 Testator legans rem alienam an ꝑsumatur scire eam esse alie
nam.
5 Agnati qui dicantur z qui cognati.

Cum alienam. Questio z rūsio p mo
tz hec.l.§ iure canonico vt.xxviij.q.v.c.vna sola.z ex
tra de testamētis ca.filij⁹.z vide ꝙ vtrobiqꝫ no.i.d.c.
filius.per Jnn.z Host.vij.q.ij.si epūs.Cy.tū dicit Pe.intelligere
1 dicta iura canonica † qđ nō tz legatū rei aliene in ꝑiudiciū dñi
sed in ꝑiudiciū legātis z heredis sic vt hic.¶ Opp.de.l.cū pr̄.§.
euictis.de leg.ij.gl.dicit ꝙ ibi speciale in fratrib⁹ ppter inuidiā
tollēdā inter eos:z hec solutio plz qbusdā modernis vel verius
dt gl.vbi tz legatū ſz de euictiōe nō agit.Ja.de ra.dt ꝙ ibi loqī
in heredib⁹ hic in legatarijs z magis fauet legatarijs ꝙ heredi
bus qr si res plegata euincat heredi hz nihilominus cōmodus
ex heredi.ſz nō sic in legatario.z sc̄m hoc dicto.§.euictis.nō est
spāle in fratrib⁹ ppter inuidiā tollēdā qr eadē rō inuidie tollen-
de esset in heredib⁹ extraneis.z hāc so.sequunt docto.vltramō.
Sz tū dici posset ꝙ nō sic curādū est de inuidia tollēda inter he
redes extraneos sicut inter fratres vt j. de bonis q̄ li.l.cū ops.§.
finaūt.Vel.dic fm Odo.ꝙ.§.euictis.nō cōtradicit huic.l.qr nō
2 dicit rē alienā nō posse legari.†.Sed dicit ꝙ si pleget vni ex he-
redib⁹ coheredes nō tenent de euictiōe.z rō est qr ēt alij legata-
rio cui legata esset res certa nō tenerēt hīs de euictiōe vt.ff.de
le.j.l.si a substituto.§ Sed ☞ hāc so.vī eo.ti.l. nō quociēqꝫ ī ꝑn.et
l.si dom⁹.§.j.Sz dic vt no.d.§.j.z.d.§.euictis.qr refert.vtrū ī gñe
res legēt.z tūc hz locū euictio an in spē z nō hz locū z ꝓ hoc ff.§
euic.l.hīs.Odo.z vide ēt qđ not.d.§.euictis.z dixi.§.fami.erc.
l.si cogitatione.z.j.statim dicā z tāgit in gl.ff.fami.ercis.l.que
3 pater in filios z ꝓ Nof.in libello de ac.ex testō.§.fi.Cy.hic dicit
cū queritur † an heres teneat de euictione rei aliene legate aut
in gñe aut in spēcie. Si in gñe tūc debet euictio magis ex quali
tate quā titulo siue obligatiōis spē vt.ff.de leg.j.l.si a substitu-
to.§.si heres.cū simi.Et ita dicit gl.in.d.l.si dom⁹.§.i.e.ri.Quid
est hoc dictū.qdā dicūt:az cōdenāt dare ergo ds̄inum trāsferre
vt.d.si hīs.ſz hec rō locū hz ēt in spē legata vbi dānat dare.et
ideo Dy.exponit magis ex qualitate ꝛc.i.az debitū in gñe quā
qr debitū ex eā legati.Sc̄do casu qñ legat in spē aut est legata-
rij⁹ tū q vult agere de euictiōe aut simul legatarius z coheres.
ꝓio casu aut testō sciebat alienā aut ignorabat.si sciebat si qđ
de possidebat eā hīs ꝑstare teneē z si euincat ꝛ euictiōe teneē ar.
ff.de euic.l.si is no.d.l.si q.z dom⁹.§.de evi.Si nō possidet tūc si
hīs pōt eā redimere redimet z ōstabit z si postea euincat de evi.
nō teneē fm Ja.de are.ne in infinitū remaneat obligat⁹ ar.ff.
de leg.ij.l.fideicōmissa.§.si qs dotē.z vt leg.no.ca.l.si cui ita.sed
actionē quā hz aduersus vēditorē.p euic.legatario cedet vt.ff.
de evic.l.i creditore.si nō pōt eā redimere dabit legatario iustū
preciū vt ꝓdixi.Si aūt ignorat alienā z suā credit aut legat ꝑso
ne cōiuncte aut extraneo si cōiuncte vel alū tantūdē legaturus
fuisset si scisset tūc idē qđ dixi.§.qñ scit alienā.fallit si ex alīq
precedēti eā credebat suā esse.nā tūc potiꝰ attēta finali opinio
ne qua credebat suā esse vī legasse quā qr voluerit heredē hono
rare.vt.ff.de vsufru.leg.l.sticho.z dicā.j.e.l.vxor.Si vero ꝓxi⁹
extraneo legati si heres nō possidet ipsam nihil ēstare teneē vt
hac.l.ꝑn.si possidet ipsam ꝑstat nō tū de euictiōe teneē vt.§.de le.
j.si legati z.l.legatū.§.fi.z.l.si a substituto ad finē.fallit in casu ī
quo extraneo ꝑsus relictū debeē.vt.ff.de fideicō.liber.l.paul⁹.
fm Jac.de are.ꝙdicta sunt vera qñ est legatarius tm̄ qui agere
vult de euictiōe.Si vero est legatarij⁹ z coheres refert an sit le-
gatū tm̄ vni ex heredib⁹ an oibus.primo casu de euictiōe nō agi
tur vt.d.l.cū pr̄.§.euictis.§ leg.ij.in.ref.Sc̄do casu dat exceptio
vt.c.§.ij.rūfo nō distincto vtrū heredes sint filij an extranei sc̄z
vtramontanos.z est ratio sc̄m eos:qr magis subuenit legata
4 rio ꝙ heredi.vt.§.dixi m solutiōe cōtrarij dicti.§.euictis.† Sed
an ꝑsumatur testator scire rē alienā vel ignorare ꝙ ꝑesumatur
ignorare facit.l.veri⁹.ff de ꝓbat.In cōtrarium.§.de rescin.vē.
l.quisquis.fm Jac.de ra.aut res ꝑuenit ad eū ex ꝓprio facto z
ꝑesumit sciens aut ex alieno puta ꝑcuratoris vl gestoris z tūc
ignorās z ita debet intelligi qđ notatur in ꝑealle.l.si domus.§.
j.ibi vbi aūt ignorat ab ignorāte tacente z.c.j.ab eo de cui⁹
sciētia vel ignorātia nō apparet qui ꝓ ignorāte hī vt ibi decla-
rat Dy.qđ refringe qñ ex facto alieno ꝑuenit ad eū vt no.e.ti.l.
si res obligata z ad hāc materiam vide.j.de fideicō.l.predia.
ꝛc. Quid si ille cuius est res legata gaudere nolit. dic vt not.
ff.de le.ij.l.nō dubiū.§.fi.z vide qđ ibi no.Quid si legat rez cum
alio communem dic indistincte qđ solū ius qđ in ea hz legasse
vī vt hic in gl.no.z idē no.de leg.ij.l.iul.in ꝑn.z hoc approbat
Dy.ſz gl.aliter notare videat.d.l.nō dubiū.§.fi.de le.ij.z de le.
j.l.seruī electiōe.§.j.z ꝓ pria opinione facit de leg.ij.l.iul.als incī
pit testatorē z extra de dona.c.paſtoralis.z qđ ibi no. Sed que
5 sunt ꝑsone cōiuncte de qbus loquit hec lex.glo.dicit hoc consi-
stere in estimatiōe iudi. Cy.fm Pet.dicit † ꝙ sunt agnati vsqꝫ
ad decimū gradū z cognati vsqꝫ ad septimū sicut dz in succesio
rio edicto alij ꝙ illi de qb⁹ no.§.de ꝑcur.l exigēdi.alij de quib⁹
loquit.§.ti.pri.l.fi.§ qa vero.z de multis veniūs cōtrarijs
viri ad vxorē dixi.§.de dona.inter vi.z vxo.l.si.sed vī qđ quis
de reb⁹ alienis testari nō possit vt.§.de sacrof.eccle.auf.ingressi.
Sed dic ꝙ hic est spāle sicut z in aliis casib⁹ hic notatis in glos.
Itē fallit in muliere transeūte ad sc̄a vota que hz solū vsumfru-
ctū z tū testatur vt.§.de sc̄is nup.l.j.z in alio de dona.inter
virū z vxorē.l.cū hic status.§.fi miles.Reassumendo ergo bzeni
ter dic aut res erat obligata tpe testamēti z serua.l.ff.de legat.j.
l.si res obligata.aut post testū est obligata vel alienata z serua
ta.§.eo.l.ij.cū ibi notatis.aut erat aliena tēpore testamēti tunc
aut queritur an valeat legatum z in quo:z dic vt hac.l.z.ff.de
legatis.ij.l.meuius.§.fundo.aut querit an debeaē euictio et dic
vt dicto.§.euictis.de legatis secundo.l.cum pater.z de leg.j.l.si
domus.§.j.in glo.vltima.ibi sed certe iste ver.referendus est ad
principium.l.vt responso. glo.conueniat. Dl.ibi vt dictis.ll.ar.
ff.de le.j.l.si a substituto.§.j.

1 ☞ Legatum extinguitur si res legata alienetur.
2 Affectio attenditur ne legatum tollatur.
3 Res legata an possit in dotē dari aut ecōtra.z nu.4.

Elia. ¶ Opp.qr qñ res debeē ex diuersis cau-
sis alicui diffinguit an peruenerit res ex
titulo lucratiuo vel nō.vt.primo casu non debeatur
secūdo sic vt.ff.de verb.obli.l.stichus aut pamphilus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

et.l.inter stipulan: ē.ff.pe.z de le.j.l.nō quoc̄q̄ mō.ff.pe.cū ergo hic puenerit ad filiā ex cā nō lucratiua.f.dotis.vt.j.de ipo. lucr. descrip.l.vnica.z.ff.fa.erci.l.si filia-ff.j.z.l.si maritus.sequit q nō
1 extinguat legatū.Sz dic q istud cōmgit † qr alienatione rei legate extinguit legatū vt tactū est.ff.e.l.iū.cū ergo fuerit alienata res z trāslatū dñium.vt.ff.de fundo dota.l.in fine apparet q vltra legatū nō debeā.Sz nōne distinguit sic facta alienatio ex volūtate vel ex necessitate vt ita legatū nō debeat.vt.ff.de leg.iij. l.fideicōmissa.ff.si rem.z de adimē.leg.l.rē legatā.z no.d.l.iū.ff.e. sed hic alienatio facta fuit ex necessitate.ergo legatū nō tollit.q aūt hic ex necessitate facta fuerit alienatio ps qr pī necesse hz filiā dotare.vt.ff.de dotis pmis.l.ff.Sed dic q leges ille loquunt q̄n alienat necessitate rei familiaris p̄al.auf.l.vltima.de dotis p
2 missione loquit de necessitate p.l.imposita.Hy.ma.¶ † Itē op. q affectionis rō dz attendi vt legatū nō tollat.vt.ff.de pba.l.pcura.de enic.l.pī filie.z.ff.e.l.pri.Sz dic q sufficit semel habuisse arg.ff.q metꝰ cā.l.videamꝰ.de le.ij.l.imperator.ff.sicut.z de leg.j.l. plane.primo.z de iure dot.l.cū pī.vbi de hoc no.† Distingue ergo aut pī primo legat z postea dat in dotē z hz locū.l.ista.vt legatū tollat,quatenꝰ cū dote ocurrit.Si autē legatū dotē excederet hz locū.l.cū pater.ff.pī.de le.ij.Si vero eā primo dat dotē postea legat tūc aut legat dotē aut corpus dotale aut aliud corpus.si legat dotē tunc filia illā percipiet z hoc cōmodū qr nō tenebit eā cōferre.vt.ff.de colla.auf.ex testō. si vero legat corpus dotale puta fundū vel aliā rem quā in dotem dederat tunc estimatio illius corporis debeā.vt.ff.l.cū pī.ff.pī filie. z de lega.ij.si vero aliud corpus nō dotale puta aliquā rem hereditariaz tunc illud hz z nihilominus dotē sed dotem ocferre tenebit si velit ad
4 successionem venire alꝰ nō vt.ff.de coll.l.a patre.† Si vero pater primo,pmisit dotem z postea eandem legat:tunc aut legat eam genero aut filie:si genero, legatum nō valet vt dicta.l.cum pater.ff.de iure do.z de lega.ij l.debitor.in princip.si filie legat: tūc aut maritus petit aut filia,quibus casibus. dic vt dicta.l. cum pater.de iure.do. Old.Redicta vera sunt nisi ostenderet aliā fuisse voluntatē pris vt hic in glo.no.Sed qtō ꝓbabit talis voluntas vī q p cōiecturas sicut alꝰ.de leg.ij.l.cū ꝓponebat.de inoff. testa.l.iij.z dictū fuit in simili.ff.de testa.milit.l.in testō. q cōiectura possit capi si hō diues erat nō oneratus liberis. Bul.de su.tz q debeat ꝓbari expresse vt qr testator hoc expresse dixit coram testibus:dixit coram testibꝰ,dicit tn hoc posse,ꝓbari p duos testes.f.ta lē declarationē voluntatis qr istud nō est ꝓbare testm.sed declarationē vt.ff.de testa.l.heredes palā.ff.sed fi notā.z de acqui. re. do.l.adeo.ff.cū quis. Hui.z ad hoc facit qd dixi.ff.ti.primo.l.fina.in fi.de bono pos.scōm tabu.l.iij.in fi.¶ In gl.in fi.eo.ti.l.ingenuus titius in testamento.

Cum responso. ¶ Intellige hāc.l.qn 1
mater dedit filie cohe redē alꝰ contra esset,vt.ff.ad treb.l.si patroni.ff.quid ergo z q dicit ꝑceptionis,exponе.i.ante partē captionis.z q dicit prediū dic.f.certū alꝰ si simpliciter prediū legasset nullū esset legatū sed decisionū.vt.ff.de leg.i.si domus.in princ.z qd dicit glo.q renunciādo heredicati videbat saltem portioni hereditarie prediū renunciare,tollitur per.l.ff.de his qui.vt indi. l.eum qui.ff.pro parte.Old.

Propias. Dic vt no.institut.eo.ff.tz si rē lega
tarū.z.ff.an seruo.z in qōne gloss. tene opinionem Jo.fm Richar.

1 ¶ Monumenti nomine an veniat inferendi mortuum.
2 Decimarū ius nō potest in laicum cadere:perceptio autem fructuum sic.
3 Vasallus habens decimā in feudum an perceptionē fructuum vendere possit absq; domini voluntate.

Monumenta. A moneo nes dz.vt dixi
1 ff.de relig.l.si sepulchrum ¶ In qōne quā querit gl,† nunquid legādo monumētum videatur legare ius inferendi mortuū.Old.dicit qd non.z leges per gl.allegate locum habent quādo res legata erat talis que legari poterat vt in ipsis legibꝰ apparet tz monumentū non est huiusmodi imo furiosi est tale legatū testamento asscribere.vt.ff.de leg.i.l.apud iul.ff.si.z iō nihil operat etiā quātum ad ius inferēdi arg.ff.de liberatione legata.l. petitor.cū si. Old.z ideo male sumunt hic quidā ar.qd ius patronatus ecclesiasticū possit legari.imo magis est in cōtrarium quia est ius spirituale seu spiritualibus annexum sicut monumentum. Sed qd gratuito titulo possit ocferri vī extra de iurepa.c.ex insinuatiōe. z.c.illud.vbi de hoc p Innoc.no.nō gratuito aūt nō vt eo. tit.c. de iure nisi cū diuersitate vt eo.ti.c.cū seculū.z de hoc notat per Bof.in summa eiusdē ti.ff.transfert z de hoc dixi.ff.de operis li bertorū.l.j.circa finem. Cyn.fm ¶ Pe.dicit q z si ius patronatus legari nō possit:posset tū legari q posset ynus presbyter presentare sicut posset patronus. ¶ Itē allegat lex ista qd tz ius spirituale cadere nō possit in laicū.vt extra de decimis,c.de terris.et.c.sequenti.z.c.phibemus.fructuū tn ꝑceptio cadere possit in laicū.vt extra de locato.c.ij.cū tbi nota.ad hoc facit:qr aliud est vsufr,aliud ꝑceptio fructuū.vt.ff.de iure do.l. si vsufr.q bñ facit ad ꝓpositū z aliud est habitatio,aliud fructꝰ habitatiōis.vt.ff.de dona.l.in edib⁹.ff.j.vbi de hoc dixi.ad hoc facit qd no.extra de deci.c.quā sit graue.de rez pmuta.c.exhibita.per Bof.in summa de decimis. ver. item queritur an laicus per Baleotū in margarita.de pignore vltra principiū. z in speculo de pignore circa finē.† Sed numqd hoc locū habeat in vasallo:vt si habeat decimā in feudū possit vendere ius ꝑcipiendi fructꝰ ipsi⁹ decime sine voluntate dñi z vī qd sic:vt.ff. de leg.iij. l.qui cōcubinā.ff.qui ortos.de le.ij.l.pe.ff.instituto.z de vsufr.le. l.fundi trebatiani.de annuis lega.l.liberto.in prin.z d.l.si vsufr. de iure.do.z so.ma.l.vsufru.Sz ius sentit Azo in summa instit. de vsufr,circa medū.ff.q nō possit vendere.vltra quinq; annos vī p dictū.ff.qui ortos.z in auf.de alie.z emphyt.ff.emphyteosis. no. de ecclesiasticis titulis.ff.finautē annuale.primā opi.tz Jac. ar. dictionis in summa quibus modis feudū amittat.ff.itē. querit an possit vendere ius percipiendi fructus.

Si vniuerse. ¶ Oportet hāc.l. intelligi fm
ius nouum in authen. de here. et fal.ff. si vero non fecerit.

Credito legatum. De quo hic lo
quitur nō indu cit liberationē a debito.vt.ff.de liber.lega.l.ij.ff.iul. ergo rc.vt.ff.de lega.j.l.plane.ff.li.z.l.sequen.z hoc nisi animo cōpensandi foret relictum vt.ff.de heredi.instituen.l. si cōpensandi et ibi notatur.

Datum legatum. An datū in testō
possit adimi in codicillis:dixi.ff.de his q.vt indi l.hereditas.z ꝓ declaratione huiꝰ.l.vide in summa de adēp.leg.in insti.

1 ¶ Actio vtilis nunq; sine cessione transit.
2 Actio directa an cedi possit.
3 Heres an teneatur legatario instrumentum emptionis rei legate tradere.

Ex legato nominis. Vtiam in
ter actiones vtilē z directā vide fm qd not.z dixi.ff.de neg. gest. l. actio.z per Cy.ff.de act.z obli.l.i.vbi ēt tz fm ¶ Pe.† q nunq; vtilis transit sine cessione z intelligit q hic fuit actio cessa sed tn nō cōpetit directa nisi fuerit sibi mādata.aliud em est cedere aliud mādare.vt.d.l.j.dixi.vel dicendū est q legare est cedere qr sicut vltima volūtas p se operat trāslationē dñi rei corporalis.vt.l. actio.ff.de furtis.sic operat trāslationē actionis z colligit hic q per solā cessionē cōpetit vtilis sola.† Sz nunqd directa possit cedi.dico q nō vt transferat ipsa actio sed mandat. aliud est em mādare,aliud cedere:vt no.d.l.j de act.z oblig. z.l. quecūq;.ff.e.ti.de act.z obli.vbicūq; ergo dz q directa ōstat intelligere.l.mandat quo ad exercitiū. Cy. Sed de legato chirographo vī q si opus q iura cedant.vt.ff.de leg.j.l.seruū filij.ff.cū q chirographū.† Sz nunqd heres teneā dare instrumēta emptionalia legatario rei sibi legate.vī q nō.vt.j.ff.fideicō.l.institā.Sz dic vt ibi no.z p Rof.de act.ex testamēto.ver.itē queritur an heres vel distributor an teneatur aliqs exprimere agat vtili vel directa.dic vt dixi.ff.de hereditate vel acti.ven.sup rubrica.

Non tantum. Angustia tpis nō nocet
h.d.ad hoc.ff.de edic.di ui.adr.tol.l.si.i fi.ff.de dā infe.l.hoc amplī⁹.ff.j.ex q. cau.maio.l.nec em.z de iure fis.l.edicto. Hi. de matr.

Vox. Ibi tibi.hec dicto tibi nō dz esse fm glo.q
vī intelligere q legauit extraneo cuius res nō erat intendēs tm vsumfructū relinquere. z iō non vz vr.ff.de vsufru.lega.l.sticho.nisi nacta esset ꝓpietatē fm gl.qd tn dicit vt no.in.l.qua allegat.ff.de le.ij.l.q in rerū. ff.j.z de regula catoniana.l.j.Si aūt est hic in tex.tunc ꝓcor.ff.e. l.ꝓpietas.z glo.est superuacua.Old.

In legatis. Ex qualitate verboz nō vitia
tur legatū.h.d.idē in vitio grāmatice qr nō vitiat ꝺctus vel legata,tz vitiet rescriptū pape.vt extra de rescrip.c.ad aud.z ibi no.z.xxxviij. dist.c.sedulo.in glo.z per Archi.

In annalibus

In annalibus. Quod dicit gl.specia
le in vsufr.per.l.antiquitas dicunt aliqui q in.l.antiquitas dixit heredi nō heredibꝰ q si eīi heredibꝰ dixisset,dicūt idē in vsufructu sicut hic dicit. Sed vī q etiā si testator de heredibus nihil dicat tn legatum transeat ad heredes vt.ff.de an.le.l.codicillis in principio z qn dies le.ce.l.firmo.ff.j. Sz an erat determinatū certum tempus z ideo ad heredem transit vt ibi patet. Jn contractibus autem pacta transeunt ad heredes etiam si non dicatur.vt.ff.de ꝓbatio.l.si pactum.

1 ¶ Ademptū censetur primo quod datum est secundo.
2 Multiplicatio verborum non necessaria non mutat sensum.
3 As continet duodecim uncias.
4 Hereditas an possit augeri ex voluntate testatoris.
5 Testatore vni assem alteri semisse z tertio sextātē relinquēte:tertius an diminuat primo tantum.
6 Copule natura est copulare diuersa.
7 Testator si cuilibet fratri cōuentus predicatorū reliquerit decez z priori biblia:an etiam prior sit decē habiturus cum bibliis.

Cum questio. Diuide i duas ptes pn
cipales. in pma tractat circa plures portiones rei.in scda circa plures nominationes psone.pria subdiuidit qr primo ponit p ordinē tres qōnes.scdo circa ipsas remouet varias antiquorū cōputatiōes.tertio inducit casum similē.quarto ex illo sili infert z
1 simul soluit ꝓdictas tres qōnes.† Notabilia collige q adēptuz vī primo q tū datū est scdo q tn nō cōtingit vi adēptiōis sz ocurre q duo insolidū vna rē hre nō pnt vt.ff.cōmo.l.sicerto.§.si duobꝰ vehiculū.z ideo concursu ptes faciāt vt.ff.e.l.si fortidianū.† Scdo notat q verborū multiplicatio nō necessaria sensum
2 mutat z ad hoc de auro z arg.leg.l.pediculis.§.labeo.z de leg. ij.l.meuī⁹.§.eū qui. Itē no.q verbū sepī⁹ qnqz significat ternuz vel quaternū actū vt hac.l.colligit qnqz binū.vt.d.§.eū q Rich. z p hoc.§.si sepius in inte.restitutio postulet.de hoc in alphabeto sub lra s dictione sepe z sepī⁹ z p Arch.extra de elec.c.qz sepe.prima ergo pars q durat vsq; ad.§.tz z aliā.hoc dicit in effectu q quilegat primo vni totū deinde alii partē vī partem exīmere a toto. Dodo expedit declarari gl.hic posita que magis indiget declaratione q tex.gl.em in sui principio ad hāc partez signat plura cōtraria simul quorū aliqua nō debuerūt signari aliqua aliter signari aliqua recte signant tz obscure soluūtur.z primo lex fi ita de lib.z posthu.nō debuit signari p cōtraria qr hic loquit de hereditate diuidēda in casu a testatore ꝓuiso in q dubia est mēs testātis.lex Zuia loquit in casu a testatore nō pro uiso sed omisso in quo sumit cōiectura ex alio casu ꝓuiso sic et alꝰ in auf.de heredi.z falc.§.si qs aūt ad.l.marcellus.j.nūso.ff. ad trebel.dicit gl.q loquit qn legatus fuit primo plus.scdo minus.ibi ez qr primo legauit trecēta z rogauit de restituēda hereditate secūdo que valebat quadraginta z sic plus relictū est secūdo quā primo.z ratio diuersitatis dicit gl.est,qr de pluri pōt adimi minus sicut pars de toto sicut fuit hic.sed de minori nō pōt adimi q est plus.z iō in.l.cōtraria nō adimit primo q dat scdo.vī secūdus cui plus datū est plus hz z ita dicit glo.tz Jac. de ra.nō facit vim vtrū primo legetur plus.z secundo min⁹ vel ecōtra,sed dicit q in dicta.l.marcellus z precedēti ita fuit de facto z idē esset ecōtra.dicit ergo qd illa non debuit signari ꝓ contraria qr alio casu loquit quā hic.lex em ista loquit vbi prio z sc cūdo legauit easdē res sub designatiōe certi numeri vnciarū vel quotarū ptiū ibi nō fit.tz sub noīe certarū rez.Mā habēs sola q draginta i bonis cū plus se hre putaret vni legauit trecēta alꝰ per fideicō.totā hereditatē relingt.vñ qdraginta in truor ptes diuidunt.tres hz legatariꝰ,quartā fideicōmissariꝰ.nō est ergo curādū an primo legauerit trecēta z postea relinquat hereditatē p fideic.vt de facto fuit i.d.l.marcellꝰ.z.l.ꝓcedēti an z ō.z q qs possit errare i primonio z faculitatibꝰ suis credēs plꝰ hre q habeat ꝓbat in instiqbꝰ ex causis manumittere nō tz.§.j.z hāc sequunt.ff.fil.¶ e.z Ol.z alij mod.¶ d.l.si ita.§.qdā.de here. instī.z.l.interdū.§.tz si excesserit.e.ti.q sunt vere ꝺcia ꝓmittēdum
3 est † q as cōtinet duodecim uncias in qs regulr diuidit hereditas vt instituta de heredibꝰ instī.§.hereditas.pōt tn testator in plures uncias diuidere.z tūc dz trāsire ad dispondū.z iō dicit gl.tz obscure.aut certū ē testatorē voluisse asse⁊ excedere aut certū est q noluit excedere aut,dubitat qs casꝰ gl.ꝓsequit.tz qdā moderni eā reprobāt vltra mediū dñ dicit z his duobꝰ casibus rc.z dicūt q dz,dicere isto vltimo casu qd hz locū q ꝓsequit in prio casu.f.qn expressevoluit excedere asse⁊.tz solū qn tacite voluit excedere reliquēdo primo min⁹ scdo plus.Mā vbi ex ise voluit tūc excessit quātū ad numerū,z quantū ad quantitatē sed quādo tacite quantum ad numerū excedere voluit non quantū ad quantitatē.quid vult dicere glo.per ista verba obscura.dic qd excessit assem numerando,cū enim primo numerauit ser.z postea duodecim excessit assem verbis qr ser z duodecim nō possunt cōtineri sub asse qui est duodecim tn ser non excessit quantū ad quantitatē z sic transiuit computatio ad dispondū z vult dicere glo.qd non excessit assem ad quantitatem unciarum quia ibi diuiditur hereditas in.xviij.uncias quelibet uncia est minoris quātitatis quā sit quādo diuidit in duodecim tantū.vult ergo dicere glo.quādo testator legat primo ser postea secūdo duodecim quod nō excessit assem quātum ad quātitatē non enim fiet sic diuisio sicut ad dispondū transisset qr testator legat plus q habeat in bonis nō pōt impleri legatum.z ideo per coniecturā fit diuisio de eo quod habuit testator;vtile cui legauit duodecim habeat duas partes z ille cui legauit ser habeat tertiā.ptz ergo cum gl.dicit in his duobꝰ casibus quod male dicit in vno s.in primo qñ expresse volnit assem excedere z verum est fm Cy. z modernos quod glo.sic facens simpliciter male dicit.dicit tamen se nescire vtrū hec glo.fuerit glossatoris antiquī vel nō.vñ Ja.de ra.dicit qd glo.habuit alium respectuz.dicit enim quod ista glo.tracta fuit de summa Az.de heredibꝰ instī.§.scripti autē ex asse.z.§.precēdēbus.vbi est vn⁹ aliꝰ casus qui deficit hic in glo.ponat ergo casus ille hic z sic erunt tres z bene stabit gl.primus casus vbi primo totum.scdo partem z istum casum omisit glo.tertius est vbi primo partem z scdo totum.modo bene segtur quod est m gl.z his duobus casibus.f.vltimis.z istos duos vltimos casus voluit supponere glo.cū dixit z in his duobꝰ casibus.nā bene verum est quod his duobus casibus testator voluit assem excedere quātum ad numerū non quantum ad quantitatē vt transeat computatio ad dispondium vt in primo mēbro huius distinctiōis trāsiit cōputatio.loquit ergo lex ista vbi primū instituit in duodecim scōm in ser sed si quertas q primū in ser scōm duodecim tunc erit aliud.dicit gl.per rōnem demonstratiuam.s.tactā q minus pōt adimi de pluri nō ecōtra. Jac. de ra.dicit idē in vtroq; casu z non est spectandus ordo scripture vt.ff.de sol.l.nec em.q arguit q istud qd dat scdo vī adēptū primo intelligit. Pe.verū esse per cōcursum naz cū testator legat mihi totū postea tibi dimidiā nihil adimit mihi qr si esset mihi adēptū nō essemus re cōiuncti z sic nō esset locus iuri accrescendi.z ideo totū qd datum est mihi sed tu legatarꝰ cōcurrendo mecū facis mihi partē.vt.ff.e.l.si fortidianum.circa tertium mēbrum distinctionis qñ est dubium veruz testatore voluerit transire ad dispondiū.dicit glo.qd presumitur voluisse excedere assem z sic pōt intelligi hec lex vt loquat duobus casibus.f.quando cōstat voluisset assem excedere z qñ dubitat ar.ff.de here.instit.l.qui nō militabat.§.ij.sed ibi nō dicit hoc imo notat ibi qd hec lex cozigit illā. ¶ Op.insti.de here.institu.§. videamꝰ.dic aut scōm instituit ex asse hoc expsso z habēt locū que dicta sunt supra aut sine ptē z tunc ad solam vacātem partem admittit.
4 vt.d.§. ¶ † Op.qño ex voluntate testatoris pōt augeri hereditas dic qd nō augeā qr quāto in plures uncias diuidit tāto qlibet uncia minꝰ valet vt pdictū est.reassumēdo ergo breuiter dic aut cōmgit casus a testatore nō expressus z dic sumēdam coniecturā ex casu expsso ad nō expressum z ita loquit lex si ita de libe.z posthu.aut contingit casus expressus z tunc aut testator dispositi scōm assem aut infra assem aut vltra.Primo casu capit quilibet scdz quod testator dispouit.vt.ff.de edic.diui.adri. tollen.l.fi.z.ff.de here.institu.l.si quis ita.aut dispouit infra assem.z hoc contingit altero de duobus modis.primo quia partis dispositio deficit z tunc cuilibet alioꝝ ꝓ rata accrescit:vt.ff. de impube.z aliis substitu.l.j.aut qr ab initio expresse omisit de pte disponere z tunc aut aliquis est sine pte institutus z ille capit qd deest alias accrescit cuilibet portio vacās pro rata.vt.d. §.videamꝰ.instī.de heredi.instī.z.ff.de heredi.instī.l.itē qr sabinus.z.l.quesitum.aut dispouit vltra assem z tunc aut perꝑba numeri unciarum vel quoteꝝ z tunc aut certum est qd voluit transire ad dispondium aut certum est qd voluit aut dubitat. Primo casu transitur:vt.l.interdum.de heredi.institu.scōo non in dubio distingue aut primus partē deinde totum nunc nō excedit assem quo ad numerum unciarum sed qd ad quātitatē cuilibet ꝓ rata diminuit z sic potest intelligi ꝓcalleg.l.interdum. z.l.si ita.§.quidā.z sic intelligit gl.dicta.l.marcellus.ad trebel. licet Jaco.de ra.aliter intelligat vt predixi,aut primo totum deinde partē:z tunc quod cōstet secundo admit primo.vt hac l.aut dispouit nō per modū quote vel numeri.z tūc aut in vnū singulariter in alium vniuersaliter z locum hz lex qui quadraginta z.l.marcellꝰ.aut in quelibet singulariter:z tūc lex q testō de lega.j.z instituta ad.l.falci.§.fi.† Querit glo.si vni assem alij semissem tertio sextantē.i.duas uncias relinquit nunqd hic tertius diminuat primo tantū.vel secundo tantum.vel vtriq; glo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tenet q vtriq3 p3o hoc d.l.qui testō.§.i.z de leg.i.Sed iste articulus nō vī bñ expeditus.nā aut intelligem⁹ qvtriq3 diminuat p portionaliter ita q8 hic tertiꝰ habebat sextantē integrū.z pmꝰ et scōs habeant decē vncias.i.quilibet quinq3 z istud esset male dictū.z lex illa si quis testō nō facit p3o hoc imo cōtra.Sed si intelligat q primus cui legatus est totus fundus habeat dimidiā solius:scōs cui legata est dimdia nō habeat dimidiā solius ſ3 p3o rata sibi detrahat:tūc bonus est intellectus p.d.l. si quis testō.§.j.vñ legatariꝰ sextantis nō habebit sextantē integrū sed capit ꝓportionablī ab vtroq3 vt dictū est z ita dz intelligi gl.fm Ja.de ra.z sic fm eū sextans defalcat de portione secundi.Sed istud nō credit ℙe.ſz eiꝰ verū sit q si testator legat primo totū. z secūdo dimidiā q primo videatur ademisse:tūvbi instituit primum in totū scōs in dimidiā:tertiū in sextantē tunc nō procedit q primus habeat dimidiā:secundus dimidiam:z tertius diminuat de portione secundi.sed hereditas diuidenda est in portiones vt sicut voluit primū habere duplū plus q̄ secundū ita percipiet z sic voluit scōm habere duas partes plus q̄ tertiū ita secūdus ꝑcipiet duas partes z tertius vnā q8 sic intelligit honoratꝰ arg.d.l.si quis testō §.i.Ad secundā parte huiꝰ.l.opponit.ff.de pecu.l.dñs fernum.§.dñs.gl.hic diuimādo soluit.z ideo solue vt in contrario not.¶ Itē op.de.l.iū.de stipu.seruo. z hic z ibi solut pluribus modis vbi approbat q nō ħz plus q8 sepius noiatus.sed q8 sic voluit seruus sic z hic testator; posset sivellet:vt hic in fin.l.modernis nō placet imo dicūt q ibi fuit copula. hic nō. Hā in.l.ista dixit lego titio fundū:scio lego fundū:titio lego fundum.ita q hic nulla est copula que coniungat titiū z seum. ſz in l.2traria fuit ꝓiunctio inter media q8 dixit titio z meuio z titio. Hā rōne coniunctionis titius z meuius habebūt dimidiā fundi q8 quasi vna persona censeꝫ z titius p3o ea parte ꝓ qua nō fuit coiunctus habebit alī dimidiā:z sic tres partes fundi in cuius vnā nō obstabit q titius fuerit coniunctus quo ad aliā partē q8 alia ꝓiunctio que postea sequīt nihil operat q8 nō pōt copulare
6 eandem personā ad seipſaz:† nihil eū esset dicere lego titio z titio q8 de natura copulatiue est copulare diuersa.vt.ff. de fun.instruc.l.quesitū.§.pe.z.l.cuz delanionis.§.cui fundū.z q dividat in partes.vt.l.si ex toto.de leg.i.z de le.iū.l.re cōiuncti.z de vsuf. accre.l.j.z hec fuit opi.Jac.pdicti quā sequunt ℙe.z Mar.fil. fm Ly.vel dic fm Old. ad vtrūq3 2trariū aut repetitio fit vniformiter semp vt vno.ꝓpio noie semp vel appellatiuo semper z
1 obtinet hec lex aut diffōrmiter .i. appellatiuo nomine z ꝓpio et obtinent leges contrarie in ꝓcalle.enim l.iū.de stipula.fernozū. primo per appellatiū. secūdo per ꝓpriū nomē fuit seruus vni ex dñs stipulatus.z in.l.dñs.§.dñs. primo fuit vicarius legatꝰ sub appellatione peculi secūdo sub expressione nois ꝓpriꝰ: hic autem semper eodem mō.et p3o hoc.ff.de vsufruc.l.si alū.§.i. Si in contrarium multū facit.ff.de dote ꝓlegata.l.u.§.ſz ibi erat legata primo ſpēs postea genus quo casu geminatio legati nō inducit sed ex abundāti ſpēs legata vī:vt.ff.de de fun. instru.l. q̄stū.§.pe.z ibi notat.z de reb.du.l.j.z predicta sol.hic tāgit in gl.in scōa solutione ſz nō fic clare z ſz glo.eā reꝓbet z male fm Rich.Dy.m.l.Jzia sequi videtur primā solu.glos.que est hic.ter
7 tia.s.q̄ hic in vltima voluntate ibi in 3ccu.† Et predicta faciūt ad questionem si testator relinquit cuilibet fratri conuentus predicatorū.g.z p3io bibliā vtrū p3io ꝺz habere.y. sicut alū z mihi lominus bibliam videt q̄ sic per.d.l.iū. de stipula.seruoz vbi de hoc dixi de vulg.z pupil.substi.l.coheredi.§.qui parte.z de adimen.leg.l.alimenta.§.basilice.Jn 2trariū est de ver.oblig.l. doli clausula.z de penis.l.sancto legū.ℙe.distinguit aut primo dixit lego p3ozi bibliam z postea dixit eulibet fratri.y.z tunc aut legatum est reiterabile vt in ꝓposita qōne z habebit decē et bibliam.vt.d.l.iū.z de annu.leg.l.titia.§.qui marchio.als incipit, qui marcho.z facit q8 dixi.j.de pig.l.ij.Dy.vero alr distinguit extra de re.iu.c.generi.per speciem.lib.vi.¶ Jn gl.f.alius in fi.vl dic coniunctim etiā alijs legatis interpositis vt ſi legat mihi et titio ſi primus mihi legauerat sepius.Richar.

¶ Cum quidā. Jbi alium substitutum nō institutum sed extraneum. Nam si institutum sufficimisset bene posset fideicōmissō grauari:vt.ff.de leg.j.l.plane.y.in prin.Rich.et ad l.falci.Lm rōne.§.fi.z fm glo.hec lex loquit per antiphrasim cū dicit q pater filio affectionē oſndit qđ exheredauit. Ric.z ℙe. dicit q ꝓprie loquit.z in hoc oſndit affectionē q8 ibi substituit
1 cū testari nō posset.z sic pulsio fuit:vt.ſ.de inoff.testa.l.ex trib⁹. et de impube.z alijs subiti.l humanitatis.z ibi notat.¶ Item oppo.glo.de.l.v.que incipit ſi fuerit.§.ſi quis.de lega.iij.et dicit
1 q8 speciale est in isto casu.Sed rōnem specialitatis nō assignat licet aliqui aliquam assignent.sed ℙet. dicit aliquam validam assignari non posse.

1 ☞ Veres testū suppnimens an sit hereditate priuandus.
2 Dolus non debet doloso fructuosus esse.

¶ Si legatarius. Duos ponit casus z secū dus venit similitudinarie ꝓpter primum.† Querit glo.nunquid idem in here
1 de suppnimente testamentū vt hereditate priuetur. z tenet q sic. sed ℙet.dicit q lex quam gloſſ.allegat loquitur in eo qui deleuit non m suppnimente.z ideo secus dicit in eo argumē.ff.de pe. l.interpretatione.z de his qui.vt indig.l.rescriptum.in fi Ly.ad ar.in cōtrariū.§.eo.l.si in fraudē dic q ibi nō constabat de fraude:hic sic vel ibi nō cōmittebatur fraus ad exclusionē vltime vo
2 lūtatis sed vt metu litis facilius transigerēt.† Jtē no.q dolus alicuiꝰ nō ꝺz sibi esse fructuosus ad hoc extra de offi.dele.c.statuimus.lib.vi.de dolo z contu.c.ex lris.z de rescrip.c.sedes apli ca.z.c.plerūq3.de hoc plene no.in b3ocardis.de doli ꝓsideratione rubricella dolus cōmittenti nō patrocinatur z q dicitur de leg.relic.tutozi.vide.§.e.l.ab administratione.

¶ Illud. Dic aut adjcit additio ad finiendā pecē ptionē legati z ħz locū hec lex aut ad finiendā ex.l.nascentē obliga. z ħz locū contrariū in.l. signatū.de.l.nemo.ff.de leg.j.z hoc ꝑsequere.z hoc latius no.p Dy.ff.de ver.ob.l.ſtichū.§.ſtip.Jtē lex ista arguit de cōtractibus ad vltimas voluntates interdū ecōtra.vt.ff.de ver. obli.l.ita stipulatus. ibi idoꝫ defendit exemplo pennus legate.z j.ti.pri.l cū quidam.in fi.Circa quod dic vt notatur per Dyn. ff.de leg.j.l.seruum filiū.§.cum qui in additione sua: que incipit. hoc arg.z dicetur.j.de.l.fusia canina.l.vnica.

¶ De verborum significatione. Rubrica.

¶ Sup rubrica Aldr Azo.in summa.e.et Host.z Gof.in b3ocardis Azo.de ver.sig.z effectu rubricella de argumētis in causis.z q8 no.ff.e.super rubri.z.e.ti in alphabeto quē sub dicto ti. cōposui q vtilis est quo ad multa in alphabeto. z de significato multoz verborum dixi.ſ.de pru.auf.q ius z in Spec.de dispu ta.z allega.aduocatorum.§.post hec anthē.aduocatus rei. ver ficu.item clausula illa et per totum.§.

1 ☞ Legata cedunt que causa perpetui vsus sunt in predio instruc.legato.
2 Conditione persone mutata mutatur z rei status.

¶ Redijs. †Predio instructo legato q̄ cedūt.h.d.¶ Opp.gl.de.l.si ita.§.domo. de fū. instru.tene vltimā sol.gl.quā approbat Dy. in l.Jzia.s.q illa intelligat fm istā quo ad hoc q si vnū est appositū gratia domus sicut fit in castris z fortalicijs cedat legato sicut z in fundo cū eadē fit rō sed hoc plus est in fundo q regulr vina sunt in pdijs vt instruāt pdia et vt cultores eis vtant:z iō legato cedunt nō sic in domo nisi appareat q instruēdi cā vt pdixi. Alia rō quā reddit gl. q vinū nascit in pdio nō in domo nō pꝛs Ly.ar.ſ.si cer.pe.l.nō vñ originē. Ad aliud Jzium q8 dicit gl.nō debere attendi cōsuetudinē p̄ſſa.per.l.j.§.si defunctus.de rebꝰ eoꝫ dicit Dyn.q8 ibi nō erat cōsuetudo sed ꝓsumptio tacite voluntatis cui ſtet nō in dānum pupilli.Sz certe z hic tractat de ꝓsumptione volūtatis
2 q ex distinctione rei ꝑpetuo colligit:vñ dic q ibi mutat additio ꝓsone z per ꝺns statꝰ rei.ar.ff.de acqui.here.l.Paulus.in fi. hic autē nō est disparitas ꝓsonarū.Ly.vel dic q hic agit de vbozū platozū interꝑtatione.z iō attendit cōsuetudo p̄ſſa. ibi vero de actu iure cōi.phibito ꝓmissione quo casu cōsuetudo nō attendit.vt.ſ.de epis.audi.l.iu.Ja.de bel.z Ol.Jtē facit hec lex.cum 2coz.ad qōnē quā vidi:ſt aruto caueꝫ q si in aliquo loco morꝫ bānitꝰ teneaꝫ cōtras ad certā penā.aliqs bānitus transitū fecit p locū vel ibi paruā moꝫ fecit:nunqd cōtras incidat in penā huius l.cū cōcoz. et est arg.q nō, q̄ mora nō vī fieri q̄ est parua et nō ꝓpena q̄ vī alienus mēte:vt.ff.de cap.z postli.re.l.mihi. de hered.institu.l.ex facto.§.rerū.z.§.cū fundus.de le.iu.l.quesitus. §.fi.z.l.si ita legatū.z.l.si fundum.z de iudi.l.heres absens.§.j. z.j.l.prima.z est expressum.ff.si seruus exꝑoz.l.penul.z ibi digi.

¶ Jnstrumentū fundi quotuplex sit.
Dictiones 2.z cū, in quo equiparentur.
Jnstrumentum fundi an sequatur emptozem.

¶ Fundo. †Jnstrumentū fundi potest esse duplex.vnum gratia tollendoꝫ colligēdoꝫ z conseruandorum fructuū.aliud gratia patrifami.vt libri ad declarationem lecti z similia z legato fundo

to fundo instruc.vtrūq3 cedit legato.h.d.gl.tū facit differētiam vtrū leget fūdū cū instrumēto quo casu alienato fundo q̄ nihil valet legatū secus si legat fundū instru.vel fundū z instrumētū q8 tūc alienato fundo remanet legatū instrumēti patrissa. vt.ff. de fun.instru.l.si cui.z p hoc instit. de lega.ſ.si ancillas.z est rō q8 in istis duobus vltimis casib⁹ duo sunt legata principalia.z ideo vno reuocato per alienationē nihilominus aliud remanet: sed in primo casu non q8 dictio cū accessozie coniungit ſz dictio
2 et principaliter:vt.d.l.si cui.z.l.i.ū.z.iū.e.ti.nec ob. q̄ † dictio cū z dictio et solēt eqparari:vt.ff.de leg.j.l.titie textozes.§.nihil. q8 verū est q8 eqparatur in cōiungendo:vt.ff.de vsuf. accre.l.si qs titio.ſz differunt in modo cōiungēdi q8 dictio z cōiūgit p modū principalis:sed dictio cū per modum principalis et accessozij si talia sunt quod vnū poterat esse alterius accessozium non alias vt.d.l.si cui.z.d.§.si ancillas.de peculio leg.l.j.z depo.l.j.§.q̄de positis.gl.tū nō stat in ista differētia.sed vltimo dat aliam quo ad comprehensionem cuius ratio est quia cū dicit fundū instru. comprehēdit omne instru.quod erat in fundo siue gratia fundi siue gratia patrissa.ſz in alijs casibus q8 vtitur verbo singulari. s.instrm vel cū instro vnū tūm instrm intelligit nō duo z ista vide
3 tur verioz differentia ſz quosdā modernos.† Sed quero nunqd facta aliena.fundi.instrm fundi sequaꝫ emptozē.gl. hic vī dicere q si ſz hoc est falsus.vt.ff.de fun.instr.l.ū.§.dotes.de act.em. l.fundi.in prin.de pecu.le.l.si legatꝰ.z de 2trahē.emp.l.quoties. licet secus sit in fundo loco.vt.ff.locati.l.sed addes.§.illud. Ly.

1 ☞ Promissio nuda nomine cautionis venit.
2 Fideiussoꝛe an teneatur dare is qui in contractu dixit, faciaz te securum ad sapientis sensum.
3 Cautionis verbum stricte capi potest z abusiue.
4 Cautionis nomine non veniunt fideiussozes proprie.

¶ Suncimus. Appellatione cautionis †nuda pmissio cōtineꝫ. et ad hoc quotidie allegat hec lex z dicit gl. nuda a fideiussore vel a pignoze nō a stipulatiōe ita q̄ gl.innuit q8 non sufficit nudo pacto vl verbo ꝓmittere ſz teneaꝫ ꝓmittere p stipulationē.Sz nunqd sub obligatiōe bonozū suoz an vero sufficiat si se ꝑsonaliter obliget.gl.videt innuere q̄ sola ꝑsonalis obligatio sufficiat.z p hoc.ff.de ꝓto.stipula.l.ꝓtozie satisdationes.vbi videt sufficere obligatio ꝑsonalis sine fideiussozibus. Jn cōtra riū videt q8 sub obligatiōe bonozū suozū cauere teneaꝫ. vt.ff.vt leg.nomine cauea.l.filio.et ibi in gl. ¶ Opp.gl. de.l.si mandato titū.§.fi.ff.māda.gl.dicit q8 ibi ꝺz de idonea cautiōe q̄ tollit cō trarium.z p hoc extra de fideiusso.c.cōstitutus.de pigno.c.fi.de conse.distin.iiij.§.j.et vt lite nō contest.c.quoniam frequenter .§. in alijs.et de hoc vide q8 plene notat in.d.l.si mādato.§.fi.in gl. q̄ fiunt additio vbi tangitur questio si dictū est in venditione vel
2 alio contractu † faciā te securū ad sensum sapientis viri vtrum teneatur dare fideiussoꝛez.z gl.tenet ibi q̄ nō teneatur dare fideiussozem.contrarium videt innuere gl.ff.de ver.ob.l.ex ea parte. et p hoc.ff.q̄ satisda.cog.l.j.de vsufr.l.si cui⁹. de ope.no.nun.l.ꝓtoz.§.hoc interdictū.z hāc tenebat.d. Rich.d.l.j.qui satisda.co. et ad hoc possunt adduci q̄ notaui in simili qōne.ē.de inoffi.testa.auf.nouissima in fi.qōnis dñi Rich.z in Specu. de emp.z vēdi.ħ.col vers.sed qd si in instrumento z q8 tetigi.ē.de.pcu.l.j. circa prin.vbi Odof.z Al.in decisa tenēt q̄ si 2tractꝰ sit talis q̄ sui natura nō exigat dationē fideiussozis vt est vēditio vbi nō tenetur vēditoꝛ dare fideiussoꝛē de euic.nisi expresse actū sit vt.ff. de euic.l.illud.q̄ritur.z tūc non possit arbitrari sapiens nec dicta re.q8 fideiussoꝛ detur.Sed eius arbitrium extendatur z valeat solū circa solēnitatē z formā contractus.ff.de here.instī.l.illa in stitutio.z ibi in gl.Si autē est cōtractus qui sui natura exigit fideiussoꝛē, sicut sunt stipulatiōes ꝓtozie:vt.ff.de ꝓto.stip.l.ꝓtozie. et.d.l.j.ē.de pcu.tunc possit sapiens arbitrari de fideiussoribus dādis q̄ arbitrari ꝺz arbitrari boni viri.vt.ff.de verb.ob.l.continn⁹.§.cū ita.at bonus vir arbitratur scōm formā iuris z naturā cōtractus vel vt hoc nisi actū esset expresse de fideiussoꝛib⁹ dandis:vt.ff.de colla.bo.l.j.§.iubet vel nisi adjceret verbū idonee vt ꝓdictū est.z ꝓ hoc.ff.de fideicō.li.l.iiij.§.adjci.de vsu.c. quāꝓlib.vj. Jbi idonee caueaꝫ. ¶ Jtē op.gl.de.l.j.§.caueri .de colla. bo.z omissa solutione huius gl.dic vt no.in.l.cōtraria.s.q̄ lex ibi vltra ꝓcedit dicēdo de fideiussoꝛe z q̄ etiā ibi est verbū recte vel
3 cautio est sine fideiussoꝛe vt hic fm. ald.sil.vel dic q̄ hic † verbum cautionis sumitur ꝓprie z stricte in contrario large z abusiue vl dic ad oia cōtraria q̄ loquunt in ꝓtozijs stipu.vbi sui natura exiguntur vt fideiusso.vt dictū est. Ol. Aliq dicūt aut verbū cautionis ꝓfertur ab hoie aut a lege aut a ꝓtoze. Si ab hoie vel a lege tunc aut fit mentio de verbo idonee vel recte caueaꝫ z tunc ꝓpter illa verba cautur cuz fideiussoꝛe:vt.d.§.vlti.in.l.si māda to.z.§.iubet.ver.caueri.de colla.bo.alias autē sine fideiussoꝛe vt hac.l.titio casu.q̄ a ꝓtoze idistricte cū fideiussoꝛe:vt.d.l.ꝓtozie stipulatiōes.hoc tū nō placet Ja.de ra.q8 q̄ ꝑtur a lege intelligat sine fideiussoꝛe q̄ si q8 ħz debitoꝛē in diē vel sub cōditione z suspectꝰ sit ꝑt petere cautionē de soluēdo vt.ff.de iudi.l.in oibꝰ. sed si tunc dicerem⁹ q̄ sine fideiussoꝛe vana esset.l. promissio.et p hoc so.ma.l.diuortio.§.interdū merito et q̄ cū lex ꝑcipit caueri ꝓtoza est z ab inuito exigit.vt.ff.de ꝓto.sti.l.i.in ꝑn.z ibi notatur ergo exigit fideiussozes vel pignoza.vt.d.l.ꝓtozie.eo.ti.z p hac opi.facit extra de offici.z po.iud.deleg.c.cozā.z hoc et nota ui.ff.so.ma.l.si cōstante.§.quoties.z iō ipse intelligit q̄ qñ ꝑfert a lege q̄ intelligat cū fideiussoꝛib⁹ nisi aliter lex interꝑet:vt.d. l.illd querit.ff.de euic.z hoc sequit ℙe.z placet Ly.hic. Sz dici posset q̄ rōne suspitionis exigunt fideiusso. vel pignoza vt.d.l. ꝓtozie.e.ti.qñ a lege ꝑfert.vt.ff.qui satisda.cogā.l.si fideiussoꝛ. §.fi.z ita tenet gl.ff.de peti.he.l.penul.q incipit cū idē.videt ergo
4 ꝓbabiliter posse dici † q̄ regulariter nomine cautiōis ex suo ꝓprio significato fideiussozes nō ꝓtineat nisi ex natura cōtractus vel verbis adiectis aliud appareat vt q̄ dicaꝫ idoneeꝫ recte vī similia vt predictū est.Sed nunqd cū adjcitur idonea sufficeret hypotheca sine fideiussoꝛib⁹.gl.in.d.§.fi.in.l.si mādato.vī tenere q̄ sic z vī casus.j.de oi agro derser.l.qcūq3.lib.xi.q8 qđ intelligūt cū obligatio hypothecarū est idonea. als teneꝫ idonee cauere.et ita innuit ibi text⁹ dū dicit obligatis fūdis idonea cautiōe firmauerit.vñ nō dicit q̄ idonea cautio sit obligare fūdos. z p hoc q̄ fideiuss.dare teneaꝫ facit.j.de fūdis patrimo.l. quicūq3 lib.xi.z de locatiōe ꝑdiozū ciuiliū.l.j.e.li.xi.z q8 rex.in.d.§.fi.i l.si mādato titū.dicit pignoza nō dicit hypothecas inter q̄ refert q̄ pign⁹ transfert possessionē in debitoꝛē hypotheca nō vt.ff.de pig.act.l.si rem.§.proprie.z vtilius est possidere q̄ a possidente petere z minus est dare fideiussozes q̄ pignoza vt notatur in.d. l.ꝓtozia.de ꝓto.stipu.z arg.ad hoc.d.§.iubet.l.j.de colla.bo. et institu.de obli.que ex delic.nascū.§.furti ar.ramē cōtra xxiij. q.vlti.c.vt pridā.z q8 ibi notatur z q̄ melⁱ fit habere fideiussoꝛē quā hypothecā.ꝓbatur.ē.de epis.z cle.l.oēs q̄ vbiq3.§.in hāc. z de sanc.episco.in auf.§.si quis autē.vbi ex priuilegio cōcedit clericis q̄ non dent fideiussozes sed caueant sub hypotheca.qđ si fiat mētio de sufficienti cautiōe.dic vt extra de resti.spolia. c. ex trālmissa.z.c.literas.z de iureiurādo.c.ad nostram.de cōuersione cōiuga.c.ex publico.de dolo z cōtu.c.actio.lib.vi.de sequestratione possessionū z fructuū.c.ad hoc de ap.c.qua frōte.z de verbo.sig.c.ex parte.de competēti cautione.vide extra de sentē. excōmu.c.solet.z ff.de iudi.l.si debitoꝛi.si quent plene cauere puto q̄ teneatur dare fideiusso.q̄ plenū compromissum dicit valatum stipu.vel pena:vt.ff.de arbit.l.si cum dies.§.plenū. Et p̄dictis ergo videt posse ꝛcludi q̄ verbū cautiōis simpliciter ꝓpriū sui natura cōtinet cautionē sine fideiussoꝛib⁹ nisi natura contractus suspitio ꝑsone vel alia adiectio pnta idonee recte plene sufficienter vl similia aliud inducāt. ¶ Ultimo notandū q̄ hoc verbum cautiōis cautela z similia plura habet significata vt no taui in alphabeto litera c dictione cautio z vide.j.de indi.vidui ta.auf.cui relictum.

1 ☞ Diuersitas inter diſiunctiuam rerum et personarū que sit.
2 Argumētū de vltimis voluntatibus ad contractus est licitum.
3 Disiuncta inter personas posita an capiatur pro coniuncta.
4 Disiuncta inter res posita q̄ accipiaꝫ pro ꝛiūcta.z nu.5.z seq.
8 Honoratus quilibet an insolidum an p3o parte sit admittend⁹.
9 Significatio proprija vocabulorum regulariter est seruanda.
10 Testatoꝛe decem aut vigintі legante quid veniet in obligatiōe.
11 Summa maioꝛ prenalet minoꝛi in alternatione summarum.

¶ Cum quidam. Primo ponit questiones circa quatuoꝛ. s. circa institutionem legatum libertatem tutelā.z varietates oꝛtas circa eius solutionem. Secūdo ponit suā determinationem quā ꝓbat a simili. Tertio restringit eā circa personas. Circa res autē remanet diſiūctio in sui natura. Quarto et vltimo extēdit premissa ad 2tractus inter viuos.partes p se patent in litera. Literam sic expone ibi inutilis.quod videbaꝫ ratione dubiū.vt.ff.de test.tute.l.duo sunt titū.et de rebꝰ dubijs l.si fuerit. ald.sil. Jbi an occupantis.quod videbatur vt.ff.de re iudi.l.inter eos.z de pcu.l.pluribus. ald.sil. an ambo quod videbatur diſiuncta accepta p3o coniuncta:vt.ff.eodē.l.sequēti. ald. sil.ibi aliquem oꝛdinem quod videbatur vt p3imo scriptꝰ primo admitteretur:vt.ē.de nouo co.compo.§.quibꝰ.ibi primus quidē 2.et.ff.de vsuf.l.quoties. ald.sil.primū.i.primo nominatū. Jbi quasi institutum quod videbatur.vt.ē.de edic.diui adri.tol.l.j. z de he.instituē.l.fi. ald.sc3.i.secundo loco nominatū. Jbi sigillatim.i.singulariter.vt.ff.ex quib.cau.ma.l.sed et si prętoꝛē.§.fi.z extra de testi.c.presentium.l.vj.z ibi p Arch.et in alphabeto sub

Universidad de Deusto
Biblioteca

literas. Ibi quasi retentionē.i. posteriorē .quod videbatur q3 vltima volūtas tollit primā.vt.ff.de testa.l.hac. consultissima.§.penul. ☞.sil. Ibi accōmodo hereditatis legati vel libertatis pupillis inferat eo casu quo dictum fuit illū aut illū tutorē.incorrupta.l.vt distinctio vel disiunctiue accipiat vt heredis ante morā sit electio.vt.ff.de leg.j.l.cū res.§.penul. Oli.in fi. Iste vltimus ver.pōt legi vt referat ad .ꝓximū ver.finauté.l.vt re hac vel illa vendita altera tm̄ vendita intelligatur z sic disiūcta remanet in ꝓpria significatione sicut etiam accipitur in alternatione rerum facta in vltima voluntate. Itē poteſt legi vt referat ad ver.ē.ꝓximum superiorē vt sicut in alternatiua personarū in vltima voluntate disiuncta accipitur pro coniuncta sic in contractibus. et secundum hoc vtraq3 res videatur vendita z tūc obstant contraria in gl.signata. ☞ar.sil. Ho. ergo ex.l.ista q3 vbi disiūcta ponitur inter personas mutat naturam z accipitur pro cōiūcta ad quod cōcor.ff.eo.l.sepe.vbi de hoc notat bene p Dy. Si autē ponitur inter res retinet naturā propriam.vt.ff.de iur.do.l.plerūq3.querit Odofr. † que sit ratio diuersitatis inter disiunctiuā rerum z personarum z dicit ꝙ in disiunctiua personarū ideo accipitur pro coniuncta quia verisimile est testatorē hoc voluisse z heredi nihil nocet. z sequi debemus vestigia testatorū: vt.ē.titu. proximo.l.conquestio. In alternatiua rerum secus q3 ibi heredi noceret si acciperetur ꝓ coniuncta. z ideo nō ꝓsumitur hoc voluisse testator. Itē no. ex fine huius.l.ꝙ licitū est arguere† de vltimis volūtatibus ad cōtractus de quo dixi.ē.tit.ꝓxi.l.fi. ¶ Op. glo.ad disiunctiuam personarum.ff.de leg.ij.l.cū pater.§.penu. hoc contrarium non soluitur hic in glo. Sed in.l.contraria solui tur iz obscure. z ideo dic quod hic disponebat ꝙ nomina ꝓpria vbi nulla affectio vel affectionis ꝓrogatiua colligi pōt. In cōtrario per verba appellatiua vbi secūdum ordinem appellatiuorum ex quibus affectio colligit etiam ꝓrogatiua est colligēda. z ideo ibi disiūcta retinet proprtiā naturā et non accipitur pro cōiuncta. sed ordo seruat vt ibi.et hoc voluit ibi dicere Roge. vel secundū Jac.de are. ibi admittuntur subsidiaria postremi. et iō non resoluitur in coniunctam. ¶ Item opp. ad idē. ff. de verbo. ob.l.eū qui secundo.§.qui sibi. vbi de hoc dixi. fol. aut disiūctiua ponit inter personas inter quas si poneretur copulatiua posset vtriq3 acquiri. et tunc accipitur pro coniuncta z ita loquitur. vbi vero non possit vtriq3 acquiri tunc videtur ille alius cui ꝙri non posset adiectus ad solutionē enim. z sic loquitur ille.§.arg.ff.de ſtipula.seruo.l.j.§.fi fructuarius. ¶ Item oppo. ad idē. ff. de contrahen.emp.l.fundus. vbi in contractibꝰ disiunctiua personarū nō accipitur pro cōiuncta. so. ibi ponitur disiuncta vbi si poneretur coniuncta nō quereretur vtriq3. Hā non possum emere fundum vt ibi queratur obligatio z ideo non resoluitur ibi in cōiunctam arg. ꝓxalle.§.si fructuarius. Sed ad hoc opp. q3 ibi disiuncto ponitur inter ꝓsonas inter quas si poneretur copulatiua ꝙreretur vtriq3 tamē non videtur accipi pro coniuncta. vt.ff.de ſtipu.seruo.l.item si seruus.§.fi.z.l.seq. dic f3 Pe. quod ille corrigit tur per istam. Nam hic in fin. extēdit dispositionē huius.l. etiam ad contractus. z hoc satis colligitur per hāc.l.que dicit q3 iura vetera et etiam constitutiones in hoc variabant. Et duerte dum tamē est fm Cy. ꝙ iure veteri aut ponebatur alternatio ad obli. aut ad solutionem aut erat dubium. si ab obligationem tūc impediebatur obligatio: vt.d.l.item si seruus. Si ad solutionē tūc non vitiabat obligationem. vt.d.l.eū qui.§.q fibi. Quando est dubium aut alternatio erat inter res z tūc vtraq3 est i obligatione sed altera in solutiōe. vt.ff.de iur.do.l.plerūq3 et de ver.ob.l. si duo. de quo tñ dic vt infra dicā aut inter personas et tūc aut erat cōiectura quod contrahēs magis sibi violebat q̄rere et tūc sibi querebat ꝓfolidū aut erat cōiectura quod nulli magis volebat querere et tunc iure veteri obligatio impediebat. vt.d.l.itē si seruus. cum.l.seq. hodie correctum est vt hic. ¶ † Itē oppo. ꝙ disiuncta posita inter personas non accipiat pro cōiūcta. vt.ff. de leg.j. si ex toto.§.j. dicit gl. que est ibi aut disiūctio ponit inter grauatos z tūc remanet disiuncta in sua natura aut inter honoratos. z tūc accipitur pro cōiuncta vt hic. Sz huic solutioni videtur ob.ff.de leg.ij.l. si titio aut seio. sed ibi illud operat electio heredi data vt ibi notatur ꝙ quod videtur esse cōtraria testatoris voluntas. adhuc ad hāc so. obijcitur qa tutela onus est z tamē inter duos apposita disiuncta accipitur quo cōiuncta vt hic dici pōt quod licet sit onus secūdario principaliter tamē honor est quia est potestas ꝛc. vt instit. de tutelis in ꝓin. vl' sic vt hec lex in nuit spāle in tutela vt maior ꝓuisio pupillis inferat. ¶ † Op. ad id quod dicitur hic quod disiuncta posita inf res remanet in sui natura q3 imo accipitur ꝙ cōiuncta. vt.ff.de aur.z ar.leg.i.gn tus mutius. ſ. in fine f3 dic ꝙ ibi disiūcta fuit ꝓlata a lege hic ab hoie. z ratio diuersitatis est q3 disiunctiua artis ꝓ vtraq3 pre dz esse vera. alias remanet lex incerta z in incerto ꝓlata ꝙ esse non debet vt.ē.in pma cōstitu. huiꝰ libri. z hoc euidēter apparet hāc l. duz loquitur de interdicto q3 vi aut clā. vel dic q3 ibi terminꝰ indefinitꝰ vniuersaliter sumptꝰ precessit z indefinita equipollet vniuersali vt.ff.de pigno.actio.l.si necessarias.§.si annua. ☞.sil.

5 ¶ † Itē op. ad idē ꝙ disiuncta apposita inter res accipiāt ꝙ cōiūcta vt dicto ti. de aur. z ar. leg. l. si qs ita. ☞.sil. dicit q3 ibi est ꝓpter indefinitā que precessit vt dictum est in precedēti contrario. vel dic q3 disiunctiua alia simplex alia non simplex ampliationem importat disiunctiua simplex est que fit per aut et tunc habet locum hec lex disiunctiua nō simplex sed ampliatiua fit ꝙ dictionem seu z tūc accipitur pro cōiuncta vt ꝓx. d.l.si quis ita. in fi. z no.lxiij.dist. ego ludouicus. de ipsa dictione seu dixi.ē.de pcu.auten. q3 ius. z in alphabeto sub literas z pro hoc.j. de his que sub modo.l.ū. vel dic quod in.l.si qs ita promisso genere ponuntur qualitates generis disiunctiue. et ideo magis ꝓiungit fiue auget. secus q3 disiuncta ponit inter res ex toto diuersas vt

6 hic. ¶ † Itē opp. quod in alternatiua rerum aliud sit in cōtractibus quam in vltimis volūtatibꝰ. vt.ff.de iure do.l.plerūq3. z de leg.ij.l.lucio. dic aut querit an sit idē quo ad hoc vt disiunctiua ꝓprie accipiatur. et dic quod sic vt hic et ibi an sit idē quo ad potestatem electionis et tūc dic quod non. de hoc dic. vt.d.l.lucio notatur quia aut testator dicit heres dato illam aut illā rē. z tunc heres elegit. vt.ff.de leg.ij.l.si ita.§.fi.et l.si quis duobꝰ here dibus. et de le.j. si quādo.§.j. Si dicit legatario percipito vel haberto talem rem tunc elegit legatarius: vt de leg.j.l.plane.i.§.fin. in princip. Si vero dicat illud aut illud tibi do lego. tūc etiā lega

7 tarius elegit: vt.d.l.lucio notatur. Ja.de Are. † Pro declaratione ergo totius presentis materie dic aut disiuncta ꝓferr a lege aut ab homine. Si a lege accipitur pro coniuncta vt.d.l.quinto. de au. z arg. le. aligs lex remaneret incerta vt predictū est. Si ab homine aut dictio disiunctiua est simplex aut non simplex fz imꝑtat ampliationem. si est non est simplex accipitur ꝙ coniuncta. vt.d.l.si qs ita. de aur. z ar. leg. Si est simplex tūc aut ponit inter res z retinet suā naturā ar.d.l.plerūq3. de iure iter do. circa fi. si inter personas aut ille persone habentur loco rerū. z tūc idez vt.ff.de leg.ij.l.statu liberum.§.fi. aut loco personarum. z tūc aut apparet ꝓferentem voluisse ꝙ remaneat in sua ꝓpria natura. et remanet vt.ff.de testa.tute.l.tutor. z de leg.ij.l.si titio aut seio aut nō apparet ꝓferentem sic voluisse. et tunc aut apponit inter tales personas inter quas si poneret copulatiua nō posset operari. z tunc nō resoluitur in cōiunctiuam vt.d.l.fundus. de ꝓxima hen.emp. z.d.l.eū qui.§.qui sibi. z ar. ꝓxalle.§.si fructuari⁹. Si vero ꝓferrur eo casu inter personas vbi posset ꝓlata coniunctiua operari tūc aut ponit inter personas grauatas z manet in sui natura vt ibi cōiunctio z obligaret quēlibet pro parte cōiunctio aut cōstituat duos reos si sic ambo poterāt: vt.l.si ex toto.§.j. de leg.j. z.ē. de cōsti.pecu.l.j. z auten. ibi posita aut inter p sonas honoratas. z tunc aut sunt pares in obligatiōe querēda z retinenda. z tūc aut oportet dici ꝙ regulariter loquēdo idem sit in ꝛactibus z vltima volūtate vt disiuncta accipiatur pro cōiuncta z finis huius.l. respiciat omnia ꝓcedētia. z secundū hoc corrigit de stipu. seruorum. l. sed si ita. aut dicetur quod in vltimis volūtatibus regulariter disiūcta accipit pro coniuncta in contractibus autē secus sed obligatio vitietur. z tunc. d.l. nō esset correcta. sed firma maneret vt e.ti.l. Itē si seruus. in fi. z tūc finis huius.l. referr ad ꝓximum ver. fallit tamē in glo.l. gaius ff. sol. ma. rō specialitatis patet ibi in fi.l. item fallit in.l. si titio. de leg.ij. sed ibi rōne adiuncti vt dictum est. ē. in solutione contrarij. d.l. si titio. aut nō sunt pares in obligatiōe querenda vel non saltim in retinenda. z tunc ꝓprie ponitur: vt.d.l. fundus. de cōtrahē. emp. z.d.l. eū qui ita. ſ. qui sibi. de ver.ob. z hec vera si disiunctiua ponat inter personas ꝓpriis nominibꝰ nūcupatas sed si appellatiuis nominibꝰ iungat tunc ꝓprie ponitur z ex ordine nominatiōis sumitur ꝓrogatiua affectiōis z secundū ordinē vocantur vt.d.l. cum pater. ſ. penul. de leg.ij. z ad treb.l. heredes. §. fi. vel fm Ja. de are. admittuntur ibi in subsidiū sic so

8 nominati. vt.ē. dixi. † Sitñ querat vtrū quilibet honorat⁹ admittatur insolidū vel ꝓ parte. dic aut apponitur inter ꝓsonas inter quas si poneretur copulatiua quilibet admitteret insolidū z tunc etiā vbi disiūctiua ponitur insolidū admittitur. z sic. loqtur lex ista in casu in quo loqtur de tutore z sic de similibus. aut apponit inter ꝓsonas inter qs si poneret copulatiua nō admitteret insolidū. z tūc qlibet vocatur. ꝓpter ꝓ parte quādo iegatur illi aut illi z sic intellige. l. ista cum si. Cōcludendo ergo breuiter in

9 ter materiā istaz que est subtilis z vtilis z dispersa z per multos forte nō sic plene tacta dicamus q3 † regulariter cōiuncta z disiūcta retinēt ꝓpriā significationem z naturam qua in dubio nō debemus recedere a ꝓpria significatione verborū nec in testamentis. vt.ff.de leg.ij.l. nō aliter nec in contractibus. vt.ff.de ercito. l.j.§. si is q nauē. ꝓ. igit in re dubia. z ꝓ hoc i bzocardis. de ꝓ b. fig. rubricella verba in ꝓpria significatiōe sunt accipiēda

et si

et si quo casu inueniat cōiunctiua accipi pro disiūctiua vel econtra hoc est spāle ex aliquibus spālibus rōnibus vt pz ex pdictis et hoc innuit lex sepe.ff.e.dū dicit sepe z dū dt interdū. z.e.ti.l.cō iunctionē. dū dicit nonunq̄. q.d. aliqñ regulariter tamen cōtrarium. z pro hoc facit gl.ff.de condi.instī.l.si heredi plures. videa mus ergo primo aliquos casus vbi cōiuncta seu copulatiua sumitur pro disiuncta. vnus est in.d.l. coniunctionē.ff.eo. qñ fm naturā vbi copulata nō possunt simul cōcurrere q3 quis cū herede suo eodē tempore esse non pōt quia hereditas non est viuētis. Itē in casibus illarū stipulationū habere licet z per te z here dem tuū non fieri qui ibi notantur in glo. sic est quia illud volue runt contrahentes vt ibi in glo. notatur vel illud in stipulatione que reflectitur z sepe cōmittitur. vt.ff.rem ra. ha.l.si pcura. Secū dus casus est in.d.l.sepe.ff.eo.ver.nā cum dicitur. et ratio est ibi ꝓpter iuris dispositionē z cōem formā succedendi inductā ex lege vel edicto pretoris. vna em̄ lex alia determinat z distinguit vt.ff.de leg.l.non est nouū. ius ergo hoc casu suggerit ꝓiunctam accipi pro disiuncta. z ideo non est mirū si sic accipimus sic etiā in institu. de inuti. stipu.§.si quis sibi. z alū. de verb. obli. si mihi et titio. z de so.l.in his. in fi. z.l. nec enim. Itē accipitur pro disiū cta qñ ponitur inter ea que sunt eiusdē potestatis siue effectus. vt extra de rescrip.c.ij. cū ibi notatis. Nunc videamus cōtra de disiuncta qñ accipitur pro coniuncta: primo hac.l. cū quidā sed potest dici ꝙ his casibus fauor preiudicans qui versatur in quolibet istorū casuū hoc facit vel vt incertitudo tollatur. vbi autem de odio tractaret tunc disiuncta remaneret in ꝓpria significatione. vt.d. authē. si quando signata sup.l.j. de consti. pecu. et.d.l.si ex toto. de leg.j.§.j. Sed cōtra hoc videtur. ff. de noua.l.si his et.l.a te. sed illud ꝓpter voluntatē cōtrahentium: vt ibi patet et notatur ad hoc z possunt adduci alia cōtraria supra signata z solui vt superius sunt soluta. Item in.l. generaliter. ē. de instit. z substi. accipit disiuncta pro cōiuncta. z. ff. de here. instī. l. lucius. Sed pōt dici ꝙ illud ꝓpter cōiectura voluntatis testatoris quē verisimile est sic sensisse. z hoc etiā suggerit equitas q3 vnū de alternatiuis nō ꝓficit tota intentionē testatoris vel vt dicit gl. ibi ne sit dubium. ꝓpter quem casum admittat substitut⁹. vt. ff. qñ dies leg. ce. l. hmōi. z de hoc etiā vide qd ibi notaui. Restat ergo qd dixi copulatiua z disiunctiua in ꝓpria significatiōe stare. nisi ex aliqua cā reperiat expressum cōtrarium ꝙ vna accipiat pro altera vt ex predictis patet. ad hoc vide qd notat per Jo. an. in clemē. de elec. c. in plerisq3 vltra ꝓin. z de offi. dele. c. cum plures. lib. vj. de istis cōiunctiuis vide qd notatur p Archi. j. dist. c.ij. z. iij. lxiij. dist. c. ego ludouic⁹ p quē. z. lxiij. q. iij. c. de illicita. z no tat in gl. Dy. z alios. d.l. sepe. ff. e. z eo. tit. l. triplici. z de re. iur. l. in eo. §. vbi verba. z p Dy. extra eo. c. in alternatiuis z p Jo. an. ex pdictis solui possunt ifra scripte qōnes. prima est aliqs dixit do no tibi totā pecuniam quam in bursa habeo vl' in arca hoc casu vtraq3 pecunia debet q3 premisso genere siue indefinito sequūtur qualitates q̄ ampliant. vt. d.l. si quis ita. de aur. z ar. leg. Itē si cōstituo. pcu. z satisdo. iudicatū solui pro eo ant pro subſtituto ab eo ꝙ ꝓiuncta z ampliatiua sumitur eadē ratiōe. Sz ponam⁹ intēdo peregrinari z depono libros meos apud fratres pdicatores dico eis istos libros illi aut illi aut mihi restituetis. nūquid poterunt vni tm̄ restitui aut oibus. Si acciperem⁹ disiunctā pro coniuncta omnibus tm̄ esset restitutio facienda. Sed q3 hec non videtur fuisse intentio loquētis vni tm̄ poterūt restitui fz. Ja. de re. ra. ar. ff. de dona. l. donatiōes. §. penu. depositi. l. publia z mādati. l. creditor. §. duobus. Ultimo ꝓ declaratione eiꝰ qs hic 8z qs vbi disiūcta ponit inter res, vetera iura remanēt incorrecta. Quero duo. primo cuiꝰ sit electio vtrū debitoris vel creditoris. Sc8o nunquid vtraq3 res sit in obligatiōe. Circa. primum gl. q̄ est hic dicit indistincte ꝙ est heredis. Sed de hoc dic veriꝰ vt. ē. dixi z notat. d.l. lucio. de leg. ij. z notat p Dy. plenissime z alios extra de reg. iu. c. in alternatiuis. lib. v. z p Car. de rescript. c. cum in multis vltra ꝓin. Circa scām dubiuz an vtrūq3 sit in obligatione gl. simpliciter dicūt ꝙ sic z alterum in solutione. vt. ff. de ꝓ. ob. l. si duo. z de leg. j. l. plane. §. si. Sz hoc nō est verū z lege caue

10 tur ꝙ † si testator legat. ꝛ. aut. ꝛꝛ. sola. ꝛ. legata sunt. vt. d.l. si ita relictū. §. fi. de leg. ij. Itē si stipulor ab aliquo. ꝛ. aut quinq3 ꝙ minꝰ est in obligatione. vt. ff. de ver. ob. l. si ita stipulatꝰ fuero. ꝛ. aut qnq3 q̄ iura cōfundūt sententia gl. f3 respōdet ꝙ verū est qs minor quātitas debet in effectu q3 debitor minorem quātitatē eligeret et ideo dicit pro eo ꝛc. i. pinde est in. d. l. si ita relictus. §. fi. sed hoc nō placet Pe. q3 iurisconsultus loqui scivit bonū latinū. vñ sola minor quātitas est in obligatione. z ideo distinguēdū est sc8s eum aut est electio creditoris z tūc vtruq3 est in obligatiōe f3 alterū sit in solutione z sic intelligunt pallega. il. si duo. z. l. plane. §. penul. Si est electio debitoris tūc subdistingue aut illa duo inter q̄ alternatio fuit ita se habent ꝙ certus est alterū nō prevalere alteri in estimatione vel affectiōe vt qñ qs stipulatur. ꝛ. aut quinq3 vel

legat. ꝛ. aut. ꝛꝛ. tūc q3 in numeris nō cadit affectio. vt. ff. de in litē iurā. l. nūmus. id qs est minus est in obligatione z sic intelligaⁿt prealle. ll. si ita relictum. §. fi. lex si ita stipulatus. Secūdo casu qñ sunt talia ꝙ vnū prevalet alteri affectione vel estimatione vt est vñ stipulatur vel legat stichum aut pamphilum q3 tunc pōt esse ꝙ magis diligat vnū quā alū licet alter plus valeat vt instituta de act. §. huic. ver. preterea. tunc vtrūq3 est in obligatiōe alterū in solutione sic intelligat. ff. de iure do. l. plerunq3. de lega. ij. l. lucio. et de cōstitut. pecunia. l. illud aut illud. ratio autē est quia lex

11 non ꝓditur in casu inani vel superuacuo. ꝓnde cū est alternatio in summis constat qs maior summa prevalet minori in qua nō potest cadere affectio. et ideo presumit. l. qs minor summa sit in obligatione ꝙ verisimile est quēlibet debitorem electurum quia nemo presumit iactare pecunias suas. vt. ff. de probat. l. cum de indebito. sed vbi est alternatio in speciebus quarū vna potest alteri prevalere affectione vel estimatione tūc lex nescit quā ꝓmissor magis affecte. z iō vtraq3 est in obligatiōe hoc ex parte debitoris: sed ex pte creditoris nō distinguit inter res ꝓualētes affectione vel estimatiōe. Is indistincte dicim⁹ ꝙ vtrūq3 est in obligatione. sed cur tāvarie dic ꝙ alia ratio est in creditore q3 in eo non est tam vehementer presumptū ꝙ velit acquirere lucrū. et ideo nō presumit lex ꝙ maior quātitas sit in obligatiōe z ꝙ nō vt ita vehemēs ꝓsumptio ex parte creditoris ꝓbatur q3 lege cauetur ꝙ legatū z stipulatio collata in arbitriū creditoris valet vt. ff. de lega. j. l. senatus. §. legatum. z. l. si ita. §. illi. z de cōdi. z demō. l. si expēsus nō aūt valeret collatio in arbitriū debitoris. vt. ff. de ver. ob. l. stipulatio. z. l. a titio. §. fi. licet gl. corrupta ibi male dicat fic in casu ꝓpositio potest esse ꝙ creditor nō petet nisi minorē quātitatē f3 Pe. Ista sunt subtilia z facit ad hoc ꝙ solet notari. ff. de ꝓb. ob. l. inter stipulātē. §. si stipulāte z qs no. ꝙ Dy. circa gl. q̄ est de verbo. ob. l. j. §. cū adiicitur. z de hoc etiā tangitur per eūdem Dy. dicto. c. in alternatiuis. z latius in. c. in obscuris eo. ti. z in alphabeto dictione aut. Predicta tanē vtilia et continua alibi di sperſa hic colligenda putaui vtile tam ex dictis Ly. quā pluriuz aliorum doctorū. de verbo suggestio. vide. ē. de leg. ij. z hac lege.

1 ☞ Familie nomine qui veniant.
2 Testatore legante alicui de familia an requiratur ꝙ sit de familia tā tempore testamenti ꝙ tempore mortis vl' legati sit capax.

1 **Suggestioni.** † Declarat qui cōmeantur appellatione familie de quo habet. ff. eo dē. l. pronunciatio. §. familie. z. l. de testatio. ē. fami. z in alphabeto sub litera † dictiōe familie intedū tamen continet solos seruos vt notatur per Archi. lxiij. distinctio. c. qui ex fami. z dic quod confideraī vtrū nurus z gener sint de familia tēpore testamenti licet nō sint tēpore mortis vt hic et. ff. de reb. dub. l. si cognatis. sed cōtra hoc videt. ff. de postula. l. cui eorum. §. j. sed ibi volebat sub affirmatiua velamine ad alias sibi ꝓhibitū actum admitti hic vero sub verbis a testatore ꝓlatis includi qui nullū alium ꝓximiorem habebat cui posset familie vocabulum adaptari. ei ideo iste audit ar. ff.

2 de fundo instruc. l. fundus qui locat⁹. Ol. ¶ † Op. ad id qs hic dicitur vocari familia si nō est facta mentio ſpecialis de aliqb⁹ sed cōtra. ff. de leg. ij. l. omnia. §. fi. alias est sub. l. cū ita z incipit in fideicō. dic aut testator dixit relinquo tali z tali de mea familia z tūc restitutio dz fieri tantū illis aut voluit quod restitueret familie quosdam nominando. et tūc videt nominatos primo pdi. lexisse ar. ff. de statulib. l. generaliter. §. quid ergo. Sed cōtra hāc solu. videt q3 spālis nominatio vī superuacua. vt. ff. de fū. instr. l. quesitum. §. penul. z ideo dic vt ibi. secūdo loco soluntur z ita intelligitur lex ista. ¶ Secūdo op. quod nō sufficiat esse de familia tempore testamēti imo oporteat quod sit tempore mortis vt d. §. in fideicommisso gl. solvit ibi. et male Dy. vero soluit quod ibi debet intelligi per subauditum supplendo ibi etiaz tempore mortis ꝓ prealleg. l. si cognatis ꝙsiderata capacitate de iure speciali nō de iure primo antiquo cōi q3 tūc consideratur tempus mortis: vt. ff. de iur. fi. l. nō intelligitur. §. fi. quādo. vel dic secūdū Pet. considerata demonstratione testatoris. Hā aut testator relinquit per modum cuiusdā demonstrationis. z tunc sufficit qs altero tēpore sit capax vt hic z. d.l. si cognatis. z hoc videtur dici in. l. pero. §. fratre in fi. ꝙ facit ad qōnem notatā in gl. ff. de seruitu. rusti. ꝓdi. l. certo generi. Ly.

¶ Si quis omissa causa testamenti. Rubrica.

1 ☞ Substitutus an ad legata sit obligatus.
2 Relicta ab instituto an censeantur repetita a substituto.
3 Institutus et substitutus quando ꝓsumātur admunicem partiri fraudem. z nu. seq.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super rubri. Vide Azo in summa eo. & Rof. in libello e.ti. de act. in factum ex edicto si qs omissa causa testamenti. & in Spec. de testa. ver. item plerunq; vbi libellus formatur &c.

1 SJ in fraudem. Oppo. gloss. † qs substitutus nõ teneatur ad legata. vt. ff. eo. l. j. §. fi. ꝓponat. & l. qui autẽ §. plane omissa. sol. vt in gl. quod si omittat ob dãnum vitandum licitum est non si in aliorũ detrimentũ & allegat de aqua plu. arcẽ. l. j. §. de niq. & melius facit de damno infe. l. proculus. ¶ De. vero. aliter dicit scilicet q̃ quod qui omittit hereditatem de volũtate testatoris licite facit. sed vbi alium substituit non videtur voluisse qs ꝓpterea instit⁹ omittat. vt. ff. eodem. l. qui autẽ §. ordo. Igit̃
2 ibi nec enim &c. ¶ Item oppo. glo. quod † relicta ab instituto vi deantur repetira a substituto. ideo debeantur etiam sine beneficio huius ti. vt. ff. de leg. ij. l. cũ pater. §. ab instituto et de lega. j. l. licet omissa. Solu. glo. dicit ¶ Petrus quod semp tenetur substitutus quia cum omittat instit⁹ tunc tenetur substitut⁹ nõ ex vi repetitionis qua si relicti ab eo. sed virtute huius edicti i tãqua ad relicta ab instituto et sic nõ superfluit hoc edictũ aliquo casu et ꝓ hoc. j. de cadu. tol. l. vnica. & ꝓ secũdo et potest esse vtilitas in concursu vitando. et ideo refert vt sciamus vtrum tanquã ab
3 instituto relicta aut tanquã a se prestetur. † Quero nunquid regratur participatio fraudis instituti et substituti. ler. ista videt dicere quod sic et ita tenet Azo. ff. eodẽ. l. si quis omissa. in princ. ¶ Pla. contra et hic subaudit. maxime tu dic ant vt instit⁹ omittit vt ipse habeat & tunc ꝓsumitur dol⁹ aut vt ali⁹ habeat & tũc non est presumptio doli nisi probetur & sic semper requirit̃ participatio licet quandoq; presumatur quandoq; nõ. & plenaꝛ notitiam huius materie dic aut omittẽs tantũ possidet aut ali⁹ tantum aut omittens et alius simul. primo casu quãdo omittẽs vel repudians solus possidet aut omittit ex causa iusta & pbabili aut nõ. Si ex causa iusta et pbabili non tenetur omittẽs. vt ff. eodem. l. si in testamento. §. fi. circa fin. & l. qui autem. §. nõ simpliciter. Si vero nõ ex pbabili nec iusta causa sed in fraudẽ aut
4 in fraudem eius cui aliquid dare debebat scriptus causa ꝺitionis impiende aut in fraudem legatorum. † Primo casu nõ tenetur. ff. eodem. l. si quis sub cõditione. Secũdo casu aut possidet titulo lucrativo. aut non lucrativo. si lucrativo aut possidet ꝓ herede vel ꝓ possessore et tenetur hoc edicto ac si ex testamẽto possideret. vt. ff. eodem. l. j. in prin. et. l. excusatus. & l. q autẽ in princi. et. l. vltima in fi. Aut possidet titulo ꝓ donato. vel ꝓ emptore vel ꝓ dote vel quolibet alio titulo et tunc nõ tenetur vt. ꝺ. l. fin.
5 in princip. & ꝺ. l. j. §. non ꝙrimus. † Secũdo casu qñ possidet ali⁹ ab omittente aut scriptus omittit nulla fraude adhibita et nõ tenetur. vt. ꝺ. l. qui autem. §. simpliciter. & §. ita si inuenerit. si vero in fraudẽ legatorum aut accepta pecunia aut nõ. Si nõ accepta tenetur possessor tantum et nõ scriptus vt. ff. eo. l. fi quis pecuniã. Si pecunia accepta tũc accepit a legitimo aut a substituto. Si a legitimo tenetur scriptus excusso tamen ꝓius legitimo possessore. vt. ff. eodem. l. j. §. fin. et. l. seq. Si autez a substituto aut legata erãt simpliciter relicta aut sepatim a quolibet. Si simpliciter qcũ qs possidet tenetur vt. ff. eodem. l. fi quis pecuniam. si vero separatim a qulibet tunc tenetur substitutus ad legata etiaꝫ a scripto relicta vt. ff. eodem. l. fi nõ solus. §. fi duo. ij. responso. Si autẽ scriptus omittens et alius possideãt simul aut ille alius est legitim⁹ aut substitutus. si legitimus aut dedit pecuniã scripto vt omittere hereditatem ex testamẽto vt ab intestato simul possideret aut non dedit. primo casu potest solus legitimus cõueniri ꝓ solido legato. secundo casu ꝓ ea solũ parte quã possidet sic intelligitur. ff. eodem. l. fi vero solus. i. et. ij. responso. Si autem ille ali⁹ sit instit⁹ aut idem legatum relictũ erat ab vtroq; aut diuersa si idẽ ab vtroq; & ambo possidẽt ab intestato a quolibet possuꝫ solidum petere. vno tamen soluente alter liberatur vt. ff. eodẽ. l. si ab instituto. secus est si instit⁹ tãtũ possideat vt. ff. eodẽ. l. si eadẽ res. Si vero diuersa sunt legatata aut ambo. instituꝫ et substitutus possident aut instit⁹ tantũ aut substitut⁹ tantũ. Si ambo tunc ꝙuenitur quilibet ꝓ legatis a se relictis vt. ꝺ. l. si non solus. §. fi duo ad finem. si vero instit⁹ tantũ aut substitutus repudiauit substitutionẽ gratis aut pecunia accepta. si gratis in nullo conuenit. si pecunia accepta cõuenit potest ꝓ oibꝫ tam ab ipso substituto ꝙ instituto etiã possidẽte relictis. excusso tamen ꝓius possessore. et est ratio q̃ ex quo habet pecumã totã hereditatem habere videtur. vt. ff. de petitio. hereditatis. l. si rez precium et sic intelligit̃ predict⁹. §. si duo ver. & al. Si autẽ substit⁹ tm possidet tũc nullo modo conuenit̃ instit⁹ nisi pecunia accepta. & tunc tantũ ꝓ legatis a se relictis & sic intelligit̃ dic⁹. §. si duo. in ꝓ. & si solus ꝙ dy. cuius est predicta distinctio. ff. e. Ly. in gl. idẽ si nõ participauit in fine. sol. vt supra. ꝓia glo. & dixi in distinctione predicta.

EJm qui vsurpabitur. Expo nit gl. i. in vsum nõ deducebat & sic in bonã partẽ sumit̃ sic §. de fide instru. l. si solẽnib⁹ et. ff. de vsuca. l. ij. aliqñ in malam partẽ vt. §. si quacũq; predit⁹ pote. l. vnica de hoc in alphabeto litera V dictione vsurparte. Jn gl. vlti. in fi. & per rofr. eod. titu. §. penul.

SJ proculina. Op. §. de legatis. l. si legatarios. sed ibi in subtrahẽte testamentum qui ꝓuari debet ei⁹ cõmodo vt ibi hic autem in omittente ex testamẽto quod non est tm̃ delictũ. et ideo fal. nõ ꝓiuatur. alii dicunt ꝙ quia falci. intelligitur esse in bonis heredis vt. j. ad. l falc. l. penul. et. ff. ad. l. falc. l. lineã & in. l. quãtitate in fi. nõ videtur legatarium eam fraudasse. & ideo eam habet. sed hanc rationem expresse tollit lex rescriptũ ff. de his quib. vt indignis. & ideo prima verior.

¶ De indicta viduitate tollenda. Rubrica.

1 ☞ Conditio nullam viduitatem aut celibatum inducens tolleratur.
2 Clausula que viduitatem inducere dicatur.
3 ☞ Maritus vxorem alere tenetur.

¶ Super rubrica. vide Azo. in summa hui⁹ ti. & ꝓ declaratiõe
1 dic† ꝙ aut ꝺditio nulla inducit viduitatẽ vl celibatũ vel virginitatẽ et tũc tolerat̃ ꝙ est cũ alũ legat̃ et ꝺditio in alteri⁹ ꝑsona adũcit̃ nec ad eã peruẽturũ est cõmodũ legati. & sic loquit̃ lex. i. nisi ille ali⁹ esset talis q̃ posset ipedire nuptias vt. ff. de cõdi. & de mõ. l. heres me⁹. §. fi. aut ꝺditio inducit viduitatẽ vl celibatũ ad tps nõ modicum. & tũc iure antiquo seruabat̃. l. viscella iuramẽtũ et ei⁹ cautio iure aũt. C. spreto iuramento et cautiõe capit relictum vt. l. ũ. et. ij. in principio. sed iure nouo autẽ nõ põt spernere & si spernat seruat̃ auf. cui relictũ. aut cõditio virginitatis seruãs de addit̃ virgini & eo casu serua. l. ũ. huiꝰ tituli & in hoc nihil immutat auf. aut inducit viduitatẽ & serua. l. ij. in fine. et gl. q̃ rit̃ de eo ꝙ tridie fit aut apponit̃ ꝺditio mulieri & alii. & tũc dic vt notat̃. ff. de ꝺdi. et demõ. l. mulieri. si aũt legat̃ mulieri si nupserit aut in genere aut si specificata ꝑsona cũ qua nubere debeat. ꝓio casu valet legatũ & cõditionis adiectio vt. ff. de iure doti. l. ũ. scõo casu qñ specificata ꝑsona cui nubere debeat an poterat ei nubere honeste & valet legatũ & ꝺditiõis adiectio vt. §. de instit. & substi. l. ũ. & capit legatũ si ꝙ ea nõ steterit vt ibi. si aũt honeste nubere nõ poterat capit legatũ & ꝺditio remittit̃ tanq̃ turpis vt ibi no tat̃ & ff. de ꝺdi. & demõ. l. cũ ita. si ꝓ legat̃ sub ꝙtraꝛiꝰ ꝺditiõib⁹ pnta & si nupserit et cẽtũ si nõ nupserit vꝫ legatũ ꝺditiõe cessante qz viduitatẽ inducit: vꝫ etiã legatũ affirmatiue relictũ & cõditionis adiectio & si mulier est ꝓsecuta legatũ quãuis postea nubat alii ꝓsequi nõ poterit vt. ff. de ꝺdi. & demõ. l. titie. si aũt legatũ est mulieri ne nubat certe ꝑsone vꝫ legatũ & ꝺditiõis adiectio qz viduitatẽ nõ iducit vt. ff. de cõdit. & demõ. l. cũ ita. ꝺo. Vide etiã ad hãc materiã qs notaui. §. de spõ. l. si. ver. vltio q̃ro, pulchrã q̃stione. † Quero etiã talẽ qñe. testator ꝺidit testm̃ & duas solas
2 filias q̃s habet heredes instituit & adiecit clausulã cui ꝑba ꝗ sũt si ꝓ cõtingeret me filiũ nõ habere titio fratri meo domũ meã talẽ lego ita tm̃ ꝙ ipse filie habeãt vsũf. & penionẽ dom⁹ vt se nutriãt donec erũt maritate & eis maritatis ad ipsum fratrẽ meuꝫ reuertat̃. ¶ Dõ q̃rit̃ vtrũ ꝑdicta cl̃a inducat viduitatẽ. Jn qõne ista multi distinxerũt an cõtract⁹ matrimonij ex ꝺditione ꝑ testatorẽ apposita omnino legatũ extinguat ac si a toto ꝓncipio relictũ nõ eẽt B casu ꝺditio tanq̃ repugnãs reipublice habeat ꝓ nõ apposita. & iõ cõtracto matrimonio nihilomin⁹ legatũ capiatur. vt. ff. de cõdi. & demõ. l. fi hoc specialiter. §. fi. & l. cũ ita. & l. hoc mõ. & l. cũ tale. §. meuie & l. mulieri & titio & l. heres me⁹. §. fi. Aũpo legatũ nõ oino extinguat fi ei⁹ durationẽ mẽsuret sicut in legato annuo donec nubat & hoc casu odditio obseruet et ex cõtractu matrimonij legati ꝑstatio ꝓ futuro tpe finiat̃ vt. ff. de annuis leg. l. legatũ est ita ticie. fi hoc nõ appꝛobat. Ol. qz. expresse cõtradicit menti. l. ff. de cõdi. & demõ. l. titio vsufr. §. fi. vbi dz esse ꝓuilegiũ libertatis & qz hoc nihil aliꝰ est dicere quã inter legatũ vnicũ & ãnuũ sub tali ꝺditiõe relictũ distinguere. quã distinctionẽ expresse tollit lex. C. de indic. viduita. tollẽ. l. fi. j. & Veri⁹ ergo videt dicẽdũ ꝙ aut adiectio istoꝝ verborũ donec nubat &c. cõsidet̃ solũ irrationabile impedimẽtũ matrimonij aut irrationabile cessationẽ cause legãdi. Primo casu obtinẽt ꝓia inra. Secundo casu nõ ar. ff. de his q̃ pene noie. l. ũ. §. de secun. nup. l. fin. ad fi. ibi irrationabile odiũ &c. & ff. de ꝺdi. instit. l. quidã in fuo. §. fi. Jn ꝓposita aũt qõne sic fuit. legauit enim testator vsumfr. dom⁹ filiab⁹ vt se nutrirent ecce causaꝫ legãdi. §. de ali. & cl. le. l. penũ. §. fin. sed

fin. sed hec cã cessat post contractum matrimoniũ † qz on⁹ alendi spectat ad maritũ. vt. ff. sol. ma. l. si cũ dotẽ. §. finaut̃ in seuissimo. & de dona. inter vir. & vx. lex annuo. & presertim ꝑdicta vera sunt in patre q̃ in dubio non vr̃ de impedimẽto nup. filie cogitare que voto eius congruunt. vt. ff. ad tre. l. mulier. §. cum ꝓponeret. & l. heredibus. §. fi. & sic facta est mentio ꝙ testatorẽ de nu. vt non impediant sed vt tpe quo causaꝫ legãdi verisimiliter crebdat debere finiri finiat̃ legatũ ar. ff. de annu. lega. l. liberto. §. fi. vnde cũ in dubijs interpretari debemus ꝓ testamẽtis. vt. ff. de regu. iur. l. in testamentis dicendũ est legatũ predictũ post cõtractas nup. finiri. & non debere durare.

1 ☞ Mulier cui relictũ est sub cõditione ne nuberet quãdo & qua liter ad legatum admittatur.
2 Mulieres potius causa libidinis q̃ ꝓlis ad secũdas trãseunt nuptias.

1 AMbiguitates. Pro euidentia dic† qs iulius vicellus statuit qs mulier cui relictũ erat sub ꝺditione ne nuberet nõ admittebat̃ ifra annũ ad legatũ & nisi iuraret se nõ nupturã aut si nuberet qs speꝑlis nõ cã libidinis & post annũ si volebat legatũ tenebat̃ pstare cautionẽ mucianã de nõ nubendo. quod cozrigit hec lex. Sed et ista cozrigitur ꝑ auf. hic posit̃. quatuoz ergo iura erant circa hoc vt dixi super rubrica. ff. legis iul. vice. C. et autenticozũ. et de hoc etiam notatur in auf. de nup. §. g vero vbi est pulchra glo. de hoc literam expone. Vbi iuramẽtũ ab vxore cui aliquid est relictum si nõ tranliuit ad secũdas nup. Jn terminatione. i. pena amissionis relicti. Existentibus liberis ex ꝓiore matrimonio et his. s. nup. Non ex necessitate reuertitur
2 ad principium. l. nõ ad proximum dictuꝫ colozato † qz sepe iurabant se cã ꝓlis ad secũdas nup. trãsire cũ tm̃ magis cã libidinis transirent & sic deierabãt. Rich. ¶ Nota de via aperienda piurijs. ꝓ hoc. §. si aduer. vẽd. l. j. & extra de cohabitatiõe clericoꝝ & mulierũ. c. clericos qs met⁹ causa. c. penul. de iureiuran. c. si vero. & c. verũ. Item nota de republica augenda liberis hominib⁹ simile §. de bo. libel. l. fi. ¶ Jn glo. prima ibi cautio muciana remittat̃ i. locũ nõ habet vt ea prestita legatarius consequat̃ legatũ si ex pectratur conditionis euent⁹. Jn ea. gloss. in fi. et. l. auia. §. titio. et l. pater. §. socrus.

1 ☞ Virgo cui relictũ est sub conditione ne nubat conditione rejecta legatum consequetur.
2 Matrimonia libera esse debent cuicũq; statuti aut conditioni.

¶ Si relictum. Vide qs notat̃ in corpore vñ B sumit & in nouellis si decedens marit⁹ vxoꝛ sue legauerit sub cõditiõe si secũdas nõ cõtrahat nup. vbi clari⁹ habet. Querit gl. nunqd locũ habeat in virgine Rog. ꝙ sic. Jo. ztra. opi. Jo.
1 sequuntur Odo. & Rich. Ly. & moderni & ita poterit † virgo cui relictũ sub cõditiõe ne nubat conditione spreta legatũ cõsequi ꝓ iura vetera. ff. de condi. & de. l. cũ tale. que nõ reperiunt̃ correcta i virgine ergo &c. & §. de testa. l. sancim⁹. preterea lex dicit secũdas nup. odiosas esse vt i auf. de nu. §. solutũ ergo &c. & accipe virginẽ fm Pe. quãcunq; nõ alias nupta: vt in auf. de nu. §. j. & ita vr̃ nocari. d. cũ tale. §. meuie ad fi. glo. ff. de cõdi. & demõ. fz Rich. malũ. intelligit quo ad hoc virginẽ q̃ nõ sit cognita a viro: nec ꝺflorata. si em̃ cognita esset a viro idẽ dicit i ea ꝙ in vidua ne ꝓ habeat castitatis luxuria vt in auf. de restitu. & ea q̃ parit. §. fi. & hec rõ ꝑz Ly. sed quare infra annũ nõ põt petere legatũ vel habere saltẽ fructus illius tpis. dic qz illo tpe magis videt̃ abstinere a nuptijs metu. l. ũ. §. de secũ. nup. ꝙ vt pareat volũtati defuncti ar. ff. ad fil. l. fi qs in grauj. §. fi. Ol. fz qd de qõne quã audiui de facto qdã nobilis pmeñ. accepit vxoꝛẽ pacto adhibito inter patrẽ & vxo. & cũ iuramẽto & pene ꝓmissione vallatis ꝙ ipse secũdas nõ ꝛtraheret nup. & eodẽ mõ ꝓmisit pr̃ noie filie sue vxoꝛis dicti nobilis. mortua vxo. iste nobilis vult ꝛtrahere secũdas nu.
2 qritur vtrũ possit sine metu pene vel piurij. & videt̃ ꝙ sic † qz matrimonia debent esse libera. j. de inuti. stip. l. ij. & qz turpis est illa ꝺditio ne nubat. & iõ tãq̃ turpis a iure remittit̃: vt. ff. & ꝺdi. & demõ. l. quoties. et. l. cum ita. & de iure patro. l. adigere. §. quamuis adigere. etiã sacramẽtũ nõ nubendi a iure remittit̃. vt in coz. autẽti. sententias non solũ &c. per totã ipsam ꝛstitutionẽ. & ꝓ hoc. §. legi. l. nõ dubiũ cũ ibi notatis. Sz dici põt ꝙ ꝑdicte. ll. locũ habeant in virgine nõ in vidua vt hic in glo. no. fz matrimonio ꝛtracto nõ vr̃ ista ꝺditio ne nubat illicita vt hac auf. & in coꝛpoze vñ sumit̃ nec dicat aliqs ꝙ hic sit in vltia volũtate. sed ꝑ ꝛtractib⁹ qz imo regulr ꝙ est in vno & i altero. vt. §. ti. ij. l. cũ qdã i fi. Nõ audiui ꝙ fuerit terminata fz stare iurib⁹ ꝓio allegatꝰ ꝙ fine metu pene & piurij iure ciuili posset ꝛtrahere. iure canonico magis dubiũ esset ꝓpter vinculũ sacramẽti & eo forte iure nõ posset trãsgredi iuramentũ ꝓpria autoꝛitate nisi habita dispensatiõe iuramenti a superioꝛe &c.

1 ¶ Mulier cui decẽ relicta sunt annua quoties nupta eẽ desierit si secundo desierit esse nupta an sit secundo legatũ habitura.
2 Conditio vt impleta dicatur eam semel extitisse sufficit.
3 Mulier cui relictũ est si nõ nupserit ꝑ anno non expectato here ditas adita fuerit legatum petere poterit.

LEgem. Duo dicit & ad id qs dicit nõ pmaneãt. ꝙcoz. & de isti. & subst. l. si qs here dẽ et qs dicit hoc euenerit dic. §. mulier vidua sit vl vir ad celibatũ puenerit. Circa scõz dictũ Ly. q̃rit duo pmũ est si qs legat mulieri. x. annua quoties nupta eẽ desierit ꝛtingit ꝙ semel nupta esse desijt & habuit iterũ desijt esse nupta nũqd iterũ habebit videt̃ ꝙ nõ qz hic parificat oẽs istos casꝰ & dicit legatũ ꝺberi qz sub ꝺditiõe relictũ. Jn ztrariũ vr̃ qs ll dictio quoties reiteratiua est vt. ff. g. no vsufr. amit. l. si cuz in annos & forte pluries ꝙ semel: qz gl. dicit aliꝰ i ista dictiõe q̃ties ꝙ sit in illa dictione rursus vt notat̃. ff. de leg. ij. l. fideicõmissa. § fi qs. x. de hoc vide i alphabeto sub litera q dictiõe quoties. secũ dũ est si testatoꝛ legauit vxoꝛi sue centũ quãdiu staret vidua in domo sua sicut sepe fit: nũqd habebit legatũ si ꝑ annũ steterit vi
2 dua & postea nubat̃ vr̃ ꝙ nõ: qz ops ꝙ ꝺditio sit ꝺpleta. † Jn ztrariũ vr̃ qz sufficit semel extare ꝺditionẽ & hoc fz ꝑz. & ideo vr̃ senti re Tho. pipata doc. bon⁹. ar. ff. & an. leg. i. filie. ¶ Item fil. dic ꝙ hac cõne q̃ etiã hic in gl. format̃ nec habent locũ iura antiqua q̃ cõditionẽ remittũt nec iura antenticzoꝝ q̃ nõ nisi certo mõ capere ꝓmittũt qz nõ vr̃ cõditionale fz ꝑuũ sub cõditione resolumendũ & qz non inducit ꝑpetuã viduitatẽ. vnde statim capit & pure et cũ desierit caste viuere amplⁱ⁹ nõ capiet: qz sic testatoꝛ voluit quasi hec sit eius mens nube. quãdo placet tibi sed ex tunc relictum non capiatur secundũ eum. et hoc idem sentit Richa. malum. & reddit rationem qz cũ dicit quãdiu nihil dicit quã ꝙ dieb⁹ ar. ff de annu. lega. l. legatũ. et ideo tot sunt legata quot dies vl anni. vt. ff. de leg. ij. l. qui concubinã. §. vxoꝛi. propter quod nõ videtur induci perpetua viduitas fz tempoꝛalis qs etiã olim nõ erat ꝓ hibitum. vt. ff. de cõdi. & demõstra. l. si vir. §. fi. & fic cessat auf. cui relictũ et habet locũ lex que expresse loqui videtur in casu qõnis ꝓposite. ff. de an. leg. i. filie vt postq̃ secundo nupserit legatũ non capiat sed ꝓ ꝑterito tẽpoꝛe nõ restituat. ꝺ. de vsufr. i. ambigui tatem. §. j. et ita per italiam seruatur. et iuris est. Lynus nõ obst. predictis hec lex. §. j. qz alia verba apposita fuerũt ab extraneo vl marito vt in litera ꝑz. & hanc opi. sequitur etiã hic Jaco. de bel.
3 dñs tũ Old. videtur sentire in qõne predicta † ꝙ adita hereditate non expectato anno possit petere legatum. cũ ex tunc dies ei⁹ cedat. vt. j. de cadu. tol. §. in nouissimo. & tale legatũ interlione recipit: vt. ꝺ. l. filie. et. ꝺ. l. legatũ. et de annu. leg. et si res aliqua sit relicta vel vsufruc. rei caueret de restituẽdo: vt. ff. de vsufr. leg. l. vxoꝛi. si tamẽ luxuriose incipit viuere vel iterato nubat locũ habet effectus auf. cui relictum fcẽm eũ ꝓ hoc in auf. de restitu. et ea que parit. §. fi. que est. §. de secun. nup. auf. eisdẽ penis. aliq vltramontani cõcoz. cũ predicta prima opinione ꝙ dato ꝙ luxuriose viuere incipiat vel iterato nubat non habet locum effectus auf. cui relictum. Jbi enim dicitur quod secundo nubens cõtra ꝓhibitionem coniugis moꝛtui reddit rem legatam cũ fructibus etiam preteriti tempoꝛis quo non nupsit. in hac autẽ qstione nõ reddet legatuꝫ nec fructus eius tempoꝛis quo caste dixit. et hoc apparet ex verbis testatoꝛis q̃ dixit quãdiu in domo &c. a quoꝝum verboꝝ significatione non est recedendum. vt. ff. de le. ij. l. non aliter ꝓ tpe vero quo nupsit vel luxuriose dicit non percipiet & si percepisset restituet ꝓ eo tpe bimbus aut ergo re linquitur pure sed est resoluendus sub conditione si nupserit vt in qstionẽ ꝓposita. & habet legatũ statim qz videt̃ induci viduitas & hoc casu nõ loquit̃ ista auf. aut relinquitur sub cõditiõe ne nubat: & hoc casu loquit̃ ista auf. alia ad hanc materiã ꝓnctia notaui si secundo nupserit mulier. ibi videas.

¶ De his que pene nomine. Rubrica.

¶ Super rubrica. vide Azo. in summa. eo. et institu. de legatis. §. pene nomine.

1 ☞ Relictum pene nomine valet si non turpe quid vel impossibile continet.
2 Legatum sub conditione impossibili an sit validum.
3 Jmpossibile & prohibitum a iure ad paria iudicantur.
4 Dispositio qñ ꝓpter conditionis impossibilitatem vitiet̃ur.
5 Conditio que in personã heredis impleri debet, hereditatis adi tionem expectare debet.
6 Preceptum testatoris an sit validum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Superuacuā. Primo sub quodā
precepto ponit statu-
tū suū. Secdo excipit certos casus et breuiter di-
cit † qs relictū pene noīe valet nisi quid impos-
sibile vel turpe ꝓtineat. Ad hoc vide qs dixi. ff.
de fideicō. aut. hoc amplius ver. ſz quero de pul
chra qōne. ¶ Opp. gl. de. l. multa de cōditiōib⁹ ⁊ demō. pe. tenet
ꝓtimā solutionē ꝙ illa sit correcta per istā. Sed hoc nō vī veruz
imo vī ꝙ etiā iure veteri valeret relictū noīe peneſi nō adꝛiceba-
rei turpi vt colligit in Ʒio sensu. ff. e. l. i. ⁊. d. l. multa ⁊ l. i restō. e.
ti. de penu. le. i. ad. l. fal. l. i. ſ. itē ſi ita ⁊ qñ dies le. ce. l. cū fine. ⁊. l.
cū penū. f3 Dy. ⁊ iō secūda sol. hic posita melioꝛ videt. Itē op.
ꝙ relictū noīe pene nō valeat. ff. de le. j. l. plane. ij. ſ. fi. cōcedo op-
positionē qꝛ quēlibet quē honoꝛo onerare possuz vt. ſ. de fideic.
l. ab eo verū est ꝙmodo pecuniario. alꝫs nō. ⁊ ita intelligiť dict⁹.
2 ſ. fi. † Oppo. ad fi. l. ꝙ legatū etiā sub ipossibili cōditiōe valeat li
cet cōtractus nō vt insti. de heredib⁹ instituen. ſ. impossibilis. de
2di. ⁊ demō. l. obtinuit gl. distinguit apponať 2ditio i ꝓsonā ho
noꝛati vel onerati. ⁊ hāc sequiť Dy. extra de re. iur. c. nemo pōt
ad ipossibile obligari li. vj. hoc nō placet pe. ſz refert ſz eū aut im
possibilis cōditio affirmatiue cōcepta poniť i cōtractib⁹ ⁊ tunc
viciat vt. ff. de ver. obli. l. impossibilis aūt vltimis volūtatibus et
tūc indistincte nō viciat in cuiuscūq; ꝓsona fuerit apposita ⁊ sic
intelligiť. d. l. obtinuit. ⁊ dict⁹. ſ. ipossibilis. rō diuersitatis est fa
noꝛ vltimarū volūtatū vt. ff. de re. iur. l. in testamētis. Sz quomō
tunc rūdeť vt sustineať hec lex. dic ꝙ hec lex in fine ⁊ dict⁹. ſ. vl.
instit. de lega. salua pace gl. nō loquiť de impossibili ſz de necessa
ria. vt qꝛ testatoꝛ ꝓcepit heredi ꝙ cū sozoꝛe matrimoniū 3trahe-
ret vel patrē interficeret ⁊ si nō faceret relinquit ab ex. ⁊ 82 hic ꝙ
nō teneť pstare legatū. ista est 2ditio necessaria q̄ affirmatiue cō
3 cepta esset impossibilis. † Hā prohibitū a iure vel alꝫs impossibile
paria reputanť vt. ff. de cōdit. instit. l. fili⁹ ergo negatiue 3cepta erit necessaria. sic loquiť hic. ⁊ nō quare hic nō tenet legatū est:
qꝛ erat relictū in vim pene ideo vult leꝛ ꝙ legatū vicietur ne he
res inuiteť facere rē oppꝛobꝛiosam ⁊ a iure ꝓhibitā. Sz huic so
lutioni instať si verū est ꝙ hic dicať legatū relictū sub 2ditiōe ne
cessaria ergo pura. vt. ff. ō nouā. l. si pupill⁹. ſ. fi sub 2ditione. ad
hoc rūdeť ꝙ vbi relictū est sub cōditiōe necessaria que nulla ħz
turpitudinē tūc habeť ꝓ pura. vt. d. ſ. fi aūt 2ditio ħz turpitudi
nē tūc nō valet. Hā vbi nō ꝛz principale nec accessoriū. vt in regu
la iuris sed dño. Old. hoc nō plz. Sz dicit ꝙ hoc nil aliꝫ est nisi
mutatis verbis tenere eandē sniam qꝛ sc3z rerū naturā vl iuris
dispositionē ħz necesse nō existere. ⁊ ideo impossibilis et necessa
ria quātū ad hoc idē sunt in effectu. ⁊ iō aliꝫ distinguiť aut inci
4 pit dispositio a ꝑcedēti cōditione aut a pūti dispolitiōe. † Pꝛio
casu ꝓpter impossibilitatē 2ditionis nō vitiať dispositio sequēs
Sc3o casu sic. Sz circa hāc materiā ꝙro de magna qōne q̄ fuit
in cōitatu arminiati. Comes arminiati instituit quādā filiā suā
sibi heredē adꝛiciēs ꝙ totā terrā marsiā getare deberet die 2stā
tie sozoꝛi ipsius comitis si nō faceret ꝓiuata esset successione pre
dicta. Queriť si ipsam quietationē nō faciat an ꝓiuata fit. Et
quo ad debitū bonoꝛū subsidiū dubiū nō vī ꝙ nō ꝓ. l. qñ i ꝓxi
bus. ſ. de iuoffi. testa. Quātū ad residuū vī ita dña excusata vſq
q̄ ignoꝛaunt volūtatē testoꝛis vt. ff. ad fil. l. si gs in graui. ſ. fi. ⁊
de le. ij. l. fi. ſ. fi. Jn his eiñ q̄ in faciēdo ⁊ nō faciēdo ꝙistūt sola
scia obligat. ſ. qui mili nō pos. l. ſnp seruis. ff. locati. l. si ignoꝛās.
et de trāslactio. l. fin. Qñ aūt sciuit volūtatē testatoꝛis in pēnā in
cidisse videť si quietationē fm voluntatem testatoꝛis nō fecit ar.
ff. de statu li. l. ij. ſ. fi qs here. ſz ad hoc dici posset ꝙ ⁊ si parere de
buerit vt. ff. de arbi. l. cellius. ſ. j. ⁊ extra de dolo ⁊ 3tu. c. cū dilecti
tñ qꝛ talis quietatio nō habuit in testō die ꝓfixā intra quā fieri
deberet iō moza cōis exigebať ꝓ interpellationē vt. ff. de vſur. l.
moza. Nō ob. dict⁹. ſ. fi quis hr̄di. qꝛ ibi a toto ꝓncipio dixi ap
positio fuit vtilis cursum tñ suū incipiēs solū post aditā heredi-
5 tatē qꝛ cū añ nō sit heres aūt here. d are nō pōt. hinc est † ꝙ ois cō
ditio implēda in ꝓsonā heredis ad cursū tpis 2ditiōis ipleꝺe he
reditatis aditione expectat: vt. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. q here. ſ. fi.
et. l. si in die. ⁊ arg. ff. de iure dot... tali. nam ad hoc vt ꝓ aliquē sta
re intelligať interpellatio requiriť: vt. ff. vt in pos. leg. l. j. ſ. nō exi
giť. ⁊ qꝛ bo. l. vlti. ſ. fi. ⁊ hoc ꝓz a simili. Si ꝓmitto tibi centum
si homiuē moꝛtuū tibi nō dedero ista est simplex ⁊ valet. ſz si ꝓ-
mitto hominē moꝛtuū: ⁊ nisi dē ꝓmitto cētū nō ſz ꝓncipale nec
accessoriū ſz verā opinionē. ff. de ſ. ob. l. si ho moꝛtu⁹. ⁊. l. i illa. ⁊.
6 l. hoc iure. ¶ † Itē op. ꝙ ꝓceptu impossibile testatoꝛis valeat. vt
ff. de leg. j. si mihi ⁊ tibi. ſ. fi qs seruos. dicit gl. ꝙ ibi ex polit facto
deuenit ad impossibilitatē vñ vz legatū ⁊ sola ipossibilitas remo
uetur. ⁊ hāc solu. sequiť Dy. in. d. c. nemo pōt. de reg. iur. Jsta so
lu ꝑa nō videť qꝛ d3 accipi ac si ſtati mozeret ꝓpter regulā ca
thonianą ar. de regula cathoniana. l. j. vl dic vt in ꝛtario nota.
vel ſz Pe. dic ꝙ q̄dā ꝓcepta testatoꝛ ꝓ sunt de se ipolibilia ⁊ tuꝛ
pia vt qs aliqs interficiat patrē ⁊ similia. ⁊ talia ipso iure sunt
nulla vt hic. q̄dā nō sunt ipso iure ipossibilia nec turpia sed facti
impossibilitatē cōtinēt vt qs scōm a roma remoti statim rome pre
stentur. de tali impossibilitate facti loquiť leꝛ cōtraria. nec enim
impossibile est seruos pstari sed statim rome pstari impossibile
est. ⁊ ꝓ hoc. ff. locati. l. insulā. ¶ Jn gl. dic ꝙ testatoꝛ in fi. qꝛ talis
voluntas est potius deserēda ꝙ seruāda ar. ff. de his qb. vt indi.
l. op3. de leg. j. l. seruo aliēo. ſ. fi. ⁊ de religiosis ⁊ sump. fu. l. ⁊ si qs
ſ. impensa. Old.

¶ De fideicommissis. Rubrica.

1 ☞ Legata an etiā post triēniū decursum sint soluenda.
2 Soluens scienter indebitum non repetet solutum.
3 Solutio preterita non preiudicat in futurum.
4 Prestatio vt fiat in futurum speciale in materia alimentorum.
5 Promissum annuū inter viuos ꝓ futuro peti potest: nō autem legatum annuum.
6 Tempus multum dicitur esse triēnium.

Si probaueris. Pro declaratiōe
totius tituli vide.
Azo. in summa eo. Casus huⁱ⁹. l. satis ꝓ se p3. ſz
gl. intricant ⁊ nō cōmēt veritatē. Sed in sequēti
prima. l. veri⁹ dicit. vt. j. ſubticiā. lr̄as ſic exponе.
Si ꝓbauerit ex volūtate min⁹ soleni. ſz qs nota
tur. j. e. l. vl. De matre. i. a matre sic. ff. de arbi. l. ſi de meis. ⁊ cōm.
l. si vt certo. ſ. fi de me petijsses secuta scieter. ſz verā opi. vt. j. ſub
cia pstenť ꝓsiam tue petitiōi cōformē. ſz Azo. vel ꝓ cautionem
1 de pstādo in futurū ſz Jac. Bal. vt. j. parebit. ¶ † Opp. qꝛ aut
legata fuerūt relicta in voluntate soleni. ⁊ tūc etiā si triennio nō
soluisset soluere teneret aut in minus solenni. ⁊ tūc aut ignoꝛās
soluit ⁊ non cōpellitur soluere in futurū vt. ſ. de iu. et facti igno.
l. cū testim. aut sciēs: et tūc etiam semel tm̄ soluēdo approbaret te
stamētū vt. j. l. ꝓtima. ⁊. l. veritatē. et. ſ. de testa. l. nō dubiū. ſ. j. gl.
dicit ꝙ hic nō agnouit volūtatē sed est speciale. q. d. ꝙ ignoꝛās
soluit. sed est speciale vt per trienniū soluēdo etiā ignoꝛās videa
tur agnouisse fauoꝛe alimētoꝛū. tu dic ſz Jaco. de are. ⁊ de ra. ⁊
pe. qs hic sciēter solnit. ⁊ ideo ꝓiudicat sibi in futurū nō obstāt
iura ꝓdicta: † qꝛ cū scienter soluit nō repetit solutū: ⁊ in hoc con
coꝛ. ius cōe. ff. de condi. inde. l. j. ⁊ de re. iur. l. cui⁹ ꝓ, errozē. ſz in eo
ꝙ soluendo trib⁹ vicib⁹ cogať soluere in futurū est ius speciale
fauoꝛe alimentoꝛū ⁊ vltime voluntatis. ⁊ ita videť sentire glo. in
palle. l. nō dubiū. ſ. j. ⁊ fm hoc ꝑa est so. q̄ est. j. l. ꝓtia. i. l. eiñ nō du
biū vnū erat legatū. ⁊ ideo solnēdo illud sibi ꝓiudicat. at hic tot
sunt legata quot sunt āni vt. ff. de annuis lega. l. si in singulos ⁊
l. cū in annos. ⁊ iō si in vno agnosceret nō noceret i aliis vt. ſ. ne
vtoꝛ. ꝓ marito. l. fi. ⁊ de excu. tu. l. volūtarie. nisi ß faceret pstatio
3 triennij fauoꝛe alimētoꝛū et vltime volūtatis. Itā op. qs † solu-
tio ꝑterita nō ꝓiudicat in futurū vt. ſ. de pactis. l. si certis annis
gl. vī sētire ꝙ ibi allegabať cā sufficiēs. ſ. pactū nudū de quo cō
stabat et sic tēpoꝛis adminiculo, nō iuuať hic allegabať cā suffi
ciens. ſ. vltima volūtas de qua dubitabať vtrū esset solēnis. ⁊ iō
ad eā inuādā inducebať pstatio tpis: q̄ cā cū tpe iūcta facit vt te
neať in futurū pstare. ⁊ sic sentit hic gloſ. ꝙ tpe quo agebat du
bitabať vtrū volūtas eēt solēnis. ſz. j. circa fi. hoc negat. vñ ista
so. nō placet doc. nec Ly. ſz dicūt ꝙ hoc est speciale fauoꝛe alimē
toꝛū ⁊ vltime volūtatis vt sufficiat allegare solā causā cū pstā
tione triennij. sed videť qs requirať decennū. vt. ff. de vſur. l. cuz
de in rē verſo. dicit gl. ꝙ ibi allegabať cā sufficiēs. ſ. solēnis ꝓmis
sio ad quā probādā prestatio lōgi tēpoꝛis iducebat hic allegať
causa insufficiēs. ſ. min⁹ solēnis volūtas de qua mō. ſ. tēpoꝛe iu-
dicū cōstat. sed. ſ. ꝓxima in solutione precedētis cōtrarij dixit
ꝙ tēpoꝛe iudicū de solennitate volūtatis dubitabať. vnde gloſ.
in hoc ē sibi cōtraria. Preꝛea si ibi allegať cā sufficiēs hic insuffi-
ciēs deberet min⁹ tps sufficere ibi quā hic. dic ergo ꝙ hic est spe
ciale vt ꝑdixi. ⁊ ita notať in. d. l. cū de ire ꝛso vbi de hoc plene no
tatur. Itē op. ff. ad. l. fal. l. ꝙ de bonis. ſ. ij. vbi si heres soluit alig
bus annis integrum legatū sequētibus annis pōt vti fal. Solu.
hic soluit triēnio annis ibi duobus tm̄. dicit enim ibi pluribus
⁊ sic duob⁹ ar. ff. de testi. l. vbi numer⁹. vel ibi ℥ legē erat volūtas
hic ꝑeter. vtrum si ꝑeter. satis certatū est per Doctoꝛes. ſ. de
iu. et facti ignoꝛā. l. cū qs ⁊ tactū fuit. d. l. nō dubiū. ſ. j. ſ. de testa
4 men. † vnde dic ꝙ speciale est fauoꝛe alimētoꝛū quod prestatio
fiat in futurū et ita notatur. ff. de leg. ij. l. lucius. ſ. testatoꝛ. Item
Opp. qs iudicū non possit esse de futuro vt. ff. de iudi. l. non quē
admodum. Jaco. Bal. dicebat quod hic non cōdemnatur ad
soluendum in futurum solum quod prestet cautionem de solue
do vnde dicebat libellum formandū ꝙ solueret de tēpoꝛe prete
rito et caueretur de soluendo de futuro vt. ſ. si seruꝰ. vēd. l. harū.
et. l. egi. j.

et. l. egi. j. in quibus causis colonꝰ vel cenſitꝰ. l. j. li. xi. qꝛ hoc legatum ꝓ 2sequentibus annis est cōditionale. vt. d. l. si in singulos. de annuis lega. ꝓ tēpoꝛe. ſ. futuro. agitur solum ad cautionem prestandā de soluendo in cōditionis euentū. vt. ff. vt le-no. ca. l. j. ⁊ per totū. ⁊ de iudicijs. l. in omnibus. ⁊ hanc sequebatur. d. Ol. aliꝫ dicūt ꝙ hic agitur ꝓ futuro demum a dueniente dic. glo. ⁊ Azo tenēt ꝙ. ll. contrarie loquantur super iure futuro cui⁹ obli-
gatio nō est in ꝓsenti. vnde dicit petitionē sup futuris alimen-
tis pstandis ꝓcedere cū effectu. Sed cōtra hoc videtur qs dixi
ꝙ tot sunt obligatiōes ⁊ actiones quot sunt anni. ff. de do. causa
moꝛtis. l. senatus. ſ. fi. de ver. obli. l. scitum. ſ. stipulatio. ⁊ iō tot
requiruntur ꝓscriptiones vt. j. de ꝓscrip. xxx. an. l. cū notissi-
mi. ſ. fi. ⁊ quod dixi etiā ꝙ ꝓ 2sequentibus annis est cōditiona
5 le. † Et ideo aliꝫ distinguiť inter ꝓmissum annuū inter viuos
⁊ legatū in vltima volūtate vt in ꝓmisso possit peti ꝓ futuro
tēpoꝛe rōne pūtis iuris in annuo legato nō. gl. circa hoc variāt
eū dicit ꝙ ꝓ futuro tēpoꝛe pōt peti. ſ. de iudi. l. j. tenet ⁊ trariū.
Doctoꝛes cōiter tenēt ⁊ iudicioū vsus opi. Azo. ſ. ꝙ possit peti
ꝓ futuro tēpoꝛe ratione iuris ꝑsentis tā in annuo legato ꝙ ꝓ
misso. ⁊ ꝓ hoc. ff. de aqua plu. ar. l. j. ſ. j. vbi de hoc tetigi ⁊ ita te
net hic. Odo. ⁊ dicit equi⁹ esse licet nō impbet op. Odicti dñi Ja.
bal. Ad contraria respondent ꝙ tract⁹ futuri tēpoꝛis non spe-
ctat ad iudicem. Verum est per solū sed iūctus cū iure ꝑsenti
cum ex eadē causa debeatur: bene potest in iudicio deduci sicut
et mobilia nō veniūt in interdicto vnde vt per se. Sed cū immo-
bilib⁹ sic vt. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. ſ. illis. ver. plane. ⁊ ad hoc de rei
ven. l. que de tota. ſ. incerta. ⁊ ar. ff. de peti. here. l. qs ſi in die. ⁊. j.
de ꝓscri. xxx. an. l. male. vbi de hoc tetigi. ⁊ hac approbat Ly. fm
Ja. ⁊ Pe. ꝙ hāc. l. ꝓpter intelligendo. put iacet. ⁊. ff. de ali. lega. l.
libertus. ſ. j. ſz aliꝫ dicāt speciale fauoꝛe alimētoꝛū sicut ⁊ alia vt.
6 ō. dixi. ¶ † Ultimo no. ꝙ multū tps appellať triennium qs facit
qōne statuti Boñ. quo caueť ꝙ nō possit esse ptās Bono. nisi
habuerit multa regimina ꝙ si qs habuerit tria regimina possit
esse ptās. aliqñ tñ multū tps accipiť ꝓ quinquēnio ⁊ aliqñ ꝓ biē
nio vt institu. de litera. obl. ſ. multū. ⁊ ibi in gl. ⁊ latius dixi. ō. de
admini. tuto. l. constitutionem ⁊c.

1 ☞ Solutum per ignoꝛantiam iuris an possit repeti.
2 Argumentum de tempoꝛe ad rem est inualidum.

Et si inutiliter. Vide qs dixi. ō. l. ꝓti.
⁊ de testa. l. nō dubiū.
ſ. j. ⁊ qs ibi not. ⁊ gl. q̄ est hic q̄ incipit in hoc ergo. fm
1 Ric. ꝙtinet vtilitatē meli⁹ ꝙ gloſ. ō. l. ꝓxi. † Jn eo aūt
qs dicit solutū ignoꝛātia iuris nō repeti. ad. fili. cōtrarij arguit
qꝛ repetens certat de dāno vitādo i quo iuris erroꝛ nō nocet. tā
dē dicit ꝙ nō certat de dāno vitando cum nō patiatur damnū
qui soluit debitum naturale ⁊ relictū in minus soleni voluntate
est naturaliter debitū fm eum: ſz fm alios non est debitū etiā na
turaliter vt nota. ō. de iuris ⁊ facti igno. l. cū quis. et iō forte repe
teret ignoꝛātia iuris solutū. non obstat. l. erroꝛ. ad leg. fal. ⁊ glo.
alle. qꝛ ibi loquiť in eo q nō retinuit fal. vbi erat debitū naturaliꝫ
qꝛ volūtas erat solēnis. ¶ Jn gl. vl etiā ꝓmiserāt. ibi. l. volūtarie
2 ⁊ ꝓ hoc optime. ff. de leg. ij. l. lucius. ſ. testatoꝛ. ſz vnū † intellectū
si volum⁹ arguere de tpe ad re q̄ tñ argumētatio nō vī ꝓcedere
vt ibi no. ¶ Jn fi. contra hanc gl. videt. j. e. l. si veritas.

1 ☞ Fideicommissariꝰ vniuersalis ante sibi hereditatē restitutā ius in suum transmittit heredem.
2 Heredes liberē etiam inequaliter instituti equaliter succedunt

Cum secundū voluntatē.
1 † Ho. expressum qs fideicōmissarius vniuersalis dece
dēs ante restitutā sibi hereditatē trāsmittit ius in suū
heredē qs ħz dū hic dicit ꝙ si adierint ⁊c. q. d. si nō adiissent trās
misissent in suos heredes. vt ꝓ hoc. ff. ad trebel. l. cogi. ſ. idē metia
nus ⁊ ibi i gl. ⁊. e. ti. l. postulāte. ⁊ ita etiā tenet gl. e. ti. l. apō iul. ſ.
ū. ⁊ ad hoc. j. e. l. si personā. et hāc sequiť Ja. de are. hic: ſz cōtra
riū no. ⁊ male. ff. de le. j. l. cū filio. ⁊ de cōdi. ⁊ demō. l. a testatoꝛe. et
ꝑ Azo. in summa. j. ad trebel. ¶ Itē in gl. j. coniunge finē prin.
qꝛ trāsportata est. ¶ Itē dicit gl. ꝙ hereditas huiⁿ liberte pertī
net ad manumissoꝛes ex. l. papia. Ja. de ra. dicit ꝙ ex. l. xij. tabu
larū: vt insti. de succes. liber. in prin. ⁊ ꝓtinet tūc demū cū nō ertāt
liberi vl parētes: vt. ff. de suis ⁊ legi. here. l. ab intestato. ⁊ istit. de
serui. cogna. in prin. ⁊ succedūt ꝓ virili vt dicto ti. de succes. liber.
ſ. ſz nostra. ⁊. ff. de bonis liber. l. si libert⁹ ꝑterito. ſ. fi. ¶ † Itē di
2 cit gl. ꝙ esto ꝙ heredes sint instituti inequaliter puta vn⁹ in no
uē vncijs aliꝰ in tribus tñ succedūt equaliter isti liberte. ſ. quili
bet ꝓ dimidia ⁊ institutꝰ in nouē vncijs tenebiť restituere terti-
partē sue portionis. i. nouē vnciarū: nā in ea non est cōfusa actio
sed tm̄ ꝓ semisse fm gl. sed Jac. de ra. dicit gl. male dicere in duo
bus. Primo in eo ꝙ dicit qs heredes inequaliter instituti equa
le habeant ius patronatus et equaliter liberte succedant. Si em̄
dicere vellet quasi ius patronatꝰ sit indiuisibile: hoc est falsū. qꝛ
patronatus succedit liberto ꝓpter mestimabile bonū liberta-
tis quod ei dedit vt. ff. de bonis liber. l. j. secundū ergo partē quā
dedit debet habere ius patronatus sicut ⁊ socij⁹ in societate secū
dum Ja. ⁊ Pe. videtur tamen arg. cōtra quod equaliter succe-
dant ſz sint inequaliter instituti. ff. de operis lib. l. vt iureiurā. ſ. fi
liberi. Sed dici poteſt quod ibi veniunt filij nō vt heredes sed vt
filij vt. eod. tit. l. si quis. ⁊. l. cuz patronus. ſ. j. Secūdo male dicit
gl. in eo quod videtur sentire ꝙ i casu ꝓposito extinguať actio ꝓ
semisse. vnde ꝓ eundēcia ponam⁹ qs duo sint instituti equaliter
vt fuit in. l. nostra. ⁊ rogati de restituendo glibet obligaⁿ est ad
restituendam dimidiam hereditatis quā habet mozitur ille cui
debebant restituere et ei succedunt obligatio cuiuslibet tollit ꝓ
ea parte ꝓ qua succedit: vt. ſ. de neg. gest. l. si ab eo. ⁊ sic remanēt
inuicem obligati ꝓ dimidia dimidie: sed illa obligatio residui
tollitur per compensationem: vt. ō. de compēſa. l. fin. idē est quic
quid dicat gl. quādo sunt inequaliter instituti vnus in nouē vn
cijs alter in tribus. Nam obligatio confunditur ꝓ ea parte ꝓ
qua succedunt. vnde obligatio illius confunditur qui obligat⁹
erat restituere nouem vncias tolleturꝰ in dimidia illarū nouē vn
ciarum quas ipse debebat restituere nō in dimidiam toti⁹ here
ditatis defuncte ꝙ rogauit eos restituere et sic remanēt sibi qua
tuoꝛ vncie cum dimidia. Itez obligatio alteri⁹ qui restituere de
bebat tres vncias tollitur ꝓ dimidia triū vnciarum. ⁊ sic rema
net obligatus in vncia ⁊ dimidia. Modo quia ali⁹ sibi erat ob-
ligat⁹ in quatuoꝛ vncijs ⁊ dimidia fit 2pensatio. ⁊ sic remanebit
tres vncie nouem vnciaruꝫ quas rogatus erat restituere institu
tus in nouē vncijs. ⁊ sic in tertia parte ei⁹ ꝙ fuit institutus. nā in
tertia parte dodrātis toti⁹ hereditatis defuncte q̄ rogauit resti
tuere nō est ꝓfusa obligatio ⁊ illas tres vncias restituere teneť ⁊
ita regiēt habere equales portiōes ⁊ sic ꝺz itelligi hic in semi-
sem portionis succedētis. no in semisſem heredꝫ defuncte q̄ restituere rogauit ꝓ out gl. intelligit ⁊ male supponen-
do ꝙ si debitoꝛ succedat creditoꝛi ꝓ parte ꝙ obligatio extingua
tur in totum qs nō est verū per. d. l. si ab eo. de nego. gest. ⁊ mul
ti tenentes cathedram nō cognoscunt vitium vel infirmitatē hu
ius glo. fm Ly num.

1 ☞ Concupiscentia regulariter in malā partē sonat.
2 Testatoꝛe heredē onerante de restituēdo vni de familia is cui re
stitutum est alienare non poterit.
3 Conditione prohibita an censeať donatio prohiberi.
4 Res alienari prohibita an possit ꝑ dotē dari.
5 Prohibitio facta filijs an extendi possit ad nepotes.
6 Frater an possit feudū in fratrē alienare sine domini cōsensu.
7 Vasallus an possit in comu vasallum feudum alienare nō obstāte prohibitione.

Voluntas. † Pꝛopꝛie in bonā partē sonat
cupiscētia in malā: vt not. per
Arch. j. di. c. humanū. ¶ Opp. gl. ꝙ etiā soluti nō pos
1 it alienari. vt. ff. ō trāsac. l. cū hi. ſz ſi plurib⁹. Sz ibi
simplr̄ ꝓhibita est trāsactio sine decreto. ⁊ sic etiā iter coalimēta
rios ꝓhibita esse vī. arg. ff. de rebus eo. l. si pupillo. ꝛ in prin. hic
aūt nō erat alienatio simplr̄ ꝓhibita ſz extra familiā. m sozoꝛe er
go q̄ est de familia cōcessa. vī. arg. ff. de leg. ū. l. pī. ſ. fundū. Cir
ca istā materiā vide qs plene no. Dy. in additionibus suis in. l.
predicta pater. ſ. iulius agrippa. qs facit an ꝓhibitꝰ alienare
possit heredē instituere qs est notandum. Old. ꝛ Jac. de belui.
2 ¶ † Itē dicit gl. ꝙ si testatoꝛ onerat heredē restituere vni de fa
milia cui voleꝛ qs ille cui facta est restitutio non pōt alienare qs
falsū est ſz. Pe. ⁊ Ja. qꝛ imo pōt per eandē. l. quā glo. allegat. ff.
de leg. ij. l. vnum ex familia. ſ. j. qui incipit si duos. ver. ſz. si qd ille
ꝓxioꝛ. ⁊ ideo gl. debuit dicere de eo qui rogatꝰ est ne fundꝰ de
familia exeat tūc enim vtrū est ꝙ gl. dicit. ⁊ hoc dicit idē. ſ. in fi.
3 ⁊. ⁊ ideo gl. vitio scriptoꝛis corrupta fuit. allegat enim. d. ſ. in fi.
¶ † Itē qrit si testatoꝛ ꝓhibuit vēditionē nūqd possit donari:
videt qs sic vt. j. de pdijs curia. l. fi. j. ſ. ¶ Itē q̄ videt qꝛ vbo
vēditiōis omnis alienatio cōtineť: vt. ff. de statulib. l. statuliberi
a ceteris. Multa possent dici ꝙ ⁊ cōtra vt retigi. ō. de re alie. nō
alie. l. fi. ꝓmā opinionē tenet Aico. ma. Ja. de ra. et qdā aliꝫ di-
cūt ꝙ hic est casus ꝙ nō: qꝛ dicit ꝙ res ꝓhibita vendi. pōt do
nari sozoꝛi: ergo supponit ꝙ nō possit donari extraneo. Aliꝫ mo
derni ⁊ Pe. tenent cōtrariū qꝛ in casu isto ponit verbū venditio
nis ⁊ res ꝓhibita vēdi bene pōt donari ⁊ ſz eos ꝙ hic sozoꝛi pos
se donari subaudiunt maxime et ita facit ꝓ eo quo ad
donationem. Nam vendi posset hic sozoꝛi cum sit de familia. nō
obst. prealleg. l. vlti. ō. de rebus alie. nō alie. quia vbi ꝓhibita fuit

Universidad de Deusto
Biblioteca

alienari qȝ plus est. nec appel. venditionis cõtinetur omnis alienatio nisi in casu fauorabili. d. l. statuliberi a ceteris. z ió a significato proprio nõ est recedendũ. vt. ff. de lega. iij. l. nõ aliter. Sed ad predicta videtur obst. ff. de leg. iij. l. pater. §. fundum titianũ. vbi est verbũ venundari z dicitur ibi q̃ põt heres extraneus instituꝛ qꝛ nõ fuit simplex. phibitio sed limitata vsqꝫ ad vitã. ergo vbi fuisset simplex nõ posset extranꝰ heres instituꝛ ergo nec donare cũ heredem instituere z donare paria sint. z hoc videt tenere glo. ꝯ. de vsuc. pro emptore. l. ũ. z vide qȝ ibi dixi. ¶ Non obstat palle. lex vltima de predijs curialiũ. qꝛ ibi fit mentio de vẽditione respectu habito ad preciũ vt ibi pater secus vbi fit mentio de venditione propter rem. tunc enim extẽditur ad omnẽ cõtractũ per quẽ dominiũ transfertur vt hic. z. d. §. fundũ. z ad hoc facit ff. de edilꝫ. edic. l. sciendũ. §. pollicẽ. de doli excep. l. apud celsum §. de aucto. m fi. z ex qbus causis in pos. caꝑ. l. fi. z in summa feudorum qui. mo. feu. amit. §. vnde q̃ dictũ est si feudũ alienauerit
4 ibi videas. Sed nunqd res † phibita alienari possit dari in dotẽ ar. q̃ sic. ff. de ver. signi. l. fi. vbi dicit q̃ gener est de familia ergo in dotẽ dari põt genero. Sed ibi erat gener ante vt ibi ptz. z ió dic aut hȝ aliud vñ possit dotare z tũc nõ põt: aut aliud nõ hȝ z tũc põt vt. ff. ad trebe. l. mulier. §. cũ ꝓponeretur z. l. a filia z infra
5 cõmunia dele. auf. res que subiacẽt. fm Jac. de are. † Itẽ quero si testator phibuit filios nõ liberos ne alienẽt, nunqd ista phibitio extẽdat ad nepotes mortuis filijs? vt q̃ sic. vt. ff. solu. §. v. sig. l. iusta. tu dic q̃ nõ vt no. in auf. de resti. fideic. q̃ mẽti teneas ꝓpter alios caꝑ. ¶ Ly. z de hoc dixi. d. l. fi. §. si re. alie. nõ alie. ¶ Itẽ q̃ro certũ z q̃ lex phibet vasallũ alienare feudũ sine cõsensu dñi vt in
6 vsib⁹ feud. de phibi. feudi aliena. † nunqd frater possit alienare in fratrẽ nõ obstãte rali phibitiõe: huiꝰ. l. est ar. q̃ sic cũ si. Sz hic phibuit testator extra familiã alienari nõ simplr: z ió in familia 2cessisse videt vt dictũ est. Preterea aliud videt in phibitiõe legis: aliud in phibitione testatoris vt plene dixi. §. de reb⁹ alie. nõ alie. Glo. tenet primã opinionẽ q̃ alienari possit in fratrẽ et nepotẽ in vsib. feud. de alie. feudi. c. vno. circa finem. vbi de hoc i gl. no. z ad hoc etiã bñ facit eodẽ li. p. q̃s fiat iuestitura. c. vno. circa mediũ. z qȝ ibi no. z de hoc ẽt plene no. i summa Ja. additionis. qb⁹ mod. feu. amit. §. z qȝ supradictũ est vasall⁹ nõ põt alienare. z qꝛ alꝰ multa 2cedunt rõne cõsanguinitatis q̃ alias nõ 2
cederent. ff. de pac. l. imperatores. de puile. credi. l. j. de le. j. l. si do
7 mus. §. q cõsitetur. cum si. et de ma. vin. l. vel si sanguinẽ. † Sed nunquid vasall⁹ cõualsallo potest alienare: videt q̃ sic p iura ꝓdicta qꝛ societas vicẽ obtinet fraternitatis. ff. ꝓ socio. l. verũ. Sz dic ꝙtra cũ hoc nõ reperiat iure cautũ z nõ est nostrũ. l. extẽdere vt. ff. solu. ma. l. si vero. §. de viro. z videt expressuꝫ. ff. de trãsac. d. l. cũ hi. §. sed si plurib⁹. Sed cõrarium vr caueri in summa dicto titu. quib. mo. feu. amit. z ver. sed queritur. nunquid vasall⁹ possit vendere suo connasallo non agnato.

Si frater Ibi dlata nõ est qꝛ substitutio pupillaris expirat pubertate vt. ff. de vul. z pup. substi. l. in pupillari qȝ dicit cõfirmata est sez ipsa substitutio pupillaris rogãdo eũ quãdocũqꝫ decederet restituat.

1 ☞ Volũtati cognite statur neglecta vocabulorũ significatiõe.
2 Significato vocabulorũ creditur si mente vera dubitetur.

Voluntatis Hoc verũ nisi sit talis voluntas quam magis heres poterat scire: vt. ff. fa. herci. l. heredes. §. si in certo. Exemplum aũt põt poni. in. l. ista: vt. ff. de fun. instruc. l. questum. §. idez rñde. vel alia exẽpla q̃ sunt in gl. Et dic pleno⁹ q̃ gl.
1 qȝ † si qdẽ de volũtate cõstet z est certa qualiscũqꝫ si vocabuli significatio stat volũtati vt. j. e. l. cũ virũ. vbi de hoc dixi. z. §. de li be. pteri. l. iij. z. ff. de cõsti. z demõ. l. pater. §. cõditionũ. Fallit. ff. de vsufr. leg. l. si alij. Si vero nõ cõstat de volũtate sz de significato vocabulorũ tũc significato statur vt. ff. de lega. iij. l. nõ aliter.
2 † Ubi vero significatio vocabuli est ambigua z etiã volũtas tũc obtinet gl. qꝛ aut lex interpretat z tũc stat illi interꝑtatiõi: vt. ff. de he. instit. l. si pater. z de le. iij. l. nũmis. Si vero lex alij interꝑtandum cõmittit z ille interpretet. vt. ff. de leg. j. l. si quis filio. §. si qs plures. Si vero lex alteri nõ ꝛmittit z volũtas z significatio nõ est certa, tũc cõmittit arbitrio iudicãtis vt. d. l. q̃stũ. §. idẽ rñde. de fund. instruc. de cõdi. z demõ. l. illis libertis. z iudex interꝑtari dz fm q̃ est verisimile sumẽdo cõiecturas ex his seq. s. ex cõsuetudine loquẽdi, cõsuetudine regiõis, dignitate legatarij, charitate, necessitudine, z vicinitate scripturaꝛ: vt pz in tex. z glo. ff. de leg. j. l. si seruus pluriũ. §. fi. Ultimo q̃ minimũ est seq debeat vt l. minimus, de lega. iij. si nõ apparet q̃ sit minimũ tũc ꝓpter incertitudinem vitiatur. vt. ff. de reb⁹ dub. l. si fuerit. et de testa. tute. l. duo sunt titij. Et ad hãc materiaz vide qnod bene no. p Dy. ex tra. de regu. iur. c. in obscuris. z. c. contra eũ. lib. vj. z. xxũ. q. ũ. c. is autem. m glo. et per Archidia.

Qui fideicõmissariꝰ Glo. dicit q̃ legatum de quo hic loquit cedit a morte testatoris qȝ nõ est verũ imo ab adita hereditate vt pz in. §. quẽ allegat. j. de cadu. tol. l. vnica. §. in nouissimo. ratio ergo dubitationis fuit illa q̃ notatur. ff. de lega. ũ. l. si quis seruo.

Abeo Quẽ honoꝛo onerare possum. h. d. z itelli ge 2modo pecũiario. alꝰ nõ vt. l. plane. ũ. §. fi. de leg. j. hic in glo. alleg. Et q̃ dicit de mortis causa dona. idem dicitit in mortis causa capione vt eo. ti. de leg. j. l. quidam testamento. §. fi.

1 ¶ Preceptum testatoris nudum est nullum: et quod dicatur preceptum nudum.

Quoties De phibitiõe alienationis a testatoꝛe vlꝰ qȝ dixi. §. e. l. volũtas. z la
1 tꝰ. §. de re. alie. nõ alie. l. fi. vbi dicit q̃ gener est de familia ergo tiõis a lege z pactis 2trahẽtiũ notaꝫ z dicit gl. z ꝓbe ne q̃ preceptũ nudũ testatoris nõ valet p. §. diui. z ꝛ nudũ qñ sine cã phibeꝫ alienatio vel exꝑssa vt qꝛ voluit i familia remanere vel ꝑsumpta ex qualitate rei vt ponit gl. exemplũ i turri. idẽ posset dici in castro z similiꝫ. ¶ Itẽ põt ꝑsumpta ex odio certe psone in quã phibita est alienari vt. ff. de cõdi. z demõ. l. cũ ita. z. l. titia. in pn. ff. de le. ũ. l. codicillis. §. matre. z de adi. leg. l. iij. §. fi qs ita. Itẽ si cõtinet casum pusionis si in cõtrariũ fiat q̃ deuenire debeat in aliquos nominatos. vt. de le. ũ. l. peto. §. fratre vbi de ista materia plene not. in glo. z per Dy.

1 ☞ Institutus sub cõditione z sub eadẽ grauatus ante eius euentum non tenetur restituere.
2 Institutus pure z grauatus sub cõditione ante conditionem non tenetur restituere.
3 Rogatus restituere sub cõditione ante cõditionẽ põt restituere.
4 Fideicommissarius non mortuus ante heredem.
5 Actiones in fideicõmissariũ trãseunt in fideicõmisso vniuersali.

Post mortẽ Materia huius. l. vtilis est z gl. nec Ly. vel alios doctoꝛes. ¶ Iudicio meo z primo opp. gl. añ tps nõ posse restitui p. l. de le. iij. l. cum pr. §. hereditate. z. §. a filia pria. Et eodẽ mõ põt opponi z solui de. l. filiastra. §. diui. de leg. j. So. gl. falsa est q̃ dicit q̃ spõte põt vt hic: sed non cogit vt ibi qꝛ nec ibi sponte posset si vellet: z ió secunda soluto verioꝛ est q̃ hic vni tm. ibi vni ex plurib⁹ cui vellet rogatꝰ erat restituere. z ratio diuersitatis est dupleꝫ. Prima est qꝛ si ante mortẽ vnũ eligeret posset tempoꝛe mortis aliũ eligere et sic non teneret prima electio nec restitutio añ diẽ. Secũda qꝛ interim possent oẽs mori vno excepto et ita in persona illius solꝰ remaneret electio ex testõ z tale ius nõ potuit huic tolli q̃ heredẽ ante eligentem vel restituentẽ vt ibi: sz hic erat vnꝰ tantum cui erat restitutio faciẽda z sic cessant ratiões predicte. ¶ Itẽ opp.
1 gl. de. l. sz si aũt. ff. ad tre. qcqd dicat gl. † dic q̃ ibi instituꝰ erat sub 2ditiõe vel die icerta, z ꝓhoc eodẽ mõ grauatꝰ. vñ tñ añ diẽ vel 2ditionẽ ius nõ habeat restituere nõ põt sz hic pure erat instituꝰ sz sub 2ditiõe icerta restituer grauatꝰ: z ió põt añ restitu
2 ere vt hac. l. Sz ꝛ hoc op. q̃ † instituꝰ pure z grauatꝰ de restituendo sub 2ditiõe nõ possit añ 2ditionẽ restituere vt. ff. ad tr. l. ille. i pn. z. l. ap. §. fi. z. l. ita tñ. §. a pre. z. l. si patrẽ. ad hoc vr dicere. l. q̃ script⁹ pure z sub 2ditiõe casuali ꝙ restituẽdo grauatꝰ nõ põt añ restituere nec ꝑ restitutionẽ in fideicõmissariũ actiões trãsferre nisi subseq̃t ratiõhabito existẽte 2ditiõe z ita logr. d. l. sz si añ. Sz si adũciat dies quã certũ ẽ extituraꝫ sz nõ qñ sicut dies mortꝫ tũc an restituere põt sz cogi nõ possit vt hac. l. z hoc videt gl. ꝙ si bi ꝙtradicere. qꝛ ꝓio gl. vr dicere tale fideic. restituẽdũ post mortẽ esse 2ditionale. Alia gl. magna vr inuere q̃ sit purũ. p q̃ũ declaratiõe videtur q̃ ẽt i 2ditiõe casuali vr q̃ possit añ soluere z renũciare bñficio dilatiõis sibi 2cesso: vt. ff. de ãnu. le. l. eũ q. sco qꝛ sicut se hȝ cõditio ad legatũ vt trãsmissionẽ ipediat sic z dies incerta. vt. ff. de cõdi. z demõ. l. dies incerta. ergo nõ videt procedere differẽtia gl. z absqꝫ dubio si itelligeret gl. sicut sonat. l. q̃ relictũ sub die icerta esset purũ male diceret q̃ tũc nõ eẽt dubiũ ali qñ ertiã de necessitate esset restitutio faciẽda. vnde dicendũ puto q̃ heres põt renũciare dilationi quo ad sui ꝓiudicium sed non quo ad ꝓiudiciũ creditoriũ: z hoc voluit dicere. l. ꝙtraria: sz si ante diẽ dicit qȝ nõ trãsfert actiones in fideicõmissariũ. actiões eñ trãsfert heres in fideicõmissariũ qñ restituit ex volũtate defuncti: vbi autem restituit ante tps vel conditionẽ appositam non restituit ex voluntate defuncti sed ꝓpria vt hic. nã z si nõ esset rogatus posset sibi donare si vellet z ideo non habet tunc tanq̃ fideicõmissarius

commissarius: sed tanq̃ donatarius: z ideo actiões remanẽt penes heredem sicut z qñ vendit vel donat. vt. §. de leg. j. z de heven. l. ii. z ꝓ hoc. ff. de operis liberto. l. si mater fm Ja. de raue. et
3 pe. † potest ergo rogatus restituere sub cõditione etiã ante conditionem restituere si velit arg. ff. de solu. l. sub cõditione Nõ ob. q̃ dictum est q̃ dies incert⁹ z cõditio equipollet: quia verũ est et quo ad effectũ transmissionis z obligatiõis sed in effectu exactionis quodãmodo differre videntur: qꝛ in cõditionali cum non respiciat principaliter cõmodũ heredis sz merã voluntatẽ defũcti heres tollere nõ possit in ꝓiudiciũ aliorum. Sed dies incert⁹ de quo hic loquit respicere videtur principaliter fauoꝛẽ heredis et eius dilationẽ z ideo videt posse ei renũciare. z hoc forte voluit dicere hic glo. dum dicit aut casualis. s. q̃ respicit merã volũtatẽ defũcti z illã nõ possit heres tollere an sit talis quã certũ sit oĩo extitura. i. quã testator posuit magis ad dilationẽ heredis q̃ ad dubiũ euentũ z tũc eã possit heres tollere q̃ ad se sz quo ad alios habeat vim 2ditiõis quo ad effectũ trãsmissiõis si iterim decedat 2ditio ergo facit fideicõmissũ nõ cẽ. dies añ icert⁹ nõ ipedit sz morã faciat fideicomisso cui renũciare põt heres quo ad sui fauorem nõ aliorũ ꝓiudiciũ vt dictum est. ¶ Opp. ad glo. q̃ dicit
4 qȝ certũ est extituꝛ qꝛ hoc non verum † qꝛ impossibile est mori fideicõmissarium ante heredẽ. vt. ff. qñ dies lega. cedat. l. si cũ heres. z de cõdi. z demonst. l. heres meus. z ideo nõ est certum existere. vnde dic aut fideicommissum in conditionis defectũ remãsurum erat penes rogatum. z tũc nõ expectata conditione põt restituere vt hac. l. aut nõ erat remãsurũ penes eus sed dispositũ erat ad. aliũ debere trãsire. z tũc nõ põt: vt. ff. de le. iij. l. vꝛo. §. se. z ad. l. sed si añ. pz solutio p ea q̃ dicta sunt. §. ¶ Ultio op. gl. q̃ distingũẽdũ videt cui⁹ fauoꝛe sit apposita dilatio. vt. l. si ita relictũ. §. pegasus. de leg. ũ. cũ si. gl. dicit q̃ ille leges loquũtur in singulari relicto hic aũt in vniuersali. z ly gl. nõ reddat rationẽ di
5 uersitatis reddi põt † qꝛ in fideicõmisso vniuersali debẽt actiões trãsire i fideicõmissariũ z creditores cũ eo agere q̃ esse nõ posset nisi fideicõmissi 2ditio extitisset z restitutio teneret facta ex volũtate defuncti. Sz in singulari fideicõmisso nõ sunt tales effectꝰ: ideo heres fauoꝛi suo põt renũciare z ante restituere dñs tamẽ. Rich. Ly. moderni tenent q̃ in hoc nõ differant fideicõmiss. vniuersale z singulare quia. ll. allegare p glo, etiam de vniuersali loquuntur et verũ est z maxime. §. cũ pollidi⁹. Unde dicũ aut tps est adiectũ fauoꝛe obligati z potest ante restituere si vult vt. ff. de solu. l. q in diẽ. Aut fauoꝛe creditoris z nõ potest inuito ei ante tps restituere vt. d. §. cũ pollidius. cum cõcoꝛ. in glo. alleg. Un dubio autem ꝓsumitur fauoꝛe debitoris appositũ vt. ff. de reg. iur. l. cum tempus. Colligẽdo ergo dic bzeuiter q̃ institutus sub conditione nel incerta die z de restituendo rogatus ante diẽ vel cõditione nec ꝛpõte nec coacte adit nec restituit vt. l. sed si añ ad treb. institutus vero pure sed sub cõditione grauatꝰ tũc aut sponte adit z fideicommissum in defectum conditionis est remãsurum penes eum. z tũc potest añ diem restituere z hoc qñ cõditio vr adiecta magis ad moꝛaz heredis qȝ est qñ oĩno extitura est q̃ in vi dubie contradictiõis euentus tũc eñ non posset ante restituere vel restituendo facere actiões in fideicõmissariũ transire ꝓpter rationes quas predixi z idẽ qȝ non possit ante restituere inuito qñ dilatio appositꝛa est fauoꝛe eiꝰ cui restitui debet vt põdixi. Si autẽ coacte adiuit pure institutus tenetur incõtinẽti restituere qꝛ nullum commodum debet penes ipsũ remanere vt. ff. ad trebel. l. quia poterat. z notaꝫ in. l. apud iul. §. antistia. e. tit. actiones tamen non dantur in fideicommissaria sz satisfit creditoribus dato cuꝛ. bonis tanq̃ herede carẽtibꝰ vt. d. §. antistia. z dic q̃ potest cogi adire ꝓpter periculum ne deficeret fideicõ. si decederet heres hereditate nõ adita quia relicta tunc non deberentur. vt. j. eo. l. eam quã. z vide qȝ no. ff. de ver. oblig. l. stipulatio ista habere licere. §. inter certam.

Quoties Utrum penalis cõditio appositꝛa instituto videaꝫ repetita in substituto gl. hic innuit q̃ sic. sz dic vt plene dixi in. l. ꝑcib⁹. ver. quero etiam aliam qõnem.
1 ☞ Petitio fideicommissi contra rogatam z heredes quando competat.
2 Institutio facta de non filio tanq̃ sit filius est valida.
3 Fideicommissum quãdoqꝫ inducitur ex coniecturata volũtate testatoris.
4 Fideicommissum an valeat etiam hereditate nõ adita.
5 Relicta verbis directis an ꝓstentur si hereditas ex testamẽto nõ adeatur.
6 Fideicommissum an sit a venientibus ab intestato debitum.
7 Heres heredis adire non cogitur.
8 Fideicommissum quo iure peti possit a venientibus ab intestato.
9 Heres incapax instituꝰ an cogaꝫ adire sꝛde rettituendo rogeꝫ.
10 Incapacem esse z ꝓ non scripto haberi differunt.

Cum quam De significato huius verbi quã vide in alphabeto sub litera. q. z per Archi. iij. dist. c. quõ. z de simplici relatione de qua hic fit mentio vide per eundẽ. xxxv. dist. c. ꝓeter hec. z. c. sequẽti. z. j. de libe. cau. l. si ministerũ. Eunde. l. istã primo ponitur thema z qõ in nube z rũsio vbi nõ tenuit adoptio nec institutio vel ad vtrunqꝫ casum. put est in litera duplex vel sẽdo remouet obiectionẽ contra rñsionem emergentẽ. tertio declarat rñsionẽ. secunda pars incipit ibi tũc enim z c. tertia ibi. q̃ rescripsimus. Ly. sic diuidit vt primo rñdeat querẽti: sẽdo remoueat obiectionẽ q̃ videbaꝫ sue rñsioni cõtraria. tertio reassumit predictam responsionem restringẽs eã ad casum de quo q̃rebaꝫ z deteruinat casum aliũ. partes ꝙ se patent z hec diuisio in effectu cõcordat cũ prima q̃ fuit Ja. de bel. alij diuidũt in duas partes tñ vt in prima loquaꝫ cũ tenuit adoptio. in scõa cum non tenuit. scõa ibi alioquin. Casum summarium dic sic. † petitio fidei cõmissi ꝙpetit ꝙta rogatã z eius heredes si adiuit z adoptio tenuit. Si nõ adiuit vel adiuit de facto qꝛ adoptio nõ tenuit z per cõsequens nec institutio substituti petẽt fideicõmissum a succedẽtibus ab intestato. antiqua regula nõ ob. siue fideicõ. fuit ab inte stato repetitum siue nõ fz Bzo. vel si repetitum fuit fm Jo. hec enim lex duobꝰ modis legitur vno modo fz Jo. z antiquos q̃ heredes ab intestato fuerint expꝛesse rogati q̃ dic vt in prima gl. z qꝛ ille intellectus videbatur ꝙtrariꝰ litere que dicit simpliciter ideo licet gl. nõ dicat Bz. posuit aliũ mtellectum sed q̃ hic dicit Odof. z Wi. in decisa. s. q̃ nõ fuerint expꝛesse rogati venientes ab intestato z ista lectura vr placere Ja. de are. z modernis q̃ testatoꝛ fuerit locutus simpliciter dicendo volo hereditatẽ meã post mortẽ heredis mei restitui neminẽ heredẽ spiritu aliter noiando sz simpliciter quo casu quicũqꝫ sint heredes restituere tenentẽ exponit gl. ergo simpliciter. i. nullo noiato sic. ff. ad tre. l. marcellus. §. quidã. z qȝ ibi no. z hãc lecturã Bz. j. pienꝰ declarabo. lectura Jo. z antiquoꝝ nõ placet Ja. z are. z modernis qꝛ si essent spãliter rogati venientes ab intestato nullũ esset dubiũ z lex dz fieri in casu dubio. Sed. fil. dat aliã nouã lecturã. s. q̃ ista filia rogata fuerit restituere ꝓ fideicõmi. si decesserit in pupillari etate vt tũc teneant venientes ab intestato sec⁹ si directa fuisset institutio pupillaris qꝛ tũc nõ tenerent venientes ab intestato: z huic lecture applaudet. ff. de vul. z pu. sub. l. ũ. §. adeo. Sed. fil. Et tñ litera ex toto nõ bene est amica lr̃e huiꝰ. l. Literã expone fm lecturã Bzo. et cõis litera est eã licet z quidã hãc ea si habes eã expone. i. ea in vi noiatim z incipe constructũ ibi siue questa siue nõ q̃sita decesserit eã quã frater ruꝰ z c. tũc debet esse. j. in litera geminũ. vel et dic qȝ ꝓin. l. vsqꝫ ad ver. vltr. loquit solũmodo qñ adoptio non tenuit nec institutio z expone questã. s. de facto: z hec litera z lectura placet Jac. de bel. vel fm eandem literã expone eam. i. ab ea in vi ablatiui z tunc incipe a structũ. Ubi nihil, phibet fideicõ. peti eam. i. ab ea si ipsa vinit z adoptio tenuit z ꝓ consequẽs institutio vel ab ipsiꝰ heredibꝰ si ipa decessit z expone q̃sita ꝓprie. s. de iure. Si aũt habeas geminũ vel in litera incipe cõstructũ ibi dem nihil ꝓhibet fideicõ. peti z fm hoc dic tenuit vel nõ tenuit adoptio ita q̃ cõprehendat vtrunqꝫ casum z verbũ q̃sita ꝓprie stabit ꝓout tenuit adoptio z ꝓrimũ vel accipitur ꝓprie. Si aũt nõ tenuit tũc accipitur impꝛoprie. l. vel ꝓo saltem. dic ergo ea. s. filiam nõ iure adoptatam vel adoptam iure fed abstinuit. Ubi siue questa. s. de iure cũ tenuit adoptio vel instituit eam testatoꝛ sciẽs adoptionẽ nõ tenere vl̃ de facto cũ adoptio nõ tenuit qnã testatoꝛ credebat tenere. Simpliciter nota plectura Bzo. q̃ Jo. verbis precarius. i. fideicommissarius. Nonnullos ei voluerit substitutos ista verba sunt ꝓ plectura Bzo. qꝛ si certos ei dedit substitutos ergo nõ dixit de venientibus ab intestato. Ubi vel ab ipsiꝰ heredibus. Quidam habent hic in lra vel ab his q̃ bona intestati tenent et sic duo vel aliꝰ debẽt tantum vel ab ipsius heredibꝰ q̃ bona intestati tenẽt z ita nõ habẽt nisi vnũ: vel prima litera locum hz cum tenuit adoptio vel nõ tenuit sed sciens nõ tenere eã instituit z q̃ postea subticiꝫ vl̃ ab his z c. loquit q̃si tenuit z testatoꝛ putabat tenere fm secundam lecturam loquit q̃si nõ tenuit adoptio z testatoꝛ credebat tenere: tũc eñ rñdet tacite obiectioni potuit hereditas z nõ est adita quia tũc relicta in testamẽto nõ valent ita etiã non valent relicta in codicillis nullo condito testamẽto nisi ab intestato adeaꝫ hereditas. vt. ff. de fideicõ. lib. l. ũ. z ibi dixi qȝ est notãdum. Ubi nõ fuit iure adoptata z testatoꝛ credebat adoptionem tenere ideoqꝫ hereditas sibi queri nõ potuit alioquin. s. si iure adoptata fuisset ipsiꝰ heredes. s. filie sicut z ab ipsa peti poterat in si. fz iuris formã retẽta quarta trebe. eo demũ expont litera fm Jo. nisi qꝛ ipse intellexit venientes ab intestato fuisse ex prelle rogatos vt predixi. Modo ꝓ euidentia huius. l. premitte qȝ † si instituatur vt filiꝰ q̃ nõ est ex certa scia valet institutio: vt. ff. de he. instit. l. nemo. §. q frater nõ est. secus si per errorẽ. z. §. de he. instit. l. si pater. z. l. nec ꝙ. ¶ Dis ꝓmissis

Universidad de Deusto
Biblioteca

declaremus materiam p cõtraria et questiones. ¶ Op. ℨ lectura Azo. q veniẽtes ab intestato nõ teneanť qñ relictũ est fideicõmissum simplr vt. ℨ.eo.l.si veritas vbi si ex testõ nõ audiť hereditas nõ debenť relicta vt ab intestato. So. ibi loquiť de minꝰ solenni voluntate hic aũt fuit testamentũ solẽne. Sed propter errorem defuncti qui putauit istam filiaz suã z legitime adoptatã non poteſt adiri hereditas. z ratio diuersitatis inter hũc z illum casum est quia in.l.illa ex quo deficiebat ratione omisse solennitatis nõ est verisimile testatorez voluisse ex tali testamento mutili grauare voluisse veniẽtes ab intestato fz in casu huiꝰ.l.cũ testm sit solenne lz nõ adeatur hereditas propter errorem testatoris q errauit in additione persone heredis ex coiectura volũtate ꝑsumitur voluisse etiã veniens ab intestato grauasse qua ꝑsumpta voluntas probatur: sic certum est testatorem magis dilexisse hanc filiam putatiuam ꝙ venientes ab intestato pz qz ipsam eis ꝓtulit heredem instituendo sed huic filie prepoſuit fideicõmissarium ergo ꝓsumitur voluisse ipsum fideicõmissarium ꝑferre venientibus ab intestato. z fm hanc rationem valde bene ꝓcedit intel
lectus Azo. z ꝓ ista lectura z opinione Azo. bñ facit. ff. de here.
3 instit. l. lucius. ñ. nam † z alias ℨiectura volũtatis testatoris inducit fideicõ. z cessare facit. vt. ff. de liberis z posthu. l. si ita in princ. de conditio. z demon. l. si quis euz quem. in fi. ℨ. de institu. z substi. l. generaliter. ℨ. cum autem z. ℨ. e. l. cuz acutissimi. Sz hec lectura Azo. destrui videtur alia rõne. Certũ enim est ꝙ si aliqs sit in
stitutus in testamẽto solẽni z voluerit adire ꝙ succedẽtes ab intestato nõ tenentur nisi in fraudẽ omisisset: vt. ℨ. si qs omiſ. cau. testa. l. ꝙ. in fi. z tamen fm predictam rationem heres ab intestato deberẽt hoc casu teneri: qz testator voluit heredẽ institutũ ad legata teneri quẽ magis dilexit quã veniẽtes ab intestato z tamẽ non tenẽtur vt dictũ est. vñ hec ratio facit dubitare. ad. fil. super intellectu z ratiõe Azo. z quosdam ex toto remouet a dicta lectura. lz Odof. Jac. de bel. z cõiter moderni eaz sequanť. Preterea ꝑdicta rõ que adducitur per Azo. nõ ꝓcederet si intelligerem fideicommissum hic foze relictum post mortẽ filie. nã tũc nõ ꝓtulisset fideicõmissarũ filie instituto. z ió Ja. de are. vt. ℨ. dixi ponit ꝙ testator fuerit fimlr locutus non habẽdo respectũ ad institutum heredem sed simplr z gñaliter loquẽdo puta post mortẽ heredis volo restitui hereditatẽ meã tali tũc veniẽtes ab intestato videnť rogati z sic loquiť hic ar. ad hoc. ff. de fideicõ. li. l. si pr
ℨ. fi. ergo fm eum aut nominatim fuit locutꝰ testator: dicẽdo volo heredẽ meũ post mortẽ suã restituere hereditatẽ tali z tũc venientes ab intestato non tenenť. vt. ff. de leg. ũ. l. celsus pater. ℨ. q alicuius. aut gñaliter dicẽdo volo hereditatem meã tali restitui. z tunc ab intestato venientes tenẽtur vt hic. Ratio diuersitatis inter hos duos casus est qz qñ nominatim grauat grauamẽ incipit habere vires ab institutione q̃ est caput testamẽti. z iõ si hereditas nõ adiť nõ durat grauamẽ vbiño gñaliter z simpliciter loquiť sine noiatiõe tũc illi grauamẽ capit radices in quolibet succedẽte ex testamẽto vel ab intestato. arg. ad hãc rõnem. ff. de lib. z posth. l. ij. ℨ. fin. z de minusto testa. l. nã z si sub cõditione in ꝓin. z dixi in auf. ex cã. Sz ꝙra istã distinctionẽ videť hec. l. dũ dicit nõnullos ei voluit substitutos ex quo inuiť ꝙ filia erat nominatim grauata. Sed ipse Ja. dicit ꝙ ei dedit substitutus nõ noiatim fz simplr z hoc indicat verbũ simplr. ℨ. positũ. Sz contra hoc adhuc videť qz quantumcunqz simplr z indefinite relinquat testator fideicõ: videť ab heredẽ scripto nominatim relinq re vt. ℨ. e. l. ab eo. z. ff. si quis omiſ. ca. testa. l. in testamẽto. in ꝓin.
¶ Item adhuc circa ꝓmissa instatur. naz hac. l. in fin. dicit qõ qñ fuit legitime adoptata si nõ adeať hereditas non debeať fideicõmissum a veniẽtibꝰ ab intestato qz dicit ibi ex. heres facta decesſit ergo a contrario sensu si no fuit heres non teneť. Jaco. concedit oppositionem sed dicit hoc forte ꝙtingere qz grauamẽ cepit habere vires ab institutiõe q̃ valuit. ꝑdicta ergo distinctio locum non hz nisi cũ heredis institutio nõ valuit fm eũ: vt ergo
4 plenius exꝑliceť † an fideicõmissum valeat si hereditas nõ adeatur. dic aut hereditas ꝓt adiri. z nõ debeť nisi adeať vt hic in ℟. tũc enim cũ ꝛcoz. aut nõ potuit adiri. z tũc aut ꝓpter defectũ solẽnitatis vel vltatis. z tũc idẽ vt. ℨ. eo. l. si veritas. et. l. ex testamẽto. fallit in authen. ex causa. aut quia hereditas est. p non scripta vt in casu huiꝰ. l. z similiꝰ. ztunc aut testatoz gñaliter rogauit aut nominatim aut simplr. ¶ Primo casu indistincte debẽtur: vt. ff. de inoffi. testa. l. titia. cũ si. Secũdo casu distingue vt not. p ℨy. ff. de leg. ũ. l. cũ pater. ℨ. cũ estimaret. Tertio debenť vt hic. z de leg. ũ. l. cum pater. ℨ. si filiꝰ. z de fideicom. liber. l. si pater duas ℨ. fi. z vide qõ not. in auf. ex causa. circa fi. verũ. vltimo. p declaratione. z qõ not. z. ℨ. dixi. ff. de reg. iur. l. si nemo. Sed videť ꝙ non debeatur ab intestato: vt. ℨ. de testa. l. nõ codicillum. Sz ibi voluit tantũ testari z nõ implenit hic adimpleuit licet institutio non valuerit ꝓpter errorẽ testantis. fideicommissum tamen de
5 betur z quo iure petatur. ℨ. dicam. † Item oppo. ꝙ vbi ex testamẽto non aditur hereditas relicta etiam verbis directis ꝑsẽtur. vt ℨ. si quis omiſ. cau. testa. l. fin. sed ibi ſpale qñ in fraudẽ omittit ſ sunt z aliꝫ casus ſpales qui notãtur p Rof. dicto tit. si qs omiſ. cau. testa. circa finẽ. z hic in gl. iter quos ponit gl. qñ testator cãcellauit testamentũ qs nõ est indistincte verũ. Sed aut cãcellauit qz repudiauit heredes indignos aut qz voluit intestatꝰ decedere: aut dubiũ vt plene dixi. ℨ. de testa. l. nostrã. Item casꝰ aliꝰ quez glo. ponit qñ hereditas auferť ab indigno nõ facit exceptionẽ a regula ista. quia ille casus locũ habet etiã vbi aditur hereditas addit etiã odo. alios casus. ℨ. de episcopis z clericis auf. si captiui. de episcopali audi. auf. liberi furiosi. z de hereticis auf. ideꝫ de nestorianis ¶ Item opp. ꝙ vbi errať in cõditiõe ꝑsone heredis nihilominus valet institutio vt qz putať liber cũ sit seruus vt. ℨ. de heredi. instituẽ. l. cum proponas. so. vt ibi dixi qz iustior potest esse error in seruitute q̃ in filiatione qz difficile est cognoscere liberũ a seruo. vt. l. quia difficile de contrahẽ. empt. ¶ † Item
6 oppo. ꝙ fideicommissum nõ debeatur a venientibus ab intestato vt. ff. de le. iij. l. j. ℨ. fi. So. ibi potuit adire ille a q̃ relinquit hic non vel hic interuenit error in qualitate persone ibi nõ vel hic relinquitur ab herede scripto ibi ab vno de veniẽtibus ab intestato specialiter z nominatim z ideo vr ab aliꝰ ꝑbuisse peti. arg. e. ti. de. le. iij. l. pater. ℨ. fũdũ. z de cõdi. z demõ. l. cũ ita. ℨ. fi. ¶ Item op. ad idẽ de. l. sed z si fic. ℨ. j. eo. tit. de le. iij. soluto ibi colligitur. Item contra. ff. de le. ij. l. si titio. ℨ. ad trebel. l. iij. de cadu. tollen. ℨ. j. de iure codicil. l. si quis cũ testamentum. ℨ. fi. de le. ij. l. cũ pater. ℨ. cum extimaret. So. vt in qualibet earum notať. vel dic ꝙ hic capitur cõiectura tacite volũtatis vt. ℨ. dictũ est z distingue vt notatur per ℨy. d. ℨ. cum extimaret. ¶ Item oppo. ꝑt opponitur in gl. magna que incipit hoc indubitabiliter de. l. cogi. ℨ. his qui soliduz z. l. marcell. ℨ. fi. ad trebel. z si qs aliquẽ testari ꝓhibuerit. l. ij. ℨ. fi. z. so. vt in ipsa gl. sed secũda so. non ꝓcedit simpliciter quia. d. l. ꝙ. ℨ. fi. z. l. marcel. ℨ. fi. possent intelligi ꝙ fiscus soluat z nõ heres ad. ℨ. hi qui solidum dic ꝙ ibi erat ꝓ parte capax z ꝑ te nõ. vel dic ꝙ instituta nõ adeunte nihilominꝰ valeat fideicom. vel tacite secũdum lecturã Azo. vel expresse secundũ aliã nõ cogit hꝛs adire z restituere. z de hoc adhuc. j. dicã. ¶ Item op qz hic dicit ꝙ fideicõ. petit ab eiꝰ hꝛdib⁹ ea mortua ℨtrariũ
7 vr † ꝙ hꝛs heredis nõ ñt cogẽdus adire vt. l. ille a quo. ℨ. si de testamẽto. ff. ad treb. ꝑ huiꝰ ℨtrarũ solutione ꝙro an hꝛs heredis adire cogať. de hoc satis disputat. gl. Sz quãꝯ dicit gl. Jabut. dicit ꝙ vbi nõ potuit ascribi negligẽtia z heres sine causa recusauit hz locum lex penul. j. ad trebel. vbi de hoc dixi. Sed vbi ex causa opꝰ est adiri qz eo moriẽte deficeret fideicõmissuz nec cogeret heres hꝛdis vt colligit a cõtrario sensu. d. l. penul. Sed si heres adiuit anteꝙ decederet idubitãter heres heredis restituere cogitur z sic loquiť hic predicta sunt vera secundũ ℒy. quãdo heres decesſit anteꝙ iuberetur adire. vt. ff. de admi. tu. l. tutores qui. ℨ. heres. iuſſu autem facto fit quedã perpetuatio vt indistincte heres heredis adire cogatur vt. j. ad trebel. nõ iustam. et arg. de dam. infec. l. cũ postulassem. z ita intellige. ff. de sup. leg. l. post cõsanguineos. ℨ. fin. fm Jac. de are. Hunc etiam aliquas alias questiones ꝙro primo quomodo adoptio non tenuit qõ dic vt in gl. ex multis etiam aliꝫ causis potuit adoptio nõ tenere q̃ colligi possunt. ff. z. j. de adoptio. z in summa eiusdem titu-
8 li. ¶ † Item quero quo iure petetur hic fideicõmissum a venienti bus ab intestato vtrum ex testõ vel codicillis secundum casum antiquorum petitur vt ex codicillis: quia expresse fuerunt rogati venientes ab intestato fm casum Azo. non videtur posse peti vt ex codicillis qz non fuerunt expresse rogati nec dixit testator qõ valere voleꝫ iure codicillorũ z sic nõ voluit codicillari sed testari si ergo nõz vt testamentũ nec vt codicillus vt. d. l. nõ codicillũ. ℨ. de testa. hoc quidã ꝛcedunt z dant condictionẽ ex. l. ista. Ja. de are. dicit qõ etiã vt ex codicillis peti potest nõ vt ex testamẽto directo quod sine institutiõe valere no potuit vr. ff. de his que in testa. deben. l. ꝓpter. Nõ obstat. l. nõ codicillum. cum simi. quia qõ ibi dicitur institutio ꝛc. intelligit ipse. l. de iure facta qz facta fuit de persona q̃ potuit institui sed quia ibi deficit legitimus numerꝰ testium vel alia solemnitas non valet etiã vt codicillus aliudvbi est talis heres institutus qui etiam cũ legitimo numero testium nõ potuit institui z ita loquitur hic hz eũ petetur ergo vt ex codicillis ex ꝑsupta volũtate testatoris. ¶ † Item
9 querit glo. si institutus est aliquis heres nõ capax z rogatꝰ de restituendo nunquid cogetur adire: z vr qõ hic. vt. ff. de his qbꝰ vt indig. l. cũ quidã. z ibi de hoc not. fami. her. l. his consequenter. ℨ. j. z ibi nota. z de lega. j. l. si seruus pluriũ. ℨ. j. distingue aut hic non capax erat capax saltem partis: et tunc cogit adire z restituere et ita loquiť. l. cogi. ℨ. hi qui solidum. ff. ad trebel. aut nõ erat capax partis alicuiꝰ. z tũc aut fuit ab initio capax hz post aditionẽ desiit esse capax z cogitur restituere nec infirmat eatenus aditio quominꝰ restituere possit z cogatur: z sic loqtur. l. marcellus

marcellus. ℨ. fi. ff. ad treb. aſit fuit ab initio nõ capax alicuiꝰ ꝑis tunc aut nõ potuit capere nec accipere vt in institutiõe conditionali z nõ cogit vt. ff. ad treb. l. ℨ. si ante. aut solũ ab initio nõ potuit capẽ. z tũc aut erat nõ capax ꝓpter delictũ aut ꝓpter errorẽ testatoris. Primo casu est ꝙ nõ scriptũ quo ad institutionem z ideo rogatus nõ cogitur restituere: sed fiscus si est deportatꝰ. secꝰ si in metallũ dãnatꝰ vt. ℨ. de here. instit. l. j. vbi de hoc no. z di ℨi. z. ff. de his que ꝓ nõ scrip. habenť. l. in metallũ. ad silleia. l. cũ fisco. si quis aliquem testari ꝓhibuerit. l. ij. ℨ. fina. z de lega. iij. l. si deportari seruo. sed de hoc casu cũ est in metallũ dãnatꝰ tũc venientes ab intestato tenebunť vt hic fm Azo. z notatur. ff. de iure fisci. l. in metallũ. Si aũt ab initio fuit capax fz factꝰ est nõ capax ꝓpter moram litẽ tũc cogitur restituere: vt. ff. de inoffi. testa. l. pa. ℨ. meminisse. Si vero aliter factꝰ est nõ capax. tũc siue fit heres scriptꝰ vel legatũ vel fideicõmissum ei relictuz z rogatꝰ de restituẽdo: siue sit nõ capax in totũ siue ꝑ parte semp cogẽdꝰ est restituere ꝓuisq̃ per fiscũ auferať. vt. d. l. cũ quidaz. z. d. l. his consequẽter. z. d. l. si seruus pluriũ. z. ℨ. vbi canse fisca. l. j. z. j. de in re fisci. l. fi. lib. x. Sed fisco repetente hereditatẽ vel auferẽte legatum ab eo. tũc fiscus teneať vt ꝑbat iura predicta. Fallit in vno casu in quo capax nõ cogit restituere videlicet qñ sibi ascripsit z aliꝫ a testatore ius est restituere. vt. ff. de fal. l. fili. ℨ. fi. z de his q̃ ꝓ non scrip. haben. l. fi. Si vero est nõ capax ꝓpter errorem testatoris vt hic nõ cogitur adire nec restituere cuz institutio ipso iure fit nulla: vt. ff. de here. instit. l. si pater. Sz venientes ab intestato restituere tenẽtur vt hic ptz. ad predicta etiã faciunt que no. z dixi. ℨ. de his quibꝰ. vt indi. l. hereditas. Ja. de bel. Bel. breuiꝰ
10 fm ℒy. aut est nõ capax aut ꝓ non scriptũ † aliõ em est non esse capacẽ quo casu valet testamẽtũ aliud habere ꝓ nõ scripto quo casu nõ valet testm. Primo ergo casu quãdo nõest capax heres remanet licet applicet fisco vt. ff. de vulg. et pupil. substi. l. ex facto. ℨ. iul. z hoc casu intelliguñ argumenta gl. que arguit ꝙ nõ capax cogať adire z restituere. aut est institutio ꝓ nõ scripta et cũ cũ nõ sit heres nõ cogit vt in aliꝫ argumẽtis gl. z fz hoc gl.
1 male. dicit qõ puella nõ iure adoptata cogi possit adire z restituere qz eiꝰ institutio fuit mala ab initio z ꝓ nõ scripta. vñ ꝙ in fi. dicit. vel dic veriꝰ dicunt predicti imo falsius ꝑdicta oia intelligas esse vera vbi fideicommissum nõ als erat valituruz nisi nõ capax adire z restituere cogeretur. Si enim alias esset valituruz tunc nõ capax adire nõ cogitur. z sic loquitur. l. vlti. ff. de his q̃ ꝓ nõ scrip. habẽ. z fi qs aliquẽ testari ꝓhibi. l. ij. z hec lex scõm vrãqz lectura. l. siue expresse siue tacite rogati fuerit veniẽtes ab intestato. ¶ Item q̃ro que lectura sit verioz: vtrũ. Jo. z antiquoz an Azo. Moderni communiter dicũt qõ Azonis lectura verioz est: vt colligitur et tex. cũ dicit simpliciter ꝛc. vbi nõnullos voluit substitutos. ex quo apparet quod si eidẽ substituit nõ rogauit venientes ab intestato. in hoc tamen illa verba faciũt contra Azo. qz dicit ei z sic videť nominatim substituisse: quo casu non tenerentur venientes ab intestato nisi fozent expresse rogari. sed in hoc dic vt dixi in expositione tex. ꝓ ista etiam lectura Azo. facit. ver. tunc enim ibi adiri potuit hereditas. A ℨtrario ergo si non potuit adiri tacite repetitũ videtur a veniẽtibus ab intestato z ad idẽ ibi dũ dicit q̃si scripta heres nõ fuerit iure adoptata z ita per coniecturã tacite volũtatis rogati videnť venientes ab intestato. ¶ Quero que litera sit verioz: vtrũ cũ gemino vel cuz vno tantũ z vtrũ principium. l. intelligatur z comphẽdat vtrũqz casum. ℨ. qñ tenuit z qñ nõ tenuit adoptio z institutio an vnũ tãtum. ℨ. quando nõ tenuit cõis opinio doctoꝛũ est qõ verioz sit litera cũ vno vel tantũ z qõ cõtineat vnũ casum tantũ. ℨ. qõ nõ tenuit adoptio z institutio. z hoc satis apte declarat ver. qõ reseri ꝑsimus. ¶ Item quero nunquid ex testamento ex quo nõ adiť hereditas debeãtur legata ad pias causas vl possit cogi heres adire. de hoc dic vt plene nota. per dominium Jo. blanchũ in q̃ stionibus suis quas fecit circa executores vltimarum volũtatũ. ꝛcũ. q. q̃ incipit. item quero si heres scriptus. z questionibꝰ sequẽtibus ꝙ muenietur trãscriptũ in Specul. de instru. editio. ℨ. nũc aliquo de vltimarum voluntatũ executoꝛibus. ver. quid igit si heres scriptus in testamento. z ver. ℨequentibꝰ. ¶ Ultimo dic fz Oldra. aut nõ vz institutio ratione institutis z non valent relicta vt ex testamento nec vt ex codillis vt. ff. de iure codicil. l. cõficiuntur. z. l. diuus. si ratiõe instituti et tũc habet locũ opi. Azo. z hoc verum si sit fideicõmissum generale: vt. ff. de fideicõ. liberta. l. si pater. ℨ. fi. Nam si a certa ꝑsona foret relictum: verbi gratia. rogo filium meum restituere ita domũ restituet si heres fuerit. vt. ff. de lega. ij. l. celsus. ñ. reſpõſo. z ibi not. fm vnam opinionem quã dicit verã licz glo. nõ approbet. Si vero rõne forme nõ valuit institutio habet locũ hec. l. z. ℨ. de condicil. l. fi. cum ibi no.
Ol. ¶ In gl. j. etiã ab intestato: secꝰ si hec ꝛba nõ foret adiecta quia tũc demum qui esset heres ex testamẽto videret rogatus. vt. ff. de vulg. z pup. substi. l. g liberis. ℨ. hec verba. scõz Fran. ac-
2 cleturam Jo. z autiquoꝛum secus fz lectura Azo. vt predixi. Ibi qñ sint hereditatẽ. z hoc ꝓbatur in fi. in ver. alioquin. Ibi tibi deficere nõ potest. z fm vtranqz literã capias constructã ad primum siue vt predixi. Ibi quam statuo. supple vestra est. Ibi sermonem quem audistis subaudito non est meꝰ. z hoc habeť in euangelio. z ad idem. ℨ. fami. ercis. l. filium quẽ habẽte. Ibi vbi viuit quidã habent inuit z male. ¶ In gl. hoc. s. modo. Ibi alij dicunt vt Azo. hic enim tangit literã Azo. licet obcure q̃ intellexit fideicõmisso tacite repetito ex coniecturis. In fine. q. d. sibi z nõ aliꝫ venientibus ab intestato substitutis. ¶ In glo. hoc qõ subiicit. ibi fauoze libertatis z militie. Oldr. Ibi applicať fisco. sed hec nõ est bona exceptio quia tũc aditur hereditas ex testamento licet fiscus auferat vt plene. ℨ. dixi. Ibi. ℨ. lz si legatũ. Sed iste casus comprehenditur sub ꝑdicto qñ hereditas auferť ab indigno. In fine fz casuz Azo. fallit z in aliꝫ trib⁹ casib⁹ quos ℨ. notaui fm Odo. ¶ In glo. ꝙ est in duobus. ibi tẽ qñ hic ratiõ tangitur lectura Azo. lz occulte. ¶ In glo. vt qz erat in fi. hoc quãtum ad casum huius. l. nõ põt procedere quia hic loquitur qñ mascul⁹ adoptauit. f. frater. ¶ In gl. vltima in ꝓin. ibi si qs rogatus. z. l. quãuis. ℨ. j. Old. z hanc gl. plenius. ℨ. declarani.

Quamuis In eo quod tenet hic gl. qõ papa
1 ter compelli possit emancipare. dic vt no. ff. ad trebel. l. vbi. de ꝙdi. z demõstra. l. si cui.
¶ In gl. vltima. ibi rogasset nisi veller hereditatem
2 sibi restitui certe ob nullam. Ibi iter fontem ꝓtuatum.
3 Papa est oiz iurisconsultoꝛũ subtilissimꝰ fz qualiter cogita.
Prelegata an veniaur in restitutione.
Voluntas an sit contra verborum significationem seruanda.

Cum virum. Primo ponit dictũ i gñe.
Secũdo ad speciẽ descendendo illud limitat z declarat verũ esse si cõtraria voluntas testatoris nõ probetur. dicit ergo breuiter qõ ꝑlegata veniunt in restitutiõe hereditatis nisi cõtraria volũtas
1 testatoris ꝓbetur. † Et no. qz papa inter ceteros iurisconsultos de subtilitate ingenũ commẽdatur vt hic. z. j. eo. l. cũ acutissimi. z. ℨ. de institutionibus z substitutiõibus. l. generaliter. ℨ. cũ aũt. sapientissimus etiã dicit vt in auf. de restitu. ℨ. nos igitur. co. viij.
2 ¶ Op. † ꝙ ꝑlegata in restitutione nõ veniãt qz illud ꝙ qõ habituris esset alio herede existente nõ venit in restitutiõe. vt. ff. de lega. ũ. l. ſequẽs questio. Sz ꝑlegata sũt huiusmodi ergo ꝛc. So. Dy. subaudit ad rõnem q̃ est in tex. l. ℨtrarie: duz dicit q̃ habiturus esset alio existente herede. subaudi nõ ex vltima volũtate fz ex donatione inter viuos que affectum assumit demuz post mortẽ. vt. ff. ad treb. l. debitoꝛ. ℨ. fi. Sed ad hoc instatur qz quasi vt legatum vr valere donatio a tẽpoze mortis vt. ℨ. de dona. inter viuum z vxo. l. donatio. nec detrahit retro dictum vt. ℨ. de inof. dona. l. j. ad qõ dic qõ donatio quã vir facit vxoꝛ separatur a viro in vita sua. vnde quantũ ad mentem suam nõ videtur cogitatũ de his rebus postea in fideicommiss. generale deducẽdis z iõ nõ continenť. vñ breuiter dic ꝙ illud operatur dispositio inter viuos. ¶ Item op. de. l. titia ad leg. falcid. z distinguit pleniꝰ ꝙ gl. fm Dy. aut querit de substitutione vulgari aut fideicommissaria. Primo casu prelegata in restitutionem nõ cadũt. ff. de lega. ij. l. miles. ℨ. ꝓ parte. z de leg. ij. l. ſeptiliam. Sedo casu aut testatoꝛ vtitur verbis generalibus z futuri tẽporis. z tunc cadũt prelegata in restitutiõe nõ habita distin. an primo leget vel postea. vt hac. l. z. ff. de leg. ij. l. cũ pater. ℨ. fidei tue. Si vero vtiť verbis ꝓteriti temporis tũc refert. aut primo rogat z postea ꝑlegat z isto casu nõ venũt quia non est verisimile ꝛc. vt. d. l. titia. ad le. falci. z an imputentur in quarta dic vt hic. z ibi notatur. Aut primo legat z postea rogat. z tunc aut testatoꝛ facit mentionẽ hereditatis etiã hoc casu venit solum ꝙ iure hereditario capitur z vltra restituere prelegata nõ debet. vt. ff. ad treb. l. in fideicõmissaria. ℨ. fi. z ita debet intelligi. l. ſi titius. de leg. iij. aut non facit aliquam mentionẽ hereditatis: z tunc totum prelegatum cadit in fideicõ. vt. ff. ad treb. l. marcellus. ℨ. quidam. z de hoc vide quod not. s. fami. erci. l. filium quem habentẽ. ¶ Ultimo oppo. quia hic in fi.
3 dicit. † ꝙ voluntas testatoris seruatur etiã cõtra ꝓpriã significationem verborum. Sed cõtra hoc est. ff. de vsufru. lega. l. si alij. Bl. que est ibi. z Ja. de are. dicunt ꝙ ibi est ſpale z ꝓpter illã. l. dicunt hic poni plerunqz quod nõ placet. Dyn. imo intelligit ꝙ ibi dicebat actum non tamen constabat. Sed dubium erat z sic approbat intellectũ. R. qui ponitur in ꝓin. glo. vt ibi notatur ꝙ eum. Verba enim nunq̃ sunt potiora intellectui: imo econtra. intellectus est potioz verbis in vltimis voluntatibus. vt. ff. de conditionibus z demonstratio. l. in cõditionib⁹. z hic. z. ℨ. de liberis preteritis. l. ij. vbi de hoc nota. z dixi. ℨ. Sed vbi dubiũ est de voluntate que nõ probatur. tũc omittimus voluntatẽ z ſequimur interpretationẽ verborum. vt. ff. de legatis. ñ. l. non aliter. z ꝓpter hoc dici t hic plerunqz. l. vbi voluntas non est certa nec de ea

Universidad de Deusto
Biblioteca

constare potest z hoc etiã sequit Pe. Alii dicunt q in.d.l.si alii errabatur in nominibus appellatiuis vnde licet cõstet qõ aliter sentiat testator nõ valet q sensit nisi aliter ante ageret inter testãtẽ z legatarium vt notatur de leg.j.l.si qs in fundi vocabulo.z dixi.ff.de leg.j.l.si fortidianum. De hoc an sit stãdũ verbis vel menti vt not.extra.de priuileg.c.quãto.xxxviij. dist.sedulo.in glo.z p Arch.extra de regu.iu.c.penul.lib.vj.per Dy.z dixi.ff. de legib.l.nõ dubium.z de dubia volũtate testatoris quomodo debeat interpretari:dixi.ff.eodem.l.voluntas.

1 ☞ Dominium rei legate quare in legatarium trãseat debitor autem liberationem sibi legatam non consequatur.

2 Seruus cui relicta est libertas fideicõmissaria quid facere possit vt illam consequatur.

1 **Si creditoris.** Que est ratio † q re legata trãsit dominiũ in legatarium.vt.ff.de furt.l.a titio.ʃ3 liberatiõe debitor legata nõ consequitur liberationẽ3,sed solum exceptionem.dic quia debitor habet retentionẽ z sic sufficit sibi exceptio non ita in eo cui res est legata nisi dominiũ in eum trãsiret:sic et alias prestatur cautio de soluẽdo adueniente die in legato cõditionali liberationis rõne predicta-ff.vt in posl.l.j.ʃ.si debitori.

2 †Quid in seruo cui relicta est libertas fideicommissaria nũquid q non potest pclamare in libertatẽ anteq̃ sit sibi pstita vt no.ff. tit.prop.l.ũ.poterit saltem excipere sicut debitor cui est legata liberatio:dic q sic ʃ3 Pe.cũ eadem sit rõ. Ly. Itẽ vide ad hãc.l. quod notatur.ff.de lib.leg.l.non solũ.ʃ.fi.hic alleg. ☞ In gl.z in ʃ.si quis debitori.in instru.de lega.

Si in persona Nunquid si dies non cessisset trãsmitteret ad suos:dic vt nota.j.de his qui ante apertas tabu.lege vnica.

Et in epistola. In gl.no.nutu in fi.no. hanc gl.q dicit nutu in sti.non valere z idem not.ff.si vt qb here.se absti.l.j.cõtrarium notatur z male p Ber.et extra de testa.c.cũ tibi.z vide q ibi not.per Inn.z qs not.z dixi.ff.de testa.l.iubemus.hic in glo.allegata.

Si veritas. Ibi nec ample hoc quod de agnitione dicit referas ad secũdum casum qñ solennitas deficit nõ ad primũ qñ deficit veritas quia ibi agnitio nõ cadit q agnosci non potest q non est:vt.ff.de his qb.vt indig.l.post legatũ.in princi. Item q subijcit de trãsactione si pretextu falsi instri fieret rescinderetur.vt.ff.de transac.l.ex fal.Ja.de are.z Old.

1 ☞ Heres qñ instrumenta predictorũ legatario tradere teneat.

2 Heres legatario de euictione non tenetur

Instrumenta. Ly.hic reprobat opinionem Placẽ. qui dixit hãc.l.loqui qñ pars predictor erat legata:secus si in totum † quia tũc heres teneret dare legatario instrumenta fm ipium Pla.vt hic in gl.not.dicit enim qõ heres etiã tũc tradere nõ teneretur:q ipsius heredis interest habere penes se instrumẽta:vt.ff.fami.herc.l.iuũ.in fi.vt si hereditas sibi eminear possit restituere instrumenta euincenti z legatari de hoc nõ sentit pretidicium:vt.ff.de leg.j.si a subtituto.ʃ.j. Ly.ʃ3 hãc opi. Ly.reprobant Rich.z Ol.z dicunt qõ est casus pro Pla.ff.de fun.instruc.l.quesitum.ʃ.antepe.z pro eo etiã.ff.de iure fisci.l.senatus.ʃ.senat censuit.z hanc opi.Pla.sequit Specu.de instr. editio.ʃ.nunc vero aliqua.versi.sed queritur an heres.qõ tractũ fuit a Rof.in libello de actione ex testa.ver .itẽ queritur an heres.vbi idem notat. Ad hoc facit quod no.ff.de act.em.l.titius ij.z per Azo.in summa ad exhiben.ʃ.item z emptor.q videntur

2 acere pro opinione Ly.† quia heres non tenetur legatario de uict.vt z hic in gl.nota. Sed de hoc dic vt plenius dixi. ff.de lecum alienam.z vide etiam quod tetigi.eo.ti.l.ex legato nominis. ☞ Ultimo hic colligit Ly.qõ procurator teneatur tradere instrumentum originale procurationis vel cauere de exhibẽdo quoties fuerit petitum.nam ita debet quis cõparere q dominꝰ possit excep.repelli.vt.ff.de excep.rei iudi.l.si mater.ʃ.hoc iure. sed exemplum fidem non faceret:de hoc dixi.ff.de eden.l.fi.

Heredum. An rei heredis legate statim trãseat dominium sicut rei testatoris: dicam.j.titu.j.l.ij.

Et repudiatione. Licet glo.dicat qõ est exceptio intentionis. Pe.tamẽ dicit qõ vbi legatarius repudiat fingitur non legatum quo ad dñũ translationẽ non quo ad obligationem. Et repudiatiõe patris an piudicet filio plene dixi.ff.qui ad bonorum possessionem admitti pos.l.j. ☞ In glo. in dolo in fi.z de lega.j.l.legatarius.ʃ.j. Oldra.

Fideicommissum. In qstiõe glo.si legatari vro.testatoris vtrum videatur reuocatum legatum.de hoc dic vt plene nota.z dixi.ff. de his qb vt indignis.l.sozonem. In gl.vlti.in fin.iste due vltime leges sunt in titu.de iure fisci.

Ex testamento. Glo.allegat pro 3co. ff.de inoffi testa.l.titia q contradicit. Nã ibi dicitur veniẽtes ab intestato nõ teneri licet dictum fuerit. Sed illud contingit q expugnatur testamentum tanq̃ inofficiosum et ideo testator psumitur furiosus vt ibi dicitur z eo.titu.l.ij. Alias autẽ tm operat clausula si nõ valet iure testamenti ꝛc.quantũ expressa repetitio ab intestato vt hic in glo.z ff.de testa.l.ex ea scriptura.ʃ. fin.z j. de testa.mili.si iure.licet contrarium videatur notari in auf.ex causa.vbi de virtute dicte clausule latissime notaui.

1 ☞ Auxilium vel patrocinium promittens contra omnes nõ tenetur contra filios z coniunctos.

2 Actus pure gestus conditionem tacitam non recipit.

Cum acutissimi. Papiniani respon sum cũ laudib ei iustinianus extẽdit ad alias posteriozitates. An idẽ in parẽtibus z fratrib dic vt dixi.ff.de instit.z substi. l.generaliter.ʃ.j. ☞ In gl.z est ratio in fi.p hoc.ff. de inoffic.testa.l.iij.z de instit.z substi.l.fi. z vide qõ dixi.ff.eam quã.ver.certũ

1 est enim. ☞ Ultimo collige ar.q† qui promisit concedere turrim suam vel prestare patrocinium contra omnes nõ tenetur cõtra filios vel cõiunctos de quo dixi.ff. de edẽ.l.q accusare.z de excu. tut.l.humanitatis. Sed qõ hac.l.dicit an habeat locũ in re singulari de qua filius sit rogatus post mortem restituere vt nõ teneatur restituere si liberos habuerit:dic q non cum hec.l.solũ in hereditate loquat.vnde in re singulari nõ est subaudiẽda talis

2 conditio † quia actus pure gesti regulariter conditionẽ tacitam non recipiũt nisi lege caueatur.p hoc.j. de reuocan.donat.l.si vn q̃.que similiter loquitur in omnibus bonis donatis vel quota non in re singulari. Ad.sil.

1 ☞ Negans relictum iurare vel soluere cogitur.

2 Equitas qualiter describatur.

3 Relictum in voluntate minus solenni an possit peti.

4 Heres de quo testator consilius nihil scribi fecit si legata negauerit an iurare cogatur.

5 Jurare de facto alieno compelli nemo debet nisi presens fuerit.

6 Fideicõmissarius ex voluntate solenni petẽs illam probare dz.

7 Actio que oriatur ex voluntate minus solenni.

8 Actori asserẽti defunctũ voluisse min solẽniter dispõere credit

9 Testator fatu dz q volũtati se implicauit quã pficere nõ valuit

10 Testamentum nuncupatiuum in formam instrumenti publici redactum an probetur per ipsum instrumentum.

11 Instro publico statur inter viuos sed nõ in vltimis volũtatib.

12 Judex z testis an possit esse quis in eadem causa.

Questionem. Primo ponitur questio facti circa relictũ in min solenni voluntate. Scõo loquitur circa relicta in volũtate solenni fm Ddofr.vel fm Franc.ac.qñ nõ cõsidit legatarius de sacramento heredis sed vult probare sibi relictũ. Tertio reddit rõnem primi dicti fm intellectũ.glo.aliter tamen intelligitur fm modernos:vt.j.in solutione 3trariozũ subjicias.

1 †Vel fm Jac.bu.dic q primo ponit dictum.s.q negans relictum cogitur iurare vel soluere:qõ dictum probatur tribus rationibus. Prima est q heres de hoc conqueri nõ pot cũ sit sibi iudex z testis. Secunda ratio est q in testamẽtis requirit solennis numerus testium propter timozem falsitatis q timor cessat qñ heredis sacramẽto paratus est stare legatari. Tertia ratio sumitur ibi cum z leges ꝛc. ☞ Collige notabilia p te ex tex.z gl. Literam sic expone.voluntati mortuozũ prospiciẽtes.simile.ff. de inoffi.testa.l.omnimodo.in prin.pstito.nõ sic.ff.de fide instru. l.si.sacramẽtum subire qõ intelligit sibi delatũ auctoritate hui l.hoc ipso q fideicom.petitur.vel dic sibi delatum a fideicõmissario maiozem quantitatẽ quam confiteatur ille a quo relictus est:sic erat dissensio in quantitate relicti non in relicto.vnde ex p sumptione que intelligitur ex relicto.vt.ff.de fideicom.lib.l.in testamento compellitur heres iurare. Alioquin esset iniquũ ad petitionem cuiusdam extranei z ignoti cõpelli heredẽ iurare:z iste posset esse intellectus huius.l.ʃ3 Ric.de mata. Ad satisfactionẽ aliqui habent ad satisdationem.z tunc dic quod fideicõ. relictũ erat in die vel sub cõditione vt.ff.vt le.no.ca.per totũ. Jbi qnqs sunt testes qui interuenerunt quando fideicom. fuit relictũ.non aũt intelligatis qõ hi testes nõ interuenirẽt ad faciendũ pbationẽ z sic collige q ẽt si heres confiteat fideicõmissũ relictũ ẽt si dicat in minus solẽni testõ,tũ cogit soluere:z intelligein testõ nũcupatiuo

titulo ʃ3 Azo.Vi.de mata. Jbi vt equitatis ratio.ex hoc potest

2 colligi descriptio eqtatis hoc modo. †. Eqtas est que in paribus causis paria iura desiderat.de hoc plene dixi.ff.de legib.l.j. In omnes tam cõiunctos q extraneos grauatos. Qualis loc. In terrogatiue z suspẽsiue legas.z subaudi quasi dicat min. Jbi licta quasi dicat nullo modo. Jbi iustis.not.verbũ quia secus si non iustis.vt.ff.de testa.l.testandi.de leg.l.cũ questio.in fine.z de his qui.vt indig.l.non oportet. Oldr. Oppo.de.l.si quis in suo. ff.de inoff. testa.vbi heres nõ implẽs voluntatẽ defuncti pmiat tantũ tertia parte omissis aliis so.glo.dic ʃ3 Ddo.z modernos qõ heres non implens voluntatem defuncti pmiat tota hereditate regulariter nisi alia pena apponatur vt in contrario. Opp.

3 q† relictum in minus solẽni volũtate peti non posset.vt.ff.eo.l. si veritas.z.l.ex testamẽto.so.multis modis vt in glo. quidã em qõ hec corrigit illas sed legum correctio vitanda est.alii qõ hic sine solẽnitate relinquere voluit.quod nõ placet Jo.q i insti.de fideicõ.l.heredi.ʃ.fi.vbi ponit idẽ casus sicut hic ꝛ de testatore q solẽnẽ voluit ꝛdere voluntatẽ. Fran.cũ ac.dicit q ſ ille.ʃ.bene inspiciatur loquit in testatore q nõ voluit testari solẽniter ʃ3 voluit in fidẽ heredis relinqre. Ly.dicit q verum est q in fide here dis ponere voluit tũ testatus fuit solẽniter vt.j.dicã. Alia fuit opinio Bul.q hic reꝓbat p gl.z docto. Quare Jo.z gl.dicũt q hic loquit qñ heres negat relictum vbi licet legatario iuramentum exigere z heres cogit iurare vel soluere in odiũ mẽdacii.ar. in auf.contra qui ꝓpriã z hoc ꝓbant ex litera.d.ʃ.viti.in insti.de fideicom.hered.dñi ibi dicitur ad iuris solẽnitatẽ ꝛc. In legibus cõtrarijs nõ deficiebatur hoc tamẽ.ſ.q heres negaret non bene elicitur ex tex.huius.l.nec dicti.ʃ.imo in.d.ʃ.in fi.dicit ꝑ etiaz si confiteatur relictum z ad iuris solẽnitatẽ recurrat q nihilominus cogitur soluere.alij vt. Ad.sil.dicunt qõ ztraria loquãtur in succedentibus ab intesta.q nõ capiũt ex iudicio defuncti z ideo non compellunt obedire ei volũtati.hic aũt ex voluntate capit z ideo adimplere tenet.Sed hãc opinionẽ videt tollere.l.q dicit venientes ab intestato capere ex volũtate defuncti:vt.ff.de iure codi.l.cõficiunt.in prin. Sz defendendo ipsam opinionẽ posset dici q hic loquit in instituto de quo testor ꝓfisus fuit z ei fidez secut dicẽdo fidei tue ꝓmitto vt des vel restituas ztraria loquũ tur in veniẽtibus ab intestato quos nõ rogauit nec eoz fideicõ misit. Alij moderni vt Ric.intelligũt hãc.l.simplr.put lra iacet. videlz q testator facto testamẽto solẽni vocauit heredẽ z dixit sibi volo ꝙ des titio.ꝛ.ã hoc fecit sine scriptura z sine testib solã

4 fidem heredis eligẽdo.z ideo seruatur tũc q hac.l.dicit.ſ.q† heres cogit iurare vel soluere z iste intellect optime colligit ex.d. ʃ.vlt.insti.de fideicom.he.z est spãle hic q iurare cogat propter eius fidem electã z;fauorẽ vltime volũtatis alias posset iuramẽtũ recusare vt.ff.de iureiur.l.gñaliter.z tale relictum quodãmodo videt relictũ in testamẽto solẽni qõ pcessit ex quo posteafidei heredis cõmisit.z ʃ3 hoc nõ obstat dicta ztria z iste itellectus licz obscure tangitur in gl.que incipit hoc iuramentũ.ibi alij dicunt.z iste intellectus fm Pe.z Ly.continet veritatez:licet lectura Jo.cõiter in iudicijs seruetur. Dñs Jac.de bel.in scolis pubice disputauit an opi.Jo.,pcedat ex lra hui.l.z.d.ʃ.vlti .in in fi.q nõ possit pcedere videtur his rationibus. Primo q idẽ casus est huius.l.z.d.ʃ.vlti.z in.d.ʃ.ponunt duo casus. Primus vsq̃ ad ver.qõ si is. Secundus vsq̃ in fi.ti.z diuersi.q in primo negat z stat in finib negatiõis. In secũdo primo negat: posttea confitetur recurrendo ad iuris solẽnitatem seu subtilitatẽ vel in secundo confitetur . fm assertionẽ actoris.ſ.qõ testator ei fidez elegit.decurrit tũ ad iuris subtilitatẽ dicẽdo q talis volũtas nõ fuit solennis z ideo non tenet in quolibet dictorũ casuũ statuit ius diuersum vt ibi ꝓ ex litera.diuersum est enim factus inter primum z secũdũ casum z per ꝛsequens diuersa dz esse iuris dispositio.ar.ff.de filiofa.mino.l.j.cum fi. Nam sicut vbi est eadẽ ratio z idem ius ita ecõtra cuz ztrariorũ eadez sit disciplina hoc etiaz ꝓ q in.d.ʃ.qõ si is.dicitur q oino cogend est soluere ergo nõ erit audiẽdus volẽs iurare.ar.ff.qõ metus cau.l.si cũ exceptione ʃ.qõ si homo.ibi vt omnimõ ꝛc. Si ergo primo negauit z posttea cõfitetur recurrẽs ad iuris subtilitatẽ oino cogitur soluere z volens iurare nõ auditur quia de sacramẽto dispositur solũ in primo casu.d.ʃ.z in secundo nihil de sacramẽto dicitur nec repetit sed q oĩno cogitur soluere patet q opinio z lectura Jo.nõ ꝓcedit. Item q nõ procedat ipsa lectura sic probatur licitũ est neganti posttea ꝛfiteri z maxime reo:vt.ff.de reg.iur.l.nemo ex his

5 sicut ergo cum a principio cõfitetur scõm ipsum Jo.nõ cogitur precise soluere sed iurare vel soluere ergo nec si posttea cõfiteat cuz hoc fieri possit autoritate legis vt dictum est:ergo penam sustinere non dz.vt.l.sancimus.de admini.tu.neganti emẽ licet impune penitere respõsi:vt.ff.de inter.act.l.de etate.ʃ.fi.maxime si iusto errore hoc faciat vt.e.l.ʃ.qui iusto.z maxime quando sponte cõfitetur quod negauit vt in auf.de trien.z semis.ʃ.studiũ. Item quia hec.l.simpliciter loquitur de negãte nec de cõfitente aliqd: hic dicitur ergo de confitente non potest intelligi. Itẽ in.d.ʃ.vlt. datur certa forma sacramẽto.ſ.quod nihil tale ꝛc.sed cũ cõfitet qõ audiunt quomodo sic iurabit nõ video nec videtur ꝓcedere qõ glo.dicit qõ ille.ʃ.vltimus loquatur in absente:q ille.ʃ.z hec l.loquuntur in fideicommisso quod pendet solum ex fide rogati vt patet.d.ʃ. Jbi tũc siue pr ꝛc.z ibi ne depereat ꝛc.facit.ff.de le.ij. cum pater.ʃ.filius matrem.si autẽ dicto casu cõfitetur relictũ ʃ3 minus solẽniter z negat eius fidem electã vel asserit qõ elegit solenniter disponere et nõ perfecit tunc cogitur iurare vel soluere. An debeatur fideicõ.scõm assertionẽ actoris et volũtatẽ disponentis.z sic etiã potest intelligi hec.l.z.d.ʃ.vlti.in prin.si vero dicto casu primo negauit z posttea confitetur decurrẽs ad iuris solẽnitatem tunc oino cogẽdus est soluere nec volens iurare audi tur z sic potest intelligi d.ʃ.ꝟ.qõ si is.potest etiã intelligi hec.l.z d.ʃ.scõm modernos qñ solẽniter disposuit z post dispositionẽ fidem heredis elegit qz tũc locũ habet.l.ista.et.d.ʃ.vlt.vt.ff.dixi.si aut voluit minus solẽnter disponere etiã si fidẽ heredis elegit locum habet.l.si veritas.z.l.ex testamẽto.ff.et ꝓpri.si aũt simpliciter petit non adiciens ex solẽni vel nõ solẽni tũc cogitur exprimere.ar.ff.de impu.z alijs substi.l. ꝓbus. de codici.l.fi.et de tributo.l.quod in heredem.ʃ.eligere. ☞ Oppo.huic.l.de.l.nemo potest.de lega.j.de cõdi.insti.l.quedam.ʃ.fi.z de lega.ij.l. codicillis.ʃ.fi.sed dic quod hoc facit testator permissionẽ hui.l.z eius autoritate eligẽdo fidẽ grauati qõ nõ fuit in cõtrarijs. ☞ † Itẽ

7 oppo.quod ex minus solẽni volũtate oritur sola naturalis obligatio vel scõm quosdã nulla.vt dixi.ff.de iuris et facti igno.l.cũ quis.sed dic hic speciale propter fidem grauati electã quo casu inuatur talis volũtas minus solẽnis hui.l.auxilio.ar ad hoc.ff. de pact.l.legitima.vel posset dici quod hec.l.facit talẽ volũtatẽ solennẽ sicut et volũtatẽ militis.ff.de testa.militis. l.iij.z patris inter liberos.de testa.l.hac cõsultissima.ʃ.ex imperfecto. et testa

8 mentũ cozã principe cõfectum vt eo.titu.l.omnium. ☞ † Quero circa predicta an credatur assertioni actoris dicẽtis defunctum voluisse minus solẽniter disponere et elegisse fidem grauati: dic quod sic.quantum ad hoc vt cogat iurare vel soluere nisi grauatus probet se absentem fuisse tunc emẽ iurare nõ cogitur vt dictũ est:z quod stetur assertioni actoris probat hec.l.z.d.ʃ.fi. loquitur etiã quãdo cozã nullo teste dispositur z sic nõ est locus proba

9 tioni sed assertiom z delationi iureiurã. ☞ † Quero que est ratio qõ cũ voluit testari solẽniter z elegit fide rogati nõ cõ pleuit qõ nõ cogit iurare nec soluere:dic qõ fatu fuit testator q implicauit se voluntati quã pficere nõ potuit ar.in auf.de fide instru.ʃ. ops.z qz elegit ꝛc.vt.ff.de iure codicil.l.j. Alij tamẽ tenẽt qõ etiã

Universidad de Deusto
Biblioteca

hoc casu quãdo elegit solẽniter testari z non perfecit locũ habet hec.l.si grauati fidem elegit cũ subsint ratiões que hic assignantur z.d.ff.q3 fidẽ elegit:q3 est sibi iudex z testis z vt volũtas defuncti seruet.Ad3 que est ratio q3 si primo negauit z postea cõfitetur decurrés ad iuris solẽnitatẽ qs oino soluere cogit.rñdeo qs certũ est de mendacio et q3 constat per ius cõfessionẽ fideicõmissum relictum:z q3 iurare non posset se non audiuisse qs ẽ fitetur se audiuisse z q3 semel peccauit negando ꝓsumit cõtra eum ar.ff.de act.z obli.l.si cui.§.hỹsdẽ.z de re milita.l.nõ oẽs.§.a barbaris.z hic est speciale fauore vltime volũtatis vt nõ possit penitere vltime responsionis et cõfiteri sine pena mendacij vt no.d.l nemo et his.ff.de regu.iur.z hoc etiã ꝓpter fidẽ electã q3 graue est fidem fallere:vt.ff.de consti.pecu.in pzin.vel dic qs nõ sit speciale:q3 nulla3 penã incurrit nisi qs cogit soluere sicut cogeret si a principio confessus fuisset sed negari non põt si cõfiteat aliter ꝙ asserat actor quin sit speciale. ¶ Op.gl.de.l.eũ qui. de iniur. vbi dicitur alleniatis ille cui defertur sacramẽtũ et hic datur sacramentũ tanꝙ pondus z grauamen.Sol.ibi fuit delatũ peteenti et sic fuit exoneratus ab onere probandi qs sibi tanꝙ actori incũbebat hic reo cui non incũbit onus ꝓbandi.Unde patet qs hic non fuit delatũ sacramentũ ad exonerandũ eum cũ nihil prodare tenetur.sed potius ad grauandũ.Preterea ibi delatũ fuit sponte suscipiẽti hic inuito qs est iniuria siue grauamẽ.Preter ea iste nõ põt referre sacramentũ.ibi sic vnde pt3 hic esse gramẽ ibi non sed potius exoneratio.Dl.z Ja.de bel. ¶ Opp.de.l.cũ
10 proponebatur.de leg.ii.z sol.vt in glo.Querit glo.† nunqd testamentũ nuncupatiuũ redactũ in formã publici instrumẽti probetur per ipsum instrumentũ:de hoc tetigi.§ de bono.pos.scõm tab.l.ij.in fi.z in.l.vlt.§.de edicto diui adri.tol.l.fi.ver.ite querit glo.an beneficiũ hui⁹.l.z tangit in gl.§.quẽadmo.testa.ape.l.ij. Aza 13 qs non:vt plene notat per eum in summa institutionũ de testa.ordi.Jo.qs sic:z dicit gl.hic eius opinionẽ de consuetudine seruari licet Aza.opi.sit vera.Dy.tenet sniam Jo.preuale re etiã de iure vt no.p eũ.ff.de testa.l.heredes palã. Pe.dicit simpliciter Aza.sniam esse verã:tñ dicit qs si querat vtrũ semp.vij. testes requirant dicendũ est qs nõ q3 testamentũ qs est redactũ in publicã formã3 posset probari per quinq3 testes q deponant viua voce cum instrumento publico q3 in exercẽdis ꝛc.vnde dic scõm eum si testamentũ non est redactũ in publicã formã tũc nec cesse est qs probetur per septem testes qs dicũt quidã verũ esse quantum ad institutionem sed quantũ ad legata dicũt sufficere quinq3 quia in codicillis possent reliq vbi quinq3 sufficerẽt: vt §.de codicil.l.fi.z adducunt.ff.de bono pos.fm tab.l.ii.§.cũ tabule.sed hoc non est verum:quia sunt relicta in testamento q3 legata sunt par⁹ testamẽti z ꝙ dicit in codicillis valere cũ quinq3 testibus verũ est si vellet codicillari.sec⁹ si testari vt.d.l. vlti.dixi. et pro hoc.§.de testa.l.nõ codicillũ.ad iura pro.Jac.inducta sic
11 rñdetur † Primo ad id qs dicitur stari instrumẽto publico.pe. l.cũ pcibus.de.pba.verũ est in actib⁹ inter viuos.sec⁹ in vltimis volũtatibus vt hic.non ob.l.in exercedis.q3 verũ est ꝙ instrumẽta z duo testes parẽ vim obtinẽr:ſ3 instrumentũ nõ obtinet vim vij.testiũ ꝙ exigunt in testamentis.Non ob.l.testiũ.§.de testi.q3 concedo ꝙ illud pũt ꝓbari per scripturã qs põt etiã p testes dũ tamen scriptura equiualeat septem testibus sed hic nõ equalet nisi duobus q3 tabellio cũ duob⁹ testibus perficiunt publicũ instrumentũ z ista sentẽtia Az.z Pe.approbat hic p Ly.salua ta reuerẽtia oñi Dy.doctoris sui.Sedo,pbat ira hui⁹.l.Ubi lex ne qd falsitas ꝛc.Nõ obst.§.q testa.facere.pos.l.hac ꝟsultissima.
12 q3 ibi est alia forma.Ly. ¶ Opp.† qs quis nõ possit esse iudex et testis.vt.§.de testib.l.oibus.Sol.vt in gl.Spãle est etiã in causa mrimonij ꝙ idẽ sit accusator z testis vt no.xxxv.q.vj.c. ꝟsanguineos.z per Arch.vbi etiã alia spãlia notant in causa matrimonij. ¶ Ultimo colligo ꝙ p ampliores hoies perfectissima veritas reuelat.z ad hoc sepe allegat hec.l.ad hoc cõcor.qs dicit ꝙ a plurib⁹ q3itur facilius inuenit z itegrũ est iudicij ꝙ plurimorum sententijs cõfirmat.xx.dist.c.de quib⁹.z.lxiij.dist.c.ex conscientia.z de offic.z po.iudi.de leg.c.illa ꝗppe.z ad hoc.q.q.vij.c. puto.et.xix.dist.c.in.c.canonicis.z ibi m gl.z ad hoc etiã de pen. dist.iiij.c.j. Itẽ validius est instrumẽtum quod pluribus signis. tabellionũ signatũ est m auf.de restitu.et ea q3 parit.§.j.in glos. q incipit ipsis tabellionibus.z statutum factum per consiliũ ꝓuinciale est maioris autoritatis ꝙ statutũ episcopi z cleri.in clementi.de senten.excommu.c.j.

1 ¶ Amplius dictio vim extẽdendi quandoq3 habet.
2 Dilectus magis a testatore ꝓsumitur qui ab eodem ꝑ ceteris honorat⁹.
3 Filius exheredat⁹ an possit admitti cũ agnatis z an cũ extraneis.
4 Extranei an admittantur ad hereditatem herede ob creditorũ timorem repudiante.
5 Heres ob inobedientiam ꝓiuatus an sit in totum liberatus.
6 Hereditas an remaneat penes priuatum fisco z aliis vocatis repudiantibus.
7 Dictio maior quare inter heredes non attendat᷑: in legatarijs autem sic.
8 Sententie nomine in dubio venit diffinitiua.
9 Legatum annuum quãdo purum,z qñ conditionale censeatur.
10 Heres ex contemptu legis inuentarium non conficiens an ꝑdat debitum bonorum subsidium.

Hoc amplius. Hoc verbũ amplius nõ semper est extensiuũ: vt ff.de ver.sig.l.verbũ amplius.z ibi in gl.z si cui plus ꝙ per leg fal.l.j.§.hec verba †. Interdum est extẽsiuũ z habet vim repetitionis extẽsi.vt.ff.de leg.iij.l.si sic.z.l.si tibi pure.de dote pleg.l.qui ita.z de ista dictione notat᷑.ff.solu.ma.l.duorũ.§.qs in ãno.z extra.de ẽ.fig.c.cũ inter.z lati⁹ in alphabeto sub litera A.Et ꝓ declaratiõe hui⁹ auf.vide qs not.j.q.j.c. filuester.in gl.z ꝓ Archid.et extra de testa.c.nos quidẽ.z.c.si heredes.z in cor.vñ sumit et ꝓ Aza.in summa hui⁹ ti.§. penã aũt patiunt᷑.z ad hoc bñ cõcor.extra.de voto z voti redẽp.c.ij vniuersis.circa fi.ibi no.in gl.z ꝓ Jnno.z an hec auf.locũ habeat si heres faciat ꝟra tacitã ꝓhibitionẽ testatoris vel subintellectã. dixi.j.ti.primo auf.res q.z ver.itẽ qro si pater.z dic ꝙ ista auf. nõ corrigit sed addit multo vtilia:literã sic expone. Jbi monitus a iudice:similis admonitio.§.de postulã.l.penul.cautiõe de ipsẽdo volũtatẽ defũcti z b cautio pstat f3 qualitatẽ personarũ z rerũ.vt in corpore.ver.cautione,qs intelligo vt.ff.de legt.tutol.legitimos. Jbi soli ti vn⁹ est si plures sequit᷑.Ex parte potiori.cui erat facieda restitutio maioris partis. Jbi maioris emolumẽti.i. cui mai⁹ legatũ est relictũ vt p3 in corpe.§.inordinatum. ¶ Notabilia collige primo,ꝙ magis honorat᷑ a testatore magis dilect⁹ ꝓsumit᷑ vt hic.z ar.j.de dona.l.sancimus.f3 ꝙ ordo scripture seruat᷑ qs est b;ocardicũ:z soluet vt plene dixi.§.de nouo codice 2po.§.qb⁹.ẽ,primo qdẽ.f3 quo ad plens dic f3.Ly.ꝙ in vltimis volũtatib⁹ q3 ad sortiẽdũ effectũ eozũ q3 i eis dispositis sũt nõ inspicit ꝙ pri⁹ vl⁹ posteri⁹ q3 vno momẽto.f.repore mortis sortiunt᷑ effectũ z ideo si in vltimo loc⁹ est fal.oia ẽtalcant᷑ vt.ff.de pec.le.l.qdã.Ad3 quo ad 2iecturã.z ꝓsumptionẽ capiẽdam ordo spectat vt hic cõcor. ¶ Oppo.ad id qs ex filiũ exheredatũ non admitti.videt enim cũ admittẽdũ q3 primo ẽ agnat⁹.vt.ff.de suis z legi.l.fili⁹.dic ꝙ verũ est ab intestato f3 vbi factũ est testiũ sec⁹ q3 ei stat᷑ nisi ꝙ filiũ rumpat᷑.Ad3 nũqd exheredat⁹ vocabit᷑ iter eos gl.z bene f3 Ly.dicit ꝙ nõ.z hoc innuit exꝑsse hec auf.dũ dicit nec respectis z hãc etiã tenebant Rich.z Ol.Sed nunqd iter extraneos:gl.videt innuere ꝙ sic.p.arg.de tanquã. sed docto.z Ly. tenent oppositũ q3 sic inueniret heres z exheredat⁹ ꝙ esset mirabile.z idẽ dicũt vbi esset legatari⁹ z coheres qs nõ admittatur tanꝙ legatari⁹ ratiõe predicta et hoc videt innuere text. in corpore.in.§.exheredat⁹.vbi dicit ꝙ defunct⁹ voluit nõ ergo ds fieri alia via ꝙ ipse voluit:vt.ff.de tuto.z cura.da.ab his.l. scire.Nõ obst.ar.ẽ tanꝙ q3 nõ ꝓcedit ꝓpter volũtatẽ testatoris q obuiat sic.z alias nõ ꝓcedit ipm ar.vt.ẽ.de dolo.l.j.Sz nũqd qs dicit in exheredato locũ habeat in ꝑterito.glos.in corp.in.§. ex heredatos.f3 ꝙ sic vt teneat ꝑteritio q3 cã sit inserta:ſ3 i qõne ꝓdicta fm opinionẽ illoꝝ qui dicũt circa ꝑteritionẽ paternã nihil immutatũ ꝙ auf.ex causa,vt ibi dixi.aut filiꝰ dicit nullũ z nõ admittit᷑ aut nõ vult dicere nullũ z tunc videret admittẽdus q3 nõ h3 cõtra se exꝑssam voluntatẽ testatoris z sic nõ ob.§. exheredatos.nec rõ quã ꝓdixi ꝓ inuentat᷑ exheres et heres et idẽ in filio emãcipato qñ nõ est immutatũ vel qñ est imutatũ de causa q3 nõ est exꝑsse ꝓhibitus ab hereditate.refert ergo aut ꝑterito habẽt ꝓ exheredatiõe vt in matre z materna linea aut nõ vel etiã qñ haberẽt ꝙ exheredatione videt admittendus preteritus q3 h3 habeatur ꝙ exheredato quantũ ad querelã tamẽ nõ reperitur exꝑssa volũtas cõtra filium que voluntas facit eum repelli vt patet ex ratiõe dicti.§.exheredatos. ¶ Itẽ quero quare ad mittat᷑ extraneus gl.que est in corpore dicit ꝙ admittit᷑ gratia libertatũ ꝑseruandarũ.vbi libertates sunt relicte.Sed hoc nõ est verũ q3 hec auf.loquit᷑ post aditã hereditatẽ vt p3 in tex.in pluribꝰ locis in cor.Jbi ideuote aũt z res adeãt.z ibi aut si vt qdã scripti quinã vero nõ adeant.sed ẽstitutio in insti.de eo cui liber. can.bona adiũcunt᷑.§.j.loquit᷑ qñ heres nõ vult adire:dico ergo ꝙ siue relicte sint libertates siue nõ vocat᷑ extranei z qlibet aliꝰ causa volũtatis testatoris impliẽde:vna est enim legis intẽtio ꝛc.
4 vt.d.§.exheredatos.z.§.z null⁹.† Itẽ quid si heres timeat creditores et recusat᷑ hereditatem nunqd admittentur extranei.gl. q est in corpore.§.si vero ablatam dic ꝙ fiscus accipere põt eam vt vacãtem vel creditores accipiẽt eam:vt insti.de here.quali.et diffe.§.j. ¶ Laue qz si gl.intelligeret post aditã hereditatẽ male diceret qz tunc nõ esset vacans quia saltem heres tũc cogeret vt j.dicam:nisi restitueret ratione minoris etatis tũc enim omnia reponerentur

reponerentur in statum pristinum qu antumad hereditatẽ non tamen dico ꝙ desinat esse heres vt.ff.de nuno.l.et si sine.§.f3 ꝙ papi.Si vero glo.intelligit ante aditã hereditatẽ tunc verum est
5 quod dicit. ¶ † Item quero nunquid heres inobediens qui ꝑpter inobedientiam hereditate priuatur sit liberatus in totũ:videtur ꝙ sic quia ipso iure desinit esse,heres z alij qbus applicatur incipiunt ipso iure esse heredes vt in auten.de here.et fal.§.in omnibus.z not.eodem.ti.§.si quis autem non implẽs in fi.Preterea cum iure cuiuscũdam nouationis transferatur in alterũ obligatio primi liberatur ipso iure vt institu.quib.mo.tol.obligatio §.preterea.sic z in proposito cum autoritate legis fiat translatio in alterã personã3. Jn ẽptiõ est q3 talis trãslatio sit in penã inobedientis z ideo nõ debet eidẽ immunitatem prestare vt.ff.de negest.l.siue hereditaria.gl.i corpore.§.si vo institutio determinat z bene secundum Ly.qs in totũ sit liberatus quia ex quo nõ est amplius heres non debet teneri vt heres sicut excusatur quis a tutelis vbicis q3 non est in vbe licet delicto suo sit expulsus ab vbe vt.ff.de excu.tut.l.sed z milites.§.f3 si ignominiose.z facit. ff.ex qb.causis in poss.eatur,l.ad cognitionem z qs ibi not.z de suspec.tuto.l.decreto.non ob.lex.siue hereditaria q3 hic nõ erat pena immediata causa liberationis.Sed q3 non est heres et sic cõtingit dictis legibus z per Dy.d.l.decreto no.z pleni⁹ de re.
6 iur.c.ꝙ ob gratiã li.vj.† Quid si nec fiscus nec aliquis de his q vocantur per hanc auten.velint hereditatẽ habere,nunqd rema nebit penes illum qui priuat᷑ est.videtur ꝙ non quia definit esse heres vt dictum est.Slo.in prealle.§.si vero institutio in corpore determinat ꝙ sic z bene scd3 Ly.per rõnes in.d.glo.allegatas z vt expressum.ff.de le.j.l.si seruus plurius.§.fi ante questionẽ que in dicta glo.allegatur z per illũ.§.tenebat hic dñs Ric.opi. predictam.nõ ob.ꝙ definat esse heres quia verũ est si aligs ex vocatis per hãc autẽ habere velit sic z alias dicitur ẽct⁹ null⁹ si hoc allegetur vt.ff.de dolo.l.z leganter in princi. et testiũ nullũ si filꝰ hoc dicat vt.ff.de iniusto testamẽto.l.filio.Quero que sit rõ huiꝰ ordinis vt primo substitutus postea coheres ꝛc.dic ꝙ ꝑferendꝰ est ille de quo est presumptio ꝙ libẽtius impleat voluntatẽ testatoris ille aũt presumit᷑ hic libentius facere quẽ testator pdilexit z substituꝰ predilectꝰ est ergo ꝛc.scõo vocant᷑ heredes q3 magis honorati sunt z sic predilecti deinde fideicõmissarij deinde legatarij deide libertate donati q cũ sint equaliter honorati ꝓsumit pdilectꝰ primo noiatus.Quid si legatarij sunt equaliter honorati nunqd idẽ tũc ꝙ in libertate donatis.sc3 ꝙ primo noiatus ꝑferatur.dicit Ja.de ra.ꝙ nõ imo equaliter admittunt᷑ q3 eadẽ est ratio in oibus.Sed cur tã varie dic fm eos q3 serui libertate donati dissimiliores sunt inter oẽs alios nõ obediẽtes.z ideo 2iectura ordinis excludit eos z nõ legatarios.† Itẽ q3re nõ 2fideratᷓ
7 inter heredes maior portiõ sicut in legatarijs.dicit idẽ Jaco.q3 heredes veniunt eodẽ iure alij non imo diuerso vnde facilius repellunt᷑ a simili ei⁹ ꝙ dicit in.l.sed cum patrono de bonorũ possessione z no.§.qñ nõ petentium partes.l.vnica.quis preferatur inter fiscũ et extraneũ.gl.in corpore dicit ꝙ fiscus hic z meli⁹ sc3 Ly.ꝙ extraneus: ratio est q3 facilius possunt agere legatarij cũ extraneo ꝙ cum fisco quia magis est priuilegiatus z potẽtior et ita facilius impleri poterit voluntas testatoris. Item querit. gl. a quo tempore cõputetur annus de quo hac auf.loqtur gl.hic z in corpore:dicit ꝙ a tempore admonitionis facte p iudicem.dicit tamen glo.qs in nouellis videtur innui qs a tempore diffinitiue snie late super legato prestãdo z ita etiã notat᷑ in corpore.§. initium vero verba in nouellis talia sunt. Jnitium aut᷑ anni esse oportet illud temp⁹ quo ex iudiciali snia re⁹ admonit⁹ est ꝑpter legati solutionem z sic bene videtur ꝙ ibi de diffinitiua loquat᷑
8 lata super solutione legati. † Nã verbum snia in dubio de diffinitiua intelligitur vt not.ff.quando ap.fit.l.j.§.biduum z secũdus hoc vel corrigeret qs ds in corpore ex decreto iudicis admonitus vel expediret exponi ex decreto scilicet diffinitiuo:vl⁹ possent etiã ad cõcordiã reduci z intelligi de vtroq3.f.de decreto interlocutorio.Si fiat per iudicem grauato ꝙ soluat tũc incipiat ann⁹ z si tale decretũ monitorium nõ precesserit.Sed cũ forte legatarius peteret legatũ z heres negaret litigio inter eos orto secuta est snia diffinitiua cõtra coheredes sup prestatiõe legati tũc annus incipiat ꝛpe talis diffinitiue snie z hũc casum habui de facto pergami q3 legatarius petiit legatũ: lis duravit anno deinde lata fuit snia ꝙ legatario vñ dicebat heredẽ priuatũ hereditate q3 per annũ steterat.determinatũ fuit qs nõ esset priuat⁹ cũ nulla monitio iudicis precesserat sup solutione legati et nõ precedere debuit li.pendẽ.z sic min⁹ inchoare debuit demũ ex parte snie late sup pstatione legati.z ad hoc facit qs notatur ꝙ Jnno.extra de sta.c.raynaldus.in fi.in gl.que incipit infra annũ.z dic qs iste annus est cõtinuus vt no.in corpore eo.in gl.parua que est sup verbo annũ que dicit.f.cõtinuũ.Nam cũ in.l.fit mentio de ꝛpe intelligitur de continuo vt.ff.de libe.agno.l.j.§.dies.z no. de diuer

sis et tempo.prescrip.super rubrica z in corpore dicitur annũ totum quia etiam si tam modicũ ꝛpis deesset ꝙ volũtas testatoris impleri non posset non priuatur heres nisi anno completo vt.ff.de ẽbo.obli.l.insulã.z de eler.c.cõmissa.lib.vi. Sz ꝛpo de pulchra questione dñi Obd.testator cõdito testõ instituto herede inter alia legauit capelle sue.ex.fois.annuatim die obit⁹ pro anniuersario suo z adiecit ꝙ nisi heres infra annũ persolueret oia legata ꝙ priuat᷑ esset hereditate.heres omnia legata soluit exceptο dicto legato anniuersarij.Quid an sit hereditate priuat⁹ ꝑper ipm legatũ nõ solutũ.z est dicẽdũ ꝙ non q3 solutio legati ãnui certã habet diem a lege vt.ff.qñ dies le.ce.l.nec semel. ergo generalis diei appositio facta omnib⁹ legatis nõ includit hoc legatũ.hic est casus.ff.de dote plega.l.cũ vulgari.z q3 ifiud
9 legatũ habuit eris die ꝓxĩã a testatore.f.diem obitus iu.† Itẽ legatũ annuũ pro primo anno censetur purũ pro sequẽtibus cõditionale ẽsi cuinslibet anni principio capienti⁹ ꝑona specta vt.ff.ẽ annuis le.l.si in singulos.z.l.in singulos.z.l.cũ i ãnos qe ergo dicet ꝑsequentibus annis heredẽ in penã incidere cũ nõdũ ꝺcitio extiterit imo creditori inuito solui nõ posset vt.ff.de ẽbo. obli.l.stipulatio ista.§.inter certam. Item si hoc diceret aut sẽtiretur impossibile aut iuri ctrariũ: aut emõ dicet hoc legatũ esse ẽnibile puta per destructionem capelle cui legatũ est.licet habeat ff.de leg.iij.l.pater.§.tusculanus.et tũc necesse est dicere quod here non compellatur ad solutionẽ legati cõditionẽ habẽtis z fui natura finibilis quia nõ est certum pro ceteris annis debitũ esse. si autem dicatur esse perpetuũ z nõ finibile tũc solutio heredi im possibilis erit z pena semper committitur contra illud quod debetur.ff.de statuliberis.l.statulib.rationem. Itẽ in legalibus ꝑscriptionibus que negligentiam presupponunt in princi. cuiusli bet annui legati annũ incipit prescriptio vt.j.de ꝑscri.xxx. anno
10 rum.l.cum notissim.§.penulti.Oldra.querit glos.† si heres cõtempsit preceptum legis non faciendo inuentarium.vtrũ ꝑdat debitum bonorum subsidium.z tenet quod non sicut hic nõ ꝑdit quando facit ẽtra preceptum testatoris.de hoc tamẽ plenꝰ dixi.§.de iure delibe.l.fi.§.penulti.Quod est argu.qs nõ valet statutum minnẽs vel tollẽs debitum bonorũ subsidium de quo no.per Dyn.extra de reg.iur.c.indultum libro.vj.z plene dixi. §.de inoffi testa.l.quoniam in prioribus.

¶ Communia de legatis. Rubrica.

¶ Super rubrica Vide Aza.in summa eo.

1 ☞ Dictio omnis est distributiua generũ et non semper individuorum.
2 Legata z fideicommissa in quibus differant.
3 Actionem quam vult an possit eligere legatarius.
4 Condicere rem suam nemo dicitur nisi a fure.
5 Legatarius quam actionem habeat ꝓ re legata.
7 Legatarius ꝓ re testatori debita z sibi legata aget cõtra heredem vt sibi cedat actionem defuncto competentem.
8 Hypotheca an aliquando sit in bonis heredis.

Cambi. Primo ius antiquũ remonet. Sedo numerat quatuor genera legatorum z fideicõmissorũ circa tres actiones quas pceis cõcedit. Tertio ẽre hypothecariam actionẽ dederit triplicem rõnes assignat. Quarto extendit circa psonas. vltimo limitat circa res.partes p se patẽt. Et ꝙ declaratione hui⁹.l.vide Rofr. in libello de ac.ex testamẽto ver.itẽ vlt.qro z de ac. ex stipulatu q datur fideicõmissario ver.itẽ queritur.z ꝙ Aza.in summa de legatis.§.petitur legatũ relictum z.§.de fac.san.eccle.l.fi. Literã sic expone. Jbi cum eã prima ratio quare hypothecaria datur z iterũ secda rõ. Jbi fi eũ tertia ratio. Jbi dereliquit.i. verisimile est eũ dereliquisse vt.ff.de testa.ma.l.ij qs locuples.z ibi notat᷑ z de supel.lega.l.labeo.Ol. Et precipue.f.damus hypothecaria alia persona vt a donatario causa mortis lucri afferat᷑ inspecto exordio legati relicti nõ exitu grauaminis inuncti. Opp.gl.qs differentia sit in legatis. nã legatum loco venerabili p inficiationem crescit vt instituta de oblig. q ex quasi cõtractu.§.fi alia nõ dic qs legata specialia inter se differũt vt in ctrario.ſ3 quatuorgña legator⁹ q olim differebãt exequata sunt vt b.z Bvoluit dixere gl.hic q dicit † ꝙ dictio oĩs distribuit pro generibus singulorũ non ꝙ singulis generũ.sic z in diuina pagina omne animal fuit in arca Noe hoc est de omni gñe animaliũ.similis modus loquẽdi.ff.de suspe.tuto.l.j.§.ofte dim⁹ et de pecu.l.quatuberonis.
2 §.fi.sc3o oppo.ꝙ † hodie sit differẽtia iter legata z fideicõmissa. qz si legat᷑ spes aliqua statim trãsit dñiũ vt hic z.ff.de fur.l.a ti. Sed in vniuersali fideicommisso nõ trãsit nisi facta restitutione

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt.ff.ad trebel.l.restituta et.l.facta in pncipio. Itē quia legatarius singularis non cogit heredem hereditatē accipere. fideicōmissarius vniuersalis sic vt.ff.si qs omissa cā testa.l.si qs omissa. ex ad trebellia.l.mulier.§.fi. item singulare relictum non valet cū hereditas nō est soluēdo. vniuersale sic sicut institutio heredis vt.ff.ad trebel.l.fz si heres ab eo. Itē differūt in alio scōz glo. que est de le.i.l.cū filio. vbi notatur q legatum singulare purū trāsit ad heredem vniuersalē non quod est falsum vt not. z melius. ff. ad trebel.l.apud iul.§.vtrū z est casus. ff.tit.pxi.l.cū scēm volūtatem z ibi dixi. Itē est alia differentia quia in vniuersali conditionaliter relicto si decedat is cui est restitutio facieda pendēte cōditiōe nō transmittit ad heredes vt.not.z bū.j.de his q ante apertas tabulas fz in legato cōditionali trāsmittit specie scēm. glo.q est.ff.de ac.z oblig.l.is cui. quod tamē falsuz est vt dicta.l. de his q ante apertas tabu.z ad trebellia. cum heredes.§.cū ita. de le.ii.l.cū pater.§. hereditatem z notatur.ff.ti.proxi.l.si in personam z paret.j.de cad.tol.l.vnica.§.fed hoc quidē. Item legata etiam in specie differūt quia quozūdaz trāsit dnium a tēpore mortis testa. quozūdā ab adita hereditate q̄ndā demū cū sint prestita. vt.d l.de cadu.to.§.in nouissimo z dicēt.j.l.prima. Itē legatū relinquit cōiter p verba directa puta titio.x. do. lego fideicō. p fideicō. vt titio.x. dari rogo vel fideicōmitto vt.ff.de verbo. signi.l.cū quidā. Itē legatū cōiter ab herede fideicō. etiā a legatario vt.ff.de le.ii.l.imperator. in prin.z.§.i. Sūt z alie differētieq notanē in gl.z per Dy.ff.de leg.ii.l.i.z dicā.j.l.pxi. Itē legatarius nō detrahit fal. fideicōmissari⁹ insuper falsis sic vt dicā in fi. Sz predicta oia solui possunt vt solutū est primū cōtrariorz vel vt no.d.l.i. in gl.z p Dy.et dicēt.j.l.prima Itē opponit q hic dz tres actiōes dari. Sz videt q due tm z nō hypothecaria vt ff.de le.ii.l.cū filii⁹.§.varijs. dic scōz Ja.de ra q iure antiquo nō dabat hypothecaria. hodie sic p hanc.l.z hāc sequitur pe.z gl. ff.vt in posl.legato.l.is cui.§.posth̄. Sz cōtra hoc videtur lex ex pressa q etiā iure.ff.oz. bona defuncti essent obligata p legatis vt patet.ff.de separa.bon.l.creditorib⁹ in fi.per quā.l.puto predictā gl.q est.d.§.posth̄ male dicere etiā in alio quia dicit legatarios hodie preferri chyrographariis creditorib⁹ cū hodie habeant tacitā hypothecariā p hāc.l.hoc cū verū nō credo imo legata debētur deducto ere alieno vt.d.l.creditoribus.z pro hoc.§. de iure delibe.l.fi.§.licentia. Itē oppo.q hypothecaria detur p omnibus rebus vt.i.si vnus ex pluribus heredib⁹ debitores vel creditores.l.i.z.ij. Sol. hic speciale vt detur p rata vt hic dī sicut z personalis vt.ff.de le.ij.l.cū ita legatur.§.penult. alias est lex et incipit legatorū petitio z ideo non est bona glo. que est.§. de pcura.l.iij. que dicit hypothecariam in solidum competere p legato. ergo z p fructib⁹ et vsur. seu interesse legatorū 2petet hypothecaria sicut psonalis quā 2petere 2stat vt.j. de vsur. z fru. legator p totū z de le.i.l. apud iul.§.i.ij.z.iij. sicut dixi in vsur. dotis z et alimētis vxo.§ de rei vxoris. ac.l.vnica.§.i. Quid si testator in testamento pohibuit hypothecariam dari nunquid tūc dabitur. hec questio no. in glo.j. vt in posl.lega.l.iij.z nō firmat pedē sed dic vt ibi dicetur. Sed queritur quando competāt iste actiones. Jaco. de are. q quando hereditas est adita ante nō vt.§.ti. proxi. auf. hoc amplius prout intelligitur post aditā hereditatem z.§.tiu. proximo. l.eam quā z de re. iur. l.si nemo z ideo dicit lex q ab adita hereditate trāsit actio vt.ff.de furtis. l.a titio. de lega.ij.l.legatū q̄s quidam nō concedunt quantum ad hypothecariā quā dicunt competere etiam non adita hereditate q̄s non est verum secundum eū quia ad hoc vt hypothecaria competat opz quod personalis sit certa vt.ff.de pig.l.lex vectigali. z ff.q res pignori oblig. possunt. l.penulti. aduocati ergo errāt qui has actiones intentant ante aditaz hereditatē z dato quod sit adita si hoc non narrant in libello z probāt in causa. z de hoc in speculo de actione seu peti.§.sequitur ver. illud vero not. dignū est. Sed nunquid omnes simul possunt intentari. dic q̄s non vt dicta.l.cum filius.§.varijs. de lega.ii. Sed hypothecaria z psonalis bene possunt simul intendi vt in auf. de fideiuss.§.j. An autem ex legato dato in codicillis competāt iste tres actiones dicitur.j.l.proxi. †Sed nunquid possum semper eligere quam volo ex istis actionibus. dic quod refert quid sit legatū aut eniz est legata quātitas in genere aut species in genere aut i specie z aut legant rem suam aut alienam et aut corporalē aut incorporalem. si legata z quantitas in genere habet legatarius personalē ex testamento z hypothecariam. sed nō rei ven. si vero legat quātitatem in specie puta pecuniam quam in archa habet tunc oāt etiam rei ven. vt.ff. de lega j.l. plane. §.fz si fine et.l. sed z si certos numeros. si autē legat speciem in genere vt hominem vel equuz z tunc idē quia habeo solū ac. ex testō z hypothecariā. si nō simpliciter sed optime mihi data tunc habeo ad exhibendū vt famulam exhibeat et optione facta habeo etiā rei vendi. vt.ff. de op. legata. l.ij. z.ij. z ad exhiben. l.iij.§. plus dicit iul. si legat speciez corporalē vt speciē puta stichū aut legat rem suā. z tūc ab adita hereditate legatarius habet tres actiones vt predixi. Sed cōtra hoc videt q̄z nemo cōdicit rē suā preter quā a fure vt.ff.vsufru. quēadmodū ca.l.fi. dicūt gdā q̄s hic speciale fauore vltime voluntatis sicut z ibi odio furis. Jac. de are. de hoc mirat z dicit q̄ lz legatarius non possit agere pro re sibi legata cui⁹ est dñs vt sibi deē agere tū pōt vt sibi tradat si ea nō hz vt.ff. de ver. obl. l. si rē. z de le.j.l. si seru⁹ legatus. §. cū homo. z ideo ad eam tradendā siue prestandā agi pōt personali actione. Vel dic q̄ in electiōe legatarij est agere ad rē legatā rei vē. tanq̄ suā vel personali actione notanq̄ sibi debitā. z tūc etiā vt sibi deē sic z als. §. arbi. tut. l. curator. z q̄ ex facto tuto. l.ii. z sic nō ob. contraria q̄ non in eisdez terminis cōpetit psonalis z realis scēm Ric. malū. Vel dic scōz Albe. de scalis que sequit Ly. q̄s † p re legata legatari⁹ habet ac. ex testō iure cōi z rei ven. ex dnio directo q̄s hz ex iure speciali per quā nō excludit actio personalis cōpetēs de iure cōi q̄ pri ulegiū nō aufert alicui būficiū iuris cōis vt.ff. de capti. z postli. reuer. l.in bello. §. si quis ferum. Sz q̄s habet directū dominiū de iure cōi tūc vez est q̄s illis abhorret actionē psonalē z ita intelligit. d.l.vlt. p sufruc. quēad. ca. z dicta.l.cū filii⁹. §. varijs z de re. credi. l. certi cōdictio. §. cōpetit. Is aliter ibi glos. minus sufficienter intelligat aut legat rem alienā. z tūc aut heredis aut prorsus ex tranei. Si heredis habeo tunc tantū actiones non autem rei vē. vt dicā. j.l. proxima. si prorsus ex tranei tunc dic vt dixi. §. de leg. l. cum alienaz. z hoc casu datur actio ex testamēto vt redimat rē vel det estimationem vt.ff. de leg.iii.l.non dubium. in fi. si vero testator legat rem incorporalem aut est ius liberationis z dic vt in glo. quia habet excep. z ac. ex testamento ad liberandum et per consequens hypothecariā que sequitur eam z ad hoc. §. titu. p. primo. l. si creditoris. z quod ibi dixit aut est nomē legatū z habebit legatarius vtilē ac. suo nomine vt. §. de legatis. l. ex legato nominis. q̄s dic vt ibi. Itē ac ex testamento vt cedatur sibi directa aut est seruit⁹ realis legata. z tunc ius seruitutis trāsit adita hereditate z dat confessoria vt.ff. quēadmo. seruit⁹ amittat. l. si partem in fin. aut est seruitus personalis vt vsufructus z tunc confessoria datur z hypothecaria sed in rem z confessoria simul nō concurrunt vt.ff. de excep. rei iudi. l. penulti. §. lucius. secundū predictum Jaco. de are. vel dic quod possunt cōcurrere sicut realis et personalis per rationem quam. §. dixit. item queritur nūquid detur hypothecaria pro re ipsa que legata est glos. tenet q̄s nō z per eam approbat q̄z pignus z dominiū nō concurrūt vt.ff. de reg. iur. l. neq; pignus. alū 3tra pro quibus est finis hui⁹. l. dic q̄ si legatarius velit eligere rei ven. tunc nō habebit hypothecariā per dictā. l. neq; pign⁹. sed si velit omittere rei ven. z petere rē legatā vt sibi debitā q̄ pōt vt.ff. de le.i.l. hui⁹modi. §. fi. tūc habebit hypothecariā z sic pōt loq finis hui⁹. l. vel dic q̄ simplr istō dūtaz speciale nō excludit actionē personalē vt. §. dixi. sic nec hypothecariā que est accessoria personalis per eandē rationē. Itez queritur si testator legauit mihi primo domū: secō titio fundū. certio seio equū nūquid iste fundus z equus erūt obligati mihi pmo legatario. glo. z bene dicit q̄ nō ne q̄s vni 2cedit alteri denegetur vt. j. qui potiores in pign. habeant. l. fi. §. exceptis. z q̄ oia legata eodē tpe. s. mortis testatoris sumunt vires ita q̄ nō est in eis dare prius vel posterius vt.ff. de peculio. le.l. qdā z dixi. §. ti. proxi. auf. hoc amplius vltra principiū. vñ dic q̄ si sunt plures legatarij ab eodem herede sibi legata perētes legata vni alteri obligata nō sunt vt predixi. Si vero alīquid alicui leget z ab eodez aliud puta centū alteri quicqd primo legatario a testatore obuenit legatū est scōo legatario a quo relicta sunt centū vt hac. l. in fi. z. §. z hec disponim⁹. z ita tenet hic gl. lz obscure. Old. Itez queritur nunqd iste tres actiōes competāt cum testator legat alternatiue res suas. videt q̄ sic vt hac. l. In 3trarū est veritas q̄z licet vtrūq; sit in obligatiōe vnū tm̄ est in solutione vt.ff. de verbo. obli. l. si duo. z ideo cū effectu alterum tm̄ consequi debet et donec cōstet de quo neutrū poterit vēdicare z ita tenet gl. ff. de no. z. ff. rei ven. l. si in rem aliquis agat in prin. in fine glo. † Quid si legat rem non suam sed sibi debitaz. dic quod legatari⁹ aget cōtra heredem vt cedat actionem que defuncto 2petebat vt.ff. de le.j.l.cū seruus. Quid si legat mihi rem quam emit a nō domino an dabitur mihi publiciana. quidaz q̄ sic sicut rei vē. quādo est dominus ar.ff. de publi. l. cū sponsus. §. is cui. Ja. de are. 3tra ar. cod. titu. l.ij. ibi nam amissa z.l. sequenti. Item queritur si testator damnauit heredem vēdere mihi rem certo precio z offero p̄cium an statim habeatur vēditio pro perfecta. videtur q̄s sic. ff. de contrahen. emp. l. labeo. Sed an tūc agam ac. ex empto vel rei ven. i. an oblato precio non operetur idē quod vera traditio illud quod legatū est. primo casu non transfertur dominū. secundo sic prima facie videtur heres damnar⁹ ad factū vt.ff. de curatore furiosi. l. consilio. z si ita est vendendo videtur perfecisse quod testator mandauit. z ideo queniet ac. ex empto vt tradat

secundum

fm Jaco. de are. per. l.ff. de leg. i. si fideiussor. §. fi. z. l. si equo. Dy. videt tenere q̄ cōperat rei vendica. ex causa legati vt.ff. de le. iij. l. vtroli. §. agri plagam. vbi dī q̄ cōpetit petitio sed petitio est in rē ergo ꝛc. z ita cōsuluit de facto. sed forte nō bene fm Ly. per rōnes predictas. Nō ob. verbū petere q̄ impropie ponit sicut z als. ff. de vsur. l. non solū. §. fi mihi. † Itē queriē nūquid alio casu hypotheca sit in bonis heredis dicit. glo. q̄ sic post sex mēses. q̄ intelligē de petitorio pignoris vt ptz in. l. quam allegat. z. ff. de pignora. act. l. nō est mirū. Ultimo glo. tangit q̄stionē difficilem vtrū alī⁹ q̄ heres possit vti fal. bul. q̄ sic per hanc. l. que dicit legatarius habere debere aliquid lucri. Jo. contra quidā distinguūt aut est heres aut fideicommissarius vniuersalis aut singularis: si est heres aut fecit inuentariū aut non vt. §. ad. l. fal. auf. sed cū testator. Si fideicōmissarius vniuersalis aut queriē de legatis ab eo relictis z nō detrahit vt.ff. ad. l. fal. l. lex fal. §. nunq̄. aut. de relictis ab herede z detrahit duobus casibus q̄s heres fuit 2pulsus adire z restituere hereditatē. Itē q̄s ipōte adit z in integrū restituit volēs fideicōmissario facere gratiā vt.ff. ad trebel. l. i. §. inde neratius. z l. marcellus. §. q̄ si suspectā. z. l. si patronus. §. que fideicōmissa cū sequētib⁹. Si est fideicōmissarius singularis. distingue aut rogatus est de alia re vbā q̄ sibi legata z nō detrahit vt de le. ii. l. imperator. aut de eadem z tūc aut de tota z nō detrahit vt dicto. §. nunq̄. aut de parte, z tūc aut fuit sibi detractū ab herede aut nō primo casu detrahit. scdo nō vt.ff. ad. l. fal. l. penales. §. fi. z de annuis leg. i. liberto. §. j. z scēm hoc male dicūt qui dicūt indistincte legatarij non vti falcidia. sed Ja. de ra. dicit verū esse indistincte iure fal. Sed aliqñ bene detrahit ex equitate que insurgit ex coniectura volūtatis defuncti vt. d. i. penales §. fi. z ibi not. Ly. z de hoc tetigi. j. ad trebel. l. fi. z in summa ad. l. fal. l. pditū. de hoc notatur in glo. i. olbus. Ibi cum hic. i. in singulari relicto. In glo. i. p̄securitate ibi si quis decedēs. alias est. §. iul. sub. l. illa ius. vt in dote ibi hoc tm̄ ita 2cs daī hypothecaria in aliis rebus testatoris. Ibi similiter q̄ tūc nō daretur hypothecaria pro aliis rebus alij legatis, Ibi deneget vt. j. qui potio. in pigno. ha. l. assiduus. §. fi.

1 Humaniora z fauorabiliora sectari debemus.
2 Legata in quibus a fideicōmissis differant.
3 Diuersitas nominum an inducat varium effectum.
4 Legata vniuersalia differunt a singularibus.
5 Legatum singulare quare directa via in legatarium transeat.
6 Testator rē ppriā heredis legāt an ipso iure trāseat dominū.

Omne verbum. Primo statuit q̄s directis vel obligis posse legari z fideicōmitti. Sc̄o cōmunem naturam attribuit eisdē attribuēdo alteri q̄ alteri⁹ plus habet. Tertio ostendit hoc cedere ad prouisionem testatoris. quid differat hoc a precedenti vide. §. in glo. rubrice. Itē

1 no. ex eo. q̄ dicit quasi humanioni † q̄ in vnitis sequi debem⁹ naturam eius q̄s humanius z fauorabilius est. de quo plene notat extra ne sede vacan. c. j. z. xvi. q. j. c. 2 tēporis qualitas. Oidr. Itē no. q̄ lex imponi nō debet nisi 3 rebus ad q̄ 2cot. extra de elec. c. omissa. §. j. lib. vi. cū ibi notatis per Jo. and. Oppo. † q̄ legata

2 z fideicōmissa hodie differant. dicimus cū in fideicōmissaria. libertatez z hereditate nō legataria vt instituta de fideicō. heredi tatibus. z. ff. de fideicō. lib. glo. ff. de leg. j. l. j. dicit q̄ remāsit differētia quantū ad vtum loquendi z non quantū ad effectū. sed hec solutio nō videt bona q̄z diuersitas nominis nō inducit diuersitatez. Item q̄ differunt non solū in nomine sed etiā in effectu: q̄ fideicōmissaria libertas non 2petit nisi prestita per rogatū vel per iudicē decretū si rogatus abest vt.ff. de fideicom. liber. l. ii. eus. §. si quis seruus. z. l. cum vero. §. subuentū. z hic notat in glo. lecus in aliis fideicom. que transeunt ipso iure vt hac. l. z. §. l. prima. Dic ergo q̄ quatuor fuerūt iura circa hoc. primū ius antiquū ante. d. l. j. de leg j. z tūc erāt multe differētie inter legata z fideicō. vt no. d. l. j. z hac z. §. l. proxima. Icōm fuit media iuris prudētia de quo loquitur dicta. l. j. de ie. j. tertium ius institu. vt initit. de fideicom. hereditā. §. preterea. z de leg. §. post morte ex quibus rem alterū alt. aque differentie. vltimo superuenit hec lex que tollit differentias z

3 de isto iure nouo sit mentio in dicta. l. j. de. l. i. † Sed contra predicta videtur q̄s diuersitas nominū inducat varium effectū vt. §. de codicillis si idē, z de hoc dic vt ibi notaui. Vel dic q̄s diuersitas nominū per se non facit rei differentiam. Sed ex nole diuerso solet repzelentari realis diuersitas vt in 3trario nisi sint sinonima. j. verba idē significāta vt. §. de testa. l. testim. z ibi tu. de singulis rebus per fideicōmissum relictis. §. fi. vñ olim verba ista legatū z fideicom. erant diuersa z diuersum significabāt effectū. hodie p. l. istā idem significat. z sic remanet sola nois differētia que nō curatur vt hac. l. Sed contra hoc videtur q̄s. §. dixi de libertate directa z fideicōmissaria. vnde dic q̄ ibi relicta est libertas directa competit ipso iure vt.ff. de fideicōmi. liber. l. generaliter. §. fina. et tūc potest dici libertas legataria sed vbi perfideicom. adhuc ho-

die remanet differentia quia nō fit liber nisi manumittatur vt.ff. de fidecom. liber. l. cum vero. z. l. eum. z de inoffic. testa. l. pap. §. fi vnde dici posset q̄ hec lex loquatur solum in pecuniarijs relictis nō in libertate. z ratio est q̄z interest rogati manumittere ppter ius patronatus q̄s nō habet z si directo transiret libertas. z de hoc notatur dicto. §. pap. z vide quod notaui. ff. de fideicō. lib. l. thais. in princ. In alio legato nihil interest vt.ff. de vsur. l. herenni⁹. als incipit fructz z ideo vt euitet circuitū statim trāsit vt. §. l. proxima. z ideo gl. que est hic que dicit correctum esse. ff. de fideicōmiss. lib. l. cum vero. §. apparet. non bene dicit fm alios modernos.

4 †Item non potest negari quin remaneat differētia inter legata vniuersalia z singularia vt dixi. §. l. proxima. limitari ergo potest hec lex q̄ exequātur legata singularia z pecuniaria z sic cessabūt contraria vt dicamus q̄s sublata est differentia inter legata z fidiecom. singularia z pecuniaria inter se vt equiparētur z vniuersalia vniuersalibus z ita sentit hic Ly. fm Ja. z Pe. Sed cōtra hoc videtur quia si legetur ab herede directa via trā sit dominiū. Sed si a legatario non imo transit in primū z de primo postea in scēm respondet glo. q̄ hic exequantur genera singulorū nō singula generū. tu dic q̄ hic tollit differentiā inter legata ex parte vna z fideicōmissa ex alia. Sed contrariū proximum procedit ad exequationem legatorum inuicem z fideicommissorum inuicē z ideo contrariū melius adaptatur ad. l. precedentem. Item videtur q̄ vniuersalia legata z fideicōmissa nō equiparentur in omnibus. Nam cum testator per fideicōmissum vniuersale relinquit onera, cōmittantur fideicōmissarium indistincte siue parte hereditatis siue parte bonorum relinquat vt.ff. ad trebel. l. cogi. Sed si legat refert vtrū sub nois hereditatis. z tunc onera sequunt legatariū vt.ff. de le. ii. l. si quis seruū. §. fina. z ibi notatur si sub nomine partis bonorū onera deducuntur vt. l. cum aūt que cōtinuatur cū d. §. fi. z sic remanet differētia inter fideicom. vniuersale z legatū vniuersale q̄ tenet Dy. vt notatur per eū. ff. de verb. signi. l. principes. Itē opponitur q̄ vbi est legata species in diem vel sub condition caueaē de legato prestando vt.ff. vt legata not. ca. per totus. sed quādo legatur liberatio debitori nō caueē vt.ff. vt in posl. lega. l. i. §. fi debitori. Sol. vt dixit. §. l. pxi. q̄z in specie differūt etiā hodie ita q̄ intelligēdū est de generibus singulorū non de singulis generum. † Quero q̄ est ratio huius q̄s supra dixi q̄ legatus singulare statim directa via transit in legatarium etiam ignorā tem vt.ff. de. le. ii. l. cū pater. §. furdo. z de furtis. l. a titio. sed fideicomiss. vniuersale demum facta restitutione vt.ff. ad trebel. l. facta dic q̄s ratio est q̄z si fideicom. vniuersale transiret a testatore. in fideicommissarium, heres nullo tpe inueniretur percepisse aliqs lucrum z sic grauamē sibi impositum non teneret vt. §. l. prima. §. huiusmodi z de fideicō. l. ab eo. Itē subest ratio retentionis quarte q̄ rationes in legato singulari cessant z eadē rō pōt reddi quare si legeē a legatario transit primo in primum deinde ab ipso in scēm quia nisi in primū trāsiret nulla sentiret lucrū z ideo grauamē nō teneret vt dictū est. Oppo. q̄s differentia sit inter verba de precatiua z directa vt.ff. de vsufr. le. l. generali capite I principio. dic aut verba sunt dispositiua z nō est differētia q̄ semp inducūt fideicō. ad quēcūq; dirigant siue oneratū siue grauatū vt hic. ff. de le. ii. l. cum pater. §. donationis z. §. de codicillis. l. non idcirco. Aut verba sunt adulatoria z tunc si directa ad oneratū, reputā tur blanditie z nihil valent. Si ad grauatum, inducūt fideicommissum vt.ff. de le. ii. l. vnū ex fal. §. fi. z. l. peto in principio. z notatur. d. l. generali Si vero verba sunt enunciatiua non inducunt fideicommissum nisi in testamento militis vt. §. de test. mili. l. ex his.

6 †Quert gloss. si testator legat rem propriam heredis vel alegatario rē ipius legatarij vtrū trāseat ipso iure dominiū z cōpetat legatario rei vē. z tenet q̄s sic z allegat. §. l. proxi. §. z hoc. Sz hoc reprobāt per modernos. Nam dictus. §. determinat q̄ dictuz est dum dicit in rebus quas a testatore consecutus est dari in rem z hypothecariā. z pro hoc. ff. de. l. j. l. fi quis inquilinos. §. j. de le. ii. l. vnum ex fa. §. fi rem. j. de testa. manu. l. seruo. ff. de rebus eorum. l. magis. §. fi quibus. z notatur in glo. melius q̄ hic. ff. de seruitu. l. papi. z de ac. emp. l. titius Item probatur quia si testator pluribus relictis heredibus rem vnius legat, ille non cogitur prestare nisi partez suam vt.ff. de le. j. l. si tibi homo. §. cum fundus. ex quo patet quod non conuenitur rei. ven. sed personali actione qua pro parte tenetur vt.ff. de verbo. obliga. ii. z. l. in executionibus. §. prima species. Si enim rei vendi. conueniretur tunc nō p parte sed insolidum teneretur. quia possidet vt.ff. de rei ven. l. fi. possessor z de pteto. stip. l. ij. in. fine z ibi not. non ob. §. z hoc quem gloss. allegat imo recte facit contra gl. vt p dixi scēm Dy. Ultimo. q̄ro nunquid iste tres actiones competāt pro legato in codicillis glo. z Ly. n. tenent q̄s facto testō codicilli sequuntur ius testamēti vt §. de codicillis. l. j. si non est. satisfz z vltra actio ex testa. po. est locū habere sumēdo testm in larga significatiōe p testatiōe mētis vt.ff. de iure codici. ll. 2ficiuntur z instituta de testa. in prin. Ly.

11

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ☞ Legatum an pereat per dissensum.
2 Legatum morte perit eius qui optare debuit.
3 Seruorum melior em an possit eligere is cui legata est optio.
4 Statia pape mandatis aliqui prouideri cum consilio talis abbatis an expiret abbate mortuo.
5 Nolle z non posse ad paria iudicantur.
6 Possideri pure non dz qđ oneri restitutionis supponitur.
7 Castrum sensuale marito in dotem datū an debeatur matrimonio existente nullo.
8 Heres alienās rem restitutioni subiectam, non preiudicat ei cui debeat restitui.
9 Prescriptio an currat non valenti agere.
10 Alienatio vel seruitutis impositio facta p vasallū an teneat ipo feudo per culpam priuato.

Sz duobus. Quinq; partes ꝓncipales habet hec lex: prima durat vsq; ad §. sed si quis. vbi ponit duplex thema ex quibus elicit vna questio q̄ determinat alias partes. ſ. in litera notabo. literam exponе ibi morie̅ post morte testatoris z sic cesserat dies legati vt. ſ. de cadu tol. §. cū igitur. z. §. in nouissimo inter legatarios vt in primo themate. heredes legatarij vt in secdo themate solidis. i. aureis vt exponit in text. ſ. de veteris numismatis po. l. i. li. ij. z qui aurei fint dic vt in gl. not. ꝙ vbi est dissensio inter plures qui admittunt ad eundē actū sorte dirimitur concor. sunt in glo. Oppo. glo. ꝙ sorte non dirimatur sed officio iudicis cōpelluntur ad cōsentiēdū vt de le. l. l. hmōi. in fi. ☩ Item alibi videt ꝙ propter dissensum pareat legatū vt. ff. quibus mo. vsufru. amittatur. l. ij. §. fi. gl. dicit ꝙ aliis casibus loquunt sed istud nō est solue re. Et ideo ad tollendū oīa ꝛ contraria dic aut discordia est super facto z tūc nō recurritur ad iudicis sorte sed probat q dicit vt. §. de proba. l. actor. aut super iure tūc aut certa determinatio data est a iure inter dissentiētes z illi stat vt. ff. de pac. l. maiore ꝙ cuiuscz vniuer. l. plane. z. ſ. qui bonis cedere possunt. l. fi. Si aūt risio. l. nō est certa tūc aut discordātia est de ꝓdicio alioz z nō dissentiētū z non recurrit ad iudicū sortis sed iudex cōpellit eos ad 2cordia q̄ alienū ꝓiudiciū nō est cōmittēdū iudicio fortune vt. d. l. hmōi. §. fi. de leg. ij. l cum filius. §. varisq. z de re. iur. l. nemo. §. quof. z sic intelligitur in institu. de satisdatiōe tu. §. finaūt. z qđ ibi notat licet quidā dicant ibi speciale fauore pupilloꝝ fi respicit ꝓiudicium discordantiū tantū tūc si volunt possunt sorte dirimere. Si nolunt aut igitur de leui preiudicio z tunc concursu se impediūt z ita loquitur. d. l. ij. §. fi quibus modis vsufru. amittat. z eo titu. l. quoties. aut aliter vult sorte dirimere z fiet vt hac. l. aut agit de graui preiudicio z tūc si ad id se volūt cōcurrere concursu se impediunt vt predictū est: aut nolunt ad idē concurrere sed ad diuersa tendūt z tunc sorte dirimitur vt hic cum cōcor. de hoc vide quod notatur in glo. ſ. vti possi. l. j. in glo. que incipit sed qualiter forma bit in fi. ipsius g'os. Querit gl. quid si ex dissentientibus vnus erat habiturus maiorē partem. nūquid tunc sorte dirimit. dicit gl. ꝙ nō: ed preferē illie ꝓpter maiorē partē quasi magis a testatore dilectus vt. ſ. de dona. l. ſancimus. §. finaūt. z ꝓ hoc bene facit supra titu. pri. auk. hoc ampliꝰ. ſ. q bonis cedere possunt. l. fi. z de pactis. l. maiore. Oppo. glo. qđ alia sit estimatio seruoꝝ. ſ. de cō di. inserta. l. fi. z de dona. l. ſancim⁹. §. finaūt. dic qđ hec lex ponit verā estimationē. Sed in 2trarijs est speciale m. l. fi. qz in vno gratur. z ideo in estimatione rekurak in. §. finaūt. fauore donationis liberalitatē exercentis. Sed dubiū adhuc videt cuius scām estima. restituet optās collegatario: aut cui testator relinqt optionē seruoꝝ simplicitū. z tunc nō videt dubiū qz tunc prestabit estimationē serui simplicis aut reliquit optionem seruoꝝ artificū. z tūc similiter nō videt dubiū aut simpliciter legauit optionē cum haberet seruos artifices z nō artifices. z tunc dubiū videt qz forte vnus elegisset simplicē alius artificē vel si esset zelotipus optasset eunuchum. Sed puto ꝙ prestet estimationē illius quē elegit cū sors eū in electiōe preuenerit etiā in ꝓiudiciū aliorū z sic dicit Ly. intelligi hāc primā partē. Quid de qōne quā vidi aliqs habebat literas a papa in quadā etiā ad primā vacaturā duo beneficia si mul vacauerūt iste volebat vnū executor vel capām volebat dare aliud cuius erit electio. Bar. bur. dicit executoris vt notatur per eum in ſtionib⁹ suis. liū. qōne q̄ incipit eps quidā hoc verū nisi litere apostolice haberēt formā qua cōiter hodie vtunt. l. de ꝓmo būficio qđ infra mēsem duxerit acceptādū qz tūc esset electio sua z de hac forma habet in clemētina de 2cessione pbende. c. vnico. sed si quis. hic incipit secūda pars in qua determinat quādā que stionē dubitatā apud antiquos. sīam sic exponе ibi. sed quē subaudi relinqt eū seruū quē 2c. ibi alijs reb⁹. Quādo seruorum vel altarū rerū optio ad legatariū est translata ꝓpter cōtingentiam alicuius casūs predictū. Ol. nedū legatarij. al's legatario. z tunc habeas. ſ. fauendū opponit glo. ☩ ꝙ morte illius qui optare debebat pereat legatū vt. §. de cotra. ꝓpe. emp. l. fi. fol. aliud in 2trarijs vt ibi aliud in vltimis volūtatib⁹ earū fauore vt hic. z ratio est qz testatores post mortē nō possunt sibi amplius prouidere vt. §. de sacrosan. eccle. l. j. z ideo leges eis prouidet: cōtrahētes aūt sibi prouidere possunt si ille nō arbitret sm Dy. z Ly. z de hoc dicit in. l. cōtraria. ☩ Querit gl. si alicui sit legata optio seruoꝝ virū possit eligere meliorē glo. hic nō firmat pedē text. ff. de opt. legata. l. ij. tenet ꝙ nō. opinio. h. q̄ verior est ꝙ sic als nō esset electio z hoc probat. d. l. ij. nisi fiat ius litere. Non obstat iste. §. qz hic non eligebat voluntate testatoris ꝛb̄ gnitate legis. z ideo eī electio restringitur ad mediocrē iuxta regulā. l. eū q de iureiur. cū nec testator voluerit sibi dare electionē sed alteri. z hanc tenet Pe. z Ly. Ité inducitur iste. §. ad soluendū pfura dubia. primū si iudex damnare rit quē in exiliū donec eū reuocauerit si iudex moriat̄ nūquid iste intelligatur reuocatus an ꝓpetuo stabit in exilio. Ad hoc dubiuz soluendū bene facit extra de officio z ꝓtate iudi. delegati. c. si delegatus. §. ſ. li. vſ. cū ibi notatis. Ité si condēnauerit in. z. libras soluendas ad terminū per eū statuēdū z ante statutū moriat̄. ☩ Q. l si papa mādat alicui ꝓuideri cū deliberatiōe z filio talis abbatis z abbas moriat̄ ante ꝓuisionē. nūquid exigunt gratia. si eīm arguamus ab vltimis volūtatibus dicemus ꝙ nō. si a cōtractibus dicem⁹ qđ sic vt dicta. l. fi. §. de cōtrahen. emp. z. ff. de ver. ob. l. fi quis arbitratu Ly. dicit Ja. de ra. tenere ꝙ arguendū sit a cōtractibus vt si mortua persona negociū vitiet. ſ. Pe hoc nō sequit imo etiā iura circa vltimas volūtates in hoc varia sunt vñ distingue aut collatū est in arbitriū per modū cōditionis aut ꝙ modū cuiusdam admonitionis seu declarationis vel taxationis. primo casu vt cū ꝛb̄ sic titius arbitratus fuerit tūc eo mortuo negociū deficit vt. ff. de cōdi. z demō. l. qui heredi. §. fi. de ver. obli. l. centesimus. §. z hoc si ipsum arbitriū per modū cōditionis apposituꝝ respiciat substantiā ipsius negocij seu ipsum totale negociū. al's eatenus vitiat quatenus respicit nō vltra ꝙ fit ad arbitrium redactū vt. ff. locati. l. z con. l. iij. secūdo casu de quo est predictum exēplū relego te donec te reuocauero z similia aut illud super quo collatum est se reseruatū z arbitriū ꝛb̄ certos fines a natura absq; eo ꝙ arbitrat⁹ fuerit. aut nō ꝛb̄: si ꝛb̄ tūc si monat arbitrari videt. vt res remaneat in iurib⁹ suis. sic est in ꝓpōito. nā revocare ab exilio ꝛb̄ certos fines a natura ſō 2c. vt. d. l. iij. ff. locati. de le. ij. l. cū pr. §. vicos. z. §. de instit. z substitu. l. penul. Si nō ꝛb̄ certos fines a natura tūc moriēdo si vr arbitrari imo negociū euanescit vt. ff. de vsufru. le. l. quero. nisi in casu. hui⁹. Vbi est speciale fauore vltime volūtatis scām eū. Ly. de hac etiā materia notat. d. l. §. de ꝛtrahen. emp. Jaco. bnt. dicit ꝙ in predicta. l. iij. loc. z in. §. vicos. aderant ofa substantialia negocij ꝓncipalis licet qualitas quedā seu accidēs quoddā fit redacta ad arbitriū vnde nō est qđ habeat terminos a natura imo qđ a disponētē fuerūt ofa substantialia z ſummata z pfecta. z qđ reducit ibi ad boni viri arbitriū est tale fine quo cōtract⁹ erat valid⁹ z disponitio testatoris. vñ in primo mēbro cū adūcitur per modū cōditionis concor. cuz Pet. ipse Jacob. in fcō qñ per modū admonitionis seu declarationis dicit aut illud qđ est arbitrio declarandū relinqt substantialia negocij. z tūc regulariter si nō arbitretur nō valet in cōtractib⁹ nec in vltima volūtate vt dicta. l. fi. §. de cōtrahen. emp. z. l. tritia cuz testa. in prin. de le. ij. z hic speciale fauore vltime volūtatis z qz declaratio q̄ omittitur p electū a testatore nō contingit culpa testatoris z ideo eius vltima volūtas deficere nō ꝛb̄ vel ponet dici q̄ hic arbitrium erat circa accidentale z ideo cōprehēdi potest sub mēbro quod sequit. Si vero arbitriū qđ defecerat circa accidentalia z accidētale intelligas esse illo qđ omissus nō reddit negociū vel dispositione iuste vt. instituo heredes ex partib⁹ qs alcr. bā nullis eīm ex ꝓdictis partib⁹ remanet institutio valida z simpliciter facta vt. ff. de heredibus instituen. l. ij. sic z hic sine leget optio siue vnus de seruis valet legatum alio nō ꝓfesso qđ ergo commissum est arbitrio tertij nō vitiat ii omittatur capitur cū qdaz modificatio in eligendo ꝓpter ꝓsumpta voluntatem testantis qui tertio quasi bono viro cōmittit sic dispositio non vitiat et ita etiā potest intelligi dictus. §. vicos. z dicta. l. penultima. §. de institu. z substitu. Ultimo colligitur ex isto. §. ibi vel minime potuerit. ☩ ꝙ nolle z nō posse paria sunt et quo videretur ꝙ si sunt plures iudices dati cū clausula q̄ si non omnes potuerūtis interesse duo vel vnus vestrum ea nihilominus exequātur ꝙ si nō velint licet possint interesse vn⁹ solus exequi possit. canonistе tamē hoc videntur intelligere solum de impedimento z importēcia iuris vt plene colligit z notatur extra de officio delegati. c. ꝓuidentiam per Bar. Inno. z Hostien.

Sed quia nostra maiestas. Hic incipit tertia pars vbi dicitur ꝙ res que pure subiacet restitutiōi nō potest alienari vel obligari qz videtur quodāmodo aliena. literā exponе ibi vel substitutione fideicōmissaria. i. per fideicōmissa. deficiēte primo legatario in legato ad hoc de. le. j. l. vt heredib⁹.

Oldra.

6 Oldra. Ibi pure non possideri. ☩ Nota pure non possideri dz res oneri restitutiōis supposita. Ibi aliena speciem. l. legatarij vel fideicōmissarij. Cōtra hoc opponit glo. ꝙ res in diem relicta pōt alienari vt. ff. ad trebel. l. marcellus. §. res q̄ omissis aliis solutionibus que hic z in cōtrario dantur. dic ꝙ vbi res est restituēda in diem diei appositio suspendit trāslationē dominij in eū cui erat restituto facienda vt. ff. de vsufru. leg. l. ſemptonius. vñ tenet alienatio facta ante diei aduentum. Sed dic postea adueniente fingitur retro nō tenuisse z ideo imputak in quartā z sic loquit lex contraria. Item oppo. de. l. quidā. §. ſi qs filiū. ad trebel. z qz iura in hoc sunt intricata dic ꝙ vbi res subiacet restitutiōi z heres remanet dñs pōt dñium trāi ferre tamē aduenīēte die nō tenet in prejudiciū legatarij vt. ff. quē ad. serui. amittatur. l. ſi is qui. §. fi prētur quā in seruo vbi refert alienetur in vltima volūtate z tenet manumissio. heres tñ tenet ad extimationē z ita loquit dictus. §. fi qs. si inter vivos nō tenet: vt instituta qui manumit. nō possunt. ꝙ. ſemel. z notatur. ff. de manumiſſ. seruū. Ité adducitur iste. §. in ar. Cōsuetudo est in aliquibus partib⁹ ꝙ si aliquis vendit rem censualem vel fictualē ꝙ emptor z venditor teneātur ad certum quid
7 prestandū qs appellat reuolutio. ☩ Mulier que habebat castrum censuale dedit marito in dotē postea reperit matrimoniū nō tenere nūquid debebitur dicta reuolutio siue prestatio. vel ponamus ꝙ cōsuetudo sit ꝙ ꝓximus reuocare possit rem alienatā. nūquid tenebitur emptor ad talē pstationē si. ꝓximior aduocet ab eo arg. est hic ꝙ non. z. ſ. ꝓximo. §. ibi quasi nec scripta 2c. sic z vbi nō tenuit matrimoniū vel revocak per ꝓximiorē quidā Moderni sere ferūt ad id qs dz de pacto legis cōmissorie vel adiectionis in diē vt referat vtrū pure vel sub conditione fiat vt si sub cōditione nō reputetur vēdita si defecit cōditio vt. ff. de in diē adiec. l. ij. z. iij. alij dicūt indistincte ꝙ non tenet: qz vbi res est mea m ꝓtii si a me separak ex causa precedēti fingitur nō fuisse mea vt hic z. §. sequēti. z arg. ff. de separatione bonorū. l. quoties. §. fi liberta. z hec opinio placet Pe. cū distin. aut cōsuetudo dicta bat ꝙ fi res cēsualis venderet debereтur pensiones. z tūc sufficit ꝙ vēdita fuerit quia sufficit cōditionē semel exercitisse vt §. de mitio. z sub. l. fi quis. aut dicatabat ꝙ tenēs dominū rei alienate tenetur. z tūc qz retro fingitur nō fuisse sua nō teneak per ar. ꝓdictaz ar. ff. de aqua plu. arce. l. in diē. §. fi. z de pigno. l. lex vectigalis. Ité quērit glos. que erant veteres leges que permittebāt alienari vt hic dz dicit ꝙ erat. ff. ad trebel. l. ultimo rogatus. z de pcti. hered. l. ſed z si. l. §. qđ aūt. fm Pe. hoc est falsum qz nec veteres leges permittebant alienari cū effectu. exponе ergo hāc ſam scām veterē dispositionē. l. ꝓhibentem quā dicat z veteres leges hoc ꝓhibebant. Item querit de quadā rōne diuersitatis cū eīm pure legat res testatoris trāsit dominium in legatariū vt. §. l. ꝓx. z ibi digi. cū ꝛo legat in diē non trāsit ante diē sed interim heres dñs est vt hic. z. ff. de vsufru. leg. l. ſemptonius. tū alienatio reputatur pro nō facta ratione spei qua legatarius habet vt. §. digi. Sed cū aliqs cōtractus fit in diē obligatio pure cōtrahitur ꝛb̄ exactio differatur vt. ff. de ver. sig. l. cedere diem. que est ratio ꝙ dies nō ita suspendit obligationē ꝛb̄ differat exactionē sicut in legato suspendit dominij translationē. dic qz vbi dies apponitur in traditione rei nisi suspenderet dominū nihil suspenderet. z ideo translatio suspenditur ar. ff. de le. j. li qñ. sed in contractu operatur suspensionē exactionis quod satis est. z ideo obligatio pure contrahitur sm Pe. Ly.

Si autem sub cōditione. Hic est ꝙrta ꝓncipalis que etiam posset cōprehendi sub precedenti z dicit ꝙ si heres alienat rem que rest. tutioni subiacebat sub conditione vel die incerta que equipollent aduenīente die vel conditione alienatio ꝓ nō facta habeк in ꝓiudicium illius cui erat restitutio facienda. valet tamē in ꝓiudiciū alienātis vt de euictione teneāk qi cōsiderare debuit cōditionē posse extitere argu. ff. de aqua plu. ar. l. in diē. §. fi. sed cōtra hoc videk hoc cōsiderari nō de buisse. vt. ff. de peculio. l. si eo rpe. §. j. de iurisdi. om. iudi. l. penul. §. fi. z de verb. ob. l. inter ſtipulantē. §. ſacrā. hoc arduū est z multa allegari possunt ꝓ z cōtra. sed dic aut illud ꝙ euenire potest se habet ad esse tñ aut ad nō esse aut ad esse z non esse. Primo casu aut se ꝛb̄ ad eē tñ ex necessitate nature aut ex necessitate legis aut volūtate cōtrahentis. Si ex necessitate nature vel potius motu rum auk. de nup. §. hinc nobis tūc spectat casus qui euenire pōt. vt. ff. de vsufru. lega. l. ij vsufruc. z locati. l. ij quis domū. §. j. aut se ꝛb̄ ad esse de necessitate legis z tūc idē vt. ff. ex quib. cau. maio. l. ſed z si per pretorē. §. fi ferie. Aut ex volūtate ꝛtrahentiū. z tunc idē vt. §. ꝓxi. §. fi se habēt ad non esse tñ dic ꝙ non inspicitur qđ euenire pōt contra naturā vt. l. qđ vero. z. l. nam ad ea. ff. de legibus. Tertio casu quando se habent ad esse z nō esse tunc aut ratione presentis status speratur aliquid in futurū z inspicit qđ euenire potest. vt quādo status vel cōditio rei tendit ad hoc vt. ff. de dam. infec. l. ſi quis mihi bona. §. cum inter. ad trebel. l. lucius. §. penulti. §. de ꝓpactis. l. j. ff. ſol. matri. l. ij. z ibi in gl. vbi dicitur ꝙ res erāt in loco periculoso 2c. de iurisd. om. iudi. l. ſi idem cum eodem. §. j. z hoc. §. z auten. ibi posita. Si vero ratione presentis status nihil speratur in futurum tunc non imputatur ei qui nō diuinauit ꝙ euenire poterat vt dicta. l. penul. §. quoties. ff. de iurisdi. om. iudi. z in ꝓcalle. §. ſi ferie. in eo ꝙ loquitur de ferijs repentinis sm Dyn. cuius est predicta distinctio in dicto. §. sacram. Jn hoc tamē vltimo mem bro videtur distinguendum: aut potest imputari ei contra quem agitur dolus vel culpa. z tunc ſpectatur casus aduenticius vt. ff. de furtis. l. eum qui. §. pap. z de nego. gest. l. dimittio. vbi not. aut non. z tūc non imputatur vt predictis. ll. Item not, ꝙ dicit nullo obstaculo. l. venditionis prescriptionis vel vsucapionis quando agere non potuit vt quia legatum erat sub cōditione vel in diem sed quando agere potuit vt quia pure legatum. tūc dic solum de obstaculo venditionis tunc enim ꝓ prescriptionis z vsucap. obstaculum bene noceret. ☩ Sed cōtra hoc videtur ꝙ etiā nō possenti
9 agere currat prescriptio vt. ff. ex quib. cau. maio. l. fed z si per pretorem. §. z si fine. Sed dic vt digi. §. de inoffic. testa. l. contra maiore. z de precibus impera. offe. l. quoties. Sed nūquid vendicabitur res cum fructibus. glos. hic dicit ꝙ sic. Moderni dicunt cōtra qz heres medio tempore dominus est z ius fauore presumitur inductum medij tempus vt faciat fructus suos vt. ff. de verbo. obliga. l. ſtipulatio. ista. §. inter certā. z de vsufruc. l. ij fur. in fine. Secus autem si in fauorem honorati vt. ff. de vsuris. l. in fideicō. §. cum pollidius. Si ergo vendit heres rem tradit illud ius ꝙ habet. vt. l. traditio de acquirēdo. re. do. vnde sicut nō teneretur fructus medij temporis restituere ita nec emptor pro isto ꝓfert. bene facit glo. ff. de rei vend. l. emptor. que est super verbo superfluum. Jn fine ipsius glo. Non ob. iora allegata per glos. quia. §. fi vero. loquitur in quodam casu ſpeciali quia ibi agit contra ius cōmune ante conditionem existentem vnde sicut in illo est speciale ita etiaz vt habeat fructus hic loquit de iure cōi vbi alienatio tenuit vt statim dicek in auk. reo. z legatarij nō admittit nisi 2ditione existēte vt. ff. de vul. z pupil. sub. l. coheredi. §. cū filie. als est in. l. iul.
10 Ric. ☩ Item inducit iste. §. in ar. ꝙ si miles tenebat a me castrum in feudū z alienavit alicui vel alijs hoies vel ꝛstituit aliquā seruitutē postea cōmisit cām ex qua puat⁹ sit feudo. vtrū alienatio vel seruitutis ꝓpositio teneat. ar. est. hic ꝙ nō. qz ex cā retrocedēte redit ad me feudū. z ꝓ B. ff. de ꝓpig. l. lex vectigali. de separatio. bonoꝝ. l. penulti. §. fi liberta. z de in integ. restitu. l. nō solum. z ita tenet. pe. scēm Ly n. Item qđ dicit in litera subſtitutione exponе scilicet fideicōmissaria vt si decesserit sine liberis quādocūqz substituo. z quod dicit gratuitibus evictionibus accipe ꝓprie quādo venditur ignoranti qui agit de dupla si ſtipulatus est ꝓprie quo ad emptorem scientem qui nō agit nisi ad pretium etiā si fit ſtipulatus vt. §. ꝓrimo. §. Oldra. Et nota quod dicit quasi nec scripta 2c. simile. §. ad velley. auk. si qua mulier z de his qui ꝓ non scriptis habentur. l. j. z. ij. z. §. de cadu. tollen. §. z cum triplici z ibi digi. z ꝓ hoc. §. de dona. l. ſancimus vltra ꝓncipiū. z quod subiicit quod similiter quod alienatio perinde habeatur ac si nec facta nec scripta foret in ꝓmis duobus casibus qui sequuntur a ꝓncipio in alijs duobus ex post facto.

Emptor autem. Quita z vltia pars. Jbi me ☩ liorātiōe. Cuius als regulari ter in actione ex empto ratio habeк vt. ff. de evic. l. ſi cū vēditor. §. fi. z de act. ēpti. l. idq; z iulianus. z ibi notak. Oldra. Et no. qđ dicit sciēs dedit qz hoc videk induci eius odio ꝓpter eius scientiā z ideo non videk qđ venditor possit renūciare beneficio huius. l. vt teneank ad duplā euictionis nisi ad filitudinē filij renūciātis macedoni. quod non est in eius fauore sed odio credit pater inductū vt. ff. de cōdictio. indebiti. l. qui excep. z ad macedo. l. j. z no. eo. tit. l. tam z fi. Jbi finem sortiantur quod est per ꝓhibitā alienationē vel obligationem rei subiacentis restitutioni. Quare non agatur ad duplum si ſtipulatus est quando sciens. dic vt in glos. licet cōtrarium not. z male. ff. de verbo. obli. l. qui rome. §. fi. circa medij glos. z qđ hic not. verius est scām Jaco. de are. Pet. z Lyn. Jn glos. imo videtur quod teneat ibi non prodesset restitutio imo sine restitutione datur rei vendicatio in alienatis vt. not. ſ. in gloſſ. magna que incipit imo videtur quod medio tempore. Oldra. Jn eadē glos. in fin. quasi dicat restitutio quo petitur ab herede in. l. contraria non complectitur rem alienatam quia illa aduocat a possessore vt hic vel dic vt in contrario notatur. Jn gloſſ. hec duo in fine. z. ff. de condi. z de mon. l. diem inser⁹. Jn gloſſ. imo videk qđ in medio ibi sed per auk. hic positaz nō imo de hoc dic verius vt notatur in corpore vnde ipsa auk. sumitur Oldr. z not. z quod dixit. ff. de regu. iur. l. plerūqz circa finem tituli. Jn glo. etiā si fuerit. in fine hanc vltimam hic approbat Lyn. sed nō videtur bona in pure legatis z ideo dic vt. ſ. scām Fran. ac.

1 ☞ Alienatio facta conditione pendente an teneat.
2 Mulier non potest alienare pro filiabus dotandis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dos q̄ datur tpe grauaminis impositi non venit in restitutione.
Diuitiom quando quis stare teneatur.

RES que subiacent. Nec.auf. fin glo. que est in l.C. que incipit imo videtur q̄ medio corrigit. l.C. scōz alias veras glo. quas ☞oderni sequunt nō corrigit sed addit ponēdo regulam a qua excipit duos casus. Et vide q̄s not. in corpore vñ sumit z p Azo. in summa eiusdez tituli z vide in nouellis eodē titulo qui intitulat̄ si quis vnū de liberis suis he-
1 redem instituerit vel extraneū z rogare voluerit ꝛc. † Queronū quid conditione pendēte ipso iure nō valeat alienatio an teneat medio tpe. Sed aduenīēte cōditione habeat̄ pro non facta glo. l. C. dicit q̄ per. l. C. valebat interim sed per hanc auf. ipo iure phibita est z ita notat̄ in glo. q̄ incipit. imo vī q̄s medio tpe ita etiaz notat̄. ff. de re. iur. l. plerūq;. z ad treb. l. marcell⁹. §. res q̄. z ad hoc extra de ꝛcessione pbēde. c. q̄ in cūctis. §. sed extitit ex aduerso q̄ ibi notatis. Ā ibi no. q̄ interim valeat. ff. de le. ū. cū pater. §. liber tis, z in corpore vñ hoc sumit q̄ opinio ibi approbari vī in tex. ℞ ☞. q̄ ibi expresse cō firmat. l. C. nisi in duob⁹ casib⁹ quos excipit. s. dotis z ppter nup. donatiōis z hoc tenēt ☞oderni et ☞. vnū tñ est notatu dignū q̄ hec auf. z lex. C. ita demū locū hñt si gra-
2 natus sub cōditiōe hoc sciebat. alias tenet alienatio z preciū resti tuitur vt. ff. de le. ū. l. vltima. §. fi. vbi fm ☞. determinat̄ hec. auf. z alia iura de hoc loquētia. Itē tenet. glo. q̄ illō q̄s hic ꝛ hz locū tam in dote, cōstituēda q̄ exigenda. dicit tamē ℞e. q̄ † si esset mu lier grauata p̄ dote cōstituēda filiabus non posset alienare q̄ nō est officiū maternū dotare filias sed paternū vt. ff. de dotis p̄mi. fiōe. l. fi. z ita notat̄ in glo. ff. ad trebel. l. a filia. Itē q̄s dixit q̄ locū habet, i dote soluēda verū est nisi portio sua sufficiat. Quid si ma trimoniū est solutū p̄ quo dos fuit cōstituta. nunq̄d tenebit restituere. vī q̄ sic quasi causa cessante. glo. hic z Azo. in summa auf. vnde hec sumitur tenet q̄ nō z nihil hic allegat glo. sed dicit fuisse opi. ℞. Azo. allegat q̄ dos non definit esse in suo p̄uilegio arg. ff. ad trebel. l. heredibus. §. fi. z in auf. de equa. dot. §. q̄ vero. ☞. fil. pro eadē opinione allegat. ff. ad. l. falc. l. pater filia. Ly. allegat ad trebel. l. mulier. z. l. cū proponebat. z. ff. so. ma. l. etiā dōs Old. allegat duas. ll. simul iunctas vt. ff. de vul. z pupil. substitu. l. cohe redi. §. cū filie. ver. nec fideicō. de mino. l. iij. §. sed vtrū in fi. z de col la dotis. l. fi. Querit etiā quid si ipse p̄ dote exegisset z videt idē q̄ teneat tenet filie. ē. de rei vxo. ac. auf. sed quāuis iuncta. l. si ar rogator. §. j. ff. de adop. Jn ℣ū valde facit dicta. l. p̄ filiam ad. l. fal. a cōtrario sensu. sed posset distingui scēm cū vtrū esset rogata filia restituere fratri. z tūc veniat in restitutiōe quasi paterna' sub stātia facta z ita intelligatur dicta. l. pater. an extraneo z tūc nō
3 per. l. ē. cōia vtriusq; iudic. l. fi. Dic ergo † q̄ dos data tpe grauaminis ꝑpositi in resti. nō venit vt. d. l. p̄. ad. l. fal. z de dotis colla. l. fi. nec etiā postea data. vt. ff. ad trebel. l. cū ꝓponeret. z. l. a filia et ibi notat̄. Item querit glo. nūquid poterit alienari ꝑpter necessi tatem alimētoū. z tenet q̄ nō. nec obstat auf. cōtra rogatus vt in glo. notat̄. Jaco. de are. z Ric. tenent ℣ū q̄ maior necessitas est alimētoū z fauorabilior q̄ dotis z ꝓpter nup. dona. z ad hoc facit quod notatur. ē. de sacrosan. eccle. l. illud. Item querit ☞y. si filius rogatus alienauit extra duos casus predictos nūquid tene bit alienatio vsq; ad debitū bonoū subsidium z dicit q̄ sic scēm Jaco. de are. q̄ filius & creditor quo ad hoc cū sit et legitima ma gis debita q̄ patrono. patronus autem & creditor vt. ff. de dona tio. l. fi, patrono. ergo ꝛc. multo magis in filio vt. ff. ad. l. cor. de fal. l. si qs legatū. §. fi. z ibi notat̄ igit̄ si est creditor potest eligere va lere alienationem vt ibi debitū consequat̄ ex quibus rebus velit vt. ff. de distra. pi gno. l. creditor. z pro hoc facit. §. vnde sumitur hec auf. scēm cū. Itē quero si pater instituit tres filios z rogauit eos q̄ decedentes sine liberis restituerent portiones eorū super stiti vel superstitibus vnus eorū multa alienauit de parte sua de inde vnus ex alijs mouit sine liberis z sic locus est fideico. frater qui nihil q̄ alienauit dicit fratri qui alienauit q̄ nihil d⁊ habere de parte istius fratris defuncti q̄ fecit cōtra volūtatē defuncti' alie nando quasi testator saltē tacite ꝓhibuerit alienationem fieri per eas per hāc auf. z ideo priuari d⁊ cōmodo testamēti p auf. hoc amplius. ē. titu. pri. quid erit z videt q̄ priuari debeat. vt. ff. de le. ij. l. cum pater. §. libertis. sed dic contra q̄. §. ille loquitur in ex pressa ꝓhibitione facta a testatore de non alienando. secus in ta cita q̄tunc medio tēpore valet nec aliā pena patitur nisi q̄ adue niente condītione reuocatur vt. ē. dixi. Item quero si testator in stituit filios z rogauit q̄ si decederent sine liberis restitueret titio z isti fecerint inter se diuisionē deinde vnus moritur sine liberis.
4 † nunquid ille cui est restitutio faciēda teneatur stare diuisioni z sic peteret̄ parte que obuenit illi an vero petere, debeat medie tatem illius partis z medietatem alterius que obuenit alteri fra tri. z videt q̄ nō teneat̄ stare diuisioni quia similis est vēditioni vt. ē. communia vtriusq; iudi. l. j. z pro hoc. ff. qui po. in pig. ha. l. creditor. §. post diuisionem. z hec lex z hec auf. que dicit dato q̄ teneat medio tempore aduenīente tamen conditiōe habetur pro non scripta. z pro hoc. ff. de leg. ij. l. peto. §. prędium. z videtur ex pressum. ff. de vsufr. le. l. is q. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. si ꝓsenſit. §. fina. z cōmuni diui. l. si quis putans. §. fi. Jn contrarii q̄ stare teneatur diuisioni. ff. de iure doti. l. cū in fundo. §. fi fundus. z vi detur casus. ff. de le. ij. l. cum pater. §. hereditа. post mortem. z hoc forte verius maxime quādo ꝓuocatus fuisset ad diuisionem q̄ tunc videtur fieri ex necessitate vt. ē. de fundo dotа. l. ij. cum ibi no tatis z que ibi dixi z. §. prędium. q̄s satisfacere videtur. Jn cōtra rium erat alienata res ꝓpter factū heredis vt ibi patet z ideo
2 nocet fideicommissario. Ān autem fratres rogati inuicem restituere faciendo diuisionem videātur renūtiare fideicom. notat̄. ff. de verb. obli. l. qui rome. §. coheredes. z dixi. ē. de pactis. l. j.

¶ De falsa causa adiecta legato vel fideicōmisso. Rubrica.

¶ Super rubrica vide Azo. in summa huius tituli z q̄s nota. ff. de cōdi. z demō. super rubrica z dic q̄ causa est vera. occasio fal sa vt notat̄ per archi. ff. c. di. ōlequēs. Ān falsa causa vitiet sentē tiam dixi. ē. si ex falsis allegationibus super rubrica. Ān vitiet alia negocia plene dixi. ff. ne vis fiat et qui in pol. missus est. l. ij. §. fi quis ideo. z de condi. z demon. l. falsa demonstratio.

☞ Verba enunciatiua in testamentis sunt dispositiua.
1 Cōfessio facta inter viuos differt ab ea q̄ fit in vltima volūtate.
2 Testator conualescens an possit cōtra suā confessionem venire.
3 Verba enūciatiua q̄n tacite dispositionis sint inductiua.
4 Verba enunciatiua inter viuos prolata tācitam dispositionem
5 non inducunt.

1 VErba testamēti. Allegatur q̄ verba † enūciatiua ī vltimis volūtatib⁹ dispositionē inducūt z cōcor. j. eo. l. si dotē. de le. ij. l. vnum ex fa. in fi. z de dona. l. ex hac scriptura. z hoc nūlij heredes ꝓbetur de errore vt hic z. ff. de auro z argen. le. l. qui vxori. Oppo. de le. ij. l. titia. §. gaius. Sol. ibi erāt res penes vxorem sed penes maritū. Nā differētia est inter penes z apud vt. ff. de verbo. signi. l. penes. z hanc approbat Ric. sed nō placet ℞e. licet em̄ sit differentia inter penes z apud tamen pro miscue ipsis vocabulis vtimur z ideo aliter solue contrarium vt soluitur per Azo. in summa huius titu. in fine. Tel dic scēm eun dem ℞e. quod testator cōfitetur nil deberi preiudicat quo ad pre sumptionem faciendam pro debitore. Sed si heredes probāt q̄ debitor non satisfecit tūc nō preiudicat nisi probet debitor q̄ te stator fuerit cōfessus scienter vt in. l. contraria. z hic z de le. ij. l. lu cius. §. quisquis. † Est ergo differentia inter confessionem que fit
2 inter viuos z que fit in vltima volūtate: quia inter viuos preiudi cat quo ad plenam ꝓbationē sed tamen probatur per errorem emissa non preiudicat licet aduersarius probare vellet q̄ scienter cōfessus fuit q̄ nō inducit dispositionē. vt. ē. de iuris z fac. igno. l. cum falsa. fallit q̄n emittitur ad liberandū z non per errorē vt. ff. de pactis. l. talem. in prin. z. j. dicetur. Sed in vltima volūtate preiu dicat ad. p bandum indistincte tamē si heres probat contrarium q̄ potest nisi testator iurauerit vt. ff. de le. ij. l. cum quis decedens. §. codicillis. z in auf. de iureiurā. a. mori. prestito. cuitabat ne sibi preiudicet per exceptionem nisi legatarius vellet p bare testatorē ex certa scientia verba protulisse q̄ tunc viriute cuiusdam tacite dispositionis no tenetur soluere z sic intelligit ℞e. l. istam. z est notabile scēm eū. Et ratio diuersitatis de cōfessione facta inter viuos z in vltima volūtate potest esse fauor vltimarū voluntatū: z q̄ confessio inter viuos videtur fieri pretextu alicuius cause que subsit. Jn vltima aūt volūtate vī facere dispōnendo. ad hanc ra tionem sacit q̄ notatur. j. de peculio eius qui libertatem meruit.
3 l. j. Jaco. but. † Sed nunquid testatori si cōualuerit pōt cōtra istā confessionem venire dic vt dixi. ē. de nō munera. pecu. l. generali ter. ver. sed circa hoc querit ☞y. q̄ verba enūciatiua non habeant tacitā dispositionem vt. ē. de testa. mili. l. ex his verbis. vbi de hoc dixi. glo. videtur tenere q̄ ibi erant verba enunciatiua hic dispo sitiua. z ita videtur sentire q̄ verba enunciatiua in vltima volun tate non inducant dispositionem q̄s nō placet ℞e. imo inducūt vt. j. eo. l. si dotem. z dicta lege lucius. §. quisquis. vnde ipse rndet q̄ in contrario verba enunciatiua fuerūt emissa ꝑpter aliud hic ꝓpter se. verbi gratia cū testator crederet liberū qui erat seruus dicit tali libero ego centum hic ꝓferuntur verba enunciatiua ꝓpter aliud non ꝓpter libertatem dandam. Āt cum testator ꝓfert verba ꝓpter se tunc dispōnūt vt hic z idem esset in con trario si scīens cum seruum suū confessus fuisset eum liberum vt hic dicit glo. starēt confessioni z consequeretur libertatem. z pro hoc in auf. vt licet matri z auie. §. ad hoc. col. vij. Old. Ut ergo sciatur

sciatur quando verba enunciatiua inducant tacitā dispositionē z quādo nō. dic aut sunt emissa ꝑpter se ꝓncipaliter aut ꝑpter aliud incidenter hoc scīo casu nō habent vim dispositionis. z iō nō preiudicāt vt. d. l. ex his. §. de ꝓbatа. l. nō multis. z. l. nō epistо lis. z fami erc. l. familie. primo vero casu q̄n emittuntur ꝓpter se ꝓncipaliter sub distīguе aut ꝑferuntur in vltima volūtate aut in cōtractibus. si in vltima volūtate aut referuntur ad personam honoratā vt q̄ dico scio q̄ si bene te habeas circa heredē meū da bit tibi decem tūc nō habēt tacitā dispositionē vt. ff. de vsufruc. legato. l. generali. in pn. Si ad p̄sonā grauatā vt q̄ dico scio he res mi q̄ dabis titio. z. tūc induunt tacitā dispositionem vt. ff. de
5 le. ij. l. vnum ex fa. §. fi. z hac. l. cum si. † Si vero talia verba enun ciatiua ꝑferuntur inter viuos regulariter nō habēt tacitā dispo sitionem. z ideo nō habēt locū remedia que ex dispositione com petūt vt. ff. depo. l. publia. §. lucius. fallit in iudicio vbi tacitā dis positionē importāt vt si quis in iudicio confiteat̄ se heredē vel se debere vt. ff. de interroga. act. l. de etate. §. qui interrogatus. z de dona. l. quidā al's est. §. sub. l. donari. Sz ista vident quodāmodo dispositiua. Item fallit vbi emittunt inter viuos ad liberandū z aduersario p̄sente. Nam tūc inducūt dispositionē fauore libera tionis z possunt dici pactū vt. ff. de pac. l. tale pactū. in prin. z de actio. z obli. l. arrianus. licet glo. in dicta. l. tale pactū. in princ. vi deatur dicere q̄ ideo ibi habuit effectū dispositionis q̄ referūtur ad verbum profiteor te nolle teneri z sic videret dispositiua sed si simpliciter z mere intelligeret non haberēt dispositionem scēm ipsam glo. sed hoc est addere ad tex. quod nō est dicendū fm ℞e. cuius est p̄dicta distinctio valde digna z memorie cōmendāda fm ☞y. De istis confessionibus factis inter viuos z vltima vo luntate z an valeāt absente aduersario vel opus sit q̄ sit p̄sens dixi. ē. de nō numera. pecu. l. generaliter. z plenius de ꝓbatа. l. ra tiones vbi etiā de istis verbis enūciatiuis dixi z latī⁹. ē. de testa. l. verba testamenti. Jn glo. prima ibi exigi vero vel dixit titiū ni hil sibi debere vt. ff. de peculio lega. l. si peculiū. §. j. in fi. Oldra.

ETiam. Pone casum in nube vt patiatur con +traria. z distingue vt in gl. z pleni⁹. ff. de libera. legata. l. legauit. z per Azo. in summa huius tituli circa medium in glo. ibi si fic. §. primo ibi nam. si quod ꝛc. Oldra.

1 ☞ Dos non defalcatur licet bene cōmodum representationis.
2 Legata personis coniunctis relicta sub demonstratione falsa nō debentur.
3 Corpus in genere non potest solui: cum non reperiatur.

SI non designata. Sed generaliter +locut⁹ est vt iubi cit z dicit gl. q̄ vz legatū dotis ꝑpter cōmodū rēpsen tationis. Itē ꝑpter euitādā repsentationē retētiōis obres amotas q̄ retineri potērāt olim ante iustinianū hodie nō vt. ē. de rei vx. act. §. maneat. Nō tñ valet hoc legatū scēm gl. quo minus expresse retineātur cū vir legat. secus si extraneus. Item vt
1 fal. detrahat. Sed in his duobus male dicit glo. † Nā cōmodū repsentationis bene defalcatur licet nō ipsa dos vt. ff. ad. l. falc. l. j. §. si creditori. z de dote prelegata. l. ū. §. idē q̄rit. z ibi notat̄. Itē nō refert leget vir vel extraneus sed refert in verbis z modo legā di vt patet in. §. a me. in glo. allegato. z ibi notat̄ z approbat ibi
2 p ☞y. z hic p ☞. fil. z Old. z ☞y. Jn alio etiā male dicit gl. † q̄s legata relicta cōiunctis personis sub falsa demōstratione nō de benē cōiūctis ꝓsonis vt. l. virilis. §. fi q̄s. vxori de leg. ꝑtā. q̄ imo bene debenē liberis z parentib⁹ etiā cū falsa demōstratione q̄ in eis sola charitas sanguinis attendit sed nurui z vxori nō debenē q̄ in eis nō tam cōiunctio personarū q̄ ad sibi debitū veniant cōsideratur vt. d. §. fi quis. al's si quid vxori q̄s cū deficiat necesse est p̄uilegiū ob hoc datū deficere. Itē q̄ hic in fi. l. dicitur. expo ne. i. non iure dotis sed iure legati falsa causa adiecta nō nocente. Oldr. Jn glo. vlti. ibi exp̄imatur non vt quātitas sed vt species.
3 Old. Ibi corpus ignotum † q̄ est corpus in genere q̄ non debeī nisi inueniat̄ vt. ff. de auro z arg. lega. l. quintus. z de le. iij. l. nup. sed lex lucius. §. quisquis. allegata per glo. nihil facit. Oldra.

Idotem. † q̄ dicit sollicite dic. i. cum timore.

REfert. Intelligе scēm notata. §. eo. si nō desi gnata z q̄ dicit cōscripta sunt dic q̄ te stator dicit centū que cōtinētur in instrō dotali me re cepisse vxori mee lego z in veritate erant ducentum.

¶ De his que sub modo. Rubrica.

¶ Super rubrica. vide Azo. in summa. z. j. de donat. q̄e sub modo z dic q̄ modus fit per vt. cōditio per si. causa q̄ quia vno. j. l. j. z. ē. tit. proximo super rubrica. vñ versus. Scito q̄ vt modus est si cōditio q̄ causa z de dictione vt tetigi. ē. de ꝓcura. auten. q̄s ius. ver. de dictione vt in cōtractibus etiā facit modum z nō con ditionem vt. ff. man. l. causam. §. fin. z vide de significato dictiōis vt in alphabeto sub litera. C. dictione vt., z de si eodem alphabeto litera. S. dictione si, z de quia litera. Q. vide etiam q̄s dicā. j. titu. proxi. super rubrica. Et an relictum sub modo impossibili valeat dixi. j. de cadu. tollen. §. pro scēo. in fine ꝛc.

1 ☞ Legatum relictum mulieri sub conditione q̄ tali nubat nō debetur etiam si per eam non steterit.
2 Legatum factū alicui cum nupserit an ipso ante nuptias moriente debeatur eius heredi.
3 Verba ista: ad se maritandum an inducāt modum.

1 SI legatis. Primo ponit in genere. scēo in +specie. Oppo. q̄ † licet non stet per eam sed per eum cui nubere iussa est tamen non ha beat legatum vt. j. tit. proxi. l. legatum. quidam facit̄ differentiā inter modū z cōditionē vt. ff. de le. iij. l. pater. §. tulcula nus. q̄s non placet ℞e. z sequacibus imo idem circa hoc seruā tur in modo z conditione vt. ff. de conditione z demon. l. titio. §. fi. z ideo distingue aut stat per illum facto suo z non nocet vt hic aut per casum fortuitū z nocet vt in. l. contraria ad. §. tusculanus qui videtur casus in cōtrariū. respōdent q̄ ibi non dependent ex facto alterius q̄ conditio dandi presumptione iuris dependent ex potestate dantis tñ sed in. l. cōtraria ex potestate vtriusq; z si tu opponas idē est in dando q̄ depēdet etiam ex potestate reci pientis respōdeo licet non detur inuito tamen ius presumit q̄ li benter accipiet vt. ff. de here. instituen. l. suus. z dicā. j. titu. pri. l.
2 pen. ☞y. de hoc plene notatur z dixi. ē. de instit. z substi. l. j. † Itē facit hec lex. ad questionem quam vidi de facto episcopus ☞er gamē. legauit cuidam filie fratris sui libras centum ad se mari tandam. decessit anteq̄ se maritaret. pater tanq̄ eius heres petit legatum. heredes dicunt se nō teneri quia siue fuerit legatū sub modo siue cōditione ea deficiente deficit legatū vt hic z q̄ cessan te causa legati cessare debet legatum vt. ff. de conditione ob cau sam. l. dedi. z per totū tit. Item pro hoc quia si testator legat ad monumentum extruendum tale legatum non potest in aliā cau sam expendi vt. ff. de condi. z demonst. quibus diebus. §. fin. ergo ita erit in proposito q̄ ipsa pecunia cōuerti nō poterit nisi ad ma ritandum. q̄s esse non potest propter eius mortem. Jn cōtrariū allegabat cōiunctio ꝓsonaꝝ q̄ filia fratris erat. talis enim con iunctio facit valere legatum quod alʒ non valeret. ē. de legatis. l. cum alienam cum si. Item ad hoc allegabantur verba testamē ti. scz ad se maritandū que nō videntur inducere modum nec con ditionē sed potius quandam admonitionem z declarationem non enim dixit vt se maritaret vel si se maritaret z ideo legatum videtur deberi z videtur expressum de dona. l. ū. §. fi. cum ibi nota tis. modus enim fit per vt conditio per si quod hic non erat. Itē videtur casus expressus pro hac parte. ff. de condi. z demō. l. titio
3 centum in principio z ita fuit terminatum. † Sz quod illa verba ad maritandū inducant modum videtur expressum. ff. de condi. z demon. l. quibus diebus. §. fi. z. l. titio. §. antenup. locati. l. insulā §. fi. z de transa. l. cum hi §. vni. Questio etiam predicta fuit dis putata Boñ. per dominū Thomam piperata z soluta vt predi ctum est in effectu z incipit quidam episcopus. z vide quod nota ui. ē. de nup. l. sancimus. Quid si sub modo sit aliquis heres insti tutus. dic quod si pro parte cauebit coheredi de modo implēdo. Si vero in solidū tūc fine cautione adire pōt cū nō sit cui caueat ar. ff. de condi. insti. l. si quis. §. idem iul. mulier in princi. z de con di. z demon. l. muciane. §. fi. Jacob. de beluiso.

1 ☞ Legatū fieri potest sub modo z conditione simul.
2 Legatū si fiat duobus an primo repudiante obtineat secundus.

EX his. Ibi nascatur scēo legatario contra pri +mum quod dicit siue ad cōditionem si ue ad modū exponе fm ℞e. z Oldr. i. † q̄ simul lega uit sub cōditione z modo vt q̄ dixit lego titio centū vt det meuio. z. si nauis ex asia venerit. hoc enim casu meuio⁹ de mū impleta cōditione pōt petere z sic intelligūt istū text. siue ad modū z cōditionē simul verba respicit siue ad modum tñ siue ad conditionē tñ licet glo. aliter z obscure exponat hec ꝑba q̄s subiicit in conditionibus. scilicet simul cum modo mixtis. vbi em̄ sub modo tñ relinquitur statim debetur prestita cautione de mo do implēdo. z omissis omnibus alijs intellectibus gl dicit q̄s lex ista dicere, intēdit q̄ scēs legatarius cui legabat̄ a primo sub mo do nō poterat olim petere nisi in libertate hodie sic p. l. istam vn de hec lex continet tria dicta primum est quando relinquo titio vt partē det meuio olim non poterit agere scēs cōtra primū nisi in libertate hodie sic. scēm dictum est quando relictum est simul sub modo z cōditione vt in predicto exemplo lego titio centū vt det meuio decem si nauis ex asia venerit. quo casu secūdus agere nō poterit nisi conditione impleta z sic dictio siue ponitur copu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

latiue sicut z dictio seu.ff.de aur.z ar.le.l.si ita.tertiū dictū est in quātum possit grauari primus legatarius fm Bet.z Ly.posset etiam legi vt dicamus modū z cōditionem simul appositā fuisse primo legatario vt lego titio.z.sub cōditione si nauis ex asia venerit z vt det meuio quinqz.Sed istud nō videt bonū exemplū cum hec lex tractat solum de ac.dāda.secūdo cōtra primū.z ideo cum in persona istius non fit adiecta conditio non videtur expectandus eius euentus:sed certe imo qz repetita videtur etiam in
2 persona secūdi;cū primus capere nō possit nisi ea adueniente per consequēs ante grauari nō possit.vt.ff.de fideicom.l.ab eo.†Qs quid si primus repudiat suū legatū.Pla.dixit q secūdus habebit.vtile suo nomine alū z melius q nulla habebit sed remanebit penes heredē cuz onere suo:vt.ff.de leg.ij.l.imperator.in princ.et ibi notatur fm Bet.z Ly.z vide quod notak dicta.l.imperator. Oppo.ad vltimū respōsum vbi dicit primū legatarū non posse grauari vltra quātitatē sibi relictā.imo videt q sic vt dicta.l.imperator.dic q aut vtrūqz.cōmodū z onus est in quātitate z habet locum quod hic dicitur:aut vtrunqz est in specie:z nō habet locum hec lex:sed lex contraria aut alterū tantū est in specie:tunc si legatū est in specie z onus in pecunia vel econtra locū habet hec lex z ratio est que colligitur ex.l.ff.de falsis.l.sed si nō seruus.z de hoc vide quod notatur dicta.l.imperator.§.si centum.

¶De conditionibus insertis. Rubrica.

1 Conditio per que verba fieri possit.
2 Clausule in literis posite que inter se differant.
3 Legatum est donatio que non fit inuito.
4 Donec z scōm dictiones an impotent cōditionem.z nu.5.

¶Super rubrica.vide plene per Azo.in summa huius titu.per Goffre.z Hostiē.in summa de conditio.appositis z per Ber.eo. titu.c.vlti.z per Jnno.c.j.xxviij.q.j.si ifidelis.z plene.xxxij.q.ij.c. solet.in glo.z per Archi.vt ecclesiastica beneficia.c.i.in glo.Ho.z de condi.z demō super rubrica z instituta.de legatis.§.lōge magis.in glo.not.de conditionibus z demō.z condictione indebi.l. qui pmisit.z quod dicam.ff.eo.l.si plures.z quod dixi.ē.de instit. z substitu.l.j.z.l.si pater.z per Azo.in summa eiusdē tituli.Cōditio pmiscua z nō pmiscua que sit habeē.ff.de cōditio.z demō. l.si iā facta.z de hereditatibus vbi ꝙditio vide etiā falphabeto sub lra.C.dictiōe cōditio.†Et notādū q cōditio fit nō solū p si
1 z cum.sed etiā per ablatiuos absolutos vt lego titio.z.ipso sic faciēte vt.ff.de statulibe.l.statulib.§.si quis decē.de cōdi.z demō.l. a testatore.z de adimen.le.l.legatū.sub cōditione datuz.Jtē hec verba que sepe apponūtur in contractibus saluis in factis conditionē inducūt vt.ff.fa.herc.l.item labeo.§.familie.z ibi in gl.itez no.q vera cōditio fit per tps futurū non per preteritū vel plens vt.ff.de condi.insti.l.institutio talis.§.si.ilz quādoqz impropie dicatur etiā relata ad psens vel tps preteritū vt.ff.si certū petatur.l. cum ad psens.z.l.itaqz.Jtē istud verbū si ita quādoqz ponit affirmatiue nō cōditionaliter vt extra de renūcia.c.nisi cū pudem vltra mediū.aliquando facit cōditionē vt in clausula illa si preces veritate nitāt extra de rescriptis.c.ex parte primo.cū ibi notatis z in illa si dignus existat.eod.titu.c.cum adeo.Item verba illa si talis est idoneus nō faciūt cōditionē vt notatur per Jnno.extra de presum.c.dudū.Jtē nō facit cōditionem si datur aliquis tutor si satisfecerit vt.ff.de tutelis.l.muto.§.i.z de hoc notak extra de elec.c.significasti.circa principiū z latius.ij.qō.iij.in summa.in glo.nō facit etiā cōditionē.e.di.ca.in ea.regulariter tū facit cōditionem vt.j.e.l.j.interdū.ponit causatiue extra de ipon.duoru.c. primo.glos.penul.z de significato huius dictionis si,z pater se z
2 cū aliis iucta in alphabeto sub litera.s.C.†Est etiā notādum q due clausule q sepe apponunt in lris apicis multū inter se differunt.vna est mandamus q titio puideas de beneficio tali si eū vite laudabilis z honeste cōuersationis esse reperieris.alia si ipse clericus esset vite laudabilis z conuersationis honeste.Nam prima ad futurū tps refertur.scōa vero ad pās vt.ff.de le.primo l. stichū qui meus erit.Jtē in scōa nō inest puisioni q fieri mādak a sede aplica cōditio examinatiōis siue inquisitiōis idoneitatis. vñ talis puisor non hz de idoneitatē psone inquirere nec obiectes audire ar.ff.de exercu.rel.iudi.l.si vt ponis.z notak p Jnno. extra de cōcessione prebē.c.ppositi.z de re iudi.c.decetero.z per cōpo.extra de elec.c.cū inter canonicos.in gl.sed pone circa finē. sed cū mādat si eū esse reperierit vite laudabilis ꝛc.vt i pria clausula necesse hz ante puisionez de hoc inquire iurta formā māda
ti:vt extra de rescrip.c.cū dilecta.mā.diligenter.de trāslact.l.cū hi.§.si pretor.z de rebus eorum.l.magis puto.§.si ex alienū.z sic prima verba facti hominis declarātis requirunt.secunda nō,sed solam existentiam idoneitatis de presenti requirunt que in rerū natura certa est licet apud nos incerta.z ideo cōditionē nō faciūt vt.ff.de iudic.l.sed z si restituatur.§.fi.z de cōdi.institu.l.institutio talis.z hec est causa quare hec verba in legato adiecta si legatarius voluerit faciūt legatū cōditionale.C.†Sed licet insit illa cō
3 ditio in legato si voluerit leg atarius quo ad acquisitionē irreuocabilem quia legatū est quedā donatio:vt.ff.de le.ij.l.legatū.que nolenti non queritur vt.ff.de dona l.hoc iure.§.nō potest tamēqz illa verba adiecta requirunt declarationē hominis legatum condītionale faciūt.vt.ff.de le.j.l.si ita.§.illi.z de condītioni.z demō. l.si ita expressum.sic ergo est in clausula predicta.z per cōsequens decretum appositū in literis vbi esset ipsa clausula requireret inti nuationē voluntatis executoris.vt extra de concef.prebende.c.qz in cunctis.lib.vj.de istis etiā clausulis cōditionalib⁹ vide in cle.
4 de concef.preben.c.vnico.per Jo.and.†Jtem verbū donec facit conditionem vt.ē.de vsufruct.l.ambiguitatē.§.sinautem.vt lego vxori decem donec moriabitur cū filijs vt.ff.de le.ij.l.qui concubinam.§.penul.al's est ibi dictio dū eū filio q idem est z pro hoc.ff. e.l.si ea.z ad hoc vide qō notani.ē.de le.j.vbi etiā habes de vbo quo ad z quousqz vtrū faciant conditionem.Jtem si papa cū ali quo dispensauit in duobus beneficijs curatis cū ista clausula dū modo vnum ex eis per subſtituū idoneuz faciat deseruiri.talis clausula nō inducit cōditionē sed potius admonitionem:z ideo dispensatio non tollitur dato q deseruiri nō faciat.poterit tamē priuari si non faciat deseruiri vt extra de cleri.nō residen.c.tue.et ita not.per Compost.extra de elec.c.dudum.ij.in fin.iij.colūne.de modo z causa vide.ē.de duobus proximis titulis super rubricis.
5 †De verbo scōm an faciat conditionē dixi.ē.de testa.l.si testamentum.Jtem non solū expressa conditio facit legatū conditionale:sed etiā tacita vt.ff.de condi.z demō.l.extrinsecus.Quādo conditio deficit propter casum fortuitū vide quid iuris plene per Dy.extra de reg.iur.c.imputari.z.c.cū stat per eū.lib.vj.ista verba ita vt rōnes reddat non inducūt cōditionē.ff.de testa.ma.l.libertas.§.hec scriptura.Quid de istis verbis cōcedo tibi tale qd dūmodo placeat patri meo.nunquid ista verba conditionem inducant.z videtur q sic propter verbū futuri tpis qō regulariter cōditionē facit vt.ff.de le.j.l.stichū qui meus erit.de aur.z ar.le.l. scribit quintus mutius.z est expressum extra de cōdi.appositis.c. per tuas.imo etiā perseuerantiam voluntatis patris exigere videntur arg.ff.de condi.z demon.l.illis libertis.qō est cōtra naturam cōditionis que regulariter sufficit semel extare vt.ē.de insti. z substit.l.si qs hereditatē.z.j.qñ dies le.ce.l.cū vxor.z hoc facit hic monosyllabū dū qō notare videt conditionem actu perseuerantem.vt.ff.de cōdi.z demō.l.si ita quis legauerit.z.ē.§.vxori.de le. in.l.qui cōcubinam.z de in ius vocando.l.ij.Jbi pōtificem dum sacra facit.Old.Notādū est etiam q eiusdē est effect⁹ aliqd esse parum ab initio vel purificari ex post facto per existentiā cōditionis vt.ff.de heredibus instituendis.si te solū.in fi.Jtē hec dictio ita facit conditionem cum lego tibi centū ita vt des titio.z.vt.ff. de condi.z demon.l.iul.noster.

☞Nepos ex filia liberorum venit appellatione.
Plurale in singularitates resolutur quandoqz.
Substitutus quis esse censeatur.

1 Cum testatorem. Nō est sine liberis †qui nepotem ex filia relinqt.h.d.z cōcor.ff.de cōdi.z demon.l.pater seuerinam.§.i.z Io.matri.l.si dotali instrumēto.cū ibi notatis in gl.Sed vñ hoc q pluralis locutio vñificet in vno ē.l.ff.de testi.l. vbi numerus posset dici q est ex benigna interpretatione volūtatis defuncti qua etiā excluderet substitutus si nō esset expssum vt.ē.de fideicō.l.cū acutissimi.multo ergo forti⁹ si exprimat.Sed hoc nō videk verū:qi ibi loquitur in filio testatoris vbi subintelligitur cōditio nepotū.hic autē erat extraneus institutus.z scōm hoc non esset lex.in ar.ad questionē statuti quo cauetur q soluto matrimonio morte mulieris sine liberis maritus lucretur dotem q ex vnico filio excludat maritus:qi nō est hic tāctus fauor sicut in vltima volūtate:z qi statu.est stricti iuris z ad literā intelligēdum.Contrariū tamen puto tenendū tali ratione:verbū liberis indefinitū innuit particularitū eandē rationē:ergo equipollet vniuersali.soibus.sed vniuersalis affirmatiua falsificat ex vno non existēte:z negatiua ex vno existēte.vt.ff.de reb.dub.l.si is qui decenta.§.vtrum.ergo ista negatiua vniuersalis siue liberis intelligi debet sine oibus liberis.sed nō est siue oib⁹ liberis qui vnicum habet:ergo apparet q conditio deficit z ita colligit subtiliter in
2 tuenti ex.l.non est sine liberis.z.l.seq.ff.de verb.sig.†Utrū plurale resoluatur in singulare habetur.ff.de condi.z demō.l.falla.§. fi.z per Archi.j.di.c.ū.z.iij.z vide qō not.p eundē.xxxiij.dist.c. piano.z.c.vidua.z.ij.q.v.c.sicpo.§.qō vero.z per Dy.Jo.and. z Card.extra de reg.iur.c.pluralis locutio.lib.vj.Concludendo ergo puto posse dici q signū vniuersale affirmatiū vel negatiū de suo proprio significato nō verificatur in vno.vt.ff.de leg.iij.l. iul.an prin.z colligi potest ex solutionē duarū legum que contra dicere

dicere sibi videnē.ff.de leg.ij.l.legato⁹ petitio.§.vlt.al's est sub.l. cum ita.§.fi.z incipit qui plures.z eo.titu.l.meuius.§.eum qui.z ibi m gl.notatur.Ultimo quero si aliquis est grauatus restituere hereditatem si decesserit sine liberis.nunquid per hoc videtur rogatus eā restituere liberis si moriens liberos habeat.hec lex videtur dicere q non ibi heredē instituerat.q.d.pertinent bona ad nepotem qz eū heredē instituit nō puētura si nō instituisset z pro hoc.ff.de verb.sig.l.liberorū.§.diuus.quoqz non tamen dico q si cum heredem non instituisset q bona pertinuissent ad substitutum.hoc em est falsum.vt.ff.de leg.j.l.filiulfa.§.cum erit.z hoc dicit hic glo.que incipit maxime.Sed dico q nisi fuisset institutus bona nō haberet vt innuit litera ista.Jtem p hoc qz non semper videtur testator ei eū substituisse ob cuius cōtemplatiōem verba in testamēto fecit vt.ff.de lega.ij.l.cū pater.§.mādo sit.z si pater substituit filio qui nouissimus mozeretur;ilz dicat nouissimus cōtemplatiōe ptoris:nō tñ videt ptori substituisse nouissimū:sed ius legitimarū hereditarū inter eos conseruasse.vt.ff.de vulga.z pupil.substi.l.vel singulis.z ideo non ob.de leg.ij.l.titia scio.§.ij. vt ibi not.sic videt hic:vt ilz de libe.dixerit contēplatione excludē de substitutionis:nō tñ videtur eos substituisse:z ita tenēt quidā Jn contrariū videtur q videant substituti:qz per hoc pudēs cōtilium testatoris animaduertik:qi liberos eius cui substituit preferre voluit substituto.vt.ff.de heredi.instituē.l.lucius.ij.ad finē. z ibi m glo.Azo.Jtē dum excluit substitutū in existētia liberoz videtur hoc fecisse ppter liberos:z per consequens voluisse vt nō ad alios q ad filios hereditas peruenireт.arg.ad hoc.ff.de le.j.l. filiusfamilias.§.penul.videbūtur ergo substituti.aliogn nō video
3 ire testatoꝛ hoc dixisset.†Jtē ex hac parte facit:qi is videt substitutus ob cuius cōtēplationē alius dare pbibitus est:ilz substitutio expresse facta nō fuerit.vt.ff.de leg.ij.l.codicillis.§.matre.sic z hic liberi ob quoz cōtēplationē substitutus est exclusus:videbūtur substituti:ilz hoc expresse dictū nō fuerit.sepe em minus dicit plus intelligik.vt.ē.de fideicō.l.quis.z.ē.tit.ij.l.j.Preterea cum liberi faciant excludi substitutū etiā si nō sint heredes.vt.ff.de.l.j. l.filiusfamilias.§.cum quis erit.quare hoc esset si liberi non essent substituti,certe non video.Sicem dicit de patrono q ad hereditatē liberti admittitur ilz existāt filij si pris nō sint heredes.vt insti.de luceef.liber.§.sed nostra.nam qui sibi nō pdest alij obstare nō dz vt.ff.de coniungen.cū emācipa.liberis eius.l.j.§.si pater.ad finē. de bonoꝝ possess.cōtratabulas.l.j.§.penul.z.l.si post mortē.§.liberi.z hec vltima videtur humanior z verior z magis scōm volūtatem testatoris.z hoc notatur in dicto.§.cum erit.al's cum quis erit.in.l.filiusfamilias.de leg.j.Sed pria approbat.ff.ad trebel. ex tacto.§.fi.Old.Si vo fuissent exheredati:tūc secus scōm pdictam glo.que est in dicto.§.cū quis erit.al's cū erit.Bet.vo tenet contrarium.dicit em q z si sint hereditati q cōditio defecta est. Non obstat q nō habēt hereditatē z sic videtur nō cessare ratio: qi in hmōi conditionibus respiciūt solū ipsum factum.arg.ff.de cōdi.z demō.l.meuius.z ita intelligit dictū.§.cū quis erit.de hoc vide quod dixe.§.de institu.z substi.l.generaliter.versi.sed quero. hic dicitur liberos excludere substitutum ꝛc.predicta fuerunt do mini Oldra.pro magna parte.

☞Intellectus vitiosus non debet subintelligi.
Conditio turpis reputatur impossibilis.

1 Cum patrem. Jbi fideicōmissi nomine a filia instituta extraneo relicta z qs dicit nō diuertisset:dic q hec cōditio respicit onus cauēdi nō legati pstandi.Old.Et colligit glo.q vitiosus intellectus †nō est subintelligēdus:z sic cōditio nō habetur hic p nō adiecta:sed p non subintellecta fm.ff. fil.Dicit etiā gl.q arg.a cōtrario sensu nō resultat si vitiosus sequak intellectus.vt hic.z.ff.de verboꝝ obli.l.titia.§.idē respōdet z de fideicō.liber.l.fi.z de ꝟ dixi.ē.de epis.z cle.l.cōuenticula.qs nō placet Bet.qz si esset vitiosus intellectus totū remitteret.Sed ratio quare nō resultat ar.a ctrario sensu est qz refringeret pretoris edictū.vbi gratia:si testator legaret si diuerteret valet legatū z remittit ꝺditio tanq turpis.Sed si legat sub cōditione rem aliq̄ z remittit cautionē si diuertat:si remitteret cautio fieret cōtra edictū pretoris quo cauetur de cautione prestanda p legatis soluendis adueniēte die vel ꝺditione.faceret ergo hic tacit⁹ subauditus cautionē remittere:z sic infringeret pretoris edictū:z iō nō debet ita fieri:z hoc dicit hec lex in fine scōm eū.Ulr ¶Do cernones z Richar.dicūt q hic bū subaudit a contrario sensu:sed non sicut glos.dicit vt dei:sed vt conseruet:quasi velit dicere filia diuertas z si non diuersitas cautelas non intelligitur a contrario sensu si diuertat debeat non cauere:sed si diuertat conseruetur in eo statu in quo primo erat:qz primo tenebatur cauere legatorum nomine.Jn glo.j.ibi:immunem a cautione.Old.Jn glos.l.de cauendo.ibi ꝑpter impossibilitatē.i.turpitudinē cōditionis.Nam
2 turpis conditio †habetur pro impossibili:vt.ff.de condi.institu. l.filius.Oldra.

Sea. Jbi:cū focaria.j.cōcubina.z in ista significatione accipit.ē.de do.inter vt.z pro.l.ij. z dic focaria quasi fornicaria,extra de cohabi.cler.et mulie.c.sicut.z duobus capitulis sequē.Jn alia significatione accipitur.ff.de vsur.l.cū quidā.§.fiscus.z ibi in gl.super verbo focarijs.Jtē in alia.ff.de fundo instru.l.quesitū.§.ij.super verbo focariam.z vide qs not.per Archi.lxxxj.di.c.apostolus.z pro plena declaratione huius.l.vide qs dixi.ē.de le.j.
1 ☞Legatū sub conditione an debeatur ea nō eueniente.
2 Conditio impossibilis adiecta legato reijcitur legato existente valido.

Legatum. ¶Oppo.glo.de.l.ē.de legs.et dicit sol.vt.ibi.†Ucl dicant relictum est sub conditione que non debet impleri:z que
1 sit vidisti.ē.de institu.z substitu.l.j.aut sub conditiōe que impleri debet.z tunc aut est impleta:z bene quidē.aut nō est impleta z refert aut stat per eū per quem debet impleri:z tūc nō consequitur,aut nō stat per eū:z tunc aut est conditio mixta aut casualis.Si mixta aut stat per alij z consequitur legatum.vt.ff. de regu.iur.l.iure ciuili.aut per casum fortuitū:z tunc aut pendebat ex facto legatarij.z dic.vt.ff.de cōdi.insti.l.que sub conditione.§.mortuo.aut pendebat ex facto suo z alterius:z tunc aut est conditio successiua.i.que habet successiuum effectum aut momētanea que momento impletur.Si successiua aut est inchoata impleri aut non.Si est inchoata impleri aut fauore legatarij fuit apposita z habebit legatum aut ecōtra:z tunc nō,aut est dubium. z tunc est varia opinio vt dixi.ē.de leg.j.sed Pe.presumit fauore legatarij.vt.d.l.j.z.l.illis.Si vero est cōditio momentanea tūc habet locum hec lex.Scōo casu quando est cōditio casualis tūc deficit.vt.ff.de annu.leg.l.annua.Fm Pet.z appello mixtā que pendet ex facto meo z alterius,alia appellatur mixta alio respectu.vt no.ē.de institu.z substit.l.j.†Queritur glos.quid si filius moriatur ante mortem patris.Guil.dicit q nō habet locū hec lex. imo habebit legatum:qz sub impossibili conditione tunc est relictum.vt.ff.de condi.z demon.l.obtinuit.sed hoc non est verum: z illa.l.loquitur de conditione que fuit impossibilis tēpore testamenti ita q pendens non suspendit:ergo deficiēs nō extinguit. vt.ff.de condi.z demon.l.cum tale.§.idem rescripserunt:hic autē fuit possibilis tempore testamenti.Ly.

Syrozem. Jbi postea id est post contractas nupt.z fic post impletam cōditionē.Et colligit glos.z bene qō filia maritata remanet in ptāte pris,a dqō cōcor.ē.de colla.l.filie.ff.de lib.ex.h.l.ij.sol.ma.l.ij.de iniur.l.j.in fi.j.de bo.q lib.l.j.De iure lō bardo secus:vt in lōbarda qualiter mu,alie.permisl.j.z ita no.in §.j.insti ad tertul.hic in glo.allegata.z p Rof.in libello si filius vel nepos nō agnoscat a patre vel auo z idē est de iure canonico qō est sub gubernatione viri.xxxij.q.vlti.c.vlti.Jtē dicit glo.qō aliud est in cōtractibus q in vltimis vo'ūtatib⁹ z ratione reddit pro qua ratione facit qō no.institu.de.bo.obli.§.ex cōditionali. vel dic qō ratio sumik ex.l.vsufru.ff.de stipu.seruo.Oldra.

1 ☞Relictum si fiat pluribus sub cōditione faciēdi ynus solus cōditionem implere potest alijs recusantibus.
2 Cōmoda sequi debent quem incommda.
3 Cōditionem pro parte impleri qñ sufficiat.z nu.seq.
6 Obligationis cōditio non mutatur ex persona heredis.
7 Legatū si pluribus factum sub cōditione z vnus solus eam impleuerit an pars non implentis accrescat implenti.
8 Heres heredis an possit conditionem a primo herede non impletam implere.
9 Conditio quando ad heredes transmittatur.
10 Conditio non habens conuentionem precedentem nō potest in persona heredis impleri.
11 Cōditio potestatiua vsq; ad qs tps impleri possit.
12 Dota in cōditione legato adiecta impleda an possit purgari.
13 Conditionē implere debens an possit cogi ad implendum.
14 Promissio facta sub conditione an cōditione remissa censeatur remissa promissio.

Syplures. Hec lex z eius materia est vtilis z subtilis:z tria dicit. Primo †qs si relictū est plurib⁹ sub cōditione faciēdi qs vnus solus alijs recusantib⁹ pōt cōditionē implere.Scōo ibi z portionē ꝛc. qs ilz vn⁹ in solidū cōditionē impleuerit:nō ꝑpter ea admittit ad solidū legatū.Ultimo ibi vt hi quidē ꝛc.dicit qs ille q nihil fecit nullā partē habebit in legato. Jn primo dicto fuit ratio dubitādi:qz eo modo est implenda cōditio q est apposita. vt.ff.de cōdi.z demonst.l.qui heredi.sed hic pluralis locutio resoluitur in singularitatē.vt.ff.de leg.iij.l.q cōcubinā.§.quibus.z de
2 cōdi.z demō.l.falsa.§.fi.†Jn scōo fuit nō dubiū:qz quē sequūt in

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõmoda sequi debẽt cõmoda vt in regula iuris scõm naturã. sed hic ex dispositiõe facti idiuidui ita opz fieri. vt. ff. ad l. fal. l. q. qua draginta. §. quedã. Jn tertio dicto fuit ratio dubij: q ex quo conditio fuit indiuidua videbat q ille q nihil impleuerat admitteretur ad legatũ. arg. ff. mãda. l. si pcura. §. mãdati: sed in cõditionibus vnus nõ põt pro alio implere. vt. d. l. qui heredi. in pnci. de cõdi. z demõ. literã sic expone. vnã cõditionẽ scilicet indiuiduam. Oldra. facere debẽt quasi plures cõficiẽtes vt sic nõ sufficiat vnũ totã cõditionẽ implere: nisi z aliter impleat: cũ eo quasi soli oneri implẽde 2 conditiõis suppositi cõpellunt subaudi z implere sufficiat q tũ ad cõmodũ ipsius pertinet. vt sic factũ vnius nõ videat facti alterius esse 2 ditio. vt. ff. de manumis. testa. l. si ita. Dl. Tñ quẽq; volentẽ ad legati cõmodũ aspirare. Oldra. necessitate. hec necessitas implendi conditionẽ insolidũ pcedit ex natura cõditionis q est indiuidua: q aũt vnus possit sine alterius cõsensu procedit ex natura pluralis locutiõis q in duas singularitates resoluitur: quasi qui libet eoz insolidũ: z per se videat apposita: z sic solida implet ex natura indiuidue conditionis: per vnũ tñ põt hoc fieri ex vi resolutoz rationis. Old. Accipe iure sui legati: sed alia parte habebit iure accrescẽdi. vt. ff. de cõdi. z demõ. l. si quis legata. §. fi. vel illud in cõditione diuidua. Ly. vincẽtius. vel dic latius. vt. j. dicã. ꝓsi. ite querit. hic dicit. Oppo. q per oẽs sit implenda conditio. vt. ff. de 2di. z demõ. l. tales cõditiones. in pn. Sol. si duobus est apposita cõditio vnus põt implere vt hic: niſi testator ageret q vterq; simul deberet implere: vt in. l. cõtraria. z eo. tit. l in cõditionibus.

3 fm ꝑe. ¶ Oppo. qđ p parte possit impleri vt. l. si qs legata. §. duobus. decõdi. z demõ. Dic aut cõditio est indiuidua z habet locũ hec lex: aut diuidua z tũc lex cõtraria: ratio est: q qui partẽ indiuidui facit nihil facisse videt. vt dicta. l. si qui quadraginta. §. qdã. ad leg. fal. z hoc verũ est vbi sub vna cõditiõe cõtinet vnũ factũ indiuiduũ. Si vero cõtinerent plura facta vt domũ facere z capitoliũ assẽdere: tũc põt p parte impleri vnũ factũ explican do: q tunc sunt conditiones plures sicut plura facta cõtenta. vt

4 ff. de verb. obli. l. in stipulationib⁹. ¶ Item oppo. q impletio vnius alteri pſit. vt. ff. de manu. testa. l. si ita relictũ. §. idem queri. sed ibi constabat testatorẽ hoc voluisse. Sz quero cũ hic loquat̃ in conditione ascripta pluribus: qđ si vni tñ nunquid poterit pro parte implere z p parte consequi legatũ. glo. tenet q nõ per. l. cui fundus. de cõdi. z demõ. vbi dicitur q etiã ex accidẽti nõ dz scindi ius istius obligatiõis: puta si legatarius decedat pluribus relictis heredibus: z vt clarius pateat diffingue cũ queritur vtrum conditio potestatiua de qua loquit̃ ler ista debeat impleri in totũ

5 an sufficiat p parte. † Aut est conditio implẽda ab vno z tũc regulariter nõ sufficit impleri pro parte. vt. d. l. cui fund⁹. Fallit vbi scinditur emolumẽtũ. vt. ff. de 2di. z demõ. l. plantius. ¶ Fallit vbi icepit esse impossibile in totũ impleri. vt. c. l. plauti⁹. §. i. Aut est implenda a pluribus: z tũc aut cõtinet indiuiduũ: z refert q aut incepit originaliter a ꝑsonis pluriũ: z tunc põt impleri pro parte. vt. d. l. cui fundus. ij. responſo. Aut a ꝑsona vnius sed incidenter devoluitur ad pr̃sonã pluriũ: tunc aut 2 tinetur factũ in conditione z habet locũ. ff. de verb. obli. l. eadem. §. cato aut datio z habet locum dicta. l. cui fundus. ij. responſo. Et per hoc quidaz magni doctores moderni tenẽt q si aliquis mihi tenet ad decez sicut ipse nõ põt p parte soluere. vt. ff. de vsu. l. tutor. §. l. luci⁹. z no. si cer. pe. l. quidã. ita nec heredes ei⁹ lz sint plures: mihi inuito soluere nõ possunt p parte nec tenent solutionem pro parte recipere

6 fm Jaco. de ra. argu. prealleg. l. cui fundus. † z ex ꝑsona heredis non debet mutari cõditio obligatiõis. vt. ff. de verbo. obli. l. ũ. §. ex his. vbi de hoc plene notatur per Dy. z de pacto. ſt. pu. l. ij. §. incertã. ¶ Non obstat q lex. xij. tabu. diuiserit ea alienũ inter heredes. vt. ꝛ. ſi certũ peta. l. j. q verũ est: tamen vnus soluendo partem non auditur. vt dicta. l. cui fundus. hec opinio nõ placet ꝑe. imo scõm eũ potest vnus soluere partẽ: z ſi creditor nõ recipit est in mora: q obligatio diuisa est inter heredes vt predictũ est: z videtur casus quia lege cauetur q vbi negocium nõ põt expediri p parte per vnũ ex heredibus habet locum familie herc. iudicio vbi aũt pro parte expediri tunc negotioz̃ gestoz̃ z sic cõludit q he res potest partẽ soluere qñ debitum nõ est sub pignore. vt. ff. famil. ercl. heredes. §. idem iuꝛ. z §. fina. z. ꝛ. de neg. gest. l. siue pro fratre. z ibi dixi. Ad cõtraria respondet z primo ad illud quod dicitur ex persõnis heredũ nõ mutari conditionẽ obligationis: quia illud debet intelligi scilicet vt quilibet eoꝝ teneatur ad partẽ hominis cum est promissum in genere: q nec defunctus poterat sic partem soluere in vna re z partẽ in alia. z sic loquitur dictus. §. ex his. cũ simili. Ad. l. cui fundus. respõdetur q illa hoc nõ 2cludit: quia ibi loquit̃ qñ est dandũ causa conditionis implende vbi nõ obligatio: z ideo cũ heres nõ sit obligatus non tranſit in eũz per modum obligationis. vt. ff. si quis omissa cau. testamẽt l. si qs sub conditione. Sed que veniunt iure obligationis transeunt p portionibus hereditarijs. vt. ff. de legatis. j. si legaterius. fm ꝑe. qđ

7 approbat. Ly. ¶ Item queritur hic dicitur q ille qui non impleuit nihil habebit: sed nunqđ sua pars accrescit alteri qui fecit: videtur q non z hoc videtur dicere hic lex in fecũdo dicto. Econtra videtur q sic. vt. j. de cadu. tol. l. vnica. §. nõ aũt. z. §. seq. z lz p hac questione oporteret intrare materiã iuris accrescẽdi. de qua not. dicta. l. de cadu. tollen. z. ꝛ. quando non petentium par. l. vnica. tamen quantum ad presens attendendum est qđ quãdoq; vocatur quis ad rem legalem iure accrescẽdi quandoq; iure non decrescẽdi seu diminuendi iure accrescẽdi vocanꝫ quando sunt plures tantũ verbis non re coniuncti: quia tunc nõ admittit̃ ad partẽ alterius iure suo: iure non decrescẽdi vocãtur quãdo sunt re tm̃ cõiuncti: sed verbis disiuncti. Nã tunc quilibet est legatarius insolidũ. sed per concursum. fecũdus facit partem primo. vt. ꝛ. de lega. l. si fortydianum. Ad propositum dico q vbi venitur p ius non decrescẽdi: tunc non est dubiũ quia suo iure venit. Sed vbi venitur per ius accrescẽdi: tunc ille qui coditionẽ impleuit in totũ admittitur per ius accrescẽdi. vt dicto. §. his itaq;. ff. de cadu. tolien. Non obstat litera huius legis. quia intelligi debet q acci

8 pit portionem sibi contingentem nõ aliam. verum est iure suo: sz iure accrescẽdi sic. vt. ꝛ. in litera interlineari. ¶ Jtez quero hic dicitur q vnus potest totũz implere: z ſi impleuit nõ admittitur alius quid si adhuc nõ impleuit z vnus decedat: nunquid heres eius poterit implere, quidam q sic. vt. ff. de verbo. oblig l. qui rome. §. flauius. iuncta. l. eum qui. §. i. eo. titu. z videtur expressum. ff. de arbi. l. diem. §. i. Jn cõtrariũ videtur q conditiones sic sunt personales q per alium impleri nõ possunt. vt. ff. de cõdi. z demõ. l. qui heredi. in pinci. ꝑe. dicit q aut conditio nõ habet connexionem precedentem: sed cepit promissum vel legatũ ab ipsa conditione. z tũc heres non potest implere. vt. ff. de condi. z demon. l. a testatore. circa finem tituli. Sed tu dices hoc contingit ideo q non fit transmissio in heredem. sed ꝑe. dicit q imo transit. vt. ff. de fideiusso. l. fideiussor obligari. §. fin. qđ verũ credo in contractibus. arg. insti. de verb. obli. §. ex conditionali. Si vero cõditio habuit precedentem conuentionem aut conuentio z conditio cõueniunt in eandem personaz. z tunc si nõ impleuero heres me⁹ põt implere: vt in prealleg. l. diem. §. i. z prealleg. §. flauius. z ficdenotat ibi appositio heredis facti accidentiam nõ iuris ministerius. vt eo. titu. l. cum qui. §. i. aut non concurreret in eandẽ personã sed conuentio apponitur in vna: z cõditio in altera: tunc si ille in cuius̃ persona apposita est conditio non impleuerit: heres non põt im

9 plere: z est ratio fm ꝑe. † q ex quo cõuẽtio precessit in alia persona: reputatur sibi a conditio nõ habere connexionẽ precedentẽ: vt prealleg. l. fideiusso. §. fi. verũ est qđ gl. dicit ibi q decesserit sine herede. sed hoc est diuinare: nec ibi apparet. sed cur tam varie. respondeo: q natura accessorii est vt sequatur principale. vt in regula iur. sed vbi conditio non habet connexionẽ precedẽte nõ potest regulari per illã vt dicta. l. qui heredi. Sed vbi habet precedẽtem conuentionẽ tunc transitoria est ad heredes: sicut als dicit. si nõ dedero tibi hominẽ mortuũ promitto decẽ. ista promissio est pura. sed vbi incipit a conuentione vt pmitto dare tibi hoiem mortuũ z si nõ dedero pmitto. z. lz videatur penalẽ pur̃ esse: tamẽ sequitur principalem sicut accessoria. z dicicit nõ valeret: z sic cõcordãtur iura vt. ff. de verb. obli. l. impossibilis. z. l. si homo. sed videtur q lex destruat predicta. Nã si testator dicat lego titio domũ si. x. dederit: hic nõ 2z conuentionẽ precedentem: tamen heres potest implere dũ tñ insolidũ impleat. vt. d. l. cui fundus. in fin. de 2di. z demõ. ad hoc rñdet ꝑe. q lex illa intelligit̃ qñ ille in cuius persona erat implendã 2ditio fuit in mora. Ita ne ei⁹ mora nociua sit legatario heres põt implere. vt. ff. de arbi. l. celsus. §. fin. z. l. seq. hec vera sunt in cõditiõe. Sz qd in modo implẽdo nunqd heres põt implere videt qs nõ: vt. ff. de 2di. z demõ. l. titio. §. fi. Jn 2tiũ videt q modus z 2ditio equiparãtur: vt. ꝛ. ti. pr. l. j. ꝑe. distinguit aut mod⁹ cõtinet tale quid qs inheret ꝑsone. z tũc heres nõ implet, vt dicta l. titio. §. fi. si aũt nõ inheret ꝑsone vt i rustico qui debebat lãpades accẽdere. tũc heres potest modũ implere. vt. l. a testatore. i fi. de 2di. z demõ. vbi dicit hoc verũ si 2ditio esset. q. d. si fuerit mod⁹ põt. Ex predictis determinat q̃stio: quidã pmiserunt filie centũ: ad hoc vt nõ succederet cũ fratribus suis: pmittẽtes nõ impleuerũt. pmissionez: vñ filia vult succedere cũ fratrib⁹: fratres volunt implere z soluere centũ. nũquid possint. Dic q sic: quia conditio habuit precedentẽ conuentionẽ vt dictũ est. Quid econtra si decedat ille in cuius personam erat implẽda conditio: nunquid heredibus eius poterit impleri. Videt q sic: q cõditio implenda in personam pupilli põt impleri in personã tutoris. vt

10 ff. de solu. l. stichum. §. vsufruc. Jn 2tiariũ videt. ff. de condi. z demon. l. sub diuersis. ad fi. † Quidã moderni dicũt q vbi est condicio que non habet cõuentionẽ precedentẽ nõ põt in ꝑsona heredis impleri. vt. ff. de condi. z demõ. l. cum ita datur. §. fina. vbi dicitur q est speciale in libertate ergo ꝛc. ꝑe. distinguit aut ꝑsona denominata sub noie appellatiuo: vt lego domũ: si heredi meo

Decem

decem dederis. z tunc potest impleri etiã in persona heredis. vt. l. sciendum. ff. de regu. iur. z quia heres est noie representatiũ. vt in auk. vt iudi. fine quoquo suf. §. z hec vero iubemus. z sic loquit̃. d. l. fitchum. §. vsufruc. z quia tutor z pupillus vnam personaz re presentant aut ꝑsona est notata sub nomine proprio: z tũc nõ potest impleri in persona heredis vt dicta. l. cum ita datur ad finem Aut est persona notata sub noie proprio z appellatiuo. z tũc inspicitur qđ precessit. vt. ff. de stipu. seruorum. l. sed si seruus cõis. cũ

11 si. † Item queritur vsq; ad quod tempus possit impleri conditio potestatiua. z videtur q in perpetuũ quia lex dicit terminũ a iudice prefigẽdum ergo ꝛc. vt. ff. de here. instit. l. si quis ita instituaꝫ. z de cura. bo. dã. l. j. cum si. Jn contrariuz qđ statim cũ põt tenetur implere z postea nõ admittaꝫ. vt. ff. de condi. demon. l. hec cõditio. Jaco. de ra. dicit q si est in faciendo statim cum põ debet impleri als nõ admittitur: qđ non placet ꝑe. sed distinguit aut tempus est taxatũ z vltra nõ admittitur. vt. ff. vnde libe. l penul. vbi dicit esse casum. Aut non est taxatum: z tunc aut illa cõditio implenda est per oneratum aut per aliũ. Si per aliũ vt q̃legata est mihi domus si titius ascenderit capitoliũ: tũc qñcuq; põt impleri. vt. ff. de condi. z demon. l. conditionũ. Si vo est implenda ꝑ ipm oneratũ: tũc aut legatarius põt implere mortuo testatore sine onere z sumptibus: vt q̃ lex iuꝛit mihi si ascenderez capitoliũ: z hoc casu stat im cõditiõe. Sz qd in modo implẽdo nunqd heres põt implere videt qs nõ: vt. ff. de 2di. z demõ. l. titio. §. fi. Jn 2tiũ videt q modus z 2ditio equiparãtur: vt. ꝛ. ti. pr. l. j. ꝑe. distinguit aut mod⁹ cõtinet tale quid qs inheret ꝑsone. z tũc heres nõ implet, vt dicta l. titio. §. fi. si aũt nõ inheret ꝑsone vt i rustico qui debebat lãpades accẽdere. tũc heres potest modũ implere. vt. l. a testatore. i fi. de 2di. z demõ. vbi dicit hoc verũ si 2ditio esset. q. d. si fuerit mod⁹ põt. Ex predictis determinat q̃stio: quidã promiserunt filie centũ: ad hoc vt nõ succederet cũ fratribus suis: pmittẽtes nõ impleuerũt. pmissionez: vñ filia vult succedere cũ fratrib⁹: fratres volunt implere z soluere centũ. nũquid possint. Dic q sic: quia conditio habuit precedentẽ conuentionẽ vt dictũ est. Quid econtra si decedat ille in cuius personam erat implẽda conditio: nunquid heredibus eius poterit impleri. Videt q sic: q cõditio implenda in personam pupilli põt impleri in personã tutoris. vt

12 ff. de solu. l. stichum. §. vsufruc. Jn 2tiariũ videt. ff. de condi. z demon. l. cum tale. in pin. † Sed nunquid mora possit purgari videtur q nõ quia conditio defecta legatũ annihilat. vt. ff. de cõdi. z demon. l. qui heredi. Jn contrarium quia modus z cõditio equiparantur. vt. ꝛ. ti. prozi. l. j. Sed si pmitto tibi aliquid sub mõ possum morã purgare tribus concurrentibus. vt. ff. de ꝛbo. ob. l. si ita quis promiserit. §. leia. ꝑe. distinguit aut cõditio erat in non faciendo: vt lego tibi si non iueris romã. Si vadas non põt purgari: q non põt fieri qđ non ineris. vt. ff. de capti. l. in bello. §. fratre. Aut est in faciendo lego si infra pascha feceris tale quid: tunc aut conditio habuit conuentionẽ precedẽtẽ aut nõ. Si nõ: tũc non põt purgari. casus est. d. l. pe. ff. vnde liberi. vbi succedit̃ post tẽpus ab intestato ex quo sequit̃ q mora nõ possit purgari: q tũc nõ succedeꝫ ab intestato: q̃ diu locꝰ est successioni ex testamẽto. o cessat ab intestato. Si vero habuit conuentionẽ precedẽte: tũc verũ est q potest purgari tribus 2currentibus vt dixit. z. ꝛ. de pac. l. si pacto penam. nisi talis nature fuerit pena q vna cum principali possit peti. vt. ff. de penu leg. l. j. qñ dies leg ced. l. si cũ pretinitione. z de verbo. obl. l. qui rome. l. flauius. lz doctores ibi dicãt speciale: sz nõ bene fm ꝑe. qz nõ est ibi ppria mora: sed dilatio. vt. ff. de cõdi. z demõ. l. penul. † Sz nunqd ille q debet conditionem impiere põt cogi ad implendũ. videt q non: quia illa que per modũ cõditionis veniunt nõ sunt in obligatione. ff. si qs omi. cau. testa. l. si qs sub cõditione. z de admi. tu. l. quoties. §. item si temporali. Jn cõtrariũ videt. ꝛ. ti. pr. l. ũ. ibi vt etiã ex hmõi verbis ꝛc. Dic aut queritur vtrũ possit precise cõpelli. z est dicẽdũ q nõ. vt dictis. ll. ad hoc adductis. z de ver. ob. l. si pupillus. aut per indirectũ vt si nõ implebat habeatur ꝑ impleto: z tũc aut stat ꝑ eũ q dz implere z nunq̃ cõpellit̃. vt. ff. de contrahẽ. empt l. cũ ab eo. aut stat ꝑ eũ in cuius ꝑsona dz impleri: z tunc ꝑ impleto habetur. vt. ff. de regu. iu. l. iure ciuili. Ex hoc respõdetur ad questionem: papa cõtulit prebẽdam alicui sub conditione qđ quam cito habuerit vacet alia prebenda quam prius obtinebat. Iste nõ vult recipere prebendaz istam sibi collatam. nũquid q̃stat per eũz haberi debeat conditio pro impleta. Quidam quod sic: sed non est verum: q ex quo conditio est implenda ab ipso canonico non potest compelli arg. d. l cũ ab eo. z pro hoc depreben. c. licet epis. lib. vj. Et idem dicit ꝑe. in alia questione: quilibet canonic⁹ saucte cõiurat quod de pumis fructibus quos percipiet soluet vnũ paliũ. quidam videns fructꝰ tantũ non valere tantũ recusat recipere. nunquid compellitur. dicit qđ non. nam perinde est si diceret solue pallium si fructus perceperis: q pronomẽ qđ conditionẽ importat. vt. ff. de leg.

iũ. l. nuper. Sed sub cõditione non cõpellit̃ cõditionem implere ergo ꝛc. ¶ Jtẽ quero q̃. ꝛ. dixi qđ si stat per eum in cuiꝰ persona erat implẽda qđ habet pro impleta. nũquid si per eũ remãsit poterit penitere: ita qđ ille qui implere debeat iterato implere teneatur: videt qđ sic. ff. de cõdi. z demõ. l. cui fundus. Jn cõtrariũ est. j. l. pxi. dicit ibi glo. qđ est ibi speciale fauore libertatis. tu dic secũdum ꝑe. aut legatariꝰ consecutus fuit legatũ anteq̃ heres peniteat aut nõ. ꝑimo casu q̃ hz rẽ z ei⁹ retentitionẽ non cõpellit̃ legatariꝰ ampliꝰ offerre: nec heres hz petitionẽ: vt. ff. si quis omi. cau. testa. l. si quis sub cõditiõe: z ita intelligit. j. l. pxi. z qđ ibi dicetur. Secõ casu qñ non est cõsecutus legatũ tũc cogitur iterato

14 implere z soluere: vt dicta. l. cui fundꝰ. ¶ † Jtẽ quero si ꝑmitto tibi decẽ si vadas pro me romã: deinde nolo qđ vadas. nunquid promissio erit remissa. videt qđ sic. nã sicut in cõtractibus vltro citroq; oritur obligatio: sic vbi promittit̃ sub cõditione: conditio relatiua est: sed lex dicit. si vẽdo tibi fundum pro centũ z remitto tibi centũ: venditio remissa est. vt. ff. de rescin. ven. l. cũ emptor. et de acceptila. l. fina. Jn contrariũ est quia vẽditio interposita ad liberationẽ nõ debet diminutionẽ alterius operare vt. ff. de legatis. ũ. l. cum pater. §. curatous. Jstud videtur difficile ꝑe. sic dicit: quandoq; apponitur onus per modũ modi: vt promitto centũ vt vadas pro me romam. Jsto casu adempto onere videtur adẽptum promissum. vt. ff. de alimen. legat. l. alumne. §. seia. Quandoq; apponitur per modũ conditionis vt promitto si pro me vadis romam. z tunc lz remoueat onus nõ propterea remouet promissum. vt. ff. de condi. z demõ. l. si quis seruũ. sed cur hoc tam varie dicit: q vbi est onus appositũ p modũ modi. Modus ad tẽpus promissum se hz correlatiue. ar. d. l. cũ emptor. z insti. de inutili stipu. §. fi. sed vbi per modũ cõditionis tũc nõ est debitũ. z ideo nõ est ibi reperire correlatiuũ. vñ nõ videt emolumẽtũ remissum per prealleg. l. si quis sub conditione. Lyn. Si testator substituit filiũ suum si decederet sine liberis: z vnus decedat sine liberis an substitut⁹ ad eius partẽ admittaꝫ. Dixi. ꝛ. de impube. z alijs substi. l. quãuis. z. l. cum quidam. z. ꝛ. co. l. j.

1 ☞ Donatio non confertur in inuitum: presumitur enim quilibet velle recipere.

2 Debitor liberatur re debita pereunte.

¶Am quidam. Tres casus põt vt gl. dicit. z ꝑ declaratione vide qđ notatur per archidia. xvij. distin. c. episcop⁹. ¶ Oppo. quod non cõsequatur libertatem si casu impediatur. vt. ꝛ. co. l. legatum. Solu. speciale fauore libertatis vel scõm ꝑe. lex contraria loquitur cum condictio pendet ex facto legatarij z alterius vbi si stat per casum non habetur conditio ꝑ impleta. hic autem loquitur in conditione dãdi, que presumptione iuris dependet ex facto dantis tantum. † licet enim donatio non conferatur in inuitum. vt. ff. de re. iur. Linuito, presumitur tamen velle libenter recipere. vt. ff. de heredi. instituẽ. l. sius. §. fina li. z dixi. ꝛ. titu. prozi. l. j. ¶ Item oppo. qđ libertur per interitũ rei dande. vt. ff. de verb. oblig. l. si ex legati causa. Solu. hic fuit seruus in mora. hoc non placet. vñ dic qđ hic est vnũ pro eo qđ cõsequaꝫ libertatẽ. z ideo aliud cõtra eus. vt. ff. de iureiurãdo. l. eũ q.

2 vel dic qđ † vbi res debita perit: debitor liberaꝫ. sed dic dãdũ causa cõditionis implende non erat in obligatione. vt. ff. si quis omissa cau. testam. l. si quis sub conditione. ¶ Oppo. qđ offerẽdo nõ liberet si res exeat, vt. ff. de solu. l. qui decẽ. dic qđ hic speciale fauore libertatis. hoc nõ placet pe. z ideo dic qđ si creditor recusat accipere oblatuz adhuc agere põt. sed hic heres qui recusauit nõ erat creditor: nec habeat actionẽ, vt dicta. l. si quis sub conditione. Si ergo recusauit accipere imputet sibi qz culpa sua vt in regula iuris: at vbi casu fortuito impedit⁹ est seruꝰ cõsequi libertatem sine culpa heredis. z ideo heredi datur actio in factũ ad, id petendũ z sic intelligit hic scõm ꝑe. z de effectu obligationis vide plene quod dixi. ꝛ. de vsu. l. acceptam. ¶ Oppo. quod heres possit penitere z seruus teneatur, vt. ff. de condi. z demõ. l. pater seuerinã. Solu. vt ibi no. Ly. z facit ad hoc quod dixi. ꝛ. l. prozi. circa finez ver. item quero quia. ꝛ. dixi.

¶ De vsuris z fructibus legatorum. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa huius tituli. bene qđ in effectu concor. cum his que dicam scõm Ly. j. co. l. si. z qđ not. per Rofre. de officio iudicis quo petunt̃ vsure quasi interesse.

Legatorum. Jn pecunia relictorũ, vt. ff. de rebus. in fideicõ. §. si fructꝰ. qñ corꝰ legatũ fuit: z qđ dicit gl. vbi. qđ fallit in bone fidei possessore nõ videt bene dictum cũ hic loquatur de fructibus post litẽ cõte. quo casu omnes possessores sunt malefidei, vt. ꝛ. de peti. here. l. j in fi. vnde dic vt dicetur. j. l. si.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quersus eos. Scilicet heredes morā sita a p̄tore potestatis z legatarijs: z q̄ de satisdatione loquit. intellige cū fideiussore, vt.ff. si cui plus q̄.p l.fal.l.u.§.j. licet.a. licitū est capere. per.l.fal. Judex.s. ordinarius. Jubebit.s. satisdationē p̄estita. Oldr. Arbitrio dato.i. calculatore, vt.ff. si cui plus q̄. per.l.fal.l.j.§. cuz dicitur. altera parte.s. heredi qui cōputatur non vult. Nico. fungetur cognoscendo vtrū sit locus fal. z si constiterit apud ipsum iudicem ordinarium vel calculatorem quem dedit.

Si homines. Certi z sic in specie. nā generā nūq̄ p̄erēt, vt.ff. ad leg. fal.l. in ratione. §. incerte. Old. z licet dicat gl. periculū esse heredis siue p̄ituri essent penes legatariū siue nō de hoc tamen die aliter vt plene dixi. s. in quibus causis in integ. resti. non est necessa. l. in minorem.

1 ☞ Dominium rei legate an statim transeat in legatarium.
2 Fructus rei legate ad quem pertineant.

In legatis. Ybi, fructꝰ post mortē testatoris satos ante eīm sati cum sint pars rei, vt.ff. de rei vē. l. fructꝰ. z omīe genus alienationis sequant. vt.ff. q̄ in frau. credi. l. fi. §. penult. z de ac. emp. l. iul §. fi matris. z in legatū veniāt, vt.ff. de leg iū. qui cōcubinā. §. fi fundus. z.ff. ad leg. fal. l. in lege falc. placuit. legatario simo debenē nec ab eorū restitutiōe excusāt heres ꝓpter ignorantiā vel bonā fidē sicut nec in alienatione rei legate valēt, vt.ff. de leg. j. l. si quis inquilinos. §. j. z de leg. ij. l. si heres rem legatam. Oldr. Sed ante aditā hereditatē fructus hereditati querūtur. vt ff. de leg. j. l. si tibi homo. §. cum seruus. z de lega. ñ. l. quod seruus.

1 ✝ Opp. q: vbi peto q̄s meū est statim veniunt fructus, vt.ff. de vsur. l. videamus. etiā ante moā, vt.ff. de rei ven. l. solū. sed dīsium rei legate statim tranfit in legatariū, vt de furtis. l. a titio. ergo ꝛc. glo. cōcedit oppositionē vbi testator legauit rez suā z dicit q̄s hic legauit alienā. Sz hec solu. est contra tex. huius. l. que dicit siue in rem ꝛc. Si eīm esset res aliena legata nō daretur rei vendica. Sed quidā volentes gl. saluare exponunt in rem. i. hypothecariam tu dic q̄s intelligit in re ꝓpria testatoris. z q̄s dicit fructus venire a tempore litis cōtesta, vel more. intellige de percipiendis nō perceptis. Nam percepti etiā ante moā peti possunt, vt.d. l. si tibi homo. §. cum seruus. z.d. l. solū. §. meū. vnde ꝓ declaratione distingue aut querītur de vsuris. z ille veniūt ex tempore more ante nō. vt. s. j. z.ff. de vsu. l. titia seio. §. vsuras, aut de fructibus z causis z tūc aut est legatū vniuersale. z tūc veniunt ex tpe relicti ante tēpus more z ante aditam hereditatē, vt.ff. de vsur. l. equis. ū. rñsio.
2 z de leg. ij. l. peculiū. ✝ Aut est legatū singulare: z tūc aut querit de fructibꝰ perceptis ante aditā hereditatē: z tūc aut legata fuit res testatoris aut aliena. Primo casu potest dubitari z glo. dicit q̄s venit ante aditā hereditatē, vt dicto. §. cum seruus. z de furtis a titio. arg. ꝓ hoc. ff. ad legē aquiliā. l. huic scripture. in prin. Pe. z Richar. tenent q̄s veniant demū adita hereditate z ante querun tur hereditati, vt dicto. §. cum seruus. z. l. q̄s seruus. de leg. ij. Nō ob. l. a titio: quia illa fictio ibi non procedit fauore legatarū. ſz de necessitate iuris que trahit aditionē ad tēpus mortis, vt.ff. de acquiren. heredi. l. heres. Nō obstat lex huic scripture. quia loquitur de accessione q̄ est loco rei: sed fructus nō sunt loco rei: sed augmētum rei: aut legauit rem aliēnā: z tunc aut heres distulit malicio se adire: z tūc idem q̄s de fructibus perceptis post aditā hereditatē, vt.ff. de vsufruc. lega. l. si vsufru. aut querit de fructibus perceptis post aditam hereditatem: z ante interpellationem z morā: z tunc non veniūt nisi res testatoris legata sit. ar. p tea. l. huic scripture. aut post interpellationē: tūc aut querit de perceptis post aditā hereditatē z interpellationē z moaz: z veniunt indistincte tam percepti q̄ percipiēdi, vt. s. e. l. j. in fi. aut querit de perceptis post aditā hereditatē z post interpellationē: tū ante moā: vt q̄ interpellatus iustā habuit causam litigādi tunc perceptos restituere tenetur, vt.ff. de peti. heredi. l. item veniunt. §. petitā. aut queritur de percipiendis: z tūc aut de illis quos percipere potuisset petitor z non veniunt, vt. l. j. z vltima huius tituli. Aut de illis quos percipere potuit possessor: z de illis tenē sic intelligit. Petr. de lega. j. l. apud iul. in prin. de lega. iū. l. patronus. ū. responso. z dicto. §. petitam. quod dictum est fructus ante moram venire. verum est nisi heres esset bone fidei, vt.ff. de acquir. rerum dom. l. quesitum. Ly.

¶ Ad senatusconsultum trebellianum. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa huius tituli. z Rofre. eo. titu. z Balcotum in margarita de quarta trebellianica. z continuatio rubrice: quā glos. facit probatur. ff. eo. l. j. in princi. z vide etiam in Spe. de actio. seu peti. §. sequitur. ver. quid si heres. z vericu. sequen. z extra de testa. c. raynutius. z. c. raynald⁹. per Ber. Jnno. z Postiū. an trebellianica locum habeat in causis pīe. di gi. s. de epis. z cleri. l. si quis ad declinandam.

Si ex senatusco. Ybi, p̄steriteris q̄bonus spectabat ad fideicōmissariū, vt. j. l. p̄i. z insti. de fidei cōmissa. here. §. sed q̄ stipulationes. ¶ Opo. gl. de. §. si q̄s vna. eo. ti. vbi nō tenē q̄n̄ do vnā rem tantū. Solu. vt in gl. q̄s intelligit Pe. nisi in subsidiū, vt. s. de iur. delibe. l. fi. §. licentia. Itē quod dicit glos. quod repetit ac. negocio. gesto. dic hoc verum quando soluit post factā restitutionem. secus si ante: quia tunc suum propium negotium gessit. sed habebit tunc locum actio in factum: sicut in creditore q̄ pretorio pignore ius habet, vt.ff. de bonis auto. iudi. possiden. l. pretor. §. est preterea. Lyn.

1 ☞ Fideicōmissarius q̄n̄ ad legata z credita insoliduz teneat.
2 Institutus in re certa heres vniuersalis efficitur si nullus alius reperiatur.
3 Fideicōmissarius ad solida legata an possit quartam detrahere.

Deum. Pro declaratione dic aut heres restituit nihilo retētō. z ✝ tūc fideicommissarius tenetur in soliduz ad credita z legata, vt.ff. eodem. l. j. Aut restituit aliquo retento. z tunc aut in quantitate: z non tenetur nisi in subsidium, vt dixi. s. l. proxima. Aut in quantitate, z tunc aut retinuit tantum quartam: z nō tenetur legatarijs: sed solum fideicommissarijs. creditoribus aut tenetur pro quarta, vt. s. l. proxima. z. j. eodem. l. finali. Aut retinuit vltra quartā. vt quia rogatus erat soluz de dimidia restituēda vt hic. z tunc tenetur fideicommissarius soluz pro parte sibi restituta vt hic, z.ff. vt lega. no. ca. l. j. §. finali. z. l. etiā. §. j. caute tamē hoc casu: quia creditoribus respondet quilibet pro dimidia, vt. s. si certum petatur. l. j. sed legatarijs tenetur heres respondere solū de eo quod habet plus quarta, vt.ff. eodem. l. j. §. finali. z ibi notatur. z ratio est quia debet habere quartam sine onere legatorum vel fideicommissorum, vt. d. l. j. §. 10 qui. penul. responso. z. j. eodē. l. fi. z sic intellige. hanc. l. Predicta vera sunt si cōuenitur post ✝ restituit. alʒ soluit z postea retinet, vt.ff. eodē. l. ita tamen. §. ex tre bel. Querit do. Oldr. si mater condidit testamentū in quo multa legata fecit postea in ceteris bonis filiam heredem instituit. et si decederet sine liberis eidem fratrem substituit ea moꝛtua sine liberis pater eidem filie succedens ab intestato vult detrahere trebellianicam z debitam iure nature: tam de legatis ✝ de alia hereditate allegans pro se. ff. ad trebell'. l. j. §. iul. maxime in gloss. que incipit. scilicet tutori. z. l. marcellus. §. pompo. scribit. z. j. eodē. l. fi. in fi. extra de testa. c. ray. cuz ibi notatis. z. q̄s testatoꝛ istas quartas nō potest minuere, vt notat. j. titu. proximo. l. si vt allegas. z auf. sed cuz testatoꝛ. Jn contrarium dicit substitut⁹ de legatis trebellianicam detrahi non debere: quia dicta filia non fuit heres instituta in omnibus bonis: sed tm̄ in ceteris bonis post legata. vñ nō detrahit nisi de his que rogata est restituere. z p hoc. ff. de leg. ij. l. legatū. z q: legatū nihil aliud est ✝ donatio. z donata sunt extra cām bono. vt.ff. de leg. ij. l. sequens questio. nec reperiuntur esse de corpore hereditatis quo ad retinendum trebellianicā que retinetur solum de restituendis, vt. j. eo. l. iubemus. Ridiculum eīm el set dicere q̄s cum de restituendis retinere debeat quartā ✝ in his de quib⁹ nō fit restitutio locum habeat retentio. Non obstat si dicat ✝ substitutus seu fideicōmissarius. soluere dz legata insolidū vt.ff. ad treb. l. j. §. pe. z fi. z. l. cū hereditas. z. l. deducta. §. qui post tēpus: q: illa iura. loquuntur q̄s heres statim rogat⁹ est hereditatem restituere: z anteqū soluat legata restituit hereditatem. at ibi nō restituit ſz vult retinere trebellianicā: tūc eīm videt fm quosdā q̄ vnus legatoꝛ dividat inter heredē z substitutū p hanc. l. z ad trebel. l. marcell⁹. §. pōponius. z post p̄dicta bona que remanebūt in hereditate restituentur p patrē successoꝛe filie pro tribus partibus quarta retenta z ℔ in summa. e. §. quarte retentio. videtur tenere quod heres possit quartam retinere de vniuersitate quā rogatus est restituere. Dominus Oldr. predictus tenet primā opinionem per iura ad hoc allegata: z dicit quod est casus. ff. ad trebellianum. l. j. §. finali. cum similibus. nec ob. quod dicitur institutionem factam solum in ceteris bonis quia non faciūt quod filia nō videatur instituta in vniuerso: quia etiam institutio ex re certa nullo alio existente herede trahitur ad vniuersū, vt.ff. de here. insti. l. j. §. si vt fundo. z. l. ex facto. multofoti⁹ sic cōcepta. vt.ff. ad trebel l. cogi. §. deinde queritur. Ram verbum totum comprehendit. s. de heredi. insti. l. j. z de verb. sig. l. ceterorum. modus autem talis loquendi est apud testatores vt preter legata velint apud heredem omia irrevocabiliter remanere legata vero restitui. ff. de ꝓbo. sig. l. penes te. ad cōtraria si recte inspiciaf facilis est rñsio. Ol. Jn one quarte debeant retineri plene dixi. s. de inoffi. testamēto auf.

3 auf. nouissima. ✝ Sed nūquid fideicōmissarius teneā ad solida legata an poterit retinere quartā. dic q̄s aut testator relinquit a fideicōmissario ipsa legata z tunc tenē insolidū quatenus tñvires hereditatis patiunt̄ si fecit inuentariū. alʒ etiā vltra, vt.ff. e. l. j. §. penul. qui incipit is qui. z. l. si heres. ab eo. Si vero relinqt ab here de vtrū tunc fideicōmissarius possit retinere. dixi. s. cōia. de legatis. l. j. in fine. aut dubitaf z obtinet. l. qui quadraginta.

Si fideicōmissum. Ybi z fructꝰ q̄ cum debeā quarta debentur z fructus quarte, vt.ff. e. l. mulier. §. si heres ij. rñso. z notatur eo. ti. l. in fideicommissaria. z q̄s dicit glo. solutū propter ignorantiā facti repeti. dic q̄s ignorantia non p̄sumitur sed scientia z voluntas implendi fideicōmiſ. vt.ff. eo. l. si heres. ab eo. §. vlti. Oldr.

1 ☞ Repudiare nō dicitur in fraudem qui habet substitutionē.
2 Proximio dicitur qui primo repudiante succedit.

Non iustam. Casus ptz ex glos. quidā tñ moderni dicunt q̄s hic non fuit facta substitutio: sed q̄s de substitutiōe dz inducif in arg. q: si substituti debēt fideicō. multo magis here des ad quos peruenit iure accrescēdi. vt expresse probat. ff. de leg. ij. l. si titio z meuio. §. iul. Ram exponē. denoluak iure substitutiōis scōm gl. vel iuris accrescēdi vel scōm modernos ꝓ herede gereret. i. adiret ipa auia. cū. i. quia. z est ratio quare nō iustā gerit sollicitudinē: z sic facit relationē ad principiū. l. tacite. Sic ergo not. q̄s idē est in casu tacito z expresso, vt. s. de repu. heredi. l. fi. Neqz eīm subaudi agas ꝛtra substitutū nec timeas quarte retentionē neqz
1 eīm ꝛc. ✝ Opp. q̄. q̄s nō videaf repudiare in fraudē cū habeat substitutionē, vt.ff. si quis omiſ. cau. testa. l. qui aūt. in prin. Sol. vt in glo. arg. ff. de aqua plu. arc. l. j. §. deniqz. vel dic scōm Pe. q̄s nō videf hoc de volūtate defuncti, vt. d. l. qui aūt. circa finē primi respōſi. z dixi. s. si quis omiſ. cau. test. l. j. Vel scōm alios modernos hic nō fuit substitutus: vt prediçi. ¶ Op. de. l. celsus. §. j. de legatij. Sol. scōm opinionē Rog. cuius opinio approbaf. per Dy. in l. cōtraria. z per Pet. hic. licet. ſ. de cadu. tollē. §. his ita. videaf aliter sentire. Sed dic vt ibi: z cōtra opinionē Azo. hic notatā q̄s illa corrigaf p. l. si titio z meuio. §. iul. est aperte. ſ. e. l. celsus. in prin. vbi loquif in quasi caduco. z tñ remanet cū onere. z ideo opinio. Rverior z approbaf in. d. l. celsus. in prin. in gloſ. que incipit si post testamentū. z pro declaratione dic aut succedit cōtra voluntatez defuncti vt exheredatus vel preteritus z habeat locū lex papi. §. fi. de inoffi. testa. aut ex volūtate expressa vt substitutus: z tūc agno
2 scit. q̄s dic vt. l. cuz pater. §. ab instituto. de leg. ij. aut ex tacita que colligif ex expressa vt in ziuncto z agnoscit scōm distinctionē notā de condi. z demōstra. l. que ꝺditio. Aut ex tacita que ex lege colligit: z tūc idē. vt. l. si titio z meuio. §. iulia. de leg. ij. z. l. j. §. fi. ff. de leg. iij. aut preter voluntatē vt q̄ sequēs in gradu vel eodē: sed nō putauit testatoꝛ: z tunc non agnoscit onus alij impositū, vt. l. qui grauī. ff. ad fil. z de leg. ij. cū pater. §. cū estimaret. z de leg. ij. post emācipa. §. idē queſit. ✝ Sed nonne proximior est qui succedit primo repudiāte. dic cōsideran tps testamēti nō futurū, vt. ff. de leg. ij. l. fi. §. . vel dicq̄s in. l. j. §. fi. de leg. iij. relictū fuit nominatim. hic non. z de repetitione que hic tangit facit q̄s dixi in. l. proximo. §. nunc quia testatores. versi. quero etiam aliam questionē. testatoꝛ post multa allegata ꝛc.

1 ☞ Beneficiū trebellianī cōtra testatoris volūtatē est inductū.
2 Heres quo iure compellatur adire.

Et sine scriptura. Primo logf in genere. Secūdo
1 in specie: z ex eo q̄s dicit eius volūtate ꝛc. ✝ collige bīſi ciū trebelliani esse inductū ꝑtra voluntatē testatoris: z ad id q̄s dicit ere alieno deducto videf ꝑtra. s. e. l. j. z. ñ. ad q̄s pōt dici pro diuiſo vult fideicō. habere: z sic pic loquif aut ꝓ indiuiſo q: petit restit. solo verbo. z tūc loquif. l. j. z. ñ. vel dic q̄s testatoꝛ voluit onus eris alieni pertinere ad heredē. Ita tūc heres deducit. vt
2 ff. eo. l. cogi. §. vnde queritur. ✝ qui ſtare cōpellitur heres adire. dicit gl. quod officio iudicis quod verum est quicquid alij dixerint. vt.ff. eo. l. si heres. §. j. z not. eo. titu. l. non est cogendus. ad finē vlti me gl. Sed quo iure cogit restituere: dic ii est heres ex testamēto directa actiōe ex testō si ab intestato vtili: vt z al's dixi. s. cōia de leg. l. ij. z ita hic notatur licet alibi videatur notari q̄s etiā officio iudi. cogatur ad restitū. vt.ff. eo. l. restituta. §. j. z. l. legatus. in prin. z. l. si postulaverit. §. fi filius quod forte posset procedere quando cogitur adire: sed vbi sponte adit iure actionis tantum. Lyn.

1 ☞ Redditus in trebellianicam imputantur.
2 Liberos primi gradus quartam de rebus hereditatis detrahere quando verum sit.
3 Obligatio non cadit inter patrem z filium.
4 Fructus quando in quartam computentur.
5 Negligētia nō preiudicat si post restitutionē ꝓbatē interueniat.

Habemus. Quinqz dicta cōtinet. Primū loquif de filio q rogatꝰ est restituere fratri. Secōm de rogato restituere nepoti. Tertiū dictum referf ad vtrūqz. Quartū ad primū tm̄. Quintū restringit ne hec lex ad consequētias trahaf: literā expone. ibi: inuicē. z sic vt fideicōmissaria reciproce cōcepta. Ol. Simpliciter. tm̄ ad aliquos sine reciprocatione. Ol. ibi: vt modis omnib⁹ inhemus: dico vt omnib⁹ modis ꝛc. ibi: rogauerit. s. ꝙ ✝ reddit⁹ debēt in trebellianicam imputari. ibi: restituaf. ab heredib⁹ rogati quarta retenta. Jdēqz. s. vt redditus heredis lucro cedāt ꝛ in reb⁹ principalibus quarta retineaf. Ybi: casibus. s. prīme z secunde partis legis. ibi: z cū. repete z nisi. ibi: neptibus suis ex rogato defecten dētibus nō ex alio filio: vt patet statim in ỹ. z cū pater. Old. Pater vel mater eiꝰ cui est restitutio facienda nuptūs extātibus liberis ex priori matrimonio satisfare voluerit: nec mireris si satisfa re tenē q̄n̄ pater hoc p̄cepit: q: tūc reddit ad naturā z formā iuris q̄ est vt satisfaciē regulariter, vt.ff. vt leg. no. ca. p totū. z. l. in fi. l. ad quā de facili reddit. vt.ff. de pac. l. si vn⁹. §. q̄s ispecie. Sinaūt ver. iste referf ad p̄mū casum. l. tm̄. Hzauaꝰ est. l. si sine liberis de cedat. Illud etiā iste ver. respicit oēs p̄cedētes casus. ibi: z casib⁹.
2 ✝ Not. diligēter hoc verbū licet eīm cōiter dicaf esse specialē in liberis primi gradus vt quartā detrahāt ex ipsis reb⁹ hereditatis z nō ꝙ imputationē redditū. nō est verū nisi in casib⁹. s. positis. s. cū rogaf restituere fratri nō in primo casu vel filio vel nepoti vel pnepoti. vt in scōa: z hoc denotat hoc verbū casib⁹. Et si dicatur ergo deterioris cōditionis erit filiꝰ vel nepos cui debet restitutio fieri ꝙ extraneus: respōdeo vtiq;. z est ratio ꝓter vitandā inter eos maioꝛes inequalitatem, vt. s. cōmunia vtriusqz iudic. l. fi. z de colla. l. illud. z ꝓpter inuidiam inter eos tollendam, vt. j. de bo. q̄ libe. l. cū oportet. §. j. z. j. di. ā. in fi. ¶ Opp. q̄ si filiꝰ rogatꝰ cōpu tet fructus in quartam, vt.ff. de inoff. testa. l. pap. §. fi conditioni. Omissis multis so. gl. dic fm Jaco. de ra. z Pe. q̄ hec lex locum habet in terminis suis expīſis tm̄ hoc est in trebellianica. secus ergo in debita iure nature odio ꝙrele. Nā hec lex nō est trahēda ad cōſequentias. vt hic in fi. z de ista materia imputationis fructuū vide q̄ notaui plene fm Jac. de belui. s. de inofficio. testa. Blanchi mus. in principio. in supletione glos. sed an fructus z lectura. l. filium quez habentem, versi. item quero an computentur fructus. s. fami. her. z per Ber. z alios extra de testamen. c. raynutius. z c. raynaldus. z. l. in fideicōmissaria. hic in glo. allegata. ¶ Op. q̄ frustra excipiantur hic duo casus a cautione p̄estanda: ✝ cuz inter patrem z filium non oriatur obligatio. vt insti. de inuti. stipu. §. item inutilis. z.ff. eo. l. imperator. glos. dicit hic esse speciale: q̄s non placet Jaco. de ra. cum dicte. ll. indistincte dicāt q̄s nulla oriatur obligatio. Quidam dicunt q̄ hic loquitur in causa aduētitia in qua filiuffami. hodie potest stipulari a patre. vt notatur. ff. de si deuſſo. si quis reo. §. j. z. s. de inoffi. testa. auf. z si parens. sed hoc videf falsum per. l. frater a fratre. vbi de hoc. z dicto. §. item inuti lis. qui factus fuit a Justiniano tpe quo aduētitia filijs quereba tur. vel dicendus q̄ hic cōfertur stipulatio in tempus futuris. vt ff. de dona. inter virum z vxo. l. si eum. z de verb. obli. l. cum filius. nec ista placet. Pe. sed dicit q̄ hic logtur in emancipato: alʒ non haberet locum cautio Odo. dicit q̄s cōmittef tempore finite patrie potestatis, vt.ff. de verbo. obli. l. quedā cū filiū. in prin. ¶ Op.
4 ad leg. fal. l. q̄ de bonis. §. q̄s auus. sol. vt hic. z ibi no. vel ſz Pet. hic in trebellianica illa in falcidia. ✝ Quero: hic dz fructus non computari in quartaz quid si esset mercatoꝛ z nō haberet nisi fructus: nunquid tūc cōputarenē in quartam. si dicatur q̄ nō: ergo nihil restituet. Cōſi dic fm Pe. q̄ cōputabit illos quos ante pceperit: ſz q̄s fallit hic in liberis primi gradus. quidā q̄ hec ſcz fructꝰ percepti iudicio testatoris computanē in quartaz: sed non fallit: sed percipiatur negligentia non petenti, vt in pcalleg. l. in fidei cōmissaria. z glo. ista que circa imputationē redditūz distinguit tres casus fm Jac. de ra. z Pe. est defectiua: q: omittit aliquos casus. Haz nihil dicit de fructibus perceptis ante aditaz heredi tatem nec de perceptis post aditā: fine negligētia z moza z volūtate testatoris, vt ecce aditi hereditatem: fideicōmissarius est impedit⁹ iusto impedimēto vel ablens: nec ego sum in moza ex quo nō possum restituere: nec fructus percipiūtur iudicio testatoris. Jte casus nō est tactus per glo. Item fructꝰ qui pcipiunē tacente hereditate nullo ex modis in gl. comprehēſis percipiuntur: p̄terea q̄ fructus percepti aliter q̄ iudicio testatoris computēt̄ur in quartam nulla cauetur siue negligentia non petentis: siue mora nō soluētis. lex enim in fideicommissaria. ff. eo. dicit q̄s fructus non veniūt in restitutione nisi percepti moza heredis: sed q̄s cōputentur in quartaz non dicit illa. l. nec aliqua alia. Jtez fructus percepti tacente hereditate restituūtur: sed non dicitur q̄ computētur in quartaz, vt.ff. eo. l. ita tamē. §. j. z hoc verū quādo pōt opponi negligētia heredis. alʒ nō. vt ibi cōtrario sensu. z ideo cōcludit Jac. predictꝰ q̄s fructus nō ꝙputanē in quartā nisi percipiā-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur voluntate testatoris, vt.d.l.ita tñ.ſ.ſi.vnde ℙe.ita distinguit aut querit de fructib⁹ perceptis iudicio testatoris vt qñ testator rogat restituere post certus tempus vel post mortẽ heredis.z hoc casu imputank in quartã:z sufficiũt ad quartã:nihil aliud retinet ſi plus perceptũ est ſuũ est.fallit in liberis ꝓmi gradus:vt hic.Secũdo casu qñ negligentia non petẽtis,tũc nec cõputank in quartã nec restituunk.qs est verũ in fideicõmissario vniuersali.vt.ff.eo.l. mulier.ſ.ſi heres.secꝰ ſi singularis.Tertio casu qñ mora nõ restituẽtis:tunc in quartã nõ imputak:sed integros fructus restituit arg.ff.titu.prox.per totũ.Quarto casu cum querit de perceptis alio modo q̃ predictis tribus modis heres nõ restituit nec cõputat:vt.d.l.ita tñ.ſ.ſ.z .l.mulier.ſ.ſi heres. a Ꝫio sensu qs dixi qs qñ pcipiunk negligẽtia nõ petẽtis qs nõ restituunk. intellige qs
5 negligẽtia interuenit nõ petẽdo restitui sibi ſaltẽ verbo.† Vaz ne gligẽtia interueniẽs post restitutionẽ verbalẽ non noceret:qz illa ſufficit,vt.ff.eo.l.restituta.z p illã habet ius z efficit dñs sicut in legatariũ singulariter ſtatim trãſit dñium,vt.ff.de fur.l.a titio.z di
2 ẓi.ff.titu.prox.i.fin.Nunc videamus quomodo fructus computẽtur in fal.z dic aut querit de fructibꝰ rerũ nõ legatarũ.z refert aut fructus erãt editi tpe mortis hoc est feminati z nati: z tũc cõputank,vt.ff.ad leg.fal.l.in lege falcidia placuit.aut non erãt editi z nõ cõputank,vt eo.tit.l.paulus.ſ.rñſo.z.l.in ratione. Aut q̃ritur de fructibus rerũ legatarũ:z tũc aut percipiunk iudicio testatoris z coputãtur ad instar quarte trebellianice qñcunqz nati quantũ ad cõmodũ ipsius vel legatarii:z nõ alioꝝ legatariozuz scꝺm Jac.de ra.z sic intelligit.ff.ad.l.fal.l.qs de bonis.ſ.fructꝰ. Aut querit de perceptis mora nõ restituẽtis:tunc non cõputantur in fal.sed veniũt in restitutione,vt.ff.titu.prox.l.ſ.z ſi.vñ glo. ff.eo.l.in fideicõmissaria que dicit idẽ in trebellianica.nõ recte pcedit nisi dicak qs fructus recepti ꝓpter moꝛã nõ soluentis cõputenk in falcidiaz q̃tum ad cõmodũ illius legatarii cui relictũ est legatũ:sed non quo ad alios,vt.ff.eo.l.nesennius.in prin. Aut queritur de perceptis negligentia nõ petentis:z illi non computantur:sed restituũtur legatario.vt.ff.titu.prox.l.ſi. quia nõ ideo q̃ negligo rem meaz petere posseſſor fructus quos percipit suos facit:nisi esset tãta negligẽtia que viluaret dominio z in hoc differt singulare relictum ab vniuersali: quia singularis legatarius ſtatim efficitur dominus,vt.l.a titio vniuersalis.demum facta restitutione saltem verbali:qua facta idem est in vtroqz. vt.ſ.dixi. Ultimo quero de eo q̃.ſ.exponẽdo literam in ſi.tetigi: videlicet vtrum hec lex locum habeat quãdo vnus ex liberis primi gradus rogatur restituere extraneo.videk qs ſic cũ maior ſit ratio in eo q̃ qñ rogak fratri restituere.preterea ista lex hoc nõ negat: imo videtur hoc expresse sentire:qz in ꝓncipio loquit de filio in singulari: vñ cũ testator non habebat nisi vnũ filiũ z sic erat fideicõmissum collatũ in extraneũ:z istud dicũt qdã moderni glossatores nꝰos nõ ppendisse:z sic eos erraſſe.Sed ſi velles saluare gl.dic qs testator habebat alios filios:ſz vnũ tñ instituit quem rogauit de restituẽdo aliis fratribus:modernoꝝ intellectus magis placet Ly.
Adhi añt verior videtur intellectus gl. z expresse probak in text. duz dicitur qs rogatus fuit qñ vnus erat ſuperſtiti vel ſuperſtitibus restituere ex quo apparet qs loquit de rogato restituere fratribus nõ extraneo.tenẽdo ergo gloſſ.dicendũ qs ſz sit maior ratio in extraneo:nõ possumus talẽ rationẽ sequi:cũ hic in ſi.restringatur hec lex z prohibeak trahi z consequẽtias vltra casus z terminos suos sic z alꝰ.ſ.de pa.qui filios distraxerũt.l.i.z nota per Dy.de regu.iur.c.in argumẽtis.libro.vj.preterea subsunt in fratribus alie rationes quas.ſ.dixi.ſ.equalitas magis inter eos seruãda z inuidia toliẽda inter eos que non sic subest in extraneos. Odo.etiaz hic z per hanc.l.tenet qs vna solum quarta detrahat: z dicit se obtinuisse per hãc.l.de quo dic vt plene dixi.ſ. de inoffi. test.z auk.nouissima.in gl.ſcz quarta ibi.z.l.vj.imo debet dici z.l. sequenti.ibi:hic incertũ vt tempus mortis.Jn gl.nõ dicit ibi: de nepote rogati.imo ſi bene aduertas hic dicit eum dicat de ꝓne potibus testatoris qui sunt nepotes rogati. Jn gl. institutus vel institutus vel instituta.in ſi.imo dic qs instituit filiũ z rogauit de restituendo nepoti vel vlterior vt subdicit.vel dic qs gloſ ista non debet esse hic signata:sed.ſ.in ver.supradictis. ſuper verbo pater vel mater z tunc bene procedit. Oldra.

1 ☞ Jngredies religionẽ non censetur sine liberis decedere.
2 Heres grauatus restituere ſi moꝛiatur sine liberis ex le descendentibus an ſufficiat ſi religionem intret.

1 NJſi rogati. Addit ad.l.C.scꝺm gl.z pe.et non est sine liberis:z † in effectu dicit quod non videtur decedere sine liberis vel sine nup. qui ingredik monasterium. Sed de hoc dic vt plene notaui.ſ. de sacrosanc. eccle. auk.ſi qua mulier signata.super.l.generali.et extra de proba.c.in presentia.per Jnno.z Hosti.z vide etia qs no.in corpore vnde sumitur oppo.qs non ſufficiat habere filios ciuiles sed opus sit naturalibus quãdo qs sic rogak,vt.ff.de lega.ij.l.ſi ita quis.ſ.finaliter.dic qs hic est ſpeciale fauore religionis,vt.ff.de reli.l.unt ꝓne.z hoc vtrũ nisi rogarek restituere alii monasterio.vt in corpore hec sumik.z rõ est ne q̃ vni ꝛcedik ꝛc.vt.ſ.q potio.in pig.hab.l.ij. Dñs tamẽ Richar.tenebat q̃ hec auk.nõ dicit mona.haberi ꝓ filio.vt plene dixi indicta auk.ſi qua mulier. Dy.tenẽdo qs moꝛi.habeak ꝓ filio sicut cõiter tenek.dicit qs lex illa ſi ita quis.ſ.fin. intelligit de filio vero non ficto:tamẽ fauore religionis hic filius fictus habeak ꝓ vero filio: vt predixi. Ad.fil. dicit qs in casu huius auk. moꝛi.habek loco filij de quadaz pia z ſpeciali ratione ẓtra ꝓpriũ ſignificatus vocabuli: z restringi solum oz ad casus z terminos hic positos:videlicet vbi vnus apponit cõditionẽ z alius in cuiꝰ
2 persona apponik sit heres vel legatarius.ergo vbi vnus de se loquens apponeret cõditionem dicens:dono vel lego ſi decedam ſine filijs:forte nõ sic esset. Sed de veris filijs intelligitur ſm eum z qui filij excludãt fideicõmiſ.vel substitutum.plene dixi.ſ.de inſtitu.z subſtit.l.generaliter.† Sed quero quid ſi testator dixit volo ꝙ restituat ſi moꝛiatur sine liberis ex le descendentibus.nunqd tunc ſufficiat ſi intrat monasterium.predictus do. Richar. dicit qs etiaz ſi moꝛiatur,alꝰ habeak ꝓ filio qs tamẽ negat. hoc tñ casu ꝓ filio nõ habebitur ꝓpter illa verba ex le descendentibus.ar.bonũ.ſ.de cadu.tollẽ.vñ.ſi ꝙ talis ibi domũ ſuis manibꝰ extruere ꝛc.z.ſ.de his qui ve.eta.impe.l.omnes.de iure emphi.l.fina.z.ff. de cõtrahen.emp.l.ſi debitor.ſ.verisimile. Dy.videtur sentire cõtrariũ:qz expressio eoꝝ q̃ tacite insunt nihil operak.vt.ff.de leg.j.l. iij.ergo ꝛc.z ita nota.per eũ.d.l.ſi ita quis.ſ.ſi.de lega.ij. Querit glo.quid ſi efficiatur clericus alicuius eccle ſecularis.hic tenet q̃ est idem.in corpore sentit contrarium z melius scꝺm quosdam. Odof.hic tenet qs solum in monasterio locuz habeat. ℙet.distinguit inter casus hic positos.Nam aut queritur vtrũ videatur nuptias contrahere.z tunc ſi habet ordines sacros videtur cõditio defecta ſi nõ ſit in sacris conſtitutus secus.z ita intelligit.ſ.ſz hec de presenti.vnde hec auk.ſumitur. Aut queritur vtrum videatur habere liberos.z tũc locum habet qs ibi nota. Ego autem puto indiſſincte idez esse in clerico z hoc innuit expresse textꝰ in corpore: z quia subest eadẽ ratio quare cõditio habeatur ꝓ remissa vel ꝓ nõ apposita scilicet fauore religionis z ecclesie ne bona metu restituẽdi fideicõmiſſi retrahanť a clericatu vel ingressu moſ. vt dixi dicta auk.ſi qua mulier.z hoc clare colligitur ſm nouellis sub rubrica de monachis z moſ.ſ.ſi quis sub conditione.vbi dicitur tales cõditiones haberi ꝓ nõ ſcriptis z irritis quo ad clericos z mona.ingredientes. Jtez querit gl. quid ſi ingrediatur monasteriũ in fraudem eiꝰ cui erat restitutio facieda.z tenet qs reuocari posſit.z opi.glo.ſequitur Lyn.scꝺm ℙe.sed an in dubio presumatur fraus,videtur qs sic per.ſ.lucius.quam glo.allega. Jn cõtrariũ faciunt ea que not.ff.de dã.in fec.l.fluminum.ſ.ſi.z.l.ſequen.z.ff. ꝓ socio.l.merito.nisi ex probabilibus coniecturis hoc posset ꝓsumi:vt quia iam infirmatus erat ad mortẽ vel alio modo despe rabat de ꝓle.ar.ff.ſol.ma.l.filie mee de repudijs.l.ſi filia.z ex̃ de renũcia.c.ſi te prebendam.lib.vj. Jtem querit gl.quid ſi nõ intrat moſ.sed ipsum heredem instituit gl.diſputat Ly. dicit communiter teneri qs necessarius sit ingressus nec sufficiat heredis institutio:z ita tenet Ly. in questionibꝰ suis.citꝫ questiõe que incipit paterfa.condidit testamẽtum z duos filios ꝛc.hoc saluo:quia dicit qs ſi filius esset ille qui esset de restituendo grauatus z instituſ set monasteriuz quia in debito bonorum subſidio grauari nõ potuit vt.ſ.de inoffi.test.l.quomam in ꝓcinibus moſ. tunc habet il lud debitum bonorum subſidium vt ibi tenet.

1 ☞ Rogatus qs ſupereſt restituere quartam tenetur reſeruare.
2 Res sua nemini potest obligari.
3 Mens testatoris quo ad põt est verboꝝ ſignificato cõmenda.

1 GOntra rogatus. Plenius habek in nouellis ꝑma parte sub rubrica ſi quis vnum de liberis suis heredez instituerit vel extraneuz heredem scripserit z rogare voluerit ꝛc.vide Rofre.in libello de actione ex ſtipulatu que datur fideicommiſſario vbi de materia huius auk.satis notatur z in
2 effectu.hoc dicit hec auk. † Rogatꝰ restituere qs ſupereſt quartam reſeruare tenetur. fallit ꝓ dote z dona. ꝓpter nup.quod intellige tam conſtituendis q̃ conſtitutis restituendis,vt dixi.ſ. cõmunia.de leg.auk.res que.Et qs hic dicit de redemptione captiuorum intelligit ℙe.ſi sint de cognitione rogati non ſi extranei. Oppo.quia hic dicitur agi hypothecaria ꝓ re ſua.ſol.vt
2 in glo.vel scꝺm ℙe.† dic res sua nõ potest alicui esse obligata ſi est ſua plenoiure:secus ſi nõ pleno,vt.ſ.de dona.q̃ sub modo.l.ſ.z dixi.ſ.de condi.ob cau.l.ea lege.z communia de leg.l.ſ.ver.item queritur nunquid detur hypothecaria. Jtem oppo.glo.q̃ hic petendo cautionem videtur ſollicitus de hereditate viuentis. Sz dic qs hic de hereditate viuentis non est ſollicitus. ſed iã moꝛtui ꝓ qua ſibi caueri petit.vel dic scꝺm Jac.de beluſo.aut quis est ſollicitus

ſollicitus principalꝰ de hereditate viuẽtis:aut de hereditate moꝛtui que descendit in viuum. Primo casu est phibitũ in cõtrariũs. z.ſ.de cap.l.nec nos.Secõ casu licitũ est per ꝓuisiõ cautionis:vt hic non aliter.vt not.ff.de here.vendi.l.ij.ſ.illud. Querit glo.ſi do drantẽ dilapidauit:nunqd ꝛpter expensas posſit quarta minuere.tenet qs nõ.z ꝓ hoc.ff.eo.l.matrẽ. Jtẽ querit ſi nihil ꝛſumpsit nunqd tenek totũ restituere:vel ſolũ quartã.gl.tenet qs ſolũ quar 3
tam.arg.ſ.pri.titu.l.q̃ꝑ.z hanc approbat Odo.Ric.in decisa.z Adar.fil.z dicit ita seruari ne ſua industria z cõeruatio ſibi non pſit,vt.ſ.de alluuio.z palu.l.ſi.z ꝓ hoc.ſ.de bo. q̃libe.l.cũ opz. ſ.nõ aũt hypothecã.verſi.vel ſi ex earũ.z qs ibi dixi.alij moderni tenẽt ostrariũ z dicũt qs totũ restituit p.l.titius.ff. de peti. here.l. ſed z ſi lege cornelia.ſ.de eo.ſ.de secun.nup.l.generaliter.ſ.ſi.z.l. hac edictali.ſ.penult.z videk expreſſuz.ff.eo.l. deducta.ſ.qui post tẽpus.z fauore heredis inducti dicit qs hic ẽt de quarte cõeruatione:z hanc ſequebatur Dldr.Et ad.l.q̃ꝑ.põt rñderi qs loquit in fal.iure institutionis que ipso iure etiaz ſine deductione est in bonis heredis,vt.ff.ad.l.fal.in q̃ritate.in fine.z.l.lineã.z.l.plautius
3 hanc etiã hic tenet Ly.† quia mens testatoris z ſignificatio verboꝝ hoc velle videk que attẽdẽda est,vt.ſ.de leg.l.pe.z ideo ſi to tum est totũ restituit.z ita dic notari z melius in auk.de restitu.z ea que parit.ſ.hoc igit.colla.iij. Ly. Sed ego in meo apparatu vbi nõ habeo z fortẽ fuit additio.Ultimo dy.in questionibꝰ ſuis. glo.q.que incipit.paterfamilias filiã coniugatã heredẽ instituit z rogauit de restituendo titio cum moꝛeret: deducto eo qs marito relinqueret:filia moꝛiens vniuersa marito relinquit. querit an titius cõtra maritũ aliquẽ habeat regressuz.determinat qs sic quo ad quartam iure institutionis debitam.z hoc per hanc auk.

1 ☞ Veres quas actiones habeat z quas fideicõmissarius.
2 Subtilitas nimia est in rebus pupillorum fugienda.
3 Subtilitas quandoqz approbatur z quandoqz non.

SJncimus. Duas partes principales habet. Prima subdiuidit i tres. Primo em loquit in pupillo cui est restitutio facieda. Secũdo in furioso. Tertio ecõtra. Jn scõa parte ptin cipali tres casus determinat. Oppo.glo.de.l.ſ.ſ.de illo.ff.eo. hic z ibi dicit qs hic pure.ibi sub cõditione vel in diẽ: vñ ante diẽ nõ transeũt nisi cedat.hoc nõ placet ℙe.qz nullũ dubiũ est qs ante diẽ nõ tranleũt nisi cedat dies. Dicit er go qs hic loquit qñ ꝓmus fideicõmissarius fuit ꝛtumaz vbi trãseunt ipso iure alꝰ nõ. 1
Hec obstat ſi obuctak qs idẽ dixit.ſ.in primo casu:z sic nõ potis casum ſpecialẽ in scõo fideicõmissario:qz ibi loquit in cõtumaciter absente vbi ſine restitutione tranleunt.sed ſi fuit in moꝛa non transeunt ipso iure in primũ sed in scõm sic,vt.ff.de verb.ob.l.mo 1
ra.Sz que est ratio diuersitatis inter primũ z istũ casum. dic † qz heres nedũ vtiles actiones hz:sed etiã directas: sed primus fideicõmissarius nõ habet nisi vtiles z ipso iure tranſeũt.Sed quid ad rumbũ:quia qñ primus heres moꝛak restit.quare nõ eodẽ modo tranſeũt.volũt dicere qs directe nõ trãſeũ. nisi cesset sed vtiles sic. Sed primus fideicõmissarius nõ hz directas:ergo cedere nõ põt z sic scõs fideicõmiſſariꝰ de eꝰ manu nõ expectat restitutionẽ nec cessionẽ directarũ actionũ.ista ratio nõ valet: qz per hoc sequerek qs ſi bonozũ posſeſſor esset rogatus restituere qs trãſirẽt ipso iure vtiles sine restitutiõe:qs nõ est verũ,vt.ff.eo.l.facta.vñ dicit ℙe. qs illa est ꝓpterꝰ qz heres põt quartam retinere.z ideo restitutio fieri dz ab eo vt ipam posſit retinere:sed primus fideicõmissarius quartã nõ retinet.z ideo nõ est opus tãto circuitu arg.ff.e.l.cogi. ſ.met.anus.z.l.ſ.ſ.inde neratius.z ita loquit hic.Dehoc tñ an fideicõmissarius ꝓmus posſit quartã deducere.dixi.ſ.cõa.de leg. l.ſ.in fi.Jtẽ querit an hec lex loquatur de hereditate adita vel nõ adita.gl.magna.ſ.de fideicõmiſ.l.eã quã.in ꝓn.z de mili.testa. 1
l.tractabať.in vlti.gl.videnť intelligere etiã hereditate nõ adita. 2
z de hoc dixi satis in.d.l.eã quã.Ly.hic dicit hoc nõ esse verũ: qz 3
ad hoc vt valeat fideicõ.heres cogit adire,vt.ff.eo.l.ille a quo.ſ.j. in fi.z heres heredis ſi moꝛiat intra tẽpus deliberãdi vt nota.d. l.eam quam.z notatur z dixi.ſ.de inre deliber.l.cum antiquioribus.z in illa.l.tractabatur obliqua ſubstitutio ad directas fauore libertatis quãdo moꝛit heres ante aditã hereditatẽ:z sic intelligit hãc z illam scꝺm Jaco.de ra.z sic etiã intelligit glo.ff.de adimi.vel.l.tutores.ſ.qui heres institutus.Jtez hic ponantur tres casus in quibus trãseunt ipso iure actiones.glos.etiã addit alios quidã adducit z ſectũ in.l.ita tamen.ſ.ſi pater filiuz.ff.eo. sed ibi videtur qs fiat restitutio nec litera ibi dicit qs transeunt sine restitutione.Jaco.de are.z Richar.addunt alium.ff.eo.ſi heres est z alius qui reuocaturin dubium per gloſſ.ff.eo.l.postulante. Sed quid ſi quis rogatus est restituere tibi z tu mihi. tu non petis tibi restitui.an ego petere possum.dic quod ſic.vt ff.eodẽ.l.ſi patro ni filius ſ.qs ſi posſeſſor.qz remanet penes eum cum onere, vt.ſ. 2
de cadu.tol.l.vnica.ſ.ꝓ secũdo.z.ſ.in nouiſſimo.† Ultimo not, quod vltima ſubtilitas in rebus pupillaribus reꝓbak qz posset

ad eoꝝ perniciẽ reuerti ſi desineret medio tpe esse ſoluendo illeq restituere debeat:ad hoc cõcoꝛ.ſ.de institu.z ſubſti.l.ſi quis heredum.in fi.ſ.de legi.heredi.l.lege.in prin. Multi enim decipiũtur ex nimia subtilitate.ꝙlx.distin.c.sicut eñ.ibi:ſz sunt nõnulli z iõ per iudicẽ subtilitas non est amittenda.vt.ff.qui.modis pig. vel hypo.fol.l.sicut re corporali.ſ.ſi debitori. z ꝓ hoc de iure do.l.ſi mulier.ſ.exaſſe.in fi.z de manu.testa.l.iij.ſ.j.† Quandoqz ſubtilitas approbak.ſ.de fidekom.l.ſi.cum eñ.extra de feriis.c.capellanus.z ibi de hoc in glo.z extra de dolo.c.ſ.in glo. dici potest qs nimia z inutilis subtilitas reꝓbatur vt in primis iuribus vtilis z moderata admittitur vt in aliis.de hoc tetigi.ſ.ſi ab hereditate se abstineant.l.ſ.item licet gl.dicat qs hic fertur ſententia diffinitiua lite non contesta.Odo, tamen tenet quod secundũ est quod dam decretum iudi.quod potest ferri etiam lite contesta. vt dixi ſ.ſi vt ab heredi.se absti.auk.ſi vero omnes creditores.

QVidam. ℙro declaratione vide qs notaui. ſ.eo.l.ij.Et glo.ponit duos casus ſpeciales cõtra hanc.l.est z aliꝰ fauore libertatis.ff. de fideicõmiſ.liber.l.apud iulianũ.Et ſi q̃ras an petãtur integra vel diminuta.dic aut fuerũt relicta fideicommissario z non detrahitur quarta. Si vero in institutione ſimpliciter: tũc aut voluit qs ad onus heredis z loquit lex marcel⁹.aut ad onꝰ fidei cõmiſſariũ z integra prestank ab eo.vt.l.ſ.ſ.ff.e. aut dubitabak z obtinet.l.q quadragita.e.tit.z de hoc dixi.ſ.cõia.de le.l.ſ.ſi.ꝛc.

Ad legem falcidiam. Rubrica.

Super rubrica.Vide Azonem in ſumma eo. titulo. z Rofre. de actio.ez ſtipula.que interponitur a legatario heredi ſi plus pcipiatur q̃ ſit,ratio legis falci.z satis vtiliter in ſumma autẽticorum.de heredi.z falci.z.ſ.de epi.z cle.l.ſi quis ad declinãdam. et tangitur etiam.ij.di.c.quedam.z licet hec fal.cõiter per doctores z glo.appelletur quarta iure institutionis debita hoc tamẽ impropie dictũ videk.quia etiã ab intestato locum habet,vt.ſ.quãdo dies leg.ced.l.ſi.cum concoꝛ.ibi in glo.notatis. An fideicommissarius vniuersalis vel singularis retineat fal.dixi.ſ.titu.proxi mo.l.ſi.quo iure detrahak falci.ab intestato.dixi.ſ.quãdo di.leg. ced.l.ſi. An in mortis causa capione locũ habeat fal.vide.ff.de dona.causa moꝛt.l.qui precio.per Dy.num.

☞ Dnoꝛ soluẽs sciẽter indebitũ an posſit restitutionẽ petere. 1

SIre debes. †ꝙ minoꝛ sciẽter indebitũ soluẽs nõ repetat ẽt p restitutionẽ:ꝛ.ij.ff. fiaduer.ſo.quã gl.alleg.de repetitiõe p restitutoꝛ: tur:ſz hoc est falſum.Nã aut dicẽt nullo iure debitũ esse ſicut dicit ℙe.z notaui.ſ.de iur.z fac. 1
igno.l.cũ qs.z tũc vꝰ posſe restitui.vt ſi aduer.dona.aut dices naturale debitũ ſm gl.z sic nõ esse donatũ ſm ea q̃ no.ff.de regu.l. donari.z de dona.l.hoc iure.ſ.pe.z tũc etiã põt restitui: qz istud nõ expediebat minoꝛi esse ſolutũ.vt.l.interdũ.ff.de cõdi.inde.z iõ doctores reꝓbãt hãc gl.ſine sciẽter ſine ſua facilitate minoꝛ ſoluerit:repetat,vt.ff.de mino.l.ſ.z de iureiurã.l.nãz poſtea.ſ. ſi minoꝛ. Ly.dicit se cogitasse vtrũ gl.posſet ſuſtineri vt habito respectu ad plenioꝛẽ fidẽ testatoꝛi adhibitã ad piũ actũ quem egit minoꝛ in obediẽdo defuncto:vt in auk.de here.z fal.ſ.ſi vero ex ꝓpriꝫ videak sic soluẽdo vti iure cõmuni:z sic nõ restituatur vt.l. nõ videtur circũſcriptus.ſ.de in integ.reſti.hoc tamẽ ſub dubio relinquit.Sz Jac.bu.hanc opi.ſequi videtur.z p hac opi.facit.ff.que in frau.cre.l.patrem.z.l.debitoꝛẽ.que cum hac.l.ſatis concordãt. Frã.accur.approbat aliã opi.gl.que est ibi:vel erat vir maioꝛ ꝛc.

☞ Alienatio vltima in fraudem patroni reuocatur. 1
Falcidia an posſit in vna re deduci. 2
Falcidia de re incoꝛporali non est detrahenda. 3

FAlcidie rationem. Opp. quod nõ ſit de oib⁹ defalcandum:sed ſoluz de vltimo † ad instar alienato 1
rum in fraudem patroni vbi reuocatur ſolum vltima alienatio,vt.ff. de iure patro.l.ſi libertus.ſ.pe.dic qs ideo de omnibus legatis defalcatur:quia ola vno tpe.l.mortis:fortiunk effectum.Jn cõtractibꝰ secus q capiũt vires diuersis tpibꝰ sicut fuit z sic loquit lex cõtraria.† Querit gloſſ.nunquid fal.posſit deduci in vna re.placen.q̃ sic glo.q̃ non.z ita etiã tenet Azo.in ſumma.c.ſ.ſi tali modo ſectio.z glo.in.c.raynaldus.extra de testa.in glo.imo habuit.z not.etiam.ff.eo.l.marcellus.ſ.rẽs. z de pecul. lega.l.ſi peculium.z ibi in glo.et de hoc plene dixi.ſ.fa.herciſ.l.ſi lium quem habentem.Et ad.l.pla.rñde vt hic no.z leg lineã non facit ꝓ pla.ſed cõtra.Quandoqz tamen fal.ꝛc.vt ſequit in gl.q dam moderniores volẽtes defendere pla.dicunt:aut heres vult retinere fal.p diuersis rebus vni tãtum legatis.z tũc aut vult retinere in vna re tãtum ex necessitate: aut ex volũtate aut ex legis

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 prouisione† Si ex necessitate vt quia res relicta est corporalis z in
corporalis.z sic de incorporali nō pōt detrahi fal.vt.ff.eo.l. si vsus
fruc.tūc pōt in alia re detrahere,vt.ff.e.l.plane.z.l.seq.z.l. ex asse.
z pro hoc.e.l.si ex plurib⁹. Aut volūtate legatarij z tūc pōt.vt.ff.
eo.l.plautius.z.l.in ꝓtitate. Aut vult facere ex pulsione legis vt
ꝑpter incōmodā diuisionē.z hoc casu iudex suy hoc puidere te
netur,vt.ff.de leg.l.j.hmōi.§.fi.z.l.seq.z ita pōt intelligi.d.l. filiū
quē habentē.aut legata plura sunt pluribus relicta: z tūc heres
in vna re pro oibus nō pōt falci.retinere. z ita dz intelligi qs hic
no.z.j.eo.auf.similiter.z in hac.l.nō dz qs fal.locū habeat aduer
sus singulas res:sed singulos legatarios. Dy.Ly.z Old. In gl.
ibi.l.filiū.scēm casum antiquoū ibi.nō amplius.§.fi.imo.l.seq.z
ibi no.ibi.l.linea.hoc est cōtra plac.ibi offert:imo pars estimatio
nis ope exceptionis per heredem legatario opponende.

1 ☞Heres hereditate priuatur fidem tacitā de restituendo inca
paci accomodans.

2 Quarta an detrahatur herede se deferente.

3 Fideicommissarij conditio qñ melior sit cōditione occupantis.

1 ETiam.†Heres accōmodās tacitā fidē restituēdo nō capaci priuat hereditate z fi
sco applicat cum onere legatoū detracta quarta. fal
lit in seruo z filio q nō ꝓfant,vt.ff.e.l.si tacitū:q obe
dire tenent,vt.ff.de reg.iur.l.ad ea. Oppo.qs siteus nō detrahat
quartā. Rā si ad onus heredis ascripta sunt:tūc heres ꝓ suam
quartā detrahit postea inter eos fit ꝓtributio,vt.ff.ad treb.l.mar
cellus.in pnn.z in casu isto nō pōt tota hereditas fisco applicari:
sed solū portio quā restituit nō capaci.vt.ff.de his qui. vt indig.l.
rescriptū. Si ad on⁹ fideicōmissarij ascripta sunt heres nō detra
hit:q delinquit. Itē fideicōmissarius priuat tertia parte z lega
ta soluit z quarta trebellianica applicat fisco.z sic exponit hic lex
falci.t.trebellianica.sic.j.e.l.ꝯ. z.§.ti.pri.l.iubem⁹.ij.risso.scēm
2 Pet.†Quid si heres se deferat nunqd detrahit quarta. Dic sm
Dy. Aut delatio fit ab extraneo aut ab herede nō capace z non
rogato.aut a nō capace z rogato.aut a capace z rogato aut a fi
deicōmissario.aut a fideicōmissario z rogato. Primo casu qñ fit
ab extraneo deferēs 2sequit tertiā.vt no.ff.de iure fisci.l.edicto.§.
erat.z dz gl.hic dicat qs hz dimidiā z male.z legē quā allegat in
vno.loquit in qua est spāle. Secō casu qñ ab herede nō capace z
nō rogato:tūc cōsequit dimidiā totiⁿ hereditatis se deferēs,vt.ff.
de iure fisci.l.seuatus.§.senatus. Tertio casu qñ delatio fit ab here
de nō capace z rogato 2sequit tertiā:dz aliqñ dicāt glo.qs capax
cōsequit tertiā:nō capax dimidiā.qs nō placet Pe.q si capax el
set deteriotis cōditionis ꝯ nō capax:qs esse nō dz.vt.ff.qs vi aut
clam.l.seruus. Quarto casu qñ fit a nō capace z rogato:tūc cōse
quit tertiā:sicut z qñ fit a capace nō rogato:vt.j. de delato.l.i.z
de his q se defe.l.unica.ne melioris cōditionis ꝛc.vt ꝑ dixi. Quin
to casu qñ fit a fideicōmissario regulariter cōsequit dimidiā do
drātis,vt.ff.de iure fisci.l.cū tacitū. fallit in vxore defuncti q cōsequi
3 tur dimidiā,vt.d.l.i.de his qui se deferūt.vbi de hoc no.†Sexto
casu qñ delatio fit a fideicōmissario z rogato eodē tpe ante aper
tas tabu.melior est cōditio fideicōmissarij.post apertas vero melio
ri est cōditio occupātis.vt patet in tex.z glo.ff.de iure fisci.l.edi
cto.§.cum aūt.z ita notatur per Dy.dicto.§.senatus.Ly.

1 ☞Imperator in singulari de scipso loquitur.

2 Imperium antiquitus per successionem procedebat.

1 SImortis.†Ibi,alii mei.C†Not.impera
torem de se loqui in singulari nu
mero,vt z.j.vt l pos.lega.l.certa forma.l fi.z.j.ad leg.
cornel.de fal.l.j.z.§.quomodo z quādo iudex.l.j. pa
pa aut semper in plurali de se loquitur.vt no.extra de falsa.c.ꝑ
grauī.z dixi.§.de summa trini.l.victor.super verbo fratrē vestrū.
2 als nostrū. Ex predictis etiā legibus colligi potest†qs imperium
antiquitus procedebat per successionē.nam in ipsis legibus z hic
apparet qs filius succederat patri imperatori z idē dicitur de Ju
stiniano qui successit Justino patri suo.vt institu.de dona.§.est z
alind Idē apparet in Enea z Enea de eius filio.vt in auf.vt pre
ponāt nomē imperato.vltra principiū. Idē apparet in Pipino
rege Francoū z filio suo.Caroloz z Ludouico filio dicti caroli:q
oēs successiuē fuerūt imperatores romanoz.vt in lōbarda de epis.
z cle.l.de iniustis tholomeis.z.l.de ecclesijs.z.xxiij.q.vlt.c.sēm ca
nonicas leges tamē predicte nō arguunt de necessitate q habue
rint ex successione:dz ex electione habere potuissent. Dz̄o etiam in
summa ad leg.iul.de adult.innuit q ꝑcesserit p successionem.ad
hoc facit qs dixi.§.de dona.inter vir.z vx.l.penul.in gl.j.ibi.§.itē
si ita,dz ibi ꝓpter morā heredis vt ibi notatur.ibi.z.l.acceptis.dz
ibi heres capit nō aliū bn.Old.ibi.q precio.z dic vt ibi.Oldra.

IN imponenda.†Ibi do drantio.ergo
hereditate colligē
di z inter legatarios distribuendi reuocantur per fal.
singulis detrahendam. Vltro.i sponte. in gloss. vlti.
ibi.§.non idcirco.de hoc dic:vt.j.eo.auf.sed cum testator.not.

IN testamento.†Ipis cessat hoc priuile
gium:vt dixi.§.de ꝑcu.l.militē.imo z in omni milite:hoc
lex est hodie correcta,vt no,§.de testa.mil,l.in testamē
to.z latius in corpore.auf.de here.z fal.§.penul.z i summa Elzo.
eiusdem titu.§.cessat.z in summa huius tituli.§.cessat. Item glo.
enumerat plures casus in quibus falci.cessat:inter quos ponit.§.
eo.l.etiam.qs non est verus:quia ibi detrahit fiscus.z cōtinentur
illi casus his versib⁹.Falcidia cessare facit pars debita nato.Car
tula:dos:milex:pietas:prohibitio:crimen.Res vendi vetite li
bertas sponte solutum. Et plenī⁹ vide in summa auf. dicto.§.ces
sat.Bloss.etiam dicit quod inter alia remedia trebellianica est q
heres cogatur restituere quod nō placet Pe.imo dicit eum cogi
per actionem ex testamento,vt.§.titu.prin.l.z sine scriptura.

1 ☞Solutio vni legatario integre facta an prosit alīs.

2 Testator nunquid in dubio presumatur ignarus patrimonij.

3 Inductum cōtra rationē non est ad consequētias producendū.

4 Heres nō faciēs inuentariū an ꝑdat quartā iure nature debita.

5 Heres ex patre instit⁹ tus inuentarium facere tenetur.

6 Heres subtrahens vnā rem de inuentario an puniatur falcidia.

SEd cum testator.†Tres casus ad
dit ad.l.C. in q
bus fal.cessat,z vide qs no.in corpore vñ sumit:z summa huⁿ tit. C†Opp.qs solutio vni legatario integre
facta nō ꝓsit alijs.q res inter alios acta ꝛc.dic qs hic est speciale
qz vni integre soluēdo ꝑsumitur renūciare fal.etiaquo ad alios:qz
oēs legatarij eodē iure veniūt.z sic nō sunt olim alij. C Opp.de
l.si ex plurib⁹.in pn.ff.eo.gl.dicūt qs ibi nō fuit solutū integru re
gatū. Sed hec solutio posset erroē inducere q lex illa duos casus
ponit z i e corrigit sicut z.§.nō idcirco in.l.De bonis.e. titulo nisi
vellem⁹ defendere q olim illorum plurium rerum vnum erat le
gatum vt z als.ff.de leg.j.l.si ex toto.§.fi.z notatur in.l.scire debe
mus.ff. de verb.obl.z tunc idem casus erit in.j.z.ij.risso illius.l.z
Ly.nō credit illam fuisse intētionem legislatoris imo iure veteri
fal.debita de vna re poterat detrahi de alia re legata eidem lega
tario vnde verius est qs primum risum illius.l.si ex pluribus cor
2 rigatur per hanc auf.scēm Jaco.de ra.†querit gloss.nunqd te
stator in dubio presumatur ignarus primonij z allegat ꝓ z cō
tra sed nō firmat pedem in corpore.vnde hec sumitur.§.si vero non fe
cerit videt innui qs presumatur errasse legando vltra z qs in du
bio ꝑsumat ignarus patrimonij sui. Aliī dicit q regulariter qs
presumit scire vires patrimonij sui.fallit si patrimonij sibi obue
nit ex alterius successione,vt.§.de here.ven.l.si nondū.p tuo.l.fi.ff
de re.iur.l.qui in alterius. Item fallit in his qui non sunt diligen
tes qui sepe existimant de facultatibus suis plus q̄ sit: vt in.§.in
fraudē hic allegato in gl. Itē fallit in fauore vltime voluntatis cō
seruāde.l.ex eīn talem presump.approbat z ꝑsentiūt.d.§.si vero,
vel dic q quis potest ignorare patrimonij sui vires tñ in hoc est
in culpa vt.§.de rescin.vē.l.quisqs.z vide qs ibi no.z dixi que cul
pa non est dānabilis,vt.ff.sol.ma.l.licet. hec vera quādo testator
non prohibet expresse retineri fal.si eīn expresse prohibeat videtur
tūc error z legis presumptio cessare. Quid si testator sciens vires
patrimonij z hoc constat legauit vltra dodrātem nūquid heres
vretur fal. Quidā qs nō ex quo testator scienter fecit.z ꝓ hoc fa
cit predictus.§.si vero non fecerint vbi dicitur q quarte detractio
nō est inducta contra voluntatem testatoris sed contra errorem.
Jaco.de ra.tenet contrarium z dicit qs quātuncunqz testator sci
uerit non expresserit q detrahetur cum hoc sit iure ff oz.z.C.qs
non reperitur immutatū ergo ꝛc.vt.§.de testa.l.sancimus.z idem
Pe.cautum est ergo consilium qs testator exprimat qs non igna
rus patrimonij sui vult solida legata ꝑtari z ita fieri iuxta mo
tis testamētis si testator dixit qs legatarius habeat legatū pleno
iure.vide qs dixi.§.de epi.z cle.l.raptores super verbo pleno ha
beat dominio. Item tenet hic gl.in corpore.e.§. si vero expres
sum q nō pōt debitaz nature tollere de trebellianica dicit hic idē
in corpore.d.§.tenet contrarium z dz̄o in summa eiusdem titu
li.§.loquitur aūt hic de fal.ꝑo hac glo.facit quia iura de trebellia
nica loquentia non reperiuntur correcta z qz qs hic de fal.†dicit
3 tur inductum est contra rationem ergo non producentez ad cō
sequentias vt.ff.de legibus.l.q vero ꝓ alia opinione est q eadē
rō in trebellianica imo maioz q pinguioz z fortioz est fal.ꝑ trebel
lianica vt ꝑs.ff.e.l.in quarta z q ibi notatur z hāc tenet Odofr,
Jaco.de ra.Pet.z Lyn. Item querit si legata est mihi vna res
z heres partem soluat nunquid cogetur alia partem integrā solu
ere z tic corrigatur per alle.lex si ex pluribus.e.ti.ij.responso. glo.
in dicta.l.si ex pluribⁿ et in corpore co.§.nō antez dabimus tenet
q non et ꝑ hoc facit alia glo.que est in.d.§.non autem que incipit
vel etiā vbi dicitur qs si vna pars sit debita alia indebita iure fal.
soluta p⁹s ponⁿ videt esse soluta.i illud qs est debitū vt.ff.de sol.

lj.hoc est

lj.hoc est verum sine dubio quādo soluta est pars ꝑ diuisō. Sed
quando ꝓ indiuisio cessat ista ratio q nō est reperire particulā
in qua non habet heres z legatarius suam portionem.quid ergo
dicemus. Iste tex.loquitur solū quādo legatū est solutū integruz
tunc eīm habet locum ꝑsumptio qs heres voluerit seruare volū
tatem testatoris in oibus z ideo nō potest penitere z se ad petoria
cōuertere vt dz in concor.vnde hec sumit.at vbi nō soluit integre
4 nō est ista ꝑsumptio.stabit ergo tunc illi.l.si ex pluribus.q.risso
vt possit taltem per doli excep.fal.in reliqua parte retinere. Sed
si heres soluat vni integre cum protestatione qs nō intendit sibi
preiudicare quo ad alios sibi nō preiudicat scēm Ja.de ra.q ista
auf.illo casu nō loquitur vnde protestatio sibi ius suuz saluat q
in incertis nō certis ꝛc.vt.l.continuus.§.j.de verb.obli.†Querit
gl.si heres non faciat inuentariū vtrū perdat debitā iure nature.
videtur qs sic quia in corpore indistincte loquitur.§.fi vero nō fe
cerit. Itez quia heres grauari potest in bonis propriis ergo mul
to fortius denegatur sibi petitio in bonis testatoris.Glo.ti hic z
vbiqz tenet qs nō z bene scēm Ly.ad cōtraria respondet qs dz in cor
pore indistincte loquatur debet tñ distinguī per alias.ll.vel rōnes
vt.ff. de testi.l.quetitū. Ad aliud qs dī qs pōt grauari vel in reb⁹
propriis.R. qs legata minuunt per detractionē debiti iure natu
re z legata sic diminuta soluit de bonis ꝓpriis z ꝓpria bona plu
ris sunt dum hz quartā iz scēm eundē Ly.Rich. malumbre iub
terfugiēdo voluerit dicere qs rōne affectionis forte qua habebat
in bonis paternis sua poterat interesse.als non videbat quaūter
posset rideri:iz rideri pōt scēm eus,vt.§.dixi de hoc tñ latius di
xi.§.de iure debi.l.fi.§.penul. Itē queritur vtrū per omissionem
inuētarij priuetur trebellianica de hoc satis de pig.d.l.fi.§. sinaūt
dubius.§.de iure deliberādi ver.in eo aūt q quesitus est vbi dns
Richar.iz qs nō propter rationes per eum ibi adductas que hic
tanganf p Ly.z qz in multis differūt falc.z trebellianica. vt.ff.e.
l.in quarta.z qtuscus legis z testatoris parificātur vt in corpore.
§.diſponat.sed testator trebel.tollere nō potest vt hic no. in gloss.
z.j.eo.l.si vt allegas z.ff.e.l.ex facto.ergo nec lex. Dns Oldr.fuit
in cōtraria opinione p rationes quas dixi in.d.§.sinaute dubius
5 pro cuius opinione Ly.allegat †qz heres etiam ex parte institu
tus dz facere inuētarium vt.d.l.si.in pncī.§.de iure delib. item q
heres tenetur ad rōnem reddendam:vt.ff.de condi.z demon.l.cuz
talc.§.j.ibi no.ergo ad inuētarium cuz sit caput rationis. Et q
falc.z trebellianica parificātur vt insti.de fideicom.here.§.penul.
imo potius est ius falc.ꝙ trebel.vt.§.dixi. C Item Ly.dicit for
te posset distinguī aut heres grauatus adit coact⁹.z tunc nō tene
tur ad inuentariuz qz nihil retinet vt.ff.ad trebel.l.j. Aut sponte
adit z statim restituit.z tūc similiter nō tenet ad inuētarij qz ita
tim retinet quartā ꝓ qua pōt a creditore cōueniri ꝓ rata,vt.§.
eo.ti.pri.l.ij.nec in ea loc⁹ est fraudi nec rationi quare inuētariu
fieri debeat.si autem ex intervallo restituet tūc teneatur inuenta
rium facere qz rationē reddere dz vt predixi non ob. q de trebel.
nō fuit mentio qz pūsio facta in falc.locum dz in ea cum sit eadē
6 ratio vt notat in.l.gallus.§.z quid si tātū.†Ultimo querit Lyn.
si heres subtrahat vnam rem de inuentario vtruz puniatur falcia
torum g.in dicto.§.si vero nō fecerit.videtur tenere qō sic q non
placet Jac.de ra.qz in corpore.vnde hec sumitur videtur impera
tor vnum solus velle addere ad dictam.l.viti.§. de iure delib.l. de
presentia legatariorū dz scēm hoc addere etiā de priuatione to
tius falc.per subtractionē vnius rei vt.§.j. hinc nobis.iz ibidem
glo.voluerit dicere q iure antiquo priuabat heres falc.subtrahē
do qō nō est verum vt ptz expresse in his qui.vt indig.l.rescripti.
Utrum heres faciēdo inuentarium vtak falc.cōtra creditores no
tat in corpore.§.his oibus alia circa inuētarij notanē in corpore
z plene dixi.§.de iure delibe.l.fin.in gl.hi iurat.scīa heres arguit
nō potuisse omnia in inuētario. C In gl.no.q hanc auf.tamē re
tinet quartam iure nature.Oldra.

SEd in ea re.†Addit ad.l.C. vnū casiuz in
quo fal.cessat z rō q hic red
dit in glo.qs legatarius alienare videretur fal. dimit
tendo nō vt possit alienationis.Lyn.z ideo dicit vt in corpore not.

SImiliter.†In trebel. locum habeat in ꝓ
causis allegari possit qs dictū est
in simili qōne.§.e.aut.sed cuz testator. Sed de hoc ple
ne.§.dixi de epis.z cle.l.si quis ad declinādam in pun
cipio z que sint ꝓ cause dixi.§.de epis.z cleri.l.nulli, penult.colū.
ver.sed quia.§.in pluribus locis in gl.in fi.nec ꝓ alijs onus fal.
subeunt nisi testator hoc disposuerit vt.ff.e.l.si in testō.z.l.qui qua
draginta.§.quid ergo. Oldra.

VIrtutum.†Ibi onerauit.scilicet legatum z fa
cit hec.l.ꝓ opinione eorum q di
cunt duas quartas deducēdas de quo statim dicetur.
j.e.l.quarē q̄.

ERror facti.†Ex hoc apparet quod fal. est
indebita naturaliter z ciuili
ter.Si enim esset debita naturaliter non posset repeti
quia compensatio obstaret vt.ff. de compen.Letez
quod natura.Ad hoc vide quod notant.§.de iuris z fac. igno.l.
cum quis.

1 ☞Filius quando duas quartas detrahere possit.

QUanq̄.†Glo.hic querit qōnem illam vtrum
filius possit deducere duas quartas
vel vnam tantum Odo.hic z.l.iubemus.§.titu.prin.
tenet q vnam tātum z ideo Pl,in decisa.Et iz de hoc
plenissime dixerim.§.de inoffi.testō auf.nouissima ver.Ytez quā
ro nunquid filius. Adiuciendo tamen predictis dic quod.ff.fil.
1 †distinguit aut filius est sub cōditione institutus aut pure primo
casu detrahat duas quartas.scilicet iure nature in qua grauari
nō potuit pcōditionis appositionē:vt.§.de inoffi.testa.l.quoniā
in prioribus:z ideo eā statim deducit z postea adueniente cōdi
tione trebellianica.Secundo casu quando pure nō detrahit nisi
vnam non habita distinctione fuerit rogatus pure vel sub cōdi
tiōe:quia tūc interim omnia bona sunt sua:z ideo a semetipso nō
detrahit z hanc opinionem sequuntur quidam moderni docto
res. Sed tamen circa primum membrum posset dubitari.vt dixi.
§.de institu.z substi.l.si pater. Jac.de ra.cuius opi. sequitur Ly.
distinguit:aut queritur vtrum possit habere iure distractionis an
vero iure computationis.Primo casu dicit indistincte qs non
per iura predicta. Secō casu dicit euenire posse quod iure cōpu
tationis filius habeat duas quartas quia quedam computātur
in quartam iure nature que non computātur in quartam iure in
stitutionis vt.ff.ad legē fal.l.si pater.z ibi nota. z dixi.§.fa.her.l.
filium.concedi tamen q si plus sit in vna ꝙ in alia qd supplemē
tum possit habere ar.ff.vi bon.rap.l.j.nō ob.ff.de inoffi.testa.l.pa
pi.§.quarta.vbi dz qs non possit habere aliam si hz debitam iure
nature q loquitur scēm sua tpa quando erāt quarte equales. Sz
cum hodie vna sit maioz altera non tollitur in eo qō excedit ar.di
cte.l.j.z hāc opi.tenet Pe.z Iz nō fit clare tacta fuit in dicta auf.
nouissima ver.ad contraria respondetur sic.

☞ Testator non potest trebellianicam prohibere.

2 Rogatus de restituendo vniuersitatem possit cogi adire vt.l.cogi.
z.l.qui poterat.ff.ad trebel.rogatus autem de singularibus reli
ctis cogi non potest vt.d.l.cogi.z instit. ad.l.fal.§. ex diuerso. z.§.
de iure delib.l.nec emere.ergo in hoc releuet rogatus de restituen
do vniuersitatem vt non possit per testatorem ꝓuari trebel. z li
cet contra hanc rōnem videatur.§.tit.prin.l.non iustā.tū nō est
si recte intelligatur.Oldra.Si vlterius querat que est rō qō vnus
cogitur z alius non.dic qs rogatus de restituendo vniuersitatem
si compellatur nō sentit dānum nec commodum nō sic in heredē
qui tenetur ad singularia legata.nam his solutis remanet heres
z conuenitur a creditore hereditario:z ideo iniquum esset si com
pelleretur invitus. Item vide quod notaui.§.de epis.z cle.l.rapto
res.super verbo pleno habeat dominio.

1 ☞Datum ante additionem repetitur ea facta.

2 Datum causa conditionis implende an computetur in quartā.

SIquis.†Primo determinat questionē. Secō
inducit fīle.†Et not.quod datum vel
retentum ante q̄ adeat repetitur post ea.oportuit enim
primo conditionem impleri.vt.ff.de condi.z demon.l.
qui heredi.z de condi.institu.l.mulier.§.j. z sic dandum fuit vel
retinendum a fideicommissario si forte possidebat hereditatez z
talis retentio habetur pro datione.post additionem vero repetitur
sicut fit in sacramēto super vsuris soluendis prestito qz soluuntur
propter sacramētum z postea repetuntur extra de iure ciuili.c. de
bitores.z colligē circa finē ibi,in patrimonio testatoris permā
sit quod falc.ipso iure relecat.vt.ff.e.l.linea.z.l.plautius.†An da
tum causa conditionis implende computet in quartā.Ly. tenet
qō non vt.ff.e.l.si fundus.legatus dic vt not.ff.e.l.in quarta z pie
ne dixi in.l.filiū quem habentem.ver.itē quero an data causa con
ditionis implende. C In glo.cum non excedit. in fi. z scēm hoc
hec verba nō referuntur ad exemplū text.sed ad questionē vtrum
quod iussum est dari causa cōditionis implende integre solui de
beat.z respondetur qs aliquādo sic.l.cum non excedit dodrantez
aliquando non scilicet cum extendit.Oldr.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 2 ☞ Promittere z solvere quo ad quid equiparentur.
Promissio de integre soluendo legato continet renunciationem deductionis falcidie.

Cum certum. Promissio z solutio equ parant. h.d.z ad hoc de allegat cōcor. sunt in glo. Cōtra hoc adducit glos. tria arg. cōtraria vbi nō sunt paria solutio z pmissio.

1 Ly. dicit scōm Pe. qs lex ista nō dicit † qs pmittere z solvere sint paria quantū ad olā. sed quantū ad hoc qs heres videat volūtatem testatoris agnoscere qr sic declarat animus pmittendo sicut soluēdo. vel scōm Old. soluendo quodlibet z trariū per se dic ad primā scz ad. l. nō oēs. ff. de re militari qs ibi non fuit pmissio obligatoria sed nuda verboꝝ iactatio ad penā cōmissi maleficij cuitandā ar. ff. de penis. l. si forte. in pun. Ad 2dm de. l. qs si nolit. ff. in factū. de edil. edicto dic qs ibi erat pmissio invalida ad agendū hic aūt valida vt ibi no. vel dicqs pmissio z solutio paria sunt ad inducendū volūtatis agnitionē vt hic no. ad inducendū precedentis cōtractus relissionē vt ibi z ff. de pac. l. ab emptore. ad vltimū cōtrariū dic qs ibi cōstitutū subiogatū est in locū ac. prime. z ideo eiꝰ naturā habet vt ff. de dona. l. qui id qs. in solutione dicinō pōt. † Preterea hic pmissio de integra solutione legati includebat renunciationē deductionis falc. cui potuit heres expresse renūtiare vt ff. e. l. pōt. z si ex cōstituto ageret insolidū conkituturum includeret super id quo pactū fieri nō pōt. l. qs maritus perderet beneficiū condēnationis in quantū facere pōt z damnaret insolidū qs est cōtra. l. solu. matri. l. alia. ff. elegāter. z ideo pmissio in casu illo virtutē solutionis nō habet. Old. vel dic ad oia 2traria fm Jaco. de belut. aut in pmissione versat fauor z cōmodū pmittentis z nō sunt paria vt in 2trariis aut nō versat eius favor sed alterius. z tūc sunt paria vt hic. Querit Ly. si heres promittit solvere simpl'r legatū datū vtrū habeat locū hec lex z dicit scōm Jac. de ra. qs non qr simpl'r pmittēdo non vr pmittere vltra ꝙ lex falc. patiat z ideo notabil'r dicit hic fa integra z ad hoc facit vt leg. no. ca. l. j. ff. sub cōdi. qs est multū notabile z multi errare possent. Itē q'rit si heres pmittat nudo pacto an valeat Jac. qs sic qr relicta vltra falc. debent natural'r z debiti naturale pōt cōstitui. vt ff. de cōsti. pe. l. j. in fi. Pet. dicit qs nō sunt debita natural'r imo dicit nullo iure deberi. vt. ff. e. l. linea. z dixi. ff. de iur. z facit ignorā. l. cū quis. z ad hoc facit. ff. l. proxima. in fi. vbi dr in patrimonio permanere falc. dicit tñ qs bene valet pmissio nudo pacto. ppter rationē predictā qr voluntatē defuncti pmittēdo vr agnoscere. Ly. Ultimo allegat hec lex qs vbi eadē ratio idem ius de quo plene dixi. ff. de interdicto matrimonio inter tutorē z pupillam. l. fi.

☞ De calamitatibus belli.

2 ☞ De excellentia, pacis de qua pulchre cecinit properti⁹ Pacis amor deus est pacez venerat amabo.

☞ Vide ad hūc tit. que dixi in lectura mea valentina vbi inuenies quid subtilitatis.

De caducis tollendis. Rubrica.

1 ☞ Caducorum materia vnde originem habuerit.
2 Bellum flagellum ciuitatum z prouinciarum.
3 Guerra quorum sit causa malorum.
4 Pax quid sit z quorum bonorum sit inductiua.
5 Juramentum honestum dicitur qs pro pace emittitur.
6 Hereditas z legatum in quibus differant.
7 Cessio legatorum quotuplex sit.
8 Obligatio legati in diem contrahitur ab adita hereditate.
9 Legatarius mortis tempore non fingitur dominus.
10 Legatum quo ad petitionem quando cedat.
11 Legatum ei qui non est relictum dicitur pro non scriptum.
12 Legatum pro non scriptum penes quem remaneat.
13 Dictio z, non semper coniungit.
14 Legatum pro non scriptū an explicet cum onere an sine onere.
15 Quasi caduca an trāleant cū onere z an differāt a p nō scriptis.
16 Incommoda an semper sequantur quem commoda.
17 Legatum sub modo impossibili an sit validum.

Et nomē. Hec lex z eiꝰ materia subtilis z vtilis est quo ad multa z habet tres partes principales. primo em ponit proemiū ad dicēda alloquēs tenatores vsqz ad. §. cum igitur ibi. secunda ibi ponit. l. statutū vsqz ad. §. viti. qui incipit. hec autez omnia. Jbi incipit. tertia vbi 2cludit ad premissa. z vide B30. in summa. In

1 prima ergo alloquendo senatores dicit † qs nomē z materia caducorum originem habuit a bellis ciuilibus que inter se faciebat populus romanus: quia legatarij monebantur in bellis ante aditam hereditatē que ante apertas tabulas adiri non poterat z sic deficiebant ipsa legata z perueniebāt ad fiscum: vt. §. de ve. iure enuc. l. ū. §. quintus. in fi. z circa hoc ne caduca fierent conabātur testatores z antiqui iuris prudētes z qr lex papia circa ista caduca multa induxerat pro parte que caduca fiebant. Justinian⁹ dicit qs imperio in pace deducto corrigit. l. papiā. z eius vitia circa caduca hoc vsqz ad. §. z cū triplici. Literam expone vt in glos. l. §. adiectis. Jbi recludentes. i. extirpātes ius antiquum quo permittebat adire hereditatē. Quādo heres volebat. Circūcludēs. l. lex papia vt nō possit adire ante aper. tab. exceptis parentibus z liberis subiectis etiā particulariter instis. z extraneis cōcedim⁹. l. iure antiquo. l. vt possit adire qñ voluerit sine differētia psonarum. No. z vide ad hoc de differētia psonarū nō habēda ꝙ dixi. §. de epis. z cleri. l. preterea. Des etiā p parte institutos z extraneos. Oldr. Notabilia collige primo qs aliud seruatur tpe belli z aliud tempore pacis sic z in modo testādi vt inst. de testa. §. j. z ꝙ belli calamitas introduxit pacis lenitas sopiat vt dixi. §. de epis. z cle. l. decernimus. qs em bellica clade turbatū est pacis remedio reformat. xxxiij. q. ij. c. j. z ad hoc. §. de vete. iure enu. l. ij. in pn. Ad detestationem igitur belloꝝ z prouocationē ad pacē aliqua tubarum clamus de pestiferis fructibus belli z iocundis pacis. † Primo de bello p bellū nāqz z guerras puincie z ciuitates afflictūre & de sentētia z re iudica. c. ad apostolice in prin. ex de restitu. spo. c. pisanis ac lucanis in pn. z ff. de capti. l. si qs ingenuū. §. in ciuili-

2 bus. ☞ † Jtē guerra inducit magnas expēsas militares etiā res z ☞ hostiū institutiones multa egent indigētia z nō possunt circa pecunias agi in aut. vi iudi. sine quoquo suffra. §. optz quoqz z inulta damna extra de iureiuran. c. in nostra. Pravis actibus aditus preparat rancores z odia suscitat z illicitis moribꝰ autum pōt in clemētinis de sepul. c. sup cathedrā vltra principiū facit homines pauperes z operaē dolores ꝛc. vt in aut. de armis. in pncipio ☞ z ibi in glo. ☞ Jtem ex ea perdunt hoies animas corpora z diuitias. lvi. di. c. fortis incidit. Ecōtra de pace de qua augustinus de

4 vbis dñi. c. vij. sic dicit † pax est serenitas mētis trāquillitas animi sinceritas cordis vinculū amoris cōsortū charitatis hoc est q simulatas res tollit bella 2pescit iras cōpromittit supbos calcat humiles eleuat discordes sedat inimicos 2cordat cūctis est placida nescit inflari nescit extolli. hanc qui accipit teneat qui pdidit repetat qui amisit exquirat quomā qui in ea nō erit inuenius a patre erradicabitur a filio extirpabitur a spiritusancto alien⁹ efficiet z subdit nec ad hereditatē dei poterit pertinere qui testamentuꝝ pacis noluerit obseruare. Et ideꝝ de pace loquens in libro de ciuitate dei sic ait. Pax enim tñ bonum est vt in rebus humanis nihil gloriosius nil delectabilius nil vtili⁹ soleat audiri 2cupisci seu possideri. Pax em est status tranquillus z quietus fm Jsidoꝝ vt notatur per Lardi. d. c. super cathedram z vt ibidē in rep. habetur. Non nisi in tēpore pacis bene colligitur pacis autor z turbatoꝛ pacis capite punit. ff. de re militari. l. vltu. §. miles qs dic vt ibi dixi. Multa etiā cōcedūtur a iure p bono pacis que alias nō cōcederent extra de pbendis. c. nisi essent z de desō. impuberū. c. ij. Ecclesiarum destructe per bella reformant per pacē. vt. d. c. ad apostolice. De inka z dere iudica. lib. vi. z ideo dicit sedebat populꝰ meus in pulchritudine pacis z tabernaculis fiducie z tēporalibuꝝ requie opulenta. extra de lectione. c. fundamēta. §. pinde. libro vj. pax em est vnitatis vinculū extra de iudi. nouit z iō rex pacificus pia miseratione disposuit sibi subditos fore pacificos in proemio

5 decretalū in pncipio. † Et oē iuramētum qs fit p pace seruanda est tuti⁹ z honestum. xxij. q. j. c. omne. ab⁹ in fedele z ex de spō. c. penul. z. c. commissum. Jn pace dr osculū interuenire vt no. in gl. de domesticis z pfectoribus. i. j. lib. xij. z per speculatorē de treuga z pace vbi pulchra z plena forma instrumēti pacis notatur pēne et pulc. qstiones ad pacis materiā pertinētes z per Gofr. z Hosti. in summa eiusdē ti. de pace satis tractat. et de ista materia pacis habet in vsibus feudoꝝ de pace tenēda z de pace infra. fir. p totū z p Jac. ardizonis in summa eiusdē ti. uil tāgit etiā in lombarda de pace tenēda. z de hac materia pacis habet. xxiij. q. j. c. noli. Jbi etiā no. p Archi. lex cause ppter quas nō habet pax z p Jo. an. dicto. c. ad apostolice de re iudi. in gl. ipse in monte z quasi p totuꝝ z late p Archi. xxiij. q. iij. c. illi q peregrinos. z quare pax det in ecclesia habet pcum de cōsecra. di. ij. c. pacem. De hac pace dantur pulchri versi. Pax pacis nomē z amoris suggerit omen. hec vox pax blāda docet oēs qs sit amāda. pax est summa salus quā q cōtinet habere. illum nō poterit cui pax est summa videre. ☞ Opp. ad id qs dicit litera similiqz modo circa finem. nam videtur supponere quod hereditas non adita transmittitur contra. §. in nouissimo. j. eodē. lo. vt in glo. que incipit. Duabus modis in fi. glos.

6 Jtē dicit in eadem glo. † q hereditas z legatū differūt quia hereditas ex tpe vel ad tps dari non potest sed legatum sic differūt etiam quia legatū querit inuito z ignoranti vt. ff. de leg. ij. cum pater. §. surdo hereditas not. §. de iure delib. l. si infanti. z de istis diuersitatibꝰ dicit Pe. non posse bene reddi rōnem quia nō ofim ꝛc. licet quidā dicant qs rō quare legatum queritur ignoranti est quia affert cōmoduꝝ hereditas aūt dānū: dānum etiā afferre pōt vt. ff. mandati. l. hereditatis. Sed hec ratio parū vꝫ quia legatum potest repudiari sicut z hereditas vt. ff. si certū pet. l. proinde qua re ergo acquisitione cōmutabili. i. ita quod repudiari possit non acquiritur hereditas sicut legatum nō est ratio quare autem hereditas ad

reditas ad tps dari nō possit legatū sic: pōt esse rō qr qs nō potest decedere p parte testat⁹ ꝛc. vt. l. ius nostrū de reg. iur. bellus est triplex. s. ciuile ꝙ est inter ciues vt hic: plusqꝫ ciuile qñ inter cōsanguineos sicut fuit inter cesarē z pomp. qui erāt socer z gener de hoc tangit isidorus ethimologiarū. lxviij. c. primo z lucan⁹. in princ. bella p emathios plusqꝫ ciuilia campos. Jtē hostile ꝙ indicit princeps hostib⁹ vt. ff. de capti. l. hostes. z istud est iustus fm Jsidoꝝ dicto. c. primo. de isto iusto bello satis dixi. §. de summa trini. l. j. ver. ex predictis satis ps z plene etiā notat p Host. in summa dicto titulo. de treuga z pace. §. sed vt aliquā doctrinam per totū. §. z de significato z ethimologia huius verbi belum dixi in alphabeto sub litera. B.

7 **Cum igitur.** ☞ Dic fm Ly. plenius quā gl. † qr cessio legatoꝝ alia est quo ad transmissionē alia quo ad obligationē. Alia quo ad dñi trāslationē alia quo ad petitionē. Circa quā vide a30. in summa qñ dies legati cedat. de pria dic aut est pure relictū z hꝫ locū ꝙ hic dr ff. similiqz modo. fallit in casib⁹. j. eo. §. in nouissimo. ver. libertatibus. Si sub cōditione aut est cōditio que tacite inest z habetur p pura habita cōditione tali. p nō adiecta. vt. ff. de leg. i. l. ij. fallit. ff. de cōdi. z demō. l. si in diem. §. seruo ibi. sepenumero ꝛc. aut cōditio nō ineſt tacite. z tunc aut est necessaria aut casualis. Si necessaria aut certū est eam extare in vita legatarū. z tunc cedit a tpe mortis defuncti acsi esset pura vt. ff. de noua. l. si pupill⁹. §. sub cōditione z qñ dies leg. cedat. l. si cū heres. in prin. Aut non est certū ꝙ in vita legatarij existat. z tunc idem ꝙ in casuali statim dicet vt. d. si cum heres. si est conditio casualis tunc non ce dit nisi in cōditionis euentū vt. j. eo. §. finaūt. Si vero relictum est in diem aut in die certā z statim cedat vt hoc versic. similiqz mō aut incertā. z tunc aut incertam omni incertitudine. z tunc idem qs in conditionali qr dies incertus p cōditione habeꝫ vt ff. de qdi. z demō. l. dies incertus. z de le. j. l. talis scriptura. Aut non est incerta omni incertitudine. z tūc est certū eam extare in vita legatarij z cedit a tpe mortis testatoris aut nō. z tūc cedit demū adueniente die vt. l. si cū heres. z. l. si post die qñ dies leg. ced. z de cōdi. z demō. l. heres meus. Secūdo casu cū querit de cessione quo ad obligationē inducendā. dicūt glo. aut relinquit sub cōditiōe aut in die aut pure. si sub conditione aut est talis que habetur p pura. z tunc idē ꝙ in pura aut conditio se hꝫ ad esse z nō esse. z tūc nō cedit nisi existat qditio vt. j. e. §. finaūt. z de ver. sig. l. cedere die. Si relinquitur in diem fi dies habetur p cōditione idē ꝙ in cōditionali. si habetur ppzie vt dies. tunc glo. vt hic dicere ꝙ nō cedat pendēte die. sed fingaꝫ postea retro cessisse cū dies venerit sed male dicit qr sicut obligatio inter viuos cōtracta in die p pura habetur ita z in vltima volūtate nisi in legata vsufr. vt. ff. qñ vsufr. leg. cedat. l. j. Sed si gl. intelligeret de

8 dixisset. † nā obligatio legati in diem ab adita hereditate ẓhꝫ etiā si adeatur ante diem legati cedentem. sed credo ꝙ gl. intelexerit de die adiecta legato. z ideo male dixit si relictū est pure tūc dicit gl. ꝙ cedit dies obligatiōis a die adite hereditatis qr obligatio legati ex quasi ꝛctu est z heres adūmēdo quasi cōtrahit vt. ff. ex quib⁹ causis in posse. patur. l. apud iul. §. fi. fingitur tamē retro cōtracta z nata tpe mortis testatoris. de stip. seruoꝝ. l. si ex re. §. fi. de reg. iur. l. que legata pōt ergo distingui inter fictam acquisitionē obligationis z verā z cōmutabilem z incō mutabilē. ficta queritur a tēpore mortis testatoris vt dictis. ll. vera ab adita hereditate tamē cōmutabiliter qr repudiari pōt vt. d. l. pinde. ff. si cer. peta. vera z incōmutabilis querit tpe agnitionis legati. vt. ff. de cōdi. z demō. l. si quis ita. Tertio casu qñ queritur de cessione quantū ad acquisitionem dñij tunc aut est legata res aliena z nō queritur nisi tpe traditionis. vt. §. de pac. l. traditiōib⁹ z dixi. §. cōmunia de legatis. i. j. aut est res testatoris z tunc aut pure aut in die aut sub conditione. Si pure aut querit de ficta acquisitiōe z tūc a tpe mortis testatoris. vt. ff. de fur. l. a titio. cū si. Sed certe hoc no dicūt. ll. ille. imo dicūt ꝙ medio tpe legata finguntur nō fuisse heredis nec per hoc sequit qđ fuerint legatarij sed pbatur, fic, dñium queritur ab adita heredi tate. Sed heres qñcunqꝫ aduet fingit ex tempore mortis testatoris adisse arg. dicte. l. que legata. z. l. ex re. §. fi. ergo ꝛc. aut qrimus de vera incōmutabili. z tunc a tēpore agnitionis vt. d. l. si quis ita. Quidā doctores dicūt ꝙ legatarius non fingitur dominus rei legate qr lex dicit ꝙ si in seruū legatū iacente hereditate detur damnū z postea adeat hereditas ꝙ actio legis aqui. que daꝫ dño vt. ff. ad. l. aquil. ité mela. §. legis non datur legata

9 rio: ſz heredi z eā cedere dr legatario ex quo apparet † qd legatarius nō fingitur dñs tempore mortis. vt. ff. ad. l. aquil. l. huic scripture. z de dolo. l. eleganter. §. si seruus. tamen hoc nō obstā te predicta opinio vera est. nō ob. predictū arg. in ẓtium qr cum seruus legat⁹ interiꝫ occidit ideo ceditur actio qr nō reperitur principale cuius dñium fingatur quesitū legatario: ergo nec accessorium fingitur quesitū esse. Sed cum solum vulneratur z vinuit tunc est reperire principale. s. seruꝰ qui retro fingitur quesitus legatario sed accessorii. s. actio. l. aquil. non fingitur retro fuisse legatarij: qr actio. l. aquilie est personalis nec pōt ab ossib⁹ heredis cui est quesita separari vt. ff. de peculio. l. qs ergo casus. i effectu tamen querit legatario. cū eñ heres cedere teneatur vt. d. l. huic scripture. predicta vera sunt qñ legatur res pure. Si ẓ̄o in diem aut dies habeꝫ p cōditione z idē ꝙ in cōditionali aut habetur p die z tunc queritur dñium in euentū diei vt. ff. de vsufr. lega. l. sempronius. Sed cur tā varie qr dies non suspendit obligationem. vt. §. dixi. Sed suspendit dñium dixi. §. cōia de leg. l. ij. §. fi qr nostra maiestas in fi. Si vero legeꝫ sub conditione aut est talis conditio que habeꝫ p pura z idē ꝙ in puro: aut que habeꝫ p cōditione z tūc querit dñium demū aduenīēte conditione vt. j.

10 eo. §. finaūt. † Ultimo cum queritur qñ cedat quantum ad petitionē, aut est purū z a tpe aditiōis peti pōt. vt. d. l. apud iul. z l. cedere die aut in die: z tūc indistincte nō est petitio ante diem ls sit obligatio vt. d. l. cedere z plene dixi. §. vt ac. ab. here. z ẓ̄ here. l. vnica. z p hoc. de ver. ob. l. in die. Si vero sub conditione tūc non est actio nec petitio vt. d. l. cedere die differūt. tñ cōditionalia legata a cōditionalibus cōtractibus inter viuos vt instituta. de ver. ob. §. cōditionali. z rō differētie ibi notaꝫ. Ly. ☞ Jngl. vitima ibi eum qui kalendis ꝙ dic vt ibi. Oldra.

11 **Et cum triplici.** † Quare dicaꝫ pro non scripto quia vbi relinquit persone que non erat in rerū natura tempore testamenti nō habet esse aliquod nec fundamentū: z ideo pro non scripto habeꝫ vt. ff. de his que p non scriptis habētur. l. penul. Si autem erat in rerum natura tempore testamenti, sed moritur ante testatorē. hoc casu a principio habuit esse z fundamentū. Sed cadere pōt vel qr testator reuocet, vel qr legatarius premoriaꝫ z ideo dicitur ẽñ caducū qr quasi stabat z sic quasi cadit. vbi autem legaꝫ ei qui erat in rerū natura tempore testamenti z tempore mortis testatoris, tunc qr vere stabat si deficiat dicitur vere caducū. Et qđ quero si papa reseruauit collationi sue beneficia suorū cōmensalium z vno ex eis mortuo, contulit bñficiū suum cuidam absenti qui anteꝫ reciperet literas mortuus est. an papa iterū possit cōferre vel collatio spectet ad ordinarium. ꝙ spectet ad papam vide tur qr collatio spectat ad papā iure proprio. vt extra de prebē. c. ij. lib. vj. ex quo ergo prima nō habuit effectum, iterus cōferret extra de electione si cōpromissarius z melⁱ⁹. c. si electio. c. ti. ij. vj. quod autē prima non habuit effectum probatur quia in acquisitione beneficij requirit cōsensus cōferentis z eius cui conferꝫ. extra de electio. c. cum inter canonicas. z de prebē. c. si tibi absenti. lib. vj. Cum ergo de consensu istius non appareat pt⁹ collationem effectum non habuisse. moriēs enim pro dissentiente habetur. ff. loca. l. iij. z extra de rescriptis. c. si gratiose. lib. vj. z dicunt doctores ꝙ anteꝫ absens cōsentiat dicitur beneficius vacare ẓ nō sit libera dispositio eius vt notaꝫ per Jo. an dicto. c. si absenti necsufficit si sciat ante mortē nisi collatio per collatoꝛē sit sibi notificata vt. d. c. si absenti. z ibi per Archi. z facit. ff. de ẓtrahē. emp. l. j. j. de dona. l. nec ambigitur. Old.

In primo itaqz ordine. Dic loquitur de pro non scriptis circa que quatuor statuit. primo qr remaneāt apud eos a quibus sunt relicta. scōo excipit duos casus. s. cū est substitutus vel conjunctus. tertio dicit trāsire sine onere. quarto dicit qs aliquādo

12 cum onere q̄ omnia cōfirmat iustinianus. ☞ † Opp. ad primū qr pro non scriptū non remaneat penes eū a quo relictum est vt l. si quis eum. de condi. z demon. lo. vt. in glo. ad idē op. ff. de le. ij. l. codicillis. in princip. z omissa solutiōe glo. dic quod qñqz legatū est pro non scripto rone suppositus: z tunc remanet penes eū a quo relictū est. quandoqz est pro non scriptum rone alterius. et tunc habent locū contraria. z opinio glo. nō est vera qr ꝙ testatoꝛ legat ancille suespotuit alij relinquere. z tamē remanet penes heredem vel si bene inspicias in. ll. contrarijs fideicōmissum inutile remanet penes oneratū vt z hic vnde cōcordāt non cōtradicunt. Old. ☞ Jtem op. de leg. j. l. si duobus. §. si titio. z posthumo glo. dicit qs ibi sperabat esse in rerum natura qs no placet Pet. per principiū eiusdem. l. vt. j. videbitis dicit ergo quod bñ remaneret penes heredē nisi haberet coniunctum vt hic dicitur.

13 Sed in. l. cotraria habebat cōiunctum z licet glo. dicat † ꝙ dictio z, non semper facit cōiunctionē vt. ff. de here. instituē. l. si ita quis heredes. q. tñ nō est verū qr semp facit saltē verbalem vt. ff. de ver. signi. l. triplici. z. d. l. si quis ita no. z hec solu. plꝰ etiā Frā. Accur. z hec cōiunctio operabitur ꝙ operaretur si vere in vtero fuisset vt. ff. de here. instituē. l. quo loco. j. j. Old. ☞ Opp. ꝙ nō ap plicetur cōiuncto vt. e. l. si duobus. in prin. sol. vt ibi not. fm Jr. quod licet ibi no venerit in rerū natura tñ sperabat, z iō interiꝫ

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō est locus substituto vel cōiuncto ꝛ sic intelligit ibi Dy.ꝛ Pe. hic in prin. illius. Loppo. de leg. l. plane. §. si coniunctim. dicit glos. qs fallit ibi vel dic qs ibi nō erat prox^{s} mutile vt ibi notaꝫ. Jtē fallit fm gl. ff. de leg. i. l. hmōi. §. si ritio. vel dic ꝙ ibi est defectus re ipsa nō in persona legatarij vel ibi est inutile mixta ratiōe rei ꝛ psone vel dic vt ibi notaꝫ ꝛ per Dy. d. §. si cōiunctim. Jtē fallit in alijs casibus hic in gl. notatis in quibus dz institutiōes ꝑ non scriptas deuenire ad fiscum. vel potest dici ꝙ hic erat ꝑ nō scriptuz qz persona que capere debebat nō suberat ibi vero suberat sed capere nō poterat ꝛ vis qs dixi. J. e. §. is ita. in fi. ¶ Opp. ꝙ applicet coniuncto cum onere vt de le. j. l. cuntaribus. §. luci^{o} omissis alijs solutionibus dic ꝙ ibi nō erat ꝓprie ꝑ nō scriptū qz repudiauit ꝛ hec etiā solutio ponit. ff. de lega. ij. l. celsus. §. qs alicuius. ꝛ ibi approbaꝫ per Dy. hz ista sol. sit in se vera tū in
14 fert vim Jte dicti. §. vbi dicit ꝑ nō scripto. vnde dicit Pet. ꝙ ꝑ nō scriptū applicaꝫ sine onere verum est nisi qñ onus esset pariter iniunctū in persona cōiuncti sicut ibi erat. nam testator dixerat lucius titius ꝛ gaius seius tali det. ꝛ. tūc hz vnus esset in rebus humanis ꝛ sic ei^{o} portio habeꝫ. ꝑ nō scripta tū coniunct^{o} ꝑstabit integra. ꝛ. qz tūc trāsit ad euz cū onere. qs est notabile fm cū. sed Dy. hanc opi. reprobat per. l. si titio ꝛ meuio. §. iul. de lega. ij. vt not. per eū. d. l. celsus. §. j. Ultimo gl. notat tres casus in quibus ꝑ non scriptum transit cum onere ꝛ vltimum dicit non esse verū lege expressum sed adduci potest. ff. de relig. l. at si quis §. si. item. in. l. fina. de ꝓo nō scriptis dicit contingere alia rōne ꝛ ratio est in penam legatarij.

15 **Pro secundo.** †Hic tractat de quasi caducis in quibus est idē ꝙ in ꝑ nō scriptis ni si qz ista trāseūt cū onere. ¶ Oppo. qs etiam iure veteri idē esset vt. ff. de leg. ij. l. si titio. ꝛ meuio. §. iul. l. celsus. in prin. glos. nititur excusare iustinianū quasi de nouo induxerit ꝛ male. ꝛ ió dic fm Pet. ꝙ iure veteri digesto ꝛ quasi caducū non applicabaꝫ fisco vt in contrarijs. sed p. l. papiā postea inductū fuerat. vt fisco applicarent vt. ff. de peti. heredi. l. item veniunt. §. cum anteꝑ. iustinianus aūt illū. §. ꝛ. l. papiam in hoc corrigit ꝛ reducit ad ius vetus ꝛ hoc est ꝙ dicit. §. in. §. cū igitur ibi. ꝛ antiquū statum renouantes ꝛ hoc innuit gl. j. huius. §. que incipit ꝑ erat vt ad fiscum quā quidā habent signatam in precedenti. §. ꝛ male. eodem modo male dicit glo. que est. ff. si pars heredita. petaꝫ. l. si. que dicit a cōpositoribus nouj iuris ibi additum. ¶ Op. de. l. filio. §. mater. so. vt in gl. vel fm Pe. ibi excludiꝫ a dispositione testatoris. ¶ Op. ꝙ nō applicent subscituto. vt. ff. de captiuis. l. ꝙ si filius. sol. vt hic in gl. ij. glo. alibi dicat ꝙ lex illa cōcor. cum ista vt no. ff. de vul. ꝛ pupilla. substi. l. lex cornel. Sed illa glos. male dicit hz Dy. eā soluere conetur vt' not. ꝑ eum. §. de impuberū ꝛ alijs substitu. l. precibus. circa speciē pupillaris. ¶ Opp. ꝙ non transeāt ad substitutū cum onere vt. ff. de heredi. institu. l. sub conditione dicit gl. ꝙ ibi erat cōditio casualis que on^{s} est vt. ff. si quis omissa causa testameti. l. si qs sub conditione. Pe. dicit ꝙ vbi emolumentū aufert applicatur cum onere. ꝛ ita loquiꝫ lex cōtraria vel dic clarius ꝙ ibi loquiꝫ de onere apposito in forma institutiōis sicut de conditione sub qua formaꝫ institutio hic de onere apposito ꝓter formā institutiōis sicut de onere legato ꝛ fideicommisso ꝗ videtur quē nō sunt de forma ꝛ ió ista veniūt cum onere sed illa conditio nō. ꝛ ita videtur ibi intelligere Dy. ¶ Item oppo. ad idē. de lega. ij. l. celsus. §. penul. ꝛ fi, sol. vt hic fm Azo. vel melius vt in contrario notaꝫ in prima solutione fm Dy. ꝛ Pe. ꝛ idē dicit. §. ad trebel. l. nō iustam. ¶ Jtē op. de lega. ij. l. j. §. fin. So. ibi relinquit noiatim ab eo qui tpe testameti erat ꝓximo⁹ vñ non debetur ab eo ꝙ postea successit ꝛ successurus non sperabatur ꝛ sic iure suo venit ꝓter voluntatē testatoris vt ibi notaꝫ hic aut nō venit iure suo imo rōne cōiunctiōis ꝛ sperabaꝫ. vterqꝫ successurus. hz ergo non succedat ille, a quo nōminatim relictum fuit nihilominus debeꝫ ab alio succedēte cui accrescit ꝛ ita intelligitur. ff. de le. ij. l. si titio. ꝛ meuio. §. iul. fm Azo. que ibi approbaꝫ
16 per Dy. ꝛ hic per Pe. ¶ Opp. ꝙ nō sequanꝫ incōmoda quem sequunꝫ cōmoda. vt. ff. de neg. gest. l. si negotia. bocardicū est de quo. §. dixi de furtis. l. fi. §. sed cū in secūdā ꝛ notatur per Dy. et alios. extra de reg. iur. c. ꝙ sentit li. vi. vel posset dici aut circa cōmodū ꝛ incōmodum est per oja equalis ratio ꝛ eadem persone conditio vel habilitas ꝛ habet locū regula al's non vt nota. ff. de reg. iur. l. secundū naturā. Sed quantū ad. l. cōtrariam. si negotia. pōt dici speciale ꝓper culpā insolitū negotiū inchoantis sicut ꝛ al's ꝓpter culpā socij renunciantis. ff. ꝓ socio. l. sed ꝛ socius. §. j. Old. Querit gl. ꝙ est rō ꝙ ꝑ non scriptū applicaꝫ sine onere. vt. §. ꝓcim. §. ꝛ quasi caducū cū onere vt hic. dicit gl. qz ꝑ nō scriptū nunꝙ habuit esse nec principiū ꝛ per ꝛ nec onus ei appositum. Sed caducum a prin. valuit ergo ꝛ onus. Jsta rō magis videretꝛ concludere oppositum. Nam legatū ꝙ tenuit ab initio vitiatur. ergo ꝛ onus ꝙ dependet ab eo sed ꝑ non scriptū a principio ipso iure nō tenet. ergo onus nō dependet ab eo sed per se dz valere arg. eoꝝ que dixi in auf. ex cā. ꝛ. ff. de ver. obl. l. si homo. dic ꝙ quedā sunt accessoria que per se subsistere possunt sine principali ꝛ tūc valēt licet principale vitietur. Quedaz que sine principali stare nō possunt vt in casu. nostro. Naz onus hic non pōt esse sine emolumento. vt. §. de fideicom. l. ab eo. Jdeo si non tenet principale. s. emolumentū nec onus. Si autem tenuit a principio potuit postea per se stare vt. j. de luitiōe pig. l. intelli
17 gere. fz Pe. † Jtē quero si testator legauit sub modo impossibili puta vt legatarius emeret montē aureū nunquid valeat legatū glo. variāt vñ dic aut onus appositum est impossibile legatario sed nō alia aut est ipossibile cuiusqz. Primo casu aut est impossibile legatario ꝓpter delictū suū vel secte diuersitatē ꝛ tunc vitiat legatū. Aut ꝓpter naturale vitium seu defectū ꝛ tūc siue sit impositū onus per modū siue ꝑ cōditionē valet legatū vt. ff. de le. ij. l. mortuo boue. §. labeo. de le. iij. l. fideicōmissa. §. si seruo. ꝛ de condi. ꝛ demon. l. multū. Secdo casu qñ est impossibile cuiusqz tūc aut nō interest alicui⁹ modū impleri, aut interest. Si non interest nō vitiabiť vt. ff. de cōdi. ꝛ demon. l. obtinuit. ꝛ insti. de hered. iusstitu. §. impossibilis. Si vero interest alicui⁹ modū impleri vt qz relinquit vt det nō capaci tūc aut dat tāꝙ legatario aut rāꝙ ministro. Primo casu hz nō impleat modū hz legatū vt. ff. de condi. ꝛ demō. l. si eum seruū. ꝛ hoc verum vbi est impositum onus ꝑ modū. Si aūt ꝑ conditionem dz impleri quatenus de facto pōt vt. ff. de condi. ꝛ demon. l. meuius. Secūdo casu qñ datur tāꝙ ministro, aut ille modus fuit impossibilis implerī ab initio aut ex postfacto redactꝰ est ad impossibile. Prio casu nō petet, tñ si consecutus fuerit retinebit vt. ff. de lega. ij. l. codicillis. in prin. Secundo casu petet vt. ff. de leg. ij. l. pater. §. tusculan⁹. fm Pet. ꝛ hec hz nō sic clare colliguntur ex gl. que est dicta. l. codicillis. Jn gl. possunt aūt oēs ibi cōmodo pecuniario hoc dicit per. l. de leg. j. l. plane. ij. §. fi. Old. ꝛc.

1 ☞ Legatum quare ignoranti queratur trāsmittaꝫ hereditas autem non.

2 Substitutio fieri pōt in donatione causa mortis.

3 Jus accrescendi locū habet inter eos quibus sub cōditione relictum est.

4 Stipulationes conditionales conditione pendente transmittū tur ad heredes.

5 Vtrū instituta cū filijs an debeat dimidiā habere an vero in viriles sint bona diuidenda,

6 Onus cū quo transeāt quasi caduca qualiter impleri debeat.

7 Legatum penes heredem remanens qua actiōe petatur.

8 Doctor promittens legere an possit per substitutū seruire.

9 Doctor per substitutū eque idoneum quando legere possit.

10 Coniunctim quotuplices sint.

11 Jus accrescendi inter heredes etiā inuitos locum habet.

12 Portio an crescat coheredi cum onere in ꝓ non scripto.

13 Coniuncti succedunt coniunctis non autē disiuncti coniunctis.

14 Re coniuncti qui dicantur.

15 Seruus a domino institutus liber ꝛ heres efficitur.

16 Legatum si fiat cōiunctis re tantum legatarius erit quilibet in solidum.

17 Disiuncti re ꝛ verbis qui sint.

18 Coniunctire ꝛ disiuncti verbis qui sint.

19 Legati pars deficiens an transeat cum onere.

20 Legato eiusdem rei duobus re coniūctus, vtrum vnus ex legatarijs rem solidam petere possit.

21 Legata nō debent ex testō si hereditas adeatur ab intestato.

22 Utilitas publica est priuate preferenda.

In nouissimo. Tractat de vere caducis ꝛ ꝓmo ponit vnū dictū ciceronis cū ea additione hereditatis. Secdo aliud circa transmissionē hereditatis. Quarto excipit ab eo duos casus. Quinto excipit a secdo dicto quatuor casꝰ. Sexto ꝓmissa declarat ꝛ limitat vsqz ad. §. finaūr, ptes ꝑ se patēt i lra. vtrū hereditas nō adita trāsmittaꝫ plene dicā. j. tu. ꝓxi. fam exponendo ibi sine ex pte ꝙ nouo iure inductū est ex asse ꝙ oli ꝛ hodie erat ꝛ est cedere ꝑtū ad trāsmissionē. de alijs cessionib⁹ plene dixi. §. cū igit. Migrant. j. anuū libertatib⁹ ibi vel alijs suis repete alijs legatis ꝛ repete relicta sunt. ꝛ sic duos casus ponit. vnū qñ legatū erat suis manumiss. alijū qñ legatū erat aliqd suis q seruj erāt alij legati vtroqꝫ eīn casu cedit qñ dies ab adita hereditate. Jbi ꝑtū ad trāsmissionē. Sed quātū ad peti. bñ cedit dies ab adita hereditate vt. ff. qñ dies leg. ced. l. ij. ꝛ plene dixi dicto. §. cū igit. §.
1 c. Jbi hec oja. s. ꝙ trāsmittāt̃ legata a morte. † Que sit rō diuersitatis ꝙ legatū querit ignoranti ꝛ trāsmittit hereditas nō. dic vt dixi. §. e. l. vltra ꝑn. ꝑ. ité dz eadē gl. scdo qro ꝙ est rō ꝙ regula fallit in qtuor casib⁹ hic positis ꝙ legatū nō cedit a morte testoris dicit qz libertas ꝑstita nō renocaꝫ vñ si legatū libertatis cederet

tis cederet a morte ꝛ postea hereditas nō adiretur nō posset renocari. hec rō nō placet Pe. qz supponit legatū acqri legatario vera acquisitiōe ante aditā hereditatē. qs verū nō est. vt. ff. de le. j. l. huiusmodi. §. cum seruus. ꝛ dixi. §. e. l. in prin. ver. tertio casu qñ queritur. sed rō est scēm eū: qz cessio a morte est principali⁹ ꝑ ter trāsmissionē hz libertati nō adaptatur trāsmissio ergo ꝛc. ꝛ ista rō notatur in glo. ff. qñ dies leg. ce. l. nā cum libertas. ꝛ colligitur ex ter. e. ti. l. iij. hz Pe. ibi assentiꝫ ꝛ nihil alleget. hanc ēt sequitur Old. rō quare legatū seruo manumisso in testō nō cedit nisi ab adita hereditate notaꝫ m. l. heredis. in fi. e. ti. ꝛ. l. seqnti. q fit rō ꝙ regula fallit in legatis relictis seruis qui alij sunt legati sic habeť in gl. ratio quare fallit in vsufru. est qz nō transmittiť ad heredes. vt. §. de vsufru. l. corruptionē ex ꝑsone colligitur ex dicta. l. iij. qñ dies leg. ce. Querit gl. quid in alijs seruitutib⁹ realibus ꝛ dubitatiue. loquiť Ly. secure dicit idē in seruitutib⁹ realibus ꝙ in alijs legatis qz ratio que reddiť in vsufru. non habet locū in alijs seruitutibus: imo trāsmissibiles sunt ad oēm successoꝛē. vt. ff. de seruit. rusti. ꝑdio ꝛ. l. pecoris. ꝛ ad. l. fundum. de seruit. lega. quā glo. allegat. in cōtrarium dic ꝙ ibi adita erat hereditas vt ibi notaꝫ. ꝛ eo. ti. l. fi. ꝛ qñ dies leg. ce. l. ij fm Jaco. de bel. ꝛ bene in glo. vt ꝛ. §. de iure deliberādi. in fi. ꝛ in alijs que notāť. ff. de acq. here. l. vētre. Old. ¶ Jn glo. ergo non cedunt ibi. l. cuz ista. §. j. ꝛ si ante aditā hereditatem dies huius legati cederet he reditati in qua adhuc seruus est cederet qs est absurdum ergo nō cedit qz non est cui cedat. Old.

Sinaūt aliquid. Diuisionē cōditionū dic vt
2 cedat legatum conditionale dixi. §. e. §. cum igitur. † item no. in dona. cā mortis posse substitui. sed vtrū requiraꝫ stipulatio dic vt plene no. j. de dona. cā mortis. l. j. ꝛ. ff. e. ti. l. j. ꝛ per Dy. d. l. ꝛ q. ꝛ facit de le. ij. l. vt heredi⁹. Opp. glo. de. l. qui parti. de acquir. hered. dic ꝙ ibi magis admittitur iure accrescēdi ꝙ substitutionis. ꝛ ideo nō est ꝛtra. si legatarius moriatur ciuiliter dic vt notať in. l. intercidit. in gl. allegata. Ultimo colligit Uber. de bo-
3 bio ex isto. §. ibi vel cōiunctus † ꝙ si pluribus est relictū simul sub cōditiōe ꝙ locus est iuri accrescēdi inter eos ꝛ ideo terminat talem qōnem de facto. Testator ex iusta cā inhibuit heredib⁹ suis ꝙ nō venderēt quoddam ꝑdium vel castrum sine consilio triuz suoꝝ amicoꝝ quos nolauit ꝛ si contra facerent ꝙ illud prediuz deueniret in illos amicos suos. vnus istoꝝ amicoꝝ moꝛť ē heredes volunt vendere ꝑdium queriť an possunt sine ꝛ. filio duorum superstitum. ꝛ primo videť ꝙ non ꝛ ꝙ per moꝛtē vni⁹ cōsilium regrendū sit finitū sicut dicitur de pluribus arbitris ꝛ iudicibus. ff. de arbi. l. ité si vnus. §. item si plures. §. de peda. iudi. l. si placet. ꝛ extra de offi. Dieg. c. vno delegatoꝝ. Cōtrariū dicit fuisse terminatū per istū. §. qz istis tribus vī legatum ꝑdium sub cōditione si alienareť sine eoꝝ consilio ergo ius tertij defuncti accrescit alijs duobus ꝑ istū. §. ꝛ ita eoꝝ ꝛ filium dz requirī ꝛ si nō
4 requiriť ꝑdium in eos deuenier. † Jtē nota ꝙ aliud est in stipulationibus ꝛditionalibus qz trāsmittunť ad heredes pēdēte cōditione. vt insti. de verb. ob. §. ex cōditionali. ꝛ de mutuis stipu. §. antepenul. De legatis sub mō vtrū transmittant vide qs dixi. §. de his que sub mō. l. j. Item quero aliam pulchram questionē. ecce testator eandem rem legauit pluribus: vni pure. alij sub conditione. nunquid pēdēte conditione illie cui legata est pure petere possit videť ꝙ non vt. ff. de bonoꝝ pos. ꝛtabu. l. j. §. ex tribus. Jn ꝛtium videť. ff. de assignādis libertis. l. sub conditiōe ꝛ fami. her. l. ité labeo. §. fi. ꝛ. l. seqnē. ꝛ videtur expressum. ff. ad tre bel. l. j. §. sed ꝛ quoties.

Sed vt manifestetur. Declarat ꝙ qb⁹ partib⁹ remanet penes eos penes quos. §. dixi remaneꝛ dicit ꝙ remanet penes eos sicut ꝛ onus erat iniūctū. ¶ Cōtra hoc op. §. l. nōnūq. ff. ad treb. sed hic grauauit heredē sub noie appellatiuo ibi sub
5 noie ꝓprio que gl. ꝛ sequēs satis est notabilis. † Et facit ad questionē fi testator: istituit ꝓ oze filios vtrū ꝓ oze debeat habere dimidiā an dimidi debeat in viriles. cui⁹ solutio pōt colligi ex notatis. §. de impube. ꝛ alijs subst. l. fi. vbi de ista materia plene notauī ꝛ dixi. Quid si testator tres heredes istituit ꝛ ab vno legauit fundū suū. nūqd heres grauat⁹ de hereditate illū fundū peꝛ piet an coheredib⁹ redimere teneať. dicunt doctores ꝙ sic vt. ff. de fideicō. lib. l. cū qsi. §. fi plures. ¶ Jn glo. j. ꝑ equali ibi ꝛ apōs remanet ar. ff. de leg. ij. l. meuio. in prin.

6 **Ne autem.** Quia dictū est. §. † quasi caduca trāsire cū onere hic dicit qualiter onus debeat adimpleri. nā aut est in dādo aut in faciēdo ꝛ si in faciēdo aut pōt impleri ꝑ aliū aut nō vt in lra ꝑs. ¶ Op. ꝙ vbi est in dādo nō trāseat cū onere vt. ff. de iure codi. l. q grauj. ꝛ. l. seq. ꝛ. l. quidā. solutio. vt hic in glo. ꝛ plenius ꝑ Dy. ff. de leg. ij. l. cum pater. §. cū estimaret. ¶ Op. ad idē. j. eo. §. finaūt ad deficientis. gl. hic ꝛ ibi tradit plures solutiōes cōiter tñ approbaꝫ ꝙ hic loquiť de cōiunctis verbis tñ vel re ꝛ verbis. de hoc tū dubiū est vt ibi dicetur. Jn ꝛtio loquiť de cōiunctis re tñ vnde ibi pars nō venit iure accrescēdi sed iure nō decrescendi sine onere qz quilibet est legatarius insolidū vt dixi. §. de legatis. l. si fortidianum. ꝛ ideo cū habeat suo iure nō iure accrescēdi nō accrescit sibi onus cum nec cōmodū sibi accrescat sed nō decrescat. Quero si idez onus cōfisit in dādo ꝛ in faciendo. nūquid quaten⁹ pōt per aliū impleri comitabitur onus legatū. quidā ꝙ nō arg. ff. de nego. gest. l. eū actuz. Pe. dicit ꝛtum qz qs iur. est de toto ꝛ de parte. ꝛ ꝓ hoc bñ facit. ff. de excusa. ꝛ vaca. munerus. l. ij. §. ij. de leg. ij. l. cū
7 filius in prin. ad. l. fal. l. lege falcidia. ꝛ. l. si is qui. §. quedā. † Sed qñ remanet penes heredē qua actione petet ꝛ ꝙ impleat onus annexū legato doctores dicūt ꝙ act. in factū de equitate ꝛ sic in telligunt. §. istū. Item quero nūquid ille quem onus comitatur suis sumptib⁹ implere teneať verbi gratia testator legauit titio centū si domū mihi fecerit vel si scripserit mihi. C. cuius sumptibus erunt hec falcidia ꝛ idē si dixerit si ꝓ me fideiusserit an si soluit ꝑ me possum repetere glo. ff. de vsufru. earū rerum q vsu cōsumunť. l. trib⁹. videtur sentire ꝙ sumptib⁹ eius cui on⁹ erat iniunctū als modica esset. puisio testatoris. Jtez ꝑ eo ꝙ dixi de fideiussore facit qz ex quo iussus est fideiubere ergo ꝛ soluere. vt ff. de cōditio. indebi. l. indebitā. Item qz actio mandati sibi non pōt cōpetere cū nō meo mādato nec sponte sed volūtate testatoris fideiusserit. Jtē nec nego. gest. cū non sponte sed coactus volūtate testatoris fideiusserit. Jac. de are. vī sentire qs possit sibi caueri facere de restituēdo ꝙ soluet arg. dicte. l. trib⁹. Pet. dicit recurrendū ad ꝗecturas q colligenť ex legati qualitate ꝛ quātitate ꝛ oneris vt si modicū sit legatū ꝛ on⁹ graue nō vedeat vo-
8 luisse ꝙ suis sumptib⁹ faciat. ar. ff. de reb. dub. l. j. † vltimo queritur si doctor ꝓmiserit legere. C. vtrū possit recedere ꝛ per substitutū seruire vī ꝙ non quasi industria ꝑsone sit electa vt hic. ff. de solu. l. inter artifices. ꝛ extra de offi. deleg. c. fin. cū ibi notatis. Jn contrariū videtur. §. de episc. ꝛ cleri. l. quisquis cenſibus. vbi de hoc plene ꝛ subtiliter dixi ꝛ maxime si vult eque idoneū substituere arg. ff. de duo. re. l. nemo. Quidā distinguūt aut cōsuetudo est ꝙ recedere possit ꝛ hoc scholares sciebāt vel ꝙ consueuerat legere per substi. ꝛ tūc possit arg. ff. de vsu ꝛ habi. l. plenus. §. equitij. aut nō ꝛ tunc aut vult recedere ꝓpter lucrū pecuniarius ꝛ alibi captandū nō pōt aut ꝓpter aliā iustā cām nō ꝓpter seruitū reipublice vel ecclesie. ꝛ tunc possit vt. d. l. quisquis. Pe. dicit ꝙ iste. §. nihil facit. qz loquiť ex parte eius qui dz addiscere qui per aliū hoc facere nō potestiat ex parte eius qui dz docere potest doctrinā tradere per alium eque idoneum vnde concludit † ꝙ doctor possit legere ꝑ eque idoneū substitutū hoc verus nisi ꝓmisisset ꝑ seipsum special'r legere vt hic dicit rex. suis manibus extruere ꝛ ad hoc extra de rescrip. c. cū dilecta. ꝛ glo. ibi posita sup verbo ꝑsonal'r ꝛ dicto. c. vltimo. extra de offi. deleg. Ex
9 predictis possunt decidi multe similes qōnes. s. nunqd vasallus seruire possit per substitutum de quo plene dixi dicta. l. quisqs cēsibus. Jtē si aduocat⁹ ꝓmisit patrocinū alicui mona. vtrum heres possit seruire ꝑ substitu. sed nunquid possit vasallus liberare se a dāda pecunia domino ꝓ alio substituto habendo dic ꝙ nō vt. ff. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. fi. refert ergo in summa qz aut est in dando ꝛ pōt per alium expediri. aut in faciēdo. ꝛ tūc aut nō est electa persone industria ꝛ factū est tale ꝙ potest eque bene per aliū expediri ꝛ expedietur per aliū aut nō et non expedietur ꝓ alium. ꝑdicta vera qñ aliquis est obligatus ad dandū vel faciendū ex causa precedente. gratis aūt posset seruire videtur ꝙ indistincte possit per aliuz expedire. vt. ff. de lega. i. si ab senti. ꝛ de pollicita. l. de pollicitationib⁹. An aūt si testator voluerit ire romā teneatur heres votū implere. vt extra de voto. c. ij cū ibi notatis ꝛ per Postiē. in summa. e. ti. ꝛ. ff. de pollicita. l. ij. §. fi. ꝛ ibi in glo. ꝛ qs dixi. j. de cōtrahen. ꝛ commit. stip. l. veteris. ꝛ vide eod. ti. qs super his cū ibi notatis ad materiam predictaz
10 vtrum quis possit per aliū seruire. † His itaqz difficultis qz coniunctoꝝ fecit mentionem quozum quidam sunt coniuncti re et verbis quidā verbis tantum quidam re tantū. ꝛ istos vltimos appellat gl. disiunctos hic ꝛ. ff. de leg. j. si mihi ꝛ tibi. in prin. idem dicit de istis cōiunctis hic tradit. ꝛ primo inter heredes. secūdo inter legatarios qz inter eos est differētia. vt. j. patebit. primo ergo cōtinuat ad precedentia ponēdo etiā diuisionem coniunctoꝝ. secūdo statuit iter heredes cōiunctos quid iuris sit de parte defecta ꝛ ratione subiungit. tertio statuit quādo quidam sunt cōiuncti ꝛ quidā disiuncti ꝛ hoc de heredibus vsqz ad. §. vbi autē literā exponē. Jbi substituti hereditatis ad gradū substitutoꝝ delata nō em⁹ fit in substitutione ꝙ in institutione cōiunctio. Oldr. permixti qz aliqui sunt cōiuncti aliqui nō. Omnino velint nolint. Jbi tā coniunctos inter se sed non illi cuius pars deficit. hec ideo tā varie. l. ꝙ vnius cōiuncti parte deficiēte sol

Universidad de Deusto
Biblioteca

coniuncti admittenť ad disiuncti vero partē admittantur oēs. Old. Alienū.i.portionem p alterius defectum vacantem. Old.

11 †No.q̄ inter heredes loc⁹ est iuri accrescēdi etiam invitis. sec⁹ in legatariis.vt.ſ.primo.§.vbi aūt.rō diuersitatis est:q; si nō accresceret heredib⁹ defunctis repireť p̄ pte testat⁹ z p pte itestat⁹ cōtra regulā iuris.i.ius nr̄m.Sed istud verū est ab initio ex post facto secus.vt.ff.de acquir.here.l.cum hereditate.z de inoffi.testa.l.circa.z ideo glo.in.§.sequenti.aliā reddit rōnē q̄ melior est ſm Cy.¶ Itē no.q8 nō solum accrescit heredibus superstitib⁹ sed etiā heredib⁹ defuncto z.secus dicit gl.in subſti.rō est q; ius accrescendi respicit portionem cōiunctam nō personam. z ideo portionem accrescit z heredi heredis applicatur.vt.ff.de vsufr. accrescen.l.si titio.Substitutio aūt nō respicit portionē sed personam.vt.ff.de acqui.hereditа.l.substitutio.z ideo cum substitutio sit cōditionalis institutio vt.ff.ad.l.fal.l.in rōne.§. filio nō transmittit cōditione pendente ar.ſ.eo.§.sin autem aliquid.fecus forte in substitutiōe pupillari q; z si nō deferatur iure substitiōis deferť tū iure accrescendi vt.ff.de acquir. here.l. qui patri.Et nota in dicto.§.sinaūt aliquid.ſ.eo.l.imo idē forte z i vulgari videť iure accrescendi deferri.vt.ff.de acquir.here.l. ex pte z.l.qui ex duabus.z de here.instituā.l.liber homo.§.si ita cum ibi

12 notatis.† ¶ Opp.q8 non accrescat portio coheredi cum onere in p nō scripto vt.ſ.e.§.in primo.gl.in prima solutione hoc concedit restringit solū ad caducum z quasi sed hoc videtur cōtra literā que dicit quoquomodo vacauerit.Sed posset dicit vacuatum ex postfacto.p nō scriptum eīm magis potest dici vacuū q̄ vacuatū.Pe. tū approbat sedam solutionem gl.q̄ aliud i legatis aliud in hereditatibus.z rō diuersitatis est secundū eum q; legatum p nō scriptum.p nullo est sed nō sic in hereditate q;z portio sit.p nō scripta tū hereditas semper personā heredis representat.vt.ff.de acquir.re.do.l.hereditas.z ideo vt onus ipositum:q; vt impositū p̄sone representāte hoc est hereditati z ideo cum onere trāsit.vt.ff.de iure codicil.l.quidaz.in fi.z hāc so. hic sequitur ſPe.vt dixi.o.§.in primo.sed.ſ.ad tre.l.non iustam sequitur primā sol.vt ibi dixi.Sed hec so.Pe.nō vī p̄cedere p.l-cel⁹. §.penul.z fi.hic alleg.in fi.glo.nisi dicamus quod ibi fuit onus noīatim impositū in personam eius q non erat in rerū natura tē pore testamēti tunc eīm non pōt dici hereditas representare pso nā eius q in rerum natura nō erat nec etiā alterius quo ad hoc cum testator noīatim legādo respexerit noīatum tūm nō aliū. refert ergo q̄ defecit portio hereditatis aut deficit vt caduca vel q̄si caduca aut vt p nō scripta z si vt p nō scripta aut erat noīatim impositū onus aut nō.z ita pōt saluari opinio Pe.sic intelligēdo.l.celsus.q̄ tū legit infortiatum aliter illā.l.celsus.intellexit in.§.pe.z fi.vez quod intelligeret q̄ vnus solus fuerat hēs institutus z nominatim grauat⁹ z nō adiuit vnde non valent legata sicut z q̄ simpliciter legasset z heres nō adūsset.nō tū negat q; si ibi fuissent plures instituti q; hēs adiēs nō teneat q; si bi accrescit portio coheredis vt hic nec .p̄cedit intellect⁹ p̄dict⁹ vt dicat referre vtrū nominatim grauauerit ꝛc.q; qualitercūq; testator relinquit videť relinquere⁹ vt ab herede.vt.ſ.de fideicō-

13 miſ.l.ab eo.¶ † Item op.ad id q8 dicitur q; si sunt coniuncti z disiuncti z portio cōiunctorū deficiat q; pertinet solum ad coniunctos cōtra.ff.de here.institu.l.itē q; sabin⁹.§.j.glos.circa hoc variant.hic eīm dicit q; ibi non erāt cōiuncti re nec verbis ibi dicit q; erant cōiuncti re sed nō verbis hoc v⁹ negari non posse:q; quando testator instituit duos in.ꝛ.ſ. vncias.z duos sine p̄te illi duo instituti sine parte sunt re cōiuncti in vncia.vt.ff.de leg.ij.l. meuio.q8 tamen negatur vt statim dicā. Sed q8 oēs quatuor sunt cōiuncti re tm̄ non est verū. Jaco.de ra.videtur sensisse q8 ibi nec re nec verbis sint cōiuncti quo ad ius accrescēdi.Sz quo ad aliud tractatū fic.Pe.dicit se in hoc dubitasse z finaliter in hanc sniam recedisse q8 illi duo qui fuerūt sine p̄te instituti non sunt cōiuncti re nec verbis. Verbis eīm nō sunt cōiuncti:q; nō est

14 ibi copula aliqua † re nō sunt cōiuncti:q; re cōiuncti dicunt quādo cuilibet iure suo admitti pōt ad rem vt cū dicit testator titiū instituo in hereditate mea:quilibet enim iure suo pōt admitti:sed per concursum sibi partes faciunt z ita dicunt re coniuncti vt.ff.de condi.z demon.l.si sepatim.z.j.eo.§.si vero non omnes.Sed si testator dicit vos duos heredes instituo vel titio z seio domū lego istī non sunt cōiuncti re q; quilibet nō vocat ad rē solidā iure suo cū eīm duo sub vna conceptione sunt instituti vel legato onerati videntur p parte vocati.z ideo nō possunt dici aliquo mō coniuncti vt.ff.de le.iij.l. cōiuncti.z sic intelligit dictam.l.item q; sabinus. §.i. inquantum signaſ.p cōtraria q; nec re nec verbis ibi erāt cōiuncti.sed q;o in legatarijs reperit q̄ibz q; qui nō pōt admitti ad partem facit partem.vt.ff.de leg.ij.l.plane.§.si cōiunctim.an est hoc reperire in heredib⁹ vt faciat partē qui nō admittit ad parte gl.senit q8 sic q; eadem est rō. Jaco.de ra.eam reprobat primo in eo q; dicit in dicto.§.si cōiunctim facere partē qui non admittit ad partē q; illud non possit habere locū in hereditate q; seruus sic institutus videretur esse liber eo ipso.vt. ē. de necessa.seruis.l.quidā.z sic admitteret ad partē suā vt heres z idē in casu.l.huiusmodi.§.si titio.de le.i.vbi in hereditate bene admitteretur titius ad partē.z ibi est bona glo.in ista materia. Itē rēdarguit glo.in tertio casu qui ponit.ff.de le.ij.l.si titio.z ei.z.l.here reditas.ē.de his qui.vt indig.q; in hereditate bene admittit ad partē sed fiscus accipit.vt.ff.de his qui.vt indig.l.quidā.¶ De.di

15 cit.Jac.male reprehēdere gl.q; non fuit glo.mentio † q; seruus institutus a dño nō efficiatur liber z heres q; hoc esset cōtra casum dicte.l.quidā.ē. de necessa.seruis. z sic de aliis sed intellexit q; ille qui non admittit modo sed speratur admitti facit partez vt dicto.§.si cōiunctim.¶ Itē si admittit modo admittitur iure petitionis sed iure retentiōis non admittitur facit partem.vt dicta.l.quidā.de his qui.vt indig.z sic intelligēdo glo.verum dicit in gl.l.anteq̄ accrescat ibi.l.sed si plures.in m prin. Omnes p̄dicte.ll.faciunt ad.pba.prime partis glo.excepta.l. si ex plurib⁹ que facit ad secundam partem. Fran.

Ubi autem. Dixit de iure cōiunctionis inter heredes nunc inter legatarios.z primo loquitur de legatarijs cōiunctis q̄ oēs volunt legatum z q̄ quidam volunt z quidā non quid fit de parte defecta.secūdo loquitur de legatarijs q; sunt re cōiuncti q̄ oēs volunt venire ad legatum z q̄ non oēs sed vnus forte tm̄. qd iuris sit de legato et onere eidē adiuncto.rō querit inter legatarios invitos nō est locus iuri accrescēdi sed inter heredes sic dicta fuit.ē. p̄.§. Item

16 no.q; † vbi nō sunt ꝗuncti ꝗbis sed re tm̄ quilibet est legatarius insolidū sed cōcursū partes faciunt vñ pars deficiens non accrescit sed nō decrescit:vt de cōditio.z demon.l.si separatim. gl. tm̄ abutit istis verbis z q̄ dicit inter disiunctos istos accrescere exponi d⁹.i.nō decrescere. ¶ Op.q; hic dī accrescere sine onere cōtra.§.primo.§.p secundo z in multis locis. So.hic loquit in p non scripto.hoc nō est verū q; loquitur in caduco z quasi caduco vel dic aut applicat ei a quo relinquitur z habent locū cōtraria aut alteri z ḥz locū q8 hic dī.hec est peior q; in.§. p secundo expresse loquitur de legatario z in.§. seq.z.§.sinaūt.gl.distinguit inter species cōiunctoz.z p plenior declaratiōe dic q; portio deficiēs q̄ꝫz redit ad eū a quo venit q̄ꝫz ad substitutū vadit q̄ꝫz ad collegatarū vel coheredē ad eū a quo venit reddit q̄ nō est substitutus vel cōiunctus ad substituti q̄ adest quādo nō adest ad collegatarū vel coheredē.vt.§.in prin.§.p secundo.z.§.in nouissimo. Item quidā sunt disiuncti re z verbis.qui

17 dā coniuncti re z verbis.quidam re tm̄.quidam verbis tm̄.† rez verbis disiuncti sunt in hoc exēplo titio lego domum deinde dico.seio lego fundū istud exēplum est tutissimum.ſz Pet.subtilis exēplum est si dicat testator titius meus habeat domū vt.titio meuio lego domū ſz nōne isti sunt ꝗuncti re dic q8 nō q; totiens sunt re ꝗuncti quoties ad rem suo iure vocant insolidum.Sed in exēplo predicto perinde est ac si cuilibet legasset partem rei z ideo disiuncti sunt arg.ſ.si plures vna sola fuerint cōdē.l.ſ.z de leg.ij.l.peculio.Quandoq; sunt coniuncti re z verbis vt q̄ dicit testator titio z seio lego domū istud exēplum q̄ꝫz approbatur q̄ꝫz reprobat per glo.de leg.iij.l.re cōiuncti.z de leg.ij.l.meuio dicit cōtrariū z in multis alijs locis.vnde dico q; istud exēplum nō est bonum:q; toties sunt re cōiuncti quoties ad rem suo iure admittunt insolidū z per cōcursum vocant ad partē.vt.ff.de lega.iij.l.coniunctim.cū ergo in exēplo ꝓposito cuilibet non admittit ad rem insolidum sed ꝓ parte.vt.ē.dicit z ar.de rer.obl.l.si mihi z titio nō dicent re cōiuncti.ꝺz ita q; pon exemplum q̄ꝫz libet est legatarius insolidū vt cū dicit testator lego titio domū scianą z sempronio lego domū scianą. Istud eīm legatū dispōnit totā domū ꝑtandā titio z similiter sempronio.z sic sunt re cōiuncti z verbis ꝓpter copulā z ita intelligit ſPe.l.s glo. varienr.

18 † Q̄ꝫz sunt re cōiuncti z verbis disiuncti vt cū dicit testator lego titio domū illā deinde legat sempronio eandem domum hic sunt re cōiuncti z verbis disiuncti q; nulla copula est inter eos vt in palle.l.ꝗunctim.z.ff.de cōdi.z demon.l.si separatim.de legā.j.l.si plurib⁹.Q̄ꝫz sunt verbis ꝗuncti sed re disiuncti vt cū dicit titio z seio lego fundū:hi sunt disiuncti re q; partes sunt diuise iuris intellectu.vt.ff.de le.iij.l.re cōiuncti.z de le. ij.l. meuio. his primis in q̄bus multi erāt ad solutionē contrarij distinguē

19 dum est cū queritꝰ † vtrū veniat cū onere pars deficiens aut peruenit ad eum a quo relictū est aut ad substitutū aut ad collegatarium.Primo casu aut onus ꝗnctebat in faciendo aut in dando.Si i dādo venit cū onere.vt.ē.§.ne aūt.Si in faciēdo aut.in heret industrie persone aut non vt ibidē.Quando peruenit ad substitutum tunc aut nō interest alicuius onus impositū adimpleri vt q; testator legauit alicui domū si nauis ex asia veneritz ibi subitum mit tunc sine onere veniet ad substitutū vt.ff. de here.

instituē.l.sub conditione.z dixi.ē.§.p secūdo aut interest alicuius impleri.z tūc aūt cōsistit in dando aut in faciendo vt predictū est hec vera in caduco vel quasi caduco.In p̄o nō scripto sic cus q; regulariter venit sine onere vt.§.in primo.q; est verū i portione legata deficiēte.Sed in portione hereditaria ꝑcedit predicta distinctio ſm Pet.q; qualiter intelligi debeat dixi.ē.§.ista. Tertio casu q̄ peruenit ad collegatariū aut sunt coniuncti verbis tm̄ z accrescit cū onere habita distinctiōe inter on⁹ dandi z faciēdi vt predictum est.z hoc in caduco vel quasi.sec⁹ in p nō scripto q; venit sine onere regulariter vt ꝑdictū est aut sunt re tantū coniuncti z tunc sine onere q; nō iure accrescēdi sed non decrescendi venit z sic debet intelligi iste.§.z de cōdi.z demō.l.si separatim aut sunt ꝗuncti re z verbis simul.z tūc dicit gl.q; cū onere z idē Jaco.de ra.nisi ad industriam persone in qua defecit spectabat z sic intelligūt.§.istū q8 non placet Pet.Nam vbi cōiuncti sunt re z verbis verba nō impediūt quin iure suo quilibet admittat insolidū z tunc non applicat cum onere q; nō iure accrescēdi sed nō decrescēdi.ꝑuenit vt dictū est in coniunctis re tm̄.vnde cum sit eadem ratio ergō,z idem ius z hoc glo.q̄ꝫz cōcedūt sed hic variāt hec vera in caducis z quasi in p̄o nō scriptis dic vt dictū est supra z sic sumus expediti de materia subti

20 li in qua glo.variant z multi errāt.† Sed hic mouet tale dubiū vbi legata est eadē res duobus ita q; sint re coniuncti z per concursum faciāt partē vtrum vnus ex legatarijs possit solidā rem petere.si alius nō petat.z videtur q; sic vt hic. In contrariū vī. ff.de leg.ij.l.si duob⁹.in prin.secundū verū intellectū Rog.quē approbaut.ś.i.§.in primo.z.l.plane.§.si ꝗuncti.i fi.z ibi ponit varia opinio z facit dubium q; Dy.in.ē.l.si duobus.in princi. intellexit de cōiunctis re z verbis z ita dicit Cy.eū interlineasse tex.ipso audiente.Se tunc lex illa esset cōtra istū.§.z ideo dicit quod ibi intelligitur in coniunctis verbis tm̄ z ideo dicendum est q; aut quilibet admittit ad totū iure ꝓprio legati z tūc totū interim vēdicat altero nō petēte vt hic.aut admittit ad partē tm̄.z tūc interim partē tm̄ petit.hoc verū in legatis in hereditate semp ad partē interim vocať ꝓpter vitandā absurditatez, q; semel heres ꝛc.vt.ff.de here.ifti.l.q soluēdo.in fine z de mino. l.z si fine.§.sed q; papi.q̄ absurditas cessat in legatis. ¶ In glo. sc; morte que signata est sup ꝙbo deficiāt die vel cōditiōis defectu pura q; vni erat pure legatū alij sub cōditiōe.z sic est.ꝓ opinione Jo.notata.ff.si pars hereditatis petatur.l.ij.dicit eīm.i. accrescere.¶ Itē q; dicit morte dic.ſ.legatarij qui mortuus est viuo testatore si eīm mortuo testatore trāsmitteret ad heredē suū vt.ē.c.§.eū igitur.¶ In glo.pro viriliter in fi.vel nisi ad primum legatū essent inequaliter vocati.vt.l.meuio.in prin.de leg.ij.Oldr. Ultimo nota q; ver.sinaūt ad deficientis in fine ibi nā si cōtrariū volebat nulla erat difficultas ꝛc.sepe allegat sic.extra.ē.trāsac. c.iter corporalia ver.nec tm̄ z de decimis.c.ad audientiā.ff.si me for⁹ falsum modū dixerit.l.j.§.hec actio ver.ſz z fi.arg.expſſus cōtra.ff.de dona.inter virū z vxo.l.si spōsus.§.si quis rogatus ibi nec immerito sepe credim⁹ ꝛc.sed ibi dī sepe,nō semp.vel dic aut cōstat de voluntate aliquo modo.z tunc superuacuū est istud argu.si volebat ꝛc.Aut de ea nullo mō cōstat.z tūc si casus omissus est:est extraneus ad materiā de qua agitur tunc ꝑcedit ar. si volebat ꝛc.Si vero pertinet ad materiā si quidā est pertinens ad casum expressum hoc etiā casu ꝑcedit ar.vt hic.si aūt est pertinens ad materiā sed nō ad casum expſſum siquidem est similis expresso ꝑcedi pōt de similibus ad similia vel si in eo est eadem ratio equitatis et iustitie que est in expresso z his casib⁹ nō procedit dictū ar.vt.ff.de publicia.l.j.in fi.z.l.ij.in pri.vbi de hoc in glo.ff.ad.l.aquil.l.illud.de legib⁹.l.nō possunt.de iudi.l.cū pretor.in prime.vbi de hoc als aūt regulariter procedit istud arg. si volebat ꝛc.vt hic z in predictis concor.Jaco.de bel.

Que autem. Quero an fiscus cū onere veniat.gl. in sequēti.§.super verbo perpecimus

21 innuit q; sic per.l.in facto.§.fi.de cōdi.z demō.hoc non, plz Richar.† q; vbi aditur hereditas ab intestato nō debent legata ex testamento vt.l.eam quā.Item relicta ab intestato nomina tim nō debent ab alio.ff.de leg.iij.l.fi.in fine ergo nec a fisco nō ob.l.in facto.§.fi.q; ibi loquit cum aufert fiscus vt ab indigno: q; tūc est loco heredis vt.ff.ad fi.l.cū fisco.expone ergo, peperci mus quin vltimo loco venīat secundū eū querit gl.quid de viro z vxore quasi innuat q; non cōprehēdātur sub venientibus ab intestato q; non est verum.z ideo questio non procedit.

Hec autem. Tertia z vltima pars principalis in

22 qua replicat p̄missa declarās in q⁹ testamētis locū habeat.z q; dicit pepercim⁹ exponе vt.§.primo.§. secundo.§.nō sicut glo.† Ultimo colligе q; imperator vtilitatē subditorū prefert ꝓprie z q; vtilitas publica prefertur priuate.vnde illa ciuitas dī nobilissima z ordinata in qua q8 nescit ꝓprios effect⁹.sed cōes vt dicit Archi.viij.dist.in p̄n.z p hoc.viij.dist. c.dilectissimi.z ad hoc facit q; pulchre dixi.ē.§.si iustinia.codi.cō fir.vltra p̄n.z q; vtilitas publica,sit ꝑferēda priuate cōcor.ſ.de primipilo.l.vtilitas.lib.xij.extra de postulatiōe prelatoz.c.iij.z in glo.z de regula.c.ls.§.penul.z in auf.de restitu.z ea q̄ parit.§. quādoqz ibi ea eīm que cōiter omnibus ꝓsunt ꝛc.Sed cōtra predicta videť p̄mo q; vtilitas imperatoris ꝑferri debeat omnib⁹ aliis vt in vsi.feudoz de ꝓhibita alienatiōe feudi per federicū. c.i.in p̄nc.item vī q; vtilitas priuata preferať publice.nam sine cā reipublice donari non pōt sed priuate persone sic vt.ff.de dona.l.hoc iure.z ibi in glo.q8 est satis mirabile z p hoc in auf.vt iudi.sine quoquo suffra.§.cogitatio. z.ff.de iure fisc.l.non puto. Q8 equalis sit vtilitas publica z priuatoz vī in auf.8 mā. p̄n. §.opz.circa hoc dicit Cy.sicut canoniste notāt in dictis capitulis q8 verū est cum priuata includiť in publica als priuata prefertur vt.ē.de serui.l.pōses.z.ff.de arbitris.l.ls. Sed leges predicte nō loquunť de priuata z publica sed priuata tūi mea z alteri⁹ in quo ordinata charitas incipit a seipso vt dictis.ii. at vbi tractať de publica z priuata publica ꝑferť etiā si ꝓuata nō ꝛelucidatur in ea vt hic cū concor.ſm An.de barulo vt notatur p eū ſ.de decur.l.ex oibus lib.x.Cōis aūt ꝓfertur publice vt hic.et in auf.de non alie.§.qz vero.ſm Ja.but.vel dic latius. ſm Ja. de bel.aut plures ꝑedunt ius ꝓuatum vtilitate principaliter sed publicum'autoritate secundario.z tunc si quidē olim cā est par.melior est conditio occupantis.vt.ff.de peculio.l. si vero.de leg.j.l.si pluribus.in fi.vbi de hoc.si vero est dispar ꝑferť magis priuilegiatus.vt.ff.de priuil.credito.l.priuilegia.vbi de hoc notatur z per Dy.ff.so.ma.l.j.aut quidā pretendunt ius publicū autoritate z vtilitate z quidā publicum autoritate sed vtilitate priuatū vt puta ex vna parte est fiscus ex alia creditoris priuilegiati tunc si fiscus petat'sortē z si certat de dam.vitā. prefertur fiscus in ꝑsonali actione.vt.ff.de priuile.credi.l.q8 quis.z.ſ.§ quādri.prescriptione.l.ij.z.iij.Sed in hypothecaria ꝑfertur priori tēpore vt.ſ.de iure fisc.l.ij.z.ſ.qui potior.in pig.hab.l.si fundus.Si vero fiscus petat penā tunc dic vt.ſ.de penis fiscalibus creditores preferri.l.j.ij.z.z de iure fisc.l.in summa.z.l.q8 placuit in quibus ꝺz regulariter ꝑferri creditores fallit dicta.l.vtilitas.lib.xij. de primipillo.si aūt fiscus petit lucrū.dic vt no.ē.l.q8 placuit. z dictoꝛit de penis fiscalib⁹. creditores ꝑferri in dubio fieri ꝺz interpretatio cōtra fiscum.vt.ff.de iure fisci.l.non puto.fiscalibus credi

1 tores preferri.l.j.ij.z.z de iure fisc.l.in summa.z.l.q8 placuit in quibus ꝺz regulariter ꝑferri creditores fallit dicta.l.vtilitas.lib.xij. de primipillo.si aūt fiscus petit lucrū.dic vt no.ē.l.q8 placuit. z dictoꝛit de penis fiscalib⁹. creditores ꝑferri in dubio fieri ꝺz interpretatio cōtra fiscum.vt.ff.de iure fisci.l.non puto.fiscalibus credi

2 tores preferri.l.j.ij.z.z de iure fisc.l.in summa.z.l.q8 placuit in quibus ꝺz regulariter ꝑferri creditores fallit dicta.l.vtilitas.lib.xij. de primipillo.si aūt fiscus petit lucrū.dic vt no.ē.l.q8 placuit. z dictoꝛit de penis fiscalib⁹. creditores ꝑferri in dubio fieri ꝺz interpretatio cōtra fiscum.vt.ff.de iure fisci.l.non puto.fiscalibus credi

3 tores preferri.l.j.ij.z.z de iure fisc.l.in summa.z.l.q8 placuit in quibus ꝺz regulariter ꝑferri creditores fallit dicta.l.vtilitas.lib.xij. de primipillo.si aūt fiscus petit lucrū.dic vt no.ē.l.q8 placuit. z dictoꝛit de penis fiscalib⁹. creditores ꝑferri in dubio fieri ꝺz interpretatio cōtra fiscum.vt.ff.de iure fisci.l.non puto.fiscalibus credi

4 tores preferri.l.j.ij.z.z de iure fisc.l.in summa.z.l.q8 placuit in quibus ꝺz regulariter ꝑferri creditores fallit dicta.l.vtilitas.lib.xij. de primipillo.si aūt fiscus petit lucrū.dic vt no.ē.l.q8 placuit. z dictoꝛit de penis fiscalib⁹. creditores ꝑferri in dubio fieri ꝺz interpretatio cōtra fiscum.vt.ff.de iure fisci.l.non puto.fiscalibus credi

¶ De his qui ante apertas tabu. Rubrica.

1 Nepotes ex filia veniunt nepotum appellatione.
2 Bonorum possessio an trāsmittatur ad heredes.
3 Hereditas aui an possit ad nepotem non adita per filium trāsmitti.
4 Filius ad patrem hereditatem maternam non aditam an possit transmittere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PEr hanc. Vide Azo. in summa.e.z vis q8 notaui fm Dy.ff.8 dona.cau.mor.l.si mulier.z diuide l.i tres partes:in prima ponit de trāsmissiõe hr̄ditatis ponēdo ius speciale.sc̄do loquitur de trāmissione legatorū ponendo ius cōmune.tertio rōnem p dictoz assignat,sc̄da incipit q8 licet.tertia ibi si quidē. literam expone.Ibi asi aper.tabu.z per 2sus ante aditam hereditatez. vt.ff.ti.pri.§.cum igitur.z.§.in nouissimo huiusmodi.§.q8 decesserint hereditate nō adita z ne p 2sus nō trāsmiserint.Q8.§.i.q8 transmittant ad suos descēdentes legatum vel fideicommissuz a suo ascendente relictū etiam nondū apprehensum desideriuz a iure p̄sumptū:p̄sumit enim ius q̄ potiꝰ velint adsuos descendentes trāsire q̄ extraneoz 2modo cedere ar.ff. de instit.z substi.l.generaliter.z de fideicō.l.cū acutissimi.Old. ¶ Opp.ff. de iure delib.l.iij.in fi.vbi filius nō adita nō trāsmittit.dicunt q dā q̄ ibi loquit in emancipato hic in suo q̄ falsum est q̄ hic loquitur etiā in matre que non hz filios in p̄tate†z loquit etiā de nepotibus ex filia qui cōtinent appellatione nepotum.vt.ff.de verb.signi.l.liberoz.quos nepotes constat non esse in potestate aut z ideo dicendū q̄ in.l.3tia filius nō habebat descēdētes vt ibi notat z sic cum ista concor.vel si habebat corrigitur p ista3. Secūdo opponit.eo.ti.l.si auia ibi loquit in auia materna z sic in socru que generū heredē istituit z sic hereditas p̄ozsus extranei q̄ non transmittitur:nam vt fiat transmissio p hanc.l. opus est q̄ sit hereditas ascendentiū que trāsmittat in descēdētes et omnes alie persone quo ad hoc vocant extranee secundū quosdā.Sed queritꝰ cū hec lex loquatur solū vsq3 ad p̄nepotē.nunquid locū habeat in ulteriores descēdētes.videt q̄ non q2 cū sit contra iuris rōnem non est extendenda.ff.de legi.l.q8 vero contra rōnem.Ja.de ra.contra.vt.ff.ti.pri.§.in nouissimo.z hic de istis ponit gratia exēpli sic z als fecit iurisc̄ōsultus.ff. de vi z vi armata.l.i.§.q̄ vulgo. ¶ Itē quero quid de bonoz̄ possessiõe: nunquid trāsmittit sicut hic dicitur de hereditate z p̄dest hoc scire in casibus in quibus etiā hodie necessaria est bonoz possessio qui notant z dixi.ff.§.vnde legitimi.l.certū de hoc dic vt dixi, ff.qui admitti ad bonoz pos.possunt.l.emācipata.z de iure deliberandi.l.cū antiquioribus.z vide q8 ibi dixi quod facit ad materiā huius.l.Sed nunquid in casu huius.l. liberi transmittunt hereditatē ipsam vel solam facultatem adeundi.dicunt quidā aut liberi erant in potestate ei⁹ de cuius hr̄ditate agitur z tunc transmittunt hereditatē:sed tñ successores habēt bñficiuz abstinendi sicut z ipsi poterāt z hec q̄stio incidit in illā vtrum suꝰ sit ipso iure heres de quo plene dixi.ff.si vt ab here.se abstinuit.l.j. aut nō erāt in p̄tate z tunc transmittunt solam facultatem adeūdi. arg.ff.de acqr.re.do.l.traditio.Item querit.glo.quid si liberi instituti a parentibus suis liberos eoz exheredauerūt extraneis in institutis,nunq̄ tunc transmittūt vt hic dicitur. glo. dicit q8 nō ad filios eōꝝ q2 exheredati sunt vt in auc.de here.z fal.§.exheredatos,z.ff.de fideicō.auc.hoc amplꝰ.nec extraneos q2 non admittunt ex hoc ti.fm Ja.de are.Ja.de ra.z Bet.q̄ isti liberi q̄ sic instituerūt extraneos nō erāt in potestate parentum de quorum hereditate agit tunc eī dicunt q̄ illam hereditatem transmittunt in quēcūq3.vt.§.de suis z legi.hered.l.apō hostes.dicūt enī tractatus iste loquit z locum hz solum in emancipatis cum tractat de successione paterna vel paterne linee vel in suis cū tractatur de successione materna vel materne linee: cum autem est suus z tractatur de successione paterna vel paterne linee nō idiget beneficio.l.istius cū ipso iure fit heres vt predictū est z ideo transmittit etiā ante.l.istam in quoscunq3 successores etiam extraneos.z p hoc faciūt multe leges ad hoc allegate.d.l.§.si vt ab heredi.se abstinuit.z p hoc.ff.de test.mili.l.ex militari.§.fi.z.l.se.z hoc dixi.ff.de iure deliberādi.l.si infanti.z vñ liberi.l.qui se patris vbi ista exēpla reprobat Jaco.Sed q̄ idē sit in hereditate materna vel in paterna vt.§.de suis z legi.l.pe.dū dicit ipso iure hz in contrariū sit.§.ad ofi.l.ij.Itē q2 hec lex loquitur in heredi tate parentū delata ex testō,quid in delata ab intestato. Odof. z Mic.q̄ idē mente huius.l.hz verba deficiant.sed forte dici potest ex verbis z mente vt dixi.ff.de act.z obli.l.j.cum sit eadē ratio z p hoc.ff.de iure codicillo.z.l.cōficiuntur,in p̄in.q2 veniens ab intestato veniūt ex volūtate defuncti vt ibi.de lega.iij.l.j. §.sciendū.z p̄o hoc.ff.de inoffic.dona.l.iij.Old. ¶ Item pone q̄ auus decessit relicto filio qui post mortem cōcepto z suscepto filio decessit nō adita hereditate sui p̄ris,nūquid transmittat in istum nepotē ipsam hereditatē non aditā.quidam q8 nō q2 ius ciuile q8 respexit rigorē z ius p̄torū q8 respexit equitatem non agnoscūt eū qui nō fuit animal tpe mortis eius de cuius hereditate agit vt.ff.de iniusto testō.l.si q8 filio.§.sed hoc ita.z de suis z legi.here.l.si riti⁹.z.l.item p̄tor.domin⁹ Dy. hunc nepotem admittit ex equitate huiꝰ.l.vt no.per eum.in.l.gall⁹.z dixi.ff.vñ liberi.l.q se patris.circa fi.ver.item queritur si mortuo auo z sic dicit Cy.se de facto obtinuisse cōtra quēdam antiquum aduocatum vt no.ff.de inoffi.testa.l.si quis filium. ¶ Item queritur nunquid hec lex locū habeat in fratribus vt hereditate fratris trāsmittant.rsideo non q2 q8 in quibusdam concedit in alijs negatur.ff.de p̄cur.l.maritus.fm Jac.de ra. ¶ Item querit nunquid habeat locū ecōtra vt q2 decessit nepos cuius hr̄ditas primo perueniebat ad filiū quā ad alios superiores? filius nō adita hereditate sui filij decessit nunq̄ trāsmittet ad parētes suos vr̄ q̄ sic q2 eadē est rō turbato ordine vt.ff.de inoff.test.l.nā z si parētibus.arg.ff. q2 spāliter hoc datur liberis ergo non egredit eos vt institu.de iure naturali.§.sed q̄ princip.Be.dicit q̄ non audet hāc.l.extēdere cū sit contra oēs regulas.Jac.dicit q̄ trāsmittit nisi fuerit hereditas infantis.vt.ff.de iure delib.l.si infāti. ¶ Itē pone q̄ nō sint liberis istis alij descēdētes sed forte superest mater nunq̄ filius hereditatem patris non aditam trāsmittet ad matrē.glo.hic.z.j.ad ofi.l.ij.tenet q8 sit p̄iuilegium matris.hoc tñ ista est veritas q8 si filius erat in potestate p̄ris trāsmittit etiā in extraneos.vt.ff.de.dixi.z plene notaui de hac questione.ff.de iure deliberādi.l.si infanti.z dicēt.j.de suis z legi.l. apō hostes.Unde q̄stio procedit in filio sui iuris.z glo.etiam eo casu videtur tenere q̄ sic.d.l.ij.j.ad ofi.Sed tex.ibi dicit 3trariuz z gl.ibi diuinare voluit vt ibi dicā.†Quid de hereditate materna vel materne linee nunq̄ filius non aditā transmittat ad patrē z vt sit questio pone quod sit maior infante.z videt q8 filiꝰ ipso iure sine aditiõe sit ita heres matris sicut z p̄ris.vt.d.l.§. de suis z legi.vbi dicit matri ipso iure succedāt.z si hoc esset verum q̄stio esset expedita q2 nedum ad patrem sed etiam ad quēcunq3 trāsmittēt vt dictum est.ff.de paterna.de istis questiõibꝰ dicēt.j.ad ofi.l.ij.per quā hoc tenet Jaco.de are.q̄ maternam nō trāsmittat. ¶ Item querit si parentes instituerūt filium sub cōditione z filiꝰ pendente conditione decedat.nunquid trāsmittat z eadē q̄stio fit q̄ duo filij instituti rogant ad inuicem restituere si decedāt sine liberis.gl.in vtroq3 casu tenet q̄ non. p̄mū de instituto sub cōditione p̄obat.ff.de leg.ij.l.cū pater. §. heredi tate p̄imo.z.l.vnū ex fa.§.rogo.z.ff.de vulg.z pup.substi.l.fz si plures.in p̄n.secūdum de fratribus substi.p̄obat.ff.de fideicom.l.si in persona.z vtrunq3 expresse p̄obatur licet gl.non alleget.ff.ad tre.l.heredes mei.§.j.z ibi notat nisi disputando diceretur q8 verbum p̄tor p ibi appositum fuit in fideicommissaria subsitu.operet quod ibi dicitur. An ius dicēdi nullū si non est dictū trāsmittat dixi.ff.de inoffi.testa.l.sancimus. ¶ Item ad hāc materiā vide q̄nem oñi Al.de mararellis quā posui i aur. ex cā,circa finem.ff.ver.Dñs etiā Nico.Ultimo quero si aditio hereditatis differatur ꝓpter posthumū qui sperat secūdū.l. antiqui,ff.si ps hereditatis petatur z interim moriat natus z post ea nō nascatur posthumꝰ,nunquid trāsmittat talis hereditas nō adita.de hoc dic vt dixi.ff.de postu.here.instit.sup rubrica. glo.etiā ponit duos casus in quibus olim fiebat trāmissio quorum vnus est ad fil.l.ij.§ fi.z.l.qui posthumos alius de contabu.l.sed z si decesserit.sunt z alij qui no.in gl.ff.de acqui.here. l.pēne.In glo.filiꝰ cum nepotibus tunc enim venirent nepotes virtute substitutiōis nō virtute trāsmissionis.Si substitutus decedat ante conditionem existentem an transmittat no.z p̄bat.ff. de cadu.tol.§.his ita.z vide etiam glo.que est eadem.l.§.finaurem aliquid que facit ad hanc materiā z vide etiam vltimā que stionem quā notaui.j.de legi.here.auc.cessante.

¶ Quando dies legati cedat. Rubrica.

¶ Super rubrica Vide Azo.in summa.e.z plene de cessione legatorum dixi.ff.de cadu.tollen.§.z cum triplici.

1 ☞ Fides iudici debet fieri.
2 Argumentum de vno ad plura est inualidum.
3 Prestationes plures si per varia tēpora fieri debeant quo tpe incipiat petitio competere.

SI competenti iudici.

Nota iudici faciendā fidē vt.ff.de p̄oba.l.quinquaginta.Ad hāc legē op.de.l. qui hoc anno. de verb.obli.vbi in fine anni soluit z ibidē hoc plene dixi. Quidā dicūt q̄ aliud in contractibus vt ibi.Aliud in vltimis volūtatibus vt hic.z hāc approbat glo.in instit.de verb.ob.§.at si ita.sed fala est q2 idē in vltima volūtate vt in fi.soluat vt.ff.de cōdi.z demō.l.si in annos.Sz ad illam possit responderi q8 ibi vnum erat tantum legatū hic autē plura†z,argumentū de vno ad plura non bene procedit z ideo magis facit cōtra dicta sol.ff.de verbo.ob.l.cum qui ita.§.q ita. vbi dicitur

vbi dicitur inferi.deberi.in p̄in.z ibi de hoc p Dy.vnde gl.solvit z bene q̄ in.l.3traria qui hoc anno loquit in legato annuo z ponit versiculos annua si debes ꝛc.Alij tñ voluerūt distingue re inter annuū z singulis annis vt anno locū habeat hec lex in pmisso singulis annis debeat in fi.sed ista distinctionē destruit. l.ex̄ssa.ff.e.ti.l.nec semel.§.nouissime.per quē.§.dicūt quidam p dictos ver.falsos esse volētes dicere q̄ fm p̄dictos ver. annuz debebit solui in p̄in.anni vt hic.Sed legatū singulis annis i fine q8 nō ē verū p dictū.§.nouissime.ad fi.Jac.de ra.dicit ꝛ.vos esse q2 gl.intelligit idē in debito singulis annis sicut i debito annuo z vt in vtroq3 fiat solutio in pn.Sed vbi debet anno tūc in fine anni z idē si manus esset tps adiectū.rō est q2 vbi verba adiecta sunt p debitore tūc debēt interpretari p eo. Itē vbi adiecta sunt p debitore silr interpretari debēt p eo eo vñ si dicat p̄mittis soluere isto āno ista adiectio tp̄is fit in fauorē debitoris.Nā alias teneret soluere pure z ideo tunc tenetur soluere in fi.Sed vbi dicit p singulis ānis vel annua tunc adiectio ponit p creditore.Nā als nō solueretur nisi semel vna.z.z ideo fit interpretatio p eo vt soluat in p̄in. anni z ita hoc casu modo adiectū tps causa dividende p̄statiōis in alio casu cā differēde solutionis vt no.d.l.eū qui ita.§.qui ita.de ver.obli.z de stip.ser.l. si seruus cōmunis meus.§.cum seruus.z ratio quare ita videat facta ad iectio tp̄is est illa quā p̄misi.Q istā sol.instat duobꝰ modis.primo q2 nō procedit simpliciter q8 vbi debetur singulis annis debeat semp solutio fieri.in p̄in.q2 imo dz cōsiderari an sit impleta ex parte petētis cā Sct⁹ nec ne vt finō sit impleta nō possit peti cū effectu vt dixi.§.loca.l.edē.z ita cōsentit hic Cy.z ad.l.si seruꝰ dicit respōdēdū vt ibi scripsit.sed so.satis potest colligi ex ibi notatis.z ideo distinguit aut causa est impleta p petentem aut nō.secundo instat de.l.lecta est in auditorio ver.igitur finito mēsez. so.illud ꝛtingit ratiōe sortis cui vsurarum stipulatio accedit vt nō an.e cōputētur vsure q̄ in sorte currat tps. ¶ Item q2 tertiū pactū successit loco p̄imi q̄ vnicā tñ solutionem continebat et exigebat in fine solutionē fieri ergo eius conditiones assumpsit vt.ff.si quis can.l.si eū.§.qui iniuriarum.z vt in pos.lega.i.j.§. si quis.sub 2ditiõe. ¶ Itē q2 illa stipulatio fauore debitoris erat apposita ergo ꝛc.vt.l.q fauore.fiebat eñ ibi cōditio tp̄is gratia differēde solutionis nō multiplicatione obligationis vt.ff.e. l.nec semel.§.sed fi quot annis.tertio instat †q2 vbi sunt faciende plures p̄statiões per varia tēpora in fine temporis petitio cōpetit nō in p̄in.vt.ff.de le.j.l.si cui.ver.si menses desint z istud est durū contrarium.dicunt quidam quod ibi fallit q̄ non plz Cy.imo dicit q̄ ibi testator legauit vnam summā diuidendā in prestatione triū temporū z diuisit gratia differende solutionis z fit gratia heredis.secus vbi legauit omni anno vnā summaz vt hic.vñ vt omnia tollant 3tia dicit aut promittit vel legat sub certo tpe aut p tēpora distincta z aut fit mētio tp̄is cā retardāde solutionis aut cā multiplicāde obligatiōis:z si gra multiplicande obligationis aut obligatio respicit certā cām vel certum quid ex quo colligi dz:z tūc illa cā inspicit vt.d.l.nec semel.§.sin habitatiõe.z.l.firmio.§.j.q̄ debeat solui pēsio domus dixi.ff.l. edem.legatū aut alimēto2 solui dz tpe messium vt.ff.q̄ dies leced.l.firmio.§.vlti.refert etiā vtrū testator dicat.xij.āno.vl post xij.annos.vt.ff.de manumiss.test.l.si ita fuerit libertas.q8 est notandū in ista materia z dic vt ibi dixi.

1 ☞ Ubi cautū subaudi in testamēto vel codicil.vt alienet z si alienaretur vt ad eū ꝛc.Ibi ad heredem etiam extraneum z liberū z nulli fideicōmisso suppositum vt.ff.de leg.ij.l.qui solidum §.prędium.Old.

CUm vxor. Vide q8 dixi.ff. de 2di.inser.

l.j. Op.de.l.ex facto.§.si quis ogatus dic q̄ ibi reliquit si cū liberis mozaret z q8 habebat liberos tpe testamenti dic aut testator sciebat aut nō vt no.in.l.solem⁹.de cōdi z demō.q̄ est ar.q̄ si papa cōferat alicui p̄hendā vacaturā z vna vacabat z papa ignorabat q̄ nō videat illā cōferre p hoc.ff.de cōdi.z demō.l. si iam facta sunt in p̄in. Itē op.gl.de.§.ver.dic q̄ ibi loquitur de obligatione 3henda q̄ dic vt ibi notat hic de cōditione implēda in qua pseuerātia nō exigitur vt.ff.de instit.z subst.l.si quis heredē. z.ff.ad treb.l.heredibus in p̄in.nisi de mēte testatoris perseuerantiā volētis appareat vt.ff.de condi.z demon.l. illis libertis. in fi.z dicta.l.ex facto.§.si quis autem.susceperit.Old.

1 ☞ Legatū conditionale non dicit quod dilata petitione mtēpus relinquitur.
2 Tempus adiectū legato an faciat ipsum conditionale.

EX his verbis. Legatū†relictū dilata

petitiõe in tps nō vr̄ cōditionale.h.d.cū cōcor.ff.de ver.ob.l.si decē.cū petiero. Itē no.q̄ nō sufficit tps inchoari sed opz impleri qs verū est vbi est vnus legatū.sec⁹ si plura vt.ff.de cōdi.z demō. l.pater seuerinā.in fine.z de annuis legatis.l.i singulos.z de 5 q̄ sufficiat tps ichoari vel nō dixi.ff.de manume.z ho.l.ad rē publicā.z de manumissio.l.i.¶ Opp.ad hāc.l.ff.ad treb.l.sei⁹ saturnin⁹.Be.illā intelligit scōm istā.f q8 ibi fuerit parū fideicō.sz dilata p̄statio sed adhuc est 3m eo q8 ibi p̄stat heredi statim nō expectato tpe rūdet q̄ regulariter opz totū tps ipleri vt hic fallit in hereditate paterna in q̄ liberis magis fauetur q̄ extraneis vñ ibi loquitur in hereditate hic in legato. Alij q̄ ibi dicta erat p̄statio fauore ipsi⁹ fideicōmissarij vel erat dubiū z in dubio p̄sumit q̄ cōiunctione p̄sonarū q̄ gratia filij distulerint nō heredis z ad oīm solutionē.dic fm Jac.de are.aut dies ap
2 posita cōmensurat tpi.aut nō. ¶ †Primo casu aut apponit ad expirationē bñficij. z tūc obtinet.§.de vsufr.l.ambiguitate.aut apponit ad ichoationē.z tūc aut est certū q8 testator voluit facere 2ditionē z tūc erit 2ditio vt.ff.de cōdi.z demō.l.dies icert⁹. z.l.in cōditionib⁹.z de manumiss.testa.l.si ita scripti fuerit in fi. vbi de hoc aut est certū q8 voluit facere die.z tūc habet p die z nō p cōditiõe vt.ff.de ali.le.l.libertis.§.ab heredib⁹.z.d.l.seius saturninus.aut dubitat.z tūc aut adūcit libertati z hz in se diē vt.d.l.si ita scripti.z.l.fideicō.aut adūcit legato z tūc aut substātia legati z hr̄ p̄o conditione vt.ff.de lega.j.si cui.z.ff.e.l.ritie aut adūcit p̄stationi post legatū simpliciter relictū z tunc nō est conditio sed dies vt hic.ff.e.l.firmio.§.j.item facienda est hic dr̄ia inter filium z extraneū vt.ff.de leg.j.l.si qs a filio.z.l.si cui. aut adūcit mixtis libertati z legato.z tūc put respicit libertatē hr̄ p die.z put respicit legatū habet p cōditiõe vt.d.l.si ita scripti z de ma.te.q̄ intellige q̄ hoc est certū vel dubiū vtrum voluit facere dilationē solā hz locū hec lex z ita intelligit eā Dy.in d.l.si ita scripti.Cy.intelligit q̄ est certū.f.q2 hic pure legauit. Sed solā p̄stationē differre voluit.z idē tenet Old.z in dubio dr̄ est p̄sumi q̄ voluerit facere cōditionē vt.d.l.si qs a filio.de leg.j. Secūdo casu q̄ dies nō cōmensurat tpi.tūc aut se hz ad esse z nō esse vt dies nup.z hr̄ p̄o condi.vt.j.de ma.test.l.cū testator ē.de nup.l.scimus.vbi de hoc dixi z.ff.eo.l.dies sc̄do rūso aut se hz ad esse tñ iz ignorēt q̄n,vt dies mortis z refert aut adūcit libertati z tūc fi adūciat dies mortis serui nō vz vt.ff.de ma.test. l.libertas.in p̄i.fi mortē heredis vz vt.ff.de ma.test.l.qui deos §. hec cōditio.aut adūcit legato z tūc aut est dies mortis legatarij z hr̄ p die z non p condi.aut mortis heredis vel extranei z tūc est cōditio siue legato siue p̄stationi postea adūciat scōm eū.vt.ff.de cōdi.z demō.l.heres me⁹.z.l.quibus diebus.§.ij.z.ff. e.l.si heres.Jac.in glo.magna.ibi vr̄ fecisse sed heredis qui adhuc superest z sic adhuc superst cā fauoris.Old.Ibi quib⁹ diebus.§.j.hoc nihil facit ad hoc z ideo allega.§.ad treb.l.a filia.§. j.z de annuis lega.l.liberto.§.fi.Old.

SI fideicom. Legatū acquirit legatario

ignorāti z inuito hoc dicit q8 intellige nō irrepediabiliꝰ vt plene dixi.ff.de cadu. tollē.§.z cū triplici.z de irrepudiabili loquit.l.si qs ita.de cōdi.insti.vt ibi no.Querit Cy.quo iure detrahat fal.ab intestato.quidā q̄ iure p̄torio.vt.ff.ad.l. fal.l.j.§.ad eos q8 nō plz Penā hz p p̄torē legata debeant ab intestato tñ fal.ipso iure resecat legata.vt.ff.ad.l.falc.l.linea.z si foret hoc de iure p̄torio nō resecaret ipso iure q2 p̄tor nō facit desidere quē heredem vel dūm ipso iure vt institu.de bonoz pos.§.quos aūt.z ideo dicit q̄ resecat de iure ciuili tñ cū p̄tor vult ab intestato deberi legata inducit p cōsequēs p̄tās legis falc.que iure ciuili inspecto nō pertinet ab intestato.Sz inspecto iure p̄torio quo legata debent tūc potestas legis falc.inducitur non tamen vt sit de iure p̄torio.sed de iure ciuili z sic intelligit dictum.§.ad eos.Cy.

¶ Ut in possess.legatorum. Rubrica.

¶ Super rubrica Vide Azo.in summa.eo.z Rofr.in libello de ac.ex stipulatu que dantur p̄o legato p̄stando.z de officio in dicis quo petitur satisdatio nomine legatorum ꝛc.

1 ☞ Legatario incumbit onus probandi contra heredem relictum negantem.
2 Cautio locum non habet vbi aliquis pure debet.

QUoniā. Nota q̄ circa istā cautionē in

terponēdā sūmarie cognoscit. z de ista sūmaria cognitiõe no.ff.ad exhi.l.iij.§. ibidē.z de edi.diui.adriani tollē.l.fi.z pluribus alijs locis. ¶ Itē dic fm Jac.de ra.† q8 si heres negat relictū tūc legatario incūbit onꝰ p̄bādi q8 sit relictū vt.ff.e.l.postq̄.§.pēn.Si aūt cōstitet relictū sz dicit ademptū tūc ei de adēptiõe incūbit p̄batio vt.ff.de excep.l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ri ḡdem. ¶ Itē q̄rit Ly. vtrū hec satisdatio locū habeat in debitis inter viuos in diem vel sub ḡditione. z vī quod non. ff. de he re. ven. l. ij. In gtrarium. ff. de precibus impera. offe. l. quoties. z
2 ff. de reiudi. l. in omnibus. † dic q̄s fi est debitor pure nō est locꝰ cautionē regulariter vt. ff. e. l. si is a quo. fallit vbi negat debitū. z est dilapidator: tunc eīm aut satisdat aut fc̄ṡtratio fit vt. ff. q̄ satisdā. cog. l. si fideiussor. ff. aut est debitor q̄ habet dilationem a lege vel ab homine per ḡditionē vel diem appositā vel subintellectā. z tunc dilapidator. z cauere tenet. ff. de priuile. credi. l. si creditores. aut nō. z tūc aut querit de legatis vel fideicō. aut de aliis. Primo casu tenet cauere vt hic. z. ff. e. z est spāle fauore vltime voluntatis. Secō casu aut habet priuilegiū a lege seu ab imperatore. z tenet cauere. vt. d. l. quoties. ff. de preci. impe offe. z. ff. so. ma. l. si ḡstante. ff. quoties. aut hz dilationē ex partiū q̄uentione vel secundū obligationis naturā tūc aut est persona suspecta. z tenet cauere. vt. d. l. in omnibꝰ. de iud. z in hoc versatur cause cognitio de qua ibi dicit aut nō est suspecta. z nō tenet cauere vt. d. l. ij. de here. ven. z cōditione ob causam. l. dedi. qualiter autē cauendū sit dixi. ff. de ver. sig. l. sancimus. z de vsufr. l. j.

1 ☞ Experientia quid operetur.
2 Testator an possit hypothecariā pro legato cōpetentē tollere.

¶ In ipsis rerū expimētis. Concor. ff. de veteri iure ennc. l. ij. ff. oia. de test. l. fina. vltra prin. extra de testi. c. ij. z † ideo experientia facit videri inutile qđ prius vtile credebat in auf. hec cōstitutio imo
1 nat ḡstitutionē in prīc. experientia eīm rerū veritatē pbat. extra de elec. c. vbi periculū vltra principiū. li. vj. ad hoc. ff. q. vj. c. anteriorū. z est rerū magistra. vt. d. c. vbi periculū. z. e. ti. c. q̄ sit. Experientia eīm facit. arte. de iudi. l. certi. † ¶ Querit gl. vtrū testator possit tollere seu remittere hypothecariam q̄ cōpetit pro legato.
2 De. dicit qđ nō ex quo est per. l. inducta. ff. cōmunia de le. i. z. ij. tamen si remittat legatarius exceptio. repellitur de serui. l. iij. z de actio. z obli. l. obligationum fere. ff. placet. z ita videt sentire gl. ij. l. nemo. hic in glo. allegata. Ly.

¶ I postquam. In glo. prima. in fin. dic vt dixi. j. qui potior. in pign. habean. l. ij.

¶ Am archimedorum. In fine v. satisdet. In gl. vi. in fi. vel hic nō est solicitus ꝺ heredītare viuētis sed de cōseruatiōe fideicō. p̄ iaz defuncti cum impositi. Old.

¶ Si legati. Ibi satisfiat aduenīēte die vel conditiōe. In fi. mittēdo te ex secōo decreto. z fic male dicit glo. que est. ff. de iurisdi. omn. iu. l. iubere. cauere que dicit q̄ in causa legati nō fit missio ex secundo decreto. Old.

¶ Certa forma. Ibi satis nō fiat. i. nō solquā relictū aduenīēte die vel conditiōe. z fic nō fuit hic mora in non satisfādo sed in nō satisfaciēdo. vt. ff. eodem. l. is cui. ꝯ. imperator. z. ꝯ. seq. Old.

¶ Cire debetis. Vide qđ no. z dixi. ff. de vsufr. l. j. z. l. vsufru. cōsti
2 tuto. In gl. vi. m fi. vt. ff. de pac. do. l. conuenire. Oldr. Sed quid si iussit heredi vt libereat fructuarium ab onere satisdandi. vī quod possit vt. ff. de admini. tu. l. quidā decedēs. z de lib. leg. l. si quis rationes. Jac. de bel.

¶ De suis z legitimis heredibus. Rubrica.

¶ Super rubrica Vīs Azo. in summa. e. z agit hic de succes. ab intestato. de quo etiā vide in summa iustit. de succes. abintestato. z extra. e. ti. de succes. ab intestato p̄ totū. z in summa eiusdē ti. z plene dicam de istis successio. ab intestato ascendentiū descendentiū & collateralium. j. cōmnia. de succes. auf. ita q̄.

¶ I fratri tuo. In gl. i. ibi admittit tanq̄ agnata. In glo. yl. in fi. q̄ de collateralibus loquit. Old. ꝛc.

1 ☞ Nepotes non succedunt in capita sed in stirpes.
2 Pronepotes succedunt etiam in stirpes.

¶ Nepotes. Hic dr † q̄ nepotes succedūt i stirpes z nō in capita sī ḡrit alb. pap. in ꝓnepotibꝰ. nunqđ sunccedāt in capita vel in stirpes z vī tenere q̄ in capita. z q̄ hec lex nō extēdat vl tra nepotes z qđ sī in corpe de here. ab intesta. ff. q̄ c. j. e. ti. auf. in succes. vbi dicit z vlteriores itelligit qñ succedūt cum aliis proximioribus in gradu. puta qñ pnepotes succederēt cum nepotibus sed qñ simul z inter se tunc succedāt in capita z nō ē stirpū q̄ qñ succedūt cū proximiorib⁹ in gradu fauetur eis in vno. ergo grauanꝭ in hoc q̄ succedant in stirpes. at qñ succedūt solū inter se cessat predicta rō. z nō tūc sicut equales in gradu equalr z in capita succedāt. nam qđ succedāt cū priorib⁹ in gradu est ex
1 priuilegio z cōtra ius cōe vt in auf. de heredibus ab intesta. ꝯ. reliquū. z ideo vt dixi tunc succedant in stirpes z sic iste casꝰ non est producendus. vt. ff. de legi. l. qđ no. Zrōnem z p̄dicta opinionē facit. j. de legi. here. l. lege. rū. tabu. circa. fi. ver. illo. et obseruādo. z institu. de legi. agna. suc. ꝯ. hoc etiā addēdū in fine. z ibi in gl. z ita etiā fuit opinio Azo. qñ filij fratrū succedūt cuz patruis vt succedant in stirpē qñ inter se in capita: vt notat. j. de leg. here. aute. cessante lz glo. videat ibi sentire Zriam z in corpore de here. ab intesta. ꝯ. reliquū. equitor videtur mihi opinio † qđ etiā pronepotes in stirpes succedāt sicut successissent patres eoꝝ in quorū locū succedūt. z hoc satis vī ꝓbari. d. ꝯ. i. in auf. de here. ab intestato. z institu. e. ꝯ. cū filiꝰ. z. ꝯ. fi. hoc etiā videtur de iure lombardo qđ in linea descendēti succedant in locum p̄tis z matris sue vt in lōbardo de succes. l. nulli liceat. qualiter isti nepotes veniant cū patruis ad successionem feudi vide in summa de feudi successione. ꝯ. sed nunquid.

¶ T intestato. In fine. vt. ff. de ꝛtabulas l. ij. ꝯ. vocantur.

¶ Intestato. In gl. i. valde sic exponit. ff. de here. ac. l. iij. fic. z. l. nimis equalta
1 ti sunt amici cui deus.

¶ Si te parens. In glo. in fine glosista innuit q̄ hic ageret de successione patris naturalis cum tamen tex. dicat de successione patris adoptiui.

¶ Filium. In gl. post manumissionē ibi fi quis in senatorio iūcta. l. imperator. in fi. ff. de natura. libe. In eadē gl. in fi. vbi inspicitur mittus actus sed ibi in gtractu loquitur qui tenebat hic autem matrimoniū nō tenebat tempore seruitutis. vt. ff. de incestis nup. l. cum ancillis. z dic vt no. d. l. z fi contra.

1 ☞ Filia mortem patris captiui ignorans succedit z non adita transmittit.
2 Mortuus apud hostes fingitur in quitate mortuus.
3 Suus in quemlibet successorem transmittit.

¶ Apud hostes. Filia j etiaz ignorās mortē eius heres z non aditam trāsmittit ad matrē.
1 d. d. ¶ Op. qđ non efficiatur heres eius quem ignorat mortuū vt. j. de captiuis. l. nec nos. z. ff. de acqui. here. l. q hereditatem. quidam q̄ hic spāle in hereditate paterna que filie q̄ritur ipso iure. Sed cōtra hāc sol. videtur. d. l. nec nos. que generaliter loquitur ibi quando eoꝝ bonoꝝ aliq quod scienter desideratur quo ad dictionē vt ibi non quo ad transmissionē vt hic z rō quare nō adita trāsmittit est iusta ignorantia mortis q̄ pter captiuitatē cōtingit. z ita est hic spāle vt nō adita trāsmitti
2 tur fm. d. sil. † Alij dicūt q̄ hoc ideo contingit q̄ fingit mors tuus in ciuitate z filiā sciisse z audiuisse z sic omnia p̄cedūt ex fictione. tu dic q̄ hec lex loquit de filia q̄ erat in potestate patris tpe quo fuit captus qui ius ciuile facit heredē ipso iure licet denesicio p̄tis posse abstinere z tō signanter dicit hec litera sua heres. z hanc opinionem tenent Jac. z de are. de ra. Pe. z multi moderni. z Ly. eā ꝓbobat. nō est ergo speciale in matre imo ad quemcunq; extraneū heredem ista filia transmisisset cuz fuerit heres patris ipso iure sine alia immixtione vt. ff. de test. milit. lex militari. ꝯ. fi. z. l. seq. z fic intelligit. ff. de iure fis. l. lucius. z de calū. peculio. l. hereditarē. ꝯ. filiꝰ. z dixi de hoc plene. ꝯ. si vt ab here absti. l. j. gl. tamen dicit quod hic contingit priuilegio matris vt notat. ꝯ. de his qui ante apertas tabu. l. j. z. j. ad. vzli. ij. non autē existentia sui heredis operatur transmissionem vt notatur. ꝯ. de cura. furio. l. fina. ꝯ. finauté perpetuus. z videtur ꝓbari hec opinio. ff. ad tertul. l. ij. ꝯ. si quis ex liberis secundū vnū intellectū. quod non placet Ly. per prealleg. lex militari. ꝯ. fin. z. l.
3 seq. † vbi est casus quod suus trāsmittit in quemlibet successorē z de hoc dixi. d. l. vnica. de his qui ante aper. tab. nō ob. dictꝰ. ꝯ. si ex liberis q̄ etiā scēm aliter pōt intelligi vt ibi notat. ¶ el etiā scēm pmissum intellectū rūdetur fm pdictum Jaco. q̄ ibi cōtingit illud, ꝓpter priuilegium matris defuncti ne qđ vni ꝛc. vt. j. q potio. in pig. hab. l. in assiduis. Ly. aūt dicit q̄. ꝯ. alle satis ꝛcor. cum. l. ista. dicit eīm ibi tex. si vero suus patri agnoscāt ꝛc. per qđ supponit quod si agnascerēt patri qđ tunc existentia sui hr dis trāsmitteret ad matrem. sed ibi erat casus in quo non agnascebatur q̄ filius ideoq̄ pater nepotis eximerat de potestate patris sui

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa. e. z late per Rof. in libello. e. tit. plene z vtrum mater succedat de iure lombardo dixi. j. communia de succes. auf. ita q̄ in fi.

¶ Licet. In glo. in fi. hodie contracta fiducia emancipasset intelligitur vt. j. de' emancip' ationē liberoꝝ. l. finali.

¶ In successione. Correctum est per autentic. defuncto hic nō sunt alia.

¶ Si qua mulier. Ibi solennitate completa ureos sine trinuatione donet vt. j. de dona. l. sancim⁹. ibi vel sozores. Sed nunquid mater hodie admittitur ad succes fionem vnius filij vna cum alio filio in virilem etiam in casu huius. l. per auf. z cū solis. j. e. dic qđ nō vt ibi no. Ol. Ibi iure fortune Rho. pulchrum tex. z moralem ꝛc.

¶ Mater. Unde dicāt mater not. p Archi. xxvij. q. ij. c. innūera. ibi delata ab intestato de relicta ex testamēto z qđ dicit extrinsec⁹ dic. i. non a pre z qđ dicit simili firmitate dic sicut ad sēas nuptias nō trāsiuisset. ¶ Itē dicit glo. q̄ per. ꝯ. hinc nos in auf. de nup. reddit ad distinctionē huius. l. qđ verū est quantū distinguit paternā ab aliis nō aūt ꝑtū distinguit nubat mater ante mortem filij vel post in hac eīm nō est hodie differētia vt in. d. ꝯ. hinc nos. ¶ Itē cū ex testamento succeditur nō perdit lz cōtrahat sēa vota vt. d. ꝯ. hinc nos. vnde sumit auf. ex testamēto. ff. de secū. nup. z nisi sic suppleat ista glo. esset defectiua. In glo. mortuo iā ibi an post z semp intellige post tps luct⁹. In gl. vlt. ibi est ei immuta. ar. ff. ad. l. fal. l. cū pater. ꝯ. j. z. l. altenus. Oldr.

1 ☞ Mater sectutrix an priuetur tutela per transitum ad secunda vota.
2 Mater ad secunda vota transiens quem tutorem petere possit.
3 Ignorantia iuris regulariter non excusat.

¶ Unem matri. Pro declaratiōe huius vide qđ no. z dixi ff. de scōis nup. auf. et sdē penis signata sup. l. j. z qđ dixi q̄ petāt tutorē. l. fi. z qđ no. z dixi in. auf. matri z
1 aute qñ mulier tute. offic. fungi pōt z vide etiā in nouellis priā te nonellarū. z per Rof. in libello ad tertul. ¶ Oppo. in eo qđ dicit pdit substi. ff. q̄ petāt tutorē. l. fi. gl. ibi varie soluit finaliter
2 l. cū op. z. l. cū non solum. ¶ † Itē suus non vocat regulariter tū dicit q̄ ibi relictū fuit fideic. in tps pubertatis sed illa solutio patruū in ius vt. ff. de iudi. l. ius nulla emancipatus sic venia petita. ꝯ. de in ius vocā. l. fi. item donatio collata in filiū in potestā est cōtra tex. illius. l. quidā moderni dicunt qđ ibi loquit in substitutione fideicōmissaria hic in directa. tu dic qđ mater pdit relicta a pupillo de bonis ipsi⁹ pupilli lz nō perdit relictū ab alio te nō tenet ab initio in emācipatū sic vt. j. de dona. l. cum de bonis. z. l. siue emācipati. z plene dixi. ꝯ. de inof. dona. l. j. ¶ Item emācipat⁹ codemnaꝭ inquātū facere pōt. vt. ff. q̄ cū eo. l. ij. suus insolidū. ff. de peculio. l. si qs cū filio. z hoc no. per Bosk. in summa de here. ab intesta. ꝯ. z qualiter deferat hereditas vbi de natu
1 ra huiꝰ auf. z aliarū que tractāt de successiōe ab intestato bū
3 no. ¶ † Quero que est rō q̄ descēdentes p̄teruntur ascendentibus in pari gradu sicut est auus z nepos glo. in corpore dicit q̄ est votū parentū vt. ff. vnde liberi. l. scripto. z de inoffi. testa. l. nā z fi parentibus. Ja. etiā de ra. concor. cū glo. q̄ correcta nō sunt tūra antiqua quo ad successionē filiorū adoptiuorū. ¶ Itē licz glo. hic z in corpore z. ff. de contingendia cū, emancipato liberis eius z vbiq; teneat illū titulū fore coreptum per hanc auf. Ja. de ra. Ric. z Ly. z alij moderni tenēt q̄ nō sit correctus in totū vt dixi. ꝯ. vnde liberi. l. qui se patris. ver. in quarta combinatione q̄ em per auf. istā dicitur, subiatam differentiā emancipationis z patrie potestatis verū est in successiōibus ab intestato nō ex testamēto z ideo nō corrigitur quādo succeditur ex testamēto z ideo nō corrigit. l. si proponas. de inoffi. testa. lz ibi no. contrariū. Mā querela inofficiosi est ex testō lz deducat ad causam intestati. Itē nō est correctū qz in cōtrata. mihi est immutatū vt dixi. ꝯ. vī legitimi. l. certū. Itē vbicūq; vellet succedi de iure prorioꝝ hec auf. loquat solū de via iuris, ciuilis. Item nō est correctū si habeo filiū emancipatum z ex alio nepotē in potestate vt in corpore vnde hec sumit. ꝯ. ij. Ultimo notandum est q̄ ista
4 auf. nō hz locū in successione regnoꝝ † qz regnū est indiuisibile z succedit solus primogenitus vt extra de voto z votī redēptione. c. lz. in fi. cū ibi notatis per Ber. z Jnno. z Bost. z plene dixi ꝯ. de dona. inter vir. z vxo. l. fi. Si res decedat relicto filio et nepote ex filio primogenito quis succedat in regno dicam. j. de bonis maternis. l. fi viua. Item de iure lombardo mulier non succedit cum masculo in paritate gradus vt in, lombarda de successione. l. j. z. l. si pater.

¶ Ad senatusconsultum tertulianum. Rubrica.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sacramentū: vt. ℨ. qſi mulier tute. offi. fungi poteſt. authē. ſacrm. videat ceſſare pena huius. l. dōs tū Bui. de ſuc. tz ꝓrarium q; ſacramentū nō eſt cauſa finalis imo ſuſpicio que oritᵉ ex tranſitu ad ſecūdas nup. vt. ℨ. dicti. eſt etiā notandū q; nō ſufficit petere tutorē. niſi z rōnem reddat vnde vno deficiente incidit mater in penā huius. l. cū hec lex vtriq; requirat. ¶. Querit idem do. Bui. ſi pupillus habeat tutorē legitimū puta patruū tz mr nō petat eū dari tutorē cum lex eū det, vt. ff. de legi. tut. l. legitimos. ſi reddat eidem rōnem vtrū ſufficiat. z tz q; ſic. ſed ſalua pace eiᵒ nō vr bū dictū q; cum mater perdit tutelam ex ſecundis nuptᵗ. nō eſt locus tutele legitime, tz datiue: vt no. in auᶜ. matri z auie. et auᶜ. hoc ſacrm. Itē dato q; eſſet locus tutele legitime tū ipſi tutori nō poſſet reddi rō per matrē niſi ꝓius iuraſſet tutelā z de creta eſſet ei adminiſtratio z ſatis dediſſet z inuentarium feciſſet vt in auᶜ. vt hi qui ob. ſe habere perhibēt res minoꝝ. ℨ. fi. ℨ. de admi. tu. l. tutor. z. ff. e. l. tutor qui repertorium. z. ℨ. de tut. qui nō ſatiſdedit. per totū. † Eſt etiam notādum q; ignorantia iuris nō excuſat matrem a pena huius. l. vt not. per Bl. in ſumma qui petant tuto. ℨ. penul.

SI quis vel ſi qua. Primo dicit quō mater veniat cuꝫ ſolis ſororibus ex vno tū latere cōiunctis. Scōo qualiter veniat cū fratribus et ſororibᵒ pmixtis: et in iſta ſcōa parte dꝫ eſſe glo. que exponit vel, p z ibi vel etiā cum ſororibus. Tertio dicit q; cum fratribus z ſororibus ſupereſt pater qui nō habebat filium premortuū in ptāte. Quarto q; habebat filium in poteſtate z expone ibi vel legitimo. i. ex vtroq; parēte. Ybi ad ſimilitudinē ſororum. i. ſicut veniret cū ſororibus. et eſt ſimilitudo in ſuccedendo ſed nō in portionis quātitate ſiue quotitate z hoc ſubiūcit, ita tū ꝛc. Ybi ꝓmiſcui generis. l. cū fratribᵒ et ſororibus mixtis in glo. inſpecto tertuliano in fi. ſed ibi deceſſit ſine liberis z ſine fratribus z ſororibus: vt. ℨ. eo. l. ij. hic autem habebat fratres et ſorores.

ET cum ſolis. Hec auᶜ. intelligiᵗ q; frater et ſoror ſunt ex eodem patre et matre alias mater excluderet fratres z ſorores ex altero tm parente cōiunctos. vt in auth. defuncto ibi vtriq; defuncto coniuncti. Bui. de ſuc.

¶ Filius in poteſtate poteſt in bonis caſtrenſibus teſtari.

IN teſtamento. Quidā intelligū hāc auᶜ. ſolū in filio emācipato ℨ quos eſt q; hic dicit reſcindiᵗ z ſic per q̄rela: ſed querela nō ꝓpeteret ſed cōtrata. vt dixi in auᶜ. eā. z ibi loquiᵗ in filio in ptāte cōſtituto et ſic obijcias † q; nō pōt teſtari verū eſt niſi in caſtrenſibus vel quaſi vt. ℨ. qui teſt. fa. poſ. l. fi. z hoc colligiᵗ etiā in corpore vbi dī ſi patres, phibeāt filios teſtari in rebus in quibus habēt teſtandi iniam ꝛc. z ſi obijcias q; in caſtrēſibus ceſſat querela vt. l. fi. ℨ. de inof. teſt. dic q; correcta eſt per illud ius autenticoꝝ tz alij dixerint nō agi querela ſz condictione ex. l. ad legitimā portionē. z hancᵛ innuere hic gl. dī dicit patrē detrahere fal. i. debitū bonoꝝ ſubſidiū conditiōe ex iſta auᶜ. alibi tz agi querela vt dixi. d. l. fi. z in auᶜ. ex cauſa.

1 ¶ Auus an ſuccedat fratre defuncti excluſo.
2 Fratres vtriq; cōiuncti qualiter ad hereditatē vocentur.

DEfuncto. Corrigit multa iura ātiqua circa ſucceſ. deſcendentiū p aſcēdētes z ſtandū eſt hodie huic auth. q; tria dicit. Primo qualᵗ ſuccedāt parentes filio defuncto qū ſoli ſunt. Scōo qualᵗ cū fratribus vtriq; coniunctis. Tertio remouet driam ſexus z patrie ptātis. z vide q; no. in corpore vñ ſumiᵗ. † Querit gl. ſi moztuo filio ſupeſt frater z auus nunq̄ excludaᵗ auus. bul. q; ſic. Jo. z Adar. ℨ. nec ob. regula ſivinco vincentē te ꝛc. qi locū hz qñ vnus hz cām ab alio alias nō vt p3. ℨ. de na. libe. auᶜ. l3. z ibi dixi vel pōt dici q; hic frater nō vincit patrē. Sed eſt ei ſimilis. Sed tūc obſtat p aliū modum: qz ſi pr cui frater eſt ſimilis vincit auum ergo z frater eum vincere dꝫ quidā moderni hoc ſub dubio relinquūt. ſed Frā. ac. tz opi. Jo. z Adar. z Ly. eam approbat. nec obſt. q; eſt ſimilis vinceri auum qz nō eſt cauſa eadē vincendi que eſt aſſimilandi patrē vincentē qz pater vincit vno reſpectu. ſ. qz prioz in gradu z frater aſſimilatur eidē alia rōne. iuxta hoc pōt dubitari ſi ſuperſunt aſcendētes diſpari numero vt auus trū paternᵒ z auus z auia materna. ¶ Itē duo fratres vel ſorores vtriq; cōiuncti qualiter vocabunᵗ ad hereditatem. Quidam dicunt q; auus paternus habebit quartam partē: fratres duas partes auus z auia materna aliā quartam. Item. arg. huius auᶜ. nā z alias plures cōiunguntᵗ in vna parte. ff. de leg. j. l. plane. ſ. et. ff. rñſo. alij dicūt hereditatē in qnq; partes diuidi z omnes in viriles ſuccedant et ſic auus z auia habebunt duas partes beneficio fratrū. arg. l. vlt. ver. ſi vero mf. Alij dicūt ſicut primi diuidi in quatuoꝛ ptes tū partē aui z alie materne z duas partes delatas fratribᵒ dicūt inter eos debere cōtribui et fieri de eis quatuoꝛ partes inter eos equales. ar. ff. de vulg. z pu. ſubſti. l. ſi pater filio. cū ſi. Ly. Item dicit gl. q; tz filij fratrū nō veniant cū aſcendentibᵒ per hāc auᶜ. veniūt tū per authē. fratrū ſuoꝝ. ℨ. ſ. que in hoc corrigit iſtā. Sed in hoc caue q; per illā nō vocantur fratris filij cū aſcendētibus ſimpliciter vel indiſtincte: ſed certo tm caſu. ſ. qñ ſupereſt ſuccedens frater z fratris filius: tūc em q; frater cum aſcendēte venit z cū ipſo fratre alterius fratris filius. ideo quaſi ex perſona fratris cū quo cōcurrit. ocurrit etiā cū aſcēdēte. ar. ff. de aſſignādis libertis. l. j. ℨ. fi. z. l. ſeq. z. l. iij. alias autem ſi ſup eſſet ſolus aſcendēs ℨ fratris filius ſolus aſcēderet per hāc auᶜ. que in hoc nō inuenit correcta. z ad hoc facit q8 no. j. ti. ij. auᶜ. ceſſante. ¶ Ultimo q̄rit Fran. ac. ſi pr inſtituit duos filios impuberes z ei qui vltimo mozereᵗ in pupillari etate tutiū ſuſtituit z vnus decedit pupillari etate ſupſtite fratre adhuc impubere z matre q; debeat ſuccedere. z videᵗ q; ſolus frater que ſi ſubſtitutᵘ matre excluſa. vt. ff. de vulg. z pu. ſubſti. l. ſi pr. ℨ. vbi videtur expreſſum ꝓout eſt ibi in lr̄a ſubſtituentur. videᵗ em filios inuicē ſubſtituiſſe vt ibi no. z ꝓo hoc. ff. de here. inſti. l. cū teſtō. ℨ. hec ꝑba. ſiue em ſubſtitutio ſit vulgaris vt ibi ſiue pupillaris vt m caſu ꝓpoſito excludiᵗ mater de vulgari. habeᵗ. ℨ. de inſti. z ſubſti. l. fi. z vide q8 ibi notaū de pupillari habeᵗ. ff. de in of. teſta. l. papi. ℨ. ſed nec impuberis. ¶ Itē ꝓ ꝑdicta opi. bene facit. ℨ. de impuberū et alijs ſubſti. l. cū quidam. et q8 ibi notaū vbi frater excludit ſubſtitutū qui erat ſubſtitutus vtriq;. z. ꝓ hoc de rebus dubijs. l. qui duos. ergo multo fortius hic frater excludit ſubſtitutum qui ſubſtitutus erat demū vltimo morienti. z ꝓ hoc bene facit litera. d. l. cum quidā ibi cogitaſſe em patrē ꝛc. Et ad idem facit. ff. ad. l. fal. l. pater. vbi frater excludit ſubſtitutum. In contrarium q; ſubſtitutus admittaᵗ videtur. e. l. pater. ℨ. fi. in prin. vbi dicit vtriq; herede exiſtente ꝛc. z ꝓo hac etiā opi. eſt ff. de iniuſto teſtamen. l. penul. z ad trebel. l. heredes. ℨ. cū ita. Ad mater vocet cū fratre videᵗ per hanc authē. z auᶜ. z cū ſolis. nec obſtat ſubſtitutio q; vltimo tantū morienti fuit ſubſtitutus z ꝓ hoc facit. d. l. ſi pater. vbi ſubſtitutio ſtat in terminis ſuis. ſ. vltimo moriente. et hāc vltimā. ſ. q; mater admittatur cum fratre tenuit ipſe Franciſ. per hanc authen.

¶ Ad ſenatuſconſultum orficianum. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Bz. in ſumma. e. ti. per Rof. in libello de ſenatuſconſulto orficiano. ¶ Quero ſi due mulieres dum in eadē domo pārerēt, vna peperit viuū alia abortiuū z que peperit abortiuū ſuppoſuit eū alteri z abſtulit ei viuū. illa filium petebat altera negabat: lite pendēte ambe deceſſerunt. queritᵗ, vtrū no e pueri hereditas vtriuſq; peti poſſit. Berto. butr. tz q; ſi vna earū erat in quaſi poſſeſſiōe illius filij q; hereditas illiᵘ peteᵗ ſi neutra erat in quaſi poſſeſſione nullius hereditas peti poterit quouſq; cōſtet de filiatione in queſtionibᵘ ſuis. xlvj. qōne: que incipit, cuꝫ due mulieres. et fuit queſtio Py. xcix. z eodē mō incipit. Unam aliā pulchrā qōnem in materia filiationis diſputauit do. Ja. de bel. que talis eſt. Berta cōtraxit matrimoniū cū titio. deceſſit titius, habilis tū ad ꝓcreationē ſobolisvſq; ad mortem. eadem Berta ſtatim moztuo titio contraxit matrimoniū cū ſempronio eteam traduxit ſtatim. deinde hec Berta peperit filium ſempronio, nono, vel. xj. menſe deceſſit ſempronius et quo querit an natus ſuccedat Titio primo marito tū an ſecūdo tū an vtriq; an neutri et an ſup hoc ſteturdeclarationi matris et q; ſub longa examinatione z diſtinctione ſoluit gratia breuitatis omitto. ſed ad ipſam queſtionē recurraᵗ in qua videtur multū inclinare q; ſuccedat cui magis aſſimilatur z q8 eſt notandū. dicit etiā Dy. hanc queſtionē mouiſſe. ff. de admen. lega. l. iij. ibi nō inuenio in meis additionibᵒ. ℨ. ſi duobus. ibi allegat primo q8 ad vtriuſq; hereditatem. ff. de inoffic. teſtamen. l. papi. ℨ. ſed nec impuberis. de ſecundis tabul. l. qui ex liberis. in ꝓincip. de vulga. ſubſtitu. l. ex duobᵒ. de dona. inter viruꝫ z vxo. l. cū hic ſtatᵒ. ℨ. ſi ambo. de dona. cauſa mor. l. ſi hi qui. de fideiuſ. generaliter. de re. iur. quoties nihil. z de carbo. edic. l. ſecunda. econtra q; confeſſio aduerſarij non debet plus operari q; probatio. ſed probando ſe filium vnius contra naturā eſt q; ſit filius alteriᵘ. Sed aduerſarius eiᵘ confiteturus eſſe filium vnius ergo impoſſibile eſt q8 ſit alteriᵘ. argu. ff. de interroga. act. l. confeſſionibus. ¶ Item allegans contraria non auditur z libertas ꝛc. vt. ff. de reb. du. l. ſi quis de pluribus. dicit etiā q8 fuit Bz. o. in ſuis qōnibus ſabbatinis vt dicit q; de rigore iuris non admittaᵗ ad ſucceſſionē vtriuſq;. Sed de equitate ſic arg. ff. de reb. dub. l. qui duos. circa prin. et videas de hac qōne in brocardis quādo filius admittitur ad vtriuſq; matris ſucceſ. z extra de preſump. c. ij.

Heredum

1 2 5 1 ¶ Heredū numerus tempore hereditatis adite attendi debet.
Hereditas matris nō adita an tranſmittatur in patrem.
Filius non ſuccedit matri ipſo iure ſine immixtione.

NOn pro numero. † Numeᵒ heredū atēdi dꝫ tpe aditiōis hereditatis nō tēpore mortis defuncti. h. d. Opp. hic dī q8 ſili in poteſtate deceſſerūt ergo pr debuit admitti ad partem eorū z non alij fratres q; pater etiā cōtradicēte filio in poteſtate cōſtituto pōt agnoſcere hereditatē eidē filio delatā vt. j. de bo. que lib. l. ſi. ℨ. j. ergo eo ignorāte vel abſente vel moztuo vt in regula iuris qui pōt. glo. dicit q; iſti filij repudiauerant ſed quomodo hoc ſciuit glo. cum hoc nō dicaᵗ in litera. Quidā vt Sy. vicentinus q; ideo pater hic excluditur q; fratres erāt ſuperſtites imo plus dicit q; etiaꝫ ſi iſti filij moztui eſſent infantes nō trāſmiſiſſent ad patrē ꝓpter fratres exiſtentes, nō ob. l. ſi infanti. q; ibi nō erāt fratres. z iſta eſt noua opinio quā hic ſequi vr Ja. de are. z niſi vellemus diuinare vr Ly. q8 oporteat ſic dici niſi dicerem q; hec lex fuit ante illā. l. vlti. j. de bonis que lib. z ſic etiā ſi non eſſent fratres de iure iſto pater nō admitteretᵏ q; hereditas nō adita nō trāſmittiᵗ regulariter. tu dic q8 vbi filiᵘ moziᵗ pater nō admittiᵗ beneficio dicte. l. vltime. de bo. que lib. cū ius ſiue poſſibilitas adeundi pēdeat ex perſona filijſa. qua deficiēte z ipſa deficit lz vñēte filio duret ī qua cunq; volūtate ſit filiᵘ ar. ff. cōmunia prędio. l. fin. fm Ric. mal. vt no. per eū. d. l. vlti. j. de bonis que lib. Vel dic fm Jac. de bel. aut filiᵘ eſt heres inſolidū: z tūc tranſmittitᵗ ad patrē ſiue priᵒ moziaᵗ ſiue repudiet vt. d. l. ſi. ℨ. ſimiliqꝫ modo. de bo. que lib. Si vero filiᵘ eſt heres ꝓ parte tūc ſiue premoziatur ſiue repudiet excluditur pater z veniūt fratres iure accreſcēdi vt. ff. ad tertul. l. ij. ℨ. ſi quis ex liberis. in fi. ℨ. ver. ſed ſi nō eſt ſolᵘ. z. l. j. ℨ. ſi nemo. z eſt ratio q; cū fratres adſunt. tum q; tractatur de iure accreſcēdi. ar. ff. de acqui. here. l. qui ſuperſtiti. rum etiā q; trāſmiſſio hereditatis ad patrē hereditate nō adita. pcedit ex priuilegio. ſed iure accreſcēdi. pcedit de iure cōmuni z priuilegia facilius tollūtur vt. ℨ. ad velleia. l. antiq̄ circa prin. Sz ad ſuos heredes trāſmittunt etiā ſi cum extraneis ſint inſtituti vt. ℨ. de his qui ante aper. tab. l. vnica. z hec eſt ipſa veritas fm eū Ja. de hoc etiā late notaᵗ per ipſum Jac. in quatuoꝛ qōnibus quas q̄rit z diſputat in. d. l. vlti. de bonis q; libe. in quarta qōne. Vel fm alios illa regula iuris que pōt nō eſt ſemper vera nec in caſu noſtro obtinet. † Sz nunq̄ hodie trāſmittitur hereditas matris nō adita
2 in patrē gl. dicunt q; ſic. ℨ. de ſuis z legi. l. apud hoſtes. Sed illa nō facit q; loquiᵗ in herede ſuo qui trāſmitteret etiā in extraneū vt ibi dixi. Sed pro glo. facit ratio que eſt in. l. vnica. de his qui ante aper. tab. ordine cōuerſo. Sed tū non eſt ſic debita ecōuerſo vt. ff. vſi liberi. l. ſcripto. ℨ. fi. z ſic videᵗ q8 non ſit eadem ratio per omnia. Si filius eſſet infans fm communē opi, non eſt queſtio per. l. ſi infanti. Sed cū eſt maioꝛ infante nec pater videᵗ ad mitti nec mater niſi vt dixi in. l. apud hoſtes. per hāc legē niſi diceres eā admitti per prealleg. a. l. de his qui ante apert. tab. cum ſit eadē ratio tamē vt dixi nō eſt per omnia idem. Lyn. dicit ſe aliqñ credidiſſe hereditatē inferiorum non aditā tranſmitti ad ſuperiores: z hereditatem maternam ad patrem z paternā ad matrē ſequēdo gl. Sed per hanc. l. mouetur in cōtrarium: q; nō eſt tanta ratio trāſmittēdi ad ſuperiores ſicut ad inferiores. et ideo q; diuerſitas eſt in rōne ſic diuerſitas i iure vt eſt videre in his q̄ dicta ſunt. ℨ. ti. priori. auᶜ. defuncto. z ti. ℨ. auᶜ. in ſucceſſiōe q; em magis eſt debita hereditas ſuperiorū inferiorib⁹. ideo magis tranſmittitur in ſolamē triſtitie. z ne addaᵗ afflictio afflicto
3 in ꝑditionē eius q8 eſt ſibi debitū eſt voto aſcendentium. Lyn. † Vltimo notandū q; lex iſta, clare determinatᵗ q; filius nō ſit heres matris ipſo iure ſine immixtione lz in patre; ſecᵘ vt dixi. ℨ. de his qui ante aper. tab. l. vnica. ſi em eſſet heres ipſo iure tranſmitteret ad ſuos heredes etiā extraneos q8 hic non eſt. z ideo oportet nos dicere q; lex penul. ℨ. de legitimis here. q̄ dicit filios matri ipſo iure ſuccedere intelligit ſecundum determinationez eorum que. ℨ. dicta ſunt.

1 ¶ Mulier quanto nobiliꝛ tanto caſtiꝛ eſſe debet.
2 Spurij non ſuccedunt matri illuſtri extantibus legitimis.
3 Spurius cum legitimo matri ſuccedere poteſt.

SI qua mulier. Hec eſt bona lex. z no. q; inobilioꝛibᵒ mulieribᵒ † requiritᵗ maioꝛ caſtitas. Itē no. q; ſpurij † nō ſuccedūt mri illuſtri extātibᵒ legitimis. Quid in ſucceſſiōe cōiunctorū p lineā maternā dicit Dy. idiſtincte admitti p. l. ff. vſi cognati. l. ſi ſpurius. l. modeſtinus. z. l. hac pte. Itē que rit gl. cū hec lex loquaᵗ ab inteſtato nūqd teſtiū tales filij poſſunt impugnare hic nō bene firmat pedē ſz in. l. ſi ſuſpecta. ℨ. de inof. teſt. q; hic allegaᵗ i gl. tz q; ſic z eſt vera fz Ly. Itē colligit gl. q; filius ſpuriᵘ † ſuccedit matri vna cū legitimo niſi ſit mater illuſtris ſed hoc nō colligiᵗ ex. l. iſta qz in fine loquiᵗ de nato ex cōcubina z ſic ex licito coitu de iure ciuili vt. ff. de cōcubi. l. in cōcubinata z hic ex ter. apparet qz nō ſit ſpuriᵘ fz naturalis. Sz ex ꝓdicta lege ſi ſuſpecta. ℨ. i. colligi pōt q; gl. dicit z ex aliis hic in gl. allegatis. Ol. Rof. cū dicit q; hodie ſpuriᵘ nō ſuccedit matri cū legitimo vt. ff. e. l. ij. z maxime iure auᶜ. quo dicit hoc eſſe correctū. ℨ. de naturalibᵒ liberis auᶜ. lz z ita tz hic. e. ti. ℨ. i. z de bono. poſ. vſi cogna. circa prin. Spe. ſentit Juſ de ſucceſ. ab inteſta. ℨ. j. ℨ. ſed nunqd ſpurij. niſi dānatᵒ eſſet coitᵘ q; dānati eſſent vt ibi no. per eū z ita etiā vr ſentire Odo. hic z. ℨ. de inceſtis nup. auᶜ. ex cōplexu. Ubi de hoc tetigi que ſignata eſt ſuper. l. ſi quis inceſti, z no. etiā in glo. inſtitut. e. ℨ. nouiſſime. Item ſi mulier iungit ſe ſeruo, ꝓpio tales filij excludūtur ex toto ab hereditate materna vt. j. de mulieribᵒ que ſernis ꝓpriis ſe iunxerūt. l. vnica. vbi notaᵗ in gl. z p Odo. z Rli. tenet etiā Arch. q; ſi matrimoniū de facto cōtrahaᵗ inter coniunctas perſonas q; filij ex tali matrimonio non ſuccedāt patri nec matri vt no. per eū extra de teſtamēt. c. ſi pater. l. vi. mater etiā teneᵗ alere filium vulgo que ſitum ſicut legitimū vt. ff. de liberi. agno. l. ſi qs a liberis. ℨ. i. eodem modo ſuſcipiᵗ tutelam naturalis ſicut legitimi vt. ℨ. quādo mulier tutele officio fungi poteſt. l. ſi.

QUidam. Ybi ſaluo iure. q. d. non ſolū auto ritate huiᵘ. l. ſed etiā ex ſenatuſcōſulto orfic. ſuccedit vt. ff. e. l. j. ℨ. ter cū. z caue in eo q; dicit gl. nepotē cōceptum poſt mortē auie nō admitti q; ſi patri eius cōpetebat ſuccedēdi ius trāſmittit in ipm filiū ſuū eundēq; nepotē p ti. ℨ. de his qui ante aper. ta. vt ibi dixi. et in. l. qui ſe patris. z no. per Dy. in. l. gallus. i fi. ſue magne, diſtinctionis. Ultimo no. verba illa oēs veteres iuris autores conſentiūt qz intelligi dꝫ de illis qui preſentes fuerunt examinationi ſic exponiᵗ. ff. qui ſatiſd. cog. l. inter oēs. ℨ. de inof. dona. l. fi. z ſine cenſu vel reliquūs. l. oēs. z ibi plene de hoc in glo. z in ſumma Bz. e. ti. z q8 ſi vim vi repellere oēs leges oiaqz iura permittūt intelligiᵗ de hoc loquētibus ſic exponitur extra de ſen. excō. c. ſi vero. que oia faciunt q; ſi inſtrumēto ſindicatus cōtineᵗ q8 oēs conſiliarij ciuitatis conſtituerunt talem ſindicum ſi probetur vnum vel duos fuiſſe abſentes q8 inſtrumentum ſindicatus nō ſit ꝓpter hoc falſum ſed intelligantur omnes. ſ. qui fuerunt ibi preſentes per iura predicta in gl. aditā hereditate qz tunc cedit dies libertatis vt. ℨ. in nouiſſimo. de caducis tollen.

¶ De legitimis heredibus. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Bz. in ſumma. e. ti. per Rof. in libello de bonoꝝ poſ. vnde agnati ꝛc.

SI eius. Hec lex pro tāto facit ad titulum qz hic tractatur de legitimis ſucceſſionibus z legitima dicitur etiam illa que defertur ex teſtamēto vt. ff. de ver. ſigni. l. lege.

1 ¶ Fratres in ſecūdo gradu eſſe cenſentur z eoꝝ filij in tertio.
2 Frater z ſoror iure ciuili vocantur germani.

CONſanguineitatis. Ybi ceſſante iure agnatio nis. i. dato q; ceſſaret pura qz oēs eſſent agnati ex ea dē matre z diuerſis partib⁹. Frāc. z no. † q8 fratres iure ciuili ſunt in ſcōo gradu filij fratrū in tertio: aliter tū fit cōputatio graduū iure canonico q; iure ciuili vt plene p Hoſt. et Boſt. z frātre Raymundū in ſumma. de conſanguinitate z affi. z per ipm frātre Raymundū de impedimēto cognitiōis. ℨ. ſeqꝫ tur videre. z que ſit rō quare aliter cōputenᵗ de iure canonico
2 habeᵗ in tex. z gl. xxxv. q. v. c. ad ſedē. ¶ † Itē no, q8 iure ciuili germani appellanᵗ frater z ſoror vt no. i auᶜ. iuſiurā. q8 preſtaᵗ ab his qui adminiſtrationē ſuſcipiūt in prin. z econtra fratres appellanᵗ germani extra ꝓ ſanguinitatē z affinitatē. c. tua nos. z Jacobus apoſtolus dicitᵗ fuiſſe frater ꝙ licet fuiſſet vere ſolum germanus. lxvi. di. c. porro. z ibi in glo.

1 ¶ Fratres z eoꝝ filij in ſtirpem veniūt linea directa' ceſſante.
2 Filij duorum fratrū an ſe ſuccedant in capita aut in ſtirpes patruis non extantibus.
3 Nepotes cum patruis in feudo ſuccedunt.

CEſſante. Lyn. in iſto titulo nihil ſcribit niſi ſup iſta auᶜ. q; corrigit. l. C, z ꝓ dicit † q8 linea directa ceſſante veniūt fratres z eoꝝ filij in ſtirpē. Scōo dictū iſtis limitat z declarat. Tertio dicit, q; hec linea trāſuerſalis venit etiā cū directa linea aſcēdēti. Quarto remouet dubiū. Quinto tollit differentiā ſexus z
emācipationis, z vide notata in corpore. vnde hec ſumiᵗ z qd

Universidad de Deusto
Biblioteca

moderni hoc verbū cessante exponunt aliter ꝑ gl. z dicūt cessante. i. cessantibus liberis z alijs ceteris descendentibus z qb dicit et eius exponē, z pro. i. z qb dicit ascendentis passiue ponit. q. d. quando aliquis superest de descēdentibus oēs alios excludit in successione ascendentiū: vt. ff. de suis z legi. here. auf. in successione z sic bene dicit eius que sola sit &c. vel dic ꝙ illa dictio ascendentis ponatur actiue z cessante ꝓpie ponitur z dic cessante ſ. per mortē. z qb dicit que sola sic exponē. vt. ff. vel ꝙ qb ipsi ascendentes solū succedūt in bonis descendentiū nō extātibus eoꝝ liberis: vt. ff. de inoff. testa. l. nā z si parentibꝫ. vel exponē ꝙ sola sit ꝓximior gradu ipsi defuncto: vt in auf. defuncto. z hic in ſſi.

2 que persone z hoc plz Ric. Ly. stat cū glo. expositione. † Querit gl. si patrui nō sunt sed filij duorum fratrū vtrū succedant in capita aut in stirpes. Azo ꝙ in capita. gl. hic sentit cōtrariū z hoc etiā tenet Dy. cum semper inueniant filij fratrum succedere in ius patris sui: vt insti. de here. q̄ ab intest. ſ. cū filius. z. ff. vnde libe. l. i. z ideo cū in eis inspiciatur persona eius a quo descēdunt si cut vna tm̄ partem haberet sic oēs filij sui in illā partē succedāt lz quidā dicant Dy. aliter tenuisse per. l. ū. ſ. hereditas. ff. de suis et legi. here. ꝙ nō credit Ly. z si aliquando dixit mutauit vt ptz in quodā suo tractatu quē de successione ab intesta. qui tamen nō est inter suas additiones ibi sentit: vt. ff. premissi z quā distinctionē posui. i. cōmunia de succ. auf. in q̄z. hoc idē sentit Ja. de are. in quadā sua distinctione quā fecit super. l. antiqui li bero ventri si pars hereditatis petat z quā posui. ff. de posthumis here. insti. sup rubrica. Nō ob. dictus. ſ. hereditas q̄ correctius est: vt no. dicto titulo si pars hereditaria petat. l. i. ſ. fi. Succedēt ergo in stirpes q̄ sicut succedendo cū patruis representat personā patrū suoꝝ sic z representat succedendo inter se z caue q̄ hoc locum hz tm̄ qñ tractat de successione patruoꝝ auunculoꝝ amitarum z materterarum: ceterū in successione vlterioris gradus nō representat personā patris sui ex sua persona cōside rato gradu preferuntur patrui z auunculi cui sunt in tertio gradu nō inspecta persona patris eoꝝ qui similiter esset in tertio et 1
sic simul venissent ad successionē defuncti cum in illis hoc induceat authē. post fratres z sequētes q̄ sequunt z loquunt tantus de filijs fratrum z est expressum. i. ri. i. l. auunculo. ¶ Idem est et qñ tractat de successione ascendentis vt inferior lz distantiori sit gradu ex persona sui patris vocetur cum primiori in gradu: vt. ff. de suis z legi. here. l. iſſi. alias nō vt dixi z ita hic tz Ly. dūs autē Old. in questione predicta sequebat opi. Azo. ſ. ꝙ succedāt in capita z nō in stirpes cū succedūt sine patruis. nec ob. ſ. si vero. quem glo. allegat contra Azo. qz ibi ponit succedendi ordinē nō successionis distributionē. z qz leges que dicunt nepotes venire ad bona patrui vel auunculi in capita z nō in stirpes qñ nulli fratris defuncti supersunt nō reperiunt correcte: vt. i. eo. l. fi. ſ. illo etiā obseruando z insti. de legi. agna. succes. ſ. hec etiā succedunt ergo tunc in stirpem cū concurrunt cum patruis z dicitur in. ſ. finaute defuncto. z in auf. vt fratrū filij. in prin. satis eñ est ꝙ patruū hac iniuria afficiunt ꝙ nō obstante ꝙ sit prior in gradu cum eo concurrunt. z ideo in stirpē veniunt qñ vero soli sunt cessat hec iniuria. z ideo tunc in capita. z colligi pōt hec rō. ff. de bonis libe. l. fi libertinus preterito. ſ. fi. z si cōcursus patrui facit in stirpes z sic in minus nepotes admitti. arg. ff. de assignādis libe. l. j. ſ. fi. z. l. seq. z. l. iiij. z hanc opi. etiā tetigi. ē. ad tertul. auf. defuncto. ver. Jtē dicit gl. z vī mihi equior z verior. Sz pone vt accidit de facto. decessit quis z reliquit duos fratres vtrinq; ꝫiunctos, vnus statim hereditatē habere voluit alter deliberare voluit z interim filiū procreauit: relicto isto filio mortuus est z totū tēpus deliberandi elapsum. vult iste pariter cū patruo succedere dicens se habere debere iura patris sui. vt hec auf. sibi cōcedere vī. ex aduersō vī ꝙ nō: qr pater precedebat eū in gradu nec hereditatē agnouit nec potuit trāsmittere q̄ illud locū hz tm̄ in suis quare vī posse excludi etiā si viuo eo de cuī hereditate agit fuisset cōceptus, sed in casu supra posito qñ tūc nō erat ꝫceptus nō vī dubiū: vt. ff. vnde cognati. l. j. ſ. si quis primior. de iniusto testamento. l. fi qs exheredato. de suis z legi. here. l. titius. z institu. de heredum quali. z differentia. ſ. cū autem. Quare vtroq; casu vī ꝙ ille qui adiuit habeat portionē alterius iuris accrescendi.
3 Ol. † Jn feudo etiā succedunt nepotes cū patruis ſm formam huius authē. vt no. in iuribꝫ feudoꝝ de natura suc. feu. c. i. in gl. que incipit. solus dicit. An de iure lombardo seruetur hec auf. dicam. ſ. cōmunia. de succ. auf. itaq;.

Post fratres. Not. ex ista auf. ꝙ vlteriores post fratres et filios eoꝝ succedūt ex se z nō cōsideratis psonis eoꝝ a quo descendunt: z sic veniunt in capita vt dixi. ē. prima auf. succedētes aūt ex personis a quibꝫ descenderunt succedunt in stirpes. qs facit ad qōnē vbi cōsuetudo ꝙ filia nō succedat in baronia sibaro decessit relictis fratribꝫ z relicto nepote ex filia premortua ꝙ talis nepos nō admittat cū patruis in successione baronie qr venit ex psona filie matris sue. vñ sicut ipsa repellere tur ita z ipse. Si aūt essent vlteriores quā fratru filij tunc bñ admitterent. qr nō venirent ex psona filie. sed ex sua tm̄: vt hic z. ē. pri. authē. fm Ja. de ra. in cōtrarium multum facit qr lz veniat ex persona filie tm̄ nō vt femina sed masculus vt dixi in simili. j. cōia de succes. authen. ita qs. circa finē. z qb hic z superiori authē. et ꝙ sublata est differentia emancipationis z patrie potestatis. intellige quo ad succedendum ab intestato nō quo ad alia vt dixi. ē. de suis z legi. auf. in successione. sublata est etiā quo ad hoc differentia agnationis z cognationis. vsq; ita succedunt cognati vsq; ad decimū gradum sicut agnati. lz olim vsq; ad septimū tātum. z ita notatur in authen. de here. ab intesta. ſ. si vero neq;. z institut. de successione cognatorum in fi.

Si autē nullum. Jbi fecit z sic non valuit: vt. ff. ō testa. l. qua etate legitimo iure. i. ciuili adeundo.

Defunctis suis. Qui sunt sui vel ex institutione vt quicūq; extranei instituti vel ex legali dispositione vt existentes in potestate ab intestato vocati ad sēm abstinentia ad primum repudiatione relata. Old.

Liant. Cū oēs pariscet nō puto minores inclusi vincit cū iure agnationis potiori. Jtā si pone exemplum ꝙ amita tua filios habebat z maritꝰ suus decessit postmodū alo nupsit que habebat filios ex premortua vxore z sic filie amite tue nihil attinet filius istius qr amita tua secundo accepit in vxoꝛ. Sui. z Ol. eoꝝ. i. amitoꝝ priuigni fi sunt tales qui non sunt fratres amitinorum. mm. 3

Ante. Jbi alia ratione puta lapsu tps a lege vel ab hoie prefixi vt. ē. de iure delib. l. lz. ff. de here. insti. l. si qs instituatur. de cur. bo. dan. l. j. et de bonis auf. iudi. pos. l. fi. ſ. ruus.

1 ℔ Statutum censetur nullum cui per legem est derogatum.

1 **Omnes peregrini.** Illegat sepe † ꝙ statutum vel con- 2
suetudo cui derogat p. l. nō ꝛs. ꝙ hoc. ē. de furtis. auf. naufragia. z. ē. de sac. san. ec. auf. cassa. mala eñ cōsuetudo nō est consuetudo sed potius corruptela. ff. di. c. mala. de aut. z vsu pal. c. ex tuarum. de vita z hone. cle. cum decorem. z pro hoc. ē. ne filius pro patre auf. habita. bona autem consuetudo non est ciuitatibus per principem auferenda in auf. vt prepona. nomē impr. a. in prin. magis enim habent prouinciales ñ eorū consuetudines obseruentur vt. ff. de officio procōsulis. l. obseruare. ſ. iij. al legatur etiam quod quis puniſ in eo in quo delinquit vt. ē. de seruis fugi. l. iij. vbi de hoc.

Sincimus. Jbi certus ordo. f. successionis z trāsmissionis z dicit gl. hic ordinē datū per. l. quecūq; ff. de bonis que lib. lz eñ in post ista in ordine tm̄ in prioꝛ in cōpositione cū sit leonis z ista sublimiani ex his lucrantibꝫ dote z ante nupt. dona. ibi ex eodē. Jstud pronomē eodem nō facit relationē ad matrimoniū ex quo lucri querit sed ad paternū qr ex eo matrimonio natus fuit defunctus ex quo iste vel isti. Azo.

1 ℔ Descendentes quomodo ascendentibus succedant.
2 Emācipationis z patrie potestatis hodie est sublata differētia.
3 Spurij quando succedant patri.
4 Communi per matrē indistincte succedunt z eis succeditur.
5 Pater tempore luctus ad secunda vota trāsiens omni successione priuatur.
6 Cognati hodie succedūt vsq; ad decimū gradū sicut z agnati.
7 Dispositio iuris communis seruari debet vbi immutatū nō est per aliud speciale ius.
8 Vnus venit appellatione patris.
9 Equitati naturali ob pubertatem vtilitatem derogatur.

Jta. Quia sum̄ in fine successionū ab intesta remissiōes vtiles: z ibi de ista materia tractat dixi. ē. de suis z legi. heredi. sup rubrica z tradat etiam per ff. de. in libello ad ter. z p galeotū in margarita in quatuor titulis successiue. de successione ascēdentiū descēdentiū collateraliū z filiorū naturaliū. z instituta ē seruili cō. ſ. fi. Est ita q̄s distinguēdū: qr aut tractat qualr descēdentes succedāt ascēdentibꝫ aut eōꝫ: aut qualr collaterales collateralibꝫ. ¶ † Primo casu qñ querit quo descēdentes succedāt ascēdentibꝫ aut supsunt legitimi z naturales aut legitimi tm̄ vt adoptiui, aut naturales tm̄ aut nati ex illicito z damnato coitu: aut spurij. si supsūt legitimi z naturales. aut sūt filij primi gradꝰ aut vlteriores. Si sūt filij primi gradꝰ aut oēs emācipati aut oēs in prātē: z tūc iure veteri z nouo succeditur eq̄liter sublata dria leꝛ vt. ē. ti. pri. l. lege. ꝙ. tab. iiij. de her. ab in test. j. ſ. emācipati. z. ē. ō suis z legi. her. l. fi. z auf. i successiōe. aut

defuncti. z tunc nō cōsigitur. Ex liberalitate vt sunt nati ex soroze vterina q̄ succedūt vt agnati per. l. ē. proxima z eodē gradu ad eos de quoꝝ successione tractat constitutionis tenorem. Jstud videbat prouisum quo ad fratres etiā ante iustinianum per. l. ē. de cur. furio. l. ne lucrū. Jn gl. hodie in stirpes de hoc dic vt dixi in auf. defuncto. z in auf. cessante. in glo. quā habes ibi nō est cōtra qr illa negat aunculis tutelā ex. l. tu. ta. nec hic dicitur ꝙ eis deferat per. l. ꝙ. tab. sed beneficio huius. l. Did.

¶ Communia de succes. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa eo.

Si pater. Jbi vel hoc scilicet iure agnationis peremptio id est extincto per emācipationes vt institura de legitima agnatorum tute. ſ. fi. hodie nō: vt. j. de emācip. liber. l. finali.

Eruus. Jn glo. Jbi. l. in successione imo. l. si. is. Oldradus.

Ante. Jbi agnationis iure q̄ ipsi habēt z tu nō. Jbi cognationis ꝙ z si tu habeas vincit cū iure agnationis potiori. Jtā si pone exemplum ꝙ amita tua filios habebat z maritꝰ suus decessit postmodū alo nupsit que habebat filios ex premortua vxore z sic filie amite tue nihil attinet filius istius qr amita tua secundo accepit in vxoꝛ. Sui. z Ol. eoꝝ. i. amitoꝝ priuigni fi sunt tales qui non sunt fratres amitinorum. 3

Ante. Jbi alia ratione puta lapsu tps a lege vel ab hoie prefixi vt. ē. de iure delib. l. lz. ff. de here. insti. l. si qs instituatur. de cur. bo. dan. l. j. et de bonis auf. iudi. pos. l. fi. ſ. ruus.

1 ℔ Statutum censetur nullum cui per legem est derogatum.

1 **Omnes peregrini.** Illegat sepe † ꝙ statutum vel con- 2
suetudo cui derogat p. l. nō ꝛs. ꝙ hoc. ē. de furtis. auf. naufragia. z. ē. de sac. san. ec. auf. cassa. mala eñ cōsuetudo nō est consuetudo sed potius corruptela. ff. di. c. mala. de aut. z vsu palm. c. ex tuarum. de vita z hone. cle. cum decorem. z pro hoc. ē. ne filius pro patre auf. habita. bona autem consuetudo non est ciuitatibus per principem auferenda in auf. vt prepona. nomē impr. a. in prin. magis enim habent prouinciales ñ eorū consuetudines obseruentur vt. ff. de officio procōsulis. l. obseruare. ſ. iij. al legatur etiam quod quis puniſ in eo in quo delinquit vt. ē. de seruis fugi. l. iij. vbi de hoc.

Sincimus. Jbi certus ordo. f. successionis z trāsmissionis z dicit gl. hic ordinē datū per. l. quecūq; ff. de bonis que lib. lz eñ in post ista in ordine tm̄ in prioꝛ in cōpositione cū sit leonis z ista sublimiani ex his lucrantibꝫ dote z ante nupt. dona. ibi ex eodē. Jstud pronomē eodem nō facit relationē ad matrimoniū ex quo lucri querit sed ad paternū qr ex eo matrimonio natus fuit defunctus ex quo iste vel isti. Azo.

1 ℔ Descendentes quomodo ascendentibus succedant.
2 Emācipationis z patrie potestatis hodie est sublata differētia.
3 Spurij quando succedant patri.
4 Communi per matrē indistincte succedunt z eis succeditur.
5 Pater tempore luctus ad secunda vota trāsiens omni successione priuatur.
6 Cognati hodie succedūt vsq; ad decimū gradū sicut z agnati.
7 Dispositio iuris communis seruari debet vbi immutatū nō est per aliud speciale ius.
8 Vnus venit appellatione patris.
9 Equitati naturali ob pubertatem vtilitatem derogatur.

Jta. Quia sum̄ in fine successionū ab intesta remissiōes vtiles: z ibi de ista materia tractat dixi. ē. de suis z legi. heredi. sup rubrica z tradat etiam per ff. de. in libello ad ter. z p galeotū in margarita in quatuor titulis successiue. de successione ascēdentiū descēdentiū collateraliū z filiorū naturaliū. z instituta ē seruili cō. ſ. fi. Est ita q̄s distinguēdū: qr aut tractat qualr descēdentes succedāt ascēdentibꝫ aut eōꝫ: aut qualr collaterales collateralibꝫ. ¶ † Primo casu qñ querit quo descēdentes succedāt ascēdentibꝫ aut supsunt legitimi z naturales aut legitimi tm̄ vt adoptiui, aut naturales tm̄ aut nati ex illicito z damnato coitu: aut spurij. si supsūt legitimi z naturales. aut sūt filij primi gradꝰ aut vlteriores. Si sūt filij primi gradꝰ aut oēs emācipati aut oēs in prātē: z tūc iure veteri z nouo succeditur eq̄liter sublata dria leꝛ vt. ē. ti. pri. l. lege. ꝙ. tab. iiij. de her. ab intest. j. ſ. emācipati. z. ē. ō suis z legi. her. l. fi. z auf. i successiōe. aut

supsunt quidā emācipati z quidā in prātē: cū iure veteri ffos vocabant emācipati de iure ptorio z existentes in prātē de iure ciuili oēs tñ equalr lz diuersis iuribꝫ. z. ē. tit. pri. l. meminimus. Jbi cū igit ergo &c. z. ff. de bono. pos. l. lz cū patrono. ſ. bonoꝛ. iure vero autenticoꝝ vocant etiā emācipati de iure ciuili cū cōstituit in prātē equaliter vt in auf. de here. ab inte. ſ. reliquū. ibi nulla &c. quo ad alia tñ remanet dria inter suos. z emācipatos vt dixi auf. i successione. ē. de suis z legi. here. Si vo supsunt vlteriores filius puta nepotes vel pnepotes. aut erā t cōcepti viuēte eo de cuī hereditate agit aut eo mortuo si eo viuēte. aut nascit viuēte eo p quē cōiungant z cōstat eos excludi si ille velit hereditatē hr̄e: q̄ pcedit eos in gradu lz si nolit vel non possit vt qz monit añ adeat vocant vlteriores p cū cōsicti z si soli sunt et eodē gradu vocant equaliter si cū patruis vocant i stirpes iure veteri z nouo. Jdē si nascunt mortuo pr̄e qz paria sunt eū viuere z reputari z eū mori antec̄ repudiet vel adeat. Si vero cōcepti nō erāt tpe mortis eiꝰ de cuī hereditate agit nec ptorio nec ciuili iure vocant nec excludunt sequētes vt hec oia euidēter probant. ē. de suis z legi. here. l. nepotes. z auf. in successione. instituta de here. ab intest. ſ. cū filiꝰ. z. d. ſ. reliquū. in auf. de here. ab itest. z. ff. de iniusto te. l. ii quis ex heredato. ſ. hoc ita. vñ cognati. l. i. ſ. si quis primior. z de suis z legi. here. l. j. ſ. sciendū. z. l. titi. z. l. vel vtio. z. l. cē preterea. z in insti. de here. ab intesta. ſ. cū aūt. Hec intelligo vera esse nisi ex equitate tituli. ē. de ꝛs q̄ ante aper. tab. Lynica. vbi de hoc dixi z in auf. cessante. circa iii. z de cadu. fol. ſ. in nouissimo eo casu quo cōpetebat ius adeundi filius vt dixi. ē. de orfi. l. fi. Predicta pcedunt si nascant eo existēte in prātē p quē coniunguntur. Si vero filiꝰ sit emācipatꝰ z nepotes reperiantur in prātē eius de cuī hereditate agit cōsiderato iure ciuili antiquo pferunt nepotes sed per edictū de cōiungendis cū emāciparo liberis vocant simul z tm̄ cōsequit filius solus quantū oēs nepotes ex eo nati vt. ff. de cōiungendis cuꝫ emanci. libe. l. j. ſ. inter ipsum. de cōtrac. l. j. ſ. qui habent. z. l. cū emācipatus. ſ. si pater emācipatus. Sed iure nouo autenticoꝝ prefert filius tanq̄ prior in gradu † cū sit sublata differentia emāncipatiōis z patrie potestatis z sit correctus ille titulus de cōiungendis cū emācipato liberis vt no. eo. ti. l. j. in prin. z. ē. de suis z legi. here. l. fi. in auf. in successiōe lz tamē gl. ita teneant moderni tenēt op positum z dicūt dictū titulū modo foꝛe correctum. Jac. tamen de ra. z alij moderni dicunt nō esse correctum illū titulum vt dixi dicta auf. in successione. Si aūt moꝛtuo ascendente supersunt descendentes legitimi tantū vt adoptiui tunc si dantur in adoptionē ascendentibꝫ per lineā masculinā vel femininā succedūt eis ex testamento. z ab intestato z exheredati habēt querelā. Si extrāneus aut moꝛit pater adoptiuus testatus aut intestatus. Si testatꝰ regulariter nihil relinquere cogit fallit ñ arrogatꝰ sit impubes cui cogit pater arrogatoꝛ quartā relinquere ex cōstitutione diui. pii vt. ff. de adop. l. fi arrogator. z de iof. testā. l. papi. ſ. fi quis impubes. z ita simpliciter tenebat Dy. Sed qd si erat factus pubes an debetur sibi quarta. z qd si fuerit preteritꝰ. dic vt no. ſ. de adop. l. ij. Si aūt moꝛitur pater adoptiuꝰ intestatus aut sine filijs legitimis z naturalibus. z tūc secūdū omnes succedūt adoptiui. Aut extrāneus legitimis z naturalibꝫ. z tūc re probata opinione quoꝛūdā qui dixerūt contrarium vocantur equaliter cū naturalibꝫ z legitimis si tpe moꝛtis reperiant̄ in potestate vt hic oia probant aperte. ē. de suis z legitimis here. l. iit te. z. l. fi. z dixi in auf. in successione. z ibi in gl. Tertio casu qñ moꝛtuo ascēdēte supsunt naturales tm̄ tunc aut extrāneus. legitimis aut nō extrāneis. Si extrāneis aut decedit pater testatꝰ aut intestatꝰ: si testatus pōt instituere naturales in uncia vt. ē. de naturalibus. liberis &c. y. auf. ibi posita. si intestatus in nihilū succedūt se aliūtur in auf. de naturalibꝫ liberis. ſ. fi vero. z. ē. de naturalibus liberis auten. licet. Secūdo casu quādo nō extrāneis legitimis supersunt naturales. aut extrāneis parentibus defuncti aut nō extrāneis. si extrāneis aut decessit testatus z pōt naturales instituere insolidū relinquendo parentibus legitimam. Aut intestatus z nō superest cōiunx legitima. z tūc succedūt in duas uncias vt dicta aut̄. licet. † Quarto casu qñ supsūt spurij aut tractatur de successiōe linee paterne. aut linee materne. si pr̄ne tūc spurij z ex illicito coitu nati nulli succedūt vt in auf. quibꝫ modis natura. efti. sui. ſ. fi. vbi de hoc est bona gl. ſ. vnde cognati. l. fi spurij. si materne aut matris. aut ꝫiunctoꝝ pmatrē. si matris aut nō est illustris aut est illustris. si nō est illustris: aut sunt spurij vulgo q̄siti aut incestuosi vel nephary vel ex illicito z damnato coitu suscepti. si sūt vulgo q̄siti succedūt matri indistincte vt. ff. ad ter. l. j. ſ. lz vulgo. z in littera. e. j. nouissime. si sūt nati ex damnabili coitu nō succedūt vt. ē. ſ. fi. in auf. quibus modis naturales emit. sui. Si est mr illustris tunc aut existant filij aūt 4
non vt. ē. ad orfi. l. pen. z ibi nota. z dixi. † Si vero queritur de successione communiorū per patrem indistincte succedunt z eis

Universidad de Deusto
Biblioteca

succeditur:vt.ff.vnde cognati.l.si spurij.z.l.hac parte.z de istis successionibus naturalū z spuriorū plene notaui.ē.de naturalibus liberis sup rubrica z per totū z maxime m.l.humanitatis.z dicta auf.licet.Secundo casu principalis distinctionis cuz queritur qualiter ascendentes succedant descendentibus aut super est mater vel pater tantum vel vterq; simul cū fratribus vtriqz coniunctis aut cū coniunctis ex altero tantū parēte.Aut auus vel auia vna cū fratribus defuncti.Primo casu iure veteri precedebat pater matri si filius erat in ptāte tēpore mortis:q; pater olim oia occupabat iure peculi.z qz erat agnatus z mater erat cognata:vt.ff.ad tertul.l.fi.Jdē si erat emācipat⁹:vt.ē.ad tertul.l.ij.z fi.z hec erant vera in naturali z legitimo pre:secus in naturali filio tm̄ qui nō est in ptāte z sic nō habet beneficiū mannissionis:vt.ff.de coniungen.cū emancipatis liberis.l. finali.

¶ Jtē secus in legitimo:vt.ff.ad tertul.l.patrē.hodieverō filius habet heredē z pater nō occupat iure peculi u in auf.de here. ab intestato.ℌ.j.z sublatā est differētia agnationis z cognationis: vt.e.ti.ℌ nulla.z iō pater z mater pariter succedāt:vt.ē. ad tert. auf.defuncto.Secūdo casu quādo supererit mater tantū cū fratribus quid olim obtineret habetur:unū.ad tertul.ℌ.frater.hodie simul vocant̄ in portiōes viriles vt in auf.de here.ab intest. ℌ.cōsequens.z dicta auf.defuncto.Tertio casu quādo supsunt pater z mater cū fratribus preferūtur pater z mater fratribus ex altero tantū parente coniunctis:cū coniunctis vero ex vtroq; parente succedunt in viriles: vt.d.auf.defuncto Quarto casu cum supsunt auus vel auia cū fratribus est opi.inter bul.ex vna parte z Jo.z.ad.ex altera:vt no.in dicta auf.defuncto.Opinio tamē Jo.z.ad.cōuniter approbatur.Si vero supsunt ascendētes in dispari numero.z auus paternus tantū z auus z auia materna cū fratribus vtriqz cōiunctis qualiter tunc vocentur ad successionē varie fuerunt opiniones sed dic vt dixit.d.authē. defuncto.z an filij fratrū veniant cum ascendētibus dic vt nota
5 tur z dixit dicta authē.defuncto.† Predicta vera sunt nisi mī transiret ad secundas nuptias ante tempus luctus.nam tūc pīnaī omni successione:vt.ē.de secūdis nuptūs.l.j.z ibino.z dixi. Jtem sunt ꝛa predicta quādo defunctus erat pubes z mī trāseat ad secunda vota z post tēpus luctus:tunc dic vt.ē.de scōis nuptijs.l.femine.z in authē.de nuptijs.ℌ.hic nos.z no.z dixi.ē. ad tertul.l.omnē.z.l.si qua mulier.priuatur etiā mater successione filij impuberis nisi petat tuto.intra annū:vt.ff.ad tertu.l.ū.ℌ. qd si nō petierit.z.ℌ.cōfestim.ē.de legi.here.l.sciāt.ad tert.l.matres.z.l.omnē.z in summa qui petunt tutorem nisi sit minor:vt ē.si aduersus deli.l.ij.z in aliis casibus qui notātur dicta.l.matres. z idē est in auia vt.d.l.secunda.ℌ.q; fi nepotib⁹.ff. ad terr. et per totā ipsam.de hac materia tractatur.Tertio casu principali distinctionis scilicet cū agitur de successione collateraliū aut supersunt vtriqz coniuncti tantū et succedūt:vt.ff.de suis z legiti.here.l.j.ℌ.fi.aut supersunt coniuncti ex altero parente tantū z tunc aut ex legitimo matrimonio aut nō. Si ex legitimo matrimonio.succedūt:vt.ē.ti.pri.auf.post fratres. Si nō ex legitimo matrimonio aut sunt cōiuncti per patrē tantum.z nō succedunt:vt in auf.qui.mo.na.effi.sui.ℌ.filium. Si per matrē succedunt etiā spurij z vulgo quesiti.vt.ff.vnde cognati.l.ū. aut supsunt veterini tantū z consanguinei tantum.z tūc pariter succedūt in bonis a se questis quia cognatio ab agnatione nō differt: vt in auf.post fratres.ℌ in bonis quesitis a patre preferunt cōsanguinei in questis a matre veterini:vt.ē.ti.proximo.l.de emācipatis.vltimo respōso.z in hoc remanet.l.illa nō correcta. Sed qui soluent debita hereditaria.dic qđ si appareat pro maternis esse contracta soluent succedentes in maternis.z idem de paternis. arg.ff.de testa.mili.l.si certarū.ℌ.j.ꝙ si nō appareat ꝑ rata stabit nebūt arg.ff.de relig.l.quoties.z.ll.sequētibus.z de pe. heredi.l. sed si lege.ℌ.quod autē.Aut supersunt vtriqz cōiuncti cū consanguineis tantū vel veterinis tantū.z preferunt vtriqz coniuncti in bonis vndecūqz quesitis:vt hac auf.itaqz nō duplici iure vtentes ꝛc.vt in corpore.vñ hec sumitur.ℌ.hoc igitur. Aut supsunt fratres z fratrū filij.et tunc succedunt eadem distinctione seruata vtriqz coniunctorū z nō coniunctorum z dic vt nor.et dixi.ē.ti.proxi.auf.cessante.aut supersunt fratres z nepotes fratrū vel vlteriores.z tūc qui prior est in gradu potior est in successione:vt.ē.ti.pri.auf. post fratres fratrūqz filios.z qñ supersūt solū filij fratrū vel vlteriores vtrū succedāt in stirpes vel in capita Aso.ꝙ in capita alij ꝙ i stirpes vt plene no.z dixi dicta auf.
6 cessante.† Jtē cognati sicut z agnati hodie succedunt vsqz ad decimū gradū.vt dixi.d.auf.post fratres fratrūqz filios collateralib⁹ deficientib⁹ succedūt coniuges sibīuicē:vt.ē.vnde vir z vxor.l.j.z hoc fi legitimū est matrimoniū. Ex incesto eñ mātimonio nihil capitur.vt.ē.de incest.nup.l.si qs incesti.Deficiente cōiuge si erat collegiatus succedit collegiū suū:vt.j.de here. decu. ℣ totū.Si nō erat collegiat⁹ succedit fiscus:vt.ē.ō cad.tol.ℌ.pe.

An autē vacante fisco succedant ciuitates loce ñsci.in italia servanda ꝙ sic.sed dic vt dixi.ē.de his quib.vt indig.l.j. Predicta nō vendicant sibi locū in successione re⁹ū quo ad regna: nec baronum quo ad baronias.Sed de eoz successione dic vt dixi.ē de dona.inter vir.z vxo.l fi.z dicta auf.in successione.ē.de suis z legi.z dicta auf.post fratres.Jtē nō habent locū in successione feu dorū quo ad militia.sed dic vt in iuribus feudorū de successione feudi.z de natura successionis feudi.z in summa ipsoz titulorū. Jtē predicta vera sunt in successionibus laicoz.de successionib⁹ autē clericoz.ū dic vt extra de successionib⁹ ab intestato.per totū. et per Hos.z Hosti.in summa.e.ti.z per speculatorē.eo.ti.z in ti. peculio clericoz.z dixi.ē.de epi.z cle.auf.licētia.z.l.si quis presbyter.z auf.presbyteros.Jtē predicta sunt vera iure cōmuni. de iure autem lōbardo ꝙ pergami z pluribus ciuitatibus lombardie seruatur quid seruetur vide bona glo.que est in iuribus feudorū primo titulo.ℌ.hec autem que incipit.qđ est verum z notata per Carolū in lombarda de successione.l.j.tenet tamē ibi ꝙ mater excluditur a successione filij.cuius tamen contrariū tenet Rof.de septima bono. possessione extraordinaria. vltima colū. Jtē regula iuris lōbardi est qđ cognati totaliter excludunt: vt d.l.j.itē regula iuris lōbardi est ꝙ in pari gradu masculus excludit femina imo ꝙ plus est de iure lombardo non videt cognita aliqua mulier nisi filia sororꝛ z amita in capillo z not.eo.ti.de succ.l.recolimus.Jtē si filia est dotata per fratrē vel patrem nihil amplius petere potest in hereditate patris vel fratris:vt eo.ti.l. si pater filiaz.in descendēribus tamē videtur ꝙ nepos succedat in locū patris sui vel matris sue.z sic deinde vt no.in.l.si qcūqz. eo.ti.z.l.si quis habuerit.in transuersalib⁹ autē.puta si sunt fra
tres z filij alterius fratris an seruari debeat.auf.post fratres.vi
di multū dnbitari per pernos. Aliqui eñ dixerunt standū regule.qđ qui prior est in gradu.prior sit in successione aliis videt seruari debere dictā authē.post fratres.z istā vltimā audiui antiquos pergameñ.seruasse pgamivbi quo ad hoc seruat ius lombardū.et pro hac opinione facit in lombarda qualiter hoies diuersarū legū res suas diffiniant.l.j.in fi.primam tamē opi. tenet
7 expresse Carolus.d.l.j.de succes.† Est etiam notandū ꝙ vbicūqz nō reperimus immutatū expresse in successionibus vel aliis per ius lombardum vel feudoz standum est dispositioni iuris cōmunis vt in lōbarda de eo qđ pater necesse habet filijs relinquere.l.a nostris.vbi de filiabus autē non continebatur z qz casus omissus ꝛc.sol.ma.l.si cū dotem.z est expressum de feudi agnatione.c.j.in fi.Ultimo qz.ē.dixi de iure lōbardo fratrem repelle
re sororē a successione ea conuenienter dotata.z hoc etiā in multis locis obtineat ex cōsuetudine vel statuto.quero nūqd idē obtineat si auus decessit relictis nepote z nepte ex filijs predefunctis de quib⁹ supra.Jtē predicta vera sunt nisi mutatis mutandis ꝙ nepos repellat neptē ea conueniēter dotando. z vī ꝙ nō qz filioz appellatio nō cōprecit nepotes.insti.qui dari tut.pos. ℌ.fi.vbi de hoc.z de testa.tute.l.ꝙ si nepotes.patris etiā appellatio nō cōplectit auū.ff.de ri.nup.l.lege iul.ℌ.hoc capite.z de gradibus.l.iurisconsultus.ℌ.transeamus.ergo statutū vel cōsuetudo loquēs de successione pīoꝛ z filie nō extēdit ad auū vel nepotes cum sit casus omissus.ergo iure cōi terminādus:vt.ē.ꝑbatū est. et maxime qz statutū z cōsuetudo sunt cōtra ius z ideo nō pdu cenda:vt.ff.de legiti.l.quod vero cōtra rationem.nec est nouum imo cōsonum iuri ꝙ filius primi gradus plus iuris obtineat ꝙ scōi gradus vt nepos:vt.ff.de here.insti.l.sed z si in conditione. ℌ.nepotes.z.ē.ad treb.l.inbem⁹.z de legi.here.l.lege.ℌ.fi.z.l.memmin⁹.ℌ.cū aūt.z auf.cessante.Jtē hec neptis representat psonā sui patris:vt dixi.ē.de legi.here.auf.post fratres.z sepe ex p
8 sona alterius hz qđ nō haberet ex sua.ff.qui poti.in pig.ha.l.arist⁹.† Jn Zsium facit qz appel.patris ꝛplectit auum z filij nepotem:vt.ff.de verb.sig.l.filij.l.iusta.z.l.liberoz.ℌ.fi papirius.cū si. nisi mens loquētis sit filia:vt.d.ℌ fi.insti.qui dari tuto.pos.cū si. Jtē qđ recipit in filio z filia vī recipiendum in nepotibus:vt.ē. ad mace.l.pe.z.ff.e.l.filium.est eñ hoc inductum in pr iulegium masculoz:vt.ff.de sta.ho.l.in multis.cum ibi no.cū ergo eadez sit ratio in nepotibus idē erit ius.z hz hic neptis admittatur ad auitā successionē ex persona patris:admittit ramen vt ipsa z sic vt femma sicut dz de nepote succedente in locum patris auo qz cōsideranē eius merita z nō patris:vt.ff.contrata.l.nō tantū.ℌ. si emācipatus.in fi.z arg.ē.de inoffi.testa.l.fi quis in suo.nec ob. e.ti.l.si quis filiū.qz ibi nepos vt heres patris dicebat testamentum inofficio.nō ex sua persona z qđ obstet sibi exceptio ex sua psona que nō obstaret ei cui⁹ locū obtinet.facit.ff.de condi.inde. l.si nō sortē.ℌ.fi filius.rerū amo.l.ij.so.mat.l.ij.ibi ꝙ si sui.z.ē.de dolo.l.j.occupat eñ hec neptis filij gradus sed non sexum:z sic dz admitti vt femina.z per ꝛns per congruā dotē data excludi. Jtē inspicienda est ratio cōsuetudinis z statuti que fuit publica vtilitas sez vt familiarū dignitas salua sit:vt.ff.de vē.inspi.l.j.ℌ. si seruus.z.j.de questio.super statu.que cōseruatur per diuitias

et per

et per inopiā minuuntur.ar.ff.de testi.l.ū.in auf.de defen.ciuta. circa prin.z vt om.obe.iudi.puin.ℌ.j.de suspec.tuto.l. pietatis. familia aūt ꝓout accipit.ff.de ver.sig.l.pronunciatio.ℌ.cōi.conseruatur per psolem masculinā vt.e.ti.l.familie.z sic inspectatione cōsuetudinis z statuti idez est in nepte ꝙ in filia vt.j.ꝙ sit
9 lōga cōsue.l.j.ff.e.l.de quib⁹.l.ꝙ nō ratiōe.a cōtrario sensu.† nā ꝓter vtilitatē publicam derogatur equitati naturali vt.ff.ad l.aquil.ita vulneratus.z in hanc vltimā suam inclinat.Jac.de are.qz nepos z neptis fratres appellant.ff.de gradi.l.iurisconsultus.ℌ.qui aūt.z insti.de gradi.ℌ.quarto.ē.qui testa.face.pos.l.si frater.z auus ꝛplectit sua appellatiōe patris.vt.l.iusto.de ver. sig.z sic verba statuti nō repugnāt z mēs cōcoꝛ.vt agnationum salua sit dignitas vt.ff.de leg.j.l.ab omnib⁹.z qz ratio cōsuetudinis est attendēda.vt vbi locū hz locū habeat z cō suetudo: vt.d.l.j.que sit lōg.cōsue.ita tenuit Jac.in qōne predicta quā publice disputauit z incipit cū scōm consuetudinē.z facit ꝙ in simili notaui.j.ad.l.iul.maie.l.quisqs.ver.item queritur vtrū locū habeat in filijs primi gradus. Jtem ad hāc materiam:vide alias questionē quā no.j.de adul.l.j.z de hac materia plene no. ff.de ver.sig.l.liberorum.

¶ De bonis maternis. Rubrica.

1 ℣Endito: de euictione tenebitur si rem quem vēdidit suā esse non docuerit.
2 ℙater administrator filiū an teneatur inuentarium facere.
3 ℙater res filij quas administrat alienare nequit.
4 ℙilius cum patris assensu an possit sua bona alienare.
5 ℙrescriptio an currat agere non valenti.

REs que. Utde Azo.in summa.e. Prio
+in bonis maternis ad filiū de
uolutis vsumfructū tm̄ patri cōcedit. Sed o in eisdē reb⁹ dat ei administrationē liberā z quo dāmodo dominicā ptātem.Tertio illam pote stare restringit.z vide pro declaratione qđ not. Jmmo.extra de.pcur.c.accedens.dicit gl.ꝙ hec lex docet mēriri sed nō est verū.non cū dicit qđ dicere debet rem filij suam esse.
1 sed qđ dz docere suam esse rem quā vendit qđ si nō faciat de eui ctiōe tenebitur:qz plumitur aliena ex quo euincit vt.j.de asser. tollen.l.fi.itē vt sentire glo.ꝙ pater non possit cōstituere procu. in iudicio nisi lite cōte.ad instar.tuto.Odofr.Adar.fil.z Jaco. de are.tenēt Zsiū per hanc.l.que dicit tanē si dnium ꝛc.z qz tuꝛ est nud⁹ administratoꝛ.pater aūt hz vsumfr.z sic suū cōmodū persequit lz nō totaliter.Specu.de pcur.ℌ.ū.ver.sed qñ potest tenet ꝙ si pro vsuf.agat cōstituat ante litē contestatā.z post si propꝛietate demū post litem contestatam.z de hoc etiam not. per Baleotū de procur.ver.an pater.Sed tunc nullum esset dubiū qundo pro vsufru.ageret.qz tunc ageret nomine proprio.et ideo verior est opi.predictoꝛum qz in illis actionibus quarū iure antiquo pater habebat administrationē faciebat pcu.vt. ff. rem ra.ha.l.si sine.ℌ.fi.de iniur.l.sed si vn⁹.ℌ.ait pretoꝛ.z de pcu. l.nō solū.ℌ.ft pater.sic z alias quis alieno nomine procuratoꝛem facit ante litē contest.vt.j.de dona.l.illā.z hanc tenent Dy.Ly. z moderni.Sd nūqd iste filius poterit habere cura.ad litē.dic ꝙ nec ipse pater nō pōt vel nō vult administrare vt.ff.de tute.l.muto.ℌ.fi.z.j.ti.pri.l.fi.ℌ.finautem.z no.ff.de iudi.l.si longi⁹.in vl. gl.sed nunqd pater qñ est legitim⁹ administratoꝛ filij teneatur satisdare iudicatum solui si eum defendat dic ꝙ nō vt no.j.ti.pri.Ly.vbi autē in vnum.z dic vt ibi dixi.z.ff.qui satisda.cog.l.si filius.z plene no.in insti.de satisda.ℌ.eodē obseruando. Sed qđ si filius est emancipatus z minoꝛ dic ꝙ tūc pater est eius tutoꝛ legitim⁹ vt insti.de legitima parentū tutela.z an tunc teneat satisdare dixi plene.ē.de tuto.qui nō satisde.sup rubrica.z rōnem reddere tunc tenet vt.ē.ad.l.fal.l.ij.z an possit alienare sine decreto.dic ꝙ nō vt.ff.de re.eorū.l.si pupillorum.ℌ.fi pater.z circa hāc materiā vide qđ no.in spe.de iudi.ℌ.j.ver.ij si ipse filij⁹.z ℌ. cōsiliū tū est.† Sed nunquid pater cū est legitimus administratoꝛ filij tenetur facere inuentariū vī ꝙ sic ad instar tutoꝛis z orphanotrophoꝛ vt.ē.de epi.z cle.l.orphanotrophos.z alioꝛ ad
2 ministratorū. ꝙ.q.ij.c.charitate.z.q.v.succubui.in cōtrariū vī qz hoc non inuenitur.l.cautum.qz nō tenetur reddere rationem vt.j.ti.proꝛi.l.cū opꝛs.ℌ.cū aūt.z hanc vidi seruari.sed quid ecōtra si filij⁹ daret curatoꝛ patri suo qđ esse pōt vt.ff.de tut.z curato.ab hisl.is qui in ea.ī quid tenetur patri reddere rationē, dic ꝙ sic vt.d.l.no. Jtē no.ꝙ pī nō pōt † alienare res filij quas
3 administrat.z tamē pōt actiones exercere contra ꝙ videtur.ff. de iure delibe.l.aut proꝛ.ℌ.est eñ absurdum.z ic secundum Jac. de bel.ꝙ illud regulare hic casuale.vel dic qđ ibi ille cuius nolle agere.dē nōdum erat heres hic hē vel melius ibi principalis per sona simpliciter z omnino ꝓhibetur alienare.z ideo nec ipse nec alius eius nomine potest actione exercere.hic autem non est omnino alienatio ꝓhibita imo aliquādo concessa:vt.j.ti.proꝛi.l.fi.
4 ℌ.finautē es alienū.z duobus.ℌ.seq.Sed nunqd filius † cū consensu z autoꝛitate patris possit alienare.videt ꝙ sic.vt.ff.de pactis dota.l.cum dos.secūdo responso.ff.de pig.l.fideiussoꝛ.ℌ.pater.z.l.seq.z no.in auf.de nup.ℌ.fi.vero expectet.i fi.ℌ.z.j.ti.pri. l.fi.filius autē. Azo etiam videtur sentire ꝙ pater non possit rescindere cōtractus celebratum per filium in aduentitijs vt not. per eū in summa quando liceat ab emptione discedere.circa medium.ver.in peculio autē.Quid si pater vēdidit nunquid saltē quo ad vsumfr.sibi debitū valebit:puto ꝙ sic z vendēdo videt vendere ius hz vt.ff.de contraben.emp.l.qui tabernas.constat autē vsumfruc.vendi posse vt.ff.de vsufr.l.arboribus.puto etiā ꝙ pater in causa filij possit trāsigere ad instar tutoris vt. ē.de trās.l.pscs.puncie.qđ si filio legat⁹ erit vsufr.nunquid pater habebit vsumfru.in isto vsufructu videt qđ sic qz hic dicit indistincte patrē habere vsumfruc.rerū filij.z pro hoc.ff.de bo.auto.iudi.posl.in vēditione.z vendeē iste vsufr.z pater ex pretio vsum fruct.habebit.vt.ff.de pac.dota.l.si cōuenerit.circa medium. Jn contrarū videtur qz vsusfructus esse nō potest.vt.ff.de vsufru. leg.j.z hāc vltimā tenet glo.j.tit.proximo.auf.idem est in his versi.item nouus. Jtē no.quod pater tenetur sumptus ex fructibus facere.pro hoc.j.tit.proximo.l.ℌ.fi.vbi autem in vnū.qđ facit ad questionē hic not.per Ly.Cōsuetudo est in ecclesia aurelian.qđ sede vacante capitulū facit fructus suos rerū spiritualium sed temporaliū non contingit ꝙ pro electionis cōfirmatione z cōsecratione episcopo capitulū fecit expen.z vult repetere ab episcope.z episcopus dicit ꝙ debēt sibi compensare cū fructibus pceptis ex reb⁹ spūalibus.hec ler facit ꝓ epo ꝓ capitulo facit qz vēditoꝛ habet sumptus quos fecit post vēditionē z ante traditionē in re vēdita vt.ff.de act.emp.l.iul.ℌ.preterea.z videtur expressum pro capitulo extra de elec.c.vt ꝓterite.pro episcopo etiam facit:qz fructus cū sumptibus compensantur.ff.de rei vend.l.emptoꝛ.z.l.sumptus. Jtem qz huiusmodi sumptus sunt onus episcopatus.z.d.c.vt ꝓterite.sed onus qđ alicui rei incumbit tenēt suscipere qui rem eodem tempore possidet.licet postea ad alium transferat vt.ff.de leg.j.l.apud iul.ℌ.preterea.z vsuf. l.si pendētes.ℌ.fi.nec obst.si dicatur hoc esse verū si capitulum recepisset vniuersos fructus.at hic nō habuit nisi spirituales.ſz utiliominus procedit qđ dictum est.qz.l.cauetur quod cū quis possidet patrimoniū duplicis generis quod onera que respectu vnius patrimonij cōtrahantur deducūtur de bonis illi⁹ patri mortuj dūtaxat.Sed ita est in proposito:qz episcopatus habebat bona duplicis generis scilicet spiritualia z tēporalia cū igitur negotium electionis cōfirmationis z cōsecrationis sit spiritualis.sumptus facti pro illo negotio respiciēt fructus solū ex spiritualibus perceptos non aūt ex temporalibus.vt.ff.de pecu.l. hinc queritur.ℌ.primo.z de separa.l.prima.ℌ.fi filij.z hāc tenet Ly.secundū ℣et.z videtur expressum.ff.de militari testamento.l.si certarū.ℌ.primo. predicte cōsuetudini puto derogatum per.c.qz sepe.de elect.lib.vj.† Opponitur quod non possidenti
5 agere currat ꝓscriptio:sed detur restitutio vt.ff.de serui.rustico. predio.l.sed attilicinus.gl.ibi soluit vno modo.tu dic secundū ℣ etrū aut interuenit impedimentum iuris z non currit vt hic. aut impedimentū facti.z tunc currit:sed datur restitutio vt ibi. Quero si qs habebat ꝓpriē diuitē ex qua habebat duas filias moritur ꝓpor relictis filiab⁹ heredibus pater primo maritauit vnā pro modica quātitate deinde maritat aliam cui dat in dotem ola bona matris presente altera filia z eius marito z nō cō tradicentib⁹ deinde prima filia petit partē suam.queritur vtrū possit.videtur qđ non.propter presentiam z taciturnitatē suam z martini que inter cōiunctos videtur cōsensum inducere.vt.ff. de donatio.inter virum z vxoꝛē.l.si seruus.z videtur expressum ff.de adop.l.in adoptionibus. Lyn.dicit determinatū fuisse vltra montes per hanc.l.que dicit longū silentium filij non nocere quo minus rē vendicare possit.ergo taciturnitas nō nocet. Jtē qz lex videtur silentium imponere filio vt nō contradicat patri alienanti erubescit eñ lex ꝛc.in auf.de nupt.ℌ.si vero expectat. ergo silentiū quod sibi per.l.imponitur sibi nocere non debet vt ē.de his qui venia eta.impetra.l.prima.z hoc quando filia erat in potestate patris in cui⁹ potestate remanet etiā nupta vt.ē. de cōditio.insert.l.si yroꝛē.¶Non obstat.l.si seruus.in cōtrariū allegata.quia verū est vbi tacens contradicere potuit z debuit. alias non.eodē modo potest responderi ad.l.in adoptionibus. potuit eñ ibi filius contradicere.quia status eius mutabatur propter magnū preiudicium:sed in administratione rerū contradicere non potest vt dictū est. Lynus ad hoc possunt addūci no tata per Dy.z alios in,c.is qui tacet.z.c.is qui tacet.de reg.iuris.lib2o.vj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ☞ Prescriptio longi temporis an currat filio.
2 Usucapio large sumpta an possit dominium transferre.
3 Seruitus directa per prescriptionem queri potest.

1 NOn tricennale. Tria dicta cõtinet. op†po.† q̃ filio currat p̃scriptio longi temporis q̃ pater vendendo dedit sibi titulũ: vt. ff. de prescrip. long. tẽ. per totũ. dicunt quidã qõ hic emptor fuit malefidei: q̃ sciebat patrẽ vendere nõ posse. et sic p̃supponunt q̃ si esset bonefidei p̃scriberet qõ aliis nõ plz. q̃ hec auc. loquit indistincte. c. l. codi. dicit siue sciens siue ignorãs. vñ dicunt hic spãle q̃ ls habeat titulũ nõ p̃scribat lõgo tẽpore. sed ℣e. dicit se nõ videre rationem specialitatis. z ideo dicit q̃ litera dicere debz nisi triennale. z ita dicit esse in corpore. vñ sumitur. ideo si res est mobilis hz locũ triennale si immobilis. x. vel. xx. annorũ. sed huic opi. ob. qõ dicit nisi impuber etas &c. q̃ talis p̃scriptio nõ currit cõtra minores. vt. ff. in qui. cau. in integ. resti. non est necesse. l. fi. z ideo videtur dicendũ q̃ loquatur de prescriptione longissimi tẽporis. z litera debz dicere tricennale. z ita habetur cõmuniter in corpore. z in nouellis. c. ti. si mulier ad secũdas transierit nup. vbi expresse ponitur. xxx. an. p̃scrip. &c. Ad contrariũ ergo potest responderi q̃ qui emit a patre nõ hz titulum. z hoc dicit litera in corpore qõ habetur p̃o nõ scripto. z da
2 tempore. † Querit glo. vtrum vsucapio large sumpta transferat dominiũ. ☞. q̃ sic. bul. contra. de hoc dictũ fuit. ff. ex quib. cau. maio. l. fi. ver. hanc opinionẽ. z per Rof. de rei ven. in princ. ℣et. tenet opi. ☞. nõ tamẽ indistincte. sed dicit q̃ per vsuc. que queritur titulo. z bonafide queritur dominiũ directũ non distinctio inter res mobiles. z immobiles: q̃ si nõ posset dominiũ queri seqꝫ queretur inconueniens. pone eñ q̃ habebas vtile dominiũ vt q̃ eras feudatarius si possedisti longo tempore. z nõ quereres dominium directũ in rebus immobilibus multofortius in mobili- 1
bus in quibus nõ est ita fortis possessio. vt. ff. de acquirẽ. pos. l. si 2
3 rem. † Ceterea seruitus directa queri potest per p̃scriptionẽ vt. ff. si serui. ven. l. ij. z. l. si quis diuturno. ergo &c. ℣eterea iura personalia ossibus adherẽt vt nõ separent nisi vtilia. vt. ff. de peculio. l. quis ergo casus. sed iura possunt trãsferri ita q̃ nihil remanet penes cedentẽ. ergo per vsuca. trãsferunt. vt. ff. de verb. 1
sig. l. alienatiõis. z hoc ꝑbatur per. l. ff. de vsuca. l. eum qui edes. Si queratur de ea p̃scriptione que est sine titulo. tũc aut procedit bonafide aut mala. si bona etiã longissima p̃scriptiõe q̃rit dominiũ. vt. ſ. de p̃scrip. xxx. an. l. si quis emptionis. Si malafi de paratur exceptio vt ibi dicetur fm eum. Ad contraria respõ 2
det primo. l. emptor. ſ. de p̃scrip. lõ. tem. qõ intelligit de p̃scriptione facti nõ iuris ad. l. si duo patroni. ſ. iulianus. put est ibi in litera post lõgi vbi dicitur q̃ datur vtilis actio exponit. i. efficar. Ad istam respondet q̃ loquit de vsucap. triennij vt predixi. Opinio cõmunis est in contrarium z sequuntur glo. quam etiã sequitur ☞y. extra de reg. iur. c. tij. lib. vj. z ibi plenissime per Jo. and. in nouellis quod posui. ff. de reg. iur. eo. c. ij. quidam tamen moderni dicũt hic gl. concordare cũ ℣e. dum dicit q̃ in prescriptione. x. vel. xx. anno. hz vtrũq; z exponunt vtrũq; scz directum et vtile. alij exponunt vtrũq;. l. actionem z exceptionẽ. Lyn. dicit q̃ tenentes opi. ℣e. nõ procedunt lapides: quasi dicat nõ male sentiunt iure etiã canonico vt̃ per p̃scriptionẽ dñium queri. vt extra de p̃scrip. c. j. lib. vj. z ibi per Arch. no. in fi. z. xvj. q. iij. in summa. z. c. quicũq; ꝫ. et de hoc etiã satis no. in brocardis. de prescrip. rubricella p̃scriptione dominium acquiritur.

QUicquid. Quod dixit. l. precedens in bonis maternis generis. h. d. z dicit gl. qõ ℣lac. dixit finiri vsumfructũ patris per mortem filij qõ repro- 1
bat sed saluari põt si dicamus filium mortuum nullo relicto qui patrẽ excludat. tunc eñ extingueretur cõsolidatione cũ proprietate. similis casus ponitur. ſ. ti. prop. l. iij. in fi. itẽ no. q̃ dicit intestati successione contulerit q̃ ille qui relinquit ab intestato videt cõferre. conferre enim z nõ ademere cum possit parta sunt: vt. ff. de lega. ſ. l. si fundus. ſ. iui. alias est. l. z incipit, si titio. et est expressum. ff. de iure codicillorum. l. conficiuntur.

1 ☞ Emancipatus aliquo casu querit patri.
2 Nepotes personam patris representant.

SI viua. Ibi destituit. i. destituit vt̃ p. l. ſ. z. ij. ſ. ti. pp̃i. ibi duarũ precedẽtiũ. Ibi primũ que olim erat tertia bonozũ hodie dimidia vsus- 1
fructus. vt. ſ. ti. pp̃i. l. cũ op. ſ. cũ autẽ. † Itẽ no. ex. l. ist. a casu in quo emãcipatus querit patri. itẽ no. ex ver. in nepotibus in fi. q̃ filij nõ debent esse deterioris cõditionis q̃ nepotes qõ est efficax arg. qõ si rex decedat relicto filio z nepote ex p̃mogenito filio p̃mortuo q̃ filius in regno preferat nepoti ne videatur filij esse deterioris ꝺditionis q̃ nepos. nec ob. ſ. ad orfi. auc. post fratres. † vbi nepotes representãt personã p̃is. q̃ illud. hz locũ in hereditate diuisibili. Sed cũ regnũ sit indiuisibile vt dixi in auc. in successione. ſ. de suis z leg. here. nõ possumus dicere q̃ succedat nepos z filius. z sic deterioris cõditionis sit filius q̃ nepos. opz dici filiũ admitti. z ita tenuit Ric. malũb. per hãc literã in dño rege Roberto qui fuit secũdus filius Caroli cõtra. regẽ vngarie qui fuerat filius Caroli marcelli primogeniti eiusdẽ regis Caroli z qui eo viuente decesserat. Ly. z de istis successionibus regum dixi. ſ. de dona. inter vi. z vxo. l. fi. 2

☞ Mulier fingit̃ in primo mrimonio donec nubit̃ pmanere.

ONem. Ibi sine in prioze matrimonio no.† q̃ mulier vt̃ pmanere i prioꝛi matrimonio donec nubit. z ideo dz ali de bonis viri. argu. ff. ad munici. l. filij liberoꝝ. ſ. i. fm Ric. qõ est notabile. Ly. facit ad id qõ quotidie ponit̃ restatores in testamentis lego vxori mee donec lectũ meum custodierit vt intelligat̃ cũ stodire donec honeste viuat z nõ nubat. dic imo etiam si nubat 1
ꝺ honeste viuere. vt. ff. ad tre. l. mulier. ſ. cũ pponeꝝ. z qõ ibi no. per Dy. Ja. de are. z dñm meũ Ray. circa que vide q̃ ibi scripsi sup inforziato meo. Itẽ no. q̃ nõ est iniuria filijs si pres nouas vxores accipiũt. secus si mares secũdas nup. ineant. z iõ puniꝫ tur. vt. ſ. ad tertul. l. si qua mulier. patres aũt nõ vt hic. z. ſ. de legi. hered. l. de emãcipatis. Itẽ q̃ fi. colligunt. quidã q̃ filius nõ possit patrẽ accusare in delictis: vt not. ī. qui accu. nõ pos. l. propter. Sed verius est qõ hic loquit̃ circa rerũ administrationem: vt. ſ. de secũ. nup. l. si quis prioris. ſ. fi.

De bonis que liberis. Rubrica.

☞ Obligatio inter patrẽ et filium an oriatur in aduentitijs. 1
Vxoꝛ viro querit z nõ patri. 2

CAm venerande. P̃o declaratione huius ti. vide Azo. in summa. eo. z † an in aduẽtijs oriat̃ obligatio inter patrẽ z filiũ dixi. ſ. ad treb. l. iubemus. in scõa oppo. Et no. ll. venerandas z qõ statutũ est. ſ. ti. tu. pri. l. i. z. ij. in bonis maternis z materne linee hic ampliatur in lucris puenientibus filio ad vxo. vel ecõtra. † Opponit̃ q̃ vxoꝛ nõ querat patri sed viro. vt. ff. de ope. liber. l. sicut. z de dona. inter vi. z vx. l. sed si vir. in princ. dic aut acquirit ex opera sua. z tunc viro aut aliunde. z tunc patri. Si est in eius potestate: vt hic alias sibi. Ly. 1

☞ Auus maternus p̃fertur paterno in successione nepotis. 2
Pactũ inter virũ z vxorẽ q̃ ipsa etiã precedens lucretur donationem propter nuptias est validum.

QUod scitis. Ibi defunct̃ his lucrãtib̃ ꝺotẽ vel ꝓpter nup. dona. a pmoriente cõiuge. Et dic q̃ ponit duos casus. primus planus est. scõs incipit ibi finaũt idem nepos. z quidã nõ habent idẽ in litera. z tunc ponit̃ casus q̃ filia lucrata fuit aliquid a viro decessit relicto filio z patre suo. s. ipsius mulieris in cuius erat prãte modo transmittit in filium. † Sed si iste nepos moriat̃ relicto auo materno z paterno preferꝫ maternus eo qõ attinet per lineã eius q̃ lucrata est. Si aũt est in litera idez ponit̃ sic casus. filius hz vxorẽ cũ qua conuenit q̃ siue vxoꝛ ꝺcederet ipsa lucrareꝫ donationẽ ꝓpter nuptias quã receperat a patre viri. ꝺcessit vxoꝛ. z ic nepos qui erat vxoris filiꝰ habuit lucrũ: demũ decedit iste nepos sine liberis qui fuit filius predicte vxoris cui deferꝫ istud lucrũ. ☞ q̃ patri qui est proximioꝛ z nõ 2
auo. lz in eius prãte sit pater eiꝰ. z tene hũc casum mẽti qz nõ est alibi. Ja. de are. Ly. † Et per hãc. l. fuit terminata qõ q̃ si vxoꝛ faciat pactũ cũ marito q̃ lz ipsa p̃decedat q̃ lucrari debeat donatione ꝓpter nuptias z remanere penes heredes suos q̃ tale pactũ valeat per ver. finautẽ. lz tale pactũ nõ valeret in dote. vt ff. de dote preleg. l. j. z rõ diuersitatis inter dotẽ z dona. propter nup. est: qz si mulier sine dote est cõmuniter nõ posset maritũ inuenire vt. ff. so. ma. l. j. vir autẽ facilius inuenit vx. dato q̃ donatio ꝓpter nup. remaneat heredibꝰ prime vxoris. z ideo facilius admittitur pactũ in donatione ꝓpter nup. an fi. qz pater est prosprietarius et sic annus dz habere vsumfruc. in bonis per eũ quefitis. vt. ſ. l. cũ oportet. Old. Et qõ dicit litera sine liberis. dic vel fratribus: vt. ſ. cõmunia. de succes. l. fi.

QUecunq;. Ibi vite siue. ſ. p̃is. ibi ex eodẽ ex quo lucrũ ad patrẽ vel auũ defuncti peruenit procreati nõ sint. puta qz lucranꝫ tes ex alio matrimonio prius vel postea ℣xoꝛ. filios

susceperunt ex quibꝰ nati sunt nepotes z pnepotes qui ad matrimoniũ ex quo lucrũ prouenit nihil attinẽt z tũ in lucri ꝓprietatis cedunt. Ibi mozientiũ fratrũ qui sunt filij lucrantis z successerunt patri in dicto lucro. Ibi eas pcipere vt. ſ. de legi. here. l. de emãcipatis. z cõia de succes. l. fi. In gl. sed nunquid ad eos. ista gl. non bene querit ex quo mortuo lucrãte lucrũ iã peruenit ad filios vel nepotes z vnꝰ eoꝝ moꝛitur qꝛ litera tradit ordinẽ succedẽdi vt primo qui sunt ex eodẽ matrimonio deinde qui ex alio z vltimo patre vocent̃ vt in ver. eo vez obseruando. z est in superiori glo. notatũ. sed questio ꝓcederet decedente primo lucrante relictis filijs ex matrimonio vñ lucrum ꝓuenit z alijs. s. qui tũc debeãt in ipso lucro succedere cũ. ſ. in ver. dñio. vez indistincte dicat eos vocãdos etiã si ex eo matrimonio ꝓcreati non sint. z ideo ibi deberet hec gl. signari sup verbo etiam si ex eodẽ. sed in hoc casu dic q̃ donec supersunt ex eodẽ mrimonio nati alij excludunt̃, vt. ꝺ. l. de emancipatis. ſ. pe. z fi. ſ. de leg. her. Old.

1 ☞ Jura de vxore loquentia locum habent in sponsa.
2 Vxoris nomine venit sponsa.

NOn sine ratione. Ibi benigne not. vt. ff. de leg. l. beni 1
gnius. item not. † q̃ iura que loquunt̃ de vxo. intelligi debẽt de sponsa. Ex quo terminat̃ questio si statutũ vel consuetudo est in ciuitate q̃s filia debeat esse ꝛtenta do te sibi data a patrem z pater ꝛtrahit sponsalia a filia z ꝑmisit sponso certã dotẽ: deinde decedat ante matrimonium Jctum z filia velit ad successionẽ venire cũ fratribus qõ repellatur a successione z debeat esse cõtenta dote fm formã statuti vel ꝛsuetudinis z ita fuit iudicatũ. Sed Jac. de ra. z ℣e. dicunt male fuisse iudicatũ. † qõ verũ est qõ appellatione vxoris ꝛtinetur sponsa vbi tractat̃ de fauore vt hic. secus si de odio vt̃ cõne p̃dicta. vt. ff. de his qui no. infa. l. solet. ſ. fi. de ritu nup. l. si quis offm. et arg. ff. de lib. z posthu. l. cũ quidã. Facit etiã vtrũ mulier contrahendo sponsalia amittat tutelã filij primi matrimonij vel si nõ 2
dum acceperat repellatur. de quibus no. in Spe. de tuto. ſ. nũc dicendum. versi. quid si nondum. z ver. seq. Ly. item vide qõ no. ff. ad munic. l. filij libertorum. ſ. j.

1 ☞ Usufructus patri adoptiuo queritur in bonis filij.
2 Peculium castrense filij militis ab intestato decedentis naturam ꝓfectitij sortitur.
3 Usura pecunie patris per filium percepta an in peculio ꝓfectitio computetur.
4 Quesita p filiũ an censeank̃ in dubio ꝓfectitia vel aduentitia.
5 Frater an teneaꝫ fratrib̃ cõcare lucra que ex mutuo vel aliis negotiationibus fecit patre viuente.
6 Pater an possit vsum fructum quem habet in bonis filij sine authoritate iudicis apprehendere.
7 Pater filium emancipans dicitur ei gratiam facere.
8 Res quando in bonis alicuius esse dicatur.
9 Actio hypothecaria an possit personalem precedere.

CAm oportet. Primo ponit ꝓmium vsqꝫ ad. ſ. si qs. Secõ in tentũ extendẽdo ius positũ in ꝓcedentib̃ legib̃ ad ꝺcia bona aduẽtitia. Tertio excipit castrẽsia z q̃si castrensia. Quarto idẽ statuit in successione ffoꝛ bonoꝝ qõ statutũ est. ſ. in maternis z nuptialib̃ bonis. Quinto plenissimã ad ministrationẽ cõcedit parẽtib̃ liberam ab hypotheca z rõnis redditiõe. Sexto ꝺcedit liberũ arbitriũ circa vsumfr. parentib̃ acquisitũ z res exinde emptas vendẽdi z disponẽdi ad eoꝝ bene placitũ tã inter viuos q̃ in vltima volũtate. z hoc vsq; ad. ſ. finaũt res. Et de materia hui⁹. l. vide in nouellis cũ ꝓia ꝓte de rebus mrnis vel municipalib̃ lucris q̃ filiofa. puenerũt z qõ no. 1
ſ. ti. pri. l. j. † Et no. q̃ vsuffr. q̃rit patri adoptiuo sicut naturali in bonis filij vt insti. de acqsi. per arro. itẽ no. q̃ citi⁹ z facili⁹ oritur discordia inter fres q̃ inter extraneos. ꝓ hoc. ſ. de fur. l. fi. ſ. fi. Item no. l̃am ex liberalitate fortune. z ita vt̃ eẽ fortuna. z de hoc cõposuit Aristotiles libellũ de bona fortuna. z de hoc dic vt hz ꝓ Boetiũ in. iiij. de cõsola. z qz hec nõ est materia iuris. az pertranseo sed vide in alphabeto lr̃a. ℣. dictione fortuna. Op. q̃ nõ debeat succedi vt hic. ☞ mo pater ventat cũ fratrib⁹. vt in auc. defuncto. dicit gl. ibi quod illud est ius nouũ. z illis nõ extãtibus pr̃ occupat iure peculij. z ita nõ succedit pr̃ vt heres nisi ꝓ iura nouissima. qõ nõ vr̃ verum vt. ſ. cõia de succes. l. fi. Sed gl. noluit sentire q̃ sicut pater olim bona castrẽsia occupat iure peculij ita z bona aduentitia occupet sed inre nouissimo oia acciꝑiat sicut heres. vt. ff. de ca. pe. l. pater. z ibi ne. ſz illa. l. fm Lyn. 2
difficilis est z loquit̃ in castrẽsib⁹ ſ vbi cũ filiꝰ miles nõ testatur castrẽse peculiũ sortit̃ naturã. pfectitij vel aduentitij peculij q̃ pr̃ olim totũ occupabat vt dictũ est hodie aũt cũ p. l. istã aliudꝫ q̃sita q̃ a pr̃e queranꝫ filio quo ad ꝓprietatẽ z in eis habere possit heredẽ. vt hic z. l. quecũq;. ſ. e. z. l. vlti. cõia de suc. dicendũ est qõ pater etiã iure isto nõ occupet iure peculij sed iure heredis sicut heres teneaꝫ z idẽ in castrensibus. z. ℣. d. Ly. z Ja. de ra. sensisse in gbusdã suis scriptis in corpe auc. de her. ab intest. Op. ad. ſ. nõ aũt hypothecã. de. ſ. vlti. ſ. c. l. gl. soluit multis modis. Rich. Ja. de bel. Ly. z alij moderni dicũt aut culpabiliꝫ administrauit z hz locũ qõ hic dz. aut dolose: z tũc teneat. vt. ꝺ. ſ. fi. z. ſ. l. pri. ſ. finaũt es alienũ. z. ſ. hoc pculdubio. z ita no. ſ. de secũdis nup. l. si quis prioris. ſ. fi. z ad treb. l. imperator. vel dic aut male gerit tollendo z negligendo fructũ ꝑceptionẽ qui ad eũz pertinent z hz locũ q̃ hic dicit aut ꝓprietatẽ alienando vel eaz deteriorẽ faciendo vel vsuras currere pmittendo ex quibus ꝓprietas posset perdi. z hñt locũ cõtraria z hãc puto verã z innuitur in litera ipsius. ſ. non aũt hypothecã. Item opponit gl. q̃ filius possit ꝺicere patri. vt. ff. de condi. cã da. l. iij. ſ. ij. sol. in iure põt sibi cõtradicere vt ibi, in mozibus nõ, vt hic nisi pater eẽt furiosus. p̃dig⁹ vel demẽs vt. ff. de tu. z cur. da. ab is. l. is q. z de cur. fur. l. j. ſ. fi. z. l. ij. z. l. furiose. vel nisi esset libidinũ z vitioꝝ oiz seruus: tũc eñ nõ esset ei administratio cõmittẽda. vt. ſ. de sent. 3
passis. l. fi. ☞ Querit gl. ſ vtrũ vsura pecunie pr̃is p filiũ pcepta cõputetur in peculio ꝓfectitio nõ firmat pedẽ. quidã q̃ sic qz vsure vicem fructuũ obtinẽt. vt. ff. de vsur. l. vsure. z qz occasione rei patris percepta. vt. ff. de incen. rui. z nau. l. j. ſ. ex incendio. et ſ. de aduo. diuer. iudi. l. fori. ℣e. tenet ℣ per. l. vsura pecunie. ff. de ver. sig. ad. l. fal. l. iij. z. ff. de rei ven. l. sed z si nauis. nõ ob. quod ex pecunia patris ꝓuenit qz hoc est accidẽtaliter z nõ naturaliter z ex industria mutuantis vt. ꝺ. l. fi nauis. z qõ no. z. ti. l. solũ. ſ. j. z p hoc de sepul. viol. l. quesitũ. z hanc etiã approbat Ly. z modemi maxime cũ vsure hodie sint illicite. z ita nõ querunt quãtum ad aliquid z qz recipiẽs teneãt ad restõnem. ff. ꝑ socio. l. qõ eñ ex furto. z. l. si vnus. ſ. j. fa. her. l. cetere. ſ. j. de acq. pos. l. quod seruus. z qõ no. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. l. j. z qõ no. in toze. ſ. de admi. tuto. auc. nouissime. † Querit gl. vtrũ quesita p filiũ in dubio videanꝫ z ꝑsumanꝫ pfectitia vel aduẽtitia gl. nõ firmat sed multi tenẽt opi. illã gl. qõ hoc presumatur ex qualitate personarũ patris z filij ꝓ qua facit. ff. de act. z obli. l. fi. in fi. de condi. z demon. l. pe. ſ. fi. de libe. cã. l. dimi fratres. de his q. vt indi. l. post legatũ. ſ. de eo. z ad trebel. l. qdã ita. circa prin. Bui. de suz. z Odof. qui de hoc satis notant in additiõibus summe Azo. huius tit. tenent quod in dubio quesita p filiũ in vita patris presumanꝫ ex bonis patris ne det filio materia surripiẽdi res patris. vt. ſ. de latina liber. tol. ſ. sed ne furandi. z vt tollat occasio discordie inter fratres. z hoc innuit hec lex exꝑsse ibi nõ ex substantia eius &c. vbi ꝺ. ꝺari onus filio. ꝑbandi qõ aliunde quesierit q̃ ex bonis patris. in tutore aũt secus vt. l. fi defunctus. ꝑ hac opi. bene facit. ſ. fa. her. l. certũ. z de coll. l. filie. ſ. j. de pig. l. fi. z. ij. q. iij. c. placet. ℣osset tũ probare aliunde quesitum forte per coniecturas quas glo. ponit z similes. de hoc satis not. per Py. in questionibus suis. cxxj. qõ. que incipit viuente patre fa. reperitur vnũ ex filijs cõparasse. Ad presentẽ etiã materiã vide questionem dñi Alberti Odof. per eũ disputatam que incipit titius paterfamilias filio tradidit centum z sibi dixit vade z lucreris. † filius mutuando z negotiando multa lucratus est in 5
vita patris z post mortem fratres petũt sibi cõicari. querit qd iuris. dicit aut donauit filio vt bene merito vel alijs modis de quib⁹ dixi. ſ. de colla. l. fi nouatione. z tunc dic vt ibi no. z plene dixi. presupponamus ergo qõ sibi dederit in peculio ꝓfectitio vel simpliciter tunc si lucrat⁹ est ex ysuris dicit idem qõ. ſ. dixi quod nõ teneatur conferre fratribus. Si aũt ex alia negotiatione aut ad hoc positus fuit sicut institor patris z tũc teneẽ communicare tam quesitũ in vita patris ipsi patri. vt. ff. si cer. pet. l. eius qui in prouincia. z de instito. per totũ q̃ etiam post mortẽ quia officium institoris cõtinuasse videtur. vt. ff. de instito. l. si quis mancipijs. ſ. si impubes. aut non erat institor. z tũc adhuc sors in centum veniunt cõicanda. vt. ꝺ. l. si ꝺonatione. in fi. Et idem videt de lucro qz peculium crescit z decrescit. vt. ff. de pec. l. peculium. Aut est dubium vtrum fecit eũ institorem vel qualit sibi dederit z tunc hoc colligitur ex qualitate verboꝝ z actuũ. vt dixi. ꝺ. l. si ꝺonatione. Si nec ex ꝺictis colligi põt aut quantitas excedebat debitũ bonoꝝ subsidium z tunc presumendum quod dederit ei vt institori maxime si eũ mãdauit ad aliquẽ locum vbi exercebantur mercimonia. vt. ꝺ. l. eiꝰ qui. z. l. habebat. de instito. Si aũt nõ excedit debitũ bonoꝝ subsidiũ presumi dz quod sibi dederit vt habeat in sua portione quia sepe parentes hoc faciũt. vt. ſ. de inoffi. test. l. si qñ. ſ. j. z. ij. z spectadũ est qõ fieri solet vt. ff. de dã. infe. l. si finita. i pñ. z ita termiauit post multa allegata de q̃stis post mortẽ pr̃is an sint fratrib⁹ cõicanda

Universidad de Deusto
Biblioteca

plene dixi.ff.qui testa.face.pos.l.j. Si autē sit filius clericꝰ an pe
6 sumat de bonis ecclesie acquisitis dic vt ibi dixi.ff.de epis.& cler.
aut.licentiam.† Sed nunqd pater sine authoritate alicuꝰ iudi
cis possit res in quibꝰ habet vsumfr. accipere? puto q sic p istū
ff.non aūt ibi & gubernatio earū &c.& p hoc.ff.so.ma.l.filie pecu
niā.& de secundis nup.l.hac edictali.& l.si quis priorū.ff.fin.lz
quidā dicant quod officio iudicis petēt,vt.j.de patria potesta.
l.j.& l.iij.¶ Ultimo quo ad hunc.ff. not. ex illis verbis vel si ex
earum fructibus res mobiles &c.quod si relicta sunt alicui cen
tum pro alimentis & non expendat nisi quinquaginta quod re
siduum debet esse suum.& videtur casus.ff.mand.l.creditor.ff.si
inter maritum. Oldr.&c.

Sinautem res. ✦ Ibi diurna.i. de die in diem q
licet ab initio non valeat mo 1
te tamen confirmatur post obitū eius.ff.parentis acsi dicat mo
te confirmatur vt prediri &c.

Cum autē ✦ Primo ponit cām statuti. Secūdo sta
tuit. Tertio a statuto excipit & ratione
subdit. Quarto statutū declarat & repilogat. Quinto cōfirmat
ea que de successionibus dicta sunt.& quod dicit post obitū eo
7 rum parentū qui retinuerunt vsumfru.† Not.qđ pater nō facere
gratiam filio cum eum emancipat.nam libertatē sibi dare vī e
mancipando,vt.ff.tit.pri.l.pe.versi.cū vero & honor ex hoc ac
crescit filio,vt inst.it.p quas psonas nobis acquirit.ff.hoc quo
qz.Oppo.gl.ff.de pecu.et qui liber.meruit.l.j.& fortius obstat
ff.de dona.l.dona.ff.pater,sed sol.vt ibi solnīt in glo.vel dic qđ
ibi pater donauit filie & ita vī habuisse animū trāsferēdi dūmz
in eam. Sed hoc impediebat patria ptās vsi ea emācipata & inci
pit dsium ad eam pertinere ex pristina voluntate q tpe emanci
pationis reuocata nō fuit sed hic in dimidia vsufr.nō est inue 1
nire tempus quo pater illam dimidiā voluerit a se separare et
in eius filiū trāsferre.& ideo hic nō transferturlz exp̄sse non re
tineat. Sed hec ratio nō videtur bona q nec in peculio inueni
tur tps quo pater voluerit a se separare & in filiuz trāsferre & tū
transfert si tpe emancipationis non retineat exp̄sse. Sed dici
pōt qđ ideo in peculio hoc contingit q cum pater concedit filio
peculiū multa confert in eū. Nā potest in eo contrahere sine pa
tris ꝫsensu:& ideo si pater tpe emancipationis nō adimat videt
concedere,fm Dyn.& ita etiā ps solutio ad.l.j.de peculio eius q
libertatē meruit. Lyn. vidi questionem si pater remittat tēpore
emanci.vsumfr.filio quem habebat in bonis aduentitijs vtruz
creditores patris possint pro ipso vsufr. remisso agere contra fi
lium hypothecaria & dubiū non est qđ vusfr.potest pignori ob
ligari vt.ff.de pig.l.is qui bona.ff.vsufr.& vendi.vt.ff.de bonis
autho.iud.possid.l.in venditione & de vsufr.l.arboribꝰ.ff.iij.re
manet ergo solū ql̄tio vtrū talis vsufr.fuerit in bonis patris &
8 cadat sub gñali obligatione,& vī qđ sic per iura p̄dicta† & qz res
dicitur esse in bonis cuiꝰ habemus actionē & exceptionē: vt.ff.
de acqui.re.do.l.rem in bonis,& p hoc.ff.de edil.edic.l. bouē &c.
ff.pignus.& de pign.l. debitoris,& de regul.iur.l.qui nō facit.& 1
quod ibi not. In contrarium videt quia vsufruct.non dicitur
esse in bonis,vt.ff.de vsufruct.lega.l.j.quia vsufru.nō est pars
dñij:vt.ff.de ver.fig.l.recte,p & contra potest adduci.ff.de vsufr.
l.iij.& qz in legato gñali omniū bonorū suorum non venit vsuf
fruc.vt.ff.de leg.iij.l.suos,& in obligatione veniunt ea sola que
sunt sua,vt.j.q res pig.obl.pos.l.qui filios,determinatū fuit qđ
quia vsusfruc.per consolidationem cum ppietate sit extinctꝰ,
vt.ff.quib.modi vsusfruct.amitta.l.si tibi,quod creditoribus nō
competat hypothecaria.& pro hoc.ff.quibus modis pigno.vel
hypothe. solui.l.si in re corporali.de pigno.l.lex vectigali. de in
diem addic.l.iij.ff.marcellus. Item quia per.ff.istum cōceditur
patri renunciare vsufructui,& pro hoc.ff.que in fraud.cred.l.pa
trem,vbi de hoc plene dixi.& l.qui autem,an autem pater tenea
tur dare partem filio quem emancipat dixi.ff.de episcop.audien
tia.l.si lenones.

Sed cum tacitas. ✦ Pro declaratione huius
9 mini.tu.l.p officio. ¶† Opp.qđ hypothecaria non possit p̄cede
re personalē,vt.j.de iur.fisci.l.j.lib.x.de bonis ꝑscriptor.l.si qs
posthac.ff.pe.& j.de priui.fisci.l.si debitor. Item pignus videtur
obligatum ex tempore date pecunie non a tpe interposite cau
tionis,vt.j.qui po.in pig.habe.l.diuersis.& ff.qui potio.in pig.
hab.l.potior.& est simile.ff.de dona.ante nup.l.si constāte,quidā
dicūt qđ in administratiombꝰ fisci obtinent cōtraria qui quo
ad hoc est deterioris ꝫditionis q̄ p̄natꝰ sit & alias de comue.
fisci debito.l.ij.de nō nu.pec.l.in ꝫctibus.ff.j.de iure fisci.l.non
puto. Jac.de are. Sed vī quod nec etiam in priuato hypotheca
ria possit esse sine personali,vt.ff.de pig.l.grege.ff.si sub condi
tione,& de reg.iur.l.cū principalis.glo.dicit qđ potest sicut & ob
ligatio fideiussoris,vt inst.it.de fideiuſ.ff.j. Sed verū est q con

uentio seu cōtractus fideiussoris pōt p̄cedere sed obligatio nō,
quo ergo hic p̄cedit hypothecariam personalem fm Ly. solu
at appello.vel dicit qđ hic non est dare hypothecariā sine p̄n
cipali q& in quolibet contractu duplex est obligatio,vna gene
ralis,alia specialis que statim oritur:tū quodammodo vna re
putatur & retrotrahit quasi vno tpe inita fuerit ideo pōt ita cō
trahi:vt.ff. de act.& ob.l.er depositi.& depo.l.j.ff.est aūt.fm Pe.
& hoc dicit glo.ff.de sol.i.si quis stipulatus.ad fi.& dicit.ff.de ac.
& oblig.l.sicut.& ideo concludit q nō est hypothecaria ante p̄n
cipalem nec aliud in priuato q̄ in fisco. Ly.

Excipitur. ✦ Super prima parte.l.legitur & ad
dit vnum casum vbi vsusfruc.pa
tri non queritur.

¶ Pater nō semper habet vsumfructū in bonis filij:& quare.

Item hereditas. ✦ Ponit duos a
lios casus vbi pa
tri vsusfru.non querit & sicut dicit gl.ver. forsan nō
debuit hic poni sed in fine p̄cedētis auc.& intellect⁹
Yz,nō placet Jac.de are.q: nō est eadem rō in extraneo.† Nam
rō quare pater non habet vsumfr.in casu huiꝰ auc.q: iure.C. si
moriebat filius relicto patre & fratribus fratres succedāt in so
lida ppietate & pater in vsufru.vt.ff.ad tertul.l.fi. Sed cū post
ea p auc.defuncto vocat⁹ est pater cū fratribꝰ in virilē ꝫfidera
uit ius qđ filij in hoc grauabant:& ideo in alio res releuauit.f.
qđ pater nō haberet vsumfr.in eoꝝ portionibus. hec aūt rō nō
potest habere locum in extraneo instituente patrem & filium q
hoc casu filius non grauatur in aliquo:& ideo standū est in hoc
iuri.C.& intellectus Yz,non est bonus. Ly.de epistolio.

¶ Pater religionem ingrediens an perdat vsumfructum in
bonis filij.

Idem est. ✦ Hic excipit alius casus. Querit
glo.† si pr̄ ingredi ad monasteriū
nunqd perdat vsumfr.& tz qđ nō. M.syl.distinguit
inter vsumfr.quem hz pater ratione patrie ptātis.& 1
vsumfr.quem alias haberet ex venditione legato vel alia cā vt
primo casu per ingressum mon̄.tum pdat patriam ptātem & de
finat esse legitimꝰ administrator adeo qđ nec dimidiā retineat
que datur loco p̄mij emancipationis vt.l.cū opz.ff.pen.q: nō
emancipat sed perdit patriā ptātem per ingressum mon̄. Secū
do casu qū habet vsumfr.ex alia cā qđ rōne patrie ptātis tunc
illū non perdit per ingressum.& ita intelligat qđ gl.dicit de hoc
diri in auc.ingressi.querit glo.fi vsusfr.sit legatus filio vtrū pr̄
habeat vsumfr.illi? vsusfr.& tz qđ nō.de hoc dic vt diri.ff.ti.pr.
l.j.ver.quid si in filio.& facit qđ notaui.ff.de vsufr.l.fi.in fine.

¶ Pater an possit adire hereditatem profectitiam filio con
tradicenti relictam.

Filio ante hereditatis sibi delate aditionem moriente an admit
tatur pater.

Patrem & filiū eandē esse personam non semper verum est.

Pater an p̄feratur fil.o instituto ex testamento volenti succe
dere ab intestato.

Dictio perinde,non notat similitudinem omnimodam.

Consensus patris non est necessarius filie agenti.& nu.8.

Patria potestas quo iure introducta fuerit.

Experiri nemo potest sine actione.

Pater quando conueniri possit pro filio.

Filius patre absente poterit conueniri & agere.

Pater citatus vt consentiat filio an sufficiat si presens taceat.

Consensus generalis patri per filium prestitus an valeat ad o
mnia iudicia.

Filius an possit esse sine patris consensu in casibus quibus mi
nor sine tutore vel curatore potest esse.

Pater an possit rata habere gesta per filiū absq; eius assensu.

Authoritas tutoris pupillum redintegrat.

Tenuta data contra filiumfa.citatum & contumacē an valeat.

Consensus patris nō requirit vbi iudicis officiū implorat⁹.

Authoritas curatoris quid operetur in adulto seu maiore.

Filius agere potest per se bannito patre.

Filius directo contra patrem non restituitur.

Filio hereditatem sibi delatam agnoscente nullus patri queri
tur vsusfructus.

Infans absenti equiparatur.

Dictio vtra qz,disiunctiue capi potest & coniunctiue.

Cupiditatem sequitur exitus tristis.

Momentanea que sunt non multum curanda sunt.

Cum non solū. ✦ Primo ponit causaz
cendende. l. secundo
descendit ad statutum.l.ibi sancimus.ita qz.& pone
casum vsq; ad.ff.necessitate.& pro declaratione vide
qđ no.

quod no.ff.de iud.l.si lōgius.& ff.q admit.ad bo.pos.pos.l.j.dic
1 vi.† Quid de hereditate p̄fectitia contemplatione patris filio
relicta nunquid filio ꝺicente possit pater adire. Jacbe are. qđ
non imo seruanē vetera iura vt filius iussu patris adeat nō pa
ter sicut in seruo.ff.de her.instit.l.cum pponas.& ff.si quis omi.
cāteſta.l.j.ff.j.& ratio diuersitatis quare aliud in p̄fectitia aliud
in aduētitia est q& in aduētitia filius obligat onere heredi. si eā
adit:vt.ff.de acquir.her.l.moze.si ergo nō vult adire p̄ non pōt
eum cōpellere,sed ipse pater pōt adire ne perdat vsumfr.Sed in
profectitio nullo momēto stat penes filium,vt.ff.de acqui.her.
l.plz.vnde non tollitur ius compulsionis.& ideo ius aditionis
2 patri nō cōpetit per hanc.l.† Secundo queritur si filius morīt 5
ante aditam hereditatem nunqd pater admittat beneficio hu
ius.l.& sic sit correcta.l.ff.ad orfic.quidā quod sic.sed dic ꝫ vt
d.l.ff.notaui. Item querit glo.si filiꝰ habeat substitutū nunqd
pater eidem substituto p̄ferat̄ p hanc.l.glo.tenet q pater ve
niat q: lex reputat patrē & filium vnam personam:vt.ff. de im
pub.& alijs substit.l.fi.& q: ipse pater repudiāte filio institutus
vī vt.j.ff.similiqz modo.& repudiatio filij nō dz nocere patri vt
hic,& hanc tz hic Pe.& Ly.q: si cut filius excludit substitutū ita
& pater qui eodē iure venit,vt.ff.de vulg.& pupil.substit.l. er fa
cto.ff.iuk.item p hoc q: instituto seruo p̄fertur dñs substitu
to,vt.ff.de here.instit.l.cū pponas.& ff.de here.instit.l.si pr̄. Con
trarium tenent hic Jac.de bel.& Sul.de suz.q: substitutus ve
nit ex exp̄ressa voluntate defuncti & vna est legis intentio &c.in
auc.de here.& falc.ff.erheredatos.& ff.disponat. Preterea per
veritate est heres legalis q: lex facit eum heredē & nō defunctus
sed lex vocat prius substitutū q̄ heredē legalē:vt in auc.de he
redibus & falc.ff.si vero instituto,ergo videt casus illius. ff.& p
hoc de cad.tol.ff.in primo.& ff.pro secundo.& ff.finaūt. Preter
ea quod operatur repudiatio filij in seipsum multo magis i pa
tre sed filio sibi repudiante p̄ferē substitutus:vt.ff. de impub.
& alijs substi.l.iij.& de repudiā.here.l.fi.vbi de hoc ergo &c. Item
exp̄ressa vulgaris & pupillaris excludit matrē,vt.l.p̄cedē ergo
& patrē.item pr̄ nō fit heres nisi recusante filio:& recusante filio lo
cus est substituto ergo tanē fortior concurrendo cū patre p̄fer
tur patri quia succedit ex voluntate defuncti & authoritate le
gis pater aūt authoritate tm̄ legis:& sic due rōnes vincantvna.
3 non ob.ff.similiqz modo.vt.ff.dixi.† Non obst.qđ pater sit eadē
persona cum filio q: hoc non est simpliciter verū.si enim verum
esset ergo filio adeunte pater admitteret simul cū eo saltem pro
parte,vt.d.l.si.de impube.& alijs substit. Item & filio repudian
te pater videretur repudiasse,qđ falsum est.alij dicunt aut testa
tor sciuit eum quem instituit & cui substituit fore filiumfa.& tūc
pater p̄fertur.secus si ignorauit & eum patremfa. credidit, vt
dicta.l.cum pponas.ff.de here.instit.& ff.de here.institu.l. pater.
4 Old.† Item queritur si filius est heres institutus ex testamēto 7
& velit succedere ab intestato vtrum pater ei p̄feratur glos. vī
dicere quod sic quasi pater sit eadē persona cum filio & ideo iu
re institutionis p̄ferat quod non placet Pet.quia ratio qua
re pater vocatur est ne propter repudia.filij perdat vsumfructū
vnde quando filius nullo iure vult adire tunc pater hz ius ad
eundi sed in questione,pposita non pōt pater vsumfr.quocūqz
iure adeat filius ergo cum cesset ratio & lex vt.l.adigere. ff. quā
quis.de iure pa.item querit glos.nūquid sit idem in seruo si recu
set adire vt dē dño ius adeundi.videt qđ sicut instituta qđ cuz
eo,in p̄nc.glo.tū dicit cōtra & est ratio diuersitatis fm Pet.q:
ad hereditatem seruo delatam dñs p tanto vocatur q: seruus
per se nō pōt tenere.pater aūt ideo vocat̄ quia hec iura volunt
qđ gaudeat bonis filio quesitis. Item querit nunquid idem sit
in querela inofficiosi testa.vt ea repudiata per filiū patri defera
tur. Pet.dicit qđ qui diceret idē esse nō diceret incōueniens.gl.
tū dicit contrariū in.l.papi.de inoffic.testa.q: est odiosa. & ideo
restringenda vt.l.cū quidā.de liberis & posthu. ratio tū huius
l.que patrem vocat & non vult renunciatione filij nocere patri
multum est in contrarium. Item quid in alijs cōtractibus,dic
idem vt hic exp̄resse habetur in text.& glos.

Necessitate. ✦ Et pro declaratione vide Inno.extra
de.p̄cu.& accedens.& plenissime i Spe
cu.de actore.ff.j.ver.sed & filiusfa.& multis sequētib⁹ ver. quasi
duas chartas vbi videas.de hoc etiā no.p Rofr.in libello ru
bica si agis ꝫ pupillum vel minorem primo quaterno ipsius li
belli ver.item nec filius.& ver.seq.& qđ subtiliter no.p Babtielē
dē oselletis in suo tractatu de fama.ff.nunc superest vt ad portū
circa p̄inc.& vide etiam qđ notaui fm Dy.ff.sol.ma.l.nō solū.
¶ Oppo.glo.de auc.qđ locū.& de colla.& dicit qđ ibi speciale
vel dic vt ibi no.& dixi. ¶ Opp.de mino.l.denicz.ff. sed vtrū.so
lu.vt no.& q admit.ad bo.pos.pos.l.j.vel vt dixi.& de filiofa. mi
nore.l.j.vel sol.vt hic. Sed hec solu.nō videt bona q: ibi nō di
8 citur quod pater consenserit in prima licet gl.ibi subaudiat et

fortemale q: l. cauetur qđ cum filiofa.tanē cū patrefa. agi pōt
vt.ff.de act.& obli.l.filiusfa.& de iudi.l.tam ex contractibus & fi
liusfa.maior sine consensu patris obligat,vt.ff.de verb.ob.l.fi.
ff.j.& ideo dicunt quidā vt Ja.de are.aut couenitur filiꝰ ex suo
ꝫctu vel delicto & hz personā standi in iudicio,vt Pallega.l.aut
ex contractu vel facto defuncti & tunc nō pōt esse in iudicio sine
consensu patris nō q: non sit integra & legitima persona & gl.
hoc dicat sed requiritur consensus in signū repudiationis vius
fru.vt dixit Otto papē.nā qui alij cōsentit sua iura perdit vt.ff.
de admi.tuto.l.quedā.& ne lutem sopitam possit pater resuscita
re & posset si nō consensisset in iudicio ad qđ facit extra de iud.
c.cām.fm Ja.predictum.& qđ dixi in.ff.j.in fi.l.de ver.ob.qđ fi
liusfa. obligat perinde ac si esset paterfa.† Non notat oīmodā
similitudinem.nam etiam cum pater interdū agi nō pōt sine au
thoritate alterius vt pz in adulto qui debet cōueniri cū autho
ritate curatoris,vt.ff.de admi.tut.l.j.ff.sufficit.& hanc sequeba
tur.d.Rich. Pe.aūt dicit quod oia illa iura corrigunt per istū
ff.nam si pater agnoscit vsumfr.est legitimꝰ administrator & po
test & dz authorizare lz enim de patria potestate non ꝑceder
authoritas hodie ꝑcedit non de patria ptāte,sed de legibꝰ isti is
que faciunt eum legitimū administratorem ex quibus procedit
authoritas vnde in istis bonis in quibꝰ ratione vsusfru.pater
est legitimꝰ administrator obligaret filiusfa.sicut pupillus au
thoritate tutoris fm Ja.de re.aut pater non agnoscit vsumfr.
& tunc ꝫsentire dz etiam fm Ottonem in signum repudiatiōis
cum autem filius obligat extra bona in quibus pr̄ est legiti
mus administrator: forte tūc posset esse in iudicio sine pr̄e si dz
p̄dictos & ex hoc pendent solutiones multarū qōnum que hic
fiunt in glo.de quibus infra dicetur.d. Jac.de bel.hāc materiā
tractat p duas qōnes.prima est vtrū iure veteri aliquo casu eēt
necessarius cōsensus patris filio agēti vel fugiēti.secūda est nū
6 quid per istum.ff.indistincte corrigant̄ vetera iura.† In prima
qōne dicit qđ non q: est casus multarū.ll.ff.dicti.ff.sed vtrū in.l.
denicz.& l.tam ex contractibꝰ.de noxa.l.noxali. de pcu.l.filiusfa.
ff.ipse quoqz.de iudic.si longius.de castr.pec.l.miles ꝑcipua.
ff.j.de adulteriis.l.inter liberas.ff.pe.& l.filiusz.de his qui.vt in
dig.l.post legatū.ff.si filiꝰ.& de iniur.l. lex cornel. ff. illud.& ff.in
l.aut enim actio est ptās patri p filium in totum:& tūc nō suf
ficit ꝫsensus aut filio quo ad ppietatē & patri quo ad exercitū.
& tunc non hz filius exercitium aut filio in totū: & tunc hz exer
citium sine ꝫsensu patris & idem pater dictis.ll.casualiter; hoc
etiam pbabat per multa argumenta que causa breuitatis omit
to & q: speciale est in quibusdā casibus qđ non pōt esse in iudi
cio sine consensu patris.vt.ff.de iudi.l.si lōgius.vbi est pulchra
gl.circa hoc ergo regula erit in cōtrariū. Jn ctrariū arguit qđ
etiam iure antiquo exigeret consensus patris ar.ff.de don. cau.
mor.l.si filius.ff.si.& de acquir.hered.l.si quis mihi bona.ff. insu
sum.& q: eo iure omnia acgrebant̄ patri per filium & sine patre
in eis nihil facere poterat ergo multo minus in iudicio.† Item
7 q: patria potestas est de iure ciuili istituta de pa.pote.ff.j.& oia
iudicia similiter vt instit.de iur.naturali.ff.ij.vbi de hoc ergo &c.
item q: filius non est integer homo fm gl.item patria ptās con
fistit in septem vt no.d.ff.j.instituta de patria pote.inter quos
iste casus enumeratur ergo &c.& hoc etiam tenet glo.d.l.deniqz.
ff.sed vtrum. Jn secunda qōne arguit quod vetera iura corrigā
tur per hunc.ff.qui indistincte loquit & quia eius ratio est gene
ralis.& q: hec lex loquitur in contractibus & quasi & in vltimis
voluntatibus & sine acquirat patri siue nō vt.ff.j.ff.similiqz mo
do.& ff.pe. Jn Item quod nō corrigant q: per hanc.l.pa.ptās
coarctatur q: olim omnia acquirebant hodie quo ad vsumfru.
tantum & absurdū est quod ius restringens debeat ampliatio
nem inducere arg.ff.de adimen.leg.l.legata inutiliter.& de con
di.& demon.l.cum tale.ff.si.maxime quia legum cōrectio vitan
da est.item q: hec lex loquitur de his q̄ sunt acgsibilia quo ad
vsumfruc.ergo hunc.ff.restringere debemꝰ ad illa tm̄. nā quid
operatur vel est necessarius ꝫsensus patris in his que filio quo
ad totū acquirunt̄ certe nihil operaret,& q: etiā si opus esset eiꝰ
consensus cogeret consentire vt hic,vnde cū cesset ratio requi
rendi consensum cessat cōsensus nō enim requirēdi consensum
est vsusfru.acquisitio & legitima administra. hoc indicat.ff.iste
ibi ne in iudicio sine patria voluntate videaf consistere.nā ver
bum videaf videtur denotare rem dubiā.vnde expone sine p̄ria
voluntate.i.preter voluntatem patris vel cōtra qđ esse non pōt
cum in dubio pater habeat legitimā administratione sed quā
do certum est quod non vult gubernare tunc ꝓpter causē neces
sitatem hz facultatem existendi in iudicio sine speciali cōsensu:
vt.j.e.ff.sin autem; patre.quid eū expectari debet quod expecta
tum non prodest.vt.l.aliquādo.ff.ad velleia.ergo eo casu quo
repudiat & nō vult gubernare nō exigit eiꝰ cōsensus.† Pro so
8 lutione vtriusqz qōnis que tenduntad vnum finem dicit quod

Universidad de Deusto
Biblioteca

in actionibus quarum proprietas cõmodum ꝛ exercitiũ est filij de iure veteri non sit necessarius ꝛsensus patrie nec olim nec hodie vt in castrensib⁹ vel quasi vt.d.l.miles,ꝛ.ff.ad maced.l.ij. Jn actionib⁹ quarum ꝓprietas est filij sed cõmodum ꝛ exercitium patris vt fuit olim in ser actionibus hodie in oibus ex cã aduẽtitia vbi pater agnoscit vsum fr. olim ꝛ hodie sit necessarius consensus vt no.d.l.si longius, dicit tñ q̃ ratione vsufr. patris non sufficeret solus consensus sine mãdato nisi nomine patris experiretur ꝓ eo ipso vsufru. sicut coniuncta psona vel posset dici quod ꝓeiudicaret patri scienti filiũ de vsufr. experiri vt.ff.de re iudi.l.sepe.ſ.scientibus.ã.vbi in rẽ actio.l.ij.vbi de hoc no.d.l. si longius. Jn actionibus aũt que ex toto patri querunt vt in pfectitijs olim ꝛ hodie vel in aduẽtitijs filio recusante etiã oliz filius nõ poterat nisi in ser casib⁹ intentare ꝛ nisi i casu ex dispẽsatione vt.d.l.si longi⁹.si cer.pe.l.cũ filius.ꝛ in his nõ sufficeret solus ꝛsensus patris sine mãdato ꝛq; nemo sine actione experitur,vt.ff.de neg.gest.l.si pupilli.ſ.videamus.ꝛ sic dꝫ intelligi glo.d.l.si longius.vnde in actionibus quarũ cõmodum ꝛ exercitium est filij vt qñ pater repudiauit.ꝛ hoc est certũ nõ exigitur eius ꝛsensus vt prędixi ꝛ vr̃ expressum subtiliter intuenti.i.e.ſ. sinautem patre recusante.vbi dicitur qꝺ patre recusante ꝛ nolente res filij gubernare tunc ꝓpter causę necessitatem pot filius adire cõpetẽtem iudicem ꝛ petere curatorẽ.notabiliter eñ dicit ꝓpter causę necessitatem.q.d.deinceps non attenditur patria potestas in iudicio vel extra. Si enim filius tũc potest petere curatorem qꝺ est contra naturam patrie potestatis,vt.ã.de curat. furi.l.fi.in prin.multo magis si est maior ꝓ ipsis reb⁹ pot esse in iudicio. Item cum posset tunc esse in iudicio per ꝓcuratorem.multo fortius ꝑ se.vt.ff.de admi.rerum ad ciuitatẽ pertinẽ.l.ij. vbi de hoc ꝛ patet in rationibus istis.si vero est dubiũ an pater recuset ꝛ nolit administrare tunc in dubio requirit ꝛsensus pris in signũ repudiationis:vt dicit Otto vt hic ꝑz in gl.ꝛ hic erat repudiatio certa inter patrem ꝛ filium,sed non quantum ad iudicem ꝛ aduersarium.ꝛ in ista opinõe stat iste Jac.or multa alia allegat.ꝛ ad ꝟtraria nñdet ꝛ incipit:qõ disputata in scholis mels sup.l.cũ non solũ in opere suo in solutionibus Jnnoc. non solutorum in gloss. Jn eadem quasi opinione vr̃ Jacob. de are.qui sic distinguit cum queritur ꝑ quem debeant moueri actiones que ꝓpetunt filio vel si moueanꝫ contra eũ qꝺ debeat suscipere aut cõpetunt ex castrensi vel quasi:ꝛ tunc illas intentat ꝛ ꝓ eis cõuenit ipse filius etiam patre inuito vt.d.l.miles ꝓcipua.nam in ea nullũ ius hꝫ pater:vt.ã.l.cũ oportet.ſ.exceptis.ꝛ.ff.de castr.pec.l.ex no.ꝛ ad maced.l.ij.item potest alicui a re patre inuito ergo ꝛ in iudicio interesse cũ hec sunt paria vt.ff. de iure delibe.l.ait prętor.† Si vero descendũt extra cãm castrẽsem vel quasi aut ex maleficio aut ex Jctu.si ex maleficio aut agitur de eo cõueniędo:ꝛ tunc sicut paterfamilias pot conueniri vt institu.de noxa.ſ.fi.ꝛ.ff.de noxali.l.noxali. Si vero agitur de actione ex maleficio per filium intentanda aut sibi cõpetit ꝓpter offensam psonalem sibi factã aut in rebus. Si in psonã vt iniuria tunc est filius.ff.de act.ꝛ obli.filiusſa.ꝛ illam intenderet patre ꝓsente ꝛ ꝛsentiente. Item patre absente ꝛ non existente qui ꝓ eo agat,vt.ff.de iniur.l.sed si vnius.ſ.filio.ꝛ de pactis.l. in personã, si vero iniuria est facta in res aut in rẽ patris que si lio fuerat deputata in peculiũ ꝓfectitium ꝛ tunc actio est prisꝛ non filij.† Sed si pater esset absens vel ipse cã studiozũ tũc ipse filius agit,vt.d.l.si longius.de iudicijs. Si ex Jctu aut cõuenit ex suo Jctu ꝛ ꝟuenit sicut prędixa.vt de ac.ꝛ obl.l.filiusſa.ꝛ de in.l. tam ex Jctibus. Si ex Jctu defuncti cuius est her es ipse est cõueniendus,fallit qñ contra voluntatem patris hꝫ hereditatem Nam tunc in signũ repudiationis ꝛ ne litem sopitam valeat suscitare dꝫ pater consentire vt prędicit est. Si vero tractetur de act.per filium intentanda aut est actus prosectitus:ꝛ tũc est actio patris nisi sit actus commodati vel depositi:vt.d.l.filiusſa. Sed actionẽ illam intentat patre absente vel consentiẽte si sit ꝓcessus. Si est aduentitia tũc aut pr̃ consentit in lucro:ꝛ tũc exercitium est patris:vt.ã.de bo.mater.l.j.tũ eo consentiente filij ꝓ test exercere vt in auc.qꝺ locum.ã.de colla. Si pater non ꝛsentit in lucro tunc exercitium est filij sed pater consentit ꝓpter rõnes ꝓdictas. Qualiter pater cogatur.dicit gl.qꝺ remedijs iuris per iura ad hoc allegata,ꝛ ꝑ hoc.ff.ad.l. iul. pecu.l. sacrilegij.ũ. in fi.ꝛ optime facit de le.j.l.huiusmodi.in fi.ar.cõtra dicit gl.in instit.de acquisi.ꝑ arroga.ſ.fi. Sed dic qꝺ cõsentire cogik sed nõ defendere vt ibi. Contra hoc instaꝛ qꝺ si cõpellaꝛ iudiciũ nõ valeat,vt.ff.de iudi.l.ij.in ver.aut si eum sol.gl.non est bona ꝑ.l.ff. de auth.tu.l.ij.ꝛ.ij.ꝛ in.l.non multũ.ꝛ ideo dic quod hic ꝑ suũ iudicẽ ꝛ ad debitũ ibi per nõ suũ iudicem ꝛ ad nõ debitum consentire cõpellebatur.ꝛ hoc est quod dicitur iudiciũ reddi in inutilitum.ff.de verbo.obl.l.inter stipul.ſ.j. Querit glo. quid si pater interpellatus nõ cõsentiat, dicit glo.quod iudiciũ nõ tenet.ꝓ hoc ff.de autho.tuto.l.pupillo. Ja.de are.tenet contrarium ꝑ.l. ff.sol.ma.l.si cum dotem.ſ.eo autem tpe.ibi,sed si latitaret ꝛc.ꝛ ff.ad treb.l.imperator.de fideicõmiſ.liber.l.non tantũ.ſ. artifi culiano.ꝛ de iniur.l.sed si vnius.ſ.filio.ꝛ ꝑ hoc bene facit.d.l.si longius.ff.de iud.ꝛ.j.e.ſ.vbi aũt in vnum vbi dicitur qꝺ filius agit patre absente.nam ista equiparanꝫ abesse vel adesse ꝛ nolle consentire vt.d.l.nõ tantũ.ſ.siue iusta,ꝛ.l.nec infantes.ſ.j.ꝛ ita tenet Rich.qꝺ qui iustam cãm non habet contradicendi ꝓ consentiente habeꝫ vt.ff.de iure do.l.sed si ego.ſ.primo.ꝛ qꝺ sic esset in potestate patris reddere iudicium nullum latitando ꝛ hanc etiam approbat Ly. Odofr. viderur sentire cum glos.si suia feratur contra filium quod sit nulla cum iuris solẽnitas sit omissa:vt.ff.de re iudi.l.iij.ſ.cõdemnatũ. Si autem ꝓ eo dicit quod valeret ne quod fauore ꝛc.vt.l.qꝺ fauore ꝛ ꝑ hoc.ã.de ꝓcu.l.nõ eo minus.† Quid si pater citatus vr consentiat filio venit ꝛ tacuit nunquid sufficit:quidam quod sic per ea q̃ no.ff.de pig.ac. l.Caius.ad hoc faciunt notata ꝑ Dy.ꝛ alios in c.qui tacet.ꝛ.c. is qui tacet.de reg.iur.li.vj. Quid si pater est ꝓsens nunqꝺ possit consentire per literas an opus sit qꝺ ꝓsentialr verbo consentiat:vr̃ quod opus sit verbali ꝛsensu ad instar tutoris.ã.de autho.prestan.l.clarum.ꝛ de autho.tut.l.obligari.ſ.fin.in Jnnium est iste.ſ.ibi sine patria volũtate.sufficit ergo qualrcunqꝫ de voluntate appareat.ꝛ hanc tꝫ Jac.de are. Bet.ꝛ Ly. Non ob.qꝺ dicitur de tutore qꝛ pupillus nõ hꝫ administrationem ꝛ posset de facili decipi in confessionibus ꝛ aliis sed filius lꝫ sit in patris potestate potest esse discretus arg.ff.ad treb.l.nã qꝺ.in princi.et hoc verũ infalibiliter cũ filiusſa.est maior. Si aũt minor cessat ratio prędicta.ꝛ dicunt quidã Bost. dixisse quod sibi dandꝰ est curator vt.ſ.pri.ſ.ꝛ dabitur liti nõ ꝓsone vt ibi dicit si pater nolit esse in iudicio ꝓ filio.† Sed nunquid valet generalis consensus ꝓstitus patri per filiũ quod esse possit in oibus iudic.ꝛ cautis dicunt quidã q̃ non ꝑ.l.ff.de acqui.here.l.si quis mihi bona.ſ.iussum.ꝛ.ff.si quis cau.l.sed ꝛ si quis.ſ.quesitũ.ꝛ de elec.c. qꝛ ꝓcurator.lib.vj.ꝛ qꝛ talis ꝛsensus vel authoritas tuto.non teneret vt.d.l.obligari.ſ.tutor.ff.de auth.tuto.ꝛ vr̃ exigi talis consensus tpe litis cõte.vt.ff.sol.ma.l.si cũ dotem.ſ.eo autem tpe.ꝛ qꝛ periculosum esse posset filio in causis futuris quas pater ignorat ꝛc. Jn Jnnium vr̃ qꝛ sic est in iussu qui generaliter vꝫ. ff.qꝺ iussu.l.j.ꝛ de peculio.l.qui liberam.ꝛ ad oẽs causas potest syndicus ordinari ꝛ ꝓcu.vt.ff.qꝺ cuiusqꝫ vni.l.item eoꝫ.in fin.ꝛ de ꝓcu.l.item ad litem.ꝛ qꝛ tñ operaꝫ genus quo ad genꝰ quãtum species quo ad speciem,vt.ff.de admi.tut.l.si duo.ꝛ ꝑ hoc ꝑ socio.l.actione.ſ.renunciare.ꝛ de iniurijs.l.sed si vnius.ſ.ꝓcur.ꝛ hãc tenet Jac.de are.Lyn.ꝛ iudicio ꝛ usus obseruat ꝓpter literam istã que dicit sine patria volũtate.ꝛ ad hoc facit qꝺ dicam,ſ.de ratihabitione patris an valeat.Et ex hoc etiam apparet solu.vtrum singulis actibus ꝛ articulis cause debeat cõsentire an ꝛo sufficit si cõsentiat generalr ꝓ tota cã.quidã q̃ singulariter in oibus actibus ad instar tutoris.vt.l.clarũ.ã.de autho.prest. Contrariũ seruaꝛ ꝛ tenet Jac.de are.ꝛ qꝺ sufficiat si prestetur sibi cõsensus ꝓ tota lite,ꝛ ad aliud requiritur consensus tutoris ꝛ ad aliud patris.nã patris consensus requirit vel gra honoris vel in signum repudiationis vel ne litẽ sopitã resuscitet vt prędictũ est.ꝛ ꝑ hac opinione est ar.ff.de aut.tuto.l. accipientis.in fi.† Sed nunquid in casibus in quibus pot esse minor ꝛ sine tutore vel curatore vt in momẽtanea possessione ꝛ si nullibus poterit esse filij sine patris ꝛsensu doct.tenẽt qꝺ sic authoritate ipsaꝝ legum.ꝛ de hoc no.ꝑ Archi.xv.q. iij.c.certis ex causis. Utrũ filiusſa.qui se publice gerit ꝓ patre fa.possit esse in iudicio sine ꝛsensu patris, quidã qꝺ sic vt.ã.ad maced.l.ij.ꝛ.ff.e. l.ij.ꝛ arg.l.barbarius cum fi.dñs Gabriel de oselletis subtilis doctor in quodam suo tractatu quẽ fecit de fama.ſ.nũc ad por tum.in princ.late tangit hanc qõnem ꝛ tandẽ tenet qꝺ nõ ꝛ qꝺ iudicium sit nullũ per hunc.ſ.ꝛ qꝛ fama nõ ꝓiudicat veritati nisi in casibus expressis a iure vt dictis.ll. quibus respõdet ꝙ nõ sunt similes casui nostro qꝛ ibi nisi subueniret creditori pderet creditũ suũ, hic aũt nõ qꝛ dato qꝺ sua sit nulla poterit iterũ agi cũ ꝛsensu patris ꝛ qꝛ senatus cõsultũ macedo. est odiosum.et ideo nõ ꝓducendũ ad ꝛsequentias:vt.ff.de lib.ꝛ post hu.l.cũ quidam.ꝛ dato sed nõ cõcesso scõm qꝺ teneret iudiciũ in ꝑiudiciũ filij dicit ꝙ in ꝓiudicium patris non tenent qꝛ res inter alios acta ꝛc.Ex prędictis itaqꝫ ꝑz ꝙ ista exceptio pot obũci quando cunqꝫ cũ reddat iudicium retro nullũ vt.ã.de ꝓcu.l.licet.licet quidam voluerint dicere ꝙ demũ ante lit.conte.quasi sit dilatoria vt.c.l.ita demum.† Sed nunquid pater possit ratificare gesta per filiũ sine eius consensu glos.tenet quod non ꝛ duas reddit rõnes.vna est qꝛ nõ est gestũ noie patris ꝛ qꝺ non eius noie gestum ratũ habere non pot. Sed hec regula q̃ꝫ fallit,vt.ff. de pign.l.si fundus.ſ.j.ꝛ no.per Dy.de reg iur.c.ratum.lib.vj. ꝛ ideo alia ratio melior videtur.ã.qꝛ processus nõ fuit rite initiatus,

tiatus,vt.ã.qui dari tuto.pñt.l.in vniuersis.de autho. prestã.l. clarum.ꝛ si aduersus rem iud.l.cũ ꝛ minores.ꝛ ꝑ hoc.ff.de vsucap.l.nunq̃.in princ.ꝛ ibi no.ꝑ Dy.ꝛ ita vr̃ sentire ꝙ filius non habeat legitimam personã ꝛ hoc etiã dicit glo.ꝙ non est integer homo ꝛ ita iudiciũ nõ tenuerit.ꝛ ideo ratificari nõ possit vt dixi.ã.vbi de crimi.agi oportet.l.j. Jac.de are,tꝫ contrariũ.ſ.qꝺ habeat personam legitimã ꝛ possit ratificari.qꝺ sic ꝙbat pater agit de dote suo noie,ꝛ facit ꝓcu.de voluntate filie vt.ff.de ꝓcu. l.filiusſa.ſ.j.ergo suo nomine agit ex quo facit ꝓcu.Nam qui suo noie habet actionẽ ꝓcuratoris dãdi hꝫ facultatẽ,vt.ff.de iniur.l.sed sivnius.ſ.pe.ꝛ tamen filia debet cõsentire,potest tamen si non consensit ratum habere:vt.ff.sol.mat.l.ij.ſ.voluntate.ꝛ.l.si cum dotem.ſ.patri. Jtẽ filia patre absente agit ꝛ caret patrem ratum habiturũ,vt.d.l.si cum dotem.ſ.soluto,ergo pater si suo nomine agatur põt ratum habere. Jac.de are. Ly.dicit considerandũ vtrum filius egerit ꝓ his bonis in quib⁹ pater hꝫ vsumfr.ꝛ est legitim⁹ administrator.et tũc sit vera opi.gl. qꝛ tunc pater hꝫ legitimã administrationem ꝛ hoc si filij⁹ est minor. Si aũt maior vtrum pater possit tunc ratificare. Ly.tenet ꝙ sic qꝛ consentit agenti a ꝓincipio vt auc.qꝺ locũ.ã.de colla.ergo expostfacto qꝛ iudiciũ non deficit in substantialibus sed ꝓpter defectũ iuris agentis vel ptãtis iuris agẽdi. Si aũt egit ꝓ alijs bonis in quibus pater voluit vsumfr.tunc cum requirat consensus solum in signum repudiationis vt prędixi fm modernos quicũqꝫ tale signũ interueniat satisfactum est huic.l.aut ꝙritur cum alias filius extra prędicta bona obligaꝛ ꝛ cõuenirꝛ tunc potest esse in iudicio hodie sicut olim vt.d.l.tam ex Jctib⁹ cum si.ꝛ sic reducit Ly.ꝓdictas opi.ad concordiam dñs Oldr. indistincte tenebat ratificationẽ valere qꝛ lex ista nõ regrit certũ tempus quo debeat consentire ergo omni tpe consentire poterit ar.ff.de peti.here.l.si quo tpe,de rei vendi.l.finaũt.ſ.j. ad exhib.l.tigni.ſ.si quis.non ob.ff.sol.mat.l.si cũ dotẽ.ſ.eo autem tempore,vbi videtur requiri cõsensus tpe litis contest.imo facit ꝓ to si quis bene inspiciat qꝛ ibi dicit ꝙ potest penitere ante contest.innuit ergo qꝺ si nõ peniteat valeat etiã si ante lit.conte.fit factũ.† Jtẽ non ob.ff.de autho.tut.l.obligari.ſ.tutor.qꝛ aliud est in tutore cuius authoritas redintegrat pupillũ,vt.ff.de ma. vin.l.fi.secꝰ in filiosa.vt.ff.de verb.obli.l.fi.ſ.j.ꝛ insti.de inutili. stipu.ſ.furiosus.ꝛ ita etiã tenet Jnno.extra de ꝛsuetudine.c.cũ consuetudinis. Bost.tñ videtur sentire Jnnium qui dicit qꝺ si cõuentus inchoauit iudicium sine consensu abbatis qꝺ si abbas ratificet non valet qꝛ a principio eius ꝛsensus debuit interuenire vt notatur per eũ.ꝛ in summa de rescriptis pen.fol.ſ.fi.versi, nonagesimonono.ꝛ de hoc notatur per Odof.in additionibus summe Azo.de authoritate pstãda qñ patris cõsensus debeat interuenire. Item dicit Ly.eodẽ modo posse distingui vt.ã.pr. qõne distinxit in ꝑcepto facto per iudicẽ filiosa,sine ꝛsensu patris an valeat lꝫ gl.aliter teneat.ꝛ ꝓpi.gl.facit.ff. de re iudic.l. debitoribus.ꝛ qꝺ no.extra de elec.c.dudum.ſ.ꝛ tertio.ã.de epiſ. ꝛ cle.l.cum clericis.in fi. Pe.tñ indistincte tenet nõ valere tanꝙ factum in personam non integrã nec legitimã:vt.ſ.de anna.ex cep.l.j.in fi.† Eadem distinctio vr̃ posse seruari si filij⁹ fuit citatus ꝛ contumax ꝛ ꝓpter eius contumaciam fuit cõtra eũ data tenuta licet quidã dicant tenutã indistincte non valere qꝛ si ꝑs fuisset in iudicio sua nõ teneret ꝛ tantũ debet operari absentia quantum ꝓsentia vt auc.qua in pumicia,ꝛ qꝛ ista.ſ.dicit agenti ꝛ fugienti ꝛc. Sed qꝺ valeat talis tenuta facit qꝺ no.ꝛ dixi.ſ.fi aduer.rem iudi.l.cum ꝛ vos minores. qꝺ non valeat facit.ff. de pecu.l.eo tempore,distinctioni ꝓdicte starem aut citatus fuit ex cã qꝛ potuisset ꝓ se in iudicio interesse ꝛ valeat,aut ex cã ex qua ꝓeiudicaret patri ꝛ non valeat. Idem etiã dicit Bet.Ly.debe re distingui cũ querit vtrũ filius possit esse coram arbitro lꝫ gl.teneat ꝙ sic ꝛ Bet.qꝺ non per rõnem prędictã ad hoc in Spec.de arbitro.ſ. restat. in fi.† Jn his etiã in quib⁹ iud.offm imploratur nõ vr̃ necessarius cõsensus pris vt no.in gl.d.l.j.qui admitti ad bo.pos.pos.l.j.ꝛ dixi de filiosa,minore.l.j.in fi.de castrensib⁹ male determinat gl.ꝛ per oẽs reprobaꝛ ꝛ tenet ꝙ nõ exigaꝛ patris cõsensus vt.ff.de castr.pec.l.iij.ſ.j.de fur.l.si quis vxori.ſ.an aũt cõiuncta.l.qui inuitis.de reg.iur.ꝛ qꝛ põt in castrensib⁹ cũ patre litigare,vt.ff.de iud.l.lis nulla.nec ob.iste.ſ.qꝛ in aduentitijs loquit, Idem pot dici in causis spiritualib⁹ vt ꝑ bisficio ecclesiastico vbi si est maior.xliij.annis pot esse in iudicio sine cõsensu patris:vt extra de iud.c.si auũ.li.vj.ꝛ vide qꝺ no.ꝑ Archi. Jo.an.ꝛ Card.ꝛ ꝑ Jnno.de pba.c.ex literis.ꝛ de rescrip.c.edoceri.vbi no.de monacho.ꝛ ibidẽ ꝑ Compo.ꝛ ꝑ eundẽ Arch. extra ne clerici vel monachi.c.periculosa.lib.vj. Jn criminalibus etiã tꝫ gl.qꝺ exigaꝛ patris ꝛsensus.alij dicunt aut querit de crimine publico aut de ciuili ꝛ pecuniariter puniendo. Primo casu nõ requirit pris ꝛsensus:vt.ff.de his ꝙ sunt sui vel alieni iuris.l.filiusſa.ꝛ ad treb.l.nã qꝺ.Sc̃o casu qꝛ fieret executio in peculiũ requiraꝛ patris ꝛsensus.alꝰ nõ teneret suia ar.ã. de ꝓcu. l.nõ eo minꝰ. Jdẽ vr̃ etiã si ex forma ꝛsuetudinis vel statuti in publico crie cogeret pr̃ ad penã pecuniariã ꝑ filio vel ad ptẽ bonoꝝ filio dandã cũ sit eadẽ rõ qꝛ tũc eius pecuniariter interest ꝛ ista vr̃ fuisse Odof.opi.Ja.alr de are. Ol.ꝛ Rich.indistincte tenẽt I crialiꝫ nõ requri pris ꝛsensum ꝑ.ll. ad hoc i gl.allegatas. ꝛ vr̃ expressum.ff.de his ꝙ.vt indi.l.post legatũ.ſ.filius.ꝛ hãc ẽt opi. seq vr̃ Dy.ff.de publ.iud.l.pe.ſ.ad crimen.ꝛ Rof.in qõnibus suis.lij.qõne,vbi de ꝑplene i gandino ti.ij.ver.vlti.Spec.ꝛ de accu.tertia ptícula.ſ.j.ꝟ.quid si accusator sit filiusſa. Sed ꝓ opinione gl.vr̃ qꝛ in criaꝫibus maius periculũ vertitur ꝛ iõ causa tius est agẽdũ,vt.j.de app.l.additos.ꝛ ad.l.inter liberas.ſ.filiꝰ. de adult.cũ si.allegatis ꝑ glo.põt dici ꝙ correcte sunt ꝛ fortiori rõne quã ille que permittebat olim filiũ esse in iudicio in ciuilibus:vt no.d.ſ.filius,nõ ob.l.nam qꝺ.que dicit in his q̃ publici iuris sunt nõ curari patriã ptãtem qꝛ verũ est in illo iure publico in quo qꝺ repꝛesentat duplicẽ psonã vtiñ muneriꝫ ꝛ officijs publicis secus in eo vbi repꝛesentat tñ vnã vt in iudi.ꝛ testamẽtis,vt.ã.dixi qui testa,sa.pos.l.senium.ſ.j.ꝛ in hãc inclinat Ly. ꝓdicta vendicãt sibi locũ in filio pubere si aũt esset impubes nõ sufficeret ẽt patris cõsensus qꝛ cũ eius ꝛsensu filiꝰ obligari nõ põt,vt.ff.de ver.ob.l.fi.ſ.j.ꝛ ibi.de iuti.stip.ſ.pupill⁹ ꝛ ibi redditur rõ in gl.quare aliud in tutore ꝙ in pre. Si ergo in obligando nõ sufficit ꝛsensus pr̃is ergo nec in iudicio in quo q̃si Zhik: vt.ff.de pecu.l.iij.ſ.idẽ scribit.nec ob.qꝺ filio in ptãte cõstituto nõ soleat dari curator:vt.ã.de cur.fur.l.fi.qꝛ verũ est ꝙnc de
19 liti fic vt hac.e.l.ꝛ in auc.vt liceat matri ꝛ auie in princ.† ꝛ hoc casu nõ sufficit authoritas solꝰ curatoris imo exigitur ẽt ꝛsensus patris qꝛ authoritas curatoris repꝛesentat eũ qui mai⁹ rẽ ꝛ supplet defectũ ꝙnc:vt.ff.de acqr.pos.l.quãuis.ſ.infans. vñ vbicũqꝫ exigit ꝛsensus pr̃is in filio maiore requirit ẽt in minore hñte cur.tunc fm Ꝛ.de fano qui se dicit esse hoc dicit ꝙ petitionibus ꝛ ex hoc plures ꝓcessus annullasse. Ꝛ.de hoc dixi.ff. de publi.iudi.l.pe.ſ.ad crimẽ.ꝛ.ꝑ dicta vera. Item tꝫ gl.qꝺ si filius interueniat ꝓcur.noie ꝙ alio ꝙ patris cõsensus requiratur. Sed per oẽs repꝛobaꝛ ar.ff.de dã.infec.l.qui bona.ſ.si alieno.ꝛ de in ius voc.l.quesitũ.qꝛ nõ sua sed eius cuꝰ est ꝓcu.ꝑsonã repꝛesentat:vt insti.de acquisi.ꝑ arroga.in princ.sed qꝺ non repꝛesentat eius personã per oĩa vr̃.ff.de obseq̃us.l.lꝫ.ſ.honori,sed intellige vt ibi notaꝛ ꝛ nõ erit ꝟa nõ obstat rõ gl. qꝛ nõ põt ꝓ se ergo nec ꝙ alio.nã interdũ q̃ nõ admittit ꝓ se admittit ꝙ alio,vt.ff.de postul.l.j.ſ.pueritiã.ꝛ aliqñ qꝺ tanꝙ ipse nõ potest facere tñ põt cõsentire.de pig.l.si fundus.ſ.j.ꝛ ꝓ hoc facit qꝺ de tutore dicit gl. Jtẽ est hodie casus expꝛssus extra de ꝓcur. c.qui gñaliter.ſ.j.li.vj. Jtẽ ad id qꝺ dicit gl.de tutore ꝙ nõ regraꝛ patris ꝛsensus põt reddi rõ qꝛ tutela est publicũ munꝰ authoritate ꝛ vtilitate priuatã vt instituta de exc̃usa.tut. in princ.ꝛ in his filiꝰ repꝛesentat duplicem personam,vt supra dixi:ꝛ ideo non curatur patria ptãs vt dicta.l.nam quod.ff.ad trebel. glo. tamen.ff.de admi.tu.l.lucius.primo vr̃ sentire ꝙ si filiꝰ fit tutor ꝛ agat tutorio noie ꝙ exigaꝛ pris cõsensus.hec tñ gl.cõiter approbaꝛ ꝛ cũ ista glo.cõcor.illa que est.ff.de iudi.l.lis nulla. Jn pr̃ cogaꝛ se obligare ꝓ dote filij dixi.ã.de dotis ꝓmiſ.l.fi.ꝛ vi
20 de qꝺ dixi ibi.† Quid si pater est bannitus dic ꝙ filiꝰ agere poterit,vt.ff.so.ma.l.si cũ dotem.ſ.si pater.ꝛ ſ.si soluto,ꝛ.l.insulã. ꝛ arg.dicte.l.si longius.de iudic.

21 **Sinautem.** Opp.gl.de.l.fi.ã.qui ꝛ aduersus quos glo.vacillat.tu dicẽ qꝺ directo nõ restituit filius cõtra patrẽ vt ibi,sed ꝓ obliquũ petẽdo restitutionẽ contra repudiationẽ sicut hic. Item dicit glo.qꝺ secunda etas dicitur post infantia sed quo tunc possit adire vt instituta de autho.tuto.ſ.neqꝫ dicit Pe.quod erat ꝓximus pubertati alias idem esset in eo quod in infante. Ly.aliter exponitur secunda etas vt dixi.ã.de iure deliber.l.si infanti.

22 **Similiꝫ modo.** Mirum videtur de isto.ſ. †nam aut filius agnoscit;et tunc patri nullus vsufr.querit vt.ã.c.l.cum oportet.ſ.exceptis, ꝛ sic non habet locum ratio ne filius repudiando patrem ꝓsuet vsufructu.glo.dicit qꝺ pater olim occupabat iure peculij si filius decedebat intestatus. Sed hec ratio hodie non procedit cum habeat heredẽ etiam iure isto vt dixi in.l.cum oportet.ſ.j. vnde re vera remanet sola illa ratio qꝛ filius reputatur eadem persona cũ patre,vt.ã.de impuberum ꝛ aliꝭ substit.l.fi.dixi.ã. eod.l.j.in princ.vers.item querit glo.si filius habeat substitu.ꝛ hoc videtur velle litera huius.ſ.ꝛ per eandem rationem dicunt quidam in hereditate ꝓfectitia vt eam querat sibi filius patre repudiante ꝛ inuito licet eo volente filius nihil habiturus fuisset qꝛ nec momẽto penes eum mansisset vt de acquirẽ. heredi.l. placet sicut.ꝛ hic in castrẽsibus patre repudiante filio querit totum quo volente nihil habiturus fuisset. Lyn.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ubi autem. Ibi filiorum consensus. s. in acquisitione fm quosdam sed de mente huius. ff. est qđ etiam patri a genti in iudicio debeat ꝛsentire. ꝛ ita sentit hic Jac. de bel. dicit tñ quod si certum est ꝙ filius ꝛsensit in additione ꝓsumitur postea tacitus ꝛsensus filij in agēdo cū pater sit legitimus administrator: vt hic ꝛ. ff. de bonis mater. l. 23 j. ℞ā ꝛ hic dicit quod sufficit longa absentia sine cōsensu. † ℞ā infans ꝛ absens equiparant. hic ergo sufficere debet ꝓsentia cum tacito ꝛsensu. ar. ff. so. ma. l. ij. §. volūtare. aut est dubius an filius adierit ꝛ tunc ꝑe agēte requirit expressus consensus filij vt cōstet ei⁹ volūtate hereditatē aditā fore. ad hoc facit qđ no. ꝑ Jnno. de ꝓcu. c. accedens. Sed nunqd ꝑ̄ teneat satisdare de rato vel iudicato soluēdo. de hoc dixi. ff. l. j. §. de bon. mater. gl. hic distinguit ꝛ eius distin. sequi vī Dy. in. c. ratū. de reg. iur. li. vi. qđ cauere debeat si fili⁹ nō adīt videt ꝑ. l. ff. de ꝓcu. l. nō solū. §. si ꝑ̄. ꝛ rō diuersitatis inter eū ꝛ alios legitimos administratores qui non satisdant pōt reddi vt no. in. l. filius. ff. qui satisd. cogā. vnde Ly. tenet qđ si fili⁹ non adīt ꝛ cōsentiet teneat de rato cauere. si autem petatur satisdatio iudicatū solui locum habet distinctio glo. ꝛ Dy. etiam videtur se retulisse ad casum defensionis. Ultimo notatur ex fructibus expensas fieri. de quo dic vt dixi dicta. l. j. §. de bonis maternis.

Si autem es alienum. Oppo. gl. de. l. cogi. ff. ad trebel. sed hic ꝓlatū a lege ibi ab hoīe ꝛ in materia sui natura omnia includēte vt. e. ti. l. j. §. j. Old. vel hic stricte ꝛ ꝓprie ibi large impꝛoprie vt ibi patet in litera ꝛ. ff. de verb. sig. l. ꝓprie. ꝛ not. eo. tit. ad treb. l. nam qđ. §. fi. Jaco. de bel.

Ipsum autem filium. Glos. notat ꝛ bene † quod dictio vtraqꝫ. hic ponitur disiunctiue. regulariter coniunctiue. ff. de lega. ij. l. si quis duobus. de conditione indeb. l. si non sortem. §. fi. de hoc in alphabeto sub litera V. 24

Filij autem. † Not. ex cupiditate tristē exitū sequi 25
querit glo. nunquid cū voluntate patris possit alienare tenet qđ sic. de hoc dixi. §. de bo. mat. l. j. Querit nunquid pignus possit remittere vel precarium tenet qđ nō ꝛ ꝓ hoc lꝫ nō alleget est ar. expressum. ff. de rebus eoꝝ qui sub tute. l. iij. §. pe. ꝛ ad ar. contraria in gl. signata dic vt. d. l. j. quibus mo. pig. vel hypot. soluit notāt. vel dic qđ ibi ꝓhibet ꝓpter seipsum tm. hic ꝓpter aliū vt m. l. si pignus. ij. ꝛ. ij. respōso hic in glo. allegata. Querit Ly. si filius non sit iuuenis lꝫ maior nunquid tunc posset qđ hoc. §. ꝓhibentur videtur qđ sic qꝛ cessat ratio meli⁹ est iuueniles calores ꝛc. ꝛista ratio restringit dictum vt. ff. de leg. ij. l. cum pater. §. dulcissimis. Jaco. de ra. contra quia pater est legitimus administrator. non obstat litera iuueniles calores hoc eī dicit respectu patris qui est senior ꝛ quod dicit tristem exitum sentiant dicit. s. filij ꝛ qui eos. s. filios licet glo. aliter exponat ꝛ melius. Ly.

Ubi autem. Ibi instantibus. i. instāte adhuc minori etate pater facit adeūdo ratum non habuit petendo restitutionem contra additionem sed si pater repudiauit ꝛ filius eam vult habere nunquid eit opus restitutione? dic quod non quia licet pater adeundo filium obliget tamen repudiando sibi non ꝓiudicat vt hic innuit. ꝛ ꝓ hoc ff. de suc. edicto. l. j. §. tutor. ꝛ. §. sequenti. Lyn.

In seruis autem. Vel authoritas vt ei ꝛpectetur cōsensus quasi sit 26
ei vsuffr. quesitus ꝛ ad hoc subiicitur qualis eī ꝛc. † Item no. de momentaneis nō curari. ꝓ hoc. ff. de vsufru. lega. l. deniqꝫ. in princ. contra. ff. de his qui notantur infa. l. genero. Solu. respectu vtilitatis non curatur de momentaneo vt hic sed respectu honestatis sic vt in contrario. Lyn.

Explicit liber sextus.

Incipit septimus.

De vindicta libertate. Rubrica.

Super rubrica Vide Azon. in summa eodem. ꝛ in isto libro nihil scripsit Ly. vsqꝫ ad titulum de vsucap. ꝓ empto. pulchras formas manumissionis seruorum videm Specu. de seruis non ordi. ꝛ de manumissio. seruo. eccle. vide per Archi. rū. q. ij. c. si quos de seruis. ꝛ. c. seq.

Causa falsa iudicium non vitiat.

Eorum. Falsa causa† nō vitiat iudiciū. h. d. ꝛ de hoc hic in gl. ꝛ dixi. §. si ex falsis allega. ex cu. sit tutor. super rubrica. In gl. ibi inter consentientes ꝛ ideo dicitur iurisdictio voluntaria non contentiosa vt. ff. de offic. ꝓconsu. ꝛ leg. l. ij.

Pater an per ꝓcuratorem possit filium emancipare.

Nec mulierem. Ibi per ꝓcuratorem. quid de qōne. de qꝫ fui interrogatus ꝑ quendā doctoꝛ Papien. sꝫ † vtrū pater possit emācipare filiū per ꝓcuratoꝛē. hec lex est ar. ꝙ nō ꝛ qꝛ manumittere ꝛ emancipare paria sunt: vt. ff. qñ actio de pec. est anna. l. j. §. j. ꝛ ꝑ B. ff. de adop. l. post mortē. §. j. vbi adoptio ꝑ aliū expediri nō pōt. Sed dic ꝛtra cū nō reperiat ꝓhibitum ꝛ oīa videnť cōcessa ꝛc. vt. ff. de relig. l. statuas. Ad cōtrariū ptꝫ rnsio qꝛ nō per oīa sunt paria qđ patet qꝛ in emācipatione nō est opus cām exprimi ꝙ qñqꝫ est in manumissiōe. Hugo de la funtana. Cā ēt manumissionis pōt ꝑ ꝓcuratoꝛē ꝓbari vt. ff. e. l. ēt. §. absens. Item nota ex gl. qđ lꝫ aliquid fieri ꝑ ꝓcuratoꝛē in rē suā ꝙ nō lꝫ p simplicē ꝛ ecōtra vt. ff. de iure dot. l. si mulier. §. ex asse. Item dicit gl. ꝙ maritus volēte vxore manumittit seruū dotalem. de hoc vide. ff. sol. matr. l. dotalem.

De testamentaria manumissione. Rubrica.

Potestas iure voluntatis diuisionem non inducit.

Jcodicillos. Pro declaratiōe totius tituli vide Azo. in summa. e. Qđ dicit ptās iuris dic. s. disponētis vim codicillo ꝛ ex testō pēdere ꝛ ei⁹ vim seq ꝛ ad ei⁹ tps trahi vt. ff. de iure codicil. l. ij. §. j. ꝛ. l. ab intestato. Sed Jo. ff. de hered. instit. l. ex asse. Sed ibi cedebat talis fictio ad robur ei⁹ de quo agebat. hic aūt ecōtra ar. ff. de leg. j. l. si qs filio. §. j. ꝛ de verb. oblig. si ita stipulat⁹. §. chrys ogon⁹. ꝛ qđ dicit iudicij. dic in codicilli ꝛpresi. † nec eī ptās iure volūtatis diuisionē inducit vt. ff. de his q. vt indignis. l. eī q. §. ꝑ parte. Item hodie ex quo pōt testari ꝛ libertatem relinquerevt in aut. vt sponsa. largitas. §. j. Oldr.

Et testamento. Hāc. ' intellige nisi here- res in fraudē libertatū adire noluisset vt. j. c. l. si heredes. in fin. ꝛ qđ dicit de memoria testatoꝛis dānata. intellige in cribꝫ exceptis de quibus hic aliqui notant in gl. ꝛ aliꝫ notant in. l. ex iudiciorum hic allegata in glos. ꝛ legata ꝛ etiā soluta ex tali hois testamento repetuntur vt. ff. de leg. ij. l. cum filius. §. fi. Oldr.

Librum rationum reddere debet qui ad rationem reddendam tenetur.

Cum testamento. Nota cū glos. hic posita ꝙ vbi sunt duo ita ꝙ vnū ꝓpter aliud amoto eo per qđ aliud vtrūqꝫ intelligit esse remotū. † Item qui tenet ad rationem reddendā tenetur reddere libꝝ rationum vt. ff. e. l. si ita Old. ꝛ melius de condi. ꝛ demon. l. cum seruus. Oldr.

In fraudem. Quo ad libertates nihil interest sit heres locuples vel egenus vt. ff. e. l. si qs locuples. idē quo ad alia legata si adiuerit cū bñficio inuētarij vt. §. de iure delib. l. fi. §. finaūt. si eī cū bñficio inuētarij non adiret cessaret hec lex qꝛ tunc quo ad effectū non essent fraudati creditores ꝛ euentus requirit tam in directa quam fideicōmissaria libertate. Old.

Jhereditas. Sed nūqd iste cui bona adiciunť dicet heres ex testō vel ab intestato dicas eū anomalū vt no. insti. de eo cui liber. causa bona addicitur. §. tunc enim. ꝛ concor. j. e. l. fi.

Cum testator. Glo. alleg. ff. de leg. j. l. si fic. §. j. Sꝫ dꝫ allegare. l. si cui. ꝛ vide qđ plene no. ꝛ dixi. §. quando di. leg. ꝛc. l. ex his.

Dominium rei legate heredis non transit ipso iure.

Seruo. Per hanc l. tꝫ Mar. lyl. † ꝙ rei ꝓprie heredis legate nō transit ipso iure dominiū in legatariū. ꝛ ꝑ hoc. ff. de leg. j. l. si quis inquilinos. §. j. ꝛ not. ff. de seruit. l. pap. Licet contrarium no. §. communia de leg. ij. vbi de hoc.

Jure. No. expressam. l. ꝓ clausula illa si non valet iure testamenti. de qua plenissime dixi in authen. ex causa.

Jheredes Ibi defecisse cōuenit. hoc in extraneo herede. secus in suo vt. ff. eod. l. sciendum. ꝛ de fideicōmiss. liber. l. cū quasi. §. sed ꝛ si quis. Oldr.

Statuliberis.

Statuliberis. Per hanc. l. soluit quēstio si iuder precepit mihi qđ satisfacerem sempꝛonio ad certum terminum alioquin sim excōicatus si medio tempoꝛe muto domicilium ꝛ in termino non satisfacia qđ sim excōicatus. ꝛ ita tenent Jnno. ꝛ Host. extra de app. c. preterea. In glo. ibi hodie generale in qualibet re que subiacet restitutioni.

Directas. Idem in tutoris datiōe. §. de testa. tute. l. fina. ꝛ vide quod dixi §. de emendatione iustinia. codicis. circa fi. super verbo extra corpus.

Parum est melius ꝙ nihil.

Mirabile reputatur vt per seruum libertas imponatur.

Cum cōstitutio. Ibi periclitat. l. iminet status sui ꝓculū nisi hēditas adeat. Ibi sub hac cōditiōe interponitur ergo decretū sub additiōe sic. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. j. sec⁹ in suia q quāuis lata teneat nō tñ ꝺꝫ deferri vt ff. qñ app. sit. l. j. §. biduū. sic nec authoritas tutoris vt. ff. de aut. tu. l. pe. ꝛ fi. Ibi satisdatiōe. lꝫ cui ꝓstabit ista satisdatio? dic ꝙ oīb⁹ creditoribꝫ vel vni ꝑ oīb⁹ vt. ff. de fideic. li. i. ergo. §. credito rib⁹. Ibi aliū ēt extraneū vt. §. circa pn. Hac. i. petitiōe petentiū bona sibi adīci. Admodū. i. valde ꝛ ē pen. breuis. Ibi ne ꝓpter rūdet tacite obiectiōi posset eī dici B bñficiū ꝓcipue serui fauore hac. l. inductū ꝑ aliquē ipetrari posse ēt seruis inuitis qb⁹ libertas relicta est. ad B rñ. ne ꝓpter ꝛc. Ol. Jndeuotionē. i. inobedientiā. nolebat eī alicui bona adīci sed potiꝰ seruꝰ remanere humaniꝰ. † Nota vulgare meliꝰ est parū qua nihil ꝛ dicit hūanius quā ꝙ iste petēs bona sibi adīci repellat ꝛ ꝑ ꝫns oēs libertate ꝓiuent nemīe adeūte. vt. §. e. l. ij. Per internalia. vno veniēte ꝑ oti tpe altero posteriori. Ibi q ꝓim⁹ veniat nota vulgare q ꝓio venit ad molēdinū ꝓio molit. Qđ ꝓuilegiū. s. ꝙ admittat iste scōs petēs bona sibi adīci nō obstāte petitiōe ꝓimi puenientis ꝛ nō satisdātis de libertate oibus ꝓstanda. vel dic ꝙ loquit. de ꝓuilegio dato his qbus libertas ē relicta. s. vt petāt bōa sibi adīci nemīe adeūte. nec dicit ꝙ B vēdicat sibi locū nō solū in eo cui erit libertas relicta sꝫ ēt i eo cui nō est relicta. † Venustū. i. mirabile. est eī mirabilissimū vt ꝑ seruū alicui ꝓonat libertas. ꝛtingit eī B raro ꝛ iō est mirabile vt in aut. de ꝛsulib⁹. §. ij. ꝛ. §. de legi. her. l. si maior. qđ dictū est. §. e. l. §. j. de ꝓna petitiōe intra annuale tantū tps. Ex q patient ergo emptores qñqꝫ biēnalē re scissionē. Unius. s. anni cōnumerādi. s. post vēditionem vsqꝫ ad ꝓioris postulationem vt. §. e. l. §. j. ꝛ alteri⁹ anni cōputādi post ꝓioris petitionem vsqꝫ ad secundi petitionem vt hic. Oldr. 1 2

De lege fusia caninia tollenda. Rubrica.

Seruorum. Colligit gloss. procedere ar. de his que interviuos aguntur ad vltimas voluntates. de quo not. in l. pactum. hic in glo. allegata. ꝛ dixi. §. de verbo. significe. l. cum quidam. in fi. ꝛ vide Azo in summa instit. eo. ꝛ Rofred.

De fideicommissarijs libertatibus. Rubrica.

Super rubrica Vide Azo in summa eodem ꝛ Rofred. de senatusconsulto rubriano. ꝛ quatuor tit. seq. ꝛ etiam alijs septem titulis sequentibus.

Quamuis. Ibi euentus. s. ꝓnuncia- to de falsitate codicillo ꝛ. 1
Oppo. glos. de. l. fin. §. penultimo. §. de petitio. heredi. et multas dat solutiones hic ꝛ in cō- trario: sed de hoc dic vt plenissime nota. per Rofr. de senatusconsulto rubriano circa medīū versic. sed opponitur. 2 3

Cum libertatem. Ex his. s. mulieribus. Jn gl. ibi studio heredis interpellati ꝛ sic in mora cōi constituti. Ibi. §. apparet. sec⁹ si ꝑcederet mora spālis ꝛ ex priuilegio libertatis inducta: qꝛ tūc tradīt matri ad manumittendū vt ibi dī. Old. Ibi nō studio heredis. i. dolo puta qꝛ fuit mora fortuita. Ibi fiat mora. i. retardatio libertatis. Old. 4

Si voluntate. Op. de. l. magnā. §. de ℨh. ꝛ ℨmit. ſtip. Solu. ibi est dies ab hoīe vel a lege appositā: hic nō. vt. §. l. pr. ꝛ. §. ad orfic. l. fi. Vel dic ꝙ hic est spāle ꝙ seruꝰ debeat pe- 1

tere libertatē qꝛ abſurdū esset ꝙ dñs accedat ad seruū. arg. §. de epis. aud. l. iubemus. §. fi. sed cōtra hoc est de reg. iur. l. libertas. de hoc not. §. de vsuris et fruc. ieg. j. l. j. ꝛ dixi in. l. fi. ꝛ sic libertas debita fiue solennitate ꝓstari pōt. indebita autem cum solennitate manumissionis. Oldr.

More annumeratur quod in cā est vt negotium differat. 1
Differre quis dicatur. 2

Deberi. Ibi debitū. l. libertas ex fideicōmissa debita. ꝛ allegat sepe B. l. ad id qđ gl. dicit qđ differt nō aufert. ꝛ colꝫ. ff. de iud. l. cū furiosus. ꝛ. l. si debitor. ꝛ ex de pen. ꝛ remif. c. oīs vtriusqꝫ. j. ad turpil. l. fi. † ℞ā non oē qđ differendi negotij cā sit more annumerat vt. ff. de vsur. l. sciendū. imo qđ differtur maturioꝛi consilio perficitur de peni. dist. vij. c. j. ꝛ longe aliud est decimas solueretardi? ꝛ oīno nō soluere. xvj. q. j. decime. ꝛ ad hoc etiā ꝛ colꝫ. ff. de arbi. l. qnāuis. ibi in gl. Jn ℨtum vī ꝙ differre ꝛ remittere actionē sunt paria vt. ff. de minor. l. sed si vn⁹. §. filio. §. de his qui ad eccl. cōfu. l. fi. §. j. Ibi detractat vel differt ꝛ cassat illud qđ re tardat offīm inquisitoꝛū extra de hereti. c. statutū. lib. vj. ꝛ ibi de hoc per Lardi. ꝛ idem vī impedire ꝛ nimiū differre extra de testa. c. religiosus. li. vj. de hoc tetigi. §. de testi. l. si qñ. circa fin. ꝛ de ista materia no. xxxij. q. ij. alias. iiij. c. ancillā. de elec. c. cum post petitam. † Sed quis dicatur differre? dic qđ ille qui potest facere ꝛ non facit. non autem ille qui impeditus facere nō potest. ad hoc extra de concef. ꝓbē. c. qꝛ diuersitatez. §. fit tamē. ꝛ de hoc not. de elec. c. quam sit. lib. vj. ꝛ per Lard. 1 2

Cum proponas. Quod nō displiceat placeret vī. ij. d. ꝛ cōcor. §. de arbit. l. cū antea. §. j. qđ est notādū. sed forte hic ideo contingit: quia etiam si vꝛoꝛi displiceret nisi ex iusta cā contradicere non potuisset vt hic in glo. not.

Si seruus. Ibi accepisti. s. testatoꝛis dispositione non manumissione. In glos. vltima in fine ꝛmo. l. si eum. §. si quis.

Si te ancille. De duobus queriť rūdet. ꝓio an possent cogi successores fideicōmissariā libertatē relinquētis emere ab vxoꝛe ꝛ manumittere ꝛ an vꝛoꝛ q̄ a testatoꝛe legatū suscepit possit cogi eā vēdere. ꝛ ad vtrūqꝫ rūdet ꝙ sic. ꝛ qđ dicit ante matrimoniū ideo dicit qꝛ cōstante matrimonio nō teneret licet moꝛte confirmaretur ꝛ facit quod no. §. e. l. deberi. Old.

Cum inter Pulchra est hec lex. Op. glo. ꝛ de. l. cū ex plurib⁹. lꝫ dic ꝙ ibi vni⁹ ex plurib⁹ nomē exꝑsserat qđ nō est aptū de pluribus ꝑdicari ꝛ sic cōstabat ibi de voluntate testatoris alterum tantum ad libertatem peruenire volentis vt ibi nota. Hic autem de posthumo fecit mentionē vel de eo qui in ventre erat que locutio potest pluribus vniformiter conuenire. vt. ff. de rebus dubiis. l. si quis de pluribus. ꝛ ibi no. ad. l. ij. de liberis et posthumis. dic quod ibi loquitur de exheredatione q̄ est odiosa: hic de libertate que est fauorabilis vt eodem ti. l. cum quidā. Old. ꝛ Jac. de bel.

Ancillam Jn glo. vlti. in fi. ꝛ. §. e. §. si voluntate. in fi. ꝛ ibi dixi.

Si quis in suo Ibi. sed ad oēs. nullū specialiter nominādo ex sententia. i. mente ꝓesumpta. Oldr. Sic enim. l. si herede vel legatario persistente in cōtumacia libertatis ꝓstandeyni oēs ad libertatē peruenīant. Reclamauerint. conquerentes de iniquitate huius. l. vel dic volūtatē testatoris implere cōtumaciter recusando. ꝛ nota quod cū quis ex cōtumacia vel delicto suo penam sustinet non hꝫ cōqueri de. l. puniente sed de seipso. ad hoc de reg. iur. l. damnum.

Sententia conformari debet petitioni ꝛ secundum interrogationem responsio fieri. 1

Arbiter secundum cōpromissi formam pronunciare debet. 2

Judex electionem petitam confirmari infirmandā pronunciare potest. 3

Commodatarius equi si illum perdat an possit alium eque bonum reddere an vero ad restitutionem teneatur. 4

Cum quidam. Ibi ad hmōi legatū. l. ad hmōi legati ꝓtatio nē ipsi⁹. s. iudi. cōdēnantis in estimatione cū deberet in seruo condēnare. Jn deuot. oē. i. ꝛtumacia qꝛ magis volunt heres litigare quā seruū legatario expedite ꝓstare. ꝛ nota qđ hec. l. sepe allegat qđ satuns est iudex qui pnunciat aliter quā petitū est. † Nam sua debet conformari petitioni. vt. ff. cōi diui. l. vt fund⁹. de neg. gest. l. pōp. ꝛ de symo. c. li. hely. ꝛ ideo dī aspice qđ in libello collatū est. j. de fide instr. ꝛ iure hastē fiscal. l. j. li. x. Nam ꝛ iuxta interrogationem debet fieri rnsio vt. §. de

Universidad de Deusto
Biblioteca

transſac,l.vt rñsum,extra de reſcr.c,ſciſcitatus,z plene de b̃ Mo. in ſumma huj⁹ rituli.vj.fol.2 ad hoc extra de ſponſ.c.de mulie re.2 inſti.de inuti.ſtip.§.pterea.2 ſi iudex pnunciat vltra petita ſnia eſt ipſo iure nulla vt no.i gl.ff.fam.her.l.2 puto.§.j. ¶ Sz ẽ hoc oppo.2 vr̃ q repetita fiat 2denatio in eſtimatiõe.vt.ff.de dolo.l.arbitrio. Sed dic q ibi res petita nõ poterat reſtitui 2 iõ tũc hene vz 2demnatio in eſtimatione,vt 2.ff.de petitio.here.l. ſed 2 ſi poſſeſſor.§.ſi.2 ſi cer.pet.l.vinũ.vbi de hoc.de lega.j.l.nõ ampli⁹.2 de leg.ij.l.meuio.§.ij.2 ad hoc facit qs no.3.locati.l.cõ ductores.2 qs no.in gl.3.de 2di.ob cau.l.ea lege.ff.de act.emp.
2 l.j.2 ad hoc.ff.ſi ſeruit⁹ vend.l.egi. ¶ Itẽ arbiter fm formã cõ promiſſi dz pnũciare vt.ff.de arb.l.arbiter itra certũ die. Qñqz tñ fallit q⁹ iudex pronunciat aliter quã petitum ſit vt ſi ꝓponatur coſa iudice ſpoliatio lz nõ petaꝫ ſpoliatorẽ 2denari iudex tñ ꝓbata ſpoliatiõe ipm cõdẽnabit.ij.q.j.c.votũ.ex̃de cã poſ.et pprieta.c.cũ eccleſia ſutrina.2 ibi in gl.que incipit hoc ſumptũ eſt in fine huj⁹ glo.2 no.p Hoſt.in ſumma de reſti.ſpol.§.a quo
3 ver.notandũ. ¶ Itẽ ſi petaꝫ electio 2firmari iudex põt pnunciare eã infirmãdã lz petitũ non ſit vt no.p Jnno.extra de offic. deleg.c.cũ cõtingit.2 per eundẽ de pcu.c.ex inſinuatione. Põt tñ petere ſi vult electionẽ ſuã 2firmari 2 illã aduerſarij ifirmari vt no.p eundẽ extra de re iud.c.cuz bertoldus.2 ad hoc facit q⁹ ſi pmittis mihi.x.ſub cõditione videris non pmiſiſſe ſi 2ditio deficiat vt.ff.ſi cer.pe.l.ſi pecuniã. Itẽ pnũciat iudex aliter quã petitũ eſt.ff.fin.reg.l.ij.§.j.2.l.ij. Itẽ iudex appellationis qñqz pnũciat aľr quã petitũ ſit abſoluẽdo vł 2dẽnãdo vt dixi.3.de re bus cred.l.gñaľr.§.ſinaũt.ỹ.ſed iudex. Itẽ pnũciat ſup acceſſio nibus 2 dependẽtibus lz nõ ſit petitũ vt no.p Jnn.extra de ele ctio.c.cũ vintonienſ.de.pba.c.l3.2 de reſt.ſpol.c.cũ ad ſedẽ.2 pro hoc.ff.de pcu.l.ad rẽ.2.l.ad legatũ,imo ſup acceſſorijs puta fru ctibus admittit gñalis libell⁹ puta peto fundũ cũ fructib⁹ ꝑteritis 2 futuris lz in ſnia dz declarari vt no.p Jnno.de libel.ob la.c.ſignificatib⁹. Itẽ lz nõ ſit petitũ q iudex 2dẽnet reum tñ ſi ſibi ꝓbatũ eſt reũ teneri põt eũ 2dẽnare vt plene no.cẽ de 2ceſ. ꝓben.c.cũ ſup.p dñm Jnno.2 ideo ceſſat qõ quã habui de facto vtrũ ſufficiat ſi in libello dicam peto.ɾ.a titio lz nõ adjicia i qui bus peto eum p vos iudicẽ condẽnari. Nam ſufficiens eſt talis libellus 2 iudex ſup eo poterit reum cõdẽnare,2 ita tenet Rofr. de offõ iud,quo ſubuenitur dñis ad exigendũ reditus a colo nis circa mediũ.vbi de hoc plene no. ¶ Sed q̃ro nunquid peti debeat res ipſa vel rei eſtimatio:dic vt plene no.i Spec.de ſol.2 oblig.§.ſequiť videre,ỹ.ad huius aũt materie euidẽtiã.2 verſi. ſequentib⁹.Et vtrũ admittatur talis libellus peto rem vel eſti mationẽ no.e.§.ver.quid ſi libellus cõcept⁹ eſt.2 ỹ ſi.ſeq.2.d.l.j.
4 de act.emp.2c. †Quid ſi cõmodaui tibi equũ meũ perdidiſti eũ vnde peto eſtimationẽ.tu offers vnũ equũ eque bonũ:nũqd ſuf ficit?2 vł q̃ ſic vt.ff.loca.l.ſi quis domũ.ij.rñ.dicvt in Spec.d.§. ver.vltimo.Sed nunquid rogatus reſtituere hereditatẽ libereť ſoluẽdo prietiũ?dic q̃ non,vt.ff.de leg.j.l.nõ,amplius.2 not.ad treb.l.mulier.§.ſi.2 in Spe.de teſta.§.j.ỹ.an heres. ¶ Quid de queſtione quã vidi in romana curia titius petebat fundũ rei vẽ di.a ſempronio:nõ ꝓbauit de dñio imo ſempronius ꝓbauit ſe dñm nunqd iudex poterit pnũciare fundũ eſſe ſempronij?vł q̃ nõ:q⁹ nõ eſt petitũ?ſtultus eſt iudex 2c.vt hac.l,ſed dic ℨ vt.ff. de ꝓba.l.circa.cũ ibi no.2.ff.de iureiurã.l,ſed2 ſi poſſeſſori.2 qs no.p Jnn.extra de ꝓba.c.l3.2 de reſti.ſpo.c.ex qõne. Interdicto etiã vnde vi 2 ſtitutione ſi quis in tantã condẽnat iudex in fru ctibus 2 damnis lz petitum non ſit,vt.ff.de metus cã.l.ſed2 par tus.de vi 2 vi arma.l.j.§.rectiſſime.2.l.ij.§.vlti.2 not.p Jnn.de reſti.ſpo.c.grauis. ¶ Item hec eſt regula q̃ ſi pmiſſor non põt rem ſtare condemnať ad intereſſe,vt.ff.de leg.ij.l.mortuo bo ue.§.vlt. ¶ Item q̃ro de dubia qõne:petũ a te.2.ex cã mutui.li te conteſtata ꝓbanti de viginti:nunquid iudex poterit te con dẽnare in.xx.gl.tenet q̃ non.ff.de ver.ſig.l.verbũ oportere.lz ali qui contra vt ibi dicam quid econtra ſi petũ.xx.2 ꝓbaui de decẽ dic vt iuſti.de act.§.ſi minus.interdũ etiã petit totũ 2 ſit condẽ natio p parte vt.ff.depoſi.l. ſi duo.§.fi.2 ibi in gl.Itẽ aľs vnũ petit 2 ad aliud fit cõdẽnatio vt.ff.de edil.edic.l.boue.§.aliq̃.2 ibi in gl.2 de rei ven.l.qui reſtituere.2 ibi in gl. ¶ Ultimo ſubij cio aliã qõnem diſputatam per.d.Barthol.de beneuẽto.Com modaui tibi equum meũ q̃ non reſtituebas petij actione com modati ipm mihi reſtitui.lite pẽdente equus eſt deterioratꝰ vł vellem qꝫ iudex te cõdemnaret in eſtimatione:querit nunquid poſſit.2 vł q̃ ſic,lz eſtimatio non ſit petita,ar.ff.de aur.2 argen. leg.l.titie.2.d.l.mortuo.§.labeo.de leg.ij.2 de leg.j.l.nõ amplị⁹. in ſi.de leg.iij.l.fideicõmiſſa.§.ſi ſeruo.de vſufructu leg.l. gñali. in ſi.2.d.l.boue.§.aliq̃.de edil.edic. In contrarium vł qꝫ hoc fieri non poſſit ſine nona petitione,ff.de iudi.l.non põt.2 de act. emp.l.j.cum ibi notatis.2 p hãc.l.2 ꝓhac parte fuit determina tum hoc ſaluo q⁹ equus fuit deterioratus lite pẽdente iudex ex officio poſſet condemnare in eſtimatione deterioris qui a ea que poſt litem conteſta.eueniunt valde ſpectant ad iudi.o ffi cium:vt.ff.de edil.edic.l.ediles.§.ſciendum.2 quãdo res perũſ ſet culpa debitoris ſit condemnatio in eſtimatione vt.ff.de ver borum oblig.l.ſi ſeruum.§.ſi.de condi.fur.l.in re furtiua.2.ẽ,qꝫ metus cauſa.l.j.

¶ De dedititia libertate. Rubrica.

Dedititia. Vide Azo.in ſumma:2 nota de vano nomine non curandum p hoc bene.j.de cuſtodia reorum.l.fin.dic vt ibi dixi.3. de conſtitut.a pecunia.l.ij.

¶ De latina libertate tollenda. Rubrica.

1 ¶ Leges correcte non ſunt in cauſis allegande.
2 Ancillam proſtituere impia mercantia eſt.
3 Figura iudicij que dicatur.
4 Juſtitia quando cultum ſuum perdere dicatur.
5 Debitor an liberatus preſumatur ſi inſtrumentum debiti pe nes eum reperiatur.

Cum dedititij Vide Azo.i ſum ma eodem,Ibi et non repete.2 qua propter.2 ex hac.l.multa col ligũt ur vtilia. Primo quid ſit per ſatyrã quod dicvt in glo.2 in decretis diſtinc.ij.c. ſatyra.p Archid.2 in procemio,ff.§.2 ante quidem.2 in
1 alphabeto ſub litera S. †Secundo colligit gloſſ.quod,ll.corre cte non ſunt allegande in cauſis quod verum eſt vt leges ſic diſ ponentes:ſed ex earum equitate manente bene licet arguere,vt j,de iure fiſci.l.iuſtas.libro.x.2 ibi notatur.2 in decretis,xj,qõ. c.quicunqz lite.2 extra de oũdicijs.c.nouit. ¶ Cum igitur. Ibi hec quidẽ oĩa ſcilicet leges 2 ſenatuſconſulta circa libertinita tem introducta. Ibi pro nullis habeantur 2 ſic modis illis pro non ſcriptis habitis ſerui remaneant.2 hoc eſt quod ſubjcit.j. §.vltimo.circa principium,l,ſed remanent in ſua conditione vt dictum eſt 2c. Oldr. Ibi quis enim interrogatiue 2 ſuſpenſiue legas 2 ſubaudi quaſi dicat nullus. Old.2c. ¶ Sancimus. Ibi eius ſcilicet manumittentis. Ibi ſubſcriptiõe facienda per ipm manumittentẽ.poſitas vt puta ſubſcribendo epiſtole quã ſub ſcriperat tabellarius cui ſcribendam commiſerat quod facere poteſt vt ſequitur hoc eodem.§.effuſas.ac ſi dicat totã epiſtolã propria manu ſcriptam. Oldr. ¶ Sed ſcimus. Opponit gloſ. de.l.ſciendum.de public.iudic.2 dicit quod abiectus poſſit eſſe liber ſed dic quod non,vt.ff.de ſtatu ho.l.ſeruus.nec videť abiciſſe vt prealleg.l.ſciendum.vbi queritur nunquid videať abiciſſe Rich. Similiqz modo, †Nota quod proſtituere ancillaz
2 eſt impia mercatio ſicut 2 vſuras exercere vt notatur per Arch. lxxxviij.diſt.c.eſficiens.2c. ¶ Sed 2 que dñi. Ibi ſi hoc id eſt im poſitio pilei 2 nota,contra vanas iactationes 2 libertatẽ. Item quod opimo populi decipi non dz. Jn gloſ.pculdubio colligit gloſ.vtile per inutile non vitiari 2 allegat.p cõcor.l.pedius que tamen contradicit. Sed dic vt ibi nota.2 ad.l.actus.de reg.iur. dic quod illa locum habet ſolũ in caſibus ibi enumeratis Jac. de bel,vel dic vt plenius not.per Dy.2 alios extra de regu.iur. c.vtile libr.vj. Sed 2 ſi ſub cõditione.no.ius patronatus trã ſire ad liberos 2 cognatos etiam ſi non ſint heredes.p hoc.ff.de interdictis 2 relegatis.l.ij.2 quod dixi.3.de operis liberto.l.li berti. ¶ Sed 2 ſi quis autem. Add hoc in glo.nõ tenet matrimo nium vt.3.de inceſtis nup.l.cum ancillis.2 habent quidã in gl. rxj.q.ij.ſed dz dicere.rxix.2 ad hoc extra de cõiugio ſeruoz.c.ſi. 2 dixi.d.l.cũ ancillis. Similiqz modo. Ibi conditionem hoc di cit q⁹ non erit propter hoc filius licet eũ vocauerit filium. colligit glo.illud brocardicum ſi nõ valet qꝫ ago vt ago 2c.de quo dic vt no.p Dy.ff.de verb.obli.l.j.§.ſi quis ita 2 in.l.j.§.j.de cõ ſtit.pec.in gl.2 plene dixi.3.de teſta.l.codicillũ.2 quod hic dicit litera quaſi in iudicij figura,ideo dicit q⁹ non fuit vere figura in
3 dicij. †figura enim iudicij dicitur qñ tres perſone adſunt ex qui bus conſtituiť iudicium.ſ.actor reus 2 iudex vt no.per Azo.in ſumma de iud.in prin.2.§.j.iij.q.iiij.nullus.2 extra de ver.ſig. c.ſolus in omnibus. Si eñ traxiſſet dñm ad iudicij 2 petiſſet ſe agnoſci in filium tunc fuiſſet in figura iudicij 2 cõfeſſio facta p iudicaret dño cõſitenti vt.ff.de liberis agno.l.j.§.fi.2.l.ij.2.iij. in principio.2 ar.j.de liberali cauſa.l.pe.2 de cõfeſ.l.j.2 ideo hui⁹ §.prouiſio non eſſet neceſſaria. Sed quia hec figura nõ fuit ſer uata videbať dño nõ preiudicare cum nullũ haberet aduerſa rium.arg.ff.de cõfeſ.l.certũ.§.ſi quis abſente.2 ideo hui⁹.§.qui ſio neceſſaria fuit fauore libertatis vt inſtituta de adop.§.ſi.eſt
ergo

ergo iudicij figura vbi ſunt predicte tres pſone vere vel interpre tatiue vt qñ procedit cõtra cõtumacẽ q reputať p pſente vt.3. vbi de cri.agi opor.auf.qua in puincia ad rre.l.pe.de iu.pperã dũ.§.ſinaũt reus.2.j.de tẽp.ap.l.ſi.§.illud.decretalis etiã hz fa mã.p pſona qñ preditur p inquiſitionẽ vt extra de acc.c.qualť 2 qñ.2 hec clauſula ſine ſtrepitu 2 figura iudicij ſepe apponiť in reſcriptis pape vt in citationib⁹ puta ſi talẽ reperieris ſic feciſſe eũ perſonaľr citare cures vt perſonaľr cõpareat coram nobis,i quo articulo nõ eſt opus vocari illũ citandũ ad hanc cognitio nẽ faciendã ſicut nec patron⁹ citaťr in cognitione venie ipetrãde p libertũ vt eum citet:de quo habetur.ff.de in ius voc.l.ſz ſi hac lege.§.ſi.nã ſic lites exlitib⁹ oriręnť ℨ.l.terminato.j.de fruc.2 li. expẽ.2 hec cognitio ꝺr ſummaria qz nõ preiudicat negotio prin cipali vt.ff.de re iud.l.a dino.p.§.ſi ſup rebus.de lib.agnoſ.l. ſi qs a liberis.§.ſi vel parens.de his qui ſunt ſui vel ali.iu.l.ſi iu dex 2 extra de teſti.c.veniẽs.ij. Jn his aũt in quib⁹ pſentia par tũ exigitur quid operenť dicta verba de plano 2 ſine ſtrepitu et figura iudicij quoz primũ habeť de off.procõ.l.nec quicq̃.§.de plano.2 de accu.l.lenia.Scõm.3.de inof.teſta.l.ſi qs i ſuo.vltra puci.Tertiũ hic:2 extra de accu.c.olim.alias ſicut olim.vbi de hoc plene per Jnn.dic q̃ primũ remouet iudici neceſſitatẽ ſedẽ di.ar.ff.qs oz.in bo.poſ.ſer.l.ij.§.j.de dila.l.a procedẽte.de adul. l.miles.§.ſexaginta.q̃ alias iudici imminet.3.de of.ciui.iudi.l.j. de poſtu.l.qſquis.2 in.§.ſedebũt.in auf.de iudi.Sc3z remouet nimiã aduocatoz vel partiũ arengam ex qua in cã cõſueuit ſtre pitus oriri qui põt iudex coartare ar.ff.de teſti.l.j.in ſi.2 de his q̃ in teſta.delen.l.pri. ¶ Itẽ cauillationes 2 excep.friuole q̃ con ſueuerit perſtrepere examini.j.de adul.l.i.in adulterij.3.de cõſor. eiuſdẽ litis.l.j.de fal.l.ſatis aperte.non tñ legitimas vt extra de of.dele.c.ex parte.clamores cũ 2 ſtrepitus tales põt iudex tolle re virtute predictoz verboz. †Nã cultũ ſuũ iuſtitia pdit qñ ſilen
4 tia iudicij obſtrepẽtiũ turbo 2fundit.v.q.iiij.in loco.2 ꝓ hoc.j. de ſta.libero.vz.rome.l.vnica in ſi.li.xij.Tertiuz ꝓ.ſ.de figura iudicij ſi adjiciať ei q̃ iudicialẽ indaginẽ ſui natura non deſide rat vt in citatiõe alicui⁹ dic vt.3.dixi. Si aũt adjiciatur negotio qꝫ cognitionẽ 2 partiũ preſentia deſiderat tũc lz hic Ja.de are. cuius ſunt predicta multa dicat tñ q⁹ hoc eſt hodie declaratũ p decretalẽ nouiſſimã in de.de verb.ſig.c.ſepe 2tingit.2 iſta mate ria ibi expedit pleniſſime p Jo.an.2 remittendo vt in prima ſua gl.2 no.ſubtiliter 2 vtiliter ad ibi plene no.recurras.de hoc etiã aliqd tetigi.3.de his q̃ in ecc.manu.l.j. ¶ Ad predicta etiã bene facit q̃ ſi papa cõmittit alicui q̃ ſummarie 2 de plano 2c.cogno ſcat ſi talis prebenda tanto tpe vacauit q̃ ſit ad ſedẽ apoſtolicã deuoluta 2 eam cõferat titio amoto quolibet detentore qꝫ hoc poſſit fieri non vocata parte.de hoc no.extra de ſen.2 re iudic.c. decetero.p Ber.2 Jnn.de iſta etiã materia no.extra de ſpon.cũ in tua.Et eſt notandum qꝫ ſolus papa vel imperator põt cãm predicto modo committere vt dixi.j.de ſen.2 interlo.om.iudi.l.
5 ſi. Jlle etiã nouiſſim⁹. †Querit hic glo.ſi inſtrm reperiať penes debitorem vtrum preſumať liberať 2 tz qꝫ non niſi probeť ſibi redditum.de hoc ſatis not.ff.de pact.l.labeo.doctores tñ cõiter reprobant hanc 2 illam glo.p.l.ſi chirographum.de ꝓba.2 ibi in glo.2 diſtinguunt aut cõſtat redditum debitoris per creditorẽ 2 liberať debitor vt.d.l.labeo.aut non conſtat redditum 2 tunc aut debitor allegat debiti donationẽ factã.ad hoc ꝓbandũ in ſtrumentum producit 2 tunc non ſufficit talis probatio niſi ali ter ꝓbetur de liberatione qꝫ donatio non preſumiť vt.ff.de pro bat.l.cum de indebito.2 de dona.l.filiuſſa.aut allegat debiti ſo lutionẽ 2 ad eiꝰ probationẽ inducit inſtrm 2 tunc aut eſt dome ſtica perſona 2 ſtatur tali ꝓbationi,vt.d.l.ſi chirographũ.2 vi detur expreſſum.ff.de fur.l.fullo.§.ſi,in ſi.2 hoc ſi debitor nõ eſt domeſtica perſona creditoris ſed ſicut domeſtica.tunc eñ non ſufficeret ſed preſumiť furtiue ablatum ar.huius.§.2.j.in quib. cau.ceſſat long.temp.preſcrip.l.j.Oldr. Hanc diſtinctionem et opinionem ſequuntur Jac.de are.d.l.ſi chirographum.Buid. de ſuza.in quodam tractatu inſtrumentorum per eum com poſito.Ly.3.de ꝓba.l.ſed ſi de poſſeſſione,2 ꝓ hoc.j.de ſol.l. pecunie.vbi eſt in tex.comparatiuũ maioris q̃ preſupponit po ſitiuum ſed ibi loquitur de inſtrumento redito.2 eo.tit.l.ſeq.li cet glo.ibi ſentiat contra.2 de hoc per Boſ.in ſumma de ſol.cir ca fi.q̃ inſtrumento cancellato ꝓbetur ſolutio eſt gloſſ.lxxvj. diſtin.c.hunc numerum.alias incipit ſcire debet 2 ibi de hoc ꝓ Archi.in.§.vlti. ¶ In vltima gloſſ.et.3.de teſta.l.non dubium.

¶ De ſeruo communi manumiſſo. Rubrica.

1 ¶ Manumittentis communem ſeruum pars ſocio non ma numittenti accreſcebat iure veteri.
2 Aduocati ex quibus verbis 2 vnde elicuerint capitulum illud ſcilicet q̃ de predictis eſt publica vox 2 fama.

1 **In ſeruos.** †Vide Azo.i ſum.c.Ibi accreſcit.iure eñ veteri ꝓ manumittentis ſeruum communem ſocio non manumittenti accreſcebat:vt inſti.de dona.§.ſi. q̃ lex iſta corrigit. Ol.ibi alij ſocio ſupuenienti qui partẽ ſuam cogit vendere heredibꝰ premor tui ſocij qui libertatem relinquit vel ipſi ſocio ſi ſupeſt 2 manu mittere vult Old.ibi arbitrio pretoris conſtituendo hodie 2ſti tutum eſt hac.l.§.ne aũt.Ibi ſuam partẽ vendere ſocio volenti manumittere qꝫ 2 hodie obtinet vt ptz per inferiora 2 accedit. ff.ad ſyl.l.dñs.alias dño.2 de libe.cau.l.duob⁹.Ol.ibi palã eſt.
2 †ex his ℨbis forte elicit⁹ fuit modus p aduocatos faciẽdi capi tulũ qꝫ cõiter fit poſt oĩa capitula,ꝓbationũ.ſ.q̃ de ꝑdictis ẽ pu blica vox 2 fama. Ol.ibi 2 ſi plures q̃ duo.nã.3.de duo.tantum habentibus ſeruum communẽ locutus eſt,deſiderat qñ inter vi uos vult manumittere.vel heredi.qñ in vltima voluntate ma numitti diſponit inſtitut⁹ ab altero dominoz quib⁹ erat cõis. prio ſuo ordine.i.fm ſuum ordinem qui eſt vt ille dicatur patro nus qui manumittit nõ qui manumittente ſocio prietiũ vendẽ do accepit vt.3.ti.prio.ſ.illud. ¶ Op.glo.ad id qꝫ dicit vltra principium:ibi lz nihil lucri 2c.de.l.deberi.3.de fideicõ.lib.vbi non 2pellitur vendere ſi nihil percipit ex defuncti iudicio.Sol. vt in glo. ¶ Itẽ querit gl.numgd hec.l.locum habeat ſi vn⁹ ex dñis eſt minor 2 non firmat pedẽ.ſed dic q̃ idem eſt:2 ad.l.ler q̃ tutor.que in contrarium allegať per.ỹ.dic fm Jaco.de bel.q̃ hic eſt ſpeciale fauore libertatis 2 qz venditio ſit hic authori te legis vbi non eſt opus decreto etiam in rebus minorũ vt.ff. de re.eo.l.ij.2.iij.Rich. ¶ Sinautẽ ſeruꝰ. Ibi ratiocinia pereãt qꝫ fieret ſi vni ſocio permitteret non expectata redditione rõnũ manumittere quando vellet oblato prietio partis ſocij qꝫ poſt manumiſſionem nõ cogeretur rõnes reddere vt.ff.de ne.ge.l.eñ actum. Ol.ibi ſiue in feminis:hoc referas ad mulierez medicã. nam officium notarie mulier exercere non poteſt cum ſit publi cum a quibus mulieres excluduntur,vt.ff.de re.iu.l.ij.vel dic q̃ hic non loquit de of.tabellionatus qz non poteſt exercerị ſer uos vt.j.de tabu.l.generali.qꝫ ergo hic dicit nota,erpone,ideſt ſcriptoribus qz no.faciunt 2 hoc facere poſſunt ſerui 2 mulieres vt.ff.de teſt.l.ſeruus. Oldra.ibi ad hoc profiluerit.i.ad liberta tem ꝓ ſua tantum parte imponendam.Azo.

¶ De ſeruo pignori dato manumiſſo. Rubrica.

Licet. Ꝓ declaratione totius rituli vi de Azo.in ſum.eo. Sed quomodo eſſe põt q̃ hac.l.dz cum maritus etiã 2ſentiẽte vxo.rẽ dotalẽ alienare nõ poſſit vt.3.de rei vxo. ac.§.2 cũ lex.dic q̃ hic ſpeciale fauore libertatis 2 ratio ſpecialitatis eſt qz qñ res dotalis vendi tur.mulier ammodo cõmodum aliqꝫ conſequi non põt ex ea 2 maritus qñqz pretio conſumpto efficiť non ſoluendo.cum aũt ſeruus manumittitur remanet marito ius patronatus q̃ vro ri reſtituere debebit.reſiduum vero q̃ extraneo iuris.l.nõ tãq̃ patronꝰ ab eo capit iudicio de dote eius noſceteneť cũ vxore cõ tradicente manumittit vt.ff.ſol.mat.l.dotalẽ.vxoris aũt volũ tate manumittit,vt.d.l.dotalem.cũ.l.ſeq. Old. Vel dic qꝫ.d.§.2 cũ lex.non hz locum in rebus dotalibus mobilibus vt ibi dixi.

Abeo. Ꝓbabat hec.l.q̃ fortius eſt vinculũ ſpe ciale q̃ generale qꝫ eſt argumentabile ad multa.regulariter tñ vł q̃ idem operetur genus quo ad omnia ſicut ſpecies quo ad ſpeciẽ vt.ff.de ad mi.tu.l.ſi duo.2.j.de preſcript.xxx.an.l.omnes.2 ibi in gloſſ.

Creditoribus. Not.non audiri allegantem turpi tudinem ſuam neq̃z heredum eius.de hoc plene dixi 3.de tranſac.l.tranſactione finita.

¶ De ſeruis reipublice manumittendis. Rubrica.

Sita. Vide Azo.in ſum.e.2 qꝫ dicit hec litera conſentiente etiã preſide ſepe allegatur quod ordo decurionũ cuiꝰ loco ſunt hodie conſiliarij ciuitatũ 2 locorũ vt hic in ſum ma per Azo.non poſſunt aliqd facere ſine pote ſtate vel rectore ipſorũ ꝓ hoc.ff.qꝫ vi aut clã.l. iij.§.ſi tamen.ſicut nec capitulum ſine prelato vt extra de his q̃ fiunt a maiori parte capitu.per totum.2 de hoc extra de 2ſtitu. cũ acceſſiſſent.per Jnno.2 Compoſt.2.c.cum omnes. Sed ſi ordo vacat nunquid tunc poteſt ar.qꝫ ſic.ff.de turo.2 cura.da.ab his.l.vbi.ỹ.de la fontana,de hoc tractum fuit.3.de ſacroſanct. eccle.l.omni nouatione.

Sauendam 2c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

De his qui a non dominis manumissi sunt. Rubrica.

Etm qui. Colligit glo. pretiū z interesse qnqz esse idem, pro hoc, ff. de in litem iurando. l. si tutor.

Elicissimam. No. bonam glos. que est hic z eandez habes in. l. qui mihi donatum. in gloss. alle. in gestore sine mandato dic vt not. ff. de nego. gest. l. si ego. z de hoc dic vt dixi. j. de acquiren. possess. l. j.

1 Fallens principis conscientiam puniendus est.
2 Tacens consentire videtur.

Si non a dominis. Ibi, dandi ius est. i. ptā di authoritatē manumissioni. Ol. itē no. punire fallentē ꝓncipis ꝫsciam. z ꝙ pro eodē delicto duplex pena imponitur vna applicat dño z alia fisco. Item no. de taci
1 turnitate ꝙ equiparetur consensui. de quo no. in. c. q tacet. z. c.
2 is q tacet. li. vj. colligit etiā gl. duo vtilia no. ad pmū facit. ff. de acq. pos. l. si deco. ſ. j. ad fēm. ff. de bo. pos. l. cū qdā. z ibi no. Ol.

Qui manumittere non possunt. Rubrica.

Certum. Pro declaratione totius tit. vide Azo. in summa. e. In gl. prima ibi si quis cum haberet. hic loquit de rectis in vltima volūtate. In glossa vltima ibi cum est purum legatum per alium a manumittente relictum.

s **Eruos.** In glo. in fi. sed illam intellige vt ibi no. z. ā. titu. pro. i. l. iiij. Jac. z Oldra.

Quo marco. Nec. l. fm Rich. fallit. ā. de his qui in cc. ma. l. j. vt ibi dixi. z facit ꝙ electiones ad clamorez populi fieri non debeant pro hoc extra de elec. c. ofius.

Nec fideicommissariam. In glo. ibi opus non esset inquisitiōe. i. decreto iud. nā nec eo casu quo esset testatoris opus est decreto vt. ff. de ma. vin. l. cum minor. z. l. si quis rogat. j. rūso. Sed hoc casu qñ esset pupille puto necessariū decretū. vt. d. l. si quis rogatus. ij. rūso. z. j. qñ decreto opus non est. l. pe. lz in gloss. alle. l. vl. z ideo dicunt quidā hanc glo. esse corruptā z dicere debere opus est forsan inquisitione z non sufficeret tutoris authoris. In ea. gloss. in fi. Solu. tutor non potest vt hic sed pupillus tutore authore vt ibi fic. ā. de iure deli. l. potuit. z not. d. l. seruus.

s **Idebitor.** In gloss. ibi. ſ. in fraudem. vel dic vt ibi notatur.

Qui non possunt ad libertatem peruenire. Rubrica.

Cum diuus. Vide Azo. in sum. e. z hec. l. dicit in effectu ꝙ tñ operat dānatio tpalis quo ad tps quātū p petua in perpetuū. l. ij. dicit ꝙ finita cā finalis p hibitionis expirat etiā prohibitionis effectus z vtriqz notabile. Item no. circa fi. l. ij. ꝙ volūtates testator dicuntur leges. pro hoc in auc. de nup. ſ. disponāt.

Ex quibus causis serui p premio accipiunt libertatem. Ru.

Quoniam. Vide Azo. in sum. e. pulchrum principiū ꝙ pmiū inducit z auget hoies ad virtutes. z p hoc. ff. de iust. z iu. l. j. Ibi premiorū exhortatjone ꝛc. z. ā. de sta. z ima. l. vt virtutū. Item ex eo qđ dicit in corruptis. pbationib⁹ ꝛc. fuit terminata qō talis in extranea gātibus hereticor cauet ꝙ si qs heresim paternā indicauerit remittat ei pena etiā si in heresi participasset z certa ps bonor paternor sibi det in premiū. qđā heresim paternā inquisitor notificauit sed pbare nō potuit. i processu tñ tpis inquisitor apparuerūt pbatiōes legitime filius petit premiū. qrit an habere debet. determinatū fuit ꝙ non per. l. istā. z. ff. de ꝓb. fig. l. indicasse. ad ſyl. l. si qs in graui. ſ. vtrum. lz in ztio videat. ff. de cust. reo. l. diuus adri. super verbo arguat. z gl. ibi posita. ſz itelligi dz fm ista qō prz qz ibi allegat. d. l. indicasse. p cōcor. Oldr.

Erui. In gloss. in fin. fm vnum intellectum ibi not. z ideo alle. ff. ad syl. l. si quis in graui. ſ. si ex stipulatu. z ibi not. Oldra.

Si quis seruus. In glos. j. ibi. ſ. si. solu⁶ vt ibi not. z plenius in l. transigere. Jaco. de bel.

De ingenuis manumissis. Rubrica.

Si ingenuum. Vide Azo. i sum. e. z ꝙ dicit instruz dictorē no. vt. ff. de col. ste. l. cū nō iusto. Ol. z qs dī domo. expone. i. primonio sic accipit. ff. si cer. pe. l. lecta. ſ. of. ſ. l. fi. qs facit si testator religet vxorez dñam dom⁹ sue qs ītelligat. i. primonij.

1 **Ingenuam.** Vide quod no. ā. de proba. l. ad ꝓbationem seruitutis.

Ignorans iura peritiores consulere debet.

Si iuriam. No. fi. hui⁹. l. ꝙ ignorās iura dz cōsulere peritiores. p hoc. ff. de bo. pos. l. in bonor. de iur. z fac. igno. l. regula. ſ. ſz iuris. z ibi in gl. z est expressuz qs ordo in bo. pos. ser. l. ij. de iurepa. l. diui fratres. z. ā. de rep. l. dubitz. q em p se nescit ab alijs discere dz. lxxxiij. dist. c. j. z ibi in gl. z ignorās ius lombardū vel romanū dz grere a scientib⁹ vt in lōbarda de his qui falsas chartas scribūt. l. ij. z p declaratiōe dic cū in qōne status filij allegat suia lata sup statu matris aut allegat ad tollēdā in totū qōne ḡsi hoc ipso ꝙ pnūciat sup statu matris videat sup statu filij pnūciatū aut ad inducendā pbationē. Pro casu aut filij erāt nati ante lit. z test. in cā stat⁹ matris aut post. si añ suia lata sup statu matris nō ipedit cognitionez sup statu filij. vt. ff. de li. cā. si vsumfr. ſ. fi. z hic i fi. gl. si post tūc facit oīno ꝓiudiciū vt. j. de lib. cā. l. vl. vbi de hoc. Sedo casu qñ ad pbationē inducit aut fuit lata p ingenuitate matris z tūc qz hec suia oīb⁹ preiudiciū generat. vt. ff. de sta. ho. l. ingenuū. est sufficiēs pbatio ad probandū ingenuitatē filij. vt hic. Si vero lata sit ḡ matrē non facit plenā pbationē in causa status filij sed de nouo veritas inquireret. vt. ā. de iureiu. l. iij. ſ. pe. z. ā. de trāsac. l. trāsactiōe matris. nō dico si probet nunc in figura ilius iudicij quo de statu filij agitur matrē fuisse ancillā ꝙ nō presumat filius seruus qz bene presumitur seruus. lz ḡ ztio possit verū esse. vt. j. de lib. cā. l. cū precū. z. l. si liberum. z. l. parentes. z. l. aui. z no. in plurib⁹. Il. illi⁹ tituli. z. ā. de proba. l. ad probationem seruitutis. in vlti. gl. Ol.

Cum cognatum. Captiui tpe guerre vigētis de vna ciuitate ad aliā non efficiuntur serui hoc colligitur ex text. z glos. z verbum factionis sumitur in mala parte. vt. ā. de sum. trinit. l. ij. in fi.

Diffamari. Hec. l. sepe allegat p aduocatos ꝙ iudex ex iusta cā pōt ps gere terminū alicui ad agendū accusandū. pbatiōes faciēdū z excipiēdū. de quo no. ā. vt nemo inuit⁹ agere vel accusare coga. l. vnica. z ibi tetigi z in summa eiusdē tit. p Azo. z latius. ā. de iud. l. iudices. z p Dy. extra de re. iur. c. indultū. li. vj. z ad hoc bñ facit extra de pb. c. si tibi absenti. ſ. j. lib. vj. z de hoc ibi no. p Arch. Lar. z Jo. an. z de ꝛcel. prebē. c. si capi. extra qui ma. acc. pos. c. cū in tua. de acc. c. lz beato pet. z. c. accepimus. z ibi in gl. z de re mis. pig. l. si eo tpe. z plene de hoc no. p Hosti. in summa de libel. obla. ſ. vtrū possit. ver. sed nunqd index. z ad hanc. l. bene concor. ff. de dam. infec. l. a quo fundus. i fi. z extra de foro compe. c. licet. in fi. z. c. ex tenore. z. c. ex transmissa. z qs no. per Lardi. de supplen. neg. ꝓcla. c. romana. lib. vj. de offici. ordi. c. ordinarij. lib. vj. z ibi per Arch. l. z qs no. ā. de fur. l. fi. ſ. sed cum in secunda. versi. item quero ponamus.

Scientis. Beutiui casus z construitur cū verbo seruum hoc modo liberuz non posse fieri seruum scientis ꝛc. Et no. ex vero tit. oīa re. acquir. pro hoc. ā. de rei vendi. l. nullo. Oldr.

Adrecognoscendos. No. noia iponi ad recognoscendos singulos nomina sic. j. de muta. no. l. vnica. z scriptum inueni ꝙ adam primus parens omnibus rebus nomina imposuit.

Ingenuum. Sepe allegat hec. l. z gl. hic posita ꝙ qs pōt ztraria ꝓponere successiue vt si pro dixit rē sui allodij potest postea dicere eā feudalē. ad hoc facit qs not. z dixi. ā. de pe. her. l. hereditas matertere. z latiꝰ de furtis. l. j. z tāgit i gl. ff. de euic. l. minor. ſ. j. circa qs dicit Jaco. de bel. aut litigat cum domino z tūc distinguit scientē ab ignoratē vt in iure feud. si de feudo controuersia fuerit. c. si vasallus. aut litigat cū extraneo z tunc siquidē conuenit potest excipiendo. vt. ff. de exceptio. l. nemo. z de reg. iur. l. nemo ex his. z ibi in glo. Si vero ageret cōtra eandem

eandem personā nō pōt qz est sibi cōtrari⁹. z qz oē ius suū in iudiciū deducit. vt. ff. de excep. rei iud. l. si mater. ſ. eandē. in fi. z. ā. de codicil. l. fi. nisi erroze. pbato. vt. ff. de isti. l. habebat. in pn. z qñ actio de peculio est annalis. l. quesitū. si ḡ diuersas personas potest vt. ff. de inoffici. testa. l. papinianus. ſ. sed nec impuberis. Si autem causam expressit tunc pōt etiaz contra eundem. vt. d. l. si mater. ſ. eandē. vbi de hoc. z dixi. d. l. hereditas matertere. Jac. z quid sit allodium dixi. ā. fa. her. l. si familie.

Communia de manumissionibus. Rubrica.

Sancimus. Vide Azo. in sum. cod. Ibi sinuero grās agendo. Quid in dubioz vr ꝙ presumatur facere vt cedat vsumfructuz propietario. ar. ā. de ser. cō. ma. l. j. ſ. j. Jn gl. l. qđ vult lz in ztio faciat. e. tit. l. fi. Ibi sed iudices nostri euz in quiete tueant. litera ista optime facit p bānitis ꝙ affidari possint p ptātes. de quo plenissime dixi. ā. de his q ad ecc. ḡsu. l. fi. ſ. cū aūt monitus.

De liberali causa. Rubrica.

Rem quidem. Pro declaratiōe totius tituli vide Az. in sum. eo. z Rof. de. ac. in factum. de lib. cā. Et hec. l. cū glo. not. z vtilis est. hec. l. cū gl. sentit ꝙ quis possit venire contra factum suū qs non tenet de iure. Contrarium vr sentire glo. ff. cō. pre. l. vēditor. sed dic vt dixi plene. ff. de adop. l. post mortē. z tetigi. ā. si aduer. rem iu. l. ij. Jn glo. vl. in fi. sed dic primam responsionez sufficere. vel dic vt dixi. ā. de patri. qui filios distrax. l. j.

1 Tempus appellandi quando currere incipiat.
2 Tempus appellandi an currat ignoranti.

Si jis. Colligit glos. z bene qs tps appellandi currit a tpe scientie. z ad hoc sepe allegat. Jdē in tpe qs dat ad exeu. tut. vt. ā. de exeu. tu. l. quaginta. z ad hoc. ā. de peri. tu. l. pe. Idem in tpe qs datur ad petendā bo. pos. vt. ā. q admi. ad bo. poss. ꝓnt. l. pe. Ad hoc etiā ꝛcor. qñ ap. sit. l. j. ſ. vl. qs ordo in bo. pos. ser. l. ij. in pn. Idem est in tempore ad elig. de sup. neg. pre. c. iij. de cōcel. ꝓben. c. qz diuersi. Sz vr ꝙ sufficiat scire vel scire debere. vt. ff. qs ord. i bo. pos. ser. l. fi. Sed dic vt. d. c. iij. de sup. neg. prela. no. in gl. ꝙ Sz vr qs etiam ignoranti currat istud tps sicut est in vsufca. z prescrip. sed illud est tps ztinuū. tps aūt appellationis quo ad iniū est vtile. z iō nō currit ignorāti vt hic. est eñ tps vtile diuersis modis vt no. ā. de tem. in inte. resti. l. supuacuā. de cal. l. annꝰ. z facit qs no. p. Arch. extra de ele. c. quāḡ. z p Rof. in libello iuris canonici intra qs tps debeat patr. pientare. ij. col. Ztē dic ꝙ presumit ignorantia misi de scientia doceat. vt. ff. de ꝓba. l. veri⁹. Alij dicunt ꝙ hec ignorantia probetur p sacramētū z est quasi quoddam sacramentum purgationis. vt. ā. de his q ad ec. cōfu. l. presenti. ſ. ficubi. z pro hoc extra de excep. c. pastoralis. de sen. excom. c. si vero. de elec. c. vt circa. z. c. nulli. lib. vj. z qs no. lxxxij. di. c. ꝓposuisti. z. ij. q. versi. quisquis. cum ibi no. z dicunt ꝙ etiā si esset aliqua presumptio scientie tale sacramentū sufficeret ad probandum ignorantiam. vt. xxiij. q. ij. c. in lectum. z extra qui ma. acc. poss. c. cum in tua.

Sjab eo. In fi. Nō aūt sola additione ipso iure firmauit. vt not. ff. de pri. cred. l. pater. Sepe allegat ꝙ successor non pōt venire ztra factū predecessoruz de hoc satis no. ā. de leg. l. digna vox. qñqz tñ venit contra. vt. ā. si in frau. patr. l. ij. z no. eo. ti. sup rub. ver. circa. l. ij. Op. gl. i gl. in fi. sol. vt ibi z. ā. hac. l. z. d. l. si ser uo. Jac. de bel. Mihi autē videt concordare non contradicere.

Cum precum. Sepe allegat cū glo. hic posita ad qđ cōcor. j. de oi agro deser. l. rura. z qs ibi no. in gl. li. rj. ā. de insti. z substi. l. ij. circa fi. de agri. z cen. l. cū scimus. Ibi talē esse credendū qualē se inscripserit z inter acta disposuerit ꝛc. et p hoc bene de interro. act. l. de etate. ſ. j. z iō si aliqs dicat se in iuste excōicatū stat in eo qđ ztestatē se excōicatū. Non aūt p se in eo ꝙ dicit iniuste nisi ꝓbet extra de sen. excō. c. ꝙ tuas. z no. p Jnoc. in. c. cū ztingat. de offi. dele. sed ḡ hoc arguit gl. de. l. q fami lie. ff. fa. her. lz ibi nō ztestabat aliqd explicite. vt. e. ti. l. cū putarē. Ztē vr qs variare possit. vt. ā. de inge. ma. l. pe. Sed dic vt ibi dixi. Ztē facit ad hāc materiā qs no. j. de exce. l. si qdē. extra de cēsu. c. cū olim. z qs plene no. p Jnno. de excep. c. cū venerabilis. q oia faciūt ꝙ si qs faciat positionē cōtra se p ei stet hoc vez si aduersarius confitetur secus si neget vt dixi in tractatu positionum. versic. restat vt aliqua. z ver. se. z vtrū possit reuocare qs scripsit in libello vel quod posuit in causa contra se vel instrumentum contra se producturn dic ꝙ non vt dixi. ā. de fi. instru. l. si aduersarius. z de tempo. in integr. restitu. l. petende.

Ejte ordinata. Quid si ipse dicat se in possessionē libertatis. z dñs econtra dic ꝙ super hoc primo cognoscere ꝙ cognoscatur. de lib. iud. vt. ff. e. l. liberis. ſ. fi. z. j. eo. l. eamqz. z ibi in glo. z pro hoc. j. de ap. l. j.

Nec commissa. Ibi cum itaqz ꝛc. Not. pulchrum tert. cum quo concor. ā. de proba. l. cū res. in fi. z de rei vend. l. indicia.

Si ministerium. Ibi quasi libera ex presiuū veritatis: qz libera erat. z ꝙ dicit in dotē data dic vel alio titulo translata vel etiā donata cū participatiōe tñ alicuius commodi. vt. ff. e. l. si vsumfru. in princ. z. ſ. j. z ibi no. alias si non participasset nō mutaret status eius sed decepto cōpeteret actio in eā que passa esset se tanq ancillā in aliū transferri. vt. ff. eo. l. rectissime. Oldr. z no. de simplici relatione de qua dixi. ā. de fideicō. l. cā quā. sic z ibi mulier damnauit que saluauit.

Multis. Optime facit ad ea que consueuerunt dici de predestinatiōe z prescientia. de quo satis per Bottium. iiij. z v. de consola.

Scit. In gloss. ibi qualiter fiat. ſ. manumissio dicit liber esto. ibi Lazarus sitr mala. defectiua est ista authoritas z sic dicit sibi recordare qz recepisti bona in vita tua z Lazarus sitr mala. talis similitudo per contrarium est. ā. de testa. milī. l. sicuti.

Si tibi testamento. Ibi vni prestas obsequiū. pro hoc non videtur ipsi filio propietas legata. vt ff. de vsufruc. lega. l. vxori. ſ. scripsit. Oldr. z. xxiij. q. iij. c. ii. abuchodonosor.

Creditor confitens sibi solutum instrumentum solutionis facere tenetur.

Sicut datam. Allegatur hec. l. ꝙ si vasallus confitet se esse vasallum z dñs petat instrumentū recognitiōis ꝙ vasallus facere teneat z eodē modo si creditor ztestat sibi solutum ꝙ teneatur facere instrumentum solutionis. p hoc j. de disciu. l. ij. z ibi in gl. extra de testi. c. significauit. z plene dixi ā. de codi. ex lege. l. dissolute. z. ff. de questio. l. de minore. ſ. tormēta. z solu. matri. l. ij.

s **Olo.** In glo. ibi qs non placet quia ibi erat ingrat⁹ in reuerentia non prestando. Fran.

Si seruitutis. In glo. super iniuria in. fi. sol. propter calūniam nō accusatur criminaliter ad penā calūniatoris sed iniuriarū tenet ciuiliter vel criminaliter. vt hic Jac. de bel. vel dic fm Ol. qđ iure actionis vel accusationis iniuriarū petitur puniri calumnia post sententiam vt hic non iudat. officio ad similitudinem supplicij vt in contrario. z eodem titu. l. j. z de hoc not. ff. ad turpil. l. z in privatis.

Si filium. Socius criminis socij nō accusat. h. d. ciuiliter tñ agit vt. ā. e. l. j. vel ibi alieno nomine ꝙ pōt hic suo non pōt. Ztē lz accusare non possit denunciare tñ pōt z excipere vt extra de adul. c. significasti. z. ā. de testi. l. qui. z not. per Boffr. in summa de accusatio. ſ. item socij. z modum repellendi socium criminis ab accusando z testificando hic habes in glo. z dixi dicta. l. quoniam. ā. de testibus.

Confessio facta coram tabellione absq; iudice non valet.

Jubemus. Sepe allegatur hec lex z glo. Hic posita ad qñe illā vtruz acta vel ꝓfessiones z probationes facte in vna cā fidē faciāt in alia inter easdē vel alias psonas. de quo plenissime dixi. ā. de eden. l. ij. z quantum ad hanc. l. licet glo. vaget tenet Jac. de bel. ꝙ etiā si confessio in cā liberali fiat in figura iudicij non facit plenam fidem. vt. ā. co. l. nec fi volēs. z. l. liberos. z. l. interrogatā. z hic non erat sola confessio sed etiam alie probationes vt in litera patet. z ad hoc. ā. de proba. l. instrumēta. Item no. ex glo. ꝙ confessio facta coram tabellione sine iudice non valet. ad hoc etiam facit qs no. in glo. ā. de testa. l. hac consultissima. ſ. fi. que incipit hic. No. qz sufficit. z pro hoc. j. de fideiuſ. l. pe. in prin. Jn glo. in fi. qs non placet: quia de pendentibus tempore illius. l. ibi loquitur de. xxx. diebus. Oldra.

Universidad de Deusto Biblioteca

Placuit. Quicquid dicat gloss. dic ꝙ concessis ante litē, pdest snia lata p matre. Sed contra eam lata non nocet, vt. ff. de car. edi. l. j. §. fina. z §. de inge. ma. l. si auiam. vbi plene dixi.

¶ De assertione tollenda. Rubrica.

Ites. Vide Azo. in sum. c. Et no. ex pn. huj⁹. l. illā vulgarē di. quedā sunt ad cause preparationē, quedā ad cause decisionē. No. etiā qđ dicit ꝙ pcuratoꝛ dari potest. de quo vide qđ no. liij. di. c. freqūs. in gl. z p Arc. ibi qđ. f. facultas dādi pcur. Assertonias lites. l. liberales que per assertorē agebant. Ducit. i. ad cui⁹ examē deducit cā appellationis. Deducat etiā p ap. alia no. vt l gl. z ma xime de seqstratione z de phibita sequestratione z de iuratoria cautiōe. de quib⁹ plene dixi in aut. gñaliter. ꝙ hic allegat in gl. ad fi. hui⁹. l. 2. C. j. de re mil. l. vlti. §. qm̄ ꝯ cōperim⁹. z ad fi. se. l. ibi q̄ libera p̄sona vēdita. subaudi p̄sum. hui⁹. l. Ol. de pōte.

¶ Quibus ad libertatem proclamare non licet. Rubrica.

¶ Super rub. Vide Azo. in summa. z de prima parte rubrice tractat. l. j. z. ij. de secunda parte. l. vlti.

Oe latronum. No. bene gl. hic positaz que facit p statutis z proclamationibus que sepe fiunt per rectores ꝙ si quis presentet talē malefactoꝛez vel bannitum habeat tantum pro premio quod valeant z premium debeatur presentanti. de hoc tetigi. §. de his qui ad ec. confu. l. si seruus. in fi.

¶ Res per que verba efficiatur dubia.

Si quis. Sepe allegatur ꝙ per negationem res dubia efficit contra qđ adducit ar. glo. ff. de pet. here. l. si debitores. dic. qđ ꝛ p ꝟbuz nego. efficiatur res dubia nihilominus z per ꝟbum dubito. vt in. l. §. ria. z ibi no. de hoc etiā no. p Archi. ij. q. j. §. q̄ aūt. z. c. deus oīpotēs. z. xj. q. j. c. vlt. z no. z dixi. §. de pcu. l. j. z ad hoc etiā 2C. extra de restī. spo. c. pisanis. de. pba. c. fi. z de testi. cog. c. sup eo. qđ intelligas. de neg. rationabili. nō aūt irrationabili. vt no. p Hosti. in sum. de reseri. §. qđ an preiudicet. versi. qđ ergo. ꝙ em̄ semel determinatum est non debet postea in dubiuz deduci. in aut. quib. mo. na. effi. sui. §. si vero. versi. z non nos latuit. z ibi in glo. z. §. de sum. tri. l. nemo. licet alibi dicatur qđ nō est aliquid adeo certum quod non possit in dubiuz reuocari. in aut. de tabel. circa medium. z in proemio cle. circa prin. z de hoc dixi. §. de iu. deli. l. fi. circa p̄in.

¶ De ordine cognitionum. Rubrica.

Cum et ipse. Vide Azo. in sum. c. z hec lex canonizata est ij. q. vlt. c. pe. z intēdit hoc in effectu ꝙ si cā ciuilis principaliter concurrit cum criminali z sit prejudicialis ad criminalem. primo de ciuili cognoscitur. z de ista materia plene no. z dixi. §. de ord. iud. z. iij. q. vlti. c. non est credendum.

Si hereditatem. Canonizata est hec. l. z sequens. iij. q. vlti. c. aliquando. z qđ dicitur si de hereditate agit dic scilicet principaliter z in modum exceptionis cā status obsticiebatur puta quia conuentus petitione hereditatis excipiendo dicebat actoꝛem seruum. Oldra. de ponte.

Si status Controuersiā pateris. Questione status ab eo quem cōuenis in modum exceptionis obiecta. Oldra.

Cum status. Ibi solennibus interpositis id est assertore dato olim. hodie non, vt. §. de ass. tol. in fi. Inchoare tamē casus poterit. vt. ff. de lib. cā. l. ordinata non finire. vt hic.

Si res tuas. Ibi rerūq; amotarum. l. furti pter res amotas vt sic no ceat factum non actionis nomen que solum inter conjuges locum habet vt. §. re. amo. l. j. et. ij. Oldra.

1 ¶ Monachus abbatem accusans lite pendente debet de bonis monasterij sustentari.
2 Mulier de adulterio accusata de dote interim ali debet.
3 Filius contra patrem agens ad alimenta interim ab eo expensas habere debet.

Si quando. Lex ista sepissime allegat pter ar. qđ colligit gloss. ꝙ si monachus accusat abbatē ꝙ debeat de bonis monasterij pcipere alimēta z sumptꝰ litis. z ita vidi seruari in romana curia. 2C. ij. sunt in gl. z est expressuz in. c. ex pte in gl. alle. extra de accu. z ibi de hoc p ber. z Inno. z Host. z plene p eūdē in sum. eiusdē ti. §. si qs possit accusare. ℣. hoc aūt qđ dictū est. z ℣. seq. z in spe. de in qui. §. vl. plene z p Arch. ij. q. vij. c. si qs nos. z. c. cū pastoris. ēt no. in glo. in. l. si instituta. §. pe. z de inof. test. z de hoc. in gēnib⁹ Bar. bzir. q. xcv. q̄ incipit canonicꝰ qdā. Sed ℨ predicta multū facit. ff. de tut. z ra. distr. l. impatores. z ad hāc. l. posses rūdere ꝙ nō hz expē. ab eo cuz quo litigat de reb⁹ quas olim possidebat q̄ mō sunt seqstrate. ad. l. si instituta. z gl. ibi posita potes rūdere qz ibi ō est qz psumptio erat. p il lo nepote q obtinuerat in cā principali vt ibi not. ad alias. ll. in gl. alt. pōt dici qđ nō loquunt de expensis litis sz alimētoꝛ. pūt etiā predicta adduci ad alias sīles qōnes vcz si canonicꝰ dicat nō legitime institutꝰ z petat ab eccl̄ia repelli ꝙ interim habeat expensas ab ecclesia. † Itē si mulier accusat de adulterio ꝙ interim debeat ali ex dote. ar. ff. vt in pos. leg. l. pe. Itē vbi accusatur aliqs de crimine, ppter bona publicanda lite pēdente ali debeat ex bonis. vt. ff. de iu. deli. l. ait ptoꝛ. §. j. z. l. filius. Itē si aliqs pmi sit sub pena oim bonoꝛ suoꝛ z dicat incidisse in penā pēdēte cā ali debeat ex bonis ar. ff. de priui. cre. l. si pupill⁹. z. l. fi. Itē si res alicuj⁹ mercatoris in ciuitate vbi nō hz domicilū seqstrent ꝙ de reb⁹ sequestratis hr̄e dēat expēsas. ar. ff. de li. agn. l. si neget. de vē. in pos. mit. l. j. §. j. z de car. edic. l. sed z si. Et si filiꝰ tagat ℨ patrē p alimētis prestandis ꝙ pr̄ lite pendente teneat sibi pstare expensas. ar. de per. her. l. biuus. z de ali. le. l. vl. Item colligeꝛ si. hui⁹. l. ꝙ vna actio preiudicialis impedit aliā sed nō iam late snie excōicatiōis vsū est ar. qđ exceptio bāni non posset impedire executionē snie late p bannito sed cū snia lata p ipso bānito sit ipso iure nulla. argu. expressum ex duab⁹. ll. simul iunctis. vt. ff. qui satisd. cog. l. quoties. z de iud. l. nō idcirco. §. j. vr̄ ꝙ opponi possit exceptio nullitatis in executione. ar. ff. de re iud. l. si cū nulla. de hoc plene dixi. §. de iu. z fac. igno. l. j. ver. dubitari etiā vidi.

¶ De collusione detegenda. Rubrica.

Super rubrica. Vide Az. l sum. e. z Rof. in libello de senatusc. viui. z vide plenius extra. e. z ibi p Bof. z Hosti. in sum. Et est notanduz ꝙ snia lata per collusionē non tenet. imo ea non obstante de negotio ex integro queritur. vt extra eo. c. vlti. z no. per Archi. ij. q. iij. c. fi quem penituerit.

¶ De de statu defunctorum. Rubrica.

Adhuc. Vide qđ no. p Archi. xij. q. ij. de li vbi cause fis. l. ij. Sed ℨ eo. tit. l. pe. so. vt. d. l. §. no. Itez allegat sepe ad id qđ notatur in gloss. † qđ ℨ testatio facta coram iudice non competenti non inducit interruptionē. de hoc tetigi. §. in quib. cau. in inte. restī. nō est necessaria. l. in mi noꝛ. in fi. z ar. ad hoc. ff. de ap. rec. l. si cui⁹. §. plane. libellus etiaz inept⁹ nō impedit prescriptionē. vt. ff. de adul. l. accusat⁹. z tangit in glo. ff. de accu. l. libelloꝛ. §. fi. Itē ℨsessio facta coīā nō suo iudice nō valet. vt extra de iud. c. at si clerici. Videt tū Cōpo. innuere extra de ele. c. p ingtitionē. qđ si clericꝰ cōsiteat coīā iudice seculari ꝙ postea sup hoc interrogatꝰ p suum iudicē variare nō possit vt ibi no. qđ est no. dignū z tractat ab Inno. ꝙ hoc no. e. c. z idē qđ hic in gl. de 2test. no. extra de pur. canonica. c. ex tuarum. in gl. idē est. z. c. z idē etiam tenet Rof. in libello de certi ℨdi. z de hoc dixi. §. de cōsel. l. vnica. ℣. quarto q̄rit. † Sic z citatio nō legitima nō arctat citatū. extra de elect. c. bone memorie. e. Cremonen. z. ff. q̄ sen. fine ap. rescin. l. j. §. item cum ex edicto. z de ap. l. ex ℨsensu. Idē si fiat anteꝫ dies debiti existat. vt. ff. de verb. ob. l. cuius filius. §. fin. p bationes etiā recepte p iudicē seculare ℨ clericū nō valent extra de fo. cōpe. c. seculares. lib. vj. z ibi p Arch. Itē si delegatꝰ citat ptes die feriato nō ppetuat eius iurisditio extra de off. dele. c. Quis. li. vj. z ibi p eundē Archi. Sic ergo sine defectus sit in iudice sue in petitione sue in citatione sive in cōfessione vel pbatione idē est. vt probant iura predicta. Idē si in cōuēto. vt. ff. qđ fal. tu. au. l. si falso. qđ verū est vbi haberi pōt copia iudicis cōpetentis alias fieri posset etiā coīā nō ℨpetenti. vt extra de ap. c. si iustus metus. de epis. aud. l. si preses. z ibi dixi extra de app. c. vt debitus. in glo. z plene p Hosti. in sum. e. titu. §. qūo decretalis. vt debitus. versi. idoneo. Quid ergo si gesserit negotioꝛ meoꝛ sine mādato fecit debitoꝛ meū citari z ex cōtumacia in banno poni nunqd erit facta interruptio? vr̄ ꝙ nō cū non haberet actionē vt. ff. de ne. ge. l. si pupilli. §. fi. de admi. tu. l. quoties. §. si tpali. z cū nō haberet ius petēdi non pōt dici debitoꝛ ℨtumaz vel in moza. vt. l. l. lecta. ff. si cer. pe. Jn ℨtiū est expresse. ff. de vsu. l. si quis solutioni. §. moza. z facit qđ no. extra de of. dele. c. prudentiā. circa p̄n. in glo. Ad hanc qōnem gl. etiā ber. extra de acc. c. ad pet. vr̄ sentire ꝙ acta facta coram non competēti iudice faciant fidem coram compe. de quo dixi. §. de eden. l. ij.

¶ De prescriptione longi tempo. Rubrica.

Super rubrica. Vide Azo. in sum. co. z iure lōbardo nō tz iste titul⁹ vt in lōbarda de prescri. l. pe. in fi. Jn glo. l. ij. q̄ incipit etiam sine titu. ibi l. j. imo. l. ij. Jn gl. per. xx. ibi maius tempus exigatur in hac prescriptione ꝙ in aliis in quibus sufficit decennium inter presentes. Oldra.

¶ De peculio eius qui lib rtatem meruit. Rubrica.

Super rubrica. Vide Azo. in sum. eod. z allegabilis est hec. l. z facit quod argumentum de his que aguntur inter vivos non procedat ad ea que aguntur in vltima voluntate. de quo dixi. §. de verbo. signifi. l. cum quidam. in fi.

¶ De senatusconsulto claudiano. Rubrica.

1 ¶ Jniuria facta alicui de aliqua cognatione omnes de eadem cognatione afficit.
2 Amoꝛ libidinosus multos huius mundi sapientes in ruinam traxit.
3 Amoꝛ in quibus a cupidine differat.

Super rubrica. Vide Azonē i summa z hec lex circa medium optime facit † qz si iniuria est facta alicui de vna cognatione ꝙ videatur facta oībus de cognatione illa. z in aut. de ince. nup. §. sancimus. et ff. de lib. causa. l. j. z ꝙ oēs repellantur a testimonio p hoc. ff. de iniur. l. lex come. z ibi in glo. z tangit p Cy. j. de rap. vir. l. j. in fi. z dixi. §. de testi. aut. si vero testis dicat. Itē not. ꝙ dicit in felici cupidine ℨ cupidos. z ad hoc. §. de bo. q̄ lib. l. fi. §. filijs aūt. † No. etiā de amoze libidinoso de quo hic no. in gl. z in gl. in aut. gb. mo. na. effi. legi. §. illud. col. ij. z in hoc errauerūt multi sapiētes vt Arist. z iurisc̄sult⁹ apiꝰ claudiꝰ captꝰ fuit amoze cuiusdā virginis. vt. ff. de oꝛi. in. l. ij. §. initiū. Salomō etiā assiduitate z ℨuer satiōe mulierū adoꝛauit idola. z eis tēplū edificauit. xxxij. q. iiij. c. salomō. z ꝛō ipse idē scripsit vinū z mulieres faciūt apostatare sapiētes. vñ phs. vij. ethico. ij. c. ait: ire eñ z ℨcupiscētie venereoꝛ manifeste z coꝛpus transmutant z insanias faciunt ꝛc. † Inter amoꝛē aūt z cupidinē hoc interest. Ex primo qppe pulchritudinis aspectu amoꝛ concipit. ex assiduitate vero sequētis cogitationis cupido causat cuius precurſoꝛ est amoꝛ. Amoꝛ quippe ideo puer pingitur qz est irrationabilis z stultus. Cupidinem vero dicunt deum fornicationis quem ideo alatum pingunt qz cupidine calentibus nihil leuius nihilqz mutabilius inuenitur sagittā i manu tenere fingitur qz coꝛ vulnerat faciēqz insiāmat.

¶ De vsucapione pro emptore. Rubrica.

¶ Super rub. Vide plene p Az. in sum. e. vbi de materia vsuſc. tractat p Dy. z alios de re. iu. c. possessoꝛ male fidei. z. c. fine possessione. li. vj. z. xvj. q. iij. in sum. in gl. z quasi p totū. z ibi etiā per Arch. z in. d. gl. in sum. no. q̄ i vsuſc. sufficit attigisse i ꝓscriptione ptis ℨputatio tpis de momēto ad momētū. z rō ibidez. reddit de hoc etiā tractat p Host. z Hosti. in sum. de prescrip. z in spe. e. ti. vtrū limites z termini agroꝛ possint prescribi. habet eadē cā z qōne. c. qcūqz. in gl. z p Arch. z. c. placuit. z. c. prescriptionū. extra de prescri. indicante. de. pba. c. ex literis. z p Hosti. in sum. de vsuſca. §. j. in fi. z pēdē de parochijs. c. sup eo. z prima ℨtinuatio gl. non est bona qz presupponit ex vsucapione nō queri ius agēdi qs est falsum. vt. §. de pac. l. in traditionibus. pōt etiaz cō tinuari quia. §. de acquisi. per ius gentium nunc per ius ciuile z not. versus: Non vsucapies nisi sint tibi talia quinqz. Recta fides iustus titulus nec res vitiosa. Et res tradatur z tēpus continuetur. Horum si quid abest non vsucapio prodest.

¶ Immobilia non possunt subtrahi.
2 Vsucapio requirit bonam fidem.

Mancipia. Op. gl. de. l. rem alienā hic z ibi tenet † qđ hic loquit ī mobili ibi in immobili i quo furtū nō cōmittit vt. ff. de vsuſca. l. quare. Sed ℨ hanc. sol. est. j. de euic. l. si fundū. vñ dic ꝙ illicita est venditio rei aliene quo ad preiuditiuz vendentis tenet vt ibi habita di. scientie vel ignoratie z fit prio missa euictio vel non vt. d. l. si fundū. Querit gl. qd si non est factū furtū vt qz nō ē ℨtractata. vt. ff. de acq. re. do. l. qua rōne. §. interdum. † dic ꝙ vsucapi non potest si sciuit rem alienam qz bona fides requiritur. vt. j. de vsucap. transſoꝛ. l. vnica.

Si contra defuncti. Op. ff. de adimi. tu. l. qđā decedēs. §. pe. so. vt ibi no. Itē ex eo qđ hic 8z ppter pfecte artis peritiā vr̄ ꝙ preceptum testatoris de non alienando extra familiā siue cā expressa non valeat. de ista materia dictū fuit. §. de fideicō. l. volūtas. Jn gl. idē si vēdi. contrariū no. §. de iu. emph. l. vl. z ibi de hoc plene dixi. sed dic ꝙ cā prohibitionis hic adiecta facit prohibitionem vltra proprium significationē extēdi. vt. ff. de leg. iij. l. nomen debitoris. de leg. ij. l. cuz pater. §. dulcissimis. z de iurepa. l. adigere. Oldra. in glo. vlti. ibi de acquir. re. do. l. bone fidei. de hoc dixi. §. si aduersus vsuſc. l. j.

¶ Error facti quando bonam fidem inducat.
Error iuris z facti simul an inducat bonam fidem.
Exceptio prescriptionis processum non impedit.

Mendicione. Ibi sed z hac probatiōe sez adhibiti cōsensus z ratificatiōis secute. Itē gl. hic dicit ꝙ requiritur bona fides tpe ℨctus z traditionis in alijs ℨctibus secus ratio diuersitatis multiplex reddit. Sed Pe. plz illa rō: q̄ titulus emptionis magis frequētat. ar. ff. de pe. l. aut facta. in fi. † Itē dicit gl. qđ error facti inducit bonā fidē qđ est verū si sit ꝓbabilis. vt. ff. eo. l. qđ vulgo. de vsuſca. l. iusto. §. filiꝰ. z. l. nō solū. §. qđ vulgo. Idē dicit in errore iuris p. l. ff. de pet. her. l. ℨz si lege cōmissoria. §. scire. sed illud quo ad fructꝰ vt no. ff. de vsuſca. l. si fur. §. j. ad fi. gl. secus est in ꝓscriptiombꝰ vt ibi. z ex. ti. nunc̄. z ita tenet Wy. in. c. possessoꝛ. de re. iu. li. vj. p hactū gl. vr̄ aperte facere. ff. de vsuſca. l. pōt. §. fi. Sed dic vt not. ff. de iu. z fac. igno. l. iuris ignoratia in vsuſc. ¶ † Quid de errore iuris z facti simul mixto Wy. d. c. possessoꝛ. qđ inducat bonā fidē vt magis sequamur qđ pdest. z idē tenet glo. ff. p dona. l. si vir vxoꝛi. nō obstant ℨtia ex quibus videret eligēdū ꝙ nocet qz illud verū est vbi due cause sunt circa idez indiuiduū in separabile sed hic logmur in mixto qđ recipit diuisionē z separationem. cum ergo constet de bona fide per presumptionē errotis facti iaz est separata cā bone fidei a mala quaz remouet error facti z ideo nō accipim⁹ illā que iā est remota. ¶ Sed in. §. quid ergo in. l. fulcinius. ex quib. cau. in pos. ea. que videt cōtraria constabat de mala fide z ideo p aliaz cām cōcurrentē que induceret psumptionē bone fidei alias vbi non esset certū de mala fide nō amouēdū a causa certa qz in in-

Universidad de Deusto
Biblioteca

certis ꝛc.vt.l.cõtinuus.ff.cũ ita.de verb.ob.fm Dy.d.c.possess.iz Jac.de ra.sentire vt ꝙ error iuris ex parte accipiẽtis nõ impediat bonã fidẽ sed impediat solũ titulũ quo deficiẽte nõ pcedit vsucapio.vt.l.celsus.ꝛ sic intelligit fm eundẽ.d.l.si fur.ff. j.vñ cũ error: facti ꝛ iuris mixtus est nõ pcedit vsucapio ꝓpter defectũ tituli.nõ ob.prael.l.si vir vxori.qꝛ ibi habebat titulũ in veritate vñ nõ erat opus bona fide quã operat iuris error: ꝙ nõ operat titulũ fm eũ.opi.Dy.approbat hic Ly. ¶Ultimo collige ex fi.huj⁹.l.ꝙ ex ceptio prescriptionis impedit pcessum.ꝓ hoc.ff.de e.li.di.adria.tol.l.si.in fi. Jn Zuũ est.j.de prescri.lõ.tẽ. l.emptor.vbi de hoc dixi.dic fm Jac.de are.aut hec exceptio ponit ad impediendũ pcessum ꝛ impedit ꝛ ꝓnunciat sup ea vt hic ꝛ.ff.de mi.l.intra vtile.aut ad perimẽdũ:ꝛ tũc terminat per diffinitiuã cũ toto pcessu ꝛ tacite nõ exp̃esse ꝛ sic loquit.d.l.emptor.Jac.ꝛ ad hoc facit qđ no.ff.de ordi.iud.l.addite.circa medium ver.si vero exceptio est talis que se põt habere ad vtrũqꝫ.

1 ¶Possessor male fidei rem cum fructibus restituere tenetur.
2 Res vi possessa vsucapi non potest.

1 **Si partem.** Tria dicit.primũ ꝙ male fidei possessor tenet re restituere cum oibus fructibus.i.perceptis percipiẽdis ex tantibus ꝛ cõsumptis.qđ dic vt.ff.de rei vi.l.certus. Secdo dicꝫ emẽs bona fide a male fidei possessore vsucapit hoc tñ corrigit ꝙ aut.male fidei.Et hec.l.ꝓprie loquit de prescriptiõe vt pz in ꝑbo possessionis ꝛ verbo fructib⁹.Sed si velles de vera vsusca.intelligere dices possessiõis.i.rei mobilis possesse ꝛ fructibus.i.pensionib⁹ vel vecturis ꝛ fm primã vsucapio in hoc titulo ꝛ sequẽtib⁹ large ponit vt etiã lõgi tpis prescriptio ꝛtineat vt no.in gl.ff.de vsusca.l.iij.ꝑfi.tñ vel bona fides ꝛc.indicat.l.logi re immobili:qꝛ dicit ꝙ bone fidei emptor ꝙ emit a male fidei possessore põt vsucapere qđ nõ posset si esset res mobilis qꝛ facta ẽt
2 furtiua,vt.ff.e.l.j.ꝛ.j.eo.l.sciens. ¶†Item not. ꝙ hic dicꝫ qđ res vi possessa non põt vsucapi nisi reuertat in ptãte domini.Alibi dicit glo.quod sufficit si reuertat in potestatem vi expulsi,vt.ff. de preca.l.certe.ff.iul.ꝛ ibi nõ differre res furtiuas a vi possessas iz partificat eas quantũ ad hoc vt.ff.de vsusca.l.vbi.ꝛ insti.e.ti. ff.aliqñ.ꝛ ad idẽ facit vi bo.rap.l.ff.quid dicemus?Ly.dicit cogitabitis.forte dici posset qđ hic ꝛ in.l.ff dñs erat deiect⁹ ꝛ iõ dicit in potestate dñi.Si autem non dñs esset deiectus sufficiat si reuertatur in deiectum per.d.ff.iul.¶Jn glo.vi expulsiua.in fine. ꝛ.l.iij.ff.si tu me. Oldra.

Cum sit probatum. Bl.prima intelligit duob⁹ modis.vno modo qđ obligauit rem alienã ꝛ de facto hoc est sine volũtate dñi ꝛ tradidit.si eñ nõ tradidisset ex sola obligatione furtũ nõ fieret vt.ff.de fur.l.si qs vxori.ff. necꝫ verbo. Alio mõ qđ obligauit volũtate dñi sed tũc nõ videt posse esse furtiua,vt.ff.de fur.l.j.ꝛ isti.de obl.ex delic.ff.j.nisi dicat qđ ex postfacto ꝛtractauit ꝛ vẽdidit sine dñi volũtate. ¶Jn gl.vi.ibi ꝑ fol.l.fi.Jac.de are.dicit aut agit de vsusca.rõne dñi: ꝛ tũc opꝫ ꝙ res redeat in ptãte veri dñi.sic loquit.ff.de vsusca.l. seqtur.ff.qđ autez.si agit de vsuscapione ratione hypothecarie tunc sufficit ꝙ redeat in ptãte eius contra quẽ prescribitur hypothecarie qui quo ad hoc vt dicitur dñs.ꝛ ita loquitur.l.fi.ꝓ so.ibi que sunt contra ꝛ dic vt ibi.Fran.

Ex causa. De scda parte rub.loquit ꝛ vtrꝫ ex gl.discordia est inter Jo.ꝛ alios. Azo sequitur opi.Placen.M.ꝛ Bul.i summa huius ti.ff.pe.Aliqui moder.tenent cũ Joã.Pet.tenet opi.aliorũ qꝛ ex cã trãsactionis rem dimittẽdo magis vt dubiũ li.euentũ dimittere quã rẽ ipsaz ꝛ iõ cũ non habeat animũ trãferendi dominium non prestat cãm vsucapiẽdi.Non obst.ff.de vsusc.per errorẽ.qꝛ ꝑ illa parte quã tradidisti vt meã nõ ꝓcedit vsucapio sed ꝑ ea parte solũ quã tradidisti vt tuã,sed istud ibi non dicit sed dicit imo qꝛ ibi dicit ex adindicatione ꝛc.et sic loquit de parte adiudicata vt insti.de off.iud.ff.j.ꝛ fi.Ly.hanc etiã opi. hic sequitur Old,ar.ff.de publicia.l.quecũqꝫ.ff.j.de vsucapio. l.si solus.quib.modis pig.vel hypothe.sol.l.fina.ꝛ hmoi.l.nec enim videtur iustam causam habere possessionis ex causa transactionis sed ex possessione cuius iniurium est spectandum,vt.ff. de acquirenda possessione.l.clam possidere. Oldradus.

Cum qui. Ad solutionez.ff.si pupillo.tenet alia dicit vt dixi.ff.in quib.cau.iu.inte.resti,nõ est necessa.l.fi.Quando autẽ minor dicatur locupletior hic no.in gl.ꝛ in.l.in pupillo.hic allega,ꝛ dixi.ff.de in inte.resti.l.nõ videtur circunscriptus.

¶De vsucapione ꝓ dona. Rubrica.

Si fuerit. Duo dicit.ꝛ ꝓclaratione totius tit.vide Azo.in summa ead.ꝛ per Hostien.in summa de prescriptionib⁹ rubricella.

¶Usucapio ꝓ donato an valeat.
1 2 Res filio donata a patre vsucapitur ꝓ donato.

1 **Iritam.** Op.glo.ꝙ vsucapio ꝑ donato nõ possit procedere qꝛ donari non põt nisi ꝙ accipiẽtis fit vt.ff.ff.de viuic.l.sequitur.ff.lena.omissa sol.gl.dic ꝙ exponi debet ꝙ accipientis fit.i.fieri põt traditione vel temporis continuatione ꝛ ita exponit ibi fm R.ꝛ eã approbat ibi Dy.ꝛ Ly.hic dicit etiã
2 hic gl.ꝙ † si pater donat filio rem alienã ꝙ vsucapit ti.plegato: qꝛ talis donatio morte cõfirmatur vt.ff.de dona.inter vi.ꝛ vro. l.donatiões ꝛ plene dixi.ff.de inof.do.l.ij.ꝛ hãc ẽt approbat Pe. sed Jac.de are.dicit.d.l.don.loqui in re patris non aliena.ꝛ ꝙ donatio rei aliene nõ confirmatur morte ne iuris fictio ꝓcedat cõtra naturam que est ꝙ cũ aliena non lucretur iactura. ¶Itẽ querit glo.quid si maritus donat vxori rem alienã dic vt in gl.ꝛ ff.eo.l.si vir.ꝛ ibi plene ꝑ Dy.Ly.Que autem sit rõ diuer.inter dona.factam filio ꝛ illam que facta est vxori,dic qꝛ donatio inter coniuges ꝓhibita est ne mutuo amore se spolient que hic cessante ergo ꝛ ꝓhibitio vt.d.l.si vir.ff.e.inter patrẽ ꝛ filiũ ꝓhibẽt ꝓpter iuris impedimẽtum nec imꝑicitur fiat pauperior ꝛ vel nõ.

¶De vsucapione ꝓ dote. Rubrica.

Si per rubrica. Vide Azo. in sum.ea.qđ no.ꝓ Host.in sum.de prescrip.rub.ꝑ dote.ꝛ qđ no.ff.e. l.ij.vbi Rog.distinguit an sub cõditiõe ꝛc.opi. Rog.hic approbat Ly.vbi tradereꝫ res pure ad hoc vt statim trãseat dñium qꝛ si dñs tradet dñium ergo nõ dñs vsucapiendi cõditionem ti.ꝑ suo.arg.ff. de sol.l.si sub conditiõe.de do.l.j.de iur.do.l.qđ vbi.ff.j.fm Dy. qui tenet opi.R.restringẽdo eã ad casum ꝑdictum,vt.ff.ꝑ emp. l.ij.ff.si sub conditione.Ly.Sed nunquid solu.matri,tenet maritus restituere vxori cuius vere non fuerunt:dic ꝙ sic.arg.ff.de dona.causa mor.l.si alienam.ꝛ.l.qui alienam. Old.

¶De vsucapione ꝓ herede. Rubrica.

¶Super rub. Vide Azo.in sum.ꝛ ꝑ Hostien.in sum.ꝛ de prescrip.rubricella.ꝑ herede.ꝛ quomodo hic accipiat ꝑ herede dic vt in gl.fm Jac.de ra.ita potest hic accipi sicut in peritiõe hereditatis etiã in eo qui non est heres sed putat se heredem vt.ff.de vsu.l.nõ solum.ff.hoc amplj⁹.ꝛ no.ff.e.l.j.in gl.mag.quã videas fm Fran.ac.quinqꝫ requiruntur vt hic tit.locum habeat ꝙ sit vere heres vel habeat ꝓbabiles causam erroris vt.d.ff.hoc amplius.ꝙ res nõ fuerit defuncti ꝙ defunctus caruit titulo imo ꝛ si titulum habuisset titulus ꝑ herede accederet vt.ff.de acquirẽ. posse.l.iij.ff.ex plurimis.ꝙ defunctus habuerit bonam fidez ꝛ ꝙ vsucapiens nõ sit de suis.de hoc etiam no.in gl.insti.de vsuf. ff.sed cum aliquando.ꝛ.j.de prescri.lon.temp.l.diutina.

Nihil Si defunctus habuerit malam fidẽ vtrum ꝓcedat vsusca.ꝑ herede hic in glo.no.ꝛ latius ꝑ Dy.extra de re.iu.c.possessor.li.vj.pe.q. ¶Item tenet gl.qđ in suo herede titulus ꝓ herede non sit titulus qꝛ vivo patre sunt domini sed hoc est falsuz:qꝛ vivo patre nõ habent dominium nec posse.dñium nõ qꝛ etiã si pater donet non transit dñiũ in vita licet morte confirmet,vt.ff.de inoffi.dona.l.ij.ꝛ ibi dixi ꝛ qꝛ essent duo domini insolidum contra.l.ff.cõmo. l.si vt certo.ff.si duobus vehiculum. Item nec possessionem vivo patre vt.ff.de acquirẽ.posse.l.qui in aliena.patet ergo qđ delata sibi hereditate paterna talis delatio est causa acquisitionis dominij vt.ff.de acquir.posse.l.cum heredes.ꝛ ideo dicendum vꝫ quod titulus ꝑ herede etiaz in suo est verus titulus.sed quo ad vsucapionis effectum fingitur non titulus ꝑ hanc.l.ꝛ ita intelligenda est hec glossa. ¶Jn glo.ibi inchoata.vel dic vt ibi qđ non placet quia est contra tex.ff.eodem.l.ij.in fi.Ibi.l.publicia na.ff.partus.imo.l.fiego.

Opinione falsa. Id est impossibili de iurevt qꝛ credebã me esse heredem viuẽtis vt.ff.e.l.j. Si aũt dicas falsa iz impossibili de natura tũc dic qđ erat error supinꝰ vt quia

vt qꝛ credo me heredem mortui cum non sim:alias secus, vt.ff. de vsucap.l.non solum.ff.quod vulgo.ꝛ ꝓ empto.l.non solũ. ff.quod vulgo.

¶Communia de vsucapionibus. Rubrica.

1 ¶Colonus an censeatur possidere.
2 Colonus an possit domino possessionem interuertere.
3 Colono de possessione animo deserendi exeunte an perdat dominus possessionem.

Qui ex conducto. Vide Azo.i sum.ꝛ.ꝛ hec l.vtilis est.ꝓ dñis ꝛ colonos:ꝛ sepe allegat i ꝓa
1 ctica. ¶†Op.gl.qđ colonus possideat vt.ff.cõmu.di.l.cõmu.di.ff.neqꝫ.Sz exponit vt ibi.ff.possidet.i.detinet vel possidet.ff.dño ꝛ ꝙ colon⁹ non possideat hic ꝓbat glo.qꝛ dñs nõ admissus a colono agit interdicto vñ vi qđ dat solũ possidenti sed istud ar.ꝓbat qđ dñs habeat aliquã possessionẽ nõ tñ qđ oẽm:nã ꝛ si solã ciuilẽ haberet ꝛ veniẽs ad fundũ non admitteret ꝛ sic eã amitteret vt.ff.de acq.pos.l.clã possidere.ff.ꝙ ad nũdinas ageret interdicto vñ vi
2 vt.ff.de vi ꝛ vi ar.l.ff.sine autẽ corpore. ¶Oldr.†Denuo q̃rit gl.vtrũ colon⁹ possit iteruertere pos.dño ꝛ sibi possidere:ꝛ tenet qđ nõ ꝑ l.ij.ff.de prescrip.xxx.an.Sed glo.sic formãdo qõnẽ male dicit:nã colon⁹ bñ põt dño interuertere pos.ꝛ iciperesibi possidere puta si dñm ad fundũ reuertentẽ nõ admitt at:tunc enim dñm possessione ꝓiuat ꝛ dño datur interdictum vñ vi,vt.ff.de vi ꝛ vi ar.l.cum fundũ.ꝛ ibi de hoc in gl.vnde dicit ꝙ gl.debuit formare questionẽ vtrum colonus ꝛstituens in aio suo sibi possidere ꝛ non noie dñi hoc ipso ꝓiuet dñm possessione tunc est vera determinatio gl.ꝛ ꝓ eius determinatione facit exꝑresse.ff.de
3 acqui.pos.l.cum nemo.cum ibi no. ¶†Itez querit gl.si colon⁹ exeat de possessione aio deserendi vtrũ dñs amittat possessionẽ. Bꝙ sic,ꝛ hanc sequi vꝫ Dy.in.l.si colon⁹.de acgr.poss.ꝛ ꝓ hac opinione bene facit.ff.de acquir.pos.l.si de eo.ver.aliud est mandum. Alij Z.ff de hoc dic vt dicez.ff.de acq.pos.l.ff.ꝛ de dolo.l.cum qs. ¶Itẽ q̃rit sit colon⁹ alij tradat vel ꝑdat an ꝓiuet dñm possessione.gl.tz qđ sic ꝑ.l.ff.de acquir.pos.l.ij.ff.ꝛ ff.ꝛ ꝑ hac opi.gl.allegabat Odof.ff.de vsucap.l.nõ solum.ff.qui pignoꝛi.vbi dicit ꝙ detinens desinit vsucapere ergo amittit ciuilem sed quo ad casum cum ꝓdit tenet Joan.cõtra in ꝓcal. l.fi.ff.de acqui.pos.ꝛ dic vt ibi,ꝛ ad hac materiam bene facit.ff.si alie.res pignoꝛi data sit.l.finali.

Tampridem Dicit glo.idẽ in reb⁹ ciuitatum qđ Dy.dicit periculosum dicerelz ciuitates hoc sibi vsurpauerunt de hoc plenissime dixi.ff.ex quib.cau.ma.l.respublica. Item vide qđ dixi.ff.de quadri.prescrip.l.j.

¶De vsucapione transformanda. Rubrica.

¶Super rub.Dic transformanda.i.in nouam formã reducenda quantũ ad tps.ꝛ large hic ponit vsucapio vt etiã prescriptionem cõprehẽdat vt.ff.de vsusca.l.iij.ꝛ ibi in gl.ꝛ qđ subijcit:ꝛ de sublata differẽtia dat nouã formã quantũ ad loca ꝛ circa expositionẽ istoꝝ ꝛ boꝝ mancipi ꝛ nec mãcipi Ly.fm Jac.de ra.multa dicit ꝙ qꝛ magis subtilia ꝙ vtilia visa sunt omisi. Sed si qs velit habere ad eius lecturam recurrat posui in alphabeto in litera. M.ff.mãcipi.Sz quantũ ad presens gl.aperit vel dicit fz Odof.ꝙ res italice ideo dicuntur mãcipi qꝛ sunt allodiũ ꝛ possunt libere emãcipari.i.alienari ꝛ tradi ꝑ dños aũt ꝓuinciales nõ qꝛ sunt censuales ꝛ tributarie ꝛ ideo dicũt nec mãcipi.i.que alienari nõ possunt sine census vel tributorum onere vel dic vt dixi in alphab.sub litera.M.verbo mancipi.ꝛ ꝓ declaratiõe titu.vide Azo.in summa eius.

1 ¶Possessio vera ꝛ continua in vsucapione requiritur.
2 Bona fides sufficit ab initio vt res vsucapi possit.

Cum nostri. Primo ponit pemiũ. Secdo ibi sed ꝛ fi qs statuit tollendo differentiã inter italicã ꝛ ꝓuincialia quo ad prescriptionẽ. Tertio ibi cuz aũt trãsformat tps vsucapionis circa res mobiles. Quarto ibi hoc tñ determinat quo ꝛ quanto tpe sit necessaria bona fides. Quinto ꝛ vltimo ibi ita etem ostendit effectũ premissoꝝ. ¶†Not.ꝙ in vsucapiõe regrit possessio
1 vera ꝛ ꝛtinua vt hic ꝛ.ff.de vsusca.l.iij.vel ficta vt eo.tit.l.iusto. ff.si.inspecto initio.nã qñqꝫ sine possessiõe ꝛplet,vt.d.ti.l.ceptã. ꝛ.l.rerũ.ꝛ hoc tollit Zua,sed Zhoc qđ dixi regrit ꝛtinuatã possessionẽ hoc ponit Ly.pluribꝰ modis ꝛ soluit ad literã sicut Dy.

2 in.c.sine possessione.de re.iu.lib.vj.ꝛ ideo ibi videas. ¶†Item no.ꝛ ad hoc sepe allegat hec.l.ꝙ sufficit bona fides ab initio:de quo hic no,in gl.ꝛ lati⁹ extra de re in.c.possesso: malefidei.li.vj. ꝑ Dy.Jo.an.ꝛ Lar.Zhoc arguit gl.ff.de pe.here.l.fz ꝛ si lege cõmissoria.ff.de eo.ff.depo.l.iij.in fi.ꝛ.ff.de inice.nup.l.cũ ancillis. dic fm Jac.de bel.aut cũ bona fide Zcurrit titul⁹ ꝛ cã iusta ꝛ hz locũ hec.l.cũ Zco:.aut nõ ꝛ habẽt locũ Zzia ꝛ est rõ:qꝛ ꝑ tio causa intercessit in re pfecta in alijs nõ vt.ff.ꝑ emp.l.ꝙ fundus.ff.ꝙ bona.ꝛ ad hoc etiã facit.d.l.cũ ancillis.in fi. ¶Itẽ op.de.l.qui bona.ff.tãdiu.ff.de acquir.re.do.ꝛ Sol.vt ibi dixi.dicit etiã glo. ꝙ predicta vera sunt in herede vniuersali secus in singulari:ꝛ q̃ fit ratio diuersitatis hic nõ no,sed no.insti.de vsuc.ff.diutina. ¶Itẽ op.gl.qꝛ ex quo scit rem alienã vꝫ furtũ cõmittere gl.tradit plures solutiões.Ly.tenet vltimã.Sed quare magis tẽpus fuerit inductum in prescriptiõe immobiliũ quã i vsuc.mobiliũ est:qꝛ mobiliũ vilis est ꝛ abiecta possessio,vt.ff.de acq.pos.l.si re. Quid operet error: facti vel iuris ꝛ vterqꝫ simul mixt⁹ in vsucapione ꝛ vtrũ inducat bonã fidẽ plene dixi.ff.ꝓ emp.l.vẽditor.

¶Jn gl.j.ꝛ.xx.xxx.hoc intellige in inducentib⁹ solam exceptionẽ nõ acqsitionẽ dñi vel alicui⁹ iuris.Ol. ¶Jn gl.vt mãcipia rustica solo ascripta vt.ff.de diuer.ꝛ temp.prescrip.l.longe. Jn fi.q̃ vice immobiliũ censetur,vt.j.de prescrip.lon.tẽp.l.si.i fi.ꝛc.

¶De acquirenda possessione. Rubrica.

¶Super rub.Vide plene per Azo.in sum.e.ꝛ qño querat pos. incorpore:alium plene no.ꝑ Jnno.de rest.spo.c.in literis.et vide Host.in sum.de cau.pos.ꝛ ꝓprii.plene.

1 ¶Procurator quando dicatur domino querere.
2 Persona libera an possit alij querere.
3 Procurato: in quibus differat a nuncio.
4 Verba interpretari debent vt valeant.
5 Usucapio sine bona fide expostfacto potest procedere.

Per liberam. Ꝓ declaratiõe vis qđ no.ꝛ dixi.ff.ꝑ personas no.acquir.l.j. ¶Op.de.l.res ex mãdato.ff. de acquir.re.do.sed illa loquitur qñ neuter gessit in aio qđ mihi querat.Distinguit eñ aut vterqꝫ gerit in aio vt queratur aut neuter aut alter tñ vt no,in glos.ff. de dona.l.qui mihi donatũ. ꝛ.ff.de his qui a nõ domino manu. l.ij.Pe,tñ dicit qđ in casu vbi procu.tñ gessit in aio ꝙ mihi qratur.nõ est verum ꝙ statim acquiratur:qꝛ ꝙtũcunqꝫ.pcu.hoc gestiat si tradẽs gestiat nõ queri non queritur vt.ff.de re.iu.l.id ꝙ nñm.ꝛ ad hoc facit ex gb.cau.ma.l.nec inutilẽ.hoc vez in dominio sed in possessiõe secus vt.ff.e.l.si qs vi.ff.dicta quã possessionem mihi querere põt procu.ꝑ sui gestionem solaz,vt.ff.e.l.j. ff.hec que de ser.ꝛ ratio diuer.inter domi.ꝛ posse.est qꝛ dñs tradẽ do possessionẽ desinit aio possessoꝛ esse ꝛ vacans possessio potest domino queri per ꝓcuratorẽ.nõ sic in dominio qđ non pdit aio
2 vt.d.ff.differẽtia:ꝛ iõ non desinit dñs esse nisi alij queratur cui velit acquiri vt.d.l.nec vtile ꝛ.l.id qđ nostrum. ¶†Opp.qđ pliberã personã non querat vt.ff.de ne.ge.l.si ego.Sol.varijs modis,vt no.ff.e.l.j.ff.ꝑ pcu.vel ibi non loquit de procu.creditoris, sed de procu.ipsius debitoris:vnde qꝛ nõ erat procu.creditoris expectatur ratificatio fm Jac.de ra.Sed hec solutio non videt ꝓcedere:qꝛ si erat procu.debi.ergo in eum fuit translatum dñiũ pecunie,vt.ff.de do.l.ij.ff.pen.qđ lex illa si ego. nõ dicit,ꝑterea si fuisset procu.debitoris potuisset reuocari mandatũ ꝛ ideo inuito eo non potuisset creditor ratum habere,ad hoc rñdetur qđ licet fuisset ꝓcurator debitoris nõ tamen accipiebat vt ꝓcurator sed vt gestor negotiorum creditoꝝ ꝛ hoc innuit ibi litera potest tñ creditor inuito ꝛc,cum ergo ibi procu.accipiẽdo pecuniã vt gereret negotia creditoris creditor ꝑ ratihabitionẽ facit suam inuito debitore non põt debitor ꝓ penitere:qꝛ dubiũ est an sit alij acquirendum:vt.ff.si cer.pet.l.si pecuniã.secundum eum iste intellectus non placet Pe,nec eoz qui dicunt qđ in.l.si ego exponat.procu.i.procuratus siue negotia gerens qꝛ talis expositio offendit literam ꝛ iuriscõsultus hoc dicere sciuisset,vñ ipse approbat sniam. M.vt differat inter procuratorem generalez ꝛ specialẽ:sed alio respectu intelligit qua:n. M.dicit enim † qđ
3 differentia est inter nuncium ꝛ procuratorem. Has procurator ꝛcipit verba in personã suaz ꝛ immediate queritur sibi licet per viam cessionis queratur dominio.Sed nuncius ꝛcipit verba ꝑ personam domini ꝛ immediate dño querit,vt.ff.de consti.pecu. l.q aũt.ꝛ qđ iussu.l.si.ꝛ no,ꝛ dixi plene.ff.si qs alte.vel sibi.l.multum.vnde iura que dicunt ꝙ per procuratorẽ dño querit debet intelligi hoc est per nuncium,per procu.eñ non querit ꝛmediate,vt.d.l.j.ff.per quas perso.nob.acq.ꝛ hoc dicebat.l.procu.i dominio quereudo ministeriũ ꝓbet.ff.de acquir.pos.l.qđ meo.ff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓcu.z de acquir.re.do.l.ea.que. Sed ita est qꝫ vbi constituo aliquē vt ꝓcuratorē meū generalē nihil pōt facere vt nūci⁹ qꝫ fines mandati custodire dz.vt.ff.man.l.diligēter.cū igit hz mā datū vt ꝑcuratoz nō pōt facere vt nunci⁹.vt.ff.de ꝛtū.pec.l.eū q ℣.iulianus.z.℣.seq. ¶Ponamus ergo q dicā ꝑcuratoꝛi generali creditoꝛis mei accipe qꝫ debeo nō possuꝫ liberari nisi dño ꝓbat z dño nō pōt queri nisi per nunciū sed iste non pōt interuenire vt nūcius vt dictū est. Ideo nō liberoꝛ nisi dñs ratū habeat et sic intelligit ipse. ¶D.d.l.si ego.at vbi haberet speciale mandatū tūc liberarer sine ratihabitione qꝫ dño q̄rit z.h.d.l.ꝓcu.ff.e.l. cōis seru⁹.℣.fi. Sed ℨ hoc obūcit.dictū est q ꝑ ꝑcuratorē nō q̄rit immediate dñium sed per nunciū sic.ℨ de acq.re.do.l.fi ꝑcuratorē.sed ipse respondet hoc verū in ꝑcuratoꝛe generali ſz si hz speciale mandatū sic.z tunc exponit ꝓcu.i.nunciū.z sic intelligit.l.cōtrariā. ¶Hā verba interpretanda sunt vt valeāt vt.ff.de reb.dub.l.quoties.z sic opinio. ¶.vera est.ſm eum:dñs ℣ñ. tenet cū gl.vt pz ꝑ eū.d.l.q mihi donatū. ¶Itē gl.incipit a posſessione q̄ hz plurimū facti multos casus i quib⁹ hz plurimū iuris. Sz dic qꝫ nō est bona exceptio qꝫ in eis interuenit act⁹ corporalis vt no.ff.e.l.uij.in ꝑn.gl.q incipit.ſz ꝛc. ¶Itez ī oib⁹ istis casibus acquirit dñium si tradens fuit dñs.z sic nō separat.vt ℨ.e.l.per ꝑcuratorē.z ad hoc.ff.de sol.l.si pecuniā.z in quolibet illoꝝ casuum pz. ¶Querit ℣a.de ra.cū possessio exigat animū vt.ff.e.l.quēadmodū.z.ℨ.e.l.ſz.z dñs ignorans non habeat animū quare est qꝫ in possessione q̄renda operat animꝰ ꝓcu.z nō in vsucapione ex quo vꝫ qꝫ rō q̄ est in hac gl.nō ꝓcedat. ¶Preterea vsucapio ꝓcedit fine bona fide ex post facto. vt.ℨ.tit.ꝓri. dicit ℣ac.de ra.qꝫ ideo possessio querit qꝫ in ea ꝓcedit acquisitio ſm naturalē equitatē sed in vsucapione ℨ naturalē equitatē z sic magis restringit. ¶Set.dicit alia rōne qꝫ vbi maius periculum cautius agit sed in vsucap.est maius periculuꝫ qꝫ dominium perditur ergo ꝛc.Ly.

1 ¶Instructus minus dicitur qui contra iura respondet.
2 Emptoꝛ tenens rem venditam patiente vēditoꝛe sibi tradi dz.
3 Dominium sine possessione queri potest.

¶Inus. Dicit Lyñ.q quidā male cōsultus a quodam scholari pompoſo qui non poterat dici legū doctoꝛ ſz legū doloꝛ qſiunt a principe q sibi rndit min⁹ instruct⁹ ꝛc.et ita minus instructus dz qꝫ iura rndet vt ℨ.de diuer.rescrip.l.falso.z aliꝫ concoꝛ.gl.Et hec.l.vtilis est z cōtinue allegat in practica q ex quo teneo rē in qua habeo ius aliqꝫ ꝑsumoꝛ eo iure tenere ꝑ hoc.ff. ꝑ socio.l.merito.z ibi in glo.z.ff.de ꝓcca.l.fi.z extra de except.c. cū venerabilis.circa med. ¶Itē qꝫ si emptoꝛ tenet diu vēditoꝛe sciēte z patiente rem vindita qꝫ ꝑsumit sibi tradita z qꝫ dicit diu, subaudi maxime:qꝫ idē z fi momēto ex quo eo sciente et nō ꝓhibēte.secus si eo ignoraāte.vt.ff.e.l.si ex stipulatiōe.vbi de hoc.z ad hoc ēt bñ facit q si socū ℨhant societatē oim bonoꝝ ꝓsumit inter eos facta traditio vt.ff.ꝑ socio.l.ij. ¶Sed ℨ hoc op.gl.qꝫ vēditoꝛ sciēs z tacēs videat.ꝓhibere vt.ff.de fur.l.qui vas.℣.vetare. Sol.ibi non erat obligat⁹ ad patiendū hic sic ad tradendū:vñ voluntas ꝑcedentis ℨctus hoc inducit vt.ff.si ser. vē.l.si a te.z.ff.e.l.fundi.z de doli excep.l.pure.℣.si donauī.z ibi no. Sed qd in dubio qñ non apparet vtrum sciente vel nolente venditoꝛe steterit in possessione an ne:dicit Ol.qꝫ si diu stetit in possessione ꝓsumat voluntate dñi stetisse:secus si nō diu ar.ff. de acq.here.l.q in aliena.verſi.sed si nō adierit.z qꝫ ibi no. Alij dicunt qꝫ in dubio ꝓsumat voluntate venditoꝛis stetisse ꝑ.d. l.merito.z glo.ibi posita.z qꝫ no.ff.de acq.her.l.ꝑ herede.℣.ſ.seꝰ cus si ex aliquib⁹ actib⁹ contrariū appareat vt.e.ti.de acq.here. l.duo fratres Rich.vel dic vt dixi.ſ.e.l.nec ex vera. ¶Itē no.q dicit oiaqꝫ vt dñm gessisse qꝫ vꝫ qꝫ eoipso q̄ qꝫ vtrꝫ re aliqua tanq̄ dñs ꝓsumat dñs esse:z hoc no.in glo.ff.de condi.insti.l. quidā in suo.z quid sit ꝓto dño gerere bene habeā.ff.de sol.l.tutia.vbi de hoc dixi.z man.l.creditoꝛ.℣.lucius. ¶Predicta faciūt q̄ si vasallus tenuit rem feudalē ſz de inuestitura nō appareat qꝫ ꝓsumat inuestitura ꝓcessisse;z idē si iussit eū in possessiōe rei feudalis intrare vt i vſi.feu.de cōsue.recti feu.c.j.z in summa de succ.feu.℣.itē si qꝫ dño.z.℣.j.z tetigi.ℨ.de pact.l.si certis annis.ver.notādū est etiā. ¶Itē q dicit de vacua possessione sub audi maxime quo ad dñiū. ¶nā dñiū bene potest queri sine possessione, vt.ff.de fun.dot.l.si fundū.z ibi gl.secus in querēdo p vsucapionē tūc em vacua possessio requirit vt ℨ.de pac.l.traditionib⁹.z de re.iu.c.sine possessione.lib.vj.z sic etiā hic posset intelligi. ¶Itē inducit hec.l.z gl.hic posita qꝫ per instrumentuꝫ ꝓbat possessio. Jn ꝓtrariū vꝫ.ff.e.l.ꝓdia.dic ſm Jac.de are. aut instrm facit mentionē de re tradita in conſpectu cōtrahentium z tūc ꝓbat per.l.ſtam.z.ff.e.l.qꝫ meo.℣.si per venditoꝛē.z l.quarūdā. Idē si de facili posset esse in cōspectu vt si sit res i eadez ciuitate vt no.in Spe.in ti.de emp.z ven.℣.j ver. qd si in instrumento continetur vendo z trado,vt.ff.e.l.j.℣.si iusserim. Si autē res erat absens tunc non ꝓbat instrumentū possessionez traditā sed ꝓbitatē licentiam datam intrandi,vt.d.l.ꝓdicta.z de hoc dixi.ℨ.de ꝓba.l.cum res. Jac.but.dicit q instrumētuꝫ ꝓbat traditionem in ꝓiudicium confitentium instrumentū non quo ad tertium.

¶Infans an possit solo consensu possessionem querere.

¶Onatarum. Ibi alioquin.i.si defect⁹ animi ifantis impediret acqſitionē possessiōis. ¶Opp.de.l.j.℣.adipiſcimur. ff.eo.l.q̄uis.℣.infans.Ly. ¶Omissis aliꝫ solutionibus dicit q hec.l.loquitur de reb⁹ in quib⁹ cadere pōt affectio infantis vt puta de aliquo iocali qꝫ placere posset infanti.in illis aūt in qb⁹ nō pōt cadere eius affectio loquunt ꝛtraria z ita dicit se audiuisse Dy.tenentēz ſm hoc intelligit.l.ſi qs in emācipatū.ℨ.de dona.per quā expresse reꝓbat illa ſo.que est hic in glo.q fit ſpecialē in donatione. ¶Se.aūt dicit aut q̄rit †vtrū infans ſolo cōsensu ſuo possit possessionē q̄rere z nō pōt.ita loquū tur ꝛtraria an consensu ſuo z cōsensu tradentis:z tūc possit,vt hic z.l.ſi qs in emācipatū.dicit loqui de infante qui nullū habebat intellectum hic de eo qui habebat aliqualē. Sed predicte solutiones oēs non sunt bene amice literez ideo ℣a.bu.tz primā sol.q hec.l.cozrigat illaz hoc innuit hic tex.dū dicit antiquoꝝ opiniones dissentiētes quoꝝ opiniones hic cozriguntur. ¶Itē ꝓ hoc facit litera.ſi eē animi plen⁹ non fuisset affect⁹ tū p traditionē q̄rit qꝫ non tā ex imperfecto aio acquirētis q̄ ex perfecto aio tradētis querit possessio.z ꝓ hoc facit ad similitudinē:quare eē magis quereť infanti q acquirēdi hab⁹at aim imperfectuꝫ per factū tutoris q̄ donatarij tradētis.z hec magis est amica litere.posset etiā rnderi q nō sic querit ex facto donātis sicut tutoris qꝫ factū tutoris interꝓtat.l.eē factū ifantis vt.ff.ꝑ emp.l. q fundus.ℨ.si tutoꝛ.z tō non ꝓcedit ar.huiꝰ.l.ſm primā:z ideo opz nos redire ad alias solutiōes z marie p.l.ſi qs i emācipatū.

¶Agriculturam metu persone deserens quanto tempoꝛe possessionem perdere possit.
2 Possessio quid sit.
3 Tempus an sit possessionis perdende modus.
4 Possessio quomodo queratur.

¶Jcet. Primo dictū gñale in modū regule. Secundo infert determinationē casus ꝓpositi ex illo gñali:z allegat sepe qꝫ si metu ꝑsone deseroꝛ agriculturā nō pdo possessionē minoꝛitpe quā de cēnio z qꝫ tpe guerre nō currat ꝓscriptio nec pdat possessio:no. Archi,rvj.q.iij.c.ꝓtia actiōe.z ꝑ Jnno.extra de ꝓscrip.c.ex trāsmissa,ꝑ hoc.ff.de bo.auth.in.pos.l.cū vn⁹.℣.fi. ¶Quid sit possessio habeť in summa.e.ℨ.j.vel dic qꝫ possessio est ius insistēdi reinō phibite possideri vacātis vl̄ a possessoꝛe tradite vere vl̄ interpretatiue puemies ex rei vera vl̄ interptatiua apprehēsiōe cū aio possidēdi sc̄m Jac.de are.de hoc.ff.e.l.j.ipn.in glo.z hic ꝑ Ly.multa de ista diffinitiōe notanť q omitto qꝫ videnť pl⁹ subtilia quā necessaria vſi dicať possessio qualr acqrat z dic regulā z instātias qualr amittat nunqd ꝑ solū exitum z an sint due possessiones vel vna dic vt notat in summa.e.z hic ꝑ ℣y.extra de reg.iur.e sine possessiōe lib.vj.opp.qꝫ sine corpoꝛe possessio q̄rat,vt.ff.eodē.qꝫ meo.℣.si vēditoꝛē.z.l.j.℣.si iusserim.z pluribus alijs casib⁹ notatis.ā.e.l.j. Sz dic vt ibi vel dic qꝫ ibi iteruenit in oibus illis act⁹ corporalis z hec rūsio pōt tolerari in oibus casibus ꝓter quā in.l.qſqs.ℨ.de don.vt ibi dicā. ¶Op.q ꝑ metū pdať possessio vt.ff.e.l.si id qꝫ.in fi.dic q hic logť de metu in ferēdo psone vt ꝓdixi puta qꝫ timebam inimicos Jn contrario timebam me repelli de possessione quo casu possessionē pdo.in dubio videtur timere rōne ꝑsone argu.ā.de sacrosanc.eccle.l. sancimus. Alij dicunt in dubio recurrēdū ad ꝛtecturas.z hez inter distinguit vt no.ff.de vi z vi.ar.l.iij.℣.si qs aūt. ¶Itē op. q ꝓpꝰ sit modus pdēde possessionis vt.ff.de v̄susca.l.furtuꝫ.℣. fundi.dic q est modus inducēde oblitionis z oblitio est modꝰ inducēdi aiam z depositio animi est modus pdēde possessiōis vt l.peregre.ergo ꝛc.vt dixi.ā.de ser.fugiti.l.j.z no.d.℣.fundi.z per ℣yñ.d.c.sine possessione.z per Compostel.de elect. querelam. ¶Op.qꝫ solo animo non amittat vt.ff.e.l.iij.℣.in amittenda. Sol.vt hic z ℨ no.notat z.e.ti.l.nō qđ admodū.z.l.si qs vi.℣. differētia. ¶Itē op.q nō retineat aio qꝫ ingrediens acqrit eā: vt.ff.e.l.clā.possidere.℣.q ad nūdinas.ergo absens nō retinet cū penes duos nō possit esse possessio.dic plene vt ℨ no. ¶Op. de.l.q agros.de omni agro deser.Sol.vt in gl. ¶Quomodo queratur possessio,circa hoc sunt varie opiniones in gl.quidaz em dicūt aut q̄rit de reb⁹ aīatis z in eis solus visus non sufficit imo necessaria ē rei apꝓhēsio,vt.ff.ā ac.re.do.l.naturalē.z.l.i la

quenm.aut de inanimatis tunc referť,aut querit de modo q̄rendi ꝑ inuētionē aut ꝑ occupationē. Primo casu sufficit solus visus vt in thesauro qꝫ acquiritur ꝑuenienti ꝓpter visuꝫ solū. eadē ratiōe z possessio q̄ est cā dñi,vt instī.de rerū diuisio.℣. thesauros. Si autē agitur de modo querendi ꝑ occupationē vt in lapillis z gēmis non sufficit visus imo est necessaria apprehensio,vt.ff.eodē.l.j.℣.j. ratio diuersitatis ſm istos est:qꝫ q inuenit thesaurū gratuatur in vno qꝫ restituit medietatez dño soli ergo releueť in alio q̄ solo visu sibi querať. Jn his autē que ꝑ occupationē queruntur totū acquirit occupanti. sed ista rō non est vera in inuenientethesauruz in solo suoz:z ideo dicta distinctio nō placet ℣y.nec Ja.de ra.vnde indistincte tenēt possessionez q̄ri ꝑ apprehensionē. z est expressum.ff.eod.l.iij.℣. neratius. qꝫ sic,ꝑbant si ꝓmittis inuenire barsatoꝛā latronē ſz inuenias z dicas ibi est nō es liberatus a ꝓmissione nisi eū apꝓhēdas vt.j.de fideiu.l.ſi barsatoꝛā.qꝫ facit si statuto caueāť si qs inuenerit bānitū q̄ habeat centum q̄ non sufficiat solo visu inuenire.vnde distinguit aut sunt res ab alio possesse:z tūc possunt per solū visum queri vt.ff.eodē.l.quod meo.℣.si venditoꝛē. aut sunt vacātes vel ꝑ derelicto habite:z tūc in eis requirit apꝓhensio. ratio diuersitatis no.ff.eo.l.j.℣.j.in gl.q incipit secus.Ly. Quo modo retineať no.ff.eod.l.j. An duo possunt in ſolidū possidere no.ff.eo.l.iij.℣.ex cōtrario.z cōmo.l.si vt certo.℣.si duobus vehiculum. Utrum sint due possessiones an vna, Jac.bu. dicit opi. Ut30. veriozem de iure qꝫ sit vna habens duas qualitates,sed opinio Joā.ꝓpter aptiozem modum loquendi cōter teneť. vel dic ſm eum q̄ possessio est penes eundem tunc est vna.si penes diuersos tunc due sic in obligatione duoꝝ reoꝝ q̄ dicit vna ꝓpter vnam rem z due ꝓpter diuersitatē psonarū vt.l.eadē in fi.de duobus reis. ¶Item vlti.glo. que est hic innuit q qui olim possedit hodie ꝓsumatur possidere. de quo dic vt pleue dixi.ā.de ꝓba.l.fine possidetis.

1 ¶Emens a colono an ꝑtē scribere possit.
1

¶Um nemo. Jn questione glo. an † emptoꝛ q emit a colono possit prescribere. ¶Pe.dicit opi.vz.verā esse vt.ff.eo.l.iij. ℨ.fi seruꝰ.ſz hodie correctū est.ℨ.e.l.fi.z ibi dicē. Preterea ſm Jo.hodie non procederet prescriptio longi tēp. ꝑ aut. male fidei signatam.ℨ.ti.ꝓri.l.j. Jn questione quā facit glo. in ꝑcuratoꝛe ſm Jo,nō ꝓiudicat ante ꝓscrip.ſz post z sic intelligit l.istā.sed ſm modernos nunq̄ ꝓiudicat vt dicetur.ℨ.eodē.l.fi. Ly. ¶In glo.j.ibi vel dic hec ℣a.Richar. Ibi nota dūm vt.ff. de vsusca.l.nō solū.℣.qꝫ vulgo. Old. ¶In glo.hic nota, ibi se cundū.s.ex iniusta. Ibi tertiuꝫ.s.ex nulla aliqua. Ibi quartū.s. ex aliqua nulla puta qꝫ desinit aio possidere. Ibi quintum.s. ex aliqua iusta ad aliā iustā. Ibi sextuꝫ.s. ex nulla alia nulla puta ex ꝺducto ad ꝑcariū. Jn fi.z.d.l.nō solū.℣.j.z qꝫ hec.l.dicit possessionis quo ad colonū dic.i.detētationis cum nullā possessionē habeat,vt.ā.cōia de vsusca.l.j.z ibi de hoc in glos.no. ¶In glo.vlti.ibi non habet cum nec ille eam habuerit. Old.

1 ¶Interdictum vtile vnde vi contra quem intulit.
2 Possessionē ingrediēs nō querit nisi possessoꝛ ꝓtio repellat.

¶Jnulla. Quatenus gl.dicit qꝫ dñs suspicante alicuius ingressum z alio suspicionis causam prebente nō eo qꝫ postea ingredik argu.ff.de vsusca. l.sequit.℣.si tu me.z.l.nō solū.℣.si dñs. alias esset violenta possessio penes ingressum ꝛp ꝙo impescriptibilis lōgo tempoꝛe.

1 ¶Itē qꝫ dicit gl.dari † vtile interdictū vnde vi: verū est cōtra eū qui metum intulit. ratione cuius possidens suspicatus est se posse repelli vt nota.ff.de vi z vi ar.l.j.℣.interdictum.in glo.magna.z.l.iij.℣.si quis igitur visis armatis.in fi.magne glo. sed ℨ emptoꝛē nō,vt.ff.de vi z vi ar.l.cum a te. ¶Item qod dicit gl. tutius est dari rei ven.cōtra emptoꝛē sed tūc nō restituet cum oī causa vt hic in lra dicit ꝓpter bonā fidē z titulus vt dixi.ā.de rei ven.l.certū.z hec verba cum omni cā,exponе vt.ff.de rei ven. l.preterea.z ideo dñs Odo,sequitur secundā positionē glo.hoc saluo q cōtra emptoꝛē non datur interdictum vnde vi, vt.d.l. cum a te.z inquantū gloss.dicit dari rei ven.eodē vitio laborat quo superioꝛ qꝫ nō restitueretur cum oī cā z ideo ipse simplr z plane intelligit in violento q nulli vēdidit. Pet. vere intelligit in clādestino inuasore ꝓpter id qꝺ dicit nulla ꝓscriptiōe ꝛc. Ma exemplum de vendente quod glo.ponit nō cōuenit litere nec est de mente.l.hodie vero malefidei possessoꝛis alienante ꝛc. vt in auth.male fidei. Querit Ly.si me absente aliqs ingrediať clādestine fundum meum qño agam ad possess. recuperandam. dic aut possessio erat vocās vt hic erat z dabiť interdictū adipiscēde possessionis si est talis casus in quo possit cōpetere vt.ff. quo rū bono. per totū.si non est talis dabiť condictio ex.l.ista. Als nullum esset remedium possessoꝛium ſm Pe. si non erat vacās tunc nos qui sequimur Jo.q due sunt possessiones recurrere debemus ad.ℨ.qui nūdinas.cuz ibi nota.z ad id qꝺ dixi ſm ℣y. ℨ.de rei ven.l.ordinarij.sed ſm opinionem Ut30.qui dicit qꝺ est vna vt nota.ℨ.eodē.l.ſz † nulla pot. sibi querit ingrediēs antē q̄ ꝓtio possessoꝛ repellatur vel suspicetur se posse repelli z sic nō habet locū nisi interdictū vnde vi quod dať directū cōtra vi ingredientē z vtile ℨ clādestine nō cōtra eum q hz cām ab eo qꝫ est psonale ſm iuristas ciuiles vt.d.l.cum a te.Ly.

¶Oproba. Ibi firmum quo ad vsuſcapionem vel prescriptionem.z ad ℣ j.eodem.l.nec ex vera.

¶Er procuratoꝛem. Generalem vel spālē vt ff.e.l.j.ꝑ procuratoꝛem.z quod dicit vtilitatis cā dic que vertitur in eo quod nota.ℨ.e.l.j.z dic vt ibi de hac materia dixi. Item quod dicit separari nō possunt dic ꝓpter vnius ad alterum adhesionem z vnius saltē ℨhentiū intētionē vt.ff.de dona.l.qui mihi donatum z dixi.d.l.ſ.ℨ.e. ¶Op. de.l.ſ.ā.ꝑ quas perſo.nobis acqui.z die vt ibi dixi.z ad hoc ēt facit.ff.de acqui.re.do.l.si procurator.

¶Ec ex vera. Ibi sine obligatione pigneris idē si pignoris obligatio intercessisset cessante pacto vel iudicis licētia, vt ℨ.de pig.ac.l.pignoris.z de pig.l.iij.z ad legē iul. de vt.l.in pol.z dic aut qꝫ teneť mihi tradere possessionē z tūc si vo luntate eius ingredioꝛ licet postea cōtradicat res nō fit vitiosa: vt.ff.eod.l.si ex stipulatione a cōtrario sensu. ibi sine voluntate ꝛc.z.ff.ꝑ legato.l.ꝑ legato.z de pigno.l.si creditoꝛes.aut cōtradicit z tunc non iuste habeť pot.vt.ff.de furt.l.eum qui.℣.j. aut scit z tacet z ꝓsumit velle vt dixi.ℨ.eo.l.iij.vbi plene de hoc.aut ignoꝛauit z tunc in dubio videť contradicere vt hic z.l. impoba.si pretiuꝫ non fuit solutū:alias secus vt.d.l.eū qui.℣. adeo. ſm ℣y.vel dic vt dixi.ℨ.eod.l.ij. Sed o casu qñ nō teneť ad tradendum ꝓsumitur inuitus vt.ff.eo.l.clam.in ꝑn.z.l. si ex stipulatione z no.z dixi.d.l.ij.ℨ.eo.

¶Animus quando requiratur in acquirenda possessione.
1 Possessio ciuilis an queratur sine naturali.

¶Emo ambigit. Pe. aliter intelligit q̄ gl.dicit eū q̄ ꝓpossessio qñq̄ querit per ingressum voluntate trāseretis z tūc necessarius est animus z corpus.ops em q ingrediatur animo acquirendi pos,vt.ff.eo.l.iij. in ꝑn.z.l. quēadmodum.qñq̄ queri pōt sine ingressu z tunc nō est necesse qꝫ corpus interueniat ſz ministerio iuris mihi querit vt qꝫ constituat se meo nomine possidere vt.ff.eo.l.qꝫ meo.z de reiven.l.q̄dam. vel ꝑ retentionē vsusfru.vt.ℨ.de dona.l.quisquis.z hoc vult dicere hec.l.nemo ambigit possessionis duplicē esse rōnē ꝛc. Jac. bu.dicit q possessionis duplex est ratio vna q̄ hz corpoꝛe.i.per corporis insistentiā quo ad cōmodū vtēdi fruendi z detinendi, alia que iuris hoc est nō ex ea dñium per effectum iuris querať. Iste autē effectus impedit vacillāte aio cōueti.incipit em vacillare qꝫ dubitat rē a se aduocari.z ꝑ ℣ ne possit vsuſcapionē perficere z nō videť sibi bñ dictum qꝫ illa que consistit in aio dicať in iure cōsistere imo consistit in animi dispositiōe ſz z ius circa eā multū operet.z ideo dz habere plurimū iuris. Est ergo ſm eū vna rō possessionis q̄ ſimili in vsu corporis alia circa iuris effectū.i.circa vsusca.z ꝓscrip.z qulibet istoꝝ effectuū impedit silit.contest.interueniat nā quo ad primū efficit malefidei quo ad fructuū ꝑceptionē,vt.ℨ.de rei ven.l. certum. z ita nō efficiuntur fructus sui quo ad effectum. Item vsuſcapio z ꝓscriptio interrūpit vt hic z.ſ.ti.ꝓri.l.nec si bona.z.ℨ.de rei ven.l. more, sed omniū assistente silentio ꝓcedunt hi duo effectus z hec reuera fuit mens huius.l. An sola ciuilis sufficiat ad vsusca. dic vt no.ꝑ ℣y.in.c.fine possessione.de reg.iur.lib.vj. ¶†Querit gl. an ciuilis sine naturali vel ecōuerso queri possit.z dicit q sic si tradens alterā tū habebat.tu dic ſm Ly.etiā si vtrāqz.vt.ff. de ꝓcca.l.z habet.ℨ.eum qui Ly.Itē vide qꝫ no.ff.de reivendi.l.si post acceptum ꝓo declaratione huius.l.

¶Ultia predecessoꝛum an sequātur successoꝛes.
1 Possessio precaria an sit iniusta.

¶Ultia. Eadē gloss.sicut ℨ habes.ff. de reg. iur.l. quod ipſis.z dic qꝫ queritur † an vitia predecessoꝛū teneāt successoꝛes aut quantum ad fructuū perceptionē aut impediēdā vsuſcap.aut impediendā actionē. Primo casu dic vt.l.bonefidei.de acqui.re.do. Secundo aut querit de vitijs realibus z tenēt etiā singulares successoꝛes,vt istituta de vsuſcapio.ℨ.furtiue, aut de q̄ realib⁹ vt qꝫ res pupillares fiscales vel homo liber z tūc idē est,vt.ff.de vsuſcap.l.vbi lex.z.d.l.bone fidei.aut queritur de vitijs ꝑsonalibus z tunc iure veteri nō nocebāt singulari successoꝛi,vt.ℨ.ti.

Universidad de Deusto Biblioteca

pri.l.j. iure nouo secus vt aut. ibi posita. Aut querit de successore vniuersali: z tūc reprobata opinione Bal. noceret indistincte cuilibet vniuersali siue suo siue extraneo vt. ff. de seruit. rusti. pd. l. si vna. ff. si fundus. aut psonale z tūc aut est successor vniuersalis z nocet qz eadē psona est cū defuncto in aut. de iureiur. a morie. psti. aut singulis z tūc aut hz cāz lucratiuā vl cāz aut onerosā. z si onerosā: aut nitit iure authoris sui aut nō z si nō nitit aut est res reuersura ad dolosū z aut nō. vt. ff. de doli excep. l. apud celsū. ff. de authoris. ff. si qs. z. ff. si legitima. z plene no. p Dy. ff. de noua. l. doli. z ibi plene dixi z no. et p ipm Dy. i. c. qi ius succedit. li. vj. z dixi. ff. de her. vel act. vē. l. ēptor. z qz B qdāmō agit de iure tertij. de B dic vt dixi. ff. de ser. fugi. l. cū seruū. ¶ Querit gl. an pcaria cessio fit iniusta R. qz sic. gl. tenet Z cū habeat ex dñi volūtate qs dicit Dy. verū esse quonqz durat dñi volūtas z ea finita p reuocationē fit iniusta cū retineat Z dñi volūtatē vt. ff. de pca. l. si. ij. nū. z ita possibile est intellexisse R. ¶ Itē dicit gl. q clādestinitas nō afficit rē sed pos. p B. ff. de vsufca. l. furtū. ff. si. z. l. seq. Itē die fm Fran. ac. qz pcaria cladestina z litigiosa sunt vitia psonalia nō realia vt no. ff. c. l. pōp. ff. cū qs. j. ti. pri. l. j. z ar. ff. de diuer. z tēpo. pscri. l. cū heredes. De excep. excōicationis an obiect possit ei cui sunt iura cessa p bannitum, vide. ff. de compen. super rubrica. z. d. c. si quis in ius succedit p Dy. † Et vtrū cessio data p excōicatū ti. donationis valeat dic qz sic vt no. p Bartho. brix. rcj. q. que incipit quidam cuz esset excōmunicatus.

1 ¶ Clericus possessionem rerū ecclesie nō pōt interuertere.
2 Colono possessionē deferente non perdit eam dominus.
3 Colonus ejens de possessione non prejudicat domino.

Ex libris. Primo statuit vnū in possessiōe quesita querēda. Tertio reddit rōnez. Quarto cōseruat ius dñis cōtra seruos. procuratores colonos z similes. ¶ Clericus † non potest interuertere possessionem rerum ecclesie, vt nota. p Archi. xvj. q. iij. c. epūs. Ros. plene et vtiliter cōmentauit hāc. l. in libello titulo de cōstitutione ex libris vltimo titu. ¶ Oppo. qs in qstitis domino prejudicet vt. ff. de vsur. l. si aduersus. Sol. vt ibi. vel dic qs ibi spāle odio vsurarū z negligentiez dic vt nota. ff. de transact. l. preses. ¶ Oppo. qs in querēdis nō prejudicet vt. ff. de bonis q̄ libe. l. si. j. Sol. ibi non prejudicatur in effectu bene tamen prejudicatur vt per filiū nō queraf z hoc in aduētitijs in pfectitijs secus vt ibi dixi per l. cū proponas. de here. instit. ¶ Itē glo. fm Joā. notat quatuor casus Jo. duobus amittitur possessio: in alijs duob⁹ non. Sed contra opi. Joā. obijcitur qz si colonus moritur amitto possessionē si nō venio ad eā, vt. ff. eod. l. si de eo. ff. j. ergo idē cū deserit. Sol. verū est qz amitto ciuilē quam habebam si negligo apprehēdere naturalē. ¶ Item op. qz vbi tradit non perdo. vt. ff. eo. l. quāuis. ff. j. sed ibi locat non autem tradit aio trāsferendi vt ibi no. Jac. Bal. nō sequit opi. Jo. qz fm eum vbi colonus deserit dñis perdit, vt. ff. e. l. id qs. ff. j. a. Ztio sensu. Itē vbi tradit nō perdit dñis fm cū qz nihil ominꝰ vsuca, vt. ff. p emp. l. q fundū. i pn. at fine possessione &c. vt. ff. de vsufca. l. fine. sed salua pace sua. l. q fundū, nō ponit casum cū tradit imo cū exeūdo deserit: sed de isto casu cū tradit dic vt plene dixi fm Ja. de are. ff. qs cum eo. l. si seruus. Alij etiā moderni dicunt opi. Joā. non esse veram. qs sic pbant. Jo. dicit qz † vbi colonus prodit vel deserit qz dñs nō perdit possessionē sed cum tradit vel deficitur sic. certum est qs vbi dñs derelinqt possessionē nō pdit eā antez alius ingredia tur. ff. p ingressum alteri⁹ sic, vt. ff. e. l. peregre. ff. quibus explicitis. z. l. si de eo. ff. j. in fi. ergo idē in colono si deserit. Pterea si fnia Jo. foret modicū vsile induceret hec. l. sed rideri pōt p Jo. qs indicit conditionē ex lege. Preterea eadē rō est qñ prodit que est qñ tradit ergo idē ins vt. l. illud. ad leg. aquil. z ita tenet glo. ff. cōia de vsufca. l. j. qs eo casu qñ pdit ita amittitur sicut qñ tradit. vn de moderni dicūt qs qñ exit z qñ pdit olim non amittebat nisi qñ alꝰ ingrediebaf hodie etiā si alius ingrediaf non pdit. Sed salua remanet p hanc. l. in alijs duob⁹ casibus cū colonus deficit tenēt idē qs Jo. sed cum tradit non quia scām eum dominꝰ pdit scām eos non propter rationē huius. l. que hoc dicta. ff. ne factus ei⁹ dño prudicet z qz eadē est rō vbi tradit sicut vbi exit. fm ergo modernos. l. ista duo noua inducit vnū qñ colonꝰ exit z alius ingredif quo casu olim dñs pdebat possessionē: hodie nō p hanc. l. idē si colonus tradit cū eadem sit ratio vt dictū est z hāc sniaz dicit Pe. veriss. qz iura cōsiderauerūt qz p circūscriptionē z dolū seruoz colonoz z similiuz dñi priuabantur sepe possessione z ideo voluerunt prouidere p hanc. l. ne eorum dolus vel factū dñis prudicaret: ad hoc etiam facit quia rerum mouentiū perdimus pos. quāncito euadunt custodiā nostram. seruoz aūt nō vt. ff. e. l. rē que nobis. Ratio est quia cetera animalia nō possunt fraudē cōmittere serui aūt sic: z ideo vt eorum fraudib⁹ occurraf voluerūt iura qz etiā si custodiā nram euadāt eoz possessionē nō pdam⁹ z eadē rō mouit imperatores in hac. l. qz magis interest dñi possessionē nō perdere quā perdere z petere p cōditionē ex hac. l. ar. ff. de ꝑēsa. l. ideo. z hāc sequit Ly. dic † ergo aut colonꝰ exit nō aio deserēdi z nihil dño nocet vt. l. si colonus. de acq. pos. aut exit nō prodēdo alicui certe psone sed simplr aio deserēdi aut prodendo certe persone, z circa istos casus varie sunt opiniones vt pdixi. z in gl. ptz. aut colonꝰ tradit z tz glo. possessionē amittit tz recuperi p hāc. l. tz vt pdixi nō vt dñia nec rō diuersitatis tradat vel. pdat si alꝰ ingrediaf vt. l. fistulas. ff. j. ff. de Zhē. emp. vñ vtroqz casu vr dicendum qvel nō amittaf ꝑpter rōnē huiꝰ. l. ne ex aliena malignitate &c. vt si amittaf recuperet p hāc. l. z tz gl. teneat qz B. l. locū habeat solū in illis vuob⁹ casibus cū prodit vel relinquit tū qz parū vti le induceret hec. l. vt pdixi nō videf verū, nec ob. qz si dicaf qz inducit cōditionem ex lege. nam z hoc videtur falsum qz dñs qui possessionē nō amisit agat condi. ex lege eum habeat interdictū vti possidetis in quo oia veniūt z sic cessat cōdictio ex lege qz datur demū cū alia actio nō subest, vt. ff. de cōdi. ex lege. l. j. dicēdū ergo est qz hec. l. locū habeat in tribus casibus. l. cū derelinquit z alius ingreditur. Itē cū certe psone prodit qz ingreditur. Itē cū tradit ingrediēti: nā his casibus olim amittebatur possessio hodie nō p. l. istā: z nō est necessaria condictio ex lege nisi cōtra colonū si dñs nō admittat z hoc est beneficiū huius. l. est z alꝰ casus in colono mortuo quo casu dicūt quida nō amitti z corrigi. l. si. de eo. ff. j. ff. eodē. p hanc. l. tz hoc nō puto verū qz hic nō est malitia coloni tz casus mortis. de quo non loquitur. l. ista. z ideo puto standū. ff. j. in. l. si de eo. z ita etiā tz R of. dicto titu. de cōsti. ex lib. ver. sed in hoc casu, vbi etiam notat. quid est si colonus locat. Qñ aūt colonus deficit tūc olim z hodie dñs perdit vt. l. peregre. ff. si. ff. eo. z qs hic dicitur restitui per hanc. l. nō vr verum cum competat interdictum vnde vi vñ cessat ꝑdictio ex lege. Qñ aūt colonus cōstituit se alterius noīe possidere habet locū. l. quāuis. ff. si conductor. ff. eodē. tz ꝑdicta vera credam tamen aduocati qui cōiter nesciunt a glo. recedere sequunf glo. z opinionem Jo. z eā etiam sequuntur Ros. z Odof. In alijs etiā duobus casibus amittit dñs possessionē. s. qñ colonus euz volentez intrare possessionē non admittit vel eum cui vendidit iussit possessionē intrare vt probarī hi duo casus. ff. de vi et vi arma. l. colonis. z ibi in glof. z. l. cū fundū. tenet etiā gl. z Odof. qz hec. l. locū habeat in depositario z fūdus ex quo soluit qstionē que fuit de facto Bono. qdam cū scholaris cuidam famulo suo dedit libz̄ū portādū ad scholas. Iste portauit ad domū cuiusdā vsurarij z pignoauit. qrebaf qualꝰ zsulebaf scholari Z istū vsurariū. qdā dicebāt qz ageret rei vēdi. ipse aūt Od. sibi cō suluit qz ageret cōdictiōe ex. l. ista qz cōmodi⁹ est intētare possessoziū qz petitoziū vt. ff. de rei vē. l. is q destinauit. nā in rei vē. necesse hz ꝑbare de dñio. B aūt sufficit ꝑbare solū quo possidebat hūc libz̄ū qs est valde notādū. z ad B bñ facit. j. si aliena res pig. data sit. l. vlt. de agri. z cēsi. l. si coloni. li. xj. cū ibi no. z. ff. e. l. q vniuersas. ff. si in fi. Ibi vel ei. s. q dñs nō erat ita qz ista. l. locū hēat etiā in nō dño puta creditor vel alio cui⁹ interest vt z. s. e. l. ibi duo rei vel ei circa quē &c. ¶ In gl. magna circa finē ibi si id qs ff. si. vel fm opi. Azo. notatā. s. eod. l. tz videf posse dici qz primo habebat naturalē naturaliter p colonū vel inglinū vt hac. l. circa ꝑin. Ibi possideri corporaliter &c. si punctes post dictionez corporaliter: nunc vero habeat naturalem ciuiliter. Oldr.

¶ De prescriptione longi temporis. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa. e. z Bof. z Hostiē. in summa de prescript. z in Spec. e. z in margarita Baleotti e. ti. z li. vj. cū ibi no. z in lōbarda. e. ti. z in brocardis de ꝑscriptiōe. vi de ēt remissiones qs posui. s. devsufca. ꝑemp. sup rubrica. Utrū sufficiat allegare titulū z ꝑbare lōgā possessionē dixi. s. de pac. l. si certis ānis. qz † supueniēs mala fides iure canonico ipediat ꝑscriptiōez no. xxxiiij. q. j. c. si virgo. i gl. z p Archi. vbi ēt multa alia notanf & ista materia ꝑscriptiōis z pulcherrima z subtilia in ista materia p Jo. an. in nouella de reg. iur. c. possessor malefidei li. vj. qs posui. ff. de re. in. e. c. possessor. Quot modis sumaf titul⁹ no. p arch. d. c. si qs diacon⁹. z dixi. s. de ꝑet. her. l. cogi. † Et q allegat ꝑscriptiōez teneaf ꝑbare de quolibet āno. i. de cuiuslibet anni possessiōe an sufficiat ꝑbare de primo z vltimo z aliq medio. no. xvj. q. iij. c. nolum⁹. z p Hosti. in summa de ꝑscrip. ꝑ. q̄ eriganf. z. ꝑ. hec quo ad res laicoū. z in Spe. de ꝑba. circa fi. ꝑ. primi. ver. itē q̄ritur &c. Continua em⁹ ei possessio licet aliqua habeat interualla vt no. bñ in alphabeto sub lra C. dictiōe cōtinue z dixi. s. de testi. sup rubrica. ver. qz testes deponētes vtrū ecclie romane currat ꝑscriptio qz nō fit alia z caput dixi. s. de sacrosan.

crosan. eccl. l. iubemus nulli. Utrum ius ꝑsentādi in ecclesia parochiali ꝑscribi possit a parochianis, no. per Archi. lxxj. dist. c. hortamur. Multa que prescribi non possunt notā. in gl. z per Archi. xciij. c. illud. z dicā. j. ti. priori. super rubrica. An merum imperium vel obediētia possint prescribi. no. s. de iurisdi. omn. iudi. l. fi. ibi pulchra de ista materia. An per citationem vel cōtestationem factaz cōā iudice non cōpetenti interrumpatur prescriptio dixi. s. ne de statu defunctorum. l. si pater. z vide qs ibi dixi. † An psuiam arbitratoris z amicabilis cōpositoris fiat interruptio prescriptionis. Old. tz qz non. licet enim per libellum coram vero arbitro datum z missionez executoris interruptio fiat vt. s. de arbit. l. cum antea. ff. z licet non ignoremus. z in Spec. de lit. cōte. ff. si. tantum coram arbitratore non quia obtinet locum trā factionis z amicabilis cōpositionis vt in auf. vt differen. iudi. ff. si vero, z not. per Jnno. de iureiur. c. quintaallis. nā de naturali constat qs non fit quia per sniam arbitratoris nō perditur possessio qz requiritur ad natura lem interruptionez, vt. ff. de vsufca. l. naturaliter de ciuili idē videtur ar. ff. pro empto. l. alienam. z quia hic modus nō no. inter eos qui not. per glo. j. de prescrip. xxx. an. l. cum notissimi. ff. penul. et extra de prescrip. c. illud. An per actionem deductam in modū exceptionis si agebatur cōtra ipsum excipientē sit interrupta prescriptio. Fran. ac. qz sic quocunqz enim modo in iudiciuz deducatur interrupi videtur vt. ff. de reg. iu. l. oēs actiones. Oldr. Z. nisi in modum agendi in iudicium deducatur z rō est fm euz quia prescriptiones inducte sunt cōtra desides z negligentes vt. j. de anna. excep. l. fi. in fi. Ille autem qui excipit in negligētia est per. l. ff. ad sctm. l. si quis in graui. ff. vtrū aūt. z facit de bonis liber. l. qui cū maior. ff. accusasse z no. per Jnno. extra de ordi. cog. c. cum dilectus. z ita tenet Spe. de ꝑscrip. ver. z no. p prima opi. facit qz cōpetat petere ei vt. ff. rē ra. habe. l. amplius. ij. nū. z. l. quo eīn. ff. si. z de admi. tu. l. inter tutores. in fi. Item deducit de prescriptione tps vacationis ecclesie vt extra. e. c. j. z tps guerre vt. e. ti. c. ex trāsmissa. z vide quod ibi plene no. per Jnno. z per Archi. xvj. q. j. c. prima actione. ¶ † Item no. qz longū tēpus dicitur. z. inter presentes. z. xx. inter absentes. z de hoc not. xvj. q. iij. c. placuit. z per Archi. xxviij. dist. c. primo. alijs multis modis sumitur longum tempus in iure vt dixi in alphabeto litera. L. dictione longum.

1 ¶ Res non est litigiosa in stantia finita triennio.

Cum post motam. Pone casum sim pliciter vt litera sonat. ¶ Oppo. de. l. postq̄. s. de pact. Item de. l. vitia. s. titu. priori. Item de. l. j. j. de litig. Item de. l. alienationis. de verbo. significa. Item contra verba nouos dominos de. l. sequitur. ff. lana. Itez qz actio sit perpetuata. z omnia sol. vt in gl. Item dic qz hec. l. corrigit p aut. hic posita. ¶ Itē no. ex gl. † qz finita instantia triennio vel consensu partium res nō est litigiosa. de hoc plene dixi. s. de iudi. l. properāduz. ff. z si quidē. in suppletione glo. dic tū qz tz emens rem litigiosam nō habeat titulū qz alienari nō pōt tū pōt habere iustum errorē qui habet ꝑ titulo vt. ff. p lega. l. p legato. z sic fuit hic fm Pet. Itē qz dicit de re publica. s. emente rem huiusmodi nec loquif de republica prescribenda longissimo tēpore, licet glo. dicat sed de longa tantum loquitur.

Malefidei. Corrigit. l. C. z vide in corpore vñ sumit. Sed nunqd intelligatur in malefidei quoquo tempore an in eo q ab initio tū fuit malefidei. vr qz qñcunqz sit malefidei qz qñaliēs ab initio sue possessiōis fuit malefidei vt sicut ipse longo tpe prescribere nō posset ita nec habēs cām ab eo. sed vbi ab initio habuit bonaz fidem licet tēpore alienationis malā nō impedit lōgi tēporis prescriptio bonefidei emptoris, vt. s. ti. ij. l. j. fm Richa. z Ly. Sed qs sit malefidei quo ad ꝑscriptionē dic vt plene not. p Dyn. extra de reg. iu. c. ij. li. vj. vbi de ista materia plene no. z dixi. s. de rei vē. l. certum. z pulchra vide in hac materia p Jo. in nouella. e. c. qs posui ff. de reg. iur. c. c. z inter alios malefidei censef qui emit rē minoris fine decreto, vt. s. fi maior factus. l. fi qñ. z ibi dixi in fine. Item vide qs notaui. s. fi quis ignorās rē minoris fine decreto alienauerit. l. penul. Querit Ja. de are. si malefidei possessor alienat alicui bona fide ementi deinde ille alienet tertio bona fide ementi an tūc locuz habeat ista aut. z dicit qz nō per. l. ff. de liberali causa. l. liberis. ff. si quis sciēs z. l. qui sciēs z ar. de diuersis z tpalibus ꝑscriptionib⁹ l. an vitiū. als. nullus. quasi posset ꝑscribere. z hāc approbāt Old. z Ly. Itē qrit vtrū locū habeat in re mobili vbi alias sit vsucapibilis videt qz nō qz hec aut. solū de immobilibus loquitur ergo in mobilib⁹ remanent iura antiq̄ qs tollerari pōt fm Pet. z Ly. vbi de hoc fm eū videamus. Itē querit idē Jaco. de are. si debitor vendat rem quam pignori obligauit an habeat locū hec aut. z videt qz sic licet cū nō sit malefidei rōne ꝑprietatis vt. ff. de acqui. pos. l. si quis fundū. ff. j. est tū malefidei rōne iur. qs cōpetit creditori in re vt. ff. qui potio. in pigno. ha. l. qui balneū. ff. si. Jn contrariū videt quia hic nō loquif de alienatiōe facta a vero dño: ergo in eo casu remanent iura antiqua. s. si aduersus creditorem. l. j. vbi de hoc dixi. z hanc tenent ipsi Jac. Old. z Lynus z phant tali ratione vbi malafides in re mobili non inducit furtum ibi in re immobili nō impediet ꝑscriptionem longi tēporis. at cōstat qz si debitor furet rem mobilem obligatam qz res nō efficitur furtiua vt. ff. de vsufca. l. sequitur. ff. si rem z de furtis. l. cum ea. ff. j. ergo eodemmodo re immobili obligata z alienata non ꝑhibet ꝑscribi longo tēpore qz sicut furtum in re mobili non impedit vsufca. triēnio ita nec mala fides debitoris in re immobili nō impedit ꝑscriptionē longi tpis. Non obstat hec auf. quia intelligif fm suam determinationem. s. quādo dominus verus ignorat alienationem. Jn casu aūt propositio debitor quia erat verus dñs quia pign⁹ remanet in bonis debitoris alienauit z ideo nō habet locū ista aut. z qz generaliter dictum debeat intelligi fm suam determinationē ꝑbaf. ff. de dam. infe. l. si finita. ff. tj. z ad trebel. l. fi. z ad alia cōtraria dic qz loquunf qñ prescribēs habebat malā fidē hic qñ alienās. z ita tenet speculator de ꝑscrip. ver. qd si debitor licet non sic plene z p galeottū eo. ti. ver. ponez debitor. Ja. Sed cum hec aut. vt predixi nō habeat locum quādo dñs sciuit aliena. nūquid sufficit quocūqz tempore sciat etiam circa finem prescriptionis glo. hic tenet aut vult cōputare tempus a tempore scientie &c. Sic dissinguif in prescriptione cōtra fiscum. vtrū quis cōputet tēpus a nūciatione an a vacatiōe vt no. s. cōia de vsufc. l. ij. vt hic in glo. Pe. dicit qz imo cōputabit ꝑ rata temporis vt a tempore quo ignorauit habeat locum prescriptio longissimi temporis a tempore scientie longi temporis. z hoc probatur in auf. sequenti. z idem sentit Rich. z fiet cōputatio hoc mō fm intellectum glof. quia si cum dñs cepit scire ius suum z alienaf. factam lapsum erat decēnii si prescribēs velit sibi computare tēpus ꝑscriptionis a tempore scientie sufficit ad implendā prescriptionē decēnium inter ꝑsentes z vicēnii inter absentes. Si aūt a tēpore inchoate ꝑscriptionis requiritur tēpus. xx. annozum inter ꝑsentes fm glo. sed fm ꝑdictos dic tēpus lapsus dño ignorāte cōputari in ꝑscriptione currente eo sciente ꝑ rata temporis legitimi ad ꝑscriptionem cōplendā z fi cū decēnii sit tertia pars tpis qs requirit ad ꝑscriptionē. xxx. annoz modo sufficient due partes tēporis quod requirit in prescriptione. x. vel. xx. annoz sic etiā statuitur in simili in aut. prima. vbi dicit glo. duplicari tēpus absentie vt si ꝑsens fuit quinquēnio datur tertiū quinquēnii. s. in absentia vt sit decennium in absentia cum sit dimidia pars necessarij ad prescriptionē. xx. annoz cōputetur in prescriptione in presentia ꝑ vno quinquēnio quod est dimidia tpis qs requirit ad prescriptionē. x. annoz inter presentes. ei autē reuerso qui fuisset absens quennio daretur quarta pars temporis. s. duo anni z sex menses sicut modo cōputauim⁹ in ista aut. z ita intelligē ista aut. z sequentē z sic rūde ad qstionem que fit de eccla succedēte priuato prescribenti de qua dixi. s. de sacrosan. eccl. auf. quas actiones. ¶ In gl. j. ibi sufficit eum. s. verū dñm in fine vt illa defendaf possessor non obstāte mala fide authoris z in hoc nihil innouat hec aut. sed remanet. l. ff. de diuer. z tempo. prescrip. l. an vitium. Old.

1 **Longi.** Hic posset recitari quod dixi. s. de vsufcap. transfor. l. vnica.

Diutina. De significato huius verbi z verbi diu, vide in alphab. sub lra D. z quod no. p Archi. iij. q. ij. c. si episcopus. in fi.

1 ¶ Actio in factum datur ei cui res adiudicatur.

Nec petentem. Glo. exemplificat per. l. in ter officium de rei vendi. qs nō placet Ja. de are. quia lz patrociniū dñi nō prius dicet sibi quo ad dñium perdēduz tū obtinēti in cā paratur cā vsucapiendi. z de hoc nihil ibi dz. cū ergo hic de prescriptione tradita per sniam iudicis detur titul⁹ vt no. ff. de acq. pos. l. pomp. ff. qui iussu. z fm opi. illius glo. † datur etiā cā vsucapiēdi qz datur actio in factū ei cui res adiudicaf, vt. ff. de iureiur. l. nā z postea. ff. si. z ibi in gl. z dixi. s. de iudi. l. j. ergo &c. fm etiā exē plū qs hic ponit glos. de indebito soluto nō placet ipsi Ja. qz tunc daretur cōdi. indebiti que est personalis z ideo nō hz locū prescriptio lōgi tēporis vt. j. ti. ij. l. ne cz mutui. Itē nō ageret tūc ad rem rōne dñi ponit ergo exēplū p. l. seruū. s. fami. her. Item vbi trado tibi rem meā tanqz tuā errore lapsus quā postea meā reperio possum eā vendicare nō obstāte prescrip. long. temp. Jaco.

1 ¶ Probatio fieri debet ante dilicita testificata.
2 Exceptio ꝑscriptionis an sit facti vel iuris.

Expro. Exceptio ꝑscriptiōis peremptorie est vt in glo. no. pōt ꝑponi etiaz in vim dilatorie z impedit ꝓcessum vt dixi. s. pro emptor. l. vēditioni. in fi. z ꝑ hoc. ff. de cōdi. inde. l. elegāter. ff. si qs post. vbi exceptio trāsactiōis ipedit ergo z exceptio ꝑscriptiōis. z ad idē. j. de adul. l. adul. z ē expssus. e. ti. l. maritꝰ lenocinij ff. sex mēsiū. ver. ꝑterea. ibi de hoc terigi ne de statu defunc. l. quod

Universidad de Deusto
Biblioteca

constituz. ff. ad tertul. l. j. in fi. alijs vł q non per hanc. l. q dicit in initio proponi z post actoris intentionē probatā fundari. Sz istud est fauore opponētis vñ si ante velit, pbare mos ei gerendus est, vt. ff. de pba. l. circa, z de liberali cau. l. cui necessitas. Alij distinguūt aut est pscriptio rei z tūc nō impedit lit. cōte. vel, pcessum vt hic, aut est pscriptio actionis z tūc sic vt. j. de pscrip, xxx. an. l. sicut in rē, z. l. oēs. Ja. de are. hic z. d. l. venditioni. sentire vł q impediat lit. 2test. z pcessum si ad hoc obijciat q3 est exceptio trahēs cām ex tpe p quam lis est finita. z ideo dicit decretalis extra de li. cōtest. c. exceptionis. lib. vj. seu finita qs exponit. f. pscriptione vel tēpore q3 qs inuentū est ad lites finiendas vt. ff. p suo. l. fi. dz esse etiā ad lites impediēdas vt. ff. ad exhib. l. iij. §. ibidē. z de hoc dixi. ff. de proba. l. excep. † Itē tz ff gl. q pbatio fieri dz ante dictā testificata post non. Canonistę tñ tenēt ztrariū extra de testi. c. fraternitatis, z plene dixi. ff. de pba. auf. at q semel. ¶ † Itē q̄ritur vtrū exceptio prescriptiōis sit iuris vel facti in casu hui⁹. l. dicūt doctores q̄ est exceptio iuris z sic est. Jo. M. q dixit pscriptiōe q̄ri directū dñium. Pe. tñ cū M. dicit q̄ est exceptio facti seu intentionis z sic nō ob. vt no. in auf. nisi. in fi. ff. de bo. ma. z. j. de pscrip. xxx. an. l. si qs emptiōis.

1 ¶ Bona fides qualiter probetur.
2 Denunciatio preambula facit quē psumi male fidei.

1 **Super longi.** † Querit qualr pbetur bona fides, dic qs presump. iur. vt j. de euict. l. penul. qs intelligūt quidā tam in pscribendis rebus corporalibus q̄ incorporalibus. tu vero dic vt not. ff. de serui. l. j. ¶ Item glo. hic posita vł sentire q̄ presumatur bona fides nisi cōtrarium pbet qs tñ intellige vt dixi. ff. de rei ven. l. certū. z no. p Hy. de regu. iur. c. possessor. lib. vj. z tetigi. ff. de acqui. pos. l. clam possidere. in prin. ¶ † Item efficitur qs male fidei ppter pambulam denunciationē. ff. de rei ven. l. si fundū. vel qñ emit contra interdicta legum, vt. j. de agricol. z censi. l. quēadmodū vel si emit a prodigo vel furioso cui bonis interdictus est, vt. l. qui fundum. §. qui sciens. z. l. si quis cum sciret. ff. pro empto. z hoc notat Ber. extra de pscrip. c. fi diligenti. vel nisi a pupillo sine tutoris authoritate, vt. ff. de contrahen. emptio. l. qui a quolibet.

1 ¶ Presens esse quando quis dicatur.
2 Prouincia quid sit.
3 Jus vtendi z fruendi an possit tempore acquiri z pscribi.

1 **Cum in longi** + re diffinit: z † nota qs presens dicitur qui est in eadem prouincia quo ad hūc tractatum. aliqs modis sumit presens vt not. in glos. ff. de procu. l. presens. in auf. de fideiuss. §. j. z de here. z falci. §. fi vero absint. ff. de iudi. l. fi. z in alphabeto sub litera. P. dictione psens. presens etiam 8z in eadē ciuitate. ff. de iura. calū. l. ij. §. penul. ¶ Item nota q leges sunt diuinitus pmulgate, p hoc. ff. de leg. j. z. dist. c. cōstitutiones. z ibi in glo. z per Archi. viij. dist. quo iure. xvj. q. iij. neme. z dixi. ff. de legi. l. leges sacratissime. z ideo dicitur legū latores pferendi leges adeo licentiam accepisse in auf. vt hi q obligare habe. perhi. res mino. circa pn. Sed contra hoc sic instatur aut em dicemus q̄ facte sint a deo immediate: z hoc nō est verū. aut a legum latoribus deo mediante qs verū est: z tunc idem est in quibuscunq aliqs rebus. Sed dic q discernere iustū ab iniusto qs est propriū legū nō cōpetit humano ingenio nisi inspiratione z motu diuino z hoc voluit dicere hec. l. cum 3co2. Sed cū hic dicantur psentes qui sunt in eadem prouincia vt. ff. de inoffi. testa. l. scimus. §. fi, † quomodo intelligemus prouinciam: dicunt qdam q quo ad clericos prouincia appellatur vnus archiepatus vt. xvj. q. iij. c. scitote. z ita no. extra de elec. c. cozam. p Ber. z Cōpost. vbi notat q Cremona z Regium sunt diuersarum prouinciarum. Cremona enim subest archiepiscopo Mediolanen. z Regium Reuēnati quo ad laicos dicunt vnam prouinciam vnum pfidatum, vt. ff. de assesso. l. fi eadē. Archiepi⁹ em̄ quo ad clericos est sicut pses ad laicos. Pe. vero dicit q hodie quo ad clericos z laicos prouincie distinguunt p archiepatus cum non habeamus presides: ad hoc in auf. de here di. z fal. circa fi. vbi Justinianus dicit ipsam cōstitutionē mādari debere archiepis qui mittāt ad ciuitates z sic in pluribus aliqs cōstitutionib⁹ authēticis. Post. tz q prouincia intelligatur fm vulgare vt lombardia tuscia terra laboris z similes vt notatur p euz extra de rescrip. c. nonnulli. z in summa de elec. c. qualiter sit faciēda. ver. cōmode. z hanc sequitur Ly. hic ar. ff. de ver. sig. l. annicul⁹ de leg. iij. l. legatis. §. fi. z. l. libz otum. §. qs tamē cassius. glo. hic tz q quo ad tractatū huius. l. quelibet ciuitas habeat hodie loco prouincie qs forte verū est i italia vbi null⁹ adest dñs generalis z vbi vna quęq3 ciuitas hz merum z mixtum imperiū vel ex vsurpatiōe vel in lōbardia ex pace 2stātie vt dixi. ff. de defen. ciui. sup rubrica. Aliqñ vnus locus appellatur vna prouincia vt colligi pōt hac. l. z extra de vsuris. c. vsurarum. Appellatione terre quandoq3 continetur vnū regnum extra vt lite non cōtest. c. qm̄ frequēter. §. vlti. ff. q. iij. c. rursus. z. c. quicū q3. ij. q. v. c. quāto. de peni. distin. j. c. inde. Aliomodo sumitur locus. ff. de penis. l. relegati. z de ẏ. sig. l. locꝰ.

¶ Item aliqñ vna diocesis ponitur p vna prouincia vt no. ix. q. iij. c. epi qui contra. locus etiam appellat ciuitas. extra de restitu. spol. c. olim cāz. ibi epo loci z locus vicinus dicitur qui est ppe ad duas dietas extra de pbenden. c. presenti. §. loca. lib. vj. Quid si dubitatur vtrū fuerit presens vel absens quis, pbabit: dic q ille qui dicit presentem fuisse vt. §. de statuis z imagi. l. ij. z ibi dixi. z no. p Azo. in summa eo. titu. Quid si alia est cōsuetudo in loco rerū alia in loco psonarū? dicit Pe. q quo ad decisionē inspicitur consuetudo loci Jctus vt. ff. de euict. l. si fundus z. j. que sit longa cōsuetudo. l. j. z dixi plene. §. de summa trinitate. l. j. ¶ † Itē querit vtrum ius vtēdi z fruēdi possit acquiri tpe z pscribi videt q non q3 seruitutes que non habēt cām cōtinuā nō queruntꝰ nisi tanto tpe cuius nō extat memoria vt notat. ff. de seruituti. l. seruitutes z aptius. ff. de vsusca. l. iusto. §. non mutat. Sed tpe quo non extat memoria vsucapi nō potest licet hic z dicto. §. videatur notari cōtrariū quia vsufruct. perditur longissimo tempore ergo eo tempore quo pderetur non acquiritur, qđ facit ad qōnem rusticorum qui dicunt se vsos fuisse memore tanto tempore quo non extat memoria q̄ hoc non iuuet eos quia si habuissent vere vsum tanto tempore perdidissent vt. ff. de vsufru. l. an vsusfru. tamen in ista questione rusticorum esset in spiciendum an esset seruitus realis an psonalis z in dubio attēdenda est forma vt si sit constituta seruitus personis dicatur personalis, si rebus vel locis dicatur realis vt. ff. de seruitu. lega. l. patet. de annuis legatis. l. annua. §. a titia. Jn qōne premissa qd dicemus? Jaco. de ra. dicit q vsusfru. nō potest tempore acquiri. Pet. tenet contrarium vt notaui. ff. de vsufruc. l. corruptionem. z de seruitu. l. ij. Ultimo querit Lynus si obligo tibi rem alienam quam tenes longo tempore an ius pignoris possis prescribere, Ja. de are. q nō quia ius hypothece creditoris fundat in iure quod competit debitori in re vr. ff. de pigno. l. si ab eo. Item illa causa inducit vsucap, re tradita a non domino que induceret dominium re tradita a domino vt. ff. de contrahen. emp. l. claubius. sed constat q pignꝰ non transfert dominium vt. ff. de pignori. act. l. pignus ergo 2c. ar. ad hoc. ff. de mortuo inferen. l. longa illud tamen cōstat quod si debitor incepisset rem prescribere impugnaretur ius creditoris. vt. ff. de vsucap. l. serui nomine fm vnum intellectum p3o herede. l. ij. in prin. de diuersis z temp. pscript. l. de accessionibus. z notatur. j. de pigno. l. vsucapio. in fine glo. Ly.

¶ In qbus causis cessat lōgi tēporis pscriptio. Rubrica.

¶ Prescriptio nulla currit contra res ecclesie per prelatum cōtra iura alienatas.
Prescriptio non currit in matrimonio.

Sis. P3o declaratione totius tituli vide Azo. in summa. e. z ad hāc. l. cōcor. ff. titu, pri. l. longi. sed de iure canonico multi sunt casus in qbus non currit aliqua prescriptio q not. in summa de pscrip. p Bof. z Host. z. e. ti. c. ex trās missa. p Ber. z Jnno. z. c. cum non liceat. xvj. q. iij. ca. prima actione. z dixi. ff. tit. pri. super rubrica. † Inter alios est si prelatus alienat contra iura pscriptio currit ecclesie vīdēte ipso plato. xvj. q. iij. c. sacerdotes. z ibi in glo. z plene p Arch. de in integ. resti. c. ecclesia. lib. vj. † Item in matrimonio non currit pscriptio. xxviij. q. j. c. j. §. item ambrosius. z ibi in glo. aliqui etiā casus in qbus non currit prescriptio no. j. de prescript. xxx. an. l. sicut in rem. ¶ Item excōmunicato non currit prescriptio extra de concess. preben. vel eccle. non vacan. c. quoniam idem. alias iuste impedito extra de appella. ex ratione.

Vm seruorum Mobilium. secus in ascriptitijs qui cū sint pars soli vt immobilia censentur vt. j. de agrico. z censi. p totum. z vide qs no. z dixi. ff. de ser. fugi. l. j.

Vus. Ad questionē glosse. quā q̄rit si habēs rem cōem cū alio insolidū vēdat bonafide emēti vtrū emptor vsucapiat longo tpe determinat qs sic: sed dic q hodie non est verū p auf. malefidei. ff. ti. pri. z videqs dixi. ff. finiū regū. l. fi. z in summa eiusdē tit. §. fi.

Hereditatem. Glo. allegat p3o concord. §. de iure delib. l. licet. sz ibi loquitur de hereditate querenda hic autem de questa petenda z ideo non est bona concor. ¶ Item glo. hic redducit vnam rōnē quare petitio hereditatis nō dat cōtra titulo possidentē. alia rōnem ponit. ff. de peti. here. l. hereditatis. Ja. bu. reddit aliam. l. q3 agens peti. hereditatis non pretendit ius potentis eo qui titu. possidet z ideo vincit possessor. vt. ff. ne quis eaz qui in ius voca. vi eximat. l. ij. z de ver. obli. l. si seruus. §. sequitur. agens autem rei vendi. ius potentius intendit z ideo obtinet vt. l. penul. ff. de publica. in fi.

Quibus

¶ Quibus non obijcitur longi temporis prescriptio. Rubrica.

Tempus. P3o declaratione totius tituli vide Azo. in summa. e. z p hac l. vide. ff. de resti. mili.

Non est incognitum. Vide quod plene no. z dixi. ff. in quib. cau. in integ. resti. non est necesse. l. vlti.

Possessio. Jnconcussa dicit glos. de facto quod intellige. i. per delectionē vt. ff. de vsusca. l. naturaliter. nec de jure vt per vocationem in ius vt. ff. ti. ij. l. j. ¶ Jn glo. vlti. ibi sed z si p prętorem. §. fi. quod intellige vt ea. l. §. j. z q in fine dicit valere decem annus dic. f. cum effectu vt. ff. eo. l. j.

Ancimus. De verbo ad verbum est. ff. de resti. mi li. l. fi. z dic vt ibi.

¶ Si aduersus creditorem. Rubrica.

1 ¶ Hypothecaria longo tempore prescribitur.
2 Mala fides dupliciter capi potest.
3 Hypothecaria quare p vsucapionē triēnij non tollatur.
4 Hypothecarie an prescribatur p tentionē decēnalē rei mobilis.

Diuturnum. P3o declaratione vide Azo. in summa. e. z qs dixi. ff. de prescrip. long. tēp. auf. malefidei. z. ff. ti. l. fi. in fi. z quod dicit corroboratū dic q affuerūt il la q ad lōgi tpis pscriptionē requiruntꝰ z qs dicit ineffacē actionē dic. f. pobiectū exceptionis pscriptionis. † Ho. hypothecaria pscribi lōgo tpe qs intellige si bona fide possideat respectu ipsius creditoris als nō pscriberet lōgo tēpore vt. ff. qui potio. in pigno. hab. l. qui balneū. §. fi. z not. j. de prescript. xxx. annorum. l. sicut in rem i glo. que incipit mala fide 2c.
2 † potest ergo dupliciter dici mala fides vna vera z ppria vt quādo scit rem quam possidet alienam vel alij obligatam esse z ista impedit prescriptionem longi tēporis etiā respectu hypothecarie vt ff. de acqui. pos. l. si quis fundum in penultimo z vltimo responso z ita intelligitur dicta glo. que est in. l. sicut in rē. Alio modo dicit mala fides ficta ex psona authoris pueniens qui erat malefidei vt ff. de vsusca. p emptore. l. ij. si defunctus z de diuersis z tēp. prescri. l. cū heres. z tunc talis mala fides authoris nō impedit prescript. lon. tem. in hypothecaria vt hoc titulo q nō corrigit per auf. male fidei z cū postulassem. ff. de dā. infec. §. fi. soluit multis modis. Dyn. z Ly. tenent illam q ibi creditor fuit absens ex iusta cā z sic audit p restitutionē. ante em̄ creditor est pñs cū qs mittit in possessionez ex secundo decreto z statim sibi preiudicat vt. l. si finita. §. item que ritur z. §. si qua z. l. hoc amplius. §. quesitus z. §. celsus. e. ti. si vero fuit absens admittitur iure communi vsq3 ad. xx. annos vt h post ea repellitur nisi fuerit absens ex cā que solet restitu. concedere vt dicto. §. fi. z. l. eoꝝ. eodem ti. Jaco. de are. breuius dicit qs ibi non loquit de prescriptione sed de dñio quesito ex scō decreto et ideo non est cōtra. † Querit gl. quare nō tollit hypothecaria p vsusc. triēnij vt. j. de pigno. l. vsucapio sicut per prescriptionez. z dicit q3 vsucapione queritur directum dñium prescriptione nō. Jsta nō est rō. Nā in re obligata sunt duo iura pscriptibilia. f. ius dominij z ius pigno. z vnū pōt prescribi z aliud nō vt. ff. de acqui. pos. figs fundum in fine. z propterea illud non procederet quare cur pscripta proprietate ius pignoris non prescribatur. ius tamen pigno. z hypothecaria isto casu tollitur decēnio inter pñtes z. xx. iter absentes. prescribitur enim dominio rei in totum fm pe. vt ibi dixi. §. de bonis maternis auf. nisi tricēnalis. vel fm cōem opinionē prescribitur vtili dñio rei z prescribitur hypothecarie tāto tempore vt hic. sed q̄ri pōt quare hypothecaria nō ita tollit triēnio in rebus mobilib⁹ sicut decēnio in imobilibus. posset dici q maior est negligentia z ita no. dicta. l. vsucapio. Itē q2 in hypothecaria pscribit iuri hypothece qđ est incorporale z incorporalia eqparant immobilib⁹ vt. §. de pscrip. lon. tem. l. fi. in fine. Vsucapio aūt triēnij parata est ad mobilia tiū vt. §. de vsucap. transso. l. j. §. cū autē. Itē queri pōt cū dominium rei mobilis tollat triennio quare ius pignoris non tollit triēnio dicendū q vsucapere dominiū est vsucapere rem ipsam vnde possidendo rē vsucapitur res sed ius aliud a re ipsa vt ius pignoris non vsucapit vt. ff. de vsusca. l. iusto. §. nō mutat. Ex predictis remanet soluta questio que fuit Bonosi. qui dam scholaris pignoz auit librum suuz cuidā vsurario. Vsurarius precario sibi concessit: ipse autem vendidit alteri scholari qui triēnio possedit. Jste vsurarius ab isto emptore repetit hypothecaria dubitabat vtrū posset. determinatum fuit q sic per ea que. §. dixi
4 z que notantur dicta. l. vsucapio. † Ultimo querit glo. si rē mobilem tenui decennio inter presentes vel. xx. inter absentes nunquid sit prescriptum hypothecarie. glo. tenet q sic fm Jo. z idem tenet Azo in summa huius tituli in fine quia nō cōsideramus subiectū sed ius cōtra quod prescribitur quod cū sit incorporale vt. §. de pscrip. lon. tem. l. si tollitur spatio longissimi temp. Ly. Dpi. xx. fuit in cōtrariū z moueri potuit hac ratione per vsucap. non tollitur hypothecaria vt predictum est sed facit vsucapiente dominum si factus est dominus: ergo amplius non prescribit z vsucapio nō tollit hypothecariam apparet q in re mobili non procedit prescriptio. xx. annorum cōtra hypothecariam sed. §. si quis seruū. in glo. allega. soluit z tollit rationem predictam. Oldr.

¶ Hypothecaria quando q3 triennio tollitur.

Si debitor. Ibi iusta. Casus ablatiui z dic iusta possessione quia ignoras rem alth obligatam. si enim sciret non procederet pscriptio long. tempo. z dixi. §. l. priori. ¶ † Item nota quod hypothecaria quando q3 tollitur triennio cum fiscus vendit rem obligatam vt suam. vt. j. ti. priori. l. bene a zenone. quando q3 tollitur sex mensibus, vt. j. de cen. censito. z perequat. l. fi. de hoc not. j. de prescrip. xxx. an. l. cum notissimi. in prin. glo.

¶ De quadriennij prescriptione. Rubrica.

¶ Super rubrica, Vide Azo. in summa eodem. An daretur restitutio contra istam prescriptionem vide quod dixi. §. de resti. mili. l. neq3. An hec prescriptio currat cōtra ecclesiā dixi. §. de aposta. l. si quis defunctū.

Notum. Tria dicta hz z dic aut querit de his q̄ sunt in vsu publico z illa nō q̄ prescribunt, vt. ff. de via publi. l. viaꝫ publicā aut de reb⁹ fiscis z tūc aut de incorpatis i primoniū fisci z nō prescribunt nisi q̄draginta annis. vt. j. de prescrip. xxx. anno. l. oēs. aut non sunt incorporate et tūc aut possident bona fide z titulo z vsucapiunt z prescribūt sicut res priuator, vt. ff. de vsusca. l. quāuis. vbi de hoc bene per Dyn. vel res immobiles fisci. r. annis prescribuntur cum fiscus vbiq3 sit presens. z sic tenet Ja. de ra. aut non possidentur titu. z bonafide z tunc aut queritur de prescriptione a tempore quo vacauerunt z prescribuntur. xx. annis, vt. ff. de diuer. z temp. prescrip. l. in oibus aut de prescrip. a tempore quo facta fuit nūciatio fisco z tūc aut p⁹mus nunciator est corrupt⁹ z preuaricatus a possidente z nō prescribit aut non est corruptus z tunc possessor prescribit quadriennio contra omnes deferre volentes vt. ff. de diuer. z temp. prescrip. l. intra quatuor. vbi de hoc per Dyn. nec ob. qs videatur interrupta prescriptio quadriennij quam nondum ceperat. vt ibi no. per Dy. z hoc secundū iura vetera hodie emptor securus est statim vt §. l. priori. z. l. fi. z de hoc etiā no. §. cōmunia de vsusca. l. ij. z in summa huius tit. op. q emens a fisco non fit statim securus. §. de here. ven. l. j. non est contra quia hic dicitur qs emptor non potest conueniri quasi res non esset fisci. Ibi dicit emptorem cōueniri quasi teneatur vtilibus actionibus hereditarijs. Sed tunc ob. ff. de pet. here. l. nec vllam. §. item si quis. sol. ibi loquitur de venditore vniuersitatis vbi nō est statim securus emptor vel dic qs est correcta secundū Pe. Item hic dicitur in. l. ij. q si procu. fisci dicat vel confiteatur sibi solutum statim preiudicat fisco quod nō est in prinatis. sed dic quod ratio est quia fiscus est locuples z soluendo vt. ff. de fundo do. l. j. z ideo non presumitur spe future numerationis cōfiteri sicut alij. z ideo confessio statim preiudicat. Ly. sed hec ratio vera esset si confiteretur se obligando sed cum confitetur alium liberando non videtur bona ratio.

1 ¶ Imperator de causis propijs cognoscere potest.
2 Imperator an sit omnium dominus.
3 Imperator sanctissimus vocatur.
4 Imperium non defertur per successionem.
5 Imperatoris electores qui sint.
6 Imperatores an possint simul esse plures.
7 Alienatio facta ab herede prohibito tenet viuente ipso.
8 Imperatori nō legitime electo an sit parendum.
9 Imperator non potuit ecclesiastico eximere a iurisdictione sua in preiudicium suorum successorum.
10 Imperator nullo modo pape debet subesse sed contra.
11 Papa cum tyrannide z iniuria ab imperatore iuramentum extorquet fidelitatis.
12 Potestas papalis in hoc ab imperiali differt q hec a dño deo est cui omnis anima subdi debet illa vero non.
13 Imperator corona triplici debet decorari.
14 Christus Petro regni terreni tradidi regimen.
15 Christi verba ad petrum de gladio in vaginam conuertendo hic

mire interpretantur.
16 Imperator administrare pot añ cotoñ in loco cõsueto adeptã.
17 Papa z sui cõplices auaritie z ambitionis hic arguunt z ignorãtie que olim errorũ mater est in quorũ sententiam plecti sunt.
18 Imperialis potestas a dño deo est: z nõ a pontifice Romano.
19 Imperium nullam a papatu habet dependentiam.
20 Argumentum a modo loquendi est inualidum.
21 Verba Christi ad Petrum. Quodcunq; ligaueris ꝛc. hic theologice admodum explanantur.
22 Papa omnes iudicat sed ipse a dño deo iudicabitur.
23 Imperij exercitium non a deo sed a pontifice Romano accipi est erroneum.
24 Constantinus vere imperij prodigus fuisset si vt fingit, illud Siluestro donasset sed hoc sicut z alia non pauca somnium est z vere cõmentum aut bulla. Et de hoc vide Vallensem Patritiũ tyrannidis pontificie egregium infectatorem.
25 Constantinus non potuit imperium aut aliquam ipsius portionẽ in suorum successorum preiudicium alienare.
26 Quasi, dictio nota est diminutionis.
27 Constantinus non debuit Siluestrum de bonis imperij seu fiscalibus remunerare sed de propijs licuit.
28 Imperialis dignitas omnibus preeminet.
29 Donatio Constantini si vere facta fuit inualida fuit: Azoni certe z Joãni parisiensi nunq; placuit.
30 Imperator non potest imperium scindere aut aliquam eius partem alienare.
31 Imperij fundamentum quod sit.
32 Ecclesia an potuerit prescribere imperij iura.
33 Papa in mala fide est scienter iurisdictionẽ tẽporalẽ vsurpãs.
34 Papa si vere episcopus esset que sui muneris sunt impleret. Titulo vicariatus Petri gloriatur: sed vitã Petri imitetur. Petr⁹ siquidem Euangelium z remissionem peccatorum annunciauit per Christum in fidei puritate.

Benẽ a zenone Duas hꝫ partes. In principio, l. vsq; ad. ℌ. ad hec. In secunda q̃ incipit in. ℌ. sed scimus statuta in prima. l. in rebus vẽditis tanq̃ fiscalibus prorogat ad res q̃ tanq̃ patrimoniales cesaris vel auguste sunt distracte. Et quod dicit in. ℌ. sed scimus ibi si z hoc exponе. i. si trãsactio vel permutatio fuerit celebrata. Deinde nota ibi z regale culmẽ q̃ impator rex dr vt z. ℌ. de summa tri. l. inter claras. Itez
1 notat gl. † q̃ imperator de causis suis nõ cognoscit sed alijs delegat z cõmittit cognoscere tñ posset si vellet vt dixi. ℌ. ne qs in cã sua iudi. l. vnica vbi etiã dixi de papa z alijs ℙlatis an de causis eorũ possint cognoscere de hoc etiã dixi. ℌ. de eden. l. pcuratoꝛ. z de hoc plene p Jnno. extra de ver. sig. c. ex parte. Itẽ no. ℌ gl. illã questionẽ
2 † vtrũ imperator sit dñs oim de qua pleniſſime notaui. ℌ. de ꝓcib. impe. offe. l. quoties. z q8 hic dr oia principis intelligũtur exponit Arch. ſ. fiſcalia vel quo ad ꝓtectionẽ vt no. p eum. ix. q. vlti. c. p ñn cipalẽ. ſic z alias dr oês ecclesias esse imperatoris in auc. vt ecclia romana cẽtũ annoꝛ gaudeat ꝓſcriptione circa prin. z ita etiã exponit. xxiij. q. viij. cõuenit. q8 ibi exponit. ſ. quo ad ꝓtectionẽ. Itẽ
3 no. circa fi. hui⁹. l. q̃ † iperator dr ſanctiſſim⁹. z ideo cũ nascit imperator dr nasci auſpiciũ lucis. ℌ. de feriis. l. oês. Itẽ colligit B Cy. imperiũ ꝓcedere p electionẽ ℌm vnũ intellectũ ſz nõ video q̃ hec l. ad hoc faciat. z iõ ipse dicit q̃ de forma electionis ipſius nihil reperit ſed a populo romano ſimpliciter creabat. z q̃ olim p ſucceſſionẽ esset imperiuz, facit q8 dixi. ℌ. ad. l. falci. l. iiij. z de bona. inter vir. z vxo. l. pe. ℌ. z idem vt fuisse in imperatore. z ibi pulchra de regibus z eoꝛ ſucceſſiõe notaui. dñs Ol. ℌ. de offi. comitis rerũ ꝑua-
4 tarũ ſup rubrica colligit z no. † q̃ iperiũ nõ ſit nec fuerit p ſucceſſionem q: ſic ꝛfunderet ꝓpriũ patrimoniũ ꝓncipis cum imperio cuius ℨrium apparet ex illo tit. z. ff. de offi. ꝓcur. ceſaris. z p hoc facit glo. que est de tutelis. l. tutela. z q8 ibi dixi z q̃ ſit p electionez
5 ꝑbat extra de elec. c. venerabilẽ. z ibi de hoc late no. p Ber. Jnno. z Hoſt. z Cõpo. † Et sunt tres ꝓlati eccleſiastici z quatuoꝛ laici ad quos de iure z antiqua ꝛſuetudine ſpectat electio. ſ. archiepꝰ magunt. inus colonie. z treuerẽſ. Laici ſunt comes reni, dux ſaxonie marchio brãdeburgen. z rex boemie olim dux. z dicũt quidã q̃ rex boemie de neceſſitate nõ est vocãdus niſi q̃ñ alij ſex diſcordãt. z B dicit Hoſti. z cõsueuerũt dari verſus. Maguntinus treuerẽſ. colonien. atq; palatin⁹ dapifer, dux poꝛtito: enſis. Marchio ꝓpoſitus camere pincerna boem⁹: hi faciũt regẽ ſeruãtes oꝛdine legẽ. de hoc etiã no. p Archi. Jo. an. z Cardi. extra de ſentẽtia. z re iudi. c. ad aplice circa fi. lib. vj. z p eundẽ Archi. de ſupplenda negligẽtia prelatoꝛ. c. grãdi. viij. q. j. c. moyſes in gl. z p Arch. z. iij. q. j. in ſumma in glo. adde vt. ff. q8 metus cã. Sed ꝑdicta iura cõiter loquunt de imperio z imperatoꝛe poſt trãſlationẽ factã de imperio ad alamãnos. Quid añ esset ante dictã trãſlationẽ, z de oꝛdine imperij z ꝓtãte impiali z papali pulchra notaui. ℌ. de ſum. tri. l. j. maxime ℌ. nõ ob. electio populi. de hoc etiã bñ in ſumma feudoꝛ de ſucceſſ. feudt. ℌ. pen. z fi. z p Hoſt. in ſumma de appel. ℌ. qñ decretalis vt debitus intelligat ℌ. idoneo iudice. z de electiõe. ℌ. quis eligi ℌ. ne
6 dum in prelatis. † Utrũ duo impatores vel duo pape possint esse ſimul. z eodẽ tpe. videtur q̃ ſic. ff. de penis. l. fratres. de iure patro. l. diui fratres. de tranſac. l. impatores. cũ multis ſimilibus. Jn 3tra rium vr q1 ad imperiũ ideo deuentũ est vt reipub. pvnũ cõſuleret: vt. ff. de oꝛi. iur. l. ij. ℌ. nouiſſime. z. ll. 3trarie nõ clare ꝑbãt q̃ eodez tpe fuerint. Sed forte fuerunt ſucceſſiue, ſz q̃ duo fuerint eodẽ tpe videt expreſſum. xxj. diſt. c. nũc añt. z ibi de hoc no. in gl. z p Arch. z. vij. q. j. c. nõ tñ. alꝰ nõ añt in gl. Jn cõtrariũ vr. vij. q. j. c. in apib⁹ z ibi in glo. vbi etiã dr q̃ iperator grecoz nõ est verus imperator puto q̃ de iure vn⁹ tñ esse debeat p dictũ capl̃m in apib⁹. z de offi. dr. c. qm. ℌ. j. z ibi no. z ſi quo tpe duo fuerũt caſuale z de facto fuit. ſed quid ſi duo fozent electi in diſcordia z qlibet adminiſtret an q libet eoꝛum possit dare priuilegia ſaltẽ ad hunc effectũ vt valeant quouſq; negotiũ pendet: z videt q̃ ſic hic rõne dubitatiõis cu⁹ rõne interdum qs vtitur re nõ ſua z ea cõſumit q̃ alias facere nõ posset vt. ff. de vſufr. l. vſufructuariũ. ℌ. ſi vinarijs. z qs etiã rõne dubitationis vendicat re nõ ſuã. ff. de rei ven. l. itẽ põpo. in prin. z inſtituta de rerũ diuiſiõe. ℌ. q̃ ſi frumentũ. z ibi notat z cũ diſputatio est inter duos de legato eodẽ noie vocatos qlibet põt petere ſatisfactionẽ de legato prestãdo. z tũ certum est q̃ vni tñ debetur vt. ff. vt leg. no, ca. l. ſi dũ eiuſdẽ. z. l. ſed z ipſis. z de ꝓto. ſtip. l. paul⁹. ℌ. j. et ꝓpter dubiũ ad vtriuſq; hereditatẽ admittit ſubſtituꝰ. ff. de bo, poſ. Fm ta. l. qui exheredes. z de vulg. ſubſti. l. q
7 non fiant. l. cõpetit. † Et alienatio facta ab herede alienare phibi to ꝓpter ꝓpriumes alienum tenet donec heres viuit, vt. ff. de leg. ij. l. peto. ℌ. prędium. z ꝓ hac opinione facit. ℌ. de ſen. paſ. l. j. et z. c. ex literis. z quod ibi notatur. z optime facit de iure patrona. c. cõſultationiꝫ contrariũ vr neutrius valere, ꝓpter dubiũ, vt. ff. de teſta. tute. l. duo ſunt titij. de heredi. inſti. l. in tpe. ℌ. q̃ uoties. z q1 ſe ꝛcurſu ipediũt vt. ff. de vſufr. l. quoties. z q2 vter q̃ de ſtatu ſuo dubitat. ff. de teſt. l. de ſtatu. de acqui. here. l. heres inſtitutus: in ſi. z. l. ſed z ſi de ſua. ℌ. cur añt. ad hoc de regu. iu. l. vbi repugnãtia. nõ etiam vero heredi mota cõtrouerſia alienatio est interdicta vt. ff. de peti. here. l. diuꝰ. z fami. her. l. alienationes. dño Old. vr in opere ſuo primo quater no folio. vij. q̃ effectꝰ cõceſſionis et euentu dependeat ex euẽtu ar. expreſſum. ff. de teſta. tute. l. iure noſtro. ℌ. ſi. ibi euẽtus iudicate rei declarabit z. de ſolu. l. q res in prin. ij. z. iij. reſpõſo de reb⁹ dubiis
8 l. quedam. z. ℌ. de iudi. l. rem nõ nouã. z de oꝛdine cognitionuz. l. j. iij. v. z. vj. ſic dicitur etiã de diuerſis ſententijs datis a duobus de legatis quod vtraq; est in pendenti donec iudex competẽs vnam te actũ cum altero non ſubſistet. ff. de pactis. l. ſi tibi decem. ℌ. cum de rebus eoꝛ qui ſub tu. l. qui neq; ℌ. de tuto. z cura. q nõ ſatisfiãt l. in dubiũ z. l. vlti. z in qui. cau. in integ. reſtitutio nõ est neceſſaria l. ſi tutoꝛ. neq; eiñ eadem est p principe ſe gerẽtis z veri ꝓncipis ad miniſtratio vt. ff. de eo q̃ p tutoꝛe negotia gerit. l. ij. z de doli excep. l. apud celſum. ℌ. ſi quis nõ tutoꝛ. nec in hoc multũ adminiſtratio facit quã cõſtat obuiuz ius habere. ℌ. de numerarijs z adiutoꝛib⁹ l. actuarios li. xij. z ibi not. ff. de cõdi. indebi. l. ſi vidana in penulti. reſponſo de ſol. l. qui homines. ℌ. ſi nullo z ꝓ hoc q8 notat Jnn. extra de elec. c. nihil z de reſti. ſpo. c. m literis veritate quippe appa
9 rente ei ſtandũ est opinione repulſa. liquet autem priuilegium concessum ab eo qui ſuccumbit non conceſſum a principe ſed tyrãno z ideo nullum vt. ℌ. de epi. z cler. l. decernimus. vbi de hac materia etiam notaui z pleniſſime. ℌ. de ſententijs z interlocutionibus omnium iudicũ. l. ij. Jo. and. in cle. de iure. c. vnico vbi de iſta materia ꝓtãtis imperialis z papalis ſatis agit narrat ſe vidiſſe z hr̃e literas que de regiſtro Jnnocẽ. iij. dicuntur extracte z manant super diſcordia electionis de qua loquitur. c. venerabilem extra de elec. quarum vna dirigebatur prelatis z principibus alamanie altera ſpecialiter magũtino continentes inter cetera q̃ inconcuſſa conſuetudo imperij facto certa rationi conſona iuri ſubnixa p patiẽ
10 tiam ſedis aplice tolerata z per tolerãtiam approbata hoc habet q̃ electis duobus in diſcordia vterq; adminiſtrat vt rex z omnem imperij iuriſdictionẽ exercet quod declarat ibi papa locum habere donec per papã alterius electio fuerit approbata vel reprobata Jo. an. Sed quid ſi duo electi z adminiſtratores, vt. ℌ. ſuper eodẽ negotio eiuſdem formę priuilegium conceſſerunt an conceſſio facta per ambos robur habebit ita q̃ non pendeat ex enẽtu cũ certũ sit vnũ ex eis ius habere videtur q̃ nõ. ſi enim rõ dubitationis iuris z facti impedimẽtz ſuſpendunt, vt ꝓbatũ est in ſuperiori qõ ꝛe ergo quicũq; ſit exitus ex poſtfacto nõ conualeſcit, vt. ff. de reg.
iur. l.

iur. l. q8 ab initio cum ſi. heres eñ duobus teſtamẽtis eiuſdem teſtatoris ſcriptus dubitans q8 eoꝝ teneat ex neutro adit, vt. ff. de acqui. here. l. cum qui duobus ſic nec iſte priuilegiat⁹ ex aliquius cõceſſione ius querit. Contrarium tenet Ol. quia huic priuilegiato qualiſcunq; ſit exitus q̃nis duoꝝ um ſic electoꝝ videtur ſufficiẽter esse prouiſum. ff. de acqui. here. l. cum heredes. ℌ. fin. z de condi. inde. l. iul. non ſolum enim declaratione iur. alterius competenter imo etiaz ex noua acquiſitione ius priuilegiati ſolidatum videt vt. ff. de vſufca. l. cum vir prędium de fundo dot. l. penul. de rei vendi. l. ſi a titio. de doli excep. l. apud celſum. ℌ. ſi a titio. z ad trebel. l. filiam fratribus. est etiaz a iure admiſſum q̃ quis ſibi in oẽm euẽtuz prouideat. ff. de vulg. z pu. ſubſti. l. coheredi. ℌ. cũ filie. de teſta.
8 milli. l. iij. in fi. z de teſta. manumiſ. l. ſi iure cuz ſimilibus. † Sz an obediendum ſit imperatori non legitime conſecuto imperium vi detur q̃ ſic. xxiij. q. j. c. quid culpatur. Archi. ibi tenet q̃ non. Sed an imperator possit cõferre beneficia vel eccleſiaſticas dignitates gl. tenet q̃ non. xvij. diſtin. c. vlti. ℌ. huic etiã. z ibi de hoc p Arch. 2trarium vr innuere gl. x. diſt. c. imperium. Specu. dicit de ꝑben. ℌ. reſtat ver. Item no. q̃ imperator hz priuilegiũ q8 vidit bullatũ q̃ in qualibet eccleſia alamanie poſſit facere recipi vnũ. Itẽ glbz eps in promotione ſua aliquid conſueuit dare imperatori. vt not. in glo. lxiij. diſt. c. agatho. Item Lard. no. extra de ꝑben. c. ls. lib. vj. q̃ reges laici ex longiſſima cõſuetudine possunt conferre bene
1 ficia eccleſiaſtica imo q̃ plus est oês clerici z eccleſie ãtiquit⁹ ſuberant imperatori vt predictũ est z probatur in auc. vt eccleſia romana centum annoꝛ gaudeat ꝓſcript. circa prin. z no. p Jnno.
9 extra de ma. z obe. c. ij. z ibi no. † qs eos exemerit a iuriſdi. iperij dicit eñ q̃ hoc factũ fuit volũtate impatoꝛ q8 forte in ꝑiudicium imperij z ſucceſſoꝛ facere non potuiſſent. z ideo ipſe Jnn. ſubiecit q8 exempti fuerunt a deo z potuerunt etiam per cõſtitutiones pape eximi tanq̃ res ſpũales quibus ipſe papa preest vt ibi no. p eũ z an ſaltẽ quo ad tpalia hodie ſubſint imperio dixi. ℌ. de epi. z cle. auc. ſtatuimus. Eodẽ modo posſet dici de elect. pape: nam oliz eligebatur p imperatorẽ, vt expreſſe habek. lxiij. diſt. in ſynodo. vbi de iſta materia ſatis no. i gl. z per Archi. z. xxiij. diſt. Jn noie dñi z iſta forte priuilegia pdit imperium de facto potiꝰ q̃ de iure ꝓpter lõgã vacationẽ eiuſdem z potentiam z prudentiã ſummozũ pontificũ z alioꝝ ꝓfidentium romane eccleſie. tz etiã glo. ſi. in. d. c. i ſynodo q̃ imperator potest eccleſijs ꝛcedere priuilegia libertatis z exẽptionis, vt extra de in integ. reſti. c. auditis. z ibi in gl. z. lati⁹ per Jnn. q8 verũ videtur posſe dici in tpalib⁹ in ſpũalibus secus extra de decimis. ca. dudum. z. ca. tua. z not. extra de preſcrip. c. ve
mens. Item papa ſubmittit ſe iuriſditioni imperatoris vt not. di cto. c. in ſynodo. z eadem diſt. c. adrianus ſ80. ℌ. q. vij. nos ſi incõ petenꝫ. Dicitur etiam imperator defenſor aduocat⁹ z patronus eccleſie vt eo. titu. c. adrianus. z. d. c. venerabilem. z not. extra. xxiij. q. viij. c. igitur. Item filius. xxij. q. vlti. conuenioꝛ circa fi. Item ec
clesia tenetur ſoluere tributum imperatoꝛi. xxij. q. viij. c. tributum de cenſibus. c. omnis anima. z. x. q. j. ca. magnum. Multos caſus ſpeciales in quibus imperator diſpenſare potest notat Specu. de legato rubricella de diſpenſatione. ℌ. ſunt quoq; ℵ. princeps quo q3 quod ipſe Specu. trarit a libello compoſito per Jo. de deo ſup diſpenſatione rubricella de diſpenſationibus principum. vbi ple nius notatur de dipenſatione dñi pape ibidem etiam notatur de diſpenſatione dñi pape. z in Spec. ſub dicto ti. de legato rubricel la de diſpenſa. ℌ. nũc dicendum est de diſpen. dñi pape. z pulchra z mꝛta de imperatoꝛe z imptio notat Py. ſ pri. libelli ſui diſputatoꝝ
10 quẽ hic nõ repeto ſed ibi recurratur. † An papa habeat aliquã ſuperioꝛitatẽ in imperatoꝛe videtur quod ſic quo ad ea que ſpũalia ſunt et peccatum contingunt. vt extra de iudi. capitulo nouit cum ibi notatis per Ber. Jnnocen. z Hoſtien. z alios z ratione pecca ti poſſet eum deponere, vt extra de re iudica. c. ad apoſtolice. li. vj. cuz ibi notatis per Ber. Jnnocẽ. Arch. z Jo. an. z Lard. z de hoc etiam notatur per Hoſt. in ſumma de elec. ℌ. quis elegi. ver. iiij. et verſi. ſequentibus. z notatur etiaz per Jnn. extra de voto. c. quod ſuper q8 papa poteſt priuare imperatorẽ z reges ſi nimis grauãt ſubditos z p hoc bene. xv. q. vj. c. ſi alius. z. ij. q. vj. c. nos. z Ambro ſius excommunicauit imperatoꝛez de delicto in ſua dioc, cõmiſſo extra de rapto. c. j. in fine magne glo. z ideo quilibet epiſcopus videtur esse maioꝛ imperatore vt. lxiij. diſ. c. valentinianus. et ibi in gloſſ. et ꝓ hoc. xcvj. diſtin. ca. duo ſunt cuz ibi notatis. et ad hoc extra qui filij ſint legitimi. ca. per venerabilem. xxiij. q. v. c. admini ſtratoꝛ: de foꝛo competenti. ca. ex tenoꝛe. de ſupplenda negligentia prelatoꝛum. c. grandi. lib. 10. vj. et de hoc notatur per Cardi. de offi. leg. c. j. lib. 10. vj. et de iſta ſuperioꝛitate ſatis notaui de ſumma trinitate. l. inter claras. alias incipit glorioſiſſimo. Quilibet etiã eꝑus est iudex oꝛdinarius regis francie et aliorum regum et mari
me illi in cuius dioceſi habent domicilij extra de maio. et obedi. ca. omnes z ibi notatur. et per Archi. de ſuia excommun. ca. qui
11 cunq; lib. 10. vj. † Item habet papa ſuperioꝛitatem ad imperatoꝛem quia preſtat ſibi iuramentuz fidelitatis. lxiij. diſt. c. tibi dño. z not. etiam formã illius ſacramenti per Roſt. de ſacramento fidelitatis q8 preſtat imperator pape vbi dicit ſe vidiſſe Fredericum imperatorem preſtare honoꝛio pape. M. ccxx. de quo iuramẽto ſatis habetur z notatur in clemen. de iureiur. c. vnico vacãte etiã imperio papa ſe de imperio intromittit de quo plene notatur per Jnno. de foꝛo competenti. c. licet ex ſuſcepto. z de iſta ſuperioꝛitate habet eodẽ libro de ſnia z re iudi. c. paſtoralis circa fi. Nunc il lam duram z ſubtilem qõnez aggrediꝛ vtrum imperator ex ſola elec. concordi vel a maioꝛi parte facta dicatur verus imperator z omnimodaz adminiſtrationem z ptãtem habeat circa priuilegia cõcedenda z omnia alia an vero iudigeat confirmatione vnctiõe examinatione confirmatione cozonatione pape. Et arguit ꝑmo q̃ ſic q1 quoꝝm est idem immediatum p ſe principium neutrũ ab altero dependet ſz papa z imperator sunt huiuſmodi ergo ꝛc. prima propoſitio est per ſe notaq1 eius contraria implicat contradictionem. Secunda ꝑbatur q1 imperator aſſimilatur in tertijs deo celeſtiuꝰ no. in glo. ℌ. de ſacroſan. eccle. l. iubemus nullã. z ꝓ hoc in auc. quomõ oporteat epos in princi. z de inſtru. cau. ℌ. qñ igiꝭ imperũ. xxiij. q. iiij. c. queſitum. z. diſt. in. quoniam idẽ. z videtur ex preſſum. xcvj. diſt. c. cũ aduerſus. z vtrobiq; no. z. c. diſt. c. duo ſunt
1 z. c. ſi imperator. † Ex quibus expreſſe colligitur ptãtes papalem z imperialez fore diſtinctas z neutraz ab altera pendere tanq̃ ab eodẽ principio oꝛtum habẽtia. z ad hoc facit q8 notaui. ℌ. de ſumma tri. l. inter claras alꝰ incipit glorioſiſſimo vltra prin. hoc etiaz est expreſſum. xciij. diſt. c. legimus. circa medium vbi exercitus facit imperatorẽ z ibi hoc clare tenet gl. z. lxiij. diſ. quãto. hoc etiam clariſſime probatur in tertio z glo. ſ. d. c. quoniã idẽ. r. diſtin. z ad hoc bene facit. viij. diſt. quo iure extra de iudic. c. nouit. in princ. z ibi i glo. z per Jnno. z Compo. qui filij ſint legitimi. c. cãm que ſecũdo z ibi in glo. Item idem probatur ſic q̃ aliquid est i aliquo per ap ꝓximationem alterius fortius z potentius est in eo per cui⁹ ap ꝓximationez conſequitur ſz in aliquibus dignitatib⁹ est ſpãle priuilegium q̃ ꝓpter approximationem z vicinitatez ad principem ex ſola electione pleniſſimum ius cõſequuntur vt patet in dignitate patritiatus z conſulatus ergo multo fortius est in princi pe, prima pt̃z, ſecũda ꝑbatur i auc. cõſtitutio que de dignit. ℌ. j. z. ℌ. de decu. l. vlti. li. x. Itẽ illud q8 est maximũ in imperio est. l. cõdere generalẽ. z hoc ei ſoli competit, vt. ℌ. de legib. l. ſi. Sz leges potest ſtatim post electionẽ condere vt ꝑbatur. ff. de excuſa. tuto. l. ſz z re probari. ℌ. j. ibi diuius pater meus ingrediens mox in principatũ cõſtitutiones honoꝛes z immunitates certificauit q̃ hoc in auc. hec cõſtitutio interpretatur de his qui ingrediuntur ibi ipſo igreſſu ꝛc. lxiij. di. tibi dño q8 capl̃m factum fuit ante conſecrationem imperatoris illius, vt ibi pt̃z. Siergo poteſt legem et cõſtitutionẽ facere multo fortius alia minoꝛa p regulam iuris nõ dz cui q8 plus est. Item electio que fit hodie per prelatos z principes vt pdictuz est ſucceſſit loco illius que olim fiebat per populuz ergo eius dz esse nature vt inſtituta de act. ℌ. fuerat. z de bona. qui id q8. ſed ex illa nullo extrinſecus expectato conſequebak ius pleniſſimum: vt. ff. de oꝛigi. iur. l. ij. ℌ. deinde q1 difficile. z. d. c. legimus ergo. z ex iſta z hec ratio ꝛfirmaꝛ ex. l. ſeie. ℌ. cato. de fundo inſtruc. z inſtrumẽto lega. Preterea erubeſcere debet qui ſine lege cõtrariũ dicit in auc. de trien. z ſe. ℌ. conſideremus. ſed dicat teneus contrariũ q̃ lex hoc dicat. c. venerabilem extra de electi. quod ad hoc magis allegatur hoc nõ dicit. ſ. quod ꝛfirmetur lz de vnctione cõſecratiõe et cozonatione dicat videtur ergo ca. illud ſaltem concedere quod ex electione habet imperator illa que habet electus confirmatus non tamen conſecratus, ar. etiam de decur. l. ſi quos. Sed illis con petunt omnia que ſunt iuriſdi. vt extra de elect. ca. noſti. z. c. transmiſſam ergo ꝛc. Item ꝓbatur arguendo a cõi noie quod licet vt ff. de verbo. ſign. l. anniculus. ſtatim enim poſt electionem vocatur rex romanoꝝm z ſic ſe ſcribit et ei ſcribitur etiam per papaz ergo habet regere, vt. ff. de verbo. ſigñi. l. tuguriũ. ſi fic quaſi regimento i eum translato dicetur illa poſſe que poteſt legitimus imperator. vt. ff. de offic. prefec. pre. l. j. ibi regimentis reipublice in principem translatis hoc etiam indicat verbum romanoꝝm ſi fic ex tũc est verus imperator z incipiunt anni imperij vt in auc. vt preponaꝛ nomen imperatoris. ℌ. j. ibi prima die qua nos deus romanoꝝm preposuit rebus. Item ꝓ hoc quia ſicut matrimonium conſenſu perficitur, vt. ff. de re. iu. l. nuptias. ſic ex mutuo conſenſu eligentium et electi ius plenum conſequitur imperator ꝓ hoc. j. de cu. l. ſi quos. lib. x. z ꝓ hoc quod no. extra de elec. dudum in gloſſ. no. ergo quod ex quo res adminiſtrat z est bona argumẽtatio matrimonij carnalis ad iſtud intellectuale quia ſicut marit⁹ est defeſor uxoris vt inſtitu. de iniurijs. ℌ. patiꝰ ita imperator reipublice et ſingulorum z maxime eccleſiarum vt predictum est z eoꝝ qui ſe iunare non poſſunt, vt. ℌ. de inofficio. teſta. l. ſi quis filium in auc. vt iudic. ſine quoquo ſuffragio in princi. cum ſi. Itẽ ꝓ hoc facit fanoꝛ publicus qui ex hoc habetur in auc. vt litigantes iurent ibi

Universidad de Deusto Biblioteca

necq; em̃ ꝛc. alibi etiam ꝓpter fauorem publicum cepta habentur
pro ꝑpletis vt.ff. de vsufr. l. i vsucap. ꝛ de minorib⁹. Liij. §. minorē
Item ad hoc facit in vsibus feud. de pace iura. fir. §. fina. vbi man
datur q; ei obediatur ꝙ non esset nisi iurisdi. haberet vt in auc. vt
oēs obe. iudici prouincie. Si ergo hz iurisdi. ergo imperialem nā
iurisditio alia plena vt ordinariozū in subditos sibi, alia plenior
vt procōsulum presidum ꝛ aliozum superiozū, alia plenissima vt
imperatoris vt no. in summa de iurisdi. om. iudi. Jn cōtrariuz vī
ꝛ arguitur sic nihil operat anteq; fit. ff. de colla. bonozū. l. j. de ven
te in ſpi. l. j. §. ex hoc rescripto. ꝛ de noua. l. quoties, sed imperator
in cōnatiōe dicitur oziri ꝛ ficipere esse, vt. §. de ferijs. l. omnes
ibi vel ortus imperij ꝓtulerunt ꝛc. ꝛ ibi no. in glo. queexponit. i. co
ronatus ergo ante hoc non operatur q; ad imperatores pertinent
de hoc etiam per Jo. an. super data lib. vj. ¶ Jn gl. scire debes. ꝛ
13 †qs coronari debeat triplici corona notatur per eum in clemen.
de iureiu. c. j. Secundo probatur sic: furtiuus est omnis act⁹ ꝛ illi
citus qui exercetur in re prꝛter voluntatez dñi vel custodis etiam si
exerceatur per eum cui debet traditio fieri, vt. ff. de acquir. pos. l. si
14 er stipulatione. ꝛ. §. e. l. nec vera, †Sed per christum beato petro ꝛ
successorib⁹ suis tradita sunt vtriusq; regni gubernacula celestis
ſ. ꝛ terreni. xxij. dist. omnes. xv. q. vj. alius. ꝛ. c. nos sanctorum. ꝛ. c.
iuratos. ꝛ. j. q. iiij. quia prelatus. i prin. ꝛ. d. c. ad apostolice. de re iu
dicat. lib. 10. vj. quicunq; ergo sine voluntate successoris beati petri
terreni regni gubernaculuz assumit, rem illicitaz facit. ꝛ hoc bene
ꝓbat per rationes Jnno. d. c. licet ex suscepto. de foro competēti
et probatur extra qui filij sint legitimi. c. pervenerabilem. Itē pro
batur q; in ps̄almo. cxxv. dicit qui fecit luminaria magna solē in
potestatez diei lunam et stellas in potestatem noctis in quo tran
sumptiue significatur sacerdotium et imperium, vt per solem ipe
rium significetur: per lunā sacerdotiuz demonstretur, vt extra de
maio. ꝛ obe. c. solite. luna autē non lucet nisi per influentiaz solis:
ergo nec imperator nisi per influentiaz a papa. Et ad hoc bñ facit
hec. l. in fine dum dicit imperiales suscepimus insulas vt dicaꝫ in
sula quasi iusiua siue iustitia, ꝛ de istis insulis habet. §. de iudeis
l. fi. ꝛ vt omnes tam ciuiles ꝙ militares iudices. l. j. in princ. Idez
ꝓbatur sic: nulluz imperfectuz operatur perfecte alias perfectū
ab imperfecto non dignosceretur: est enim perfectum ꝛc. vt. ff. de
verbo. significatio. edificia. §. perfectissime, perfectum autem non
est cui aliqua particula deficit, vt. §. ad syl. l. cuz syllanianū. ꝛ. ꝓbat
philosophus. v. methaphisices. c. de perfecto. ꝛ hoc etiaz ꝓbat. l.
dicens neq; balneum aut theatrum fecisse intelligitur qui et pro
priam formaz que ex consummatione contingit nō dederit. ff. ad
l. falci. l. si is q quadrūgēta. §. quedam, sed cōstat q; ante approba
tionem vnctionem ꝛ coronationem aliqua pars dignitari impe
riali deficit alioquin esset superflua qđ nemo sane mentis proba
bit, vt. ff. de emic. l. si ita qs stipuláti. ꝛ de capti. ꝛ postli. reuer. l. post
liminij ius. ergo non est perfecta, ꝛ sic nō potest perfecte imperia
lia operari ꝙ posset si ea que sunt iurisditionis libere exerceret cū
tota sua potestas: hoc consistat. Idem ꝓbatur sic quoties sunt
duo gradus successiui adinuicem ordinati existens in vltimo nō
debet attingere ea q; sunt primi sicut diaconus ea que sunt epi vel
presbyteri. xciij. di. diaconus. ꝛ. c. se, ne vni cōmissum alij⁹ surripiat
§. de testa. l. consulta divalia, at in electo in imperatore est conside
rare duos gradus vnum inquantum est rex alterum inquantū
promouendus est in peratoz, vt. d. c. venerabilem. de elec. ꝛ clarius. d.
c. in noie domini. xxiij. dist. ibi dilectissimi filij nostri habent ꝛc. erꝛ
stens ergo i primo gradu. s. regis nō vsurpabit que sunt secūdi. §.
imperij. Item idem ꝓbatur sic ꝓceps ꝛ premature vitur quis
gladio ante efficacem commissionez eiusdem. ff. de offi. ꝓcō. l. ob
seruare. §. fi. ar. j. de execu. rei iud. l. j. ꝛ quis administrationi impru
denter se immiscet ante administra. decretā. §. arbi. tu. l. fi. ꝛ i auc.
vt hi qui ob. se habere perhibent res minorum. §. pe. sed vt ꝓbaꝫ
15 tum est. §. vterq; gladius est apud ecclesiam quod not. †per verba
apostolorum in quorū persona ecclesia designat ecce gladij duo
hic scilicet in ecclesia et christus dixit nō superflua esse sed dixi suf
ficit. ꝛ ideo cum petrus gladiū exercuit nequaq; vt abiceret iussit
sed vt in vaginam conuerteret quasi exercitium prohibēs nō im
perium auferens. exercitiuz autez imperatori committitur in ap
probatione vnctione ꝛ coronatione ar. ff. de milit. testa. l. ex eo. ꝛ. l.
fi titius. ꝛ in auc. de fen. ciui. §. interim. ergo ante hanc commis
sionem administrare nō potest vt hic. ꝛ ad alia ad hanc materiaz
facientia ꝓbantur in extrauaganti bonifacij. viij. q; incipit vnā
sanctam. Et Aug. hoc tenet qui satis diffuse de hoc notat. d. c. cuz
ad verum. xcvj. dist. in. Arch. dicit Auf. fuisse in cōtraria opinio
ne vt ipse recitat in. d. c. quoniam idem. x. dist. in. Quid ergo in tan
ta iurium doctorum et glo. varietate tenebimus: dominus Old.
sequebatur opiniones qđ administrare non posset p iura ꝛ ratio
nes ad hoc. §. adductas. Jn eadem opinione fuit Hostiē. extra de
verb. signi. c. super quibusdam. ꝛ de hoc satis not. per eum in sum
ma qui filij sint legitimi. §. fin. de elec. a quo cōfirmanda sit de po
testate eandez opinionem sequi videtur Ber. in. d. ca. causam que
secundo extra qui filij sint legitimi in glo. sic ꝓz in fina. vbi de hoc
satis notatur. Hoc etiaz tenet clare Specu. de legato. §. nunc ostē
dendum que sint interdicta legato. ver. xxxix. approbatur electū in
peratorem. ꝛ de rescripti presentatione. §. rone aūt cause ꝛ. itē
qđ obtentum est ab imperatore nondum coronato. vbi de hoc sa
tis no. Et per eundem in apparatu suo super decretali vbi pericu
lum Brego. x. que est hodie de elec. lib. vj. et per Baleotum de re
scriptis circa fi. ver. item obijcitur. Jo. an. etiam hanc opinionem
sequi videtur in. d. c. vnico de iureiuran. in clemen. in glo. qui inci
pit, Jſtud est cōtra Joan. licet in glo. alia que incipit romanos
vt sequitur non firmet pedem. de hoc etiam tangitur per euz extra
de elec. c. quarīcie. lib. vj. in gl. q; incipit omnium cum indefinite lo
quatur. Contrariam opi. tenuit Jac. de are. qui hanc cōnē publi
ce disputauit ꝛ cuius disputationem inseruit hic Ly. qui eandem
opinionem clare hic sequitur. Eandez opinionem sequit Buitel.
naso in dicto. c. venerabilem. qui dicit quod eligendo cōfirmatur
sicut dñs papa dicto. c. in noie domini. xxiij. di. quia sacerdotiuz ꝛ
imperiū parū discrepāt in aut. de eccl. rerū aliena. §. sancimus. nec
hz aliquē superiorē in tpalibus vt extra de ap. c. si duobus. Et te
net qđ ꝓuilegia per eū cōcessa valeāt etiā si cassareť eius electio
vt extra de preben. c. dilectus et hoc q̃n electus est in concordia vt
extra de elec. c. nihil. Et. naso. Hanc etiam opi. sequi vī Jnno. d. c.
venerabilem. Jn glo. ar. qđ sicut potest vbi hec verba ponit. Ere
16 dimus tamen †qđ si imperator coronam in loco debito recipere
nō possit nihilominus auctoritatē ministrandi ab archiepiscopo
Coloniē. posset recipere vel sua authoritate quaz habet ex electio
ne hec ibi. Et hanc opinionē veriorē puto per iura et rationes ad
hoc adductas et maxime authoritate dicti domini Jnn. ꝛ aliorū
hoc tenentium alias sequeret maxima absurditas q; cū imperiū
et imperatores fuerint ante papaz et ante aduentuz ꝛpi vt. xxi. di.
clericos et dicebantur tunc pontifices vt ibi apparet. x. di. c. de ca
pitulis et multi etiam tempore pape fuerunt nō cōfirmati nec co
gesta per eos nō valuissent ꝛ sic leges ciuiles ꝛ multa subuertereť
hanc etiam opinionem sequitur quidaz magister Joā. parisien. ꝛ
dantes de flozentia vt dixi. §. de sum. trini. l. j. ver. ꝙ ex sola elect. et
j. subūcia. de hoc fuit magna cōcertatio tempore Jo. xxij. ꝛ succes
sozis sui Benedicti duodecimi inter eos ꝛ dominum Lodouicū
de bauaria electum in imperatorem ꝛ me existente tūc in romana
curia audiui magnos prelatos et etiam laicos iuꝛtoqz iure peri
tos in hanc opinionem inclinare tanq; veriozem et super hoc idē
dñs Lodouicus fecit legez que sequitur licet iuꝛ vtriusq; testimo
nia manifeste declarent imperialem dignitatem ꝛ potestatem im
mediate in filio dei ab antiquo processisse ꝛ deum per imperato
rem ꝛ reges mundi tura humano generi aperte tribuisse ꝛ qđ im
perator ex sola electione eorum ad quos pertinet verus efficit im
quū in tporalibus superiozem nō hz in terris. Sed eidez subsunt
17 deo ꝛ que sunt cesaris cesari foze reddēda: †qz tū quidaz auaricie
ꝛ ambitionis cecitate deuicti ꝛ nullius scripture intelligentiaz se
habere dicētes sed diuertētes a tramite recti sensus in quedā inuq;
ꝛ praua cōmēta ꝛ i assertiones detestabiles prozūpunt cōtra ptā
tem ꝛ autoritatem imperialem ꝛ iura imperatoꝛ electorū ꝛ alioꝛ
18 principū ꝛ imperij fideliū cōmittentes fallaciter asserentes †ꝙ im
perialis dignitas ꝛ ptās est a papa ꝛ ꝙ elect⁹ i imperatorē nō est
verus imperator nec rex nisi prius p papam siue sedem apl̄icā cō
firmetur approbeť ꝛ coroneť per huiusmodi prauas assertiones
ꝛ pestifera dogmata hostis antiquus monet lites ꝛ iurgia suscitat
contētiones pariat ꝛ seditiones ꝓcuret. Jdeo ad tātū malū euitā
dum de cōsilio ꝛ cōsensu electorum et alioꝛ principuz imperij de
claramus ꝙ imperialis dignitas ꝛ ptās est immediate a solo deo
ꝛ ꝙ de iure ꝛ imperij ꝛsuetudine antiquit⁹ approbata est postq;
aliqs eligitur in imperatorem siue regē ab electoribus imperij cō
coziter vel maiozi pte eozūdem statum ex sola electiōe est ver⁹ rex
ꝛ imperator romanoꝛ censendus ꝛ noiandus ꝛ eidē debet ab oib⁹
imperio subiectis obediri ꝛ administrādi iura iperij ꝛ cetera faciē
di que ad imperatoꝛē verū pertinēt hz plenariam ptātes nec pape
siue sedis aplice aut alicuius alterius approbatione ꝛrmatione
authoritate indiget vel cōsensu ꝛ hac iperpetuū valitura lege de
cernimus vt electus in imperatorem cōcoziter vel a maiozi par
te electoꝝ ex sola electione censeatur ꝛ habeat ab oibus ꝓ vero
et legitimo imperatoꝛe ꝛeidē ab oibus subiectis imperio debeat
obediri ꝛ administra. ꝛ iurisditionem imperialē ꝛ imperialis ptā
tis plenitudinem habeat ꝛ habere ac obtinere ab oibus cēseať ꝛ
firmiter asseratur. Quicūq; autē cōtra hec declarata decreta vel
diffinita aut aliquod eozum asserere seu dicere aut asserētibus seu
dicentibus consentire vel eozum mādatis vel literis vel preceptis
obedire presumpserint eos omnibus feudis que ab imperio de
tinent

tinent ꝛ oibus gratijs iurisdictionibus priuilegijs ꝛ immunitatib⁹
a nobis vel pdecessoribꝰ nostris eis ꝛcessis ex nūc priuam⁹ ꝛ ipso
iure ꝛ facto decernim⁹ esse priuatos. Jnsup eos crimē lese maie
statis decernim⁹ incurrisse ꝛ penis oib⁹ ipositis crimē lese maie
statis cōmittentib⁹ subiacere, datū in colonieñ. civitate alamanie
die. Jo. an. in. d. c. vnico de iureiu. in. d. gl. q̃ incipit romanos vt se
quit recitat Host. scripsisse sup. d. c. sup qbusdā. de §. fig. qđ vidit
in alamania p principes iudicari ꝛ teneri ꝺdicta sore ꝑa. Ego ēt
existēs in romana curia vt ꝺdixi vidi sup Bīlras electoꝝ ꝛ principū
declaratorias ꝺdictoꝝ quas breuitatis cā cū sint plixe h ponere
nō decreui. Qui vult vnā opinionē tenere rōnib⁹ alterius posset
breuiter rīdere ꝛ dicere posset rōnib⁹ alicuꝰ ptis standū nō soze
q; q̃si oēs aut sunt edite a romanis pōtificib⁹ aut ab ipatoribus
nō dico volūtarie q; sacrilegū instar eēt ꝛ dicere nō est meū, sz no
uit ille q nihil ignoraꝫ. ꝓsidētes em̃ romane ecclie coꝝ astuta ꝛ sa
gaci prudētia fm tēporū varietatē sua variauerūt statuta mō ipe
rīū sublimādo mō paulatim deprimēdo de tpe in tpe sz cōsidera
to initio cuiuslibet puto ptātes fuisse distinctas ꝛ si qlibet fuisset
cōtēta suis limitib⁹ ꝛ vna alterā coadiuuasset sicut facere tenēt
puto qđ pax eēt in vniuerso orbe. Verū q; materia alta est ꝛ subti
lis q; vult tenere ptē iperatoris qđ in nullo egeat a papa, ad ar. Sz
ria pōt rīderi ꝛ primo ad primū de. l. oēs. §. de fer. vbi exponit oz
tus. i. coronatus pōt dici q; nō est bona expositio imo ortus ibi p
ptie accipit vel dato etiā ꝙ expositio bona esset nō tū sequit ꝙ ante
te coronationē administrare nō pōt. Nā ꝛ papa coronat ꝛ conse
crat ꝛ tū ante hz administrationē vt. xxiij. di. c. in noie dñi ꝛsi. pla
ne. ꝛ. l. xxix. di. c. si qs pecunia in fi. ꝛ ꝙ ptz rīsio ad hāc. l. in fi. hz ꝛ
19 aliter. j. soluā. † Nō ob. scīm q; verū esset vbi iperiū haberet de
pendētiā a papa sed istud negaꝫ ꝛ dicit ꝙ imediate a solo deo qđ
ptz q; fuit etiā ante papā ꝛ iperatores tūc appellabanť pōtifices
ꝛ etiā sacra ministrabāt vt. ꝙbať. d. c. cleros. xxi. di. ꝛ. x. di. de capi
tulis ꝛ insti. de rerū diuisione. §. nullius. ꝛ. ff. e. l. fi. ꝛ ibi in glo. ꝛ in
Spec. dicto ti. de legato. §. nunc ostēdendū. ver. xxix. ꝛ hoc valde
bene ꝓbatur per magistrum Jo. parisien. in libro quem compo
suit de ptāte papali ꝛ imperiali. c. iiij. vbi querit qđ fuerit ꝓius re
gnum vel sacerdotium ex quo libello opinio predicta mirabiliter
bene ꝛ subtiliter ꝓbatur. ꝛ ad cōtraria rīdetur quę bñ breuita
tis causa non transcribo sed ad ipsum recurratur. de hoc etiā sub
tiliter ꝛ pulchre tractat Dantes in libro quem composuit de ne
cessitate monarchie tertia qōne vtrum monarchia immediate de
pēdeat a solo deo vbi tenet opinionem predictam. Nō obstat hec
lex in fine que de insulis loquitur qđ glo. hic sumit pro corona qz
lz dicat priuilegiū retrotrahi vsq; ad illud tēpus quo imperialis
ꝛc. nō tū sequit qđ nō valent gesta ante nam eodem modo potuis
sent dicere ꝙ valerent retro p annum vel quia vt predictum est da
to qđ set vera expositio tamē corona nihil addit ad administra
tionem nedum quia salua pace glo. iste insule de corona nō intel
liguntur sed intelligūtur de ipsa administra. siue dignitate qđ ꝓz
quia etiam alij magistratus qui non coronantur suscipere dicun
tur insulas vt ꝓbatur dictis. ll. de iudeis. l. fi. ꝛ vt omnes tam ciui
les quam militares. l. j. in ꝓin. j. de temp. ap. l. ij. de decur. l. fi. ꝛ sic
exponitur. j. de primicerio. l. fi. in fi. licet enim imperator scīm veri
tatem recipiat tres coronas ferream in alamania in modoecia
Mediolanen. dioce. argenteam. ꝛ auream in romana, vt etiā no.
per Jo. an. in. d. c. vnico de iureiuran. in clemen. de vltima corona
habetur etiam in vsibus feudoꝝ de pace iura. fir. §. fi. tū iste corō
nationes magis sunt honoris ꝛ solēnitatis cā nō necessaria admi
nistrationis imperialis. ꝛ ex ꝺdictis ꝓz rīsio ad tertiū ar. Nō ob.
quartum qđ quando noiatur ꝛ est rex nō debeat vsurpare nomē
vel administrationem imperij quia ista noiatio regis ꝛ principis
nihil operatur. Nam imperator hac. e. l. rex appellatur ibi regale
culmen ꝛc. §. ne quis vel a regia ꝛc. et negatum est supra ista a pa
pa depēdere ꝛz imediate a solo deo, possumus ergo dicere qđ con
secratio pape ꝛ inunctio operantur vt spūalia bona seu dona et
spūssancti gratiam cōferat ꝛ vt augeatur interius qđ exterius vn
ctio prefigurat vt extra de sacra vnct. ꝛ. l. xv. distin. c. j. nō autem vt
ex coronatione vinctione vel cōsecratione iurisdictionē consequa
tur. Ad gl. ꝛ opiniones que adducuntur ꝓ alia parte rīderi pt
quod si cogant rōne authoritatis: nō tamen necessario nisi quate
nus continent veritatem. ix. di. deniq; nam ipsoz ꝛ interpretatio
probabilis est non necessaria vt dixi. §. de summa tri. l. j. ꝛ. nec ob
stat glo. Ber. Ad illud qđ sit de sole ꝛ luna p. c. solite. hz hoc cōiter
teneať m̃ ipse Bātes negat verū esse qđ in b figurenť sacerdotiuz
ꝛ imperium. ꝛ hoc probat in dicta qōne per subtiles ꝛ probabiles
rōnes. ꝛ idē dicit de duobus gladijs de qbus dictum est. §. negat
em̃ predicta significare sacerdotium vel imperiuz. Qui vero tenēt
alia opi. ad cōtraria sic rīdere conantur. Ad primū em̃ dicūt qđ
imperium est a deo nō immediate sed p manationē a vicario chri
sti. ꝛ fm hoc loquitur apls ad romanos. xiij. c. non est ptās nisi a
deo sicut ꝛ peculiū vicarij nō est solū ab ordiario sz a domino ꝓ
cipali, vt. ff. de peculio. l. diffinitio peculij. de hoc no. ꝙ Host. i sum
ma de rescrip. §. quod cui prelibatur ver. sed nunquid delegata vel
aliter imperiū ꝓout dicit quādam separationē executionis tpa
lis a spūali a deo est disponēte ꝛ volēte ꝙ hi gladij exerceantur ꝙ
diuersos sed ordinatio hos gladios exercentiū quendam ordinē
inter se hz vt minor a maiori ꝓcedat ꝛ quicquid alicubi reperitur
de distinctione istarum duarū dignitatū administrationis sepa
rationem admittem tū subordinataz notat nō a iure, vt. ff. de ad
mi. tuto. l. inter tutores, constat nāq; ꝙ oīs ptās ēt mala a deo est
saltē permittitur vnde in passione xpi, nō haberes potestatē aduer
sus me nisi data esset tibi desuper, nec tū propter hoc tollitur ordo
vnctionis impendendę in qua regalis cōfertur dignitas extra de
sacra vnctione. c. j. ꝛ saul vnctus fuit a samuele. j. regū. ix. c. ij. q. vij.
c. pleriq; ꝛ recitatur. j. q. ij. iudices vñ si de esse regni est vnctio mi
rabile esset dicere ꝙ non esset de esse imperatoris qui est sup alios
reges. vij. q. j. c. in apibus. Ad secundum respondetur ꝙ in digni
tatibus collatis a principe sicut patriciatus ꝛ consulatus nō ex
pectatur aliquis actus ꝑficies qui a superiore manet ideo statim
operatur quia talis collatio vim supioris hz vt notat Jnn. extra
de appel. c. a collatione. lib. vj. ꝛ de conces. preben. c. post electionē.
ibi qđ si archiepiscopus ꝛc. ꝛ notat Archi. de prebē. cū in illis ar.
ergo de actibus perfectis ꝛ per se subsistentibus ad imperfectos
affirmatiue non procedit. ille ergo due dignitates statim per ele
ctionem plenum sortiuntur effectum non per appriorimationem
ad principem vt in argumento dicebatur sed per creationē a prin
cipe que non expectat aliquid ab extrinseco cuius oppositū est in
proposito. Ad tertium dicunt ꝙ nō est verū eū statim legē cōdere,
ꝛ. l. quā adducunt hoc nō ꝓbat q; dū dicit ingressus in principa
tū ꝛc. nō loquit de ingressu qui sit p electionem sed de eo qui sit p
assumptam debite administrationem arg. ff. de condi. ꝛ demon. l.
publius circa ꝑn. §. de aduoca. diuerso. iudi. l. post duos. Jbi erǫ
idem officiū peragere ceperit ꝛc. ꝛ sic arg. non concludit ad. c. tibi
domino dicunt ꝙ non fuit ꝓprie ler vel cōstitutio sed forma iura
menti prestiti. Ad quartum dicunt ꝙ fundatur sup imperio vio
lento quod fuit ante aduentum xpi post cuius aduentum sicut le
gif in chron. ꝛ j. dicetur Cōstantinus beato Siluestro gladium
tradidit ꝛ insignia regalia in signū ꝙ vsqz tunc nullus fuit legiti
mus iperator. vt no. Archi. x. di. c. qm idē. Ipse em̃ Constantinus
fuit primus qui sacra fide romanum muniuit imperiū vt. §. de na
turalibus liberis. l. diui. ꝛ istud ar. validū videť ꝙ parte ista. Sed
an hoc facere potuerit Cōstantinus. j. dicetur. Vel aliter dicūt qđ
cū imperium Constātinopolitanū ꝓpter infidelitatē translatum
fuit per ecclesiā a grecis in germanos vt in capitulo venerabilem
nō tū dicitur succedere in locū primi imperatoris quā in locū ec
clesie trāsferentis licuit it aqz ecclesie trāsferēti legē dicere quā vo
lebat. §. ꝙ approbaretur inungeretur ꝛ cōfirmareť ꝛ sic est postea
seruatum vnde ar. de antiquo imperio ante Christū ad ꝑsens im
perium nō procedit. Sed quod ecclesia tēpore translationis hāc. l.
apposuerit non reperitur ꝛ quare potuerit adijcere ꝛ iura imperij
immutare nō video. Ad quintum dicunt quod nō est verum imo
iure ꝓbatur, actus enim de quibus fit mentio in. c. venerabilem
scilicet approbatio inūctio ꝛ coronatio satis inducunt confirma
tionem ar. ff. de iure fi. l. sed si accepto ad mace. sed inl. §. fi. de evict.
l. quidā ex parte de acqui. hereditate. l. recusari ꝛ de cōdictione in
debiti. l. undebitū secundo responso cum si. ꝛ hoc expresse no. Jnn.
extra de re iudica. cum bertoldus in glo. signata super verbo me
20 morato ꝛ incipit mirū videtur. Ad sextum respōdent † quod ar.
a modo loquēdi non multum vrget: quia sepe homines abusiue ꝛ
improprie loquuntur vt de leg. iij. l. nō aliter. vel potest dici quod
dicitur rex romanorum nō quia adhuc sit sed quia futurus est. vt
ff. de le. j. l. quesitū. §. si mihi seruꝰ ꝛ ibi no. sicut ꝛ dicitur quis he
res eo ipso quod scriptus est etiam testatore viuēte. vt. ff. ad trebe.
l. epistolā. Ad notata ꝑ Jnno. in. c. venerabilem dicūt quod logꝫ
de electo qui non potest cozonam recipere ꝛ non est eius par ratio
ꝛ superiozis ꝑ hoc adire negligentis vt. j. de cur. l. generali. ff. que
in fraudem creditoꝝ. l. ait prętor. §. si debitorē. ꝛ arg. qs ordo in
bono. pos. seruetur. l. fi. Sed ꝑ hoc nō rīdeť ad id quod subsequē
ter dicit Jnnoc. ꝙ Imperator habet ex se ex electione nisi respon
deat vt scriptum est per aduersam partē ꝙ opiniones doctoꝝ de
necessitate nō cogunt. Nec ista etiam opinione vltra predicta po
test allegari ꝙ ꝑs qui fuit rex regum ꝛ dominus dominantiū et
cuius fuit orbis terre ꝛ plenitudo eius, vt extra de decimis. c. tua
nobis ꝛ. §. de veteri iure enucl. l. j. circa principium in hoc mundo
veram̃q; iurisdi. exercuit. §. flagellis ementes ꝛ vendentes ejiciē
do de templo ꝛ mulierē in adulterio deprehensam absoluendo et
alia faciendo que vtramq; iurisdictionem respiciunt vt legitur in
euangelio ꝛ. j. questio. j. c. qui studet. in fine omnes iurisdi. † beato
Petro ꝛ eius successoribus cōmisit dicēs quodcūq; ligaueris su
per terram ꝛc. dicendo quodcunq; ꝛ nihil excipiendo extra de ma
ioritate ꝛ obedię. c. solite. de electione. c. significasti in fi. qui fil. sint

Universidad de Deusto
Biblioteca

legitimi per venerabilē r ar.ad hoc.C.mā.l.a ꝓcuratore vnde papa nō puri hominis ſz veri dei vicē gerit in terris extra de trāſla. c.cū.o. r ꝑs eidem petro dixit tibi dabo claues regni celoꝝ nō dixit clauem ſed claues ꝑ hoc cōprehendens poteſtatem temporalē r ſpiritualem vt no.p Oſt.vbi.ā.nā quāuis in actu clauiū ꝓncipale agenes ſit Chriſtus: papa tamē in eis eſt tanq̄ vicari⁹ r mini ſterynde celeſte hz arbitriū r plenitudinē poteſtatis in terris.ij.q. vj.decetero.xxiij.q.j.qm vet⁹ r.c.qꝫcūqꝫ vinculū cui⁹ ptāte nemo audet cōtenere q; non tanq̄ hō ſz tāq̄ deus ligat.xj.q. nemo. abſurdū itaqꝫ videtur dicere q ꝑs alium in terris vicariū dimiſerit niſi petrū: q; cū omnes ſumus vnū corpus in xpo mōſtruoſuꝫ foret q vnū corpus duo capita haberet extra de offi.or.c.qm.et not. p Oſt.vbi.ā.ver.ſed quo ad maioritatem r ver. ſalua reuerentia aliorū ꝓo hoc.vij.q.j. in apibus.er hac quidē authoritate ſibi p ꝑm cōceſſa hz omnimodā poteſtatē non ſolū ſup Chriſtianos ſz etiā ſup infideles r gentiles vt no.p Jnno.de voto r voti redēptione.c.q ſuper his ſed ſi imperator conſtitutus fuiſſet vicarius per ꝑm in tēporalibus non poſſet deponi per papā nec aliquā ſuperioritatē haberet in eū: q; par in parē non habet imperiū. vt.ff. de arbitris.l.nā magiſtrat⁹ nec falcē immittere poſſet in meſſem alienā.vj.q.ij.ſcriptū.ꝓo hoc etiā videt expreſſum dicto capitulo venerabilē de elec.in tex.r gl.cum eiū nō eſſet apud nos imperiū ſed apud grecos vt.ff.de his q ad eccle.cōſugiūt.l.preſenti papa ſicut ꝑi vicarius de grecis trāſtulit ad germanos r principes alamānie exinde poteſtatē eligendi habuerūt r habēt a papa vt ibi notatur r clare dicto.c.in apibus in glo. qui dicit ergo imperatorē nō ſtrū iuriſdictionē habere ſine papa dicit nos ſperatore carere noſtrum ergo imperiū a ſede apoſtolica ſumpſit exordium.r ꝓo hoc de conſecra.di.v.in die.r extra eccleſiā non eſt imperiū. xxiij.q.j.ſz illud.z iō papa eū conſecrat examinat r cōfirmat vt dicto.c.venerabilē.r notatur clare p Hoſtien.ſ.a quo de ſacra vnctiōe alias incipit qualiter r a quo. Hā ad quē ſpectat manus impoſitio ſpectat r confirmatio vt ibi dicitur.nam electus per principes vngit a colonien̄.archiepo vt ibi dicitur. de exceſſibus etiā imperatoruꝫ papa cognoſcit cozā quo accuſatur.lxj.di.valent.r not. p Jnno. extra de offi.or.c.j.r omnia regit r de omnibus ad libitū ſicut ꝑs iudicat r diſponit.ix.q.iij.c.cuncta per mundū r.c. per principalē r.ij.q.vj.c.ideo vnde ipſe ſolus vocatus eſt in plenitudinē poteſtatis alij in partē ſolicitudinis: extra de ꝓba pallij.c.ad honorez.ij. qō.vj.decreto.nec audet ei aliquis dicere cur ita facis.xix.diſt.c.in memoriam.r notatur p Jnno.d.c. q ſuper his extra de voto.et p

22 Oſt.de offi.delega.ſ.quid pertinet ver.plenuſqꝫ ſ vicarius r oēs iudicat r a nemine iudicatur.r.x.q.iij. aliorum cū euangelica voce Chriſti ꝓmatū obtineat.xxj.di.in nouo.r.c.ſe. Satis igitur liquet ex predictis vnicū eſſe xpi vicarium r eum debere cōfirmare r ordinari imperatorem r dare ipſi imperatori gladū poteſtatem r eius exercitiū vt expreſſe habetur.lxiij.di.in ſynodo. ſuper verbo patria in glo.ibi poſita.r videtur etiā.xxij.diſt.c.omnes. r expreſſius hoc notat.lxxxvj.di.c.ſi imperator. In gl. que eſt ſuper verbo diuinit⁹ in fine dicit dicta decre. venerabilem dum dicit electus in regē in imperatorem poſtea ꝓmouendum q; ſit cōfirmādus facit glo.ff. de teſtamento mili.l.ex eo.r alia parua que eſt de officio ꝓfec.auguſtalis.l.j.non obſtat ꝓealle.c.legimus.lxxxiij. diſtinctio. verſiculo dicit q exercitus facit imperatorem.z.ibi enim loquitur de electio.imperato.que fiebat ante tranſlationē a grecis in germanos vel de imperatore qui fuit ante tempus gratie ante quod tempus nullus imperator in Chriſtū crediderat.xxiij.q.iij.c.ſi eccleſia. q; tunc fiebat electio per exercitum ſiue populum. Item illa glo.non loquitur aſſertiue, ſed dicit arg.eū eſſe imperatorem ex electio. nec em̄ hoc negatur quin electio ſibi ius tribuat ſicut dicit epiſcopus electus etiam ante confirmationē ſed nō habet exercitiū ſed hoc ſibi per confirmationem tribuitur vt expreſſe etiam no.lxiij. diſtinctio.quāto.r extra qui filij ſint legitimi.c.cauſam; imo ſi ſine cōfirmatione adminiſtret omne ius perderet: q; hoc eſt regulare in omni electio. extra de electio. nihil.c. tranſmiſſam r.c. noſti.r in eis no.ſi enim ex ſola electiōe haberet fruſtra fieret examinatio ma

23 nus impoſitio conſecratio r cozonatio. † Nō obſtat quod dicitur imperium eſſe a deo quia illud intelligitur vel quantum ad originē ante tempus gratie r tranſlationis in germanos vel melius eſt a deo ſicut omnis poteſtas r imperium principaliter tanquam a principali agente verumtamen exercitium imperij r iuriſdictiōis imperialis recipitur a papa tanq̄ vicario xpi vnde non ſunt contraria a deo eſſe principaliter r vſum r exercitium illius dignitatis recipere ab eius vicario. non obſtat quod dicitur poteſtates r iuriſdictiones foze diſtincte.diſtincte em̄ ſunt r ordinate: et ideo papa licet habeat vtrūq; gladium temporale tamē nō exercet ſed illius exercitium imperatori committit vt predictū eſt. de iſta etiā materia no.in ſumma de feudi ſucceſſi i fi. Et quia vt.ā.dixi.ꝑ hac parte multū facit actus Cōſtātini qui Silueſtro gladiuz tradidit r inſignia regalia, aliquid de ipſa donatione Cōſtātini agamus.

24 ¶ † Ipſe em̄ conſtantinus ſm aliquos imperij prodigus ꝓdicta r ꝑplurima alia donauit dicto Silueſtro r ſucceſſoribus ſuis de quibus ſerioſe r plene habek in decretis.xcvj.di.Cōſtātinus.et.c.ſe quētibus licet quidā habeāt totū ꝑ vno capitulo quidā ꝑ diuerſis r tangik in tex.r gl.de electiōe.c.fundamēta.li.vj.eo em̄ tpe oēs eccleſie r eccleſiaſtice ꝑſone eidem r imperio ſuberāt vt.d.c. Cōſtantinus probat vt.ā.dixi.eundē etiā corona ꝓpria cozonauit r vt ibi patet fere omnē iperialē ptātē cōceſſit r multas ciuitates r ꝓuincias donauit etiā imperiale palatiū r ciuitatē romanā vt no. etiā de offi.ꝓfec.vbis.l.j.ſ.cū vbē qs ſicut puto factū fuit inſtinctu r voluntate diuina hz audiuerim a magnis viris q; tunc vor fuit audita de celo dicēs hodie ſeminatū eſt venenū aſpidū in eccleſia dei r dicūt hoc reperiri in antiqs authēticis ſcripturis r ita etiā narrat dict⁹ magiſter Jo.pariſien̄.dicto li.de ptāte papali r imperiali.c.xxj.vbi de iſta donatiōe ſatis diffuſe tractatur. audiui etiam a fidedignis q; tpe Bonifacij.viij.qdā cardinalis de ordie ciſterciēſium homo maxime reputationis r ſciētie quadā feſtiu; tate dum ſermocinarek in concluſione dixit q; per eoſdē paſſus r gradus p quos eccleſia aſcenderat in tpalibus deſcenderet vſq; ad extremā pauptatē Silueſtri r q; ad hō adduxit validas rōnes r authoritates diuine ſcripture. † Videam⁹ g̃ vtrū dicta donatio fieri potuit p Conſtātinum in ꝑiudicium imperij r ſucceſſorum Ac. tenet qs non in corpore aut.quomodo oporteat eꝑos.ſ.j. vbi de hoc no. p eum de hoc etiam tangik p Joā.an.d.c.vnico de iureiur. in clemē. circa fi. Glo.r Archi.tenent q; dicta donatio valuerit.lxiij.diſtin. ego lodouicus r p eundē Archi.de hoc no.xvj.q.iij.c.placuit. vbi etiā tenet q; in dicta donatione fuit ꝓuincia romādiole r ciuitas bonoñ.de hoc etiā ſatis no.in Spec. de ſcripti ꝑſentatione.d.ſ. vlti.verſi. ¶ Item quod ab imperatore nō cozonato.r de hoc etiā tetigi.ā.de ſacroſan.ecc.l.inbemus nulli vltra ꝓin. Quod tenuerit ipſa donatio videtur ſentire Jaco.de are.Bul.de cun. r multi alij alle.ā.de bo.que liberis.l.cum multa in fi.r de dona.inter vir. r vxo.l.pe.r ad hoc faciunt q; ibi notaui. allegant etiā hāc.l.ſ.quia igitur.de le.j.l.apud iul.in fi. Sed his oibus legibus poſſet rñderi qñ loquunt de rebus ꝓpꝛijs r patrimonialibus iperatoruꝫ nō de rebus imperij. Sed idem videtur dicēdum de rebus imperij ſeu fiſcalibus.vt.ā.e.l.j.ſcōz tertio rñſo.r.j.de peti.bonoꝝ ſublatis l.j.lib.x. res em̄ fiſcales quaſi ꝓꝛijs r ꝓuate principis ſunt vt.ff. ne quid in loco publico.l.ū.ſ.hoc interdictū r hoc etiam dicit hec lex que dicit omnia eſſe principis ergo alienare poteſt vt inſtituta de rerū diui.ſ.ꝓ traditionē. Sed ad hoc rñderi poſſet quod eſt do

26 minus quo ad ꝓtectionē ſicut predictum eſt † r hoc indicat verbū quaſi poſitū in.d.ſ.B interdictū. qō diminutionē notat lz r alij qñ ſit expreſſiuū veritatis ſic r papa dicit dñs rerū eccleſiaſticarū ſolum quo ad ꝓtectionem vt no.xij.diſt.c.non decet in gloſſ. r per Archi.r ideo eas alienare non poteſt.xij.q.ij.c.non liceat pape in ꝑin.ergo nec imperator lz a ſimili alienare res imperij. ideo emz auguſtus dicitur q; augere dz imperium allegant etiam q; donatio valuerit in authē.de nō alie.ſ.ſi minus. Sed ille.ſ.non loquitur de donatione ſed permutatione fienda cum eccleſia r illā etiā permutare concedit ſi fiat ꝓo vtilitate eccleſie vel reipublicevt in ꝑinci.dicti.ſ.patet. Itaquod in hoc videk cōtra nā.ſ.ille induct⁹ eſt in fauoꝛe imperij vt cū eccleſia permutare poſſit non obſtante precedenti ꝓhibitione alienationis rerum eccleſie cōuerte ergo ad oppoſitum.i.contra imperium non eſt bene dictuz. Allegatur etiam quia dato qs eſſet dñs fiſcalium ſolum quo ad ꝓtectionē adhuc tamen videretur quod donatio valuiſſet in remuneratione maxime gratie r beneficij quod ipſe conſtantinus conſecutus fuit a Silueſtro qui eum curauit a lepra. Hā r tutor qui eſt dominus ſolum quo ad ꝓtectionem r cum bene adminiſtrat.vt.ff. de fur. l.interdū.ſ.qui tutelam huiuſmodi remunerationis facere pōt de bonis pupilli.vt.ff.de admi.tu.l.cū plures.r de tute.r ra.diſt.l.j.ſ. ſed nōnullos. Sed in illis legibus tutor remunerat benefactores pupilli non ſuos eccleſia etiam poteſt remunerare benefactores ſuos.xij.queſtio.ſecunda quicunq; ſuffragio r no. r dixi.ā. de ſacroſan.eccle.l.iubemus nulli.in glo.an ergo bene merentem r ſup

27 pletione eiuſdem.† Sed verum eſt de ſuo r ita debuit facere conſtantinus. non autem de fiſcalibus ſeu imperialibus quia non recepit illud beneficium nomine imperij ſed ſuo r ad eius ꝓpriam vtilitatem. allegatur etiam quia filiuſſami. habens liberā peculij adminiſtrationem donare non poteſt vt.ff. de donatio.l. filiuſſa. tamen ſi pater eſt in dignitate videtur ſibi conceſſa donādi facul

28 tas vt eadem.l.ſ.nonnunquam. † Sed dignitas imperialis oēs excellit vt.d.l.cum multa.de bonis que liberis ergo ꝛc. Multi et

29 magni tenēt ſententiā Azo. † q; donatio nō valuerit inter quos ſunt predicti magiſter Joan.pariſien̄.d.c.xxj.libri ſui et dicta tertia queſtione ſqui hec ꝓbant per multas ſubtiles ratiōes de quibus duas eligo que mihi magis placēt. Prima eſt neminī in officio ſibi deputato licet facere ea qua ſunt contra ipſum officium vt ꝓbatum eſt.ā.de tutore cui nō lz ſpoliare pupillum vel eius

30 eius res indebite alienare. † Sed cōtra officiū deputatum imperatori eſt ſcindere imperium ergo ꝛc.qua eiū ratione poſſet vnā ptez alienare eadē alias r ſic ſucceſſores r ex hoc imperiuz ad nihiluz deduceret qs eſſet cōtra publicā vtilitatē ꝓ qua fuit inſtitutū imperium r q; expedit eſſe locupletem vt in aut.vt iudi.ſine quoquo ſuf fragio.ſ.cogitatio. Alia ratio que multū cogit eſt iſta ſicut eccleſia ſuum hz fundamētū ſic r imperium.eccleſie eiū fundamentum chriſtus eſt.vñ aplus ad cozinthios.fundamētū aliud nemo pōt ponere ꝑter id qd̄ poſitum eſt qd̄ eſt chriſtus ipſe em̄ eſt petra ſup

31 quā edificata eſt eccleſia. † Imperij vero fundamētū eſt ius humanū poſt vnde ſicut eccleſia fundamētum ſuo cōtraire nō pōt ſed ſemper eiꝰ hz inniti ſic r imperator r imperium ſuo fundamēto dz inniti r nō ſcindere r ꝓ cōſequēs imperiū deſtruere. Hā ſicut ꝓ

1 batum eſt ſupra imperium aliqñ habuit adminiſtrationē temporalium r ſpiritualiū r eligebat papā r alios prelatos.r tñ qui deſendunt q; donatio conſtātini valuerit dicūt q; cōceſſiōes ille facte imperatoribus non valuerint in ꝓiudiciuz eccleſie vel ſucceſſorum r ita de facto ſeruant r dicūt laicos nullum habere partiū pium in rebus eccleſiaſticis nō ergo video quare imperiū in hoc debeat ad imparia iudicari ex quo vero credo donationem predictā nō voluiſſe de iure i ꝓiudiciū imperij vel ſucceſſorū et magis credo que acta ſunt hucuſqꝫ per imperatores circa vſurpationē rerū eccleſiaſticaruz r eoꝝuerſo ꝓeſſiſſe de facto quā de iure. Alij dicunt qs valuit in eius ꝓiudiciuz donec virit nō ſucceſſorū ar. ff.de leg.j.l.filiuſſa.ſ.diui ſcōz.r de leg.ij.l.peto.ſ.ꝓdictū.r de hoc an ſucceſſor poſſit reuocare factū predeceſſorū plene dixi.ā.de legi bus.l.digna vox. Alij dicūt q; donatio valuit quo ad res corpoꝛales i donatiōe cōtētas r ita videk log iura ad hoc adducta inquā

1 tum donauit iuriſditionē imperialē nō valuerit qz ipſam iuriſditionē a ſe vel imperio abdicari nō potuit r abdicando nō amiſit. vt.ff.de offi.ꝓfec.l.legat⁹.r ibi notaꝰ ſicut nec tutor abdicat acto rem cōſtituēdo.vt.ff.de admi.tu.l.decreto nec eꝑs.vt.xvij.q.j.gonſaldus.r ꝓ hoc in aut.de defen.ciuita.ſ.interim ex quo cōcludūt q; quo ad iuriſditionem nō valuerit in ꝓiudiciū etiam ipſius cōſtantini ſimile eſt qd̄ notaꝰ.ā.de tranſac.l.tranſigere.r.ff.de pact.l. iuriſgētium.ſ.ſi paciſcar.vbi tz renūciatio in ꝓiudiciū renūciatis ſed non iuris publici ſicut dixi ꝓuto quod in nullo tenuerit. ſz

32 an eccleſia preſcribere potuerit. magis eſt mihi dubium quia tanto tempore tenuit circa qs quātuz ad ea que ſunt meri r mixti imperij r iuriſditionis an preſcribi poſſint vide qs notaui.ā.de iuriſdi.om.iudi.l.ſi.quātū aūt ad res corpoꝛales nō vꝰ dubium q; ſal tē lōgiſſima preſcriptione poſſent ſe tueri ꝑtitis tñ tributis r cēſibus que ꝓo rebus ꝑſtant.vt.ſ.de preſcrip.xxx.an.l.cōperit.vbi de hoc ſm Cy.r qs dixi.ā.e.l.j.z no.inſt.de vſufca.ſ.res fiſci. Hā r

1 res eccleſie tāto tpe ꝑſcribunt.vt.ā.de ſacroſan.ecc.l.ſi.aut.quas actiones.r ibi no.r romane eccleſie centum annis vt ibidem. Sed de iure canonico magis dubiuz videk quo in preſcriptionib⁹ req ritur titulus r bona fides vt plene dixi extra de reg.iur.c.poſſeſſor. lib.vj.p Dy.Jo.an.r Lardi.qui ambo videnk hic deficere. Nam titulus vꝰ haberi ꝓo nō titulo q; datus p eū qui dare nō potuit et quia contra interdicta legū vꝰ facta alienatio vt ꝑ ꝓcedētibus

33 patet.bona fides etiā abeſſe vꝰ † quia papa r ſucceſſores ſciebant res eſſe alienas hoc eſt imperij r nō conſtantini,ita q; preſcriptio prodeſſe non videt.r ad hoc facit quod dixi.d.l.j.ā.de ſum.tri.ꝑ. nec preſcriptione ſe iuuare poſſunt r quod no.per Az.ne reidōfice vel temploꝝum.r ibi in glo.vnde ad omne dubium tollendum romani pontifices fecerunt p ſucceſſores imperatores cōfirmari vt

34 patet.d.c.ego lodouicus.r de iureiur.c.vnico in clemē. † Ultimo ꝓo concluſione ad iſtam materiā quero vtruz papa poſſit tollere leges imperiales quo ad hoc lz multa dici poſſent ſ tādū puto determinationi Jo.an.in dicto.c.poſſeſſor.de reg.iur.lib.vj.ſcilicet vt in his que peccatum reſpiciunt poſſit in alīs non vt ibi per euz plene not.

¶ De rei dominice vel temploꝝum. Rubrica.

1 ☞ Sobolis appellatione qui veniant.

Sepe. Vide Azo.i ſumma eo.ti. Ibi ſoboles † appellatione ſobolis videnk ſolū filij contineri qd̄ ꝓz qz ſtatim ſubijcit de nepotib⁹ qd̄ nō feciſſet ſi ſobolis appellatione 2tinerentur.ꝓ hoc extra de teſta.c.raynut⁹ circa ꝓin.et qs dicit ſepe dicit Archi.ſiue ꝓ dnab⁹ vicib⁹.vt extra de elec.c.qz iepe.de ꝓbo ſepius dixi.ā.de lega qñ.l.cuz queſtio.r vide in alphabeto ſub litera s, dictione ſepe.

Vniuerſas. Canoniz ata eſt.xvj.queſtione tertia.ſ.ſic etiam. ¶ In gloſſa vltima. Ibi ſed habet fiſcus,vt.j.titulo ꝓximo.l.j.in fine.

¶ De preſcriptione.xxx.vel.xl.annorum. Rubrica.

1 Preſcriptio nō currit abſenti.

¶ Super rubrica. Vide Azo.i ſumma.e.r alias remiſſiones q̄s poſui.ā.de preſcrip.lon.temp.ſup rubrica.et de vſufc.ꝑ emptore ſuper rubrica.Et an beneficio preſcriptionis poſſit renunciari vi de quod dixi.j.e.l.cum notiſſimi.ſ.eodem iure.

Cum aſſeueres te abſen/ te. ¶ Glo.nō facit differentiā inter preſentem et abſentē ſz certe imo in abſente vꝰ nō procedere.l. iſta imo videtur † q; abſenti nō currat preſcriptio 1 que non procedit ſine poſſeſſione,vt.ff.de vſufca.l. ſine.et extra de re.iur.c.ſine lib.vj. ¶ Sz abſens poſſidet ciuiliter vt.ā.de acqui.poſſ.l.licet.r.ff.e.l.clam poſſidere.ſ.ſi.niſi nō admittatur vel ſuſpicetur ſe poſſe repelli.vt.r.ti.l.ſi id qd̄.ſ.ſi.ergo iſte q emit vel nullo mō poſſidet vel naturaliter tñ qd̄ non eſt ſufficiens ad preſcriptionem inducendam,vt.d.c.ſine poſſeſſione p Dy.no. ſed dic q; hic emptor naturaliter r ciuiliter poſſidebat ꝓpter authoritatem pretoris ei poſſeſſionem tradentis.vt.ff.de acquirē.poſſ.l. qñiuerſas.ſ.j.r de dam.infec.l.ſi finita.ſ.ſi forte. Ol.z.j.ſi in cauſam iudi.pignus captum ſit.l.j.r per totum.vel poſſet dicivt not. per Dy.d.c.ſine circa ſi. Item no.qd̄ dicit examinatis allegationi bus partium qd̄ continue ponunt cōſultores in cōſiliis ad quod concoꝛ.ſ.de iuti.ſtipu.l.iij.ſ.de colla.l.ſi ſoꝛoꝛ.cōtrariū aūt de.l.ſi. ſ.ſi.ſ.cōia de lega.melius ſoluitur ibi quam hic et ideo dic vt ibi.

1 ☞ † Clerici res eccleſiarū quas tenēt preſcribere nequeunt.

2 Preſcribere non poteſt quo ad rem niſi interppellatus fuerit.

3 Colonus ſimpler naturaliter tantum poſſidet;emphyteota antē ſibūpſi.

Male agitur. Utilis eſt hec lex r cōtinue allegat in practica r ꝓio determinat caſuz dubiū. ſcōo rñdet ad obiectū. tertio cōcludit ad ꝓpoſitū. quarto adducit rationē oim. ſcōa ibi nemo igit. quarta ibi necoganꝭ ꝛc.et qs dicit appellari,dic quo ad effectū inducēde preſcriptionis r ex fine colligę formā libelloꝝ q; quotidie foꝛmantur quibus petitur aliqd̄ fieri ad pñs in futurū ne oporteat ꝛc. Ad hoc.ff.ſi ſeruꝰ.vend.l.harum.r.l.legi.cū cōcoꝛ. ibi ſignatis. Hugo de la ſon. accedit etiam.j. de ſententia que ſine certa quāti.l.j.de hoc not.extra de ſepulturis.c.in noſtra.de hoc etiam plene dixi.ā.de fideicō.l.j. Nūc materiā huius.l. declarem⁹ ꝓ cuius declaratione facit qs no.r dixi.ā.cōia de vſufca.l.j.de ac

1 qui.poſ.l.ſi.Et ad hoc etiam bene facit qd̄ dicitur qd̄ † clerici non poſſunt ꝑſcribere res eccleſiaꝝ quas tenēt ꝓ prebēdis ſuis q; poſſident noīe eccleſie.xvj.q.iij.c.clerici.et qs ibi plene in gloſſ.de hoc no.etiaz ꝓ Roſ.de vtili actiōe que datur emphyteote vltra ꝑn.ꝑ. ſed multi laici r latinus ī Spe.de locato.ſ.nūc aliq̄.de iure emphyteotico vꝰ ſ.xciij.querit r.j.e.l.cum notiſſimi. Bl.querit ſi colonus ſtet p.xxx.annos q; non ſoluat penſionem vtrū preſcribat r tz qs nō. Azo.aūt tenet contrarium vt ꝑ eadē glo.opinionem glo.ap ꝓbat Ol.et ad.ll.allegatas ꝓ Az.rñdet ꝓmo ad.l.quāuis.ſ.j.de acqui.poſ.quevidetur facere ꝓo Az.a ꝓio ſenſu qs ibi nō loquitur de preſcrip.coloni,ſed empto.q; emerat a colono qñ preſcribere pōt vt no.ā.de acqui.poſ.l.cum nemo.item.ſ.diuus deſuris.l. cum quidam nō accedit ad qōnem ſm eū ad.l.plures apochis.ā. de fide inſtr.ſ.j.vbi de hoc notaꝰ r dixi.r ad.l.litibus.j.de agric.r cenſi.rñdet q; in illis non conſtabat fuiſſe vel eſſe colonum.r ideo cum per apochas de ſolutiōe nō appareat ipm̄ tanq̄ colonū ſoluiſſe r ipſe neget facit ius dñi ꝙ vacillare. Odoff. Jac.de are.in hoc ſic dicit r Cy.j.e.l.cōperit.aut cum peteretur penſio a colono ſolu

2 ere cōtradicit et tunc preſcribit cum videatur tunc poſſeſſionem ſi terupertere,vt.ff. de acqui.poſ.l.ſi quis rē.quoꝝ legatoꝝ.l.j.ſ.q̄ſi tū.r deui r vi.ar.l.colonus.r.l.cū fundū. † Si vero nō fuit iterpellatus tūc nō preſcribat ſibi libertatem qz qui nō eſt interpellatus nō preſcribit quo ad rem. Sed an ꝑſcribat vt non teneaꝭ penſionem ſoluere dic qd̄ ꝓ ea penſione de qua ſunt iam tringinta anni elapſi videak ꝑſcripſiſſe non ꝓo alia.arg.eius qd̄ dicitur in ſeruitutibus.ā.de ſerui.l.ij.r ibi in gloſſ.lz contrarium notatur.j.e.l.cū notiſſimi.ſ.ſi.vbi not.qd̄ aliud in ſtipulationibus aliud i legatis annuis. Sed nō credo illud ita verum nam ei qui non habet actꝰ non currit preſcriptio.j.de anna.excep.l.j.in fi.r ſic videtur non ꝑſcribi ꝓo illis pēſionibus de quibus non ſunt.xxx.anni elapſi cū poſtēꝑ peti potuerit non tranſierit tantū tempus. tamen dic vt ibi dixi de hoc etiam notaui.ā.de iure emphy.l.ij.ver. Ité quid ſi emphyteota ceſſauit r no.j.e.l.comperit.r dicam.j.in fi.huius.l. Sed licet rem non preſcribat an ſaltem hoc preſcribat vt dicere poſſit ſe emphyteotā poteſt dici quod ſic ar.j.ā fundo patri.l.iubemus. et hanc ſequitur glo.magna in fi.ā.de iur.emphy.l.ij.r de hoc ibi tetigiver,vnum etiam aliud ſatis notabile,r de pac.l.ſi certis an-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis ver. Notãduz est etiam. z hoc ideo q̃ qui possedit iure ppetui tatis vt est emphyteota quãdiu soluerit pẽsionẽ nõ debet repelli vt iustitu. loca. ff. adeo. Sed si possedisset vt simpler colonus tũc se
3 cus. Nam ipse nihil prescriberet nã simpler colonus possidet naturaliter dño emphyteota autem sibi ppi sicut z fructuarius quẽ fructuarium credo similiter prescribere iuri fruendi non dico in p prietate si tãquã fructuarius possedit, vt. ff. de vsuf. l. neq; qd si alle gat se ppetuo cõduxisse videt inuari, vt. d. l. si certis ãnis. z de vsu ris. l. cum de in rem verso. Sed melius videtur q̃ prohare debeat de locatione perpetua alias videtur singulis annis renouari. vt. ff. locati. l. item queritur. ff. qui impleto z videt stare vt colonus quã do prestat certam quãtitatez fructuũ z plus vel minus vno anno quã altero, at qñ prestat certuz quid singulis annis z illud nõ au getur nec minuitur tũc videt soluere z possidere vt emphyteota. Quid si soluit pensiones bene. r. annis z cum modo petitur pẽsio ab eo negat se possessionẽ tenere ab aliquo sed dicit suam esse z lo cator non põt probare de tanto tempore q̃ testes mortui sunt vel non recordantur, nec potest etiam probari de dño auctoris sui p pter longitudinem tpis; quid erit? rñdeo er consequentia consecu tione redituum non possunt resistere coloni q̃minus ꝛc. vt. ff. de agri. z censi. l. litibus. lib. vi. Ja. de are. querit etiam gl. q̃ precario possidens qñq; possidet naturaliter z ciuiliter vt no. ff. de precа. l. et hz. ff. cũ quis. z. ff. cũ qui. nũquid tũc prescribat z dicit q̃ sic spa tio. xxx. an. vt. ff. l. proti. z ad hoc adducunt quidã. ff. de acqui. pos. ff. si is. sed vr hoc non procedere cum habeat cãz a dño ergo cõtra eũ non prescribit sicut nec creditor. vt. ff. e. l. cum notissimi. nõ ob. dictus. ff. si is imo facit pro scz q̃ ibi subtiliter dicit gl. possessio que est a precario possidẽte fingitur eius qui precario cõcessit z ad sumꝫ cõmodũ nõ ob. ff. l. pr. q̃ intelligit qñ hz causaz ab alio. sec9 si a me. z hoc vr sentire gl. ff. ti. pri. l. i. ff. in fi. magne gl. q̃ forte ve rum est de pscriptione. xxx. anno. sed. xl. annis forte pscribit. ff. eo. l. oẽs. Cy. querit. d. Ol. cum hic dicaf in textu diu alienam rem tenẽ do qũo intelligi debeat istud diu. Quidaz dicunt q̃ si erat in tpe soluenda pensio z per totũ tps istud fit cessatum q̃ ex tunc incipit prejudicari i proprietate vt si conductor qui debuit saluere in fine anni, vt. ff. locati. l. edem nõ soluat ex tũc incipiat prejudicare. dic verius fm eũ q̃ diu intelligitur minori tpe. xxx. annorũ. Mã si tri ginta annis tenuerit nõ solnẽdo icipit tũc prudicare in pprietate z possessione z hoc p hanc literã que dicit q̃ nõ sunt possessores q̃ solitam debent prestare mercedẽ sed illi qũ solũt p spatiũ. xxx. annorũ nõ debent prestare mercedẽ ergo a cõtrario sensu icipiũt possidere z ex tunc incipiunt prejudicate dño in proprietate et ita dicit se obtinuisse de facto Ol. pro hoc facit. viij. q. Pr. quei icipit dñs cuiusdam castri. z vide ad hanc materiam. ff. e. l. omnes. z. l. cũ notissimi. ff. ti. z q̃s ibi no. z dixi. z de hoc etiã. ff. tertigi fm Jac. An creditor prescribat pignus dixi. ff. de pi. act. l. nec creditores. in fi. et facit quod dixi. ff. aduersus creditores. l. j.

1 Jus incorporale an prescribi possit.
2 Malefidei esse an dicatur qui scienter rem alteri obligatã tenet.
3 Prescriptio iure veteri interrumpebatur per citationem.
4 Prescriptio an currat agere non valenti.

Sicut in rem. De male fidei possessore
loquit. z diuide in. vj. ptes.
In prima ponit regulã p modã cuiusdã similitudinis
In secta quẽdã actiõ ex quo videbat interruptio induci
eã nõ inducere dicit. In tertia q̃dam priuilegiatas psonas q̃ sub regula cõtineri non videbant sub ea cõprehẽdi declarat. In q̃rta excipit a regula. In quinta declarat regulã. In sexta replicationẽ ignorantie iuris que pscriptioni videbat obstare tollit. Secta ibi nec sufficit. Tertia ibi nõ serus. Quarta ibi sz pupillari. Quinta ibi hec aũt, Sexta ibi post hanc v sq̃ ad finẽ. Circa primã ptẽ enu
1 mera vt gl. reales singulares z vniuersales. ¶ †Sed o opp. quod ius incorporale siue psonalis actio nõ prescribat quia debitor nõ possidet et sine possessione prescriptio non procedit, vt. ff. de vsusca. l. sitẽ glo. hic dicit q̃ debitor quasi possidet, vt de peti. here. l. regula riter, z ibi no. q̃ non placet Pe. q. debitor non possidet illa posses sione que sufficiat ad pscriptionẽ de quo tactum fuit. ff. de serui. l. ij. vnde dicit q̃ verum est q̃ pscriptio non currit sine possessione in his que possideri possunt, vt. ff. quibus non obijcitur lon. tẽp. pre scrip. l. neq;. vel dic vt no. per Dy. in. c. sine possessione. de reg. iur. lib. vj. in prima oppositione itẽ op. d. l. ff. aduer. credito. z solue vt in gl. et plenius in contrario dixi. ¶ Itez oppo. de. l. obligationũ
2 fere. ff. placet. de act. z oblig. soluet. r in gl. ¶ †Item quero an di catur in malefidei ex eo q̃ scit rem obligatam z dic vt in glo. z dixi i auf. malefidei. ff. de prescrip. lon. tem. Item glos. exemplificat verbũ persecutione quod est hic in litera, in fidei cõmisso. q̃ dicit peti iudicis officio. z pro hoc institu. de fideicõ. here. in prin. z. ff. dever. signi. l. pecunie' verbuz. ff. actionis. sed hoc est verum fm iura anti qua hodie autẽ petunt iur. actionis, vt. ff. cõia de leg. l. ij. z iõ m9 exẽpluz est in salario aduocato promisso z similibus, vt. ff. de var. et extraordina. cognitionibus, l. j. ff. in honorarijs. z. ff. ti. z de pro renetis. l. de prorenetico. Circa secundam partem op. ff. q̃ libell9 principi datus, sol. vt in glo. ¶ Item opp. q̃ interruptio nõ fiat p executorẽ, vt. ff. de eo p quem factũ erit. l. ff. j. rñ. er quibus cau. ma io. l. ait pretor. ff. ti. z. ff. de rei vendica. l. more. multis modis solui hic z. d. l. ff. Fran accur. tenet illam q̃ iure veteri actio non perpe tuabatur per solam executoris missionẽ sed fiebat trãsitoria in he redem hodie perpetuaf vt hic. Jac. de are. distinguit aut est pre scriptio q̃ currit odio tm propter negligẽtiã nõ petentis aut odio et fauoze simul aut fauoze tm aut q̃ currit sui natura fine negligẽ tia non petẽtis. Primo casu qñ odio negligẽtia nõ petentis sicut est prescriptio. xxx. vel. xl. annorũ, vt. ff. de anna. excep. l. ff. fit iterru ptio statim cũ executor a negligentia z mittit executorem vt hic. Secto casu qñ currit odio z fauoze simul vt in pscriptiõe. r. vel. xx. anno. vt. ff. de edicto di. adri. tol. l. ff. in fi. tunc non interumpitur p executorez tm. vt. ff. pro empto. l. ff. aliena. ff. de prescrip. lon. tẽp. l. nec si bona. z. d. l. more. de rei vẽdica. Tertio casu qñ fauoze tm vr i vsusca. p cõtesta. tm non impeditur cursus temporis lz impediat quo ad effectũ, vt. ff. de rei vẽ. l. ff. post acceptum. fallit in casibus q̃ sunt. j. ti. pri. l. vt pfectius. Quarto casu qñ currit sui natura fine aliqua negligentia vt in his qui habẽt tps limitatum tũc per lit. cõtesta. tm sit interruptio z ita loquit dicta. l. vl. de eo p quẽ fac. erit cũ fi. in. l. ait pretor. ff. ex quib. cau. maio. loquit de prescript. lon. tempo. que introducte est odio z fauoze simul hic de ea que in troducta est odio tantũ licet ista distinctio demulceat aures Pe.
3 tamen dicit †q̃ etiam ire veteri per citationem fiebat interruptio prescriptionis z transitoria in heredes, vt. d. l. constitutionibus. z ratio est quia per actorem non stabat quominus fieret cõtestatio, sed per reum ideo ꝛc, vt. ff. de regu. iur. l. iure ciuili. et videt casus ff. de itine. actuq; primo. l. j. sed huic opinioni videtur ob. d. ll. vlti, de eo per quem factuz erit. et. l. ait pretor. ff. fin. ex quib. can. maio. Sed ibi non steterit per aduersarium quod non fieret contestatio sz per casum seu impedimentum alteri9. Si enim stetisset per aduer sarium tunc haberetur pro conte, vt. ff. si quis cau. l. si eum. ff. qui i iuriarum in fin. Cyñ. dicit quod licet hec solutio sit de mente legũ tamen nõ seruaf de facto q̃ cũ citatorio mittaf libellus de iure tũ fieri deberet. et lz gl. hic teneat contrariũ vt dixi. d. auf. offeraf. de ista interruptione dixi. ff. vbi in rem actio. l. ij. super verbo ad iter rumpendaz longi temporis prescriptionem. z est de hoc pulchra glo. xvj. q. iij. c. placuit. z de hoc. j. eo. l. ff. z. j. de anna. excep. l. ff. In seruitutibus videtur interrumpi per denunciationem vt no. ff. de seruituti. l. ij. Circa tertiam not. q̃ lz currat restituẽtur tñ. Circa quartã nota de mirabili interruptiõe. Secundo quero an adult9 restituatur et dic vt in gl. z plenius de hoc dixi. ff. in qui. cau. in i teg. restitutio non est necessaria. l. ff. ¶ Tertio oppo. quod nonsit opus restitutione cum non possit cõpleri in minori etate. ¶ Itez oppo. de leg. ij. ff. si aduer. vendi. pig. z de. l. emilius. Itẽ not. illos contra quos non currit prescriptio. xxx. an. et inter ceteros dic de
4 illo †qui agere nõ potest et ad illud op. de. l. attilicinus. z omnia dic vt in glo. vel ad. l. sed attilicinus. dic aut stat p impedimentuz iuris et nõ currit ipso iure, aut per impedimentũ facti et tũc currit. sed datur restitutio ex iusta causa vt ibi. et de hoc. j. ti. proti. l. j. ff. Ad vltimam partem oppo. de. l. erroz. Ol. z de predictis dic vt in gloss.

1 Generaliter regulariter statur: sz in multis casibus hoc nõ seruatur.
2 Seruus an possit certo tempore libertatem prescribere.

Omnes. Pio cõfirmat omnes pscriptiones
q̃ causantur ex tẽpore. sed o statuit vt
illa q̃ nõ tollunt minori tpe tolluntf saltez. xl. annis. z
not. q̃ ars hic sumit i mala ptẽ iterdũ i bonã. vt. ff. de
iusti. z iur. l. j. Ibi ius est ars boni z eq̃ z de b. ã. de suffra. l. vnica.
ibi artibus moras vetãt z allegaf q̃ tãtũ vz genꝰ quo ad genus
quãtũ species q̃ ad speciẽ cõcor, sunt i gl. z ar. etiã Zia. †Sz dic q̃
1 regula ẽ qñ stat gñalitati. fallit i quibusdã casib9 q notanf. ff. de acq. here. l. si qs mihi bona. ff. iussum. q̃ icipit no. spãle mãdatũ. z ista solutio tradit i gl. ff. de ser. vr. pd. l. si fuitur9. vel dic fz Pe. vel Cy. vbi ẽ reperire eãdẽ rationẽ i generali q̃ in spãli tũc est vera re gula vt hic cũ si. alias nõ vt in Zia. z de hoc etiã dixi. j. q̃ res pig. obli. pos. l. specie ex9 pmioz. z plene. ff. de admi. tu. l. si duo. ¶ Op. ã. ti. proti. l. j. solu. ibi spãle z aliis casibus in glo. notatis quos ta men puto correctos p hãc. l. excep. l. j. proti. z. l. cõpetit. ¶ Oppo.
q̃ omne

q̃ omne ius nõ tollaf. xl. annis. vt. ff. de doli excep. l. pure. ff. si. Sed ibi de iure excipiendi. sed cõtra hoc oppo. ff. de inoffi. te. l. papi. ff. si filius. z de peti. here. l. si quis libertatem. so. in legibus illis cõpete bat ius excipiẽdi q̃ z agẽdi z sic tollit tanto tpe vt ibi notaf. Et er hoc determinãt quidã questionẽ q̃ ecclesia q̃ poterat petere restitutionẽ intra quadriẽnium si nõ petijt nõ possit postea petere i modum excep. de quo dixi. ff. de temp. in integ. resti. l. super hac
2 circa fi. ver. cõsueuit etiã queri. †Querit gl. vtrũ seruus possit pre scribere libertatẽ tempore determinato hac. l. gl. distinguit aut est bonefidei aut nõ q̃s nõ placet quibusdã modernis vt seruꝰ erit ex in sui possessione mala fide prescribat solũ. xl. annis imo dicũt q̃s xxx. cum prescribat cõtra preiudiciales per quã vendicatur seruꝰ in seruitutez ergo ꝛc. vt. ff. e. l. sicut, z ibi notaf etiam. ff. de prescrip. lõ. tẽp, que pro libertate. l. j. vbi de ascriptitijs no. vt hic in gl. Cy. tñ videtur sentire q̃ nunq̃ prescribat, vt. j. l. proti. non. l. eum quia loquitur in prescribẽdo hominẽ cui seruit, vt no. j. l. proti. Sz an per hãc. l. sit correcta. l. vlti. ff. de alee lusu. z de prescriptione quin quaginta annorũ loquit si esset verũ q̃s ibi dicit Odof. q̃ fuisset i peratoris federici nõ esset correcta q̃ posterior esset quaz ista. Si autẽ fuisset alioꝝ imperatoꝝ ante istam crederem eã correctam. ¶ Itẽ opp. de. l. prescriptio. j. de operibus publi. solue vt ibi no.

1 Prescriptio non currit contra imperialem subiectionem.
2 Res fisci quanto tempore possit prescribi.
3 Decime an possint prescribi.

Imperit. Supra. l. pri. excipit vnũ casuz a
lege omes, hic excipit aliũ vbi. xl.
annis non prescribit. s. in functionib9 z tributis publi
cis z est canonizatus versi. ideo q̃, xvj. q. iij. prescriptio
1 nũ. z ratio fm Cy. huius. l. est †q̃ prestatur imperio in signũ subie ctionis cõtra quã dicit non posse prescribi, de hoc tñ plene dixi. ff. de iurisdi. om. iu. l. fi. z ideo dicit q̃ est contra illos qui dicunt eccle siam romanã prescripsisse cõtra imperium dona. cõstantini q̃ fal tem ea que sunt iurisditionis z subiectionis: non potuerunt pscri bere per hanc. l. de hoc dixi. ff. de quadriẽ. prescrip. l. bene a zenone circa fi. Sed nũquid idez in censu debito priuator? dic q̃ nõ quia cessat ratio predicta: z ideo. xl. annis prescribitur, vt. ff. e. l. omnes. Idem dicit Pe. in debito ecclesie cum z ibi cesset ratio predicta, z iõ dicit. xl. annis pscribi vt auf. quas actiones. ff. de sacrosan. ecc.
2 l. fi. ¶ Op. ad. l. istam †q̃ res fiscales prescribantur etiã spatio. r. anno. vt. l. in oibus. de diuer. z temp. prescript. de hoc dic vt plene dixi. ff. de quadrien. prescrip. l. j. Item glo. allegat pro concoz. ff. de publica. l. licitatio. ff. earũ. sed in primo tñ. vr contra et ideo dic q̃s ibi loquit de prescriptione publica q̃ ibi res publice trãsierunt sine prestatione hic loquit de prescriptione priuator. Itẽ querit glo. nũquid idem in emphyteota. z dicit q̃ sic sed dic q̃ de hoc põt dupliciter queri vno modo vtrũ non soluendo canones prescribat dominiũ rei secundo vtrũ prescribat ius non soluendi de quo dic vt dixi fm Jac. de are. ff. e. l. male. que hic recitatur p Cy. qui vltio
3 colligit ar. cõtra sanctum thomã de aquino †qui fm eum dicebat q̃ lz decime non possunt pscribi in totum vt extra de decimis ca. tua in ptes tñ poterat prescribi q̃s est expresse cõtra. l. istam ibi vel minus q̃ oportuerat ꝛc. z q̃ dicit eandem rationẽ esse in decimus quia dñs eas retinuit in signuz vniuersalis dominij. xvj. q. j. reuer timini. Sed z alia rõ est in laicis q̃ decimas possidere nõ possunt vt extra de prescrip. c. causam. ecclesia aũt contra ecclesiã decimas bene prescribit extra de prescri. c. j. lib. vj. cum ibi notatis z de hac materia prescriptionis decimarũ z cõsuetudinis seruande vel nõ in eis vide in summa de decimis. z de prescrip. p Bof. z Hosti.

1 Interruptio p iudicẽ facta qñ equiparaf ei que fit ex primi gio etatis.
2 Hypothecaria an tollatur principali sublata.
3 Res quando penes aliquẽ esse dicatur.
4 Creditor primus an possit secundo offerre.
5 Jus offerendi quando formale dicatur.
6 Negatoria quãto tollatur tempore.
7 Promissio conditionalis quibus fiat verbis.
8 Actio de dote nõ nascit matrimonio cõstante.
9 Interruptio p ademptionẽ creditoris facta an sit ciuilis.
10 Debẽs decẽ quotãnis an si singulo triginta annorũ quinqz solue rit prescribat in alijs.
11 Obligatio in diẽ in cõtractib9 nõ sit prio annis sequẽtibus.
12 Prescriptio non currit agere non valenti.

Tm notissimi. Diuide in. vj. partes.
In prima ponit quãto
tẽpe pscribaf hypothecarie cõpetenti ꝫ extraneũ mala
fide z sine titulo possidentẽ z ꝫ debitorẽ z ꝫ scom credi
torẽ. in secta de pscrip. iuris offerẽdi. In tertia a quo tpe currat p-

scriptio. In quarta quaꝛ inchoat9 cursus pscriptiõis interrupt9. In quinta quẽdã dubitabilẽ casus in quo dubitabat a quo tpe i ciperet currere pscriptio decidit in. vj. qualdã psonas pscribere p hibet. secta ibi eodẽ iure. tertia ibi illud. quarta ibi imoz illud. quã ta ibi in his etiã. sexta ibi nulla. s. in fi. prima subiuidit i duas. In prima quãto tpe pscribaf hypothecarie qñ cõpetit ꝫ debitorẽ. in secta qñ ꝫ scoz creditorẽ. secta ibi sed cũ illud. Itez quarta i duas q̃ duos enumerat modos interrũpẽdi, secta ibi sz z si qs. literam expone ibi detentatores sine titulo vel cũ titulo sed mala fide. Ibi vt. l. cautũ. Not vulgare modũ loquẽdi. l. cautũ. Ibi p solã multo magis interueniẽte cõtestatione z q̃ dicit cõuentionẽ, dic. i. exercu toris missionẽ licet gl. hic intelligat p libelli dationez. de hoc dixi
1 ff. e. l. sicut. Ibi conuentio. i. citatio. † Itez q̃ hic in prin. equiparaf interruptio facta per iudicẽ et que fit priuilegio etatis q̃ verũ est quantũ ad interruptionẽ cursus. Sed quãtũ ad cursum plurimat, differũt q̃ vbi fit p executorẽ interruptio oportet q̃ nouo inchoari. cursum pscriptiõis qñ ꝫo p etaf. continuatur cũ tpe precedenti fm Ja. de are. Itẽ caue a gl. q̃ dicit in matrimonio esse necessaria ꝫba q̃ verũ est in his q̃ loq possunt secus in aliis, vt extra de spo. c. tue
2 fraternitatis z de cõiugio seruoz. c. fi. ¶ †Op. q̃ sublata pncipali tollaf hypothecaria, vt. ff. de re. iu. l. pncipalis. dic fz Jac. de are. q̃ fallit hic z iõ ibi dicit plerũq;. vel fm Pet. hic loquit de tali ac cessorio q̃s pt stare p se. ibi s ez q̃s p se stare nõ põt vt officiũ iud. opio gl. nõ placet dicto Ja. fcz q̃ distinguaf vtrũ pncipale fit sub latũ ipso iure an ope exceptiõis. nã in. l. eos. ff. de vsuf. nõ tollit pn cipalis ipso iure z tñ tollit accessoriũ. de hoc dic vt dixi. d. l. eos. et dicet. j. de luitiõe pig. l. itelligere, vbi etiã dicet vtrũ liberato pncipali pscriptiõe liberat9 sit delinsor. Itẽ no. vitas hypothecariet in gl. Itẽ aliqñ durat cẽtũ annis: vt. ff. de sac. ecc. l. fi. aliqñ sex mẽsibus tm: vt. ff. de cẽsi. z pere quatoꝛ ib9. l. fi. li. xj. de hoc. ff. si aduer. cre. l. j. Sed q̃ est rõ q̃ psonali pscribat hic, xxx. annis, z hypothecarie xl. an. vt Pe. q. difficili9 amittimus iura q̃ forti9 nobis acquirũ tur. Sz ita ẽ q̃s debitor nõ habet i re obligata ita forte ius sicut creditor cui res ẽ obligata q hz ius reale, debitor aut cui psonali actiõi res ẽ debita nõ hz ius i reiõ ꝛc. Sz istud nõ vr vrũ q̃ oñiũ ẽ forti9 ius quã hypothecaria: z tñ dño pscribit. xxx. annis, vt. ff. e. l. sicut, ad q̃s dicẽdũ q̃ sunt q̃dã res q̃ plene possideri possunt: z iste xxx. annis pscribũf. q̃dã q̃ nõ possunt ppie possideri vt hypothe carie actiões z iõ in eis regrunf. xl. anni fm cũ. Cyn. Sz cũ illud hic incipit: sed a pars prie partis pncipalis i qua prio ponit cãm statuti, sed o ponit statutum sub quadam diuisione, tertio illud extẽdit. Et nota ex illis verbis p posteriorẽ cõstituta† q̃s res sit esse apud aliquẽ cũ ei9 possessio pt hñi ꝫ facili q̃s facit p his q̃ Jo. notauit. ff. ꝫ acq. pos. l. j. rñso i pria magna gl. Itẽ nota ex ver. sin autẽ. q̃ vbi creditor vult cõsigere tempora debitoris exigunf. xl. anni q̃s facit ad id q̃s no. i gl. in auf. malefidei. sz dicit ibi. Itẽ fa cit ad id q̃s notaf in auf. q̃s actiões. ff. de sac. fa. ecc. sed dic vt ibi. Itẽ facit q̃ si qs velit dicere se z suos maiores z possessores posse disse z prescripsisse rem aliquã q̃ ꝑbare debeat quãto tẽpore ipse possedit z quãto ꝑdecessores. Ja. de are. z Cy. cõtrarium tñ habet mos iudicior z admittit ꝑbatio cõiunctim de se et predecessoribꝰ.
¶ Op. de auf. q̃ si quibusdam. de prescrip. longi temporis sz hic
4 fallit vel illa corrigit istam fm Pe. queritur † vtrũ primus credi tor possit offerre secundo. placẽtin9 q̃ non, gl. cõtra Ja. de Are. defendit Pla. dicens quod intellexit vtrum habere ius offerendi tanquam creditor non tanq̃ possessor. Sed quid si primus credi tor non possidet agit cõtra secũdum possidentez secundus offert sibi debitũ dicit primus z ego offero tibi an tunc audiaf primus ista fuit opi. Pla. quod non. Sed videtur q̃ primus audiatur nã quoties secunda obligatio est potentior alias potior ꝓma potest primus offerre secundo, vt. ff. qui potio. in pigno. ha. l. iij. ff. cuz ex causa. Sed cum hic secundi creditoris efficiaf ius fortius p obla tionem quam facit primo quare non poterit primus ad cõseru ationẽ sui iuris offerre? certe videtur q̃ possit. In contrarium videt quia post oblationẽ secundi offert primus z ita sunt i pari causa et ideo melior est causa possidẽtis, vt. ff. de verb. oblig. l. si seruũ. ff. sequitur. Sed forte diceret quis non est par causa sed certe imo est in offerendo. Ipse Jac. soluit quod melior sit conditio possidẽ tis ar. eius quod not. ff. de acquiren. re. do. l. qua ratione. ff. sed nõ vt litere. et quia in dubio iudicandum est p reo. In gl. hoc nomẽ solam. Ibi executorem. Nam non sufficeret libellum querimonie dare nisi mittat executor, vt. ff. eodem. l. sicut, ibi vel etiaz iudicib9 ꝛc. In eadem glo. Ibi a tempore conuentionis imo a tempore in termissionis litis, vt. j. eo. l. fi. z dic vt ibi. In gl. quãdoq; em. in fi. vt. ff. de pigno. l. grege. ff. si sub conditione. In gloss. sed cum perso nalis ibi cum principalis. Sed ibi est verbũ plerisq; propter hunc casum vt ibi notatur Jac. de are. Ibi. l. eos. Sed illud non est tan tum propter non subsistãtiam principalis quam virtute prescrip tionis vtrumq; pariter includentis vt et ibi tangitur in glossa. et de hoc ibi dixi. In fine vbi qui prescripsit simulis est soluenti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sed illud vt alter pro eo non conueniatur nonvt realis obligatio ab ipso cõtractat extingatur. Old. Jn glo. an ergo. dic bxeuiter q in pignore cõuentionali respectu pignoris sibi constituti possidet creditor vt in secundo allegatis hac glo. Sed respectu dominij re presentat imaginẽ debitoris z eo respectu dicitur debitor possidere per eũ. Jn eadem gl. ibi, nec obstat qõ vsucapit. s. debitor, vt. ff. de vsusfa. l. nõ solum. §. qui pignori, q patet q creditor alij tradendo iterrũpit prescriptionẽ vt ea. l. nõ solũ. §. fi creditor. Mo. fi. Ibi §. vacuũ, vel dic speciale quo ad vsufr. Frã. Zbi. l. rem que. z. l. si de eo. Jn gl. nullo relicto. Ibi statuerunt ar. s. ea. l. ver. in ipso vero. et ver. quamobrẽ. z quia eadẽ est ratio vtroq; casu quia nec debitor nec heres actualiter possidet. Sed vtriusq; imaginẽ creditor repre sentat i his que respiciũt dominiũ, vt. l. nõ solũ. §. qui pignori. z. ff. de vsufca. Ja. z Dl. Eodẽ iuris secũda pars principalis opp. d. l. in bello. §. fi quis seruũ. dic ibi speciale q; factus est redimentis vt ibi dicitur. Et q primus possit offerre sedo no. j. qui potio. in pig. ha. l. j. in gl. Sedo quero si obligaui rem meã z sto. xxx. annis q nõ offero creditori debitũ si postea offero vtrum possit obũcere pscriptionẽ ita q non teneatur pignus restituere z nõ possim agere pignoratia q non competit nisi debito soluto gl. z Azo. in summa. §. quid autẽ si debitor tenent q fiez q iuri offerendi possit pscribi. Ey. tenet contrariũ q; aut debitor possidet aut creditor. si debitor tunc nõ prescribitur q; que sunt temporalia ad agendũ perpetua sunt ad excipiendum, vt. ff. de doli exceptio. l. pure in fi. Si creditor possidet idẽ q non habeat locum prescriptio quia prescribit iuri ad iura sed debitor non habet ius fz facultatẽ offerendi qõ est dã dã merũ factum vnde aduertendus est q ius offerẽdi quãdoq; est ius formale quandoq; non est ius formale fz quedam facti facultas. †Primo modo accipit quãdo sunt duo creditores quorũ vni cõpetit ius offerendi alteri et istud tollit. xxx. vel. xl. annis z sic loquitur hic. alio modo accipitur p facultate offerẽdi quã hz debitor si velit pignus suũ liberare z talis facultas nullo tpe pscribit vnde quandocũq; vult debitor potest offerre z pignus recuperare arg. s. eo. l. male. cũ nõ competat hic ius. Sed facultas in offerẽdo nõ prescribitur ei nec per consequẽs actionẽ hypothecarie cuius est preparatoria sed in duobus creditoribus cõpetit ius hypothecarie, z ideo eodem tempore tollitur accessorium quo z principale vt in regula iuris cum principalis. et ad id quod dicit gl. imputandum debitori qui facere potuit vt in reg. iuris qui potest facere, respondeo verũ est in iure formato fz in facultate secus: tunc enim creditor mihi non potest imputare quia si me culpent alij z. vt. ff. de iure dotium. l. cum in fundo. §. j. z hoc secundum Ey. tenent taz antiq doctores vt Yz. cuius scripta dicit se sup hoc vidisse z. Mo. quam moderni vt Sy. vincentinus Ja. de ra. z alij, ad predicta fa
6 ciunt que notantur p Rof. de negatoria circa mediũ ver. ¶ †Jtẽ queritur quãto tempore tollatur negatoria. Jac. bu. defendit opinionem gl. z dicit quod sicut prescribitur iuri formato sic z facto ex quo sequitur ius formatus. Nam officio iud. prescribitur qõ est factum, vt. ff. de annuis lega. l. quintus. §. idez pap. z per hoc pscribitur natiuitati vtilis actionis, vt. s. ex q. cau. ma. l. si ab hostib⁹. et. ff. de iureiur. l. nam z postea. §. fi minor. sic et hic prescribit facto offerẽdi et per consequens natiuitati pignoratitie. opinionem predictam Ey. tenebat do. Ol. z ad hũc. §. respondebat: quia hic erat hypothecaria contra quam poterat prescribi. nõ eũ offert nõ possidens nisi sit creditor cuz hypotheca. arg. ff. que in fraudem credi tor. l. ait pretor. §. illud. z no. j. de solu. l. obsignatione. Jtem lex qui põt allegata per gl. argueret q contra pignoratitiam esset prescri ptum cuius contrarium no. j. de annali excep. l. j. in glo. magna q incipit sed quando z. c. vbi etiam dicitur agi posse rei ven. per debi torem non obstante tali prescriptione. ad. l. si finita. §. postea autẽ respondet qõ ibi non prescriptio fz secundi decreti interpositio a facultate prestandi cautio, excluit z ideo fm eum non prescribit iuri offerendi et allegat arg. j. de iure domi. impetrã. l. fi, et quia nõ est contra quid prescribatur, vt dictum est nisi disputãdo diceret qõ est ius cogẽdi creditorez recipere, nec eũ potest illo offerẽte z. vt. ff. de leg. iij. l. fideicõmissa. §. fi rem. Old. Ja. de are. mediã viam tenebat dicẽs aut facile potuit debitor solueret: z tũc prescribaẽ iu ri offerendi p. l. qui potest, aut non potuit facile z tũc posse non vr vt. l. nepos. pculo. de ver. sig. z de nora. l. fi seruus depositus. z de hoc dixi, ff. de vsufca. l. pignori. Et predicta faciunt ad questionez sepe occurrentez ecce concessi tibi gratis quod in pariete meo po neres tignum vel aliquid aliud teneres super meo et tu promisisti amouere quãdocunq; te admonuero steti. xxx. vel. xl. annos quod te non admoui nunc peto quod remoueas z tu obijcis pscriptio nem queritur an possit. et primo videtur q non obstet prescriptio nam lex dicit quod si conuenio tecum q possim perpetuo redhibere valet cõuentio, vt. ff. de edili. edic. l. quod si nolit. §. penul. hoc autem verbum quandocunq; te admonuero z verbũ perpetuo vi
7 dentur equipollentia. † Jtem hec promissio vr cõditionalis. s. fi te admonuero ar. ff. de leg. iij. l. fideicommissa. §. fi sic, z ideo ea pẽdet te non currit prescriptio. vt. j. proximo. §. Jtem ista verba quando cũq; te admonuero in fauorẽ stipulatoris videnr adiecta ergo nõ debent in eius lesionẽ retorqueri, vt. s. de legi. l. qõ fauore. Jn contrariũ videt q ista verba qñcũq; te admonero nõ inducant conditionẽ sed potius quãdam admonitionem, vt. ff. de ver. oblig. l. si decẽ cũ petiero et. l. si ita quis. sed in illis non dicit quandocunq; sed cũ petiero. inter quevidet referre q istud verbũ quãdocũq; est magis extẽsiuũ, vt. s. de pactis inter emptorẽ z ven. cõpositis. l. ij. nec ibi dicit pscribi iuri offerendi imo videt quocũq; tpe fieri posse q1 etiã ibi heredis fit mentio q etiã ad heredes heredis põt extẽdi z sic vltra. xl. q quinquaginta annos. Mã heres heredis zc. vt. s. de heredi. instituen. l. fi. Nec obstat etiã si dicatur q exceptioni prescriptionis longissime cũ sit odiosa renũciari nõ possit, vt. ff. de cõdi. idebi. l. qui excep. z q; iuri futuro nõ potest renunciari. vt. ff. de acqui. hereditate. l. si is qui. cũ si. q; hic nõ fuit renũciatũ fz pactũ factũ vt qñcunq; te admonerẽ remoueres nã expressa nocẽt non expressa nõ. vt. ff. de condi. z demon. l. nõ nunq. Sed cõtra hoc vr q; sub illis verbis quãdocũq; te admonuero nõ debet posse iclu di id qõ specialiter nõ possem cõuenire videlicet q non obstante prescriptioni teneret amouere ar. C. que res pigno. ob. pos. l. specie at prescriptioni renunciari non posset vt predictum est quia odiosa z quia etiã i fauorẽ publicũ introducta z tali iuri renunciari nõ potest. vt. ff. de pactis. l. ius publicũ. Jtẽ iure admonitionis videt posse prescribi per hunc. §. z ita determinauit dñs Jaco. Bald. in questione predicta maxime per dictã. l. si decẽ cũ petiero. cũ si. q; dicunt talẽ stipu. puram ergo cõtra eã statim currit prescriptio z q; in dubio. p reo fit interpretatio zc. ¶ Illud autem tertia pars pn
8 cipalis in qua ponit primo dictũ in genere. secundo in specie z qõ dicit in diem iertã mortis notãdũ est z. Jsicuit allegant q; actio de dote nõ nascak cõstante matrimonio. de hoc ne. ff. de dote prelegata. l. pater. z vide qõ dixi. s. de iure dotiũ. l. in rebus. §. fi. et plesnissime. ff. de bonis dã. l. §. si alia. in fi. Jmo z illud quarta pars cõtinet duo dicta. s. q per rei apprehensionem z debiti agnitionem interrumpit prescriptio. z pro declaratione primi dicti z glo. hic positarum dic aut creditor apprehẽdit rez non obligatã aut obligatã. Primo casu aut per vim z dic vt no. ff. q met⁹ cã. l. extat aut finevi z tunc aut indicialiter z sic fit pignus pretorũ z tũc est dñs inter ius antiquũ z nouũ. Jure eñ veteri cũ hec missio fieri posset sine lit. cõtest, vt. s. de his qui ad ecc. cõfu. l. fi. §. j. z i aut. de exhibẽ. reis. §. si vero non fiebat interruptio prescriptiõis fm hanc gl. p. l. ait pretor. §. fi. z. l. seq. ex qui. cau. maio. Ey. tamẽ z Sy. i hocvidẽt sentire contrarium et tenere opiñ. Azo. per. l. ff. de re indi. l. a diuo pio. §. si super rebus. ibi, vsucapioni zc. quod exponit Sy. s. interrumpende vbi secundum hoc videtur casus cõuincta. l. j. de eui. l. si ob causas. z ar. ad macedoñ l. sed z si pater. z pro hoc facit. ff. ne vis fiat et. l. j. §. hec verba. Sed iure nouo cum prescriptio interrũpatur per missionem executoris et ad missionem non procedatur non precedente vocatione in ius que est principium iudicij vt isti. de pena temere litigantiuz. §. vlti. questio non procedit quia indubitanter per missionem pretoris fit prescriptionis interruptio. vt s. eodem. l. sicut. aut para. i. debitor dedit pignus z fit interruptio quia per hoc videtur debitum agnoscere, vt. j. proxi. responso. et. l. plures apochis. s. de fide instru. aut creditor apprehẽdit rẽ pigno ratam sine vi puta voluntate debitoris et tũc hz vim ciuilis interruptionis et prodest quo ad debitorem. posset etiam sinevi apprehendi. et sine debitoris voluntate: z tunc secundũ quosdaz habet vim naturalis interruptionis z prodest quo ad oẽs. de hoc statim j. subiiciam. aut violentia est illata alij quam debitori z idemvidetur. Si autem illata fuit debitori tũc questio non procedit q1 creditor cadit a iure suo vt dicta. l. extat. z sic de interruptione frustra queritur hoc saluo quia cum creditor cadat a iure suo solum per sententiam vt not. in. l. extat. ante sententiam bene queritur de prescriptione z interruptione. †Sed quero nunquid predicta interruptio de qua locuti sumus q̃ fit per ademptionez creditoris sit ei uilis z sic prosit soli creditori an naturaliz sic prosit omnib⁹, vt. l. naturaliter. de vsufc. gl. in hoc variant hic enim in gloss. q incipit imo multo minus tenet quod sit interruptio naturalis z idez no. d. l. naturaliter z dicto. §. fz si sup rebus in. l. a diuo pio. secunduz vnuz intellectum. j. proximo responso in gl. nõ nouata enumerat istum modum interrumpendi inter interruptiones ciuiles et hoc magis placet Ey. quia creditor possidet debitori quo ad vsufc. vt ff. de diuer. z temp. prescrip. l. de accessionibus pro empto. l. missio. et no. s. e. l. §. sed cũ illud ergo nõ prodest omnib⁹. z hoc tenet Jac. de are. Circa fm responsum hui⁹. §. opponit glos. de. l. cũ quis. §. si quis pro reo, de solu. Pe. tenet vltimã solu. glo. Sy. autem tenet so. quei cõtrario nota. s. quod hic aute cõpletã prescriptionẽ debi tum agnoscebatur ibi post prescriptionem iam cõpletam z faciliꝰ cõseruatur quod non est prescriptione sublatum q̃ resuscitare iã sublatum prescriptione. Ol. et Ey. de modis interrumpendi prescriptionẽ habek hic in gl. z in summa. j. ti. proxi. z in decre. xvj. q. iij. c. j. et de

ssũ. c. j. z de offi. ordi. ũna. c. pastoralis. §. fi. in gl. sed vsq; ad quod tẽ pus. Et er eo quod diri naturalẽ interrumptionẽ pficere oibus colligit Ja. de are. q si aliquis prescribebat fundũ z medio tpe flumẽ illud iuasit q interrupta est prescriptio. Mã p inundatiõ nẽ pdit possessio, vt. ff. de acqr. pos. l. qvniuersas. §. itẽ q a mari. et idẽ posset dici si occuparet per guerrã vt. ff. de bonis au. iudi. possi. l. cũvn⁹. §. fi. z ibi de hoc diri z no. i gl. j. de annali excep. l. j. §. ad hec q icipit, sunt et aliꝰ casus. et de off. ordi. ca. pastoralis. §. fi. in gl. Sed vsq; ad qs tempus. ¶ Jn his etiã pmissionib⁹. hec est quinta pars. Opp. q i istis duplicari debeat temp⁹ vt. l. si sic. quẽ admodũ seruitus amittak. quicquid dicat gl. dic q ibi fuerat alternis annis seruit⁹ 2stituta nõ singulis annis vt hic.
10 †Querit gl. si debebã tibi decẽ singulis annis z solui, xxx. annis tãtũ quinq; nũquid in alijs pscribã. gl. tenet q nõ per. l. cũ fidez q1 soluẽdo partẽ vr agnouisse dbitũ vt ibi z. s. pri. §. z p hoc. ff. ad macedoñ. l. §z iul. §. fi. quẽadmodũ serui. amit. l. si stillicidiũ. §. fi. quãdmodũ serui. amit. l. si stillicidiũ. §. fin. z fi seruit⁹ vẽ. l. si eo loco. Jn 2iũ videk q1 si mihi solueret i totũ pscriberet ergo idẽ i parte vt. l. q de tota de reivẽ. Jtẽ speciale est i tributis q mi nus soluẽdo quã debeat nõ pscribat, vt. s. e. l. cõpetit. ibi vel mi nus quã oporteat zc. ergo in alijs ẽ in ztrariũ ius cõe. ff. ad mu nicip. l. j. in fi. Jtẽ videt expressum. qñ quib⁹ modis vsufru. amit. l. is q vsufruc. z hãc tenuit Jac. de are. z Lamber. răpon⁹. Dy. distinguit aut ẽ vna pstatio aut plures. Primo casu aut ego q recepi tũ quinq; sciebã eũ teneri ad decẽz tũc retineo ius i aliꝰ quinq. aut credebã cũ teneri tantum ad quinq; z tunc mihi pre
1 iudico vt dicta. l. is q vsufru. vbi videt casus z est ratio q1 non
2 video habuisse animũ obligãdi mihi siue retinẽdi p seruitutẽ
3 pdictã, vt. ff. quemadmodũ serui. amit. l. si cõmunẽ. z. l. vna ẽvia. Sedo casu qñ erãt plures prestationes tũc nõ retineo p vnã pre
4 stationẽ als imo perdo, vt. ff. de aqua plu. arcẽ. l. si pus. i princ. z
5 ibi per eũ vr sentire Bar. dix. cũ gl. qñ ẽ vna pstatio si autẽ plu
6 res tũc cũ Dy. in questionib⁹ suis. xxiij. q. q incipit cuz quoddã
7 monasteriũ. z de hoc bene i brocardis de parte ad totũ z de hoc
8 plene diri de reg. iur. l. in eo qui plus est. Jtẽ querit glo. pone qõ
9 debes mihi. x. annua vel mẽstrua soluisti per tres annos vel mẽ
10 ses. quarto vel quto cessas soluere nunqd currit tũc prescriptio
11 p alijs prestationib⁹ quas debeas facere in futurũ sequentib⁹
12 annis vel mẽsib⁹. contẽtio fuit inter Mo. z Bul. glos. fm Jo. di
stinguit vt hic habes. Ey. dicit modernos nõ approbare hãc di
stinctionẽ imo dicit q sequunt indistincte opi. Mo. pmo ex isto
§. vbi cõiũgitur annuũ debitũ ex vltima volũtate z iter vnos.
11 †Preterea non potest negari q in cõtractib⁹ pro sequentibus annis nõ fit obligatio saltẽ in diẽ, vt. ff. de ope. libe. l. si bona. de ver. ob. l. eũ q. §. quinta. z no. eo. titu. l. si stichũ. §. si stipulatio. s. quãdo dies leg. ce. l. j. ergo zc. vt. s. ea. l. §. illud autẽ. z. j. de anna. excep. l. j. i fi. p opi. etiã Mo. bene facit. ff. quẽad. vsufr. amit. l. si vsufr. alternis annis z q1 tot debẽt esse nũciatiões q̃t edificatio nes, vt. ff. de ope. noui nunc. l. 8 pupillo. §. fi plurib⁹ locis sic z hic tot prescrip. quot anni z hoc tenet Ja. de are. et Pe. nõ obstat. l. eos q1 loquit i accessoriis vt dicit Mar. z bene. Nec ob. ad hãc eius responsionẽ qõ opponit gl. de. l. cẽtũ capue vbi durat accessoriũ sine principali q1 refert vtruz eneruek ius actoris per prescriptionẽ z tunc tollit omne ius in accessoriis q1 prescriptione completa totũ tollit vt etiã nõ teneatur ad aliquas accessiones an vero eneruek per solutionẽ q1 sit totũ satisfiti totũ tollit. z si p parte. p parte remanet fm Ja. predictũ, Cõcluditur ergo qõ annue pstationi nõ currit prescriptio idistincte nisi a principio cuiuslibet anni hoc verũ nisi cessaretur per centũ annos. tũc eñ potest concedi quod omne ius sublatũ fit secundũ Pe. vt. ff. de vsufruc. l. si vsumfu. Ey. dñs autẽ Ol. defendebat opinionẽ z distinctionẽ gl. primo arguẽdo pro ea in eo quod delegatus dicit quia annuũ legatum primi anni est purum sequẽtium conditionale, vt. ff. ẽ annuis leg. l. si i singulos. p eo ergo tẽpore qõ est cõditionale nõ est nata aliqua actio, vt. ff. de verbo. ob. l. cedere. ergo planũ est quod nõ currit prescriptio quia actioni nondũ nate nõ prescribitur. vt. s. eodem. §. illud autẽ. z de iure dot. l. in rebus. §. omnis. Sz licet faciat. p opi. gl. z Jo. quo ad legata quo ad stipulationes videt cõtra opi. glo. z Jo. qõ sic probatur. ista
12 sunt paria quo ad hoc vt nõ currat pscriptio. scilicet actionẽ nõ esse natã vel esse natam z ex ea agi nõ posse. †Nam non possenti agere nõ currit prescriptio, vt. j. de annali excep. l. j. in fi. z quãdo actio ẽ peculio est annalis. l. j. §. annꝰ. Sz ex stipulatione annua cõstat nõ posse agi nisi p̃o presenti anno ergo non debet curre re prescriptio nisi p presenti anno et nõ p̃o futuris quod est i stipulationibus cõtra opinionẽ gl. z Jo. vnde dicebat dominꝰ Dy. q hoc opponebat z nõ soluebat cogitetis si scitis sustinere glo. dominus Oldra. sustinẽdo eã soluebat predictum argumẽ. hoc modo. tu arguis nõ valẽti agere non currit prescriptio hoc concedo. ad minorẽ autẽ cũ dicitur ex stipulatione annua non posse agi nisi p presenti anno nego q1 falsuz est. Nã quoties ex vna obligatione plures pstationes oriunt vt est hoc casu si cel sent in vna põt agi p illa cessata z vt in futurũ soluere compellat vt. s. de fideicom. l. j. z ibi notatur z plene dixi et. s. eo. l. male. et no. extra de sepultu. c. in nostra. tũc enim iudiciũ potest esse de futuro ꝓpter ius presens vt no. ff. de iudi. l. nõ quemadmoduz. et. j. et sententijs que sine certa quãtita. l. j. Non obst. l. j. quando dies leg. ce. quia illa loquit quãdo sunt plures obligationes et plures actiones successiue. Ol. opi. gl. tenet etiã hic Odo. z. s. de fide istru. l. plures apochis z speculator de locato. §. fi. ver. rlj. et ver. seq. ¶ Nulla scilicet. Sexta et vltima pars que tractat vtrũ emphyteota nõ soluendo prescribat de quo dixi. s. eodẽ. l. male. et traditur etiaz de ista materia. s. de iure emphy. l. ij. ¶ Quid si emphyteota vel colonus perpetuus vẽdidit fundũ alicui bona fide ementi et per. xl. annos soluit pensionẽ domino ignorãti de venditione nunquid empto. xl. annorũ prescriptione poterit se tueri aduersus dominũ. De hoc dicyt in specu. de locato. §. nũc aliqua. ver. xliij. et in questionib⁹ Barto. dix. xxiij. q. q incipit laicus quidam. Et puto q domino eo casu nõ currat pscriptio cuz semper ciuilẽ possessionẽ aio retinuerit z naturalẽ quodam modo scilicet percipiẽdo pensionẽ. ar. ff. de acq. pol. l. §. fi. cõ ductor. licet cõtrariũ videat. §. q sit possessione priuatus p tradi tionẽ factã emptori, vt. s. e acq. pol. l. fi. vbi dixi. z hãc tenet Dy. ff. de acq. pos. l. §. fi. §. fi. 2ductor. per. l. pomp. quib⁹ modis vsufru. amittatur.

1 ¶ †Prescriptionis longi temporis effectus qui sint.
2 Prescriptio quãdo cõtra cõtractũ vsurariũ currere incipiat.
3 Prescriptor bone fidei possidere definens an rursus a priori dño possit rem vendicare.
4 Actio vtilis quando preferatur directe.
5 Error iustus pro titulo reputatur.
6 Prescriptore ad vendicãdũ veniente an dominus veniens au diatur.
7 Prescriptor an possit rẽ bona fide sine titulo ad dominũ peruẽ tam vendicare.
8 Domin⁹ prim⁹ rei pscripte an ad se reuersaz possit pscribere.
9 Missus in reali vel personali an dicatur possidere.
10 Hypothecaria an sapere presumatur realis naturam an vero personalis.
11 Contumax qui prius fuit intra tamen annum veniens an sit au diendus.
12 Judex appellatiõis possessionẽ datã ex sententia a qua fuit ap pellatum reo restituere debet expensis refusis.

1 SI quis emptiõis. † Prescriptio lõgi temporis dat exceptionẽ z actionez. 2tra quẽlibet ẽt antiquũ dñz pscriptio. o lõgissimi tpis si cũ bona fide pcessit dat exceptionẽ cõtra quẽlibet z act. preterq̃ 2tra verũ dñm vel creditorẽ si vo cũ mala fide pcessit dat solã exceptionẽ z ñ actionẽ nisi i duob⁹ casib⁹ scz 3violetũ z 3en q missus ẽ iussu iudicis i possessionẽ. † Cõtra 2ctũ vsurariũ incipit currere pscriptio ex
2 die cessationis factei solutione vsurariũ. hoc dicit hec lex. Old.
3 †Querit gl. si pscriptor bonafide cũ titulo desit possidere z res reuersa ẽ ad priorẽ dñz nũquid poterit ab eo vẽdicare. gl. finalr tenet q sic vtili actiõe q pferr i hoc casu directe vt. l. i cause. in fi. Sed 3 hoc si obstitio cõsuenit dici q tũc vtilis pferr directe cuz hñs vtilẽ hz cãz ab hñte directã als 2tra, vt. ff. de loco publico fruẽdo. l. j. §. fz si venĩat. z de acq. rerũ dñio. l. qua rõne. §. litere. i gl. q̃ icipit i rẽ zc. qũo ergo hic pferr vtilis dñs directo dño cũ nõ habeat cãz ab eo forte dici põt q q patik 2tra sepscribivr tacite 2sentire, vt. ff. de ver. sig. l. alienatiõis. z sic iste tacit⁹ cõsensus tollit effectũ directi dominij. z sic dñs rõne et⁹ nõ pt se tueri nec agere. Sz tenendo opinionẽ. Mo. z Pe. q pscriptiõe queretur dñiũ q̃ forte verior ẽ cessant pdicta vt dixi. s. de bonis ma. aut.
4 nisi tricẽnalis. z b agit † vtrũ vtilis preferak directe: dic q aut vtilis. z directa oriunt ex eadẽ cã. aut diuersis, aut 2trariis. Prio casu aut vtil⁹ dat et ad quẽ negotiũ a pncipe ptinuit z pncipal⁹ z tũc vtilis pferr. vt. ff. s pcu. l. i cãe. Aut alij dat directa ad quẽ ptinuit negotiũ ab initio pncipal⁹ z tũc regr directa prevalet nisi i trib⁹ casib⁹, vt. j. de no. l. iij. vbi 8 plene dixi. ¶ Sedo casu qñ er diuersis cãis vt dño z emphyteote tũc glibet admittik rõne sui dñij et rõne sue possessiõis, vt. ff. vti possidetis. l. si duo. z ibi no. z si ager vectigalis p totũ. Tertio casu qñ er 3tijs vt h pferr hñs vtilẽ cũ sedo loco nata veniat ad correctionẽ prie vt h z ar. s. 8 pac. l. pacta nouissima. Jn gl. j. i fi. 8 q̃ dicyt ibi dixi. Jn gl. nõ solũ exce. Ibi dñiũ. i. effectũ dñij ne sit Mo. i qõne an pscriptiõe grat dominiũ circa finẽ. Ubi suũ vtile dñiũ q sibi p pscriptionẽ qñerat ifi. ar. eo z q no. ff. ad tre. l. ex asse. Ol. z. s. 8 be. vt actiõevẽ. l. ẽptor. Sz sigs ibidiuisiõe hac q segr vt si qdẽ zc. Jbivti p̃sidio. i. q̃ ad actiõez cũ det minatiõeñ seqntis v. fz alteri⁹ q ici, ita tũ. Jbi

Universidad de Deusto Biblioteca

nou⁹ possessor.i.ille ad quē puenit possessio postq̄ prior cecidit.
Ibi iustus possessor cām pscribendi a primo possessore nō hns.
Dl.z dic q̄ iste.§.loquit⁹ de eo q possidet sine ti. ¶ Opp.q̄ iste.§.
5 nō p̄eadt⁹nā aut habuit bonā fidē z tūc habuit iustū errorē q
habeāt p titulo z sic p̄cedit p̄scriptio.ff.vel.xx.annorū,vt.ff.de
vsuc.l.celsus,aut nō errauit iuste vt q̄ errauit i iure:z tūc nō p
cedit p̄scriptio,vt.ff.8 vsuc.l.nūq̄.dic q̄ errauit imp⁹babiliter
i facto suo vel i iure z sic nō habetur p titulo. z ideo ē necessaria
p̄scriptio longissimi t̄pis ff3 Ja.de are. ¶one eū q̄ heres istius
tus i primo testō q̄ testator mutauit credidit nō potuisse muta
ri z sic tenuit res hereditarias z ita habuit bonā fidē,vt.ff.de pe.
here.l.ff3 z silege cōmissoria.§.scire.p̄scribet eū lōgissimo tpe et
nō lōgo. Itē si erret i facto suo dicit error ip⁹babilis.ff.p suo.l.
fi.dic ergo q̄ habuit bonā fidē tū nō iuste errauit. Ja.tū p̄dictus 8
vr̄ tenere.§.de serui.l.i.q̄ error iur.nō iducat bonāfidē.z de hoc
§.pempto.l.vēditioni.z ff3 hoc hic oportet⁹et itelligi solū de er
rante i facto ppio z si nō ꝓbabiliter. Item quero ⁊ bonefidei
possessor q̄scripsit.xxx.annis desūt possidere z res peruenit ad
tertiū possessorē z ab isto tertio possessore petēdo 2currat verus
dñs qui petit ex suo directo dñio z ille q̄ p̄scripserat q petit ex
vtili qs p̄ferr⁹.vr̄ q̄ dñs,vt.ff.depo.l.bona fides.z q̄ directa pre
ferr⁹ vtili,vt.ff.de loco publico fru.l.i.§.sed si venerit.In contra
6 net Jac.de are.z de hoc dixi.§.hac.l.i pīi.† Quid si p̄scriptor
nō venit advēdicādū sed solū dñs, nunq̄ audiet⁹ dicit p̄fatus
Ja.q̄ sic sicut z als.ff.de superficie.l.i.§. qs aūt ait p̄tor.z
sic ver.si ꝓ nullū pōt itelligi in duob⁹ casib⁹.s.i bonafide p̄scri
bēte q negligit petere z in eo qui mala fide p̄scripsit vbi etiā si
veniat dñs z p̄scribēs repellat⁹ z dñs admittit⁹.q̄ autē hic dici
tur nō obsistēte hoc ei ⁊c.facit q̄ si quis habeat re meā i seudū z
abest z aliqs possidet eā z ego dñs volo eā vēdicare a possidēte
et ipse excipiat 2tra me z ꝓbat de feudo q̄ nō possit tueri talier
cep.q̄ excipit de iure tertij,vt.d.l.i.§.q̄ autē de superficie.z ibi in
glos.z ꝓ hoc.ff.de dona.l.vt mihi donares.ū.nisi.fami.her.l.is
cōsequēter.§.i.z si agervectigalis.l.ū.z ibi no.et de hoc an quis
possit se tueri ex iure tertij dixi.§.de ser.fu.l. cū seruum. In con
trariū videtur.ff.ad car.l.ū.§.cū extaret.de bonis liber.l.cādiu.
et.§.de peti.here.l.fi.dominus Dl.dicebat aut aliqs vult excipe
re de iure tertij cuius est futurus obligat⁹ si eaz omittat et tūc
potest.aut non est futurus obligat⁹ z nō potest et ad quodlibet
membrū aptant.ll.predicte sic z.ff.ad leg.fal.l.dolo.z si cui pl⁹
q̄ per leg.fal.l.hic aūt.§.pennū. ¶one q̄ aliquis vult vēdicare a
quodā q longo tēpore p̄scripsit ipse est negligēs ad se defendē
dū vnde ego volo eū defendere z ꝓbare p̄scriptionē suā ratio
ne alicui⁹ interesse mei nūquid admittar⁹ dic aut volo ꝓbare ius
tertij qs ꝓbatū euacuat ius agētis z admitto:z etiā p illo tertio,
vt.ff.de pb.l.circa.et extra de iure patro.c.cuz dilect⁹.z q̄ nō ꝺz
licere ⁊c.vt.§.de fruc. z litiū expēs.l.fi. Si aūt volo ꝓbare tale
ius tertij p qs nō ē euacuatū sz euacuādū ius agētis vt ꝺ emphy
theota nō soluēte canonē.licet eū ꝓbet i solutione cessasse non
ideo excluditur aduersarius quia est i electione dominivelit euz
deficere vel pensionē petere,vt.§.de iure emphy.l.ij. z tunc non
admitto:,vt.§.de ꝓba.l.ad ꝓbationē.z facit ad hoc.ff.q̄ po
tio.i pigno.habe.l.creditor.iū.respōso.z.l.claudius. Quid si res
p̄scripta bonafide sine titulo peruenit ad dominū nūquid ꝑ
scriptor ab eo poterit vendicare? gl. dicit quod nō et in hoc dici
differre ab eo q̄ p̄scripsit cū titulo.z ita intelligit versiculū.j.
eo. Itz tamē.¶de.tenet contrariū,z non obstat secundū eum
ver. Ita tamē q̄ refertur ad immediate precedentia scilicet ad
eū qui possidet malafide vnde secūdum eum p̄scriptor longo
tempore cū titulo et longissimo cuz titulo sine bonafide equipa
rantur et querunt sibi plenum dominiuz ita quod nullavēdica
tio p̄tori domino remanet nisi d iure speciali p̄scriptio rescin
datur vt dixi.§.ex qui.cāu.maio.l.si ab hostibus.z sic cessāt p̄di
cte questiones et etiam sequentes secundum opi.suā. Item que
ritur si p̄scriptor primus cecidit a possessione et secundus posses
sor p̄scribit deinde res peruenit ad tertium contra quē agunt
primus z secundus p̄scriptor quis ꝓferat⁹.dic quod secund⁹
7 p̄scriptor qui p̄scripsit contra primū et sic desūt habere ius
agendi vt dixi.§.in simili qstione.† Quid si secūdus p̄scriptor
cecidit a possessione sua et res peruenit ad tertium q dū p̄scri
beret fuerat interpellat⁹ a primo domino directa actione deinde
currit⁹ tempus ita quod completur p̄scriptio contra primum
quā facit et que sibi sibi prodest et non primo p̄scriptori cū sit
interruptio ciuilis,quid erit? dicūt quidā quod erit i circulo q
si directo domin⁹ vēdicat p̄scriptor primus postea vēdicabit
ab eo vnde cōsilium est quod cedat sibi vtile dominiū vt sic ex p
sona alterius repellat eū.argu.ff.q̄ potio.in pig.ha.l.claudius.
Sed hoc nō videt verū imo primus p̄scriptor qui habet vtile
dñiū repellit directo dominum.nam interrupt.o ciuilis non p
fuit nisi interrūpenti z sic cū secund⁹ p̄scripserit et habet vtile
dñiū quod erat penes primum p̄scriptorem repellet verum do
minū quia vtile p̄fertur directo secundum Petrum.ar.ff.de
euic.l.emptori.et de ver.fi.l.alienationis.iver.ita tamē. Iste ver.
secundum glo.refertur ad vtrunq; q: loquitur aduersatiue secū
dum Petrū refertur ad proximum tantū sic quādo malafide
possedit qui re reuersa ad dominū nō hz actionē 2tra eū,vt.ff.si
seruitus vend.l.loci.§.cōpetit.ille aūt qui bona fide p̄scripsit
agit contra dominū re reuersa ad eum z sic intelligit istū.§.opi
nionem glo.sequitur ¶y.in questionibus suis.cxxxvj.q.q̄ inci
pit cum caius seius rem lucij titij. Itē queritur hic dicit⁹ q̄ pre
scribens bona fide cum titulo ff3 optimonē gl.vel etiā sine titulo
secundum ¶la.z ¶de.† lōgissimo tempore agit contra verū do
minum ⁊z nunquid dominus primus si adeat redeat potest⁹ pte
scribere z videt quod nō,vt.ff.de vsucap.l.sequit.§.lana.tu dic
qs sic eaten⁹ quatenus nō est sua.l.quo ad vtile dñiū p̄scriptori
questitum per p̄scriptionem argu.ff.de in diē adic.l.cū si vno.
secundum ¶etrū in glo.ergo et hic quere ibi non est per omnia
simile scilicet p̄scribere longo tpe cū titulo z bonafida ex parte
una z longissimo tempore z bonafide sz sine titulo ex altera par
te. In fine.j.in ver.sed hoc.et ver.ff3 z si quis. Ol. In gl. hoc rese
runt quidā in fine scilicet in gl.que incipit non solū ⁊c. Ol. In
glos.supple z possessio ibi.xxx.annorum et sic non computabit
tempus solū a tempore quo cecidit a possessione primus p̄scri
bens sed etiam ante.

Sed Hoc super illis.Iste.§.incipit duos casus in q̄mb⁹
nō potest referri q̄stio dominū. ¶ Oppo.quod non
vendicet cum non sit dominus gl.soluit duob⁹ modis vno mō
quodvendicat quo ad certam personaz sic et als.ff.de nō.nume.
pecu.l.j.secundū casum. ¶sul.ibi positū.alia secūda q̄ amiserit
dominium inuasor p.l.si quis i tantā nō ꝑcedit q: nō ipso inre
sed per sententiā perdit vt ibi notat⁹.† ¶ Itē vtrum missus i reali
vel personali possideat dic vt in glo.et bene not.extra de dolo et
cōtumacia.c.cōtingit.et vide quod dixi.ff.nevis fiat ei qui i pos.
missus est.l.fina.in fin.et per Jnno.vt lite non contest.c.quoniā
frequenter.§.i alijs.et per eundem de verb.signi.ca.dilecto.z p
Dy.i materia primi et secundi decreti quā tractat.ff.de damn.
infect.l.si finita.§.iulia.ver.nono queritur.z per Rofre.z specu
latorē de primo z secūdo decerto.z Hostiē.in summa de dolo z
cōtumacia.§.quis sit effect⁹ primi decreti.z de hoc etiā dicet.j.
10 de p̄tor.pig.l.fi.† Querit gl.vtrū hypothecaria sapiat naturā
personalis vel realis hic tenet qs p̄sonalis alibi quod realis vt
notat⁹.ff.de acqui.pos.l.iij.in fi. Dyn.ad concordiā reducēdo dī
stinguit aut agitur cōtra debitorē z tunc vera est ista gl.aut agi
tur cōtra aliū z tūc cū hypothecaria adnocet possessionē,vt.ff.
de euic.l.si cū venditor obtineat glo.cōtraria. Jac.de are.videt
sentire qs etiā contra debitorē fit idē qs i reali z quid tūc aduo
cet dicā s⁹m eum.j.de bonis auto.iudicij possidetis.l.cum pro
ponas. ¶de.indistincte videt sentire qs idem sit qs in personali
vt ibi dicā.ad hoc facit qs retigi.§.vbi in rē actio.l.ij.circa finē.
Itē hic dicit⁹ qs intra annū veniēs tenet⁹ prestare cautionē:sed
cuivtuz iudici an parti:de hoc dicyt no extra de eo q mittitur
in possessionem causa rei seruande.c.j.et concor.titulo.c.cum ve
nissent.Sed quid si iudex qui debuit mittere actorē in possessio
nē ex contumacia per suam admdicauit sibi possessionē et ꝓ
prietatem nūquid valebit ipsa adindicatio saltem quo ad pos
11 sessionē? dic q̄ sic vt in questionibus Bartho.bzir.lvij.qōne q̄
incipit agebat actor 2tra reū. ¶ Oppo.glos.ad id⁹ qs hic dicit⁹
qs intra annū veniens audit⁹.§.de iudi.l.properandū.§.finaurē
reus.de hoc dic vt ibi plene dixi. In suppletione glo.que incipit
hoc cū agit⁹ in rem.z vide qs dixi.ff.de priuile.cred.l.eū qui i pos
sessionē. Itē qs hic ꝺz qs audit⁹ intra annū veniens prestita cau
tione iudicio sisti subaudi z refusio expēsaz plene dixi z.j.de fruc.
z lit,expē.l.terminato.ver.sed qz.§.dixi.Sz hic quero si aliquis
agebat,hypothecaria et qz re⁹ cōtumax fuit missus in pos.reus
vult intra annū recuperare nūquid poterit? videt qs sic sez:fo
mam huius.§.Speculator tamē tenet qs si ⁊stat de debito ligā
do ꝓ quo missus fuit actor qs nō potest recuperare nisi soluat.
Ita no.per cū de contumacia.§.sequitur videre versi.sed pone.
Idē videt sentire si agat rei ven.z ex cōtumacia missus sit z sta
tim sit parat⁹ ꝓbare de dominio qs reus recuperare nō possit
quia dolo facit ⁊c.vt dicto versi.sed pone.z ver.qd si ego volēs.
12 est etiā notandū ꝙ qs si data est alicui possessio ex sniа a qua ap
pellatū est qs inder appel.ſtatim debet facere restitui possessio
nē reo refusis expensis et cautione prestita z si expense essent in
certe z longiozem probationē regrerent.tunc cū sola cautione
de his restituēdis vt pl⁹ ne no. per Jnno. extra de eo q mittit⁹ in
possessionē causa rei seruande.c.cū venissent.Et de ista missione
z eius

z eius effectu satis no.ꝓ Boff.z Hosti.in summa eiusdē tituli.
z per Spe.eo.ti.z in tractatu de primo z secdo decre. per eū.§.iā
de effectu.ver.vltī.nota qs si is qui missionē passus est vsqz in fi
nē.§.z per Rofre.z Dy.z Hosti.in summa de dolo z contuma
cia. ¶ Itē quero de qōne quā vidi de facto data fuit possessio ti
tio de bouis seu ꝓpter eius cōtumaciā delato sacramēto per
iudicē actori qui iurauit sibi deberi cētū lapso āno reus agit rei
vēdicatione z petit rem suā ille titius qui missus erat dicit se ha
bere retentionē rei ꝓ illis centū que iurauit sibi deberi z non
hz alias ꝓba.nisi iuramētū q̄rit an sufficiat sibi ad retētionem.
Jnn.tz qs sic ex vi lit. nō ꝺte.c. qui frequēter circa finē. z ꝓ hoc
j.de bonis aut.iudi.pos.aut.z q̄rat.vbi de hoc iurō dicet.
1 ¶ Sortes humane plurimemille siquidem hominū species
z rerum discolor⁹ vsus.
2 Interruptio nālis actionē nō nisi ad annos.xxx.ppetuā facit.
1 Sepe. Nota† qs sortes humane multe sunt ⁊c.
de quo dic vt dixi.§.de pig.act.l.q̄ fortuitis. Itē vr̄ dicere gl.qs §.c.l.cū notissimi.§.imo ppe
tuet actio in.xl.annos. Sz ibi hoc nō dz.z iō gl.non
bene dicit. Itē dicit gl.qs fallit qs nō perpetuet in certis casib⁹
inter quos ponit.ff.ne de statu defun.l.j.§.sed interdū. Sed hoc
non vr̄ verum⁹ vt nota.§.ne de statu defun.l.si his quem.z.l.pe.
nō ob.§.sed interdum.q: ibi viuente eo ꝓ q̄ pnūciatū fuit sup
ingenuitate agebat m.l.si is.z.l.pe.fuit qō mota post mortē vñ
ppetuat quia est interrupta p̄scriptio que tā erat cepta. ſz q̄
eo viuente nōn ppetuat quia non est interrupta p̄scriptio q̄
2 nunq̄ cepit.z de ista interruptione no.z dixi.§.c.l.sicut.† Itē no
tādū qs interruptio naturalis de qua no.d.l.sicut. nō ppetuat
actionē nisi ad.xxx.annos vt no. in glo.xvj.q.iij.ca.placuit. vbi
de sta materia interruptionis est bona gl. Itē qs dicit l'a hōi
cause cursum dic qui durat.xl. annis nec tollit⁹ excep.xxx. anno.
vt.j.subiecit ibi nullo modo ⁊c. In gl.j.in fi. z fic ista fuit ratio
impulsiua,vt.j.titulo ꝓximo.l.j.§.exceptis. Oldra.

De annali exceptione. Rubrica.

1 ¶ Prescriptio an cadere possit inter duos socios rem cōmu
niter possidentes.
2 Socius delinquens in re cōi poterit conueniri.
3 Res communis peti potest ꝺ diuidi.
4 Pignoratitia si sufferatur an rei vendicatio detur.
5 Prescriptio nō dat⁹ aduersus eū q impotēs ad agēdum ꝓbat⁹.
6 Excommunicato qñ currat prescriptio.

Super rubrica. Vide Azo.in sum
ma.e.z diuide i tres
partes. In prima remouet annalē exceptionē in
talicis Jctibus z ꝺt cōes p̄scriptiones locū ha
bere. In sēda renouat z ꝺclarat. In tertia ꝓgat
z ertēditur qs dictū erat in maternis seruet⁹ in alijs aduēticijs.
sc⁹ ibi ad hec.tertia ibi ne autē. Itē p.§.ad hec.z.§. de cōstit.pe
cu.l.ij.z instit.de perpetuis z tpalibus actionib⁹.dicit ¶de.cō
rectū.§.plz.z.ff.de act.z obli.l.obligationū fere.vt dixi.§.ex qui.
1 cau.maio.l.si ab hostib⁹.† Querit gl.si sunt duo socij rē cōmu
niter possidentes an posset esse locus p̄scriptioni. ¶.qs non
gl.hic z.ff.fa.her.l.j.in prin.z Odo.hic z Rofr.fa.her.ver.nouū
qs sic. Cy.dicit se vidisse Rogerū z ¶la.in qbus tenēt opinio
nes ¶.contra gl.rōnibus efficacibus quas forte nonvidit gl.
primo q: simul possidendo de re cōi obuentiones recipiūt tanq̄
de cōi.nō ēm satis est qs actionē qs habeat quā intēdere potest
vt cursu tpis excludat sed opz eū in actione sibi cōpetenti cessa
re vt nil faciat ꝓ quo suū ius q̄si nec deses nec negligens con
seruare videat⁹ sic etiā socius percipiendo fruct⁹ de re cōi actio
nē suā conseruat ac si eā in iudicio deduceret.nec ēm maiorē di
ligentiā pōt adhibere quā rē continue retinendo fructus ꝓ sua
parte capere.qui ēm hoc facit sui iuris cōtempto:r dici non pōt
sicut nec pōt dici creditor⁹ negligēs qui debitorē in iudicio non
cōuenit qui sibi soluit vsuras.sicut ēm ille vsure recepte suū ius
conseruant:sic z iste fructus rei cōis percipiēdo.Itē q: tanto tē
pore cōiter possidendo dūs fieret si nō esset vnde magis ꝑdesse
et deberet lapsus tpis q̄ nocere. Itē si dicas cōpellendū socium
cōioni stare eadē rōne creditorē solutioni vsurarū qs nō est ve
2 rū.vt.§.tit.pri.l.fi.qs emptionis.§.fi.z cōi diui.l.penul.† Itē q:
vbi socⁱ⁹ cōiter possidet si delinquat in re vel aliqd faciat pōt cō
uenīri ergo eadē rōne pōt conuenīri ꝓ diuisione facienda. Itē si
fructus solus percipiat cōueniē cōi diuidendo ergo z ꝓ re cōi ne
aliud sit in accessorio quā in principali.s. qs in accessorijs duret
actio sublata in principali qs est absurdū. Itē nulla lex dicit qs
currat p̄scriptio nisi q̄n sol⁹ possidet.vt.l.vn⁹.§.in q.cau. cessat
lōgi tpis p̄scriptio z sup hoc olim fuit hesitatio q: putabat has
actiones nullo tpe finiri etiam altero solo possidēte q: nasci vi
debatur toties quoties socius de re cōi peciperet vel in rez cōem
impenderet.z ad hāc dubitationem tollendam in his z alijs
prodita est hec lex vt in annis.xxx.tollātur.licet ēm socius de re
cōi percipiendo vel in ea aliquid impendendo obligetur vel alij
sibi obliget nō tñ sunt plures actiones:sz una solū nata est actio
ficut vna est cōio z sic vna p̄scriptione tollit.idē est in actione
furti.sz ēm fur contrectādo assidue furtū faciat vna tñ actio fur
ti oritur z nō plures fm Roge.cuius fuerūt premissa de verbo
ad verbū.z hanc fuiam tenet colūbus.quidaz etiā addunt aliā
rōnem q: non potest fieri pactum de non diuidendo:vt.ff.cōi di
uidun.l.in hoc iudicio.§.pe.ergo nec p̄scriptio currit.vt.§. de
seruitu.l.j.nec ob.qs aliqñ plus pōt p̄scriptio quā pactū q: rñ
3 detur vt ibi dixi.hāc etiā opi.sequebatur do. Ol. q: † absurduz
esset dicere q̄ peti possit res cōis z diuidi nō possit:vt.ff.de peti.
here.l.fi z fi lege cōmissaria.§.pe. p hoc etiam facit.d.l.vnus.§.
in qbus cau. cessat lōgi tpis p̄scriptio quā dicit notare ministe
riū iuris nō accidentiā facti. z ꝓ ß etiā faciunt oēs rationes in
gl.inducte in actione p socio.z hunc ter.intelligebat cū ꝓperso
nalibus p̄stationib⁹ intentauit vt expresse dicunt illi duo.§.ītē si
inter.z.§.idē iur.hic in gl.allegati.nō ob.lex vltima de alie.iud.
mutandi cā.quam gl.allegat q: illud contingit ꝓpter delictū
in faciendo commissum.nos autem hic loquimur de cessatione
in nō faciēdo inter q̄ multū refert,vt.ff.de vsufru.l.si cuius.§.de
preteritis.z no.ff.so.ma.l.semel moza.l.fi pupillorū.nō ob.quia
ibi non ꝓhibet diuisio:sed minoris pronocatio fine decreto
cum decreto autē permittit sicut z alienationes,vt.§.de predijs
mino.l.inter oēs.ad.l.q̄ pōt.de reg.iur.dic aut pretextu impotē
tie intēdit qs ab efficacia precedentis obligationis actus exime
re z hz locū dicta regula qui pōt,aut cū sui fore tabu nō incide
re z tūc regula locū no hz,vt.ff.de ꝺtrah.emp.l.cū ab eo. nisi fo
te alicuius facti ex trinseci accidētia suspicionē fraudis induce/
ret vt instituto sub conditione potestatiua omittēte conditionē
implere z ex testamēto adire z ab intestato bona tenente,vt.ff.si
qs omissa causa testa.l.j.§.sub conditione. In qōne aūt ꝓposi
ta ꝑtetur impotētie se a nulla obligatiōe eximit sz ne sui omit
tat cōtendit.posset etiā intelligi iste.§.vno ex cōsortibus rē cōes
insolidū possidēte vt.d.l.vnus.in gb⁹ cau.cessat longi tpis pre
scriptio. Old.de actione finiū regun.dic vt.§.fi.regun.l.fi. Que
rit etiā gl.de eo q̄ amisit possessionē p inundationē z non firmat
bene pedem,ad hoc etiā facit q: no.in.l.sciendū.z.l.seq.hic i gl.
allegato. Sz dic qs ad possessionē quā prius habebat restituit⁹,
vt.ff.ex q.cau.maio.l.ītē ait pretor.§.ītē.ei. Sz nō restituit q: res
habeatur p̄to vsucapta vel p̄scripta.z ita intelligāt lex sciēdū
z sequen. z no.d.§.ītē ei.z in.§. si quis propter inundationem.
superiore anno q̄sierat interditū vnde semp amissum restituit
nō ad lucrū. Ol. Itē q̄rit gl.qd de act.ex testō competēte p ser
uitute dic vt not.z dixi.§.de vsufru.l.corruptionē.de negatoria
4 dic vt.§.de seruituti.l.ū.z.ff.de seruit.l.seruitutes.ū.† Sz an sub
lata pignoratitia possit agi rei ven.gl.dicit z bñ q̄ sic. qdā mo
derni in effectu dicūt sublatā esse rei vē.q: creditor debitorī agē
ti rei ven.opponit ex cep.rei obligate z si offerat pecuniam dicet
sublatum esse ius offerēdi per p̄scriptionem.z ita tenebat hic
Zamber.ramponus q̄ verum est retenta opinione gl.q̄ iurī of
ferendi p̄scribatur,vt not.§.ti.priori.l.cum notissimi.§.j.ꝛz ibi
dixerim contrarium.z fm opinionem glo.dūs erit excl⁹us a re
sua cōtra qs ¶ar.de fano dat tale remedū videlicet q̄ dicam
creditorī meo solutā pecuniā ex fructuū perceptiōe q̄ forte fuit
pluriū annoz qui anni detrahent de illa p̄scriptione z fic non
poterit pignoratitie p̄scriptionē obūcere cum de fructibus fit
sibi solutum in totū vel ꝓ parte,vt.§.de pigno.act.l.j.et.ñ.z.j.
de pigno.l.dominiū. Idem si rē pignoratā deterior asset q: ex il
lo tpe posſuz pignoratitia ītēdere vt eo.ti.l.creditor.z si dicat q̄
fructuū p̄ceptio vel dāni estimatio nō fit solutio debiti sed pos
set solū fieri compensatio et cū modo non possit offerri non pōt
cōpēsari,dico qs ꝓ solutiōe ipo iure ꝺz haberi.vt.§.de cōpēsa.l.
si cōstat.z.j.de partu pig.l.j.et.ū. Sz qd si de fructib⁹ vel dāno
nihil possuz opponere puta q: fruct⁹ nō p̄cepit vel rē deterior
nō fecit vel q: fruct⁹ ex pacto lucrari debebat:dic qs tunc agēt
cozā iudice ecclesiastico vbi compelletur fructus computare in
sorte non obstante pacto de lucrādo extra de vsu.c.ij.et.j.de su
pere.act.l.j.li.xj. ¶.de fano. Si autē teneatur vera opinio,scili
cet qs iuri offerēdi nō possit p̄scribi:tunc cessant p̄dicta Cy.
Jn gl.sunt z alij casus ibi.§.fi.et de acquir.pos.l.pomp.in pn.
z.l.qui vniuersas.§.ītē qs amari. Oldra. Jn gl.his ibi hec iudi
ciavt dicta.l.j.ibi fami.her.l.j.fic.ff.qs metus cau.l.metū.§.vele
ti.z verū videtur qs non ex voluntate sed post voluntatem.vt.§.
ꝓ socio.l.tā diu. Oldra. Jn glo.sed quādo.ibi tam diu,quod i
telligevt ibi no.ibi culpent alij ⁊c.vt.ff.de iur.dot.l.cū in fundo.
Sed hec argumentatio in p̄scriptionibus cessat. Ol. Ibi necessi
tate fit z recipitur,vt.ff.de leg.iij.l.fideicōmissa.§.fi rē.et hoc re

Universidad de Deusto Biblioteca

spectu ꝑscribit debitor cõtra creditorẽ. Sed hec necessitas reciquendi non inducit ius vel actionẽ q̃ ꝑscriptione extingui possit ꝛ simplicius facti possibilitatẽ vt dixi dicto .ff.j.in.l.cũ notissimi. Vbi ab eo prescribente.xxx.annis.z cum malafide,vt.ff.de acq.pos.l.j. ff.p seruã pignori.z ꝺ v̄ suꝛc.l.p seruũ.Jn fine.preterea nec credi tor posset referre questionẽ dñi si agat pignoratitia qꝺ posset si agat rei ven.vt no.ff.de pig.act.l.nec creditores. Jn gl. isteron proteron.z qꝺ dicit nata,dic q̃ hoc non sufficit nisi eã intendere possit,vt.ff.titu.j.l.cum notissimi.ff.illud. Oldra.

5 **Ne autem.** †Nõ possenti agere nõ currit ꝑscriptio hoc dicit z sepe allegat. Sz vꝝ qꝺ currat ꝛ dek restitutio.vt.ff.de seruit.rusticoꝝ p.tio.l.attilicinus. dic aut impedit impediméto facti z tunc iste.ff.vel dic vt dixi.ff.de precibus imperatoꝝ.offeren.l.quoties.z de hoc etiã notat satis in glo.vlti.extra de prescrip.c.auditis. Quid in illis actionib⁹ q̃ cõpetebãt filio fa.iure veteri de quibus habet.ff.de iudicijs.l.ſi longius, nũqd in eis filiofa.currat prescriptio? dic qꝺ sic q.z in eis cessat rõ ista.z p.to hoc.ff.qui admitti ad bo.possel.possunt.l.j.vbi de hoc dixi. Jdẽ dicũt quidã in his in qbus patri non querit vsusfru.ad in ist ar castrefiũ, alij cõtra cũ non possit esse in iudicio sine q̃sensu patris z cogere patrẽ ad q̃sentiẽdũ vt est honestũ ergo ꝛc.vt.l. nepos,pculo.de ver.sig. Jd.fil.tz qꝺ currat nec põt dici inhone stũ qꝺ pater cogat er quo lex cõcedit et videt expssum scdm eũ. ff.er qui.can.maio.l.ait prꝺr.ff.ij.z ad hoc facit qꝺ dixi in.l.vlt.
6 ff.j.ã.de bonis q̃ liberis. †Sz nunqꝺ ercõicato currit ꝑscriptio? videt qꝺ non q̃ agere vel i iudicio esse nõ põt vt extra de excep. 6
c.pia.lib.vj.z p.to hoc de q̃cessio.pbẽ.c.q.ꝺiuersitatẽ. Jn Zriuꝭ 7
vꝝ qꝺ hoc q̃tingit culpa z delicto suo.z ideo sibi,pdesse non ꝺz de hoc dic vt plene no.p Jnnoc.extra de officio z po.iudi.dele.c. prudentiã.vj.col.Jn gl.magna signata sup verbo vinculo exclõi cationis. Facit̃ etiã ꝑdicta qꝺ si alig canonici ex ꝓuilegio ha beãt qꝺ ꝺebeãt interesse electiõi ꝑlati alterius ecclesie z ꝑlatꝰ illius ecclesie in qua habẽt ꝓuilegiũ viuat.vl.annis ita qꝺ non sit ibi aliqua vacatio ꝺeinde moriaꝝ z vacet z obijciaꝝ illis ca 1
nonicis prescrip.vl.annoꝝ contra ꝓuilegiũ qꝺ non obstet eis 2
qꝝ agere non poterũt seu vti eoꝝ ꝓuilegio cũ non fuerit illo tpe aliqua vacatio.z de hoc dic vt no.extra de ver.si.c.abbate.in vlti.gl.perpetuã etiã ibi finiꝭ.i.perficiꝭ non autẽ tollitur tẽpoze vt.ff.de doli excep.l.pure.ff.ſi. Oldra.

1 ☞ Vigilans differt a ꝺeside z in quibus.
2 Citatio ad domum quare sufficiat.
3 Citatio personaliter fieri debet habita persone copia.
4 Clericus ad ecclesiam citari potest.
5 Absentes per edictũ loco patenti affixum citari possunt.
6 Protestatio seu denunciatio in scriptis fieri debet.
7 Judice vno deficiente ad alium recurri potest.

Ut perfectius. Utilis est hec lex cum ꝗ2cor.ff.de defen.ciuꝭ ta.l.iubem⁹.z de epali audiẽ.l.ſi ꝑsẽs.z qꝺ vtrobiqꝫ 1
notaui. †Jtẽ no.q̃ ꝺ'ia ꝺz esse inter ꝺesides z vigilá tes,vt.ff.q̃ in frau.cre.l.pupillus ꝺesides idẽ est ꝺicere qꝺ negli gẽtes.vt.j.de annonis z tributis.l.iudices.lib.x.z.j.l.pri.in fin. 2 qꝺ sit ꝺefiꝺia habeꝝ per Archi.xxx.q.j.c.dictũ. Op.de rei ven. l.ſi post acceptũ.dic scm Pe.qꝺ olim nõ interrũpebat ipso iure prescriptio regulariter hodie idẽ etiã in istis casibus.z qꝺ hic ꝺi cit intellige verũ esse in effectu et sic hec cũ illa cõcoꝛdat. Jtem te net gl.qꝺ nõ sit coꝛrectꝰ titulus ex quib⁹ cau.maio.in eo qꝺ dat restitu.ex iusta causa absentie qꝺ est notabile. Lyñ.p hoc facit qꝺ dicit in principio vt perfectius. nec enim auxiliũ hoc magis restitutionẽ excludit quam missio que peti poterat cõtra absẽ tem quã cõstat non excludere restitu.in iteg.vt.ff.er quib⁹ cau. maio.l.itẽ ait prꝺtor.ff.hec restitutio.ibi eo potius ꝛc.z p.to hoc ff.de act.z oblig.l.quoties.et de succes.edict.l.j.ff.sed si videndũ.
2 †Jtẽ nota q̃ citatio ad domuz sufficit z est ratio qꝛ cũ se absen tat z nõ ꝺimittit.pcura.est culpa ergo ꝛc.vt.j.quõ z quãꝺo iu ꝺex.l.ab eo.vbi ꝺe hoc ꝺixi. Sed videtur qꝺ citatio ad domũ nõ teneat.vt.ff.que sententie sine ap.rescin.l.j.ff.itẽ cũ er edicto.sol.
3 vt ibi no.vel ꝺicꝭ qꝺ si copia psone potest haberi i eo loco ꝺebet citari psonaliter alꝭ sufficit citari ad domũ.ff.de liberis agno.l. j.circa princ.et qꝺ vi aut clam.l.aut qui aliter.ff.et ſi forte.et sic citatio ad domũ est subsidiaria ꝺe iure.z ꝺe ista citatione ad do mũ plene not.extra ꝺe ꝺolo z cõtu.c.causaz que.z.c.ſi.z plenius e subtilius per Jnno.ꝺe eo q mittit in pos.causa rei seruande.c. ſi aduersarius.z plenissime per Jo.an.in quadã eius questione ꝺisputata'que incipit iuꝺex recepit testes.ꝺe hoc ꝺixi ꝺe heredi. instituẽ.l.j.ver.sed nunquid ex citatione facta ad domũ.cõmuni ter tamẽ vidi seruari vbiqꝫ z etiã si citãdus sit presens citat ta mẽ ad domũ. Sz ꝺe iure credo ꝑdicta fore vera. Jn citatione cir ca receptionẽ testiũ tz Ly.ff.de testi.aut.ſi qs ab aliquo que est signata sup.l.ſi qñ.qꝺ non sufficiat citatio ad domũ.vbi ꝺe hoc ꝺixi z plenissime habeꝝ ꝺicta qõne Jo.an.Dy.tũ.ff.de dã.infec. l.iũ.ff.toties,vbi ꝺe hoc ſic tz aut,pducunt ante litẽ conte.vt in casibus specialibus ꝺicte aut.ſi qs ab aliquo.z tũc ꝺz citatio pueuire ad notitiã citati nec sufficit fieri ad domũ vt ꝺicta aut. z in corpore vnde sumit ꝺe testibus.ff.pe.aut post lit.contest.et tũc sufficit fieri ad domum vt z alꝭ regulariter,vt.ff.qñ appellã. fit.l.j.in fi.ratio ꝺifferẽtie est qꝛ post litẽ contest.presumit ꝺolus in illo qui se absentat qꝺ non est ante lit.conte.in aut.ꝺe exhib. reis.ff.ſi ꝺo gꝺã iurẽt.in aliꝭ aũt causis tz qꝺ.ff.ꝺixi qꝺ citatio ad domũ sit subsidiaria z fieri ꝺebeat tũc ꝺemũ cũ citãdus eo lo co non reperitur. †Sufficit etiã si clericus ad ecclesiã citetur vt ꝺicto.c.ſi.extra ꝺe ꝺolo z contuma.z ꝺe cle,non resiꝺen.c.ex tue. 4
z vtrobiqꝫ notaf.predicta vera sunt qñ certa psona citãda est. Si autẽ non est citãda certa psona tũc ad coꝛporationẽ negotiũ ꝺe quo agit sufficit citatio generalis,vt eẽ ꝺe elec.c.ſi.li.vj.z ibi ꝺe hoc notaf.z maxime p Arch.z ꝺe hoc tetigi.ff.ſi vt ab here ꝺitate se abstineant,aut.ſi oes creditores. †Est etiã alius mꝺ citãdi absentes.ſ.p edictũ affixũ loco patẽti q̃ modus habeẽ in clemẽ.ꝺe iudic.c.j.z ibi ꝺe hoc notaf. Jtẽ ſi ꝺenunciet ad ꝺomũ alicuius qꝺ ipse ꝺatus tutoꝛ presumit ex hoc scire vt not.in gl. ff.ꝺe peri.tuto.l.ſi tutoꝛ petitus.qꝺ est notãꝺũ.z hanc.l.z ei⁹ ma 5
teriã bene cõcoꝛ.extra ꝺe offi.ꝺil.c.pastoꝛalis.in fi.z qꝺ ibi no. in.c.j.ꝺe rescriptis circa mediũ vltie gl.z ꝺe citatione vide in al phabeto lfa C.ff.citare. Sz nunqꝺ in criminalib⁹ sufficiat cita tio ad ꝺomũ ꝺic vt in specu.ꝺe accusa.ff.j.ver.sed nũqꝺ id fussi cit. †Jtẽ no.q̃ ptestatio vel denũciatio ꝺe qua loquit hec lex fi 6
ue fiat in iudicio siue extra hz fieri i scriptis. †Ultimo no ꝑpter ꝺefectũ vnius iuꝺi.põt haberi recursus aꝺ aliũ.aꝺ hoc.ff.ꝺe fa 7
bricen.l.ſi.li.rj.extra ꝺe foro cõpetenti.c. licet ex suscepto.cũ ibi no.p Ber.z latius p Jnn.z ꝺe hoc p Mosti.i summa etiãꝺẽ titu li.ff.ex ꝑmissis apparet z in summa ꝺe treuga z pace,circa me ꝺium. Et ideo ꝺicit qꝺ vacãte imperio põt appellari a iuꝺice se culari aꝺ papã vt notaf in in glo.ũ.q.vj.ois oppressus.

☞ Libellus nõ aꝺmittit nisi in eo certa quãtitas exprimaf.
1 Juꝺex libellum ineptẽ conceptum etiam a parte receptum aꝺ
2 mittere non ꝺebet.
3 Interruptio an censeatur facta in hypothecaria si in rei venꝺi catione sit facta.

Ex multis. Certꝰ casus quẽ hic po mit gl.nõ est verꝰ scm Pe. 1
ſ.qꝺ † aꝺmittaf libell⁹ nõ cõtinẽs certã quãtitatem puta peto a te qꝛ es mihi obligatꝰ: nõ em̃ pꝛeꝺit taf libell⁹ scm eũ.z p eꝰ opinionẽ facit gl.mag.q̃ est.ff.ꝺe cẽꝺ.l.j. circa mediũ ipsi⁹ gl.z q̃ cõiter approbaf p ꝺoc.z nõ ista.z ita ẽt te net Dy.ff.ꝺe excep.rei iuꝺi.l.ſi mf.ff.j.Sz p opinionẽ hui⁹ gl.z q̃ talis libellus aꝺmittaf facere vꝝ ex ꝺe sen.z re iuꝺi.c.abbate sane.circa mediũ.li.vj.Sz ꝺic ꝺz vt ibi no.in gl.oꝛꝺi.z p Jnn. Arch.Jo.an.z ꝺe ẽ etiã bñ no.ꝺe libelli oblatione.c.ñ.aliqbus tũ videt q̃ a principio talis libell⁹ nõ aꝺmittaf si excipiaf sed si reꝰ nõ excipiat z sponte suscipiat tũc valeat. Sed ẽ hoc est val ꝺe † qꝺ ꝛz pars aꝺmittat iuꝺex nõ ꝺz aꝺmittere libellũ inepte conceptũ.vt.ff.ꝺe assesso.l.j.z ibi no.z p ẽ ꝺe postulãꝺo.l. quos phibet. qꝺ ergo vult ꝺicere.ff.z ſi quis? Pe. ꝺicit q̃ potest esse q̃ es mihi obligatus ex pluriꝰ mutuis vt qꝛ mutuauit tibi hoꝺie.z.cras.xx.z sic ꝺeinceps ſi ꝺo tibi libellũ z peto.x.er cã mu tui videoꝛ sup oĩb⁹.z.ꝺebitis iterrupiſſe ꝑscriptionẽ.z iste est ꝓi mus casus.ſcꝺs casus nõ mutaf.tertiꝰ casus est:ꝺebebas mihi x.er mutuo. Jtẽ ꝺebebas mihi.x.ex vẽꝺitiõe vel ex alia cã.hic ſi peto.x.nõ expssa aliqua cã videoꝛ iterrupisse oes ꝑscriptiones z ẽ sonat in lfa i rñsione nisi ius fiat ei z q̃ intelligaf in cã z qua titate nõ expssa nõ põt,pcedere vt pꝺixi. Jac.but.cui⁹ opi. mihi placet ꝺicit qꝺ ler ista non q̃rit nec curauit ꝺe forma libelli esset apte cõceptus vel inepte conceptus cũ ẽ loquaf ꝺe ꝑscriptione lõgissimi tpis q̃ in psonalib⁹ z hypothecaria locũ hz z in qbus interrũpendis nõ est necessaria libelli oblatio ſz sufficit sola exe cutoꝛis missio vt.ff.ꝺe ꝑscrip.xxx.anno.l.sicut.z p hoc nõ curaf ꝺe libello apte vel inepte cõcepto ſz qꝛ plures erãt cause vt in pꝛi mo z vltimo casu vel actiones plures ex vna cã vt psonalis et hypothecaria vt in scꝺo casu z nõ apparebat sup q̃ ꝺeberet in telligi missus executoꝛ z sic nec interruptio facta in scꝺo missus sup psonali nõ videbaf interrũpere sup hypothecaria. Jtẽ tũ determinaf.ſ.q̃ rõne ꝺubitationis interruptio intelligaf facta sup toto z aꝺ ẽ facit'oꝺiũ ꝑscriptiõis,alꝭ em̃ rõne icertitudinis totũ vitiaret,vt.ff.de testa.tute.l.ꝺuo sunt titij.ꝺicendum est ergo fm eum qꝺ in primo casu libellus fuit apte conceptus qꝛ ex pꝛessa fuit res z causa. Jn scꝺo nõ est ꝺubiũ silr qꝺ fuit apte cõ ceptus. Jn tertio nõ:qꝛ causa ꝺeficit.z si ꝺicaf qꝺ satis est ꝺum ꝺixit eum obnoxiũ qꝛ obligatio est causa.prima in psonalibus obligationibus ꝺicẽꝺũ est q̃ hoc bñ sufficeret in realib⁹.in pso nalib⁹ aũt inserẽda est cã.prima z cã remota z res q̃ petiꝰ vt no. ꝺicta gl.ll.j.ff.ꝺe eꝺẽ.z sic hec.l.nõ loquit ꝺe interruptione q̃ fit p litis cõte.ſz ꝺe illa q̃ fit p executoꝛis missionẽ, ꝺñs tñ. M.vꝝ sen tire Zriũ ꝺicẽs qꝺ si executoꝛis missio mitteret ita incerta sine li bello nulla interruptionẽ induceret. Sz qꝛ reꝰ aꝺmisit libellũ incertũ sibi pꝛiuꝺicat.p opinione iñ pfati ꝺñi Ja.z q̃ ꝺr fuisse sy monis vicẽtini facit rõ huius.l.in fi.z.ã.ti.pri.l.fi.z qꝺ solet ꝺici ꝺe iuꝺi.l.ij.z in hãc etiã vꝝ Ly.inclinare. Querit gl.qꝺ si libellũ incertũ postea ꝺeclaraut? ꝺicvt in gl. Jtẽ cũ hic ꝺicaf q̃ facta in 3
terruptione sup pꝛincipali vꝝ facta sup hypothecaria? nũqꝺ fa cta in reiven,vꝝ facta in hypothecaria? avꝝ q̃ sic p ea q̃ notanf.ff. ꝺe ver.sig.l.rei appellatione i vltima gl. Sz nũqꝺ facta Z pꝛin cipalẽ ꝺeꝺeat facta Z fideiussoꝛe? vꝝ q̃ sic vt i regula iuris cũ pꝛn cipalis. Jn Zriũ vꝝ qꝛ interruptio nõ egreꝺit psonã interrũpen tis vt.l.naturaliꝰ.ꝺe vsufe.cũ ergo hic sint ꝺiuerse psone ergo ꝛc. sz in hypothecaria nõ est sic.z hãc tz Pe.qꝛ etiã apposita psona li Z pꝛincipalẽ nõ ppetuaf hypothecaria Z tertiũ possessoꝛẽ vel ecõtra cũ sit ciuilis interruptio,vt.ff.ꝺe no.nu.pe.l. si cui. Jtẽ q̃ rit gl.ſi ago Z te peti.hered.p rebus sitis in ciuitate bononie,an facta sit interruptio p reb⁹ hereꝺitariis sitis mutine.z tz q̃ non z pro hac opinione facit.ff.ne ꝺe statu ꝺefunc.l.ſi pater.z qꝺ ibi no. Jn contrariũ videt.ff.vbi in rẽ actio.l.ſi vñ opz qꝺ intelliga mus hãc qõnẽ gl.qñ cõuentus in loco vbi conueniebaf ꝺomi cilium non habebat alias fuisset locus z iuꝺex competens z in terruptio facta esset vt ꝺicta.l.ſi.cum ibi notatis Oldra.

De alluuionibus z paludibus z pascuis. Rub.

Aliquos. Vide Azo.in summa ibi pꝛo pter res auctas alluuione. Ibi alieno.i.alij ꝺebentis incumbere ꝺe iure. Jn glos. pꝛima.ibi ꝺe iure emph.l.pꝛima. sed ꝺic vt ibi no taꝰ Oldra.

Aque. Contra istã.l.petentis. Jn glos.imo ꝺe causa q̃ qñq̃ contingit ꝺiligẽtia absentis pnun ciatur tũ cõtra absentem qꝺ non fieret si non liqueꝛet. Sed ꝺic qꝺ illud non fit in penã ꝺiligentie:sed ad executio nem iustitie z penam contumacie. Oldra.

De sententijs prefecti pretorio. Rubrica.

1 ☞ Restitutio i integrũ petiz terminari ꝺz intra quadrieniũ.

Litigantibus Vide Azo.i sum ma.c. Jbi publi co ꝓdest.i.ad publicã vtilitatẽ nõ cedit z est no tabilis ter.z qꝺ ꝺicit post successionẽ iud. expo ne vt in scꝺa expositione gl.scꝺm Fran.z Pe. quãto autẽ tpe ꝺurabit ꝺic vt in gl. scꝺm pꝛi 2
mam opi.scꝺm Fran.sicꝫ restitutio in integrũ intra quadrien niũ ꝺebet peti z terminari vt.ff.ꝺe temp.in integ.resti.l.superua cuam. Pet.autem appꝛobat vltimã opi.gl.

Quomodo z qñ iuꝺex sñiam pꝛoferre ꝺebeat. Rubri.

Super rubrica:vide Azo.in summa eo.z in spe.ꝺe citatione p totũ.z ꝺe cõtumacia p totũ.z ꝺe cõparitione in termino.z qꝺ ꝺixi.j.co.l.ea q̃.z.l.tres.z p Bosffre,in summa z ꝺe ꝺolo z contu macia.z Mosti,eo.titulo rubricella ꝺe contumacia vtrumin no toriꝰ sit quis citanꝺus ꝺic qꝺ sic vt not.per Jnn.extra ꝺe app. c.cum sit romana,in fine.z Ber.ibiꝺẽ.z ꝺicã.j.co.l. ea que.in fi. Jtem vide aꝺ istã materiã citationis qꝺ notatur per Rofre. in libello ꝺe constitu.meminerint.circa pꝛin.

Non semper Jbi eo pertinet.i. illuz intellectũ hz. Jn glos. pꝛima ibi,iniquã imo cũ ꝺe casu liqt nõ ꝺistin cto in cuius fauoꝛẽ cedat sententia vtrũ pꝛo acto re vel reo. Oldra. Jbi sed potes etiam ante finẽ trienniꝫ ꝺe hoc notaf extra ꝺe officio ꝺeleg.c.cõ suluit. Jbi nullo modo etiam crimine probato. Oldra.

Essante. Exemplum vltimum gl.approbat Bernardus extra ꝺe offõ ꝺelega ti.c.cõsuluit.z est notãꝺũ qꝺ si iuꝺex p seipsuz citat partes aꝺ audiẽꝺũ suiam habetur loco pereꝑtoꝛij.

1 ☞ Tempus ad appellandũ a tpe scientie incipit currere.
2 Jllico dictio pꝛo quo tpe sumatur z quanto.

Aveo. Jbi cognouistis.† A tpe ergo scientie +currit tps ad appellandũ vt.ff.ꝺe libe 2
rali causa.l.ſi is. Oldr. Jllico.† no. illico sumi p ꝺecẽ ꝺiebus aliqñ p tribus ꝺiebus vt.ff.ꝺe iuꝺi.l.ſi.sumit z alijs modis vt in Alphabeto sub litera. J. ꝺictione illico. Jn fi ne vt q: appellatũ est.z nota qꝺ sufficit citatio aꝺ ꝺomũ ꝺe quo ꝺixi.ff.ꝺe annali ercep.l.vt pfectius z ibi rationẽ ꝺixi.vel ꝺic qꝺ cũ qs se absentat ꝺimittere ꝺz in ꝺomo talẽ qui possit citari vel nunciare sibi citationẽ ar.ff.eum q in puincia ap.l.j.z.ũ.z tz gl. hãc.l.intelligat ꝺe absente er cã.pbabili. Pet.tñ intelligit ꝺe oĩ absente q̃ se post litẽ cõte.absentat z post eremoꝺicium cõtra hit.vt.l.pperãdum.ff. sinaut reus.z statim incipit sibi currere tps cum sciuit se cõꝺenatum.loquit enim hec lex inꝺistincte er go ꝛc.z ꝺicvt no.z plene ꝺixi.ff.ꝺe resti.militũ.l.j.z er g.cau.ma. l.j.z.ff.ꝺe in integ.resti.l.ſi.Ly.ꝺñs Oldr.intelligebat ꝺe absen te evoluntaria cã z ideo ꝺicit indefensus q: si ꝺefensi fuissent p pꝛocuratoꝛem a tempoze fuie late curreret tẽpus aꝺ appellan ꝺum non expectata ꝺomini scientia vt.ff.qñ appellãꝺum sit.l.j. ff.fina. Oldr.

☞ Juꝺex cõpetens qs sit aꝺ cognoscendũ ꝺe nullitate fnie. 1
Sñia nlla an ex eiscẽ actis sit pnũciãꝺa an ꝺo nou? bãꝺ⁹ libell⁹ 2
Sententia si nulla sit aut si qua sit,appellatuz extitit quis ꝺe ea 3
cognoscere poterit.

Si vt proponis. Licet gl.vacillẽt ꝺic +aut est iuꝺex oꝺi 1
narius q tulit sñiam nullã:ztunc q: aꝺhuc remanet iuꝺex iterum cognoscet z pnunciabit tã in ciuili vt hic quã in criminali vt.j.ꝺe accusa.l.iũ.vbi ꝺe hoc z hoc cũ sñia est ipso iure nulla,si aũt annullãꝺa aut est appellatũ:z tũc iuꝺex ap.cognoscit extra ꝺe ap.c.cũ sic.z.c.vt,ꝺebit⁹. ☞ Si ꝓ nõ fuit appellatũ trãsiti rẽ iuꝺicatã z reuocari nõ poterit ꝺe elec.c.cuz ꝺilect⁹.in fine. Si est arbiter vel ꝺelegat⁹ aut nõ seruauit formã cõmissiõis z tũc iterũ pnũciabit vt.ff.ꝺe arbitris.l.qꝺ tñ z ꝺe ẽ in speculo ꝺe arbitris circa finẽ.ſ.vlti. ☞ Aut seruauit z tũc nõ põt ampliꝰ iuꝺicare q: functꝰ est ossõ vt hic z.ff.ꝺe re iuꝺic.l.iuꝺex.vbi ꝺe hoc p Ja.ꝺe are.ſz Z hoc videt q̃ etiã ꝺelegatus ite rato cognoscat z errorẽ suũ corrigat vt extra ꝺe accu.c.qualiter z qñ primo. Sed ꝺic vt ibi no.z ꝺe officio ꝺeleg.c.in literis.z per Jnn.z p eunꝺẽ ꝺe re iuꝺi.c.j.z ꝺe ap.c.cũ cessante.z ibi in glo.q: ibi nõ loquit ꝺe ꝺiffinitiua ſz ꝺe interlocutoꝛia vel aliouitio circa pcessum q̃ põt emẽꝺari z corrigi vt ibi z ideꝫ in omnibus aliꝫ actis vel gestis tã p oꝺinarium q̃ per ꝺelegatum si sint inualiꝺa q: nõ possunt iterato fieri z corrigi qꝺ est notãꝺum vt not.p cõpost.extra ꝺe rescriptis.c.capitulũ sancte crucis.ver. Jtẽ qꝺ si collatio facta p executoꝛẽ non valuit z an possit venire cõtra fa ctũ suũ no.ꝺe le.c.nosti.ꝺe clericis cõiugatis.c.ꝺiuersis fallaciꝫ. 2
z ꝺe iure pa.c.cum laici.† Querit gl.nunqꝺ er eiscẽ actis pnun ciabit qñ sñia fuit nulla an ꝓ o ꝺabit nouus libellus z fiet nouꝰ pcessus.gl.remittit nos aꝺ notata in.l.ſi expꝛessim.ff.ꝺe ap. vbi ꝛz qꝺ er eiscẽ actis.qꝺ intelligebat Old.qñ sñia fuit nulla pꝛo pter seipam. Si autẽ fuit nulla ppter ꝺefectũ oꝺinis iuꝺiciarij vt qꝛ omissa fuit litis ꝓtest.vel sacramẽtũ calũnievel similia tũc aꝺ initio opz acta fieri er qꝺ suppleaf illud qꝺ ꝺeficit z ita ꝺz intelligi qꝺ no.ff.ꝺe re iuꝺ.l.cuz ꝛ rebaf z aꝺ hoc extra ꝺe elec.c. ꝺudum.scꝺo cuz ibi notatis. Ol.z p hoc bñ facit extra ꝺe resti tutione spoliatoꝝ.c.cuz aꝺ fedẽ.ibi pꝛiozis iuꝺicij acta recẽsen tes ꝛc.z ꝺe testi.c.ꝑsentata. Jn Zriumvꝝ.ff.ꝺe excusa.mu.l.j.ex cusa.z videt expssum ꝺe excusa.tuto.l.spaꝺonẽ.ſ.q absolutus. Dy.ꝺistinguebat z Ly. hic aut illud qꝺ ꝓbatum est in ꝑteritũ necessario vel pꝛesumptiue sequit esse verum in pꝛesenti aut nõ. pꝛimo casu vt qꝛ pbatum est ꝺe numero annoꝝ vel ꝺe ꝺño vel ꝺe libertate vel similibus:z tunc aut iuꝺex male cognouit z ma le iuꝺicauit z tunc nõ valent acta z eaꝺẽ ratione nec sñia.et ita loquit ler cum querebatur. aut non male cognouit sed male iu ꝺicauit z tunc non vitiatur vtile per inutile z habet locum.ã.ꝺe testi.l.ſi.z qꝺ no.in.l.ſi expꝛessim.et.ã.ꝺe eꝺen.l.is apud quẽ.z ibi ꝺe hoc plene ꝺixi.secuꝺo casu qñ ꝓbatum non habet necessa rio esse verum ꝺe ꝑsenti vt qꝛ pꝛobaui ꝺe numero liberoꝝ vel tutelarum vel similia tunc acta vnius cause non pꝛosunt etiaz inter eaꝺem personas vt.ꝺ.ſ.qui absolutus z ibi nota. Ly. 3
☞ † Quiꝺ si ꝺicta sñia est nulla z ſi qua est appellatuz est ab ea qs iuꝺex tũc cognoscet:ꝺic q̃ si appareat manifeste nulla pꝛimꝰ iuꝺex cognoscet ſi est oꝺinarius vt hic z ꝺicta.l.iũ. ꝺe accusa. Si autẽ ꝺubitaf sit nulla vel aliqua tunc iuꝺex appellatiõis vt ff.nil no.ap.pen.l.j.i pn.z ibi i gl.z aꝺ hoc.j.ꝺe ap.l. a pconsulibus z not. extra ꝺe rescriptis.c.ꝺilectus filius.j.ꝺe sarracenis. z ꝺe ap.vt ꝺebitus z.j.q̃. puoc̃are nõ est necesse.l.j.et ibi ꝺicaz. De hoc est etiã notanꝺũ q̃ iuꝺex ap.põt cognoscere ꝺe eã nullitatis vt habeẽ expsse ꝺe iure patro.l.ſi.z fa.herc.l. quẽꝺã mulier extra ꝺe ap.c.solicituꝺinẽ.ſ.sivero notoꝝ z no.p Jnn.c.ti.c.ꝺi

Universidad de Deusto
Biblioteca

tecti filiꝰ prior. z c. dilecto z p Archi, e. ti. c. j. lib. vj. in gl. q̄ incipit partis appellate in fi. Quid si appellet a sñia nulla z in appel. iserant cause aliq̄ nullitatis z sñia firmet p lapsuꝫ tpis vt i aut. ei q̄ appellat, nūqd adhuc possit dici sñia nulla: dic qđ nō ex eau sis in appellatiōe expēssis ex aliis sicut plene no. p eūdē Inn. e. ti. de ap. c. fepe. Itē vide ad materiā huiꝰ. l. j. de acc. l. iij. z. l. absītē.

1 **Ipreses.** Vide. ff. si aduersus rē iudi. l. cuz et l. appellatio facta, i. interposita. In gl. iij. ibi si actor qđ dic vt ibi mdū dari hoc nō pcedit q: nōdū datis curatoribus actor nō dar vt. ff. si. de cura. ff. de admi. tut. l. decret. In gl. can cellauit ibi quo ipo. i. ex ipa cācellatione qđ est notandum.

1 ☞ Sñia nulla censēt que cōtra absentē non cōtumacē ferr.

2 Sñia interlocutoria ferri potest parte non citata.

3 Sñia expensarū contra reum non citatum ferri potest.

4 Cōpromissuz aut rescriptū pnūciari nō pt partibꝰ nō vocatis.

5 Citatio an sit de iudicij fit substātia vt per principē omissa sententiam reddat inualidam.

6 Principiū omniū actionum vnde proficiscatur.

7 Citatus ad locuz inhonestuz vel minꝰ tutū cōparere nō cogit.

8 Edictum citatorium qñ liget.

9 Citari qualiter debeat extra citantis territorium positus.

10 Citatio certa esse debet z ad locum determinatum.

1 **Aque.** †Sñia lata ℨ absentē non cōtumacem nō vz. h. d. Idē dt gl. z fi i eius fauoꝛē p l. furioso. ff. de re iud, z ibi notat qđ est bñ notāduz z cō

2 cor. iq. q. ix. c. oīa, z de testi. c. ij. z ibi in gl. †Sz qd de interlocutoria nunqđ pōt ferri parte incitata: gl. tenēt qđ sic. ff. de arbitris. l. ſz interpellatus. de reg. iur. l. oīa q̄cunq; z de officio procōsulis. l. nec qcquā. ff. vbi decretū z plene dixi. ℨ de sentētijs. l. platā. z p Inn. de pcu. c. auditis. in prin. vbi est bona gl. in ista materia. Jn ℨtiūꝰ. ff. de dilatio. l. a pcedēte. Dy. ff. de re iud. l. qđ iusſit. vbi plene no. de istis interlocutorijs dt aut iterlocutoria ferr sup eo qđ desiderat plenā cause cognitionē z tūc pūtibus partibus vel eis citatis dz ferri z sic loquit lex a pcedēte. aut sup eo qđ nō regrit plenā cause cognitionē z tunc habēt locuz ℨtia. de hoc etiā in margarita de sentētijs. ℛ. sed nunqđ interlocutoria et idē vꝰ in republica vt interlocutoria lata valeat etiā in absen

3 tia vt. ℨ. de iure rei pub. l. j. z ibi in gl. †Itē pōt ferri sñia expēssa rum ℨ reum absentē z nō citatū vt extra de. pcu. c. cōſtitutis. et ibi in glo. Itē in alio casu ferr sñia ℨ absentē nō citatū vt extra de dolo z ℨtumacia. c. vlt. li. vj. z ibi de Bñ notat. Jbi etiā notat p Jo. an. qđ ℨtumax in vno actu sit citādus in alio. z de hoc dixi ℨ. de iud. l. pperādum. ℨ. sinautē reus. z deficto z vero cōtumace plene dixi i sequēti. ℨ. cū aut eremodiciū. Itē ℨ absentē restitue re rogatū pōt impetrari decretū de adeundo z restituēdo vt. ff. ad trebel. l. recusare in prin. z ibi in gl. z. l. ille a quo. An absente vno cohērede possit diuisio fieri inter alios pzsentes ita qđ pre

4 iudicet absenti notat in gl. ff. fa. her. l. in hoc iudiciuz. † Quid si in compromisso vel rescripto dicat qđ ꝓnunciari possit absentibus partibus nunquid opus erit eas citari? dic ꝙ sic vt nota tur in speculo de arbitris. ℨ. excipit. ver. vlt. secus si in cōpromisso vel rescripto diceret partibus citatis z nō citatis sicut cōmuniter apponit in cōpromissis q: tunc scōm formā compromissi posset, pcedi etiā eis incitatis q: forma mādati z cōpromissi attendit vt extra de rescriptis. c. cū dilecta. z. ff. de arbitris. l. nō distinguemus. ℨ. de officio. de cōtumacia z citationibus plene hꝰ in speculo de citatiōe z ℨtumacia. Et q: magna cōcertatio fuit inter imperatoꝛē Henꝛ. z regē robertum de qbusdā citationibꝰ factis de ipso rege vtrū eū arctarēt z vtruz sñia ex eis lata foret nulla ex qbꝰ facta fuit decretalis pastoralis de sñia z re iudicata in clementinis. vbi de hoc agit. z Primo q̄ro vtrū citatio facta ad locū vbi habitabāt inimici notoriū citati z lōge ab ipso loco distātis sit nulla z sñia ex hoc secuta. Itē si citatꝰ nequeat notorie sine grādi piculo ad locū ad quē citatus est cōparere an ex hoc sñia sit nulla. Itē si familiares citātis sint manifeste capitales inimici citati z potētes z multi, an citatio arctet citatū vt teneat saltē mittere excusatoꝛē. Itē si imperator tpe sñie erat inimicus capitalis regis an ex hoc sñia sit nulla. Itē vtrū edictum citatoriū in dicta cā publice ꝓpositū arctauerit regē q tpe citatiōis erat extra districtū imperij nec in eiꝰ districtu domiciliū habebat. p examinatione pdictoꝝ primo attēdēdū est vtrum

5 †citatio sic fit de esse et substātia iudicij qđ pterm̄ssa p pncipem sñiam nulla ℨ reddat z potissime crimininalē et lese maiestatis de qua dānatus fuit rex p imperatoꝛē, quā sñiam posui. ℨ. ad. l. inſ. maie. l. qſquis. circa qđ dicēdum ꝙ in citatione cōsiderātur duo. ſ. effectus intētus et ad ipm peruenīdi modus effectus in tentus est scia citati et facultas defendendi. et hoc non videtur posse omitti qu inueniat vere vel interpretatiue. ij. q. j. c. nos iu

9 quēꝙ de consti. c. ecclesia sancte Marie. sicut enim permissa est iure naturali defensio vnicuiq; cōtra extraiudicialē violētiā vt ff. de iustitia z iure. l. vt vim. z ad. l. aq. scientiā. ℨ. q cū aliter adeo qđ etiā brutis aīalibꝰ hoc cōcedit vt. ff. si quadrupes pauperiē fecisse dicat. l. j. ℨ. cū arietesi. et z aduersus violētia indicialē vt. ff. ꝺ iniurijs. l. nec magistratibꝰ ad. l. aq. l. quēadmodū. ℨ. magistratus. ex de resti. spo. c. cōquerēte. z. ℨ. de iure fisci. facultas z. l. phi ditū li. x. z dixi de ista defensiōe. ℨ. ꝺ epis z cle. l. oēs q vbiq;. ℨ. in B. Uerū ois licit? defendēdi mod? dz cōmēsurari mō offerēdi q intēdit vt. ℨ. vñi. l. j. z ibi notat idcirco i iudicialibꝰ lz iure naturale cuilibet se defendere iudicialiter nō iniurijs vel oppꝛobrijs vt ℨ. ꝺ postulā. l. qſqs. Sz q: defensio sine scia cē no pōt: necessaria est oīno scia veravel interpretativa et cum pncēps hac nō pcedēte iudicat subtrahit defēn. homini iure naturali ꝛcessaz. hoc ât nō pōt pnceps vt insti. de iure naturali gētiū z ciuili. ℨ. sed naturalia ergo ꝛc. Et de hoc an pnceps immutare possit ea q̄ sūt iuris naturalis dixi. ℨ. de pceī. impa. offi. l. quot. Modus indu cēdi hāc scientiā vere vel interpretative est citatio et hoc est qđ dz

6 †oīm autē actionum ĩstituēdaꝝ pncipium ab ea pte edicti ꝑpiscit qua pꝛor edicit de i ius vo. ff. de i ius vocā. l. j. et infti. de pena temere litigātium. ℨ. ſi. litigationes autē hñt suos modos q: aliqñ p nunciū aliqñ p epłam aliqñ p edicta vt. j. l. prima. in aut. de litigiosis. ℨ. oēm z. ff. de fideicōmissa. li. l. cum ꝓ. o. ℨ. subuentum. Est ēt qdā mod? citationū i ipsaꝝ iteratiōe cōsistēs vt ff. de feriis. l. j pecūniarijs. z de publi. iudiciꝭ. l. iter accusatores z j. e. l. tres. z ad hūc moduz nō vꝰ pncēps artari ar. exꝑssum. ff. de ma. vindic. l. apud eum. q: isti nō sunt modi de iure nature ſz de iure simplr positiuo cui pnceps nō est necessario allegat? vt. ff. ꝺ leg. l. pnceps. B sic pmisso dicēdus est qđ ois citatio q̄ p aliqđ accidens marie ipsi citāti notum secū affert impedimētum defensionis citati citatum nō artat q: non pōt parere effectum ꝑpter quē est inducta ſz facultatē defensionis et ideo ꝓ nō facto haberi dz vt. ff. qđ cuiusq; ꝛuenier. l. j. ℨ. z quidē. ℨ. de cur. furiosi. l. si. ℨ. sinaūt. z est exꝑssus. ff. qđ vi aut clā. l. aut g alr. ℨ. j. Et ex his pz risio ad primas quatuoꝛ qōnes q: in vnaquaq; earꝝ ꝑponitur legitima et notoria cā defensionē impediēs q: qliber earꝝ instās periculum mortis demōstravt. ff. de dona. cā mor. t. l. iij. cum tribus. ll. se. et ideo a cōtumacia et latitatione excusat. vt. ff. ex quibus cau. in pos. eaꝝ. l. fulcinius. ℨ. qđ fit latitare. z vid qđ ibi dixi ideo ꝓma cā de qua in ꝓma qōne fit mētio vꝰ citationē z p ℨtis

7 sñam nulla reddere. †si eñ citatus p arbitriū cui ex cōsensu p pzio obligatus est ad parendū ad locū inhonestum nō tenet cō parere ꝑpter ℨseruationē fame vt. ff. de arbitris. l. si cum dies. ℨ. peñ. multofortiꝰ si citat ad locum vbi est piculum vite iuxta. l. q̄ dicit cuius fame parcēdum est. multofortiꝰ vite vt. ff. ad. l. iul. de adulē. l. si adulterium cum incestu. ℨ. liberto. idē vꝰ de scīa cā in scīa qōne posita q: citatio est qdā sñia vt. ℨ. de epis z cle. l. cum clericis z ibi dixi. In ciuili autē est liberum hominē iubere facere qđ nō pōt vt. ff. de penis. l. mozis. ℨ. sunt autē. et nullo iure ad impossibile qs obligat vt. ff. de re. iur. l. impossibilium. ſz illa dicunt impossibilia q̄ sine salutis piculo nō possumus z ideo ad talē locū qs ire nō tenet nec cōpellit vt. ff. ad tre. l. ſz alio z. l. seq. z in talib? vocationibꝰ z itineribus habēda est ratio humanitatis q̄ nulla fuit in citatiōe tali. ff. ex qui. cau. maio. l. si cui. ℨ. tā diui in fi. z de vaca. z excu. mu. l. muneris. ℨ. tps z instans timor periculi est iusta cā recedendi ab eo cū qs naturaliter, et ciuiliter obligatus vt. ff. loc. z cō. l. habitores. ℨ. j. Idē vꝰ de tertia cā in tertia qōne ꝓposita q̄ sic, pbat legatio est publicū mun? ad qs qs subeundū cōpellitur vt. ff. de mu. z ho. l. vlti. ℨ. legati. z tñ ad amicū vel domesticū eius quem accusauit non tenet legationē suscipere vt. ff. de legatio. l. sciēdus. ℨ. si accusatio. z hoc est ꝑpter amicitiā et domesticitatē quā habet cum accusato qui accusatoris pōsumit inimicus vt in aut. de testi. ℨ. si ꝓ qs dicat. Idez est de quarta eadē rōne z maioꝛi vt. ℨ. de inoff. test. l. libri z. ff. de offi. prefec. vrbis. l. j. ℨ. certe. et p his oibus facit extra vt lite nō conte. c. accedēs. ij. ꝺ sñia excōi. c. decetero et. c. ℨquis et qs no. per Jo. and. d. c. pastoralis i clemē. de re iudi. in gl. qđ incipit facit hec lra ad ea que scripsi vbi tenet opi. ꝓdictā qđ citatio talis nō artet citatū, de hoc etiā i speculo ꝺ citatione. ℨ. j. ver. Itē qđ citatio fit ad locū ꝛuer. qđ si citatꝰ. z qđ no. per Inno. z ℨosti. de dila. c. ſcōo. z dixi slega. l. sciēdū. ℨ. accusatio. Ad quintā qōnē vꝰ

8 dicēdū †qđ ad Bvt de regulari ordine edictū citatoriū liget opz qđ fiat i casu necessitatis pura qñ fit ℨtra iceꝛtos, vt. ℨ. si ab here. se absti. aut. si oēs creditoꝛes vbi ꝺ hoc tetigi. ℨ. de remissio. pig. l. si eo tpe. ff. vbi pupi. edu. ꝺbeat. l. fi. z extra ꝺ elec. c. vltimo. lib. vj. vel si ℨtra certū qđ fiat i subsidiū, ſz de illo q nō reperit i loco vñ citari valeat, vt. ff. ꝺ liberis agno. l. j. z dixi. ℨ. de annal. ex. l. vt perfectius. z qđ i tali loco fiat qđ veriſimile sit posse ad citati notitiā peruenire, vt. ff. de instito. l. ſz z si pupillus. ℨ. proscribere. z

9 ff. qđ vi aut clam. l. semper. ℨ. hoc interdictum. † Item si citād? esset extra iurisdictionē citantis ponēretur edictū in loco debito z notificaret

z notificaret per lras vel nunciū edictū ꝓpositū esse et potissime hoc dz in Ztib? obseruari vt hic hꝰ in text. ff. q̄ snie sine ap. rescin. l. j. ℨ. itē cum ex edicto, cum ergo ponat edictuz ℨ certā psonā emanasse: de qua sciebat vbi erat z ei nihil notificatū fuerit vꝰ sñia ex virtute talis edicti lata esse nulla, z de ista citatiōe per

10 edictum hꝰ in clemē. de iudi. c. j. cum ibi notatis. †Est etiā notādum qđ citatio dz esse certa z ad certum determinatum locum alꝰ non vz vt extra de rescriptis, c. vlti. et de hoc dixi. ℨ. ad. l. iul. maie. l. quisquis circa sinē ver. circa hāc sñiam. Itē vide de istis citationibꝰ qđ dixi. ℨ. e. l. tres an subditus possit citari extra territorium dixi in prealle. l. oēs q vbiq;. ℨ. executoribus. ℨ. de epis z cle. Est etiā notādum qđ si iudex ꝑpter metū illius ℨ quē hz p cedere nō pōt facere pcessum suum in illo loco pōt alium locum eligere vt extra de officio dele. c. ſtatuimus li. vj. An in notoriis sit citatio necessaria dixi. ℨ. de accu. l. ea quidēver. an in notoriis. Jn gl. vlti. in fi. z. l. cōtumacia. ℨ. penā. Ol.

1 ☞ Peccare hñanū ē diabolicū pseuerare z āgelicū emēdare.

2 Cōmonefacere seu monere preceptū aut citationē importat.

Consentaneum. Pro declaratione vide, xxiiij. q. iij. de illicita, in textu gl. z lectura archi. z ꝺ citatiōe z ℨtu. dixi. ℨ. l. pri. z omiſ. alijs lecturis legas in actiōe rea li z loquitur post litem contestat. als diffinitiua ferri non posſet vt. ℨ. de rēp. ap. l. fin. ℨ. illud z circa missionē in pos. z qñ z qño possit recuperari tā in psonali quā in reali plene dixi. ℨ. de iudi.

1 l. pperādū. ℨ. sin autē reus. †Itē colligit gl. qđ hñanū ē peccare diabolicū pseuerare addas. z angelicum emēdare vñ magne sapientie est reuocare verbum qđ quis male locutus est xxiij. qō ne. iiij. c. magne nec ꝺ hoc fallere qui emēdat et venit ad veritatē xxiij. qōne. ij. c. apud misericordia. et magis punit pseuerans in delicto quā qui emendat in ꝺ cordis de penis et maleficijs rubricella deliquit. et augeꝰ pena illi qui perseuerauit in delicto z ad hoc. ff. de penis. l. ſi quis diutino. z ibi de hoc dixi z crescente cōtumacia crescere dz pena. ℨ. de epis. audi. l. iij. et extra vt lit. nō

2 contest. c. quoniā frequēter in fine. † Itē no. qđ verbum cōmone facto importat preceptum siue citationē vt hic. Idē est ꝺ verbo moneo. xxxiij. ꝺ. c. ignorantiā z. ff. de magistra. conue. l. i. ℨ. ma gistratibus. ad ℨ ex de spon. c. exiteris. ij. et. c. requisiuit. In gl. primo diffinitis ibi sic q̄ro hec fuit positio placz Hug. z expone ter. in fine vt ipsi exponunt in vltima glo. et hec est vera positio scōm Odo. Jbi cum comnetur, ſz hec lex in fine. Jbi auditis ꝛc. In gl. poterat em ibi. ℨ. omnē et dicvt ibi in gl. pręsumpta. in fine. Idem si inuentus nō venit vt. ff. de app. l. ex consensu. z no. et dixi. ℨ. e. l. ea que. in gl. nota fieri ibi. ℨ. si vero etiā quidā. Item per delegatum post litē contest. vt ibi. In glo. aio qđ intellige vt ibi no. z dixi. z. ℨ. de iudi. l. pperandū. ℨ. sinautē reus in glo. cum agitur ibi iustus possessor per interpositionem scōi decreti vel dationem in solutum, vt. ff. de dam. infec. l. si finita. ℨ. posłea autem. Oldra. Jbi si quis emācipationis. ℨ. pe. In reali intra annum in personali iudicis arbitrio etiam post annū. vt dicto. ℨ. penulti. et. j. de bonis au. iudi. poſ. l. cum proponas. Fran.

1 ☞ Aliud dictio qñz implicatiua est z qñz non.

2 Jus suum amittere censetur quis per sñiam z non ipso iure.

3 Dilationes citatorie an possint per iudicem abbreuiari.

4 Idem seu eadem res an coꝛā eodem iudice z eadem instātia possit peti pluries.

5 Pauci quot numero possint dici.

6 Ignorantia facti excusat sed non iuris.

7 Scire pręsumitur existens in ciuitate in qua aliquid publice pclamatur.

8 Sñia in criminali lata an sit nulla sine partiū citatione exꝑssa.

Qui semel. Addit ad. l. C. z clarius habetur in nouellis. e. ti. quo sumit de coꝛ poze aut. z vide qđ notat z dixi. ℨ. de iudi. l. pperādū ℨ. z si quidē. z in corpoze vñ sumit z in sñia eiusdē tituli z cōtinet sex dicta, primo qđ actoꝛ in actione ꝓposita dz psistere vsqz ad finē. Scōo cōtra nō persistentē cōsulit reo vt faciat eū citari, z ponit formā citationis. Tertio dicit p quos iudices predicta possunt exerceri. Quarto si actoꝛ in cōtumacia persequet qñ z qualiter possit condēnari. Quinto si actoꝛ citatus compareat qualiter debeat audiri. Sexto si post cōparitionē iterū litē deserat qua pena puniatur: partes p se patēt: literam exponе. Judiciaria coꝛā ordinario. Oblatis sup iudice delegādo. iudicibus scilicet delegato. Differat actoꝛ ibi. xxx. dierū subau. nō per preconē: q: voꝛ preconia. Delega. nedū ordinarijs. Non sit. ſ. p cōtu. q. d. persistere dz: siue sit lis cōtest. siue nō: dūtamē oblatꝰ

1 sit libell?. Aliud †istud vbū aliud nō implicat: qñz sic. de quo dic vt in Alphabeto sub litera. A. dictione alius. Item not. qđ dicit precibus insinuatis z p eū aduersario cognitis: ex quo col lige qđ si delegatꝰ citat aliquē qđ dz sibi mittere exēplum delegatiōis sue: als venire, nō tenet: z sic seruat, ꝓhoc. ℨ. de manda. pn. l. j. dz citā fm qđđā mitti libellus eū citatiōe, de q̄ dixi. ℨ. de lite cōtest. aut. afferat. ☾ Op. qđ nō expectet p annū, vt. ℨ. de dila. aut. qđ fieri. dicit gl. qđ hic loquit in ordinario hoc vꝰ ℨ tet. qui videt loqui in delegato nisi dicas qđ delegatꝰ principis reputat ordinarius. Sed quo ad hoc qđ hic ꝺ, idē est in alio delegato: z ideo dic qđ hic loquit vbi est ꝑcedendum ad diffinitiuā: z ideo dat annue: ibi loquit vbi fienda est absolutio solum ab obseruatione iudicis. ☾ Quero nunqđ idē fit in reo absente ante litē cōte, qđ possit diffinitiue ꝑcedere, quidā ꝙ fic. p aut. qua in puncia, qđ nō est verū: q: sic cōcederet plus reo ℨ actori. Sed ꝑcedetur cōtra reū absentē fm formā. l. si qs emptionis ℨ. penul. ℨ. de ꝑscrip. xxx. anno. Nō obstat aut. qua in puncia, vt ibi dixi. hec vera absente reo lite nō cōtest. Sed si fuerit pśens nunqđ cogeꝰ litē contest. vel ꝑcedet ad missionē? glo. dicit hic qđ nō. Ja. de are. qđ sic, vt dixi. ℨ. de lit. cōtest. l. j. ver. sed si tenea mus, z dicvt ibi, z de ven. inspi. l. j. ℨ. ex hoc ꝑscripto. Sivero fuerit lis cōtesta, tunc distinguit hic gloss. aut reus est pręsens aut absens qđ nō placet quibusdā modernis: q: si esset absentis z cōtumacis melioꝛ conditio ℨ obedientis z pśentis qđ esse non debet. Sed circa hoc dic vt dixi in. l. pperanduz. in suppletione

2 gl. q̄ incipit. i. diffinitiue sententie. ☾ † Itē nūqđ cadat ab actione ipso iure vel p sñiaz? dic qđ p sñiam: q: vbicūqz lex dicit aliquē ius suū amittere intelligendū est p sniam, vt. ℨ. de hereti. l. quicunqz. ℨ. qđ si fecerit. z dixi. ℨ. de epi. z cle. aut. statuimus. et ista sñia ferek sup cōdictione ex hac. l. nō sup principali, peretur eñ condictio ex hac. l. vel officio iudicis vt puniat in amissione

3 act. vt z als ꝺ iñ. l. si qs in tantā. j. vnde vi. † Utrū iste dilationes citatoriæ possint p iudicē abbreuiari. glo. hic z in corpe variāt z etiā moderni. Ja. de ra. tenet qđ nō: cū lex nō cōcedat potestatē abbreuiādi: sed hoc nō placet Pe. sed dicit qđ qđā sunt tpa statuta circa factū vbi nō versat iudicū magnum: z tunc arbitrio iudicis cōmittit, vt. ff. de iud. l. nōnunq̄. z arg. ff. de pe. l. hodie. z sic poterit B facere: aut pōt eē iudicū magnū: z tunc iudex mutare nō pōt, vt in aut. de nup. ℨ. fi. ℨ. Ja. de are. pleni? distinguit, vt dixi. ℨ. de dila. l. siue pars. quā etiaz sequi videtur Dy. extra de reg. iur. c. indultū. lib. vj. Quid si actoꝛ citatus dicit nolo venire: nunqđ ter citabit? vꝰ qđ nō: q: in incertis nō certis z. vt. l. cōtinuus. de ver. obli. z ita vꝰ notari. j. l. pri. In contrariū videt q: hic ꝺ: idistincte ter citari debere. z hāc tenēt Pe. z Ja. q: iste citationes ſcōz eos nō solū fiunt ad cōtumaciā pręsumēdā ſz ad malicią cōuincēdā, vt. ℨ. de iudi. aut. iubemus. et ita tenēt. ff. de re iudi. l. ℨtumacia. ℨ. cōtumax. sed nūquid sit coꝛrecta per hāc aut. l. edita. ℨ. de edē. Azo ꝙ sic. Ja. Bal. z Mar. sil. qđ nō: z qđ etiā hodie pōt mutari libell? sicut poterat per dicta. l. edita. quo ad actionē, sed nō quo ad causam, vt si primo petiī certi cōditione de mutuo et eadē causa possuz petere certi cō dictiōe generali. z hec sñia videt Ly. satis tollerabilis. Alij dicūt qđ pt mutari actio z cā, dū tñ eadē res petat, nō obstat hec aut, q: hic nō ꝺ qđ debeat pśistere i eadē actionis formula, ſz in ea dē instātia. vel verius hic non volebat mutare libellū, sed tergi

4 uersabat i lite nō persistēdo. z de hoc dixi dicta. l. edita. † Sed nunquid possit plures idē peti coꝛā eodē iudice z eadē instātia? videt qđ sic: q: idē petere pluries nō inducit cōtrarietatē vel contradictionē, ſz ostendit desiderium geminātis petitionē, vt. ff. de libellis dimissoꝛijs. l. j. de vē. inspi. l. j. i pn. ℨ. pigno. ac. l. si cōuenit. xxxi. q. j. lotharius. z no. per Inno. extra de appel. c. dilecto. ad fi nē. Sz nunquid ꝓpones exceptionē tenetur persistere scōm formā huiꝰ aut. dic qđ non: q: etiā exceptiones ℨtrarias pōt ꝓponere, vt. ff. de re iudi. l. nemo ex his. z no, per Dy. extra de reg. iur. c. nullus pluribꝰ. Quomodo se habeat hec aut. ad. l. pperādū: dic scōm Ja. de ra. z Pe. qđ coꝛrigit in eo q̄ ibi nō ꝑcedit contra actoꝛē absentē, nisi lite contesta. nā etiā ante litē. cōte. ꝑcedit

3 pōst aut. circa istātiā autē nō coꝛrigit: q: ista aut. est post illā z illa inducit remediū cōtra absentē, z ista inducit aliud nouū remediū z iō vnū non tollit aliud, vt. ff. de actio. z oblig. l. quoties. vnde si actoꝛ lite cōtesta. fuerit absens potest reus eligere viā illius. l. vel istius aut. qđ nō est verū: q: tūc pōt eligere viā istius aut. cū annus z duo mēses cōcludunt intra triennium, als secus. ar. ff. de adul. l. miles. ℨ. ij. Mamler illa properandū. et ista aut. tē dunt ad lites finiendas: z sic nō coꝛrigit lex illa nisi in vno scōz Pe. z Ja. ſz quo se habet hec aut. ad iura antiqua, scilicet ad. ℨ. eligere, cū simi. q̄ dicunt qđ pōt variare vsqz ad litē ꝓtest. gl. videtur sentire qđ p ista aut. non possit variari, imo habeat pśistere in actione ꝓpositā: quod nō placet ꝑdictis doctoꝛibus: q: qui desistit ꝑmittēte lege non facit cōtra legē. vt. ff. qui sarisda. cog. l. fi. vbicunqz ergo poterat variari super actione nō mutata cāvsqz ad lit. contesta, poterit etiam hodie. puto etiam quod liti possit renunciare, vt. ℨ. de pac. l. posłq̄. z ibi dixi. Et ꝓ hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

respondent ad questionē de facto. Si consuetudo erat in ciuita
te q̄ si creditor eligat debitorē nō possit agere cōtra fideiussorē
q̄ si creditor dederit solū libellū z alis nō sit ꝫtestata qđ nō piu
dicet q̄ nō variat sine cā limo p interptationē ꝙsuetudinis. arg.
ff. de arbi. l. celsus. z. l. si duo. Itē querit nunqđ sit correcta. l. per
interualla, dicunt qđ sic vt idē sit in actore et reo, vt. ff. dereg. iu.
5 l. fauorabiliores. Ly. ¶ Vltimo no. qđ si qđ vox p̄conis pau
cis innotescit: z tū nota est audientibus qui possunt esse cētum z
plures: z sic cētum dicunt pauci. qui dicunt pauci plene dixi in
alphabeto sub litera. P. dictiōe pauci. Itē not. qđ illis dicitur
innotescere vox p̄conis qui audiuerūt vel ḡbus audientes di
xerūt vt dicit hic in glo. q̄ est bñ notandū. nā scire dicimus q̄ ab
alijs audiuim⁹, vt. ff. de. pba. l. si arbiter. Sed vł qđ illud q̄ pu
blice p̄nomulgatur in ciuitate p̄sumatur venire ad notitiam
omniū de ciuitate, nec debeat singulor⁹ auribus inculcari vt ex
tra de postu. plato. c. j. cum ibi no. p Bar. z Jnn. z plenius extra
q mat. accu. posl. c. cū in tua. z de clande. despon. c. cū inhibitio. z
vt robiq̄ not. p Jnn. z Bar. Ad idē facit qđ no. extra de cōsti. c.
ij. per Bar. z Jnn. z qđ si leges ligare ex quo sunt publicate. in
aut. vt facte noue cōsti. z plene per Jo. an. in fi. li. vj. sup data. et
ad hoc. j. de remis. pig. l. si eo tpe. z ibi in gl. nāvox p̄conis dicit
legitima citatio, vt in aut. vt omnes obe. iud. ꝓuin. §. z siquidē.
z ibi in gl, et ideo iure lomb. dicit qđ vox p̄conia omnibus in
notescit: vt in lōbarda de eo qui peculium in dāno inuenerit. l. j.
Et populus ciuitatis conuocari dicit qñq; cāpanis, qñq; voce
p̄conis. in cle. de sen. excō. c. grauis. z ibi tangit p Jo. an. z cāpa
narum cōgregatione notatur. ff. qđ me. cā. l. metum. §. animad
uertendum. z ad hoc in aut. vt ordinarie p̄fecture. §. renouam⁹,
ibi, p̄coniū clamore. ꝛc. coll. v. z imperator de seipo loquēs dt,
preconamus ita q̄. ꝛc. in aut. de leboni. circa mediū, ver. p̄conamus. col. ij. Ad p̄dicta etiā facit q̄ si eps in publica synodo ali
quid, p̄hibet hī loco loco trine admonitionis: nec pōt quis per
ignorantiā excusari. argu. extra de loca. c. j. de appel. preterea. et
de sen. excō. c. a nobis. z ita no. Hostī. i sum. ne cle. vł mono. secu.
nego. se immisce. §. que sint permissa. ver. ego intelligo. z ad hoc
etiā facit qđ not. i gl. li. iiij. dist. c. nulli. l. xxvij. dist. c. ꝓpositi. z ibi
in gl. z. xvj. dist. c. qđ dicitis. Jn cōtrariū est q̄ ignorātia p̄sumitur. ff. de pba. l. verius. z decreta nō ligāt ignorantes. ff. de
6 decretis ab ordi. faci. l. si. † Ignorantia eñ facti excusat. extra de
reg. iur. c. ignorantia. li. vj. cum ibi notatis. Quidā dicunt qđ re
fert inter edicta publice ꝓposita z vocē p̄conia. vt i edictis pu
blice p̄opositis nō possit ignorantia allegari. z sic intelligātur
predicta iura ad hoc adducta. z extra de iud. c. j. i clemē. z desisti
to. l. ſz z si pupillus. §. pscribere. z de hoc tetigi. j. cōminationes
et epistolas super rubrica. in voce autē p̄conia allegari possit
ignorantia. z sic intelligatur hec aut. cū similibus. Sz certe hec
distinctio nō videtur p̄cedere: quia aliqua ex predictis iurib⁹
loquunt etiā i voce p̄conia seu banno publice p̄opositor. et qđ
idē est in effectu. vt. d. c. cū inhibitio. de clandesti. despon. z. c. cū
in tua. de spon. cū si. z nota. in gl. ff. de assel. l. j. Alij dicunt quod
p̄sumitur sciētia in illis qui erant p̄sentes i ciuitate quādo
p̄clamatio facta fuit. z ita intelliganť iura ad hoc adducta. z p
hoc. xxvij. dist. c. vltimo. §. fi. et. xxviij. dist. c. j. Si autē erant ab
sentes: tūc per ignorantiā excusentur. z de ista ignorātia vel ab
sentia fidē faciant per p̄opriū sacramentū, vt extra de elec. c. vt
circa. z. c. nulli. i fi. lib. vj. z ibi de hoc no. per Barsiaz z Lardi. z
p hoc bene dicto. c. cū i tua. qui matrimo. accu. possunt. et dicūt
qđ quo ad hoc p̄sens intelligit siue sit i ciuitate siue in dioce. z
ideo si esset in villa nō excusēt vt dicto. c. cū in tua z. ff. de procu
ra. l. pūs. Sed cū pūs z abūs multis modis sumat, vt. d. l. pūs.
Mo. z plenius i alphabeto sub lra P. dictione pūs et litera a di
2 ctione absens. z qui ē in villa possit verisimiliter ignorare. Ere
derē pūtem quo ad predicta intelligi qui erat in ciuitate vel lo
co vbi p̄conamentur: fiebat ar. ſ. de aleatoribꝫ. l. quoties. lib. xi.
7 Rofre. autē cuius opinio mihi plz i tirulo si quis ius dicen, nō
obtemp. ver. Item z illud queritur. dicit qđ sciemia p̄sumit ex
quo ē publice p̄clamatū z qđ allegās ignorātiā non excusat qi
supina z crassa ē, vt. ff. de iure z facti. igno. l. regula. 8 ver. sig. l. late
culpe z dicto. §. pscribere. cuz si. dicit tū qđ si de absentia faceret
plenā fidē qđ excusaret. Ad predicta etiā faciunt q̄ cū queritur
de vacatione alicuius p̄bēde dicit vacare qñ publicū z notoriū
est in ecclesia clericū vel canonicū mortuū ex tunc currit temp⁹
impetrantī et scire p̄sumitur vt i clemē. de concel. prebende. c.
vnico. in fine et ibi de hoc tangitur per Joan. an. Itē si aliquis
denunciatus sit publice excōmunicat⁹ p excōmunicato debet
haberi vt extra de excep. c. pia. lib. vj. cū ibi notatis per archi. Et
predicta faciūt ad questionē sepe occurrentem vtrum quis se ex
cusare possit a pena statuti ignorantiā allegādo de quo not. per
dñm gui. de suza. z Ja. de are. in eorū questionib⁹ statuto⁹ licet
nō sic plene, faciunt etiam ad id quod aliquādo habui de facto

8 Ecce † qđ cōiter potestates et iudices maleficiorū p̄cedētes sup
iquisitionib⁹ z accusa. tpe sue ferende nō faciunt citari partes
ad suias audiēdas sz facūt publice sonari cāpanas z appellat
talis son⁹ campanarū cōcio siue arēgū et i tali cōtione. p̄ferūt
suias criminales nunquid sufficiat talis actus q̄ videt citatori
bus per sonū cāpanarū an ꝓ o possint dici tales suie nulle vt po
te late cōtra nō legitime citatos aliqñ opprimi z annullari feci
tales suias tū inspecto antiquo iure ciuitatū q̄ta seruat⁹ est et
seruat cōiter forte posset dici tales suias valere mos eñ seruan
dus est iudiciorū vt. §. de his q̄ ad ecc. cōfugiūt. l. fi. §. cuz autem
monit⁹ z instituta de satis. §. fi. de ista etiā vocatione generali z
peremptoria vide qđ dixi. j. e. l. tres denūciationes marime vltima
qōne. Jn gl. ergo ante litē ibi cumulare tū pōt de quo plene no.
per Sy. extra de reg. iur. c. nullus pluribus lib. vj. Jn gl. vt ve
niat ibi in corpe z. ff. de fideic. li. l. cuz vero. §. subuentum. Jn gl.
inter edictū, ibi Jo. contra hāc Fran. et de hoc dixi. §. ver. vtruz
iste dilationes. in fi. vt. ff. de libe. agno. l. j. §. dies. z not. de diuer.
z tempo. prescrip. l. j. Old. Jn gl. q̄ audientibus in fine ibi non
solum p̄conum vocibus ꝛc.

1 ☞ Peremptorium an sit validū iudice peremptorie partes ci
tante ad suiam audiendā si ei videbitur proferenda.

2 Citatio trina in electionibus non est necessaria.

3 Dilatio prima potest esse peremptoria.

4 Citatio an valeat hoc modo facta: cito te p̄o primo secō et per
emptorio termino.

5 Suia diffinitiua ferri pōt post datum peremptorium non ad cer
tum actum sed ad procedendum in causa.

6 Accusator audiri non poterit si postq̄ destiterit reū repetierit.

7 Pena contemnentis venire intra tps in edicto prefixum.

TRes denunciationes. Pro declaratione vide. iij. q. ix. in summa z capitulo caueant p
archi. xxiij. q. iij. c. de illicita. in gl. z p eundē archi. z
ff. de re iud. l. cōtumacia. in p̄in. z. §. j. z p Jnn. de accu. c. ad peti
tionē. z qđ notauī. §. e. l. ea q̄ vtrū semel citatus qui dixit se nol
le venire sit amplius citādus dixi. §. prima aut. An suia sit fere
da die peremptorio. vel postea. ꝓferi possit plene dixi. §. de iud. l. p
perandū. §. z sigdē. z extra de officio delegati. c. cōsuluit. z ibi de
1 hac materia p Jnn. † Sed nūqd valeat tale peremptorium si iu
dex citat partes peremptorie ad audiendā suiam si ei videbitur
pferēda. Oldr. tenet qđ nō cū sit cōditionale nec reperiat talis
forma peremptor⁹. iure concessa z sic dt fuisse pnunciatū p papā
Bonifaciū octauū in publico cōsistorio q̄ peremptorii dz esse
cōminatorii partibus qđ si nō veniāt, p̄cedet ad suiam vt. ff. de
iudi. l. in peremptorio qđ nō esset si esset cōditionale colligē ergo
qđ tres denunciationes succedunt loco peremptorii etiā si nō di
catur peremptorie qđ est notandū z ita etiā tz gl. v. q. j. c. voca
tus, z no. ff. de iud. l. ad peremptorie, vbi dī ista materia no. z. ll. seq.
z p archi. de suia ex cōicationis. c. cōstitutionē libr. vj. glibet eñ
citatio q̄ fit post litē conte. intelligit peremptoria etiā si non

Universidad de Deusto
Biblioteca

equo sedeat, an valeat gl. ℊ sic ꝛ speculator de sñia. ℊ. iuncta ꝓpo sitionis serie. ℞. ꝛ sunt hec in argumētū. ꝛ ℍost. de sñia ꝛ re iud. ℊ. qualiter. ℙe. ℨ cū ferri dēat i loco vbi ℨ sueuerūt maiores iudicare, vt. ff. ꝺ iusti. ꝛ iure. l. pe. ꝛ ibi dixi ꝛ dicēt. j. ti., prī. l. cū sñia nisi iusto metu iudex ℔ fecisset vt i gl. notat. Inno. vī sentire qꝫ quolibet loco teneat dūtū. ꝓ tribunali sedeat ex de ap. c. q̄ frōte. Ibi i camera regis ꝛc. Itē notādū est qꝫ iudex q̄ scīm iure a partib⁹ stis statuta, pfert sñiaz nihil timere ꝺz. xx. ꝺi. c. 8 libellis ꝛc.

1 ℭ Judices cū deliberatione nō modica sñias ferre debent.

2 Judex sñiam quā semel tulit mutare non poterit.

1 **Hec lege.** Utilis ꝛ pulchra lex est ista que instruit iudices ꝓ ponderatas ꝛ non subitas ferre sñias. ad ℔ cōcor. j. de penis. l. ℊ sniaz. ꝛ ideo ꝺz ferri magno conflictu, vt. j. cōminationes ꝛ ex las. l. fi. ꝛ primo ponit vnū dictū. sc̄ꝺo aliud. tertio excipit a primo. Itē tenet per. l. fi ꝓcu. presentis. ff. de ver. ob. qꝺ iudex maxime illiteratus pōt facere legi sententias per ministrum suum puta tabellionē, de hoc dixi plene. ℨ. de iudi. l. certi. Itē tz gl. qꝺ

2 iudex ꝓ sñiam mutare non pōt etiā si sit ꝓncipis. Contra hoc vi detur. ff. de qōnib⁹. l. j. ℊ. pe. ꝛ fi. de hoc dixi. ℨ. de epi. ꝛ cle. aut. interdicimus signata sup. l. plz. ꝛ qꝺ dicit glo. de interpretatione dic vt no. in. l. ab executore. per ea allegata ꝛ dixi. j. sniam rescin, non posse, super rubrica.

1 ℭ Statuta qualiter debeant emendari.

2 Sententia diffinitiua est in scriptis ferenda.

3 Snia in instō publico reperta an ꝓsumit in scriptis fuisse lata.

4 Appellatio fieri pōt duobus modis sc̄z voce ꝛ scriptis.

1 **Statutis** Canonizata est hec lex. ij. q. j. statutis. ꝛ ibi in glo. ꝛ ꝓ Archi. ꝛ. xx. q. iij. summopere ꝛ ex isto principio colligit ꝛ qualiter fieri debeant emēdationes statutor ꝛ ꝺz fieri cōmo ratio statuti corrigēdi deinde ad correctionē procedi. ꝛ ita hic fecit imperator ꝛ papa bonifacius cōiter idē seruauit. lib. vj. vt vbicūq; corrigat ius antiquū facit mentionē de eo vt in multis locis videri pōt vt de elec. c. licet canon. ꝛ eodē titulo. c. ℭuis. nō est tū hoc simpliciter necessitate: vt ibi notatur per Jo. an. Itē qꝺ dicit in

2 fine perperam. i. male ꝛ construas cū verbo decretorum. ꝛ Item nota qꝺ sñia est ferenda in scriptis, quod intellige de diffinitiua vt. ff. de re iudi. l. j. ꝛ ibi in glo. ꝛ fuit introductū a domino in terrā scribēte, vt not. Azo. in summa de testibus penult. columna versi. est autem introductum. ex quo dicunt quidā iudices non posse esse illiteratos cuius contrarium tenet gl. ꝛ bene dixi. ℨ. l. pr. ꝛ ℍosti. in summa de sententia ꝛ re iudi. c. qualiter. ꝛ qꝺ sententia fit ferenda in scriptis facit. ℊ. q. j. in primis de ꝓbatio. c. quoniā contra falsam. ꝛ ibi in gl. que incipit licet sit scribenda. ꝛ ꝓ Jnno. de re iudicata. c. ad apostolice, circa prin. ꝛ. c. ꝛ si snia. lib. vj. ꝛ ibi per Archi. ꝛ Jo. andr. Jn interlocutoria secus est quia nō est de necessitate qꝺ feratur in scriptis licet in actis sit scribēda, vt dicto. c. qm̄ ℨ falsam. ꝛ hic notat in gl. ꝛ in summa Azonis, ℨ. titulo proximo circa finē. ꝛ dixi. j. de sententijs. l. ꝓlatas. ꝛ. ff. de appel. l. ij. et ibi in gl. ꝛ tenet hic Ly. licet aliqui contra ꝓ l. j. de priuile. scholarium. l. fi. in fi. lib. xij. potest tamen etiam diffinitiua ferri sine scriptis de voluntate partiū vt ibi in glo. no. ꝛ

3 aliis casibus quos notabo statim in aut. nisi breuiores. ꝛ Quid de qōne quā vidi de facto: apparet quedā sententia in publico instrumēto tñ non continetur in ea qꝺ fuerit lata in scriptis nūquid ex quo est in publico instrumento ꝓsumetur lata in scriptis? ꝛ videtur qꝺ non per hāc. l. ꝛ alia iura predicta q̄ dicunt in scriptis debere ferri, at licet publicū instrumētū appareat de aliquo contractu non tamen dicitur in scriptis nisi ℔ actū sit, vt. ℨ. de fide instru. l. cōtract⁹. ꝛ ibi dixi. In contrariū videt qꝺ omnia presumunt solēnitur acta: vt insticu. de fideiusso. ℊ. fi. ꝛ ꝓ to ꝛ cōtra possunt adduci allegata in questione vtrū testes ꝓsumant rogati. ℨ. de testi. aut. rogati. Baleotus tz qꝺ sñia valeat in margarita de sentētijs. ver. sed pone qꝺ idem iudex. pe. l. ℨ. de testat. l. cum antiquitas. ℊ. fi. sed iudicio meo lex illa in contrariū facit. Ibi ꝛhoc specialiter i scripturā reposuerit qꝺ sua manu ex quo patet qꝺ non sufficit proprīa manu scriptū nisi hoc specialiter exprimatur. ita in proposito non sufficit sententiā redactā in publicum instrumētū nisi in eo specialiter contineatur. qꝺ in scriptis lata fuit allegat etiam de ven. in pos. mittē. l. j. circa fin. q̄ lex

2 modicū facit. dñs Uber. de bobio in patria potestate de productione scripture alicuius fuit dicit aut talis sñia est lata in prima ꝓsona puta nos talis iudex hāc sniam pferimus in hūc modum. ꝛ tunc ex quo certat publicum instrumentū presumatur in scriptis lata. Si autē in tertia ꝓsona puta talis iudex tulit sententiam: tunc non presumat in scriptis lata. cui⁹ opinionē vī sequi speculator de snia. ℊ. iuxta propositionis serie ver. non ꝛz etiā snia. ꝛ ver. sc̄. vbi de ℔ satis not. Et predicta etiā faciunt ad similem questionē si appareat publicū inſm appellationis in terpolite tū nō dicat in eo ꝙ in scriptis interpolita fuerit vtrū ꝓ sumat in scriptis interpolita ꝙ nō ē de necessitate nisi incōtinēti appelletur viua voce, vt. j. de ap. l. litigatoribus. et ibi no. ff. de ap. l. a snia. ℊ. fi. ꝛ extra de ap. c. cordi nobis. li. vj. Nec ob. inſtrm qꝺ illud solū ꝓbat app. factā nō autē in scriptis. ꝙ talis appel-

4 latio valeat facit ꝙꝺ duobus tm̄ modis app. ſ. viua voce incōtinēti ꝛ i scriptis postea. Sz qñ viua voce fit nō est opus cōfici de ea inſtrm, sed solū in actis scribitur ergo qñ est confectū inſm ꝓ sumit ꝙ in scriptis ar. ff. de le. iij. l. libertis. cū ibi notatis ꝛ vt res magis valeat quā pereat, vt. ff. de re. du. l. quoties. ꝓ hoc etiā facit qꝺ Azo qui tradit formā appellationis. j. de app. in summa. ℊ. ij. ꝛ que etiā tradit. ij. q. vj. c. appellatione. ℊ. forma. ꝛ. ff. de app. l. j. ℊ. fi. nō dicit ꝙ inſtrm appellationis debeat specialiter cōtinere ꝙ in scriptis sit facta. dñs tū Egidius in libello suo tz ꝙ talis appellatio nō valeat titulo qb⁹ defensiōib⁹ vti possit ℨ qꝺ sit inquisitio. ℨ tū tū seruari ꝛ obtineri vidi. ꝛ ita not. in margarita de ap. ver. sz pone ꝙ qꝺā appellauit. Et de hoc dixi. ff. de re iudi. l. pxeces. Tutius tū est vtraq; qōne ꝙ actū cāl' in his scriptis ꝛ ita faciūt prudētes adnocati. Sz qꝺ si er actis vel inſtrō nō possit ꝓbari de snia vel appellatione nunqd testibus poterit ꝓbari snia tuz vel appellatū in scriptis? dic ꝙ sic ar. eorū que no. ꝛ dixi. ℨ. de bo, pos. ſm tab. l. ij. ꝛ de man. prin. l. vnica. hz etiā docere appellans se appellasse intra. x. dies als eius appellatio nō valeret, vt. j. de ap. l. cos. ℊ. fi. ꝛ aut. ibi posita ꝛ extra de testi. c. significauerunt. ꝛ notat ꝓ Jnn. de ap. constitutus. ꝛ per Lompo. de electione. c. cum dilectus.

1 ℭ Snia quot casibus ferri possit sine scriptis.

2 Snia etiā in iudicijs summarijs ferri debet in scriptis.

1 **Nisi breuiores.** Excipit duos casus pōt ferri sine scriptis. ꝛ ꝙ hic ꝺz de ẽpo cognoscēte cō cor. iij. q. j. si qs cū clerico. ꝛ ibi ī gl. Tertiū etiā ponit gl. Quartus est in cā mrimoniali, vt extra de testi. c. albericus. ꝛ ibi not. Quintus est in principe q snias suas sine scriptis pōt pferre. xxv. q. j. c. constitutiones. ꝛ ibi in gl. ꝛ etiam per aliū pōt pferre, vt. ℨ. l. pri. ℞. exceptis. Ly. hic etiā tz qꝺ snia sine scriptis pōt, pferri in oibus casibus summarijs in quibus fine libello procedit q casus no. in aut. de exhibē. reis. ℊ. fi vero. ꝛ ꝓ hoc. ℨ. l. pxor. Ibi ex libello ꝛc. ꝛ hoc etiā sentit Jnno. extra de accusa. c. olim. vbi de hoc ꝛ ad hoc extra de statu monachorum. c. ea ꝙ. ℊ. ij. ꝛ

2 de naufra. l. fi. ij. ꝛ ℍodie aūt expeditū est ꝙ etiā in summarijs ferri ꝺz snia in scriptis, vt in clemē. de ver. sig. c. sepe contingit. ꝛ ibi ꝓ Joā. an. sup ℞bo i scriptis. ꝛ ad hoc facit qꝺ not. in Spec. de libellorū cōceptione. ℊ. nūc dicēdū vltra principiū ꝛ quasi ꝓ tot. ℊ. de cōsensu etiā partiū pōt ferri snia sine scriptis. vt. ℨ. de priuil. scholariū. l. vlti. circa finē, ver. ℨz si talis. ꝛ ibi in gl. ꝛ ad ℔ ℨ. de episc. ꝛ cleri. aut. generalr. in fine. ꝛ dixi. ℨ. de lit. cōtesta. l. j. ꝛ aut. offerat. ꝛ vide etiā eo. ti. ℊ. qualiter. ꝓ totū. pōt etiā ferri snia fine scriptis qñ bñficiū est ꝓ executore alicui cōferēdū auctoritate literarū apostolicarū. extra de prebē. c. cū fm apl'm. ℊ. fi. ꝛ de

3 rescri. c. ad aures. Itē i notoriis ferē snia sine scriptis, vt not. ꝓ Archi. ij. q. j. ℚ lotharius. ꝛ lz leges loquētes de snia in scriptis ferēda loquant in ciuilib⁹: tñ idē puto ꝛ multo fortius in criminalib⁹ cū maius periculū vertat i eis: lz gl. videat innuere Jnū ij. q. j. in primis. vbi de hoc. Et credo ꝙ vbi etiā fi nō sit de necessitate tutū esse qꝺ snia ferat in scriptis. ꝛ redigat in scripturā: ita seruat cōiter. Que autē sunt cause breues dicit ī gl. Causa de cē libraru auri nō vī dici maxima. in aut. vt oēs obed. iudic. ꝓ uincie. ℊ. obtinet. in glo. Ueriozē puto opi. qꝺ arbitrio iudicis cōmittat ex qualitate ꝓsonarū. Hā inter duos reges vel multū diuites cā centū librarū esset modica: inter duos pauperes magna scom qꝺ no. per Odo. ℨ. de iureiu. l. in bonefidei.

De sententijs ꝛ interlocutionibus omniū iudicum. Rub.

℄ Sup rubrica. Uide Az. in summa. c. ꝛ alias remissiōes quas posui. ℨ. ti. pri. sup rubrica. Est etiā notādū qꝺ snia aliqñ fertur negatiuo modo, vt. ℨ. de act. emp. l. si pater. ꝛ ibi dixi.

1 ℭ Snia an sit contra dñm ferenda an vero contra procuratorem ferri possit.

2 Procurator actoris in causa existēti an possit vel debeat reus condemnari.

3 Tutor an debeat condēnari an vero pupillus in casu ꝛc.

4 Differens se liti ratione interesse sui' an debeat condemnari.

An videtur Canoniste nō curāt de solēnitate hui⁹. l. cōdēnetur dñs vel procu. vt notat extra de in integ. restitut. c. suscitata. in prima glossa. de hoc extra de probatio. c. licet. in fine. in glossa. et extra de elec, ca, querelam. et ibi in glossa. et per Innocen.

Jnno. ꝛ Lōpost. vltima colūna, ꝛ de hoc etiā per Azo. in summa de. pcu. circa finē ver. ītē finitur. ꝛ in Specu. de snia. ℊ. qualit. ver. pozro ꝛ Sed iuriste ciuiles de hoc multū contendūt: ꝛ vidi ex hoc snias impugnari. ꝛ ideo cōiter cōsiliū glo. seruatur ꝙ cōde mnat vter ꝙ tū nō placet ℙe. qꝺ sic frustratoriū esset legis cōsilium: vt. ff. de his qui notant infa. l. furti. ℊ. fi qs alieno. vñ ipse dicit ꝙ si ē talis snia que sui natura ferri pōt in ꝓsonā pcu. tūc si est ꝓsens tēpore snie in ipsum ferē vt hic. Si aūt sui natura in ꝓsonā pcu. ferri nō pōt: vt in aut. in iur. ꝛ i mrimoniꝭ ꝛ similibus tūc in ꝓsonā dñi ꝛ hoc etiā sentire videt gl. ff. de re. du. l. quoties. ꝙ seruū quoꝙ. ℊ. publice. in gl. magna. ℙredicta vera qñ est pcu. generalis vel specialis ad illā causam. Si autē dat⁹ esset solū ad sniam audiendam tunc nō condēnat sed dñs vt no. ℨ. de pcura.

2 l. nihil. ℂ Sed quero qd cōuerso videlicet si pcur. actoris est in causa nūqd sibi debeat condemnari reus an dño, videt ꝙ sibi eadē ratione: ratio eīm quare dānand⁹ sit, pcur. rei pōt esse qꝛ er omni actu ex quo ꝺz obligatio oriri oportet ꝙ icipiat obligatio i ꝓsonā eius q gerit negotiū ex cuius gestiōe ꝺz actio vel obligatio ꝓcedere ex hoc tā ex parte obligati quā eius cui obligatio queri ꝺz: vt. ff. de act. ꝛ obli. l. quecūq;. z no. insti. de inuti. stip. ℊ. alteri. Sed hic ꝺz nasci actio in factū ex quasi cōtractu qꝛ i iudicio quasi contrahit: vt. ff. de peculio. l. licet. ℊ. idez scribit. ergo is qui quasi cōtrahit litigādo vt est pcu. fineveniar ante litē ꝓtest. siue postea condēnari debet ex parte rei ꝛ ei fieri cōdemnatio si ē ex parte actoris. ꝛ ita tenet Ja. bu. dicta. l. nihil. per rōnē predictam ꝛ qꝛ pcu. lite ꝓtesta. efficit dñs litis. ꝛ ad hoc extra de reli-

3 gio. domi. c. cū dilectus. ꝛ de censi. c. olim. ℂ Quid de tutore vtrū ipse an pupillus debeat cōdēnari dic ꝙ si tutor fuit solus i iudicio ipse condēnabit. Si aūt pupillus ei⁹ authoritate tūc pupillus vel vter ꝙ: vt. ff. de admini. tut. l. j. ℊ. sufficit. Sed qd si nauis vel plaustrū inuētū est ire cōtra vetita ꝛ nō reperitur dñs vī de ꝺefensor: potest⁹ as publicauit nauē vel plaustrū: nūqd valeat talis sentētia? videtur ꝙ nō quia res nō delinquūt: vt in aut. de mād. principū. ℊ. oportet. ꝛ ꝓ hoc. ff. si quadru. pau. fe. dicatur. l. vlt. Jn cōtrariū facit qꝛ snia dat predior: vt. ff. de nego. gest. l. ℊ alie-

4 na. ℊ. fi. de ope. no. nū. l. fi. cū cōcor. ibi in gl. vl. notatis ꝛ sic dicit credi substātie debitor: vt in aut. defideiuss. ℊ. qꝺ aūt de cetero. ꝛ talis sententia videt lata ꝛ tra dñm vt ex ꝓdictis iuribus patet. De defensore sine mādato vtrū debeat cōdēnari dic vt nota. de neg. gest. l. liberto. ℊ. fi. ℂ De eo ꝙ se liti obtulit rōne interesse sui, vtruz cōdēnari debeat. Compost. tenet ꝙ nō extra de rescrip. c. mādatū. tertia charta ver. ītē pone ꝙ capitulū recepit mādatū. de hoc vide. ff. de re iudi. l. si se non obtulit. ꝛ de rei vē. l. is qui se obtulit. cū ibi notatis. Ibi decessoris. i. ꝓdecessoris ꝛ sic simpliciter ꝓ cōposito. Ibi dñm litis. i. rei deducte in litē nā in litē nō fuit vt sequit. Ibi vt re integra facit hec litera ꝙ qñ snia est nulla nō

3 cognoscāt ex eisdez actis. Sed expone re integra ꝓtū ad sniam id est acti lata nō foret. an autez renouētur acta dicvt plene dixi ℨ. quomodo ꝛ quando iudex. l. si vt proponis ꝛc.

1 ℭ Sententia a non suo iudice lata est inualida.

2 Error communis an faciat ius.

3 Jus a iustitia deriuatur.

4 Error principis facit ius.

5 Gesta quibus interuenientibus aut certe deficientibus reddantur inualida.

6 Forme omissio actum alias validum reddit inualidum.

7 Dominium transfertur ex cōtractu ratione forme inualidum.

8 Confirmari non pōt qꝺ nullum bonum fundamentum habet.

9 Gesta per eū qui per pecuniam electus est non valent.

10 Promouens indignum scienter puniri debet.

11 Electio symoniaca est nulla ꝛ puniri debet tam eligēs ꝙ elect⁹.

12 Sacerdos non proprius an absoluat, cogita. solus quippe⁹ per Christum peccata remittit.

Sarbiter Utilis est hec lex ꝛ cū ea cōcor. ℨ. de testi. l. j. ꝛ vide qꝺ ibi dixi. Sed vī superfluere per. l. barbarius. ff. de officio pto. Sed dic ꝙ illa loquit in ordinario hic i delegato inter quos multū refert quo ad excep. ꝛtra eoz iurisdictionē opponēdas vt bñ no. ℙ Jnno. ex⁹ de offi. deleg. c. cū super abbatia. ꝛ qz ista materia sparsa est ꝛ per multos tacta ꝛ satis plene hic ꝓ ꝺñs Ja. de bel. ideo eā clare aperiamus ꝛ est ꝓpo notandū ꝙ hec lex fallit in iudice q erat excōicat⁹ qui tū publice excōicatus nō pu tabatur: vt no. in Spe. de snie executiōe. ℊ. fi. in fi. ꝛ in gl. iij. q. vij. ℊ. tria sunt. vbi de ista materia no. de snia aūt lata per hereticuz qui credebat fidelis an teneat, vide qꝺ no. ℙ Archi. extra de offi. ꝛ ꝓ. iudi. ci. dele. c. pe. li. vj. vbi etiā no. an instrumentū factū per

1 hereticū ḡ fidelis reputabat valeat. ꝛ Itē fallit etiā i snia excōicationis qꝛ si ferat a nō suo vero iudice licet cōi opi. crederet sū iudex nō valet nec lig. vt vt no. per Archi. extra de sen. excōi. c. cuz medicinalis. li. vj. ꝛ ꝓ eundem. xj. q. iij. c. snia pastoris, qꝺ est bene notandū. Et vtrū excōicatus vel hereticus occultus possit aliū excōicare no. in gl. ꝛ ꝓ eū. xxiij. q. j. in summa. ꝛ. c. audiuimus. et de ista materia excōicatiōis satis nota. j. si a nō cōpe. iudice. l. fi. Itē ad hāc materiā vide qꝺ no. lxij. ꝺ. c. vltimo. ꝓ eūdē Archi. ꝛ lxiij. di. c. j. in glo. ꝛ per ipsum ꝛ ꝓ Ubertū de bobio in patria potestate ꝛ de, pductione snie, ℊ. j. ꝓ Gabrielē de osletis tractatu suo de fama. ℊ. nūc supest vt ad portū. Bis ꝓmissis ꝓclaratione hui⁹ materie formo aliqs qōnes ex qbus clarepatebit. ℙrima est si aliqs est ꝓmotus ad dignitatē vel officiū seu magistratū ꝓter solēnitatē debitā vel ꝓ pecuniā existēs in dignitate officio vel magistratu mīta gessit ꝛ fecit an error cōis faciat ius ita ꝙ gesta pēs valeāt. Sc̄ꝺo an sit cassanda vel annullāda tal electio. Tertio an puniri debeat ꝓmot⁹ ꝛ ꝓmotores. Quarto ℊr

2 sint puniēdi. ꝛ Et ꝙ error cōis faciat ius solet allegari hec. l. cū cōcor. ꝛ prealleg. l. barbari⁹. cū cōcor. vbi de hoc not. in gl. ꝛ per docto. ꝛ ℚ est canonizata. ꝺ. c. tria. iij. q. vij. Sed adducendū est quo casu loquant. ꝺ. l. ꝛ. l. barbarius. logr in electiōe facta a populo romanov l ꝓncipez sic iteruenit ibi error ꝓbabilis causa⁹ a facto populi seu ꝓncipis. Itez interuenit publica vtilitas qꝛ fecit edicta ꝛ decreta vt ibi ptz ℚ sunt leges generales. vt insti. de iure naturali. ℊ. ꝓtoꝛ ℚ quoꝙ edicta. interuenit etiā cōis vtilitas qꝛ multa alia gessit ad cōem vtilitatē spectātia. Itē populꝰ romanus vel ꝓncipes potuissent oēm defectū supplere qꝛ veri simile est populū fecisse li eū seruū sciuisset qꝛ liberum fecisset vt ibi in litera ꝺz. Itē error ille ab ipso initio fuit in cōditione persone z in dignitate ꝓncture. Itē ibi interuenit omnis solēnitas in electione nisi in defectu persone electi: vnde cōiter allegatur ex illa ad oia gesta per quoscūq; qualitercūq; electos: sed forte nō sic indistincte allegari deberet nisi in casibus in quibus sub essent eedez vel similes rationes q̄ fuerunt in ipsa lege. l. iij. ℨ. ad maced. loquitur in cōtractu mutui qui valet de iure licet obstet exceptio macedo. sed error cōmunis ꝓbabilis excusat creditorē ꝛ tollit excep. macedo. ler. ad tesiū. ℊ. j. ff. de testi. ꝛ. ℨ. de testa. l. j. loquitur quando defectus fuit solum in ꝓsonā vnius testis ois tamē alia solēnitas interuenit vnde error cōis ꝓbabilis facit valere testamentum vt ibi not. ꝛ de hoc ibi satis dixi. l ꝛ ista loquitur solum in defectu persone iudi, omnis alia solennitas interuenit. ꝛ ideo error cōmunis ꝓbabilis facit ꝙ valet snia. l. j. ℊ. sed ꝛ qui pileati. ℨ. de lati. lib. tollē. loquitur vbi populus erat: sed ibi erat sciens qui poterat seruis dare libertatē. ꝛ ideo ne populus decipiatur liberi fiunt. videndum est ergo an sit ve

3 ruz quod cōmuniter dicitur ꝛ allegatur sc̄z qꝺ error cōmunis faciat ius aliquo casu ꝛ dicendū ꝙ non: quia error est contrarius consensui: vt. ff. de iurisdi. om. iud. l. fi per errorem. ꝛ in iur. cōstituēdo requirit cōsensus tacitus vel expressus: vt. ff. de legib⁹. l. sed ea. ꝛ. ℨ. de legi. l. humanū. ꝛ. ff. de legi. l. j. ℨ Itez ius defecndit a iustitia: vt. ff. de iustitia ꝛ iure. l. j. in princ. ꝛ non contra rationem: vt. ff. de legibus. l. quod vero. ꝛ. l. qꝺ non ratione dicenduz est ꝙ error nō facit ius, sed quando error causat a facto populi presumpta voluntas populi cōcurrēs cum errore probabili facit ius si ad hoc cōcurrat publica vel cōmunis vtilitas ꝛ talis sit defect⁹ qui potuisset suppleri per populū. ꝛ ita loquitur lex barbari⁹. ꝛ de hoc. j. plene dicetur. Si vero error populi non causatur a facto populi sed alterius: tūc nec error nec voluntas populi facit ius. lex tamen vel canon aliquando facit ius propter errorem ꝓbabilē vt. j. dicetur. his ꝓmissis redeamus ad questiones. ꝛ in prima questiōe videtur ꝙ error cōmunis faciat ius ita

4 ꝙ gesta valeāt per hāc. l. ꝛ dictam. l. barbarius. cum cōcor. ℙ Itē error ꝓncipis qui facit ius. ff. de suppel. le. l. iij. in fi. ꝛ ibi in gl. ꝛ vniuersitatis vt. ff. de auro ꝛ argē. leg. l. ornamentorum. ꝛ ibi in glo. Item cōmunis vulgi opinio spectanda: vt. ff. de acqui. her. l. cum quidam. ℊ. qꝺ dicitur. ꝛ de fun. instru. l. cum de lanionis. ℊ. afinā. ꝛ opinio veritati preferenda de acquiren. heredi. l. gerit et extra de iure patro. c. cōsultationibus. vbi de hoc in gl. bene no. ꝛ latius per Jnno. Itē quia per errorē facta valent acti facta forent ex certa scientia: vt. ff. fami. hercis. l. ꝙ erat. vbi de hoc ꝛ not. etiam. ff. si quis cau. l. sed ꝛ si quis. ℊ. fina. Itē erroris ad publicā vel cōmunē vtilitatem cooperatio que prevalet in aut. de restit. ꝛ ea que parit. ℊ. ℚ obiem. ꝛ dixi. ℨ. de cadu. tollen. in fin. Itez erroris in cōsensum deductio. qui enim errat ꝛ persenerat in errorē consentire videtur vt. ff. de ver. signi. l. alienationis. in princi. ꝛ. ℨ. de his qui a nō domino ma. l. fina. in fin. Item confirmatio per cōtradictionem omissam: vt. ff. de decur. l. fi. ℊ. item rescripserūt. ꝛ in authē. quomodo opor. episcopos. ℊ. si quis aūt talis. Item officij perfectio: vt. j. de mancipijs pa. l. fina. lib. xj. si cui finiit officium tenere debēt gesta. Item bene gesti ex actu superuenienti vitanda rescissio. ff. de itine. actuq; priuato. l. j. in fi. cum cōcor. ꝛ extra de elect. c. nihil est. ℊ. fi. ꝛ ibi de hoc satis no. ꝓ Bertati⁹ per Jnno. ꝛ Lōpost. ꝛ eo. ti. c. querelam. per Bernardu⁹. et ff. de iureiur. l. iusiurandum qꝺ ex conuentione. ꝛ ibi in glo. ꝛ ma

Universidad de Deusto
Biblioteca

time si diu remãsit in officio ar. ff. de leg. l. diuersa. z s ritu nup. l. qui in prouincia. §. j. Itẽ possessio pacifica administratõis q̃ faciũt valere gesta: vt dicto. c. cõsultationib⁹. z eo. ti. ex literis. et d. c. grela. z d. §. tria. z bene. §. nẽ de statu defun. l. ũ. in fi. z ne populus decipiat: vt. d. §. sed z qui, de lati. li. tol. z vt tumult⁹ populi sedetur: vt. ff. ad. l. comel. de sicca. l. pe. z scandalũ euitẽ. de reuñ. c. nisi cũ pridẽ. §. p grauí. z p hoc etiã bona fides administrãtis de officio ꝓdis. l. si forte. † Jn cõtrariũ q̃ gesta si valeãt facit peccatũ materie si nulla interuenit electio vel collatio vt. ff. de decur. l. herẽnius. cũ cõco. Itẽ titul⁹ cessans q̃n est defectus solẽnitatis, vt. j. de fide instru. z iure haste fiscalis. l. j. li. x. z de agricolis z censitis. l. quẽadmodũ. ex quo videt acta nõ debere valere, vt in auc. de sanctissimis epis. §. ũ. z colligit, d. l. barbari⁹. z p hoc, vix. di. c. si. vbi de hoc. z extra de schismaticis. c. j. Itẽ si cõtingat principale nominare vel cassari ergo z accessoriũ. §. 8 hereticis. l. dãnato. extra eo. c. fraternitatis. z de reg. iu. c. cum pncipalis. et. c. accessoriũ. eo. ti. li. vj. z q̃ factũ a iudice nõ cõpetẽti, vt. j. si a non cõpetẽti iudice per totũ. Itez veritas opiniõi preferenda. ff. de neg. gest. l. si cõputarez. zibi de hoc. z. d. c. 2 sultationib⁹. de iure patro. z bene. de biga. c. nuper, in gl. Ber. z Jnn. z dixi. §. plus valere q̃s agit. l. j. z no. ꝑ Dy. ff. de furtis. l. vulgaris. §. si is qui. Itez opi. falsa a iure improbat vt. ff. qñ actio de peculio est annalis. l. quesitũ. z de here. ĩsti. l. si. z error cõtrari⁹ consensui: vt ff. de iur. om. iudi. l. si per errorẽ. Itẽ pricipiũ malũ vt. j. q. j. c. principat⁹. z de regu. iur. c. quod ab initio. z tatus pẽs q̃ confideꝛari dz: vt. §. si ser⁹ expor. l. morior. Itẽ volũtas deficiẽs dãde administratiõis vbi est error: vt. ff. de in ius voc. l. sed si hac le. §. patronũ. Itẽ cõsensus saltẽ tacit⁹ hic deficiens: vt. ff. de legi. l. de quib⁹. Itẽ q̃n p pecuniam electio est simoniaca vt. §. de epi. z cle. l. si quẽ ꝑ. z extra de simo. c. tãta. vbi de hoc. Itẽ q̃ mala adinuẽtio etiã lõgo tpe nõ cõprobat vt in auc. vt nulli iudi. §. j. Item q̃ ratihabitio quo ad iurisdictionẽ nihil operat vt. ff. de officio pꝛocõsulis. l. obseruare. §. fina. z. l. seq. Itẽ cessatio cõis vel publice vtilitatis q̃ erat in dicta, l, barbari⁹. z cõtrario sensu eiusdem legis. Itẽ pro hoc bene facit annullatio gestoriũ a nõ iure electo: vt. j. de numerarijs z actu. l. actuarios. lib. xij. z de diuer,
6 offi. l, in his officijs. li. xij. † Ultimo forme omissio que vitiat q̃s agit. vt. ff. manda. l. diligenter. extra de suia et re iudi. c. causam que. cum enim forma est mutata, aut dicem⁹ interire substãtiã: vt. ff. ad exhibẽ. l. iul. §. sed z si quis. z de aquir. rerũ do. l. adeo. §. insulam. in fine. §. aut dicemus mutari q̃ forma dat esse rei: vt ff. de statu ho. l. nõ sunt liberi. aut dicemus eã transire ad nouã speciem vt. ff. de rei vendi. l. i, in rem actio. §. si quis actio. §. item quecum. z. de vsufruc. l. qui vsumfructũ. z in nullo casuum pꝛedictorũ videt posse trãsire ius aliquod in electũ: vt dicta. l. actuarios. z extra de elec. c. quãꝫ. z. c. is cui z. c. q̃ ꝑpter. de rescriptis cum dilecta. z sic videtur q̃ gesta nõ valeãt. Quãtum ad scãm questionem z postea soluemus vtrũq; simul videt dicẽdum q̃ sit talis electio vel collatio cassanda z annullanda ꝓpter forme defectum per dictã, l. actuarios. et dicto. c. quia ꝑpter. c. quamꝫ et. c. si cui, z i aut. de sanctissimis epis. §. si quis aũt erit. z ꝑpter defectũ materie vt dicta. l. herẽnius. z de decu. z. §. de sacrosanc. eccle. l. decernim⁹, vbi de hoc satis diximus vel ꝑpter defectũ accidẽtis vt q̃ per pecuniã est facta electio vt in auc. quõ oportet epos §. sed negz. z. §. z hãc. § sactissimis epis. z. c. tãta de simonia. Itẽ ꝓpter defectũ persone electi: vt. j. de dignitati. l. quoties. z. l. fi, lib. xij. z si seruus aut libertus ad dignitatez aspira. l. j. z. ũ. li. x. z extra de elec. c. cũ inter. Jn contrariũ est dicta lex barbarius fm intellectum glo. z de manci. z colonis patri. l. si. in. fi. j aut. de sanctissimis epis. §. hoc iubemus. z maxime post cõfirmationẽ non interueniẽte cõtradictoꝛe vel eo repulsoꝛ: vt. d. l. si. §. itẽ rescripse: runt. de decu. in authẽ. quõ oporteat epos. §. si quis autez talis. confirmatio eĩ ꝓ suia diffinitiua habet vt no. extra de elect. c. vltimo, li, vj. ꝑ solutione predictarũ questionũ ipse Jac. distinguit aut i statuto vel lege ex cuius ꝓtute erat facieda electio vl collatio continet q̃ quicquid secutum fuerit nullius sit valoris z tunc gesta non valẽt z error cõmunis nihil operat vt dicta. l. actuarios. z. §. de legi. l. nõ dubiũ. z ad hoc facit dictio quicquid que est signum distributiuum: vt. ff. de here. instit. l. hoc articulo. z de le. j. si pluribus in prin. z illa verba secutum fuerit que cõprehenduntur non solũ actũ presẽtem sed oẽs posteriores: vt dicta. l. nõ dubiũ. Si vero illa verba non sunt in. l. 3 stitutione vel statuto tunc aut peccatũ est in electione vel collatione vel in forma vel materia aut in accidẽti aut in qualitate. si quidẽ est in forma vt puta quia non est seruata solennitas. l. i eligẽdo tunc aut competit a iure electoꝛib⁹ ius eligendi, aut ab hoie. Primo casu vt quia facta est electio a populo vel capitulo z peccatũ est in solaforma et secuta cõfirmatio solennis et consecratio vbi est necessaria tunc gesta valent et error cõmunis prodest nõ tamẽ est necessarius: z hoc quãdo ab initio nullus extitit cõtradictoꝛ: vt dicta. l. fina. §. itez rescripserunt. de decu. z. §. si quis autem. in auc. quomodo oporteat episcopos. extra de cau. poss. z ꝓpte. c. cum olim. de dolo z contumacia. cum olim. z de prebẽ. c. dilectus. Si autem electoribus competat ius eligẽdi ab homine vt puta ex compromisso vel alia concessione facta ab homine tunc si peccatum est in forma eligẽdi non valet electio nec prodest confirmatio z gesta nõ valent z error nihil operatur quia hoc casu nõ habet aliquod fundamentũ: vt dicta. l, actuarios. z. j. q. j. c. principatus. extra eo hereti. c. fraternitatis. z. ij. q. ij. alienatiões. Et ratio diuersitatis inter hunc z precedentẽ casum est quia in superiori casu interuenit consensus legitimus eligentiũ z electi qui solus de iure naturali ad electiõe z alios contractus sufficit: vt extra de translationib⁹. c. inter coꝛporalia, et. ff. de pactis. l. j. in
7 principp. † Nam ex inmutili contractu ratione forme trãsferẽ dominiũ: vt. §. fi quis alteri vel sibi. l. multũ interesse. et ibi dixi. sic etiã dicimus de testamento non solẽni quia voluntas est legitima, de iure naturali potest per heredem impleri: vt. §. de fideicõ. l. ũ. et. l. si veritas. q̃s non est quando eis competit ius eligẽdi ab homine q̃ cum receditur a forma eis tradita nullum ius transfertur in electum: vt. ff. quod cuiusq; vniuersi. l. itẽ eoꝝ. §. si decuriones. versi. hoc si ita. sicut etiã dicitur in procuratoꝛe z delegato quando recedit a forma sibi data: vt. §. tactũ est z sic hoc casu in tali iure eligẽdi est solũ ciuilitas nõ autẽ naturalitas quia eoꝝ consensus nihil operatur cum recedunt a forma nec cadit ibi vinculũ naturale vel ciuile: vt. ff. de ver. obli. l. j. §. si quis ita. z de condi. indebiti. l. si nõ sortẽ. in princi. z. §. j. nec obstat. l. barbari⁹. cum si, quia ibi electio habuit fundamentum nec defect⁹ aliquis fuit misi in persona electi qui seruus erat z mal⁹ est peccatum forme q̃ persone nam sententia si est nulla ꝓpter formaz non cõfirmatur: vt. §. de testa. l. nõ dubiũ. Sed si est nulla ꝓpter personã sic vt not. ff. de appel. l. si expressim. Itẽ testamẽtũ q̃s est inutile ratione forme non cõfirmatur: vt. §. de testamen. l. nõ dubium. Sed si est aliter inutile sic: vt. ff. de inofficioso testa. l. filio. Itẽ acceptilatio inutilis ꝓpter formam nullum habet effectũ: vt ff. de pac. l. si vnus. §. penultimi. z de hoc dixi. §. de testa. l. nõ codicillum. Item in. l. barbari⁹. error populi sumpsit originem ab ipo principio in persona electi qui putabat liber. † Itẽ hoc casu nõ
8 obstat cõfirmatio q̃ illud q̃s nõ habet aliquod fundamẽtũ nõ pot confirmari vt ptz in pꝛo nõ scripto caduco z quasi. §. de caducol. §. in primo. z. §. p scdo. vbi de hoc z cõfirmatio facta ab ignorante videt se extẽdere solũ si id q̃s factũ est valet nõ aliter arg. ff. de excu. tu. l. idẽ vlp. §. j. §. q admitti ad bonoꝝ possessionem. possunt l. bonoꝝ. extra de causa pos. z ꝓpietatis. c. cũ super. de cõfirmatione vtili vel inutili. ca. j. z. ij. vbi de hoc. Item nõ ob. dicta. l. si, §. itẽ rescripserũt. de decur. quia ibi electio facta erat rite licet nõ recte vt ibi patet in litera inter que est differẽtia: vt no. ff. de inofficioso test. l. ij. z sic ibi habuit fundamẽtũ als secus esset vt eo. ti, l. herẽnius. z de hac materia bene notatur per Jnn. extra de elec. c. quod sicut. z dicto. c. nihil. eo. ti. Tamen videtur Jnnoc. tenere quod semper valeãt gesta quando interuenit cõfirmatio. Si vero peccatũ est i materia puta quia nulla facta est electio vel ab electoꝛibus non habentib⁹ ius eligendi: z talis tanꝫ legitime electus multa gessit tunc gesta a tali non valẽt nec error cõis facit ius quia non habet fundamẽ, vt dicta. l. decernimus. §. de sacrosan. eccle. vbi de hoc satis diximus. z ꝓ hoc dicta. l, herẽn⁹. de decu. de rebus eoꝝ qui sub tute. l. qui neq̃. z dictum est superiori primo casu. z notat dictis capitulis nihil. z ca. q̃s sicut. z ibi ꝓ
9 Compo. † Si autem peccatum esset in accidenti puta quia electio facta est per pecuniam gesta nõ valẽt z error cõis nihil operatur quia electio non habet fundamẽtũ vt dicto. c. principat⁹. z. j. q. j. quã pio. z. c. cum omnis. talis enim electio licet nõ sit turpis nec de re turpi tamen est turpiter facta z ipso iure non tenet etiã de iure naturali: vt not. ꝑ Jnno. dicto. c. quod sicut. z arg. ff. de pac. l. si vnus. §. pacta que turpem. z dicta. l. si quẽ ꝑ. de epis. z cleri. Est enim facta contra leges z canones: vt. ff. ad le. iul. ambitus. l. j. z extra de symo. per totum. Et ideo nihil valet q̃s segꝛtur ex ea vt dicta. l, actuarios. z. §. de legibus. l. non dubiũ. extra de symonia. c. tãta. z. ij. q. ij. alienatiões. nõ obstat lex barbari⁹, quia ibi non fuit turpiter facta. Preterea ante creationez credebatur liber vt dictum est z confirmatio hoc casu nihil operatur cum electio nõ habuerit fundamẽtũ vt predictũ est. de equitate tamen quibusdã videt cõtrariũ ꝓpter cõmunẽ errorẽ z publicam vtilitatẽ per. l. barbari⁹. sed alio casu loquitur vt dictum est Quidã tamen dicunt quod talis electio habet fundamẽtum vt notatur dictis iuriꝫ z eo casu valent gesta vt per dictã. l. barbarius, z. l. herenni⁹. scõm Jnno. si est confirmatus per superioꝛez z est occultũ de symonia valent gesta quia ex ꝓfirmatiõe accipit potestatem administrandi de electione. c. transmissa. z not. per eũ. d. c. q̃s sicut. z. c. nihil. z ar. ff. q̃s falso tutoꝛe authoꝛe. l. j. §. pe. de mino. l, ait pretoꝛ. §. permittit. z dicto. §. itẽ rescripserũt q̃s nõ placet

placet Ja. predicto q: in. §. penul. pretoꝛ decreuit se ratum habiturũ q̃ plures operarur ꝙ simplex confirmatio. in. §. permittit. erat verus tutoꝛ. ad. §. itẽ rescripserũt potest respõderi vt supra dictũ est. Sive peccatũ est in qualitate puta in pson electi aut vitiũ est notoriũ z nõ valent gesta: vt. j. si a nõ cõpeten. iudi. per totũ. q: hoc casu errorꝛ nõ potest esse q̃ est necessariũ: vt. l. barbarius. z dicto. c. nihil. Si occultũ z errorꝛ ꝓbabilis gesta valent: vt. c. l. barbari⁹. secus si errorꝛ nõ esset ꝓbabilis z cõmunis. Sic ergo diginstuit ipse Ja. aut ante electionẽ v⁹ collationẽ dignitatis honoris v⁹ officij errorꝛ cõis habebat originẽ, aut post. Prio casu q: per talẽ errorẽ ab ipo principio putabat valere electio vel collatio gesta valẽt q: per talẽ errorẽ ꝓbabilem lex supplet defectũ z facit valere acti defectus nõ existeret vt hac. l. dicta. l. barbari⁹. cũ concoꝛ. sic z in. l. iij. §. fi. z de suppel. leg. precesserat errorꝛ testamẽtũ vel cõtractũ. † Fallit q̃n iuder esset publice excõicatus: vt. §. dixi. q: tũc errorꝛ vel popul⁹ vel electoꝛes nõ possent supplere talẽ defectũ nec facere q̃ excõicat⁹ posset esse iudex q̃ est necessariũ. §. q̃ populus potuisset defectũ supplere: vt patet. d. l. barbari⁹. Si vero errorꝛ cõis incipit habere originẽ post electionez vel collationẽ tũc postea superueniẽs nõ pot facere gesta valere q: ingressus ẽvitiosus z errorꝛ licet cõis est ꝛmprobabilis q: debuit veritas exquiri. z iõ lex hoc casu nõ supplet defectũ. ar. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si per errorẽ. de iudi. l. ũ. de interroga, acti. l. de etate. §. penul. si quis in ius voc. l. ij. in princip. z ad municipa. l. de iure. z hoc casu nõ hz locũ lex barbari⁹, cũ si. sed habet locũ. l. de iur. z facti ignoꝛan. l. nec supina. Sz si electoꝛ nõ habet fundamẽtum z cõstituat in quasi possessione administratiõis honoris z dignitatis vel officij. an valebũt postea gesta per eũ z maxime si cõis est errorꝛ dic vt no. per Jnn. de reli. domi. c. penul. z dicto. c. nihil. de elec. z. §. tactũ est. Jn scda questione dic ꝙ si peccatũ est in forma tunc annullat vt extra de elec. q: ꝑpter. c. in genesi. z. c. quã ꝑ. z. c. is cui. z in auc. de sanctissimis epis. §. si qs aũt citra. Si peccatũ est in materia idem vt dicta. l. herennius. de decur. z l. actuarios. de numera. z Archi. li. xij. Si autez est peccatũ accidẽti dic idem de iure ciuili in auc. quomodo oporteat epos. §. z hanc de sanctissimis epis. §. per oibus. z ad. l. iul. ambitus. l. j. et in authẽ. vt iudi. sine quoquo suffra. §. sic igitur. q̃a hec electio ẽ cõtra legẽ z ideo nullavit. l. nõ dubiũ. §. de legibus. de iure autez canonico dicit extra de simonia. ca. tãta. z ca. ꝑ tuas. j. q. j. ꝑsbyter. z. c. reperiunt. z. c. quibusdã. Si vero peccatũ est in qualitate tũc est nulla: vt. j. si seruus aut libertus ad dignitatẽ aspira. l. j. z ũ. li. x. qui militare nõ possunt. l. penul. in fi. ff. de iudi. l. cũ pretoꝛ. §. nõ autẽ. z dic vt no. per Jnno. extra de elec. c. cõsideraumus. Nõ obstat lex barbarius q: nõ habuit dignitatem q: populus ignoꝛauit eũ seruũ z sic nõ habuit animũ dandi libertatẽ. argu. ff. de in ius vocã. sed si hac. l. §. patronũ. z de excusa. tu. l. idẽ vlp. §. j. z. §. qui admitti ad bono. possessio. possunt. l. bonoꝝ. z dicta. l. si seru⁹ aut libert⁹. fallit in ꝑali dignitate: vt in auc. de sanctiss. epis. §. hoc igitur iubemus. Jac. tamẽ predicto magis placet q̃s
10 dictũ est. §. in distinctione. † Jn questione tertia dic ꝙ ꝓmoꝛtoꝛ z ꝓmoꝛ⁹ sunt puniendi si seruerũt vitiũ vt. l. si q̃ẽ ꝑ. §. de epis. toꝛ z cleri. in fi. Sed dic aut dedit pecuniã ali⁹ z nõ ille qui est electoꝛ z cleri. in fi. Sed dic aut dedit pecuniã ali⁹ z nõ ille qui est electoꝛ z tunc si quidẽ dedit ꝓ eo electione vel collatione dignitatis vel officij habentis iurisdictionẽ vel administrationẽ annexã z nõ licet. Si vero aliter z nõ ꝓ eo electiõe vel collatiõe si est cõsuetudo permittit in auc. de sanctissimis epis. §. ꝓ eo cõsuetudine. vel si lex disponit: vt. j. de consul. l. nemini. lib. xij. Si vero ꝓ eo nõ habente iurisdictionẽ vel administrationẽ annexã si det ꝓuato nõ licet. Si reipublice palã tũc licet clam nõ. ff. de pollicita. l. j. §. j. z l. si quis ob honoꝛẽ. z de origine iu. l. ij. §. penul. z de hono. eccle. siasti. an sit licitũ petere. no. xv. q. ij. c. j. z. j. q. vj. c. sicut. Jn q̃ra ta q̃stione dic ꝙ si peccatũ est in forma materia vl qualitate tũc ꝓmotoꝛ ẽ violatoꝛ legis vel canonis z punitur extra ordinẽ. j. de petitis bonoꝝ sublatis. l. j. de thesau. l. j. de penis. l. sanctio legũ. z dicta. l, actuarios. de numera. z adiuto. z ꝓmotus eadez pena vt dicta. l. si q̃ẽ. in fi. vel dic ꝙ pumit pena sacrilegij q: in
1 debitũ sibi locũ vsurpauit vt. j. vt dignitatũ ordo seruetur. l. j. li.
2 xij. † Si vero peccatũ est in accidẽti vt qa electio facta per simo-
3 niã vel ambitũ tũc punitur vt colligitur z not. in auc. quomodo
11 oporteat episcopos. §. z hãc. de sanctissimis epis. §. ꝓ eo ibus. vt iudi. sine quoquo suffra. §. sic igitur. z ad. l. iul. ambit⁹. l. j. et. ff. et j. ad. l. iul. repetũ. l. si. iure autem canonico diuerse pene statuuntur cõtra indigne promotos z ꝓmouentes vt no. ꝑ Jnn. z Host. dicto. c. nihil. de elec. c. quia ꝓpter. j. q. j. in prin. vbi de hoc z ea. presbyter. z. q. ij. si quis dato. z. q. v. in pn. z. q. vj. sicut is. z. ij. q. vij. c. fi. z de simonia. c. tãta. z. c. nobis. z. c. sicut. z. c. de hoc. de pe sumptiõe ꝑ electo. z an ꝓbari debeat solẽnitas. z de proba. cui incũbat. z de errorꝛe cõmuni. z de alijs dic vt not. per Compo. et Jnno. de elec. dicto. c. nihil est. z in Specu. de actoꝛe ver. Iz pone quidã dicens seipsum. z de legato. §. superest videre quid ad legati officiũ. ver. qd si delegati iurisdictione. z ver. qd ergo si qs ꝓ legato. z ꝑ Dy. extra de reg. iur. c. j. lib. vj. ver. octauo. z ver. x. z ꝑ eundem Jnno. extra de fide instru. c. j. in pn. z ꝑ Ber. de offic. z potestate iudi. delegati. c. cum in iure. §. de fide instru. z iur. haste fiscalis. l. j. lib. x. in Speculo de ꝓba. §. j. ver. sequit. de negatiua iuris videre. §. videndũ. ver. sed pone iudex. z de pcura. §. ratiõe quoq; 2stituẽtis. §. illud. ĩstru. de editiõe. §. restat. ver. quid si is qui nõ est notorius. z versi, in summa notat. z ꝑ Jnno. de eo qui furtiue ordines suscepit. c. innotuit. quasi circa fi. nem. de elec. c. in genesi. z ꝑ Cõpost. z Ber. de ꝓsump. illud. Jn glo. dos eñ. z extra de priuile. c. si papa. lib. vi. z ibi ꝑ Archi. z ꝑ hoc in clementinis de ꝓba. c. j. z facit extra de clerico nõ ordinato ministrante. c. ũ. z q̃s nõ cõfirmẽtur gesta ex postfacto no. per Dy. extra de reg. iur. c. non firmatur. lib. vi. z q̃bus scriptis actoꝛũ fides habeatur not. extra de ꝓscript. c. ad audientiã. in glosi. sic enim. z in Specu. de instrume. editione. §. nunc dicẽdũ
12 restat. † Ex predictis colligi potest solutio multarum vtiliũ q̃stionum primo si aliquis confitetur sacerdoti quẽ putabat ꝓprium sacerdotẽ cũ re vera nõ esset vtrum sit absolutus Jnno. dicto. c. dudum. de elec. tenet q̃ sic in glosi. potest dici animas. z p Ber. Jbidem in glosi. que incipit quia cuz iam desierit esse ꝑlatus. Secundo q̃ si aliquis longo tempo. habitus est ꝓ rite ordinato presumitur legitime ordinatus sine alia ꝓbatione, vt no. ꝑ Jnno. dicto. c. innotuit. de eo qui furtiue ordines suscepit que glo. notabilis est ad istam materiam presumptionum. Tertio vtrum adhibeatur fides instrumentis confectis per illum qui longo tempore fuit in quasi possessione tabellionatus si negetur esse tabellio: de quo notatur in Spec. de. §. restat. de instrumento. z editione. versi. quid si is qui non erat notarius. z versi. qualiter ergo ꝓbabit se tabellionem. z plenissime dixi. §. de ꝓba. l. cũ precibus. ¶ Quarto si aliquis tanꝫ legat⁹ sedis apostolice se gessit z multa fecit nunqd valebunt si de eius legatiõe nõ fiat fides de hoc in Specu. de legato. §. superest videre. versi. qd si quis se ꝓ legato. z plenissime dixi. §. de mãd. ꝓn. l. vnica. ¶ Item si aliqua monialis reperiat in habitu monali in aliquo monasterio pfumit monacha illius mon⁹. xx. q. j. c. quẽ pges nitoꝛes. z ad hoc extra de sententia excõi. ca. si iuder laicus. z de iur. fi. l. sed si accepto. Jn contrarium multum facit palleg. l. hereninus. de decuri. q: nõ habetur quis ꝓ canonico: lz ꝓ canonico se gerat nisi doceat de canonica institutione extra de ꝓbẽ. c. dilecto. z ibi in glosi. z de institu. c. ex frequentibus. et quod no. ꝑ Jo. and. z Lardi. extra de reg. iur. c. j. lib. vj. extra de. ꝓn. c. ex insinuatiõe. invitima glo. nec est reputandus hoc qui non ẽdigne collat⁹ vt. lxj. dis. c. miramur. z ad hoc bene facit q̃s not. de electiõe cumana, circa mediũ. in gl. sic patet. z. xxj. q. j. c. j. i gl. z. §. de liberali cau. l. nõ mutãt. z. §. de reiven. l. solẽnibus. cũ concoꝛ. ibi not. at⁹. Itẽ si aliquis gessit se ꝓ prelato vel aliquis tenuit aliquã tanꝫ ꝓ vro. nunquid sufficiat sine alia probatiõe, dic vt no. ꝑ Jnno. de presump. c. illud. de prelato videtur tenere gl. q̃ nõ sufficiat imo etiam post litem contest. videtur posse opponi talis exceptio tu nõ es prelatus. §. de eo qui ꝓ tutoꝛe negotia gerit. l. ij. z dicit ibi dixi. Predicta etiã faciunt ad questionẽ duoꝝ imperatoꝛum electoꝛũ in discoꝛdia quoꝝm quilibet administrat vtrũ gesta per eos valeãt de quo dixi. §. de quadri. prescrip. l. bene a zenone. Itez ad questiões Barth. bis. xix. que incipit filius cuiusdã principis que continet vtrum gesta per filiũ putatiũ valeant apparente postea vero filio. z xxxij. que incipit, quidã ordinatus. que continet de ordinato nõ episcopo vtrũ comperto q̃ nõ sit epꝰ possit vroꝛem accipere.

Reses prouincie, puta q: dixit q̃s partes cõcordarẽt. vt. j. e. l. ex stipulatione. z licet glo. innuat q̃ aliud sit in causa app. l. tamẽ dicit q̃ satis cõtinet absolutionem vel condemnationez vt. l. in summa. de re iudicata. z hic ex glo. colligitur.

Ordo iudiciarius quare introductus fuerit.
1 Ordo iudiciarius q̃n seruetur seu quibus casibus.
2 Suia excõicationis hic valere dz absq; iudiciario ordine lata.
3 Ordo iudiciarius an sit in interlocutoriis seruandus.
4

Prolatam, Canonizata est. ij. q. vj. c. sentẽtia. z vide ibi notata in glo. z p Archid. ratio quare siste ordo iudiciarius sunt i statu tutus ne innocẽtia insidijs pateret aduersantiuꝫ nec culpa delinquẽtis sententiaz fugeret iusti examinis. ij. q. j. c. que lotarius. §. in manifestis. in fi. et de isto ordine iudiciario est pulchra glo. eadem causa z. q. in summa. et. xxiij. questio. iij. comperimus. per Archid. et dic ꝙ Jaco. de are. et Ly. aut peruertitur vel deficit solenitas aut substãtia aut ordo aut institia. Primo casu quãdo deficit solẽnitas vt quia deficit scriptura vel locus competẽs vel his similia tũc suia est nulla, vt. §. ti. xxi. l. penult.

Universidad de Deusto
Biblioteca

z fi.z.j.ea.l.cū sententia.sicut enim est in testamēto qđ nullus est exp̄fectus solēnitatis:vt.ff.de testa.l.testādi.z.ff.de testa.l. si ḡra mus z recte,p̄cedit ar.cū testamēto dicatur sūia:vt.ff. de test.l.j. Sedo casu quādo deficit sūia vt qz deficit cōdemno vl absoluo tūc similiter ē nullavt.ff.l.pri.z.ff.de re iudicata.l.j. Tertio casu qñ peruertit ordo aut ordo iudiciorū aut accusationū vel causa rum. Si iudiciorū sūia est nulla vt hic z exp̄plicavt in gl. Si or do causarū vel accusationū tūc valet sūia z est appellādū:vt.j.8 appel.l.j.z dic vt ibi ē rei vē.l.ordinarij. Ultimo casu qñ subver tit iustitia aut ferē sūia contra ius litigatoris aut ℣ ius legis vt plene no.j.qñ.puo.si est necesse.l.j.z.8. de error̄ calculi.l.vnica. ff.de ap.l.si exp̄ssiz.z q̄ sūie sine ap.rescī.l.j.8.itē cū ℣ sacras.z ad hoc bñ facit qđ no.ex̄ de purgatiōe canonica.c.cū dilectus filius.

2 Multi† cū sunt casus in qb⁹ iste ordo ex toto nō seruaꝫ vt i sum mariis vt in cle.dever.fi.c.sepe cōtingit. Itē in notoriis z ex̄ordi narijsvt ex̄ de iureiu.c.ad nostrā.ij.cū ibi not. Itē in causis ma trimonialib⁹:vt ex̄vt lite nō 2te.c.j.z in multis aliis in quib⁹ nō offertur libell⁹ quos nota.8.de lit.2te.aut.offerat. Sed nūquid de 2sensu partiū possit omitti ordo iudiciari⁹z ei per partes re nūciari:de hoc dixi.8.de litis 2test.l.j.circa finē ver.sed nūquid 1 partes possunt renūciare.z Jo.an.videt sentire q̄ sic ex̄ de re iu dl.c.vl.li.vj.z ad hoc de accusa.c.j.z.ij.eodē li.cū ibi no.ex quib⁹ etiā colligitur vtrū in causa inquisitiōis sit ordo iudiciarius ser nādus de quo plene dixi dicta aut.offerat.ver.itē in cā inquisi tionis z q̄ p partes possit renūciari ptz q̄ sūia sine scriptis po test ꝑferri de volūtate partiū vt.j.de p̄mule.scho.l.fi.in fi.lib.xij. z ibi in gl.z ad hoc de re iudi.c.fi cōuenerit.z.j.de tēp.ap.l.fina. in fi.z qđ ibi dixi.Sz dici posset q̄ illud nō ē de ordini iudicia 3 rio sed de solemnitate vt dixi.8.hac.e.l.in p̄in.† Itēvalet sūia ex cōcatiōis ēt ordine iudiciario p̄etermisso vt not. extra de sūia excōica.c.sacro.in p̄i.z p Archi.ij.q.j.c.nos in quēq̄.z.xj.q.j.c. nō solū.8.cū ergo.z lz hic gl.teneat q̄ si primo iurēt de calūnia postea fiat li.2te.q̄ sūia sit nulla:de hoc tū dic vt dixi.8.de iura. calū.l.ij.vltra p̄cipiū ver.sed qd si nō est p̄stitū. z lz hic nihil dicaꝫ de citationib⁹ q̄ sint de ordine iudiciario tamē sunt z p̄n cipiū iudiciorū:vt instit.de pena temere litigātiū.in fi.z extra de cōsti.c.eccl̄a sancte marie.z ibi in gl.z de pba.c.qñ.2tra falsaz. z de iusto ordine iudiciario bñ no.in libello dñi Egidij rubrica ḡr appellet a sūia diffinitiua.z q̄ sint necessariavt sūia teneat vi de Rof.de act.in factū ex re iudi.circa p̄in.z ad hoc vide in Spe. de sūia.8.qualiter.z.8.p̄cedēti.z Bosti.in summa eo.8. qualr. redditur etiā sūia nulla multis modis aliis z causis quā ex de fectu ordinis iudiciarij vt dixi.8.de sen.ex breuicu.recitādis sup rubrica.Itē scdm quosdā si ferē a iudice nō sedente vt dixi.e.tit. 4 l.j.vel in loco nō 2sueto,de quo plene dixi.j.e.l.cū sūia.† Sed nū quid talis ordo sit seruādus in interlocutoriis?cōiter gl.z doct. tenēt q̄ nō imo q̄ possit ferri etiā partibus nō citatis vt dixi.8. quō z qñ iudex.l.ea q̄z fine scriptis vt dixi.8.ti.p̄t.l.fi. Itē si sunt plures iudices delegati vn⁹ pōt ferre interlocutoriam sine alijs puta p̄cipere partes adesse vt no.ff.de re iud.l.pō. ait als inci pit si vni.z.ff.de arb.l.sicuti.qđ nōvl vez de iure canonico: vt ex̄ de officio deleg.c.prudētiā.cū ibi no.per Ber.z Jnno. In ℣ius q̄ citationes z alie solēnitates seruari debeat in interlocutoriis facit.8.quō z qñ iudex.l.2sentaneū.fm opi.eoꝝ qui illā.l.intelli gūt in interlocutoria,vt ibi no.in gl.q̄ incipit.i.defunctis.qdaz vero inepte diſtinguūt inter interlocutoriā q̄ ḡuare pōt magnū p̄iudiciū partib⁹ z q̄ trahit secū execution̄ē z a qua pōt appel lari etiā de iure ciuili vt.j.quoꝝ ap.nō recipi.l.ante puta super cōpetētia vel incōpetētia iudicis vel teste admittēdo vel nō ad mittēdo vel excep.admittēdis vel repellēdis vel similibus tunc talis interlocutoria sit ferēda cū cause cognitiōe z debitis z 2sue tis solēnitatib⁹ obseruatis:vt.ff.de mino.l.in cause.8. cā cogni ta.z.l.de etate.z ibi in gl.q̄ incipit i cause cognittōe. z.ff. de ado. l.nā ita diuus.cū ibi no.z hoc bene innit gl.q̄ esc.ff.de regu. iu. l. oia q̄cūq. que dicit q̄ qñq; pōt ferri absentib⁹ partibus quasi inuat q̄ hoc est casualiter lz regulariter 2tra.Si aūt nō afferat magnū p̄iudiciū puta in citationib⁹ cōmittēdis dilationibus ordinādis vel similib⁹ q̄ nō exigūt magnā lz leuē cause cognitio nē tūc habeant locū iura ℣ia.z p hoc.8.de dila.l.a p̄cedente. et qđ not.ff.de interrog.act.l.voluit.8.j. Deistis interlocutoriis z an possint reuocari z quō no.in Spe.de excep.8.viso.ver.lz fi iu dex.z ver.seq.z p Dy.ff.de re iudi.l.qđ iussit. Jn decreto autem an sit seruād⁹ iste ordo dixi.8.si vr ab hēditate se abstineāt auc. si omnes creditores.z.j.eo.l.cum sententiam.

Cum eorum. Sed quō potuit ꝓcurator cesaris cōdēnare reū p̄ncipalē ad tradendū pignora,fideiussori cum ipse reus principalis nō esset in causa?dicūt quidā qđ pignora erāt penes fiscū vñ cōdēnatus fuit ad restituenda pignora fide iussori:vt sibi solueret z hic intellectus planus est,sed si pignora fuissent penes debitorē tunc dicunt qđ fuerunt due instātie vna in qua cōdēnatus fuit debitor ad dādū pignora fideiussori alia in qua fideiussor fuit cōdēnatus soluere fisco,vel dic speciale in fisco vt vtrūq; fiat eadem instantia, z hoc innuit.8.q p̄o alio.in glo.allegat⁹ dū dicit per officiū subueniri fideiussori. hoc autē fiet debitorē p̄sentē vel citatorē sic sibi p̄iudicet,vt.ff.de re iudi. l.sepe.8.sed scientib⁹.z qđ dicitur hic in glo,de sententia sub cō ditione ferenda,dic vt.j.eo.l.cum iuder.

1 Locus cōsuetus iudicij an sit de substātia vt valeat sūia.
2 Locus est de iudicij substātia si negotiuz plenā causē requirat cognitionem.
3 Sententia est in loco consueto ferenda.
4 Sententia nulla reputatur que per iudicem secularem in eccle sia fertur.
5 Locus iudicij multis dicitur nominibus.

Cum sententiam. Ne gl. ordinaria que hic dicit q̄ in dices appellationū ciuit. Bosi. possunt ferre sūias in doma suavel alio loco publicovel honesto nos deci piat plen⁹ discutiamus† vtrum locus consuetus iudicij.z vbi cōsueuerūt iudicare maiores sit de substantia adeo q̄ si alio loco sentētia feratur sit nulla,z q̄ sit de substantia innuit glo.prima hui⁹.l.z videtur expressum in.l.quam alleg.ff.de iusti.z iur.l.pe. z no.in glo.ff.de offic.p̄sec.vbis.l.fina.z p̄o hoc.ff.de iudi.l.si loc⁹.z bene extra de appel.c.qua fronte.ibi in camera regis cuz ibi notatis lz Jnno.ibi videatur tenere q̄ in camera regis lata teneat.z ad hoc.8.de dila.l.a p̄cedēte.z ibi de hoc dixi z ad hoc ff.quis ordo.in bonorū possel,seruetur.l.j.8.j.et glos. posita in stitu,quib⁹ ex causis manu.licet.8.eadem. Jn contrarium vide tur extra de offi.ordi.ca.cum episcopus.lib.vj.vbi dicitur q̄ epi scop⁹ in quolibet loco sue diocesis non exempto potest locū elis gere z de causis cognoscere z p tribunali sedere cuz ibi notatis. z.ff.de arbi.l.si cū dies.8.si arbiter.glos.ff.de interrog.act.l. vo 2 luit.8.primo † distinguit vtruz id de quo agitur exigat plenam cause cognitionē z tunc locus sit de substantia alꝫ non. z p hoc de ma.vin.l.non est omnino.z hanc etiam videtur sequi Jaco bus de bel.licet plenius dicat vt nota.secundū eum.8. de temp. in integ.resti.l.superuacuam.distinguit etiaz inter ordinariū ex vna parte z delegatum z arbitrū ex altera vt in ordinario quia cōmuniter habēt locum determinatū vbi iura reddunt sit locus de substātia vt in iuribus primo allegatis.nō tamē nego qn ēt ordinarij talem locū sibi mutare possint z alium eligere dum ta mē publice z notorie z ita sepevidi fieriz ita itelligaꝫ.c.cū episco pus.Si ℣o est delegat⁹ vel arbiter z in delegatione vel compro misso nō est locus determinatus possunt quolibet loco dum ta mē honesto z ita intelligaꝫ dict⁹.8.si arbiter.z.l.si cū dies.z.si loc⁹.de iudi.z extra de rescrip.c.statutū.li.vj.z hāc sequit Ly. dicit tamē delegatū a principe vbiqz posse cognoscere sicut z p̄ci pē.Etad hoc facit qđ notatur in specu.de arbi.8.fi.ver.de lo co.z ver.seq.z hācvidi cōiter saluari z approbari licet gl.que est in aut.de testi.8.multe.que incipit apud eūdēvideaꝫ indistincte tenere qđ loc⁹ vbi maiores cōsueuerunt iudicare sit de substan tia nisi alia sit consuetudo,z ita videret cōsuetudinē attēdi vt si iuder etiā alio loco puta in camera sua vel alibi in domo cōis cō sueuerit iudicare sicut sepe fit p gamiveleat sūia z sic posset itelli gi glo.ista predicta opi.Jnno.Sed quia de tali cōsuetudine est 3 difficile p̄obare tuti⁹ puto† q̄ in loco consueto feratur sūia.c et notandū qđ delegatus pape cui est commissum qđ certo loco in quirat ex iusta causa vel impedimēto pōt alio loco cognoscere: vt extra de offi.deleg.c.statuim⁹.li.vj.z ad indeterminata aūt lo cav⁹ incerta iudex nō pōt partes citare vel extra de rescrip.c. quia nōnulli.cū ibi no.Ex predictis colligitur so.plurīū cōnum p̄i ma si iudex habeat certum z cōsuetum locum p̄o iure reddēdo z sūiam ferat alio loco qđ si valet nisi partes citate essent ad illū aliū locū qz partes nō debēt vagari querēdo iudicē ad aliū quā ad cōsuetū vt.d.8.si arbiter.z meli⁹.ff.qñ ap.fit.l.j.8.adeūdi.i fi.z 8.quō z qñ iudex.l.sivt ꝑponis.ij. Sed qd si iudex habebat duo locavbi equaliter cognoscebat puta quia erat canonic⁹ Medio lan⁹.z Pergamen⁹.et citate sunt partes coram eo simplr sine al signatiōe alicui⁹ loci q̄ibūt partes?z vī qđ teneanꝫ ire ad vtrūq; locū ar.ff.ad muni.l.assumptio.Juris p̄udentibus.z.l.si qs in structus nisi forte magis ꝓtinuā moꝝ traheret in vno loco quā alio:qz tūc ad illū in quo magis moꝝabaꝫ ar.dicte.l.si qs instru ctus.z de.l.ij.l.legatis.8.fi vn⁹. Sed qd si iudex i domo cuiusdā nobilis mulieris nutricis filiorū cōfirmauit eam z administra tionem sibi decreuit z decretum z authoritatē interposuit nūqd valet?puto q̄ sic,vt.ff.de tute.l.qui hȝ.8.qualibet loco. Ubi aūt dand⁹ ēt ex inquisitione tutorū forte secus:vt.ff.de cōfir.tuto.l. naturali.8.fi,z ad hoc facit qđ dixi.8.e.l.p̄olatam.in fi.z.8.de fe.

l.actus.

l.actus. Cōfessiones etiā partiū z alia acta fieri possunt in domo iudicis in qualibet loco honesto etiā vbi ius 2sueuerit nō publi ce reddivt no.per Azo.in summa de cōfes.8.ij.† Itē sūia lata in 4 ecclesia p iudicē secularē nō tenetvt extra de immunita. eccle.c. decet dominū.li.vj.est etiā notādū q̄ locus vbi redditur ius aliqñ appellat⁹ forus:vt extra de verbi.c.forus.z vide qđ ibi notat⁹ loc⁹ vbi christus iudicat⁹ est tribunal appellat extra de sen.z re iu. c.cuz eterni.li.vj.z de peni.z remiss.c.cū ex eo.z inde sumpta occa sione dr iudex p tribunali sedere:vt.ff.de in integ.resti.l.diuus.z 3 dicta.l.naturali.8.fi.de cōfir.tuto.z.d.c.cūeps.de offi.ordi.li.vj. 5 † Interdū appellatur p̄etoriū.j.de operi.publi.l.p̄tonia. Inter dum curia vt.j.de legationibus.l.fi.li.z. Interdū auditoriū.ff. fi cer.pe.l.lecta.z auditoriū etiā appellat⁹ loc⁹ vbi impator ius red dit:vt.j.de minori.l.minor annis.extra de in integ.rest.c.cū ex li teris.8.nos igitur. Interdū appellat⁹ 2sistoriū.j.de tēp.ap.aut. lz lis z de ap.c.ex insinuatiōe.z sic etiā appellatur loc⁹ vbi papa ius reddit vt in clemē.de iureiur.c.i.8.nos aūt.ibi in publico cō sistorio. Alibi appellat⁹ cōciliū de sūia z re iudica.c.ad aphce in superscriptione.z.8.nos aūt.li.vj. Itē loc⁹ vbi Archiepiscop⁹ ius reddit appellat⁹ auditoriū extra de appel.c.romana.i p̄ncip. li.vj.z ibi de hoc per Arch. Item locus vbi maiores iudices se dent.ff.de re iudicata.l.contra pupillum.8.fin.in fi.z vide in al phabeto litera a, dictione auditorium.

Ex stipulatione. Ibi,personis.l.litigāti bus suasit enim q̄ de li te pacis̄erentur, Oldra.

1 Venditio dicitur facta vbi datur res p̄o pecunia.
2 Res vna quando solui possit p̄o alia.
3 Fideiussores z pignora tenentur si vtili p̄o euictione agatur.

Ibera. Opponit glo.q̄ nō agatur antiqua sed vtili de euict.vt.j.de euic.l.si pdiū dic vt in gl.q1 aut datur insolutū species,p specie aut res p̄o pecunia z hac sequit Dy.in.l.si quis aliā.ff.8 so.vbi exponit aliā,p alia.i.vnā spēm p alia,alij dicunt aut de bitor dedit rē p pecunia aut genus p genere vel rem p genere z istis casib⁹ si res euincit agit creditor de euic.vt in cōtrariis, aut dat debitor pecuniā p re vel spēm p̄o spēvel genus p̄o spē tūc si euincat agit p̄stina actiōevt hic z dicta.l.si qs aliam. Sz q̄ē 1 ratio diuersitatis:dic fm quosdā quia† vbi datur res p pecunia videtur vēditio facta vnde ex quo equalis ē summa hinc inde,qz ex venditione tenet ad tātā pecuniā videtur cōpēsatio esse facta que est similis solutioni vt.ff.de liberali cā.l.vl'pmutanit z solu tione eius qđ debetur ꝛc. Igit cū p̄ma obligatio sit sublata ipo iure nō pōt agi ex ea vt.ff.de sol.q res.8.aream. Idem est vbi da tur genus p genere q1 generis ad gen⁹ fit cōpēsatio vt.ff.si pars hȳ.pe.l.j.ergo ꝛc.vt dicta.l.vel pmutauit.z insti.qui.mo.tol.ob. in p̄in. Idē vbi daꝫ spēs p̄o genere q1 dando spēm liberaris z sic sublata est p̄ia actio z ideo agit de euic.lz nō ita est vbi daꝫ pecunia p re nā qui pmittit rē in specie vī suam rem pmittere z ideo hic nō fit cōpensatio q1 rei sue nō potest emptio 2sistere vñ dādo pecuniā nōvidet emisset.ff.de 2hē.emp.l.sue rei.z iō non tollit p̄ia obligatio ipso iure. Idez est vbi datur res p re vt.ff. de rerū pmu.l.j. Idē vbi datur gen⁹ p re vt.d.l.j.z.l. sue rei. Itē quia vbi daꝫ species p spē est incidere in ℣tū do vt facias.i. do tibi vt me liberes quo casu p̄ma remanet actio nō facta re acci piētis z etiā alia actione agi potest re euicta.sed cōtra predicta obȝicitur q1 vbi do tibi vt me liberes z facis mihi pactū de nō p tendo sum liberatus vt instituta quib.mo.tol.ob.in p̄i. p̄terea vbi species p specie daꝫ re euicta nō agitur p̄stina actione imo de euic.vt.8.de transac.l.si p̄o fundo.Ly.tenet q̄ gl. bene dicat 2 † q1 q̄dā sunt que functionē recipiūt z in his potest vna res sol ui p̄o altera creditore inuito vt.ff.si cer.pe.l.ū.8.mutui.quedaz que nō recipiūt functionē z in his nō pōt solui vna p altera nisi creditore volēte insti.qui.mo.tol.ob.in p̄in.idem p batur .ff. de 2di.inde.l.si nō sortē.8.libertus.hoc supposito cū querit qñ de bitor vnā rē p̄o alia dedit si res data sit euicta vtrū de euic.aga tur.aut res fuit facta accipiētis z tūnium in ipsum translatuz et tūc prima actio tollitur insti.qui.mo.tol.ob.in p̄i.z.l. nemo.ff. de duob⁹ reis.z ideo nō potest agi p̄ma quia sublata est vt di cta.l.qui res.8.areā.ff.de sol. Sed agitur de euict. vt dicta.l. si p fundo.aut nō est facta accipientis z tunc nō tollitur prima imo remanet z ideo re euicta pōt agi p̄stina actiōe vt hic z.d.l.si qs aliā. hec vera regulariter,fallit vbi res data est p̄o pecunia nā tūc licet non sit facta accipientis non agitur p̄stina actiōe sed de euic.vt.l.cōtraria. Ratio est quia tūc videtur facta venditio z sufficit tunc q̄ vēditor de euic.teneatur:z ideo volmit.l.prima obligationem sublatā esse z sic intelligit dictam legem cōtrariā si pdiū.ſ.de euic.fm Ꝑe.dūs aūt Ja.de are.in.d.l.si quis alia3. tenet indistincte posse agi p̄stina actiōe per.l.qui res.in p̄inci. eo.tit.de sol.licet enim vtilis p̄o euic.competat non sequitur q

p̄stina actiōe agi nō possit. Hā solutio nō est emptio sed simi lis vt.ff.ex qbus causis in possessi.catur.l.fi. Ad cautelā tamē po test adiici in instrumēto solutionis q̄ aliter nō intēdit creditor discedere a p̄stina obligatione quā si res q̄ daꝫ in solutum irre uocabiliter fiat sua. Jac. Sed dici posset quid refert vtrū p̄ma sit sublata vel non,dic q̄ multum,p̄ter fideiussorē z p̄gnora q̄ tenerentur si p̄stina ac,agatur qui non tenerentur si ageretur vtili de euict.vt.ff.de lo,l.item queritur.8.qui impleto.ff.de pigno. act.l.eleganter.z de euict.l.si plus.8.j.† Sed q̄ fideiussores z pi 3 gnora teneātur etiam si agatur vtili p̄o euict.facit dicta.l.si qs aliam.de iure fisci.l.titius.ad trebel.debitor.de excep.rei iudi.l. si ex̄ testante.8.latinus.z de leg.j.l.non quocunqz.z.l.qui res.z l.si rem.so.colligitur ex.l.deferre.8.fi.z.l. sed revocata.ff. de iure fi.fm Dy.qui hoc notat dicta.l.si quis aliam.

Post sententiam. Decler in fine vi detur innuere qđ sint quedam interlocutorie que causam perimant z nō reuocentur sed glo.j.siniam refcin. nō posse.l.j. te net indistincte interlocutoriam posse reuocari de quo dic vt ple ne'not.in glo.per Dy.in.l.quod iussit de re iudi.

Nulli. Qui non potest statutū facere nō potest relegare solum ergo qui habet merū im perium vt p̄sides possunt statuta facere z sic relega re q̄ est cōtra potestates terrarum italie Ly.Sz ha bent merum imperium vel ex pace constātie vt in Lōbardavel ex vsurpatione vt no.8.de p̄scriptione longi temporis.l.fin.in gl.z dixi.8.de defen.ciui.super rubrica.

Cum iuder. Glo.tenet hāc esse correctā p.l.generaliter.8. de iureiu. qđ non est verū.z ideo dic vt ibi dixi.z ad hoc in ar gumentū facit glo.que est.8.cōmunia de legatis.l.ij. in p̄in. Item dicit glo.fm Jo.q̄ sententia pōt ferri sub cōditio ne intrinseca z sic innuit q̄ sub extrinseca non possit qđ non est verum vt.8.biduum.fm Ꝑe.

1 Judices in sententijs veritatem sequi debent.
2 Argumentum ab exemplis an sit validum.
3 Responsio principis ad consultationē quare nō faciat ius.

Emo. Lex ista pulchra z notabilis est et in strūit † indices in sentētijs seq veritatē z legū iustitiā z nō exemplis male iudicantium iudi care. Opponit glo.q̄ exemplis sit iudicandum vt.ff. de postulā.l.j.8.sed nunqd magistratuz.z ad hoc.ff.de ma.vin. l.aut manumittere dic q̄ bonis exemplis z iuri congruentibus vtendum est vt in cōtrarijs malis autem z contra ius nō. z ita loquit hic vel aliter solue vt no.j.que sit longa cōsuetudo in gl. rubrice.ff.de legib⁹.l.de quibus.vel dic quod in.8.sed nunquid. magistratum loquitur de exemplo legislatoris hic de exēplis in dictis.vel dic q̄ nō est iudicandum exemplis vt hic.† Sed argu 2 menta ex exemplis sumere possumus arg.ff.de statu ho.l. septi mo mense,vel dic qđ hic loquitur in sententijs in quibus nō est vtēdum exemplis sed legibus vt z.ff.de officio p̄sidis.l.sed lz. in moralib⁹ autem observantijs exemplis vti possumus vt.j.de emēdatiōe p̄o pinquorum.l.j.z de cohortalibus,l.si cohortalis, lib.xij.de hoc vide qđ no.ix.distinc.c.sana. Jn glo.z per Archi. xx.distin.de quibus.z.xxvij.distin.q de mensa.in fine glos.z per eundum Archid.z plene per eundē de sententia z re iudi.c.cum eterni.li.vj.tertia columna.Ex p̄dictis patet solutio si aliquis iudex tulit hoc modo sententiā quia talis iurisperitus in simili causa sic p̄onūciauit ego etiā sic p̄onuncio z tamē vterqz iuste p̄nunciauit nūquid valebit talis sententia.dic q̄ sic.z ita etiāvī sentire Specu.de sūia.8.qualiter.ver.qđ si iuder.† Itē q̄rit Ly. quare nūlio p̄incipis ad 2sultationē nō facit ius sicut sūia sua. z dicit qđ ℣ Bost.nō est rō differētie z ideo nō intelligit hāc .l. in 2sultatione p̄incipis vt no.per eū extra de rescriptis.c.si quā do Ber.tamē ibidē tenet idē q̄ hic in glo.qđ credo veri⁹ q1 .l.ij. 3 de legibus.expresse loquitur de cōsultatiōe p̄incipis. Sūiam etiā pape in similibus seq debent alij iudices vt extra de senten tia z re iudi.c.in causis.z ibi in glo.per Jnno.

1 Reconuentio naturā p̄orogationis iurisdictiōis sapere 8z
2 Reconuentio fm qđ ius locum habere possit.
3 Judex de reconuentione cognoscēs an possit de causa aꝫ ad suā iurisdictionem non spectante cognoscere.
4 Reconuentio quo tempore fieri possit.
5 Clericus agens coram iudice seculari an possit reconueniri.
6 Re⁹ an possit pluribus actiōibus recōuenire actorem qui eu3 actione vna conuenerat.
7 Reconuentio non habet locum in criminalibus.
8 Actor cōueniens reum z ab eo recōuentus an possit a sua actio ne desistere.
9 Reconuentio locum habet coram arbitro.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cum papinianus. De ista materia recōuentionis hȳ.iij.q.viij.c.cuius in agēdo.q̄ est pars huius.l.cū pap.extra de mutuis petit.c.j.z.ij. cū ibi notatis.z p Ber.Inno.z Host.z per Bos.z Host.in summa eiusdē tituli.et extra de iudi.eo.vt si clerici.de rescriptis.c.dispēdia. per Archi. Jo.an.z Car.li.vj.z plenissime in Speculo de recōuētionez per Archi.rj.q.j.in summa circa finē.z in corpore vsū sumit hec aut. Et p̄to declaratiōe huius.l.z aut.hic signate. Primo q̄ro an iure veteri sit licita recōuētio. Secūdo quid addat Justinianus papinianoz authētica ad.l.C. Tertio op.de.l.ediles.ſ. Itē sciēdū.ff. de edi.edic. Quarto de.ſ.in bonefidei instit. de actiōibus. Quinto an iudex qui cognoscit de recōuētiōe de iudiciali quia actoz recōuenit cognoscat cū ipe fit pedaneus. Sexto an reconuētus possit recōuenire recōuenientem de alia re quā primo. Septimo nunquid recōuētus possit iudicem recusare. Octauo de quo iudice loquit aut. istavtrū de delegatovl ordinario. Decimo quo tēpore possit fieri reconuentio deinde alias qōnes extra gl. †Et
1 p̄to euidētia premitto q̄s ius istud recōuētionis sapit naturam prorogationis iurisdictionis ex tacita enim volūtate conueniens fit eius iudex is coram quo cōuenit sicut z p̄rorogatione in risditionis q̄ etiā fit ex tacito vel expresso cōsensu litigātiū efficit
2 iudex qui nō erat vt.ff.de iudi.l.j.z.ij.† Circa primū dic q̄ tria iura sunt.l.digestoꝝ quo conuentus potest recōueniri coram suo iudice z super eadē re tm nō sup alia vt.ff.de qbus rebus ad eum dez iudicē eatur.l.j.z.ij.z talis recōuentio tollebat ius renocādi domum vt.ff.de iudi.l.ij.ſ.sed si agant.z.l.qui nō cogit z sic etiā intelligit dictū pap.q̄ est hic. Sed nō erat eo iure cautū q̄ coram suo indice posset actor recōueniri sed hoc p̄mittit iur. C. per hāc.l.vt actor non possit excipere sup eodē vel alio negotio. Hec distinguit statim vel postea nō tamē i hoc imponebatur necessitas. Sed per aut. habet necesse coram eodem reconuenire z statim si recōuenire velit. Ad.ſ.item sciendum de edi.edic. respōde vt in gl. Ad.ſ.in bonefidei.instituta de act. videt glos. tenere q̄ hic nō erat liquidū debitū z inuit q̄ si liquidū fuisset hinc inde q̄ nō fuisset locus recōuentioni sed cōpēsationi q̄ verū nō est vt ff.de cōpen.l.q̄ si in diem.ſ.j. Nam cōpēsatio nō fit ipso iure nisi opponatur ab homine vt.ſ.de cōpensa.l.ij. Sed saluādo gl. dici posset q̄ tunc non esset opus reconuentiōe sed solū recōpensatione per viam exceptionis opponere z sic sunt expedita quatuoz.
3 †Circa quintū vtrum iudex qui cognoscit de recōuētione possit cognoscere de causa que nō spectat als ad eius cognitionē puta de causa statꝰ vel meri vel mixti imperiū glo. tenet q̄ sic p.l. quoties.ſ. de iudi.z p̄to hac opinioē facit.ff.de iurisd.om.iudi.l.si idē cū eodē.in p̄in.z ibi in gl.q̄ incipit si habes in nouez z hāc tenet Od.hic z vis quod no.p Ly.ſ. vbi causa status ver.tertio opponitur. Ly. dicit Modernos tenere Jnū. Pe. aūt tenet q̄ si causa meri vl mixti imperiū hz similitudinē cū pecuniaria tūc fieri posit ar.ff.de trāsac.l.cū acquiliana. Si aūt sit de causis maioribꝰ tunc nō quia competūt solū maioribus iudicibus vt.ff. de arbitris.l.nō distinguemus.ſ. de liberali.z.ff.de officio eius cui mā. est iurisdictio.l.j.ad hoc faciūt notata i simili dicta.l.quef.z vbi z apud quos i nte. resti. peti debeat.l.fi.ad.l.quoſ. dic vt.ſ. de ordine iudi.l.j. Jnn. dicto.c.primo. de mutuis peti. tenet q̄ recōuētio nō habeat locū nisi iudex de cōtentis in recōuentiōe als haberet iurisdi. vñ de causa spirituali non posset fieri reconuentio coram laico vt ibi no. per eū z p̄to hoc facit q̄s.ſ. diri recōuētionem assimilari prorogationi iurisdictiōis. prorogatio aūt iurisdictionis nō pōt fieri nisi de causis spectātibus ad iurisdictionē vel cognitionē iudicis cuꝰ iurisdictio prorogat vt dixi.ſ. de iurisdi.om.iudi.l.j. hāc etiā tenet Speculatoz de recōuentione.ſ.j. ver. qd si coram iudice pedaneo. z.ſ.ij.j.z.ij. versic. z p̄to hoc bñ facit.ff.de heredib⁹ instit.l.si nō ler. In sexto vtrū recōuētus possit recōuenire recōuenientē de alia re quā p̄mo gl. hic z in coz. tenet q̄ nō. idē tenet Ber. extra de mutuis peti. c.ij. z Speculatoz de recōuentiōe.ſ.j. ver. Itē pone impetrasti. z.ſ.ij. ver. vltimo. Sup octauo de quo iudice loquaſ dic q̄ loquit quz in ordinario quā
4 in delegato vt in gl. nota. hic z in coz. †Super nono quo tēpore possit fieri recōuētio in hoc varie sunt opiniones vt patet hic in glo. z in coz. vī tñ appz obare opi. q̄ fieri debeat ante li. 2te. vel in ipsa con. vel statim post canoniste videnꝫ tenere q̄s fieri possit q̄cūq; dūrāte cā cōuentionis vt extra de mutuis peti. c.j.z ibi de hoc satis p Jnn. in vltima gl. magna. z de hoc not.p Speculatoz in dicto titul. de recōuentiōe. ſ. sequitur videre q̄n fit recōuentio facienda. Old.z Ly. scōm Pet. reducēdo opi. ad coz. dicūt aut loquimur de recōuentione vt fiat iudex competens qui nō est cōpetēs. i. vt recōuentio possit fieri coram illo iudice z quo ad hoc pōt fieri recōuentio q̄cūq; ante sniaz z tūc nō simul terminabūtur z scōz. l.qui p̄to. ff. de iudi. Aut loquitur de recōuentione quo ad hoc vt vna sententia conuentio z recon
uentio debeat terminari z tūc necesse est fieri incōtinēti. i. in litis conte. vel statim post. z sic intelligatur opin. glo. de hoc no. z habetur in dicto. c. dispēdia. ſ. reus quoq;. de rescriptis. lib. vj. per Archi. Joā. and. Card. z Compost. ¶ Alij dicūt aut volo conuenire vel recōuenire coram alio iudice z nō possum aliquo tempore durāte lite vt hac authē. in fine. z clarius in corpore in fine aut coram eodem qui non erat als iudex competens z tunc possum demum per modū reconuentionis nō cōuentionis simplicis q̄s patet quia ante authē. ista z iura. C. nō poterat coraz nō competenti iudice conueniri vel reconueniri lz perderet beneficium renocādi domum vt dicta. l. ij. ſ. sed si agāt. ff. de iudi. sed iura que permittūt coram illo qui als non erat competēs iudex solum in recōuentione loquuntur ergo in conuentione simplici non seruabo z in reconuentione audiatur statim nō postea. Si autem coraz suo iudice conueniatur tunc audiatur per modū cōuentiōis quādocūq; qz non vtitur beneficio reconuentionis sal
5 uum ergo sit eis ius cōmune vna nō impediat alias vt dicta. l. q̄ p̄to. ff. de iudi. ad hoc etiaz est ar. quia in criminalibus de q̄bus maius videretur audiri z prosequēdo suam iniuriam vt. ff. de publi. iudi. l. is qui reus. cum ibi notatis. Nunc vltra gl. q̄ro vtrum in possessoriis habeat locum recōuentio dic vt dixi. j. vñ vi. l. momētanee. ¶ Utrum clericus agens coram iudice seculari possit reconueniri. Ly. dicit Pe. tenere q̄ non quia clericus nō potest expresse nec tacite consentire in iudicem secularem vt extra de foro competēti. c. si diligenti. z.ſ. de episcopis z cle. auf. statuimus. vbi de hoc tetigi. Canoniste tamen tenet oppositum vt no. extra de iudi. c. at si clerici. de mutuis peti. c.j. z de iudi. at si clerici. vbi est pulchra gl. de hoc z eo. tit. c. vlti. Quidam voluerunt dicere aut cōuenit est causa puta quia clericus conuenit laicum in act. tutele z laicꝰ eum reconuenit in contraria tutele vel clericus cōuenit laicum super possessione z laicus recōuenit super p̄prietate z tunc vera sit opinio q̄ clericus possit recōueniri coram iudice seculari als non. de stricto iure puto verā opinionem q̄ clericꝰ nullo casu possit recōueniri coraz iudice seculari per p̄alle. authē. statuimꝰ. z. c. si diligēti. lz de equitate z cōmuni opinione doctoruꝫ ita seruet. z ita etiāvī sentire Archi. extra de clericis cōiugatis. c. vnico. li. vj. hec tñ vera esse p̄sit in causis de quib⁹ cognoscere pōt iudex secularis. si aūt nō pōt cognoscere puta q̄ essent cause spirituales vel annexe spiritualibꝰ tūc se cus vt dixi. ſ. eo. ver. circa quintū. z no. p Jnnoc. de mutuis peti. c.j. z de hoc no. in Spe. dicto titulo de reconuentione. ſ. nunc dicam⁹. ver. sed pone clericus z ver. sequētibus. Videtur etiā tenere speculatoz predicta fore vera q̄n clericꝰ agit cām suam p̄to priā. Si aūt agit cām ecclesie nō possit reconueniri vt eo. titu. et ſ. versi. Sed pone aliqs agit p ecclia. Idem puto in tutore p̄to curatore z quolibet alio administratore vt agēs eo nōie ñ possit p̄p̄io nōie recōueniri vt. ff. de in ius vocan. l. quefitū. ſ. de p̄cur. l. qui stipēdia. z ad hoc facit q̄ qui cōpēsat dr agere. ff. rē ra. haberi. l. quo cūi. ſ. fi. z. l. ampli⁹. z tñ qui nōie alieno agit nō patitur compensationē eius q̄s sibi debetur vt. ff. de compen. l. pe. nās agere videt cuius nōie agit vt. ff. de admi. tuto. l.j. ſ. sufficit. Sed q̄ro si p̄ocur. fit cōstitutus solū ad defendendū vtrum poterit actorem recōueniri nōie dñi cuius est p̄ocur. determinatū fuit quod sic in ciuitate vercellarū vbi fuit magna questio quia
6 omnis species defensionis sibi permissa videt z sepe cōtingit q̄s actoz p̄pter recōuentionē ab agēdo desistit z videt expressuz q̄ p̄ocur. datus ad defendēdū cōpensare potest vt. ff. de cōpensa. l. postea quā placuit z reconuētio hz instar cōpensatiōis. ¶ †Sz quid si actoz cōueniat reū vna actione tantū nunquid reus euz poterit reconuenire pluribus actionib⁹? z videt q̄s sic per p̄eal. caplm. j. extra de mutuis petitionib⁹ q̄s in plurali loquit ibi super suis questionib⁹ ꝛc. z p̄to hoc bene facit q̄ p̄iuilegiū impetratū contra me super vna citatione extēdit cōtra impetrātē in oibus vt. ff. q̄s quisq; iur. l. pe. ſ. illud. Quid si actoz q̄eniat reū in causa summaria re⁹ vult eū reconuenire in causa exigēte plena cause cognitionē nunqd possit? Jnno. dicto. c.j. de mutuis peti. tenet q̄s nō z speculatoz dicto. ſ.ij. ver. sed nec habet locū recōuētio. z ad hoc ar. ſ. de cōpensa. l. fi. aliū dicūt cōtra z dicūt q̄s est casus. ff. de p̄ocu. l. sed z he. ſ. nō solū vbi si petit cautio dāni infecti a p̄ocu. actoris tenet eū defendere si reconueniatur alia actiōe. z dicit ibi gl. quod iste est verus intellectus. pe. tenet opinionē Jnn. z Speculato. per. l. ſ. vbi causa status. l.j. z ibi notatur per Ly. quia recōuentio est talis nature q̄s simul habet p̄o cedere cum p̄incipali q̄s nō potest esse in causa summaria z plenaria. nō obstat. ſ. nō solū q̄ intelligi debet scōm aliū intellectū scilicet cum p̄ocur. non reconuenitur sed conueniturvt expresse dicitur. e. titu. l. omni. z. l. nō solum. in principio scōz Pe. de hoc plenissime no. per Jo. an. in cle. dever. fig. c. sepe. in gl. q̄s requirit
7 sumariā cognitionē. † In criminalib⁹ an sit locꝰ recōuētiōi dic q̄s nō vt plene no. pl Host. in summa de mutuis peti. ſ. qualiter. versi. quid

ver. quid si ego. z dixi. j. qui accu. nō possunt. l. negāda. z per Innocen. dicto. c.j. de mutuis peti. in gl. p̄ima magna vbi etiā notantur multi alij casus in quibus recōuētio locū non hz z de bē etiā late nota. in speculo dicto titulo. ſ.ij. z extra de arbitris cū
8 dilect⁹. † Sed nūquid actor qui cōuenit reū z recōuētus est pōt 3 a sua cōuentione desistere z penitere z per cōsequens cesset recōuentio facta per reū? videtur quod sic vt. j. de ap. l. si quis libellos. ff. de in ius voc. l. quāuis. z de bonis liberto. l. q̄ cū maior. ſ. accusasse cū si. dic cōtra q̄ statim cū reus cōuētus est rescriptū recepit ee cōe ideo actor ius reo quesitū tollere nō potest p̄ hoc optime ff. q̄ quisq; iur. l. ij. circa principium in versi. sed si impetrauit. z ff. de cōtrab. l. si post mortē. ſ. fi. z q̄s notaui in simili. ſ. de tēp. in inte. resti. petende. z ad hoc. ſ. quomodoz q̄s iudex auf. qui se
9 mel. cum ibi notatis ꝛc. † An coram arbitro locus sit recōuētioni: vī q̄ sic ar. ff. de arbitris. l.j. cōtrariū tenēt doctores q̄ maiꝰ periculū est coram arbitro cū ab eo nō appelletur. ſ. de arbitris. l.j. z q̄ strictioza sunt arbitria q̄ iudicia. ff. de arbitris. l. si de meis. ſ. plenū. z est expressum extra de arbitris. c. cū dilectꝰ. in speculo de arbitro. ſ. differt. in p̄in. z de recōuētiōe. ſ.ij. ver. sz nūquid coram arbitrio q̄s tñ vī intelligere q̄n arbiter sumptus esset advnā cā tm̄ secus si ad oēs vt eo. tit. de recōuentiōe. ſ.j. in principio. An coram iudice appellationis. Od. hic tenet q̄ sic. Sed dic vt i speculo. d. ti. ſ.ij. ver. Sed nūquid coram iudice appellationis? z ē ea fus q̄ nō. ff. ex qui. cau. in pos. eatur. l. ad cognitionē scōz vna le. Dy. z de hoc dicet. j. de tēp. appel. l. per hāc. z vide alia que ibi in fi. notaui de hac materia. Item q̄ro si actor cōueniebat reū z repulit eū per exceptionē exclusionis nūquid reus poterit eum recōuenire. z tenet q̄ non Bartho. dr̄ix. in q̄stionib⁹ suis. cxviij. q.q̄ icipit actor reū cōueniebat. ad hoc vide extra de iudi. c. intelleximus. z de excep. c.cū inter. R. p̄ioz ē cū ibi notatis per Ber. z Jnno. Item ipse Bartho. in sequenti qōne q̄ incipit aliqs cōtra rescriptū querit vtrū re⁹ q rescriptū impugnauit z succubit possit aduersariū virtute talis rescripti recōuenire z tenet q̄ sic z idē sentit speculatoz dicto titulo de recōuētione. ſ.j. ver. vltio. Quid si iudex voluit p̄cedere sup recōuentione z sup cōuentione sola tulit sniam nūquid erit nulla an sit opus appellare dicet i speculo dicto ti. ſ. videdū restat. ver. z si iudex. pnūciet. Et sali⁹ modus recōueniēdi per Editionē vt. ff. de inoffi. testa. l. pa. ſ. fi finalius q̄s ē notādū. Que sit pena actoris nolētis p̄cedere z respōdere sup recōuentiōe habetur in speculo dicto titulo. ſ. fin. Alia in materia ista habeti possunt ex remissionibus. ſ. in p̄i. positis. z de recusa. iudi. dic vt plene dixi. ſ. de iudi. l. apertissimi.

1 ☞ Delegatus an possit ante litis contestationem conueniri.
2 Recusatio an censeatur reuocari appellatione remota.
3 Princeps solus potest committere causam cognoscendam simpliciter z de plano.

Cum solitum. Dic fm. M. sil. cui⁹ intellectus mihi placet q̄ hic nō curauit imperator declarare valeat vel nō va leat rescriptū iudi. cōmittentis cām appellationevel recusatiōe remota sed solū voluit tollere dubitationē q̄ oriebat
1 ex dictis verbis. ſ. † vtrū delegat⁹ posset recusari ante litē conte. Nam videbat q̄ nō q̄ iudices in delegatiōib⁹ vtunt ipsis duobus verbis simul. ſ. recusatiōis z appellatiōis vñ sicut appellatio nō pōt fieri ante litē ꝛc. ita videbatur etiā de recusatiōe cuꝰ contrariū hic determinat imperator z inhibet iudicib⁹ ne ista verba simul p̄ferāt sed separatim. Si ergo queraꝫ q̄s iudex pōt cōmittere causam app. remota dic q̄ solus papa vel imperator potest remouere ap. a sniа diffinitiua vt. ff. quibus ap. non licet. l.j. ſ. fin. z de ista remotione ap. no. extra de ap. c. vt debitus. z in Speculo de ap. ſ. in quib⁹ autē causis circa finē versi. verū q̄ de
2 remotiōe z sequētibus. Et remota ap. in vno capitulo cōmissionis remotavī in oibus in 3 missiōe 2tentis vt extra de ap. c. scōo requiris z vide in alphabeto lra a dictiōe ap. remota. † Sed nū quid remota ap. videatur remota recusatio gl. hic videt innuere q̄ sic in hoc cōcordās cū canonistis extra de app. c. super eo nisi in casu. c. ad aures. z notaf dicta. l.j. ſ. fi. a quib⁹ ap. nō licet vbi gl. tenet Jnū. l. q̄ remota app. nō intelligatur remota recusatio z idē notaf. j. ne liceat in vna eadēq; causa tertio puocare. l.j. in fine. Quid dicemus de iure ciuili? cōiter tenēt doctores q̄ per remotionē veni⁹ nō videat aliud remotū. Nā pulsio in casu mortis nō extēditur ad causam diuortij nec cōtra vt. ff. so. ma. l. si cū dotem. in p̄i. Item q̄ diuersa sunt recusatio z appellatio z diuersis temporib⁹ inchoāta vt hic apparet ergo vno remisso aliud nō videtur remissum vt. ff. de serui. vr. p̄edi. l. si domus. ad idem faciūt iura que dicunt sublatovno ex duobus iuribus nō tollere alterū de re. iur. l. quoſ. duplici. de le. j. l. si seruo. de le. ū. si mihi pure. z de succes. edicto. l.j. ſ. quibus. Ita etiā tenet Py. in quest. ionibꝰ suis. cxlvij. questiōe que incipit queritur an remota appellatiōe. Jn contrarium est quia p̄uidendo in vnū casum vi
detur puidere in simili ar. ſ. si mācī. ita fuerit ali. l. fin. de his qui a non dño ma. l. fi. Dyn. z Pe. tenent opi. p̄imā q̄ vno remoto non sit aliud remotū. de hoc vide in speculo de recusatione. ſ.ij. versi. quid si causa. z ver. seq. z de app. ſ. in quibus autē casibus ver. quod ꝛo iā dixi. z ver. seq. † Est etiā notādum q̄s solus p̄n ceps vel papa pōt cōmittere causam cognoscendaz simpliciter z de pleno quia alij iudices nō possunt tollere ordinem iudiciarium q̄ hȳ. ſ. e. l. platā etiā si esset legatus de latere vt notaf plene p Jo. and. extra de hereticis. c. vlti. li. vj. z in cle. de ver. signi. c. sepe cōtingit. vbi de materia p̄dicta causarū q̄ summarie z de plano cōmittuntur plenetractaf z ideo sepe in hoc errant iudices qui causas predicto modo cōmittunt nisi scōm eos q. tenēt q̄ p partes possit iudiciario ordini renunciari hoc fieret de consensu partium de quo plene dixi. ſ. e. l. p̄olatam ꝛc.

¶ De sententijs q̄ fine certa quātitate p̄ferunt. Rubrica.

Cum iudicem. P̄to declaratiōe totius tituli vide Azo. in summa eo. z est spāle in snia expēsarū q̄ possit ferri sine certa q̄titate vt. j. de fructib⁹ z litiū expē. l. terminato. z ibi no. z dixi. z i aliis casib⁹ notatis. j. e. l. ij. z vide q̄s dixi. ff. de iurisdi. l. p̄to. edixit. i p̄n. Et q̄s h̄ dr̄e vsuris itellige debitis iure actionis vt ex stipulatiōe. z q̄s dicit legē exponē. i. sniam. Oppo. de. l. nō pōt. ff. de iudi. ꝑpter hoc Jnū hec lex hz plures lecturas sed dicet dixi. ſ. de fideicō. l.j. Opp. ff. de vsuris. l.j. dicit Pe. q̄ ratione p̄terite cessationis iudex nō pōt cōdēnare de futuris p̄stationibus sed ꝑdēnare dz fm formā huius. l. ne ꝑporteat. quolibet die. ptestari vt. l. male agit. ſ. de ꝑscrip. ꝛrr. annoz. In glos. p̄ima ibi de vsuris rei iudicate. l. iū. Inver. ſi enim. vbi dicit cessare vsuras contractas post sententiam.

Quāquam. Glossa hic notat plures casus vbi valet sniа sine certa q̄titate de quo etiā notaf. ff. de re iudi. l. in summa in instituta de act. ſ. curare. z p Host. in summa de sniа z re iudi. ſ. qualis debet esse. versi. sed circa hoc distingue. Item super expē. dic vt dixi. ſ. l. p̄oxima. z notaf per Jnno. de dolo z contu. c. finem. z de p̄ocur. c. auditis.

Hec sententia. Jn fine q̄ tunc ad ea restringit sniа que secūdū peti. debet formari vt. ſ. de fideicō. liber. l. fi. puta cuz petita essent. z. in libello iudex dixit condemno vt sol uas q̄s petitum est.

Hec sententia. Ibi incertū per negationem ibi facto. i. taciturnitatez no. ex glo. vltima que incipit ex appellatione q̄ appellatio interposita a sententiā q̄ est nulla devoluit negotium ad iudicem ap. q̄s est notādum ad hoc. ff. de appel. l. si expressum cum ibi notatis.

¶ De sententijs que p̄o eo q̄s interest p̄oferuntur. Rubrica.

¶ Super rubrica. vide Azo. i summa. c. z q̄s no. subtilit⁹ p̄ Dy. extra de re. iur. c. moza. li. vj. z 2tinuatio gl. z Azonis i summa ñ placet Pe. nec Ja. de are. q̄ sniа dz ferri certa ētvbi petit interesse vt istituta de act. ſ. curare. ſ. ti. p̄ri. l. ij. vī q̄s ibi no. ex quo posset saluari gl. z iō 2tinua scōm eos. ſ. dictū ē q̄s sniа cōtinere dz certā q̄titatē lz q̄ interesse 2sistit in facto z facta sunt certa videbaf q̄ sup interesse nō posset fieri certa sniа vt. ff. de ver. ob. l. vbi aūt nō apparet. ſ. qui id q̄s. Sz certificari potest per ingressionē iudicis z sic pōt ferri certa ideo hic ponitur hic titul⁹ z an interesse sit incertū plene dixi. ff. de ver. ob. l. vbi aūt nō apparet. ſ. illud. l. dubitāt. z vide. ff. de re. iur. l. quatenus. vide etiā ad hāc materiā z in Speculo de fructib⁹ z interesse. z p Jnn. de sniа excōicationis. c. sacro. scōa colūna. z p Archi. c. ti. cū medicinalis. li. vj. sup vbo interesse. z p Host. i summa de re iudi. ſ. q̄s sit effectus. z maxieuer. alīs singulare z satis de ista materia dixi. ff. de ver. ob. l. stipulatiōes. nō diuidunt ff. celsus. ibivenio ad ff. celsus.

1 ☞ Interesse singulare vsq; ad duplum venit in contractibus quantitatem certam habentibus.
2 Interesse quid sit.
3 Interesse quotuplex sit.
4 Interesse singulare an sit affectionis vel veritatis.
5 Interesse secunda diuisio que sit.
6 Interesse singulare p̄statur ex singulari affectione.
7 Interesse diuisio tertia in quot sit membra.
8 Lucrum venit in interesse computandum.
9 Lucrum in quo interesse sit computandum z in quo damnum.
10 Personalia sunt realibus grauiora.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 Contractus certam quantitatem continentes qui sint.
12 Certum quid esse dicitur multis modis.
13 Interesse in contractibus duplum non excedit.
14 Interesse singulare qualiter describi possit.
15 Res quid significare censeatur.
16 Estimatio rei quid sit.
17 Accessio quasi naturalis quid sit.
18 Interesse circa rem quid sit, & quid extra rem.
19 Estimatio rei qñ interesse cõmune vocatur quando veniat.
20 Affectio quid sit.
21 Pena legalis que dicatur.
22 Pena conuentionalis que sit.
23 Penam contractui appositam possunt partes moderari.
24 Interesse si dupletur quid est duplari censetur.
25 Interesse qualiter in iudicium deducatur.
26 Libellus qualiter formetur quando interesse petitur.
27 Interesse qualiter probetur.
28 Estimatio communis rei qualiter probetur.
29 Estimatio rei potest per testes probari.
30 Interesse qñ licite peti possit de iure canonico.
31 Interesse duplum pretij conuenti an possit excedere.

Cum super eo. Quia materia ista subtilis & vtilis ẽ & cõtinua ideo eã quã magis ordinate possum tradere nitar declarãdo ea q̃ hic traduntur i glo. & ea q̃ per Modernos doctores additur. pro declaratione ergo tex^{ti} & gl. primo ponatur casus summari^{us} deinde diuidat lex & scõm diuisionẽ ponat casus in terminis & exponat lra, postea q̃ratur primo quid sit interesse. Secõ qualiter distinguat fine diuidat, & dicit triplicẽ esse diuisionẽ. s. cõmune cõuẽtũ & singulare. sed a est vnũ extra rẽ alis circa rẽ. Tertio quoddã ex dãno quoddã ex lucro interserẽdo. In prima diuisiõe vtrũ singulare interesse sit affectiõis an veritatis seu vtilitatis. Tertio quero qui sunt casus cõtinentes certã quãtitatẽ & q incertã. Quarto quero qñ sit illud interesse singulare de quo loquit lex ista, & p huius declaratiõe dic aliud est res que debetur aliud estimatio ipsius rei aliud pretiũ aliud accessio naturalis aliud ciuilis aliud cã aliud interesse aliud affectio aliud pena ex quibus declaratur multrũ huius. l. intellect^{a}. Quinto qñ sit pena qualiter diuidat & inquãtũ ertẽdi possit. Sexto quero qd est illud q̃ duplatur per. l. istam. Septimo qualiter interesse deducatur in iudiciũ & cõdemnationẽ. Octauo qualiter formet libell^{us} sup interesse. Nono qualiter interesse probet & qñ, pbat p testes qualiter debẽt deponere & rõnẽ reddere vt sit sufficiẽs probatio. Decimo an istud interesse sit licitũ & peti possit de iure canonico & an cõuẽtiõe partiũ possit taxari & limitari. Undecimo si desinat interesse an desinat actio & petere. Ultio collige solutionẽ cõtrariorũ que possent de more proponi si qs hãc. l. repeteret & ãre in fine posuerim. ℣. dixi. Redeo ad primũ & casus summari^{us} talis est. †Circa interesse antiqua plicitas coartat hac. l. vt in cõtractib^{us} certã ẽtitatẽ vel naturã habẽtibus veniat interesse singulare vsq; ad duplũ nõ vltra. In aliis i totũ q̃ pbatũ fuerit sic & als fit limitatio in pena. Itẽ interesse venit etiã ex lucro. h. d. Uel dic aut petit interesse qi nõ pstat qs dz pstari. & de hoc prio. Aut qi nõ fit qs dz fieri & de hoc scõo. Legẽ diuide i partes quatuor. In pma parte ponit vsq; ad quã summã possit extendi interesse singulare. In scõa annectit rõnẽ determinatiõis. In tertia dicit in q̃ ẽtitate interesse. In quarta reddit nos ad hãc. l. attentos. secũdarii cũ scimus. tertia ibi & hoc nõ solũ. quarta ibi & sic oibus. vsq; in finẽ. Prima subdiuidit in duas qi aut certũ ẽ illud qs erat in obligatiõe. & de hoc primo. Aut incertũ. & de hoc scõo. Scõa ibi i aliis aũt. Uel fm Ly. diuide in quq; partes. In prima ponit phemiũ. In scõa ibi sanciim^{us} statutũ. Tertio statutũ confirmat per ar. deducendi ad inconueniẽs. Quarto idẽ confirmat per argumentũ a simili. Ultimo recapitulat & q̃dã dubia remouet. partea satis patẽt. Prohemiũ tale est eo q̃ sup interesse multe dubitationes erãt apud antiquos, expediẽs est illas in cõpẽdioſiꝰ tractatũ reducere. Secũdo statuit distinguẽdo vtrũ interesse debeat ex ea cõtinẽte certã qualitatẽ vel naturã & tũc nõ possit excedere duplũ, aut ex ea cõtinentie incertã quãtitatem & tũc quãtiũcunq; tit interesse peti põt & inder hoc examinabit friuolis exceptionibus puta si actor diceret si habuissem libriũ factus fuerem doctor vel similia. Tertio cõfirmat statutũ deducẽdo ad inconueniẽs q̃ nisi taxaret interesse, precederet in infinitũ. Quarto a simili q̃r pene legales taxate sunt. Quinto remouet duo dubia. primũ est vtrũ interesse debeat ẽsiderari in dãno vel lucro & dicit q̃ vtroq; dum tñ duplũ non excedat in causis continẽtibus certaꝫ ẽtitatẽ vel naturã. Scõm dubiũ est vtrũ hec lex extẽdatur ad omnes casus, & dicit q̃ sic vt finis imponatur oib^{us} antiqoſdubitationibus. Literã expone ibi. Dubitationes antique. s. due. primaꝫ ad quã quãtitatẽ ertendatur, scõa in quo consistat vtrũ in dãno vel lucro. In angustũ. i. in hac angusta sine brevi lege. Ibi in oibus casib^{us} quare dicat casibus cum statim subiũciat de ẽctibus dicvt in gl. Inducitur id est, pbatur. & sic no. interesse probari vt insti. de ver. obli. ℣. fi. & ibi notatur. & dic etiã si ertẽderet duplum q̃ hic nõ de singulari ſz de cõi interesse loquit vt innuit verbũ dãnũ. Sed. ℣. statim vẽ innuere ℣riũ. sed dic q̃ allegabat vana p interesse habendo vt hic in gl. no. & ideo nõ auditur nisi forte ali quibus probabilib^{us} cõiecturis appareret eum tale lucrum percipere potuisse vt. ff. de le. iij. l. patronus. in pria. & ℣. plenius dicetur. Ibi cõclusa statuunt subaudi ſz interesse singulare est pena respectu prestãtis. vt. ff. de eo per quem factũ erit. l. j. ℣. si plures. & ibi no. ergo & ipsuꝫ debuit certo fine & cludi & sic est ar. a simili.

2 †Exposita litera quero primo quid sit interesse. gl. dicit interesse est dãnum emergẽs & lucrũ cessans ex eo q̃ aliquid fieri cessatur. hec descriptio, pbaf q̃ sit dãnũ emergẽs & lucrũ cessans p hãc. l. ex eo q̃ fieri cessatur probaf si debuit tradere & nõ tradidit vt. ff. de ac. emp. l. si sterilis. ℣. cum per vẽdito^{rem}. & eo. ti. l. j. & l. titius. in fi. Ex quibus duabus vltimis dicunt Moderni doctores tra ctam & fundatã legẽ istã. hanc descriptionẽ Moderni doctores improbãt nã dãnũ non est interesse sed eius estimatio nam sicut ista est falsa, ppositio ℣riũ fundi est fundus sic est falsa interesse est dãnũ. Sed dici debet dãni estimatio. Nã aliud est res & aliud pretiũ vt. ff. de fideiuſ. l. si ita fideiusſo^{r}. & de ℣hẽ. emp. l. j. circa fi nem. Item qñ de lucrum cessans similiter non est bene dictũ fm eos q̃ dicunt regulariter lucrum non venire vt. ℣. dicetur. Itẽ q̃ adũcitur in descriptione ex eo q̃ aliquid fieri cessatur similiꝫ nõ vẽ bene dictũ qr diffinitio ꝺz cõuenire cum diffinito sed interesse venit etiã ex eo q̃ fit qñ fieri nõ debuit vel quia male vel aliter fit quã fieri debuit vt probatur in. l. interdicto. de vi & vi ar. & de furtis. l. inficiando. ℣. j. & l. iulian^{us}. in principio. & ℣. j. de act. emp. Et ideo sic diffinitur interesse est estimatio dãni ex eo cõtingẽs q̃ aliquid fieri cessatur q̃ fieri ꝺz vel dari q̃ dari ꝺz vel fit q̃ fieri ſi ꝺz vẽ dar q̃ dari nõ ꝺz, & hec descriptio sine dubio clarior & plenior est vt ex predictis patet & quia melius cõplectitur singulos casus vt instituta g. mo. testa. infir. ℣. sed quia, sane tamẽ diffinitio gl. seruari posset quia reprehẽsio glo. est tantum circa verba potius quem circa effectum. qñ enim dicit interesse esse dãnum emergẽs noluit dicere q̃ interesse sit dãnum sed scõm vulgares modũ loquẽdi quo dicimus tãtũ est damnũ meũ refarcias mihi. i. estimationẽ dãni & vulgaris modus loquendi excusat vt. ff. de sup. le. l. j. voluit ergo dicere gl. damnũ emergẽs. i. estimatio damni sicut als ſi seruitus est cõstitutio iuris gentiũ. i. effectus ℣stitutiõis vt insti. de iure psonarũ. ℣. seruit^{us} & pro hoc expresse facit. ff. de edil. act. l. j. qñ de lucro ꝺz bene dictũ est scõz opinionẽ eorũ qui tenẽt qñ regulariter veniat lucrũ vt. ℣. dicet. qñ dicit ex eo qñ fieri cessat saluari põt q̃ etiã nõ facere est facere, vt. ff. de reg. iu. l. qui nõ facit. Inn. aũt in. c. sacro. de ſ ia excõicationis in gl. magna que incipit, ℣stabit aũt de interesse, vbi de ista materia notat sic diffinit interesse est estimatio in pecunia numerata que succedit i locũ cuiuscũq; rei fi nõ deb^{et} vt ꝺz vl^{r} facti si nõ fiat vt ꝺz. & hãc descriptionẽ sequit specul^{a}tor dicto titulo de fructib^{us} & interesse. ℣. interesse.

3 †Scõo querit qũo diuidat seu quotuplex sit interesse gl. hic & dicta. l. j. de act. emp. & vtrobiq; tractat de ista materia & Inno. dicto. c. sacro & specu. dicto titu. de fructibus & interesse vbi de hoc late prosequit cõiter tenent qs sit tripler, scz cõmune conuẽtũ & singulare qs exponẽ & prosequere vt hic in glo. prima. & in gl. scz interesse & in specu. dicto ti. per totũ. Sed dñs Dy. per subtiles & probabiles rationes in. c. moza. de reg. iu. li. vj. & de fur. l. in furti act. tenẽt qd interesse sit vnicũ, scz singulare, & hãc sequunt multi moderni ipse tñ aliter sumit interesse quã gl. qr glos. sumit pro ipso pretio rei quasi videat tanti res appretiari quanti conueniunt. ipse autem Dy. sumit pro ipso damno quasi tãtũ estimetur damnũ. quod quidãm Jaco. de ra. non approbant dicentes qs estimatio deducta in conuentiõe facit qs eatenus teneatur quatenus tamẽ nõ sum lesus nec propterea facit plus interesse & sic potest dici damnũ cõmuniter estimatus nõ tñ est interesse qd a solam personã lesi est referendũ vt. l. quatenus. de reg. iu. cum dicitur nõ iniur. i. iure dispositionem vel cõuẽtione sed in facto. i. facti accidẽtia interesse cõsistit, qs etiã sic probatur: pene que in cõtractibus apponunt loco interesse succedũt vt nõ fit necesse probari interesse vt. ff. de pretoria stip. l. fi. & insti. de ver. obli. ℣. fi. & tñ nõ sunt interesse vt insti. de inutili stipu. ℣. alteri, vbi ꝺz qs in penalib^{us} stip. nõ inspicit quid interfit sed q̃ quãtas fit in stipulatione cõprehensa ergo ipsa quãtitas nõ est interesse. Item proba tur sic si decẽ reuera sunt in estimatione dãni & conuenit. rr. pro interesse & petatur condẽnari in. rr. qr sua interfit. nõ recte petit sed dici debet qr cõuenit & sic petitur qr cõuenit nõ qr tãtũ interfit vt. ff. mã. l. si remunerandi. ℣. si passus. Item pro hoc expresse si lego tibi

lego tibi. r. q̃ dico debisse mihi mutuo non ex mutuo ſz ex legato petuntur qr legatum non facit esse mutuum, vt. ff. de leg. ij. l. luci^{us}. ℣. quisquis. & si confiteor me debere ex cã mutui non est mutuũ. Sed ex confessione agitur vt insti. de literarũ ob. & dixi. & de nonnume. pec. l. generaliter, sic in proposito si cõuenisti dare tm̃ p interesse non sequit q̃ tm̃ interfit qr non est dãnum vel lucrum forte tantum sed minus vnde damnũ vel lucrũ seu eius estimatio vera est interesse non aũt conuentio facta super interesse est ipm interesse si excedat quantitatẽ veri lucri vel damni sed si recte inspiciantur dicta dñi Dy. non dicit q̃ estimatio cõuenta sit inter esse ſz veniant in interesse & ideo ipse Ly. ipsum Dy. sequit. ℣et. etiã vẽ tenere q̃ gl. bene dicat & q̃ reprehendatur solũ circa nomen qr vere & proprie est vnicum interesse. s. singulare sed singulariter sumpto vocabulo q̃ est cõe vt si res vz decem tm̃ interest mea. Quoddam est conuentũ vt fm conuentionẽ sequatur condemnatio & iste sicut puto fuit reuera intellectus gl. & sequacius ſz Dy. & modernioꝛes subtilius & magis proprie loquunt eorum tñ dicta eundem effectum hñt. †An singulare interesse sit affectionis vel veritatis seu vtilitatis & fm gl. hec lex intelligitur de interesse singulari ſz litera nõ vẽ pati hũc itellectũ. qr interesse singulare est affectionis non veritatis & litera hic dicit reuera, & q̃ interesse singulare sit affectionis, tenent glo. p. l. ff. de mino. l. si minemptione. ℣. si seru^{s} exter. l. unica. & qr si vocatus in ius eximatur petitur ab eximente quantũ iuratũ fuerit in litẽ non aũt quanti ea res est vt no. ff. ne qs eũ qui in ius voca. vi eximat, l. pe. Jac. de ra. & alũ moderni dicunt q̃ interesse singulare nõ est affectionis sed vtilitatis singularis vnde si quis haberet vnũ locale sibi donatum per dominã quã diligebat q̃ reuera valeret. r. sed ipse nõ affectionis non daret p cẽtũ absurdũ esset si deberet estimari centum. Itẽ iura que loquuntur de iuramẽto in litẽ dicunt q̃ refertur ad vtilitatẽ pupilli ergo est vtilitatis. vt. ff. de in lit. iu. l. vi deamus. ℣. curatores. & de ap. l. creditor. ℣. iussus. Ad iura ℣ria rñdent & habetur rõ affectionis quo ad hoc vt aliquis admittatur ad agendũ rõne affectionis vbi alias nõ admitteret nõ q̃tũ ad hoc vt in plus aliquis condemnetur rõne affectionis ſz vtilitatis tm̃ qr hoc esset cõtra ius. verbi gratia si minor vẽdit rẽ paternam que non valebat nisi centũ & petat restitutionẽ nõ qr sit deceptus in pretio sed ratione affectionis, qr paterna fuit. bñ admittit ad agendũ & ita loquunt ꝑdicta iura. Sed vtilitatẽ tm̃ cõtinet ad hoc vt aliquis nõ condemnet grauius. verbi gratia aliquis interfecit seruũ meũ filium naturalem & sic tenetur aquil. inquãtum valuit & sic rõne affectionis non condemnat grauius, vt. ff. ad. l. aquil. l. si seruũ meum, circa principiũ & pro hoc. ff. de op. ser. l. si. ℣. si. idem potest dici de libro in quo multa scripsi vtilia nã si mihi deferatur sacramentũ in litẽ iurabo de vtilitatẽ ea singula ritidẽ si habeo fundum in cõfinio aliorũ fundorũ meorũ & in eo est fons ex quo irrigabã alios & sic est mihi maioris vtilitatis q̃ esset alteri qr non haberet prędia vicina & q̃ irrigare non posset hic etiã si iurarem in litem iurarẽ sup vtilitate singulari, vt. ff. de le. ij. l. si cui fundus. Non ob. Palle. l. pe. ℣. j. ne quis eũ qui in ius voca. ibi emꝰ vult dicere q̃ non venit solũ interesse pbatũ per testes, sed quantũ iurabit. s. de vtilitate non de affectione. Quidã volentes sustinere Ulpi. & gl. dicunt q̃ iuramentum in litẽ est de affectione non qualibet sed probabili ſz hoc nihil vẽ qr pbabili affectione res paternas & filios nostros diligimus & tñ nõ fit cõdemnatio grauius, vt. ℣. dixi vñ iurans in litẽ nõ ꝺz iurare iuro me nolle carere re pro tanto ſz ꝺz iurare iuro qs vtilitas mea est tanta vel quod nõ expediret mihi ea carere p tãto & sic ꝺz intelligit rit. de li. lit. iurã. & leges de hac materia tractãtes. de hoc ẽt dicetur. ℣. proxima diuisione & forte melius quo ad titulũ de in litẽ

5 iur. †Est & secũda diuisio q̃ quoddã interesse est intra rẽ quod dã extra rẽ, vt. ff. de acti. emp. l. si sterilis. ℣. cũ per vẽdito^{rem}. vbi ꝺz circa rẽ &c. ergo supponit q̃ fit aliud extra rẽ sicut fm decretum interpositus presupponit primũ, vt. ff. de dã. infe. l. si finita. ℣. iul. & de isto interesse q̃ veniat ẽt re nõ tradita loquũt leges. ff. de ac. empt. l. iul. ℣. si quid seruo. & l. si qd verum. de eo q̃ certo loco. l. in bonefidei. & l. iij. ℣. nunc de officio cõmo. l. si vt certo. in pn. & de actio. empt. l. cũ venditor ẽ si bñ inspiciank sed q̃ fit istud interesse intrinsecũ & extrinsecũ fm Ly. hoc est intrare profundũ pelagi. & de hoc not. in spe. de fruc. & interesse. ℣. fi. ℣. & scias qs quoddã dãnũ & ver. se. Sz ꝺci põt q̃ interesse circa rẽ est q̃ ipsa rẽ comitat & segẽ cuiuslibet tm̃ interesse cui hec res deberet vt ꝺz in seruo herede instituto vẽdito estimato hereditatis & interesse qr penes quẽcũq; vadat hereditas ipm segẽ & vño suo acqrit & iõ est circa rẽ vt. ff. ad le. aq. l. inde nerati^{us}. ℣. j. de emic. l. vẽdito^{r} hoïs. Interesse est extra rẽ q̃ rẽ nõ committat nisi habito respectu ad certã personã vt promisisti mihi bladum certo tpe qr nõ solvisti familia mea mortua est hoc non contigisset nõ hñti familiã vel debebam alicui sub pena que commissa est hoc nõ contigisset alteri qui nõ promisisset sub pena vel vendidisti mihi aquam a ꝑdio tuo ad predium meum interest mea qr ibi habebã pratuꝫ forte alterius non sic interesset istud ꝺz interesse extra rẽ qr non cõmutatur rem penes quencũq; vadat vt. ff. de m lit. iuran. l. nũmis. de furtis. l. inficiando. & de leg. ij. si cui fundus. Ja. de are. in hoc latius dicit q̃ interesse aliud rei aliud ex re & aliud extra rẽ. Primum consistit in estimatione seu bonitate rei debite de quo habetur. ff. si cer. pet. l. vinum. de triticaria. l. in hac & cõmo. l. iij. ℣. in hac & hoc considerat quanti res plurimi valuit a tpe mote vt ꝺcitis. ll. nota. de alio. ſ. interesse ex re sumendo late, vt. ff. de incen. rui. & nau. l. j. ℣. ex incendio. vt comprehendat ẽt q̃ propter rẽ est vt fructus obuentiones & similia, vt. ff. si seruitus ven. l. loci. ℣. j. de hoc habetur in contractib^{us} bonefidei. ff. de vsuris. l. cũ qdam ℣. ex locato. In strictis iuris aut peto qs est vel fuit meũ aut q̃ nõ est nec fuit meũ. Primo casu veniũt ex tpe more, vt. l. iul. ℣. j. & rei ven. de scõo ꝺcit. ff. de vsu. l. videam^{us}. de cõdi. ob cãm. l. q se. ℣. fi. de condi. inde. l. indebiti. in prin. & l. in sum. ℣. ei q. Aut qñ nec est nec fuit meũ & tũc ex tpe litis cõtestate naturalis accessio cuilis aũt nullo mõ. ff. de cõdi. inde. l. j. & hoc puto verũ ſz Ja. de are. di cit aut tradiest in obligatione & veniunt fructus sub interesse ex tpe more, vt. l. si fundus. de ver. ob. aut dari & nõ veniunt vt. l. si filius. eo. ti. ℣. fi. in glo. nisi ex tpe litis cõtest, vt. ff. de vsuris. l. videamus. & ff. si cer. pet. l. cum fundus. & hec est subdiuisio mẽbri qñ nec est nec fuit meũ. Aut est interesse extra rẽ prima gl. huius. l. dicit qr aut agitur qr non tradit & tunc venit circa rem non extra aut qr male traditur & tunc etiã extra rem, vt. ꝺ. l. si sterilis. ℣. cũ p vẽditorem. & l. iulianus in prin. & ℣. j. & l. idemq; de actio. em. hanc reprobat Pe. per. l. iij. ℣. fi. de eo qs certo loco & per. l. inficiando. ℣. j. de. ff. furtis. & ideo ipse dicit aut agit qr factũ est q̃ fieri nõ debuit & tunc venit interesse circa rem & extra rem vt si aliquis expulit me de possessione mea vel surripit mihi seruum vel rẽvẽpecuniam meam ita qr non potui soluere sed incidi in penã hic venit intrinsecũ & extrinsecũ interesse. vt. ff. de vi & vi ar. l. interdicto de furtis. l. inficiando. ℣. j. & de in lit. iur. l. nũmis. aut agit qr non est factũ qs fieri debuit & tũc nõ habeẽ rõ extrinseci sed intrinseci tãtũ & sic intelligitur. ꝺ. l. si sterilis. ℣. cũ p vẽditorẽ. de ac. emp. & de euic. l. venditor. hominis. rõ diuersitatis est fm eũ qr grauꝫ est facere q̃ non facere, vt. ff. de iniur. l. iniuriarũ. ℣. si quis de honoribus. Sed contra predicta videt casus. l. in contrariũ. nã dictum est fm eũ quod vbi pena promissa est interesse extra rẽ non venit cũ agitur qr non est factũ quod fieri debet. sed lex dicit contrariũ. ff. de verb. obliga. l. liber homo. ℣. fi. vbi agit ad interesse. qr pena promisi & sic intelligit ibi gl. Sed Pet. rñd. q̃ ille nõ est verus intellectus illius. ℣. sed vult dicere quod quilibet ꝺz ptãre stipulandi sibi sed alteri non nisi sua interfit vt in. ℣. alteri. vñ si promisisti mihi dare aut titio quatenus mihi stipulor agã certi condictione quatenus cum titio agã incerti ex eo q̃ mea interest potius dare titio & sic intelligit ibi non q̃ pena veniat in interesse sed qr agere possum ex quo interest qr alias esset inutilis stipulatio, vt. ℣. alteri. & ita dicit Pe. gl. non bñ intelligere. ℣. illũ. Ja. de are. ℣. distinguit aut tractam^{r} de interesse singulari qs pstaf ex singulari affectione vt qñ iuratur in litẽ & hoc est circa rem tm̃ & non excedit duplũ cum in eo iudex taxare habeat fm hanc. l. et hoc habet locũ in omnibus in quibus iuratur in litem siue bonefidei siue arbitrarijs siue stricti iuris. & sic intelligit. ff. mã. l. cũ seruus. de act. empt. l. j. ne quis eũ qui in ius voca. l. si per aliũ. ℣. j. vel dic circa hoc vt dixi. ꝺ. ver. 2 fm gl. & ℣. ver. affectio. & vbi tractatur qs sit interesse singulare ver. Item in singularitate rõne affectionis. Si autem non iuretur in litem tũc aut petitur interesse in casibus incertis & venit omne interesse siue circa rem siue extra vt hac. l. ℣. in aliis, aut petit in casibus certis & tunc aut qr non est factũ qs fieri debuit & tunc venit solũ interesse circa rẽ tm̃ vt. ℣. si per vendito^{rem}. non ob. l. inficiando. cum si. qr loquit in malefi. in quibus interesse venit indistincte. Si vero egat qr factum est qs fieri non debuit tunc venit interesse intrinsecum & extrinsecũ tam ratione lucri q̃ damni siue in certis siue in incertis in delictis siue in cõtractibus. In delictis probatur per. l. inde neratius. ℣. j. ad. l. aquil. & de furtis. l. inficiando. ℣. j. In ℣ctibus per. l. iul. ℣. j. & ℣. item qui de act. empt. in quasi contractibus in. l. si heres. de le. j. insti. de ver. ob. ℣. fi. Ja. de bel. hic vẽ tenere q̃ etiã vbi agitur ad interesse qr non fit qs debetur puta qr nõ tradit q̃ tradi ꝺz q̃ veniat interesse extra res per. ll. & allegatas. ad hoc in prin. huius scõe divisionis vñ in hoc ipse sic dicit aut contractus sit simpliciter & in contrahendo non habetur respectus ad aliqd aliud & tunc venit solũ interesse circa rem & non extra rẽ et ita intelligit dictã. l. si sterilis. ℣. cũ per vendito^{rem}. de ac. empt. & nisi aliquid accesserit. vt dicto. ℣. si quid seruo in. l. iul. de ac. emp. & l. si quis seruũ. c. ti. nisi plus interfit vt. ꝺ. l. nummis. de in litez turan. Si vero in contrahendo habeẽ respectus ad aliqd aliud & hoc constat tacite vel expresse tunc venit interesse extra rem vt probant iura predicta & ideo ipse ſz q̃ si est frumentũ certo tem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pore mihi tradendū pro alenda familia mea vel negotiando et non tradatur venit interesse extra rem z sic intelligit dictū. ℌ. si p venditore. z ad hoc. d. l. liber hō. ℌ. fi. de ver. ob. z maxime hoc verum est fm opi. gl. que dicit interesse venire ex lucro re non tradita per hanc. l. nā fortius dz venire interesse qđ est extra rē ex damno q: non est par rō lucri z dāni, vt. ff. de iure deli. l. fi. ℌ. licētia nam qñq; interesse venit ex lucro fortius venire dz ex damno vt. d. l. iū. ℌ. pe. in fi. ff. de eo qđ certo loco. an hoc tm̄ sit verū q gl. dicit. f interesse hodie semper venire ex lucro statim clarius. j. di
7 cam. † Est em̄ tertia diuisio q quoddā interesse consistit in lucro quoddā in dāno. Damnum est diminutio patrimonij: vt. ff. de dam. infec. l. ij. Lucrū aūt est acquisitio seu augmentatio gl. dicit quod iure digestorū regulariter nō considerabāt interesse ex lucro fallit in casibus hic notatis in vltima gl. z. d. ℌ. cū p vendi tionem. z hoc idē tz Rof. de conditione furtiua vers. item m̄ eo q interesse peritur vbi etiam numerat aliquos casus z speculator in speculo. ℌ. cōe. ver. sunt aūt certi casus hodie per hanc. l. regulariter venit Jac. de ra. z de bel. z aliqui moderni hoc nō approbant nec hec lex hoc dicit fm eos. Nam ver. iste z hoc nō solum copulat z repetit precedentia vt augeat, vt. ff. de le. iij. l. eo tñ. z de fundo instructo. l. scie. ℌ. caio. z pronomē hoc, facit demonstrationem z relationē ad precedēria igitur vł esse repetitū qđ dictū est. ℌ. qđ interesse singulare non excedat duplū sed vsq; ad duplum veniat ex lucro sicut ex damno. Ité hic in fi. ff. z in eo vetres statuerūt ex quo apparet q sub hoc nihil nouī statuit ſz cōfirmat. ll. veteres in eo qđ dz interesse dicebant tz glos. subaudiat statuerunt. f. in specialibus casibus. Sed certe ista rō nō mouisset imperatores q: veteres in certis casibus statuerūt tō nos in oībus statuim⁹ maxime q: lex ista est inducta ad restringendū condēnationē super interesse vt ptz in prin. l. ergo non est verisimile qđ voluerit ampliare vltra leges veteres q: q statuit ad restringendū non dz ampliare: vt. ff. de condi. z demō. l. cū tale. ℌ. fi. z de leg. j. l. legata inutiliter. z de adimē. le. l. legata inutiliter. z q: talia sunt subiecta qualia predicta demonstrant, vt. ff. de le. i. l. talis scriptura. in fi. z finis. l. declarak per princi. vt. ff. de iure et fac. igno. l. regula. ℌ. pe. z q: verba hic nō sunt apta ad correctionem veterū legū que etiā correctio est vitanda vñ fm p̄dictos regulariter nō venit lucrū in interesse. Pet. vero sentit q regulariter habeak ratio lucri sicut z damni. fallit vbi lucrū esset cū alterius iniuria vel iactura: tunc enim nō venit; vt. ff. de furtis. l. fi is cui. ℌ. fi. z. l. si quis vro. ℌ. pe. z ibi no. er q. can. maio. l. denios. fallit vbi lucrum esset fortuitū: vt. ℌ. si per venditorez. z de periculo z cōmo. rei ven. l. fi. nā ois potentia non deducit ad actum nec probat hoc esse &c. habetur ergo rō lucri indistincte fm cū; ſz ratio damni non indistincte sed distinguitur vtrum agatur quia scit qđ fieri non debuit z tunc venit omne damnū aut q: non fit qđ fieri debuit z tunc non venit dānū extra rē. vt. ℌ. dixi. Sz magis videret contrariū. ſ. habendā rationem damni cū lucri qui a non est per eademqz rō &c. ſz rō est fm Pe. q: in lucro nō iniquo non factum tuum est cā amissionis lucri mei: z ideo cum sit culpa tua indistincte teneris, sed in damno non sic q: non factū tuum ſ. non tradere non ordinatur ad hoc qđ fortuite accidit: z ideo ad hoc non teneris ar. dicte. l. de iniur. l. iniuriarū. ℌ. si qs de honoribus. z ad hoc bene facit. l. qui liberis. ℌ. hec verba. de vul. et z pup. substi. z de leg. ℌ. tan. contratab. bono. posse. l. iij. ℌ. j. Sed hoc non vł verū: q: factū z nō factū nō ordinār ad interesse cantiue sed cōsecutiue. Ly. tz; cū q regulariter veniat lucrū interesse
8 nō per hanc. l. sed etiā p. ll. veteres nec est verū q in veteribus legibus essent casus speciales in gl. numerati: q: rō aliā spāliter in casibus illis reddi non potest vnde dicit q regulariter etiam iure veteri veniebat lucrū non fortuitū z qđ percipi poterat sine alterius iactura nisi quando per non factū qđ fieri debuit vel p factum qđ fieri non debuit cessaret lucrum ordinatū z iam radicatum etiam p̄sumptiue ar. ℌ. ar. tute. l. si defunctus, z de le. iij. l. patronus. in prin. tunc em̄ casuale z fortuitū lucrū venitret vt patet in casibus specialibus hic in gl. notatis. z ad hoc bene facit gl. que est de iure fi. l. in fraudē. secundo respon. z qđ interesse veniat ex lucro bene facit. ff. de sepul. vio. l. iij. ℌ. q sepulchri. Alij dicunt aut petit interesse p̄opter factū aut ꝓpter non factū. primo casu aut factum fuit licitū: z tunc nō pōt peti lucrū. vt. ff. de dam. infe. l. proculus. de iniur. l. iniuriarū. aut fuit illicitū z tunc refert aut illud interesse non potest haberi sine alterius iactura tunc non venit vt. d. l. si is cui. ℌ. fi. z. d. l. denios. aut potest p̄cipi sine alterius iniuria z tunc totū petitur vt. d. l. inde neratius. ℌ. j. de conditione furtiua. l. iij. Secundo casu quando petit interesse p̄opter non factum tunc habetur ratio lucri intrinseci, vt. d. ℌ. si per venditorem. z vsq; ad duplū tantū vt hac. l. aut petit ex contractu stricti iuris: z tunc aut cadit in speciē arbitrarie actionis rōne loci z habet rō lucri vt. d. l. iij. ℌ. nunc, z de officio. de eo q certo loco, aut non cadit in talē speciē: z tūc nō, vt. ff. de p̄scrip, verbis. l. titius. z de ver. ob. l. si fundū. Dominus aūt Ja. de be. distinguit aut in contrahendo obliga. habetur respectus ad lucrum futurū z constat vel q: creditor hoc expressit in contractu do vel ꝓpter locum appositum solutionis vel p̄opter officiū gestoris vel alio modo aut non habetur respectus ad lucrū futurū. Primo casu semper venit interesse ex lucro z sic pōt hic intelligi z. d. l. iij. ℌ. fi. de eo q certo loco z. l. in bonefidei. z. ℌ. arbit. tute. l. quicquid. Secundo casu aut petitur lucrū cum alterius iactura z non venit vt. d. l. si is cui. ℌ. fi. z. l. deniqz. Aut petit lucrum ab eo qui tenetur ex contractu in quo de eius natura venit tantum damnū vt in cā dāni infecti z tunc interesse nō venit ex lucro, vt. d. l. proculus. de dā. infec. Aut petitur lucrum ab actore qđ ipse poterat lucrari z permisit alium lucrari: z tunc nō venit, vt. ff. de dona. inter virū z vxorē. l. si ſponsus. ℌ. concessa, z. ℌ. si maritus heres. z. ℌ. seq. Aut petit lucrū ab aliquo ex eo q nō acquisiuit qđ potuit z tunc non venit, vt. ff. que in fraudem credito. l. qui autē in prin. z si quid in fraudē patro. l. ℌ. vtrū. Aut petit lucrū ab eo qui fecit actorem amittere lucrum nondum legitime acquisitum z dic q si actor percipiebat illud lucrum sine obligatione z ex loco rei tunc regulariter non venit hoc lucrum vt. ff. de aq̄ plu. ar. l. j. ℌ. si tibi z. ℌ. deniqz. z dicit plene no. p Dy. d. l. proculus. z de dam. infec. Aut petitur lucrū ab aliquo ex eo q̄ obligatus est ex contractu z ꝓpter moram solam z tunc venit lucrum extra rem qđ actor potuit facere negotiando, vt. ff. de pericu. z commo. rei ven. l. fi. z. d. l. si sterilis. ℌ. si per venditorem. Aut petit ab eo qui obligatus est ex quasi contractu egrate sua deute z non principaliter ꝓpter suum dolū culpā vel moram z tunc non vult, vt. ff. ad. l. rho. de iac. l. ij. ℌ. portio. Aut petit ab eo qui est obligatus ex delicto z tunc venit, vt. ff. ad. l. aq. l. si servum meū. z. l. indeneratius. ℌ. j. inst. ad. l. aq. ℌ. illud. z de condi. furti. l. iij. Aut petitur q: accessit rei principali in obligatione inducte z venit lucrum: vt. ff. de emc. l. venditor. z de act. empt. l. iul. ℌ. si qđ seruo. z. l. si quis seruum. Aut non q: accessit rei sed tanq̄ accessio vt est vsura z fructꝰ z tunc venit in suis casibus vt insti. de ac. ℌ. in bonefidei. z. ℌ. dixi. z. ff. de vsuris. l. cum quidam. ℌ. ex locato. z. l. videamus. aut petitur lucrū q actor cepit acgrere ex Jctu: ſz facto rei qui cū eo cōtraxit amisit z tunc ēt venit: vt. ff. locati. l. si in. l. ℌ. colonus. z. l. si fundus. Aut petit ab eo qui p̄o alio se obtulit z de rato p̄omisit z venit. vt. ff. rem ra. ha. l. si cōmissa. Aut ab eo a quo ipsum lucrum relictū fuit z actor amisit in seruitio reipublice z venit vt. ff. ex qui. cau. ma. l. ℌ. si qs titio. z. l. ℌ. qs stipulatus. in aliis aūt casib⁹ interesse non venit regulariter ex lucro per. l. istā nisi in p̄dictis casibus spālib⁹ z in hoc solū innouat lex ista q̄ interesse conuenit ex lucro duplū non credat fm Ja. p̄dictum. Dñs Ri. dicit q circa lucrū hec. l. nihil innouat sed fm q per veteres. ll. veniebat lucrum ita z hodie nisi q: limitatū est
9 vt non excedat duplū. † Dic ergo aut agitur de interesse cōmuni z tunc nullū lucrū venit sed solū damnum, vt. d. l. si sterilis. ℌ. cū per venditorē. z dicā. j. vbi tractabo de interesse cōi. Si autem agitur de interesse singulari aut agitur de lucro delato sine debito z perdito z illud tenet quasi naturā dāni q: erat quodammodo iam quesitū sicut hereditas vel legatū seruo mihi debito: delata vel lucrū qđ percipiebatur de re cōducta q: fructus rei conducte p̄o. x. valebunt. xx. vel cū pupillo relictū erat sub cōditione quam tutor negligit implere vel per seruum mihi debituz aliquid quesitum fuisset q̄ non est q: non est mihi traditus, vt. ff. de act. emp. l. si ea res. secundo nō. z. l. si qs seruū. z in aliis casib⁹ loquuntur. ll. de hac materia notate super dicto. ℌ. cum p vēditorē z hic in gl. que incipit. ſ. specialibus. z. d. l. patronus. de leg. ij. Si aūt nondū est delatū vel debitū lucrū de quo agitur ſz forte potuisset procurari ex negotiatione vel ex qualitate persone z hoc ex aliqua verisimilitudine colligitur tunc etiam nō venit nec cōputatur in interesse, vt. ff. de furtis. l. si is qui. ℌ. fi. z. l. si. de picu, et commo. rei ven. fallit. ff. de eo q certo. l. ij. alo. iij. ℌ. fi. Sed ibi spāle ꝓpter naturā illius actiōis que z multa alia hz specialia. Ité fallit in fructibus percipiendis in casibus in quibus habet eorratio fm id qđ no. ff. de rei ven. l. er diuerso. in prin. z dixi. ℌ. de rei ven. l. certum, z ratio est q: istud lucrū est quodammodo dānum q: ex corpore rei exire debuit z ideo continetur in cā rei vt dicaz ℌ. in tractatu de cā. Alie aūt leges que ad hoc allegant ad ppositum non accedunt q: non tractāt de cōsideratione lucri in interesse vt in qualibet earum patet. Ri. de hoc per Inn. d. c. sacro. de sententia excommunicatiōis in gl. magna. ver. sunt z certi casus. vbi habetur rō lucri. Ité quero qui sunt casus continentes certam quātitatē z q incertā hoc secundum Ja. de ra. z Ly. obscurissime tradidit hec. l. z tamen ex his pendet effectus huius l. Dicunt quidam quod certi dicunt contractus nominati incerti innominati sed hoc nihil est q: contractus innominat⁹ potest continere certam quantitatē vel naturam vt do tibi ſtichum vt des mihi pamphilū. Alij dicunt certum z incertum dici sicut
dicitur

dicitur. ff. ſi certum peta. l. certum. Sed nec istud est verū q: hic dr q venditio est contractus certus z tñ non est certus illa certitudine de qua loquitur. l. certum. Nam ſi vendis mihi equum equus nō est in obligatione sed equum tradit z aliqui aliter credāt, sed est lex expressa. ff. de vſu. l. ſi ſtipulatus. Alij dicūt z. ℌ. resideāt gl. q hic non sumit certū sicut in. d. l. certū. Hā si p̄omitto hoiez in genere nō est certū illa certitudine de qua logt illa. l. certum z tractatus ille si certū pet. sed tñ est certū quo ad. l. istam que logtur de continentibus certum quantitate vel natura ſz homo est quid certum natura: nam certa specie continetur, vt. ff. de verbo. ob. l. inter ſtipulantē. ℌ. sacram. Item vinum z oleum est qđ certum quantitate vñ non sumit hic certum sicut ibi. Incertū autem dicit gl. est factū z obligationes facti, vt. ff. de verb. ob. l. vbi aūt nō apparet. ℌ. qui id q̄ in faciendo. obligatio aūt rē dari est certa sed qđ diceret gl. de ser, vtb. vel rusticorum predioꝝ vtrū essent certe vel incerte. Jac. de are. reprobat gl. sicut opi. superiorem per eandem rationē. nā hic appellatur venditio certus contractus z tamen venditio est obligatio faciendi, vt. d. l. si ſtipulatus. de vſuris. z de ver. ob. l. ſtipulationes non dividunt. z sic diceretur incerta fm gl. ipse etiam Ja. reprobat rationē glo. quare in certis non excedit duplum in incertis petit totū, dicit em̄ gl. q rō est q: facilius est facere quam dare, multi enim seruirent libētius de seipsis quam de suo vt. ff. de oper. liber. l. he em̄ opere. i fi. z ibi no. in gl. dicit enim ipse Ja. qđ ista rō nulla est nisi in auaris. Nam facere grauius est q̄ dare sed forte voluit gl. dicere q: non semper hz quis ad dandum sed facere potest cū p̄sona sua. ideo dicit facilius est facere quam dare ſz sēm veritatē simplici
10 ter facilius est dare quam facere. † Nam personalia quantūcūqz reputant grauiora q̄ realia vt. ff. de penis. l. in seruoꝝ. z. ℌ. de lacro san. ecc. l. sancimus. z dicit Ly. q̄ cum do. Fran. ac. iret ad regem anglie z legeret vltra montes legem istam z prefatus dñs Jac. fecisset idem predictas oppositiones non potuit ipe dom̄i. Fran. defendere gl. dicens ipse Ly. q̄ in mundo nō erat dignior neqz subtilior ipso domino Ja. potest etiaz reprobari rō glo. q: debere dare vel facere ex conuentione non potest ascribi vt onus vel grauamen. vñ nō dz sequi eius recōpensatio. Preterea si dicamus grauamen magis debere dici econuerso q: cū prestatio interesse succedat in locū faciendi vel dandi quanto succedit ī locum grauioris z maioris tanto maius z grauius deberet posse extendi, ar. ff. de alimen. z cibaria. l. cum vnus. ℌ. fi. ergo vbi est datio in obligatione qđ est grauius fm gl. magis dz interesse posse extendi q̄ vbi factū est in obligatione q̄ est leuius. cuius tñ contrarium dicit hec. l. etiam fm gl. q: in certis sicut est dare nō pōt excedere duplum in incertis sicut est factū potest duplū excedere. Ja. etiam de are. reprobat glos. ipsam aliis rationibus q: vbi quantitas est in obligatione non potest haberi singulare interesse q: non pōt haberi affectio magis ad vnū nummū q̄ ad aliū nec magis ad vnū aliū q̄ ad aliud eiusdem quantitatis z qualitatis, vt. ff. de in litem iur. l. nummis. Ité vbi er̄ plificat gl. certuz natura vt homo vel equus in genere ibi similiter non pōt habere rō singularis interesse q: debitoris est electio vñ nō pōt eē affectio ad id qđ ignoratur soluendū. Hā ille qui soluit vł debitus, vt. ff. de leg. j. l. cum incertus. z de leg. ij. l. meuius. ℌ. duobus. Ité q: añ hō debetur in genere stipulatio est incerta, vt. ff. de ℌ. obli. l. vbi autem non apparet. in prin. z no. d. l. certum. ff. si certū pe. z lex ista loquitur de certa obligatione. z ideo ipse Jaco. exponit q̄ habent certam quantitatē. i. certā speciē modificatā hominis facto vt domus z fundus q̄ constituunt destinatione patrisfa. vt ff. de le. j. l. q̄ in rerum. z. l. si domus, z. j. cōia predi. l. si quis duas. ℌ. j. vel certam naturam id est certā speciem limitatā a natura, vt equus z homo vt. d. l. inter stipulantem. ℌ. sacram. de ver. oblig.

¶ Sed contra hāc expositionem videtur tex. qui se refert ad cōtractus z qualitates vel casus contrahendi non ad id qđ casualiter in obligatione deducitur qđ patet dū indistincte dicit contractus venditionis locationis &c. z tñ pñt cōtinere factū z hominem in genere sed posset sustineri vt talis dicak Jct⁹ quale est id sup quo interponit, vt. l. ſtipulationū. ℌ. conuentionales, de ℌ. ob. Unde sustinendo exempla gl. dici posset q̄ in ipsis exemplis venit singulare interesse non ratione affectionis sed rōne vtilitatis vt dixi. ℌ. vel ratione damni ex cessatione illati vt pene commisse q: soluere non potuit illi cui sub pena tenebatur, vt. d. l. nūmis. Item z ratione lucri parati non iniqui perditi, vt. ℌ. dictuz est z hanc responsionē ipse idem Jac. ponit in sum. quā hic fecit de hac materia in sua distinctione. Predictus aūt Jac. de ra. dicit gl. posse sustineri sic casus cōtinēs factū appellatur casus incertus z quod opponit de venditione q̄ continet factum. ſ. rem tradi. z tamen hic ponitur inter certos casus siue contractus dicit q̄ fallit ibi q: licet obligatio competat ad factum: tamē certa reputatur ꝓpter taxationē certi pretii. Non tamen stat in hac sententia. imo ipse intelligit literam istam quod quidam sunt ca
sus in quibus stat̄ petitur estimatio: q: possunt recipere estimationem z illi sunt certi vt casus qui continēt rē in qua potest cadere estimatio cōis sicut est obligatio dandi vt si, p̄misisti mihi codicē scribere vel domū edificare, non facis, volo agere ad interesse: hic potest cadere cōis estimatio. et hi sunt casus certi in quibus interesse singulare non potest excedere duplum cōis estimationis. Alij sunt casus qui continent res in quibus nō cadit communis estimatio vt p̄misisti mihi stichum iudicio sibi vel
ire p̄ me romam. nam quidaz sunt quoꝝ potius interest fieri q̄ non fieri vnde in facto solū consistit z his casib⁹ potest interesse quātūcūqz peti. Et rō diuersitatis est q: in casibus in qbus non cadit estimatio communis non potest statui duplū vel quadruplum q: vbi non est dare simplum nec duplū sed in casib⁹ in qbus cadit communis estimatio est reperire simplum ergo et duplū' z ista fuit ratio quare in casibus incertis committitur subtilitati iudicis taxatio interesse. nam si lex voluisset taxare necesse habuisset taxare vsqz ad duplū vel triplū vel dimidiū vel quotam partem, quod esse non potest q: ꝓpter incertitudinē nescīri pōt q̄ sit quarta dupla vel quota in casibus aūt certis potest scīri z per consequēs interesse per. l. taxari. ar. ff. de re. iu. l. quatenus. z iste est intellectus predicti Ja. de ra. Pet. aūt non hoc approbat q: lege non probatur z erubescimus cum quid fine. l. dicimus in aut. de trien. z semi. ℌ. cōsiderem⁹. ¶ Ité non tz sua
11 gl. q: confundit ex supradictis. † Unde dicit q illi contractus cōtinent certam quantitatē vel naturā qui habent mutuam recōpensationem. i. in quibus vtro citroqz: itur obligatio vt venditionis locationis z similes. Incerti sunt qui mutuam recompēsationem non continent z sic non continent certam quantitatez sibi correspondentem vt contractus stipulationis z similes qui non sunt ꝓprie contractus siue consistant in dando siue in faciendo q: contractus &c. vt. ff. de ver. sig. l. labeo. z hoc ꝓbat hec litera que dicit in aliis &c. z non repetit Jctus q̄ p̄misit sed vocat eos casus q: non sunt ꝓprie contractus. hoc ēt ꝓbat rōne q: in contractibus qui nō sunt obligatorij hinc inde voluerunt tm̄ra seruari equalitatem: sed in obligatoriis vltro citroqz sic: et ideo in his que hñt mutuam recompensationem nō lz Jbentibus rescindere contractū nisi sit deceptio vltra dimidiā iusti pretū, vt. ℌ. de rescind. vend. l. ij. ergo econtra si decipis me nō debeo posse agere nisi vsqz ad duplū hinc est q̄ quantūcunqz pretiosa res vendatur quod tenetur venditor vltra duplā cauere, vt. ff. de euic. l. emptor. z ideo hec lex in talibus coarctauit interesse vsqz ad duplū z ista est lec. Pe. Lyn. tamen dicit q̄ hec lectura amare tractat casus liberales. ſ. donatiōis z contra. l. ff. de edil. edi. l. ad
12 res donatas. d. Rico. de matarellis cuius opi. hic Ly. nimis sucincte tractat z in hoc sic dicit † q lz in iure nostro certum dicak multis modis quantum tamen ad p̄sens potest dici certum respectu actionis z obligationis. z de tali certitudine loqui. ſ. l. certū. ff. si certum petatur. z. l. certi condictio. cum similibus. Alio modo dicitur certum respectu confessionis z sententie quantum ad hoc vt faciat ſniam z confessionem certam de tali certitudine loquif. ℌ. ti. ꝓpor. l. ij. z pe. z fi. insti. de ac. ℌ. curare. z de cōfess. l. certum. z de tali certitudine loquitur hec. l. qđ ptz lz ex natura tractatus in quo sumus. ſ. de sententiis z ex continuatione huius tituli ad p̄cedentē quantū ad ſniam dicitur certū quādo illud quod deductū est in obligatione sit tale quale est in obligatione deducatur in sententia non vitiat ipsam sententiam ratione incertitudinis siue sit factū siue debitū in genere vel alternatiue vt vt. d. l. ij. no. z hoc voluit dicere litera huius. l. cū dicit vel natura quando autem dicit quantitatē loquif de certitudine obligationis. q. d. siue certitudine obligationis siue certitudine sententie super obligatione ferende z sic omnem certitudinem comprehēdat. Interesse aūt nullo modo dicitur certum ante ſniam: z ideo in eo aliud stare q̄. Ista autem certitudo est quasi in omnibus cōtractibus quasi autem ideo dico q: in aliquibus contractibus ipsum interesse est in obligatione vt si in ipsa p̄missione p̄mittatur, vt. ff. de arbi. l. non aūt interest. vnde dicit q̄ incerti sunt illi in quibus interesse petitur iure actiōis quasi p̄incipaliter debitum qđ est quando est in obligatione sicut in omnibus maleficiis. vt. ff. de condi. furtiua. l. iij. z ad. l. aqui. l. inde neratius. ℌ. j. z in oībus casibus in quibus quis tenetur ꝓpter dolum vel vitium in Jbendo commissum. ff. de act. emp. l. iul. ℌ. j. z. ℌ. ité qui furem.

¶ Item in illis in quibus licet quis p̄imo obligetur ad aliqđ aliud peti tamen potest solū z interesse est in obligatione vt in socio renunciante dolose vel intempestiue societati. vt. ff. p socio l. verū. ℌ. fi. z. l. actione. ℌ. ité si in societate. z in mandato, vt. ff. mādati. l. si mandauero. ℌ. fi. z. l. inter causas. ℌ. qui mādatū. z est ratio q: in istis z similibus a p̄incipio ipsum interesse est in obligatione sub conditione si illud qđ fieri debebat factuz nō fuerit sicut z cum p̄omittis facere domum z si non facis p̄mittis centum. Nam tunc licet constructio domus sit in obligatione tñ ſ

Universidad de Deusto
Biblioteca

non fiat trãsferẽt obligatio in cẽtũ,vt.ff.de act.ꝛ ob.l.obligatio nũ fere.§.fi.ꝛ est simile.ff.ad.l.fal.l.j.§.item si ita.ꝛ qñ dies le.cc.l. si penum.Certi autem sunt illi casus in quibus non venit interesse a principio iure actionis. ¶ Ratio autem diuersitatis secũdũ q; vbi interesse est in obligatione ab ipso principio originaliter vere vel interpretatiue non assumit metam respectu alterius:sed respectu suppsius tantũ ꝛ nihil aliud respicitur nisi ipz interesse ꝛ hac ratione dicuntur incerti,ꝛ ideo dicit renera resecãdo machinationes ꝛ immodicas peruersiones. Quod vbi non est in obligatione in principio venit interesse in condẽnatione alterius occasione ꝛ ideo interesse hoc casu sumit metã ꝛ moderationem respectu originalis obligationis vt eius duplũ nõ excedat hec tamen opi.nõ approbãt per Lyn.Et dicit eam defendi non posse propter multa que possent opponi ꝛ qr multe leges corrigerentur per istam lecturam,sed ipse do.Hic,eã defendit ꝛ respondit multis obiectionib⁹.Et primo ad illud qđ obijci posset in furto vbi est in obligatione rei restitutio ꝛ in interdicto q; vi aut clam destructio operis,vt.ff.de cõditio.fur.l.in re furtiua, ꝛ quod vi aut clam.l.j.in princi.ꝛ ita eius respectu deberet terminari interesse sed respondet q; ibi interesse non est in obligatiõe ex post facto qr res non restituat vel opus non destruatur imo a principio eo quod res fuit subtracta,vt.ff.de furtis.l.si qđ fur. §.fi.ꝛ ex eo quod opus fuit factũ vi vel clam,vt.ff.qđ vi aut clam l.semper.§.hoc interdictum.Iz etiam veniat operis destructio ꝛ rei restitutio q; interesse post furtũ potest crescere ꝛ non decrescere,vt.ff.de fur.l.in furti §.j.nec ob.e.l.in furti.in prin.qr dz intelligi fz secunda expositione dz gl.approbet primam. Hec obst.qđ videatur absurdũ q; in maleficijs veniat integrum interesse.

13 ¶ Et Interesse autem in contractibus non excedit duplum cũ in contractibus veniat interesse ex eo qđ non seruat qđ tenet tã de dolo commisso in contractu quam extra,vt.ff.de ac.ꝛ oblig.l.ex contractibus.ꝛ sic propter fidem eius non seruatam patio data nuũ si non restituat interesse in totũ cũ possit esse longe magis pena in quam incidi. ¶ Itẽ ob.ff.de act.emp.l.tulia.§.j.ꝛ.§.item qui furem.cũ simi. Sed ipse respondet q; omnes predicte leges trahuntur ad istam ꝛ determinantur per eam aut per regulã quando interesse est in obligatione vt predictis casibus quib⁹ male traditur aut per aliam qñ est tũ in condemnatiõe ꝛ aliud est in obligatione principaliter q; non adimpletur,vt.d.l.nũmis ꝛ de ac.empt.l.si quis seruum.cum simi.ꝛ propter earum determinationẽ ꝛ correctionem dicit fatã hanc.l.nec infinitũ excedat vt hac.l.dicitur.Et qđ quis in plus teneatur ob maleficium q; ob fidẽ in ẽctu ruptã non est absurdũ qr in contractibus potest sibi prouidere cum quo contrahat.vt.ff.de reg.iur.l.qui cuꝛ alio non sic in delictis. Itẽ istud interesse singulare inquantuꝫ excedit commune est pena respectu soluentis Iz non respectu petentis ꝛ ideo restringẽdũ ne propter suam impossibilitatem cadat, vt si propter tignum vitiosum q; valebat sol.decez petat estimationem edificij qđ corruit q; valebat centũ ꝛ sic de aljs,nam talem penam coarctat lex etiam in tempore:nam interdicto vnde vi de eo q; peruenit tenetur violentus perpetuo,de eo autem qđ non peruenit vsqꝫ ad annum.ff.de vi ꝛ vi ar.l.j.in princ.ꝛ idem in act.quod metus cã que ex contractu descendit ꝛ de dolo vt.ff. de dolo.l.fi.ꝛ quod metus cã.l.si per vim.ꝛ estimatio affectionis recipit limitat.a iudice,vt.ff.de in litem iur.l.videamus.§.penu.

¶ Non mirũ ergo si hec lex interesse quod pena est respectu soluentis limitauit in fauorem actoris ne propter infinitatẽ cadat ꝛ reine nimiũ grauetur. Sic ergo limitat ne interesse excedat duplum rei que est in obligatione quo ad personalem actionem vl in petitione quo ad realẽ intelligendo rem cũ accessionibus naturalibus ꝛ quasi que peruenerunt ad conuentũ.Scdo aũt casu quando interesse est principaliter in obligatione vere vel interpretatiue tunc tam in reali q; in personali cũ semper personam afficiat Iz qñqꝫ in condemnatione deducatur,vt.ff.de rei vend.l. qui restituere,ꝛ si serui,ven.l.loci corpus.§.si cum fundus,q; casu locum hz prima regula limitauit q; reuera inducitur ꝛc.ꝛ ꝛba illa non ex quibusdã machinationibus ꝛc.hoc voluerũt dicere.s.quod interesse consideret secundum veritatem vt si vellet dicere per subtractionem instrumenti interesse sua quantum in eo continebatur qr nõ hz aliquas probationes hoc esse nõ dz,vt.ff.de fur.l.quidam tabularum.vel interesse equi occisi.actio.l. aquilie.qr nõ potuit ire ad locũ vbi esse debebat sub pena coꝛaz arbitro cum ia arbiter moꝛtuus esset qđ esse nõ dz,vt.ff.de arbitris.l.si arbiter calendis.ꝛ quod dicit ex immodicis puersionibus vt si vellet interesse ex interesse petere vel vsuras de vsuris vel qđ p hoc non potuit superesse nego.suis ꝛ similia ꝛ q; deducerent interesse ad infinitũ ꝛ iste fuit intellect⁹ do.Hi.Quid dicemus?Ly.dicit ex predictis sibi nõ decrescere dubium Iz accrescere ex quo dicit qđ si esset iudex medius qđ sequeret opi.gl.vt illis dicatur incertũ vbi in obligatione est factũ merũ ꝛ simpler.Nõ ob,qđ in venditione versatur factũ circa traditionem quis illud est factum mixtum qđ vnico actu ꝛ momento explicat per datio nem rei sed factum merũ hz successiuum effectũ nec semper est vniforme cum etiam opera eiusdem hois non semper sit vniformis vt.ff.de condi.inde.l.si non sortem.§.libertus.ꝛ ideo in mero facto venit totũ interesse qr plus damnificat vel amittit actor et cõmode non pot simplari vel duplari ꝛ in hoc stat Lyn.ꝛ cõiter tenet p doc.ꝛ aduocatos in iudicio. Predicte tñ doc.opi.subtiles sunt ꝛ ex eis in ista materia multe vtilitates colligi pñt.Sed qr vt.s.dixi gl.cõiter ꝛ doc.oẽs tenẽt q; vnicũ sit interesse ꝛ.s.singulare ꝛ de eo loquit lex ista ꝛ qr singulare interesse patenti⁹ apparet cum venit ratione affectionis vt in his in quibus defertur sacramentũ de hoc vr ponere exemplũ prima gl.ꝛ de hoc singulari interesse satis no.in spe.d.tit.§.viso de cõi,sed qr ẽt er aljs causis pot interesse mea singulariter q; nõ interfuisset alteri⁹ puta qr incidi in penã in quã alius nõ incidisset q; nõ promisisset,vt ff.de in lit.iur.l.iii.in fi.vel qr accepi sub vsuris vel pignoꝛib⁹ de quib⁹ casibus ꝛ similibus.l.hz respectũ,vt.ff.de eo qđ certo loco.l.fi.in fi.ꝛ.l.iij.de condi.cã data.l.si pecuniam.§.fi.ꝛ de rei vẽ. l.ite si verberatũ.§.fi.dubitat Hi.predict⁹ an glo.intelligat tale interesse singulare vel cõe.Hã solutio Dzioũ de.l.iul.de act.em. ꝛ similium innuit qđ tale interesse dicaꝫ cõe.Alie gl.que dicunt q; hec.l.locũ hz in oibus contractibus ꝛ delictis ꝛ interdicto vñ vi ꝛ vti possidetis videntur innuere q; sit singulare. Videndum est ergo qđ sit cõe ꝛ singulare cũ nullũ inueniaꝫ cui nõ possit aliqua singularitas applicari nisi sit estimatio rei vel facti ꝛ qđ est in obligatione qr oẽ dãnũ emergens vel lucrũ cessans extra coꝛpus rei hñt aliquam singularitatẽ qr illa accidentia non interuenissent cõiter omnibus vt in estimatione gregis propter pecudem morbosam traditam qr aut gregẽ non habuisset aut forte i eo non miscuisset ꝛ idẽ de tigno vitioso ꝛ similibus.ꝛ si dicaꝫ interfuisset oĩm cõiter qui fuissent in illo casu rñ.ex quo non dicis indistincte oĩm designas aliquam singularitatẽ,credit ergo ipse

14 Hi.q; †gl.intellexerit singulare interesse qñ talis singularitas respicit personam habita consideratione persone ad rem sine consideratione alterius vt in eo qui hz libzũ imaginatũ vel qr res fuit maioꝛũ suoꝛũ:vt.§.de admi.tut.l.lex q; tutoꝛes.vel rõne vicinitatis vt de leg.ij.l.si cui,vbi autem singularitas est respectu casus accidentis non habita cõsideratione psone ad rẽ,fz ad cãm vt in exemplis.§.positis.de pecude ꝛ tigno vitioso tũc gl.intelligant tale interesse commune. Itẽ in singularitate rõne affectionis vtrũ affectio veniat in interesse ꝛ sic sit coꝛrectus ti.de in lit. iuran.vt non excedat hodie duplũ vel nõ.j.dicet ꝛ aliqd.§.tactũ est nõ eñ iõ interesse pluris est qr plus fuꝛet in litẽ,fz contumacia litigatoris punitur,vt.ff.de in lit.iur.l.si tutoꝛ.vñ gl.hoc non intelligunt sed qđ estimet damnũ qđ habeo vere ppter affectionem:verum interesse vult.l.considerari vt ps hic dñ dicit q; reuera inducitur ꝛc.nam certum est q; magis estimaret cõiter liber in eo qui hz notũ q; in eo qui non hz q; tũ ad veritatem idem in predio ppter vicinitatem ꝛ similibus ꝛ de hoc tali interesse affectionis credit gl.fensisse vt ꝛ.s.dixi.est ergo intelligendus q; hec lex loquaꝫ nõ de eo interesse q; venit per sacramẽtũ in litẽ q; nõ est verũ interesse vt dixi,sed de vero interesse qđ contingit ex damno vel lucro quomodo aũt istud interesse in casibus in quib⁹ iurari potest in litem probetur.j.subijciam.Sz si hoc est verũ q; de solo pdicto interesse noluerit hic imperator tractare nõ facit illud qđ in prin.l.p;omittit.s.tollere dubitationes antiquas sup interesse ꝛ in fi.l.similiter.imo tractat de eo qđ rari⁹ contingit et omittit illud qđ sepi⁹.Hã sepi⁹ cõtingit interesse rõe loci vel tpis vl casus obuenientis q; illud de q̃ dixi loqui.l.istam.Et iõ ipe.d. Hi,aliter intelligit.l.istam ꝛ peius declaratiõe dicit q; cõsideraꝫ dñ est q; aliud est res que debeꝫ,aliud estimatio rei,aliud pretiũ aliud accessio naturalis,aliud accessio ciuilis,aliud cã,aliud interesse,alid affectio,aliud pena. †Res est q; vinculo obligatiõis debeꝫ nõ distincto debeaꝫ ex ẽctu vel ex delicto qr oẽs sunt spẽs obligatiõis vt insti.de ob.§.j.ꝛ obligatiõis vinculo iõ dixi ꝛ nõ condemnationis qr sepe aliqua deducunt condemnatione que nõ sunt in obligatiõe nec debẽt,vt.j.patebit vt in his q; mero iudi.officio petunt,vt.ff.de va.cog.l.i.per totã.l.itez qđ mera realipetitur nõ est in obligatione vt inst.de ac.§.j.†Estimatio rei est

16 illud qđ res cõiter vz sumẽdo nomẽ rei gñaliter vt cõprehẽdat coꝛporalia ꝛ incoꝛporalia certa ꝛ incerta spes quantitates ꝛ facta vt.ff.si cer.pe.l.j.§.rei cõiter ideo dixi qr si ratione affectionis vel alterius singularitatis plus valeat hoc nõ esset estimatio.vt.ff. ad.l.fal.l.pretia cum fi,ꝛ dic respectu ipsius rei vt,excludat dãnũ emergens ꝛ lucrum cessans qr illud non est de rei estimatiõe.vt ff.de ac.emp.l.si sterilis.§.cũ p venditoꝛẽ.de verb.sig.l.hec verba quanti.cum fi.Et hec estimatio sepe appellatur interesse Iz ipsa pria,vt.ff.de rei vẽ.l.qui restituere.§.si vero.ꝛ potest appellari cõe interesse qr tantũ actoris interest ad minus quantũ res vl factũ

de quo

de quo agitur communiter estimatur pot tñ crescere ꝛ decrescere rõne loci ipis alienationis ꝛ deterioꝛationis rei nõ respectu casus cõtingentis extra rẽ,vt.ff.si cer.pe.l.vinũ,ꝛ de act.em.l.rõ §.si per vẽditoꝛẽ.que de estimatiõe rei loquunt ꝛ sub ista estimatione rei veniunt fructus partus percepti vel percipiẽdi siue amissi hereditas ꝛ legatũ seruo debita obuẽta ꝛ opere cũ sint rei accessio,vt.ff.commo.l.si vt certo.§.vsqꝫadeo.ꝛ ibi no.ꝛ in specul. d.ti.§.cõe no.ꝛ iõ cõi interesse cõputãt qr iure cõi ꝛ nõ ispecta aliqua cõditione psone vnicuiqꝫ habenti ius circa petitionẽ rei debenꝫ in percipiendis tñ posset dici Ẓ qr ibi inspicit qualitas p sone petitoꝛis,vt.ff.de rei ven.l.si nauis.in fi. Asure ẽt nõ in cõi sed nõ in singulari interesse cõputanꝫ qr non veniũt ex quo sunt percepte nisi in casu.ff.man.l.ideinqꝫ.§.ij.ꝛ est rõ ibi qr erat pcu. qui recepit sed veniunt vsure ex mora vel simili cã,vt.ff.p so.l.so cium.ꝛ in eis considerat consuetudo regionis ꝛ cõditio psone q; quidẽ singularitas est,vt.ff.de vsuris.l.j.ꝛ de admi.tu.l.tutoꝛ.§. si deponi,de hoc dicetur.j.in tractatu de cã. Petiũ est q; cõi cõsensu contrahentium debeꝫ.ff.de act.emp.l.j. Accessio alia naturalis vel quasi,alia ciuilis,naturalis vt fructꝰ naturales vt pos-

17 ma,vt.ff.de vsu.l.fructꝰ.vel industrialis.†Quasi naturalis est q; nõ ẽ ex ipsa re fz ex vsu ipsi⁹ vt vecture nauis vel equoꝝ vel pẽsiones domoꝝ ꝛ in totũ naturã fructuũ tenẽt,vt.ff.de peti.her. l.ꝛ ancillarũ.§.j.ꝛ.l.seq.ꝛ de rei ven.l.si nauis.ꝛ ab his excludit vsura pecunie,vt.ff.de ẽ.sig.l.vsura pecunie. Ciuilis accessio est que nec ex re coꝛpore nec ex ei⁹ vsu in spẽ:fz occasiõe pecunie debite pcipiẽ vt vsura.ꝛ ideo i qbusdã similitudinẽ hz cũ fructib⁹ in quibusdam nõ.vt.d.l.vsura pecunie.ꝛ de vsur.l.vsure.ꝛ.d.l.si nauis.ꝛ de hoc no.in gl.ff.de cõdi.inde.l.indebiti.ꝛ de eo qđ certo loco.l.cẽtũ capue.ꝛ vide qđ ibi no.ꝛ ibi dixi fz Dy.q; satis bñ faciunt p declaratione presentis materie cã est totũ id qđ causa rei habuisset petitoꝛ si tpe litis conte.res sibi foꝛet restituta siue cedat sub nõe fructꝰ siue nõ vt partꝰ partiuz ꝛ fructus fructuz ꝛ quod acquiritur per seruũ possessum ꝛ fructus percipiendi vt ff.de vsu.l.hec.ꝛ.l.videamus.§.si actionẽ.fi certũ pet.l.cũ fundꝰ. de rei ven.l.iul.scribit si hominem.§.j.cũ fi.Et sub hac cõprehendi pot omnis accessio naturalis ꝛ qñ et etiaz ciuilis in casib⁹ in quibus peti possunt vt in bonefidei contractib⁹ ꝛ stricti iuris fi stipulatio interuenit alias nõ,vt.ff.de fideiuſ.l.in his.verbũ eñ accessio est magistrale.cã aũt est verbum legale,vt dictis.l.ꝛ.§.de partu pign.ꝛ omni causa. Interesse diffinitũ est.§.ꝛ istud pot cõ prehendere ipsam rei estimationẽ ꝛ accessiones siue cãm ꝛ vsuras in casu in quo veniunt ꝛ vltra hoc omne aliud dãnum emergens ꝛ lucrum cessans vt si erat negotiatoꝛ Iz istud lucruꝫ sit ex singularitate aliqua q̃ fuit vel est in ea persona modo fuisset in persona alterius siue illa singularitas sit p cãm vt qr erã obligatus sub pena in quã incidi.vt.l.nummis.de in litem iur.vel p;pter similia qui casus i psonã alteri⁹ cõiter nõ fuisset siue ppter vicinitatẽ vel affectionem,vt.d.l.q; tutoꝛes.ꝛ de leg.ij.l.si cui fundus.vel qr nõ habebat libzum notũ vel ppter similes casus vel qr maius damnum sustineo propter aliquã causam quã cõmuniter alij sustinerent ꝛ ppter hoc põt dici singulare ad differentiam cõis ꝛ Iz glo.qñqꝫ videaꝫ appellare cõe tamen istud putat ppzie esse intereſſe.ꝛ de hoc putat loqui.l.istam.ꝛ.ff.ad.l.aquil.l. inde neratius.ꝛ.l.pinde si seruũ.de cõditione furtiua.l.iij.de furtis.l.si quis vꝛoꝛi.§.pe.pio socio.l.socij.de eo quod certo loco.l.

18 ij.§.fi.ꝛ.l.seq.cum multis fi.†Sed circa interesse q; glo.appellat cõe dicunt doc.vt predixi qđ aliud est circa reꝫ qđ dz prestari qñ res non traditur:vt.d.l.sterilis.§.cũ p venditoꝛẽ.aliud est extra rem qđ prestatur cum male traditur,vt.d.l.iul.§.j.ꝛ.§.item q fu rem.de act.emp.ꝛ.l.tenetur.§.si vas.ꝛ ita tz hic gl.que incipit.s. interesse.ipse tñ Rico.dicit se non videre qđo hoc stare possit qr vbi res non traditur dicit.l.venire interesse;qđ est extra reꝫ vt patet.d.l nummis.de in litem iur.de rei ven.l.qui restituere.ꝛ multis aljs legibus.ff.allegatis.in diuisiõe de interesse circa rẽ ꝛ extra rem male ergo dicunt gl.qđ istud sit interesse singulare imo cõe vt.s.dixi seu publicũ Iz aliquas singularitates habeãt ꝛ quo cunqꝫ modo appelleturnõ est vera doctrina gl.q; tale interesse nõ veniat si nõ fiat qđ cõuenit Iz solũ vbi fit quod fieri nõ dz vt ex pdictis pz.dicẽdũ ẽ ergo aut tractaꝫ de rei estimatiõe q; aliqñ appellatur interesse cõe Iz improprie aut de vero ꝛ proprio interesse q; ad eius differentiam pot dici singulare. Primo casu venit vtilitas tñ que est circa rem vt qr plus valuit qr tale augmẽtum venit in rei estimatione,vt dixi.s.cum tractaui de estimatione rei ꝛ ita intelligi dz.l.si sterilis.§.si per vẽditoꝛẽ qđ ptz qr ibi dicit in estimatiõe nõ dicit interesse.ꝛ qđ dicit fi vinũ hodie pluris sit.sic etiã logt.e,ti,l.rõ.§.cũ p venditoꝛẽ.de triti.l.pen.in fine ꝛ fi cer.pet.l.vinum cum fi.Scdo casu cũ agitur de interesse tunc venit vtilitas etiam extra rem tam in contractibus q; delictis ꝛ

19 sic loquitur predicta alia iura de interesse loquẽtia.†Restat ergo videre qñ veniat rei estimatio tñ qđ improprie vocatur inter

21 esse cõe ꝛ quando veniat interesse proprium quod singulare appellatur ꝛ dic q; vbicunqꝫ.l.ponit nomen damna vel similia vere in condemnatione que sunt vltra estimationem rei de qua agitur ꝛ sic faciunt singulare interesse tũc illud seruaꝫ vt in ceteris,vt.ff.de ver.ob.l.cõtinuus.§.cũ ita.in fi. Et vbi lex statuit interesse deberi ex ẽctu vel quasi vel delicto vel quasi nõ adhibita alia determinatione,fz sim plr dicẽdo interesse deberi,hoc casu semper veniat verũ interesse q; singulare appellaꝫ qđ est ẽt extra rem,vt.ff.ad.l.aquil.l.inde neratius.§.si seruum.ꝛ de condictione furtiua.l.iij.de furtis.l.si quis vꝛoꝛi.§.pe.q; vi aut clã. l.semper.§.hoc interdicto.Sed primo casu qñ ex ẽctu vel quasi petitur interesse aut ratione doli:aut ratione more aut rõne culpe aut ex natura contractus q; est qñ quis ignorans obligat fidem culpa sua ei cum quo contrahit ppter naturã contract⁹ vt in venditione locatione pignoꝛe ꝛ similibus,vt.ff.de ac.em.l.iul.in prin.locati.l.sed addes.§.j.ꝛ de pigno.ac.l.si seruus.cum si.cum ignorantia sepe fit sine culpa,vt.ff.de reg.iur.l.q; in alterius. In primis duobus casibus qñ rõne doli vel more dicã idẽ.s.q; veniat interesse et iam extra rem siue lege statuaꝫ illud deberi ex eo q; non fiat q; fieri dz siue ex eo q; male fiat vt qr res vitiosa tradat vt probat.ff.de act.emp.l.luci⁹ secundum vnum intellectuz ꝛ.l.iul.ꝛ.l.si quis seruum.ꝛ.l.si ea res secundo responso.locati si fundus.ꝛ.l.seq.ꝛ.l.ꝛ hec distinct.de rei vẽdi.l.iul.scribit si hoiem ꝛ.l.qui restituere.cum infimitis fi.Et hoc nisi petitoꝛ vellet eẽ cõtentus sola estimatione qđ põt,vt.ff.de rei ven.l.qđ si possessoꝛ ꝛ ita potest intelligi.ff.de ac.em.l.rõ.§.si per venditoꝛem vel ibi de estimatione rei tractauit qualiter fieri debeat post moꝛa ꝛ in cõdemnatione deduci de alio aũt interesse ideo ibi non dicit qr de illo ibi non intendebat tractare. Hec ob.ad predicta.l.si sterilis §.cũ per venditoꝛẽ.qr ibi loquitur de tempore qđ precessit moram venditoris in quo venit bonitas rei nõ aũt interesse vñ ibi exponenda est litera cum per vẽditoꝛem steterit.i.cũ vẽditoꝛ stat q; non tradit non tñ de hoc fuit interpellatus nec erat dies apposita ꝛ sic non fuit in moꝛa ꝛ q; sequitur qui modo.i.tũc cũ agitur per qđ incipit esse in moꝛa ꝛ qđ sequitur tardẽ.i.tarde.§.q; post aliquod tps vbi denotatur q; fuit vitium negligentie in emptoꝛe q; nõ interpellauit vel petijt qđ sequi oportuerit hoc dicit p pter obligationẽ iqꝫ bene fuerat ad hoc obligatus ꝛ bene debuerat tradere sed non fuit interpellatus nec in moꝛa. Tertio autez ꝛ quarto casu qñ rõne culpe vel rõne nature contractus petit interesse vt qr rem ante moꝛam culpa perdidit aut ignoraꝫ cum iustam cãm haberet ignoꝛantie contrahentẽ in vitio rei decepit dicam venire solã estimationẽ siue interesse commune quod idẽ repꝛesentat vt.ff.de rei ven.l.si culpa.ꝛ.d.l.q restituere.ver.si vero nec de rei ven.hoc fallit in actione exempto de euic.vel quasi vbi ex culpa tenetur ad singulare interesse,vt.ff.de euic.l.vẽditoꝛ hominis.ꝛ in locatione;ꝛ venditione vasis quod venditoꝛ asserunt integrũ.vt.ff.de act.emp.l.tenet.§.si vas.ꝛ locati.l.fz ꝛ addes.§. j.Sz in illis casibus hoc est ea ratione qr specialiter ibi asseruit integrũ.Item in eo qđ dixi q; quando propter dolũ venit singulare interesse ꝛ omne damnum est contra.ff.de act.emp.l.iu.§.si venditoꝛ.ꝛ.§.per contrarium.vbi propter dolũ dicit condemnari quãti minus vel plus esset emptus⁹ vel res est ꝛ fic est Hz nõ deo ibi respexit damnum q; est necesse accidere q; certum est euenire non tñ tollit quin ꝛ aliud damnum ꝛ interesse veniat ꝛ ideo ibi dico venire omne aliud dãnũ ꝛ interesse per supꝛascripta iura,ꝛ.e.l.iul.§.idem iul.ꝛ ad hunc intellectum facit in ea.l.§.vñ q; ritur.Et eodem modo respondet ad.l.fi minoꝛ.§.de ac.emp.ꝛ ad l.si factum.ff.e.vt qđ dicit estimandũ q; extraxerit vel q; iactare voluerit subaudi ꝛ nihilominus damnũ q; ea rõne sustineret si qđ sustinuit emptoꝛ:fz qr de hoc nõ tractabatur ibi ideo de hoc non dixit ꝛ certe quantum ad hunc articulũ ista opi.magis mi

20 hi vr amica legũ omnibus aljs. ¶ †Affectio est solius ex affectione petentis estimatio omne interesse complectens ꝛ transiẽdens vt colligitur.§.de in lit iur.l.alio iure.ꝛ ibi in gl.ff.de in litem iur.l.ij.iij.ꝛ.iiij.§.iurare.ꝛ.l.in actionibus.§.fi.ꝛ.l.cũ furti.et de dolo.l.arbitrio.in princip.ꝛ.§.j.vbi colligitur q; alia est estimatio interesse ꝛ alia sacramenti in litem quod est de affectione ꝛ hoc bene colligitur ex gl.q̃ est.d.l.in actionibus.§.plane que incipit hic.§.jungitur.ꝛ ex his que notãtur.d.l.arbitrio.vñ magis potest dici pena contumacie siue doli nõ obedientie q; interesse;ꝛ ideo nunq; talis affectio vel eius estimatio venit in condemnatione,vt.ff.ad.l.aquil.l.si seruum in prin.ꝛ.§.eod.ꝛ de operis seruo.l.fi.§.j.ꝛ ibi not.ꝛ.§.etiam dixi nisi in illis casibus in quibus lex dicit in litem iurari de quibus colligit ꝛ no.d.l.in actionib⁹. de in litẽ iur.l.quando res commodam non recipit estimationẽ vt in act.iniur.ꝛ seruꝫ coꝛrupti.vt.ff.de iniur.l.iniuriaruz estimatio ꝛ de seruo coꝛrupto.l.vt tantũ.§.j.ꝛ ibi notatur.pena alia legalis alia conuentionalis alia iudicialis.†Legalis est qđ ad dã

22 statuit vltra commune interesse recipientis ꝛ vltra id qđ ad dã

Universidad de Deusto
Biblioteca

tem peruenit vt pena furti, vt.ff.de condi.furti.l.si p furc.§.j.vel pena que debetur ex edicto ne quis eũ q in ius vocą.vi eximat, vt ro.ti.l.pe.§.j.z ibi no,z in multis alijs z ista ḡtacũq; sit exigit ſ; moderate statuit per verba respectiua vt nõ excedat quadruplũ,vt iuſti.de act.§.oēs,per verba vero absoluta quantũ in.l. exprimitur,vt.ff.de termino moto.l.iij.z.ẽ.de seruis fugi.l.quicũ

22 q; †Conuentionalis est illa que inter ꝑhentes conuenit que si apponat per verba respectiua non excedit quadruplũ,vt dicto §.omnes. Si aũt per verba certa tunc quantacũq; fit promissa valet:vt.ff.de ver.ob.l.stipulatio ista.§.alteri.Et hoc verũ si apponat facto vel dationi speciei secus si ḡtitati:q; tũc nõ põt excedere legitimum modũ vsurarũ,vt.ff.de act.emp.l.iul.§.ibidez z ibi not.z notat etiã.ẽ.de vsu.l.cũ allegas. Judicialis est q iudicis arbitrio iur.authoritate imponit q̃ ꝓpiez: mulcta z mederat p.l.eos.ẽ.de mõ mulctarũ. Sz lz gl.hic.ff.de enic.l.si dictũ in p.in.in gl.mag.z Dy.d.§.oēs.z Bl.vt predixi teneant q pene conuentionales perverba multiplicatiua vt dupl triplũ nõ possent excedere quadruplũz tũ Cyn.hic z moderni doctores z Inn.d.c.sacro in gl.magna ver.de pena dic indistincte tenẽt qs per quecunq; verba apponatur pena conuentionalis in totũ de beat ẽt si excedat quadruplũ z imputet sibi qui consensit tantã penã apponi z.§.oēs logt de pena legali.z in.l.si mulier.de spõsa,est speciale fm Inn.z spe,d.ti.§.fi.ver.pena aũt,z Az.i summa huius tituli in fine z videtur exꝓssum.§.de euic.l.fi: ibi libe rã ibi quantũ in hãc deductũ est z hoc nisi esset ꝓsumptio qs in fraudẽ vsurarũ hoc fieret vt qñ adijcit quantitati,vt.d.l.cũ al

23 legas.†Hã in ꝑte partiũ est moderare penã:qz quilibet in re sua moderator est,vt.ẽ.mã.l.in re mãdata.z ibi Sr cõuentionalis q; partiũ cõuẽtione taxat z hec.l.fm eos logt de penis legalibꝰ quarũ q̃dã sunt a lege taxate.vt pene ordinarie q̃dã iudicis arbitrio cõmittunt,vt.ff.de penis.l.hodie z de effrac.l.j.§.expilatores.z de his loquit hic dñs dicit cõpetenti moderatione z dñs dicit vel a legibꝰ certo fine ꝛc.logt de penis ordinarijs a.l.taxatis.

24 ¶†Sz vltra q̃ro in casibus in quibꝰ duplatur interesse qd est illud qs duplaꝝ dicũt qdã ꝓtiũ conuentũ sed hoc non vr quia multi sunt casus vbi nullũ est ꝓtium glo.tenet quod illud qd maius est dupletur vt si ꝓtium conuentum est maius illud duplet si cõis estimatio est maior illa dupletur. Jac.de ra.tz quod semper duplet cõis estimatio ad quid eũ posset duplũ referri in rebus continentibus certã naturã nisi ad cõm estimationẽ nescit nec valet sua gl.qz si fatue est estimatũ plus vel minus hoc inspici nõ dz sed vera z cõis estimatio z hanc sequitur Cynus.

25 †Jurta hec quero qualiter interesse in iudicio deducaꝝ z in condemna.glo.aliquando dicunt quod non est i petitio.principaliter sed venit in condemna.iudic.officio,vt de re iudica.l.si qs ab alio.Cy.aũt dicit aut agit q̃ factũ est quod fieri nõ debuit:aut quia non est factum vel datũ quod fieri vel dari debuit primo casu interesse est in obligatione z petitione.vt.ff.de actio.emp.l. iul.§.j.z.ij.locati.l.si colonus.§.fi fundus.de ver.ob.l.quoties.de dona,cã mortis.l.si filio.z.l.illud.z.l.si is.de condic.furtiua.l.in re furtiua.z generaliter in omnibus delictis in quibus venit interesse,vt.ff.de vi z vi armata.l.interdicto.cum similibus. Secũdo casu qñ agitur quia non est factũ quod fieri debuit:tunc aut est in obligatione merum factũ aut mixtũ vt rem tradi vel restitui. Primo casu aut actor vult agere ante moꝛã rei z non põt. Aut post moꝛam precise ad factum z non potest regulariter,vt l.quis ab alio,in fine fallit in casibus ibi notatis aut vult agere ad factũ z consequi interesse z potest vt dicta.l.si quis ab alio §.j.z de ac.emp.l.prima z hoc casu factũ petitur z interesse quia est in obligatione post moꝛã sed petitur successiue. Aut vult agere ad interesse z potest z formabit libellus in solo interesse vt.ff. de verbo.obli.l.stipulationes non diuiduntur.§.celsus.z.l.si penam.z de arbitris.l.idẽ.§.fi.secundo casu quando est in obligatione rem tradi variant gl. Nam instituta de contrahen.empti. approbant. M.opi.z in.l.j.de actio.emp.opi.bul.z Jo.q tenent quod venditor alternatiue tenetur ad rem vel interesse qs nõ est verum quia tunc oporteret fieri libellũ alternatiue z reus posset variare vsq; ad executionẽ,vt.ff.de verbo.oblig.l.eũ qui certarũ §.fi.z ꝓpter suam variationem fieret executio super estimatione obligationis absit enim quod in venditione rei certe sit alternatiua. Aut ergo tractamus de interesse quod est loco rei vẽdite aut de eo quod accedit ipsi rei. Primo casu dicunt quidam quod interesse poterit esse in petitione cum sit absoluta obligatio non alternatiua z iõ est electio emptoris:vt.ff.de pactis.l.rescriptũ.z vr ꝓbari dicta lex sterilis.§.cũ per venditorẽ,ibi nec enim ꝛc.Sed Ja.de ra.dicit quod interesse non est in actione vel obligatione ergo nec in petitione,vt.ff.de ac,em.l.ex empto.§.j. sed venit in condẽnatione z sic intelligit.d.l.j.de ac.emp.petetur ergo res z precise cogef eã tradere si potest si nõ põt condẽnabitur in interesse z fm Cy.ꝓtor opi.forte verior est per dictum.§. cum per venditorẽ.de hoc satis dixi.ẽ.de ac.em.l.si traditio.z vide etiam qs dixi.j.de tabulis exhi.l.j. Si vero tractamus de iter esse q rei accedit vt fructus tunc in ꝛctibus bonefidei interesse non est in petitione sed venit officio iudicis in condemnatiõe,vt ff.de vsur.l.videam⁹.§.ex cã in stricti iuris est in petitione:vt.ff. de ver.ob.l.si fundũ fm ipsum Ja.Tertio casu qñ est in obligatione rem restitui si hz facultatẽ rei restituẽde precise cogitur vt l.qui restituere.de rei ven. Si non petitur interesse,vt.ff.de cõdi. inde.l.in summa.§.si seruũ,z de condi.furtiua.l.in re furtiua.fz Dy.Eo autem casu quo agitur q; non est datũ qs dari debuit gl.distinguit aut est contractus nominatus aut innominat⁹. Si nominatus aut res ext at z tunc ad dandũ cogit',vt.ff.de verbo. ob.l.vbi autẽ in fi.z de leg.ũ.l.mortuo boue. Si nõ extat agitur ad dandum sed interesse venit in condemnatione,vt.ff.de ẋ.ob. l.si seruum.§.fi.z.l.eum qui.§.fi. Si innominatus tunc lz res sit in obligatione z petitione non precise cogitur sz agit ad interesse q; hoc casu est in obligatione z petitione:vt.ff.de ꝓ.verb.l.naturalis.§.j.z ita hic not.in gl.z per Dy.et iam dicta.l.stipulationes non diuiduntur.dever.ob.hoc non approbat Pe.imo dicit idem quod in contractu nominato per prealleg.l.si seruum.§.fi. que indistincte loquitur. Hec ob.d.l.naturalis.§.j.quia ibi dicit

26 venire quanti ea res est non dicit q̃ interesse sit in obligatiõe.†Sz qualiter formabitur libellus quando interesse est in petitiõe gl. videntur sentire quod simpliciter petatur per certi conditionem generalem quod postea certificabitur in iudicio:vt.ff.si certum pe.l.certi condictio.in principio.z ibi not.z.ẽ.ti.ꝓrt.l.ij.n.q̃ nõ approbant. Jaco.de ra.z Petr.imo dicunt q̃ in libello est certa quantitas declaranda.vt.ff.de rei vendi.l.si in rem.z vr casus dicta.l.si quis ab alio.§.fi.coniuncta.l.vt fundus.ff.communi dividi.vñ dicere debet actor peto interesse meũ quod estimo tiñ. Sed quid erit vbi non potest estimari dicit Jac.q̃ petetur hoc modo q: illud q̃ poterit fieri certum certificabit z petetur cũ adiectione incerte partis:verbigratia: aliquis est certus de interesse suo ꝓtempore preterito sed non ꝓ futuro:tunc dicet sic peto interesse meũ quod estimo centum z si ꝓtingat crescere peto illud in q̃ excrescet vsq; ad sententiam.si enim non peteretur non veniret: vt.ff.de rei ven.l.que de tota.§.fi.z de edil.edicto.l.ediles.§.item sciendũ.z si pars hereditatis petatur.l.ij.in fi.secundũ eũ.Cy.de hoc vide per Jnno.dicto.c.sacro.de senten.excommu.in gl.constabit autẽ ibi z ad hoc interesse id est damni ꝓcedenti lit.contest.z ver.qui aũt tractat causam z in speculo dicto titu.de fructibus z interesse.§.fi.ver.sed qualiter formabitur petitio z.§.i. autem tractat vbi ponit ad literam dicta per Jnno. Dominus autem Bl.predictus circa predicta.§.qualiter deduci debeat in iudiciũ z sniam dicit considerandũ cuius sit electio q̃ deducatur in cõdẽnatione vtrum interesse an illud quod principaliter est in obligatione. Circa quod dicit quando aliquid debet siue res siue factum siue personali siue reali cuius ratione lex dispo

27 nit condemnatione fieri in interesse si reus non implet qs dz aut non implet q; non vult aut q; non põt. Si q; non vult lz bene possit tunc regula est q̃ sit in electione petitoris an velit impleri qs debet aut cõdemnatur fieri in interesse:vt.ff.de ope.no.nũ.l. stipulatio.§.siue. Fallit vbicunq; lex specialiter statuit q̃ re⁹ posse liberare interesse prestando,vt.ff.de procurato.l.non cogẽdum.§.fabinus.fm expositionem ibi factam z si actor eligat habere quod sibi debetur cõpelletur reus adimpletur,vt dicto.§. siue de procur.l.sed z he.§.preter.z.l.si defunctus.de rei vendi.l.q restituere de ver.ob.l.vbi aũt nõ apparet.§.fi.de pre.ẋ.l.ob eam cãm.ẽ.de fideicõmiss.liber.l.fi.z instit.de ac.§.perficiunt. Si autez eligat habere interesse si quidem reus est in mora audietur sic loquitur.ff.de act.emp.l.j.z.ẽ.de ac.emp.l.si traditio.lz gl.aliter intelligat dictas.ll.vt predixi. Sz si reus velit hanc condemnationẽ euitare potest hoc facere adimplendo qs dz vsq; ad lit.contesta,vt.ff.de ver.ob.l.si insulã.z sol.ma.l.si xo.§.fi.z hoc si nõ fuerit in mora vel petito: inde damnũ non habuit vel si habuerit restituatur ei vt.ff.de verbo.ob.l.si ita.§.scia.de arbi.l.si cũ dies §.fi.z.l.seq.si quis cau.l.z si post tres.cum ibi notatis.postea nõ nisi eẽt fideiussor: q z debita faciat z dãna restituat qs facere põt fideiussor q̃cũq; etiã post sniam z tunc non ipso iure sed per exceptionem deficere videtur q; hoc est satis facere de interesse:vt ff.de doli excep.l.si fideiussor.qs est notandus. Sed si interesse nõ est in obligatione z actor vult reum in eo sibi condemnari ẽliter formabitur petitio in re non q; actor non vult rẽ in interesse nõ q; omnino est in obligatione dic quod formabitur in interesse nõ q; sit in obligatione,sed tanq̃ sit futurũ in condẽnatiõe sic dicẽdo q; teneris mihi ad talem rem vel tale factũ z interpellatus in mora fuisti peto te condẽnari mihi in interesse q̃ est decẽ.nõ autem dicã ideo es mihi obligatus ad interesse q̃ est decẽ q; falsuz ꝓponerem z non est absonum quod petam condemnari in eo in quo cõdẽnatus es sine aliqua petitione per iudicis officiuz ex

dispositiõ

dispõne legis imo cõsonũ vt pz in oib⁹ his q̃ ex mero officio expediunt. nã nõ sunt in obligatione z tũ petunt,vt.ff.de mino.l. quod si mino.§.fi.de var.cog.l.j.cũ si.posset etiam dici peto rem z si perseuerauerit in mora vsq; ad contestationẽ peto condẽnari ad interesse vt colligi põt.j.vnde vi.l.non ab re.z.ẽ.loca.l.conductores.vbi de hoc tetigi. Si vero quod debetur non põt reus prestare dato q̃ vellet z sic sit in casu cõdemnationis fiende tunc fit condemnatio in interesse. Siue sit res que debetur naturaliter vt.ff.de rei ven.l.qui restituere.§.j.z.§.fi vero nec siue debeat persona li actione,vt.ff.de condic.furti.l.in re furtiua.siue debeatur factũ q̃ est tradere,vt.d.l.j.de ac.em.z.c.ti.l.si traditio siue aliud factum.vt.ff.de re iudi.l.si quis ab alio.§.fi.cum si,ibi notatis.lz inter tradere z alia facta gl.z alij docto.faciũt differentiã,vt.ẽ. dixi z pz hic in gl.que incipit vt si sibi quã differentiã nõ approbat dictus Bl.dicens se non videre rõnez.z q; leges ꝑdicte z alie

27 de hac materia loquentes inuunt Jnnium ni. ¶†Sequitur videre qualiter interesse ꝓbetur,quidam dicunt aut petit interesse ex actionibus in quibus iurat in litẽ tunc aut constat iudici de affectione petentis ex natura rei ex qua interesse petit z tũc in litem non iurat,vt.ff.de in lit.iur.l.nummis.lz de veritate iuret circa interesse quod est extra rem,vt.c.l.in fi.Idẽ in aljs casibus vbi lex hoc dispouit,vt.ff.de ininl.l.minuriarũ estimatio.z ibi no. insti.eo.§.pena.ff.de seruo corru.l.vt tñ.§.j.z.j.vñ vi.l.si qñ.Si aũt nõ est de illis casibus tunc aut petit ex dolo vel mora z tunc similiter ꝓbat per sacramentũ si actor voluerit nõ dico in litẽ q̃ est de affectione sz de veritate.vt.ff.de in lit.iur.l.cũ furti.et no.in gl.e.l.numeris.que incipit.s.die prestita in fi.z.d.l.si qñ.ẽ.di ri vbi de materia sacramenti in litẽ tractaui z ad hoc.ff.q̃vi aut clam.l.semper.§.hoc interdicto.z ibi no.in gl.de vi z vi ar.l.interdicto.z ibi in gl.z extra de his que vi metus ve cã.c.fi.z ibi in gl. z plenius per Jnn. Si aũt nõ petit de dolo vel mora tũc aut petitur interesse rei extantis z ꝓbat ꝑ testes,vt.ff.de ꝓto.stip.l.si et hac.l.z instit.de ver.ob.§.fi.z de hoc ibi in gl.que incipit sed quo z.ij.q.iij.c.inducie.§.fi.in gl. Aut rei non extantis sz perempte:z tunc aut ipsius rei perempte aliqua estimatio esse non põt z tũc verũ interesse ꝓbat per sacramentũ z intelligitur ita.ff.de i lit. iur.l.in actionibus.§.plane.fm verũ intellectũ. Aut esse põt aliqua estimatio z tunc per testes vt hic.z.d.l.si.cũ concor.z de hoc hic not.in gl.que incipit per probationes. Alij dicunt aut debetur interesse q; factũ est qs fieri non debuit:z tũc siue ex dolo vero siue ꝓsumpto iuratur in litem,vt.d.l.si quando.z.d.l.semper §.hoc interdicto aut q; non est factũ q̃ fieri debuit z tunc aut interesse venit ex dolo z iuratur in litem in actionibus bonefidei et arbitrarijs vt.l.in actionib⁹.si ex culpa tũc ꝓbat ꝑ testes vt dicta.l.si.z hic. Sed quando expedit ꝓbari per testes quid dicẽt testes marime fm eos qui dicunt interesse singulare esse affectionis cũ affectionem alterius scire nõ possint dicũt doc.q̃ hoc fiet duobus modis vno per delationẽ sacramenti probatis verisimilibus coniecturis vt q; ꝓbat q̃ studuerat libum plurib⁹ annis z qs in eo multa vtilia scripserat istis cõiecturis probatis ꝑ testes informabitur animꝰ iudicis super affectione z taratione precedente defert sacramentũ.qs eñ liquido ꝓbari nõ põt ꝓbat ex coniecturis.iusti.de rerũ diui.§.gallinarũ.z de fica.l.j.z.ff.de re mili.l.nõ omnes.§.a barbaris. Alio mõ q; deponẽt testes de affectiõe fm credulitatẽ suã:sz tũc deponerent de affectione sua non actoris z sic non ꝓbarent eius affectionem:nec deponerẽt super eo super quo sunt producti z essent singulares. Ad hoc respondetur multũ subtiliter q̃ deponent de affectiõe sua hoc mõ: si non essemus in statu actoris z tanti ingenij z haberemus libros ita notũ z correctũ nolemus eo carere ꝓ tãto nec possunt dici singulares q; modo deponunt super eo super quo sunt ꝓducti z affectio eoꝝ est affectio actoris z eadem reputat nã z vbi sunt duo fabri eiusdẽ peritie possunt esse duo rei debendi q; opa vni reputatur opera alterius ꝓpter similitudinẽ,vt.ff.de duobus reis.l.nemo.vbi hoc tz Jac.de ra.vt ibi dixi.sic in ꝓposito affectio testium reputatur affectio actoris,sed hoc posset esse verum vbi testes essent eiusdẽ peritie:vt q; scholaris ꝓducit scholares in testes in aljs autẽ testibus non videret procedere talis mod⁹ probandi vñ difficilis esset hmõi ꝓbatio. Sed si esset vera opinio q̃ non fit interesse affectionis sed vtilitatis tñ,vt.ẽ.dixi tũc non est ita difficilis probatio q; testes deponent super vtilitate

28 actoris.†Cõis autem estimatio rei potest ꝓbari fm modũ quẽ tradit gl.ẽ.de rescin.ven.l.ũ.Predict⁹ tñ Bl.dicit q̃ si testes deponant rem fuisse expositam venalem eis presentibus z certum ꝓtiũ oblatũ sine aliqua singulari affectione offerentis sequt res tantum valuisse,vt.ff.de conditione furtiua.l.si seru⁹.z ibi no.et sic de aljs ex quibus sequitur reijvel interesse estimatio sicut est pene cõmissio ex qua sequitur interesse,vt.d.l.nummis.de in lit. iu.z de eo q̃ certo loco.l.iij.in fi.Quid si testes dicant rem valere.p.z reddãt rationẽ q; ꝓ tanto libenter emerent nunquid sufficit vr q̃ non q; ꝓtia rerũ nõ ex affectione sed cõmuniter estimant,vt.ff.ad.l.fal.l.ꝓtia rerũ.z sic vr notari.d.l.ũ.de rescin,vẽdi. Refatus autẽ Bl.dicit q̃ si apparet testes velle dare tantũ aliqua singulari affectione vel vtilitate tunc nõ sufficeret tale testimoniũ p.ll.predictas. In dubio aũt nõ ꝓsumat q̃ ex aliqua affectione offerant z iõ stat regule q; res tñ vz ꝓtum vendi põt

29 vt.d.l.si seruus.de cõdi.furti.cũ cõcor.ibi notatis. Et sic pz q̃ estimatio rei põt ꝓbari per testes z etiã verũ interesse vel aliis modis legitimis puta ꝑ confes.aduersarij delationẽ z ꝓstationẽ sacramenti per instrumenta vel inspectionẽ oculoꝝ vel ꝓbabiles coniecturas vel iudicia puta ḡtitate q̃ peptiõis fructuũ ex re vel ex vẽditione rerũ similiũ z similis bonitatis. Jtẽ ex loco tpe notitia rei vel vicinitate q̃ faciũt ad estimationẽ rei vel declarationẽ interesse. Judex eñ ex talib⁹ z similib⁹ estimabit interesse siue sit cõmune siue singulare vt pz.d.l.tñ.§.j.in fi.de seruo corrupto.z.§.in hac actione.vbi estimatio iudicis officio expeditur z de act.emp.l.si aũt.z.l.tenet in fi.z hoc etiã voluit dicere lex ista cũ dicit p suã subtilitatẽ requirere ꝛc.z si per se notitiã nõ haberet posset adhibere personas habentes de hoc notitiã ꝑsito super hoc eis sacramento.ar.ẽ.de secun.nup.l.hac edictali.§.his illud.de fide instr.l.cõparatiões.z.ff.de vẽ.inspi.l.j.§.j.Et iõ male faciunt iudices qui reũ absoluũt quantũcũq; cõstet eũ condemnandũ ad interesse vel estimationẽ:propterea q̃ nõ est ꝓbata

30 quantitas vel estimatio fm eũ. ¶†An aũt istud interesse fit liquidum vel estimatio fm eũ.¶Jtẽ op.q̃ interesse possit excedere multo plus duplo.Ex.dicit hanc oppositionẽ difficilẽ z conciliatã. M.z Bul.tenẽt q̃ ille loquunt̃ de interesse extra rẽ.hic circa rẽ qs nõ pz gl.imo dicit q̃ ibi logt de interesse singulari hic cõi:sed hoc nõ vr ꝓcedere:q; põt esse q̃ in casib⁹ domus in qua posui tignum vitiosum mihi tradituꝰ erat mihi carior singulariter q̃ esset aljs.ad qs dicunt quidam q̃ totũ istud interesse erit ꝓ vno simplo z duplabit vsq; ad duplũ cõmunis estimationis vt si plus interfit in duplũ domum nõ corrui vbi tradidisti trabẽ vitiosam q̃ fit cõis estimatio. Sed hoc non procedit q; non põt crescere nisi vsq; ad duplũ cõis estimationis q̃ intelligendũ est ſ.rei que erat in estima.ad ꝓpositũ si ergo vendidisti mihi tignũ in obligatione est tignũ tradi z non plus ergo non crescit interesse nisi ad duplũ estimationis ipsius tigni sed secũdũ predictorum opinionẽ crescere posset in centuplo:quare Jac.de ra.sic respondet in obligatione tigni est duplex obligatio.ſ.tignũ tradi, z non vitiosum tradi,venditor ergo obligatus est ad tradendũ q̃ dolus absit.cũ igit agitur eo qs tignũ non est traditus tunc venit interesse communis estimationis tigni vsq; ad duplum q; obligatio ad tradendũ continet certam ḡtitatẽ z ſi certus est cõtractus z ideo interesse duplaꝝ vt in aljs certis:sed si agatur q; tradidit tignum vitiosum vel aliam rem vitiosam:z tunc venit interesse quantũcũq; sit q; ex hac parte obligatio est incerta q; istud.ſ.vitiose non tradi non recepit certam estimationẽ cum in facto consistat q; potest interesse multũ z parũ fm q̃ domus in qua positum est tignũ est magni vel parui valoris z iõ hic dez q̃ in aljs icertis vt veniat totũ interesse z idẽ potest dici de pecude morbosa que infecit q regem,z hanc etiã sequit Petr.z sic ptz,ll.predictas loqui de interesse singulari z solutione gl.veraz non esse z Ber.opi.satis conformis est opinioni do.Bl. Jn hoc tamen differt q; isti distinguũt vtrũ quis teneaꝝ ad interesse q; non facit qs facere debet an q; facit qs facere nõ debuit:q̃ distin

non facit qs facere debet an q; facit qs facere nõ debuit:q̃ distinctionẽ ipse Bl.neq; approbat z vere in ista materia eius opinionẽ ipse Bl.neq; approbat z vere in ista materia eius opinio nes magis mihi videnꝫ conformes z amice legibus quã alioꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Opponitur ad idem ꝙ interesse possit excedere duplū qz vendi-
ro seruo qui erat heres institutus in interesse computat hereditē
ei, vt. ff. de evic. l. venditor hominis, dicit gl. ꝙ ibi agit qz res
vendita euincitur hic qz non tradit. hec sol. Fm Ly. non meruit
recitari; qz lex illa generaliter loquit nec dicit de traditione vel
euic. nā res euicta p traditā nō habeē vñ Ja. de ra. dicit idē si
ipe agat qz res non est tradita siue qz euicta est, vt. ff. de re. p. nu.
lo. in fi. Ad Jnū rñdent ꝙ gl. ponit p duplo id qđ deberet pone
re p simplo qz estimatio cōis serui est ideo ꝙ plus estimat pp he
reditatē sicut ancilla ppter partū z vacca ppter fetū z iō totuz
hoc si serā cū hereditate ancilla cū partu vacca cū fetu est vnū
simplū vt probat. ff. ad. l. aquil. l. inde neratius, §. j. z ita etiam tz
Dy. insti. de act. §. oēs. z hec solu. satis plz Ad. tū vī sentire hoc
31 cōtingere in. l. Jta ex natura Jctus: vt. §. diri. † Opp. ꝙ interesse
non possit excedere duplū pretū conuenti, vt. ff. de act. empt. l. titi⁹
in fi. z. l. seq. gl. dicit ꝙ cozriguit ꝙ aliam, l. seq. idēqz. §. in oibus
ꝙ falsum est nec hoc ibi dz Fm Jaco. de ra. z iō dicit ꝙ ibi res fa
cta erat melior p factū emptoris vñ nō pōt plus petiqz factum
emptoris nō dz onerare venditorē vt in regula iur. nō dz alteri
per alterū. Pe. vero dicit ꝙ lex illa titius cum. l. seq. concoz. cum
ista z ex illa sumpta fuit ita quicqd hic dicat imperator z ita di
cit Ly. audiuisse ipm Pe. dicere Opp. ꝙ stipulatio de euict. non
potest duplū excedere, vt. ff. de evic. l. cū fund⁹ vti optimus. Sol.
illa non loquitur de interesse sed duple stipulationis in q̄ aliud
est vt eo. ti. l. si ita quis secundū Ja. de ra. Alij moderniores di-
cunt quod ibi non dicit non venire oē interesse si agatur ex em-
pto secus si ex stipulatione. Opp. de in lit. iur. l. videamus. §. iu-
rare. quidam dicunt qđ illa corrigitur per istam z hanc tz Jac.
de are. Alij faciunt differentiam inter sacramentum in litē ꝙ est
de affec. z verū interesse vt ex superioribus patet z ex p̄dictis claret
quātum fieri potest materia ista profunda licet in hoc varie sint
opiniones propter eius profunditatem z subtilitatem.

¶ Si a non competenti iudice. Rubrica.

1 ¶ Confiteri peccata sua quilibet tenetur sacerdoti proprio,
2 Curia quid sit.
3 Supellectilium nomine que veniant.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in sum. eo. Et quod not. z dixi. §.
q p fua iurisd. iu. dare dari ve pōt. l. vnica. z. §. ne de statu defu
ctorum. l. si pater. z qđ plene no. p Jnn. z Compo. de rescript. ca.
super literis. z per Jo. an. Azo. Lar. z Dy. de reg. iur. c. ea q̄ fiūt
a iudice lib. vj. z quod dixi. j. de exce. l. fi. z latissime in spe. de cōpe
1 tenti iudi. additione. † Circa qđ est notandum ꝙ qs teneē cōfite-
ri proprio sacerdoti de peni. di. j. c. iudicet. z extra de penitētijs et
remissionib⁹. c. oēs vtriusqz. z ibi not. per Ber. z latius p Jnn.
z per Bof. z Hosti. in sum. eiusdem tituli. Jn defectū tñ proprij
sacerdotis pōt cuilibet sacerdoti confiteri de pe. dist. j. c. quē pe
nitet. Si tñ putabat eum proprium sacerdotē cum non esset ab-
solutus est vt not. per Ber. z Jnno. extra de elec. c. dudū. z dixi
§. de sententijs. l. ij. circa fi. Olim fuit qđ dura in romana curia qz
fratres sancti antonij viēn. ex antiqua cōsuetudine etiam appro
bata z confirmata per clementē quintum habent ministrare cu
rialibus ecclesiastica sacramēta z si qui curiales sepeliebantur
apud alios petebāt quartā p. c. super cathedrā. de sepulturis in
clem. c. vt sicut pstant obsequium. sic consequantur stipendium.
xij. q. ij. c. charitatis. extra de prebend. c. cū secundum apostolū.
z de re. iur. l. fin natura. ad hoc bñ facit decretalis loquēs de one
re ministrandorum sacramentorum dicens dignum esse vt sint
socij consolationum q fuerūt z passionū de sepulturis. c. j. cū cīm
quantum ad curiales eadē onera supportent que faciunt paro-
chiani quo ad suos parochianos dignū est eos eodē p̄uilegio
gloriari. j. de pala. sacrarū largitionum. l. iubemus. 2. de bo. pos.
ex testa. militum. l. j. non igitur molestē ferant hi apud quos cu-
riales sepeliuntur si tam labor ꝙ pecunia recipiat diuisionez. vt
ff. de annuis leg. l. seio amico. in prin. z ita obtinuit in curia dein
de orta fuit qō vtrū hec consuetudo extenderetur ad cardinales
z eozū familiares z hec qō ordebatur ex personis z rebus q̄ defe-
rebantur cum funere. Et ꝙ consuetudo extendatur ad eos facit
2 identitas rationis. Nam eadem ratio est in cardinalibus que et
in alijs curialibus: q; curia est vnum corpus multorum cōgre
gatione collectum, vt. ff. de fideiuss. l. mortuo. ibi sicut municipiū
z curia. z ex qui. cau. ma. l. ergo. in fi. de vsufc. l. rerū mistura. z de
iud. l. proponebat. vnū aūt z idē corpus nō dz diuersō iure cen-
seri, vt. ff. de vsufcap. l. eum qui edes. z extra de decimis. c. cum in
tua. necesse eripit excellentia status, vt. ff. de procur. l. minor. §.
fi. z ibi z si cōsultaris z de testa. tute. l. tutor incertus. §. fi. z in cor
pozibus qui tangit partē tāgit totum, vt. ff. de furtis. l. vulgaris
z q̄dñi cardinales prē alijs curiales dici debeāt probat qz cu-
ria dicta est a cura vt probat. ff. de orti. iu. l. ij. circa principiuz. cu
riales ergo principaliter dicunt per quos cura z cōsilio curia re
gitur. tales autem sunt cardinales ergo ꝛc. sicut z decuriones p
excellentiaz dicunt curiales. §. de decur. l. ad subeūdam. z ibi no.
z. l. curiales. nec ab hoc nomine eos excludit excellentia status si
cut nec principē ab ordine senatorū. §. de dignita. l. ius z ordinez
nec a numero commilitonum. ff. de testa. milit. l. j. in prin. nec ob.
qđ dici posset ꝙ magis sunt constructores curie q̄ curiales; qz
z equi qui constituunt quadrigā de numero quadrige sunt. ff. de
le. ij. l. peculiū. §. quadrige. z patersa. vñ tota agnatio sumit ori-
ginem appellatione familie continetur, vt. ff. de ver. sig. l. familie.
Unde terminatū fuit, p ipsis fratribus ꝙ dñi cardinales cōtine
rentur sub curialibus ꝙ partem funerariorum eozum habere de
berent si penes alios sepeliebantur p̄sertim cū hec questio ver
tatur solum post mortem eozum quo ia curie vertices esse deso-
runt sicut alias dicitur ꝙ electio sepulture mulieris ad eū statū
peruenit quo soluitur, a lege viri extra de sepul. c. muliere. z ar. ff.
de here. milit. l. in tps. cum fi. z qđ dictū est de cardi. fortius est de
eozū familiaribus z nullum dubium hz ꝛc. Also de personis vi
deam⁹ de rebus vtrū panni serici veniant z vī ꝙ sic qz vestis q̄
deferē cum funere impensa funeris dz vt. ff. de reli. l. ar. si quis. §.
3 impensa. z. l. funeris. lz sint serica vel aurea. † Hā olim suppelle-
ctilia numerabanē vasa fictilia vel lignea hodie ppter peritiam
peritozū etiā argentea, vt. ff. de sup. leg. l. ij. in fi. res em magna vī
parua nō facit differentiā in iure, vt. ff. si cui plus ꝙ p. l. fal. l. j. §. cū
dz. z ꝙ talia veniāt vī casus extra de sepulturis. c. in nostra. vbi
ponitur speciale in hospitalarijs in equis z alijs ppter fusidiuz
terre sancte ergo in alijs remanet ius cōe. Jn Jnium. ff. ad muni
cip. l. j. in fi. z ita obtinuit in curia z de istis sepulturis vide qđ di
xi. §. de relig. z sump. fune. super rub. Ultimo no. ꝙ causę spolia-
tionis viduarum etiā si sint diuites spectat ad fozum ecclesie vt
no. p Jnno. extra de fo. compe. c. ex parte. in vltima gl. z per Ho.
in summa eiusdem tituli. §. quibus ver. Item quando fauoz per
sone z no. extra per Ber. de offi. deleg. c. significantibus. in fi. gl.
que incipit z pauper esset z ibi per Jnno. z per eundem de verb.
sig. c. sup qbusdā. in fi. z ad hoc. xxiij. q. iij. c. si quis de potentib⁹.
z. c. illi qui. z p eundē Jnn. in. c. cū sit gñale. de fo. compe. z. c. lz et
c. ex tenore. z de hoc dixi. §. quādo imperator inter pupillos ꝛc.

¶ Vider. Solet queri quid si iudex qui poterat co
gnoscere de. r. tantum iudicauit de. rr. an
valeat sententia in. r. videretur non per hanc. l. z ita no.
ff. de iurisd. om. iud. l. vlt. Jnium tenent docto. communiter vt net.
per Jo. an. in. c. ea que fiūt a iudice de reg. iur. lib. vj. Uber. de bo
bio in patria potestate rubr. de productione sententie. §. videat
z spe. de senten. §. iurta propositionis ver. Item est nulla ratione
quantitatis. z p̄o hoc de vsur. l. placuit. z facit quod dicam. j. de
re iudi. l. ij. An z sententia lata a iudice non cōpetenti possit con
firmari de cōsensu partiū dic vt dixi. §. cōia vtriusqz iudicij. l. ij.

¶ J de proprietate. In qōne gl. vtrū in
dex datus super pro
prietate possit cognoscere de possessiōe gl. distinguit ca
nonistę tenent ꝙ si est delegatus simpliciter potest de vtroq; co
gnoscere vt extra de sequestra. pos. z fructuz. c. j. z ibi not. Pe.
z Ja. tenent cum gl.

1 ¶ Appellari a sententia excōicationis potest in duobus ca
sibus.
2 Effectus excommunicationis an possit in sententia suspendi.
3 Excommunicatus est literas mittens excommunicato.
4 Percutiens clericum excommunicatū an sit hereticus.

¶ Et in priuatorum. Glo. hic z. ff. de pe
nis. l. qui vltimo te
net quod appellans a sua excommunicationis nō est
excommunicatus appellatione pendente lz dicat sua excōica-
tionis trahere secum executionē. Sed iure canonico hoc verū nō
est. Nam a sua excōicationis † nō appellat nisi in duob⁹ casib⁹
1 s. cum lata est post appellationē legitimam vel cū cōtinet intol-
erabilem errorē puta si quis diceret excōico te q̄ credis in deū
vel qz facis elecmosynā vt not. per Bof. in sum. de sua excōica-
tionis. §. fi. z habet z no. e. ri. c per tuas. z de ista sua excōica. ple-
ne habetur ipso ti. z per Host. in summa z in spe. e. ti. z de restri.
pientatione. §. ij. versi. nunc circa suas excōicationis z p Arch.
de sua excōicationis cū medicinalis li. vj. z idē est in sua interdi-
cti vt extra de ap. c. ad hoc. cum ibi notatis z per Ber. z latius p
Jn. ¶ Utrū clericus obtinēs beneficia in diuersis dio. excōicat ab
vno ep̄o si cōtenat ab eo petere absolutionē poterit primari p eū
beneficio alio qđ obtinet in alia dioc. dic quod sic vt in questionib⁹

Barto.

Bar. bix. rxxiij. q. q̄ incipit clericus quidā in duab⁹. An antē
2 effectus † excōicatiōis possit suspēdi in sua vide i. esse qōnib⁹
qōne. cxv. q̄ incipit q̄rit vtrū effect⁹. Ite si eps pgameū. excōicat
clericū bix. noie epi bix. eps bix. nō pōt habere ratum eisdem
qōnib⁹. cxviij. q. q̄ icipit eps mutinēsis. Jn multis accidat sua
excōicatiōis cū alijs z in multis discordat no. p Archi. xj. q. iij.
c. nemo. Item sēnat. vbi de ista materia excōicatiōis p eū satis no. Jn
quib⁹ possum⁹ pticipare cū excōicatis z qbus nō notaē p eundē
3 ea. cā z qōne. c. excōicatos. † Mittēs literas excōicato excōicat⁹ est
no. p eundē ea. cā. c. cū excōicato. Sua excōicatiōis sine alia denū
1 ciatiōe vel publicatiōe statim ligat no. p eū ea. cā z qōne. c. cure.
forma sue excōicatiōis hr. c. cā z qōne canonica z forma absolu
tiōis in. c. seq. z ibi no. late vtrū absolutio possit peti p. pcu. vtrū
papa absentē z nō petētē absolui possit absoluere diri. §. de bila.
a, pcedēte vtrū sufficiat excōicato cozā offenso flectere genua z ve
4 mā petere no. p eundē Arch. xxj. q. iij. c. si qs de iceps. † vtrū pcu-
tiēs clericū excōicatū vel hr̄ticū sit excōicat⁹ ꝙ excōicatio iniu-
sta si nō sēnat nō noceat nisi quo ad cdā no. p eūdem. rxxiij. q.
1 iij. si qs nō recte. vtrū absolutio excōicatiōis hēat fieri p sacerdo
tē tātū an ēt p aliū iudicē. c. cā z. q. c. vocādū. vtrū excōicatus ex
plib⁹ ex diuersis causis absolui possit ab vno. de peni. di. iij. c. sūt
ples in glo. z p eū. vtrū excōicat⁹ possit recipere osculū pacis in
missa. rxiij. q. iij. c. vir. §. fi. Excōicatio apli fuit tāte authoritā
tis ꝙ qlibet excōicat⁹ ab eo capiebaē a demonio, vt no. rlv. di. c.
cū beatus. in fi. p eūdē. vtrū quis sit excōicat⁹ p hec hba precipio
ne qd tale facias sub pena excōicatiōis vide. lxiij. di. c. salonitā-
ne et ibi ēt habes si cōditio excōicatiōis existat finita iurisditio
ne excōicatoris morte vel alr vtrū liget z vtrū dicaē retro excōi-
catus an demū tpe certātis conditionis. vtrum excōicatio possit
esse ad tps z an tūc finito tpe sit necessaria absolutio, vt no p eū
lxxxviij. di. c. decenter. De ista ēt excōicatione vide qđ dixi. §. de
sentē. z interlo. om. iudi. l. ij. circa pn. z vide Jnn. de ap. c. pterea.
Utrū papa loquēdo scribēdo excōicato vel eū salutādo videaē
eum absoluere, vide in clemen. de senten. excōica. c. vlti. z. xciij. di
stin. c. j. in glo. z p Archi. ꝛc.

¶ De pena iudicis qui male iudicauit. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azon. in sum. z Hosti. in
sum. de sua z re iudicata. §. q̄ sit pena. z dic ꝙ
prima lex loquit de corrupente. Secūda de iu-
dice corrupto. aut. vero mixtim de vtroq; z sum
mit de corpore vt litigātes iurent. §. j. z. §. si qs
autem. z vide qđ no. extra de sententia z re iudicata. c. cum eter-
ni. z qđ no. z dixi. j. qñ prouocare nō est necesse. l. venales. Sed qđ
si pecunia detur vt rite z iuste iudicet vel vt cito cām expediat.
de hoc dic vt no. ff. de condi. ob turpē cām. l. ij. §. fi. xj. q. iij. c. q rec
cte. z. j. q. iij. §. notandū. an idē in arbitro dic vt no. ff. de var. z ex
traord. cogni. l. vlti. Sed nunquid peccet qui dat pecuniam ēpo
vt nō promoueat aliquē p symoniam dic quod nō sed ēps pec-
cat recipiendo vt not. in qōnibus Bar. bxix. cviij. qōne que inci
pit, quidā eps consuetudinē de aduocato corrupto per pecuniam
vtrum sua sit nulla, dixi plene. §. de aduoc. diuer. iud. l. j. Ite gl.
j. l. j. exponit publica. l. alicuius ciuitatis volēs innuere q̄ res pu
blica z fiscus sit idē de quo dic vt dixi. §. er q. cau. ma. l. res publi
ca. in gl. §. acto. ibi actor vero cuius pcu. corruptus fuit. Jn ea.
gl. ibi. §. pe. qđ dic vt ibi. Jn. l. ij. in gl. vl. ibi deportationis in ho
mine libero ibi vltimi supplicij in seruo ibi z hoc cū dolo. §. male
iudicauit. Old.

¶ Sententiam rescindi non posse. Rubrica.

1 ¶ Sententia interlocutoria indistincte reuocari potest.
2 Papa potest omnia etiam e celis omnipotentē detrahere.
3 Decretum z si dicatur sententia differt tamen ab ea.

¶ Sup rubrica. Vide Azo. in sum. e. z hec. l. loquit in diffiniti-
1 tiua. † interlocutoria aūt fm gl. hic posita indistincte reuoca
tur. de hoc tamē dic vt no. extra de ap. c. cū cessante. p Ber. z Jn
no. z in gl. z plenius per Dy. ff. de re iudi. l. qđ iussit. z ad hāc ma
teriā vide qđ no. ij. q. vj. c. si qñ. §. definitiua. Jn gl. z per Archi.
Item gl. in. l. j. huius titu. ponit aliquos casus in qbus sua re
sciditur per eundē iudicē inter quos ponit qñ p appellationez
sed tūc nō per eundem iudicem sed p aliū vt pti. §. de ap. l. pcipi-
mus alij etiā casus vltra notatos in gl. ista no. extra de sua z re
2 iudi. c. inter monasteriū. † Item papa suam sua interpretari possit, dic vt no. ff. de ap. l. ab
executore, et dixi. §. de legi. l. fi. z in Specu. de arbitro. §. fin. versi.
sed nunquid verbū obscurū. z. §. de sentētijs ex breuiculo recitā.
l. ij. et no. j. cōminationes vel epistolas. l. iij. Sz nunqd sententia
lata contra sententiam de consensu partiū valeat. dic vt dixi. §.
de transac. l. si diuersa. z facit qđ dixi. §. cōmunia vtriusqz iudi. l.
ij. et vtrum inder delegatus possit ferre sententiam cōtra pronū
ciamentum quod fecit existens arbiter dixi. §. de transactioni. l.
3 transac. finita. † Item not. ex. l. in fine. qđ decreti appellatur sen
tentia. regulariter aliud est ꝙ sūia, vt. §. dixi. §. de sentē. z interlo
cu. om. iudi. l. platā. in fi. Multa remedia retractādi sūiam no-
tant. rxxv. q. ix. in summa in gl. z per Archi.

1 ¶ Jus per exceptionē excludi non per actionē deduci possit
in iudicium.
2 Spoliatus an agere possit contra spoliantē quem ipse vicissim
spoliauit.

Preemptorias. Pro declaratione
vide not. §. de pro
ba. l. excep. et auc. ibi posita z qđ no. z dixi. §. de in.
et fac. iguo. l. j. † Querit Ly. vtrū ius excludum per
1 viā exceptiōis possit in iudicio deduci p viā actio
nis post sūiam super excep. latam videtur ꝙ nō vt hic ne quod
vna via prohibetur ꝛc. vt. ff. de excu. tu. l. scire. dicit quod quedā
sunt exceptiones que per se nō stant nisi quatenus concernunt
principales actiones sicut exceptio pacti de nō petēdo z siles et
iste nō pōt post diffinitiuā. ppom ēt in modū actionis. Quedā
sunt que p se stāt nec ꝛcernūt principales actiōes z iste subdiui
dunt: qz quedā tendūt ad eundem finem ppositę p modum exce
ptionis z p modū actionis z iste si reprobate sunt p modū excep
tionis decetero ponī nō pōt p modū actionis, vt. ff. de nego.
gest. l. finaūt. §. si quocūqz. Si aūt nō tendūt ad eundē effectū lz
diuersuz tūc opposite i modū exceptiōis z reprobate ponī pōt
2 in modū actiōis, vt. ff. de euic. l. vēdicante, et. l. seq. † Ex quo sol-
uit qō si aliqs me spoliauit z ego ipsum, egi cōtra ipsuz oppo
sui de spoliatiōe mea, iuder nihilominus eū condēnauit postea
vult agere de spoliatione bñ pōt fm Az. ar. iurū pdictorum.

Ipetrata. Exceptio rei iudicate oppo
nitur lz rescriptuz. h. d. z est
cōtra regulā extra de lit. conte. c. excep. peremptoria.
Sed est speciale quia est de pcessu iudicij sicut et trās
actio que fit super re dubia, de hoc no. extra de rescrip. c. super li-
teris.

¶ De fructibus z litiū expensis. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in sum. e. z de prima parte rubri-
ce. §. de fructibus notat in summa de rei vē. z dixi. §. de rei ven. l.
fructus. et bñ in spe. de fructib⁹ z interesse. De sēa parte. §. de ex
pēn. litis satis nota. in spe. de expen. et multa dixi. §. de iudi. l. ꝓ-
perandū. §. finaūt alterutra. et e. ti. l. sancimus. de expen. iudicij
au eis recipere liceat dixi. §. de spontulis. z nota. extra de vita z
hone. cle. c. qm̄. z de rescript. c. statutū. li. vj. z de istis expen. litis
vide qđ dixi. j. eo. l. terminato.

Hoc fructuum. Fructus intelligūtur
deductis expen. h. d. se
cus in decimis vt extra de decimis. c. nō est in ptāte.
z. c. pastoralis.
1 ¶ Reus post litis cōtestationē de fructib⁹ perceptis z percipiendis tenetur.
2 Fructus non sunt restituendi finita instantia percepti.

Irigator. † post litē ctē. reus teneē de fru
ctibus pceptis et pcipiēdis: qz iur. p sumptiōe efficit
maleficij post lit. ctē. vt. §. de acq. pos. l. nemo ambi
git. de quo dic vt plene no. §. de rei vē. l. quartū. et hoc verū in sin
gulari iudicio in vniuersali efficit maleficij p solā quēstionē, vt
§. de pe. her. l. j. z. ff. de pe. he. l. lz z fi lege. §. fi aū litē. Ite qđ dicit
in fin. idē in heredeē ff. de ope. no. nun. l. pe. Sz hic erat lis cō
test. cum defuncto ibi nō vel ibi mere pena hic nō vel dic ꝙ hic
succedit in lucrū: qz defunctus habuit malam fidem vt hic. non
2 in pena vt ibi fm Jaco. de bel. Ite tz gl. † ꝙ fructus pcepti fini-
ta instātia nō veniāt restituendi. Pe. tz Jnium. §. ꝙ veniāt er die
li. ctē. in prima instātia: qz lz instātia perierit nihilominꝰ rema
net interpellatus et maleficij ar. ff. de cap. l. in bello. §. facte. z p
hoc. ff. de vsur. l. in fideicō. §. j. z. §. de iudi. l. j. z de hoc dixi. d. l. cer
tum. in fin.
1 ¶ Sententia seu condemnatio in expensis an possit ex inter-
vallo ferri.
2 Sententia expensarum valet nulla taxata quātitate certa.
3 Actor cōtra reū cōtumacē in personali soli mittit in bon. poss.
4 Tenutā recuperās an debeat omnes refundere expensas.
5 Rusticitati an sit indistincte parcendum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 Arbiter an pronunciare possit super fructibus rei principalis antelitis contesta, perceptis,
7 Instrumenta eduntur expensis petentis.
8 Expensarum appellatione quid veniat, et nu. seq.

TErminato. Duo dicta ponit ꝛ rõnē pi
mi ꝛ vide qs no. ff. de iudi. l.
pperādū. §. finaũt alterutra, ꝛ. l. sancim⁹. ꝛ sup rubri
ca huius ti. ꝛ extra de dolo ꝛ cõtu. c. finẽ litib⁹. ꝓ oēs.
ꝛ per Host. in summa eiusdē ꝛ per Inno. de. pcu. c. auditis. ꝛ ta
lis sīa expensarū pōt ferri sine certa ☩ tate vt not. ꝛ dixi. ff. qs
falso tutore authore, l. nouissime. §. pomp. ꝛ dixi. ff. de sententijs
1 que sine certa ☩ tate. † Querit Cy. si iudex nō cōdēnauit in ex
pen. sed in sīa reseruauit sibi ptātem cōdemnādi nunqd post
ea ex interuallo poterit cōdēnare gl. hic vī sentire ꝙ sic per. l. mo
destinus. ff. de solu. ꝛ qui ꝓtestat se facturū tūc vī factū si postea
fiat, vt. ff. de here. instī. l. asse. ff. de ma. testa. l. j. ꝛ dicunt quidā esse
textū ꝛ gl. ff. fami. her. l. Ite labeo. §. j. ver. sed si pure. ꝛ ꝓ hoc &
arbitris. c. innotuit. Ju ☲ iũ facit q: ptestatio nō operat nisi q:
volūtatē declarat, vt. ff. de religiosis. l. at si qs. §. pleriqꝫ. at in ca
su nr̃o hoc nō dependet a volūtate iudicis qꝫ, pbat ꝓ hāc. l. sicut
eadē qō vel plures sibi cōtinētes debent simul decidi vt si peto
ꝝ. iudex nō dꝫ condēnare in decē ꝛ dicere postea condēnabo de
residuo, vt. ff. fami. her. in hoc iudicio ꝛ de arbitris. l. qualē. §. di
cere, sed qō expensarū cōtinens est qōni principali vt hic ꝛ de re
iudi. l. paulus, ergo lata sīa sup principali effũ iudicis sup ex
pen. stare nō pōt ꝛ sic iudex ꝓ talē ptestationē nō pōt postea de
expē. iudicare cũ sublatū sit ei⁹ offiū sublato principali, vt. §. de
po. l. iiij. ☩ ista est veritas sm Cy. ꝛ Gl. qui ad hoc allegat de le. j.
l. nemo. de vul. ꝛ pu. subst. l. in pupillari, de iniur. l. diuus. de suis
ꝛ legi. l. fi. ꝛ de admi. tut. l. quidā decedēs. Sꝫ si in prima sīa se
2 cit cõdemnationē expēsarū poterit sibi reseruare taxationē. † Nā
ista sīa expēsarū est nō taxata certa ☩ tate vt not. ꝓ Inn. extra
de. pcu. c. auditis. ꝛ de dolo ꝛ ꝓcu. c. finẽ, vbi videas de qōne pūi
ri ista taxatio per reseruationē factā fieri poterit postea et eriter
uallo. ꝛ sic intelligi dꝫ lex ista sm eos ꝛ ꝓ hoc facit q: institutio
heredis fieri debuit in testō. Sꝫ si testator dicat instituo hērdem
quē declarabo in codicillis declarat⁹ postea in codicillus vī in
stitut⁹ in testō, vt. d. l. asse. de here. instī. ꝛ de cōdi. instī. l. illa instī
tutio. ꝛ sic in casu nostro videbit facta taxatio tpe ꝺdenatiōis.
nō ob. ꝓbal. ver. sꝫ si pure. q: intelligit pure. i. simplr nō adiecta fer
uitute vel ibi adiecit alterū faciēdo seruū reseruato sibi mō ser
uitutis alīs nō posset procedere cū nō operet reseruatio vbi non
posset operari cōsensus vt dictū est, nō obs. lex modestin⁹. q: ibi
ptestatio seu reseruatio imutat naturā act⁹ vt solo nō extinguat
ſz nois emptionē inducat, vt. ff. de tute. ꝛ ra. distra. l. cū pupill⁹.
ꝛ ꝺ fideius. l. cū his. Jn curia tñ romana seruaī oppositū ꝛ tenet
ꝙ sufficiat si iudex in ꝑncipali sīa reseruet sibi ptātē ꝺdemnan
di sup expēs. de hoc latissime no. ꝓ Spe. de excep. §. viso. vers. qd
si reus ꝓbare voluerit vbi dicit de cōsuetudine curie romane
sup ꝛ de expēs. §. postremo. vltra ꝑncipiū. ꝛ ꝓdicta opt. qō suffi
ciat sibi reseruare ptātem sup fructibus ꝛ expēs. ꝛ ꝙ tunc postea
etiā ex interuallo possit pronunciare super fructibus ꝛ expēs. tꝫ
Ros. de rei ven. ver. ſz illud querit si iudex. ꝛ de offō iudi. quo pe
tunt fructus a possesso. ꝛ. §. i. ꝛ circa hāc materiā dic sm Jac. de
are. ꝙ istarū expēs. que fiũt in iudicio qñqꝫ in fine. Jn ꝑncipio hr̃ ratio ☲ actor
rem cōtumacem, vt. §. qño ꝛ qñ iudex. aut. qui semel. §. de iudi. l.
3 sancim⁹. ꝛ ibi dixi in ꝑin. † Ite ☲ reum cōtumacē mittit actor i
possessionē bonoꝝ in ꝓsonali oim olim hodie ꝓ mensura debiti
declarati in reali in pos. ipsi⁹ rei si eā possidebat vel si dolo desie
rit possidere idē ꝙ in ꝓsonali, ar. §. de compensatio. l. fin. ꝛ istam
pos. nō recuperat nisi solutis expē. ꝛ ꝑstita satisdatione, vt. §. de
hȳeris. xxx. ann. l. siquis emptiōis. §. fi. ꝛ dixi. §. de iudi. l. ꝓperan
dū. §. ꝛ si qdē. ꝛ de his etiā pōt intelligi. ꝺ. l. sancimus. Ite si re⁹
opponit excep. dilatoziā frustratoziē in sīa qua ꝓnunciat exce
ptionē non admittēdā iudex ꝺdenat reū in expen. et si omittat
talē condēnationē nihilomin⁹ poterit cōdēnare postea qñcūqꝫ.
licet de hoc fuit cōcertatio inter canonistas vt colligitur ex ple
no tatis extra de dolo ꝛ cōtu. c. finem litibus. in gloss. magna
per Jnn. de ap. c. sepe. ꝛ per Spec. ꝺ. tit. de excep. §. viso. versꝫ. qd
si reus. ꝛ de istis expen. q̄ veniunt in ꝑin. satis no. ꝑ ipm Inno.
extra de penis. c. calūniā. ꝛ in Spe. ꝺ. ti. de expē. §. finaũt lite con
4 te. ☞ Sed qr. ꝛ. dixi ꝙ expense debent refundi a recuperante te
nutā nunquid oēs restituet factas vsqꝫ nunc in lite an vero so
lū factas oc. tenute. Et vī ꝙ omnes qr omne ꝺanū ꝺ restituere
vt. d. l. sancimus. ꝛ in aut. de exhibē. reis. §. fivero. Sꝫ dic ꝙ solū
illas quas fecit occ. tenute vt circa citatiōes ꝛ circa aduocatos
ḡs ipsi⁹ vitio fecit vt. §. de episco. et cleri. l. omnes qui vbiqꝫ. §. fi.
sed si tenuta detur ☲ pupillū qs fieri pōt vt no. §. fi aduersus rem
iudicatā. l. cum ꝛ vos minores. vbi de hoc ver. quid si data ꝛ pro
batur. ff. ex quibus cau. in pos. catur. l. apud iul. §. fi. nunqd si ve
lit tenutā recuperare restituet expen. quidā dicūt aut ꝺ tutores
aut nō. primo casu teneaī. ar. ff. de le. ij. l. q solidū. §. ēt. §. de iudi.
l. ꝓperandū. §. fi. ꝛ in aut. de ap. ꝛ intra que tēpora. §. j. qr in iudi
cijs tutoris negligētia ei nocet vt ꝑbāt iura ꝓdicta. Si aūt tuto
rem nō ꝺ dicūt quidam eum in integrū restitui cum sit imputandum aduersario ꝙ tutorē ei nō perūt. vt. §. qui pētāt tutores
l. ij. Alij indistincte tenent pupillū teneri restituere expen. ne au
thoritate l. decipiaī is qui tenutā cōtra eū accipit. l. permittēte,
vt. §. de ijs ḡ ve. eta. impe. l. j. ꝛ j. de oī agro deserto. l. j. † Ide pōt
queri de rustico nunquid in hoc rusticitati parcatur ꝛ vī ꝙ sic ꝑ
iura que dicūt rusticitati parci. vt. ff. de iur. om. iudi. l. si qs id qō
cum fi. dic ꝛ tra: qr in hoc nō fauet mlti ☲ quē ḓaī tenuta, vt. §.
de resti. mīli. l. ignorare. ꝛ. ff. de ḓā. inf. l. fi finita. §. fi forte. ꝛ mi
les ꝛ rusticus quo ad talē subuētionē equiparanī, vt. ff. de ꝓba.
l. cū de debito. ver. finaūt ꝙ ꝑdicta, l. fi qs emptiōis. §. fi. cū si,
6 indistincte loquīr in omni volente recuperare tenutā. † Sed nūq
quid arbiter possit, pnũciare sup fructibus rei principalis ante
litē cōte. perceptis et videt ꝙ nō nisi hoc expēse diceretur in cō
promisso, vt. ff. de arbit. l. non distinguemus. §. de officio. ꝛ. §. fi
na. quidam contra quia iudicia ꝛ arbitria regulariter equipā
tur, vt. ff. de arbi. l. j. ꝛ quia partes in ꝓmittēdo de negotio ꝑn
cipali videntur compromittere ꝛ de accessorio, vt. ff. de iurisd. om.
iudi. l. ij. ꝛ de ꝓcura. l. ad rem. ꝛ. l. ad legatum. ꝛ qr etiaz arbi
ter, de restit. in integ. cognoscit incidenter ſz nō principaliter ex
tra de restitu. in integ. c. fin. ꝛ qr cōmodans principale ꝛ accesso
rium vt commo. l. si vt certo. §. vsqꝫadeo. Ite qr contumaciā lit i
statorum potest punire, vt. ff. de arbi. l. sed interpellatus. §. j. ꝛ. l.
non ex omnibus. Ite qr interloquitur de expen. ꝓconum et si
milium personarum. §. de ꝓtini. schola. l. fin. in fin. lib. xij. ꝛ de expen. factis in litigando sup exceptio. et similibus vt extra de of
ficio deleg. c. prudentiam. §. sexta. cum ibi notatis. de expen. aūt
tenute nō potest cognoscere: quia tenutam dare non potest vt in
aut. de exhibē. ꝛ introd. reis. §. fi vero. cuz sit magis imperū ꝙ
iurisditionis, vt. ff. de iurisd. omnium iudi. l. iubere. Alij tamē di
cunt quod ſz tenutam dare nō possit ſū potest ꝓnunciare de ea
danda. arg. ff. de offi. eius cui mā. est iurisdi. l. cognitio. §. vt pos
sessio et eorum que notaui in simili. §. vbi et apud quē petaī in
integrum restitutio. l. fin. et per consequens de expē. quib⁹ nō so
lutis nō patebit ingressus litiganti, vt. ꝺ. l. sancimus. §. de iudi. ꝛ ad hoc quemad
modum testa, aperiantur. l. si qs ex fignatoribus ibi aduocatos
a negotijs suis, quid si expresse ꝓmisse sunt ꝛ actor succubuit in
qbusdāiterlocutorijs quas inepte opposuerat obtinuit postea
in diffinitiua nunqd venient ille expen. quas fecit in ꝑtib⁹ inter
locutorijs? dic qd nō, vt. ff. de damno infec. l. damn. §. j. de nauti
10 co fenore. l. iij. ꝛ. j. de fideiussor. l. fi. † Sed nunquid expen. facte
in consti-

in cōstituēdo ꝓcur. ꝙ instīo ipsius ꝓcu. vī ꝙ sic: qr ꝓcu. in larga
significatione aduocat⁹ ꝺ. ff. de postu. l. j. §. postulare. sicut ergo
expen. aduocati veniūt sic ꝛ ꝓcuratoris ꝛ ads restringeremus ſa
cultatē ꝛ stituēdi ꝓcu. ꝙ esse nō ꝺz, vt. ff. de ꝓcura. l. j. §. vsus. Jn
ꝺubium vī qr nō ꝺz esse deterior cōditio litigātis cum ꝓcura
ꝙ si litigasset cū dño, vt. ff. ꝺ ꝓcu. l. ſz. ꝛ he. §. defendere. at si do
min⁹ ꝑ se litigasset has expēsas nō fecisset ꝛ ꝑ hoc i aut. vt ab il
lustrib⁹ ꝛ ꝙ supra eos sunt circa medīū. Jbi ꝑter hoc agēdas
expen. prima veriorꝫ qr nō fine difficultate aduocamur a nego
tijs nostris, vt. ꝺ. l. si quis ex fignatoribus. ꝛ de fideicō. liber. l. in
fantis. de expē. cause ap. dixi. ꝺ. l. ꝑpandū. §. finaūt alterutra. §. f.
in causa vero ap. ꝛ no. per Jnn. de ap. c. sepe. ꝛ in Spe. ꝺ. ti. de ex
pen. §. nunc dicendū restat.

NO ignorat. Adducit in hac. l. ꝙ in cri
minalib⁹ nō veniāt expen.
de quo plene dixi. §. de iudi. l. ꝑpandū. §. finaūt al
terutra. ꝓ. sed nunqd hec regula in gl. ꝙ est eo ipso in
fi. ꝛ dic vt ibi hic em̄ bene erat in iudicio ſz frustrādo faciebat ne
cā ad finē. pduceret, vt. ff. de ꝓcu. l. fi. ꝛ ex gb. cau. ma. l. ſz ad eos.
Jn gl. vlt. in fi. ꝛ dic plene vt ibi ꝛc.

CUm quidam. Pro declaratione huius
1 latius ꝑ Dy. extra de reg. iu. c. in iudi. li. vj.

CDe re iudicata. Rubrica.

CSuper rubrica, Vide Azo. in summa ꝛ qs notaui. §. de sentēs
tijs ꝛ interlocu. om. iu. sup rubrica. ꝛ per Ros. in libello de act.
in factū ex re iudicata ꝛ qs no. et dixi. §. de reb. cred. l. actori ꝛc.

REbus. Primo in gñe deinde in specie ꝛ
ex fine collige qs ꝺ: intus habes
qs expētis ꝛ dubitatio erat: qꝫ perēptoria post
sniam obijci nō pōt. §. ti. ti. l. perēptorias. ſz ille
fallit qñ post sniam incipit cōpetere vt hic. ꝛ. ff.
ꝙ cū eo. l. si filius. ꝛ. j. ti. pri. l. ij. ꝛ vide qs dixi. §.
de iur. ꝛ fact. igno. l. j. ver. Item excep. doli. Querit Jac. de are. si
ante sni am res peruenisset ad ḓñz: qr hoc ignorauī ꝛ nō oppo
sui fui cōdēnatus nunqd habeat locum hec lex. vī ꝙ non: quia
hic cessat rō quā ꝑdixi ꝛ sīa nō reducit ad nō cām vel nō iustā
cām: qr hoc erat ante ipse ſz ☲ iū ꝛ ꝙ locus erat exceptioꝫ: te
netur ☲ traria cōmodati vt hic in gl. not. ꝛ cui ḓam⁹ act. ꝛc. vt. ff.
de superfi. l. j. §. ꝙ ait. vbi aūt nō posset teneri cōtraria locū ha
beret excep. Item querit si res peruenit ad ḓñm sed expendit in
ea habenda. dicit ꝙ aget ex sīa vsqꝫ ad ipsas expē. ar. ff. qs me.
cā. l. si cum exceptione. §. qs si homo. ꝛ de ꝓcu. l. actoris. ꝛ. l. seq.
1 Jac. ꝛ Cy.

☞ Sententia in qua partim erratum est an teneat saltim ꝓ
2 parte qua non est erratum.
Judex in totum super re petita pronunciare debet.

REs iudicate. Dic vt no. in gl. ꝛ ꝑ Cyn.
ꝛ dixi. §. de error. calculi. l.
vnica. Et ad id qs dicit hic gl. † ꝙ sīa tꝫ in parte in
qua erratū nō est alibi tꝫ cōtra. ff. de iurisd. om. iudi. l.
fi. ꝛ illā approbāt doctores cōiter ꝛ Jaco. de are. ꝛ Cy. hic quia
sententia nō pōt ꝑ parte valere ꝛ ꝓ parte nō. vt. ff. fa. herc. l. in
hoc iudicio. ꝛ qr ḓz esse in libello cōformis, vt. ff. cōi diui. l. vt fun
dus. ꝛ. §. de fideicō. lib. l. fi. at in libello vna summa ☲ tinet: ergo
ꝛc. † Ite qr iudex de re petita ḓz in totū ꝑnũciare, vt. ff. de iudi. l.
2 de qua re ergo si ꝑ parte pronunciauit nō ꝝ. ꝛ ad hoc facit qs in
simili dixi. §. fi a nō cōpeteī iudice. l. j. Nō ob. l. sancimus. de do
na. hic in gl. allegata: qr aliud in cōtractibus vt ibi aliud in sen
tentijs vt hic, alij tamen distinguunt qñ iudex errauit aut totū
debebatur ex vno capitulo ꝛ nō ꝝ sīa i aliquo ꝑ iura ꝓdicta.
Si aūt ex diuersis capitulis tūc si congruat illi capitulo ꝝ ꝛ in
alio iterato cognoscet ar. ff. de minoribus. l. etiā. §. j. Sꝫ si nō cō
gruat in alio vbi nō est error nō ꝝ ar. iurisd. ꝓdictoꝝ ꝛ vide etiā
qs dixi. ff. que senten. sine ap. rescin. l. j.

☞ Instrumentum de nouo repertum an ꝓfit condēnato ad
1 uersus sententiam.
Sententia non debet executioni mandari si is ꝓ quo lata est
2 eam, sniusꝫam asserat.

SAb specie. Contrarium de. l. admonēdi
hic male soluit in glos. ꝛ ideo
dic melius vt in cōtrario no. ꝛ rō est, in iuramēto sm
Pe. qr in vno fuit releuatus, ergo ꝛc. vt. e. titu. l. eū q.
† Querit Jaco. de are. si fuit condēnatus qr tunc nō habebā in
1 strumēta solutiōis ſz postea repto nunqd mihi ꝑdest aduersus
sniam. vī ꝙ non per. l. ff. de eden. l. argentarius. §. pe. vbi ꝺz qs si
condemnatus fuit qr non potuī ꝓbare ꝑ actorem ex eo ꝙ argen
tarius denegauit mihi reddere rōnem ꝙ ago ☲ eū ad interesse ſz
si post sniam possem, pduce re mihi mea interesset ꝛ sic agere nō
possem. Ipse aūt Ja. dicit aut actor est in dolo: qr ipse idē rece
perat solutionē ꝛ tunc possum excipere antequā soluam ꝛ si fol
uissem possum repetere per actionē de dolo ꝛ per cōdictionem si
ne cā, vt. ff. mādati. l. si fideiussor. §. in oibus. Si aūt nō est in do
lo, qr solutio facta fuerat ei cui successit et sic habuit iustā cām
ignorātie, vt. ff. de reg. iu. l. ꝙ in alteri⁹. tñc nō ꝑdest instīm post
ea repertū, alij ḓcūt aut fuit ꝙsitū in ꝓtio iudicio de dolo: et tūc
ampli⁹ nō quereret, aut nō: et tūc sic, vt. ff. de excep. rei iudic. l.
duob⁹. et. §. de fi. instr. l. fi. Sꝫ certe ibi nō fuit ꝙsitū in ꝓtio iud
cio de dolo: et tūc ampli⁹ nō ḓret, aut nō fuit ꝙsitū de dolo ſz de
solutiōe sic vñ ḓic vt. §. dixi ꝛ ad hoc. ff. de cōdi. inde. l. in summa.
et. §. de trāsac. l. ij. Jaco. de are. de hac qōne satis dixi. §. de iuris
et facti ignorantia. l. j. ver. querit etiā. ꝺ. Hui. de suz. Et concord.
ad istā. l. extra de re iudic. c. inter monasteriū. et. c. suborta. in fin.
2 cū ibi no. tꝫ etiā Jnn. extra de immuni. eccl. c. qr pleriqꝫ. † ꝙ si ille
in cuius fauorē est lata sīa ꝓfitet eā etiā iniustam qs nō de
bet executioni mādari ꝛc.
1 ☞ Ligatum se fatetur qui absolutionem petit.
2 Appellans secundo ab eodē grauamine an censeaī prime ap
pellationi renunciare.

ADsolutionem. Notabilis est lex ista
sic. ꝛ et ꝙ absolutionez
petit a sīa exōicatiōis ☲ eū lata nunqd ꝑ hoc vī
renūciare appellatiōi: dic vt no. ꝑ Jnno. ex de appel. c. qōni. ꝛ. c.
qua frōte. Ite si is ꝙ appellauit postea cōz iudice a quo appel
lauit cōpareat ꝛ aliqd faciat an ꝑ hoc videaī appellationi renū
ciare vide quod no. extra de ap. c. cū teneamur. et ꝑ Jnno. in. c. fi
iustus metus. e. ti. ꝛ clarius eo. ti. c. si a iudice. li. vj. cū ibi nota. et
1 vide etiā qs no. per Arch. ij. q. vj. c. ad romanā ecclesiam. † Sed
2 nūquid ꝙ semel appellauit ab aliquo grauamine si ab eodē itez
secūdo appellat videaī renūciare prime appellationi dic ꝙ non
vt no. ꝑ Jnn. extra de ap. c. dilecto, in fine. Sed quid si exōicat⁹
per sniam appellauit tamen seruat sniam exōicationis nunqd
ꝓ hoc videaī ap. renūciare: dic ꝙ non maxime si hoc faciat cum
ptestatione, vt no. ꝑ eundē Jnn. de resti. spo. c. olim. scdo in fi. od
istā tacitā renunciationē de qua loquiī hec lex bene facit. ff. sol.
ma. l. si mulier. et qs no. in qōnibus Bar. bitz. ſz. q. que incipit,
quidā impetrauit et. xv. q. ꝙ incipit obertus quidā. ꝛ vide ad hāc
materiā qs no. ff. de ver. ob. l. decem. in fi.

☞ Festa an differāt ab actis.
1 Sententia an veniat actorum appellatione.
2 Acta perdita per testes ꝓbari possunt.
3

GEsta. Expōit gl. i. acta ſ vtrū acta ꝛ gesta differ
1 rāt vī qs sic vt no. ꝑ Jnn. extra de ꝓcur.
c. j. Alibi dicit gl. ꝙ acta est nomē gñale: gesta extra
iudiciū vt no. ff. de offō ꝓcu. cesaris. l. j. de hoc ēt bene
hr̃ in tex. et gl. ff. de ver. signi. l. labeo. ij. odof. dicit ꝙ acta sunt ꝑ
tie facta in iudicio, vt. §. de edē. l. is apud quē, vbi de istis actis
satis notaui ꝛ. §. de trāsac. l. siue apud acta. gesta ꝛo ꝓtie fiūt
extra iudiciū. ꝛ ꝑ hoc extra de elec. c. ꝙuis. i fi. ꝛ ibi ꝺ hoc ꝑ Bul
durāti. et per Jnn. extra de ꝓba. c. qm ☲ falsam. ꝛ per Lar. extra
de offi. ordi. c. romana. ll. vj. puto tñ qs iura ꝓmisceue vtantur
istis verbis vt ex ꝓdictis ꝑz et de ꝝ in alphabeto dictiōe gesta,
sub litera. g. quid differāt gesta ꝛ regiſtra no. ꝺ. c. j. de ꝓcura. per
Jnn. quid differāt gesta et facta hr̃. ff. de ver. signi. l. licet inter ge
sta et ibi in gl. † An appellatione actorum contineaī sniа. ꝺixi.
2 §. vt lite pendente. l. ij. Gesta etiam ꝺicuntur scripture que fiunt
apud iudicē vel eius authoritate vt in aut. vt ꝓponaī nomen
imperatoris. in ꝑin. ꝛ ibi in gl. et. §. de epis. ꝛ cle. aut. gñaliter. et
ibi in gl. ꝛ vt non fiant pignorationes. §. illud quoqꝫ. ꝛ ibi in gl.
ꝛ. §. de epis. ꝛ cle. aut. gñaliter. ꝛ ibi in glo. ꝛ intelligendo hanc. l.
3 sm scdam lec. gl. dic ſz nota ꝛ. §. de testamētis. l. publicati. † Ite
si acta ꝑdita foret⁹ bñ possunt ꝓbari ꝑ testes. §. de hereticis. l. qñ.
de testi. l. testiū. de fide instr. l. ficut iniquū. ꝛ. l. si solēnibus. Est ēt
aduertendum ꝙ glo. tenet ꝙ si pereat instantia durante acta in
ter easdem personas inter alias secus, de hoc ꝺic vt plenissime
ꝺixi de iudi. l. ꝓperandum. §. ꝛ si quidē. ꝛ. §. illo ꝓcul dubio.
ꝛ de edendo. l. is apud quem.

CDe executione rei iudicate. Rubrica.

1 ☞ Executio sententie an fieri possit feriato die.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sententia an debeat mãdari executioni quã is pro quo lata est imultam cenſetur confiteri.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in ſumma. e. z late in Spe. de exe cutiõe ſnie z qõ dixi. ſ. de iuris z facti igno. l. j. de reb' cre. l. acto ri. i fi. z de iudi. l. ꝓperãdũ. ſ. finaũt reus ſi ꝑpter potẽtiã vel aliã cãm nõ poſſet iudex exeq ſniam alius potẽtior vel ſuperior exe quif, vt no. z dixi. ſ. de epiſc. audi. l. epale. in fi. An pendẽte decem dio qõ datur ad appellandũ poſſit fieri executio in noto. vl nõ noto. dicetur. j. e. l. j. An executio †ſnie poſſit fieri die feriato no. p Arch. ti. q. j. c. ſicut in iudicio. An ſnia lata ℈ principalẽ execu tiõi mãdari poſſit ℈ fideiuſſorẽ plene vide. j. titu. ꝓxi. l. fi. †An ſi pars ꝛſiteat ſniam ꝑ ſe lata iniuſtã debeat executioni mãdari. Inn. tz ꝙ nõ. extra de immuni. eccle. c. qz pleriqz. In ℣ium mul tum facit ꝙ nõ vꝫ ꝙ dicere poſſit ſniam ꝑ ſe lata iniuſtã vel in iuri oſam, vt, ff. de le. j. l. ſi ſeruus pluriũ. ſ. j.

¶ Feſtinãtia nimia quẽadmodũ z tarditas nimia eſt fugiẽda.
Sententia in criminalibus lata ilico eſt executioni mandanda.
Executio ſtatim in notoriis fieri poteſt.

NImis propere. †Nimia feſtinãtia hic redarguit ſicut z nimia tarditas. ff. de offi. rect. puin cie. l. ciuitas vbodioz, z dicit ibi no. z not. ꝙ ſi añ rẽ iudicatã ꝙ ſ ptz ꝙ itra decẽdiũ executio ſnie fieri nõ dz cũ poſſit appellari z ſic nõ eſt res iudicata z hoc ẽt no. in gl. ff. nil no. ap. ꝑe. l. j. ff. ſ. ap. l. iũ. z eſt ex preſſum extra de ap. c. nõ ſoli. li. vj. cũ ibi no. z per Arch. z Joã. an. ibi in criali in nuat ſecus. ff. de ap. l. nõ tm. z ibi tangit ꝑ Dy.
ita videmus ℣tinue fieri ſ ꝙ in criminalib' ſtatim lata ſnia ſit executio ſz hoc ℣tingit forte in criminalibus exceptatis, vt di. ſ. quoz ap. nõ reci. l. oẽm honorẽ. vel dic ꝙ hoc eſt ꝓpter ſtatuta ciuitatũ q ꝓhibẽt in crimmalibus appellari z in ciuilibus ne dũ itra decẽdiũ differt executio: imo etiã vſq; ad quatuoꝛ mẽſes q dam ℣ dẽnatis, vt. j. eo. l. ſi. ſz illꝫ tps hodie cõſueuit minuaꝛ ꝑ iu dices ꝙ fieri põt, vt. ff. de re iudica. l. ij. in ſnterlocutoria non vi deũt expectari. z, dies, de quo dic vt no. ꝑ Jo. an. extra de app. c. vlti. li. vj. z in Spe. de ap. ſ. reſtat videre. verſic. vlti. ꝑdicta vera
3 puto in non notoriis. †Nam in notoriis cum appellari nõ poſ ſit põt ſtatim fieri executio. extra de ap. c. cũ ſit romana. c. peruc nit. z. c. cõſuluit. Nã cũ appellare nõ poſſit fruſtra expectaret de cendium, vt. ff. ad velle. l. aliqñ. cum ſi. Nam qñ factũ eſt notoriũ appellare videret ne id fiat qõ cx edicto perpetuo fieri decernit, talis añt appellatio nõ admittit, vt. ff. de ap. reci. l. fi. de ver. ſig. l. ſi qua pena, z ita etiã tz Spec. de ſentẽ. execu. ſ. videndũ reſtat. ver. ſed etiam intra decendium.

SI cauſam. †Siactio iudicati non eſt no uata duo cõpetũt auxilia. ſ. of cium iudicis z actio in factũ vt nota. ff. de iuris z fa cti igno. l. j. z de reb. cre. l. actori. Itẽ no. qõ exceptio q oritur poſt ſniam in executione opponi põt, vt z. ſi. ti. ꝓxi. l. j. z no. modũ exequẽdi ſniaz q melꝰ habeẽ. ff. de re iud. l. a diuo pio.

¶ Cõtumacia creſcente remedijs vtendũ eſt fortioribus.
Creditor an debeat cõtentꝰ eſſe ꝑtorio pignore ſibi aſſignato.

QUIR do. †No. qõ creſcẽte ℣tumacia fortioribus remedijs eſt vtendũ extra vt li. nõ cõtest. q. quũ. in fi. ff. de ſer. fugiti. l. quicũq;. z ibi de. hoc dixi. Itẽ facit gl. de fiam inter pignus ℣entionale z ꝓ rium: qz in ꝑtorio ſi aſſignet creditori inſolutuz videt ꝙ tenere debeat ꝓ ſolutione totius debiti z fm hoc tutius eſt credito ri emere ſicut quilibet extraneus ꝙ põt, vt. j. ſi in cãm iudica. pi gnus captũ fit. l. ij. quatuoꝛ eiũ remedia circa hoc ꝓdita ſunt
2 ꝑdicta ℣ opi. gl. ꝙ †creditoꝛ aſſignato ſibi pignore ꝑtorio ꝛtꝫ esſe debeat ꝑ toto debito nõ appꝛobãt ℘e. Ly. nec alij moderniores. Sz diſtinguũt fm Ja. de are. aut iudex dat pignus inſo lutũ creditori indeterminate: z tũc ꝑ toto debito. z ita intelligaẽ hec gl. z. d. ſ. ſi pignora. ſi vero determinate ꝑ certa ẽtitate cre diti in reſiduo remanet integra petitio. ar. ff. quib. mod. pig. vel hypo. ſoluit. l. ſi debitoꝛ. z de ver. ob. l. cõtinuus. ſ. cũ ita. hoc in aliꝭ iudicib'. In principe añt ſi deẽ ꝑ eũ inſolutũ indetermina te cedit inſolutũ ꝓ eo q 8ꝫ. vt. j. de iure do. impetrã. l. ſi. ſ. ſz ſi quidẽ. ſz aliꝭ aliter intelligãt vt ibi dicam.

STipendia. ℣l querit de ꝑbẽdis clericoꝝ rũ vtrũ in eis poſſit fieri execu tio z tz idẽ ꝙ in iſtis ſtipẽdijs. ℘e. ſz ꝙ executio fiat deducto eo qõ expedit clerico ꝑ ſeruitio dei z iure ca nonico vꝫ indiſtincte executio poſſe fieri, vt extra de fideiu. c. pue nit. z ibi in gl. z ꝑ Inn. z no. in gl. ff. de re iud. l. a diuo pio. ſ. iurẽ ditiõe. in fi. vlt. gl. z ꝓ hoc. e. ti. l. cõmodis. z facit qõ no. ff. de re alie. nõ alie. l. fi. ver. ſz quero vtrũ in rebus. Idẽ vꝫ dicendum de bonis vaſalli z no. in ſum. de feud. ſ. quib. mo. feud. amit. ſ. poſ ſet queri. de vtroq; no. in Spe. de ꝓximo z ſcõo decreto. ſ. reſtat. ver. quid ſi reus. z ver. ſeq.

1 ¶ Executoꝛ merus nõ põt partes iudicis ſibi vendicare.
2 Executio delegari non poteſt.

SIvt proponis. Nec. l. ꝑut intelligit in mero executoꝛe vt nuncio ſeu ꝑcone plane. ꝓedit z idẽ in ci olio mero executoꝛe ꝙ nõ poſſit ſibi ꝑtes iudicis vẽdicare ſed hz ſupioꝛi referre ſi aliqua iniuſta ꝓponaꝭ ℈ executionẽ, vt extra de re iudi. c. decetero. cũ ibi no. ꝑ Ber. z latius per Inn. Si autẽ intelligaẽ de executoꝛe nõ mero ſz mixto iſte põt rõnabiles exce ptiões admittere vt plene no. de hoc extra de offo z ꝑte iudicis deleg. c. paſtoralis. z ita intelligaẽ ẽt. ff. ſi ℈ ius vel vtilitatẽ publi cã. l. z ſi nõ cognitio. Idẽ etiã puto qñ iudex in cuius territorio ſunt res exequif ſniam alterius iudicis. de quo dixi. ff. ſi iud. l. ꝑ peranditũ. ſ. finaũt reus. Iſti eñ ſi non admittãt rõnabiles exce ptiões impediẽtes executionẽ male faciũt z ab eis põt appellari vt. j. quoz ap. nõ recꝛi. l. ab executoꝛe. z ibi no. z not. etiam ꝙ dñs Inn. extra de app. c. nouit. vbi ẽt notat que ſunt ille exceptiões q executionẽ pñt ipedire z pleni' in Specu. de ſnie executione. ſ. ſi. exceptio etiã nullitatis ſnie impedit ipſaz executionẽ, vt extra de reſti. ſpo. c. literas. circa fi. z de teſt. c. veniẽs. z de hac materia pleniſſime no. per Hoſt. in ſum. de officio ꝛ ꝑte iudicis delega ti. c. que delegari. verſicu. ab his aũt. z ver ſeq. z vide qõ no. ꝑ Inn. de priui. c. cũ olim ſcõo. alius añt intellectus gl. ꝙ hec. l. lo quaꝭ de delegato ad exequendũ non ꝓz Ja. de are. ſ. qz executio delegari nõ põt; vt no. ff. de re iudi. l. a diuo pio. in ꝓin. per. l. in bere. ff. de iur. om. iudi.

EXecutoꝛ. In gl. in fine. aliꝭ etiam nominib' appellaꝭ vt dixi. ſ. de ſportulis. ſup rubrica.

EOS. Pro declaratiõe huius. l. z gl. hic poſite vi de qõ no. in Spe. c. ſ. videndũ reſtat. z extra de offi. deleg. c. quereti. z latius ibi per Inno. vbi etiã tz in criaIibus nõ hꝫ locũ iſtud tps quadrime ſtre, alibi tñ aliter diſtinguit glo. qñ petiẽ executio in ꝑſonali: qz aut agiẽ ad ſpẽm z daẽ tps arbitrio iudicis: vt no. inſi. de in utili ſtip. ff. ſi. aut ad pecuniã: z tũc daẽ ſpatiũ. z. dierũ ad inſtar cõſtituti. vt no. in iſti. de ver. ob. ſ. oẽs. quas gl. Ly. nõ appro bat. fm Ja. de re. ſed intelligit ꝙ ſtatim teneãt: ſi nõ eſt in mora niſi modico tẽpoze arbitrio iudicis moderato. Ly.

¶ De uſuris rei iudicate. Rubrica.

¶ Appellaſſe fruſtratoꝛie dicitur is qui ſuccumbit.

EOS qui. Pro declaratiõe totius titu. vi de Azo. in ſum. c. Item in gl. hic tenet ꝙ correcta ſit lex, debitoꝛib'. ff. de re iu di. qõ nõ plz Ol. ſz ſolũ determinaẽ: qz iſti qua tuoꝛ mẽſes ſunt dati miſericoꝛdie cãſ: ſtra quos nulla nouitas fieri dz, vt. ff. de cõpẽſa. l. ſi cũ mi liti quib' elapſis ſit captio z venditio fm. l. debitoꝛib'. Ol. Itez dicit gl. hoc vez qñ nõ fruſtratorie appellauit, ſ fruſtratorie añt vꝫ appellaſſe cũ ſuccubit, vt. ff. de re iudi. l. ſi. qõ nõ placet ℘e. qz nõ ſemp qui ſuccubit ꝑſumit calũniari: ſz bñ ꝑſumaẽ iniuſtaz mouiſſe cãm ſeu litẽ. ꝑpter qõ teneẽ ad ſumptus litis, vt dixi. ſ. de aduo. diuer. iud. l. j. vñ aut appellat fruſtratorie z teneẽ adverſu ras centeſimas poſt quatuoꝛ mẽſes cõputãdos a tempoze priſ me ſnie, aut nõ fruſtratorie: z tũc a tpe ſecũde vt hic z arg. ff. de inoffi. teſt. l. contra maiores.

¶ Legatũ extinguitur nouatione facta a teſtatore.
Priuilegium perſonale perſonã non egreditur.
Executio ſententie cõtra principalẽ late an fiat cõtra fideiuſſo res excuſſo priius principali.
Executio ſententie in debitoꝛẽ late fit in debitoꝛẽ debitoris abſq; noua interpellatione.

SAncimus. Duas habet partes. Scda ibi, z cũ antiquitas. In ꝓia ſtatuit z ſtatuti quatuoꝛ rõnes adducit. In ſcda po uit aliꝭ ſtatutũ occa. ꝑdicta. circa primã parte tenet gl. z bñ ꝙ per ſniam nõ fiat nouatio. per. l. de pig. l. grege. ſ. etiã. Sed cõiunge cũ illa. j. etiã ob chirographariam pec. l. ſ. z ad. ſ. an ergo. iunge. l. j. de fideiuſſ. l. nouatiõe. †Itez ꝙ non fiat nouatio ꝓz. Nã ꝑ nouationẽ factã a teſtoꝛe extinguit legatũ, vt. ff. ſ fun. inſtr. l. ſeie. ſ. ꝑdta. ſed ꝑ ſuiam ſuper legato latam non tollitur legatuz, vt eo. ti. l. nepoti. ergo per ſniaz nõ fit nouatio. Dy. z Old. z ad bꝰ facit. ſ. de iudi. l. j. z ibi no. circa fi. glo. magne z ibi de hoc

de hoc dixi. z. ff. de excep. rei iudi. l. ſi a te. ſ. ſi gs fundũ. Ex ſcda
pte no. ꝙ alia via nõ eſt occurrẽdũ legi, vt z. ff. de excu. tu. l. ſcire. ſ. ſcire. z cẽ de re. iur. c. cũ qd vna via. ¶ Op. de. l. exceptiones. ff.
2 de excep. cũ ſi. hic in gl. no. gl. dicit ꝙ illud iõ †qz eſt ꝑſonale ꝑ uilegiũ qõ ꝑſona nõ egredit, vel dic ꝙ in caſib' illis cuitaẽ iſta acerbitas ꝑ remediũ. ff. mãda. l. idẽ q. ſ. gñaliꝛ. ¶ Opp. ſ fideiu. l. marcell'. dic aut ꝓncipalis eſt ita obligatꝰ ꝙ ℈ eũ ꝙpetit actio ℈ quã exceptio defendiẽ: z tũc ſi eſt realis ea vtiẽ fideiuſſoꝛ ſi per ſonalis nõ vtiẽ ea directo. ſz ꝑ mediã ꝑſonã ꝓncipalis, vt. d. ſ. gñaliter. Si nõ eſt actio ℈ ꝓncipalẽ: tũc fideiuſſoꝛ nõ põt vti ex ceptio. ex ꝑſona rei: qz reus ipſam nõ hz: z ſic loquit. l. marcell'. de hoc plene no. ꝑ Ly. ſ. de nõ nn pe. l. taz mãdatoꝛi. z notaui in
3 d. l. exceptiones. ff. de excep. †Item lata ſnia ℈ ꝓncipalẽ fiat exe cutio ℈ fideiuſſoꝛes excuſſis priius bonis ꝓncipalis, vꝫ ꝙ ſic. vt hoc. ſ. z B no. i gl. In ℣iũ ẽ qz fideiuſſoꝛi ex ſua ꝑpria obligatio ne teneẽ, vt. ff. de ac. z ob. l. j. ſ. Ibis. Odoſ. z aliꝭ moderni diſtin guũt aut eſt fideiuſſoꝛ Jctus: z tũc nõ ſit ℈ eũ executio ſine nouo libello z ſnia. Aut eſt fideiuſſoꝛ iudicũ iudi. ſoluti: z tũc eſt vera opi. gl. vt. ff. iudi. ſol. l. j. ne res abeat in iſinitũ z lis ex lite oꝛiatur ℈. l. termino. ſ. de fruc. z lit. erpẽ. z vt circuit' euitet, vt. ff. de cõ di. inde. l. dñs teſtõ. z hec etiã fuit opin. d. Mo. de fano. z eã ſequi tur Bul. durãti Bar. z Joco. an. cẽ de iniur. z dãno da. z. ſi ꝑ pi gnoratiões. li. vj. z idẽ Bul. in Spe. de ſnie executiõe. ſ. ſequit. ℣. qd ſi ſnia lata eſt ℈ defenſoꝛẽ. dñs tñ Old. indiſtincte tenebat opi. gl. ꝙ ſnia ℈ fideiuſſoꝛẽ executiõi mãdeẽ niſi fideiuſſoꝛ habeaẽ ret ſufficiẽtẽ exceptionẽ quã parat' eſſet ſtatiz ꝑbare, vt. ff. ad ex hi. l. iũ. ſ. ibidẽ. cẽ de teſti. c. veniẽs. z de reiud. c. cũ ſup. z ad hoc adducit quatuoꝛ rõnes. Prima hic tãgit i gl. qz fideiuſſoꝛ appel lat a ſnia ℈ principalẽ lata. vt. ff. de ap. l. a ſnia. qõ non eſſet niſi negotiũ ad cũ ꝓmeret: vt. ff. de ap. recꝛi. l. j. z adducebat etiã hãc l. z dicit ꝙ eſt erpſſum. ſ. de ijs q ad eccle. 2fu. l. fi. ſ. adijcitẽtes. ſz
4 quidã dicãt ibi ſpãle. †Itẽ qz in debitoꝛẽ debitoris fit executio ſnie in reũ late abſq; noua interpellatione, vt. ff. de re iudi. l. a di uo pio. ſ. j. z. ſ. qñ ſiſcus vel ꝓuat' ꝑ totũ. ergo multo fortius in fideiſſoꝛe q expreſſe z imediate obligatꝰ eſt ꝑ ꝓncipali. nõ ob. l. ij. ſ. fi. ff. qui ſatiſda. cog. qz ibi loquit de fideiuſſoꝛe iudicio ſiſti nõ indicatũ ſolui. Old. de hoc vide qs dixi. ff. de fideiuſſo. l. ſi qs ꝓ uo eo. ſ. ſi nũmos. z. l. fi. Quid ſi laicus fuit fideiuſſoꝛ clerici nunqd lata ſnia ℈ ipm clericũ ꝑ eꝑm poterit ipſa ſnia executiõi mãdaꝛi ℈ fideiuſſoꝛe laicũ ꝑ ipſum eꝑm: dic ꝙ nõ: imo mãdari dz per ſuũ iudicẽ ſecularẽ, vt no. in ſpe. de cõpe. iudi. additiõe. ver. ſz po ne ꝙ clericus. Sz nunqd dilatio reo ꝛceſſa extẽdaẽ ad fideiuſſo rem: qdã dicũt eſſe hic caſum q ſic. qõ nõ eſt verũ: qz hic dilatio dabaẽ cauſe nõ ꝑſone, vt. ff. de re iud. l. ꝑs. z iõ nõ mirũ ſi poꝛri gik ad fideiuſſoꝛẽ: ſz ipſi inducũt eã ꝑ rõnem que hic in fine red dit. Sz de hoc dic vt dixi. ſ. de ꝓcci. impe. offe. l. quoties. Ly.

¶ Si plures vna ſententia fuerint condemnati. Rubri.

¶ Sententia debet eſſe petitioni conformis alꝭ eſt inualida.
Cõmunitates due ſi ad reſtitutionẽ alicuius furti cõdemneñ an teneantur ꝓ in virili ſi vna ſit pauperioꝛ altera.

SIn nõ ſinguli. Pro declaratione huius materie vide qõ no. ſ. fa. ꝑer. l. ea q. z gl. hic tracta fuit ꝛ ſum ma Azo. co. ti. q ꝓcoꝛ. cũ gl. ſed circa ſolutionẽ cõtrarij de. l. euidẽter. de exce. rei iud. tenẽt ꝙ in reſiduo abſolutꝰ videaẽ. hoc repꝛobaẽ, vt dixi ℈. ſi aduer. rẽ iudi. l. j. dic ergo ꝙ nõ ꝑficit: qz adhuc poterit cõue niri priſtina actiõe inſolidũ q nõ eſt nouata nec ſublata vt dixi. ℈. ti. ꝓri. l. ſi. ita q vltima ſolutio glo. que hic eſt verioꝛ: ſz tra riũ no. ℈. de iudi. l. j. in ſi. gl. magne. z dic fm Ja. de bel. aut actoꝛ petiũt quẽlibet ꝛdẽnari inſolidũ aut ſimpliciter aut quẽlibet ꝑ viri
1 li. †Primo caſu ſi iudex cõdẽnauit ꝑ virili cũ deberet inſolidũ ꝛdẽnare nõ vꝫ valere ſnia: qz videt quẽlibet ꝓ parte ꝛdẽnare z de reſiduo tacereꝰ: ideo nõ valet vt dixi. d. l. j. ſi aduer. rẽ ind. z qz ſnia nõ eſt cõformis petitiõi, vt. ℈. de fideicõ. lib. i. fi. z ꝓ hoc in Spe. de ſnia. ℣. j. ℣. vlt. z de hoc vide qõ dixi. ℈. qñ ꝙo. non eſt neceſſ. l. j. ℣. ſed cõtra hoc ſic opponiẽ. Secũdo z tertio ꝛz ſnia, et quilibet ꝛdẽnatus vꝫ ꝑ viriliꝰ vt hic: qz z petitio ꝑviriliꝰ factaꝝ detur vt in aut. de duo. reis. ſ. finautem. z ſic ſnia eſt conformis petitioni. z ꝑ hoc ptz ſol. ad. l. euidẽter, qz in ꝓio caſu nõ ꝑdeſt: qz nulla eſt in ſcõo z tertio caſu nõ ꝑdeſt in eo in quo eſt cõdẽna
2 tus. †Ex ꝑdictis oriẽ queſtio quã vidi de facto. due ville ſeu cõ munitates ex forma ſtatutoꝝ ciuitatis fuerũt cõdẽnate ad re ſtitutionẽ alicuius robarie vel dãni dati in eoꝝ cõſiniꝰ vna eſt ditio. z altera pauperioꝛ. querit an teneañ ad condẽnatio nẽ ꝑ viriliꝰ ꝑte an ꝑ ſo fm facultates z diuitias. z hic eſt arg. ꝙ ꝑ viriliꝰ cũ conco. hic in gl. poſitis. nã idẽ eſſet in legato: qz ꝑ parte diuideret. ar. ff. de leg. j. l. ſi plurib's. z. l. h. mõi. ſ. ſi titio. z. l. duo-

bus. In ℣iũ vꝫ qz talia onera ſuſtineri debẽt ꝑ mõ facultatum z ꝑſonaꝝ. vt. j. de oper. publi. l. oẽs. z de immu. nemi. cõcedẽda. l. ij. li. x. ff. ad le. rho. de iactu. l. ij. ſ. cũ in eadẽ. z. ſ. portio. z. l. nauis. z de ſerui. ruſt. ꝑdio. l. imperatoꝛes. z hanc tz Baleotus i margarita de act. verſi. ſed pone qõnem de facto cauẽt in quodã ſta tuto regino z aliꝭ habẽt in ti. de mu. z ita etiã audiui publice ter minatum in ſtudio Paduañ. per dñm Hubertum iuſtum.

¶ Quibus res iudicata non nocet. Rubrica.

1 ¶ Sententia contra oꝛdinatũ lata ꝓiudicat oꝛdinanti.
2 Sententia introductoria que dicatur.
3 Sententia reſciſſoria que ſit z que declaratoria. z nn. 4.
5 Sententia introductoria in iudicio priuato lata agenti tantuz nocet.
6 Sententia reſciſſoria cui nocẽat aut ꝓſit.
7 Sententia declaratoria qñ z quibus ꝓſit aut nocere poſſit.

SUper rubrica. Vide Azo. ſuma eo. z qõ no. ſ. de fide inſt. l. ſi vteris. z bñ ꝓ Berũ. extra de ꝓb. c. dilecto. in fi. z in qõnibus Barth. brix. q. xlix. q̃icipit. duc ffres ex eodẽ patre. z. j. ſi ex falſis in ſtrumẽtis. l. ſi. in fin. z dixi in qõnib' Ppy. rv. q.
1 que incipic mirtus. alꝭ ſextus. †Fallit hec regula in ſnia lata ℈ oꝛdinatũ q̃ ꝓiudicat oꝛdinanti. vi. lxxij. diſtin. c. tantis daniel. p Archi. not. nocet etiã z ꝑdeſt quo ad qualequale ꝓiudicium vt hic notaꝭ. z. ff. de iureiu. l. ſi duo. z extra de re iud. c. ſuper ꝛtro uerſia. Itẽ vide qs dixi. j. ſi vnus er pluri. ap. l. j. Nota etiã q qui bus nocet res iudicata nocet cõſeſſio, ꝑdatio z teſtiũ ꝑductio, vt colligi põt. z dixi. ff. de re iudi. l. poſt rẽ iudicatã. z no. ꝑ Inn. no. extra de teſti. c. cãm que. Old. z vide. ff. de fideiuſ. l. vlt. in que ſtione quã ibi notaui, z dic fm Lyn. qz tria ſunt genera. ſniaruz.
Quedã eñ eſt introductoꝛia, quedã reſciſſoꝛia. quedã declarato
2 ria. †Introductoꝛia dicit lata ſuper perſonalibus actiõibus q̃
3 obliga. itroducit. vt. ff. de pecu. l. iũ. ſ. idẽ ſcribit. † Reſciſſoꝛia q̃ reſcinditur vt lata ſuper querela inofficii teſtamẽti. vt. ff. de in
4 offi. teſt. l. poſthumꝰ. ſ. ſi qs ex his. †Declaratoꝛia que declarat vt lata in realib', vt. ff. de rei vẽd. l. ex diuerſo. cum ergo queritur an lata inter alios ꝓiudicet vel non, aut queritur de ſentẽtia la ta in iudicio popularij: et hoc caſu lata contra vnuz alteri nocet ſed lata ꝓ vno alteri nõ ꝓdeſt, vt. ff. de iureiu. l. eum qui. ſ. in popularib', z de accu. l. ſi cui. ſ. j, et hoc niſi de colluſione actoꝛis ꝑdeẽ. vt. ff. de collu. detegen. per totũ. z de ꝓuarica. l. ꝓuarica
5 catiões. †Aut querif de ſentẽtia lata in iudicio priuato: z tunc ſi eſt introductoꝛia ſoluz ei nocet z ꝓdeſt qui egit z non aliꝭ: et ſic loquif hic. z de re iudica. l. ſepe. quod verũ eſt in ſententia la ta in cauſa principali. nã in cauſa appellationis lata ꝑ appella toꝛe ꝓdeſt etiam aliꝭ. vt. j. ſivnus ex plu. appel. l. ij. †Si ſo eſt ſnia reſciſſoꝛia vt cã inofficioſi teſtamẽti: tũc aut eſt ꝓo actoꝛe z ꝑdeſt cuilibet cui' intereſſ. vt. d. l. poſthum'. ſ. ſi qs ex his. aut ℈ actoꝛẽ: z tũc aut ℈ eũ cui' ꝓncipalꝛ nõ ſtitereꝰ cãm agere: z tunc aliꝭ nõ ꝓiudicat, vt. ff. de excep. rei iudica. l. j. aut eius principalꝛ intereraꝰ: z tunc iure veteri omnibus ꝓiudicabat quoꝛũ non ita principaliter intereraꝰ. vt. ff. de inof. teſta. l. papi. ſ. fina. hodie coꝛrectum eſt per aut. ex cauſa. quo ad legata z aliꝭ ꝑeter inſti
6 tu. †Si autẽ eſt ſententia declaratoria aut facti, puta quod ali quis fecerit aliquid: aut iure, puta qõ res ſit mea. Pro eo caſu aut eſt factũ vnius: puta. ꝙ titius occidit ſeiũ ergo nõ aliꝰ: z talis ſnia aliꝭ nõ ꝓiudicat vt. d. l. ſepe. de re iud. aut facti diuerſoꝛuz
7 vt adulterij qõ eſt duoꝛ: z tũc ℈ vnũ lata alteri nõ nocet, ſz ꝓo vno alteri ꝑdeſt. vt. ff. de adul. l. denuncia. ſe. ſ. querif. vbi de hoc dixi. Si ſo eſt lata ſup iure: tũc aut ſeparato z nõ nocet nec ꝓo deſt alteri. vt. ff. de vſufca. l. iuſto. ſ. nõ mutat. aut ſup iure cõe ro. vt eſt ius cognatiõis. vt. ff. vnde cog. l. j. ſ. cognationẽ: z tunc aut ſententia lata eſt contra eum cuius ꝓncipaliter intereſt cau ſam defendere: z tunc ꝓeiudicat aliꝭ quoꝛum nõ ſic principali ter intereſt. vt. ff. de libe. agno. l. j. ſ. fi. z. l. ſequẽ. Aut contra eum cuius non intereſt principaliter: et tũc aliꝭ quoꝛum magis in tereſt non ꝓeiudicat, vt. ff. ſi ingenuus eſſe dicatur. l. j. z. d. l. ſepe. de re iudicata. exceptis caſibus ibi notatis: et hec diſtinctio fuit ℘e. et multa dubia et qõnes tollit Ly. de hoc etiam no. ꝑ Inno cen. extra de fide inſtrumen. c. inter dilectos. verſi. porro. Sed videtur qs ꝓoſit. vt. ſ. de diuer. reſcrip. l. j. Sed dic vt ibi dixi. et vt no. ꝑ Az. in ſumma. j. res inter alios acta. vbi de iſta mate ria no. et ꝓ ꝓdictis põt ſolui queſtio domini Dyn. vez ſi teſtes ꝓioducañ contra vẽditoꝛẽ ad eternã rei memoriã ad ꝑbã dum qõ res vẽdita fuerat ſibi obligata ante venditionem nunc gd tales teſtes ꝓducẽt emptoꝛi ꝓ regulã iuris inuiẽs. ſ. plerũ gz. z. l. in his. ſ. nõ debeo. Sz teſtes iducti ad eternã rei memoriã

Universidad de Deusto
Biblioteca

valēt cōtra vēditores, vt in aut. de testi. §. pe. que est posita. ff. de testi. aut. si gs ab aliquo. ergo valere deberēt cōtra emptores. et ad hoc facit qđ notauī in simili. ff. de iure do. l. vbi adhuc. §. et p dictis insurgit alia qō dñi Dy. Dyn. determinat qđ testes recepti ante venditionē nōcāt emptorī qui non possēa recepti sunt. ar. dicte. l. pses. de pig. et. ff. co. l. si superatus. §. fi. et de excep. rei iudi. l. si mater. §. fin.

¶ Comminationes epistolas ꝛc. Rubrica.

1 ☞ Cōminationes quibus casibus operari censeantur.
2 Appellari debet a comminationibus validis.
3 Cōminationi contrafaciens quando incidat in penam.
4 Aduocatus an incidat in penā loquēs cōtra preceptū iudicis sibi sub certa pena factum de nō loquendo.

1 ¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa vbi ꝛ hic in gl. † notank aliqui casus in quib⁹ cōminatiōes multū videnť operari. vnus est. ff. de tuto. l. tutor. q repto. §. si deponi. ꝛ ibi in gl. alius est. ff. de offi. pfec. vic. l. j. §. patron⁹. ꝛ ibi in gl. tertius est de iudi. l. in pm ptorio. ꝛ ibi in gl. Sunt ꝛ alū lz nō numerenť in gl. vn⁹ est. ff. de offi. pfec. vic. l. ūj. §. j. ibi, aut seuera interlocutiōe cōminatus ꝛc. alius. ff. de iurepa. l. j. est ꝛ alius. ff. de manumiſ. l. si qs dicat. ꝛ vi
2 de qō ibi dixī. † Sz qō tales cōminatiōes valeāt ꝛ necesse sit ab eis appellari vł ex de in inte. resť. cū ex literis. i fi. ꝛ est expressuz extra de appel. c. cū cessante. ꝛ ibi in gl. ꝛ per Jnn. ꝛ ad hoc extra de loc. c. j. de matri. cōtra interdic. ecc. cōtrac. c. ūj. ꝛ ibi in glo. ꝛ de eo qui furtiue ordines suſcepit. c. j ꝛ ibi iy gl. ꝛ plenius de sagit
3 ta. c. vnico. † Quid ergo dicem⁹ de istis cōminatiōibus vt cū iudex dicit citamus ꝛc ad talem terminū alioquin procedem⁹ ꝛc. de hoc dixī. §. quomodo ꝛ qñ iudex. l. tres denunciationes. versi. quid si iudex citat hoc modo: vel qñ precepit aliquid sub cōminatione alicuius pene, puto dici posseaut comminatio est generalis: puta qō aliquis non debeat offendere titiuz sub tali pena vel dare damnū in rebus talis sub tali pena: vel facere tale qđ sub tali pena: tunc si per modum simplicis cōminatiouis nōvi deť valere ꝛ contrafaciens non videtur incidere in penā vt si dicat qō nullus faciat tale qđ sub excōmunicationis pena. Si em faciat non est excōmunicatus lz excommunicandus. vt colligi poteſt ex notatis dictis ca. de matrimo. contra interdic. eccle. cō tracto. ꝛ. ūj. ꝛ de eo qui furt. ord. ſuſce. c. j. ꝛ xxuiij. di. c. salomtane. ꝛ de sagitta. c. j. ꝛ hoc nisi esset canon late sniē legis nō bois. vt no. d. c. j. extra de loc. Si aūt nō esset factū p modū simplicis 3mi natiōis, lz sniē sub 2dōne late: puta si qs fecerit tale qđ sit excōi catus: tūc secus vt ex dictis iuribus colligiť ꝛ ex notatis in eis. Si vō sit specialis cōminatio puta ne qs moleſtet titiū in tali re: tunc dic vt colligiť ex notatis p Jnn. extra q matri. accu. poſ. c. cū in tua. vbi videť tenere qđ si nō fiat cū cuſe cognitiōe nō inci dant cōtrafaciētes in penā. ꝛ vł expressum. j. eod. l. programa. ꝛ de istis bānis ꝛ pclamat⁹ onibus gñalibus vtrū ligēt ꝛ an igno rātia excuſet, satis dixī. §. qūo ꝛ qñ iudex. aut. q semel. Si aūt sit speciale inter certas psonas: puta qz iudex precipit debitori qđ ſoluat creditori itra certū terminū sub certa pena: tūc aut facit cū cause cognitiōe ꝛ valēt. ꝛ ita intelligant pdicta iura q̄ loquūtur de comminatiōe in casibus in quibus valet. ꝛ pro hoc. §. de poſtu. l. j. cū ibi no. ꝛ ad hoc de interdi. ꝛ rele. l. fi. Si aūt sine cā u se cognitionetūc nō valeat. ꝛ ita intelligať titul⁹ iſte ꝛ maxie. l. j. ūij. ꝛ. v. j. si p vim vel alio mō. l. vlti. vñ vi. l. memmerint. ꝛ de resta. tute. l. iure nostro. ꝛ ita tenet Jnno. extra de in integ. reſtit. c. cum venissent. in gl. que incipit. videť tñ cōtra. Ex predictis so
4 piunť multe qōnes. † Prima est si potestas alicui aduocato vel alteri precipiat qđ nō loquať sub certa pena, si ille loquať an incidat in penā ꝛ possit ab eo exigi. Hā Bul. de suz. lz qđ nō si fine cause cognitiōe ß factū fuit, vt no. fz eū. §. de mō multa. ꝛ. l. eos. vbi de ista materia tetigi. Jtē facit ad illud qō quotidie fit. Mag ptātes cōdemnāt ꝛ pcipiūt 2dēnatiōes debere solui ad certum terminū sub pena tertij ꝛ quarti. Hā vł qđ preceptū de tertio ꝛ de quarto nō valeat: vt. j. eo. l. j. ꝛ. l. interlocutio. ꝛ vł expssum. ff. de vſur. l. j. §. j. in fi qō puto verū esse si iudex prio faceret 2dēnatio nē poſtea p interlocutoriā pciperet debere solui sub pena tertij ꝛ quartiz tūc em nihil vł talis interlocutoria p iura pdicta nisi fo
1 te statutū vel cōſuetudo eā firmaret. Sz si sniа 2dēnatoria pnū ciat debere solui sub certa pena tertij ꝛ quartiz tūc secus, vt. §. de sen. q̄ si. cer. ęſtitate. l. j. ꝛ no. in gl. d. l. j. §. j. in fin. ꝛ. ff. de vſur. tunc enim sit cū cause cognitione et ideo valet vt predicti.

Interlocutio. Jbi signata cōtinēs qđ
no. l. sequentem ꝛ gl. ibi posita, et qđ dixī. j. vnde vi. l. memmerint.

¶ Si ex falsis instrumentis. Rubrica.

1 ☞ Sententie stari debet nisi de falso constet
2 Sententia lata ex falsa cā an sit ipso iure nulla.
3 Reus an possit perpetuo excipere cōtra agentē ex sentētia obtē ta per falsa instrumenta, et nu. seq.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa eod. et qđ no. ꝛ dixī. §. de transac. l. si ex falsis. ꝛ de fide instrumē. l. fin. † Item dic quod statur sententie donec de falso appareat, vt extra de fide instr. c. accepimus. in fi. ꝛ ibi no. ex quo patet qđ sententia lata per falsa
1 instrumēta nō est nulla ipso iure: ꝛ ita no. per Compos. extra de reſcri. c. sup lris. §. item pone. ꝛ ibi de hoc per Innocen. extra de renūcia. c. in presentia. per eū. extra de falsar. c. j. ꝛ. ij. de exceptio. c. cū venerabilis. §. ij. In glo. sed vtrum. ꝛ. xxvj. q. ij. c. ꝛ si non cognitio. per Archi. in fi. ꝛ facit ad hāc materiā quod not. in Spe. de rescrip. c. presentatione. §. j. in fi. ꝛ pro hoc facit. l. ij. j. eod. que dicit a tali sententia posse appellari. speciale est ergo fauore pu pilli. ā. si ex falsis. alle. l. j. ꝛ. ij. vbi est nulla ipso iure. Jnnoc. cū in c. inter dilectos. de fide instru. circa fi. videtur innuere quod pri
2 uilegium cōcessum † vel sententia lata ex falsa causa vel falso in strumēto nulla sit. ru tñ dic qđ retractatur per restitutionē ꝛ dicit gl. qđ primo de falso cognoſcetur, deinde debitur restitutio, ꝛ potest de falso queri criminaliter et ciuiliter. vt. j. de fal. l. dam⁹. Sz hoc non videtur procedere: qz si est actū de falso ciuiliter ad interesse ad quid debitur restitutio, vnde Jac. de are. distinguit aut viuit author ꝛ princeps falsitatis: ꝛ tunc ante oia accusari dz et pbari crimē, quo probato petitur restitutio, vt. §. de aduo. diuer. iudi. l. j. ꝛ vbi cause fiscales. l. j. non aūt dz ciuiliter agi con tra alium in preiudiciū criminosi. Si vero nō viuit author falsi tatis: tūc omissa accusatiō e criminis petiť restitutio per. l. diu⁹. de re iudica. ꝛ sic intelligať. ff. ꝛ excep. l. qui agnitis. vbi dicit ter tus accusare velit sez falsitate auctoris. ꝛ de hoc dixī. d. l. si. §. ꝛ
3 fide inſt. † Sz qđ si ille qui obtinuit sententiam per falsa instrumē ta agat ex ea: nunqđ reus poterit excipere perpetuo etiam non habita restitutione: qđ videtur vt. ff. de doli excep. l. pure. §. fin. ꝛ est expssum extra de preba. c. lz. et ibi de hoc pulchre est gloss. q incipit si. §. de procu. et ibi ēt p Jnno. et de excepť. dicte. c. cum venerabilis. Jn contrarium videtur quia snia tz quocūq; p re stitutionē rescindatur vt dictum est: ergo ante non 2petit excep tio. vt. ff. de 2di. indebi. l. fina. in fin. et de excepť. l. excepť. in fin. Sed post quadrienium non potest peti restitutio. vt. §. de tēpo. in integ. restitu. l. fina. Pe. distinguit † aut actor obtinuit sniam
4 p falsa instrumēta et reus nō pōt se iuuare nisi ope restitutiōis que peti dz intra quadrienium siue ex gēdo siue excipiendo: ꝛ sic intelligitur secundū eū. d. l. diuus. Aut obtinuit aliud remedū actor quaz sniam diffinitiuam: et tunc intra tantum tēpus pōt excipere intra quantū posset de falso agere. ar. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. si filius. Ja. de are. melius distinguit sin Cynū: Aut ille qui obtinuit p falsa instrumēta fuit in dolo vtēdo scien ter falsis instrumētis: et tūc cū possit teneri criminaliter et ciuiliter de falso, vt. j. de falsis. l. damus. et. l. si. poterit excipi 2tra eum sine restitutiōe p regulam iuris cui damus act. ꝛc. † Aut nō fuit
5 2scius falsitatis: et tunc nō pōt excipi nisi habita restitutiōe. et ad hunc intellectū adduci possunt de rer tales pdicte et. d. l. excep ptiones. in fi. et de hoc no. eo. ti. l. qui agnitis. et dicetur. j. de fal. l. querela.

Stabulas. Oppo. glo. de. §. semel. et hic et ibi solut expo nēdo falsa. i. nō iusta. qđ Jo. de ra. nō plz: mo ppie accipit verbū falsa: sed rūdet qđ snia lata p falsa instrumēta retractať ope restitutionis vt. l. diuus. de re iudica. et contra libertatē nō datur restitutio, vt. §. si aduer. liber.

Et qui. In gl. j. ibi, nō puto. vt. ff. de ap. l. si expſ sim. et ibi no. abi. l. licet. et. §. fi. fa. et quē admo. paren. peis teneanť. l. j. li. x. Oldr.

Ulsam. Concor. ad finē ibi eum qui iudicaue rat secutum extra de re iudi. c. cū. J. et A. cum ibi notatis.

1 ☞ Executor quid facere debeat fieri opponať quod snia obtē ta fuerit per instrumenta falsa.
2 Sentētia per 2fessionē rei lata an possit retractari.
3 Questio homicidij qua ratione possit differri. ꝛ nu. 4.

Iudicati. † Quid si contra executionē sen
1 tentie opponať quod lata fuit p falsa instrumēta: qđ faciet executor: dic qđ si est exe cutor mixtus cognoſcet de ipsa exceptiōe, vt supra si contra ius vel vtilitatē publicā. l. et si non cognitio. Si merus non, vt. §. de execution. rei iudica. l. si vt proponis. lz dz ad supe riorē mittere qui cognoſcat ꝛ interim supsedere, ꝛ hoc volunt † ic dicere

dicere solet suſpēdi ꝛ p hoc. §. de offic. deleg. c. pastoralis cuz ibi
2 not. ꝛ de re iud. l. decetero. † Sed qđ si petebam. ꝛ. ex falso instru
☞ mento reus confeſſus fuit se debere: ꝛ sic fuit cōdēnatus: nūqđ talis sniа poterit retractari? videť qđ nō, ppter 3fessionē 3 quāve nire nō pōt, vt. §. de iureiu. l. si quis iusurandū. Aber. de bobio tenet cōtrariū per hanc. l. ꝛ ex generalitate huius ti. ꝛ p hoc. ff. ꝛ excep. l. qui agnitis. Sz si agebam ex instrumēto falso qđ inder pnunciauit esse verum deinde ptextu talis instrumēti 2dēnauit reū, nunqđ retractabiť talis snia. de hoc dic vt no. in Specu. de cōpe. iudi. additiōe. §. j. versi. vlt. ꝛ per Cōpoſt. de reſcri. c. super literis. ver. sz quid si instrumētū. ꝛ ibi de hoc p Jnn. Ultimo qđ ro questionē dil putatā p dñm Rich. ex forma statuti teneturre cto: intra duos mēses criales causas sub certa pena terminare: titius accusatus de homicidio p testiū, phationes eſt convictus
1 instāte termino duoz mēsium frater titij accusati vel aliꝰ pro
2 ſus extraneus vel etiā ipse accusat⁹ directo accusat testes de fal so dicens eos falsum phibuisse testimonium ꝛ petens eos de fal so puniri: querit an pendēte ista accusatiōe falsi cōtra testes poſ sit questio homicidij sine metu pene vltra duos menses differri. ꝛ vł qđ sic per. l. istā: qz etiā si esset lata suſpenderet ꝛ retractareť vt hac. l. ꝛ per totū titulū. Ipse autē post multa allegata pro et
3 contra determinauit qđ non. † Non pōt dici questionē homici dij differēdam nisi hac sola ratione: qz si testes de falso fozēt cō dēnati ꝛ reus in cā homicidij fozet purgatus: ꝛ ad hoc tēdunt oia. p hac parte allegata, est ergo hic solū attēdendū vtrū actita ta in qōne falsi p iudicēt in qōne homicidij: qz si p iudicāt differ turas nō. qđ aūt nō p iudicēt nec opitulenť, vł casus. ff. de publ. iudi. l. is qui reus. dñ dicit qđ nō relatione criminis sz innocētia reus purgať. ꝛ pro hoc. ff. de adul. l. ūj. §. fi publico. ꝛ. §. qui hoc di cit nisi referať tale crimen quod adeo esset prejudiciale vt si con ſtet illud esse cōmissuz nō sit possibile illud de quo prior accuſať fozet cōmissum. vt est expssum. C. qui accu. nō poſ. l. j. multo ergo fortius nō relenať qñ crimē nō in accusatorē sz in tertiā psonaz puta in testes pponiť ad penā eis imponēdā: qz tunc res inter alios acta ꝛc. vt plene notaui. §. quibus res iudica, nō nocet. sup rubrica. qño em acta in cā falsitatis possent p iudicare accusatio
4 nī homicidiū qui nec receptioni nec iuramēto eoz forte presens eriť: certe nullo mō, vt. §. qui. res iudi. nō nocet. l. pe. vt intelliga tur nō solū in eodē delicto sicut glo. intelligit, sed multo fortius in diuersis vt in questiōe nostra. Jtē pro hoc videť lex expssa. ff. de ijs qui no. infa. l. lucius. ꝛ extra de 2di. cogni. c. ūj. vbi diffini tio sup crimine contra assertionē testium nō p iudicat testibus: ergo nec econtra 2tra testes dz p iudicare cause homicidij: eadē
4 rōne qz res inter alios acta ꝛc. † Concludendo ergo determinat quod questio homicidij vel eius executio pretextu accusationis falsi differri nō dz cum vna alteram non cōtingat, etiaz si testes deponerēt in cā falsi eum viuere qui occisus dicitur. dicit tū qđ si hoc cōstaret iudici ex actis habitis in causa homicidij de tali in
1 nocētia accusati cōstaret esset ferenda sniа absolutoria: ꝛ etiā si
2 hoc in executiōe sniе cōdēnatoriе cōstaret: nō esset executiō i mā danda: lz seruandū esset qđ dī. ff. de questio. l. j. in fi. ꝛ de pe. l. diui fratres. i. respon. Si aūt accusatus de homicidio accusaret accu satorē de eo qđ dicat eum falsos testes pduxisse: tunc dicit diffi nitionē homicidij differre posse: qz tūc sniа sup falso lata pīudi cialis esset cause homicidij, vt. §. de fide instrumē. l. fin. §. quod si pdictū, ꝛ qz incidēter ista qō falsi detegit accusationē homicidij forte calūnioſam qđ qualitercūq; 2stet iudici in cā homicidij, p cedere nō dz. vt. ff. de bonis liber. l. q cū maior. §. patris. ꝛ ibi de cā falsi tanq̄ pīudicialis prius cognoſcēdū erit, vt. j. q accu. nō poſ. l. j. vbi Cy. recitat hanc qōnē. Si aūt extraneus non ille qui accusatus eſt de homicidio accusaret de falso: tūc cā homicidij nō differreť p iura predicta qñ accusat testes quo casu dictū est nō differri. Si aūt accusatus de homicidio in modū exceptiōis dicat testes falsos: tūc etiā differť questio homicidij cū sit preiu
3 iudicialis vt dictū est ꝛ hoc nisi cōstaret iudici qđ in fraudē ꝛ cā differendę litis opponaťur: qz tūc nō differť. arg. §. de iura. calū. l. j. j. de fal. l. satis apte. vbi de hoc pxi. ar. extra de in inte. reſ. c. susci tata. Idē si imputari posset accusato qđ nimis se artauerit ad pponēdū exceptionē pdictā, vt. §. de in integ. reſti. l. petēde. ꝛ. j. de tēp. ap. l. nemo. ad fi. Si ꝛo nō est ibi qđ possit sibi ipūtari: puta qz accusator circa finē duoz mēsiū pduxit dictos testes tūc au diť excipiēs ꝛ iudex eū artabit si fieri pōt ad. pbādū intra tps vt j. vt intra certū tps criminalis qō terminet. l. ij. ad fi. ꝛ si commo de hoc fieri nō pōt etiā vltra tps sine metu pene pōt differre p. l. §. de adul. l. fi. ad fi. ꝛ. ff. de excu. tut. l. si cum ipse. quantūcunq; em statutū sit strictū interpretatione tū hanc recipit a iure cōi vt iusta ꝛ necessaria cā excepta intelligať, vt. ff. de serui. l. si cui. §. ritu nup. l. ☞ ☞. ꝛ p hoc §. de nora. l. si seruꝰ. ꝛ. ff. de mu. ꝛ ho. l. vt gradatiz. §. ꝛ si lege. ꝛ ad hoc facit qđ notaui. §. de iud. l. peręādi. vltra pū cip. ꝛ per Cyn. notať hec qō. j. qui accu. non pūt. l. j. ꝛ vide qđ ibi

☞ Dubiū nota bile.

¶ De confessis. Rubrica.

1 ☞ Fateri quis dicatur.
2 Confiteri quis censeatur.
3 Cōfessioni per iram in iudicio facte nō creditur.
4 Confessus quis proprie dicať: quis largius ꝛ quis largissime ꝛ quis similitudinarie. ꝛ nu. seq.
8 Confessio connexe continēs aliquid pro me ꝛ cōtra me in totuz admittitur.
9 Minor sibi preiudicare non potest.
10 Confessus an ilico condēnari debeat.
11 Confessio an fieri debeat iudice pro tribunali sedente.
12 Confessio an valeat facta coā non suo iudice.
13 Confessio facta coā arbitro an sit eiusdē effectus ac si esset coā iudice facta.
14 Confessio an fieri debeat aduersario presente.
15 Cōfessio in iure facta an pariat hos effectus quos res iudicata.
16 Cōfessio in iure facta an pariat actionē ꝛ obligationem.
17 Confessio facta coā zuo iudice an possit per alium executioni demandari.
18 Confessus in iure an possit confessionē reuocare.
19 Error iuris excusat in damnis vitandis.
20 Confessus an possit appellare.
21 Confessio mea an possit admitti inquātum est cōtra me ꝛ repeli inquantum est pro me.
22 Confessio tutoris curatoris vel procuratoris an noceat dño vel minori.
23 Confessio procuratoris non nocet dño ratū nō habenti.
24 Procurator: qualitercunq; noie dñi contrahat ipse tenetur.
25 Confessio prelati an noceat ecclesie vel vniuersitati.
26 Confessio collegij vel capituli an valeat sine prelato.
27 Confessio extraiudicialis facta aduersario absente an probet contra confitentem.

Onfessos. De ista materia vide p Az. i sum. ꝛ i biocardis de 2fessio nib⁹. c. i margarita. ꝛ plenissime i spe. de 2fessionib⁹. ꝛ ēt de 2fes. p totū cū ibi no. li. vj. ꝛ p Bof. Bof. in sum. c. ti. ꝛ p Bernardū. c. ti. c. fi. de hoc ēt satis no tauī. §. de pb. l. rōnes. ꝛ bn̄ p Rof. de ac. i factū q̄rit ex 2fessiōe ꝛ aliqđ tetigi. §. de reb. credi. l. actori. ꝛ qđ no. in gl. l. sicut maior. §. de repu. here. ꝛ qđ dixī de non nu. pecu. l. generaliter. ꝛ per Jnn. extra de elec. c. p inquisitionē. ꝛ p Dy. ff. de re indi. l. post rē iudi catā. ꝛ expone ꝛ 2fes. l. debitor⁹ vel. §. de rebus in cōfessiōe de
1 ductis ꝛ est notandū qđ † fateri ꝛ confiteri
2 i. fari teneor. † Cōfiteri aūt spōte. pfiteri ꝛ qđ aliqđ spondet sicut monach⁹ i. pfessiōe. ex de regularib⁹. c. ex pte ꝛ in baptismo sit p fessio de 2se. di. iiij. c. paruuli. ꝛ cū eps 2secrat. xxij. di. c. q eps. vñ ꝛ pfiteri. i. pmittēdo fateri. ita no. p Car. extra de sum. tri. c. fide li. circa prin. li. vj. Sz lz forte pdicta sint vera ex proprio signifi cato vocabuli iura tñ. pmiscue pdictis vocabulis vtunť, vt ptz ff. e. l. nō fatek. ꝛ i multis alijs iurib⁹ hoc ptz. de hoc stat iz. j. subij ciā de 2fessionib⁹ Jtē cui stand⁹ sit, dixī. §. de fi. instr. l. scripture. De cōfessiōe pcur. an noceat dño tetigi. §. ꝛ pcu. sup rub. in fi. ꝛ in Spe. de 2fes. §. postremo. ver. fi vero sit p. pcu. ꝛ. j. ver. ri. queri tur. ꝛ si sunt duo pcu. quoz vnus 2fitet alius negat cui stabit. ꝛ. ff. de re iudi. l. duo iudices. ꝛ no. p Jo. an. de pcu. si duo. de hoc di xi. §. de iura. calū. l. ij. in tractatu positionū. ꝛ rūderi pōt p pcur. ꝛ vide qđ no. p Gabrielē de oseletis in tracta. de fama. §. pri. §. ver. sz subijcio quid dices de confeſ. 2 ver. sequē. † Item confeſ
3 sioni facte in iudicio p irā nō stat ur. ff. de preba. l. in fin. de cō fessione pupillorum ꝛ adultorū ꝛ tutorum ꝛ curatorū dixī. §. de au. pstan. l. clarū. ꝛ. j. super verbo maioꝛ. ꝛ in Spe. de confeſ. circa fin. ꝛ p Rof. d. titu. de act. in factū que ozit ex confessione per totum. His premissis veniamus ad declarationē huius regule ꝛ suppletionum eiusdē p gl. ꝛ Azo. in summa. Et primo hec lex
4 loquitur in genere sed o in specie. † Confessus fm Ric. de mata rellis ꝛ Cy. hic pprie dī quasi cū alio seu coram alio fassus sic ac cipitur. j. de penis. l. qui suis. z. quoz. ap. nō reci. l. ij. Jn stricta tñ significatione accipiť cū quis qđ mēte habet verbo fateturvt in psallmo 2fiteor tibi domine. ꝛ ita pōt accipi. §. de liberali causa. l. parētes. lz illud melius posset dici profeſſio quasi prompte vel
5 pr. obe fassio. vt. §. de testa. l. neqz. pfeſſio. † Qñqz sumiť largius qñ aliquis aliquid dicit ꝛ ego ei fateor affirmādo. vt. ff. de interro. act. l. si sine. vel etiā negādo: qz profiteri videť illud nou esse et supra, vnde liberi. l. qui se patris. ꝛ sic accipitur. ff. de interroga.

Universidad de Deusto
Biblioteca

act. l. voluit ibi cõfitẽdo vel mẽtiẽdo z iste ꝓprie dr fateri. vt. c. ti. l. si seruꝰ. ibi fassus est suũ ꝛc. † Qñq; largissime, ꝑ qualibet narratiõe ꝑbis ꝓposita, vt. ꝛ̃. de ordine cognitionũ. l. j. in ꝓn. z hec melius dr assertio, vt. ꝛ̃. de asser. tollẽ. Jn negatiua dr negatio vt ff. si vsufr. petaf. l. vti frui. in ꝓn. † Qñq; etiã per similitudinem dicit 2fiteri q nõ verbo ſz facto demõstrat id qđ sentit qđ 3tiũ git trib⁹ modis vnus est in faciẽdo, vt. ꝛ̃. de seruis fugi. l. si fugitiui. alius malitiose negligẽdo, vt. ꝛ̃. ad velle. l. si fine. de nor. l. iij. z. iiij. alius in resistendo et qđ facere debuit, vt. ꝛ̃. de iureiu. l. ij. ſ. sinaũt reus ibi ꝓ cõfesso ꝛc. z de iureiu. l. manifeste. ff. in hoc titulo accipi ꝑt oibus ꝑdictis modis quiver bis exp⁹imunt z ẽt qui facto declarank ad eoꝝ similitudinẽ, vt. ff. de legib. l. de quibus. in fi. Jn iure ideo dr q extra ius nõ vꝫ vt hic in glo. z plene dixi. d. l. rõnes. ꝛ̃. de ꝓba. z expone in iure, vt. ff. de interro. acti. l, voluit. ſ. j. cum ibi nota. Jn valeant facta in carcere dixi. ff. de custo. reo. l. ij. Contra se ideo dicit q ꝓ o se non valet vt in glo. Alij tñ distinguũt aut cõfitetur ꝑ se z aduersarius hoc affirmat z ei, pdest nõ tã virtute sue cõfessionis ꝙ aduersarij qui ꝫ se cõfiteť, vt. ff. de iudi. l. si debitor. i. z ficer. pe. l. qdã. Si ꝓ o tacẽte vel cõtradicente aduersario non stat eius dicto per. l. exẽplo. ꝛ̃. de ꝓba. nisi cũ id qđ dr vꝫ dare formã alicui facto qđ fieri intendit z aduersario tacẽte in facto, pcedit sicut cũ dico aduersariũ non posse vti fori ꝑscriptione z ipso tacẽte, pcedit, vt. ff. qui satisdare cog. l. si fideiusſor. sc̃do rñso, ſz ille est magis ꝓtestario quã 2fessio. † Item qñ cõfessio est connexa z cõtinet aliquid ꝑ me z ꝓtra meritũ vꝫ in totũ admittẽda vt m qõnibus. j. dicã. r. qõne. certũ quare dicaꝭ. dic vt in glo. ꝙ ius z natura nõ resp⁹it. dic vt in gl. z in summa eo. ſ. Jtẽ ideo dicit ꝙ ius z natura z in Speculo de cõfessionibus. ſ. ij. ver. xij. nõ vꝫ. Jn cã pecuniaria quare dicaꝭ, dic vt in gl. z in spec. de cõfessionib⁹. ſ. j. ver. z hoc in ciuili. Fatẽ cui⁹ noie cum alio possit esse actio. Circa hoc non plꝫ exemplũ gl. Ja. de are. Hã si 2fiteor me debere tibi. r. qne nõ debeo be ne cõdẽno: ſz cuz alio nõ possit esse actio. Rõ obstãt. ll. allegate in gl. q loquunť i ꝓparatorijs iudicior at hic loqmur in substãtiali cõfessiõe qua facta sequiť 2dẽnatio sup ꝑncipali ponit ergo exẽplũ ibi vt dare montẽ aureũ ſz gl. fin Cy. põt defendi cũ cõstabat iudici Jniũ eius qđ confessus est. at vbi esset dubiũ: tũc cõfitens haberet necesse ꝓbare contra suam confessionẽ: q. ꝓima facie stat ur sue confessioni vt hic z. ff. ad. l. aqĺ. l. inde nerati⁹. ſ. fi. Jbi paratus sit ostẽdere hoiem viũ hoc ita apparẽte cum cõstet cõfessionẽ esse Jnatura nõ est necesse revocare confessionem vel ꝓbare errorẽ z in hoc est dr̃ia inter 2fes. cui natura refistit z aliã. Est z alia dr̃ia vt patebit. ſ. ir. q. circa fin. Maior ideo dicit † q. minor sibi nõ ꝓiudicat. vt. d. l. clarũ. de autho. ꝓtian. vbi de hoc dixi z circa hoc dic aut minor hz administratores aut nõ. Si nõ hz aut cõfiteť in cã in qua hz legitimã personam stãdi i iudicio z vꝫ cõfessio ipso iure. vt. ſ. si ꝑ vim vel alio mõ. l. j. An aũt tunc possit resꝰitui dicet. ſ. si de momentanea possessione fuerit appellatũ. l. j. aut in cã in qua nõ hz legitimã personaz z tunc aut in cõtentioso iudicio z nõ vꝫ vt. ꝛ̃. qui legi. p. l. momẽtanee. aut i iudicio volũtario: z tũc si pupillus sibi nõ ꝓiudicat si adultꝰ sic, vt. ff. de ma. vin. l. si minor. Si ꝙ hz administratores aut est adultus aut pupillꝰ. primo casu si cõfiteť cũ authore curatoris vꝫ ſz põt restitui, vt. ꝛ̃. si tutor vel curator: inter. l. ẽt. si fine cura. fin Hic. distinguiť vtrum in ꝯs que pertinẽt ad solemnizandũ iudiciũ vt litis cõtest. z similia aut sup ꝯs q̃ pertinẽt ad veritatis inquisitionẽ. primo casu nõ vꝫ: sc̃do sc. z rõ no. in. d. l. clarũ. z idem videtur glo. dicere in. l. certũ. ſ. minor ẽ. ff. eo. vbi dicit secus esse in snia z rõnem aliã ibi reddit Dy. ſ. q: in 2fessiõe adest consensus confitentis sed in snia non, vt. l. inter stipulãtẽ. ſ. j. sed hoc nõ placet Pe. q: sicut snia sic z cõfessio ꝓcedit in instituũ per modũ contentiose iurisdictionis z ita sine curatore nõ tenet ipso iure cõfessio, vt. ꝛ̃. qui dari tuto. ꝑñt. l. in vniuersis. z dicit ũ. ſ. minor ẽ. itelligit qñ nõ habebat curatorẽ in pupillo dicẽt dixi. d. l. clarũ. Spõte hoc ideo dicit: q: in toꝛmẽtis nõ vꝫ nisi ꝑseueret, vt. l. ſ. ſ. diu⁹. de qõnibus. z dixi. ꝛ̃. eo. sup verbo in cã pecuniaria, vel dicit spõte: q: ꝑ metũ extorta nõ valeret, vt extra qđ metus cã. c. j. z in speculo. d. ſ. ij. ver. ij. Sciens hoc ideo: q: si per errorẽ nõ teneret, vt. ꝛ̃. de iuris z facti ignoꝛã. l. erroꝛ. z ibi plene no. z dixi in Spe. d. ſ. ij. ver. iij. nõ vꝫ. Presente aduersario ideo dicit q: eo absente nõ valeret, vt. ff. eo. l. certus. ſ. si quis absente. z plene dixi. d. l. rationes. ꝛ̃. de ꝓba. z. ſ. eod. ver. quinto querit. Nec fauoꝛ. i. ꝙ nõ sit sup re fauoꝛabili vt matrimonio vel libertate qđ dic vt in gl. z. d. ſ. ij. ver. x. z vide circa hoc qõnes que no. in ver. se. Nec fraus. i. ꝙ nõ sit in fraudẽ creditoꝝ vt per totum titulũ q̃ in fraudẽ creditoꝝ. Remanet ergo regula nostra clara z suppleta vt in his versibus continẽť maior sponte sciens ꝯ se vbi ius sit. i. iudex z hostis. i. aduersarij. nec natura rei fauoꝛ vis, id est violentia. l. ne repugnet. ſ. ꝙ sit pecuniaria z nõ criminalis ꝙ sine fraude duret. i. perseueret. Jn criminali certũ iudicat⁹ habetur. Jtẽ expedit ꝙ sit iudex cõpetens alꝭ nõ teneret. vt extra de iud. c. at si clerici. z ibi no. z. ꝛ̃. ne ꝓlatu ordinetur. l. si pr̃. z dicetur. j. ver. quarto querit. Sunt z q̃dã alia necessaria que notãtur. d. ſ. ij. in speculo de ꝓcessibus. z de cõfessione incrialibus dic vt. c. ſ. r̃. vlti. z qñ ꝑ iudicato habeať. dic vt in gl. z in sum. huius ti. j. r̃. secũdo q̃ro. Expositã z suppleta regula declarem⁹ eius materiã querẽdo primo qđ differat iste titulus ab illo de iterro. act. gl. hic z ibi dicit: q: iste locũ hz posse litẽ ꝛ̃e. z ille ante. Sed hoc est ꝫ. l. ff. de ꝓcu. l. si reus. z. ff. e. l. certũ. ſ. si. vbi hec confessio locũ hz ante litẽ ꝛ̃e. z ꝫ. l. vbicũq; ff. de interro. ac. vbi ꝑz titulũ illũ habere locũ etiã post litẽ cõte. dic ergo ꝙ ille ꝓprie loquiť de cõfeſ. que sunt ad litẽ decidẽdã. Sed q: ille que fiũt ante lit. ordinandã hic de ꝯs que sunt ad litẽ decidẽdã. Sed q: ille que fiũt ante lit. ordinationẽ cõiter fiũt anteli. cõte. z iste post lit. cõtestatã voluit hoc dicere gl. q̃ etiã ꝑt ꝓbari eo qđ dicit error iuris cõsiteri nocere, vt. ff. e. l. ij. qđ verũ est post lit. cõte. Nã ali nõ noceret, vt. ff. de interro. act. l. de etate, ſ. qui iusto. et. ſ. seq. Jtẽ qđ dicit cõfessum condẽnandũ qđ esse nõ posset litẽ nõ conte. vt. ꝫ. de temp. ap. l. si. ſ. illud. z sic gl. se retulerit ad id q̃ plerũq; fit f̃m Dy. z Cy. † Secũdo quero an confessus debeat condẽnari gl. hic dicit ꝙ nõ. tu dic aut confessio fit per modũ contentiose iurisditionis aut ꝑ modũ volũtarie. ꝓ ꝛ̃o casu aut ante litẽ cõte. aut post. Si ante nõ ferť diffinitiua, vt. d. l. si. ſ. illud. j. de tẽp. ap. Si post tunc ferť snia, vt. ff. de custo. reo. l. si cõfessus. z nõ. ff. ad. l. aqĺ. l. ꝓinde. ſ. si. Sc̃do casu qñ ꝑ modũ volũtarie iurisditionis vt q: petis ꝙ mutuẽ sibi, r. z ego dico volo quod cõfitearis coram iudice z sic ſpõte vadim⁹ z cõfiteris hoc casu nõ fertur diffinitiua sed ꝓceptũ de soluendo ꝙ appellať fz Cy. in tuscia ꝓceptũ guarentigie qđ ꝓceptum bene mandať executioni, vt. ff. de iudi. l. si debitor. i. z de reiudicata. l. debitoribus. z de hoc plene per Rof. d. ti. de ac. in factũ que oritur ex confessione ver. illud etiã querit. † Tertio quero nunquid fit opus quod iudex sedeat ꝓ o tribunali an coram ꝓcedẽte fieri possit. de hoc satis dixi. ſ. de dilatiõibus. l. a procedẽte. Cy. dicit opinionẽ Rof. fuisse ꝙ confessiones que fiunt ad ꝓparationẽ iudicij quolibet loco fieri possunt. vt. ff. de interrog. action. l. voluit. ſ. fi. Alle aũt que pertinẽt ad lit. decisionem fieri debent coram iudice cedente: q: tunc cõfessio z sententia pariter ambulãt ergo ꝛc. vt. ff. de iureiu. l. pe. z q: in talibus cõfessionibus requiritur causę cognitio: z ideo nõ pñt expediri per iudicẽ procedentẽ, vt. d. l. a procedẽte. z. ff. de officio procõsulis. l. nec quitquã. ſ. vbi decretum z hoc tenẽt Odof. z Lambertinus rãponus. Jta. de are distinguit aut querit de confessionibus q̃ fiunt per modum contentiose iurisditionis z tunc habet locũ sententia Rof. f. sequacium aut de ꝯs que fiunt per modũ voluntarie iurisditionis vt quãdo debitor z creditor sponte vadunt coram iudice: et tũc quolibet loco fieri possit: q: que inter volẽtes fiũt vbiq; possunt expediri. vt. ff. de ma. vin. l. non est omnino. vbi de hoc nota ut secundũ eũ. z de officio ꝓcõsul. l. ij. Sz huic ob. videť ꝓallegꝫ. l. voluit. ſ. fin. vbi fiebat per modũ contentiose iurisditionis. Pe. respondet quod ibi iurisditio contentiosa non tendit ad lit. decisionẽ vide in hoc membro subdistinguit aut confessio tẽdit ad litis decisionẽ aut non. Jaco. autẽ predictus respõdet quod ibi non erat certus locus determinatus ad reddẽdũ ius sicut est in multis ciuitatibus. arg. ff. de excusationib. tuto. l. si duas. ſ. j. z. ij. Sed hoc nõ placet Cyn. q: ille. ſ. loquit de magistratibus populi romani vbi cõstat loca esse determinata. † Quarto q̃rit vtrum confessio facta coꝛã nõ suo iudice teneat vt qđ nõ supra si a nõ compe. iudi. per totum. z ex ꝯs que dixi ibi super rubri. z est expressum extra de iudi. c. at si clerici. z ibi no. z de hoc dixi. ſ. ne de statu defunctoꝝ. l. si pater. Quidã moderni dicũt aut emittitur confessio per modum contentiose iurisdictionis: z tunc oꝛ habetur ꝓ lit. contest. vt. ꝛ̃. de ꝓscripti. xxx. anno. l. cũ notissimi. ſ. sed z si quis videť esse ꝓrogata iurisditio, vt. ff. e. de iudi. l. ij. z ideo valet confessio. Si aũt fit confessio per modum volũtarie iurisditionis tunc aut qui confiteꝛ potest consentire in alienũ iudicẽ z valet vt. d. l. ij. ff. de officio ꝓconsulis aut non potest consentire vt clericus. vt extra de foꝛo cõpetenti. c. si diligenti. z. ꝛ̃. de episcop. z cleri. auť. statuimus. z nõ valet, sed hoc non ap⁹obat Pet. q: aut confitens errauit z non ꝓiudicat, vt. d. l. si pater aut scienter: z tũc non videtur iurisditio ꝓrogata q̃ sit per litis cõtesta. vt dixi. ꝛ̃. de episcopali audi. l. si qui ex 2fessu. z. d. l. ij. de iudi. z quod dicitur quod habet vim litis cõtestate, verum est quo ad ꝓscriptionẽ interrumpendã nõ quo ad alia vt ꝑz. ff. de ꝓcura. l. si reus. z. d. l. si debitor. i. de iudi. † Sz nunquid emissa coꝛã arbitro erit eius dẽ effectus ac si coram iudice? videtur quod non, ꝛ̃. de arbi. l. j. Jn contrarium est. ff. de arbit. l. primo. de hoc tangitur in Spe. dicto titu. ſ. nunc videndum. vel si culo quid de confesso coram arbitro quidam dicunt aut sententia arbitri est emologata aut non, primo casu sit eius dẽ effectus ac si facta foret coram iudice quia ex sententia arbitri tunc agit, vt. ꝛ̃. de

vt. ꝛ̃. de arb. l. cum antea. sc̃do casu non cum ex ea agi non possit, vt. d. l. j. ꝛ̃. de arb. pe. indistincte tenet ꝙ nõ sit eius dẽ effectus q: aut ꝑ modũ voluntarie iurisditionis z nõ valet q: nulla hz iurisditionẽ vt. ꝛ̃. de iurisd. om. iud. l. ꝓuinciaꝭ. aut ꝑ modum cõtentiose z tunc idez q: actus arbitrarius non est iudiciarius vt d. l. j. ꝛ̃. de arb. Hõ ob. qđ de emologatione dr q: de emologatiõe snie nõ cõfessionis loquitur. Hõ obstat ꝙ 2fessiones coꝛã arbitro valent m iudicio ordinario q: verũ est sicut cõfessiões extra
14 iudicium non sicut in iudicio vt. ꝛ̃. de testi. l. si. † Quinto q̃rit nũ quid sufficiat qualitercũq; aduersarius sit ꝓsens an opus sit qđ sit ꝓsens ad confessionẽ recipiendã, de hoc dixi in. d. l. rõnes. ꝛ̃. de ꝓba. vꝫ qđ sufficiat qualitercũq; sit ꝓsens vt. ff. eo. l. certũ. ſ. si qs absente. de interro. ac. l. si. q̃ indistincte loquunť. Jn ẽ nũ qđ sit opus ꝙ confessionem recipiat q: in iudicio quasi contrahitur vt. ff. de interro. act. de eta. ſ. qui interrogat z de pecu. l. ſz ſ. idez ſcribit sed in contractibus ita requirit vt. ff. de act. z obl. l. obligationum substantia. ſ. j. z hãc ap⁹obat pe. al. dicit 2fes. non valere. Sed cõtra hoc vꝫ qđ sufficiat persona iudicis gpõt subiectis q̃rere vt. ff. rem pu. saluã foꝛe. l. nõ quasi. Quidã dicũt aut cõfessio emittiť ꝑ modũ voluntarie iurisd. z põt queri ꝑ iudicẽ z oriť actio confessoꝛia vt. ꝛ̃. de epi. z cle. auť. generaliter, aut per modũ cõtentiose z tũc nõ vꝫ per iudicẽ posse queri q: iudex ꝓsentibus partibus dz ꝓcedere vt. ff. de reiu. l. de vnoquoq; z sic intelligit. d. l. vlt. de interro. act. hodie aũt cũ iudex vna ꝑte absente possit celebrare eremodicium vt. l. ꝑ per anduz. ſ. j. sicut snia ꝓdest absenti sic z confessio coꝛã iudice facta valebit cuz iudex tunc teneat loci ꝓlonã ꝑtis absentis. Et snia z 2fessio ꝑ ꝓbus palsibus ambulant f̃m Pe. z ista fuit opinio Jo. in distinctionib⁹ suis in hoc titulo q̃ incipit ad eoꝝ verbosam reclamationẽ f̃m Cy. † Sexto querit nũqd 2fessio in iure facta pariat ef
15 los effectꝰ quos hz res iudicata q: quãdoq; res iudicata omnibus ꝓiudicat vt de stat. homi. l. ingenuuz. z in causa inofficio. testa. vt ibi no. ponere ergo ꝙ aduersarius confiteť testũ inofficiosum: nunquid ꝓiudicat aliꝭ? vꝫ ꝙ sic q: cõfessio equipollet rei iudi. vt. ff. de reiud. l. posť rem iudi. Jn cõtrariuz est q: trãsactio equiparať snie vt. ꝛ̃. de trãsac. l. non minor ẽ z tñ non ꝓiudicat aliꝭ vt. ff. de inof. testa. l. si suspecta. pe. dicit ꝙ si per modũ cõtentiose iurisditionis equiparatur snie si per modũ voluntarie nõ. ad hoc facit qđ dixi. ſ. quib. res iudicata non nocet sup rubrica.
16 † Septimo querit nũquid 2fessio in iure facta pariat act. z obl. Pe. tenet ꝙ sic vt. ff. ad. l. aquil. l. ꝓinde. ſ. si procurator. z q: confiteť quasi cõtrahit vt. d. l. ſz. ſ. idem ſcribit de pec. preterea snia z confessio pariter ambulant vt. d. l. posť rẽ de re iudicata sz ex snia oriť obligatio vt. d. ſ. idẽ ſcribit ergo ꝛc. dic aut confiteť formiter aut informiter vt dr: in iuramẽto vt. ꝛ̃. de reb. ẽre. l. actori z no. ff. eo. l. certũ. ſ. si. ꝛ̃p Rof. d. ti. de actione in factuz q̃ oriť ex 2fessiõe. Sed an iudicis officiũ cõpetat ꝑ executiõe 2fessiõis dic ꝙ sic si fiat ꝑ modũ contentiose iurisdi. vt. d. l. posť rez iudi. z ne vis fiat ei. l. j. ſ. si qs mixtũ. Pe. dicit idẽ etiã in volũtaria cuz sit sibi notũ vt iudici z q: sic videm⁹ fieri in precepto de guarentigia de quo. ꝛ̃. dixi vt. d. l. si debitor. i de iud. z. l. debitorib⁹ de re
17 iudi. † Octauo q̃ro vtrũ 2fessio facta coꝛã vno iudice executioni mãdari possit per aliuz puta mercatoꝛ: exister venetijs ad postulationẽ alteri⁹ mercatoris cõfiteť se debere centũ coꝛã iudice domicilij ꝑ mercatoꝛe petiť talis cõfessio executioni mãdari hoc sepe de facto cõtingit z vꝫ ꝙ sic q: iudices se adinuicẽ iuuare tenẽtur vt dixi. ꝛ̃. de epis. aud. l. ẽpale cũ si. Ja. z Pe. tenẽt ꝙ nõ possit ꝑ iudicẽ domicilij executioni mãdari. ꝓpria authoritate vt. ff. de offi. z sul. l. vnica. Hõ ob. ꝙ debeãt se iuuare q: vez est si regrank vt dixi. d. l. ẽpale. z hoc nisi oꝛdinarij⁹ delegasset cãz illi coꝛã quo 2fessio facta est q: tũc exequeret vt. ff. de reiud. l. a diuo pio. i ꝑn.
18 † Nono querit vtrũ 2fessus in iure possit 2fessionẽ revocare de hoc no. plures opiniões. ff. e. l. nõ fatẽ. f̃m Jo. placet Pet. aut quis confiteť ignoꝛãter aut sciẽter z aut errauit in facto aut i iure. Si in facto vsq; ad suã iam revocak vt. ꝛ̃. de iur. z fac. ignoꝛ. l. error. z ibi de hoc. fallit de cõdi. inde. l. ea z insti. de obl. ex quasi cõtractu. ſ. fi. z sic intelligiť. ff. e. l. si is. Si in iure tũc opinio glo. est qđ ꝓiudicet ita qđ revocari nõ possit q: in culpa fuit nõ 2fulẽdo peritiores vt. ff. e. l. nõ fatẽ z de re. iu. l. damnũ qđ qs. de hoc dixi. ff. de adul. l. si posťul auerit. ſ. iubet. Dy. ꝛ̃. idẽ si posť li. con te. Si aũt error excusat f̃m eũ vt. ff. de interrog. act. l. de etate. ſ. q iusto z. ſ. celsus vbi de hoc no. ꝑut. d. ſ. intelliguñ in erroꝛe iuris vt no. ꝑ eũ de re. iu. c. ignoꝛãtia li. vi. ver. vlteri⁹. Opp. qđ non ap⁹obat pe. vt. ff. e. l. cum fideicõmissuz vbi est casus f̃m eũ nisi
1 fiat vis litere. † Preterea error iuris in dãnis vitãdis excusat vt ff. de iu. z fac. ignoꝛ. l. error. dicit ergo ꝙ nõ revocak ipso iure sed per restꝰ. z in hoc differt ab erroꝛe facti qui revocak ipso iure. Si vero fuerit 2fessus scienter tunc aut confessio tendit ad ꝓparationẽ iudicioꝝ z ante lit. cõte. potest penitere posťea non vt. ff. de rei vẽ. l. is q. aut ad litis decisionẽ z nõ potest penitere vt ẖic. falsle vbi confessioni natura resistit vt. l. inde neratiuus. ſ. fi. ad. l. aqĺ. Sed cur tã varie q: vbi quis confiteꝛur debere, r. que nõ debent teneꝛi ꝛ falsum sit. Sed si cõfiteatur se hominem occidisse qui viuit non ꝓiudicat: respondeo q: si 3teoꝛ. r. debere nõ põt nostre ꝓbari non esse verum sicut si confiteoꝛ occidisse hominẽ viuentẽ. Quomodo autem erroꝛ facti debeat revocari dixi. d. l. erroꝛ facti. an in criminali possit quis ꝓbare cõtra 2fessionez
20 suam dixi. ff. de questio. l. j. ſ. si quis vltro. † Utruz cõfessus posſit appellare no. ff. de app. l. vl. ſ. iussus z. j. quorum ap. nõ reci. l.
21 ij. † Decimo querit si confessus sum me debere tibi. r. vt repetas lectiones mihi z tu velis admittere cõfeſ. onẽ tuquantus est cõtra me z inquantuz non est ꝓ o me non. Cy. dixit ista questionẽ fuisse de facto vltra montes determinatum fuit ꝙ staret confessioni in ea parte que erat cõtra me i alia nõ ꝑ. l. si. depo. l. publia in fi. vt dicit Jac. de ra. tñ nõ placet sibi nec pe. imo distinguunt aut est cõnexa z sup eodẽ capitulo sicut in ꝓposito z tunc teneť totã cõfessionem admittere vel totã repudiare q: nõ dz eadem res diuerso iure censeri vt. ff. de vsuf. l. cũ qui edes. aut sup diuersis capitulis z tunc aut sunt connexa z idẽ ar. ff. de mino. l. etiaz ſ. j. z fa. her. l. in hoc iudicio z de edil. edi. l. eiusdẽ ad fi. Aut sunt separata z tunc ꝫ locum. d. l. publia. ſ. fi. ibi ẽm erãt diuersa capitula debiti z crediti licet ibi gl. teneat in totũ recipi debere epistolã vel in totũ respui z ista qđ vꝫ tangi. ꝛ̃. de dona. ante nup. l. ij. Ad hoc et. ã facit qđ no. ꝛ̃. de iur. cal. l. ij. in tractatu positionũ ver. sed nũqd possunt fieri positiones vel respõsiones sub conditione z ver. sed an ꝑté positionis ꝓ o me facienté. ad hoc et facit qđ no. ꝫ. de excep. l. si quidẽ in fi. glo. magne z qđ ibi notant.
22 † Undecimo querit vtrum 2fessio tutoris cur. vel ꝓcu. ꝓeiudicet dño vel minoꝛi. vꝫ q: sic q: 2fessio z snia equiparant z ꝓ dictum est. Sed snia 2 eos lata ꝓiudicat dño z minoꝛi vt. ff. de ꝓcu. l. plautius. z de re iudi. l. si se nõ obtulit. in ꝓn. ſ. tutor. ergo ꝛc. Jn contrarium vꝫ casus. ff. e. l. certũ. ſ. fi. z ꝓbatur de interro. act. l. si defensor. Jtẽ si 2fiteť dñm deliquisse nõ datur actio in dñm vt. ff. ad. l. aquili. l. ꝓinde. ſ. ꝓcu. z ꝓ hoc. ff. de ꝓcu. l. nõ solũ. in ꝓn. Item q: ab surdum sequi posťet puta si colluderẽt cum aduersario z aliqui cõfiterenk in ꝓiudicium dñi vel minoris cõfessio talis posset enorme damnũ inferre nec posset habere regressum contra ꝓcu. q: est pauper vel vilis et sic inanis esset actio. Jn q̃stione hac multe sunt opiniones ꝓ ita fuit Bal. z Jo. vt cõfessio facta ꝑsente domino vel minore ꝓeiudicet ꝛ̃ minoꝛi posset restitui eis aũt absentib⁹ non. ad hoc allegãt. ꝛ̃. de iur. delib. l. potuit. q nihil facit fz Cy. z nõ. placet sibi ista opi. q: ꝑ eam nõ eunk z tertiuz de. d. ſ. tutor. in. l. si se non obtulit hãc tñ opi. sequiť gl. ꝛ̃. de in. ca. l. ij. ſ. qs obseruari. Alij aut cõfitetur in causa quã inchoauit cũ minore z non ꝓiudicat alias sic. Sed nec ꝑ hoc tolliťur dictuz 3trariũ. Alij aut posť cõfessionẽ non est secuta snia z nõ ꝓiudicat. aut secuta est z tũc sic ꝓpter suiam ꝛ̃ nec hec ꝓ nõ est dare rationẽ quare magis ꝓeiudicet snia q̃ 2fessio alij q̃ ꝓiudicat nisi domin⁹ vel minoꝛ nõ: contrarium ꝓbet z hãc ap⁹obat gl. ff. de ꝓcu. nõ solũ. Sed 2tra hoc obꝛit gl. q: ꝓ ꝓbent 2tra nullũ est speciale in eis q: sic põt glibet 2trauenire z. ſ. sed an ipsos supponit aliqs speciale in eis. Sed respondet glo. q̃ possibile est qđ domin⁹ aliquo casu non revocaret 2fessionẽ ꝓpriam vt q: scienter factã vel erroꝛe iur. z ita no. in. d. ſ. sed an ipsos ꝛ̃ pe. dicat ꝙ cõfessio ꝓpria emissa retractet per restitutionẽ in integ. vt. ꝛ̃. dixi. Sed snia glosſ. non plꝫ Jac. de ra. q: per hoc fit violentia litere illi⁹ ſ. q̃ dicit nõ sufficere 2fessionẽ tutoꝛe ꝓcu. vel cu. q: incõueniẽs posset sequi si ꝓcur. esset vilis vt ꝓedicti vñ ipse dicit ꝙ confessio taliuꝫ administratoꝝ ipso iure nõ ꝓeiudicat dominis z ficitelligit. d. ſ. Ad iura 2traria respondet qđ 2fessio z snia pariter ambulant ꝙ parificatio nõ ꝓcedit z ideo notabiliter factꝰ fuit. d. ſ. sed an ipsos. Sed cõtra eius opinionem instat de. l. qui seruum. de interro. act. sed ipse dicit ꝙ ibi habebat speciale mandatum de sic confitendo. Alij distinguunt aut ꝫ fiteť circa ꝑparatoria iudicioꝝ z ꝓeiudicat z ita intelligũt. d. l. ij seruum et de ꝓcu. l. nõ solum aut circa decisionẽ z nõ ꝓeiudicat q: vbi manus periculũ ꝛ̃. Sed nec hoc ꝓcedit q: etiã in ꝓparatorijs est aliquando grãde periculũ vt. ff. de inter. act. l. de etate. ſ. q: interrogatus. Canoniste tenent ꝙ nocet nisi revocẽt ꝑ ꝓbationez erroꝛis vt extra vt li. nõ ꝫte. c. j. cũ ibi no. de re iud. c. suborta z ad. ſ. sed an ipsos, respondent ꝙ non nocet si revocẽt vt dictuz est sed hoc tolli põt vt ꝛ̃ in quinta op. ſ. gl. variat vt ꝫ dixi ad. l. aqĺ. l. ꝓinde. ſ. j. tenet ꝙ nocet si dñs ratũ habeat vel si ꝓcu. ad hoc habebat speciale mandatũ sed. ff. si qs ius dic, non obꝛã. l. j. ſ. si ꝓcu. tenet qđ nõ ꝓeiudicet nisi habeat ad hoc speciale mandatũ. Cy. dicit dubiũ esse z sniam Pe. ap⁹obat qui distinguit
23 ꝓcur. a tutoꝛe z curatoꝛe. † Nam in procuratoꝛe dicit aut nõ hz mandatũ sed est defensoꝛ z tunc dño nõ nocet nisi dñs ratũ habeat vt. ff. de ꝓcu. l. si defensoꝛ ꝓ o rñso. Aut hz mãdatũ vl dñs

Universidad de Deusto
Biblioteca

habz tratum quod idem est, vt. ff. ad maced. l. fi. z tunc aut limitatum ad sic cõsitẽdum z pteiudicat vt. d. l. g seruum ad fi. primi resp. de interro. act. Aut generale z tunc iungit pcu. tut. z cura. q1 aut confitek aliquid p modum voluntarie iurisditionis puta eũdo cum aduersario sponte coraz iudice z ꝑfitẽdo aliqd in pte iudiciuz minoris vel dñi z nõ ꝓiudicat z sic intelligit. d. ff. fz an ipsos. Aut per modum contentiosum puta respondẽdo libello positionibus vel interrogationibus z tũc pteiudicat sicut suia vt. d. l. si se nõ obtulit. in pn. z. ff. tutoz z ita loquunt dicte decretales z hoc nisi dñs velit ꝓbare ztrariũ vt. d. c. j. ad fi. extra vt li. nõ cõte. cur tam varie respondet q1 ꝓcu. ꝯtunc̃q3 habeat generale mandatum non põt donare nec gratis concedere sed confitendo per modum voluntarie iurisdi. vł denare ergo ꝛc. at vbi cõsitek p modum contentiosuz qui reddit i inuitum: tũc non vł donare nec phibek bonam fidem agnoscere vt. ff. de admi. tu. l. quoti. ff. sicut. Ad contraria rndet z primo ad. l. si defensor. vbi 8: q non pteiudicet extra i modũ contentiosum q1 ibi loquitur de simplici defensore non de pcu. sed tũc obijcit de. l. nõ de pcu. in pin. Sed z ibi fuit simpler defensor, sed contra q1 ibi dicit litera expresse ꝓcu. sed exponit. i. procurans siue defendens. ibi eñ habuit mandatum in agendo sed in defendẽdo fuit sine mãdato z ita no. ff. de ꝓcu. l. fi defunctus. ff. ad cõi diui. in pria gl. ar. d. l. si defensor. Itẽ obijcit de. d. l. ꝓinde. ff. si pcur. ad. l. agli. vbi 8: actionẽ dari in tutoz. z pcu. non in dñm. Istud ꝟũ magis cogit fz respondet q fz dicat eos teneri non excludit nec negat etiam dños teneri z ille. ff. factus fuit ad remouendũ dubiuz q1. l. cauek q ex suia lata contra pcu. datur act. in dominum vt d. l. si se nõ obtulit. z de pcu. l. plautius vnde videbaf a simili q3 ex cõfessione darek in dños nõ in ꝓcu. cõtentes q excludit. ff.

24 ille. † Nam qualitercunq3 ꝓcu. noie domini ztrahit vel quasi ipse tenetur preterq3 in suia q3 ptz q1 si ꝑmittat iudicatũ solui tenek ex stipulatiõe nõ tñ ex suia vt. d. l. plauti⁹. z, e. ti. l. fi. pcu. ff. per. cõtrariũ ad id q3 8: de absurditate si ꝓcu. esset vilis z nõ soluendo z colluderet rndet q in tutoze z curatoze nõ procedit q1 dari debent idonei ad satisdationẽ z in subsidiũ tenent magistratus vt insti. de aut. tut. ff. fi. z de magistr. cõue. p totũ. In pcu. vero imputet sibi qui talẽ elegit vt. ff. de mino. l. cũ mandato. ff. fi. z de re. iu. l. dãũ. de hoc lz nõ sic plene not. i spe. de ꝓfes. ff. ꝓfi. Si veto sit p. pcu. z ꝓfi. seq. z tetigi. ff. de ꝓcu. sup rub. circa

25 fi. † Predicta faciunt vtrũ ꝓfessio prelati pteiudicet ecclesie vel vniuersitati quidã dicunt idẽ q in prelato q in tutoze. z ita z3 gl. in. d. ff. sed an ipsos. Jac. de ra. tz Jrium q1 non videnf p oia similes vt in auk. de ecc. ti. ff. Sed ꝓ opinione gl. bñ facit. ff. de transac. l. preses ꝓuincie. Pet. dicit q fi platus lz distinctam iurisditionẽ z potestatẽ a capitulo sicut est i multis ecclesijs tũc non ꝓiudicat capitulo vel ecclesie sed sibi sic. Si aũt est idẽ coꝛpus cũ capitulo tunc dicit idẽ q in tutoze hoc saluo q prelatus tunc nõ põt sine capitulo vt extra de elec. c. dudũ. vbi de hoc z de

26 his q fiunt a prela. sine cõsensu capituli. p totũ. † Sed nunqd ex ꝓfessio collegij vel capituli valet sine plato? dicit Ja. de ra. aut hz prelatũ aut nõ vt. l. si curatoze. ff. de in integ. restit. breuiter dic vt prius aut ꝓfitek in causis spectantib⁹ tñ ad prelatũ z nõ pteiudicat? aut tñ ad capitulũ z pteiudicat aut in cib⁹ z non ꝓiudicat sine prelato vt extra de. pcu. c. j. z si etiã cũ prelato posset restitui ad instar minoris vt. ff. eo. l. certũ. ff. minoze. de ꝓfessione syndici z economi habeẽ extra de capellis monac. c. dilect⁹ z de ꝓfes. c. vl. de ꝓfes. aduo. z qũo possit reuocari dic vt. ff. de erro. aduo. z extra de cẽs. c. cũ olim z in spe. de cõfessio. ff. postremo ver. j. vtrũ sit peccatum in iudicio celare veritatẽ ex qua quis posset ꝓdẽna

Questio. 27 ri no. per arch. xxij. q. ij. c. in ipsaz. ff. j. ¶ Ultimo quero vnũ q3 sepe vidi de facto cõitates ꝓ subeundis oneribus cõiter ordinant q omnes municipes debeant p sacramentum in scriptis dare coz patrimonium z oia debita q habent. quidẽ in illa scriptura posuit se debere dare centũ cuidã vicino suo ex cã mutui vicinus petit illa centum iste modo negat se debere: nunqd coniunci poterit ex prima ꝓfessione z scriptura? z puto q nõ? q3 ista ꝓfessio est extraiudicialis z absente aduersario z p hoc. j. de dosi. l. si functiones z. l. censualis z de rei vend. l. fi solennib⁹. Quid si aliqs dum ordinatur ad aliquem sacrum ordinẽ cõitek se commisisse aliqd crimẽ nunqd ex ipsa ꝓfessione puniri poterit ex ipso crimine? vł q sic extra de elec. c. per inquisitionẽ z de excessib⁹ prela. c. quam sit graue dic ℨ quia confessio sibi non nocet nisi quo ad illam ordinationẽ. xxij. di. c. quãto in fi. extra de except. c. deniq3. de ord. cog. cũ dilectus z no. p Boffr. in sum. de temp. ordi. ff. pe. An testis ꝓfitens dum examinat se ꝯmisisse aliqd crimẽ puniak, dic vt no. in gl. l. dif. c. ex penitẽtibus. Vlti. no. de triplici ꝓfessiõe. f. interpretatiua ex cõtumacia ortz z rei euidẽtia de quibus no. in gl. parua extra de ꝓsump. c. nullus. qs capituluz z gl. sunt notãda i ista materia z de pria ꝓfessiõe interpretatiua ex cõtumacia vide qs dixi. C. de ass. l. ꝓfiliarios. z vide etiaz qs no

tauí in alphabeto litera L. dictione ꝓfessio. z qs notaui. ff. de custo. reo. l. in eis. in fi.

¶ Res inter alios acta vel iudicata alijs non nocet. Rubrica.

¶ Super rub. vide Azo. in sum. c. z plene qs dixi. ℨ. quibus res iudicata non nocet.

¶ De relationibus. Rubrica.

☞ Relatio in criminalibus est iudici facienda.

¶ Sup rub. Vide Azo. in sum. c. z plenissime in spe. de remissi. z Host. z Host. in sum. de ap. sup tertia pte rub. de relatio. z eod. titu. c. intimasti p ber. z latius per Jnn. z dic? qs in criminibus facienda est relatio non solum si iudex dubitet de iure sed etiam de facto vt clare habetur. ff. de offi. ꝓcõs. l. diuus. z ibi in glos. qs vernm esse dicebat dominus Richar. quando factum est ambiguum vt quia ꝓbationes equales sunt ex eadẽ parte lz non clare z hoc indicat ibi ter. duz dicit z si quid tale reperieris ꝓsules nos quasi dicat si habes aliqua indicia lz non clara. sup facto aũt certo non est facieda remissio sed absolutio vel ꝺdemnatio fieri dz vt. ff. de iudi. l. eum quẽ temere. ff. iudicibus. z ꝓ hoc in auk. de iud. ff. fi. z ibi no. alio modo sumunt auditores curie romane nomẽ relationis. f. quando auditores palatij referũt causas in communi auditorio omnium auditorum presentib⁹ partibus z eorum aduocatis. z ad hoc est qualibet septimana dies statuta iusto impedimẽto cessante q appellatur dies relationũ.

☞ Appellari an possit a consultatione.
Appellari an possit a sententia ex relatione lata.

Siquis Tres habet partes. scda ibi fz gl. † vtrũ a ꝓsultatiõe possit appellari. vł q sic q1 hic dicit q potes reputare hoc ẽ appellare z q1 seqrek inconueniẽs q1 postea nõ posset a suia principis appellari. Jn ꝟũ est quia est interlocutoria vt. j. quorum ap. non reci. l. ante. gl. variant z ter. videnf ztrariũ. dic q nõ põt appellari vt. d. l. añ. † Sed an a suia ex relatione lata poterit appellari? dic aut pars non habuit copiam relatiõis z poterit vt. ff. cũ appel. fit. l. fi. aut habuit z assensit relationi z nõ poterit cum semel approbauerit vt. ff. de neg. ge. l. põ. aut ꝺdixit z tunc preces refutatorias potest principi offerre vt hic z. ff. de appel. l. j. ℨ. quesitum fm Pet. de hoc no. j. titulo ꝓ primo. l. ij. in glossa.

Squando, An creditur iudici referẽti tinctia ad huius. l. declarationem vide in spe. d. titu. de remissio. ℨ. vtile esse censemus.

¶ De appellationibus. Rubrica.

☞ Judex a quo an possit informare iudicem ad quem.
Appellatio an valeat facta hoc modo ad maiozem appello.
Appellatio an valeat facta hac forma: appellat ad quẽ appellatio spectat.
Appellationes que valeant.
Judex ad quẽ an debeat pronunciare scdm ius commune.
Judex appellationis an possit de nullitate cognoscere.
Appellatio generalis extraiudicium facta an valeat.
Judex a quo appellatum est heres p appellantẽ instituius an possit appellationem prosequi.

¶ Sup rubri. Vide Azo. in sum. c. z in alphabeto litera a, dictione appellare cum seq. z de ista materia latius z subtilius habẽt canoniste extra. e. li. vj. z in cle. q videas cũ ibi no. z p Host. z Hosti. in summa eiusdẽ titu. z late p spe. e. ti. scdo z tertio li. z. ij. q. vj. p totum z in margarita. eo. ti. z in multis alijs quo ad hoc differt ius canonicum z ciuile vt ex predictis remissionibus colligi põt z ex his q dicaz. j. titu. ꝓxi. sup rub. Et de hac materia appellationum z nullitatum plene dixi. ℨ. quando quo. non est nece. l. j. Ad quos appellet a delegatis z subdelegatis dixi. ℨ. q p sua iurisditionẽ. l. vnica z plenius in spe. scdo lib. eo. ti. ℨ. nunc tractemus ad quem sit appellandũ vtrũ appellatio de qua apparet publicũ instrm presumatur facta in scriptis dixi. ℨ. de sen. ex breui. recl. l. fi. Utrũ qui bis appellauit ab eadẽ suia p scdam videak a prima recedere dixi. ℨ. de pact. l. pacta nouissima z. ℨ. de re iud. l. ad solutionẽ. z vide q ibi notaui facientia ad hanc materiã vtrũ admittak talis appellatio. Appello ad archiepiscopũ

vel

papam vide Jo. an. extra de elec. c. vt quis duas. lib. vj. z per eũdem de offi. dele. c. si is cui. z in spe. de appel. ℨ. nũc tractemus ver. fz pone aliquis. z ver. qd fi dicat z p eũdẽ Jo. an. inn ouella

1 de re. iu. c. in alternatiuis. ã. vj. Utrũ iudex † a quo appellak possit informare vel instruere iudicẽ appellationis no. p arch. z in glo. xvij. dis. c. de conciliis. videtur etiam idẽ archi. tenere q sententia contra ecclesiam lata non transeat in vigoꝛẽ rei iudicate sed retractari possit vsqz ad. xxx. an. z not. p eum. xvj. q. iij. c. post quingentos. alias incipit. inter cetera. An valeat talis appella-

2 tio † appello ad maiozẽ nõ expresso aliter noie iudi. de hoc dic vt

3 in spe. e. ℨ. nũc tractemus ver. qd si appellans ab episcopo. † Itẽ nunqd valeat talis appellatio appello ad eũ vel ad eos ad quẽ vel ad quos pertinet appellatio quidã q non q1 exprimi dz nomẽ iudicis appellati vt. ff. e. l. j. in fi. vñ libellus ita generalis nõ vł ꝓcedere. Ol. tenet q valeat. Nam semp primus ad quem ptinet videtur inuitatus ar. ff. de lib. z posthu. l. gallus. ℨ. nũc de lege ver. nam si ita. z de le. ij. l. peto. ℨ. fratre. z de verb. oblig. l. cũ q calendis. de hoc in questionibus Bar. buiz. cxxxvj. questiõe que incipit, Item esto q aliquis. z vide etiam ꝓcedentes z sequẽtes

4 qõnes que sunt de ista materia. † Itẽ an valeat talis appellatio appello ad iudicẽ competentem glo. innuit q fic. j. de bo. autho. iud. poss. l. cum ꝓponas. in fi. z videk expssum. ff. de verb. obl. l. q

rome. ℨ. pe. Valet etiã talis appellatio appello ad sedem apostolicaz fm spe. e. tit. ℨ. qualiter ver. vl. An p hec verba subũcio me in ista causa ꝓtectioni pape, videak appellare vide quod not. p Ber. z Jnno. extra eo. c. ad audientiam. specu. tenet q a suia regis Francie nõ appellak q1 non recognoscit superiorem vt extra qui filij sint legi. c. p venerabilem in spe. de ap. ℨ. videnduz restat a quibus. circa finem qs non puto verum quia lz dicatur ibi q non recognoscit tamen tenetur z debet impatorem z papam vacante imperio recognoscere vt dixi. ℨ. de sum. tri. l. j. nam idẽ posset dicere quilibet alius. f. se superiorem non recognoscere. z tamen a

1 recognitione superioris non est exemptus. Ad quem appellek in causa feudali no. p Jnno. extra de iudi. c. ceterum an. pcurato ris sciẽtia in causa appellatiõis noceat dño vide in spe. e. ℨ. qua

5 liter ver. quid si pcu. † Utrũ iudex ap. habeat pnũciare fm ius cõmune an fm consuetudinẽ z fm qs no. p Jnn. extra de cõsue.

6 sup rub. in spe. de ap. ℨ. de off. quoq3 in fi. An iudex † appellatio nis possit de nullitate cognoscere dixi. ℨ. qũo z quando iud. l. si vt ꝓponis. A iudice ciuili seu seculari non appellatur ad papã extra eo. c. si duobus cum ibi no. de ap. extraiudicialibus iur. ciulli non cauetur. iure canonico multum habetur sup quib⁹ recurre ad eos in remissionibus. ℨ. in pn. datis z bene p Hosti. in sum. de ap. ℨ. qualiter aũt extra ius. differentiã inter ap. iudicialem z extraiudicialẽ vide Jnno. extra de ma. z ob. c. dilecti z spe. de ap. ℨ. restat videre ver. qd dices z ver. seq. p Jo. an. de elect. cũ

nobis. z. c. cum inter canonicos p Jnno. de his que fiunt a mai

7 o. par. capi. c. j. de despon. impu. c. ad dissoluendũ z archi. de ap. c. romana li. vj. † Utrũ appellatio extraiudicialis admittak generalis puta appello ab omni grauamine qs contingat vos in ferre vide extra. e. c. consuluit z ibi p Jnn. An iudex appellationis possit cõdẽnare de fructibus z ꝟuris pẽ. ap. currentib⁹ dic q sic vt. ff. de re iudi. l. negotiouz z ibi de hoc dixi. Unum nouũ est introductum p clemẽ. in ap. q fit ad papã q intimari debeat aduersario intra mensem fm formam traditam in cle. de elec. c. causam eo. ti. de ap. c. j. alias cãm non deuoluit vt ibi habetur.

¶ Item querit Pe. cxxiij. questione q incit boñ. epo iudicante appellatum extitit ad archiepm rauenatem quo mortuo causa

1 pendente idẽ epus boñ. factus est archiepus. Utrum de dicta causa ap. interposite ab eius suia possit recognoscere determinatuz fuit q sic. Sed melius faciet si committat p. l. si ꝓtor. ff. de iurisd. am. iud. z p hoc. j. l. eos circa pn. z ibi in gl. z in qstio. Bar. buiz. cxxviij. questione q incipit causa fuit agitata. Appellare multis modis sumitur in iur. vt in alphabeto sub litera a dictione appellare. Item quere. rcvj. qõnem Pe. que incipit lucius titi⁹

8 † vtrum iudex qui tulit suiam a qua appellatum est si heres instituatur p appellantẽ possit eaz ꝓsequi determinat q sic lz honestius sit si, pcurator ad. ꝓsequendũ cõstituatur z de hac z ꝓcedenti questione no. iij. q. vij. c. si contra patrem. Jn glo. z p arg. z facit qs notaui. ℨ. de assesso. l. fina. An in causa appellationis sit offerendus libellus dic vt notatur p archid. extra de iura. calũ. c. in appellationis. lib. vj.

Prius. Prima positio gl. nõ vł amica li

1 tere q1 hic dicit ꝑus de possessiõe cognoscẽdum postea de crimine lz in casu glo. vtrũq3 exercitur simul. vt. ℨ. de ordi. iudi. l. pe. z ad hanc lecturam opponit gl. de le. l. si quis ad se fundum z dicit q ibi cõstabat qs possideret hic nõ vel dic q illa concoꝛ. cum ista fm ꝓmã z scdam positionẽ

casus illius. l. scda lectura Jo. hic ponitur lz in se vera sit nõ est de mẽte litere vnde pe. ponit possidebã fundum de ieciẽti me ago contra te ad possessionẽ recupandam interdicto vñ vi tu recõuenis me de ꝓprietate iudex omissa causa possessionis de ꝓprietate cognouit iuste ꝑt appellari q1 qõni spoliatiõis nõ obstat cã ꝓprietatis vt. ℨ. de ꝓscrip. xxx. an. l. cuz notissimi. ff. pe. z. d. l. si qs ad se fundum. Hy. tz casuz Jo. vt no. p eum. ff. ad. l. iul. de vi pu bli. l. qui cetu. Ad cuius lectura ap. de. l. ꝓlatã z dic q ibi erat puersus oꝛdo iudiciorum hic causarum vt hic no. z ibi dixi tenet ergo hic suia q1 magis est contra ius litigatoris quã contra oꝛdinẽ iudiciarium licet quidã dicant hodie sniam talẽ esse nullaz p hanc. l. q falsum est cum dicat iuste ꝓuocatum est z a suia nulla non esset opus appellari vt. ff. de ap. l. si expssim z. j. qñ ꝓuocare non est necesse p. totum.

Nouum. Pone casum vt in pn. gl. z cã dubi tãdi fuit q1 delegatus fungitur vice delegantis sed nõ est verum vt. ff. quis z a quo ap. l. j. z. j. eo. l. etiam.

☞ Appellatione pendẽte si quid innouetur iudex oꝛdinarius illam reformare poterit z in statũ restituere in quo erat tpe ap. interposite.

Appellatione. Concoꝛ. j. q. vj. c. appellã tione cum ibi no. z extra de ap. c. sepe. ℨ. q fi fortiã. Et vide qs plene no. p Jnnocẽ. extra de offi. dele. c. pastoralis. Et multi casus in quibus innouatur appellatione pendente hic in glo. no. sed latius in spe. eo. ℨ. nonissime de effectu que videas p declaratione hui⁹. l. z. ℨ. de in inte. resti. petita ne quid noui fiat vbi de hoc. z. ff. nil nouari ap. pen. Unum est etiã bñ notãdum qs tz Jnno. extra. e. c. bone † qs si appellatione pendẽte aliquid innouetur p partes iudex oꝛdinarius ap. nõ ob. põt illã reformare in statuz quo erat tpe ap. interposite z in hoc adhuc iudex remanet fm eũ z p to hoc eo. titu. cum teneamur cum ibi notat. de reuocatione attentatoz app. pendẽte dixi dicta. l. vnica de in integr. restitutio. petita. ne quid noui fiat z no. in specu. d. ℨ. z extra eo. c. nõ solum lib. vj. cum ibi notatis ꝛc.

☞ Appellatio a datiõe tutoris vel curatoris fit gradatim de minozi ad maiozem.

Sad scribatum Bl. dicit q aliud est in vocato ad tutelam z p hoc. ff. de excu. tu. l. scire. in pnc. Sed q̃ est ratio diuersitatis quidã dicunt q fauoze pupillozũ. † Nam si appellaretur a datione tutoris vel curatoris oporteret gradatim appellari de minozi ad maiozẽ vt. ℨ. e. l. precipim⁹ z sic oportet pupillum vel alios ꝓ eo longe ꝓficisci q esset grue z dispendiosuz. Ol. dicit verius esse q est fauoz reipublice vt officiales rei publice citius si non appellẽt cogant subire eoꝛuz officio. vbi enim est maioꝛ fauoz breuius z citius est consulẽdũ vt. j. de naufrag. l. de submersis z. l. j. lib. xj. z p hoc vt intra certũ tempus criminalis questio terminetur. p totuz. z ad hanc rõnẽ facit. j. de tempo. ap. l. j. z quod ibi in glo. not. ff. de vacatione muner. l. j. secundo responso.

☞ Apostolus grece, quid significat latine.
Tempoꝛa circa apostolos petendos sunt tria.

Cpreses. Prouincie hec lex tractat de materia apostoloꝛ qui idez sunt q libelli dimissoꝛiũ fm glo. z bene z forma istoꝛum apostoloꝛ ibi habetur z. ij. q. vj. post appellationẽ z. ℨ. forma. et dicit Ly. q1 missi fuerunt sicut fuerũt apostoli p cuius opinione est † quia apostoli grece latine missi dicunt vt dixit maximian⁹ in sermone apostoloꝛum Pet. z Paul. z archi. dicit q apostolus grece, lisa hebraice, latine ꝺz missus, fuerũt enim missi apostoli ad predicandum per vniuersum oꝛbem mathei vlti. xxvj. dist. ℨ. ecce. z ita no. p archi. extra de ele. c. fundamenta li. vj. sup ꝟbo apostolos. Spe. vero dicit q apostoli dicũtur ab epi. qs est. ã. z stolon qs ẽ missioꝛ1 q1 sunt litere ad supioꝛẽ trãsmisse. ita no. p eũ in spe. e. de ap. tertio seu particula tertia. ℨ. seqtur videre de apostolis seu libellis dimissoꝛijs vbi plene no. de materia istoꝛ apostoloꝛũ. z de hoc etiã late habeẽ extra. e. c. j. z. ℨ. ab eo. li. vj. cũ ibi no. z p arch. z Jo. an. z car. z vide etiã ad hoc in cle. eo. c. j. z. ij. cũ ibi no. z ex his patebit apostoloꝛ materia z veritas q̃ dubitabilis fuit z diffusa lz p dicta iura nouissima in plurib⁹ declarata z logẽ hec lex de offi. in. a quo appellak de quo videf spe. e. ℨ. nũc

2 dicamus. † Et circa istos apostolos est ꝺsiderare tria tpa. primũ

Universidad de Deusto Biblioteca

ad eos petendos qꝫ antiquitus non videbatur terminatū vt l. j.ff.de lib.dimiſ.licet ibi not.q̄ eſſet.xxx.die,vt j.c.l.iudicib⁹. Sed clarius eſt.d.c.ab eo.extra.c.li.vj. Sedm eſt tps intra qꝫ iudex dare dz etiā nō petēti vt.d.l.iudicib⁹ z.j.l.pri.ſ.fin. Tertiū eſt tps ad apoſtolos preſentandos iudici de quo loquit hec.l.z canoniſte vocāt additer arripiēdū z iſtud non eſt a lege determinatū ſed iudex moderat ſm loca vt hic z nō currit impeditoꝛ caſu fortuito,z gl.dicit q̄ pbare dz qꝫ quidaꝫ dicunt pbari per ſacramentū vt dicā.j.ti.pꝛori.ſ.rub.in ſi. Ubi de iſtis tꝛibus dicetur pleniſſime. Eſt z quartū tempus qꝫ datur appellanti ad protestandū de iure ſi iudex non ſibi det apoſtolos de quo dicetur.j.eo.l.ſi appellationem. Ultimo colligit Jaco.de are.ar.ad qōnē ſi eccleſia vel res publica vel minoꝛ appellauerūt z nō fuerunt preſenti appellationem tpe debito z velint ex hoc reſtitutionem petere qꝫ iudex reſtituet vtrum primus an iudex ap.z tenet q̄ iudex ap.p hanc.l.qꝛ z hoc caſu impeditus per reſtitutionem iuuatur ſm eum. Si autē petāt reſtitui qꝛ nō,appellauerūt z tēpus eſt lapſum hoc caſu dicit q̄ primus iudex reſtituet.non aūt ille ad quem fuerat appellandum qꝛ hoc caſu negotiuꝫ per appellationem non fuit deuolutum ad eum ſicut in primo.Ly.

1 ☞ Cauſa remitti non debet ad iudicem a quo appellatū fuit.
2 Papa cauſam ad ſe deuolutam an poſſit ad eum a quo fuit appellatum remittere.
3 Iudex appellationis qualiter pronunciare debeat.
4 Sententia multipliciter dici poteſt iuſta vel etiam iniuſta.
5 Iudex appellationis ſententiam primam confirmans que fuit ad reſtitutionem fundi in fructibus app.pendente perceptis eū condemnabit.
6 Parte appellationez non proſequente ex prima agetur z iudex primus exequetur.
7 Probari vel opponi poteſt in cauſa appellationis qꝫ non fuit propoſitum vel oppoſitum in cauſa principali.
8 Iudice ſuper cauſa conſilium requirente ſi extra ciuitatez ſit recurrendum hoc fiet expenſis partis que habet ſuſpectos iudices ciuit atis
9 Magnitudo delictiez acerbitate pene colligitur,
10 Curia romana auri z argenti cupida temere appellantem ad ſe non punit:optat enim orbem vniuerſum ad ſe cōſtuere quo oēs oſtm poſſit exhaurire diuitias.
11 Pena temere appellantis que ſit.
12 Appellatio ab interlocutoꝛia an ſit in ſcriptis facienda.

Hec lex tractat de offi.iud.a quo appellatur de quo plene no.in ſpe.e.ſ.de off.quoꝫ z tꝫ hec lex quinqꝫ ptes vt ptꝫ in litera.† In prima phibet cām remitti ad iudicē a quo appellatū eſt et concoꝛ.ij.q.vj.ad ſi.cū ibi no.nō eſt qꝛ ſnia rōne iniqtatis appellatur vt.ff.de minoꝛ.l.pfecti z qui ſemel malus ꝛc.z qꝛ nō eſt bene facilis ad detegendū ſniam quā protulit iniqua non eſt inqꝫ conueniēs q̄ fit cognitoꝛ z iudex iniqtatis ſue. Oppoſuit gl.de l.ſi pſes.ſ.qño z qñ iudex ibi loquit de ſnia nulla de quo dic vt dixi.e.ti.l.ſi vt ꝓponis. Itē opponit de.l.pfecti.ff.de minoꝛ. Sed illa loquit in cā reſtitutionis vbi nō querit de iniquitate iudicis ſed de defectu litigatoꝛis vel aduerſarij circunuētione. Sed cū hec lex de ap.a diffinitiua loquaꝫ nunqd fit idē in interlocutoꝛia in caſibus in quib⁹ pōt ab ea appellari vt non poſſit is a quo appellatur cognoſcere.z dicit q̄ idē cū eadē ſit rō z allegat z bene.c.dilectus filius.j.ſarracenus.extra de reſcrip.in ſi.z ſunt opi. Jac.de are.hoc eſt verū vbi appellatio tꝫ z ē legitima,ſi em̄ non teneret vt qꝛ ex friuolis cauſis tuncremittit cā ad pꝛiorem iudicem z taliter appellans in expē.condemnatur vt extra eo.c. cū appellationibus friuolis li.vj.qō vide cū ibi no.p arc. Joā. an.z cardi. † Querit gl.ſi papa cōmitteret iudici a quo appellatum eſt an valeret z tꝫ q̄ ſic z p opinione eius facit.ff.de re iudi. l.quidā ꝛſulebat in ſi. Ja.de are.z pe.tenēt q̄ non qꝛ eadē eſt rō in interlocutoꝛia qꝫ dicta eſt in diffinitiua ſꝫ p tāto dicit de diffinitiua qꝛ ab interlocutoꝛia non appellaſ iure iſto regulariter vel qꝛ tūc diſtinguiſ vt ꝓdixi teneat appellatio vel non z p hoc ff.de minoꝛ.l.intra vtile,non ob.qꝫ dicit gl.q̄ iō valeat qꝛ ex certa ſcientia qꝛ reſcripſi ꝛ ius cōceſſum etiā ex certa ſcientia non valet vt.ff.ſi ꝛ ius vel vtilitatē publicā.l.ſi.niſi diceret nō obſtāte lege vel canone vt.d.c.dilect⁹.z hāc etiā ſequit Ly. Item queꝛit ſi iudex datus eſt in cā appellationis in qua appellaui ab eo ſi iterū detur iudex in alia cā mea nunquid eum recuſare potero z dicit q̄ nō de iure noſtro vt.ff.apud eū a quo appellaſ ꝛc. Sed illa in ordinario loquit iure canonico ſecus dicit vt extra eo.c. ꝓpoſuit. Sed nec hoc eſt ita expeditū vt ipe dicit. Sꝫ de hoc dic vt ibi no.z.j.e.ti.c.ad hec p ber.z Jnno.z latius p arch.e.ti.c.romana.ſ.in aliū quoqꝫ li.vj.in gl.q̄ incipit huius eſt rō z p Boſ, in ſum.vt li.pen.ſ.pe.z dixi.j.l.z in maioꝛibus. Querit etiā gl. ſi iudex a quo appellatū eſt ſucceſſit in locū iudi.de ap.cognoſcētis an cognoſcere poterit dic vt in glo.z fuit qō Py.vt dixi ſup rub.circa ſi. Itē querit gl.† vtrū ſemp ſufficiat ſi iudex ap.pnunciet pīmā ſuiam iuſtā vel iniuſtā vt hic 8i an debeat adūcere cōdēno vel abſoluo Ja.Bal.z Mar.ſyl.diſtinguūt aut pīma fuit ꝛdēnatoꝛia z tūc ſufficit pnūciare cām iuſtā vel iuſtā. Aut fuit abſolutoꝛia z tunc ſi eā cōfirmat iudex ſic eā infirmat tūc adūcere debet verbum condēno alias non eſſet conſultum appellāti ar. ſ.de ſen.l.ꝑſes.ff.iud.ſol.l.cum apud.z de vſu.l.tutoꝛ.in pnci.z hāc opi.ſub dubio fortē tāgit gl.ff.de iudiſ.l.officius.z hāc opi. vſ ſequi Jac.de are.ſ.de iur.ſu.l.generaliter.ſ.ſi aūt vſi.ſi iudex appell.ationi ꝓſidens z ver.ſe.vbi de hoc tetigi. Odof.aſit z nic. in deciſa z Ly.hic z Jac.de ra.z pe.tenēt indiſtincte q̄ ſufficiat pnunciare iuſtā vel iniuſtā ſm formā huius.l.z allegat.ff.de iu. l.ſi ꝓtoꝛ.in pn.de edi.edic.l.quero ad tur.l.j.ſ.i.z.ſ.de his q̄ not. inſa.l.ſi teꝛpillaſſe.z bene extra de in inte.reſti.c.cꝛiteris in fin. vbi de hoc Ron ob.l.ꝑſes qꝛ ſufficiūt verba equipollētia vt ibi no.z hāc opi.ibi tꝫ clare glo.qꝛ piſta verba ſi pnunciat iuſtā vſ confirmare pīmā,ſi iniuſtā ſi in pīma erat cōdēnatus vſ abſolue re.z ſi abſolutus vſ condēnare vt ibi no.z ita tenet galeottus in margarita de ap.ver.ſed pone queſtionē de facto.de hoc etiā tetigi.ſ.de iud.l.ꝓperādum.ſ.illo ꝓculdubio z hāc tenet Jac.de are.ff.de verb.obli.l.qui rome.ſ.ſeia z ibi dixi. Bal.l.cū apud rū det q̄ ibi fuit accidētia facti.eodem modo pōt dici in.l.creditoꝛ ſ.ſi.z de ſo.ad.l.tutoꝛ.dicunt vt ibi no.in glo.forte reducēdo opinionē ad ꝛcordiā dici poſſet q̄ ſufficiat forma p̄dicta. Sed ſi iudex declarādo z ad oē dubiū tollendū vellet adūcere cōdemno vel abſoluo hoc p̄t z ita vſ ſentire gl.ff.de re iu.l.in ſum.ſ.j. Sꝫ vſ q̄ nō ſemp poſſit pnūciare iniuſtā vt qñ actoꝛ non pbauit in pīma z in ſcōa fic: tūc eīm pīma fuit iuſta vt.ff.de offi.p.l.illicitas. ſ.veritas rīdeo iudex fuit equus z ſententia equa tū quo ad litigatoꝛes fuit iniuſta habito reſpectu ad ius ſibi cōpetēs. Sed ☞ hoc vſ qꝛ ex appellatione iudicis iniquitas arguitur vt.ff.de minoꝛ.l.ꝑfecti. Sed illud verū eſt cōiter nō tñ ſemp vñ in libello appellatiōis non dz querela fieri de iniquitate ſed de iniuſtitia ſolū,† vnde dic ſm Odof.q̄ aliqñ ſnia eſt iuſta quo ad iudicem z iniuſta quo ad ius litigatoꝛis vt dictum eſt. Aliqñ eſt iniuſta q̄tum ad iudicē z ius litigatoꝛis vt qñ actoꝛ plene pbauit z iudex reū abſoluit. Aliqñ eſt iuſta quātū ad iudicē z ius litigatoꝛis vt qñ actoꝛ nō pbauit z reus abſolutus eſt. Itez eſt iuſta quātum ad ius z iniuſta quātū ad iudicē vt ſi debes mihi decē re vera nō pbauit tū iudex te cōdēnat puto tū ꝓdicto caſu iudicē ap.bñ facere ſi in ſnia ſua declaret q̄ iō aliter pnūciat quā fuerit pnūciatū in p̄ncipali:qꝛ nouę pbatiōes ſunt facte coꝛā eo z ita tꝫ ſpe.e.ti.ſ.vt aūt ver.ſꝫ pone ecce oppoſui z ad hoc extra de fi. inſtru.c.cū Jo.in ſi.cū ibi no.z de foꝛ.ſnie iudi.ap. not. eo.ſ.ffi. in iudice aūt ap.z ffi.ſe.z de iſtis foꝛmis ſnie in.ap.no.p Moſt. in ſum.de re iud.ſ.qualꝛ ver.in cā etiā ap.ſ.qs ſit effect⁹.ffi.ſed pone q̄ iudex z ver.ſeq.Et bene z ſubtiliter p Jnno.extra.e.c.dilecti.vbi etiā no.ſi ſnia cōtinet plura capitula vtrū tractata ſup vno capitulo videat retractate ſup oib⁹ de quo dic vt ibi certū eſt em̄ q̄ ſi ꝛ plura capitula p̄t ſup vno p iudicē retractari z ſup alio cōfirmari vt extra de teſta.c.Raynutius z no.d.c.ex literis de in inte.reſti.z de ap.vt debitus.in fi.z vide etiā qꝫ de iſta materia no.p Jnno.extra de iud.c.cū ſup.† Et etiā notāndum q̄ iudex ap.ſi confirmat pīmā ſniam in qua qs cōdēnat⁹ eſt ad reſtitutionē fundi dz cū cōdēnare in fructib⁹ pē.ap.ꝓceptis vt no. in ſpe.e.ſ.de offi.quoꝫ ꝛ.ſꝫ pone. Quid ſi pīma ſnia appareat nulla qualꝛ pnunciabit? dicit quidā q̄ pnunciabit male appellatum qꝛ nulla z ita ſentit glo.j.qñ ꝓuo.nō eſt necel.l.j.tu dic q̄ pnūciabit eā nullā z ſupuacuo appellatū vt 8i exꝑſe ſa.her.l.q̄ dā mulier z dixi.ſ.qño z qñ iud.l.ſi vt ꝓponis. Sed pone q̄ condēnatus appellauit cōfirmata eſt pīma ſnia ex qua oꝛiet actio i factū z q̄ mādabit executioni vtrū ex pīma an ex ſcōa vſ q̄ ſcōa tāḡ cōfirmatoꝛia,vt.ff.de verb.ſig.l.lege obtinere z p hoc.ſ.de vſur.rei iud.l.ij.iudi.ſolu.l.cū apud ad tre.l.ſi quis ꝓze de minu. teſt.l.poſthumus.ſ.ſi.z.l.cū in ſcō.ſ.de doſi.inter vir.z vxo.l.ex his z qꝛ pīma extincta eſt vt.ff.ad turpille.l.pīma in fine. Econtra videtur qꝛ ex pīma vt.ff.de admi.tu.l.chirographis.in fi.gl. hic vſ ſentire q̄ ex pīma z.j.de tem.ap.aut.ei q̄ appellat. Sed.gl. de his qui not.inf.l.furti.ſ.j.tenet q̄ ex ſcōa z illud eſt verū ſm Ly.z ad.l.chirographis dic vt ibi no. Ol.dicit q̄ ex pīma z dicit fuiſſe opinionē Alz.qꝛ ex pīma oꝛitur actio iudicati z ex ſcōa nihil adꝛicit niſi qꝛ cōfirmat. Nō ob.l.furti.ſ.j.vbi 8i q̄ quātū ad infamiā agit ex ſcōa nō ex pīma qꝛ illud ideo vt odiū infamia reſtringat. Nō obſt.lex ſi qs ꝓtoꝛe cū ſi.qꝛ loquuntur in teſtamētis vbi vltimū derogat primo. Idē tenet hic ni.in deci. Et eſt hoc vtile ſcire ꝓpter fideiuſſoꝛes q̄ fuerūt i pꝛia vt no.ā.ſ.pe.l.ij. Itez ꝓpter quaſi ☞ q̄ celebraꝫ in iudicio vt.ff.de pecu.l.iij.ſ. idem

idem ſcribit z per ꝓz ꝓpter fortē qꝫ rōne quaſi cōtractus ꝛtra
6 hitur vt.ff.de iud.l.oēs. † Quid ſi pars nō eſt ꝑſecura ap.dic q̄ tunc agitur ex prima z primus iudex exequetur.z in hoc ꝓcedit ſi ꝛia Bug.que hic in glo.no.z ꝓo hoc facit.j.ti.pri.aut.q̄ appellat z ibi in gl.z.l.ſi.ſ.illud.ibi z ad effectū ꝓdicti tāḡ ꝛc.vbi aūt in cā ap.ſe tur ſnia quis cā exequetur de hoc ſatis not.extra de offi.dele.c.paſtoralis.ſ.nos vero. Sed ter.eſt expreſſus.j.e.l.pre
cipimus.ſ.in his aūt in fi.ibi z exequentibus iudicata z dixi.ſ. de epi.au.auc.ſi qs litigātiū.z dicē.j.e.l.aditos plene tā in criminali quam in ciuili ꝛc.

1 ☞ Appellatio intra dies decem tam in cauſa ꝓprie q̄ aliena poꝛrigit debet.
2 Appellationes extraiudiciales z ab interlocutoꝛijs an debeāt interponi intra decem dies.

7 **Si quis autem.** Scda pars in qua ponit duo tū vſ pbarī in cā principali: pōt ꝓponi z pbari in cā ap.de quo plene dicti.j.ti.pri.l.per hāc. Scdo q̄ imperator deſiderat iuſti
tiā in iudicio ſeruari. Op.q̄ poſt publi.teſtiū nō poſſint teſtes pduci dic vt dicē.d.l.per hāc.z dixi in aut.at q ſemel.ſ.de pba. z vide in de.de teſti.c.ſi.cū ibi no. Op.de.l.cū a nobis.ſ.de dila. gl.dicit ſpeciale in principe qꝫ Ly.nō placet cū nō ſit rō ſpecialis tatis z.l.cū a nobis intellige vt ibi no. Itē ex ꝛ.ſi qs aūt collige
8 duo primo q̄ occultū dicitur qꝫ pbari pōt vt no.ēt p Jnno. extra de coha.de.z muli.c.vſa.i pn.magnegl. Itē collige ar. † q̄ ſi iudex velit habere ꝛſiliū ſup aliqua cā ſibi dubia z vna pars
2 tiū det oēs iudices ciuitatis ſuſpectos altera ꝓo nō z ita oꝛiatur cōmitti z ad hoc facit ꝛcoꝛ.hic in gl.z extra de iud.c.mulieres. z de reſcrip.c.ſtatutum.li.vj.cū ibi no.z hanc tꝫ hic Ber.ſup.c. pīti. Jun.nij.c.ti.de reſcri.tꝫ in Zuī facit.ff.ſi.reg.l.iuī.ſ.j. Fa
cit ēt ad excludēdū fraudē eoꝛ q̄ petūt dilationē ꝓteſtib⁹ quos dicunt se habere in longinqua puincia vt eis dilatio nō det niſi ſalario ꝓo expenſis reſtiū z nuncij depoſito vt no.per Joā.an. de reſcrip.c.ſtatutū.ſ.ſi.li.vj.z dixi.ſ.de dila.l.j.facit etiā q̄ vaſſallus tenetur ſibi ſeruire ſuis expenſis z melius facit.ff.de ope. lib.l.ſuo victu. vbi de hoc dixi.

1 ☞ Appellari non poteſt in tutelis z alijs muneribus authoritate publicis z vtilitate priuatis.
2 Onus pbandi in cauſa appellationis cui incumbat.
3 Appellationem rite interpoſita quis pbare debeat.
4 Appellās a ſententia eius iniquitatem detegere debet.

Super bis. Tertia pꝫ cuius declaratione vide
ff.de cuſt.reo.l.j.z.j.e.l.minime.z qꝫ no.per archi.xix.di.c.in me
moꝛiā z qꝫ dicit inopia ideneꝫ fideiuſſoꝛis dic.l.,ꝑpter inopiā et ſic caſu aliter nō additonaliter legas qꝛ ſemp talis inopia vſ eē
cum crimē eſt atroꝛ qꝛ capitale z ibi in carcere ſit ſeruādus vt.d. l.j.z.l.diu⁹.de cuſt.reo.nec ſnia ☞ cū lata ad hoc eū releuat imo magis aggrauat qꝛ ſic ſnia ſibi ꝓdeſſet q̄ eē nō dz vt.ſi.de exce. rei iud.l.eundēter,nec per ꝛdēnationē minuit fuge ſuſpicio ſed augeꝛ,vt.ff.de cuſt.reo.l.in eos. In aliꝭ ꝓo crimiū⁹ nō capita lib⁹ lex ꝛditionalꝛ loquit ſi fideiuſſoꝛes idoneos ꝛe.vt.d.l.miniſ
me.j.eo.z hoc ex qualitate perſonaꝛ z delictoꝛum vt ibi no.vbi
9 aūt eſt pena capitalis nō pōt eſſe maioꝛ† qꝛ ex acerbitate pene colligit magnitudo delicti vt.ff.de pe.l.q̄ ad ſtatutū z.l.q vltio
2 ergo fideiuſſoꝛ tunc nō tradiſ z qꝛ ap.pē.mihi eſt innouandū ſi ergo ante ſuiam in vinculis erat adhuc ſtabit z dicunt eſſe ca
ſum.ā.de epi.aud.l.nemo. Ibi nulla accipiat requiem vinculoꝛ ꝛc.ar.cū ☞ qꝛ iſtud ablatiuū inopia faciat ꝛditionē vt.ff.de ꝛdi. z demō.l.a teſtatoꝛe. Sꝫ ibi ſunt ꝛba teſtatoꝛis nō legis z ideo ibi cōditionē inducūt hic nō qꝛ eſſet ☞ leges ꝓdictas. Sed in cu
tus iudicis carceriḃ⁹ ſeruabiſ.vtrū primi a quo eſt appellatuꝫ
3 an illius ad quē eſt appellatuꝫ dic q̄ primi z hoc aperte innuit hic dū dicit teſtēs ꝛc.z.j.e.l.minime in fi.nec obſtat qꝫ cām ap. per ſeipſum agere debeat nō per ꝓcuratoꝛē vt.ff.an p aliū cauſe ap.l.j.z.ff.de pub.iudi.l.pe.ſ.ad crimē.qꝛ qñ opus fuerit preſen
tabitur coram iudice vt ex vinculis cāꝫ dicat vt.ff.de cuſt.reo.l. ij.z ad ſyl.l.lege come.ſ.j.z ſi opus fuerit tradeſ etiā iudici ap. vt p eum mandet executioni ſuia q̄ ad eius officiū ptinere vide tur vt dixi.ā.hac.l.in ꝓin.in fi.qōnū z pꝫ.j.e.l.ꝓcipimus.ſ.in his aūt.in fi.q̄ tñ intellige vt dicetur Old.j.eo.l.additos.

Ne autem temere. Quarta pars qua punit
10 temere appellantē z dicit Ly.q̄ iure canonum nulla eſt pena† qꝛ curia romana ꝓpter ambitionē auri z argēti curat q̄ totus mūdus ad eā defluat tꝫ gl.dicat q̄ rō eſt qꝛ miti⁹ eo iure agiſ vt no.ff.a q.ap.nō tꝫ.j.ſ. fi. Sed nō mitius ſm eū niſi qꝛ apud eos eſt aurū dulcius quaꝫ apud principē ſꝫ ſalua pace ſua ēt iure canonū reꝑimūſ appel
lationes temere aliqñ p ſacramētum z alias penas poſitas ex
tra de ele.c.vt circa aliqñ puniēdo temere appellātē in expenſis
11 vt extra de ap.c.vt debitus.z.e.ti.c.cum ap.friuolis.li.vj.† Que antē ſit pena temere appellātis iſto iure,Lyū.ſm Ber.tꝫ ſcōam opi.gloſſ.q̄ ſit arbitriꝛ iudicis.vel dic de hoc vt no.in.l.ab exe
cutoꝛe.in fi.j.quoꝛum ap.non reci.

Si autem. Quinta z vltima pꝫ que continet tria di
cta pꝫ ſe patētia. Op.ad vltimū q̄ ſatiſ
dare teneaē vt.ā.ſ.ſup his.dic q̄ ibi in criminalib⁹ vbi de fuga
timetur vt no.j.eo.l.miniſme.in fi.ſed videtur q̄ etiam in ciuilibus caueat vt.ā.de epi.z cle.aut.gñaliter q̄ dicat glo.hic z ibi dic q̄ hic loquit de cautiē e non ꝑtāda cōtā iudice a quo ap
12 pellaſ.† Utrū ab interlocutoꝛia ſit appellādum in ſcriptis gl. tꝫ q̄ nō.ff.e.l.ij.iure canonico eſt expreſſum q̄ ſic vt extra.e.c.cor
di.li.vj.z ibino.z qꝛ hic de aplis 8i dic vt dixi.ā.l.pri.z dicē.j. eo.l.litigatoribus z.l.iudicibus z.l.qñ.Ly.

Universidad de Deusto
Biblioteca

era de ap.c,bone memorie maguntino,In gl.imo'nō ꝓsumit z ibi etiā tāgit ꝑ Inn.z ad hoc facit qs tetigi.ff.de edē.aut.si qs in aliquo documēto.versi.qd si in sua.Sed si hoc esset q̄ semp ꝓsumeret ꝓ sua iā sequeret absurdus vt si iuderinuste me cōdēnasset ad decē q̄ ego nō debebā nec probatum erat q̄ incū beret mihi on⁹ probādi negatiuā qō est impossibile vñ hoc intel ligi dz qñ sua trāsisset in vigorē rei iudicate vñ ipse Jac.in hac distinguit aut vnus tñ ꝓsequtur appellationē aut vterq;. Si vnus ꝓsequitur altero absente ille ꝓbat si obtinuit vt.d.ff.illud quoq;.aut victus z tunc etiā ille ꝓbabat iustā cām quare se appellauit vt.j.eo.l.si.z.d.l.minoribus.ff.de his qui.vt indi. Si vterq; ꝓsequīt tunc ille q̄ primo ꝓbauit probat vt hic z.ff.e.l.ij. Modus autē ꝓbādi est dupler aut per acta ꝓtoris cause z hz locum.j.eo.l.precipim⁹.z.l.in offerendis z de edē.l.is apud quē,aut per testes vel instrā.z de hoc dicē.j.ti.j.l.per hanc.Alij tñ dicunt q̄ vtroq; ꝓsequente probat qui appellauit z modus probandi est per acta ꝓtoris causeex quib⁹ apparebit nō esse probatum sicut z legatum ofenditurn nō esse relictum ꝑ testamentum ex quo apparet ibi non esse scriptum vt.ff.de iureiu. l.si.z eodem modo etiam per testes vel instrā vt prędictum est.

Dominus litis. Quid sit verq; veniat ad cām dic dñm ꝓfe rendum vt.ff.de procu.l.que oia nisi ꝓpter expen sas vel similia vt.d.l.z seq.

Jactor. Glo.dicit hunc actorē cōstituī a ꝓside alij a curatore vt hic z.ff. rem ra.ha.l.actor.cum decreto tñ ꝓsidis vt instī.de cura.ff.si.z de tute.l.solēt de hoc dicī.ff.de ꝓcu.l.neq;.

Inimicitias. Differētiā ponit inter ciuilia z crimina lia z dic vt dixi.ff.e.l.eos.ff.super his.

Jues. In glo.in ff.de hoc vide qs no.ff.de ven. inspi.l.j.ff.Quis.

1 Appellatio an censeatur in scriptis facta quādo libellus est in scriptis dandus.
2 Apostoli an necessario sint petendi in libello appellationis.
3 Appellatio in scriptis an necessario sit legenda.

Litigatoribus. Canonizata est.ij.q. vj. circa fi.vñi.litiga toribus vero.†An qñ libellus dandus est in scriptis ꝓsumat in scriptis facta appellatio hoc ipso q̄ de
2 ea apparet publicū instrm dixi.ff.de sen.ex breui.rec.l.fina.†An aūt ē de necessitate q̄ in libello appellationis petant apostoli dic q̄ nō.Nā de eis nō fit mētio.ff.eo.l.j.ff.fi.Bzo tñ in sum.e.ff.j.vñ innuere Jtium vbi formar libellum appellatorū z dicit aposto los peto z ꝓ hoc in cle.e.c.Quis rigoz.primā puto verā cuz.xxx. dies denē ad apostolos petendos vt.j.e.l.iudicib⁹ z extra.eo.c. ab eo.li.vj.z ita ibi tz arch.cōis tñ vsus hz q̄ in libello appella torio petant apostoli.Sz qūo intelligi dz qs hic dicit illico gl. vñ hic tenere q̄ hoc fieri debeat afiq̄ diuertat ad extraneos act⁹ z hāc vñ sequi hic Jac.de bel.Arch.extra.e.c.j.li.vj.vbi de hoc no.tz q̄ iudice sedēte ꝑ tribunali fieri possit.In glo.q̄ incipit in qbus diffinitiuus z hāc tz gl.ff.e.l.eas.ff.si.Alia gl.q̄ est.ff.e.l.ij. tz q̄ tota eadē die possit ꝓbo appellare z vñ expōsum eo.titu.l.a sua.ff.si.z haut tenebat Ol.z adducebat duas.ll.simul iūctas ff.de fruc.z li.expē.l.terminato.z.ff.de re iu.l.paul⁹,nō ob.l.eos que hic allegat in gl.q̄ ibi nō intendit ad scripturā arctare sed tps interpōnēde appellationis limitare,vel pōt dici q̄ verbū li bellus qō est ibi pot accipi ēt ꝑ ap.voce emissa sicut olim fiebat editio actionis q̄ hodie fit ꝑ libellū vt.ff.de edē.l.j.ff.j.vsus cōis hz q̄ statim fiat antеq̄ diuertat ad alios actus z ad.l.diuus q̄ vñ ꝓcedere q̄ iudice sedēte ꝑ tribunali rūder Ja.de bel.q̄ ibi litī gato: erat absens vñ dī venire cōfestim si veniat iudice ꝑ tribu nali sedēte hic aūt erat presens z iō illico dz appellare.l.antеq̄ diuertat ad extraneos actus.Et de significato hui⁹ verbi illico cōfestim in continenti z similiuz plene dixi.ff.de erro.adua.l.sen
3 tentijs.†Item notandum q̄ non est opus qñ appellatur in scri ptis qs appellatio legat sed sufficit iudici porrigi vt extra eo.c. appellatio lib.vj.z vide ibi no.per Arch.z Joan.andre.z.c.

Necausas. Dic,incognito negotio non debe re ferri sniam.ad hoc concor.ff.de requi.reis.l.j.ibi inaudita causa z.c.

Etiam. In gloss.j.in fi.ad hoc.ff.de offi.vic.l.j.z facit qs dixi.ff.eo.l.ij.In glo.vl.z dixi.ff. de sen.z interlo.om.iud.l.fi.

Quoniam. Blo.vñ intelligere de negligēte in petendo apłos.posset etiā in telligi de negligente in presentando iudici appella tionis vt.ff.eo.l.preses.

Proconsulibus. Ibi ex delega to.i. delegatiōe eis facta.Ibi ex ordie.i.sua ordinaria iurisditiōe nō delegata.Ibi prefectos.i.eos iudices ad quos erat appellandum de iure vt.ff.de ap.reci.l.si cuius scōo rsio.In gl. i.sniē q̄ ideo dī opi.q̄ in ea cōtinet opinio iudicantis.In glo.i. apostolicis hec non est bona q̄ de eis statim subiicit suis tz litte ris tc.ibi libellis appellatorūm q̄ ideo vocant refutatorū q̄ eo ipso q̄ appellat refutat primi iudicis examen.

1 Jniuria fieri non censetur iudici a quo appellatur.

Et in maioribus. Concor. extra.e. c.de ap.†z no.qō nō fit iniuria iudici a quo appellat.Sed ꝑ hoc vī.ff. de sum.tri.l.iij.Sed ibi nō solū fuit iudicatū sz ꝑ has bentes potestatē recte dispositū vñ dispu tari de tali iudicio non opz vt.j.de cri.sacri.l.ij.vel dic vt in ꝓxio no.Jtē vī fieri iniuria iudici a quo appellat vt.l.di.c.si qs ꝓpostera.sz dic vt ibi no. z tangit etiā eadē di.c.si qs diaconus.Jtē vī q̄ fiat iniuria iudi ci a quo appellat in tñ q̄ inimicus cōstituat ex hoc possit recu sari vt extra.e.ad hec.Sed dic vt ibi no.ꝑ Ber.z Jnno.z dixi.ff. e.l.eos vltra ꝓncipiū.ff.Jtē q̄rit si iudex z tetigi.ff.de test.aut.si testis als,si vo testis dicat vñ si.Jtē offendit iudex,dubiū tñ non est q̄ lz iudex a quo appellatur nō iniuriet tali iniuria q̄ possit agere in iuriarū tñ qualiqualī iniuria iniuriat vt no.ꝑ Boffre. in sum.vt li.pē.ff.si.z extra de of.dele.c.suspicionis z ꝑ Hosti.in sum.eiusdē ti.ff.q̄ sunt cause recusatiōis.ff.ri.z i sum.de ap.ff.q̄ sunt iuste cause ver,ri.z.ff.qñ debeat fieri appellatio,ver.q̄ aūt.

1 Officiales iudicibus z subditi prelatis resistere possunt.
2 Episcopus alios docere debet z non doceri.
3 Notarius an teneatur scribere aliquid ad preceptum iudicis.

Quoniam. Ad id qs dī hic officiū puniri opponit gl.ff.de iurisdi.om.iu. l.si qs id qō.ff.doli.Sed dic q̄ ibi punit dol⁹ tñ hic etiā culpa vī ibi etiā punit ꝓpter imperitiā sz mitī⁹. Jtē z de istis officialib⁹ puniēdis dixi.ff.de postu.l.ij.Jtē ad id qs colligit gl.q̄ †officiales debēt resistere iudicib⁹ z subditi ꝓ latis 2cor.bene.j. de decu.l.oēs iudices z ibi bona gl.de hoc vbi etiā no.q̄ subditi ēt priuati pñt eis resistere dū iniuste agunt vñ si iuder iniuste exēōicat aliquē pōt sibi resistere.ri.q.vlt.c.non dz penā z ibi no.z.lxi.di.c.nullus inuitis.Jtē si iudex velit exeq̄ ali quā suā iniustā lz resistere.j. de iu.fi.l.phibitū li.r.z ibi in gl. z latius extra de off.dele.c.ex litis patriarche.i fi.z tāgā.j.quorū ap.nō reci.l.ab executore.Ş hoc obiicit gl.q̄ officiales nō dbeāt ſtruere iudices nec subditi prelatos i aut.de sancti.epi.ff.j.†Sz dic q̄ eps qui alios docere dz nō dz expectare q̄ ab alīs doceat q̄ pu⁹ dz discere vt ibi.Sed si est idoct⁹ bene pōt doceri z ei resi sti vt hic.Jtē opponit de illo generali qō authoritas maioris ex cusat dic q̄ si certū est q̄ iussus superioris sit fz legē vel saltē du biū excusat vt ibi vbi aūt est certū qō est Ş ius nō excusat vt hic cū 2cor.z de hoc vide qs no.ff.de re iu.l.nō vī data.ff.q.iussu.z ꝑ Dy.in.l.quāq̄.hic in glo.alle.de aqua plu.arc.z dixi.j.vñ vi.l.j. †Sed qd si iudex ꝓcipiat notario suo q̄ aliqd scribat puta te stē vacillare vel simile nunqd scribere tenet dic q̄ sic hoc modo q̄ iudex mihi ꝓcepit q̄ scriberē testē vacillare iō fm eius ꝓ ceptum hoc scribo vt no.per Jnnoc.extra de ꝓoba.c.qñ cōtra falsam.quod est notandum.

1 Apostoli sunt intra triginta dies dandi.
2 Apostoli an debeant peti in libello appellationis.

Judicibus. Canonizata est.ij.q.vj. circa fi.ff.judicibus,z vide ibi arc. Et tractat de materia apostolor⁹ de qua tetigi.ff.eo. l.pses.z q̄ debēt dari intra.xxx.dies p hāc.l.z est ex
1 pressus extra.e.c.ab eo.lib.vj.vbi recurras i ista materia apłor z ibi no.ꝑ arch.Jo.an.z car.z i cle.e.ti.c.Quis cū ibi not.q̄ sunt tura nouissima,z i hac materia declarāt opi.antiquas z ea q̄ hic
2 no.ꝑ Ly.†an i libello appellationis sit necessariū peti apostolos, dic q̄ nō vt dixi.ff.e.l.litigatorib⁹.Qui si iudex statuit appellā ti terminū.x.dier.ad recipiēdos apłos nō 2paruit i termino,sed q̄ adhuc supest de termino iuris.ff.xxx.die.iterū petit apostolos: nūqd iudex ei tradere teneat q̄dā q̄ sic q̄ vltima mora nocet vt ff.de pi.z cōmo.rei vē.l.illud de vsu.l.debitor.z ꝑ hoc de li.dimi. l.j.i fi.ibi accipiēti.i.accipe volēti.Sz z illa posset iduci Ş q̄ vī noluisse accipere.ex quo in termino nō accepit z q̄ in iudicio lz mora purgare vt.ff.si qs cau.l.z si post tres.2trariū puto ꝑ alle

gatum

gatū.c.Quis.in cle.ver.verū si iudex vbi expresse dī q̄ si appella nō cōparet in termino prefixo qō appellation⁹ renunciasse vi detur z hoc etiam innuit ibi Joan.andre.in vlti.glos.

Nominationes. Canonizata est.ij. qō.vj.nominatiōes als est sub.c.si qñ.Ş.noiatiōes.z dicit glos.Ş sufficit maior ps fallit tñ hoc in defensore ciuitatū vt i aut. de defen.ciui.Ş.interim.Jtē ad argumentū Ş̄ium qō assignat glo.de.l.j.Ş.de formu.dic qō ibi loquitur de leui z supflua solen nitate q̄ pōt omitti hic de necessaria que omitti nō debet vt hic z.ff.de ven.inspi.l.j.ff.j.Jac.de bel.

Jquis libellos. Canonizata est.ij. q.vj.si qs libellos als est sub capi.si qñ z sepe allegat hec lex q̄ lz penis tere z factū reuocare,z ad hoc facit,ff.de interro.ac. l.de etate.Ş.celsus.z ibi de hoc no.z de in ius voc.l.Quis.z ibi i gl.extra de ꝓcu.c.lz li.vj.z ibi ꝑ Jo.an.z arc.z ad hoc ēt.ff.g bo. ced.pos.l.quē penitet qō puto vez reintegra nisi aduersarij iter fit vt extra de ele.c.Quis.Ş.ceterū.li.vj.cū ibi no.ꝑ arch.i.Joā. an.Ş.dei inte.rest.l.petēde z dixi.Ş.de pac.l.post q̄ liti.Et qñ pos sit qs ab appellatione desistere vide qō no.ꝑ arch.extra de dolo z ꝓcu.c.cū q̄.z de ap.c.cū appellatiōib⁹ frīuolis q̄ oia facūt q̄ si qs plus petīt possit penitere z desistere de quo dixi.Ş.de plus peti.l.vnica.Et qō si aliqs iudex dedit 2filiū suū q̄ ante lecturā vel pñciamētū sup eo factū possit penitere z illud reuocare z in melio⁹ cōmutare de q̄ aliqñ vidi dubitari z dixi.Ş.de legi.l.huma nū,circa fi.Jtē qō dicit gl.q̄ appellauit ad vnū z penitet z vult appellare ad aliū dic qō sine noua appellatiōe hoc ꝑt qñ appel lauit ad maiorē vel parē z ꝓsequit coā 2petēte vt ptz in legib⁹ in gl.alle.z ar.ff.de accu.l.libellorum.Ş.qō si libelli z vt ex legib⁹ vel senatusc̄ōsultis bo.pos.dec.l.vnica.Ş.j.z de excu.tu.l.ꝓpter litem.Ş.j.de app.reci.l.si cuius.Ş.fi.cum si.

1 Ecclesia damnatos de crimine tenetur iuuare.
2 Solatium offensorum est punitio offendentium.

Additos. Ecclesia †tenet iuuare damnatos de crimine vt no.in gl.xxxv.q.ij.c. veniā.Quis exequat sniam latā i ciuili vel in crimi nali de hoc dixi.Ş.de epi.au.aut.si qs liti.z.Ş.e.l.eos. in fi.primi rūb ꝑ Hosti.in sum.e.Ş.qs sit effect⁹ ꝓ.Sed qs man dabit.de hoc tñ latius qō si vtraq; sniа est absolutoria non est opus aliqua executiōe,z idē si scda est absolutoria.Si aūt ꝑm⁹ absoluit scōs 2dēnauit nō pōt tūc ꝑim⁹ exeq̄ qz ipse nihil iudi cauit q̄ executione indigeat:aut vterq; 2dēnauit z tūc scōs exe quit vt.j.e.l.ꝓcipim⁹.Ş.in his aūt in fi.ibi z exequētib⁹ iudicata. In criminali dic aut primus iudex hz ius in criminoso puta qz delingit in sua iurisd.z sic hz ius tale q̄ vbicūq; sit criminosus pōt petere vt sibi remittat vt.ff.de accu.l.si cui.Ş.fi.z in aut.qua in ꝓuincia dixi z tūc ꝑim⁹ iudex mādabit executioni sniam z hoc ea rōne†qz solatiū est cognatis z 2sanguineis offensoz vt videāt offendentes punitos,vt.ff.de pe.l.capitaliū.Ş. famosos. Nā hoc casu ꝑ ap.nō deuoluit ad iudicē appellatiōis nisi sola cognitio iustitie vel iniustitie vt no.ꝑ Jnn.extra de elec.c.dudū rothomagen.in gl.q̄ incipit qdā dicunt ibi.nec ob.qō dī de ap pellatione.Si vero primus iudex nullū ius habeat in crimino sus nisi rōne originis vel domicilij tūc appellatiōe secuta z lata sniа ꝑ iudicē ap.mandabit executioni ꝑ iudicē ap.vt hac.l.in fi.

1 Appellās a sentētia prefecti pretorio qua pena puniatur.

Jquis prouocatione. Vz.i sum.e.Ş.Jtē pōt appellari ab iniuria.Jtē dicit gl.q̄ ab iniuria facti nō ꝓdest appellari q̄ ꝑ hoc nō tollit
1 marillata.†Jtē no.pena appellātis a sniа prefecti pretorio q̄ pu nit i amissiōe cause vt hic habet qō alibi nō memini expssus esse z qō dicit hic suspecti iudicis improprie dī q̄ sic recusarē non appellarē.Sed suspectus dī eo qō grauat vt no.ꝑ Jnn.extra eo.cū spāli z qō dicit i hac voce dic.f.appellatoria,z qō dicit cō tumeliā exponе.i.nō timeat iniuriosam executionem q̄ si fieret poterit appellare.posset etiā resistere vt dixi.ff.e.c.qñ iudices.

3 Judex requisitus non dans apostolos censetur appella tioni deferre.
Appellationem iustam non recipiens iudici iniuriatur ad quē
2 appellatur.

Jappellationem. Scōz quoddā tractat de tpe qō dat appellāti ad ꝓsequtionē dicūt debere fieri fz tps hac lege determinatū z ita no.ff.de lib.dimi.l.j.qō nō plz Hi.de
1 mat.qō hodie vī expeditū qz†nisi iudex det apłos regis⁹ vī ap pellationi deferre z appellās sine alia ꝓsequtione pōt retūc app. suā ꝓseq vt in cle.e.c.Quis rigoz i fi.logr ergo fm eum de tpe qō

5 dat ad apłos dādos z petēdos,z ita intelligit.d.l.j.de quo dictū ē.ff.e.l.iudicib⁹ ar.ff.d his q̄ p me.iu.nō ap.l.ij. Quid em pdesset ꝓsequtari cū trāfactū eēt tps dādi z ob hoc voluit lex ꝓsequtiōes fieri vt appellator⁹ solicit⁹ videat z iudex timore ꝓsequtiōis det apłos z pena nō seruāti dictū tps est vt pdat bñficiuz ap.quasi videat eā deseruisse ar.ff.e.l.qñ nō nulli i fi.Ista ergo lex loquit fm eū de tpe tra qō ille cui⁹ appellatio nō est recepta pōt 2que ri de iudice nō recipiēte vt ei imponat pena.l.ff.e.l.qñ iudices qō tps est terminatū fm diuersitatē iudicū vt hic ꝓz pena aūt nō seruāti dictū tps nō bñ iuenit fm eū sed credit qō sit vt postea in dicta ḡrela nō audiat sicut in alijs petitionib⁹ tpe limitatis i hoc hodie stādū est.d.c.Quis rigor.†Jtē colligit hic ar.qō q̄ ap pellationē iustā nō recipit iniuriat iudici ad quē appellat qz hic ꝑ maioritate iudicis mai⁹ tps statuit.Et sic est ar.q̄ nō valeat statutū subditoz q̄ nō possit appellari ad papā vel imperatorē Ly.z ꝑ hoc bñ extra de iureiur.c.veniētes.In Jtiū vī q̄ ꝑ ptes pōt renūciari appellatiōi vt.j.ti.ꝓl.l.vl.Ş.fi.ergo ꝑ.l.pōt fieri vt ff.de re.iu.l.nec ex ꝓtorio cū fi.z qz sicut impator pōt tollere bene ficiū ap.in certis casibus vt.j.quoz ap.nō reci.ꝑ totū z a certis iudicib⁹ vt i ꝓfe.ꝓ.z sena.vt.ff.a q̄ ap.nō lz eadē rōne z ciui tas inter suos subditos ꝑ.l.oēs populi z ita vidi seruari perga mi vbi est statutum q̄ non possit appellari ad delegatos impe rū.ad hoc facit qō no.Ş.de offi.ꝓfec.ꝓto.l.formam tc.

1 Cause immortales quarei curia romana:tu ipe cōsidera.
2 Appellari non potest a sententia vicarij ad eū cuius est vicari⁹.
3 Appellatur a clarissimo iudice ad vbis prefectum.
4 Appellatio fit a delegato ad delegantem.
5 Appellatio a delegato principis nō illustri porrigitur ad prefectum pretorio z questorem.
6 Tabellio vnius ꝓuincie an possit instrumenta conficere in alia ꝓuincia.
7 Tabellio recusans facere instrumenta licita qua puniat pena.
8 Appellatur a sententia delegati principis illustri ad ipsum prin cipem.

Jrecipimus. In effectu dicit q̄ grada tim appellat de iure cano nico secus est i papa ad quē appellat omissis medijs vt in spe.e.Ş.nūc tractem⁹ ad quē sit appellāduz ipse tñ ibi magis cōmēdat in hoc impatorē q̄ papā vt ibi pz dñ di⁹ cit bñdict⁹ impator tc.z vere laudabilio est qī sicut ꝓsecrit at eo.ti.Ş.breuiter trāsedū ver.Jtē iusta cā†er hoc causeim roma na curia immortales fuit sicut ibidē testat de cā decimarū anglica na q̄ pendebat coā eo z ichoata erat añ tps nativitatis sue qō erat.lxiij.an.z nōduz erat lis ꝓte.lz dicat qō finaī ipsa veritas ibi diu agitata splēde scit in lucē. Ista ergo lex hz qnqz ptes que patebūt in lra ꝑma ps q̄ durat vsq; ad.Ş.q̄ si a duce breuiter di cit q̄ a sniа spectabilīū iudicū nō appellat ad ꝓncipē sicut oliz. Sed ad ꝓfectū ꝓtorio vel q̄storē eo ordine quo ad ꝓcessum z eo. tpe quo ad interpōnēdū z ꝓsequēdum siniенda sicut fiebat oliz coā ꝓncipe.z ex ista ꝑma pte ibi vel vicarijs tc.colligit†q̄ a sniа vicarij nō appellatur ad eum cuius est vicarius qz idem est au ditor ium vtriusq; ad hoc concor.extra de cōsue.c.ĥ.lib.vj.z de ap.c.romana.in ꝑn.eo.lib.vj.

3 **Quod si a duce.** Scōs ps q̄ hoc dicit†q̄ a iu dice clarissimo appellat ad pre fectū vbis tz no.ex fi.ibi exequētib⁹ iudicata qō iudex appella tionis exequī sniam ꝑ eum latā de quo plene dixi.Ş.e.l.additor qō intellige si res in quibus fieri dz executio sint sub eius iuris ditione als rescribit illi sub cuius iurisditione sunt vt plene di xi.Ş.de iud.l.ꝑ eandum.Ş.sinautem reus.

4 **Nec si appellator.** Tertia ps q̄ dicit†q̄ a de legato appellat ad delegā tē.z lz gl.q̄rat si delegās desineret esse iudex qō est supuacuū q̄re re cū hic ter.dicat vel eoz successores.Jtē no.qō dicit lra appel latiōe suspēsa ex q̄ colligit euidēter q̄ ꝑ ap.susp.pnūciatā. Idē dicit ter.Ş.d trāsa.l.si cā cognita z.j.ꝓt.Ş.alibi dī qō extinguit. ff.ad turpil.l.j.in fi.z ibi de hoc.In gl.in hoc dicit qdā aut ob tinet appellās z tūc vere appellatio iudicatū extinxit z ita it elli gat lex Jtia aut succubit z tunc declarat ap.suspēdisse nō extin xisse z sic 2tingētia futuroz um hoc declarat vt.ff.si cer.pe.l.pun de.Sed Ş hoc.ff.de his q̄ no.infa.l.furti.Ş.j.vbi de hoc.sed verū est q̄ iudicio pendente inter famosos nō habet,sed lata sniа re tro infamis est vt ibi sequit qñ tpa puocationis lapsa sunt.

5 **Huic saluberrime.** Quarta ps q̄ dicit†q̄ a delegato principis nō illustri appellat ad ꝓfectū ꝓtorio z qstorē.Ibi vcz dicē.i.die q̄ ꝑ tpe occurrit.Ibi q̄ gerunt coā iudicib⁹ appellatiōis.Ibi cau se ducant appellationū interpositarū a sentētijs latis ꝑ illustres q̄ cognouerunt ex delegatiōe Ol.Jtē no.ex illo vbi libelles⁹.i. notarios colligūt qdā qō offim tabellionat⁹ē de simplici iurisdi

Universidad de Deusto
Biblioteca

tione cū hic videat delegari q̄ esse non posset si esset de mero vel mixto impio cū illa nō possint ēlegari, vt. ff. de of. eius cui mā. est iurisd. l. j. Sed dici posset qđ hic lex vel p̄ncipes delegat ꝛ ibi ad p̄bandus q̄ ossiū notarie cōpetat iuris magistrat⁹ cōsueuit allegari. ff. de magi. muni. l. ū. ꝛ ti. seq. ꝛ de defen. ciui. l. iubem⁹. ꝛ vī expressum in aut. de defen. ciui. ff. nunc eīm hmōi. ita si. ꝛ. ff. seq. vñ tenēt. q̄ libet ordinar⁹ possit creare tabelliones de hoc plenissi
6 me dixi. ff. si. instr. sup rub. ff. est etiā vnū notādū. † Et an tabel lio vn⁹ p̄incip possit. ꝛficere instrā in alia ibidē dixi. qđā tñ distinguūt aut p̄tinet ad ꝛtētioīs ꝛ iurisdictionē ꝛ non pōt. vt. ff. de iurisd. om. iu. l. fi. aut volūtariā ꝛ pōt vt. ff. de offici. pcō. l. ū. ꝛ de adop. l. emācipari ꝛ meli⁹. d. ff. nō cīm. Si tabellio intret religiōē vel efficiat eps pōt instrā p eū p̄ius ꝛfecta in publicam formā reducere, vt no. in gl. j. de fal. l. fi. qs decurio. Si in protocollo ꝛtineant sicut cōiter fit hec verba, ꝛc. qđ fiet? de hoc no. extra
2 de fi. iustr. c. cū P. tabellio ꝛ ibi p Inno. ꝛ dixi. ff. de fi. instr. sicut inūpti cōiter tenēt q̄ sub illo, ꝛc. ꝛtineāt q̄ sunt de natura Ict⁹ vel moze regiōis ar. ff. de edi. edic. l. q̄ si nolit. ff. qī assidua. de iureiu. l. si duo patroni. ff. si qs iurauerit de aqua plu. ar. l. si p̄ius. ff. placuit. de pe. here. l. itē veniūt. ff. petitā. de lib. ꝛ posth. l. gall⁹.
7 ꝛ extra de re iud. c. ad aplice cū si. † Qua pena puniat tabellio q requisit⁹ recusat facere instrā licita: dicunt qđā q̄ est periur⁹ qī iurrauit officium suū exercere ꝛ repellit ex tūc a ꝛfectiōe instrōr sicut ꝛ testis periurus a testimonio. ff. de his qui no. infa. l. lucij⁹ de sena. l. ū. de iureiu. ci. querelā. de p̄esum. illud in fi. An scriptura tabellionis exēōicari fidem faciat videtur q̄ non. iij. q. iiij. c. nulli. de hoc no. per Inn. de except. c. pia. lib. vj.

8 **Sane** Quinta pars q̄ dicit qđ a suia delegati a p̄ncipe ꝛ ex hoc. ff. colligit. d. gui. de suza. qđ si duo priuati cōsenserūt in nō habentē iurisdictionē si postea adipiscat ꝛ ferat suiam qđ vz Inū no. ff. q. p sua iurisd. l. j. ꝛ dixi de iurisd. om. iud. l. priuator. Op. gl. ꝛ origo isti⁹ iud. postea facti illustris attēdi debeat ꝛ nō dignitas supueniēs, vt. ff. de min. l. iij. ff. scio. dic f̄m Jaco. q̄ illa est regulare hic casuale vel ibi extra iudicia hic i iudicio vt. ff. de pec. l. ls. ff. idē scribit Inū hoc ēt est vbi de crī. agi. opor. l. j. dic aut
1 valere p̄t ispecta origine eius qđ agit ꝛ inspicit origo. vt ibi aut nō ꝛ inspicit exīs⁹ vt hic. ꝛ de re. iu. l. quot. Ja. in gl. vī. ibi. ff. qī tiā, imo q̄ filias. Sz ille. ff. q. c. odat ad p̄cedētes. ll. ii, dic q̄ ibi dfecit cā finalis legādi. f. coequatio heredū ꝛ iō legatū deficit ēt nō aliter renocatū vt no. ff. de qđi. ꝛ demō. l. cū tale. ff. si cuz antenup. ī ver. añ nup. Preterea ibi interuenit aliqua mutatio vt i eis apparet Ja. ol. ꝛ bñ q̄ot. ad fi. hui⁹. l. de edi. p̄tua. l. cū dubitat ī fi.

Ex casu Ju fi. i. examinādā ꝛ terminānda qđ facere potuit cū ei⁹ esset cognitio vt
1 ff. de iurisd. om. in. l. magisterie. ꝛ sic hoc casu nō soluz delegās cognoscit sed ipse cuz alio sicut ꝛ ordinario ꝓpter suspicionē alius associat. ff. de iud. aut. si vero contigerit.
1 ☞ Judices duo si dentur ꝛ in causa discordent si detur eis tertius eius sententie stabitur.

In offerendis Ibi vt eo dubitatē ꝛc. † Colligē q̄ si duo judices sunt electi ad aliquā cām dicētes se discordes vel dubitare ꝛ adiungat tert⁹ q̄ stat sine tertij ꝛ ipsi nihil habent facere gui. de suz. Jn gl. j. ibi nec ne ar. ff. de iurisd. om. in. l. pe. ff. si. fo. ibi in cā p̄ncipali hic appellatiōis ꝛ est arg. q̄ salarīū dēt Jsultoīb⁹ f̄m qđtitatē exp̄ssam in suia als f̄m qđ petitū est vt. d. l. pe. ff. si. ꝛ facit hec gl. q̄ p̄sumat p̄ suia de quo dixi. ff. l. ū. q ad ciuilia, ad sequētē qōnē gl. tenēt Ol. ni. i. 61. ꝛ Ly. q̄ vnus solus in dubio cognoscat, vt. j. c. l. ff. in fi. q̄ in hoc determinat istam vel hic erat a p̄ncipio certa quantitas ibi dubia.
1 ☞ Accidentia non mutant subiectum.

Si quando Ibi ab ipsa qualitate qī est ordinari⁹. Dignitate q̄ est cīm Maioze qī illustris est gñe ꝛ administratione vel supillustris. Curā ducat ꝛ sic dux effect⁹. vel dic ad hmōi curā. f. iudicādi, vt. ff. de iud. l. certi. Dignitate, sicū dignitatē spectem⁹ aliqī ad p̄fectū vbis vt puta cū dux est tñ clarissimus aliqī fieret appellatio ad p̄fectū p̄torio ꝛ ēstoiē vt cum est spectabilis. aliqī ad p̄ncipē vt cū esset illustris, vt. ff. c. l. p̄cipim⁹.
1 Sz hoc solo ispecto qī dux est ab obseruat vel, ic 61. ꝛ sic not. † q̄ accidētia nō mutāt subiectū ꝛ intellige hāc. l. qđ dux cognoscit ex delegatiōe p̄ncipis ei⁹ iurisdictionē augētis vt cognoscat de tali gñe causaz sec⁹ si cāz vnā delegaret vt, ff. de of. ei⁹ cui mā. est iuri. l. ꝛ si p̄tor. ꝛ qcgd dicat gl. b dic q̄ b corrigit. l. p̄cipim⁹, facit eīm mētionē ꝛ ea dū dt nō vt antea erat dispositū. Sy. vin. ꝛ Ol.
1 ☞ Aduersario meo appellante vti possum beneficio appellationis sue.
2 Judex defectum absentis supplere potest ꝛ ēt el⁹ et.
3 Aduocati libellis compendiosis vti debent in scripturis.

Apoliozem Ibi meruerat. l. app. pse quēdo meret⁹ est. ff. Nō fecisset. t. nō appellasset q̄libz q̄ua vel iniqua nulla vel aliq̄. Colligē ergo q̄ si aduersari⁹ me⁹ appellat q̄ vti possum bñficio appellationis sue, qđ vez est si appellat simpliciter ꝓ hoc. ff. de rēp. in inte. rest. l. petēde. ꝛ iō cauti aduocati ꝓ hoc puidēt dicētes appello in quātū sniā facit ꝓ mez ꝛ tūc aduersari⁹ vti nō poterit ap. bñficio de hoc dictā. ꝓ. quoz ap. non reci. l. fi. Jtē p̄dicta sunt vera qñ sniā ꝛtineret vnicū capl̄m tm. si eīm plura capitula ꝛtineret ꝛ ab vno appellare non posset aduersari⁹ meus vti ipsa appellatione in alio capitulo. Sed tunc opus est q̄ ab illo appeliet. ad hoc extra de testa. c. Raynutī⁹. ꝛ de ap. si duob⁹. ꝛ dixi. ff. c. l. eos. j. ff. ff. de istis formis. Jtē not. in p̄n. ibi forsitā q̄ impator loquit sub dubio forte sic. ff. de ar. l. si duo ꝛ de publi. ꝛ vec. l. quāte. † Jtē no. q̄ iudex supplet defectuz absentis. de hoc dixi. ff. vt q̄ desunt aduocatis ꝛ nō est speciale in hoc qđ iudex ḡrat, vt. ff. de interro. ac. l. vbicunq;. Sz est spāle q̄ cōfessio facta valeat aduersario absente Ꝛ. l. certū. ff. si qs absente. ff. de cōfes. Sed rō spālitatis est qī in hac cā p̄cedi pōt altera pte abñte vt. j. ti. j. l. fi. ff. illud ergo ꝛ interrogatiōes ꝛ pfessiones ꝛ oīa q̄ad p̄cessus expeditiōes faciūt fieri p̄nt ar. ff. de iti. actuq;
3 p̄ma. l. veteres. † Jtē no. q̄ aduocati debēt vti cōpēdiosis libellis in scripturis. ꝓ hoc. ff. de p̄ci. impe. of. l. inst⁹ for. ꝛ bene dixi. ff. de test. l. testīm qđ est ꝓ verbosos ꝛ plixos aduocatos vt ibi in fi. dixi ꝛ. ff. de postu. l. qsqs in suppletione gl. Sed nunqđ tota die ꝛ ad hoc. xij. di. c. oīa in glo. ꝛ p arch. ꝓbuitas nāq; gram parit molestias siuistras suspiciones fugat. xliij. di. fit rector circa fi. Interdū tū ls sit plene allegatū pōt aduocat⁹ aliqua adducere. ꝛcvj. di. c. j. circa p̄n. ꝛ ibi p arch. de hoc videi spe. de aduo. ff. nūc de exor. ff. deinde accedat. vbi de hoc bñ no. Ultio circa id qđ dt gl. si petūt quq; nūqđ i eodē iudicio possū petef ꝛ cumulaī alia quq; dic vt. ff. de ēd. l. edita dixi. ꝛ no. p Dy. ff. si min⁹. ī gl. al. ꝛc.

De temporibus appellationum. Rubrica.

☞ Tempus datum ad iter arripiendum quandoq; datur a iure quandoq; ab homine.
1 Terminus ad p̄sentandum quando statuatur a iure.
2 Terminus ad p̄osequendum appellationem quis sit.
3 Terminus ad causam diffiniendam ab homine non statuitur.
4 ¶ Sup rub. Vide Az. qī varia sunt tpa circa appellatiōis statuta ꝛ sup eis variat tā p canonistas q̄ p nos iō ad declaratiōnē p modus summe aliqua ꝓmitto. Et de istis tpibus habet in sum. Az. o. c. li. ꝛ in aut. de ap. ꝛ intraq̄ tpa col. iij. ꝛ de his q̄ gr. ad appellādū. col. v. ꝛ p Bof. in sum. de ap. ff. ad p̄sequēdū ap. ꝛ p Hosti. in sum. c. ti. ꝛ bñ p Spe. e. ti. ī. de ap. l. ū. ff. nunc breuiter transeundum. ꝛ p Ber. ꝛ Inno. extra de ap. c. p̄sonas. c. cū sit romana. ꝛ ex ratiōe, vbi de hoc latissime p Inno. ꝛ. c. sepe. ꝛtingit. circa fi. p vtrūq;. ꝛ per Jo. an. in cle. de ap. c. sicut appellationē. ꝛ vide in nouellis de tem. ap. p̄ia pte nouellarū dico ergo fqđ est tp̄s datū ad iter arripiendū ꝛ hoc qñq; datur a iure, vt extra de ele. c. statuimus. li. vj. vbi de hoc multa no. p Inno. Cōp. Arch. ꝛ Jo. an. ꝛ Lar. ꝛ. c. cupientes. ꝛ de off. or. qđis. c. li. vj. Quādoq; dat ab hoc ꝛ hoc regulariter, dat cīm a iudice ꝛ ad hoc allegat extra de re iud. c. cū cām. sed melⁱ facit de ap. puenit ꝛ capl̄o ad hoc scō ꝛ in capl̄o cū cām fuit assignat⁹ termin⁹ ad p̄sequēdū ꝛ reputat non appellās qui intra illud tp̄s nō arripuit iter vñ decretalis illa p̄obat q̄ cum dat terminus ad p̄sequendū intra illud debet iter arripere: ꝛ p illā decretalē volunt Spe. q̄ cui dat terminus ad p̄sequendū sufficiat fi faciat qđ verbū sonat no. gl. extra de renuñ. c. venies. ꝛ allegat de ap. puenit. sed Jnno. ibi vī dicere qđ nō sufficiat iter arripere nisi ꝛ se iudici repr̄esentet ꝛ allegat. c. cū sit romana qđ capitulū loquit in termino ad p̄sequendum ꝛ forte de illo intellexit Jnno. ꝛ iō Arch. d. c. cum sit romana. sup verbo p̄osecutus dicit qđ intellige vt in. c. puenit. Sed posīq̄ iter arripuit remanet in terminis iur. qđ tp̄s dicit glo. in c. sepe. ꝛ Spe. q̄ icipit currere post fi. termini ab homine statuti
2 q̄ durū vī, vt. j. dicā. † Est ꝛ terminus ad p̄sentandū ꝛ iste etiā nō statuit a iure nisi vbi statuit ad iter arripiendū nā dz sepz̄sentare q̄cito cōmode poterit, vt in. c. statuimus. ꝛ. c. cupientes. ꝛ. c. Quis. ꝛ tunc an sufficiat se p̄sentare vel debeat audītoz̄ impetrare, vide qđ no. per Cōp. d. c. statuimus. ꝛ Spec. in. ff. nunc breuiter. Quāq; statuit ab homine. extra de ap. c. p̄sonas. ꝛ. c. cuz sit tñ illud. c. magis loquit de termino ad p̄sequendū vt p̄dixi ꝛ in hmōi termino debet iter arripere, vt. d. c. cum cām. sed nō sufficit nisi ꝛ se iudici p̄esentet si tñ se iudici p̄esentet nō cōpellit ī cā p̄cedere intra terminū iur. vt no. Arch. ij. q. vj. c. appellatoze, ꝛ Spe. in. d. ff. nunc breuiter ver. ité pone. ꝓ quibus facit qđ no. in c. cum sit. ¶ † Est ꝛ terminus ad p̄osequendū ꝛ de quo loquunt multa capitula, f. d. c. cū causam, de re iudic. de app. personas. in fi. c

fine, c. cū sit. c. ꝛ illū. c. reb⁹ hēbilis. c. ad aures. c. directe. c. sepe. c. oblate. c. cū spāli. c. nicolao. c. cordi. e. ti. li. vj. c. q̄dm. in cle. ꝛ. d. c. veniēs. de renunc. q̄ oīa. c. loquunt de termino statuto ab hoie ad p̄sequendū qñq; a iudice qñq; ab appellāte ꝛ si intra terminū illū nō ꝓsequit rata manet sniā vers illi⁹ q̄ dict⁹ ꝛ gl. nōvi denk facere dr̄iam inter terminū ad p̄sentandū ꝛ terminū ad p̄sequendū, imo q̄si. p eode ponunt vñ gl. in. c. p̄sonas dicit qñq; datur termin⁹ ad iter arripiendū qñq; ad p̄sentandū qñq; ad diffiniēdū ꝛ nihil dicit de p̄sequēdo. Idē no. Inn. in. c. ex inūnuatione. ꝛ Jo. ū. q. vj. appellatiōe. q̄ vbi termin⁹ assignat ab hoie sufficit si intra illud se iudici rep̄sentet. imo pl⁹ dicit Spec. d. ff. nūc breuiter circa fi. q̄ vbi termin⁹ assignat ad p̄sequendū sufficit si intra illud iter arripiat: ꝛ allegat pal. c. cū cām. de re iu. Sz capl̄m illud nō dt q̄ illud solū sufficiat ꝛ dicit q̄ necesse ē q̄ iter arripiat: ꝛ ꝓ hoc facit ne bñficiū iure huic appellari auferat et qī forte iudex a q̄ appellat⁹ nimis breue terminū assignaret. ꝛ qđ no. i. c. cū sit. Sz certe oīa ista capl̄a dicūt qđ deberet hēre termi
nū iurz nisi iudex ex cā fuerit moderat⁹ ꝛ tūc fz b appellās cui ter
min⁹ assignat nō hz mīa⁹ tp̄s nec q̄ ad p̄secutionē nec quo ad diffinitionē qđ tū vī velle ter. imo f̄m opi. gl. in. c. oblate. qđ ap
ꝓbat Spec. qui tz q̄ termin⁹ iuris incipiat a fine termini per hoiem assignati hēbit plus. ꝛ iō vī dicendū q̄ sit dr̄ia inter terminū ad p̄sentādū ꝛ terminū ad p̄sequendū vt in p̄mo dicem⁹ vt. ff. in termino ad p̄sequēdū dicam⁹ q̄ teneat p̄seq̄ls nō artet ad diffiniēdū vt 61 in sc̄da so. in. c. cū sit ls ibi nō. ꝓbabet ꝛ p̄t rīderi ad id qđ 81 beneficiū iuris ꝛc. qđ verū est nisi p aliā. l. dat ptās minuēdi, vt no. p Arch. xxvij. di. de his. ꝛ sic in casu nr̄o ls a lege nr̄a dat ei tū p aliā. l. dat ptās abbreuiandi vt i oibus istis capl̄is. ꝛ de hoc plene no. p Ber. d. c. cum sit romana. Non ob. qđ 81 q̄ iudex forte ꝓuocat⁹ posset abbreuiare qī tūc posset appellari ex de dila. c. j. ꝛ videmus q̄ iudex recusat⁹ assignat termi
nū ad finiendā cām recusationis. extra de ap. c. legitima. lib. vj. Sz ls videat hoc ꝓbabilr dictū oēs tenent primū vñ nō esset tutū recedere, vt. ff. de legib⁹. l. minime. Sed dubitādo scripsi de ß
1 j. in fine hui⁹ note dixi ꝛ ifti termini assignant a iudice vel appellāte: ps ād appellata nō posset talē terminū assignare, vt no. Jn no. d. c. oblate. Arch. in. c. cordi. Specu. in. ff. qualr. circa fi. ꝛ hr
loco peremptorū tā ēt ad iudicē a quo appellat ēt ad iudi
cem ad q̄ appellat ꝛ de termino ad iter arripiendū vel p̄sentandū dicit Ry. mata. nihil cautū iure ciuili nisi qđ tāgit gl. j. ne liceat in vna eadē cā tertio ꝓuocare gl. pe. Sz vī q̄. l. ꝛ. tit. pri. l.
1 ꝓses loquat de termino ad p̄sentandū vt ibi dixi. Sed ipse dicit qđ loquit de termino ad p̄sentandū aplos sed non video dr̄iam.
4 † Est ꝛ termin⁹ ad diffiniēdū cāz ꝛ iste nō statuit ab hoie vt no. in. c. cū sit. ꝛ. c. ex infinuatiōe. ꝛ ibi no. p Jnno. Sz talis termin⁹ est a iure ann⁹ vel ex cā biēnū vt. j. c. aut. ei q̄ appellat. ꝛ. d. c. cū sit cū si. Termin⁹ hois p̄uenīri nō pōt nec impetrādo lr̄as nec p̄cedēdo in cā nec ab appellāte nec ab appellato vt in. c. oblate. ꝛ. c. sepe. ꝛ ibi p Jnn. Sz cū talis termin⁹ obtineat vicē peremptorij ex tūc altera pte initāte etiā appellata p̄cedet vt. c. sepe. ꝛ de hoc nihil in iure ciuili. Terminū iur. ps appellās qñq; pōt p̄ nenire tā in impetrādo q̄ p̄sequēdo cū in ei⁹ fauoze sit introductū vt. d. aut. ei q̄ appellat dū tū malitiose nō p̄ueniat vt no. Jnno. in. c. sepe. ps appellata de iure ciuili nō pōt petere cōfirmatio
nē sniē nisi cū vn⁹ mēsis restat de termino pōt tū ēā introducere vt in aut. appellatoze. ꝛ ibi no. j. e. Ry. de mata. vī tenere q̄ non solū possit introducere sed ēt, p̄seq̄ls nō sniam petere circa par
tē ap. multū variāt cononiste Jnn. cū in. d. c. sepe. in fin. dicit q̄ ps appellata qñq; pōt lr̄as impetrare dū tū malitia cesset ls tū nō pōt p̄sequi cām nisi cum vn⁹ mēsis tm restat de termino ꝛ ita intelligit. c. oblate. ls ibi variat ꝛ vī tenere ls nō firmet q̄ tā appellās q̄ appellat⁹ ēt ante mēsem vltimū nō solum p̄nt impe
trare, sed ēt p̄sequi. Ad Jnnūdet Spec. in. ff. nūc breuiter rec
tat opi. ꝛ nō elegit Arch. ij. q. vj. c. appellatoze vī approbare p̄i
mā opi. qđ simpeditus est dicendū est q̄ si intra annū est impe
ditus quātūcūq; modico tpe iure dat sibi biēnium integrū. et p hoc valde bene facit. ff. de ꝛ. ob. l. ꝛ iō hesitat. ꝛ extra de elec. c. sielectio. li. vj. ls in Jnū faciat. ff. de mino. l. fi. ꝛ de cōd. ꝛ demon. l. qbus diēb⁹. Sed in biēnio dat sibi bñficiū restōis ad ēt̄um
1 sunt impedit⁹, vt no. j. e. aut. ei q̄ appellat. ar. ff. de ꝛ. sig. l. iij. ibi p Ja. de are. ꝛ p Jo. an. extra de elec. si electio. ex co. in fi. li. vj. ꝛ no. Jnn. in. c. ex rōne. extra de ap. vbi dicit idē esse in termino hois ls alīq Ꝛ. Sed qđo 81 negligēs in p̄rio vt excludat a scō dicit qđd q̄ ēt̄uq; sit negligēs in p̄rio repellit a scō, vt. j. e. li. fi. ff. il
2 lud. ꝛ. iubem⁹ vbi ipse Ry. de ma. ꝛ Ly. tenēt q̄ si est trāto tpe ne gligēs in p̄rio q̄ verisimile est eū nō potuisse finire cām nō habe bit scōm ꝛ de hoc dicē in aut. ei qui appellat. Jnn. dicit alr ꝛ vt vī melius q̄ si tali tpe incipit q̄ sit verisile f̄m arbitriū iudicis qđ potuisset cām finire nisi inopinatū qđ emergeret q̄ tūc etiā si vna die fuerit ipedit⁹ habebit scōm annū integrū. ita no. in. c. ex rōne. ꝛ p hoc. ff. si quis cau. l. ū. ff. de ꝛ. vī approbare aut. Jtē si appellatione ibi nouissima inducīarū die qđ erponit gl. i. vlti. dilatione lz in corpe vñ sumit⁹ alr exponat ꝛ videat intelligere de fine secūdi anni qđ innuit p̄bū qđ est in col. f. in diffinitis die bus ꝛ ideo appellat⁹ nō pōt p̄osequi nisi cū sup̄sit mēsis tñ qī appellās pōt q̄libz q̄ vult. dicit tñ q̄ si impedimēto cessante aliqđ de tpe supereset dz percipere lz nō posset finire. Sz pone q̄ in p̄cipio anni fuit tanto tpe impedit⁹ q̄ verisīl potuisset illo tpe cām finire nisi impedimentū fuisset in fine anni fuit negligēs tā to tpe qđ verisīl potuisset cām finire. nunqđ cōsiderabim⁹ p̄ti mū impedimentū vel secundā negligentiā vī q̄ negligentia qī vltima mora nocet, vt. ff. de pericu. ꝛ cōmo. rei ven. l. fi. ꝛ hoc vī sentire Jnn. cū dicit in. d. c. ex rōne q̄ finito impedimēto dz inchoare si restat aliqđ de tpe. ꝛ ꝓhoc qī ura dicit nō dari bien nū nisi manifestissime, pbet p eū nō fieri tisse cām finiri. vt. l. fin. ff. illud. ff. iubem⁹. j. e. ꝛ ꝓhoc extra de ap. c. ꝛfitut⁹. Sed ꝛ hoc est qī sicut arctat sibi beneficiū iur. qđalr. pbatur impedimētū dicit Spec. ꝓ iuramentū, vt. d. ff. nūc breuiter. ff. quid ergo de hoc p Arch. extra de dolo ꝛ ztu. c. j. li. vj. ꝛ p Jac. de are. de ercus. tu. l. scire. ff. sufficit. Jn Jtium facit. j. e. l. fi. ff. illud. ff. nisi ibi apertis simis probationib⁹ ꝛc. Et quo tpe incipiat currere ann⁹ de hoc no. in glo. j. e. l. fi. ff. illud, vbi recitat opiniones. Et f̄m opi. Dy. ꝛ Hyc. de mata. q̄ est q̄ a tpe appellatiōis qđ etiā sequebat Jo. an. in. c. ex rōne. ꝛ hodie approbat in cle. e. ti. c. sicut. ꝛ ibi plene p eū ꝛ hoc qñ non est termin⁹ ab hoie assignat⁹: qī tūc a fine ter
mini, vt no. gl. in. c. sepe. extra de ap. ꝛ pls Spec. d. ff. qualr. versi. annus. ꝛ satis. ff. dixi ls Host. contra qđ vī placere Jo. an. in. d. c. sepe. ꝛ merito quia f̄m hoc plus tpis haberet cui esset termi nus assignatus ab homine q̄ alius cuius contrarium volunt iura vt. d. c. cum sit. cum fi. Differentias inter appellationem iudicialem ꝛ extraiudicialem dixi. ff. titu. proximo super rubrica.
¶ Alia etiam dicam in ista materia. ī. e. aut. ei qui appellat.

☞ Menses duo dati ad appellandum quot dies habere dicantur.

Aliquis Glo. ls obscure dicit q̄ tp̄s duoz mē
sium de quo loquit lex ista est ad p̄se quendū appellationē ꝛ est speciale hic qđ minus tp̄s statuatur q̄ in alijs casibus ꝓpter fauozem publicū, vt hic in glo. no. Jnterponi asit dz ista appellatio intra. ꝛ. dies per auth. hodie. ff. ti. pri. ls gl. ibi ꝛ in. l. ū. qui ad ciuilia teneat q̄ vsq; ad duos mēses possit appellare quod nō est verū vt ibi dixi. † Sz istī duo mēses quot dies habebūt dic q̄ sexaginta vnū vt pba
tur. ī. e. l. pri. vltra medīū ibi vt. xciij. diebus. ꝛ. l. vlti. vltra p̄nc. vbi sunt dicta verba ꝛ no. in gl. ff. de reg. iur. l. vbi lex secus in te stamentis ꝛ cōtractib⁹ vt ibi no. ꝛ. ff. de diuer. ꝛ tēpo. p̄scrip. l. ū. ꝛ de hoc vide qđ no. p Jo. an. extra de elect. c. quā sit. li. vj. ꝛ ibi p Arch. ꝛ latius de mēse ꝛ anno p eū de rescrip. c. si papa. c. lib. vj. ꝛ vide in alphabeto lra M. dictione mēses. Jtē facit hec lex cū si. ad qōnē sepe occurrentē si aliqs sit electⁿ in cōcilio vbi eligū tur cōiter officia publica ad aliqs offm ꝛ in eodem ꝛcilio subse quēter eligat ad alis q̄ nō teneat scōa electio cū p̄ia tenuerit ꝛ appellare teneat ꝛ nō debeat duplex offm exercere, vt. ff. de assel. l. fi. ꝛ qī innitus pōt cogi subire p̄imū offm. ff. de mu. ꝛ hono. l. si quis magistrat⁹ vbi de hoc dixi. ꝛ de excu. tu. l. si duas. Idem vī expressum. ff. de mu. ꝛ hono. honozē sustinenti. ꝛ ꝓhoc in aut. de defen. ciui. tusiurandū. ꝛ sic vī scōa electio non valere. Jn cō trariū vī qī electus ad duas dignitates elegit quam vult vr. j. qui militare nō p̄nt. l. is quidem. ꝓhoc. de testa. ture. l. duobus. Sed illa in his que sunt publica authoritate, sed vtilitate p̄ri uata ꝛ ideo primam tenent docto. ꝛc.

1 ☞ Dilationum materia est amputanda.
2 Dilatio si statuatur altera pendente quando incipiat secunda currere.

Tempora Quia ler ista correcta est parum
circa eam insisto. † Sed ex p̄incipio nota quod materia dilationū est amputanda. Ad qđ concor. ī. de dila. l. j. in fi. Sed contra videt qđ facultas p̄ro bationum nō sit angustāda. ī. de heretic. l. qui. vbi. de hoc dixim⁹ in aut. de test. ff. multe. ibi, pbationū abūdantia ꝛc. dic q̄ neces saria dilatio nō est denegāda. f. vt intra certum tp̄s crimina. qđ terminet. l. ū. frustratoria sic vt hic in cōor. Jtē nota ex ff. tpalē ꝛ glo. ibi posita ꝛ q̄ si vna dilatio statuīt altera pendente qđ secunda incipit currere demū prima finita de quo dix. ī. de dila. l. fine ps ver. Jtē quero de qōne. Jtē nota ex. ff. vlt. q̄ dies fe riati ꝛ non feriati cōputantur p̄o hoc dicta. l. fine pare. et si dī latio seu dies termini cadat in diē feriatā p̄cedēs non feriata debet esse termin⁹. Jn foro canonico seruatur qđ nō p̄cedēs

Universidad de Deusto
Biblioteca

dies sed sequẽs nõ feriata habeak ꝑ termino de quo dic vt plene not. in Specul. de citatione ver. item excipit ꝙ citatio fit ad diem festiuam. Item ex fine nota ꝙ si in tempore fatali nõ ferak sententia pinde est ac si a princ. non esset appellatum.

1 ☞ Tempora fatalia ad causam appellationis inchoãda an sint seruanda.

2 Tempus appellationis prosequende an per iudicẽ augeri vel minui possit.

3 Rescriptum de nouo impetrare an sufficiat vt appellans contra exceptionem negligentie possit se iuuare.

4 Pupillus an possit restitui aduersus lapsum temporis per negligentiam tutoris.

EJ qui appellat. Canonizata est. ñ. q. vj. c. si qñ. ff. ei qui appellat. z vide qõ ibi no. in gl. z ꝑ Arc. z in summa eiusdẽ qõnis. z. viij. q. iij. in sum. Jn gl. z ꝑ eundẽ et plene ꝑ Jnn. ex de ap. c. ex rõne. z. c. oblate. z qõ dixi. ã. e. sup rub. z dic qõ ann⁹ de quo loquit ista aut. erit ꝛginuus cũ in hoc. l. ij. ff. correcta nõ sit. op. de. l. j. ã. e. ibi spãle vt ibi no. Jtẽ op. j. eo. l. ff. illud. sol. vt ꝺ in gl. vt no. in aut. Jtẽ si appellatione. Querit Ly. qñ incipit currere tps istud gl. in. ꝺ. illud. j. e. l. ff. ponit tres opi. q incipit fic no. Hy. de mata. z Dy. tenebat media. s. qõ a tpe ap. Pet. z Ly. tenẽt ꝙ incipiat currere demũ post duos meses, vt in aut. de iu. ꝙ appellationes. Sz ille. ff. localis est vt ibi pz. z ibi de ꝺ no. in gl. ꝙ a tpe ap. currere incipiat fm opi. Dy. z Hy. hodie est appiobatũ in cle. de ap. c. sicut. z ibi ꝑ Jo. an. oés opi. recitank. z plene de ꝺ no. vt ꝺ dixi. ã. e. sup rub. circa fin. † Jtẽ qrit Ly. nũqd tpa fataliaq danť ad inchoandũ cãm ap. vt. j. e. l. ff. debeant seruari. qõ vť q. nõ inuenit correctũ in corpe de his q ingre. ad ap. ff. si ꝑo neuter in fine 8i. nihil corrigit de aliis legib⁹. Cõis opi. z iudiciorum vsus est in ꝛium ꝙ qñcũq; intra annũ vel biennũ possit appellator cãm. pseq. z ꝺ pot colligier ista aut. q solũ de anno z biẽnio facit mẽtione z ita sunt ad inchoãdũ z finiẽdũ sicut z tps restõnis. ã. de temp. in integ. restit. l. sup uacuã. vt de ꝛcu. tu. l. qnquaginta. z hoc ꝺ sentit gl. q incipit. l. a scõo anno. z ex de ap. c. oblate. Ad. ff. si ꝑo neuter pot rideri ꝙ ibi log. de his q sut in. ꝺ. ff. illõ nõ aũt ꝺ his q. ꝺ. l. ꝛtnent cũ in tit. de his q ingre. ad ap. nõ fiat mẽtio de his q. ꝺ. l. ff. scripta sunt nisi de his q sunt in. ff. illud. z ita dicit Hy. sentire oẽs doc. Sed ℨ hoc vť. j. e. aut. idẽ si appellatione. Jbi nouissim⁹ a inducíarũ die. i. die fatali z hec expositio magis cõsonat ire ꝙ expositio gl. que est ibi Ly. vť ꝙ seruari debeat. ff. appellationes. in aut. de iudicib⁹. de q dictũ fuit. ã. pri. q. sed ille localis est vt ꝑdixi nec de ℨsuetudine indicior seruak fm opi. Hy. querit Lyn. ꝙ tũ tps negligẽtie primi anni excludak a se ꝺ no vtrũ ꝑ vnã die negligẽtie qõ vť vt. j. e. l. ff. illud. Jn ℨtũ ꝙ ꝺ ipso ꝙ venit ad iudicẽ si nõ videak negligẽs in aut. de his q ingre. ad ap. ff. hoc ita qz. ff. si vero ꝑ vitate ibi z lz ingressuz ꝛc. Quidã dicũt si negligẽs fuit tãto tpe ꝙ verisiñ potuisset cãz finire excludak als nõ. ar. ff. ad. l. rho. de iac. l. ij. ff. si ea ꝺditiõe. ꝙ met⁹ cã. l. ff cũ exceptione. ff. si hõ. ff. si tñ peritura. de ff. ob. l. cũ stipulat⁹ suz mihi a pcuło. z hãc tz Hy. z hoc arbitrio iudicis cõmittit vt. ff. de ff. ob. lz ꝛginuus. ff. cum ita. alij aliter dicũt vt dixi. ã. e. sup rub. ff. qd si impedit⁹. z ff. seq. pe. aũt nõ ꝺat impedito integrũ biẽnũ sz solũ tñ ꝙtũ sunt ipedit⁹ vt. ã. de resti. mi. l. ꝙ tpe. qõ verũ nõvť cũ biẽnio ꝺeť a lege sine restõne vi ꝺať sibi in iure. sicut z tps qõ ꝺať accusatori ꝙ abolitionẽ ipedito. vt. ff. ad turp. in senat⁹. ff. si. z ꝺ opi. vť exisse. ꝑbari. ff. el. nemo. in fi. Sz qõ dicit Pe. de biennio dici põt de tertio z quarto anno qõ ꝺať ipedito ꝑ restit. vt ꝺ in gl. vt nõ ꝺeť integer tertiꝰ vel qrtus annus⁹ sed quatenus fuit ipeditus z hec fuit opi. in. ꝺ. c. ex rõne. extra de ap. qd si lapso antio vel biennio inder ap. nihilomin⁹ tulit sniam nũquid valebit ꝺic ꝙ nõ vt in cle. de ap. c. si appellationũ. lz olim de hoc esset cõcertatio inter Jnn. z Holt. vt ibi plene no. ꝑ Jo. an. z ꝙ nõ teneat facit qõ ꝺ si sniã lata post lapsum triẽnũ q nõ vz. vt no. ã. de in. l. ꝑperandũ. in glo. q incipit qõd tñ. † Ultimo qrit Ly. an istud tps ap. pseqũde ꝑ iudicẽ possit augeri vel minui z tz ꝙ non qz istud tps ap. pseqũde ꝑ. l. ꝺať fiue ministerio iudicis de quo satis dixi. ã. ff. dila. l. fiue ps. z. ã. e. sup rub. ff. ẽ z terminꝰ ad diffiniẽdũ cãm. Ex qua sniã ꝺeť actio vtrũ ex prima vel scõa ꝺ no. i gl. z plenius dixi. ã. ti. pri. l. eos. in ꝑma pte. ff. sed pone ꝙ ꝺdenatus appellauit. Sz qro de qõne q fuit in romana curia appellatuz fuit ad papã a iudicib⁹ delegatis a grauamine. M. ccc. lxx. iij. idus martij currẽte fatali tpe circa mẽsem innũ impetrat rescriptũ ꝑ pcu. appellãtis ad certos iudices nullo ex aduersa pte tũc ꝺicẽte ꝙ rescriptũ bullatũ ad instãtiã partis aduerse reuocak ꝑ auditoꝛẽ ꝺdictaꝝ causaꝝ postea ꝑ pcu. vtriusqz ptis. i alios iudices cõuenit. z rescripti reuocationẽ z ipetrationẽ eiusdẽ de 2cordia. pcurator. vtriusqz ptis. pcura. ptis appellate ꝑfessus est coã auditore camere factas esse. M. ccc. lxx. mẽse aprilis ꝑs

appellãs postea ad bullationẽ vť vlteriorẽ psecutionẽ dicte ap. nõ. pcessit quouisqz atpe dicte ap. interpositeannus integer cũ octo dieb⁹ lapsus est. ꝑs appellans mõ de nouo volens rescriptũ ipetrare ponit ťram in audiẽtia pcu. partis appellate ℨdicit asserẽs sup ipsa ap. vt ꝑmittť in iudices cõuentũ z sic in eos dẽ iudices in quos als cõuenerãt conuenerunt. † Querit an fic de nouo sufficiat impetrare rescriptũ z appellãs possit se iuuare ℨ exce. negligẽtie trã cursus anni z an ꝑpter diligentia quaz ꝑio habuit tollať subsequẽs negligẽtia z an ad ꝙbandã ipsaz diligẽtia sufficiat ꝺicta ꝛfessio. pcuratoris ptis aduerse. Quã tũ ad primũ ꝺicendũ ꝙ cũ appellãs fuerit diligẽs mittẽdo tali tpe ꝙ cessante impedimẽto cã ap. potuit expediri fm. l. ff. de dã. infec. l. cũ postulassem. z de re mil. l. ꝙ comeat⁹ qz impedit⁹ fuit mora ꝺictionis ptis aduerse scõs annꝰ ei ꝺeť a lege vt. ff. de ex cu. tut. l. si cũ ipse. de mino. l. intra vtile. z. j. de adul. l. si. in fi. nec obst. ꝙ modico tpe fuit impedit⁹ qz ꝑpter impedimentũ modici tpis ꝺať integer annꝰ vt ꝺictũ est ꝑ ꝑal. l. in senat⁹. ff. si. de ť. fig. l. in itinere. z no. ꝑ Jnn. ꝺ. c. ex rõne. nec istud beneficiũ datũ a lege tollit ꝙ negligẽtiã postea subsequẽtẽ. ar. j. de adul. l. adulter. z in aut. de nup. ff. si ꝑo solũ. z iõ si currit annꝰ scõs nisi ꝑmo toto finito, vt. ff. de successorio edicto. l. j. ff. sed videtur z est attẽdẽdũ ꝙ hic nõ agit de negligẽtia ꝓncipalis sed ꝑcur. quo casu si ꝑcur. esset nõ soluẽdo ẽt si eꝰ negligẽtia noceret ꝺo restitueret ꝺns ad cãm ꝓncipalẽ. vt. ff. de eo ꝙ quẽ factũ. crit. l. ff. cẽ de in inte. resti. c. cũ venissent. in fi. z ibi no. lz ꝑ Jnn. videat notari ℨ riũ extra de cã posť. z ꝑpte. c. cũ olim. z cũ eo ℨsentit Ho. nisi ꝑsona ꝓncipalis eẽt restituibilis, vt ibidẽ no. z facit aliquaťr ad ꝑmissa. ã. ti. pri. l. ꝑes. Ad scõm qõ sit ꝺ ℨlessione ꝑcur. ꝺicẽdũ est ꝙ nõ sufficit qz auditor ℨdictaꝝ iuder nõ erat nec ptes in iudicio pñtes fuerãt nec ꝑ ꝛtumaciã absentes vñ testimonia dici nõ pñt. vt. ff. de testi. l. ij. ff. idẽ diuus. Ol. An ꝑ pactũ inter ptes possit fieri ꝙ istud tps nõ currat ꝺicã. j. e. l. fi. ff. vlt. † Quid si negligẽtia tutoris lapsus est iste annꝰ nũqd pupill⁹ restitui poterit aduersus lapsum tpis ꝺic qõ nõ vt. ff. de min. l. fi. fine. ff. et ita vť sentire Bz. i sum. ff. tutor. vel cura. interue. in pn. z Od. in additio. summe si sepiꝰ in inte. resti. postu. z ꝑ ꝺ in aut. de her. z fal. ff. si pupillꝰ. cũ ibi no. Jn ℨ multũ facit gl. ff. exg. cau. ma. l. cũ miles. ꝙ incipit qõd circa fi. vbi tz qõ ẽt maior. pñs restituit in isto tpe ℨ absentẽ quẽ gl. reprobat. ꝺ. Ric. ẽ. eo qr pñs ℨ absentẽ pot in cã ap. ꝓcedere vt. j. e. l. fi. ff. illud. ꝺe ℨ dixi. ã. de in. l. ꝑ peradũ. ff. illo. ꝑculdubio. Quid si stetit ꝑ iudicẽ vel aliũ ꝙ cã ẽ uiri nõ potuit ꝺic vt no. j. pr. aut. z in 2cor. de ap. z intra ꝙ tpa ff. z hoc scim⁹ z in sum. e. tit. z vt spõ salitia largitas. ff. hoc qz vbi no. ꝙ currit mero iure lz restituiť lz alibi gl. videat tenere ꝙ mero iure nõ currat vt no. i gl. ff. ex q. cau. ma. l. lz z si ꝑ ptore. i ꝑn. ꝺe ℨ in Spec. ꝺ. ff. breuiter. ff. itẽ fallit ꝑmissa. vbi z sulit ꝙ ps ℨ publice. ꝓtestek. z idẽ ꝺicit Jnn. extra de ꝑscript. c. ex transmissa Az. ẽt in sum. huiꝰ ti. ff. appellator. z ℨ nõ currat ipo iure et Host. in sum. de ap. ff. ad pseqendã z ꝑ hoc Host. in sum. eo. ti. ff. ego robertus. vers. vbi etiam per iudicẽ z de hoc per Jnno. ex de elec. c. statuimus. in gl. hic ꝺať terminꝰ. Quid si appellet extra iudiciũ a futuro grauamine qõ fieri põt vt notať ꝑ Jnnoc. extra de ap. c. cõsuluit qñ incipit currere annꝰ ꝺic ab eo ꝺie quo infertur grauamen non a ꝺie appellationis vt no. per eundem Jnnoc. eo. tit. c. constitutus. Jn gl. not. ff. appellationem.

Appellator cessante. Canoniza est. ñ. q. vj. c. appellator. z vide ꝙ ibi no. in gl. z lectura als est sub. c. si qñ. ff. appellator. z ꝺic cessante. ff. pseq appellationẽ z lz i. licitũ est. Est ergo ptãtis nõ necessitatis vt no. in corpe vñ hec sumit neutro occurrẽte. i. ad appellationẽ pseqnẽ. veniẽte an z qñ appellatꝰ pseq possit appellationẽ vide ꝑ Jnno. extra de ap. c. oblate. z dixi. ã. e. sup rubrica ver. terminum iur. z ꝙ possit pse qui facit. ff. eo. l. fi. ff. nulla. vbi nullum tps determinať z. ã. tit. j. l. in offerendis. ff. vt causam. z videť expressuz extra de ap. c. cor di. libro. vj. vbi de hoc per Jnno, Jo. and. z Arch. z ꝑio hoc. j. titu. proximo. l. fin.

1 ☞ Compromisso finito an habeatur tempus integrum redeundi ad appellationem.

2 Prescriptio non currit mihi si pactum de non petendo ad triginta annos fecí debitori.

Jtamen. Concor. in clementinis de ap. c. quamdiu z quo ad tria supplet hec aut. per illam vt ibi notatur ꝑ Jo. an. Sed contradicit extra de elec. si cõpromissarij⁹. lib. vj. Sz solu. vt ibi nota. per Jo. and. Item no. verbũ decies milies qõ habetur etiam in aut. de exhi. reis. ff. fina. vt oés obediant iud. pronunciarum. ff. j. et de heredib. z falsi. ff. exheredato. z de ecclesia.

clem. re. ali. in prin. Querit Ly. † nunqd finito cõpromisso habebit integrũ tps redeũdi ad ap. finis huiꝰ aut. indicat ꝙ sic. ipse tñ ꝺicit ꝙ habebit solũ illud qõ superat tpe cõpromissi vt in siñi ff. ex qui. cau. ma. l. sed z si ꝑ pretoꝛẽ. ff. quoties. z ita etiã tz Joã. and. ꝺ. c. ꝺiu. in cle. Quid si arbiter ꝓnunciauit z appellator velit soluere penã z redire ad ap. nũqd possit. vť ꝙ sic nec impunabit sibi cursus tpis vt hic fm Ja. de ra. z ita no. extra de offi. deleg. c. significãtib⁹ in tertia glo. z ꝑ Jo. an. in cle. ꝺ. c. ꝺiu. Sz nunquid est idẽ in instãtia cause ꝓncipalis vt pendẽte cõpromisso non currat ꝺic ꝙ currit vt ꝺixi. ff. de iud. l. pperandũ vlt. ꝓncipium ver. sed quid si partes pẽdente termino. Jtẽ querit nunquid sit idẽ in aliis ꝓmissionibus vt si debebam. r. sub pena z cõpromisi cũ aduersario an pena cõmittetur vť ꝙ nõ. arg. huius aut. † Ultimo est argumẽtũ ꝙ si feci pactũ debitori meo vsqz ad. xxx. annos de non petendo qõ non currat mihi prescripio de quo ꝺixi. ff. de preci. impe. offeren. l. quoties.

1 ☞ Tempus appellationis non currit si per principem hoc ipsum steterit.

Sed lis. Canonizata est. ñ. qõ. vj. lis als est sub capło si qñ. ff. ad ß. z vide ibi Archi. z 2cor. extra eo. c. ex insinuatione cũ ibi notatis z no. cõsistorium ꝺicti principis z qd sit cõsistorium no. ꝑ Jo. an. in clem. de re iudi. c. pastoralis. z de hoc vide quod ꝺixi. ff. de sententijs. l. cum sniam. z ꝺic sed lis. ff. appellationis.

1 Item no. † qõ si stat per principem non currit tẽpus de alio iudice ꝺic vt ꝺixi. in aut. ei qui appellat. z no. j. proxima aut. In glo. prima ibi sine damno more arg. ff. quis ordo in bonorum possessione seruetur. l. cum filio. extra de elect. c. si. de acti. empt. l. ratio. ff. si per venditorem. ver. mora. Oldr.

Item si appellatione. Op. ad cit nouissima inducias die p qõ supponit ꝙ aduersario absente nõ possit ꝑcedi nisi in nouissimo die anni cõtra qõ est. j. e. l. fi. ff. nulli. vel expone in nouissimo inducíarum die. i. in anno scõ in fi. z hoc innuit verbũ qõ est in corpe in diffinitis dieb⁹ z ita exponit ibi gl. vel ꝺic ꝙ vbi aduersarius est absens põt ante ꝑcedi nõ tñ ita ci to sicut qñ est presens fm Pet. vt. ff. ti. j. l. ꝓcipim⁹. vel ꝺic de hoc vt ꝺixi. ã. e. aut. ei qui appellat. Qñ stat ꝑ iudicẽ gl. hic tenet qõ tps currat, sed ꝺeť restitutio, alij tenẽt ꝙ mero iure nõ currat qõ plz Pe. z Ja. de ra. z ꝺe ß ꝺic vt ꝺixi ꝺicta aut. ei qui appellat. Quid de instantia cause principalis si stat per iudicem ꝺixi ꝺicta. l. properandum.

Nemo ibi precum. Et vltra diffideak cã appellationis. Jbi sacrum rescriptum ẽt sine postulatiõe ꝛcessum z ꝺic sup reparatiõe tẽpoꝛ. i. vltra tpa ꝑ reparationibus concessa z sic hec non corrigitur per l. vlt. fm Lyn. vide ultimum licet glo. hoc ꝺicat. Jn glo. vlti. in fi. z aut. si appellatione vbi ꝺe hoc no. z ꝺixi.

1 ☞ Appellatione pendente an possit aliquid innouari.
2 Appellatio extinguit primum pronunciatum.
3 Tutor qui tres tutelas proposuit si succumbat non poterit numerum liberorum proponere.
4 Actor in causa appellationis omne ius deducere potest qõ als obstante rei iudicate exceptione non posset.
5 Dilatoria noua an possit coram iudice appel. proponi.
6 Appellator an possit appellato inuito appellationi renũciare.

Per hanc. Hec lex famosa z vtilis est hic posita sicut lilium inter spinas z hz triplicem in effectu hoc ꝺicũt nõ. ꝓpositũ opponã nõ. ꝓbatũ. ꝓbabo. z in fine reddit rõnẽ ꝑdictoꝛ. z potes ponere casum i termis ꝑ. l. lz. ã. locati z ꝺducti. z de materia huiꝰ. l. tradit. xxxv. q. ix. graue ꝑ Arc. z ꝑ eundẽ. vj. q. iij. c. fi. z ex de testi. c. fraternitatis. ꝑ Ber. Jnno. z Host. z latissime ꝑ Jo. an. in lec. sua sup. ꝺ. c. fraternitatis. q lec. qz cõiter habent ditta ꝑ eũ hic non repeto qz totũ hodie declaratũ est i cle. de testi. c. fi. cũ ibi notatis z de ß ẽt satis dixi. ã. de ꝓb. aut. ꝙ sel. z an habeat locũ hec lex qñ appellak ab iterlocutoria fm ius canonicũ no. fz eũdẽ Arc. xxiij. q. iij. c. ꝺe illicita. lꝛam sic expone assertiõibus ꝙtũ ad actoꝛẽ exceptionib⁹ ꝙtũ ad reũ mõstrabit in cã ꝓncipali tpe. i. pẽdẽte pria cã ꝓncipali. cognitores. i. iudices appellatiõis. † Op. qõ pẽdẽte ap. mihil ẽ inouãdũ. vt. ã. ti. pr. l. appellationẽ gl. ꝺicit ꝙ ß ẽ spãle. tu ꝺic ꝙ mihil ꝺz inouari. ſ. qõ ipediat cognitionẽ cause ꝓncipalis puta executio sniẽ vel sibi z ita loquit lex ꝛia qõ ps qz ꝺicit in iudiciũ deliberatiõis ꝛc. Sz inductio ꝓbationũ de nouo non impedit imo adiuuat vt ꝓbatas cognoscat vt in fine huiꝰ. l. ñ. nõ ℨ ꝺicit in fine ꝺic ꝙ in cã ꝓncipali nec vetera nec noua põt ꝓbare nec noua ponere. ita itelligak. ff. qz ꝑo als qñ ꝑo i aut. de testi. Jn cã ꝑo appellatiõis noua capitula põt inducere z ꝓbare. Sz vetera nõ ꝓbata. ꝓbare nõ poterit si in ꝑia cã nixus fuit ꝓbare. si aũt in prima cã solũ positiones fecisset z eas nõ fuisset nixus. ꝓbare qz sup eis nullũ testẽ in dux i cã appoterit. ꝓbare z sic intelligak finis huiꝰ. l. qz nõ est timor alicui⁹ subornatiõis z qõ ꝺixi ꝙ in ꝓcipali nõ põt ẽr no una ponere verũ est ꝙ ꝺirecto tãgãt factũ puta cũ peteret ab eo. r. ex mutuo. ꝺductis testib⁹ sup ß z apertis vult ipse reus ponere factũ sibi pactũ de nõ petẽdo nõ poterit qz ꝺirecto tãgit negotium. Si aũt vellet aliquid ponere ꝑ indirectũ tãgens negotiũ posset puta qz testes ꝺixerũt actoꝛẽ mutuasse boñ. reus vult ponere se tunc alibi fuisse bñ põt vt. j. de ℨhẽ. z ℨmit. stip. l. optimã z hoc vez si aũ aptura testiũ ß nõ potuit. ꝓidere si aũt potuiſſent ß ꝓidere ꝑp timoꝛẽ suboꝛnatiõis nõ audirẽt vt si actoꝛ i libello vť capłis ꝺixisset se mutuasse boñ. ß nisi foret a ꝓncipio. ꝓtestat⁹ qõ si ℨtingeret testes ꝺicere actoꝛẽ sibi mutuasse boñ. ꝙ ꝓtestabat se velle. ꝓbare ꝙ tũc alibi erat qz tũc audirek ẽt publicatis attestatiõib⁹. vt. j. de ercep. l. si quidẽ. de noua assertione potes ponere ercẽplũ titꝰ obligauit mihi rẽ ꝺe ꝺe sempꝛonio tertio loco ꝺebitũ nouaui repetita hypotheca ago ex obligatiõe nouãte hypothecaria ℨ sempꝛoniũ succũbo. appello i cã ap. ꝓbabo ꝙ vltima ex ꝙ ago nouã successit in locũ ꝓie nouate ꝙ ꝓioꝛ erat ß erat noua asserti o ꝓtinens ad nouũ capłm ex anti quo tñ ortũ z illi ℨunctũ. vt. ff. q. pot. in pig. hab. l. si ꝓioꝛ. vel ex cusaba me hre tres tutelas succubui appello i cã ap. ꝙbare possum me hre vnã ita onerosaz q̃ equaleꝛ: hoc erit nouũ capłm lz primo ℨunctũ z illi equipolẽs vt. ff. de ꝛcu. tu. l. si is q tres. ff. si. Sed ß scõa nõ. ꝑcedit lapso tpe ꝑiro ad. ꝑondẽas ꝛcus. vt in sti. de ꝛcu. tut. ꝺ. q aũt. vel ꝺic agebã ℨ titiũ vt traderet mihi rẽ quã vẽꝺiderat. excipiebat se fuisse minoꝛẽ tpe Jctus z decretuz nõ affuisse. succumbo. appello in cã ap. ꝙbabo ꝙ maioꝛ factus ratũ habuit. vt. ã. si maioꝛ factus ratũ habuerit. l. ſ. ex parte rei possumus ponere sic sum ꝙentus rei vẽꝺicatione. ꝙ fundo succumbo appello in causa ap. ꝙbabo rem mihi ꝓius obligatem vt. ff. de excep. rei iudi. l. si ex septante. ſ. latinus, vel ꝺic cõtes agebat contra vicinum suũ ne faceret nũdinas vicinus allegabat ꝓiuilegiũ ꝑpter qõ obtinuit. appellať in cã app. ꝓbauit ꝓiuilegium prescriptione sublatum vt. ff. de nundinis. l. j. z per eundem modũ potes ponere. ff. de diuersis z tẽpoꝛalibus ꝑscri. l. si quisquã. vel ꝺic quod nouum capłm põt esse circa duo vel qz res noua z tunc non potest ꝓponi in causa ap. vt. ff. de vsuris. l. partus. licet sit accessorium ad primam vt ibi nota. z hoc cum venerit iure actionis seu petitionis. si vero officio iudicis tunc veniret vt eod. tit. l. tutoꝛ. vel quia causa noua z hoc dupliciter aut noua. i. nouiter orta z tunc non põt. ꝓponi vt. ff. de iud. l. nõ potest. z si opponatur ad hoc. ff. de pigno. act. l. si rem. ff. fin. ff. ad exhibẽ. l. tigni. ff. si. Sed ibi loquitur in reo hic in actoꝛe. vel ꝺic vt no. ꝺ. l. non potest z tetigi. ã. de iudi. l. j. Item si cã ꝺudum est orta sed nouiter ꝓpolita non potest in causa app. opponi, vt. ff. de iureiur an. l. duobus. ff. exceptio. z in hoc in nouiter ꝓponendis in coadiuuantibus antiquã tam in ꝓponendo ꝙ in excipiendo secus vt ꝑz ex supradictis. z ꝓio hoc. ff. de cõtrahend. emp. l. pacta. z de pactis si vnus. ff. pactus. z qõ cum eo. l. fi. hec circa hanc. l. ꝺicebat. ꝺ. Ol. ad hoc etiã facit qõ tetigi. ã. si sepius in integ. restit. petak. Ly. aũt circa hoc sic ꝺicit quidã antiqui ꝺixerunt nouũ capłm. i. nouiter quesitũ vt si in prima cã nõ habebã ius petendi z succubui postea ius est mihi quesitũ non possum in causa ap. allegare vt. ꝺ. l. nõ potest. ff. de iudicijs nisi illud ius nouiter quesitũ originem traheret ex causa veteri tũc enim possem vt. ꝺ. l. si rem. ff. si. de pig. act. hoc verũ ex parte actoꝛis sed ex parte rei allegari põt ius nouiter quesitum etiam non ortum ex veteri vt si post litem contesta. esset ei factum pactum de nõ petendo aliꝰ si non posset allegare imperpetuum mihil sibi ꝑdesset z quod ꝺixi de actoꝛe verum est in eodem iudicio. Hã in alio de ne posset ꝓponere ius nouiter quesitũ z ideo in. ꝺ. l. nõ. põt ꝺicitur noua interpellatione opus esse. Jste tñ intellectus sibi nõ placet cum hec lex loquatur in actoꝛe z reo z ideo Azo. ntellexit nouum capłm. i. nouum petitũ vt si primo petebat bos nũc petitur equus. tale eñ nouum capłm non potest actoꝛ in iudicium deducere nec reus sed res petita ex vna cã bene potest peti ex alia que non sit ꝓpolita vt si primo petiꝰ ex vendito z succubui nũc peto ex cã legati in cã app. bene possum. Jsta opi. Azo. non plz Odof. nec modernis nec Lyno ꝑ aut. qui semel vbi ꝺicitur quod perseuerare tenetur vsqz ad finem, at in cã prima appellatione suspensa non est finis litis † qz per appellationẽ extinctũ est ꝓnunciatũ vt. ff. ad turpil. l. j. in fi. ergo z in cã ap. persistere ꝺz vsqz ad finẽ in eadẽ petitiõe nã in causa ap. agit tãe qõ agitatum est in principali z iudex ap. habet solũ cognoscere et

2 Tempus appellationis prosequende an per iudicẽ augeri vel minui possit.
3 Rescriptum de nouo impetrare an sufficiat vt appellans contra exceptionem negligentie possit se iuuare.
4 Pupillus an possit restitui aduersus lapsum temporis per negligentiam tutoris.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pronũciare primã suiam iustã vel iniustã vt.ff.ti.pri l.eos.z cause qz in gl.iste modus exponẽdi habet ꝓ duob⁹ Mod. doct. fm ipm Ly.dicũt nouũ capl'm.i.nouã cãm exẽplũ. in reo: reus excepit denõ nu.pec.i cã ap.vult excipere de pacto de nõ petendo nõ põt qz ex toto est nouũ a primo iz certe imo vt ꝙ possit qz p appellationẽ extinctũ est.pnũciatũ z quelibet peremptoria pt opponi ante suiam z qz reus varias exceptiões põt ꝓponere vt.l. nemo.ff.de excep.z qz.ff.dictũ est talẽ exceptionẽ et ĩ de nouo cẽt 3
ꝯsita posset.ꝓponi ergo fort⁹ si prim⁹ cõpetebat. Od.ponit ĩ tutoꝛe q̃ proposuit excu.trũ tutelarũ z succubuit in cã ap.ꝓponit numerũ liberoꝛ qs nõ põt fm eum vt.d.l.si is qui tres.de excu.tut. Sed istud exẽplum reꝓbat Ja.de ra.si tutoꝛ esset intra tps proponẽdarũ excusationũ p palle.ff.q aũt.iminsti.de exc.tutoꝛ.z ita ẽt sentit.ff.dsis Ol.ista sunt exẽpla hic posita p ipm Ly. de excep.q̃ pertinẽt ad nouũ capl'm.Exẽpla exceptionũ ptinentia ad vetus capitulũ ponit si tutoꝛ.ꝓposuit exceptione trũ tutelarũ in cã ap.põt ꝓponere duarũ q̃ sunt multũ onerose. Ista ei depẽdet a veteri qz ita excusant tales due sicut tres.vt.d.l.si is q̃ res.z.l.tria onera.vel si in ꝑncipali ꝓposuit excep.nõ nu.pe. in appellatione opponit exceptionẽ doli vel in factũ qz ex eodẽ facto oriunt.vt.ff.denõ nu.pec.l.si ex cautione.z.l.cũ vltra.exẽpla de actoꝛe ponit: regi ad ſtichũ ex ſtipulatiõe succubuit appellauit in cã ap.volo petere ex testõ nõ possum.istud exemplũ modernoꝝ recte ſtium: suie Azo.ꝑdicte. exẽplum aũt de noua assertiõe pertinẽte ad antiquũ capitulum est qđ.ff. dixi si maioꝛ factus ratum hab.l.si.z qui pot.in pig.hab.l.ꝓioꝛ creditoꝛ.fm Mod. Ja.de ra.dicit q̃ suia Azo.ꝛa est in reo qz exceptionem etiã de nouo quelibet põt in iudicũ deducere. In actoꝛe sec⁹ qui nõ põt vti assertione noua pertinẽte ad nouũ capitulũ z nouũ capl'm appellat fm eũ ex quo si ageret nõ obstaret exceptio rei 1
iudicate primo late sic accipit eadẽ res.ff.de excep. rei iudic.l.et an eadẽ.z.l.mater tale ergo capitulũ in quo nõ obstat exceptio suie primo late dr nouũ z ꝓponi nõ põt in cã app.at vbi obstaret exceptio nõ dr alia res z ideo nec nouus capl'm z ideo põt ꝓponi in cã ap.ratio ꝑdictoꝛ est qz hec lex voluit ꝙ ulere reo z actoꝛi p appellationẽ suã vbi nõ põt alias eis ꝙ uli quam per viã ap.sed si reus omisit in cã principali exceptionẽ suã z non posset eã ꝓponere in cã ap.etiã nouiter queritam nõ posset poſt ea eam in perpetuũ ꝓponere ergo ꝛc. Item vbi est assertio noua in qua non obstat exceptio rei iudicate tunc põt actoꝛ ꝙ uli sine remedio appellãdi p nouã interpellationẽ.set ideo nõ ꝙcedit 4
sibi eã ꝓponere in cã ap.vñ ꝙ ludẽdo dicit idẽ Ly.ꝙ actoꝛ pt in cã ap.oẽ ius deducere qđ als nõ posset deducere in iudiciũ obstãte excep.rei iudi. Alij dixerũt nouũ capl'm qđ nõ est cõe rum veteri.vet⁹ aũt si est veteri cõe rũ vt.ff.de minio.l.etiã. dicta do. Old.in agis placent z vidi i iudicio cõiter obseruari.de hoc tñ vide qđ dixi dicta aut.aut q̃ semel signata sup.l.excep.ẽ.de pbatio. Querit Ly.vltra ꝑdicta ſ vtrum coꝛã iudice ap.noua dilatoria possit ꝓponi.quidã dicunt aut est dilatoria solutionis z tũc sic.aut iudicij z tunc nõ vt.ẽ.de pcu.l.ita demus iz quidam 5
contra qz dilatorie debent ꝓponi ante lit.cõte.sed ista ratio parum cogit qz per ap.sit alia causa z ideo etiã testes possunt produci qui nõ possunt in cã ap.vt ꝑdictum est publicatis attestationibus ꝓterea dilatoria solutionis iz vim peremptorie vt.ẽ. de pba.l.excep.vnde fm Ja.de ra.tenet dilatoriam exceptionẽ posse ꝓponi in cã ap.Item querit si ꝓcu.in causa ꝑncipali ꝑdurit instr'm mãdati qđ est ꝓnounciatũ nõ sufficiens vtrum in cã ap.poterit ꝑducere aliud suffi.ciẽs z dicit q̃ sic cum nõ sit nouũ capl'm z sit eadẽ ratio.Querit quis ꝓbet in cã app.z circa hoc multas opiniones recitat.Sed dic vt dixi.ẽ.tit.ꝓoꝛi.i.hi q ad 6
ciuilia.ſ Item si appellatoꝛ renunciat ap.nunquid possit inuito aduersario.vt qđ sic.vt.ẽ.de ap.l.si quis libellos. Jac.de ra. tenet oppositũ:et ꝑ B.ff.de ſtabulis.l.si post mortẽ.ſ.fi.de hoc dic vt dixi.ẽ.e.aut.appellatoꝛe. Item querit vtrũ coꝛã iudice ap. locum habeat recõuentio.de hoc dixi.ẽ.de sententiis.l.cum papinianus.circa finem ver.an coram iudice ap.fm Ja.de ra.dic aut appellatũ est a diffinitiua z non põt fieri qz fieri dr ante litẽ contest.vel statim post vt auc.z consequenter signata sup.d.l. cum papiñ. Si ab interlocutoria tunc aut reconuentio vult fieri anteq̃ sit terminata cognitio de grauamine z nõ põt qz fi iuder ap.ꝓnounciaret male appellatus redibit ad iudicem ꝓtorem. Si autem ꝓnunciet bene appellatum remanebit apud iudicẽ ap.z sic dubium est eo tpe cuius sit iurisdictio z ideo nõ hs locũ recõuentio.aut vult fieri recõuentio terminata cõe gravaminis z tũc si ꝓnũciatũ est nullũ appellatũ nõ põt vt ꝑdictũ est quia cã redit ad iudicem primum sed apud ꝓioꝛẽ iudicẽ fieri põt si est in contestatione vel parum post. Item queritur si lata est sniа simul sup cõuentione z recõuentione z vnus tm appellauit nũquid cessabit executio alteri⁹ a qua nõ est appellatũ dicit qđ non.imo mandabitur executioni qz liquidũ non differt propter nõ liquidũ.ẽ.de cõpensa.l.fi.Sed quid si pẽdentib⁹ causis quentiõis z recõuentionis appellat a grauamine p vnũ nũ quid p talẽ appellationẽ supsedebit vtriq; causedic aut est liquidũ de cã in qua nõ est appellatũ z nõ retardabit ar.d.l. vlti. de cõpẽsa.aut nõ est liquidũ z tũc qz cõuenire sunt vt.ff.q suie sine ap.rescin.l.j.ff.er q̃ appellatũ est ivna supsedebit i vtraq; qz si iudex ꝓnunciaret bene appellatũ ipse cognosceret de vtraq; ꝓpter cõuexitatẽ.vt.ff.de aqua plu.arcen.l.eatenus.in fi.z.l.seq.z de neg.gest.l.eum actum.z.l.seq.fm Ja.de ra.Ly.

1 ꝯ Mensis quot dies habet.
2 Procedi potest lite non contestata in appellationis causa.
3 Procedi posse non contestata lite quando verum sit.
4 Iniquitas iudicis arguitur in causa nullitatis.
5 Libellus an requiratur si sententia nulla annullari petatur.
6 Tempus appellationis ꝑsequẽde quando incipiat currere.
7 Dispositiones legum humanis actibus non subiacent.

Cum anterioribus. Quia tpa hui⁹.l.hodie nõ seruant.ſz aut.ei q̃ appellat.circa cã parũ insisto nisi quo ad hẽ expositionem z aliqua notabilia vsq; ad.ſ.illud.literã ergo exponeꝛ cũ ãteriozib⁹ legib⁹.ẽ.ec.l.ij. ex ci pimcia siue ꝓpinqua siue remota. Jbi sacratissimũ cõtatũ nõ tñ est in cõsistoriũ ꝑncipis qz tũc alis seruat.vt.j.ſ.in his aũt casibus.ſz loquit de ꝑfecto ꝓtorio vel questoꝛe vel ꝑfecto vrbis de qb⁹ dr in.l.ꝑcipim⁹.ẽ.ti.pri.qz oẽs stant i cõmitatu.i.cõmitiua impatoris. Old. Silis casus.i.simile tps imptus est nõ ex loco.z distantia sz diuersitate iudicũ vt.d.l.ij.ẽ.e.ꝙ hic mutat. Jbi i.nonaginta trib⁹ dieb⁹.† Nota mẽsem hẽ.xxx.dẽ. de quo dixi.ẽ.e.l.j. Jbi vt ptim.i.vno casu partim.i.alio casu ꝙsequat.s. appellãs. Jbi cũ multe iterpositio est z nota pulchrã ſam q̃ sequit.de q̃ dic vt.ẽ.de pig.act.l.q̃ fortuitis fortune reuelãtes insidias. Nota de infidijs fortune sic.ẽ.qñ impator inter pupillos z viduas.l.j.ff.qđ si pupilli.alibi dr vnum querebat aliud fortuna dedit.ff.de acquir.re.do.l.si is qui in alicna.ſ.ij.

In his autem Casib⁹.gl.intelligit ꝑncipiũ huius.ſ.duob⁹ modis.z ꝑ ꝓio intellectu facit aduersatiua. In alijs aũt z ad hũc intellectũ opponit de.l.nemo.ẽ.e.z dicit qđ hic loquit in spectalib⁹ causis.i.in his q̃ in cõsistoꝛio ꝑncipis vent.iant.vel dic qđ loquit de.l.in offerẽdis.ſ.vt mi.in ſ.nulli iste ver.facit qđ appellat⁹.ꝙq posſit cãs inuito appellatoꝛe.de quo dixi.ẽ.e.aut.appellatoꝛe. Jbi lis.s.appellationis. Jn eadẽ die.i.toto termino fatali. Cõpleta ꝑpter defectũ iudicis vt oñdit rõ que sequit cũ iniquũ sit ꝛc.ꝓpetuari.i.sine dãno more eã intactã seruari done. ꝑnceps eã iubeat introduci vt.ẽ.eo.aut.sed lis que speratur.

Illud etiã ibi cognitionaliter.

Jd est vtraq; ꝑte ꝓsente.tunc em dicit cognitionaliter fieri vt.ff. de re iu.l.de vno quoq;. Jbi ſpãle ꝓuilegiũ. Sepe allegat ter. 2
iste ꝙ in cã ap.ꝓcedi põt lite nõ ꝛte.de quo dic vt plene not.ꝑ Arc.cꝛde iur.ca.c.ij.li.vj. Utr sit offerẽd⁹ libell⁹ vel fiẽda litis cõte.z in spe.de libello: z ceptione.ſ.nũc dicendũ.ſ.sed nũqd i cã ap.extra de ap.c.interposita in fi.† Et no.qđ vbiq; dr posse ꝓcedi lite nõ ꝛte.intelligi dz ꝑte altera se ꝛtũaciter absentãte vt notat extra qui filij sint legitimi.c.ꝑ venerabilẽ.in glo.que incipit.vt.ij.q.vj.z notat etiã de testa.c.raynaldus.in gl.q̃ incipit z ita vr. Sed an idẽ in cã restitutiõis in inte.vt ꝓcedi possit lite nõ ꝛte.dixi.ẽ.si vt ab hereditate se abstineãt aut.si oẽs creditores.z iura ibi allegata allegari pñt nũquid sit idẽ in cã nullitatis vt in ea ꝓcedi possit lite nõ cõte.de hoc no.in Spec.de lit.cõte.ſ.qñ autem sit factẽda ſ.qđ decã nullitatis.d. Bul.de suz. in.l.vnica.ẽ.de lit.ꝛtesta.tenebat qđ non. Sed de hoc lati⁹ videamus.z primo vr qđ litis conte.sit necessaria ꝑpter regulaz qđ lite nõ conte.diffinitiua nõ fertur vt plene notatur z dixi.ẽ. de his q̃ ad eccl.confugiunt.l.pñti.est em ꝑncipiũ z fundamentũ iudicij vt.ẽ.de lit.ꝛte.l.vnica.z.ff.res ra.hab.l.amplius.z notatur.ff.de iurisdi.om.iud.l.z quid ad hoc expresse extra de elec. c.dudũ rothomagen.z ꝙ hoc.ẽ.de sententijs.l.ꝓlatã.z qz hic dicitur ſpãle esse ꝓuilegium cause ap.ergo in contrariũ remanet ius commune in alijs. Jn cõtrarium videtur qz causa ap. z nullitatis similes sunt ergo eisdem regulis debẽt iudicari vt C.de inofficio.dona.l.vltima.z ratio diuersitatis inter eas reddi nõ põt ergo ꝛc.vt.ff.de verbo.obli.l.a titio. Jmo maioꝛ ratio 4
videt in cã nullitatis quã in cã ap.ꝙz in cã nullitatis semp arguit iniquitas iudicis etiã si nõ tangat iustitia partis z sic magis vr ꝓcedi posse in cã nullitatis lite nõ ꝛte.quam in cã appel. vbi vt plurimũ agit de iustitia ptis vt extra de app.c.interposita.ſ.sane.imo inter cãm ap.z nullitatis est tãta connexitas qñ sola

sola appellatio ẽt cognitionẽ nullitatis deuoluit vt no.ꝑ Jnn. extra de ap.c.dilecto.z dixi.ẽ.qđo z qñ iudex.l.si vt.ꝓponis ergo idẽ ius in vtraq; dz seruari vt extra de cõsti.c.translato.z quia idẽ est in cã supplicatiõis interposite a suia ꝑfecti ꝓtorio vt.j.c. l.ſi.cui.gl'entaueũ sub hoc ergo ꝑbo ꝓuilegiũ ap.cõtineat oẽs via ꝙ quã de ꝓtorijs suie imitatꝛ tractat.Sed qui dicit nullam bene dicit iniquã iz nõ cõuertat z iõ sub ꝓuilegio appellationi ꝙcesso nullitatis bñ põt includi cũ sit qdã spẽs appellãdi.vt.ff.de arbitris.l.nõ distinguem⁹.ſ.cũ quida.z vr subtilr intuẽti exꝑsum eẽ de ꝓcu.c.i nĩ a.z hãc opinionẽ sequebat.d. Ol. Jn iudicio vidi fuari qđ si cã nullitatis adducat ꝓ modũ excep.ad impediẽdã executionẽ suie non sit op⁹ libello iz sufficit ꝑbari cãm 5
nullitatis.z ita vr log dictum capl'm in nra.† Si aũt is q̃ dicit suiaz nullã petat iure actiõis eã annullari z nulla ꝓnũciari tũc sit opus libello z lit.cõte.sicut in alijs causis z ita telligant alia iura.ẽ.ad hoc allegata z ita ẽt vr sentire speculatoꝛ in cã restõnis i spec.de libelli ꝛcep.ſ.nũc dicẽdũ.ſ.pe. Jtẽ nota ex ꝑbis illis in hoc.ſ.positis.si quidẽ est summa ope nixũ ꝛc.qđ appellãs dz sũma ope niti circa itroductionẽ z ꝓsecutionẽ ap.z iõ si ꝓnudicẽ deficiat sanũ ꝛfiliũ est q̃ ꝑ ptestẽ.vt dixi.ẽ.e.aut.ei q̃ appellat circa finẽ qđ facit ad qñẽ si appellani ad papã z papa mortu⁹ est z ita nõ habeo auditoꝛẽ vtrũ currat mihi tps si non vado saltẽ ad curiã z audimi fuisse terminatũ qđ sic ꝑ ram istã. Jn ſtium facit.ff. qs ordo in bon.possel.seruet.l.ſi.de arbitris. l.arbiter calẽdis.ſi in ius voc.nõ ierit.l.ij.z ad literã istã posset dici qđ loquit i iudice viuẽte qđ ꝓz qz dicit ꝓ eũ stetisse. Jtẽ 6
tñ opinio approbata est in clem.de elec.c.ij.in fi.† Et quo tpe incipiat currere tps appellatiõis ꝓsequẽde gl.hic recitat tres opiniões de q̃ dixi plene.ẽ.e.aut.ei qui appellat sup rubrica.ꝛ. a quo tpe z est hodie expeditũ qđ a tpe appellatiõis p capl'm sicut de ap.in clem.vbi de hoc plene ꝑ Jo.an. Jtẽ sup ver.vlt.huius.l.vide qđ no.ꝑ Arc.ij.q.vj.c.si aũt.z sepe allegat in fine qđ legũ auferitas pactis litigantiũ mitigat.Ex quo vr posse colligi qđ ptes ꝑ pactũ pñt ꝓrogare ꝛcoꝛditer tps appellatiõis ꝙsequẽde ita qđ eis nõ currat.z ꝑ hoc bñ.ẽ.de donia.ante nup.l.si ẽstãte.vltra ꝑn.z de edil.edic.l.qđ si nolit.ſ.si qs ita.z ita dicit do. Old.ferẽ tenere oẽs doctoꝛes.z ad hoc vide qđ no.ẽ.de arbitris.l.cũ antea.ſ.z qz de hemologatiõe.z ver.sequẽtibus. Ipse tñ renet Jtium qz ista tpa sunt introducta a lege ꝑpter publicã vtilitatẽ z iõ ꝙ sensu partiũ non pñt ꝓgari.vt.ẽ.de iudi.l.ꝓponeraudũ.circa ꝑncipiũ.z ibi no.z dixi. Jtẽ ex alia rõne sumpta ff.de vul.z pup.substit.l.in pupillari. Sed hec tpa sunt statuta ꝑpter partiũ vtilitatẽ.vt.ẽ.e.l.ij.in ꝑncipio ergo ꝛc.† Jtẽ qz dis- 7
positiões legũ nõ ꝙcedit actib⁹ hũanis.ff.de suis z legi.here. l.ſi.de le.j.l.nemo. Jtẽ vr casus.ẽ.e.l.nemo.in princ.ibi vltra statuti tpis ꝛc.z ex de ap.c.obtate.ibi sed ne valeat ꝓgari ꝛc. Ad Ztia rñdet qđ est tps legale qđ datur in defectũ puisionis hũane z illud ꝙsensu partiũ bñ põt ꝓgari z ita loquunt iura cõtraria tale aũt est nõ est tps appellatiõis ꝙsequende ꝑtiũ imo est emere legale nõ inductũ in defectũ puisionis hũane. Ad hãc l.ĩ fi.rñdet q̃ ⁹ lex nõ dicit qđ possint ꝓgari sz dicit qđ appellari nõ possit z si dicaf qđ possint i totũ tollere ergo multo fortiꝰ ꝓgare vt.ff.de in litem iur.l.videamus.ſ.pe.rñdet qđ in totũ tollere cedit ad cõmodũ partiũ qz ꝑ hoc imponit finis litiũ. Jn ꝓgatiane aũt secus est vt.d.l.ꝑrandũ.ſz iz hec opinio iudicio meo sit vera de iure nro hodie tñ terminatũ est Ztium.ſ. qđ ꝙsensu partiũ possit ꝓgari in clemẽtinis de ap.quãdiu z de ⁹ ꝑ Jo.an. Predicta etiã faciunt ad id de quo queritur vtrum oꝛ dini iudiciario possit renũciari ꝑ partes de quo dixi.ẽ. de sentẽ. l.ꝓlatã.vide etiã ad hãc materiã vtrũ future ap.possit renunciari gl.que est.ff.de pact.l.tale.ſ.q ꝓuocauit.z ꝑ Post. in sum. de re iudi.ſ.vltr.ꝑ.nono. Jn gl.vt z.ff.in fine.qđ intellige vt no. ff.de admi.tuto.l.quidam decedens.ſ.fi. Old. Jn glo. idem z si vnus in fine.quod dic vt ibi. Jn glo.no.sic z.ff.ibi.ſ.quod ait. fol.vt no.ẽ.de pactis.l.j.z.l.ſi quis in conscribendo.z in auc.vt matres debitrices.ſ.qz vero.l.cum apud.nõ contradicit sequẽs contrarium sol.vt primum. Old.

¶ Quando prouocare non est necesse. Rubrica.

1 ꝯ Sententia contra sententiam lata quando valeat.
2 Sententia que contra sententiam fertur consensu partium nõ validatur.
3 Sententia secunda conformis prime an sit valida.
4 Sententia nulla an confirmetur per appellationem.
5 Judicis officium de sententia nulla cognoscentis quod sit.
6 Libellus an admittatur hoc modo formatus: sententiam dico nullam z si qua est appello.
7 Conditio appellationis an includatur in causa nullitatis.
8 Sententia si simpliciter dicatur nulla an interim currat appellationum tempora.

Quatam. Pro declaratione totiꝰ titulivi de Azo.in sum.e.z canonizata est b lex.ij.q.vj. Jtẽ sniа.z vide ibi notata p gl. z Arch.z qđ no.z dixi.ẽ.de trãsac.l.si diuersa z jõ dicit propriũ. Silr ꝑbũ habef.ff.de iniu nup. si qs tutoꝛ.ſ.qñ aũt.ꝙcessio gl. simplr non plz Jac.de are.qz pnũciare rẽ meã esse z nõ esse fm diuersitatẽ tẽporum essent ꝙpatibilia z iõ ponit in sententijs directo Ztijs nõ diuersis vt statim patebit in ei⁹ distinctiõe.† Distinguendo ergo fm eum cũ ferẽ suia ꝙ sniam an valeat dic aut interuenit appella- 1
tio supplicatio vel restitutio aut nullũ ex ꝑdictis remedijs interuenit. Primo casu stam valere.ff. de min.l.i causę.ij. in fine.z.l.seq.de re iudi.l.diuus.de iureiur.l.admonẽdi.de app.l.j. de sententijs ꝑfectoꝛ ꝓtorio.l.vnica.de preci.imper.offe.aut.que supplicatio. Sedo casu aut prima fuit nulla z vz scba. vt.ẽ.de sen.q̃ sine certa quãti.l.ſi.z sic intelligit vno mõ extra de re iudi. c.inter monasteriũ vbi de hoc ꝑ Ber.z Jnno.z vide ẽt qđ no.ꝑ Rof.in libello de act.in factũ ex re iud.circa finẽ ar.ff.de ꝛtabulas.l.nõ putauit. ſ.nõ quis.z.ſ.seq. Si aũt fuit snia aliq̃ aut se cũda põt reputari diuersa a prima vel rõne tpis vel alia rõne z tũc nõ ẽ Ztia.vt.ẽ.z de ve.iur.enu.l.ij.ſ.Ztiũ.vt puta si in pria snia fuit ꝓnunciatũ me debere vel rẽ meã esse in scba ꝓnunciat me nõ debere vel rẽ tuã esse. Jste snie pñt se cõpati ꝑpter diuersitatẽ tempoꝛ z vtraq; põt ꝓtestẽ ꝛtinere.vt.ff.fin.reg.l.in finalibus.ẽ.fi mãc.ita fuerit alie.ne ꝑstituat.l.j.z de mino.l.in causę. j.ſ.fi.z.l.sequẽti.z tunc vz vtraq; snia sed scba prenalet prime. vt.ff.de excu.tuto.l.ex oratiõe.z ar.ff.de peti.here.l. Item videndũ z.l.illud.z extra de testi.c.cũ tu. Aut est directe ꝛtraria z tũc aut de virib⁹ prime ꝙsi nulla fuit diſputatũ z tũc sup hoc intelligitur ꝓnunciatiõ z valet secũda ar.ff.de cõpensa.l.qđ si in diẽ.ſ. j.z.ẽ.de fide instr.l.ſi.aut nõ fuit diſputatũ: z tũc aut is ꝓ quo lata erat prima snia dolo z fraude noluit ea vti.aut ꝑ ignorantiã. Primo casu vz scba snia ar.extra de reſcri.c.finaũt.ff.ex qui.cau. maio.l.ſz z si ꝑ ꝓtoꝛẽ.ſ.actio.ibi.pinde si dũ ꝛc.z sic intelligit Joan.dictũ.c.inter monasteriũ de re iudi.cui⁹ opinionẽ appro bat Host.ibidem z in sum.eo.tit.ſ.quãta sit authoritas verſ.ſz z tanta.per.c.extra de excep.c.exceptio. Secũdo casu qñ ꝑ ignorantiam si iudex sciuit primam sniam latam secunda est nulla si ignorauit secũda prenalet prime sic z alibi attendituꝛ scientia iudicis.ff.de offi.ꝓcſi.l.si forte.z extra de appel.c.si duobus.z sic intelligit dictum.c.inter monasterium.arg.ẽ.sententiam rescindi ꝓ non posse.l.ij.z de re iudi.l.sub ꝓtextu.z sic debet intelligi hec lex secũdum distinctionem predictam que fuit dicti Jac.de are. Sed non videtur procedere posse ꝑ prealleg.l.ſi diuersa.ẽ. de transact.vbi no.glo.quod † sentẽtia contra sniam non valet 2
etiam de consensu partium expresso ergo multo minus ex tacito vel si ignoranter ꝑ iudicem lata sit.z ideo Jacob.de ravẽ.fm Lyn.derider opiniones canonistarum positas in dicto.c.inter monasterium.z breuiter ipse dicit aut sentẽtia prima est ꝑ appella.extincta z tunc aut dubium est vtrum prima sententia lata fuerit.z tunc ratione dubij tenet.vt.ff.que sententie sine ap.rescin.l.j. Aut non est dubium.z tunc aut aliquid nouꝝ allegatur, vt peremptoria:z tunc potest cõtraria ferri,vt.ẽ.de iuris z facti i ignoꝛ.l.j.aut nihil nouꝝ allegatur z nõ tenet secũda. vt hic.z.ẽ. sniam rescindi nõ posse.l.j.z que sit ratio qđ secũda nõ tenet rejectis alijs opinionibus,dicit Ly. vt sit litiuz finis,vt hic notatur. Quid si prima snia lata erat intra tempus appellationis nunqd si feratur snia valebit? dicas qđ non cum sit per appella- 3
tionem extinc.a,vt.ẽ.sententia rescindi nõ posse.l.j.† Querit gl. nunquid idem sit si secũda concoꝛdat cũ prima z tenet si ꝙ valeat z idem tenet glo.ff.de accus.l.titia. Jacob.de ra.z quidam moderni cõtra q̃ eadem subest ratio:vt sit litium finis z lis ex lite nõ oriatur z qz sententia ferri debet super re dubia at ista nõ est dubia cum prima sit lata que finem imposuit,vt.ff.de re iudic.l.j.z argu.eius qđ de transact.dicitur.z fm predicta videtur qđ siue secunda sententia feratur in eadem siue in alia instantia qđ locum habeant predicta. Sed ẑ hoc sic opponit.ẽ. si plures vna snia fue.cõdẽ.no.glo.qđ ꝛz vbi plures sunt condẽnati qui tenebantur insolidũ licet ex sentẽtia teneanf in virilem tñ nõ obstãte snia poterũt cõueniri pristina actiõe insolidum z hoc ne snia ꝓfit condẽnato. Si ergo cõueniatur aut iudex haberet necesse cõcoꝛdare cã prima snia z sic nõ esset snia in eius ptãte qđ est cõtra.l.quale.ff.de arbitris.aut poterit ferre sniam suã cõtra primam qđ videt cõtra.l.istã. Sed de hoc dic vt dixi.d.l. si plures vna sententia fuerint condẽnati. Item oppone si actũ est in secũda instãtia z nõ est opposita exceptio rei iudicate non poterit opponi post sniam quia nõ est de casibus exceptis supra de iuris z facti ignoꝛãtia.l.j. Sed si opposita fuit z non probata iudex

Universidad de Deusto Biblioteca

potuit eā reīcere z ℨ iudicare, vt. ff. q̄ sñie sine ap, rescind. l. j. §. j.
Quare ſm Ja. bu. dic aut ex eadē instātia z eisdē actis vult bis iudicare z nō pōt, vt. ſ. sen. resc. nō pos. l. j. z. ff. de re iudi. l. iudex. aut ex aliis actis z alia instātia z tunc aut post sñiam ꝙdenato riam est secuta solutio z obstat exceptio rei iud. p. l. si qs cū totū §. plane, de excep. rei iud, z ibi no. Aut nō est secuta solutio z tūc audiť z ita pōt intelligi. d. l. j. z. ℨ. si plures vna sñia fuerint cō dem. Aut lata fuit sñia ab lolutoria z actor iterū agit z tūc aut opponitur exceptio rei iudi. Sed nō ꝓducitur nec ꝓbatur z iudex quasi nō sit iudicatū iterū iudicat z valet sñia p. d. l. j. §. j. q̄ sen. sine ap. rescin. Aut nō fuit opposita z ℨ sc̄a sñia nec pōt postea opponi p. l. pemptoriās. ℨ. sñiam rescin. nō poſſ. Aut fuit opposita z ꝓbata z tunc non ℨ sñia si contra ꝓnunciet z sic lo
4 quitur lex ista si ꝛcordaret cū pria ℨ ſm gl. hic posita. † Quid si appelletur a sñia a nulla nūquid ptalem appellationē ℨfirmabitur? vr q̄ sic quasi appellando videat ℨsentire q̄ sit aliquaz vr expressum, j. de filijs fa. z quē admodū parētes ꝓhis teneank. l. j. lib. x. z. ff. rem ra. ha. l. iij. §. fi. In ℨsium vr. ff. de decu. l. spurij. §. pater. Hā qui appellat nō ℨsentit mo ℨdicit z si non appellaret vbi sñia teneret ꝓindicaret sibi, vt. ℨ. de postulā. l. ij. z q̄o z q̄ñ iud. l. ab eo. cū fi. dic q̄ si sñia est nulla ꝓpter defectū solennitatis tūc appellando nō confirmaſ, vt. ff. de ap. l. fi expressi m. z ibi no. Si aūt ꝓpter defectū voluntatis litigantiū tunc cum expressa voluntas faciat valere z tacita p appellationē hoc faciat z sic intelligaſ. d. l. iij. §. fi. de fer. l. j. z. ff. de in. l. ij. Ad hoc facit q̄ no. in glo. §. si ex falsis instr. l. ij. ff. de feriis. l. j. extra de sen. z re iud. c. j. per Ber. Jnno. z q̄ dixi. ℨ. vbi de crimini. agi opoteat. l. j. z. j. de excepť. si quidē. Sed quid si est appellatum a sñia nulla nunquid iudex ad quem appellatum est possit ex tali appellatione cognitionez assumere z addere vel minuere prīe sñie? dic q̄ sic vt ꝓbatur. ℨ. de sentē. que sine certa quanti. l. fi. que lex
5 quo ad ꝑdicta duo notanda est. Old. † Sed q̄s erit tūc offiū iudicis de tali appellatione cognoscentis q̄ñ est nulla sñia? gl. hic sentit q̄ iudex ꝓnunciabit ap. iniustam inserta causa, ſ. quia nihil valuit cum sententia esset nulla, tu dic q̄ ꝓnunciabit eam nullam z supuacuo appellatum, vt. ff. fam. her. l. quedā mulier. z dixi. ℨ. de ap. l. eos. §. quid si prima sñia apparet nulla. Si autem ꝓnunciaret simpliciter ap. nō tenere tūc videreť cōfirmari prima sñia ſm glo. q̄s verum est vbi dixisset dico sñiam nullā z si qua est appello. Secus si tantum appellasset z nihil de nullitate dixisset z confirmaretur prima sententia. Nam adhuc de nullitate dicere posset arg. ff. de inoffic. testa. l. mater. de peti. her. l. legitimā. z no. d. l. si expressim. licet hic glo. innuat in hoc contra dum dicit maxime. sed Franc. accur. dicit q̄ maxime abundat, vt. ff. de testa. ma. l. fi. Alij dicūt aut scit appellator eā nullā z tunc appellando ℨfirmetur nō ex virtute sñie que sequať, sed quia vr renunciare causę nullitatis sciēter appellādo aut ignorans sñiam nullā appellauit z tunc lata sup appellatione sñia poterit dicere eam nullā cū non videat renunciare iuri nullitatis quod ignorabat sibi cōpetere, vt. ꝺ. l. mater. cū cōcor. z hoc innuit gl. ꝺ. l. si expressim. ibi errādo ꝛc. z sic ℳy. fertur reduxisse ad concordiā hanc glo. cum illa. l. si expressim. vbi etiam de hoc dixi z de hoc in qōnibus Bartol. bur. cxxiij. qōne que incipit
queritur si appelletur a sñia que nulla erat z per Jnno. extra de appel. c. dilecto. z de sententia excōicationis. c. licet. libr. vj. Sed quod supra dixi q̄s simpliciter ꝓnunciando iudex videatur cōfirmare primā sñiam que nulla erat etiā si foret simpliciter appellatum videť principalsum z non bene dictum: q? sic alia via occurreretur legi z confirmaretur sententia nulla: preterea iudex ꝓnunciando simpliciter iniustam refert se ad acta cause, q̄ñ ergo apparet ex actis eā nullā z tunc ꝓnunciando iniustam videtur ꝓnunciare eam nullam z perinde est acsi causam nullitatis adiecisset. arg. ℨ. de sent. que sine certa quantitate. l. iij. z de re iudic. l. in summa. in prīncip. z. l. ait ptor. §. j. non obstat quod dicitur aut simpliciter appellauit aut nō vel aut scienter aut ignoranter quia etiā ex consensu expresso non posset sñia ferri cōtra prīmam, vt. ꝺ. l. si diuersa, ℨ. de transact. nota. z si alia via fieret hec
6 lex ꝓhibet. Sed quod ex cōsensu expresso posset ratificare facit lex de iniusto testamento. l. filio. † Item querit nunquid admittatur talis libellus dico sñiam nullam z si qua est appello. glo. hic tenet quod sic. Sed videť quod non: imo eligere teneatur, vt. ff. de tributo. l. quodsiin herede. §. eligere. z quia contraria sunt z ideo repellatur, vt. ℨ. de furtis. l. prima. vbi de ista contrarietate plene notaui. z de codicillis. l. si. Et quia alius iudex cognoscit de nullitate alius de appellatio. ℨ. quomodo z q̄ñ iudex. l. si vt ꝓponis. Jn contrarium videtur quia ꝓponit subalternatione z vnum dependet ex euentu alterius ergo licet ꝓponere, vt. ff. ad exhibend. l. gemma, z notatur. ff. de inoffic. testa. l. qui de inofficioso. z ꝓhoc. ℨ. locati. l. si quis conductionis. z. l. conductores, vbi de hoc tetigi. Item quia appellatio est quedam species exceptionis ex qua appellās vitare nititur onus sñie ergo ꝛc. vt. ff. de excep. l. nemo. z vr expressum. j. de excep. l. si quidē. Dr. de hoc notat satis. ff. de leg. j. l. cū filij. §. varijs. dicit q̄s ex parte actoris nō admittit talis libellus ex pte rei sic q̄ est spēs exceptionis z q̄s actor z reus quo ad hoc intelligať q fuit in cā principali, vt. ℨ. de app. l. hi qui ad ciuilia. doct. moderni z consuetudo iudiciꝝ seruāt q̄s talis libellus admittať q̄ñ appellatiōe includiť cōditio nullitatis vt. ff. fam. herc. l. quedā. z de iure patro. l. fi. ergo expressio ꝛc. vt. j. de fideiuſſo. l. nō recte. z ꝓ hoc bene facit extra de ꝓscrip. c. auditis. z videť casus de in integr. resti. c. constitutus. z vtrobiq̄ ꝓ Jnno. no. de hoc in Specu. de sñia. §. iurta. ver. sed nunqd talis libellus. z de app. tertia parte. §. j. ℨ. quidā aūt vtuntur. z ver. sequētibus. z ꝓ galeotum de ap. Sed
7 q̄ supra dixi q̄s in cā ap. includitur cōditio nullitatis † nunqd econuerso in cā nul' tatis includatur conditio appellationis vt si alicui iudici cōmissa est cā nullitatis z ipse sueniat eā aliquā tū iniquā vtrū possit ꝓnunciare eā aliquā ℨ iniustā? dic q̄s non vt extra de offic. dele. c. cū cōtingat. z ibi no. ꝓ Jnno. in gl. tanꝯ excōicato. Quid si appellek a sñia z alique cause nullitatis inseranť z sñia firmeť lapsu tpis nūqd er aliꝭ causis poterit dici
8 nulla? dixi. ℨ. q̄o z q̄ñ iudex. l. si vt ꝓponis. in fi. † Querit si simpliciter dicať nulla an iterim currāt tpa appellationū. dicit dixi. ℨ. de inoffi. testa. l. ℨ maiores. z ſm opinionē eoꝝ qui dicūt simul non posse ꝓponi nō est dubiū q̄s nō currerent. Jtē si aliqs velit appellare a sñia ꝓtinēte plura capitula aliqua ꝓ se z aliā cōtra se non ꝺz simplr appellare sed solū in eo in quo sñia facit cōtra se, vt. ff. fa. hercis. l. in B iudicio. z extra de testa. c. raynaldus vltra mediū. als aduersari? posset vti bñficio appellatiōis in eo q̄s faceret ℨ se z eā ꝓsequi, vt dixi. ℨ. ti. pr. auť. appellatore. z. l. amplioꝛ. z ar. de tēp. in integ. resti. l. petende. z. j. c. l. fin. z plene no. ꝓ Bart. bziz. in qōnibus suis. lxvij. questiōe q̄ incipit petebat quidā ab aduersario. Ultimo querit gl. z ſm quosdā non soluit. si egi cōtra titiū petēdo. z. z succubui postea ꝓcur. meus ex eadē cā egit ꝛobtinuit q̄ sñia valebit. ego habeo in gl. nīdeo prima valet. z ꝓ hoc facit q? eadem reputať persona ꝓcu. z dixi q? qui per aliū facit ꝛc. q? lata sñia contra ꝓcu. vel ꝓ eo dño datur actio z fit executio in bonis dñi, vt. ff. de ꝓcur. l. plautius. cū ergo hec lex indistincte loquať non valebit secunda sñia, et hāc opin. tenet Franc. accur. z etiam Odof. vel dicit ipse pōt di
1 cq̄s secunda valeat si nō est exceptum de prima, vt supra dixi. Myc. in decisa dicit q̄ predicta possunt locum habere vbi ꝓpredicte sñie late fuerunt diuersis tēporibus. Si autem eadem die q? forte causa agebatur diuersis locis vno per dominum alio per ꝓcur. z hoc forte voluit querere gl. antiqua que fuit Azo. z secundum eum non respondet. dicunt quidam inspiciendum: in qua causa fuit primo lis conte. vt in illa ꝑsumať primo lata: sententia arg. ff. de solu. l. si quis stipulatus. quod si non appareat tūc
2 stetur fauorabiliori arg. de re iudi. l. inter pares.

1 Sententia semel valida in sempiternum valebit.
2 Sententia contra alterum intellectum legis an sit valida.
3 Sententia contra consuetudinem lata an valea

Jcum Canonizata est. ij. q. vj. si sñia z cōcor. ℨ extra de re iud. c. j. cū ibi notatis oppo. gl. de lege. cū ꝓlatis. varie sunt ibi solutiōes z lecture. ſz Jac. de ra. sic intelligit q̄s cora iudice aduocat? vni? partis arguebat a simili vel alio modo iudex nō putabat bona illa argumenta. z ideo ꝓnunciauit contra dicitur ibi q̄s valet vnde aut ꝓnunciat ℨ legē expresse z nō valet vt hic aut cōtra similevel rationem legis z vr vt ibi. Jtē opponit de. l. seie, de tuto. z cura. datis ab his. gl. variāt. hic dicit q̄s datio nō ꝺz. z idem no. ℨ. de peti. here. l. si putas. vbi de hoc dixi. contrariū no. d. l. seie. de vsuscap. si ab eo. z institu. qui. non est ꝓ. facere testamentū. §. item ꝑdigus. ℨper. dicit † quod est quedam sententia que si semel repetriatur valere imperpetuum valet vt q̄ñ nō expresso errore? iudex ꝓnunciat testm factū a titio valere nō expresso quod esset minor. vt hic. in fine. A ℨtrario sensu vide q̄s nota. ff. de re iudic. l. preses. z. l. cum ꝓlatis. quedam est sententia que licet teneat ab initio tamen tractu temporis irritaturvt quando datur tutor qui tractu tpis desinit esse tutor adueniente pubertate, hic eiū si iudex ꝓnunciet tutorem esse dandū titio ℨ non exprimat errorē tū ex quo est pubes nō tenet datio q? z fi ab initio tenuisset q? minor fuisset eo facto maior nō teneret. z idē si dek curator aliqui vt prodigo qui prodigus nō erat. z ista sñia plz Lyn.
2 quicqd dixerit ℳy. in. d. l. seie. Item vide de ista materia q̄s no. in gl. z ꝓ ipm Ly. ℨ. de errore calculi. l. vnica. † Quid si lex ℨ plures intellectus z contra vnum feratur sententia? dic aut est certo modo intellecta z interpretata z tunc cōtra talem intellectū lata non tenet. vt. ff. de cōtrahenda emptio. l. in lege, secundum

Jaco.

Jaco, de ra, z Ly. q? tūc intelligiť lex certa, vt. ff. de legi. l. minime. † Quid si ℨ ꝛsuetudinē ℨ q̄s ꝛ ſm Ja. predictū q? est facti z etiā prudentissimos fallit. ff. de iuris z facti igno. l. ij. Ly. ad B extra de cōstit. c. si romanus pontifex. lib. vj. cū ibi notatis q̄s. c. idē vr dicere in statutis ciuita. vel eccle. q̄s forte verū esset in iudice qui posset statuta ꝓbabiliter ignorare, secus forte si eēt ordinar? ciuitatis vel ecclesie cui turpe esset ignorare ius i quo versatur, vt. ff. de origine iur. l. ij. §. seruius autem sulpicius.

Cum a magistratu, in plurib? de legatis discordātibus in iudicādo. Quid si vn? tulit sñiam alijs ꝓsentib? z tacentibus? dic vt not. p Azo. in summa de arbi. circa mediū. extra de sñia z re iudi. c. vlti. lib. vj. cū ibi notatis. z ꝓ Jo. an. z Arch. z est canonizata hec lex. ij. q. vj. c. si q̄ñ. §. item si plures. z vide ibi notata per Arch. et vide quod notaui z dixi. ff. de re iudic. l. duo iudices.

Certa ratione, cum certa. rō dr̄ie hui? l. inter penā z mulctā est q? mulcta determinata est ex iurisdictione imponentis. z ideo si excedat termi nos sue iurisdictionis nihil agit, vt. l. eos. de modo mulctaruz. z qui ꝓ sua iurisdictiō. e. l. j. pena aūt limitata nō est respectu iurisdictionis: sed delicti litigatoris. vñ si excedať non est nulla iniqua: z ideo appellatur sicut etiā appellatur in mulcta q̄ñ iudex imponit. ℨ. suam iurisdictionem: sed nimis grauat litigatores. vt. l. z in mulctis. supra de appella.

1 Judex si partes ad certum diem citauerit ad sententiā audiendam illa non valebit si die alienioꝛ lata fuerit.

Cum non eo die, Secundū practicā lex ista. ḥ. d. † iudex citauit partes ad audiendū sñiam certa die z nō illa die sed alienioꝛe puta tertia die sequēti tulit sententiā non ꝺz. prima enī dies sequens ꝺz proxima est, alia sequēs ꝺz aliena. Tertia alienioꝛ, in sequenti enī die ferri z teneret vt ex
1 de officio delegati. c. cōsuluit. z ita seruat ℨsuetudo. z de hoc an die peremptorij sit ferenda sñia vel postea lata valeat plene dixi supra de iudicijs. l. ꝓperandum. §. z si quidem. super verbo cōsueto modo. z. ff. quod vi aut clam. l. fi. §. fi.

1 Sententia retractatur propter inimicitias.
2 Sententia cum dolo lata est nulla.

Menales, venales. z ꝛcor. etiā ad hoc decretalis que dicit q̄s iustitia vēdi nō ꝺz extra de purg. cano. c. vlti. z ibi in gl. z bene de vita z hone. cler. c. cū ab oi. in fi. cū ibi notatis. z q̄s notať etiam supra de pena iud. q
1 male iudica. l. j. z. ij. Jtē dicit hic gl. † q̄s ꝓpter inimicitias retractatur sñia quod verū est si ꝓpter inimicitias recusatus nihilominus post recusationē ferat sñiam, vt dicit. §. cū quidā. in glo. allegato. secus si nō recusetur, vt. ℨ. de iudicijs. l. apertissimi. z. ff. de liberali cā. §. fi pariter. Quare secus est in sñia arbitri dixi. ℨ. de arbitris. l. iij. z dicit hic Jaco. butri. quod ratio est q? ex sen
2 tentia iudicis agitur. † z ideo cum dol? inest nulla est sed ex sententia arbitri nō agit sed ex stipulatione penali in qua nō fuit dolus sed quia dolo postea fecit pecuniā dādo arbitro z hodie petendo obstat doli exceptio. z sequens lex canonizata est. ij. q. vj. si pater.

Teranus. Ibi personaliuz puta tutele, vt
1 ℨ. q̄ dare tuto. possunt. l. mili tie, z de legatis. l. ab administratoꝛe, z nota tex. q̄ sequitur remunerantes fidem deuotionem ꝛc.

1 Judice ad rē principaliter condēnante z nō ad sumptus si reus appellet actor ꝓpter sumptus appellare non potest.
2 Appellans appellationi renunciare nō potest ex qua aduersario ius quesitum est.

Vnem honorem. Tria dicta ḥz ſm Odof. † primū si iudex cōdēnauit ad rē principalr z nō ad sumptus si reus appellauit actor nō pōt appellare ꝓpter sumpt? q? cōsulitur sibi ꝓ appellationē interpositā a reo q? in cā ap. poterit cōdēnare in expensis. hoc ꝓio. Sed q̄d fire? nō appellasset? dic q̄s actor tunc ꝓpter sumpt? in quib? reus debuit cōdēnari poterit appellare q? hoc casu cessat ꝓhibitio hui?. L. z ḥz locū regula. §. de ap. l. z in maioribus. z ita dicit Speculator in curia seruari z no. ꝓ eū de ap. §. in quib? causis. ver. sed quid si victus. Sc̄do dicit q̄ si fuisti cōdēnat? ad rē principalē z nō sumpt? litis z appellasti potero implorare iudicis officiū vt te cōdēnet in expensis. Tertij? casus est si cōdēnatus es ad rem principalē z appellasti z nō ꝓsequeris potero petere te cōdēnari ad sumpt? litis. Odof.

vel ſm Ly. qui dicit hāc. l. ponere tm̄ duo dicta. Sc̄s casus est si petebā a te decē iudex cōdēnauit te in q̄nq; z in q̄nq; absoluit appellasti ego volo simplr appellare: q? in q̄nq; es absolut? nō possum q? ꝓ tua appellatione cōsuluit vtriq;. ℨ si reus nō appellasset tūc actor bene posset appellare vt ꝑdixi. Jdē puto si re? appellasset solū ab illo capko in quo condēnat? est. z in quo fecit sñia cōtra eū: tunc eī esset cōsultum actori p appellationem
2 rei, vt dixi. ℨ. el. j. §. fi. ite si qs velit appellare, † Et est et notādum q̄s appellās nō pōt renūciare appellationi ex qua est ḡstū ius aduersario, vt ℨ p z dixi. ℨ. ti. pr. l. p hāc circa fine. §. item si appellator renūciat. Jn gl. duo dicit ibi et q appellat als aut. p se z incipit appellatoꝛe cessante. z. l. vlti. §. nulli. z. §. illud. Jbi sed h. d. Jn sc̄do casu ibi z ſ intelligas nō appellasse z est repiob atio. Bug. ibi q̄s appellat. iappellare, velle contenderet. Oldr.

Quorum appel. non recipiantur. Rubrica.

Super rubrica, Aide Azon. in summa eo. z late in Spe. de ap. §. ij. q incipit, in quib? aūt casib?. per totū. z per Bost. in summa de re iud. §. quo remedio. sñia retractatur z quod dixi. ff. a quibus app. non licet. super rubrica.

1 Absentis absentia suppletur dei presentia.
2 Judex in dubio appellationi deferre debet.
3 Contumax in non iurādo de calumnia an possit appellare.

Ejus qui, vide ibi notata p Arc. z als icipit si. ꝓpter. §. si q̄ñ. z q̄s dicit ꝓscrutato, expone. i. q̄litate ꝛtumacie prius pscrutata vtrū fuerit vera vel ficta. Old. z de hoc ℨ. ztumax appellare possit vel nō plene dixi. ℨ. de iu. l. ꝑrandū. §. cū aūt eremodicij. Opp. ad id q̄s dicit cognosci summatim de iu. l. iudices. gl. tradit tres solutiones. prima est q̄s cognoscit summarie quo ad absentē ℬ nō. est ✠ a? q? ei? absentia suppleť dei ꝓsentia. vt. l. ꝓperādū. nec sc̄da est ✠ a ꝓ hic loquať de causis summariꝭ q? hoc nō colligit ex lra. Jtem nec tertia. ſ. q̄s summatim cognoscať an appellatio sit recipien
2 da vel nō † q? iudex regulr appellatiōi deferre teneť et in dubio vt. ℨ. de ap. l. q̄ñ iudices. z. ff. nil nouari ap. pē. l. j. z ibi no. dic ergo q̄s loquiť de cognitione summaria vtrū fuerit ꝓbe vel ficte cō tumax, vt ꝑdixi. Jtē gl. facit dr̄iam inter ztumacē in nō venien do z nō restituēdo. z q̄ sit rō diuersitatis no. in. §. iussus. in gl. al
3 legato. † Jtē querit nunqd cōtumax in nō iurādo de calumnia poterit appellare gl. hic z in. d. §. iussus. ℨ. q̄s sic Ol. ℘et. z Ly. tenēt Jtium q? talis cōtumacia inducit cōfessionē vt. l. ij. §. finaūt reus. ℨ. de iura. cal. ergo appellans audiri nō ꝺz, vt hic. l. z. j. l. pri. sed in. §. iussus, cōtumacia nō inducebat confessionē. Alij dicunt aut ꝓtendebat ꝓtiuilegiū quare iurare nō teneret: z tunc appellet alias non quasi in contemptum iudicis hoc faciat, de hoc dixi. d. l. ij. quod si actor. de iur. calum.

1 Damnandus nemo est nisi convictus z confessus.
2 Convictus z confessus in quibus casibus appellare possint.
3 Judex hic dicitur imperitus dicēs q̄ nemo damnari? possit nisi confessus simul z convictus.

Oberuare, ea als nullus homicidarij. z vide q̄s ibi no. z hac lege duo mādat imperator ꝓfecto ꝓtorio cui scribit z de istis beneficijs z maleficijs de quib? hic loquiť de ep̄ali audiētia. l. iij. z. j. de male. z mathe. ꝓtotum. † Et no. q̄ nō est dānandus aliqs nisi sit cōuictus vel confessus ad hoc. ij. q. j. c. nos i q̄ēstū. xxiij. q. iij. de illicita. z ex de cōstit. c. ecclesia sancte Marie cū ibi notatis. op. de. l. constitutiones. ff. de ap. gl. hic innuit q̄s ille sit vn? de casib? spālib? hic enumeratis ibi intelligit illā ſm istā. Querit glos. † nunqd idē sit z in aliꝭ criminib? z ēt i causis ciuilib? vt ℨuict? z ℨfessus nō appellet. z tz q̄s sic cū eadē sit rō. z hoc tenet ēt ℳy. i convicto z cōfesso. Si aūt esset solū ℨfessus tunc bñ posset appellare. vt no. ff. de ap. l. creditoꝛ. §. iussus. q̄ vr huic ℨia sed nō est q? ista loquiť de convicto z ℨfesso illa de ℨfesso tm̄. z ita ꝛcordat ibi ℳy. z ℬ et hic tz Old. nec obstat q̄s nō possit ℨ suā ℨfessionē venire: q? imo pōt aliq̄n vt si esset erronea, vt. ℨ. de iuris z facti igno. ā. l. erroꝛ. z ita no. d. §. iussus. z alij moderni tenent q? hec lex locū habeat solū in enormibus criminibus hic enumeratis in quibus ꝓhibetur confessus z convictus appellare, z ꝓ cōsequens in aliꝭ remaneat regula. ℨn ℨtium, vt. ff. ad municip. l. j. in fin. z hanc tz ℘e. ſm Ly. tanꝯ equioꝛem arg. ff. de penis. l. interpretatione. vnde ſm eum regulariter cōuictus z confessus appellat nisi specia, liter lex ꝓhibeat. vt hic et. ff. de app. recip. l. fi. quid tenebimus. de hoc notatur in glos. extra de appel. c. cum speciali. §. porro. Jo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tenet indistincte qs ꝫ fessus ꝛ ex sua ꝫfessione dānatus nō pos-
sit appellare, vt no. ff. q. j. c. quicūq; de hoc etiā late no. p Ber. de
app. c. romana. Inno. iiij. ℣. finaūt. post sniam. ꝛ ibi etiā p Car.
ꝛ Arc. in gl. a notorio crimine p Jo. an. q incl nare videt i opi.
Dy. quod nō possit appellare, facit. ℟. de rebu credi. l. gñaliter.
in fine ibi ad appellationis. Sed ibi interueniebat sacramentū:
sed ꝛ hic sniam que equipant, vt no. ff. de iureiur. l. ij. Item p hoc
ff. de bona. l. quidam in iur, lz gl. ibi teneat Iniuz. opinio Petri
mihi satis placet. ꝛ de hoc ēt satis no. in Spec. de app. ℣. in qui-
3 bus aūt casibus, vltra principium. † Item quidā iudices impe-
riti colligunt ex hac litera qs quis nō possit dānari nisi sit con-
uict⁹ ꝛ ꝫfessus: sed hoc nō ē verū: imo alterū sufficit: lz hic log-
tur quo ad excludendū a bfficio appellationis. Ultimo hic vr
expressum delictū posse pbari per instrumentū ibi instrumētis
platis. de hoc plene dixi. ℟. de pba. l. sciāt cūcti. in gl. vltima. ibi
non licet a se veritatem legis que iubet talē penā imponi. Old.

1 ☞ Potestas sine magistratus de delictis suorum officialium
potest cognoscere nec eis licebit appellare.

NUlli officialium. Canonizata est
1 ℣. q. vj. si propter
℣. nulli. ꝛ facit hec lex ꝛ gl. hic posita † ꝑtās possit co-
gnoscere de delictis officialium suorum ꝛ nō possint
appellare si delinquerent in officio. alias sic. ꝛ de hoc quod pos-
sit cognoscere de delictis officialium suorum satis dixi. ℟. de of-
ficio prefecti pretorio orientis. l. si quos. circa finē. Item hec lex
videtur expressa quod si aliqua sententia feratur contra potesta-
tem ꝛ eius familiam p̄o male gestis in officio quod non possit
appellare. quod non est nota. dignum.

1 ☞ Condemnatus p̄o debito publico vel Cesaris patrimo-
nio appellare non potest.
2 Debitor ciuitatis damnatus ad soluendum non gaudet bene-
ficio appellationis.

ABstinendum. Canonizata est. ij. qō.
1 vj. si papa. ℣. quoties.
ꝛ dicit † qō condemnatus p publico deb. to vel patri
monio Cesaris nō appellare hoc verū si notorie fuit
cōuict⁹ ꝛ ꝺēnat⁹ lz nūc neget debitū: secus si simplr cōuictus.
ꝛ ita intelligit lex qm nōnulli. ℟. de app. Alii intelligūt in priua-
to debito ꝛ tūc facit p sniam gl. que est. ℟. l. ij. qō ꝫfessus appellare
nō possit. vel dicit gl. dic qō hic cōsiderabat debitū. Sed si appella-
bat vt differret tunc ēt in priuato debito nō audiēt ar. ℣. de falsis.
2 l. satis aperte. † Et fm hūc intellectū facit qō debitores ciuitatū
condēnati non possint appellare qō est verū qñ patēter frustra-
tone ꝛ differendi negotij cā appellant, alās secus, vt. ℟. de app. l. ꝛ
in maioribus. Nā ciuitates nō habēt priuilegiū fiscale. de quo
loquit lex ista, vt. ff. ad municipales. l. simile. hodie tamen ciuita-
tes ius fisci vsurpant. de quo dixi. ℟. de his qui, vt indignis. l. j. ꝛ
vide ad declarationē huius. l. quod no. in Spec. d. ℣. quib⁹ autē
casibus. versi. quarto non appellat ꝛc. Albericus.

1 ☞ Executor mixtus cognitionem habet merus autem non.
2 Appellatio ab executore ad quem porrigetur.

ABexecutore. Canonizata est. ij. q. vj.
sub. c. si ꝑpter. ꝛ vide qō no. in Spec. de sniē executio-
ne. ℣. nūc dicendū. ℣. qd si ab executore. ꝛ p Ber. de re
iud. c. qō ad cōsultationē. ꝛ primo ponit regulā. sed o excipit et
1 tunc fiendū. tertio subijcit penā. ꝛ in misto executore qui hz co
gnitionē dic qō hz iustas exceptiōes ℨ executionem admittere.
merus aūt executor nullā hz cognitionē. ꝛ ab eo nō appellatur.
℟. de executione rei iud. l. si vt ꝑponis. ꝛ de hoc ibi dixi. ꝛ vide qō
no. p Ber. ꝛ Jno. cī de ap. c. nouit. ꝛ de isto mero ꝛ misto execu-
tore satis notāt extra de officio deleg. c. pastoralis. ℣. nos aūt. ꝛ
c. sup qōnū. ℣. j. ꝛ late p Bof. in summa illius tituli prima col. ꝛ
vide ēt eodē tit. c. ex literis. Item lz hic gl. qō a iudice ꝓnunciate
executionē fieri debere pōt appellari. ꝛ ita ēt lz. ff. de ap. l. ab exe-
cutore. Old. ℨ qz sic nō esset litium finis. ꝛ qz hec lex loquit indi
stincte nisi modū excedat. dic ergo qō siue petat executio p offi-
ciū iudicis siue p actionē in factū ex reiudicata, qō fieri pōt, vt
dixi. de reb. cred. l. actor. ꝛ de iuris ꝛ facti ign. l. j. semp citādus
est reus, vt. ff. de re in. l. de vno quoq;. ꝛ. l. a diuo pio. ℣. j. vt audia
tur si hz exceptiōes legitimas ℨ executionē ꝛ si eo mutato pre-
derēt ad executionē iuste posset appellare q vr modū excederet vt
hic lz ℨriuz fiat tota die qz iudices sniās exequunt incitato reo
qō malefactū est fm Pe. ꝛ Cy. ꝛ veritatē. Si aūt pars citata nō
opponeret exceptionē legitimā ℨ executionē inde vera fit opinio
Ddof. qō nō possit appellari. exēpla aūt qñ modū excedat hic
sunt in gl. aut ergo ꝺēnatus vult appellare ꝑpter iniquitatē
prime inie aut ꝑpter inigratē executiōis. Primo casu non sunt
salue defensiōes sue ℣s vult opponere postea: ꝛ tūc ꝑpter inigra-
tē snie ꝛ inigratē executiōis pt appellare vt ℟. aut hz tales de
fensiōes ℣s pōt opponere post sniam in executiōe de qb⁹ not. ꝛ
dixi. ℟. de iuris ꝛ facti ign. l. j. ꝛ tūc nō appellat pp inigratē snie
sed solū⁹ executiōis vt si fiat in pl⁹ quā debeat. vt. ℣. de bon aut.
2 iud. posᵗ. aut. ꝛ qui iurat. ꝛ ibi dixi. † Sed ad quē appellabit ab
executore: dic q ad supiorē sine exequat p se siue p nunciū q euz
rep̄sentat vt. ff. de ꝫstituta pec. l. z lz fm Ja. de ra. Item nūqd pōt
de facto resisti executori modū excedēti, vr qō sic, vt. ℟. ō ap. l. qm
iudices. vbi de ℟ tetigi. Cy. dicit aut est tale factū qō repari pōt
p superiorē ꝛ expectet supior. aut nō: ꝛ tūc sibi de facto resistat
ar. dicte. l. qm iudices. ꝛ est expressuz. ℣. de iure fisci. l. phibitū. fm
Pe. ꝛ sic intelligat qō no. d. c. ex literis. de offi. dele. in vltima gl.
Quid si in vno exequit iuste ꝛ alio iniuste nūqd sup toto pote-
rit sibi resisti aut solū sup eo sup quo iuste exequit: dic q si ne-
gotiū est cōnexū ꝛ indiuiduū sup toto resistet. als nō arg. ff. de
statuti. l. statuliber rōne de admi. tut. l. cū querit. ꝛ si cer. pe. l. q
dā estimauerūt. ꝛ de minorib⁹. l. ēt. ℣. j. Quid est si talis iudex a
quo appellat iniuriose exequit sniaz: dic aut factū poterit repa
ri in fine officij cōueniēdo eū aut nō. vt dicet. j. vñ vi. l. j. ī gl. vltri.
ibi est spāle in eo q succūbit in appellatiōe nō recepta. ℣. qō sit i
famis ꝛ sic nō amittit litē ex pena, vt ibi not. in fine hoc verū si
appellat a diffinitiua q: tūc hz ꝑ se regulā. ℟. e. l. ꝛ in maioribus.
ꝛ nō dz ius indiscussum, relinquere vt. ff. de peti. her. l. illud. secꝰ
si appellat ab interlocutoria cū habeat regulariter ius cōe con
tra se. ꝛ ideo p̄sumitur columnia, vt. j. l. priori. ꝛ ℟. de episco. au
dien. l. ij. Sed quantūcunq; quis calumniose appellauerit nun
quam vidi in practica penā huius. l. imponi nec peti. de quo mi
ror. Item lex sequens canonizata est. ij. q. vj. si propter.

☞ Appellari posse a qualibet sententia non est verum.
1 Prolatum simpliciter intelligitur de eo quod per prius ꝛ non
2 de eo quod per posterius.
3 Jura canonica aut certe tyrannica hic dicuntur iniqua eo qs
non nisi ad pecunias extorquendas sint inducta.

ANte. Opinio eoz q dixerūt a qualibet snia ēt
interlocutoria de iure ciuili posse appella-
ri nō est ꝟa. nā lex ista ꝛ. ℟. de ꝑbatis audientia. l. ij. vbi
℟ de ℟ de diffinitiua stelligūt a q nō lz appellare. ℣bū
eni sine, simplr. platū de diffinitiua intelligit q ℨtroueršis finez
imponit. vt. ff. de re iud. l. j. ꝛ dicat qō etiā interlocutoria finē
imponit articulo sup quo ꝓfertur, hoc nō est verū. vt. ℟. de sentē
tijs. l. post sniam. ꝛ de re iud. l. qō iussit. † Item qz cū aliquid ℟ de
duob⁹ de vno p pte⁹ de altero p posteri⁹ simplr platū intelligit
de eo qō p pte⁹ vt dicit philosoph⁹ sc̄do ethicoz. ꝛ dixi. ℟. er qui
bus causis maiores. l. respublica. ꝛ ꝑbat. ff. ti ag. vect. l. j. ꝛ ita est
de ꝟbo snia qz p pte⁹ intelligit de diffinitiua p posteri⁹ de inter
locutoria ergo simplr platū. vt hic de diffinitiua dz intelligi vñ
aut grauamē illati er interlocutoria pōt repari p appellationē
a diffinitiua ꝛ tūc nō appellat aut nō ꝛ tunc appellat. iure cano
nico sec⁹ qz lz ab oi grauamine appellari. ꝛ dicit Cy. qō iura ca
nonica ī hoc sunt iniquaz nō respexerūt misi extortionē pecūie
ꝛ ō sic de facili appellari pmittunt. simile rep̄hensionē facit. ℟.
de ap. l. eos. ℣. ne temere. dicit ēt qō permittūt cās cōmitti viris
imperitis dūmodo sint canonici vel platī ℟ voluit dicere per. c.
statutū. de rescrip. li. vj. lz nō alleget. vñ dicit in hoc iura nr̄a fo
re sanctiss ma q̄ immortalitatē litiū effugiūt ꝛ nō pmittūt cās
delegari nisi peritis in aut. de iud. ℣. j. vel ḧs tribus cārum expe
rientiā. vt. ℟. de iu. l. certi. Sed salua pace sua lz iura nr̄a in casi
bus p̄dictis vtilius disposuerint: motus tū canonistarū alius
fuit quā ipse dicat. Nā ideo a grauamine cōcedūt appellari qz
maluerunt lites cū iustitia ꝛ sine grauamine ꝑtās re nec pmit-
tūt a grauamine appellari nisi er iusta cā. vt extra de ap. vt debi
tus. ꝛ tales appellatiōes ab interlocutoris adhuc restricte sunt
p iura nouissima in sexto ꝛ i clemē. de ℟ vide Host. in sum. de
app. ℣. qñ debeat appellari. ꝛ. ℟. q. vj. c. nō ita. i gl. qō autem caus
se delegent ꝓlatis ꝛ canonicis ideo est qz ꝓsumptio est qō illi
debeant scire iura ꝛ iuste agere, vt no. d. c. statutum. non tamen
per hoc excuso malos platos vel passores ecclesie qui in ambi
tione ꝛ cupiditate plus excedunt quam debeant.

ET publicarum. Vide qō dixi. e. l. ab-
stinēdū. ꝛ p hāc ꝛ illā
ꝛ lz galeot⁹ qō a snia lata sup decimis nō appellat. vt
extra de decimis. c. tua nobis. in fi. Sed ibi erat remota appella
tio vñ forte posset dici vt not. ℟. de app. l. qm̄ nonnulli. vel dic vt
no. per Bof. in summa de app. ℣. item in causa decimarum.

Si pendente

☞ Si pendente appel. inoꝛs interuenerit. Rubrica.

ETiam. Hec lex ꝓsse ꝓbat instantiā iu
dicū transire ad heredes. de quo
dixi. ℟. de delic. defunc. inquantū teneant here-
des sup rubrica. in fi. qō intelligit Pet. in vero
heredē nō interpratiuo qualis est fisc⁹. ꝛ alleg.
ff. sol. mat. l. fi cōstāte. ℣. fi. Jac. dicit idē in fisco.
ꝛ qō. d. ℣. dicitur expirabit exponit quantū ad mulierē: qz desi-
nit ius habere nō quātū ad fiscū ad quē trāsit instātia cause se-
cundū eum. Et p̄o declaratiōe totius tituli, vide Azo. in sum-
ma co. ꝛ si reus vel accusator mortuus fuerit in summa per eū.

EJus qui. Blo. intricat. l. istā dicens q ap
pellatū fuit ab aduocatione. qō
nō est verū qz nō est diffinitiua: ꝛ si aut reuertit intra
annū. ꝛ recupat bona, aut post annū ꝛ de bonis non
iudit: qz cōtumax vt p totū titu. de reg. reis. ver⁹ ergo intellect⁹
hui⁹. l. est q aduocat⁹ itra annū reuersus fuit. ꝛ aduocatio fuit
sibi remissa ꝛ lata fuit diffinitiua ℨ eū a qua appellauit ꝛ ea pē-
dente mortuꝰ est ℟ q bona remanēt heredibus: qz crimē morte
extinctū est ergo ꝛ sequela bonoꝝ. qō intelligē vt. ℣. j. p̄ori.

1 ☞ Judex exprimens subintellectū a lege non ipse sed lex ipsa
censetur expressisse.
2 Sententia an extinguatur per appellationē interpositā si sequu
ta ademptione bonoꝝ tacita reus moriatur.

SIis ad quem. Querit Cy. p decla-
ratiōe hui⁹. l. iū iudex
in crie vbi p legē sequit tacita bonoꝝ adēptio exprī
mat in snia de bonis an tūc heredes habeāt necesse
1 appellare. ꝛ videt qō sic p. l. istā. ipse tenet ℨ † qz quoties iudex
exprimit aliqd qō a lege subintelligat lex videt facere. ꝛ nō ipse
ꝛ eius expssio nihil operat, vt. ff. de leg. j. l. ij. ꝛ de adop. l. si arro-
gator. vñ fm Pe. l. istā intelligē vbi in snia facta fuit expssa adē
ptio bonoꝝ vbi lex nō admebat tacite, vt in relegatione. ꝛ tenet
qō sint necessarie due appellatiōes vel vna cōplectēs sniam cri-
minis ꝛ adoptionis bonoꝝ cū sint due cause. ꝛ idē dicit in cōde
mnatiōe sortis ꝛ vsurarū vel sortis ꝛ expēsarū: als illa pars seu
illud capitulū a quo nō appellaret in vigorē rei iudicate transi
ret. qō est notādū. credo tū qō si simplr appellaret a tota snia qō
2 lit appellare. † Item querit eo casu quo sequit tacita adēptio bo
norū si reus moriat ante appellationē interpositā vtrum extin
guat sententia. glo. tenet qō sic. ff. de accusa. l. ex iudicio. ℣. qō sup
plet Dy. si erat intra decēdium qō dat ad appellandum. ꝛ hoc
etiā videt sentire glo. ff. de testa. l. si quis quidā. cōtra per. l. ff. de
iniust. test. l. si quis exheredato. ℣. irritum. ver. sed ꝛ si quis. ꝛ qz
sententia statim habet effectum suum licet possit appellari. vt. ff.
de appel. l. non tātum. ꝛ de verb. signi. l. si qua. Ultimo colligūt
hic Odo. ꝛ Nico. questionem ingressi monasterium qui postea
exit ad quem spectent bona. ꝛ ad hoc. j. si reus vel accusa. mor.
fuc. l. fin. de qua plene dixi in aut. ingressi.

SIpater. Aut appellat sup crimine ꝛ obti
ner lex p̄cedēs. aut ꝑpter munus:
ꝛ tunc non trāsit ad heredē nisi sua interfit pecuniā
riter, vt. j. l. priori. ꝛ ff. iudi. sol. l. si seruus. aut ꝓpter
alia ciuilia. ꝛ habet locum. ℟. eo. l. j. Cy.

DUamuis. Concor. ff. de rei ven. l. vtiq;. ꝛ iud.
solui. l. si reus.

1 ☞ Appellator moriente in medio anno ad prosequēdam ap-
pella. dato heres eius alium annum ꝛ quatuor mēses habebit.
2 Appellator si in principio anni decesserit qō tempus habebit
eius heres ad appellationem prosequendam.

SIvnus. Duo dicta ℨtinet fm Pe. primū
est † qō si appellator moriat in me
dio anno q dat ad appel. p̄sequēdā p aut. ei qui ap-
pella. heres hz aliū annū ꝛ quatuor menses. sc̄do di
cit ide in herede deliberāte de adeūda hereditate: qz si moriat trans
mittit tps q superat ꝛ vltra quatuor mēses. Sed ℨ istud dictū
vr. ℟. de iur. delib. l. cū antigonibus. in fi. glo. dicit qō non loquit
de tpe deliberationis ad adeundū sed de tēpore ad appellatio-
nem p̄sequendā. ꝛ hoc tenebat Jac. de ra. sed si bñ inspiciat ne-
gari non pōt qō bic nō loquat de tēpore ad deliberādum, vnde
dici oportet fm Cy. q hec corrigat illā: qz eadē est ratio que ꝛ in
casu primo huius. l. Sed iudicio meo hec nō corrigit illā. ꝛ non
loquit de tēpore deliberādi q cōpetebat appellatori qui decessit:
quare eū appellasset si de adeunda hereditate deliberabat.
lz puto q sc̄dm rūsum sic debeat intelligi: appellator decessit ap
pel. pēdēte ego qui sibi successi volo deliberare vtrū velim eius
hereditatē adire, certe dabit mihi tēpus ad deliberādum fm. l.
cū antiquorib⁹. ꝛ si hereditatē voluero dabunt mihi quatuor
mēses ad p̄secutionē appel. vltra tps q supererat defuncto ita
q isti mēses quatuor incipiēt currere demū post tēpus deliberā
di vnde tps deliberādi in nihilum ampliatur. ꝛ sic nō corrigit
nec etiā cōtradicit lex cū antigonibus. ꝛ hunc puto verū intelle-
2 ctum huius secundi rūsi. † Querit si appellator decedāt in prin
cipio anni qui dat ad appellationē p̄sequendā nunqd heres
di tunc dent quatuor mēses. per. l. ista. vi. et qō nō: qz modo ha
bet tēpus sufficiens. moderni dicunt q ideꝛ quia non potest esse
ita instructus sicut erat defunctus. ꝛ ista fuit ratio huius. l. que
cum contineat beneficium restringi non debet. Cy.

☞ De his qui per metū iudi. non appellauerunt. Rubrica.

☞ Appellare illico censetur qui de iusto metu protestatur.
1 Reductionem ad arbitrium boni viri petens hoc facere debet
2 intra decem dies.

HJ qui. † Protestās de iusto metu ꝑ ap
pellare habet. ꝛ hec ꝓtestatio hz
fieri intra. x. dies. h. d. ꝛ bñ ℨco. ℟. de defen. ciui.
l. iubemus. ꝛ qō ibi dixi. Sed nōne eundē metū
pōt patri in ꝓtestatiōe sicut in appellatiōe. ꝛ sic
remediū hui⁹. l. nullū videt dic qō nō: qz app.
hz fieri ipsi iudici. ꝛ ita iudex pōt sibi de facili vim inferre, vt. ff.
qñ appel. sit. l. j. ℣. dies. ꝓtestatio autē potest fieri quolibet loco
cōtā honestis personis, vt. ℟. de nō nume. pecu. l. in ꝛtractibus.
℣. pen. de anna. excep. l. vt perfectius. ℣. fi. ꝛ not. ff. de appel. l. cum
quidā. ꝛ extra de appel. c. fi. cum ibi not. Sed quid si iudex in car
cere detinet eum ita q nec ꝓtestari potuit: dic qō ꝓ appellā-
te habet. arg. ff. de euic. l. fi dictum. ℣. si ꝑsente, vel forte nō cur-
rit ꝛ tēpus vel ipso iure vel beneficio restitutionis, vt not. d. ℣.
dies. in simili casu in glo. que incipit ideo dixit fm Inno. mat.
Item opp. quia hic dicit q debet causas appel. distinguere imo
videtur qō non teneatur causam exprimere, vt. ff. de app. l. scio.
sol. vt not. per Ber. d. c. vltri. ꝛ per Inno. extra de appel. Ultimo
2 videtur hec lex expressa † q petens reduci ad arbitrium boni vi-
ri hoc facere debeat intra. x. dies sicut ꝛ hic habet fieri ꝓtestā-
tio que succedit loco appel. ꝛ ꝓ hoc. ff. de arbi. l. non distingue
mus. ℣. cum quidam. de quo plene dixi. ℟. de preci. imper. offerē.
aut. que supplicatio ꝛc.

☞ Si vnus ex pluribus appellauerit. Rubrica.

SUper rubrica. Vide Azo. in sum
ma eod. ꝛ canonizatus est iste tit. ij. q. vj. si pape. ℣. de possessiōe. ꝛ vide
in spec. de ap. ℣. j. ver. item si plures. ꝛ ver. seq. ꝛ extra
de app. c. pen. cū ibi not. ꝛ per Ber. Inno. ꝛ Host.
☞ Socius appellantis appellationem prosequi nolentis an
1 eam prosequi possit.

SIjudici. Ibi vnā eādēq; cōdēnatiōne se-
cus si diuisim cōdēnati fuissent
lz ex eadē cā. vt. ff. de appel. l. si qs separatim. ꝛ ℨco.
etiā. ℟. de diuer. rescript. l. j. ꝛ qō ibi dixi. Sed nunqd
est idē in snia principali vt si sit eadē cā duoz lata p vno ꝓsciat
alteri. glo. in. d. l. si qs separatim. tenet qō nō. Imo tenet de ex-
cep. rei iudi. l. si eum. de hoc dictum fuit. ℟. de aduo. diuer. iudi. l.
j. † Quid si ille qui appellauit nō vult ꝓsequi: ꝛ socius ꝓsequi
potest: dic qō sic, vt. ff. de contrab. l. si post mortē. ℣. fi. ꝛ not. p
Specu. de appel. ℣. j. ver. sed quid si ille qui appellauit.
☞ Beneficium iuris communis ratione identitatis ex perso
na consortis ad consortem transit.

SIjn vna. Ibi qō si eras. dic † q bñficiū in
tis cōis ex ꝑsona cōsortis rōne
identitatis rei extēdit ad cōsortē, vt hac. l. in prin. ꝛ ℟.
l. pri. multo fortiꝰ rōne individuitatis, vt in cōi ser-
uitute, vt. ff. si seruꝰ vend. l. loci corpus. ℣. fi fundus. bñficiū autē
speciale vt restitutiōis nō extēdit ad cōsortē, vt hic in fi. vt. ff. de
mino. l. tutor. ℣. curator. A cōtrario sensu ꝛ hoc verū vbi rei in
diuiduitas in qua sunt ℨsortes hoc inducat: qz tunc etiā spāle
bñficiū extēdit ad cōsortē, vt. l. si cōz. in prin. quēad. seruꝰ. amit.
ꝛ sic forte debet solui brocardicum. l. j. de diuer. rescrip. mihi fa-
cit ad propositū: qz ibi nō ex persona cōsortis, sed ex sua qz sup
plicatio porrecta erat in personā vtriusq; vnde impator vtriq;
cōcedere ꝛ rūdere videt. qz que in ꝑtitionibus ꝛc. l. titia. de ver.
oblig. ꝛ vide qō dixi. ℟. si in cōi eadēq; cā in integ. restit. post. l. j.

☞ Si de momentanea posᵗ fuerit appellatum. Rubrica.

1 ☞ Sententia controuersie finē imponens dicitur diffinitiua.
2 Possessor bone fidei tantum proprietatem in re non habēs an

Universidad de Deusto
Biblioteca

possit appellare.

3 Appellatio interposita a sententia lata in petitorio an impediat executionem sententie late in possessorio.

4 Priuilegium facilius q̄ ius cōmune tolli debere q̄n sit verum.

Super rubrica Canonizata est ✦hec lex.ū. q̄. vj. de possessiōe.z vide ibi Archi.z extra de testi.c. significauerunt.cū ibi not.p Ber.z alios.z vide Azo.in summa huj⁹ tit.z in sum.ā.qui legi ti.perso.habeāt stādi in iudi.z q̄s not.z dixi eo. tit.l.momētanee.z p Soff.in summa de appel.ſ.itē in momentanea.z tāgit etiā in Spec.eo.tit.de app.ſ.in quibus.ver.vj.nō appellāt. Que sit rō quare nō appellāt.quidā dicūt q: interlocutoria:tu dic eā diffinitiuā vt hic not.in glo.z ita etiā not.ff.de re iud.l.q̄ iussit.Canoniste aliq̄n dicunt eā diffinitiuā.vt extra de iudi.c.fin.vt lit.nō cōtest.c.ū.z Soff.d.ſ.itē in momētanea aliq̄n interlocutoriā.vt.d.ſ.de possessione.ū.q.vj.verius est† q̄ sit diffinitiua:q: finē cōtrouersie imponit.ff.de re iudi.l.j.alij dicunt q̄ nō appellāt ꝑpter cause vtilitatē z hec falsa.vt insti.de interdict.ſ.cōmodū.dic ergo q̄s ratio est vt lites abbreuient.z q: grauamen illatū in possessorio restaurari pōt in petitorio.et ita intelligit hic.z ꝑ hoc.ā.quo.z app.nō reci.l.q̄squis.z q̄s dixi eod.tit.l.ante.vbi autē in possessorio ius ꝓprietatis absoloereē ita q̄ nō posset restaurari in petitorio tūc appellari posset.vt.ſ. vnde vi.l.si q̄s in tantā.z de interdic.l.incerti.q: tūc cessat ratio quā.ā.dixi.z hoc indicat hec lex in fi.vel dic q̄s tunc appellabit sup ꝓprietate sup possessione nō: q: hoc ꝓhibet hec lex q̄ mutata nō reperit:ergo stet fm ℣et.z fuit opi. ℣ vel imo q̄ plus est recte intuēti.hec lex nō inhibet appel.imo cōcedere vī ibi dū dicit appellatio interposita fuerit lz glos.exponat de facto,sed vī solū inhibere q̄ talis appellatio nō impediat executionē p verba illa.sni a tñ sortiatur effectū cōtra rubricā.ff.ml noua.appel. pendē.simile in supplicatione est.ā.de ꝓcu.impe.offer.aut.que supplicatio.z in restitutione in integrū,vt extra de in integ.rest. c.suscitata.z in sententia excōicationis,vt extra de sen.excō.c.lj. lib.vj.Et si dicat:quid ergo operat appellatio cū executio sentētie fiat:dic q̄ multum,vt not.in Spec.de appel.ſ.in quib⁹.ver.
2 ry⁹. Sed sēm primā opinionē † quid si non habeat ꝓprietatē in re.puta q: esset bone fidei possessor: tantū:nūquid poterit appellare:dic q̄s sic fm Jac.Bal.Ā cōtrario sensu huius.l.z potest sciri vtrū habeat ius in ꝓprietate p eius interrogationem fm ipsum Jaco.z Odof. Itē q̄ro si egi petitorio z possessorio re cuperāde vel adipiscēde q̄ possum,vt not.ff.de iudi.l.si de vi.ꝑbaui de possessione,z sic dz mihi aduocari,vt.ff.de vi z vi ar.l.j. ſ.hoc interdictū.z vti possid.l.j.ſ.hoc interdictū. In ꝓprietate autē succubui,an erit possessio a possessore auocāda z mihi restituēda qui obtinui in ꝓprietate:dic aut ille possessor fuit a petitorio absolutus eo q̄ aduersarius non ꝓbauit,z sic nō fit pricium executioni in possessione:aut q: ipse possessor ꝓbauit de dño suo q̄s potuit,vt.ff.de ꝓba.l.certa.z sic fuit actor sup ꝓprietate cōdēnatus:z tūc non fit executio in possessione:q: ꝓprietas trahit ad se possessionē,z sic ꝑ maiorē fit pricium minori,vt.ff.de iudi.l.ꝑ minorē.z nil noua.app.pē.l.j.ſ.fi. Old.† An aūt appellatio interposita a sententia lata in petitorio impediat executionē sīue late sup possessorio dixi.ā.de rei vendi.l.ordinarij.versi.itē q̄rit.Odo.circa questionē quā glo.hic late disputat vtrūminor possit restitui cōtra sententiā latā in iudicio momētanee possessiōis,z tenet q̄s sic.Jac.de are.tenebat cōtrariū arg. l.ꝑses.de minor.vbi dī q̄ tantū dz habere minor ex restitutione quātū si esset maior ex appellatione,z q: lex admittit minorem ad iudiciū momētanee possessionis,z sic aduersarius esset deceptus authoritate legis cōtra.l.j.ā.de his qui ven.eta.impe.z q: de modicis non restituit⁹ in.l.scio.ff.de in integ.rest.Odo.cōtra per iura hic in gl.alleg.z ad.l.scio.rīdet q̄ non est moditū imo magnū cōmodum possessionis.vt insti.de interdict.ſ.cōmodū. Ad alia q: potest pluries restitui,vt.ff.de minor.l.z si fine.ſ.restitutus.tñ non pōt appellari sed restitui sic,vt.ff.de minor.l.ꝓfecti.hāc etiā opinionē sequit Jac.de bel.z ad rationē glo.† facilius dz tolli priuilegiū quā ius cōe rīdet q̄s illud habet locū
4 q̄n priuilegium dat alicui ratione cause,vt in velleiano,vt.l.antique vel fauore rei,vt in aue.de non alie.ſ.q: vero verisimile. in fin. Aliud autē q̄n datur fauore persone simpliciter,vt hic.ff. de minor.l.verū.ſ.fi.z.l.seq.Jac.de hac q̄stione satis dixi.ā.qui legi.perso.habeāt stādi in iudi.l.fi.versi.vltimo querit.Odo.in glo.j.ibi.l.si q̄s in tantā.q̄s verū est si agat ꝑ illā cōstitu.secus si ꝑ interdictū.vnde vi.de hoc vide m Spe.de appel.ſ.in gbus. ver.sed nunq̄d condēnatus per constitutionē si quis in tantā. z per Rofre.vnde vi.versi.sed querit an dānatus. Ibi vt notat non em ibi appellatū fuit a sententia super possessione lata imo q: non fuit lata prius sicut debebat. Ibi hic speciale:quia hic potest per petitorium restaurari q̄s nō erat in.l.in maioribus. Ibi diffinitiuam z sic cessat prima ratio glo.ibi non valere z sic cessat secunda ratio. Oldra.

¶ Me liceat in vna eadēq̄ causa tertio prouocare. Rubri.

Si quis ✦quacunq̄.z vide q̄s ibi nota.per Archi.xxxj.q.j. Lotharī⁹.z vide in Spec.de app. ſ.quoties.z in summa Azo.hoc eo.tit.z in additione Odo.ibi posita. In restitutione secus est,vt not.ā.li aduer.rem iudi.super rubric.vide in clem.de re iudi.c.j. cum ibi not.vbi de nullitate dicitur,z dic q̄s bis appellari potest per quālibet partē non vltra.z hoc innuitur hic q: in singulari loquit̄ pronouncauit,z ita respondit ac.de hoc interrogatus. Item vide Soff.in summa de app.ſ.appellatur bis.z plenissime per Hostien.in summa eo.tit.de appel.rubricella forma appellationis.versi.quoties.potest quis appellare.versic.seq.vbi tenet etiā q̄ in causa matrimoniali potest tribus vicibus z pluribus appella.eadem rubricella versi.nec obst.z ver.seq.de hac etiam materia not.in glo.ū.q.vj.c.omnes qui.vltimo glos.in fi. tenet q̄ remota appel.non intelligitur remota recusatio.de hoc dic vt plene dixi.ā.de senten.l.fi.

¶ Qui bonis cedere possunt. Rubrica.

1 ¶ ℣ Debitor ꝓ re pecuniaria capi pōt z carceri mancipari.
2 Debitor cuiuscunq̄ generis debiti an possit bonis cedere.
3 Cedere bonis quando quis possit.
4 Debitor quibus bonis cedere debeat.
5 Alimenta sunt cedenti bonis relinquenda.
6 Cessio bonorum qualiter fieri debeat.
7 Cedens bonis an ante eorum venditionem penitere possit.
8 Debitor an cedere possit creditoribus debitū non petentibus.
9 Cessionis bonorum beneficia que sint.z nu.10.
11 Cedens bonis si ad pinguiorem fortunā peruenerit cōtra eum agi poterit.
12 Debitor de iure diuino potest incarcerari.
13 Homo liber ad carcerem perpetuum damnari non potest.
14 Collegium vel vniuersitas an possit bonis cedere.

Super rubrica ✦utilis est.z vide Azo.in sum.eod.tit.vbi bene de hoc tradit per Hostiē.in summa de solu.vltima rubricella de cessio.bo.z eo.tit.e.odoardus.per Ber.z alios. z q̄s dixi.ā.de act.z oblig.l.ob es.z per Roffre. in libello de offi.iudi.quo cura.bo.da.z tit.de constitu.vt nulli iudi.col.iiij.ſ.notandum.per Joan.z q̄s not.ff.que in frau.credi.l.fin.ſ.vlti.z Ly.satis copiose hic tangit cuius effectū subjiciam.† Quero ergo primo an debitor ꝓ re pecuniaria capi z incarcerari possit.cōmunis opinio est q̄s sic.z ita de facto seruatur.z de hoc plene dixi.d.l.ob es.de actio.z oblig. Item quero esto q̄s capi possit:nūquid cuiuslibet creditoris debitor possit carcerem euitare bonis cedendo?videtur q̄s sic,vt.ſ.eo.l.j.et ij.z.iij. In contrariū videtur q̄ debitor fisci non possit bonis cedere.vt.j.de exact.tribu.l.nemo.z.l.quoties.q̄s quidā cōcedūt. Quid dicemus?videtur dicendū q̄ aut debitor nō est cōtumax sed deuotus in quantū potest creditori suo:aut est cōtumax.z in gratus. Primo casu etiā si sit debitor fisci cedere potest bonis, vt.j.eo.lib.ij.z.iij. Secūdo casu differt publicus a priuato.nam publicus ꝑpter contumaciā capietur non tamen incarcerabit sed detinebitur publice in palatio vel alio loco.z talem detētionem per cessionem non poterit euitare,vt.d.l.quoties.quam sic intelligit Ly.argu.ff.ad legē iul.pecul.l.sacrilegi.ſ.j. hoc tamen dicit verum esse si est soluendo,als admittit eum ad cessionem, vt.j.l.iij.debitor vero priuati quantūcunq̄ contumax sit secūdū eum nō detruditur in carcerē nec custodie traditur si velit cedere bonis.vt.j.l.j. ¶ † Itē quero nunquid debitor cuiuscūq̄ generis debiti possit cedere bonis.q̄dā distinguūt,z bene fm Ly. aut est obligatus dare aut facere. Primo casu cedere potest,vt d.l.j.eo. Secundo distingue aut cōuenitur ad interesse:z tunc idē q̄s in dādo aut ad factum nō erat electa persone industria: z tunc quia liberatur interesse prestādo potest cedere bonis,vt hoc titulo. Si vero electa erat persone industria:tunc nō euadit cedēdo bonis,z ratio est diuersitatis:q: in primo casu consulit creditori quia sibi de bonis potest satisfieri ar vbi obligatus est ad tale factum q̄ per alium nō potest expediri,z sic fi cedere bonis non possit ex bonis satisfieri tunc bonor̄ cessio non admittitur sed precise cogitur ad factum etiā in cōpedibus eum tenēdo sicut de scriptore not.ff.de oper.no.nun.l.stipulatio.ſ.sīue.z ꝓ hoc

ꝓ hoc.ā.de cadu.tol.ſ.ne autē.z.j.eo.l.propter. ¶ Itē quero quando quis possit cedere.canoniste tenent q̄s tunc demū q̄n constat eum nō esse soluendo q̄ non placet Ly.per.l.ff.de tribu. l.illud.ſ.quid tamen.Alij q̄ ante sententiā tantū z post condemnationē detruditur in carcerem,vt.j.eo.l.j.in fi.tu dic fm Ly. q̄ potest cedere quando debitum confitetur etiā si sit condēnatus,vt.ff.eo.l.pen.z.j.l.ij.z not.per Azo.in sum.z glo.in hoc per omnes reprobatur que est.j.eo.l.j.z q̄s dicitur ibi iudicati.dic ante cessionē vel post. Oldr. ¶ † Item queritur quibus bonis
4 cedere debeat quidā q̄s omnibus vsq̄ ad vltimum quadrantē ita q̄ nudus euadat.z ita dicit Lyn.se vidisse de facto fieri,vt.j. eod.cum filij.ff.eo.qui bonis.z not.eod.titu.l.pen.z per Azo.in sum.eo.ſ.effectus. In cōtrarium est.ff.de pigno.l.obligatione. z quia damnato vltimo supplicio non auferūtur pānicularia, vt.ff.de bo.dam.l.diuus.ergo fortius in contractibus.argu.ff. depositi.l.bona fides. Qui tenent primam opinionē ad.l.obligatione respondent q̄ ibi loquitur de obligatione voluntaria hic de cessione necessaria.ad.l.diuus.respondent aliud in delictis: aliud in contractibus,vt.ff.de negot.gest.l.diuortio.ibi plena erit ratio.Sed cum nō appareat bene ratio diuersitatis:Ly.tenet fm Hostien.hum anitatis gratia vestes aliquas relinquēdas. z ita dicit tenere Dy.z Petr.z cōmuniter seruatur.cōmuniter tamē in curiatibus sunt statuta que hec moderant,vt statim dicā. Canoniste etiā tenent† q̄ alimenta sibi sint relinquenda,
5 vt not.extra de solut.c.odoardus.per Ber.z q̄s not.ff.de re iudi.l.miles.q̄s verū est de iure ciuili in bonis post cessionē quesitis in quibus non est fraudādum alimentis quotidianis,vt.ff. eo.l.qui bonis.que notabilis est in ista materia sic.z clerici suspensi qui elegerūt scienter modicā sustentationē recipiunt ex beneficijs suis,vt not.extra de elec.c.cū vinceſ.in glo.not.q̄ semel in fi.z per Archi.eod.titu.si cōpromissarius.lib.vj.Si debitor sit excōmunicatus hoc modo excōmunico te nisi solueas intra annū.z debitor in termino deductus est ad tantam paupertatē q̄ soluere non potest an sit excōmunicatus,vide q̄s plene not.
6 per Inno.extra de offi.deleg.c.p.z.g. ¶ † Item querit qualiter debeat fieri cessio.dic fm iura nostra solo verbo z sine aliqua solemnitate,vt.j.eo.l.in omni.ex qua.l.z.ff.eo.l.fin.fieri potest in iudicio.z extra presente z absente aduersario z per nuncij.Canoniste tamen tenent q̄ satisdare teneatur si potest:z si non potest saltē iuratoria cautione promittere de soluendo si peruenerit ad pinguiorem fortunā.z ita not.per Ber.d.c.odoardus.z ꝓ hoc.ā.de rei vx.o.act.l.unica.ſ.cum autem.in fi.ſ.in multis tamen partibus ex cōsuetudine statuti datur de posterioribus nudis semper quosdam lapide. Rome fm Ly.ascendit leonem marmoreū qui est iuxta scalas capitolij,z dicit cedo bonis:sed tales cōsuetudines vel statuta secundū eum sunt cōtra bonos
7 mores z contra.l.j.eo.l.vlti.z.ff.eo.l.fin. † Item queritur vtrum cedens ante venditionē bonor̄ penitere possit.videtur q̄ non, vt.j.eo.l.ū.a contrario sensu. In contrariū est.ff.eo.l.is qui bonis. Quidam distinguunt,vt not.ff.eo.l.pen.Ly.tenet indistincte q̄ possit.argu.ff.de procur.l.in cause.z ꝓ hoc.j.eo.l.legis.z ita intelligit.d.l.is qui.z ad.l.ij.j.eo.super verbo temere subaudit maxime. Item queritur an cedens teneatur indicare bona creditoribus gl.tenet q̄ sic iudicis officio.j.e.l.j.z nihil allegat, sed allegari potest.ā.de his qui ad eccle.confu.l.presenti.ſ.ficubi.z de iur.delib.l.fi.ſ.licentia.z not.d.l.pen.ff.eo.z per Odo.in
8 additio,summe huius titu.z per Azo.in brocardis de debitoribus z fideiussoribus plene not. † Item queritur nunquid debitor possit cedere creditoribus non petentibus debitum. Jaco. de ra.q̄s non cum beneficium cessionis sit inuentum ad carcerē euitandum,vt.j.eo.l.j.z.l.fi.vnde licet debitor possit soluere creditoribus non instantibus tamen nō potest cedere bonis,z q:
9 creditores in bonis querēdis possent fraudari ex cessione. † Itē queritur quid sit beneficium cessionis.dic ne detrudatur in carcerem,vt.j.eo.l.j.z glo.hic,z.j.eo.l.fi.z Azo in summa.ſ.itē est z aliud remedium dicūt q̄ ante hec iura debitor detrudebatur in carcerem z stabat ibi per.xl.dies vt videret si aliquis solueret ꝓ eo postea dabatur creditoribus lacerandus.hoc autem dicit Ly.aliqua.l.non reperiri expressum nisi q̄s in carcerē de
10 trudebatur. † Secundū beneficium est quia liberatur ope exceptionis,vt.j.eo.l.j.z.j.titu.ꝓxi.l.iij. alibi dicit glos.q̄s liberat a ciuili obligatione remanente naturali.vt not.ff.de fideiusso.l. vbicunq̄.vbi ponitur exemplū in eo qui cessit bonis.z illud approbat ibi Dy.per.l.heres a debitore.ſ.q̄s si idem.eod.tit.vbi videtur innui q̄ vtraq̄ tollatur:quia si remaneret naturalis remaneret z fideiussoris cū ea z sic nō excluderet idem ibi arg.per contrariū.tamen videtur q̄s vtraq̄ remaneat.z q̄s non liberet
11 nisi ope exceptionis.nam exceptio presupponit actionem. † Itē si ad pinguiorē fortunam peruenerit potest agi contra eum cū effectu,vt.ff.eo.l.is qui.z.l.qui bonis.Ly.videt tenere predictā opinionē q̄ ciuilis tollat z remaneat naturalis z si dicat quomodo agitur ex ea,di cit ꝓpter cōmunicantiā ciuilis quā aliquando habuit cuius calore iuuat:sic econtra ciuilis sola iuuatur calore naturalis cuius cōmunicantiā habuit,vt in.ſ.pact⁹ ne peteret. Itē operatur cessio bonorū vt post cessionē nō possit debitor exigi nisi in quantum facere potest,vt.d.l.qui bonis.ff. eod.z dic vt ibi. Item habet effectum contra omnes creditores si gratia vnius tātum cedatur,vt.ff.eo.l.qui bonis.ſ.sabinus. Item queritur nunquid debitor possit renūciare beneficio cessionis.videtur q̄ non cū sit cōtra bonos mores,vt.ff.solu.mat. l.alia.ſ.eleganter.per quem.ſ.hoc tenet Dy.z quia ex hoc deduceretur debitor in carcerem contra.l.j.eo.z de exacto.tribu. l.ij.z.ā.de act.z oblig.l.ob es. Ly.dicit q̄ cum esset Rome iudex domini Ludouici de Sabaudia senatoris z esset hec questio de facto coram eo exhibitum fuit sibi consilium Jac.de are.q̄s ro me dederat in quo allegabatur ꝓ z contra.primo enim q̄ nō teneret renunciatio:quia beneficium cessionis competit demū post confessionem vel condemnationem,vt predictū est.tali ergo iuri futuro renunciari non potuit,vt.ff.de lega.ij.l.si ita scriptum.ſ.j.de acquir.hereditl.is qui heres,etiam si renunciatum esset per pactum:quia per incarcerationem debitor dicitur iniuriam pati,vt.j.eo.l.cum filij.que cuitatur per cessionem z si teneret renunciatio exponeret se iniuriādum sed factum de futura iniuria propulsanda improbatum est,vt.ff.de pac.l.si vnus. ſ.pacta que turpem.ergo a simili talis renunciatio. Item per talē pactum infringitur hominis libertas z deducitur ad speciē seruitutis,scilicet ad carcerem,vt.ff.de homi.libe,exhib.l.ij. Et ideo non videtur valere,vt.ā.de libe.cau.l.nec si volens. In cōtrarium videtur q̄s valeat renunciatio ex regula generali.ā.de pac.l.si quis in conscribendo.z ideo non posset redire ad id cui renunciandum putauit,vt.ā.de reb.credi.l.si quis. Item certi sunt casus in quibus non tenet renunciatio iuris sui q̄s not.d. l.si quis in conscribendo.z.ff.de pac.l.pactū inter heredes. Iste non est de illis ergo sub regula remanet.nec obstat q̄s dicit de iure futuro:quia per pactū bene potest renunciari,vt.ā.de pac. l.j.z ibi not.nec hec iuris executio potest dici iniuria nec cōtra bonos mores cum debitor delinquat non soluēdo:quia venit contra fidem promissam.arg.ff.de doli excep.l.pactum.ſ.j.z sic equum est q̄ penam carceris sustineat vt sic mctu pene fiat solicitus in soluendo.argu.ff.de iniur.l.j.z de vsur.l.cū quidam. ſ.de pupillo.z ꝓ hoc.ff.de iniur.l.iniuriarum.ſ.ij. Nō obstat l.cum filij.j.eo.quia exponi debet iniuria,id est pena que est iniuria respectu iuris naturalis sed ius respectu iuris ciuilis q̄s propter bonū publicū sic prouidit,vt.ff.de neg.gest.l.j.de vsufcap.l.j.z argu.ff.de pen.l.si operis.z de fideiuſ.l.si a reo. Item si cet per legem:ergo z per pactum,vt.ff.de pac.l.non impossibile. sed per.l.de negatur facultas purgandi moram,vt.l.traiectitie, z.l.magnam.ergo z per pactum hoc facilius potest denegari a simili facultas cedendi bonis que est quedam via ad euitādam penam carceris,potest ergo pacto remitti.item facultas cedēdi bonis aliquando denegatur per.l.j.eo.l.si.ergo z per pactū tolli potest,vt.ff.de pac.l.non impossibile.z facit q̄s not.ff.de pact.
12 l.si quis crediderit. † Itē iure diuino incarceratur debitor. Luce.xij.z Matthei.xviij. Non obstat q̄ dicitur infringi hominis libertatem per incarcerationem:quia hoc cōtingit ꝓpter contumaciam non soluentis.ergo ꝛc.vt.ff.de regu.iur.l.q̄s quis.et si quis ius dic,non obtempe.l.j.dicit q̄s Jaco.predictus tenuit q̄ si renunciatio fiat in contractu q̄s teneat z non liceat cōtra venire z contrahentes decipere,vt.d.l.si quis in conscribendo. si vero post contractū factum ex interuallo:nunc nō coadiuuet act.argu.ff.de pact.l.iuregentium.ſ.quinimo.nisi vbi ex pacto elisa erat:quia tunc per cōtrariū pactum auxiliatur,vt.d.ſ.pactus ne peteret.argu.ff.de regu.iur.l.nihil tam naturale. Idem si renuncietur tempore condemnationis cum tale pactum nihil habeat a quo vestiatur,vt.ff.de verb.oblig.l.in conuentionalibus.z ita consuluit idem dominus Jaco.fm Ly.ꝓ quo multum facit q̄s not.j.eo.l.si.nisi dicatur q̄s ibi tempore exactionis releuatur in tāto spatio temporis,sed etiam ab ipso principio posset releuari si illud procederet ex cōuentione vtriusq̄. Unde eadem ratio sententia Dy.Humanior videtur ipsi Ly. Nec potest dici q̄ contumacia non soluētis faciat dignum debitorem hac pena:q: sicut supra in principio dixi debitor priuatus quātūcunq̄ contumax potest cedere bonis,z sic remanet pactum esse contra bonos mores z hominis libertatem,z hanc etiā sententiam tenet Ricar.per glo.que est signata super.l.ob es.ā.de actio.z oblig.z de hoc tetigi.d.l.ob es.in fi. Et ad tollendum q̄s iste non sit contumax nec dignus carcere ex quo propter inopiā
13 cedit bonis bene facit q̄s not.per Inno.d.c. ℣.z.ā.de offi.delleg. Et ꝓ ista opi.etiam facit:† quia ad vincula vel carcerem perpetuum liber homo damnari non potest,vt.ſ.de pen.l.incre

Universidad de Deusto
Biblioteca

dibile, quod esset si cedere bonis non posset. z quia carcer non est inuctus ad penam, vt. ff. de penis. l. aut damnum. §. solent. li. et de iure canonico secus videatur, vt extra de penis. c. quãuis libro. vj. Opinionem Dy. quod cessioni renunciari non possit vidi communiter approbari z obtinuit pluries de facto. z pro hoc etiam potest solui questio an valeat statutum quod nõ possit cedi bonis sicut dicit Ly. esse pessimum. j. de solutio. aut. hoc ni
14 si vbi querit de statuto, sed non solut. † Item queritur an collegium vniuersitas vel societas. puta mercatorum possint cedere bonis, dic quod sic cum eadem sit ratio quia ita in missio in bona vniuersitatum sicut z singulorum. vt. ff. qõ cuiusq; vniuer. l. j. §. penul. z pro hoc facit. ff. de fideiusso. l. mortuo. z videtur expressum in authẽ. vt determinatus sit numerus clericorum. §. inuestigantes, circa finem, ibi quatenus rerum omnium creditoribus cederet. ꝛc. licet ibi de cessione facti magis quã iuris loqui videatur. Ultimo queritur vtrum in obligationibus procedentibus ex maleficio possit quis vti beneficio cessionis. de hoc vide quod notatur per Innocen. dicto capitulo odoardus de solutio communiter tenent doctores qõ nõ ꝛ qñ põt in pecunia luisluit in corpore. vt. l. quicunq;. supra de iuris fugitiuis. vbi hoc tetigi. ver. in quarto dicto. pro hoc de penis. l. j. §. vlti, de incen. rui. z naufra. l. qui edes, de in ius vocan. l. fin. de iurisdictio. omnium iudicum. l. si quis id quod. §. j. z pro hoc etiam quia conuentus ex dolo non habet beneficium vt conueniatur in quantum facere potest. ff. soluto matrimonio. l. etiam. §. j. de re iudicata. l. si rerum amo. z ad hoc bene facit. ff. que in fraudẽ credi. l. vltima. §. fi. z hoc videtur sensisse gl. l. xxvj. dist. c. non satis, circa principium. z. xiij. q. vj. si res aliena. z. q. vltima. c. j. et hãc tenebat Oldra. z Jac. de are. qui aliegat. ff. de administrato. l. ob fenus. cum ibi notatis. Si tamen sustinuit penam in corpore amplius non tenetur etiam si ad pinguiorem fortunã perueniat quia pena corporalis pro solutione z liberatione succedit. vt notatur in glo. extra de homicidio. c. sicut dignum. §. eos. Jusuper que incipit, alias inanis est actio. z de hoc etiam bene notatur per Joan. andr. extra de regulis iur. c. peccatum non remittitur. lib. vj. Item notandum quod per cessionem bonorum non efficitur quis infamis. vt supra de his qui notã. infa. l. debitores, infamia tamen facti sic vt ibi dixi. Item vide ad hanc materiam quod notaui. j. titulo proximo. l. iij.

Si quantitatem. Ibi temere subaudi magnitudine. vt dixi. s. eo. super rubrica. verficu. item queritur vtrum cedens et dic vt ibi.

Legis iulie. Ibi submoueri. sicut enim dominum nõ trãsit etiam si res essent eius qui bonis cessit ex ea cã ita nec prescriptio seu qui potest si aliene sunt. z hoc dicunt quidam z non male. Sed tamen littera melius videtur intelligi in rebus cedẽtis quibus non distractis sed in primo statu manentibus nõ obstat pretio quominus eas possit recuperare si priuatus esset creditori soluere. z pro hoc. §. 1. proxi. z dixi super rubrica. ver. item queritur vtrum cedens.

Propter. Sicut immunitas respicies personam vt hic patet z vide qõ dixi super rubrica. ver. itẽ quero nũquid debitor cuiuscunq; generis.

1 Cedere bonis acerbum est.

Cum z filij Ibi ad cessiõis flebile ꝛc. nota beneficium flebile est cessionis. j. l. fi. dicitur miserabile. † Acerbus enim est cedere bonis. in authẽ. de fideiuss. §. qõ autẽ decetero. ver. agnoscat sicut dicitur triste remedium appellantis. ff. de appel. l. serui. In glo. corporali. in fi. z legatum pecunie tenet relictus ei qui nihil in peculio habet propter spem querendi. vt. ff. de peculio legato. l. ei quoq;.

1 Debitor inducias nolens statim cedere potest.

2 Debitor cui datur dilatio quinquennalis an satisdare debeat de soluendo infra quinquennium.

Cum solito. Ibi electio detur dicit gloss. parua a debitore. Alia gloss. que statim sequitur super verbo inducias tenet qõ sit in electione creditorum. credo † quod si debitor nolit inducias sed statim cedere quod possit z tunc est in electione eius. Si autem nollet cedere sed vellet inducias tunc sit in electione creditorum. z ita concordentur glo. Ibi causa iudicetur scilicet concertatio creditorum discordantium de cessione recipienda vel dilatione quinquennij danda. Ibi z nunc id est isto casu. Ibi humaniorem. nota eligi opinionez eorum que est humaniorz sicz alias maiorz pars dicitur que meliorz rationem litur. vl. di. c. multi. z ad hoc bene concorz extra de transac. c. ex
2 parte. in fi. z ibi in glo. † Sed an eo casu quo conceditur dilatio quinquennalis tenetur debitor satisfare de soluẽdo intra quinquennium ? vt ꝛ sic. vt. §. de diuersis rescrip. l. vniuersa. qõ non puto cum hoc nõ dicatur hic in. l. vniuersa debatur dilatio per principem inuitis creditoribus hic ipsi creditores debãt spõte dilationem quinquennij. z dic vt dicta. l. vniuersa dixi.

De bonis authoritate iudicũ possidentis. Rubrica.

Super rubrica Vide Azo. in summa. c. z sunt duo ti. ff. querit Odo. que sit differentia inter hũc titulũ, ꝛ. ff. ex quibus causis in possessionem eatur. quidam qõ pillum fit solum missio in possessionẽ nõ vendi catio ꝙ fit per hunc titulum sed z per illum fit venditio vt eodẽ titu. l. fulcinius. §. j. vñ dic qõ ibi loquitur in missione que fit ex interlocutoria. iste tã ex interlocutoria quã ex diffinitiua et siue latiret siue non. z vide qõ no. ff. de neg. ge. l. j. z. ff. co. sup rubrica.

Ih bonis mortui Scilicet heredis legatariorum primorum. In glo. vlti. in fi. que est supra ad. l. falci. auct, sed cũ testator. primo tamen primis legatariis tanquam creditoribus vt hac. l. que non mutatur per illam auct.

Et iurisditionis In glo. creditoribus z in alio qui ponit in precedenti. §. quesitus. z que sit ratio quare creditores defuncti possint petere separationem z non heredis patet in prealleg. l. j. versi. ex cõtrario. In gl. multa vertuntur ibi a stren sis peculij sunt. Cõtra quos non impetratur per creditores sed ipsi bene possunt separationez petere. Fran.

1 Cedens bonis insolidum tenetur ex contractu vero post cessionem inito.

Ex contractu. Cedens munit est exceptioem proximo super rubrica ver. itẽ queritur qõ sit beneficium † ex contractu vero post cessionem inito tenetur insoliduz vt hic a contrario sensu. Quid ergo si erat debitor conditionalis z cõditio extitit post cessionẽ nunqd cõuenietur insolidum vel in quantum facere põt. quidã qõ in quantum facere potest quasi iste contractus reputetur factus ante cessionẽ arg. ff. de verb. oblig. l. si filius. z qui potio. in pigno. ha. l. potior. idẽ dicũt in debitore annuo qz stipulatio vna est vt. ff. de dona. causa mortis. l. senatus. §. fi. Pe. neutrum credit. imo dicit qõ conuenietur in solidum qz vbi cessit bonis ex contractu preambulo conuenitur deducto ne egeat. verũ est quando cessio proficit creditoribus qz bona habent. Sed in casibus predictis nihil commodi habẽt tales creditores. p tẽpore futuro. non ob. l. potior. qz licet debita presentia reputent : non tamen agitur pro futuris nec hoc dicit. l. si filius. qz nõ ppter suos obligatiõis sed propter opera filij querit patri. z pro hac sententia facit. ff. de iure patrona. l. si bona. Sed pone qõ in bonis postea cõstitis occurrit creditor qui fuit ante cessionẽ z ille qui fuit post cessionẽ quis preferetur ? videtur quod qui postea ẽrit vt. ff. qõ cum eo. l. iij. in fi.

P **Rodebito.** In glo. z. j. in fine solu. vt ibi Jacobus.

Iuror. Ratio dubitatiõis in hac. l. oriebas. tur ex. l. mulier. §. cũ proponeretur. z. l. a filia. ff. ad trebel. z qõ dicit soluendo non sunt. dic suis ppriis creditoribus. z est hec lex quasi de verbo ad verbum in. l. si adulta. in glo. allegata.

In possessione Nullo defendẽte heredi tatem vt. §. e. l. si bona. z quod dicit dominium. seu rei z in cuius possessione sic missi sunt. z qõ subiecit tenentes. l. ex teli possessione ꝛa seruande causa.

1 Creditor iuris ordine debet debitorem conuenire.
2 Decretum quid sit.
3 Decretum primum a quibus interponatur magistratibus.
4 Missio in quantum fieri debeat.
5 Decreti primi effectus est multiplex.
6 Possessor an efficiat qõ i hypothecaria missus ex pio decreto.
7 Missio an fiat in omnia bona in hypothecaria.
8 Pignus pretorium non impeditur per conuentionale.

Cum proponas † Creditor dz cõuenire debitorẽ ordine iur. hoc dicit. z 2 cor. 3. de pactis. l. si pacto. z Ly. hic tradit materiam primi z secundi decreti. de qua materia

teria satis notat in Spe. de primo z secundo decreto per Rofr. in libello co. ti. per Inn. extra vt lite non contest. c. quoniam frequenter. §. in alijs. z latius de ver. sig. c. dilecto. z Dy. plenissime de dã. in fecto. l. si finita. §. si plures. z. §. iul. z ibi in gl. z p Bost. in summa de re iudica. §. qd sit primũ decretũ. z. §. sequentibus. Sed qz Ly. aliquas opiniones vltramõtanoz recitat breuiter scõm eũ aliqua tãgã z de residuo recurrak ad predictos. querit ergo primo quid sit primum decretum. z ot qõ Rofr. z gl. dicũt qõ est detentatio siue possessio que habet ex primo iussu iudicis qõ Dy. z alij improbãt dicẽtes qõ detẽtatio siue possessio est effectus primi decreti z primũ decretũ est cõ illius possessionis siue detentationis. vñ sicut causa precedit effectũ ita primũ decretũ precedit detentationẽ siue possessionẽ. ipse tñ Ly. excusat Rofr. dicẽs qõ licet improprie locutus fuerit : tñ eius intellectus fuit sanus sicut etiã loquitur imperator seruitus et cõstitutio iuris gentium id est effectus constitutionis vt instituta de iure personarũ. §. seruitus. Alij dicunt qõ decretũ est rei regulariter. phibite casualiter facta p missio. z ponunt exemplũ in phibita alienatiõe rerũ minorũ. que tũ casualiter cũ decreto permittit. Sz illud non est bñ dictũ qz decretũ aliqñ etiã est phibitorium. Item non cõprehendit oẽs casus in quibus decretum interponitur.
3 † Alij dicunt qõ decretũ est rei regulariter nõ p missi certo modo facta p missio vel phibitio. z ponũt exẽplũ in rebus minorũ vt pdixi vel qz regulariter minoz nõ venit cõtra cõtractũ suum. aliquando tñ iuder permittit, vt. ff. de minor. l. etiã. vel qz regulariter nõ licet rẽ alienã accipere vt. ff. de ser. vr. prz. l. quidã ibe rus. fallit si non defendã. vt hic z. ff. si er nor. cã aga. l. ij. In hoc starẽ opinioni Dy. in. j. q. de. §. iulianus. in quo differat primum decretũ ab interlocutoria a pcepto z a diffinitiua cõsuevit dici. ff. de off. pcõsu. z legati. l. nec quicquid. §. vbi decretũ. z de isto pio decreto non habeẽ exẽssum in iure sed scõm pñsupponit primuz quo iure petatur interponi Dy. qõ officio iudi. Ja. de ra. qõ ali quando officio iudicis mercenario z aliqñ officio iudi. nobili. Petrus qõ semp per officiũ nobile qõ principaliter imploratur ppter contumaciã rei. hoc enim officiũ nulli actioni deseruit. sz certe imo videtur actioni deseruire. qõ patet qz summatim exa-
3 minatur negotiũ. vt authen. ei q iurat. † A quibus magistratib⁹ interponat primũ decretũ. dic aut petik in cã excedẽte summaz ccc. aureoz z tunc tantũ per maiorẽ iudicem interponitur aut j. z tunc etiam per minorẽ argu. ff. de iudi. l. quoties. fin Jac. de ra. Pet. dicit qõ est error. q. pcedit ex alio errore. §. qõ primũ decretũ petatur officio iudicis mercenario. qõ non est verũ scõm eum vt supra. primo dixi ergo ꝛc. vt. ff. ad municipales. l. ea ꝙ. et de iurisdi. om. iudi. l. iubere. ad. l. quoties. vbi dicitur qõ inciden ter cognoscit ot qõ nõ est verũ cũ nõ tẽdat ad eum de fine directe vtrũ possit interponi iudice non sedente pro tribunali. Dy. tenet in suo tractatu qõ sic. z de hoc dixi in. l. a. pcedente. Quo ordine perueniatur ad ipsum. dic qõ citato reo instit. de pena temere litigantiũ. §. fi. z si nõ venerit fm quosdaz amici sunt requirẽdi vt. ff. ex qui. cau. in pos. ſeatur. l. hec autez. z ex quibus causis maio. l. item ait. §. fi. z. l. seq. qõ nõ placet Bet. vt. l. 9 sentaneũ. §. quo. z qñ iudex. z in. l. hec autẽ. ot esse fauore minoriũ. In alijs. l. est ideo qz in eis tractak de iure speciali qõ facilius denegatur quã ius cõe z in authen. de non alie. §. qz verisimile. Item summarie cognoscetur de debito vt hic. Sed nunqd citatio dz esse trina videk qõ non qz celeritatẽ desideret vt. ff. de dam. infec. l. j. In qtrariũ est qz debitor reuersus volens recuperare possessionẽ tenetur refundere expen. vt. l. cõsentaneũ. z opus est tali citatione ex quo teneak ad expẽsas. id est que inducat 2tumaciã et illa est trina vel vna ꝙ oib⁹. vt. ff. de re iudicata. l. cõtumacia. §. contumax. Ly. tz qõ si citatus dixit nolo venire sufficiat vna. 7
4 alias reqrak trina vel vna ꝙ oib⁹. † Sed qualiter z inquantum fiet missio : dicaut agitur reali aut psonali aut mista. Si reali dicunt gl. aut dolose latitat aut non. z idẽ est hodie per authen. ei qui vbi gl. remittit ad notata in. l. C. z idẽ nota. in vſibus feudo rũ de milite vasallo qui cõtumax est. c. j. circa mediũ gl. magne. Ubi tenet gl. qõ idẽ est qõ in psonali vt no. ff. ex quib. cau. in pos. eak. l. fulcinius. §. itẽ videamus. que approbatur per Dyñ. Ja. Pe. z cõmuniter oes. Unde dic aut agit ad rẽ corporalẽ aut incorporalẽ. pio casu aut qr possidet aut qz dolo desijt possidere. Si qz possidet aut petitur solũ res z tũc in rem illã hodie fit missio. aut res z fructus z tũc aut fructꝰ extãt. z idẽ. aut sunt cõsumpti z tunc idẽ qõ in psonali. si dolo desijt possidere. Quando autẽ agitur ad rẽ incorporalẽ vel personali vel mista dic vt notak per Dy. in tractatu suo versi. quarto quero in quantum fit missio hoc verum cum ex personali petik quantitas vel certa species. Si autẽ species incerta vt puta strichus aut pamphilꝰ alternatiue. dicit Ja. de ra. qõ idem est qõ in obligatione generis qz equiparantur vt. ff. de condictione indebi. l. cum is. in fin. z ideo fiet missio in estimationẽ effectus obligationis arg. ff. de ver. obl. l. eum qui certarum. §. j. Pe. vero dicit qõ aut est electio creditoris : z tũc fiet missio in omnibus rebus alternatiue petitis qz ex quo per defectum rei nõ declaratur in vtraq; fit missio. vt ff. quorum leg. l. j. §. qui autem. z istud credit Ly. verum in pio decreto. in scõo dictum Ja. Item si fiat missio post litẽ conte. et sacramentũ calũnie prestitum vtrum in summaria cognitione que fit de debito teneatur creditor iterum iurare de calumniando qõ non cum semel tantum iuretur vr supra de iura. calumnie authẽ. hoc sacramentũ. Jn cõtrarium videtur qz modo calumniari posset. vt. ff. de dãno infecto. l. qui bona. §. si quis stipulatus. z hanc tenet Ly. qz cum missio fiat fm Pe. ex nobili officio qõ nulli deseruit actioni alia instantia per se videk. † Quis
5 sit effectus primi decreti. dic qõ multiplex vt notak per Dyn. dicto tractatu ver. xiij. ꝺro quis sit effectus. Lyn. latius dicit : aut queritur de effectu quãtum ad executionẽ antequam missus sit re ipsa. aut de effectu actionis quã habere possit facta missione. primo casu põt implorare iudicis officiũ vt exequatur et si non admittak missus habet actionem in factum. vt. ff. de damno infecto. l. pretor. z. ff. ne vis fiat ei q in possẽ. missus est. l. j. z. ij. aut cũ quod re ipsa mittak in pos. non hz pignus pretorium. vt. ff. de pigno. actio. l. non est mirum. Secundo casu quando re vera ventum est in possessionẽ : tunc aut querik de effectu quãtum ad actionem in rem z habet hypothecariam quia habet pignus pretorium. vt. d. l. non est mirum. z hoc quando mittitur in personali. at vbi mittitur in reali in re petita non constituit pignꝰ qõ in re sua nemo põt habere. vt. ff. de reg. iur. l. neq; pignus. Si queritur de effectu quãtum ad interdictũ vnde procedit actio in factum generalis. vt specialis ex illo interdicto. vt. ff. de dãno infecto. l. si finita. §. fi. tunc aut queritur de effectu primi decreti quantum ad speciale interdictum vñ vi vel vti possidetis z refert aut est missus in re petita reali actiõe aut personali. primo casu qz statim possidet iz non irrenocabiliter nisi post annum qñ non est lis contest. vel quasi. vt. l. si quis emptionis. §. pen. de prescrip. xxx. annorum habebit interdicta premissa que possidẽtibus dantur. Sed missus in personali non qz non possidet sed solũ detinet. vt notak per Dy. d. tractatu. quod verũ est regulariter. fallit in casu. vt. ff. vt legat. no. ca. l. post quã. §. j. fin Jac. de
6 are. † Quid in hypothecaria nunquid missus ex primo decreto efficiat possessor. gl. variant vt dixi supra de prescriptio. xxx. annorum. l. si quis emptionis quas gl. Dy. ad concordantiam reducit. vt ibi dixi z patet in dicto suo tractatu ver. xviij. quero qd in hypothecaria. Alij cũ distinguunt aut agitur hypothecaria ex pignoze pretorio z tunc primus decretum z secundum z etiã diffinitiua sententia aduocat detentionem tantum. z t. l. non est mirum. Aut agitur ex pignoze cõuentionali z tũc est vera Dy. distinctio. aut contra debitorem aut contra extraneum. Pe. indistincte tenet quod idẽ sit qõ in personali qz non debet tantum operari primum decretum quãtum diffinitiua sententia que fertur plene discusso negotio qõ nõ fit in pio decreto. Sed diffinitiua sententia in hypothecaria nudã anocat possel. vt. ff. de exctiõibus. l. si cum vẽditor. Ja. de are. indistincte tenet quod idẽ sit quod in reali quod non videtur posse procedere quia in reali aut mittitur ante litem contesta. vel quasi z auditur reuersus de possessiõe. intra. annũ. aut post lit. cõtest. vel quasi z nõ auditur nisi de proprietate. vt. §. vbi in rem actio. l. ij. Sed in hypotheca ria quare deberet debitor probaret de proprietate cum creditor confiteatur esse debitoris nec dicit se habere nisi iura pignoris. z illud videtur possidere nomine debitoris. vt. ff. de vsucap. l. pignoris. Ad hoc respõdet vt dixi. §. vbi in rem actio. l. ij. circa finẽ. quod placet Ly. z de hac materia ibi dixi z de iudic. l. properandum. §. fin autẽ reus. satis plene. † Sed nunquid in hypotheca-
7 ria fiat missio in omnia bona obligata ? gl. que est in aut. hic signata tz quod sic z Odofre. per. l. vltimã que res pignori obligari possunt. quod verum est regulariter. fallit in casu secundũ vnum intellectũ. §. cõmunia de legatis. l. j. in fine vbi de hoc dixi. Idem tenet Dynus quod missus ex primo decreto lucretur fructus in casu. l. fulcinius. §. fi. quod intelligit Ja. de are. si hoc exẽsse dicat iuder dicẽdo mitto te vt fructus lucreris ppter minimam contumaciam debitoris. z hoc facere potest nõ solum in petitione hereditatis sz qualibet alia actiõe. z ita tenet speculator de primo z secundo decreto. §. restat. versi. hoc autẽ. Idem tenet Dynus z primo decreto non appellari dicto tractatu versi. octauo quero. Pe. distinguit z melius secundum Lynum quia aut decidit omnem questionem vt cum decernit rez minoris nõ alienari vel minorem non restituir z tunc appel. potest alias nõ de secũdo decreto idem per omnia dicit quod Dyñ. et ideo hic non repeto. Jn gl. omnium olim ibi. l. prima. imo non videtur etiã iure antiquo fieri in omnia bona imo seruabatur ordo tra ditus. ff. de re iudicata. l. a diuo pio. sed illud cum fit missio ex diffinitiua, secus si ex interlocutoria qz tunc fiebat in omnia bona

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt tedio effectus veniret respōsurus ꝛ ite intellᵓ gitur hic ibi l.p debito. tunc cū cum habeat conuentionale pignus nō est necessariū pretorium quod per missionē contrahitur vt ff. de pignora. act. l. non est mirū. Sed si agens personali velit hoc consequi poterit ꝙ non impeditur pretorium per conuentionale etiam in eisdē rebus contrahi vt supra de iudi. l. cum debitoris. et ibi notat ff. de annuis legatis. l. fundus. Old. In glo. forte duoꝝ ibi. l. si. hec ꝛ superiora nihil faciunt quia loquuntur de debito liquido per sententiā vel confessionem ꝛ de differentia que fit in glo. vendak pignus ex interlocutoria vel diffinitiua, dic vt dixi supra de iudi. l. pperandum. §. finautem reus. In glos. argu. ibi ad iudicē competentem pro hoc. ff. de verbo. obliga. l. qui rome. §. pennl. ꝛ ibi dixi. Ibi cōpetens iudex quo ad hanc. l. j. et vendi tio pro tota. nullo cū tempore ꝓditio fiebat etiam in personali nisi pro mensura debiti vt supra de his qui ad eccle. confugiūt. l. pñti. §. cum autem. ꝛ ibi notatur. Ibi alias id est cum habet et possidet adhuc rem. Ibi immista quo ad duo prima mēbra nō quo ad primum. Ibi idem celsus ꝛ ibi no. Oldra. ꝛc.

¶ Missio olim fiebat in omnia bona: hodie vero pro mensura debiti declarati.

2 Iudex modum excedit qui vltra mēsura debiti declarati in possessionem mittit.

Et qui iurat. Pro declaratiōe. l. C. auk. vide qd notak in corpore vñ hec sumitur et dixi. ā. de iudi. l. properādum. §. sint autez reus. ꝛ vbi in rem actio. l. ū. ꝛ dic fm Od. quod olim in personā ✝ missio fiebat olim in ola bona hodie pro mensura debiti declarati. fallit in tribᵇ casibus hic in gl. vltima notatis si in reali sit missio in possessiōe rei petite, fallit in confessoria ꝛ negatoria vbi fit in ola bona. vt. ff. si seruitᵗ ven. l. is cuⁱ⁹. Item fallit in vniuersalibus, vt. ff. de petit. hereditā. l. item videndum. in fine. ꝛ. l. nō rātum. ꝛ ex quibus causis in possessorio. l. sulcinius. §. celsus. ꝛ. §. sequenti. Itē fallit in hypothecaria vbi fit missio in omnia bona obligata, vt in. l. C. dixi. ✝ Est etiam notādum qd si iudex mitteret in possessorio vltra mensurā debiti declarati qd dicitur modus excedere ꝛ iō ab eo posset appellari, vt dixi. ā. quorum app. non recipiunt. l. ab executore. ꝛ notatur in Speculo de sententie executione. Sed quare fuit iste fatuus qd iurauit querunt Od. ꝛ Ric. quidā dicunt quod spōte hoc fecit. Alij qd loquit in casibus in quibus tenetur reus satisfacere iudicio sisti. ff. q satisfacere cogant. l. sciēdū. Sed qr erat in dignitate positus vel satisfacere nō poterat cōmissus fuit in ratorie cautioni, vt. j. de dignita. l. quoties. ꝛ supra de episcopis ꝛ clericis au f. generaliter, Sz cū hic dicat pro mēsura debiti fieri missionē, quid si non petak quātitas sed factū vel genus? dic qd inder estimabit quantū interest mea fieri, vt. ff. de re iudi. l. si quis ab alio. vel genus solui, vt. ff. de cōditiō furtiva. l. si seruᵘˢ. Odeffre. Sed quō fiet ista summaria cognitio de q loquit hic. i. C. nūqd sufficiat sacramentum creditoris? dic vt not. in Spec. de contu. §. sequitur videre, versi. sed nunquid precedet per Bofft. in summa de iudi. §. si vero intra annū, versi. qd contingit propter duo vt lite non contest. §. summaria autē cognitio. ꝛ si debitor post annuz veniens velit recuperare ꝛ creditor nō hēat aliam ꝓbationem nisi sacramentum prestitum videk sufficere, vt dixi. ā. de prescrip. xxx. annorū. l. si qs emptiōis. in fine. Quid si absens est ex iusta ꝛ probabili causa? vide qd notak per Ber. extra de offic. deleg. c. consultationibus. Quādo fiat venditio rerū pignoris capturaꝝ vide p Azo. in summa de executione rei iudi. §. fi. ꝛ notatur. j. l. pri. in gl. ū. ibi iubere hoc nihil facit sz alleg. ā. de iudi. l. sancimus. in fin. nec hic mentio fit de citatione per edicta sed de reali exhibitione per captionem persone. In glo. iudicio sisti ibi admittitur reus dato qd nō fit res vēdita nec creditoris soluti adiudicata.

¶ Missio creditorū in possel. honorum pro mensura debiti an profit aliis.

Cum apud Ibi huⁱ⁹ cōmoditatis ꝛ sunt ✝participes huius cōmoditatis si nō sunt alia bona qi si sunt alia tūc ista in quibus missi sunt cōmunicare nō tenent aliis sed prodest missio aliis quo ad hoc vt ftatum ēt in aliis bonis possint impetrare fm decretū fm W. de la fon. Sed nunquid istud prin cipium huius. l. est hodie correctū scilicet ✝ qd missio creditoruꝝ non pfit aliis cum hodie nō fiat missio nisi pro mensura debiti declarati? Ly. tenet qd non ꝛ qd vnius missio etiam hodie pfit aliis sicut ꝛ pscriptionis interruptio vt infra de duobus reis. l. fi. alias sequeretur absurdum qd actio nō priuilegiata ꝓferri posset priuilegiate si pro missus esset qd esse non debet, vt. ff. de priuile. credi. l. ij. ꝛ. l. seq. Odo. Item quod infra dicitur qd secūdo venientes debēt debitū sibi certū facere dico q b facere tenent p testes vel instrumēta ꝛ nō per iuramentum fm Oldra. et quod dicit fm debita eis satisfieri intellige quando bona assignantur ex secundo decreto. tunc em pro rata dāni vel crediti fit assignatio vt hic ꝛ notak de dā. infec. l. si finita. §. cum autē plures. 2 ꝛ vide qd dixi. e. l. §. si plures. ✝ Ex pro autē decreto fit equaliter omnium missio vt dicto. §. cum autem plures. ꝛ. l. pretoris. §. si. eo. ti. Item quod dicit post diffinitum a nobis tempus gl. laborat ꝛ varie exponit. ego autem puto qd loquatur de tēpore quadriēnij de quo supra dictū est ꝛ verbum similiarcha qd est. j. exponet. i. sacrorū vasorū custode vt exponitur. ā. de sacrosan. ecc. l. iubemus nulli. in principio.

¶ De priuilegio fisci. Rubrica.

¶ Priuilegio fisci nō attribuik qd iure expssum nō reperik. 1
Bona delinquentis an sint tacite fisco obligata. 2

Bona mariti. Multa priuilegia fisci notank i summa Azo. huⁱ⁹ ti. ꝛ dic qd fiscus regulariter vtitur iure cōi, vt. ff. ā iure fisci. l. qd placuit. ꝛ dixi. ā. de peti. here. l. j. ✝ Male ergo dicūt q dicūt spāle est priuilegio fisci nisi hoc reperiak iure expressum imo in dubio interpretamur contra fiscū, vt. ff. de iure fisci. l. non puto, secūdum cōmunē intellectū illius. l. licet dominus Oldr. eam aliter intelligeret ꝛ exponeret eā non puto facile id est facsliter sed grauster delinqre eum q in dubijs contra fiscum interpretatur, qui forte intelle ctus verior est ꝛ ratio priuilegio fisci habek in ter. ā. de condi. ex lēg. l. j. ꝛ vide ad hanc materiā qd notaui ꝛ dixi. ā. ne vxor p ma rito. l. ij. §. in quibus causis pignus tacite cōtrahit. l. satis. ✝ Sz dubitari vidi vtrū bona delinquētis sint tacite obligata fisco. Odo. qd sic per hanc. l. ꝛ ita etiā tenet. j. de iure fisci. l. j. lib. x. in lectura sua ꝛ Azo in summa huius titu. in principio. ꝛ videk expressum. ff. de dona. l. post contractum. In cōtrarium videtur. j. penis fisca. creditores preferri. ibi tamen tenet glo. precedentem opinionem pro qua etiā facit. ff. de iure fisci. l. aufertur. §. fiscus. licet glo. ibi teneat cōtrarium. et idē no. ff. de pactis. l. rescriptū. Dyn. in. d. §. fiscus tenet qd etiam in malefitijs habeat tacitam hypothecam. Sed cōtra creditores priuilegiū illud non exercet ꝛ sic intelligank cōtraria, ꝛ dicta. l. penis fisca. creditores preferri. Ly. tamen in. l. si qs post hac infra de bonis proscriptorum. hoc non approbat qi si fiscus in delictis haberet tacitā hypothecā ex tunc non posset alienare ꝛ non esset locus distinctioni que fit per doctores ꝛ gl. in dicta. l. post contractum vtrum alie nauerit in fraudē fisci necne sed indistincte alienata post delictū revocarētur saltem per hypothecariaz. vnde sēm eum fiscus non habet bona delinquētis tacite obligata per dictā. l. post cōtractum. ꝛ. ff. de dona. causa mortis. l. si quis. Multo ergo fortius in condēnationibus que quotidie fiunt per potestates in ciuitatibus nō sunt bona obligata ciuitati. vt. ff. ad munici. l. si mille. ꝛ ꝓ hoc facit gl. infra in quibus causis pignus tacite contrahit. l. sciās. nisi forte diceremus ex vsurpatione ciuitates hodie tenere ius fisci vt dixi supra de his qui. vt indignis lege prima.

Quamuis. Oppo. qd fiscus nō ꝓferatur ✝quia habet tacitā vt qui potior res in pig. ha. l. fi. glo. tenet qd hec cōrigitur per illā. tu dic qd mulier ꝓferk habentibus tacitam nō priuilegiatam sed fiscus habet eā priuilegiatam ꝛ ex quo tempore cōputetur priorita, dic fm Pet. qd ex tempore quo contrahitur. vt. ff. de bonis que liber. l. cum oportet. §. fi. ꝛ. j. l. proxima. et qd hic dicit tibi obligarenk, dic sz tacite per legem propter dotis receptionem.

Pecuniam. Pro declaratione huius. l. vide. ā. de iure delib. l. fi. §. sui vero heredes. ꝛ qd ibi notak ꝛ. ff. qui potiores in pign. ha. l. si prior. ꝛ quod dixi supra de positi. l. fi.

¶ De priuilegio dotis. Rubrica.

¶ Priuilegiū personale dotis ad heredē extraneū nō trāsit. Priuilegiū dotis an possit in alīs transire per viam cessionis. Cessio plenior in emptorem fit vel donatarium ꝙ in tutores.

Super rubrica. Vide Azo in ✝summa huⁱ⁹ tit. ꝛ qd no. ff. soluto matrimonio. l. j. In gl. q incipit oi tpe. ꝛ in Speculo de dote post diuortiū reiuꝛ tuēda circa finē ꝛ qd notam supra de rei vx. act. l. vnica. §. j. §. ite notādū. ꝛ Pe. intelligit hāc. l. in priuilegio ✝ personali dotis qd nō trāsit ad heredē extraneū. Hā priuilegiū reale sicut hypothecarie trāsit ad hēdē extraneū sz nō priuilegiatū. de hoc dicit. §. q petiores in pig. ha. l. fi. opp. de lege. ij.

de lege. ij. §. ex his. de ver. oblig. ꝛ sol. vt ibi notatur. ꝛ ex his satis patet hec lex licet gl. vltra transeat ad materiā legis priuilegia. ff. de priuile. credito. de quo dic vt no. per Dy. extra de reg. 1
2 iur. c. qui prior. lib. vj. ✝ Sed quero licet priuilegium dotis non transeat in heredē nunquid per viam cessionis poterit in alium transire. videk casus qd non. ff. de administra. tut. l. ex pluribus. ꝛ hoc tenet Dy. eo. ti. l. si minoris. In contrarium videtur quia fiscus ꝛ mulier pariter ambulāt vt supra titulo primo. l. ij. ꝛ de priuilegi. fisci. potest cedi. vt. ā. ti. proximo. l. finali. et pro hoc. ff. de pactis. l. si tibi. ꝛ. §. pactus. ꝛ. l. heredis. ꝛ qd notak. ā. si aduersus fiscū ꝛ si aduersus dotem. preterea licet iste cessionarius in rem suā agat tamen proficit mulieri que de euict. tenetur secun 1
3 dum naturā contractus. ꝛ istud tenent aliqui doctores. ✝ Non obstat lex si ex pluribus. qr plenior fit cessio in emptorem ꝛ donatarium ꝙ in vnuz ex tutoribus. Nam tutor tenebatur ex psona sua insolidum. ꝛ ideo nulla sit ei iniuria si exigak insoliduz. Sed ille cui mulier vendit vel donat nō tenebak mulieri ad aliquid ergo ꝛ cetera. ratio tū illius. l. si ex pluribus valde est contra que dicit ꝙ ideo non pōt cedendo transire quia moriendo non transit ad heredes acsi dicat ꝙ illud qd non trāsit ad heredē cedi non potest nisi dicamus ꝙ dictio qd que est in dicta. l. si ex pluribus non est causatiua. Ly. dicit qd priuilegiū quod datur mulieri in dotē datur persone vel cause ratione persone ita qd ꝓsona est causa immediata concedendi priuilegium vt not. ff. de regu. iur. l. in omnibus. ꝛ. ꝓ Dy. solu. ma. l. j. ꝛ instituta de actio. §. actionū. ꝛ ideo si vera esset opinio qd priuilegiū trāsiret ad cessionariuz verum esset viuente muliere vel ea mortua relicto suo herede. alias non vt dicta. l. si tibi. §. pactū. qd forte pro babile est fm Lyn. In gl. ibi tacita hypotheca, vt. ā. de admini. tuto. l. p officio. Ibi alīs priuilegio predicta tria exempla locum habent nullo eorū de quibus sit mētio in exemplis hypotheca ria agēte sed personali tantū. Sed hypothecaria agere possent vt in. ll. supra allegatis apparet. Ibi melior conditio. qd intelli ge, vt no. ff. de re iudica. inter eos. in prin. ꝛ. l. in iudicati.

¶ De reuocandis his que in fraudem creditorum alienata sunt. Rubrica.

Super rubrica. Vide Azo. in summa eo. ti. ꝛ q dixi. ā. si in fraudem patroni super rubrica ꝛc.

Iheres. Blo. tenet qd ista excussio oliz eēt ✝ex necessitate hodie ex voluntate. Ly. tenet fm Pet. nil esse correctū circa hoc vt hic et ff. eo. ꝓ totum. ꝛ hoc verum nisi quādo ageretur revocatoria ꝛ esset certatio dāni euitādi ꝛ lucri captādi, vt. ā. de iure deliberan. l. fi. §. licentia. quia tunc prius conueniuntur qui certant de lucro captando.

¶ Turpitudinem suam allegans audiri non debet.

Filios. Nota gl. ✝ quod nō auditur allegās turpitudinem suā. de quo dic vt plene dixi supra de transact. l. transactione.

Licet glo. parificet creditorem et patronuz in participatione fraudis: tū ista parificatio non procedit qr patronus etiam non participat a fraude, vt. §. qui is in fraudez. in gl. allegato. ꝛ dixi. ā. si in fraudem patroni super rubrica.

¶ Priuilegium meretur amittere qui per fraudem seu doluz vult circumuenire.

Si actu Secūda lectura gl. qd hic loquatur ✝in liberato actiōe qua tenebak inquātum facere poterat non placet Pet. ✝ qr vbi iste liberatus cōmisisset fraudē teneretur de dolo ꝛ sic perderet priuilegiū qd condemnaretur inquātum facere posset, vt. ff. de re iudicata. l. sed hoc ita. in fi. vnde intelligit quando fraudatio fuit re ipsa sine dolo, sed forte argumentum suū nō procedit qr actio revocatoria licet competat contra dolosum datur ad interesse ꝛ in casu predicto nō interest nisi quantū debitor facere poterat qr intantum erat condēnandus. Tertia lectura placet Pe. vt loquak de act. que datur contra ipsum debitorē qui liberauit in fraudē debitorem suū qui tenebatur inquātum facere poterat. ꝛ ideo revocatoria competit solū ad interesse vt dictum est. In gl. pessime cantare. Ibi sed debitor quātū ad illuz in cuius fraudē facta est liberatio sed creditor quātum ad liberatum. Ibi damnaretur nulla liberatione secuta. Oldra.

¶ Explicit liber septimus.

¶ Incipit liber octauus.

¶ De interdictis. Rubrica.

¶ Interdictum multis capitur modis. ꝛ nu. sequen.
Moriētes tpe interdicti an finito interdicto possint in cemiterio sepeliri. Tu tenefideles Christi oēm locū indifferentē esse ad corpora sepelienda credere? cū spūs sunt magis curāda sunt. 3

Super rubrica. Vide Azo. i summa. ꝛ qd no. ff. e. sup rubrica. ꝛ i Spe. de cā possessiōis ꝛ ꝓprietatis. ꝛ per Hostiē. in sum ma. e. ti. §. an questio possessionis. ✝ Alio mō sumit interdictū ꝓ hoc titulo duz interdicitur alicui aduocationibus vel foro de quo dixi. ā. de postula. l. j. vbi qñ interdicitur patrie, vt. ā. de sentētijs. l. nulli. vel quando interdicit alicui administratio bonoꝝ, vt. ff. de ꝓbo. obli. l. is cui bonis. 1
2 ✝ Alio mō sumūt interdictū canoniste vt qñ interdicit ciuitas ecclesie locus vel populᵘˢ ꝛ habek extra de sen. excō. suspēsionis ꝛ interdicti. ꝛ de isto interdicto multa oriunt dubia ꝛ qōnes. ꝓ quaꝝ declaratione recurrak extra de penit. c. qd in te. de spōsa. nō est nobis. cū ibi notatis. ꝛ late ꝓ Inn. extra de excessi. plato. c. tāta. ꝛ de priuile. c. vt priuilegia. ꝛ ad decretalē si ciuitas. si sentētia. ꝛ alma mater. de sen. excō. lib. vj. cū ibi notatis p oēs cōmētatores ꝛ de priuile. licet. lib. vj. ꝛ multa etiā de ista materia no. in Spe. de legato. §. supereſt. ver. vtrū legat⁹. et ver. seq. ꝛ eo. tit. in rubricella de dispē. §. iurta ꝓpositionis ver. sed q rik vtrū qui nō seruat interdictū. ꝛ ver. se. ꝛ plene etiā per archi. xj. q. iij. si qs eps. ✝ An moriētes tpe interdicti in quib⁹ apparuerūt signa penitentie finito interdicto possint in cemiterio sepeliri. no. ꝓ eundē archi. xiij. q. ij facultates. ꝛ de hac etiam materia hī per cum rxiiij. q. j. c. omnis qui recidit. ꝛ qd tpe interdicti possit dari penitētia nō solū infirmis sed etiā sanis no. ꝓ cū. l. dic. c. Quis. Et si cōsiliū alicuius ciuitatis delinquit ex quo ciuitas interdicta est vtrū ciues absentes vel ꝛdicentes li gētur tali sisa dixi. ā. ne filius ꝓ patre super rubrica. vide ēt ad hāc materiā in cle. de sent. excommuni. c. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ de sepul. c. j. cum ibi notatis.

Cum proponas. Oppo. qd ꝓpria ✝authoritate tolli possit, vt. ff. ad. l. ag. l. quēadmodū. §. si protectum qd qdā ꝓcedūt. tu dic qd authoritate iudi. ꝛ ad ꝓtraria rīde qd aut immittit in rem meā artificialiter ꝛ habet locū contrariū aut naturaliter vt quando arbor plantatur in suo ꝛ crescit naturaliter ꝛ radices immittit in meo: ꝛ tūc authoritate iudic. vt hac. l. ꝛ. ff. arborū furtim cesarū. l. si plures. §. pe. Rofr. d. ti. §. ite adhuc querik sz q locū hēat hec lex nō solū si radices no ceant domibus ꝛ edificijs. sed etiā si nocent fundo ꝛ tenet qd si denūciauī dño arboris qd incidat radices q mihi nocent. ꝛ ipe nō faciat qd ex tunc ꝓpria authoritate incidere possum. ꝛ vide que dicto titulo ꝓ ipsum no. Opp. vt in glo. aut plantauit sed sz formā legis aut non. Sed dic qd etiā vbi plantauit fm formam legis hz locū lex ista ar. eius q b. qd qs pōt cedere lapides in suo, duz tū fragmēta in alieno nō cadāt, vt. ff. si serui. vē. l. sicuti §. aristo. Si aūt cōtra formā legis plātasset tūc tota arbor euelleret. Quomodo hic agatur glo. diuersos modos dat Odof. et Pli. tenent qd vtili interdicto de arbori. cedēdis ar. insti. e. §. fi. ꝛ j. e. l. incerti. in fi. in glo. j. er mēte ibi de liberis preteritis. l. iij. vbi de hoc dixi. Ibi nō possunt vbi de hoc no. ꝛ dixi in fi. ꝛ plene dixi. ā. e. de interdicto matrimonio. l. fi.

¶ Questio possessionis precedit questionem proprietatis. 1
Petitorium ꝛ possessorium an possint simul intentari. 2
Possessorium ꝛ petitorium si simul intententur qualis ordo ꝛ diffinitio censeatur. 3
Executio in possessorio an cesset si sententia pro actore super petitorio ꝛ possessorio lata reus in petitorio appellauerit. 4
Sententia lata in petitorio an preiudicet in possessorio. 5
Ordo iter petitorij ꝛ possessorij an sit necessitatis vl volūtatis. 6

Incerti. Pro declaratiōe materie huⁱ⁹. l. vi ✝de qꝰ dixi. ā. de rei vē. l. ordinarij. et. ā. de ap. l. j. Et summarie q tuor dicit, ✝ pro q si cōcurrit qō ꝓprietatis ꝛ possessionis precedit qstio possessionis, sed ꝙ pro expeditur qō possessionis. tertio qd succumbens in possessorio, pbat in petitorio. quarto qꝰ interdicta extra antiquā solēnitatem proponuntur. ꝛ qꝰ dicit ex hoc ordine, id est ex cuētu possessorij ꝛ quod subijcit res agit, id est causa possessorij. ✝ vtrum possessorium ꝛ petitorium possint simul intendi. quidam qd non per hāc. l. sed hec. l. nō facit qr ista lex respicit solū ordinē litis vt sciatur quis habeat probare quia possidenti nō incumbit probatio. ꝛ iō si duo contendant se possidere omni genere possessiōis ꝛ in solidum oportet qd primo sciatur quis habeat probare qr possidenti nō incumbit probatio. ꝛ ideo si duo 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

contendãt se possidere omni genere possessiõis ⁊ insolidũ oportet quod primo sciat quis possideat ⁊ sic loquitur lex ista sed q alias possessoriũ tanquã preambulũ petitorij necesse sit prius intẽtari hoc nõ dicit hec lex nec alia ff. Pe. ⁊ de hoc dic vt dixi
3 h. l. ordinarij. † Quero si simul intendent possessorij ⁊ petitorij qualis erit ordo ⁊ diffinitio, dic aut liquet de vtroq; ⁊. de possessiõe et, ꝓprietate, aut de altero tantũ. Si de vtroq; aut ꝓ vna parte tm̃ aut de vno ꝓ vna parte ⁊ de alio ꝓ alia. Si de vtroq; liquet ꝓ vna parte sup vtroq; iudex ꝓnunciat, vt. ff. de iudi. l. de qua re. Sz vr̃ qꝺ supuacuo de possessione cũ sit sequela ꝓprietatis, vt. ff. de publiciana. l. pe. §. fi. rñdeo q̃tũ ad effectũ sufficeret ꝓnũciare sup ꝓprietate quo ad restitutiõez possessiõis sed super vtroq; ꝓnũciat ꝓpter expensas, vt. ff. de rei ven. l. vtiq; qꝛ victꝰ victori ⁊c. vt. l. ꝓperandũ. §. finaũt alterutra. Si ꝓ o liquet de vtroq; de vno ꝓ vna parte de alio ꝓ alia aut liq̃t de ꝓprietate ⁊ ꝓ actore ⁊ de possessiõe ꝓ reo aut ecõtra. ¶ Primo casu de ꝓprietate ꝓnũciabit ꝓ actore vt restituat sibi possessionẽ quo sua est. vt. d. l. pe. ⁊ finali. de publi. nihilominus tñ ꝓnunciabit sup possessorio ꝓpter expẽsas vt ꝓdixi. Secũdo casu qñ ecõtra de ꝓprietate liq̃t ꝓ reo ⁊ de possessione ꝓ reo aut ecõtra. ¶ Primo casu de ꝓprietate ꝓnũciabit ꝓ actore vt restituat sibi possessionẽ quo sua est. vt. d. l. pe. ⁊ finali. de publi. nihilominus tñ ꝓnunciabit sup possessorio ꝓpter expẽsas vt ꝓdixi. Secũdo casu qñ ecõtra de ꝓprietate liq̃t ꝓ reo ⁊ de possessione ꝓ reo actore tũc ꝓ actore ꝓnũciat sup possessiõe ꝓpter expẽsas, vt. d. l. vtiq;. Si aũt q̃rat vtrũ possessio restitui dẽat actori, dic vt dixi supra si de momentanea possessiõe fuerit appellatũ, ver, itẽ q̃ro si egi petitorio. Secũdo principali mẽbro qñ liquet de altero tm̃ aut de possessorio tm̃ ꝓ actore qui probauit de possessione ⁊ tunc iudex ꝓnunciabit sibi restitui pendẽte etiã iudicio ꝓprietatis in quo ꝓcedẽt ⁊ apparebit vtrũ res sibi remanere debeat vel nõ. Aut liq̃t de possessorio ꝓ reo ⁊ ꝓ eo ꝓnũciabit, vt. d. l. de qua re. et petitorij pẽdebit ⁊ procedet ⁊ ꝓnũciabit sup eo vt dictũ est ⁊ dicta. l. pe. in fi. de publi. Si aũt liquet tm̃ i petitorio aut ꝓ actore ⁊ ꝓ eo ꝓnũciabit vt sibi possessio restituat, vt. d. l. penul. ⁊ finali, sup possessorio tm̃ nihilominꝰ ꝓnũciabit ꝓpter expẽsas vt ꝓdictũ est ꝓ. d. l. vtiq; ⁊ iudica. solui. l. si seruꝰ. Aut liquet ꝓ o reo qui spõte onus ꝓbationis assumpsit ⁊ ꝓ eo ꝓnũciabit ⁊ferit effectꝰ qꝛ qñcũq; ꝛsset de possessiõe ꝓ actore nõ tenebit restituere, vt. ff. de rei vẽ. l. is q. ⁊. d. l. pe. ⁊ fi. de publi. Aut cõstat ꝓ reo qꝛ actor nõ ꝓbauit et tũc absoluet ⁊ habebit solã retẽtionẽ vt institu. e. §. cõmodũ. † Quid si lata fuit sententia super petitorio et possessorio ꝓ actore appellet reus in petitorio cessabit ne exequtio in possessorio? R hoc dixi dicta. l. ordiari. vel distingue aut illud possessorij erat recuperãde possessionis ⁊ tũc nõ impediet executio cũ sint plura capitula vt supra de trãsac. l, si ex fal. et qꝛ aũ oia nõ obstante obiectu dominij restituẽda est possessio spoliato, vt. §. de ꝑscrip. xxx. an. l. si quis emptiõis. §. pe. ⁊. ĵ. ad. l. iul. de vi. l. si quis a se fundũ. aut erat retinẽde vel adipiscẽde ⁊ tunc aut statim paratus est appellãs docere de iure suo et impedieꝝ executio aliàs non. Sed ℞ hoc vr̃ qꝛ exceptio ista dolo facit ⁊c. peremptoria est et iõ post sniam nõ põt opponi ⁊ ideo executionẽ nõ impedit. dic qꝺ spãle est in ista exceptione sicut in exceptione cõpensat. §. de cõpensat. l. si ex causa fm Ja. de ra. ⁊ Pe. non obstat. ff. nil nouari ap. pen. qꝛ verũ est vi fuit. ℞ obstat qꝺ dũ appellaꝝ sup maiori ⁊c. qꝛ verũ est vbi executio sup minori impediret executionẽ fiendã sup maiori vt si deportaret non posset decapitari. sic loquit̃ lex prima. ff. nil no. ap. pen. ar. preallc. l. si ex falsis. fm ꝓdictos. † Itẽ q̃rit̃ nũquid snia lata in petitorio ꝓiudicet in possessorio gl. variãt hic cm̃ tz qꝺ nõ ꝓiudicat. ff. eo. l. ĵ. §. qꝺã vr̃ tenere ℞. Dy. distinguit aut est tale possessorium qꝺ p exceptionẽ dñij nõ excludit ⁊ hz locũ hec gl. In aliis possessoriis ꝓiudicat. ⁊ ita loquitur alia gl. vt ibi no. per cuꝛ et extra de re. iur. c. qui ad agendũ. lib. vi. ⁊ vide qꝺ dixi. ff. de acquir. pos. l. naturaliter. §. nihil. † Itẽ q̃rit̃ vtrũ ordo iter petitorij ⁊ possessorij sit necessitatis vel volũtatis. de hoc dixi. d. l. ordiarij. Lyñ. distinguit aut vtroq; intẽtat ab vno aut vnum ab vno alteruz ab altero, primo casu aut q̃rit̃ vtruz possit agi petitorio omisso possessorio dic qꝺ sic, vt. ff. de rei ven. l. is qui desti nauit. aut vtrũ possit vtroq; intẽtari. ⁊ dic fz Pe. qꝺ sic. nec est necessarꝰ ordo nisi rõne iudicij ordinãdi quo ad ꝓbationes. vt, l. ordiarij. secõ casu primo dz ꝑcedere possessorio sicut cã effectũ. vt. ff. de acquir. pos. l. j. vñ primo lis contestetur in possessorio postea in petitorio, vt. §. de ordi. cognitionũ. l. pe. ⁊ fi. Ultimo q̃rit̃ vtrũ regula illa dolo facit locũ habeat in possessoriis ⁊ petitoriis. gl. variãt sed tene qꝺ nõ. per Dy. in capitulo dolo facit. de rei ur. lib. vi.

¶ Quorum bonorum. Rubrica.

Super rubrica Cõtinuationẽ vide in summa Azo. huius tituli, ⁊ ibi ⁊ hic in gl. In qꝺ quemit ⁊ differt cũ petitõe hereditatis ⁊ per Rof. eo. ti. ⁊ in Speculo de test. §. nunc dicendũ. ⁊ dic qꝺ ꝛba rubrice materialiter sumunt. quedam enim interdicta nomen sumpserunt a verbis editi vt istud ⁊ duo sequẽtia cum similibus, quedã a materia de qua tractãt vt quasi omnia alia vt ne vis fiat ei qui. ne qꝺ in loco publico. ⁊ similia, quedam ab autore vt saluianum ⁊ similia. Lyꝛ.

¶ Interdictũ directũ bonorũ possessori datur ⁊ vtile heredi. Interdictum quorum bonorum ꝓ quibus detur rebus. Error iustus ꝓ titulo est habendus.

Hereditatem. Gl. dicit qꝺ hoc † interdictum possessori vtile heredi de iure ciuili extensa ratione. Sed non videt ratio hic extendi vltra mentem pretoris: ⁊ ideo videt dari directũ heredi de iure ciuili. Nam ius ciuile qꝺ introduxit hereditatis petitionẽ precessit statuta pretorum, ⁊ iõ istud remedium nolunt eis competere postea superuenit ius pretoriũ qꝺ eadẽ rõne vocat heredẽ de iure ciuili. ergo cõpetit sibi directũ cũ non sit preter mentẽ ꝓtoris vt dicet. ĵ. vti possidetis. l. j. † Itẽ q̃rit Lyꝛ. ꝓ qbus rebus detur hoc interdictũ. ⁊ tenet qꝺ detur ꝓ rebus quaz defunctus possidebat tẽpore mortis, vt. ff. de petitio. here. l. ⁊ nõ tm̃. §. qꝺ si. ꝓ emptore fz Pe. ẽt ꝓ reb⁹ quas tm̃ detinebat vt depositis vel commodatis. vt d. l. nõ tm̃. Itẽ non datur ꝓ rebus incorporalibus sine inrib⁹ vt ℥ debitores hereditarios, vt. ff. eod. l. ĵ. qꝺ est contra canonistas qui ponunt possessorij competere ꝓ iuribus incorporalib⁹. qꝺ imꝓbat Lyꝛ. ℥. de pactis. l. si certis annis. ⁊ de seruitu. ⁊ aqua. l. ĵ. ⁊ dixi. ĵ. vñ vi super rubrica. Itẽ glo. rubrica exponit si nihil sit vsucaptum vno mõ. ſ. ab alio q̃ a possessore. sed istud non est verum fm Lyꝛ. vt. ff. de alie. iudicij mutã. causa facta. l. ĵ. in prin. sed o modo exponit vsucaptum ab eo contra quem põt competere. sed contra hoc qꝛ sine titulo nõ procedit vsucapio. dicit glo. verũ est longi temporis sed. xxx. annorũ sic hoc nõ placet Pet. qꝛ prescriptio. xxx. annorum non erat cognita iure. ff. dic ergo ſ qꝺ iustus error habetur ꝓ titu. ⁊ illa est vera expositio. ad quid fuit expediẽs hoc interdictus? dic omissis aliis qꝺ a sententia lata in eo non appellaꝝ cum sit de momentanea possessione, secus in petitione hereditatis Lyꝛ. In gl. contra tab. in fine. sed certe ⁊ existenti in potestate potest dari contra tabulas vt. ℥. de bonorꝰ possess. ℥tra tabu, quã prętor liberis pollicet. l. ĵ. de liberis preteritis. l. maximũ vitium. §. sancimus. vers. contra Old. In gl. nõne hoc probare. de ista probatione filiationis satis dixi. ℥. de nup. l. si vicinis. ⁊ vide qꝺ dixi. ℥. qui admitti ad bo. possess. l. fi. ver. quid si volens agnoscere.

¶ Quorum legatorum. Rubrica.

Heres ꝓ quibus ⁊ quot partib⁹ habeat interdictũ quorum legatorum.

Audacia non semper damnatur.

Heredi. Vide Azo. in summa ⁊ Rof. eo. ti. ⁊ in Spe. de test. §. nunc dicendũ. ver. verũ frequenter. ⁊ qꝺ dicit oblata dic. ſ. ꝓnte. nec eũ offerre cogitur sed interpellatus a legatario nõ dz recusare, vt. ff. e. l. vl. Ol. Oppono. † qꝺ hꝫ nõ hẽat hoc interdictũ nisi ꝓ tribꝰ partibus imo ꝓ falcidia qꝛ dolo facit ⁊c. quidã cõcedunt oppositionẽ vbi certũ esset qꝺ esset locus fal, vñ dicũt aut certũ est qꝺ est locꝰ. aut certũ qꝺ nõ est aut dubitaꝝ. vbi certũ est non esse locũ cessat hoc interdictũ. vbi certũ est esse locũ cõpetit ꝓ tribus partibus. vbi dubitaꝝ puta ꝓpter creditores qbꝰ est prius soluẽdũ, vt. ℥. de iure deliberãdi. l. fi. §. licẽtia, tũc renocat in totũ et sic intelligit titulus iste fm opinionẽ placen. quã gl. hic appꝛobat, ⁊ Azo in summa huius ti. ⁊. ff. e. l. j. §. rediguntꝝ. ⁊. d. l. dolo. Od. aũt ⁊ Old. hoc reꝓbãt dicẽtes qꝺ ẽt vbi certũ est non esse locũ falcidie locũ hz Piterdictũ qꝛ inuẽtũ fuit nõ solũ ꝓpter falz ẽt ꝓpter audaciã legatariorũ puniẽdã q ꝓpria authoritate legata occupant, vt. ff. e. l. j. in prin, vnde licet cesset vna ratio alia remanet ergo ⁊ lex. vt. ff. de itinere actuq; ꝑuato. l. iij. §. hoc aũt. ⁊ in aut. de restitu. ⁊ ea que parit. §. quoties. Jac. Bal. ⁊ Pe. tenent opinionẽ pla. ⁊ glo. ⁊ ad rationem Od. respondent qꝺ tũc reputaꝝ esse audacia legatarij cum dubitatur de falc. in totum vel ꝓ parte. † Itẽ licet sit audacia tamen non est damnabilis vt not. dicto. §. rediguntur. ⁊ hoc placet Lyꝛ. Itẽ differt iste titulus a superiori qꝛ ille non datur contra titu. possidentem. hic sic vt no. dicto. §. rediguntur. In glo. vltima in fi. ⁊. ℥. de edic. diui adriani tollen. l. ĥ. cum ibi notatis.

¶ Unde vi. Rubrica.

Interdicta duo ꝓ possessione retinenda dantur.

Possessorij an ꝓ iuribus vel protestationibus habeat locum.

Possessio bona fide occupata restitui debet ꝓ possessori qui erat etiam bone fidei.

Super rubrica.

Super rubrica. Vide Azo. in summa eo. ⁊ bñ ꝓ Rof. in libello. e. ti. ⁊ ad Bẽt faciunt oia iura tractãtia de materia spoliationis de q̃ vide qꝺ notaui. ℥. de dona. inter virũ ⁊ vx. l. si maritus. Querit Lyꝛ. sup rubrica supra de his q̃ vi metve cã † sicut ꝓ possessiõe retinẽda danꝺ duo interdicta, vnũ ꝓ immobilib⁹. ſ. vti possidetis. aliud ꝓ mobilib⁹. ſ. utrobi. q̃re nõ sic ꝓ recuperãdo nisi vñ vi. qꝺ hz locũ in immobilib⁹ tm̃ rñdet fmpe. qꝛ ei q satis hz nõ dz aliqd dari ſz ꝓ reb⁹ mobilib⁹ ablatis habem⁹ vi bonoꝝ raptoꝝ furti ad exhibẽdũ. ⁊ eis nõ daꝝ interdictũ vñ vi. ꝓ reb⁹ aũt immobilib⁹ nõ danꝺ ꝑdicte actiões. ⁊ iõ op⁹ fuerit interdicto vñ vi Lyꝛ. † An ꝓ iurib⁹ vel ꝑstationib⁹ locũ hẽat possessorium. Lyꝛ. qꝺ nõ. vt dixi. ℥. de pactis. l. si certis annis. ⁊ de Bp Rof. e. ti. ℣. circa ꝑdicta ⁊ ℣. q̃rit circa interdictũ. ⁊ plenissime vsq; ad finẽ tituli ⁊. ĵ. vti possidetis super rubrica ⁊. ff. de acqui. re. do. l. seruꝰ. §. incorporales. ⁊ in speculo de resti. spo. §. nũc dicamus. vsq; ad finẽ decã possessionis ⁊ ꝓprietatis. §. j. ver. porro. ⁊ de censi. in prin. ⁊. ĵ. e. l. si quis in tanta in gl. magna ver. ij. an in iurib⁹ ⁊ dixi. e. l. §. circa res. † Et est notãdũ qꝺ Inn. in. c. sepe. extra de resti. spo. tenet qꝺ si aliqs bona fide possidebat ⁊ alĩ eandẽ possessionẽ occupat bona fide qꝺ fiet restitutio ꝓ ẽt non ꝓbata spoliatione ad hoc facit qꝺ nõ. ĵ. vti possi. l. j. circa finẽ ℣. sed qualiter apparebit. An istud interdictũ dek contra singularẽ successorẽ no. p eundẽ eo. tit. cũ ad sedẽ ꝛ per Ber. Itẽ vide ad hãc materiã in margarita de testibus ver. vlrimo. ⁊ in qstionibus Ry. cli. qõne que incipit eps bon. petebat et per Azo. in summa huꝰ tit. §. qꝺ aũt dz. ⁊. ff. de seruit. l. quoties. ij. in gl. Itẽ vide qꝺ notaui. ℥. de furtis. l. inciuilẽ. vbi notaui q̃ re medũ dek bone fidei possessori ad recuperandũ rẽ sibi ablataz. verũ rem mihi violenter ablatam possim recuperare per dolum vel furtum. vide per Archi. xxiij. q. ij. c. dominus.

1 ¶ Possessorem clandestinum rei mee an possim expellere.
2 Precarium singularem successorem non afficit.
3 Interdictum vnde vi quibus possit dari.
4 Um vi repellere omnes leges videntur permittere.
5 Jus naturale non tollitur per ciuile.
6 Uritus an possit licite iniuriam vroris propulsare.
7 Iniuria vni consanguineorum illata oibus censetur irrogata.
8 Socius socium defendere tenetur.
9 Occidisse censetur qui non liberauit quem liberare potuit.
10 Moderamen inculpate tutele qualiter intelligatur.
11 Modus etiam in rebus licitis excedi non debet.
12 Arma capere potest qui sine armis resistere non valet.
13 Incontinenti dictio quid significet.
14 Pati an debeat quis se percuti.
15 Iniuria ꝑsone illata an propulsari possit amicis congregatis.
16 Famulus ad iussum dñi ipsius vroꝛem occidens qñ excusetur.
17 Magistratui est in dubio parendum.
18 Insequi non licet percussorem recedentem.
19 Bannitorum vel infidelium aurilio an possit quis vti.

Recte. Licet hec ler sit breuis ⁊ ter. est tñ ampla ⁊ vtilis in sensu ⁊ intellectu ⁊ singula ꝛba eius põderanda sunt. ⁊ vide qꝺ not. in gãdino de defensiõibus a reis faciẽdis p totũ. ⁊ ꝓ o circa verbum recte opponit gl. qꝺ idẽ si nõ recte ⁊ soluit pluribꝰ modis. Sed a solutio plz Pet. tertia nõ qꝛ adhuc obstaret qꝺ dicit sine vitio, alĩ exponut recte. i. non vi non clã non precario qꝺ glo. reꝓbat ⁊ ꝓ o reꝓbatione facit. ff. e. l. j. §. qui vim a me. sed Ja. de are. eã appꝛobat q̃tũ ad eũ qui vult repellere illũ cõtra quez nõ recte nec sine vitio possidet. Nã nõ lz sibi resistere nisi ex interuallo qꝛ tũc non licet sibi recuperare ꝓpria authoritate. ergo lz resistere sed incõtinẽti lz recuperare ergo ⁊c. Sed cõtra aliũ a quo nõ possidet vi vel clã vel precario licet vim ꝓpulsare quandocunq; ⁊ hoc est qꝺ dicit lex aduersus extraneos vitiosa possessio prodesse solet. ff. de acqui. pos. l. fi. vti possidetis. l. ij. Nã quantum ad eũ liberas edes habeo, vt. ff. si serui. ven. l. loci. §. cõpetit. Et est aduertendũ qꝛ iste passus est vtilis ⁊ subtilis. videtur eñ
1 Ja. predictus sentire † quod possidentẽ clandestinũ liceat mihi expellere si a me clandestine possideat qꝛ clãdestina possessio est vitiosa, vt. ff. de acqui. pos. l. pompo. §. cum quis. ⁊. l. clam possidere. §. q ad nundinas ergo cum vitiosam habeat possessionem mihi licet ingredi ⁊ sibi non licet retinere. ꝓ hoc adducit. ℥. qꝺ cũ eo. l. si seruus. vbi de hoc dixi ⁊ glo. vr̃ sentire. ff. vti possidetis. l. j. § interdictũ aũt. in medio magne gl. nec tñ volo ⁊c. qꝺ tñ non appꝛobat Dy. ibidẽ qꝛ nõ reperiꝰ. l. cautum quod clãde. pos. liceat mihi p vim expellere. preterea ler dicit de vi sed qui clam intrat nõ infert vim. ergo ⁊c. quod verius credit Lyꝛ. q ꝓ aut̃ dicit Ja. predictus de precario possidẽte posset habere locũ post denegatam restitutionẽ qꝛ tũc vr̃ quodãmõ dñm spoliare vt dixi ℥. de acq. pos. vitia. Sed esto qꝺ opinio dñi Jac. foret vera q clã possidẽs nõ posset resistere. qd si vi vr̃ clã vel ꝑcario possidẽs vẽdidit alia bona fide emẽti. nũqd ille emptor resistere poterit dño q possidet. vt. ℥. de acq. pos. l. iz. ff. de acq. pos. l. si id qꝺ. §. q aut vr̃ q resistere possit. qꝛ iniuste nõ possidet ipse emptor. vt. ff. vti possidetis. l. si duo. §. nõ videoꝛ. ⁊ dvsus. l. gre. Itẽ talis emptor nõ tenet interdicto vñ vi qꝺ est ꝑsonale fz legis fas. vt. ff. de vi et vi ar. l. cũ a te. † Item precarium non est vitiũ reale nec afficit singulare successorem. vt. ff. de acqui. pos. l. pomp. §. cũ is. glo. determinat contrarium. d. l. si duo in prin. quasi videat habere clãde stinã exꝑsona authoris, vt. ff. de acq. pos. l. põp. §. cũ qs ⁊. §. iz ⁊ is cui ⁊ qꝛ nõ dz esse melioris ꝺditionis q̃ auctor su⁹, vt. ff. de regiur. l. in his. §. nõ debeo. Nã si qs ab authore meo clã possidet ⁊ a me ergo ⁊ si author me⁹ clã possedit ⁊ ego. ꝓterea negari non potest cũ quis vtit accessiõe sui authoris qꝺ vti debet cũ sua cã ⁊ suis vitijs, vt. ff. de diuer. ⁊ tẽp. prescrip. l. an vitiũ. ⁊. d. l. põpo. §. cũ qs ergo necessario sequit qꝺ nocere sibi debeat. qꝺ autẽ vera tur ptz. nã possessio est immediatus act⁹ inter ipsum ⁊ authorẽ suũ ⁊ nõ põt discerni sed necessario oportet vti accessiõe possessiõis ⁊ ſ vitiosa erat penes authorẽ ⁊ vitiosa est penes eũ. secus in prescriptione vbi quis vtit accessione tẽporis q̃ de facili põt discerni q̃ casu si nõ vult vti non nocet sibi alias sic. ⁊ hãc sniaz tz Ja. de are. ⁊ Lyꝛ. ĵ. vti possidetis. l. j. ⁊ Dyn. non obstat. §. non videoꝛ. qꝛ illud q̃tũ ad interesse pñtis tpis vt nõ teneat interdicto vñ vi. ⁊ ita interlineauit ibi textũ Bul. fm Lyn. vbi dicit se vidisse in quodã libro antiquo sed bene succumbã quasi clam ⁊ si non vi. vt. d. §. nõ videoꝛ. vel dic nõ videoꝛ vi possidere accipiẽdo sed tenẽdo ⁊ turbãdo videoꝛ violentiam facere. Item. §. non debeo alio casu loquit. ⁊ ꝓ hoc facit prealle. l. si seruꝰ. ℥. qꝺ cũ eo. ⁊ extra de resti. spo. c. olim cãm. Item dicit in precario qꝛ qui precario a me habet licet non vi possim expellere qꝛ etiã per pactũ fieri nõ posset vt possideat me inuito, vt. ff. de precario. l. cum ꝑcario. ⁊. l. q precario. Ja. possidẽti oportet eũ qꝺ possideat alias nõ haberet hoc interdictũ, vt. ff. e. l. j. §. interdictũ. Idem tñ est in detinente vt colono licet nõ possideat sibi sed dño, vt. ℥. cõia de vsus. l. j. nã prohibere põt ingredi volentes preter dominũ ar. ff. locati. l. item querit. §. exercitu. ĵ. de metatis. l. devotum. et. ff. si mulier vẽ. nomi. l. ij. ⁊ idẽ in cõmodatario depositario ⁊ similibus: qꝛ eis datur interdictũ vnde vi. ⁊. ĵ. vnde vi. l. non abre. ⁊ de vi ⁊ vi ar. l. cũ fundum ⁊. l. colonus. ⁊ idem etiaz in emphyteota feudatario ⁊ vasallo ar. ff. de rei vẽ. l. ⁊ si suphitiario. ⁊ vti possidetis. l. si duo. §. labeo. in fi. §. de hoc vide Rof. hoc eo. ti. ver. itẽ querit an hoc interdictum ⁊ ver. sequẽti. Sed querit gl. si tu me expellis hodie ⁊ ego te expello ex interuallo q̃re dol⁹ cũ dolo nõ ꝺpensaꝝ. vt. ff. solu. ma. l. viro. dicit glo. qꝛ vtraq; expulsio vnuz factũ reputaꝝ qñ incontinenti sed vbi ex interuallo tũc sunt delicta separata ⁊ iõ nõ ꝺpensanꝺ. Ista rõ nõ placet Jac. nec Lyꝛ. qꝛ cũ delicta sint similia tolli debẽt cõpensatione. Sed Pe. dicit qꝺ nõ sunt similia oĩno qꝛ istud interdictũ daꝝ ad interesse ⁊ possibile est qꝺ plꝰ intererat tua qñ te spoliaui q̃ mea cũ postea me spolias qꝛ res plꝰ vel minꝰ valebat vl ꝑp fructꝰ ⁊ lucra ⁊ iõ agit ꝓ vtraq; violẽtia ⁊ vna cũ altera nõ ꝺpensaꝝ. Ja. predictꝰ ⁊ moderni doctores tenẽt qꝺ agat solũ ꝓ vltima expulsione qꝛ sic ꝺa expulsio ex interuallo facit eũ ꝑdere interdictũ qꝺ sibi cõpetebat ⁊ prima violẽtia purgaꝝ ⁊ tollit ꝓ sc̃a z ex interuallo illata qua sibi ius dirit. vt. l. exat. ff. qꝺ metꝰ cã. ⁊ fz hoc prima violẽtia tãq̃ purgata ꝓ sc̃a m erit impunita ⁊ denegabit sic ꝺo qꝺ prio conclꝺit. qꝺ tñ vr̃ cõtra. l. ff. qꝺ vi aut clã. l. si alius. §. bellissime. ⁊. ĵ. q potiores in pig. ha. l. fi. ⁊ de hoc dicet. j. ad. l. iul. de vi. l. fi quis ad se fundum ⁊. ĵ. e. l. si quis in tantam, circa finem.

Ad defendendam posquunꝫ 8 defensione rerũ sed idem est in defensione persone, vt. j. patebit. et ꝓ batur. ff. de iustitia ⁊ iure. l. vt vim. vbi de hoc ⁊ ista defensio 8z ꝓcessisse non solũ a iure nostro positiuo sed etiam naturali. et hoc est † qꝺ 8z vim vi defendere oẽs leges oĩaq; iura permittũt. ⁊ ꝓ o hoc. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. vim vi. ⁊ q̃ defensio tam manualis de qua hic loquit q̃ legalis de qua loquunt iura dicẽtia reo defensionẽ dandam in criminalib⁹ sit de iure naturali expresse habeꝝ in clementinis de re iudi. c. pastoralis. circa finẽ. ex quo vr̃ q̃ statuta ciuitatũ quibus cauetur quod occidens moriatur ⁊ nõ excipit casus defensionis vel quod bannitus habeaꝝ ꝓ cõfesso ⁊ puniaꝝ nulla data defensione nõ valeãt quasi in eo in quo excludunt defensionẽ sint cõtra ius naturale vt predictum est † qꝺ ius naturale tolli vel mutari non potest ꝓpius ciuile vt instituta de iure naturali. §. iz naturalia, de quo satis dixi ⁊ de ista materia defensiõis. ℥. de epis. ⁊ cle. l. oẽs q vbiq;. §. in hac. ⁊ de hoc ẽt no. j. dis. c. ius aũt naturale. in gl. ⁊ ꝓ Arch. ⁊ per eundez. l. di. de his clericis. ⁊ plenissime per Jnno. extra de immunitate ecc. c. j. vbi est pulchra ⁊ notabilis gl. de hoc de resti. spo. c. olim cãz. vbi

Universidad de Deusto
Biblioteca

de iusto ⁊ iniusto bello no.⁊ plenissime per Hosti.in summa de treuga ⁊ pace.§.13vt aliquā doctrinā.⁊ de hac materia defensionis habek ēt in ope Alberti de gādino de defensicmb⁹ a reo faciēdis.rxiij.q.j.in summa.⁊ p totū ⁊ per Archi.eadē cā.q.iij. in summa in gl.⁊ per eundē ⁊.c.fortitudo.⁊.q.viij.i summa in gl.
6 ⁊ p eundē Archi.⁊ circa istam materiā 2sueuit queri† nunqd marit⁹ licite ꝑpulsare possit iuriā vx.⁊ tenek qō sic q: sunt vna caro ⁊ socij diuine ⁊ humane dom⁹.vt.§.de crimie expiate here dita.l.si aduersus ⁊ q: vx.debēt a viris defendi nō ecōtra vt instituta de iniur.§.patik.⁊ de ista qōne ⁊ sequētib⁹ vide per Gādinū.in.d.ti.de defensionibus a reo faciendis per totū. Itē nun quid pater iniuriam filij?dic qō sic q: magis verenk parētes in filijs q̄ in seipsis.vt.ff.qō metus cā.l.isti quidē.⁊ q: vna persona reputank.vt.§.de impub.⁊ alijs substi.l.fi.⁊ idē ecōtra.l.filj⁹ iniuria patris eadē ratione idem videk dicendū in fratre ar.§.qui accu.non possunt.l.si magnū.dūmodo ratione affectiōis hoc faciat ergu.ff.mā.l.cū seru⁹.⁊ ita tenet py.in qōnibus suis.cxliij. questione q̄ incipit.gallus.⁊ Albertus ⁊ Jaco.de ra. in lectura
7 sua dicta.l.vt vim.† Jdē videk in quocūq; de parentela seu consanguinitate q: iniuria ilata vni de parentela oibus illata vr ar.§.de liberali cā.⁊ ideo de iniuria illata consanguineo consanguine⁹.ꝑhibek esse iudex.vt.ff.de iniur.l.lex cornelia.circa principiū ⁊ ad hoc bñ facit extra de sent.excō.c.dilecto.lib.vj.⁊.3.de epi.⁊ cle.l.raptores.circa ꝓncipiū. Jbi earū cōsanguineis ⁊c.⁊ 3.de senatuscōsul.clau.l.unica. Jdē puto de seruo ⁊ liberto qō ꝑpulsare possint iniuriā patroni vel dñi ar.ff.ad fil.l.cū dss. vallus etiā iuuare tenek dñm etiā contra filiū ꝓpriū.rxij.q.vlt. c.de forma.⁊ ibi in gl.⁊ ēt amicos ⁊ familiares dñi sui vt not.in summa qbus modis feudū amittak.§.et non solū. Sed si est vallus duoꝝ q habēt simul guerram quē ex ipsis dñis defende re ⁊ iuuare teneak?dic vt plene not.in Speculo de feudis.§.quo niā.de homagijs.ver.rxij.queritur.⁊ ver.sequen.⁊ per Hosti.in
13 summa de maio.⁊ obedie.§.et ad qd ver.si duo.⁊ in summa qbus modis feudum amittatur.ver.vbi vero plures. Item subditi tenenk defendere suum ꝓpositū siue rectorē.vt.3. de aduoca.diuer.iudiciorum.l.restituendum.alias capite puniuntur.vt
8 ff.de re militari.l.desertorē.in fi.† Sed nunquid socius tenetur socium defendere?dic qō sic.rxij.q.iij.c.ab imperatoribꝫ.rxiij.q. iij.c.j.⁊ iij.⁊.iiij.⁊.c.nō est inferēda et.c. fortitudo.⁊ q: societas obtinet vicem fraternitatis.vt.ff.ꝓ socio.l.verum. adeo quod si talis defendendo peruenet clericum nō essetcōmunicatus.vt no.ꝓ Juno.extra de sen.excō.c.si vero alicuius.in gl.quid si nō ob iuꝛ tuitionē qō.c.bene facit ad istā materiā.⁊ facit.j.pri.qō ne.si eū extraneū fortius suū.Sz an quēlibet extraneū qs defendere teneatur.videk qō nō a contrario sensu huius.l.⁊ dicte l.vt vim.cū cōcor. Jn cōtrariū videk expresse.d.c.dilecto.de sen. excō.li.vj.qs.c.bene facit ad hāc materiam cum ibi notatis per Archi. Jo.andr.⁊ Card.⁊ de hoc dic vt plene notatur per Ber. extra de sentē.excō.c.quāte ꝓsumptionis.per Hostiē.in summa de resti.spo.§.j.⁊.§.sciēdū est et ver.sed hodie.† Item ꝓ hoc
9 qꝛ qui potuit hominē a morte liberare.⁊ non liberauit occidere videt.extra de homicid.c.sicut dignū.§.j.⁊ ꝓ hoc etiam bene facit.3.de commerciis ⁊ mercatoꝛi.l.ij. vbi de hoc dixi.⁊ plenius supra de episcopis ⁊ cleri.l.si quis non dicā rapere ver.nunc redeam⁹.ꝓ prima opinione facit extra de re.iur.c.culpa caret. vbi de hoc similiter no.⁊ de noꝛ.l.in delictis.§.si extraneus.⁊ vide in Bandi.de defensionib⁹ a reo faciendis ver.sed quod ego eram ꝓsens.

Quam sine vitio tenebat.

Hec verba declarat a sunt.3.super verbo recte.

Inculpate tutele moderatiōe.

Jsta verba obscura sunt ⁊ circa eoꝝ expositionē multa dubia oꝛiuntur ⁊ de eoꝝ expositiōe hic agitur in glo.ad quā cōmuniter recurritur ꝓ doctoꝛes et aduocatos.⁊ in summa huiꝰ titu. vltra ꝓncipiū.⁊ de hoc est pulchra glos.Ber.extra de homicidio.c.significasti.⁊ vide Bof.in sum.eo.ti.§.sed nūquid.⁊.rxiij.
10 qōne.j.in summa. Ja.de are.dicit† qꝺ moderamē inculpate tutele intelligik vt tutela possessionis non transeat in culpam vltionis. Hā nō licet vlcisci,vt.ff.ad.l.aquil.l.sciētiam.§.qui cum aliter.⁊ si aliter periculū euitare non poterat vt instituta ad.l.
11 aquil.§.iniuria.† Hā etiam circa res licitas nō debet mod⁹ excedi.vt.rxxij.q.iiij.c.ozigo.⁊ ibi not.ꝓ Archid. Sed an in dubio ꝓsumak modus excessus si secutum sit homicidiū?videtur qō sic nisi ꝓbet defensio.j.de ficar.l.j.⁊.l.cum qui. ad.l.aquil.l.si quis fumo.§.cū ōz nā cum sit malus actus ergo ⁊ animꝰ videk intercessisse nisi 3 ꝓbet. Jn 3nū vr qō iste iure ꝓmittente se defenderit vt hic cū cōcor.⁊ in eo qō qs iure facit nō vr dolus nisi ꝓbet vt in regula iuris nullus vr dolo facere cum igit ista habuerit oꝛiginē ⁊ radicem a defensione ꝓsumitur qꝺ iuste fecerit ⁊ qꝺ olo ōt ⁊c.vt.ff.de.ꝓba.l.quot.§.qui dolo.⁊ hanc tz ipse Jaco.⁊ dicit ꝓsumi dolū abfuisse.⁊ hoc innuit ifa.ff.ad.l.aq.l.si ex plagis.§.tabernari⁹. Jbi idq; dato opa ⁊c.q̄si ꝓsumek qō nō ad vindictā sed ad defensionē nisi 2 ꝓbet.ꝓbari aūt pōt 2nū vt si recedentē vulnerauit.nā tūc est vindicta.vt.c.ti.ad.l.aq.l. q̄ actiōe.§.si qs in colluctatiōe.tūc cū est vltio non defensio.⁊ B ar.l.dicētis eā q cū armis venit armis posſim⁹ repellere.ff. de vi ⁊ vi ar.l.j.§.vñ vi ibi arma armis .l.iij.cū igit.vñ ꝓpter hoc ꝓsumo vindictā qꝺ est verū nisi ꝓpter debilitatē armati ⁊ fortitu
12 dinē insurgētis armatus aliter resistere nō poterat.† Hā tunc si resistere nō pōt sine armis licitū est ad arma recurrere qꝛ cū aliqd licet alicui ⁊ id ꝓpter qꝺ puenitur ad illud,vt.ff.de iurisd.omn.l.ij.tūc em̄ prima ꝓsumptio elidit p 2nā ꝓbationē.⁊ ad hoc tendunt verba gl.q̄ dixit moderamen circa tria attendi.§.vt videak licita ⁊ moderate fieri vbi aliqd de ꝓdictis ꝓbet. Jdem dixit si ex interuallo hoc faciat vt videak ad vindictā fieri ⁊ teneatur. Itē sup eo qꝺ ōt gl.ꝙ si est nobilis ⁊ potēs 3 ignobilē ꝓsumak fieri ad vindictā.tz idē Ja.2nū qꝛ ⁊ cū indignatiōe pōt resisti,vt.j.ad.l.iul.de vi.l.qm̄ vñ dignitas sibi nocere nō dz,vt.3.ꝙ metus cā.l.ad inuidiā vñ in hoc dicit idē esse in nobili ⁊ ignobili. Ja.Querit gl.quid si aliqs erat ita fortis contra me cū pugno sicut ego cū ense nunquid liceat mihi cuz ense defendere.† Pe.di
13 stinguit aut tractat de violentia repellenda circa cozꝑ aut circa res.primo casu tz quōcunq; vim repellere si aliter nō potest fieri defensio.⁊ si nō possit remediū iudi.ipsozari.vt.3. de ap.l.si qs.Sed o casu qñ circa res aut possum recupare ꝓ vias iudi.et tūc nō tz ꝓpulsare q̄cūq; mō tz cū moderamine inculpate tutele ex q̄litate armoꝛ nō facroꝛ qꝛ nō debeo ꝓsonā offendere tz rē aliter defendere nō possiz si nō pōt ꝓ iudicē recuꝑari tūc tz quōcūq; tueri qꝛ ēt furē tz occidere,vt.ff.ad.l.cornel.de sica.l.furē.et sic intelligik.l.ista.⁊.ff.e.l.iij.§.cū igit.cū si.† Itē cū violētia dēat ꝓpulsari incōtinēti ⁊ nō ex interuallo quō intelligik incontinēti?qdā dicūt fragrāte ipa violētia.sec⁹ qñ esset ꝓfecta ⁊ 2summata qꝛ tūc recursus est hūdus ad iudicē ⁊ sic intelligunt hic alij ēt post perfectā dūtn nō diuertak ad extraneos act⁹ ar.ff.de adul. l.qs ait.§.fi.vbi de hoc distingue fm Ja.⁊ Pe.Aut q̄rit de violētia illata ꝓsone aut reb⁹.si ꝓsone tūc intelligik incōtinēti.⁊.ipa fragrāte.vt.ff.ad.l.sciam.§.q cum aliter.⁊.d.l.vim.Si de illata reb⁹ tūc ēt post dūmō nō diuertak ad extraneos act⁹.vt.ff.e.l.si quis possessionē.⁊.l.iij.§.cū igit.⁊ ita intelligak qꝺ ibi not.et ad hoc bñ facit qꝺ no.extra de homicidio.c.significasti.ij.§.fi.in fi.glos. magne.Sed q̄ est rō diuersitatis dicit ꝙ illata persone non pōt tolli.vt.3.de appel.l.si quis ꝓuocatione.⁊ sic ꝙcuid ammodo fieret ad vindictā fieret.Sed q̄si rebus tunc pōt auferri,ꝛ ideo si incōtinēti fiat nōvr ad vindictā sed ad conseruationē sui.⁊ ideo
14 ⁊ hoc statim lati⁹ declarabik. Aliud ēt moderamē attendendum est vt si fiat ad defensionē illi⁹ act⁹ ⁊ nō vltra.pōt tñ ēt incōtinēti fieri ad vindictā vt si aliter euadere pōt,vt.d.§.q cū alr.vl si ponas robustū occidisse debilē aggressoꝛē vl ē ponas claudū aggressum pati vel nobilē q nō dz vel pt fugere vñ attēdēda ē multū ꝺditio ꝓsonarū vt mō vnū mō aliud ꝓesumamus,qꝺ intelligo quo ad fortitudinē corꝑis ipse aūt si alias sit potens rōne nobilitatis vel dignitatis. Hā ꝓpter hoc 3 eū ꝓsumi nō dz vt d.l.ad inuidiā.3.qꝺ met⁹ cā ⁊.3.dixi.lz gl.aliter in B dicat ⁊ ma
14 le.† Itē q̄rit gl.nūqd debeā pati me percuti ⁊ determinat ꝙ nō qꝺ itelligē fm Lyn.cū moderatione ꝓsonarū. Quidam em̄ sunt q nō minank nisi percutiāt ⁊ tunc est vera gl.quidā q cōiter minank ⁊ non audent percutere ⁊ tunc nō licet ante ꝓcutere fm ꝓe. ar.si qs Jmpatoꝛi maledixerit.l.vnica ⁊ dixi.3.qꝺ metus cā.l. metū.opini.cū gl.cōiter vidi indistincte seruari qꝛ difficile eēt scire vtrū minas inferens velit percutere vel nō. Sed ꝓ o opinionē Pe.bñ facit dicta.l.si ex plagis.§.tabernari⁹ ad.l.aquil. Item q̄rit Ly pulchꝛā qōnez. Si quidā nobilis est aggressus a quodā rustico ⁊ posset euadere fugiendo tñ esset sibi valde vituperosum si se defendat ⁊ ꝓcutiat rusticū,nūqd puniat,⁊ videt qꝺ sic vt.d.§.qui cum aliter ⁊ dicta.l.furem. Moderni contra argu.ff. ex q cau.maio.l.in eadē. Non obstat.§.qui cum aliter ,quia hic nō poterat euadere sine detrimēto fame.non obstat.l.furem.qꝛ honoꝛ ⁊ fama uō possent per iudicē reparari ergo ⁊c.ar.ff.si qs omissa cā testamēti.l.iul. Itē querit si aliquis aggressus ab alio post illata sibi vulnera insequit eū ⁊ vulnerat qꝺ non licet vt di ctū est.3.⁊ ꝓbat dicta.l.si ex plagis.§.j.⁊.l. qua actione.§.si qs in colluctatiōe ad.l.aql.nunqd puniet vt dolosus.l.cornelia.de sicca.an vero tanꝙ culpabilis tñ ⁊ sic mitius quasi caloze iracundie hoc fecerit,vt.ff.ad turpil.l.j.§.q̄ri de sica.l.iiij.§.cū qdaz de penis.l.respiciēdū.§.delinquūt ⁊ de re iur.l.qꝺ caloze,qꝺ qui dā tenent alij qꝺ sicut dolosus cū nō licuerit hoc casu se vindicare secus vbi ꝓmitteretur vindicta ⁊ modus excessisset,vt.ff.ad l.iul.de

l.iul.de adul.l.si adulterium.§.imperatoꝛes. Ja.de are.dicit hoc esse regidius sed ꝓ hoc infra de iniur.l.si nō cōuitij ꝓmū huma
15 nitus,vt.ff.de penis.l.interpretatione.† Itē q̄rit nunqd iniuria illata ꝓsone possit ꝓpulsari cōgregādo amicos sicut illata reb⁹ vt no.d.§.cū igit.glo.dicit qꝺ nō ⁊ est casus vbi possuz ꝓ me qꝺ nō possum ꝓ alijs,vt no.ff.e.l.cū fundū. Alij dicūt aut amic⁹ vel alius erat in comitiua violētia passi?ꝛ tūc sic alias nō ar.ff.de iniur.l.itē apd labeonē.§.si qs virginē.⁊.j.ad.l.iul.de vi.l.qm̄ multa. Ja.de are.⁊ Pe.tenēt indistincte qꝺ sic qꝛ finita negotia pñt turari ꝓ aliū,vt.ff.de neg.gest.l.si multo fortius ꝓsona que reb⁹ ꝓserk,vt.3.de sacrosanc.ec.l.sancim⁹. Itē est casus.j.ad.l.iul.de adul.l.gracchus.⁊ si dicas qꝺ ibi fuerūt filij ?de ꝓ.l.liber hō.ff. ad.l.aql.Nō obstat.l.cū fundū.qꝛ ibi mādabat ex interuallo vñ sicut nō lz ꝓncipali nec alij eo casu. Sz 3 hoc vr lex vñ vi vbi ōt
16 ob tutelā sui corꝑis ?de ꝓ.l.seruus.de seruis expoꝛ.† Itē q̄rit si habēs vxo.suspectā de adulterio ꝓcepit famulo suo qꝺ eā occideret alias interficeret eum famulus occidit eā nunqd erit excusatus quasi ob tutelā sui corꝑis fecerit qꝺ vr quasi iusto metu ductus hoc fecerit. Jn 2trarium vr qꝛ melius oīa mala pati q̄ malo cōsentire,vt.ff.qꝺ met⁹ cā.l.isti quidē.⁊ vr casus.d.§.q cū aliter. Ja.de are.distinguit aut alias fuisset eā interfectur⁹ aut nō.primo casu parcak fibi?cdo nō. ar.ff.qꝺ vi aut claz.l.si ali⁹.
17 §.est⁹ aliaꝛ ad.l.aquil.l.si quis fumo.§.j.⁊ in dubio dicit pe.eū excusari qꝛ fecit ob defensionē corꝑis sui.⁊ qꝛ lz qualitercūq; redimere sanguinē suū,vt.ff.de bo.eoꝝ qui moꝛ. sibi consci.l.j. ⁊.3.de transac.l.transigere.nō obstat qꝺ melius sit oīa mala pati ⁊c.qꝛ hic non cōsentit malo sed bono ꝓpter se. Preterea.l. isti quidē loquit qꝺ quis cōsentire nō debeat stupꝛo volūtario. secus si necessario vt in qōne ꝓponit.nō obstat.§. qui cū aliter. qꝛ sibi aliū percutiēdo nō euitabat moꝛtē sicut hic sed ad vindictā tēdebat.ꝛ ꝓ hoc ēt ptz solutio ad dictā.l.si qs fumo.§.j. Ultimo ꝓ plena declaratiōe predictoꝝ dic aut violētia infertur a iudice aut a ꝓuato. Si a iudice vr tenere gl.que est in.l.vt vim, qꝺ resistere nō liceat. Sed tu dic aut violētia sit licite aut illicite. primo casu eam ꝓpopulsare nō licet,vt.ff.de re militari.l.milites. §.irreuerēs.3.de his qui ad eccl.cōfugiunt.l.iij.⁊.ff.de rei ven.l. q restituere ⁊ intelligo licite qñ spectabat ad offiū vel iurisdictionem inferentis.alias secus,vt.j.de iure fisci.l.ꝓhibitū.de metatis.l.deuotū.de iur.om.iu.l.si.de re.iur.l.factū a iudice.li.vj.⁊ ibi no.c.ti.l.nō vr.§.q iussu.⁊ licite fit a magistratu ⁊ 2seruandi honoris officij qꝺ sustinet,vt.ff.quod metus causa.l.iij.de iniur.l.iniuriarū.§.his q.⁊§. qiure.⁊ reipublice venerāde puta sententiā exequēdo.vt.d.l.qui restituere ⁊ ne vis fiat ei q̄ in posſ, missus est.l.si qs missum vel malefactoꝛes capiēdo,vt 3.de ꝓhis ⁊ cleri.l.si qs in hoc genus.⁊.l.raptoꝛes.⁊ de his q latrones.l.si.
17 † An dubio aūt ꝓsumit ꝓ magistratu ⁊ ei parendū est ⁊ ita tenet cōpos.extra de elec.c.qꝺ sicut.⁊ de hoc dixi.3.de ap.l.qm̄ iudices. Jdē si fiat a ꝓlato subditū suū corrigere volēdo .§. irrenetēs, vt extra de maio.⁊ obe.ꝓ totū.rj.q.j.q resistit.⁊ in pe filiū corrigēte.j.de pa.ꝓ.l.cōgruētius.⁊ de emēdatiōe ꝓpinquoꝝ. l.j.⁊ i dño corrigēte seruū,vt.j.3 emēdatiōe seruoꝝ ⁊ mꝛgo corrigēte discipulū modice castigatiōe,vt.ff.ad.l.aql l.lz ⁊ fz q̄cūq;. §.fi. Sedo casu cū violētia est illata aut infert ꝓsone aut rebus. Si ꝓsone aut est violētia castitatis ⁊ moꝛtis ⁊ tūc nō solū lz ꝓ o pulsare ne fiat,lz ēt lz inferentē fragrāte crimine ēt alo vlcisci di occidere,vt.d.l.isti qdē qꝺ metus cā.de sica.l.j.§.fi.⁊.d.l.rapto res.3.de epi.⁊ cle. Aut salua castitate alia violētia infertur ꝓsonez tūc pōt resisti ne fiat,nō aūt facta ēt incōtinēti lz vlcisci,vt hic ⁊.d.§.q cum aliter.nec ob.iura que dicunt licere vlcisci.ff. de bo.liberto,l.q cum maioꝛ.§.libertus.de iure fisci.l.ij.in prin. ⁊.l.deferre.qꝛ hoc verum est ꝓ viam accusatiōis non aūt per
18 modum ꝓprie authoritatis.† Itē recedēte post illatā vlz vl vulnera non lz inseq,vt.d.l.q actiōe.§.si qs in colluctatiōe ⁊.l.si ex plagis.§.j.mitius tñ si fecerit punik fm aliquos rōne caloris et ꝓprij doloris qꝺ insequit,vt.ff.ad turpil.l.j.de sica.l.j.§. sed si clauꝺ.⁊.l.iiij.§.cū qdā de penis.l.respiciēdū.§.delinquūt ad fin. si qs in grauj.§.ij.⁊ optime de adult.si adulteriū.§.imperatoꝛes sedo ⁊ de hoc ēt supꝛa dixi. Sedo casu qñ violentia infert rebus aut tēdit ad ipsaz rerum destructionē ⁊ tunc pōt nō solū repelli sed ēt depopulationē insequi ⁊ occidere vt supꝛa qñ liceat vnicuiq; sine iudice se vindicare.l.j.⁊.ij.⁊ ar.ff.arboꝛ furtim cesſ.l.j. Jdē forte in incendiarijs domoꝝ vel diruptionibus quasi sit par delictū.vt.j.q accu.nō pñt.l.data.⁊ de sica.l.si quis do.tutiꝰ tñ vr doctoꝛibus tenere solū in nocturno depopulatore ⁊ non trahi ad 2sequētias,vt.ff.de legibus.l.qꝺ vero 2 rōnē. Si vero violētia tēdat ad rerū ablationē tūc aut est res mobilis ⁊ tūc neu
1 dum tueri pōt ne auferak,sed etiā violentum occidere pōt si ei parcere sine periculo suo non pōt sine sit fur nocturnus sive diurnus de quo dic plene vt no.ff.ad.l.aquil.l.lz ⁊ si quencunq;.⁊ l.ita q;.⁊ de sica.l.furē.⁊ infra de sica.si vt allegas. Aut est res immobilis ⁊ tunc non solum licet defendere ne expellak de possessione vt hac.l.3.qꝺ cū e.l.si seruꝰ.de vi ⁊ vi arma.l.j.§.vi possidere. Sz ēt vi ablata pos.incōtinenti recuperare,vt.d.§. cum igitur de vi ⁊ vi arma.⁊ ibi notak ⁊.l.qui possessionē ⁊.3.dixi. Si vero in ꝓsonā ⁊ res cōmittak violētia tūc nō solū licite resistitur sed etiam incontinenti licite vendicatur,vt.j.ad.l.iul.de vi. l.qm̄ multa facinoꝛa ⁊.d.l.j.qñ liceat vnicuiq; fine iud.vim. Sūt etiā multi casus spāles in quib⁹ pōt quis ꝓpria authoꝛitate non solū se defendere sed eriam ius sibi dicere,vt notaui.3.de in
19 deis.l.nullus.⁊ ne qs in cā sua iudicet.l.vnica.† An possit pars vti auxilio infidelium vel bannitoꝛ ad sui defen. impune ⁊ sine pctō ,vr q̄ sic ꝓ iura predicta que dicunt q̄ quisquis ob tutelā sui coꝛꝑis fecerit ⁊c.vt.l.vt viz ⁊ maxime si aliter se tueri nō pōt vt.d.§.qui cum aliter,et qꝛ sanguinem suum qualitercūq; licet redimere vt dictū est nec solū cum infidelibus et dolosis possumus mimicos impugnare sed etiā ꝓ dolū.rxij.q.j.c.vtilē.rxiij. q.ij.dñs.⁊.ff.de capti.⁊ postli.reuer.l.nihil interest. Hā ⁊ canes in ecclia per pacē toleramus.rxiij.q.iij.quidā exemplo dñi qui cū malis qñq; facit vindictā.rxiij.q.v.§.hinc notandū. Hanvi demus ecōtra qs in bello iusto fideles tuuāt infideles.rj.q.iij.iulianus.rxiij.q.j.§.ordo.⁊ ad defensionē fructuū vti possum⁹ arte mathematica.j.de mathema.l.horū.⁊ paulus dixit se phariseū vt ad sui defensionē ꝓuocaret phariseos,actuū.rxiij.⁊ petijt a preside militēs ad sui defensionē.rxiij.q.iij.c.iij.c.ser.in fine.⁊ c.maximianus.⁊ machabei q fuerūt viri sancti ⁊ pugiles fidei inierunt pactū cum romanis qui erant tūc pagani vt ⁊ mutuo se iuuarēt ꝓ o machabeoꝝ.viij.c.⁊ tempoꝛe necessitatis cōcamos excōicatis.⁊ salomon ligna ꝓ o edificādo tēplo recepit ab infidelibus. Oldr. Item tenet glo.qꝺ si vim inferens paratus est satisfacere de possessiōe restituēda si appareat eū iniuste fecisse quod tunc si ei resisto videoꝛ facere ad vindictā quod oēs repꝛobant qꝛ non debeo ꝓpter fragilitatē cautionis dimittere potestatē licite defensionis vel delectionis vt.ff.ad trebel.l.qui ita. §.j.⁊.l.cogi.§.si pater.in fi.

Si de possessiōe percipere potuit.

Cōcoꝛ.ff.de rel vē.si nauis.§.fi.⁊ dicit gl.a tpe delectionis in alijs interdictis ex tpe litis cōte.vt.ff. de interdictis.l.iij.⁊ ibi gl.⁊ no.3.de interdictis.l.incerti in vl. gl.Querit gl.nūqd violētus teneak de interitu si eodē mō interitura fuisset penes suasum de hoc dic vt.3.qꝺ met⁹ cā.l.j.⁊ de periculo quod trahit ad se moꝛa statis dixi.3.in q.cau.in inte. restitutio nō est necessaria.l.in minoꝛū. Quid si delectus vsucapiebat ⁊ ꝓpter delectionē vsucapionē implere nō potuit vtrū hoc veniet i restōne.gl.hāc qōnē monet ⁊ nō soluit.ff.e.l.j.§.q vi defectus.sed.ff.ꝓ emptoꝛe.l.qui fundū.§.qui bona fide.ver.idē iuris.tz qꝺ nō ⁊ illa?appꝛobāt p oēs fm Lyn. Dy.aūt ibidē videt distinguere aut multū supererat ad plenariā vsuſc.⁊ tunc nō veniat ⁊ ita intelligit dicta glo.aut pauci dies supererāt ⁊ tunc veniat.vt.ff.de vsusc.l.rerum mistura.§.labeo.

Quasoꝛ.

Hec lex est specialiter cōmētata in libello Roser.circa finē rubrica de consti.inuasoꝛ.⁊ ibi videas.⁊ fm Ly.hec lex nō indiget gl.lz gl.hic posita q̄ sumpta fuit ab Od.videat niti,pbare qꝺ nec nouo nec veteri iure ꝓcedat de quo dic vt in gl.⁊ hec lex facit differentiā inter inuasoꝛem violētum ⁊ nō violentum vt inuadens violenter pena legitima teneatur non violentus pena non teneatur sed liberetur restitutione possessiōis qꝺ tū videt quo ad possessionem vacantē immutatum.j.e.l.fin.

1 Tutoꝛis factum an noceat pupillo.

2 Judex an possit mittere in tenutam seu in possessionem reo non citato.

3 Judex an possit alicui cōcedere vt ꝓpria authoritate intret in tenutam ⁊ per hoc excusetur talis.

4 Facere dicitur is cuius authoꝛitate aliquid efficitur.

Si eminerint.

Jsta lex 2mētata est spāliter p Rof.circa fi.ti.de cōsti. meminerint.vbi de hoc plene. Et ꝓ o ponit hec lex statutū gñale ⁊ rōnē subijcit. Sedo ponit penā 3 faciētib⁹. Tertio declarat ad quos extēdat pena. Casus varijs modis ponit vt colligit ex ꝓria ⁊ sedā gl.⁊ ꝓria gl.inuit ꝙ pena huiꝰ.l.locū hēat si ipetrek rescriptū vr sūs iudic.lz nō ingrediat possessionē re vera qꝺ nō est verū ,sed opꝰ est qꝺ ipetrās ingrediat reipsa vt locū habeat hec lex q̄ restituto tutoꝛia ē ⁊ dak spoliato contra inuasoꝛē.intelligas ergo quādo impetrauit deinde ꝓ pria authoritate ⁊ citato aduersario ,ingressus.tūc em̄ hz locū
1 pena huiꝰ.l. Op.qꝺ factū tutoꝛis noceat pupillo.vt.l. polla. sol.vt hz ⁊ ibi no.⁊ ꝓ Rof.sup ista lege sup vbo eosdē no.⁊ plene dixi.3.de sacrosan.ecc.l.iubemus nullā. Sedo nota qꝺ iurte nō debent nasci vñ iura nascunk.cōcoꝛ.extra de rescrip.c.nonnulli

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 vltra prin.z de accu.c.qualiter z qñ.primo.† Quero si iudex ad
postulationē actoris reo nō citato dedit tenutā vel possessionē
an valeat.gdā qō sic fed re⁹ pōt restitui,vt.ff.ō dō.inte.l.fi finita.
ℌ.si forte.z de prini.cre.l.impator.tu dic ℣ q⁹ ita demum v℈ si ri
te interponat decretū,vt.ff.de reb.eo.l.magis.ℌ.si tñ.z videtur
expicissum.ff.ex qui.cau.in pof.ea.l.fulcinius.ℌ.ꝯ.cōmentiones
vel epistolas.l.iudex.z ibi dixi.ℸ.tit.prior.l.fi.z no.ff.de acq.pos.l.
3 iuste.in glo.z.ℸ.l.prori.in gl.magna.verſ.ſuper tempore.† Item
querit glo.ſi iudex ꝛ dedat alicui licentiā ingrediēdi poſſeſſionē
p⁹pria authoritate an excuſet a pena huius.l.hec qō pēdet ex
allegatis in ſupiori.Ly.nō diſtinguit aut fuit pīceps q hoc cō-
ceſſit ex certa ſcientia z tūc impune pōt ingredi,vt.ff.de re iudi.l.
quidā cōſulebat.in fin.z de legi.l.princeps.z q⁹ notaui.ℌ.de pe.
impe.offe.l.quoties. Aut alius iudex z tunc aut cā cognita aut
nō.ſi nō recte nō v℈ z locum h℈ hec lex q⁹ nō facit vt videt,vt.ℸ.
titu.prior.l.fi.z q⁹ actor fuit cauſa huⁱ⁹ delicti impetrādo nō ob
ſtat.l.iuſte.vt ibi no. Si ℣o iudex cā cognita fecit gloſ,vī tenere
q⁹ tūc poſſit cōmittere parti. Ex⁹o in ſumma huⁱ⁹ ti.prīa colūn
na ℸ℈ūſ.opi.gl.tenēt doctores paduani q⁹ miſſio pōt fieri p
iudice dato nūcio q⁹ mittat vt i poſ.lega.l.is cui.ℌ.miſſus. ergo
talē licētiā pōt ꝺcedere pti q⁹ vices nūcij gerat ar.ℌ.de pign.ac.l.
pe.ſo.ma.l.dotis.z.ℌ.vt nemini liceat in ℘natis edib⁹a ℸ℈io ſen
ſu rubrice z.l.ℸ.ſicut ēt parti committit nūciatione,vt.ff.de ope.
4 no.nūc.l.ſi op⁹.† nā ille facit cui⁹ authoritate fit.ℌ.de iud.l.aper
tiſſimi z vī caſus ſm vnū intellectu quē ibi ponit p̄dictus Jac.
de acq.poſ.l.pe.ℌ.ſi.non obſtat q⁹ miſſio in poſſeſſionē nō dele-
gat q⁹ verū eſt cognitio ſ℈ executio ſic q̄ ſit p nuncū,vt.ℌ.de exc.
rei iud.l.ſi vt ꝑponis. Dy.ℸ℈ ℸℸūſ p.l.ff.ō reg.iur.l.nō eſt ſinglis
ꝺcedēdū.z idē Ja.de are.z pe.vt no.ℸ.ti.prī.l.ſi.q⁹ inuaſio vī eē
de grauioⁱb⁹ vt no.in gl.ff.ad.l.aquil.l.liber hō.ergo q iudici
paruit nō excuſat,vt ibi no.z.ff.de re.iur.l.nō videt.ℌ.giuſſu.

1 ☞ Audacia quandoq⁹ in bonā z q℈ſq⁹ in malā parte ſumit.
2 Maſculinum an concipiat femininum in odioſis.
3 Iuris naturalis ignorantia vel negligentia an toleretur.
4 Delictum cum dolo an poſſit in infante cadere.
5 Peculium caſtrenſe non publicatur ob delictum filij.
6 Delicta que in vniuerſitatem cadere poſſint.
7 Seruitutes non poſſidentur.
8 Auferens rem ſuam a furea eam exportante an incidat in penaz
9 legis ſi quis in tantam.

Inuadens rem totam ſibi cū alijs cōem an incidat in penam.

Si quis in tantam.

Omiſſa diui-
ſione gl.cuius
partes ſunt imꝑfecte ſm Ly.diuidē in duas partes.
prio ponit themia z qōnē z p ℘ns ex themate ſubau-
ditā.in ſcs arrider diſtinguēdo duos caſus z quaſi oīa q̄ hic no.
p eū fuerūt Dd.z Bl.in deciſa z iſta lex eſt latiſſime cōmētata p
Roſ.rubrica de ℸſtitutio.l.ſi qs in tantā z in titulo de interdi-
cto vī vi verſiculo ſi aūt velles ꝓponere ℸſtitutionē ſi qs in tan
tā z ℌ.ſe.z in ſumma huⁱ⁹ ti.ℌ.eſt in ℸſtitu.iuſtinianī ſi qs in tā
tā. Ex hec lex locū h℈at de iure canonico vide q⁹ no.extra de re
ſti.ſpo.c.ſepe.z de dolo z cōt.c.ſi.in gl.ar.q⁹ ſubtilitas.z de iure
iur.c.ad nr̄am prio circa finē. Jnn.ēt ℸ℈ q⁹ pena huius ℸſtitutio
nis ceſſet ſi rē quā penes te depoſui reſtituere denegas z ego vio
lēter aufero vt no.ꝓ eū de iureitur.c.ſicut,ſed⁹o in gl.magna in me
dio ℌ.ſ℈ q̄ res. vide ēt q⁹ no.ꝓ archi.xvi.q.vi.c.placuit.z extra de
1 ꝑbē.c.ei q bñficiū li.vi.cū ibi notatis.† Jtē nota q⁹ audacia ſu
mit hic in malā partē q℈ſq⁹ in bonā,vt.ℌ.in prīa ℸſtit.huius li-
bri.z ibi de hoc dixi.q⁹ dicit furoris ſimilitudinarie ꝺr nō vere
q: tunc impunitū eſſet,vt.l.diuus de offi.ꝑſidis. Sim lr ponit in
pſalmo dñe ne in furore tuo arguas me. Dis ꝑmiſſis circa gl.ali
quid addamus z ſuppleamus.prio q̄rit gl.nūq⁹ femina tenea-
tur pena huius.l.ℸ℈ q⁹ ſic.z idē ℸ℈ Roſ.z latius de hoc notat ſu
per hac cōſtitutione vet.itē q̄ritur an mulieri. Jaco.de are.dicit
2 cū q̄rit an maſculinū cōcipiat femininū in odio aut eſt rōnabi
le vt in punitione delictorū z tūc cōtinetur,vt.ff.de iuriſ.om.iu.
l.ſi qs id q⁹. Si irrationabile puta in exheredatiōe vel lege mu
nicipali qua cauet q⁹ filij bānitor⁹ de ciuitate expellant tūc nō
ℸtinet filia,vt.ff.de vē.in poſ.mittē.l.ſ.ℌ.ℸ℈ ſi incertū.tūc cēſu non
extēdit niſi ad eū de quo lege cauet nā z in.l.inlita male. mitius
puniunt femine q̄ maſculi.vt.ℸ.ad.l.iul.maie.l.q℈ſq⁹.z de hoc la
tius dixi ſupra de ſernis fugi.l.qcunq⁹. Opp.quoū legatorū.l.
ℸ.ℌ.redigant.dic q⁹ ſi iacēte hr̄ditate occupant nō h℈ locū hec
lex q⁹ nulla ſit violentia ar.ff.ſi qs teſtō liber eſſe iuſſus.l.ℸ.ℌ.ſce
uola. ſecus ſi heres poſſidet,vt no.ꝺ.ℌ.redigunt. Op.q⁹ dñs nō
amittit dominiū.ff.de fur.l.qui vas.in prīci. Quidā quod ibi
abſtulit vt indiciū mīderet.z hoc appꝛobat q⁹ metus cā.l.ex tat.
Sz iſte eſt diuinare.z ī⁹ Ly.dicit q⁹ ibi bñ amittit ius q⁹ habe
bat in re.ſ.cōdictiōe furtiua ſ℈ actionē furti nō z hec ſolutio ap
pꝛobat in contrario.op.de furtis.l.cum creditor multis modis
ibi ſoluitur.Ly.ℸ℈ q⁹ ibi ꝓcelſerat conuentio z dubitab atur
vtrū gratia ſui iuris fecerit vel alio rapiendi z in dubio ꝑſumit
q⁹ gra ſui iuris,vt.l.merito.ff.ꝑ ſocio q: in dubijs in benignio
rē ꝑtē vt i regula iuris. Op.de.l.ait ꝓtor.ℌ.q⁹ debitorē ibi ſpā
leq: cū pecunia fugiebat z multi ēt alij caſus ſunt ſpāles vbi q⁹
ſibi ius dicere pōt quos notaui.ℌ.de iudeis.l.nulli⁹ op.de ꝑal.l.
extat.dic q⁹ multis modis violētia punit vt ibi no.itē q̄rit de pu
pillo z adulto.gl.ōt eos teneri ſi pupillus erat ꝓrim⁹ puberta-
ti. Ja.de are.diſtinguit aut dolose fecerit aut errāter.primo caſu
tenetur. Secūdo aut eſt adultus.ℸ.etatē.xvij.annorum z excu-
ſat ipſo iure,vt.ℌ.de epi.z cle.aut.ſi captus vel reſtitutionis be
neficio ex quo nocēdi alius nō fuit,vt.ℌ.ſi aduerſus delictus.l.ℸ.
3 nec obſtat †q⁹ ius naturale vel quaſi ignorari nō pōt q: nullū
magis naturale ius quā patrem redimere.z tñ tolerat ſi non re
dimit,vt.ꝺ.aut.alij dicunt q⁹ hec ℸſtitutio punit violentos do
loſos q: hic dicit violēter inuaſerit l℈ quibuſdā vī cōtra p.ℌ.l℈
nedū talia.inſti.vi bonorū rap.tñ ille.ℌ.nihil facit.ōt cū q⁹ añ cō
ſtitutionē iſtā multi credebāt q⁹ liceret eis rapere rē ſuā vſi ad
eorum ignorantiā tolerandam facta fuit lex iſta ſm Jac.de ra.
vñ iſta cōſtitutio ſcripta eſt ꝙtra doloſos ſaltem ꝑſumptiue q:
nemo ꝺz leges ignorare z ſic cū ſciant vel ſcire debeant ſibi nō li
cere p.l.iſtā ſunt in dolo vel exꝑſſo vel a iure ꝑſumpto q punit
vt.ℸ.ad.l.cozne.de ſica.l.ℸ.z ſm ℬ doli capax quicūq⁹ ſit nō iuua
bit aliquo auxilio ſpāli cū delinquat in faciēdo quod facere nō
ꝺz.de hoc vide q⁹ late no.ꝑ Roſ.hac cōſti.ver.querit an pupil-
lus z pluribus ver.ſequen.q: de furioſo.ℌ.dixi.z.ℌ.qui teſta.fa.
pūt.l.furioſum q⁹ ſi tpe furoris inuaſit z reduct⁹ ad ſanā mētē
retinet vī q⁹ puniat,vt.ℌ.de inceſtis nup.l.q contra.z.ff.depoſi
l.iij.in ſi. In contrariū eſt.ff.de his q no.infa.l.q⁹ ergo.in prīnc.
Ly.ℸ℈ q⁹ teneat nō hac cōſtitutione ſed.ℸ.c.l.vl.z eadē pūt que-
ri in infante q factus doli,primus teneā. Sed in infante poſſet
dici ℣ qualequalem intellectum vel affectum habere pōt vnde
ratihabitiōe cōfirmari pōt vel poſſet diſtingui vt dicit.ℌ.de ac-
qui.poſ.l.bonatarus vtrum res ad quam infans poterat habe
4 re affectionē vel nō. Lyn.† tū ſimpliciter ℸ℈ in infante non poſſe
cadere delictū in quo verſet dolus. Sz ꝑſuppoſito q⁹ furioſus
z ifans nō teneanē.nūq⁹ tñ poſſeſſio aduocabit ab eis ꝺdictiōe
ex hac.l.Ly.putat q⁹ nō ſz rei vēdi.vel ac.in factū,vt.ff.cōmo.l.
ſi.de hoc late no.ꝑ Roſ.hac conſtitutione ver. itē querit de fu-
rioſo z pluribus ver.ſequen.gl.etiā ſentit idē in prodigo ꝙ in fu-
rioſo p.l.is cui.z ꝓ⁹ opinione gl.facit.ff.de re.iur.l.furioſi. Sz
ille.ll.equiparant furioſum z ꝓdigū z quo ad alienationē bono
rū ſuorū vel obligationē.ſecus eſt in delictis qui ad inſtar pu
pilli dolo ꝓrimo vel adulti tenenē ex delictis,vt.ℌ.dixi in pupil
lo z adulto.z ita tz Roſ.hac cōſtitutiōe ℌ.q⁹ ſ.ꝓdigo. Jtē q̄rit
glo.ſi pr̄ vel patronus teneat hac.l.filio vel liberto,vī q⁹ ſic q:
loquit indiſtincte. Jn cōtrariū q: ℸtinet atrocitatē,vt.ff.e.l.j.ℌ.
interdictū hoc quidam diſtinguūt. Aut nō continet atrocitatē
licet occupet z habet locum cōdictio ex hac.l. Aut doloſe z tūc
aut cum armis aut ſine armis vt diſtinguit.ꝺ.ℌ.interdicti. Sz
q: lex iſta ſcripta eſt contra doloſos vere vel ꝑſumptiue vt dixi
vī quod hec.l.locū habeat in eis z econtra datur contra filium
z libertum vt dicit glo.Jtem dicit Jacob.de are.q⁹ queſitum
fuit ab eo in ꝓuata examinatione ſ℈ filius habet rem aduenti-
tiam z ſic eſt eius ꝓꝓietas z ſuus,patris quaz alius poſſide
bat z ſua ꝓꝓia authoritate occupauit an habeat locum hec
lex vt perdat dominium z dicit q⁹ dubia eſt hec qō. primo enim
videtur quod non q: filius rē alienare nō pōt vt.ℸ.de bo. que li-
5 be.l.finali.ℌ.filij⁹ aūt.z eſt quedam alienatio ergo ꝛc.† Jtē q: ex
delicto filij nō publicat caſtrēſe peculiū,vt.ℸ.de bo.dā.l.ℸ℈.z de
inceſtis nup.l.cū ancillis. Jn ℸℸūſ vī q⁹ dñs eſt, vt.l.cum op℈
de bonis q̄ liberis ergo dñium pdit ꝙ hāc.l.ſaluo vſufru.patris
vt z als.ff.de adul.l.ſi poſtulauerit.ℌ.iubet z hoc vī tuti⁹ eidez
Jac. Non ob.quod ſit alienatio quia non eſt hominis ſed legis
ſic z res minoris ꝓhibetur alienari,z tñ teneā hac.l.vt dictuz
eſt.ff.de rebus eo⁹.l.ℸ.ℸ℈.z de fundo do.l.ℸ.q: iſta alienatio eſt
neceſſaria vt dictis.ll.nō obſtat q⁹ peculium caſtrenſe non pu
blicatur quia illud verum eſt in filio deportato qui habetur ꝙ
mortuo z ſic pater occupat iure peculij acſi eſſet ꝓfectitium.di
cit tamen ipſe Jac.reſpondiſſe q⁹ nō per dictā rōnē q: peculium
caſtrenſe non publicat.z dicit dñm Prandū rubeum doctorez
ſuū parme defendiſſe ꝓdictā. Jtē de abbate z ꝓlato z ſimilib⁹
Lus adminiſtratoribus dicit q⁹ tenentur,vt.ff.de re.iur.l. nec q⁹
ex interdicto z ſi nihil haberēt teneā eccliā ꝺ eo q⁹ ad cā ꝓuenit
vt dixi in aut.ingreſſi z ipſe punit in co⁹.ar.ℌ.de ſeruis fug.l.q-
cūq⁹.alij dicūt q⁹ inanis eſt actio ꝛc. Jtē q̄rit gd ꝺ collegio eccleſia
ſtico vī ſeculari vel aliqua alia vniuerſitate q aliquē expulerit.nū
quid teneā pena huius.l.hoc dependet ab eo vtrum vniuerſitas
poſſet delinq̄re z vī q⁹ ſic.ff.q⁹ metus cā.l. metū.ℌ. animaduer-
tendū.z ibi in gl.z de dolo.l.ℸ℈ ex dolo.ℌ.ſed an municipes z no

tatur

taꝛ.ℌ.q⁹ cuiuſcunq⁹ vniuer.l.ſicut ſi cāpana ſonata z exꝯcato cōſilio vt ibi no.q: q⁹ maior pars facit oēs facere videnē.ff.ō re.iur.l.aliud.ℌ.refert. Jn ℸtrarū.ff.de magiſtra.conue.l.j.circa ꝓncipiū z de ſnia exꝯcatiōis.z.romana.ℌ.i vniuerſitate. li.vj. z de hoc ſatis no.per Jnno.extra de ſnia exꝯ.c.grauē. Jtē ꝓ℘
ꝓria opi.q: vniuerſitas cōſentit l℈ cū difficultate.vt ꝓ℘ in eligē 8
do magiſtratū in manumiſſiōe ſeruorū in legib⁹ cōdendis.ℌ.de
offi.eius q vicē alterius iudi.obti.l.j.de legibus.l.humani.z in
ſti.de iure naturali.ℌ.lex eſt.ff.de libe.vniuerſitatū.l. vnica. z vī
caſus.ℸ.de re milita.l.nā collatores.ℌ.vt añt.li.xij.vbi ōt vniuer
ſitatē teneri ꝙ cauſis criminalib⁹ ſoluere duplicatas ſportulas
z ſyndicos in ipis ℸtituere z ꝙ hoc ēt.xij.q.ij.eps qui magnipū.
licet gl.ibi ſentire videat ℸtrarū.z.vij.q.j.ſic vir z de hoc no.ex
tra ō ſymo.c.dilectus.ij.z ꝙ hoc q⁹ poſſit delinquere facit dicta
l.ℸ℈ et dolo ℌ.j.z q: puniren⁹ innocētes ꝙ nocētibus z melius
eſt fieri ecōtra vt.ff.de penis.l.absentē teneanē ergo ſolū illi q fe
cerunt nō vniuerſitas vt.ꝺ.l.j.de magiſtra.cōuen. Sz ad illā rñ
deri poſſet q⁹ nō 2ueniunt tanq̄ ex ꝓ℘o facto ſed tanq̄ ex fa
6 cto vniuerſitatis. † Quidā dicūt q⁹ delictū negligētie z omiſſio
nis bñ cadit in vniuerſitatē vt.ℸ.de ſacroſan.ecc.l.inbemus nul
lā.z in aut.de ſanc.epis.ℌ.pe. Sz delictū cōmiſſionis ſeu opera
tionis nō ſi eſt magna vniuerſitas ad.l.metū.ℌ.ℸ℈ ex facto vbi
dr q⁹ cāpani cuidā metū intulerūt dicūt q⁹ cāpani erat aliqua
parentela nō vniuerſitas. Eōis opinio doctorū z glo.eſt q⁹ vni
uerſitas delinq̄re poſſit etiā cōmittendo per modū ſupraſcriptū
ſ℈ cāpana ſonata vel aliter cōcato cōſilio. An aūt q⁹ vniuerſi
tas deling teneanē abſentes vel q in cōſilio ꝛdrint plene
dixi.ℸ.ne filius ꝓ patre ſup rubrica. Sed ſi vniuerſitas facit ho
micidiū q⁹ decapitabit cū vniuerſitas nō h℈at caput nec aiam
quidā dicūt q⁹ patiet aratrū. ſic eū mozif vniuerſitas vt.ff.de
vſufru.l.an vſuſ fru.ipe aūt Ja.ōt q̄ ꝓpter ipoſſibilitatē 2mu
tabit pena z paniet vniuerſitas pecuniariter z illi q fecerūt cri
minaliter. Nē vniuerſitas bñ reneā z 2uenirī pōt ciuiliter vt.ff.
q⁹ cuiuſq⁹ vniuer.l.j.ℌ.q⁹us.de hoc no.ꝺ.c.eps q mācipū. z la
te ꝓ Ber.z Jnno.extra de ſymo.ꝺ.c.cū dilectus.z dixi.ℸ.de acc.
l.ea q̄ē. Circa res q̄re nunq̄ hec lex locuz habeat in ſeruitutī
bus.i hoc vide q⁹ notaui remiſſue.ℌ.c.ſup rubrica. Ja. de are.
diſtinguit tria genera ſeruitutū.ſ.realiū z ꝑſonaliū z earū q ha
bent inſtar ꝓprietatis. Si de reali q: itineris vt ſi talē ſeruitutē
te poſſidēte inuadā vſecōuerſio me poſſidēte ſeruitutē expulſti
tenearis ℬ interdicto Jo.dicit q⁹ nō nec interdicto vī vi res vi
poſſeſſe nō vſucapiunt nec tales ſeruitutes ꝓ℘e poſſidenē.vt.ff.
de acq.re do.l.ſeruus.ℌ.incorꝓales.vnde cū hec lex dicat poſ
ſeſſionem rerū de illis ſeruitutibus non poteſt intelligi et quia
de via nō dicit ꝓꝓie quis expelli.vt.ff.de vſufca.l.ſequitur.ℌ.
ſi viam.vbi videtur caſus z ita no.ff.e.l.iij.ℌ.vnde vi interdictū.
Alij z gl.ℌ eſt hic dicūt de equitate locū habere legēſitā z inter
dictū vī vi vtile q: ſeruitutes q̄ſi poſſidenē vt.ff. cōis prediorꝫ.
l.j.z de petiti.here.l.regulariter.de ſeruiti.l.penul.z ibi de hoc in
gl.z ſi ſerui.ven.l.ſicuti.ℌ.ariſto.z hanc tenent moderni z Lyñ. 1
7 Nō ob.ℌ.ſi via.† q⁹ ℸtū ad illū tractatū verū eſt ſeruitutes non 2
poſſideri q: lex ratinea que mhibet res violentas vſucapi non
conſuluit niſi dño ſed quātū ad hunc tractatū bñ poſſidebitur
vt dictis.ll. Sed q⁹o h℈ locū lex iſta in ſeruitutibus cū ſint res
incorꝓales vt inſti.de reb⁹ co⁹.z incorꝓalibus. dic ꝙ ſi es
tū poſſeſſiōe libertatis z ego inuado quod ſi quidē habebaz ſer
uitutē ꝓuabo: ea ſi nou habebā cōdenabor: in eſtimatione ſer 1
uitutis z econtra ſi tu deijcis me exiſtentē in poſſeſſione ſeruitu
tis ſi non habebā ius ſeruitutis acgrā z res tua efficiet mihi ſer
ua vt z als.ff.de ope.no.nūc.l.ſtipulatio.z.l.ſi ꝓtius.z de dā.in
fec.l.a quo fund⁹.ſi habebaz ſeruitutē debes mihi reddere z cō
dēnari in eſtimatiōe.z hoc magis de equitate quā ſtricto iure.
Sz⁹z mēbrū eſt de ſeruitute ꝑſonali vt ē vſuſtr.quē vſufructua
rius naturaliter poſſidet vt.ff.de acq.poſ.l.naturaliꝫ.ſm oēs h℈
locū hec lex z interdictū vñ vi vt.ꝺ.ℌ.vnde vi interdictuz z ſi tu
dñs expellas me fructuariū poſſidentē cōdēnaberis mihi in eſti
matiōe ſi vſuſtru.me⁹ erat. Si aūt nō cōdēnaberis ad vſum fru
ctū mihi ꝺimittēdū. Si vero ego expello te dñm ſi qdē nō eram
vſufructuari⁹ reddā tibi poſſeſſionē z eſtimationē vt h℈. Si aūt
erā vſufr.refert aut intrauī obtētu iuris mei:z tūc puniar i hoc
tñ vt reſtituā poſſeſſionē z ꝓiuer iure meo.aut intrauī alio fo
rtuito rei occupādē z tūc in eſtimatiōe tot⁹ rei cōdēnabor: q: ꝛc.
vt.ff.de ℌ.ſigni.l.recte.z q: volūtas z ꝓpoſitū ꝛc.vt.ff. de fica.l.
diu⁹.z ſic vltra nō porrigit pena quā reperiaſ delictū.l.ſancim⁹.
de penis in dubio aūt ꝑſumit ꝙ ꝙ iure ſuo tñ igreſſus ſit.ff.ꝓ
ſocio.l.merito.z ibi no.niſi ℸtū ꝓbaret vt no.ff.de acq.here.l.ꝓ
hāde.ℌ.j.z e.ti.l.ſi duo ffres. Sz q̄d ſi aliū quā dñm ego fructua
rius expulerim: dic q⁹ cōmoditas vſuſ.mei applicabit expulſo
vt.ff.de adul.l.ſi poſtulauerit.ℌ.iubet ſol.ma.l.vſuſ.z de pericu
lo z cōmo.rei vē.l.neceſſario.ℌ.ſi. Si q̄rat de tertio mēbro.ℌ.de

ſeruitute q̄ h℈ iſtar ꝓꝓietatis vt de ſupficiario feudatario z em
phyteota ſ℈ p̄dictū Ja. iſti tenenē tāq̄ dñi vt ſi iuadāt p̄dāt ius
ſuū.nā ipſi hñt vtile actionē.vt.ff.de reivē.l.ſi ſupficiario ſi ager
vectigalis.l.j.z.ℸ.z idē in iuriſ.p̄bedis z decimis q: h℈ vitioſa
eſt poſſeſſio.ℌ.de his q potētio.noie.l.j.z.ff.de itinere actuq⁹ pri-
ua.l.ſi.† Jtē q̄rit gl.ſi furi exportāti rē meā abſtuli an h℈at locū
hec lex z diſtinguit puenerit ad locū deſtinatū vel nō ſm leges
quas allegat ℬ nō ꝓbat vī dicit ſm Dd.q⁹ fur nō incidit in hāc
l.q: nō adhibuit violētiā.nūq⁹ ergo pdā actionē ℌ furē:dic aut
ſtatim recupo aut ex interuallo vt ſtatim dicā in qōne q⁹ ſi inaſor
rei immobilis expellit in qōne eq ſo.magi.quā q̄rit glo. omiſſa
eius diſtinctiōe. Dd.ℸ℈ indiſtincte hāc.l.locū nō habere q: non
eſt illata violētia ſine q̄ hec lex locū nō h℈. Ja.ēt de are. ipo bat
opi.gl.q⁹en⁹ ōt dari 2ditionē ſine cāvī vtile ex hac.l.q: nemo cō
dicit rē ſuā ꝑter quā a fure.vt.ff.vſuf.queadmodū ca.l.ſi.z dicit
ipſe Ja.ſi credebat ſuū eē puta q: delata ſibi h℈ditate iuenit eū
in paſcuis h℈ditarijs: tūc nō teneaē pena huⁱ⁹.l.als ſic. Dd.opi.
puto verior z ded⁹ rei vē.qū furtū nō eſt cōmiſſuz als det actio
furti. Jtē q̄rit gl.nūq⁹ hec lex locū h℈at in clādeſtina inuaſiōe z
ℸ℈ q⁹ ſic l℈ poſſeā reſtrigat ad eū q habuit aiuz vim inferēdi.tu
dic ꝙ locū nō h℈ q: hec cōſtitutio exigit violētiā factā ꝑſone vt
in ſra ꝓ℘z z no.ℸ.eo.l.ſi. In gl.hic nō.ſed ſi redeūte nō admittit z
ſic ꝑuat eū ciuili poſſeſſiōe tūc q: ꝓ℘o ciuili dicūt doctores dari
interdictū vñ vi.dicit Ly.dari ēt 2ditionē ex hac.l.vt in.ℌ.q ad
nūdinas.in.l.clā poſſidere.de acq.poſ.dū tū pena nō egrediatur
9 delictū nec in rē in qua cōmittit vt.ꝺ.l.ſancim⁹.† Jtē q̄rit gl.qd
ſi rē cōem totā inuado dic ꝙ ſi aio totā inuadēdi pdo ꝓtē mea z
teneor ad eſtimationē ꝓtis ſocij ꝙ verū eſt ſi 2ſtet me aio inua
dēdi intraſſe in dubio cīſ ꝑſumit ꝙ ab eo iuris mei hoc fecerī⁹vt
l.merito ꝙ ſocio z.ℌ.dixi. Jtē qd ſi me deijcias z ego te nūq⁹ p
dā cōditionē ex hac.l.j. Si ex interuallo dic vt dixi.ℌ.c.l.j.ſup vꝰ
bo,poſſidēti. Si aūt icōtinēti vī q⁹ pena huⁱ⁹.l.locū h℈at ℸtra
te q: ꝓ℘o expulſiſti q: verū eſt violentiā te feciſſe z te obligatū ēt
ſic l℈ ad me pueniat nō liberaris vt.ff.de furtis.l.q̄ ea mēte ego
aūt nō q: licite recuperaui vt.ff.de vi z vi arma.l.q poſſeſſionez
z ibi de hoc no.z.l.iij.ℌ.cū igit.quidā tñ ℸtū tenent de hoc qua
ſi non videar poſſeſſionē ꝑdiſſe ex q̄ incōtinēti recuperaui.vt.ff.
de diuor.l.iij.z q: nō durat amiſſio poſſeſſionis.vt.ℌ.verſum.l.ſi
ꝑ pte.ff.de in rē ꝙſo. Sz q̄tū in te eſt vis fuit illata cū effectu et
iō prima vī verior: de hoc dicā.ℸ.de vi z vi armata.l. ſi quis ad
ſe fundū. An poſſit appellari a ſnia ſuper hac.l.lata dixi.ℌ.ſi de
momētanea poſſeſſiōe fuerit ap.l.vnica.ℸ.l.prima in gl.magna
ibi octauo qd ſi ceditor ſup pignore occupando innaſit.z Dy.
forte iō tenuit q⁹ nō q: fm eus creditor nō poſſ.det ſed ſecundū
nos ſic vt.ff.de acq.re.do.l.ꝑ fernū in prīn.z de acq.poſ.l.). ideo
fm nos dic cōtra.z ita tenet Dy. Jbi z tunc nulla per.l.iuſte de
acq.poſ.ibi ſoluit ℸas in principio huius gl.ibi z nemo iudeus.
l.vnica eſtimationē tamen in ſubſidium teneoz ne delictum re
maneat ipunitū ar.dicte.l.ſi de fundo ℸ℈ frā.accur.z Ol.ſ℘ōte.

☞ Jnterdictum vnde vi an debeat petitorium ꝓcedere.

1 Reconuentio in poſſeſſorijs locum non habet.
2

Omentanee.

2ſtit.momētanee.z ꝓ℘o
ſt lex interdicta eſſe recuperāde poſſeſſiōis. Secūdo
q⁹ interdictū iſtud daꝛ ꝙ oī violētia tā publica q̄ ꝓ-
uata.tertio q⁹ agēs iſto interdicto nō teneā iſcribere cū inſcriptio
ſolū locū habeat in criminalibus. † Sz nunqd iſtud interdictū
dēat ꝓcedere petitorīū.quidā q⁹ ſic. ℘de.cōtra q dicit petitorīū z
poſſeſſorīū poſſe ſimul intēdi vt dixi.ℸ.de incerti z de rei vē.l. oz
diarij.z iō hec lectura ſibi nō ꝑꝛz nec Ly.niſi petitorīū obijceret
in modū exceꝑ.vt.j.dicā ſm ſtellectus Ja.de are.ſcōs ſtellectus
gl.ſimlr nō ꝑꝛz q: nullum h℈ dubiuz.z.l.ℸ℈ fieri i caſu dubio vt
ff.ad carb.q⁹ labeo. Tertio mō legit q⁹ iſtud interdictū ſine ſo
lēnitate ꝓponit vt.ℸ.de ag.z cēſi.l.ſi coloni.z hec lec.placet ℘de.
Sz andree de barulo nō q ōt in cā ſpoliatiōis offerri deberi li
belluz vt no.ꝑ euz.ꝺ.l.ſi coloni z q⁹ ibi dicit celeri.l.aſſ⁹ de ꝺnio
cognoſcaſ.z ſic ōt.ℸ.ad iul.de vi.l.ſi qs ad ſe fundū.z q⁹ hbell⁹
ſit neceſſari⁹ ℸ℈ ēt Roſ.ſup hac qōne circa ꝓncipium z ſpecula
tor: de reſtit.ſpo.z ita in iudi.ſeruaē z de hoc dixi.ℸ.de dona.in
ter vi.z vxo.l.ſi maritus. Ja.de are.hoc mō intelligit hanc legē
agebā interdicto vñ vi ad poſſeſſionē recuperādā re⁹ obijciebat
exceptionē dñi z ego volebā ꝓ℘ius cognoſci de interdicto. certe
audio: z ſic exponit mor.i.ſtatim nō admiſſa exceptiōe dñi q:
ſpoliatus añ oīa reſtituend⁹ eſt vt.l.ſi maritus.ℌ.de dona.inter
2 virum z vxo. Jtē dicit ipſe Jac.† q⁹ recōuentio nō h℈ locum in
q⁹ cauſis q: de ℬ dic eſſe cauſas huⁱ⁹.l.fm vltimū ſtellectuz gl.q̄
incipit.i añ qōnē dñi z ꝓ hoc.ff.de iudicijs.l.ij.ℌ.ſi ℸ℈ ſi agāt ēt.l.
q cogit extra de iure patro.c.relatū z ibi notaꝛ z de oēdie cōgni
tionū capitulo ſup ſpoliatiōe.z dicā.ℸ.tit.primo.l.j. Sup eo q⁹
dicit gl.quātūlitatē h℈at hoc interdictum cum ſufficiat ℸtitu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tio si qs in tanta adde ad gl. q hoc interdicto agere pñt pupilli
& serui. vt. ff. q legi. per. l. si. & j. tit. pri. l. j. qui non possent agere
cõstitutione si qs in tanta. Itẽ scom Jaco. de are. in hoc interdi
cto hr ratio ois interesse et extra re vt. ff. e. l. interdicto. & l. j. §. nõ
solũ. & §. ex die qs nõ reperit in illa 2stit. si qs in tãta. & ideo stri
cte intelligeret sicut tacet q penalis. Sz nũqd possit agi hoc in
terdicto & illa 2stitu. Jac. qs sic cũ illa sit mere penalis ergo nõ
tollit psecutoriã nec ei cõtra vt. l. quoties ff. de act. & obl. Conueni
ste aliqñ tenet qs p interdictũ nõ 2sequit, nisi possessionẽ cũ fru
ctib& & in pprietate nihil operat vt no. extra de causa possessio
nis & pprietatis. c. pastoralis. sed in. c. cũ ad sedẽ. de restitu. spo.
videt tenere qs fiat preiudiciũ proprietati. Et vide ad declara
tionem predictorum Dy. de regu. iur. c. qui ad agendum.

1 ☞ Sacro passi violẽtia deficiẽte pbatiõe stat in odiũ violẽti.
2 Sacramento derobati seu damnum passi an sit standuz aduer
sus communia que tenentur derobaria statuto stante &c.

Si quãdo. Vide plene p Rof. de cõstitu. si
ubi notatis p Ber. Jun. & ho. & lõbarda de dãno da
to. Et intẽdit hec lex hoc i effectu: qs in odiũ violẽti
1 pter defectũ, pbatiõis stat sacramẽto violentiã passi sup reb&
amissis seu earũ estimatiõe. Sz nunqd est idẽ in oñi violẽtia vel
dãno dato: vr qs sic cũ eadẽ sit rõ. Sz distingue aut agit q factũ
est qs fieri nõ debuit & tũc qs agit ex dolo expsso vl psumpto &
tũc iurat, vt hic. & ff. qs vi aut clã. l. semp. §. in binterdicto, aut q
nõ est factũ qs fieri debuit. & tũc agit ex dolo vel culpa vt dixi. &
de sentẽtijs q. p eo qs interest, pfe. l. vnica. §. sequit videre quali
interesse, pbet. & de hoc ẽt no. per Azo. i summa ad. l. aquil. §. in
criminalib&, in fi. vbi tz dãnũ aliqñ pbari p aspectuz rei. Et ad
hãc materiã vide ẽt qs notaul. ã. de iure delib. l. fi. §. licẽtia. scõo
2 †Querit Jac. de are. de statuto qd cõiter est i oib& ciuitatib&. s.
qs cõia teneanẽ ad emẽdatiõẽ robariarũ & dãnorũ factorũ in
eozũ territorio nũqd tẽabit ẽ cõia sacro derobati vel dãnũ pas
si fz legẽ istã. Ja. de are. qs sic q. tenenẽ ex quasi maleficio q. nõ
custodierint territoriũ suũ qs ꝺ. a terrẽdo. vt. ff. de verb. signi. l.
pupill&. §. territoriũ. sic & als tenẽt qs qz nõ custodiuit. ff. de his
q deiecerũt vel effuderũt. l. j. §. summa. & l. fi. vero. §. j. & p hoc de
incẽdio ruina & naufragio. l. ne qd fm vnũ intellectũ. Cõtra vr
qz cõuenunt ex facto alieno. vt. ff. qñ ex facto tut. l. j. & ibi Dy.
tz eñ nõcõuenianẽ cõitates ex qñ maleficio: nõ tñ ex dolo sz ex
culpa ex qua nõ verũ tz quasi maleficiũ causatur. vt no. insti. de
obli. ex quasi maleficio in prin. & sic iõ debet pbari per testes
cõtra cõia & sic pbaf. ꝺ. l. ne qd fm aliũ intellectũ & exponit ibi
testari testib& pbari. nõ aũt pcedit alius intellectus testari. i. p
sentib& testib& verificari vt ibi dicit gl. qz hoc non est verũ. ff. de
adul. l. capite quinto. cũ sua gl. & hãc approbat iudiciorũ vsus.
& ita obtinui de facto. & eã ẽt approbat Ly. qui etiã tenet in casu
hui&. l. amitti testes domesticos si p alios pbatio fieri nõ possit
vt. ã. de repudijs. l. cõsensu. §. sup plagijs, sic ergo hic pbabat per
sacramẽtũ sic & als extra de rescrip. c. statutũ. §. j. lib. vj. de elec. c.
vt circa, & ii. q. j. c. j. in fi. in gl. dicit etiã Rofr. & vbiq; ꝺ. pro
bationes debere fieri summatim qs tũc pñt fieri per sacramẽtũ
vt no. per eũ in libello de ac. ad expri. §. illud querit. circa finem.
Sed nunqd violẽtiã passus tenet in libello exprimere res quas
dicit se p violẽtiã amisisse: dic de hoc vt no. per Juno. extra de ꝺ
dine cognitio. c. cum dilectus. vltra principium.

1 ☞ Causa iusta non restituendi que sit.

Nonabre. Vide Rofr. i libello de 2stitu.
nõ abre & titulo sequẽti ꝺ 2stitu.
conductores que est. ã. locati. & cõcoꝛ. cũ ista & cũ am
be similes sint vl vna superfluere per aliã. sed dic vt
dicitur p ipm Rof. ꝺ. l. cõductores. & vide etiã qs notaui. ꝺ. l. ã.
loca. Et primo ponit hec lex proemiũ. ij. ibi eos nãqz &c. statutũ.
1 †Querit gl. q fit iusta cã nõ restituẽꝺi. dicunt qꝺa si exciplat qs
erat sua qs non est verũ vt. ã. loca. l. si qs cõductionis. nisi statiz
pbare paratus esset vt ibi no. & de edicto diui adriani. tol. l. ij. &
no. ã. de interdic. l. incerti. Sed a optimo gl. tutioꝛ videtur. Jdez
posset dici in cõmodato si nõdũ finit& esset vsus ad quẽres cõ
modata erat vt. ff. cõmo. in cõmodato. §. sicut tenet etiã Odo.
qs hec lex locũ habeat in tutoꝛe q finita tutela non restituat cũ
hec lex indistincte in oibus habentibus cãm ab agente loquaf
qño autẽ petat res & estimatio p hanc. l. dic sub cõditione si pse
neret restituere ex sẽtia ad suiam. & ita tz hic gl. & Rof. super hac cõ
stitu. & no. & dixi. ꝺ. l. cõductores. Ad. l. nõ quẽadmodũ. de iudi.
que in hoc videf obstare dic vt dixi. ꝺ. l. cõductores. & ã. de fidei.
l. j. differentiam inter hanc & l. si quis in tantam. dic vt in gloss.

1 ☞ Dictio vt. similitudinem importat.
2 Oblitio non est modus possessionis perdende.
3 Condictio ex lege an sit mere personalis.
4 Ignorantia vel error probatur per famam.
5 Libellus qualiter formari debeat ab eo q a possessione cecidit.

Cum querebatur. cõstit. cũ quereba
tur plenissime & est penul. titu. libri. Et primo ponit cõ
nẽ q dedit cãm legis cõdẽde. Secũdo ponit statutuz.
Tertio illud cõfirmat p rõnẽ quã approbat p simile. Quarto
excipit pscribentẽ a pena statuti. & ptes patẽt in litera & qs & ista
rca finẽ attigerit. dic. si ignorãs eum& fit vt. ff. de furtis. l. falsus.
§. q alienũ. sed an hec lex locũ habeat in re illius qui capt& erat
ab hostib&: gl. q rit & nõ soluit. j. de captiuis. l. penul. sed puto q
sic cũ sit eadẽ rõ. Op. q veterib&. ll. actio 2petebat vt. ã. e. l. inua
sor. ibi aũt in curia dicũt qꝺã q additũ fuit ibi a 2positoribus
noui iuris. Aliq qs nulla actio 2petebat cũ pena & ista facta
est penalis. Aliq qs illa loquit qñ sine dolo occupat credẽdo suã
esse, hic loquit in doloso q ibi sciebat nõ esse suã tñ putabat sibi
licere q vacãs erat quasi esset i bonis nulli& vt. ff. de acq. re. do.
l. j. & ii. q hoc plz Rof. sup hac cõne ver. & op. Itẽ opp. q hic di
cit talẽ occupatorẽ pẽdonẽ intelligi & q pẽdo tenetur vt bo. rap.
vt. ff. vi bo. rap. l. pro. Itẽ si est predo violentiã 2mittit & punieꝛ
in triplũ qs lex ista negat. † dic q dictio vt, no tat similitudinez
nõ quo ad pẽdicta & sicut pẽdo tenẽt ad restit. ita & iste fm Rof.
dicta cõstit. sup verbo vt pẽdonẽ intelligi vñ possessio & vitiosa
& violẽta quo ad inuadentẽ & ei& psonã & res in se nõ est vitiosa
& põt vsucapi sic & als violẽtia fit& res nõ fit vitiosa vt. l. sequif.
§. si tu me deys fusca. & & trariũ innuat gl. e. l. §. itẽ si occupauerit,
quã gl. Dy. intelligit cũ determinatiõe pdicta. Itẽ op. qs tolla
tur spatio. xx. annoz. p. l. ĝrelã. j. de falsis. dic q illa logr in criali
hec in ciuili & de hoc vide p Rof. dicta cõsti. ver. circa istã opp.
Op. qs intra sex mẽses tñ possit recupare possessionẽ occupatã
vt. j. de cẽs. & pequat. l. si. & ibi spãle in pdictis tributarijs. & pre
debat ibi titul& a pequatoꝛib& & eodẽ mõ rũde ad. l. q agros. de
oi agro deserto ibi statuit bienniũ q illa est casus specialis & lo
quif ẽt in accipiẽte ad cõmodũ fisci nõ suũ. ĝrit gl. que dicaf va
cua possessio. Hugo de porta rauẽnata & vnũ Jo. contrarijs vt
hic in gl. & no. ẽt. ff. eodem. l. j. §. finaũt. & late de hoc no. p Rofr.
sup hac cõstitu. circa prin. ver. ĝrit in pmis & ver. se. op. Jo. seg
tur Dy. Pe. dicit q absens peregrinus retinet oẽm possessionẽ
& ingrediens nullã querit vnde cum reuersus est aut suspicatur
se posse repelli & tũc nõ põt dici proprie delectus: tñ quia ingre
diens dedit cãm vt. ff. ad. l. aquil. l. q occidit. §. penul. tenetur vtili
interdicto vnde vi vt. §. q ad nundinas. aut rediẽs nõ est admis
sus & tũc pprie vr deiect& vt. ff. e. l. j. §. interdictum. pro opinione
Jo. cõtra hug. & placẽt. vide que dicã. j. in suppletione glo. q incl
pit qre q & vacãs. Itẽ cũ hec lex. fm opi. cõm loquaf in posses
sione vacãti corpore & animo quãdo dicitur sic vacare glo. dicit
2 qꝺ per oblitionẽ qꝺ sane intelligef quia oblitio nõ est modus
perdende possessionis vt. l. peregre sed inducit depositionem ani
mi. sz depositio est modus perdẽde possessiõis vt dixi. ã. de acqr.
pos. licet. & de hoc vide p Rof. ver. sed illud querit. Itez nunqd
in hereditaria locũ habeat. gl. qꝺ nõ. sed quid si heres adiuerat
hereditatem possessionẽ tamen nõ apprehenderat: Azo. in sum
ma huius titu. circa finẽ tenet qꝺ sic quia per additionez efficitur
dñs vt. ff. de acq. pos. l. cum heredes. Jn contrariũ videtur quia
ista parificanẽ non esse aditã vel esse aditam & possessionẽ nõ ap
prehensam vt. ff. de crimi. expi. here. l. ij. & ibi i gl. & q. aurilijũ hu
ius. l. est subsidiariũ. sz & optetit quoz bo. de hoc p Rof. ver. sz
querif. videf qꝺ hoc stare nõ possit. Odo. videf tenere qꝺ hec lex
locũ habeat in eo qui est domin& & fuit iam possessor als nõ si
cut dicit in furto de quo lex ista inducit ad ar. a simili. Pe. ẽt qꝺ
non videf quare lex locum non habeat in re hereditaria quia li
cet non sit in bonis heredis videf esse in bonis defuncti cui& p
sonã hereditas repzesentat vt. ff. de acqui. re. do. l. in eo. §. fi. l. fi. & z
l. se. idẽ dicit in re sacra occupata q eadẽ est rõ. Opi. Pet. in re
hereditaria tz ẽt Ol. & ad idẽ & dicit & aurilijũ hui&. l. subsidia
riũ & vl cõpetere vbi alia 2petit vel si alia cõpetit similis ist
& q sit penalis ad hoc. j. qñ ciuilis & actio criminali piudicet. l. j. i
fi. & ã. de his q. vt indignis. l. polla. & pro ista opi. bñ facit rõ ter
tus oẽs autẽ scire debẽt &c. Item querit glos. si aliquis possedit
rẽ meam & desijt possidere & ego intraui pos. nũqd tenear hac. l.
& dicit q si incõtinẽti patus sum probare rẽ meã non tenear q
tunc dolo facit &c. Sed videf qꝺ regula illa locũ nõ habeat vbi
agit de recuperanda possessione vt no. per Dy. dicit regula do
lo facit. Sed dic q verũ est vbi per violentiã est ablata hic autẽ
non interuenit violentia. Itẽ querit si intrasti possessionem rei
mee vacantis & sine culpa desinis possidere nũqd mihi tenearis.
videf qꝺ sic vt. ff. eo. l. j. §. rectissime. & §. ex die. Quidam contra
q aurilijũ hui&. l. eqparaf interdicto vnde vi quo ad fruct& & in
teresse nõ quãtũ ad hoc. Jaco. de are. tenet q tenearis q obliga
tus es ex dolo & cõditione psonali fm eũ. tz gl. aliter hic sentire
videaf. & idẽ dicit põt si ingrediẽs est expulsus. Itẽ querit si ego
cecidi a

cecidi a possessione rei mee, & tu occupasti deinde tu cecidisti et
alius occupauit volo agere & eus, & tu simili: qs pferr: vr q tu:
vt. ff. e. l. cũ a te. Jn contrariũ q ego verus dñs pferar: qz hec lex
innẽta est in fauoꝛẽ dñoꝛũ, & p hoc. ff. deposi. l. bona fides. Non
ob. l. cũ a te. qz illa loquit in interdicto vñ vi & q est mere psonale
de iure ciuili. sed canonistẽ aliter sentire videnf. c. cũ ad sedẽ. et
3 c. sepe. de resti. spol. † Sed cõdictio ex hac. l. nõ est mere psonalis
sed psequit ipsam possessionẽ & z iõ cõpetit & tertiũ, & hoc tenet
Pe. Itẽ tenet glo. q opus sit dolo vero vel psumpto vt locũ ha
beat hec lex vñ si ingrediẽs verosimiliter credidit suã nõ tenef.
Sed cui incũbet sup hoc onus pbãdi vtrũ actori vel conuẽto.
Jac. de are. dicit qꝺ cõuẽto & psumptio est & eũ ex quo ingredif
cã cũ clãdestine ingrediaf, vt. ff. de acqui. pos. l. clam possidere. &
hic. Jbi oẽs autẽ scire debẽt &c. & idẽ tenet Hosti. ꝺ. c. sepe. de re
sti. spol. † Sed quo pbabit de ignoratia vel erroꝛe: dic q pban
4 do vulgarẽ famã fuisse qꝺ fuerat illius cui succesit vel alio simi
li modo. Sed q est pena hui&. l. gl. fm vnã opin. tenet q si pena
cõsti. si qs in tanta. & ita etiã tenet ibi in gl. j. penes q nõ vr q. & il
la loquit in possessione ab alia detẽta hic in vacãte. Sz si velles
tenere illã opinionẽ dic hoc esse verũ quo ad penã qua tenetur
ingrediẽs rẽ alienã, nõ autẽ si suã nã hec lex regrit q res sit alie
na q ptz dũ dicit alienas res vel possessiones. Jaco. tñ de are. z
Ly. dicũt humanius esse q teneat sicut interdicto vnde vi ad re
stitu. possessiõis cũ fructib& & interesse, vt. ff. l. j. §. rectissime. & §.
nõ solũ. & hoc indicat hic litera vbi veterib& declarata sunt legi
5 bus &c. † Qualiter formet libellus, dicũt quidã sic: dico q a pol
sessione rei mee cecidi & reperio titiũ possidere quare &c. hoc non
plz Pet. qz oportet dolũ inuadẽtis allegare als non pcedit, vt
ã. vbi cã stat&. l. j. & dictũ est. ã. hãc cõsti. dolũ exigere. dolus aut
1 psumit, vt. ã. dixi nisi ex parte cõueti pbef dñium vel iusta igno
rãtia. Jn glo. querit qꝺ vacãs ibi iam aliq est quesita fidẽ habe
re velit, vt not. ꝺ. §. qui ad nũdinas. in. l. clã possidere de acquir.
pos. sed si hẽre nolit vacãs est. & tñ adhuc teneref interdicto vn
de vi. ff. de vi & vi ar. l. iij. §. si quis igit, vbi armatis vnde non
esset bonũ exẽplũ. & ideo istud fm mẽbriũ obscure tradit gl. & de
hoc not. ff. e. l. j. §. siue aũt. ibi nõ possidet: qz iam propter timoꝛẽ
pdiderat qz suspicatus fuerat se posse repelli ibi videri amittere
qñ accessit ad fundũ & nõ fuit admissus. ibi & preterita amissiõe
quã fecerat ppter suspicionẽ suãibi, sed quo iure, q. ꝺ. nõ video
ibi. §. si dñs. & l. iij. si tu me Oldr. in glos. vlt. ibi. & vel. xx. an. hoc
in innasore vacãtis, & sic res non est vitiosa als si possessio alie
na esset occupata & facta esset vitiosa, & ideo spatio tantũ. xx. ann.
prescriberetur, vt in stit. de vsucap. §. furtiue. Oldra.

☞ Si per vim vel alio modo. Rubrica.

1 ☞ Spoliatus ante omnia est etiã sine cautione restituẽdus.

Audices. Vide Azo. i sum. & lex dicta
cõtinet. primo loquif gñalr
q noie absentiũ ad recuperãdũ possessionẽ ad
mittunt quicũq; agẽtes. Sedo specialiter dicit
de qbusdã psonis. Tertio remouet qdã dubia
q videbant obstare. Quarto dicit q p istis ab
sentib& põt ẽt post annũ q ꝺaf interdicto. Quinto z iulit dño si
eo absente null& egit. Sexto reuertif ad primũ dictũ restringen
do circa possessoriũ iudiciũ tñ. partes patẽt. Et qs ꝺ. peregrinã
tur dic. l. a loco iudicij vel spoliatiõis cõmisse absens est. j. de in
col. l. ciues. & de ver. sig. ff. l. absentẽ. Oldr. & qs postea se subijcit
fecludant, subaudi ideo q minime &c. qs ẽt. ã. & quasi circa finẽ
subijcit reformato statuto dic. §. restitutionẽ possessiõis ad pe
titionẽ agẽtis fine mãdato & exigit q nõ est als tz cõuincta pso
na agãt fine mãdato, notabilia colligẽ q hic est casus specialis
vbi qs agit sine mãdato & exigit q non est als tz cõiũcte psone
agãt sine mãdato: nõ tñ exigunt, vt. ff. vt leg. no. ca. l. j. † Sedo q
spoliatus sine cautiõe restituit tertio q ist ud tẽpus non currit
absentibus, quarto qñ sufficit alicui in possessione cõsuli. Sed
nunqd iste psone agãt, p possessiõe turbata interdicto vti possi
detis? vr q nõ: qz hec lex in principio vr loqui in priuatis p vio
lentiã. Ly. & alij docto. tenẽt cõtra qz eadẽ est ratio, & qs rubrica
loquif in turbatiua. Sed nunqd in possessiõe acquirẽda? dic vt
not. ã. qui legi. p. l. fi. An in possessoꝛio isto sit locus recouẽtioni
dixi. ã. tit. pri. l. momẽtanee. Pet. hic tenet q nõ ea rõne iecũdũ
eũ: qz cã spoliationis est priuilegiata & agit eleuato velo, vt. ã.
vbi cã status. l. j. scom eũ. Ultimo hic ꝺ. psonas has non posse
agere petitorio. Sed nunqd sup fructibus glo. tenẽt q nõ. Pe.
& Ly. tenent cõtrariũ qz de principali & accessoꝛio idẽ est iudiciũ
& qz iudex datus super possessoꝛio videf datus super damnis &
expensis. Albericus de Rosate de Bergomo legum doctor.

1 ☞ Spoliatio an dicatur si iudex aliquem contra iuris ordi
nem sue possessione priuet.

Hec imperiale. Utrũ iudex plene dis
cusso negotio possit cõ
cedere parti q ppria authoritate ingrediaf possessio
nẽ dixi. & e. l. meminerint. & Pe. tenet q nõ. & alleg. j.
de exact. trib. l. missi opinatores, & facit qꝺ dixi. j. si in cãm iudi.
1 pign& ca. sit. l. ij. † An si iudex priuat aliquẽ possessiõe cõtra ius
& ordine nõ seruato sit spoliatio vel nõ dic qꝺ sic, vt extra de re
sti. spo. c. 2querẽte. Si aũt seruat& esset ordo iudiciarius tũc nõ,
vt. vij. q. j. psentiũ, & ibi no. & de hoc. ꝺ. l. meminerint. Item vide
ad declarationẽ huius. l. glo. que est. ã. e. super rubrica. Jn glos.
vlt. in fi. fol. vt ibi, & cõcoꝛ. ad finẽ huius. l. extra de in integ. rest.
c. cum ex literis. circa fi. z. ff. de requi. reis. l. j. circa princ.

☞ Uti possidetis. Rubrica.

Super rubrica. Vide Azon. in
sum. & Rofr. eo.
tit. & in spec. de cã posses. & ppzie. & pul. hzã glos.
Ber. extra de pba. c. lz cãm. circa fi. q incipit hñ
tñ ibi etiã late p Jnno. & Hosti. vtrũ. p iuribus
seruitutis decimis & similib& locũ habeat. vide
Rofr. hoc. c. tit. in fi. & q dixi. ã. vñ vi sup rubr. & j. e. l. j. scde glos.
not. & ibi dixi ver. scdo nunqd cõpetat quare denoiek a possessio
ne dicẽdo vti possidetis, & non dicitur vtrobiqz cũ etiã mobilia
quasi possideanẽ dic vt in gl. j. e. l. j. & ff. vtrobi. & p Azo. in sum.
§. si qras. & Rof. in libello fm Pet. assignat rõnem: qz possessio
immobiliũ nobilioꝛ est mobiliũ vero vilis & abiecta. & ita tenet
Dy. ff. e. l. j. in fi. prime glos. Itẽ expone ista verba vti possideris
& vtrobi, vt exponit Ber. & c. licet causam. q placet Jac. de are.

1 ☞ Possessoꝛ immobilium satisdare non tenetur.
2 Interdictum vti possidetis quos effectus producat.
3 Interdictum vti possidetis pro quibus rebus competat.
4 Interdictum directum pro rebus immobilibus rusticis & vr
banis competit.
5 Interdictum quod in scriptitijs competere possit.
6 Interdictum vti possidetis quis habere possit.
7 Jus in persona conuenti dicitur possessoriam non inducit.
8 Possidere in solidum plures nequeunt.
9 Conuentus qualiter precario possideat ab aduersario.
10 Feudatarius si feudum dederit alij in feudum an remaneat alt
qua possessio penes eum.
11 Libellus qualiter in interdicto vti possidetis sit formandus.
12 Possessio antiquioꝛ qualiter probetur.
13 Interdictum vti possidetis an cedi possit.

Uti possidetis. Lex ista breuis in ter
sz ampla in sensu & diff
ficilis quo ad ter. & glos. & hz duo dicta fm ibi Acc.
satisdationis &c. & legit pluribus modis vno modo
vt loquat in vno tñ pus possidẽte verbi gratia possideo fundũ meũ
nõvi nõ clã nõ pcario: vicinus me turbat nõ pmittẽdo me ara
re seminare & colere, dicit imperator q debeo adire rectorẽ, petin
cie & ponere interdictum vti possidetis, & ipse me defendet ab
ipso turbatore & si aduersarius volnerit pro ipso fundo intẽta
re rei vẽd. seruabit hãc formã qz ego satisdabo & si nõ satisdarẽ
possessio trãsferet in aduersariũ. Sed cõtra hãc lectura videf:
qz loquif in plurali, & casus est positus in vno tñ possidẽte sed
posset dici q hic ponit plurale pro singulari: sicut & ibi et actis
regib&. i. exacto rege. ff. de orig. iu. l. ij. §. exactis. & ff. de peti. here.
l. diuus. vel dic q imperator cã honoris: qz ille qui cõquerebat
de turbatione erat nobilis & magne authoritatis, qꝺ nõ placet
Ly. qui dicit morẽ esse romanoꝛ nõ loqui alicui in plurali & qz
Julius cesar primo inuenit modũ loquẽdi in plurali 2ftitutis
in dignitate. & idẽ dicit Azo. in sum. eo. tit. §. in his aũt casibus.
Aliq dicũt q hec verba vti possidetis sunt verba interdicti & no
relata ad psonã cõquerẽtis sed cõtra hoc est qz infertus dicit q
cario possidetis q nõ põt legi materialiter. Et ideo Azo intelli
git in duobus possidẽtibus cõiter, p indiuiso qui turbabant a
tertio. Sz nec lectura pcedit si sit in litera aliter ab altero qz ali
ter est distributum in duoz tñ. Aliq intelligũt in duob& possidẽti
bus quoz vn& possidebat naturaliter vt fructuarius: ali& ciuiliter
vt proprietarius se ad inuicẽ turbabãt in eoz possessione, vt. ff.
eo. l. fi. z scom hãc lectura incipit ibi cõstitut& rector, petin. &c.
vim fieri phibebit vti possidetis. i. per interdictũ vti possidetis,
& sic sumaf ablatiue & sunt verba interdicti vel pñt etiã sumi a
pte cui vn& possideat naturaliter ali& ciuiliter vt põit. z ista lectura
fm Ly. magis cõuenit lre, & pñt exẽplia multiplicari in dño & va
sallo & filijbus. Sed a tra hãc lectura q est in ista parte dicit q
post possessionũ cõtẽdet de pprietate. sed põt dici q cõtendet p
negatoriã vel cõfessoriã in qbus de pprietate cõcedit, & ideo sa
tisdabit als transferet possessio vt hic dicit. Jac. tñ de ra. ipsam

Universidad de Deusto
Biblioteca

scam partē huiꝰ. l. aliter itelligit vt patebit infra in scō a oppositiōe. Et ad istā lecturā ꝓmo opponit: qꝛ vbi duo possidēt vnⁿ ciuiliter alter naturaliꝫ nullⁿ dꝫ obtinere, vt. ff. e. l. si duo, in prin. Sol. neuter obtinet vt actoꝛ. z vteꝛq; obtinet vt reꝰ. vt no. d. l. si duo. Sed hoc nō vꝝ verū qꝛvteꝛq; vincit vt actoꝛ in eo q̄ aduersarius ꝺēnaꝫ cū nō debeꝛe turbare. Ideꝫ in estimatiōe possessionis, vt. d. l. si duo, in fi. Quare dicit Ddo. q̄ neuter vincit in solidū. ſ. in vtraq; possessiōe sed vnⁿ vincit in naturali altⁿ in ciuili z sic in parte z sic in diuersis respectibꝰ dicunt vincere z nō vincere. † Opponit ad scm dictū q̄ nō teneaꝫ satisdare cū sit possessoꝛ immobiliū, vt. ff. q. satisd. cog. l. sciēdū. die qꝺ verū est si possideat immobilia de qb⁹ nō agat, vt eo. tit. l. die. ſ. qꝺā aūt. Sꝫ ꝫ hāc sol. est. d. l. sciēdū. ſ. pen. z ita tenet gl. ibi in prin. q̄ releuatur a satisdatione etiā si possideat solū rē de qua agit. z intelligitur. ꝺ. ſ. quiꝺā. z. l. iul. eo. tit. vñ dicit hic glo. qꝺ hic loquit de satisdatione iudicatī solui quā pstabat olim suo noie cōuētⁿ, vt iusti. de satisd. in prin. qꝺ hodie coꝛrectū est eo. titu. ſ. sed hodie. Sed ꝫ hāc solutionē obijcit: qꝛ in satisdatiōe iudicatū solui cōtinet etiā illa iudicio sisti cū tria cōtineat, vt. ff. iudi. sol. l. iudicatū solui. Sed dic q̄ hic satisdabit solū de duab⁹ clausulis. ſ. qꝺ sonat ꝓbū. z de dolo q̄ abſit z de tertia nō. ſ. iudicio sisti vt ꝓdictū est. vel si intelligamⁿ de satisdatiōe iudicio sisti. pōt dici q̄ satisdat quo ad petētē, vt, ꝺ. ſ. qꝺā aiunt. nō quo ad aliū tertiū, vt ꝺ. ſ. pe. z sic intelligat. l. iul. e. ti. rō est fm Pe. qꝛ possessoꝛ immobiliū iō releuat a satisdatiōe: qꝛ psumptio est q̄ rōne affectiōis quā hꝫ ad res stabit i iudicio sic z aſꝫ in ius vocati vt eāt. l. j. Sꝫ vbi peto rē ipsam iura p̄sumūt: qꝛ iuste petā. z iō q̄rū ad me petētē nō releuet possessoꝛ. z sic pōt hic intelligi. Sꝫ Jac. de ra. aſr intelligit sc̄m dictū huiꝰ. l. dicit emⁿ q̄ interdictū vti possidetis hꝫ plures effectꝰ, qñq; emⁿ ꝫ fuluit agēti ne vis fiat ei tm. qñq; cōfulit ei p restitutionē nec miremini de hoc qꝛ istud interdictū sit retinēde z nō recuperāde: qꝛ hꝫ qñq; effectū restitutiōis p quāꝺā cōsequētiā, verbi gr. a vado pegre ita q̄ possessionē fundi mei nō retineo nisi anno z sic ciuile. Ingrediens aūt hꝫ naturalē reuertoꝛ fm glo. si intēto interdictū vti possidetis p ciuili quā turbas retinēdo naturalē ꝫ sequar restitutionē eiꝰ, vt no. in. ſ. q̄ ad nūdinas. l. clā possidere. de acq. pos. Ité hꝫ effectū vt ꝫ sequar ne inquieter pone possideo pleno iure tu me turbas q̄ nullā habes possessionē cōsequar p interdictū vt me in possessiōe nō turbes. Ité satisdabis mihi de vi nō faciēda, sicut in seruitutibꝰ, vt. ff. si ser. vē. l. harū. z. l. egi. z de ista satisdatione loquit hec lex scm eū. z innuit ꝑdictas duas ptās huius interdicti vñ expones rectoꝛ. puincie vim fieri phibebit. Et satisdationis forma seruata de turbādo amplⁱ? vel trāſferēde possessiōis forma seruata. ſ. hac. vel illa. qualibet tū suo casu qꝛ vnū vel alterū operaꝫ inter dictū vti possidetis de ꝓprietate cognoscet. Sed hec lectura nō videt bñ amica lre. quō emⁿ trāſferri poterit possessio cū in casu p̄supponaꝫ me pleno iure possidere z turbārē nullā habere possessionē habere? certe hoc esse non pōt iudicio meo salua pace ḋicti ḋñi Jac. nisi dicerem⁹ q̄ istud de trāſlatione possessiōis q̄ loquitur referaꝫ ad casuꝫ quo possidebat naturaliter z me turbat in ciuili. Dis ꝓmissis Ly. fm Jac. de are. declarat materiā istā. Primo q̄rēdo ad quid sit inuentū istud interdictū vti possidetis. qꝺ dic vt colligit. ff. e. l. j. ſ. huius autē interdicti ꝓponēdi cā. † Sc̄do nunqd cōpetat p oibus rebus. dic aut sunt res mobiles aut immobiles. Si mobiles aut coꝛporales aut incoꝛporales. Si coꝛporales tūc aut sunt res vrbane aut rusticæ. Si vrbane hꝫ locū directū interdictū: qꝛ istud interdictū positum est in edicto⁹. Si rusticæ vtile, vt. ff. e. l. j. circa p̄inc. z sic sc̄m quosdā cū hec lex loquaꝫ de fundo locū hꝫ vtile, qꝛ repꝛobat glo. z bñ qꝛ de edicto⁹ gr̄a exēpli positū fuit sicut z in interdicto vtrobi de hoie z tū locū hꝫ in equo. ar. ff. de vi z vi ar. l. j. ſ. qꝺ vulgo, de dā. infec. l. dāni. vnde fm Jac. de ra. directū appellaⁿ q̄ colligi pōt ex mēte legislatoꝛis lꝫ verba non dicāt vtile vbi deficiunt verba z mēs legislatoꝛis sed p eius rōnē viri p̄udētes ita statuerūt verbi gratia. l. xij. tabul. non dicebat q̄ patronus esset tutoꝛ liberti hoc intelligebat sed iurisc̄onsulti inſpexerunt rationē legis. xij. tabu. q̄ vocabat agnatū p̄mioꝛē ad tutelā: qꝛ vocabaꝫ ad hereditatē hec eadē ratio est in patrono nō ex mēte sicut ḋicit glo. ſꝫ ex rōne. l. exteſa per iurisc̄onsultos. z sic intelligit insti. de legi. patro. tute. † Concludit ergo qꝺ directū interdictū cōpetit p reb⁹ immobilibus vrbanis z rusticis. fallit in cloacis vbi est ꝑcia le interdictū. z rō quare ſpecialiter in eis fit. ꝓuisum colligit. ff. de cloa. l. j. ſ. j. cōiuncta. l. ité apud labeonē. ſ. p̄eto. ff. de iniur. Si vero sunt res incoꝛporales vt seruitutes aut p̄sonales aut reales si p̄sonales vt vsusfr. z similes, ḋicit Ja. de ra. q̄ pōt haberе locū directū z vtile diuersis respectibus: qꝛ vsufructuariⁿ hꝫ in fundo naturalē possessionē, vt. l. naturaliter. de acqr. pos. Ité quasi possessionē ciuilē z naturalē sui iur. ſ. vsufruct⁹. vnde ꝓ vere naturali quā hꝫ in re ipsa cōpetit sibi directū ꝓ quasi possessione quā hꝫ in iure suo vsufructuarius habet vtilem qꝺ sic quasi possideat ius suū. not. ff. eꝛ qui. cau. ma. l. ité ait ꝓetoꝛ. ſ. item ei. Si sunt seruitutes reales tunc qꝛ incoꝛporalia quasi possidenⁿ cōpetit vtile, vt. ff. de seruit. l. quoties. z. ff. e. l. iij. ſ. ité vi deamus, fm glo. z quasi oēs moderni os. Sed ipse Jaco. de are. distinguit inter seruitutes que habēt ꝛtinuā causam vt in illis habeat locū vtile, vt. ff. si ser. ven. l. sicuti. ſ. si. qꝺ nō habentibus non: qꝛ nō possunt defendi per hoc interdictū sed qꝺ interdictū deꝛinere actuq; ꝓtinato, vt. ff. de itine. actuq; ꝓtinato. l. j. ſ. j. z. ij. vsq; ad. l. iij. vel per interdictum de aqua quoti. z estiua. vt. ff. de aqua quoti. z estiua. l. j. z ista appellanⁿ interdicta quasi possessoꝛia, vt. ꝺ. l. ité ait. ſ. ité ei. z. ff. de vi z vi arma. l. iij. ſ. vnde vi. qꝛ ista nō ꝓprie possidentur, sed quasi, vt. ff. de acqui. re. ḋo. l. seruus. ſ. incoꝛporales. lꝫ alibi ḋicaꝫ verus possessoꝛ qui possidet seruitutē, vt. ſ. de his qui pot. in pig. hab. l. j. de petit. heredi. l. regulariter. z de iti. actuq; ꝓtinato. l. fin. Sed exponit in eis possessoꝛ. i. quasi possessoꝛ. z de hoc tetigi. ſ. super rubrica. Secūdo casu q̄n sunt res mobiles cessat hoc interdictū z datur vtrobi qꝺ quare sic ḋicatur ḋicti in rubrica. z no. per Rof. tit. vtrobi. † Ité querit nunquid locū habeat in ascriptitijs. z ḋicit aut recessit a gleba z ḋabiꝫ vtile vtrobi. aut est cum gleba z ḋaꝫ vtile vti possidetis: qꝛ pars fundi sunt fm Jac. de ra. z ꝓponeretur cōtra eum qui detinet nō cōtra ipsum ascriptitiū cum sit liber homo nec ab alio possidet nō pōt agi contra eū interdicto sed officio iudicis, vt. ff. de lib. ho. exhi. l. fi. z de rei vēḋ. l. j. ſ. per hāc. de hoc not. ꝓ Rof. hoc eo. tit. ver. sed querit an hoc interdictū locū hꝫ p ascriptitijs. z in spec. de cā possel. z ppzie. videas multas foꝛmas libelloꝛ circa hoc. Vltrū autē p actionibus p̄sonalibꝰ locū hꝫ habeat hoc interdictū videas. ſ. vnde vi. sup rubr. z de pact. l. si certis annis. † tertio querit quis obtinere debeat in hoc interdicto. z ḋic qꝺ ille qui possidet nō vi non clā nō p̄cario ab aduersario, aſs autē succūberet siue esset actoꝛ siue reus q̄ taliter ab aduersario possideret, secus si sic possideret ab alio q̄ aduersario, vt. ff. eo. l. j. in princ. z in fi. restat ergo ponere exēpla qñ quis possideat nō vi non clā nō p̄cario ab aduersario z qualiter actoꝛe sic possidēte obtineat reus z ecōtra. z eꝛ hoc multum pēdet declaratio huius materie oportet ergo fm Dy. q̄rere tria genera exēploꝝ. primo qñ vi vel clā vel p̄cario possideo ab aduersario. z hoc casu succūbam. z hoc exēplū habes hic in glo. Secūdo qñ vi vel clā vel p̄cario possideo ab alio nō ab aduersario: z tūc vincā eo iure quo vincunt possessoꝛes pone ergo exem plū qñ vi vt si fructuariⁿ de possessione expello per vim postea est q̄stio inter me qui fructuariū expuli, z ꝓprietariū de precario sic p̄cario rogauit suā naturalē a fructuario, z est q̄stio inter me rogātē z ꝓprietariū de clā possidēte si vsufructuariⁿ qui hꝫ naturalē possessionē discedat de fundo aio deserēde possessionis. z p hoc pdit suā naturalē z alius ingredit possessionē tū timēs p fructuariū cōtrouersiā sibi mouendā talis hꝫ clādestinā. modo est q̄stio inter istū q hꝫ clādestinā z ꝓprietariū dato emⁿ q̄ iste q hꝫ clādestinā fructuariⁿ postea veniētē nō admittat nō est violēta: qꝛ fructuariⁿ nullā possessionē retinuit cū recesserit animo deserēdi, vt. ff. de vi z vi ar. l. j. ſ. eū qui neq; aio. aliud emⁿ est ꝓinare aliq̄ē possessiōe retētā. z tūc est violēta, aliud non admittere eū incipere possidere q̄ iam desierat. z tunc nō violēta, vt. ꝺ. ſ. eū q. hoc ergo casu si est qꝺ inter istum q clādestinā hꝫ ab alio z ꝓprietariū succumbet, ꝓprietariⁿ: qꝛ nō possidēt ab eo clam vt hac. l. z. ff. de acq. pos. l. fi. z ista sunt exēpla bñ Dy. Ellij ponit exēplum in clā possidēte hoc modo q̄ fructuariⁿ pegre iuit q̄dā extraneⁿ timēs sibi cōtrouersiā moueri a fructuario clā ingressus est illā naturalē fructuarij si ꝓprietariⁿ agereet ꝫ eum succūberet q̄ nō possidet ab eo clā ſꝫ a fructuario. Sꝫ hoc exēplū falsum est qꝛ vsufructuarius q̄ peregre iuit retinet naturalē aio vt ptꝫ. ff. de vi z vi ar. l. iij. ſ. vnde vi interdictū. ibi nō admisit eum cū. ꝛc. vbi ḋicit ḋari interdictū vñ vi fructuario reuerso si nō admittaſ. z sic ptꝫ q̄ interim possidebat: qꝛ interdictū vñ vi ḋaſ solum possidēti, vt. ff. de vi z vi ar. l. j. ſ. interdictū autē. ergo clā ingredies nō acq̄siuit pos. quā ille nō amisit: vt. ff. de acq. pos. l. iij. ſ. ex ꝫtio. z. l. qꝺ meo. in fi. z de p̄ecar. l. si duo. vnde cū nullo modo possideat nō pōt ḋici clā possidere qꝺā tū volētes hoc exemplū defendere ḋicunt q̄ ingressus lꝫ tūc demū incipiat possidere cū fructuariū reuertētē nō admittit. incipit tū tunc hꝫ e clādestinā nō violēta: qꝛ talis fuit ab initio. vt. ꝺ. l. clā possidere. ij. vñso. Sꝫ hoc nihil est qꝛ tpe introit⁹ nulla acq̄siuit possessionē. Sed demū cū reuertētē nō admittit vt dictū est. z. ꝺ. ſ. qꝺ nūdinas. z sic est violēta nō clādestina qꝛ due q̄litates nō ꝛcurrūt, vt. ff. p emp. l. ij. ſ. pe. z not. ꝺ. ſ. qꝺ nūdinas. est ergo stādū exēplis ḋñi Dy. Sꝫ idē Ja. de are. clariⁿ vꝝ ponere exēpla ḋicit emⁿ q̄ vi clā vel p̄cario possidere ab aduersario opaꝫ circa duo. Prio circa actoꝛē qꝛ si sic possidet actoꝛ absolut reⁿ. z ḋe Bⁿ fm cū exēpla. lꝫ gl. nō ponat. glo. emⁿ ponit exēplū ḋe vi cohereⁿte psone

7 ḋuēti z maleꝫ qꝛ ius i psona ḋuēti adsit vt habit nō iducit diuersitatē nec curamⁿ qūo possideat ēt nūc dūmō me turbet. z iō gl. debuit pōere exēplū ḋe vi cohereⁿte psone actoꝛis lꝫ nō pōat nisi ſcidēter i gl. q̄ incipit p̄cario. ꝑ. lꝫ si possessoꝛē. opaꝫ ꝫ circa actoꝛē possidētē vi vt clā ab aduersario vt cōuētⁿ absoluat, ḋvi pōe exēplū ḋeiecisti me ḋ possessiōe fundi vñ te turbo nō patiēḋo te colere agis ꝫ me iterdicto succūbis z ego absoluar qꝛ a me vi possides z Bⁿ dicta gl. ḋ. ꝑ. lꝫ si possessoꝛē ar. ff. de ope. no. nū. l. j. i operis. ij. rūso. Ideꝫ si clā intrasti possessionē meā cū exiuissēz postea ingeto te agis ꝫ me hoc interdicto succūbis qꝛ a me clā possides idē in p̄cario vt si ingeteⁿ z ꝓpꝺhoc agat z succūbat qꝛ a me p̄cario possidet. Pōtēt pōi exēplū possidebā fundū tuū tāꝑ fructuarius ingressus ēt vi vel clā vꝝ p̄cario z tenes naturalem. si ego te turbē in tua naturali, z ꝓp me ꝙuenias hoc interdicto absoluar eū a me habeas vi clā vel p̄cario. Interdū opaꝫ aliud fm possidere vi vel clā ab aduersario ab aduersario. ſ. q̄ cōuēt⁹ talꝛ possidēs ab aduersario succūbat z tunc ponēda sunt exēpla. gl. q̄ incipit de vi pone exēplū z gl. q̄ incipit clā z gl. q̄ incipit p̄cario. z ḋic qꝺ
8 acto: possidebat ḋuēt⁹ eā turbabat. z ꝓ Bⁿ quenit. † Sꝫ Bⁿ exēplū obijcit q: duo nō pñt i solidū possidere. z iō pone exēplū p le gē viz facit de vi z vi ar. lꝫ cū nō possideat qꝛ sic ꝓdit nō vꝝ bonū exēplū qꝛ ḋs possidere. z ita z Ber. eꝝ de cā pos. z ppzie. c. cuz ḋilect⁹. in pn. pzie gl. lꝫ ḋic q̄ quātū ad iterptationē vꝝ possidere lꝫ nō quātū ad ꝫitatē. nā eo ipo q̄ me turbat aliqꝺ sibi attribuit, vt. ff. e. l. si duo. ſ. ité videam⁹. Sꝫ qꝺ si nō asserit se possidere lꝫ turbat: ḋic q̄ tūc tꝫ iuriaꝝ, vt. ff. ſ. ac. ēp. l. q̄ pēḋēte vel etiā vti possidetis qꝛ nō est necesse eū possidere, vt. ff. e. l. iussa, ibi ꝓ Bⁿ fm eo. z. p. hoc. e. ti. l. si duo. ſ. si vicinⁱ. ubi nō possidet nec ꝫtendit rē ipaꝫ possidere, z tū tenet. z ita tꝫ Ber. eꝝ de. pb. c. lꝫ. ad fin. z no. ḋ. l. si duo. in prin. Ité est exēplū de eo q̄ ingredit me absente vt vsufructuariⁿ. z sic in naturali patio: vim nō in ciuili z me in ciuili admittit z sic tenet hoc interdicto z cōuentus succūbet, vt. ff. de acq. pos. l. clā possidere. ſ. qui ad nundinas. aſs si me nō admitteret tūc nullo mō possideret lꝫ ḋicat q̄ nō vult nisi natura lē, vt. ff. de vsusc. l. secꝛ. ſ. si ḋns. Sc̄do videam⁹ exēplum quomodo reⁿ pōt a me possidere clā, ḋic si absente me a ꝙspectu fundi ꝑ possel. ḋefūḋ hꝛe naturalē si tu intras timeas a me ꝛtroueꝛsiaꝫ clā possides z succūbes in isto iterdicto qꝛ a me clā possides. Sꝫ istud nō vꝝ bonū exēplū: qꝛ iste ingressus acq̄siuit solā naturalē quā pdidit eo ipo qꝺ nō est in fundo z tu clā nullo mō possideat in iudicio existēs cessat interdictuꝫ z de Bⁿ fuerunt deriſi entiq̄ ḋixerunt de Bⁿ interdicto ḋebere cognosci in ipo fundo qꝺ ꝛe dñi sozium est nā possessio naturalis retineꝫ aio vbicūq; sic, vt. ff. de acq. pos. l. j. in pn. ꝑterea iuḋex ḋz cognoscere vbi maioꝛes cogno
9 scere z iudicare ꝙuenerūt. vt. ff. de iust. z iur. l. pe. † Restat videre exēplum q̄ſr ꝙuentus possideat ab aduersario p̄cario circa qꝺ aduertēḋū qꝺ ꝙcedēs p̄cario q̄ſq; trāſsert ciuile z nālē possessionē q̄ſq; solā naturalē, vt. ff. de acq. pos. l. pōp. ſ. si is. z de p̄ca. l. z hꝫ. ſ. eum q. primo casu vꝝ ḋicendum qꝺ si ꝙcedo p̄cario z agaꝫ hoc interdicto succūbā cum nullo mō possideā tū ḋicendum est ḋem q̄ in violēter expulso. vt. j. ḋicā. secundo casu retinendo naturalē cōtra voluntatē meā turbat mihi ciuilē z sic succumbet. Sꝫ ꝫ vꝝ qꝛ possessio p̄caria iusta est, vt. ff. cōi ḋiui. l. cōi ḋiuiḋundo. z. l. inter p̄dones ergo in sua iusta ꝺz ḋefendi p hoc iterdictū rideo qꝛ tāḋiu est iusta quāḋiu volūtas cōcedētis durat z non ꝫtia, apparet aūt contraria qñ hoc interdictū ꝓponit z iō tunc est iniusta, vt. ff. de p̄eca. l. j. z. l. cū p̄cario. Cōcludēḋo ergo ex p̄te missis ptꝫ qꝺ interdū vnus tū vincit vt actoꝛ tū qui possidet nō vi nō clā nō p̄cario z aget ꝫ eum q nō possidet sed turbat, vincit enim vt reⁿ cōpellaꝫ sibi ḋimittere possessionē pacificaꝫ z ad interesse possessiōis, vt. ff. e. l. si duo. ſ. fin. z melius. ſ. per. Et reus interdū vincit qñ agens hoc interdicto possidet vi vel clā vel p̄cario nā absolutur reus. Interdum neuter vincit qꝺ est miraბile nā neuter vincit sicut actoꝛ z vteꝝ vincit sicut reⁿ qñ qlibet hꝫ iustā cām puta vnⁿ ciuilē z alter naturalē vel si aliqs hꝫ ab alio nō ab aduersarioꝛtūc emⁿ qlibet ḋimittit i suo statu ita qꝺ vteꝝ vincit sicut reⁿ qꝛ vteꝝ absoluit a petitiōe alterius.
Sꝫ p modū quo actoꝛ nō qꝛ tūc alter discederet qñ alter vince
ret p modū actoꝛis lꝫ hic nō qñ p modū rei vincit, vt. ḋ. l. si duo. 11
in pn. Sꝫ ḋicet aliqs ārē ḋicis de actoꝛe z reo cū qlibet sit actoꝛ z reⁿ cū istꝺ iudiciū sit ḋupleꝝ, vt inst. de iuterḋi. ſ. interḋictoꝝ. ñ, rideo nihilominꝰ ē actoꝛ q̄ puocat z reⁿ q̄ puocat, vt. ff. de iudi. l. in trib⁹. z iō ferē sṁa p modū actoꝛis z rei. Si ꝙ vteꝝ puocat tūc vteꝝ actoꝛ z vteꝝ reⁿ z tūc p̄cedit qꝺ q̄ fiēi gl. q̄ incipit p̄cario ſſi. lꝫ pone q̄ ꝓpoſui libellū z circa. h. ḋ. Ja. de are. qꝺ eo casu si reⁿ sapiēter vult facere ḋicet cū actoꝛ ꝓponit libellū ꝫ eū in hoc interdicto imo ego possideo z peto me ꝓnūciari possessoꝛē z me nō molestari qꝛ si fi fecerit qūo posset ḋici ꝺenari actoꝛ nō vꝝ cū sṁa ḋeat esse petitiōi ꝙformis, vt. ff. cōi ḋiui. l. vt fund⁹. z ꝓ hoc allegat gl. de iureiu. lꝫ z si possessoꝛi, in p̄nc. z si ḋicaſ qꝺ illa loquiſ in simplici iudicio. Sꝫ interḋictū istꝺ ē ḋupleꝝ. ḋic qꝺ ḋupleꝝ est aptitudine qꝛ reⁿ ita pōt petere lꝫ nō actu. ſ. si nō petat z iō tuti⁹ est qꝺ sic petat fm Ja. de are. Ja. de ra. ḋt q̄ de egta te iuḋex poterit ꝓnūciare ēt sup iure rei ḋato q̄ nō petierit ex q̄ tate. l. circa. ff. de pb. z ne ptes veniant ad arma z rixas ar. ff. de vsufr. l. eqſſimis. z de hoc ḋixi. ſ. in ſuppletione gl. p̄cario. in fi. Item queriť idē Jac. de are. de ar. si ille q̄ possidebat a me vi vel clā vel p̄cario vēḋidit alicui bona fide emēti ago ꝫ emptoꝛē hoc iterdicto nūqꝺ obtinebo. de hoc ḋic vt ḋixi. ſ. vñ vi. l. j. vltra p̄n.
10 z idē hec tenēt Ja. z Ly. ḋicit Dy. tenuisseⁿ ītē q̄rit gl. si ḋo ribi castrū in feuḋū z retineo possessionē ciuilē z tu habes naturalē tu ḋas ſṁ castrū alij vasallo i feuḋū nūqꝺ remāet penes te ali qua possessio ita qꝺ possit intēdere aliqꝺ interḋictū. ḋt gl. qꝺ nō nā ciuilis nō q: illa remāsit penes me ḋnm. naturalis nō q: trāſlata est in scm vasallū cui tradiḋisti ad hoc qꝺ ḋicimⁿ ḋe eo q̄ hꝫ ius vtile penes quē nihil remanet si alij cedat, vt. ff. ad treb. l. j. ſ. ḋe illo. z no. ff. de her. vel act. vē. l. emptoꝛ. i fi. z sic intermedⁱ? nullā hꝫ possessionē qꝺ intellige ḋestēsiuenō assentiue. Nā si habeo castrū pleno iure z recipio a te in feuḋum tu ab alio z ille ab alio z sic ḋestēsiue p̄im⁹ z scūs possideret ciuiliter nō terti⁹ qꝛ cuz p̄im⁹ ḋat scō duo actⁿ fingunt interuenire vcz qꝺ tradit ḋnūs directū z plenū z qꝺ vēḋat vtile. l. fingularia. si cer. pe. z. l. gñaliter. ē, de reb. cred. fm Jac. de ra. Ité q̄rit Ly. si ego possidebā fundū pleno iure pegre z sic naturalē possessionē ḋst rui: z ciuiliter retineo qḋā eꝛneus intrauit possessionē timēs ꝛtrouersiā nō a me sed a quoḋā tertio postea ego reuertoꝛ z inuenio occupatā velle emⁱ ex pellere q̄ mihi lꝫ fm quoscḋā fm alios nō nisi violentē possessoꝛē vt dixi. ſ. vñ vi. l. j. vltra p̄n. z certe ille q̄ te induxit in possessionē claꝫ vꝝ possidere a me ipso actu quo te induxit in possessionē. Nā clam possidere q̄ ſuspicaſ vt ſuspicaꝛ ḋz ꝛtroueꝛsiā sibi moueri, vt. ff. qꝺ vi aut clā. l. ſeruⁿ. z no. ff. de acq. pos. l. clā possidere. † Ité q̄rit quaꝛ foꝛmeꝫ libeil⁹ in hoc interdicto. Ly. ḋicit qꝺ practica sup hoc credi nō pōt certa lꝫ fm diuersitatē casuuꝫ petiť q̄ſq; restō q: istꝺ interḋictū q̄ſq; p̄cḋā ꝙnaꝫ hꝫ effectū restitutoriū, vt. ſ. ḋixi. q̄ſq; petet qꝺ desiſtat a turbatiōe z petet interesse possessionis turbate: vt. ff. e. l. j. ſ. fi. Alie ēt diuerse foꝛme traḋuntur p Rof. e. ti. z p spe. de cā pos. z ppzie. Est tū aduertēḋū qꝺ p eo qꝺ nō puenit ad turbātē ḋaꝫ iterḋictū intra annū vtile, p eo qꝺ puenit ꝑpetuo, vt. ff. e. l. j. ſ. neq; plures. Querit ēt qñ fit in hoc iterḋicto formāḋa sṁa, ḋe hoc plene no. p Ber. eꝝ ḋe. pba. c. lꝫ. circa fin. in gl. magna. Sꝫ z p Jnn. in gl. magna. z in gl. ante penulti, gloss. ff. de re iudi. l. ait ꝑtor. ſ. si iuḋex tꝫ q̄ ḋebeat ꝓnunciare vti

Universidad de Deusto
Biblioteca

possidetis ita possideatis. sed hoc nō plz Ly. q̄ illa nō sunt verba iniē ſz interdicti vñ iudex ſua ſnīa dz declarare int̄ z possessionē cuiuslibet ptis. z ī dicit fm Jac. de are. aut iudex iuenit vnū possidere z aliū nō: aut vtrūq; p̄cio casu aut iuenit actorē possidere aut reū. Si actorē aut est iustus possessor respectu aduersarij aut nō est iust⁹ possessor q̄ nō vi nec clā nec p̄cario ab aduersario possidet tūc sic p̄nūciat q̄ inuenim⁹ talē agētē cōtā nobis de possessione talis fundi potiorē esse z molestari ab aduersario. Idcirco eū declarem⁹ possessorē z p̄cipimus aduersario vt eum nō turbet z tūn noīa interesse p̄stet. vt. ff. e. l. si duo. ſ. fi. gl. tū & q̄ interesse venit pp ꝛtumaciā nō parētis. ſz certe imo in ſnīa pp incōmodū ingetatiōis, vt. d. ſ. vlt. Si ꝛo actor est iniust⁹ possessor vt q̄ expulit reū q̄ postea eū molestat. vt. ſ. dixi dz reū absoluī hoc mō q̄ cōperiū⁹ actorē possidere vitiose reū absoluim⁹. nō absoluī dz. vt. ff. de p̄ca. l. qui p̄cario. nō aūt dz actor cōdēnari nisi reū petijsset restōnē p modum exceptionis ex p̄rāte interdicti vñ vi vt. ſ. dixi. Si aute inuenit reum possessorē z nō actorem aut reū nihil petijt ex sua pte aut petijt idē q̄ actor. p̄cio casu solū absoluet nō aūt 2dēnabit actor vt eū dimittat pacifice possidere q̄ petijt nō est ī nō fieri nō p̄t ex iure interdicti. Sz de egtate sic fm Jac. de ra. vt dixi. sēdo casu q̄n reus hoc petat. pnunciabit. p eo fm eī⁹ petitionē. Si ꝛo inuenit vtrūq; possidere aut vterq; possidet diuerso iure z diuersa qualitate vt vn⁹ ciuilr alter naturaliter tūc ſi vterq; iuste sic dicet q̄ inuenim⁹ talē potiorē in naturali z talē in ciuili. pnūciam⁹ vt in ea nō turbet ſz liceat. p̄prietario vti iure suo. p ciuili. z fructuario ſ. sibi cōpetunt p naturali. z ita vterq; obtinebit diuersis respectibus. vt. ff. e. l. si duo. z. ſ. dixi. Si ꝛo eadē q̄litate. z eodē iure iueniat vtrūq; possidere vt q̄ vterq; ciuilr vel naturalr. z pleno iure tūc videat gameli⁹. pbauit. z. p eo. pnūciet. vt. ff. e. l. j. in hoc interdicto. Si q̄r apparebit q̄ meli⁹. pbauerit fm Jac. de are. q̄n. pbat de antigo
12 ri possessiōe. † Hā q̄n aliqs possidet diu. z adhuc possidere se asserit p̄sumit cōtinue possedisse. vt. ſ. de acq. pos. l. ſz. z de ptoba. l. fi ne possidetis. z p hoc ostēdit q̄ ſi alius ingressus est clādestine possidet. vt. ſ. vñ vi. l. fi. ff. de acq pos. l. clā possidere. in pnīc. z l. ſi de eo. ſ. fi. z p hoc facit q̄ no. Jnn. ex de rest. spo. c. sepe. in gl. magna. ꝛ. imo pl⁹ vr. Sz ℥ hoc est q̄ vr sufficere ſi lit. cōtest. tpe possideat in hoc interdicto ſz rideo vez est ſi cōtinuata possessio ne possidet tpe iudicij. Si aūt alī⁹ est antiquior in possessione eus pp p̄sumptionē p̄dictā. Jtē appet q̄ meli⁹. pbanit ſi. pbet titulo z alter nō dato q̄ equaliter toret inchoata possessio vel ſi vn⁹. pbat de dñio alter nō tūc eīs possessio eius iustior est z ideo obtinere dz. vt. ff. de posſi. l. bona fidei. z ex de. pba. c. lz. z ideo vti le ℥siliū est in hoc interdicto annectere. pbationes etiā de ptoprietate fm Jac. de are. vbi vero vterq; equaliter p̄bat dicunt q̄dā q̄ iudex pronūciabit vti possidetis ita possideatis ſz hoc mō poneret partes ad arma z rixas q̄ fieri nō dz. vt. ff. de vsufr. l. equissimū. dz ergo tūc p̄cipere q̄ nō vadāt ad locū ſz qui cōsidit de p̄prietate agat petitorio si vult eū sibi nō ℥ster in possessorio p quo debeat renunciare arg. ff. de offi. p̄sid. l. diuus. de ar. l. si de meis. ſ. fi. z. l. ſeq. z de re iud. c. pomp. z qui p̄babit in p̄prietate vincet tā in p̄prietate quā in possessiōe q̄ possessio incumbit p̄prietati. vt. ſ. vnde vi. l. inn aſor. z hoc verum q̄n vterq; pnouocauit in hoc interdicto. Si aūt alter nō ꝓuocasset absoluit reū eo nō p̄babīte. vt. ſ. de edē. l. q accusare. Si ꝛo nō appareret q̄ pnouocauerit tūc obtinet q̄ nō. ex de pb. l. lz. nec hz locū 2
ſ. vnde vi. l. fi. q̄ ibi certū est q̄ alter inuasit hic nō. Alij dicunt q̄ oīb⁹ p̄babitiōb⁹ exīstēt. ib⁹ paribꝰ sorte dirimet q̄ nō est verū fm Ly. z q̄n sorte dirimendū sit plene dixi. ſ. cōia de lega. l. fi. circa p̄in. Caueat tū ille qui ꝓponit petitorziū q̄ per hoc videtur renūciare possessorio vt nō. ff. eo. l. si duo. in p̄in. Quidā alij. z melius fm Ly. tenēt q̄ iudex modis oībus pnūciare dz. vt. ff. de iud. l. de qua re. Sz dices verū est q̄n de cā sibi liquet. Sz ipse dicit impossibile esse q̄ nō liqueat q̄ si neuter p̄bat dabit ſnīa absolutoziā z p̄cipiet iudex partibus q̄ sibi iniuriā non faciāt. Sz dices tūc vterq; vincit vt actor. q̄ quilibet ℥sequit q̄ petit ne vis fiat ei. rūdet q̄ hoc nō ſequit vi ſuīe late in hoc iudicio ſz ex officio iudicis p̄dictā. l. eg̃ſſimū. fm Jac. de ra. Item dicit q̄ hoc casu q̄n de ira timet poterit ex offō possessionē sequestrare. Jtē summarie sine libello cognoscere vt no. in auf. offeraē ꝛ. itē si duo cōtendunt se possidere p alle. vt. ff. de offi. p̄sid. l. diuus. et vbi pupill⁹ educari. debeat. l. pe. q̄dā dant consil. ū q̄ pars potētior expellat aliā de fundo z si de violētia cōqueraī dicet sibi p hoc factū fuit licite. p sua possessiōe tuēda. vt. ff. ſ vi z vi ar. l. j. ſ. 3
eū igit̄ z ſi dicat ℥ū. p̄bet ſz certe ex isto ℥siliō dat occasio malignandi z q̄ nascant iniurie. etc. vt. ſ. vnde vi. l. meminerint. iudex ergo faciat vt p̄dixi. Sz vbi ſ cā nō liquet q̄ūo p̄cedet iudex ℥ ꝛtumacē. Azo. in ſumma huius tit. ad fīnē ſz q̄ pronunciabit actorē nō esse inquietandū a reo donec re⁹. p̄bet de sua possessiōe z cōpellet cauere ſicut fit. ff. de ope. no. nun. l. ſi p̄tius. Ultio q̄

ritur vtrū ſ tud interdictū possit cedi. dic q̄ ſic. vt. ff. ne q̄d in loco pub. l. ū. ſ. idē nerua. z ibi in gl. pone casum vt robbi. l. j. z infri. de interdi. ſ. retinēde. Jn gl. imo in edibus. ibi. ſ. interdictū aūt. Item in cloacis violēta possessio nō nocet. vt. ff. de cloacis. l. j. ſ. q̄s aūt. in fi. Jn creditorib⁹ dic vt. ff. eo. l. ſi duo. ſ. creditores. Jn gl. de vi pone ibi rideo imo ſi cōtendit se possidere. ibi abesse ar. ff. de fur. l. fullo. ſ. g ācillā. ibi. ſ. ſi vicin⁹. Sine ergo dicas te possidere z ideo me turbes siue iure seruitutis me turbes siue neutrū dicas ſz simplr me turbes teneris hoc interdicto vt ex p̄dictis p̄z ibi ciuilr dño vt. ff. e. l. ſi duo. ſ. cū inglinus. in fin. z. l. clā. z. l. ſi id q̄ z. p tali ciuili hz vti possidetis. vt. ſ. dixi. Jn gl. clā a me ibi me. p̄hibeas in p̄n. p̄cedentis. q. ℟. ſz qualr. Ibi aio retinet. vt. ff. de vi z vi ar. l. ū. ſ. vñ vi. ibi z dñs itra. l. illo nō inuēto ibi ex isto dz dicere. hesito. l. dubito. Sz de hoc dic vt not. in. ſ. q ad nūdinas. l. clā possidere. vt. ff. de acq. pos. ibi z. l. q̄tuis. z possidēti nō dat interdictū vnde vi. vt. ff. de vi z vi ar. l. j. interdictum ſt lz ibi nō fuit natū ſcz interdictū vñ vi ibi. ſ. eū q. z. d. l. clā possidere. ū. rnſo in fin. Sz illud intellige vt ibi no. Jn gl. p̄cario tz in fi. Sz ibi iuſm q̄ē loco p̄hibitionis. vt. ſ. de iureiur. l. ſi q̄s iustur. nō fuit ſup iure q̄ēti. ſz ſup defectu iuris agētis. hic autez q̄ēr⁹. p̄bauit vt in furib⁹ allegatis z in ea. l. ſ. ſz z ſi possessori. ſ. pinde. de lib. cā. l. cui necessitas. z no. d. l. circa. z fm hāc distinctionē est q̄ōdecidēda fm Old. in gl. sed qualr formabit ibi potiorē imo in hoc nō solū est potior ſz solus. vt. ff. qui po. in pign. ha. l. ū. Jn gl. is de vtēdo ibi in p̄n. z. ſ. j. l. ſi vsufr. noīe ibi trāsiata possessiōe de vno in aliū q̄ ꝛtumaꝛ erat in cauēdo vt sequit ibi in eo victore. l. q̄ vsufructuari⁹ q̄ vincit in interdicto vti possidetis nō cauit vt debuit vt lra dicit. Ybi. satisdabit de restituē do vsumfructū vel rē pp vsumfructū q̄ſcūq; vsufructuarius satisdare voluerit. Jbi q̄ iure possidet. l. ad quē trāslata ē possessio pp ꝛtumactā nō cauētis ꝛc. Alb. de ros. & bergemo vtri. iu. do.

¶ De tabulis exhibendis. Rubrica.

¶ Interdictum de tabulis exhibendis effectum sortiē impuberibus mortuis.

Interdictum de tabulis exhibendis an detur ad factum vel ad interesse tantum.

Agi ad interesse q̄n possit ex interdicto de tabulis exhibendis.

Si in potestate ꝛc. Alas nō teneret substitutio pupillaris. vt. ff. de vulg. z pup. sub. l. ū. circa p̄n. z vide p̄clarationē tot⁹ rituli Azo. in ſum. e. z late p Rof. e. ti. † Et istud interdictū locū hz solū post mortē impuberū. Sz ℥ hoc vr
ſ. e. l. ū. ſ. ſi sub cōditione. Sz dic q̄ ſi hic ageā añ mortē impuberū vidēret esse solicit⁹ de hereditate viuētis q̄ nō est in casu
illi⁹. ſ. q̄ ſit dīa inter hūc titulū z illū. q̄eadmo. testa. ape. z ad exhibēdū dic vt hic in gl. z no. ēr. ff. ad exhi. l. ū. ſ. fin. Caueti q̄ gl. ff. e. l. ū. ſ. 2dēnatio. dicit q̄ istū interdictū ℥petit vbi nō interest rōne ꝛtumacie tūn. nā cōcedit ibi gl. q̄s relictū sub conditione totum eſtimet. z sic ꝓpter ꝛtumactā plus ℥ interſit. Ly. cōcedit q̄ interesse nō veniat nisi rōne cōtumacie ſz q̄ hic fit spāle nō est vez imo rōne spei interest eī⁹ cui sub 2dōne relictum est vñ vez ē q̄ ſ. p legato añ exītiā 2dōnis agere nō possim ſz bene interest mea pp spē. vt p̄z. ff. de 2di. fur. l. ſi seruus. † Jtē querit Ly. nūqd er hoc iterdicto possit agi ad factū vl interesse tm. z vr q̄ ſolū ad interesse. q̄ 2dēnatio seq dz ī re petita. vt. ff. de fideic. liber. l. ſi. Sed p hoc interdictū petit fieri 2dēnatio ad interesse tm ergo ꝛc. Preterea p̄tor in b interdicto z ſi iubet fieri z ſi nō fiat
ēt iudicū dabo. z sic p modum p̄uisiōis ēt fieri z p modū dispōnis ēt agi ex q̄ ſeq̄t q̄ nō def actio ad factū ar. ff. ſi q̄s omiſ. cā testa. l. ſi q̄s sub 2dōne. Jn ℣ium q̄ cum p̄tor aliq̄d p̄cipit ex eius p̄cepto oriē actio z ꝓceptio ar. ff. de acq. re. do. l. statuas. et hanc
tz Pe. l. q̄s ad factū agaī q̄ quoties lex disponit aliq̄d fieri ad
b inducit actionē. cū ergo lex disponat tabulas exhiberi. vt. ff. e. l. j pn. ergo ꝛc. b pbat q̄ p̄tor nō dixit aliquē ℥pelli ne vis fiat. z tū pōt q̄s ad hoc p̄ise cōpelli. vt. ff. ne vis fiat. l. ſi q̄s omiſſū. tū aduertendum est q̄ q̄ſq; agit ad interesse post mortē z tunc iudex nō 2dēnat ad factum q̄ factū⁹ esset ſi cōdēnaret in alio quā petitū esset. q̄ſq; agit ad factum p̄cise. z isto casu iudex nō cōdēnat ad iteree ſz ad factū ſi fieri pōt ꝛz ſi nō pt tūc ſi videat manifeste ꝛtumacē 2dēnat ad interesse. vt. ff. ſi cer. pe. l. vinū. z de dolo. l. arbitrio. ſ. vbi tū. ¶ † Ultimo q̄ro q̄n agi poterit ad interee
pone heres nō vult exhibere testīmū q̄d añ videas q̄ nō possim intentionē meā pbare agā ad interesse. an oporteat me expectare donec succūbā q̄ actio ex isto interdicto dat ad interesse ſz añ succūbā nō interest mea ergo tunc demū agā. l. preterea. ideiussor. nō agit anteq̄ ſoluat. vt. ff. mā. l. lucius. z de hoc dixi. ē. mād. l. ſi p ea. ergo sic est iterpositio: dic q̄ agi poterit. vt. ff. e
eden. l.

eden. l. vbi. z de neg. ge. l. ſi q̄s mandato. Nō obſt. q̄d nō interest mea aute q̄ succūbā q̄ forte ℥stitebit aduersarius. ſz ist⁹ est dubiū q̄ z negare poterit. z sic in odiū ei⁹ inſpicim⁹ q̄s eueire pōt. vt. ff. de fur. l. eū q̄. ſ. pomp. z dicit. ſ. cōia de le. l. ū. ſ. pe. Nō obſt. q̄d dicebat q̄ ibi fallit. z rō est q̄d nō fit ibi idē iudicij de eo q̄d abest z eo q̄d abfuturum est q̄ fideiusſor interuenit i emolumentum rei ergo ꝛc. vt no. ff. man. l. ſi mandato. ſ. j. Ly.

¶ De liberis exhibendis. Rubrica.

Si vt proponis. Vide Azo. in ſumma z Rof. eo. ti. z duo hz dicta z dic plene vt no. in gl. ff. de rei ven. l. j. ſ. per hanc.

Si ad instar. Scdm Ly. z Pet. lz ℥ filiū nolēte ℥petat offic. iudi. tū mulier volēs detinēt. pōt interdicto agi q̄ p̄sumit p insidias hoīs inducta. vt. ſ. de rapt. virgi. l. vnica ꝛc.

¶ De precario z saluiano interdicto. Rubri.

1 ¶ Interdictum de precario semper est recuperande non autē retinende possessionis.

2 Interdictum contra emptorem an detur vtile vel directum.

Si ate. Vide Azo. z Rof. e. ti. z glo. ēt q̄
1 interdictū de p̄cario q̄ſq; est recuperāde q̄ſq; retinēde possessiōis. tu dic q̄ nūq̄ē retinēde. lz eīn nō ſp trāseat possessio ſz remaneat q̄ſq; penes ℥cedētē vt ēt glo. tū ibi ago et vtraq; possessio vl altera ē penes me nō ago ad tuēdū pos. quā hēo ſz ad recuperādū illā q̄ trāsiuit vl ōtētat q̄ nullā trāsiuit sec⁹ in vti possidetis vbi ōsēdo illā in qua turbor.
2 † Opp. ad hāc. l. ff. e. l. in pn. z. ſ. j. dic q̄ ℥ eptorē nō dat directū ſz vtile. sic vt ibi. ſz ℥ b q̄ iterdicta siut p̄ſoalia ſz dic q̄ siut in re
1 scripta. vt. d. l. j. no. Sz vr tūc dari dr̄e directū arg. ff. q̄ſ me. cā. l. metū. ſ. q̄s aūt.]Pe. ēt q̄ iterdicta formant iter duos. vt inſt. de interdi. ſ. fi. z iō directū hz locū iter locatorē z colonū ſz nō ita formāt iter locatorē z tertiā p̄sonā z iō ℥ tertiū vtile dat z dic vt no. ā. loc. l. certi. Jtē gl. pōt vnā dīa inter hoc iterdictū z ter
nianā. ē z alia q̄ſ si fundū duoꝝ colon⁹ inducat eos p̄tor ē potior. vt. ff. e. l. ſi. Sz vbi fim⁹ z nihil est actū in b interdicto obliga ēt res ſolidū cuilibet. sec⁹ i ep̄ſa hypotheca vbi nō obligaī cuilibet ſolidū nisi ep̄ſe agaī. vt. ff. de pig. l. ſi fund⁹. ſ. fi duo.

Habitantis. Bl. ponit vnā differentiā inter
1 precariū z ꝛmodatū alie etiaz no. ff. eo. l. j. z. ſ. commo. l. j. in fi. dixi ꝛc.

¶ De edifichs p̄uatis. Rubr.

Super rubrica. Vide Azo. in ſum. eo. ti. et
1 Rof. de senatuſ. velleiano.

1 ¶ Judicandum est legibus non exemplis quandoq; tū consuetudine iudicatur.

2 Consuetudo non inducitur ſi quandoq; p̄tor z quandoq; cōtra eam iudicetur.

3 Sententia est nulla a contra consuetudinem lata.

Ait in totum. Jbi, z an b. id est talis ℥uersio ruine dom⁹ i hortū. Jbi vicinoꝝ. ſ. ℥sonſu. Jn fin. iste finis multū sepe allegaī in materia ℥suetudinis. † Sz ℥ vr q̄ nō exēplis sed legib⁹ iudicādū est. vt. ſ. de sen. l. nemo. p̄t dici q̄ nō exēplis ē iudicādum vt ibi ſz fm ℥suetudinē q̄ orta z firmata ē ex frequēter iudicatis in oppido sicut hic. vel sol. z alr vt in ℥tio no. Jtē opp. gl. de. l. eos. z. l. pen. ā. de vsur. Sz solue vt no. d. l. ū. ſ. q̄ſtlōg. cōſue. z. ff. de legib. l. de qbus. Jtē ad hoc q̄s hic ēt de cōſuetudine municipij seruāda facit gl. de his q̄ ad ecc. ℥su. l. ſi. ſ. cū autēmo nit⁹ circa fi. z q̄s ibi diri sup ꝛbo iudiciozū. Et de variis consuetudinib⁹ multaꝝ p̄uinciaꝝ no. Arch. rcviij. dis. c. aphzos. Et de ℥sue. firmata p ſniaz in ℥dictozio iudicio vide q̄s not. p Ber. ex de ℣. sig. c. abbate. i gl. ad hoc em. z ibidē p Jnn. alibi ēt morem
2 gētiū ſeq debere. de statu lib. l. labeo. † Et est notādū q̄s si q̄ſq; p ℥suetudie q̄ſq; ℥ē indicatū nō ſducit ℥suetudo. vt no. ff. ē le
gi. l. cū de ℥suetudine. z vide ad b Host. in ſum. de ℥suetudie. ſ. q̄ſr. pbari dēat. ℣. tertio mō. z ℣. ſe. z dixi. ſ. q̄ fit lō. cōſu. ſup rub. Jtē not. q̄s ēt frequēter alibi ēt lex spe. ff. de test. l. ū. alibi ingi
3 ter. ſ. de p̄ui. ſchola. l. fi. † Et ſi etiā not andū q̄s ſnīa lata ℥ ℥suetudinē nulla est sicut lata ℥ legē ar. eoz q̄ notanf. l. di. consuetudo vbi de ista materia consuetudinis no. in glo. z per Archi.

1 ¶ Edificare vel reficere an possit quis compelli.

Si vt proponis. Dec lex aurea ē in ſo
1 refectiōe indiget z de hoc plene no. ff. p ſo. l. cū duob⁹. ſ. idē rīdit. † Querit Ly. vtrum q̄s ℥pellat edificare vl reedificare distinguit aut dom⁹ est ex toto destructa vſq; ad aream aut non. primo casu aut dom⁹ erat vni⁹ dñi aut pluriū. ſi vni⁹ nō ℥pellit edificare nec reedificare, vt. ſ. e. l. singulariū. z ibi in gl. z. ff. ē oper. no. nūl. l. j. ſ. fi q̄s edificiū. z de ver. ob. l. inter stipulātē. ſ. sacram. fallit in curialib⁹. vt. d. l. singularū. Si aūt res erat pluriū dñoꝝ tūc aut null⁹ vult edificare z null⁹ ℥pellit p iura p̄dicta. Aut alter vult z tūc aut vult in re cōi edificare iure seruitutis z nō pōt. vt. ff. ē ser. vrb. p̄d. l. parietē. aut vult facere i re id ad q̄d ē destinata z pata z pōt ēt inuito socio. vt. d. ſ. idē rīdet. z. ſ. ité mela. in l. cū duob⁹. z de rer. diui. l. in tātū. ſ. in cōe. z teneī soci⁹ expēſas refundere vt b. Jtē pōt ad edificādū cogi. vt. ff. fa. ter. l. his ℥nr. ſ. cel⁹. Aut vult facere aliū quā ad q̄d est res pata. z tūc melioꝝ ē ꝛdō. p̄hibētis. vt. ff. cōi diui. l. sabin⁹. z hoc si sua interest. p̄hibere. Si ꝛo nō interest tūc pt fieri eo iuito. vt. ff. ē ser. vr. p̄. l. fistula. ſ. pe. z fi. habita dist. vtz iure seruitutꝫ vl cōiōis velit b facere vt dixī ē. sēdo casu q̄n res ſ ē ex toto distructa tē siue sit vni⁹ dñi siue pluū cogit reficer. vt. ff. ē dā. infe. l. ad curatorē. de off. p̄si. l. p̄ses. z si ē vni⁹ dñi cogit p offīū si ē pluriuz ēt p socīū vt hic. Lyn.

Si quis post hanc. Lex ista sepe allegaī i cau
sis pp ar. q̄s colligit gl. sepe de fctō ℥tingit q̄ statutis ciuitatū cōiter caueī q̄ bladū vel victualia nō exportenf sub pena amissionis, aligs mercator de vna ciuitate ad aliā portat merces z victualia q̄s possit exportare sine pena. et ita obtinuī de fctō sepe. Sec⁹ fm Ja. de are. si statuto caueaī q̄ nō portenf p distrīctū q̄ tūc vndecun. q̄ veniāt vr ℥ ℥ statutū si portenf per distrīctū sicut z alis dī si quis furtū fecit sit excōicatus: aliquis forensis venit ad locum illū. z furtum fecit. excōicatus erit vt extra de senten. excom. c. a nobis. Jaco. de are.

Cui. Nec lex p̄spicit vtilitatē publicā ediū z ma
5 le seruaī z. ſ. l. pri. q̄ prouidet in p̄uatis.

¶ Castrum in suo facere an liceat p̄opria authoritate.

Per prouincias. Querit Jac. de are.
1 an liceat cuilibet sua authoritate i suo facere castrū. gl. b vr tenere q̄ sic z q̄ nō repit. p̄hibitū ergo ℥cessum. vt. ſ. statuas. de acq. re. do. z p b ēt. ff. ſi ser. vē. l. sicuti. ſ. arist. z de reg. iur. l. domū. in ℥tiū facit lex de fun. limi. l. ū. in gl. tū ibi tz ℥tiū. z. ff. ē ope. pub. l. op⁹. q̄ fieri nō possit facit q̄ ex hoc posset oriri scādali mā inter eū z vicinos z q̄ ex b posset velle dñari rusticis ipsius loci vt rebellare ciuitati sue sicut sepe factū est. Ipse tū Jac. p̄dictis nō obstātib⁹ tz alia opi. Puto tū q̄ ſi mā scādali vel rebelliōis verisiīr appet q̄ p̄hiberi posset iudicis officio argu. dicte. l. op⁹.

¶ De operis noui nunciatione. Rubrica.

1 ¶ Nunciatiō noui opis nō obstāte an possit in ope p̄cedere.

2 Nunciatione noui operis facta an is cui fit satisdare volēs audiri debeat.

3 Denunciatio an habeat certum tempus an vero sit perpetua.

De operis ff. eo. z vide Azo. in ſum. et
1 Rof. eo. ti. z Hoſt. z Hoſtī. z Spe. eo. ti. z vis q̄s no. p Ber. z Jnn. extra eo. c. vlt. Circa opinionēs hic sunt in gl. Odo. sic distīguit: aut ille cui nūciaī nouū opus satisfecit nūciāti z tūc pōt in opere p̄cedere nō obstāte nunciatiōe. idē si parat⁹ est satisfacere et p nunciantē remanet q̄. p satisdato hī. vt. ff. eo. l. de pupillo. ſ. fi is cui. q̄bus casibus pōt statim edificare etiā nō habita lītēcia indi. vt. d. ſ. in fi. Aut nō satisfecit q̄ noluit vel nō potuit z tūc dz abstinere ab ope q̄ ſi in eo p̄cederet ēt iuste cogerek destruere pp nūciatiōnē. vt. ff. eo. l. p̄tor ait. ſ. j. et si abstinet. et tunc aut accedit ad p̄tōrē vt cognoscat de lite et p̄tor accelerare dz et diffinire lītē intra tres mēses et fm q̄s diffinitū fuerit poterit p̄cedere vel nō. p̄cedere in ope. Si aūt lis intra tres mēses diffinita nō fuerit z tūc aut post ipsos tres mēses nō satisfat q̄ nō vult vel nō pōt z abstinere dz ab ope. donec q̄ fuerit diffinita. Aut post tres menses vult satisdare z aduersarius nō vult recipere ſz vult q̄ expectet vr q̄ diffiniat. z hoc casu non erat olim apte diffinitū. sed q̄dā dicebāt q̄ vſq; ad annū debebat spectari. q̄s iustiniano displicuit q̄ minus differretur dānū edificare volentis. z ideo hoc dubiū hac. l. terminauit. vt etiā lite pendēte post tres mēses p̄stita satisdatiōe possit edificare. z ita hec lex nō corrigit dictum. ſ. is cui. sed ſoluz declarat p̄dictū dubiū Odo.
2 † Alij dicūt aut ille cui nunciaī possidebat ſolū in quo edificabatur z tūc semp audiī volēs satisdare cū p nūciatiōnē sit p̄uat⁹ a iure edificādi q̄s hēbat ex effectu possessiōis z iō p̄stita satisdatione restituēdus est arg. l. ſi quis ad ſe fundū. j. ad legē iul. de vi z sic logē quarta opinio. Aut nō possidebat z tūc aut nūciato offert ſe incōtinēti patī. p̄bare z ſp̄mitur satisdatio vſq; ad tres

Universidad de Deusto
Biblioteca

mẽses post tres mẽses recipiẽ. Aut nõ offert: & tũc satisdatio sp recipiẽ vt in ẜuio Jac. bu. & hoc vẽ approbari. d. ẜ. fi. cẽ eo. Ultimo ḡro de qõne padue disputata. Quidã nũciauit nouũ op⁹ alicui deinde vtraq; p̃s geuit & nihil fecit vsq; ad quq̃nĩũ elapso quinquẽnio ille cui nũciatũ erat edificauit nũciato: petit op⁹ destrui. ḡrit̃ qd iuris. Et post vẽ qs iste potuerit iuste edificare q̃ plapsum quq̃nĩũ sit remissa denũciatio nõ duret nisi vno ãno. nã nũciatio est p̃teritis offĩm qs durat ãno, vt inst. de ppe. & tẽp. ac. ẜ. j. † In ẜuio vẽ q̃ denũciatio nõ h; certũ tps determinatũ q̃ duret ergo ẽ ppetua ar. ẜ. de diuer. resc. l. falso. nec tenebaẽ iste nũciato: singulis annis ꝓtestari de iure suo, vt. ẜ. de p̃scr. xxx. ann. l. male. in fi. ꝓterea iste ius interdictũ est de ope demoliẽdo vẽ incipe soluẽ qñ est edificatũ ergo añ nõ põt tolli nec definere q̃ ẽ nõ cepit definere nõ põt, vt. ff. de ac. & ob. l. in honorarijs. in fi. & qs incipiat demũ a tpe quo edificatũ est vẽ erp̃sum. ff. qs vi aut clã. l. semp. ẜ. Bẽ interdictũ. Jtẽ ille cui nũciatũ est non d; ꝓcedere incipe nisi ꝓstita satisdatiõe vel remissa nũciatiõe, vt. ff. e. l. nõ solũ. ẜ. sciẽdũ. ergo iste q̃ neutrũ fecit iniuste edificauit ad hoc ẽt bũ facit qs t; gl. ẜ. de iud. l. pperandũ. ẜ. z si quidẽ q̃ finita instantia durat vitium litigiosi vt ibi no. & dixi ergo eodẽ mõ vẽ durare effect⁹ nũciationis & p̃hac pte fuit determinata qõ p̃dicta. Ulb. de rosa. de ber.

¶ De publicis operibus. Rubrica.

Plurimi. Uide Azo. in sum. e. & fi. e. p to. tũ ḡrit Ja. de are. nũqd municipiũ alicui fabro g fit i ciuitate possit immunitatẽ ꝓstare si vadat ad standũ in ipso municipio. vẽ qs sic q̃ mõ fact⁹ est de ipso municipio & iõ seruãda est ẜuẽtio, vt. ff. de iur. immu. l. ũ. Jn ẜuiũ est hec lex cũ sitb⁹ & iõ tuti⁹ est fm eũ q̃ queniat soluere. p eo & euz indẽnẽ cõseruare fi cut als fit. ẜ. fine cẽsu vel reli. l. oẽs, & de pac. l. inter debitorẽ. & l. epistola. ẜ. j. Jn contrariũ no. j. de decu. l. vacuatis. lib. & Jaco.

Rescriptio. Jstã. l. vidi seruari bergomi de facto q̃ multi ciues fecerãt porticus sup muro ciuitatis & alijs locis publicis & ordinatũ fuit qs destruerenẽ opponebaẽ prescriptio, dictum fuit quod non ob. per hanc. l.

a **Portus.** Uide quod notaui. ẜ. de sacrosan. ecc. l. ad instructionem.

Omnes quibus. Hoc. vt. ilẽ legem ẜ educẽtes opa publica & eã allegaui in seruitio cõis bergomi ẜ quẽdã qui ẜduxerat ad faciendũ quẽdã murũ cõis & ꝓuerat & obtinuit & honorẽ habuit & ex tũc cõducẽtes opa cõis certũ tẽpus limitabant ad quod tenerentur & non vltra.

¶ Rectores ciuitatũ non debent arma sua affigere operibus publicis que fiunt tempore sui officij.

1 **Liq; iudices.** Cõtra hãc. l. faciũt † rectores ciuitatũ q̃ si tpe eoruz officij fiat aliq̃s opus publicũ faciũt ibi pingi armaturas et nomẽ eorũ qs est contra hanc legẽ cum concor. in gl. positis.

Nesplẽdidissime. Cõcor. ẜ. de sac. pag. & tẽp. l. iũ. Ad reparationẽ ẽt ecclie certa portio reditꝰ ẽ deputata, vt no. ta sum. extra de eccl. edi. & per Boff. & Host. & Specu.

¶ Onera iuxta modum & valorẽ bonorum sunt imponẽda.

Omnes prouinciarũ. Jbi, finguloz. No. † qs fm qualitatẽ & ꝓtitatẽ & valorẽ substantie imponunt onera & ad hoc. j. de bo. p̃scr. l. figs intra. de mune. pat. l. j. in fi. lib. & ad muni. l. luci⁹. ẜ. idẽ rñdit. extra de cẽsi. c. ꝓpite. c. ꝓto. & c. cũ nup. & ff. de in. do. l. ḡro. qs est optimũ ar. qs talie & onera ciuitatis sic debeãt cõpartiri & solui, vt. j. de immu. nemi. & c. l. p vicinia. lib. & cũ aliis concor. ẜ. alleg. & facit p inuẽtarijs seu libellis q̃ fiunt in multis ciuitatib⁹ & locis & super eis onera soluunt inter que nõ debẽt cõputari nec describi sterilia vt hac. l. nisi in defectum. vt. j. de censi. & perequa. l. iũ. lib. & xũ. opere autẽ psonales imponi nõ debẽt, vt. j. & ne ope. a colla to. exigan. l. vnica. lib. & An autẽ habens iurisd. in castro vel villa possit imponere collectas dixi. ẜ. de iur. omn. iud. l. fi. ver. item quero an habens iurisdictionem.

¶ Patrie native honorem defendere quilibet tenetur.

Nemo iudicuz. Jbi, inchoandũ nisi suis & sumptibus, vt. ẜ. eo. l. iũ. Jtẽ not. qs segẽ vbi ornamentũ &c. qs est notabile † qs qs honorẽ genitalis p̃tie tenẽ defendere. vñ cato pugna ꝓpria.

Dificia. Notabilis est hec lex & eã de facto habui sicut iacet & concor. j. eo. l. quicunq;.

Quãdo. Notabilis est. & est ar. p ecclesijs reparãdis qs si ibi sunt altaria vel reliquie cũ deuotiõe possunt amoueri & postea reponi.

q **Uicũq;.** Concor. ẜ. e. l. edificia. & not. qs imperio ab vniuersis magna secreta debentur.

Turres. Notabilis ẽ ẓtinẽs & effectu q̃ dñi soli sup q̃ extruunt muri & turres ciuitatũ q̃ ad vsum & ẓmodũ spectãt ad eos. Sz ꝓptꝰ sumptibus cũ indigent restauratiõe vel repatiõe reparare tenentur qs est euidens arg. qs cõia & loca teneanẽ suis sumptibus repare pontes stratas & alia opera publica q̃ sunt in eorum territorijs.

Emini. No. qs maioꝛ honoꝛ est rectoribus in choata qua perficere q̃ noua inchoare iuxta illud. Nõ minoꝛ est virtus & q̃rere parta tueri. & alibi: non incipiens sed perficiens coꝛonatur.

¶ De ratiocinijs operum publicoꝛum. Rubrica.

Tabemus. Uide Azo. i fi. e. & ibidez habes q̃ dicanẽ p̃fecti ciuitatũ. Jbi dioceseos, iste & bñ magis est canonista & ẽ nfoꝛ & dic vt dixi. ẜ. de off. p̃fe. ꝓto. aphri. sup rubrica vbi est istud verbum ne aliq̃d cum hmõi reb⁹ hꝛecõe qs cẽ. j. quolibet mõ &c. vtpote bñ dico cũ hmõi rebus habere cõe vtpote deputatis patrib⁹ ciuitatum & cure eoꝛ quasi dicat hec sunt alijs deputata. Oldr.

¶ De pignoꝛibus. Rubrica.

Super rubri. Uide Azo. in sum. e. & Bo ff. Host. & Spe. & Baleo. in margarita eo. ti. & hypothecaria vide in Spe. de ac. seu petitoꝛe. ẜ. sequitur. ver. ceterum si tu aduocate. & p Rofr. in libello de seruiana & de quasi seruiana. & insti. de ac. ẜ. itẽ seruiana. & ibi per Dy. in lectura sua. & vide ad hanc materiaz qs notaui. ẜ. de p̃oba. l. matrem.

Debitoꝛ. Gl. dicit qs veneti seruãt ẜ. l. istam. & idẽ no. ff. si cer. pet. l. si ꝓpo mutua. et. ff. si cer. pet. l. creditoꝛ. qui non idoneum &c.

e ¶ Bñale sequẽs an sit ad spãle p̃cedẽs referẽdũ an eõuerso.

Dauis. Hec lex loquitur quando ꝓmo accepi specialẽ & postea generalẽ hypothecam. Quid econtra videtur idẽ cium eadẽ sit ratio. ℞. tamẽ dicit q̃ nõ est idẽ † qi ibi p̃cedit spãle & generale sequit nõ referret ad speciale, vt. l. dolicta. de ẜ. obl. Sz cõtra vbi p̃cedit generale & sequitur speciale qs cõp̃ehendi põt sub gñali tunc vtrũq; operatur & valet, vt. ff. de adi. leg. l. alimẽta. ẜ. basilice nude facit ad questionẽ quã dixi fm eum. ẜ. de leg. l. cum questio. in fi. lz aliter videatur dicere Dy. extra de regu. iur. c. generi. lib. vj. Ly. in glo. vlt. ibi possidente debitoꝛe subaudi etiam alioqui. gl. ista nõ procederet cum in fin. huius. l. dicat accepti. Old.

¶ Statutum consuetudo quod creditoꝛ debitoꝛem ꝓpria autoꝛitate possit pignoꝛare an valeat.

2 Creditoꝛ qui ex pacto possessionẽ pignoꝛis autoꝛitate ꝓpria ingredi poterat an debeat libellum offerre volẽs ingredi iudicis autoꝛitate.

3 Dominus non potest sine libello colonum possessionem intertentem expellere.

4 Judex dispositionẽ iuris in ordine iudiciario seruare debet.

5 Mitti potest in possessionem nemine citato ostendens iudici testamentum non vitiatum &c.

6 Electus a possessione nõ potest deijcientem ex interuallo autoꝛitate ꝓpria deijcere.

7 Pactum rem non afficit nisi ius queratur in ea.

8 Pactũ qs creditoꝛ possit ingredi ꝓpria autoꝛitate quid opak.

9 Officiũ iudicis actionẽ ꝑncipalẽ exeq̃t in actiõib⁹ arbitrarijs.

Creditoꝛes. Materia huius. l. sepe occurrit in practica & vtilis est de ea no. in spe. e. ẜ. j. ver. z hoc ẽt nota. & iõ eã declaro ꝓ aliquas cõnes ꝓio q̃rendo † vtrum valeat statutum vel cõsuetudo qs creditoꝛ possit pignoꝛare debitoꝛis suis autoꝛitate. Jo. an. hãc cõnem q̃rit in lectura. c. cũ tãto. extra de consuetudine. circa principiũ ipsius sue lecture. & recitat opinionẽ Host. ibidẽ. & in sum. e. ti. ẜ. quaꝛ. ver. quid ergo de cõsue. vbi dicit q̃ talis consuetudo non est vilis autoꝛitatis vbi de facto seruaꝛ & fm eũ quãtũcunq; sit p̃scripta deberet esse vilissima, nã ipam irrationabilẽ iudicat ꝓpiras vulnera & homicidia q̃ inde pueniunt. ar. ff. qs me cã. l. certat. de reg. iur. nõ est singulis cõcedendũ de vsufr. l. equissimũ. de pac. dot. l. conuenire. & de religio. et

lig. & sump. fu. l. ossa. ꝓio rũso. ẜ. de iud. l. null⁹. vbi de hoc satis notaui. & ne qs in sua cã. l. vnica. vñ vi. l. fi qs in tantã. & ibi de Bal in gl. magna. & dixi. & ti. l. meminerint. & hoc itelligit si cẽt ẜuetudo qs pignoꝛare possit creditoꝛ debitoꝛẽ inuitũ. sec⁹ si volẽtez p hãc legẽ. Ad p̃dicta ẽt facit. ẜ. de pig. ac. l. pe. cũ ibi not. & de ac. & ob. l. ob es. & aut. ibi signata. cũ ibi not. & qs not. p Jnn. extra de foꝛ. cpet. & verũ. Be iure lõbardo vẽ q̃ si creditoꝛ ter requierit debitoꝛẽ qs soluat & nõ soluerit qs extũc possit cũ ꝓpria authoritate pignoꝛare vt i lõbarda de deb. & gãdi. lz ibi nõ clare apik q̃ ꝓpria authoritate. Ly. tñ & Bo. & vsus iudicioꝛ seruant q̃ creditoꝛ ex pacto sibi ẜuetudine ꝓpria authoritate pignoꝛare possit debitoꝛẽ & pignoꝛis possessionẽ ingredi p. l. istã. Secũdo ḡrit Ja. de bel. † si creditoꝛ q̃ ex pacto poterat pos. pignoꝛ ingredi ꝓpria authoritate velit ingredi authoritate iudicis vtrũ teneaẽ offerre libellũ. & vẽ q̃ nõ lz sine libello dẽat p̃cedi secundo pactũ ar. ff. qs me. cã. l. nõ ẽ verosile. ẜ. fi. qz authoritas iudicis ẽ casu vẽ succedere in locũ pacti vt hac lege ergo ei⁹ naturã & formã dz assumere, vt. ff. de bona. l. si id qs. Jtẽ q̃libet p̃t op⁹ nouũ nũciare sua authoritate & simplici ꝓbo. Jtẽ & p iudicẽ de plano & p bẽ possessionẽ sibi ẜeruat qs nõ p̃cedit si p se nũciet simplici ꝓbo, vt. ff. de ope. no. nũ. l. j. ẜ. in opis. & l. de pupillo. ẜ. meminisse. ergo q̃ lz simplici ꝓbo lz & p iudicẽ & pl⁹ ẜ eqẽ. & p bẽ ff. & reiud. l. si ẜuenerit. Jtẽ inder seruat conuẽtionẽ anteq̃ cõfessio. vt. ff. de pac. l. tale pactũ. ẜ. q̃ puocauit. lz in cõsitẽtẽ nõ dat libell⁹, vt. ff. ad. l. aq. l. pinde. & no. ẜ. de lit. ẜte. l. vnica ergo &c. Jtẽ vbi qs iusfus ẽ ire i pos. & p iudicẽ fi nõ admittaẽ iuder de plano cognoscit & fit missio, vt. ff. ne vis fiat ei. l. si qs missum. i p̃n. ergo appet qs ẜtouersia amissioꝛis i pos. expedik de plano. multofoꝛti⁹ vbi est pactũ p̃dictũ. Jtẽ i cã iudicati si appareat certa psona q̃ dicat se dñm cognoscik de plano, vt. ff. de re iu. l. a diuo pio. ẜ. si sup reb⁹. ergo multofoꝛti⁹ ẜ debitoꝛẽ & marie ex pacto. hoc ẽt innuit erp̃s se bẽ lex dũ dt authoritate p̃dis &c. q. d. ex offo im q̃ nõ dat libel l⁹ fz cũ agik iure actiõis, vt no. ff. de inter. ac. sup rub. & hãc opi. tz gl. ẜ. vñ vi. l. meminerit. Jn ẜuiũ vẽ q̃ dñs ꝓt ex cessatiõe ꝓpria authoritate ingredi fundũ ẽphyteoticũ tũ si authoritate iudicz velit facere op⁹ ẽ libello, vt no. ẜ. de iur. ẽphy. l. ũ. & idẽ in colono nõ soluẽte, vt. ẜ. loc. l. cedẽ. si tñ authoritate iudicis erpellat op⁹ ẽ libello, vt eo. ti. l. ẜductores. & ẜ. vñ vi. l. nõ ab re. † Jtẽ si colon⁹ iteruertat posẽ. dño dñs nõ põt eũ ejicere sine libello, vt. ff. & vi et vi ar. l. colon⁹. & l. cũ fundũ. Jtẽ si qd fiat in meo ꝓpria authoritate tollere possiz, vt. ff. ad legẽ aq. l. q̃dad. ẜ. j. q̃ vi aut clã. l. fi. ẜ. si ad ianuã. & tñ si authoritate iudicis peto p libellũ fieri dz, vt ẜ. vti posse. l. j. Jtẽ p hac opi. ẽ. ff. si mu. vẽ. no. i pos. mis. l. j. ẜ. necessario. Jtẽ vbi als qs p̃t ingredi sine libello si ẜdictoꝛ appat op⁹ ẽ libello. ẜ. de edic. diui ad. tol. l. fi. nec ob. qs ossõ iud. petak qz ẽt tũc si fit in figurã iudicij offert libell⁹, vt no. ff. qs ord. in bo. pos.

4 seruc. l. ũ. ẜ. dies. & de interro. act. sup rub. † Jtẽ q̃ iuder in ordine iudiciario nõ dz seruare formã quẽtiõis fz dispõnẽ iuris, vt ff. de arb. l. qualẽ. in pn. soluẽdo dic aut creditoꝛ cũ insfro pacti accedit ad iudicẽ & iuder aduersario nõ vocato mittit eũ i pos. et tũc missus dẽat in suo iure tueri de plano ar. dicte. l. vlt. ẜ. fi. ff. qs me. cã. & ne vis fiat ei. l. si qs missum. i pn. & sic telligãt oia ꝓ hac pte allegata aut iuder fecit debitoꝛẽ citari qs est prudenti⁹ & rõnabili⁹ fm eũ, vt. ff. de adop. l. nã ita diu⁹. & ẜ. si ab here. se abst. aut. si ꝓ oẽs creditoꝛes. & si p viz vel alio mõ. l. ũ. & tũc si debitoꝛ ẜiteat nõ est op⁹ libello & ita logẽ. ff. ad. l. agl. l., pinde. de iudi. l. si debitoꝛi. & qs no. d. l. ẜ. de lit. ẜte. Si ꝓ debitoꝛ ẜdicit allegãdo solutionẽ vel qd sibẽ tũc libell⁹ dz offerri p iura ad hoc alleg. Nõ obst. ẜ. meminisse. qz ibi offĩm iudicis misericoꝛditer implorãt nec petik aliq̃d fieri tradi vel restitui, vt not. d. rubrica. ff. de interr. act. Nõ obst. lex si cõuenik. de reg. iur. qz iuder nõ sequit pactionẽ ꝓtĩs in cognoscendo, vt. ẜ. dixi. nec seq dz, vt. ẜ. de iura. cal. l. ũ. ẜ. fz qz veremur. cũ si. nec ẽt in ꝓnũciando sẽp, vt. d. l. qua lẽ. Non ob. ẜ. q̃ puocauit. qz ibi ꝑcesserat suia ẜdẽnatoria. Nõ ob. l. vlt. ẜ. fi. z. l. si qs missũ. qz ibi fuit missus vel ex iusta cã mitti iussus & idẽ rñdet ad. ẜ. si rebus. l. a diuo pio. Nõ obst. hec lex qz offĩm iudicis cessat cũ sibi cõpetat auxiliũ ordinariũ ex pacto, vt ff. de mino. l. in cause. Si ergo pactũ incõtinenti fuit appositum parit sibi actionẽ, vt. ẜ. de pac. l. petens. cũ si. ergo cessat iudicis offĩm. Si ẽt ex interuallo nec parit actionẽ nec officiuz, vt. ff. de pac. l. ture gentiũ. ẜ. sed cum nulla. cũ ibi not. & sic nunq̃ cõpetit offĩm. qs ergo hac lege &: p̃dis authoritate, intelligas oblato libello qz in hoc ẽt cõsitit iudicis offĩm. & in libellis dãdis, vt. ff. de asseso. l. j. Similẽ qõnẽ disputant Ja. bu. si creditoꝛ q̃ p authoritate poterat ingredi ingressus ẽt authoritate iudiciaria debitoꝛe nõ vocato an talis ingressus possit reuocari nõ reuocãdo i dubiũ vtrũ creditoꝛ posset retinere q̃si ad cũ puenerit sine vitio. tz eũ q̃ fic. ff. de reg. iur. l. inuit⁹. ẜ. cui dam⁹. Sed solũ an missio debeat reuocari quasi nõ solẽniter fetã. Et vẽ q̃ nõ qz creditoꝛ ingredi poterat debitoꝛe inuito ergo eo ignoꝛãte & nõ citato, vt

5 ẜ. fi. de re. iu. l. q p̃t. † Jtẽ q̃ oñdit testũ iudici si vitiatũ &c. mittik in possessionẽ aliquo nõ citato, vt. d. l. ẜ. de edic. diui adr. tol. ergo & in ꝓposito & p bẽ. ff. de bo. pos. l. iũ. ẜ. fi in cã. & l. fi seruꝰ. q̃si ista missio nõ tribuat ius fz sit executio pacti ar. ff. de test. l. hẽdes pala. & de acq. re. do. l. adeo. ẜ. cũ qs. qz hec missio ẽ q̃dam interlo. q̃ fieri p̃t. p̃ pte nõ citata, vt no. ff. de arb. l. fz interpellat⁹. & dixi. ẜ. de sen. l. platã. Jtẽ ẓ debitoꝛẽ facit. l. dolo. de reg. iur. & de euic. l. vẽdicãtẽ. & qz authoritas iudicis succedit loco cõuẽtionis ergo fieri põt parte nõ citata sicut fieri potuisset igressus ꝓpria authoritate ex pacto in cui⁹ locũ succedit & nõ vẽ assumere ptes iudicis fz simplicis & meri executoꝛis, vt. l. si vt ꝓponis. ẜ. de exec. reiud. ꝓterea q̃ põt ꝓpria authoritate p̃t inuocare auxiliũ alioꝛ. ff. de rei vẽ. l. q restituer. ẜ. de epis. & cle. l. raptoꝛes. g̃ multofoꝛti⁹ iste creditoꝛ auxiliũ iudicis. Jtẽ p hac opinionẽ vẽ erp̃sũ inst. de lib. ẜ. multis. vbi q̃ manumittere poterat sine iudice si manumittat coram iudice lz mm⁹ solẽniter vz. p debitoꝛẽ qs dẽat reuocari facit lex de vnoquoq; de reiud. & ẜ. si p viz vel alio mõ. l. ũ. ẽt si p offĩm hẽat expediri, vt. ff. de min. l. in cause. ẜ. cã. Jtẽ q̃ iste creditoꝛ habebat duas vias ingrediẽdi. ẜ. ꝓpria authoritate ex pacto & iudi. aut. ꝑputet ergo sibi si male eligẽdo dimisit ꝓmã viaz & eligit ẜdam, vt. ẜ. de iur. delib. l. fi. ẜ. finaũt, cũ si. & ad hoc bñ facit aut. hãc ꝓrelã. ẜ. de nõ nu. pec. vbi p̃t ꝓponi ꝓrela i iudicio & ex si i iudicio fit dz fieri solẽniter, qs ergo potuit noluit &c. vt. l. multũ si qs alteri vl sibi. Ꝓterea ad talẽ missionẽ citari dz nõ solũ aduersarij fz ẽt amici, vt. ff. ex q. can. maio. l. ergo. posset eñ debitoꝛ soluisse vl aliã iustã exceptionẽ hꝛe. Soluẽdo tz missionẽ nõ dꝛe reuocari p iura ad bẽ allegata. Nõ obst. l. de vnoquoq;. cũ si. qz loquit de his q̃ desideraẽt cãe cognitionẽ & q̃ nõ ꝑcedũt ex pacto vt hic erat, nõ obst. mala electio q̃ vnũ eligẽdo nõ vẽ renũciare alteri: imo ex ꝙctiõe petit semitti. Nõ obst. aut. hãc ꝓrelã. qz si ue fiat i iudicio sine eẽ semp dz pti inoteẽcere, ꝓterea ibi nõ erat ẜensus aduersarij sicut hic ex pacto qs posset ingredi. nõ obst. l. ergo. qz ibi fiebat ẓ absentẽ solũ ex ẜtumacia hic ex pacto. Jac. bu. Jtẽ q̃rit p̃dict⁹ Jac. de bel. nũqd defendi possit opinio Bo. q̃ est hic in gl. in qõne qñ debitoꝛ q̃ fecerat pactũ alienauit in alist & vẽ qs nõ q̃si istꝰ pactũ fit in rẽ & trãleat ẽt ẓ singulare fr. excessoꝛẽ, vt. ff. de vsufr. l. hacten⁹. & l. fi pẽdẽtes. ẜ. fi. de ope. no. nũ. l. fi. & l. fiuminũ. ẜ. adẽcik, de aq̃ plu. arc. l. ẽptoꝛ. & l. post vẽditionez. ff. de iti. actu. & ꝓtua. l. appet. ẜ. j. & iõ pactũ factũ de nõ diuidendo nocet ẽptoꝛi. ff. cõi diui. l. i hoc iudicio. & p soc. l. idẽm. ẓ. ẜ. & Bo. qs nõ liceat creditoꝛi ingredi alio possidẽte. l. extat. ff. quod me. cã. & ẜ. vñ vi. l. si qs in tantã. † Jtẽ q̃ hz dñũ & possessionẽ rei si possessioe q̃ek nõ põt deijcierẽ & interuallo ꝓpria authoritate deijcere. ẜ. ad legẽ iul. de vi. l. si qs ad se fundũ. & ff. de vi & vi ar. l. ũ. ẜ. cũ igit ergo fortiꝰ creditoꝛ q̃ nõ hz dñũ nec possessionẽ fz solũ ius pignoꝛis cũ pacto qs ẽ ius debili⁹ & dñũ & possessioꝛis, vt. ẜ. de pac. l. traditionibus. & de rer. ꝑmu. l. er placito. Jtẽ bẽ pactũ vẽ psonale & nõ in rẽ lz fiat pp rẽ sicut q̃ ꝓmittit de fundo suo frumẽtũ, vt. ff. & Jhẽ. ẽp. l. fi. Hinc ẽ qs pactũ appositũ rei ne alie neẽ nõ afficit rẽ, vt. ẜ. de ẓdi. ob cãm. l. ea lege. cũ ibi not. ergo &c. fic & pactũ q̃ in fundo liceat ẜpatiari ceuare vel pecoꝛa pascere ẽ psonale, vt. ff. de seruit. rust. p̃d. l. pecoꝛis. & ibi no. Jtẽ nũciatio noui opis facta in rẽ vẽditoꝛi nõ afficit rẽ quo ad emptoꝛẽ, vt. ff. de alie. iud. mu. cã fa. l. ũ. ẜ. opꝰ ergo &c. Ꝓterea stipulatio per te fieri quominꝰ mihi ire & agere liceat ẜuis sit i rẽ: nõ tñ comitat rẽ ẓ fideiussoꝛẽ circa idẽ cũ reo obligatũ, vt. ff. de ẜ. ob. l. cũ filiꝰ. ẜ. j. Jtẽ pactũ de quo agik quo ad ius agẽdi est psonale, vt. d. l. fi. de Jhẽ. ẽp. z. d. ẜ. opꝰ, ergo absurdũ vẽ q̃ tale pactũ aliũ possessorẽ afficiat cũ p tale pactũ ius nõ q̃rat in re fz p ẜuẽtionẽ pig. ar. ff. de neg. gest. l. põpo, ẜcribit. z de le. ũ. l. aufidi⁹. † Ꝓterea nullũ pactuz afficit rẽ nisi ius q̃rat in re vel pignoꝛe vel seruitute vt sit lz aliq̃s actio psonalis dicak in rẽ scripta ꝓpter nõ. q̃ rẽ affĩciat vt p̃z in. ll. in Juiũ allegatis & no. ff. ad erhib. l. ũ. ẜ. est autẽ. in quib⁹ est spãle q̃ pactũ regit nõ ꝓrigit ad singulare succesꝰ soꝛẽ, vt. ff. ad treb. l. j. ẜ. heres. z. d. l. fi. de Jhen. ẽpt. cũ ergo ꝑ hoc pactũ ingredi ꝓpria authoritate nullũ ius q̃rak in re nec ius ex tali pacto pueniẽs afficiat rẽ ipam nec ẓpetat circa singularem successoꝛẽ cũ illud sit spãle cui⁹ Juiũ est ius cõe, vt. ff. ad mun. l. j. in fi. & spãles casus nõ sunt trahẽdi ad ẓsam, vt. ff. de legi. l. qs ꝓ Jrõne. Jtẽ creditoꝛ ex tali igressu posset ad arma cũ possessore venire ꝑ ignoꝛãtiã possessoꝛis qs ẽ vitãdũ, vt. d. l. egisimum. ff. de vsufr. vñ ex ꝑdictis idẽ Jac. dt opinionẽ. Bo. esse verã. Non ob. l. si titi⁹, in gl. allegata q̃ ibi pactũ afficit rẽ & opak resolutionẽ ẜct⁹ & trãslationẽ dñũ in vẽditoꝛes manu iiecta, vt. ff. de Jhẽ. ẽpti. l. si qs sub hoc pacto. ẜ. fi ser. expoꝛ. ve. l. j. z. ũ. z i sum. Azo. e. ti. ẜ. ex bẽ pacto z no. & pac. traditiõib⁹ † fz pactũ de q̃ agik & liceat ingredi ꝓpria authoritate nllũ ius ꝑbet i re fz ẜtat simpliceẽ licẽtiã ingredi fz ẜuẽtio pignoꝛis ꝑcedẽs tribuit ius pignoꝛi i re & ipam afficit, vt. ff. de pigc. a. l. si ẜuenerit. ẜ. fi fundꝰ. & de pign. l. si fundꝰ. ẜ. i venditiõe. pactũ ergo nõ trãsit ad emptoꝛẽ q̃ nec ad-

Universidad de Deusto
Biblioteca

huc fit ar.ff.de pac.l.si vn⁹.ff.pact⁹.nō obst.rō gl.q3 lz pactū pignoris sit in rē nō pp hoc sequit q pactū de ingrediēdo sit rem nec afficiat ipam rē. Hā ists pactū subsecutū vl executiuū p̄cedē tis nō immutat suā naturā pp p̄cedens ar.ff.de ac.emp.l.rō.ff.j. 9 z no.ff.de pac.l.iuregentiū.ff.gnimo. †Itē offin indicis in actiōi bus arbitrarijs est executiuū p̄ncipalis actiōis.vt inst.de acti. ff.p̄terea.ff.8 dolo.l.arbitrio.in p̄n.z.ff.j.z tñ offin ñ ē actio.vt.ff. de min.l.q8 si minor.ff.si.z no.inst.de ac.in p̄n.z.d.ff.p̄terea. Itē snīa lata in actiōe qō met⁹ cā est executio p̄me z tñ ē alteri⁹ nature q̄ p̄tia.vt.ff.q8 me.cā.l.si cū exceptiōe.ff.hec actio.z.ff.ḡtenus. Itē actio i factū ex iureiu.l ac.in rē p̄stito est executio act.in rē z tñ est p̄sonalis actio lz p̄ncipalis sit in rē.z.ff.de iureiu.l.nā posītea.ff.si. Itē nō ob.lex hacten⁹.z.l.si p̄cedētes.cū si.q3 ibi ire est ius alterj q̄stū vel ipsi rei on⁹ ipositū z sic ipsa res ē affecta. Nō ob.de ope.no.nū.l.si.cū si.q3 logk in act.p̄sonali i rē scripta vel sunt casus spāles in quib⁹ p̄sonalis actio sequāt singulārē successorē.vt.ā.dixi z iō nō sunt trahēdi ad 2sequētias. Nō ob. l.in hoc iudicio q3 logk de iure excipiēdi nō ē iure agē.Ja.8 bel. hāc ēt opi.tz Rof.in libello circa finē tituli de edicto sue .ff.di ui marci.ff.sed q̄rit q3 si debitor vēdit.quē titulū videas q3 ibi ē materia ista plene tractak.Ly.dicit Pe.tenere opi.gl.Jn glos.j. ibi dixit Azo.vim videri fieri forte intellexit Azo.q8 ius videak fieri a debitore creditorj quem non permittit suo iure vti. Old.

1 ☞ Scholaris vlam ante domū in q̄ morak an reficere teneak.

In summa creditor pign⁹ retinet nō solū p eo q8 occasione pignoris soluit.†Querit Ly.nun 1 1 quid scholaris teneak ad refectionē vie añ domus in quā habitat.qdā q̄ nō q3 nō possidet.vt.ff.loc.l.nō solet si tñ nō soluit pōt dom⁹ occupari.vt.ff.de via publi.l.ediles.z si soluat imputabit domino actione ex eo contractu.fm Petrum.

1 ☞ Possessio neglecta quando fiat accipientis.
2 Furtum facit qui mala fide rem neglectam apprehendit.
3 Usucapio quare pignus non extinguat.
4 Actio quelibet tollitur soluto quod debebatur.
5 Creditore vendente censetur debitor vendere.

Suscapio Cōcor.dat.ff.e.l.j.§.cū p̄dicū.z ibi de hoc in gl.lz casus positus in 1 ff.gl.in se sit verus nō tñ 2petit lrē q̄ dicit extinguit.Casus etiā p̄im⁹ gl.nō plz Jac.de are.†Ponit enim glos.q8 tit⁹ per negligētiā desūt possidere vel sine herede decessit 2 possessio peruenit ad aliū q8 nō p̄cedit fm Jac.q3 aut fuit in negligētia p̄ra habēdo rē p̄o derelicto z tunc facta fuit accipientis.Aut nō habuit p derelicto z tūc fit furtū.vt.ff.de fur.l.falsus.§.q alie nū.z sic vsucapi nō pōt.vt inst.8 vsusc.§.furtiue.Sedm ērēplū 2 q̄ sine hrē decessit sīr nō p̄cedit†q3 aut apprehēdēs mala fide apphēdit z furtū facit.vt.ff.de vsusc.l.furtū.§.fi. z.l.seq.lz nō fit tūc res furtiua q3 rei hereditarie nō fit furtū.vt.ff.8 fur.l.heredi 1 tarie.tū existēs sic maleñdei si vēdit z 2tak facit furtū.vt.ā.p̄o ēpto.l.j.Et iō ipse ponit casum.tit⁹ obligauit mihi rē suā.decesfit relicto herede meuio.qdā q credebat testatorē dē se senīsse pp 3 noīs idētitatē vel alīs iusto errore ductꝰ apprehendit hereditatē z hāc rē vēdidit alij bona fide emēti z sic vsuc.8z q8 nō est extincta hypothecaria.nā ēt iste vēditor vsucapē potuisset pp iustū 1 errorē q̄ pollet tt.vt.ff.plegato.l.iij.z.l.vlti.cū si.vñ ēt in ipso eodē posset poni casus si tenuisset z nō alij vēdidisset z iste intel lect⁹ pbak ēt p Ly.†ārē at vsucapio nō extinguit p3n⁹ dicit 3 qdā q8 ius pignoris est incorporale z incorporalia nō vsucapiū tur triēnio.vt.ā.de p̄esc.lon.tēp.l.fi.in fin.z ibi no.z in qua⁹ ca sibus cessat lon.temp.p̄scr.l.in seruos.§z ista rō est falsa q3 dominiū est ius incorporale z tñ vsucapit.vt b z iō rō est vt no.ā.ad uer.cred.l.j.lib.vij.z de hac materia dic vt ibi.Itē 2sulit gl.q8 si creditor auocet ab vsucaptore.z debitor auocat a creditore sol uēdo creditū q̄ sibi faciat cedi ius hypothece vt si vsucaptor nō auocet posīea ab eo lz istud consiliū nullū vī fm Jac.p̄dictū nā p̄sonalr 3 cū sibi cedi nō pōt.vt.ff.de fideius.l.vranius. hypothe caria ēt nō pōt cū sit subiata p̄ncipalis ergo ꝛc.vt.ā.de her.ven. l.fi.q8 sit subiata appet q3 vbi fideiusor soluit noīe debitor.3 ois 4 actio tollit z nō p̄t sibi cessio fieri.vt.ff.mā.l.papi.z not.†q3 ois actio subiata est p solutionē.vt.ā.de vsu.l.acceptā.si ergo ita ē z debitor soluit 3 liberari res obligata.nā suo noīe soluit nec p̄t dicere q̄ soluerit vt alter remāeat obligat⁹.p̄terea ēt si hypothe 2 silij gl.nullū est fm Ja.z ita ēt sentit gl.ff.e.l.j.§.cū p̄dicū.Lyn. ōt q̄ audiuit Dy.dicere aut cedit hypothecaria sine p̄ncipali z exneo z tūc sūpt z ita itelligit q8 no.ā.8 hr.vē.l.fi.Aut ipi debito rj z p̄t vt h 3 Ly.nō plz.q3 nō ē dare rōnē diuersitatis.Illū dāt 2silij q8 creditor vēdat rē debitorj z p̄tiū 2putet sibi in debitu 3 z q8 b possit vī a 2tio sensu.ff.de pig.ac.l.debitor.in p̄n.vbi de bitor nō p̄t emere rē suā a creditore lz hic nō erat sua q3 vsuca pta ꝛc.†3z nec hoc vī bonū 2silij q3 vbi creditor vēdidit ipse debitor vēdere vī q8 p̄tz q3 de euic.teneāt.vt.ff.de distr.pig.l.re scriptū.p̄terea cū creditor agit pinde est acsi debitor p suū 2cu ratorē egisset.vt.ff.fa.her.l.si pignori.ergo cū debitor emit a cre ditore verius ē liberatio q̄ emptio.vt.ff.de dist.pig.l.cū scōs.z l.fideiussor.nā idē vī emptor z vēditor cū debitor emit a credito re vēdēte q3 vēdit noīe z authoritate debitoris vt dictū est.3 aūt est ipossibile q idē sit emptor z venditor.vt.ā.si ser.exte.l. vnica. Aly dant cōsiliū q8 creditor vēdat alij z p̄tiū sibi 2putet in cre ditū.lz nec hoc plz Ja.q3 lex dicit vbi creditor rez sibi a nō dño obligatā vendit z ēptor vsuc. liberak debitor q̄tū ad creditorē nō tñ q̄tum ad dñm.imo teneāt dño.vt.ff.de dist.pig.l.rescriptū. z als.ā.de rei ven.l.si mī.fi ergo erit b casu q3 vsucaptor q3 fa ctus est dñs vēdicare ipedit trāslato dñio p creditorē hēbit ratiī i subsidiū.z aget 3 debitorē cui .p̄tit.z sic nō vī in b posse dari cō silij nisi q8 creditor sp sic teneak lz nec istud est efficax si vsuca ptor velit pecūā offerre creditorj z recupare a debitore.vt.ff.c.l. res. Ja.de are.tollit ergo circuit⁹.de quo 8t gl.remanēte penes creditorē si sibi debitū nō offerak vl remanēte penes vsucaptorē si debitū soluat z offerat q3 tūc p̄ solu.extincta ē hypothecaria.

Clauis psonali. In gl.j.feceris.fieri ibi a p̄sonali pp defectum debiti nō subsistētis sec⁹ si pp p̄scriptionem.vt.j. de lui tione pign.l.ij.sic z distinguitur.ff.de iureiur.l.si.

☞ Creditor an teneak oia iura sibi cōtra debitorē competētia cedere ementi rem obligatam z ei soluenti.

Jdciū Querit Ja.de are.z Ly.†si emi rē ob ligatam z volo soluere creditori vtrū teneak mihi cedere oia iura sibi 2petētia 3 debitorē.vī q̄ nō.j.de sol.l.nulla.Jn 3tiū est q3 iste vī creditor meus q hz rē meā obligatā.z iō vī cōpelli cedere ac si esset verus creditor.p̄o hoc.j.q.pot.in pig.ha.l.p̄tor.z.l.cū tibi.de⁹ q in p̄io.cred.l.si. j.eo.l.secund⁹.z p̄o hoc etiam ff.de leg.j.l.si res obligata.et q8 no.per Dy.ff.de fideius.l.fideiussor.Ly.z Jac.

Jstractis Vide q8 dicā.j.e.aut. hoc si debi tor.ꝛc.Albe.

Jcut Vec lex loquit in pignore 2uētionali. se cus in p̄torio.vt.ff.de bon.aut.iudi. pos.l. p̄tor.§.est p̄terea.z de similitudine per contrariū de qua dicit glo.ā.dixi de lib.cau.l.sicut semel.

Ecūdus. Ibi.vsuras p̄tor creditorj p̄stita rū q̄ videbank ēptū ad soluētē sors z ideo vsuras parere.vt.ff.de adm.tut.l.tutor qui reper torium.§.si vsuras.z.l.qui negotiationem.§.j.z fi.ꝛc.

Alior. In gl.vlt.ibi.§.de pig. vbi de hoc melius pōt ibi fm quosdā vt in regula iuris nihil tā naturale. ibi traditiōe vī solo pacto ipo iure tolli ñ

☞ Creditor hypothecaria omissa non cogitur p̄sonali agere.
2 Hypothecaria datur si res obligata vendatur.
3 Debitore bonis cedēte an 2tra pignorū possessores agi possit.
4 Hypothecaria z personalis eodem libello intentari possunt.

Hoc si debitor. Corrigit legē.C.p̄secutiōe hoc.§.q8 † creditor nō cōpellit omissa hypothecaria agere personali z vide in corp.vnde hec sumik z q8 lati⁹ dixi.ā. de act.z ob.sed hodie q est eadē cū ista z sepe occurrit ista mate ria in practica z vltra nota.dicta aut.sed hodie op. in aut.de li tig.§.ad hoc als.ad hoc varie dank hic solutiones. Una est q8 hic loquak in tacita hypotheca ibi in expressa.z hoc appīobak in corpe vī hec sumik.Sz certe si recte in p̄iciatur text.nō loqui tur in tacita hypotheca z iō dic fm Jaco.de ra.q8 ista aut.non 2 corrigit.l.vlt.ā.de ac.z ob.nō ob.dict⁹.§.ad hoc vbi innuit †q8 q̄si possit hypothecaria si vendak res obligata q3 illud verū est fact.a excussiōe fm formā hui⁹ aut.vt ibi no.in gl.z in sum.hui⁹ tit.§.nā scik.z.§.seq.vel dic q̄ ibi loquit in casu ipāli fm Joā.vt vt hic no.z.l.moschis.de iur.fisc.vbi de hoc.Sed q̄uo intelligik esse actū z factā excussionē.de hoc dixi dicta aut.lz hodie.z Ly. hic z Jac.de are.intelligunt cuz effectu ita q8 2deneāt z excutia tur.vt.j.de decur.l.j.z.l.aduersus.lib.x.z.ā.de reuo.ijs q̄ in frau dem aliena.sunt.l.ignoti.z.l.j.z ibi dixi de hoc.z ita tz Balcol⁹ in margarita eo.de pig.ver.q̄ aūt dicitur debitor conuentus.z ver.seq.qui etiā positi sunt in Spec.de sol.§.j.ver.sed q̄ dicitur debitor.vbi Spe.posuit totū illud q8 dixit dictus Balcolus di cto titulo de pigno.z p̄o hoc bene facit.ff.de admi.rer. ad ciui. perti.l.ij.§.fi.z ad municip.l.libertus.§.filium.z vtrobiq3 in gl. 3 z de ver.ob.l.decem.z ibi in glo.†Item querit si debitor cessit bo nis:nūquid facta excussione possit agi 3 pignorum possessores: vī q8 sic q3 ista aut.exigit q8 sit talis q̄ cōueniri possit sicut hic dicit glo.de absente.z ita refert Jac.de are.se cōsuluisse de facto in qōne sibi trāsmissa de tarusio lz aliter fuerit trāsiuz per alios

vt ipse dicit z opin. Jac.hic sequit Ly.z dicit idē de similibus q p̄sentes 2ueniri nō pōt q3 referre nos debemus ad mētē z intē tionē legis vij hec sumik in aut.de fideiuss.§.neq3.nā z alibi p̄is reputak absens si impedit⁹ est.vt.ff.ex qb.cau.ma.l.in eadem cā. idē sentiūt Odo.vt dixi.d.aut.§ hodie.z Old.in.d.§.§ neq3 ne creditor 2pellak se inanib⁹ sumptib⁹ vexare.vt.ff.de inof.test.l. j.z hoc ēt vī q̄bari in nouellis.c.ti.circa p̄n.ibi egentia laboza re nosceak z ibi eosq3 nō soluēdo appeat.an hec excussio locū ha beat agit 3 debitorē debitoris dixi.ā.q̄ si fiscus vel p̄iuatus sup rub.ver.§z nunqd agere volēs. Old.j.de fideiuss.aut.p̄ute.z Ja. de are.tenēt q̄ si certū vel notoziū esset⁹ inopia p̄ncipaliū z fide iussorū q8 nō esset op⁹ ista excussione.vt.ff.de ver.ob.l. decē.et si cer.pet.l.fi.Et lz viderim in dubiū reuocari si debitor decessit re lictis p̄lib⁹ heredib⁹ z 3 vnū agak hypothecaria an opus sit ex cussione esse factā 2 heredes.dicendū est q̄ nō z hoc est expressum in fi.hui⁹ aut.ibi q8 ius heredib⁹ eor ꝛc.z clari⁹ in corpe vñ su 4 mitur. C † Ultimo notādū est q̄ p̄sonalis z hypothecaria p̄t simul in eodē libello ꝓponi vt expresse hr in.d.§.lz neq3 in cor.vñ hec sumik z no.i gl.ff.de reg.iur.l.nemo ex his.§.j. Sz dubitari vidi si egi p̄sonali tm nūqd in eodē iudicio possim cumulare hy pothecariā.z Dy.vī innuere q̄ nō.extra de reg.iur.c.null⁹ plu rib⁹.lib.vj.ver.ad quartū.dico q8 puto intelligi debere soluz in casib⁹ in qb⁹ lata snīa in p̄sonali obstaret exceptio rei iud.ā hy pothecaria.alās aūt puto cumulationē admittī fm regulā p̄ips Dy.ibi traditam de cumulatione admittenda. ꝛc.

1 ☞ Res empta ex pecunia creditoris an sit ei obligata iure pignoris.

Uper hypothecis. Sedm quosdā hb ē casus † vbi res empta ex pecunia creditoris sit ei iure pignoris obligata dūtamē talis sit militia q̄ possit trāsmitti ad heredes nec habebunt necesse pbare creditores militiā emptā ex pecunia nu merata q̄n emit filius vel cognatus. Sz nunqd erit hoc verū in oibus cognatis vsq3 ad decimū gradū.Bul.de suz.q8 nō lz ēt ridiculū fm eū z ideo intelligi oz de primo gradu q3 nō p̄sumit q̄ in tā remotā lineā 2putaret.Ly.3q3 hec lex idistincte z g̃aliter loquit ad id q8 dī Bul.ridiculū esse rīdet verū est vbi nō cō staret militiā emptā p eo.hic aūt 2stabat z ideo p̄sumit pecūia creditorj empta.fec⁹ in extraneis vbi nō p̄sumitur de tali pecu nia empta nisi .pbet vī nō colligit hic q8 quicqdhz filius vide tur habere de bonis p̄ris q3 eadē rōne quicquid hz cognat⁹ lz idem Guid.diceret q̄ hic est casus de hoc de quo dic vt no.z di 1 xi.ā.de bon.que lib.l.cum oportet.§.j.Ly.

¶ Jn quib.cau.pignus tacite contrahitur. Rubrica.

Uper rubrica Vide Azo.in sum.eo.et notaui.ā.de admi.tut. l.p̄o officio ꝛc.

1 ☞ Bona vniuersa sunt p̄o tributo obligata.

Vniuersa bona. Jac.de rauē. intelligit 1 p̄out sonat.s. † q8 oīa bona sint obligata p tributo.vt z.ā.si p̄op.pub.pensi ta.l.j.in fi.Pe.vero intelligit solū q8libet p̄diū tributarium z fore obligatū p se p suo tributo. Opinio Jac.magis cōuenit litere z verior est per dictā.l.primā.z idem dicit in decimis.xvj.q.j.c.si quis laicus.in gl.z per Arch.z extra de pac.c.plerique. 2

1 ☞ Bona oīa an fisco obligent̄ ppter collectas z alia onera.
2 Priuilegium fisci an ad ciuitatem debeat extendi.

Certum An bona delinquētis sint tacite obli 1 gata fisco dixi.ā.8 p̄ui.fis.li.j. C † An p̄opter collectas fodra vel alia onera sint obligata bo na fiscō vī q̄ sic ad instar tributorū.vt.ā.l.p̄i.de exac.trib.l.vlt. z de p̄ed.nauicu.l.ij.cōtrariū puto verū cū talia onera imponā tur p̄sone rerū.vt.ff.de mu.z ho.l.rescripto.§.fi.z ideo solū perso nalis actio ozik nō realis.vt.ff.de 3hen.emp.l.fi.§.fi.in tributis aūt est sec⁹ q3 rē ex possessore sequunt̄.ff.de pub.z vect.l.impera 2 tores. † An aūt priuilegiū fisci extendak ad ciuitatē gl.q̄ hic tz q̄ nō.z de hoc dixi.d.l.j.de p̄ui.fis.An ad 3hētes cū ecclia vī q̄ sic ad instar fisci.3 puto cū hoc nō repiak exp̄ssum z q3 spāle i fisco nō est p̄producendū ad cōsequentiam.vt.l.q8 non ratiōe de legi.

1 ☞ Fructus quando sint in credito computandi.

Clauis Opp.q8 fructꝰ 2putent in credito.vt ff.de dist.pig.l.j.§.de pig.act.l.ij.sed ibi erāt cōsumpti hic ex tabāt. Op.gl.de.l.si z rē z p̄tium.z de leg.ij.l.imperator.§.fi.dic vt in 3tijs no.z dixi.ā.de rei vēdi.l. mater.vel dic q8 p̄ia loquit in vñ iudicio scōa in vniuersali fi 1 deicōmisso fm Frā.† Et distingue circa fructꝰ aut p̄cipiunt añ iudiciū aut pēdēte iudicio in hypothecaria. P̄tio casu aut p̄cipiunt manēte dñio debitoris aut eo mutato. Si manente dñio aut a debitore p̄cipiunk aut ab alio. Si a debitore nō est dubiū q3 tūc sunt obligati z p hypothecariā peti pōt vt hic sicut z pt⁹ editus penes debitorē.j.de partu pig.l.j.cū si. Si p̄cipiuntur ab alio nō mutato dñio si quidē a bone fidei possesso.aut ērāt aut 2sumpti sunt. Si ērāt cadūt in ob.si 2sumpti tūc si bona fide nō petunt si mala sic q3 videnk ēxtare cū dolose 2sumpserit.vt ff.de pig.l.j.§.cū p̄diū vbi de hoc.z.l.si fund⁹.§.interdū. Si autē p̄cipiunk mutato dñio debitoris aut fuerūt sati a debitore et sic erāt i dñio ei⁹ z ērātes cadūt in ob.2sumpti nō.vt.d.§. cū p̄diū sicut part⁹ ancille p̄gnātis obligate.vt.ff.de pig.l.Paulus.§.si mancipio.sec⁹ si 2cepisset apud alterū.nā idē est in p̄dio fructi bus pleno. Aut nō fuerūt sati a debitore z sic nūq̄ fuerūt in ei⁹ dñio:z tūc idē q8 in p̄tu ancille 2cepto z edito penes alīs.vt.d. l.si 2uenerit.§.pen.de pig.act.z.l.Paul⁹.§.j.de pig. Sedo casu q̄n p̄cipiunk pēdēte iudicio hypothecarie tūc veniunt officio iu dicis.vt.d.l.si fund⁹.§.interdū.nō iure act.fm Jac.de are.cuius fuit p̄dicta distinctio z quam Ly.approbat.

Atis. Vo.q8 vbi ē vtilitas publica p̄ncipalr ex vna p̄te ex altera sedario p̄ferī publica p̄n cipalr de hoc plene dixi.ā.de cad.tol.l.vnica.in fi.

Jnō inducta. Vide p declaratiōe hu ius.l.q8 dixi.ā.loca.l. cer ti. Itē ad id q8 dicit gl.vtruz retinere possit.dic vt dixi ā.commo.l.vlt.z de hoc no.in gl.j.ti.p̄oxi.l.j.

☞ Tutela matris dicitur legitima.

Jmater. Vec lex cū cōcor.vtilis est z sepe occurrit.z facit p opinionē † q8 tu tela matris sit legitima de quo no.ā.q̄ mulier tute le offi.fungi pōt.auk.ma.z auie. Sed nunqd iste ma ritus erit p̄sonaliter obligatus? videtur q̄ sic ne hypothecaria sit sine personali.vt.j.de luitio.pig.l.ij. Jn contrarium est q3 hic nihil ōr de personali z hypothecaria q̄ez est sine personali.vt not.ā.de her.vel act.ven.l.fi.z hoc puto verius.

¶ Si aliena res pignori data sit. Rubrica.

Procurator. P̄o declaratione totius ti tuli vide Azo.in sum.e. Itez hic in glos.no.de retentione da nda creditorj 3 hic fuit conuersum debitum in vtilitatem domini.z de hoc no.z dixi.ā. tit.p̄oxi.l.si non inducta.

☞ Sciētia z patientia domini quare in pignore p̄eiudicet ei z non in venditione.

2 Presentia cū taciturnitate nō simplr p̄iudicat nisi adsit dolus.

Jprobaueris Rationez diuersitatis quare res aliena vendi 1 pōt z nō obligari vide p Lyn.ā.de rei ven.l.mater.et in gl.ā.ad vellei.l.si sine.quare in venditiōe sciētia z patiētia dñi nō p̄iudicat lz in pignore sic dicit gl.q3 venditio fieri pōt eo in uito obligatio nō z iō in pignore p̄stia z taciturnitas opank cō sensum.vt.ff.de reiud.l.sepe.Sz 3 hoc vī.ff.q.mo.pig.vel hypo. sol.l.sicut.§.nō vī.z de hoc.ff.de pig.acti.l.caius. Pet.† dicit q8 2 p̄stia z taciturnitas simplr nō p̄iudicat lz dolosa sic vt hic.z.l. si sine.ad velle.z ibi dixi.z hāc sequit Ja.de are. Ric. distinguit inter hypothecā tacitā vbi simplr scia nō nocet vt hic z exp̄ssaz vbi nocet.arg.dicte.l.sepe.q8 nō plz Ly.ar.l.cū qd.ff.si cer.pet.z q3 hic nō logtur de tacita z salua pace sua nō fuit opinio dicti dñi Ric.q habeat p̄bare fraudē ōt gl.q8 ille g allegat. Illi dī cunt in pignore q3 potuit 3dicēdo ipedire dolū p̄sumi si tacuit z inducunt p se q8 no.ā.loc.l.certi.in vēditione z similib⁹ secus.

n **Ec si maior** Jn glosſ.vlti.ibi.l.j.§.j. quod dic vt ibi. Oldr.

1 ☞ Creditor agens hypothecaria quid p̄bare debeat.
2 Res per hypothecariam obligata quando peti possit.
3 Dominium an p̄obari debeat in hypothecaria.
4 Dolus p̄decessoris non nocet successori.
5 Creditor facilius auditur agens contra debitorem q̄ cōtra extraneum.
6 Creditor an possit hypothecariam aduocare ab eo cui cū omnibus bonis meis possessionem sine dominio obligaui.

Cum res Obligans rē alienā si postea efficia 1 tur dñs recōualescit p̄ignꝰ.h.d. Op po.gl.q8 creditor 3z p̄bare rē fuisse de bonis debitoris tpe obligatiōis.vt.ff.de pig.l.z que nondū sunt.§.q8 81.dic aut creditor obligat rē in q̄ ius hz aut p quā ius hz. Aut p̄o qua vel in qua ius nō hz vt hic in gl.distinguit z lati⁹.ff.de pig.l.j.ī p̄n. † Itē q̄rit nunqd creditor agēdo hypothecaria dēat p̄bare dñiū debitoris an sufficiat p̄bare titulū z bonā fidē.glos.in hoc variant.nam.ā.de saluia.interdi.tz q8 habeat p̄bare dñium et idē no.inst.de ac.§.item seruiana.z.ā.de pig.l. vsusc apio.in glo.

Universidad de Deusto Biblioteca

magna ver.itē nonne qui agit hypothecaria ꝛ per Azo.in sum. de act.ſ.in publiciana,civ,fin.ꝛ in cōco.auc.de trien.ꝛ semiſ.ſ. illud quoq;.in gl.q incipit.ſ.rei ven.ꝛ.ff.de pig.l.ſi ſuperat⁹.alibi tz ꝙ ſufficiat ꝓbare bonā fidē cū ti.vt no.de pig.act.l.rē alienam.ꝛ inſtit.de act.ſ.alie,hic tenet gl.ꝙ ſufficiat ꝓbare ſolū poſſeſſionem cū bona fide qꝫ minus eſt.qd tenebimus. Dy.ð.ſ.itē ſeruiana.ꝛ.ff.de acqui.rer.do.l. rē in bonis.reprobat gloſſ.que dicunt dñium ꝓbari debere cū nulla.l.hoc dicat.ſz ſolū dicāt ꝓbari debere rem fuiſſe in bonis debitoris tpe obligationis vt ꝓdictū eſt. In bonis aūt fuiſſe videre etiā ſi nō erat dñs ſz bona fide poſſidebat,vt.ff.de ver.ſig.l.bonoꝝ.ſ.in bonis. Sz contra Dy.ſic arguit certum eſt qꝫ hypotheca dat ius in re,vt no. Lin no.ali,de dam,inſe.l.eoꝝ.ꝛ.l.ſi finita.ſ.ſi qua iura.ꝛ not.ſ. ad velle.l.ſi ſine.ꝛ.ff.de ꝛhen.emp.l.rē alienā.ſz iura debent ꝛſti tui ab eo qui dñium habz vel eius voluntate,vt.ff. de pig. ac.l.ū.ꝛ.l. aliena res.a ſili ſicut ꝛ iura ſeruitu.q̄ rem afficiunt,vt.ff.de ſeru. ruſt.ꝓed.l.cum eſſet.ſ.qui plurium.de aqua plu.ar.l.iū.cōcedē
2 do.ꝛ arg.ð.de pac.l.ſi.ꝛ ſic conſtat ipſam rem tanꝫ obligatam per hypothecariā petī nō poſſe niſi cū eſt affecta ex ꝓdicta obligatione ꝙ quod cōcluditur dñium debitoris debere per creditorē ꝓbari.ꝓterea res ſit eſſe in bonis ꝙ qua habemus actionē, vt.d.l.rem in bonis.Sed debitor ſi non eſſet dñs nō haberet acti.vt.ff.de pub.l.ſi.ergo nō cadit in obligatione,vt.d.ſ.qꝫ ſit.et ſ.l.priori.ꝓterea ea cadunt in ob.que quis de rebus ſuis facit obnoxia.vt.ſ.tit,pr.l.q filios.in fi.ſz ꝓprie ſui appellatione non continent res que nō ſunt ſub nr̄o dñio,vt.ff.ad ſyll.l.j.ſ.j.ꝛ de leg.iū.l.ſi quis ſuos.ergo cū hic de obligatiōe tractetur que eſt odioſa ꝛ reſtringenda appellatione ſui in ꝓpria ꝛ ſtricta ſignification debemus accipere arg.l.arrianus.de act.ꝛ ob.cum fim. Unde ꝓpter predicta ꝛ alia q̄ allegari poſſent tz Cy.opi.gloſ.
3 ſque dicunt dñm ꝓbari debere in hypothecaria ſalua pace dñi Dy.ꝛ ad ſolutionē qōnis diſtinguit. Aut agitur directa hypothecaria aut vtili,ꝑmo caſu dicit debere ꝓbari dominiū.ꝛ ita intelligit dictas gl.ꝛ ideo ꝓpter difficultatē ꝓbationis cōſulit qꝫ agaꝫ vtili directa. Si em̄ agitur vtili refert an agatur ℨ ipſum debitorē vel eius heredē ꝛ tunc ſufficit ꝓbare debitorē bona fide poſſediſſe qz nō tz debitoꝝ obliganti queſtionez cōferre arg. ff.de pig.l.ſi inter colonū.ſ.j.ꝛ ita pōt procedere glo.que eſt hic. Si vero agit ℨ tertium poſſeſſorem tunc aut hz cām a debitore aut nō. Si hz cām a debitore dicit Jac.Bal.idē qꝫ in debitore dictū eſt.ð.vt.ff.de reg.iur.l.quod ipſis.ꝛ.l.inuitus.ſ.nō debeo. ꝛ ibi in gl.ꝛ hāc opi.vī tenere Baleotus in margarita de ꝓpri. ver.ſz pone qōnem de facto quidā obligauit mihi oia bona ſua vbi de iſta materia tractat.ꝛ ver.precedentibus.ꝛ ſequentib⁹ qꝫ etiā tranſcripſit Spe.de ſol.ſ.j.ver.ſed qñ dicitur eſſe in bonis. ꝛ ver.ſeq. Quidā alij dicunt qꝫ ſi velit vti poſſeſſione tñ exꝑſona ſua qz tunc nō eſt idē ſed hoc non videt procedere per id qꝫ not.ff.vti poſſi.l.ſi duo.ad fin.gl.ꝛ.ſ.vti poſſide.l.j.verſ.itē q̄rit. idē Jac.ꝛ.ſ.vnde vi.l.j.vltra ꝓm.ꝙ opi.Ja.Bald.predicta bñ
4 facit.ð.de don.ante nup.l.de rebus.ꝙ aliis facit ꝙod dolus autoris nō nocet ſucceſſori replicatio doli claudit os obligātis, vt.d.l.ſi inter colonum.ſ.j.ergo ꝛc.nec videt obſtare qꝫ dicitur in.l.ſi duo.in ꝑdicta gl.qz ibi erat poſſeſſio affecta vitio reali at hic non pōt vinculo obligationis res afficī niſi ꝙ dñm rei,vt.ð. de rei ven.l.mf.ꝛ.d.l.ſi fine.ad velleia. Itē nō videt obſtare ꝓdicta lex de rebus qz ibi ſupponebat donatas ergo apud donatē dñiū fuiſſe ꝓo hoc facit qz nō eſt eiuſdē conditionis hypotheca contra ſingularē ſucceſſorē habentē cām a debitore ſicut eſt cōtra eundē debitorē vel eius heredem, vt.ð.ſi aduer.cre.l.ij. ꝛ de ac.ꝛ ob.l.ſi.Cy.in hoc ſub dubio forte diſtinguit an ſingularis ſucceſſor forte habeat cauſam lucratiuam aut nō,vt in.ſ. de authoris.ſ.ſi quis cum.ff.de do.excep.l.apud celſum.ſi vero non hz cāz a debitore aut agit creditor ad rē aut ad poſ.Si ad rē opz probare debitorē poſſediſſe bona fide cū ti.ꝛ ita intelligatur gl.q̄ eſt.d.l.re aliena.de pig.act.ꝛ hoc ꝓbatur qz.l.cauet qꝫ ſi rem pignori accepi a dño ꝛ agam hypothecaria ℨ alteruz ita tuet me ꝑtor ꝙ ſeruiana ſicut tueret debitorē per publicianā.vt ff.de pig.l.ſi ab eo.Sz ſi debitor ageret publiciana haberet titulum ꝛ bonā fidez,vt inſt.de act.ſ.alij ergo ꝛ creditor cū agit hypothecaria ℨ extraneū hz ꝓbare ꝑdicta duo.ꝛ ad hui⁹ cōſirmationē accedit qꝫ ſolet notari.ff.ð pig.l.j.ꝛvbi ðr ꝙ facili⁹ admittit creditor agens ℨ debitoꝛez ꝙ ℨ extraneū.ꝛ hoc fm Cy.tenēt cōiter oēs moderni. Si vero agit poſſeſſionē tūc ſi erat talis creditor cui oia bona debitoris obligata fuiſſent ſicut hodie cōiter fit in inſtris vbi obligant oia bona ꝓſtia ꝛ futura refert aut debitor poterat aduocare fm qꝫ ðr.ff.de condu.tritl.l.ū.ꝛ not.ff.de ꝛdi.fur.l.ꝛ ideo.ꝛ.ð.de fur.l.inciuilē.ꝛ ibi diri ꝛ vnde vi.l.ſi.tñc qꝛ in gñali obligatione bonoꝝ veniunt etiā iura ꝛ acti.vt.ff.de ver.ſig.l.meoꝝ.ad tre.l.ſi legatus.ſ.j.de pec.leg.l.peculio legato ꝛ de pecu.l.quam tuberonis.ſ.in peculio.ꝛ poſſeſſio eſt ius qꝫ dā inſiſtēdi rei,vt.ff.de acq.poſ.l.j.ꝛ diri.ð.de acq. poſ.l.ſz.ꝛ iura ꝛ actiones in generali obligatione veniūt.vt.j.ti. pr.l.nomē. ꝛ ſic illud ius qꝫ appellaꝫ poſſeſſio in obligatione cadit ꝛ actio ꝓpetens ad recuperationē.dico qꝫ creditor ꝓbando ſolū de poſſeſſione debitoris poterit agere ſicut contra debitorē debitoris ſui generali obligatiōe qz debitor ſuus eſt creditor poſſidentis, vt.ff.de ver.ſig.l.creditore.ꝛ peret poſſeſſionē actione illa vtili q̄ debitori directa competit vel vtili hypothecaria, vt.ff.de pign. l.grege.ſ.ſecūdo.ꝛ diri.ð.qñ fiſcus vel priuatus ſuper rub.ꝛ qꝫ ſit aliud agere ad rem aliud ad poſ.ptz.d.l.ū.de triti.ꝛ qꝫ me.cā. l.ſi mulier.ſ.ſi poſſeſſionē. Nō ob.de euic.l.ſi cū venditor.in pn. vbi dici videt qꝫ hypothecaria aduocat nudam poſſeſſionē qz nō eſt verū ſicut nec per rei ven.agit ad poſſeſſionē vt not.ꝙ Cy. ð.de alie.iud.mu.cau.fac.l.ſi.ſz agit ad ipm ius reale declarandū,vt.ff.de pig.l.ſi fundus.ſ.in vendicatione.quo declarato in iudicio petitorio reſtitutio ſit per offiū iud.vt no.per Cy.d.l.vnica.qꝫ ergo ðr hypothecaria aduocare nudā poſſeſſionē exponi dz.i.rem rōne poſſeſſionis nō rōne dñi.ꝛ ſic exponit Rofre.de act.ſeruiana.ver.ſz vī qꝫ iſte libellus.vbi de hoc no.per euz.Si vero debitor nō poterat poſſeſſionē aduocare nec creditor agere poterit qz de poſſeſſione debitoris nō agit cum ſit extincta arg. ff.de acq.poſ.l.pompo.ſ.ſi.ꝛ.l.cū heredes.in pn.ꝛ per ℨ ſis obligatio ſiue pignus,vt.ff.qui,mo.pig.vel hypo.ſol.l.ſicut.in pnci. De poſſeſſione vero poſſidentis agere nō pōt qz nō obligata fm Jac.de are.qui de hoc latius not.in quadā qōne quam diſputauit q̄ incipit titius accepit pecuniā mutuā a meuio ꝛ bona gñaliter obligauit vbi poſt multa allegata determinat vt ꝓdictū ē.ꝛ ꝓdicta hic not.per Cy.Et tz ſint ſubtilia ꝛ vera ſicut puto tñ in iud.vidi ſeruari cōiter qꝫ ſi agatur contra debitorē vel ei⁹ heredē locū habeat gl.huius.l.ſi cōtra extraneū:tunc gl.l.ſi rem aliena.ff.de pig.act.ꝛ ita ſentit gl.ff.de prob.l.ante oia quā vidi cōiter approbari.ꝛ de iſta materia ſatis no.ꝙ Rof.ð.tit.de ſeruiana.ꝛ tit.ſeq.ꝙ Azo.in ſum.de pig.vltra med.ver.itē vt creditor.
6 Ultimo querit Cy.ſi obligauī alicui oia bōa mea ꝛ habebam poſſeſſionē alicuꝰ rei ſine dño ꝛ ita puenit ad aliū ſine vitio an creditor poſſit ab eo ꝙ hypothecariā aduocare.quidā ꝙ ſic qꝫ debitori ℨ petebat auxiliū.l.ſi coloni.j.de agri.ꝛ cē.vel aliud auxiliū de quo diri.d.l.inciuilē.ð.de fur.ꝛ.l.cū notiſſimi.ſ.pe.de pſc. rer.ann. Ipſe tñ tz ℨ qꝫ cū creditor de ſola poſſeſſione ꝛtendat potior eſt ℨditio poſſidētis.vt.ff.vti poſ.l.j.ꝛ.ſi. Nō ob.d.l.ſi coloni.qz ibi loqtur de poſſeſſione rei vitioſe qualis erit ſeruus fugitiuus.vt.ff.de ſer.fug.l.j.ꝛ ita no.per Aut.de barulo.d.l.ſi coloni.vnde cū mea poſſeſſio ſit extincta vt mō dixi nec actionē habeā ſequitur qꝫ creditor agere non poterit aliquo iure. Cyn.ad hoc facit qꝫ no.in marga.de teſti.verſi.vltimo.

¶ Que res pignori obligari poſſunt. Rub.

☞ Obligationis generalis nomine que cenſeantur venire.

Alumnos. Pro declaratiōe totius tituli vide Azo.in ſum.e. hec lex in effectu.h.d.ꝙ in gñali obligatione nō veniūt que quis nō eſſet veriſimiliter obligatur⁹ ad hoc cōcor.ff.de pig.l.obligatione.extra de reg.iur. c.in gñali.lib.vj.cū ibi no.per Dy.Jo.and.ꝛ Car.in liberatiōe ſec⁹ vī vbi vī in dubio ſtādū gñalitati vt no.ff.de pac.l.emptor. ſ.j.ꝛ de leg.iū.l.lucius titius damā.ꝛ de generalitate qꝫ ſit ei ſtādum facit.ff.de ſer.vrb.ꝓed.l.ſi ſeruitus.cumibi not.de hoc ſatis diri.ð.de tranſ.l.ſub ꝑtextu.qño ergo faciet creditor ſi velit ſibi ꝓuidere qꝫ etiam illa q̄ exceꝑiuntur de gñali obligatione veniāt in obligationē ſuā:dic fm Jac.de are.ꝛ Cy.qꝫ in inſtrumē to adiciat qꝫ debitor ſibi ſpāliter obligat ēt ea q̄ gñali obligatione exceꝑiunt.ꝛ tūc dicunt qdā qꝫ ſibi ꝓuidicat quo ad hoc vt ſi de aliis nō poſſit ſatiſfieri creditori tūc ſatiſfiat de iſtis.ar.ð.ð pig.l.ū. Alij dicūt ꝙ p talē ſpālē obligationē debitori indiſtincte ꝓuidicat idē in vaſallis vt nō veniāt i obligatione niſi ſpāliter dicaī vt in iurib⁹ feudoꝝ ſi de feu.controuer.ſit.c.in gñali.ꝛ ad hoc extra de re.iur.c.in gñali.cū ibi not.ꝙ Dy.Jo.an.ꝛ Arc.

☞ Epiſcopus an debeat habere bona clerici fori ecclēſis inteſtati ſtatuto ſtante ꝛc.

Non conſtat. Inducit Lyn.hāc.l. ꝛ.j.de don.l.ū.vbi de hoc dixi in ar.ꝙ ſi eps bonoꝝ.ex cōſuetudine habeat qꝫ ſibi debeānt oia bona clericoꝝ inteſtatoꝝ que habēt in ciuitate tpe mortis.quidā ſcholaris forēſis mortuꝰ eſt ibi ꝛ habebat penes ſe vnū nomē in quo quidā florentinus erat ſibi obligatus in mille florenis nunqd epūs debebit habere iſtud debitū ꝛ eſt hec lex cū cōcor.ar.qꝫ ſic. In contrariū videtur.ff.de leg. ij.l.cuius ſeius.in pnn.ꝛ qꝫ no.de lega.j.l.ſeruū filij.ſ.cū qui.in gl.que incipit ꝛ alij.ꝛ hoc tz Pet.per dictam.l.caius.Cy.

Nomen

Nomen. Primo loquit in gñe deinde in ſpē ꝛ iſta lex ſubtilis eſt ꝛ ei⁹ materia ſepe occurrit in practica ꝛ de ea notaui.ð.tit.pri.l.cum res.ꝛ latiꝰ qñ fiſcus vel priuatus ſup rub.op.qꝫ debi
1 tor tz nō certioratus ſi ſoluat nō preiudicet primo creditori qz liberatio eſt alienatio,vt inſt.qui.alie.lz.ſ.nūc admonēdi.† Sz debitor alienando pign⁹ nō ꝓiudicat creditori.vt.ff.de pig.l.debitori.ergo ꝛc.So.aliud in noie alīs in re corpali obligata.ꝛ rō eſt qz res corpalis remanet in rerū natura ſz nomē exactū ꝑ ſolutionē extinguit ꝛ ꝑ ꝛhs pignus,vt.ff.qb.mo.pig.vel hyp.ſol. l.ſicut.ꝛ p hoc.ff.de leg.iū.l.fideicōmiſſa.ſ.ſi re.ꝛ qꝫ dicit hic gl. ꝙ aget illa vtili q̄ cōpetebat debitori ſuo directa vel vtili hypothecaria ñ plz qbuſdā modernis qz hypothecaria pignoꝛa iure obligationis perſequit.vt inſt.de act.ſ.itē ſeruiana.ꝛ ſoluta poſſeſſionē aduocat,vt.ff.de euic.l.ſi cū venditor,ſed noīa poſſidentur,vt.ff.de acq.re.do.l.ſeruus.ſ.incorporales.ergo hypotheca ria q̄ poſ.aduocat dari nō pōt ſz rideri pōt qꝫ nō aduocat poſ
2 ſeſſionē ſz ius vt diri.ð.ti.ꝓri.l.cū res.† Sz tūc obꝺicit ꝙ hypothecaria pſegt res obligatas ſz pecunia q̄ debet nō eſt obligata ſz ipm nomē hz tūc ꝑ hypothecariā peteret nō ipm nomē ſed id qꝫ noīe debet qꝫ aliud eſt,vt.ff.de iur.do.l.ſi ſpōſalibus.ſ.j. 1
ꝛ ſic nō vī ꝛpetere ꝙ gl.facit in auf.de ſideiuſ.ſ.ſz neqz.in princ. vbi vī dici qꝫ noīa debitoꝛ petant hypothecaria actione.Cy. dicit Roſ.tenere ℨ gl.ꝛ rīdet ꝙ verū eſt teneri hypothecarijs actionibus vtilibus q̄ poſſunt hypothecari.ꝛ hec opi.Rofr.fm Cy.plz Ja.de ra.ꝛ fm ipm Cy.verū vī ꝛ iō dicit cauendū eſſe i formatione libelli tz Cy.dicat Roſ.tenere opi.predictā hoc nō reperij in aliqua ſcrip.Roſ.Itē q̄rit vtrū i ſubſidiū tñ.i. bonis principalis excuſſis intēdet hec actiones vero ēt ante vī ꝙ tm
1 i ſubſidiū:qz vltio,puenīt ad noīa,vt.l.a diuo pio.ſ.ſiſt quoqꝫ.ꝛ qz primo cōueniendus eſt principalis ꝙ peruenīat ad pignoꝛū poſſeſſores,vt.ð.ð pig.act.hoc ſi debitor.ꝛ qz vī ita in fiſco,vt.ð. qñ fiſc.vel priua.l.nō prius.ꝛ qz etiā mulier pt⁹ ꝛuenit heredes mariti ℨ debitores hereditarios,vt.ð.de her.ac.l.heredem.ꝛ ſic tā iure veteri ꝙ nouo vī ꝙ demū in ſubſidiū. In ℨtiuz vī qz creditor arbitrio ꝛc,vt.ff.de diſt.pig.l.creditoris.ꝛ de pig.l.ꝙ pign. cū ergo hic agaī ex vi obligationis ꝛc.preterea hec actio eſt obligata ꝛ illa actio nō eſt penes conuentū imo eſt penes debitorez creditoris agētis q eſt creditor illi⁹ q cōuenīt vnde ſicut eſt arbitrio creditoris agere cōtra ipſum debitorē ſic ℨ debitorē debitoris ſui,vt in ꝑallegatis.ll.preterea vbi creditor vult vēdere rē corpalē obligatā dz denūciare debitori,vt.ff.de pig.ac.l.ſi cōue
3 nerit.† Sz ſi velit vēdere nomē ℨ debitorē pōt facere eo irrogſito,vt.ſ.de noua.l.j.ꝛ rō eſt qz vbi vēdit pignus vendit res alie na ſz vbi vēdit actio res ꝓpria ergo ꝛc.ita ꝛ in ꝓpoſito erit diferētia inter pign⁹ corpale ꝛ incorpale vt poſſit creditor pignus incorpale perſequi etiā nō excuſſo debitore principali precipue cū nō agit hypothecaria ſz vtili ꝑſonali vt dictū eſt qd dicem⁹ dubiū eſt.ꝛ qdā tenēt hoc vltimū.nō ob.l.nō prius.ꝛ.l.heredes. qꝛ loquunt in tacita hypotheca.ſec⁹ in expreſſa fm eos.Jac.de are.ðt tutius eſſe primū dictū.de hoc etiā tetigi ſup rubrica.d.titu.qñ fiſcus vel priua.ver.ſed nunqd agere volēs. Jac.de bel.tz primā opi.qꝛ actio daī creditori deiure ciuili vt hic.ꝛ.ff.de pig. act.l.ſi ꝙuenerit. Nō ob.l.j.ð.de cōdi.ex lege qꝛ ibi priuilegio fiſci daī actio. Itē nō ob.i aut.de ſideiuſ.ſ.j.qꝛ ibi rē⁹ ꝛ fideiuſſor tenētur ex ꝑpio cōtractu hic nomē teneī ex ℨctu ſui creditoris. nō ob.aut.hoc ſi debitor.qꝛ ibi ab extraneo poſſideī hic ꝙo nomē a debitore quaſi poſſideī.ꝛ iō pōt eligere vt hic ꝛ ibi colligit ꝛ ar.ff.de pe.her.l.etiā.ſ.ſi.ꝛ.l.ſe.Sz quid ſi debitor liberauit de
4 bitorē ſuū gratis:rūdeo idē ar.ff.de pac.l.ſi cū ēptore.ꝛ de trāſ.l. ſi.nō ob.qꝫ hic ðr cui debuit ſoluit† qꝛ ſoluto nō eſt cā finalis liberationis debitoris nec verſaī hic fauoꝛ in liberatiōe creditoris vel debitoris:ſz eſt rō qꝛ debitor hz actionē cū debitor debitoris nō eſt certioratus vt hic.ꝛ.j.de noua.l.iij.Sz ℨ hoc vī ꝙ ſi nalis cā ſit ſolutio pecunie q̄ debitori ſoluēti abeſt ꝛ creditori recipiēti adeſt als vī ſec⁹,vt.ff.de pig.l.ſi ſuperatus.in pnn.ꝛ.ſ.j. ꝛ.ð.de pig.l.preſes.Sz dic qꝫ ibi nō iterceſſit vera liberatio nec volūtas liberādi ſz inducit ſola exceptio rei iudicate q̄ regulari ter nō obſtat ei q nō fuit in iudicio ſz alis eſt in pacto ꝛ tranſ.q
5 ſiūt debitori a ſuo creditore. Ja.de bel.† Quid ſi cōcurrāt debitor ꝛ creditor ad agēdū ℨ ſcīm debitorē quis preferat. Uber.ð bobio diſtinguit aut debitor eſt ſoluēdo ꝛ pferī,aut nō ꝛ poſtponit. Alij dicūt debitorē ꝑferri niſi in trib⁹ caſib⁹ poſitis.ſ.de nona.l.iij.vbi de hoc no.in gl.ꝛ ibi dicā Cy.ðt qꝫ hec qꝫ nō meruit ꝓponi qꝛ vī caſus.ff.de pig.ac.l.ſi ꝙuenerit ſcōo.ꝓio rūſo.et qꝛ vtilis preferī directe vbi vtilis hī ab eo qui hz directā,vt.ff.de ſupſi.l.j.ſ.q ſupficiē. ¶ Ultimo aduertendū eſt ꝙ gl.hic tenet ꝙ op⁹ eſt qꝫ cert⁹ ſit ab ipſo creditore ꝛ qꝫ nō ſufficiat ſcīa vel certioratio alteri⁹ niſi ipſe creditor denūciet ſibi.ꝛ hoc vī hic dicere tex.ibi,certioraꝛe ꝛ allegate.ð.de pign.l.debitoris.Sz illa de vbanitate loquit vt ibi.ꝛ ideo melī⁹ facit ꝙ opi.gl.ff.de adulte. l.denūciaſſe.ꝛ hanc opi.vī tenere Dy.extra de re.iur.c.eſi q certus eſt.lib.vi.Cōtrariū tz gl.ff.de trāſ.l.ſi.ꝛ ꝙ hoc qꝛ ſciēs certio rari nō dz.ff.de act.emp.l.j.ꝛ ad hoc bñ facit.ff.de peti.her.l. itez veniūt.ſ.petitā.ꝛ hāc ēt tz gl.ſ.de euic.l.emptor.lz dicat turī⁹ eē denūciari ēt ſcīēti qꝫ ſufficiat qualitercūqꝫ ſciat tenebat Ric.ꝛ vidi in iudicio ſeruari ꝛ de hoc ēt dicēt.d.l.iū.ð nona. Itē an debitū in quo hic agiī poſſit ꝙeſſari diri.ð.de cōpē.l.eius. Itē an hec lex locū hēat in tacita hypotheca.qdā ꝙ non.vt.ð.diri.pro quoꝝ opinione bñ facit.ð.arb.tutele.l.tutorem.ꝛ ibi in glo.

Item. Ibi,p coronis.de coronis marty:ñ vide iſtis athletis ꝛ eoꝝ ꝓemijs hī.ſ.de athle.l.vnica. lib.x. ꝛ.ff.ad legē aql.l.qua actione.ſ.ſi qs in colluctatione.ꝛ qꝫ dicit minime admittendū hoc eſt ꝓpter fauoꝛē talium ꝓemioꝝ non qz ſpes alicui⁹ rei ſui natura in ℨctu deduci non poſſit, vt.ſ.de do.l.ſpe future actiōis.ꝛ.ff.de act.emp.l.ſi ſactū.lz future rei nō cōcedat ꝓuilegiū.de quo dic vt no.extra de reſc.c.vlt.in glo.q incipit.lz ℨ.ꝛ qꝫ hic in fin.dicit tz ſubaudi vt talē ſpem ꝓmioꝝ includat. Itē intelligit gl.ꝙ nō pōt fieri ſpāliter nec gñaliter in caſu tū.ð.eo.l.j.facit ſpāle qꝫ nō facit gñale.rōnē ibi tetigi.† De vniuerſali ꝛ ſpāli aliud eſt qz plus facit vniuerſale in oīb⁹ ꝙ ſingulare in ſingulis.vt de acqui.re.do.l.quedā.ꝛ de ꝛhen.emp.l. in modicis.vbi de hoc. Uel dic fm Jac.de bel.ꝙ argumentatio huius.l.ſemp.ꝓcedit negatiue niſi in illis caſib⁹ in qbus aliqd trāſit cū vniuerſitate vt no.d.l.in modicis. Sed affirmatiue nō ſemp.ꝓcedit,vt no.de ſer.vrb.ꝓe.l.ſi ſeruit⁹.ꝛ de acq.her.l.ſi qs mihi bona.ſ.iuſſuz.Et de hoc latius no.ꝙ ipſum Ja.in ſolutione ℨtiōn.ff.de admi.tut.l.ſi duo.in fi.ꝛ de hoc ēt tetigi.ð.de pſc. rer.an.l.oēs. Itē quere qꝫ notaui.ð.de exec.rei iudi.l.ſtipendia.

Si filios. An pater poſſit obligare vel dare ſeruanda dixi.ð.de act.ꝛ ob.l.ob eos. Itē no.ex fin.quod demum res ſuas quis poteſt obligare de hoc dixi.ð.tit. pri.l.ū. Item opponit ad hoc gloſ.qꝫ ſeruitutes nō ſunt in bonis ꝛ tñ obligaī,vt.ff.de pign.l.ſed an vie. Omiſſa ſolutione gloſ.dicit Pe.ꝙ finis huius.l.intelligitur qꝫ ea demum poſſum⁹ obligare que ſunt in bonis noſtris hoc eſt in cōmercio noſtro.ea aūt ꝙ nō ſunt in cōmercio vt liber homo nō.vñ ſi ſeruitutes nō ſint ꝓprie in bonis ſunt tamen in cōmercio.ꝛ ideo hec lex nō ꝓhibet obligari fm eum. In gl.vlt.ibi punitur plus qz ꝑdidit creditū ꝛ tantundez de ſuo ꝛ punitur corporaliter ꝓ motu iudicis ꝛ concoꝛ.extra de treug.ꝛ pace.c.j.cum ibi not.

Executores. Iſta lex vtilis eſt ſed male ſeruat. † Et lz loquat in ꝓdis tributarijs:idē tñ eſt in italicis nō tributarijs per legez ſequentem que gñalieer loquit nec de tributis facit mentionem ꝛ ibi in glo.qz eſt eadē rō vt ſterilitas agroꝝ ꝛ fructuū ꝛc,vt.ff.de aqua plu.arc.l.j.ſ.de ope.tz ēt hic Odo.qꝫ iſta ēt obligari non poſſunt ꝛ eius opi.facit rō predicta ꝛ arg.ð.eo.l.ſpē.Sed nunqd cū ipſius ꝑdis ad quoꝝ cultura ſunt deputata poterūt pignorari:vī ꝙ ſic,vt.ſ.de agr.ꝛ cē.l.queadmodū.ꝛ de iur.pat.l.adigere.ſ.ꝙuis. Item lz glo.in.l.ſeq.videat intelligere iſtā ꝛ illam ſolū in ꝓtorio pignoꝛe vel iudiciali. Pe.tñ et Cy.tenent cōtrariuz ꝛ Odo.qꝫ ēt ꝙuentionale pignus nō teneat vt ꝓdixi ꝛ hoc ꝛ
2 hic expreſſe in litera dū dicit aut creditor.† Sz nūqd in ſubſidiū ſi agricultor aliud nō habeat poterūt iſta pignoꝛari:vī ꝙ ſic ꝙ ea ꝙ diri.ð.de exec.rei iud.l.ſtipendia.ꝛ ita tz hic gl.Pet.tz ꝙ nō niſi vna cum ꝓdio ꝛ iſtud ſufficit ꝛ per hoc euitatur damnum rei publice.ꝛ hoc approbat Cy.ꝛ verum puto collectores etiam ꝛ exactores eccleſie romane non poſſunt calices libroꝝ vel oīa mēta diuinis officijs deputata pignoꝛare vt i cle.ð decimis.c.ū.
1 ☞ Debitor an in contractibus bona preſentia ꝛ futura obligare poteſt.
2 Societas omniuz bonoꝝ contracta etiā de futuris cenſetur.
3 Priuilegiū de non preſtando funetiones publicas an extendatur etiam ad bona poſt priuilegium queſita.
4 Priuilegium alicui cōceſſum nō obſtante quocunqꝫ ſtatuto vī conſuetudine an etiam deroget ſtatuto poſtea fiendo.
5 Eccleſia aliqua ſi ſit alicui ſubiecta an ſtatim oēs eccleſie ſint ei ſubiecte.

Si quis in cuiuſcūqꝫ. Ibi,preſenti id eſt tēpore ꝓlationis verborum hypothecam inducentiū. Et hec lex primo decidit duo dubia ꝛ rationē ſubiungit vlt. decidit
1 circa idem aliud dubium.† In contractibus autem moderni⁹ expreſſe ponitur qꝫ debitor obligat ꝑſtia ꝛ futura.ꝛ hoc etiā ex primitur in.l.ab eo.ð.de ſer.pig.dato ma.ꝛ.l.ſi.j.de remiſ.pign.ꝛ dicit Ja.bu.qꝫ hec lex nō ponit regulā qꝫ indicat participium pertinentiū qꝫ deriuaī a verbo ꝑſtis tpis ꝛ ſic definat tempus

Universidad de Deusto Biblioteca

a quo descēdit, vt ff. de ver. ob. l. si qs stipulat⁹. z hoc etiā indicāt verba ad me ptinentiū que silr ad pñs tps restringunt, vt ff. de aur. z ar. leg. l. si ita. Sed hoc hic ztingit ex volūtate z mēte ℌ̄ tiū que pōt colligi q̄ cū nō fiat nisi ꝓpter vnū debitum nec vltra grauat pñtiū z futuroꝝ obligatio quā solū pñtiū nō vī rō quare magis pñtia futura resperentur in obligādo cū ꝑcedat sine damno debitoris nō fic in. l. stipulat⁹. z in. l. si ita. z. ff. de ℌ̄. ēpt. l. in lege. z ió in eis alis est ꝯ hic. z hanc rōnē inducit ēt hic glo. dicēs aliud in donatiōe venditione. vel legato. z hāc ēt rōnez se quit Dy. d. l. si ita. de au. z ar. leg. z ꝓ hoc. ff. ad treb. l. titi⁹ roga-
2 tus. in fi. ꝓ quā ēt Ol. sequit. rōnē ꝑdictā. †Sz ꝫ istā rōnē vī qz si ℌo tecū societatē oim bonoꝝ videoꝫ ℌere ēt de bonis futuris. vt. ff. ꝓ soc. l. si societatē vniuersaꝝ fortunaꝝ. z ad idē facit ff. de ser. vīb. pred. l. si seruit⁹. vbi de gñalitate satis no. ℙe. dicit q̄ q̄dā sunt vniuersalia q̄dā singularia q̄dā gñalia. Jn vniuersalib⁹ nedū ipsum vniuersale inspicīt sicut repīt tpe dispositionis. z qualitercūq; augmentēt postea z ió si legāt peculiuz vel hereditas debet ꝑtūcūq; augmēteť postea. vt. ff. de le. j. l. grege. z de le. ij. l. peculiū. Jn spalib⁹ nō est dubiū q. inspicim⁹ pñs tps nisi res fuerit aucta per alluuionē: tūc em eadē res dicitur. vt. ff. de vsufr. l. itē adhuc. ℣. ij. Jn gñalibus refert: aut tpe dispositionis pōt taxari vel cogitari ꝑtū pteriudiciū possit afferri in futurū z tūc ad futura extēdit. vt. d. l. si seruit⁹ aut nō. z tūc aut agit de obl. pig. aut de translatione dñij. Si de obligatione pignoꝝ futura veniūt vt hic. Si de trāslatione dñij tunc regulr tū pñtia ztinent. vt. d. l. si ita. z. ℣. is cuius. in gl. allegatis. fallit vbi natura ℨct⁹ aliud induceret vt si. pmitto tibi satisfieri sub pena rerū mearū vel ℌo tecū societatē: nā ℨctus est vt oia veniāt. z ió intelligī de futuris. Sz nūqd hec lex locū hāt in tacita hypotheca. gl. hic tz ꝯ sic: Jo. ℨ. ꝑ Jo. facit. ff. de iur. fisc. l. si is q mihi. z. ℨ. de iur. dot. l. vbi adhuc. ver. creditoribus. vbi de hoc ꝑ Lyn.
3 ¶ Ex ꝑdictis sopiūtur plures qōnes. prima est q̄dā monaste riū impetrauit rescriptū a summo pōtifice sibi z ecclesijs suis ne tenerenť pstare functiones pontiū vel vsarū vel similiū. post pri vilegiū impetratū acq̄siuit alia ecclesia. nunqd illa postea acq̄sita gaudebit eodē priuilegio: de hoc satis notaui. ℨ. de sac. san. ec. l. plz. z vltra ibi allegata ꝓ opiniōe qs gaudere debeat facit. ff. ꝺ pign. l. j. in prin. de lib. le. l. si. ℣. si. de ser. rust. pred. l. labeo ait. de li be. z posth. l. placet. de oper. liber. l. eius. de vino triti. z oleo leg. l. quidam. Jn ℨtium facit q̄ priuilegium nō extendit ad futura. extra de rescrip. c. vlti. p10 hoc bene facit qs no. ibi in glo. que incipit. sed cōtra. z de aur. z ar. leg. l. si ita. z ibi in gl. z ad hoc bñ facit extra de decī. c. penul. z vī expressum in cle. de cen. c. j. in fin. cū ibi not. monasterio eīm vel ecclesie que nō est priuilegium concedi nō pōt extra de eccle. edifi. c. ad audientiā. sc̄do vbi de hoc z de suia z reiud. c. abbate. ℣. j. ver. presertim. z ibi in glo. Jo. and. z forte huic standum est marie ꝑpter dictā cle. z de hac questione no. in gl. xvj. q. j. c. frater noster. z extra de priui. c. cū capella. z per Arch. de reg. iur. c. in gñali. lib. vj. vltra priu. Et de ista exceptione priuilegij ad quas personas z res extendatur. vide extra de priui. c. ex oze. z Jnn. z. c. recepimus. z eo ti. c. per excep. lib. vj.
4 cū ibi not. per Arch. z Jo. an. ¶ †Scōa qō est si imperator ꝑ cedat alicui comiti qs possit creare notarios per totū romanum imperiū statuto vel ℨsuetudine nō obstāte post hoc supuenit in aliqua ciuitate statutū vel cōsuetudo qs null⁹ rabellio possit cō ficere instr̄a nisi haberet authoritatē ab ipsa ciuitate. nunqd tabelliones creati ꝑ dictū comitē authoritate dicti priuilegij potenunt cōficere instr̄a nō obst. statuto vel cōsuetudine postea supueniēte: an vero ꝓuilegiū illud tollat solū statuta q̄ tūc erāt. Jsta lex cū cōco. est ar. ꝓ ꝓuilegiū illud tollat ēt futura statuta z cōsuetudines z qz imperator in rescripto suo potuit futuris statutis derogare. vt. ff. de le. iij. l. si qs in ꝑn. z de le. j. l. si mihi z tibi. ℣. in legatis. z hāc opi. tz ibi Dy. in qōn. ꝑdicta. Jn ℨtiū pñt addu ci ꝓallegata iura q̄ dicūt referri solū ad pñtia z marie. d. l. si ita. de au. z ar. le. cū ibi no. z optīe extra de iureiu. c. pe. vbi clericī⁹ iurās seruare statuta ecclie sue nō teneť ad obseruātiā statutoꝝ postea factoꝝ. z ad hoc ēt extra de renū. c. ij. z de ℣. ob. l. si a colo
1 no. z ió puto cautū ēt si in rescripto adderet nō obst. statu. vt cō
2 suetudinib⁹ editis z edēdis. †Quid si aliqua ecclia ē alicui subiecta: nūqd ꝑ hoc z oēs alie ecclie sint sibi subiectē? z vī q̄ sic ar. ff. de adop. l. si pr̄. z. l. arrogator. z inst. eo. ℣. illō. Ad hoc vide qs no. ꝓ Spe. de feud. ℣. qm̄ sup homagijs. ver. xiij. q̄rit vtrū homo
1 hois mei. ad hoc ēt facit. ff. ꝓ socio. l. nā z socij mei soci⁹ nec vroꝝ hois mei efficīt mea. vt eo. ti. de feu. ver. xx. q̄rit. z ad hoc. ℨ. de lib. cau. l. iij. z ibi in gl. z de ista materia exēptionis z subiectiōis testigī. ff. de cēsi. l. forma. ℣. q̄ ℣. z ex q. cau. maio. l. inter eos. Si cps ꝺcedat aliquā ecclīā mon. alicui q̄tuor vī iu. a retinere. ℣. visitationē cozrectionē. ꝑcurationē q̄ rōne visitatiōis debetur z cathedraticū vt no. ꝓ Host. in sum. d. ti. de off. oz. ℣. q ptinet. ver. z not. Q̄n āt ecclia vel capella ptinet ad aliqꝺ mon. q̄ iura hēat in ea. dic vt extra de maio. z obe. c. his q̄. de suia z re iud. c. inter nos. priu. z de ꝑben. c. monachis. Si vna eccla ab alia dependeat ꝓ vna eccla reputať vt extra de ꝓb. c. cū singula. lib. vj. z de ec. depē dētib⁹ vide qs ibi plene no. ꝓ Arc. Jtē lz monasteria sint exēpta eccle tū subiecte ipsis mōasterijs nō sunt exēpte extra de offi. oz di. c. cōquerēte. z de hoc no. ꝓ Host. in sum. eiusdē ti. ℣. qs ptinet.
ver. capelle ēt monasterioꝝ. † Jtē q̄ro si aliqs obligauit titio ge
7 neraľ oia bona sua deinde scio eodē mō z post vtriusq; obligationē acq̄siuit aliquā rē vtrū q̄libet eoꝝ possit a possessore auocare rē illā an ꝓz creditoꝝ sit potioꝝ z an in totū vel ꝓ ꝑte petere possint. de hoc no. in gl. ff. de iur. fisc. l. si is q mihi in marg. de pi. ibi pone qs titi⁹ obligauit mihi q̄ hz vel habitur⁹ est z in Spe. de so. ℣. j. ver. itēꝑdē titi⁹ obligauit mihi vbi vī ℨco. cū gl. dicte l. si is q. z. ff. q pot. in pig. ha. l. idēqz. ℣. si tibi. ſ. q ambo. ℨcurrāt. Ja. de are. q hāc qōnē dispūtauit z incipit titi⁹ accepit mutuū pecuniā a meuio arguit qs ambo cōcurrūt ꝓ ꝑte. ff. de pig. l. si fundus. ℣. si duo. ibi. sz simul ℨc. ar. ℨ. de test. tut. l. ō. sz q ℨcurrūt iuicē ꝑtē sibi faciūt. vt. ff. de dā. infec. l. si finita. ℣. si plures. de leg. j. l. si plurib⁹. z de vsufr. accre. l. j. ℣. si. Jtē q̄ ri si est spāle in fisco vt ꝑ ferat. vt. d. l. si is q. in postea. q̄stio anteriori creditori ptz qs pignoris secuta acq̄sitio nō retrotrahit ad tps q̄stiōis de pigno re q̄ tūc ꝑferēt priuat⁹. vt. ff. q pot. in pig. ha. l. si pign⁹. ergo vbi sunt duo p̄uati diuersis temporib⁹ de pignore pactīcētes ꝓ post vtriusq; pactū debitor rē acq̄siuit nō tps q̄stiōis sz rei acq̄sitionis spectabiť. z sic cū iā sit vtriusq; facta q̄stio piter obligabiť z sic in pignore ꝓ ꝑte ℨcurrente vt dictū est. Sic z allegatis. fallit vbi natura ℨct⁹ aliud induceret vt si. pmitto tibi satisfieri sub pena rerū mearū vel ℌo tecū societatē: nā ℨctus est vt oia veniāt z ió intelligī de futuris. Sz nūqd hec lex locū hāt in tacita hypotheca. gl. hic tz ꝯ sic: Jo. ℨ. ꝑ Jo. facit. ff. de iur. fisc. l. si is q mihi. z. ℨ. de iur. dot. l. vbi adhuc. ver. creditoribus. vbi de hoc ꝑ Lyn.
3 ¶ Ex ꝑdictis sopiūtur plures qōnes. prima est q̄dā monaste riū impetrauit rescriptū a summo pōtifice sibi z ecclesijs suis ne tenerenť pstare functiones pontiū vel vsarū vel similiū. post priuilegiū impetratū acq̄siuit alia ecclesia. nunqd illa postea acq̄sita gaudebit eodē priuilegio: de hoc satis notaui. ℨ. de sac. san. ec. l. plz. z vltra ibi allegata ꝓ opiniōe qs gaudere debeat facit. ff. ꝺ pign. l. j. in prin. de lib. le. l. si. ℣. si. de ser. rust. pred. l. labeo ait. de li be. z posth. l. placet. de oper. liber. l. eius. de vino triti. z oleo leg. l. quidam. Jn ℨtium facit q̄ priuilegium nō extendit ad futura. extra de rescrip. c. vlti. p10 hoc bene facit qs no. ibi in glo. que incipit. sed cōtra. z de aur. z ar. leg. l. si ita. z ibi in gl. z ad hoc bñ facit extra de decī. c. penul. z vī expressum in cle. de cen. c. j. in fin. cū ibi not. monasterio eīm vel ecclesie que nō est priuilegium concedi nō pōt extra de eccle. edifi. c. ad audientiā. sc̄do vbi de hoc z de suia z reiud. c. abbate. ℣. j. ver. presertim. z ibi in glo. Jo. and. z forte huic standum est marie ꝑpter dictā cle. z de hac questione no. in gl. xvj. q. j. c. frater noster. z extra de priui. c. cū capella. z per Arch. de reg. iur. c. in gñali. lib. vj. vltra priu. Et de ista exceptione priuilegij ad quas personas z res extendatur. vide extra de priui. c. ex oze. z Jnn. z. c. recepimus. z eo ti. c. per excep. lib. vj.
4 cū ibi not. per Arch. z Jo. an. ¶ †Scōa qō est si imperator ꝑ cedat alicui comiti qs possit creare notarios per totū romanum imperiū statuto vel ℨsuetudine nō obstāte post hoc supuenit in aliqua ciuitate statutū vel cōsuetudo qs null⁹ rabellio possit cō ficere instr̄a nisi haberet authoritatē ab ipsa ciuitate. nunqd tabelliones creati ꝑ dictū comitē authoritate dicti priuilegij potenunt cōficere instr̄a nō obst. statuto vel cōsuetudine postea supueniēte: an vero ꝓuilegiū illud tollat solū statuta q̄ tūc erāt. Jsta lex cū cōco. est ar. ꝓ ꝓuilegiū illud tollat ēt futura statuta z cōsuetudines z qz imperator in rescripto suo potuit futuris statutis derogare. vt. ff. de le. iij. l. si qs in ꝑn. z de le. j. l. si mihi z tibi. ℣. in legatis. z hāc opi. tz ibi Dy. in qōn. ꝑdicta. Jn ℨtiū pñt addu ci ꝓallegata iura q̄ dicūt referri solū ad pñtia z marie. d. l. si ita. de au. z ar. le. cū ibi no. z optīe extra de iureiu. c. pe. vbi clericī⁹ iurās seruare statuta ecclie sue nō teneť ad obseruātiā statutoꝝ postea factoꝝ. z ad hoc ēt extra de renū. c. ij. z de ℣. ob. l. si a colo
1 no. z ió puto cautū ēt si in rescripto adderet nō obst. statu. vt cō
2 suetudinib⁹ editis z edēdis. †Quid si aliqua ecclia ē alicui subiecta: nūqd ꝑ hoc z oēs alie ecclie sint sibi subiectē? z vī q̄ sic ar. ff. de adop. l. si pr̄. z. l. arrogator. z inst. eo. ℣. illō. Ad hoc vide qs no. ꝓ Spe. de feud. ℣. qm̄ sup homagijs. ver. xiij. q̄rit vtrū homo
1 hois mei. ad hoc ēt facit. ff. ꝓ socio. l. nā z socij mei soci⁹ nec vroꝝ hois mei efficīt mea. vt eo. ti. de feu. ver. xx. q̄rit. z ad hoc. ℨ. de lib. cau. l. iij. z ibi in gl. z de ista materia exēptionis z subiectiōis testigī. ff. de cēsi. l. forma. ℣. q̄ ℣. z ex q. cau. maio. l. inter eos. Si cps ꝺcedat aliquā ecclīā mon. alicui q̄tuor vī iu. a retinere. ℣. visitationē cozrectionē. ꝑcurationē q̄ rōne visitatiōis debetur z cathedraticū vt no. ꝓ Host. in sum. d. ti. de off. oz. ℣. q ptinet. ver. z not. Q̄n āt ecclia vel capella ptinet ad aliqꝺ mon. q̄ iura hēat in ea.

¶ Qui potioꝝ in pignore habeantur. Rubrica.

QUi pignus. Pro declaratiōe totī⁹ tituli vide ℨ. in sum. z. z. j. c. l. ij. z. l. si fundū. Ad id qs ōt gl. q̄ primus nō cōpellit offerre sc̄do, dic ꝙ verū est nisi eo casu quo sc̄s est potioꝝ ex, vt. ff. e. l. iij. ℣. j. z de captiuis. l. in bello. ℣. si pignoꝝ, alīs cū ꝑm⁹ sine oblatiōe pōt retinere z a secundo sicut ꝓz ēt aduocare ꝓ hypotheca. ℨ. de are. Si tū vult ꝑt sc̄do offerre vt ōt gl. z no. ēt ℨ. de ꝑscr. xxx. ann. l. cū notissimi. ℣. eo iure. z ad fi. l. cū concor. j. ℨ dist. pig. l. si prius. z plene dixi in. l. acceptam. ℨ. de vsur.

¶ Legatarij bona testōris habēt sibi obligata a tpe mortis.
1 Legatarij hypothece nō potiuntur ꝓulegio nisi pri⁹ deducto
2 ere alieno.
3 Legatarij ad bona testatoris preferuntur creditoribꝰ heredis.

SI decreto. Dp. legatarios ꝑferēdos ēt si
1 nō prio inducti ꝑ cū hodie hēāt bona testōris obligata a mortе ipti⁹, vt. ℨ. cōia de leg. l. j. z. ij. ℣. iuncta. l. eos. j. e. z gl. ℨcedit op. dicēs ꝙ hodie legatarij ꝑferūť chyrographarijs creditoribꝰ, vt not. ff. vt i pos. leg. l. is cui. ℣. si posťq̄. z. ℨ. vt i pos. leg. l. si posťq̄. z idē tz ℌ ℨ. ac. q facit talē apostillā hodie idē z si nō sint inducti, vt. ℨ. cōia de leg. l. j. in fi. Sz ℣y. z Old. dicūt hoc esse falsum ꝙz legatarij non vtunť priuilegio hypothece nisi deducto ere alieno, vt. ff. de sep. bon. l. creditoribus. z. l. quoties. in prin. z ideo vt ꝑcedāt illegl.
intelligi

Qui potioꝝ in pignore habeantur. 150

intelligi debēt de creditoribus ipsi⁹ heredis z legatarijs veniēt
tibus ad bona ipsius heredis qbus vt ex alienō debeť ab here
de q obligať eis ex quasi cōtractu adeundo. vt. ℨ. de bon. auť. iu
di. pos. l. j. z fic intelligiť. l. eos. j. eo. fm eū. vñ Dy. videť dicere q
1 bona heredis sint obligata legatarijs z ió ꝑferať chirographa
rijs creditoribꝰ, vt. d. l. eos. qs Lyn. reprobat z dicit se mirari et
credit Dy. decepti fuisse a gl. q est. ℨ. cōia de le. d. l. j. in fi. vbi no.
qs bona heredis sint obligata legatarijs post ser mēses qs est
falsum vt ibi no. ꝓ eū q. bona heredis non obligant tū post ser
mēses eo nolente cauere fit missio in bona ei⁹: tūc est pign⁹ ꝓto
rū sicut hic z. ff. de pig. ac. l. nō est mirū. ꝑeterea gl. que est in. d.
℣. posťq̄. loquiť tantū in bonis testatoris nec potest sustineri et
ter. etiā huius. l. exprese loquiť de bonis testatoris, dicit eū fun
di hereditarij. vnde dicit ipse Ly. quid dicem⁹ cū negare nō pos
sum⁹ qs etiā tpe hui⁹. l. legatarij nō hñt tacitā hypothecā, vt. d.
l. creditoribus. z hec. l. videť velle ꝑferri legatarios si priusmissi
sunt. z sic pri⁹ hñt pign⁹ ꝑ eorū als ꝑferenť creditores nisi sub
audiať hic maxime qs est ℨmentē hui⁹. l. Q̄uo ergo respōdebit
ad legē eos. j. eo. vī ipsi Ly. saluo melioꝝ iudicio qs cum hypo
theca quā lex ℨcedit legatarijs hēat spāle naturā z nō cōmunē
cū alia hypotheca qs ptz q. ꝑ rata z nō in solidū ℨpetit. vt. d. l.
j. in fi. cōia de le. z ibi dixi qs ei⁹ priulegio nō possint vti legata
rij aduersus creditores chirographarios nisi quaten⁹ possunt
ℨseq z retinere legatū qs est ere alieno deducto vñ si cōcurrant
cū creditoribꝰ prius soluť creditoribꝰ, vt. d. l. creditoribꝰ si non
ℨcurrūt sz veniūt primo legatarij z soluť eis tūc si quidem he
reditas est soluēdo hz locū. ℨ. de her. act. l. fi. Si nō est soluendo
hz locū. ℨ. de iur. delib. l. fi. ℣. licētia. Si aūt nō eis vel nō satisdať
z sic mittunť in pos. tūc ꝑeferunť vt hic qs intelligit ipse Ly. cū
hereditas est soluēdo als nō retinerent legatarij pignus interiz
qs in cōditionis cuētū retinere nō possent cū in certatiōe dāni
z lucri dāni euitatio ꝑferať nec expectari debeat qs expectatum
nullū sortireť effectū, vt. ff. ad vellei. l. aliqñ. z hec satis placent z
vera puto. Sz quaten⁹ Ly. ℨ. reprehēdit Dy. dicens qs decepť
fuit a gl. l. j. cōia de leg. q̄ ōt bona heredis posť ser mēses legata
rijs obligata salua ei⁹ pace fi recte inspiciať additio Dyn. q est
in. d. ℣. si posťq̄. d. l. is cui. vt in pos. lega. Dyn. hoc nō dixit. l. qs
bona heredis forēt obligata legatarijs. sz dicit qs ad hoc, vt. d.
gl. saluetur opz qs intelligať de creditoribꝰ heredis. z ista sunt
3 verba sua † qs intelligo de creditoribus heredis cōcurrentibus
cū legatarijs ad bona testatoris: ꝙz tūc legatarij ꝑferunť ꝓ
pter tacitā obligationē quā hñt. z ita loquiť palle. l. si posťq̄. ℨ.
vt i pos. leg. z gl. ibi posita. z ita pōt intelligi. j. e. l. eos. z hec. l. vt
dicam⁹ qs ℌ ꝓio missus fuit legatari⁹ in pos. fundi hereditarij:
deinde creditor heredis ꝑferť legatarijs tāq̄ ꝓz z sic ꝑcedit hec
lex sine scrupulo z vera erit apostilla ꝑdicti Frāc. z saluari pōt
dictū Dy. z gl. Si aūt itelligam⁹ de creditore hereditario vt mi
telligit hec gl. tūc ꝑcedāt dicta Ly. Sz ꝑut intelligiť de legata
rio z creditore hereditario vī male dicere gl. q̄ dicit eos eē diuer
sor titulor imo vī q̄ sint eiusdē. Mā legatarij nō hñt obligatuz
heredēer q̄si ℨctu, vt. d. l. j. ℨ. de bon. auť. iud. posť. z creditor ex cā
iudicati q̄si ℨctu qz in iudicio q̄si ℌ̄it, vt. ff. de pec. l.
iij. ℣. idē scribit. Sz dic spectari originē crediti magis q̄ cām iu
dicati, vt. ff. mā. l. si pcur. in prin. q̄rit Jac. de are. titi⁹ egit cōtra
debitorē z fecit eū ꝺēnari z in cāz iudicati pignora capta sunt
postea meuius alter creditor silr fecit contra eundē debitorem.
q̄rit qs potioꝝ in ipsis pignoribus. videť qs primus, vt hic z. j.
l. prima. econtra q̄ nō fi sunt eiusdem tit. vt. ℨ. de bon. auť. iudi.
posť. l. si. z de re iud. ff. l. iud. videtur tenere q̄ primus sit potioꝝ p
l. ff. e. l. z fi iure. vbi ℣ q̄ ꝑpter ꝑulegiū tpis potioꝝ hī ergo prio
ꝺest in tpe ꝑuenire quo ad hoc vt aliꝰ ꝑferať. nō ob. l. in iudica
ti. q. i ibi pignora nō erāt capta. hec tū sua non plz Lyn. q̄ sunt
eiusdē ti. tunc concurrunt. vt. d. l. vlt. z. l. cū vnus. ff. de bo. auť. iu
di. posť. z vt in pos. leg. l. iscui. ℣. si plures. z. ℣. qui prio. z de dā.
infe. l. si finita. ℣. si plures. Q̄n aūt sunt diuersoꝝ titulorum tunc
qui prioꝝ est tpe ꝛc. vt hic q̄ vero q̄dā ꝓtendūt ꝓtextū z q̄dā
conuentionale similiter locū hz regula q̄ prioꝝ. vt. d. l. si iure. ff. e.
z. d. l. si posťq̄. ℨ. vt in pos. leg.

1 ¶ Ciuitates rem publicam habere censentur.

CUm rez publicā. Ibi, iure pigno
ris ex missione ha
biti vt sequitur nō ex tacita obligatione cōtracti, vt
j. de iur. reipubl. l. ij. z. ff. ad mun. l. ij. z dic ꝙ declara
1 tione hui⁹. l. vt dixi. ℨ. l. pr. ℣. † Et colligit gl. dicī habere ciuitates
rēpublicā dic vt plene dixi. ℨ. ex qui. cau. maio. l. res publica. Et
ad arg. in contrarium de. l. eum qui vectigal. dic qs ibi nomen
rei publice stricte z ꝓprie sumitur hic large z impꝛoprie, vt ibi
not. z in ptoe. ff. eorum. in prin.

1 ¶ Creditores duo si bona alicuius habeāt generaliter diuer
sis temporibus obligata vter eorum ꝑferetur.

SI fundū. No. regulā q̄ hr extra de reg. iur.
c. q priori. l. ib. vj. z vide qs ibi no.
per Dy. Jo. an. z Lar. vid qs dixi. ℨ. e. l. ij. † An autē
hsites diuersis tpibus bona gñaliter obligata in q̄stio
postea ꝑferať p10 fm. l. istā dixi plene. ℨ. ti. pri. l. fi. z fi. itē q̄ro si
aliqs obligauerit. Est etiā notandū qs si titius primo obligaue
rit gñaliter oia bona sua deinde ego vēdo ei rē aliquā adhibita fi
de de ptio qñ in illa re vēdita potioꝝ suz creditoribꝰ anteriorib⁹
dic vt. j. e. l. ℨ. z no. in marg. de pigno. ver. pone qōnē de facto vē
didisti fundū. z in Spe. de so. ℣. j. ver. ℨ. qđ de prio. z ver. qđ si vē
didi tibi. Sz nūqd regula hui⁹. l. locū hz ꝺ hypotheca tacita. vī
qs si vt. j. e. l. vlt. sz ℌ vī piculosum. ℙe. q nō ē. ibi cautū fm eū
ℨ. certe imo cautū est fm Dy. nā aut ꝑcedit exp̄ssa z sequiť tacita z tūc nullū est dubiū vt hic. z. ff. e. l. lucius. Aut ez. l. ꝑferť tacita ēt in fisco. vt. ℨ. ré alie. ge. l. j. ij. nisi. ℨ. sz gl. circa fiscū in dubium renocet vt no. ff. e. l. q pignus. no. ꝑ ipsum Dy. ff. de ꝑij. cre di. l. primilegia. z. l. latius. d. c. qui prio. z dic vt ibi.

5 ¶ In generaliter. Opp. ℨ. de pign. l. ij. z dic vt
ibi no. z dixi.

LIcet. Ponit regulam z excepti. z vide qs dixi
ℨ. eo. l. si fundū. ver. est etiā notanduz qđ
dixi. ℨ. ti. j. l. fi. ver. itē q̄ro si aliqs obligauit qs hic no.
per Ly. z Ja. de are. q hāc. l. allegant ꝑ se in qōne ipa
nā hic erat qō de re postea q̄sita vtrū fcūs esset potioꝝ vel non et
ōt q fier pecunia fcōi fuit ꝙparata potioꝝ est: alias hz locū regu
la in prin. l. posita. z hoc ꝓbat dictio aduersatiua tū, q̄ als non
aduersaretur. Opp. glo. ad hanc. l. de. l. q̄uis. ℨ. de pig. z multis
modis soluit. ℙe. sequiť illā opinionē vt tunc demū ꝑferatur
inter reales actiōes is cuius pecunia res est empta cum spāliter
quenit vt sibi esset obligata. als nō p. l. prohibitis. ℣. plane. hic
allegatam in gl. z inter ꝑsonales actiones cū expresse agitur qs
ad hoc mutuat. vt. d. ℣. plane. Sz qs indistincte iter personales
habeat priulegiū facit. ff. de priui. cre. l. qs quis. z. l. qui in nauē.
z ibi no. z in auť. de equa. dot. ℣. his consequens ó est signata. ℣.
e. l. vlt. z incipit quo iure z in gl. Jn gl. vlt. ibi qs est falsus. vt. d.
l. quāuis. ℨ. de pig. Jn ea. gl. in fi. sed ibi potioꝝ nō ē potioꝝ lz pof
sessio in eū transferať imo bñ seruať ius prioꝝ, vt; expresse no. in
corpore z habetur dicta auť.

1 ¶ Excipere an possit rem negans esse petitoris.
2 Mendacium non puniturnisi nocium.
3 Confessio que fit in vno iudicio ꝓiudicat in alio.

ITem possessor. Videi co. vñ hec su
mit vbi plenius not.
z vide etiā in nouellis de excep. possessionum. z quod
notaui. ℨ. ibi in rē act. l. ij. super verbo alterius. nisi.
op. de. l. offi. cūsi. ff. de rei ven. ℣ ibi. negās rē esse petitoris nihilo
minus pōt excipe dic qs ibi excipiēdo nō erat sibi ℨt⁹: qz oppo
neb at exceptionē ꝑscriptiōis vel simile, hic aūt excipiēs erat sibi
ℨt⁹ vñ idē esset in. d. l. offim. vt si egisses dicēs te habuisse dñium
a titio z ego neganī titiū fuisse dñz tu ꝓbasti. volo postea dicere
me habuisse dñiū ab eo pri⁹ q̄ tu nō audio. imo trāsfertur pos
sessio, vt hic. z ita no. in corpe vt hic per Jac. de are. z Ly. appro
bat per ea que no. per Dy. ex reg. iur. c. nullus plurib⁹. lib.
vj. Sed ad id qs dicit gl. qs in isto possessorio nō audiť volēs sta
tum ꝓbare vī ℨ qz istud est adipiscēde possessiōis. z ideo in re lo
cum hz regula dolo facit vt no. per Dy. de reg. iur. c. dolo. li. vi.
Sed dic ꝙ hic est speciale in penā mendacij alias nullam penā
pateretur ꝓpter mendacium si audireť statim ꝓbare volens.
Et de mēdacio vide pulchra que dixi. ℨ. Jn ius vel vti. pub. l. prē
2 scriptione. circa fi. † mendaciū qs nō nocet alicui nō puniť, vt. ff.
qs falso tu. l. fi. z ideo sic q lz peniteri rīsi fi nulla captio sit acto
ris, vt. ff. de interro. ac. l. de etate. ℣. fi. z ꝓ hoc. xxij. q. ij. c. in ipsaz.
℣. itē qs sic. z falsum qs nō nocet nō puniť. vt. j. de fal. nec exēs
plū. de pena mēdacij etiā hr. ℨ. de nō nu. pe. auť. ℨ q ꝓpriā. c. j. os
em qs mētiť occidit aiam. xxij. q. v. c. iuramēti. z Sapi. z q amāt
mēdaciū filij sunt diaboli. e. cā z. q. c. cauete fratres q. diabolus
est pr̄ mēdacij vt no. i gl. j. q. j. c. j. Jtē si ēphyteota negat rē eccle
sie z ecclesia ꝓbat hz locū pena hui⁹ auť. de hoc dic vt plene no.
in spe. de loca. ℣. nūc aliqua. ver. xxvj. Et idē in vasallo no. i iuri
bus feu. fi. de feu. ꝓtro. fue. c. si vasallus. z de penis mēdacij plene
vide in libello disputatorio ℙylei. in fi. z in ꝓcar. ℨ. o. 8 men
dacio z falsitate. Quid si possessor nō negat sed dicit non credo
fuissenūqd puniet pena hui⁹ auť. nō vī q̄ ille qui ōt se nō crede
re nō negat simplr vt no. ꝓ Jo. an. in. c. pūtū. extra 8 testi. lib. vi.
Jn gl. qđ si titubat z ibi ēt ꝑ Jnn. ℨtiū puto z nō seruať q̄ sub
est eadē rō. ℣. q̄ onerat actorē ꝓbare z ad ℌ facit qs no. z dixi. ℨ.
de iur. cal. l. ij. ℣. qs obseruari. ibi qs credit z estimat z j ℨctu po
sitionū. ℣. qualr fiāt positiones. Jtē in alio iudicio tz gl. qs veni
reperit ℨ negationē ꝑ eū factā z ita exp̄ssum est in co. vñ su
mit. z ad hoc ēt facit. ff. de interr. act. l. fin. cū ibi not. Cōtra hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

tñ videt qs no.p ꝟpost.extra 8 ele.c.p ĩgsitionẽ,vbi tz ꝙ ꝟfessio in vno iudicio facta p̃iudicet in alio de quo dixi.ś.de eden.l.ū. Quid de qõne quã habui de facto aligs agebat hypothecaria ꝟ aliquẽ ex obligatiõe aliqua fecit positionẽ qđ res fuerat i bonis tpe obligatiõis reꝰ negauit actor.pbauit.ꝟfessus tñ fuit qđ fuerat debitoris añ obligationẽ actor.pbauit qđ fuerat debitoris tpe obligatiõis reꝰ mõ vult vti retẽtiõe ex quadã obligatione p̃or dicẽs qđ qr ꝟfessus fuit rẽ fuisse debitoris añ nõ dz pati penã huiꝰ aut.ꝙ loq vł in simplr negãte nũqd vti poterit. obtinuit ꝙ nõ qr eadẽ ẽ rõ.ſ.pena mẽdacij z qr onerauit actor.ꝑ bationẽ.z actor fortę sufficeret ꝟfessio qđ aliquo tpe fuerat i bonis z qr hodie ꝑsumebaf,vt.ś.8 ꝑb.l.fiue possidetis.z ibi dixi z ſi ex hoc fundarek intentio actoris fortę tũc cessaret pena huiꝰ auf.ꝙ rõ cessaret z vti tunc posset reus retentione predicta.

Duersis. Blo.numerat plures casus in quibus secundus creditor ꝑfertur p̃rior inter quos dicit vnum esse,ś.p̃ior.auf.quod non est verũ simpliciter:vt ibi dixi.

Eos. P̃rio declaratiõe vide q̃ dixi,ś.eo.l.ū.z.l.ſi fundũ z qs no.p Dy.z alios in.c.q por.de reg.iur.lib.vj.Jn gl.vlt.in ſi,imo dic illud iure ſeparationis contingere,vt ibi no.

1 ☞ Creditor secundus qui dotem per primum p̃omissam numerauit potior censetur.

Cam tibi. Querit gl,ſi dos nõ fuit numerata ſz tñ p̃missa postea scẽs creditor nũerauit,vł qđ scẽs fit potior,vt.ff.e.l.potior. z ꝙ res pignori oblig.pos.l.titiꝰ.z.ś.eo.l. diuersis.qđ est vez in alijs creditoribꝰ scꝰ in dote,vt.ff.e.l.j.z dic vt ibi.Jtẽ hic 8ı mortuo marito.qđ eo viuẽte nũqđ erit locꝰ oblationi.dic fm Ja.de are.aut maritꝰ est soluẽdo z nõ est locꝰ oblationi cuz nõ ꝙetat actio ꝙ dote,vt.ff.de dot.prele.l.pater.Aut nõ soluẽdo z tunc idẽ qr tũc mulier dz ꝟseruare dotẽ p̃ro alẽdis se z suis vt.ś.de iur.do.l.vbi adhuc.ver.ex ꝑdictis soluit Dy.eo autẽ soluto per mortem viri locus esset oblationi,fm Jaco.predictum quod teneas menti.Ly.

1 ☞ Scriptura p̃riuata qualiter grece vocetur.
2 Scriptura p̃riuata an fidem faciat contra tertium.
3 Scriptura p̃riuata an sufficiat contra debitorem z eius heredẽ in hypothecaria.

Scripturas. Hec lex consueuit soleniter repeti z mã publice z p̃riuate scripture recitari qr hec lex logt ꝺe p̃uata scriptura q̃ idiochyra appellat qđ est manus. z ꝟus qđ est diuisio z hz hec lex duo dicta.Et p̃mũ ponit vt ad scꝰm perueniat.Op.ad scꝰam ꝺe.l.instr̃a.ś.ꝺe pba.Pla.ꝟcedit oppositũ dicẽs ꝙ nullũ robur obtinet cũ testibꝰ vł sine. Ulũ ꝟ z ad legem Juã ridentꝰ ꝙ ibi nõ ꝟstabat scriptura fore scripta manu illius ꝟ quẽ ꝓducebaf.ſi eñ hoc ꝟstaret,ꝑbaret sicut ꝙ epla,vt.ff.8po. l.pub.Deſide scripture p̃riuate plene dixi in.l.Juia.z eo.tit.l.rõnes.nõ obst.hec lr̃a q̃ dicit testibꝰ adhibitis vel nõ qr erpõi dz arrogatis vel nõ. ꝟstare igit ꝑt ꝙ testes adhibitos vel ꝙ cõfessionẽ suã z ſi dicaf er quo cõfiteꝝ nõ est amplius necessaria scriptura dic qđ ꝟfitebatur se scripsisse ſed negabat se debere z ſõ talis scriptura necessaria est ad p̃obationẽ debiti vt z dixi de nõ nu.
2 pec.l.ſi ex cautione.z.l.gñaliter.† Querit Ly.nũqd hec scriptura faciat fidẽ ꝟ tertiũ vt ſi creditor ex ea agat ꝟ scꝰ possidẽtẽ.dicũt qdã qđ ſi scꝰs ꝑtendat se habere ius in pignore ex inſtrõ publico qđ nõ niſi hẽat triũ testiuz subscriptionẽ.z ſic intelligit gl. scꝰ dictũ huiꝰ.l.vnde no.Azo in summa qđ iste est vnus de casibus ſpalibꝰ in quo posterior creditor ꝑfert p̃rior.z idẽ not.in gl.ś.eo.l.diuersis.z hoc etiã tz Dy.extra de reg.iur.c.q p̃rior.ſz Ja.Bal.de isto ītellectu mirat qr ſi ꝺ.l.inſpiciat recte tota logt in scriptura facta voluntate Jhẽtũ vel saltẽ debitoris. Jn p̃rio casu hz suũ robur in p̃sonali.ſ.qr ꝟpetit ꝟ debitorẽ z eiꝰ heredẽ vt.ś.l. p̃ri.z nõ lz ei reſistere testimonio suo vel cõfessioni sue,vt ꝺ.l.gñaliter.ś.de nõ nu.pec.Scꝺo casu cũ agit hypothecaria ꝟ scꝰm creditorẽ lz ei bñ dicere ꝟfiteor debitorẽ hãc scripturã scripſiſſe ſz nego ꝙ pignoranit tũc eñ repellit primus creditor cuz nõ ꝟstet de iure suo qr ꝟ fm creditorẽ ſi ꝑbat talis scriptura.vñ fm eum nõ est faciẽda vis vtrũ scꝰs creditor q possidet nitat ex publico inſtrõ vel nõ qr semp lz ei negare niſi habeat subscriptionẽ triũ testiũ.z iste est verꝰ intellectꝰ huiꝰ.l.fm eũ.z Lyn.p̃rio hat z puto verum esse. Intellectus Jo.nõ placet ipſi Jaco.cum hec.l.in nulla parte mẽtionẽ faciat de missione in possEx predictis ꝑt ꝙ gl.ꝙa ꝙ est hic z incipit etiã fi confiteaf z.est falsa ſi intelligatur in scꝰo creditore ꝟfitẽte.nã sue ꝟfessioni staret contra se.z ideo ad saluandã ipsam dicũt alij ꝙ loquit de cõfessiõe
3 debitoris.† Altio qrit Ly.nunqd talis scriptura sufficiat in hypothecaria ꝟ debitorẽ z eiꝰ heredẽ.qđ intelligit gñaliter.

l.dicũt ꝙ nõ sed solũ in p̃sonali org.ff.ad treb.l.de eo.ſ.ſi.ꝟiuncta,l.pignoris.ś.de pig.qs nõ plz ꝓdictis Jac.Bal.Ly.nec mihi imo idẽrit quo ad debitorẽ z eiꝰ heredẽ in p̃sonali z hyp.cũ eadẽ sit rõ. Jn gl.sup ꝟbo cõditionales de istis q certis cõditionibus erant obuorij forte loquit l.dist.c.cũ nõ confidat.

Si quis vult caute. Hãc aut.itelligit clarius ꝙ hic no.vt no.in corpore vñ hec sumit.z.ś.de fid.inſt. l.cõparatiões.z p Azo.in sũ.eo.tit.ſ.itẽ fit ꝟparatio de priuato in gl.quo ad ꝟparationẽ.in ſi.ś.de reb.cre.l.i actiõe.

1 ☞ Mulieres importune sunt z fragiles z nu.z.
3 Mulieres in periculo sunt parientes.
4 Hypotheca a quo tpe dicatur contracta.
5 P̃riuilegia sic interp̃retãtur vt alienũ p̃iudicium euitetur.
6 Bona non sunt p̃ro dote obligata que ex bonis mariti per here des suntquesita.
7 P̃riuilegiũ dotis an p cessionẽ ad heredẽ eñeũ transire possit.

Asſiduis Lex ista hz quĩq partes.in p̃ria p̃oemiũ in qua inſert plures rõnes huius.l.ꝺende.scꝺa ibi,ſancimus ꝛc.ſtatuit le gẽ z rõnẽ sui ſtatuti subiungit.tertio ibi exceptis ꝛc. excipit quẽdã casum a ſtatuto suo.quarto ibi.hec añt.limitat z declarat ſtatutũ suũ circa res.qnto z vltimo declarat circa tempus.† Circa p̃imã pt̃ẽ collige ꝙ assiduitas z luctꝰ mulierũ moueriũt p̃incipẽ ſie z alis importunitas petẽtiũ,vt.ꝺ. de veti.bono. subl.l.ſz nõ solũ p̃dicta rõ mouit p̃incipẽ ſz alie vt ꝺpts.† hoc etiã de fragilitate mulierũ z ꝙ committũt ſe z sua iura. literã ex pone ibi antiquas leges p̃sẽtes qs ẽt.ſ.ibi ꝙ rei vr.acti.l.ibi senioribꝰ casus ablatiui. Jbi.ſi habebat quã hypothecariã olim nõ hẽbat nili res ſpaliter essent obligate. Ol.† Circa ſcꝺas ptes no.qs magnũ periculũ imminet mulieribꝰ ꝓpter partũ z ꝓcreationẽ liberoz qs est earũ p̃ecipuũ munus,vt.ff.de edi.edic.l.q̃ rit.ſ.i.z maxima in hoc eis cupiditas ineſt,vt.ſ.de iudi, vid.l.ū. z ad hoc.xxxij.q.ū.c.pudor z ex cusaf ẽt ſi ex ea cã iudicio non ſiſtat,vt.ff.ſi qs cau.l.ū.ſ.ſi vero ꝓpter valetudinẽ. Sepe enim ex puerperio mors matribꝰ est illata,vt inſt.de senatusc̃o.ter.ſ.ſoror.z ideo ꝺi añ ptũ onerosa i partu dolorosa z post ptum laboriosa vt extra de cõuer.inſi.c.ū.z iste sunt cause ꝛcedẽti p̃iuilegia mulieribꝰ cessantibꝰ tñ iſtis causis nõ cessat p̃iuilegium vt ptz hic ꝺñ ꝺicit siue liberos hẽat mulier ꝛc.qs est eñdes ar.ꝙ si decurio meruit excusationẽ ꝓpter nũerũ liberoz lz moriant:tñ duret p̃uilegiũ qr nõ est cã finalis qua cessante nõ cessat lex vt ꝺixi.ś.8 epi.z cle.l.gñaliꝝ.ſz forte numerꝰ liberorũ est cã finalis in decurione cũ cessantibꝰ liberis sibi nõ cõcedaf.vt.ꝺ.ꝙ nume.libe.
4 l.j.z.ff.de vac.mune.l.ū.ſ.numerus liberorũ.† Querit gl.er quo tpe Jhaf hypotheca ꝺe qua loquitur.l.ista.z ꝺicit ꝙ a tpe ꝺate dotis ar.l.cũ opz.ſ.ſi.ś.de bo.q̃lib.ſz illud videf magis contra p̃ia facie z qr exp̃ssa põt cõtrahi a tpe p̃missionis.vt.ff.e.l.j.vñ humaniꝰ vł Ly.ꝙ tacita ex tpe p̃missiõis inducaf ar.dicte.l.j. vt sic retro videaf ipleta p̃missio z bona retro obligata qz i ambiguis ꝛc.vt.ff.de iure do.l.in ambiguis z hec suit opi.Jaco.de are hic.Jtẽ tz gl.hãc.l.locũ habere in dote ꝟfessata nisi sit data re ipsa.qs puto verũ si adhuc supſit de tpe ſtra qs opponi põt ex cep.nõ nu.dotis als secꝰ vt.ś.ꝺo.cau.nõ nu.l.j.ſi ibi no.Hrã. Circa aliã qõnem quã qrit gl.vtrũ mulier p̃ferat oibus creditoribus siue habeãt tacitã hypothecã siue exp̃ssam tres sunt opi. in gl.moderniores doctores variãt. Dy.cũ tz opi.But. vt not. p eũ inſt.de ac.ſ.actionũ.in ſi. Jaco.de are.tz opin. M.ꝓpter literã q̃ hic ꝺt cõtra oẽs z qr ꝺicit p̃ferri creditoribus vallatis p̃uilegio tp̃is ergo nõ loquit solũ de p̃uilegio legali nã sic eẽt tm p̃iuilegiũ legis nõ tp̃is hãc ẽt opi.tenet ☜.nec videt posse ſz eũ riderí ad ar.M.ſi vinco vincentẽ te ꝛc.de q̃ no.z ꝺixi i auf. lz.ś.de natu.lib.Wõ ob.ꝙ lr̃a ꝺicit p̃iuilegiũ qr adiecit tẽporis vt ꝺixi fm Jac.p̃ro quo facit qr p̃iuilegia nõ ex tpe ꝛc.vt.l.p̃ini
5 legia.ff.de p̃iuile.credi.† Jtẽ nõ obstat ꝙ p̃uilegia interp̃retari debemus sine incõmodo alieno qr verũ est ſi fieri p̃t vel niſi ſi in p̃iuilegio exp̃sse ꝺicaf sicut hic erat.non ob.ꝙ mulier et fiscus pariter ambulant qr hoc nõ est semp verũ ideo hic mulier fauore reip.z p̃opter rõnes huius.l.magis est p̃iuilegiata q̃ fiscus z arg.ff.ſo.mat.l.j.vel põt ꝺici ꝙ habẽs tacitã hypothecã p̃ius q̃ fiscus nõ p̃ferat fisco vt no.ff.eo.l.ſi pignus.z ſic est idẽ in muliere quod in fisco fm Fran.ac.Ly.ꝺicit opi.M.ſiozẽ.Jn iudi cijs cõiter vidi seruari opi.But.z etiam tz Ber.extra de pig.c. ex literis.ſ.ſi.Supposito ꝙ opi.But.ſit ꝛa q̃rit gl.nũqd mulier p̃ferat in bonis postea q̃ritis z intelligẽ qõnem in habente hypothecã exp̃ssam tpe p̃tiori.Wã mulier posteriorib̃ p̃ferẽ indistincte vt no.hic z ꝙ Dy.ꝺ.ſ.actionũ.vł ꝺicẽdũ ꝙ p̃ferẽ qr vt ꝺictũ est mulier z fiscus pariticanẽ ſz fiscus hoc casu p̃ferẽ, vt.ff.de iur.fisc.l.ſi is q.gl.ſz ꝺubitatiuetz ꝟiuz sed p̃ius ꝺictũ videt verꝰ Ly.qđ est verum in rebus q̃s mulier ꝺedit viro,vt.l.

in rebus

in rebus.ff.de iur.do.z ibi in ter.z gl.z no.Bar.in.ꝺ.l.ſi is.ff.de iur.fil.qr alias nullum esset p̃iuilegiũ.de hoc satis ꝺixi.ś.ti.p̃r. l.ſi.cir.fi. Jtẽ ꝺicit gl.ꝙ idẽ p̃iuilegiũ hz in bonis soceri z idem
6 no.ff.ſo.ma.l.ſi q̃ſtãte.in p̃in.z.l.j.† Jtẽ ꝺicit gl.ꝙ bona q̃sita p heredes ex bonis mariti nõ sunt obligata p̃ dote.Ly.ꝺistinguit aut sunt q̃sita ex bonis mariti p gñalẽ acq̃sitionẽ z tunc sunt obligata,vt.ꝺ.p̃uilegia.ſ.j. Aut sunt q̃sita aliũde vt ex negotiatiõe 1
z tũc nõ,vt.ś.in gb.cau.pig.taci. Jbi.l.ū.z.ff.de cõiun.cũ eman. 2
li.et.l.cũ emãcipaꝰ.ſ.pe.z de hoc ꝺixi.ś.de iur.do.l.vbi adhuc. ver.ſz an bona heredis.z vide ẽt qs no.ver.ſe.qđ si maritꝰ obligauit bona sua z heredis sui nũqd sint obligata bona p̃opria heredis istẽ est ꝺubiũ vł ꝙ nõ,vt.ś.ti.p̃ri.l.q filios.z ar.ś.8 manu test.l.seruo. Jn Jtiũ vł qr rẽ heredis p̃t legare sicut suã,vt.ff. de leg.ū.l.vnũ ex fa.ſ.ſi rẽ.z hoc tz Pe.ſz vt ꝺixi Ly.ꝺt nõ esse ſine ꝺubio qr ſz leget rẽ heredis sicut suã nõ tũ afficit rẽ reali iure 1
sicut ꝺixi.ś.cõia de le.l.ū. Jtẽ q̃rit gl.nũqd hec.l.locũ habeat vbi mr̃imoniũ nõ valuit vł ꝙ nõ qr nõ ẽ ꝺos sine mr̃imonio,vt.ś. de ꝺon.añ nup.l.j.z.ū.qr rõnes huiꝰ.l.seu aliq̃ ex eis cessare videtur ergo z lex,vt.ff.de iurepa.l.adigere.ſ.ꝙis.z sic arguit gl.ff. de iur.do.l.ſi sponſa. Jtiũ tz gl.ſm Jo.qr inter p̃sonales hz p̃iuilegiũ vꝛor putatiua,vt.l.ū.in ſi.de p̃iui.cred.ergo inter reales arg.huiꝰ.l. Jſtud tñ ar.lz eo vt.ar Jo.z imperator hac.l.nõ videtur bonũ qr nõ segt ſi hz inter p̃sonales ergo z inter reales. Hã idẽ possem dicere in act.depositi.opi.tñ Joã.vbiq; tenet ꝓ eius opi.facit.ꝺ.l.ſi spõſa.z.ff.de p̃iui.cre.l.ū.ſ.ſi.z ſo.ma.l.ſi cũ dotẽ.ſ.ſi. Jtẽ q̃rit Ly.ſi mulier sibi ꝓuidit de exp̃ssa hypotheca per quẽtionẽ nũqd nihilominꝰ habebit tacitã p̃uilegiatã p.l.istaz. Pe.tz ꝙ nõ per.l.ꝺ.de pac.conuen.l.ſi. Jo. Jbi sentire vł ꝙ lex il la locũ nõ hẽat in dote ꝙ quo facit qr pactũ nõ põt dotis ꝛditio nẽ deteriorẽ ꝟstituere,vt.ff.de pact.l.ſi vn.ſ.ꝙ in ſpẽ.z de pact. ꝺot.l.attilicin. Circa tertiã pt̃ẽ no.ibi ne qs posteriori ꝛc.illud vulgare nõ ꝺz discooperi vnũ altare vt aliud coopiaf ad qs cõ co.ff.de ꝺã.infec.l.ſi finita.ſ.ſi añ.ū.rñ.ſz in p̃rio est ꝟtra ſz illꝰ in pignore p̃rorio in quo nõ ꝟsideraf p̃ositas si sunt eiusdẽ titu li,vt.ś.de bo.auf.iu.poſ.l.ſi.z no.ś.e.l.ſi ſecreto. Jtẽ hic 8ı ꝙ illꝰ p̃uilegiũ trãſit ad filios.ſz nũqd ad filios alteriꝰ mr̃imonijꝰ qđã ꝙ sic,vt.ff.ſo.ma.l.maritũ.z qz ſi denegaf heredi extraneo a cõtrario sensu filijs ꝛcedit qr in multis p̃uilegiaꝝ filij z nõ heredes extranei,vt.ff.ad treb.l.ex facto.ſ.ſi.qs cũ eo.l.ū.ſ. ſolet.de ope.lib.l.ſi operarũ.z in auf.de alie.z emphy.z in ti.de ſuc.ſcuꝺo.z.ś.de epi.z cle.l.ū.in ſi. Jn Jtiũ facit hec.l.qđ ꝺicit eiusdem matrimonij.z ar.ff.ſo.ma.l.etiã.preterea mulier hz istud p̃iuilegiũ ꝓpter matrimoniũ ergo p ꝟſus z filij sibi ex eoꝺẽ mr̃imonio suscepti qr propter vnũquodq; z illud magis fm philosophuz z probaf.ś.de sac.san.ecc.l.iubem. coniuncta auf.multo. ibi si
7 gnata.z hoc tz Pe.vltimo querit Ly.† nunqd p̃uilegiũ dotis possit per cessionẽ transire ad extraneũ.de hoc ꝺic vt.ś.de p̃iui. ꝺot.l.vnica. Ja.de are.hic tz ꝙ nõ per.l.ſi ex pluribus.de admi. tu.z de rit.nup.l.nõ solũ.ſ.pe.Circa q̃rtã pt̃ẽ op.ꝙ iste p̃uilegiũ extendatur etiã ad ꝺona.ꝓpter nup.vt.ś.de iur.do.l.vbi.in hoc sunt.ll.itricate,z ideo Ly.ꝺistinguit aut querit de actione intentanda a marito aut ab vꝛore.primo casu si querit vtrũ mariteꝰ habeat tacitã hypothecã in bonis vꝛoris p̃io ꝺon. ꝓpter nup. sicut vꝛor p̃io ꝺote in bonis viri,ꝺicunt docto.ꝙ nõ qr nõ est.l. cautum z nostrũ nõ est leges extendere,vt.ff.ſo.ma.l.ſi vero. Secundo casu q̃si querit de muliere tũc aut mulier vult agere p ꝺona.ꝓpter nup.ex pacto lucrãꝺi.z isto casu hz tacitam hypothecam.vt.ꝺ.l.vbi.ſz nõ hz eã p̃iuilegiatã vt anterioribus creditoribꝰ p̃ferat vt hic. Aut vult mulier agere p̃io ꝺonatione p̃io ꝓpter nup.tãq̃ obligata p̃ sua ꝺote vt sibi sufficiat.z hoc casu hz fortiꝰ p̃iuilegiũ in ista ꝺonatione p̃sequenda quã hẽat in aliꝝ bonis mariti p̃retentiõe ꝺotis vt in auf.vt immobilia añ nup. ꝺonationis.ſ.j. Jn gl.imo nõ ex tpe ibi vltimo nasci hic est regulare ibi casuale.ꝓpter ꝛditionẽ ibi appositã vł hic q̃tũ ad hy pothecariã act.ibi q̃tum ad ꝺonẽ que cõpleta erat Ja.de bel.

Quotiure. Intellige hãc auf.ꝙ mulier p̃ferẽtur mutuãti refectiõe si mutuãs sit posterior tpe vt in corpe vnde sumit ibi veniat ãt alter posterior.sec̃ si esset p̃rior.vt ibi no.z.ś.e.l.assiduis.in gl.mag.ibi,itẽ adhuc ꝟ ꝛc. ☜.tñ intelligit in mutuãte ad refectionẽ pacto appositio ꝙ sibi obligeꝝ tũc cñ ꝺt hr̃e hypothecã z p̃iuilegiatã.gl.tñ intelligit ꝙ sine pacto hz tacitã, vt.ff. in quib.cau.pig.ta.cõtra.l.j.z de hoc ꝺixi.ś.e.l.ſz. Alb.de berg.

Si quid Excipit vnũ casum a.ſ.exceptis.et Et intelligit Jac.de are.hãc auf.in rebus inestimatis datis in ꝺotẽ.ſi enim essent estimate tũc idẽ qs in rebus mariti qr mariti cẽſent,vt.l.quoties.ś.de iur.ꝺot.z.ff.eo. l.;lerunqz.ad fi.z idem sequitur ☜.gl.tñ hic tz contrariũ p̃io quo facit.ff.ſo.mat.l.ſi cum ꝺotem.ſ.fi.de p̃iui.credi.l.ſi ventri.

ſ.in bonis.Ly.ꝺistinguit aut bona sunt soluendo aut non.p̃rimo casu sit idez qs in aliꝝ rebus mariti in ſcꝺo non vt no.ś.de iur.do.l.in rebus.in p̃in.

De ꝟs qui in p̃riorũ creditorũ locũ succedunt. Rubrica.

☞ Creditor scꝺs quando p̃riorꝭ loco succedat.
Hypothecarie secundo creditori data succedenti primo an sit eadem que primo ꝺabatur.

Non omnimodo. Vide Azo. in sum.eo.et ponit ꝺictũ in gñe.ſcꝺo in specie.z p̃ro plena declaratiõe ꝺistinguẽ aut secũꝺ creditor offert p̃rior aut extraneus aut ipſe ꝺebitor primo casu succedit secundus loco p̃rioris eriã sine pacto,vt.j.e.l.ſi.z.ś.ti.p̃ri.l.j.z.ff.qui pot.in pig.ha.l.potior.ſ.ſi. Sed hic ꝺubitaf vtrũ succedat solũ in p̃sonali act.an etiaz in ius pignoris z videt ꝙ in ius pignoris tñ.ś.de pig.l.scꝺs.z.ś. ti.p̃ri.l.p̃rio.Et ſi ꝺicas qũo stabit hypothecaria sine p̃sona: respondeo sicut stat alias fm quoſdam.ff.de pub.l. imperator.z de iur.fil.l.deniqz.Jn cõtrariũ videt qr nõ potest teneri pignus ei ꝙ non hz ius agendi,vt.ff.de pig.l.is qui.z ꝙ vtraqz trãſit facit.j.e.l.pen.que ꝺicit in ius successiſti.z.ff.de reb.eo.l.ſi pupillorũ.ſ.pe.in ſi.vbi ꝺicit ius pignoris etiam qs ꝺicit nõ solũ p̃sonale:z ad idem.de tut.z ra.distr.l.j.ſ.nunc tractemus.ś.ś.de cõtrario iudi.tu.l.ū.vel potest ꝺici ꝙ succedat in ius p̃sonale qr põt impetrare per officiũ iudicis vt sibi cedatur.ar.ff.de leg.j.l.ſi res obligata.fm Ja.de are.gl.tñ videtur tenere ꝙ succedit solũ in p̃sonali.non autem in hypothecaria.vt not.ꝺ.de iur.reipu. l.ū.lib.xj.qs est notandum. Scꝺo casu qñ extraneus offert ꝺicit gl.qs ꝺuo sunt necessaria ſz pactum de succedendo z pactũ obligationis.vt hic z.ś.de p̃iui.fisc.l.ſi cum pecuniam. Tamen circa istud scꝺm mẽbrum ꝺistinguit p̃fatus Jac.aut extraneꝰ soluit vt emptor.nois aut vt gestor negotiorũ aut ꝟhendo.primo casu hz vtilẽ act.ś.de act.z obl.l.ſi creditor.z ibi ꝺixi. Scꝺo casu qñ solvit vt gestor.aut fecit sibi act.cedi z hz personalẽ z hy pothecariã vt ꝺictus.ll.z.ś.de p̃iui.fisc.l.ſi. Aut nõ fecit sibi cedi z tũc hz act.neg.gest.tñ nõ añt aliqs ius primi creditoris,vt ś.de p̃iui.fisc.l.ū.z de pig.l.res obligatas. Si añt cõtrahendo puta qr mutuabat pecuniã ꝺebitor:i z eiꝰ volũtate numerat creꝺitori tũc hz locũ ista gl. Tertio casu qñ ipſe ꝺebitor offert gl.q̃ est.ff.q̃ res pig.ob.poſſ.l.aristo.ꝺicit qs regrunf quatuor. lz gl. hic z Azo.in sum.a.ſ.j.ꝺicat qs tria sufficiũt. z hoc vbi querit de iure hypothece. Sed nunqd tot regrunf ad succedendũ in iure p̃sonalis actionis:ꝺic ꝙ ꝺuo sufficiũt ꝙ ponunt.ff.de p̃iuil. cred.l.ſi neutri.ſ.ſi. Jtẽ q̃rit gl.† nunqd hec hypothecaria q̃ ꝺatur scꝺo creditori succedẽti in locũ p̃mi sit eaꝺẽ in essentia ea q̃ ꝺabat p̃imo gl.ꝺt ꝙ nõ ſz iuris fictiõe reputaf eaꝺẽ ista qđ est de apicib̃ iuris. Solet ẽt q̃ri vtrũ actio qua tenef heres z defunctus sit eaꝺẽ.z ꝺicunt ꝺoc.qđ est eaꝺẽ specie nõ numero qr actio inheret ossibus.vt.ff.de pecu.l.quis ergo.mortuo ergo testatore vera mortꝰ actio.ſz qr heres ſingitur eaꝺem persona 8ı eaꝺez actio specie.z ſic etiã potest ꝺici qđ sint eaꝺem specie nõ numero.istud tñ nõ p̃cꝺit in actionibus realib̃ sed solũ in p̃sonalibus que ossibus inheret vt p̃ꝺixi sed iura realia non inherent persone z ideo p̃st in alios transire.ſz hypothecaria est ius reale ergo ꝛc.vt.ś.de pig.l.pig.z de pig.l.ſi fundus.ſ.in vendicatione.z ideo in q̃stione ista ꝺistinguit Jac.de are.aut ꝺebitor satiſfecit aio se liberandi z etiã extincta est,vt.ff.de ſol.l.q res.ſ.area. Aut nõ aio liberãꝺi ſz trãſferẽꝺi ius in scꝺm creditorẽ z tũc eaꝺẽ hypothecaria trãſit in scꝺm z idẽ ſi soluit creditor scꝺs scꝺm Jac.de are.z ☜.tũc eñ eaꝺẽ tranſit iuris ptãte qr tũc videt fieri aio trãſferẽꝺi ius primi in scꝺz z est quaſi q̃ꝺã p̃mutatio z nõ liberatio ar.ff.de reb.eo.l.ſi pupillorũ.ſ.fi. Jn ꝺubio aũt qñ ꝺebitor offert p̃sumeref ꝙ aio se liberãꝺi.arg.ff.de ſol.l.z magis.et ꝙ no.p Dy.ff.de ſol.l.modestinus.in emptore aũt pignoris qui emit a primo creditore quid iuris sit ꝺicã.e.l.pen.an aũt primus creditor possit offerre scꝺo no.z ꝺixi.ś.ti.p̃r.l.j.qđ si primus creditor fecit pactũ ꝺebitori de nõ petendo ꝺeinꝺe fecit pactũ de petendo nunqđ erit potior scꝺo nõ obstãte pacto de nõ petẽꝺo.z videf qs scꝺs sit potior qr q̃ritũ est sibi ius per pactũ de nõ petendo qr ei inuito nõ potuit auferri.vt.ff.de pact.l.vlt.z locati.l. ſi cũ hermes. Jn cõtrariũ est qr per pactũ de nõ petẽꝺo non fit obligatio sublata ſz solũ elisa per exceptionẽ que tollitur p vltimũ pactũ de petẽꝺo.ff.de pac.l.ſi vnus.ſ.pact.z ad hoc facit not.in Spe.de pac.ff.vlti.ver,ſed pone.z ver. ſed nunquid.

Cum pro patre. Jn gl.j.in ſi.nec cessio re ſctã valeret ꝺic vt ibi in glo.ſi enim in ſi.z.ś.de pet.her.l.hereditatis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Si potiores. Quero an ẽptor de q̃ loquitur hec. l. hẽat rẽ emptã obligatã, gl. dicit qs nõ ſz retẽtionẽ tm q1 pignus nõ põt cõſiſtere in re ſua, vt. l. neq3 pign⁹. Jac. de are. ꝺt ℨ ꝛtra intelligit hãc. l. nõ ob. l. neq3 pign⁹. q1 loquit vbi plene ꝛ ꝑmu tabilr fact⁹ eſt dñs ſz nõ eſt ſic in caſu hm⁹. l. poterat eñ ℨuenire ſequẽtib⁹ creditoꝛib⁹ ꝛ eo reſpectu quo põt auelli nõ vr facta ꝛ ſic pign⁹ tz, vt. ff. de exc. rei iu. l. ſi ſertãte, ℌ. lati⁹. ꝛ de hoc plenr dicã, ℨ. ti. pr. l. i. ꝛ ſic ſm eũ iſte ẽptor ſuccedit i ius creditoris vt hẽat exce. ſi poſſidet ꝛ hypothecariã ſi nõ poſſidet de b tñ ℨuenire ꝑ pactũ neceſſe ẽ, vt no. ff. de diſt. pig. l. cũ por. vt dixi. ſ. e. l. j.

¶ Si antiquior creditor pignus vendiderit. Rubr.

1 ☞ Creditori rẽ pignoris accipiẽti ceſſet data ptãs vendendi.
2 Obligatio pignoris confunditur per dominũ acquiſitionem.

Si vendidiſſet. Vide Azo. in ſum. ℌop. ſ. l. ſi cũ vẽderet. in pn. ꝛ dic vt ibi no. Querit Jaco. de aret. vnũ qs dicit nñ audiuiſſe q̃ri. Ly. tñ ꝺt ſe inuenſſe q̃ſitũ in ſcripturis vltramõtanoꝝ ꝛ quaſi eodẽ mõ ſolui ꝛ qõ eſt q̃ ſit rõ diuerſitatis inter primũ ꝛ ſcõm caſum hui⁹. l.
1 rñdet q1 ſ vbi creditor accepit rẽ pignoris vr ſibi data ptãs vt vẽdat tãq̃ dñs. vt. ff. de di. ꝛ tẽp. pſcr. l. de acceſſionib⁹. ꝛ inſti. qui. alie. lz. ℨ. j. ꝛ ſ̃ pactũ factũ vt nõ liceat vẽdere pignus nõ ꝫ quominus vẽdi poſſit trina monitiõe p̃cedẽte, vt. ff. de pig. ac. l. q1 obminerit. Si ergo creditor hz ius vẽdẽdi ꝛ dñiũ trãſferendi: ergo tale dz poſſe trãſferri quale fuit penes debitorẽ pignoris q̃erit ꝛ ſi debitor poſtea pignoꝛaret apꝰ alii obligatio ſcõa pẽdet ex dñio iſtius ita q̃ ſi ex cã p̃cedẽti auferat dñiũ debitori ꝑ q̃s auferk oib⁹ quoꝛ ius pẽdet ex facto debitoris ſicut alꝭ cõtingit ẽt l. cõmiſſoria. ff. de in diẽ addic. l. vbi. ℌ. ſed marcell⁹. q1 ſoluto iure datoris tolliť ius acq̃ſitoꝛ. cũ ergo vẽdit poꝛ creditor ℨfundunk ꝛ ſoluunk oĩa iura q̃ pẽdẽt ex illo dñio, ſz q̃n recepit inſolutũ tũc dñiũ cauſak ab accep. in ſolutũ nõ exptãte ſibi tradita vt vẽdat imo q̃ accepit in ſolutũ eo mõ accepit q̃ hodie debitor hz ſz illꝰ eſt affectũ vi ſcõe obligatiõis ꝛ iõ cũ ex ſua cã trãſit ꝛ iſta eſt nũio Ja. p̃dicti. ℙe. vero ꝺt q̃ creditor vẽdit tãq̃ dñs. vt. d. l. de acceſſionib⁹. iõ ꝛc. Sz vbi debitor vẽdit nõ põt hoc facere in p̃iudiciũ ſcõi creditoꝛ ꝛ eodẽ mõ quo ſcõs creditor poſſet abeo euellere ꝛ põt ꝛ a ſuo emptore. Sz nũqd cũ poꝛ creditor emit hz adhuc rẽ ipam obligatã vt ſi caderet a poſſeſſiõe poſſet recupare p hypothecariã. de hoc dixi. ℨ. ti. pri. l. pe. ꝛ gl. hic vr tenere q̃ ſic ꝛ q̃ ita demũ videat creditor a pignore recedliſſe ſi irreuocabili ſ eſſet datio. hic aũt nõ fuit irreuocabilis ꝓpter ſcõm creditoꝛ rẽ ꝛ ſic remanet ius pignoris ſic ꝛ alꝭ dñs pſcribit vt dixi. ℨ. qs
2 me. cã. l. iij. ꝛ de vſuſc. l. ſeq̃. ℌ. ſi i rẽ. ꝛ. ℨ. aduer. credi. l. j. ꝛ. ij. ꝛ ℨ ꝺt Ja. ℨ are, ſz Ja. ℨ ra. ꝺt ſ q̃ vez ẽ q̃ p acq̃ſitionẽ dñiũ ℨfiũdak obligatio pignoris ꝓpter iuris neceſſitatẽq1 eadẽ res nõ ꝑtẽ ſibi obligata ſz effectus obligationis durat agẽdo ꝛ excipiẽdo. ꝛ ita innuit hic exꝑſſe i fine nec alibi memini ita exꝑeſſum ꝛ tollit dubiũ gl. q̃ eſt. ff. de exce. rei iu. l. ſi exrãte, ℌ. latinus. ꝛ ad hoc ẽt facit l. pe. ℨ. ti. pri. ꝛ de iur. deli. l. ſi. ℌ. in cõputatione. ꝛ eſt exꝑſſum. ℨ. mã. l. p diuerſas. ℌ. exceptis. ibi. ꝓ munimine ꝛ tuitiõe ꝛc. ꝛ. ff. g po. in pig. ha. l. mulier. in fi. ꝛ de leg. i. ſires. in fi. ꝛ iõ in regula iuris cũ principale. ponit verbũ plerũq3 ꝓp hmõi caſus in qb⁹ lz iuris neceſſitas tollat actionẽ tñ remanet effect⁹ ſm eũ. Ly. ꝺt ſe aliq̃ tenuiſſe q̃ ius ℨextinguebaſ ſz tñ lex dabat iſtud ius i caſibus ſubueniẽdo ℨ iuris neceſſitatẽ ꝛ ſic iſtud ius dicaſ datiuũ a lege ſic alꝭ ꝺt. ff. de ſo. l. ſtichũ. ℌ. j. poſtea ꝺt nõ videri ſibi dr̃iaz in quatũq3 ex p̃dictis ſiũs ſtet q1 videnk eadẽ effectu. Itẽ q̃rit ſi creditor q accepit i ſolutũ poſtea vẽdidit cuidã alteri, ſcõs creditor vult offerre ẽptori ꝛ rẽ recipe nũqd poſſit. vr q̃ nõ in ꝑn. huius. l. z. ℨ. j. l. ſe. ℌ. qui po. in pig. ha. l. ſi gñalr. ꝛ. ff. de diſtr. pig. l. cum prior. ℨn ℨuiũ vr q1 iſte creditor q recepit iſolutũ dñiũ eſt nact⁹ a debitore. ꝛ idẽ ſi accepiſſet a iudice cui⁹ factũ reputak factũ debitoris, vt. ℨ. de euic. l. ſi ex cã. ergo ꝛc. vt ℌ. ij. rñ. vñ iſte nõ vẽdit vt dñs ꝛ dñiũ hz effectũ penes ſe. vt. ℌ. dixi nõ ob. ꝑn. hui⁹. l. q1 obtinet cũ vẽdidit iure creditoꝛ ℨ ex ptãte p̃ia p̃cedẽte alꝭ obligatiões ſz in caſu, ꝓpoſito nõ ſic imo vẽdidit ex dñio iã affecto per ſcõam obligationẽ ſm Jac. de are. ꝛ ideo q vult bñ cõſulere emptori qui vult emere pignus multis creditoribus obligatum cõſulat q̃ emat a priore creditore vendente iure creditoris q1 tũc omnia ſunt plana, vt. ℨ. de diſtra. pig. l. q1 a creditore.

¶ Si cõis res pignori data ſit. Rubrica.

Eſtater. Vide Azo. in ſum. q̃rit Ly. ſi obligatũ facio dimiſſionẽ cũ titio nũqd erit obligata ſolaps mihi obuẽta vr tota ꝑ dimiſſo vr q̃ ſolũ ps mihi obligata obuẽta, vt. ff. de ac. em. l. iul. ℌ. idẽ celſ⁹. Cõtrariũ ẽ vez vt. ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol. l. ſi cõſenſit. ℌ. ſi. Nõ ob. ℌ. idẽ celſus. q1 loquitur in iure pſonali vbi ſolũ de parte ſua deſignata vr obligatio facta. at hic loqmur de reali qs mutari nõ poteſt ꝛ qualibet ptẽ ſequit ꝛ iõ qualitercũq3 diuidak nõ p̃iudicet creditori in iure pignoris, vt. ℨ. vl. no. ꝛ ex hoc põt rñderi ſm Pet. ad aliã qõnẽ qdã impetrauit p̃bẽdã vacaturã p̃tinẽtẽ ad collationẽ abbatis tpe ꝛ pmutationis. abbas pmutauit dictã eccleſiã cũ eꝓ: deinde vacauit nũqd debebiť impetrãti: dicẽdũ eſt q̃ ſic: q̃ſitũ ẽ ſibi ius reale ꝛ iõ rẽ ſequik. ꝛ idẽ de iure p̃fonat⁹ q1 ſi cũ alio permutek nõ nocet impetrantt. ar. ꝺ. l. ſi conſenſit. cũ ſi.

¶ De precario pignore. Rubrica.

Super rubri. Vide Azo. in ſum. ꝛ plenius p Roffr. de off. iud. quo petit creditor bona debitoris poſſidere. ꝛ dic qs ordo legis a diuo Pio ſeruak i iſto pignore ꝛ fit miſſio ex diffinitiua ſecus ſi ex titulo ex qb. cau. in poſ. ea. vel ex ti. vt in poſ. leg. ſm Pe. Et ſi miſſus cadat a poſſeſſiõe recupat ꝓ hypothecariaz vt ℨ. l. ij. ꝛ. ff. vt in poſ. leg. l. is cui. ℌ. queri põt. Jn gl. vlt. l. j. ibi ꝛ cõſiciente alꝭ ſec⁹, vt. ꝺ. l. a diuo pio. ℌ. ſic quoq3. ibi ſola ℨuẽtiõe, vt ℌ. que res pig. ob. poſ. Et no. ex iſto titulo q̃ tãta eſt authoritas iud. in pignore ℨſtituẽdo q̃ta eſt obligatio ℨuẽtiõ alis debitoris ꝛ ad hoc. ℨ. ti. pr. l. vlt. ℨ. de euic. l. ſi ob cãm. ꝛ inſt. de offi. iudi. ℌ. ſi. ꝛ de hoc ẽt no. ff. de pig. act. l. j. ꝛ. l. nõ eſt mirũ vtrũ miſſus ex ꝓtorio pignore poſſideat tã in reali q̃ in pſonali dixi. ℌ. de pſcri. ꝛxx. ann. l. ſi quis emptionis. ℌ. ſi. ꝛ no. per Roſ. ꝺ. tit. ꝛ in Spec. de contumacia. ℌ. nunc de effectu. ver. ſed vtrũ miſſus poſſet etiã hic tradi materia primi ꝛ ſecũdi decreti de qua recurre ad remiſſiones quas poſui. ꝺ. l. ſi emptionis. ℌ. ij. ꝛ latius dixi. ℌ. de bo. autho. iud. poſ. l. cum proponas.

¶ Si in causam iudicati pignus captum ſit. Rub.

Res ob causam. Vide Azo. in ſumma qs dixi. ℌ. ti. pr. ꝛ ℨ ſtruel Fam. nã in vicẽ ꝛc. nã authoritas iubẽtis ſuccedit in vicẽ. i. in locũ iuſte obligatiõis. ℌ. ℨcte ex cã ℨt⁹. qs ẽ ℨ. ꝛ qs ꝺt gl. q̃ vẽ ditio ſit hodie poſt quatuoꝛ mẽſes per. l. vl. ℌ. de vſu. rei iud. ꝛ. l. ij. ꝛ. ti. dic verũ eſſe cum ſit miſſio ex diffinitiua ſed ex interlocutoria nõ eſt tps a iure ſtatutuz, ſz iudicis arbitrio relinquitur, vt no. ℌ. de bon. auf. iud. poſ. l. cũ ꝓponas. ꝛ aut. ibi poſita ꝛ vide qs notaui. ℌ. de iur. do. impe. l. ſi.

☞ Iuder an poſſit victor cõcedere vt diſtrahat ſua authoritate.

Cum in causas. Quid ſi iuder cõcedit victori licentiã vt ſua authoritate diſtrahat ſicut cõtinue ſit bergomi. videt qs non valeat q1 in re, ꝓpria nõ põt author ſieri, vt. ff. de auct. preſtã. l. j. ꝛ q1 nõ eſt ſingulis cõcedendũ ꝛc. vt. ff. de reg. iur. l. nõ eſt ſingulis. Jn ℨuiũ vr caſus a ℨrio ſenſu. ff. de re iud. l. miles. ℌ. q̃ iudicanti. ꝛ ibi in gl. qs ſequik Jaco. de are. et ad hoc poſſent adduci que no. in ſimili qõne vtrũ iudex poſſit cõcedere alicui q̃ ingrediak poſ. ꝓpria authoritate. ℌ. ſi ꝓ viz vel mõ. l. ij. ꝛ q1 hic de licitatione fit mẽtio q̃ro qõnẽ quã vidi de facto ptãs bergomi licitabat ſubhaſtabat dacia cõis bergomi de volũtate antianoꝝ p̃ſidentiũ. negotiatoꝝ cõis, piecit bacuſ lũ quos licitabat in terrã hoc mõ quicũq3 vellet ꝓ mille lib. recipet baculũ ꝛ hret datiũ qs ſubhaſtabat. vnus accepit baculũ ꝛ deinde apparet alius plus offerens. q̃rit nunquid iſte plus offerẽs debeat admitti. ꝛ primo videt q̃ nõ ſz firma debeat remanere ipſa ſubhaſtatio, vt. ℨ. ne rez quã fiſcus ven. euin. l. j. ij. ꝛ ꝓ hoc ℌ. de reſcin. ven. l. de cõtractu. ꝛ. l. ſi quos. ꝛ. l. raras. ſi ꝓpter pub. pẽſita. l. ſi. ꝛ videt caſus. ℨ. de venden. rebus ciui. l. q1 is incremẽtum. lib. x. ꝛ. l. vlt. in fi. ꝛ. ℨ. de remiſ. pign. l. hypothecas. in fin. ℨn ℨuiũ vr q1 ptãs nõ ſeruauit ſolẽnitatẽ debitã i ſubhaſtãdo, nec eñ deponere debuit baculũ ſicut depoſuit nec licuit ſibi limitare certũ ptiũ ſz debuit exꝑctare quem cũq3 volẽtez pl⁹ offerre ꝛ pl⁹ offerenti dare vt aut. hoc ius poꝛrectũ. ꝛ ideo nõ valuit talis ſubhaſtatio ſolẽnitate debita nõ ſeruata, vt. ꝺ. aut. hoc ius poꝛ rectum, ꝛ p̃io hoc. l. de iure fiſc. ſi minori p̃tio. cum ibi no. ll. x. ꝛ de fid. inſtr. ꝛ iur. haſt. fiſ. l. j. ibi mala fide ꝛc. cũ ibi no. ꝛ eo. tit. l. ſi tẽpoꝛa. cum ibi no. ꝛ q1 in vẽditione taliũ rex intercedere ꝺz ſalte maioꝛ pars decurionum, vt. ℨ. de decur. l. nominationũ. ꝛ. ꝺ. l. ſi. de vendẽ. re. ciui. ꝛ. l. ij. de p̃ed. curia. ꝛ hoc vez puto de ſtricto iure ſi deficit ſolennitas p iura p̃dicta ſz ℨuiũ viderim obſeruari vbi aũt ſolẽnitas affuiſſet crederẽ adiectionẽ nõ admitti ſz qdã

diſtinguant

diſtinguãt vtrũ talis vẽditio vel locatio foret fcta in ꝑpetuũ et tũc ũ admittaſ ſcs pl⁹ offerẽs alꝭ ſic ꝓ dictas. ll. ſi tpa. ꝛ. l. ℌ. ius incrementũ. cũ ibi no. ꝛ ad hoc allegant de fund. patrimo. l. iij. et de loc. fun. ciui. l. ſi. lib. rj. Si tñ veteres ꝛductores tñ dare velit ℌtum offert ꝓ nouos ꝑferunt nouis, vt. ꝺ. l. ſi. de loc. fundo. ciui. ꝛ põt eſſe ratio, vt. ff. de pub. l. cotem ferro. ℌ. ſi.

1 ☞ Creditori quibus poſſit vtj ſuccurri.

Im causam iudicati. Op. de. l. ſ. ti. pr. vbi ẽt per aliũ iudicẽ ſine auc. prin. admittiť ſicut qlibet extrane⁹ ſz dic q̃ ibi iure licitatiõis petebat admitti cũ aliis emptoꝛib⁹ apparẽtib⁹ hic aũt calliditate debitoris vt hic ꝺ. ꝛ iõ creditor nõ põt ipetrare dñiũ niſi a principe vt hic dick.
1 †Sũt ergo tres vie ꝓ quas ſuccurrik creditori, vna ẽ vt ſibi vendak ſicut cuidã extraneo ꝛ iſta ẽ tutior, vt ℌ. ꝛ. ℨ. l. pr. Alia eſt q̃ adjiciak pign⁹ ipſi creditori ꝓ debitoꝛ. alia q̃ dek i ſolutũ vẽditio ꝛ iſolutũ datio ꝑt fieri ꝑ quelibet iudicẽ. Adiectio ſolũ ꝑ principe de hoc dic vt no. ff. de reg. iur. l. a diuo pio. ℌ. ſi pignora. ꝛ ibi no.

¶ Si pignus pignori datum ſit. Rubrica.

1 ☞ Res aliena non poteſt obligari.
2 Uſusfructus duplex eſt.

Etiam. Vide Azo. i ſumma. e. ꝛ ℨtinet tria dicta. Et rõ dubitandi fuit q1 tres aliena non põt obligari, vt. ℨ. que res pig. ob. poſ. l. q̃ditũ. ℨz vez eſt in oĩo aliena i qua nullꝰ ius hr̃ alꝭ ſec⁹, vt hic, ꝛ. ff. de pig. l. lex vectigali. op. gl. ff. de ℨhẽ. emp. l. q tabernas. ꝛ ꝺ leg. j. l. ſi dom⁹. ℌ. ſi. vr q̃cedere hãc oppoſitionẽ ꝛ q̃ ſi ſtupefacta recedit. tu ſecure dicas q̃ q̃n aliqs hz ius in re ꝛ vẽdit vel obligat rẽ illã aut ℨhẽs ſe cũ ſciebat ꝛ tũc tñ illud ius vr veniſſe in ℨctu nec põt cõqueri q ſciuit. Si ignoꝛabat q̃ in dubio ꝑſumit tũc qui totũ vendit vel obligat in totũ tenet lz nõ valeat cũ effectu niſi quater⁹ ius hz, vt. ff. depoſi. l. j. ℌ. ſi cõuenerit. ꝛ ſic fuit ℌ ꝛ iõ ꝑte nõ tz ſm Pet. Sz poſſet inſtare ſi non vz qs ago vt ago ꝛc. ſed vic vt dixi. ℨ. de teſt. l. nõ codicillũ. ꝛ de iur. ꝛ fact. ign.
2 L. cũ quis. †Sed de quo vſuf. hic loquit cũ ſit duplex. ſ. formalis ꝛ cauſalis. primũ nõ põt habere dñs in re ſua, vt. ff. ſi vſuf. pe. l. vti fruſ, mideo de vtroq3 põt intelligi. nã ſi habes vſumf. forma lẽ ꝛ obligas videris obligare ius reale tuũ vt mõ dixi. Itẽ ſi hẽs cãlẽpotes obligare vt in pſona alteri⁹ ꝛ ſic alio mõ trauſſerk q̃ ſit penes te. vt. ff. de vſufr. l. ꝓ noſtrũ. Itẽ hic ꝺ. dari vtilẽ hypothecariã ſz q̃re nõ ꝺak directa. glo. ꝺt q̃ nõ eſt dñs q obligat ita no. ff. de pig. l. grege. ℌ. q pignori. iſtud nihil eſt ſm Ly. ꝛ ideo alꝭ ℨcedũt q̃ directa ꝺek ꝛ exponũt hic vtilis. i. efficax. ſicut ꝛ alias in multis locis exponiť vel ſm Pe. prior creditor hz directam ſcõs vtilem or nõ eſt res ſibi obligata ſz ius tm̃ in glo. vlt. ibi ex traneo ꝛc, vt. ff. de iur. do. l. ſi vſuſfr. fundi. Pl.

¶ De partu pignoris. Rubrica.

Partus pignoris. Vide Azo. in ſum. eo. Opp. qs idebitũ cedat, vt. ℨ. de diſt. pig. l. i. Solu. vt ibi in gl. nona no. ꝛ logk ti. iſte de ptu natoꝛ poſt obligationẽ. qd de nato añ nũqd cedat i obl. vr q̃ ſic q̃ſi matre ſequak doc. dicũt q̃ ſi eſt tã tenere et artis q̃ ſine matre viuere nõ põt tũc vr obligat⁹, vt. ff. cõmo. l. ſi vt certo. ℌ. vſq3 adeo. Itẽ q̃ in. l. ij. ꝺ. de operib⁹ cõputandis in creditũ dic deducẽtis exꝑenſis, vt. ff. cõmo. l. in reb⁹. ℌ. poſſunt. Alb. de roſa, de berg. ll. doc. exꝑel.

¶ De remissione pignoris. Rubrica.

1 ☞ Preſentia domini operatur in obligando rem alienam.

Ste. Vide Azo. i ſum. op. gl. de. l. ſicut. ℌ. nõ vr. p̃ia ſol. plz ℙe. ꝛ approbat i l. ℨtia. p. l. ff. de re. iur. l. libertas. i gl. j. ibi mandare, vt. ℌ. de his q a nõ dño. l. iij. ꝛ. v. ibi ſec⁹ in vẽditiõe, vt. ff. de ℨhen. emp. l. rẽ aliẽa. ꝛ ſic i obligando rem aliẽa preſentia dñi operat ſecus in venditione vel legato, vt. ff. de pig. ac. l. caius.
3 **Ipbaueris.** Vide qs plene not. in. ℌ. de pignore. allegato in glo.

Si ignorante. Quid in ſciẽte. gl. tz vnũ ℌ. ℨiuiũ. tu dic aut apparet de exꝑſſo aſenſu ꝛ ſeruak q̃ actũ eſt, vr. ℌ. ſi tecuz. alꝭ incipit q̃ſitũ. ſi nõ apparet quid ſit actũ in dubio vr remittere, vt. ff. q mo. pig. vel hy. ſol. l. paul⁹. ꝛ ſic ſtelligak qs

no. ꝺ. ℌ. ſi tecũ. Si aũt nõ appet de aſenſu exꝑreſſo nihil vr remiſſum. vt. ſ. l. pri. neq3 poſtpolitũ, vt. j. l. pri. maxime ſm doctrinã eoꝝ q̃ no. in. l. cal⁹. de pig. ac. q1 põt inuito ꝛ ignoꝛãte primo creditoꝛe adũcere ſcõ creditoꝛi, vt. ff. de ſepara. l. j. ꝛ not. ℌ. ſi antiquioꝛ cred. l. j. ergo p̃tia nihil opak ꝓ ea q̃ ibi not. Querit gloſ, qd i poſtea q̃ſitis. Pet. ꝛ gl. dicũt q̃ ſi eſt ſic⁹ ꝑfert, vt. l. ſi is q̃ ff. de iur. fiſ. ꝛ ibi plene not. ſi eſt ꝑuat⁹ lz circa hoc ſint varie opin. Pe. tz ꝛ cõcurrũt, vt. ff. q pot. in pig. ha. l. idẽq3. ℌ. ſi. ꝛ ibi hoc tz gl. Jac. de are. dicit q̃ in priuatis priuoꝝ preferturꝛ plene dixi. ℌ. que res pig. ob. poſ. l. ſi. ꝛ tetigi. ℌ. qui pot. in pig. hab. l. lz.

Debitum. Principale nõ tenet nec acceſſoriũ tacitũ bzocardicũ eſt ꝛ dubiũ de quo dixi in auc. ingreſſi ſi non tz ingreſſus au teneat dedicatio bonoꝝ.

Eo tempore. Cõtra. ℌ. vt nemo inuitus agere ꝛc. ſol. vt ibi not. qd ſit programma, dic vt. ℌ. cõmunatiões epiſtolas. l. ſin. ꝛ multũ ſepe allegak hec. l. q̃ iſta pgrãmata ꝛ publice ꝓclamationes ſeu pconizationes p̃dicant. contra qs vr. ℌ. qño ꝛ q̃n iud. auc. qui ſemel. Sed dic vt ibi plene no. ver. vlt. nor.

Cum ex causa. In gl. j. in fi. vt. ff. de cõdi. inde. l. idebita. tj. rñ. In gl. idẽ ſic quacũq3 in ſi. hoc vez q̃n luiſſet nõ hoc pacto vt in pignus ſuccederet ſm qs no. ℌ. de his qui in prio. cred. l. j. ꝛ hic hoc actum fuit vt innuit litera vt pignoris vinculum ꝛc. ꝛ ideo glo. non conuenit textui. Old.

1 ☞ Creditori contentiens alienationi pignoris an habere poſſit regreſſum contra debitorem.
2 Licentia data ſemel ad vnum receſſum an ad omnes poſtea receſſus poſſit extendi.
3 Generale reſtringi ꝺz ad id quod eſt veriſimile.

Solita prouidetia. Op. gl. de. l. ſi. cut. ℌ. ſuperna cuñ. gl. approbat in ℨrio ſenſu q̃ hic certificerat q̃ vẽdiderat ibi dubiũ ꝛ cã approbat hic Ol. Jac. de are. cui⁹ opi. Ly. hic ſeq̃ diſtinguit aut ℨſentit creditor alienationi pignoris ꝑtertu habẽdi ſolutionẽ ex ptio ꝛ tũc debitorẽ ꝛ ei⁹ heredẽ poſſidentẽ hypothecaria ꝑt ℨuenire ſi nõ eſt ſibi ſatisfactũ nec ℨſenſus p̃iudicat, vt. l. ſicut. ℌ. illꝺ. aut ℨſenſit liberaliter vr remitteret ius pignoꝛ ꝛ nõ ꝑt ãpli⁹ ad pign⁹ redire vt hic, aut dubitak ꝛ in dubio vr vt ſibi ſatiſſiat ꝛ ſic logk ℙal. ℌ. ſupuacuuz. ꝛ idẽ tz ℙe. ꝛ lz gl. ℌ videak diſtinguere vtrũ res redeat ad ꝺbitorẽ cũ vr nõ approbat Fr. acc. imo ꝺt idẽ ẽt ſi ex cauſa res redeat ad debitorẽ redeat dũ tñ bona fide fuerit fcta p̃ia vẽditio ꝛ ſecuta traditio vt exꝑſſe ptz ex hac lra q̃ idiſcrete log̃k ibi quoꝺ ltimo poſtea mõ ꝛc. ꝛ ar. exꝑſſũ. j. ti. ij. l. q ꝛ ſub imagine. in fi. ibi nec vẽdit a bona fide ꝛc. aliud eſt em̃ p̃mã vẽditionẽ nõ ℨtare ſz reſolui vel bona fide nõ fieri ſz ſimulate ꝛ ad traditionẽ nõ. ꝑcedit: ſic em̃ res redit ad ꝺbitorẽ vel penes eũ remaẽt cũ ſua cã obligationis ꝛ ſic loquñt. ℌ. ſupuacuũ. ꝛ. ℌ. ſi volũtate. aliꝺ ẽ p̃mã vẽditionẽ fieri cũ effectu ꝛ rẽ poſtea ad ꝺbitorẽ q̃ſiq3 ℨtu puẽre ꝛ tũc hz locũ hec. l. ar. ꝺ. l. ꝛ q ſub imagine. Sz q̃rit gl. ℨ Ja. q̃re nõ caꝺit i obligatiõe res iſta ſaltẽ pp ꝑbũ futur⁹ qꝺ i gñali obligatione apponi ſolitũ ẽ ꝛ idẽ ſi nõ appõak: q1 ſubintelligit a. l. vt. ℌ. q̃ res pig. ob. poſ. l. ſi. ꝺic q̃ dupler ẽ rõ p̃ia q1 cũ ꝺbitor obligauit p̃ntia hãc rẽ obligauit obligãdo futura obligauit ſolũ illa q̃ſi crãt p̃ntia ergo iſta res q̃ p̃ntialr erat ſua nõ cadit ſub obligatione futuroꝝ ſz ſub obligatiõe p̃ntiſ ꝛ ℬ ſdicat hic iſta in ſi. vbi vt pote ab imitio ei ſupposita ꝛc. ꝛ. ff. ℌ. ℨhẽ. ẽptr. l. nec emptio. Alia rõ eſt q1 iuris fictione in gñali obligatiõe ois res q̃ q̃ritur retro tpe obligatiõis obligata vr ar. ꝺ. l. nec ẽptio. ꝛ ſic i caſu p̃ntiꝭ hac fictiõe attẽta repik ℨſec⁹ poſt obligationẽ adhibit⁹. ꝛ poſt ℨtũ inueniet remiſſum ius pignoris ergo nec ꝑ verbũ p̃ntiꝭ nec ꝑ ꝑbũ futuroꝝ cadit ſub obligatiõe qs ẽt facit ꝓ opi. ꝺ. Ja. quam tz, ℌ. q po. ſ pig. ha. l. lz ꝑicta ẽt facñt ad pulchꝛã qõne quã diſputauit. ꝺ. Ol. qꝺ ſcholaris padue ℨrit mutuũ pacto appoſito ꝛ iuꝛo firmato q̃ ꝺbito nõ ſoluto idẽñ rececederet ſine lnia credit oris habita a creditore lnia receſſit. q̃rik an q̃ñcũq3 poſtea padue reuerſus debito nõ ſoluto poſſit ſine pena piuriꝰ recedere ſi nẽ licẽtia creditoꝛ ꝛ vr q̃ſi caſus huiꝰ. l. q̃ ſemel. ℨcedẽdo licẽtiã remiſerit ius ſuũ ꝛ dato q̃ ſi reuertat nõ reincidat i vinculũ pacti poſt multa allegata p ℨ tz ℨtum ꝛ q̃ pactũ obnoxiaueritſcholarẽ ad licẽtiã creditoris ꝑtrãdã quocũq3 receſſu debito nõ ſoluto q1 iſta ꝓba nõ ſoluto ꝺbito, ℌ. ſic intellectũ imꝓnunt ꝛ ipoñtãt vt nõ verbis videat pactũ oppoſitũ, vt. ℌ. cõia de leg. l. ij. in fi. ꝛ nõ in foliꝭ ꝓbox ſz radice rõnis virt⁹ pacti ſit poſita. l. q. j. c. marchiõ ꝛ baſilides. extra de ver. ſig. c. intelligẽtia. ꝛ de ann. leg. l. iij. ℌ. cõditio. ſic em̃ ſi teſtator ꝺat aliq̃ vt cõtẽ quoꝺ ita lia erit: ſic ꝛ hic ſcholaris in abſentia conſtitutus de creditoris licẽtia cũ fuerit preſens in pactũ reincidet vel potius efficaciter

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō sublatū agnoscet.ar.ff.de suspe.rut.l.iii.§.q̄ si qs ita tutor? datus, de exc.tu.l.titius.z ar.de test.mil.l.qs 82.§.miles testamētū.
2 An aūt lnia data possit intelligi z extēdi ad oēs recessus sic dic: Aut fuit determinate petita z determinate data z nō, pcedit cō q̄ determinationi stat.aut indeterminate petita sz determinate data:z dar determinationi creditoris q̄ rei quā do legē dico quā volo,vt.ff.de so.l.j.z de pac.dot.l.ob res.§.j.cū si.z q̄ in credit? arbitrio erat dare vel nō dare ergo in dādo sicut voluit pactū limitare,vt.ff.de in lit.iur.l.videamus.§.sed an inder.aut determinate petita z determinate data z tūc dz intelligi determinata fm petitionē,vt instit.de inu.stip.§.pterea inutili.z.ff.de interro.act.Si vero vtrumq; indeterminate tūc dicit extēdi solum ad pūtē z instantē recessum p iura ad hoc in ar.allegata.z q̄ tot sunt necessarie remissiones quot sunt nūciationes,vt.ff.de ope.no.nun.l.de pupillo.§.fi.z.l.se.z p hoc bñ facit q̄ patronus 2sentiēdo nup,libere pdit opas,vt.ff.de ope.lib.l.sicut p'on?.z tñ si desijt nupta esse peti possunt,vt.ff.e.ti.l.plane.sic z in pposito lnia ꝯtinum;z indeterminata z indefinita restringif solū ad
3 illū recessum de quo agebaf.vt.ā.ad velleia.l.iubem?.†z q̄ gñalia restringi debēt ad verisīle.vt.ff.de serui.l.si seruit?.z in regula iuris in obscuris,verisīle aūt ē creditorē noluisse lniaz ad oēs recessus extēdi sz solū ad pūtē q̄ donatio nō ꝑsumit,vt.ff.de donā.l.fili?.z de pac.l.3 iura.z talis remissio eqpollet donatiōi,vt ff.q.mo.pig.vel hyp.sol.l.si cōsenserit.§.j.z aperti?.l.sicut re coi posali.§.an paciscī.z si velles dicere vtrāq; verisīle,tudinē cōcurrere in ſspice q̄ dī i.d.l.i obscuris,vbi dī q̄ plerūq; fieri solet.Frequēti? aūt accidit q̄ debitores lniam petāt q̄ ē eis scđo petēti-
bus creditores offerāt:ergo fm p̄dictā regulā p̄sumendum est ita factū esse sumpto ar.a cōiter accidētibus,vt.ā.de arb.l.j.no.z sic interp̄tatio obscuritatis fiet 3 scholarē q̄ vba lnie obscure petēde ab eo initiū assumpserat,vt.ff.de 3hen.em. in p̄nc.z p ista determinatiōe q̄ lnia extendak solū ad primū z instantē recessum facit.ff.de ver.sig.l.boues.§.hoc sermone.si qs plen? videre voluerit recurrat ad qōnes p̄dictā. Ad p̄dicta etiā facit q̄ no.in simi.ā.de spon.l.si,in ver.in.j.q.z de natu.lib.l.cum quis in questione Jo.an.ver.circa secundum articulum.

¶ Etiā ob chirographa.pecu.pignus teneri posse. Rubrica.

Super rubri. Uis Azo.in summa
pterea.z cō suevit allegari q̄ rubrica est de substātia z ius facit ad hoc.ā.vt nemo inuit? agere vl accusare cogak z ne qs in cā sua iudicet vl ius sibi dicat cū fi.z de hoc no.p Jo.an.in pe.li. vj.in gl.nor.rub.z p Arch.ix.di.qs nesciat in fi.z p eūdē de pen. dif.j.hec aūt verba. Ho.etiā gl.hui? rubrice p legibus gñalr intelligēdis siue p̄ncipiū siue finis sit gñalis ad qs sepe allegatur.

1 ¶ Dolus in quo differat a metu.
2 Pignus p:o quo debito retineri possit.
3 Pignus an possit retineri p:o debito conditionali.
4 Creditor an possit retinere pignus ob debitum chirographarium ante pignus contractum.
5 Exceptio compensationis an sit personalis.
6 Retentio pignoris quare contra secundum creditorem offerentem non detur.

Pignus intercidit. Quatuor hz
ptes.in prima fuit facta nouatio nil acto de pignore,z iō nulla pignoris p̄secutio 2petit.in scđa fuit actū de pignore z iō daf ei? p̄secutio p pecunia qua erat obligatū.In tertia datur ei? retētio ēt p alia pecunia.In quarta excipit casum i quo p alia pecunia nō daf retētio.ptes satis patēt in lra.z summarie.h.d.pign? extinguif nouatiōe volūtaria nō necessaria z retnef ob chyrographariā pecuniā agēte obligatore nō offerēte scđo creditore. Opp.ā.ti.pr.l.debitū.sol.vt in gl.caue tñ q̄ dīa est iter dolū z metū q̄ edictū qs met.cā est vt ē scriptū.hinc ē q̄ ēt si deiusso? liberat? p metū debitoris tenef q̄ puenit ad cū liberatio.vt.ff.qs me.cā.l.illd.z idē dicēdū vbi extranei? p debitore desisset pign?.fz edictū de dolo est p̄sonale.in quo distinguēdū est aut q̄rif de pignore ipsi? debitoris q 2sequit liberationē p dolū:z tūc sicut dol? nocet in p̄ncipali ita z in pignore,vt.d.l.debi tū. Aut q̄rif de pignore tertij p reo obligato vel fideiussore q nō fit doli 2sci? tūc aut liberak p̄ncipalī p nouationē z sublato principali tollif accessorii nisi forte in subsidiū debitore existēte nō soluēdo,ar.ff.de eo p quē fa.erit,l.fi. Aut liberatio p̄stita ē p pactū:z tūc fi agerek 3 accessiones z exciperēt de pacto replicabit ā dolo,ſ.q̄ pactū sine dolo extorti. Jtē no.ex scđo rūso hui?.l.cōfundi sniaz eoz q̄dicebāt p sniaz fieri nouationē z extingui p̄stitā obligationē de quo dixi,ā.de vsu,rei iud.l.fi. Querit Jacob.de
2 are,†nūqd p nālī debito vel ciuili tm̄ possit pign? retineri, vł q̄ sic q:tale debitū 2pēsak,vt.ff.ā 2pē.l.ēt.z q:tali obligatiōi accedere p̄t fideiusso:,vt.ff.de fideiuſ.l.fideiusſor obligari.§.fideiuſ so:.z pign?.vt.ff.de pig.l.q̄situ.§.fi.Ja.de are.3 q:b.Loqtur de debito vtroq; iure cū dicat de pecunia mutuata vbi ē vtrumq; vinculū.z p b facit.ā.de vsu.l.p retētionē.z q:hoc ē ius spāle vt retineat 3 regulas cōes,z iō nō pdūcēdī.idē tz Uber.de bo.q:hec.l.debitore.loquit z q̄ est natur obligat? debitor:dici nō p̄t vt pbak exp̄sse.ff.de so.l.fi is.§.flauī.z q̄ dies le.ce.l.cū illd. z debitor:dī a quo iuito exigi p̄t.vt.ff.de ver.ob.l.debitor:. Jtē lz hic dicat de mutuo tū fm gl.z bñ idē ē i alio 3ctu z de mutuo gña exēpli ēt vt z als.ff.de vi z vi ar.l.j.§.qs vulgo.Sz nūqd lo cū hēat p debito in diē vł q̄ sic q:debitor ē,vt.ff.de 2di.inde.l.i die,z venit i 2pēsationē,vt.ff.de 2pē.l.fi cū mili.§.fi. In 3ciū vł e.ti.l.q̄ i diē.z q̄ q̄ aī diē agit male agit,vt.ff.q̄ di. vsusf.le.ce.l. j.in fi. Albert? papi.tenebat q̄ retineri possit q:ad multa dak retētio ad q̄ nō dak petitio. Uber.de bo.cui? opi.hic sequit Ja. de ra.z de are.dicit aut p̄sona debitoris suspecta est:z tūc possit retineri als nō,ar.ff.de pig.l.q̄situ.ex q.cau.in pos.eak.l.i possessione.§.j.z.l.fulcini?.§.si in diē.z ar.ā.mā.l.si p ea.z so.mo.l.ij.i
3 p̄n.†Quid si erat debitū sub 2ditiōe:vł q̄ retineri possit q:creditor ē,vt.ff.de ac.z ob.l.is cui.z desiderare p̄t vt i pos. mittak, vt.ff.ex q.cau.in pos.eak.l.in pos.vł exp̄ssum.ff.de pig.act.l.si necessarias.§.j.§z ibi daf retētio p cautiōe p̄stāda.In 3ciū vł q̄ debitū sub 3dōne nō est debitū,vt.ff.de ver.sig.l.cedere. instī.de ā.ob.§.ex 3dōnali.z.ff.de pig.l.grege.§.si sub 3dōne. Uber.p̄dī stinguit.aut ē 3dō onerituria:z tūc q:p pura hł,vt.ff.de nouā.l.si pupill?.§.j.dek retētio als nō q:ēt solutū repeti posset,vt ff.de 2di.inde.l.si sub 2di.§z cū hec.l.2cedat solū retentionem, nūqd creditor posset vedere:dic qs nō q:hec,l.nō 2cedit fz vendet ppter creditū p quo est obligatū:z si qd ēresiduū 2putabit in chyrographario debito fm Uber.vt.ff.de 2pē.l.j.z.ū.Quid si creditor 2cessit debitori pign? p̄cario vult revocare p̄cariuz z debitor offerre debitū nūqd tenef offerre ēt chyrographariaz pecuniā p qua dabaf retētio:qdā q̄ sic,vt.ā.loca.l.si quis cōductionis.z de p̄cario.l.vlt.ij.nisi.alij 3 per.l.si debitor.ff.de p̄cario.z ita dicit Dy.determinati fuisse ē facto.Sz pone q̄ debitor obligauit mihi duo pignora p diuersis debitis vnū ē idoneū alis nō nūqd poterit retineri,p min? idoneo z p vtroq; debito vł q̄ nō q:cessat p̄uisio legis vbi homo sibi p̄uidet,vt.ā.de pac.2uen.l.fi.z de p̄cario.l.z hz.ſ.cū qs.z.h.d.Ly. Dy.tenuisse z quoslā modernos.z p hoc facit litera hui?.l. que ēt ēt quasi dicat nedū p alia z p alia z hoc.ff.in gb.cau.pig.ta. 3ha.l.fin.z hoc tz Ja.de are.nō obstat hec litera q̄ dicit simpliciter q:ipse nō exponit sicut gl.id est sine pignore:sed exponit nō solū retinetur pignus p pecunia p qua obligatū est sed ētiā p:o ea p:o qua non est obligatū. Non obstat prealle.a.l.vlt.de pac. conuen.q:loquit de p̄uilegio personali a quo facilius receditur q̄ a iure cōi.Sed nunqd hec lex habeat locū in tacita hypotheca?videk q̄ sic q:parificatur.ā.de sec.nup.l.hac edictali.§.pe.z.l.si qs poris.§.nullo.z de iur.fisc.l.mo schis.z in quib.cau.pign.ta.contra.l.est differētia. Uber.dicit dubium esse z nō soluit ego autē crederem idē cū sit eadē ratio. Jtē quid si erat pignus obligatū p:o decē creditor:de illis fecit pactū z remissionē pignoris nunqd adhuc debitur retentio p debito chyrographario vł q̄ nō ppter pignoris remissionem q:lz sublatum sit pignus nō tñ sublatū est bñficiū retētionis qđ daf per hanc.l.Querit si cadat a pignore nūqd petere possit vt possit vti retētione.dicit qđ nō:q:hec.l.solam retētionē nō petitionē cōcedit sic z alias multa retinem? que petere nō possumus,vt.ff.de neg.ge.l.si pupilli.§.fi.Quid in capto ab hostibus quez redemi nunquid eum potero p:o alia pecunia mihi ex alia causa debita retinere, Uber.q̄ non z nihil allegat. Sed dici p̄t q̄ lex vlti.j.de cap.z posſti.reuer.que de hoc loquit specialis sit z nō extendenda nec ibi dī q̄ sit obligatus redemptus tanq̄ pignus cū sit liber homo lz teneatur p̄tium reddere vel quinquennio seruire vt ibi.itē querit nunquid hec.l. locum habeati noīe debitoris obligato.z dicit q̄ sic.lz em̄ hic dicat possi det idē ēt z si quasi possideat,ar.ff.ex gb.cau.ma.l.itē ait.§.scđo. z q:hz vtilē hypothecariā,vt.ā.que res pign.obli.pos.l. nomē. cū si. Alij tñ cōtra z dicunt hanc.l.loqui solū in creditoribus q̄ vere possident nō in incorporalibus.vt.ff.de acq.re.do.l.seru?. §.incorporales.qđ si p̄ obligauit filiū in casu concesso,dicit qđ nō hz locū q:ille casus singularis nō est trahendus ad 2sequētia. Jtē q̄rit si cōmodaui ibi rē meā vt obligares p decē nunqd p alia pecunia poterit creditor retinere,vł q̄ nō q:volūtas cōmodātis facit finē 2modato,vt.ff.de nego.gest.l.q aliena.§.ij.et 2mo.l.in 2modato.§.sicut.z q:sic ē i fideiussore,vt.ā.loc.l.si cuz hermes.z.ff.loc.l.itē q̄rit.§.q impleto.Cōtrariū tz Ubertus:q:2modās sciunt vel scire debuit retineri posse vñ 2sentiēdo obligationi
4 gationi etiā retentioni vł consensisse.ar.ff.de fideiuſ.l.si quis p
4 eo.§.si numerus.z bene.ff.ad munici.l.ij.†Sed nunquid dabit retentio creditori solū de debito chirographario aī pignus cōtracto an etiā postea tz qđ devtroq; cū hec.l.indistincte loquak z non sit dare rationē diuersitatis. Jtez querit si aliqs successit debitori q̄ pignus obligauerat nunquid creditori dabit retentio pignoris p debito p̄prio heredis,vł q̄ nō q:p se nec suo nomine erat pignus obligatū ar.ff. de inofficio.testa.l.si filius. in fi.ſ. de cuic.l.si.cōtrarium tenet cum reputetur eadem persona cū defuncto.z p:o hoc.ff.de cōdi.indi.l.si nō sortē.§.filiussa. Jtē queritur quid in pignore p̄cario.z vł q̄ idē q:parificantur in recuperatione si a possessione cadāt,ā.de p̄co.pig.l.ij.z hoc tz Uber. lz in quibusdā differant.z q:videtur eadem ratio, Item querit cū hic in fine dicatur qđ contra scīm creditorē offerentē nō hz locum retentio.nūqd idē in emptore qui emit pignus.gl. dicit qđ idē.lz licet glo.ita simplr loquaf Ly.tñ dicit qđ si emptor possideat verum est qđ se liberare possit offerendo solū debitū p quo pignus erat obligatum. Sed si creditor possideat tūc est dubiū q̄ oēs exceptiones que poterant obiici venditori videntur obstare emptori.vt.ff.de pig.l.si superatus.§.per iniuriam. de pac. l.si tibi.§.pactū de reg.iur.l.qs ipsis.sed si venditor non obtulisset vtrūq; debitū repelleret ergo z emptor.Sz p̄t dici q̄ hec exceptio locū habeat in vēditore q:erat debitor:sz emptor nō est debitor:ergo z.z fic vł q̄ ista exceptio sit p̄sonalis z regrat debitum esse in persona agentis sicut z in persona cōpēsantis ex
5 gitur hinc inde debitū vt.ff.de compensa.l.j.z sicut regulariter vnus non cōpensat alteri debitū ita nec opponit exceptionē p̄sonalem vt.ff.de except.l.exceptiones.z hanc tenent Jac.de are. Uber.z Ly. Dy.† tñ tenet q̄ exceptio cōpensationis nō est personalis qt no.per eū de noua.l.doli.z extra de reg.iur.c.fi qs in ius succedit.in fi.lib.vj.ergo a simili videk q̄ ista exceptio sit realis,quid si vēdidi tibi rē z totū p̄tiū non est solutū z sic possum retinere loco pignoris rē venditā,vt.ff.de act.emp.l.iul.§.offerri nunquid soluto toto p̄tio potero retinere rē p alio debito?dic q̄ non:q:nō est pignor:ata,lz loco pignoris potuerit retineri z q:ante traditionē erat venditoris z ideo nō poterat sibi esse obligata.z sic nō hz locū hec.l. Quid in tutore obligante rē minoris nūqd dabit retentio creditori. Uber. q̄ sic q:nō dz occasio iuris trahi ad iniquū cōpēdium.ā. p emptore.l.pe. Sz nūquid pupillus poterit 3 hoc petere restitutionē.videk q̄ non,q:vsus est iure cōi vt.ā.de in inte.resti.l.fi.z q:dānuz nō patitur ex quo vtrūq; debitum erat verum z habebat necesse soluere. In contrarium est q:in hoc est lesus q̄ res sua retinetur que nō poterat als peti nec retineri z ppter hoc dak restitutio,vt.ff. de min. l.etiā.z.l.ait p̄tor:.§.nō solum.z hoc tz Uber. Quid si debitor cōueniter pressim q̄ nō esset obligata nisi p illo debito? videtur qđ hec.l. tūc locū nō habeat vt verba aliquid operent.ff.de le.j. l.si q̄s. 3nū tz Uber.q̄ nihilominus retētioni sit locus q:a bene seruak pactū q:nō obligak nisi p debito illo sed solū modo retinek auctoritate huius.l.hocverū nisi in pacto foret dictū expresse qđ retineri nō posset q:tunc pacto starek. qđ si debitor egit pignoratitia 3 creditorē q̄ soluerat debitū creditor:fuit cōdēnatus ad restitutionē rei nūquid post sniam poterit vti retentione p alio debito.vł q̄ non imo hoc debuerit opponi aī sniam.ar. eius qđ ff.de fideiuſ.l.fideiusſores. In 3ciū vł q̄ p:o:in condēna.hoc bñficiū nō abstulit nec etiā auferre potuisset arg.ſ.de adul.l.adulter.cū si. Uber.ēt aut aī sniam de ista retētione fuit oppositū z ea nō obstāte 2dēnatus fuit ad restitutionē z tūc vti non possit als sic.ā.de fide instr.l.si.z.ff.de neg.ge.l.finaūt.§.fin. cū si. Sed nūquid 3 fideiusſorē soluētē pōt vti tali retētione an nō obstāte retētione teneak restituere pignus fideiusſori.de hac qōne no.in gl.ſ.de fidei.l.ū.z de hoc ibi dicek. Quid si iste creditor:volebat vti retētiōe p debito ciuili z naturali sz obstabat exceptio maced.velleiani vel p̄scriptiōis. Uber.ēt q̄ nō ēt nō cōsiderato q̄ sit exceptio odiosa vel fauorabilis q:q̄ūq; p exce.pimi p̄sit nō 2pēsank,vt.ff.de cōpē.l.q̄ūq;.z q:ille est creditor cui nō obstabat exceptio vt.ff.de ſ.fid.l.creditore. Quid si hēo debitorē,sine pignore q̄ erat debitor:titū sub pignore iuī ad titiū z recepi cessionē crediti sui debitor:vult soluē istī creditū.ego aūt volo retinere pign? p̄prio meo:credito.nūqd possuz. Ja.bal.qđ sic z docuit creditores hāc cautelā z sic fm Ly.aurit eoz malitia sugeri pōt.qđā tñ fm Ly.tenēt 3ciū dicētes q̄ hec.l.solū hz locū q̄ credita sunt er p̄sona vni? creditoris,sec? si diuersoz:vt.ff. q.mo.pig.vel hy.sol.l.fi.z de act.z obli.l.si is q̄ fricbū 3 quos vł hec.l. q̄ sequit vbi habēt origine ex diuersis,lz rūdeā q̄ p nouationē in persona vni? sunt obligatiōes sed ita est in ppōsito p
6 cessationē.sed † q̄ est rō q̄ cōtra scīm creditorē offerētē nō dak retētio::oic q̄ soluit id in quo nō tenek vt sibi cōfirmet pignus.z iō nō cōpellit soluere nisi id p quo pignus est obligatum. debitor: autē ad vtrūq; debitum obligatus est vnde nō mirum si per
5 retentionēm soluere cōpellatur qđ dz Ol. Ultimo q:hic p Ja. de bel.bñ tractaf de ista materia retentiōis de qua no.ā.cōmo.l. fi.dic fm eū aut aliqs eligit p̄ncipaliter alicui? fidē sicut in depositor.z cōmodator.sik.bus aut scđario.primo casu cessat q̄libet retentio siuē p vią cōpēsationis siue simplicis retētionis siue quocūq; alio iure,vt.d.l.ā.de cōpēsa.l.fi.depositi.l.pe.z insti.de act. §. bonefidei.z b cōtingit rōne p̄dicte vt.d.ll.z.ff.de cōsti.pec.l.j. z hoc locū hz in deposito siue volūtario siue necessario:q:tunc auget p̄dicta vt.ff.depo.l.j.circa p̄nc. Scđo casu qñ scđario aut fit 3ctus gña solius accipiētis vt in cōmodato.z tunc idem qđ ā.z est casus.d.l.vlti.cōmo.nisi fiat ius litere q:si hoc in deposito qđ fit gña deponētis tm̄.z in quo venit solū dolus z lata culpa multofortius in cōmodato qđ fit gña accipiētis.z ibi venit etiā leuissima culpa.z hec opi.appto bak.ff.cōmo.l.in rebus.§.fi. Si p:o 3ctus fit gña vtriusq; scilicē ac 3ctu puenit ad creditorē res debitoris noie p̄signoris:z tūc creditor pōt vti retētione cōtra debitorē q̄ obligauit,vt hac.l.iij.nisi.o. si vero cōtra scīm creditorē vel emptorē vel extraneū possessorē nō pōt vt hic in fi.l.z ibi no.Si aūt res debitoris puenit ad creditorē ex alio contractu z nō p̄signoris noie si vult retinere loco p̄signoris ex ea cā ex qua ad eū puenit pōt vt.ff.de cōdi.inde.l.si nō sortē.§.si centuz. q.mo.pig. vel hy. so.l.j.in p̄n.z ad exhi.l.celsus.circa p̄n. Si p:o velit retinere ex alia cā q̄ ex qua ad eū puenit nō pōt,vt.l. p retētionē.z.d.§.fi cētū.z p̄bak hic q:qñ res p̄signoris puenit ad creditorē p̄mittit retineri ob aliā cām ergo qđ p̄signoris nō tenef nō.z sic intelligit.l. si nō inducta cū gl.sua.ā.in q.cau.pig.ta 3hi.lz videak ibi notari z qđ pōt retineri z est rō q:qñ debitor:p̄signoris dedit lz ynā cām lex imitak ei? volūtatē 2cedēdo retētionē ob aliā. Sz qñ in nullā cām obligauit tūc lex nō pōt capere 2iecturā volūtatis,vt ff.de vo.p̄le.l.j.in p̄n.z in fi. Si p:o res debitoris ad creditorē puenit vitio creditoris nullo casu pōt vti retētione vt.ā.in q.cau. pig.ta. 3hi.l.si nō inducta. Si aūt qs velit vti retētione ppter expēsas quas fecit in re vel ppter rē alicui? regulr pōt,vt.ff.de cōdi.inde.l.si in area.de doli exce.l. paul?.z cōmo.l. in reb?.§. p̄nt z.§.fi.cū si.z hac rōne scripto: pōt retinere quaternū scholaris q:puenit ad eū ex eo 3ctu vt.d.§.fi cētū.z.d.l.celsus.ver.idē ait. z arg.instī.de rerū diui.§.literarū. Jac.de bel.

¶ De distractione pignorum. Rubrica.

1 ¶ Compensatio non fit speciei ad quantitatem.

Fendum. P:o declaratiōe toti? ti.vi
de dz.i sum.e.z dic aut fructus exstāt apud creditorē z tunc sunt p:oria vt.ā.in q.cau.pig.ta. 3hi.l.quis.cū si.z debitus integrū remanet?:q:nō fit 2pēsatio spēi ad spēciē vt.ff.de pig.act.l.si cōuenerit.in p̄nc.z.ā. de partu pig.l.j. Aut creditor:cōsumpsit pignus in suā vtilitatē vel vēdidit.z sic est fact? debitor:in pecunia z tūc cōpēsatio fit hinc inde z pignus liberak vt hic z arg.d.l.si conuenerit.in.j.nīi.z.ā.de cōpē.l.inuicē.sit em̄ cōpensatio vbi hincinde debeāt pecuniavt.e. ti.l.si.in p̄n.z ibi no.z ita intelligi debent oia iura q̄ dicūt fructus in debitum cōputari vt.ā.de pig.ac.l.j.z.ū.z de vsu.ex p̄ted.et de pig.l.si dominium.cum si.Fran.ac.

Sfrestiduum. Ibi venirevt sciak q̄tū est
residuz qñ de ē ꝓbabilr dubitak. Ibi supfluo qñ erat ligdū q̄tū erat vt.ff. de statuli.l.statuliber. Jn gl.j.calculator:et vt.ff.si cui pl? q̄ p.l.fal.l.j.si cū 82. Jn gl.si aūt in fi.hoc nō est verū imo si non offerat vz vēditio nec rescindit vt.j.l.si plus q̄.nec ob.l.pe.de re iscin.vē.q:ibi loquit cū gratiose fundus fuit vēditus vel nō seruata solēnitate q̄ debuit seruari.Sy.vincenti.

¶ Creditor an possit pignus vendere nō facta p̄ius denunciatione.

Creditor. Querit si creditor:facta denun
ciatiōe seu notificatiōe de q̄ log hic vēdit nūqd valeat vēditio vł q̄ nō p.l.ista.z q:si aliqd ex solēnib? omittak in vēditiōe fiscali nō vz vt j.de fide instr.z iure haste fisca.l.j.li.z.ā. si aduer.fil.l.ij.z illud gñale q̄ nō est aliqd ex solēnibus dmittēdū vt.ff.de in inte.resti. diuus.§.j. Jn 3ciū vł q:inter cetera q̄ regrunt est bonafides q̄ si absit tū vz vēditio vt.j.si vē.pig.agak.l.j.lz sec? sit in fisco.z.ā. de rescin.vē.l.si q̄s.cū ergo lz bonafides nō adsit vz vēditio ergo z si denūciatio omittak nō faciet nullū 3ctū lz ageā 3 vēdētē vt j.si vē.pig.aga.l.cū 3.so. aut q̄rif 8 omissiōe denūciationis p quā dak ptā vēdēdi aut illius p quā dak executio ptātis acq̄sīt.p̄mo casu ops denūciationē iteruenire q:als nō hz facultatē vēdēdi.z sic qđ nīm ē.z.c. vt i regla iuris id qđ nīm. Scđo qñ hz facultatē vēdēdi ex pacto vl ex lege.z tūc denūciatio ista q̄ requirit ex ptāte

V. Auendano, in suo Dithionario moral. fol. 49. col. 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

executiõis si fuerit omissa nõ vitiat Ztctũ sed facit teneri vẽditoꝛ
z de ista tali loquit hec.l.2 sic fuit de facto obtẽtũ fm Ja.de are.
exfacit.ſ.e.l.ſi ceſſante. Nõ ob.gl.q̃ eſt hic q; intelligi dz de prima
denũciatione q̃ dat poteſtatẽ vendẽdi nõ de ea que requirit ad
executionẽ ꝛc.Albericus.

¶ Creditoꝛ pignus nõ debet vẽdere,ſi ſuper reſpignoꝛata poſ
ſit mutuum inuenire.

Quamdiu. Ja.de ra.ſt ꝓ ſi ꝓt mutuatio
nẽ inueniꝛe ſup repignoꝛata nõ
dz vẽdere;q; ſic nõ bonafide faceret,vt.ſ. ſi vẽ.pig.l.
j.qõ nõ plz Pe.ne cogat ſe ſubẽcere piculo vt.ff.ad
treb.l.q; poterat.Ly.ad qõnẽ gl.qñ plura erãt oblꝛata z ꝓ mo
dico diſtraxit rẽ magnã. Ja.de bel.approbat opi.gl.z arg.con
ria in gl.inducta dicit debere intelli fm determinationẽz glo.z
qõ eſt magna equitas.

8 **Ceſſante.** Ibi fecerit.l.creditoꝛ.In gl.j.i
ſi.vel nõ cõuenit contrarium.

Priuſ q̃ diſtraheretur p creditoꝛẽ. Ibi pmanẽte q; depoſitũ nõ renocaſtivt
ſ.q̃ po.in pig.ha.l.j.In gl.vlt.in fin.z.ſ. ſi antiquioꝛ
creditoꝛ.l.ij.in ſi.z nota.gl.iſtã ad materiã obliationis cõſignatio
nis z depoſitionis z maxime in iudicio de quo plene dixi in.l.ac
ceptam,ſ.de vſuris.

De ſpecialiter. Diſſigue aut qs ob
ligat q̃dã ſpãlr z oĩa
generalr z tũc hz locũ.l.ij.ſ.de pig.cum ibi no. Aut
obligat q̃dã ſpecialr z gñaliter oĩa ſi ex ſpãlibus nõ
poterit ſatisfieri z tunc obtinet hec lex.Ly.

9 **Ui precium.** In gl.in ſi. q; ibi de vacua
in tex.dicitur. Ol.

Secundum placiti fidem. Idest ſcõm pactũ in rei obligatiõe appoſitũ.ſic iſta
verba determinãt verbũ diſtractis qs eſt infra. Conſ
truet ergo diſtractis a debitoꝛe pignoꝛibꝰ fm placiti fidẽ maio
ri ꝓtio q̃ ei debeat ſi nihil cõuenit hz ꝛc.vide qs dixi.ſ.q potio,i
pig.ha.l.hz in fi.in rei vendi.reprobat Ol.hãc gl.q; ex pacto nõ
trãſit dñium vt no.ſ.c.l.qui priꝰ,niſi creditoꝛ noie debitoris
emiſſet z re ſibi tradita debitoꝛ ratum habuiſſet vt.ff. de acqui.
poſ.l.cõmunis.ſ.j. Old.z Fran.ac.

¶ Debitoꝛẽ venditionẽ pignoꝛis impedire non poſſe. Rub.

Super rubrica. Vide Azo.i ſum.
c.l.ij.z gl. hic poſi
ta multũ facit ad materiã denunciamentoꝛ vtrũ
denunciametũ poſſit cõtemni.de hoc plene dixi in
l.ſi fundum.ſ.de rei ven.

¶ Si vendito pignoꝛe agatur. Rubrica.

¶ Actio que cõpetat contra creditoꝛẽ doloſum.

Preſes prouincie. Ibi quã
min⁹ eſt debito alꝛ ſufficit q̃tũ eſt debitũ huic
emptoꝛi offerri vt.ſ.de reſti.militũ.l.ſi cũ mili
tarib⁹. Old.q̃rit gl.† qua act.agat hic ℨ credi
toꝛẽ dolose verſatũ.qdã q̃ interdicto fraudã
toꝛio qs nõ plz Pe.Alij ꝛ ite.reſt.Sz nec iſti ſibi plz q̃re dic
fm eſi.Aut creditoꝛ vẽdit pign⁹ z tũc tenet pignoꝛatitia actiõe
ad itereſſe aut hypothecã z tũc ac.de dolo vt.ff.ꝺ pig.ac.l.ſi gs i
pignoꝛe.Sz q; hic eſt i ſubſidiũ agi ℨ emptoꝛẽ q̃ ac.agek dic fm
Pe.rei vẽ. q; lex fingit adhuc eum dẽm.vt.j.de dona.q̃ ſub mõ
l.j.qd ſi creditoꝛ tm̃ fuit i dolo nõ emptoꝛi.nũ qd tũ poterit agi ℨ
emptoꝛẽ vꝰ q̃ nõ vt hic cõtra q̃ ſic.ſt. de eo p quẽ factũ erit.l.ſi.
Quidã tũ diſtinguit aut hz cãm lucratiuã z tũc hz nõ fuerit do
li pticeps teneꝛ i ſubſidiũ vt.ꝺ.l.vl.ſi oneroſaz nõvt ẽ.z iſta fuit
opi.Ja.de ra.ſt Pe.q̃ ſi qs cõmittit dolũ ℨ aliquẽ er q̃ terti⁹ lo
cupletaꝛ regreſſ agit in ſubſidiũ nec tũc regreſſ dol⁹ tertij.fallit ẽ
qz vꝰ hñi ℨ ſenſus diſi cũ creditoꝛ ſit tãq̃ miniſter ei⁹. Szvbi nõ
cõſenſit diſis tũc nõ regreſſ ꝓticipatio fraudis cũ dak i ſubſidiũ.
ſic z alꝛ magis ſuccurrit ei q hz volũtatẽ diſi vt.ff. de dona.in
ter virũ z vxoꝛẽ.l.ſi res. z iſta eſt melioꝛ ſententia fm Ly.

¶ Uſuſcapio locũ non habet in re furtiua.

Seruos. Op.de.l.ſ.pri.vbi priꝰ cõuenit cre
ditoꝛ ẽptoꝛ.ſol.vt dicã.j.l.pr.hic
agit act.neg.ge.i ſubſidiũ rei ſucapta.ꝺ q̃ plene no.z
dixi.ſ.de rei vẽ.l.mr̃.Itẽ dt gl.agi poſſe ℨ creditoꝛem
ad ꝓtiũ ante rẽ ſucaptã,qs nõ plz Pe.niſi demũ rẽ ſucaptaz

ſz rẽ ipaz petet ab eo ac.pig.ſec⁹ eſt in vltimis vt.l.in familie.i gl.
alleg.z.l.vẽditoꝛ.ff.de here.vẽ.† Sz q̃ño potuit vſucapi cũ credi
toꝛ diſtrahẽdo furtũ faciat vt.ff.de diſtra.pig.l.j.z rei furtiue nõ
ꝓcedit vſuſcapio vt in inſti.de vſuſ.ſ.furtiue.dic vt in gl.q̃ credi
toꝛ credebat ſe habere ius vendendi.

Si creditoꝛe. Aut creditoꝛ habuit vltra
creditũ ex ꝓtio z tũc ſuper
ſuũ reddet debitoꝛi vt.ſ.ti.ij.l.ſi.z hic qs hic ꝺt ꝙ col
luſionẽ ꝛc.tõ ꝺt qz nõ fuit collusio ex aliqua pte. Aut
mala fide vẽdidit z ꝓmioꝛi ꝓtio q̃ valeret tũc verũ ꝓtiũ ſupple
re dz de ſuo creditoꝛ debitoꝛi vt.ſ.ti.ij.l.ſi ceſſant. z hic z ſz hoc
dic nõ ꝙ colluſionẽ ꝛc.ſ.ex pte emptoꝛis q; emit bona fide hz vẽ
ditoꝛ modico vẽdẽdo fraudẽ cõmiſerit. z ſi tũc vendiꝛ tenetur
an emptoꝛ in ſubſidium teneatur dic vt dixi.ſ.l.ij.

¶ De uitione pignoris. Rubrica.

Super rubrica. Vide Azo.i
ſum. qd ſi de
bitoꝛ obligauit diuerſa pignoꝛa eidẽ creditoꝛi
diuerſis tpib⁹ z ex diuerſis cauſis vult vnũ hꝛe
re ſine altero.vꝰ qs poſſit ar.ff. de edili.edic.l. ſi
plura.z.l.ediles.i ſi.z.l.cũ eiuſdẽ. z de i diẽ addi.
l.i ij.ſ.idẽ iul.z.l.cũ duo.z ꝙ hoc de ver.ob.l.ſcire debem⁹. In ℨ
riũ vꝰ q; hz retẽtionẽ vnius ꝙ altero vt.ſ.etiã ob chirographa
riam pecuniã.l.ſi.Alberi.de roſa.

¶ Obligationes due cõſurgũt ex obligatione pignoris.
Contractus pignoris eſt de iuregentium.
Acceſſorium an tollat̃ principali ſublato.z nu.ſ.
Acceſſionum quot genera z que ſint illa z nu.ſeq.
Modus loquẽdi turpis dicendo mecum veniatis.
Mulieri cõſentiẽti alienatiõi quarũdã rerũ an obſtet exceptio
cedendarũ actionum agenti hypothecaria contra poſſeſſorem
aliarum rerum mariti.

Intelligere. Ꝙo declaratione huiꝰ.l.q̃
breuis eſt in tex.tũ.pfunda z
lõga i ſenſu.primo pone caſum ſicut lra ſonat. ſcõ
no.† qs ex obligatiõe pignoris due obligationes na
ſcunt qs indicat lra dũ ꝺ vincula in pacti qs verificari nõ põt i
vno vt.ff.de teſti.l.vbi numer⁹.ſic z in ſtipulone duo ſunt vincula
ff.de ꝛdi.inde.l.fideiuſſoꝛ.z de pac.l.j.in fi.z ſic eſt ℨ modernos q
dicũt ex Zctiꝺ iuriſgẽtiũ nõ oĩri niſi vnã obloné.ſecus in Zcti
bꝰ iuris ciuilis,vt.ſ.pact⁹ ne peteret.ꝺ.l.fideiuſſoꝛ.de q̃ no.ꝙ Ly.
ſ.ꝺ pac.l.pacta q̃ ℨ.leges.qꝺ lex iſtaꝰ deſtruere † qz Zct⁹ pigno
ris eſt Zct⁹ iuriſgẽtiũ vt.ff.de pac.l.intergẽtiũ.in pn. Pet.tũ hoc
nõ obſtãte tz opi.ꝓdictã vt i Zctu iuriſgẽtiũ nõ ſit niſi vna obli
gatio.ſ.naturalis quã ius ciuile approbat vt.ꝺ.ſ.pact⁹.circa me
diũ.z huic.l.midet q̃ hic nõ ſt vincula pp vinculũ naturale z ci
uile ſz pp hypothecariã q̃rit ex oblone pignoris z pignoꝛati
tia q̃rit ſoluto debitoꝛ vt inſti.q.mo.re ℨ.ob.ſ.fi.z arg.ff.ꝺ pac.
l.ſi tibi decẽ.ſ.de pig. Itẽ no.q̃ obls realis hz vinculum z ꝙ ſe
ſtat ſine pſonali vñ q̃ ei accedere poſſit alia obld. tñ iſtud eſt
verꝰ q̃ nõ hz vinculũ obligatiõis reſpectu reſidẽtis in pſona vt
j.ti.pri.l.ij.z ibi ei nõ accedit fideiuſſoꝛ vt plene no.ꝙ Ly.ſ.de ali.
iudi.mu.cã.l.vnica.vñ vinculũ de quo hic ꝺz nõ ꝺt facta relatio
ne ad pſonã hz facta relatione ad rẽ q̃ ꝺz obligata z iſta talis ob
ligatio nũq̃ incipit ꝙ ſe ſine principali cui accedat vt.ff. de fide.l.
j.z.l.grege. vñ ſine ſuppoſita oblone nõ ꝓcedat nec ei accedit fi
deiuſſoꝛ. Itẽ no.q̃ ſublata principali remanere ẽt acceſſoria ꝙ
hoc facta fuit hec.l.z cõcoꝛ.de pſcr.xxx.an.l.cũ notiſſimi.in pn.
ſ.j.z de cõſti.pec.l.itẽ illa.ſ.j.† Sz ℨ hoc vꝰ q̃ ſublato ꝓncipali
tollat̃ acceſſoꝛium vt.ſ.de vſur.l.eos. vbi de ẽtigi z ſatis plene
ſ.ꝺ here.vl ac.vẽ.l.ſi.dic q̃ ẽ q̃dã acceſſio q̃ fundat̃ i eqtate ſoli⁹
ſui ꝓncipalis vt ẽ acceſſio q̃ venit offõ iudicis vt.ff.de dã.infe.l.
cũ poſtulaſſem.z i iſta ſublato pncipali nõ durat acceſſoꝛius vt
ꝺ.l.eos. Quedã ẽ acceſſio q̃ ꝙ ſe fundat̃ i ſua eqtate ſepata a ꝓn
cipali vt ẽ acceſſio pignoris q̃ fundat̃ i eqtate ſui ℨct⁹ z tũc ſub
lato ꝓncipali remanet acceſſoꝛius vt ꝺ.Sz ℨ bꝰ lex exꝓſſa q̃ ꝺz ꝺ
ſublato ꝓncipali hypothecaria nõ remanere vt.ff.ꝙ.mo.pig. vꝰ
hyp.ſol.i.ſi defendẽte. So.verũ eſt ſi ſit eadẽ eqtas tollẽdi acceſ
ſoꝛiũ q̃ fuit i tollẽdo ꝓncipali vt q; inrauit debitoꝛ ſe nihil dẽre
vel ſoluit.eadẽ em eqtas q̃ tũc liberat z ab hypotheca z ſic loq̃t
lex Zuia. Sz ſi nõ ſit eadẽ eqtas tũc ſec⁹ vt ꝺ.nã eqtas q̃ ꝺ tollit
pſonalẽ nõ ꝓt tollere hypothecariã q; maioꝛi tpe durat hypo
thecaria q̃ pſonalis vt.l.cũ notiſſimi.i pn. z.ſ.j.z iõ durat hypo
thecaria iurta eqtatẽ ſuã fm Pe.Sz q̃ro q̃re exꝓplificat.l.iſta.q
dã ponũt i duoꝺ reis qs nõ plz vt ꝺt gl.Alij exꝓplificãt p.l.de
bitoꝛ.ff.ad tre.qs exꝓpluz plz Pe.Alij ponunt i ꝓſcriptione z
ꝺ approbat gl.z tunc ẽ rõ q; eqtas q̃ tollit pſonalẽ nõ ꝓt tollere
hypothecariã vt ꝓdixi. Ja.ꝺ are.põit exꝓplũ p.l.cuz qs.ſ.ſi.ff.de
ſo.z iſta

ſo.z iſta tria exꝓpla bõa ſunt. Moder.q̃rit gñaliter nũqd ſublato
ꝓncipali poſſit durare acceſſorium q̃ cui⁹ declaratiõe ꝺz diſtingui
q̃t ſunt gña acceſſionũ.z hz multa dici pñt cũ q̃ tũ ad pñs dicẽdũ
q̃ ſunt q̃tuoꝛ. qdã ẽ eñ acceſſio pſonaꝝ qdã reꝝ qdam obloñũ
qdã actionũ.ff.ꝺ ſtatu ho.l.j. Primum genꝰ ẽ pſonaꝝ acceſſio
ſicut filij accedũt matri ancille.vt.ff.ꝺ vſu.z fruct.z acceſſio.ſup
rubrica.z e.ti.l.paul⁹.ſ.j.† Eſt tũ ſpiorũ acceſſio iſta q; abſur
dũ ẽ q̃ hõ hois ſit i fructu vt e.ti.l.in pecudũ.† Sctz genꝰ eſt ac
ceſſio rerũ vbi res accedat rei vel pſone vt capiſtrũ z ſella equo z
homini veſtis vt.ff. depoſiti.l.j.ſ.q̃ depoſiẽ.† Tertiũ genꝰ eſt ac
ceſſio obligationũ qñ obld accedit obloni vt hypothecaria z ſi
deiuſſoꝛia obld vt ℎ.z.ff.de fideiuſſo.l.j.z.l.grege.ſ.j.† Quartũ
genꝰ eſt acceſſio actionũ vt qñ actio accedit actiõi z differt iſtud
a priꝛno ſumẽdo actionẽ largo mõ ẽt ꝙ offõ iudicis.q̃daz enim
ſunt acceſſiones q̃ hñt matrẽ obloné vt.ff.de pcu.l.hz.ſ.ea obld.
z iſte pñt cadere ſub ꝓcedẽti mẽbro q̃dã q̃ nõ hñt matrẽ obloné
vt iudi.officiũ vt.ff.de dã.infe.l.cũ poſtulaſſez.z de act.em.l.q p
collusionẽ.ſ.fi.q̃ effectu accedit ꝓncipali actiõi.vt.ſ. depoſiti.l.
iij. Mõ de ſingulis videam⁹.† Aut eñ q̃rit vtrũ ſublato ꝓncipali tollat̃ acceſſoꝛius in acceſſione pſonarũ z vꝰ q̃ ſic q; ſi con
ditiõe pẽdẽte moriat̃ ancilla cui accedere ꝺz part⁹ tollit acceſſo
riũ,vt.ff.de i diẽ addic.l.ſi res vẽdita. i pn. alꝛs ſcipit vbi añt.ſ.j
In ℨriũ vꝰ q; pempta nõ hñt legata nõ perit legatũ q̃tũ ad libe
roꝝ,vt.ff.de pec.leg.l.iij.z.iiij. Diſtinguẽdũ eſt aut q̃rit nũqd ſit
neceſſe i ſe pimi z dicẽdũ q̃ nõ q; mortua mr̃e nõ eſt neceſſe mori
liberos vt.ff.de pe.l.pẽgnãtis.vbi differt ſuppliciũ mr̃is pp libe
roꝝ. Aut q̃rit nũqd ſit neceſſe pimi nõ q̃tũ ad ſe ſz q̃tũ ad diſpõ
nẽ de ſe factã tũc aut erat diſpõ añ mortẽ mr̃is cõſummata aut
nõ,ꝓmo caſu ſublato ꝓncipali nõ tollit acceſſoꝛium vt.ff.de reivẽ.
l.ſoluũ.ſ.meñ. Si nõ erat ℨſummata tũc refert aut erat facta ex
ꝓſſa mẽtio de ꝓncipali z acceſſorio vt vẽdo vel legos ancillã cũ li
beris tũc ſi moꝛiret añ̃ tradat ꝓncipale nõ tollit acceſſoꝛium vt
ꝺ.l.ij.z.iiij.de peculio legato aut nõ eſt facta exꝓſſa mẽtio de ac
ceſſorio ſz d̃ꝓncipali tm̃ tũc ſi añ̃ diſpõ ℨpleat moriẽ ꝓncipale
tollit acceſſoꝛiũ,vt.ꝺ.l.ſi res vẽdita.ſi diẽ addic. In ſcõ gñe cũ
agit de acceſſione reꝝ vꝰ q̃ ſublato ꝓncipali tollat̃ acceſſoꝛium vt
q; vꝰ rẽ magis acceſſoꝛiũ bouis q̃ coꝛiũ z tũ moꝛtuo boue legato
coꝛio nõ debeẽ vt.ff.de le.ij.l.moꝛtuo boue.i pn. In ℨriũ vꝰ q; le
gato ſuo cũ peculio moꝛtuo ſuo ñ ertiguiſ peculiũ vt.ff.ꝺ pec.le.
l.j.z.ij.ff.ꝺ poſiti.l.j.ſ.q̃ ꝺpoſiti.B ſubdiſtiguẽda ſt̃ q; mẽbra
nã aut q̃rit vtrꝰ tale acceſſoꝛiũ neceſſe ſit tolli q̃tũ i ſe ſublato ꝓn
cipali z tũc ſi ꝓt ꝙ ſe ſtare vt res coꝛpalis certũ ẽ q̃ nõ tollit q; ve
ſtis q̃ ẽ neceſſaria hois ſi pit hoie moꝛtuo vt.ff.ꝺ le.j.l.ſuo alieno
ſ.j. Si añt nõ ꝓt ꝙ ſe ſtaꝰ vt res coꝛpalis tollit cũ ꝓncipali vt tol
lit fuit⁹ cũ fiꝺo vt.ff. cõla ꝙdio.l.j.z deꝰ.ſi.l.qd alis ſũt iura. aut
q̃rit nũqd ſit neceſſe tolli q̃tũ ad diſpõnes ſui tẽ aut diſpõ erat
ℨſummata z pẽpto ꝓncipali tollit acceſſoꝛiũ vt.ꝺ.l.ſoluũ.ſ. me
tiũ. aut ñ erat ℨſũmata z tũc aut fcã ẽ exꝑſſe mẽtio ꝺ ꝓncipali tm̃
aut ꝺ vtroq; ſi ꝺ ꝓncipali tm̃ tollit acceſſoꝛiũ vt.ꝺ.l.moꝛtuo bo
ue.z deꝰ die addic.l.ſi res vẽdita.ſ.idẽ iul. Si deutroq; autfcã ẽ
mẽtio p vbũ acceſſorie cõiũctiuũ vt p vbũ cũ. vt q̃legat ſeruũ
cũ peculio tũc moꝛtuo ꝓncipali ad ℨſũmationẽ moriẽ acceſſo
riũ,vt.ꝺ.l.j.z.ij.ff.ꝺ pec.le.ſz p vbũ eq copulatiuũ vt p ẽiũctionẽ
z tũc nõ tollit vt.ff.ꝺ fun.iſtr.l.ſi cui fundũ.z.ꝺ.l.j.ſ. q̃ depoſitis.
z i ꝺ differt iſta acceſſio ab acceſſiõe pſonarũ ꝙ ibi fcã mẽtio de
vtroq; nõ refert vtrũ p vbũ acceſſorie vel ꝓncipaliꝝ ẽiũctiua.rõ
eſt q; i pſonis nõ cadit ꝓprie acceſſoꝛiũ nec accedit pſona ſz res
ſic ar.ff.de vſuf.le.l.peculiũ.vñ i reb⁹ cadit illa ſubdiſtictio inter
vbũ acceſſorie vel ꝓncipaliꝝ ẽiũctiua vt dixi.ſ.ꝺ de impu.z alijs
ſub.l.ſi.z iõ ꝺt Pe.† q̃ turpis mod⁹ loquẽdi eſt iter hoies cũ ꝺz
veniatis mecũ reputaꝝ vituperiũ q; vꝰ dicere q̃ ſibi accedat qs
nõ eſt verũ q; i pſonis nõ cadit acceſſio vt dictũ eſt ſz curiales
dicũt veniã vobiſcũ. In tertio gñe de acceſſiõe obligationũ vꝰ
q̃ ſublato ꝓncipali tollat̃ acceſſoꝛiũ vt.ff.q.mo.pig.vl hy.ſo.l. ſi
deferẽte. In ℨriũ vꝰ ℬ.l.ꝺ opz diſtingui ſex mẽbra z iſtud eſt val
de vtile.aut ergo q̃rit de acceſſorio ℨhẽdo eo tpe quo tollit ꝓn
cipale:z tũc ſublato ꝓncipali tollit acceſſoꝛius vt ſi aliqs ꝓmiſit
mihi decẽ i paſchate ſub pena nõ põt ℨhi acceſſoꝛiũ ſi tollit ꝓn
cipale ſiue ipſo iure ſiue ope exꝛcep.vt.ſ.de vſur.l.acceptã.z.ff.de
vſur.l.ſi poſtq̃. Aut obligatio acceſſoria iã eſt Zcta añ̃ tollat̃
ꝓincipale z tũc aut tendũt ad diuerſos effect⁹ aut ad eũdẽ.ſi ad
diuerſos tũc quocũq; mõ tollat̃ ꝓncipale nõ tollit acceſſoꝛiũvt
ff.de act.z obli.l.traiectie.ſ.de illo.z deveꝛ.ob.l.q rome.ſ.j.z idẽ
in pena loco expenſaꝝ ſuccedẽte. Si aũt tendũt ad eũdẽ effectũ
refert aut ꝓncipale erat debitũ ipſo iure aut ope exꝛce. Si ipſo iu
re aut ꝓncipale tollit pp eqtatẽ deficiẽte in ſeipſo z tũc ſublato
ꝓncipali impoſſibile eſt acceſſoꝛiũ remanere.inſt.q.mo.tol.obl.
in pn.de re.iu.l.cũ ꝓncipal. Si autẽ nõ tollit pp eqtatẽ deficiẽte
ſz pp aliã ſubtilẽ rõnẽ tũc ſublato ꝓncipali nõ tollit acceſſoꝛiũ
vt.ff.ad tre.l.debitoꝛ.ſ.fi.de caſt.pec.l.pf.ſ.caſtrẽſe.i pn.de ſo.l.

¶ Libellus qualiter in hypothecaria ſit formandus.

Actio. Vide Az.i ſum.ff.fa.her.l.hr̃des.ſ.
idẽ iuris.z.ℨ.ti.l.ea q̃ i noib⁹ cũ ibi
no.z no.q̃ realis actio nõ obligat pſonã.z facit
lex iſta ꝓ ꝺo formatiõe libelli i hypothecaria q̃
formari ꝺeat ſicut ſit bergomi q̃ rẽ reſtituat vel
debitũ ſoluat vt.ff.ꝺ pig.l.ſi fundũ i vẽditiõe. et
ꝺt ℬ Ly.q̃ rof.nõ formiat ſic i libello ꝺ q̃ſi futiana imo ſoluũ petit
rei reſtõnẽ.z ita ꝺt Pe.fieri ꝺebere q; rei reſtõ eſt i obloneꝝ hz de
biti ſolutio ſit i ſolutiõe z ptãte cõueꝛi qs bñficiũ ℬ lex exprimit
hĩ ſi.z ſic eſt diſiũctio.l.nõ hois.z iſtud eſt verꝰ vt.ff.de re iu.l.mi
les.ſ.dotẽ.z vide in ſpe.de libelloꝝ cõcep.ſ.ad hec.ti.ℨ.ℬ autez
notãdũ.nõ tm̃ vitiat libell⁹ ſi iſtud bñficiũ ſolnẽdi debitũ i libel
lo exprimat.nõ tm̃ adhuc ꝺz ℨdenari poſſeſſoꝛ q; ad ℬ nõ ẽ obli
gat⁹ hz ſolũ ad rei reſtõnẽ hz ℨriũ fiat bergomi vbi ℨdenat q̃ in
tra.z.ꝺies rẽ reſtituat vel itra.xxx.debitũ ſoluat q̃ ẽſt ℨ ius vt p
ꝺixi.ſz ita ibi inualuit cõſuetudo antiqua ſpãlis caſus vbi he
res in pignoꝛe teneꝛ ꝙ hereditaria portiõe.ſ.de debitoꝛib⁹ ciuis
ta.l.ij.li.xj.z idẽ vꝰ in legato cũ hypothecaria deſ eaten⁹ quates
nus pſonalis,vt.ℨ.de le.l.j.in fi.z ꝺic q̃ poſſeſſoꝛ cõuẽtus poteſt
ſoluere debituz hz ad quadrimeſtre tps.vltra añt pcile teneꝛ ad
reſtitutionẽ rei,vt.ff.de peti.here.l.item veniunt.ſ.item ait.

¶ Si pignoris cõuentionẽ minatio ſecuta nõ ſit. Rubrica

Si vt nunc Vide Az.i ſum.z qs dicit gl.
idẽ i iſtrõ publico vt dixi.ℨ.ad
velleia.l.antique.z de nõ nume.pecu.l.ſi ex cautione.

¶ De iure dominij impetrando. Rubrica.

¶ Creditoꝛ an poſſit impetrare dominium domus vnice quã
debitoꝛ obligauit.

Dominij iure Bl.itelligit hãc.l.
q̃ creditoꝛ nõ poſſit
ipetrare dñiuz vlꝛa boñ. debitoris.Ly.hz ℨriũ
p.l.vl.ℨ.q bo.ce.poſ.z.l.iſtã itelligit qñ bõa erãt
obligata ſingulrnõ vꝰ z ita nõ hz in gñe qs hz i
ſpecie.† Querit ſi debitoꝛ nõ habeat niſi vnam

Universidad de Deusto
Biblioteca

domũ quã obligauit nunqd põt creditor impetrare dñiuz. Pe. dicit qs nõ sub noĩe vniuersali sed sub noĩe singulari pignoris fic, vt. ff. de rei ven. l. vendicatio.

1 ¶ Priuilegium vnico actu contrario tollitur.

1 **Si creditor.** Allegatur sepe. l. ista ꝛ q vno actu ꝛ̃io tollitur ꝓuileginz cõtra qs vł. ff. de exc. tut. l. volũtarie, ſz dic de b vt ibi plene dixi. ꝛ. ff. de diuer. rescrip. l. falso. Cy. dt And. de bar. tenuisse q si ꝓuilegiũ sit odiosuz tũc vnico actu tollaꝫ vt b alis nõ, ꝛ ita intelligit. ff. de re iu. l. ad solutionẽ. qr odiosuz est venire ꝛ̃ suiaz tñ nõ multũ plz Cy. ꝛ iõ fm Pe. dic aut ꝓuilegium hz effectũ mometaneũ ꝛ tollit vnico actu vt hic. aut successiuũ ꝛ obtinet. l. volũtaria. alr ẽt not. in. d. l. volũtarie. Itẽ qr hec. l. dt de receptiõe vsuraꝝ. nunqd idẽ erit si creditor petat tñ ꝛ nõ acciat? videt q sic ar. d. l. ad solutionẽ. Jn contrarium vł. ff. de inoffi. test. l. nihil est. ff. si cum filius. Cy.

1 ¶ Lex desuetudine vel vetustate non tollitur.
2 Imperatis dñi a solo principe debet fieri.
3 Pignus datum in solutum a principe cedit tantum pro eo qs valet.

1 **Vetustissima.** Collige primo ex isto ꝑn. q ꝛ lex nõ tollit p desuetudinẽ vel vetustatẽ. b eñ ſz eẽt indesueta ꝛ vetusta tñ corrigit. ꝛ sic ps qs tenebat. vt. ff. de iniusto testa. l. nã ꝛ si sub dõne. ff. rũpẽdo. ſz gl. ff. de iud. l. rẽ nõ nouã. in multis alijs innuat ꝛ̃iuũ dñ dt. l. caueꝫ. ſz cõsuetudine nõ hr. de hoc dic vt dixi. ff. de nouo. C. cõpo. ff. qb?, ſcõo no. exꝑbis illis licẽtia dabit feneratori q glibet creditor vocat feneratorꝫ qr tã. ff. de creditore locur? est quẽ modo feneratorẽ appellat qs facit ꝑ statuto bergomi quo cauet q nullus feneratoꝛ credat filiofa. vt oẽz creditorẽ cõꝑhẽdat siue sit feneratoꝛ siue nõ. Jn ꝛ̃iũ facit qs no. ff. si aduer. credit. sup rubrica vt. l. j. Tertio not. q nunq vidi hãc. l. de facto qs forte cõtingit pp vacationẽ iperij vł qr ꝓnceps
2 qñ adest nõ ꝑt adiri de facili p creditorẽ. ꝛ vł eñ q istã dñi impeꝛatio fiat solũ a ꝓncipe vł sit lex ista exꝑsse. ff. finaũt. in tpe statuto. ff. de acq. re. do. l. si is q. ff. si creditor. ꝛ no. in glo. ff. de le. iũ. l. q hẽbat. i fi. primi rñi. Uber. tñ de bobio b tenet qs istud impetrari possit a q libet iudice ordinario habẽte saltẽ mistum imperiũ qr istud est misti imperij vt. ff. de iurisd. om. iu. l. rubere. ꝛ ff. de pig. l. si fideiussor. ꝛ b ẽt satis exꝑsse innuit hec. l. i fi. ꝛ ꝑ hoc qr quotidie videm? q iudices etiã qs ꝓ est facilꝫ ꝛ cõcedũt sibi pignora capti in cãm indicati ꝛ vẽdi vt. ff. si cãm iudicati pign? captũ sit. l. ꝫ. ꝛ. iiij. quare ergo ista impeꝛatio nõ fit q nunq vidi fieri vt ꝑdixi forte qr statuta ciuitatũ cõiter dant facilioꝛẽ executionẽ creditori ad sibi debitũ cõsequẽdũ ꝛ ꝑpter recuperationẽ q̃ dat b debitori vsqz ad duos ãnos imo ẽt ex forma iuris cõis facilioꝛ ẽ executio creditoꝛi ꝑ petẽdo debitorẽ ꝙdenarj ꝛ si nõ soluat faciẽdo i carcerẽ detrudi vel petẽdo missionẽ in bonis suis ex ꝑ
3 mo ꝛ scõo decreto vł petẽdo pignoꝛa capi i cãz iudicati ꝛ distra hi vt. d. ti. fij cãz iudicati dixi. ff. de executiõe rei iu. l. ordo. ꝛ Alij tñ dicunt q si ꝓnceps dat pign? in solutũ vel assignat iure dñi vt hac. l. ff. ſz si qdẽ. Si aũt dareꝫ per alĩ iudicez indeterminate tũc cederet i solutũ toti? crediti ei tã si min? valeret. vt. ff. de re iu. l. a diuo ꝑpio. ff. si pignoꝛa. Alij dicunt q tuder dõo i solutũ nõ dat dñiuz qr si b facere posset frustra adireꝫ ꝓnceps nisi dicere mus q qñ a iudice ideterminate tũc ꝑ toto debito vt ꝑdixi ꝛ in p iudicẽ nisi i cã dãni infecti ſz creditorẽ possidere ꝛ fructus pci quã no. d. l. ordo. ꝛ. d. ti. fi i cãz iudicati cõiter seruaꝫ nisi alis ea ueaꝫ statuto vł cõsuetudine ciuitatis ꝛ capit ꝛ vẽdit pign? tãq ꝓtoriũ vł quẽtionale. vt. ff. de iu. l. cũ debitoris. ꝛ. ff. de an. leg. l. fundũ ꝑ fit vẽditio p. l. ex qb. cau. i pos. ea. l. fulcinius. ꝛ. ff. de his q ad ecc. ꝙfug. l. ꝑri. Qñ aũt ciuitates ꝑnt vẽdere pignoꝛa q̃ accipiũt sub ditis suis debitoꝛib? ꝑ collectis vł aliis dixi. ff. si ꝑpter publicas
1 ꝑfita. Jbi ex denũciatione qñ debitũ est liquidũ ꝛ qs sequit vel sñia. ff. qñ nõ ẽ liquidũ vt no. ff. de pig. ac. l. iiij. Jbi ꝛ necessariũ necessitate causatiua sibi debitũ ꝙsequẽdi. vt. ff. si separa. l. fi. Jbi ꝑ suo dñio. ꝑ eo qs vz ꝛ ꝑ residuo debiti. ſ minus valet remanet ibi q̃rũ. l. sumptuũ ꝛ danoz ꝛ no. q dicit suo iuramẽto taxari. deam?. ff. si. ꝛ. ff. si iu. l. sancim?. ꝛ aut. ibi posita. Jbi ſz ne cõione q neq; tu. ꝛ. j. ff. do. l. sãcim?. ff. si naũt nõ ꝛ auro. Jbi, si ꝙ creditoꝛ ꝙstitut? ꝛ tra bieñiũ ꝛ tra qs admittit b debitoꝛ ad recuperãdã rẽ in ꝛe dñi adiectã vt. ff. si ver. ꝛ postq̃ villioꝛ ꝑtio facta ſz dictũ debitoris ibi compellatur continens qs sequitur.

¶ De pactis pignorum. Rubrica.

¶ Pactum legis commissorie reprobatum est tam in feudo q̃ in pignore.

Super rubrica. Uide Azo. i sum. ff. si. ꝛ. qs no. j. ea. l. ff. si. ꝛ ex de pig. c. pe. cũ ibi not. ꝛ Jn feudo ẽt ciuit. pig. reprobatũ est pactuz legis cõmissorie vt in vsib? feu. de feudo dato i vic. l. cõmissorie. Sz q̃ est rõ q pactũ legis cõmissorie est i pignore reprobatũ ꝛ aliis ꝛcessum vt no. j. ea. l. ff. dt Pe. q debitor indigẽs pecunia oẽ pactũ faceret creditori ꝛ ita de facili ꝑderet pignus. Od. dt q creditores si tale pactũ teneret nũq̃ mutuareꝫ nisi sub eo pacto q ẽ ꝙ bonos mores. ſz nũ qd bifficio hui? ti. possit renũciari ꝛ cũ facto de iure ciuili nõ vt. ff. de legi. l. nõ dubiũ. ꝛ de le. l figs inglinos? de iure canonico sec? vt exꝺe iureiu. c. cũ ꝙtigat. ꝛ ita tz Bar. bn. i q̃nib?, rij. q. q̃ icepit qdẽ accipit. ꝛ b vid. d. c. pe. extra de pig. ꝛ qs ibi no. ꝛ in qõ. Py. lxrtij. qõne q̃ incipit ac cepi mutuã pecuniã. vbi distinguit vtrũ debitor sciuerit pactuz tenere vel nõ. vt ꝑio casu valeat renũciatio ꝑp sciam: scõo non. Cy. b ꝛ cõiter doctores tenẽt q renũciatio nõ teneat qr odio creditorum ꝛ fauore reipublice inductũ est qr debitores semp cogerenꝰ ꝑ creditores renunciarent ꝑdictum est ꝛc. Albericus.

Qui pactus. appositiõe. Jn glo. nõ ergo ibi ad muni. l. j. Sz hic ꝛ in. l. nõ recte pactũ est ꝛ. l. ꝛ ab ea exꝑsse reprobatũ ꝛ iõ mihil operaꝫ, vt. ff. si. ff. de pac. l. pacta q̃ ꝛ leges. in ꝛ̃iũ autẽ nõ erat ꝛ legẽ ꝛ ideo seruatur vel ad legẽ sed si adiciatur dic vt ibi no. rõ qr ꝓpter verbum precedens questue qs sequẽtis verbi significatũ limitat ꝛ restringit vt. ff. de vino ꝛ oleo leg. l. si.

8 **Ifundi.** Jn sñia. a qua nõ est appellatũ. ibi securitate. rei iudicate.

¶ Pactum qñ valeat. ꝛ qs inter debitorẽ ꝛ creditorẽ.
2 Pactum qs debitor vsqz ad certum tps soluere nõ possit an sit validum.

Gonia. Opponit gl. de Jhẽ. emp. l. si. distinguit ꝛ aut pactũ est appositũ inter debitorẽ ꝛ fideiuss. vł extraneũ, aut iter debitorẽ ꝛ ere creditorẽ. ꝓio casuz pactuz vt. d. l. si. scõo casu aut est pactũ q nisi soluat pign? sit emptũ iusto ꝓtio ꝛ vz vt. ff. de pig. l. si fund?. ff. si. Aut q creditor hẽat pign? ꝑ pecunia quã mutuauit ꝛ tunc si appositus ẽ i initio tale pactuz nõ vz vt hz ꝛ de sol. l. calipodi?. alr icipit ꝙuis. Si ex iteruallo vz vt. ff. si pig. act. l. si ti ti?. ꝛ ar. supra de pig. l. ꝺñam. fm Pe. Querit gl. ꝛ nũqd vz pcñ q debitor vsqz ad certum tps soluere nõ possit. Pe. dt sequẽdo opi. Jo q sic vsqz ad. xxx. an. vt. ff. cõi diui. l. in b iudicio. ff. pe. tñ fm Dl. nõ obstãte tali pacto licebit debitori añ tps soluere dñmõ offerat interusurium medij tpis vt. ff. de ff. ob. l. q rome. i ꝑn. ꝛ ibi no. in gl. vltra. xxv. annos. dicit glo. non valere pactum qr esset perpetua alienatio qs est notanduz ꝛ facit ad questionem quã no. ff. de peci. ipe. offe. l. quoties circa fi. ff. sed vsqz ad qs tẽpus. Itẽ not. ex fine q hec. l. cõplectit ꝑsentia ꝓterita ꝛ futura de quo satis dixi. l. leges ꝛ constitutiones. Albericus de rosate de bergomo. ll. doctor eximius.

¶ De exceptionibus. Rubrica.

¶ Exceptio an sit repellenda qr inepta nimis generalis vel als obscura.

Super rubrica. Uide Azo in sum. e. ꝛ Host. et Host. ꝛ Spe. ꝛ Baleo. in marga. eo. ti. ꝛ qs dixi ff. de. pba. l. exceptionẽ. de excep. dilatoria q̃ ozit post litẽ contest. dicã. j. eo. l. pe. ꝛ An repellaꝫ exceptio qr inepta qr nimis generalis vel obscura vel als inepte concepta. ꝛ est dicendũ q sic qr in excepti. reꝰ actor efficit vt. ff. de pba. l. in exceptionibus. sicut ergo libellus ex parte actoris ds esse clarus ꝛ aperte conceꝑ vt reꝰ instruaꝫ hẽat cedere vel cõtẽdere vt. ff. de edẽ. l. j. ꝛ ita reus in excepti. teneꝫ eam aperte ꝓponere vt instruaꝫ actor velit replicare vel nõ. Et q̃ ex ceptioer ineptitudine forme repellaꝫ est exꝑssum. ff. de fluminl. j. ff. labeo. ꝛ ita tenet Spe. de excep. ff. viso. in ꝓtin. Jn hoc tñ differunt actor ꝛ reus qr actor ꝓponẽs cõtraria nõ adiꝫ, vt. ff. de fur. l. j. secus in excep. vt. ff. de reg. iur. l. nemo. ꝛ extra eo. tit. c. nullus. per Dy. lib. vj. ꝛc.

Debitores.

Debitores. Primo loquit in gñe. secõo in spẽ. ꝛ gl. soluẽdo ꝛ̃iũ de. l. cõtinu?. ff. ff. ff. ob. vł distiguere dãdũ a fcõ q̃ Cy. ꝛ pe. sic moderanꝰ nã stipl̃o siue sit ꝺãdo siue i faciẽdo in choꝛ i ꝑsona defuncti ꝛ sit trãsitoria i hẽdes oibus hꝛdib? acq rit nisi illi? solꝰ cui ꝓuideꝫ iterfit vt qñ stipulaꝫ domũ i area sterri ꝛ areã vni hꝛdũ dat: tũc eñ illi soli ꝓuideꝫ qr sua interesꝛ. ꝛ ita intelligit. ff. ꝛ̃iũ fz Jo. vt ibi no. cui? opi. ibi sequit Ja. de are. ꝛ Pe. b vñ fm eos nõ refert inter factũ ꝛ dationẽ nisi qr in facto põt vn? tiũ heredũ interesse in ꝺãdo nõ ordinate tñ ꝑt defunct? ẽt cũ est in ꝺãdo q alij ꝺet parte suã vni eidẽ plegãdo vt hac. l. ꝛ sic vera est solutio q hic ꝺaꝫ in gl. q ibi stipulãdo hic legãdo p uidit. Cy. ꝛ p hoc de leg. ij. l. cum ab vno.

Ro portione. Jbi successionib? vlb? excep. rei iu. l. exceptio. Jn gl. vlt. ibi detegaꝫ vt. ff. de iureiu. l. cum qui. ff. in popularibus.

Aduersus. Scõs intellect? gl. vt loquaꝫ de remissiõe gñali i q̃ nõvenit dol? vt. ff. caius, nõ plz Pe. p ea q̃ diri. ff. de trãsac. l. sub ꝑ textu. ꝛ iõ dic q b dolo induct? fuit ad remissionem ꝛ vide qs no. ff. de trãsac. l. actiõe q̃ gl. vł ꝛ̃ia isti. tz etiã b gl. q ois fiduciarius sit legitimus tutor: qs nõ plz Cy. ſz dt hic fratres erant in ptẽ patris ꝛ iõ inter eos tãq agnatos est tutela legitima. vbi aũt nõ erãt in ptẽ esset fiduciaria q̃ legitima dici põt nõ qr sit ex lege. rij. tabu. sed q a lege. ꝑbata vt supra de legiti. here. l. fi. ff. sed nec fratrem. ꝛ de hoc dixi supra de legiti. tuto. l. frater. Cynus.

Amnondum. Jn gl. ibi nisi i casib? quo. ff. de iuris ꝛ facti igno. l. j. vbi ꝑeꝛptoria opponaꝫ post sñiam. Jn ea gl. in fi. ꝛ dic vt ibi.

1 ¶ Actio non datur possidenti.
2 Violentia prima non tollitur per secundam.
3 Exceptio an tantum duret quantum actio.

Licet. Hec lex plurib? modis exꝑplificaꝫ exꝑplz Jo. q̃busdãnõ plz. ꝓmũ exꝑplũ gl. nõ plz Jo. ꝛ sequacibus? q̃ possideri nõ daꝫ actio vt in ti. de act. ff. ecõtra, nisi diceres rõne interesse vel licet possideri nõ deꝫ iterdictũ tñ si ꝑm? deijciẽs erat de ꝺñs daꝫ ei reivẽdi. qr ꝑ deiectionẽ quã fecit ipo in. ꝺñiũ nõ ꝑdit vt no. i. l. si qs in tãta ff. sup q̃rto. ꝛ hũc puto fuisse itellectũ gl. Itẽ ꝛ̃ itellectũ bul. opponit qr videoꝛ ꝑ deiectionẽ quã facio ex iteruallo ꝑdidisse i terdictũ vñ vi. ꝛ sic nõ est locus exceptiõi cũ nõ sit actio. Jac. de ra. ꝛ Pe. sunt i ista opi. ꝛ q̃ si ego exꝑllo te deinde tu mẽ q ꝓtia violẽtia ꝑ scõz nõ tollit imo ex vtraq; agi ꝑt nec hz locũ cõpẽsatio qr ꝑt ẽ q̃ ꝑles res mobiles ꝛ maius itereꝫ sit tpe vni? exꝑulsiõis q̃ tpe alteri? ſz deiectiõis posꝺ. bñ sit cõpẽsatio vt. ff. qs vi aut clã. l. si alius. ff. bellissime. dic ergo sic casuz exꝑulsti me ꝛ sic hẽo iterdictũ vñ vi ego ex interuallo exꝑuli ꝛ ꝛ̃uz i posꝺ. agis ꝛ̃ me ꝛ excipio de ꝓma exꝑulsiõe nũqd possuz ꝑpetuo ꝺt q̃ sic si tñ plures res ꝑdidisti vł mai? sit itereꝫ tuũ potes agere ꝛ̃ me ꝛ nõ ob. exceptio vt ꝑdixi. alij doctores intelligũt q̃ iterdictuz vñ vi qs. mihi cõpetebat ꝓio exꝑulso ꝑ scõz exꝑulsionẽ quã facit sit amissuz de b plen? dicẽt. j. ad. l. iul. de vi. l. si qs ad se fundũ. Itẽ allegaꝫ sepe h. l. qs annua ad agẽdũ ꝑpetua sunt ad exercipiẽdũ. Cõtra b vł qr exceptio inofficiosi testi ꝛ ꝛ̃ tabu. eodẽ tpe finiũt q̃ ad ius agẽdi vt. ff. de inoffi. testa. l. ꝑaꝑ. ff. si fili?. ex q. cau. ma. l. necnõ. ff. exꝑlo. ꝛ de ꝛ̃ tab. l. si ꝑterit?. Sz dic aut actio iducit ius nouũ aut ꝑsegt cõpetes ꝛ antiquũ. ꝓmo casu hñt locũ ꝛ̃ia vt pz i q̃rela ꝛ̃ tabu. ꝛ resti. i inte. vt. ff. de exce. l. exceptiões. ff. fin. ꝛ sic logt Jnn. ex de ap. c. dilecti filij ꝓio ꝛ quẽtus. Scõo casu hz lo cũ regla q̃ b colligit. ꝛ. ff. de doli exce. l. apud celsuz. ff. si. hz ꝛ ꝛ̃ hui? l. intellectũ videaꝫ no. ꝑ Jnn. ꝛ Host. ex de ordine cog. c. cũ dilec?. ol. ꝛ cꝫ. ãt dt aut exceptio ꝛ̃petit ꝛ̃ actionẽ ꝛ tũc tñ durat q̃ tũ actio vt. d. ff. filius. de inof. test. l. paꝑ. ꝛ de pe. hl. ff. si qs liberta tẽ aut cõpetit nõ qr subsit actio, sed qr equũ est exce. dari vbi mutuasti mihi decẽ feciſti mihi pactũ de nõ petẽdo si petis equum est vt excipiã. ꝛ sic intelligit hec regla fm eũ. Sz ꝓius dictũ magis plz nã nõ vł dari exceptio nisi subsit actio qr exce. ẽ actiõis exclusio, vt. l. ij. ff. de excep. ꝛ in exẽplo ꝑ Cy. posito bñ cõpetebat actio que non erat ipso iure sublata per pactuz, sed solũ elisa vt l. fi vnus. ff. pactus ne peteret. ff. de pac. de replicatione nunquid idem sit dic vt in gl. ꝛ no. in. l. quesitum. ff. fi. ff. de pecu. Jn gl. ibi illi. ſ. deijcieti. Jbi impuniꝛas qs esset si exceptio tpe finiret. ibi ꝓpos. ex quo eã statim recuperauit. ibi qui mihi cessit interdictũ de cessione ideo ds vt appareat ſcõam deiectionẽ esse illicitã vt. ff. de vi ꝛ vi ar. l. cum fundum.

Spactũ. Pe. ꝛ cõiter alij tenẽt casuz bul. ñ ob. l. cõsitum. ff. si. qs sit einsdẽ vite qr verum est de eo qs ad dolosum nõ puenit ſz de eo qs puenit secus vt. ff. de dolo. l. sicut itaq;. ꝛ in. l. ista aliquid peruenit ꝛ ideo perpetuo competit fm eũ Cy. vel so. aliter dictum ꝛ̃iuz vt in gl. no. Jn glo. ibi cuius est exceptio quia vtraq; datur reo ibi replicant in ꝓncipio. hoc approbatur in contrario. Jn ea. gl. in fi. ꝛ fm hũc casum expone sine tẽporis prefinitione vt in ꝑm.

Si ex maiore. Op. de. l. ẽptor. ff. luci?. ff. de pac. ꝛ gl. ibi posita dic aut creditor liberat ꝑ ꝑba gñalia ab oi debito ꝛ obtinet ꝛ̃iuz qs ibi no. aut ꝑ ꝑba indefinita ꝛ tunc talia ꝑba plata ab hoie restringũt ad id qs solutũ fuit b fz Pet. qr rõ recti sermonis nõ patit liberationem vltra exẽdi vt. ff. de trãsac. l. sub ꝓtu. Cy. de hoc dic vt ibi plenius dixi.

Si rescriptionem. Ideſt exceptionẽ sic exponit. ff. si cõtra ius vel util. publi. l. ꝓscriptione. ꝛ dic vt no. ꝑ Cy. ꝛ per me. ff. de ꝓba. l. excep. ꝛ aut. ibi signata. at qui semel.

1 ¶ Excipiens an censeatur actoris intentioni consentire.
2 Ordinandus interrogatus an peccatum mortale commiserit quid respondere debeat.
3 Reus rñdens se ꝓmisisse sub conditione an censeatur confessus intentionem.

Si quidẽ. Prio logr qñ reꝰ est certꝰ actorẽ nõ posse ꝑbare. Scõo qñ certũ ẽ eñ posse ꝑbare. Tertio qñ dubitaꝫ. ꝛ dt b ꝛ̃ vbi reꝰ ꝓponit
1 exceptionẽ simplr de illa exceptiõe tm̃ q̃rẽdũ est ꝛ sic vł suppone re q̃ tũc excipiẽdo videaꝫ actoris intẽtionẽ ꝛ̃iteri q̃ qs est. ff. de exce. l. nõ vtiqz. ſz iõ dic vt ibi no. ꝛ latꝰ ꝑ dy. ꝛ Jo. an. ꝛ Lar. ex de re iu. c. exce. obijciẽs. li. vj. ꝛ ex de exce. c. venerabil. ꝑ Ber. Jnn. ꝛ Ho. ꝛ certe regꝫ illa q̃ excep. obijciẽs videaꝫ cõsideri de intentione actoris mirabilis vł ꝛ certe nõ est fine alĩq̃ admiratiõe qr si petis a me decẽ ꝛ ego dico me soluisse video: ꝛ̃iteri de debito ꝛ sic de sñb?. Sz ipe Jo. an. aliq̃s rõnes de b reddit. ꝛ idẽ dt ee in replicationib? vt replicas ꝛ̃ excep. nõ videaꝫ exceptionẽ ꝛ̃iteri vt no. ꝑ eũ. d. c. exceptionẽ. inter quas illa rõ vł validior qr excipiẽs vł elidere intẽtionẽ. vt. l. ij. ff. de excep. ꝛ. iiij. q. iij. c. j. Sed intedẽs vnũ finẽ aliũ nõ operaꝫ ꝛ maxime ꝛ̃iũ vt. ff. de acti. leg. l. le gata inutiliter cũ si. ꝑ eos allegatis. Sz ꝛ̃ b vł exꝑsse q̃ ille q̃ dt se soluisse teneaꝫ b ꝑbare ꝛ q̃ ex b fundata sit actoris intẽtio vt ff. de ꝓba. l. qñq̃nta. ꝛ ita ẽt vł sentire Azo i sum. de ꝓb. vltra ꝑn. ibi actoris aũt appellatio. ꝛ clari? i. ſ. itẽ actoris appellatione. ſz dici posset q̃ illa intelligaꝫ actoris intẽtione fundara. Ad hãc ẽt materiã facit q8no. ꝑ eũdẽ Az. i sum. de ꝓb. vltra ꝑn. ibi actoris aũt appellatio. ꝛ clari ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ps vt qñ re simplr z pure ꝓponit exceptionē cū ēt tūc nō vt ꝓba teri de intētiōe actoris fm Ja. de ra. z Ly. z ita intelligūt dictā l. nō vtiqꝫ quā dicūt intelligi debere vbi re nō rūdet de intētiōe actoris negādo ſz simplr rūdet ꝓponēdo exceptionē nā ler illa i telligi dz de eē, pdita i casu dubio vt ff. ad carb. l. q labeo. ſz vbi negat z excipit sub ꝺōne nō est dubiū. Nō ob. B. l. q1 in ſcō ea ſu expſſe cōſeſſus fuit. In tertio añt q1 dubitabāt volēs deterare in iuſo calūnie ſic cōditionalr excipiebat qꝺ tutius est fz oēs. z de hoc ēt no. ꝓ Dy. d. l. nō vtiqꝫ. z facit ēt ad hāc materiā. ff. de pba. l. cū de indebito. z qꝺ ibi notaui. Elit ēt notādū q ſi ſnia ex cōicationis appet lata sub hac cōdōne nisi debitor ſoluerit in tra decē dies lz ſnia appeat z nō doceat de ſolutiōnō ꝓsumit excōicatus vt no. subtiliter ꝓ Jnn. eſ de acc. c. ſup his. ad B ēt fa cit qꝺ ſt Spe. q si appeat inſtſm excōicatiōis antiquū nō ꝓsu mſ illū i excōicatiōe ſtetisse tā lōgo tpe nec immemor ſalutis ſue vt no. ꝓ. eū de exce. ſ. nūc videūs. ℞. qꝺ si. ꝓbaſ exceptio. † Ultio q̄rit B q̄ꝺ gl. noua q̄ ſuit additio ſi reus rūdeat ſe ꝓmiſisse ſub ꝺōne nūq̄ videat intētionē actoris ẋfessus adeo q̄ nisi. ꝓbet cōdōnē fit ẋdēnāꝺ z ſt bñ fm Ly. z modernos q̄ nō q1 actor tenet totā rñsionē recipe vel totā reſpuere cū sit cōnexa. ad hoc facit. ff. de doñ. añ nup. l. ſ. z ibi in gl. z de hoc ibi tetigi z plene. ff. de ẋcſ. l. vnica. ℞. z. q̄rit. z in Spec. depoſi. vlri. col. p Boſt. eſ de insti. c. cū veniſſent in gl. ſignata sup ℞bo ꝓsonalr cōmiſerāt. in ducit ēt hec lex q rens poſſ. rūdere ꝺubito de quo bic tāgit in gl. z tactū fuit. ff. de iur. ca. l. ij. ſ. j. Ly. tz q si ꝓbt eſſe certus de eo ſup quo interrogat cogitur precise rūdere vel ꝺari sibi termiꝰ ad rñꝺēꝺū z ſe infoꝛmāꝺū si ꝓbt si nō potest iuꝺex indubitatinā reſponſionē ꝺz admittere vt. ff. de peti. her. l. si ꝺebitor. z de iure iu. l. iuſiurandum qs ad pec. ſ. j. Ly.

¶ Exceptio an cōpetat fideiuſſori mutato statu principalis.

Defensiones. Opp. † et mutato statu ꝓncipali cōpetat exceptio fi deiuſ. vt. ff. q ſatiſ. co. l. ſz z si deceſſerit. ꝺt gl. q ibi log tur circa iuꝺicia. z rō est q1 obligatus est ad faciēꝺū. z ió cōpetit fideiuſſori ēt mutuo statu ſz B nō hz rōnē fm Ly. q1 p B ſeqr̄ q ſi ꝓncipalis eēt obligatus ad faciēꝺū domū muta to statu fideiuſſor nō teneret ampli? z fi eēt obligat? ad ꝺādū z mutaret statū q fideiuſſor nō hret exceptionē z ſcs hoc si esset abſolutus ꝺebito. z poſtea ꝺeporta? nō hret fideiuſ. exceptio nē ꝓpter stat? mutationē ꝓncipalis qꝺ est inconueniēs. ꝺic ergo fm eū aut exceptio est ꝓſone coheres z nō ẋpetit fideiuſſori vt. l. exce. aut rei coheret z tūc aut re? mutauit statū siue fuerit obli gat? ad ꝺādū siue ad faciēꝺū subꝺiſtinguit aut cepit exceptio si bi ẋpetere pp statū mutatū aut aliūꝺe. Si pp statū mutatū aut erat tale factū siue ꝺebitū q ꝓt impleri nō obſtāt remutatiōe sta tus z tūc exceptio cōpetēs ꝓncipali nō cōpetit fideiuſſori vt. ꝺ. l. ſ. j. ſ. fideiuſ. z. l. si iuꝺebitā, aut tale qꝺ nō ꝓt impleri ꝓpter statū mutatū z tūc cōpetit fideiuſſori vt. ff. de pac. l. fi vnus. ſ. si cū reo. Si vero nō mutauit statū aut q̄rit de exce. cōpetētibus ex cōuen tione partiū aut ex principis concessione aut ex legis diſpoſitio ne vt plene no. ꝓ Ly. ſ. l. tā mādatori. de non nu. pe.

¶ Dilatoria que oritur post litē contest. an possit opponi.

Si quis aduocatus. Quid ꝺe di latoria qꝺ ori tur post li. ẋte. † nūq̄ ꝓoterit opponi? ꝺic q fic ar. ff. de arbi. l. nō ꝺistinguem?. ſ. cū qꝺā. z. l. lz. ℞. aut si ini micitie ꝺevaca. z ex cu. mu. l. ꝓto. ſ. vl. ij. rñ. ꝺe interro. act. l. ꝺ eta te. ſ. ex cā. z ar. ei? qꝺ ſt ꝺe cau. ꝺe rato. q̄ ꝓti ꝺz añ li. ẋte. vt. ff. ꝺ ꝓc. l. pōp. ſ. rati. z tñ si. ꝓc. interueniat lite cū ꝺño ẋtestata illā ꝓ stat vt. ſ. ꝺe ẋfor. eiusꝺē litis. l. ij. z ibi ꝺixi ꝺe B z q1 ꝺe nouo emer gūt ꝛc. vt. ff. ꝺe vē. iſpi. l. j. in ꝓn. z est casus ex ꝺe offi. ꝺele. c. ſi nuua te. z ar. optimū ex ꝺe exce. c. paſtoralis. z ideꝰ puto si añ li. ẋte. orta erat z ſ poſt li. ẋte. cepi ſcire, ita tz Spe. ꝺe exce. ſ. nūc videūs. ꝓſ. ꝓt añt iuꝺex z ver. ſeq. in quo. ſ. plene tractaꝰ ꝺe materia ꝺilato riarū. gl. tñ in. ꝺ. c. paſtoralis. vſ sentire qñ ante litē cōte. orta est z incipio ſcire poſt litē z ꝺe hoc etiā tetigi. ff. ꝺe ꝓba. l. excep. et ad hoc facit qꝺ not. ſ. j. ꝓxima.

¶ Exceptio fori quotuplex sit.

Restriptiones. † Exceptio fori tris pler est vna q1 iuꝺex nullā hz iuriſꝺictionē z ista opponit qñcūqꝫ vt. ff. ꝺe iuriſ. om. iu. l. ꝓuatorū. sicut z ꝓcu. salſi vt. ff. ꝺe ꝓcu. l. ſz. Alia est cū nō es iuꝺex meus lz iuriſꝺictionē habeas i alios z ista ꝺz opponi initio. i. ante litē conteſt. vt. ff. ꝺe iuriſꝺi. oim iu ꝺi. l. si conuenerit. nisi sit ꝑ errorē omiſſa vt. e. ti. l. si ꝑ errorē. alia est fori ꝺeclinatoria ꝓ ꝓuilegiū plurium iudicum z ꝺe hoc ꝺic ℞. ne filius ꝓ patre. aut. habita.

¶ Delitigiosis. Rubrica.

Super rubrica. Vide Bz. i sum. z. ti. i sum. ꝺe alie. iu. mutādi cā fa. z Boſ. z Bo. e. ti. z. rj. q. j. c. vlti. in gl. z ꝓ Arch. z Boſ. z Boſt. in sum. vt lis te pēdēte. z co. ti. c. iij. in gl. z qꝺ ꝺixi ꝺe ista mate ria ℞. ne liceat potē. l. j. vltra ꝓn. z qꝺ ꝺicā i auc. litigiosa. z ꝓ Ly. ℞. communi ꝺim. l. j.

Cum creditor. Denunciamētū factū ab eo q ius denūciādi nō hz licite sperni pōt hoc ꝺt hec. l. cū cōcor. ꝺe hoc plene ꝺixi. ℞. ꝺe rei ven. l. si fundum.

¶ Lis pendēs super possessione rei rem litigiosam nō facit. Utiū litigiosi an ꝺuret instantia per triennium finita.

Litigiosa. Vide qꝺ no. in corpe vñ sumik z quas posſu sup rub. Et q ꝺt ꝺe cu? ꝺñio est notāꝺū † q1 lis pēdēs sup possiſſiōe rei nō facit rē litigiosam vt no. eſ ꝺe cōſir. vtil. vel inuti. c. j. z sup B vide qꝺ no. ꝓ Jnno. eſ ꝺe arbi. c. ex pte. z qꝺ ſt cōuentiōe ꝺic libello ſalrē ꝓrecto fm Bz. i sum. huiꝰ ti. ſ. j. alr cū nō possit ꝺici res litigiosa q1 nō ap paret q esset res. aliꝰ ꝺicūt B posse apparere ex interrogatiōibus q̄ fiūt añ litē cōte. vt. ff. ꝺe rei vē. l. q petitorio. ſz z ille fiūt oblato libello vt no. ff. ꝺe interro. act. sup rub. Ja. ꝺe are. approbat opi. Bzo. q fuit i opi. q cū citatione mitteret libell? vt ꝺixi i auc. of ferak. Canoniſte tenēt ꝓ q solā citationē efficiak res litigiosa vt no. ꝓ Boſt. in sum. ꝺe alie. iu. mu. cā facta. ℞. quaꝛ. ver. plus ꝺi co. z est hodie expſſum in clemētiis vt lite pen. c. ū. z ibi tradit modus citāꝺi ad hoc vt efficiak res litigiosa. z ꝺe hoc ibi no. bñ ꝓ Jo. an. z ꝺe B ꝺicē. j. l. pri. quā ꝺt Lyn. corrigi in realr ꝓ hanc auc. i ꝓsonali ait remanet incorrecta q1 ꝺe ꝓsonali nihil B auc. logt̄ cū ergo nō sit mutata stet. vt. l. ꝓcipim?. ꝺe ap. Quiꝺ ꝺe in corpalib?, vt seruitutis gl. ꝺistinguit iter reales z ꝓsonales. Ly. tz q ſi ꝺe tota re moueak qō res fit litigiosa. Si ꝺe alio ℞ ꝺe ꝺo minio nō. vñ fm eū ꝺuob? modis Zhik vitiū litigiosi. Uno fm tura antiq̄ ꝓ lit. cōte. alio fm noua ꝓ solā cōuētionē i actiōe res li z istud nō Zhik si agak ꝓ reb? incorporalib? vel si agak hypo thecaria tz bñ Zhik ꝓ modū inris antiq̄ vt sz ꝺemū li. ẋte. effi ciak actio litigiosa. Aut ergo q̄rit ꝺe actiōe reali ꝓ quaz moueꝰ ꝺ ꝺño z tūc efficit litigiosa ꝓ solā Quēstionē z forte si efficit li tigiosa ipa actio i rēvñ poſit añ li. ẋt. cedi lz si poſſ? aliēari aliꝰ ē cū log ℞ vitio litigiosi qꝺ afficit actionē, aliꝰ ꝺevitio oꝺ ipam rē. Si aut q̄rak ꝺe act. ꝓsonali tunc res ad qua agit nō efficit li tigiosa ſz actio lite ẋte. sic z ió nō ꝓt aliū trāsferri. vt. ſ. e. l. si. fm Ja. ꝺe are. Lyn. ꝺe B plen? ꝺixit. ℞. ne liceat potē. l. j. z lz ꝺixerim q si agak hypothecaria q̄ res nō efficiē litigiosa ſz pōt alienari tū caꝺit i ꝺictū ℞ alie. iu. mu. cā fac. vt ꝓz ex no. ꝓ Bzo. i sum. ꝺe alie. iu. mutā. cā fa. ſ. j. z. ij. ℞. porro. z ꝓt agi Z alienātē z possesſo rē vt no. ꝓ eū i suma ꝺe ac. z ob. circa me. ſ. circa actiōes. Sz nū qꝺ i pbēdis seu bñficijs eccleſiaſticis efficiak res litigiosa? ꝺicvt pleneno. ꝓ Jnno. z Cōpoſt. extra ꝺe ẋſtit. c. cū. M. ferrarię. Et an lite pēdē. possit is ad quē spectat collatio vl? puiſio vl electio ipsi? pbēdē. pecedere ad puiſionē vel electionē vel collationē. ꝺic vt no. ꝓ Jnno. extra ꝺe elec. c. ꝺudū rothomagen. ſ. nos igit̄. sup ℞bo ꝺispēsatū. z vide ℞ ꝺ pulchrū casuz i clem. vt lite pēdēte. c. j. † Unvitiū litigiosi ꝺuret finita iſtātia p triennū no. Z ꝺe iud. l. pperādū. ſ. z si qꝺē. i gl. q incipit vt nō teneak. z ibi ꝺixi. Elt etiaz notādū q facta ẋmiſſione ℞ cāvertēte sup aliqua re ipsa res effi cit litigiosa vt no. extra ꝺe testi. c. cāz q̄. i gl. q incipit ar. q poſt q̄. ſz qꝺ si creditor hz ꝺuos ꝺebitores iſoluꝺū obligatos egit cōtra vnū petēꝺi ſoliꝺū ꝺebitū z litē ẋteſt. nūquiꝺ hoc iuꝺicio pendē te poterit ab alio petē vl? Z eū iura cederet? vt? q nō. vt. ff. ℞ pecu lio. l. quoties. ſ. si creditor. z ibi ꝺe hoc no. z ita tenet Bzo sub ꝺu bio forte i sum. ℞ ꝺuob? reis. ſ. itē qꝺ ꝺicitur ꝺe peti. Sed cōtra hoc est q1 fic lite cōte. faceret suā cōꝺitionē ꝺeteriorē qꝺ esse non ꝺebet, vt. ff. ꝺe noua. l. aliā. z ꝺe reg. iur. l. non solet. sed ꝺici posset q non tam ex lite conte. q̄ electione cōtingit.

Lite pendente. Per cōte. tūc enim ꝺi cit lis pendere, vt. ℞. vt lite pēdē. i rubrica. z. l. ij. in ꝓin. z ꝓ hoc facit q̄ subꝺi cit actiones q̄ i iuꝺicio ꝺucte sunt q̄ fit tūc ꝓ cōte. vt ℞. ꝺe lite cōte. l. j. i ꝓn. In reali añt ꝺic vt ꝺixi. ℞. i aut. litigiosa. z fz iura antiqua nō erat penal litigiosa nisi fieret alienatio i eccle sia hodie cōtra vt hoc tit. Itē opponit q̄ actio litigiosa. ꝓ pdita ꝺebeat haberi, vt. ℞. ne liceat potē. l. j. sed ꝺic vt ibi ꝺixi.

Quicūqꝫ

Quicunqꝫ ibi ambiguū ꝓ negationē vt. ℞. gb? ad libertatē. pclama. nō lz. l. ſi. qꝺ ꝓprie sit ꝓ zteit. vt. ℞. ꝺe lite zte. l. vnica. iurgio rum ex pte actoris subeat ex parte rei.

1 Uendens ignoranti rē litigiosam quā ꝺebeat pati penā.
2 Contractus rei litigiose ꝓhibetur quicquiꝺ ex eo sequitur.

Censemus. Pzio ponit statutū. sc̄so sub jicit penā cū ꝺistin. q̄ꝺā. tertio penā ertēꝺit. q̄rto excipit q̄ꝺā casus. ptes patēt i ſra, z qꝺ ꝺt trāſtulerit, ꝺic iter viuos ne finis huiꝰ. l. q̄ꝺi cat ꝓncipio. z qꝺ ꝺt i fi. fideicōmiſſi, ꝺic recte a teſtatore relicti ſz poſtea ab hr̄ꝺe agēte vel cōuēto res cepat eē litigiosa aliog legi
1 supioꝛi obuiarēt. Sy. vicēti. z Ol. q̄rit gl. † vtrū vēꝺitor q vēꝺit ignoꝛāti rē litigiosaz patiak illāpenā q̄ si B i ſra, ſ. restōnis ptū cū tertia pte. z vt tenere q nō. ar. ff. ꝺe pe. l. iterp̄tatiōe. Bz. i sum. huiꝰ ti. tz q teneak alias ꝺuas ptes p̄stare fisco. vtū sum. e. ſ. si ſit ille q accepit ignoꝛat. z hāc opi. seq̄bak Odof. q1 alienās igno rāti itēm vl? ꝺelinq̄re quātū q sciēti alienat: ergo itūm puniri ꝺz, vt ℞. ꝺe ept. z cle. l. si quēq̄. i fi. imo plus ꝺeliquit q ꝺecepit emptoꝛē ignoꝛatē qꝺ nō fit qñ sciēti vēꝺidit q1 tūc ēptoꝛ ñ ꝺecipit vt. ff. ℞ act. em. l. j. z. ℞. ꝺe trāſac. l. cū ꝺonatiōis. Ol. Itē q̄rit gl. nūqꝺ ꝺo natari? puniak vl cū ꝺistin. q̄ꝺā ꝺicere q sic. Pe. credit q nō pu niak i aliq̄. rō est q1 magis p̄sumit eptor venire ad rē emēꝺā am bitiose q̄ ꝺonatari? q venit gratiose. ſz mihi magis vl opi. i Z riū q1 qs facil? accipet rē litigiosaz titulo ꝺonatiōis q̄ vēꝺitio nis. z ió lex magis fauet habēti eām onerosaz q lucratiuā. vt. ff. ꝺe doli exce. l. apud celſuz. ſ. si cū legitima. in fi. z lz gl. viꝺeak in ꝺubiū reuocare q̄ B. l. locū hēat solū i reo alienāte tñ ex ꝑn. pz q etiā logt̄ i actore ꝺū ꝺt vl? actiōes. z ꝺic q pene hui?. l. petunt cō ꝺi. ex hac. l. cū obl? sit nouata. Ultio q̄rit Ly. q̄nē ꝺe facto. qꝺā emat rē religiosam, z ꝺe euicti. stipul? est. res fuit rei vē. euicta. q̄
2 rik an agi possit ex stipłone ꝺe euictione. l. ista expreſſevl velle q nō. ibi oiḇ? instſis q sup B zc. † Et q1 ibi, phibet Zct? rei litigio se ergo z qcqꝺ segt̄ vt. l, nō ꝺubiū. ℞. ꝺe legiḇ?. Jn Zriū vl q1 rē emit sciēs q̄ alienari nō poterat si stipulak ꝺe euic. noiatim age re pōt vtpz in eo q sciēter emit fugitiuū vel rē aliēnā vt. ff. ꝺe do li excep. l. apud celſum. ſ. labeo. j. ꝺe euic. l. si fundū. z. ℞. cōia vtri. iuꝺi. l. fratres. pz etiā i eo q emit Z interꝺicta legū. z ꝺe eni. stipu latur. j. ꝺe agric. z cēſi. l. quēad. ꝺe fundis limi. l. j. in fi. z ibi not. z vt nō liceat habitatoꝛiḇ? metrocomie loca sua ad extraneos trāſferre. l. vnica. z ibi no. ergo z in ꝓpoſito ꝺe euicti. agere pote rit marime cū in ꝺubio p̄sumak emptoꝛ ignoꝛās vt hic no. pre terea Zct? celeꝺrat? i re vitiosa vitio q̄i realr obligat Zhētes cū effectu. vt. ℞. ꝺe p̄ḋs mino. l. si is. ergo multoforti? obligare ꝺz ꝓmittentē ꝺe euict. ꝓ re litigiosa q̄ est vitiosa vitio ꝓsonali vt. ℞. ꝺe p̄cri. lō. tēp. l. j. cū vitiū quasi reale magis reꝺꝺat rē inaliena bilē q̄ ꝓsonalē, vt no. ℞. ꝺe acq. poſ. l. vitia. nō obſt. hec. l. q1 nō lo quif eo casu quo stipło interuenit sz solū cessat causas z instſra ex qḇ? posset fieri irrenocabilis alienatio rei litigiosevñ q ḇ ꝺt oiḇ? isti?is q̄ sup B. i. sup trāſlatiōe rei litigiosevt ex ꝓmissis pate re pōt. Itē pz ꝓ id qꝺ subiūcit exceptis zc. vbi excipit solū causas ex qbus cōsueuit res trāſferivñ ꝓ hoc ꝺak intelligi q ꝓmissa ge neralitas ꝺe causis illis loquak q1 exceptio hz limitare seu re ſtringere regulā z generalitatē vt. ff. ꝺe penu. l. l. nā qꝺ. ſ. fi. Ly. In gl. vlt. cū transigo ibi ꝺe eaꝺē re habeo gl. ꝺz ꝺicere nō. ha beo als eaꝺē esset cū ꝓima. Ol. In gl. vlti, ibi q1 vera est. ſ. q nō est eius cōmercium.

Nunc si heres. Legantis rem vel actio nem litigiosam. Et nota
1 q ꝓ in fine ꝺicit ꝺe collusione aḋ qꝺ cōcor. ꝺe liberali
2 cā. l. ꝓncipalr. ꝺe app. l. si perluſozio. z ꝺe inoff. teſt.
3 l. si ſuspecta.
4 Donatio quid sit.

¶ De contrahenda z cōmitten. stipu. Rubrica.

1 Solennitas que actui ꝓsumak interuenisse.
2 Instrumentum venditionis in quo non fit mentio ꝺe ꝓtio an ꝓbet eam factam iusto ꝓtio.

Licet. Pzo ꝺeclaratiōe totiꝰ. ti. viꝺ Bzo. i sum. e. Itē no. ep̄laz fiḋē facere ꝺe q̄ plene ꝺixi. ℞. ꝺe pb. l. rōnes. z. l. nō ep̄lis. Itē viꝺ ꝓ ꝺeclaratiōe. l. ꝓtis q̄ ꝺixi. ℞. ꝺe eḋē. auc. si qs
1 i aliq̄ ꝺocumēto vltra ꝑn. ℞. itē op. Ultio nō. ℞ solēnitate p̄sumēꝺa ℞ quo plene ꝺixi. ℞. ꝺe testi. auc. rogati. Ly. ḇt ꝺt ꝓ solēnitas intrinseca p̄sumit vt hr̄ extrin seca nō. vt. ff. ꝺe publi. l. q̄cūqꝫ. z ibi no. Cōtra B q̄ ēt extrinseca ꝓbatur. j. ꝺe fiḋe instr. z iure haste fisca. l. j. libz. r. vbi ꝺe hoc. sed ibi solēnitas extrinseca scripta erat i instſro z iō q1 instſro stak vt l. cū ꝓcib?. ℞. ꝺe pb. sequit q̄ solēnitas i eo q̄tēra fit ꝓbata vt ibi no. z ꝺic q̄ solēnitas intrinseca ē quā ℞bo? plato? significatio includit vl? apta ē includere vt i ℞bo fiḋeinḋeo z ℞bo stipulatus ſum q̄ regrūt interro. z risſionē vt. ff. ℞. ob. l. j. z. j. ꝺe fiḋeic. l. blā ꝺit. z ió i stſip. z fiḋeiuſſiōe p̄sumunt oia solēnter actavt B cū cō cor. iḋē z qñ ℞bo? platio est apta includere vt q1 ℞bū plati eq uocū est aḋ plura vt ℞bū. ꝑmitto qꝺ aḋ nuḋā ꝓmiſſionē z ēt stſi pulationē p̄t referri vt. ff. ꝺe edili. edi. l. sciēḋū. ſ. ꝺictū aūt. tūc em assumit eā ſignificationē q̄ rē ꝺe q̄ agit efficacē ẋstituit vt instſi. ℞ inuti. stip. ſ. si ſcriptū. z. ff. ꝺe pac. l. iuregē. ſ. qꝺ fere. Sz ārē p̄ſumik itrinseca z extrinseca nō. ꝺic q extrinseca i facto ẋſtit z aḋ posi tionē vni? facti nō segt̄ aliꝰ qꝺ est ꝓssibile separarī eē ab illo vt. ℞. vñ legitimi. l. nō hoc. cū fi. Intrinseca aūt cōſistit in iure et aḋ positionē vni? facti sequit p̄sumptiue solēnitas iuris q̄ circa tale factū regrit̄ si ab esse nō. ꝓbet vt. ff. ꝺe pb. l. ab ea pte. fm ꝺy. z Ly. nō tū sic p̄sumit q nō aḋmittak ꝓbatio in Zriū vt hic i gl. no. z. ꝺ. ſ. qꝺ fere ēt ꝓ testes vt ibi no. z iḋē est qꝺ p̄sumak solēni tas si reperiak scriptū in instſro ꝓtuato vt hic z. ꝺ. l. sciēḋū. In testiḇ? ꝺic vt. ℞. ꝺe vsuris. l. j. z ꝺe ista p̄sumptione solēnitatis ple
2 ne ꝺixi. ℞. ꝺe testi. auc. rogati. † Querit Ly. si in instſro vēꝺitiōis ꝺeficiat ptiū nūqꝺ instſrm ꝓbet esse factā iusto ꝓtio z vt q̄ sic. q1 ista solēnitas est intrinseca q̄ fine ꝓtio nō tenerer vēꝺitio ergo p̄ sumit vt p̄ictū est. z hāc tz Ja. ℞ are. z colligit ex notatis fm eū ꝺ. auc. rogati. Ja. ꝺera. credit Zriū q1 forte ēptoꝛ erat fenerator. pe. ēt ꝺt q̄ lex ista cū si. nihil facit aḋ p̄sumēꝺū ptiū. nā q̄ p̄suma tur solēnitas intrinseca verū est vbi p̄sumptio certitudinē hz vt in stipłone z fiḋeiuſſione in gḇus est certa forma at in ꝺebitione nō est sic q1 pōt interuenire ptiū modicū z tuſſiū z ió cū nō sit vni forme non pōt lex sic p̄esumere. Ista tñ q̄ō visa est ꝺubia p̄ꝺicto Pe. z Ly. eā sub ꝺubio relinquit.

¶ Matri non queritur ex pacto filij.

Si filie. Quiḋ in filio emācipato. Pe. ḇt q̄ vti lis q̄rit, vt. ff. ꝺe ẋ. ḇt. ob. l. q̄cūqꝫ. ſ. si qs ita. ℞. ꝺe pac. ḇot. l. p̄. z. ff. ꝺe opis lib. l. iuſiurā. ſ. libe ris. qꝺ i matre vel ano materno vt iḋē. vt. ff. so. ma. l. cal?. Pe. ḇt q̄ nulla q̄rit actio ex eoꝛ stipłone vt. ℞. ꝺe pac. l. pa ctū. † Nō est q1 ex pacto filij nō q̄rit matri vt. ff. aḋ trebel. l. ḇe bitor. ſ. fi. ergo nec eōtra ſz ex pacto filij bñ querit patri. vt. ff. ℞ pac. l. si tibi. ſ. fi. z ꝺicvt no. z. l. ſ. fi pactus. z ꝺe ℞. ob. l. stipulatio ista. ſ. alteri. ij. rñ. ergo iḋē eōtra cū Zrioꝛ eaḋē sit ꝺisciplina. ar. ff. ꝺe ac. em. l. iul. ſ. fi ꝓcuratoꝛ. nō est q1 magis reputak vna ꝑſo na patris z filij q̄ matris z filij ꝓpter reliquias ꝑcedentis pote statis. vt. ff. ꝺe q̄nibus. l. vnius. ſ. seruus. mater eñ est rō con iūctiōis vt. ff. ꝺe iure imu. l. j. Nō ob. l. casus. q1 ibi est casus spe cialis z ratio ibi z. ꝺ. ſ. fi. no. Ly.

Si cum tuam pecuniā. In effe ctu est B lex. ℞. ꝺe neg. gest. l. si pecuniā. z ibi plene ꝺixi.

Secundū. Ubi amici mei no. z ꝺcoꝛ. ℞. ꝺ offi. diuer. iu. l. ij. Et intellige q̄ actio ex stipulatu ẋpetat heredi. cū eñ possit cui vult relin quere p̄sumit heredi relinquere cui relinquit oia bo na sua vt. ff. ꝺe le. iū. l. j. ſ. sciēḋū. z collige arg. q̄ si qs est cōḋēnā tus aḋ soluēḋū libiā piperis fm q̄ cōſueuit p̄stare q tenear ēt si nō appeareat q̄ p̄stare cōſueuerit q1 hec ꝺictio fm, non facit con ditionē vt hac. l. z. ℞. ꝺe instſi. z subſti. l. si testū. z ibi plene ꝺixi.

¶ Mora non committitur vbi nil petitur.
Usura est quedam stipulatio penalis.
Experiri qualiter quis possit sine actione.
Donatio quid sit.

Nuda. Ve gñe ꝺescēḋit aḋ speciē z casus varia tur fm varias opi. vt in gl. Op. q̄ hic ꝺz post litē cōtes. penā cōmitti q1 vl? q statim cū potuit ꝺare z nō ꝺedit vt. ff. ꝺe ver. ob. l. ita stipulat?. ḋt gl. q̄ ibi p̄cessit conuētio vestita que est fortio. z ideo citius com mittit hic nuda. z ió tarꝺius hoc nō plz Ja. ꝺe are. imo ꝺt q̄ si ue sit nuda siue vestita eoḋē mō pena cōmittit. ſ. p interpellatio nē extraiuꝺicialē qꝺ sic ꝓbat vbi stipło penalis incipit a ꝑcēḋ ti Quēstiōe vestita si interpellat? noluit ꝺare cū potuit pena cōmit titur. z rō est q1 cū aliqs ꝓmittit ꝺare intelligit cū stipulatoꝛ pe tierit, vt. ff. ꝺe ℞. ob. l. si. z. cum petiero z. l. seq. ſ. iḋē nōꝺet. z ista eaḋē est rō vbi incipit a ꝑcēḋēti Quentione nuda z ió cū interpel latus est q nuḋo pacto ꝓmisit z nō solū committit pena q1 vl? cō tracta sub ea cōḋitione si petierit vt ꝺictū est cum ergo exiterit cōḋitio teneatur vt. ff. quando ꝺies le. ce. l. si penū. z est lex expreſſa fm eū. ff. ꝺe fiḋeiuſ. l. fiḋeiuſſoꝛ. ſ. fi. sed illa hoc nō ꝺicit fm Lyn.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicet tu hoc nihil est dicere q3 penalis stipło committit ex mora
tñ vt.ff.si cer.pe.l.lecta.§.fz cū sortis.fz vbi est cōuētio nuda nō
pt ꝯstitui i mora.g nūc ꝑmittit q3 vbi nulla petitio nulla mora
vt i reg.iu.at ex nuda quētione nō oritr actio vt.ff.de pac.l.iurisgē
tiū.§.fz cū nulla g ꝛc. Ad ꝓ rñ.ipe Ja.† vbi nulla petitio nulla
mora.vez ē ḉtū ad illud intrinsecū qđ nō pt peti vt est ꝑncipale
ꝑmissum fz ḉtū ad extrinsecū vt ad pene ꝑmissionē sic.z ita in
telligit hāc.l.istud nō plz ꝑe.vt.d.§.cū z sortis vbi pz g nec ēt
ḉtū ad aliud ꝑmittit mora vñ ꝑa ē regla simplr q3 vbi nulla pe
titio ibi nulla mora qūo g rñd. q3 ēt ipe ꝑe. fatet q3 i casu hui⁹.l.
p interpellationē factā cōmittit stło penalis.ipe dt q3 stiplo pe
nalis nō cōmittit pp morā fz pp exñtia gdōnis marie cū de fcō
ipleri sufficiat.vt.ff.de ꝓ.ob.l.qdā cū filiū.z de gdi.z demō.l.me
uius.ꝑterea iura dicūt q3 gdōnevel stiplonē iterponit ꝑisile ē
q3 vult eā existere vt de ma.test.l.si ga locuples.z vt le.no.ca.l.
stiplo.§.diu⁹ fz ita est q3 qñ volūtas ẜhētiū vnū gerit qs nō pt
fieri recedit a ꝓbis z segmur volūtatē vt p3 q3 lex app.hđū in
infinitū accipit vt.ff.de ꝓ.sig.l.sciēdū.z tū vbi testō⁹ fideic.religt
ab hđe si fine hđe decesserit itelligit de hđib⁹ filiis nō exīenis
ne si seȝremur hđū ppriā app. volūtas testōtis ipedirē q3 ve
rosile est semp aliquē hđē fore saltē fiscī vt.ff.ad tre.l.er facto.
§.fi.sic z vbi ꝑmittis mihi nudo pacto z si nō dederis penā fz als
ibi quentio vestita ꝑcessisset nō posset ꝑmitti penalis stiplo nisi
fuerit i mora.tñ vbi est nuda quētio q3 nō pt corrigi fm regula
rē modū ꝑmittēdi sufficit si de facto fiat interpellatio vt ꝑmittat
pena p iura z rōnes ꝓdictas.z sic intelligit ipe ꝑe.fz ẜ hūc in
tellectū vł ita hui⁹.l.q3 dt posit litē motā extitisse gdōnē g nō p i
terpellatione fz li.ꝛte.ꝑmittit.rñdeovez est si nō fuit aī ꝑmissa
p interpellationē sic z als dt ler p litē ꝛte.morā cōmitti.ff.cōmo.
l.iū.§.i hac.verū ē nisi pri⁹ fuit mora ẜcta.vt.ff.si cer.pe.l.vnū.
vel dicēdū q3 dt ℔ lex post moꝝ litis extitisse gdōnē.verū est im
purgabilr fz aī lit.ꝛte.ꝑmittit stiplo penalis purgabilr z ꝑpter
ea dt h exīstere gdōnē sicut als dt de stip.iudicatū solui.ff.iu.so.
l.cū ꝓbrabit.§.pinde. ẜẜ ẜ ꝑdicta adhuc istat q3 nō ꝑmittat sti
pulatio penalis ex sola exīstia gdōnis. † Hā usura est q̄dā pena
lis stip.vt.ff.de neg.ge.l.qs fine.z de gdi.inde.l.pene fz vbi usu
re ꝑmisse sunt si sors exigi nō pōt nec usura ergo nō est verū q3
penalis stiplo ꝑmittat ex exīstia gdōnis imo ex mora vt dicta
łra dic q3 in casu hui⁹.l. stiplo penalis nō cōmittit ex mora.z q3
de usuris arguit nō est bonū ar.q3 certe stiplones pñt cōmitti fz
stipulatio usurarū non quiano debentur ꝓpter lucrum non
petentiū fz pp moꝝ nō soluētiū z iō stiplo usurarū nō cōmittit
nūi pp moꝝ vt.pbaf.ff.de usur.l.cū qdā.§.si a pupillo. Od.sup
l.si pacto quo penā.ẜ.de pac.vbi tractat hāc materiā z ēt ibi tra
ctaf p Ly.dt aut penalis stipu.incipit a ꝓcedēti pactione vt p
mittis dare cētū z si nō dederis ꝑmittis penā. Aut a ꝓcedēti cō
ditione vt si decē nō dederis ꝑmittis.primo casu refert aut
est pactio vestita z hoc casu ꝑmittit stiplo penalis ex quo debi
tor nō dedit vel certū est eū dare nō posse vt.ff.de ẜ.ob.l.ita stip.
§.j.ß verū si ꝑcesserint ea q3 cōstituūt debitorē in mora puta q3 in
telligat vel intelligere dēat se debere vt.ff.si cer.pe.l.qs te.z q3 mo
dicū spatiū trāsierit vt.ff.de colla.bo.l.si qs filiū.in fi.z alia q3 ple
ne no.ff.de usuris.l.mora. Aut pactio est nuda vt erat ß z hoc
casu cōmittit stiplo penalis li.ꝛte.fm eū vt hic z.d.l.si pacto. Si
aūt stiplo incipit a ꝓcedēti gdōne regulr cōmittit impleta gdō
ne z dr impleta gdō si certū est ꝑmissorē nō dedisse vel amplius
dare nō posse vt.d.l.ita stipulatus.§.ū.de ꝓ.ob.fallit in stipula
tionib⁹ iplicitis vt si titio nō dedero tibi dabo.hic eū cōmittit
p li.ꝛte.vt.ff.de ꝓ.ob.l.si titius.in istis eū implicitis ita facinnt
regule legist⁹ sicut z dialectici o⁹.z rō est ne res abiret i infini
tū si dicerem⁹ cōmitti solū ex quo certū esset dari nō posset. Itez
fallit i vltimis volūtatib⁹ vt.ff.de penu le.l.j.z.ū.z sic ēt itelligit
ad.l.falci.l.j.§.si ita.z qñ dies le.ce.l.j.§.si penū. Itē fallit fauoꝛe
libertatis vt.ff.de ma.testa.l.libertas.§.j. Sz q̄ c.z rō diuersita
tis vtrū incipiat a pactione aut a ꝓcedēti gdōne.dic q3 vbi inci
pit a pactione obligatoria ibi dz z iō cōmittit cū nō dat vel cer
tū est eū dare nō posse. Sz vbi incipit a pactione nō obligatoria
puta nuda adhuc nō est in mora nisi li.ꝛtel.vñ nō cōmittit nisi
li.ꝛte. Itē vbi incipit a gdōne nō ꝑmittit nisi impleta gdōne si
plet aūt gdō ex quo dare vel facere nō pt.ꝑmissor.z de ista mate
ria ēt no.ff.si qs cau.l.si post tres. Sz i calib⁹ in qb⁹ dixi cōmitti
tur dēmū li.ꝛte.fiet ne ꝛteritatio sup pacto ꝑncipali vel sup pena
li. Odo.tz q3 sup ꝑncipali vt si ꝗuenisti pinutare agā q3 ꝑmutes
qs si nō facis statim lite ꝛte. ꝑmittit stiplo penalis vt.ff.de ver.
ob.l.nemo.§.j.z hec fuit opi. Jo.z eā ſegtur Dy.fz qūo poterit
fieri li.ꝛte.qs cōuētio est nuda cū ex ea nō oriat actio z nemo si
ne ac.experiāf.ẜt † Odof. q3 z nemo possit sine ac.experiri quo
ad ꝝ vt aduersari⁹ sibi gdēnet pt si experiri s fcō vt aduersari⁹
i mora ẜtituat z ita fit ß z alibi si ꝑmittis dare.r.cū petiero z si
nō dederis ꝑmittis penā hec petitio operatur cōmissionē pene
vt.ff.de ꝓb.obli.l.si decem cum petiero. z hoc etiam dicit Dyn.
et dicit qs hec.l. dispēsatiue permittit agi ex nudo pacto nec con
tractus ex toto cōstituat iutilis vt no.per eum insti.de actio.in
ꝓn.i lectura sua z extra de re.iu.c.nō est in mora.li.vj. Alz. tenet
q3 super penali lis cōtest.z libellus formet hoc modo: q3 permu
tare nō vis vt cōuenisti peto.r.q3 ꝑmisisti nolle pene.hoc casu li
berar⁹ implendo ꝑmissa ante litem cōte.vt.ff.de ver.ob.insulā.
Nec ob.q3 ex obligatione cōditionali nō agatur aī existentiaz
cōditionis.vt.ff.de ver.sig.l.cedere diez.q3 verū est regulr nisi cer
tū sit q3 actor agēdo consequat act.p lītē conte.sicut est in ca
su huius.l.nā agēdo consequit actionē p litis contestationē z
actio.p socio durāte societate nō oritur pōt cū intrētari q3 certū
est q3 actio orietur ar.ff.p socio.l.actione.z.ff.rē ra.ha.l.si indebi
tū.z ista Alz. sniam non impłobat Dd.z Ly. dicit eā veram sed
nō p rōnē ꝓdictā imo fm eū infallibilr verū est q3 aī exīstentiaz
cōditionis agi nō potest ēt si cōstet q3 agēdo ꝛsequeret actionē
nec.ll.iducte ad hoc.ꝑbāt cū alr itelligāt.est ergo vera snia Alz.
B mō q3 veniet actor ad ꝑmissorē z interpellabit eū vt sibi det qs
nuda cōuentione ꝛuenit z si nō dat committit stipulatio pena
lis z sup illa lis cōtestabitur z sic itelligit hec.l.fm ꝑe.fz q3 qd
dicim⁹ dispēsatiue ꝓceditur. Sed cū dispensatio sit iuris vulne
ratio magis placet illa opi.ex qua min⁹ vulnerat.mm⁹ aūt vul
neratf.fz opi. Azo.vt i sequēti quōne patebit. Ly. ſeqt opi. Wl.
Dy.vt dixi ſequat opi. Jo.cū sine impugnantia regulaz z liris
angnstia cōtractus iste reddaturvtilis p interpellationez extra
iudicialē.vt.§.ꝑbaui. Sz qñ cōuentio est vestita sup quo fiet li
tis cōte.z vł q3 sup penali tñ qđ dic vt ꝑbaf sicut conuētio ꝑn
cipalis i cōtractu vestita dr solēnitate contractus sic z dispō te
statoris vestiť volūtate sua.fz lex dicit q3 si testator legat penū z
si heres nō dederit legat.r.cōtestatio fit sup pena ergo ꝛc.vt.d.l.
j.ff.de penu leg.z quādo dies leg.ce.l.si penū.z hoc videt dicere
gl.d.l.j.§.si ita.ff.ad.l.falc.§z istud videtur absurdu⁹ si ꝑmisisti
dare libr⁹ z si non dares ꝑmisisti penaz q3 ego non possim pete
re libr⁹m sed nō est absurdū q3 rō est necessaria fm iura, veteta.
nam lex nō vult q3 lis cōte.sup eo sup quo ꝓcedi non pōt ad sen
tentiā.vt.ff.de iudi.l.de qua re.fz sup ꝑncipali conuentione nō
posset.ꝓcedi ad sniā cū sit nouata p ꝑmissionē penalē.vt.ff.ō act.
z obli.l.obligationū fere.§.fi.z de pactis.l.rescriptū.§.si pacto.
ideo voluit lex q3 cōtesta.fieret sup penali sup qua pōt ꝓcedi ad
sniaz nec grauatur reus p hoc cum vsqz ad cōte.possit penā cui
tare implēdo.ꝑmissa.vt.d.l.j.de penu lega.sed hodie p penalē nō
fit nouatio.vt.j.de noua.l.fi.z ideo i clec.actor is hodie ē vtrū ve
lit agere super ꝑncipali vel penali fm Ja.de ra.z ꝑe.sed ꝓdi
cta opi.nō vł ex toto expedita q3 penalis stiplo nō nouat indi
stincte ꝑncipalē imo fm quosdā iura noua in hoc nō imminuta
uerunt antiqua vt dixi.ā.de pac.l.si pacto.z ibi tāgit p Ly.q dr
se ibi malusse tacere ḉ log. Nūc aūt ß dr saluo meliori consilio
qs olim stiplo ꝑncipalis p penalē cōmissam nouabāt q3 sic su
ꝓdictū est Jctus z legata ꝓcedūt vt patia fz legatū ꝑmū trāf
funditur in scōm vt.d.l.j.§. Itē si ita.ad.l.fal. † nouatio est ꝓtio
ris obligatiōis in aliā trāssusio. verū est qs nō ita trāsfunditur
qn reus possit petere vsqz ad lītē cōtest. sup ꝑncipali qs nō est
in alia nouatione z ꝓpterea dr quasi nouatio.d.l. obligationū
fere.§.fi.nec ob.qs dr de nouatione q3 illud hz locū qñ sc̄da obli
gatio additur p modū coequalis obligationis. secus qñ p mo
dū subrogationis vt dicetur.d.l.vlt.j.de noua.z ista faciunt ad
qōnē regis Ludouici regis francoz q canonizat⁹ est p sacto q
ꝑmiserat comiti bleseñ.q3 eū i gbusdā nūdinis nō impediret z si
ẜ faceret.ꝑmisit cētū milia noie pene. Philippus eius successor
dictū comitē ipediuit vtrū comes possit petere penā alternatiue
vel absolute vł copulatiue vtrūqz dubitabat. dicēdū est q3 si res
ꝑmisit alternatiue hoc mō.ꝑmitto nō impedirevel si impediam
ꝑmitto penā tūc alternatiue petēdū est.vt.ff.de ꝓb.ob.l. si duo.
Si vero pena ꝑmissa fuit absolutevel copulatiue hoc mō ꝑmit
to nō impedirevel si impediā.ꝑmitto penā tūc comes hz electio
nē vtrū agere velit q3 nō impedit an ad penā non aūt vtrūqz q3
pena fuit loco rei apposite vt.ff.de doli exce.l.apud celsum.§.la
beo. Si dubitat tūc si impediuit semel nūqd pena sit cōmissa i
totū vel.p rata q3 istud ē factū successiuū ista nō ē dubiū nā cō
mittit ī solide vt.d.l.si.ß penu le.Lyn. Ultio ḉrit ß Odo.† vtrū
z qñ debitor possit mora purgare nec i penā ſcidat.z de hoc satis
no.p gl.z ibm Od.z alios i ꝓdicta.l.z si post tres.ff.si qs cau.et
Od.ß i effectu ꝛcor.cū notatis p Dy.ff.de ꝓ.ob.l.si insulā.z sic
distinguūt aut stiplo est pura vel in diē z nō est penalis. Aut est
conditionalis z penalis.primo casu fz purgare vsqz ad conte
stationem si stipulantis non interest vt.d.l.si insulā.z sic intelli
gitur opi.Ww.z.ll.allegate p eūm.d.l.z si post tres. Sedo casu
qñ stipulatio est conditionalis z penalis nō fz cōditione existē
te mora purgare vt.ſ.e.l.magnā.z de act.z ob.l.traiectitie. fallit
in istud.vt.d.l.si post tres. Itē fauoꝛe libertatis vt.l.g rome.§.fla
uius.de

nius.de ver.ob. Itē in arbitrarijs.vt.ff.de ar.l.si cū dies.§.fi.z.l.
se.z dic lati⁹ q3 in stipulationib⁹ qñq3 adiect dies z pena qñq3
dies z nō pena qñq3 pena z nō dies qñq3 nec dies nec pena. pri
mo casu qñ adiect dies z pena ñ admittit purgatio elapso die.
vt.d.l.traiectitie.z.l.magnā.j.e.q3vez ē in Jctis⁹. In iudi.distī
guit aut apponit dies a lege z admittit purgatio vsqz ad li.ꝛte.
vt.d.l.si cū dies.§.fi. Aut ab hoiez tūc aut ab i mittis iudicio z
idēvt admittat purgatio vt.d.l.z si post tres. Aut circa diffini
tionē vł suiaz z tūc nō admittit.vt.d.l.celsus.in pri.ff.de ar. si do
casu qñ dies z si pena z admittit purgatio vsqz ad lit.ꝛte.vt.l. si
ita qs.§.scia.de ꝓ.ob.l.q rome.§.stani⁹.z hoc qñ dies fuit exꝓssa
sa idē si tacite itelligat vt.e.ti.l.si stipulat⁹ essem abs te.z.d.l.si in
sulā. In tertio casu qñ pena z ñ dies ꝑmittit penā cū iterpellat⁹
nō soluit admittit tñ purgatio vsqz ad li. ꝛte.vt.d.l.j. de pen.le.
q3 qñ dies leg.ce.l.cū sine ꝑmitione z.l.si penū. Quarto casu qñ
nec pena nec dies admittit purgatio vsqz ad li.ꝛte.vt.d.l.si insu
lā. Sz q3 vsqz ad sniam tz gl.ß. de trāfac.l. siue apud acta. vbi de
hoc tenīgi in suppletiōe gl.in fi.z hoc verū qñ interesse non excedit
estimationē rei i obligatiōe deducte puta z ꝗuenisti facere domū
q3 scāz cētū interest mea singularit⁹ in pl⁹ domū factā ē nō ad
mittit purgatio.z ita loquit.d.l.si ita qs.§.scia.de ꝓ.ob. Dy. z
Od. hec tū dicto nō plz Ja.de ra.vt dicā.j.e.l.magnā. Sz q3 si
ꝑmisso: tūc fit par actus domū ꝛstruere z q3 vltra interest ꝑstare.
nūqd potent⁹ vł ꝙ sic ex eg tate ꝓdictaz legū ꝓcedētiū mora pur
gari.z ita vł sentire gl.d.l.si cū dies.§.fi.ff.de arb. In glo. magna
ibi qz non ꝓcedit.§.sacrim calūnie cū ante lit. conte. nō iureſ sed
post vt.§.de iur.cal.l.ij.ibi.ff.e.l.de ver.ob.ibi de libro.§.cōmitti
tur pene stip. Ibi quecunqz pactio siue nuda siue vestita.

3 Cire. Ratio dubitationis esse potuit q3 videbaf
cā nō subesse sed subest cā trāsactionis z iō
fz.vt.ff.de condi.inde.l.in summa.

Ecꝛ tutoꝛis. Ibi stipulationez in fauoꝛez pupilli factā, secus si ẜ eū vt ī
l.in gl.alle.z.ß.ti.ꝓpri.l.j.

1 Promissio continens impossibile est inualida.
2 Promittens bouem ante moram interfectum an teneat actio
nem cedere.
3 Liberatio duobus modis contingere potest.

Non moriturum. Primus z tertius
casus gl. boni sūt.
ꝛsos sustineri nō ꝑt q3 cū q3 ꝑmittit hoiem fi mori tu
rū ipossibile ꝑmittit z ideo in eo nō vz vt insti.de ver.
ob.§.loc. Ad tertiū casuz op.q3 sicut nōvz ꝓncipale nec accesso
1 riū vt.ff.de ver.ob.l.si homo moritu⁹. Fole aut pena adiect imo
talitativt ꝑmitto immortalitatē z nisi fernanero ꝑmitto penāz
neutrūvz. Aut adiect possibilitativt si moriaf ꝑmitto penaz z
tūc valet pena. Cōtra hoc q3 ēt vbi adiect impossibilitativ q3 va
leat vt.ff.de ꝓ.ob.l. impossibilis.ij.rñ.ſz gl. vacillet dicēdū est q3
qñ aliqd impossibile de natura vel de iure deducit i modū qua
tiōis nō vz ꝓncipale nec accessoriū siue ẜsistat in dādo siue i fa
ciēdo.vt.d.l.si homo. Aut deducit p modū gditiōis z tūc aut af
firmatiue.vt si digito celiū tetigeris dabo decē z nō valet.vt.d.l.i
possibilis.i.rñ. Aut negatiuevt si digito celiū nō tetigeris.z.ꝑmittis
z tūcvz.vt.e.l.ij.rñ.z.l.i illa stipulatiōe. Nō diuersitatis ē q3 vbi
deducit i modū cōuentiōis stipulatio scipit a ꝓcedēti, quētiōe et
stipulatio penalis ei accedit z accessoriū sequif naturā ꝓncipa
lis vt in regula iuris sed ita est q3 cū ꝑmissor tenef in ꝓncipali z
in accessorio z ecōtra vt.ff.de ver.ob.l.si ex legati cā. Sz vbi dedu
cit in modū gditionis stipulatio incipit a ꝓcedēti gditiōe vt tūc
ipa gditio nō ē ꝑmissio cui penalis stipulatio possit accedere. et
ideo fm naturā illi⁹ nō regulaf z ꝓpterea ꝙmittit penalis Ja.
de ra. dicit q3 hec nō sunt ꝑa p.l.ij.ad fi.ff.si qs cau. vbi ante mo
rā rei ꝑmisse cōtingēte nō liberaf ꝑmissor. Quare distīguit aut
stipulatio incipit a ꝓcedēti cōuentione z verum est quod dictum
est. Aut a ꝓcedēti cōuentione z tūc aut res ꝓmissa perit per ca
lē casum er quo nō daf regressus ẜ alii⁹ vt q3 seru⁹ ꝑmissus mo
rif casu fortuito z tūc reus liberaf nec tenef ad aliqd vt.d.l.si hō
z ad.l.rhod.de ia.l.fi.ſ.idē. aut perit p casum er quo ꝑmissor hz
regressuz ẜ alii⁹vt q3 aliqs iterfecit eū z tūc ñ liberaf ꝑmissor ni
si actionē cedat vt.d.l.ij.§.fi.z de do.l.nā is.z ß sniaz plz Ly. ꝑe.
vero dicit q3 sniaz gl. ꝑa est sicut euāgelij sed ꝑea defendēda opz
vnā qōnē subijci in cui⁹ examinatiōe patebit motiuū dicti Ja.q
2 subtilissim⁹ fuit fm Ly.qō talis est † ꝑmitto tibi dare bouē vel
stichū bos vel stich⁹ interfect⁹ ē ab aliquo ante moꝝ nūqd tene
or tibi cedere act. Ja.q3 sic ꝓmo q3 nō debeo locupletari cū alie
na iactura vt.ff.de cōdi.ide.l.nā natura. Itē q3 boue subtracto
mortuo tenef fur ad carnē z cozriū ẜ vt.vt.ff.de gdi.fur.l.si fu⁹.
§.boue.z vł ler exꝓssa q3 si ẜ vēdit mihi fuit fugit tenef actionē
cedere vt.ff.de ẜbē.ēp.l.q3 sepe.§.si res.z ß act.em.l.siea res. Itē
si ꝑmisi tibi fuit z est interfect⁹ in actiōe.l.agl. venit estimatio vti

litatis tūc arguit sic aut dicis post moꝝ iterfectū z ista nō est di
cēdū q3 si milliies offerre nō emitaref nō satisfaciet ꝑmalē stip.z sic opz dicere q3
ante moꝝ sit interfect⁹ vñ.l. supponit q3 iterfit mea eū nō interfe
cturus vt mihi actio legis aglie cōpetat quā cedā tibi z sic mā fecte
cōcludit q3 nō sim liberat⁹ nisi act. cedā vt.ff.ad.l.agl.l.pūcte.i.rñ.
z ß vt gl.ff.de dolo.l.arbitrio. Ꝑe. ꝓ o i hac qōne tz totū ẜtū vt
nec carnē nec cozīū dare nec act. cedere teneaf. ꝓmo q3 lex iudistin
cte dt q3 debitor ꝑiculi ei⁹ iteritu liberaf vt.ff. de ꝓ.ob.l. si ex le
gati cā. ẜ indistincte est intelligēda. Itē vł lex exꝓssa ꝑmisi tibi
seruñ iste seru⁹ interfect⁹ est ab alio dr lex q3 actio de dolo cōpetit
q3 actio.l.agl. nō cōpetit vt.d.l.arbitrio. z actio de dolo nō cō
petit vbi alia locū hz. pone g3 q3 tu ꝑmisisti seruum z dedisti fide
iussorē fideiussor illā iterfecit dr.l.q3 cōpetit act. de dolo. z sic sup
ponit q3 sim liberat⁹ q3 si nō essem liberat⁹ tūc ꝑpetitione alio
mō res eēt salua z ita nō cōpeteret actio ß dolo z sic ß cōpetit ac.
ẜ ꝛc.vt.ff.ß dolo.l.si fideiussor.cōuicta.l.j.§.pro.Sz ista ar.tol
lit ꝑfar⁹ Ja. sic q3 ibi cōpetit actio de dolo nō ad estimationem
serui q3 ad ß cōpetit actio.l.agl.ſz ad cetera dāna. ista nō est bo
na rūsio q3 actio.l.agl. cōpetit ēt ad dāna vt.ff.ad.l.agl.l.air lex.
z ita cōcludit indistincte q3 sim liberat⁹ p.d.l.fideiussor.z.l.arbi
trio. vł ēt casus.ff.de le.ij.l. mouo boue. ad ß ēt cogit aliud nā
sicut q3 ꝑmittit stichū est obligat⁹ ad tota ꝑciē sic q3 emit ancil
lā sub pacto adiectiōis in diē obligat⁹ ē restituere meliori ꝛdō
ne alle.vt.ff.de ī diē addi.l. in diē. ſz si ancilla vēdita sub tali pa
cto decedit aī meliorē cōdōnē allatā relicto ptu ampli⁹ nō tene
tur vēditor ſz ipso iure liberat⁹ est. ẜ ꝛc.vt.ff. de i diē addi.l. vbi
autē. §.j.z p hac pte facit gl.ā. h. de.b.d.l. pinde. z ista est veritas
salua pace ꝓdicti Ja. ītē nō ob. q3 nō debeat locupletari cū alie
na iactura. talis eīm locupletatio est fm formā iuris † q3 libera
tio duob⁹ modis cōtingit. f. naturalr z ciuilr vt morte solutiōe
acceptilatiōe z successu. vt.ff. de sol.l.pe. z iste est vn⁹ ex illis. f. mor
te. Nō ob. §. fi fu⁹. §. boue. q3 logf in re sua vñ q3 supest restitue
re teneť vt.ff. de rei vē.l. solū. §. meū. fec⁹ est im re alicui debita vt
in casu nr̄o. Itē nō ob. l. sepe. §. si res. q3 ibi nō cōtigit liberatio
ipso iure nā mod⁹ liberādi nō ē furtū vel fuga rei ꝑmisse ſz pp
furtū vel fugā dat q3dā excusatio. z iō tūc teneť cedeř vēditor ius
q3 hz. Preterea ibi cedit actio q3 illā hz vēditor ſz i ꝓposito
nulla hz actionē ꝑmissor. q3 sua nō interest z q3 nō habeat actio
nē. pbaf. d. l. arbitrio. ad fi. cū. l. se. Nō ob. l. ꝓcīde. er q3 sic exꝓsse
arguit Jac. ꝑdict⁹ q3 fuit interfect⁹ p unus post moꝝ. ſz ista nō vł
bona rūsio q3 tūc nō est aliq3 vtilitas dico q3 imo est cōsideranda
natura. l. agl. q3 respicit retro p annū. z ḥ posset interesse vt penalē
stip. vitarevīn si ẜhiderem⁹ tps interfectiōis nō possum petere ni
si estimationē ſz si tps retro p annū vitaré penā q3 ē forte certū li.
z iōvenit hec vtilitas in act. l. agl. z fic itelligit d. l. pinde. z additio
quā hic ponit Frā. ac. z bñ fm Ꝑe. ſz dices inconueniēs ē q3 si
ꝑmisi tibi stichū sub pena z tu⁹ interfecit eū ante moꝝ q3 mihi
nō ꝓpetat ac. l. agl. vt. d. l. arbitrio. i fi. z. l. se. ergo ipunitū erit de
lictū ẜ legē trauiolnerat⁹. e. ti. l. j. rñ. hec absurditas tollit q3 ſz mi
hi debitor nō cōpetat creditor nō tū ꝓpetit z dolo vel in factū vt
d. l. si fideiussor. de dolo. z ad. l. agl. q occidit. §. in hac. ex ꝑdictis
p3 q3 gl. simplr vez dicit q3 est i d. l. si homo. z quā approbat Ꝑe.
z Dy. vt no. per eum extra de re. iu. c. nemo pōt. lib. vj. Lyn.

Scrupulosam. Idest dubiā. ē q3 dicit
tur vel pridie q3 me ꝛeret legatarius. z qđ subiicit post
ēt moꝛē. l. testōis vel eius cui legat. vt. ff. de leg. j. l. si
mihi z tibi. §. j. z. l. si post mortē. z de le. ij. l. pec. §. vlt. z qđ postea
dicit scripta dic. i. in hoc tempus collata. Old.

1 Inuitatus ad prandium an non requisitus teneatur hora
prandij accedere.
2 Dies quando interpellet pro homine.
3 Mora quando purgari potest.
4 Obligatio legis an differat ab obligatione hominis.
5 Heres an incidat in penam si defunctus promisit sub pena.

Magnam. Dies interpellat pro hoie. ad ß sepe al
le. z ß siue sit exꝓssa vt hic siue tacite
intellecta vt. ā. de iu. ēph. l. ij. z fo. ma. l. si mora. z ibi not. z
ß. de rei vi. ac. l. vni. §. exact. Et facit † q3 imitat⁹ ad prādiū teneaf
nō regist⁹ ire hora prādij ſz z allegari possit q3 iuitās teneat eu3
regrere hora sbita de q3 no. p Bre. rriū. q. iiij. c. displicet. Op. gl.
q3 op⁹ sit interpellatio ēt vt. ff. ß op. li. l. cū pron⁹ q3 z legato. z. l. vl. z ß
dā. ife. l. iū. §. ß aūt. ſz i illis nō erat dies exꝓssa vł tacite subitel
lecta. sol. vt no. p Dy. ff. ß ꝓ. ob. l. ita stipular⁹ vł vt no. ff. vt i pos.
le. l. j. §. hoc exigit. Ja. de bel. z ad. l. emili⁹. q3 sit assignat p ẜtā i
gl. dic q3 si ē ẜq3 ibi denūciatio fcā fuit ex abūdāti ad excludēdū
forte restō⁹ uē i ite. q3 ꝓpter ignorātiā emilij petī posset vt. ff. de ꝓ. ob. l.
cū filij⁹, alie i gl. p ẜtus alle. loquunt i obligatiōe legali ex cepto.
l. cū pron⁹. vbi nō erat dies apposita vt ꝓdicti. Oldr. z de hoc
vide qs not. extra de loc. c. potuit. z plene p Bar. de ele. cupiētes

Universidad de Deusto
Biblioteca

circa si.z ꝑdicta faciũt ꝙ sufficiat si vasall⁹ sit paratꝰ ꝑstare seruitiũ dño si requiratꝰ: nõ aũt teneꝫ offerre ex quo dies apposita
2 nõ ē.z ꝑ hoc no.i sum.q mo.feu.amit.ff.itẽ iz teneak.†Aut ergo dies apponiꝫ ab hoie vel a lege vel ēt a natura vt cũ ꝓmitto ꝑtũ ancille vel fetũ vacce.inest eĩ̃ a natura dies.f.cũ natꝰ erit vt.ff. de ver.ob.l.interdũ.z tũc nõ est opꝰ aliqua interpellatiõe vt hac l.cũ 3cor.sed si forte iusto impedimẽto detẽt esset iz pena cõmitt tak̃ ꝑ egtate cũ forte obstaret exceptio.ar.bonũ.ff.q ꝓt.tu.l.cũ a matrib⁹.z vł expressum extra de pig.c.pe.vł salt̃ dabit restitutio ex clausula gñaliter no.ff.dever.ob.l.cũ filꝰ.ff.z de hoc.e.ti.l.ad diẽ.z vide q ꝺixi.ff.de exce.l.si qdẽ.ver.est etiã not.Si autem dies nõ est appositꝫ vel subintellecta tũc interpellatiõe opus est vt.ff.ff.col.bo.l.si qs filiũ.ff.stipulatio.de le.j.l.titie textoꝝ.ff.j.de ff.ob.l.si ex legati cã.z.l.se.z si cer.pe.l.q tez iõ circa rei estimatiõ nẽ si adiecta ē dies inspicit̃ estimatio illi⁹ tpis z ab eo vltra quã tiplurimi valuit si ñ habet tps determinatũ z fuit lis 3te. illũ inspicit̃ z quãti postea plurimi valuit nisi aũt esset interpellatꝰ con gruo loco z tpe q3 tũc tps interpellatiõis vt.ff.de ac.emp.l.rẽ.ff. si cer.pe.l.vinũ.z de triti.l.iij.ff.in hac.z.l.si.cum si.z q3 in glos. hic agit̃ an possit mora purgari de hoc dicit ꝺixi plene.ff.e.l.nu da circa si.i distinctiõe Od.z Dy.q̃ tñ distinctio Ja.de ra.ñ plz ꝑter aliquas lõgas rões ꝗs omitto iz si vultis eas habere re curratis ad lecturã Ly.hic vñ ipse Jac.distinguit: Aut ex mora oritꝫ noua obligatio z tũc aut oritꝫ ex lege z trib⁹ 2currẽtib⁹ põt
3 purgarivt.ff.dever.ob.l.isula.†Aut oritꝫ noua obligatio ex ꝑte tiũ 2uẽtiõe z isto casu regit̃ nõ põt purgarivt.l.traiectitie.ff.e.ti lo.Ratio est q3 mitius agit̃ cũ.l.ꝑ cũ hoie.fallit in iud.z arb.vt l.z si post tres.si qs cau.z.l.si cũ dies.ff.si de ar.Aut ex mora nõ oritꝫ noua obligatio isto casu pt purgarivsqz ad sniaz q3 ofa iudicia absolutoria sunt ifti.ff.de ꝓpe.z tẽ.act.ff.si.iz nec difficilis nec illa dñoz Od.z Dy.plz Pe.nãm ei nõ est speciale in iudicijs: q3 iudicia sunt quasi 3tꝰ vt.ff.de pecu.l.iij.ff.idẽ scribit.si ob.d.
4 l.z si post tres.si recte istelligat vt dicẽt.j.de fideiu.l.sancti.†Jtez nõ ẽ verũ ꝙ sit dicia inter obligatiõe legis z hois ꝑ rõnẽ eoꝝ q3 imo mitti⁹ agit̃ cũ hoie ꝑ cũ lege.vt.ff.de iur.pa.l.si libertꝰ.z de hoc plenꝰ ꝺixi.ff.de ser.fug.l.quicũqz ver.itẽ opponit̃.z iõ Pe.sic distinguit: Aut ex mora nõ succedit nona obligatio z tũc idẽ qs ff. aut succedit z tũc aut culpa ꝓmissoris, aut ex mora.ꝑmo casu vsqz ad sniam ꝑt purgarivt.ff.de doli exce.l.fideiussor.sẽo casu qñ ex mora refert aut illis qs succedit vł venit ex mora vna cũ principali debito ꝑt peti aut nõ.si nõ peti ꝑt tñ põt purgari.ꝑbi gña generator mutuat pecuniã z stipulat̃ ꝙ libet mẽse decẽ si debitor ẽ in mora nõ ꝑt purgare.vt.ff.de ver.ob.l.qrome.z.ꝺ.l. traiectitie.ff.ff.illo.Si vo peti nõ ꝓtuna cũ principali qs deductũ ẽ i pena li ꝑbi gña ꝓmisisti stare i iudicio certa die sub pena si stetisti z fic est ꝺtracta obligatio ad penã principalẽ nõ põt petivt.ff.de do.excep.l.apd celsum.ff.labeo.isto casu põt purgari mora trib⁹ 2curr ẽtib⁹ vt.ꝺ.l.z si post tres.z.j.de fideiuſ.l.sancim⁹.z.ꝺ.l.q rome. ff.flaui⁹.z.l.ita stipulat⁹.ff.seia.z de penu le.l.j.fallit in.l.celsus. de arb.z rõ est q3 ouri⁹ agit̃ cũ nõ ministro.l.ibi eñ ꝓuicit si nõ sicut.l.minister, sed sicut ꝓinat⁹ z ideo ex eius ſnia nõ agit̃ vt ff.de ar.l.j.Jtẽ sallit.ff.iud.sol.l.iij.ff.si.z.l.se.z ẽ ratio q3 maturi⁹ cõmittit̃ ꝙ alias 2sueuerit cõmitti stipulatio regit̃ z ideo diuti⁹ purgat̃ iuxta illud q in vno grauat̃ ꝛc.z de hoc ēt dicã.ꝺ.l.sanci mus.Pe.de ista purgatiõe mora no.in gl.z ꝑ Arch.xviij.di.c.ꝑ
5 ter†de herede an icidat in penã si defunct⁹ ꝓmisit sub pena dic ꝙ si dies adiecta nõ erat opus est interpellatiõeꝝ.ff.de fideiuſ. l.fideiussor obligari.ff.si.z ibi de hoc z ꝺixi etiã.ff.de iuſ emp.l.iij. ver.itẽ q̃rit gl.qd si heres ignorauit.Ultimo q̃rit Ja.de are.qõ nẽ sepe occurrẽtẽ.Alĩqs ꝓmisit facere 2sentire filiũ vel fratrẽ in aliquo 3ctu cũ fuerit etatis legitime sub certa pena nõ fecit.pe tit̃ pena,allegat ꝙ nõ est cõmissa q3 nõ habuit in memoria qñ filꝰ vel frater cõpleuerit dictã etatẽ nec sup hoc fuit interpellatꝰ q̃rit an pena sit 2missa.vł ꝙ ñ a Jzio sensu huiꝰ.q dicit si qs certo tpe istud eĩ̃ tps nõ vł certũ sz incertũ.cũ ẽt ex cũ talis nupserit vel ad talẽ etatẽ peruenerit vł tps incertũ vt.ff.de leg.j.l.si cui legeꝫ.ff.de nup.l.sancimus.z.ff.qñ dies leg.ce.l.si dies.Econtra vł q3 incertũ sit eũ peruenturũ ad illã etatẽ tñ certũ est ꝙ si cõtingat eum vinere ꝙ perueniet vt.ff.qñ dies leg.ced.l.ex his.z8 facili potuit scire qñ peruenit ad ipsam etatẽ ꝑpter 2sanguinitatẽ vt.ff.de in inte.resti.l.de tutela.z.ff.vnde cog.l.octaui.cũ ergo sciuit vel scire debuit z potuit vł certũ tps z pena cõmitti ꝑ hãc l.Ja.cantũ est ergo.ꝓmissor adiicere si fibi fuerit requisitũ ꝙ cõsentire faciat.z ita cõiter in contractibus apponitur.

1 ¶ Stipulatio facti an transeat ad heredes.
2 Rescriptum qs contra defunctum impetratuꝫ reperitur an ad heredes transmittatur.

Ceteris. Ratio dubitationis fuit q3 facta variantur +ex varietate ꝑsonarum vt.l.si non sortem.ff.j. li
1 bert⁹ de 2ꝺi,idẽ,z i aut.de fi,inſt.ff.j.Op.†gl. q̃ stipulatio facti nõ trãseat ad heredes.l.cẽtesim⁹.ff.j.dever.ob.gl.distinguit iter facta q̃ requirũt industriã ꝑsonevt illa nõ trãseat z illa q̃ nõ requirũt vt illa trãseãt.fz lex ista z.j.e.l.si.vł dicere ꝙ ẽt si facta adhereãt ꝑsone tñ trãseãt ad heredes.z ideo Pe.distinguit aut obligatio fuit 2cepta affirmatiue aut negatiue.primo casu aut q̃rit vtrũ trãseãt ad heredes stipulatoris z dicẽdũ ẽ ꝙ sic.ar.ff.ff.ꝑb. l.si pactũ.Aut querit vtrũ transmittant in heredes ꝓmissoris:z tũc aut tale est factũ qs oino ꝑsonã alterius concernit z tũc non trãsmittit in heredes,vt.ff.de cadu.tol.l.vnica.ff.ne aũt.vbi de ff. satis no.z.ꝺ.l.cẽtesimis.ff.j.hoc verũ añ mora fz post mora obligatio cõtracta ad interesse bene trãsit ad heredes,vt.ff.si ser.vẽ. l.loci,ff.si fund⁹.Si aũt factũ nõ 2cernit persona alterius oimodo tũc aut respicit industriã ꝑsone z ꝓmittit facere post mortẽ vel tpe mortis,z isto casu trãsit ad heredes vt.j.e.l.si.Aut ꝓmittit simpliciter z hoc casu vł dicere glo.q nõ trãseat ad heredes ff.de sol.l.inter artifices.sed q vellet dicere cõtrarium vt.ff.heres faciat p se vł p aliũ in ꝓadẽ estimatiõe nõ diceret cõtra iura per hãc.l.q̃ simile factũ adꝺittit.sẽo casu qñ stipulatio fuit 2cepta negatiue tũc aut stipulatio sequit̃ cõtractuꝫ de cuius natura est q heres teneaꝫ vt qñ aliqs ꝓmisit seruitutẽ z ꝓmisit me nõ impedire z ad heredes trãsmittit̃ vt.ff.de vsur.l.si stipulat⁹.z ꝺ act. emp.l.emptores.ff.q aũt.Aut nõ sequitur contractũ de cui⁹ natura est heredẽ teneri z tũc aut nõ poterat stipulatori afferre vtilitatẽ nisi ad heredes transmitteret vt ꝓmitto te non impedire tollere vindemiã z aliã vindemiã decedis z transmitttitur ad heredẽvt.ff.dever.ob.l.si ita stipulatus.z ar.de re.ꝺu.l.quoties. ꝺũ poterat alias afferre vtilitatẽ stipulatio vt.ff.de pac.l.q furtũ.f. irẽ.z.l.iul.in ꝓin.z ar.ff.depo.l.j.f.si cõueniat.ratio ꝑdictoꝝ est q3 vbi stipulationes ꝑsone affirmatiue non ad heredes trãsmitterent̃ nulla afferrẽt vtilitatẽ vbi aũt cõcipiunt negatiue tũc sic in eo.f.in q̃ nõ est stipulator impeditus vt.ꝺ.l.quoties.de re.ꝺu. z de le.j.si qñ Cy.Exꝑdictis multe qõnes solui possunt.prima si aliqs piluarius conuenit docere discipulũ vsqz ad tres annoz q̃ qd lucrarek discipul⁹ ita illud tps deberet esse magistri me gl ster intra illꝺ tps mortiak̃,nũqd ista stipulatio trãseat ad hẽdes. sẽa c ñ pater ꝓmisit inimicis suis facere pacẽ z filiꝰ z heres eo mortuo facere teneãt̃.z ꝑ hoc ꝺ.l.cẽtesimis.ff.j.z q8 ibi no.z ita
2 ibi tenet Dy.†Jtẽ vtrũ rescriptũ impetratũ contra defunctum trãseat ad herdẽde quo plene dicyt no.extra de resci.c.significauit.Multe alie qõnes similes possent decidi de gb⁹ ꝺixi.ꝺ.f. ne aũt.de cad.tol.lz Ja.de bel.circa hoc fic dicit.primo eĩ ñdẽdo ad.f.libertus.dicit ꝙ ibi natura mutationẽ recepit in eodẽ hoie sicut z.ꝺ.f.j.in aut.de fi.inſt.hic aũt quo ad id de quo agit̃ natura est eadem vel similis.Ad.l.inter artifices.ñdet ꝙ duplex est natura.f.cõis z generalis z que equaliter hominibus administrat regĩnẽ ingeniũ z doctrine aptitudinem z hec natura qua si similis est oi homini vt hic z.ff.de iuſti.z iu.l.j.ius naturale.z l.ꝺi.c.ius naturale.z fm hoc ꝺi esse similitudo nature z factoꝝ q3 paulo differũt vt hic z.l.nemo.de ꝺuob.re.Est z alia natura specialis in vnoquoꝝ hoie fm suã censualitatẽ z rationẽ quaz sibi sua cõsuetudo z ingeniũ ministrat.z fm hanc est longa ꝺifferentia.Nã tunc ex etate cõditione cõsuetudine z ingenio z natura doctrina z instructione facta ꝺistinguũtur z varia sunt vt ꝺ.l.inter artifices.ꝺe le.iij.l.stichus.nã etiam consuetudo est altera natura.ff.ad mace.l.j.cum concoꝝ.Ja.de bel.

1 ¶ Procurator an censeatur qui tanquam procurator meus coꝺemnatur.
2 Dies debet in instrumento contineri.
3 Hora diei an ꝺebeat in instrumento apponi.
4 Locus loci an ꝺebeat in instrumento poni.
5 Instrumentum publicum an possit per testes reprobari.
6 Instrumentum an possit per instrumentum reprobari.

Optimam. Prio ponit cãm ꝺẽde.l.sẽo +statuit.tertio excipit a statuto. z lz gl.ꝺicat ꝙ nedũ nõ ẽ optima fz nec bonarũ optima ē z ꝓtinueversaꝫ i causis z multavtilia colligunt vt.j.patebit,z prio allegat ꝙ institutionẽ ꝑbat id de quo i ipo fit mẽtio.hic eĩ̃ ꝺi ꝙ ꝑsumit̃ seruꝰ eius cui fuit stipulatꝰ.Pone er go ꝙ aliqs egit 3 debitorẽ tãꝫ ꝓcuratoꝛ meꝰ z debitor sibi tãꝫ ꝓcuratoꝛ fuit 2dẽnatꝰ nũqd ꝑsumet ꝙ fuerit meꝰ pcu.ia.8 are. tz ꝙ sic ꝑ hãc.l.z.ff.de cu.l.pe.i fi.†Quid eõ si aliqs fuit 2dẽnatꝰ tãꝫ pcu.meꝰ nũqd ꝑsumit̃ fuisse pcu.idẽ Ja.tz ꝙ nõ fz cur tãva rie ñdet q3 in ꝓcedẽti qõne debitor admisit tãꝫ pcu.z ego habeo ratũ qꝺ fecit tãꝫ ꝓcuratoꝛ meꝰ vt.ꝺ.de 2ꝺi.ind.l. si debitũ. z habẽdo ratũ facio eĩ̃ pcu.ad qꝺ facit.ff.ꝺ euic.l.si cũ vẽditoꝛ.ff. si.z.ꝺ.ad mace.l.si.Aut i alio casu qñ tãꝫ procu.fuit condẽnatꝰ nõ est ita q3 eo ꝺns nõ approbaui eum vt procuratoꝛẽ z ideo mihi nõ ꝑiudicat q3 alteri per alterum ꝛc.vt in regula iuris vł aduersarius

aduersariꝰ hz ꝓbare eĩ̃ pcu.vt.ff.de ope.no.nũ.l.cũ pcu. Sz nũ
1 qd est idẽ in aliis narratis in instro puta qõ est inter duos epos vel ciuitates de finibus ꝺioceseꝫ vel territoriꝫ apparẽt instra antiqua in qb⁹ cõtinet̃ actũ in tali loco talis ꝺioceſis vel territoriũ nũqd super ꝺioceſi vel territorio faciãt fidẽ.Dy hoc hic tãgit in gl.z iatiꝰ ꝺixi.ff.de iure deli.l.cũ aliqs.Jdẽ põt ꝺici si instrm faciat mẽtionẽ de filiatione vel 3 sanguinitate puta talis filiꝰ vł cõ sanguine talis de hoc no.extra de test.c.cũ series.in gl.sed q̃liter
1 z in Spe.de pcu.f.ij.ver.illud quoqz notã.z q8 no.et.xviij.di.c. in noie ꝺñi.Jdẽ etiã si 3tineaꝫ in instro tales 3iuges sic fecerũt ex b nõ ꝑbaꝫ eos 3iuges nec mrimoniũ lz ꝑsumptionẽ faciat vt de ꝑsum.c.illꝺ.in gl.que incipit ista noiatio z ibi etiam per Jnno,nã ista ꝓba tabellionis sunt nõ 2trahẽtiũ nec sup hoc fit principalr instrz.de hoc ꝺic vt ꝺixi.ꝺ.l.cũ aliqs.z.ff.de edẽ.aut.si qs
2 in aliquo documẽto.Jtẽ allegat hec.l.†q instro ꝺebet 3tineri ꝺies als nõvz.Spe.tñvł sentire q hoc vez sit solũ in 3ctibꝰ z in istis q fiũt in scrip,sec in 3ctibꝰ nisi tpis q fiũt ad memoriã de b plene ꝺixi,ff.de no.C.cõ.f.gbꝰ,sup ꝓbo ex hoc oriũꝺa.Est tñ no tãdũ q fi testes inscripti in instro vel 3ctu ꝺicãt se nõ recoꝺari de ꝺiey l inese quo fcã fuerũt nõ ꝑpter hoc vitiaꝫ vt extra de fi.istr. c.cũ Jo.eremita.z hoc.ff.de ꝓba.l.si arbitr.z ita tz Host.i sum.de offic.deleg.f.qd fit officiũ.ver.caueat autez.z ad hoc facit.ff.de aqua plu.ar.l.ij.f.idẽ labeo.z 8 pigno.l.cũ tabernã.lz gl.sentiat 2trariũ de mese q testes ꝺeponere teneanꝫ.iij.q.ix.c.nihilominꝰ
3 in gl.q̃ icipit qꝺã hoc ꝛc.†Sed nũqd hora ꝺiei?Ly.z ꝺoc.cõiter tenẽt ꝙ nõ q3 i.l.libelloꝝ.de ac.vel alibi nõvł expressiuz.z ita ser
1 uat 3suetudo.Sz 3tra hãc expresseꝫ vł.ff.q8vi aut clã.l.aut q ali ter.f.j.sed forte ibi spãle,tuti⁹ tñ videret mihi hora opponiz ma
4 xime ꝑpter ꝓba.8 qua loquit̃.l.istaz stati ꝺicã.†Jtẽ allegat ꝙ locꝰ sit appositꝰ in instro z nõ solũ locꝰ sed etiã locꝰ loci. vt.ꝺ.l. libelloꝝ.z in aut.q.mo.na.ef.leg.f.quãtũ vero nõ tũ iste locꝰ est tñ arctãꝺ ꝙ reducaꝫ ad angulũ,vt.ff.de vi z vi ar.l.j.f.j.z ꝺe b plene ꝺixi.ꝺ.f.gbꝰ.de nouo,C.cõ.z ꝺicit Ly.verũ esse q8 locꝰ sit
1 apponẽꝺ nisi tacite intelligaꝫ sicut est in actis vbi ꝓsumptiue intelligit̃ locꝰ vbi iudices sedere cõsueuerunt vt.ff.de iust.z iu.l.
5 pe.z de arb.l.si cũ ꝺies.f.si.†Jtẽ allegat sepe ꝙ 3tra instrm publicũ põt ꝓbari p testes z p indirectũ vt hic ꝺi: q3 ꝓbãt eo ꝺie Jzhetes alibi fuisse q mod⁹ ꝓbãꝺi sepeverſak in causis tã i 3ctibꝰ ꝙ ꝺeluctis:z ideo cautũ eĕt poni hora i instris vt ꝺixi q3 facili⁹ posset ꝓbari absentia vnꝰ hore ꝙ vnꝰ ꝺiei lz 2nius ꝺiei possit fieri puta si ꝓbet fuisse ita remoto loco ꝙ vno ꝺie ad illũ de quo in instro fit mẽtio venire nõ potuisset z p quot testes ꝺebeat reprobari istrm plene ꝺixi,ꝺ.de ꝓba.l.cũ ꝓcib⁹.z ita iste est vn⁹ modus ꝓbãꝺi negatiuã.f.p indirectũ,alios modos gb⁹ negatiua p
6 baꝫ ꝺixi.ꝺ.de ꝓba.l.actoꝛ.Cy.hic ꝺicit aut ille q ꝺobiciꝫ 3 istrm negat volũtate sua factũ z tũc siue sit publicũ siue ꝓuatũ põt 3 riũ ꝓbare.Si aũt 2tek volũtate sua factũ aut est ꝓuatũ z põt ꝓbare 2trariũ p instrm aliũ.ꝺ.de nõ nu.pe.l.gñalit.i fi. Si vult ꝓbare p testes nõ põt nisi p numerũ quaz testiũ q succeꝺũt loco ꝓbationis fiẽꝺe p scripturã vt.ꝺ.de testi.l.testiũ. Si ẽ instrm publi cũ z 2tek sua volũtate factũ hoc casu ñ põt 2trauenire vt.ꝺ.ar. bi.tu.l.ij.ad vell.l,antique.fm Ja.de ra.z Pe.vt ibi ꝺixi. Mod.
1 vt Ulb.de saut.istꝰ voltumũ mẽbrũ subꝺistinguũt z melꝰ fm Ly. Nã cũ qs fateãt̃ publicũ instrm volũtate sua factũ vult 3 ꝓbare p instrm puta in ꝓmo 3tinek̃ de vẽditione,i sẽo 3tinek̃ q fuit si
2 mulata z q fuit ꝺonatio stak̃ sẽo vt plus valere qꝺ agit̃ p totũ Aut vult ꝓbare nõ p instrm 2trariũ fz alio mõ z tũc aut 3tinek̃ in instro veritas facti,z ñ iuris,vt.ꝺ.l.antiquez.ꝺ.l.fi.aut 3tinek̃ ibi tñ 2fessio z tũc põt ꝓbari 3tiũ alio modo vt.ff.de ꝓbat.l. cũ
6 de indebito.†Sz qñ ꝓbabit p scripturã 2tra instrm nõne ita aꝺhibeꝫ fides vni sicut alteri?ꝺic ꝙ ualet illꝺ qꝺ ẽ maioris authoritatis ar.ff.de testi.l.ob carmẽ.f.ij. vł q3 apparet posteri⁹ eẽ factũ vt ꝺixi ꝺe vẽditiõe z simulatiõe q sunt paris authoritatis fz Ja.de are.derogãt sibi adinuicẽ vt.l.scripture.ꝺ.de fi.istr.vbi ꝺe hoc plene ꝺixi fz alios ꝓualet fauoꝛabilẽ,vt.ff.de re iu.l.duo ex trib⁹.de re.iu.l.libertas.z de hoc in Spe.de instr.edi.f. restat ver.sz pone.ꝓducit.z.f.instrm,aks incipit postremo.vł. sz pone ꝓduco. Jtẽ allegat hec.l.ꝙ magis credit̃ scripture ꝙ testibꝰ.Jn cõtrariũ ẽ extra de ꝓba.c.iũ.z de hoc ibi plene no.z.ff. de ꝓba.l. celsus. Ultimo allegat ꝙ testes ꝺebẽt esse vndiqz idonei z oi exceꝑ.maiores.adde z probate opi.vt.ꝺ.si cer.pe.l.fi.z ꝺicunt oi ex ceptiõe maiores qmibꝰ nulla exceptio opponitur vel opponi potest sic exponitur extra de consaugui.z affinita.c.j. vbi sunt ista verba ꝛc.z vide ibi.

Siquis. Casus stipulatio põt cõferi in tps +mortis ꝓmissoris z heres iplere teneãt̃ zq ꝺicit nemo eĩ̃ stipulatoꝛ.z si ita ꝓba sunt,ꝺ.de
2 here.instr.l.fi.ꝛc.

¶ De inutilibus stipulationibus. Rubrica.

¶ Pupillus tutoꝛe carens nec ciuiliter nec naturaliter obligatur.
2 Pupillus an possit stipulando sibi querere.

Ex stipulatione. Prio declara +tione totius ti. vide Alz.o.in sum.e.z ꝑ declaratiõe.l.ꝑtis vide Alz.o.in sum.de auct.tu.f.effectũ.z q8 not.ff. de no.l.j.z gl.B tz † ꝙ sipupill⁹ nõ hz tutoꝛẽ ꝙ nec
1 ciuiliter nec naturaliter obligat̃.Jzii tz.ff.de re, iu.l.pupillus z idẽ Dy.not.ꝑ eũ in sua magna ꝺistinctiõe.ff.de auct.tu.Jac.de ra.tenet ꝙ vbi tutoꝛẽ hz z fine eius authoritate Jzhit ꝙ nec naturaliter nec ciuiliter obligeꝫ ꝑ hãc.l.z instit̃u. de auct.tu,in ꝓin.que indistincte loquunt̃ z ꝺixi etiã in adulto habẽte cur.ff.de in inte.resti.l.si curatoꝛẽ.†Sz nunqd pupillus ſti pulãꝺo sibi possit q3ere?ꝺicit gl.q si est maioꝛ infante põt alias nõ,vt.ff.de ver.ob.l.mulier nisi in casu.ff.rẽpu.sal. foꝛe.l. sxnũ. rõ est q3 illa stipulatio rẽ saluã foꝛe eius vtilitatez respicit. Mꝰ. ꝺicit Jzii nec ratio ꝑdicta cogit q3 nõ est necessaria.z ideo Pe. sequitur opi. Mꝰ.z ꝓ eo instit.de tu.f.furiosus.de act.lz ob.l.j. f.pe.z de iuris z fac.igno.l.si.non ob.l.allegata quia exponitur infans.i.pupillus,vt.ff.de iure delib.l.si infanti.

Libera. Vide quod plene ꝺixi.ff.de spon.l.fi. +de lib.arb. vide.xviij.q.iij.c. nabu chodonoſoꝛ.z.c.vasis ire.de pen.ꝺistin.ij.c.liberi arbitrij.z nuptie inuite malos cõsueuerunt parere euẽtus.xxxj.q.ij.c.j.

¶ Stipulatio an possit inter absentes contrahi.

Miter absentes. Premittit duas +regulas p ar.a simili.sẽo infert ad speciez de qua q̃rebak̃ z q8 ꝺicit supstitis filiũ,ꝺic.i.nepotis tui ex ea filia nati.Dein ꝺe no.q ꝺicit exemplaris ꝓtiũ allegationibꝰ z vt.ff.de ꝓscri.xxx. an.l.j.Op.†q stipulatio Jzhak̃ inter absentes.ff.de pac.l. labeo. z de spõ.l.sufficit.so.vt no.iiti.de inu.stip.f.itẽ ꝓbor.op. ad idẽ ff.de do.iter vi.z vꝛo.l.ea q.Sz ꝺic q epla de q ibi sit mẽtio fuit recognitio iã ante iterposite stipulatiõis nõ inductiua noue ꝓmissionis vt.ff.ti.pri.l.j.Jtẽ op.q8 possit alteri stipulari vt b i fi.z de f.ob.l.stipulatio ista.f. si stipuler,ꝺic q fi nõ iteresse ñvz vt in.f.alteri si interest.Aut ꝺba ꝓmissiõis referunt̃ ad alterũ aut ad stipulãtẽ aut est ꝺubiũ.ꝓmo casu nõ vz regĩ.felli i his ꝓonis q ꝓsit alii stipulari vt.ff.ꝺ 2ꝺsti.pe.l.eũ q.f.fz actoꝛ. Sẽo casu vz nõ vt agat ille alter sed stipulatoꝛ vt.j.de don.l.cũ res.z de ver.ob.l.liber homo.in fi.Tertio casu in ꝺubio itelligit relatio facta ad ꝓsonã stipulatoris.vt.ff.de ver.ob.l.ita stipulatus. f.chrysogonus.Sed qua actione agit̃ hic in fi.fm Az. certi cõ ꝺitione generali ad interesse fm alios agit̃ etiã 3ꝺi.certi vt not. in.l.liber hõ.in fi.tu ꝺic si ad factum agit̃ conꝺitione incerti vel ex stipulatu cõpetit vt hic.Si agit̃ ad factũ.f.vt ꝺet alteri hz locũ.ꝺ.l.liber homo.in fi.z de hoc plenius ꝺixi.ꝺ.l.cum res.z.ff.de sen.que ꝓ eo q8 interest.l.vnica.Cy.in gl.ex ea nato,ista expositio põt sustineri per.l.caius.ff.sol.ma.

¶ Stipulatio an vitietur per turpem conditionem adiectam.
1 Promissio facta alicui ꝺe ꝺecem vt homicidiũ faciat est nulla.
2

Deo. Dp.gl.de.l.si q8 fuũ.fz ibi cõtingit ex ne +cessitate ꝑambuli 2tractꝰ.z ꝺicit plene ꝺixi.ꝺ.de pac.l.fi. Op.†q talia pacta nõ fi.it nulla ipso iuſ fz ope excep.vt.j.l.ꝓri.z.ff.de pac.l.iuregẽtiũ.f. si ob maleficiũ,ꝺic ꝙ q̃ꝺã sunt q nõ 3trahunt̃ sup re turpi nec ob turpẽ cãm nec turpiter.Quedã sunt turpes q3 de re turpi 3cte. q̃ꝺã sunt turpes q3 q8 turpit̃ inductꝰ ad eas. ꝓmo casu qñ non sunt de re turpi aut sunt fm legẽ aut ꝑter legẽ vt solet notari in f.alteri.z.l.ñ ꝺubiũ.z de pac.l.pacta q̃ 3tra leges. Sẽo casu qñ sunt turpes q3 de re turpi vt q3 stipulat̃ q8 homicidiuz cõmitti tũc nõ valet ipo iure z fic loquitur hic z.ff.dever.ob.l.gñaliter.z l.se.z 8 pac.l.iuregẽtiũ.f. si paciscar.Tertio casu qñ sunt turpes q3 ob turpẽ cãm interposite vt ꝓmitto tibi ꝺecẽ vt homicidium facias. ꝺicit gl.idẽ.f.ꝙ nõ valet ipo iure. Ja.de ra.z Pe.ꝺicũt ꝙ valet q3 illud q8 ꝺeueniti stip.f.ꝺecẽ nõ ẽ turpe vnde contrahit obligatio ad ꝺecẽ tñ obstat exceptio vt.ff.de doliexce.l.ij.f. si q8 z de ver.ob.l.si plagũ.Sz illa videt ꝺicere contrarium sed exponũt ab initio nõ valet.f.cum effectu.Dy.vero sequẽꝺo gl.exponebat ibi fm Ly.nõ valet.f.ipso iure.Quarto casu qñ sunt turpes q3 ꝓmittẽs turpiter est inductꝰ ad ꝓmittẽꝺum tunc valet ipo iuſ sed obstat exceptio vt.j.l.ꝓri.fm Pe.sed cõtra eum ꝺici posset q3 ipse solus tenet ꝙ ois actio nititur equitate. qño ergo hic eqtas suadet actionem ꝺari vbi ꝺolus interuenit.de hoc ꝺicã.j.l.ꝓori.†Sed qro sicut ꝺictum est si ꝓmitto.vt faciaꝫ homicidiũ nõ valet vel ipo iure vel cũ effectu vt ꝺictũ est qꝺ si titius ꝓmisit semꝓr homicidiũ decẽ si caius faceret homicidiũ nũqd valet
2 gl.que est in.ꝺ.l.si plagũ.tenet ꝙ sic.z sic ꝓ illa gl.ꝺicetur qꝺ has

Universidad de Deusto
Biblioteca

bere ꝑmtū homicidiū vñ Ja.de ra.tēperat illā gl.vt locū habeat qñ ille tert⁹ nō sit ſubiect⁹ ſtipulatori alꝫ nō valeat qⁱ mutaret ad delinquēdū vt.ff. in iusvo.vt eant.l.ū. Ja. de ra.totaliter re ꝓbabat gl.illā p rōnē ꝑdictā negs inuitet ad homicidiū ꝙmittēdū niſi fieret ꝑ modū pene. tunc em̄ valeret z ſic poſſet intelligi.d. gl.qd ſi ꝙmiſi tibi decē qⁱ feciſti homicidiuz de quo ego gaudeo nunqd valet gl.in.d.l.dicit hoc eſſe dubitabile z vī qꝫ valeat qⁱ pars ſit nulla cām ſubeſſe vel inutilem ſeu turpez ſed ſine cā valet ꝓmiſſio vt.ff. in ſ̄o.nō nu.pe.l.generali⁹ ergo ꝛc. Jn contrariū vī dicta lex ſi plagā dum dicit faciendi vel facti cā ꝛc.niſi reſpōdeaz ſcām alios vt ibi not.

1 Actio qulibet an nitatur equitate.

2 Dolo. Vide q̄ no.p archi.ꝛi.q.iū.c.iuſtū. z hec ler parificat dolū z metū qd in ℣ctu bone fidei ſit vol⁹ interueniat gl.diſtinguit vtrū dederit cāz ℣ctui, aut inciderit in ℣ctū vt not.ꝺ dolo.l. z elegant in pri.q̄ diſtinctio erꝑſſeruꝫ appꝛobari.ff.ꝑ ſo.l.iiij.i ſi.z.ff.de mino.l.in cāe.ℊ.j.pe.ꝛz ℣tū.ſ.qꝺ indiſtincte teneat ℣tract⁹ z actio naſcaꝫ z ꝓbat qⁱ metus eſt dol⁹.z tñ vbi ꝑ metū ſit nō eſt nullū ipſo iureꝝ.ff.qꝺ me.cā.l.metū.ſ.volēti. Sz huic ar.rñdet hic gl. qꝺ refert iter dolū apertū z velatū. Sc̄do reꝓbat idē pe.ſic qñ cūqz ℣ctus hz ſua eſſentialia ꝛz ipo iure niſi extrinſeca cā ipz an nullet,vt.ff.de pac.l.iuregētiū.ſ.ſi ob maleficiū z diꝛi.ſ.l.pr. Et ad leges Jtias rñdet ꝑmo ad.l.elegāter qꝺ ibi ſi ꝙ ℣tract⁹ē nullus vez eſt ſi opponaꝫ ab hoie. Ad.l.iiij.ꝑ ſocio cū ſi.qꝛ lz dicat ibi ſocietatē nullā ipo iure ꝑpter hoc nō dicit qꝺ nō ſit actio ſed vult dicere q̄ nō tz oppoſita exceptiōe ab hoie ſicut ſi: de cōpēſa tiōe qꝺ ipo iuꝝ fit ſi opponaꝫ ab hoi.evt.ff.de cōpē.l.ſi. ſtat. † Ultimo colligeꝛ. ℣ cūdē pe.q̄ ē i opi.q̄ oīs actio nitaꝫ egtate. q̄ em̄ egtate nitiꝫ actio cui ieſt dol⁹ vel met⁹ rñdet qꝺ hec.l.ſi qꝺ. Bē ꝑpter neceſſitatē regulaꝫ iuris ciuilis q̄ ℣cernunt quātū ad na tuitatē actiōis ſozmā z cām intrinſecā tm̄ nō extriſecā z hoc re ſpicit egtas iuris ciuilis ꝺū actionē ꝑducit de hoc etiā plen⁹ no, per Ly.ℊ.vt ac.ab here.z contra here.incipiant.l.vnica.Cyn.

De duobus reis ſtipulandi. Rubꝛica.

1 Rei duo credendi vel debēdi an tacite poſſint conſtitui ſine adiectione inſolidum.

2 Commodatarij duo eiuſdem rei tenentur ab eſtimationē inſoli dū ratione doli z culpe.

3 Conductione diuiſa qulibet ꝓ parte tenetur.

4 Obligari non poteſt quis niſi ad id qꝺ ad eum peruenit in obli gationibus que re contrahuntur.z nu.5.

6 Natura copulatorum eſt res z perſonas ſimul coniungere.

7 Jus authenticorum in quibus iuri communi deroget.

8 Lege duodecim tabularum ipſo iure obligationem inter here des debitoris diuidente glibet inſolidum in indiuiduis tenebit.

9 Obligatio re contrahibilis contrahi non poteſt vltra q̄ de re p cipiatur.

10 Reus preſens an poſſit inſolidum conueniri coꝛreo abſente.

11 Rei debendi an poſſint ſimul vno libello conueniri.

12 Obligationum effectus diſtincti ſunt ſicut z earum cauſe.

13 Obligatio rei z fideiuſſoris cui creditoꝛ ſuccedit confunditur.

14 Simile non eſt idem ei cui eſt ſimile.

15 Fideiuſſores quare adinuenti ſint.

16 Fideiuſſio non preſumitur ſi debitum alterius ſit ꝓpꝛium.

17 Fideiuſſio tripliciter conſideraꝛi poteſt.

18 Actio que detur contra coꝛreos ꝓ cōmuni creditoꝛ vel debito.

19 Fideiuſſoꝛ principaliter ſoluendo negotium gerit creditoꝛis vī debitoꝛis.

20 Creditoꝛ quando cogatur cedere actiones vni coꝛreoꝝ debē di ſoluenti ꝓ oīb⁹ omnibus z quando non.z nu.21.

22 Coꝛrei ſi tres ſint in triginta quotum vnus totum ſoluat an iſo lidum in viginti contra coꝛreos debeat ei ceſſio fieri.

23 Pactum vel factum vnius coꝛreoꝝ an ꝓfit vel noceat alijs.

24 Paciſci quis poſſit.

25 Pactum coꝛrei credendi quando coꝛreo ꝓfit.

Super rubꝛica. Vide Alz.i ſum. e.z icoꝛ.e.zi ſum. ciuſdē tit. Et qⁱ iſta mā ſubtilis ēz i ea variant gl.ꝛdoc. Jdeo eā ꝓuiā qōnū enucleaꝛ diſpoſui.

1 Primo q̄rēdo ꝛan duo rei credēdi vel debēdi poſ ſint ℣ſtitui tacite ēt ſi nō adiiciaꝫ inſolidū z ꝑmo vī qꝺ ſic.vī em̄ caſus expꝛeſſus.ff.ꝑmo.l.ſiut certo.ℊ.ſi duob⁹ vehi culū vel q̄rit ſimplī vtrꝝ vnuſq̄qz inſolidū aut ꝑ parte teneaꝫ z diſ putatiōe ꝑmiſſa ꝺꝛ verū eſſe ꝑ parte vnūq̄qz effectū vſum hꝛe ſz eē verī⁹ ait z dolū ꝛc.ex q̄ colligit euidēter qꝺ duo rei ℣ſtitui tur tacite reſpectu doli culpe diligētie z cuſtodie z ēt reſpectu rei z qꝺ tacite ℣ſtituaⁿt apparet ex qōne diſputatiōe fcā.ꝺ.ℊ.q̄ ſup flua eēt ſi ꝙbis fuiſſet expꝛeſſum z qꝺ ſint duo rei ñ ſolū reſpectu doli z culpe ſz ēt reſpectu rei ꝑbat ex gnalitate ipſi⁹ qōnis z diſ putatiōis de reipa z rñſiōis dū ſubijcit ſz eſſe ver⁹ qꝺ vero ꝑter tur ſicut equs equovt.ff.lo.l.cū apparebit z.ℊ.de ꝑcu.l.exigēdi.ꝑ bat ēt ex vi copule z,dū ꝺꝛ dolū.q.ꝺ.nedū vehiculū ſz dolū ꝛc.z qꝺ ibi ēt ꝺꝛ qꝺ duo quodā mō rei ꝛc.nā rei dñr a re in qua parti cipāt vt.ff.de accep.l.ſi ex plurib⁹ z de ſo.l.q̄ hoīem.ℊ.j. z no.ff.e. l.j.hoc ēt ꝑbat ex lra q̄ ſequiꝛ.ꝺ.ℊ.ſi duob⁹ vehiculū ibi z ſi alīc cōuēt⁹ ꝑſtiterit ꝛc.nō diſtinguēdo fuerit ꝛuēr⁹ ꝑpter vehiculuz an ꝑpter dolū vel culpā necvtz ꝑſtiterit vehiculū aut eſtimatio nē. † Preterea qñ res cōmodaꝫ duob⁹ ſimul z ſimpl⁹ glibet tene tur ad eſtimationē inſolidū z rōne rei dolizculpe vt.ꝺ.ℊ.ſi.n.glibz tenet inſolidū ad eſtimationē q̄ ē res diuiduaꝫ multo fortiꝰ adve hiculū qꝺ ēi dtuidū vt.ff.de ver.ob.l.ū.ℊ.pe.in ſi.z.l.ſtipulatiōes nō diuiduⁿt.ℊ.celſus.z ſic apparet q̄ opi.Ja.ꝺe ra.z pe.debel. pert.z Ly.fil.q̄ renēt qꝺ ibi nō ſunt duo rei reſpectu rei ſiue ve hiculi nō ꝓcedit q̄ opi.tāgit.ℊ.ū.qō. Eſt ēt caſus expꝛeſſus qꝺ duo rei ℣ſtituāⁿ ēt reſpectu rei z reſpectu doli.ff.mā.l.creditoꝛ.ℊ.duo bus z.e.ti.l.ſi mādato.ℊ.paul⁹.vbi ꝺꝛ vnūq̄cqz inſolidū eligi ēt ſi nō ſit adiectū. Jtē ē caſus.ff.depo.l.j.ℊ.ſi apud duos vbi ꝺꝛ ꝑ mo rūſo legis qꝺ ad rē glibet teneⁿ ſolidū z i ſecō rūſo qꝺ pp do lū cōez glibet teneⁿ ſolidū exemplo duoꝝ tutoꝝ z i tertio ꝺꝛ qꝺ vn⁹ de aliter rūdet ꝑmo ad.l.elegāter qꝺ ibi ꝺꝛ q̄ ℣tract⁹ē nul lus vez eſt ſi opponaⁿ ab hoie. Ad.l.iiij.ꝑ ſocio cū ſi.qꝛ lz dicat ibi ſocietatē nullā ipo iure ꝑpter hoc nō dicit qꝺ nō ſit actio ſed vult dicere q̄ nō tz oppoſita exceptiōe ab hoie ſicut ꝺꝛ de cōpēſa tiōe qꝺ ipo iuꝝ fit ſi opponaⁿ ab hoie vt.ℊ.de cōpē.l.ſi. ſtat. † Ul timo colligeꝛ. ℣ cūdē pe.q̄ ē i opi.q̄ oīs actio nitaꝫ egtate. q̄ em̄ egtate nitiꝫ actio cui ieſt dol⁹ vel met⁹ rñdet qꝺ hec.l.ſi qꝺ. Bē ꝑpter neceſſitatē regulaꝝ iuris ciuilis q̄ ℣cernunt quātū ad na tuitatē actiōis ſozmā z cām intrinſecā tm̄ nō extriſecā z hoc re ſpicit egtas iuris ciuilis ꝺū actionē ꝑducit de hoc etiā plen⁹ no, per Ly.ℊ.vt ac.ab here.z contra here.incipiant.l.vnica.Cyn.

2 Commodatarij duo eiuſdem rei tenentur ab eſtimationē inſoli dū ratione doli z culpe.

3 Conductione diuiſa qulibet ꝓ parte tenetur.

4 Obligari non poteſt quis niſi ad id qꝺ ad eum peruenit in obli gationibus que re contrahuntur.z nu.5.

6 Natura copulatorum eſt res z perſonas ſimul coniungere.

7 Jus authenticorum in quibus iuri communi deroget.

8 Lege duodecim tabularum ipſo iure obligationem inter here des debitoris diuidente glibet inſolidum in indiuiduis tenebit.

9 Obligatio re contrahibilis contrahi non poteſt vltra q̄ de re p cipiatur.

10 Reus preſens an poſſit inſolidum conueniri coꝛreo abſente.

11 Rei debendi an poſſint ſimul vno libello conueniri.

12 Obligationum effectus diſtincti ſunt ſicut z earum cauſe.

13 Obligatio rei z fideiuſſoris cui creditoꝛ ſuccedit confunditur.

14 Simile non eſt idem ei cui eſt ſimile.

15 Fideiuſſores quare adinuenti ſint.

16 Fideiuſſio non preſumitur ſi debitum alterius ſit ꝓpꝛium.

17 Fideiuſſio tripliciter conſideraꝛi poteſt.

18 Actio que detur contra coꝛreos ꝓ cōmuni creditoꝛ vel debito.

19 Fideiuſſoꝛ principaliter ſoluendo negotium gerit creditoꝛis vī debitoꝛis.

20 Creditoꝛ quando cogatur cedere actiones vni coꝛreoꝝ debē di ſoluenti ꝓ oīb⁹ omnibus z quando non.z nu.21.

22 Coꝛrei ſi tres ſint in triginta quotum vnus totum ſoluat an iſo lidum in viginti contra coꝛreos debeat ei ceſſio fieri.

23 Pactum vel factum vnius coꝛreoꝝ an ꝓfit vel noceat alijs.

24 Paciſci quis poſſit.

25 Pactum coꝛrei credendi quando coꝛreo ꝓfit.

1 Rei duo credendi vel debēdi an tacite poſſint conſtitui ſine adiectione inſolidum.

Super rubꝛica. Vide Alz.i ſum. e.z icoꝛ.e.zi ſum. ciuſdē tit. Et qⁱ iſta mā ſubtilis ēz i ea variant gl.ꝛdoc. Jdeo eā ꝓuiā qōnū enucleaꝛ diſpoſui.

Primo q̄rēdo ꝛan duo rei credēdi vel debēdi poſ ſint ℣ſtitui tacite ēt ſi nō adiiciaꝫ inſolidū z ꝑmo vī qꝺ ſic.vī em̄ caſus expꝛeſſus.ff.ꝑmo.l.ſiut certo.ℊ.ſi duob⁹ vehi culū vel q̄rit ſimplī vtrꝝ vnuſq̄qz inſolidū aut ꝑ parte teneaꝫ z diſ putatiōe ꝑmiſſa ꝺꝛ verū eſſe ꝑ parte vnūq̄qz effectū vſum hꝛe ſz eē verī⁹ ait z dolū ꝛc.ex q̄ colligit euidēter qꝺ duo rei ℣ſtitui tur tacite reſpectu doli culpe diligētie z cuſtodie z ēt reſpectu rei

dic qꝺ tūc cōſtituⁿt duo rei debēdi tacite.l.authoꝛitate lz ñ ſit adiectū inſolidū z q̄ ad rē z q̄ ad dolū diligētiā z cuſtodiā niſi ſit res diuiſa vt.ꝺ.ℊ.ſi duob⁹ z.ꝺ.ℊ.ſi apd duos z.l.j.z.ij.qꝺ qs oī. Que. Et ē rō qꝺ fidē cuiuslibet vī ſecur⁹ inſolidū reſpectu doli z cuſtodie q̄ ſoliditatē requiruntˢ z ēt reſpectu rei reſtituēde q̄ diui ſionē nō recipit z eius diuiſioe ſtipulationē coꝛrūpit vt.ꝺ.l.ſtipu lationes nō diuiduⁿt.dever.ob.† Nō ob.qꝺ in obligationib⁹ q̄ re ℣hunⁿ nō obligeⁿ qꝺ vltra quā recipit qⁱ illud eſt verū verita te attēta lz fic.iuris fingit res ad quēlibet inſolidū puenire ꝑpter ℣hētiū volūtatē. z ſi dicaⁿ fictio ñ adaptaⁿ ad ea q̄ facti ſunt vl ℣ natura. vt.ff.ex q.cau.ma.l.deniqz.z de cap.l.i bello.ℊ.facte z ſi terr.act.l.℣ſſiōib⁹ rñdet q̄ ē verū qñ fictio ex volūtate partiū ñ ꝓcedit.ſec⁹ qñ ꝓcedit de coꝛvolūtate vt.ꝺ.l.ſi nō finguli.idē ſi ex fic.l.come.z poſtli.q̄ fingit captū mortuū ꝑambula ꝛoꝛa capti uitatis vel nunq̄ captum qꝺ eſt contra naturā.ſ.hoiem viuentē mortuū vel captū, nunq̄ captū z ꝛz ēt i incoꝛporalib⁹ q̄ inherēt oſſib⁹ tñ alīb qñqz ſeruaⁿt,vt.ff.ꝑ ſoc.l.ea vero in pri.z quātū idē vt.ℊ.de ac.z ob.l.j.z.ij.z ſic ꝺꝛ intelligi gl.q̄ eſt in.ꝺ.l.ea vero alꝫ falſa eſſet vt ꝑz ex fictionib⁹ ſupꝛadictis. Jn reis āt credēdi ꝺic q̄ ſi ℣ſtituⁿt tacite re niſi adiectū ſit inſolidū vt.ꝺ.ℊ.ſi ſi duo ſ po.l.j.z.l.iz. Et ratio ē qⁱ reſpect⁹ habeⁿt ad rē q̄ cōis eſt z nemo pōt pl⁹ parte ſua alienare vt.ff.ꝑ ſoc.l.nemo.z.ꝺ.l.ſi tū.ff.de exer ci. Tertio caſu cū eligiⁿ duoꝝ fides q̄ ad rē tm̄ aut tractaⁿ ō reis debēdi aut credēdi.ſi debēdi aut obligāⁿ re aut ꝙbis.his em̄ duo bus modis obligaⁿt.vt.ꝺ.l.ſi ñ finguli.ℊ.ſi cer.pe. Si re obligā tur aut res ℣ſiſtit i datiōe aut fcō diuiduo aut idiuiduo. Si da tiōe opz qs adūciaⁿ ſolidū z qꝺ ſint duo rei alterū tm̄ ex altero ītellegiⁿ vt.ꝺ.l.ſi nō finguli.z.j.el.j.z.iū.z.ꝺ.l.eandē.z.l.cū appa rebit ad vell.l.vir vt.ℊ.ſi. Si l fcō diuiduo dic idē,vt.ꝺ.l.nemo.ff. e.ſi in facto.ꝑ ius indiuiduo tūc tacite ℣ſtituⁿt re ipa ar.ff.de ver.ob.l.ū.ℊ.pe.z ſi.z.l.ſe.z.l.ea.ℊ.cato.z.l.ſi execu.ℊ.ſcā ſpecies z.l.ſtipulatiōes ñ diuiduⁿt.z no.i ſum.aut.de duo.reis. Et ē rō quā ꝑdixī qⁱ creditoꝛ intuet z ſequⁿt fidē z ꝑſonā cuiuslibet.de ℣ mēbꝛo facti indiuidui alꝫ dicet ſm Ly.ſ.in ſcā qōne. Sivero ꝙ bis cōſtituⁿt ſi qꝺ debitū eſt cōe z eſt certū oꝑz qꝺ adūciatur inſolidū ad hoc vt ſint duo rei ar.ff.e.l.reos.ℊ.ſi.i aut.e.ℊ.j. ſiue obligeⁿt alternatiue ſiue copulatiue ſiue ſeparati incōtinēti ſi ue ex interuallo.vt.ꝺ.l.ſi nō ſingli.z.j.el.ū.z.iij. Si ꝙ debitū ē cōe z eſt certū vel dubitaⁿ ſi qꝺ obligāⁿ alternatiue ℣ſtitui tur duo rei tacite lz nō ſit adiectū inſolidū,vt.ff.de le.j.l.ſi ex toto. ℊ.j.z hoc ꝓcedit de natura alternatiue q̄ ꝑſonā vel rē ſui natura reſpicereⁿ inſolidū.vt ibi no.z.ff.de ver.ob.l.ſi duo.z de ℣ſti.pe. Lilud. Si ꝙ copulatiue opz qs adūciaⁿ inſolidū vt ꝑz aperte.ꝺ. l.reos.ℊ.ſi.z.ꝺ.l.eādē circa pri.ibi vt puta z.z.l.ſiue a ceteris.e. ti. † Et rō eſt ꝑpter copulatoꝝ naturā q̄ res ꝑſonas ſimul cōiun git,vt.ff.de here.iſti.l.ſi ita qs de fun.inſtru.z.l.ſeie.ℊ.cato.i aut. vt cū de ap.cog.ℊ.ad hoc alīs.z.ꝺ.de ℣ſti.pec.aut.q̄ aūt benefa cit ad hāc materiā cū ibi no. Si ꝙ obligaⁿt ſeparatim vn⁹ poſt alīū ſi qdē incōtinēti nō opz qs adūciaⁿ ſolidū z ſic intelligitur l.ū.de duo.re.vbi ꝺꝛ q̄ ipo iure z inſti.e.ℊ.duo.z eſt rō q̄ ſepara tio vī attribuere rē inſolidū vnicuiqz cū ſimplī qs rē ſtipulaⁿ qꝛ indefinita eq̄ollet vniuerſali,vt.ff.de le.j.l.ſi plurib⁹,vbi ꝺ hoc. Si aūt ſeparatim ex interuallo obligaⁿt tūc neceſſe eſt qs adūc iaⁿ inſolidū z qꝺ ſint duo rei.vnū tm̄ ex altero cōprehēdit,vt.ꝺ. l.his ꝙbis.z.l.ſi duob⁹.in pri.ff.e.z.ꝺ.ſi.z ibi tenet Ly.q̄ dcā duo ſint neceſſaria. Si ꝙ tractet de duob⁹ reis credēdi creditū eſt cōe opz qs adūciaⁿ inſolidū z qꝺ ſint duo rei ar.ff.de noua.l. ſtichū.ℊ.ſi.z.l.ſi qs abſentē.z.ꝺ.l.j.ℊ.iz ſi duo.ff.depoſi. Si credi tū nō eſt cōe,ſi obligatio cōtrahiⁿ copulatiue opz qs adūciatur qꝺ ſint duo rei.z iſte eſt caſus.ff.e.l.ſi res.ℊ.cū in tabu.z B opera tur copulatiuoz natura,vt.ꝺ.ꝺixī. Si ꝙ alternatiue tacite ℣ſti tuⁿt nec opz qs adūciaⁿ ſolidū.z hoc ℣tingit ꝑpter alternati ne naturā vt.ꝺ.ꝺixī.z.ff.de le.ij.l.ſi titio aut ſeio.z ar.ff.deꝰ.ob.l. ſi titi⁹. Si aūt obligaⁿt ſeparatim ſi qdē ī terrogaⁿ ī cōtinēti tūc ℣ſtituⁿt ipo iuꝝ tacite,vt.ꝺ.l.ij.ff.e.z iſti.e.ℊ.j. Si ex interuallo opz adūci inſolidū z qꝺ ſint duo rei alterū tm̄ ex altero ītelligaⁿ vt iſti.e.ℊ.j.ꝛ.nā z ſi.z.ꝺ.l.iij.in pri.z ſic ꝑz ex ꝑdictis q̄ gl.z opi nīões doctoꝛis ſint ꝛe z ad ℣ia ꝑz rūſio ſi mēbꝛa diſtinctionis ꝛe z ſubtilꝰ aptēt. † Scō ꝗro an iuriveteri ꝑ ius aut.ſit ꝺioga tū i totū vel in qb⁹.z vī qꝺ in totū z in modo z inſoꝛma z mate ria z effectu q̄ iuri veteri duo rei cōſtituunⁿ tacite z ſine bñficio diuiſiōis hodie expꝛeſſe z opz qs adūciaⁿ inſolidū z nihilomin⁹ eis cōpetit beneficiū diuiſiōis leges veteres q̄ loquunⁿ de reis ta citis.ℊ.ſunt allegate,vt.ℊ.ſi duob⁹ vehiculū cū ℣coꝛ.leges q̄ per mittebāt reos ℣enuri ſine beneficio diuiſiōis ſunt.ꝺ.ll.ſi diuiſa. ℊ.lo.ſi cer.pe.ſi ñ ſinguli.j.e.l.j.ℊ.z.iij.ff.lo.cū apparebit.cū ſi. Jn ℣tū vī qꝺ iuriveteri ñ ſit derogatū niſi i effectu ſolūmoda.nō āt in mō vel materia in forma. Hā in iure veteri oꝑtebat qꝺ ad ꝗcereⁿ inſolidū i ob⁹ caſib⁹ i qb⁹ loquiⁿ aut.de duo.re.vt.j.pare bit z habeⁿ.ff.e.l.eandem.z.l.reos.in fin.z.j.eod.l.j.ū.z.iij.z.ꝺ.ll.

ſi ñ finguli.z cū apparebit cū cōoz. Jn effectu aūt ſine dubio iura vetera coꝛrigaⁿt in oib⁹ caſib⁹ in qb⁹ in duob⁹ reis,veris z expꝛeſſis diuiſionis bñficiū ꝑ iura vetera erat,ꝓhibitū.vt.ꝺ.ll. ſi diuiſa.z cū apparebit.l.eandē.z.l.reos.z.j.e.l.j.ſi.z.iij. z ita tz ꝑdictus Jac.de bel.Et ꝓintellectu.ꝺ.aut.de duob⁹ reis in gb⁹ multi errāt ꝺꝛ attendēdū qꝺ.ꝺ.aut.loquiⁿ de duob⁹ reis debēdi q̄ ſoliditate ꝙbuz obligaⁿt. Jtē qñ obligaⁿt expꝛeſſe rei ſine ſolē nitate verboꝝ hz locū ſolū cū debitū eſt cōe z ꝑcedit cū obli gatiōe vel alterna ꝑmiſſione vel copulatiue ſimul vel ſeparatim incōtinenti vel ex interuallo vel expꝛeſſe re ſiue ꝙbis cū debitū eſt cōe z adiectū eſt inſolidū,credit tm̄ qꝺ qñ oblōduoꝝ reoꝝ facta eēt ſub expꝛeſſa alternatiōe qꝺ nō oporteret adūci inſolidū cū ex natura alternatiue manifeſte ītelligaⁿ ſupius dictū eſt ſz ſi obli gatio facta eēt ſub tacita alternatiōe tūc opz qꝺ adūciaⁿ inſoꝛi dū ſm cū z ꝑbaⁿ B expꝛeſſe ſm eū in coꝛpe.e.ℊ.j.dū ꝺꝛ alterna ſide iuſſione z cū ſequiⁿ ſi ꝙ aliqꝺ ꝛc.z cū ſubdiⁿ ſub alterna ꝑmiſ ſione z ibi aut ex ℊb⁹ ꝛc. z ibi z nō cōdebēt z ꝑz etiā ex eo qꝺ ibi cōiter cōueniⁿt ſi ſunt ꝑſentes z ſoluēdo.z in.ℊ.ſic.z em̄.et rei. z oēs obligabunⁿ.z ſic ꝑz qꝺ aut.ꝺz itelligi vel in reis q̄ cōſti tuunⁿ ꝙbis vel expꝛeſſe re. Sz in reis credēdi locuz nō hz aut. vt ibi no.in.ℊ.j.ſi gl.ibi accedere. Nec ēt in reis debēdi q̄ ℣ſtituunⁿ tacite re.voluit em̄ aut.ꝙies credētes tacite re ℣uaꝝ fide ſua cir ca amicos accedit i aut.de fi.inſtr.ℊ.ſi tm̄ gſqua.z qꝺ nō loq̄ⁱ in reis q̄ cōſtituunⁿ tacite re apparet qꝛ logⁱ qñ eſt debitū cōe ſed in ꝙs qre tacite ℣ſtituunⁿ creditoꝛ quēlibet ſolidū ꝙbi voluit obligare ꝑpter dolū culpā z cuſtodiā z rei reſti.z ꝛō nō ē debitū cōe cū q̄ ad ꝑdicta nulla inter eos ꝓceſſit cōio nec facta ſit cū do lus vn⁹ nō ſit cōis alteri nec ecōtra z idē in culpa z ꝑdicta,ꝓbā tur ex iurib⁹ allegatis z diſtinctiōe ꝑmiſſa ad ſolutionem ꝑme qōnis Ja.Cy.aut ē in ꝑdicta ſcā qōne dicit qſdā tenere aut.in mō ℣hēde obligatiōis nihil innouaⁿ ſed ſolū in effectu obliga tionis qñ oēs ſunt ꝑſentes z ſoluēdo vt hodie vtanⁿ bñficio di uiſionis.z iſta eſt opi.ꝑdicti Ja.z ita no.ff.e.l.reos.ℊ.cū i tabu lis.z B ēt tz Ja.de ra. ℣y. autē tz q̄ ēt in mō ℣hēde obligatio nis innouata ſunt iura vetera p aut. Hā olim ſi ℣ ſolū dicebaⁿ qꝺ eſſent duo rei ſufficiebat.vt.ꝺ.ℊ.cum i tabu.ij.rñ. Jure nouo opus eſt expꝛimi q̄ inſolidū teneaⁿ,vt in aut.e.circa ꝑn.z hoc idē ſentit Ja.de are.vt no.ꝑ eū.ff.de ver.ob.l.ſi ꝓpulationes non diuiduⁿt. Ipſe tm̄ Ly.ſalua eoꝝ reuerēcia dicit idē eſſe agere qꝺ ſint duo rei debēdi z qꝺ ſint inſolidū obligati qꝛ iſta eſt natura duoꝝ reoꝝ.ſz B ſatis ꝓbat.ꝺ.ℊ.cū in tab.ſi recte inſpiciaⁿ.z ꝛō inheret oppoſitioni ꝑdicte qꝺ in modo ℣hendi non ſit aliqd in nouatū.vt ibi no.z in aut.e.in pri. Sed nūqd ꝓdicta locū ha beāt in plurib⁹ obligatis ad factū indiuidui ū de hoc dictuz fuit ℊ.j.q.ver.ſed in facto ꝓpꝛius z idiuiduo gl.q̄ ē.ꝺ.ℊ.cū i tabu. di cit qꝺ olim in indiuiduis ℣hebaⁿ obligatio ſolidū ipo iure ho die nō niſi expꝛeſſe agā. Hoc dicit Ly.falſum eſſe ꝛqz vbi lex.rñ. tabu.ipo iure diuidit obligationē inter heredes debitoris nihi lomin⁹ in indiuiduis glibet teneⁿ inſolidū,vt.ff.de ver.ob.l.ū.ℊ. z ideo.z de re.iu.l.eū q̄ ſ partes ergo idē in plurib⁹ reis vbi diuiſit obligatio ꝑ beneficiū aut.z itaꝝ tenere Alz,i ſum.e.ti.i aut. Aduertēdū tñ eſt q̄ Alz.z gl.dicūt qꝺ in obligationib⁹ in qbus re ipa plures olim tenebaⁿ inſolidū hodie teneⁿ ꝑ parte niſi hoc expꝛeſſe agaⁿ ita no.ff.e.l.j.in pri.depo.l.j.ℊ.ſi apud duos.z mā.l.creditoꝛ.ℊ.duob⁹.qꝺ nō plz Ja.de are.ꝑ.l.ſtipulatiōes nō diuiduⁿt q̄ ſi intelligaⁿt cū hoc ē actū,eſt quedā diuinatio, ſm eū. Ly.dicit ſe libēter nō intrare hūc pelagū qⁱ nimis arduū z ꝑ fundū, ſz dicit quoſdā diſtinguere cū obligat⁹ eſt ad reſtituēdū ſeu tradēdū aut venit ex ℣ctu bonefidei aut ſtricti iuris: ſi bonefi dei tūc ſunt obligatiōes diuidue,vt.ff.cōmo.l.ū.ℊ.heres.z ꝺ edil. edic.l.qꝺ ſi nolit.ℊ.ſi plures. Si ſtricti iuris vt ſtipulatio tūc ē in diuiduaz ideo plures teneⁿt inſolidū,vt.ꝺ.l.ſtipulatiōes.z rō ē ſm eos qⁱ mitiꝰ agiⁿ in bonefidei q̄ ſtricti iuris ſz hoc nō eſt ve rū imo duriꝰ vt ꝑz in vſur,vt.ℊ.de vſur.l.in bonefidei. Pe. dicit qꝺ tradere reputaⁿ diuiduū quātū ad plures vt.ꝺ.l.ſtipulatiōes ſed ℣cta obligatiōe tradēdi in ꝑſonā plurium quilibet ē obliga tus ad tradēdū nō tm̄ inſolidū ſed tm̄ ꝑ parte vnde ſi cōmodata rius decedit plurib⁹ relictis heredib⁹ obligatio tradēdi ſeu re ſtituēdi ad oēs venit nō tm̄ inſolidū ſed glibet ꝑ parte teneⁿ,vt ꝺ.ℊ.heres.hoc verū quātum ad obligationē q̄ deuenit ad oēs ſz quātū ad ſolutionē nō eſt diuidua,vt.ff.depoſi.l.ſi duo.nec hoc incōueniens eſſet reperire obligationes diuiduas z ſolutiones indiuiduas vt in obligatiōe generis,vt.ff.de ver.ob.l.ū.ℊ.ex his z de ſolu.l.ſi ſtipulaⁿ.ℊ.fi. Jtem reperim⁹ obligationem indiui duā quātū ad principale ſed quātuz ad heredē ex parte ſoluꝛio nis eſt diuidua,vt.e.ti.l.e.ℊ.cato.in fi.z ideo ſm Pet.dic q̄ † ob ligatio que re ℣hiⁱ nō pōt cōtrahi vltra q̄ res interueniatvt.ff. ſi cer.pe.l.rogaſti.ℊ.j.q̄ intelligeꝛe obligatione ꝓmittua ſunt eñ due obligationes.vt no.ꝑ Ly.ℊ.de ac.z ob.l.ſicut.z de bo.q̄ libe.l.cum opz.ℊ.ſi.ꝓmittua non obligaⁿt inſolidū ſcāria ſic

Universidad de Deusto
Biblioteca

quare ex culpa vel dolo cõmissa circa custodiã glibet teneꝫ isolꝫ tiũ q; hoc ẽ indiuiduũ ꝛ fic itelligit. ſ. ſi duob⁹ vehiculũ. Sz hãc opi. reꝓbat Ja. de bel. vt dixi. ſ. vltra pñ. ꝓtme gõioꝛ vr ẽ ge nã obligatio mutui re cõtrahit ꝛ tñ possunt plures obligari insolidũ. vt. d. l. ſi nõ ſinguli. ſ. ſi cer. pe. ſed ipſe rñdet qs illi ibi i obligatiõe que exꝓſſe ẽ hitur, vt dicẽt. ſ. c. l. ꝑpter. Vbi ꝑmiſſis soluẽdo qõnẽ dicit Ly. vbicũq; rõne facti indiuidui vel obligatiõis idiuidue lex olim obligabat plures insolidũ et hodie obligat. ſi ũ facit eos plures reos debẽdi inisi hoc agat ꝛ oli ẽ hodie vt dictũ ẽ. ſ. p eũ. circa mediũ. Qſtituẽde obligatiõis nihil inouatũ. Et ideo nõ ſine miniſterio dicit. l. eãdẽ in pñ. fidẽ isolidũ secutus. alis eſt eũ plures teneri insolidũ ꝛ aliud plures eſſe reos debẽdi insolidũ nã multa sunt ſpãlia in plurib⁹ reis. vt. ſ. c. l. ſi. ꝛ ſta tim dicẽt in ſeq. qõne. Sz pone dicit ipſe qs ita ſtipulat⁹ ſuꝫ a tio. ꝑmittis mihi. ꝛ. ꝛ a ſeio. ꝑmittis mihi eadẽ. ꝛ. nũqd erunt duo rei. gl. dicit ꝙ fic. ff. de ꝛ. ob. l. ſtipulatio. ſ. eũ. qs Ly. reꝓbat dolcẽs qs in obligatiõe duoꝝ reoꝝ ꝓ hic agi, vt. d. l. reos. ſ. cũ in tabulis. bene tñ ꝛcedit quẽlibet obligatũ insolidũ ꝛ tñ eſt effect⁹ diuersus qꝛ vbi sunt duo reiuna ẽt obligatio ꝛ agnitiouni⁹ ꝑtinet dicat alteri vt infra eodẽ. l. ſi. ſed vbi non sunt duo rei non ꝓtinet dicat, vt. ff. de re. iu. l. nõ oꝫ. solutio tñ vni⁹ põt. pdesse alteri qꝛ ex plurib⁹ ꝛcauſis lucratiuis ũ debeẽ nisi ſemel, vt. ff. de ac. ꝛ ob. l. ex
10 plurib⁹. ꝛ. l. q̃ties. Ja. de ra. ꝛ Pe. † Tertio querit, ꝑclaratiõe iuris auf. vbi dr ꝙ vno abũte pñs isolidũ cõuenit qd ſi vnus ex duob⁹ reis ꝑmiſit pure ꝛ alter sub ꝛditiõe nũqd ꝙ pure ꝑmiſit poterit i solidũ cõueniri sicut cũ alter eſt absens. gl. dicit ꝙ fic. ff. c. l. ex duob⁹. in fi. Sz illud cũ nõ habebat beneficiũ diuiſiõis vñ cũ p aut. habeãt nõ poterit hodie isolidũ ꝙuentri ſz p parte tñ ꝛditione pẽdẽte vt ꝓs. ff. de ſi. l. ſi plures. ſ. fñ. ꝛ gl. q̃ eſt ibi loquit⁹ fm vetera iura secundũ Dy. ꝛ ideo põt saluari ſz illa q̃ eſt hic in aut. ẽ ita no, huic tñ beneficio i inſtris ꝛtinue renũciat qs fieri ꝓt, vt. ſ. de pac. l. ſi qs i ꝛſcribẽdo. Jtẽ q̃rit ſi creditor diuiſit actiõnẽ postea reperit alter ſi soluẽdo nũqd possit redire ad ꝑmũ. vr ꝙ ñ. ſ. ri. ꝓri. l. liberor. ſ. ff. de pac. l. ſi creditores. Jn Qriũ facit. ſ. tit. ꝓri. l. reos. ꝛ de le. ſ. l. ſi ex toto. ſ. ſ. So. p. l. ff. de fideiuſ. iter eos. ſ. pe. Jtẽ q̃rit ſi vn⁹ ex duob⁹ reis impetrat ꝓiuſlegiũ ꝙ creditor nõ possit eũ ꝛuenire nũqd alter pdet beneficiũ diuiſionis vr qs nõ. ff. de fideiuſ. l. tit⁹. ũ. m. Jtẽ querit ſi vnus altero abũte cõuentus eſt litẽ pẽdẽte absens redũt an fiet diuiſio post li. ꝛte. qs ñ. ff. e. l. eandẽ. ſ. j. ſ. m. Sz dic Qrt. ff. vt in poſ. leg. i. ſi pecunie. ſ. fi. fz
11 Dy. † Jtẽ q̃rit an oẽs rei debẽdi possint ꝛuenio libello ꝛuenirι. vr ꝙ nõ. ſ. cõi di. l. ad officiũ. vbi de B dixi. Jn Qriũ. ſ. ſi plures vna inſia fuerũt cõdẽnati p totũ, casus ẽ in aut. e. ſ. ſi aũt eiusdẽ. Sed nunqd absolutio vni⁹ alteri ꝑſit. dic aut eſt absolut⁹ qꝛ soluit ꝛ pdeſt. Aut qꝛ nõ ꝓmiſit ꝛ nõ ꝓdeſt. Jn dubio dicit Ja. ꝛ Pe. ꝑ ſumi absolutũ qꝛ ſoluerit, vt. ff. de iureiur. l. ſi. ꝛ de B. ſ. qñ ciuilis actio ꝓiudicet criminali. l. vnica, ex quib⁹ dicũt ꝙ ſi agat ꝑ vnũ i libello oꝫ ꝛueniri vtriuſq; obligatio qꝛ fm formã obligatiõis oꝫ formari libell⁹ ꝛ ſi formaret tanꝯ solus eſſet obligatus male formaret ar. inſtl. de act. ſ. ꝑterea. Quid ſi vn⁹ ex reis ſtipulandi agat an teneat ſatiſdare de rato ꝑ alio dic ꝙ nõ vt no. ff. ſo. tna. L ũ solũ. Quid ſivn⁹ ex reis ſtipulãdi solidũ exigat nũqd teneẽ alteri ꝛtribuere. Ja. de ra. ꝛ mo. ꝙ sic. ar. ff. de nor. l. ſi rẽ cõem. ſic ꝛ rei debẽdi iuiſdẽ ꝛtribuũt ad soluẽdũ, vt. ꝛ. l. ꝛ. qꝛ eadẽ rõ. ꝓpe. diſtinguit aut sunt socũ ꝛ cõtribuere debẽt als nõ qꝛ ꝓpriũ debi tũ exigũt ꝛ occupãdo cõditionẽ ſuã meliorẽ facit, vt. ff. c. l. ũ. ꝛ. l. ex duob⁹ ꝛ aliud in reis debẽdi qꝛ cõem obligationẽ diſſoluit. Cõtra ꝓpe. vr. ff. de ſo. l. q hoies. ſ. j. ꝛ ibi tenet Dy. qs deberet cõtribuere ſaltẽ ꝑ ac. ne. ge. idẽ no. ff. de ꝛditi. inde. l. frater a fratre. ꝛ ſle. ũ. l. ſi titio. fz ꝓeo optime facit. ff. ad. l. fal. l. i leg. Ly. Jtẽ q̃rit predict⁹ Ja. de bel. ꝛ Ly. an duo rei videãt inuicẽ fideiubere. Jo. q nõ. Vñ. q; ſic. Azo tenuit aliã opi. vt plene no. ff. ad vell. l. vir vr. vbi gl. ſequit opi. Az. i aut. de duo. re. Ly. fz Dy. diſputatio nis gra dicit nullã ꝑdictaꝫ opi. ꝓcedere ꝛ qꝛ ar. ꝛ. l. Vñ. fiꝛ gẽt Jo. nec eõtra. ꝛ q; dicte opi. nõ ꝓcedãt sic ꝙaꝫ nã fideiuſſor solũ verbis obligat, vt. ff. de ver. ob. l. ſtipulationũ alie. ſ. satis acceptio. de ac. ꝛ ob. l. j. ſ. verbis. ꝛ no. ff. mã. l. fiſco nõ remunerãdi. ſ. ſi post creditã. duo aũt rei nõ ſolũ verbis ſz ẽt reſtituunt, vt. ff. e. l. eãdẽ. q̃ nõ videnꝫ fideiubere siue teneas opi. Jo. siue Vñ. siue Az. Qd ãt ar. Vñ. nõ ꝙaꝫ Jo. ꝓz q: tollunt ꝑ rñsionẽ gl. nã nõ ob. lex reos. ꝛ i aut. e. in pñ. q: duo rei ꝑſt ſe obligare vt ꝓcipales ꝛ vt fideiuſſores ꝛ vt vn⁹ fideiubeat ꝑ altero ꝛ accedat obligatiõi alteri⁹ qꝛ glibet eſt obligat⁹ ꝑ ſe ꝓncipal⁹ ꝛ hoc ex cõuẽtiõe exꝓſſa. Nõ aũt qs intelligaꝫ in iure fideiubere ipõ iure. Sz ar. Jo. nõ ꝙaꝫ Z. Vñ. ꝓt tolli primũ ſ. oz tertiũ quartũ gntũ
12 ꝛ ſextũ duob⁹ verbis. † Sicut eñ diſtincte sunt obligationũ cauſe ita ꝛ obligationũ effect⁹ vñ cũ glibet teneat⁹ vt ꝓncipalis ꝛ vt fideiuſſor. ſi ꝙeniꝛ vt ꝓncipalis nõ ꝑt opponere aliquã exceꝓtionẽ ſiꝛt fideiuſſor. tũc bene poſſet opponere qs ꝓmo oz ꝙeniri ꝓncipalis. Et ideo qñ creditor agit cõtra eum ꝛ hz exꝓmere vtruz cõueniat eũ vt ꝓncipalẽ an vt fideiuſ. ar. ff. de ſo. l. ſi duo. ꝛ de le. j. l. ſi tibi ꝛ mihi. ſ. pñ. poſt hmõi diſputationẽ tenet opi. az. ꝛ cõiter teneẽ ꝛ seruaẽ i iudicio. Et ad ꝑdictũ ar. qs eſt cõtra eum ꝛ cõtra oẽs opiniões ñdet ꝙ dr̃ia eſt iter fideiuſſionẽ exꝓſſaꝫ q̃ ſi põt eſſe ſine verbis ꝛ tacitã q̃ põt eſſe ſine verbis, vt. d. l. eãdẽ. in pñ. ſic ꝛ in alio eſt dr̃ia, vt no. in aut. e. ſ. ſi vero min⁹. Sz vr ꝙ Az. opi. nõ ꝓcedat obſtãte ꝓpleritate q̃ impedit, vt. ff. bever. ob. l. ſi ſtich⁹. nã cuz creditor ꝛueniꝛ vnũ dicet ille ego sum fideiuſſor ꝛueniaꝛ ꝑmo ꝓncipalẽ ꝛ ita eõtra. Ad hoc ñdet qd vn⁹ vr side iuſſiſſe ꝑ altero iquãtũ ad alterũ ꝓuenit. ꝛ ideo aut ꝛuenit ꝙ eo qs ꝓuenit ad eum aut. nõ qs creditor teneẽ exꝓmere qñ eũ ꝛue nit vt. ſ. dixi. Jtẽ q vellet sequi opi. alioꝝ poſſet ñdere qs põt cõ ueniri re⁹ vt ꝓncipalis ꝛ vt fideiuſſor. l. gñaliꝛ. qꝛ fm opi. Az. ſi ſuſtinet obli. ꝓncipalẽ acceſſoriã rõne vni⁹ partis nec vnius ꝑ sone fm alios põt ñderi ꝙ nõ ſuſtinet vtrãq; obligationẽ rõne sue ꝑsone ſed ratione ꝑsone sui correi ꝛ eius obligatiõis. vt ſ. dixi. Ipſe Ly. dicit opi. Az. esse deteriorẽ oib⁹ aliꝫ. naꝫ vbi sunt duo rei debẽdi necesse ẽ qꝫ sint obligati insolidũ ambo ꝛ glibet vt ꝓncipalis siue pecunia ꝓueniat ad vtruꝫq; eque ꝓncipaliter obligatũ, vt. ſ. e. l. j. ꝛ i aut. e. ꝛ ps. ſ. ſi cer. pe. l. ſi nõ ſinguli. ꝛ. ſ. c. l. pe. ꝓterea ſi requirit qs iureveteri correi haberẽt beneficiũ diuiſionis ſz ſi fideiuſſores essent dareẽ eis ergo ꝛc. vt. ſ. de ꝛditi. pec. l. ſi. Jtẽ nõ reperit. l. cautũ qs videaꝫ fideiubere ergo ꝛc. vt i aut. de tri. ꝛ ſe. ſ. ꝙiderem⁹. ꝛ hoc tenet Ja. de ra. ꝛ pe. ꝛ ẽ ipa ve
13 ritas fz Ly. Ja. & bel. allegat qs fideiubere videaꝫ vltra allega ta p. Vñ. qꝛ sicut ſe habet reꝰ ad fideiuſſorẽ sic correus ad correũ qs ꝙ qꝛ sicut ꝑ pactũ rei acquiritur exceptio fideiuſſori ita p pa ctus rei correo, vt. ff. de pac. l. ꝛ heredi. ſ. ſi. ꝛ. l. idẽ i duob⁹ ergo ꝛc. vidẽ ẽ in exꝛcp. iuriſiu. vt. ff. de iureiu. l. duob⁹. ſ. j. ꝛ. ſ. ex duobus. † Et qꝛ ex ſucceſſiõe ita ꝛfundit obligatio rei sicut ꝛ fideiuſſoris
14 cui creditur succedit, vt. ff. de fideiuſ. l. vlti⁹. ꝛ. l. gñaliꝛ. Jtẽ obligatio reoꝝ cõis eſt ꝛ qulibet partẽ ꝑmiſſe vr, vt. ff. de ſol. l. qui hoiem. ſ. j. ad. l. fal. l. i lege fal. hoc esse seruadũ igit glibet ꝑ par te alteri⁹ fideiuſſor esseꝛ. Jtẽ qꝛ rei debẽdi fideiuſſori sunt ſimiles, vt. ff. de duo. re. l. ũ. ſ. fi. ꝛ. l. nemo. de ar. l. ſi duo. ꝛ de tut. ꝛ ra. diſtra. l. j. ſ. nunc tractem⁹ ergo ꝛc. Jtem que ſpecie differunt non sunt idẽ. vt. ff. de le. ũ. l. heres. ſ. due. ꝛ. l. que sunt. ſ. illud. Sed fi deiuſſores ꝛ rei differũt vt ſpecies oppoſite. vt. d. l. ſi nõ ſinguli. ſ. ſi cer. pe. ꝛ de vſur. l. moꝛa. ſ. fina. ergo ꝛc. Jtem moꝛa rei nocet fideiuſſori, vt. ff. de verbo. obli. l. moꝛa rei. in correis ſecus. vt. d. l. moꝛa. ſ. fina. Jtem iſta fideiuſſio aut esſet ex ꝓtractu aut ex qua ſi cõtractu aut re aut ꝓbis aut literis aut ꝙſenſu. Sz nullo iſto rũ modoꝝ eſt obligatus vt fideiuſſor ergo ꝛc. Jtem reo ſtipulã di ſuccedente vni ex correis durat obligatio cõtra alium in totũ qs in fideiuſſore non eſt, vt. ff. de fideiuſ. l. vranius. ꝛ. l. generaliter. ergo non videnꝫ inuicem fideiubere. Accedit etiã qꝛ fideiuſ
15 ſori a iure veteri dabaꝫ beneficium diuiſionis vt. ff. de fideiuſſoribꝰ. l. ſi dubitetur. reis non, vt. ſ. l. j. ꝛ. ũ. ꝛ. iũ. ergo ꝛc. † Jtem fideiuſſores ideo inuenti sunt vt creditoꝛibus magis ſit cautum, vt

inſti. de fideiuſ. in pñ. ꝛ de repli. ſ. ſi. cuius ꝛtrariũ ſequeretur ſi vi derent cõſideiubere. Soluẽdo diſtinguit ipſe Ja. aut duo rei ꝛfti tuunt ꝛ retũ aut ꝓbis ꝛ re aut verbis tñ. Primo casu subdiſtin guit aut cõſtituunt ꝛ re aut verbis. ſ. Primo casu ſubdiſtin guit aut cõſtituunt ꝛ re aut verbis tñ

Universidad de Deusto Biblioteca

nō tñ renunciāt beneficio cessionis ar.ff.de ser.vl.prę.l. si dom⁹.
21 †Dicit ergo q̄ creditor regulariter tenet cedere. Fallit vbi re⁹ pter dolū solū cōuenit.vt.ff.de admi.tu.l. si plures.vbi de ꝫ plene dixi. Itē vbi renūciatū est beneficio cessiōis ar.ℨ.de pac.l. si qs in cōscribēdo.z de re.cre.l. si qs iusiur. Itē q̄rit vtrū cedēda sit ī solidūvel ꝑ parte dic aut tota pecunia puenit ad cōuētū z tunc nō est loc⁹ cessionivt prędixi. Aut puenit ad aliū ℨ quē petitur cessio z tūc in solidū cedi dz. Aut equalr adv trūq; z tūc ꝑ parte vt.d.l.vñ q̄rit.ff.cōmo.z de in rēver.l. si ꝑ patre.ℨ.fi.z ad mace.l. ſz iul.ℨ.j.z ℔ cū sunt plures rei ex ℨctu mutui. Si aūt ex alio cōtractu vel quasi tūc inquātū fit facięda cessio no. ꝑ tſm Ly.ℨ. de trāſa.l.j.℔l.cū alibi distiguit aut ē renūciatū beneficio diuisionis aut nō.vt no.ff.de admi.tu.l. si cū plures. Que distictio ſz Ly. nō habet locū in correis cū inter eos sit loc⁹ actiōi ne.ge.vt.ℨ. di xi z sic obstat regula cui dam⁹ ac.cc.vt.l.inuit⁹.ℨ.cui dam⁹. fm
Dy.vt no.ꝑ eū.d.l. si cū plures. sed in plurib⁹ fideiussoribus peo
22 cedit fm eū licet forte etiā i fideiussore male dicit fm Ly.† Itē q̄ rit si erāt tres correi in triginta z vn⁹ soluit totū an fiet fibi cessio ī solidū i, xx. ℨtra correos.doc.tenēt q̄s sic vt.ff.de sol.l.ſtichū ℨ.pe.nā creditor dz cedere ims tale q̄le ē penes eū vt.ff.de sol.l. ſtichū ℨ.pe.ſz pene eū ē in solidū ergo cc.sed ſz hoc q̄d erit si vnus ex illis duobus fit nō soluēdo.dicēdū est q̄d est cōe periculū eius cui facta ē cessio z alteri⁹.vt.ff.ꝑ socio.l.verū.ℨ.si cū tres.ſz Ja. de are. Aliꝫ dicūt hoc esse verū in correis sociꝫ als nō dicētes q̄d hoc ē spāle in cā societatis. Ly.dicit idē z si non sint socij. vt.ff. de admi.tut.l. si plures.ij.rū. Et idē dicit in plurib⁹ fideiussoribꝫ vt.d.l.ℨ.nūc tractem⁹.ff.de tu.z ra.distr.de fideiuſſ.l.iter fideiussores.ℨ.j.z.l.si plures.in pri.ēt si renūciatū sit ℨtitutiōi noue vł epistole di.adri.q; idq; facit paupertas vni⁹ fine renūciatiōe idē facit cū renūciatiōe ſz paupertas facit ne sit loc⁹ epłe z tūc tū cōi catur periculū inter idoneos vt.d.ll.z sic dicit Ly.ſe rūdisse de facto. Aut ergo ambo sunt soluēdo z cōtinet vnū i solidū ad tota rr.ex iure cessꝰ cedet actionē ℨtra aliū,vt.ff.ad tre.l.ℨ.ſi illo.z no.e.ti.l.si ex asse aut vn⁹ est nō soluēdo z tūc partē sibi ꝑputabit cū ad vtriuſq; on⁹ periculū eius q nō est soluendo ptmeat Lyn.
23 Ultimo q̄rit ꝑdict⁹ Ja.de bel.ſan pactū vel factū vnius reoꝝ credēdi vel debēdi ꝓsit vel factū noceat correo.vł q̄ sic maxie si socij sunt,vt.ff.de pac.l.idē in duob⁹.de arb.l.si duo.z idē vł etiā si nō sint socij z vł casus.ff.de duo.reis.l.ſ.de accep.l.si ex plurib⁹ de lib.le.l.si qs decedēs.ℨ.j.z.l.si qs reū.ad vellei.l.ℨuis.ℨ.q̄ℨ z l.si pvno.z.j.e.l.si. Inℨtū q̄s nō ꝓsit si nō sint socij facit.d.l.idē in duob⁹ de arb.l.si duo.de duo.re.l.si duo rē ra.ha.l.j.z.l. si qs vni.de lib.le.l.si is.z de sol.l.q hoim.ℨ.fi. Itē q̄s noceat est casus de noua.l.si rē.ℨ.si duo.ff.e.l.ij.de accep.l.ꝑ iusiu.ℨ.fi.de iurein.l. duob⁹.in pri.n.z de ℨsti.pecu.l.idē est.z.ℨ.e.l.si. E cōtra q̄ si nocet pactū factū vł casus.ff.de pac.l.si vn⁹ in pri.n.de vsu.l.moza.ℨ.fi. ad velle.l.ℨuis.ℨ.q̄ℨ.de arb.l.si duo.z ibi no.cū si. vbi nō nocet si ñ sunt socij z q̄s nō noceat.ꝑbat q; glibet hz actionē z obliga
1 tionē in solidū z sua ꝓpria ē ff.e.l.ij.ℨ.fi.z l.eandē.ℨ.fi.z l.eandē.ℨ.si.z pinde ē acti sol⁹ esset stipulat⁹ vel ꝓmisisset.vt.d.l.fi rē.ℨ.si duo.de noua. z ad.l.fal.l.in.l.fal.hoc esse.ij.rñ.ergo cuilibet ſz paciſci.z oia facere. In ℨtū est q; obligatio est cōis,vt.ff.de sol.l.q hoiem.ℨ.i.z d.l.in.l.fal.j.rñ.sed in re cōi melioꝛ est ℨditio phibētis,vt.l. sabinus cōi diui.ergo vni nō ſz aliq̄d facere in ꝑiudiciū alteri⁹. Solūēdo distinguit aut creditū vel debitū ē cōe aut cōicādū aut alteri⁹ ꝓpriū aut vniuſcuiusq; ꝓpriū z est certū aut est dubiuſ.z in reis credēdi dic q̄s si creditū ē cōe ñ ſz vni sine altero paciſci nocuare vel aliq̄d facere in alteri⁹ ꝑiudiciū siue sit ex societate cōuētionali siue incidēti q; nemo ex sociꝫ pl⁹ sua parte pōt alienare. vt.ff.ꝓ soc.l.nemo.si cer.pe.l.soc⁹.z pinde habēdū est acti singuli partē stipulati essent.z ita loquif.d.l.in.l.fal.z de vſu.l.moza.
1 in fi.cū cōcor.tñ em cōstitutū est vt alter solidū petere possit aut
2 ei recte soluat z est casus.d.l.si vn⁹.de pact.z de arb.l.si duo. vbi
3 de hoc z fm hoc falsa est opi.gl.z oim dicētū q̄s li.cōte.preiudicat i dcō casu.vt no.d.l.si vn⁹.q; ſz forte ꝑ li.ℨt.ꝑiudicet q̄ ad iudiciū ñ tñ ꝑiudicat q̄ad paciscēdū vł liberādū nisi forte ꝓ receptio nē fol.vt.d.ll. Scdo casu q̄si ē cōicādū,dic idē ꝓ dcā iura z rōnes.
24 †Tertio casu ille cui⁹ ꝓpriū ē pōt paciſci z oia facere alter ñ ar. ff.ad mace.l.ſz iuli.ꝓ i.z.ℨ.j.de in rē ver.l.si ꝑ parte.ℨ.fi. Quarto casu q̄si est ꝓpriū vniuſcuiusq; licitū est vnicuiq; paciſci z ℨctus facere in ꝑiudiciū alteri⁹ q; perinde habeē acti q̄libet sol⁹ stipulat⁹ fuisset,vt.d.l.si rē.ℨ.si duo.de noua.z.l.in.l.fal.ij. rñso. ad.l. fal.de duo.re.l.ij.cū ꝓcor.z ifto casu intelligi debēt iste.ll. Quito
25 casu q̄si ē dubiū ꝑbis deseruiēdū est vt superi⁹ dictū est in solutioniꝫ⁹ aliaꝫ q̄nū dicti Ja.†pactū vero correi credēdi correo ꝑdest maxime si notatim est act.z interrup.ꝓscri.ℵ.j.e.l.fi.z d.l. z heredi.ℨ.fi.l.se.de pac.z.l.idē in duob⁹.in pri.ℨ.fi.z.l.se.z de ar. l.si duo. Si vero loquamur de reis debēdi subdistigue aut sunt socij aut nō. primo casu siue ex societate conuentionali siue incidēti pactū alterius alteri nō nocet.d.l.si vn⁹.circa pri.ff.de pac.l. idē in duobus de iureiu.l.duobus.ℨ.ex duob⁹.ff.e.l.ij.de accep. l.si ex pluribus.cū si. Si vero nō sunt socij cōuentione nec re tūc pactum vnius alteri nō prodest.vt.ff.rē ra.ha.l.j.de lib.leg.l.si is qui.z de duo.re.l.si duo. nisi notatum sit actum ar.d.l.idē in duobus.ℨ.fi.z.l.seq.de pac. Pactum autē vnius alteri nō nocet si ei exceptio iā questa esset,vt.e.ti.de pac.l.fi.sed alias pactū z factū alterius alteri debet nocere acsi solus ꝓmisisset.vt.d.l.in.l.ij.rñ.z ff.de duo.re.l.pe. Hec illicita sunt ex quadā q̄one disputata per dictū dñm Ja.de bel. M.cccxvij.z incipit circa materiā duoꝝ reoꝝ vtruꝫ duo rei possint constitui ex interuallo.vide.j.ti. prozi.auf.presente circa medium.

Creditor. In fi.i.non morabitur z declaratio huius ca zc.

☞ Sententia petitioni debet confirmari.

1 Correus si ꝓ parte sit non soluendo an possit alter insolidum conueniri.

Docta. Vide q̄s no.in coz.e.z q̄s dixi.ℨ.e.sup rub.ver.ſcdo quero.z ver.itē queritur an reo.z ver.seq.z ex eo q̄s dicit cōiter ꝑfert† q; nia dz esse conformis petitioni.vt.ℨ.de fideic.lib.l.ſi. apparet q̄ vno libello possunt oēs rei conueniri vt dixi sup rub. z ꝑ hoc.ff.fa.her.l.heredes.ℨ.de pluribus.cū ibi no.† Sed q̄d si
2 vnus est ꝑ parte soluendo z ꝓ parte nō: nunquid alter conuenietur in solidū vel nō: an teneatur credito: ꝓ parte nō: nunquid alter conuenietur in solidū vel nō:an teneatur credito: eligere id q̄s pōt ab eo z reliquum ab altero? z primo vł q̄s possit alium in solidū cōuenire: alias eū compelleretur creditor particularem solutionē recipere q̄s esse nō dz.vt.ff.fa.her.l.plane.Sz veri⁹ vł q̄ ꝓmo ex cutere debeat illum quatenus est soluēdo z in residuo agere cōtra alium vt hic innuitur ibi vt id saltem zc.z hoc vł dicere ter. in coz.e.ℨ.j.ibi,z si quid inde receperit zc.z ibi aut in parte aut in totū.z ꝓ hoc.ff.e.l.reos.fm q̄s est ibi in litera illum. Itē ad id q̄s querit gl.in fi.nunquid hec auf.locum habeat in fideiussore siue nullus plurium fideiussoꝝ ꝓ eodem fideiubentium tenetur in solidum nisi sit actū expresse. Jac.de are.credit q̄ sic. nam q̄s dī.ℨ.ti.ꝓ:ori.auf.ꝓsentem loquitur q̄n inter fideiussorem z principalem est q̄ oz tunc non habet locū illud beneficium at inter duos vel plures fideiussores credit locum habere z ꝑ hoc beneficium inuabunt ipso iure nā per epłam diui adriani inuāt
1 tur demum opposita exceptione z admissa a iudice z ideo cōsulit creditoꝛi q̄s faciat renunciare fideiussoꝛi beneficio hui⁹ auf. cōtrarium tñ tenet gl.ℨ.de fideiusso.l.iij.z insti.de fideiuſ.ℨ.fi.plures.q̄s cōiter seruatur an possit renunciari beneficio huius auf. z Od.z oēs doc.tenent q̄ sic ꝑ.l.si quis in conscribendo z talis renunciatio continue apponitur in instrumentis. In glo.ergo ꝓsens in fi.tu dic ꝓ parte q; tenentur ꝓ virili.vt.ff. de fideiusso.l.si plures. Oldradus.

☞ Obligatus mutui obligatione non tenetur nisi quatenus ad eum peruenit.

Propter. Op.q̄† obligatio mutui re ℨstit z ideo nullus vł teneri nisi quatenꝰ ad eū peruenit.vt.ff.ꝺ pac.l.si tibi.ꝛ.ℨ.de pignore. dic q̄ nō est nisi vna obligatio i sum. mutuata tñ q̄libet in eandē sum.tenetur.vt.ff.e.l.ij.in fi.licet gl.faciendo vim litere aliud dicat minus bene de hoc dixi in.l.si nō finguli.ℨ.si cer.pe. querit gl.si ante pecuniam vni numeratam penitet alios z dicit q̄s penitere possunt.vt.ff.si cer.pe.l.qui pecuniam fm Az.ista q̄ō cadit in quēstionem sabbatinam no.ff.de ꝓcu.l.titius.Ly. z de fideiuſ.l.si fideiussor.

☞ Prescriptio interrumpitur ex admonitiōe ꝑ libellū facta.

2 Interruptio vnius reorum stipulādi an ꝓsit vel noceat alīs.

3 Interruptio facta contra vnum ex debitoribus an cēseatur facta contra fideiussores.

Cum quidam. Ꝓ declaratiōe hui⁹ ℨl.vide quod notaui.ℨ.e. sup rubrica.versi.vlt.q̄rit Ja.z ratio huius.l. ē q; ex eod.fonte ꝓcedunt.vt.ff.de vſuſc.l.cū qui edes.z.ℨ.de nup.l.vlt.in fi.† Item no.ex admonitione facta per libellū interrūpit prescriptio.ex quo dicit Pe.hic optime ꝓbari q̄ cuz citatione mitti debet libellus de quo dixi in auf.offeraf. Quid in reis stipulandi nunquid quodvn⁹ exeḡit alteri cōcabit.glo. dicit q̄ sic si sunt socij alias nō vt no.ff.de so.l.q hominē.ℨ.j.Sz ff.de le.ij.l.fi.titio aut seio dicit q̄s cōicare teneāt:z tamē ibi ñ erāt socij prima tamē distinctio videf ꝓbari.ff.ad.l.fal.l.in.l.fal. hoc esse seruādū.de hoc dixi sup rubrica ver.itē queritur an reo credēdi. Op.gl.de solu.l.cum quis.ℨ.si quis ꝓ reo.So.vt ibi soluitur cōtrariū de.l.cū nouissimi.vel dic quod hic ē eadē causa z cōditio oium ibi dispar quia ibi cū reo experiūdi ptās fuit sed nō cū fideiussore. Item opponit.ff.mā.l.si fideiussore.ℨ.fi.so. vt ibi no.vł dic q̄ nō ℨdicit q; nō loquit i reis sed dicit fideiussores.

soꝛes aliq̄n liberari principali in obligatione manente.vt.ff.de pac.l.fideiussoꝛis.z nō diuersitatis est obligatio principalis z fideiussiones sunt due.sed obligatio reoꝝ est vna q̄a plures tenentur vt dixi super rubrica. Itē opponit.ff.de ne.ge.l.si ex duobus.in fi. Sed ibi loq̄t de obligatione cōtrahēda hic de iā ℨcta in oēm personā efficaciter retinenda vel sol.vt.ibi,vel dic aut ambo tacent z nihil facit̄ z tunc vnius mora alteri nocet.vt.ff.de duo.reis.l.ex duo.reis eiusdem stichivt hic. Aut ambo faciunt ſz alter ꝓmittēdo gestoꝛi gerere alter ꝓhibēdo z tunc factū vni⁹ alteri non ꝓeiudicat vt.d.l.si ex duobus in fi.vel dic q̄s nocet q̄ ad effectum interruptionis vt hic nō quo ad alios effectus monre z sic intelligaf lex ista z.ff.e.l.ex duob⁹ fm Ja.de ra.z pe.† op. q̄ interruptio vnius reoꝝ stipulandi nō ꝑsit ſz nocet alīs.vt ff.e.l.ij.dic q̄s ꝑdest dūmodo nō occupet ꝑ litē cōte.q; tūc nocet z sic loquitur lex ℨtia z eo.tit.l.ex duobus fm Petr.z Ly.de hoc
3 dix.ℨ.sup rubr.d.ver.vlti.querit.† Sed q̄ro nūqd interruptione facta contra vnum ex debitoribus intelligaf facta ℨ fideiussoꝛes quidam q̄ sic ar.huius.l.in fi.dū dicit vnoq; fonte.z ꝑ hoc
1 ℨ.de annali excep.l.fi.Sz illa in hypothecaria loḡf. In ℨtiuz vł casus fm vnā lecturā.ff.de solutioni.d.l.cū qs.ℨ.pe.z ꝑ hoc facit.l.ista ibi sancimus in oibus casib⁹ quos sermo nr cōplexus est nam hic nihil cōplexus est de fideiussoꝛe. Itē ꝓ hoc facit q; ciuilis interruptio nō ꝑdest nisi interrūpēti nec nocet nisi illi ℨ quē facta est.vt.ff.de diuersis z temp.prescrip.l.intra.z ibi no.et ꝓ donato.l.j.ergo facta contra principalē nō nocebit fideiusso ri distinguit aut erat fideiussoꝛ in iudicio puta iudicio sisti vł iudicatum solui z tunc facta interruptione contra principalēvł facta ℨ fideiussoꝛe. Si aūt in ℨctu nō.vt.ℨ.de vsuris rei in.l.vlt.in fi.cū his q̄ ibi notaui. Itē hz hec.l.solū locū in correis non aut̄ in pluribus debitoribus simul obligatis ad vnum quoꝝ tantum peruenisset pecunia z non essent correi vt ex superioribus pt̄s.z ꝑ hoc ff.de iureiurā.l.duob⁹.in pri.de duo.reis.l.ex duobus de lib.leg.a.l.iij.ℨ.nunc de effectu z de arbitris.l.si duo. Item vltima gl.videtur sentire quod obligatio duoꝝm reoꝝ sit vna q̄s non est verum imo sunt obligationes in subsistantia.vt.ff.e.l. eandem in fi.z.l.si reus.z no.c.ti.l.iij.Sz quid si impetrauit rescriptū ℨ plures viuēte mādatore:citari fecit vnū ex cōtētis in rescripto deinde monitur mandator nunquid erit perpetuata iurisdicti: delegati quo ad omnes in rescripto cōtentos an solū quo ad citatū hec lex est ar.q̄s quo ad omnes sed dic de hoc vt no.in spe. de legato.ℨ.rest at videre,ver.quid si ſuper duobus .et in questionibus Bar.bi:ſr.questione.lx.que incipit quidam impetrauit.z ad hoc facit extra de officio deleg.c.cum plures.libro.vj.de hoc etiam no.in gl.z per Innocen.extra de officio deleg.c.licet.

¶ De fideiussoribus. Rubrica.

Super rubrica. Vide Bzo.i sū ma eo.z in sum. aut.e.ti.in sum.insti.e.ti.z p Hoſt.Hoſt.z spec. e.ti. An inter fideiussoꝛes habeat locū būficius aut.hoc ita.dic vt ibi dixi z vide etiā q̄s notaui e.ti.super rub.ver.itē queritur vtrū cedenda sit z ver.seq.in quibus differant fideiussoꝛ mandatoꝛ z constitutoꝛ hic no.in gl.z plenius in.ℨ.si post creditū in ea allegato.z i aut. eodem in princi. An sit licitum iuramentū de non fideiubendo ꝓ aliquo dixi.ℨ.de rebus creditis z iureiurando sup rubrica vide etiam alias questiones ad hanc materiam pertinētes quas notaui.ℨ.de here.vel act.vendi super rubrica circa finez.z quod notaui.j.eodem.l.iij.z aut.ibi posita. Item vide in bzocardis de debitoꝛe z fideiussoꝛe.

1 ☞ Defensio principalis an competat fideiussori.

Silisias. Gl.exemplificat per.ℨ.ite ℨller.insti. de publi.iud.ſz non plz Pe.q; licet per.l.iul.de vi publicetur tertia pars bonoꝝ nō tñ relegatur,vt dicto.ℨ.z.ff.ad.l.iul.de vi.l.j.vnde ipse ꝓ
1 nit exemplum in criminibus quoꝝm pene committuntur arbitrio iudi.vt.ff.de penis.l.hodie.† Itē no.q̄s defensio principalis nō cōpetit fideiussori ℨ q̄s videf.ff.de iu.fisci.l.in fraudē.ℨ.si principalis.sol.vt hic z ibi vt dixi.ℨ.de excep.l.defensiones.Sz de ea pte q̄ peruenit ad fiscū nunqd sit liberatus ope excep.vel ipso iure.gl.hic tenet q̄s ope exceptionis alibi tz q̄s liberaf ciuiliter sed naturaliter nō vt no.ff.e.l.vbicunq;.z tu dic q̄ ipso iure liberat⁹ est.vt.ff.eo.l.si debitori.z.ℨ.ad.l.iul.de vi.l.ij.que euidenter facit̄ quod si commune accepit fideiussoꝛē ꝓ aliquo delinquente deinde bona eius publicent ꝓ parte z cōdēnet in centū q̄s fideiussores ꝓ illis centū sint liberati quo ad eā partē que publicata est z si omnia bona fuerint publicata quod sint liberati in totum quia fiscus est heres z sic tollitur obligatio per confusionem zc.

☞ Exceptio cedendarum actionum an obstet creditori agenti contra fideiussoꝛem post pignoris liberationem.

2 Creditor inuitus an teneatur cedere fideiussori sponte solutionem offerenti.

Creditori. Vide in spe.de cessione acti.ver. sed pone.z ver.ſc.z corrigit hec ller per aut.ꝑsite.signatā.ℨ.l. pri.opponit gl. de.l.ff.e. l.si stipulat⁹.ℨ.fi.z dicit q̄ illa de rigore:hec de egrare. vel dic aſr vt ibi no.q; ibi vnus post aliū intercessit ex interuallo z sic non intercessit ꝓximus contēplatione cōis periculi siue cōi cāsi cū scdo q̄ ignorabat dari debere.z hec fuit so. M.z azo. z hāc tz Frā.ac. Item cū hic loquaf q̄n accepit pignus z fideiusso rē postea,q̄d si primo fideiussoꝛes z pign⁹ postea accepit in aliā cām nunquid fideiussori conuento dz cedere tale pignus etiaz si nō offerat aliud debitū.gl.hic vł tenere q̄ nō per.l.ℨ.etiā ob chiro.pec.l.vnica.nisi fuerit cā oblonis ꝑcedens suā causam.ratio est q; fideiussoꝛ hz exceptionē a principione teneatur soluere nisi cedaf sibi pignus vt hic.z istud sequitur Ja.de ra.† Itē q̄rit si creditoꝛ liberauit pignus z agit contra fideiussoꝛē vtrū obstet fi bi exceptio cedēdarū actionū: vł q̄s non.vt.ℨ.l.pignoꝛib⁹.naz cedere tenet iura talia q̄liaz nō alia.vt.ff.man.l.si ꝓcurato.ℨ.si liber homo. Ipse Ja.dicit referre aut fideiussit ꝓtextu p gnorum vt q; mandauit sub pignore cedi:z tunc obstat exceptio nisi cedat.vt.ℨ.e.l.si creditor.z.ff.ma.l.si mādato rittū. in fi. Aut nō fideiussit ꝓter tu pignorū.z non ob.exceptio.vt.d.l.pignoꝛi.ℨ.e.aliꝫ dicūt indistincte obstare excep.nō ob.l.pignoꝛib⁹.q̄: aīt intelligiť.vt ibi dicet. Itē q̄rit si nō pōt cedere personalē fideiussoꝛi contra fideiussoꝛē puta q; vnū liberauit nūqd obstat sibi exceptio. vł q̄ nō.ff.ea.l.si stipulat⁹.ℨ.j.z de solutio.l.in his.ℨ.j. In ℨtiuz vł de sol.l.ſtichū.ℨ.si creditor.z de admi.tu.l.si pupill⁹. Quidaz tenēt primū z ad ℨtia rūdet q̄s loquuntur q̄s nō pōt cedere contra principalē. Aliꝫ tenēt fm z ad ℨtia respondent q̄s altero vo lente factū fuit pactū.vt hic no.z hanc sol.tenet Dy.in.d.l.si stipulatus.ℨ.j.ad.l.in his.ℨ.j.rūdent.vt ibi not.in vltima rūsione quā sequebat Dy. Ja.de are.distinguit aut ambo fideiussoꝛes interceſſerūt cōtēplatione mutui periculi vt q̄n fideiusserunt ambo simul.z tunc aut principalis est soluendo ita q̄s nō interest z non ob.tunc exceptio cedendarū actionū. Aut nō est soluendo z ob.aut nō interceſſerunt cōtēplatione mutui vt cū diuersis pōt nō⁹ fideiusserit.z nō ob.si nō cedaf primo ℨ fm sed si scdo non cederet ℨ primū obstaret,vt.ℨ.e.l.creditoꝛ.z.l.pignoꝛib⁹.et
2 sic pōt intelligi fm eū.d.l.si stipulat⁹.† Ultimo queriť q; hic loq̄t in fideiussoꝛe cōuento quid erit si ſpōte offerat solutionē z petat sibi cedi actiones nunq̄d creditoꝛ inuit⁹ cedere teneť vł q̄ nōvt ℨ.de so.l.nulla.z.ℨ.de ℨrario iudicio ture.l.j.z q; cedere z vēdere.vt.ff.e.l.si dubitaf:ergo zc.vt.ℨ.de contrah.en.emp.l.inuitum. Itē hec.l.loquiť in creditoꝛe agēte z nemo inuit⁹ agere zc. In cōtrarium est qui potioꝛ.in pig.ha.l.ꝓpoꝛi.ff.e.l.fideiussoꝛ.z.l.paulus.aſs incipit fideiussoꝛē.z.ℨ.de his qui in ꝓpoꝛi creditoꝛi loco succedūt.l.si.z hoc tz Dy. Ad ℨtia rūdet primo ad.l.nulla.q; ibi loquitur de ꝓcuratore extraneo ad.l.inuitū.q; verū est q̄n aliꝰ contract⁹ nō ꝑcessit.Sz vbi ꝑcessit sec⁹ rōne ꝑcedentis ℨt⁹ seu cōsensus,vt.ff.so.ma.l.ij.ℨ.nec cogiť.Sz quo iure cogeť cedere? dic q̄s q̄nq; p viā excep.vt aſi solutionē vt hic q̄sq; per actionem q̄nq; per offiū vt dicet.j.e.l.cū alter. Ly.in gl.vlti.ibi insolidum z remaneat obligat⁹ q̄s fieri posse vł.vt.ff.de pa.l.fideiussoꝛis.

☞ Expressio non mutat iuris constitutionem facta de eis q̄ tacite insunt.

1 Fideiussoꝛes aliqui si sint ꝓsentes z alij absentes an fiat diuisio inter solos ꝓsentes.

Non recte. Primo dat electionez creditoꝛi conueniēdi ꝓcipalē vel fideiussoꝛē. Scdo dz q̄ si eligat fideiussoꝛes z sunt plures dz inter eos diuidere. Tertio remouet dubiū z declarat adiectionē eius q̄s tacite intelligebaf nihil importare.hūt ergo fideiussores būficiū diuisionis vt hic. Itē cessionis actionum,vt ℨ.l.ꝓpoꝛi.z.ff.e.l.fideiussoꝛib⁹.† Itē not.q̄s expſsio eoꝝ q̄ tacite insunt nō mutat iuris cōstitutionē z ista est bzocardicū de q̄ teti gi in auf.ingressi.z Dy.expedit p.l.ff.de cōdi.z demō.l. si in diez ℨ.fi.Et ad hāc.l.cōcor.insti.e.ℨ.si plures.z vide q̄s not.ibi em fit mētio de epła diui adri.Ex qua hoc beneficiū diuisionis datur fideiussoꝛib⁹.Et de qua tabelliones cōtinue faciunt mentionē in instrīs dicētes q̄s renūciāt dicte epłe z būficio noue constitutionis.ℨ.auf.hoc ita.ℨ.ti.pri.vel auf.hic signate ex q̄b⁹ renūciatiōibus.hodie cōiter tollit būficiū eorū.quid si dubitef vtrū sint soluendo.necne? Dic vt.ff.e.l.si dubitet.† Quid si aliqui ex fideiusſoꝛibus sunt ꝓsentes z alīq absentes z oēs sunt soluendo nūquid fiet inter oēs diuisio an solū inter ꝓntes.q̄s inter oēs vł ar. ff.e.l.si plures. Tu dic ℨ per ꝑl.l.si dubitef a ℨtio sensu.ibi ꝑsto sint,i.ꝓsentes a ℨtio ergo sec⁹ si sūt absentes.Et ꝓ hoc facit auf.

Universidad de Deusto
Biblioteca

p̃sente hic signata ⁊ s̃, ti. pri. auc. hoc ita. ad. l. si plures. dic q̃ ibi erat gd imputari poterat creditori. l. q; vnꝰ sub cõditiõe accesserat in casu, ꝓposito nihil poterat imputari, vt. ff. ex q. causis ma. l. ſ ⁊ si p̃ pretorẽ. ℈. ſi ferie. Sz nũqd p̃tes poterũt petere terminũ ad p̃tandũ abstes? vꝰ sic ar. auc. p̃te. ſz ibi loq̃t de p̃ncipali p̃tando, secus ergo in cõsideiussoribꝰ sicut ⁊ in correis, vt s̃. ti. pri. auc. hoc ita. ⁊ ibi no. ſz q̃ põt opponi bñficiũ huiꝰ eple dic q̃ in q̃ũq; parte litis vsq; ad sniam. vt. ſ. e. l. si fideiussor. i fi. Sz nũqd post sniaz quidã q̃ sic. sicut ⁊ exceptio cedẽtarũ actionũ, vt. ff. de fideiusso. l. fideiussorẽ. ℈. fi. ⁊. l. inter eos. ℈. vlti. Glo. ꝛz Dñũ. d. l. si fideiusso. ℈. ⁊ ibi de hoc dicẽ. Et de ista epla vide q̃ plene no. ꝑ Host, in sum. e. ℈. q̃ sit eius bñficiũ ꝑ totũ ipm. ℈. et in spec. de renun. ⁊ conclu. ℈. j. ver. in primis igit renũciari potest eple. ⁊ ver. seq. Sed quid si aliqs fideiussor cõstituit se principalem debitorẽ sicut cõiter fit bergomi nũqd poterit vti bñficio q̃ primo conueniat principalis q̃ est principalis? re veradic q̃ sic. vt no. in spe. de renũ. ⁊ conclu. ℈. j. ver. ſz fideiussor. ⁊ ver. seq. De hoc latius in auc. presente. ver. itẽ quero pone quod titius.

1 ☞ Fideiussor presens dilationẽ habere debet ad presentandũ principalem absentem.

2 Principalis presens prius excludit fideiussore absente.

3 Rei an possint ex interuallo duo constitui.

4 Creditor habens fideiussorem ⁊ pignus an debeat prius pignꝰ vendere q̃ fideiussorem conuenire.

5 Fideiussor reo absente conuentus an excipere possit si lite contestata accedat reus.

1 **Presente.** In prima pte ponit q̃ñ ambo sunt p̃sentes ⁊ fideiussor p̃s. ☨Et not. q̃ fideiussor p̃ti dat dilatio ad p̃sentandũ principalẽ absentẽ, sic ⁊ alꝰ in auc. qua i. prin. ⁊ vbi in rẽ actio. l. ij. Sz ℈ hoc vꝰ q̃ reis nõ dat. d. dilatio. vt. s̃. ti. j. auc. hoc ita no, nec confideiussoribꝰ. vt dixi. s̃. l. pretori. ſz aliud in correis ⁊ confideiussoribꝰ, aliud in fideiussore ⁊ principali, vt ibi dixi. Et dic q̃ hec auc. corrigit. l. C. non tñ in totũ. Et iõ distingue quatuor cõbinationes, q̃ñ. n. ambo. ſ. principalꝫ ⁊ fideiussor sũt p̃tes. q̃ñq; ambo abstes. q̃ñq; fideiussor p̃sens ⁊ reꝰ p̃ncipalis abñs q̃ñq; ℈. Ñ ambo sunt p̃tes obtinet primũ dictũ huiꝰ auc. vt p̃mo exercitiat p̃ncipalis q̃ fideiussor. et in hoc corrigit. l. C. q̃s est ver. q̃ñ p̃ns est soluẽdo. Si aũt notoriũ esset principalẽ fore inopẽ ⁊ non soluẽdo tũc sine aliqua excussione principalis procedi põt ℈ fideiussorẽ. vt. ff. de ver. ob. l. decẽ. et si cer. pe. l. ſi. Ñ ambo sunt abstes aut absunt ambo equali absentia, aut inequali. Si equali tũc idẽ ac si vterq; esset p̃ns. si inequali si principalis est remotior tũc idẽ q̃d dicã. j. certo casu. Si propinquior idẽ q̃d in quarto ar. ff. de iud. l. si longi⁹. ⁊ ꝑ hoc rõ huiꝰ auc. ⁊ in cor. vñ sumit. q̃ est q̃d vbi creditor põt cõuenire p̃ncipalẽ sine icõmõ nõ cõueniat fideiussorẽ. Tertio casu q̃ñ fideiussor est p̃ns ⁊ reꝰ abñs tũc ꝑt eligere quẽ vult. Si tñ eligat fideiussorẽ habit fidi dilatio fm formã huiꝰ auc. ☨ Quarto casu q̃ñ fi- 2
deiussor est abñs ⁊ p̃ncipalis p̃ns nõ est dubiũ q̃d primo exercitit principalis. Quid si est talis psona q̃ nõ põt cõueniri pupillus vel seruꝰ cui accessit fideiussor. q̃ fieri põt q̃ naturali obligatione ꝑt accedere fideiussor. vt. ff. de fideiuſ. l. j. ℈. inſt. de fideiuſſ. ℈. j. ℈ et pignus vt. ff. ℈ pig. l. res hypothece. ℈. j. ⁊. l. q̃stiõ. ℈. fi. nũqd habebit locũ hec auc. Et ea. q. posset fieri de auc. hoc si debitor. s̃. de pig. ⁊ vꝰ q̃ sic q̃ ipse auc. indistincte loquunt. Tu dic ℈ q̃ tales non p̃nt cõuenire cũ effectu. nã debitor naturalis nõ vere ſz abusiue 1
dr debitor. vt. ff. de ver. sig. l. debitor. ⁊ de fideiuſ. l. fideiussor obligari. ℈. fideiussor. ⁊ q̃ tũc cessat rõ huiꝰ auc. quã p̃dixi. Sic ⁊ alꝰ p̃ns impedit? hꝫ ꝑ absentẽ vt. ff. q. cau. ma. l. ea. dicit Ja. de ra. q̃d his casib⁹ creditor dz iferre cãz p̃dictã in libello dicẽdo dico q̃ fideiusſisti ꝑ rali q̃ nõ est soluẽdo vel quẽ cõuenire nõ possiz ⁊ iõ re quenio si. n. nõ insereret, ibell⁹ eẽt defectiu⁹ attẽta forma huiꝰ auc. q̃ lita nõ p̃esumit a iure, ⁊ iõ libell⁹ nõ ꝓcederet. ſz q̃dã dicãt ℈. q̃ sufficit post lea in. pcessu cãe ꝑbari. Sz nunqd hec auc. locũ hz in cõstitutiõe dic q̃ sic, ⁊ in oib⁹ q. ꝑ alio interedũt. dũ tñ ille sit obligat⁹. vt no. in cor. vñ hec sumit. Itẽ q̃ro pone q̃ titiꝰ vult mutuare sempronio nõ vult me accipere i fideiussorẽ ſz vult q̃s cõstituã me principalẽ debitorẽ nũqd habeat locũ ℈ auc. de ℈ retigi in. l. C. in fi. gl. in cor. vñ hec sumit distinguit aut sit nouatio ⁊ nõ hz locũ ℈ auc. aut nõ ⁊ tũc sic q̃ ea. rõ. Ista q̃ñ est q̃tidiana. Et iõ moderni q̃dã distinguũt aut isti duo se sik obligauerũt ⁊ habẽt loco duoriũ q̃; vno vinculo patiũ obligati sũt. Aut obligauerũt se vn⁹ primo alter scõo ⁊ tũc scõs hꝫ loco fideiussoris. ⁊ ita dz intelligi. d. gl. fm Frã. ac. Sz hoc nõ est expedi- 3
tũ imo cadit in illã q̃ñ. ☨ an duo rei pñt cõstitui ex interuallo alibi dicit gl. q̃d nõ adeo q̃d nec vt fideiussor teneat. vt no. ff. de duo. reis. l. si ex duob⁹. ⁊ vꝰ q̃d duo rei nõ pñt ex interuallo cõstitui. vt ff. de duo. reis. l. duos. in fi. ⁊. d. l. si ex duob⁹. Ja Itiũ vt. e. tit. l. iij. ⁊. l. ea. ℈. fi. Ja. de ra, ſz q̃ possunt dñ tñ agak q̃d sint duo rei inter rogatione ⁊ rñsione ſz primo cõcipiak vna stipulatio ℈ altera vt pbak. d. l. iij. ⁊. l. andẽ. ℈. fi. Nõ ob. l. alla si ex duob⁹ q̃ ibi fuerũt simul interrogati ⁊ postea ex interuallo extranei actibus interueniẽtib⁹ rñderũt vt ili i ptz in ter. ⁊ gl. q̃ in ꝑn. l. ⁊. e. mõ. rñ. ad. l. duos reos. ℈. fi. at vbi vn⁹ interrogẽt ⁊ ꝓmittit ꝑm⁹ postea ex interuallo sc̃ds tũc erit iter eos obligatio duoriũ reoꝝ ℈ ista sniaz vꝰ exisse inst. de duo. reis in ꝑin. Sz ibi in duob⁹ reis stipulãdi, ſz nõ ẽ dare rõnẽ diuersitatis. dicas ergo q̃ ibi in ꝑmo responso logt q̃ñ agebat q̃ essent duo rei stipulandi quoriũ cõstitutionẽ dñ hoc agebat nõ impedit interuallũ ⁊ ℈ vult litera ibi duos separatim stipulantib⁹ ꝛc. Jn scõo rñsio logt q̃ñ ℈ nõ egebatur. ⁊ illo casu nõ est obligatio duoriũ reoꝝ in solidũ sed bñ est oblo duoriũ in solidũ nec seqt̃ si est oblo in solidũ ergo sunt duo rei. q̃ dicta est inter istos in effectu interruptionis vt dixi. s̃. ti. ꝑ. l. ſi. ⁊ in effectu liberationis q̃ vbi sunt duo rei liberatio cõtinget ipo iure vno soluẽte vbi nõ duo rei tũc ope exceptionis. Sz si agak tñ cũ scõo, ꝓmittẽte q̃ sit cor⁹ nũqd saltẽ tenebit in solidũ vel vt fideiusſor? vꝰ q̃ñ nõ q; nõ vz q̃ agit ꝛc. vt. ff. de cõsti. pe. l. iter eũ. ℈. eũ. q. Istud dependet ex solutione dicti brocardici de q̃ dixi 4
s̃. de test. l. nõ codicillũ. ☨ Itẽ q̃rit si creditor habeat fideiussorẽ et pign⁹. nũqd teneak pign⁹ vẽdere prius quã agat ℈ fideiussorez. gl. i cor. eo. ꝛz q̃ nõ p. l. inter eos. ℈. fi creditor. Dr. distingunt aut põt vẽdere pign⁹ sine magna difficultate? tũc vendere tenetur añq̃ agat ℈ fideiussorẽ als nõ ⁊ ita intelligit glo. illa fm cũ. Cũ aũt intelligak principalis p̃ns gl. in cor. dicit q̃ñ est. l. territoriũ, q̃s nõ plz Ja. de ra. q; territoriũ iud. posset cẽ ita magnũ q̃ non posset cõmode cõueniri ⁊ dicit iõ q̃ p̃ns intelligit q̃ñ ẽ in hostis vel ciuitate, vt. ff. de ꝓcu. l. p̃ns. ⁊. l. ſe. Itẽ q̃rit nunqd ista exceptio q̃s ꝑmo cõuemak p̃ncipalis ℈ fideiussor. sit dilatoria vel peremptoria. gl. dicit q̃ est anomala. Jac. de ra. dicit q̃ est dilatoria sicut exceptio ordinis de qua logt. ff. de adul. l. si marit⁹. ℈. plcriptiones. ⁊ idẽ ꝛz Pe. ℈ eos vꝰ fortiter q; dubia ergo ꝛz, ſz dicũt q̃ nõ est dubia q; ẽ exceptio ordinis vñ q̃tũ ad formã suã nõ est peremptoria nec dubia: q̃ nõ ꝓmit intẽtionẽ creditoris: ⁊ iõ nõ est 5
peremptoria vel anomala. ☨ Ultimo q̃rit si reo absente cõuẽt⁹ est fideiussor. ⁊ lite cõte. recũt re⁹, nũqd fideiussor poterit opponere exceptionẽ. Ja. de ra. q̃ sic ⁊ verũ est q̃ñ lite cõte. dz opponi nisi post litẽ cõte. incipiat cõpetere. vt. ff. de interro. act. l. de etate. ℈. ex cã. ⁊ vꝰ exꝑssum de arbi. l. nõ distinguemus. ℈. quidã. Pe. ℈ ⁊ dicit q̃ exceptionẽ post litẽ conte. q̃ñ tã nõ pt opponere nisi facto aduersarij ꝓrat. vt. ff. de excu. tu. l. iij. ℈. numerij. ⁊ in aut. vt cũ de ap. cog. ℈. fi. nõ ob. ℈. q̃dã. q; logt de exceptiõe suspitionis q̃ oriẽ facto ⁊ culpa arbi. Ly. contra Pe. videtur s̃. de conso. eiusdem lit. l. fi. ⁊ quod ibi notani.

Itre nostro. Omissa solutione gl. quã fa- 1
pulatus dic fm Pe. q̃ logt q̃ñ fideiussor fuit acceptus simplr in ℈ iio aũt ꝓ eo q̃ exigi nõ posset a principali. Ly.

☞ Fideiussor simpliciter acceptus an teneak ad vsuras. 2

Beneficium diuisionis vsq; ad q̃s tempus ꝓponi possit. 3

Beneficium diuisionis cui competat.

Beneficium diuisionis an locũ habeat si fideiussor vnus primo ⁊ alter ex interuallo intercedat. 4

Si fideiussor. Alt incipit fideiussor. duo di- 1
cit, circa primum dictũ queritꝰ ſ trũ fideiussor simpliciter acceptꝰ teneak in vsuras. de hoc hic no. in gl. ⁊. s̃. de pac. inter em. ⁊ ven. l. in mitio. et plenius ff. loca. l. ꝓ. ⁊ de eo q̃ certo loco. l. cẽtũ capue. ⁊ in sum. locati. ℈. fi. q̃ etiã facitt si fideiussor intercessit ꝓ aliquo q̃ vulnerauit aliq̃ẽ deinde sequak mors vtrũ teneak de morte de q̃ dice. ℈. e. l. san cimus. ☨ Circa fm querit vsq; ad q̃s ꝓ ꝑponi possit beneficiũ 2
diuisionis. Quidã vsq; ad lit. cõte. q̃si sit dilatoria exceptio. Alij etiã vsq; ad sniam exclusiue quasi sit peremptoria. Alij ẽt q̃s post sniam ad instar mace. ⁊ vꝰ expressium. ff. e. l. si fideiussores. ℈. fi. ⁊. l. inter eos. ℈. fi. gl. ⁊ moderni variãt. hic. n. tz gl. q̃ vsq; ad sniam. Nõ ob. d. l. si fideiussores in fi. q; logt de excep. cedẽtarũ actionũ. nõ ob. d. l. inter eos. ℈. fi. q; logt q̃ñ fideiussor dãnat? er cã fideiussionis appellauerat vr hic no. vel verꝰ ibi dãnat? fuit ex cã delicti cuius rõne bona deuoluunt ad fiscũ vt ibi ptz ⁊ sic nihil ad propositũ. Alij dicũt q̃ est anomala: vt hic in gl. ff. de excep. l. ũ. tñ sequitur naturã peremptoriaz, vt. ff. de cõdi. inde. l. sufficit. Alii bi tz gl. q̃ est anomala tñ põt opponi ẽt post sniam: vt no. inſti. eo. ℈. si plures. Dr. tz q̃ vsq; ad sniaz opponak ⁊ nõ vltra. vt no. per eũ plene. ff. e. l. si dubitet. ⁊ sic tz q̃s hic vltimo no. ⁊ falsam dicit eẽ gl. q̃ est in. d. ℈. si plures. vt no. p eũ. d. l. si fideiussores. ℈. fin. Alij moderni dicunt q̃ vsq; ad cõte. tñ? q; beneficium diuisionis daf ei q̃ nõ inficiat: vt. d. l. si dubitet. ℈. j. ſz in lite cõte. fit inficiatio cuz fiat per negationem ergo ꝛc. vt. s̃. de lit. conte. l. vnica. ⁊ istoriũ sniaz plz Pe nõ ꝓnẽ predictã q; lit. conte. fieri potest etiam per confessionẽ q̃ hz cõtradictionẽ annexã: vt dixi. d. l. vnĩ 3
ca de lit. conteſt. ſz dicit q̃s est casus. d. ℈. si plures. ⁊ q; ista exceptio nihil continet fm cõceptionẽ suã q̃s possit intẽtionẽ actoris perimere ⁊ sic est dilatoria. vt. s̃. de excep. l. fi. non ob. hec lex q; dicit an cõdẽnatione exponi põt. i. ante lit. conte. sic ⁊ als exponit quanti plurimi fuit exꝑte rei iudi. i. lite cõtest. ff. de triticaria. l. in 4
hac ⁊ cõmo. l. iij. ℈. in hac, ☨ Itẽ q̃ritur si duo fideiussores intercesserunt vnus primo alter postea ex interuallo nunqd habebit q̃ libet beneficiũ diuisionis. gl. dicit q̃s nõ q; nõ dicunt cõsideiussores. vt. ff. e. l. si a titio. ⁊ ita no. ff. e. l. si plures. in prin. tu dic ℈ vt ptz. ff. ea. l. si titius. ⁊ ad. l. si a titio. respondet quod ibi a diuersis dati fuerũt ⁊ sic reprobak gl. predicta ꝑ eos modernos. Ly.

1 ☞ Confessio fideiussori quando possit fieri.

2 Confessio fideiussori quando prius peti possit.

3 Tutor quare contra contutores ⁊ fideiussores actionem habet ⁊ non contra fideiussorem.

Imalter. Primo loqtur in gñe. scõo in spe- 1
cie. tertio dictũ suũ extendit. opp. ☨ quod cessio fieri nõ possit fideiussori q; solutione tollit obligo ergo nulla cessio fieri ꝑt dic aut certũ est quod fideiussor solui nolit debitoris ⁊ nõ valet cessio q; obligatio per solutionem extincta est. ⁊ ita no. ff. mã. l. pap. Aut certũ est q̃ soluit nolẽ suo tñ ⁊ tũc q; p talem solutionẽ obligo nõ est extincta vl; cessio q̃ñ cũ q̃s fiat. vt. ff. de sol. l. ſtichũ. ℈. fi mãdato. Aut est dubiũ cuiꝰ nolẽ soluit tũc gl. distinguit in. d. l. pap. p. l. modestin⁹. ff. de so. ſz ibi lo quit in obligationib⁹ pariter principalib⁹ vt correis vel cõtutoribꝰ in q̃b⁹ hz locũ distin. illi⁹. l. ſz in fideiussorez mãdatorez ⁊ filiabus ℈ trunciũq; ex interuallo fiat cessio vl; q̃ñ simplr solutũ est q; nolẽ suo videnꝰ soluisse. vt. ff. de le. j. l. si res. in fi. de in rẽ verso. l. si filiꝰ. ⁊. d. l. ſtichũ. ℈. fi mãdato. ⁊ ibi not. ⁊ hoc tz Dr. d. l. modesti 2
nus, ☨ sed quo iure põt peti cessio dic aut inter eũ q̃ postulat cessionẽ ⁊ eũ a q̃ postulat ꝑcessit aliqs ℈ct⁹ vel q̃si ex q̃ creditor possit soluẽti obligari ⁊ tũc agit act. ex eo ℈ctu vel q̃si, vt. d. ℈. fi mãdato. i fi. ff. de sol. ſtichũ. Aut nõ precessit aliqs ℈ct⁹ vel q̃si ex tũc offõ iud. petit cessio. vt. ff. de le. j. l. si res obligata. in fi. ⁊ de iur. fisc. 3
l. in fraudẽ. ℈. qui pro alio fz Dr. ☨ Itẽ q̃ro quare tutor hz actionẽ ℈ ztutores ⁊ fideiussores ſ. ℈ fideiussorẽ gl. q̃ ẽ. ff. e. l. vt fideiussor. ponit duas rõnes. prima est q; fideiussores obligant ex voluntate tutores ex necessitate ⁊ magis subueniẽ ei q̃ ex necessitate facit. vt. ff. de ꝓcu. l. ꝓcurator q̃ ꝑ cuic. ⁊ q̃ satisd. co. l. si fideiussor. ℈. si necessaria. Ista nõ vꝰ bona rõ q; ⁊ duo rei debendi ex voluntate obligant ⁊ tñ hñt actionẽ fm ea que no. ⁊ dixi. s̃. ti. ꝑ. l. j. secunda ratio est q; fideiussor hz regressum contra principalez per actio. mandati sed tutor non. ad q̃s facit. ff. de ꝓcur. l. si minor. in princi. sed hec ratio non videtur procedere quando principalis eẽt nõ soluẽdo q; inanis est actio ꝛc. vt. ff. de dolo. l. nã is,

b **Landitus.** Bzecis verbis accipi põt fideiussor. ꝑ. d. z conco. ff. e. l. grece.

Sibarsatorum. Scõs intellect⁹ gl. ma- 1
gis conuenit litere. ⁊ vi de q̃s dixi. s̃. de acq. pos. l. ſz circa fi. ☨ Circa primũ intellectum dic aut. pmisit iudicio sisti pena tarata ⁊ tenẽt solũ ad penã si non sistat aut nõ tarata ⁊ tunc aut non stetit ꝓpter culpã suam ⁊ punitur extra ordinẽ pena pecuniaria arbitrio iudicantis. Aut ꝓpter dolũ ⁊ tunc nõ punit ea. pena qua ille erat puniẽdus. vt. ff. ad. l. agl. l. liber hõ. ſz puniet als corporaliter arbitrio iudicãtis fm Pe. ⁊ sic intelligit. l. si q̃s reum. de custo. reorum.

1 ☞ Hypothecaria cessa an censeatur personali cessa.

Mandati. Tres hz partes ⁊ q̃s dicit ad vos. scz 1
fideiussores ⁊ subijcit q̃ si facta est cessio data est ea. ſ. pignora. Querit gl. q̃ñ sit facitda cessio ⁊ male determinat. ⁊ iõ dic vt no. ff. mã. l. pap. ⁊ plene dixi. s̃. l. cũ alter. ☨ Utrũ cessa personali videatur cessa hypothecaria. gl. q̃s sic. s̃. de act. ⁊ obli. l. si in solutum. ⁊. l. si a creditore in glo. magna circa finem. Ibi ad opus alterius. s̃. de iure do. l. si. in prin.

Iberum. Bl. signat ℈ in q̃ dic vt dixi. s̃. 1
concor. ff. man. l. si mandato titũ. ℈. iul. rñdet. ſz dz dicere pau. rel pondet mihi. ⁊ q̃s dicit diuisam per petitionẽ cõtra quẽlibet ꝓ parte obtinam ⁊ litem contest. ⁊. s̃. in princ. ibi ⁊ aduersus casus ꝛc. non ergo dicitur diuisio si vnus veniat ꝓ parte sed si omnes ꝓ parte.

Missis. Utrum hec lex sit correcta in auc. eod. 1
dixi. s̃. eod. authen. presente. ver. itẽ queritur si creditor habeat.

Si vt proponis. In gl. Ibi a fideiussore 1
⁊ sic est contra regulam s̃. de compensa. l. eius. sed dic vt ibi no.

Si aliena. Ibi eum si hoc. ſ. quod primo cõue- 1
niatur principaliter ℈ ad aliena ob ligationem accedens.

Sententia. Sic construe non admittitur ptãs 1
creditori eligendi intercessores sententia. i. propter sententiã ꝓnuntiẽtẽ ademptionẽ oiz bonorum principali. Jn gl. ſ. quosdam ibi ex beneficio epistole q̃si dicat non est facta dimissio ipso iure ibi vel fideiussores. ⁊ fm hoc faciebat dubium quod habetur. ff. de admi. rerum ad ciuitatem

Icut. pertinen. l. curatores. ℈. fi. Old. 2

☞ Fideiussor an in aliquo teneatur si ipse in ducentum se obligauit ꝓ principalis in centum. 1

Ivitra. Duobus modis legitur vno q̃ñ plus 1
est numeratũ ℈ mandatũ, alio q̃ñ plus mandatũ ℈ numeratũ ⁊ vtraq; vera ſz secũda magis conuenit litere. ☨ Et est arg. ad q̃. fi principalis se obligauit in centũ ⁊ fideiussor in ducentũ, nunqd in nihilũ teneak fideiussor. Joã. q̃s in nihilũ cuius opi. appꝛobak. ff. mã. l. regat?. ⁊ de vsu. l. pecunie. Alij dicũt eũ teneri in tñ in q̃ctũ principalis p. d. l. rogatus. ⁊ hãc appꝛobat Pe. q; fideiussor ⁊ mãdator egparank ⁊ q; in rebus diuiduis vtile p inutile nõ vitiat. Dr. disputat hãc q̃. ⁊ rñ det oibus ar. q̃ sunt ℈ Jo. opi. hoc argumẽto excepto vtile p inutile nõ vitiat q̃s ar. dimittit in solutũ, vt no. p eũ. ff. e. l. grece. ℈. ulud. ⁊ Ly. refert eũ dicẽtẽ audiuisse q̃s ad hoc nõ videbat rñ. nisi dicak q̃s hic tractak de oblone q̃ est idiuidua q; ius oblonis est incorporale ⁊ indiuidũ, vt. ff. de acq. re. do. l. seruꝰ. ℈. incorporales. Sz certe idẽ dici posset in spẽcidẽo ius oblonis. ff. de ℣. obl. l. j. ℈. si stipulati. vbi tñ vlz i minori ẽtate cõcurreni. ⁊ iõ pp hoc solũ dicit Ly. oportere relinqui opi. Jo. ⁊ seq opi. Pet. ⁊ sequaciũ.

Eos. Ibi ad aliũ. gl. habuit ad illum. ⁊ ad hoc 1
facit. l. si ex toto. Itẽ ꝓpria solutio gl. ad cõtrarium signatum de. l. liberũ fuit. s̃. eo. l. bene sacit. ff. de peculio. l. quoties. ℈. si semel.

Ideiussoris. Obligatio fideiussoris ita 1
tranfit ad heredes sicut et principalis. h. d.

Ignoribus. ☨ q̃ dicit longi tpis iõ est quia 1
actio ex stipu. qua tenẽt fideiussor vt inſti. de fideiuſ. ℈. fi. personalis est. ⁊ sic nõ tollit ꝓscriptione longi tempo. sed. xxx. anno. tñ, vt. s̃. de cõsti. pe. l. ij. ⁊ in quib. cau. cel. lõ. tẽ. plcri. l. neq; ℣ intritũ. hypothecaria aũt hoc casu lõg. tẽporis plcri. tollit. vt. ℈. si aduersus creditor. l. j. ⁊ ꝓ hoc facta est inhabilis ad tẽdendum qua cedere teneẽt creditor, vt. ℈. e. l. ij. ⁊ iõ videbak sibi obstare exceptio cedendarũ actionũ, vt. ff. de ſo. l. ſtichũ. ℈. creditor. Sz verũ est q̃s cedere teneẽ si hz: vt. ff, man. l. si ꝑcu. ℈. si liber hõ. ⁊ de hoc dixi. d. l. ij. s̃. e. ⁊. s̃. ad velle. l. iubemus. Et q̃s dicit hic in litera residuũ exponе. ſ. q̃ ex distra. pigno. haberi nõ potuit fm primam lecturã vel q̃s a debitore habere nõ potuit fm secundam. Old.

1 ☞ Pactum de defensione nõ facienda an valeat.

2 Stipulatio penalis intra quod tempus purgari possit.

3 Fideiussor impropriẽ quid sit.

4 Bona an debeant obligari in satisdationibus.

5 Moziens ex vulnere ex die vulneris fingitur.

6 Omissum censetur quicquid in stipulationibus verbis nõ exprimitur.

7 Facta perimunt que facienda impediunt.

8 Ciuitas vel commune obligatum ad presentandum malefactorem an liberet si malefactor moriatur.

9 Satisdans ꝓ aliquo de eo representando an liberatur eo post ea ob crimen bannito.

Ancimus. Hec. l. loquitur de fideiussore ꝓ- 1
mittente aliqs iudicio sisti certo tempore sub certa pena. ſ. q̃ñ pena cõmittak quak? commissio impediak ⁊ q̃ño cõmissa purget ⁊ hz quatuor dicta. alio modo intelligit fm Rich. vt dicã in solone ℈ de lege ⁊ si post tres. ⁊ de ista satisdatione vide Rof. in libello de ac. ex stipulatu iudicio sisti. ⁊ per Azo. in sum. pandectarũ q̃ satisda. cog. ⁊ si qs cau. in spe. de dolo ⁊ cõtu. ℈. restat. ℣. porro ⁊ ℣. ſz pone de acc. ℈. sequitur ver. ſz si dedit fideiuſ. ⁊ ℣. se. fkam expone oimõ ⁊ sic mero iure statim pena cõmittit ſz obstet exceptio. fi. ff. de ℣. ob. l. si quis cũ aliter statuto pacto litigãtiũ vel iudicis ꝑsiõe fit liberatus ⁊ sic ptz qs in eã incidit ꝑ lapsum primi tpis ibi cõstitutũ est pacto litigãtiũ vel iudicis ꝑsione. Ibi semestres tñ. q. d. nõ tps equale ꝓ. vt. s̃. proxima rub. Ibi sine defensione ☨ not. qs tz pactũ de defensione nõ facieda. Sz hic loqt de aliena nõ ꝓpria defensione. Itẽ no. q̃ penalis stipu. põt purgari. q̃ est verũ de mirabilibus mundi fm Ly. Sed ℈ hoc opp. s̃. de Zhẽ. stipu. l. magnã. de act. ⁊ obli. l. traiectitie. ℈. de illo gl. dicit q̃s est speciale circa iudicia sicut ⁊ multa alia q̃s nõ placet Pe. vt plene dixi. d. l. magnã. ⁊. e. ti. l. nuda. i fi. ☨ Itẽ op. q̃s hic ℈ quod stipu. penalis potest purgari itra sex meses imo intra tres plures ve, dies, vt. ff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

si quis cau.l.z si post tres.de quo satis no.ibi in gl.sz Ja.de ra. dicit qñ quis nõ cõparet in iudicio ex mero cõtẽptu z tũc opz ꝙ purget cõtumaciã,j.paucos dies,vt in.l.Zitia qñ impedit⁹ casu fortuito z tũc ppetuo'pt qs qz casus fortunt⁹ eñ excusat,vt.ſ.de pig.act.l.q̃ fortuitis. Qñq̃ impedit⁹ pp negotia sua expediẽda et tũc vsq̃ ad sex meses vt hic.Sz.l.ista sol.sit colozata tñ fm Ly. nõ reputaꝝ ꝑa qz dicere qs i.l.si post tres ex mero contẽptu fuit cõtu nax hoc ibi nõ colligit nec ẽt hic colligit ꝙ pp negotia sua familiaria impedit⁹,z ista ẽt sol.nõ plz ℘De.ar.ff.ad.l.aq.l.si ꝓtator.tene ergo solutionẽ gl.q illa loquaꝝ in principali hec in fide iussoꝛe,z rõ est ꝙ duriozi est cã principalis ꝙ fideiussoris.ar.ff.de ver.ob.l.moza.dñs aũt Richa.dicebat qs ista lex z sequẽs nihil hñt cõe cũ.d.l.z si post tres,qz nõ logꝛ de satisdatione iudicio si sti.in ea eñ teneret principalis z fideiussoꝛ equaliꝛ. Hã fideiussoꝛ simpliciter accedẽs in tũ tenet ꝙ tũ re⁹,vt.ſ.e.l.si fideiussoꝛ no.z ff.loca.l.q̃ro z moza rei obesset fideiussoꝛi,vt.ff.de ver.ob.l.moza rei.dicit ergo qs hec.l.z sequẽs loquunt qñ aliqs ꝓmittit aliquẽ absentẽ ꝓsentare ptãti ex cã ciuili vel criminali qs quotidie fit
3 etiã principali aliquo nõ existente z ꝓ hoc.ſ.e.l.si barsatozã.fet ita dr fideiussoꝛ improprie q̃si in fide sua eñ recipiẽs sz aliqs non fuerit principalis sic z alias vt no.ff.q̃ satisf,co.l.iũ.ſ.si qs er his z talis sic ꝓtare ꝓmittẽs teneꝛ z hz tpa hui⁹.l.z sequẽ. in suis casibus z sic nõ obstãt.d.l.z si post tres.z hũc puto verũ intellectũ harũ legũ z q lre bñ cõsonat. Ité op.qs casus cõtingẽs post moꝛã nõ excusat.vt.ff qs vi aut clã.l.si ali⁹.ſ.est z alia in fi.Sol. via brocardica est multũ ardua de q̃ dic vt dixi.ſ.de spon.l.iũ.et ꝓ Ly.ſ.mã.l.ad cõparendas. Ité hec.l.vꝰ destruere cõem opi.fi ne qd.q̃ dicit qs difficultas excusat in indic.vt.ff.si qs cau.l.ũ.cũ hic in ꝑn.dicaꝝ cõmitti pena lz nõ potuit eũ ꝓtare z in iudicijs logꝛ lz possit purgari cõmissa fm formã hui⁹.l.siue ẽt teneamus opi.quozũdã docto.q tenẽt qs in Ztib⁹ z iudicijs difficultas excusꝛet a pena cõmittenda lz nõ releuet ab obligatione cõmissa p.l.si vehẽda.ſ.pe.z fi.ff.ad.l.rho.de iactu.z ibi de hoc in gl.z.ff. si cer.pe.l.qs te.z ibi no.gl.fm vnã solutionẽ Ztũ de.l.gtinnus, nã hic fuit difficultas z tñ cõmittit z iõ forte verius est qs mero iure cõmittit sz obstabat exceptio ꝙ egtate z possit purgari.Ité ad.ſ.vlt.oppo.vl.gl.de.l.inter oẽs in ꝑn.ff.de furtis,sz z ibi erat in moza,vt z.ſ.ſ.pri.vel fm Ja.de bel.re⁹ principalis decessit hic ibi res debita,vel dic qs hic decessit re⁹.ſ.tps ꝙ censẽt nõ esse in ꝑa moza z ꝙ potuit moza purgare ac si nõ eẽt i aliq̃ moza.Sz ibi intercessit ꝑa z ꝑfecta moza z nõ poterat moza purgare qn semp censerẽt in moza fuisse. Nõ ꝙ declaratiõe ꝓtis materie qz iste satisdationes de representando cõtinue occurrunt de facto aliq̃ q̃ram⁹ ad q̃rũ declarationẽ videaꝝ.l.si barsatozã.ſ.e.z.ff.de custo.reoꝝ.l.si qs reũ cũ ibi notatis.primo ergo dubitaꝝ si aliquis ꝓ aliquo malꝫficio ꝙ quo possit fideiussoꝛi cõmitti fm.l.j.z.ũ.de custo.reo.z.ſ.de ap.l.minime.in fi.offert se paratũ satisdare sz iudex vult apponere certã penã in ꝓmissiõe sicut hac.l.factũ fuit. nũqd ꝓmittẽs teneaꝝ certã penã ꝓmittere.Sui.de suz.ſ.de epi. z cleri.l.cũ clericis.circa mediũ ibi vsq̃ ad qnquaginta libꝛas si deiussoꝛ existat arguit ex lꝛa illa qs sic qz z si certa q̃titas nõ ꝓmitterꝛef satisdatio ꝙmitterꝛef solũ ad interesse,vt.ff.q̃ satisdare cog.l.ũ.ſ.fi.z de ver.ob.l.quoꝛ.qs ꝓpter difficilẽ ꝑbationẽ posset ad modicã summã reduci z iõ vꝰ qs certa summa adũci debeat.vt.ff.de ꝓtoꝛi.stip.l.fi. Aliꝫ dicũt qs sufficit cõmitti ad in
4 teresse sed ꝫ moze iudicioꝛũ certa meta apponiꝫ.†Ité q̃rit nũqd in istis satisdationibꝰ debeãt obligari bona .vꝰq̃ sic vt.ſ.de epi. z cle.l.oẽs q vbiq̃.ſ.in hac.z insti.de satisda.ſ.fi vero.Sz quid si nõ fuerũt exꝑsse obligata:nũqd erũt obligata tacite p.l.vt z in alijs casib⁹.ſ.in g.cau.pig.tacite ℘hi.de hoc sepe vidi dubitari Bui.de suz.sub dubio forte tz ꝙ sic z allegat.d.l.si qs reũ.ibi et consuetudo ostendit. Hã de consuetudine est qs bona obligenꝫ ego aũt puto ꝙ nisi exꝑsse obligenꝫ qs lex nõ obligeꝛ tacite cũ ꝫ nõ replaꝫ aliqua lege exꝑssum.Ité q̃rõ aliã qõ.sepe occurrentẽ. aliqs aliũ vulneranit z ꝓmisit se iudici ꝓtare z dedit fideiussoꝛes sub certa pena pẽdente accusatione sup vulnere vulneratus
5 decessit regrunt fideiussoꝛes qs sub pena ꝓmissa ꝓtent.q̃ritur nũqd teneant.Et primo vꝰ qs sic.†Hã inris fictiõe ex die vulneris mortu⁹ vꝰ.vt.ff.ad.l.aq.l.huic scripture.ſ.si seru⁹ z.l.ait lex z l.ita vulneratus z vuln⁹ z homicidiũ idẽ delictũ reputant:vt.ff. ad.l.aq.l.ulti z.d.l.ita vulnerat⁹. z ita ꝑ ea.re videnꝫ itercessisse nã euentẽ mortis fideiussoꝛes considerare potuerũt z debuerũt vt.ff.ꝺ iurisdi.om.iu.l.si idẽ.ſ.fi. Ité q̃ fideiussoꝛes simplr iterce dẽtes in oẽm cãm itercedere videnꝫ vt.ſ.e.l.si fideiussoꝛ z ibi no. z.ff.locaf.l.q̃ro z.ff.de fideiuſ.l.si qs ꝑ eo.ſ.si nũmos vbi de hoc tãgit ꝑ Dy.z de dam.inſe.l.dãni.ſ.sabini z quoꝛũ leg.l.si.ſ pne. z adbũ facit.ff.ad.l.aq.si vulnerato seruo z.l.se. Ité qs isti fideiussoꝛes videnꝫ substituti i locũ rei cũ ꝙ eoꝛũ fideiussiõe fuerit relaxat⁹,vt.l.j.de custo,reo.ergo teneri dũt ar.ff.si qs cau.l.si eum ſ.q ininriarũ. Ité q̃ vulneraꝝ ꝙ homicidã hꝰ,vt.j.ad.l.cozne.de
7 ficca.l.is q cũ telo. Ité q̃ moꝛs est consecutiua vulneris. q ergo fideiussit ꝓ vulnere vꝰ fideiussisse ꝙ cõsecutiuo.ſ.morte,vt.ff.de cõdi.inde.l.indebitũ z de ꝓcu.l.q ꝓcu.in ꝓn.z.l.se. Ité q̃ sic est in ciuili qs si pẽdente iudicio post litẽ cõte.hõ petit⁹ moꝛiaꝫ offõ iudi.fit cõdẽnatio in estimatiõe.ff.de rei ven.l.nõ solum z.l. si hoiem,ergo idẽ in criminali arguendo de ciuili ad criminalez qs lz,vt.ff.de iudi.l.oẽm z in aut.vt oẽs obe.iudi.ꝑin.ſ.hoc cõ fideꝛtes. Iu Ztiũ faciũt diuersitas pene vulneris z homicidij, ex diuersitate eiũ penarũ diuersa videnꝫ delicta,vt.ff.de penis.l. qs ad statũ.ergo fideiussoꝛes vulneris nõ videnꝫ ꝓ homicidio si deiussisse.Ité trãsfusio vulneris in cã homicidij ex vulnere enim secuto homicidio homicidij cõpetit accusatio vulneris deficien te accusatione:vt.l.illud.ſ.fi.ad.l.aquil.z.l.nũq̃,de priuatis deli ctis.ver.z si forte.z ibi not.ergo extinguit accusatio vulneris et transfunditur in accusationẽ homicidij ar.ſ.de cõsti.pe.l.ũ.z de rei vxo.act.l.vnica. Ité q̃ fideiussoꝛ verbis obligaꝫ,vt.ſ.e.l.blã
6 ditus†,z in stipulationibus quiꝛquid palã verbis nõ exꝑimit omissum intelligiꝫ,vt.ff.de ver.ob.l.quiꝛquid.cum ergo tpe fide iussionis nihil exꝑessum fuerit fideiussoꝛes non tenentur. Item qz mutata seu variata natura seu substãtia obligationis in ꝑsonam principalẽ fideiussoꝛes ad id nõ tenentur,vt.ff.de in litem iurã.l. fi.z de fideiuſ.l.fideiussoꝛ magistratuũ.in ꝓin.z ad municipa.l. libertus.ſ.fi.z qui satisf.cog.l.siue in duplũ.z ibi no.cũ ergo mutata fit de vulnere ad mortẽ accusatione pẽdente extincta est accusatio z acta z instantia cause,vt.ff.de accusa.l.libelloꝛũ.ſ.fin. z si reus vel accusa,moꝛtu⁹.fue.l.fi.z ibi not.ergo fideiussoꝛes liberantur.vt.ff.iudicatũ solui.l.cũ lite mortua. Item ꝓpter inepitudinem accusationis vulneris,nam accusando de vulnere videt egisse ad penã.l.iul.de vi publica vel ꝓuata q̃ ꝺaꝫ in vulnerantem,vt.ſ.ad.l.iul.de vi.l.si criminis.vel ad penam manus que iure nouissimo imponiꝫ vulneranti.vt in vſi.feu.de pace tenenda.ſ.si quis alium.sed secuto postea homicidio ex vulnere mortifero illato teneri videtur ab ipso ꝓincipio tẽpoze vulneris mortiferi videt occisus z sic a ꝓncipio vulnerans pena homicidij videtur teneri,vt ꝓbatuꝫ est.ſ.quando accusatio simplr institu.de vulnere videtur inepte concepta z sic vitiaꝝ ꝓcessum z acta.vt.ff.de adulte.l.accusaturus.z.d.l.libellozum.ſ.fi.z sic fi deiussoꝛes non tenentur.Ité reus ex vulnere secuta morte liberatur ab accusatione z pena vulneris vt ꝓbatum est ergo z si
7 deiussoꝛes vt instit.qui.mo.tollitur obligatio.ſ.ité si reus.†Ité ea que impediunt facienda ꝓmittẽ iã facta,vt.ff.de fideicõ.l.vna ni⁹.ver.z puto,de.l.ũ.l.meu⁹.ſ.duobus.sed ab initio ex vulnere morte secuta non posset accusatio vulneris institui sed tantum homicidij vt ꝓbatum est:ergo instituto ꝓmittitur.Ité in dubio ꝓesumitur vulnus non mortiferum:vt.ff.ad.l.aquil.l.item mela.ſ.celsus.z.l.huic scripture.ſ.si seruus,ergo fideiubẽdo de vulnere nõ vꝰ fideiubere de morte.Ja,de bel.hanc questionem disputauit et predictis z aliꝫ hincinde allegatis soluendo dicit aut in accusatione de vulnere mortifero actum est aut simplr.ꝓ mo casu fideiussoꝛes teneantur per iura primo allegata z ratio differentie patet ꝙ ꝯs responsio ad obiecta. Hã primo casu cuz vulneris mortiferi mentio habeaꝫ videnꝫ fideiussoꝛes ꝓ moꝛte secuta fideiussisse per iura,ã.ad hoc allegata z lz diuersa sint vulnus z homicidium tamen actui futuro.i.homicidio videnꝫ fideiussoꝛes accessisse qz mẽtio fiebat de vulnere mortifero.ad fiturã enim obligationẽ accedere possunt.vt.ff.e.l.si stipulatus.ſ. adhiberi.in secundo aũt casu nõ ꝓpter rões predictas.z ita lz in qõne predicta que incipit regia constitutione cauẽt qẽ qaliũ vulnerauit.Et predicta etiã faciunt vtrũ pace facta de vulnere videaꝫ facta ꝺ morte de q̃plene no.in sum.feudozũ de pace tenẽda quarto folio.ſ.ité queritur.z in brocardis de parentibus,et filijs prima rubricella z dixi,ã.de transa.l.transigere,ꝑfic.als ẽt qões,z j spe,de accusatoze,ver.fz ꝑpone Et.accusauit B.de vulnere.†Ité q̃ro qõnẽ quã multũ rimari vidi in collegio bergon i
8 vbi est statutũ qs si in territorio alicuius cõis district⁹ bergon i fiat homicidium soluat cõelib.centũ nisi malefactoꝛ ꝓfitente.i. uerit perpetrato homicidio in territorio cuiusdã cõis inquisiuit potestas cõtra cõe qz nõ ꝓtauerat malefactoꝛẽ ad sui defensi onem,ꝓbatũ fuit malefactoꝛẽ moꝛtuũ esse.querebatur an ꝓpter moꝛtẽ malefactoꝛis liberatũ esset eõe.allegabaꝫ ꝙ sic per.l. iſtam.circa fi.vbi reus principalis ab hac luce fuerit subtractus z.ff.qui satisda.cog.l.si decesserit. Iu contrariũ allegebat qz cũ verba statuti dicant soluat centum nisi ꝛc.cẽtũ sunt in obligatione pure lz ꝓsentando malefactoꝛẽ possit cõe se liberare.vt ff.de in diez adiec.l.ij.in gl.oꝛ.z de ac.z obli.l.obligationiũ fere.ſ. fi.vbi ꝺz si aliqs excõicat nisi.j.x.dies soluerit qs statim est excõ mũicatus.hoc etiam no.Bar.brix.in qõnib⁹ suis.xxviij.questione que incipit,esto qs iuder.z qz cõe videtur in moza per interpellationem.vt.ff.de ver.obli.l.si ex legati cã.z si cer.peta.l.q te,videtur enim commmune in moza ex quo sciuit se ꝓsentare

debere z nõ ꝓsentauit,vt no.ff.de ver.obl.l.ita stipulatus sum te sisti,in gl.q̃ incipit nõ igitur expectandũ.z ad hoc etiã bñ facit tex.eiusdẽ.l.cũ ibi distinguaꝫ vtrũ obligatio incipiat a pactione an a cõditione,z.l.si penũ.de penu leg.qz z in negali iudicio vbi est emẽdatio in obligatione z nozeddeditio in solu.interitu serui post moꝛã vel litẽ cõte,nõ liberaꝫ dñs,vt.ff.de noz.l.electio.ſ.si is,z.l.si pluriũ.ſ.fi.z ita obtẽtũ fuit i.d.collegio. Ad.l.istã.z.l.sz z si decesserit rñdeꝫ ꝙ sistere in iudicio erat in obstone.z iõ ꝓmo
9 tẽ liberaꝫ.† Ité q̃ro si satisfedi ꝙ alicẽ eo representãdo postea banniaꝫ de aliq̃ maleficio qs cõmisit nũqd sum liberaꝫ. Bui, de fu.in suis qõnibus circa suas tz ꝙ sic z allegat.ff.si qs cau.l. sz si qs rei capitalis.z.ff.q satisd.cogã.l.sz z si decesserit.z.l.si ꝙ cõdẽnato a Ztio sensu z ita dicit se liberasse quẽdã militẽ q̃ si deiusserat ꝙ quodã malefactoꝛe qz fecit eũ bãniri de robaria z qz bãnito venire nõ lz ar.ff.de his q notanꝫ infa.l.ũ.ſ.pe.z de excu. tu.l.sz z milites.ſ.sz z si ignominia.ergo fideiussoꝛi ei⁹ ẽ succurrendũ,vt.ꝺ.l.sz z si qs.ũ.rñ.Ztũ tz Ja.de are.ff.e.l.inter eos.ſ.si. qz bãnito venire lz z purgare cõtumaciã suã,vt.ff.de regrendis reis.l.j.z.l.annus.z de qõnib⁹.l.vn⁹.ſ.fi.z ꝓ ista opi,bñ facit.ff. e.l.capitis.cũ ibi notatis ꝺ verũ nisi publicata essent ei⁹ bona qz tũc fisc⁹ succederet z fideiussoꝛes essent liberati,vt.j.ad leg.iul. de vi.l.ũ.z.ff.ꝓ socio.l.actione.ſ.publicatiõe.z ꝓ hac opi.bñ facit.ã.e.l.hãc ẽt qõ.format dict⁹ ꝺo.Hui.in suis qõ.statutoꝛũ octauo folio.ver,sed pone qõnẽ de facto statutũ est vt eligaꝫ cu stodes vbi sz. Aut fideiussoꝛ fuit interpellatus qs ꝓtaret aũ bãnũ z tũc teneaꝫ als nõ de hac ẽt qõne vide in gandino vlimo ti. de multis qõnib⁹ dependẽtibus a statutis.ꝑ.ité pone qõnes se
1 pius occurrentes z ẽt qõnẽ q̃ est ibi in ver.seq,que ptinet ad istã materiã. Ultimo quero aliam qõnẽ quã Jac,de are.tãgit.ff.e.l. exceptio,aliqs fideiussit ꝓ aliquo in aliqua cã criminali dixit
2 ptãs fideiussoꝛi si cõtingat eũ cõdẽnari z nõ solueret tu soluẽs et fideiussoꝛ cõfenſit demũ qz ptãs nõ habebat plenã ꝑbationẽ de maleficio sz solũ indicia ptãs fecit regri principalẽ volẽs eũ roꝛ quere iste noluit cõparere z ptãs eũ cõdẽnauit in cẽtũ q̃ vult exigere a fideiussoꝛe:fideiussoꝛ dicit se nõ teneri qz ista qdẽnatio nõ est facta ꝑpter maleficiũ sz ꝑpter fugã z qz de maleficio nõ erat ꝓbatũ ꝑit adduci iura adducta in qõne.ſ.dicta deco q fideiussit ꝙ vnlnere eꝙ quo moꝛs secuta est z ℘ fideiussoꝛe ẽt facit.ff. de sica.l.nihil,vbi de hoc.quidã tenẽt opp.p.l.de in litẽ iur.l.j.sz vnũ intellectũ.z.ff.e.si in pignoze.z.l.vlti.z ad municip.l.lucius Ipse Ja.dicit referre qz aut fideiussit iudicio sibi z tũc teneaꝫ fideiussoꝛ p.l.si qs reũ,ff.de custo,reoꝝ. Aut iudicatũ solui z tũc nõ teneaꝫ ad cõdẽnationẽ ꝑdictã factã ꝑpter cõtumaciã qñ dicit ꝑsumi ar.ff.de euic.l.si iõ.hãc ẽt opi.tenuit Dy.de facto consultus in quoꝺã suo cõsilio qñ incipit in ꝛpi noie dilgẽter inspecta forma ordinamẽti cõis pistoꝛij z eius allegationes tẽdũt ad effectũ qñ fideiussoꝛ in plus nõ obligaꝫ quã fuerit in oblone seu satisdatione expressum z quia etiam pacta liberatoria q̃ sunt fa
3 uoꝛabiliozq̃ obligatoria nõ extẽdunt nisi ad cogitata,vt.ff.de transac.l.cũ aquiliana.cum fi.z ad hoc etiã adducit ius de periculo eoꝝ qui ꝓ mag istratibus interceſſerunt.l.vnica.li.xj.

1 ¶ Confessio est ꝓmissioni assimilanda.
2 Promittens sine scriptis z tpe vsq̃ ad qs tempus teneatur.
3 Actio personalis perpetua censetur nisi tempus apponatur.
4 Confessio coꝛã tabellione facta an valeat ac si coꝛã iudice fieret.

Si fideiussoꝛ. Ꝓ declaratiõe vide quod no.instituta de satisdatione. ſ.sed hodie,z hec.l.loquitur de fideiussoꝛe ꝓmittente iudicio fisti de principali quanto tẽpoze teneatur dic vt no.ff.de
1 diuer.z tem.prescrip.l.si seruus.†Et no.qõ confessio equiparat ꝓmissioni:vt.ſ.de arbitris.l.ne in arbitris.ſ.j.ũ.z.iij.quod est argu.quod qui ꝓmisit per fidem soluere si non soluat fit per
2 iurus. Ité op.qs hic dicitur†qui ꝓmisit sine scriptis z sine ad iectione tẽporis teneꝫ vsq̃ ad duos menses ℘ qz ex ꝓmissione oritur actio personalis q̃ est perpetua vt institu.de perpe.z tẽp.
3 act.dicunt quidam q̃ hic fallit et rõ no.in gl.vel dic fm ℘De.†q verũ est ꝙ actio personalis est perpetua nisi sit tps appositum. Sed hic inris fictione vꝰ appositũ tps duoꝛũ mensiũ. Ité op.q hec ꝓmissio extendatur vsq̃ ad fi.cause,vt.ff.e.l.grece.ſ.post li tẽ.z.ã.de iud,l.ꝓperandum.ſ.j.dic aut ꝓmittit stari in iudi tio certa die z haberi locũ.ã.l.ꝓxima. Aut simplr sine die z tũc aut ille cui facta est ꝓmissio est diligens z procedit in cã z tũc durat ꝓmissio vsq̃ ad finẽ litis vt in contrarijs. Aut est negli
4 gens z in cã nõ procedit z tũc hz locũ hec lex.† Ité no.hic ꝙ cõ fessio facta coꝛã tabularijs valet ac si facta esset coꝛã iudice quia hoc hic dicitur,alias autẽ ea que fieri debent coꝛam iudice non valent coꝛam tabellione,vt dixi.ã.de testi.l.hac consultissima.in fi. Ité no;qs aliud hic seruatur in causa publica aliud in priuata regulariter contra.vt.ã.dixi de peti.he.l.j.

¶ Simplicitas tabellionis partibus non preiudicabit.

Generaliter. Allegatur sepe ex fi.quod illꝰ qs pot fieri per pactũ pot fieri p legẽ.z idem dicit Ros.per consue.vt no.per eũ in qui. cau.offeratur libellus in fi.sumpto ar.a contrario sensu qs non potest fieri per pactũ nec per legẽ.Et sic est ar.qs statutũ factum super eo de quo pactum non valet,z ita tz gl.j.de decre.decu.su per rub.q̃ gl.cõtra reprobatur per doc.per.l.neq; pignus.de re. tur.z.l.nec ex pretozio.e.ti.z ibi no.Ol.Ité quod simplicitas tabellionis partibus nocere non debet,vt.ff.fa.her.l.si filia in ꝑn. Ad contrarium qs signat gl.ff.de duo.reis omissis so.gl.dicit ꝙ ibi loquitur in reis stipulandi hic in reis promittendi.

¶ De nouationibus, Rubrica

¶ Nouatio est genus quoddam,delegatio aũt species:z quo tuplex sit.

Super rubrica Vide Azo.i su. •eo.z dicꝫ qs nouatio z delegatio differunt sicut genus z spes. Hã nouatio est genus z alia est voluntaria et alia necessaria z potest contingere in eadẽ persona creditoꝛis z debitoꝛis etiã volentis z i dis
1 uersis,vt.ff.eo.l.delegare.z.l.alia delegatio.Aut est species z est tantũ voluntaria,vt.j.eodẽ.l.j.

¶ Debitoꝛ inuitus non cogitur delegationi consentire.
2 Dominus an possit vasallum inuitum aliꝫ delegare vel ad aliꝫ transserre.
3 Vasallus in maioꝛem dominum transferri potest.

Delegatio. •nem z cessionẽ.z ratio differẽtie est in gl.ꝓ qua facit.ff.de pac.l.j.ſ.adeo.que ꝛit gl.† nũqd debitoꝛ inuitus cogatur consentire delegationi z tz quod nõ et ꝙ speciale sit in dote. Ide,dicit hoc verũ de rigoze sz de equitate si sua nõ interest cõpelli põt.vt.ff.de rei vẽ.l.i fundo.z qz sibi nõ nocet z creditoꝛi prodest.vt.ff.de euic.l.i creditoꝛe q̃ facit.ad qõ
2 nẽ†nunquid vasallꝰ meũ inuitũ passim aliꝫ delegare vel ad aliꝫ transserre,quidã ꝙ sic cũ in patrimonio meo sit z nihil tã naturale ꝛc.vt instituta de rerũ diuisione.ſ.per traditionẽ. Azo cuꝫ fuit hec qõ tz ꝙ sicut vasallus inuito dño nõ põt feudũ alienare ita nec dñs inuito vasallo qz Ztiozũ eadẽ est disciplina z vt cẽlis tas seruetur.vt.ã.de fruc.z litiũ expen.l.fi.z vt ca sus in vsibus feu de prohibita alie.feu.ſ.ꝑpter ea.z ita determinatũ est in qõe Azo.q̃ incipit.d.rer. Ité tz Ly.nisi iminẽte necessitate qz tũc nõ expedit seruitio vasalli ar.ff.de oper.lib,l.patron⁹.z.l.medic⁹,vt
3 no.per eũ,ff.so.ma.l.ũ.†Quidã aliꝫ moderni distinguũt aut vult transferre vasallũ in maioꝛẽ dñm z tunc põt qz facit eius cõditionẽ melioꝛẽ cũ sub maioꝛi dño maioꝛi securitate gaudeat ar. in aut.de defen.ci.ſ.audiẽt,z iõ cũ ei ꝓsit cogik vasallus cõsenti re.argu.d.l.ũ.z.l.in creditoꝛe.Aut in minoꝛẽ dominũ z nõ põt. Ꝑe.tz ꝙ nec in maioꝛẽ nec in minoꝛẽ ꝑssit inuito vasallo sicut nec eius filiationis inuito filio,vt.ff.de ado.l.ũ.z.l.in adoptioni.

Ex contractu. •tur.j.e.l.si. De materia huius.l.dic vt dice

1 ¶ Debitoꝛ dicitur cliens creditoris.
2 Actio vtilis quando ꝓferatur directe.
3 Procuratoꝛ contra quem lata est sententia appellare vel dominо denunciare tenetur.
4 Denunciatio an z quando de substantia esse cognoscatur.
5 Fidem frangere dicitur qui post iurium cessionem exigit.
6 Ledẽtis confessio an ꝓtudicet cessionario.

Si delegatio. Duo dicta cõtinet z sepe ꝛ satur in practica hec.l.z eius materia.z ꝑdeclaratione eius vide qs notaui.ã.de pcu. l.fi.de here.vel act.vẽ.super rubrica.z.l.emptoꝛ.z in spec.de pcu. ſ.sequitur videre de ꝓcu.in rẽ suã.†z no.circa fi.qs debitoꝛ ꝺ
1 cliens creditoris.querit gl.fi cedens z cessionarius concurrunt ad agẽdũ ℘ debitoꝛẽ qs ꝓferaꝫ z determinat ꝙ cedẽs ꝑ hãc legẽ opi.cõtrariã sequebatur.d.Rich.dicebat esse casum.ff.de pcu.l. ꝓcur.in rẽ suã dato,lz gl.ibi innuat Ztiũ.z hanc etiã opi.tz dñs Bui.de suz.in.d.l.emptoꝛ,arguẽdo gl.q est ibi.z q tz ideꝫ ꝙ hic tz eñ ipse,ꝺ.Bui.ꝙ vtilis ꝓferatur directe ꝓ iura hic in gl.allegata.z eãdẽ opi.tz geleottus de ꝓcu.in rẽ suã circa ꝓncipium,ſi. an q hz vtilẽ.z ꝙ hoc qs vtilis ꝓferatur directe facit.ff.de sup fi.l.j.ſ.qui superficiẽ z fi ager vec.l.j.z.ũ.z ꝙ opi.gl.quod directa ꝓferatur vtili facit.ff.de loco publico fruendo.l.j.ſ.sz si venãt. de publi.l.fi.z q̃ no.ff.de acq.re.do.l.qua rõne.ſ.litere.in gl.q incipit in rẽ.sz actiõe furti,de hoc an vtilis ꝓferaꝫ directe dixi.ã. de ꝓscrip.xxx.an.l.si quis emptiõis.z.d.ſ.litere.Et hic distin-

Universidad de Deusto
Biblioteca

guit aut vnusquisq; hz actionē suo ꝓpio iure z tūc ꝑferā dire
cta. vt. ll. ad hoc alle. aut nō hz suo iure sed alterius noīe vel vn⁹
hz ab alio: z tunc ꝑefertur vtilis vt dictis aliꝫs legibus. z iō ipe
Ly. reꝓbat opi. gl. z cōcor. cū opinione ꝑdictoꝝ q; cedēs non
pōt venire ℨ factū suū. z ꝓ hoc ēt facit sol. gl. ad ℨtū de. l. alis
de so. do. Ja. de bel. plenius distinguit ſ aut actio vtilis alicui cō
petit p seipm aut p aliū aut a lege primo casu sigdez actio vtilis
acquirat volūtate dñi ex ℨctu ꝓpio celebrato cū eo ad cōe com
modū z p seipsū vt qñ transferē vtile dñiū z p ꝓis vtilis in rem
tūc ꝑferī vtilis directe. vt. d. l. j. z. ij. ff. si ager vec. Si ꝙo actio vti
lis q̄ acgrif p seipm z acgrif volūtate nō recipit subſtātiā a ꝓ
pio ℨctu ſz nm subſtantiaē z qualitcaē ad recta vt ꝓs exēplum
in ℨctu cessiōis vel delegationis tūc directa ꝑferī vtili nisi in tri
bus casibus vt hic. Si aūt actio vtilis acgrif alicui ex ꝓpio ℨ
ctu: ſz ℨ volūtatē dñi rei tūc directa ꝓferī vtili regulariter fal
lit in casibus. ff. de pub. l. pe. z fi. vbi de hoc insti. de act. §. aliter z
ff. loca. l. j. adeo. vbi de hoc. z. §. de iure emp. l. fi. z. d. l. si qs emptio
nis. in prin. Sēdo casu qñ vtilis actio acgrif p aliū si qdē p pcu.
tūc vtilis ꝑferī directe. vt. ff. de. pcu. l. in cāe. §. fin. z. l. seq. Si vero
per quasi. pcur. vt magistratū nauis vel institorē tūc in subsidiū
ꝑferī vtilis directe. vt. ff. de exerci. l. j. §. est autez. z de instito. l. j. z
ij. Si aūt per sociū tūc directa ꝑferī vtili. vt. ff. de loco publico
fru. l. j. §. ſz si simul. Si vero p aliū acgrif vt p iudicē vel notar.
vel similē ꝑsonā siquidē nō interest eius p quē acgrif ea actiōe
agere tūc vtilis ꝑferī directe vt. d. l. i cāe. §. fi. z. l. seq. Si ꝙo inter
est tunc directa ꝑferī vtili, vt. d. l. j. de loco publico fruēdo. z. d. §.
est aūt. z idē dic de oib⁹ casib⁹ notatis insti. de inuti. stip. §. si qs
aliꝫ. Tertio casu qñ vtilis actio acgrif a. l. si qdē tractaē tm de fa
uoze eī⁹ q hz directā tūc ꝑferī directa vtili. Si ꝙo de fauoze eī⁹ q
hz vtilē tūc ꝑferī vtilis directe. Si aūt de fauoze vtriusq; z est cer
tū vel dubitaē tūc in dubio ꝑferī directa vtili. vt insti. de rerū di
ui. §. si quis in aliena tabula vbi de hoc. z. ff. de vona. inter virū z
vxo. l. vxor marito si cer. pe. l. si pecuniā. z. §. de iure do. l. in rebus
in prin. z de mino. l. z si fine. §. ſz qꝫ pap. in fi. §. Jac. dñs aūt Ol.
in qōne ꝑdicta dicebat aut debitor ad excludēdū atrocē ab agē
do ecꝑipit de cessione p eū data alteri z nō pōt nisi alterū istoruz
triū interuenerit. z ille est intellect⁹ huī⁹. l. aut is cui facta est ces
sio agit ℨ debitorē z cedēs simplr z tunc ꝑferī is cui cessio facta
est z in agendo z pecuniā recipiēdo. z ita B. l. log. z. d. l. pcura
toze in re suā dato: z sic cōstituit eus ei. cui facta est cessio deteri⁹
per cedētē nisi demū exactione p eū facta vt dicit gl. hic posita q̄
incipit. f. exigēdo q̄ vitatē ponit magnā quā gl. supioz. ſz B opi.
tollit p. l. ff. de pi. act. l. si cōuenerit vt nomē. z iō hec. l. log. qñ id
qꝫ exigēdū erat ex noīe cessio cedere debebat in vtilitatē cedētis,
vt. ff. mā. l. si mādato. §. fi. leges cōtrarie qñ in vtilitatē cui facta
est cessio qꝫ aūt exigēdū aliqñ cōuertaē in vtilitatē cedētis ꝑbat
vt. §. man. l. si pf. ſz gl. aſr. l. illā itelligat. Ol. ſz hec opi. sit noua z
subtilis tū nō est bene amica ſre qꝫ ſra nō innuit qꝫ in vtilitatē
cedentis deberet cōuerti qꝫ exigi debebat excessione. z ideo indi
stincte tenerēt qꝫ si cōcurrāt cedēs z is cui facta est cessio qꝫ ꝑfe
raē is cui fctā ē cessio fm opi. d. Ric. z ad id qꝫ dicit gl. q̄ nō est
añ q simul cū alio venit est ar. §. ff. de reb. dub. l. q duos. z de vul.
z pupil. sub. l. ex duob⁹. itē q̄ro qd si nō interueniat aliqs de istis
tribus casibus ſz creditor aliꝫ sciuit de cessiōe nunquid soluēdo
cedēti liceraē. gl. variāt. nā. ff. de trāsa. l. si. ſz qꝫ sufficit si sciat. §.
que res pi. ob. pñt. l. nouiter ſz ℨtū. z ibi de hoc dixi circa fi. z p
hac opiō. facit q. vī. l. curare qꝫ ab isto denuntietur z sic a certa
persona fieri dz, vt dixi. ff. de ver. ob. l. cū seruus. Ly. ſz ꝑmā gl. et
illā q̄ est in. l. nomē reꝓbat. hanc qōnē sepi⁹ hīs de facto z ali
qñ obtinui vnā z aliqñ aliā. latius ergo distutiamus: z qꝫ sufficiat
sola scientia vī qꝫ nō debuerit certiorari qui sciuit. ff. de act.
empt. l. j. z extra de re. iur. c. eū qui certus est. ſz ℨ. ibi teneat qꝫ
opus sit denūciari nec sufficiat sola sciētia. dñi Ric. z Ja. de are.
tenēt qꝫ sufficiat sola sciētia. z ita no. per ipm Ja. ff. de sol. l. aliꝫ
ſz eī ibi dicatur denūciauerim casum in ipso eo. casu idē est et si
nō denunciē. vt eo. ti. l. ꝙo ꝓcuratoꝝ. §. j. z ꝓ hoc. ff. de peti. her.
l. itē veniūt. §. a quo ad. l. aquil. l. qui foueas. z de admi. tu. l. qdā
decedēs. §. j. gl. j. de emic. l. emptoꝝ. vī etiā tenere hanc opi. licet di
cat tutius esse denūciari. Itē q̄ sola sciētia sufficiat facit† qz. pc.
contra quē est lata sentētia teneē appellare vel dño denūciare q̄
lata est sentētia si tū dñs sciat nō teneē denūciare vt extra de. pc.
c. nō iniuste. z ibi no. Jn ℨtū facit q. denūciamentū vī de sub
stantia z non fit soli ad sciētiā inducēdā ſz etiā vt denūtiās pre
feratur illi qui cessit z vbi denunciamentum est de substātia nō
sufficit sola sciētia. vt. ff. de adul. l. denunciasse. z de inoffi. testa. l.
queadmodū. z hanc opi. tz Dy. d. l. denūciasse. z. d. c. cum q cert⁹
est. z de re. iur. li. vj. z facit qꝫ ibi no. per Jo. an. z hāc etiā opi. tz
Ros. de ac. ex stipulatu q̄ cōpetit ꝓ eo. qꝫ bo vel vitio. §. pc. z spe
cu. de ꝓcu. §. vlti. ver. penul. z videetiam quod ibi in aliis ver.
precedentibus no. ſſtam etiam opi. tenet Jaço. de bel. et ꝓ hoc

facit qꝫ si sunt tres iudices delegati cū clausula qꝫ si nō oēs ſz
duo sciant de impedimento tertij. nō tū possunt in cā procedere
nisi de excusatione tertij apparear eis per literas vel per nūciuz.
vt extra de offi. dele. c. prudentiam cū ibi nota. Itē si diceremus
solem scientiā sufficere iam casus qui hic ponitur de litis conte
statione supuacuꝰ esset z nung posset habere locū nā libell⁹ ha
bet necessario precedere litis conte. vt. §. de lit. conte. l. j. z aut. of
feratur, per libellū aūt fit certioratio z sufficit quis scīes. vt. §. de
edē. l. edita. z. ff. e. l. j. in prin. ergo solus libell⁹ sufficeret z cōtesta
tione opus non esset vnde opinionē qꝫ denunciamēto fit opus
credo verioꝝ z eam sepe obtinui licz palia parte sint magni au
ctores. z ad. l. denūciasse posset dici qꝫ ibi est ſpeciale fauoze ma
trimonij z odio accusationis. y nde dicendū est fm predictū Ja.
de bel. z Dy. aut denunciamentū est de substantia z nō sufficit
sola scientia. aut nō est de substantia z tunc sufficit sola sciēsia.
Jn dubio aūt ꝓsumendū vī potius sciētiā de substantia q̄ de
nunciationē cū denunciationes fieri soleāt ad hoc solū vt q erat
incertus certificetur. †Sed dubitari pōt qñ denūciatio dicatur
etiā de substātia. hoc eīm cognosci nō pōt nisi dicatur in. l. quod
non aliter non valeret. vñ distinguūt aut exigit denunciatio ad
cōmodū denunciantis aut vt quis constituatur in mora aut vt
acquiratur ius transmittendi aut ad commodū eius cui fit de
nunciatio aut quis efficiatur malefidei primo casu si quidē exi
gitur denunciatio vt denuncianti acquiraē efficaciter ius agēdi
vel accusandi nō sufficit sola sciētia, vt. d. l. denuntiasse. de adul.
z hac. l. z tunc est vera gl. que est in. l. nomē. z gl. q̄ est. ff. de trāsac.
l. fi. est falsa. Sēdo casu cum exigitur denunciatio vt qs cōstitua
tur in mora tūc etiā nō sufficit scia. vt. ff. de vsu. l. mora. circa pri.
de ac. emp. l. emptoꝝ. §. iul. z ff. ob. l. si er legati. Tertio casu cū
exigitur denunciatio vt denuncianti acquiraē ius transmitten
di nō sufficiat scia. vt. d. l. quēadmodū. de inoffi. testa. Quarto ca
su qñ exigit denunciatio ad cōmodum eī⁹ cui fit tūc sufficit sola
scientia, vt. d. l. j. §. fi. z de act. emp. z. d. c. euz qui certus. Quinto
casu cū exigit denunciatio vt qs efficiaē malefidei tūc sufficit sola
scientia, vt. ff. de peti. here. l. itē veniunt. §. petitā. cōdi vt aut clā.
l. aut qui aſr. §. j. z est rōz: vbi est sciētia est mala fides. vñ in ca
su. l. emptoꝝ. §. de euic. sufficit scia: qz denunciatio vī fieri magna
ad cōmodū eī⁹ cui fit denūciatio q̄ ad cōmodū denūciātis. l. vt
ipse vēdītoꝝ preparet pbationes z defensiones ne de euictiōe te
neaē. vt. ff. de euic. l. si dictū. §. fi. vbi de hoc. Spe. ſz q̄ ēt vendito
ri sciēti debeat denūciari peremptorie. vt no. pēū de empt. z vē. §.
fi. v. vlti. Jn dubio tū semp teneas qꝫ predicti ſz Dy. z de ſture
materia denunciationis dixi. §. ēt de rei vē. l. si fundū. Sz quid
si aliqnis denunciauit debitori meo qꝫ mihi nō solueret qꝫ ha
bebat cesset contra eū qꝫ tū nō erat verū nung obstāte ipso de
nunciamēto debitoꝝ meus mihi soluere poterit. dic qꝫ sic z sper
ni dz tale denunciamētū q̄ nō habebat denuncias ius denūcian
di. vt dixi. d. l. si fundū. Sz nung d habeo aliquā actionē ℨ ipz sic
falso denunciantē dic in ꝑdictis duabus qōnib⁹. vt ꝙt. ꝓ Inn.
extra de offi. dele. c. sane. sēdo. †Itē not. qꝫ ille q iura cessit si post
ea exigat dī fidē frangere. vt. §. de here. vē. l. q tibi z teneē restitue
re cessionario illud qꝫ exigit. vt. ff. de here. vel act. vē. l. vēdītoꝝ ex
hereditate. de lib. le. l. cum here. z no. d. l. vltra de trāsac. z ꝓ hoc
in lombar. de eo q post delegationē debitū exegit. l. j. ſz nunquid
exigendo incidit in aliquā penā? videē qꝫ sic crimine stellionat⁹ z
qꝫ dolo facit. vt. ff. de crimine stellio. l. iij. Jn ℨtū est hec. l. q hoc
sibi cōcedat iō penā nō mereē. vt. j. de adul. l. graccus. z hoc pu
to verī⁹. Est ēt notādū qꝫ si is cui iura sunt cessa cedat alij actio
nē trāsit tm vtilis quā ille habebat vt dixi. §. de here. vē. l. empte z
circa prin. ēt si p plures manus ambulet. vt. ff. de minori. l. ſz vbi.
Itē cessio actionis potest fieri absenti. vt no. ff. de ꝓcu. l. in cāe.
§. si ex parte. in gl. q̄ incipit ſz q̄r in fi. †An aūt cōcessio cedentis
noceat cessionario ? videē q̄ sic. ff. de leg. j. seruū. §. j. loca. l. q fun
dum ad trebel. facta. §. si heres. Alij distinguūt an cessionarius
habeat regressum z tunc nocet alias non. z allegant. ff. de act. et
ob. l. si. Ly. dicit qꝫ si aliquis de istis tribus casibus interueniat
tunc nō noceat alias sic. z ita dicit Dy. tenuisse. d. §. heres. z idē
dicit gl. in pacto. ff. de pac. l. si cum emptoꝝ. Ly.

1 ¶ Expressio verborum plus operari potest q̄ taciturnitas.
2 Nouatio an debeat fieri si prime per secundam detrahatur.
3 Nouatio an efficiatur qñ bis idem quis stipulatur.
4 Pena z rē si quis stipuletur an vtrū ꝓ petatur.
5 Jus canonicum penam non petit.
6 Res z pena quare simul peti non possint.
7 Pena quando stipulationi adiecta succedet in locum interesse.
8 Obligatio precedens an nouetur per stipulationem penalem.
9 Contractus iuris gentiū nō nouaē nisi in stipulatione deduct⁹.

NOuationū. De nouatione volūtaria et ne
cessaria vide qꝫ not. z dixi. §. de
iudi. l. j. z vtrū habeat locū in nouatione iudiciali si aliꝰ

suscipiat

suscipiat iudicium ꝓ alio ibidē notaui. z no. ff. e. l. delegare. z an
p sūam fiat nouatio ꝓ tōtis actionis. dic vt no. z dixi. §. de vsu
ris rei iudi. l. fin. ibi adhibuerit puta fideiussores ibi mutauerit
ab alio stipulando ibi in morā reuocādo in psonā eiusdē ibi na
turalibus. i. vocibus naturalē habilibus exprimere cōceptum
mētis nouare volētis. Jbi nō ꝙbis. i. verbozū cottici z supficiei
1 in vidāt. †Et sic no. q̄ verbozū expressio operaē qꝫ nō pōt opa
ri taciturnitas vel consensus ℨ qꝫ opponit gl. de. l. cū qd si cert.
pe. gl. in. l. ℨtia vī sentire qꝫ tm operaē tacitū q̄tum expressuz in
ℨctibus bonefidei. sec⁹ in stricti iuris. istud nō est verū. vt. ff. de
condi. ob cām. l. j. z de ver. ob. l. triticus. z. d. Ol. dicit qꝫ lex ℨtia lo
quit i ℨctu q re celebraē in q ēt extra id qꝫ agit tacita obligatio
nascit. vt. ff. cōmo. l. is q. §. fi libero. hec ꝙ o in ver. obligatiōe vbi
aliud est. vt. ff. de ver. obli. l. q cquid astringēde. Ja. de ra. z ℘et.
concedunt oppositū vñ dicūt q̄ ēt si tacite agereē z hoc cōstaret
bene fieret nouatio. z ita tz gl. ff. e. l. ij. z Dy. de pacto. stipu. l. peñ.
nec hoc negat lex ista quin ꝑma nouaē si cōstaret hoc actū eē ta
cite ſz dicit qꝫ olim tacite z facilius fiebat nouatio q̄ hodie per
l. istā q: olim siue agereē prima p secūdā siue ꝑsona noua adūce
ref siue pign⁹ fiebat nouatio hodie nō per. l. istā. z insti. qui. mo.
tollitur obligatio. §. ꝑtera. z de hoc vide qꝫ plene dixi. §. de pac.
2 l. si pacto quo penā. Itē oppo. q: hic dr† q̄ hodie nō fit nouatio
si detrahatur prime per secam. z sic ꝑsupponit qꝫ olim fieret, ſz
vī q̄ nec olim fieret. vt. ff. de ver. ob. l. qui vsumfr. z. ff. e. l. si pupil⁹
lus ad fi. de isto ℨtio dicebat ℘e. se diu dubitasse vñ sic dicit cū
querif qñ per sēdam detrahif prime an fiat nouatio refert. Aut
ōtinet rē minoē ꝑtate z affectiōe z tūc iure veteri nō ꝑsumebaē
nouatio vt in ℨtis. Aut cōtinet rem minoē veritate ſz nō affe
ctiōe z tūc fiebat nouatio. Sz ℨ istā rōnionē vī. l. ista q̄ dicit quā
titatē minuendā ꝛc. z sic loquif de reminozi quātitate z affectio
6 ne, vt. ff. de in lite iurā. l. nūmis. z iō dic qꝫ iure veteri si sēda sti
pulatio cōtinebat maioꝝ fiebat nouatio ipe iure, vt. d. §. ꝑtera,
vbi cōtinebat minoē nō ꝑsumebaē a iure nouatio nisi expresse
ageretur z hanc antiqtatē corrigit B. l. dicēs qꝫ si nematoē siue
minoē siue pign⁹ ꝛc. nō fit nouatio nisi B agaē expsse z sic idem
est hodie cū auget sicut olim cū minuebat z sic intelligif hec. l. z
cessant ℨtia, huī⁹ gēa sciēdi est qꝫ qñqꝫ agif per sēm ꝓmissio
nem vt recedaē a prima z tūc ipo iure recedif iure veteri z nouo.
qñqꝫ agif q̄ nō recedatur z tunc nec ipso iure nec p exceptiones
recessum est ſz remanet vtraqꝫ qñqꝫ agitur tacite z tunc nō rece
ditur ipso iure a prima ſz si agaē obstat doli exceptio, vt. ff. de p
toz. stī. l. valerianus. vbi de hoc vī q. l. turbare totū intellectū hu
ius. l. q: illa est lex antiqua, z Justinian⁹ hic dicit q̄ olim fiebat
nouatio ſz nō agereē expresse si prime obligatiōi aliqd addeba
tur vel mutabaē. vt. d. §. ꝑterea. insti. qui. mo. tol. obligatio. ho
die nō ipso iure nec ope excep. nisi expresse agaē vel nisi hoc con
staret vehementib⁹ coniecturis tū ſz ex vtraqꝫ sit obligatio non
fit exactio nisi semel obstāte doli excep. vt. ff. de re. iur. l. bona fide
z de ver. ob. l. q bis. z istud est verū iure veteri z iure nouo qd ex
govult dicere. d. l. valerian⁹, q̄ dicit qꝫ obstat exceptio. Quidam
dixerunt q̄ illa logē qñ tacite agebaē a ꝓtoze nō a ptibus nā si a
partibus olim ipso iure fieret nouatio ſz istud nō vī ꝓcedere qz
ꝓtoz non potuit mutare sine cōsensu partiū. vt no. eo. ti. l. j. in fin.
Ꝑet. vero dicit iure veteri si ꝑme addebaē recedebaē ab ipa ipo
iure z agebaē ex sēda. verū est si prima z sēda residebāt in eadem
rē, vt. d. §. ꝑterea. Sz vbi fiebat ex diuersis reb⁹ z ꝑsonis iure ve
teri nō fiebat tū si agebaē ex ꝑma obstabat doli exceptio ex quo
in secunda istud plus cōtinebaē z sic fuit in. l. valerianus. qz ibi
ꝓtoz iussit caueri de faciendo vsqꝫ ad duos mēses inde iussit ca
ueri de facieōdo ad quatuoz mēses diuerse sunt ꝑsone diuersa fa
cta diuersi fideiussozes in prima z in sēda non fiebat nouatio ipo
iure ſz ope excep. z sic intelligif lex illa z de stip. seruoīū. l. j. §. fin.
Ly. ēt in qōne quā q̄rit gl. de plurib⁹ cautionib⁹ expositis diuer
sis tpib⁹ dicit vt no. in gl. z p Dy. d. l. valerian⁹. Ja. de bel. in q̄
dā qō. quā disputauit z de qua mētionē feci. §. de pac. l. si pacto.
tz qꝫ hodie nō fiat nouatio tacite nisi expresse agaē p hāc. l. Nec
ob. gl. q̄ hic z. d. l. valerian⁹. q̄ dicūt qꝫ ēt hodie fiat nouatio ta
cite si actū est tacite z ptz ex ℨlecturis sicut gl. hic z ibi ponit exē
plū de plurib⁹ cautionib⁹ in nūdinis sup eo. debito factis. Ez.
hoc dicit esse falsuz nisi expressis verbis dicaē qꝫ fiat nouatio vt
3 clare dicit hec lex z dictus. §. ꝑterea. insti. g. mo. tol. obli. † Rā ēt
iure veteri nō fiebat nouatio qñqs bis idē stipulabaē nisi actū
esset noiatim vel nisi aliqd adderet, vt. ff. de re iud. l. iiij. §. fi ex cō
uētiōe. d. l. q bis. de ver. ob. z ibi no. Ridsurdū est ergo dicere qꝫ
hodie tacite fiat nouatio q̄ gñaliꝫ hac. l. ꝓ hibeē ergo z quelibet
eī⁹ spēs. vt. j. ne fiē⁹ rē quā vē. cuincat. l. j. Itē non fit nouatio ni
si expresse agaē p vtrū ꝓ ſz nō ē verisile qꝫ actor velit nouare si
bis vel sepi⁹ idē stipuleē q: vtile est hre plures actiones maxime
ꝓpter prescriptionē, vt. ff. de act. emp. l. nō est nouū. z. d. §. si ex
conuentione. z. §. de ꝑscrip. xxx. an. l. cū nouissimi. §. ſz z si qs. Ad

l. valerian⁹, nidet q̄ ibi loquif in iudice q mutauit ꝑceptuz. z iō
obstat exceptio, vt cod. ti. l. j. §. fi. z de re iudi. l. qꝫ iussit. z aliud est
cū hō sibi ꝓuidet z nō iudex q: puisio sua magis large z valde i
telligif quā iudi. vt. ff. de cōpe. l. si cū militi. §. j. z insti. de ver. ob.
4 §. ex cōditionali. z ibi no. † Querit ēt ipse Ja. si aliqs stipulatus
est rē z penā vtrū vtraqꝫ peti possit z vī qꝫ sic. §. de trāsact. l. vbi
pactū. z. l. si qs maioz. ff. si qs cau. l. ij. in prin. z de arbi. l. si qs rē et
ar. insti. de inutili stip. §. alteri. z. §. seq. z. l. stipulatio ista. §.
alteri. z. §. seq. Tertio casu qñ cōuenit facere cozā iudice vel arbi
tro aut stipulatus est qs iudicio sisti ne actio sua pereat vel vt
sibi debitū cōsequaē aut ne iudex cōdēnet. primo casu vī pena
apponi gratia diffiniendi interesse z alteruter dz eē cōtētus: vt
ff. q satisf. cog. l. ij. §. fi. z si quis in ius vocaē. l. fi. vbi de hoc et est
rō qz vī ꝓmissoꝝ cōuenire facere ipsi stipulatoꝝ. Sēdo casu vī
pena apponi loco cōtinuatie z iō vtrūq; peti pōt cū protestatio
ne, vt. ff. si quis cau. l. ij. in prin. z. d. l. at vbi, de pet. her. Jn dubio
tū vī pena appositā loco interesse, vt. ff. si quis cau. l. si duo. † Aut
cōuenit ꝓmissoꝝ facere cozā arbitro z tūc siquidē ꝓmisit penā
si nō pareret arbitri ꝓcepto z tūc vī opponi rōne cōtēpt⁹ z tūc
pōt peti res z pena. vt. d. l. si qs rē. ff. de arbitris. Aut apponitur
pena si rē nō restituat z tūc pena vī succedere loco interesse z dz
altero esse cōtēt⁹, vt eo. ti. l. si cū dies. §. fi. z. l. se. z. l. celsus. Quar
to casu qñ ꝓmisso: cōuenit nō facere aut inuenit cōmodū pecu
niariū ꝓincipaliꝫ vt qz cōuenit nō pētere z tūc penavī succedere
loco interesse z dz esse altero cōtētus nō in eo qd excedit vt pre
dictū est nisi noiatiz sit actū, vt. d. l. rescriptū. §. si pacto. z. l. q fidē
cū si. z nisi pactio fit solēniter facta z iuramēto firmata, vt. l. vbi
z. l. si qs maioz. §. de transac. Aut nō venit cōmodū pecuniariuz
z tūc vī pena apponi rōne cōtumacie, vt. d. l. at vbi, de peti. her.
z ibi not. z ar. dicte. l. locū. §. cōdēnatio. de tabu. exhibē. z de coll.
bo. l. j. §. si cū duobus, ar. tñ ℨ de ver. ob. l. qui rome. §. fi. vbi vī q̄
petaē vtrūq; z tū cōmodū pecuniariū ibi venit ſz dic fm Dy. q
pena ibi debeē rōne moze z cōtumacie ſz hoc nō plz dño Jaco.
qz. d. l. rescriptū. §. si pacto, cū cōoz. expsse dicit ℨtius z loquif in
eodē casu z eodē casu z iō ipse dicit qꝫ ibi fuit actū qꝫ vtrunqꝫ
peti possit vel fuit dictuz rato manente pacto vel ibi dz qꝫ pena
cōmittit ſz nō exigit z hec habēt locū de iure ciuili. iure aūt ca
nonico dic qꝫ pena in fraudē vsurarū apposita non pōt peti. vt
no. d. c. cōquestus. extra de vsuris. si aūt nō est appposita in frau
dē vsurarū si qdē. ꝓmisso: nō implet qꝫ cōuenit. ꝓpter impoten
tiā regulariter nō teneē ad penā eccle nec ꝓinato de egrate ca
nonica ēt si pena esset apposita loco cōtumacie vī cōtēptus. vt. d.
c. suā. extra de penis cū ibi notatis ꝑ Ber. Inn. z Ros. Si aūt nō
iplet q: nō vult ſz bñ possit dic vt no. d. c. dilecti. extra de arbitris
ꝑ Ber. z Host. z. d. c. suā. z no. etiā. xxv. q. ij. si eccle. xiiij. qō. iij. in
prin. xij. q. ij. fraternitas. z ibi plene ꝑ Archi. xvij. di. qñ in glo. z
ꝑ eūdē. z. xciij. di. dictū. hec tū distinctio iure canonico reꝓbaē
8 ff. si quis cau. l. si seruus pluriū. in fi. gl. magne. † Sed si queratur
an per stip. penalē nouēt ꝑedēs obligatio, dic fm Ja. ꝑdictum
Aut pena apponit rōne cōtumacie z nō fit nouatio iure veteri
nec nouo. vt. ff. si quis cau. l. ij. in prin. z. l. si duo. z ar. dicti. §. alte
ri. insti. de inutili stip. Aut apponit rōne cōtēpt⁹ arbitri z tūc idē

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt.d.l.si ḡs rē.ff.de arbitris.z.l.cū penaz.Aut apponitur respectu sortis z interesse z tunc aut stipulationē penalē pcedit Ẓctus iurisgentiū z non fit nouatio iure veteri nec nouo.vt.d.l.si quis a socio.z.l.predia,si vero precedit stipulationē penalē alia stipulatio si qdē cepit a precedēti cōditione tūc improprie dr fieri nouatio qz sola pena est in obligatione a sui principio.vt.d.l.obligationū fere.ff.si.z.l.ita stipulat⁹.ff.si.Si aūt cepit a pcedēti pactione tūc fit nouatio iure veteri.vt dictis.ll.z.d.l.duo p socio.
R Ō diuersitatis est† qz Ẓct⁹ iurisgētiū nō nouaꝫ nisi deducat in stip.vt.ff.e.l.j.z.l.ij.z instī.q.mo.tol.obli.ff.est aūt,ſz alid i stip.q̄ est de iure ciuili qz ciuilis rō ꝛc.vt instī.de le.ag.tu.ff.si.z qz obligatio facta verbis ꝑt verbis dissolui ſz nō sic est in obligatione iurisgētiū.vt.d.ff.est aūt.z ar.ff.de sol.l.put gſqz.z de re.iur.l.nihil interest.hodie aūt nō fit nisi expresse agatur per hanc.l.Ja,

¶De solutionibus. Rubrica.

Uper rubrica. Uide Azo.in sum.hostiē.et Sof.z spec.e.ti.

1 ¶Electio ad creditorem transfertur debitore non eligente.
2 Solutio simpler pro pluribus debitis paribus pro rata cedit.
3 Debitum sortis z vsurarū censetur idem z vnum.
4 Electio an post modicū tempus ad creditorem conuertatur debitore non eligente.
5 Obligatus in decem pro sorte z decē p vsuris si quinqz soluat non exprimendo in quam cām:pro qua cedere censeantur.

1 **IN potestate.** Hic dr† si debitor non eligat electio conuertit ad creditorē.Sz vr q electio creditoris nihil sibi pſit cū eligere debeat in grauiorē cāz.Sol.vt i gl. Sol.cū Jo.nō vr pcedere qz nō reputat debitum illud qđ non apparet z est liquidū ar.ff.de contrahē.emp.l.in.l. quidā tamen defendentes dicunt quod lz debitor nō habeat pbationes creditoris tñ poterit agnoscere bonā fidē.vt.ff.de admi. tu.l.quoties.ſ.deniqz,ſz p hoc nō defendit vſi alij dicūt qđ pro
2 desse pōt creditori electio† qz pluribus debitis existentibus paribus simpler solutio cedit in qualibet p rata.vt.ff.e.l.illud.z Ъ casu poterit eligere creditor i vnā tm. Alij vt Azo.q8 hoc satis notat in sum.e.ſ.pe.z fi.alr soluit quā dicit Ly.se audiuisse Dy. appꝛobare ipsa tñ Azo.opi.periculosa vr,nā facultas creditoris qz in facto suo eligeret in facilioꝛē vbi dz eligere in grauiorē nō dz nocere debitori.fatuus eñ esset q eligeret z primo soluere leuius debitū ꝙ grauius.z ad hoc de re.iur.l.nō dz alteri p alterū vñ dicit Pe.qđ in hoc pōt esse vtilis electio creditoris si vnum debitū erat sine fideiussore.z reliqua cū fideiussore poterit eligere in eo qđ est sine fideiussore.z ita intelligit hanc legē.ff.e.l.j.ij.z iij.Et lz ista ꝓbabilis videat tñ vr Ẓlegē q̄ dicit ꝙ durior est cā q̄ est cū fideiussore nisi diceres ꝙ illa lex loquit cū a nutro est facta electio sed cū creditor hz electionē lz sibi hoc facere.vt.ff.e.l. nec ob triginta.Ly.dicit se dubitare ſz q vult tenere sniam Az. pōt rñdere ad.l.nō dz.qz imputet sibi debitor q nō eligendū solvit vt.ff.de re.iur.l.damnum qđ quis. Jtē op,ad id qđ dr hic pri mo conuenire in vsuras imo in sorte qz grauior est cū pariat vsurā z vsura non aliam vsurā z sic obstat.ff.e.l.iij.z.v.ulicta.l.vlt ſ.de vsuris dic omissis alijs cū debitor ex pluribus causis soluit nec eligit.Aut cause sunt equales z separate z tunc in grauiorē fit cōputatio vt dictis.ll.z ar.ſ.de vsu.l.in bone fidei.Aut sunt connuncte ita qđ vna est alteri accessoria z tūc cōputatur in solutionē accessionū z vsurarū vt hic z.ſ.de vsu.l.si vsuras.z est rō
3 † qz iura per suā interpretationē nolunt creditoris conditionē facere deteriorē ſz si quis dēat sortē z vsuras debitaꝫ sunt adeo quęra qđ vnū debitū reputaꝫ z creditor si cōpellit sortē sine vsuris recipere,vt.ff.de vsu.l.tutor.ſ.lucius.z.ſ.de vsur.l.si vsuras. qz particularis solutio multa hz incōmoda.vt.ff.fa.her.l.plane.Si ergo creditor in isto casu recipit a debitore nō est ꝑsumē dū qđ ceperit ꝓ sorte quā nō tenet sine vsuris recipere ſz ꝓ vsuris ar.ꝓdictarū legi.Sz qñ pōt debitor eligere dic ꝙ in re agenda.i.in ipsa solutione vel incontinenti.vt.ff.e.l.ij.z ibi in gl.Sed Jac.de are.dicit ꝙ illa gl.destruit textū.Mā si intelligaꝫ solutio ne perfecta iā erit ex interuallo.Si nō pfecta qz solutio nō est absoluta a partibus tūc dr res agenda.vt.ſ.de fide instru.l.Ẓctus. z ideo intelligi dz ter.dū dicit in re agenda sicut iacet z sonat.i. aſſq̄ solutio sit habita ꝓ perfecta z istud est incōtinēti fieri vt.l.
4 illa optime ꝑbat.z hoc vult dicere.l.ista tpe solutiōis ꝛc.z.d.l.si vsuras,ſ.de vsu.† Sz qñ pōt eligere creditor debitore nō eligente nunqd sicut in alijs electionib⁹ post modicū tps cōuertit electio ad eū † certo nō ꝛimo ambo hñt idē tps nec opz alterū alteri⁹ electioni cōsentire.Sz in solutione agenda si debitor nō eligat eliget creditor z si dissentiant pecunia redděda est debitori,vt.ff. e.l.ij.z sic intelligę hanc.l.debitor.tñ cū creditor Ẓdicit electioni sue fm Dy.poterit offerre in quā cām velit z deponere z consignare vt se liberet,vt.ſ.e.l.obligationē† Et q hic dr qđ primo in vsuras,idē dr fit doc.de fruc.vt primo in fructꝰ ꝙ in re principali cōputet qđ solutū est ar.huius.l.z.d.l.si vsuras.Quid ergo si erā obligat⁹ in.r.ꝓ sorte.z in.r.ꝓ vsuris.Jtē in alijs decē pro sorte tū sine vsuris z soluo.r.nō dico in quaꝫ cām dic ꝙ cedet in sol.sortis qz grauꝫ est z qz invito creditori poterā soluere sortez qz debita erat sine vsuris vel offerre z cōsignare,aliā aūt sortē q̄ debita erat cū vsuris sine vsuris soluere nō poterā,vt.ſ.dicti Ly.

1 **Iberari.** Nō dubitationis qz devna statione ad aliā non fit compensatio vt in gl.

SI inter patrem. In glo.vlt.in fi.ne hic gl. vos decipiat q̄ dicit ꝙ opz ꝓbare solutionem per errorē factā vel spe futu re numerationis vel presumatur solenniter facta.cā intellige ni si adhuc esset in tra pa,ꝓponēdi exceptionē nō nu.pecu.aſs haberet locū in Ẓctibus.z.l.si ex cautione.ſ.de non nu.pe.cū ibi not.

MSuras. Glo.dicit qđ iusta cā erat qz erat rele gatus sed hoc est falsum qz potest pro mittere procur.ar.dicti.ſ.si patri.dic ergo qđ iusta causa est qñ non interest debitoris ibi solui.tunc enim z alibi cogit vt.ff.man.l.ij.ſ.j.z dixi.ſ.titu.prori.l.j.

1 ¶Obligatio ibi fieri debet vbi solutio.
2 Creditor an possit cogi instrumentum facere liberationis confignatione facta.

1 **OBligatione.** Not.q̄ obligatio fienda est vbi dz fieri sol.vt.ff.de vsur.l. moza.z vide ꝙ plene notaui.ſ.de vsu.l.acceptā.qđ aliꝰ offert confignat z deponit pro debitore,nunqd debitor liberaꝫ
2 gl.non firmat ſz tu dic ꝙ sic.vt.ff.e.l.q.r.ſ.j.vlti,respon.† Sz nūquid facta obligatione confignatione z depositiōe pōt cogi creditor facere instrm liberationis debitoris† Ja,de aret.ꝙ sic.vt.j. de suscepto z arch.l.j.li.r.z p B.ſ.de liberali cā.l.si cui datā.z ēt vt reddat instrm crediti.vt.ſ.de ꝺōne sine cā.l.dissolute.z ibi dixi in gl.ij.in fi.Fallit in alijs casib⁹ notatis.d.l.qđā estimauerūt.

QUod debitori. An instrm penes debitorem repertū inducat libe rationē gl.z doctores variant vt dixi de lati.lib.tollen.l. vnica.ſ.ille etiam nouissimus.

HOc nisi. Unū casum excipit a.l.codicis.z quod dicit cautela dic ſcilz cū fideiussore vt in corpore no.z qđ subdit qđ est.i.quę possibilitas solueni dr opi.gl.qđ iō eligat melioꝛē qz creditū erat i auro nō est vera qz in nouellis idē dr in alia pecunia z ideo alia verior est qz creditor in vno grauatur ꝛc.Sed nunqd beneficio huius aut.possit renūciari qz multoties fit in instrumentis qđ debitor nō possit soluere nisi pecuniā numeratā† Ly.dicit hāc qō.fikem illi vtrū bñficio cessionis bonoꝝ possit denūciari de q̄ dixi.ſ.de cessione bono.sup rub.ff.itē q̄rit nūqd debitor in corpe eñ dr ꝙ qz debitor aut soluere ñ poterat deducebaꝫ ad miserū cessiōis remediū.

INquisitio. Inducitur ad qōnē illi⁹ qui promisit prestare patrocinium suū vel turrim suam contra omnes qđ non tenetur prestare cōtra se.Jtē nec contra personas coniunctas,vt.ſ.que res pig.obligari possunt.l.j.z de excu.tu.l.humanitatis.qđ intelligit Pet. si promissio sit gratuita secus si ex contractu preambulo:qz tūc tenetur fm formā z naturā contractus,vt.ſ.de act.em.l.emptor ſ.qui aūt.de ver.ob.l.inter stipulantē.circa prin.Py.distinguit cuius cā orte sint inimicitie per.l.pe.in prin.ff.so.ma.de hoc plene extra de iureiur.c.petitio.z dixi.ſ.de edē.l.qui accusare.z hoc an in generali sermone comprehendaꝫ persona loquens,vide p Arch.xxvj.di.deniqz alias deinde.

S Actore. Ibi susceperas.scilicz a domina ibi sermo ad hoc non proposito. Oldr.

INterest. Ibi electio probat not.sic.ſ.de delato. l.ij.lib.z.z.ſ.de proba.l.ad probationē z quod dicit gl.vsqz ad.xxx.dies posse peti dic vt no.in gl.z dixi.ſ.non nume.pec.

INductū. Not.qđ hic no.in gl.de inductione et cancellatione.z de hoc vide plenius in gl.ff.de pet.her.l.si quis libertatem.super verbo inducaf et ad hoc.ſ.de edi.diui adri.tol.l.fi.ff.de his q̄ in testa. delē.l.j.z.ij.p totū.† Et no.qđ punit pena falsi qui instrumentū alienū cancellat vel delet,vt.ff.de falsis.l.j.ſ.qui in rōmb⁹.z ibi in gl.z e.titu.l.instrumentoꝝ.ubi alias incipit paulus z in summa Azo.no.per totū.z eo.tit.ſ.j.Albericus de rosate.

¶De acceptilationibus. Rubrica

SIdonatiōis In gl.j.ſi.vel cōdi.ob cām vt se reponat in pristinam obligz,vt.ff.e 3di.ob cāz.l.si qs accepto tulit.z dic vt ibi.

Transitus

1 ¶Transitus facilior est in habentibus symbolum.
2 Acceptilatio an per exceptionem possit cōtractum iuris gentiū tollere.

PEr aquilianā. Uide Az.in sum.e.et ē q̄ est rō q̄ stipulatio tollit Ẓctum iuregentiū z nō acceptilatio,vt.ff.de ꝟ.ob. l.stipulationū alie.ſ.conuentionales.dic qz fm philo
1 losophū† in hñtib⁹ symbolū.i.cōueniētia facilior est trāsitus vñ cum prima tendat ad obligationē z sc̄a fiat cōueniāt.Sed acceptilatio tēdit ad liberationē z liberatio z obligatio sunt contraria,vt.ff.de sol.l.qui hominē.in fi.ergo ꝛc.fz Ja,de ra.† Sed
2 licet acceptilatio nō tollat cōtractū iurisgētium ipso iure nūqd per excep.videt ꝙ nō:qz si nō vz qđ ago ꝛc.In cōtrarium,ff.de rescin.vē.l.cū emptor.de pac.l.si vn⁹.ſ.si acceptilatio.dic aut acceptilatio peccauerit in forma z immo nihilo vz.Aut in materia z tūc vz vt pactū,vt.ff.e.l.an inutilis.ratio diuersitatis est qz peccatuz forme maius est q̄ materie qz forma dat esse rei.ff.ad exhiben.l.iul.ſ.fz z si quis.ꝓterea acceptilatio de seipsa est ꝟboz ſz qđ interponit sup alio Ẓctu nō est de seipsa z magis peccat qñ deficit in seipsa ꝙ qñ deficit ꝓpter aliud extra seipsam,ideo ꝛc. ar.ſ.de natura,lib.l.legē.huic snie adheret gl.z Pe.z Ly.z licet possit tolerari ꝓpter rōnes ꝓdictas tñ.d.l.an inutilis.vī distinguere inter sciētiā z ignorātiā eius q acceptilationē interposuit, z ió Ja,de ra.z sequaces inherēt textui z in dubio dicūt aut erat persona cui permittit ius ignorare aut nō,Ly.

¶De euictionibus. Rubrica.

SUper rubrica. Uis Az.ī sum. e,z ēt ō ep,z vē. c.ſi.cū ibi no.z ī spe.e.ti.circa fi ꝟ.vlt,dicendi re stat de eui.z p Bof.i sum.e.ti.ſ.fi.z no q̄ bergo mi i Ẓctb⁹ vēditionū apponit defendere z guarētare qđ ꝟbū hr i vsib⁹ feu.de.l.cōradi.c.ū.qđ
2 icipit,si iter pares,Jtē vide.l.vēditiōes.& ꝟ.ob.cū ibi no,z.ſ.e.l. ij.ꝟ.itē q̄rit gnaliter,z in spe.d.ti.de em.z vē.ſ.j.ver.ad euidētiā huius forme,z ꝟ.pmittēs p se suosqz,z ver.se,z bene p Rof.de ac,ex stipulatu q̄ daf ꝓ vitio vel morbo per totum.

1 ¶Venditor rem venditā tradere tenetur.
2 Emptor hereditatis agens de euictione an agat ad pretiuz vel ad interesse.

EMptor hereditatis. Primo vnuz dictū,si do aliud,tertio eius exceptio. Ratio dubitatio
1 nis primi est † qz vēditor tenet rē venditā tradere,vt d.l.rō.in prin de act.em.z ideo videat ꝙ hoc casu suo sumptu re cuperare teneret ꝙ nō est vez vt hic z.ff.de vsu.l.eū qī qōne quā q̄rit gl.si in hr̄ditate erāt tñ tria ꝑdia z evicta sunt nunqd agat gl.arguit ꝙ sic ad instar.fal.supple ad gl.qz in primis legatis loco hz pp posteriora relicta,vt.ff.ad.l.fal.penales.ſ.annua.z i.l. hr̄itate.ſ.fz si legata.z ad istar reuocatoꝛie q̄ daf ꝓ rōno,vt.ff.& iurepa.l.si libert⁹.ſ.j.Jo.Ẓ cui⁹ opi.sequit hic Ly.† Sz qñ emptor hereditatis agit de euictiōe nunquid ad pretium tantū vel
2 ad interesse:dic aut agit qz nulla hereditas prestaf;z tūc ad pretium cū res que nō est in rerū natura nō possit prestari aut qz hereditas data est evicta z tūc ad interesse,vt.ff.de here.ven.l.qđ si nulla.Ly.Jtē vide qđ dixi.j.ti,pri.in sum.e.ſ.ꝓ quib⁹ rebus.

1 ¶Pactū nudum de euictiōe appositū in traditiōe an vestia turrei traditione.
2 Donatio olim quibus modis ꝑficiebaf z quibus hodie.
3 Episcopus an de euictione teneat si prebenda quā mihi dedit a me euincatur.
4 Actio ꝓ euictione que sit z quotupler.

QUoniam. Duo sunt dicta hui⁹.l.z fz du pliciter intelligit,vt in gl.z vide Az.in sum.e.ſ.j.z per Bof.in sum.de don.ſ.tenetur.z gl.hic sunt multum intricate.z ideo ꝓ earū declaratione attende qz primo hic dr qđ si nudo pacto 2 queniat de euic,non valet.nunquid hoc sit verū iure veteri z nouo.gl. dicit ꝙ nō iure nouo cū pactū donationis sit vestitū z sic pactum iuxta se habitū vestire pōt,vt.ff.de pac.l.iurisgētiū.ſ.quimo.istud non est verum fm Ly.qui dicit gl.nō intellexisse hūc articulum,z nā fm eū tūc ex pacto incōtinēti apposito agit cum est relatio pacti ad pactū vñ oriatur ꝓ.ver.at vbi nō est ista relatio,tūc licet primū pactū sit vestitū ex ſcēo iurta illud appositio non agitur. at in casu huius.l.pactū vtrūqz apponit in fauoꝛē donatarij et nulla relatio cōtingit.ideo ꝛ̄trucunqz hodie pactum donatiōis sit vestitū nō agit ex ſcēo pacto nudo,p euictiōe appositō,& hoc satis no,per eundē Ly.ſ.de pac.l.in bonefidei.z.l.petens.ſecūdo
1 querit † si istud pactū nudū de euictiōe apponit in traditiōe vel iuxta nunquid vestiatur rei traditione gl.qđ sic qđ nō est verum fm eum qz tunc vestit qñ opponitur ꝓ tradēte.nō si cōtra eū,vt no,per dictaz.l.in bonefidei.Jtē quero nunqd re donata evicta agatur de euictiōe.gl.quasi vbiqz dicunt aut fuit ꝓmissum aut non.Si nō aut incipit donatio a traditione aut a cōuentiōe,vt hic no,et.ff.de dona.l.aristo.ſ.fi.z ad hoc.ff.de edil.edic.l.ad res donatas,que distinctio nō placet Ja,de ra.qz videt sibi possibile incipere a traditione sine cōuentiōe alias traditio diceret nuda et sic oñium non trā firet,vt.ff.de acqui.re.do.l.nunq̄ nuda, vnde licet cōuentio nō precedat traditionē tpe,ꝑcedit tñ intellectu ne alꝰ sit traditio sine cā,vñ ipse dicit aut ꝓmissus est de eui, z tenetur vt hic aut nō et non tenetur sed de dolo,vt.d.l. aristo. in fi.fm eum. Pe.z Ly.stant cum gl.z dicūt aut ꝓmissum est de euictiōe ꝓmissiōe solēni ex qua pōt agi z agitur vt hic aut nō et tunc donatio cepit a pcedēti conuē.vestita puta per stip.z tūc iure veteri et nouo pōt agi de eui.qz ex stipulatiōe tenetur donator facere rē accipiētis et ideo si est evicta tenet vt probaf expresse.ff.de ver.ob.l.vbi autem nō apparet in fi.z instī.de actio.ſ.sic itaqz.Si aūt incepit a conuentione nuda tūc iure veteri agi nō poterat vt hic in fi.z.ff.de pac.l.iurisgentiū.ſ.sed cuz nulla,iure sic,vt.j.de dona.l.si quis argentū.ſ.in his.Si aūt donatio incipiat a traditione hoc est simul z semel donat et tradit:tunc fm glo.dicēdum est aut q̄rit nunqd agatur ad interesse particulare aut totale.Si ad particulare vt ad sumptus factos in re donata.Aut nō fuit donator in dolo z nō agit aut fuit z tunc sic, vt d.l.aristo.in fi.z.l.ad res donatas.z de dolo.l.si cū mihi. Si ad totale tunc nō agitur de euictiōe ꝓpriē nec impropriē,ſz hoc
2 videtur absurdū vt ex nuda cōuentione magis agatur qđ qñ a traditiōe incipit. † Ad hoc rñdet:olim duobus modis perficiebatur donatio.f.traditione et stipulatione.nō aut nuda cōuentione z hoc hodie mutatū est vt etiā nuda cōuentione perficiatur donatio et dē actio in alijs nō est mutatum ius antiquū per dictam.l.si quis argentum.ſ.pen.ergo firmum remanet qđ eū non est immutatum ꝛc.vt.ſ.de app.l.ꝓcipim⁹.z ratio mutationis in isto casu tantū est:qz vbi nō est aliud aurilū lex succurrit ſz ita est qđ ex nudo pacto donatiōis olim nō erat actio nō opus fuit actionem inducere isto casu vt donatio haberet effectum qđ fuit introductū.d.l.si quis argentū.sed vbi a traditiōe incipit donatio statim sortitur effectū est tutus:est donatarius per exceptionē lz actionem nō habeat,vt.ff.de pact.l.iurisgētiū. ſ.sed cū nulla.z hoc ꝓbatur a simili vbi lex nō succurrit hñti exceptionē.ff.vt le.no.ca.l.j.ſ.fi debitori.z fic saluatur gloss.fm
3 Pe.† Et predicta faciūt quod fi eps dat mihi aliquā ꝑbendā q̄ mihi euincatur vtrū de euictione teneaf.vr eñ ꝙ nō per hanc.l. cum cōco.Sed dic contra qz tenetur mihi ad alia ꝑbenda. vū. q.j.c ꝓsentium.extra de prebē.c.inter cetera,z ibi no.z.e.ti.c.cū fm aplm.in vlt.gl.z cū legatū sit quedā donatio querit glo. hic nunqd heres evicto legato teneatur de euictiōe.de hoc hic not. z plenius.ff.de leg.j.l.si domus.ſ.j.z plenius dixi.ſ.de leg.l.cum alienam. Jtem querit Ly.gñaliter quando agaf de euictione et quo iure.ad hoc dicunt gl. vt de euictione.c.agatur requirit rē esse evictā vere vel interpretatiue.vere qñ ipsa res evicta est:interpretatiue quādo emptor rei aliene succedit vero dño,vt.ff.e.
4 l.si vendideris.z.l.evicta.† Sed aduertendū est qz ꝓ euictione duplex est actio sc̄z ex eo cōtractu z ex stipulatiōe vbi stipulatus est de euictiōe z ista actiones habent diuersos effectus,nā actio ex eo Ẓctu bene datur cum res euincitur vere vel interpretatiue, vt.d.l.si vēdideris,ſz actio ex stipulatu requirit rem etiā evictā: qz ea actione evicta re agitur:ergo ꝛc.vt.ff.de iudi.l.folem⁹. Jtē differūt qz actio ex eo contractu datur si res sit evicta in totum vel in partem,vt.ff.eo.l.j.sue sit pars vera sue subiecta siue legatis,vt.ff.de vsufr.l.iij.de leg.ij.meuī⁹.ſ.penul.z de ver.fi.l.recte. ad ſ vt ex stipulatiōe agaf opz totū euinci nisi spāliter de ptis euictiōe fuit pmissuz,vt.ff.e.l.si dictū.ſ.i stipulatiōe.fz qſdā. Jo.Ẓ et ita itelligit.ff.e.l.j.z.l.ex mille.z ꝓ eo facit qz qđ iuris est de toto ꝛc.vt.ff.& rei vē.l.q̄ de tota.quidā moderni tenēt primā opin. vt.d.ſ.in stipulatiōe.nec dicunt idē in oibus cum non sit ratio diuersitatis et vbicunqz dicitur rōne partis agi ex stipulatione dicunt verū etiā si actū est,vt.ff.eo.l.si mancipiū.ſ.j.et hoc tenet Pe.et de hoc vide in sum.eo prima colum.ver.si autem vendita sit eis.Sed que est ratio diuersitatis quod actio ex eo contractu detur parte evicta actio ex stipulatiōe,hoc dicit Pe.eū multum turbasse finaliter visum est ſibi qđ ratio sit quod actio ex eo contractu detur evicta parte qz hoc exigit natura cōtractus vt idem sit de toto z etiā sic intelligaf.d.l.j.ff.e.ſz de natura stipulatiōis nō est vt deb pte evicta nisi agaf.z ideo dicit.l.evicti ꝑdis. z ēt hoc ē si ꝑdia euincāf,vt.ff.de vsur.l.evictis.z & statuli.si qs ita liberaf.ſ.si duo serui,ſz ita est qđ vbi sub 2ditiōe est agēdus op⁹ 2ditionē impleri nec sufficere parte dari,vt.ff.de 2di.z de. l.cui fund⁹.ita esti ꝓposito,vt.d.ſ.i stipulatiōe.ꝑdicta vera sunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod agaꝫ act.ex eo ẜtractu euicta parte rei singularis secꝰ in vniuersitate:q; tunc dic vt.ſ.in.l.p1o7.q1 aut est vniuersitas facti ex pluribus corpoibus distantibus vt grex:z tunc ſi per eum ctionem rei non remanet vniuersitas puta vendidisti gregem.xx. ouium vna euicta nõ remanet grex:tunc agam de euictiõe.ſi autem remanet vniuersitas vt q2 vendidisti gregem.xx. ouiũ vna vel duabus euictis remanet grex tunc non agã,vt.ff.de rei ven. l.j.in fi.z.l.ſeq. Si ẜo fit vniuersitas que ẜstat ex pluribus rebꝰ simul coherentibus vt est nauis z vna tabula euincit: tunc agitur quanti interest rẽ non esse euictam,vt.ff.eo.l.naue.que sic intelligitur ſm Pe.reassume ergo questionẽ z ex predictis respõdeas distinguendo Ly. In gl.vlti.in fi.z.l.ſe.nã seruũ possidere ex cã noxali est ex causa lucrativa,vt.ff.de doli excep.l.apud celsum.ſ.fi quis aũt ex causa. Oldr.

Spredium. Datio insolutũ vẽditori ego polleri.h.d.qs facit ad qõnẽ ſi statuto caueaꝫ qs sivendaꝫ res paterna primo:agnatus possit recuperare cum habeat locũ ſi deꝫ insolutum,de quo dixi.ſ.de ẜhen.emp.l.dudum.

¶ Venditor rẽ venditam ab omnibus obligationibus liberam tradere debet.

Ex predis. Lex istavtilis est cũ glos.q̃ dicũt qs si emo rem †qs venditor ẜpellik eã liberare ab oibus obligonibus z liberã tradere z ad hoc ẜpetit mihi actio z exceptio qs puto verũ si ignorabã rẽ obligatã qñ emi.ſi eñ sciuissez tunc secus ar.ff.de act.emp.l.j.in fi.z.j.eo.l.ſi fundum,lz videaꝫ ar.ſi sciã.ſ. cõia de leg.l.fi.ſz ibi spãle vt ibi not. Sed quid sivendito: liberare nõ põt sed offert ſe paratum dare bonos fideiussores de euic. puto quod sufficiat ar.j.eo.l.ſi post perfectã.z de periculo z cõmo.rei vẽ.l.pe.ſ.j.z ita obtinuit licet dici posset quod hic cõstabat de obligationibus in prẽallegatis. ll.lz mouereꝫ cõtrouersia nõ erat certũ quod empto: deberet succumbere: q1 dubiꝰ est euentus litis.vt.ff.de pecu.l.quod debetur.

¶ Empto: an possit de euictione agere etiã ſi se non acturum conuenerit.

Non dubitatur Licet non sit de euictione cautũ tñ agit ex empto ſi res euincaꝫ.h.d.rõ est q1 illa venit que sunt de natura ẜtꝰ.vt.ff.de iudi.l.solemnus. Quid ſi res nõ sit tradita nec cautio pstita euictiõis noie nunqd peti poterit quod caueaꝫ z dic ꝙ sic,vt.ff.e.l.ij.†Quid ſi empto: ẜuenit nõ agere de euictiõe:nunquid nihilominus agere possit ſi euincatur.gl.hic tz ꝙ sic. In Ziũm videtur q1 remittẽtibus actiões suas z ecõtra,vt.ff.de edil.edi.l.venditor.ſ.queritur. Pet.z Ly. distinguũt aut dictũ est quod venditor nõ teneaꝫ de euictiõe: z tunc videtur remittere interesse nõ tamen pretium, z ita loquit̃ l.allegata per glo.ff.de act.emp.l.ex empto.ſ.qui autem.z glo.j. eo.l.empti.z.l.ſi fundũ. Aut cõuenit quod nullo modo etiaz ad pretiũ teneaꝫ:z tunc totum videt remissum z in nihilo tenetur, vt.d.ſ.querit. Ly.z Pe.z ꝑdictã opi.puto verã tz viderim aliquos peritos dubitare quod etiã si expresse ẜueniat qs nõ teneaꝫ ad pretiũ quod nihilominꝰ ad pretiũ teneaꝫ ꝓ quoz opi.facit.ff. de ac.emp.l.teneꝫ.ſ.fi.z gl.que est.ff.e.de euic.l.qui libertatis. in pñ.ꝓcedentẽ tñ opi.vidi seruari z eã tenet gl.in.d.ſ. qui autẽ.in gl.ſ.peritoz z expressum ibi videt in text.in versi.nisi forte,z de pac.l.in emptionib⁹.z ibi in gl.hancetiam opi.tz in sum.huius tit.ſ.j.z Host.in sum.de ẜhen.emp.ſ.ad qd venditor teneaꝫ.vers. timo q̃uis.z in sum.qui.mo.feu.amitt.ſ.z nõ solũ.z.ẜ.fa.her.l.ſi familie,de hoc no.in vlt.glo.z de prohibita alienatiõe feudi per Fede.l.imperialẽ.ſ.ij.in gl.quasi dicat.

Empto: fundi. Duo dicit. primo qs empto: de euictione nõ agit nisi vẽditor:aꝫ denũciet.multos alios casus i q̃ bus de euictiõe nõ agit ponit Host.in sum.de emp.z vẽ.ſ.fi.z Ulz.i sum.huiꝰ tit.ſ.fi.z extra de em.z vẽ.c.fi.scdo qs iniuria iudicis facta emptori nõ nocet vẽditori.†Querit qñ empto: dẽat denunciare quidã ꝙ anteq̃ iudiciuz suscipiat,vt.ff.de le.iij.l.q ẜcubinã.ſ.heres. Alij qs vsq; ad sniam põt, vt.ff.e.l.ſi rẽ quã.ſ.fin.z quod dz.d.ſ. heres.exponeꝝ ibi. Alij aut erat cã non lucrativa:z tunc vsq; ad sniam,z sic loquit̃.d.l.ſi rem. in fi. aut lucrativa:z tũc añ lit.cõte.vt.d.ſ.heres.z hoc tz Dy. ratio diuersitatis est ſm eum:q1 vbi nõ est causa lucrativa latius pudendum est:q1 nõ est par eadẽq; ratio. z circa mediã opi.appro bat gl.ff.e.l.heres seruũ.z de hoc in.d.c.ſi.de emp.z vẽ.glosſ. hic tz ꝙ ante sniaz z testiũ apertura,vt.j.l.ſi cũ questio. Alij dicunt aut auctoꝛi cõpetebat aliqua exceptio dilatoria vel declinatoria:z tũc debeat denũciari ante li.cõte.q1 tunc debent proponi tales exceptiones,vt.ẽ.de pb.l.exceptionẽ.alꝰ locũ habent alie opiniões.z hoc prohibaꝫ de iure lombardo in lombarda de euic. l.j.z.ij.z de rebus intricatis.l.j.z de hoc per Rof.de actio.er ſtipulatu q̃daꝫ ꝓ vno vel mortuo.ꝛ.itẽ addẽdũ ꝙ sufficiat añ sententiã vꝛ expressum.ẽ.de sen.l.libera. Sz qd ſi nõ denũciauit i cã principali.nunqd sufficit ſi denũciet in causa appellationis vꝛ ꝙ sic,ẽ.de pcu.l,ita demũ.qd est verũ ſi actor sit integra ois cã defensionis.vt no.d.l.ſi rẽ quã.in fi.ff.eo.†Quid ſi venditor:scit cõtrouersiã q̃ mouek emptor:nunqd nihilominꝰ sit necessaria denunciatio:videk ꝙ sic per.l.denũciasse.ff.de adul.z.j.e.l.cũ successores.ibi qs siue ꝑsentibus ꝛc.in Ziũ facit.ff.de act.em.l.j. in fi.z hũ qs vi aut clã.l.aut q aliter.ſ.ſed z seruus ibi deniqz scien te gl.hic innuere vꝛ qs sufficiat sciẽtia lz dicat tutius esse denunciari.de hoc dic vt plenꝰ dixi,ẽ.de noua.l.iij. Sed nũqd sufficiat ſi denũcio actori meo an teneat denunciare ẽt auctoꝛi auctoris mei z videtur ꝙ sufficiat denũciare auctoꝛi meo:vt.d.l.qui pcubinã.ſ.ſi heres. Sz dic de hoc vt no.in sum.g.mo.feu.amit.ſ.nũ quid in emptoꝛe emptoris.fideiussoꝛi autẽ nõ est necesse denunciari.vt.ẽ.e.l.auctoris.z de ẜhẽ.emp.c.vlt.an aũt emptoꝛ possit bonã fidẽ agnoscere z restituere fine sniia ſi ẜtet sibi rẽ alienam: dic ꝙ sic,vt.ff.de act.em.l.emptorẽ.z ibi in gl.z bene per Bof.in sum.de iura.calum.ſ.plz.in fi.z.ẽ.de iura.calũ.l.ij.in pzin.in gl. caue.i.d.c.gñaꝫ.p arch.†An sufficiat denũciari pcu. vel marito ꝓ vxo.vel magistratui ꝓ ciuitate.dic vt no. Jo.card.extra de reg.iur.c.in gñali.ſ.viso.l.vj.z quod teneat denũciatio facta pcu.facit.ff.ſi gs ius dicẽti nõ obtẽp.l.j.ſ.fi.pcu.z de pe.he.l.itẽ venunt.ſ.petiã.ver.ponamus.z q1 ſi litere debẽt pstari epo non videk sufficere pcuratoꝛi.de quo no.ꝓ Cõpo.extra de rescript.c. capitulum.ver.itẽ.qd ſi ad solũ epm qs sufficiat denũciari procuratoꝛi facit in cle.de ele.c.cãm.ꝙ bñ facit ad hãc materiã denũciatiõis.qd ſi plures fuerũt vẽditoꝛes nunqd sufficit vni denunciari z videtur ꝙ sic ar.ff.de ope.no.nũ.l.j.ſ.ſi pluriũ.z qs no.per cõpo.d.c.capẓ.ꝛ.fz qd ſi collatio spectat ad dos. Ite ſi absens est euictor vꝛ denũciari sufficere alicui de familia sua,vt no.C.8 repudijs.l.lz. Quid ſi denũciaui authoꝛi meo z ſe ipse offert defensiõi litis z vult iudicii z lit.subire:nunqd possit z petitor teneaꝫ cũ eo litigare:dic vt dixi,ẽ vbi in rẽ act.l.j. Quid ſi emptoꝛ succubit in cã ꝓpter malum z imperitũ aduocatũ quẽ habuit I cã an agat de euictiõe:vꝛ ꝙ nõ vt arguit gl.ff.de rei vẽ.l.vtiqz.ſ. ſi.z de edil.edic.l.ꝙ ſi nolit.ſ.ſi mancipiũ. Sz nunqd nõ obstãte denũciamẽto si emptoꝛ succũbat teneꝫ appellare dic vt.ff.e.l.habereꝫ.ſ.j.z ibi no. Ultio ꝛ̃ik ſi ꝓ pecuniã iudicis cui nõ dedit cãs emptoꝛ res sit euicta an tũc agat emptoꝛ de euictiõe gl.dicit ꝙ sic.ff.e.l.ſi ꝓ impzudẽtiã.Ziũ tz.ff.de fideiusso.l.excep.quod tz Ly.vt.ẽ.mã.l.ſi.ꝑea.de le.j.ſi seruus pluriũ.de bonis lib.l.ꝙ cuz maioꝛ.ſ.ſi tñ.z sic intelligit hãc.l.z.d.l.ſi ꝓ impudẽtiã. cũ ſi. Ly.

Scõtrouersiã. Re euicta agit ẽt rõne meliorationis.h.d. z 2coꝛ.ff.e.l.ſi rẽ quã.ſ.j.z gl.ꝑter metum Ziũ. l.in fundo de rei vẽ.z.l.domũ.ẽ.de rei vẽ.intellige.l.iſtã.i emptoꝛe nõ possidẽte:q1 alꝰ haberet retẽtionẽ ꝓ melioramẽtis. z lz lectura fit vera tñ z in emptoꝛe possidente põt intelligi z magis cõuenit lre.z ad cõtraria põt rideri:q1 sunt casus in q̃bus emptoꝛ non potest sumptus retinere,vt.d.l.in fundo.z sic no.ff. de dona.l.aristo.ſ.ſi.in vlt.glo.ꝑterea põt esse qs vẽditoꝛ fuit in dolo rẽ aliena scieter vendendo:emptoꝛ fuit in culpa nõ vtendo retentiõe ꝑpter sumptus:ſz dolus ꝓponderat culpe,vt.ff.ad.l. aquil.l.item ſi obstetrix.z.l.ſi putato.z id agit de euictiõe etiaz ꝓ sumptibus.vt.d.l.aristo.in fi.ſm Dy. no.

Exceptione. Quis fideinbẽdo ẜsentire vꝛ. h.d.circa qs vide quod dixi. ẽ. de rebus alie.non alie.l.ij.

Sue in libertate. No. qs ex pacto põt fieri qs ẽt renõ euicta tz solũ mota ẓtrouersia pretiũ restituaꝫ q1 pacta q̃ apponũk seruari debẽt.ff.ẽ pac.l.emptiõib⁹.

Sob causaz †No.qs facit iudex pars ſeciſse vꝛ z ad ẽ sepe allegat z 2coꝛ.ẽ.ſi in cãm iudicati pignus captũ fit.l.j. Ite inducit hec lex ad qõnẽ debitoꝛ tutus exceptiõe dando pignus vꝛ debitum appzobare z excep.renunciare,vt.ff. ad mace.l.itẽ filius.cum ſi.pone qs iudex dat possessionẽ debitoris tuti excep.odiosa nunqd per hoc vꝛ appzobare debitũ z excep.renũciare:quidã qs sic ar.huius.l.z ita no.ff.ne vis fiat ei q in pos.missus est.l.j.ſ.hec verba.in gl.que incipit forte nisi.tenet Dy.vꝛ ibi hec sniа dura z absurda ſm Lyn.

Sicum questio. No.†q in causa euictionis veniũt dãna et sumptus,de quo dic vt.ẽ.eodẽ.l.j.z.l.ſi controuersia.et glosſ.innuit quod ſi emptoꝛ compromiserit non agat de euicti, ex stipulatione sed exceptio sic.vt no.ff.e.l.ſi dictuz.ſ.ſi compromisero,sed tex,ibi videtur contraꝺicere vbi dicit nulla actio ꝛc. vel dic

vel dic ſm Fran.ac.aut tractak de iure excipiẽdi z datur etiam ſi sine sententia succubuerit vt.l.ſi rẽ quã.in prin.ff.e. Aut de re agẽdi z illud z d,aꝫ nisi per sententiã succumbat vt hic vel sol. vt sequens contrarium.de ac.emp.l.emptoꝛes.in prin.q1 ibi no tozium rem esse alienã z sic illud notozium sententie iudi.eqpol let qs est notandum.Ly.

Opti. Primo in gñe.scdo in specie z ꝙ dicit vel seruũ non esse qs eqpollet quo ad hoc lz nõ quo ad alia.vt.ff.de libera.cã.l.diui fratres.z qs hic dicit z no.quod remissa euic. non agit nisi ad pretium dic vt dixi.ẽ.e.l.nõ dubitatur.

1 ¶ Fideiussores an dari debẽt ꝓ euictione imminente.

2 Venditor locupler z soluendo exhibens an teneatur de euictiõe fideiussores dare.

Spost perfectã. Si euictio ſminet ſatisdari debet. h. d. Ibi totius si nihil est solutum z qs dicit refidui si aliqd est solutum.†Querit gl.nunquid fideiussores dari debeãt solũ ꝓ illa euic.que imminet.qs vꝛ.p.l.habitationum,in fi.de peri.z cõmo.rei vẽ. In cõtrariũ est de rescin.ven. l. fi.z ad.l.habitationum rñde vt ibi no.vel puncta post dictionẽ eius que est ibi in textu.z tunc faciet ꝓ ista opini.z ita ꝓsentabant Ja.de are.z Ric.qui hanc opinionẽ tenebant z eã etiaz tz Dy.ff.de ẜto.ſtip.l.j.in fi.in gl.que incipit.ẽ.euic.z fic põt de facili inueniri modus qs vẽditoꝛ tenebit dare fideiussores supponẽdo aliquẽ qui sibi moueat cõtrouersiaz de re vẽdita sz ꝑstari posset emptoꝛi sacrm qs nõ facit aio calũniãdi.ar.ẽ. de vsur. 2 l.eos.in fi.depo.l.fi.z de fide instru.l.vlti.†Sed qd ſi vẽditoꝛ est locuples z soluendo nunqd tenebik dare fideiussorẽ in casu huius.l.vꝛ qs nõ debeat supuacua fideiussiõe onerari,ar.ff. de ꝓcu.l.non cogendũ.in fi.z q1 ꝑpter suspicionẽ ꝑstant fideiussores, vſ.ff.qui satisd.co.l.ſi fideiussoꝛ.in fin.z sic vꝛ cessare cã huius.l. Sed contra puto q1 hec lex loquitur indistincte z ꝓ hoc.ff.de ꝓcu.l.minoꝛ.ſ.fi. Sed nun quid tenek dare plures fideiussores an sufficiat qd det vnũ locupletẽ per.d.l.habitationũ.que dicit fideiussores vꝛ plures requirere:puto tñ qs vnus idoneus sufficiat per.l.iſtã q̃ nõ dicit de ꝑbus nisi qui satis offerant. Ité inducitur hec lex qs licet aduena ſtatim recessurus sit nõ tñ sortiatur ibi foruñ rõne Jctus,vt.ff.de iud.l.heres absens. tñ ſi incipiat ſtatim euictio secus est per hanc.l.z ita tenẽt doc.z Ly.

Sti tibi liberã. Ibi ẜtũ in hanc deductũ est hic vꝛ expssum qs stipulatio penalis possit excedere duplũ z etiã decuplum ẽ quo dic vt dixi.ẽ.ẽ sen.q ꝓ eo qs interest. l. vnicaver.pena alia legalis. Ité ad Ziũ gl.q̃ dicit qꝛvꝛ potuisse exceptiõe repelliz:q1 de euic.tenebaꝫ omissis alijs tene ꝙ hic non venit suo noie ſz noie mulieris hoc etiã innuit prima glo.

1 ¶ Emens scienter rem alienã si stipulatus fuerit de euictiõe agere poterit.

2 Venditor rei aliene an possit ad pretium agere.

Sfundũ. Bl.oppo.de.l.ẽ.cõia de le.l.fi.so. proze.ſ.fi.ẽ ac.emp.z qs dz.ẽ.e.l.nõ dubitaꝫ. †Ite notq̃ emẽs scienter rẽ alienam si stipuleꝫ agit ẽ eui,vt hic z in gl.no.z.ẽ.de cõium.re.alie.l.fi.de iure canonicovꝛ indistincte qs sciens agat de euic.vt.z.q.ij.c.sibi adiuncẽ.ſ.vlt. in glo.no. De vasallo quẽ dñs inuestiuit de re aliena dic vt dixi 2 ẽ.e.l.nõ dubitaꝫ.z de inuestitura de re aliena facta.c.j.†Sz que ric Ly.quid ſi vendidisti z tradidisti mihi rẽ alienã nõ solui pretiũ.agis ad: pretiũ nunqd soluere teneoꝛ:vꝛ ꝙ sic fi sciẽsemi ar. huius.l. In Ziũ vꝛ.ff.de ẜhen emp.ſ.itẽ si emptoꝛ. Pe. distinguit aut res erat furtiua z hoc sciuit aut aliena tant ñ. primo casu nõ põt peti pretiũ:q1 Jctus nõ tz,vt.d.ſ.ſi emptoꝛ.scdo casu aut ſtatim peteba pretium z possum eum exceptiõe repellere, vt ẽ.eo.l.ſi post. Aut nõ ſtatim sed longe post z tunc cõpelloꝛ solueꝛe:q1 Jctus tenuit vt.ff.de ẜhen.emp.l.rẽ alienã.z q1 venditoꝛ impleuit cõtractum ex parte sua,vt.ff.de actio.emp.l.iul.ſ.offerri.z vide.j.l.ꝓxi.

Eptoꝛi. An iura q̃sita vẽditoꝛi post vẽditionẽ ꝑfint emptoꝛi. dic.ẽ.de her.vꝛ act.vẽ.l.emptoꝛ.z no.ff.ẽ.pac.l.ſi tibi.ſ.pactũ. in gl.z mã.l.heredũ.z de here.vẽ.l.ij.ſ.non solũ. er.l. emptoꝛ nominis.Et an exceptio vel defensiones authoris poꝛrigantur ad singularem successoꝛem.dixi.ẽ.loc.l.emptoꝛ.in fin.

Spmutatiõis. Ex ꝑmutatione de eui. agitur.h.d.

1 ¶ Mala fides nõ ꝑsumit si quis sibi ꝑuidere reperiatur.

1 **Non ex eo** †Propter cautelã qua qs sibi ꝓuidet nõ ꝑsumit mala fides.h.d.ꝓsumit eñ bona fides nisi mala ꝓbet vt hic in gl. ẽ quo dic vt dixi.ẽ.de rei vẽ.l.certũ. Et ad ar.Ziã gl.q̃ arguit ex cautiõe ꝑsumi malã fidẽ.dic qs i eis erat cautio insolita z ex ea aliqd illicitũ resultabat quoz neutrũ hic erat,vt.ff.de edi.edi.l.q ſi nolit.ſ.q1 assidua.et.ẽ.e.l.ſi fundũ. Ol.et tõ dic ſz Ja.de bel. qs sit cautiõe vel alio facto põt aliqd seq̃qs sit Z.l.vꝛ in fraudẽ.l. ꝑsumit mala fides z scia vt in Zitis.z ad hoc.ẽ.de interdict.ma. l.j.de testa.iubem⁹.in fi.z.ff.de iure fisi.l.nõ itelligit.ſ.j.alꝰ secus vt hic z.j.de delato.l.j.li.z.vel dic qs si quis facit quod solitum est fieri de consuetudine nõ ꝑsumit mala fides vt hic alias secus vt in Zitis. Nec ob.qs lra dicit alijs iraqz indicijs ꝛc. q1 nõ applicat sic.ff.de ꝓcu.l.nõ solũ.ſ.querit.et in aut.vt defunc.seu fu.circa ꝓinc.Jac.

Eredẽ Cõstrue sic factũ eius cui successit nõ impedit heredẽ fideiussoris ex sua persona dñium rerum vẽdicare ꝓ quibus defunct⁹ apud emptoꝛẽ intercesserat ꝛc. Sz cur repellik fideiussoꝛ z nõ heres:rñdeo fideiussoꝛ nõ vꝛ vendere sz tanꝫ cõsentiens non põt vendicare,vt.ẽ.eo.l.excep.sed heres fideiussoris nõ vꝛ cõsentire:q1 lz sit eadẽ ꝑsona cũ defunctoꝛtũ bona sunt separata ſm Pe.z sic fallit hec regula qs heres nõ possit venire cõtra factuz defuncti sic z supra si qd in fraudẽ patroni.l.ij.z ibi de hoc dixi.

¶ Creditoꝛem euictionẽ nõ debere. Rubrica.

Sper rubrica. Vide Uzo. in sum.et dicatur creditoꝛ vẽditvt dñs. autvt creditoꝛ aut simplr. Primo casu de euic. teneꝫ vt.ẽ.ti.ꝑ. Scdo casu quatuoꝛ sunt necessaria vt teneaꝫ ẽ dic vt hic in gl. Tertio casu teneꝫ de euictiõe ſm quosdã q1 vẽdere videtur vt dñs.vt.ff.ſi ager vectigal.l.j.ſ.j. Item queritur ſi creditoꝛ ꝓdictus quatuoꝛ cõcurrẽtibus z res fuerit euicta nunqd saltẽ debitoꝛ teneaꝫ. dic qs sic ac ſi ipse vendidisset, vt.ff.de distra.pig.rescriptum.ſ.ſi.z de eu.l.ſi plures.ſ.j. Quid ſi creditoꝛ vendat ex pacto vel ex lege scies alienã an teneat dic vt in gl.Ly.

¶ De patria potestate. Rubrica.

Sfilium. Ꝓ̃o declaratione totius ti. vide Uzo.in sum.z.j.l.ſi filius.z ꝓ̃o declaratione huius.l.vide quod dixi.ẽ. ſi aduersus rem iudi.l.ij.

Ejus. In gl.ibi infinitum.i.valde finitũ de infinitate reductum ad finitatẽ sic ponit in ꝓ̃o valde.ff.ẽ li.z post.l.gallus.ſ.ille casus.z hoc ꝓbũ ponit gl.ẽ.ẽ do.inter vi.z vxo.l.ſi nõ verũ.z.ff. ẽ edẽ. l.vbi.in prin.Ric.

1 ¶ Filij parẽtibus reuerentiã et obedientiã prestare tenentur.

2 Patria potestas in pietate consistere debet.

Sfilius No.aureã.l.ꝓ̃o filios z ꝙ crescẽte ẜtumacia crescit pena ẽ ꝙ dixi.ẽ.ẽ seruis fugi.l.gñaliter.†Ité no.qd filij debẽt parẽtibus suis pstare reuerentiã z obedientiã,vt.j.l.pri. z fi.ẽ in ius voc.l.gñaliter.z pulcherrime.ꝛ.q.vñ.c.querit pater 2 †patria eñ ptãs ẓfistit in pietate z nõ in atrocitate.vt.ff.ad.l.põpe.ẽ paric.l.diuus.z patria ptãs cõsiliũ capit ꝓ liberis,vt.ff.de adul.l.nec in ea z patria ptãs est inestimabilis,vt.ff.de le.j.l.fi liuſſa.ſ.j.z ẽi sacra vt.ẽ.de colla.l.filie.lz i sacris z diuino neru copulata,vt.j.ti.ꝑi.l.cũ in adoptiuis. z verbũ ptãtis sumitur multis modis:vt no.iuſti.ẽ ac.ſ.rursus.in gl.z hec patria ptãs est solum apud illos qui sunt sub romano imperio vt ꝓbat in decretis de peni.di.j.c.j.z ibi in gl.z iuſti.ẽ pa.po.ſ.j.z ibi in gl. z ad hoc.j.di.c.ius querit.z ibi in gl.ꝛc.

Nec filium. In fi.ꝓ̃o declaratiõe vide qs no. extra de cõuersiõe infideliũ.c.ij. et dixi.ẽ.ẽ ne.gest.l.alimenta.in fi.z ibi plenius dixi.

¶ De adoptionibus. Rubrica.

1 ¶ Authoritas populi Romani in principem translata est.

2 Impuberi arrogato puberi facto an sit quarta debita.

3 Arrogato preterito debetur quarta.

4 Impubes arrogatus sit heredetatur an debeat quartã habere.

5 Filius naturalis z filius arrogatus equiparantur quo ad debitum bonorum subsidium.

Tpuberẽ. Ꝓ̃o declaratiõe totius tituli vide Uz.in sum.ẽ. ti.ꝓ̃o declaratione.l.no.q1 in arrogatiõe reqrũ tur cõiuncti. Ité vꝛ expressum in fi.huiꝰ.l.qs au 1 thoritas †q erat olim apud ppm romanũ trãslata fuit totalr in principẽ ita qs non remansit apud populũ de quo plene dixi.ẽ.de legi.l.fi. Ité omissis ẽs que 2 no.ff.eo.l.ſi arrogatoꝛ.querit Ly.ſi impubes arrogatꝰ sit fact⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

pubes an debeatur sibi quarta. z dicit qs hec questio fuit disputata bono. z soluta distinguēdo aut arrogatus qui modo est factus pubes fuit exheredatus vel emācipat⁹ existēs impubes: z tūc si pater arrogat premortaf debet hr̄e quartam cum iam sit debita licet nō possit peti ante mortē patris, vt. ff. de colla. bono. l. j. ſ. si impuberi. nec mutata ꝺ̄ditione psone perdit ius tā q̄situ. Aut nō fuit emancipatus vel exheredatus existēs impubes ſz maio: factus: z tunc nō debet ei quarta: q: nō fuit exheredatus vel emācipat⁹ anteq̄ ius esset quesitū: z qr per emācipationem recuperat pristinum statū, vt. ff. c. l. nonnūq̄. z. l. ſe. ſz cū quarta sit de pristino iure ergo nō recuperak z sic nō debet. plus etiā fuit dictū p dispūtātē †qs quarta nō debeк arrogato ꝓterito quod est falsuz, vt. ff. e. l. ſi arrogato. i pri. nec mouet qs ibi loquaf. in substitutiōe z substitui nō pōt pupillariter filio ꝓterito: q: verū est vbi testamentū non valebat filio ꝓterito ſz hodie pōt ꝓteriri cū cā, vt auк. ex cā. Ꝑterea licet nō possit substituere exheredato nō sequit ergo nō debetur quarta ꝓterito. ꝓterea in eo qs ipse doctor supponebat qs filio emācipato vel exheredato impuberi viuente pr̄e erat quesitum ius male dicebat: q: si esset sibi quesitum, trāsmitteret ad heredē, vt. ff. de ꝺ̄i. z deū. l. hr̄s me⁹. cū ergo ista spes deuenit ad casum a quo incipe nō posset fz eū
4 euanescere ꝺz, † Itē suppositi vnū aliud falsuz qs filj⁹ ipubes arrogat⁹ exheredat⁹ cū cā iusta ꝺz hr̄e quartā ex ꝛstitutione di ui pij, vt. ff. de inof. test. l. papi. ſ. si qs ipubes. ꝓpter literā q̄ dicit aut si amittat z nō opotuit ꝛc. qs similiter nō credit Ly. verum q: vbi iuste cā exheredat⁹ arrogat⁹ nō hz quartā sicut nō hz vbi iusta cā ingratitudinis sit emācipat⁹, vt. ff. si qd in fraudē patro. l. si. z. insti. c. ſ. cū aūt. cū nō diuersitatis reddi nō possit: q: mois sicut emācipatio soluit iura filiatiōis. Ipse Ly. dr negari nō pose ex ꝛstitutio diui pij logr̄ tm̄ ꝺ filio ipubere, gd ergo i facto pubere? Dy. vult dicere idē in eo qd in adoptato i tractu suo ꝺ suc cess. ab intest. qñ tāgit mēbrū ꝺ filjs legitimis tm̄ que tractatuz posuit. ꝺ. cōia de succes. aut. itaqz. vbi dr qꝺ fallit in filio ipubere cui debeк quarta ex ꝛstōne diui pij. Sed certe. j. e. l. vlt. in fi. non videtur mutare aliqd in filio arrogato de eo qꝺ erat iure antiq̄.
Itē in gl. in co. auк. de triēte z semiſ. vr̄ dicere q̄ ꝛstitutio q̄ auget quartā nō immutat q̄rtā q̄ debeк ex ꝛstōne diui pij qꝺ tamē
3 Ꝑe. nō approbat: imo dicit eā auctā. sicut z alias q: est eadē rō
5 †q: filius naturalis z filius arrogat⁹ veniēdo ad debitū bonoꝝ subsidiū pari passu ambulāt: ergo ꝛc. z q: illa ꝛstō q̄ auget q̄rtas logr̄ gñaliter de oib⁹ filjs z isti sunt filj: ergo ꝛc. nūqd ergo filio puberi ꝺabim⁹ vtile remediū ex ꝛstit. diui pij qꝺ plus opaк quā lex alia q̄ ꝺ eq̄rta filio: z loquit vt ptz. ff. si qd i frau. pa. l. si cū iuncta. l. nō vsq; ff. si a parēte qs fuerit manumissus. Ꝑterea ne cessaria ē in filio arrogato emancipato sine cā, vt. ꝺ. l. vlt. q nō haberet aliud remediū cū sit fact⁹ extrane⁹ p emāci. sed forte imputet sibi pubes q se emācipare pmisit. vt. j. e. l. vl. in gl. mag. vr̄ ergo dicēdū aut iste filius erat ꝺ familia pr̄is arrogatoris eo viuēte aut eo mortuo. Primo casu aut exit p mortē pr̄is: z tūc ni hil trāsmittit. vt. ꝺ. ſ. si ipuberi. Aut exit p emācipationē z si q ꝺ̄ cū cā planū est si sine cā iputet sibi qꝺ se emācipare pmisit. Se cōꝺo casu aut pr̄ mortis exheredat eū cū cā z tūc excl̄sus est, vt ꝺ. ſ. cū aūt. Aut exhr̄ꝺat vel pterūt sine cā z tūc hz illa remedia q̄ hz alius filius. vt. ſ. ꝺ. inof. testa. l. cū querit. z. l. parētibus. et forte remedia ꝛstitutionis ꝺ̄i pij z q̄tū sibi sit necessaria cū hoc fuerit ratio p quā toties iuris cōstitutio limitak. Ly.

Adoptio. Ibi apud p̄sidē vel apud magistratum. vt no. ſ. eo. l. j.

In adoptionem. Hoc pulchrā. l. in domicilij cum gl. hic positis z ad id qꝺ dicit gl. qꝺ si vtrobi ad munera vocet qꝺ pualet ozigo bñ facit. ff. ad muni. l. lib. ſ. si eodē tpe. Old.

Cum in adoptivis. Ibi quā fortē habebat. ſ. pater adoptans ibi naturalis obitū a quo erat exheredatus vel pteritus. Old. Ibi is q patiaf no. hūc terū z qꝺ dicit ludibrio dic. ſ. momētanee adoptiōis. Oldr. In glo. dicunt quidā. in fi. z hec vera. vt. j. ſ. proxi. Si vero pater ibi neq; eīn martiani distinctiōi ꝛc. Ol. Si vo pater ibi, ſz hec manere integra. i. p̄dicta locū habēt. Old. In glo. j. ibi adoptato a fratre in filjū in fratrē ei adoptare nō pōt, vt. ſ. ꝺ. her. insti. l. nec apud. Ol. Sz ne articulū ibi ex patris naturalis eā in adoptionem datis. Old. ibi fuerat. i. remanebat.

De emancipationibus liberorum. Rubrica.

1 ☞ Consuetudo iurisditionē dare potest.
2 Jurisditio contentiosa an per consuetudinē dari possit.

3 Imperium merum prescribi nunq̄ potest.
4 Jus habendi merū imperiū an per consuetudinē induci possit.
5 Jurisditio exōis eandi an per ꝛsuetudinē priuato possit acqri.
6 Jurisditio vna z indiuisibilis censetur.
7 Consuetudo loci in contractibus celebrandis attendi debet.

Sed lex. Pro declaratiōe totius ti. vide Alzo. in ſum. c. an emācipatio fieri possit p. pcur. diri. ſ. de vindicta libertate. l. nec mulierem. z hec lex vtilis ē z ꝛtinue allegak q̄ ꝛ ꝛsuetudo ꝺat jurisditionem ad qꝺ ꝛcoz. extra de arbitris. c. dilecti. z ibi no. i gl. z p Jnn. extra de so. ꝛpe. c. cū ꝛtingat. z ibi plenē in gl. z ibi etiā per Jnno. de offi. ordinarij. c. duo simul. ix. q. iij. c. cōquestus. z ibi in gl. z als latius p Arch. z no. in gl. extra de iud. c. nouit. ſ. nisi forte. z p hoc ē bñ facit. ff. de offi. pfec. vr. l. j. ſ. itē remitti. z. ſ. cum patronus. de offi. arch. c. dilecto. de exref. pla. c. ad hoc. z ibi in glo. de elec. c. dudū. ff. qꝺ vi aut clam. l. p̄hibere. ſ. plane. z no. p Rof. in libello iuris canonici rubrica q̄ ꝛpetūt. Arch. Jn aligb⁹ tñ ꝛsuetudo nō pōt ꝺare jurisditionē vt not. p Jnn. extra de cōs q̄ fiūt a ma. pte capli. c. q̄siuit. no. etiā q̄ ꝛsuetudo loci appellak lex ipsi⁹ loci. z p ß. ff. de albo. l. j. extra de spō. c. i. nā vnaq̄q; puincia ſuo ꝛsensu abūdat, vt extra ꝺ sepul. c. certificari. ꝺ decimis. c. ꝺ dū ex ꝛsuetudine pōt paterfamilias hr̄e jurisdōnē in filios suos z familiares vt no. p Ber. i. c. cū ꝛtingat. de so. ꝛpe. p Hostiē. in ſum. de offi. ord. ſ. qs possit. ꝛstituere. ꝛ. pe. vniuersitas ēt dat jurisditionē ordinariā. vt. ſ. ꝺ. ie. un. om. iu. in. l. magisterie. z. l. ſi. vbi ꝺ ista materia jurisditiōis satis notaui. z sup rub. eo. titu. z per totū. † Sz nunqd ꝛsuetudo pōt ꝺare jurisditionē contētiosam cum hic solū ꝺ voluntaria loquak ꝺ hoc hic i gl. no. z. j. ꝺ. ꝺiuersis officijs z apparito. l. viros. li. xij. doct. tenēt qꝺ fit z hoc vr̄ tenere gl. iz sub ꝺubio forte. j. e. l. ſi. Ad hoc etiā facit: q: lex z cōsuetudo parib⁹ passib⁹ ambulāt ſz lex ꝺat jurisditionē vr̄. ff. ꝺe ꝛsti. pn. l. j. ꝺe offi. ei⁹ cui mā. est jurisꝺ. l. j. ꝺe iu. om. iu. in. l. magisterie. z. l. ſi. ibi no. ꝺe aqua plu. ar. l. ſi. referēdo ibi literā gb⁹ ad eos q̄ iuri ꝺicendo p̄sunt z ad hoc etiā facit. ſ. ꝺicte alie cōcoꝛ. tā iuris canonici q̄ ciuilis quaz aliq̄ loquñt z glo. ibi ꝺe positē jurisditiōe ꝛtētiosa z his rōnib⁹ ꝛcedūt qꝺā mez imperiū posse p ꝛsuetudinē ac
3 qri q̄s segr̄ Ꝑe. fz Ly. ꝺt tñ Ja. ꝺe are. tenere ſ q̄ mez impiū etiā tāto tpe cui⁹ nō extat memoria p̄scribi nō possit q: mez imperiū a lege ꝛcedit a p̄scriptiōe nō tenet, vt. j. ꝺe fundis pa. l. ius ep̄h⁹ teoticū. li. xj. z facit. ff. ꝺe mortuo inferēdo. l. lōga. z ꝺe ꝛcu. l. herēnius. vñ fm eū ciuitates vſurpāt mez imperiū ex tpe tñ nō inuant. Si aūt allegarēt p̄uilegia qꝺ vellēt ꝑbare ex tpe sufficeret, vt. ꝺ. ti. ꝺe fundis patrimo. l. iubem⁹. z. ā. ꝺe pac. l. si certis annis. cū ibi no. z. ff. ꝺe vſur. l. cū ꝺe in rē vso. Sz cōtra eū facit q: consuetudo similis est p̄uilegio, vt no. in gl. ꝺ. c. nouit. extra de iud. z facit licitū sicut z p̄uilegiū. vt. ſ. ꝺe epi. z cle. l. gſgs. ff. de aqua coti. z esti. l. hoc iur. ſ. ductus aque. z q: cōsuetudo ꝺat priuilegium vt extra de verb. ſig. c. sup qbusdā. ſ. ꝓterea. z ad hoc facit quod no. ſ. noua vectigalia institui non posse. l. vnica. Item er
4 longa patientia principis pmisisse vr̄ ar. ff. loca. l. cū in plures. ſ. locator. z de exerci. l. j. ſ. magistrū. † Itē q̄ p consuetudinē possit induci ius hſidi merum imperiū sic, ꝑbat ius habendi casirum hz sua apēditia. l. hr̄e furcas ſz hr̄e castruz pōt quilibet qui hz ab impatore vel q hz antiquitatē, p se: q: antecessores sui habuerunt, ergo ꝛc. vt. j. ꝺe fun. limitosis. l. ij. li. xj. ſz forte exigit tps cuius nō extet memoria p. l. illā fm Ja. ꝺe ra. Ly. z qꝺ ex ꝛsuetudi ne possit habere mez imperiū innuit gl. in aut. ꝺe defen. civit. ſ. iusiu. in fi. gl. mag. z ꝺe hoc latissime diri. ꝺ. l. vlti. ſ. ꝺe iurisꝺ. omnium. ver. item vidi ꝺubitari. Item multi tenent qꝺ consuetudo nō possit ꝺare jurisditionem alicui priuato non habēti jurisditionem, vt. ſ. ꝺe iur. om. iu. l. priuatorum. cum ibi no. ſz solum hſiti allas aliquam jurisditionem z hoc innuit ista lex ꝺ ſi st ꝺñs iuris. z. j. e. l. vlti. ꝺū ꝺicit intrare competētis iudicis tribunal ꝛc. hoc videt tenere Arch. extra de offi. ord. c. romana. libz. vj. † vbi tenet quod ꝛsuetudo nō pōt ꝺare jurisditionē ecclēsiādi alicui priuato. z vere si inspiciank iura loquētia qꝺ consuetudo ꝺat jurisditionē oia quasi videnk loqui de habēte alias jurisditionem licet. ꝺ. c. ꝺilecti multū videak in ꝛtra extra de arb. vbi loquitur de comitissa que non habebat jurisditionē z gl. posita in. ꝺ. c. cū contingat. de so. ꝛpet. que videt clare loqui de jurisditione priuati nam vt ꝺixit ibi etiā loquitur de patris jurisditiōe quo ad filios z familiares suos ꝺubiū est cōmuniter tñ vidi seruari qꝺ etiam priuati z maxime vltra montes ex consuetudine vel p̄scriptione in multis castris z locis obtinēt merū z mixtū imperiū. Item quero si aliqui iudices ex cōsuetudine iudicādi quesierint sibi jurisditionē inter bonos. nūqd poterūt exercere inter alios videt qꝺ sic. ff. de offi. pcōsulis z legati. l. ij. z de adop. l. emancipati. Jn ꝛtium est hec lex que ꝺicit si lex municipij ꝺedit ptātez vt etiam inter extraneos ꝛc. ergo nō sufficit exercere inter subditos. pro hoc facit q: si aliqs hz ꝺuplicē seruitutē vna vtendo nō

propterea

propterea vtik altera, vt. ff. de aqua plu. ar. l. si prius. in pn. Itez cōsuetudo loci nō ꝑiudicat, vt. ff. cōia p̄. l. vēditor. ſ. si constat. quicquid ꝺicāt canonistę ꝺic fm Ꝑe. aut qs exercet actū jurisꝺictiōis singulariter aut vniuersaliter. Primo casu vt qñ iudicat contra personā nō querit cōtra alios. Scōo casu qñ vlr contra quascūq; personas quotiescūq; casus occurrit: tunc querit si bi jurisdictionē z omnes qui sub tali jurisdictiōe possunt cōpehendi tunc vel postea arg. ff. de leg. ij. l. peculium. z. l. grege. z hoc
1 in ꝺubio ꝑsumere ꝺz si gñaliter exerceat jurisdictionē quā ꝑt de iure cōi arg. ſ. ꝺe ꝑba. l. cum de imdebito. ſ. j. ſz cum plures sint spēs jurisdictionis z vna asperior altera nunquid iuꝺex vsus in
1 risdictione mittor: videak q̄siisse jurisdictionē asperiorē. Cano
6 niste ꝺicūt †q fic: q: jurisdictio est vna z indiuisibilis z ideo qui vno actu vtik vr̄ oibus vti q sub jurisdictiōe ꝛprehēꝺunt ſz nō fic est in psonis: q: vna psona nō est eaꝺē cū alia z ita no. p Jnn. extra de ca. mona. c. cū ꝺilect⁹. Ad hoc etiā facit gl. ff. de testi. l. ob carmen. ſ. si testes. q̄ ꝺicit qs ad. pbāꝺū possessionē sufficit etiā si testes ꝺiuersificēt in tpe vel actib⁹ possiꝺēꝺi: q: hoc solus querit vtrū possederit z in spe. de inquisitiōe. ſ. j. ☞. qd si vn⁹ testis. Ly. tñ ꝺicit hic nō esse verū nisi quo ad illos act⁹ q̄ ꝛtineant sub illa specie vñ cū jurisdictio cōtineat plures spēs si iuꝺex fuit vsus vno actu jurisdictiōis stricte sumpte q̄ est spēs jurisdictiōis sicut arrogatio est spēs adoptiōis p cōsequēs vr̄ vsus quo ad oēs act⁹
1 q̄ sunt eiusdē spēi nō aūt q̄tū ad act⁹ q̄ sunt alter⁹ speciei: puta si vsus est in ciuilib⁹ q̄ est vna spēs jurisdictiōis nō ꝓpterea vr̄ vsus quo ad mer̄ imp̄iū vel in criālib⁹ q̄ est alia spēs jurisdictionis. vt. ff. qui eāꝺ. serui. amitt. l. si stilliciꝺū. ſ. fi. z ꝺe aqua plu. arc. l. si prius. in p̄nci. fm Ꝑe. z Lyn. ꝺe hoc etiā ꝺic alter⁹ vt ꝺixi. ꝺ. l. vl. ſ. ꝺe iur. om. iu. ver. ſz aꝺhuc quero in casib⁹ i quib⁹. Itē alle
gaf hec lex qꝺ ꝛsuetudo loci iudicū z statutū seruari ꝺz de quo
7 no. z ꝺixi. ſ. si cui. ti. ff. c. a. l. i. j. gl. ar. qs bononien. z ꝺic plenē fm Ja. ꝺe bel. † Jn Itē bus celebrādis spectaf ꝛsuetudo loci vbi celebrāt, vt. l. j. ff. ꝺe vſu. z ꝺe cuic. l. si fundū. Jn emācip. ꝛsuetudo loci vbi fit vt hic z regulariter in ꝛtibus z quasi z in oibus actis z gestis spectak statu. z ꝛsuetudo loci vbi agunt. vt ꝺ. ll. ff. qs cuiusq; vniuer. l. nulli. ſ. ꝺe edictis p̄uiatis. l. an in totū idē in test. amēris. ſ. ꝺe testa. l. testā. z. l. fi. z. ff. qui eāꝺ. testa. apiank. l. ij. Jn ꝺelictis z q̄si seruak statu. z ꝛsuetudo loci ꝺelicti. ſ. ꝺe noxa. l. fi. extra ꝺe ꝛsti. c. ij. li. vj. z. ff. ꝺe accusa. l. si cui. ſ. fi. z maxime q: extra territoriū ꝛc. vt. ff. ꝺe iur. om. iud. l. fi. Si ꝛo queraf ꝺe lege cōi tūc seruak locꝰ iudicij. nāvbi est lis ꝛte. ibi cognoscit z punik qs. vt. ſ. vbi ꝺe cri. agi opoz. l. j. z ß. ff. ꝺe testi. l. iū. ſ. fi. Jn iudicijs aūt fi q̄rak in eis ꝺe ☞tu vel actu p̄incipalr vel gestu suo facto aliquo extra iudiciū inito: tūc spectak statutū vel cōsuetudo ol
1 lius loci vbi celebratū: vt ꝺictū est. ſ. ꝺ. Si ꝛo querit directo vel p̄n cipalr ꝺe actu aliquo iudiciali seu cōsuetuꝺine vel statuto iudicij loci regulāte z ꝺisponēte iudiciū vel sniam z nō existēte cōtrario principali actu extraiudiciali seu statutovl ꝛsuetuꝺine illi⁹ loci vbi celebratus est act⁹ extraiudicialis in eo qꝺ ptinet ad celebrationē illius act⁹ tūc spectat ꝛsuetudo z statutū loci iudicij siue sit ad litē ordinandā siue ad litem decidendā, vt. ꝺ. l. iij. ſ. fi. ff. ꝺe testi. z hic z. ꝺ. l. ij. z. j. ꝺe diuersis offi. l. viros. li. xij. Nam eriā in iudicio quasi ☞tur. vt. ff. ꝺe interro. ac. l. ꝺe etate. ſ. q in terrogat⁹. z ꝺe pecu. l. iz. ſ. idē scribit. z ꝺe hoc no. in gl. j. q̄ fit lōga consue. l. j. Ja. ꝺe bel. Jn gl. magna ibi quā in loco vbi fit. q. ꝺ. sicut lex localis pōt factū aliqꝺ q̄tū ad oēs ꝺamnare, vt extra ꝺe sniā ercō. c. a nobis. ita pōt factū aliquod q̄tum ad omnes ex pedibile reꝺdere. Ol. ꝺe hoc ꝺixi. ſ. in huius. l. lec.

In emācipatiōibus. Op. de. l. l. fi. z de fide instr. l. emācipatiōe. metu hoū cōtrariorū gl. legit hāc. l. triplic iter. sed fcōa lec. est falsa: quia
2 scriptura regrit vr̄ in ☞tis z ideo prima lect. verior est z magis cōsonat literę fm tertiā no. q̄ vbi scriptura est ꝺe substātia si per ꝺak pōt ꝑbari p testes z ita intelligit Jaco. de are. ꝺ. l. emācipatione, vt ibi ꝺixi. z ideo si mādatū iurisdi. vel priuilegiū ꝑdak potest ꝓbari p testes vt ibi ꝺixi z lari⁹ de mādatis princ. l. vnica.
1 ☞ Causa requirit fi ex verbis vel eoꝝ qualitate certitudo non eliciatur.

Non nudo. Ad. l. cū eū. ſ. tit. pri. quā assignat gl. p ☞tia ꝺic qs ibi in arrogatiōe hic in emācipatiōe z est rō: q: ibi volo facere filiū q nō est. hic aūt relaxare filiū q est qs é facili⁹
ff. ꝺe pecu. l. nō statim. de adop. l. in oi. z. l. si pr̄. ſ. fin. z. ſ. ti. pri. l. adoptant. Ad. l. j. ꝺe reb⁹ alie. non alie. nide qs ibi agit ꝺe ꝺnio trāsferēdo hic ꝺe relaxādo a potestate vel ꝺic qs hic z ibi regrit cā z ius. nā hic regrit ius. ſ. patrie ptātis z cā. ſ. emācipatio q̄ est spēs ꝺonatiōis ſz cā cause non regrit hic nec ibi, vt. ſ. ꝺe rescin. vē. l. nō iꝺcirco. vbi ꝺic breuiter hic in liberalitate ibi obligatio
1 ne z ꝺnio trasferēdo † vel ꝺic qs si ex verbis seu ꝛborū qualitate nō pōt qs ee certus tūc regrik cā, vt. l. ꝺenūciasse. ꝺe adul. ſ. qꝺ ergo. Si aūt pōt tūc si fiat ad alterius p̄iuꝺiciū requirit cā, vt. ff. de ope. no. nū. l. j. in p̄in. z ibi in gl. q̄ incipit legitimā ꝺe periculo z cōmo. vel ven. l. j. ſ. fz. z solu. ma. l. ꝺoté. Si ☞ gratia sui iuris ꝺeruādi principaltr tūc nō requirit cā, vt. ff. ad tre. l. q: potest. z ꝺe pac. cōuē. l. hac. l. z idem cū quis alij merā gratiaz facit, vt hac. l. Jac. de bel. z ad hoc. ff. de transac. l. cū ipi. ſ. si pretor.
☞ Rescripta z priuilegia p̄incipis sic interpretari ꝺebent vt nemini noceant.

Ec causa. Allegak sepe hec lex z glo. eius †qꝺ rescripta vel priuilegia p̄ncipis ꝺebēt itelligi ꝺcessa sine iniuria z ꝺāno alteri⁹ ideꝰ rescripto pape, vt extra de eccl. edi. c. ij. z ibi i gl. de offi. ꝺele. c. sup eo. z ibi in gl. de sta. mo. c. in singulis. ſ. porro. de rescrip. c. ad aures. z ibi in gl. z eo. ti. c. si papa. in fi. li. vj. z. c. ☞nis. c. cum aliquibus. z ibi ꝺe hoc plene p Arch. z in gl. z per cū vitj. ꝺi. c. ego. z ad hoc etiā ꝺ̄ facit qꝺ ꝺicit beneficium restōnis pupillo nō ꝺari cū alterius iniuria. ff. ad tre. l. sed cuz ab herede. z ibi in gl. Jn gl. vl. ibi emācipare, qui casus no. ꝺ. ꝺe epis. audi. l. si lenones. z. ff. ꝺe adop. l. non potest.
1 ☞ Jnfans emancipari non potest.
2 Jnfans in quo ꝺifferat a pupillo.

Debemus. Cōstruct⁹ suspēꝺit vsqz ad ctionē mereri. † Itē no ex fi. ☞ infans nō pōt emancipari ſz ☞ hoc vr̄. j. ꝺe dona. l. si
1 qs in emācip. ſz oportet qꝺ illā intelligam⁹ fm istā. l. qꝺ infans ibi fuit emācipatus ex rescripto p̄ncipis als nō tenēret emācipatio, vt hic no. ꝺ. ꝺe iure ꝺeli. l. ſz infanti. Sz nūqd iste ifans ex rescripto p̄ncipis emācipat⁹ factus maio: si videat emācipationē sibi ꝺāno sam poterit petere se redigi in patriā ptātez? vr̄ q̄ nō, vt. ff. ꝺe adop. l. q̄ liberat⁹. Jn ☞iū vr̄ in. e. ti. l. nonnūq̄.
2 z. l. se. † Itē no. ꝺifferētia esse inter infantē z pupillū quo ad hoc q̄ infans emācipari nō pōt sine rescripto p̄ncipis pupillus sic. Sūt etiā alie ꝺifferētie que no. ꝺ. ꝺe in inte. restī. l. si curatorem. z ad tre. l. j. ſ. fuit quesitum. ꝛc.

☞ Pater emancipans filiū an possit sibi retinere vsumfructū in bonis filio post emācipationem quesitis.
2 Pater ꝺonare censetur filio ea q̄ ei ꝺat emācipatiōis tempore.

Cum inseruimus. Ibi lōga ꝛsuetudine no. ꝺe q̄ ꝺic vt ꝺixi. ſ. e. l. j. q̄ro qōne qua vidi ꝺe facto p̄r emācipaunt filiū z in insi fo emācipa, ꝺixit qꝺ retinebat sibi vsumfr. oim bonoꝝ per ipm filiū ꝺecreto acquirendoꝝ † nunquid valeat talis retētio vr̄ q̄ non: q: pater ꝺe iure cōi nihil hz iuris in quesitis p filiū post emancipationē, vt. ff. ꝺe verbo. obli. l. filius. z ꝺe stip. seruoꝝ. i. vl. z iō inuēta fuit eq̄tas callatiōis vt emācipati cōferāt suis ea q̄ patri q̄siuissent si in eius ptāte māsissent, vt. ff. ꝺe colla. bo. l. cū emācipati. ſ. si ꝺuo. Itē q: in pimiū p̄stite libertatis cōceꝺit lex ꝺimiciū vsusfr. aꝺuētitiorū q̄stoꝝ ꝺurāte patria ptāte, vt. ſ. ꝺe bo. q̄ lib. l. cum opz. ſ. pe. z hic in gl. no. cū ergo ex ꝛbis p̄ꝺictis pater ius nouū querere non intenꝺat sed qꝺ sibi credebat retinere z remittere sicut de cōfirmāte z innouāte ꝺicit. ff. ꝺe iur. om. iu. l. z q: extra de confirma. vtili vel inutili. c. cum ꝺilecta. z sibi nullū ius cōpeteret vt ꝑbatuz est in querēꝺis post emācipationē ergo talis retētio nihil opatur. p. l. ff. ꝺe euic. l. mmo. ſ. fi. ꝺe vsufr. l. sub ꝛditiōe. ꝺe ꝛtrahē. emp. l. pacta. ſ. fi. alⁱs est lex. z incipit. l. quētiōs. ꝺe le. j. si qs legauerit sundum z vr̄ in tali retētiōe error: turis fuisse q̄ er alⁱs impedit obligationē, vt. ff. ꝺe le. j. l. videūꝺ. ꝺe opis lib. l. cerꝺonē. z ꝺe fideiuſo. l. si quis posth̄. Ultimo colligę ex verbis illis liberalitatis ti. ꝛc. †qs ea que ꝺat pater filio tpe emācipa. ꝺz sibi ꝺonare ex quo ptz qꝺ nō cogit fi nō vult sibi ꝺonare aliquā ptem de quo plene ꝺixi. ſ. ꝺe epis. au. l. si lenones.

De ingratis liberis. Rubrica.

1 ☞ Filius quare difficilius reuocatur q̄ libertus.
2 Necat qui alimēta denegat.

Filios. Vide Alzo. in ſum. e. z no. qꝺ ꝺicit glo. difficilius reuocari filiuz quam libertuz p. l. si manumissori. vbi ꝺe hoc in fi. † Sz q̄ est rō: ꝺic q: patronus magis obligat sibi libertū q: ꝺe nō hoie manumittendo facit hoiem. non sic in filio ar. ſ. ꝺe in ius voc. l. ij. Sz nunqd ꝑter alimēta nō ꝑstita reuocet filius in patriā ptātem sicut libertus in seruitutez ? ꝺic q̄ fic: quia magna est iniuria, vt
2 ff. ꝺe lib. agno. l. alimēta, † Hā necare ꝺicit qui alimēta denegat. vt. c. ti. l. necare. z q: ex hoc pōt exheredari: ergo ꝛc. ar. ꝺe iurepa. l. libertus. ꝺe liberali causa. t. solutio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

De postliminio reuersis. Rubrica.

EX duobus. Pro declaratiõe totius titi vide Azo. i sum. c. 2 ꝙ spolijs hostiũ vide qꝫ dixi. j. de don. l. si qs ꝓ predeptiõe. in fi. gl. mag. 2. ff. de statulib. l. si statulib. in pn. 2 facit ad hãc materia supra ex quib. cau. maio. l. si. cum ibi no.

MEcnos. Op. de. l. quicũ in iure. ff. si. ff. de donatiõ. Sol. hic ignorabat viuere ibi sciebat. 2 ideo fisco applicatur, vt. ff. de iijs qui. vt indi. l. ũ. in fi. 2 ibi no. ꝓterea ibi nocet ei q perperã egit et sciẽter hic nõ nocet alij et he due simul iũcte manifeste casuũ diuersitatẽ ostẽdunt. Querit gl. nũqd possit venire ad factũ suum. vt ꝙ sic, vt in fi. huius. l. In Titius. ff. de fusca. l. cum vir. et ad hãc rñde vt ibi no. et ꝓ hoc. ff. de cõdi. indeb. l. si nõ sortẽ. ff. filij. 2 ad tre. l. filie fratribus. Ultio inducit hec lex si 2suetudo sit qꝫ ꝓximior succedat titi habuit filiũ supstitẽ et nepotẽ ex filio ꝓmortuo iste titius capt⁹ est vltra mare filij supstes decessit relicto filio, vltra decessit iste titius apud hostes, qõ est inter istos nepotes vtrũ pariter venire debeãt ad successũ. qdã qꝫ sic per hãc. l. que dicit considerandã mortẽ naturalẽ quo ad successũ. Pe. ad ad qꝫ considerari debeat mors ciuilis q fuit pria hora captiuitatis: et tunc ꝓximior erat filius supstes. ergo 2c. vt ex presse ptz. ff. de iniusto test. l. qui vxo. Nõ ob. l. ista qꝫ dum viuit naturaliter non dz esse solicitus de hereditate sz cũ moritur fingitur mortuus preãbula hora captiuitatis. Ly.

¶ Meretricũ vita est miserabilis 2 questus eaꝝ detestabilis.

SEdissime. Ibi ꝓmoriemur sic ẽt motus fuit Impator. ff. de fuis expor. l. moueor. 1. † Et no. qꝫ ẽstus lupanaris est detestabilis fic. ff. si mãcl. ita fuerit alie. ne pstl. l. j. ar. ff. de pe. hered. l. et ancillaꝝ. Itẽ no. qꝫ necessitas meretricuꝫ et earum vita est miserabilis.

AB hostibus. Facit pro qõne quã habui de facto existẽte guerra inter bergom. pars ex trinseca p vim debebanerat multos boues demũ stipẽdiarij ptis intrinsece eos recuperauerũt dicebã q restitui debebãt dñis p hãc. l. et ad hoc ff. e. l. si quis ingenuũ. ver. quod si publice. et. l. si captiuus. ff. j. 2 qꝫ in talibus dissentionibus res non efficiuntur capientis cũ non sint hostes sed latrunculi, vt. ff. e. l. si quis ingenuũ. ff. in ciuilibus dissentionibus. et. l. hostes. e. tit.

EAs postliminij. Ibi tibi. f. filie fortuna. i. ꝑpter fortunaz medij tpis. i. captiuitatis in qua fuit medio tpe. Oldr.

8 IQuos. Forte lex vtilis est i ista materia 2 multũ fauẽs captis in restõne rex suarũ.

DIuersarum. Ibi christianos. i. ẽos. et facit. ff. de episcopali audiẽ. l. christianos.

De infantibus expositis. Rubrica.

SSuper rubrica. Vide Azo. Host. Host. 2 Spe. eo. ti. lxxxviij. dist. c. vltimo.

MMusquisqꝫ. In gl. vlt. in fi. sz hic delingẽdo vel hic erat puer vel ibi seruus dedit occasionem hic autem nullam. Jaco.

SAncimus. Hic no. in gl. quis sit pure et quis puer paruulus. 2 ꝺ̃ paribus sex modis, vt no. ꝑ Arch. de pe. di. ũ. c. in salubribus. 2 qꝫ sit puer, no. per eũ. lxxvij. di. c. cũ in veteri. et vide in alphabeto sub litera p. dictione puer. Et no. literã hic que dicit in omnẽ terrã 2c. de quo dixi. ff. de sum. tri. 2 fide catho. l. j. Alberi. de rosa.

Que sit longa consuetudo. Rubrica.

1 ¶ Ecclesie prouincie an teneantur sequi consuetudinẽ archiepiscopalis ecclesie.
2 Eligi an possit is qui ex consuetudine ineligibilis est.
3 Consuetudo iusta presumitur si cã eius ignoretur.
4 Consuetudo quid sit.
5 Lex quare ius scriptum cõsuetudo vero nõ scriptum dicanꝫ.
6 Consuetudo quid dicatur a Marco Tullio.
7 Consuetudo an sit idem cum vsu 2 moribus.
8 Consuetudo vbis romane an sit ante oia attendenda.
9 Lex an possit per consuetudinem tolli.
10 Consuetudo per binã iudicaturã inducta an tollat legem.
11 Consuetudo specialis qñ legem tollere dicatur.
12 Consuetudinis virtus que sit.
13 Municipes an peccent contra legẽ inducentes consuetudinez.
14 Consuetudo qualiter describi possit.
15 Consuetudinẽ inducere quis possit.
16 Jus generale a tribus inducitur 2 quibus.
17 Consuetudinis instrumenta sunt mores 2 actus hominũ simul iuncti.
18 Consuetudo ex quot actibus induci possit.
19 Actusñ frequentia an sit ad cõsuetudinem inducẽdã necessaria.
20 Consuetudo inducitur actibus successiuis 2 distãtibus.
21 Actus consuetudinem inducentes maiori parti populi debent esse noti.
22 Consuetudo qualiter ex actibus magistratuum inducatur.
23 Consuetudo an inducatur per sentẽtias executioni mandatas.
24 Consuetudo an possit induci ex sentẽtijs executioni non mandatis.
25 Consuetudo an induci possit ex arbitrorum sententijs.
26 Cõsuetudo iudicandi in ciuilibus aut criminalibus an conferat merum imperium.
27 Cõsuetudo an iducaꝫ ex cuiuslibet iudicis sentẽtijs diffinitiuis.
28 Consuetudo generalis qualiter in toto imperio induci possit.
29 Consuetudo tribus modis validatur 2 quibus.
30 Consensus populi tacitus qualiter colligatur.
31 Consuetudo an induci possit per consensum erroneum.
32 Error iuris an inducere possit consuetudinem.
33 Error iuris duplex est.
34 Consuetudo an possit per consensum coactum induci.
35 Consuetudo per iudicium inducitur.
36 Consuetudo an possit sine contradictione induci.
37 Consuetudine introducta an possint introducentes non vti.
38 Consuetudo iam prescripta 2 completa non binis actibus sibi contrarijs.
39 Consuetudo an tollatur si ei a populo semel vel bis contrauẽniatur.
40 Consuetudo bona qualis esse debeat.
41 Consuetudo contra ius diuinum est nulla.
42 Cõsuetudo cõtra ius positiuũ simpler introducta an sit nulla.
43 Consuetudo quanto tempore inducatur.
44 Perpetuum multis modis capi potest.
45 Prescriptio iura concernit singularia 2 in negligentium est introducta.
46 Seruitus vt prescribatur quantum tempus requiratur.
47 Prescriptio differt a consuetudine 2 in quibus.
48 Consuetudo a maiori parte populi introducta ligat tam dissentientes ꝙ consentientes.
49 Consuetudo in quibus conueniat 2 differat a iure scripto.
50 Consuetudo 2 lex 2 canon in quibus differant.
51 Consuetudo in quo conueniat aut differat a statuto.
52 Consuetudo in quo differat a stilo.
53 Consuetudo vñ 2 qñ ortum habuerit. 2 nu. 54.
55 Consuetudo qualiter fit proponenda in iudicio.
56 Libellus petẽtis aliqd fieri ex 2suetudine qualiter fit formãdꝰ.
57 Consuetudo qualiter probari possit.
58 Testes qualiter ꝓduci debeãt 2 quid deponere in probãda consuetudine. 2 nu. 59.
60 Testes de consuetudine deponẽtes tria probare debent.
61 Cõsuetudine in iudicio ꝓbata qualiter debeat iudex terminare.
62 Consuetudinis virtutes quot 2 que sint.
63 Consuetudo in quibus seruari debeat. 2 vide infra per totã legem vsqꝫ ad nu. 66.
66 Cõsuetudo cõtra ius naturale vel gentiũ est nulla ipso iure.
67 Populus consuetudinẽ legi contrariã inducere non potest.
68 Consuetudo an possit ad similia trahi.
69 Consuetudo an possit ad maiora trahi.
70 Statutũ quod 2 qñ ad similia trahi possit.
71 Maritus an debeat in quartã cõputare relicta sibi ab vxore.
72 Consuetudo contra legẽ restringit rõne legis ampliata.
73 Legi qñ per consuetudinẽ possit derogari.
74 Lex an possit per desuetudinem tolli.
75 Consuetudine an possit induci vt nulla inducaꝫ consuetudo.
76 Consuetudo infantes ligat 2 furiosos 2 an peregrinos 2 clericos.
77 Consuetudo ciuitatis an habeat locũ in villis 2 castris ei subiectis.
78 Consuetudines ecclesiarũ an locum habeãt in electionibus episcoporum.
79 Consuetudo vel statutum an valeat qꝫ impetrantes certũ numerum in ecclesia voce careant.

Consuetudo

80 Consuetudo vel statutuz sup residentia 2 perceptione prebẽdarum an possit introduci per epm 2 capitulum.
81 Assuetudo quid sit 2 quotuplex 2 de quibus fieri possit.
82 Assuetudo quanto tempore queratur 2 qualis sit 2 de quibus esse debeat.
83 Assuetudo que persone est an 2 circa que operetur.

SSuper rubrica. Materia ista ꝑfunda est 2 vtilis 2 pgl. 2 docto. sparsim tradita multis locis quã ifrascripto ordine colligere laborauim. Primo ꝑmittẽdo vtiles ñsiones deinde 3tias qõnes 2 distinctiones. 2 de ista materia tractaꝫ ꝑ Azo. in sum. hui⁹ ti. 2 hic ꝑ Od. Bi. indecisa. 2 Cy. extra de ꝛb. sig. c. abbate. r. q. ũ. c. qꝫ cognouim⁹. ꝑ Bof. 2 Host. i sum. de cõsuetudine. 2 spẽ. et. i. ꝑ Inn. c. ti. sup rubr. ꝑ Ber. Bos. 2 Lõpos. et alios ꝑ totũ ti. 2 maxime. c. vlt. rñ. di. illud breuiter. in gl. 2 per archi. c. diuturni. 2. c. 2suetudo. ꝑ cñẽ arch. late 2 subtilẽ ꝑ Jo. an. in lectura sua super. d. c. vlti. qõ incipit cũ tãto. et hic in glo. 2 ff. e. l. de gb⁹. 2 instl. de iure na. ff. er nõ scripto. et tetigi. ff. de edifi.

1 priuatis. I an i totũ. 2 de emãcipatis libe. l. j. † Titũ ecclẽ. pulcie teneanꝫ seq 2suetudinẽ eccle. archiepalis hẽ ꝑ Arch. ff. 2se. di. j. c. alt. ria. 2 qꝫ in officijs diuinis habeãt eã seq no. in gl. ꝑ eundẽ rñ. di. c. de his. 2 de hoc in cle. de tua ꝛc ꝺoicationis. c. j. cũ ibi no. 8 moze 2 2suetudine habenꝫ pulchra i gl. 2 ꝑ arch. j. di. c. mos est. 2. c. se. vñ habuit ortũ ius 2suetudinarij t. ff. vj. di. c. nõ est. ff. vlt. 2 j. dicẽt i qõnib⁹ qꝫ mala 2suetudo non valeat. hẽ. viij. di. quo iur. ff. vl. 2. vtij. c. seq. qũo cõsuetudo valeat ꝺicto iudicio plene no. ꝑ arch. viij. di. frustra. I. multa alia. de hac materia 2suetudinis. † trũ ineligibilis er 2suetudine eligi possit t. ff. rũ. dist. nos

2 cõsuetudinẽ locꝰ vilis vel bonꝰ mhil facit ad 2suetudine appro

3 bãdã vel improbãdã. 2. di. nouit. in gl. 2 ꝑ arch. † Prio 2suetudine ꝑsumiꝫ qꝫ sit iusta ẽt fi ignoret cã quare fuerit introducta. rñ. dist. illa vbi ẽt hẽ q qꝫ hz seq consuetudinẽ loci in quo moraꝫ. vtrũ cõsuetudine põt iduci q minor 2suetudinẽ habeat i maiorẽ. no. ꝑ arch. xxi. di. deniqꝫ. c. inferior. vtrũ valeat cõsuetudo qꝫ qs nõ possit obtinere dignitatẽ in ecclia nisi sit in ea canonicus no. ꝑ cũẽ. 2. di. c. j. ñ. 2. ũ. si ciuitas lõgissimo tpe fecit aliquã obligationẽ ad aliquã ecclĩã an teneat i futuz. dixi. ff. de pa. l. si certis annis. ꝓ. itẽ qro alij ciuitas 2suetudo antiq spreta nouitate seruaꝫ. ff. de offi. ꝙsto. l. j. 2 ibi dixi an positio vel capitulũ iuris vel cõsuetudinis admittaꝫ dixi. ff. de pba. sup rub. 2 dicẽt. j. an consuetudo ꝙbẽt 2 qualẽ ad collationẽ auri coronarij nullus in ea cõsuetudine obligaꝫ, vt. j. de auro coronario. l. j. li. x. Cõsuetudo dat iurisdictionẽ. de quo dic vt. ff. de emã. li. l. j. 2 vide qꝫ ibi not. 2. ff. de edificijs priuatis. I. an in totũ. Sed o dicamus qualẽ desscribit cõsuetudo. Jfid. sic describit. † Cõsuetudo est ius quod-

4 dã moꝛib⁹ institutuz. qꝫ ꝑ. l. suscipitur. cũ deficit lex. j. di consuetudo 2 hãc descriptionẽ sequit Bof. in sum. in pnc. Jo. car. sup rubri. li. vj. Jnn. super rubr. extra eo. 2 Azo in sum. huius ti. sic describũt. 2suetudo est ius nõ scriptũ moꝛib⁹ ꝑpũ 3stitutũ. quã descriptionẽ colligũt ex allegata. I. de gb⁹. ff. e. ñ. inueterata. et d. ff. nõ scripto. insti. de iure natu. gẽ. et ciui. Host, sic describit cõsuetudo est vsus rõnabilis cõpetẽti tpe firmatꝰ nullo actu 3rio interrupt⁹ requẽti actu seu 3dictorio vel cuius non extat memoria introduct⁹ vsuꝫ cõi vtẽtiũ ꝓbat⁹ 2 singla⁹ba huiꝰ descriptiõis ꝓsequ extra. c. c. pe. i sum. ciusdẽ ti. ff. j. ũ. ũj. 2. ũũ. Ja. de ra. dicit qꝫ est ius moꝛib⁹ vel vsib⁹ ꝑpũ totꝰ vt maioris ptis recte imitat⁹ 2 ptinuat⁹ 2 stitutũ habẽs legis authoritatẽ. Et ad uerte qꝫ Jo. voluit ponere ius nõ scriptũ vt ponit Azo. 2 Jnn. qꝫ ẽt sicut scriptura nõ est de essẽ vel substãtia legis, vt ptz in ei⁹ diffinitiõe. ff. de leg. l. j. sic 2 nõ scriptũ nõ est de essẽ vel substãtia cõ-

5 suetudinis † sz ꝑ tãto ꝺi lex ius scriptũ 2 cõsuetudo nõ scriptũ: qꝛ vt plurimũ ita accidit. vt. ff. de leg. l. nã adea. differũt ergo sm eũ solũ vt tacitũ 2 expũssum, vt ptz. d. l. de gb⁹. vñ ipe exponit qꝫ ꝺi in. ff. ius nostrũ cõstat ex scripto 2 nõ scripto. i. tacito 2 expũso, negari tñ nõ pt qꝺ i. l. nõ regraꝫ scriptura q ad obseruãtiã. qꝛ non ligat nisi sciẽtes i aut. vt facte noue cõstiones. Pe. aut de bella ptica ponit i descriptiõe nõ scriptũ nõ vt intelligeret esse de substãtia cõsuetudinis sz vt denotaret frequẽtiã vel differẽtiã inter tacitũ 2 expũssum et ꝙ opi. Ja. facit. ff. e. l. imo dicẽdo emꝯ nõ est

6 neceſse eã scribi posse. Tulli⁹ sic describit ꝛcõsuetudo ẽ ius qꝫ a natura leuiter tractũ sus magis efficit. dñs Ol. sic describit. Cõsuetudo est ius nõ scriptũ et⁹ q legẽ ꝙdere põt i vniuersõ idoneis actib⁹ tpe debito cũ tenacitate seruatis inductũ cũ tenacitate iductũ ꝛ ꝺi qꝛ ꝑ is pmutatio ius nõ mutat. vt. ff. de re. iur. l. nemo. ff. ꝑ tpalis. 2 intellige ꝑpõ eodẽ existẽte, vt. ff. de iudi. l. ꝙone batur. est enim consuetudo nõ quid factũ sz aliqd qꝫ sit cõtinue 2 illud tale cõtinet in se q̃tuor. f. gignit nascit roborat 2 ꝑficit. Gignit i rõne 2 hec ẽ ꝙdupler. f. naturalis 2 q̃sita naturalꝫ ex sola naturalitate ꝓcedit vt ẽ ꝙ filiꝰ succedat ꝑri, vt. ff. de bo. da. l. cũ rõ. I his sufficit pluries scñ cẽ sine cursu tpis. ff. si moff. tes. l. fi is q ad spl. l. j. ff. e. aut. alia est exqsita q̃er ingenio seu industria hoĩs ẽiducta 2 er ista regrit frequẽtia actuũ 2 debiti tpis cursus vt. d. l. de gb⁹. 2. l. diuturna. c. ti. 2. j. c. l. j. Nascit i bini actꝰ iteratiõe ꝑficit i multiplicatiõe 2 frequẽtia actuũ roborat i lõgi tpis ꝑscriptiõe. Ol. ꝛba traqꝫ ꝓdictaꝫ descriptionũ declarem⁹. Cõsuetudo est ius ꝑ hoc ptz ꝙ ß, est simpler factũ lz iterdũ ꝑ facto et assuefactiõe ponat, vt. j. subijcia. Nec ob. ꝙ 2suetudo probat 2 ius nõ, vt. j. dicẽt in qõne an ꝓbet 2suetudo 2 qualr. Item nõ ob. ꝙ ius nõ licet ignoꝛare 2suetudinẽ sic vt extra de cõstit. c. j. 2. ũ. li. vj. 2. ff. de decre. ab o. 2. fa. l. fi. fateoꝛ cñ qõ si ẽ ius corpe iuris clausuz. de q̃ intelligunt 3tia nõ scriptũ ß ꝓbat fm Bizo. 2 sequaces. d. ff. ex nõ scripto. i instl. de iure natu. 2. ff. e. l. imo. 2 põt dici ex nõ scripto. i. tacito 2 sensu. qd emꝯ iteresſ 2c. vt. d. l. de gbus. in fi. Moꝛib⁹ vel vsib⁹ ß ꝓbanf. j. e. l. j. ibi ꝓbatis q̃ i opido 2c. ff. de edifi. ꝓuatis. I. an i totũ. et. d. l. de gb⁹. ff. inueterara ppũ. qꝛ sicut ler scripta a ppõ ortũ habuit. vt. ff. de legi. l. j. sic et consuetudo, vt. d. l. de gb⁹. in fi. 2 er eo ꝙ ꝺi ppũ. excludit 2suetudinẽ ꝓiatoꝛ vl ꝓfissa. q̃ ius nõ inducit lz iterdũ attẽdaꝫ. vt. j. subijcia. Totiꝰ vel maioris ptis iõ ꝺi qꝛ i talib⁹ maioꝛ ps statuere põt. vt. j. ꝺ re. in. l. aliud. ff. referr. cũ fi. recte imitatis. qꝛ si ꝙ erroꝛ ẽt initiarũ nõ iduceret 2suetudo. vt. ff. e. l. ꝙ nõ rõne. 2. j. dicẽt. ff. q̃rit ẽt an ꝓ erroneũ 2sensuz 2 cõtinuatis qꝛ si ppũ q ꝓio cõsensit ali lõgũ tps dissentiret nõ iduceret cõsuetudo. vt. d. l. ß gb⁹. ff. inueterata. vt. j. e. l. j. 2 dicã. j. q̃ne quot actꝰ iducãt 2suetudinẽ his autho ritatẽ legis qꝛ cõsuetudo viz legis obtinet. ri. di. i his de arb. c. di le. 2. d. l. de gb⁹. 2. l. se. 2. j. e. l. fi. 2 qꝫ ß obtineat dicã. j. vbi tractabit ß effectu cõsuetudinis posset ẽt breuiꝰ describi fm Jo. an. cõsuetudo est ius qꝺdã illiꝰ moꝛib⁹ 2stitutũ q authoritate publica

7 ius ꝙdere põt. vt no. ꝓ eũ i lec. dicti capituli vlt. extra. e. † Tertio q̃ro vtrũ 2suetudo moꝛes 2 vsus sint idẽ. vꝛ qꝫ sic. qꝛ coniũgun tur. vt. d. l. de gb⁹. exponit ibi 2 cõsuetudine 2 ꝓdest. Itẽ ꝙ hoc j. e. l. ũ. vbi 2suetudo 2 vsus cõiũgunt. 2 ita tz ibi gl. ꝺ exponit qꝫ ꝙ 2. sz er ß nõ segr qꝫ sint idẽ. qꝛ offiũ cõiunctiõis est diuersa cõiũgere extra de elec. c. cũ i cũctis. de offi. dele. c. pe. 2. ß. ꝙ quas pso nas nobis acgrif. I. fi. ff. j. alij ß hit ea ꝓ. l. ũ. vbi ꝺ 2 ignoraꝛ 2 vestit arguit gl. qꝫ aliud est vestire 2 aliud ignoꝛare. Itẽ in 3tio est. d. l. de gb⁹. qꝫ 2suetudo ẽ moꝛib⁹ introducta. ergo moꝛes nõ sunt ß esse cõsuetudinis: sz aliud de cõsuetudine sicut cã 2 causatũ nõ sunt idẽ sz diuersa. Quarto si signem⁹ aliꝗ 3tia. Op. qꝫ sit iudicãdũ exẽplis 2 sic nec 2suetudine ꝙ exẽplis ouĩ. vñ ob. ß. 8 sen. l. nemo. sol. vt in gl. vl aliter in 3tio dixi vel vt dicã. j. dũ ꝺ de actibus magistratuũ. ff. si aũt ille actꝰ est suia. Itẽ ꝓdicta. l. de gb⁹. in pn vꝛ 2dicere fini. nãi pn. ꝺi ꝙ vbi deficit lex vtimur cõsuetudine ergo a cõtrario vbi est lex scripta cessat consuetudo. in fin. ꝺi qꝫ cõsuetudo tollit. I. so. vt ibi no. in gl. q incepit qꝛ nõ hẽm⁹. 2 in vlti. gl. Op. moꝛes diuturni hñr ex tpe sz tps nõ est modus tollẽde vel inducẽde obloquis. vt. ff. de act. 2 obli. l. obligationuz fere. ff. plz. ergo nec cõsuetudinis inducẽde dic qꝫ solũ tps nõ est cã inducẽde cõsuetudinis sz tacitꝰ cõsensus q̃ ex diuturnis moꝛib⁹ elicit, vt. d. l. de gb⁹. cũ cõcoꝛ. sicut i ꝑscriptione rei coꝛporalis ius acgrit ex diuturno vsu. vt. ff. si fuit⁹ vẽ. I. si qꝫ diuturno. 2 de

8 aq cot. 2 est i. l. ß iure. ff. duct⁹ aq. Jo. car. Op. ꝙ † cõsuetudo vbis rome añ oia spectari dẽat qꝛ obtinet vicẽ. I. vt. d. l. de gb⁹. nisi ergo fuarij dz sicut lex 2 fic. d. l. ß gb⁹. vꝛ sibyppũ 3tia. 2. ß. ß vete. iuenu. I. j. ff. pe. 2 isti. de satisd. ff. ũ. 2 an oẽs eccle mũdi teneant seq cõsuetudinẽ romane eccle die vt no. rj. di. nolite. so. dic ꝙ cõsuetudo vbis romane põt ẽ dupler. f. gñalis iducta ꝑ pplz romanũ eo aio vt ꝑ totũ romanũ impiũ diuulgata fuer: 2 tũc eqpararaf legi. 2 hñt locũ 3tia, alia spãlis vt solũ locũ habeat i vbe romana: 2 tũc hz locũ lex ꝺ gb⁹. Et de ß cui⁹ loci cõsuetudo sit ꝓio fuãda 2 vtrũ ꝑmo ciuitatis vl ꝓuincie vel regni vide ꝑ Lõpost. ex. e. c. j. ff. ũ. sz cũ dicimus. Op. qvbi deficit lex nõ recurraf ad cõsuetudinẽ sz ad sikes leges, vt. ff. e. l. neq. 2. l. non pñt. Dic qꝫ ille intelligunt fm. l. de qbus. 2 alias de cõsuetudine loquẽtes 2 in tellexit. 2 no. i. d. l. de qbus. i gl. j. ff. his modis tradit ius nõ scriptũ. Op. qꝫ Ja. de bel. qꝛ ex ordine. l. de qbus. in prin. vꝛ primo seruari legẽ deinde cõsuetudinẽ. 3tium not. insti. de offi. iudi. in prin. fol. dic qꝫ in isti. tradit ordo diffiniẽdaꝝ litiũ. in. l. de qbus. tradit qualiter sit pcedendũ i negotijs seu causis in qbus deficit

9 lex. † Op. qꝫ ler ꝑ 2suetudinẽ nõ tollaf qꝛ eit iudex q̃ vide ꝙ donũ dei, vt. ff. de leg. l. j. iterpretatiõe greci 2 eũ honesta 2 iusta. tiũ. dist. c. erit aũt lex 2 eius ꝓcepta cõcordãt cum diuinis, vt. ff. de instl. et iu. l. institia. ff. iuris ꝓcepta. 2 oẽm imitatem expellit. ff. de veteri iure enu. l. j. ff. j. 2 lex est quicquid rẽtiõe cõsistit. i. di. c. cõsuetudo. 2 ꝑ hoc. ff. de bonis dãnatoꝝ. l. fi. in pn. ergo consuetudo legi cõtraria erit iniqua 2 iniusta 2 cõtra rationem 2 per 3tias inualida nec poterit tollere legẽ, vt. ff. e. l. qꝫ nõ rõne. Sol. oia concedo omnibus in eodem statu permanẽtibus, sed qꝛ mhil stabile vel immutabile inter hoĩes, vt in aut. de non alie. ff. nõ autem. ff. de

Universidad de Deusto
Biblioteca

veteri iure enu.l.ū.§.ſz diuine.iō ꝑpter nouas cauſas ſuperue-
nientes pōt eſſe conſuetudo bona z iuſta et lex que ab initio iuſta
fuit modo erit iniuſta.ſiſte no,in vſu ſca,z ſeruitu.ff.de iuſti.z iu.
l.pen.tu.ſn.ſicut z in legū correctiōe qđ ꝓmo viſum eſt iuſtum:
poſtea corrigit vel dici pōt ꝙ lex in ſuo gñe pōt eē iuſta,z fin ei⁹
rōnem:z iniuſta in ſpecie puta ad aliquē locū cui nō cōuenit,de
hoc an z qñ cōſuetudo tollat legē.vide p Jnn.extra.e.c.expte.z
J.§.agam⁹.nūc de ꝟtute.verſ.fm ipm Jo.an. Jtē op.qđ ꝑ 2ſue-
tudinē ſolā ſine vſu 3uo nō tollat lex.ūū.di.§.leges.ver.eſt eſi-
cōcedo qđ nō tollit ſine actu 3uo alioqn ſeqret abſurdū qđ ſi ci
uitas nō vteret aliqua,l.ꝑ cētū annos.qz de facto nō 3tingeret
ꝙ ipſa lex cēt ſublata qđ faliſz eſt,vt.J.plene ſubiūcia i qōne,an
lex tollat p deſuetudinē? Op.ſꝙ 2ſuetudo q̄ inducit p binā iudi
catura nō tollat legē:qz in 2ſuetudie oia ſubſtātialia deficerevi
dentur ſi cōſuetudo eſt 3.l.nā ꝓſcriptio locū habere non pōt:qz
lex eſt principis eo tpe ꝓſcribi non pōt.vt.ā.ne rei d'nice vel tem
ploz.l.j.z.ū.itē qz bina iudicatura ipo iure nō vz 3 ius ſcriptū,
vt no.ff.de iuſt.z iu,l.pe.ff.d ap.l.ſi exꝑſſiſz.z q̄ ſnie ſine ap.reſci.
l.j.§.itē cū cōtra ſacras.ergo cōſuetudinē nō inducunt. Jtē con
ſenſus ppli fundat ſup erroꝛe.ergo ꝛc.vt.ff.e.l.qđ nō rōne.ad ꝓ
mā rōnē rndeo ꝙ ꝓnceps ꝑmittere vī talē cōſuetudinē,vt.J.l.ū.
ad ſcđz qđ nō fuit erroꝛ exꝑſſus z talis cōſuetudo patrie expe
diebat.z de hoc dicē.J.cū tractabit de 2ſuetudine inducēda ex
actib⁹ magiſtratuū.ꝛ.ſiſaūt ille act⁹ eſt ſnia. Jtē op.aut lex z rō
legis ꝑtie 2uenīſſet aut nō. Si 2uenīūt q̄ 2ſuetudo tali legi po-
ſita nō erit ſeruāda cū 3rōnem eſſe videat z ſic corruptela.vt.d.
l.ꝙ nō rōne.ff.e.i auk.vt nulli iudicū.§.j.z.viij.di.c.mala. Si vo
hoc nō 2uenit ꝑtie ergo nō extēdit ad illā locū.iiij.di.c.erit aūt
lex.z.j.di.2ſuetudo ergo nulla 2ſuetudo pōt tollere legē. rndeo
lex gñalis eſt regulariter z ab oib⁹ ſeruāda,vt.ā.de leg.i.leges.z
de iur.z fact.ignō.l.cōſtitutiōes. z ſic quo ad ꝑbā legis ad oīa
loca extēdit ſ3 quo ad mētē 2dentis legē nō trahit ad patriam
cui nō cōuenit,vt.d.c.erit.z ꝑpter ſ3 eſt neceſſaria cōſuetudo legi
3ria q̄ talē legē corrigat. Jtē pōt eſſe qđ lex a ſui ꝓncipio patrie
cōueniebat nūc nō cōuenit ꝑpter mutationē ſtatus z iſto reſpe
ctu pōt cōſuetudo tollere legē Ja.de bel. Op.ſ3 gl.z Ja.bu.qđ
2ſuetudo nō vincat.l.ſi.eo.l.ū.z ſic eſt 3.d.l.de qb⁹.ad ſi.multis
modis ſolu.ꝛ dictis legib⁹ in gl.tu tene ſo.qđ in.l.ū.j.e.loquit ꝙ
2ſuetudie ſpāli alicui⁹ loci q̄ lz eo loco corrigat legē,vt.l.ū.j. nī
ſo nō tñ gñaliter vt ſcđo rñſo.lex aūt de qb⁹ ꝙ cōſuetudine gñali
queybiq; tollit legez z hoc ꝑbat ꝓbū abꝛogat.qđ eſt.d.l.qđ⁹.
abꝛogare em eſt i totū tollere ſpālis aūt tollit.l.vel ꝙ ad locū
vel ꝙ ad caſuz in eo loco z eo caſu magis ꝙ derogari.ꝙ abꝛo-
gari,vt no.in gl.d.l.ū.j.e.z ꝑ hoc.ff.de ꝟ.ſi.l.derogat. Op.ad ꝟ
qđ eſt ſpālis 2ſuetudo tollat.l.vt.ff.cōia ꝑ.l.vēditor.§.ſi cōſtat.
dic qđ verū eſt eo loco nō aūt gñaliter vt ꝑdixi vel dic vt dicam
vbi agef quot act⁹ idicāt 2ſuetudinē.ver.nec ob. Jtē opp.ꝙ
nec gñaliter nec ſpāliter cōſuetudo tollat.l.vt.ff.de ſepul viol.l.
ū.§.diuus.fm vnā lec.dic aut 2ſuetudo ꝑcedit.l.z tūc nō tollit
legē ſz tollit a lege ſubſequēte z ſic loquit.§.diuus.fm vnā lec.
aut 2ſuetudo ſeqt legē:z tūc gñalis cozrigit legē gñalē ſpāliter
z ita loqtur.l.de qb⁹,cū 2co1.z hāc ſol.puto verā.poſſet
tñ z aliter intelligi.d.§.diu⁹.vt no.ꝑ Ber.extra de fide inſtru.c.
paſtoz.alis.in ꝓma gl.z ꝑ Jo.an.extra de 2ſti.c.ſi.li.vj.in vl.gl.
z ꝑ Cardi.ibidē in vltima ſua gl.z vide qđ de hoc dixi.ā.d teſt.l.
vl.op.3 hoc qđ z ſi 2ſuetudo ſequaī legē nō tollat legē.ā.de ſa-
croſan.ec.aūt.caſſa.de fur.aūt.nauigia.cōia de ſucceſſ.aūt.oēs
pegrini ne filī⁹ ꝑ ꝑe.aūt.habita.ff.ad.l.rhodiā.de iactu.l.depre-
cario.Sol.ibi 2ſuetudo ſequēs exꝑſſe erat repꝛobata ꝑ ipas le-
ges ꝓcedētes ne poſſet inducī z ideo inducta nō tollit.l.ſz tollit
a.l.ꝓcedente eidem derogante, z ita loquuntur iura contraria.
Sed op.ꝙ z ſi nō ſit a lege repꝛobata tñ non vincat legē.vt.ff.e.
l.qđ non rōne.ſed ibi de irrationabili z erronea cōſuetudine.ſe
cus in nō erronea z rationabili de hoc plen⁹ dicef.J.vbi agit de
effectu conſuetudinis.ver.qđā aūt dicūt.Sz ex hoc ſiſurgit alia
oppoſitio qđ cōſuetudo nunq̄ vincat legem nā conſuetudo in-
ducit ex hoc qđ ſic ſeruatū eſt z iudicatū 3tra.l.z ſic iudicare eſt
errare ergo ois 2ſuetudo eſt erronea z ſic nō tollit legē vel ſaltez
non trahit ad ſiā cuius cōtrariū dicit lex de qbus dic aut eſt cō
tra legē z rationē iure inductā:z tūc ſeruabit eo caſu ſz nō in ſi
mili.aut cōtra.l.ſz nō cōtra rōnē.l.z tunc ſeruabit eo caſu z ſili
ad qđ ratio pozrigef.vt.d.l.de qbus.aut eſt 2ſuetudo ꝑter le-
gem:z tunc etiam ſeruabit eo caſu z ſimili.vt.d.l.de qbus.in ſi.
hoc dicef.J.dū queref vtrū cōſuetudo trahaī ad ſimilia. ✝Jtē
opponit ꝙ virtus 2ſuetudinis nō ſit.l.cozrigere,ſed interꝑta
ri vel declarare z roborare.vt.J.e.l.ſi.z.ff.e.l.ſi de interꝑtatiōe.
Ad quoz 2trariōz ſolutionē diſtingue aut 2ſuetudo eſt fm le-
gem et interꝑtaf eā vbi eſt dubia.vt.d.l.ſi de interꝑta. ſi non eſt
dubia roborat.vt.J.e.l.ſi. Aut eſt ꝓeter legem puta inducta in
caſu omiſſo a lege:et tunc mutat legē et hec eſt virt⁹ ei⁹ vez vt tñ
valeat in caſu emiſſo a lege ✝ tū lex in caſu ꝓmiſſo ſic logf lex de
gbus in ꝑn.z.§.ex nō ſcripto. Aut eſt 3 legē et tūc dicvt dicetur
J.vbi agit de effectu 2ſuetudinis.ℵ.qđā aūt dicūt octo eſſe vir-
tutes. Jtē opponit ꝙ vſus ius ꝓincie nō mutet,vt.d.l.nemo.§.
tpalis.ff.de re.iur.dic aut vſus fuit rāti tpis et tot actuū vt 2ſue
tudinē induxerit et hz locū ler de qb⁹ z tota iſta materia aut nō
tāti tpis.et hz locuz 3tium. ✝ Jtē opp.ꝙ cōſue.inducendo cōtra
l.peccāt municipes ergo nō debēt er hoc fructū 2ſequi,ſōlue vt
no.J.l.ū.in ſi.gl.magne.vel dic qđ eſt 2ſiderare 2ſenſum ſingula
rem z exꝑſſum et ei⁹ reſpectū eſt pena z nō ꝑmiū vt circa ſingu
los act⁹ iudi,in ſentētiis,platis 3 leges q̄ puniunt.vt inſtit.de
obli.ā ex quali delicto.in ꝑn.z.ff.de iudi.l.ſi filiꝰ. Jtē eſt 2ſidera
re 2ſenſuz tacitū et vniuerſalē circa ius vniuerſale inducēdū et
hic eſt in pplo exꝑſſe ꝑmiſſus a lege cōmittit tacito 2ſenſu ppli
induci 2ſuetudinē et exꝑſſo iduci legē.vt iſti.de iure natu.§.ex nō
ſcripto.z.§.oēs ppli.et ſic cū in hoc nō delinquat ppls nō patit
penā ſz 2ſequit fructū cōſuetudinis.z de hoc plene not.ꝑ Jnn.
extra.e.ſup rub.in ſi.Expeditis 3ciis hāc materiā declaremus
ꝑ vtiles qōnes q̄rēdo ꝓio quoruplex ſit cōſuetudo. Sc̄do qua-
liter iducak z ex quoz z q̄lib⁹ actib⁹. Tertio ex quot actib⁹ z an
ex actib⁹ ꝑuatoꝛ vel ex actib⁹ ppli vel ex actib⁹ decurionū vel ex
actib⁹ magiſtratuū z q̄liter ex ſnia iterlocutoꝛia vel diffinitiua
inducak,et qđ ꝑ vnicā ſuiam ꝓncipis vel ppli inducak. z circa
hāc materiā ſnia querā an ex ſentētiis mādatis executiōi vel ēt
nō mādatis iducak 2ſuetudo. Jtē an ex ſentētiis arbitroꝛ. Jtē
an ex 2ſuetudine querak mer impiuz vel iuriſdi. ꝑerēdo ſnias
in ciuilib⁹ z criminalib⁹. Jtē an ꝑ ſnias lates inter nō ſubditos
inducak 2ſuetudo et an cuiuſl bet iudi.ſnia ſufficiat ad 2ſuetu
dinē inducēdā. An z qūo hodie poſſit iduci 2ſuetudo gñalis in
toto impio. Jtē qūo colligaf tacit⁹ 2ſenſus ppli. Jtē an ꝑ erroꝛ
neū 2ſenſuz iducak 2ſuetudo. Jtē an inducaf ꝑ 2ſenſuz coactū.
Jtē an ſine 2dictione poſſit induci et qđ ſi aliqđ ꝓnūciatū eſt ꝑ
2ſuetudine qđ contra. Jtē ſi ppls ſemel vel bis faciat 3 con-
ſuetudinē an tollak 2ſuetudo. Jtē qđ aliis debeat eē cōſuetudo.
Jtē ḡto tpe inducaf 2ſuetudo valida. An in ea regrak titulus
z qs ſit titul⁹ in ea et qñ ſcipiat in ea tp̄s currere. In qb⁹ differat
cōſuetudo et ꝓſcriptio. In quo differāt ius ſcriptū z 2ſuetudo.
Jtē ſtatu.et 2ſuetudo. Jtē i q̄ differat 2ſuetudo ab vſu et ſtilo.
vñ dicak 2ſuetudo ctuſi ortū habuerit q̄ſo i iudicio ꝓponak an
conſuetudo ꝑbari debeat z q̄ſt.ꝑbata in iudicio ꝑ iudicē termi
net qs ſit effect⁹ et virt⁹ 2ſuetudinis z vtrū hodie ppls roman⁹
vel ali⁹ poſſit inducere cōſuetudinē 3 ius cōe. Jtē vtrum con-
ſuetudo trahaf ad maioza vel ad minoza vel ad ſiīa z an idē in
ſtatuto et ſic occurrat caſus i quo ſit ſiīe legis ſcripte z ſiīe 2ſue
tudinis qđ ſeruabit.vtrū liber feudoꝛ ſit ius ſcriptū vel 2ſuetu
dinariū vtrū ler tollaf ꝑ deſuetudinē vtrū 2ſuetudine poſſit in
duci qđ nulla 2ſuetudo poſſit iduci i loco minoꝛi ſpatio.xl.āi.
An 2ſuetudo liget furioſos infantes ap̄egrinos z trāſeūtes
an liget clericos an abſentes. An 2ſuetudo ciuitatis locū habeat
in villis et caſtris ſibi ſubditis. Si alia ſit 2ſuetudo actoris alia
rei alia loc⁹ iudicij q̄ ſeruabit. Quā 2ſuetudinē ſeruare teneak
iudex delegat⁹ vel cauſe ap. Si bergomē. 2didit teſtis venetus cū
duob⁹ teſtib⁹ ſz 2ſuetudinē vene. an valeat bergomē. vtrū valeat
2ſuetudo q̄ creditoꝛ poſſit ꝓpria authoritate pignozare vl ca-
pere debitoꝛē. An circa electiōes epiſcopales valeāt z ſint ſeruā
de 2ſuetudines eccl'e. An valeat 2ſuetudo q̄ impetrās i eccl'ia
ſup:a certū numez nō habeat vocē in capitulo item vtrum con
ſuetudo eccleſie q̄ canonic⁹ nouus nihil peipiat vſqz ad quadrie
nū ſit renouata p.c. ſuſcepti regiminis Jo.pape.xxij. Jtē an va
leat cōſuetudo vel ſtatutū factū in eccl'ia ſup reſidēria faciēda z
ſi cōſuetudines ſint diuerſe que ſit ſeruanda. vltio de cōſuetudi
ne q̄ eſt merū factū ex quo ius nō reſultat. Redeūdo ad primuz
dic qđ duplex eſt 2ſuetudo ſeu duob⁹ modis ſumit.vno mō ꝑut
ſonat merū factū ſeu cōem obſeruantiā q̄ magis poteſt dici con
ſuetudo.z de tali cōſuetudine nō agit in noſtra materia ſz de ea
tagit z dixi.ā.de ꝑali au.l.iū.z.j.i ſi.dicā. Et alia q̄ denotat me
rū ius z de ea agit hic ſic z poſſeſſio aliq̄ſ eſt facti tñ fm alluſio
nē vocabuli.i.pedū poſitio,vt.ff.ā acq.poſ.l.j.ſi.pn.aliq̄ſ eſt iuſ.
vte.ti.l.peregre.§.quibus explicitis. hec ergo cōſuetudo que eſt
ius z ex qua ius reſultat eſt duplex.ſ.publica z ꝑuata.ꝑuata eſt
declaratiua eiuſdē verbi vel alterius.vt.ff.de vino tri.z oleo leg.
l.ex vſu.de pig.act.l.vel vniuerſoz.z quod cum eo.l.fin.vel facti
frequētatiōe vt eſt videre in numis a teſtatoꝛe relictis. Nam in
telligim⁹ fm conſuetudinē teſtatoꝛis,vt.ff.de leg.j.l.ſi ſeru⁹ plu
riam.§.ſi.de teſta.l.heredes.palā.§.ſz ſi notam.de lega.iij.l. nu
mis.z facit de vino tritico z oleo lega.l.j.z.l.ſi quis vinū.§.ſi qs
acetū.z.§.ſi. Eſt z quedam alia conſuetudo ꝑuata que eſt iu-
ris noui inductiua que ſic deſcribitur. ✝ Cōſuetudo eſt q̄ ex fre
quētatis z debitis actibus nō vi nō clam nō ꝓcario fuerit in-
troducta de qua loquit.l.j.§.ſi.z.l.ſeq.de aqua plu.arcē. de qua
etiam

etiā tangit.ff.ſi ſeruitus ven.l.ſi quis diuturno.publica cōſuetu-
do eſt q̄ ex iure nō ſcripto deſcēdit vt dicā.d.l.de qb⁹.z.d.§.ex nō
ſcripto.vñ ſcriptura in 2ſuetudine nō eſt de ſubſtātia,vt.ff.e.l.cuz
de 2ſuetudine.z.l.vno. Si tñ redigat in ſcriptis non vitiat,vt dixi
ā.in expoſitiōe deſcriptionū.ſimo bergomi.z in multis partibus
ſunt ſcripte cōſuetudines q̄ibi ſeruank ſed hoc eſt ad memoriā.vt
ff.de pig.l.Jtē. Circa ſcēm quadr inducand duo ſunt attendenda
primū ex quoz actib⁹ z qualib⁹. ✝ Circa primū dic qđ oēs q̄ ꝑñt
cōdere legē ꝑñt inducere cōſuetudinē z nō alij qđ ſic ꝑbak a quo
cūqz remouek genus z quelibet ei⁹ ſpecieo vz em arg.a genere ad
ſpeciem negā.io z a ſpecie ad genus affirmādo vt colligit.ff.ſi cer.
pe.l.ū.§.creditū.de dona.l.filiuſſa.§.fi.z no.ff.de pac.l.iure gentiū.
§.ſed ſi fraudādi.z.ā.de tranſacti.l.ſi cā cognita.ler aūt duplex eſt.
ſcz gñalis que generalr oēs aſtringit,vt.ā.de legi.l.leges ſacratiſſi
me z ſpeciales quā vnuſquiſqz ppls ſibi 2ſtituit. vt.ff.de iu.z iu.
l.oēs ppli.✝ Jus gñale inducit a trib⁹.ſ.a principe,vt.ff.de 2ſtit.
principū.l.j.a pplo.vt inſtit.de iure natura.§.ler eſt.z.ff. de lega.j.
Jtē a ſen atu,vt.ff.e.l.nō ambigit.z iſti tres inducere ꝑñt 2ſuetu
dinē gñalem,lz ſcēm quorundā opi.hodie ſolus princeps ℔ poſ
ſit,vt no.z dixi.ā.de legi.l.vlti.z dicā.j.e.§.agam⁹ nunc.ℵ.pe.tamē
dicit z qđ princeps inducat 2ſuetudinē generalē facit.ā.de epiſc.
audien.l.iij.ibi indulgere conſueuimus z de ſupp.lega.l.iij. in ſi.z
ibi in gl.not.de aliis magiſtratibus dicendū eſt qđ magiſtrat⁹ ha
bentes generalē iuriſdictionē vt erant ꝓtores in vrbe ꝓponebāt
edicta que iuris habebant authoritatē non ex eo qđ ipſis magi-
ſtratibus principaī eſſet conceſſa poteſtas.l.condendi,ſed qz da
ta erat eis poteſtas z iuriſdictio reddendi iura intelligebatur co-
ceſſum id quod neceſſe erat ad ipſam iuriſdictionem explicandā,
vt.ff.de iur.om.iudi.l.ū.z qz talia edicta ꝓponere circa hoc erat
vtile z neceſſarium ꝑ quandā cōſequentiā hoc eis videbāt per-
miſſum,vt.ff.de oz.g.iur.l.j.§.eodem tempore z qz talia edicta ab
ipſa iuriſdictione ꝓtoria originē habebāt que erat annalis:ipa
erant annalia z actiones ex eis deſcendentes niſi eſſent rei perſecu
toie:vt.ff.de act.z obli.l.in honoꝛariis.z ibi no.z inſtit.de perpe.
z tpa.act.in ꝓinc.nec poterāt ipſi ꝓtores iura ciuilia tollere di-
recto ſed ſolum per obliquū equitate ſuggerente vt inſtit. de bon.
poſ.§.quos aūt. Sed cum hodie non ſint aliqui magiſtratus ha-
bentes generalē iuriſdictio,niſi ſolus princeps null⁹ alius poteſt
generale ius facere nec per gñs conſuetudines generalē inducere
prefectus aūt ꝓtorio poteſt.l.facere ſcēm formam.l.ā.de offi.ꝓe
fec.ꝓeto.l.formā. alis normā z ſcēm eandē formā cōſuetudinē in-
ducere ſicut dicit de.l.gñali.ita dico de ſpeciali ſiue municipali nā
illud cōſtituit a populo cuiuſqz ciuitatis vt.d.l.oēs populi. de iu
ſti.z iure. Jtē a decurionibus ſiue a 3ſiliarijs ciuitatis,vt.ff.de de
cre.ab orid.fa.l.ſi.de verb.ſig.pupillus.§.decuriones.z.j. de decre.
decurionū.lib.x. Jtē a magiſtratib⁹ cuiuſlibet ciuitatis.z hoc du
pliciter vel ꝑ modū edicti ſiue banni de quo dixi.ā.qūoz qñ iuder.
aūk.qui ſemel vel per modū ſnie diffinitiue vel interlocutoꝛie,vt
ff.qs quiſqz iuris.l.j.§.j.z.ū.z de iuſti.z iu.l.pen.§.ū. Hā qs faciſſe
decuriones vel magiſtratus in officio eis cōmiſſo ppls ipſe face-
re videtur,vt.ff.ad municip.l.municipes.z de condi.z demonſt.l.
municipibus.z ab iſtis etiā pot induci conſuetudo ſpālis in ſuis
ciuitatibus z locis h̄itibus iuriſdictionē vt plene dicef. J. ꝓprima
q.z ſequēti. Viſo ex quoū actibus inducī pōt 2ſuetudo nunc vi-
demus ex qualibus de quo etiā dicef.J.vbi agef q̄liter ꝑbabitur
ver.ſed examinemus. ✝ Circa qs attendendū eſt qđ inſtīa conſue-
tudinis ſunt mozes z actus hoim ſimul cōiuncti.vt ꝑbaf in.l.de
quib⁹.in ꝑn.z ibi qs em morib⁹ ꝛc.quales aūt debeāt eſſe iſti mo-
res vel actus dic qđ tales qui neceſſario vel ꝑbabit arguāt 3ſen
ſum ei⁹ q potuit legē ſpecialē in eo loco inducere.vt.d.l. de qb⁹.in
ſi.ibi nā qđ intereſt ꝛc.vñ attendendū eſt a qb⁹ iſti act⁹ ꝓueniunt
q: aut ab inferioꝛi aut a ſupioꝛi.ſi a ſupioꝛi aut ſunt actus nō iu-
riſditionales vt loquādo emēdo z fīia faciēdo z tūc tales ꝓuati
act⁹ ſupioris nō inducūt 2ſuetudinē. Si ℔ ſint act⁹ iuriſdictio-
nales op;z qđ habeāt radicē talē qđ ipe ſol⁹ ſupioꝛ habeat poteſta
tē inducēdinā ſi ſol⁹ ꝓbā legē 2dere poterit ſol⁹ 2ſuetudinē induc
cere. Si ℔ indigeat alieno 2ſenſu z tūc talis 2ſenſus aut habeā
ante actū iuriſdictionalē vt q: ptās cū 2ſenſu ppli aliqđ ꝑ vtilita
te ciuitatis oꝛdinauit vel fuauit z tūc talis actus eſt aptus indu
cere 2ſuetudinē. Aut ſubſequit actū iuriſdictionalē z tūc aut ex
preſſe aut tacite. Expreſſe ſic ptās vel bailiꝰ vidēs ciuitatē vel ꝓ
uincīa cui ꝑerat foze pinguē z opulentā nolēs aliqđ exportari co
gitauit z ſeruauit z iudicauit qđ ſi qđ exportaret deberet publica
ri in cōe illi⁹ ciuitatis deinde 2uocauit ppl'm vt ſciret an hoc ſibi
placeret z dixerūt qđ ſic z hic eſt 2ſenſus expreſſus tacitus vt ſi ptās
vel rector faciat pclamari qđ glibet aſſumet z portet arma ꝑ de
fendēda ciuitate z ppl's paruit tali ꝓcepto z ſic tacite ꝑbaf ppl'm
his duob⁹ modis 2ſenſiſſe vt.ff.de edi.edic.l.ſi tñ.§.j.de inoff.teſt.l.
ſi q.ad ſyl.l.j.§.eodē tpe. Sz qūo ſcief in tacito cū vtrū ppls fecerit
aio 2ſuetudis inducēde dic ex frequētia actuū z tpis lapſu, vt.ff.
de diuoꝛ.l.ū.z.ā.ad velleia.l.ſi mulier. Sed ex quo videm⁹ ex quo-
rum z qualib⁹ actib⁹ inducak cōſuetudo videam⁹ ex quoz actib⁹
18 z gl.Bz.in ſum.z cōiter doctoꝛes dicūt ſꝙ ex duobus actibus. tu
dic aut ſunt act⁹ iuriſdictionales z ſufficiūt duo vt ꝓtio ſui ay
z ita itelligaf,J.e.l.j.ā.de edi.ꝓuatis.l.an in totū.in auk.de defen.
ciui.§.ſi.ff.de re iudi.l.de vnoquoq;.z de teſti.l.ū.§.ſi.nā bin⁹ act⁹
not at frequentiā,vt.ff.de teſti.l.vbi numerus. Ol.z duo dīr mul
ta.vt inſti.de iure perſonarum.in ſi.z ibi in gloſ. Sed contra hoc
videtur quia verbum frequenter videtur referri ad plures vices
ꝙ duas vt videtur colligi.ff.e.l.nā ad ea ꝑpter verbū raro ꝙ ibi ſe
quif qđ videf referri ſaltē ad duas vices ꝑpter verbū euenīūt qđ
eſt pluralis nūeri,vt.d.l.vbi nūerus.ff.de teſti.z due mulieres dicū
tur rare in auk.vt ſine ꝑhi.matres debitrices z creditrices.§.j. ꝓio
pinā opinioe facit.ff.e.l.et his ꝙ vno aliquo caſu ex quo vī innui
qđ ſi duab⁹ vicib⁹ fit frequter ꝑ qua facit.xxv.q.ij.ita nos.z ar.bo
nū.xxvj.di.vna tñ.ā.de ꝑali au.l.iij.i auk.de defen.ciui.§.ſi.z ibi
in gl.ꝑ Ber.extra de vita z hone. cle.l. monaſteria.z ꝑ Arc.extra
de reſti.ſpo.c.frequēs.lib.vj. Frequentes qñqz.i. ſepius. xvij.q.ij.
nō ſemel frequēter etiā habeē extra vt lite nō ꝛte.c. qñ frequēter.
ff.de iur.l.apud labeonē.§.q turpiꝰ.z frequēter ſunt iofficioſi q̄
rele.ff.de inof.teſt.l.j.z frequētia ꝑuaricatiōis regrit frequētia ſnie
extra de penis.c.j. frequētiſſima eſt cauſa poſſeſſoꝛis.ff.ex qui.cau.
in poſ.eaf.l.fulcinius.§.cum hoc edictū frequētari in iudicijs in-
ſti.de excep.§.ſi.frequētatur in eccl'ia.lxxxviij.di.c.vlti.xciij.di.c.le-
gim⁹.ōz q̄ frequēter ſiūt vileſciū frequētes.ex de inſti.c.cū frequē
tib⁹ frequētius.J.de incol.li.ū.li.x. Verbū raro hꝫ.§.q teſta.facere
poſſunt.l.diſcretis.§.j.de 2ſuib⁹.l.ſi.lib.xij.inſti.de rerū diui.§.in
ſula.de reg.iuris.l.ea q̄ raro.in auk.de tabu.circa mediū extra de
ꝑben.c.de multa.de offi.dele.c.coīa circa finē.z qđ ſit raro miracu
lū eſt z ea⁹ auk.de 2ſuib⁹.§.hec aūt a nobis.z qz ex ꝑdictis ꝑz ſi
clare colligi poſſe qđ dicatur frequēter vel raro forte nō inepte di
ci poſſet qđ arbitrio iudicis cōmittat ar.ff.de iure delibe.l.j.z ar-
bitrabit fm qlitatē negotij z cōem vſuz loquēdi q attēdi dz.vt.ff.
de leg.iij.l.libz oz.§.qđ tri caſſi⁹.z ibi no. Ja. Bal.z ſequaces tenēt
q̄ binus actus nō inducat conſuetudinē ſz frequs ꝓ dicta.l.nā ad
ea.ff.e. Jaco.de ra.z de are.defendūt opi. Bz.z ſequaciū. qđ vnus
actus dicatur frequēs maxime per dictū.§.vlti.in auk.de defen.ci
ui.z glo.ibi poſita.z ad hoc.ā.de cur.furioſi.l.cū alijs.in fin.z dete
ſti.l.ij.in ſi.z ad.§.vlti.in auk.vt matres debitrices q̄ multū videf
obſtare reſpondent q̄ ibi due mulieres dicūtur rare inſpecta mul
titudine mulierū que deierebāt quo reſpectu binus actus erat fre
quens tali em reſpectu inducāduz eſt vt extra de clerico excōicato.
c.latores.tutius puto vt dixi arbitrio iudi.committi.ad hoc facit
qđ no.ſimile in ſpe.de inquiſitiōe.§.j.ℵ.ſz qualr accipiatur. ✝ Pet.
19 de bella pertica z Cy.tenent ✝ frequentiā actus nō eſſe neceſſariā
ad conſuetudinē inducendā ſz ſolus cōſenſus tacitus ſufficī ſiue
ꝑ vnum actum tantū appareat ſiue per plures ſed quia nō facile
per vnum actum colligitur cōſenſus ideo de frequēti actu loqua-
tur.z.l.iij.de epiſcopali audi.que adducitur qđ duo act⁹ ſufficiāt.
xxv.q.ij.nos loquunk de cōſuetudine ſeu aſſuefactione q̄ eſt merū
factū ex quo ius nō reſultat z ꝓ eoz opin.qđ vn⁹ actus ſufficiat
facit extra de ꝓbe.c.cum de beneficio.lib.vj.z.ff.de dote ꝓlega-
ta.l.j.in ſi. Būl.de cuneo tenuit nunqđ vnū actuz ſufficere ꝓ ll.q̄
loquunt de frequentia actuum.J.e.l.j.cum concoꝛ.q verificari nō
pōt in vno,vt.d.l.vbi numerus.vnde dicit addimus binum regu
ri.non autem binum ſemper ſufficere.negat em ꝙ vnum actū col
ligi poſſe conſenſum tantū tacitū,vt.ff.de in integ.reſti.l.diuus.z
idem videtur ſentire philoſophus.ij.z.iij.ethi.ad finem.z hoc etiā
20 tenebat dñs Oldr.z dicit ✝ q actus debent eſſe ſucceſſiui z diſtan
tes vnde ſi plures interueniant vno die vel hoza ꝓio vno habebū
tur licet als equiparetur vno actu vel duob⁹ aliquid fieri.vt.ff.de
de verb.ſig.l.ter enīa.z de ſtatulib. l.iij.§.ſtichus.ſū hic mel⁹ col
ligitur tacitus conſenſus ex actibus ſucceſſiuis ꝙ ſimul,vt.ā.ad
velleia.l.ſi mulier ſcđo.ff.ad leg.agl.l.illud.§.fi.de ꝑba.l.quinqua
ginta.de lēg.j.l.plane.§.i.de admē.leg.l.cū centū.de ritu nup.ples
riqz.z ꝑ z 3 pōt adduci in cle.de ap.c. Quis ſcđo. Qđ etiā trinus
actus nō inducat conſuetudinē videtur extra de cauſa poſ.z ꝓio
prie.c.cum eccl'ia ſutrina.in fi.z ibi in glo.z ꝑ Inno.de hoc an bi
nus actus inducat cōſuetudinē.no.ꝑ Boſ.in ſum.e.§.j.poſt Boſ-
ſien.§.quot act⁹.z bſi in glo.j.di.2ſuetudo.z ibi ꝑ Arc.circa fi.et
tetigi.d.l.ij.ā.de epiſco.aūd.vn⁹ etiā actus qđz inducit ius z poſ.
vt no.ꝑ Boſ.d.§.j.z ꝓio hoc.ā.de ſerui.l.ſi.extra de conſtit.cū Ho.
ferrarienſis.z de preben.c.ꝑ illoz.z dixi.ff.de vſucap.l.ſiue poſ.
ſim Hyc.mata.dic aut actus ſunt ꝓuatoꝛ vt eſt videre in ꝑti-
cibus que fiunt ſup via publica:z tunc requiritur multitudo z fre
quētia actuū,vt.ff.e.l.ſed z ea.z.l.nam imperato⁹. Jn hoc etiā attē
dendū eſt vtrū tales porticus habiti ſint in locis vbi frequētabāt
ciues vt in plateis z vijs ꝑ quas vulgo itur.z tūc ſufficiāt paucio
res act⁹ z bzeu⁹ tp̄s ad colligendum populi cōſenſum ✝ ſi in lo-
co occultoꝛ z qđ raro fiebat tranſitus arg.extra de ſent.excom.c.

Universidad de Deusto Biblioteca

fi a'iqñ.ff.de aqua plu.arcē.l.labeo.qs vi aut clam.l.semper.§.hoc iuterdictū.ꝛ.§.fi is.de ritu nup.l.palam.in pūc.ꝛ de ope.no.nun. l.stip.§.opus. Jdē posset dici de ſnia lata ſup re virili ꝛ inter viles ꝑsonas q̄ paucis inotescit.lata aūt de remagina ꝛ inter magnos vel in coactiōe publica plurib⁹ ꝛ facilius innotescit ꝛ ꝓ hoc facit
21 q̄ no.in cle.de sepult.c.eos.ꝓ Jo.an.in glo.de hoc.† Item requiri tur q̄s qualitas actuū talis sit q̄ tot⁹ ꝑpls vel maior pars sciat vel scire possit ꝛ q̄s actus publice fiant ad hoc vt consuetudo in ducatur arg.ff.de instī.l.§ ꝛ si pupillus.§.ꝓscribere.dicendū est ergo q̄s cōsuetudo inducit ex actibus populi aptis ad ꝛsuetudiñ inducendā vt cū ꝑpls coadunatus aliq̄d facit cōi consensu tūc fm opi.Jo.ꝛ Azo.duplex talis actus interueniens ꝛfirmatus tē ponis diuturnitate inducit consuetudinē ꝛ q̄ factis inducit consuetudo,vt.l.de q̄bus ad finē ꝛ pluralis locutio verificat in duo bus,vt.d.l.vbi numerus,nō cum actus sit talis ex quo si ꝛstaret de voluntate ꝑpl̄i volentis in futurū ita seruari sufficeret ad ius consuetudinariū sine alia reiteratione merito si fuerit talis actus duplicatus ꝛ diuturnitate tp̄is cōꝛobatus pōt col'igi ꝛ ꝓsumi ꝓ talem actum ꝑpl̄m voluisse cōno per consue.sic seruari ꝛ sic erit consuetudo.Et pōt esse exemplū si audito de electione principis populus coadunatus statuit q̄s oēs carcerati relaxarent ad ga dium nō tū exꝓesserūt sic ds seruari in futurum q̄ tunc sufficeret ille solus ꝛ vnicus actus,sed si sic fecit ꝑpl̄us bis diuturno tpe et nunq̄s ℨ erit ammodo ꝛsuetudo.Si ꝛo actus ꝑpl̄i nō cēt talis qui esset actus ad ꝛsuetudinē inducendā vt q̄ ꝑpls nō fecit ꝑ coadunatus sed singulariter plures de ꝑplo quantūcunq̄ nō fuerit cōtradictū sed ꝑpls longo tpe tacuerit ex tali actu bino vel trino nō inducit ꝛsuetudo,verbi gr̄a si testiū ceci factū est bis fine solen nitate.l.hac cōsultissima.ā.quitestamēta facere pōt sed tūc requi ritur q̄s tāta sit multitudo actuū ꝛ taliū actuū q̄s tā ex multitudi ne ℨ ex qualitate nō sit dubiū ꝑplm hec sciusse ꝛ tacite cōsensisse q̄s sic seruēt in futurū ex quo tpe hic sustinuit tacēdo ꝛ pōt esse ex emplū de porticibus h̄ndis super viā publicā ꝛ si de actuū numero vel qualitate fuerit dubiū committat iudi.arbitrio vt.ā.dixi.ꝛ hunc respectū habuerūt.li.de frequētia actuū loquētes.ℨ.c.l.i.cuz si.vel clari⁹ pōt dici aut illi actus sunt ℨ ius scriptū aut nō.Primo casu vt cōsentire ꝑpls tacite vt sic inducat cōsuetudo: secūdo nō. Tales etiā actus debēt esse singulariū qui nō sint sc̄s ius scri ptū q̄s sine ꝑpl̄i cōsensu de iure esse non posset vt in cr̄plo ꝑdicto ꝛ ꝓz in sepulturis que fiūt in ciuitatibus ℨ.l.ff.de sepult.viola.l. iū.§.diuus.ꝛ etiā in edificijs ꝛ plantis que fiunt cōtra.l.ff.fin.reg. l.fi.ꝛ in alijs non sunt fcēm ius scriptū oliquin ꝑpls tacendo in actibus qui sunt scōm ius ꝛ pōt de iure fieri sine ꝛsensu ꝑpl̄i non intelligit ꝛsentire ar.ff.de re ind.l.sepe.§.fi.ꝛ de nora.l.in debitis. vñ licet multis vicibus multi de ꝑplo veniāt ad mandandū ꝛ tuñ molendinū ꝛ tu recipias eos ꝓ certa parte seu lucro ꝛ longo tpe non per hoc inducit ꝛsuetudo q̄ est ius nō scriptū sicut ꝛ si vadāt ad ecclam certo modo non ꝓhibito ꝛ idem in fil.bus q̄ ibi non
23 pōt dici cōsensus ꝑpl̄i expressus nec tacitus qui habeat inducere cōsuetudinē,ꝛ ad hoc facit q̄d dixi de ciuitate que longo tpe fecit oblationē ad aliquā eccl̄am.ā.e.circa pūn.nec ob.ff.cōia ꝑd.l.vē dito.ꝛ.§.si cōstat.q̄ ibi nō erat de re licita ꝛ scōm ius,imo de re illi cita ꝛ ℨ ius.l.q̄s inuito dño liceret lapidē cedere.Preterea ibi nō dicit qualr inducta fuerit illa consuetudo ſz q̄d inducta seruatur vnde ubi pōt intelligi q̄d alijs legitimis modis illa ꝛsuetudo sue rit inducta,sed quid si oēs de populo actus qui sunt scōs ius scri ptū mulcent vicibus ꝛ longo tpe fecerūt? videret induci ꝛsuetudo q̄ ꝑpls tunc videret declarare voluntatē suā ipso facto,vt.l. de q bus,in fi.Sed dic contra q̄ hoc non est factū a ꝑplo vt a ꝑplo sed a singulis.ꝛ aliud est factū populi aliud singulor.vt.ff.de rerum diui.l.in tantū.§.vniuersitatis.nec est patētia populi vniuersi q̄ inducet cōsensum cum tale factū sine consensu populi de iure fie ri potuerit,vt.ā.dixi.Si aūt consuetudo ds induci ex actibus decu rionum ꝛ sunt actus apti ad cōsuetudinē inducēdā sicut est q̄s si mul ordo decurionū coadunatus aliquid facit idem dic vt dictū
24 est.ā.de actibus populi non tamen decuriones possunt tollere ius singulor.vt hic in glo.no,c.l.ij,vltra mediū gl. magne.ꝛ Azo in sum.huius titu.circa fiñ,ꝛ ꝓ hoc de magistratibus conuen.l.j. §.ordo.ꝛ plene dixi.ā.de ꝓcēptibus imperatoꝛi offer.l.quoties.ff.§ dubitari multū vidi.si aūt non esset actus ipsius ordinis sed sin gulor idem dicendum erit q̄s.ā.dixi de actibus singulorum ꝑpli.
22 †Si autem consuetudo debet induci ex actibus magistratuum si quidem ex actu solenni ꝛ apto ad ius generale inter subditos cō stituendū sicut est ꝓpositio edicti ab eo qui edicta ꝓponere po test quia pedaneus hoc nō potest arg.ff.ne quis eum qui in ius.l. iiij.ꝛ fi.ꝛ.ā.de iudi.sancimus.ꝛ in auf.de exhiben.reis.§.fi.vere.q̄s edictum facit ius generale inter subditos,vt.ff.de iurisd.om.iud.l. si quis id q̄s,tunc dic idem vt dictū est.ā.de solēni actu ꝑpli ꝛ de curionum.l.q̄s vni⁹ actus lōgo tpe tacituruitate ꝑpli firmat⁹ cō suetudinē inducit ꝛ potest esse exemplū si superueniente militia re gis vel principis factū est edictū vel bannū generale q̄s q̄libet ha bens frumētū teneatur vendere ipsius militib⁹ vel metu hostium ꝓpositū est edictū q̄ quilibet assumat arma ꝓ defensione ciui. ꝛ ita factū est longo tpe seruatū si hoc saltē ꝛtingat bis dicam esse ꝛsuetudinē ita q̄s interueniente postea tali casu etiā si ne banno vel edicto debeat hoc sicut cōsuetudo obseruari.Hā licet illud e dictū sit tus vt ꝑdictū est non tñ in edicto fuit exꝓessum q̄d in fur tis seruaret ꝛ si dictū fuisset nō potuisset extēdi vltra tps iurisdicti ctionis ꝓponētis,vt.ff.de penis.l.fi.ꝛ dictū est.ā.sed q̄ bin⁹ actus interuēit ꝛ obseruātia ꝑpl̄i longo tpe intelligēdū est ꝑpl̄m voluisse esse cōsuetudinē vt dictū est in actu solenni ꝑpl̄i.si aūt ille act⁹ est sn̄ia: aut diffinitiua,aut interlocutoria,si diffinitiua tūc ille ē actus solennis,ꝛ cū multa deliberatione expediend⁹,ā. de sententijs ex breuic.rec.i.ij.ℨ.aptus.ad ius cōstituendum,vt.ff.de iusti. ꝛ iure. l.pe.ℨ.ꝓtor.dic q̄d si bis ꝛ longo tpe fit iudicatū ꝛ illo tpe nō est ℨ ius factū q̄s ammodo erit cōsuetudo rōnibus supꝛascriptis ꝛ q̄ talis consuetudo nititur authoritate magistratus ꝛ tacito cō sensu ꝑpli huius actus sufficit ad hoc extra de eo q̄ mittitur i pos sell.causa rei seruande.c.cum venissent.ꝛ.xxxij.di.c.placuit.si autē solo consensu ꝑpli roborēt consuetudo tunc plures actus fortē re quirunt q̄ ꝓ vallat authoritate pluriū firmi⁹ est in ad.gu guineis ꝛ vterinis fratribus.§.fi.ꝛ extra de treuga ꝛ pace.c.j.ꝛ ſz ſnia iudic.ius perpetuū faciat inter ptes etiā semel tñ lata, vt.d. l.pe.§.pe.nō tñ facit ius inter alios,vt.ā.res inter alios acta.ꝓ to tū.ꝛ ideo non est iudicādū exēplis.ā.de sententijs.l.nemo,ſz ex quo est bis iudicatū ꝛ talis actus est apt⁹ ad ꝛsuetudinē inducēdā.ꝛ fa ctus a magistratu qui gerit vicē ꝑpl̄i ꝛ tam longo tpe ꝑpls tolera uit colligit tacit⁹ ꝛsensus ꝑpl̄i volētis ꝛmodo sic seruari ꝛ ꝛsue tudinē esse ꝛ q̄ sic iudicabunt ammodo nō dicunt q̄s exēplis ſz fz cōsuet.iudicare.ꝛ sic nō obstat.d.l.nemo,vt ibi dixi ꝛ.ā.in solutio ne Jtorum.est tamen speciale in papa ꝛ in imperatore q̄s vna so la sententia sufficiat vt.ā.de legi.l.fi.ꝛ extra de re iudi.c.cū in cau sis.ꝛ not.ꝓ Jnno.extra.e.sup rubrica.per compost.in.c.j.ver.item queritur ꝙto tempore ꝙ tñ non placuit vinc.per.c.cum causa. extra de re iudi.quia ibi fuerat appellatum nec erat questio an esset ꝛsuetudo sed an esset seruanda.Si vero sententia iudicis erat in terlocutoria ſz ius faciat, vt.ff.q̄s quisq̄ iuris.l.ij.§.j.ꝛ extra de ap.c.cū cessante.non tñ cum tanta solemnitate ꝛ cause cognitione fertur,vt.ff.de arbi.l.si interpellatus.ideo minor ē habet effectū ꝙ diffinitiua.ratio ꝑz.ff.de his qui no.infa.l.quid ergo.§. quantuz. ā.de leg.l.ij.§.interlocutionibus.ꝛ.l.si.in pūn.ꝛ ideo hoc casu nō sufficit binus actus,sed requirit frequens cū longo tpe ꝛ q̄s non fuerit factū in ℨuuz ꝛ ita loquit.l.j.ꝛ.ij.li.ij.in fi.ff.de testi.ꝛ si dica tur q̄s debeāt esse tales actus arbitrio iudi.cōmittit vt ꝓdixi et vt hoc membrū sn̄iarum clarius pateat.Jac.de ra.querit de hoc duas q̄nes.Prima est an per ſnias que sunt executioni manda te.Scda est an ex sentētijs que nō sunt executioni mandate indu
23 cat cōsuetudo.†Circa primū arguit q̄s nō q̄ ꝛsuetudo inducit per tacitū ꝛsensum ꝑpl̄i vt dictū est:sed in iudicio nō est ꝛsensus q̄ reddit immunit.vt.ff.de verb.ob.l.inter stipulantē.§.j.Jtē si di camus ſniam latā ℨ legē non vīr q̄s ex ea etiā frequenter lata pos sit induci cōsuetudo q̄ est ꝛpo iure nulla,vt.ff.de appel.si exꝑssim. Predictis tñ nō obstātibus dicit ex talibus sententijs executioni mādatis induci ꝛsuetudinē vt ꝓbatur.ff.e.l.cū de ꝛsuetudine.ꝛ.l. imperator.ꝛ ad ℨuia rndet q̄ licet ꝛsuetudo inducat tacito cōsen su ꝛ iudiciū reddat i multū q̄ licet i ſnia nō interueniat ꝛsensus condēnati:cōcurrit tñ consensus virorū prudentū ꝓferentium ipsas ſnias ꝛ ꝛsensus alioꝛ simulū assistentiū ꝛ cōsentientiū talibus sententijs ex quo colligit ꝛsensus populi vel maioris partis. Jtē ꝛ ipe ꝛdēnatus videt ꝛsentire si nō appellat,vt.ā.de ap.l.hi qui ad ciuilia,ad scōm dicit q̄ verū est ſniam ℨ ius lata esse nullā quo ad partes si exꝓesso erroꝛe feratur ℨ leges ſz ex talib⁹ pluri bus sententijs colligit consensus ꝑpl̄i ꝛ ita velit in futurū ꝓ cōsue tudine seruari sic ꝛ als q̄ sibi nō ꝓdest.ff.de inoffi.te
24 stamen.l.posthumus.§.si quis exhis.Circa scōam q̄nes ꝛ an ex sententijs nō mādatis executioni inducatur cōsuetudo? videt q̄s non:q̄.l.j.ℨ.e.dicit in eodem genere cōtrouersiarum seruata sunt: si seruata ergo videtur ꝙ fuerant executioni mandata. in ℨuium videt.ff.e.l.nā imperator.vbi dicit rerum iudicatarū: nō dicit exe cutioni mādatarū.ꝛ q̄ dictum est ex consensu inducit consuetudo ꝛ qui nō appellat ℨsentit ergo sufficit solū ꝙ snie transiuerint in vigorē rei iudicate ſz non sint execute ipse rndet aut snia est ab solutoria q̄ executiōe nō indiget ꝛ tūc ex tali snia inducit ꝛsuetu do aut cōdemnatoria:ꝛ tūc nisi fit facta executio nō inducit ꝛsuetu do q̄ si nō exequat inducit ꝛiectura ℨuī sensus ꝑpl̄i ꝛ ita vī trāsire in dissensum.Jo.an.c.vlti.extra.e.tenet ℨuium dicens q̄s omis sio executiōis non est ex defectu iuris vel rōne dissensus ꝑpli ſz ex defectu partis,ad cuius iustātiā fieri dz executio ſm.l.a diuo pio. ff.de re iudi.vñ cū non reiret nisi nudū ministeriū executiōis vide tur inductus cōsensus ꝛ consuetudo arg.ff.q̄s q̄sq̄ iuris.l.iij.§.j. vbi sufficit ꝑtransse ꝛ si vsus nō sit sufficit ergo snia ſz nō sit execu tioni mādata,vt.ff.de penis.l.q̄ ad statū.ꝛ de iniusto testō.l.si q̄s exꝓsse dato.§.irritū.ibi ꝛ nō tūc cū cōsumpt⁹ ꝛc.nā ꝛ snia facit ali q̄d notoriū ex executione nō facta ex ꝓ cohabi.cler.c.vestra.ꝛ. c.fi.
25 †Queritur ipe Jo.an.nunq̄d in sententijs arbitror⁹ inducat ꝛsuetu do q̄s vī q̄ ad instar iudiciū ꝛc.vt.ff.de arbitris.l.in ℨuium.ā.de arbitris.l.j.dicit q̄s si sit talis snia que nō possit executioni man dari nō inducit ꝛsuetudo sed solum pena petitur.Hā cū ius etiā litigātes nō liget multomin⁹ alios etiā tacite,vt.ff. locati.l. q̄d ad certū.de bonis authoritate iud.poss.l.cū vnus.§.j.ꝛ de seruit.vrb. ꝓd.l.ij.§.qui habet.Si autem posset executioni mandari q̄ est q̄q̄z,vt.ā.de arbitris.l.cum antea.ꝛ extra de arbit.c.ꝓ tuos.tunc posset induci cōsuetudo q̄ est tāmen q̄s plures sint snie ꝙ in iudice cū iudex sit ꝑsona publica ꝛ ideo ex ei⁹ sententijs facili⁹ colli
26 git tacitus ꝛsensus populi ꝙ ex snia arbitri hoc tamen relinquit iudicis arbitrio vt ꝓdixi.† Quid si aliquis dīs in ciuitate vel castro tulit plures snias in ciuilibus ꝛ criminalib⁹ an ex his po terit allegare ex ꝛsuetud.ne sibi cōpetere merū imp̄ium ꝛ iur.scietio nē? dic q̄ nō nisi ꝓbet q̄s sicut dīs ipsas snias tulerit ꝛ ei vt dño paritū sit,vt.ff.q̄ quisq̄ iuris.l.j.§.fi.ꝛ no.plene ꝓ Jnn.ex de testi. spo.c.cum olim.ꝛ dic de hoc ꝓleni⁹ vt dixi.ā.de emā.l.berou.l.j.et de iurisd.om,iud.l.fi.Item nunquid per snias latas inter non sub ditos inducatur consuetudo.dicit idē Jo.q̄s si querat de consue
31 tudine inducenda circa iudiciarū ordinē induci pōt ꝛsuetudo ſz etiā ꝓ progationē cognoscat inter nō subditos.ff.de testi.l.iij.§.fi. quēad.testa.aperti.l.ij.§.j.ꝛ.ij.Si ꝛo querat de ꝛsuetudine indu cenda in territorio in quo sit causa diffinitio quo ad sic inducenda non inducitur consue.cum iudicari debeat fm cōsuetudinem par tium ꝓgantium vt fm cōsuetudinem ipsius loci vbi ius reddit, vt.ff.de cuic.l.si fundū.Si vero cognoscit iudex inter nō subditos attento loco domicilij rōne ti ℨt⁹ vel alio modo subditi sunt tūc per tales snias induci poterit cōsuetudo cū sit ꝑpius iudex nō cu rando vbi habeat domicilium,vt.ff.de offic.ꝑcū.l.iij.extra de fo
27 ro cōpe.c.vlti.ꝛ.e.ti.c.romana.§.Jhētes.lib.vj.Jo.and.†Sed ad huc vidi dubitari nunq̄d cuilibet iudi. snie diffinitiue sufficiat ad cōsuetudinē inducendā.ꝛ puto q̄d sic in cōfis ꝛ ꝑcmis in q bus ei⁹ iurisdictio extēdit vt si esset iudex notarior⁹ vel mercator⁹ ei⁹ bine snie coꝛ taciturnitate lōgo tpe seruate inter eos ꝛsuetudi nē inducet ꝛ idē in iudice municip̄i quo ad municipes.sic em dr i iure scripto q̄s porrigit ad illos tñ q̄ sunt de iurisdictiōe ℨuetu tū.ā.de sum.tri.l.j.ꝛ ad hoc.ā.de iurisd.om.au.l.pe.ꝛ fi.Et ꝓdictis itaq̄z ꝓz q̄ dicta est inter actus si cēm actus est solēnis ꝛ apt⁹ ad ꝛsuetudinē inducendā sufficit bin⁹.Si nō est solēnis vel apt⁹ ad eā inducendā requirit frequēs ꝛ hoc de ꝛsuetudine ſpāli loco.ū.
28 †Sed quālr poterit induci gñalis ꝛsuetudo in toto ꝑplo cū ho die sol⁹ princeps hoc facere pōt fm opi.quoꝛūdā vel ꝑpls ꝛ sena tus cū cōsensu p̄ncipis fm alios dico ꝙ eodē mō ꝛ esse⁹ actib⁹ eo rūdē inducet cōsuetudo gñalis ex actib⁹ p̄ncipis aptis ad ius cō stituendū sicut est ei⁹ ꝓceptū q̄s voluit eē legē lex erit,vt.ff.de cō sti.p̄ncipū.l.j.Si aūt voluerit q̄s esset solū decisio illi⁹ facti ꝛ bis ſ fecit ꝛ lōgo tpe sic seruatū est sine ℨdictione ꝛ ꝓ totū imperiū erit cōsuetudo gñalis. verbi gr̄a ad victoriā quā habuit de hostibus mād auit feriās vbiq̄z esse ꝓ octo dies vel carceratos vbiq̄z relaxa ri.Jdē fecit in scda victoria ꝛ ꝓ longū tps seruatū est sine cōtradi ctione ꝛ nō cōtrafactū pōt dici q̄s hec sit cōsuetudo gñalis ꝛ q̄s ex tali cōsuetudine etiā sine mādato p̄incipis aduenientibus tali⁹ casibus debēt ferie fieri ꝛ carcerati relaxari.Ex actib⁹ aūt ꝑpli vel senat⁹ cū hodie nō sit senat⁹ vel ꝑpls q̄ totū regat imperiū non vi derek posse ꝛsuetudo gñalis induci sed si esset fm opi.eoꝛ qui di cunt q̄s remansit eis potestas legis cōdende dici posset q̄s ex eoꝛ actib⁹ legitimis ꝛ aptis ad ꝛsuetudinē inducēdā posset induci cō suetudo gñalis posset etiā forte dici q̄s ex actib⁹ olim ꝑploꝛ ꝛ ma gistratuū ꝛ singulariū ꝑsonaꝛ tot⁹ imp̄ii ꝛduci posset ꝛsuetudo gñalis si ꝓ totū imperiū sic seruarek nō dico bis vel ter sed frequē ter ita q̄s colligi posset p̄incipē ꝛsentire eo q̄s nō ℨdicere. Sic au tem p̄inceps nō esset q̄ imp̄ii vacaret posset dici talē ꝛsuetudinē induci posse ex actib⁹ ꝑploꝛ magistratuū ꝛ singulariū ꝑsonaꝛ to tius imp̄ii si talis ꝛ tāta eēt ꝓpter qualitas ꝛ multitudo actuū que cōsuetudinē possent inducere p̄incipe sciente si p̄inceps esset ar.ff.de tuto.ꝛ cura.datis ab his.l.vbi absunt.Ry.de mat.ℬ verū puto nisi consuetudo esset contra ius p̄incipis vel imperij q̄ tūc imperio vacāte in eius p̄eiudiciū non posset ꝑscribi.vt extra de ꝑscrip.c.j.ꝛ dixi.ā.de ꝑscrip.lō.tpis.sup rubrica de hoc mēbro et qōne qualiter ꝛ ex quib⁹ actibus inducatur cōsuetudo not.per Jnno.extra.e.sup rubrica per cōposit.c.j. per Azo.in sum.eo.ℨ.ex quibus dicuescit.Jo.and.in dicto.c.vlti.dicit vinc. tenuisse cen
29 sue.tribus modis ꝓualidari.†Primo per ꝑscriptionē extra de cā posſ.ꝛ ꝓpte.c.cū ecclia.ꝛ.d.c.vlti.extra.e.dūmō sit ius ꝑscripti bile,vt ibi not.Scdo si obtētum est in contradictorio iudicio cum questio esset an esset consuetudo ꝛ iudex ꝓnūciauit esse consuetu dinem ꝛ non fuit appellatū q̄ hoc casu ſnia facit ius ar.ff.de iure iur.l.cum qui.ℨ.in popularib⁹.ita q̄ decetero nō ꝓponibit ꝓba ri cōsuetudinem sed ita esse ꝓnūciatū q̄ talis ſnia no inducit ꝙ tudinē ſz inducta declarat ar.ff.si ꝛuī.ven.l.si cui.ℨ.ſz si quaꝛat. Tertio ꝓ pactū vel cōsensum aduersariꝝ vt.ff.cōia ꝓd.l.vēditor.
30 ℨ.si cōstat.†Jtē querit qño colligam⁹ tacitū consensum ꝑpli exe pli gr̄a ponam⁹ de consuetudine q̄s ꝓmogenitus succedat in to tum vel q̄s antiquioꝛ in eccl̄a possit optare ꝑbendam vacantē,vt extra.e.cum in tua.lib.vj.dic q̄d inspiciemus cū succesſit ꝓmoge nitus quoꝛ q̄ erāt ꝓtes ꝛ sic postea successiue in alijs successioni bus ꝓmogenitoꝛ vt si sit maioꝛ pars ꝑpli tūc colligamus tacī tum ꝛsensum ꝙ ita noluerit in futurū ſuari.ꝛ idem dicā de caꝑlo ꝛ clero quo ad optionē ꝑbende,vt.ff.ad munic.l.ij.circa pūc.Et si obijcias illud esse verū vbi tacētes poterant impedire actum de quo queritur sed cū de ꝓmogenito logmur alij impedire nō po terant ergo ꝛc.vt extra de ꝓsump.c.nōne.ꝛ de reg.iur.l.ex⁹ ef⁹ vel le.rndet q̄ illud est verū cum de cōsensu necessario queritur ꝛ sta tim obligatorio.hic autem agitur de consensu complacentie qui etiam non statim sed ex cursu tp̄is obligat vel dic q̄d licet extranei nō haberent cām appellandi vt ſniam infringerēt poterant tñ de facto contradicere ne inducerē ꝛsuetudo si cut dicitur de patre si non vult haberi ꝓ cōsentiente dicitur de facto contradicere,vt
31 ff.de decur.l.spurii.§.pater.†Querit etiam an ꝓ erroneum cōsen sum inducat consuetudo puta credebat ꝑpls de iure antiquioꝛē in eccl̄a optare posse vel ꝓmogenitū in totū succedere debere et sic credētes longo tpe vī sunt ꝛ videt q̄s nō inducatur cōsuetudo q̄ erās nō cōsentit vt.ff.de iur.om.iur.l.si ꝓ erroꝛem.Jn ℨuō vi detur.ff.e.l.q̄s nō rōne.ꝛ ita tenet Jnno,extra.e.sup rubrica,dixe runt quidā consuetudinē induci q̄ ꝑpls de nō consensu facit con sensum ꝛ plus facit ℨ legē q̄a violat scientē ꝙ q ignoꝛat.ℨ.de ta bularijs.l.gñali.li.ꝛ extra de ꝛo.ab ep̄o.c.j.sed ꝑpls ex certa scie tia pōt tollere legē ꝛ ℨuī inducere ꝓ vsum sciēter trāsgrediendo ꝙ foꝛtius ignoꝛāter id agendo. Alij ℨ ꝓ dictā.l.si ꝑ erroꝛē.ꝛ q̄ re fert an ꝑpls velit tollere.l.an non,vt.ff.ad.l.fal.l.j.ℨ.fi legatarius. errans aūt non vī tollere,vt.ff.de inoffi.testa.l.mater.§.nec enim.
32 †Alij distinguūt iter erroꝛē facti ꝛ iuris vt erroꝛ facti nō inducat cōsuetudinē q̄z nō hz ꝛsensum,vt.d.l.si ꝑ erroꝛē.Scdo casu inducit est erroꝛ in iure naturali aut diuino aut ꝓsitiuo.Si naturali vel diuino non inducat ꝛsuetudo q̄z nec ex certa scia ꝑsset induci,vt d.c.vlti.extra.e.Si ꝓsitiuo vt in exēplis supꝛa ꝓsitis sic ꝓpter ra tiones.ā.inductas.Jac.ꝛ Pe.distinguūt aut talis ꝛsuetudo ꝑ ce roneū ꝛ sn̄ia inducta est ꝓeter legē aut ℨ legē.Si ꝛtra legē nō inducat cōsuetudo q̄ ꝙ fit ad defensionē legis vel ei⁹ ꝛseruan tiā eius ℨuium ꝓpari nō dz vñ si ꝑpls credēs sicēsse de iure obser uauit ergo legē tollere non vī ar.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.falsa.ℨ.fin.ā. de legi.l.q̄s fauoꝛe.Si ꝓeter legē refert aut errauit ꝑpls in cā im pulsiua aut fi.Primo casu inducit cōsuetudo.Scdo nō arguēdo ab vltima volūtate que.l.equipollet.vt in auf.de nup.ℨ.disponat. ꝛ.ff.de cōdi.ꝛ demon.l.cū tale.§.falsaꝝ.nec ob.q̄s dr errantē nō cō sentire q̄ verū est in eo in quo errat.ꝛ ió dicūt aduer encū q̄ qñq̄z q̄s errat circa actū qñq̄z circa cām actus.hic aūt ꝑpls nō errabat: vt in vsu actus illius sed in cā.ꝛ ideo in actū ℨsentit sed nō i cām vt.l.si ꝑ erroꝛē.ꝛ.xxix.q.j.ℨ.vñ si credēs libri⁹ tibi legatū ex cā le gati illū trado trāsfero dñium vt de cōdi.inde.per totū.ꝛ sic ex ꝑ dictis colligit duplicē erroꝛē seu erroneū cōsensum.l.facti ꝛ iuris.
33 †Jtē iuris duplex.ℨ.cū errat faciendo ℨ ius q̄s credit esse de iure, alius cū errat q̄ caret q̄ agit rōne vel cā vt de ꝛsuetudine ponē tis manū ad plaustrū de qua not.ℨ.e.l.j.in gl.j.de hoc etiā tangā.ℨ.
34 ver.ex predictis ita q̄z.ibi,item ſ.dm glo.dz esse nō erroꝛe.†Item quero an inducat ꝛsuetudo ꝓ ꝛsensus coactū.exemplū cū ꝓ maio rem partē ꝑpli duob⁹ exceptis vsitatū est q̄d ꝓmogenitus succe dat in totū q̄dā ꝓmogenit⁹ volens inducere cōpulit ipsos duos ꝛsentire ꝛ sic haberet ꝛsensus maioris partis ꝑpli an ꝓ bene it in
35 ducta ꝛsuetudo vī q̄s nō,vt.ā.ꝛ.ff.q̄s metus causa per totū.†Ec cōtra q̄ cōsuetudo per iudicia inducit,vt.ff.e.l.cū de ℨsuetudine. ꝛ.ℨ.e.l.j.ꝛ iudiciū reddit in iniuitū,vt.ff.de verb.obli.l.inter stipu lantē.§.j.ergo ꝛc.Pe.dicit aut illi de q̄oꝛ coactiōe agit fuerunt coacti ꝓ primarij aut ꝓ iudicē.Primo casu ꝛsen⁹ talis nō sufficit ꝑ preal.ꝛ.ff.qui ꝛ a qui.l.si ꝓpinatus.in pūn.Scdo casu refert aut fuerūt coacti a iudice ꝓ via iurisdictiōis ꝛ valet ꝛsensus talis ad cōsuetudinē inducendā vt.d.l.cum de consuetudine nec mirū q̄ coactus cōsensus est cōsensus,vt.ff.q̄s metus cau.l.si mulier.§.j. multo foꝛtius vbi coactio est licita ex iuris ordine ſz forte ex ini quitate iudicis sit illicita,vt.ā.de iust.ꝛ in l.pen.in fi.vel licet in iu dicio sit ꝛsensus coactus verum est quo ad illū coactū sed quo ad alios quibus placet ꝛ non ꝛtradicūt dr volūtari⁹ vel ſz sit coact⁹ tamē ex tpe sequēti coactio purgat.vt.ā.q̄s metus cā.l.ij.Si vero ꝓ iudicē vt ꝓuatū cogit idem ac si ꝓuatus cōpulisset.ℨ.de iure fisci.l.ꝓhibitū.ꝛ de metatis.l.denotū.Ratio diuersitatis q̄ cū iudex per modū iurisdictiōis quid disponit voluntas sua dicitur

Universidad de Deusto Biblioteca

volūtas partis, vt.ff.de euic.l.si ob cām.z extra de re iudi.c.qđ ad
35 cōsultationē ergo ꝛc.† Itē queritur an sine ℨdictione possit indu
ci cōsuetudo vt si ℨsuetudo sit ꝙ primo geniť succedat in totū vel
ꝙ antiqȝ: canonicus opter ꝛ nunq; fuit ℨdictum ꝛ vī qđ nō extra
de verb.sig.c.abbate.ff.e.l.cū de consuetudine.ꝛ.ſ.e.l.j. Jn ℨmum
videť esse qꝛ lex inducit sine ℨdictione vt.ff.de legi.l.j.ergo ꝛ ℨsue
tudo que eit ei similis, vt.d.l.de quib⁹.in fi. Jaco.de ra. dist'inguit
aut'apparet ꝙ p tale actū volunt cōsuetudinē inducere aut non.
℟e.hoc approbat dicit tñ qđ sine ℨdictione bñ inducit ℨsuet.nā
35 ℨsuetudo nō differt a lege nisi p tacitum ꝛ expressum, vt.l.de qb⁹.
in fi.ergo ꝛc.† Sꝫ si querař an consuetudo tali modo inducař vt
vtentes in futurū, ea vti teneantur dicit qđ nō nisi cōditio inter
uenerit ꝛ illi cōsenserint. tunc eīm incipit prescribi consuetudo con
tra obtēperantem, vt.ff.de seruit.ꝛ aqua.l.j.ꝛ.ñ.ꝛ nota.extra de cā
possel.ꝛ proprie.c.cum ecclia.ꝛ de verb.sig.c.abbate. Sed salua ei⁹
pace fi dicař cōsuetudo ex talibus actib⁹ inducta credo ea ligari
vtētes ipſis actibus ꝛ non vtētes cum ℨsuetudo cōiter oēs liget.
vt.ſ.dicetur. Itē qđ si qñꝫ pnunciatū est ꝙ consuetudine qñꝫ ℨ
dic aut plurib⁹ vicibus pnunciatū est ꝙ consuetudine aut plurib⁹
cōtra aut equalib⁹.si plurib⁹ vel equalibus pronunciatū est con
tra consuetudinē dicit ℍusl.de cu.ℨsue.non inducī cū inducatur
ex sentētijs ℨtinuatis sicut ꝛ in prescriptiōe regrit tps cōtinuuꝫ.
ff.de vsufca.l.ñ.ℨ.de pscri.lon.temp.l.lōgi.ꝛ ℨ fait opi.℟o.ff.e.l.cū
de ℨsuetudine.in gl.i.in fi.ꝛ ꝙ hoc facit.ff.de fundo instruc.l.ques
tū.ſ.ſi in eodē instřo.ꝛ in aut.quib.mod.nat.efficiunt sui.ſ.si qs
igit.ꝛ de triēte ꝛ semiſ.ſ, cōsideremus. Si aūt ꝙ cōsuetudine plu
ries iudicatū est intra tps legitimū interrumpit sicut pscriptio vt
38 ff.de vsufc.l.naturalr.† Si aūt cēt iā pscripta ꝛ cōpleta tūc ꝙ vnū
vel duos actus ℨtos nō interrumpit ar.ff.de pac.l.si vn⁹.ſ. sed si
pactū.de itinere actuꝫ priuato.l.j.ſ.fi.ꝛ.l.ñ.iū.ꝛ.nuꝫ.ꝛ ita tz ℍost.
ex.e.c.pe.ꝛ in sum.e.ſ.q cui.ꝛ Spe.de pscrip.ℱ.qđ si post ꝛ cōpo.cx
e.c.vlt.ꝛ gl.j.de reg.iur.l.nemo alieno.ſ.j.ꝛ.ſ.e.l.ñ. ad fi.gl.magne
pe.aūt dicit aut ppls cū iudicatū fuit ℨ cōsuetudinē nihil dixit et
tū nō est scripta cōsuetudo ēt ex vna sola pnūciatiōe ℨ eā ꝛ appel
latione ppl.intelligit regentes ppīm vt.ff.ad municip.l.qđ maior.
de cōdi.ꝛ demon.l.in municipib⁹.ꝛ de reg.iu.aliud.ſ.j. Sīlo contra
dixerūt dicētes iniꝫ pnūciatū ℨtra ℨsuetudinē cū per hoc ap
pareat ℨtinuatio tacite volūtatis nō interrūpēt cōsuetudo p con
trariā suam vt.ff.de leg.iij.l.fideicōmissa.ſ.ităſi qs certā. cū em̄ a
tacito ℨsensu, pcedat ℨsuetudo pz illos in primo ℨsensu ꝛ ppositō
pmanere ar.ff.de repudijs.l.ſi.ſ.ñ.℔o.and.ad hoc ēt facit qđ 81.ſ.
39 qualr probabit ℨsuetudo ver.sed pone qđ ℨstat.† Item querit si
ppls semel vel bis faciat ℨtra ℨsuetudinē an tollať ℨsuetudo. vī
qđ nō ar.dicte.l.nemo.ſ.tpalis.de reg.iur.ꝛ ita tz glo.ſ.e.l.ū. Dy.
dicit qđ si ppls vtať ℨ per errorē non tollit cōsuetudo vt.ē.de iur.
ꝛ fac.ignō.l.nō idcirco,ꝛ.d.l.si per errorē.ff.de iur.om.iu. Sī ex cer
ta scia tāc per binū actū ꝛ legitimi tpis cursum inducitur cōtra
ria cōsuetudo ꝛ alia tollit cū consuetudo sit lex vt.d.l.de quib⁹ ꝛc.
ē de em anc.lib.l.ſ.vñ sicut lex sequēs toilit pcedentē contrariā fic
ꝛ cōsuetudo.sed si semeꝫ tantū tunc cōsuetudo nō tollit qꝛ nec per
principis actū legi ℨtium tollit lex vt in aut.vt om.obe.iudi.pro
uin.ſ.arripiāt.ꝛ tñ in pťate principis est legē tollere ꝛ inducere. sic
ergo tz in pťate ppli sit cōsuetudinē inducere ꝛ tollere non tñ per
vnū simplicē actum ℨtum ipam tollit nisi expresse cōtraret ppīm
tollerꝛ voluisse. Jnspiciendū est ergo vtrū ille actus cōtrarius sit
sufficiens inducere cōsuetudinē prime ℨtam ꝛ tunc tollatur pria
alias non ar.ff.de acqui.pos.l.ℨtius.de pac.l.si vnus.ſ.pactus.de
solu.l.pīout quisqȝ.ꝛ de reg.iur.l.nihil tam naturale.ꝛ.l.fere qui
40 husc̄ꝫ.ꝛ ita pōt saluari glo.que est.j.e.l.ſi. ſm Dy.† Expdictis
itaqȝ colligi pōt qualis debeat esse ℨsuetudo qꝛ nō erronea nec p
errorē inducta vt.ē.probatū est. Itē debet esse cōis siue generalis
quo ad subditos sicut ꝛ lex vt.ff.de leg.l.iura.cū ipsa consuetudo
sit lex vt dictū est ꝛ.j.e.l.ſi.ꝛ dz esse super eo qđ cōiter oēs tenentur
seruare tz qñꝫ sit ad cōmodū vel incōmodū vnius tantū vt est cō
suetudo qđ antiquitor de aliqua parētela portet veritū militū vel
ppli ciuitatis vel cōputet in numero decurionū vel habeat primā
vocem in electionibus ꝛ similia nam sicut de talibus constituun
tur iura scripta ꝛ singularia vt.ff.de consti.princ.l.j.ℱ.plane.ita ꝛ
cōsuetudo dūmodo inducta sit eo modo quo debet. Itē qđ sit ro
borata tpe debito vt.ſ.proxima qōne dicē. Itē qđ sit rationabi
lis sicut ꝛ lex vt.iiij.di.erit autē lex.ꝛ habeat alias ℨditiones que
d.e.erit.de lege scripta dicunt.qđ aūt sit rōnabilis iudic.arbitrio
cōmittit vt dixi.ſ.circa fi.ver.Itē quero si ℨsuetudo sit in eccliaet
no.per Archi.de ℨsti.e.j.lib.vj.sc̄a col. Itē non obuians iuri di
uino vel naturali vel etiā positiuo sine iusta ratiōe vel causa. Nā
cū iusta rōnez causa bene pōt vt si esset ℨsuetudo qđ bānīti impu
ne occidank ℨ illud preceptū diuinū nō occides. vel qꝛ bona occi
dētis applicent heredi occisi ℨ illud preceptū diuinū nō cōcupi
sces rem primi tui ꝛ illud ius gētiū quo dūla sunt distincta vt.ff.
de iusti.ꝛ iure.l.ex hoc iure.vel quod liceat ciuibus inuito dño p
certo salario cedere lapides cōtra illud.ē.de seruit.l.per agrū.tales
eīm cōsuetudines rōne ꝛ iusta cā sunauf.ſ.vt hoies abstineāt a de
lictis vt colligit in ſſ. supra qđ liceat vnicuiq; sine iud.vim.l.j.ꝛ.ū.
de raptu vir.l.vnica.ē.finaūt ingenuā vel vt.pter vtilitatē cōem
aliqđ pcindicetur duo in cedēdo lapides vt.ff.cōia pred.l. vendi
tor.ſ.si cōstat ꝛ ar.ē.in qui.can.serui.p premio accipiunt libertā
41 tem.l.ū.† Si aūt consuetudo sine naturali rōne ꝛ iusta cā esset cō
tra ius diuinū vt put a ꝙ quilibet impune ꝛ sine cā possit dissolue
re mīimoniū ℨ illud diuinum quos deus coniunxit hō non sepa
ret, xxviij.q.ij.quos deus, vel qđ parentes sint in pťate filioꝝ cōtra
naturā ꝙ est.ff.de iusti.ꝛ iur.l.ij.ꝛ.ē.de pat.pote.per totum vel qđ
liceat mihi prohibere euntes p viā publicā vel similis nō valerent
qꝛ talis consuetudo rōne careret ꝛ dici posset potius corruptela vt
extra.e.c.vlti.vbi de hoc satis no.p ℍost.Jo.and.abbatē ꝛ alios
ꝛ plene dixi.C.de preci.impe.offe.l.quot. talis itaqꝫ cōsuetudo ir
rationabilis nulla tpis lōgitate firmař vt in aut.vt nulli iud.
ſ.j.rxvij.q.viij.c.flagitia.ꝛ optime dixi.viij.dist.quo iure in fi.ꝛ ibi
in gl.ꝛ.v.di.c.j.ꝛ sic pōt itelligi.ff.e.l.qđ nō rōne vt exponař.l.ℨ di
uinā naturalē vel positiuā rōnem.ꝛ qđ ibi subijcit sed ex errore ex
ponas.i. deuotione ꝛ sic accipit error.ē.de heret.ꝙ totū.nā qui nō
tz viā debitā errare dī.ℍost.tñ in dicto vlti.ꝛ vī sentire ꝙ statutū
qđ qs cōdēnet ꝙ homicidio in pecunia vel statutū non valeat.ita
etiā tz in sum.huius ti.ſ.iij.in fi.ꝛ allegabat capīm pe.extra.e.ff.
de pac.l.si vnus.ſ.pacta.ꝛ de mā.prin.ſ. oportet.de hoc ēt not.p
eum de offic.ord.c.dilectus.ꝛ de delictis puerorꝝ.c.ij. Itē dz esse nō
reprobata expresse a iure quia tunc nō valeret vt aut. cassa.ꝛ vti.
ꝛ dixi.ē.in solutione contrariorꝝ. Item debet esse non onerosa ec
clesijs vt extra.e.c.j. Item fm gꝰ.dz esse non erroꝛe sed ex certa scia
inducta qꝛ error est contrarius consensui ꝛ ℨsuetudo regrit ℨsen
sum. Sed de hoc dic vt plene dixi.ē.ver.itē queritur ēt an per erro
rem consensu hoc adiecto qđ si contra naturalē rōnē vel diuinam
42 etiā ex certa scientia esset inducta nō valeret vt predixi.† Si aūt
esset contra simplex ius positiuū puta ꝙ res mobilis non vsuca
peret triennio ſz qnquēnio tūc si esset error facti nō haberet in se
cōsensum vt.l.si ꝙ erroꝛē. ꝛ sic non esset ℨsuetudo fm quod sā ꝙ pdi
xi. Jn dubio tū presumeť ꝑpter diuturnitatē tpis sciam ꝛ non
erroꝛem ar.ē.de peti.here.l.si filius.ꝛ.ff.de vsuris.l. cū de in rē ver
so. Si aūt esset error ꝙ uis dicūt qđ nō nocet cū sit erroꝛ populi vel
decurionum qui hñt ptātem iuris constituendi ꝛ ideo eoꝝ erroꝛ ꝛ
obseruantia cōsuetudinē que est ius inducit vt.ff.de sup.lega.l.iij.
in fi.ꝛ maxime ꝑpter longam obseruantiam que inducit plum
ptionem scientie vt predixi. Item dz esse p consensum non coactū
a priuato sed spontaneū vt.ē.dixi. Itē dz esse firmata contradicto
iudicio ad hoc vt liget in futurū vt predixi. Itē dz esse nō interru
pta p ℨtos act⁹ vt predixi. Alie etiā comitātie ꝛ qualitates cons
tituentis ex pūcte curiosus lector posset reperire.† Vīle videa
mus ꝙ to tpe inducatur consuetudo valida. quidā qđ tāto tpe cu
ius initū memoria non existit vt no.in gl.d.l.de quib⁹. ꝛ p uitorū
opi.facit qꝛ iura de ℨsuetudine loquntia vtunť vocabulis. ex qbus
colligi vī ꝙ de lōgissima loquatur.nā lex de quibus vtiturverbo
inuiolata. Item dī vetus.ſ.de translatione m.l.an.l.j.ꝛ de diuersis
officijs.l.viros.ꝛ.l.fi.li.xū. aliqñ dī vetust.j.de pr.int.ſcho.l.fi.li.xij.
aliqñ dī vetusto more.ſ.de excusa munerū.l.maximaꝫ.ꝛ.ē.de test.
l.testamenta.ꝛ sic ex istis vocabulis videtur requiri tps cui⁹ me
moria non existat. talis eīm dī vetusta depositio pecunie.ſ.de the
sauris.l.vnica.ll.x.ꝛ pro hoc de cursu publico.l.pe.li.xij.ñ. de offi.
procon.l.obseruare.ſ.hoc etiam.ꝛ.l.si in aliam.de pollicit.l.impe
ratores.predictis tamē posset rīderi ꝙ ꝑpter predicta vocabula
non sequitur necessaria qđ exigatur tantū tpe⁹ sed lex ideo vtit dī
ctis vocabulis vt innuat ꝙ si longo tpe inducitur ℨsuetudo fo
rius inducitur longissimo ꝛ vetus. qñꝫ dicitur qđ non est nouū,
i. anni posteriores vt.ff.de vino tritico ꝛ oleo legato.l. vetus.ꝛ pro
hoc.ff.finium reg.l.in finalibus.ꝛ.ē.finium reg.l.ij.ꝛ verbum anti
quum simiſr qđ minori tpe sumiť vt.ē.si antiquior creditor per to
44 tum.† Item perpetuū multis modis sumit.ff.pro soc.l.ij.ꝛ instī.
de perpetuis ꝛ talibus act.ꝛ inueteratum similiter vt.ff.de edil.
edic.l.ſi.ꝛ de publica.ꝛ vec.l.ſi.ꝛ qđ nulla diuturnitas tpis requi
rať videret ad instar.l.cōis cui assimilať ℨsuetudo sed aliud in.l.
qꝛ princeps ꝛ ppls eā condit expresse ꝛ ita de eoꝝ consensu statim
constat ergo ꝛc.vt.ff.de verb.obli.l.continuus.ſ.j. consuetudo aūt
inducit ꝑ tacitū ℨsensum ꝛ ille colligit ex tpis diuturnitate ar.
ē.ad vell.si mulier.ꝛ sic pz qđ diuturnitas tpis requirit.vñ Joā.
ꝛ ℔zo ꝛ doctores cōiter tenēt qđ.x. anni sufficiāt vt no.d.l.de qui
bus, in glo.que incipit cuius nō existat memoria.ꝛ hic in gl.rubri
ce ꝛ per ℔zo.in sum.ſ.j.ꝛ instit.de iure naturali.ſ.ex non scripto.
Itē videť sentire Jnno.extra.e.c.cum dilectus. in gl.ſ.rationabi
lis ꝛ cōpost.e.tit.c.vlti.versic.sed querit quanto tpe ꝛ vide qđ per
eos ibi not. Alij dicūt qđ tāto tpe inducitur quāto prescriptio.ſ.
x.annoꝝ inter pñes ꝛ xx. inter absentes. Alij qđ aut est preter le
gem ꝛ als rōnabilis ꝛ tunc sufficit decēnū vt no.per Jo.an.extra
cod.c.

eo.c.vlt.lib.vj. Si aūt sit iuri ꝛ traria tūc requirať tps prescriptiōis
seu.xl.annoꝝ, vt extra.e.c.vlti.ꝛ ibi no.ꝛ de hoc etiā not.per ℍost.
in sum.e.ſ.ij.ꝛ in Spec.de prescri, ver.de consuetudine.ꝛ per Ar
chi.extra.e.c.cū in tua.lib.vj.do. Old.dicebat qđ cōsue.habet ma
ximā affinitatē cū prescriptione ꝛ ideo prescriptio aliqñ appellať
consue.vt.ff.de aqua plu.ar.l.j.in fi.ibi ℨsuetudinē longā ꝛc.qđ si
cut sic hz prescriptio in prescriptibilib⁹ sic cōsuetudo in habilib⁹ ad
cōsuetudinē vt.ē.de seruit.ꝛ aqua.l.ij.sed fi precedat titulus in p
scriptibilib⁹ sufficiūt decē anni inter pñtes et.xx. inter absentes vt
ē.de pscrip.long.tēp.per totū.si autem sine tit. requirit tps logissi
mū vt de prescrip.xxx.vel.xl.an.per totū.idē ergo sit in consuetudi
ne ꝛ hoc fm Oldr.quē etiā alij sequunť hoc adiecto qđ vbi dī de
tit.idē dicūt in quasi ti.i.iusto erroꝛe qui pro tit.habet vt.ff.pro le
gato.l.iij. Alijs vī qđ in prescriptione vel ℨsuetudine iurīū non
sit opus titulū allegare ꝙ quib⁹ facit ex de prescript.c.j.li.vj.ꝛ dic
vt ibi. Sed fm opi.istam quis erit titulus in ℨsuetudine ꝛ dic qđ
actus talis qui sit aptus ad cōsuetudinē inducendā de quib⁹ acti
bus ple dictū est.ē.vt diffinitiua sniа actus solēnis ppli vel decu
rionū quasi titulus erit snia interlocutoria que non hz tñ effectū
sicut diffinitiua ꝛ alij actus ppli ꝛ decurionū ꝛ qđ act⁹ iudiciari⁹
habeat loco tituli tz Dy.ꝛ allegabat.ff.de religiosis.l. at si qs.de
dā.infec.l.pretoris.de acq.pos.l.iuste.de regu.iur.l.qui actore. Si
ergo ℨsuetudo oriť ex ti.vel q̄ſi vel iusto erroꝛe sufficit longū tem
pus ꝛ sic posset intelligi opi. Jo.ꝛ ℔zo.ꝛ seq̄tiū. Si aūt inducať
sine titulo vt ex actis ℨtinuatis tūc regrať longissimū tps vel cui⁹
memoria non existat ꝛ ita intelligi posset alioꝝ opinio ꝛ iura per
eos allegata, posset etiam forte dici qđ hoc casu sufficeret tps. xxx.
an. sicut erit in ℨscriptione q̄ ti. caret vt de pscrip.xxx.an.l. si quis
emptiōis. qꝛ tale tps appellať longū. e.ti.cū notissimi. ſ. codē iure.
sed hoc nō vī pcedere qꝛ tpe eaꝫ legū nondū erat ipa prescriptio
xxx.an.ꝛ iō ad eū referre nō poterāt.ll.de ℨsuetudine loquētes po
terit aūt pbari memoriā nō extare vt colligi pōt ex.l. si arbiter. cū
ibi notatis.ff.de pb.ꝛ.d.l.j.ſ.fi.de aqua plu.ar. Itē qđ.ē.dixi cō
suetudie itroducta ex ti.vī q̄ſi sufficere decēnūiter pñtes ꝛ vicen
nij inter absentes reprobāt Od.Ja.Bal.Hyc.de mata.ꝛ alij do
ctores ꝛ dixit qđ tā inter pñtes ꝙ iter absentes sufficiat decēnij ꝛ
45 ℨ hīs maius tps hꝛ qꝛ pscriptio respicit iura singularia ꝛ repta est
in odiū negligentiū ꝛ magis negligēs est presens ꝙ absens ꝛ ideo
in pscriptione fit diffinctio tpis inter absentes ꝛ pñtes. Sed ℨsue
tudo qꝛ est ius dz esse gñalis ꝛ cōis vt i. ꝑcedentib⁹ dixi tū quesi
tū fuit qualis debeat esse ℨsuetudo ꝛ ꝓbat.ff.de legib⁹.l.j. tū di
cit lex est cōe ꝓceptū ꝛ.e.ti.l.iura.vñ cū nō ℨsurgat ex negligen
tia sed ex tacito ℨsensu equalr ligare dz tam absentes ꝙ pñtes et
sic vtrobiq; sufficiet tps. x. an. ar.ē. de tēp. in inte. resti. petē. l. fi. de
pscrip. lon. temp. que pro liberta. l. ij. ficut ꝛ leges scripte vnifor mi
ter ligāt oēs vt.ē.de legi.l.leges.ꝛ de iudeis.l.iudei romano. vñ hz
ℨminores prescriptiōes alie non currāt vt.ē.in qui. can. in inte.
resti. nō est necessaria. l. si ab isto tñ cursu tpis ex quo introducitur
cōsuetudo etiā minores nō sunt exempti cum nō inducať contra
singulos singulariter sed ℨ vniuersitatē vniuersaliter. ꝛ hoc etiā
hz Jo.an.in lec.sua extra.e.c.vlt.est ꝛ alia rō qꝛ in prescriptionib⁹
longi tpis requirit ignorantia ꝛ bona fides vt.ē.de prescrip. lon.
temp.l.ij.ꝛ per totū. Jn ℨsuetudine aut sciētia ꝛ quodāmodo ma
la fides.ſ.qđ populus sciat se vti ℨ lege alias erraret ꝛ consuetu
do induceretur vt.ff.e.l.qđ nō ratione.ꝛ supra dixi vbi quesiui an
ex erroneo ℨsensu inducať ꝛc. Et an ℨsuetudo debeat esse prescri
pta ꝛ in quib⁹ prescribi non possit vide per Jnno. extra eo. super
rubrica ꝛ dicā.j. in quo differant consuetudo ꝛ pscriptio. Sed cō
46 tra ꝓdicta vī qꝛ in pscribēda seruitute q̄ nō hz ℨtinuā cām requi
ritur tps cuius nō extet memoria vt.ff.de seruit.l.seruitutes ſz con
suetudo non hz continuam cām non vī sufficere minus tempus.
Sed rīdeo in prescriptione alius est prescribens ꝛ alius contra
quem prescribitur qꝛ nemo ℨ seipsum pscribit vt.ff. de vsufc.l.se
quitur.ſ.lana.ꝛ prescribenti acquiritur ꝛ ei ℨ quē prescribiť piu
dicatur ꝛ non requiritur bona fides pscribētis lōga pscriptione
ꝛ difficillius est permissa prescriptio ꝙ consuetudo qꝛ in consuedi
ne prescribens ꝛ cui prescribitur idē sunt. ſ. ipsa vniuersitas siue
ppls qui ꝑ talē modum ius cōsuetudinariū sibi constituit inter
subiectos tantū ꝛ ideo facilius ꝛ minori tpe admittitur consue
tudo ꝙ prescriptio. Hyc.de mat. Sed qōcunq; tps requirať, que
ro qñ incipiat hoc tempus currere. qdam qđ a primo actu ꝑ quē
cōsensus appet. sicut em̄ in aliis pscriptionibus a tpe quo inchoa
ta est possessio currit actus prescriptibilis vt extra de cā poss.c.cū
ecclia. de elec.c.romana, de censi.c.olim fit. Alij quod tūc sit oīs a
ctus inducende ℨsuetudinis ꝛ in ista cōsummatus ꝛ perfectus et
allegant.ff.de admi.tu.l.ita aūt.in princ.c.cum si. cū em̄ diuturni
tatē tpis roboretur consuetudo vt.ff.e.l.sed ea.ꝛ.l.ergo ꝛ exigitur
ppli cōsensus ꝛ diuturna populi cōprobatio vt.d.ſ.ex nō scripto
ibi mores diuturno consensu vtentium cōprobati ꝛ eynico actu
non videat ppls consentire ergo tps incipiet currere demū cū tot
actus interuenerint ꝙ inferāt ꝛ arguant tacitū ppli cōsensum nō
dico qđ inducāt cōsuetudinē cōiter teneret qđ tps currere incipiat
ex primo actu vt ex illo inchoato ꝛ reiterato cū diuturnitate tem
pozis insurgat ℨsuetudo. ꝛ hāc opi. posť multa ꝑ eū recitata circa
hoc Jo.an.in.d.c.vlt.in lec.sua ꝛ ad hoc facit qđ dicā.j. ver. qua
47 liter ℨsuetudo ꝑbetur.† Ex predictis pz ꝙ ℨsuetudo ꝛ pscriptio
differūt. ꝛ de ℨ bñ no.ex.e.c.vlt.ꝛ vlt.gl.ꝛ ibi ēt ꝑ ℔o.ꝛ in sum.e.ſ.
ſi.ℱ.extra summā. dicit ℍy.ꝙ si ex hz prescriptio ad cōsuetudi
nē sicut disponēs ad dispositū. actus em̄ repetiť ꝙ ℨsuetudo vo
cať est disposita ℨtinuatio tpis.l.diffinitī quā prescriptionē voca
mus est disponēs. Cōp.alia dr̄iam assignat.d.c.vlt.in fi.extra.e.et
idē dicit Spec.de pscrip.ſ.j.ℱ.ſz q̄ est dr̄ia. ℜe.ꝛ abbas dicūt qđ
differūt sicut ℨ firmās ꝛ cōfirmatū. ℨ firmat eiū prescriptio consue
tudinē.d.Ol.dicebat qđ cōsuetudo est inductio iuris noui qđ nō
erat. prescriptio aūt est acgsitio iuris qđ erat penes alium. Alij dī
cūt ꝙ differūt qꝛ ℨsuetudo fuit iducta añ ius scriptū ſz pscriptio
p ius scriptū ꝛ allegāt ex de pscri.c.sctō.ꝛ.c.vigilāti. Itē qꝛ ℨsue
tudo multos hz effectus interptandi cōdendi ꝛ abrogādi. alios
etiā de quib⁹.ℨ. subijcia prescriptio vnū tm̄.ſ. derogādi pscribendi
negligentib⁹.ꝛ sc̄m eos in ℨsuetudine non requiritur titulus in
pscriptiōe sic ꝛ bona fides per dictum Jo.an.de ho hr̄.d.c.vlti. et
ſz canonistē ibidem teneant qđ consuetudo dz esse rōnabilis ꝛ ꝑ
scripta dicentes qđ vbicunq; requirit tractus tpis est prescriptio.
pe.tñ dicit qđ consuetudo no prescribitur qm̄ opz qđ illud qđ pre
scribitur fit ius dispositū non disponēs vñ si irem longo tpe ꝙ via
publica cū ibi non sit ius dispositū nō prescribereť vt.ff.de via pu
blic.l.viā.ꝛ qđ dicitur qđ in cōsuetudine diuturnitas tpis requiri
tur ꝛ ideo pscribitur falsum est fm eum qꝛ nihil est ibi qđ possit
prescribi qꝛ nō est ius formatū. ꝛ ideo pscribi non pōt ꝛ appella
ret ius formatū. i. ius dispositū vt dīnum erat ipa pignoris ꝛ sīla q̄
prescribunť vt in tit.de prescri.pz vnde dicit qđ nesciūt in hoc qđ
dicāt canoniste ꝛ sequaces. Quid dicemus? aduertendū est ꝙ in
qbusdā partib⁹ sunt nobiles priuilegiati qꝛ possint collectas im
ponere subditis cū efficiunt milites vel matriāt filias altero istoꝝ
casuū nobilis volebat collectā imponere dicūt subditi ꝙ nō pōt
qꝛ nunq; fuit eis imposita ꝙ predecessores suos dicit dñs non cu
ro quia consuetudo est qđ istis casibus nobiles collectant subdi
tos replicant subditi qđ nunquam isto iure vsus est ꝛ ideo vti nō
pōt hz alij nobiles vtanť. querit quid iuris. dic ꝙ aut ille qđ ius qđ
hñt nobiles est eis q̄ſti per consuetudinem ꝛ tunc pōt subditos
48 collectare aut ꝑ pscriptionē ꝛ nō potest, ratio diuersitatis est † qꝛ
consuetudo ligat cōsentientes ꝛ dissentientes dūmō maior ꝑs ppli
consentiat. ꝛ ideo dixi. ē. in descriptiōibus consuetudinis ℨsensu
ppli vel maioris ptis. sufficit ℨ maiorē ptē ℨsentire. vt ēt alios nō
consentientes liget. at prescriptio est solum ex consensu prescri
tis ꝛ contra quem prescribit ꝛ alijs non nocet vt.ff.de vsufc.l. na
turalr. Sed qđo scietur vtrū ius sit questiū ꝙ consuetudinē vel ꝑ
scriptionē? dic qđ consuetudo est ius dispones. pscriptio est que
acquirit ius dispositū vt predixi. ſz istud nō declarat questionem et
ideo ipse pe. dicit aut illi nobiles acquisiuerunt ius collectandi ℨ
quēlibet singulr ꝛ tunc ꝙ prescriptionē est ius q̄ſti aut nō singlr
sed cōiter ℨ oēs ꝛ tunc ꝙ cōsuetudinē ꝛ istud apparet si inspiciať
vnde consuetudo ꝛ prescriptio causantur nā prescriptio cātur ex
negligētia non petentis vel non resistentis ꝛ animo singuli acqui
rentis ꝛ sic fi cōsensus vnius vel plurium interueniat non ꝑiudi
cat alijs vt predictum est. Consuetudo aūt causať ex consensu po
puli vel maioris partis ꝛ ideo ligat ēt ignorātes non tanq̄ singu
los ſz tanq̄ vniuersitatē qꝛ consuetudo cōcernit oēs ꝛ ideo si con
suetudine introducatur qđ primogenitus succedat in totum, nō
omnes primo geniti succedent ꝛ hoc innuit glo. magna circa me
dium que est in.l. de quibus. ff.e. sed si introduceretur qđ primoge
nitus talis vici puta sancti Jo. succedat in totum licet maior ꝑs
in hoc ℨsenserit non ꝓiudicat alijs nec eos ligat. sed ℨ eos bene
posset prescribi. Dicendum est ergo in qōne ꝓfati nobilis qđ si
ipse collectam subditis imponendo allegat ius vniuersale et hec
sit nedū virtute illius potest eos collectare. ſz si ius singulare pu
ta ꝙ ille ꝛ ille sit collectat⁹ ſz in illis ℨsenserit maior ꝑs nō est cō
suetudo quo ad alios nec ꝓiudicat eis ſz est prescriptio ℨ certas
psonas ꝛ ad alios non extendiť fm pe.ꝛ Cy. Hunc videamus in
quo differāt ius scriptum ꝛ ℨsuetudo. Itē statutū ꝛ ℨsuetudo ab
49 vsu ꝛ stylo.† Circa primum ℨsiderāda est ꝙdruplex cā. ſ. materia
lis formalis efficiens ꝛ finalis ꝛ in his conueniunt consuetudo ꝛ
ius scriptum nam consuetudo. l. imitatur vt. d. ſ. ex non rescripto.
instītu. de iure naturali ꝛ.j.eo.l.fin. Sicut autem lex ciuilis vel ca
nonica debet esse iusta ꝛ honesta ꝛ possibilis quo ad materiā. Itē
certa ꝛ clara quo ad formā vt. iiij. di. erit aūt lex ex de ℨsti. c. fi. ꝛ in
aut. de testis impfectis. ſ. nos igitur sic cōsuetudo nā incerta ob
scura ꝛ impossibilis non valeret fm ℍo. qui hoc notat extra. e. c. fi.
in fi. conueniunt etiā ex parte causę efficientis, ille enim potest con
suetudinem qui legē ꝛ q non potest legē inducere nec consuetudi

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem vt supius dictū est et sic cōuenit in cā efficiēti affirmatiue et negatiue, ex quo ꝑz qđ laici circa clericos non ꝓt cōsuetudinē inducere nec econuerso in his que non spectāt spāliter ad iudicium eccl̄e, de hoc, ff. di. eccl̄ia. z. c. catholica. Itē cōueniunt in cā si, sicut nā lex ad bonum publicū et cōem vtilitatē inducit vt d. c. erit aūt lex. tiū. di. z fit ad informationē moꝝ vt. e. dist. c. facte sunt aūt leges ad humanos actus regulariter imperando vetādo ꝓmittēdo z puniēdo vt. ff. e. l. virtutis. z. tiū. dist. c. ois. sic z cōsuetudo, multos etiā casus specifice in qb⁹ parificat 2suetudo legi notat Arc.
50 ff. di. c. in his. in prin. † Quantū ad aliud in quo differant lex canon z cōsuetudo dicūt gdā qđ differūt per scriptū z non scriptū. vt. d. ff. er nō scripto. z. ff. e. l. imo de ꝙ dixi. ā. in descriptiomb⁹ z no. p Ly. et dixi. ā. de legi. l. j. Hyc. tū mata. tz qđ consuetudo bene pōt reduci in scriptis ad memoriā nō ꝓpterea dī ius scriptū sicut nec Ꝛctus dī i scriptis cū scriptura sit ad memoriā. ā. de fide instr. l. Ꝛctus. z sic dicit factū fuisse de 2suetudine feudoꝝ z Ly. dicit se idē vidisse in 2suetudinibus vibis rome. Sed cum 2suetudo habeat introduci ꝓ tacitū 2sensum ppli si ppls ordinet qđ reducat in scriptis ex tūc vī esse lex z nō 2suetudo z ideo dt qđ si cōsuetudines feudoꝝ cōsensu unpatoꝝ fuerūt in scriptis redacte non debēt dici cōsuetudines sed leges. Sed dato qđ sit 2suetudo in scriptis redacta nō video ꝙre nō remaneat 2suetudo cū ꝓus esset inducta z firmata tacito cōsensu vt. ff. de act. z obli. l. quot. Ly. vñ vī qđ agens er ea habeat electionē vtrū velit agere ex ea tanꝙ cōsuetudine vel tanꝙ lege erꝓssa per. d. l. quoties. Iz illa loquaꝝ vbi vtrūq; auxiliū est ordinariū z simul 2currēs. z ideo dicit Ly. merito succubuisse quendā aduocatū arminen⁹. qui ꝓponere debuerat cōdi. ex statuto qđ ꝓius fuerat Iz esset consuetudine firmatū. Quid si ḡs ꝓponat libellū ficticgo cōdi. ex lege municipali, cū sup hoc sit statutuz z 2suetudo? dic qđ nō admittat nā exprimere dt quo iure ficut dī de agēte ex cōsilio Balli. z. l. velleia. vt. l. gallus. ſ. sed si filiꝰ. ff. de li be. z posthu. z hoc hic Iz Ly. licet lati⁹ se extēdat circa primā qōnē. Alij licet fateaūt requiri scriptura ad ꝺ vt lex z canō deducat in notitiā vt. ā. de leg. l. humanū qđ nō est i 2suetudine vt. d. l. imo ff. e. nō tñ differūt lex z 2suetudo ꝓ scriptū z nō scriptū cū non sint de substātia legis vel 2suetudinis vt prędixi sed differūt ꝓ tacitū
51 z exꝓssum. † In quo aūt cōueniāt z differāt statutū z 2suetudo. vī idē dicendū qđ dictū est de lege z 2suetudine cū statutū sit lex municipalis vt. l. oēs ppli. de iudi. z iur. z ió deriuus fuit aduocatus prędict⁹ q cū deberet intētare cōdi. ex lege municipali formauit sup 2suetudine vt dicit Ja. de ra. et de hoc. j. dī ver. quo aūt ꝓbata cōsuetudine &c. et fm hoc si vera esset gl. posita. j. de decre. de cu. sup rubrica lib. x. ſ. qđ statutū fieri posset sup eo solum cui pōt pactū derogari vel renunciari sup eo etiā tñ posset induci 2suetudo. sed illa gl. cōiter reꝓbat vt dixi. ā. de fideiu. l. fi. z no. per gl. ff.
52 de re. iur. l. necꝫ pign⁹. ſ. primato z. † In quo differūt cōsuetudo z statꝰ de statꝰ. ꝓprie sump. o vocabulo nihil habēt legiste sed canonite i. nīt extra de ꝛmatiōe vtili vel inutili. c. pe. de falsis. c. ꝙ graui. Imꝓpriete tū. l. ꝓo vltia volūtate habet. ā. de sacrosan. ec. l. j. ibi liber sit statꝰ z inquantū accipit ꝓ stillicidio hr. ff. qđad. seru. amit. l. fi stillicidiū. vī ergo qđ statꝰ ꝓprie sumptꝰ nō differat a 2suetudine per ꝓcal. c. ꝙ grauī. vbi qđ ꝓius vocaūt 2suetudinē postea vocat statū. Pet. de bel. perti. dicebat qđ statꝰ est ius non scriptū vsibus itroductū ab vno statū. z in hoc differt a cōsuetudine q̄ est vsus cōis ppli sed statꝰ vnⁱ⁹ iudi. vel ꝓtōris. z sic fm eū statꝰ est qđ ꝓ vsum statū a iudice terminata est lex puta qđ in causis. xx. lolidoꝝ nō offerak libell⁹. iste eñ statꝰ declarat aut. nisi breuiores. ā. de sen. quo ad forū illius iudicis nō quo ad alios. ego aūt puto qđ statꝰ sit 2suetudo vel vsus in scribēdo tñ sicut dicimus statꝰ curie romane sic he circa rescripta vt ꝓbant dicte decretales z ꝺ forte a statꝰ quo scribitur in tabulis. Usus aūt moꝝ z 2suetudo idē sunt fm quosdā vt dixi. ā. in descriptionibus 2suetudinis ver. tertio quero. Ja. de ra. tenet qđ vsus z moꝝ differunt a 2suetudine sicut cā z effectus, sed hoc nō placet Pe. q. vsus nō est cā cōsuetudinis sed tacitⁱ⁹ 2sensus ppli de quo q. non cōstat nisi per vsum ꝺ 2suetudo vsu z moribus itroducta, differūt ergo fm eū q. cōsuetudo soluat ius factū vñ qđ dicat 2suetudinis vsus quelongeui exponit. i. introducte ꝓ vsum longeuū similis exꝓsitio extra de accu. c. euidētia. z de eo qui fur. ordi. su
53 sce. c. j. † Restat videre vñ dicat 2suetudo z vñ ortum habuerit. ꝺ aūt 2suetudo fm Ji. q. est in cōi vsu vt. j. di. 2suetudo. i fi. vel fm Jo. an. c. vlt. extra. e. ꝺ a consuo cōsuis q. consuti mores. i. simul suti. ex quib⁹ resultat consuetudo ipsam inducunt z sic cōformat vtroq; modo etimologie vocabuli quam sequi debemus vt. ff. fi cert. pet. l. ij. ſ. appellata. extra de ꝓben. cum fcīm in prin. z aut.
54 de defen. ciui. in prin. † Oritū aūt habuit post ius naturale ex quo ceperunt hoies simul viuere qđ ex eo tꝑe factū creditur ex quo
55 Cayn ciuitatē edificauit gen. iij. c. qđ ꝓsequere vt. vj. di. c. fi. † Sz quo ꝓponatur consuetudo in iudicio? Jo. an. d. c. vlti. dicit ꝓponi in modum actionis personalis vel realis vel in modū officij iudicis z in modum exceptionis. Exemplū de personali null⁹ cogitur rem suā vēdere 2suetudo hz qđ qs teneat lapidicinas suas vendere certo ꝓtio si tales vendere nolēt agitur ℨ eos cōdictione er cōsuetudine ꝙ cum ex consuetudine actio cōpetat nec fit cautum quo genere actionis agatur, agetur cōdictione ex cōsuetudine ar. ff. de cond. ex lege. l. vnica de reali ist exemplū de ꝓmogenito q̄ succedat in totum. aget enim peti. here. que est realis vt. ff. de peti. here. l. sed z si lege comi. ſ. pe. nec dicitur hic cōdictio ex 2suetudine qz cum realis competat dño vt. ff. de rei ven. l. in rē actio et mediāte consuetudine dñiū habeat z sic, ꝑter dñiū actiōis in rē aut intentabit peti. here. q. mediante consuetudine est heres inslidū aut rei ven. z est sile q. Iz lex cōm. effectū ꝑbeat tñ agit ure legis. rū. tabularū vt. ff. de testa. l. lege cornel. Ꝺē dicunt quidā in ꝑsonalibus vt agat act. ex eo Ꝛctu sicut dī in iuramento qñ iurat formiter vt. ff. de iureiur. l. si duo patroni. ſ. si quis z dixi. ā. de iureiur. l. actori, breuiter ergo dic aut cōsuetudo cadit i spēm vel forꝺmam alicuius cōtract⁹ z agitur actione ex eo Ꝛctu recipiente forꝺmam a cōsuetudine, aut nō. z tunc agit act. ex cōsuetudine et est statutum cōdictione ex statuto. Ly. per iudicis offiū ꝓponit vbi consuetudo illud induceret vt si ex consuetudine darek restitutio lesorsqzad. xxx. an. tūc eñ maior. xxv. an. z minor. xxx. lesus pereret restitui offō iudicis ꝓposita 2suetudine vt. ff. de mino. l. qđ si minor. ſ. fi. per except. ꝓponit pone hz consuetudo qđ venditor non teneat de moribus vel vitijs si emptor agat de vitijs ꝓponeret con suetudo ℨ eñ ꝓ modū excep. ad hoc. ff. de pact. l. pacisci. z extra de cle. cōiug. c. Joannes. z hoc placet licet quidam simplr dicāt ex cōsuetudine vel statuto agi solū condictione ex lege per dictā. l. vnicam. de condic. ex lege quod ex eo reꝓbatur qz consuetudo z lex sint iura distincta cū consuetudo sit similis legi vt. ff. e. l. diuturna ergo non idem qz nihil est id cui simile est vt. ff. de ꝓbati. l. qđ nerua. cum ergo sint diuersa ex eis oriri debent actiones diuerse z qz consuetudo est ius non scriptū ergo ex ea nō oritur actio eadē cū iure scripto arg. ā. de fer. l. an nullo nec vz etiam qđ dicūt alij agi actione in factū nā edicta ꝓtōris, sunt iura vt. ff. de iusti. z iur. l. ius autem z. l. nā z ipsum sed vbi ex edicto ꝓtōris agitur datur actio in factum z nō cōdictio ex lege vt insti. de iure dictis. ſ. fi. z. ff. nau. cau. stab. l. iiij. ſ. ij. ergo cum 2su tudo z statutū dici possint edictum dicūt dari actionē in factū sed sicut dictū est. ā. edictū z consuetudo sunt diuersa ergo ex eis diuersa oritur actio. &c. Canonis te breuiter de hoc seexpediunt narrando. ſ. consuetudinē z cōclu dendo ex narratis scīm 2suetudinem fieri debere vel per consuetudinem fieri nō debere z de hoc in Spec. de consuetudine in ꝑc.
56 † Sed an in libello sit opus exꝓmere z hoc peto ꝓpter consuetudinem? vī ꝙ nō. qz cōsuetudo fiūs est legi sed qui agit ex lege non hz necesse, ꝓponere legē ex ℨ agit vt. ā. de edēdo. l. edita. vbi de hoc ergo &c. doctores tenēt ℨiū qz leges sunt certe z scripte vt. ff. de ꝓba. l. ab ea ꝑte. ā. de iuris z fac. igno. l. ij. Consuetudines autē sunt facti z incerte vt extra de cōsti. c. j. li. vj. z. d. l. ij. ergo in libello ꝓponēda. Ja. de ra. dicebat qđ vbi esset notoria vt est in anglia z frācia qđ primogenitus succedat in totum tunc nō sit opus in libello ꝓponi ar. ff. de act. empt. l. j. in fi. Pe. aūt dicit nulla cogi consuetudinē in libello, ꝓponere qz consuetudo non est medium immediatum ad conclusionē sed ex quo, ꝓponitur sufficiēs immediatū ad conclusionem non est necesse ꝓponi mediatuz puta si agitur rei ven. sufficit qđ dicam medium licet non dicam ex quo tit. si tamen immediatū per negationem fiat dubium oportebit tunc ꝓbari ꝓ illud mediatū. ſ. per titulū. sic in ꝓpōsito sufficit ꝓponere ius cō petēs ex 2suetudine z si illud neget, ꝑbare 2suetudinē. Jo. an. Sz an agēs ex 2suetudine hoc exꝓsso si nō ꝓbat cōsuetudinē ꝓbabat tñ sup hoc esse statutū cimtatis debeat obtinere. dicēdū est Iz doctores vltramōtani circa ꝺ satis certēt qđ debeat succūbere vt ā. dixi. ver. in quo 2uenīāt z differāt statu. z 2suetudo: qz alia actio oritr ex statuto, z alia ex 2suetudine vt prędictum est. z agēs ex vna cā exꝓssa z, ꝑbans aliā succūbit. ff. de except. rei iudi. l. z an eadē. ſ. actiones z. l. si ex testō. z extra de re iudi. c. abbate li. vj. nā fm peri ta iudex Iz iudicare vt. ff. cōi diui. l. vt fund⁹. z. ā. de fideicō. liber. l. fi. fiet tamen absolutio solum ab inepta petitiōe vt. ff. de pact. do. l. bebi⁹. si messor falsuz modū dixerit. l. j. z ibi no. z ex de iudi. c. exa minata. videamus an cōsuetudo debeat ꝓbari. doctores cōiter dicunt quod sic z ꝓ hoc extra. e. c. cum dilectus. ad finem de offi. Archi. c. fi. ff. e. cum de cōsuetudine. j. e. l. j. z ibi in gloss. ij. z in aut. de vsu. nauti. per totuz z ꝓ Host. in sum. c. ſ. quis ꝓbare debeat nec ob. ff. de ꝓba. l. ab ea parte quia ibi loquit in iure scripto qđ ꝓbatione non indiget ius autem non scriptum qđ ex facto oritur z consistit vt extra de consti. c. j. lib. vj. ꝓbari debet z de hoc
57 per Host. in sum. e. ſ. quis debeat z. ſ. fe. de hoc et hñ dixi. ā. de ꝓba. super rubrica vltra principiū. † Qualiter ergo ꝓbabitur? dic ꝙ ꝓ testes vel instrumenta vel alios modos legitimos ꝓbādi vt si ꝓbet actus legitimos interuenisse ex quibus dixi consuetudinē introduci z legitimo tꝑe vel si, ꝓbet cōtradicto iudicio ꝓbatū esse fore

fore cōsuetudinē vt. ff. e. l. cū de 2suetudie ꝓ hoc eñ nō inducit cō suetudo sz inducta, ꝓbat sic vt alias dī. qđ sñia nō facit qđ dñm sz declarat vt. ff. de rei ven. l. ex diuerso z pōt dici qđ sñia lata sup 2suetudine faciat ius iter oēs sicut z in alijs popularib⁹ iudi. nisi de puaricatione doceret vt. ff. de iureiur. l. cū qui. ſ. in popularib⁹. z ita tenebat do. Ꝺ. de fano z hoc innuit glo. hic sup rubrica i fi. z Alzo in sum. e. Ꝺē si, ꝑbet ꝓ cōsuetudinē qđ libelli ꝙrimoniales cōtra eā sepe dati sunt reiecti ꝓ hoc etiā non inducit cōsuetudo sz inducta, ꝑbat z sic innuit gl. hic sup rub. z Bz. in sum. e. Ꝺē etiā si alijs modis cōstaret iudici 2suetudinē ee notoriā Iz libelli querimoniarū dati reiecti nō forēt, ꝑbat etiā ꝓ scriptura Iz non sit necessaria in 2suetudine tñ si facta eēt authoritate publica ad memoriā cōsuetudinis z dubiū et⁹ tollendū fidē faceret de 2suetudine nec ꝓpterea esset ius scriptū vt. ā. dixi z factū fuisse dixi de 2suetu. feudo. tunc eñ qñ est sic notoria iudici sine aliqua alia ꝓbatione eam seruare dz z fm eam ꝓnunciare qz notoria ꝓbatione non indigeret vt no. ā. q z aduersus quos. l. j. z ex de coha. cler. z mu. c. nā. z. c. fi. maxime qñ cōsuetudo esset circa ordinatiōes cāz q̄ quotidie tractant z ignorari puersantes in eis nō dīt vt. ff. de orī. iur. l. ij. ſ. seruj⁹. z pōt esse exēplū si sit 2suetudo qđ in causis criminalibus vel aliqb⁹ alijs summarie ꝓcedat vel dieb⁹ feriatis vel ēt tpe quadragesimali sicut q̄ si vit ꝙ Ꝛ. l. quadraginta. ā. de ferijs. Sz qđ si nō, ꝑbaret cōsuetudo inducta esse fm ꝑdictos modos nec ēt longo tpe sed allegat z dī esse cōsuetudo vel notoriū est qđ cōiter sic eit seruatūz seruat, nunqđ sufficiat? dic aut querit an ea q̄ sunt fm talē obseruantiā teneāt nō obstante qđ in eis nō fit seruata solēnitas iuris cōis. aut querit an ea q̄ fieri debēt in futurū sic fint fiēda fm talē 2suetudinē sine obseruantia. primo casu credo qđ ꝓterita teneāt ar. l. barbarius. ff. de offic. ꝓto, cū sua materia z plene tetigi. ā. de sen. z interlo. om. iudic. l. ij. q̄tum ad futura distinguit. Aut talis 2suetudo est circa ordinē ꝓcessus cāe puta qđ ꝓcu. ret de calūnia absente ꝓcipali vel litis cōte, nō fiat i causis. c. solidoꝝ vel. j. z silib⁹? z tūc puto sufficere qz in talib⁹ que sunt ad cāe ꝑparationē sufficit semiplena ꝓbatio vt. ff. ad exhib. l. ij. ſ. ibidem qz actus 2sequētes ꝑbāt titulū z obligationē ꝓcesisse. ff. de vsur. l. cū de in rem verso. z ꝓ hoc. d. l. barbarius. Si aūt eēt ad causę diffinitionē. Aut est ad ius inducēdū sup eo de q̄ non est ius scriptū vt i feudis z valet. Aut ad cozrigēdū qđ est scriptū vt qđ dos nō reddat vxori sol. ma. vel qđ femina nō succedat cū masculo ab intestato z tūc 2suetudo dz plene ꝑbari nec sufficit ꝑbare cōem obseruantiā qz illa sola nō facit ius 2suetudinariū vt ex supiore ꝑz. Aut est inducta ad interꝓtandū qđ dubiū est vel supplendū qđ est defectiuū vt. ſ. plenius dicā z tūc sufficit ꝑbare cōem obseruantiā Iz nō ꝓbent alia sufficiētia ad cōsuetudinē inducēdā qz ista nō est inducere Iz inductā declarare, z ió cū minori solēnitate admittit vt dicit lex in simili. ff. de test. l. heredes palā. ſ. j. Hyc. de ma
58 ta. † Sed quero qūo ꝓdeunt testes z qd est opus qđ ꝺeponāt, dicunt iuriste cōiter qđ ꝓdeunt sicut in alijs causis. ſ. parte citata z iuramento ꝓfessito z cū alijs solēnitatib⁹ que requirunt in testibus ꝓducendis Iz aliqbus videat qđ recipiat ex offō iudi. ad eius informationē etiā partibus absentib⁹ vt ficut se informat de iure scripto legēdo in libris ꝓbus absentib⁹ sic faciat in 2suetudine que iuri scripto equiparat vt. l. de quibus. vñ Pe. voles huic opinioni fauere dicebat qđ est quoddā ius dispositū qđ parti inheret z cōpetit z ibi seruat ordo iuris circa receptionē testiuz. Est z ius disponens z illud aut scriptū aut nō scriptum z in vtroq; iudex se informat equaliter in scripto in libris studendo. Ju non scripto testes recipiendo z scīm qđ inuenit ꝓnunciando. z ꝓ hoc extra de rescrip. c. ab exēcato. z de ap. c. si a iudice. li. vj. Itē dicit qđ licet in petitionibus ea que ꝓponunt ad cōclusionem plene ꝑbent. in his tñ que non sic 2clusionē ꝓcipaliter respiciūt sufficit semiplena ꝓbatio verbi gra: dico domiū tuā debere seruitutē domui mee, satis est etiā si nō ꝓbē dñum domus mee, dum tñ ꝓbem me esse in pos. z seruit. deberi qz iudicato de seruit. non per hoc iudicatur de dño domus vt. ff. de excep. rei iudic. l. sed si ante. ponit etiam exemplū in agente fam. herc. qui ex cōsequēti dicit se dñm partis here di. tñ sufficit si ꝓbet se possidere vt. ff. fam. her. l. si ergo. ꝓmogenitus petat hereditatem totam ratione cōsuetudinis sufficit secūdum eū in hoc semiplena ꝓbatio. Cōis tamen opinio est in contrariū. ſ. qđ allegās consuetudinē eam plene teneatur ꝓbare vt dixi. multa eñ obijci possent per partē contra ꝑsonas testiū z dicta que iudex ad sui informationem ex officio recipiendo ignora
59 ret. † Qualiter autem ꝑponere debeant testes, Host. in sum. e. ſ. qualiter ponit quatuor modos quos supra in effectu tetigi. Alzo in summa licet obscure, tangit triplicem modum. vnus est qđ ꝺes ponat semp sic esse sine 2tradictione seruatū. Scōs qđ ꝺeponat li bellos querimoniarū fore reiectos. tertius sic esse obtentū 2tradicto iudicio. Exemplū pōt poni: cōsuetudo est qđ habēs domos ex vtroq; latere possit facere pōtes sup via publica vel porticū quod non licet de iure vt. ff. de fluminibus. l. fi. ne quid in fluminе publi
co. l. ij. ſ. tractatum contra illum qui faciebat vicinus dedit libellus: reiectus fuit. ex hoc colligitur tacitus consensus populi z perinde est ac si iudicatū esset 2suetudinem ita esse. ad hoc. ff. de neg. l. si nauarem. ſ. si quocunqz scḋo riso. Et de vltimo dicit Alzo. si vn⁹ allegabat in iudicio consue, alter negabat iudicatū fuit sic esse cō suetudinem vt. ff. e. l. cum de consuetudine. Sed Ja. Bal. hos modos non approbat qz res inter alios acta &c. z qz tales act⁹ posset interuenire sine cōsensu populi vel maioris partis. dñs Ꝺ. de fano z Hyc. de mat. z glo. hic sup rubrica tenent opin. Alzo. qz hoc non est cōsue. inducere sed inductam ꝓbare vt. d. l. ex diuerso de rei vē. z qz hic sñia facit ius inter oēs sicut i alijs popularib⁹ vt. ā. dixi. Jac. de ra. z Pe. tenent sñiam dñi Jac. Bal. per eius rationes. Alij dicunt qđ testes ꝺeponent qđ sic est consuetudo. sed cum etiā peritissimi discordent quid sit consuetudo vt ex superioribus patet fatuus esset testis qui sic ꝺeponeret z anceps subiret periurium vt. ff. de in ītē iur. l. videam⁹. Itē testis dz ꝺeponere factum z non ius z sic debet ꝺeponere in facto in quo cōsistit cōsuetudo nō de ipsa cōsuetudine, vī tñ ꝙ si testes ꝺeponerent cōsuetudinem esse z qđ tot z tales actus interuenerunt ex quibus colligi posset tacitus 2sensus populi vel maioris partis qđ sufficeret sicut dī. de fama. ff. de testi. l. iij. ſ. eiusdē, cuius ꝓbatio videtur similis ꝓbationi consuetudinis z idem in ꝓbatione filiationis puta qz vicinis scientibus &c. vt. ā. de nup. l. si vicinis. z. l. filiū de his
60 qui sunt sui vel alieni iuris fm Jo. an. † testes debēt ꝑbare triaꝝsum populi, vsus frequentiā: z tꝑis diuturnitatem cū ex istis inducaf cōsuetudo vt ꝓbatum est. ā. nisi ex vnico actu colligi posset cōsensus illius qui pōt inducere consuetudinē qđ tñ nō facile cōtingit, ponam⁹ in practica: in ciuitate sunt mille hoies habiles ad consuetudinē inducendā testis inductus ad consuetudinē ꝓbandā ꝙ ꝓmogenit⁹ in totū succedat dicit qđ sic vidit iudicari inter tales fratres centū ꝑsentib⁹ z vidit idē iter alios fratres trescentum ꝑsentib⁹ z idem tertio trecentū ꝑsentibus z sic est ꝓbatus cōsensus maioris ꝑtis populi hoc tñ nō fateor vt. j. subiūcta. Quaret vltra scīm ei iudex de tꝑe testes dicēt de decēnio z sic ꝓbata erit consuetudo fm eum. Si autem vnus testis deponeret se vidisse aliqbus ꝑsentibus alius alijs ꝑnibus: tūc singulares essent et varij et diuersi et sic non ꝑbarent Iz quidā dicāt contra ꝓ ea q̄ no. in gl. ff. de testi. l. ob carmē. in fi. z de ꝓb. l. fi arbiter. Pe. ēt dicit eos singulares z discordes in facto z ad cōtraria rūdent qz ibi testes concordabant in substantia negotij licet ab alio audierit vnus quā alter z concor, tñ in auditu z non extare memoriā. z in gloss. l. ob carmē silr cōcordabant in facto z id in quo diuersificabāt non erat factū de quo agebatur nec substantia facti sed circūstātie et de hoc satis no. ꝓ Ly. j. e. l. ij. fm Pet. z Jac. de ra. sed licet lati⁹ se extendat effectus est qđ prędixi. Sed iſta practica nō vī procedere. si eñ ꝓtim⁹ actus fuit centū pūtib⁹ scḋs trecētū z tertij silr trecētis, nō sequit ex hoc qđ maior ps mille cōsenserit qz in scḋis potuerūt esse admixti multi ex primis z tertijs multi ex primis z secūdis z sic nō haberet maior pars q̄ requirit ad 2suetudinē inducendā vt dictū est sicut in statutis z alijs actib⁹ vniuersitatū requirit maior ps duaꝝ partiū ꝑsentiū vt. ff. qđ cuiusqz vniuer. l. nulli z. l. plane z de decre. ab ordine faciē. l. iij. z no. extra de elec. lz. i fi. z consentire debent vt vniuersitas non vt singuli vt no. d. l. nulli de reg. iur. l. aliud. ſ. refertur. z extra de consti. c. cum oēs. z sic videtur qđ in vnoquoqz actu requiratur consensus maioris ptis z ꝙ 2sentiat vt populus seu vniuersitas tacite nōvt singuli. hoc tñ vltimi minus durū vī qz sic eēt necesse eos simul vniuersaliter cōuenire z 2sentire z sic eēt cōsensus exꝓssus z nō tacit⁹ vnde puto qđ ad 2suetudinē inducendā sufficiat 2sensus ppli vel maioris ptis tacitus siue vniuersalr siue singulr 2sentiat alias vix induceret vnq̄ aliq̄ 2suetudo z ió si antiquior canonic⁹ optauit cōsentiēte ꝙ z capitulo z iterū alius optauit eis patientibus liz ad illam patientiā capitulariter nō conuenerit inducta sit cōsuetudo si legitimo tꝑe hoc seruatū sit z ita credo intelligi decretalē vlt. extra. c. lib. vj. Sed quid si constat maiorē partem ppli cōsensisse qđ primo genitus succedat in totū sed testes ꝺeponut aliquos fratres ℨiū fecisse z equaliter diuisisse hereditatē inter, se an ꝓ hoc erit interrupta 2suetudo? qđ recurrūt ad gl. q̄ est. ff. de reg. iur. l. nemo alieno noie. ſ. j. q̄ distiguit an 2suetudo sit ꝓscripta an nō qđ gl. approbāt Hyc. canoniste. Jac. z Pet. eā reꝓbāt dicētes qđ 2suetudo sicut z statutū inducit ex 2sensu maioris partis ppli nec differūt nisi ꝓ tacitū z exꝓssum vt ꝓdictū est z. ꝑbat in. l. de quib⁹ in fi. sed si maior ps ppli faciat statutū Iz aliqui dissentiant minimi nus valet statutum ergo sic erit in consuetudine z ꝓ hoc. ff. ad municipa. l. qđ maior. z ad gl. rident qđ male dicit z quod consuetudo non ꝓscribitur qz est ius disponens vt dixi. ā. versi. ex predictis pz quod consuetudo z ꝓscriptio differunt. Alij moderniores dicunt aut illud in quo maior pars populi consensit est ꝓpter legem vt in consuetudinib⁹ feudoꝝ z tūc ℨdictio aliquoꝝ nihil facit, aut est contra legē z tūc sic vt in aut. de defen. ciui. circa finem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

thi nullo reluctante ꝛc. Sz salua pace reprobantiū glo. nō bñ dicūt q; glo. loquit qñ maior pars ppli fecit 3 consuetudinē: ꝛ ideo dicit qđ si 2suetudo erat 2summata pfecta ꝛ firmata qđ tales actus 3rij nō nocēt qđ est intelligendū nisi eēnt tot ꝛ tales q̄ sufficerent ad 3tiam 2suetudinē inducēdā. Si aūt non esset 2summata ꝛ pfecta tūc actus ppli 3rij vel maioris ptis bene nocerent ꝛ consuetudinē interrūperent. vñ si qō formeꝭ de dissensu vel 3rijs actibus aliquoꝝ singulariū qui 2suetudinē inducere nō poterāt, bona est opinio Jaco. ꝛ pe. nec 3tium dicit glos. predicta. Si autem qō fiat de 3rijs actibus ꝛ dissensu maioris partis ppli tūc interrupta esset 2suetudo vt dixi. ꝛ fic intelligat gl. pdicta. ꝛ ad hoc facit qđ dixi. ŝ. e. ver. item quid si qñq; pnunciati est p̄o consuetudine quādoq; contra ꝛ versi. seq. ꝛ de hoc etiam not. p Jo. and. d. c. vlt.

61 extra eo. † Qualiter aūt pbata cōsuetudine in iudicio pudicem terminet parū instādū est qz satis ptz ex gōne. ŝ. posita qūo in iudicio deducat qz snia dz esse petitioni 2sonis vt extra de symo. c. 3z heli. ꝛ de accusa. qualr ꝛ qñ scdo. Agamus nūc de virtute ꝛ effectu consuetudinis glo. in. d. ſ. er non scripto instit. de iure naturali ponit tres ꝓtutes ꝛ. ſ. e. l. vlt. Host. in sum. e. ſ. fi. ponit quinq;. ꝛ dñs Ryc. similr ponit quinq; vez qz inducit ius cōfirmat supplet interrūpit interpretat ꝛ corrigit. Inducit ius nouū in his que non sunt in iure tractata vt in feudis ꝛ tūc seruat cōsuetudo, ꝛ rō consuetudinis in casib⁹ sibus vt. ſ. e. l. ſ. ff. e. l. de quib⁹. Itē 2suetudo 2firmat ius scriptū qñ cōcordat cū eo vt. ſ. eo. l. fi. ibi imitat et retinet ꝛ hoc ēt trahit ad similia. Sz nō taz ex eo qđ est cōsuetudo q̄ ex eo qđ est lex vt. ff. e. l. non pñt. ꝛ iō talis effectus 2suetudinis supuacuus vł ar. ff. de ver. obl. l. qui bis. Itē supplet vt. ff. e. diutur na scām vltimā expositionē vt in exēplo ibi posito de locatiōe domoꝝ vbi cōsuetudo supplet qđ pensio certis terminis soluat ꝛ b cōsuetudo etiā in similib⁹ seruat vt si nō esse pensio cōstituta in pecunia sed in frumēto ꝛ sic nō esse locatio sz Jctus innominat⁹ tū dicendi esset fm cōsuetudinē eisdē terminis talē pensionē soluendā ar. ff. de prescrip. verb. l. naturalis. ſ. pe. Itē interpretat ius dubiū vt in exēplis positis. ff. eod. l. minime ꝛ maxime in exēplo. l. dos a patre profecta. ŝ. de iure do. ꝛ in hoc etiā seruak consuetudo in similibus vt qđ ibi interpretat cōsuetudo in dote que profecta est a patre intelligat ꝛ in ea que pcessit ab auo ar. ff. de iure do. l. p fectitia, in pnc. Ultimo corrigit legē vt. d. l. de quibus no. ſ. e. l. ij. ꝛ ŝ. dixi. Sed nunqd tunc trahet ad similia: dic q; non vt. ff. eo. l. qs vero. ꝛ. l. qs non rōne vt exponat ibi qđ nō rōne, i. 3ius scriptum ꝛ erroꝛe 3 deuiatione. ꝛ qđ dicit in alijs similib⁹ exponak id est in

62 suis casib⁹ seruek sed ad similia nō trahak fm Ryc. † Alij dicūt octo esse virtutes cōsuetudinis. ſ. interpretandi corrigēdi abrogādi legē supplēdi psumptionē inducēdi adiudicādi habilitādi iurisdictionē dādi ꝛ inhabilitādi. Sed si sic specifice loquamur multo plures virtutes ei⁹ colligi possunt vt colligi pōt ex notatis p Jno. extra eo. super rubrica † vbi dicit qđ semper consuetudo preindicat iuri in eo qđ quis non ordinetur nisi a suo prelato. xxiij. q. j. c. pudenda. Itē in electione extra de elec. ꝛ, cum ecclesia vulterana. Item vt alij clerici preter canonicos admittantur ad electionem extra de causa pos. cum ecclesia sutrina. Quod filij sacerdotū Grecoꝝ licet de iure eligi possunt in epos non eligank si consuetudo repugnet extra de cler. coniug. cum olim. Item ꝓpter consuetudinem cogunk aliqui eligere de alia ecclesia vt extra. e. cum dilect⁹. ꝛ de verbor. signific. c. abbate. Item abbates ex consuetudine sine consensu capituli conferūt pbendas extra de his que fiunt a prelato sine cōsensu capituli. c. ea noscitur. Item in baptismo seruak consuetudo. de consec. dis. iiij. de terna. Itē in matrimonio de cognatione ab vroribus separari per subtractionē beneficioꝝ. lxxxiij. di. c. quoꝛundā. hec ibi per Jnno. ꝛ de virtute etiā cōsuetudinis tangit per eū. eo. ti. c. ex parte. in pnc. Itē 2suetudo facit authenticū instrm qđ alias nō esset ex de side instru. c. cū dilectus. ꝛ ibi in glo. ꝛ dixi supra de nouo. C. cōponēdo. ſ. quib⁹ sup verbo, ex hoc oritur. Itē transfert possessionē sine traditione. vt ex eo. c. ij. ꝛ ibi not. p Ber. Jnno. ꝛ cōpost. Host. ponit alios effectus 2suetudinis qz dat iurisdictionē voluntariā ꝛ contentiosam. ŝ. de emā. l. i. j. ꝛ ibi dixi de diuersis officijs. l. viros. lib. xij. ꝛ ibi no. de fozo cōpe. c. cum contingat. ꝛ ibi de hoc de offō ordi. irrefragabili. Et psonā inhabilē ad iudicandū ꝛ arbitrandū facit habilē ex de arbi. c. dilecti. valet etiā in canonica portiōe. ex de sepult. c. certificari. In ieiunijs lxxvj. dist. vtinā. In perceptione beneficij ꝛ administratiōe victualium extra de cōstit. cū oēs de cle. egro. c. j. de cōcel. preben. c. ex pte. Item consuetudo operat qđ suffragiū patris prodest filio ꝛ econuerso vt. ff. qđ cuiusq; vniuer. l. item eoꝝ. in pnin. nisi lex municipij vel perpetua 2suetudo prohibeat vt ibidē. Item valet consuetudo qđ dñi pdioꝝ ꝛ nō cōductores subeāt onera annonarum. ff. de admi. tu. l. fine herede. ſ. lucius. Item valet in casu posito. ff. qđ vi aut clā. l. iij. ſ. non tantū. ver. plane. Item circa immunitates attenditur consuetudo. ff. de iure immunita. l. semper. ſ. legē. Item 3z consuetudo vt scriptū cōtra 2suetudinē loci nō valeat. C. de peti. bo. iubla. l. j. circa mediū lib. x. Itē valet 2suetudo in testis hoim

64 vt. ŝ. de testa. l. fi. † Itē circa aggregandos militie ꝛ circa iurisdictionem ampliandā vz cōsuetudo. j. de exacto. tributo. l. missi opinatores circa mediū lib. x. Itē in auro coronario ad cuius 3tributionē nemo cōpellit nisi ex consuetudine. j. de auro co. l. j. li. x. Itē in cautionibus interponēdis in cō tractibus vt. ff. de euic. l. si fund⁹. Itē in declarādis vltimis volūtatib⁹ vt. ff. de fundo instru. l. cū de lautonis. ſ. afinā. de le. j. si seruus plurium. ſ. fi. ꝛ de testamentis. l. heredes palā. ſ. sed si notam. Itē declarat voluntates vluentium vt. ff. de pig. act. l. vel vniuersoꝝ. Itē dat formam solutioni pensionis ŝ. locati. l. edem ꝛ vectigalis. ff. de publica. l. si publican⁹. ꝛ. l. i. citatio. ſ. earū. ꝛ de pollicita. l. imperatores. ꝛ ex de ꝛ. sig. sup quibusdā. Itē in decimis vt no, per Host. in sum. de decimis. ſ. sed nū quid lōga 2suetudo. Itē dat formā solnēde pensionis p pascuis ꝛ saltibus rei pūuate ꝛ publice. ſ. de pascuis publicis. l. j. in fi. ii. ꝛ. Item eum qui ex cōsuetudine habet peritiā medicādi inter medicos recepimus. ŝ. de epis. ꝛ cler. l. parabolani. ꝛ inter iudices. ŝ. de iudi. l. certi. Item dat formā inspiciendi ventrē. ff. de ven. inspic. l. j. ſ. fi. Item dat formā brutis animalibus ꝛ volatilib⁹ vt instit. de rerum diui. ſ. pauonum. Item facit esse delictū qđ alias sui natura delictum non esset. ſ. de extraor. crimi. l. sacculariū. ſ. sunt quedā ꝛ econtra nō esse delictū q̄ alias esset sui natura delictū vt not. per Arch. lxiij. di. q. i sancta. Item in alio in auk. de sanc. epis. ſ. p consuetu. Item dat formā edificijs vt. ŝ. de edi. priuatis. l. j. in fi. ꝛ. ff. de serui. vrb. pre. l. qui luminibus. Itē deducit rē priuatam ad vsum cōem vt. ff. cōia pre. l. vēditor. ſ. fi ꝛ ſtat. Item facit vnā rem accessoriā alteri⁹ vt. ff. de vsufruc. l. ite si fundi. ſ. fi. Itē consuetudo dat

65 alij priuilegium vt. ŝ. de epis. ꝛ cler. oīa priuilegia. † Itē consuetudo principis ꝛ pape inducit ius cōe vt. ŝ. de epis. aud. l. iij. ꝛ. ff. de supel. leg. l. iij. ꝛ ibi in glo. Itē 2suetudo dat formā ꝛtractibus, vt ff. de edili edic. l. qđ si nolit. ſ. qui assidua. Item attenditur in albo scribēdo. ff. de albo scri. l. j. Itē inducit annuā pstā. viij. q. ij. c. cōstus. in fi. ꝛ no. xviij. q. ij. c. j. Itē inducit obligationē vt. ŝ. de fidei cō. l. j. qđ tū intellige vt ibi no. ꝛ dixi ꝛ p̄o hoc. ff. de vsuris. l. qui se misses. ꝛ. l. cū quidā. ſ. fi. Idem ꝛ de hoc an inducat obligationem vel nō no. extra. e. c. j. de testi. c. peruenit. j. q. j. c. nullus epūs. ꝛ de operi. lib. l. operis ꝛ dixi. ŝ. de pac. l. si certis annis. de istis etiam virtutibus consuetudinis tangit in glo. extra. e. c. vlti. ꝛ ibi per Jo. an. ꝛ tetigi ēt. ŝ. eo. in pnin. ꝛ isti effectus cōsuetudinis respiciūt qđ est merum factum ꝛ ius vt. ſ. circa fi. dicetur. Alios etiam effectus et virtutes studiosus lector poterit repire. Et fm ipsum Jo. and. d. c. vlt. distinguit aut 2suetudo est super negotijs quib⁹ nō vtimur iure scripto vt feudis ꝛ tunc seruak consue. p̄o lege vt. d. l. de quibus ꝛ. l. ſe. ꝛ. ſ. di. c. i his. Aut est de his quib⁹ vtimur iure scripto naturali vel positiuo: ꝛ tunc aut expresse approbatur a lege et seruatur vt. d. l. fine herede. ſ. lucius. ꝛ de admi. tu. ꝛ quod cuiusq; vniuer. l. item eoꝝ scdo rūso. Aut expresse reprobatur a iure ꝛ non seruatur vt. ŝ. de vsur. l. eos. de fur. auk. nauigia, cum si. Si nec approbatur nec reprobatur expresse. Aut est scām legem ꝛ valet ꝛ lex corroborat vt. ſ. e. l. fi. ff. e. l. cum de nono. Aut est p̄ter legē et tūc etiā valet vt. ff. e. l. diuturna. Aut est contra legem ꝛ tunc aut caret ratione ꝛ non valet vt. ff. e. l. quod non ratione in auk. vt nulli iud. ſ. j. viij. distinc. mala ꝛ. c. veritate ꝛ. c. seq. ꝛ. ir. distinc. sane quippe. Aut ratione fulcitur ꝛ tunc aut est fm ius aut p̄ter ius et valet vt predixi aut contra ius diuinū morale cōsistens in preceptis vel prohibitionibus ꝛ tunc non valet vt extra. e. c. fi. in pn. ꝛ ibi no. et vj. di. c. his ita. ꝛ cū de consuetudine que rōne fulcit loquamur nō videbatur necesse hoc exprimere qz consuetudo q̄ est 3 tale ius diuinū non fulcitur rōne sed caret. Aut est 3 ius diuinū cerimoniale vel sacramēntale ꝛ tunc cōtra. l. illius iuris valet 2suetudo. vj. d. c. j. ꝛ. fi. de purificatione post partum. c. j. ꝛ de hoc vide qđ not. per Jnno. extra. e. super rubrica in fi. Multi etiā casus spāles in qbus

66 non valet 2suetudo no. per Ber. extra. e. c. cū inter nos. † Si ꝛo est contra ius naturale vel gentiū, dicunt doctores qđ non valet nisi cū cā ꝛ qñ in ea versāt vtilitas publica ꝛ sic intelligak. ff. cōia pdi. l. si venditor. ſ. si constat. ꝛ p̄o hoc, xxxij. q. vij. c. flagitia. ꝛ facit qđ no. ŝ. si contra ius vel vtili. pub. l. fi. ꝛ de hoc. ix. di. in pnin. viij. dist. que contra mores ꝛ qđ no. per Jnn. ꝛ cōpost. extra de ſti. c. quein ecclesiarum. Si autem contra ius positiuū, dicunt legiste aut consuetudo precedit legem ꝛ tollitur a lege vt. ŝ. ne fideiuſ. dot. dentur. l. j. qui admit. ad bo. pos. possunt. l. qnicūq;. ꝛ sic intelligunt. l. iij. ſ. diuus. ff. de sepul. vio. ꝛ hoc forte dici posset in consuetudine generali. Si eñ esset cōsuetudo spālis personarum alias illa non tollitur per. l. sequentē nisi expresse dicat dūmodo ipa cōsuetudo sit rationabilis vt extra de cōsti. c. j. lib. vj. ꝛ ad. ſ. diuus. rūde vt ibi no. per Cardinalē ꝛ Jo. an. Quidā tū cōtrariū dicūt per. l. iubem⁹. ŝ. de testa. vbi de hoc dixi ꝛ plene. e. ti. l. fi. Si vero 2suetudo sequak legē aut est gñalis introducta p eum qui habet ptātem legē generalē 2dendi ꝛ tunc tollit legē vt. ff. eo. l. de qb⁹. ſ. inueterata. xj dis.

nolite.

nolite. ꝛ. c. p alā est. ꝛ de couse. di. j. c. basilicas. ꝛ ptz exēplū extra de rescrip. c. nouerali. l. 80 rūso. ꝛ ibi no. in fi. pe. gl. ꝛ. c. ti. c. ex pte. iū. ꝛ de hoc satis dixi supra in solutione 3tioꝛ. Aut est 2suetudo particularis ꝛ valet in illo loco arg. dicte. l. de quibus. in fi. ꝛ sic loqk. ſ. e. l. ij. xij. di. sic ſ. tā. ꝛ. c. nouit, xj. di. 2suetudinis, qđ verū est iure canonico si sit prescripta alꝭ nō vt. d. c. vlt. extra eo. ꝛ p hoc de re. iu. l. nemo. ſ. tpalis. ꝛ ibi in gl. ꝛ de hoc dixi supra in ſtitle quātō tpe inducak ꝛ in solutione 3tioꝛ ver. op. qđ ler. p 2suetudine ꝛ versic. sequētibus. ꝛ de hoc no. per Jo. an. d. c. vlti. extra eo. hec vera nisi esset erronea vt. ff. eo. l. qđ nō rōne, qđ tū nō videt posse pcedere in consuetudine gñali inducta p principē vel populū romanū qz nō

67 est verisimile eos errare qz eoꝛ erroꝛ cōmunis facit ius vt. l. barba rius. Pet. fñ dicit † q; quicunq; populus sit non pōt inducere cō suetudinē legi contrariā etiā localiter, nā ius expressuꝫ diuidit i. vj. partes vt instit. de iure naturali. ſ. 2stat. ꝛ p̄ter illa erāt edicta prorum que in ciuitate romana faciebat pretoꝛ ꝛ illa ptātes legis nō habebāt nā cū imperatoꝛ dicto. ſ. 2stat. de alijs dicit habere vim legis de edic. p̄toꝛ hoc non dicit vt patet ibi ꝛ eo. ti. ſ. pretoꝛ. et iō cum pretoꝛ voluit inducere aliq̄s contrariū legi non facit legē 3z vtile remedium dedit vt in bo. pos. ꝛ similib⁹ sic fuit olim qđ populus romanus legē facere potuit ꝛ tunc potuit etiā cōsuetudinē legi contrariā inducere sed hodie non potest ꝓpter potestatē quā trāstulit in principē: ergo nec consuetudinē generalē potest inducere. spālem vero sic sicut ꝛ quilibet alius populus de hoc dixi supra ex quoꝝ actibus inducatur ꝛ supra de legi. l. fi. de hoc dixi. ꝛ. e. l. ij. ꝛ p̄o hoc in lombarda qualiter iudices iudicare debeāt. l. placuit, dicit etiā qđ princeps nō inducit cōsuetudinē generalē 3z potius dicendū est ſtylus ab vno hoie ſtylās qđ lex vocat vsum imperatoris vt. d. l. iij. in fi. ff. de supel. le. Unde dicit q; barones Frācie dicunt nolumus iudicare scām cōsuetudinē terre nre sed scām vsum curie regis, dicit ergo qđ populus potest inducere consuetudinē scām legē vel ꝓter legē vt in feudis ꝛ sic intelligit. l. oēs populi. de iust. ꝛ iur. sed consuetudinē vel statutū 3tia legi cōi facere nō pōt scām eum de hoc satis dixi supra de offi. pfec. pretoꝛ. l. formā alias nomā. nō ob. lex de quibus qꝛ loquit de tpe illo quo penes populū fuit ptās legis condende qđ hodie non est sed soluz apud principē ꝛ sic tanē minoꝛ non pōt tollere legē maioris. ꝛ hoc verum nisi fieret de consensu impatoris vt si populus facit 3 legem impatoꝛ sciente ꝛ non contradicente qz tunc tacite reputat 3sentire scām eum. ꝛ hoc innuit glo. magna in fi. ſ. e. l. iij. ꝛ de hoc etiā tangit per Jnno. extra eo. c. fi. xj. di. in principio. Alij qui sequuntur superioꝛē sentētiā respondēt qđ verū est qđ minoꝛ non potest facere 3 legē maioris nisi eo consentiente sed p̄inceps hoc 2sensit per. l. oēs populi. vbi concessit cuilibet populo facere legē iter suos subditos. ꝛ ita dicit Ly. d. Dy. tenuisse cū legit. ff. vetus in romana curia. Ly. videtur sententia Pe. melioꝛ ꝛ verioꝛ de iure ꝛ quod vtinā seruarek de facto qz tunc plebei non possent facere leges cōtra nobiles quas appellāt sacratissimas que tamē sunt execratissime scām eū sic exponitur sacre, id est execrabiliter, ŝ. de episcopis ꝛ cleri. l. si quenquā. Ly. Nunc formemus aliquas gōnes extra oꝛ dinarias ad materiā pertinētes. ꝛ primo qz dictū est. ŝ. consuetudinem aliqñ trahi ad similia, videamus an sit verum. Ly. dicit do

68 minum Rich. de senis Cardinalem ꝛ vnum ex compositoribus vj. libri distinguere † aut consuetudo est per errorē inducta aut ex certa scientia, primo casu non egreditur personas etiā in suo casu quia caret consensu vt. l. si per erroꝛem. de iur. om. iudi. qui requiritur ad eam inducendā vt. l. de quibus. ꝛ isto casu approbat vltimam lectu. que est in lege quod non ratione. ff. e. Secūdo casu qñ ex certa scientia aut est contra rationem siue legem ꝛ tunc seruak etiam in alijs personis in eodem casu sed nō in similibus, vt. ff. e. l. quod vero. ꝛ isto casu approbat primam lec. dicte. l. quod nō ratione. Aut non est introducta contra rationē ꝛ tunc preditur de similibus ad similia vt. l. de quibus scām eū vnde scām hoc si consuetudo est contra legem non trahitur ad similia q̄ tūcū qz ex certa scientia sit inducta ꝛ tunc debet exponi lex qđ non rōne, i. ꝛtra ius scriptum ꝛ sed errore. i. diuinatione vt. ŝ. exposui. q. d. in suis trā terminis seruetur ꝛ ad similia nō trahak quod facit vbi statutuz est 3 ius cōmune an trahatur ad similia de quo statim subiciam an ꝛ qñ consuetudo trahak ad similia no. de feudi cognitione. c. j.

69 ꝛ. ij. in fi. † Queramus nunquid possit trahi ad maiora qñ est negatiua vł ad minora qñ est affirmatiua verbi gratia 2suetudo est qđ filia non succedat patri ab intestato extantibus filijs masculis si ab eo dotata est nunquid erit idē in nepte qđ magis videtur posse remoueri de hoc plenꝭ dixi. ŝ. cōmunia de succes. auk. ita qz. ver. vlt. quia supra dixi. Itē si per 2suetudiez est permissum qđ liceat impune occidere bannitum nunquid vulnerare qđ est minꝰ ꝛ videtur qđ sic. ar. ff. de seruis expoz. l. emptoꝛ. l. cui pacto. de sena. to. l. qui indignus. ꝛ. ŝ. ad ma. l. fi filius tuus. In 3tium est quia non dz pduci ad 3tiā rideo si in tali casu est sola ratio similitudinis nō pducek 2suetudo vt. ff. e. l. qđ ꝛo. ꝛ. l. quod nō ratione vt

si ex 2suetudine pena homicidij sit pecuniaria q̄ est psonalis sc̄z leges vt. ff. de sicar. l. iij. ſ. penul. nō dicetur ꝓpterea quod sit idem alio minori crimine puta falsi vel violente. Aut sola ratio similitudinis non est cā 3tie sed ratio identitatis vel maioris rōnis declarantis voluntatē ꝛ mentem consuetudinis ꝛ tunc trahitur ad similia ꝛ ad 3tiā vt in exēplo predicto de occisione bānīti ꝛ vulnere quod sub verbo occisionis satis cōprehendit vulneratio ar. ff. ad. l. aquil. l. illud. de adul. l. necē ea. ſ. ius occidēdi. ꝛ sub verbo filie potest contineri neptis vt. ff. de verb. sig. l. liberoꝝ. ꝛ tunc nō est solum protractio ad 3tiā seu de similibus ad similia, sed erit q̄dā enucleatio ꝛ declaratio ipsi⁹ veritatis vt no. p Bartā extra de elec. c. cupientes. Ad hoc facit quod notani. ŝ. de interdicto matrimonio inter pupillam ꝛ tuto. l. fi. ꝛ quod notani etiā in maleficijs sit, pcedendū de similibus ad similia supra de epis. ꝛ cle. l. si quis non dicam rapere. circa finē. An aūt idē sit in statutis, quidaz qđ non q: sunt stricti iuris vt. ff. de verb. obl. l. quicquid astringende. ꝛ nō recipiunt interpretationē extēsiuā vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. ꝛ. gra

70 datim. ſ. ꝛ si lege. dñs Bni. de suza. dicit † Aut statutū est directo 3 ius: ꝛ non pducitur ad similia. Aut non ꝛ tunc sic ar. l. de gb⁹. ff. eo. ꝛ. l. nō pñt, ita tenet in ſtitionibus statuto. xiij. folio vers. sed pone questionē de facto est aliquod statutū quo aliquid 3tinet volo pcedere de similib⁹ ad similia, dñi Ja. de are. ꝛ Ric. m. l. qđ ꝓ 3 rationē. ff. eo. tenebāt quod illud etiā quod introductum est contra ius vel 3 rationē pducit ad 3tiā qñ est eadem vel maioꝛ ratio vt. ff. de ope. no. num. l. de pupillo. ſ. si quis rīuos. ver. ꝓterea. de seruis. l. j. ver. sane. ꝛ tta no. in gl. dere. iur. l. ea que ꝓpter necessitatē ꝛ supra de sacros. eccle. l. illud, nec ob hoc casū ter extēdi scām Bartā. d. c. cupiētes. in gl. sed posito signata sup verbo oēs electi ꝛ ita dicebant fuisse seruatum in statuto quo tenebak q̄ maritus

71 sol. mat. lucrarek quartam dotis. † Utrū maritus teneret relicta sibi ab vroꝛe debere computare in illā quartam ꝛ dictū fuit quod sic sicut imputat in illa quarta que sibi debetur per aukꝰ terea. ŝ. vnde vir ꝛ vroꝛ. vbi de hoc dixi 3z inducti esset statutū 3 rationez qz eadē est rō in vtroq;. Jac. but. ŝ. de legi. l. non dubiū. in fi. dicit statutum porrigi de similib⁹ ad similia quo ad declarationē quo ad extensionem non: qz interpretationem declaratiuaz recipit nō extensiuam vt dictū est an autē cōstitutio pape pducak ad casus vbi est eadē ratio no. per Jo. an. de tēp. ord. c. pe. li. vj. Sed quid si oriatur casus in quo sit simile legis ꝛ simile consuetudinis quod seruabim⁹, in hoc Moderni variare videnk. Cy. j. eo. l. j. de hac qō ne satis tractat ꝛ qđ tenent seruari debēre simile 2suetudinis q̄ sic probant sicut se habet consuetudo ad legē qz eam vincit ꝛ tollit vt dictuꝫ est supra ita se debet habere simile consuetudinis ad simile legis vt illud tollat ꝛ vincat Bul. in. l. de quibus vł sentire contrariū. ſ. qđ simile legis attendak ꝛ seruet vnde si sit ſtitio vtrū emphyteota habeat incremētū alluuionis vł alienatiōis in hoc est simile consuetudinis quo ꝺ: feudatariū nō hñe tale icremētuz. Sile aūt legis dicit fructuarium hoc hñe debere vt. ff. de vsufru. l. item si fundi. ſ. huic vicinus. dicit gl. hic sile legis tenendū ita. d. l. de quibus. Sed Jac. ꝛ Pe. in hoc exēplo reprobāt gl. dicētes qđ maioꝛ ē similitudo feudatarij ꝛ emphyteote qz vteq; hz vtile do minū ꝛ vteq; hz eandē rei vē. vt. ff. si ager vect. l. j. quā fructuarij ꝛ emphyteote qz fructuarius hz cōfessoriā, ꝛ ideo dicunt hoc casu seruari simile consuetudinis qz est magis simile q̄ simile legis ꝛ vbi esset casus cōtingēs vbi esset eque simile. sile legis ꝛ simile cōsuetudinis seruādū est: scām quosdā simile cōsuetudinis. Alij dicunt illud simile sequendū qđ est rationabilius ꝛ eqius sicut ꝺ: de rigore ꝛ equitate. ŝ. de iudi. l. placuit. In dubio aūt qñ non appet qđ sit magis simile vel equius seu rōnabili⁹ vł. d. Jac. de beluiso sentire qđ sequamur simile legis dicens qđ in eodem casu sed nō in similibus, vt. ff. e. l. quod vero. ꝛ isto casu approbat primam lec. dicte. l. quod nō ratione. Aut non est introducta contra rationē ꝛ tunc preditur de similibus ad similia vt. l. de quibus scām eū vnde scām hoc si consuetudo est contra legem non trahitur ad similia q̄ tūcū qz ex certa scientia sit inducta ꝛ tunc debet exponi lex qđ non rōne, i. ꝛtra ius scriptum ꝛ sed errore. i. diuinatione vt. ŝ. exposui. q. d. in suis trā terminis seruetur ꝛ ad similia nō trahak quod facit vbi statutuz est 3 ius cōmune an trahatur ad similia de quo statim subiciam an ꝛ qñ consuetudo trahak ad similia no. de feudi cognitione. c. j.

69 ꝛ. ij. in fi. † Queramus nunquid possit trahi ad maiora qñ est negatiua vł ad minora qñ est affirmatiua verbi gratia 2suetudo est qđ filia non succedat patri ab intestato extantibus filijs masculis si ab eo dotata est nunquid erit idē in nepte qđ magis videtur posse remoueri de hoc plenꝭ dixi. ŝ. cōmunia de succes. auk. ita qz. ver. vlt. quia supra dixi. Itē si per 2suetudiez est permissum qđ liceat impune occidere bannitum nunquid vulnerare qđ est minꝰ ꝛ videtur qđ sic. ar. ff. de seruis expoz. l. emptoꝛ. l. cui pacto. de sena. to. l. qui indignus. ꝛ. ŝ. ad ma. l. fi filius tuus. In 3tium est quia non dz pduci ad 3tiā rideo si in tali casu est sola ratio similitudinis nō pducek 2suetudo vt. ff. e. l. qđ ꝛo. ꝛ. l. quod nō ratione vt

si ex 2suetudine pena homicidij sit pecuniaria q̄ est psonalis sc̄z leges vt. ff. de sicar. l. iij. ſ. penul. nō dicetur ꝓpterea quod sit idem alio minori crimine puta falsi vel violente. Aut sola ratio similitudinis non est cā 3tie sed ratio identitatis vel maioris rōnis declarantis voluntatē ꝛ mentem consuetudinis ꝛ tunc trahitur ad similia ꝛ ad 3tiā vt in exēplo predicto de occisione bānīti ꝛ vulnere quod sub verbo occisionis satis cōprehendit vulneratio ar. ff. ad. l. aquil. l. illud. de adul. l. necē ea. ſ. ius occidēdi. ꝛ sub verbo filie potest contineri neptis vt. ff. de verb. sig. l. liberoꝝ. ꝛ tunc nō est solum protractio ad 3tiā seu de similibus ad similia, sed erit q̄dā enucleatio ꝛ declaratio ipsi⁹ veritatis vt no. p Bartā extra de elec. c. cupiētes. Ad hoc facit quod notani. ŝ. de interdicto matrimonio inter pupillam ꝛ tuto. l. fi. ꝛ quod notani etiā in maleficijs sit, pcedendū de similibus ad similia supra de epis. ꝛ cle. l. si quis non dicam rapere. circa finē. An aūt idē sit in statutis, quidaz qđ non q: sunt stricti iuris vt. ff. de verb. obl. l. quicquid astringende. ꝛ nō recipiunt interpretationē extēsiuā vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. ꝛ. gra

70 datim. ſ. ꝛ si lege. dñs Bni. de suza. dicit † Aut statutū est directo 3 ius: ꝛ non pducitur ad similia. Aut non ꝛ tunc sic ar. l. de gb⁹. ff. eo. ꝛ. l. nō pñt, ita tenet in ſtitionibus statuto. xiij. folio vers. sed pone questionē de facto est aliquod statutū quo aliquid 3tinet volo pcedere de similib⁹ ad similia, dñi Ja. de are. ꝛ Ric. m. l. qđ ꝓ 3 rationē. ff. eo. tenebāt quod illud etiā quod introductum est contra ius vel 3 rationē pducit ad 3tiā qñ est eadem vel maioꝛ ratio vt. ff. de ope. no. num. l. de pupillo. ſ. si quis rīuos. ver. ꝓterea. de seruis. l. j. ver. sane. ꝛ tta no. in gl. dere. iur. l. ea que ꝓpter necessitatē ꝛ supra de sacros. eccle. l. illud, nec ob hoc casū ter extēdi scām Bartā. d. c. cupiētes. in gl. sed posito signata sup verbo oēs electi ꝛ ita dicebant fuisse seruatum in statuto quo tenebak q̄ maritus

71 sol. mat. lucrarek quartam dotis. † Utrū maritus teneret relicta sibi ab vroꝛe debere computare in illā quartam ꝛ dictū fuit quod sic sicut imputat in illa quarta que sibi debetur per aukꝰ terea. ŝ. vnde vir ꝛ vroꝛ. vbi de hoc dixi 3z inducti esset statutū 3 rationez qz eadē est rō in vtroq;. Jac. but. ŝ. de legi. l. non dubiū. in fi. dicit statutum porrigi de similib⁹ ad similia quo ad declarationē quo ad extensionem non: qz interpretationem declaratiuaz recipit nō extensiuam vt dictū est an autē cōstitutio pape pducak ad casus vbi est eadē ratio no. per Jo. an. de tēp. ord. c. pe. li. vj. Sed quid si oriatur casus in quo sit simile legis ꝛ simile consuetudinis quod seruabim⁹, in hoc Moderni variare videnk. Cy. j. eo. l. j. de hac qō ne satis tractat ꝛ qđ tenent seruari debēre simile 2suetudinis q̄ sic probant sicut se habet consuetudo ad legē qz eam vincit ꝛ tollit vt dictuꝫ est supra ita se debet habere simile consuetudinis ad simile legis vt illud tollat ꝛ vincat Bul. in. l. de quibus vł sentire contrariū. ſ. qđ simile legis attendak ꝛ seruet vnde si sit ſtitio vtrū emphyteota habeat incremētū alluuionis vł alienatiōis in hoc est simile consuetudinis quo ꝺ: feudatariū nō hñe tale icremētuz. Sile aūt legis dicit fructuarium hoc hñe debere vt. ff. de vsufru. l. item si fundi. ſ. huic vicinus. dicit gl. hic sile legis tenendū ita. d. l. de quibus. Sed Jac. ꝛ Pe. in hoc exēplo reprobāt gl. dicētes qđ maioꝛ ē similitudo feudatarij ꝛ emphyteote qz vteq; hz vtile do minū ꝛ vteq; hz eandē rei vē. vt. ff. si ager vect. l. j. quā fructuarij ꝛ emphyteote qz fructuarius hz cōfessoriā, ꝛ ideo dicunt hoc casu seruari simile consuetudinis qz est magis simile q̄ simile legis ꝛ vbi esset casus cōtingēs vbi esset eque simile. sile legis ꝛ simile cōsuetudinis seruādū est: scām quosdā simile cōsuetudinis. Alij dicunt illud simile sequendū qđ est rationabilius ꝛ eqius sicut ꝺ: de rigore ꝛ equitate. ŝ. de iudi. l. placuit. In dubio aūt qñ non appet qđ sit magis simile vel equius seu rōnabili⁹ vł. d. Jac. de beluiso sentire qđ sequamur simile legis dicens qđ in eodem casu sed nō in similibus, vt. ff. e. l. quod vero. ꝛ isto casu approbat primam lec. dicte. l. quod nō ratione. Aut non est introducta contra rationē ꝛ tunc preditur de similibus ad similia vt. l. de quibus scām eū vnde scām hoc si consuetudo est contra legem non trahitur ad similia q̄ tūcū qz ex certa scientia sit inducta ꝛ tunc debet exponi lex qđ non rōne, i. ꝛtra ius scriptum ꝛ sed errore. i. diuinatione vt. ŝ. exposui. q. d. in suis trā terminis seruetur ꝛ ad similia nō trahak quod facit vbi statutuz est 3 ius cōmune an trahatur ad similia de quo statim subiciam an ꝛ qñ consuetudo trahak ad similia no. de feudi cognitione. c. j.

69 ꝛ. ij. in fi. † Queramus nunquid possit trahi ad maiora qñ est negatiua vł ad minora qñ est affirmatiua verbi gratia 2suetudo est qđ filia non succedat patri ab intestato extantibus filijs masculis si ab eo dotata est nunquid erit idē in nepte qđ magis videtur posse remoueri de hoc plenꝭ dixi. ŝ. cōmunia de succes. auk. ita qz. ver. vlt. quia supra dixi. Itē si per 2suetudiez est permissum qđ liceat impune occidere bannitum nunquid vulnerare qđ est minꝰ ꝛ videtur qđ sic. ar. ff. de seruis expoz. l. emptoꝛ. l. cui pacto. de sena. to. l. qui indignus. ꝛ. ŝ. ad ma. l. fi filius tuus. In 3tium est quia non dz pduci ad 3tiā rideo si in tali casu est sola ratio similitudinis nō pducek 2suetudo vt. ff. e. l. qđ ꝛo. ꝛ. l. quod nō ratione vt

Universidad de Deusto
Biblioteca

ius scriptū vt in spectāte ad cōsuetudinē seruet̄ simile consuetudinis in spectāte ad ius scriptū seruemus simile iuris scripti vt si sit
72 ſtio de rebus feudalibus ⁊ pprietarijs in feudalibus seruemus sile cōsuetudinis in pprietarijs simile iuris scripti. ⁊ ad hoc addu cit. ff. de bo. poſſ. l. sed cū patrono. ⁊ ita dicit debere intelligi q̄s no. de feudi cognitiõe. c. j. in vlt. glo. vbi aut̄ ponam⁹ paritatē p eāa tenet sequendū simile legis. † Q⁊ si ℨuetudo est contra legē est re ſtringenda; ⁊ ratio legis amplianda vt. d. l. q̄s vero ℨ rationē ⁊ si preter legē adhuc respiciemus q̄s est magis ertēsibile. est eñ simi litudo] quedā ertēsio vt. ff. eo. l. non possunt. sed q⁊ lex pcedit ex cō sensu expresso ℨsuetudo ex tacito expressum ē ertēsibili⁹ q̄ tacitū vt not. extra de le. coniuga. c. q̄s a te. ⁊ supra in qui. cau. pig. tacite contra. l. peñ. ⁊ de impuberū ⁊ aliꝫ subſti. l. precib⁹. ergo pot⁹ est respiciendum simile legis quasi consuetudo illud solum fustu lerit q̄s sibi vsurpauit. non aũt sibi vsurpauit sile legis ergo illud remanet in suo statu vt pxius sicut correctio pxioris legis p poste riorē nō extendit̄ nisi ad id q̄ expresse correctū apparet supra de test. l. sancim⁹. ⁊ de ap. l. pcipim⁹. ergo ⁊ correctio quā facit cōsue tudo restringat tunc solū ad casum quē corrigit. ⁊ hoc verū cum lex corrigit̄ p ℨsuetudinē. Siāt corrigit̄ p aliā legē tūc nec ex lege correcta nec ei⁹ simili pōt argui vt no. supra de lati. li. tol. l. vnica. in pxio. argui tñ pōt ex eius rōne vel equitate manēte vt ibi dixi ⁊ no. extra de iudi. c. nouit. Jo. an. Sed q⁊ supra in pluribꝰ partib⁹ dixi cās feudales pertinere ad materiā consuetudinis ⁊ nō iuris scripti. ⁊ ita etiā tenet gl. d. l. de quib⁹. ff. eo. hoc nō vī bene dictum imo cause feudales videnť esse iura scripta ⁊ cōia. ⁊ ita allegātur cōiter p decima col. Sed licet sic allegeť ⁊ sit in scriptis redactus ⁊ cōiter reputeť liber corpꝰis iuris, docto. tñ tenēt q̄s non sit ius scriptum sed consuetudinarium in scriptis redactū ad memoriā q̄s non est reprobatū in cōsuetudine vt ex precedētib⁹ patet imo Host. notat q̄s non sunt iura nec ligant nisi in locis vbi ℨstituta ⁊ seruata sunt in sum. de immuni. ecc. §. inquantū. versi. si vero pa ternum. de quo dic vt dixi. ℨ. de secū. nupt. l. si q̄s possessoris. §. j. in qōne feudaꝫ dñorū Delfini ⁊ Raymari de pictauia. dñs autem Jaco. de ra. tenet q̄s quatenus in ipso libro feudoꝝ sunt cōsti. im peratorū fiunt iura cōia ⁊ illa ꝑ iure cōi seruari debeāt. Allia autē que non sunt condita per imperatorē non. ⁊ q⁊ supra diximus q̄s consuetudo tollit legē videam⁹ vtrū lex per desuetudinē tollatur quidā q̄s sic ꝑ legē de quibus in fi. sed ibi exponit̄ per desuetudinē id est cōtrariā consuetudinē vī dñs Ric. tenebat q̄s nunquam lex tollať per desuetudinē vt dixi. ℨ. de nouo. C. cōpo. §. de quib⁹. sed q⁊ lex tollať p desuetudinē si longissimo tpe nō vtať est arg. quia sic amittit̄ seruitus nō vtēdo vt. ff. quēadmodum seruit⁹ amittať. l. si loc⁹. ⁊. l. si ptē. §. j. ⁊ hoc vī innuere gl. supra de iu. l. rē nō nouā. ⁊ pluribus aliꝭ partib⁹ dū dicit lege cauetur sed ℨsuetudine non
73 habeť. dñs Ric. dicebat † aut act⁹ cōsuetudinis sunt ℨtū dispōni legis ⁊ tūc derogať legi per ℨsuetudinē vt dictū est. ⁊ hoc q̄ñq̄ de suetudo dr q̄ñq̄ ℨtia cōsuetudo nā si actus sunt directo ℨtū vt q⁊ lex ꝑcipit vnū consuetudo aũt excusat vel lex pmittit consuetudo ꝓhibet vt est exꝑssū de feriis. l. oēs. vbi lex ꝓhibet act⁹ iudiciales illis dieb⁹ exerceri consuetudo tñ concedit vel lex pmittit cuilibet altius edificare ad eius volūtatē vt. ℨ. de seruit. l. alti⁹. Consuetudo aut̄ certis locis hoc ꝓhibet vsq̄ ad certū modū vt. ℨ. de edifi. pxiua. l. j. in fi. ⁊ ibi no. ⁊ lex ꝓhibet iura doceri nisi in vbib⁹ regūs vt in pœmio. ff. §. antepe. ℨsuetudo pmittit. Item lex ꝓhibet cās criminales agi tpe quadragesime vt supra de feriis. l. quadra ginta. ℨsuetudo aũt pmittit ista appellať cōtraria consuetudo. desuetudo aũt dr impꝛopꝛie contraria consuetudo vt q̄ñ lex aliqd statuit sub certa forma cōsuetudo id statuit sine forma illa vt exꝑ plūm esse in alienatione rei ecclesiastice q̄ per aut̄. hoc ius pozrectū. sub certa forma pmittit alienari ℨsuetudo aũt sine illa solēnitate pmittit vt ibi no. ⁊ dixi. hec eñ nō est cōsuetudo directo ℨtia legi q⁊ ad idē tendūt. §. ad pmissionē alienationis sed diuersificāt in so lennitate. Sic̄ lex antiqua puniebat pena taliōis hodie arbitrio iudicis vt instī. de iniur. §. pena. q̄tū tñ ad effectū inter hec non est differentia q⁊ vtraq; corrigit legē inquantū obuiat ei. Si ℨo act⁹ cōsuetudinis non sunt ℨtū legis dispōni in substantia nec in for ma tūc non corrigit legē verbi gr̄a in aliqua ciuitate nūquā petita fuit cautio de dā. infec. vel nō est petita dānum emēdari p act. l. acḡl. hoc non pōt dici cōsuetudo cū nullus actus interuenerit ad inducēdā ⁊ sic non pōt dici legib⁹ illis derogatuꝫ. Sic̄ in ciuitate actū esset lōgissimo tpe possessorio sine libello hec ℨsuetudo indu cit q⁊ iudicium valeat sine libello ſ⁊ si petať libellus offerend⁹ erit q⁊ non interuenit aliqs act⁹ contrari⁹ iuri cōi. ⁊ sic intelligit glo. aut. offerať. ⁊ idē exꝑssū pōt esse in sacramēto calumnie ꝑm cōem intellectum q̄ est vt prestēť si petať. Ex gb⁹ ptz q̄s alia est consue tudo legi ℨtia vt in supꝛascriptis exꝑssus ⁊ illa corrigit. l. Allia ℨ formam legis. ⁊ illa derogat legi. non in totuꝫ obrogat ⁊ hec pōt dici desuetudo. Allia est remota vt in vlt. mis exꝑssus ⁊ illa nō corrigit nec derogat sed in suo casu mis inducit. alia est simplex abſti nentia vt in penultimis exꝑssus ⁊ illa nihil operať. Colligе ergo q̄s si longissimo tpe est edificatum vsq; ad certā altitudinē ⁊ nun quā vltra illā q̄s ista est simplex abstinētia ⁊ nihil operať. Quid ergo si longissimo tpe tot⁹ ppls venit ad masinandum ad molen dinum tituꝫ eo volente postea aliquis de populo nō vult ibi masi nare vel tituꝫ vult aliquē de populo ꝓhibere? dic q⁊ pōt nec pōt dici fuisse ℨsuetudo q̄ obliget masinātes nec titium. q⁊ de iure cōi per missum est titio in re sua ꝓhibere vt. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. ū. §. j. de iure cōi pmissum est cuilibet de populo masinare et non masinare vbi eis placet ⁊ ℨ talem pmissionem nullus actus ꝓhibitorius interuenit ⁊ sic non est cōrectū tale ius pmissoriū q⁊ non pōt dici consuetudo ℨtia sed potius q̄dā abstinētia vel patiē tia qua titius abstinuit a repellendo ⁊ illi de populo a recedendo ⁊ sic q̄libet ps abstinuit simplr vti iure cōi sibi cōpetēti. Si autem actus ꝓhibitus vel ℨtius iuri cōi interuenisset secus esset vt puta si ℨsuetū esset q̄ libet de populo ꝓo certo ptio etiā dño inuito posset ibi masinare p hanc ēm cōsuetudinē derogaret iuri cōi q̄ ℨpetebat dño, ꝓhibendi ne ibi masinarēt q⁊ interuenit actus ℨtⁱ ⁊ q̄ legit ipse consuetudinē inducerent secūm formā ꝑdictā. ⁊ hic est casus illius. §. cōmu. pte. l. venditor. §. si ℨstat. ⁊ sic ꝑ talē cōsuetu dinē posset q̄libet inuito dño masinare ⁊ bñ dixi q̄libet de po pulo vt denotem consuetudinē esse cōem secus si esset de vno vel de certis q⁊ tunc non esset ℨsuetudo cōis vel gñalis vt. ff. eo. l. iura. sed haberet tunc locuꝫ tractatus. ff. de v⁹u. l. cum de⁊ rem verso. et
74 ℨ. de pac. l. si certis annis. Ric. † Alij aũt in qōne ꝑdicta vtrum ꝑ desuetudinē lex tollať aut hoīes non sunt vsi lege aīo inducēdi cō suetudinē contrariā legi ⁊ tunc tollit lex als non. Sed qūo de tali aīo ℨstare posset nō video. Pe. vero distinguit aut talis nō vsus hz ꝑsum implicitum legi contrarium ⁊ tunc tollit legem aut non ⁊ non tollit circa q̄s dicit aduertendū q̄s q̄ñq; dr contraria cōsue tudo q̄ñq; desuetudo. Contraria consuetudo dr q̄ñ vsus siue act⁹ quibus ℨsuetudo resultat sunt ℨtra iuris dispōnē vt est q̄ñ illud ꝙ ius ꝑcepit ℨsuetudo excusat vel eᵹ vt est exꝑssū i ℨsuetudine q̄s primogenitus succedat in totum q̄ est contra legem: tunc eñ tol lit legē contrariā. ⁊ q̄s dixi de edificando alti⁹ q̄ lex permittit vt l. alti⁹. ℨ. de serui. consuetudo est in multis locis in ℨtum vt. l. j. de edi. priuatis. Si vero vsus populi non hz implicitū actum legi ℨ rium vt q⁊ non accidit casus illius. l. tunc non corrigit lex ⁊ ista est propꝛie desuetudo. ⁊ de hoc ponit exempla. d. Nicola. ℨ. posita.
75 † Ulterius quero vtrum ℨsuetudine pōt induci vt nulla consue tudo inducať in loco illo nisi spatio. xl. annoꝝ ⁊ videť q̄s non q⁊ sic consuetudo esset sibi ipsi ℨtia ⁊ q⁊ seruare dr consuetudo hic⁊ aliꝭ q̄s seruat in seipsa arg. ff. q̄s quisq; iuris ꝑ totum. Contra rium tenēť ⁊ ad contraria respondetur q̄s non est sibi contraria q⁊ in gñali, sermone seipsam videt exꝑere sicut ptz in. l. tribuna ria q⁊ oēs leges aboleuit. non tñ seipsam vt. ff. de oꝛi. iur. l. ū. §. exa ctis ⁊ ad hoc. ℨ. de solu. l. inquisitio ⁊. ff. de senato. l. j. Scēa rō non ob. q⁊ non ex vi eius q̄s impugnat sed ex consensu ppli validať. hec tñ ℨsuetudo solum ad futuras cōsuetudines impediendas ex tendit̄ nō ad preteritas cōsummatas vel ēt in tñ ceptas sicut nec lex scripta vt supra de legi. l. leges. ⁊ ita tz Jo. an. d. c. vlt. extra eo.
76 † Sed an consuetudo liget furiosos ⁊ infantes, dic q̄s sic vt no. ℨ. e. l. ū. j gl. magna ⁊ ꝑ Bzo. in sum. c. §. pe. ⁊ potissime cū cōsuetudo patrimoniū respiciat non personā vt. ff. de admi. tuto. l. sine here de. §. luci⁹. Nō ob. q̄ isti non possint ℨsentirer. ff. loca. l. q ad cer tum ⁊ ℨsuetudo inducit consensu q⁊ verū est consensu habili ad consuetudinem inducendā vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. ad rē publicaꝫ ⁊ q⁊ ℨsensus maioris partis obligat ēt alios nō ℨsentiēres vt in ꝑce dentibus dictum est. An autem liget peregrinos vel trāseuntes dixi. ℨ. de sum. trinī. l. j. in suppletione glosſ. ar. quod si bosi. ver. an peregrini. An liget clericos. dic q̄s non sunt subditi q⁊ duo sunt gña ꝛpianoꝝ clerici ⁊ laici ⁊ ideo diuersos habēt iudices ergo ꝛc. vt. ff. de asser. l. si in eadē. ⁊ nihil habēt cōe cū actibus laicoꝝ vt. ℨ. de epi. ⁊ cle. l. placet. ⁊ q⁊ digniores ⁊ maiores sunt laicis vt. ℨ. de sum. trī. l. iū. ⁊ leges minoꝝ nō ligāt maiores sicut ꝑz in plebiscitis q̄ nō ligabāt patres vel nobiles nisi post ℨcodia factā vt instī. de iure naturali. §. plebiscitū. ⁊ de hoc etiā no. ℨ. de naturali. li. l. cum quis circa fi. imo etiā si esset in eoꝝ fauoꝛe nō possent ea vti vt notaui. ℨ. d. l. iū. de sum. trī. dicta suppletiõe gl. ⁊ de epis. ⁊ cle. auť. statuim⁹ ver. quid si laico repetēti an liget ignoꝛātes colligi pōt de decretis ab ordine facte. l. fi. de publicanis. l. j. §. licet. ⁊ de falsis. diuis. ⁊ ꝑ ea que notaui. ℨ. quomodo ⁊ quando iudex auť. q semel
77 ver. vltimo nota. † Sed an cōsuetudo ciuitatis locū habeat in vil lis ⁊ castris ℨstitutis in eius territoꝛio siue districtu dic q̄s sic vt no. ff. de postu. l. ex ea causa et ꝑo hoc. ff. de iudi. l. insule. ad munici pales. l. q ex vico. de v⁹uris. l. j. de tuto. ⁊ curato. da. ab his. l. diu⁹. ⁊. ℨ. de epis. ⁊ cleri. l. nulli in fi. Quid si alia est consuetudo actoꝛis alia rei alia iu. q̄ seruabit̄ dixi plene. d. l. i. de sum. trī. in dicta sup pletione circa pꝛincipium quod enim ibi dixi in statuto locū ha bet et in consuetudine et latius dixi supra de emancipa. liber. l. j. in fine.

j. in fine. de iudice aũt delegato ⁊ appellationis quā cōsuetudinē sequi debeat plene no. per cōpost. extra eo. ca. j. ⁊ per Inno. super rubrica. Quid si Bergomen. cōdidit testamentū Venetijs scēm cōsuetudinē que ibi est q̄ valeat cū duobus testibus ⁊ de ipso te stamēto oritur q̄stio in ciuitate Bergomi an valeat tale testamē tū plene dixi. d. l. j. de summa tri. dicta suppletione ver. ex predictis etiā insurgit. ⁊ de ℨsuetudine circa testameta dixi. ℨ. de test. l. fina.
An valeat ℨsuetudo q̄s creditoꝛ possit pignoꝛare vel capere debito
78 rem pꝛopꝛia authoꝛitate dixi. ℨ. de pig. l. iū. † Item q̄rit an circa ele ctiones ep̄ales valeāt ℨsuetudines ecclesiarū ⁊ maxime de vocan dis vel nō vocādis absentib⁹. ⁊ vī q̄s sic. ma] ℨsuetudo q̄s nō vocē tur absentes extra puincia ℨcoꝛ. cū aliquib⁹ iurib⁹ extra de elec. c. cozā cū ibi notatis ⁊. c. in genesi. ⁊ ℨcoꝛ. opi. Jo. vū. q. j. fact⁹ est. in ꝑn. de re iud. cū olim. in fi. Item cōsuetudo talis approbat̄ q̄s null⁹ absens vocetur de pꝛeben. cum in ecclesijs libꝛo. vj. vbi hoc est ex pressum ⁊ est vtilis ecclesie vt facilius pꝛouideatur ecclesie voca tioni q̄ periculosa est de elec. ne pꝛo defectu ⁊. c. q⁊ ꝑpter. ⁊. c. statui mus cū si. lib. vj. ⁊ talis cōsuetudo inducitur ſpatio. x. an. extra eo. c. cū in tua. li. vj. cū ibi notatis per Jo. an. ⁊ ꝑ Archi. xij. di. ℨsue tudo. ⁊ ꝑ Lōpost. extra. e. c. fi. Jn ℨtiū vī q̄s licet circa ℨct⁹ ⁊ alia negotia ecclesie possit fieri statutū ⁊ cōsuetudo q⁊ cōtract⁹ ex cō uentione legē accipiūt vt. ff. de po. l. j. §. si cōueniat vnde posset sta tuere vel cōsuetudinē inducere q̄s nō valerent nisi oēs essent ꝑsen tes ℨ iura que dicunt q̄s pñtes sine absentib⁹ facere possint. ⁊. q̄. ſ. hoc ius. ⁊ no. ꝑ Jnno. Jo. an. extra de testi. c. ꝑsentiū. li. vj. in ꝑ bo ipsoꝛ. tñ ad iura de elec. loquētia sicut ē decretalis q⁊ ꝑpter nō potest aliq̄ addi statuto vel cōsuetudini q⁊ solus papa pōt ℨtra cōsiliū dispensare. de ma. ⁊ obe. cū inferioꝛ. xxj. di. inferioꝛ. de ꝑbē. c. dilectus. ij. de rēpoꝛ. oꝛ. dilectus. ⁊ ibi ꝑ Jnno. ⁊ Ber. exꝑtessuꝫ est ℨ elec. c. romani. inꝑn. in cle. vbi ponunt̄. vij. q̄ nō possunt fieri ꝑ inferioꝛē. ſ. modificari corrigi mutari detrahi addi dispēsari ⁊ renūciari. nullū enim istoꝝ pōt fieri ℨ cōstitutionē papalē vnde si statutū vel ℨsuetudo itroduceretur q̄s electio facta nō vocatis absentibus essent nulla licet esset addere ad dictaꝫ decretalē quia ꝓpter vbi venit annullāda ꝑpter ℨtemptū. eo. ti. q̄s sicut ⁊. c. ve nerabilē. ergo tale statutū vel ℨsuetudo nō valeret circa electionē epi̇scopalē licet bene valeret circa ℨtractus ⁊ alia negotia ecclesie ⁊ cōfirmatur hoc bene ex his q̄ not. ꝑ Archi. in additione facta ꝑ eum ad gl. Jnno. de cōdi. appo. c. j. vbi dicit q⁊ collatio beneficioꝛ ⁊ ordinis ⁊ monachatus nō pendēt ex solo ℨsensu cōferenti ⁊ re cipientis sed ex officio ⁊ ptāte ſpūali quā hz cōferēs rōne ordinis ⁊ dignitatis. Alij ℨctus ex solo ℨhentiū assensu cōsequūtur esse ctum faciūt notata ꝑ cardinalē. c. j. lib. vj. qui dicit q⁊ in bñficialibus hz locū illud q̄s est licitum approbātes ⁊ illicitū reprobātes de ꝑbē. dilec. ij. ⁊. c. dilecto. ac si dicat q̄s in beneficialib⁹ nō licet cuiq̄ apponere q̄s vult sed dependet ex ordinatione iuris, cū ergo iure nō caueatur q̄s electio sit nulla facta nō vocatis absentibus non poterit hoc ℨsuetudine vel statuto introduci. ad hoc facit q̄s no. ꝑ Paulū de leazaris doctoꝛē Bonon. d. c. ne romani. in ꝑn. de electione. in cle. ſup verbo cōstitutio. vbi dicit q⁊ eꝑs non ꝑt sta tuere ℨ decretalē. q⁊ ꝑpter. q̄s aliqua in electione obseruarenť vel aliquid adderet cū eēt dispēsare ℨ cōsiliū vt ꝑdixi. statutuꝫ ergo vel cōsuetudo ecclesie gñale de absentib⁹ vocādis posset intelligi in quatuoꝛ casibus in quibus de iure vocantur absentes. vnus i electionibus scēs in collationibus ꝑbēdarum vbi collatio perti net ad capitulū tertius in receptionibus canonicoꝝ vt. d. c. cū in ecclesijs. Quartus est in cessationibus a diuinis de officio oꝛ dinarij. c. ꝙis. lib. vj. c. si canonici. ⁊ sic interpretaremus statutū scēm ius cōe vt extra de consuetudine cum dilect⁹. ⁊ ita fuit termi natuꝫ in quadā electione ecclesie. Rutenē. vbi erat statutū q̄s ele ctio esset nulla q̄ fieret absentibus nō vocatis. Hā nō obstāte sta tuto dictum fuit eā nullā nō ee nō obstāte ēt q̄s iuratū eēt seruare statuta ecclesie q⁊ iuramētum intelligit̄ de statutis possibilib⁹ ⁊ libertati ecclesie non obuiantibus de iureur. c. ꝙingit. lib. vj. ⁊ non sunt iuramēta hz ꝑuria q̄ contra vtilitatē ecclesie attēt antur de his q̄ fiunt a maioꝛe parte capituli. c. cū in cunctis. ⁊ de iureiu. c. sicut nostris. Reprobata ēt fuit in eadē electione alia ℨsuetudo q̄ allegabať q̄s consuetum erat añ electionē denunciare mozte epi Rutenē. ecclesie Bituricē. hec ēt consuetudo reprobatur extra de electione. cū terra. vbi reprobat̄ in patriarcha ⁊ patriarcha est lo co archiepoꝛ in electionibus suoꝝ suffraganeoꝝ cōfirmādis de ꝓuilegijs antiqua ⁊ facit hz nō fit ita ꝑpter de electiõe cū inter
79 vniuersas. in fi. ⁊. c. q⁊ sicut. in ꝑn. Old. † Quero ēt vtrū valeat cō suetudo vel statutū q̄s impetrātes in ecclesia sup certū numerum nō habeāt vocē i cap. puto q⁊ nō quo adimpetrātes a sede apostolica cum inferioꝛ non possit eligere supioꝛē, vt. ff. de arbitris. l. nā magistratus. ⁊ extra de ma. ⁊ obe. c. cum inferioꝛ. potissime scēm opi. illoꝛ qui tenēt quod non possit hodie introduci statutum vel consuetudo ꝑ inferioꝛē cōtra ius commune ⁊ etiā ꝓpter non ob stantia q̄ cōiter apponuntur in literis apostolicis hz fit multum

in ℨtium extra de consti. c. j. lib. vj. Item q⁊o si cōsuetudo sit in eccle sia q̄s nouus canonicus nihil ꝓcipiat vsq; ad quadrieniuꝫ an sit reuocata ꝑ decretalē extrauagātē pape Jo. xxij. q̄ incipit suscepti regiminis, ꝓsuppoſito q̄ cōsuetudo valeat tanq̄ rōnabilis circa cuius rationabilitatē non pōt bñ certū iudicari cū scēs diuersita tem locoꝝ ⁊ tēpoꝝ ℨsuetudinis ratio varieť. xij. di. sic. ⁊. c. no uit. ⁊. c. illa. ⁊ extra de sepulturis. c. certificari. ⁊ ita notat Host. in sum. e. §. qd sit ℨsuetudo. circa ꝑn. ⁊ iō an sit rōnabilis iudic. arbi trio cōmittit̄ cū regula certa dari nō possit sicut dr in mozta. ff. de v⁹uris. l. mozta dici pōt tali ℨsuetudini ꝑ dictā ℨstitutionē suspe ctum foꝛe detractū quatenus ipsa ꝛba ℨstitutionis sonāt illesa i ceteris ipsa ℨsuetudine remanēte vt. ℨ. de edifi. priuatis. l. cum ꝑ ponebať. ⁊ de ali. le. l. alumne. §. qui filias. sicut dr i iure scripto q⁊ stat q̄s nō mutať ⁊. ℨ. de ap. ꝓcipim⁹. multo fortius in ℨsuetudine vt. d. c. j. de ℨsti. lib. vj. vñ si habeat canonic⁹ portionē ꝑbēde sc̄m taxationē decime nihil habebit de distributionib⁹ vt̄ annuersar. defunctoꝝ vel aliꝭ consuetudine obstāte satis est eñ ius suū scēs ℨsuetudine seruari. ff. ad treb. ex asse. puto tñ q̄ q̄stio portionē il lam q̄ sibi debeť virtute dicte cōstitutionis ꝓcipe possit existēs in studio de licētia epi sui q⁊ hz hoc sit sibi concessum ꝑopter obse quium ecclesie impēdēdum sic est in oib⁹ fructibus ecclesiastich ⁊ tñ debenť ibi absenti vt extra de cler. nō resideꝫ. c. relatum. ⁊. c. tue. nec pōt cēseri talis absens qui studioꝛum cā abesť ar. ff. de leg. iij. q̄stum. in ꝑn. de fundo instru. l. scie. ℨ. ꝑpūlie. imo talis studens non solum ꝑpte ecclesie sed ēt vniuersali fructuosus eē posset arg. ff. de stat. lib. l. iij. ℨ. stichus annua. extra de magistris. c. j. de elēc.
80 cum ex eo. lib. vj. iuncto. c. decetero. de cleri. nō resideꝫ. Oldr. † An aũt statutū vel ℨsuetudo possit introduci ꝑ epm ⁊ capl̄m sup resi dētia ⁊ ꝑceptione ꝑbendaꝝ videať de authoꝛitate introducētium non vī dubium quin epꝰ cum capl̄o possit facere statutū extra eo. e. c. cum cōsuetudinis. de his q̄ fiunt a ma. par. capīt. c. j. Sz q⁊ non valeat ℨsuetudo vel statutū vī q⁊ supioꝛ pōt cogere canonicos ad residētiam vñ residētia nō vī cā sufficies consuetudinis inducēde vel statuti faciēdi. Jn ℨtiū vī q⁊ ois consuetudo cēseť iusta ex cā q̄ puocaꝫ ad residētiā. z hic vī ꝑpte casus fm Jnno. ⁊ Host. extra de ℨsti. c. cū oēs. vbi statu. de vniuersis tenuisset nisi fuisset defect⁹ au thoꝛitatis epi ita q⁊ illa decretalis vī decidere q̄nē non obstāte q⁊ cogi possunt ad residētiam q⁊ ⁊ si possit q⁊ ad aliq̄d metu pene cogi meli⁹ est tamē imitare spe ꝑmi. vt. ff. de iusti. ⁊ iure. li. j. circa ꝑn. ⁊. ℨ. de offi. assel. l. j. in qui. cau. seruī. ꝑ ꝑmio acci. lib. l. j. ⁊ sic ap paret consuetudinē ⁊ statutū ex cā honeſtuꝫ q⁊ si consuetudines sunt diuerse? dic ꝙ eligit q⁊ cōmodi⁹ seruari pōt ⁊ no. ꝑ Ber. In noc. ⁊ Lōpo. extra eo. c. cū olim. ¶ Ultio ꝑ ꝙ cluſioe materie aga mus de ℨsuetudine q̄ est merū factū ex quo ius nō resultat q̄ ꝑpte dr cōis obseruantia impꝛopꝛie ℨsuetudo. vt instī. de rerū diuisio ne. §. pauonū. i. cōis assuetudo. ⁊ de hac dixi. ℨ. de ꝑbā. super rubꝛica circa pꝛincipiū. ⁊ hec fm ꝓm Ric. † ꝑt
81 ⁊. ℨ. de ꝑba. super rubꝛica circa pꝛincipiū. ⁊ hec fm ꝓm Ric. † ꝑt esse duꝑler. ſ. loci ⁊ psone ⁊ illa q̄ est loci q̄ñq; de his q̄ in iudicio aguntur ⁊ est exꝑssū. ff. de dā. infec. l. si finita. circa pꝛincipiū. ⁊ de custo. reoꝝ. l. iij. Q̄ñq; est de his q̄ cōiter in loco obseruātur extra iudicia siue a ꝓuiatis in suis actibus siue ab vniuersitate ⁊ i suis actibus non est exꝑssū in actib⁹ vniuersitatis q̄s cōsiliū cōuocēť ad sonū cāpane. ar. ff. de offi. pcō. ⁊ lega. l. iij. ℨ. ⁊ hoc ibi magni ha bent pꝛouinciales ⁊. c. et. l. si in aliam. de actibus singuloꝝ pōt di ci exꝑssū. ℨ. de v⁹u. l. j. circa pꝛincip. de emic. l. si fundus. ⁊ q⁊ in istru mentis dotalibus fiat donatio simplex a viro vxoꝛi ꝑsone autē dici pōt cōmunis obseruantia vt illud q⁊ ꝑsona cōmuniter ser uat vel in loquendo. vt. ff. de leg. j. l. si seruus plurium. §. fi. vel vtē do. vt. ff. de pigno. act. l. vel vniuersoꝝ. ⁊ de v⁹u. l. q ℨsentire. in fin. de op. lega. l. ū. in fine. de alimē. lega. l. alimenta. §. j. ⁊ in omnibus istis dic quando pꝛo maioꝛi parte nō ꝑsonarum sed actuum sic seruatur ⁊ fic siue fint actus vniuersitatis siue singuloꝝ inducit talis consuetudo sicut consuetudo que est ius ex actibus inducit ⁊ consistit vt in superioꝛibus patet. Circa hanc igitur sic querať
82 qualiter inducatur ptz ex. ℨ. pꝛoxi. dictis. † Si queratur qualiter quāto tpe dic ꝙ non est determinatuꝫ sed arbi. iudi. relinquit̄ ar. de iure delibe. l. j. Si querať qualis ⁊ de quibus esse debeat dic ꝙ si est loci idē q⁊ dictum est. ℨ. in ℨsuetudine q̄ est ius ⁊ eisdē rōnib⁹ q⁊ ⁊ ista largo modo dr consuetudo ⁊ sapit naturā illi⁹ in aliquo licet non in omnibus imo ista debiliꝛ est q̄ illa. ⁊ de quibus illa esse non potest nec ista sicut nudum pactum sapit naturam stipu lationis q⁊ vtrunq; habet in se consensum tamē pactum est debi lius stipulatione ⁊ de quibus nō potest esse efficax stipulatio nec pactum. vt. ff. de pac. l. iuregentium. §. ꝛ generaliter. Circa ea que est persone non est curandum qualis sit. vt. j. parebit. Circa pꝛo bationem autem huius consuetudinis dic ꝙ si est notoria iudici non indiget probatione vt dixi circa consuetudinem que est ius ⁊ eisdem rationibus alias autez debet probari testibus vel aliꝭ le gitimis modis probandi sicut ⁊ illa. vt. j. eodē. l. j. quis sit ei⁹ effe ctus ⁊ in quo differat hec ab illa distinguenda est illa que est loci

Universidad de Deusto
Biblioteca

ab illa que est persone, nã illa que est loci operatur circa iuris intellectũ ꝛ obseruãtiã hoc modo q; aut allegat esse ℨsuetudo sed p
batur solũ talis consuetudo ꝛ obseruãtia, ꝛ tũc dic vt dixi, ff. de p 1
batione consuetudinis. Aut nõ allegatur esse consuetudo sed sola simplex obseruãtia ꝛ assuetudo ꝛ tũc dic ꝙ eius effectus circa ius scriptũ facit duo ſcz q; ea q̃ non sunt in iure finita ꝛ terminata finit ꝛ terminat ea q̃ sunt dubia declarat, de p℞o est exẽplũ. ff. de of. procõ. l. si aliã, circa principiũ de feriis. l. p℞ides. ꝛ de vsuris. l. j. in prin. nã ibi q; est omissum a lege de tpe seriarũ cõis obseruãtia loci diffinit ꝛ indefinite dicũt de vsuris per loci ℨsue, seu obseruantiam, de secundo exemplũ est. ff. e. l. nã imperator. vt quod dicit vt ibi ℨsuetudinẽ ſcz verã aut rerũ perpetuo id est gñaliter iudicata ruꝫ. i. cõem obseruantiã. Itẽ circa iudicia ꝛ actus iudiciales facit eadẽ duo, vt. j. de dã. infec. l. si finita. circa principiũ, ꝛ de custo. reoꝝ. l. iiij. Similiter in cõtractib⁹. ff. de euictio. l. si fundus. ꝛ de reg. iu. l. semp. in stipulationib⁹ ꝛ in vltimis volũtatibus de leg. j. si seruꝰ plurium. ℣. si, de leg. iij. l. legatis seruis. in fine, ꝛ de fundo instru. l. cũ de Ianionis. ℣. asinam. Item ꝑprie significationi verboꝝ derogat vt no. ff. de leg. iij. l. lib℞oꝝ. ℣. quid ergo si qs. in glo. qua appellatione, nã licet leges p̃dicte expresse nõ dicant de ista cõi obseruantia sed q̃nꝫ dicãt cõsuetudinẽ tñ intelligi debent largo modo, vt etiã talẽ ℨsuetudinẽ contineãt vt colligi potest ex rerum verbis ꝛ 2
1 mente. † Circa illã assuetudinẽ que est psone dic ꝙ illa circa iuris cõis intellectũ nihil operat sed solũmodo circa ea q̃ ꝑ ipsam personã dicunt ꝛ fiunt ꝛ ideo si talis assuetudo persone est circa seruitutem acquirendã facit ius ipsi vtenti, i. acquirit sibi seruitutẽ si legitimo tpe fuit firmata, ſcz. x. annoꝝ. ꝛ si h℥ ℨtinuã cãm alias tanto tempore cuius non existat memoria, vt no. ff. de seruitut. l. seruitutes ꝛ hoc si nitatur solo tẽpore. Si autẽ ex cõcessiõe quã ꝑbare nõ põt si talis assuetudo firmata fuerit lõgo tpe si seruitus h℥ cõtinuam cãm licet nõ inducatur seruitus ex eo tpe ꝑbatur tamen inducta, vt no. ff. de vsuris. l. cũ de in rem verso. ꝛ dixi. ff. de pactis. l. si certis annis. ꝛ hoc verũ si iure seruit, hoc faciat als secus vt. ff. de itinere actuq; prima, l. j. ℣. viuianus. ꝛ. l. si. ꝛ idẽ est si talis assuetudo est de obligatione inducẽda q; per eã obligatio nõ inducit, vt. ff. de act, ꝛ obli. l. obligationũ fere. ℣. placet. ſcz inducta ꝑbatur vt. d. l. cũ de in rem verso no. Sed si assuetudo nõ fuerit de p̃dictis ꝛ legitimo tpe firmata ſcz fuerit de alijs rebus vel fuerit de p̃dictis sed legitimo tpe nõ firmata tunc duo tñ facit. ſcz q; in dictis ꝛ i factis illius obscurã intentionẽ declarat, vt. l. vniuersoꝝ. ff. de pigno. act. q; cum eo. l. si. de testamẽtis, l. heredes palam. ℣. j. ꝛ. d. l. si seruus pluriũ. ℣. si. de lega. j. Itẽ dat formã his que cum eo vel i rebus eius aguntꝰ. ff. de vsuris. l. qui semisses. in fi. ꝛ ad ma. sed iul. ℣. q; di. ꝛ in his si ℨsuetudo loci ꝛ psone sint diuerse attẽdẽda est cõsuetudo psone, vt. d. l. si seruus pluriũ. in fine. Itẽ cũ supradictũ sit q; talis assuetudo inducaꝫ cũ ꝑ maiorẽ partẽ sic seruaꝫ in loco vel sic seruat persona qualiter hoc ꝑbabit q; videt difficile posse ꝑbari qui eũ diceret ꝑ maiorẽ partẽ sic seruaꝫ necesse haberet scire quoties illud factũ est q; impossibile videtur, rñdeo si testes dicant q; sic cõiter seruatur satis est ꝛ interrogari de cã sciẽtie dicẽt q; viderũt sic seruari per plures vices in quarũ numero terminũ nõ ponẽt. Quot sufficiant arbitrio iudic, relinquit vt dixi in prohatione cõsuetudis q̃ est ius ꝛ pauciores sufficiãt in ista q̃ in alijs ar. dicte. l. iij. ℣. de episcopa. audiẽ, ꝛ de cau. pos. c. cũ ecclesia sutrina. In quo differant ꝛ quomodo ℨsuetudo persone ab assuetudine loci ex superiori ꝛ patet. Hic. d. Oldra. de ista assuetudine facti primo eã sic describit. Cõsuetudo est eiusdẽ facti bina vel frequentata patratio, ꝛ ita intelligit q; binus actus inducat hãc ℨsuetudinem vt. d. l. iij. de episcopa. audiẽ. q̃ ꝑprie loquũtur de ipsa assuetudine facti ꝛ nõ de ℨsuetudine q̃ est ius vt ibi ꝛ supra dixi. de ista etiã loquit. j. de iure fisci. l. facultas. li. x. ꝛ de hac etiã no. xxv. qõ. ij. c. ita nos. extra de cõsue. c. fi. et in auk. vt nulli iudi. ℣. j. ꝛ talis ℨsuetudo dicit mos toleratus. C. de metatis. l. deuotũ. Itẽ frequentata patratio. j. ad legẽ iul. de vi. l. seruos. de seruo corrupto. l. neratius. ℣. j. ꝛ hec quanto magis frequẽtatur tãto deterior est q; tãto grauiora sunt peccata ꝛc. vt dicto. c. vltimo. extra eodẽ. ꝛ hec nunq̃ inducit ius: vt in authentico vt iudi. ℣. j. nota in fine lecture p̃dicti. ℣. ℣. sunt infrascripti versus. Qualiter ꝛ quanto si cõstat ꝛ ad quid actus sit iuris bis vel plus tẽporeꝫ longo, sic ꝓbata ꝓ cunctis sic nota vel arte ꝑbetur. Ius facit tollit supplet ꝛ apperit ipsum. Hico. ꝛ hec dei auxilio de materia consuetudinis recollecta faciant cum correctione meli⁹ scientis. In glossa rubrice, hãc glossam in singulis articulis plenius supra declarauj ibi eius vicem representat, vt. ff. ad munici. l. municipes. Ibi dicit vetustas que ꝛ ipsa vicem legis obtinet, vt. ff. de aqua pluuia arcenda. l. in summa. ℣. penultimo. Oldra.

1 ☞ Casus in iure omissus iuxta consuetudinem est terminãdus.
2 Consuetudinem esse ꝓbari est necesse.
3 Oppidum quid sit ꝛ quare sic vocetur.
4 Lex quando ad casus similes trahi possit.

Reges prouincie. Hec lex loquitur † quando occurrit casus iure scripto vel cõsuetudinario directo nõ terminatus sed consuetudo est in simili ꝛ ideo eam sequimur. h. d. ꝛ versi. nã cõsuetudo canonizatus est. rñ. dist. ℨsuetudo. et vide quod ibi notatur in gl. ꝛ per Archi. et licet gl. reputet pti mum exẽplũ de cõsuetudine ponẽtis manũ ad plaustrũ dic tamẽ q; male ꝓbat, vt dixi super rubrica. ℣. nunc formem⁹ aliquas gões vbi ꝛc. Alia exempla posui et de cõsuetudine trahẽda ad similia vel maiora vel minora plene dixi ibi ꝛ scm exẽplũ q; hic approbat gl. non est bonum q; dicit q̃ ℨsuetudo feudoꝝ loquẽs de monacho a simili trahit ad canonicũ regularẽ q; de quolibet clerico est expressum in ipsis cõsuetudinibus feudoꝝ si de feudo controuersia sit. c. qui clericus efficitur. et ideo nõ est opus argui a simili ꝛ ideo nõ est bonũ exẽplũ. Itẽ nota q; hec lex allegat † q; ℨsuetudinẽ esse necesse est ꝑbari de quo hic tãgit i gl. ꝛ pleni⁹ dixi sup rubrica. ℣. videam⁹. an cõsuetudo debeat ꝑbari de alia gõne quã q̃rit glo. si alia est cõsuetudo actoꝝ alia rei alia iudicis q̃ de beat seruari dixi remissiue sup rubrica qd si alia ẽ ℨsuetudo actionis. † Itẽ q; dicit in oppido dic q; oppidũ est locꝰ fortis sic dict⁹ q; opẽfert ꝛ in quo differat a ciuitate ꝛ villa dixi. de offi. ꝑfe. ꝓto. aphri. l. i noie dñi. ℣. in terra. ꝛ in alphabeto sub litera o, dictione oppidũ quãtũ tñ ad hãc legẽ nõ est vis vtrũ in oppido vel in alio loco vbi ius reddat sed ideo dicit in oppido q; opus est q; cõsuetudo fit in eo loco vbi cã agit vt. ℣. de sacrosanc. eccle. l. nõ plures. vñ si causa esset Bonoñ. ꝛ ℨsuetudo padue non attenderet talis consuetudo. Itẽ ex eo q; dicit frequẽter sunt qui dicunt q; vnus actus non inducit cõsuetudinẽ sed frequẽs, de quo plene dixi sup rubrica versi. ſcz ex quo vidimus ex quorum. ꝛ q; dicit in eodẽ gere, dic in simili. ꝛ q; dicit precedẽs. ſ. causam emergẽtes. ꝛ q; dicit longã consuetudinẽ q̃ dicaꝫ longa no. in glo. rubrice. ꝛ pleni⁹ ibi dixi. vñ. nũc videamus quãto tpe inducaꝫ. Op. ad id q; dicit attẽdi rõnẽ q̃ ℨsuetudinẽ suasit q; vꝝ q; ꝑbatũ, vt. ff. qui ꝛ a qui. l. p℞osperit. Ly. dicit hoc ℨtiũ q̃ciũq; occurrit turbare spũ suuꝫ. Jaco. de are. rñdet q; ibi non põt argui ex defectu rationis ꝛ dicit aut lex est prodita ꝑbis specialibus ꝛ tuncratio eius extendi dꝫ ad causas similes vt hic ꝛ. ℣. ad. l. falci. l. fin. ꝛ. ff. ad. l. aquil. l. illud. Aut ꝑbis gñalibus ꝛ tunc aut sumus certi per eandẽ. l. vel aliam quod in causa mouente tñ velit loqui ꝛ tunc ad illam causam tñ restringimus eam, vt. ff. de iure. patrona. l. adigere. ℣. ℣ius. ꝛ de pactis. l. q; dictum. aut non sumus certi ꝛ tunc seruamus eã gñaliter. vt in. l. contraria p℞osperit, ꝛ de postulan. l. j. ℣. serũ. q; ex ponit Lynus q; ibi causa non apparet per eandẽ. l. vel aliã interpretationẽ q; sit finalis q; tunc est impulsiua. ℨtiꝫ ſcz gl. q̃ dicit q; in dubio rõ legis adheret legi vt no. ff. de cond. ꝛ demon. l. tale. legato falsam. als falsam legato. de hoc an verba vel mẽs attẽdi debeat latius dixi. ℣. de legi. l. non dubium. circa princip.

☞ Consuetudo magne authoritatis que dicatur.
Ratio naturalis nunq; suo contrario cedit.

Consuetudinis. Canonizata est. rj. di. +consuetudinis. ꝛ vide q; ibi no. in glo. ꝓ Archi. extra eo. cũ cõsuetudinis. et vide q; ibi no. in glos. ꝓ Ber. ꝛ Jnn. ꝛ ꝓ Host. ꝓio fol. ꝓl. ℨsulo. in summa. eo. ꝛ cõrinet duo dicta. Opp. de secunda pte l. ad primã gl. finaliter tenet opinionẽ Jo. ℙe. eã nõ sequit sed dicit † q; tunc ℨsuetudo est magne authoritatis cũ nõ est ℨ legẽ sed q̃ ℨ tunc est vilis authoritatis. Hico. de mata. ꝛ sequaces moderãt suiaz ℙe. dicẽtes q; ℨsuetudo nõ est vilis authoritatis q̃ñ lex ꝛ ꝓbat. ea. Itẽ q̃ñ nõ h℥ naturalẽ rõnẽ ℨtiã sed q̃ñ lex ꝛ ꝓbat. vt. ℣. de vsuris. eos. cũ similib⁹ ꝛ q̃ñ rõ naturalis sibi ℨ dicit vt q; pater nõ alat filiũ vel ecõtra ꝛ similia est vilis authoritatis q; succũbit legi ꝛ ꝓbãti ꝛ rõni resistẽti ꝛ B voluit dicere hec lex dũ dixit vincat q; vincere ℞ nõ q; superat volẽtẽ ꝛ pmittẽtẽ ſcz resistẽtẽ lex ℘o ℞ resistere ℨsuetudini q̃ñ ea ꝛ ꝓbat ꝛ tunc nõ vicit sed vincit a lege at ibi lex nõ ꝛ ꝓbat permittit q; cõsuetudo seruetꝰ vñ in hoc nõ ℞ vinci sed vincere. Jn naturali rõne nõ h℥ locũ hec distinctio ꝛ q; naturalis rõ semp oi suo ℨtio resistit ꝛ nunq̃ ℨtio cedit iuxta illud q; nõ est mecũ ℨ me est. ℣. de iudeis. l. celicolarũ. et ideo nunq̃ vincitur a consuetudine. Postẽ. in summa eo. prima charta. versi. consulo autem. dicit q; consuetudo est vilis authoritatis ꝛ cito mutatur. Op. quod consuetudo vincat legem, vt. ff. e. l. de quibus gloss. multas solutiones tradit. prima solutio est q; circa ea que non possunt pacto vel renunciatione remitti non vincat consuetudo legeꝫ in alijs sic. hec solutio cõiter ꝛpobaꝫ quia non sequitur: si vnus nõ põt singulariter tollere ergo nec oẽs de vniuersitate simul q; sic sequeretur absurdũ q̃ furiosiꝫ infantes non ligarentur consuetudine q; falsum est vt etiam gloss. hic dicit ꝛ dixi sup rubrica ꝛ si. ſcz an cõsuetudo liget furiosos. petrus tenet q; lex de quibus loquatur fm tempora fm que poterat populus romanus cõdere legẽ hodie aũt dicit q; sol⁹ princeps hoc postest ꝛ ideo

test ꝛ ideo hodie ℨsuetudo legi ℨtia nõ vincat legẽ sed vincatur a lege vt plene de hoc dixi super rubrica in solutione ℨtiorũ ꝛ in distinctione ꝙ hec opio ℙe. nõ videt, predere q; ꝛ etiã fm iura. ff. protestas erat trãslata de populo in principẽ. vt. ff. de orig. iuris. l. ij. ℣. nouissime. ꝛ de ℨsti. ꝑncip. l. j. de offi. ꝑfec. ꝓto. l. j. ibi regimentis rei publice ad imperatorẽ ꝑpetuo trãslatis ꝛ tũ lex de qb⁹ dicit cõsuetudinẽ vincere legẽ vnde alij tenent opinionẽ Jo. dicẽtes ꝙ bona est in se tñ hec lex loquit de. l. repugnãte ꝛ resistẽte ℨsuetudini ẽ rõni naturali quas nõ põt vincere ſcz vincit ab eis vt ꝑdixi. Ly. ꝛ de hoc est pulchra gl. extra de ꝓba. c. ij. ꝛ vide ad hãc. l. in libro seu doꝝ de feudi cognitione ꝛ qs ibi no. rj. dist. in ꝑn. in gl. ꝛ ꝓ Archi. eo. c. in his. Itẽ nota q; decreta sanctoꝝ patrũ non possunt tolli per leges imperatorũ. rj. dist. c. lege. ꝛ. viij. distin. c. consuetudo.

De donationibus. Rubrica.

1 Donatio quid sit.
2 Donatio vera inter viuos in testamento fieri potest.
3 Innestimus verbum signum est denotans feudum.
4 Donatio in feudum non est simplex donatio sed ob causam.

Super rubrica. Vide Az. Bof. Hostien. ꝛ Spe. eo. tit. q̃ sint cõsideranda in donãdo vide. lxxxvj. di. nõ satis. ꝛ ibi in gl. ꝓ Archi. ꝙ donatio fm Host. est reliicte nullo iure cogẽte mera liberalitate facta collatio, vt. ff. e. l. donari. ꝛ rei licite forte iõ dixit q; sicut rei illicite puta venẽni mali nõ tenet vẽditio, vt. ff. de ℨnn. emp. l. q; sepe. ℣. veneni, sic nõ ꝛ donatio nullo iure cogẽte iõ dicit q; ꝛ necessitatib⁹ nemo liberalis existit. ff. de adi. lega. l. rẽ legatã. q; intellige vt doc. extra de ꝑbẽ. c. relatũ. si aũt donatio dom datio vt. ff. de dona. cã mor. l. senatus. ℣. j. vel quasi denudatio. Quero q; si titi⁹ donauit alicui his ꝑbis: atrẽdes multa seruitia q̃ mihi feciſti ꝛ in futurũ te factu rũ spero dono tibi pure libere ꝛ simpliciter tales res meas ita q; ipsam donationẽ reuocare nõ possim ꝓ ingratitudinẽ nec aliquo alio mõ. an ista donatio dicaꝫ simplex vel ob cãm ita q; reuocari non possit, vt dixi. j. de reuocan. dona. l. fi ꝛ videt q; simplex ꝓ in ferioꝛa verba qb⁹ dixit reuocari nõ posse, vt. ff. de do. l. ꝛ ibi not. Non obstat cã in principio adiecta ꝑpter multa seruitia ꝛc. q; ibi dubio videt cã impulsiua, vt. ff. de ℨdi. ꝛ demõ. l. titio. in ꝑnc. de doñ. inter virũ ꝛ vxoꝛ. l. ſi moꝛis. in fi. ꝛ. ff. de tur. do. l. si mulier. ꝛ ibi no. ꝛ nota etiã de dona. l. ij. in fi. ꝛ. l. iij. Hec obstat eo. ti. lex aguꝫ q; ibi desẽdit ad spẽm seruitꝫ recepti hic aũt sterit in ꝑbis gñalib⁹ que videtur magis posita ad colorẽ ar. ff. de dolo. l. qs vẽditor. cuꝫ ibi nota, ꝛ de edil. edic. l. si qs venditor. ꝛ. l. sciendũ. Ol. Quid si faciẽs testamentũ dixit se donare inter viuos cõstituẽs se teneri p illis quib⁹ relinqbat in testõ ꝛ velle valere in eo iure donationis inter viuos postea de bonis suis donauit iter viuos ꝛ tradidit aliqua ex his q̃ in testõ disposuerat. querit qs sit potior. ꝛ vꝝ ꝙ primus cui datum est in testõ q; cõsuetudo se tenere, ꝙ eo trãstulit dñiuꝫ ꝛ possessionẽ in eum q̃ erat penes eũ als nõ vt. ff. de acq. pos. l. ℣uis. ℣. si ℨductor. ff. de rei ven. l. q̃dã mulier. ꝛ de acqr. pos. l. qs meo. ergo potior est oibus alijs postea traditionẽ assecutis, ℣. de rei vẽ. l. quoties. ꝛ no. ff. de publicanis. l. si res. ℣. si. † Circa qs est attendẽdum qs donatio inter viuos vera põt fieri in testõ vt colligit. ff. de assignan. liber. l. j. ℣. assignare. ꝛ no. ff. de te. l. heredes palã. ℣. si. imo si talis donatio esset cã mortis ꝛ dicatur qs sit irreuocabilis assumit natura donationis inter viuos ꝛ nõ põt reuocari, vt. ff. de dona. cã mor. l. vbi ita donat. ꝛ ibi tũc nõ tam mortis cã donare ꝙ̃ moriens. eo. ti. l. scia. ℣. si. Itẽ per illa ꝓba quib⁹ se tenere cõstituit nulla dies nulla cõditio fuit adiecta ergo pure debẽt intelligi vt ff. de lega. ij. l. oĩa. ꝛ de reg. iur. l. in oĩbus. Itẽ quero de questiõe ardua q̃ fuit de facto dñs rex Carolus ꝑncipi aretino cõcessit principatũ Achaie per hec verba Donam⁹ dam⁹ ꝛ tradim⁹ ex cã donationis ꝑpũ motus ꝛ inuestimus gcgd habemus in ꝑncipatu achaie rõne feudi apti vel alia trãsferẽdo directã ꝛ vtilẽ actionẽ ita qs ꝙ eo nullũ alij recognoscat superiorẽ nisi nos, q̃rebaꝫ vtrũ hoc esset feudum an simpler ꝛ vera donatio. ꝛ ꝙ esset feudũ sic allegabaꝫ: Actus dubũ quoꝝ natura fere vꝝ eadẽ ꝑpter multa fiũ tudinẽ ꝛ vicinitatẽ dignoscunt ꝛ diuersificant ex signis vt testimonia codicillis ꝑ institũ. ꝛ ex heredatione vt. ℣. de test. si codicillũ donatio cã mortis a simplici de dote ꝑle. l. scia. ꝛ de dona. cã mor. l. scia. ℣ius emphyteoticus ab emptiõe ꝛ locatiõe, vt institu. loca. ℣. adeo. sed hic erat ꝑbũ inuestim⁹ † qs est signũ denotãs feudus de feudi cognitione. c. ij. in fi. ꝛ qd debeat ꝑcedere inuestitura vel iuramẽtuꝫ. c. j. ergo ꝛc. Itẽ ibi erat retẽtio seruitꝫ feudalis ar. de iu resisci. l. statius. de inius. l. itẽ apud labeonẽ. ℣. si qs virginẽ. de fabricen. stigmata. ꝛ de sni a excõi. c. si iudex laic⁹. li. vj. ergo videt qs fuerit in feudatio hoc etiã indicant illa verba qs ꝓnceps nulluꝫ alium supiorẽ ꝙ eo recognoscet vel dñm nisi ipm regem vel heredes suos. Nã inuestiens respectu vasalli dñs ℞ si de feudo con

1 ☞ Instrumentũ dans an censeatur rem dare in eo contentam.
2 Uxor marito tradens instrumentum rerum parapherna. tum vi detur ei concedere potestatem exigendi.
3 Presentia esse an debeant contenta in isto qñ ipsum ꝓbatur.
1 Option. † Qui dat milẽ vꝝ rem dare in eo cõtentã. h. d. concoꝛ. sunt in glo. sic ꝛ canonicus tradens literas seu instrã ꝑbendi de sue caplo vꝝ renũciare iuri suo extra de renũ. c. sanc. ꝛ ibi de hoc est pulchra gl. ꝛ creditoꝛ tradẽs instrm crediti debitori eũ liberare vꝝ. ff. de ꝓba. l. si chirographũ. ꝛ extra vt lite pẽ. c. ij. ꝛ ibi de hoc bñ no. ꝛ. ff. de pactis. l. labeo. Itẽ legãs calẽdariũ seu librum rõnuꝫ vꝝ legasse qs sibi debeat ex co. ff. de leg. iij. l. g filiuꝫ. ꝛ eo. ti. g chirographũ. † Itẽ vxoꝛ tradẽs marito instrã rerũ paraphernaliũ vꝝ cõcedere sibi potestatẽ exigendi. ℣. de pactis ꝙuen. l. fi. Itẽ donãs domũ cũ ꝛtegro statu vꝝ donasse cuꝫ oĩb⁹ adiacentib⁹ mobilib⁹ ꝛ immobilib⁹, vt. j. de bonis vacã. l. si qñ li. x. Item legãs vꝝ legasse cum vegete, vt. ff. de vino leg. l. si tibi. ℣. si vinũ. de penu lega. l. q penum. ℣. fi. ꝛ legatis apib⁹ vident legata vasa in qb⁹ sunt. ff. de lega. iij. l. auibus. † Querit glo. nunqd opus sit qs contenta in instrõ sint presentia glo. ꝛ docto. tenẽt ꝙ non q; lex loquit generaliter ꝛ indistincte. Ad cuius declarationem dic aut querit de dñio rei vacãtis aut rei possessione si nõ vacãtis tunc est opus corporali apprehensione, vt. ff. de acq. pos. l. iij. ℣. j. si vacãtis ſcz possesse tunc ꝑ traditionem rei vel eius actus q̃ habet loco traditionis acquirit refert tñ an loco traditionis tradat instrm in quo totum ius rei ℨtinet ꝛ tunc per eius traditionem trãsfert dñium ꝑ possessio vt hic ꝛ vtrum est si tradens possidebat als nõ vt hic in gl. no. ꝛ. ff. de acqr. pos. l. ℣uis. ℣. si conductor. ꝛ ibi no. Aut tradit instrꝫ in quo nõ ℨtinet ius totum ꝛ tunc sola traditio nõ trãsfert dñiuꝫ ꝛ pos. qz hic nõ est vere facta traditio, vt. ff. de acqr. pos. l. ꝑdita. per hoc tñ apparet de ℨsensu tradentis ꝛ sic authoritate ꝑprie possetingredi pos. vt. ff. de acquir. pos. l. si ex ſtipulatione. fm Pet. et de hoc, ℣. de acquir. possel. l. ij. ℣.

Spem. Op. de. l. spem. ℣. q̃ res pigno. obli. ꝑñ. et dic vt ibi dixi. opponit glo. de. l. de his. ff. de trãsac. sed dic ꝙ ibi trãsigẽs ignorabat ꝓprius ius suũ nisi inspectis verbis testamenti vt ibi dicitur hic autem donatoꝛ sciebat se habere ius licet in spe. Jacob.

5 Junctiones. Vide qs no. ꝛ dixi. ℣. de reiuẽ. l. solennib⁹. q̃ cum illa concoꝛ.

Sdonatio. Vide qs no. ꝛ dixi. ℣. de dona. +inter virum ꝛ vxoꝛ. l. ex verbis, glos. Op. de aut. si qs in aliquo documento. ꝛ dicit ꝙ non h℥ locuꝫ illa aut. in testamẽtis sed in alijs instris.

Universidad de Deusto Biblioteca

z hanc solutionē sequit̄ Dy.ff.eo.l.ex hac scriptura. Pe.eā nō approbat imo dicat idē in vtraq; vt.ff.de lega.j.seruū filij.§.eū q; nisi expresse dicat in.l.spāle esse i vltimis voluntatib⁹ q; hic nō dicit ipse rūd.q; vez est q; scriptura q; de alia facit mētionē nō ꝓbat ad vtilitatem pducētis vt in ꝑto sed i eius preiudicium sic vt hic vel nō facit fidē nisi in secūda q; facit mentionē hanc authoritatē p se eandē quā haberet ꝑia sicut ē hic z aut.vt fratrū filij.§.illd.Ly.

n **Ecambigi.** Vide plene qō no.z dixi.ff.de sacrosanc.eccle.l.illud.

Si preses. Lex ista z glo.obuiāt fraudi quaz audiui fecisse quendā mercatorem Januē. impetrauit ei a quodā alio mercatore qō sibi crederet qō mercimonia eius posset facere describi in ītroitu ciuitatis Januē tanq; sua vbi ter debebant ꝑ certo pedagio soluendo de eis ad hoc vt locupletior videret z ita factum fuit et postea fidē frangens ipsa mercimonia defendebat tāq; sua ex tali descriptione qō facere non poterat per hanc legem z glosi.que dicit q; hic fecerat animo donandi.

1 Donatio per patrem facta filio an valeat.

1 **Cum de bonis.** †An valeat donatio facta per patrem filio in potestate constituto plene dixi.ff.de inoffi.de na.l.ſi pater.

Fue emancipatus. Vide quod notam 2 dixi.ff.eo.l.cum de bonis.

1 Remittens actionem ex ea an agere possim ea non impleta.

1 **Si donationis.** Quer.gl.†in remissi tibi act.ex ea puta vt vas gas ꝑ me roma z non iuristi an agere possim ꝑ ultima actiōe.z dicit q; nō fm H.Jaco.de ra.contra vt.ff.ad exhiben.l.iulianus.§.q̄tū. Per.dicit q; si remittens re de integra peniteat non pōt fauore liberationis,vt.ff.de transac.l.quis.in fi nō impletur qō quenit agi pōt ꝑte.ver.vt reponat se in pristinam obligatiōē z sic intelligit iniam ꝑdicti Ja.z hoc est verū fz Ly.

Constante. Not.glo.hic posita qō cōstāte matrimonio pōt cedi actio de dote de qua vidi magnos peritos dubitare.

Cum res. Lex ista cōtinue occurrit.Op.§.tit. ꝑt.l.quoties.ibi est casus diuersus sed cur hoc nā magis debent cōditionib⁹ ꝑ uictre qui certāt de dāno vitādo,vt.ff.de iure delibe.l.ſi.§.iuctia. qō rideo ideo puidet sc̄o donatario ex pacto dantis qz tunc hoc nullū haberet remediū sed creditores h;nt remediū per suas actiones z ideo lex noluit posse spāliter pactis donatario in casu illius.l.quo.qz iura citius subueniunt nō habēti aliud remediuz ar.ff.vt le.no.ca.l.j.§.ſi debitor.z de vi z vi arma.l.j.§.illud.z vide p declaratione hui⁹.l.qō no.insti.de inuti.iti.§.sed ſi creditor.z in summa de lega.§.fin.z.ff.de pactis.l.debitor.z.ff.de dona.l.donationes.§.hmōi.z.de condi.ob cām dato.l.ſi. Item dicit glos. hic agi.ciuili.i ꝑscriptis ꝑbis.Ly.tenet qō det actio ex stipulatu vel incerti gñalis.vt insti.de ꝓb.ob.in pn.qz in casu huius.l.itp. ꝙtinet factū nō dationē qz pactū fuit vt satisfaceret qō est facti,vt ff.de ꝓb.ob.l.ſi penā.z.l.vbi aūt.§.q;d qō z itp.ꝙtinet factū z actio incerta cōpetit añ mora z sic intelligit.ff.de ꝓb.ob.l.liber hō in fi.

1 Donatio inter viros quare directa dicatur non autem ea q; fit causa mortis.

Donatio. Glos.reddit rōnem quare donatio inter viros dicat directa z nō donatio cā mortis que ſirō non est vera,vt.ff.de dona.cau.nort.l.ſi aliqs †dicit ergo qō ideo dz directa q: obligat irrenocabiliter do.cā mor.nō vt.ff.de do.cā.mor.l.j.fm Pe.Item no.glo.qō qui male agit odit lucē.z ad hoc ꝛcor.j.eo.l.data.z extra vt ecclesiastica bñ.c.vt nūm.z ibi in gl.z tō iudicia nō dñt exponi can de nocte nec in tenebris vt extra de of.dele.c.2 fulmit.deus ēt odit q; occultre z i tenebris fiūt extra de here.c.ex inuncto.z tenebre apte sunt ad partum supponēdum.ff.de ven.inspi.l.j.§.ſi mulier.

Si quis. In emācipatū ibi ꝓiusq; facti possit opponi intelligi qō emācipatio facta fuerat ex rescripto principis aliter enim infans emancipari non posset cum cōsentire nō posset,vt.ff.de emā.libe.l.inbemus,in fi.z ibi dixi.

1 Insinuatio an requiratur si pater inter filios diuidens summam excedat legitimam.

2 Insinuatio vsq; ad debitum bonorum subsidium non est necessaria in eo qō excedit.

Acta. †Si pr̄ diuidit bona inter filios an sit opꝰ insinuatione si excedat summā legitimā vr̄ q; sic per hāc.l.in ꝑtiū vr̄ qz nō est simplex donatio sed in parte designatio z quasi debiti solutio ar.ff.de curatore.l.vl.§.j.de cod.l.ſi.ff.ſi tabule testamēti nulle exta.l.scripto.

§.ſi.z.j.de impo.luc.descri.l.j.lib.x.qſi z quib⁹ quib⁹ quarta ps in bonis decur.debeat.l.ij.z fin.ff.eo.l.hoc iure.§.ſi qs seruo.z de bonis liberto.l.nihil.§3 qō talis datio in parte sit donatio facit.ff.de emā.libe.l.ſi.z de adim.reruz ad ciuitatem perti.l.ij.z qō dixi.ff.de

2 ꝓbati audiē.l.ſi lenones.Speculator tenet† qō vsq; ad debitū bonorū subsidiū nō fit opus insinuatione in eo qō excedit ſic de dona.§.j.ſi.qd ſi pater emancipans filiū. Item no.q; dicit gl.de insidijs domesticis ad qō facit.ff.ex quibus causis in possessionem.l. fulcinius.§.quod sit ibi insidias domesticas.

Quisquis. Ibi quo magis.i.ꝑpter quod magis q; ꝑ retentionē vsufru.ꝑ retentionem vsufru.dñium trāsferr.h.d.z ad hoc sepe allegat de modis trāsferendi dñium z pos.dixi.ff.de pac.l.tradi

1 tionibus.§3 est rō hui⁹.l.dicit Azo q; necessaria ꝓpria vt no.ff.de acq.pos.l.iij.§.ſ.†donator cui pōt retinere vsumfr.z retinēdo necessario definit h;re ꝑprietatē qz vsufru.z ꝑprietas se nō ꝑtinūtur in eadē re ab eodē,vt.ff.ſi vsufr.pe.l.vti frui.z ꝑprietas acquirit cui pos.q; nō vr̄ h;ta ꝑ derelicto imo alij acq;sita,sez donatario ar. ff.ex q.cau.ma.l.nec vtile.vñ iste casus est mirabilior alijs q; no.ff. de acq.pos.l.j.nec ē itelligēdū qō hoc sit illa rōne qz donator q; retinet vsumfr.apphendit rē noie donatarij nā lex ista pōt stare ꝛz donator nō apprehēdat rē noie donatarij dico qō fructꝰ possidet noie suo nō noie donatarij.vt.ff.ſi vi z vi.ar.l.ſi de fundo.vñ nil; fit lex qō meo nec lex q̄dā q; hic allegant in gl.sed rō est necessario ꝓpria vt ꝑdixi ꝛz nunq; est idē in possessione.videt q; nō,vt.d.l. itē.sed Ly.dicit se iam dixisse q; sic eadem ratione arg.ꝓcal.l.de vi z vi arma.l.itē.§.vnde vi.Ly.

Officiū iudicis minoris an quiescat maiori superueniente.

Episcopus an possit excōicatos absoluere legato superuenīēte.

In hac. †Supueniente maiori iudice minoris officiū nō quiescit,vt.j.de palatinis sacrarū largitionū.l.nihil erit.lib.xij.z ibi no.z sic potestas ciuitatis pōt exercere officiū suū etiā existente impe

ratore in ipsa ciuitate. Quidā tñ dñt hoc locū h;re ꝙ lolū in iurisdi. voluntaria in grātiosa sec⁹ qō verū nō est fm Ly.nec iure,ꝑbatur qz de iurisdic.minori q̄stio superior se nō ꝛz intromittere nisi per viā appellationis aut qz iudex iniustitiā non facit,vt.§.de ap.l.ꝑcipim⁹. z de of.oꝛ.ꝛ.j.lib.vj.in auc.de ap.§.illud.z de mā.ꝑn.§.ſi tibi.Ly. Iure canonico secus vr̄ vt extra de of.le.c.nolētes.z ibi in gl.z.c. ti.c.ſtuduisti.z ibi in gl.q̄ incipit nō em expirat de ꝑtu legis anti qa.§.dñice.z ibi in gl.xxj.dist.denicz.z ibi no.z plene in ſpe.de legato.§.supest videre.ſi.illud ēt no.†qō supuemente legato an ꝑsit eps absoluere excōicatos ꝑ Archi.vel ꝑ aliū inferiorē vr̄ qō sic i aut.de defen.ciui.in ꝑn.de hoc no.ꝑ Boff.in sum.de sniꝛa excōi. sed querit an eps.z plene ꝑ Archi.de ma.z obe.c.vnico.lib.vi. Et circa hāc materiā dic secundū Ja.de bel.aut maioꝛ vl ꝑar vel etiā minoꝛ est succedaneus l.onoris vel iurisdictionis aut nō.prio casu successoꝛ adipiscit iurisdi.sine sit par maioꝛ vel minoꝛ.vt.ff.de of.pcō.l.meminisse in auc.de adi.leg.col.viij.z ꝑdecessoꝛ deponit imperiū cū cognouerit successorē aduenisse,vt.ff.de of.ſ.ſi.l.ſi soꝛte honorē iū retinet donec portā rome ingressus fuerit,vt.d.tit.de offi.pcō.l.ſi. Secūdo casu ſi quidē minoꝛ h;z iurisdictionē a maioꝛe z ꝑs est maioꝛ a quo h;z iurisdictionē tūc deponit h;nore q; ad ingressum.vt.d.l.ſi.z.d.c.antiq̄.§.dſtice.z ēt quo ad iurisdictionē voluntariā si ē extra locū iurisdictiōis sue,vt.d.l.ſi.z.c.ti.l.ij. Si ꝓ ē intra locū iurisdictiōis sue z ꝑs est is a quo h;z iurisdictionē tūc eo vetāte nō pōt iurisdictionē exercere eo nō vetāte sic z nō suspendit nec impedit eius iurisdictio,vt.ff.de offi.ꝓcon.z leg.l.z ideo.z de offi. ꝓsi.l.ex oibus.z.l.seq.z.ff.de iud.l.iudicū soluitur.z in aut.de defen.ciui.§.nulla. Si aūt minoꝛ vel par nō h;z iurisdictionē a ꝑte tūc regit nō amittit iurisdictionē ꝓpter maioꝛē ꝑsitem vt hic,z.d. §.nulla.imo in eo loco superioꝛ h;z inferioꝛ reuerentiaz exhibere, vt.d.l.nihil oino de palatinis sacraz lar.li.xij.fallit si appellatum est ad maioꝛē,vt.ff.de ap.l.eos circa ꝑnc.z si minoꝛ iudex denegat iustitiā i aut.de q̄store.§.ſi vero.z vt diffi.iudi.§.ſi grigerit.z.ff.de

ꝑti. Item fallit qñ litigatoꝛ est cōuēt⁹ in vna cā coꝛā iudice minoꝛ z in alia coꝛā iudice maioꝛi nā interim ꝑdict iurisdictio minoris.vt.§. is q̄.l.q̄q.z.l.ꝑcedēti hic allegatis in glo.z in ſpe.vbi.§.no. Item falliti minoꝛe habēte iurisdictionē additionata nō liberā,vt.c.ꝑ by ter pūre.in gl.allegato.z.d.c.denicz.xxj.dist.z.ꝛj.q.iij.qui resistit. vbi de hoc.z.l.sed ſi vnus.§.filio.de iureiur.Jaco.de bel.

Jasinuatio testes non requirit.

Testes an sint necessarij in actis coram iudice gestis.

Tabellioni an credatur super instrumento per eum confecto.

In donationibus. Duo dicta ex glosa. Quarto quidē z cōiōnis distoꝛdia z hoc vsq;

1 ad.§.ſi q̄s aūt per tpa.Opp.†q; vtile p inutile vitiat.ff.de arbi.l. pedius.als incipit pui.§.ſi seruū.z de aqua cotī.z extī.l.j.§.ſi.tē q̄rit.soluēdo ipsum dicit aut primū est inutile respectu vinculi ciuilis,vt.§.de ꝓhē.emp.l.z nuda.z de pactis.l.ſi pacto.ſi do casu aut causaſ inutile ab vtili z tūc inutile trahit ad vtile,vt.ff.de ꝓhē.emp.l.fund⁹. z sic intelligit de dona.inter virū z vxoꝛ.ſi sponsus.§.gñaliter,nisi

3 exꝑsse p legē inhibeꝛet,vt.ff.de vsuris.l.vsuras.†Tertio casu qñ vnū vice mutua est cā alteri⁹ tūc vitiat vtrūq;,vt.d.l.pedi⁹.z fa.

4 her.l.in hoc iudicio.†Quarto z vltimo casu qñ neutrū est cā alteri⁹ aut pōt separari z nō vitiat vt hic.z de ſ.ob.l.j.§.stipulāti.i fi.cū ſi. Aut nō pōt separari z tūc vitiat fimō culpa possit agenti ascribi.vt.d.l.j.§.itē querit.z.§.trebatius.de aqua cotī.z extī.pe. sic soluit aut vtile pōt ab inutili sine cōueniētia separari,aut nō. primo casu nō vitiat ꝑ iura supra ad hoc allegata.z i aut.de non eligēdo scōo nubētes.§.hoc aūt.circa ꝑnci.per.tj.colūnas.col.j.

5 †Scōo aut vtrūq; est de iure cōi aut vnū de iure cōi aliud de iure ꝑāli.ſi vtrūq; de iure cōi rō dictat qō vtile valeat tunc nō vitiat ꝑ inutile,vt.d.l.fund⁹.de ꝓhē.emp.z de lib.cau.l.liberis.§.ſi duo. Aut rō nō dictat qō vtile valeat z tunc ꝑ inutile vitiat,vt.d.l.pedius.z.d.l.j.§.itē querit.de aqua quoti.z extī.ſi aūt vnū est de iure cōi aliud de iure ꝑāli aut illud qō est de iure ꝑāli est favorabile z tūc vtile ꝑ inutile nō vitiat vt.ff.quē admo.seruit.amit.l.ſi cōem.et d.l.ſi sponsus.§.gñaliter.de do.inter vi.z vxo. Aut est odiosuz z vitiat.Ly.non eligit ꝛz dicit eligēdā q; magis tollit Jna qō facit ad qōnē quā notaui.§.ſi a non ꝑe.iud.l.j.z in sum.de ꝑti.pec.§.vbi aūt vltra z ad hoc bñ facit extra de do.c.ij.cū ibi nota.et.c.aplice. ꝑ Ber.z Jnn.et ꝑ Bar.huc.in qōnibus suis.cl.q.q̄ incipit esto qō eps.et in sum.g.mo.seu.acq̄rit.§.ſz si inspecta cōsideratione. Ad idē ēt facit qō si eps ꝛcedat idulgētia vltra quā possit nō valet in eo qō excedit.extra de ꝑe.et remiss.c.cū ex eo.qō tū Jo.card.dicit eē

1 cozrectu z vitiat in totū ꝑ caꝑm indulgētie,eo.ti.de pen.z remiss.

6 li.vj.et ad hoc etiā facit† qz si fideiusſoꝛ obligeꝛ z pluſq; principa-

subsecuta z hoc subāit nā supsluū ꝛc.et ad hoc.§.de arbi.l.ne in arbitris.z.ff.eo.l.ex hac scriptura.z ar.ff.de interro.ac.l.qdā interrogatus.z.l.ſi patronus.gl.ꝙ intelligit quo ad actū insinuatiōis qō nō plz ꝑdictis qz nō est idē in aliis iudicib⁹ qō in principe.Ly. Cōis tū doc.opi.z vsus iudi,seruat qō in actis coꝛā iudice.gest.nō sint necessarij testes sicut dicit gl.ꝑpter rōnē glos.qz verisimile est qō coꝛā iudi.semp sint multi testes z not.etiā extra de ꝑba.c.qm ꝛ falsam.in gl.q̄ incip.ſi ergo vr̄.gl.notabilis est ad hāc materiam. Ad hoc ēt facit qō no.z dixi.§.de testamētis.l.oim.ff.de fideiuſ.tuto.l.cū ōstēdim⁹.§.ſi.z gl.q̄ est.ff.de testi.l.cuiter.§.de testamētis.l. sancim⁹.ibi vel intra acta ꝛc.z ꝑ Bof.i sum.c.§.regrit scripturā. ar.ꝛ.§.de lati.li.tollē.l.j.§.sed z ſi qs.Sz dicꝙ ꝛz fuerit facta manumiſſ.coꝛā iudice nō tñ in iudicio,h;t aūt loquit qñm iudicio sic z scriptura facta coꝛā ꝑsona vz sine testi,vt dixi.§.de his q; ecclesijs

3 manumittunt.l.j.z ibi in gl.† Itē qō dicit hic gl.credi tabellioni sup instrō ꝑ eū confecto qō ipse fecerit verū est qñ instrm cōtinet oēm solēnitatem z subscriptionē testiū z negat scriptū manu ei⁹. necesse mirū qz in dubio ꝑsumit ꝑ instrō,vt.§.de ꝓba.l.cū ꝓtb⁹. Si vero instrm diceret falsum dic vt dixi.d.l.cū ꝓtb⁹.§.de fideiuſ. l.ſi.insti.de inuti.stip.§.itē ſbor.z in auc.de instru.cau.z fide.§.ſi ꝑo aligs. Si aūt instrm nō haberet in se solēnitatē debitā nō credi tur soli tabellioni vt eo authore detur robur scrip.z cā faciat valere,vt in auc.de fide instru.§.sed ſi instrā.§.de testamentis.l.ambi guitatis.z ibi in glo.z de here.z fal.§.ſi vero moriantur.

Etiam. Primo mouet ius antiquū. Scōo statuit. Tertio statutum suum iunitat in quibus personis locum habeat.

1 Quando per inutile vitiatur.z nu.seq.

6 Obligatio an vitietur si fideiusſoꝛ pluſq; principalis obligetur.

7 Donatio in quacūq; q̄titate sine insinuatiōe valet facta eccle.

8 Donans sine insinuatione vltra summam legitimā an possit revocare quod superfluum est.

9 Communio est discordie causa.

10 Libellus an requiratur si decem annuatim pro ficto petātur stā te statuto ꝛc.

Sancimus. Primo ponit statutuz gñale. Scōo excipit quosdam casus. Tertio docet qūo statutū habeat locū etiā in spēbus ꝑsona. Quarto ꝓnidet z cōionis distoꝛdia z hoc vsq;

1 ad.§.ſi q̄s aūt per tpa.Opp.†q; vtile p inutile vitiat.ff.de arbi.l. pedius.als incipit pui.§.ſi seruū.z de aqua cotī.z extī.l.j.§.itē q̄rit.soluēdo ipsum dicit aut primū est inutile respectu vinculi ciuilis,vt.§.de ꝓhē.emp.l.z nuda.z de pactis.l.ſi pacto.ſi do casu aut causaſ inutile ab vtili z tūc inutile trahit ad vtile,vt.ff.de ꝓhē.emp.l.fund⁹. z sic intelligit de dona.inter virū z vxoꝛ.ſi sponsus.§.gñaliter,nisi

3 exꝑsse p legē inhibeꝛet,vt.ff.de vsuris.l.vsuras.†Tertio casu qñ vnū vice mutua est cā alteri⁹ tūc vitiat vtrūq;,vt.d.l.pedi⁹.z fa.

4 her.l.in hoc iudicio.†Quarto z vltimo casu qñ neutrū est cā alteri⁹ aut pōt separari z nō vitiat vt hic.z de ſ.ob.l.j.§.stipulāti.i fi.cū ſi. Aut nō pōt separari z tūc vitiat fimō culpa possit agenti ascribi.vt.d.l.j.§.itē querit.z.§.trebatius.de aqua cotī.z extī.pe. sic soluit aut vtile pōt ab inutili sine cōueniētia separari,aut nō. primo casu nō vitiat ꝑ iura supra ad hoc allegata.z i aut.de non eligēdo scōo nubētes.§.hoc aūt.circa ꝑnci.per.tj.colūnas.col.j.

5 †Scōo aut vtrūq; est de iure cōi aut vnū de iure cōi aliud de iure ꝑāli.ſi vtrūq; de iure cōi rō dictat qō vtile valeat tunc nō vitiat ꝑ inutile,vt.d.l.fund⁹.de ꝓhē.emp.z de lib.cau.l.liberis.§.ſi duo. Aut rō nō dictat qō vtile valeat z tunc ꝑ inutile vitiat,vt.d.l.pedius.z.d.l.j.§.itē querit.de aqua quoti.z extī.ſi aūt vnū est de iure cōi aliud de iure ꝑāli aut illud qō est de iure ꝑāli est favorabile z tūc vtile ꝑ inutile nō vitiat vt.ff.quē admo.seruit.amit.l.ſi cōem.et d.l.ſi sponsus.§.gñaliter.de do.inter vi.z vxo. Aut est odiosuz z vitiat.Ly.non eligit ꝛz dicit eligēdā q; magis tollit Jna qō facit ad qōnē quā notaui.§.ſi a non ꝑe.iud.l.j.z in sum.de ꝑti.pec.§.vbi aūt vltra z ad hoc bñ facit extra de do.c.ij.cū ibi nota.et.c.aplice. ꝑ Ber.z Jnn.et ꝑ Bar.huc.in qōnibus suis.cl.q.q̄ incipit esto qō eps.et in sum.g.mo.seu.acq̄rit.§.ſz si inspecta cōsideratione. Ad idē ēt facit qō si eps ꝛcedat idulgētia vltra quā possit nō valet in eo qō excedit.extra de ꝑe.et remiss.c.cū ex eo.qō tū Jo.card.dicit eē

1 Solui quando possit aliud pro alio.

2 Promittens certam quantitatem ad quid teneatur.

3 Viuere quindecim annorum spatio quis presumitur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

SI quis argentū. Opponi. ꝛ aliud ꝓ alio solui nō posse ſit quis qđ dicat gloſſ. dic ꝙ regula eſt illa ſed fallit hic ne donatio ſit cum preiudicio donatoris, vt. ff. de editi. edict. actes donatas. ꝛ de reiudica. l. ne ex liberalitate. fin Pet. Iteꝫ oppo. ꝙ hic dī qđ qui ꝓmiſit certuꝫ redditum tenet dare de ſua ſubſtātia certos fundos ℨ qui obligatus eſt perſonalr. ff. de ℨ hē. empti. l. fi. ꝛ de annuis legatis. l. cat⁹. fin Pe. ꝛ Aut qđ ꝓmiſit annuā ꝑcitatē ꝛ tunc nō alitringit ad dāduꝫ aliqđ reale. Aut ꝓmittit dare redditum ꝛ hꝫ locū qđ hic dī. Op. ꝙ nō mediocreꝫ ſꝫ viliſſimum dare poſſit. ff. man. l. fideiuſſorem. ſol. vt ibi. vel dic ꝙ ſunt tres q̄ in ſuo gñe habēt ſpēs q̄s expedit nō habere vt hoīes fures vel alꝭ vitioſos ꝛ tunc mediocris debet ꝛ ar. ff. de emp. l. iulianus. ℨ. fi ge. q̄dā ſunt q̄ꝫ vilioſſima ſint expedit tū eas hr̄e ꝛ tūc hꝫ locum ℨtium. Opp. ꝙ aliter eſtimenē ſeruꝰ quā hic dicaē. ℨ. de ſeruo cōi ma. l. j. ℨ. penū. ꝛ dic vt ibi dixi. Querit gl. nūqđ finito tpe quādecim annoꝝ ꝑtabit vlterius ꝛ dicit ꝙ ſic ꝛ interim ꝑtabitur eſtimatio deducto interuſurio medīū tpis hoc nō plꝫ. Pe. imo ſim pliciter intelligit vt lꝭa iacet qđ ſi non hꝫ fundos vnde eſtimationē per. xv. annos in pñti ꝛ hoc eſt in fauoꝛ donatoris inductuꝫ ſi dū inſpiciaē vñ dicit ꝙ gl. ſomniauit ꝛ idem dicit Ly. Sed cuꝫ hic loquatur qñ ꝓmiſit certuꝫ reditum non habet ex quo fundo qđ ſi habuit nunquid aliunde ſoluere poterit ꝛ teneaē ſupplere ſi nō ſufficiat dic aut fundus habetur ad deſignationē faciendā ꝛ tunc ſupplēr ex alia. ff. de leg. j. l. quidā ex teſtō. ꝛ de ali. leg. l. lucius. aut ad taxationē ꝛ tunc aliunde nō dꝫ ſuppleri. vt. ff. de ℨ hē. emp. l. debitor. ℨ. verūmi le. de vino tritico ꝛ oleo lega. l. cuꝫ certus. fin Pe. ¶ Ultimo no. ꝙ colligit gl. ꝙđ ꝑſumi viuere. xv. annis ſed ℨ. ff. ad. l. fal. l. hereditatum. ſed hic ſpāle fauoꝛe donatarū vt dictum eſt ꝛ eodē mō poteſt reſponderi ad. l. inter diuinum. ℨ. de ſacroſan. eccle. vbi dicitur ꝑſumi viuere centum annis.

1 ¶ Donatio ob cauſam an repetatur cauſa non ſequuta.
2 Inſinuatio non requiritur dum inter milites ſpolia diuiduntur.

SI quis ꝓ redemptione. In prima parte ponit caſus ſpāles in quibus nō eſt neceſſaria inſinuatio. In ſcīa corrigit ius antiquum ꝛ taxat donationis menſurā. Op. ꝙ hꝫ donatio ob cām non repetaē etiā ſi cā nō ſequaē, vt. ff. c. l. ij. ℨ. fi. ꝛ. l. ſeq. dic vt in ℨtio notaē qđ etiaꝫ ſequit Dy. extra de re. iu. c. decet. lib. vj. vel dic aut cauſe impletio ℨtinet aliquid fauoꝛabile vel piū ꝛ tūc ꝑſumit finalis vt hic. ꝛ. ff. de iure do. l. fi ego. i pn. Aut nō ꝛ tunc refert aut intereſt alterius quā donatarij vt cā impleaē ꝛ preſumit finalis. vt. ff. de leg. iij. l. ſi tibi legatuꝫ. Aut nō intereſt niſi donatarij. ꝛ ꝑſumit ſpulſina, vt d. l. in ſca. ꝛ. l. ſe. cū ſi. ꝛ de iſtis cauſis vide qđ plene dixi. ℨ. de epīs ⁊ cle. l. gñaēr. Iteꝫ colligit gl. ar. ꝙ ſtet ſacramēto executoꝝ vltime
2 voluntatis. de quo dixi. ℨ. de epīs ⁊ cle. l. nulli. † Iteꝫ nō. qđ in ſpoliꝭ diuidēdis inter milites nō eſt opus inſinuatiōe ⁊ talia ſpolia per duces belli ſcīm meritū militū debēt diſtribui ar. huj⁹. l. ⁊. ne ſit melioꝛ cōditio male pugnantiū qđ eſſe nō dꝫ qī bñ pugnantes victorie nō prede indefeſſa dextera ſtudēt ſed pugne cedētes p̄dis ⁊ ſpoliꝭ hoſtiū ſe cōuertunt. lꝫ ergo res mobiles q̄ ab hoſtib⁹ capiuntur iuregentium occupātium fiāt, vt. ff. de acq. re. do. l. v. ſ. fi. ducibus tū exercitus aſſignāda ſunt qui ea militibus ꝓ eoꝝ meritis donāt vt hac. l. Iteꝫ tenet gl. qđ hic ſit ſpāle qđ ille cui donatur ad refectionē domus nō poſſit in aliā cām cōuertere. ratio poteſt eſſe qꝛ domus refectio publicā vtilitatē reſpicit aꝭ in aliam cām poſſet cōuerti. vt plene dixi. ℨ. de rerum permu. l. fi. Ultimo dic qđ hec lex loquitur de ſolidis legalibus non vulgaribus, vt no. ℨ. de ſeruis fugitiuis. l. quiſcunq;. licet quidaꝫ aduocatus fatuus intelligeret de vulgaribus, vt dicit Rofre.

¶ De donationibus que ſub modo. Rubrica.

1 ¶ Modus ſit per dictionem: vt conditio autem per ſi.

SUper rubrica. Vide Azo. in ſum. eo.
1 † Et no. gl. que dicit ꝙ modus ſit per vt cōditio per ſi: de quo dic vt dixi. ℨ. de his que ſub modo ſuper rubrica.

1 ¶ Rei vendicatio an concurrat cum conditione in perſonam.
2 Donatarius moꝛam purgare poteſt tribus concurrentibus.

SI doceas. Blo. oppo. † ꝙ rei ven. ꝛ in perſonam cōditio nō cōcurrāt. ꝛ dicit ꝙ veruꝫ eſt qñ ad idē cōpetunt. hic autē ad diuerſa, hoc reſpondebat ꝓ Ja. de ra. qꝛ ambe cōpetunt ad rē ſed dicunt qđ eſt q̄dam rei ven. q̄ ꝓ pleno dñio cōpetit. ideo iſta com
patitur ſecum conditionē. vt. ff. qđeaē. vſuf. ca. l. fi. cum ſi. quedaꝫ q̄ nō cōperit ꝓ pleno dominio ſed vtili ſeu ficto ꝛ iſta bñ concurrit vt ꝓbat a ſimili. ff. de donatio. cau. moꝛtis. l. ſi moꝛtis. ꝛ dictū fuit
2 ℨ. de ℨdi. ob cām. l. ea. lege. † An antē iſte donatarius poſſit moꝛā purgare dic ꝙ ſic tribus cōcurrentibus. ſeꝫ lite nō cōte. intra mo dicum tps ꝛ ſic non intereſt aduerſarij. vt. ff. de verb. oblig. l. ſi ita ſtipulatus. ℨ. de tranſac. l. ſi maioꝛ. ꝛ de cōdi. inſer. l. ſi plures. ꝛ di xi. ℨ. de contrahen. ꝛ cō. ſtipu. l. magnam. Ly.

¶ Creditoꝛ in diem an habeat actionem ante diem.

1 SOties. Opp. de. ſ. alteri. Ly. dicit Pet. aliꝭ quando intelleriſſe qs hec lex. in pn. logreē ſcīm iura antiqua qñ ex nudo pacto dona, nō oriebatur actio qs mutatum eſt per legem ſi quis orgē tum. ſ. ſi. ſi. titu. prox. ſed iſte intellectus nō eſt verus qꝛ hic nō loquitur de actione ex cōuētiōe ſua ſed ex cōuentione donan. ꝛ qꝛ hec lex eſt imperatoris diocletiani ꝛ illa fi quis argētuꝫ. iuſtinianj vnde ipſe Pe. mutauit opinionē qs hec lex ponat caſum ſpālem nam ꝛ alia ſunt ſpecialia in donatione, vt. ff. de reiudi. l. ne ex libe ralitate. ꝛ. ℨ. ti. j. l. ſcīm⁹. op. ꝙ etiā in donatiōe ſit ſpāle, vt. ℨ. ti. j. l. cum res ſol. vt ibi dixi. Ultimo collige duo arg. vnū ℨ opinionez Pet. qui dicit ſ ꝙ creditoꝛ in diē nō eſt actio ante diē ꝛ hoc tenet hic gl. ꝛ in multis partibus ſed fm Ly. hic loquitur poſt aduēni dieꝫ gl. dicat ℨtiū vel cōpetebat ſibi actio ſi fuiſſet in rebus hu manis tpe aduenīente nō ℨperit heredi. ſcīm arg. eſt qs ſi pater ſi lio monacho in teſtō vſumfr. cuiuſcūa conſtituit reliqt vel dedit
2 ꝛ adiecit qs ſi filius moleſtaretur ab abbate qs ꝓueniret ad titū nunquid abbate moleſtāte filiuꝫ p. c. nō dicatis. xij. q. j. peruenieꝫ vſuſtru. ad titum hic eſt arg. qđ ſic iuncta. l. dele. ij. l. legatuꝫ. ꝛ ſic determinat glo. ff. ad trebel. lucius. ſ. tres heredes.

¶ Loditio an poſſit adij donationi facte donatario ℨſentiēte.

RErecta. Primo in gñe ſ. do in ſpecie ꝛ arg.
1 eſt qs ſi qs poſt ꝑtitū iuramētum velit aliquas conditiōes inſerere qs nō poſſit ꝛ ꝓ hoc ff. de ma. teſt. l. impatoꝛ. † Querit gl. nunqđ volēte do natario poſſit apponi cōditio ꝛ tenet ꝙ ſic. ꝛ ꝓ hoc. ff. de pactis. l. in traditionibus. ꝛ. ℨ. de pactis. l. legem. ꝛ ibi per Lynum.

IJ quis. In glo. vltī. in fi. broc arcium eſt qs ſol. vt dixi. ℨ. de epiſcopis ꝛ clerī. l. deo nos bis. et de his qui veniam eta. impe. l. fi.

¶ De reuocandis donationibus. Rubrica.

SUper rubrica. Vide Azo. in ſum. ꝛ Bof. ꝛ Poſt. ſum ma de dona. ſ. rei o canſ. ꝛ eo. ti. c. vl. cū ibi notatis. ꝛ 3coꝛ. cū. l. j. ꝛ vltima. j. c. qua actione reuocet do natio ex ingratitu. no. ꝛ dicam. j. c. l. is ſolus ꝛc.

¶ Obligatio ex delicto an ꝛ quando tranſeat ad heredes.
2 Heres qui de iniuria defuncto facta ſibuit agere non poterit.

ET ſi perfectis. Primo contra libertos donatarios ingratos q̄ dam ſpecialia inducit ꝛ rationē aſſignat. ſcīo determi nat ꝛ reſtringit ꝛ rōnē ſubiungit ꝛ 2coꝛ. extra eo. c. vl. cum ibi notatis ꝛ qs dicit ad ſolentiā erigere facit ad ſ. l. ſi qs in grauī. ſ. de his. op. ad fi. legis † qs obligatio ex delicto trāſeat ad heredē ꝙ ℨ in quantum ꝓuent in heredes dic qs hic ſpāle ar. ff. de legib⁹. l. qs ℨo ℨ rationem. Colligitur etiā ar. ex fine legis qs ſi vaſallus cōmiſit feloniā ꝛ dñs nō reuocauit feudū quod heres re uocare nō poſſit quod eſt verū ſi ſciuit ꝛ habuit ſufficiēs tps ad re uocandum aꝭs heres poſſet reuocare, vt. ff. de ℨfir. tuto. l. in ℨfir mando. ꝛ. l. vtilitatē. de elec. cuꝫ in veteri. ꝛ de dila. ca. expoſuit ad finē. ꝛ de hoc no. de inoffi. teſta. l. omnimodo. colligit ēt gl. d. c. vl. quod filio nō ſit offerendū feudū ꝓpter feloniā pr̄is ſi patri cōſtio mota non fuit ad quod facit quod ſupra dixi. Iteꝫ opponit gl. qđ pretium non ſuccedat loco rei. vt. ff. de furtis. l. q vas. in fi. ſed ſolue ꝛ dic vt no. ff. de peti. here. l. ſi in rē ꝛ colligit ꝛc. hic qđ ſi pr̄ vulnerat⁹ fecit pacē de vulnere ꝛ moꝛiat qđ filius nō poſſit de morte agere de quo dixi. ℨ. de fideicō. l. ſancimus. Iteꝫ facit qđ ſi impatoꝛ donauit ſucceſſoꝛi reuocare nō poſſit de quo dixi. ℨ. de legi. l. digna
2 voꝛ. † Iteꝫ facit quod heres ꝓ iniuria facta defuncto qui ſibuit et animum non reuocauit agere non poſſit de quo dic vt in ſumma feudoꝝ qui. mo. feu. xvj. folio. ſ. ſed conſueuit queri.

¶ Donatio duobus modis perficitur.

ROſſeſſionē. † Donatio pficit duob⁹ mo dis vno pleniſſime per tradi tionē ꝛ iſta nō pōt mutari reuocari vel alienari: qꝛ ne mo pl⁹ iuris ꝛc. Alio mō pfectiōe plena. ſ. ℨſenſu tū ſi ne traditiōe ꝛ tūc ly reuocari nō poſſit pōt tū alienari, vt. ℨ. de rei ven. l. quoties. ꝛ de here. vē. l. q tibi. ꝛ 2coꝛ. xvij. q. iij. ſunt q opes.

¶ Vocari in ius nemo debet aſq; iudicis licentia.

2 Donatio ex magnitudine qua reuocetur actione.
3 Reuocatio ad alienata non eſt extende nda.

IJs ſolis. Querit ſi poſt matrimoniū donet glo. dicit idē. Ric. tenet ꝙ reuocē ar. ff. de arbi. non diſtinguemus. ſ. ſacerdotio. Iteꝫ collige ibi iuſſu iudicā
1 tis ꝛc. † qs nullus in ius vocādus eſt ſine licētia iudic. ꝓ hoc. ſ. de
2 exhibē. reis. l. neminē. ¶ † Querit gl. qua actiōe reuocē donatio ex magnitudine ꝛ multas dat actiones ꝛ Azo in ſumma huius ti. in fi. Pe. ꝛ Ly. ſ. e. l. vlti. omiſſis aliꝭ tenēt qs officio iudicis vt ℨ. de libertis ꝛ eoꝝ liberis. l. ij. Dy. dicit aut ille qui renocat vult ex ercere legis ptātē ꝛ agit cōditiōe ex. l. vlti. ſ. e. Aut ſuā cōuentiōē ꝛ tunc aut fuit datū ob cām aut ſimplr. ꝛ ſi ob cām aut alimētoꝝ aut aliā. ſi alimentoꝝ tunc eoꝝ fauoꝛe eſt ſpāle vt habeat rei ven. vtilē vt. ℨ. ti. pri. l. j. ſi ob aliā hꝫ locum ob cāz vt. ℨ. de cōdi. ob cāz. l. ea lege. ſi autē ſimpliciter tunc ſi ſtipulatio interceſſit hꝫ locū ex
3 ſtip. ſi pactū ꝓſcriptis verbis vt. ℨ. de dona. l. legē. vel dic plani⁹ qñ qis no reuocat ex legis bñficio ſed ob ſuā cōuentionē ſi ſtipu latio interuenit ex ea agit vt legē ſi pactum nudum fuit iuxta veſti
3 tum pte. ver. niſi fauoꝛe alimentoꝝ vt dixi Dy. ¶ † Iteꝫ no. quod reuocatio nō extēdit ad alienata ſed quid ſi eſſet pignoꝛi obligata nunqđ nō obſtāte pignoratiōe poterat reuocari vē ꝙ nō large ſumpto vocabulo alienationis vt. ℨ. de re. alie. nō alie. l. ſi. ſed non puto qđ de tali alienatione ꝓloquaē ſed ſolū de ea per qua dñiū trāſferaē vt. ℨ. de fun. dot. l. j. Alij diſtinguūt vtrū obligatio facta fuit cōtracta ante ingratitudinē vel poſt ar. ff. de ercep. rei iudi. l. ſi mater. ſ. fi. Alij hoc nō diſtinguūt ſed qñcunq; cōtracta fuerit reuo cetur ar. ff. de ſepara. l. j. ſ. ſciēdū. ꝛ. ff. ℨ in die addic. l. vbi. ſ. ſz mar cellus, qui. mo. pig. vel hyp. ſol. l. iij. de pig. lex vectigalis. ꝛ. l. grege ſ. ij. de pig. act. debitoꝛ. ſ. fi. Ibi matre pacifica. i. ante querelā in gratitudinis motam per matrem Old.

1 ¶ Donatio inofficioſa iuramento firmata etiā reuocari pōt.
2 Clauſule quantūcunq; generales ad formam contractus ſunt re ſtringende.
3 Dos reuocata ꝓ uxoꝛi redintegrāda mr̄imonio redintegrato.
4 Legitimatio ſpurij an reuocet ſi liberi naſcantur.

SInunq; Hec lex pulchra ꝛ equa eſt ꝛ ea ha bui de facto ꝛ cōcoꝛ. xv. q. vlti. c. vl
ti. ꝛ qs ibi no. i lōbarda de ſuc. l. ſi qs ſe deſperauerit ꝛ vide ibi notata per harolum ꝛ alios cōmētatoꝛes iu ris lombardi illa tū lex loquit in donatione vniuerſali oium bo noꝝ vt ibi no. hec aūt lex idem dicit ꝛ ſi parte bonoꝝ ex quo vī ꝙ loquaē ſi ſub nomē quarte donauit vñ ſecus videretur ſi vnam vel plures res non ſub nomine quote donaſſet vt. ſ. de ſen. paſſis. l. ſi debitoꝛ. ꝛ inſti. de fideicō. here. ſ. ſi quis vna. puto tñ q ſi res ſin gulariter donate multum erhauirirent hereditatem patris ꝙ idez eſſet cum ſit eadē ratio. ſ. ꝙ noluerit ertraneos anteponere ſucceſ ſioni ſue vt hic in gl. no. imo qs fortius eſt dicebat dom. Dl. ꝙ in iſtis donationib⁹ ſubeſt tacita cōditio ſubintellecta ſi nō habue rit filios ꝓpter dictam rationē non ꝓponēdi ſucceſſionem aliena ꝓprie vt. l. cum acutiſſimi. ℨ. de fideicom. ꝛ de condi. inſti. l. gene
1 raliter. ſ. fi. ꝛ de condi. ꝛ demon. l. cum annos. ꝛ ideo tenet † ꝙ etiaꝫ ſi donans iuraſſet donationem nō reuocare nihilominus reuoca ret: quia iuramētum nō auget obligationem ſed ei inter ſuos ter minos manentia addit religionis vinculū ar. ff. ad treb. l. lucius. in fi. vñ ſicut donatio hꝫ tacitā conditionē ſi liberos nō habuerit ita ꝛ iuramentū ꝛ renunciatio tali donationi accedēs. ℨ. de nō nu. pe. l. fi. extra de iureiur. l. quēadmodum. cū ibi nota. ff. qui ſatisd. cog. l.
2 fi. ꝛ de op. lib. l. ſi libertus iurauerit. ꝛ ad hoc etiā bñ facit ꝙ † clau ſule quātūcunq; large ꝛ gñales reſtringunē ad formā cōtractus: vt. ff. de euic. l. lucius. ꝛ qs ibi no. ꝛ qꝛ nō eſt veriſimile donantē in ri reuocandi ſi liberos ſuſciperet renunciaſſe qs nondū ſibi cōpe tebat ꝛ cōpetere ſibi ignoꝛabat vt. ff. de inoffi. te. l. mater decedēs. ꝛ qꝛ iſtud ius reuocatiōis eſt introductū fauoꝛe filioꝝ ne ptiuenē patria hereditate pater ergo in eoꝝ ꝓiudiciū renūciare nō potuit: ꝛ qꝛ etiā hec reuocatiouē cōtinere fauoꝛe publicū cui renūciari nō pōt ꝛ ad hoc facit qs dixi in ſinuatiōi nō poſſe renūciari. ℨ. de ſac. ſan. ecc. l. illud. in fi. ꝛ ita de facto obtinuit. Spec. tū de inſtru. edi. ſ. porro nunc ad ꝓpoſitū. ver. donatio autē finita vī tenere ꝙ ſi ſpā liter renunciēt hunc. l. ꝙ valeat. ſed cū hec lex loquaē de donatiōe facta liberto nūquid erit idē in extraneo gl. tꝫ ꝙ ſic ꝛ Inn. extra. c. e. vlt. inn. ait ꝙ nō ꝛ Bof. in ſumma de dona. circa fi. ℨ. iteꝝ reuocaē donatio facta libertis. opi. gl. noſtre credoveriozē cū ſit eadē rō re uocationis ꝛ maioꝛ in extraneo ℨ in liberto ꝛ de hoc dictū fuit. ℨ. de inof. do. l. j. ꝛ hāc etiā opi. obtinuit ſed qs reuocabit pater an fi lius? dic ꝙ ius ipſm reuocat quo ad dñm vt hic innuit in fi. ꝛ no. in gl. ita ꝙ ſola poſſeſſio reſtat reuocandi ꝛ illā reuocare pōt pater ꝛ hoc innuit dicta lex ſi quis ſe deſperauit vbi dī ꝙ filius patri hꝫs exiſtat ꝛ ꝓ hoc ēt. ℨ. de inof. do. l. ſi totas. lꝫ quidā dicāt ꝙ nō reuo caē ipſo iure niſi pater petat ꝛ intelligūt ꝓba huj⁹. l. in ciuſdē do
natoꝛis arbitrio ꝛc. Sed ꝙ ius reuocet verius credo ꝓ hāc. l. ꝛ. d. l. ſi totas. ſi tū pater in vita nō reuocauit credo filiū poſſe reuocare ꝓ rei vē. ſicut ꝛ pater poterat qꝛ ꝛ ſicut dixi ler iſta fauoꝛe filioꝝ in ducta eſt. Quid ſi filiꝰ naſcaē ꝛ anteq̄ ꝑ reuocet moriaē nūquid poſtea poterit reuocare imo vī ꝙ firmeē ꝛ ad inſtar teſtamēti ru pti ꝓ poſthumū inſti. qui. mo. teſt. inſir. ſ. nō tñ ꝛ de iniuſto rupto teſta. l. pohumus. preteritus. ꝛ ꝓ ℨ. ℨ. de ſecū. nup. euē. ſi qs ex his Jn ℨtium eſt. ℨ. de poſthumis here. inſti. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ hoc credoveriꝫ cum ius reuocet ipſo iure vt dixi ſed quid ſi ꝑ reuocauit ꝓpter li beros ſuſceptos ꝛ iſti liberi ſine liberis deceſſerūt ꝛ oīs ſpes defi ciat liberoꝝ ꝓpter ſenectutē vel alia cā nūqđ donatio reuocata de beat reſtitui vī ꝙ ſic qꝛ ceſſat cā reuocationis ergo effectus ceſſare dꝫ ꝓ ℨſis reſtitui ſicut ꝛ tutela reſumit ceſſante cā depoſitionis: vt. ff. de excu. tut. l. nō ſolū. ſ. fi. ꝛ de teſt. tute. l. ſi quis ſub cōdi. ſ. ſi tutoꝛ. ex ꝙ em deceſſerūt liberi perinde eſt ac ſivnq; nati nō fuiſſent
3 de aſſi. li. l. j. primo nōſo. ꝛ. ſ. fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. nā † ꝛ dos diuoꝛtio reuo cata redintegrato mr̄imonio redintegraē. ff. de iu. do. l. poſt dinoꝛ tium ꝛ ad hoc etiā faciūt leges. ℨ., prime allegate. nā que corrupta ſunt ceſſante cā coꝛruptiōis redintegraē in ſ. qui. mo. ius pa. po. ſol. ſ. ſi ab hoſtibus. de le. iij. l. ſi choius. ſ. area. de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. cū hic ſtatus. ſ. ij. quēadmodum ſerui. amiteaē. l. ſi locus. de oper. liber. plane, cum ſi. Jn ℨtium. ff. de in rem ver. l. ſi ꝓ patre. ſ. pe. de ſol. l. qui res. ſ. area m. nā reuocatio legitime facta ex cōuē tu ſuperueniēti reſuſcitati nō dꝫ de itinere actuq; ꝓnu. l. ij. ꝛ ar. qs vi aut clā. l. iij. ſ. illud. nec liberi videntur cā finalis reuocatio nis ſed impulſiua ſicut alias dī de filiozum defectu. ℨ. de pactis. l. j. Iteꝫ dato ꝙ ceſſat cā finalis tñ cā finalis ceſſans tunc facit ſuum ceſſare effectum cum pendet de futuro vt ſi dedi vt aliqđ faceres ꝛ nō facis vt. ff. de cōdi. cā data per totū ac cū cā finalis extitit ꝛ ei⁹ effectus eſt ſecutus nō reſpicit cā finalis retro vt faciat finita et ꝓ fecta reſcindi dato ꝙ eſſet ꝛ non duret cā illa. ler optima ad hoc. ℨ. de indicta viduī. l. ſi. ꝓpe ſi. ar in ꝓpoſito cā finalis ſuū ſortita fuit effectum qꝛ liberi fuerūt ꝛ donatio reuocata vī aliud queri nō dꝫ niſi filios ſoze natos vt. ff. de cōdi. ꝛ demon. l. ſi vir. vxo. ꝛ. l. ſe. ꝛ ad hoc bñ. ff. de ope. liber. qui libertinus. ſ. j. ꝛ. ij. ꝛ. ℨ. e. l. nec pactiōnis. Item eſt in excu. tut. qꝛ non irritatur excuſatio iam perfecta ꝓpter numerum liberoꝝ ſi filiū poſt decedant vt. ff. de excu. turo. l. ij. ſ. oportet ꝛ ad hoc ꝑſſe facit hec ler que dicit in arbitrio ac dictio ne patris manſurum vñ cū in domo patris redierit ſine facto ſuo ab eo auelli non poteſt vt. ff. de reg. iur. l. qs noſtruꝫ. ꝛ hāc vltimā tenet M. de fano ex iura predicta. Item queꝛo ſi aliquis ingre diaē mona. poſt factam donationē an loc⁹ ſit huic. l. vī ꝙ ſic qua ſi monaſterium ſit loco filij in aut. de ſanctiſ. epi. ſ. ſed hoc preſenſ ti vide ad hoc ꝓ ꝛ cōtra notata. ℨ. de ſa. ſan. ec. aut. ſi qua mr̄. ad treb. aut. niſi rogati. extra de ꝓba. c. in preſentia. ꝓ Ber. Inno. ꝛ Poſt. ꝛ qs no. ℨ. de fideicom. l. cum acutiſſimi verius tñ puto qđ lꝫ ler locum habeat in veris filijs non in monaſterio faciunt etiam predicta ad aliam gōnem ſi ſtatuto caueatur ꝙ ſi pater cōmittat homicidium medietas bonoꝝ ſuoꝝ publicē ꝛ alia medietas filijs aſſigneē pater cōmittit homicidium ꝛ tunc habebat vnum filium cui medietas bonoꝝ fuit aſſignata ex forma ſtatuti deinde alios ſuſcepit filios nūquid ipſi debeāt habere partē dicte medie tatis aſſignate fratri ſuo puto ꝙ ſic ꝓ hāc legē ꝛ. d. l. ſi totas. de in
4 offi. do. † Ulti. inducit hec lex ꝙ ſi pater nō habēs filios legitimos fecit ꝓ imperatoꝛem legitimari naturalē deinde habeat legitimos vtrū legitimatio reuocet. ꝛ eſt ar. hic ꝙ ſic ꝛ. ff. de itine. actuq; pri ua. l. ij. ꝛ. ℨ. de natura. liber. l. pe. de quo dixi. e. ti. ſuper rubrica ver. an legitimatio ſit ſubreptitia.

1 ¶ Donatio quinq; caſibus reuocari poteſt.
2 Cauſe reuocationis an träſeant ad heredes.
3 Collatoꝛ beneficij non dicitur ꝓprie donatoꝛ.
4 Donatoꝛ an poſſit donationem reuocare ſi donatarius eum per cuſſerit.
5 Damnum graue quod dicatur.
6 Obligatio ꝓueniens ex delicto domno dato an tranſeat in he redem.
7 Donatio facta eccleſie quot ꝛ quibus caſibus reuocetur.
8 Ingratitudo quid ſit.

GEneraliter. Jn hac. l. ꝛ extra de dona. c. vl
1 ti. ꝙ cū iſta cōcoꝛ. cū ibi nota. pōt poni caſus ꝓ hos ꝓ ius: † Quinq; modis ꝓdo mi que donata fuere. Infero ſi damnū grauiter donātis ꝛ hr̄di. Si ꝓ me ſit huic atroꝛ iniuria facta. Et ſua ꝑſona manua li vulnere facta. Qñ ſue vite crudeli⁹ inſidiabor. Ingratū factū dic me ſi fregero pactū. Roſ. tñ dicit ꝙ cū hodie cōiter recipiaē leonaſ chil ꝓ donatione. i. aliqđ cōfitēē ſi donatoꝛ recepiſſe ꝓ leonachil de iur. lombardo vt in lōbarda de dona. l. vlti. nō vī donatio ſim pler ſed ob cāz ꝛ ideo nō pōt revocari ꝓ ingratitudinē vt no. ꝓ eū in libello de ac. ingrati. in fi. ꝛ de iſta donatione ob cāz tetigi. ℨ. de dona. ſup rub. in pn. Iteꝫ hec lex reſtringiē quo ad matrē ꝓ aut. qs

Universidad de Deusto
Biblioteca

matri.ff.e.l.his solis ꝛ in ipso.l.no.ꝛ dixi qua actiõe donatio revocetur. Itẽ talis donatio non transit ad heredẽ vt dixi.ff.e.l.j.dicit etiam glo.ꝙ si donator egeat ꝛ donatarius nõ præstet sibi alimẽta ꝙ ex hoc revocari põt donatio vt.ff.de lib.agno.l.alimẽta, sed lex illa hoc clare nõ ꝑbat sed ꝑbari põt tali rõne: ꝙ tenẽt alere filiuꝫ ꝛ econtra vt.ff.de alendis liberis per totũ sed ille qui dat magnas facultates equiparat patri vt.ff.de cõsti.tu.l.si patronus, ergo ꝛc. glo. vẽ innuere ℨtium.ff.de reg.iur.l.in condẽnatione, ꝛ de re iudi. c.cũ ex cã. Quidã moderni distinguũt inter donatorẽ singularis rei vt ille alere nõ teneatur ꝛ ita intelligãt illa gl. ꝛ donatorẽ vniuersoꝝ vt ille alere teneat ꝛ sic intelligãt qꝫ hic no. aliꝫ distinguũt aut donator factus est egenus ex donatione quã fecit ꝛ tũc ali debeat cũ ꝓmittẽdo habeatur eius ratio ergo ꝛ soluendo ar.ff.ad.l.fal.l.fi.ꝛ ad hoc facit.ff.de decu.l.decurionibus, aut ex alia cã efficit egenus ꝛ tũc nõ põt petere alimẽta vt.ff.ti.j.l.ꝓfecta. ad qꝫ facit.ff. de admi.rerũ ad ciui.per.l.iij.ℨ.filium, ℨa. vẽ equitꝫ qꝫ ampla donatio consideret fm Ly. Sed lꝫ ꝑdicta equa videant ꝛ tũ stricto iure nõ puto ꝙ nõ debeat ex aliꝫs causis per ingratitu. revocari posse quã ꝙ hac.l.exprimunt. qꝛ nõ est nostrũ.l.extendere.vt.ff.sol. ma.

2 l.si vero.ℨ.de viro.ꝛ hãc tenet Bof. † Sz nunquid est verũ qꝫ cões cause revocationis ab hered. nõ trãseant? doct. dicũt ꝙ eo casu ꝙ revocat qꝛ nõ implet qꝫ cõuenit et transeat ad heredẽ qꝛ ista revocatio nõ est ℨ rõnes iuris sed tñ ex aliꝫs causis revocat cõdã ꝑ hãlis equitatꝫ ideo tunc secus vt.ff.e.l.j.ꝛ ibi dixi.ꝛ ita etiã tz Joã. an.d.c.vlti.qui hãc materiã in eius lectura ampliauit vñ ad damdũ aliqua ibi notata per eum, primo casu queramus de quib⁹ in iurgijs loquat cũ dicit atroces iniurias. Ber.d.c.fi.intelligit ꝓuta qꝛ fustibus celsus vel vulneratus. ipse aũt intelligit de iniurijs verbalibus nõ personalibus. nã de ꝓsonalibus statim subdit vel manus impias inferat vel etiam posset dici ininria atroꝛ: qꝛ cũ fugauit vel carceratꝫ tenuit sine manꝫ iniectiõe exꝫ de sen. ercõ. c. nuper fm eũ. ꝛ ad hoc.c.ti.cũ illoꝝ.ℏ.nos tñ. Itẽ qrit nunquid qꝫ hac.l. ℨi in donatione locũ habeat in ꝺ̃sicijs ecclesiafficti collatiõe qꝛ vꝫ qꝫ donatio est extra de cõcel.ꝓbẽ.c.ꝓpositi.in ꝓin.ꝛ.c.seq.ꝛ facit de offic.vica.c.vlti.lib.vi. Itẽ vẽ cãus de postu.c.vlti.in fi.ꝛ iura ibi allegata. in ꝓin.vl.gl.ad hoc faciunt ꝛ de excel.ꝓla.c. graue.

3 † Cõtrariũ tenet qꝛ collator ꝺ̃sicij nõ est ꝓprie donator: qꝛ sibi re tinere non põt vt de instit.c.fi.ꝛ iure cogente cõferꝫ alias ptãs trãsit ad aliũ ꝛ ideo nõ est don.vt.ff.de do.l.donari, ꝛ ꝓ⁹ ℬ hec lex ibi donator res suas pendere. ad allegata in ℨtium rñdet per notata de ꝓbẽ.c.relatꝫ.ꝛ.c.inter ceteras. Decre.vlt.de post.nõ ob.qꝛ nõ loquit in ingratitudine circa collatorẽ ꝛ circa ecclesiã in qua ℏz beneficium nec ibi per vim revocatiõis sed destitutionis ꝑuat ꝛ eodẽ modo rñdet ad decretalẽ graue qꝛ ibi de depositione loquitur. † Itẽ querit quid si donatarius sẽ defendẽdo vel alias licite p

4 curit donatorẽ, dic ꝙ nõ est locus revocationi ꝓpter verba hic posita manus impias ꝛc. ad hoc extra de penis.c.ad aures.ꝛ.c.in qꝫbusdã.ꝛ qꝫ ibi no.ꝛ facit de sen.ercõ.c.si vero.ℊ.pe.ꝛ fi. Et idẽ dicit si ioco vt.e.ti.c.j. Quid si ignorabat illũ esse donatorem? dicit ꝙ cessat hec lex.ff.loca.l.filgnorãs.ꝛ de sen.ercõ.c.furioso.ꝛ facit qꝫ ibi no. Quid si nõ ꝓpter manifꝫ sed ꝑ aliũ percuti fecit? dicit qꝫ locũ ℏz hec lex p.c.xvij.q.iij. si quis suadente. † Querit qꝫ dicatur graue

5 dãnum, vẽ fi de toto ꝓmonio vel maiori parte arg.extra de restꝫ.spo.c.frequẽs.li.vi.ꝛ de excu.tu.l.ꝓpter litẽ. Ipse autẽ tz ẽt i minori parte posse graue damnũ inferri vñ dicit cõmitti arbitrio iudi.ℨ ꝓbat per.c.apostolice.e.ti.de dona.circa ꝓn.ver. hoc semper.ꝛ circa fi.vbi 82 qꝫ ꝑditio cẽtesime vel quinquagesime vel minoris partis subst antie possunt esse cũ grani dãno.ꝛ ℬ innuit hec lex ꝙ dicit nõ leue sensum substãtie decre. frequẽs. alio casu loquitur.ℊ.qꝫ ad repellẽdũ accusatorẽ nõ ẽcat spoliatus nudus vel inermis nisi sit spoliatus vt ibi 82.l. ꝓpter litez correcta est ꝓ aut. vt bi qui obligatas. post ꝓncipiã col.vj. Quid si donatarius atrẽ cauit tz nõ ꝑfectẽ vꝫ ꝙ sic vt.ℨ.aut.qꝫ mater. vbi 82 qꝫ molitus est ꝛ qꝫ hic 82 de vite periculo lz mors secuta nõ fuit de hac materia satis tactum fuit.ℨ.de epi.ꝛ cle.l.si quis nõ dicã. Finaliter tñ inclinare vꝫ qꝫ nõ sit locus pene ꝛ hoc ꝓpter literã huiꝰ.l.ℏ dicit sensuꝫ subtilẽ donatorẽ imponat. nec ob.qꝫ dicit de periculo mortis qꝛ ipsa illatio periculi quo ad hoc est delictuꝫ cõsummatũ ꝛ aut. qꝫ matri loquit in casu spãli. Itẽ qrit ꝙ fuit rõ qꝫ ꝺ̃sicium huiꝰ l. nõ trãsit ad heredes cuꝫ obligatiões ex delicto fm cano. trãseat ad heredes ꝛ etiã fm legẽ inquãtum puenit vt dixi.ℨ.ex delictis de functoꝝ inquãtuꝫ heredes teneant.l.vnica.ꝛ no. de sepulturis.c. fi.ꝛ vñ qꝫ ibi qꝫ filios. fm legistas põt rñderi qꝫ hic agit de pena ingratitudinis ex qua nihil puenit in donatarium ℊ nec ad eiꝰ

6 heredem. Sed im cano. rñdet qꝫ ex causis hic insertis ozit † spãlis obligatio ℊ ꝓprie puenit ex delicto dãno dato vel iniuria illata ꝛ hec bñ trãsit in heredẽ iurta vires hereditatis ozit ẽt ℨ quedam facultas relicta in voluntate donatoris ℊ ꝓt revocare donatio-

nẽ ꝛ hec est extraordinaria ꝛ ℨ regulas cões: ꝛ ideo nõ ampliãda. ff.de leg.l.quod ℨ rõnẽ.ꝛ de re.iu.c.ℊ.a iure.li.vj. vñ ad qõnem dicit qꝫ liberalitas procedit ex animo donatoris nõ ipsius heredis imo sepe dolet heres de dona. defuncti. ꝛ confertur contẽplatione donatarij nõ heredis quẽ qñqz donãs odit ꝛ ideo hec facultas revocandi ꝓ ingratitudinẽ ad heredes nõ ꝓtrigit. In casu autem qñ nõ implet qꝫ cõuenit bñ trãsit ad heredẽ vt.ff.dixi.ℏ. sed numquid est verũ. Sz nũquid bñficio huiꝰ.l. possit renũciari? vꝫ ꝙ nõ qꝛ ℬ inuitaret donatarius ad renũciandũ vt.ff.de pac.do.l.conuenire. Spec. sentit ℨ si ꝑ̃liter dicet qꝫ nõ possit revocari ꝓ ingratitudinẽ, sec⁹ si ꝛ̃aliter dicet qꝫ nullo mõ posset revocari ꝛ ita serua ꝛ no.ꝙ ẽt de dona.ℊ.qꝫ si actuꝫ est in donatiõe. An autẽ ꝓ in gratitudinẽ abbatis ꝛ monachoꝝ revocat donatio facta monasterio plene no.ꝙ ẽt in ℊ.seq.ꝛ facit qꝫ no.ꝛ dixi.ℨ.de sac.ſan.ecc.l. iubemus nulla. † sunt tñ casus in qb⁹ revocat dona. facta eccle.

7 primus ꝓpter modũ vel cõditionẽ appositã nõ ſuata extra de dona.c.cũ dilecti.ꝛ de cõdi.appo.c.veruꝫ. Sc̃s ꝓpter pacti turpitudinẽ. extra de si.c.de regla.ꝛ.c.de hoc tertio ꝓpter donãtis irecundiã vt cuꝫ pr̃atus donat ecclesie ꝛ eri heredat filiuꝫ. xiij.q.ij. si qs irasci. ite ꝓpt fraudẽ ꝛ doluꝫ donatarij. rr.q.aũ. ℨstituit de testamẽtis.c.fi. itẽ ꝓpter nouos filios supuenientes. xvij.q.iij. quicunqz. sc̃s itẽ ꝓpter donãtis ꝛ potẽtiã. xvij.q.iij. ℨsti. de test.c.filius. itez ꝓpter causle defectũ de cle.cõiu.c. qs a te. Itẽ quarenus excedit vt extra de dona.c.apostolice.ꝛ de re.ecclẽ.nõ alie.ad nostrã. ber. ibi segr opi. Bzo. accur. tz ℨti in.l.fi nunc̃. de hoc no. de inoffi. don. l.j.Bui.ꝛ Bzo, allegant. c. Ray. de test. vltra allegata in gl.d.l.j. ꝓ opi. ℬ allegat.e.ti.c.officij. ꝛ.c. requisiti. deinde recitat opi. Dy. ꝛ ℙe. de bella pertica ꝛ ꝓ ipsius ℙe. opi. allegat.c. apostolice, extra de dona.ꝛ nulla opi. elegit opiniones ꝑdictoꝝ not.d.l.j. de inoffi. dona. Ultimo die de vitio ingratitudinis quale describat di ℊ.ℨ. de liber.ꝛ eoꝝ liber.l.ij.ꝛ istud vitiuꝫ ingratitudinis punit extra de postu.c.fi. cuꝫ cõrol. ꝛ de seruis nõ ordi.c.iij. de iudeis. c.ꝛ si iudeos. xij.q.ij. viij. discussio, et ibi de ℬ.et.e.q.c. discomt.ꝛ.c. liberti. ꝛ puenit hoc peccatũ fm ipsum Jo. ex supbia credentiũ sibi debita ofa seruitia que eis fiunt. † vñ beatus Bernardus est quedã ꝺ̃

8 sumptio ꝛ delictũ maximũ vbi datis ℊ ẽt ꝛ.ratis ꝛ susceptis bñficijs gratiã beneficij vsurpet. fm Bost. componit ab in ꝛ gratus. vñ versus: Dicit ingratus acceptoꝝ immemoꝝ ofa. Et cuiꝰ merita sequit retributio nulla. Et cui dicẽdi deest gratia vel sꝑ̃cẽdi. vñ seneca de bñficijs ingratus est qui se negat accepisse bñficij. ingratioꝝ qui nõ reddit, ingratissimus oim; qui oblitus est. gratũ ꝺ̃ dicimus nõ ingratũ vt.ff.de ma.te.l.seruos. ꝛ.l.testõ suo cẽturio. ꝛ facit extra de scrutinio.c.j.ꝛ qꝫ ibi no.vñ.q.ij.si quos. Est etiã notãdũ quod qdã intellererũt ꝺ̃ bñ tacuit, qꝫ ℬ est in lr̃a qꝛ non puidit heredibus ex pacto. Hosti. in summa de dona. in fi. intelligit quis non egit nec ad agendum separauit vt.ff.de inoffic.testa.l.si pater tuus, ꝛ.l.sancimus. in fi.

De donationibus causa mortis. Rubrica.

Super rubrica. Vide Bzo. in sum. co.ꝛ in spe. de dona. ver. in donatione autẽ causa mortis, ꝛ de instru. edi. ℊ. porro, nunc ad ꝓpositum.

¶ Actio ex testamento quando detur ꝛ ꝓ quo.
Donatio causa mortis an possit inter absentes fieri.
Absens an possit substitui.

1 2 3 1

S Y donationi. Bl. vꝫ sentire † ꝙ siue donatio cã mortis relinquat in testõ siue in aliaꝫ vltima volũtate qꝫ dẽ actio ex testõ aliꝫ qꝫ cõditio ex hac.l.aliꝫ aliter ꝛ expedit hoc scire: qꝛ in actu bonefidei inita veniũt ꝙ nõ sunt stricti iuris ℨy. distinguit aut donatio cã mortis fit stip. iterueniẽte ꝛ petit ac. ex stip. vt.ff.e.l. mortis cã donatio, ꝛ.l. senat⁹. ℊ.fi. aut sine stipulatione: ꝛ tũc aut fit in testõ ꝛ petit directa actiõe sicut ꝛ alia in testõ relicta qꝛ legati appellatione cõtinet vt.ff.de le.iij.l.fideic. si extra testũ tũc ꝓ vti lẽ act. ex testõ sicut ꝛ ꝓ legato i codicillis. ℨ. de codicillis. l.fi. ꝛ cõia de le.l.iij. tñ sequat regulã legatoꝝ vt.ff.e.l.marcellus. ℊ. paul⁹ ꝛ.j. e.l.si. ita intelligi ꝺ̃z hec glo. fm eũ. si autẽ nõ esset facta in testõ vel in codicillis. sed esset spes distincta ꝙ sertũc equiparat ℨtui vt.ℊ. dicã. itẽ si fieret ab eo q testari nõ ꝑt filiofa. nõ posset habere locuꝫ ex testõ. vñ dicẽdũ qꝫ donatio cã mortis pura et mera ꝑcti ꝺ̃z act. ex stip. q olim erat necessaria hodie autẽ sufficit nuda ꝓmissio. ℨ. ℊ dona. l.si qs argentũ. ℊ.fi. vñ si stip. interuenit agit ex ea si nõ agit

2 cõdictione ex. d.l.si qs argẽtũ. et de hoc dicet. ℊ.e.l.fi. † Querit ẽt gl. vtrũ dona. cã mor. possit fieri inter absentes. vꝫ ꝙ fic. ff. de le.ij.cum ꝑ.ℊ.surdo. et. ℨ. qñ dies le. et. l.fi. et qꝛ nõ refert cũ ꝙ ꝛc. vt. d.l. cum ꝑ.ℊ. donationis. Jn ℨtium est. ff. eo. l. inter mortis. et qꝛ requirit stipulationẽ vt. ff. e.l. mortis cã donatio. ergo ꝛc. vt. ff. de ver. ob. l. j. ℨy. distinguit vt. ℨ. aut donatio fit in testõ ꝛ vꝫ inter absentes: aut extra

aut extra testm̃ ꝛ tũc aut incipit a stipulatione ꝛ regrit ꝑstia, aut nõ ꝛ põt fieri absenti qꝛ nõ refert ꝛc. vt. ff. de le. ij. l. miles. in ꝑn. Ly. dicit qꝫ si fit mera ꝛ ꝓpria opꝫ qꝫ fiat iter põtes fm antiqua iura q̃ exigebaꝫ stipulatio hodie solo cõsensu ꝛ sic ꝙ nunciũ vel epl̃am vt. d. l. si qs argentũ. ℊ. fi. Itẽ qꝛ hic 82 in dona. ista posse substitui nũqd sit necesse substitutũ stipulari Bzo. ꝛ gl. qꝫ nõ ꝙ. l. seia. in fi. Od. ℨ. vt. ff. e. ti. cuꝫ. ꝛ de le. ij. vt heredibus. ℨy. distinguit inter directo substitutũ ꝛ per fideic. vt in directo requirat stip. ꝛ sic fit vera opi. Od. in fideicõmissario nõ vt de le. ij. cũ pater. ℊ. eoꝝ. ꝛ. d. l. seia ꝛ ita saluaꝫ alia opi. M. fil. distinguit an substitutio fiat in testõ ꝛ ita nõ est opus stipu. ꝛ vera sit opi. Bzo. Aut extra testm̃. ꝛ tunc opi. Od. ℙe. dicit aut daꝫ substitut⁹ vt sit legatarius ꝛ nõ est necessaria stipu. qꝛ legari ꝑt absenti vt. d. l. cũ ꝑ. ℊ. furdo. ꝛ petet per actionẽ ex testõ ꝛ sic loquitur hic. aut apponit vt sit donatari⁹ et tunc iure veteri exigebaꝫ stipulatio hodie nõ vt dictũ est ꝛz verum sit qꝫ etiã in testamento possit fieri ℨt⁹ vt dixi. ℨ. de do. sup rubrica.

3 † Expredictis soluitur alia qõ vtrum absens possit substitui ꝛ ꝓz etiã solutio qõnis quã Ly. dicit se habuisse de facto quidaz filiuſſa. donauit cã mortis cuidã absenti voluntate patris ipse tenuit quod nõ valeret qꝛ etiam hodie exigit cõsensum vnde opus esset ꝙ fieret saltem per nuncium cum talis donatio per filiumfa. non possit fieri in vltima voluntate vt no. ff. e. l. si is. ℊ. j. ꝛ sic nõ potest per eum fieri nullo organo mediante. Ly. ad hoc facit. ℨ. de dona. l. nec ambigi. ꝛ quod ibi no.

1 ¶ ℨ Filia an possit de dote sua donare mortis causa.
2 Pater concedens peculium filio an censeatur concedere potestatem contrahendi ꝛc.
3 Bonafide possessus quod bonefidei possessori querere potest sibi querit.
4 Filius cum consensu patris aduentitia alienare potest.

1 Intestata. Querit Old. † si pr̃ cõsensit filie in mortis cã donare cui vellet si donauit fratri in eadẽ potestate cõstituto an valeat donatio. ꝛ vꝫ primo ꝙ nõ ꝙ nõ põt ascribere filio in testõ ex̃ei aligd qꝫ ei acgrat vt. ff. de fal. l. si pater filio. ꝛ qꝛ videreꝫ in acquisitione v fuss. sibi fiẽda authori. ꝑtare qꝫ nõ vꝫ vt. ff. de autho. tu. l. j. cũ ibi no. ꝛ. l. qꝫ 81. ℊ. fi. Jn ℨrij vꝫ ꝙ talis actus pmissio qꝫ ad ipm actũ tm̃ operet ex̃tu emancipatio quo ad oẽs vt. ff. e. l. tã is. ꝛ ad mace. l. pmittẽte. sed emãcipa-

2 to fratri põt donari ergo ꝛc. † Itẽ pater cõcedẽdo peculiũ filio vꝫ cõcedere ptãtem ℨhendi cũ his quiin eius ptãte sunt. ff. de peculio. l. ſz ti bañ. ℊ. j. ꝛ instituta qꝫ cũ eo. ℊ. cũ autẽ. fi ergo ꝛ cũ pmittit donare q̃si qꝫ donauerit facti casus attulerit ꝛ volũtas donãtis nõ pmittẽtis hoc fecerit ar. ff. de fal. l. de eo. in fi. ꝛ de cõdi. ꝛ demon. l. cõditionib⁹. fm opi. cõem dos a patre ꝓfecta ꝺ̃z ad eũ redire. ℨ. so. ma. l. dos a patre. ergo si ℨsentit ẽt in spẽ teneret cõsensus qꝛ necesse est illũ fieri iste est casus. ff. de ℨhẽ. emp. l. fistulas. ℊ. j. Sic ergo habeẽ ꝓpositũ. Itẽ gl. d. l. j. de aut. tu. vꝫ fateri quo ad ꝓprietatẽ teneret donatio sed quo ad vſufr. nõ sed fi teneret quo ad ꝓprietatẽ necesse est tenere quoad vſumf. qꝛ vſumfructum patri querere nõ põt querere sibi sicut qꝫ vni dño ꝙ seruũ queri nõ põt alte

3 ri insolidum q̃rit. ff. de stip. seruo. l. ꝓinde. ℊ. fi. † ꝛ bona fide possessus sibi querit qꝫ põt querere bonefidei possessori. ff. de acq. re. dõ. l. liber homo. ℊ. fi. ꝛ ꝓ⁹ hoc iusti. de stip. ser. ℊ. sed cũ factũ. ꝛ sentit gl. ℨ. de bo. que lib. aut. Itẽ in his. vbi dicit qꝫ si legeẽ filio vſuſſ. to tuz sibi querit qꝛ vſuſſ. eẽ nõ põt. ꝛ hãc ꝛz ipe Ol. simplr. Ad ℨtia dicit patere erũsionẽ: tum qꝛ talis cõsensus ab authoritate distat q̃ in vno dũtaxat negotio ꝛ dum ipso agitur interponitur vt. ff. de autho. tut. l. obligari. ℊ. tutor. iste autẽ cõsensus nõ vnã tñ donationẽ sed plures cum dixit cui vellet cõplectit ꝛ ab eisin tpe distat vt. d. l. tã is. ꝛ de dona. l. filius. tñ etiã ex cõsideratione dotis q̃ ad patrem erat reditura vt ostensum est supra. Ol. ℙe. vero de cernetis doc. bon. qui hanc questionẽ disputauit ꝛ incipit in ꝛ̃i nomie questio talis est filiafa. maioꝝ. xxv. annis. Post multa hincinde allegata distinguit vtrum sit dos aduentitia ꝛ valeat donatio et

4 patri queratur vſufru. qꝛ † oĩs alienatio facta de aduentitijs cõsensu patris valet vt no. ℨ. de bonis que lib. l. fi. ℊ. filiuſſa. Jn glo. sed nunquid. ꝛ. d. l. tã is. ℊ. fi. ff. e. Jn ꝑfectitijs subdistinguit vtrum cõstante matrimonio vt ex ipsa questione patet quod omitto causa brevitatis ꝛ qꝛ forte determinatio predicta domini Oldr. vera est de hoc etiam tetigi. ℨ. qui testa. face. pos. l. senium ꝛc.

1 ¶ Donatio causa mortis facta cum patris assensu cuius morte confirmetur.
2 Donare differt ab eo qꝺ̃ est donanti consentire.

Nec fratris. Mortis cã donatio cõfirmat. † Querit gl. si filiuſſa. cõsensu ꝑ̃is donauit cã mor. cuius morte ꝛfirmat. ℨy. ꝛ Ly. dicũt ꝓmo q̃rendũ cuius pnia reuocet quã qõnẽ querit ℙy. in qõnibus quinq̃gesima qõne q̃ incipit caius seius pre cõsentiẽte. ꝛ determinat qꝺ̃ ꝓ sola pe-

1 nitentiã ꝛ revocationẽ filij qui donauit ℨy. aũt dicit hoc pendere ex ⁹ vtrũ pr̃ cõsentiens donare videat qꝛ tunc nõ est qꝺ̃ quod per eius pniam reuocet vt. ff. si cer. pet. a. l. nõ ois. Et qꝺ̃ donare videat vꝫ expressum. ff. de dona. l. in edibus. ℊ. qꝺ̃ filius. ꝓterea est ei⁹ vel le ꝛ ex mera liberalitate eius, ꝓcedit vt. ff. de dona. filius ergo ei⁹ op

2 positũ. ſ. revocatio ex eius volũtate, ꝓcedere ꝺ̃z vt in regula iuris ei⁹ est velle. † Ecõtra qꝛ aliud est donare aliud donãti cõsentire vt in regula iuris aliud. ꝛ de ma. vind. l. si pr̃. ℊ. fi. ipse distinguit aut filius donat rẽ suã ꝛ tũc eius sola pnia revocat aut rẽ pr̃is ei⁹ voluntate ꝛ tunc sola pnia patris. sed huic obstat cum filiꝰ donat rẽ pr̃is ei⁹ voluntate vꝫ rẽ suã donare. sed hoc nõ ꝓcedit qꝛ pater filio nõ põt donare etiã expresse vt. ℨ. de dona. l. fiue ꝛ dixi de inoffi

cioſis donationibus. l. ij. ergo nec tacite ꝓsumit sed rei donate p patrem filio dñiuꝫ remanet penes patrẽ ergo donatio tacita ꝙ cõsensum fingi nõ põt ad qõnem principalẽ gl. rñdet simplr qꝺ̃ mor te filij cõfirmet. sed qꝺ̃ mors vtriuſqz requirat fact. ℨ. de dona. inter vir. ꝛ vx. l. dona. ꝛ. l. si vt. ꝓponis. ꝛ. ff. e. ti. cum hic status. ℊ. oratio ibi sic eũ scribit socer nurui ꝛ si nur⁹ ꝛ. ℊ. fi socer. ℊ. idẽq;. Pet. de cernetis in qõne pr̃ disputata de qua dixi. ℨ. l. ꝑri. sequit opi. huius gl. Et ad predictas leges rñdet qꝺ̃ loquunt qñ socer donat nurui vel qñ filius soceri donat vꝛori sue vel qñ donatio fit inter cõiuges quib⁹ casib⁹ distinguit aut facta est donatio iter vinos ꝛ requiritur mors vtriuſqz ꝛ ita no. ꝺ̃. ℊ. fi socer. ꝛ. ℊ. idẽq;. aut causa mortis: ꝛ tunc aut socer donat cã mortis sue ꝛ nõ vꝛ eo ꝓmoriẽte vt. e. ti. l. mortis sue cã. Si vero filius vel filia ꝓmoriat vꝛ morte postea socero vt no. e. ti. l. fi eũ qui mihi. Ly. aũt in qõne ꝓposita distinguit aut filiꝰ donauit rẽ patris aut suã. si suã eius morte cõfirmat. si patris aut ꝑcessit filius ꝛ morte patris irrevocabiliter cõfirmatur sicut ꝓ eius pniam revocaꝫ vt ꝺ̃ctũ est. Si ꝓmoriẽte ꝛ pater ꝛ sic filius efficit sui iuris tunc aut filius donauit rẽ quam pater nõ tradiderat tunc ꝙ morte patris nõ cõfirmet tacita donatio in ꝓsonã filij qꝛ nec exꝑssa vt. ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. papi. dixi ℨ. de inoffi. dona. l. ij. sola morte patris confirmat irrevocabiliter. aut donauit rẽ quaz pater tradidit vel filius eius voluntate tunc pater ꝑmittendo filio sic donare ei donasse vꝫ ꝛ ꝙ morte suã tacite cõfirmat in ꝓsonã filij ꝛ sic ꝙ solã morte filij cõfirmaꝫ ꝛ hoc casu ꝙ cedit etiã opi. huius gl. vel fm quosdã dic ꝙ gl. bñ dicit simplr qꝛ ℔z in revocatione ꝙ penitẽtiã debeat distinguiꝛ: vt dictũ est. ℨ. ꝑri, qõnetiã post mortẽ filij nõ est locus amplius penitentie cum tunc sit confirmata donatio irreuocabiliter vt. ff. de spon. l. in potestate coniuncta. l. dissentientis. ℨ. de repudijs. Ly.

1 ¶ Donatio mortis causa est legatis equiparanda.
2 Socer nurui legare potest sed non donare causa mortis.

1 Cum te morte. † Donatio cã mor. equiparat legatis. ℏ. d. nõ tñ in oib⁹ imo differũt vt ℬ in gl. not. ꝛ insti. de do. ℊ. i. iter quas dr̃ia est qꝛ filiuſſa. donare põt cã mor. ſz nõ legare vt. ff. e. l. tã is. ℊ. j. ꝛ. ℨ. ℊ test. fa. pos. l. seniũ. ℊ. j. ℨa. tñ de ra. dicit ꝙ hodie filiuſſa. põt in codicillis legare cũ hodie codicillus possit cẽ sine testõ qꝺ̃ tñ nõ appꝛobat dicta gl. l. tã his ꝺ̃ ℬ dicꝫ vt dixi. d. l. seniũ. ℊ. j. itẽ differũt vt. ff. de his qui. vt indig. l. post legatũ. ℊ. qꝛ mor

2 tis cã. ꝛ dic vt ibi. † Itẽ qꝛ socer legare põt nurui sed nõ mor. cã donare vt. ff. de bo. poſ. l. ij. ꝛ de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. mortis cã. Itez donatio cã mortis sola cõualescẽtia renocaꝫ sed nõ legatũ vt. ff. si cer. pe. l. nõ ois. Itẽ in legato nõ obligaꝫ testato: in donatione sic ꝛ sic donatio ℨhiꝫ cum defuncto nõ cũ herede ex quo ſdã qꝺ̃ non est verũ imo cum herede ℨhiꝫ sicut in aliꝭ creditis. ff. ex qui. cau. in poſ. eaꝫ. l. apud iul. ℊ. fi. itẽ donatio cã mortis est pactũ ꝛ sic ℨhitur ꝛ sensu duoꝝ ſz legatũ nõ qꝛ refert ꝛc. vt. ff. de le. ij. l. cũ pr̃. ℊ. donatio nisi, imo plus dicit Bzo in summa huius ti. qꝺ̃ donatio cã mortis põt ℨhi ꝙ pactũ ꝛ ꝙ pollicitatione qꝺ̃ nõ est verꝫ qꝺ̃ nõ ℨhiꝫ sine cõsensu duoꝝ ꝛ requirebaꝫ olim stipu. vbi nõ incipiebat a traditione vt. ff. e. l. mortis cã donatio. ꝛ. l. senat⁹. ℊ. fi. hodie ꝺ̃o nudo pacto põt fieri sicut sine cõsensu duoꝝ ꝑsentiuz vel mediãte nũcio vel epla vt. ff. de pac. l. ij. de act. ꝛ obli. l. ℨsensu. et ibi no. ꝛ dixi. ℨ. e. l. j. et de sac. ſan. ec. l. illud. sed quo sciemus vtrũ sit legatũ vel donatio cã mortis: dic ꝙ si dicaꝫ dono erit donatio vt. ff. de leg. iij. l. non aliter. Jn dubio dic vt dixi. ℨ. de iure do. l. ij. Ly.

De infirmandis penis celibatus. Rubrica.

Super rubrica. Vide Bzo. i summa ꝛ valerius maximus dicit qꝺ̃ camillus et posthumus censores erãt ꝛ pene noie qui ad senectutẽ celibes puenerũt in erariũ se remiserũt puniriqz dignos si quo modo de tã iusta cõstitutione queri sunt ausi ꝛc. Albe. de rosate de bergomo doctor legum excellentissimus ꝛc.

Explicit liber Octauus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Incipit Liber Nonus.

¶ Qui accusare non possunt. Rubrica.

1 ¶ Punitio non imponitur absq; accusatore.
2 Papa non potest regulariter accusari.
3 Laicus qñ clericum accusare possit.
4 Uxor an possit maritum accusare.
5 Accusare qui nequeunt an saltem denunciare possint.

1 **Super rubrica.** Uide Azo. ¶ sum. ¶ dic q̄ sine accusatore nemo punit vt. ff. de mu. ¶ ho. l. rescripto. §. fi qs accusatore. iurta ꝯ illud diuinū: mulier vbi sunt q̄ te accusant ¶ q̄t cū legitimus nō fuerit accusator ꝛc. vt extra. c. c. j. ¶ numerant. h. xvj. ꝑsone in glo. q̄ accusare nō ꝑsit. ¶ numerant etiā in summa huius ti. ¶ vide Bof. ¶ Hosti. i summa de accu. ¶ in margarita de accu. ¶ plenissime i Spe. de accusatore libro primo. ¶ de accusationibus vltimo libro. qui possunt accusare ¶ qui non habentur. ij. q. vij. per totum in tex. ¶ gl. ¶ p Arch. ¶ de ne de ista materia accusationum habes in opere Alberti de gandino primo titulo ¶ quatuor sequẽtibus. vtrū excōicatus post absolutionē repellatur ab accusando vide. iij. q. j. i summa ꝑ Archi. ¶ per totam ipsam qōnē de ista materia agitur que sint necessaria
2 ad accusationem episcopi vide. xvij. di. c. illud. † papa non potest regulariter accusari. xl. di. c. non nos. ¶ ibi in gl. ¶ p Archi. ¶ di. si papa cū ibi notatis. ¶ de hoc in spe. de accu. §. ū. ver. item papa. et ibi etiā habes 8 imperatore ¶ multis aliis qui accusari non possunt.
3 † Qñ laicus possit accusare clericū vide. lxxxvj. dis. c. maximian⁹. ¶ ibi ꝑ Arch. de socio criminis qō repellat habes hic in gl. ¶ lxxj. di. c. si quis papa. in gl. ¶ per Arch. ¶ ibidem habes modum cum repellendi secure sine confessione criminis de quo etiam dixi. §. de testi. l. qm̃ liberi. Et vide in spec. dicto titulo de accu. ver. item repelitur qui fuit socius. ¶ in gandino sẽotit. ver. Item ab accusando. Item dicit glo. qō milites ꝓhibẽtur per. l. nō ꝓhibent. j. e. l. ley illa facit a Hzio sensu sed expressum est. ff. de accu. l. qui accusare. q̄ foxte locum nō hz in militibus nostri tpis pea q̄ dixi. §. de p cu. l. militem. Ita videtur sentire specu. de accu. §. j. ver. Item exci
4 pitur qō est miles. † An vxor possit accusare maritum dixi. §. rerum amotarum. l. ij. an filiussa. sine consensu patris notaui ¶ dixi §. de bonis q̄lib. l. fi. §. j. ¶ in gandino titu. ij. versi. In hac materia quero communiter in ciuitate est statutum qō querimonie bannitorum non audiantur. Alio statuto ciuitatis cauetur qō de iniuria aliena non possit accusare nisi voluntate offensi. Quidam fuit vulneratus ita qō cuilibet competebat ius accusandi q̄ est publi cum crimen vt dicam. j. ad. l. iul. de vi. l. si criminis. ergo de voluntate offensi accusauit vulnerantem ante lit. conte. sine ante receptionem nominis in reos ille vulnerat⁹ bannitus est de maleficio: vn de aduersarius opponit nō esse in accusatione procedendum obstãte primo statuto. queritur quid iuris. lambertinus rãponus doctor bono. tenet nihilominus posse procedere ꝑ multa iura ad hoc allegata ¶ maxie ꝑ. l. is qui reus. ff. de publi. iudi. ¶ qō incipit. in rpi noie questio talis est duo sunt capitula bono. statuti. Sed pone qō aliquis ex prohibitis accusare accusat: accusat⁹ nihil excipit: nunquid iudex ex officio repellet? puto q̄ sic. vt. ff. de postu. l. quos prohibet. §. de his qui ad eccle. confugiũt. l. si seruus. ¶ vt nemo priuatus. l. ij. in fi. ¶ no. extra de accu. c. nulli episcopoꝝ. ¶ in si
5 mili no. ff. de procura. l. filiussa. §. milites. † Sed nunquid ꝓhibiti accusare possunt denunciare? dic vt notatur per Bofr. in summa qui matrimo. accu. pos. §. sed nunquid is. ¶ de accu. §. penul. ¶ fin. ¶ in spec. dicto ti. ver. sed nunquid. An vxor possit accusare occisores mariti dixi. j. eo. l. de crimine. An socius socium dixi. j. eod. l. si magnũ. ¶ ibi etiā dixi de eo qui simile crimen commisit. Qualiter in criminibus proceditur per inquisitionem denunciationes ¶ in notoriis dicam. j. tit. proximo. l. ea quidẽ. ¶ ibi etiam dicetur an superueniẽte accusatore legitimo cesset iudi. inquisitio. An ordo iudiciarius sit in criminib⁹ seruãdus vide in spe. de accu. tertia particula. §. j. ver. pe. Qualiter in accusatore matrimonij ꝓcedatur vide in summa Bof. ¶ Hosti. in spe. qui matri. accu. pos. In accusationibus clericorum dic vt in spe. de accu. §. iij. versi. in clericoꝝ et sequenti de accu. epi vide eo. ti. §. quarto de subdiacono ¶ inferioribus, eo. §. ver. vlti. ꝛc.

1 ¶ Accusatio de maiori an ꝓferatur ei que fit de minori.
2 Accusator succumbens pena talionis punietur.
3 Accusatus an possit accusatorem suum reaccusare.
4 Homen rei quando inter reos recipi possit.
5 Receptio nominis inter reos qualiter olim fiebat.
6 Accusatus an possit alium ab accusatore accusare.
7 Accusatus an possit exceptionem proponere.
8 Libellus accusatorius ab accusato ꝓrrectus quid ei prosit.
9 Accusatio falsorum testium a quocunq; porrecta an faciat quẽstionem homicidij differri.

1 **Rius.** Canonizata est. iij. q. vlti. c. ꝓius. ¶ vide qō ibi no. ¶ j. e. negãda materia eius difficilis est. Et diuide in duas partes in ꝓma dicit qd iuris inter duos se adinuicẽ accusantes ab initio. ¶ ſcõa qd iuris post ſniaz ¶ tene casuz Azo. in gl. positū omissis aliis. et expone ꝓius est. i. ꝓius oꝑz tibi accusanti de minori aduersario quam accusans de furto seruicedis atq; vulnerum ipsius serui respõdeas tu primus accusator: ¶ tunc ſcõa pars ¶ dicit tunc. i. examinata ſcõa accusatiõe. Inscriptiõe. i. accusatione in q̄ accusator inscripsit vt. j. ti. pri. l. fin. Deposuisti de crimine leuiori ¶ qō dicit ex enũtu. i. si fueris absolutus a maiori poteris accusare de minori vt. ff. de publ. iud. l. is q reus ex quo colligeꝝ illud ouidianũ: Exitus acta probat vt. ff. de iu. l. rẽ nõ nouã. de testa. tute. l. iure nostro. ¶ l. duo. Opp. ad primã partẽ hic 8: ꝓ q̄ si quis accusat de maiori ei⁹ accusatio ꝓferat q̄ lex dicit q̄ si te accuso ¶ me nõ repellis ass li. cõte. postea nõ audiris vt. ff. de adul. l. si maritus. §. ꝓscriptiões. ¶ l. ij. §. lenocinij. ¶ Pe. cõcedit oppoſi. ¶ dicit qō ante lit. cõtest. fuit facta recusatio ¶ ita etiã hic in glo. intelligit. Listam. sed cõtra istũ intellectum vſ. j. e. l. negãda. put intelligit post cõtestationẽ ibi dũ dicit de pari vel minori ergo de maiori põt. Sed alij intelligũt ante lit. conte. ¶ sic eam intelligunt Ja. de are. ¶ alij vt. j. in distinctione subsũciã. Itẽ op. de eadẽ lege negãda. hic eñ dicit posteriorẽ ꝓferre ibi negat. Sed dic qs ꝓfertur posterior accusator qui accusat de maiori crimine: secus in pari vel minori aut in cõtrario. itẽ adhuc de eadẽ. l. negãda a contrario sensu dũ dicit qui nõ suã ꝛc. ergo qui suas secus sed dic q̄ hic vterq; vel neuter ꝑsequebat suã vel suorum iniuriam ibi alter tñ ¶ ille ꝓfert sed adhuc obijcitur cõtra ꝓdicta. si eñ dicak qō hic ambo suã iniuriã ꝑsequebank fm glo. q̄ est in. l. neganda. solus primus admittit. si dicas neminẽ ꝑ sequi suam iniuriam, hoc nõ vſ ꝓcedere cũ hic primus accusaret de iniuria que est crimen priuatum vt. j. de iniur. l. iniuriarum. respõdeo põt intelligi vtroq; ꝑsequẽte in pari item neutro ꝑsequẽte ¶ pone primũ accusak de publico sed minori pone stupro vl dic vt. d. l. negan da. ¶ j. subijciam. item opp. qō primus ꝓferat ſcõo etiam si ſcõs ꝓtendat maius vt. l. is qui reus. de publicis iudi. ſz ibi in accusatione primi nomẽ erat receptum inter reos hic nõ. vel
2 ta hoc obijcitur q̄ etiam de pari possit accusare † q̄ accusans q̄ succumbit in sua accusatione punit vt calũniator pena talionis: vt. j. ti. priori. l. fi. sed accusatus põt petere accusatorẽ de calumnia punitri vt. j. de calũ. l. j. ergo ꝛc. Sed dic q̄ ibi non per modũ accusationis vt. d. l. negan da. sed iudicis officio petit punitri calum. vt in contrario ptz vel ibi petebat calumniã punitri exequens iniuriã sibi illatã per accusationẽ calumnioſam cõtra eum ꝓpositam ¶ sic suam prosequebat iniuriam qō. d. l. negan da. etiã in pari nõ ꝓhibet fm Ol. Adhuc circa hoc insto qō de pari crimine possit accusator recusare q̄ adulterium ¶ lenocinium par crimẽ reputak sed vxor accusata de adulterio reaccusat maritũ de lenocinio vt. ff. de adult. l. ij. §. fi publico. ¶ §. lenocinij. sed ibi nõ ꝓ modum accusatio nis sed ꝑ modum exceptionis vel officij iudi. vel posset dici qō accusatus nõ reaccusat de pari vel minori qō nõ habeat ortũ vel cõiunctionẽ cum crimine de quo accusatus est. secus si habeat ortũ vt est in crimine lenocinij ¶ calumnie arg. eius qō dicitur ignoscẽdum est ei qui prouocatus retorsit in accusatorem suum crimẽ volens se vlcisci vt. ff. de bo. lib. l. qui cuz maior. §. item puto fm Pe. item opp. de. l. qui prior. ff. de iudicijs. dic qō si ſcõa est ꝓiudicialis ꝓfertur alias non vt plene in contrario no. item ad ſcõam partẽ oppono cum dicit ex euentu ꝛc. de. d. l. is qui reus. de public. iudi. istud contrarium multos turbauit ¶ varie dantur solutiones hic ¶ in contrario. Quidam distinguunt vtrum ꝓsequatur suã vel suoz iniuriam ¶ tunc ꝓcedat accusatio sua alias non. hoc non placet q: ꝺ nõ ꝑsequebaſ suam vel suorũ iniuriam. ¶ tñ dicit expectari euentum iudicij. Alij dicunt aut vult procedere in accusatione quam inceperat contra suum accusatorem ¶ non potest et sic lo quitur lex contraria vt. ff. de accusa. l. si cui. §. ijsdem. aut contra ex traneum contra quem non fuit calumniatus qō quantum ad talẽ liberas edes hz ar. ff. si seruitus vendi. l. loci corpus. §. competit. ¶ hanc approbat glo. ¶ Fran. ¶ Ja. butrigarij. Ly. autẽ eam repro bat q: ſcõm hoc magis repelleret ꝓpter calũniã quã ꝓpter sentẽtiam. Itium innuit hec lex dũ dicit ex euẽtu iudicij apparebit: sed salua pace sua euẽt⁹ iudicij est quẽ detegit calũnia. vñ Guido scz de suz. reprobat alia rõne. ſ. qz calũnia nõ cõmittit in resistẽdo sed iusistẽdo vt ps. ff. de cõdi. inde. l. in summa. in ꝑn. ¶ §. de trãsa. l. fi. ¶ l. sub

l. sub prætextu. Alia est solutio Azo. aut crimẽ est ꝓiudiciale aut non, ¶ ista est vera solutio. fm Bui. ¶ Ly. ¶ cõter alios docto. ¶ iõ dixit ponendũ casum fm eũ ¶ ista sufficerent ad declarationẽ predicti contrarij. Sz qz in contrario circa hoc posita est q̄dam
3 distinctio multũ obscura: iõ eã declaremus cum q̄ritur ſan accusatus accusatorem reaccusare possit. Aut añ̄ nominaret sit receptũ inter reos. Aut post ¶ ante ſniam. Aut post nomẽ receptũ ¶ post ſniam. Primo casu aut vult accusare de maiori crie ¶ põi, vt hic: ¶. ff. de iudi. l. ꝑ minorẽ. aut de pari vel minori. ¶ tũc aut est ꝓiudiciale primo crimini ¶ potest crimen ꝓiudiciale ꝓferri, vt. j. de adul. l. qñ alexãdrũ ad. l. fau. de pla. l. ꝓfes. Aut nõ est ꝓiudiciale ¶ tunc aut vult solũ libellũ accusatorium porrigere ¶ põt vt. j. e. l. negan da. ibi ita tñ ¶c. Aut vult super ipso ꝓcedere ¶ tunc aut prosequitur suã vel suorũ iniuriã ¶ põt. vt. d. l. negan da. in prin. Aut non ¶ non potest. vt. j. e. l. negan da. Scõo casu qñ nomẽ receptũ est inter reos ¶ ante ſniam. Aut vult solũ libellũ accusatorium porrigere ¶ tunc anteq̄ fit liquidũ de causa ¶ conclusum in ea potest non postea. vt. d. l. negan da. ad fin. q̄ sic dz intelligi fm Pe. ar. §. de compẽ. l. fi. aut vult libellũ dare et super ipso ꝓcedere tunc aut prosequitur suam vel suorũ iniuriam ¶ põt. vt. ff. de accusa. l. q publico. ¶. d. l. negãda. siue de pari siue de minori velit accusare. vt. ff. de adul. l. si marit⁹. §. ꝓscriptio nes. ¶ dictũ est. §. in solutione Hziorũ fm Pe. Alij dicunt quod post lit. contest. ¶ nullo crimine accusat siue ꝓsequatur suã iniuriam siue non ¶ ita tenet Rogerius in dicta distinctione posita, vt. d. l. is qui reus. ¶ hoc etiam approbant Jaco. de aret. de ra. ¶ Ly. Et ibi scõm eos dic qō qñ vult super accusatione ꝓcedere ¶ nullo mõ põt. tertio casu qñ post ſniam vult reaccusare accusatorẽ suũ aut est lata sententia absolutoria: ¶ tunc potest in d. l. negan da. ibi priusq̄ ꝛc. Aut cõdemnatoria que nõ infamat ¶ potest q̄ non prohibetur. arg. ff. er quib. cau. maio. l. necnõ. §. sed qō eis. Aut ſnia ipm infamat: ¶ tunc aut vult vti antiq̄ accusatione quã ass ſniam latã ꝓposuerat ¶ potest. vt. d. l. is qui re ad fi. ¶. d. l. negan da. in fi. ibi ita tamẽ ¶c. alias ꝓpositio nõ haberet effectũ qō est notabile. Aut vult in noua accusatione: ¶ tũc aut sententia absolut sibi libertatem vel ciuitatẽ ¶ non põt: aut non absolut: ¶ tunc prosequitur suam vel suorũ iniuriam ¶ potest. Aut nõ prosequitur ¶ tunc aut vult accusare alium quã accusatorem suũ ¶ nõ põt. vt. ff. de pub. iud. l. infamẽ. aut suum accusatorem ¶ potest q: ignoscendũ est ei qui vindicare se ꝓperat vt ¶. l. is qui reus. ¶ de bo. lib. l. q cũ maior. §. si libertus. Sed q̄. §. distinctũ est vtrũ nomẽ sit receptũ inter reos vel non queritur quando dicak receptũ. Odo. dicit opi. ꝙ, fuisse q̄ qñ iudex ¶cipit de cã cognoscere ¶ accusator viriliter vult procedere ſz hoc non est aliqua lege cautum ideo ꝛc. vt in auc. de trien. ¶ semis. §. consideremus. Alij cũ fideiussoribus dantur sed nec hoc valet: q: non semper remittitur reus fideiussoribus. vt. j. de en. reoꝝ. i. ij. ¶ q: nec hoc. l. cauetur. Alij vt pe. qñ lis est contest. q: sicut in ciuilibus añ lit, nõ 8: quis agere sed agere velle. vt. ff. rem ra. ha. Lamplus sic ¶ in criminalibus 8: p lit. conte. recipi nomẽ inter reos. Quidam moderni hoc nõ approbant q: l. dicit qō absens põt recipi inter reos, vt. j. de adul. l. adulterã. ſz cõtestatio lit. nõ põt fieri in absentẽ ergo lit. conte. ¶ nominis receptio sunt diuer
4 sa. vñ Ja. de are. dicit ꝙ nomẽ rei recipiẽ iter reos nõ solũ per contest, sed etiam ex quo iudex hz aliquam ꝓsumptionẽ ꝑ eum ¶ ipsum poni ¶ scribi facit in libro reorum. Nec tñ opi. non placet Lyno. q: sic ante lit contest. per talẽ receptionẽ ꝓcluſa esset via ad opponendũ exceptionẽ, vt. ff. de adult. l. si maritus. §. ꝓscriptiones. qō esset absurdũ vt citius ꝓcludatur via excep. in criminalibus quam in ciuilibus. Sed dici posset qō. §. ꝓscriptio nes loquak solũ in crimine adulterij vel si dicamus qō idẽ fit in omni crimine dici potest qō locum habeat solũ in exceptionib⁹ impedientibus processum ¶ repellentibus accusatorẽ q̄ ¶ sint q̄dammodo peremptorie quo ad accusatorem repellendũ sic tñ ꝑ posite sapiunt naturã declinatoriarũ vt est exceptio lenocinij sic etiam dicit de exceptione excõmunicationis quelz sit peremptoria qñq; tñ obijcitur in vim dilatorie vt extra de exce. c. pia. li. vj. Dy. vero dicebat qō tria sunt tẽpora, ſ. tps post lit. contest. vſq; ad tẽpus quo nomẽ rei recipitur inter eos. ¶ tertiũ. ſ. post q̄ est receptum ¶ post istum terminum tps ꝓcludit per viaz exceptionum ¶ ita intelligit dictũ. §. ꝓscriptiones. vñ etiã secundus cũ aliud est tps lit. conte. ¶ aliud receptionis inter reos sed nec opi. placet Ly. q: si dilatorie exceptiones ꝓponi possent post lit. contest. vſq; ad tps recep. inter reos. Unde ipse tz ſniaz ꝑe. nõ ob. qō possit fieri in absentia ¶ sic sine contest. vt. l. adulteram. ¶ sic concluditur esse diuersos actus hoc confiteretur naz iudex post accusationẽ inceptã que fit per lit. conte. sicut ¶ in ciuilib⁹ dz inscribere nomẽ rei ¶ ista inscriptio põt fieri eo absente ¶ fiebat in
5 re veteri hoc modo fm eũ. † Mouerint vniuersi qō talis est accusatus de tali crimine cuia nobis tñ si iudex nõ faceret fieri talem inscriptionẽ nihilominus per lit. conte. iã factã 8: reus receptus ¶ precludit via excep. quarũ obiect⁹ locũ nõ hz post lit. cõte. licz dicak im. d. §. ꝓscriptiones. hec adit a tpe receptionis ꝛc. nã ¶ tunc precludit incipiẽdo a tpe lit. conte. sic ¶ alis 8: qō quantiplurimi fuit res venit a tpe rei iudic. vt. ff. commoda. l. ij. §. in hac. ¶ nihi lominus a tpe moze, vt. ff. si cer. pe. l. vinũ fm Pe. ¶ hoc vſ Lyno verius. Alijs vſ qō tunc dicak recipi inter reos cũ inder quasi de liberauit de eius condẽna. ¶ disputatũ est in cã nec mirũ si tunc repellank excep. Ja. bu. dicit ante cõparitionẽ rei sciri non posse an debeat condemnari q: tunc procedit solũ ad annotationem bonorũ per ti. de requi. re. non ad condẽnationẽ. vt. j. ti. pri. l. absentẽ, sed eo cõparente fit cont. ¶ tunc libellus accusatorius quo tunc adhuc nõ erat in libro ponit in libro actorũ nõ qō iste act⁹ attendak q: fit fine cãe cognitione ¶ absente part. vt. d. l. adultera ram. Sed q̄ post lit. conte. fit q̄ attendit ¶ act⁹ ei⁹ ¶ sic in effectu concoꝝ, cũ opi. Ly. ¶ Pe. de ista recep. noĩs inter reos qño fiat et per quẽ actũ habeẽ. §. vt nemo priuatus. l. ij. in fi. ¶ ibi de hoc dixi Secũdo quero si vterq; ꝓsequak suã vel suoz iniuriã, nunquid ambo admittank. gl. in. l. negan da. ¶. d. l. si qs reus. Azo, in sum. huius. §. penul. tz qō ſcõs repellatur si accuset de pari vel minori ne qō ſcõo concedit priori denegetur, vt. §. qui po. in pi, ha. l. assiduus. Od. Ja. Bal. ¶ Bui. de suz. hanc opi. reprobant lex eñ assiduis loquitur de notoriis. ¶ arguere de notoriis ad cãs crieles nõ vſ hũ procedere ꝑ opi. Odo. ¶ sequacius qō ſcõs ꝓsequẽs suã vel suoz iniuriã admittak accusans de pari vel minori facit. ff. ad syl. l. si quis in graui. §. vtrũ de bonis liber. l. q cuz maior. §. si libertus. ¶. j. de calũ. l. j. iz dici posset vt dixi in solutione Hziorũ q: illa loquitur qñ petitur calũnia punitri iudi. offi. nõ ꝓ via accusationis. Et ad. l. assiduis. rñdet qō logk in ciuili vt ꝑdixi ¶ qz ibi si prio denegarek in totũ absoꝛberet ius suũ ¶ ita nõ possunt cõcurrere. hic añ̄ ambo pñt cõcurrere ¶ ambo in eorũ accusatione procedere ¶ sic cessat rõ. d. l. Sed alij defendentes gl. ¶ Azo. dicunt qō ambo nõ pñt cõcurrere q: vtroq; ꝓsequẽte pueniret ad id qō est ꝓhibitũ qō quis añ̄ ꝑ se purgauerit alĩ accusaret §. d. l. is qui reus. vñ vſ eos nõ posse cõcurrere ¶ locũ habere rõnem l. assiduis. vñ aut par vel maioꝛ est ratio primi accusatoris ¶ admittitur excluso ſcõo aut ecõtra. ¶ secũd⁹ admittit. excluso prio ¶ sic se nõ compatiunt. Volentes sustinere Od. ¶ sequaces dicũt qō vbi vterq; ſegt suã vel suorũ iniuriã admittant Ꝫ eos excẽptiones iuris cõmunis que possent obijci si non ꝓsequerẽtur suum ꝓpriũ ¶ singulare interesse sed commune vel publicũ, vt. ff. de acc. l. hi tñ oẽs. Jn priuato añ̄ crimine admittunt sicut in ciuili ¶ ibi seruabit lex qui prior. ff. de iudic. ¶ hec opi. Odo. et sequa. ſz Ly. tenek in palatio bonoñ. ¶ multis locis reiecta opi. gl. ¶ Azo. ¶ etiã vidi vbiq; seruari q: absurdũ esset si ſcõs accusator reaccusare nõ posset q: sic primꝰ posset eũ ꝑberare ¶ forte duraret prima accusatio vſq; ad an. vel biennĩ intra qō tp⁹ verberatus cõqueri nõ posset. Ly. tñ sequit opi. gl. ¶ Azo. vt dicam dicta. l. negan da. que est clauis huius materie de hoc in gan
6 dino, ſcõo ti. ver. sed pone qō illi qui primo loco plene. † Tertio q̄ro quid si accusatus aliũ quã accusatorẽ suũ velit accusare nisi quid põt. dicũt quidã qō nõ per. d. l. is qui reus. ¶. j. e. l. negan da. q̄ ēt põt adduci in Hziũ. Alij dicũt qō sic q: quo ad tertiũ nõ est ligatus vt dixi. §. in solutione contrarij. d. l. is qui re. ¶ hoc tenet fm Lyn. nõ diceret Ꝫ casum. l. tñ. d. ler is q reus, vſ dicere qō nõ posset ¶ ideo fm Ly. de pari vel minori nec suũ accusatorẽ nec aliũ põt accusare nisi suam vel suorũ iniuriã ꝓsequaſ, vt. §. de procu. l. reũ. fm Pe. de maiori sic fm Dy. ¶ post lit. conte. cũ nõ
7 sit infamis tñ per. d. l. reũ. vſ qō nõ de maiori possit. † Quarto q̄ritur: dictũ est qō accusatus non põt reaccusare sed nunquid exceptionem ꝓponere? dic aut lis est contest. aut nõ. primo casu põt ſcõo non vt. ff. de adul. l. ij. §. extraneos. ¶. §. ꝓscriptiones. fm quoſdã hec nõ est vera q: nõ distinguit inter dilatorias ¶ peremptorias qō vſ iniquum q: magis dz fauori accusatis quã ciuiliter conuentis arg. ff. de bo. eo. qui mortẽ. ibi consci. l. j. Sz in ciuilibus peremptorie ꝓponi pñt vſq; ad ſniam, vt. §. fen. rescind. non pos. l. peremptorias, ergo ¶ in criminalibus. dicendus ergo est idẽ in cri alib⁹, fallit in crie lenocinij, vt. d. §. extraneus. ¶ no. §. ꝓscriptiones. qō tenẽt Odo. Jac. de ra. ¶ Pe. ¶ Lyn. Et idẽ forte in oĩbus exceptionib⁹ q̄ opponunk in vim dilatorie ad impediẽdũ ꝓcessum ¶ repellendũ accusatorẽ, vt dixi. §. in. j. q. versi. si q:
8 §. distinctũ. † Quinto querik q: supradictũ est qō accusak⁹ non põt accusare de pari vel minori põt tñ libellũ accusatorium porrigere quid, pderit sibi si sup eo. pcedi nõ possit? dic q: vbi datus est libellus ſz sequatur ſnia q̄ infamet poterit procedere. vt. d. l. is qui reus. ¶. j. e. l. negan da. ¶ ibi dicetur. Sed nunqd est hoc verũ qualiscũq; ſnia ferak dicit gl. qō nõ dz distingui q: aut adimitur via naturalis aut ciuilis primo casu differri nõ dz executio: vt. j. de penis. l. cũ reis. Si ciuilis adimitur, differt vt. d. l. is qui. Sz querik quare magis differatur vno casu quã altero nõ põt

Universidad de Deusto
Biblioteca

bona ratio assignari secūdū Ja.de ra.z Pe.vnde dicunt quod eis pena differt quo ad executionē donec possit p:ocedi in accusatione p:ecta per condemnatum:nam qui vult vnū z oīa cō sequēt'ia,vt.ff.de iurisd.om.iudi.l.ñ.non est inconueniens q: z aliā pena mortis differtur:vt.ff.de penis.l.p:egnantis. Ultimo ḡrit hic Ly.qōnē disputatā per dñm Ric.malumbre quā posui.ℨ.fi ex falsis instru.l.iudicari.ver.vlti.z recitat q9 ibi notaui fm dominū Rich,dicit tñ q9 cū dicta qō fuisset de facto in palatio bonon. quidā doc.aliter respōderunt.ſ.q accusatio falsorum testiū p quēcūq: p:ecta dz recipi z homicidū qō differri quo usq: ipsa falsi questio foret terminata a rōne q: melī⁹ est añ tps occurrere ꝛc.vt.ℨ.in qui.cau.in inte.resti.nō est necessaria.l.fi.ℨ pter.falsitatis retractat fnia per in integ.resti.vt.d.ti.si ex falsis instrumentis ergo multo magis differt. Itē q: visum est eis q9 questio falsi sit p:eiudicialis ad cām homicidū,vt.ff.de fal.l.damus ergo ꝛc.vt hac.l.z ff.de peti.here.l.fi quis libertatē.nec tpa statuti concurrūt,vt.ff.de inoffi.test.l.ℨ maiorē.z in auf.de app. ſ.ū.verū tamē si verba statuti sunt stricta ita q9 differri non posset consuluerunt iudicē posse cōdemnare in principali de homicidio sub cōditione nisi appareret testes falsum deposuisse z eos reprobari quo cā rē habeatur fnia p:o non lata.quod autē sentētia possit sub conditione ferri que tangat negotiū p:obatur.ff. de re iudi.l.a diuo pio.ſ.in venditione.z no.ℨ.de sent.l.cū iuder. Non ob.q9 res inter alios acta ꝛc.q: inter easdem personas eē vī cū queritur de appetendis p:imē cāe hoc est de testibus p:oductis in ea ergo idē ius seruandū q9 seruaretur in ipsis personis principalibus,vt.ff.de acqui.here.l.si quis heres.de p:ocu.l. qui in p:opio.ſ.procurator.z de pactis dotalibus.l.pater.ſ.cū in secūdū p:edictos doc.z ita dicit Ly.eos consuluisse ipse tamē Ly.dicit se credere q9 lz ḡratur de falsitate testium inter easdem personas p:oductorū q9 alia sit cā z lata fnia in ea non p:eiudicet inter alios vt alīs dixi in simili.ℨ.de aduo.diuer.iudi.l.j.z iō dicit q9 non est p:eiudicialis. Non ob.l.damus,vt ibi dicetur z ideo inhereret determinationi Ric. Ultimo dic aut loquimur de duabus ciuilibus simul p:opositis z earū ordine z habet locuz l.i.ℨ.de ordi.iud.vbi de hoc dixi z ff.de iudic.l.qui p:ior. Aut de pluribus criminalibus principaliter p:opositis z hz locū hec.l. z.ſ.e.l.negandi,aut vna p:oponit incidenter ad aliam z hz locū lex qñ aler.ſ.de adul.aut due criales ab eadē parte ꝓponūtur et hz locū.l.cū rōnibus.ſ.e.l.q de crimine.ſ.ti.p:ori. Aut vna ciuilis z alia criminalis ab ea, parte z hz locuz.l.vnica.ſ.q9 ciuilis actio p:eiudicet criminali. Aut a diuersis z si quidē principaliter p:oponuntur hz locū.l.vltima.ℨ.de ordi.iudi. Aut vna ꝓponitur principaliter alia incidenter z hz locū.l.vltima.de ordi.iudic. Quando autem due criminales p:oponuntur hicinde aut querit que p:ecedere debeat ratione maioritatis cum alias nullum sit p:eiudiciuz inter eas z hz locum hec lex fm omnes lectoras excepta lectura Az.aut p:eiudicialis ad aliam z hz locum lectura Azonis.

1 ☞ Tutor nomine p:opio ad pupilli vtilitatē accusare pōt.
2 Pupillus tutoris authoritate an possit accusare.
3 Tutor ad vtilitatem pupilli accusans qualiter libellum concipere debeat.
4 Vniuersitas an per syndicū accusare possit.
5 Tutor z ciuitatis admīstrator quo ad iudicū p:ocessum assimilantur.
6 Accusatio facta a syndico vniuersitatis an valeat non expresso quo nomine accuset.

Cautiones. †Primo dicit q tutores ꝓpio nolle accusare dñt ad vtilitatē pupilli cū non liceat alieno. Sed o9 dato q9 succedat nō p:esumit calūniari sic alīs.ſ.de cal. l.mater. Et q9 dicit cautiones dic.i.apochas seu instīa solutionū de quibus hȝ.ℨ.de fi.instr.l.plures apochas.z q dicit suspectas, dic q differt suspectū a falso,vt.ℨ.de p:oba.l.iubem⁹.z ibi dixi. Itē intelligunt quidā hanc legē nisi de euidēti calūnia tutoris appareret.z fz hoc dictio nisi excipit z p hoc facit verbū faci le gl.tñ dicit q9 ponitur expositiue z vt si euidenter calūniet q9 est expresse Z legem.ℨ.de admi.tu.l.non ignotū.fm Ric.Bl.†q rit vtrū pupill⁹ authoritate tutoris possit accusare tenet q9 nō nisi in casu.l.ū.ſ.j.ff.de accu.idē tz Lyn.z allegat ad carbo.l.q9 labeo ad.l.j.ſ.sufficit.de admi.tu.rident q9 in ciuili logē vbi nō vertitur tm periculū sicut in criminalibus ergo ꝛc.vt.ff.ad car. bo.l.ſ.sed si q9.Et idē tenēt doc.in p:iuato crie q9 in ciuili cum hec.l.solū in crimine publico loquat. Quid de adulto:Az.tz q sic cū nō reperiat ꝓhibitū,z vī expressum.ℨ.de autho.ſtā.l.clarū.z q9 ibi dixi hic regrit q9 sit etatis,rr.an.sicut in testimonio. ff.de test.l.testimoniū.z de adul.l.marit⁹.ſ.lex.z hanc approbat Ja.de ra.de hoc not.ff.de accu.l.ū.S3 q equiparat pupillo si hz

1 ☞ Accusator se inscribere z satisdare potest.
2 Inscriptio quid sit.
3 Inscriptio fit in crimine p:iuato.
4 Expense litis an veniant iure actionis.
5 Victus victori an condemnetur ad expensas in criminali.

Qui crimen. Primo docet qualr quis admittit ad accusandū. Secdo qualiter non p:osequēs puniat.p:ima pars dicit† q accusator dz inscribere z satisdare de ista inscriptiōe h⁊.iū.q.nū.c.ū ſ.inscriptio.z ibi p Arch.z.ū.q.vl.in sum.gl.dicit q9 illud q de inscriptione hic dī fallit in.l.ea quidē.ſ.ri.pri.et rōnē reddebāt antiqui q: lex illa in criminalibus notorijs locū sed salua pace gl.z antiquorū hec regla nō fallit ibi q: ibi nō fiebat accusatio sed denūciatio z ita ētnō fallit in alijs casibus in gb⁹.d.gl.dicit fallere vñ dic q9 vbi fit accusatio regulariter fit in scripto vt hic cū concor.fallit.ſ.de adul.l.q̄uis.q9 tñ cōmittitur per aut.vt nulli iudicū.ſ.adulteram.z.ſ.de abige.l.j. hoc verū si de crie publico vel p:iuato agat crialr secus si ciuilr q: tunc non est locus inscriptioni vt.ℨ.de transl.l.si ex falsis. Itē lex ea quidē loquitur q̄ p:oceditur per viam inquisitiōis super notorijs:vt ℨ.de testi.l.nullum.z.ff.de supec.tut.l.ūj.ſ.pōt cum si,z ratio est: q: iudex ex necessitate officij p:ocedit z iō calumnia non p:esumitur.vt

mitur,vt.ℨ.l.pri.z.ſ.de calumnia.l.ñ.z ibi dicetur. Aut p:ocedit tur per modū excep.z videt q9 inscriptio fieri debeat q: puniē il le cui obijcit,vt.ff.de adul.l.ū.ſ.si publico.z q: per exceptionem accusa.ff.de excep.l.j.z vī expressum.ℨ.de side instru.l.fi. In ℨiū vī q: excep.non continetur actionis verbo.vt de ver.signi.l.verbum.ſ.actionis. Itē q: crimē in modū exce.obiectū nō puniet: vt.ff.de his q9 no.infa.l.lucius.extra de accu.c.super his.z no. in.d.ſ.fi publico.z hec est veritas fm Ly. Nō ob.palle.l.vlti.q: in modū accusationis agebatur de falso fm Dy.vt not.per euz ff.de accu.l.si cui.z idē tenet Pet.z de hoc dixi.d.l.vlti.z an crimē in modū excep.obiectū puniat dixi.ℨ.de eden.l.is apud quē circa fi.ver.circa q8.d. Old.distinguebat. Itē in casibus in quibus fine accusatione quis punit nō hz locū inscriptio vt in glo. z idē vbi agitur officio mercenario actioni seu accusatiōi deseruiente vt cū petitur officio iudicis puniri calumnia accusatoris
2 vt.ſ.de calum.l.pma.†Quid est inscriptio:dic se obligare ad pe nam talionis:vt.ſ.tit.p:ori.l.fi.lz gl.dicat q9 est ꝓmittere seu p seuerare vsq: ad sniam,vt no.ff.de accu.l.si cui.in princi.contra q9 est q9 statim subijcit de satisdatiōe de hoc p̄standa z dato q9 nō inscribat nihilominus teneē ad penam talionis,vt.d.l.fi.ſ.ti. p:oz.z no.ℨ.de fi.instru.l.ū.vnde Ly.approbat primam opi.z dicit p:obari.d.l.si cui.z extra de p:ocu.c.tue. Nō obst.q9 teneat lz nō inscribat q: z alias iudex facit ex officio q pars postulare deberet,vt.ff.de postu.l.quos ꝓhibet.de lib.dimiſ.l.j.z.ū.z de ap.l.
3 eos.ſ.fi.fm Pe.†Sz nūqd in p:iuato crimine fit inscriptio,dic q9 sic vt hic no.in gl.ff.de accu.l.lenia.z p:obatur in.l.hic in glo. alleg. Itē dicit gl.q hic & de satisdatione p:estāda intelligi debere habita differētia personarum q falsū est sed distinctio gl.z leges per eā allegate loquūtur de personis accusatis vbi fit dicta distinctio.in personis aūt accusantibus idistincte p̄stāda est satisdatio de qua hic loquitur z vt.ℨ.de epis z cle.aut.gñaliter z de lit.cōtes.auf.libellū. Itē hic & q9 nō p:osequēs accusatione punitur extra ordinē.sed que erit hec pena? Quidam q9 illa de qua loquitur,vt ītra certū tps crimini.q9 termi. Sed illa tpe le gali loquit hec in iudiciali. Alīj dicūt q9 pena turpil.ſ.z illa ē ordinaria ſz dicit arbitrio iudicis.vt.ff.de penis.l.hodie.z de effra. l.j.ſ.expilatores. Alīj distinguūt aut accusator est cōtumax aī lit.cōte.z obtinet hec lex.vt puniat arbitrio iudicis aut post lit. contesta.antequam sit p:opefinē biennij z tunc pena turpil.aut p:ope finem biennij z tunc pena dicte.l.vt intra certum tempus crimini.questio termine.z illi supponūt turpil.nō habere locū ante lit.conte.de hoc est etiam controuersia z p:enalere vī opi. q9 aī lit.conte.locū habeat vt dicetur.ſ.ad turpil.l.j.Et ió alīj dicunt q9 ante lit.conte.locum hz turpil.z nihilominus extraordinaria arbitrio iudicis z hoc vī hic tenere glo.sed hoc durum vī Dy.q9 ex ea. contumacia imponi debeat duplex pena vt.ff.nau. cau.sta.lz in fi.vbi & q9 iudex in impositione altera sit cōtentus hoc verū nō videtur si vtraq: p.l.imponeretur.vt.ſ.de sepul.vio la.l.qui sepulchra. Alīj dicunt aut accusator est contumax post libellu z fideiussores datos ex parte sua tm.z hz locum hec lex. Aut post fideiussores datos etiam per aduersarium vel eo pso naliter detento z hz locū pena turpil.aut post lit.cōte.z hz locū d.l.vt intra certū tps crimi.q9 termine. Pe.no.dicit q9 accusator q̄ punitur q: desistit z hz locū pena turpil.q̄ z q: non fuit p:osecutus accusationē intra tempus a lege statutū.hoc est biennium z hz locum pena dicte.l.vt intra certum tempus crimina q9 termi. Q̄ z q: cōtumaciter nō vult in accusatione p cedere z tunc hz locū lex ista q9 puniat arbitrio iudicātis vt.d. ſ.expilatores.z de penis.l.absentē.ſ.in accusatores.z hanc ap
4 probat Ly. Itē inducitur hec.l.† q expense litis veniāt iure act, cū & dependere cogunt q9 intelligunt quidā iure actionis nam qui factū ꝓmittit vī se obligare ad interesse,vt.ff.de regu.iur.l.si quis ab alio.ſ.ū.ſz ille ꝓmittit p:osequi sicut z actor ꝓmittit in ciuili vt.d.aut.generaliter ergo ꝛc.Alīj dicunt officio iudicis arg.ff.de eo q9 certo loco.l.centū capue.supra de fruc.z litiū expen.l.terminato.z de hoc dixi.ℨ.de iudi.l.sancimus.z dic vt ibi.
5 itē inducitur hec lex nunquid victus victori in criminali cōdemnet in expensis saltē ex pte accusatoris.z vī q9 nō ſz sufficiat pena talionis ne duplici pena q9 afficiat,vt.d.l.lz in fin.nau.ca. sta. Jn ℨiū facit hec lex q: hic punit extra ordinē z nihilomin⁹ veniunt expense z hoc tenēt canonistē extra de pe.ſ.calūniā. Ly. ēt hoc approbat.non ob.q9 duplici pena ꝛc.q: pena talionis venit ꝓpter calūniā pena vero expensarū ꝓpter litē iniustā.z sic ꝓpter diuersa vt dixi.ℨ.de aduo.di.iud.l.j.z.d.aut.generaliter.pterea pena expensarū non est mera pena ex parte petentis expen. ideo ꝓsequitur damnū z interesse,vt.ſ.q̄ ciuilis actio p̄iudicialis. Nō ob.q9 veniunt expen.itineris vt ibi dicitur expresse.

Vide quod notaui.ℨ.de his qui.vt indi.l.sororem.in fi.z est canonizata hec lex.gl.q.ij.ſ. de crimine.alias est.c.p:o se incipit p:oz.

1 ☞ Mulier quando accusare possit.
2 Mater in accusando an sit tutoribus preferenda.
3 Tutores plures eiusdem pupilli an possint simul de delicto accusare.

Senatusconsulto. †Mulier non accusat nisi tū ad ea p:ti neat,supple vel ad suos vt in gl.z.ſ.e.l.de crimine.z glo. dicit quod licet hic cā pertineret ad filium ꝓ tanto nō admittit quia hic erant tutores vel curatores q9 Ly.periculosum vī dicere q9 mulier repellatur a ꝓsequendo suam vel suoz iniuriam ex eo q adsunt alij legitimi cum lex dicat eam indistincte admitti si suā vel suoz iniuriā ꝓsequit.vt.ff.e.l.hi tñ os vñ Pe.dicit q: lex ista nō negat q mī accusare nō possit ſz lex cōsulit q tuto
2 res accusent.q mater permittat eos accusare.† Quid si mī z tutores cōcurrant ad accusandū? Jaco.de ra.dicit tutores ꝓferri z idem dicit in omnibus ꝓhibitis accusare qui admittunt si suorū iniuriam ꝓsequantur ceteris paribus.z hoc ꝓbat a simili p l.gñaliter.ſ.spurios.ff.de decur. huic opi.contradicit Pe.q indistincte hoc casu mulieres admittit q: leges indistincte loquunt vt p:edictū est z facit p eo.ff.de lib.ho.exhib.l.ūj.ſ.li mulier.nō ergo fm hoc repellitur a iure sed ab homine sicut ministro qui gratificari pōt z eligere de pluribus concurrentibus quē velit vt
3 ff.de accu.l.si plures.de remissio.l.j.z no.d.ſ.si mulier.† Ultimo querit vtrū plures tutores vnius pupilli possint simul accusare de eodē delicto.vī q9 sic per hanc.l.in ℨiū est.d.l.si plures.de accusationibus.ſ.si mulier. Ja.de are.tz q9 possint p hāc.l.non ob.ſura ℨia q: aut veniunt plures ad accusandū rōne officij et obtinet hec.l. Aut nō z obtinet ℨia rō est q: plures rōne officij reputant p vno.vt.ff.de pac.l.plures.fm eū z ista q9 recidit in illā vtrū plures tutores simul agere possint vbi vī q sic.ſ.de admi.tu.l.ūj.ſ.in ℨiū est eo.ti.l.decreto.ſ.fi.sed gl.ibi intelligit de impedimentis facti Ja.de ra.intelligit de impedimento iuris z ideo dicit idoneiorē ꝓferendū.alias impedirent se concursu q: vnus forte negaret alter affirmaret z sic idē in q̄ne pūti. Et fo rte fm Ly.rōnabile est idoneiorē ꝓferri ar.ff.de collu.detegen.l. fi.q: hic respicimus vtilitatē reipublice sed in ciuilibus vtilitatē partium z reo nihil deperit si plures agant contra eū Ly.contra hoc tamē est ratio p:edicta si vnus consiterek z alter negaret z ne in plures aduersarios distinguat ꝛc.vt.ff.de excepti.l.ne in plures.sed dici posset q9 p:o vno reputant vt p:edixi cōiter vidi seruari in ciuili z in criminali plures tutores simul admitti.de hoc dixi.ℨ.fi vnus ex pluribus tuto.l.j.

1 ☞ Iuri futuro renunciari non potest.

Accusationem. †Ibi repetere.l.de nouo iudicio.ar.op.gl.de.l.ūj.ſ.fi is.ff.de sepul.vio.z pluribus modis soluit. Prima solet quod ibi non in totum destitit sed dixit agere nolle.hec solu., non placet Pe.q: lz de vī verborū nō vī renūciare in effectu tñ sic vt dixi.ℨ.de iur.z fac.ign.l.ūj.z vñ liberi.l.qui se patris. Secda
1 est q: ibi nō erat lis inchoata hic sic z † sic ius futurū renūciari nō pōt,vt.ff.de acq.her.l.is qui.z hanc approbat Dy. Si aūt dicit q9 hoc est diuinare.ꝓterea iuri futuro renūciari potest i iudicio.vt.d.l.is qui.de cura.bo.dan.l.j.z qui.ap.nō lz.l.j.ſ.qs.et no.z dixi,ℨ.de pac.l.j.alio mō solutur vt no,ff.de adul.l.si mari tus.ſ.fi negauerit. Sz illa est mala sol.fm Pe.dicit q9 interdū q9 admittit ad accusandū vna consideratione vel vno iure tñ vt q: vnus de populo z sic rōne publici interesse tñ sic fi desistit non amplius accusare z sic intelligit hanc.l.aut admittit dupli ci iure.ſ.rōne iniurie sibi vel suis illate z tūc tā vn⁹ de populo z hoc casu aut renunciat accusationi vtroq: iure z tūc neutro pōt iure accusare vt hac.l.z.d.ſ.si negauerit. Aut vno respectu tñ z tunc alio respectu seu alio iure admittitur z sic loquit dictus.ſ. fi is eius.z hoc ꝓbat a simili p.l.ff.de susc.edic.l.j.ſ.quib⁹.z.ſ. sed videndū.quid in dubio Pe.nō dixit sed gl.mouet.d.ſ.fi videndū. Ly.tz q9 in dubio videat vtraq: consideratione seu vtro q: iure renūciare,vt.ff.de acq.he.l.nec tis.ſ.heres.q9 ē notabile. Et adhāc materiā facit q notaui.ℨ.de pac.l.postq̄ liti. Ad contrariū.ℨ.si paciscar.dic vt plene dixi.ℨ.de transa.l.transigere.

1 ☞ Iudex terminum parti prefigere potest ad suum ius prosequendum.
2 Dilatio que detur parti ad prosequendū ius suum.

Ea que crimē. Allegatur sepe quod iudex pōt p:parti p:efigere terminū ad p:osequendū ius suū.p:o hoc.ℨ.de inge.manumissis.l.diffamari.z de remissione pigno.l.si eo tēpore ad idem de excep.c.paſtoralis.q fi.finit legi.c.lator.de fide instru.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ē, accepimus, de accu. c. veniens. ⁊ de procur. c. ⁊ de hoc dixi. ff. de iudicijs. l. iudic. ⁊ no. per Dynum. extra de regu. iur. c. indultū li. vi. per Host. in sum. de rescrip. §. sed inungd reo citato, qđ est vetū fm Ric. si iuder ex cā faciat hoc vt q⁹ videat partē malitio se protelare negotiū. als nō fm eū. Alij dicūt hoc esseverū in exceptis ponendis. Sz in accusatiōe prosequēda ēt sine cā hoc pōt ⁊ intelligit Dy. ff. de accu. l. cū tria. ⁊ in. d. c. indultū. videatur tenere qđ semp fieri dēt cū causę cognitione hoc indicat hec lex dū dicit cognitionum morā. de hoc dixi. §. de adul. l. ob commissa.

Item quērit gl. quale tps dz ſtatuere ⁊ dicit illa que dicunt. ff. c. l. iij. † Sed illa loquitur de illatione qua citatur absens ad veniē dum hic aūt loquit de ea que datur pūti qui morā ad prosequendū ⁊ ideo hec nō est de materia illius l. ⁊ gl. hic ⁊ ibi sentiat Jtē ⁊ ideo dic qđ aliqn datur dilatio ad probandū ⁊ illa dar pūti et petēti tantū. vt. ff. de dila. l. j. ⁊. ff. de feriis. l. fi. Aliqn datur absenti ad veniendū ⁊ de illa loquitur. ff. de iudic. l. properandū. §. si quidem. ⁊. §. finaute. aut. qui semel. ⁊. ff. l. ij. Aliqn datur ad prosequēdū cū iuder videat actorē malitiose morari ⁊ de ista loquit hec lex ⁊ lex diffamari. cū ibi notatis ⁊ hāc puto arbitrio iudicis stabilienda. vt iter certū tem. crimi. qđ termi. ⁊ istud tps dar sine ministerio hoīs ergo nō pōt per iudicē minui. Sz dic quod hic minorat auctho. itate huius. l. ⁊ ex cā ⁊ qz pars tacite renūciare vī iuri suo vt hic 81. ⁊ de hoc dic vt in. d. c. indultū. no. p Dy. Joā. an. ⁊ Lardi. ⁊ dixi de hoc. ff. de dila. l. fue pars. qrit gl. nūqd hec mulier incidat in turpil. ⁊ varias dat solutiones prima est aut tenuit accusatio aut nō. prio casu incidit. secdo nō. ꝟ nōvz qz vbi nō tenuit mlto magis deberet puniri ar. ff. de nox. l. nō solū. ⁊ ꝟ innuit lra in. §. accusationem. in gl. allegato. Lyn. tz opi. Jo. aut destitit pacto ⁊ incidit aut nō ⁊ nō incidit. vt. j. ad turpil. l. femina. ⁊ ibi hoc approbat in gl. Ja. bu. distinguit aut nō fuit psecuta qz nō potuit qz oppositū fuit qđ nō poterat accusare qz non prosequebat suā vel suorū iniuriā. vt. ff. c. l. senat⁹. ⁊ iuder pnunciauit in accusatione nō posse procedi. ⁊ tunc non incidit qz nō renunciauit nec sponte destitit ſz p sniam iudicis. ⁊ prio hoc facit. §. accusationē ver. Z quoqz mouet ⁊ ar. ff. de infa. l. furti. §. g iussu. ⁊ hoc mō potest sustineri prima solutio. Aut renunciauit expresse. ⁊ tunc lz male accusasset incideret in turpil. excepta mulier ⁊ minore. vt. d. §. accusationē. Aut pactor. ⁊ tūc teneat etiaz mulier. vt. d. l. si femina. j. tit. proximo. in. l. si accusatoribus vī tenere gl. indistincte qđ incidat de hoc in spe. de accu. §. v. ver. j. inducitur etiā hec lex si iuder statuit terminū peremptorū ad producendū testes vel instrumenta an post tps poterunt produci re ipsa sine noua dilatione ⁊ videtur quod nō qz renunciasse vī vt hic de hoc dic vt plene dixi. d. l. iudices. ff. de iudi.

¶ Mulier mortem filij accusare volens matrem se esse debet docere.

¶ Non ignorat †Mulier volēs accusare de morte filij prius dz docere se matrem. ex quo no. qđ qui vult vnū cuius aliud est prerambulum prius probare dz illud sibi cōpetere. vt. ff. de acq. her. l. illud. ⁊ gl. dicit qđ sufficit si probet se esse in quasi possessiōe maternitatis. quod est notandū. Sed contra hoc videt qz nō sufficit probare pos. rei vt qđ releuet a pbatiōe in petitorio si em̄ volo probare libz̄ meū nō sufficit. pbare possessionē. vt. ff. de. pbat. l. circa. ⁊ ibi in gl. cū ergo ista mater velit in petitorio. pbare non sufficit probare quasi possessionē ⁊ ex hoc quidā moderni reprobant gl. sed gl. bñ dicit in terminis huius. l. nā lz verū sit qđ pbatio possessionis nō sufficit in petitorio possessio tñ alicui⁹ preambuli bene releuat possessorem ab onere probandi illud preambulū sibi cōpetere vī si mater ista probet possessorij maternitatis qđ est preambulū ad accusationē bñ sufficit nā ⁊ in actione cōi dividendo. pprietas est preambulū ⁊ tñ sufficit. pbare possessionē illius pambuli. s. propietatis. vt. ff. fami. her. l. ij. ⁊ ibi no. ⁊ de hoc dixi. §. q̄ sit lon. consuetu. super rubrica. ⁊ not. p Cyn. vbi cā status. l. j. qđ est memorie cōmēdādū. ⁊ ad hoc facit qđ not. in gl. ⁊ per Ja. de are. ff. de condi. insti. l. quidam in suo qz pbans se tenere ⁊ vti re tāc̄ sua p̄sumit dīs de q̄ dixi. §. de acq. pos. l. ij.

¶ Pena que prio incendio sit imponenda.

Incendiarius qualiter sit puniendus.

Data opera †Ut scias que pena imponit dolo data opera aut fine. primo casu aut erat in ciuitate aut in villa. Si in ciuitate aut incendiarij⁹ est humilis vite aut in aliquo gradu constitutus. Si humilis vite aut incendiuz est magnū aut nō. si est magnū tūc incēdiarius aut igne exurit aut bestijs subijcit. vt. ff. de incen. rui. l. qui edes. ⁊. l. vl. §. qui data. et hoc in arbitrio iudi. qz iste due pene equiparantur sicut dānatio ad furcas ⁊ ad bestias. vt. ff. de re mili. l. desertores. §. is q ad hostes. qz summū est supplicium. vt. ff. de penis. l. capitalium. ⁊ Si non est magnū incendium capite punitur. vt. d. l. capitalium. §. nōnunquam. Si incendiarius est in aliquo gradu constitutus aut incendium est magnū ⁊ capite punitur aut nō ⁊ in insulam deportaf. vt. d. l. vlti. §. qui data de incen. rui. ⁊ nau. Si incendiū cōmittit in villa aut est magnū ⁊ incendiarius est humilis pſona ⁊ imponit pena capitis ⁊ fic ēt pōt intelligi palle. §. ⁊ nōnūq̄ qz hoc casu in aliquo leuius dz puniri. vt. d. l. capitalij. §. qui inimicitias. Si nō est incēdiū magnū tūc imponit pena metalli qz leuius punitur qđ in ciuitate. vt. d. l. capitalij. Si aūt incēdiarius est magnū punit pena deportationis qz in aliquo leuius punit quā si fecisset i ciuitate. vt. d. l. capitalium. Si aūt incēdiarius est in gradu cōstitutus tūc si incendiū est magnū punitur pena deportationis. qz in aliquo leuius punit quā si fecisset in ciuitate vt dictuz est. Si incēdium nō est magnū relegaf in perpetuū que est minor pena quam deportatio. vt. d. l. capitalij. ⁊ hec vera qñ dolo fm Ja. de are. ⁊ nihilominus emendat damnū. vt. j. qñ similis actio pōdicat criminali. d. l. ij. scdo casu qñ sine dolo distinguit fm Jac. de ra. aut incēdiū fuit cōmissuz lata culpa aut leui. Aut casu fortuito. Si lata culpa dānū emēdat ⁊ corporalr punit sed leui⁹ quaz si dolo vt. ff. ad. l. cor. de sica. l. in. l. Si leui tūc dānū emendat nec corporalr punit nisi sit nō soluēdo qz tūc. qđ nō pōt pecunia luit corpore. vt. d. l. qui edes. de incen. rui. nau. ⁊ sic ibi est negligentia q̄ leuē culpā inducit. ⁊ ibi nō est duplex via agendi ſz vna tm̄. s. cisilis. ⁊ sic ibi intelligit. ⁊. d. l. capitalij. §. q ob inimicitias. Si casu fortuito tūc facto est imputādū. vt. ff. de incē. rui. ⁊ nau. l. pe. lz gl. ꝟ ibi sunt. ⁊ in. l. q edes. ⁊. l. vlti. alr ⁊ male Cy. fm Ja. De istis incēdiarijs habeā. de rapto. ⁊ incēdiarijs ⁊ in sum. eiusdē tituli p Bof. in sum. ⁊ p Jo. ⁊ per Rof. de edicto icēdio ruina ⁊ nauf.

¶ Mulier an possit de crimine mariti accusare.

Socer mortem genere an possit accusare.

De crimine. Canonizata est. xv. q. iij. c. de crimine. †Quērit an mulier possit accusare de crimine mariti ⁊ ex hoc ēt apparebit q̄ conueantur appellatione suorū ⁊ videtur quod sic arg. ff. de li. cau. l. iij. ⁊ in aut. de nup. §. igitur. qz vna caro. ⁊. vt. j. ō crimine expi. here. l. aduersus. ⁊ ita tz Od. ē. de his. qui. vt indi. l. sozorem. In contrarium vī qz maritus non continetur ap. suorū sui eñ dicūtur illi contra quos inuisti testimonij dicere nō cogunt. vt. ff. de accu. l. ij. de testi. l. lege iul. ⁊ de gra. l. iuris consul. in prin. ⁊ in spec. de accu. §. iij. vltra pri. ⁊ no. j. ad turp. si cū femina. ⁊ ita tz etiam Bul. de suz. lz gl. j. ⁊ negāda innuat qđ suorū appellatio strictē accipiaf ⁊ qđ vxor nō accuset. p iniuria mariti vī expressus. ff. de iniuri. l. ij. ⁊ hoc tenent quidā moderni. ⁊ ita intelligunt dictam l. sozorem. Ja. de ra. sequit opi. odo. ⁊ qz contra maritū nō cogit dicere testimonium imo necvolens admittit cū sit domestica. vt ē. de his qui accle. confug. l. psenti. §. sane. ⁊ dixi. ē. de testi. l. etiaz

Item †qz socer potest accusare de morte generi. vt. d. l. lege iul. ergo filia ⁊ vxor qđ sic probatur eo ipso qđ. l. loquitur de remotionibus intelligitur dictum de propinquioribus vnde pupill⁹ potest accusare mortē aut. dicit gl. ⁊ bene multo fortiꝰ de morte patris. vt. d. l. ij. §. pupillus. de accusa. ⁊ prio hoc facit quia eadē sententia est de eo quod facit prim. rei sicut est de ipsa re. ⁊ hoc patet in terminis. ppositis vt in maritoq lz non sit affinis est tñ cā affinitatis ergo idem iudicium de eo ⁊ de affinibus. vt. ē. de proc. l. marit⁹. ⁊ ibi dixi. Jtē lz gl. approbet qđ mulier in casib⁹ specialibus admittatur ad accusandū sine inscriptione tñ Bul. de suz. approbat aliam opi. ſ. qđ vbicunqz mulier admittit ad accusandū admittitur sine inscriptione. hic non sunt alia.

¶ Frater an possit fratrē accusare de crimine maiestatis lese.

Socius an possit socium accusare.

Imagnum †Sed nunqd de crimine lese maiestatis frater possit fratrem accusare dic qđ sic non obstante hac. l. qz intelligi debet nisi in criminibus exceptatis in quibus etiā famosi ⁊ alij phibiti admittunt. vt. ff. ad. l. iul. ma. l. famosi. ⁊. l. in qbus. ⁊ p hoc. j. e. l. pe. Sz †nūquid socius possit accusare socū hec. l. est ar. qđ nō qz societas obtinet vicē fraternitatis. vt. ff. ꝑ socio. l. verū qđ intellige in sociis non criminis illi enim oīno repelluntur. vt dixi sup rub. Jdē vī qđ se accusare nō possunt qz simile crimē cōmiserūt. ppter lenocinij. vt. ff. de adul. l. ij. ⁊ no. ff. de accu. l. qui accu. qđ sane intellige. ppter lenocinia eiusdē adulterij. vl forte alterius dūmodo in eadē vxore. vt. ff. de adul. l. si vxor. in fi. ⁊ ideo qđ dixi de simili crimine nō est ex toto verū qđ lz cōmittat simile crimē nihilomin⁹ accusat nisi eēt infamis fact⁹ p ei⁹ cōdēnationē.

Propter Nota de naturali pietate parentum erga filios hac pietate ductus David triduo luxit Absalonem z quidā parentes egregij Romani seipsos exuberantes aduersus susceptos liberos vſi sunt

vſi sunt moderatione quinti valerij maximi pe. rubrica. Lyn.

Riminis Vide qđ dixi. ē. de aduo. diuer. iud.

Cum ratiōibus †Ho. hic qđ desiderijs rōne qđ raro ocurrit vt. ē. depo. l. desiderijs. opp. gl. de. l. reos. de adul. ⁊ dic qđ ibi fallit. Sed certe non fallit hoc casu quin duos possit accusare fz ppter rōnē oppidis impedit. vt. ff. de adul. l. vim passam. §. duos. opponit de. l. q de crimine. j. ti. pri. sol. vt hic ⁊ ibi plenius dicam.

Miquum Alumnus vel expositus repellit ab accusando eū qui sibi alimenta prestitit. h. o.

1 ¶ Reaccusans secundus an admittatur pendēte prima accusatione de eo facta.

2 Accusator. ⁊ primo ⁊ secundo prosequente suā iniuriaz an tunc admittatur secundus.

3 Libellus accusatorius an quandocunqz dari possit.

Neganda Canonizata est. iij. q. vlt. negan. da ⁊ vide ibi no. in gl. ⁊ p Arch. ⁊ de ap. c. ppositum. ⁊ vide qđ dixi. ē. ē. l. j. ⁊ p maiori declaratiōe aliqua ibi tacta reassumā. primo querēdo †nunqd secundus reaccusans admittatur pēdente prima accusatiōe de eo facta. canonistę tenēt qđ nō ⁊ qđ in crialibus nō est locus recōuentioni vt dixi. ē. de seu. ⁊ interlo. om. iudi. auf. ⁊ ꝑ se quēter. cir. fi. ff. an in crialib⁹. ⁊ iō dicūt procedi in vna tm̄. ſ. in secunda que maior reputaf eū p eā prosequt secūd⁹ suā vel suoz in iuriā. vt. ff. de accu. l. q iudicio publico. ⁊. l. hi tñ oēs. ⁊ ita tz hic Jaco. de are. recōuētio eñ est qñ in vtraqz. pcedit vt. d. auf. ⁊ cō sequēter. Pe. ⁊o dicit qđ hic secundus accusator. phibet reaccusare primū nō qz sit. phibita recōuentio in crialibus. ſz qz pendēte accusatione nō pōt alium accusare nisi de maiori crimine: ⁊ tūc nō pcedit nisi i secā. at vbi scōs accusat de pari vel minori suam vel suoz iniuriā. psequendo tunc bñ procedit secūda accusatio cum prima vel per modum recōuentionis si est proposita ante lit. cōtra eū vel per modū simplicis cōuentionis si est pposita ex interuallo vt dixi in. d. auf. ⁊ cōsequēter. z hoc fz opi. eoz qđ re⁹ post nomē eius recepti inter reos possit accusare de sua ⁊ suoz iniuria qđ Pe. tz alij Jō vt dixi. ē. l. j. † Itē q̄ro si primus ⁊ secūdus accusator. psequant suā vel suoz iniuriā nūquid secū dus tunc admittitur gl. hic tz qđ non ⁊ fuit Bzo. qz idē in sum. huius tituli. §. pe. qđ incipit. sed mista consideratio personarū. Ja. Baldi. Old. et Bul. de suz. Jō vt dixi. ē. l. j. Ja. de are. ⁊ Pe. absoluāt gl. p hāc rōnē. qz sicut vbi neuter. psequit suā iniuriaz pferf primꝰ. qz prio occupat sic ⁊ ppositio ex quo sunt in pari cā ⁊ pari crimine preferat q prius ocupat accusando. Item fm p dicti Ja. nunc̄ pcedit nisi in vna accusatiōe aut in prima vbi crimina sunt paria aut in scā vbi maius crimē est in ea quam in prima ſz in casu ppositio sunt paria. ⁊ iō si secūd⁹ admitteret repelleret prim⁹. ⁊ sic 2cederet secūdo qđ denegaret prio qđ esse nō dz p. l. assiduis. ⁊ ista forte 2sideravit Bz. illi aūt q eū redarguūt. z hāc gl. intelligūt qđ vtraqz qđ agitet ⁊ tūc remanet prio gl. ⁊ cōtra eos sola rō. qz sunt i pari cā ⁊ sic melioz dz esse 2ditio occupātis. nō obstāt iura inducta. p alia opi. qz nīdet eis ꝟ gl. vl. vidi tñ cōiter i iudicio seruari qđ vtraqz qđ agitet ⁊ fuā vel suo rū iniuriā psequat ⁊ sup vtraqz pcedat. Quid aūt pōt dare libellū ⁊ nō pcedere sup eo dixi. ē. ē. l. j. † Sz nūqd dari poterit iste libell⁹ accusatoriꝰ qñcunqz? dicūt qđā q̄ aūt li. 2te. sicut ī cā recōuētiōis vt in aut. ⁊ 2sequēter vel statim post. ſz illud vez in cā recōuētiōis vt simul. pcedat sed per modū simplicis petitiōis possit postea dari vt ibi dixi ⁊ iō fm pe. dari pōt vsqz ad 2clusionē cause ar. ē. de 2pen. l. fi. cetera vt dixi. ē. ē. l. j. Qui aūt cōtineant ap. suorum glo. dicit hic stricte accipi. de hoc dic vt dixi. ē. ē. l. de crimine.

¶ Vox funesta ijs qui nō bene agunt mortua est.

Monachus obbatem accusans non auditur.

Si quis ex familiaribus. Canonizata est. iij. q. vl. c. vl. z no. †morale qđ vox funesta mortua est eis q nō bñ agūt z istō ꝟbū funesta vox. in. q. v. c. 3tium⁹. ⁊ ex hoc forte sumit qđ dr qđ iudex dz 2siderare testē quo colore quo paloze. vt. ff. de testi. l. iij. nā animi motū vultus detegit. ff. de offi. ꝑsidis. l. obseruādū. scdo no. qđ punit q accusare scipit lz nō 2sequat ⁊ qđ vī. ff. de bonis liber. l. q. cū maior. §. accusasse. ē. de ijs q. vtridig. l. cū alia. cū si. Quidā dicūt qđ hic est maior excessus qz minor. maiorē accusat ibi ecōtra. vel hic de oīno. phibitis accusari ibi de nō. phibitis. ⁊ iō nō pōt hoc casu petere ar. ē. de apostatis. l. hī q sanctā. ⁊ de hoc dixi. ē. de trāsa. l. si qs maior. ⁊ de epis. ⁊ cle. l. si qs nō dicā rapere. Jtē est ꝟ lex ar. †quod monachus nō audiat in accusatiōe abbatis. Jn 3tium est casus extra de accu. c. ex parte. dic vt ibi. Ultimo quero q dicanf hic familiares dicit Odof. qđ illi q sunt de familia accusati istud nō ꝓcedit vt in aut. de testib⁹. §. si vero ignoti. vñ Jac. de ra. ⁊ Pe. dicunt hic accipi familiares fm. l. ē. de ver. signi. l. fi. et hoc innuit. d. c. vl. iij. q. vl. Nūngd isti tales pseqūdo suā iniuriā admittant? Cy. qđ sic qz tūc accusationū regule fallunt. ē. eo. l. de crimine. Cy. Jtium innuit gl. §. de accusa. l. hi tñ omnes. §. j. vbi dicā. j. l. pri.

Eberti. Canonizata est. xij. q. j. q manumittunf. §. in criminali. ⁊ dicit gl. qđ punitur extra ordinē vel dic ordinarie pena metalli: vt ff. de offi. pfe. vi. b. l. j. §. cū patronus. fm Rich. item tz gl. qđ audiant ⁊ in criminalibus si suā vel suoz iniuriā psequantur Jtium tñ videt notari. ff. de accusa. l. hi tantū. §. j. sed qđ hic no. verius est si atrocē iniuriā patiantur ar. ff. de adulte. l. si adulteriū. §. si liberto. ⁊ de iniurijs. l. ꝓto. §. ꝑterea. Ja. de are.

¶ De accusationibus. Rubrica.

Super rubrica. Vide Az. ī summa et in libello rof. iurꝫ canonici. ē accu. ⁊ remissiōes q̄s posui ē. ti. prori. sup rubri. ⁊ de malefi. cogno scitur p accusationē vt hic. Jtē per denunciationē ⁊ inquisitionē. vt extra. ē. ti. 2 p exceptionē ⁊ de istis quatuor modis no. j. de falsis. l. damus. ⁊ ad hoc ēt facit qđ no. ē. de trāsa. l. si ex falsis. de modo ꝓcedēdi p ingtitionē denūciatiō nē ercep. ⁊ qñ crimē est notorius ⁊ an vniuersitas possit criminaliter accusari ⁊ puniri dicetur. j. e. l. ea quidē. De denūciatiōib⁹ vide. j. de dilatiōib⁹ ⁊ ad turpil. l. accusationē. §. nūciatores. cū ibi no. ⁊ per Arch. xxij. q. v. c. videtur. ⁊ quid sit iudicare, vide. ff. de ver. sig. l. iudicasse. ⁊ quod dixi. ē. ex qui. cau. seruī p premio ac ceperint libertatem. l. j.

1 ¶ Terminos effodiens extra ordinem punitur.

2 Pena corporalis terminos amouentis que sit ⁊ q̄ pecuniaria.

Eos †Qui effodiunt terminos extra ordinē puniunf. h. d. ⁊ vide in lōbarda de eo q̄ terminū corripit per totū. Opponit gl. qđ pena sit ordinaria. ff. de ter. mo. l. fi. multis modis soluit: qđ amouit terminos inter edes et edes hz locū hec ler. Aut inter agros ⁊ hz locū lex Jtia ita soluit Odofr. sed istud est diuinare nec est dare rōnē diuersitatis. Vel dicit gl. distingue tpa ante Laiū cesarē ⁊ post ad q̄ tpa antiq̄ resperit hec ler. ⁊ hāc approbat Azo lz nō plz Cy. qz ridiculū eēt qđ hec lex se referret ad illā. l. antiquā. Alij dicūt q̄ ꝓ termino amoto imponit pena pecuniaria ⁊ ista est ordinaria. † Itē corporalis ⁊ extraordinaria iudicis arbitrio. vt. ff. de termino moto. l. j. ⁊ hic. Vñ pena pecuniaria est qnquaginta aureoz corporalis arbitraria fm 2ditionē personaruz ⁊ etatū ⁊ hanc sequit Pe. Jaco. de are. dicit qđ hec lex loqtur qñ amouit cā occupandoz finiū vel finaliū gōnū turbādaz. qz tūc hz locū pena corpalis extraor. vt. ff. de termino mo. l. ij. ⁊. l. fi. §. fi. lex aūt Jtia loqt qñ amouit nō cā turbādi vel obscurādi 2fines ⁊ tunc pena pecuniaria hz locū vñ fm eū aut amouit quis ignoranter credēs alios lapides furari ⁊ tunc verberib⁹ ceditur. vt. d. l. ij. in fi. ⁊ nihilominus furti. qz diuersi sunt effectus delinquēdi ſz Dy. vt no. p eū. ff. de priua. delic. l. nōnunq̄. aut sciēter ⁊ tunc aut cā turbādi ⁊ occupādi cōfines ⁊ punit corporaliter arbitrio iudicis. vt dictis. ll. ij. aut nō. ⁊ tunc pecuniariter vt. d. l. fi. in. ꝑn. Alij aut agit ciuiliter ⁊ tūc pena. l. aur. vt in. l. agraria. Aut criaiter ⁊ tūc extra ordinē vt hic ⁊. d. l. j. Hic. Sed gra turbādi iudicij finiū regū. intentarij punitur vt reddat qđ accepit vicino et tantundē de suo. vt. ē. finiū regun. l. si cōstiterit ēt per Rof. sup d. l. si cōstiterit. in cōsti. que puniunt violentos. Si vt discordiaz ponerent inter conuicinos tūc extra ordinē vt hic ⁊. d. l. j. ff. de ter. mo. ⁊ etiā agraria ad quinquaginta aureos vt. d. l. agraria.

1 ¶ Dominus seruum accusatum defendere potest.

2 Benere sublato tollitur quelibet eius generis species.

3 Dominus seruum accusatum non defendens ius quod in eo hz perdere debet.

Iscuiusdam †Dominus pōt seruū accusatū defendere. hoc prio seruꝰ tñ 2dēnat nō dñs. h. secūdo. tertio dubiū remouet ondēdo qđ dñi interest. Jdē pōt dici i monacho qđ possit accusari. ꝓ eo. ff. ē. l. hos accusare. §. oibus. ⁊ plene dixi. ē. de epi. ⁊ cle. aut. cā q̄ fit cū monacho op. gl. de. §. ad crimē. gl. tz vbiqz ꝑ. j. relegationē admittit. procurator ⁊ defensor. fi. ē. admittit ad oēs articulos ꝑter ꝓ ad sniam ꝓ quo facit. ff. de manu. vin. l. ēt. §. ꝑles. de adul. l. denunciassem. §. fi. procuratoz. Alij distinguūt aut. pcu. interueniꝫ in principalib⁹ vt in li. cōte in publicatiōe testiū vel

Universidad de Deusto
Biblioteca

snia z nō pōt, aut in alīs qui nō sunt ita principales vt in dilatoīs ꝓponēdis, z tūc pōt q: nō tāgūt ꝑncipale negotiū. de bē ꝑ ꝙ accu. c. veniēs, ꝑ Inn. z dixi. ā. de iūs q ad cc. 2fu. l. si seruꝰ. Quida moderniores ꝓdicta reprobāt z distinguūt inter penas. ā. vt j. releg. vt. j. l. pri. dicēt vñ eo casu quo repellīt dicunt repelli ad
2 oēs actus q ad ꝑncipale ordinant arguēdo sic: a quo remouet gen⁹ z quelibet eī⁹ spēs defensiōis est ꝓponere declinatorias vel tractare aliquē articulū cause. ergo ꝛc. z q: cū vnū ꝓhibet ꝛc. vt ff. de spon. l. 2o ratio. z p: o hoc bene: q: lex dicit spāle in quibusdā ꝓsonis q8 possint ꝛstituere pcu. ꝓterꝙ in snia. vt. j. de inur. l. si. ergo Iium est ius cōe. vt. ff. ad municip. l. j. z hāc snia z tenēt Ja. de ra. Pe. z multi alij. z ad hāc l. rndet q8 hic nō interuenit dñs tāꝙ. pcur. ꝛ tanꝙ defendēs ius z interesse suū lis tī cū seruo agebat z in eū ferē snia ꝛ dñs assistit ministrādo defensiones z allegatiōes vt hic in fi. z in hoc differūt cause criminales a ciuilibꝰ: q: ciuiles fiūt cū dominis: q: seruus nō pōt esse in iudicio nec soluere in criminalibus aūt pōt ꝑstare z penā subire. z iō in
3 diciū cū eo agit. †Quid si dñs nō defendit seruū accusatū an ꝑdat ius suū: vñ q8 sic. ā. de infan. expo. l. ij. casus est q8 nō. ff. de publi. iud. l. sciendū. z de statu ho. l. seruꝰ. rō est q: si accusat ꝛtingit culpa sua: z iō nō imputat domino si nō defendit. Jn 2iuz erat in culpa exponendo. Ly.

1 Procurator an in criminalibus intervenire possit.
2 Procurator in criminalibus admissus non condemnatur.
3 Pene capitales que dicantur.
4 Procurator publici iudicij crimen non pōt prosequi.
5 Procurator vel defensor in quibus causis z quando intervenire possit.
6 Procurator an possit ex parte accusatoris admitti.
7 Procurator in iure canonico non differt a syndico.
8 Defensor seu procurator causas absentie allegās an debeat satisdare.
9 Pena statuti in locum legalis pene succedens eosdem effectus habere debet.
10 Procurator an possit intervenire in causa statutaria.
11 Subrogatum sapere naturā eius in cuius locū subrogatur q̄si sit verum.
12 Judicīū in causa criminali cum procuratore nō repulso agitatum an sit validum.

Reos. §. ſz excuſatiōes. Sz op. de. l. pe. §. ad crimē. 8 B vīs ibi ꝑ Dy. z q8 dixi. ā. l. pr. mīris cū modis
1 ſoluīt. q̄dā cū dicit ꝙ8 pcu. nō interuenit in crialiꝫ bus dño absente ſz eo ꝓnte ſic ar. ff. de ꝛ. ob. l. ſi pcu. ꝓntis. hec ſolu. est cōtra hāc. l. Aliꝙ aut est ꝛte. lis z nō admittīt aut nō z admittīt. z rō diuerſitatis ſz eos q: ſi pcu. interuenit aſſ litis ꝛte. ipſe dānaꝛ nō dñs ſi poſt tūc dñs z nō ipſe ar. ff. de iūs q no. ifa. l. furti. §. j. z de ue. geſt. liberto. §. ſi. iſta rō reꝓbaꝛ. ff. de. pcu. l. qui ꝓꝓio. in ꝑn. ā. de pcu. l. nuḣil. z dixi de ſen. l. j. z q8 ſit apte falſa,
2 ptz †q: in criali⁹ dato q8 pcu. admittaꝛ nō cōdemnaꝛ. ſz dñs vt. d. l. ſi. de ininr. z. ff. de adul. l. ea. q. alij ſoluūt diſtinguēdo cauſas z procurationes, nā cauſarū tria ſunt gña quedam criminales capitales quedā nō q̄dā pecuniarie. q̄ ſunt pecuniarie plan
3 eſt. †Criminales capitales ſunt q̄ cōtinēt capitis amiſſionē naturalē vl ciuilē puta amittēdo ciuitatē vel libertatē. vt. ff. ꝺ pub. iud. l. ij. z de bo. poſ. l. edicto. §. rei capitalis, criales nō capitales ſunt q̄ nō cōtinēt amiſſionē alicui⁹ ꝑdictoꝝ. Sz imponūt penā relegationis vel. j. itē ꝓcuratoꝝ duo ſunt gña. q̄dā ad allegādū cās cauſe. i. cauſas ex qb⁹ dñs obtinere dꝫ in cā alij ad allegandas cās absentie facti vl iuris. facti q: ſit abſens vel iſirm⁹ iuris q: nō tenēt venire allegādo declinatoriā puta q: eſt clericus qui accuſaꝛ coꝛā iudice ſeculari vel dilatoriā. dicūt q̄ aut pcu. vult allegare cās absentie z audiri dꝫ vt. d. l. iter accuſatoꝛē. de publi. iud. z. e. ti. l. pe. in fi. z de pcu. l. absens. z. l. seruū quoq. §. publice. ibi nā in capitalib⁹ ꝛc. z ibi de hoc no. in gl. z ꝓ doc. z ſic intelligit Azo hāc. l. z Odo. z Hſi. ſcdo caſu q̄ interuenit ad allegandas cās cauſe dicūt aut ex crimine dꝫ ꝓponi pena relegatiōis vel maioꝝ z nō admittīt nec ex ꝑte actoris. vt. d. §. ad crimē. z. j. 8 falſis. l. de fide. nec ex ꝑte rei vt. d. §. ad crimē. ſcdo rñſo z an ꝓ aliū cāe appellatiōis. l. j. z fm hoc intelligit ſupra vt oēs tā ciuiles quā militares. l. j. §. pe. ſi aūt imponi dꝫ pena relegatiōis vel minoꝝ tūc admittīt. l. vt. d. l. j. an ꝓ aliū cāe ap. q: cū talis ſnia ꝙ absentē ferri poſſit. vt. ff. de pe. l. absentē dꝫ ꝓ absente defenſoꝛ admitti. vt. d. §. publice. z ſic pōt intelligi hec lex z iſta ē cōis opi. glo. Odo. Ja. ā are. Dy. z alioꝝ doct. Jn ꝓio tū mēbꝛo vbi dixi q8 admittīt ad allegādū cās absentie tā facti quā iuris. Inn. vī sentire q8 cās iuris puta exceptionē foꝛi nō poſſit pcu. opponere ſz ſolū illas q̄ in facto ꝙſiſtūt vt no. ꝑ eū extra de accu. c. ſuper his. z. c. veniēs. Itē Ja. de ra. z Pet. in vltimo mēbꝛo diſſentiunt. ſ.

4 q̄ imponīt pena relegatiōis vel minoꝝ et dicunt idistincte† q8 ad crimē publici iudicij ꝓſequēduz vl defendēdū nō interuenit. p cu. vt. d. §. ad crimē. g ſimplr et indiſtincte logꝫ ſz publicoꝝ iudicioꝝ cauſe q̄da ſunt capitales q̄da nō. vt. d. l. ij. de publi. iudi. hoc ē dicunt ꝑbari ex. d. l. an ꝓ alium cauſe app. q: litera vſq; q̄ eſt ibi nō logtur excluſiue imo iclusiue: q: ſi logret excluſiue vī nugatorie idē repetere vt ptz recte intuēti literā illi⁹. l. ad hoc ēt facit. ā. de pcu. l. ij. dum dicit cū cām pecuniariā eſſe dicas ergo a 2io ſi nō eſſet pecuniaria nō admitteretur pc. vt ibi dixi. Itē q: ſpāle eſt in certis ꝓsonis. vt. d. l. ſi. de ininr. vbi de hoc dixi z̄lu dunt ergo. pcu. in criālibus indiſtincte nō interuenire. nō ob. §. publice. q: nō loquīt ꝓout gl. intelligit in tribus caſibus. imo totus. §. loquīt de defenſoꝛe ad allegandas cās absentie z ſic 2ti net tria. d. ſ. dictum generale. eius. ꝑbationē et concluſionē generalē fm eos. et hec opi. fuit. M. ſil. in q̄ne quā publice diſputa uit quicqd ſit de iure vſus iudicioꝝ Italie ſequitur diſtinctionē ꝑdictoꝝ doctoꝝ et gl. z Ly. eā ſeqtur. et ad hoc allegat. j. e. tūc 2uenit ex ſcriptis. Ja. bu. Ja. de are. et dñi Dy. z predictoꝝ doctoꝝ et ex cōi obſeruantia iudicioꝝ z q̄ ēt tangit Alber. de Bandino. vtrum ꝓcu. in maleficijs interueniat z q̄ colligi pōt plena diſtinctio. †Aut pcu. vel defenſoꝛ venit ad allegandum cauſas absentie et audītur etiā ſi ſit ſimpler defenſoꝛ ſine mādato z ita logtur. §. publice. i. l. ſeruus quoq. ff. ꝺ pe. c. ti. l. absens. et ℔ l. cum 2coꝛ. ā. alleg. Si ſo interueniat ad allegādum cās cauſe hoc eſt ad ꝓſecutionē vel defenſionē cauſe principalis tunc non admittītur et ita logtur. §. ad crimē. Si ſo ad allegādū exceptionē dicunt referre inter defenſoꝛē ſine mādato: q: ille pōt ꝓponere ſolū excuſatiōes facti puta infirmitatis et ſi les nō autē iuris. Si aūt est pcu. cuz mādato pōt ꝓponere declinatorias iuris vt puta q8 accuſatoꝛ est ſeruus accuſati vel q8 accuſat⁹ est clericus qui accuſatur coꝛā iudice ſeculari et ſic ītelligunt hāc. l. cū 2coꝛ. et ſic ēt pōt intelligi opi. Inn. quā no. doc. c. veniēs. et. c. ſup his. extra de accu. et de hoc ēt no. ꝑ Arch. rſ. q. j. in ſum. et in ℣pecu. de accu. §. j. ver. qd ſi defenſōi. Si ſo velit allegare exceptiones peremptorias tangentes innocentiā accuſati tunc aut opponit eas in vim peremptorie ad victoriā obtinendā et nō poſſit ſiue ſit defenſoꝛ ſiue. pc. z ita loquitur. §. ad crimen. Aut opponit in vim dilatorie ſolum ad impediendū. ꝓceſſuz. vt q: dicit nō poſſe. ꝓcedi q: alias iudicatū vel trāſactū eſſet et tunc admittīt ſi eſt pc. ſi eſt defenſoꝛ nō et rō ꝛre admittitur oſ opponit ad. ꝓceſſuz impediēduz et ſic in vim dilatorie. Sed q̄ in vim peremptorie et ſic ad victoriā obtinēdā nō auditur quia ſi opponit ad victoriā obtinēdā tunc nō venit incidēs z ideo ꝓio est ḡrendum de iure accuſatoris et ſubſequēter de iurib⁹ excep. hoc autē expediri nō pōt in criālibus ꝑ pcu. q: tunc tāgitur principale negotium criminis q: ꝓnunciari dꝫ ſuper principali. i. ſup accuſatione nō ſup incidenti hoc est ſup except. Sz ſi opponitur in vim dilatorie. i. ſolum ad ꝓceſſum impediēdum venit per viā emergentis tunc ſuper ea ꝓnunciatur z non ſuper principali z ſic non tāgitur cauſa criminis ſz exceptiōis tūn vt in aut de triē. et ſemiſ. §. illud. et ibi no. et ideo tunc ceſſat. ꝓhibitio. §. ad crimē. et ei⁹ rō et hz locū pars ꝓmiſſoria q̄ eſt in eodē. §. in ſi. ti. i. §. publice. z idē in qualibet peremptoria q̄ impedit ꝓceſſum z ſine crimine ꝓius decidīt. vt. j. ad. l. fla. ꝺ plag. l. ꝓſes. z ad hoc facit q8 no. et dixi. ē.
6 de oꝛ. iur. †Si autē q̄ratur an admittatur pcu. ex parte accuſatoris diſtinguunt q̄da publicā a ꝑuato vt in publico idiſtincte repellat ex̄edat pena relegatiōis vel nō ꝑ. §. ad crimē. q: in publico crimine indiſtincte repellīt. pcu. ex pte accuſatoris: q: ēt in ciuili popularī nō admittīt. vt. ff. ꝺ pe. l. iz. §. in popularib⁹. q: ſubeſt alia rō q̄ eſt ibi no. Si autē ꝑuatū tūc diſtinguūt an penā ex̄edat relegatiōē vl nō q: cū ſiſtitudo ſupplicij et cuſtodia par exigat accuſatoris z accuſati iā nō poſſet ꝑponi abſenti et ita intelligunt. §. publice. nec ēt pcura. poſſet ꝑponi nec deberet. vt. ff. de iūs q no. infa. l. furti. §. q alieno. et. d. l. ſi. ꝺ iureiur. vñ in reo diſtinguit ex̄edat penā relegatiōis vel nō i accuſatoꝛe diſtinguit publicuz a ꝑiua. et ita intelligunt. §. ad crimē. excipiunt tū q̄dā caſus. ꝑm⁹ est q̄ iudex ꝓcipit ptes ꝓncipales coꝛā ſe ꝑſentari. ꝓpter ꝓſitatē plen⁹ in grendā. vt. ā. de ꝓcu. l. ſi. ff. eo. ſi accuſatoꝛ malit. et de iudi. c. j. in. vj. vbi ēt alij caſus notātur ſecundē est ob cās vehemētiores vbi deſideratur ꝓncipalis ꝑſitia vt ſupra vt oēs tā ciuiles quā mili. iud. l. j. de aſſer. tol. l. ij. §. ij. et ꝺ iu. emph. l. ſi. ſz illa loquātur in ciuili et de hac materia ſatis hꝫ ex iūs que not. ā. de iūs qui ad eccl. cōſu. l. ſi ſeruus. ver. an ꝓ pcur. ſi autē cā esſet ciuilis z publica. aut est de rebus poſitis in ꝓmonio publico aut de reb⁹ vſui publico deſtinatis. nā hec duo genera reperiunt. vt. ff. de ꝛben. emp. l. ſz celſus. primo caſu nō interuenit pcu. ſz ſyndicus. vt q8 cuiuſꝫ vniuer. l. j. §. quibus. et. l. itē coꝛ. §. ij. niſi ꝓcu. forte 2ſtituereꝭ a ſyndico lit. conte. vt. ff. de ꝓcu.
7 l. nec ciuitatis. z ā. de pcu. l. neq;. ſz †canoniſte nō faciunt diffe rentiā inter ꝓcu. et ſyndicum. vt extra de ꝓcu. c. petitio. ſcdo

caſu quādo de reb⁹ vſui publico deſtinatis: puta q: ſi act⁹ popularis tunc ex pte actoris nō interuenit. pcu. niſi in duob⁹ caſibus primus cum lis eſt ꝛte. z ſic factus creditoꝛ vt. ff. de ver. ſig. l. ſi cui. §. qui populari. vt. ā. de pcu. l. neq;. z. l. ꝓcu. ſecūdus q̄ agit rōne ꝑuate vtilitatis. vt. d. l. ſz. §. in popularibus. et. l. inutius. §. in popularibus. z. l. nō cogēdum. §. qui ita. Sed ex parte rei tunc ante lit. cōte. z poſt interuenire poteſt. vt. l. pe. ff. ne qd in loco publico de popularib⁹ ac. l. qui popularī. Si autē ca ſit miſta inter ciuilē z criminalē vt querela inofficio. teſtamen. vt not. ff. de inoffi. teſta. l. poſthumus. §. pe. tunc interuenit ꝓcu. argu. ff. de inoff. reſt. l. aduerſus. §. curatores. de pcur. l. mutus. §. j. ſicut dicitur in accuſatiōe que ſit ad ſeparationē thoꝛi vt extra de pc.
8 c. tue. z ibi no. †Sed nunqd defenſoꝛ allegās cauſas absentie tenetur ſatisdare. vī quod ſic: q: nemo alie. li. 2c. vt. ff. de ꝓcur. l. qui ꝓꝓio. §. qui alium. gl. tz q8 nō. ff. de re. iur. l. in eo q8 plus est. §. j. z per Inn. ā. c. veniēs. Itē q: §. ad crimē. loquitur de publicis criminibus videtur z contrario q8 in ꝓuatis posset iterunire etiā ſi pena excederet relegationē alij cōtra per. l. ſ. vt oēs tam ciuiles quā militares. l. vnica. §. penul. et videt caſus. ā. vbi ſena. vel clariſſi. l. ſi. circa prin. ibi publicū ꝓuatūq; ꝛc. vt ibi dixi. Itē conſtat crimē iniuriaz eſſe ꝓuatū vt de iniu. l. iniuriaz. et tñ nō admittītur ꝓcu. niſi ꝓ illuſtribus. vt. d. l. ſi. j. de iniurijs. cōiuncta. l. j. ad munici. in fi. et hoc tenet gl. in. d. §. ad crimē. Dy. vero latius dicit aut de crimine ꝓuato agit ciuiliter z tūc ꝓoc. interuenit. aut criminaliter: et tūc aut ꝓ tali crimine ꝓuato imponit pena relegatiōis minoꝝ aut maioꝝ vt ꝑdictū est ſz vltramōtani aliter teneāt vt predixi. Itē querit in caſibus in q bus dixi ꝓoc. nō admitti ad cās cauſe nunqd ad aliquos artículos cauſe poterit interueni reputa ad teſtes ꝓducēdos vel recipiendos. gl. tz quod ſic ad omnes articulos ꝓterꝙ ad ſnias. vt no. d. §. ad crimē. z. ā. l. ꝓoꝛi. z idē tenēt Odof. et Hic. hic q: ceſſat rō quare in criminib⁹ repellitur ꝓcu. ā. q: dānari nō pōt. et q: difficile eſſet accuſato in quolibet actu exire de carcerib⁹ z venire ad cām: z q: agere iſtos articulos nō est allegare cās cauſe, ſed nudū miniſterū. pcu. circa hoc exhibere. Hic. hāc opi. etiā tz Inn. extra de teſti. c. ex parte. ade in gl. ij. Ultramōtani tenēt op
12 poſitum vt dixi. ā. l. ꝓoꝛi. imo ex vinculis cām dicere dz. ſ. de exhiben. reis. l. ij. z hanc etiā videt tenere Spe. de ꝓcu. §. i. verſic. ſed nunquid media cauſe. vbi de hoc ſatis no. z de hac materia ſatis no. eo. ti. z. §. verſi. item quod cauſa est criminalis. z verſic. ſeq. z ti. de excuſa. item queritur ſi ſtatuto cauetur quod ꝓio homicidio imponatur pena pecunia. nūquid poterit. pcu. interuenire. et vī q̄ non per dictuz. §. ad crimen. qui non diſtinguit que pena imponaꝛ z q: titulus criminis z oꝛigo potius cōſiderari dz ꝙ accidēs ſcz pena ſtatuti. vt. C. ad macedo. l. iij. de dona. l. q
9 id q8. †z q: pena ſtatuti ſuccedit loco pene legalis ergo eiuſdem effect⁹ eſſe dz. vt. ff. ſi quis cau. l. ſi eum qui. §. qui in iure. z q: delicium nō deſinit eſſe publicū ꝓpter penę immutationē. Contrarium tenēt doctoꝛes ſupra q8 magis attendatur pena criminis ꝙ qualitas et oꝛigo. ff. de penis. l. quod ad ſtatum. de publi. iud. l. ij. de bo. liber. l. qui cum maioꝝ. ſ. fi. et. l. ſeq. z ad hoc bene facit quod no. in gloſſ. z dixi. ā. de epiſco. et cler. auē. clericus quoq. ſignata ſuper lege oēs qui vbiq. z de tranſac. l. tranſigere. ℞. itē q̄rit ſi accuſatoꝛ. et ver. ſeq. et per gandinū vtrū in maleficijs interueniat pcu. ver. ſz pone q̄nē que tota die occurrit de facto z q: fm coem opi. vbi de iure cōi imponitur pena minoꝝ relegatione interuenit. pcu. ad plenā defenſionem vt predictum est: ergo multo fortius vbi imponitur pecuniaria: q: q̄libet coꝛpalis maioꝝ est pecuniaria. vt. ff. de pen. l. in ſeruoꝝ. in fi. dñs Bui. de ſuz. dicit ſepius vidiſſe ꝓnunciari. ꝑ et contra. ipſe tñ tenebat. pcur. interuenire nō poſſe per iura ſuperius ad hoc allegata. et ar. ff. ꝺ ſerui. vib. ꝓe. l. ſi domus. Dy. Ja. de are. et Labertinus rāpo
10 nus dicunt conſideranda verba ſtatuti. † Si eñ ſtatutū ſimplr penā pecuniariā imponat tunc interueniat. pcur. Si aūt pena pecuniariā imponeret et ſi illa nō ſolueret tūc imponeret coꝛporalē. adhuc poſſit interuenire. pcurator: q: pena pecuniaria ꝓncipaliter est in obligatione z cōdēnatione. vt. ff. de re iudi. l. miles. §. decē. Si ſo coꝛporalis eſſet in obligatiōe z 2demnatione ſed poſſet liberari ſoluēdo pecuniariā itra certū tp̄s tūc nō interueniat. pcu. Ly. aūt hic tenet q8 ſiue principaliꝫ pena coꝛporalis ſit in obligatione z 2demnatiōe ſiue ſuccedat in locum pecunie ad terminū nō ſolutū nō interueniat. pcu. Agolin⁹ de la fontana tenebat q̄ vbi pena pecuniaria interponit indiſtincte iteruenit. pcu. q: per ſtatutū forma mutata est. ff. ad exhib. l. iul. §. quāḡ. et de aur. z ar. le. l. ſcia. in fi. ibi nā ꝑ mutationē talia ꝛc. q: cauſa ceſſat ꝓpter quā repellitur. pcur. Ad. l. ſi domus. rndet q̄ licet vno ex duobus ſublato remaneat aliud ſec⁹ est ſi totū mutetur. at hic tota pena ꝑ ſtatutū mutaꝛ ergo z ꝓhibitio. pcur. q̄ est quedā q̄ſi ſeq̄la. vt. ff. de re. iur. l. cū principalis. z eo. ti. c. accceſſorium. lib. vj. † Nec ob. q̄ ſubrogatū ſapiat naturā eius in cui⁹ lo
11 cum ſubrogaꝛ: q: rez est niſi natura ſubrogati ex toto ſit diuerſa ſicut hic est pena pecuniaria a coꝛpali ar. ff. ꝺ le. ij. l. codicillis. §. inſulā. z de ſeruo coꝛrupto. l. vt rantū. z q: cū quid mutatur z eius qualitates. j. de impo. lucrati. deſcri. l. ij. §. q8 ſz. z. ā. de edi. diui adria. tol. l. j. vbi ſublata preſtatione vicefime oīa eī⁹ occaſiōe ſtatuta ſublata ſunt ſic et pena coꝛpoꝛali redacta ꝑ ſtatutū ad pecuniariā oīa de. ꝓhibitiōe pcu. ſtatuta videnē eē ſublata. z ad hoc bene. ff. de leg. j. l. ſi fundū ſub additione. §. ſi pater. et. l. nō quocūq;. §. qui harū. Itē querit ſi ex ſtatuto vel conſuetudine ſi cut est quaſi in tota Italia in capitalib⁹ cauſis etiā ſupra relegationē poſſit abſens 2dēnari nunqd ad totā cām tūc interueniat pcu. Dy. 2ſultus de facto tenuit q̄ ſic referēdo ſe ad rōnē. §. publice. q8 vbicūq; abſens pōt dānari pōt ꝑ pcu. plenarie defendi et ſic fm eū duo ſunt neceſſaria vt pcu. repellaꝛ ſcz q8 ſit cā capitalis ſupra relegationē q̄ abſens nō poſſit diffinitiue dānari. et ita etiā tz Ja. de are. d. l. inter accuſatoꝛē. de publi. iudi. z in hoc reſidet Lyn. vltramōtani aliter intelligunt. §. publice, vt. ā. dixi. Aliꝙ etiā doctoꝛes tenent q8 pcu. non interuenit per iura. ā. prq̄one allegata. et ad. §. publice, rndent q̄ ex ſtatuto, vel conſuetudine ītroductū est abſentē poſſe dānari in odiū abſentis z cōtumacis nō dz in eius 2modū retoꝛqri ſcz q8 poſſit ꝙ pc. defendi, vt. ff. de publi. l. j. §. vñ querit. cum ſimili. ā. de here. l. curiales. de decur. l. neq;. de le. j. l. ſi ſeruus pluriū. §. pe. et no. in auē. de here. et fal. §. et heredatos. in gl. vlt. de hered. inſti. l. ſi quis ſolidū. et ibi in gl. z hāc tenebat dñs Old. z q: ſtatutum et conſuetudo ſunt contra ius cōe, vnde in hoc ſequi non poſſumus regulā iuris q̄cqd de iure cōiter vidi nō admitti. pcu. cauti tñ iudices ſivo lunt. pcu. repellere et habere principalē in foꝛtijs ꝓ10 delicto ꝓcipiunt. pcuratoꝛi q̄ faciat venire ꝓncipalē ꝑ veritate inquirenda ab eo vel aſſerendo eum iuſtioꝛē vel legalioꝛē. q8 facere te neē vt dixi de. pcu. l. fin. z. d. l. ſi ſeruus. de iūs qui ad eccle. 2fu. an aūt vniuerſitas poſſit agere vel cōueniri ꝑ ſyndicum dixi. ā. e. ti. l. item queritur ſi in crimine ꝓcedatur per viam inquiſitionis vel denūciatiōis an admittaē. pcu. canoniſte tenēt q̄ ſic. extra de re iudi. c. cū. i. z. a. in parte deciſa. z no. de ꝓcur. c. in noſtra. ſuper
12 ꝙbo vertebaē in ſoꝛo ciuili 2ium ſeruaē. † Itē quid ſi i cā criminali nō fuit ꝓcura. repulſus an valeat iudicium cū eo actū? dic q̄ ſic vt no. in gl. j. de adul. l. q̄uis. j. et dixi. ā. de ꝓcur. l. ira demū. verſi. quid ſi rōne cauſe. vltimo querit ꝑ Lyn. illa queſtio ſi auth⁹itate ſtatuti quis interfecit bānitum z ꝓdatur contra eum vtrum talem exceptionē poſſet per ꝓcu. opponere vī q8 ſic per. l. ij. in fi. ā. vt nemo ꝓuatus titulos z de iūs qui ad eccleſiam confu. l. ſi ſeruus. vbi de hoc pleniſſime dixi. Quidaz dicūt dictas. ll. loquī quādo libellus accuſatoꝛius continebat patentem erroꝛem puta accuſo talē q: ſeruū armatū z reſiſtentē occidit vel q: vela impoſita amouit vel q: talē bānitum occidit: tūc eñ dicūt admitti ad opponendū de tali erroꝛe expreſſo. Si autē libellus nō cōtineret patentē erroꝛē puta q: diceret accuſo titiuz q: occidit ſempronīū nec dicit bānitū tūc nō admittatur quaſi tunc exceptio banni ſit peremptoria, vt. l. ſi maritus. §. ꝓſcriptiones. ff. de adul. z ibi no, niſi forte obȝceret in modū dilatorie ad ꝓceſſum impediendū, vt. ā. dixi. Ly. dicit q̄ aut notoriū erat occiſum foꝛe bānitū: z tūc admittaē. pc. ſicut admitteret quilibet vir bonus ad impediendū ꝓceſſum fruſtratoriū z ſupuacuū, vt ff. iudica. fol. l. vir bonus. et de peculio. l. eo tpe. aut nō erat notorium ſed requirebat indagīnē iudicialē: z tūc cū ſit peremptoria z continens cauſas cauſe non admittaē ꝓcura, Lyn.

1 Reus absolui non debet propter absentiā accusatoris nō contumacis.
2 Judex idem de nullitate sententie nō cognoscit qui ipsam sentētiam tulit.

1 De accusatoꝛibus. † Absolutio rei est nulla facta accuſatoꝛe nō ꝛtumaciter abſente. h. d. vt z. ff. de re iudi. l. de vnoquoq;. q8 intelligit Ja. de ra. niſi eēt in cā 2clusuz, vt. j. de adul. l. q̄uis mdubitati. z q8 dicit ex vna poſtulatiōe. i. vna accuſatiōe ſz Buid. l. z gl. aliter exponat. Itē vide ad declarationē hui⁹. l. in ſpe. de accu. §. ꝓto tractādū. op. q̄ hec. l. loquīt in plurali ſi accuſatoꝛib⁹ ex quo ſupponit accuſatoꝛes fuiſſe plures q8 est ℣ legē qui de crimine. j. e. Jac. de are. dicit q8 a ꝑn. ꝑñt plures repelli lit. nō ℣teſt. z hec in ſe vera est ſz diuinare est quod hic ante lit. conte. non fuerint repulſi. Et ideo Ly. fm Pe. dicit q8 quatenus dicit in plurali de accuſatoribus ſe refert ad contingentiā facti: q: multe accuſationes fiunt: z iō reſolui dz plurale in ſingulare, vt z ibi exactis regibus. t. exacto
2 rege. ff. de oꝛigine iuris. l. ij. §. deinde exactis. † Opp. q8 nō idem iudex de nullitate cognoſcat, vt i gl. z dic vt. j. plene no. z dixi. ā. quomodo z quādo iudex. l. ſi vt proponis. z. l. ſi preſes. Opp. q

Universidad de Deusto
Biblioteca

non idē sed superior de nullitate cognoscat, vt. ſ. e. l. absentē. sol. vt in gl. vl' ſz Ja. de are. aut iudex pecunia vel gr̄a corrup. tulit ſiniam nulla: z ſupior cognoscit, aut ignorātia: z tunc ipse idem vel successor solet queri an prio. pnūciet primā nulla deinde cognoscat. z vl' q̄ sic, vt. ff. de fer. l. j. tu dic aut petitur principalr nulla pronūciaritz tūc de ea cognoscit' z pronūciatur vt ibi. aut pte ex integro cognosci z pnunciari: z tūc de ea cognoscitur z pnunciaf vt ibi: q: prima ſnia nulla: z tūc de nullitate cognoscit' iudicēter z nō pnunciaf. vt. ſ. de sentētijs. l. j. ſile. ff. de lib. ag. l. j. ſ. meminisse. hec tñ lex expresse innuit q̄ nō principalr. ſz incidēter peti debeat dum dicit crimine etiā perseuerātis z ſic ex eisdez actis z eadē instantia. an z qūo contra absentē possit procedi dicetur. ſ. co. l. absentem.

1 Mandatarius maleficij z eiusdē mādatoz debēt pari pena puniri.
2 Mandatoz maleficij an teneaf sicut principalis, an vero sicut opem prestans.
3 Mandatoz nō minus tenetur si mandatarius fines mādati excedat.
4 Nuncius mādatoris an teneaf de maleficio mandatarij.
5 Mandatoz an puniatur per statutum puniens homicidam ad mortem.
6 Sententia absolutoria mandatarij an prosit mādatoz aut ecōuerso.
7 Condemnatio cū solutione absolutioni equiparatur.

1 **NOn ideo minus.** †Mādatarius et mādatoz maleficij puniunt. h. d. Et vide in spe. de legatis rubricella de dispensatione. ſ. iurta. ff. idē quoq; est ſi mādauit. et ff. ſi. sequētib⁹. extra de sen. excō. c. mulieres. z pulchra glo. de vi z vi arma. l. j. ſ. deiecisse. z tenef mandatoz etiā ſi mādatarius nō erequaf. vt. ff. de iu. om. iud. l. ſi qs id q̄s. ſ. pe. z ibi ſ gl. z vide q̄s diri. ſ. de sepul. vio. l. qui sepulchra. in princi. querit Cyn. qōnem
2 quā dicit esse dubitabilem ſcz †vtrum mandatoz teneatur sicut principalis an sicut prestans opem. z primo vl' q̄ nō sicut principalis sed ille qui fecit vt hac. l. ibi ꝑter principalē ꝛc. ꝑterea sic est in ℣tibus q̄s ℣trahens est principalis z mandans accessorius. vt in auf. de fideiusso. ſ. j. arguendo de ciuilibus ad delicta q̄s licet. vt. ff. de custo. reo. l. ſ. in ſi. Itē q̄ mandans nō fit principalis vl' ꝑbari. ff. de iniur. l. nō ſolū. in prin. cū gl. ibi posita vbi dicit q̄ mandans nō teneſ. l. cornel. qua tenetur qui fecit sed pretoria z ſic nō vt principalis ſz vt opē prestans z vide qōnē quā ibi no. ſm Dy. In contrarium vl' q: facit qui per alium facit. vt. ꝺ. ſ. deiecisse. de reg. iur. l. hoc iure. ſ. dicit. z. ꝺ. ſ. mulieres. z. ꝺ. l. ſi id q̄s. ſ. j. hoc no. z vl' expressuz ad. l. pōp. de parri. l. vtrū. Alle cñ qui mandat est princeps delicti. vt. ff. de seruo corrupt. l. in hoc q̄s vt aut clam. l. ſi ego tibi. Itē qui mandat nō ꝓstat opem sed est principalis: q: ille qui mādat furtum fieri fur est licet nō manifestus q: nō deprehendit. Sz ſi dicerem? mādantē ꝓstare opē nō esset fur nec furtū facit ſz teneaf. vt. ff. de furtis. l. is q opē. cuz gl. ibi posita z. l. ſeq. Item probaf ex. ꝺ. l. non solum. de iniu. que tota loquit' in coz. arg. eius q̄s no. ff. de ꝺli. inde. l. ſi. cir. princi. Itē vl' ter. q̄s teneaf coz. ff. eo. ti. de iniur. l. ſed ſi vnus. ſ. seruus meus. vbi dicitur mandatorē teneri arbitrio boni viri. vt eo. ti. l. ℣stitutionib⁹. vt no. in. l. lex coz. cir. prin. in fi. glos. z ita intelligit gl. Dy. vt ptz per ea q̄ dicam. j. ſi reus vel accu. moz fu. l. j. Ly. tenet q̄s sicut principalis nō ſicut ꝓstās opem: q: ſz dicat cōmittentē principalē nō cñ negat quod z mandatoz non sit principalis nam vter q; principalis est. l. cōmittēs vere z mandans interꝓtatiue q: ꝑ aliū fecit, vt. ꝺ. ſ. deiecisse. cū ꝛc. z hoc volue rūt notare verba huius. l. gartias ſz extra de elec. c. sciāt cuncti. lib. vj. q̄s magis punitur mandatarius q̄ mādatoz. z ibi de hoc per Arc. z Jo. an. Jn ℣tiū facit. ff. de seruo corru. l. j. ſ. pīnadere. z ibi de hoc plene p Raf. ꝺ accu. legis aquī. ver. itē querit. z ver. se. z ibi habes vtrū vnus soluēdo liberet aliū. z de hoc. ꝺ. ſ. quoties. in gl. z ꝑ Dy. l. j. de vi z vi ar. z ꝑ Alz. in sum. vnde vi. ſ. item ℣tra eum. z per Dy. de reg. iu. c. ratihabitionē. lib. vj. vbi de hac materia bñ no. Et vtrū excuſef aliquo casu ille qui alteri? mādato fecit. z de hoc ēt no. ff. ad. l. aquil. l. liber homo. z de reg. iur. ad
3 ea q̄ atrocitatē. †Est z notandū q̄ ꝺato q̄ mandatarius excedat fines mandati quod mandatoz tenetur vt si mandauī alicui q̄s vulneraret ſz nō occideret si ipe occidit teneoz de occisoꝛa: cogitare debui hoc posse ℣tingere, vt extra de homicio. c. fina. lib. vj. Quid si mandauī titio q̄ occideret sempronīū anteq̄ eū occideret feci pacē cū eo vel ℣xi parētelā cū eo nō tñ aliter reuocauī mādatum titius postea eū occidit nunḡ teneoz? dic q̄ nō si sciuit de pace vel parentela q: eo ipso videoꝛ reuocasse mandatū. vt. ff. de adimē. leg. l. iij. z hoc no. ꝑ Jnn. extra de homicidio. c. ad audientiā. idē ēt no. q̄s si mandauī titio q̄s occideret seiuni z seius hoc sciens occidit eū nunḡ tenear z vide q̄s ibi no. ꝑ eū. Itē q̄
4 ritur si mandauī alicui q̄ occideret titium deinde penitet me nō tñ certifico eū de penitētia. Si ipse occidit an teneat glos. mouet hanc qōnem in cōtractibus. ff. de ℣hē. emp. l. j. ſ. fi. z de hoc satis tetigi. ſ. mā. l. mandatū. et ibi per notata colligi pōt q̄ mandās teneaf q: delictū tz ex ꝑsona mādatarij. vt. ff. mā. l. ſi mādasset. z ita tz Bar. brix. clxriij. q. q̄ incipiit aliqs mādauit. z ꝑ Jo. an. de sen. excō. c. cū qs. lib. vj. z de hoc ēt no. ꝑ arch. xvj. q. iij. c. oēs. ℣. etiā de ista materia no. in gl. ꝑ arch. Itē qd ſi mādauī titio q̄ faceret homicidiū z ipse mādauit seio z seius fecit nūqd oēs teneāf tur? vel qd ſi mādauī tibi q̄ mādares titio? in hoc dic vt no. j gl. ff. q̄s vi aut clam. l. aut qui aliter. ſ. pe. q̄ gl. ēt not. ad istā materiā ſz distinctio gl. videaf tollere. l. ad turpi. l. j. ſ. pe. nisi dicas q̄ ibi in atrociorib⁹ loquitur gl. in nō atrocioribus vt colligitur eo. tit. l. is qui impurū. ſ. fi tutoꝛis. ſm Dy. Itē q: hec lex loquitur in mādatario nunḡ est idem in simplici nuncio puta dico famulo meo vade ad talē. z dic q̄s interficiat titiū. ipse iuit z dixit z factū est nunḡ teneſ nuncius? vl' q̄s nō. vt. ꝺ. ſ. pe. in. l. aut qui aliter. ff. quod vi aut clā. cum gl. ibi posita. dic ſm Pe. z Ly. aut delictū erat leue et tunc excusatur nuncius, vt. ꝺ. ſ. aut atroꝛ. et tūc nō excusatur sed tenetur tanq̄ opē prestans delicto, vt in ſtit. de obli. eꝛ delic. ſ. ope. Itē queritur vtruz mādatoꝛ puniaf pena statuti quo caueſ q̄s q occidit puniatur ad mortē vl' q̄ nō q: qui mādat nō vere facit ſz eq̄uadā interꝓtatione, vt no. in gl. parua que est. ꝺ. ſ. deiecisse. vbi Dy. no. hāc qōnē. statuta autem talē interꝓtationē q̄rtē ſiua vl' nō recipiūt. vt. ff. de verb. obli. l. quāq̄ astringende. ad municip. l. ℣stitutionibus. cum si. vnde nō pena statuti sed pena iuris cōis vl' puniri debere mandatoꝛ que est. ff. ad. l. coz. de sica. l. iij. in fi. z hāc opi. tz Dy. ꝺ. ſ. de iecisse. Ja. de are. z Lambertus rāponus et Ly. hic contrariuz tenēt q̄ statuta talem interꝓtationem recipiāt et ad simile vbi si eadem rō vel maioꝛ porrigaf vt diri de ℣suetudine z statuto. ſ. q̄ sit longa ℣suetudo super rubrica, ver. nūc formemus aliquas qōnes. vñ opin. Dy. posset ꝓcedere. Si alio statuto vel illo caueretur q̄ nō reciperent interꝓtationē sicut est in multis partib⁹.
6 †An aūt snia absolutoria mādatarij ꝓfit mandatoꝛi vel ecōtra, ex ꝓdictis satis colligi pōt vñ diri vno soluente alter liberetur. z de hoc plene ꝑ Dy. ꝺ. c. ratihabitionē. ſz ꝑ declaratione ꝓdicte qōnis subiꝺo aliā qōnē disputatā ꝑ dñm Ric. contra titiū q̄s Caiū occiderit z martinū q̄s mādauerit in ſitum est crimine ℣trūq; ꝓbato, occisoꝛ se tota illa die alibi fuisse vel ad sui defensionē occidisse mādatoꝛ ℣o ad sui defensionē nihil, pbauit q̄rit vtrū defensio occisoris sibi ꝓfit. z vl' q̄s sic: q̄m impossibi liū nulla est obligatio. vt. ff. de reg. iur. l. impossibilium. Sz impossibile est titium occidisse z alibi tota die fuisse, vt. l. optimā, ℣ ℣hen. z ℣mittenda stipu. ergo ꝛc. z hoc ar. confirmatur pleniꝰ p legē q̄ vl' decidere qōnē q: si ago in iure cōfiteoꝛ me occidisse titium hic sunt duo scilicet factum hoc est occisio et mea cōfessio que non est ipsum factuz sed facti ꝓbatio, vt. ff. depo. l. publia. ſ. fi. Si postea constat titium viuere z sic confessionem oꝛtuz habuisse a facto impossibili hl' et ipsa confessio ꝓo impossibili et sequitur absolutoria. ff. ad. l. aql. l. inde neratius. ſ. fi. z. l. seq. et de interroga. act. l. confessionibus. sic et in ꝓpositio cum factū titij detegitur impossibile ergo z mandatum: non enim debent plus operari ꝓbationes contra mandatarium q̄ confessio ꝑ priaꝛimo minus vt notatur. ff. de iureiurando. l. sed si possessori. ſ. fi. secunda ratione: q: cōneꝛoz eadem est ratio vt vno remoto aliud remoueaf. ff. quemadmo. seruj. amit. l. ſi cōm. extra de cōstitu. c. trālato. amoto ergo homicidio titū per legitimas defenſiones necesse est etiā mandantē absolui. nam oꝛigine rei sublata ꝛc. ꝺ. de iati. li. tollen. l. vnica, circa prin. z q: quoties vitiuz eꝛ vna radice ꝛc. ꝺ. de nup. l. ſi libertā. Itē ad hoc facit: q: q̄sito de obligatione principalis si sequaf absolutio, pdest fideiussoꝛi et mādatoꝛi. ff. de pac. l. z heredi. ergo in ꝓposito. z ꝓo hoc q: ea dem est causa defensionis vtriusq; ergo vtriq; ꝓficit. ff. de app. l. ſi quis separatim. ſ. sed cum aduersus. z. ſ. fi. z ꝓo hoc vl' lex expressa si seruitus ven. l. loci coꝛpus. ſ. si fundus. z ꝑ hac pte vi detur casus. ff. de furtis. l. ſi is qui rem. ſ. si tu titium. z. l. ſi qs ꝑferendum. in princi. et de iniur. l. item apud labeonē. ſ. si curauerit. Jn contrariū faciunt diuersitates personaꝛ z causaruz que faciūt cessare exceptionē rei iudicate, vt. ff. de exceptio. rei iudi. l. cum queritur. Itē q: interdum mandās delinquit z non mandatarius. vt. ff. de iurisdictione omnium iudi. l. si quis id quod. ſ. doli. et. ꝺ. de furtis. l. ſi quis seruo. Itē ℣stat re vera homicidiū factū esse vnde licet verum esset q̄s non esset factū per titium sed per quēcunq; alīū nihilomin⁹ mandans teneret et defensio titij sibi nō ꝓdesset sicut si ℣ fessus fuisset aliquis occidisse vel mandasse licet alius occidisset, vt. ꝺ. l. inde neratⁱ⁹. in fi. et. l. in cōfessionibus. cū ergo ꝓbatū sit de mādato z ꝓbatiōes equiparenf cōfessionib⁹, vt. j. de penis. l. qui sententiā, z de qōnib⁹. l. j. ſ. diuus. z ℣fessio facta ꝓ coꝛisoꝛe nō amouet ꝓbatiōes factas ℣ mādatoꝛ-
rem.

7 rem. †Item cōdēnatio cū solutione eqparaf absolutioni, vt. ff. de excep. rei iudi. l. ſi quis cū totū. ſ. plane. Sed ſi homicida cōdēnatus esset z punitus per hoc nō liberaret mādatoꝛ, vt. ſ. ꝓbatū est ergo ꝛc. Item dicta testū, ꝓductoꝛ ad defensionē occisoris nihil direruntad defensionē mandatoris z etiam ſi dixisset nihil valeret cū ſup hoc non inducāt z testis deponens vltra capta nihil ſz vt diri. ſ. q legi. personam. l. momentanee. ergo mādatoꝛi nihil ꝓsunt. Itē hec qō vl' terminariꝰ p hac parte p. l. ff. de adul. l. denūciasse. ſ. queritur. z. l. adulter. ſ. ſi. vbi absolutio adulterij nō ꝓdest ad ulteris. z tñ oꝛtuz ꝺ hoc ēt q̄ z eadē ēt cā defensionis. z ad hoc etiā. j. de fal. l. j. z ibi in gl. no. q̄s ſnia lata ꝑ matre que accusabaf de partu suppositō nō ꝓdest partui. z ꝓo hoc ſupra qui. res iudica. non nocet. l. iij. z q̄ ibi no. extra de ꝓben. dilecto. ad finez' z q̄s ibi no. z ſupra de fide instru. l. ſi vteris. z de excep. rei iud. l. ſi cīvno soluēdo. tenuit q̄s eo casu quo ꝑbaf titium ad sui defensionē occidisse in nullo hoc relenat mandatorē. Mālz excusetur occisoꝛ non ꝑ hoc tollitur malitia mandatoris, vt. ꝺ. l. ſi qs id q̄s. ſ. sed ſi ali⁹. de iurisd. om. iudi. z ibi not. qñ aūt ꝑbat se alibi fuisse tunc si iudex cōiter recipit testes ad veritatem inuestigandā tā mandatoris q̄ occisoris vtriq; ꝓficiunt. z ꝑ B. ff. de qōnibus. l. j. ſ. fi. z de offi. ꝓfi. l. illicitas. ſ. veritas, ibi ex fide ꝛc. Si ꝛo essent ꝓducti testes ad sui ſpālem defensionem nō ꝓsunt mādatoꝛi ꝑ iura ad hoc supra allegata. vtruz aūt cōiter an ſpāliter ꝓducti sint testes patebit ex forma z titulo defensionis vbi autem negotū ꝓcessisset per viam accusationis accederet ꝓdicta distinctio q̄s nō transiret defensio nisi ad ꝑsonā se defendētis quātūcunq; esset generalis, vt. ff. de pub. iudi. l. inter accusatoꝛē. Ric. Si mādatū fuit factum in vna ci
3 uitate z maleficiū ꝑpetratū in alia diri i aut. q̄ in ꝓuincia ℣si. mō transeamus. Itē quero si te accusaui de homicidio in ꝓcessu cause ꝓbo solū q̄s mandasti z ratum habuisti vtrū seq debeat cōdenatio, de hoc dic vt plene no. ꝑ Cardi. extra de reg. iur. c. qui ꝑ alium, li. vj. z de hac materia ibi ꝑ Dy. Sz quia hec lex loquitur in mandante quero quid in ratū habente. z de hoc no. ꝺ. c. ratihabitionē z satis diri. ſ. ad mace. l. ſi. z extra de suia ꝛcō. c. cū quis. lib. vj. cū ibi notatis ꝑ Jo. an. Archi. z Cardi. glos. in qōne ꝓdicta tz aut ratū habeo delictū meo noie factū aut nō meo noie. Primo casu secundo nō. vt. ꝺ. c. cū gs. z de reg. iur. c. ratū quis. ſi aūt nō fic ratū habeo ſz tū plz mihi tñ nō q̄s ꝑ me factū sit tūc nō teneoꝛ z ſz gl. nihil alleget pōt tñ allegari q: potest qs approbare factū z nō qualitatē facti, vt. ſ. arbi. tute. l. cū interdictū. hoc tñ vl' intelligere Jaco. de are. verū esse ſz q̄s ratuz hīs delictum eius noie cōmissuz teneaf qñ ad eū ex hoc aliqd peruenit. z ad hoc allegat ff. de neg. gest. l. ſi pupilli. ſ. ſi titū seruū. z ita intelligit. ſ. deiecisse. cū ſi. q: ad eū puenerat possessio violenta, simile de aqua quoti. et estī. l. j. ſ. ductus aque. Idē credit ſi aliquis intendens ad homicidiū faciebat posse suum offerēdo pecuniā cuiq; qui facere vellet z hoc aliqs audiens fecit: z ad eum venit z ipse dedit sibi pecuniaz
4 quā aliꝰ offerebat hoc cñ. ꝑbato tenebit sicut mādatoꝛ vel ratū habens. Sed ℣ id q̄s. ſ. diri q̄s nō possim habere ratū nō meo nomine gestū vl' arguendo de ciuilibus ad criminalia, vt. ff. q̄s iussu. l. j. ſ. si ratū. z de pigno. l. ſi fundus. ſ. nesciens. glo. bene dicunt z subtiliter ſm Ly. q: ibi aliquid geritur nō noie meo z ratum habeo z queritur cui obliger ac si mandassem, aut illud nō �somplenū effectū sine ratihabitione aut sic. Primo casu vt est q̄s obligaf ab alio res meavel ℣bitur cū filio vel seruo meo noie, ꝓuto istis casibus ante ratihabitionē meā non ꝛz plenū effectuz illud q̄s gerif, z hoc casu non habere possum in me inducitū, vt dicta. l. secundo casu q̄s ꝛz plenum effectum sine ratihabitione tūc ratihabitio nihil operatur q: suo nomine nō est gestuz sic in, ꝓpositovbi aliquis cōmittit delictū non noie meo illud ꝛz plenuz effectū sine
5 mea ratihabitione z ideo ratū habēdo nō teneoꝛ. rō diuersitatis est q: iura fauent vt negotia valeant z ideo ibi nō valent sine ratihabitione cōpletur ꝑ ratihabitionē ar. ff. de re. du. l. quoties. Itē quero nūqd ꝑdicta indistincte sunt vera in oibus delictis. gl. ꝺ. ſ. quoties. l. j. de vi z vi arma. z Joan. an. ꝺ. c. sciant. de elec. lib. vj. tenent q̄s nō in delictis que possunt p alium explicari puta adulterium z similia, hoc non plz Jac. de ra. nec Pet. vt plene diri. ꝺ. l. ſi. ℣. ad mace. Est etiā notandū q̄ nō solū mādatoꝛ ſz etiā cōsentiēs delicto teneſ, vt no. de hoc in glo. ū. q. j. c. notū. plene diri. ℣. de epiſ. z cleri. l. ſi quis nō dicaz, circa finem de ope z cōsilio z auxilio ibi dem diri z. ℣. de furtis. l. ſi quis seruo. z vide etiam de penis. c. felicis. lib. vj. cum ibi notatis in clem. eo. titu. c. j.

1 Sententia metalli lata per ꝓsidem quando valeat.
2 Preses prouincie quare non possit deportare, sed in metallum dare
3 Minoꝛ non potest tollere concessum a maioꝛi.
4 Sententia qua actione petatur annullari.
5 Probare quis debeat in causa nullitatis sententie.
6 Sententia ante litis contestationem non fertur in causis ciuilis

7 Absens aut z quando seu qualiter condemnari possit.

ABsentem. Primo loquit in gñe. Sc̄do in specie z vide in Spec. de accu. ſ. sequit videre z de ꝑquisi. ſ. j. circa finē ver. q̄rit ℣ absentem. z dicit †q̄ snia metalli lata p ꝓsidem in absentez
1 valet ergo a ℣io si esset pñs valeret ℣ q̄s est. ff. de penis. l. ij. ſ. j. vbi ꝑses non pōt in metallū dānari. glo. hoc cōcedit z dicit quod hec fuit cā quare snia non valuit lz sola cā absentie allegarek ℣ sniaz sed glo. in hoc dicit ℣ ter. ff. de offi. ꝓsidis. Illicitas. ſ. quiv niuersas. z ideo abradenda ſm Ly. z bñ z. l. ℣tia. ff. de penis. l. ij. ſ. j. loqtur de deporta. non de pena metalli z appellatione pene metalli continetur z conditio crete arene z similiuz, vt. ff. de re. eoz. l. iij. ſ. fi. z. l. seq. sed q̄ est rō ſ q̄s ꝓses, puincie nō potest deportare sed in metallū dare sic cum plus sit in metallū dare q̄ deportare. vt. ff. de penis. l. aut dānū. ſ. est pena. z cui q̄s plus est lz ꝛc. vt regula iuris non dꝺ cui q̄s plus est glo. in. ꝺ. ſ. qui vniuersas. dicit hoc cōtinge re q: oēs insule sunt in dñio ꝓncipis. z ideo q: ꝑses non ꝛz ꝺ isulā nō pōt deportare nisi princeps ꝓmo insulam assignet, vt. ff. de interdic. z releg. l. inter penas z de officio ꝓsec. vbi. l. j. ſ. releganda sed hoc est falsum nā ꝓsides habent in ſsulas in ꝓncipis q̄s ptz q: possunt relegare, vt. ff. de interdi. z releg. l. relegatoz. ū. rūso. dic ergo q̄s ratio q: per deportationē perdunf ea que sunt iuris ciuilis z homo ꝛz illa a lege vel a ꝓncipe bñficium aūt legis per hominē auferri nō pōt, vt. ſ. de adul. l. adulter. z. ff. de adop. l. arroga toꝛ. †Item nec bñficium ꝓncipis q: minoꝛ non potest tollere q̄s habeī a maioꝛe, vt. ff. de ali. leg. l. naz magistratus. z ideo ꝓsides deportare nō ꝓsit. Sed ℣ hoc facit q̄ ꝓncipali non ꝓcedit sed requiritur et aduocātur bona. sic intelligitur hec lex z titu. de requi. reis si minoꝛ tunc ꝓceditur contra absentem, vt. ff. de penis. l. absentem. vbi de hoc z hoc sequunf Jac. de are. Dy. z Ly. z ꝓo hoc instituta de suspectis tutoꝛib⁹. ſ. fi. vbi nō apparet litē fuisse contest. z tamen fertur sententia contra absentem et ratio ꝑ dictoꝛum est quiavbi imponi debet pena capitalis non posset imponi si cōdemnatus esset absens z frustratoꝛia sic esset snia tē imponitur pena relegationis. l. minoꝛ. quia relegare est quem ponere in exilium hoc potest fieri contra absentem ideo valet vt ꝺ. l. absentem. Jac. de are. istud secundum membrū non approbat imo dicit q̄s q̄ſ, ꝓceditur cōtra aliquē de crimine ex quo imponit pena relegationis vel minoꝛ aut lis est cōtesta. z potest ferri snia in absentem, vt dicta. l. absentem. vbi dicitur sententiam ferri ſ ab
6 sentem exemplo priuatoꝛ iudiciozuz. †Sed in priuatis aut ciui-

Universidad de Deusto
Biblioteca

libus causis nō ferk ſnia ante lit.conte.vt in aut.de exhib.§.ij.nō ergo nec in iſtis naz ſpeciale eſt in cauſa ap.vt lite nō ȝteſt.,pcdi pōt,vt.ſ.de temp. app.l.ſi.§.illud ergo ꝛc.Quid ſi publicatis teſtibus ꝛ audita cauſa ſe abſentat an tūc poſſit ferri diffinitiua dicā ſ.de adul.l.quamuis indubitati.de modo ꝓcedendi contra iſtos abſentes tam in ciuili q̄ꝫ criminali ſatis tetigi.ſ.ā.quo ꝛ qñ iudex l.conſentaneū.in aut.qui ſemel.in fi.ꝛ.l.tres denunciationes.ꝛ la tius.e.ti.l.ea que.de hoc etiā bñ not.iij.q.ix.in ſumma.i gl.ꝛ extra de accu.c.qualiter ꝛ quando ſcdo in glo.magna de dolo ꝛ cōtu.c. veritatis.ꝛ in gandino de citationibus in maleficijs faciendis.ꝛ
7 ti.q̄ ſit agen.reo abſente ꝛ cōtumace.†Querit do.Bui.vtrū talis cōdēnatio facta abſente reo valeat cōdēno titium i mille libras ꝛ ſi in manu cōmunis aliquo tpe perueniat ꝛ nō ſoluat intra decez dies q̄s amputek ſibi manus.vī q̄s nō per hanc.l.in ȝtiū allegat q̄ condēnatio confertur in tps preſentie dum dicit ſi perueniat i manus cōis vnde vī valere arg.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.l.ſi cum vxori.§.ſi.ꝛ.l.ſeq.ꝛ q̄ dixi de citatione facta die feriato vt compareat die iuridico,ſ.de feriis.l.dies feſtos.Haz inſtitutio facta i codicillis valet ſi teſtator in teſtamento dixit ſe in codicillis noiatu rum heredes,vt.ff.de here.inſti.l.aſſe.ꝛ in hanc ſen.vī iclinare ipe do.Bui.dicit q̄s er quo venerit in fortiā cōis ſi velit defen.facere q̄s auditur per.l.annus.de requi.reis. Sz mihi videt hoc durū ꝛ ȝtra mentē huius.l.que non vult abſentē de tanto crimine conde mnari,vt.l.abſentē.ff.de penis.ꝛ de conſuetudine tū toti⁹ italie ꝛ i multis partibus ex ſtatutis ciuita.condēnari vidi abſentē quātū cunq; ſit graue crimē.Sed cū abſens dicat quis multis modis vt no.ff.de ꝓcur.l.preſens in aut.de fideiuſſo.§.i.ꝛ.ā.de preſcrip.lon. tem.l.vlti.in qua ſignificatione hic accipiem⁹ abſentē:dicit Bui. de ſuza.q̄ abeſt a ꝓuincia ciuitatis vel iudicio ꝛ qualiter citari debeat talis abſens notak in Specu.de ac.§.j.ver.ſed nunqd ſuf ficit ſi ad domuz ꝛ habitationem,§.nunc de tempore.

1 ☞ Officiali an credatur a quo crimen commiſſum denunciak.
2 Relationibus criminum an ſit credendum.
3 Officialibus in ſuis officijs quando credatur.
4 Iudex an poſſit per inquiſitionem in quolibet crimine ꝓcedere.
5 Inquiſitio in quo loco facienda ſit.
6 Iudicē ꝓcedere an inquiſitiones ex mero officio an impetrante tertio non parui referi.
7 Iuder ſchedulas clam ſibi oblatas recipere non debet.
8 Iuder in inquiſitiōe completa capiam ꝓductorum reo facere dz.
9 Denunciare quid ſit.
10 Denunciator an habeat tertiam partē penarū ſtante ſtatuto ꝛc.
11 Effectus denunciationis qui ſint.
12 Citatio an ſit in notorijs neceſſaria ꝛ qualiter in eis ſit ꝓcedēdū.
13 Fugitiui an cenſeātur conuicti ꝛ confeſſi.
14 Papa antipapam ciuiliter puniri iubet.
15 Uniuerſitas vel collegiū an poſſit citari vel puniri criminaliter.
16 Crimen quod notorium dicatur.
17 Notorium an poſſit negari.
18 Notorium in quo differat a manifeſto.
19 Fama duplex eſſe poteſt.
20 Infamia quid ſit.
21 Fama in quibus ab opinione differat.ꝛ nu.22.
22 Fama vnde dicatur:qualiter ꝛ per quot teſtes ꝓbetur.

EA quidem. Hec lex vtilis eſt ꝛ tractat de materia ꝓcedendi in crimini bus per inquiſitionē denūciationē ꝛ qñ crimē eſt noto rium & quib⁹ ſingulariter diſcutiamus ꝛ canonizata eſt.iij.q.iiij.aliqñ ꝛ vide q̄s ibi no.xvij.q.v. cōciliationes.Et aſſē
1 ueniā ad tractatū materia huius.l.quero q̄nem quam gl.†ꝛit ſz nunqd officiali denūcianti aliq̄s maleficium aliquem cōmiſiſſe credak hec lex in primo rnſo facit q̄s ſic in ſecundo ȝ et q̄s credak faciunt allegata ad hoc hic in gl.ſ.de exacto.tribu.l.apperitores. lib.x.ꝛextra de ap.c.cū parati.cuz ibi notatis.Item credik ſcruta toribus eligentiſ.vt no.p Rof.in libello iuris canonici primo ti tulo.in ȝium faciunt hic allegata in gl.ꝛ.ā.de teſti.l.iurisiurandi. ꝛ de arbitris.l.ne in arbitris.circa iſtā queſtionem varij varia ſen tiunt. Quidā dixerūt q̄ in notorijs credit in alijs nō rō eſt q̄ no toria ꝓbationenō indigent,vt.ſ.ſubiiciam.ꝛ ad hoc extra de app. ꝙſulni. Alij dicūt ex qualitate perſone ꝛ cauſe credi vel nō credi
2 arg.ff.de libe.cā.l.diui.ꝛ de act.ꝛ obli.l.ſi.†Alij dicūt q̄ in relatio nibus criminū nō credaī.in alijs ſic.ꝛ ratio eſt q̄ in criminib⁹ ex gunt lucidiores ꝓbationes,vt.ā.de ꝓba.l.ſciant.Ey.ꝛ Old.tenēt aut querik nūgd officiali credaī de facto ſuo ſibi cōmiſſo puta q̄ citet aliq̄ē ꝛ tūc credik ſibi q̄s officiali credaturi officio ſibi com miſſo.ſ.de fal.l.ſi quis decurio. dūmodo conſtet de cōmiſſione ſeu de impoſitione ſibi facta q̄ ſine iudicis ꝓcepto nullus eſt citand⁹ vt.ſ.ti.pri.l.ſi.ꝛ in aut.de queſtoꝛ.circa mon. Aut querik de facto alieno puta q̄ aliq̄s cōmiſerit malum ꝛ tūc nō credaī ſibi, vt hac l.ſ.ꝛ.ſ.de decur.l.ſ.lib.xij.rō ꝓt eſſe q̄ denunciās maleficiū ꝓ accu ſatore habeā vt colligi pōt ex ter.ꝛ glo.in aut.de non alie.§.ne.ibi cū dicit volenti denūciare ꝛ circa in gl.ſtatim laudabile accuſato re ꝛc.ꝛ ad turpil.l.ab accuſatione nūciatoris.ꝛ iō ꝑbare debent, vt.ꝺ.§.nunciato. Quid dicem⁹.gl.vī hic tenere q̄ non credatur, in ȝium q̄s credaī tenet gl.iiij.q.iij.§.item in criminali,ꝑ.patro ni quoq; eſt ſignata ſuper verbo executoribus.Hoſt.in.d.c.cū pa rati.vī diſtinguere vtrū ſit officialis iuratus vel nō vt extra de ꝓ ſcrip.c.ad audiētiā.ꝛ de preſum.c.ſi.de hoc etiā vide q̄s no.p arch. extra de ſen.ex com.c.venerabilem.in glo.cū iſta litera,lib.vj.ipſe tū Ber.in.c.qm̄ contra falſam.vī indiſtincte tenere q̄ ſz de cōſue tudine lombardoz credaī,ſecus ſit de iure in glo.que incipit vt p hoc appareat.in fi.Inno.ibidem ſuper verbo citationis indiſtincte videtur tenere q̄ credaī dūmodo p literas conſtet de cōmiſſio.cita,ꝛ q̄ difficile eſſet q̄ ꝓcones ꝛ nuncij dū citant aliq̄ē haberent ſecum teſtem.ꝛ no.p hoc etiā facit q̄ iudices debent habere ſuos apparitores ad partes citandas,ā.de ſpoꝛ.l.ij.ꝛ i aut.de iudic.§. his qui cauſas.ꝛ fruſtratoriū eſſet niſi eis crederek.ꝛ p hoc bñ facit.ā.de iure do.l.ſi.§.ſi vero nemo.dūs Odof.ſ.de iure fiſci.l.p hibitū.tenet q̄s nuncio ad plenū nō credaī ſz ſoluz ad ꝑſumptio nē.ꝛ dicit q̄s de eius cōmiſſione appareredz ꝑ literas vel acta nec poſſet.ꝑbari ꝑ teſtes q̄s etiam innuerevidēt Inno.d.c.qm̄ contra falſam.De iſta queſtione an credaī nuncio vel nō plene not.i ſpe cu.de cita.§.ſequitur videre.ꝑ.ſed nunqd credik q̄s ꝓ o parte tra xit a galeoto in margarita.c.tit.de citatione.§.ſz nunqd credik.ꝛ in gandino q̄o de maleficijs cognoſcik per inquiſi.ꝛ tangi tur per Innocē.extra de elect.c.bone memorie maguntiñ.in glo. que incipit licet eñ factum eſſet notorium.ꝛ per Rof.in libello iu ris cano.de inquiſitione ſuper criminib⁹ ꝛ de hoc etiam tetigi.ff. de queſtionibus.l.qui queſtionem.ꝛ de accu.l.libelloꝛ.ver.ſed nō quid vbi ꝓceditur. Et q̄ materia continua eſt aliqua ad princi
4 palia declaremus.†Primo vtrum iuder in quolibet crimine poſ ſit ꝓcedere per inquiſitionem,quidam quod ſic.per.l.de offi.ꝓ ſidis.l.congruit.ꝛ de offi.ꝓfec.vi.l.i.§.qui eo.ꝛ videk expreſſum extra de offi.iudi.ordina.c.j.ꝛ ibi hoc clare tenet Inno.in ꝓnci.ad hoc facit extra de accuſa.c.qualiter ꝛ quando.ſecundo.cuz ibi no tatis.Alij dicunt q̄s per inquiſitionem ſpecialem de aliquo male ficio cōtra aliquem nō pōt facere ſine accuſatore,vt.ff.de inu.ꝛ ho no.l.reſcripto inquirere.§.ſi quis accuſatoꝛez.ſed generaliter pōt de maleficio ꝛ ſi inquirendo gñaliter innoteſcat aliq̄ē delictū cō miſiſſe tunc ſpecialiter poſſit inquirere hoc ſatis innuit dictus ca pitulū qualr ꝛ qñ.dūs Rich.ꝛ cōiter doctoꝛes iuris ciuil tenent quod regulariter iuder non poteſt ex officio ſeu per inquiſitionez contra aliquem ꝓcedere per dictum.§.ſi quis accuſatoꝛē.ꝛ hoc niſi expreſſe reperiatur ſibi conceſſum a iure vt quando officiales denunciāt,

denūciant,vt hac.l.de offi.preſect.vrb.l.j.§.ſane.Itē in caſibus i quibus multi numerank per dictū albertum de gādino primo ri. opis ſui.ꝛ.d.titu.q̄o de male.cognoſcik per inquiſitionē in gl.ff. de adulte.l.ij.§.ſi publico.vbi hec opi.tenet ꝑ Dy.inſti.de publi. iudi.in ꝓin.de iure canonico quo plenius tractaī de materia iſta inquiſi.ꝛ q̄ꝫ qualiter ꝓcedatur ad iquiſitionem colligīt ex.d.c. qualiter ꝛ qñ.cū ibi notatis.Et i predictis remiſſionibus clare ꝛ plene ꝑ dictū Albertū de gandino,d.tit.q̄o de maleficijs cogno ſcitur ꝑ inquiſitionē ꝛ plenius me in Spec.d.ti.de inquiſitione.§. qñ aſit ſit ad inquiſitionē ꝓcedendū.De ȝſuetudine tū ꝛ alicubi ex ſtatuto cōiter iudices de quocūq; maleficio i quirunt nō appa rente accuſatoꝛe.ꝛ ꝑ hoc bene in aut.de collatoribus.§.ſubemus ꝛ.ff.de iniur.l.itez apud labeonē.§.ſi quis ſic fecit iniurā.vbi de b̄ dixi.ꝛ ad b̄ concoꝛ.ius lōbar.ꝛ de offi.iudi.l.vt iuder.eſt tū con tra ius ciuile vt predixi.Secundo an in ꝓceſſu ſit ſeruandus oꝛ do iudiciarius circa hoc dic:aut inquiritur ȝ de maleficio ſpāliter ꝛ tunc ſeruandus eſt oꝛdo iudiciarius i citationibus reſponſioni bus confeſſionibus recep.teſtium in omnib⁹ alijs,ſi aut̄ generali ter nō vt plene notaui.ā.de lit.ȝteſt.aut.offeraturꝑ.item in cā in quiſitionis,ꝛ de teſti,l.iurisiurandi.ꝑ.qd ſi iuder inquirit.ꝛ not.ꝑ gandinū.d.ti.ver.ſup inquiſitione ꝛ de modo ꝓcedendi tam ſup inquiſitione generali q̄ ſpeciali.vide plene ꝑ Spe.d.§.qñ aūt.ꝛ.§. ſeq.ver.iij.ꝛ.iiij. Modos excipiendi ꝛ repellē.inquiſitionē tam ex perſona iudicis inquirentis q̄ ex alijs cauſis,vide in Spe.eo.tit. §.j.ꝑ totū ꝛ in vltimo habeē in quib⁹ differat inquiſitio ab alijs
5 iudicijs.†Quo loco ſit facienda inquiſitio dic q̄ in loco maleficij ibi em̄ veritas melius poſſ haberi ꝛ ideo iudi.cōiter accedunt ad lo cū perſonalr ad q̄s vide q̄s no.ꝑ gandinū.d.tit.q̄o de maleficijs cognoſcik ꝑ inquiſitionē.in ꝓin.ꝛ in Spec.d.ti.§.nūc tractemus quaſr.ꝑ.j.ꝛ.d.hoc dictum capim qualiter ꝛ qñ.ꝛ de q̄mbus.l.de minoꝛe.An is ȝ quē inquiritur poſſit ſe defendere ꝑ ꝓcur.dixi.ā. eo.l.reos.ver.item queritur ſi in crimine ꝓcedak per inquiſitionē.
6 An dānatus de publico crimine ꝑ viā inquiſitionis efficiatur in famis plene dixi.ā.ſi tutoꝛ non geſſerit.l.j.†Eſt etiaz notandū q̄s multū refert vtrū iuder ꝓcedat ex ſuo mero officio ad inquiſitionē an vero aliquo impetrante ipſam inquiſitiones fieri debere talis eū impetrans a ſuperioꝛe inquiſitiones ſuccedit quo ad multa lo co accuſatoris de quo vide q̄s no.in ſpec.d.ti.§.nūc tractemus.ꝑ. ij.ꝛ.iij.ꝛ pluribus ſequētib⁹.ꝛ per gandinū.d.ti.verſi.preterea.eſt alia cā ꝛ ad iſtam materiā inquiſitiōis eſt multū notāda.l.ſicut.ſ. de falſis.ꝛ ſi q̄rak a iudice vtrū ꝓcedat ex mero offō an aliq̄ ꝓmo uente vel ꝓcurante inquiſitionē teneē hoc exprimere q̄ ſicut dixi diuerſimode ꝓcedik dictis cauſibus ꝛ ſi nollet exprimere appella ri pōt.vt in ſpec.d.§.nunc tractemus.ꝑ.qd ſi inquiſitoꝛ od locūve niens.†Eſt etiā notanduz q̄ iuder non dz recipere chartulas ſeu
7 ſchedulas q̄ ſibi claz offeruntꝛ nec ſup eis ad inquiſitionē ꝓcedere ,q.j.ſacerdotib⁹.talia eñ elogia ab irenarchis nōnunq̄ mala ſi de cōſcribunt.ff.de cuſt.reo.l.diuus.ſo.qualiter autēiuder ſe habe re debeat ſup talib⁹ codicillis vide in ſpec.d.ti.§.qñ aūt ſit ad inq ſitionē ꝓcedēdū ver.item dz a laicis querere vbi nec debet paſſim recipere. Nō etiā pretereūdi eſt q̄s aliā ſingularia ſeruankꝛ teſti. recipien.qñ ꝓceditur ꝑ viā inquiſitionis. Primo q̄ aliter iurant q̄ als.vt no.ꝑ Boſ.d.ti.de accuſationib⁹.ꝑ.forma iuramenti te ſtium. Item recipiunk cōtra abſentē cōtumaciter lite nō conteſt.vt extra vt lite non conteſt.c.qm̄ frequenter.§.nunc tractem⁹.Boſ. nota.dixit in fine. Item publica.etiam teſti,aliꝰ recipiuntur de no uo.ij.q.j.notum.ꝛ ibi per Archi.alias incipit nomē.ꝛ.v.q.c.hz ꝓ ꝓtium.ꝛ extra de teſti.c.cū clamoꝛ.ꝛ ibi per Inn.q̄s eſt verſi cū ex offō ſuo mero ꝓcedit.ſecus ſi aliquo ꝓmouente vel coadiuuāte q̄ tūc eſt timoꝛ ſubornationis ꝛ ita no.ꝑ Boſ.d.ti.de accuſ.ꝑ.item ꝛ aliam dr̄iam vocabuli ꝛ in Spec.d.§.nunc tractemus.ꝑ.ſed nun quid publicaris atteſtationibus ꝛ ꝑ gandinū.d.tit.q̄o de male fic.cognoſcik per inquiſitionē. ver. item eſt in hac alia dr̄ia q̄s eſt notabile. Item ad defenſ.eius cōtra quem inquirik admittunk fa miliares ꝛ domeſtici.rij.q.ij.c.manifeſte.ꝛ no.ꝑ Boſ.d.tit.de in q ſitione.§.j.ꝑ.ſed nūquid reus volens innocētiā ſuā ꝑbare ꝛ ad b̄ facit q̄s dixi ā.de repudijs.l.cōſenſu.§.pe.in gandino.d.titu.ꝑ.ſi. ſed pone q̄ iuder.Et de forma ꝛ modo ſeruandi de iſtis teſtib⁹ ꝛ mylta vtilia circa eos vide plene in Spec.d.titu.de inquiſi.§.nūc tractemus.verſi.quod facto ꝛ multis alijs ver.ꝛ.§.j.ꝑ.item pōt q̄ poni contra teſtes ꝛ pluribus ver.ſequēti.Quid ſi repellatur ꝓ motoꝛ vel aduitoꝛ iquiſitionis nunqd alius admittetur vel ſaltē
8 iuder ex officio ſuo ꝓceder videt Spec.d.§.j.ver.qd ſi imperatoꝛ. ꝛ per Boſ.ꝑ.item quid ſi repellatur.ꝛ.j.ſtatim dicam.ꝑ.ex predi ctis etiam.†Eſt etiā notandum q̄ iuder teneē completa inq ſitiōe facere copiā reo de oibus ꝓductis ꝛ dare ſibi terminum defen. ēt nou petenti ſm quoſdam de quo plene dixi.ā.de epiſ.ꝛ cleri.l.oēs qui vbiq;.§.in hac.ꝛ plene in gandino de defenſionibus a reo fa ciendis.Completa autem inquiſitione ꝛ reo conuicto qualiter de
9 beat ad condemnationē ꝓcedi vide Boffre.dicto titulo.§.ſi is contra quez inquiritur cōuincatur.ꝛ eo.titu.inquiſi.cuz ibi nota tis.ꝛ in Speculo dicto titu.§.nunc videndum reſtat. Sciendū eſt quod in inquiſitione que fit in crimine hereſis multa ſunt ſpe cialia vt extra de hereticis.c.vt inquiſitionis.li.vj.ꝛ inter alia q̄s nomina teſtium ex cauſa ſubtici poſſunt,vt eodem titu.c.ſtatuta. eodem lib.de quo vide quod plene dixi.ā.de hereticis ſuper rubri ca ꝛ in crimine ſuraruū.vt no.per Inno.de iureſuran.c.ad noſtrā. j.Eſt etiam alia inquiſitio que non ſit ratione criminis.ſed ſuper conditione perſone puta q̄ñ electus confirmatur vel aliquis ordi natur vel ad aliquod officiū eligitur,de quo vide in ſpeculo dicto §.nunc tractemus.verſi.penul.i fi.Nūc aliquas alias queſtiones formemus in materia inquiſitionis. Et primo ſi iuder in caſibus a iure conceſſis cepit inquirere formata inquiſitione apparet legi timus accuſatoꝛ vtrū ceſſare debeat iudicis inquiſitio. Dy.tenet q̄s ſic q̄ via ordinaria ſz accuſationis excludit extraoꝛdinarias inquiſitionis.de minoꝛi.l.in cauſe.cum ſi.ꝛ notatur per eus plene ff.de oper.no.nuncia.l.in prouinciali,ſicut excludit ab initio itaꝛ poſtfacto.vt.ff.de libe.agno.l.iij.§.q; plautianū.vt i poſt.leg.l.ſi pecunie.de fideī.l.noſtram.ibi q̄eadmodū ꝛc.ꝛ de adul.l.ſi ma ritus.§.ſi autem.ꝛ de hoc no.per eum.extra de reg.iur.c.factū a iudice.lib.vj. Alij vt Bui.de ſuza.ꝛ ſequaces tenēt oppoſitu.ꝛ dicunt q̄s hoc caſu officium iudicis non eſt extraoꝛdinarium ſz oꝛdinarium cū ſit ſibi a iure cōceſſum,ꝑ hoc.d.c.j.extra de officio iudic.ordina,ꝛ dato quod eſſet extraoꝛdinariū adhuc dicunt eſſ oꝛdinario concurrere cū ſit cauſa coadiuuanda, vt.ff.de reiven. l.j.§.per hāc.ꝛ de publicanis.l.j.§.vnde queriſ.preterea ſicut iu dex bene accuſatoꝛ deeſt nihilominus ꝓcedit ſic ꝛ vbi primo iq rit vt deſiſter licet ſuperueniat accuſatoꝛ,vt.j.de abolī.l.ij.q̄ ad hoc bene facit. Item q̄ iura tenduntꝛ vt maleficia puniant.ff.ad leg.aquil.l.ſi tranſlinerat⁹.ꝛ ideo de pluribus eligī idoneioꝛ.vt.ff. de accu.l.ſi plures.ſz iuder cū ſit publica ꝑſona ꝑſumīt idoneioꝛ ꝛ preſumptio eſt ꝓ eo q̄s ipſe melⁱ⁹ inueniet ꝑ itatē ꝛ nō ſit ſic in corruptibilis ſicut accuſatoꝛ ergo eius offiñ non ceſſabit ꝛ q̄ ꝑ iudice preſumak eſt expreſſum.ff.de officio preſecti ꝑto.l.j.item eo ipſo q̄ accuſatoꝛ vel accuſat⁹ impugnant q̄s per offiñ nō ꝓceda tur ſuſpecti ſunt de colluſione.ꝛ ideo repellendi vt.ff.vt nemo pri ua.per totū.ꝛ in hanc opi.videt Ey.inclinare ꝛ etiam aliter obti nui de facto licet multi ꝛ magni inhereant opi. Dyn.ex ꝓdictis pōt etiā ſolui ſi deceāt accuſatoꝛ pendēte accuſatiōe tū iuder poſſit ex officio procedere vel ſi accuſatoꝛ ꝛ iuder ſimul ꝛ cōcurrant ambo admittātur vel quis eoꝝ ꝓferatur.ad hoc not.per gā dinum.d.titu.quomodo de male.cognoſcak per inquiſitiones.ꝑ. penul.in fi.Item quero ſi quis denunciat iudici aliq̄s maleficia et iuder ſup eius denunciatione inquiſiuit nunqd poſtea audiak vo lens accuſare de hoc die vt in Spec.d.titu.de inquiſi.§.nunc vidē dū reſtat.ver.vlti.querit. Item quero ſi inquiſitū eſt cōtra aliquē de aliquo maleficio ꝛ q̄ non eſt repertus culpabilis abſolut⁹ eſt venit is cuius intereſt ꝛ vult accuſare nunqd poterit. Bui.de ſu za.in.l.ſi quis in hoc genus.ā.de epiſc.ꝛ cler.dicit quod ſic ſi neſci unt q̄ñ iuder ꝓcedebat ex officio ꝛ allegat.ff.de adult.l.ij.§.ſi.ꝛ.l.ſi maritus.§.vlti.que ad hoc bene faciunt ꝛ no.in gl.l ſi quis homi cidium.ꝛ ibi dixi.in contrariū facit q̄ de admiſſo eiuſdem homis ſepius queri non debet.ff.nau.cau.fꝛa.l.licet.§.ſi.ꝛ videtur expreſ ſum de accu.l.ſi cui.§.iſdē.de iureſuran.l.eum qui.§.in popularis bus.ꝛ extra de accu.c.de his.ꝛ de hoc vide q̄s plene no.per Inno. extra de electione.c.dilecti.ꝛ de purga.cano.c.penul.ꝛ hanc tenet Barto.huic.in queſtionibus ſuis.clvj.que incipit aliquis fuit de crimine infamatus ꝛ in gandino qui accuſari poſſunt.verſicu.ſz pone queſtionez que ſepe cōtingit. Si accuſatoꝛ tranſegit an poſ ſit iuder ex officio procedere,dic vt dixi.ā.de tranſact.l.tranſigere.verſi.ex his oritur queſtio.nunc declarem⁹ qualiter de maleſi cijs cognoſcatur per denunciatio.de hoc habetur per Boſred.ꝛ Hoſtien.in ſumma.de accuſa in parte rubrice.ā.de denuncia.per Archi.rvij.q.v.c.hoc videtur per gandinum quomodo de male ficijs cognoſcitur ꝑ denūciationē ꝛ plene in Specu. de denuncia tione ꝛ inquiſitione.§.nunc tractemus.ꝛ circa finem.ver.ceteruz membrū illud ꝛ ꝑ Inno.ꝛ alios dicta de iudi.c. nouit.de accuſ.c. ſuper his.ꝛ.c.cuz dilectus.cum ibi notatis.ꝛ.ij.q.j.ſi peccauerit.ꝛ de teſti.cū omni negotio. Et ex predictis ſatis pōt haberi notitia predictoruz maxime ſecundū canoniſtas qui plus habent de iſta ma ria. In foro autem ciuili quid ſeruetur de iſtis videamus. †Primo dicendo quid eſt denunciare,nam eſt crimen iudici ꝓde re vt hac.l.ꝛ.ff.ad turpil.l.ab accuſatione.§.nunciatores.Quod iure ciuili poteſt fieri ita quod habeat effectum ꝛ qs iuder ad talē denunciationē habeat acquirere ſolum per officialem ad hoc de putatum.vt.ff.de cuſto.reoꝝ.l.diuus.ꝛ de offi.ꝓfec.vi.bis.l.j.§. ꝛ ſane.ſ.de decurio.l.j.lib.xij.ꝛ hac.l.alij autez habent accuſare ſi volunt,vt.ſ.e.l.fin.de conſuetudine tamen ꝛ ſtatutis ciuitatū ali ter ſeruatur q̄ etiam quilibet vadit ꝛ nunciat poteſtati iuſturiā ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

maleficiū in eius psona cōmissum ꝛ iudices de facili ad inquisitionē ꝓcedūt ꝛ idem etiā nūcietur eis maleficiū ꝑ quēcūq; etiaꝫ cuius nō interfit, vt. ff. de epi. ꝛ clerici. l. si qs in hoc genus. ff. l. nulli. i fi. ℣ illis puto ſpeciale vnde regulariter ſecus nō dico qđ ſit malū vt maleficia puniantur ſi ad dictū talium ſe informaret an verū dicerēt ꝛ habita informatione procederet ꝛ nō eſſet minus facilis ad inquirēdū. ſicut nō eſt ſchedulis q̄ ſepe eis dātur occulte et malicioſe. vt dixi. ff. in materia inquiſi. verſi. eſt etiā notādū qđ iudex. ſit antē iſta denūciatio ſine ſcriptione vt hac. l. incidit tamen in turpi. ſi dolo facit. vt dicto. ff. nūciatores. ꝛ. d. l. diuus. de cuſto. reo. qđ facit cōtra cōſules villarū q̄ ex forma ſtatuti tenētur denūciare maleficia i eoꝝ territorio cōmiſſa. qđ ſi ipſa maleficia denūciata nō probentur eſſe vera qđ puniant. ff. de hoc not. per Ber. extra de calū. c. ℣. ꝛ ibi ꝑ Jnn. ℣. q. iiij. c. ℣. In ⁊trariū tñ facit. ff. de monopolijs. l. j. ver. cū vbi. de hoc dixi ſup rubrica. ff. de his q. vt indi. l. tutorē. cū enim iſti ex neceſſitate officij hoc faciūt ceſſat ꝓſumptio calūnie. vt. ff. titu. pri. l. ℣. cū ſi. ꝛ hoc puto verius ꝛ ita de facto ſeruat. ꝛ ꝑ hoc etiā facit ꝓcalle. l. nulli. ꝛ. l. ſi quis i hoc genus. ff. de epi. ꝛ cle. Si autē eſſent priuati nūciatores ad quoꝝ inſtantiā iudex ꝓcederet vel ſuperior inquiſitionē cōmitteret tales habent neceſſario aſſiſtere ꝛ quo ad multa ſuccedūt loco accuſatoꝝ. vt dixi. ff. hac eadē. l. in tractatu de inquiſitiōe. ℣. eſt etiam notādū qđ multū refert. et
10 ꝑ hoc. ff. ad turpil. l. i. ff. incidit. † Cōſueuit queri ſi ſtatuto caueat qđ accuſatores habeāt tertiā patē penarū in quibus condēnant accuſati ꝑ eos nunqđ hoc locū habeat in denunciatorib⁹. ꝛ videt qđ nō qz magna dſia ē iter accuſationē ꝛ denūciationē. vt. d. ℣. nūciatores. ꝛ. c. ti. l. j. ℣. icidit. vbi de ꝟ dixi. de inof. teſta. l. paꝑ. ℣. denūciaſſe. ꝛ videt expreſſuꝫ qđ libertus nō pōt accuſare patronū pōt tñ denūcia. ſupra ſi tutor nō geſſerit. l. j. ꝛ hoc de iureiuran. c. quēadmodū. in fi. de accu. c. ſuper his. cū ſi. In ⁊trariū eſt qz i effectu tñ operatur denūciatio ex quo maleficiū eſt punitū quātū accuſatio ꝛ iſta videt fuiſſe menſ coudentiū ſtatuta ꝛ verba cū ſunt intelligēda. ff. de quiſqz iuris. l. j. in fin. ꝛ qđ idē ſit denunciare qđ accuſare vel. j. de ſepulchꝛo viola. l. qui ſepulchꝛa. in fi. de iure fiſ. l. deferre. ꝛ j. de relato ꝑ totū. ꝛ hācvidi obtineri. ꝛ ꝑ hoc. j. e. l. ſi quis iniuriā. ff. de iure patro. l. eñ. ℣. qui nomē detulit. ꝛ in cōnib⁹ ſtatuto. lxxv. q. ꝛ i alphabeto. ℣. accuſatio. Sunt etiā alij coadiutores officij ꝛ inſtitoꝛes qui differunt a denūciatoribus quibus coadiutorib⁹ notāt extra de ꝓba. c. qñ contra falſam. ꝛ per Archi. de elec. c. indēnitatib⁹. lib. vj. ꝛ allegāt ad hoc. ff. de admini. tuto. l. ad iſtrueñ. ꝛ tetigi. ff. de iudic. l. ꝓperandū. ℣. finaūt alteruꝛa. in fi. ver. ſed pone qđ iudex ingſiuit oppoſitare in loco accuſatoꝛ habenē vt nota ui. ff. quomodo ꝛ qñ iudex. l. tres denunciationes ℣. qđ excludi de
11 beret. † Effectus aūt denūciationis eſt qz cū denunciantur crimina notoria iudex poteſt ꝛ dz ad inquiſitionē ꝓcedere. vt hac. l. ꝛ. d. ℣. nūciatores. ꝛ. d. l. diuus. cum ſi. an autē ex tali denūciatione ſine aliqua ꝓbatiōe quis poſſit ꝙdemnari ꝛ ita denūcianti ex toto credatur facit qđ dixi. ff. hac. l. circa ꝑncꝛ. in hoc puto breuiter ſic dicendū. aut denunciatoꝛes ſunt priuati. aut officiales ꝑn. ſ Primo caſu nō credatur eis niſi quo ad aliquā ꝓſumptionem ſicut nec accuſatoꝛibus. vt. j. e. l. ſi. Secundo caſu aut ſunt officiales deputati ſoluꝫ ad denunciādū. vt dixi. ff. de conſul. villarū. ꝛ tunc nō credatur eis nec ad eoꝝ denunciationeꝫ. aliquis dānatur ſine aliꝭ ꝓbatiōe quis poſſit ꝙdemnari ꝛ ita denūcianti ex toto credatur facit qđ dixi. ff. hac. l. circa ꝑncꝛ. in hoc puto breuiter ſic dicendū. aut denunciatoꝛes ſunt priuati. aut officiales ꝑn. ſ Primo caſu nō credatur eis niſi quo ad aliquā ꝓſumptionem ſicut nec accuſatoꝛibus. vt. j. e. l. ſi. Secundo caſu aut ſunt officiales deputati ſoluꝫ ad denunciādū. vt dixi. ff. de conſul. villarū. ꝛ tunc nō credatur eis nec ad eoꝝ denunciationeꝫ. aliquis dānatur ſine aliꝭ ꝓba. ꝛ ita poſſunt intelligi oīa iura. ff. octa in publici alle. qđ officiali nō credaē facit tñ qualemqualem ꝓſumptionē vt dixi mo vſ Jnno. tenere per qđ aliqñ. ꝑ vno teſte habeaē denūciatioꝛ. vt extra de teſti. d. c. in oi negotio. ꝛ de ſimo. c. ⁊ heli. Aut iſti officiales deputati ſunt non ſolum ad denuncian. ſed etiā ad inquirendū ꝛ cognoſcendū de maleficio ſicut dixi. ff. de officijs deputatis ne qs vadat de nocte cum iudeꝛ vel miles vadit ingrendo arma vel victualia denunciant ſuperioꝛi tunc ex tali denuncia. poſſit ꝓcedi ad condemnandū niſi cōtra denunciantē ficeꝛt vel ꝓbaꝛetur iuſta defenſio. vt dixi. ff. hac. l. circa ꝑn. ꝛ de hoc etiā dixi. ff. de arbitris. l. ne in arbitris. ver. reſtat videre. ꝛ huius ratio eſt qz de crimine nō cōſtat iudici vt iudici ꝛ hoc puto eſſe verū qñ iudeꝛ vel officialis eſſet deputatus ſpecialiter ad illud offiū ꝛ cognitio ꝛ deputatio ſpectaret ad eum vt qz eſſet iudeꝛ deputatus ſup offō victualium vel miles ſuper inquiſ. armis. Si aūt non eſſet ad hoc deputatus ⁊ eſſet de familia ptātis q illud inueniret vel denūciaret tunc forte ſecus de ſtricto iure ⁊ de conſuetudine ſecus ſeruetur de hoc ꝑ gandinum d. ti. qñ de maleficijs cognoſcit ꝑ denūciationē. ℣. ſed quero. et ℣. ſeq. an q repellitur ad accuſan. poſſit denunciare dixi. ff. tit. pri. ſuper rubrica de crimine etiā cognoſcitur ꝑ exceptionē de quo vide qđ plene notaē in ſpeculo de crimi. in modū excep. ꝓpoſitis. ꝛ ꝑ Rof. in libello iuris canonici. e. ti. ꝛ ꝑ gan. qñ o male. cognoſcit ꝑ exceptiomem ꝛ de hoc etiā tetigi de eēdo. l. ij. apud qnē. circa fi. ver. quid ergo ꝑ veritate tenebimus. Et qz Jer iſta ꝓprie de crimi. notoriꝭ loquit nunc de ipſis declaremus ꝛ de iſto notorio ſatis habetur in Spe. de notoriꝭ criminib⁹ in gandino quomodo de male. cog. qñ crimē eſt notoriū late no. pēr Jnnocē. extra de coha-

bitatione clericoꝝ ꝛ mulie. c. tua. de elect. bone memorie magunti-
nē. ꝛ ibidem per cōpoſt. ꝑ Ber. e. ti. de cohabi. cleri. c. noſtra. ꝛ per
Boſ. Hoſt. in ſumma eiuſdē titu. ij. q. j. de manifeſta. in gloſ. ꝛ per
Arch. c. i manifeſtis. c. deus oipotēs. ꝛ. c. ſcelus. ꝛ. c. manifeſta. ꝛ ꝑ
eundē Archi. xj. q. iij. c. coꝝ qui accuſank. ꝛ ad ℣ extra de accuſa.
c. euidentia. ꝛ ꝑ Babuelem de oſeletis in ſuo tractatu de fama ad
tractatum notoriꝭ. Ex quibus remiſſionib⁹ ſatis pōt habere ma
12 teria notoriꝭ aliqua tñ ſingularia tangām⁹. † Primo qualiter in
notoriꝭ ꝓcedatur no. ꝑ Ber. extra de iureiuran. c. ad noſtram. de
diuoꝛtijs. c. j. vbi in notoriꝭ ſit opus citatione videt qđ ſic. xij. q. ij.
indigne. ꝛ. c. deus oipotens. ꝛ no. ꝑ Jnno. d. c. ad noſtrā. ꝛ. xxiij. q.
vlti. c. de illius. in gl. de hoc ſunt magna qđ tpe pape Jo. xxij. q vo
lebat ꝓcedere contra antipapā ꝛ dñm Ludouicū de bauaria cu
ius authoꝛitate creat⁹ fuerat ipſe antipapa ꝛ ⁊tra certos fratres
minores fugitiuos arreſtatos in curia mādato ipſius pape Joan.
13 Et circa hoc ſic ſcripſit dñs Oldr. † Et ꝓio circa fugitiuos quod
habeaē ꝙ cōfeſſis ſiue cōuictis qz fuerūt arreſtati per papā ꝛ are
ſtum legis ꝛ principis equiparaē in auc. de conſul. ℣. ſi. ſed ſic eſt
in areſto legis. vt. ff. de aſſeſſo. l. conſiliarios. vbi de hoc plene dixi
ꝛ vt omnes tam ciuiles ℰ mili. l. j. de omni agro deſerto. l. locoꝝ
de ꝓſumptio. nullus. iij. q. ix. c. de terminis. ꝛ. xj. q. j. xꝓtenus. nam
frangendo areſtum videtur frangere carcerem ꝛ ꝑ cōſequēs habē
tur ꝑ cōſeſ. de effracto. l. j. de cuſto. reoꝝ. um. l. militū. ℣. eis. de penis.
l. aut damnſi. ℣. ſi qs. cōmunis tñ opi. doctoꝝ eſt qđ inducat ſolaꝫ
ꝓeſumptionem fuga. vt. d. l. cōſiliarios. ꝛ ibi eſt ſpeciale in officia
libus. An aūt citandi eſſent videt qđ nō qz citatio fit ad ꝓbandā
contumaciam hic aūt ⁊ſtat de veriſſima cōtumacia cū in incertis
locus ſi coniecturis. de verb. obli. l. cōtinuus. ad hoc. ff. qđo ⁊ cū
iudeꝛ. l. ceſſante. ſ my vnum intellectum glo. ꝛ expreſſe not. ꝛ. eo. ti. l.
tres denuncia. ꝛ per Jnno. extra de accu. c. ad petitionez. vbi tenet
qđ vere cōtumax ad nullum actuꝫ citandus eſt etiā ad ſuiam au
diendam. ꝛ ad hoc de dolo ꝛ cōtumacia. eñ qui. hb. vj. ꝛ ibi de hoc
per Archi. Quātū aūt ad antipapā ꝛ dictū dñm Ludouicū ꝛ fm
eū iſta nō egent magna exaggeratione ſed magnā vindicta. lxxiij.
14 diſt. vbi ꝛ ille antipapa nō ſolū pena canonica ſed ꝛ ciuili puniē
dus eſt ꝛ bet eñ anathematizari ꝛ humano auxilio ab apoſtolica
ſedere repelli. lxx. diſt. ſi qs pecunia. ꝛ ibi in gl. ipſe eñ ſanctiſſimā
ſede petri viuente vero papa auſus eſt maculare indigne ſeden
do in ea. xl. di. multi. ꝛ ideo tanq̄ excōicat⁹ ꝛ precisus a cōmunio
ne eccleſie repellendus eſt ꝛ cum bathan ꝛ abyron ſuaꝫ eſſe poꝛtio
nem. extra. de elec. c. licet. de conceſſione ꝓbende. c. j. ꝛ eſt tanq̄ in
famis ꝛ adulter ab honoꝛe repellēdus. iij. qō. ij. audiuimus. vij. q.
j. ſicut. fur eñ eſt ꝛ latro qz nō intrauit ꝑ hoſtium. vij. q. j. nō fures.
xxiij. q. iij. tres perſonas. ꝛ nō apſs. ſed apoſtata nuncupandus.
d. c. ſi quis pecunia. ꝛ. c. j. ꝛ. c. ſchiſma. qz vnitaē eccleſie dijudere ni
titur. xxiij. q. j. ſchiſma. ꝛ. c. aduocauit. falſarius etiaꝫ eſt qz falſuꝫ
nomen ſibi aſſumpſit ꝛ falſis inſignijs vſus eſt. ff. de falſis. l. falſi. ꝛ
l. eos. ℣. ſi. ꝛ tanq̄ antichriſtus inuaſoꝛ ꝑſecutoꝛ xꝓiaintatis re
pelleñ. xxiij. di. in noie dñi ex quo capitulo poteſt formari ꝓceſſus
contra eum ꝛ eius anticardinales qui eadem pena veniunt puniē
di. vt. d. c. in nomine dñi. vt qui ei miniſtrant ſequantur euꝫ de he
reticis. c. ex communicamus. ℣. credētes. ꝛ. c. ſicut. ꝛ. c. ſi. cuꝫ ſi. ꝛ de
ſchiſmaticis. c. j. lib. vj. ꝛ Boſt. in ſumma. e. ℣. que pena. omnes eñ
pene ꝛ culpe obnoxij ſunt qui ſchiſmaticis cōtra ꝓpoſitos ſacer
dotes religioſa ſe temeritate miſcuerunt. xxiij. q. iij. didicim⁹. An
autem ſint citandi videtur qđ non hoc eñ videt velle dictū capi
tulum in nomine dñi. qđ nec aliqua audientia eis aliqualiter ꝓ
beatur. ꝛ qz iſtud eſt notoriuꝫ actu ꝑmanentis ꝛ licet variēt docto
res an ſint citandi. d. c. ad noſtrā. ꝛ de iureiu. de purga. cano. c. pe.
ꝛ de tranſlatione quanto. Jnno. tñ dicit hoc eſſe verū niſi ſcandā
lum vel periculū ſit i moꝛa ꝛ ita intelligit. extra de elec. c. bone me
morie magun. vbi de hoc per eum ꝛ compoſt. ꝛ hoc ipſe notat. de
cleri. coniuga. c. cum in tua. ꝛ licet varient doctoꝛes an in notorio
ſit citādus quo ad cauſe examinationem tamē quo ad ſententiaꝫ
nullus dubitat vt no. de teſti. cogen. c. ſuper eo. ꝛ religioſi grauius
puniantur. extra de hereti. c. accuſatur. in fi. lib. vj. qz etiam in pdi
15 ctis deliquit populus romanus ꝛ clerus. querebatur ſan vniuerſi
tas vel collegiū poſſint accuſari vel puniri criminaliter. Jnno. et
Boſti. videntur tenere qđ non ſed ſingulares perſone que in hoc
deliquerunt. alſ ſequeretur abſurditas quod non culpabiles pu
nirentur puta abſentes ꝛ mulieres ꝛ alij qui non cōſenſerunt delī
cto ꝛ ſanctius eſt innocentē abſoluere ꝛc. vt. ff. de penis. l. abſentē.
ꝛ qz vniuerſitas ꝛ collegiuꝫ noīa ſunt iuris ꝛ nō hñt animā exōi
cari nō poſſunt. extra ℣ ſen. excom. c. romani. ℣. vniuerſitate. lib.
vj. ꝛ hoc videt tenere Joan. ij. q. ij. eꝑs q mancipiū. ꝛ extra ℣ ſimo
nia. inueniens. ꝛ. c. dilectus. ſcōo. ꝛ ibi plene per Jnno. ꝛ Jo. and.
Ber. tamē tenet cōtra. d. c. eꝑs q. Ja. de are. diſtinguit inter deli
ctum negligentie vt tunc poſſit. vt. l. iubemus nullam nauē. ſupra
de ſcroſanc. eccle. ꝛ delictum operationis vt nō poſſit vt. not. per
eum ſup ⁊ayndevi. l. ſi quis in tantum. verſi. item queritur quid co

lono. ꝛ. ℣.

lono. ꝛ. ℣. tl. pri. l. ij. ver. ℣ro etiā de vniuerſitate. Cōiter teneē qđ
poſſint accuſari ꝛ puniri qz delinquere ꝑ nā metū inferunt. ff.
qđ me. cau. l. metū. ℣. aīaduertendū ꝛ dolū. vt. ff. de dolo. l. ſed ꝛ ſi
ex dolo. ꝛ ibi ꝑ Bal. matarel. ꝛ conſentit de lib. vniuer. l. j. ꝛ poſſi
det ꝛ vſucapit. ff. de acq. poſ. l. j. in fi. ꝛ. l. ſeq. hoc etiā ſatis ꝓba
tur. j. de re mil. l. tā collatoꝛes. circa mediū. li. xj. vbi in ciuili ꝛ cri
minali dicit defendi per ſyndicuꝫ ꝛ patitur aratrū. vt. ff. qđ. mo.
vſuſfru. amit. l. ſi vſufru. itē punitur penis ſpecialibus ſuſpēſio
nis ꝛ interdicti de ſen. excō. c. ſi ſuia. li. vj. imo aliqui voluerūt te
nere qđ ſi excōicenē teneat ſnia. vt no. Jo. an. d. c. romana. ꝛ facit
ex de pe. c. felicis. li. vj. xxv. q. ij. ita nos. ꝛ de ele. c. vbi periculū. ℣.
ciuitas. licet eñ nō habeāt verā ꝑſonā nec animaꝫ vt dictū eſt ſi
ue nomē iuris ita q̄ vere nō poſſit deliquere nec vere ſint capa
ces pene habēt tñ fictiōe iuris. ꝛ ideo ꝛ q̄ mācipiū curia ꝛ ſocie
tas vicē perſōe ſuſtinēt de fideiuſ. l. mortuo. ꝛ eadē fictiōe delin
quere poſſūt ꝛ puniri ea tñ pena que poſſit cadere i eos. ꝛ ideo di
cit Jnn. qđ ꝑuā ꝓuilegijs ꝛ ſic capite minuit ꝛ ſicut vera ꝑſo
na ꝑ mortē naturalē deſinit eſſe q̄ erat ſic iſta ꝑſona ficta ꝑ mor
tē ciuilē queeſt vt priuetur priuilegijs vniuerſitatis deſinit am
modo eſſe vniuerſitas ꝛ qđ priuilegia poſſint reuocari vſ cū in
cipiūt eſſe iniqua ꝛ dānoſa. ff. ꝛ vul. ꝛ pu. ſub. l. ex facto ex de dec.
c. ſuggeſtū. ꝛ nō pōt eſſe magis iniquū q̄ ſi reuertaē in cōtume
liā cōcedentis. ſic eñ eſt in ꝓpoſito. ꝑ gra eñ cōtumelia reddunt
ſicut mus impe. ꝛc. extra de iud. c. ꝛ ſi iudeos. ꝛ ſic ſe indignos ſe
16 cerūt eoꝝ priuilegijs extra de immu. ec. c. ſi. Ol. † Ad principale
ꝓpoſitū redeñdo q̄ro qđ crimē appelleē notoriū. dic q̄ illud qđ
nō pōt aliqua tergiuerſatione celariꝫ qđ ſit coīa populo vel ſz
alios qđ ſit coīa. ꝛ. hoibus cū. ꝛ. hoies faciūt turbā. vt. ff. de ℣. ſi.
l. neratius. Alij aliter vt no. ꝑ gandinū. d. ti. ver. ſup hoc articu
lo vbi ⁊ qđ arbitrio iud. cōmittaē que opi. ſatis ꝑz cū nō repe
riatur ius bñ terminatū poſſet etiā dici notoriū qñ aliqs foꝛet i
crimine deꝑhēſus de quo dicvt dixi. ff. de defen. ciui. l. defenſores
ſup ℣ bo depreheſos. Itē ſi reus cōfeſſus in iudicio vel lata ſup
hoc ſnia vt extra de ap. cū ſpeciali. ℣. poꝛro. ꝛ ibi in glo. ꝛ de hoc
no. ſatis ꝑ Boſt. in ſum. de coha. cle. ꝛ mu. ℣. qđ ſit notoriū. ℣. illud
quoqz manifeſtū. ꝛ de mani. euidē. noto. ꝛ eoꝝ ꝓbatiōe vide per
Arch. xj. q. iij. d. c. eoꝝ q accuſantur qđ manifeſtū nō indiget ꝓo
batione facit. ff. de in integ. reſti. l. j. ꝛ extra de filijs preſb. c. qñ. ꝛ
ibi in glo. Cōis opi. doctoꝝ eſt q̄ ſi crimē eſt adeo manifeſtū q̄
poſſit dici notoriū nō indiget ꝓbatione niſi vt ꝓdictū eſt. ℣. qđ
ꝓbeē notoriū ſi aūt ſolū eſt manifeſtū ſz nō adeo q̄ ſit notoꝛi
ū tunc ꝑhēē. ꝛ ita intelligaē ꝓdicta iura ad cautelā tñ ēt ſup
notorio poſſt recipi teſtes ſup ꝑncipali. vt. d. c. bone memorie ma
guntiñ. ℣. j. extra de elec. ꝛ ibi de hoc in gl. ꝛ ꝑ Jnn. ꝛ Cōpo. ꝛ qđ
manifeſtum qñqz ſumatur ꝑ notorio ꝛ ecōtra no. ꝑ gartiam. et
Byl. durā. extra de elec. c. ſi forte. li. vj. plus tñ eſt aliqđ eſſe noto
rium q̄ manifeſtum vt probatur ex predictis iuri. ij. q. j. c. j. et in
18 auc. de reſti. ꝛ ea q̄ parit. ℣. vl. Ly. tñ hic ſm ꝑe. ⁊z qđ notoꝛium
ꝑbare ſufficit quo ad hoc vt inducat ſemiplenā. pb. quo ad hoc
vt ad inquiſitionē criminis ſcōo poſſit ꝓcedi ſz quo ad cōdēna
tionē nō ſufficit. imo de crimine dz plene cōſtare ſicut dz cuz ꝑ
batur de aliquo preambulo puta de poſſeſſorio in petitorio nō
ſufficit. imo op⁹ de ꝓpietate plene ꝑbari. vt. ff. de ꝓba. l. circa. et
dictū fuit in. d. l. nō ignoraē. ſ. tit. pri. ſic ꝛ in ꝓpoſito. Sed tñ
hec opini o nō ſeruaē nec ꝓbaē ꝑ doctoꝛes. imo dicunt qđ in
notorio pōt ꝓcedi ad cōdēnationē ex ſola ꝓbatione notoriꝭ vt ꝑ
dixi. alias eñ notoriū parū vel nihil differret a nō notorio i quo
pōt ad inquiſitionē ꝓcedi. idē etiā dt ipſe Ly. ſi delictū ſit ꝓto
batū ꝑ famā qz nō pōt eē hoc ad condēnationē ꝓcedi ſz ſoluꝫ
inducit ſemiplenā ꝓbationē ꝛ in hoc puto eum bñ dicere. vt. j.
ſubiūcia. Ultimo quo ad hāc materiā notoriꝭ notāduz eſt qđ in
notoriꝭ nō appellaē. vt extra de ap. c. ꝓuenit. ꝛ. c. cū ſit romana.
cum ibi no. ꝛ no. de hoc. ij. q. vj. ℣. nullus homici. cetera ad hanc
materiā ꝓtinentia haberi poſſunt ex iuri. ꝛ remiſſionibus ſupra
ſcriptis. Sed qz tractatus fame vicinius eſt ꝑdictis de fama ali
qua ſubiūciamus de quo multi diuerſimode tractauerunt ſpe. ℣
hoc ſatis no. d. ti. de noto. crimi. ℣. vt autē. ex alioꝛ ſparſis velle
ribus bñ ⁊ſubtiliter p gādinum ti. quid ſit fama ꝛ quid ſit infa
mia ꝛ ſex tit. ſeq. ꝛ aliquid tetigi. ℣. de off. recto. ꝓouin. l. iuſtiſſi
mos de hoc fecit vnū ꝛractatū ſpecialē do. Tho. pipera. doctoꝛ
boñ. ⁊z ſubtilioꝛe ꝛ vtilioꝛe do. Babziel de oſeletis vbi tracta
uit de fama notoriꝭ ꝛ manifeſto rumoꝛe ſuſpicione ꝛ his adhe
rētib⁹. De iſta materia no. in gl. ſ. de teſti. l. iij. ℣. ij argumēta. ꝛ ꝑ
Arch. xj. q. iij. nō ſunt aud. xxv. q. vj. ſi duo. Qualiter fama ꝑdeē
ꝛ q teſtes ꝓcualeāt vtrū ꝓbātes bonā famā vel infamiā ꝑ
eundē. ij. q. v. c. oibus. ſup Jnn. ꝛ Ber. de accuſ. c. inquiſitionis.
Et de iſta materia ſatis no. ꝑ Ber. ꝛ Jnn. e. ti. c. qualiter ꝛ qñ. ſe
cundo ꝑ ipſum Jnn. in. c. cū opz. de teſti. c. ꝓterea. ꝛ. iij. q. iij. c. ſe
pe. in gl. ꝛ ꝑ arch. An autē fama cum vno teſte plene ꝓbet in ci
uili ꝛ criminali no. ꝑ ber. extra de teſti. c. veniēs. de ꝓba. infamie
no. in gl. ꝑ Arch. ij. q. vij. c. teſtes. ꝛ dixi. ſ. ex g. cau. infa. itrō. l. nul
lā. ꝛ no. qđ ꝓbaē ſufficiēter eſſe bone fame ex quo cū bonis
cōuerſaē vt dixi. ff. de epi. ꝛ cle. l. eñ qui ꝓbabile. ꝛ fa. ru. ꝓo. ha
beē. ff. de teſt. mil. l. ſi cū invtero. Et ex predictis ſatis pōt haberi
notitia ꝑdicte materie. Subijcio tñ aliqua ſingularia. ℙrimo
quid ſit fama ꝛ infamia. Que differētia ſit inter opi. eſti. ꝛ famā
vñ dicaē fama. Quo tpe incipiat qualiter ꝑdeē ꝑ quot teſtes.
quis ſit fame effectus. Circa primū ⁊z ſpe. ꝛ ꝑdicti alij in eorum
19 tractatibus diffuſe tractauerūt tñ quātū mihi vſ ſ duple pōt di
ci eſſe fama. ſ. fama hois ꝛ fama de hoie ſeu actibus hoim. fama
hois eſt illeſe dignitatis ꝛc. vt. ff. de var. ꝛ extraoꝛ. coq. l. cognitio
num. ℣. eſtimatio. ꝛ de iſta diffinitione ꝛ circa eius expoſitionez
ſatis no. ꝑ ꝑdictos doct. ſpe. gandi. ꝛ rho. pipera. in ꝓin. ſuoꝝ
tractatuū. hāc tñ famā alij magiſtraliter ſic diſcribunt. fama eſt
dignitas a natura tributa cuius merito quis ea pōt q̄ homini
ſunt cōceſſa nec moꝛibus nec legib⁹ diminuta ꝛ de iſta fama iu
dicio meo nō loquunē cōiter iura gl. nec opi. doc. nec principali
ter ſpectat ad fame tractatū. Sed eſt alia fama circa actus hu
manos vt circa teſtamēta dignitates Jctus delicta ꝛ his ſimi
lia ꝛ de iſta ꝓncipaliter eſt ſermo ꝛ iſta pōt ſic deſcribi. fama eſt
opinio ſiue eſtimatio oim vel maioꝛis partis hoim alicuius ci
uitatis regiōis caſtri ville vicinie loci circa aliquā rē ſeu aliq̄
factū in idē cōſentiens ſermonis miniſterio potiſſime gñata ex in
certo ſub certo authoꝛe. pueniēs in ꝑdicta deſcriptione nō ponī
tur opi. ſiue eſtimatio qz de quacūq; re eſt fama eſt opi. ſiue eſti
matio ſz nō cōuertit qz vbi eſt opi. ſiue eſtimatio non ſtatim eſt
fama. imo q̄ ad q̄dā differūt. vt. j. ſubiūcia. qđ ſit oim⁹ vel maioꝛis
ptis nō vſ bñ dictū qz. ℣. de teſti. l. j. ꝛ iſti. de teſti. ℣. teſtes. ſi. oim
cōſenſu libero ꝛ loco ꝛc. Sz dicq̄ nō obſtāt qz qđ maioꝛ pars ſit
vel facit oēs dicere videnē ꝛ facere. vt. ff. ad muni. l. qđ maioꝛ. ꝛ ℣
re. iu. l. aliō. ℣. referē. Qđ ſubiūcit alicuꝭ ciuitatis ꝛc. ꝓbaē de ci
ui. ff. de ſu. le. l. labeo. ℣. j. de moꝛe ēt ꝓuincie ſit mētio. ff. de admi.
tu. l. tutoꝛ q repertoriū. ℣. q̄ autē de regione. ff. de leg. j. l. ſi ſeruus
pluriū. ℣. ſi. ibi cōſuetudo regionis in qua verſatus eſt. de le. iij. l.
meus. de fun. inſtr. l. cū de lantonis. ℣. aſiñā molēdinariā. ꝛ de re.
iu. l. ſemper i ſtip. cū ſi. de caſtro ſiue mancipio. ff. qđ cuiuſqz vni
uer. l. itē eoꝝ. circa ꝑin. cōia ꝓed. l. vēditoꝛ. ℣. ſi cōſtat. ꝛ ad hoc
de flumi. l. j. in ꝑn. De loco ꝛ vicinia ſit mētio extra de ꝓeſum. c.
qz veriſimile. e. ti. c. illud. de hoc tangiē ꝑ gandinū ti. vnde aut
quo loco poſſit fama ꝓcedere. ſequiē in deſcriptione ꝓdicta in
idē conſentiēs qđ ponē ex eo qđ habetur. d. l. iij. ℣. que. ar. ff. de te
ſti. ſermonis miniſterio generata ideo ponē qz ſine ſermone nō
pōt eſſe fama q̄ in ſi. ſt: ex certo ſeu incerto auc. ꝓcedens ideo ſt:
q̄ fama otiri pōt a certo ꝛ incerto auto. vt plene dixi. ſ. ℣ off. rec.
20 puin. l. illuſtriſſimos. ꝛ per gandinū a quo ꝛ q. poſſit fama inci
pere. † Quid aūt ſit infamia ex ꝑdictis colligi pōt qz eſt oppoſi
ta ꝛ cōtraria fame ꝛ cognito vno de ⁊tra⁹ cognoſcitur aliud

Universidad de Deusto
Biblioteca

de ea tñ z eius effectu plene dixi.ff.ex q.cau.inf.a.itro.fup rubr.z e.ti.l.nulla.differunt aũt fama ex vna parte z opi.eſtimatio z ꝑ ſumptio ex altera z põt dici ꝙ fama eſt ſpecies ꝓditoꝝ q1 fine eis non pot pfectio eſſe ipſa aũt bene pñt eſſe ſine fama vt ſatis
21 põt colligi ex ꝓdicta diſtinctione.† Itẽ fama ſemper eſt publica. Dpi. põt eſſe ſingularis vt.ff. de acq.he.l.cũ quidã.ſ.fi. vbi fi ꝙ heres nõ põt adire here.ſi vxor defuncti dicak ꝑgnãs licet ſpe ꝓli putet nã opinari z putare idẽ eſt.ff. de ſup.le.l.labeo.circa mediũ vbi nõ ex opi.ſingulorũ z c.z ad hoc.ff. de acq.here.l.ſi quis putat.ſ.ꝓo here.l.opi. de teſt.mi.l.ſi cum vel in vtero.z ibi de hoc per Ddo. de eſti.ſ. de iur.cal.l.ij.ſ.qs obſeruari tbi qs credit z eſtimat. Itẽ fama vt plurĩ eſt circa facta z res corporales
22 vt certa maleficia ẽctus z ſimilia.† Opi.,ꝑtie circa incorporalia z ꝙ in intellectu z aio cõſiſtunt vnde dicimus talis doct. fuit in tali opi. vel cõis opi.eſt ꝙ talis liber ſit ſeruus vñ z opi.z fama in cõi vſu loquẽdi quaſi ſonaret idẽ nõ tñ ſunt.z ió alique leges aptant z loquunt de opi.vt.ff. de off.ꝓc.l.barbarius.ſ. de te ſtl.l.j.vel de ſta.defun.l.ſi mater alique de fama vt.d.l.iij.ſ. q ar. de teſti. de pe.l.capitalĩ.ſ. famoſos. z bñ.ff. de qõ.l. de mino.ſ. tormenta. vbi de hoc dixi cũ ſi. prudens ergo aduocatus fm negotia ſibi occurẽtia formabit articulos ſeu capitula ſua cõformia verbis legis vt ſi velit ꝓbare ſtatũ libertatis dicet talis intendit.ꝑbare qꝫ titius cũ opi.vixit z reputabat liber homo.hec eñ nõ eſt ꝑtie fama ſz opi.ſeu cõis error vbi non eſſet liber.vt d.l.barbarius. de quo plene dixi.ſ. de ſen.l.ij.† Nõ tñ diffiteor qn de hoc poſſet eſſe fama puta ſi aliqs liber homo potẽtia alicuꝰ detineret vt ſeruus.z de hoc eſſet clamor ĩ ciuitate hoc eſſet male factũ cũ eſſet liber homo iſta eſſet fama. ſi aũt ſit aliud negotiũ puta delictũ cõmiſſum per aliquẽ tunc ponat in.c.qꝫ vox z
23 publica fama ẽ qꝫ talis cõmiſit tale delictũ? ſ:z aũt fama a fando ſeu a fide mẽtis ex eo etiã ꝙ maior pars vel cõis ſic opinant vel eſtimãt de aliquo negotio de ipſo negotio loquunt z exinde procedit fama põt eſſe tam de bono ꝙ de malo nã famoſus eſt latro.vt.d.l.capitaliũ.ſ.famoſos.z.ſ.ſ famo.li.l.famoſis. eſt ẽt in bona parte ſicut dicim⁹ talis eſt famoſus doctor. Ex quo tpe poſſit fama ꝓcedere plene z bñ no.ꝑ gãd.ti.ex quo tpe fama ꝓ
24 cedat.†Qualiter ꝑbet z per quot teſtes in hoc oẽs doctores dant ꝙ per duos teſtes per.l. vbi numerus. de iure ꝓban. no.ꝑ. ſpe. de ꝓba.ſ.j.ver.vl.z de inquiſi.ſ. nunc tractemus. verſi. quid ſi vnus.z per gandi.qño de maleſi. cogno.ꝑ inquiſi. z qui ad ꝓbationẽ fame debeat admitti z ꝓ tho. pipe.ſ.ſequẽt. vide qualiter z qño z ſubtiliter z plene ꝑ dictũ gabrielẽ dicto ſuo tract.ſ. nunc eſt decernendũ ꝑ quot teſtes z.ſ. nunc ageñ. qualiter que tã breuitatis omitto. Quis ſit fame effectus quo ad matrimonia z beneficia plene no.ꝑ Inn. extra de preſum.c.illud. quo ad alia ꝑ gãdi.ti. qualis z quãtus ſit fame effectus z per dictũ tho. pipe.ſ. nuncvidendũ eſt qd operet fama. Z atiſſime z ſubtiliter per eundẽ gabrielẽ.e.tractatu.ſ.nũc ſupereſt.z ad portũ effect⁹ fame ꝓbate.ſ.ſeq. vbi pulchre z ſubtiles qõnes in iſta materia tanguñt per eũ. De iud. ſatis dixi.ã. de reiven. l. iudicia. de ꝑ ſum. dixi.ã. de ꝓba. l. ſiue poſſi.z pleniſſime z ſubtiliter ſper ꝑfatum dñm gabrielem.ſ.in preſentiarum conuenit.z ſeq.etiaz tã gitur per eum de rumore occulto z manifeſto.ex ꝑ ſpe.d.titu. de no.crimi.

SI quis in ſe iniuriam. Canoniza ta eſt.iij.q.iij. aliqñ. ver. itẽ ſi qs ſe iniuriã. alias eſt capitulũ per ſe z no. gl. hic poſitã in ſi. que dicit accuſationem poſſe fieri ſolo verbo ſine ſcriptura ꝛc.

1 ☞ Accuſatio plurium an ꝓcedere poſſit.
2 Error non toleratur in ꝓprio facto.
3 Accuſare an poſſit quis plures ſimul.
4 Accuſare an poſſit ſcõs accuſator ſententia lata ſuper accuſatione primi accuſatoris.
5 Statutum de capiendo bannito qualiter ſit intelligendum.
6 Principium malum ſequentia reddit illicita.
7 Delictum ſine dolo non committitur.
8 Coniectura locum non habet in rebus claris z certis.
9 Stipulatio precedens z numeratio ſequens vnũ pficiunt contractum.
10 Teſtes falſi cum ꝓducente an poſſint eodez libello accuſari.
11 Teſtes plures falſum deponentes an poſſint eodem libello accuſari.

QUi de crimine. Duas hz ptes z ſcda ſubdiuidit ĩ duas. in prima loquit qñ accuſatus ab vno ſup vno delicto de eodẽ accuſat ab altero. In ſcda loquit ſup diuerſis delictis. Itẽ qualiter tunc iudex debeat procedere z ex ſolutiõe

1 cõtrariorũ patebũt recta exẽpla huiꝰ l. Op.† ꝙ plures poſſunt accuſare. vt.ſ. e.l. ſi accuſator. dicit gl. qs accuſatio plurĩũ nõ ꝓt ꝓcedere ſi reꝰ excipiat ꝙſq; ad li cõte. vt hic poſſ.li. aũt ẽte. nõ ꝓt excipere. vt ĩ gl. licet iſta ſolutio ĩ ſe ſit vera. põt z aliter dici vt in cõtrario dixi. Op. ad idem de.l. ſenatus. ã. ti. ꝓxi. Ja. ſ are. dicit qs ibi plures tutores ratione officĩ reputãt vna perſona ſed
B vt tollere lex.ff. de exper. l. ne ĩ plures. z ideo dic plenius vt ibi dixi. Itẽ ad idẽ op.ff. de adul. l. ſi maritus preuenerit. ſ. ſi ante. So. ibi ſcõs nõ ꝓcedit cũ primo ſed ꝓfertur ſua accuſatio iniuriaz ꝓſequẽdo de ignorãtia docẽdo. vt ibi no. z dixi. ĩ. l. ſi qs homicidiũ. Sed qño de ignorãtia teneñ docere cũ ignorãtia preſumatur. vt.ff. de ꝓba. l. verius. dic fz Hut. de ſuz. os ideo hic ꝓſumi
2 tur ſcientia? qz ſuã iniuriã ꝓſequit z facto ſuo nõ eſt tolerabilis error. vt.ã. de reſcin. vẽ. l. quiſquis. z ad hoc. ã. de ĩnte. reſti. l. de tutela. Itẽ op. ad ſcõs dictũ z iſtud ẽ difficile hic dicere accuſatus de vno crimine ꝓt de alieno accuſari cõtra. ff. e. l. ſena. So. gl. eſt z eã approbat Dyn. qĩ cõtrario qs hec lex loquat vbi erãt diuerſa delicta ex vno facto ꝓuenientia. ibi aũt eraꝝ vnũ ex vno facto deſcendẽs. Sz iſta ſo. non vꝫ procedere fm qs gl. exẽplificat l. iſtaz. nam ponit exemplũ in eo qui cognouit ſororẽ alĩ nupta vbi cõmittit adulteriũ z ceſtũ. z in. l. cõtraria ponit exẽplũ in eo q patrẽ occidit vbi cõmittit parricidiũ z homicidiũ. z ita videtur duo delicta ĩ parricidio ſicut in adulterio z ceſtu. dicunt q dã qs nõ ẽ ita qz parricidiũ z homicidiũ habẽt ſe ſicut ſpecies z genus. z ꝓterea nõ dicunk eſſe duo delicta ſz adulteriũ z inceſtus ſe habẽt vt excedentia z excelſa qz vnũ põt eſſe ſine alio ſed iſtud nõ vꝫ. ꝓcedere qz in furto z rapina ſunt plura delicta etiã ex eodẽ facto z rapina ita ſe habẽt ad furtũ ſicut ſpecies ad genꝰ vnde alĩ dicunt ꝙ ĩ adulterio z ceſtu peccat cũ diuerſis ꝑſonis ſz ĩ parricidio in vna. ſed certe idem eſt in rapina z furto vbi nõ peccat niſi ĩ vna perſona tñ dicunk plura delicta. Od. ponit exẽplũ in his qui depoſuerunt falſuz teſtimoniũ ex quo quis decapitat⁹ eſt tenet eñ pena falſi. vt.ff. ad leg. coz. de fal. l. j. z coz. de ſi
l. coz. de ſica. l. j. Itẽ in eo q poſuit incendiũ in domo alicuius vbi mortuus eſt aliquis tenet eñ de incẽ. z. l. coz. de ſica. vt.ff. ad leg. coz. de ſica. l. eũ q. Ad ꝓdicta etiã facit qd ꝓ nõ. ã. de modo mul. leos. Quid dicemus? Ly. dicit ſalua reuerẽtia gl. z Dy. cõſlet illa ſenatus. nõ patit exẽplũ ꝑtie in parricidio qz ibi ſunt duo delicta z illa lex loquit in vno delicto qd punit pluribus leg. ſz ꝓpriũ z rectũ exẽplũ illius eſt fm cũ in eo qui recipit pecuniã a ſubdito ob negotiũ faciendũ vel non faciendũ qui tenet. l. iul. repe. z edic. de calum. vt.ff. ad. l. iul. repe. l. iij. hic eñ eſt vnus delictũ ſub eadẽ cõſideratiõe z diuerſi ſunt modi puniẽdi. dic tñ qs in parricidio idẽ eſſet lz exẽplũ nõ cõueniat illi le. iſta aũt lex in
nibus ex eodẽ facto q ſe habẽt vt excedentia z excelſa vt adulterium z inceſtus. nã inquãtũ conſideratur mulier nupta eſt adulteriũ inquãtũ ſoror eſt inceſtus. vt. d. l. ſi adulteriũ cũ inceſtu et ideo vt pleneliqueat ſic diſtinguit fm Ja. de are. qñq; ex vno facto procedit vnũ crimen tñ qd vna tñ lege punitur. Qñq; vnũ crimẽ qd diuerſis legib⁹ punit ſub vna conſideratione tñ. Qñq; ex eodẽ facto. pceduñt plura crimina ex diuerſis cõſiderationib⁹ ſiue reſpectibus. Primo caſu qñ ex vno facto. pcedit vnũ crimẽ tñ ꝙ vna tñ. l. punit vel ſimpler homicidium qd punitur. l. coz. de fica. non eſt dubiũ qd non põt accuſari niſi ab vno z ſic logk principiũ huius. l. Scdo caſu qñ ex eodẽ facto. pceditvnũ crimẽ ꝓ diuerſis legibus punit ſub vna tñ conſideratione vt in ꝓdicto exẽplo qñ iudex recepit pecuniã ꝑ negotio faciẽdo vel non faciẽdo z in eo qui ſciens falſum cõmiſerit in tab. pub. q tenet. l. iul. ma. vt.ff. ad. l. iu. ma. l. ij. ſi. z. l. coz. ſ fal. vt.ff. ad. l. coz. ſ fal. l. j. ſ. j. his caſib⁹ licet diuerſimode puniat iſtud delictũ nõ tñ põt niſi ad iſtãtiã vnius accuſatoris puniri z ſic loquitur. d. l. ſenat⁹. Tertio caſu qñ ex eodẽ facto. pceduñt diuerſa crimina aut vnũ ſe habet ad aliud tãq; ſpecies ad genꝰ vt ꝓdicto exẽplo parricidũ z hoc caſu ſi accuſatio fiat ſup homicidio nõ poterit iterũ fieri ſuper parricidio qr vnũ cõtinet ſub alio ar. d. l. ſenat⁹. z hoc ſz ibi gl. qñ vero ex eodez facto diuerſa crimina. pceduñt ꝙ ſe habẽt vt excedẽtia z excelſa vt ſtupro z adulterio tũc ſi accuſatus fuerit. ab vno deuno poterit ab alio accuſari de alio. vt. d. l. ſi adulterĩũ cũ inceſtu z ſic põt intelligi hec lex in ſcdo dicto z vide qs no. ff. de ver. ob. l. ij. ſ. deinde.† Qñ aũt querik vtrũ poſſit qs plures accuſare dic qd iterdũ. vnus accuſat vnũ qñq; vnꝰ plures qñq; plures vnum. Primo caſu qñ vnus accuſat vnũ z vnus aut deuno crimine ſiue vna. l. ſiue pluribꝰ puniẽdus ſit z nõ põt alius accuſare vt hac. l. ĩ prin. z. d. l. ſenat⁹. Si diuerſis criminib⁹ tũc refert aut eryno facto procedunt aut ex diuerſis. ſi eryno nõ ꝓt accuſatus ab vno accuſari ab eodẽ a cõtrario huiꝰ. l. que dicit ab alio. ergo a cõtrario ab eodẽ prohibetur ſed a diuerſis ſic licet alĩ aliter ſecutiant. Si aũt procedit ex diuerſis factis tũc poteſt accuſari ſimul

ſimul z ſemel. vt.ff. de accu. l. libelloꝝ. ſ. ſz ſi aliud. Sz vꝫ idez ſi ex eodẽ facto vt colligit. ſ. e. l. ſi qs homicidiũ. nam ibi continuata erant facta z fuit vnũ delictũ quo ad propoſitum z animũ delinquentis. ſi aũt accuſo vnum de pluribus criminibus ex diuerſis factis ſed diuerſis tpibus puta qz hodie accuſo de vno z pẽdente ipſa accuſatione volo accuſare de alio nõ poſſum qz factus ſum eius iumic⁹ ꝑpter primã accuſationẽ ita qꝫ ſſumor calũnioſe accuſare. z ſic intelligẽ qs hic dicit gl. a cõtrario ergo ab eodẽ nõ poteſt. ſ. diuerſo tpe ſed ſimul ſic. ſcõo caſu qñ vnus accuſat plures aut de eodẽ delicto z poteſt etiã cẽtũ z quotvult. vt. ĩ. ſi reus vel accuſator. moz. fu. l. j. z de adul. l. vim paſſam ince
ſtu. fallit. ĩ. de adul. l. reos. z. ff. de adul. l. ſi marit⁹. ſ. ſi. Aut de diuerſis delictis. z tũc aut eryno facto aut ex diuerſis deſcẽdẽtib⁹. ſi eryno facto deſcẽdunt diuerſa delicta. non põt. vt hac. l. ũ. rñ. fm Pe. ſi ex diuerſis factis deſcendunt diuerſa delicta. tũc aut ĩ eodẽ libello z coĩa eodẽ iudice z non poteſt. vt. ff. e. l. accuſare. ſ. legẽ. Aut diuerſis libellis z diuerſis iudicibus. z tũc põt duos accuſare nõ tres niſi ſnia ꝓſequatur iniuriã. vt. ã. til. j. l. cũ ratio nib⁹. Aliꝰ aliter dicit vt no. d. ſ. j. z de hoc not. ꝑ Arch. lxxj. di. c. maximians. utertio caſu qñ plures accuſant vnũ dicunt quidam aut plures veniunt obtẽtu officĩ vt plures tutores z põt vt. ã. tit. j. l. ſenatus. vbi de hoc dixi. Aut nõ obtẽtu officĩ z tunc aut accuſant de eodẽ crimine z eligit idoneior. vt. ff. e. l. ſi plures z hoc qñ veniunt oẽs ſimul. Si aũt veniunt ſeparatim aut pendet accuſatio prima aut eſt finita aut abolita. primo caſu regulariter ſcõs repellik vt in pñ. z. ff. e. l. hi tñ oẽs. ſ. ab alio. fallit qñ ſcõs ſupuenit qui ꝓcuit ſuã iniuriã z fuit neſcius accuſationis a primo ꝓpoſite. vt. ff. de adul. ſi maritus ꝓueneriti ſi. vbi ſcõs admittit et ꝓferk. Si vero finita ſit accuſatio tũc aut ille
6 fuit condẽnatus z põt amplius accuſari vt. ff. nau. cau. ſta. l. lz ſ. ſi. Aut fuit abſolutus. z tũc niſi doceat de ꝓuaricatione primi vel niſi ꝓſequatur ſuã iniuriã primo ꝓſequẽte z ignorauit accuſationẽ ab illo inſtitutã nõ admittitur. vt. ff. e. l. ſi cui. ſ. iſdem. de hoc ſtatim dicã in qõnibus aliter fm quoſdã alios vt plures accuſant ſup diuerſis criminibus. z tũc aut diuerſa crimina ex diuerſis factis procedentia z quilibet ſuo noſe accuſare põt. vt. ĩ. ad. l. ſlaui. de pla. l. j. Aut procedũt ex eodẽ facto. z tũc
4 aut vnũ ſe habet ad aliud tãq; genus z ſpecies z non poſſunt vt. d. l. ſenatus. ff. e. aut ſe habẽt vt excedẽtia z excelſa. z tunc poſſet vt ſcõs dicto huius. z in gandino qui accuſari poſ. ver. z vt melius
pz. † Pro maiori declaratione predictorũ qro ſi ſup accuſatione primi accuſatoris ſit lata ſnia nunquid alius poterit accuſare. glo. diſtinguit aut ſnia fuit condẽnatoria aut abſolutoria ſi condẽnatoria diſtinguunt quidã aut poterit accuſari vna lege tñ. aut diuerſis. ſi vna planũ eſt. ſi duab⁹ aut fuit accuſatus ea. l. q̃ imponit maiorẽ pena aut que minorẽ. vt. ff. vi bo. rap. l. j. z de act. z ob. l. quoties. z hoc ſequit Pe. aliꝰ dicunt hoc nõ eſſe verum in caſibus in quibus exvtraqz. l. agit ad vindictã. vt. ff. de iniur. l. ſenatus. z. l. ſeq. ſ. j. z hoc tenẽt Dy. Ja. de are. z ra. z di
cek. ĩ. de ſepul. vio. l. q ſepulchra. ſcõo caſu qñ fuit abſolutoria tũc dicit ꝑdixi qz regulariter ſcõs nõ admittit niſi ſuã vel ſuo rũ iniuriã proſequat z ignorauerit de prima accuſatione vel niſi doceat de prevaricatione primi accuſatoris vt. ff. de ꝓua. l. iij. z. l. ſi qs homicidiũ. z ibi dicek. Sz pone ꝙ primꝰ accuſator impeditus nõ põt. ꝓcedere. nũ gd alius accuſator admittak vꝫ ꝙ non. ff. de exer. l. j. ſ. fi. z. l. ſeq. gl. dicit ꝙ ſi mortuus fuerit primus vel morboꝑ peditus ꝙ alius admittak itra. xxx. dies. vt. ff. de accu. l. libellorũ. in ſi. Sz iſtud vꝫ abſurdũ. z ideo dic fz Pe. aut primus ꝓſequit z alius nõ admittit vt hic. aut differt z iudex ſtatuit terminũ ad proſequendũ. vt. ã. ti. ꝓxi. l. ſi ea z ſi itra
illud tps non proſequitur alius poterit accuſare nedam. ĩ. xxx. 8 dies ſz qñq; donec durat natura criminis qd eſt regulariter xx. an. vt. ĩ. de fal. l. ꝗrela. Nõ ob. l. libellorũ. qi loquit qñ reus delatus ſi deſiſtẽte accuſatore impetrat abolitionẽ z princeps ſibi cõcedit tũc eñ nõ pot ab alio accuſari niſi. ĩ. xxx. dies. vt. d. l. in ſi. Et ſi ſcõs nõ appeat accuſator an iudex poſſit ex officio procedere dixi. ã. e. l. ea quidẽ. ſ. nunc ad principale materiã quid ſi repellatur. Itẽ quero de eo qd hic ĩ gl. dix tetigi. ã. indiff incte hic eñ dz qd delat⁹ ab vno ſup delicto alio deferri põt ab alio. ſz nunqd ab eodẽ? dic ꝙ ſi crimina procedunt ex eodez facto vt in exemplo. ã. poſito de adul. z inc. z tunc non poteſt ab eodez ſz ab alio ſic. et ita ſit ꝑ gl. qꝫ intelligit hic Ja. de aret. diuerſis tpibus ſz ſimul z ſemel ſic et nõ eſt vt dixi fm eũ qz per primaz accuſationẽ factus eſt inimicus accuſati et ĩ ſcda accuſatio ꝑ ſumitur calumnioſa. Pet. dicit qd nec ſimul z ſemel qd apparet Ly. Aut delicta ꝓcedũt ex diuerſis factis tunc põt ab eodẽ ſimul et ſemel. vt. ĩ. de pala. l. j. Itẽ qñ aliqs verberat ſeruũ meũ iniuria mea ſunt diuerſa facta vt. ff. de iniu. l. ait ꝓtor. ſ. j. lz glo. hic dicat qd eſt vnũ factũ z in exẽpli. ſcõm dictũ huiꝰ. l. et male fm Ly. qrit gl. ſi aliquis aliquem aggreditur et interfecit euz
7 ita qd tenetur de vi publ. z homicio nunquid de eodẽ poterit accuſari vꝫ qd ſic vt ſcõo rñ. huius. l. gl. tenet contrarium z eſt valde nota. Et ad. l. iſtã põt rñderi ꝙ loquit qñ crimina ſunt diuerſa z ſeparata ita qd vnũ nõ reputak pars alterius. alias ſecus vt. l. qñ multa facino. ã. ad. l. iul. ũ vi lz aggreſſura eſt pars homicidiũ z ió vnũ crimẽ reputatur. qd eſt notabile ad multa. pone enim qd aliquis aggredik titiũ in territorio alicuius iudicis et eum inſequendo interficit in territorio alicuius alterius iudicis dz eſſe iuſtitia vbi homicidium factuz eſt ar. d. l. qñ multa ad. l. aquil. ita vulneratus in prin. z. l. iſtud. in fi. z qd vi aut clã. l. ſem
p. z ꝓhocetiã rñdetur qñ aliquis per inſultum aliqđ vulnerauit vtrũ poſſit de inſultu accuſari. Itẽ ſi aliquis exiſtens in vno territorio cum balliſta interfecit aliqđ in alio territorio de his etiã dixi. ã. vbi de cri. agi opor. aut. qua in prouincia plene. ff. de re. iu. l. ſemp in obſcuris. Et ꝓ predictorum declaratione tangam qõnes diſputatam per. d. Ol. † Duo ſunt ſtatuta in ciuitate vnum qd preſentans bannitũ habeat centũ: aliud qd nullus
5 vadat ad capiendũ bannitũ in alieno territorio ſub certa pena. ſempronius quendã bannitũ in territorio dicte ciuitatis volebat capere ſed ille fugã arripuit qđ ſempronius ſemp inſequẽs eum cepit in alieno territorio z preſentat poteſtati. queritur an debeatur ſibi premium ex primo ſtatuto an pena ex ſcõo. qđ debeatur premiũ vꝫ qz qd eſt a prin. licitũ nõ illiciatur admiſtiõe illiciti de itinere actuꝫ priua. l. j. ſ. fi. ã. de vſuſc. tranſſoz. l. vnica ſ. hoc tãtummodo cum ſi. ſed principium capiendi fuit licitũ ergo ꝛc. Itẽ arguit lz de tpe ad locũ vt. ff. ſi cer. pet. l. vinum. de leg. j. l. nemo. ſz actus inchoatus tpe licito ſi perficiatur tpe quo nõ lz ratione principiꝰ vz vt. ff. de cap. l. i bello. ſ. codicilli. z de le. ij.
6 l. cũ filius. ſ. heres ergo ſi cerit immutatione loci.† Itẽ conſtat qd malũ principiũ ſequẽtia illicita reddit. ff. de diuer. z tem. preſcri. l. cũ heres. cõia de vſuc. l. ſi. z no. ff. de pub. l. ſi ego. ſ. pareꝰ vt extra de elec. c. dudũ ergo per locũ ab oppoſitis principia licita ſequẽtia licita reddit qz ea ad ſe trahit cũ fiũt ſine intercuallo ar. ã. ad velle. l. ſi mulier nã in talibus poſterius ad primuz trahit vt. ff. de mino. l. iij. ſ. minoꝝ z no. ĩ gl. extra de tem. oz. c. literas. Itẽ in miſtis reſpicit qd eſt potentius de au. z ar. le. l. ſi nõ ſint ſ. peruenia mus cũ ſi. Sed cuiuſq; rei potiſſima pars eſt principium vt. ff. de oz. iu. l. j. ergo finis cedit principio. ff. ad. l. aq. l. aſt l. z de dã. infe. l. dãni. ſ. ſabini. nec minus ſingunt leges circa loca qđ circa tpa. ff. de ſer. expoz. l. titius. z de leg. iij. l. ſi ſtiũ. ſ. fi. cũ ſi. cũ ergo in hac captione principium fuit licitũ trahat ad ſe finem z ſic omne licitum erit. Item in impoſitione penarũ z obligationibus cõtra heredes principiũ poſterioꝝ ad ſe allici non ecõtra de ſeruo coz. ĩ hoc iud. de pe. l. j. z. d. l. qñ multa facinora. z de ne. ge. l. pom. in neg. ſi ſic ergo ꝛc. principiũ enim tangit licitũ z magis dignũ trahit hic ad ſe ſi. de ẽden. emp. l. fundus. ã. q.
ad liber. pcla. non licet. l. ſi. z ibi no.† Itẽ delictum nõ committitur ſine dolo. ff. de ſicariis. l. in lege cũ ſimi. ſed iſte inſequẽdo nõ fuit in dolo ergo ꝛc. qd non fuit in dolo ꝓbak qz ex errore quis excuſatur a dolo vt. ff. vi bonorum raptorum. l. ũ. ſ. ſi publicani z ex liciti velamine z colore etiã ſi fines excedat vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. ſacrilegũ capite de publi. l. ſi multi z de admi. tu. l. tres tutores. z ibi no. ſed hic fuit velamẽ imitũ liciti z phabilitas erroris ergo excuſatur a pena vt. ff. de fur. l. inter omnes. ſ. recte z ibi no. z remanet ſub primo vt. ff. de excu. tu. l. ſi is qui tres. Item vꝫ cauſus expreſſus qz ſi rei principiũ ſuadet legis etiã extraordinarie beneficiũ finis aũt contrariuz ſuadeat conceditur tñ beneficiũ attento prin. ff. de mino. l. iij. ſ. ſcio z vꝫ caſus qõnis. ff. de adul. l. qs ait lex. in fi. z. l. capite quinto ẽ. quid ergo ſi euaſerit. z ad hoc poſſunt adduci no. ꝑ Az. in prin. bro car. de initio ſpectãdo. z de hoc dixi. ã. ad ſyl. l. pe. z in alphabeto dictione initiũ.† In cõtrarium faciunt in incertis non certis locus eſt coniecturis ſed hic clare pz iſtũ feciſſe cõtra ſtatutuz capiendo bannitũ in alterius territorio ergo ꝛc. ar. hoc nequid in loco pu. l. ij. ſ ſi quis cloacã non eſt ergo recedendum averbis ſtatuti de le. ij. non aliter cuz ſi. z qz in cõmiſtis magis inſpicik qd nocet q̃ qd pdeſt ad ſyl. l. ſi qs in graui. ſ. fi. z no. de re. cat. l. j. Itẽ reſpectu tpis z loci res
9 dijudicatur ex ſi. non ex prin. ſ doñ. inter vi. z vxo. l. qz i hoc tps de her. inſti. l. in tps de ac. z ob. l. cõtrariſſe de iud. l. ij. ſ. fin. z ibi no. ſz hic finis fuit in loco illicito ergo ꝛc. itẽ delictũ ex aio nõ ex facto dijudicatur de fur. l. verum z. l. ſi quis ex domo. ex qualitate autẽ factorũ animus colligit. infra de iniurijs ſi nõ conuitij. cuz ergo capere hominem in alieno diſtrictu ſit prohibitum ex hoc colligit animus capientis argumentũ. ff. ad macedonianũ ſz iulian. ſ. ſz ſi ab initio. devi z vi armata. l. tertia. ſ. primo. z. ſ. ſi gs igitur viſis armatis cum ibi notatis cum ergo captio hic fuerit in loco prohibito animum vꝫ ad id habuiſſe a toto prin. itẽ cõſumatio actus illiciti a pn. licito diſtinguit mutatione loci vel ex prin. licito nõ aſſumit ſz quaſi p ſe illicitũ iudicatur primũ ꝑbak. ff. ſi ſer. vẽ. l. ſicuti. ſ. ariſto. ad. l. aqui. quem admodum

Universidad de Deusto
Biblioteca

ff.j.cū si,scēm ꝓbatur de bo.pos.fm tab.l.j.ff.exigit.ff. de nup. l.qui contra.hic aūt finis illicit⁹ distinguit a ꝓin.loci mutatio ne ergo ꝛc.itē tollitur facultas ꝓsequēdi ꝛ possibilitas capiē di altero capiēte de acqui.re,do.l.naturalē.ff.j.ꝛ.l.in laqueum ꝛ no.de acqui.pos.l.j.circa ꝓin.de scō ꝓbat de nox.l.si qs a mnl tis ꝛ de pec.l.si vero.fz parvꝫ ꝓeoccupatio ꝑsone ꝛ loci sicut dī de eo qui venit intra ꝓsidia nostra q̄ ita hz ius postliminū ac si manu esset ab hostibus recuperatus.ff.de cap.l.postliminū ius ꝛ ar.ff.de of.ꝓcu.cesa.l.fi.ergo bānito se cōferēte in alieno distri ctu statim est finita ꝓsecutionis ptās ergo ꝛc.itē cui cōcedī ali qd limitatū si limites excedat nō facit illud fz aliud.ff.ad tre.l.fz si ante man.l.diligēter cū si.Sed potestas capiēdi limitata erat intra territoriū g ergo excedit illud facit ꝛ ꝓhibitum ergo licet bonus effectus sequat nihilominus est punīdus de re mi.l.iū. ff.in libello.ff.de ne.ge.l.fi.ꝛ ꝑ cōsequens repellendus a ꝓmio de ne.ge.l.siue hereditaria.nec ob.qđ ꝓncipiū fuerit licitū q̄ qđ libet ꝑ se considerar.aut ratione connexitatis ꝓimus trahitur
9 ad extremū de ne.ge.l.ēi actū.†Itē hoc vꝫ expressum q̄ stipula tio precedens ꝛ numeratio subsequens vnū tm perficiunt cōtra ctum de noua.l.si ita.ff.fi.ꝛ.l.cū em ꝛ in sti.incohatur in numera tione pficitur fz ita est qđ cōtractus dūdicatur licitus ꝛ illici⁹ tus numeratione nō ex sti.vt.ff.ad mace.l.si filius.ff.fi.ꝛ.l.cōtra etiā.ꝛ ꝑ hoc de lib.cā.l.liberis.ff.ū.rñ.ergo ꝛc.Itē excessus i mō ꝛ excessus in loco parificanē inst.de ac.ff.hinc aūt fz excessus in modo punitur vt.ff.vnde vi.l.j.ergo ꝛ excessus in loco.punīt eīm q plus facit ꝙ facere debuit.ff.de adul.l.si adul.cū incestu.ff.in peratores. Soluēdo tenuit partē istā jqs inciderit in penā ꝓ ura ꝓdicta ꝛ q̄ ꝑ muratione interuenientem aliquo scīēte circa ipsum fugiente in ipsius cōmodū iuris dispositio variatur vt ff.de fur.l. si quis in seruitute in tm qđ ꝑpetrato facinore non pōt nona qualitas addi ergo nec alicuius rei substātia ꝓioris actꝰ comitatiua nouit induci cuz facilius tā inducta qualitas adūciat ꝙ de nouo aliqd inducat vt no.in gl.de le.j.l.talis scri ptura.itē qñ aliqd sine pena inchoat siue ad statū punibilē de ducat punīt inchoans si ꝓsistat si desistere potuit.ff.de bo.lib.l. q cū maiori ver.certe si abolitionē sed sic fuit in ꝓposito ergo ꝛc. Tertio vꝫ casus expssus de edil.edi.l.q fit fugitiuus.ff.idē celius cū eīm a ꝓin.eiusdē.l.vlq; ad.ff.ide ait tractauerit de eo q fugaz consummauit ibi incipit tractare de eo qui est in actu fugiendi ꝛ dicit qđ si nō pōt dīm sequentē euadere nō est fugitiuus in.d. ff.idē celius.dicit qūo pōt fugiens dīm sequentē euadere ꝛ dicit
3 q̄ hoc est ꝓpter facti impossibilitatē vel loci difficultatē vt q̄ ad inimicos dūi se contulit vel ꝓpter ius loci dicit gl.conferre se ad hostes ꝛ sic est i ꝓposito q̄ in alieno districtu fugerat ꝛ hāc opi.hñ confirmat.d.l.si filius.ff.fi.ad mace. Ad cōtraria rīdere omitto cā brēuitatis fz ipse in dicta gōne rīdet ꝛ incipit qō ta
10 lis est duo sunt statuta in ciuitate padue que hic adieci q̄ mihi vꝫ vtile ꝛ subtile ꝛ bene declarans materiā vtrū attendi debeat ꝓncipium an finis de quo iura multū variare videntur ꝛ Az. satis tangit in ꝓin.brocardoū.†Ultimo quero vtrū ꝓducēs falsos testes ꝛ ipsi falsi testes pūt vno ꝛ eodem libello accusari hāc qōne disputauit dōs masinus passa pauper doc.boñ.q.ccc xvj.ꝛ incipit q̄ritur an ꝓducēs falsos testes.Et etiaz post opus 1
do.Ol,vl.quaterno.Et post multa allegata tenuit qđ forma et 2
specie dicunt diuersa delicta genere ꝛ effectu vnū ꝛ qđ aut accu sator suā nō ꝓsequitur iniuriā ꝛ accusatio nō ꝓcedit cuz forma ꝛ specie sint diuersa vt ꝓdictū est qđ non possunt in eodē intē tari libello vt ex supiascriptis ptz ꝛ ar.ꝛ rationibus ꝓ eū ꝓ hac parte inductis aut suā ꝓsequitur iniuriam ꝛ eo casu ratione fi nalis effectus ꝛ ex ipsis fz diuersis actib⁹ resultantis ꝛ ratione etiā idētitatis ꝛ paris pene ꝛ ꝓpriā iniuriam ꝓsequētis admit tatur accusatio ar.d.l.hos accusare.ff.l.iul.ff.e.ꝛ ibi no.ex eodē tpe de duo,re.qs q̄ref ergo quocūq; mō in vno vel diuersis li bellis fz gl.ibi aliter intelligat,ꝛ vꝫ expssum.ff.ad.l. coz.de fal.l. athletas seruus,ad iuraz argumēta in cōtrariū alle.rñ.q̄ omit to.fz ad qōnē recurratur.do.Dy.cōsulens de facto tenuit accu.
11 ꝓcedere vt no.per Ly.ff.si reus vel accu.mor.fue.†Ex ꝓdictis etiam remanet soluta qō vtrū plures testes falsum deponētes in eodē libello possint accusari.d.Frā.acc.ꝛ Fed.de la scala in distincte tenēt ꝙ nō q̄ sunt pl'a facta vt.ff.de iniu.l. si plu.d.Hy. syl.distinguebat q̄ aut cōiecauerint simul dicere falsum ꝛ repu 1
tētur vnū factū aut nō ꝛ reputent diuersa.ꝛ tūc non pūt vno li bello accusari vt.ff.qđ si aut clā.l.semper.ff.in sepulchro,de iur. om.iu.l.si familia ꝛ si familia fur.feci,dic.l.ū.vbi autē essent di uersa delicta ꝛ diuerse persone libelli debent esse diuersi vt.ff.de oper,no.nun.l.j.ff.in plures.

Vi explicandi. Bo.bonā.l. cōtra iu dic.coz'u.ꝛ qs dt glo. qs hodie parciꝫ ei qui dedit dic qs veruz est si seipm defert.Ol,

☞Accusari q̄n possit iterum qui de eodem crimine iam ab solutus fuit.
Preuaricatio accusatoris primi in quo iudicio debeat doceri.
Heredes occisi ad accusandum occisorem non possunt cogi.

Si quis homicidij. †Absolutus ꝛiterū de eodez crimīe accusari nō pōt nisi doceat de ꝓuaricatiōe ꝓ mi accusatoris.h.d.supple vt nisi scīs fuā iniuriā,pse quatur ꝛ doceat se ignoraſſe de acc.primi;accusatoris vt.ff.e.l.si cui.ff.hiſdē ꝛ de adul.l.si marit⁹.ff.si aūt ꝛ dixi.ff.e.g de cri. circa ꝓin.ꝛ.l.ea quidē.ff.nūc ad principale materiā versū.itē quero si inquisitum est ꝛ tz hic gl.signata sup verbo argue licet sup alia que est signata sup verbo ꝑsentauit teneat contrarium.l.q etiā ꝑsequens suaz iniuriam teneatur docere de ꝓuaricatione pri mi accusatoris vt no.in.d.ff.hiſdē qđ est falsum q̄ sic plus gra uaretur ꝑsequens suā iniuriam ff nō ꝑsequēs.ꝛ ideo ꝓioz opi. verioz est ꝛ eam approbat gl.ꝛ By.ff.de li.ho.exhi.l.in.ff. si cuz plura.ꝛ Ly.hic casus ponit diuersimode vt in gl.itē gl.tz hic q transactio facta in maleficijs nō noceat nisi transigenti de quo plene dixi in.l.transigere.ꝛ ex fi.huius gl.colligit noua lec.mo. d.l.trāsigere vt ibi dixi.Sed cū hec lex loquat in accusato absoluto nunquid idē si ꝓcessuz fuit ꝑ inquisitionē de hoc dixi in.d. ver.itē quero si inquisitū ꝛ mar.de fano dicit qđ idē ꝛ ita termi natū fuisse de facto in curia imperatoris.Fed.ꝛ ita tenet By.ex tra de re.iu.c.factū legitime. lib.vj. ꝛ de bō plene in gandino qui
2 acc.pos'.ver.fz plene pone qōnē que sepe cōtingit de facto.†Itē quero in quo iudicio doceri debeat de ꝓua.primi accu. dicunt quidā qđ primus accusator accusabitur ꝓmo de ꝓreua.ꝛ eo cō dēnato poterit absolutus accusari ꝛ hoc vꝫ expsse.ff.bar.d.l.iū. de lib.ho.exhi.ff.nā nec in publico circa fi.ibi ꝙ si ꝓuaricat⁹ fue rit condēnatus ꝛc.alij dicunt qđ de ꝓua.dz doceri nō ꝛtra ipm ꝓuaricatorē sed contra absolutū ꝓ modum repli.qz cum absoꝰ lutus iterum accusatur opponet exce. absolutionis replicabit de ꝓua.quo ꝓbato ꝓnunciabitur sup accusatione posse ꝓcedi vt dixi.ff.de oz.iud.l.j.ꝛ hanc opi.sequitur pe.nam qđ doceatur contra primū accusatorem ꝛ sufficiat contra absolutum nō plz qz res inter alios acta ꝛc.nā etiā in adulterio qđ est crimē ita cō iunctum sniꝫ ꝛtra adulterū nō ꝓdicat mulier vt.ff.de adul. l.denunciasse.ff. querit arguet ergo ꝓ modum repli.vt dixi ꝛ sic dz intelligi.d.ff.nam nec in publicis fm eum.†Ultimo inducit hec lex vtrum heredes occisi possint cogi ad accusandum occi sorē ꝛ videtur hic qđ sic.veritas est in ꝛtrarium ꝛ est expssum.ff. e.l.diui fratres.Ibi obnoxius quis sit obnoxius ꝛ vnde dicatur vide in lectura arch.l.di.c.qz quasi in gl.pe.in si.vt.ff.ad turpi.l. qui desistit.Ol.

Inguli. Bo.nō debere vti emēdicatis suf fragijs decretoū.de hoc.ff.de sen. l.nemo de ꝛse.di.xiij.c.sicut in sacramentis.Itē alle. hec lex qđ non creditur officiali.de hoc plene dixi.ff. co.l.ea quidem.

☞Locus ꝛ loci locus criminis cōmissi dz in libello inseri.
Conclusio in quarum causarū fit necessaria libello.

In causis. Primo statuit.Sco officiales dⁿ trāsgredientibus penā impo nit ꝛ gl.formar hz ꝛ inst.de pub.iud.libellū ꝛ p Rof. in libello iuris canonici qualiter in acc.libellus cō cipiar ꝛ in gandi.qualiter accusatio fiat plene de bō et in spe. de accu.vltra ꝓncipiū libelli,accusatorū in criminali ꝛ ponit an. dñi et dicūt qdā qđ eodē anno publicatus fuit apparatus Ac. fz.ff.e.l.libelloz nō ponit ānos dñi dicūt qdā qđ nōdū natꝰ erat ꝛ ibi nō ponit de imperatore nō habemus nisi dicamus qđ dī cēdo de ꝛsule multo fortius de imperatore.Ly.tz cū gl.nisi sta tuto vel cōsuetudine aliud caueat nā libellus est de actis ꝛ acta ꝓbant et instrumēta ꝓbatoria requirūt ꝓdicta.dicit tū qđ fi;ta bellio in ꝓin.ꝓtocolloz suoz annos dñi ꝛ die annūq; ponere sufficeret etiā si in libello postea nō essent q̄ nō refert fiat in vno charta vel duab⁹ vt.ff.de vul.ꝛ pu.subſti.l.si qs in ꝓin.ꝛ.l.ꝓhi ꝛ filij fm Ja.de are.†Est etiā no.qđ non solū locꝰ cōmissi crimi nis ponī dz in libello sz etiā locꝰ loci vt.d.l.libelloū.ꝛ de le.j.l. plane.ff.pe.de quo dicit dixi,ff.de no.C.cōpo.ff.quibus supver bo ex hoc ozienda ver.an aūt locus loci non tm ad angulos hz
2 se arctar t vt no.d.l.libelloū.†Itē in libello ciuiliū necessaria est cōclusio ꝛ ideo peto condēnari ꝛc.in criminali aūt non est necesse exꝓimi vꝫ peto talē penā imponi sz sufficit dicere peto esse pu niri fm iura q̄ pena est.l.determinata vt.ff.ad turp.l.j.in si.vtz aūt inscriptio ad penā talionis hodie sit de subſtātia libelli di cam.j.l.ꝓxi.ꝛc.

Accusatio

1 ☞Accusatio vel inquisitio reum criminis non facit si ꝓoba tio desit.
2 Accusatio an debeat in scriptis fieri.
3 Inscriptio ad penam de iure est de accusationis substantia.
4 Inscriptio an sit necessaria in obiectione de crimine per modū exceptionis.
5 Confessus sponte maleficium de socijs interrogari non debet.
6 Nominatio facta per reum de socijs an sit indicium sufficiens ad torturam.
7 Nominatio sociorum facta per reum quando eis ꝓiudicet.
8 Interrogatio de socio particulariter ꝛ nominatim fieri nō dz.
9 Testes duo contra inculpatum deponentes plenam faciunt ꝓ bationem.
10 Interrogatio de socijs seu maleficij participibus quando fieri debeat.
11 Judices ꝛ assessores nostri temporis in quib⁹ vane gloriosi de ficiant.
12 Torqueri quando quis possit ex naminato per reum facta.

Accusationis. Prio fauet accusato, deinde restrigit fauorē ꝛ ꝛsoz.ad hāc.l.viū.q.iiij.c.j.cū ibi no.Canō iz at⁹ est ver.quisquis.ff.q.vlt.c.quisquis.ꝛ vide qđ ibi not. in gl.ꝛ p Arch.ꝛ ex.l.ista collige plura no.†Prio no.q accusa
1 tio vel ingsitio nō facit quē reum cris nisi ꝓbet vt ꝛ.ff.de apost. l.j.ꝛ optime q̄rta gōne vlti.ff.pe.in fi.grauatur tū opi. accusati ꝑ sola accusationē ꝛ i multis nocet accusato de q̄ vide qđ plene no.ex de testi.c.vl.Si ꝑo aliquis diffamet per aliquē de aliquo
2 maleficio coꝝ iudice nō statim dz credere sed inquirere fi;rate. fz.q.vij.c.si quid ergo.ꝛ.lxxxvj.dist.si quid.sco no.†qđ accusa tio vꝫ debere fieri in scriptis vt ex.d.l.libelloꝛ.ꝛ ff.l.pr.glo.tñ tz super.c.si qs iniuriā.qđ solo verbo fieri possit qđ etiā verū puto cum statim actis inscriberet sicut fit infinuare vt in cle.deverb. fig.sepe ꝛtingit.tertio qđ accusator ꝛ accusatus debēt esse in pa ri custodia nisi dignitas personaz aliud inducat ad hoc vide.ff. ad.l.iul.maie.l.iū.dñs tñ Bur.de fuz.dt qđ hoc sepe vidit peti ꝛ nunq̄ de ꝛsuetudine seruari ꝛ verū est qđ nō seruat ꝛ ratio pōt esse q̄: ēt de ꝛsuetudine accusator nō inscribit ad penā talionis
3 vt.ff.subſticiā.†Itē no.qđ inscriptio ad penā de iure est de subſtā tia accusationis.quidā tñ dicūt qđ nō q̄ siue inscribat siue nō pena talionis locū hz ꝛ ita tenet gl.de fi.insti.l.iū.ꝛ de hoc dixi ff.e.l.libelloꝛ.ꝛ fi sunt ples accusatores vn⁹ solū ad penā talio nis inscribere dz de iure canonico vt no.p Arc.v.q.vlti.c.epis phanū.qđ inscriptio fit necessaria tz ꝑ.ꝛ de ista inscriptione no.ꝛ dixi.ff.ti.pr.l.iū.extra de accu.c.sup his.ꝛ de ꝓcura.c.tue. Pōt ēt se quis obligare ad aliquid ꝓbandū sub pena perdēdi beneficiū ecclesiasticū ꝛ obtinet extra de elec.c.cū dilecti. circa fi. ꝛ de falsa.c.vlt.Hodie tñ de ꝛsuetudine totius italie nō fit in scriptio vt no.p gandi.ti.qualr fiat accusatio.prima col.vbi de forma accusationis satis no.spe.de acc.ꝛ 2ceptiōe libelloꝛ.vbi etiā no.qūo fiat in scriptio si laic⁹ accusat clericū. Casus aūt in quib⁹ quis pōt accusare sine inscriptiōe no.pēū de accu.li.j.ff. ver.itē qđ nō recte vbi etiā ipse tenet de consuetudine nō inscri bi ꝛ idē tz py.in libello disputato.o.xiij.charta ibi calūniatos
4 ad vindictā ꝛc.vbi de hoc bñ no.†Sed nunqd obijciens de cri mine in modā excep.debeat inscribere?dic qđ nō vt no.p Rof. in lib.iuris canonici de criminib⁹ in modū excep. Opp. Quid si agit ex crimine in quo imponit pena extraordinaria qūo fiet in scriptio ꝛ q̄ erit tunc pena talionis?dic vt in gl.pōt etiā dici qđ habeat respectus ad penas que de ꝛsuetudine solent imponi ꝛ fcōz hoc fiet inscriptio vt no.ff.de pe.l.respiciendū.in ꝓin. An
8 aūt in ꝓuiatis delictis ciuiliter intētatis fit locꝰ inscriptiōi,vi de.ff.de ꝓi.deli.l.fi.ꝛ qđ no.insti.de pub.iud.in ꝓn.ff. de sepult. vio.l.iū. Quid sit imparitas pene fit iter accusatoꝝ ꝛ accusatū vel pena accusati accusatoꝝ nō ꝛgruat?dic qđ adhuc locꝰ est inscriptiōi vt ptz.ff.e.l.si qs.seruꝰ accusans seruū teneāt inscribe re ac si liberū accusaret ꝛ tñ in criminib⁹ regulr plus punīt ser uus quā liber vt.ff.de pe.l.capitaliū.ff.si.ꝛ idē in pena accusati nō ꝛgruit accusatori vt ꝓdixi de laico accusante clericū ex crīe ex quo deberet ab ordine deponi q̄ pena in laicū cadere nō pōt teneāt eīm accusator inscribere ad penā extraordinariā iud. arb. ar.ff.ad turp.l.ꝛ q̄rebaf.l.ꝛ in ꝓuiatis.extra de acc.c.super his cū ibi no.ꝛ no.de ser.nō oꝛd.c.nullius.ꝛ vide in spe.de adul.3z quid si aliqs accusat aliū de heresi ꝛ nō ꝓbat ꝛ sic pena taliōis sibi dz imponi vult penitere sicut potuisset facere accusat⁹ si fo
5 ret cōuictus vt.ff.de sum.trī.l.inter claras.ꝛ de her.c.sup eo.li. vj.nunqd pōt.Ly.dicit determinatū fuisse de facto qđ nō q̄ spe ciale est in crimie qđ pōt penitere rein alijs secꝰ.iste aūt accusato non punīt ꝓ heresi sed ꝓ calūnia ꝛ ideo nō est locus penitētie ff.de fur.l.qui ea mēte fm Ja.de are.ꝛ facit qđ no.j.de cust.reo
9 l.pe.vtrū accusator pendēte accusatione ꝓpter penā taliōis pos sit ꝓmoueri no.lxxxj.di.tantis damel ꝛi qōnibꝰ bar.bzix.lxxxv. q.q̄ incipit querit vtrū accusator.†Ultimo no.qđ de se ꝓcessus sup aliquo maleficio non dz interrogari de socijs.ad hoc ꝛtra de ꝛfes.c.j.cū ibi no.de testi.c.venies ꝓmo.lxxix.dist.si qs papa.Ctra hoc op.vt in gl.ꝛ dic casus ꝑales ibi no.ꝛ vꝫ qđ re gulariter qs debeat interrogari de socijs vt.ff.de pe.l.q vltimo in fi.fz solu.vt ibi no.Vel dic qđ interrogari nō dz decēdendo ad speciē vt puta fuit tecū tit⁹ ꝛ ita intelligebat hec.l.sed gene raliter bene pōt interrogari de socijs vt.ff.ad fyl.l.ꝛ si per.cusso;, ꝛ.l.ꝓius.de iu.fil.l.iij.ff.diuus.ꝛ.l.non tm.ꝛ de qō.l.j.ff.q gōne. ꝛ.ff.in ceteris.ꝛ.ff.cū quis.Sed nunqd si est interrogat⁹ ei⁹ con fessio nocebit.ꝛ ꝓiudicabit illis quos noiauit?dicūt quidam aut non debuit interrogari qz nō erat de casib⁹ ꝑalib⁹ in glo. notat.ꝛ tūc non ꝓiudicat qz ex quib⁹ causis ꝛc.vt.ff.de qōni bus.l.diuus.ff.ex quibus causis.Si aūt erant de illis casibus specialib⁹ tunc nō ꝓiudicet plene sed ad aliquālē presumptio nē ꝛ ita vꝫ sentire hic gl.]De.tz indistincte q̄ inducat ꝓsumptio nem ex qua possit ex tꝛqueri noiatus ꝛ hanc etiā opi.vꝫ tenere Azo.in brocardis cōia delic.ꝛ pena.rubr.particeps eiusdē cri
6 minis pōt socijs accusare qđ multis durum vꝫ nisi alia precede rent indicia ꝛ noiatum.†Unde hunc articulū latius declare mus.ꝛ qđ talis noiatio sufficiat ad tꝛturā faciūt oēs.ll. q̄ hic numerant in gl.ꝓ casib⁹ ꝑalibus ꝛ qz ad officiū iudicis ꝓtinet re ritatē inquirere modis oibus quibus pōt.ff.de eden.l.is apud quē ꝛ de qō.l.j.ff.si quis vltro.ubi ad certioꝛē ꝛc.ꝛ ifte est modus inquirendi veritatē.ad hoc etiā facit.j.de qō.l.sicuti a cōtrario sensu cum dicatur ibi nō facile ꝛ bene.ff.de hoc de ser.fugi.l.q; cunqz.ꝛ.l.cū seruū.ꝛ ibi in gl.ff.de edil.edi.l.quero.ff.si de bētiā ū.q.iij.interrogatū in gl.no.in fi.In ꝛtium facit hec.l.ff. de qō. l.reperti.ff.j.ff.de testi.l.qñ.ꝛ de lib.cau.l.si filiū. Item q: regulr nō punītur quis sine accu.ꝛ ifte noiatus nō est accusatus. Itē iudex nō vꝫ posse ꝓcedere ad interro.vltra ꝓncipale ꝓpositum. ff.de facto istius nec ifte rñ.ꝛ si interrogat vt iudicat non valeret sicut dz de teste interrogato.ꝛ mīdente vltra capitula vt.ff.de pe. perso.l.momentanee.ꝛ ibi no.ꝛ.ff.de pet.hēr.l.si quis libertatē. Babuel de osseletis in suo ꝛtac.de fama.ff.pr.ff.ver. subijcio ēt aliā questionē,dicit qđ aut ista noiatio facta fuit in tormentis aut post depositionē ex interuallo.Et aut interrogatio facta fue rit in criminib⁹ specialibus qui hic no.in gl.in quibus interro gatio pōt fieri.An vero in alijs casib⁹ criminalib⁹.† Et an cū
7 ista noiatione aliqua alia iudicia adsunt vel nō,tenet cū qđ in casib⁹ in quib⁹ quis interrogari pōt de socijs eius cōfessio nihil vz nisi fit facta in tormētis,sic eīm videnī asserere leges ꝓio ꝓrima pte alleg.ff.de fer.l.puinciarū.ꝛ.j.de fal.mo.l.j.idē i alijs casibus in quib⁹ cōceditur interrogatio cū eadē sit ratio nā cū turpes ꝛ notate ꝑsone in testimoniū recipiūtur coꝛ dicto sine tormētis nō credit vt.ff.de testi.l.ob carmē.ff.si ta rei conditio. Et si dicerē qđ ff.ille loquit in infamia iuris nō est verū,nā ibi ponit exēplū de arenario quē constat nō infamari infamia iu ris nisi demū post sniam vt.ff.de mor.te.l.i arenā.ꝛ no.de postu. l.j.ff.demq;. Est ergo coꝛ qđ talis noiatio seu ꝛfessio fit facta in tormētis qz vnusquisq; ꝛtenus in se crimen pōt dici turpis ꝛ no.ꝑsona ꝛ qđ dixi i tormētis idē puto ꝛ si statim eo de tormē tis depositō ar.ff.de pac.l. petētes.Est etiā aduertendū in quo crimie fiat interrogatio ꝛ confessio vtrū in exceptis ꝛ spāl⁹ i glo. no.an in alijs ꝛ si in alijs interrogatio ꝛ confessio nulli?et mo mēti sed m eū vt pote facta ꝛ formā huⁿ.l.ꝛ.d.l.repeti.ff.j.ꝛ ita sentit gl.ff.ti.pr.l.j.de hoc ēt no.p Od.in suo trac.de qōnib⁹ qui positus est in gand.de qō.ꝛ tormentis vers.nūc restat dicendū.
8 †Etiā si interrogatio fieret generalr.nam ꝑcialis interroga tio qđ titius fuerit ꝓticeps maleficij nullo casu ꝛ nullo crie cō ceditur qz tūc iudex magis ofhñ suggerentis ꝙ inquirētis essu meret vt.d.l.j.ff.q qōnem.ff.de qō.Sed ꝛ hoc vꝫ.c.l.j.ff.si seruꝰ bona fide.vbi dz qđ frater ꝛtra fratrē non torquetur ꝛ ita vꝫ in interrogatione fieri ꝑficatio ꝑsone sed non rogat.ꝙ⁹ eīm ꝑsona ꝛtra quā queritur sit certa iudici nō tñ est ꝑficiēda in interrogatione quā facit.sed ꝛ hoc ꝛtinet fieri videmus qz per sona accusata vel ꝛ quam inquirit ꝑficatur testib⁹ vt.ff. de testi.l.iū.ff.idem diuus.Sed dic qđ tz inder legēdo testib⁹ capi tula vel accusationes seu inquisitio.in quib⁹ est ꝑficixata per sona rei nō ꝓpter hoc vꝫ suggerere testi qđ dicat ꝛ accusatum sed ingrendo in tormētis sic.nā magna dīa est iter testes ꝛ qō natos.†Nam dicta duoꝝ testium ꝛ inculpatū plene ꝓbāt,vt ff.de testi.l.vbi numer⁹ dictis aūt qōnatoꝝ sume alijs admi
9 niculis nō statur vt.ff.de qō.l.j.iij.rñ.ꝛ no.e.l.ff.idem coz.3z di cet aliquis in casib⁹ ꝑcialib⁹ in gl.no.nō est homicidiū ꝛ ex pressum vꝫ qđ in homicidio possit fieri interrogatio vt.d.l.ff.q qōnē.ꝛ.ff.si qs vltro.ff.prudenter.Sed dic qđ.ff.qui qōnē loq; tur qñ veritas inquirebatur ab eo qui non erat inculpatus de.

Universidad de Deusto
Biblioteca

crimine.qđ ꝑz ex forma interrogationis ibi facte.ſ.an lucius tit
ius homicidiū fecerit ꝛc,non aũt interrogabaſ an lucius ti
ius cũ eo fuerit in homicidio ppetrando non tñ nego ꝙ homi
cida de mãdatore nõ poſſit iterrogari vt.ſ.c.l.nõ iõ min⁹ ꝛ.d.l.
ꝛ ſi pcuſſor ad ſyl.qđ ſemp intel.generaliter.ſ.quis mãdauerit nõ
aũt in ſpecie vt ꝑdictũ eſt.Et ideo puto iſquocũq; crimie vt in
terrogari poſſit de mãdatore furti rapine ꝛ ſimilũ mõ tñ prędi
cto cũ ratio diuerſitatis reddi nõ poſſit ad.ſ.ſi quis vltro.ver.
prudenter.dicꝫ qđ vbi interrogatio de ꝛſocijs fiat de iure vł de
facto duplici de cã põt ꝓcedere prima ad releuandã innocẽtiã
gſitentis nã ſi iudex aliqua ratione motꝰ videat nõ eſſe verisile
eũ q homicidiũ ꝛfeſſus eſt hz interrogare de ꝛſocijs vt ſi repe
riatur ipm in ſocioz noſatione mentitũ de ſua innocẽtia preſu
matur.Et hoc caſu iterrogatio de ꝛſocijs eſt laudabilis ꝛ per
miſſa ꝛ eſt vere caſus.d.ſ.ſi quis vltro.Scđa cã eſt cũ ſit ad piu
dicandũ cõſocijs ꝛ hoc caſu nõ hz fieri interrogatio vt hac.l.ꝛ
d.l.repe.ſ.j.ꝛ in hoc videnꝫ inclinare gl.Azo.ꝛ hug.d.ſ.ſi gs vl
tro ſup ꝙbo preueniẽs.dicit eñ ibi gl.nõ vt alijs ꝓiudicares.lo
quẽs de iudice iterrogãte.Dicit tñ ꝛ verũ eſt ꝛ ipe dñs gabriel
11 ꝛ qđ aſſeſſores ꝛ iudices nſi tpis ſeueritatis gloziã affectãtes er
Z.l.reſpiciendũ de pe.p auci faciunt interrogationẽ ex pria cã.ſ.
ad releuandũ innocentiã ꝛ multificatiõ ex ſ.da cã.ſ.alijs ꝓiudi.
etiam Z iura magis inſpiciẽtes qđ ſit ꝙ qđ fieri dz ꝛ ſequentes
cõtra iura vulgi opi.Cõcludit igitur ex ꝑm ſis qđ ſi interroga
tio ſit ſpecialiter puta vtrũ titius fecerit tale crimen nullo caſu
ꝛceſſa eſt idem ſiſtat generaliter in caſib⁹ nõ ſpãliter cõceſſis cum
ſit Z.l.iſtã ꝛ ideo confeſſio nõ vz vt.d.Z.ex qui.can.ꝛ.l.non dubi
um.Z.de leg.etiã ſi eſſet alijs adminiculis ſuſtentata cũ.l.ꝛtra
12 dicat interrogationi ꝛ ꝛfeſſioni vt prędictũ eſt.ſ Redeo igitur
ad principale ꝓpoſitum vcz vtrũ ex tali cõfeſſione ſeu noſatio
ne poſſit quis torqueri.Aut loquimur in caſib⁹ in gbus nõ eſt
fienda interrogatio ꝙ eſt regulr ꝛ tũc nil operaꝫ vt dictum eſt.
aut loquimur de caſibus ſpecialibus in gl.no.ꝛ tunc aut eſt ſo
la aut cũ aliquib⁹ alijs indicijs.ſi cũ indicijs puta q aſſaſinus
ꝛ vilis ꝑſona vulneraverit vel occiderit nulla cã ſubſiſtẽte no
bilẽ ꝛ potentẽ tunc eſt ꝓeſumptio qđ ad mandatũ alteri⁹ vel ſi
aliqs intrauit domũ alicuꝰ cũ ſcalis quas ſolus portare non
potuiſſet ꝑſumptio eſſet qđ habuiſſet ſocios ad portandũ ſcas
las tunc er talib⁹ ꝓeſum.iudex poſſet interrogare de mãdato
re vel ſocijs ꝛ hoc caſu ꝛfeſſio facit indiciũ Z noſatus nõ tñ ſuf
ficiens ad tormẽta ſedm cũ.Alio modo põt eſſe ꝓeſumptio cõ
tra ꝑſonã illius de quo fit interrogatio tunc cõfeſſio illius cum
talibus alijs indicijs ſufficeret ad tormenta.Ad contraria po
teſt reſponderi qđ loquunꝫ in caſibus ſpecialibus.In glo.hoc
ergo eſt vinculum ibi non perdat patronus imo dicere debuit
patroni filius qꝛ patronus accuſando libertum contrariũ non
procedit vt.ff.de fideicom.lib.l.ſi filius.ſ.j.Oldr.

¶De exhib.vel introdu.reis. Rubrica.

Uper rubrica. Vide Az.in ſum.e.ꝛ de
re, tranſimit. plene d.ri
ſ.vbi de cri.agi opoꝛ.aut.qua in prouinc.

Imiles. Dic qđ cõmiſit crimẽ cõe ꝛ nõ enoꝛ
me vnde ꝑſes remittit cum actis.Si
em eẽt cõe ꝛ enoꝛme ipſe ꝓeſes puniret vt in gl.no.

1 ☞ Accuſatus quando ſit carceri mancipandus.
2 Accuſatoꝛ abſentis an ſine pena turpiliam deſiſtere poſſit reo comparente.

Nllus. Quatenꝰ hec lex in ſi. loquit de pari
custodia accuſatoris ꝛ accuſati qꝛ ho
die ceſſat inſcriptio nõ hz locũ vt dixi.ſ.ti.ꝓoꝛ.l.fin.
op.qđ incarcerari nõ debeat ſi habeat fideiuſſoꝛem,
vt.ſ.de ap.l.eos.ſ.ſuper his.So.ꝛ dic vt ibi no.Op.qđ etiã an
teq̃ ſit cõuictus detrudaſ in carcerẽ,vt.ff.e.l.j.ꝛ.iũ.ꝛ.j.ti.pr.l.
1 j.† Dic aut q̃ritur de acc.añq̃ ſit ſuſpicio aut poſtq̃ ẽ ſuſpicio.
Primo caſu aut eſt leue crimen:ꝛ tũc fideiuſſoꝛib⁹ Z mittit, aut
enoꝛme:ꝛ tũc nõ,vt.d.l.j.crea med.ff.e.ſcdo caſu aut eſt ꝛfeſſus.
ꝛ tũc i vincula publica ponẽd⁹ eſt vſq; ad ſniam.ꝛ ſic intelligit
gl.d.l.j.ꝓo quo facit.j.ti.j.l.ſi gs.hz alij contra vt ibi dicam aut
nõ eſt ꝛfeſſus:ꝛ tũc aut crimen nõ eſt enoꝛme ꝛ Z mittaf fideiuſ
ſoꝛibus,vt.d.l.j.aut ẽ enoꝛme de quo eſt ſuſpect⁹:ꝛ tũc aut ẽ hõ
vilis vel diffamat⁹ ꝛ ponit in carcerẽ vſq;quo fuerit ꝛdẽnat⁹
vel abſolutus,vt.ff.eo.l.j.ꝛ.iũ.aut eſt hõ nobilis ꝛ diues:ꝛ tunc
aut eſt magna ſuſpicio Z eũ vt fama publica ꝛ ponit in carcerẽ
vt.d.l.j.ꝛ.l.diu⁹.ff.e.aut nõ eſt magna ſuſpicio:ꝛ tũc datur fides
custodibus custodiẽdis loco honeſto,vt.d.l.ij.ꝛ.iij.ꝑdicta etiã
habẽt locũ in foꝛo canonico de quo vide p Hoſt.in ſum.de acc.

2 ſ.qualr in acc.verſi.vlti.† Quid ſi abſens accuſaſ eo cõparente
vult deſiſtere accuſator: nũqd põt ſine pena turp,vł qđ nõ qꝛ cũ
dedit accuſationẽ ſe inſcripſit ergo ſi deſiſtat in tur.ſcidit.vt.ff.
ad tur.l.j.ſ.de cal.l.ſ.pe.tz qđ liceat deſiſtere p.l.q̃uis.de in ius
vo.añq̃ ſit ꝓcſſum ꝛ hec qđ incidit in illã vtrũ tur.locũ habeat
añ lit.ꝛte.de quo dicef.ſ.ad tur.l.ij.itẽ alle.qđ accuſaſ⁹ per ſe nõ
per ꝓcu.cãm agit ꝛ exceptionẽ ꝓponit dũ dicit ius dz explora
re q̃ſitũ qđ minuit eum venire ad iudiciũ perſonaliter de hoc di
ri.ſ.ti.pri.l.ſi.de quo plene dic vt ibi dixi hec tñ.l.in ter.vł innuere
Z ium ſed puto ꝙ loquaſ de ſocijs cũ eo accuſatis in.eo.libello
qđ fieri põt vt.j.ſi re.vel accu.moꝛ.fue.l.j.op.ſ.e.l.j.ꝛ.ij.ſol.vt ibi
dixi item quod dicit in veſtibulis.dic.i.locis inueſtigatis ad cu
ſtodiẽdũ licet glo.aliter,exponat ꝛ dicitur diligenter cuſtodire
qui vinculat.ff.de ſer.fug.l.ij.ſ.j.ꝛ.l.diuus ꝛc.

1 ☞ Citari nemo dz abſq; iudicis licentia:ſed hoc in nõnullis fallit caſibus.

Eminem. Canonizata ẽ.iii.o.vii.c. nemi
nẽ.ꝛ vide quod ibi no.ꝛ vide in
Spe.de acc.circa ꝑin.ꝛ de do.ꝛ contu.ſ.reſtat vide
re per Roſ.ſi quis in ius vo.nõ ie.ꝛ hec.l.† dicit nul
lũ citadũ ſine licentia iudicis fallit in caſib⁹ in gl.not.ꝛ.l.ſ mа.
l.vl.in gbus ſus dice.ſibi qs põt ſine iudice de quo dixi.ſ.ne gs
in cã ſua iudicetꝛ de iud.l.nullus.inſt.de ac.in ꝑin.in glo.ꝛ per
Dy.ꝛ cõcor.ad hanc.l.ſ.de reuo.do.l.his ſolis.ꝛ qđ ibi dixi ꝛ Iz
gl.dicat ſecus in officiali p.l.equalẽ.ſ.ti.ꝓoꝛi.l.illa nõ dicit qđ
exhibe.ſz denun.ꝛ iudex poſtea eũ citari.fallit tñ in deprehẽſis
in crimine qui capi poſſunt ꝛ iudici preſentari.ſ.de defen.ci.l.de
fenſoꝛis oblatos reos.ꝛ.ff.de condi.cauſa da.l.pe.

¶De cuſtodia reoꝛum. Rubrica.

1 ☞ Carcer quam ob rem inuentus fuerit.
2 Judex delinquit ſubditum delinquentem non corrigens.

In quacunq; cauſa. Vide
Azo.
in ſum.collige ex iſto ꝑn.qđ ꝓeſſus ꝑ modũ ac
cuſatiõis ꝛ inq̃ſitiõis parificanꝫ.† Itẽ not.qđ
carcer eſt inuentus ad cuſtodiã nõ ad penã ꝛ qꝛ
hic de carcere agit dic qđ carcer eſt mala mãſio,
vt.ff.de ꝓ.l.ſi hoiem. Item reus Z dẽnatus detinet ꝙouisq; ſol
2 uat vel det fideiuſ.vt no.in gl.ſ.de ap.l.eos.ſ.ſup.† Itẽ not.qđ
iudex qui ſubditũ delinquẽte non coꝛrigit deliquere vł.de quo
plene dixi.ſ.de cõmer.ꝛ mer.l.ij.itẽ no.gl.hic poſitã q̃ dicit non
credi alicui ſup maleficio de ſocijs niſi in caſibus ſpecialib⁹ no.
ſ.ti.pri.l.ſi.de quo plene dic vt ibi dixi hec tñ.l.in ter.vł innuere
Z ium ſed puto ꝙ loquaſ de ſocijs cũ eo accuſatis in.eo.libello
qđ fieri põt vt.j.ſi re.vel accu.moꝛ.fue.l.j.op.ſ.e.l.j.ꝛ.ij.ſol.vt ibi
dixi item quod dicit in veſtibulis.dic.i.locis inueſtigatis ad cu
ſtodiẽdũ licet glo.aliter,exponat ꝛ dicitur diligenter cuſtodire
qui vinculat.ff.de ſer.fug.l.ij.ſ.j.ꝛ.l.diuus ꝛc.

1 ☞ Carcer potius ad cuſtodiam q̃ ad penam inuentus.

Jquis. Ho.pulchra ꝓba in ſi.ad que ꝛeoꝛ.
ff.de pe.l.reſpi.op.qđ dicit penã car
cer.nã † carcer nõ eſt inuẽtus ad penã vt no.ꝛ dixi.ſ.
l.pri.ſed exponepenã.i.cuſtodiã ſic exponit.ff.e.l.iij.
item innuit hic gl.ꝛ Frã.acc.qđ ex ꝛfeſſione etiã ſpõtanea non
ſtarim qs puniaſ niſi perſeueret cũ hec.l.indiſticte loquaſ ꝛ ꝑ
hoc.ſ.ad.l.iul.de vi.l.ſi.ꝛ.ſ.de caſt.ꝛ mini.l.ſi.i ſi.li.rij. Itẽ
no.puniri iudicẽ negligẽtẽ ad hoc.ſ.ti.pri.l.ſi. Itẽ officiales de
bent inſtruere ſuperioꝛes ſuos ꝛ denũciare eis malefactoꝛes.ad
hoc.ſ.de acc.l.ea gdẽ.neq; deſidia excuſabunt ar.ſ.de of.co.ſa.
2 lar.l.j.† Quero qñẽq̃ fuit de facto bergomi:creditoꝛ authoꝛi
tate iud.ceperat debitoꝛẽ ꝛ eũ ducebat ad carcerẽ debitoꝛ roga
uit ꝙ eũ cuſtodiret i domo ſua donec ſibi ſolueret q:ſi duceret
eũ ad carcerẽ habebat multos alios creditoꝛes qui eũ ibi inter
dicereẽt vñ creditoꝛ eũ tenuit ꝛ cuſtodiuit in domo ꝑpria,ꝙrebat
vtrũ hoc eſſet carcer priuatus.ꝛ vł qđ ſic qꝛ hec lex loquit indi
ſtincte ꝛ in fauoꝛẽ publicũ eſt inducta cui renũciari nõ potuit ꝑ
debitoꝛẽ vt.ff.de pact.l.ius publicũ.ꝛ ad hoc.ſ.de act.ꝛ ob.l.ob
es ꝛ cõtrariũ vł.ff.de li.ho.exhi.l.iij.ſ.ſi gs nolẽtẽ ꝛ qꝛ volẽti nõ
fit iniuria neq; dolus.ſ.de trãſa.l.cuꝫ dona.ꝛ ꝑ B optime facit
gl.q̃ eſt.ff.de fur.l.interdũ.ſ.q̃ furẽ q̃ incipit.ſz nõ vł ꝛ ita obten
tũ fuit.† Itẽ no,qđ maritus põt ꝓpter adulteriũ vxoꝛẽ in domo

2 li.vj.† Ciuitas dz habere vnũ carcerem ꝓ rebus pecuniarijs et
aliud ꝑ maleficijs.C.de exac.trib.l.ij.li.x.

1 ☞ Fideiuſſoꝛes malefactoꝛis an ſint eadem plectendi pena ſi
malefactoꝛ fugerit.

Ad commentarienſem. Sul.
intelligit hãc.l.quatenus loquit de vili obũciẽdo ꝙ
iſte ꝑmẽta.ad fui ꝛecu.dicebat illũ q fugeraꝛ vſq; fuiſ
ſe qđ ſibi nõ ꝑdeſt Z intellect⁹ gl.magis Z ſonat litere. Querit
Ly.ſi aliqs erat i carcere ꝛ agnati ſui fideiuſſerũt ꝑ eo ꝙ nõ face
ret fugã ſic fit ſepe ſi iſte fugiat nũqd fideiuſſoꝛ puniet eadẽ pẽa.
1 † Quidã diſtinguũt aut fid⁹ iuſſerũt ſimplr aut ſe obligauerũt
pecuniariter vel coꝛporaliter,ſi ſimplr tũc ꝛdẽnatio quertiꝫ in
pecuniã,ſi pecuniariter tũc eſt planũ.ſi coꝛporaliter tũc aut fu
git dolo ipſoꝛ ꝛ puniẽt eadẽ pena,aut culpaꝛ:tũc arbitrio iu
dicis vt.ff.e.l.ſi gs reũ. Iſta diſtinctio nõ plz ſibi nã cũ ſimplr fi
deiubet vł ꝓmittere illud ad qđ reⁿ tenebaf.Z reⁿ tenebat ad pe
nã coꝛporalẽ ergo ꝛc.Sz qđ teneaf coꝛporaliter ſiue ſimplr fide
iuſſerit ſiue ad B ſe obligauerit durũ vł qꝛ nemo eſt dñs mẽbꝛo
rũ ſuoꝛ.vt.ff.ad.l.aq.l.liber homo.vñ pe.diſtinguit aut fideiuſſo
res fuerũt in culpa ꝑpter quã fugit:ꝛ tũc pecuniariter puniaꝫ
ſi certã penam ꝓmiſſerunt vel arbitrio iudicis ſi certã nõ ꝓmi
ſerũt ar.ff.de ꝛfeſ.l.iul.Sz huic ſolutiõi ob.hec.l.q̃ innuit qđ fi
deiuſſoꝛes ſint puniẽdi ſicut reus.Z aliud eſt obligare ſe directo
ad penã coꝛpalẽ qđ nõ põt vt.d.l.liber homo.aliud ꝑ quãdã cõſe
quẽtiã vt ſuſcipiẽdo officiũ publicũ cuſtodie carceris tũc eadẽz
pena teneaf vt hic.ſimile eſt in clerico qđirecte nõ põt renũciare
priuilegio clericali Z ꝑ ꝑſam põt ex de fo.cõp.c. ſi diligẽti ꝛ.c.ſi
gnificaſti.ꝛ in marito q nõ donat directe ſed per cõſequentiã.ſic
ff.de dona.inter vir.ꝛ vx.l.ſi ſponſus.ſ.dona.

1 ☞ Judex negligens hic reprehenditur velut indignus.
2 Sacerdos nomẽ inane gerit ſacerdotis qui ꝑ pecuniã ꝓmoꝛ⁹
fuit:ꝛ ſic pauci facti ſunt veri ſacerdotes Chriſti, Omnes quip
pe cꝑi diligunt munera ſequuntur retributiones.

Ebis. Ho.pulchrã.l.q̃ ſepe allegaf ꝓ relaxa.car
ceratoꝛ qñ nimis maceranꝫ diu ꝓ iudicẽ.
† Itẽ no,qđ iudex ꝛ officialis negligẽs ꝛ inſufficies re
ſupina ceruice tm̃ nomẽ iu.gerit. ad B.ſ.de decu.l. minime ſic et
clerici q nõ facilit qđ tenenꝫ ſolo noie dicunꝫ clerici extra de re.
2 c.iij.ꝛ ad B.ſ.de ſa.ſan.ec.q ſub ꝑter.† Sacerdos ꝓmoꝛ⁹ ꝑ pecu
niã inane nomẽ gerit ſacerdotis.ſ.q.j.qđq; ꝛ eꝑs q nõ hz miſe
ricordiã pauperũ inane nomẽ gerit ep̃l.lxxxvj.di.c.frater.noſter
ꝛ alias dr qs habere inane nomẽ hꝰdis.ſ.de iof.do.L ꝑcib⁹.Sũt
etiã qdã catholici noſe tm̃ vt not,de pe.di.ij.c.fecit. Itẽ curatoꝛ
furioſi ſupuenientibus dilucidis interuallis ſolũ nomẽ curato
ris hz.ſ.de cur.fur.l.cũ alijs in fine.

¶De priuatis carceribus. Rubrica.

1 ☞ Judex ſpeculum debet eſſe ſubditoꝛum.
2 Creditoꝛ authoritate iudicis debitoꝛem capiens an ad preces
ipſius poſſit in domo ſua detinere an incidat in penam de pri
uatis carceribus.
3 Maritus vxoꝛẽ ſuã adulterã põt in domo detinere carceratã.

Tbemus. Vide Az.i ſum.ꝛ i ꝓma
parte phibet ꝛ ꝑcipiẽs ꝓ
hibitionẽ p iud.cuſtodiri. In ſcõa punit iudi
ces negligẽtes. In tertia punit ꝓncipales delin
quẽtes. Et qđ ſit ſpeculis dicit qđã† qđ iudex dz
eſſe ſpeculũ ſubditoꝛ.tu exponeꝫ in ſpe.i.inſpe
ctione ſiue cuſtodia Z malefaciẽtes.ſpecula eñ eſt locⁿ vñ.ꝑſpi
cit,ad hoc.ſ.ad.l.iul.de vi.l.ſi.ꝛ.ſ.de caſt.ꝛ mini.l.ſi.i ſi.li.rij. Itẽ
no.puniri iudicẽ negligẽtẽ ad hoc.ſ.ti.pri.l.ſi. Itẽ officiales de
bent inſtruere ſuperioꝛes ſuos ꝛ denũciare eis malefactoꝛes.ad
hoc.ſ.de acc.l.ea gdẽ.neq; deſidia excuſabunt ar.ſ.de of.co.ſa.
2 lar.l.j.† Quero qñẽq̃ fuit de facto bergomi:creditoꝛ authoꝛi
tate iud.ceperat debitoꝛẽ ꝛ eũ ducebat ad carcerẽ debitoꝛ roga
uit ꝙ eũ cuſtodiret i domo ſua donec ſibi ſolueret q:ſi duceret
eũ ad carcerẽ habebat multos alios creditoꝛes qui eũ ibi inter
dicereẽt vñ creditoꝛ eũ tenuit ꝛ cuſtodiuit in domo ꝑpria,ꝙrebat
vtrũ hoc eſſet carcer priuatus.ꝛ vł qđ ſic qꝛ hec lex loquit indi
ſtincte ꝛ in fauoꝛẽ publicũ eſt inducta cui renũciari nõ potuit ꝑ
debitoꝛẽ vt.ff.de pact.l.ius publicũ.ꝛ ad hoc.ſ.de act.ꝛ ob.l.ob
es ꝛ cõtrariũ vł.ff.de li.ho.exhi.l.iij.ſ.ſi gs nolẽtẽ ꝛ qꝛ volẽti nõ
fit iniuria neq; dolus.ſ.de trãſa.l.cuꝫ dona.ꝛ ꝑ B optime facit
gl.q̃ eſt.ff.de fur.l.interdũ.ſ.q̃ furẽ q̃ incipit.ſz nõ vł ꝛ ita obten
tũ fuit.† Itẽ no,qđ maritus põt ꝓpter adulteriũ vxoꝛẽ in domo
ſua carceratã tenere ad penitẽtiã ſ adul.agẽdã.xxxiij.q.ij.c.pla
cuit ꝛ ibi no.ꝛ extra de iureiu.c,quẽadmodũ i fi.vltime gl.qđ foꝛ
te nõ eſt verũ de iure ciuili imo dz in monaſteriũ detrudi vt.ſ.de
adul.auf.ſed hodie,itẽ fallit hec.l.fin gl.hic poſitã in dño q põt
ſeruos ſuos in ꝓpria domo incarcerare ꝛ idẽ tz hic Lyn. idẽ ſt
de patre quo ad filiuz qꝛ hoc fit ad coꝛrectionẽ moꝛ.ꝛ ad hoc.ſ.
de emẽ.ſer.ꝛ de emẽ.ꝑpin.hec eñ.l.loquit de dolosa ꝛ illicita de
tentione ſeu incarce.itẽ no,qđ dicit ꝙ egyptiacã dioceſim ꝙ ap.
dio.ciuitas continet qꝛ nõ eſt dubiũ impe.voluiſſe hãc.l.extẽdi
ad ciui.egypti.ꝛ ad hoc facit.ſ.de ra.pu.l.j.vltra princ.ar.cõtra
extra de reſcri.c.rodulfus,vbi de hoc.

¶Si reus vel accuſatoꝛ moꝛ.fuerit. Rubrica.

Uper rubrica. Vide Az.i ſum.
ꝛ.c.ꝛ vtr qs poſſit
dãari vel abſolui poſt mortẽ vide,xxxiij.q.ij.
ſum.in gl.ꝛ ꝑ Arc.extra de ſen.excõ.c. a nobis.
ij.ꝛ de hereti.c.accuſatis.ſ.ſi vero.lib.vi. itẽ no,
qđ ſi crimẽ reſpiat pecuniã nõ extinguitur moꝛ
te vt.j.e.l.ſi.ff.ad ſyl.l.cains.

1 ☞ Accuſatio duoꝛum de eodem crimine facta vno mortuo
quo ad ipſum extinguitur.
2 Contractus ꝛ delicta quo ad obligationem ꝛ eius effectum pa
rificantur.
3 Accuſare plures de diuerſis delictis in eodem libello an quis
poſſit.

Et ſi marcellus. Lõcoꝛ.xxiij.di. quo
rũdã.duo ſt † qđ ex
plurib⁹ accuſatis de eodẽ crimine vno mortuo ex
tinguit accuſatio quo ad illũ.ſcõo dicit qđ quo ad
alios remanet gl.numerat aliquos caſus ſpeciales vbi crimen
morte nõ extinguiꝫ q etiã no.ff.de acc.l.ex iudicioꝛ.Sz ſm Dy.
nõ eſt ſpãle l.l.luci⁹.qꝛ ibi bona auferunꝫ eo qđ mediãte ſcelere
ſunt q̃ſita ꝛ ſic nõ dz poni ꝑ caſu ſpãli.op.qđ vltra duos nõ po
tuerit accuſare eo libelloꝛ.ſ.q acc.nõ poſ.l.cũ rationibus.glo.
in B variãt nã in.l.inter liberos.ſ.ſi.ff.de adul.dicit q plures nõ
põt accuſari de diuerſis delictis ſz de vno ſic dũm diuerſis libel
lis ſz illa gl.reꝓbat qꝛ Jdicit.l.q pupilla.ſ.ſi.ꝛ.l.vim paſſam.
ſ.inceſtu.e.ti.itẽ ꝛqꝛ.l.parificat Zct⁹ ꝛ delicta q̃ ad obl̃one Zhe
dã ꝛ ei⁹ Zcte effectũ vt.ff.de iud.l.oẽm ꝛ in auf.vt oẽs obe.iud.ꝑ
uin.ſ.ꝛ Z ſiderãtes ſz ciuili ſi hẽo plures reos obligatos poſ
ſum oẽs eo.libello Zuenire vt ſ auf.de duo.re.ſ.fina ntẽ.ꝛ plene
dixi.ſ.cõi di.l.ad officiũ.ergo idẽ i delicto.dic ergo qđ B logf qñ
plures ex eodẽ delicto accuſati ſunt qđ fieri põt ẽt ſi eẽnt mille vt
hac.l.fallit i crimine adulterij vt.ſ.de adul.l.reos.nõ caroñe qꝛ
pures accuſẽt ſz ratiõe oꝛdinis vnde adulter ꝛ leno bene põt ſi
3 mul accuſari.† Si autẽ diuerſis delictis volo plures accuſare
tũc i eodẽ libello nõ poſſuz vt.ff.de acc.l.hos accuſare.ſ.l.iul.di
uerſis ſic duos ſz nõ tres vbi ſuãvel ſuoꝛ iniuriã ꝓſequaꝫ vt.d.
l.cũ rõnib⁹.de B dixi plene.ſ.de acc.l.q de crie ꝛ ꝑ.l.iſtã.Ly.dicit
Dy.Z ſulniſſe de facto qđ ꝓducẽs falſos teſtes ꝛ ipſi falſi teſtes
poſſint accuſari i eodẽ libello ꝛ qꝛ quoties er diuerſis factis idẽ
reſultat effect⁹ idẽ vł crimẽ vt.ff.ad.l.aq.l.illud.ſ.ſi. Sz ita eſt in
ꝓpoſito qꝛ vn⁹ effect⁹ reſul.ſ.ꝑbatio falſi ergo idẽ dici dz deli
ctũ ꝛ ſic ꝓcedat acc.itẽ curãti falſum teſtimoniũ ꝛ ducẽti impo
nikeadẽ pena vt.ff.de fal.l.j.in ꝑin.ergo eſt idẽ delictũ ꝛ ꝑ Z⁹
accuſatio ꝓcedit.ꝛ ꝑ hoc etiã.ff.ad tur.l.j.ſ.ſcidit ꝛ de iniu.l.nõ
ſolũ in ꝑin.ſ.ſi mãdato ꝛ.ſ.ꝓcul.de hoc dixi.d.l.qui de crimine
ſ.de accu.ver.vlt.

Jis quem. Hãc.l.intelligevt.ff.ad tur.l.
i ſenatus.ſ.ſi.ꝑpter mortẽ.et
qđ in ſi.dicit acc.dic id eſt ꝓſequẽde q̃ eo vino incũ
bebat.ꝛ vide qđ no.Z.de inof.teſt.l.ſi qs filiũ.op.Sle.
ſ.ſi accuſatoꝛẽ.ff.ad tur.ſed ibi ſpõte deſtitit ſine abolitione B
neceſſario ꝑ mortem rei.

Jvt proponis. Non ſolũ fabricãs
vel fabricari faciẽs
falſum inſtrumẽtum tenetur de falſo ſed etiã vtens
poteſt tamen ab vſu deſiſtere qđ dicvt.ſ.de falſis.l.ſi
falſos.

Efunctis. Ꝓo declaratiõe primi rñ.dic
vt plene no.ꝛ dixi.ſ.ſ acc.l.nõ
ideo minus.ꝑ declaratione ſcõi qđ no.ꝛ dixi.Z.q teſt.
face.poſ.l.ij.

1 ☞ Bona ꝓo quibus criminibus ſint adimenda.
2 Crimen tam accuſatoꝛis q̃ accuſati moꝛte tollitur.
3 Jngreſſu vitiato an debeant donata monaſterio reſtitui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

SI quis. Lōcor.ij.q.vl.c.fi.ad euidētiā pmittē sequīt adēptio bonorū vt cria ī gbus imponīt pena mortis naturalis vel ciuilis, qđā ad quor ꝺdēnatio nēnō sequīt adēptio bonorū nisi exp̄sse fiat ī sūa vt ī criminib⁹ ī gbus imponīt pena relegationis vel minor in primis extincto p̄ncipali extinguīt cā bonorū tāꝯ accessoria vt ī regulis iuris ī alijs, nō q̄ vtrūq; est p̄ncipale ex q̄ colligi pōt solutio bonorū sublato p̄ncipali vtrū tollat accessoriū vel nō. Itē diuide.l.i tres ptes q̄ p se patēt. † Itē no. qđ crimē morte tollīt tā accusatoris q̄ accusati diuersimode tū q̄ morte accusati in totū morte accusatoris quo ad instātiā ī terū poterit accusari vt.ff.e.l. libellorū. §. fi. z eisdē actis. j. xxx. dies vt ibi dī z de pub. iud. l. accusatore z de adul. l. j. Cōsueuit q̄ri si vbi ex crie tacite seq̄t bonorū adēptio iudex exp̄sse p̄ sūa ea adimat nūq̄d sit idē ꝺ hoc dixi. §. fi pen. ap. mors interue. l. ij. Quid si nō fuit ap. §. intra decendiū q̄ poterat ap. reus decessit nūq̄d erit extinctū crimē z eius effectus glo. z Dy. dicūt q̄ sic vt no. ff. de acc. l. ex iudiciorū z dixi. d. l. ij. Ja. de ra. ꝺ de q̄ sūa quātū ad p̄sonā criminosi bñ extinguīt sed nō quātū ad bona q̄ ia sunt affecta p̄ sūaz z iō heres hz appellare, ꝑpter bona z si nō appellat sūa trāsit in rē iudicata q̄ ad bona z sic intelligit. d. l. ex iudiciorū vbi vr casus, aut cōdēnat⁹ ap. aut nō z si appellauit aut mouit. j. tpa appellatiōis aut post. §. j. pōt z tenet hr̄s appellare q̄ ad bo. pos. z si nō appellat pdit bona §z Ja. p̄dictū. Qñ exp̄sse sunt ī sūa adēpta bona an sufficiat vna appellatio. dic q̄ nō vt dixi. d. l. ij. §z q̄ qs partim puniri ꝺz corporaliter partim ī bonis mouīt li. pē. post li. xte. an extinguat pena pecuniaria cypria⁹ q̄ nō z hoc sequunt Ja. de ra. z pe. vt no. ff. de pub. iud. l. defuncto de Bꝺictū fuit. §. de delic. de fun. l. vnica. † Ultimo īducīt hec. l. ad q̄nē monachi q̄ intrauit monasteriū postea p vr. retrahīt nūquid debeāt sibi bona resti tui p monasteriū z an vitiato ingressu ex aliqua cā teneat dēlicatio bonorū q̄ aut dedicatio bonorū fuit exp̄ssa aut tacita de quo dixi in aut. ingressi determinat ēt p hāc. l. ꝺ. masin⁹ paspau per q̄ si statuto caueat q̄ p̄ filiosa. delinquēti teneat dare par tē publicādā z filius delinquēs moriat acc. pe. q̄ nō extinguat crimē quo ad partē illā que q̄ incipit ex forma boñ. statuti filiosa. homicidiū committente.

¶ Si quis imperatori maledixerit. Rubrica.

¶ Pape maledicēs nō punīt; est cū benigno, patiēs, humilis, vindicti nō cupidus, z bruiter oīm virtutū exemplar.
Ebrius maleficiū cōmittens non punitur; sed quare tu iudica.
Ebrius est furioso equiparandus.
Clerici non debent in tabernis versari.

SUper rubrica. Uīs Azo. l sum. §ū. de maledi. z. e. ti. c. j. cū ibi no. z. j. ti. pr. l. gsgs circa fi. no. z. xxiij. q. iij. si hēs. §. j. p arch. z no. istā l. q̄ pulchra ē z moral. † Sz nūqd qs hz ꝺz locū hic si qs maledixerit pape? dic q̄ nō q̄ papa de talibus nō curat. xxiij. q. iiij. c. inter q̄relas. z idē ibi ꝺz i cpō. z de hoc ibi in. gl. ꝺ. c. j. de maled. de pena blasphēmātis deū hr̄. xxiij. ꝺi. c. quid ergo p arch. z de maledi. c. ij. † Itē qs si quis p ebrietatē cōmittat maleficiū qs nō punīt vt hic. alias vn⁹ punīt vt. ff. de re mil. l. oē delictū. §. si p vinū z. xv. q. j. §. de furiosis z. c. seq. z ibi ī gl. z p arch. ad hoc. xv. q. j. c. sane dixit qs capitulū est notādū circa ebrietatē. † Itē ebrius equiparat furioso vt ꝺ z. xxxv. ꝺi. c. vēter. z ebrietas est fautrix z nutrix oīm vitiorū. xxj. ꝺi. c. fi. vtrū comedēs vel bibēs supflue peccet mortaliter vel venialiter no. p arch. iiij. ꝺi. c. denique ꝺe ebrietate z sobrietate hr̄. xxxv. ꝺi. in sum. z p totū z maxime. c. luxuriosa. z de hoc etiā de vi. z hone. cle. c. a crapula z ebrietate cū ibi no. vñ clerici nisi ex necessitate phibent intrare tabernas. c. clerici offō z intēperatis circa vsū vīm cōminat⁹ dōs p. pphētā esaie. c. v. ve qui potētes estis ad bibēdū z vīni fortes ad miscēdā ebrietatē. puer. xxiij. scribit cui ve cui⁹ pr̄ vę cui rixe cui fouee cui sine cā vulnera cui suffusio oculoz nōne his q̄ morant ī vino z studēt calicib⁹ potādis. Nō incuearis vinū qñ flaueſcit z cū splēduerit ī vitro coloz ei⁹ blāde ingredit. lxi nouissimo mordebit vt coluber z ambivinū z mulieres apostatare faciūt sapientes nō tū ꝺico q̄ vsus vini sit de se illicit⁹ nisi sit imoderat⁹ vñ matthei. xv. nō qđ itrat p os coinquinat eos z apostol⁹. j. ad timotheū. v. c. modico vinovtere pp stomachū z frequentes infirmitates qđ vsus ergo immoderatus illicitus est, moderatus nō, vñ scribit vinū sumptū cū moderamine sanitas est corpis z aie z glo. noster ꝺt qđ vinū letificat cor hominis. ff. de pi. z cōmo. rei vē. l. j. circa pn. ī gloss. magna sumpta fuit ex psalmo bñdic aja mea dñm, sed ouerfuyt reducas panē de terra z vinū letificet cor hoīs. vl. no. qđ ex p̄sonis hoīm dicta pē sanct⁹ z iō iudex clara ex p̄sonis z causis cōstituit, vt. ff. de rei vē. l. fundo de ac. z ob. l. fi. xxiij. q. viij. c. occidit. extra ꝺ homi. sicut dignū z ꝺ of. ꝺele. de causis qđ facit ad q̄nē quā no. §. qđ me. cā. l. metū si aliqs minar⁹ fuit aliquē occidere z reperiat⁹ mortuus z nescit p quē, vtrū sit p̄sumptio qđ minas inferēs occiderit de quo dic vt ibi dixi. Itē facit qđ si qs ex iracūdia dixit alicui in iuriā z peniteat qđ nō puniat ꝺ quo dicef. j. de iu. l. si nō q̄uitꝰ. Alb. de rosa. de bergomo legū doctor excellentissimus.

¶ Ad. l. iudi. maie. Rubrica.

SUper rubrica. Uīs Azo. ī sum. §ū. de maiestate. z. ff. z istud crimē ē ex tēsu ad cardinales sancte rome. eccle. z extra de pe. c. felicis. li. vj. qđ videas cū ibi no. z postea ex tēsum ē etiā ad alios p̄latos vt ī cle. de pe. c. j. cū ibi not.

ALienam. Hic tenet qđ periurus hodie in cidit ī crimē lese maie. sed Bglo. cōter reprobat ꝺ Bī aut. schenicas si solū circa medium col. v. z bene dixi. §. de iureiu. l. ij.

¶ Coniectus quis z per que dicatur.
Indicia requiruntur antēꝙ quis torqueatur.

SI quis alicui. Not. qđ gl. dicit † quē vel alis idiciū alibi p confessionē vel p sūa vt pbat. §. de cōpē. l. si. quox ap. nō rect. l. ij. z ꝺ exe. rei iu. l. si. z. §. de pe. l. q sūa z tz gl. qđ ex vno teste ꝺ tōtate qs pōt torqueri. Et hoc ēt vr sentire Azo. ī sum. ꝺe qō. circa medium ver. idiciū z idē tz Od. ī tract. suo quē fecit ꝺe qōnib⁹ z tormētis ver. §z qđ si. pbatū ē maleficiū p vnū testē z p gādi. §. qđ. z tormē. inꝛ. itē qđ si male ficiū. pbet⁹ fore ꝙmissuz tū p vnū testē. † Audiui ꝺns Dy. tenere Ariū q: iura loquētia de tormētis requirūt idicia in gbus aliqui vt hac. l. ibi si alijs manifestis indicijs z. ff. ꝺe qōn. l. ij. z. l. vnius. §. ea z. l. vl. z. j. e. cognitio z. l. milites z pluralis locutio nō saluat ī vnovt. ff. §. ma. te. l. liber. §. fi. ad B ēt facit gl. q̄ ē. ff. §. excu. tu. l. ij. circa pn. z p hac opi. vr exp̄ssum. ff. ꝺe qō. l. marit⁹ vbi ꝺe hoc. et hāc opi. tz py. ī bꝛoc. suis ꝺe testi. rub. itē quot testes ad pbationē sufficiūt rubricella Ꝛ ī sufficiētia ī solutione. Prima tñ opiñ. cōter seruat in iudicio z ea sequit Dy. qcqđ dicāt. ff. e. l. j. ī pnc. vt ibi dixi z ad. l. marit⁹ rūdeꝛ vt ī ꝺ. ver. iudiciū ī sum. ꝺe qō. ad illud qđ ꝺz de idiciis, ī pluralitꝺz resolui ī singulari, vt. ff. ꝺe ver. §. l. nō ē sine liberis ē ne. ge. l. ait p̄tor. j. §. ꝺ. ozi. iu. l. ij. §. exactis z ꝺ 2ꝺi. z ꝺemō. l. falsa. §. fi. Ultimo no. ex ꝙbis illis accusationē suā q̄ in B crimine opus ē ac. z libello, vt. §. ꝺe epi. z cle. l. si q̄ꝙ in si. Sz imperator heñ. pisis exist⁹ volēs ex isto crimine p̄cedere Ꝛ dōm robertū regē Sicilie q̄ erat ibi rebellis vnicā. l. fecit in istō ti. cōtinentē qđ summarie z sine strepitu z figura iudicij posset p̄cedi in crimine isto.

¶ Clericus torqueri non potest sed quare tu vide.

VIllus. Canonizata est. vj. q. j. c. q̄ro. §. porro cit hec. l. qđ clericꝰ regit torq̄ri non possit ad instar mil. canoniste tenēt 2nū ex ꝺepo. c. j. z ibi no. lz etiaz ꝑm eos nō sit a qōnib⁹ schoādū ex ꝺe re. iu. c. cū ī 2tępla. pe. ꝺt p̄ dyterū nō posse torqueri vt. §. ꝺe epi. z cle. l. p̄ dyteri. clericū aut sic. Itē no. qđ in hoc crimine oīm est equa cōdi. ꝺe hoc extra ꝺe acc. c. cū pe. manconella. cum ibi no. per ber.

¶ Filius similis patri esse solet.
Pena aliquando delictum egreditur.
Filie aliqñ sunt meliorīs conditionis q̄ filij.
Principi assistentes dicuntur eius corporis partes.
Pena p̄ro crimine imposita debet esse perpetua.
Spurij qñ veniant filiorum appellatione.
Hereticorum bona an applicentur fisco filijs eorum exclusis.
Alienatio facta per criminosum vz facta ante reatum.
Filij hereticorum orthodoxi an sint bonis parentū p̄uandi.
Crimen lese maiestatis an habeat locum in tractantibus cōtra personas regum principum ꝛc.
Henrici imperatoris aduersus regem Robertum karoli scōi filium suosq̄ complices p̄ro rebellione declamatio.
Rex vasallus imperij an possit crimē lese maiestatis cōmittere.
Maiestas quid sit z vnde dicatur.

QUisquis. Canonizata ē. vj. q. j. c. q̄ro. §. verū. alias est si qs cū militib⁹. z ꝺe pe. ꝺi. j. quisquis. z facit extra de pen. c. felicis. cū ibi no. p arch. Jo. an. z card. z in clemē. eo. ti. c. j. Et tractat

eta de machina, contra personā p̄incipis z versantes circa eius qđ est propriē crimē lese ma. Et primo ponit penā qua puniunt machinātes ꝙ ipsos ēt solo conatu. sc̄o punit filios eius masculos cū quadā misericordia vite. tertio punit intercedētes p talib⁹. quarto circa filias feminas penā mitigat z rōne subnectit. Quito iterdicit aliena, talib⁹ machinatorib⁹. Sexto statuit quid iuris circa iā alienata. Septimo allicit ad p̄iam querētē machinari cōtra p̄cipē cum quadā distinctione. z hoc dicit. ptes p se patent. Notabilia collige plura ex ter. † Primo qđ filij si milis solet esse patri. Sc̄o qđ femine sunt min⁹ audaces q̄ masculi, subandi nisi in reb⁹ venereis vnde iuuenalis: Fortē animū pstāt rebus quas turpiter audēt. z ouidi⁹ audacē faciebat amoz ꝛc. Itē qđ patri interdicit administ̄ratio filioz rō hic reddit in gl. alia reddit iure canonico q: statim ꝑpter tale crimē efficiunt sui iuris extra de here. c. ij. §. fi. lib. vj. de affectu fine effectu plene ꝺixi ponēꝺo. §. de epi. z cle. l. si quis nō ꝺicā. † Sc̄o no. q̄ hic ē spāle qđ pena egrediat ꝺelictū z qđ filij puniat fine culpa sz ꝺic qđ subest causa vt hic in litera ꝺz no. per Dy. de re. iu. c. fine culpa. li. vj. z qđ filij qñq; puniat ex ꝺelicto patris vide. ff. ꝺe pen. l. crimē z pena paterna z ꝺe iure pa. l. ꝺiui fratres cū ibi not atis z plene p Host. ī sum. ꝺe hereti. §. qua pena. ver. p placētino. Itē no. qđ pauperib⁹ ē mors solatiū z vita suppliciū. z ꝺiffert suppliciū a penavt no. per Archi. xj. q. iiij. c. nemo peritorū. z iō ꝺicit q̄ filijs taliū ꝺānator reseruat solū misera vita vt extra ꝺe aposta. c. pe. z alibi ꝺz qđ pauptas ē magnū ifortunium vt. §. ꝺe iuredo. l. in reb⁹. circa finem. z ꝺe paupertate satis ꝺixi. §. ꝺe epi. z cler. l. si qs ad ꝺeclinandā. † No. ēt qđ hic filie sunt melioris cōditionis q̄ filij ꝛtra regulā. ff. ꝺe statu ho. l. in multis sz hic spāle z rō spālitatis pz i tex. q: nō sunt ita audaces. † Itē no. qđ p̄cipi assistētes ꝺicunt pars corpis sui sic z cardinales ꝺicūt ps corporis pape z iō ꝺicunt legati ꝺe latere vt no. extra ꝺe offi. leg. c. pe. z. c. j. li. vj. z est exp̄ressum in. l. imperatoris Hēnici quā posui ꝺe sum. trī. vbi ꝺe cardi. vide. Itē no. ex fine qđ parcitur se ꝺeferentib⁹ aliter tū si in p̄ncipiante facte factiōis q̄ posteavt i litera colligit. Et cō sueuit adduci qđ potestas possit affidare z ꝺimiare bannitos, z eos ꝺe bāno eximere si p̄sentēt alios bāntos. z p hoc ꝺe re militari. l. nō oēs. §. fi. vbi ꝺ hoc ꝺixi ꝺe custo. reoz. l. i eos z supra ex q. cau. seruī p premio accipiūt liberta. l. fi. z per totū z. ff. ꝺe oīgi ne iur. l. ij. §. postea cum apius claudius op. hic ꝺicitur qđ filius p̄uat hereditate matris z alioz p̄rimoz 2tra. ff. e. l. eoz q̄ in maiestatis ꝺic qđ hic lex iul. maiestatis habet duo capita viū qñ ꝺ linq̄nitur Ꝛ res publica quo casu loquit lex 2traria aliud qñ cōtra p̄incipē z eo casu loquit hec lex vt hic vt ꝺixi. §. ꝺe bo. liber. l. j. querit gl. nūqd hec lex locū habeat i matre hoc ꝺelictū cōmittētevt filij puniant⁹ pena huius. l. vr qđ nō q: nō ꝺicit filij⁹ vna p sona cū matre sicut cū patre. Itē q: hoc nō ꝺicit hec lex ergo nō est ertēꝺēꝺavt. ff. ꝺe penis. l. interpretatione z hāc tenuerunt hic Odo. z Ayc. gl. tz 2trariū quā sequitur Pe. q: est eadem rō ad hoc possent adduci allegata p̄ro z 2trav trū masculinū in penis cōcipiat femininū. §. ꝺe fuis fugi. qcunq; ꝺ. Dl. in p̄dicta q̄one ꝺicebat qđ si loq̄mur de penis q̄ paz mulierē z mittētē respiciūt qđ tunc fit qđ in patre. §. qđ gladio feriat⁹ z bona eius confiscent⁹ z sic intelligatur glo. q̄ tumvero ad penam que cōtingeret alios vt qđ filij ex hoc puarētur bonis maternis sicut p̄uantur patris qñ pater deliquit vel q̄tuz ad hoc qđ nō possint capere ex testamēto aliorū non habet locū hec lex z ita tenet Host. ꝺe hereti. c. vergētis. nā quot. ab hominevr a iure puniūtur aliquiv sq; ad certā generationē solū illi qui ꝺescendunt ex linea masculina puniunt non ex femina nisi alis a lege aut ab homine exprimat vt extra ꝺe penis vbicūq; li. vj. sicut z p̄allegia cōcessa masculis posterisq; ipsorum non ad feminas sed solum ad masculos extēꝺunt vt. ff. ꝺe iure imunitatis. l. j. §. j. Multo ergo min⁹ pene sunt ad eas trahēꝺez ꝺe hoc plene not. ꝺe hereticis. c. statutū lib. vj. p Lar. vt. pri. q. subijciā ver. itē queritur. Sed nūquid hec lex locum habeat in filij ante delictum natis? videf q̄ sic. q: hec lex indistincte loqtur. Jn 2trariū facit. §. ꝺe qōni. l. ꝺino z. ff. ꝺe sena. l. emāci patū z hoc tenet Pe. p quo facit. §. ꝺe lib. z eoz liberis. l. ij. Ego aūt puto ꝙpter rōne huⁱ⁹. l. q: p̄sumūtur imitatores patris. Itē querit vtrū locū habeat solū in filijs p̄imi gradus an etiā in vlerioꝛib⁹ vr qđ nō. ff. ꝺe testa. tute. l. qđ si nepotes vbi ꝺe hoc ꝺixi. Jn cōtrariū facit ꝺe ver. sig. l. libero z. l. filij. z. l. iusta. z hāc opinionē lz sub ꝺubio forte tenebat ꝺo. Ric. z allegabat. ff. ꝺe ritu nup. l. senatusc̄ōsulto ad ma. l. filiū. primā opi. tenuit. ꝺ. Tho. formagin⁹ g hāc. q. ꝺisputauit post multa allegata p z cōtra et qō incip. querit nūquid. l. quisquis. C. ad. l. iul. ma. z ꝺicit nō esse eādē rōnē i nepote q: iura sanguinis z carnis magis trāsfundūtur i filios q̄ nepotes q̄ sunt remotiores ar. ff. ꝺe excep. rei iudic. l. cū querit. Sed Ly. ꝺicit qđ ex quadā constitu. Federici imperatoris hoc ꝺubium est sublatum cuius cōstitutionis verba. §. ponentur z in qua vtitur verbo liberoz q̄ quoꝝ appellatio oēs ꝺescēꝺētes cōplectit, vt. ꝺ. l. qđ si nepotes z. l. liberoz. qđ qđā in telligūt i posteritate paterna secus i maternavbi nō transit ꝺelictū vltra p̄mū gradū posteritatis sicut ꝺz i crimine heresis. ꝺ. c. statutū. ꝺe hereticis li. vj. z sic plus punit posteritas i ꝺelicto patris q̄ matris z ē rō q: vir est ꝺignior, vt. ff. ꝺe sena. l. j. vñ scripsit⁹ est qđ alithia pseusti ꝺixit Pergere p̄ro pseusti q: masculus ergo infectio est maior in viro quā i muliere cum maiori bono maius malū opponat fm Aristot. itez vir est caput mulieris z naturalis ordo requirit vt femie tanq̄ minores z viri sint maiori b⁹ seruiāt. xxiij. q. v. z est ordo ꝛc. z. c. cuz caput. alij vt prefatus Jo. mona. Lar. volunt saluare glo. quē ē hic ꝺicēdo qđ est alius casus hic z alius in. ꝺ. c. statu. q: ibi loquit ꝺe filijs excludēꝺis a bñficio ecclesiastico z officio publico hic ꝺe filijs excludēꝺ. a bonis paternis z maternis q̄ cōfiscantur z minus esset absurduz qđ hec pena vltra vnā successionē nō duraret † q: pena p crimine imposita ꝺz esse perpetua vt. §. ꝺe penis. l. seruus. z ita notat p eum. ꝺ. c. statu. vbi ꝺe hoc etiā per Archi. z Jo. an. sed nō bene reſperit hanc. l. q̄ loquitur etiā in p̄ohibi. ab honori. ibi ad nulluz vnquam honorē ꝛc. z ideo aut ops nos ꝺicere qđ illud. c. statu. seruetur in foro canonico z in nō seruabimus hāc. l. aut qđ ꝺicta noua cōstitutio Federici sit restricta per illā ꝺecretalē z rationes p̄dictas vt in fi. ꝺicā. §z an filius clericus cōmittens crimen lese maiestatis p̄incē ecclesiastico bñficio ꝺic quod non nisi exp̄resse caueref in iure vt. luiij. ꝺi. c. satis peruersuz. Octauo q̄rit nunqd hereditates hereticorum quib⁹ p̄uāt̄ur isti filij p̄ueniant ad fiscū quasi auferantur istis vt indignis an aduenientes ab intestato. Ly. habet hanc questionem p̄ro ꝺubitabili z vi ꝺef primo quod aduenientes ab intestato quasi isti sint nō capaces vt. §. ꝺe here. institu. l. j. secundum intellectū Odof. vbi ꝺe hoc no. z plene ꝺixi p̄ro quib⁹ facit glo. institu. ꝺe leg. §. legari. Itez cū heredi alicui aferūtur ꝺistinguitur vtrum ꝑopter ꝺelictum suum an testatoris. si testatoris non venit fisc⁹ vt supra ꝺe naturali. li. j. z ita notat supra ꝺe his qui. vt indi. l. hereditates. Jn contrariū quod fiscus veniat facit hec lex quia ꝺicit filias succedere posse matri test. in falcidia. Si ergo ꝺicatur quod alia pars bonorū veniret ad succedentes ab intestato. Jam ꝺecederet mater ꝑ parte que peruenit ad filiā testata. z p̄ro alijs que p̄ueniret ad venientes ab intestato intestata quod esse nō pōt in regula iuris ius nostrum. Itē hac. l. ꝺicitur † quod si criminosus añ reatuz alienauerit valet z tamē in. §. vroze ꝺicitur qđ si pater ꝺona ueritvxori ꝺona. ꝑopter nup. quā lucrata ē ex pacto z mater se cūꝺo nubat filij qui vocātur ad ꝑrietatem ꝺonationis ꝺicte excluꝺūtur z vocatur fiscus ex quo patet qđ ista bona auferunt

Universidad de Deusto Biblioteca

tau.ꝑ ab indignis. Itē.l.cauēt qđ filij excludunt ēt ab his que habent rōne generis z fiscꝰ occupat supra de bo.lib.l.j. ergo ꝛc. z phoc.ff.de iure fisci.l.lucius. ꝛde inoffi.testa.l.pap.ſ.meminiſſe.nam iſti filij ex delicto paterno dicunt eſſe affecti qz naſcūtur ex ſanguine improbato z ſic cū pſidia ſanguinis eos comitāte dici poſſunt idigni z ex alienouitio iſta ifectio ſanguinis preceſſerit qz ſemp ler iſta pſumit eos imitatores paterni ſceleris z au dacie z ideo tāq̄ idignis auferunt z fiſco applicantur z hanc opi.tenet Ly. ſaluo cōſilio meliori nō ob.l.j.z glo. que eſt in.d.l. hereditas. qz ipe dicit iſtos filios indignos ſuo vitio pſumptovt dictū ē. Nō ob.q8 dicitur de deportato qz illud poteſt negariv̄ ſi aſſimilas ēt hūc deportato locus eſt fiſcovt.ff.de le.iij.l.ſed deportato ſeruo. vbi eſt caſus ſed tū iſte talis nō pōt aſſimilari deportato qz ſcđm eos deportat⁹ habeꝫ pro mortuo ꝯtum ad accipiendū z initiandū negotiū ſi hoc eſt vez iam nō fiſcus ſed ipa mulier ſecūdo nubēs retinet dona.vt ſupra de ſecun.nup.l.femine.in fin. tamē hec lex in.ſ.vxo. dicit qđ nō habetur pro mortuo imo pro viuo z tali qđ illi res in pſona ſua ſubſtātiaꝫ z fiſco locus eſt. z pro hoc neceſſario ꝛcludit ꝛtra predictos. †Sexto queritur nūquid ſit idē in filijs hereticī ēt orthodoxis. Roſ. tenuit qđ non z ita etiā tenuit dñs Ric.ſ. qđ peruenīat ad veniētes ab inteſtato in qōne quaꝫ diſputauit z que incipit quidā filij cuiuſdā hereticī vbi de hoc ſubtiliter per cū. Ly. tū hic tenet oppoſitū z in auc.gazaros.ſ.de here. z qđ ſit idē. pbat ex quadā conſti. nouiſſima federici imperat oris q̄ incipit federic⁹ Dei gratia vbi inter cetera ſunt hec verba ceterū qz ꝯto maioris diuine merita imperationis accepim⁹ z altioꝛes locū pre filijs hoim obtinem⁹ tanto maiora debem⁹ obſequia gratitudinis conferēti ſi q̄ in nr̄i nois ꝛtēptores nr̄a ex cā deſit ū authoritas ſi reos leſe maieſtatis in perſonis eoꝝ z liberoꝝ ſuoꝝ exheredatiōe z dāno pſequimur multoforti⁹ virili ſuq̄ ꝛtra blaſphematores z detractores catholice fidei. puotamur eoꝝ hereticoꝝ receptatoꝝ fautoꝝ z aduocatoꝝ ſuoꝝ hr̄des z poſteros vſq̄ ad ſcđam gr̄ationē z beneficijs ciuitis tēporalib⁹ officijs z honoribus imperiali authoritate p̄ nātes vt in paterni memoriā criminis ꝛtinuo meroꝛe tabeſcāt vere ſciētes qđ Deꝰ celer ē peccata parētū in filios vlciſcens. iſta ſunt ꝛba predicte ꝛſtitutionis approbate per romanaz eccleſiā z q̄ē apud ingſitoꝛes hereticę prauitatis ſub bulla pape ex qua liquet qđ imperatoꝛ ipſos reos z eoꝝ liberos parit facit exheredes. z no. qđ dicit liberos ex q̄ declarat ap. filioꝝ vſq̄ ad ſcđaz generationē reſtringit z ſi hoc eſt in crimine hereſis qđ eſt acriꝰ idē debet eſſe quo ad reſtric. in crimine leſe maieſt. vbi ē minus vt authē. gazaros ſupra de hereti. idez decretali. predicta ſtatu. de hereticis. li.vj. interpretat hoc linea paterna z maſculina in linea enim materna nō excedit primuz gradū qđ dic vt ibi colligitur z no. vlt. dicit. d. Bul. de ſuz. multū fuiſſe ruminatū tēpo-

10 re cōradi z regis caroli Sicilie regis q cū decapitari fecit † vtrū crimē leſe maie. locū haberet in facientibus vel tractantibus cōtra perſonas reguz principiū baronum ducū z marchionū z allegabat qđ ſic qz habet locū in populo z ciuitate romana vt.ff. e.l.j. ſed illud verū eſt er alio capite qz lex iul.ma. plura hz capita vñ dicit terminatū fuiſſe qđ in regibus z ſimilibus locū non haberet ſed eēt ſpāle in principe z militātibus circa eum vt hac.l.z qz ſicut ſupra dixi imperator hen. damnauit regē Robertum re gē Sicilie dubitatum multum fuit in romana curia vtruz talis ſentētia teneret z ſuper hoc perſonaliter fuit edita decretalis pa ſtoralis de re iu. in clemē. z qz ſentētia notabilis z inter notabi-

11 les fuit ei⁹ tenoꝛē fubiicioꝛ circa eam aliqua tangā poſtea. †Bēricus Dei gratia romanoꝝ imperator z ſemp auguſtus ad certitudinē preſentium z memoriam futuꝛoꝝ. Deus iuder iuſtꝰ fortis z longanimis oēs fm ſua merita iudicans ſuperbiētē illum dūm ante ſuū thꝛonū demētia ſe gloria z honoꝛe cōſpiciēs ſedē ſuam ad aquilonem vt eſſet ſimilis altiſſimo ponere cogitauit de altis celoꝝ faſtibus ad inferioꝛa terre in cōpriobria ſempiterna demergēs ipſum omni gratia z ſpe miſericoꝛdie q̄digne priuādo dixit eternalibus ꝛultionib⁹ exponendum. Sic ad preſens iuſtitiā reſpiciat z equitatem videat ipſe celeſtiū terreſtriū z inferoꝝ dñs qui nouit occulta coꝛdiū z ante cui⁹ tribunal omnis ceſſat calūnia z veritas nulli⁹ nequitie tenebꝛis obſcurāt deponat z tūc de ſede potentē qui temptauit z exacerbauit ipm z cōcitauit eum in irā perdat eū qui male querit z det illi q obſtinato animo via Junocētie refugit z gloriaī in malitia compto briū ſempiternū faciat in eum iudicium cōſcriptū z ſic omnib⁹ ſanctis. Mequitie ſi quidem z proditionis alūnus Robert⁹ nat⁹ clare memorie caroli ſecundi q ſe Sicilie regē intitulat z imperij romani adipe impinguat⁹ incraſſat⁹ z dilatatus ꝛtra illud cui ēt cā feudoꝝ multoꝝ z honoꝛ ipſi⁹ imperij que hacten⁹ tenuit z que immiſte principaliter occupat humiliter obedire debet vitijs z iniquitatib⁹ eminēs odia dolos z fraudes pro fidelitate retribuens ex detestando ingratitudinis vitio calcaneū rebellionis preſumpſit erigere. ac contra ſtimulū indurata nequitiare z calcitrare nō ceſſat nefandaq̄ ſuperbia tumefact⁹ ſedē ab aglone hoc eſt ab oppoſito maieſtatis ceſaree quā eius diuinā z magiſtrā reuereri z honoꝛare tenetur ſupponere fatagens ipſam conuicijs z cōtumelijs puocauit hacten⁹ z continuo animo proteruo continue puocare preſumit. Ipſe namq̄ inter ceteros ſue maliginitatis conatus licet antequā imperialis coronatiōis cā pficiſceremur advrbē per ſuas literas ſpeciales pluries culmini noſtro ſcripſiſſet quod ipſe ſicut ex cauſa p̄dicta debebat z nos qui nec opere nec ꝛbo grauauimus nec grauare ſed potiꝰ gratioſe tractare intendebam⁹ eundez ex prauitate conſcientie credebam⁹ ad exhibendam nobis debitam reuerentiam z honoꝛem tā in dicta coꝛonatione quā alibi intendebat z ad id proꝛibus ſeparabat. Confederationes tamen conſpirationes vniones et ligas in offenſam z impedimentum proceſſus Ceſarei vna cum florentinis lucanis ſenenſib⁹ z alijs noſtri Romani imperij ſubditis per Lombardiam z vt eos in rebellionis precipitiū excitatos foueat omne cōtrariū ſicut expreſſe dignoſcitur. p ſe ſuoſq̄ procuratoꝛes nuncios z ambaſiatoꝛes in noſtre maieſtatis iniuriā z offenſam z impedimētū. pceſſus Ceſarei facere. pcurauit z fecit. Tractauit etiā quod ciuitas Cremone Parme z Rhegū que ſub noſtra obedientia cōſiſtebāt contra nos z imperium rebellarent inducēdo tam communia ipſaruz ciuitatum quā ſubditos noſtros p̄dictos ad rebellionē huiuſmodi z eis ad id pol-licendo auxiliū conſiliū z fauoꝛem z nihilominus dicti Roberti fulciti fauoꝛibus ſueq̄ nequitie Conſcij z miniſtri ciuitatis Aſteñ. z caſtra Volētie caſalis ſancti Euaſij z alias nonnullas ciuitates z caſtra pꝛouincie Lombardieq̄ mādata noſtra iuraueꝛāt z nos in eoꝝ dominū recognouerāt z officiales noſtros receperāt z habebāt officialibus ipſis violēter eiectis negotiet occupatis z occupatas z occupata pro Roberto detinēt ſupra ſcripti. Deniq̄ Robert⁹ Joannem fratrem z ſtipendarios Romam videlicet ea intentione trāſmiſit vt vbe ſi poſſet ſue prodi tioni dolose ſubiecta vel ſaltē turbata in eius periculo nefande ſeditiōis immiſſio dicte coronationis impediret ſolēnia put dicti Joānis z ſtipēdiozum in ingreſſu noſtro in vrbem predictā quādiu in partibus illis moꝛam traꝛimus efficaciter operū argumēto probātes vna cum copioſa ſubditoꝛum dictoꝛum multitudine que per inſtigationē dicti Roberti ſubmiſſi ſibi ſubdū z defenſionis fiducia cū armis z eqs ad opponēdū ſe nobis z exercendū per excogitatam malitiā ſimul cum Joanne ſtipendiarijſq̄ predictis quenit ibidē cōtra nos z gentes noſtras hoſtiliter poſuerunt inſidias fecerūt inſult⁹ ſpoliationes violētias z homicidia perpetrauerūtviaſq̄ publicas z loca per que attē dendā baſilicam principis apoſtoloꝝ de vrbe omnibus religionē profitentib⁹ ꝛpianam liber aditus patere debeat bellicoſis apparatib⁹ claudere nobis ac gentib⁹ noſtris ad baſilicam ipſam ne ipſa coꝛonatio celebꝛari valeret acceſſum totis viribus pꝛohibere ac alias omnimodo quo poterat mageſtatē noſtrā offendere procurarūt aliaſq̄ prefatus robert⁹ cōmittebat z erat in ſitu ꝛtra nos cōmittēdi oia que ad noſtri imperij damnū tēderēt z ad ea modis omnibus quibus poterat nitebatur hec ſi quidē creſcente clamoꝛe notoꝛio z in pluribus rerū experientia edocēte licet ipa tā publica z notoꝛia eſſent quod nulla poſſent tergiuerſatione celari z nos qui ſubiecti non ſumus ꝛtra dictū robertū propter premiſſa eo irrequiſito potuiſſemus procedere tamē ex auguſta clemētia que libentius emendat in ſubditis penas quā puniat nec exerceꝛet ferrum in eos quos ſanare pōt ille cebꝛis lenitas medicine poſt ſeceſſum noſtrū de vrbe predicta ſuper dicto notoꝛio z predictis per ipſum Robertum contra noſtram maieſtatem commiſſis ad inquiſitionē deſcendimus quā vt fideiuel amoꝛis ſint illa ſi qua foꝛſitam remanſit in eo ipſi⁹ vi ſcera tangeret z ipſe interim ſpatiū ad coꝛ redeūdi haberet vſq̄ in preſens deliberationibus rationis duximus protrahendam Robertum predictum citari legitime fecimus vt comparere curaret ſuam ſi poſſet Jnnocentiam oſtenſurus. Veruz idem Robertus in ſua proteruia perſeuerans in terminis ſibi ad hoc ꝑfixis vel eoꝝ aliquo per ſe vel per alium comparere contumaciter non curauit. Quare nos ſuper premiſſis in ipſius Roberti cōtumacia fide dignis z ſufficientibus receptis teſtibus z eoꝝ dictis inſcriptis redactis z per nos ſolenniter publicatis z de mandato noſtro a proceribus noſtri palatij cum diligentia recenſitis z facta nobis de ipſis z per ipſos relatione fidei per ea que probata fuerit predicta omnia z ſingula publica z notoꝛia eſſe in ſcriptis interloquēdo pronunciauimus z declarauimus exigēte iuſtitia z poſtmodum eum requiri z citari ſufficienter z peremptoꝛie fecimus vt certo termino iam elapſo coꝛam nobis vbicūq̄ eſſemus ad hanc noſtram ſententiam audiendam comparere curaret qđ ipſe preſſius z defiſus iniuriis z offenſis i ſua obſtinatiōe z ꝛtumacia z fraudib⁹ permitioſis indurat⁹ facere

pretermiſit

pretermiſit. Quia igitur dimiſſis oibus z ſingulis put aperti⁹ in inquiſitione ꝛtinet ſpāliter per dictos teſtes plenarie nobis conſtat nos p̄dictos z alios predicti roberti exceſſus nepharios z opa deteſtanda maturo z iuſto libꝛantes examine ac illud notiſſimum nullatenus cōmittendum. Ipſe namq̄ inter ceteros ſue maliginitatis conatus licet antequā imperialis coꝛonatiōis cā pficiſceremur advrbē per ſuas literas ſpeciales pluries culmini noſtro ſcripſiſſet quod ipſe ſicut ex cauſa p̄dicta debebat z nos qui nec opere nec ꝛbo grauauimus nec grauare ſed potiꝰ gratioſe tractare intendebam⁹ eundez ex prauitate conſcientie credebam⁹ ad exhibendam nobis debitam reuerentiam z honoꝛem tā in dicta coꝛonatione quā alibi intendebat z ad id proꝛibus ſeparabat. Confederationes tamen conſpirationes vniones et ligas in offenſam z impedimentum proceſſus Ceſarei vna cum florentinis lucanis ſenenſib⁹ z alijs noſtri Romani imperij ſubditis per Lombardiam z vt eos in rebellionis precipitiū excitatos foueat omne cōtrariū ſicut expreſſe dignoſcitur. p ſe ſuoſq̄ procuratoꝛes nuncios z ambaſiatoꝛes in noſtre maieſtatis iniuriā z offenſam z impedimētū. pceſſus Ceſarei facere. pcurauit z fecit. Tractauit etiā quod ciuitas Cremone Parme z Rhegū que ſub noſtra obedientia cōſiſtebāt contra nos z imperium rebellarent inducēdo tam communia ipſaruz ciuitatum quā ſubditos noſtros p̄dictos ad rebellionē huiuſmodi z eis ad id pol-licendo auxiliū conſiliū z fauoꝛem z nihilominus dicti Roberti fulciti fauoꝛibus ſueq̄ nequitie Conſcij z miniſtri ciuitatis Aſteñ. z caſtra Volētie caſalis ſancti Euaſij z alias nonnullas ciuitates z caſtra pꝛouincie Lombardieq̄ mādata noſtra iuraueꝛāt z nos in eoꝝ dominū recognouerāt z officiales noſtros receperāt z habebāt officialibus ipſis violēter eiectis negotiet occupatis z occupatas z occupata pro Roberto detinēt ſupra ſcripti. Deniq̄ Robert⁹ Joannem fratrem z ſtipendarios Romam videlicet ea intentione trāſmiſit vt vbe ſi poſſet ſue prodi tioni dolose ſubiecta vel ſaltē turbata in eius periculo nefande ſeditiōis immiſſio dicte coꝛonationis impediret ſolēnia put dicti Joānis z ſtipēdiozum in ingreſſu noſtro in vrbem predictā quādiu in partibus illis moꝛam traꝛimus efficaciter operū argumēto probātes vna cum copioſa ſubditoꝛum dictoꝛum multitudine que per inſtigationē dicti Roberti ſubmiſſi ſibi ſubdū z defenſionis fiducia cū armis z eqs ad opponēdū ſe nobis z exercendū per excogitatam malitiā ſimul cum Joanne ſtipendiarijſq̄ predictis quenit ibidē cōtra nos z gentes noſtras hoſtiliter poſuerunt inſidias fecerūt inſult⁹ ſpoliationes violētias z homicidia perpetrauerūtviaſq̄ publicas z loca per que attē dendā baſilicam principis apoſtoloꝝ de vrbe omnibus religionē profitentib⁹ ꝛpianam liber aditus patere debeat bellicoſis apparatib⁹ claudere nobis ac gentib⁹ noſtris ad baſilicam ipſam ne ipſa coꝛonatio celebꝛari valeret acceſſum totis viribus pꝛohibere ac alias omnimodo quo poterat mageſtatē noſtrā offendere procurarūt aliaſq̄ prefatus robert⁹ cōmittebat z erat in ſitu ꝛtra nos cōmittēdi oia que ad noſtri imperij damnū tēderēt z ad ea modis omnibus quibus poterat nitebatur hec ſi quidē creſcente clamoꝛe notoꝛio z in pluribus rerū experientia edocēte licet ipa tā publica z notoꝛia eſſent quod nulla poſſent tergiuerſatione celari z nos qui ſubiecti non ſumus ꝛtra dictū robertū propter premiſſa eo irrequiſito potuiſſemus procedere tamē ex auguſta clemētia que libentius emendat in ſubditis penas quā puniat nec exerceꝛet ferrum in eos quos ſanare pōt ille cebꝛis lenitas medicine poſt ſeceſſum noſtrū de vrbe predicta ſuper dicto notoꝛio z predictis per ipſum Robertum contra noſtram maieſtatem commiſſis ad inquiſitionē deſcendimus quā vt fideiuel amoꝛis ſint illa ſi qua foꝛſitam remanſit in eo ipſi⁹ vi ſcera tangeret z ipſe interim ſpatiū ad coꝛ redeūdi haberet vſq̄ in preſens deliberationibus rationis duximus protrahendam Robertum predictum citari legitime fecimus vt comparere curaret ſuam ſi poſſet Jnnocentiam oſtenſurus. Veruz idem Robertus in ſua proteruia perſeuerans in terminis ſibi ad hoc ꝑfixis vel eoꝝ aliquo per ſe vel per alium comparere contumaciter non curauit. Quare nos ſuper premiſſis in ipſius Roberti cōtumacia fide dignis z ſufficientibus receptis teſtibus z eoꝝ dictis inſcriptis redactis z per nos ſolenniter publicatis z de mandato noſtro a proceribus noſtri palatij cum diligentia recenſitis z facta nobis de ipſis z per ipſos relatione fidei per ea que probata fuerit predicta omnia z ſingula publica z notoꝛia eſſe in ſcriptis interloquēdo pronunciauimus z declarauimus exigēte iuſtitia z poſtmodum eum requiri z citari ſufficienter z peremptoꝛie fecimus vt certo termino iam elapſo coꝛam nobis vbicūq̄ eſſemus ad hanc noſtram ſententiam audiendam comparere curaret qđ ipſe preſſius z defiſus iniuriis z offenſis i ſua obſtinatiōe z ꝛtumacia z fraudib⁹ permitioſis indurat⁹ facere

Universidad de Deusto
Biblioteca

imperij suppositus ab obedientia si realiter subtrahens hostis animū assumit z de se domino suo aduersarijū parat: z iō tales pduelles vocantur vñ z tale crimē vocatur pduellionis vt.ff.de ver.l. quos nos hostes insti.de here.ab intestato.§.p ℣riū.z de le.ij.l.cum filius.§.reis.vbi ergo non est subtractio a iurisditionali potestate principis nō est illud crimē sed hic est sic ergo ꝛc. Sz in contrariū multuz facit q: qs pōt dare esse facilius pōt ei qs est qualitatis adijcere vt colligit ex solutiōe duaꝝ leguꝫ q̄ simul contradicere videnf.ff.de leg.j.l.talis scriptura.z ibi not.z de leg.iij.l.vroꝛ.sed leges z consuetudines prouinciaꝝ faciunt qs nō est delictum esse delictū,vt.ff.de extraoꝛ.cri.l.sacculariū.§. sunt q̄dā z de penis aut.facta ergo multo fortius delicto quali tatē adijcūt si sic ergo si in imperio quis cōmittit in principē dicetur cōmittere crimē lese maie.q: talis est lex illius loci ar.pro hoc,viij.dist.que ℣ moiē z qs no.p cōposte.extra de ℣suetudine c.j.z pcōs alios de sniā excōicatiōis.c.a nobis.pterea q iuuat alium in delicto idez crimē contrahit cū eodē vt.ff.ad.l.pōpeiā. de parricidijs.l.si sciente in aut.de sanctissimis epis.§.pte oib⁹. de sniā excōicationis.c.si cōcubine.Sed rex prestitit auxiliū his qui cōmittere poterāt crimen lese maie.ergo ꝛc.Sed ad primuz patet rñsio p verū intellectum ꝓpositionis minoꝛis q: cū dicit qs talis est lex illius loci ꝛc.veruz est qs lex illius loci est qs sub ditus cōmittēs in principē cōmittit crimē lese maie.sed nō sub dito non est lex illa ipposita vt.ℨ.de sum.trī.l.j.z si dicaf fit subditus ꝓpter delictū.rñdeo vez est ſz non talis nec taliter z si dicaf nōne vnusqsq; delinquēs iudicabit fm leges loci in quo delinquit vbi &ꝛ de ℣suetudine loci celebriati ℣ci⁹.ff.de euic.l.si fundꝰ z plene dictum fuit.d.l.j.ℨ.de sum.trī.z fide catho.rñdeo verum esse si de intentione legislatoꝛis fuit factū ipm afficere z oēm pso nā que incideret in ipm factū sed hic nō est sic q: mens z intētio pncipis vł astringere eos dūtaxat q sub imperij regimine distinguunt vt dictū est z ꝑbat.C.de incestis nup.l.imperialis ergo nō plus extendit lex quam fuerit de intentiōe legislatoꝛis vt.ff. qui petāt.tut.l.credendū.z de excu.tuto.z.l.scire oportet.ℨ.aliud cū similibus ad secundum ar.qs dicitur qui iuuat alium ꝛc.rñderi posset falsum esse non enim est fur manifestus vel nō manifestus qui furti opem ꝓbet vt.ff.de furtis.l.is qui opem.ſz hec solutio nō sufficit q: z si fur nō sit.furti nō tenef.vñ posset rñderi alr qs ar.ꝓedit qñ ex intētione legē ℨdētis z potestatē super hoc habentis legis condēde ꝓestans opē eque subijcibilis erat legi sicut principalis cui opē ꝓbet ſz in ꝓposito non est sed sic nec ex intentione conditoꝛis legis vt ꝓbatū est.ℨ.nec ex ptāte legē ℨdētis sunt pariter subijcibiles legi.z iō non pariter subijciunf pene vt.ff.de duobus reis.l.si ex duob⁹.§.fi.z.l.si id qs.§. fi.Et p ista ptz via ad solutionem vltime qōnis hec conferendo iion determinādo scripsit tunc do.Ol.Pro parte etiā imperatoꝛis ℨ legē facit iudicio meo multū qs ſz prefatus rex non esset subdit⁹ imperatoꝛi vel imperio rōne domicilij qs habeat in regno seu diffrictu romane eccl̄ie tñ rōne originis quā traxerat de domo Frācie z q: oēs natiōes z ꝓncipes ac gētes subsunt impio vt ꝑz ex his q̄ scripsi.d.l.j.ℨ sum.trī.vł fuisse subdit⁹ ipū z p ℨns cessant oia in ℨnium allegata hoc tñ sub dubio relinquo ꝓtidētioꝛ z maioꝛū consilio terminanda qd añt operet dicta clausula apposita in fi.dicte snie in qua impatoꝛ suppleuit oēs defect⁹ dixi.ℨ.de legi.l.digna voꝛ.

1 ☞ Alienata an possint auocari a bone fidei emptoꝛe.

Eminisse Tria spālia ponit hec lex quā ꝓgdam hūt ꝓ vna qdā ꝓ duabus incipit ſba ibi post diui.primū qs accusatio durat post mortē fm quod reus statim pōt administrationem bonoꝝ uz.tertiū qs seruus toꝛquef in dñm z q̄ dicit quodā modo sua mēte punit⁹ est exponę qs ꝓpter conceptū metis sue cōmittit crimē qs est ꝓparatio pene vt.ff.de verbo.sig.l.aliud est fraus.§.fi.† Querit si iste alienauit bona fide emēti nūqd potest ab eo auocari vł quod non q: lex vł ꝓhibere alienationē tūti.lucratiuo.vt.ℨ.de aposta.l.apostataz.z ar.ff.q̄ m frau.cre.l.q añt.§.q similī.z.l.q a debitoꝛe als damno efficeretur. bone fidei emptoꝛ q esse non ꝺz vt.d.l.q a debitoꝛe z ad fyl.l.senat⁹.Jtē ni hil vł diminutū cū ptiū habeat vt.ff.de peti.he.l.ſz rē z ptiū.z ꝓ hoc.ℨ.l.ꝓi.ꝓfic.dotes ibi fraude ꝛc.a ℨrio sensu.In ℨriū vł.ℨ. de hereticis.l.manicheos.z.l.fi.de re.al.nō al.l.fi.z de admini.tuto.l.titiū.§.lucio.z.l.chirographus.§.fi.z de acc.l.ex iudicioꝛ z hic. Jtē dos est titul⁹ nō lucratiu⁹.vt.ff.de act.z ob.l.ex ꝓmissiōe z tñ.l.ℨ.ꝓi.&: nulli⁹ foze momēti. Jac.de aret.dicit q: q: cōmittēs hoc delictū remanet dñs donec auferant bona p sniaz vt.ff. q.z a gb.l.q̄situ ℨsiderandum est ergo an lucratiuo alienauerit titulo an nō.ꝓio casu reuocef vt.ff.de dona.l.donatiōes.§.fi.z hic.Secundo casu aut alienauit sciēti aut ignoꝛāti si sciēti reuocat vt.d.l.chirographꝰ.§.fi.z.d.l.q a debitoꝛe.Si ignoꝛāti aut iuste z nō reuocat,vt.d.l.q a debitoꝛe aut iniuste z tūc habetur p scia.vt.d.l.chirographꝰ.z de iuris z facti ignoꝛātia.l.regula. §.ſz facti.Tertio casu qñ iusto titulo hz locū lex supioꝛ.§.dotes. cū determinatiōe.l.si fraudatoꝛ.§.j.de his q̄ in frau. credi.scōm eum.Sz quando ab emptoꝛe sciēte renocatur nunqd necesse est ptiuz restitui:dic aut sicus ptēdit titulum lucratiuum z restituit ptium ertet vel nō vt.ff.si quid in frau.patroni.l.j.§.si quis in fraudem.Aut non lucratiuum z tunc aut ertat aut nō vt.ff. que in fraudem credito.l.qui creditoꝛ.Ly.

Ad legem iuliam de adul. Rubrica.

1 ☞ Adulterij crimen non admodum graue videtur sacerdoti bus z monachis.
2 Homicidium est maius adulterio crimen.
3 Adulteri an possint iudicari p iudicē secularē.z an vir adulter contra vxoꝛem possit de adulterio excipere.
4 Adulteram scienter cognoscens an promoueri possit.
5 Adultero seu incestuoso viro an teneatur vxoꝛ debitū reddere.
6 Adulterium quomodo probetur.
7 Adulteram impune potest maritus in vinculis seruare.

Sper rubrica Vide ℨ.i sum. c.z Bof.z Hosti.z speculatoꝛē de adulteriū ac cess⁹ ad alter⁹ thoꝛū.ff.c.l.iter liberas.§.j.z gl. hic z.ff.e.ſup rubrica supponit q̄ crimē adulterij sit grauꝭ ceteris q̄ loquunf ꝛz fm Ly.ſū.hoc nō credunt sacerdotes nec monachi tū puniren deberēt sic cis videret q: ex fornicatione dure z grauiter puniunf vt habetur lxxij.di.pbyter.Et de enormitate huj⁹ crimis not.extra de iudi.c.at si clerici.z dixi.ℨ.de trāsac.l.trāsigere.ꝑ.mō ꝓ declaratio ne excipit.hereſis tū mal⁹ crimē est adulterio.xxxij.q.pe.c.qd in oib⁹ vbi de adulteriū esse grauꝭ delictū post hereſim.† Jtē homicidiū est maius adulterio,xxxiij.q.ij.si qd veriꝰ z fratricidiū xxxij.q.iij.c.an non districta.Sed Ly.dicit q romani antiqui legū cōditoꝛes ideo dixerunt esse grauius q: erāt z sunt zelotipi ꝓceteris pulchra ℨ istud vitiū luxurie no.de pe.di.j.sed z ℨtinuo p Archi.De duplici z simplici fornicatiōe no.ꝓ eū.xxxij.q.iij.si cut.§.ecce.† Utruz adulteri possint iudicari per iudicē secularē no.xxxij.q.v.ꝛpiana religio in glo.z per Arch. Utrum maritus adulter possit excipere contra vxoꝛē de adulterio vel econtra ha betur.xxxij.q.vj.ꝓ totū z maxime.c.j.in gl.z p archi.† Utrū q co guouit adulteraz scienter possit ꝓmoueri habeē.xxxiij.di.c.si cuius.in glo.z per archi.z ibidē etiā habes vtrum pendēte accusatiōe adulterij maritus teneat reddere debitū vxoꝛi.† Utrū viro adultero vel incestuoso teneatur vxoꝛ reddere debitū.xxxij. q.vij.c.qui dormierit,p Arch.Simpler fornicatio ipedit ꝓmouendum.lxxxj.distinc.c.apostolus.per Archi.An deficiat ꝓmotum.e.d.maximian⁹.† Quomodo ꝓbari deberet adulterium hȝ extra de test.c.ꝓterea.viderunt notatis z testes successiue viderūt p totam adulteratēs an sint singulares dixi.ℨ.de te.l. testiū.Cognoscēs monialē incestū ꝓmittit,lxxx.di.tātis dauid. p Arc.de separatiōe quo ad thoꝛū ꝓpter adulteriū hȝ extra de pcu.c.tue.z vt lite nō ℨte.c.j.z in summa de diuoꝛ.p Bof.de pena talionis in adulterio cū sit impar quo ad viz.z mulierē vide in spe.e.circa mediū de pollutiōe seu coꝛrup.q̄ ℨtingit in somnio vtrū sit peccatū z ex hoc sacerdos debeat a diuinis abstinere vi de.vj.di.p totū.z i gl.z p arch.z.c.testū.Querit Ly.q̄re &:.l.iul. de adul.cū eī⁹ authoꝛ fuerit impatoꝛ augustus.vt.ff.e.l.j.z dicit q̄ Julius Cesar q fuit ꝓmꝰ impatoꝛ tria habuit noia.ſ.caius iuli⁹ cesar.Octauian⁹ fuit ei⁹ nepos z fuit ꝓmꝰ q noīatus fuit august⁹ sub quo natus fuit rp̄s z descript⁹ vniuersus oꝛbis vñ dicunt qdā fm eū q ista.l.iul.fuit ꝓio inuēta a iulio cesare ſz ꝓfecta ab augusto z iō denominaf a ꝓio inuētoꝛe vel si eā inuenit august⁹ denoiare voluit ab auunculo suo vel dic qs iuli⁹ eā inuenit ſz iurisconsul⁹.d.l.j.ff.eo.cū denoianit augustū q: sic nominanf oēs impatoꝛes. Alij dicūt qs inuenta fuit ab augusto hoc i desuetudinē abierat z iul.eā renouauit ipse augustus.Ly. credit eā a iul.inuētā. Pdicta satis colligunt ex gestis romanoꝝ impatoꝛ.† Est et notādū qs marit⁹ pt ipune vx.adulteraz tenere viculatā i domo vt dixi.ℨ.de ꝑua.car.ibidē. Jtē si marit⁹ iurauit nō accusare mulierē adulterā accusare nō pt extra de iureiu.c.q̄ēadmodū.§.fi.itē q̄rit Ꝑy.xliij.q.q̄ icipit ꝓcella accusāt de adulterio ꝙmisso cū papa vtrū possit z tȝ qs nō. An vxoꝛ adulterā teneat marit⁹ alere.xxiij.q.ij.admonere.p Arc.An cum dispēsatiōe possit qs fornicari per eum.xxxij.q.ij.iubendi vtrū que per solā fornicationē ducitur in vxoꝛem fit vxoꝛ. dicitur quod nō.xxxij.questio.ij.per totū.quid sit fornicatio z vnde dicaf.e.cā.q.j.c.vlti.per Arch. Utrū in ecclesia teneaf vxoꝛ debi tū reddere viro.lxiij.di.celsius z in glo.z per eundem. Utrum mulier licite se possit occidere anteq̄ pati se adulterari no.xxiij.q.v. non est nostrum.

1 ☞ Uxoꝛ non potest virum de adulterio accusare,licet vir vxoꝛem accusare possit.

Ublico iudicio Canonizata ē.xxxij.q.j.publico vīs
1 qs ibi no.z dixit ꝙ vxoꝛ virū nō pt accusare de adulterio q: qdam ℨcedit alij denegaf.ℨ.& pcu.l.marit⁹. z.ff.de in.l.cū pretoꝛ.qs est verū vbi nō est eadē rō permittēdi vt ff.so.ma.l.si vero.§.de viro.sed vbi nō est diuersa tunc secus vt.ff. de leg.l.iura nō i singulas z sic diuersa ratio soluit brocardicū. Sed q̄ est rō q̄ marito ℨceditur accusatio adulterij z nō vxoꝛi b reddit in gl.sed nō vł sufficiens q: ita violaf thoꝛus p adulteriū viri sicut vxoꝛis:z ideo dic ꝙ rō est q: p adulteriū vxoꝛ.fit maius ꝓiudiciū viro circa ꝓtolē q: alien⁹ z soꝛdid⁹ posset,sibi succedere vt.j.de qōnib⁹.l.sup statu.nō sic sivir adulteraf. Jtē ex cōpleru viri ipe sol⁹ afficiī ex cōpleruvr.et filij afficiunf.z sic quodā iseli citatis euentu sit alienū dedec⁹ ꝓpriū fm cassiodoꝛ z Ly.vñ cū magis afficiaf ꝓles ex parte matris quā patris merito mari tus pōt accusare vxoꝛ.de adulterio nō ecōtra q: suā iniuriā,pseq tur qua nulla est maioꝛ.z ideo dicit iust⁹ dolo:,vt.j.e.l.gracch⁹. & tñ gl.q̄vr,ꝑt agere ciuiliter de adul.mariti ad thoꝛi separationē z lucrū dotis z dona.ꝓpter nu.vt.ℨ.de repu.l.ℨensu.z ex tra vt lite nō cōte.c.j.cū ibi notatis per Ber.z Jnn.imo vł iure canonico posseꝛ ꝓ accusare vt no.rij.q.v.c.christiana religio. Op.gl.de.ℨ.si igitur in aut.de nup,sed dic quod ibi loquit de separatione matrimonij z lucro dotis vel ibi nō &: qs vir adulteriū cōmittat sed qs eraſperat castas vxoꝛ.si in domo eis videtib⁹ luxuriose viuat z sic facit vxoꝛi iniuriā.Scōm quid vt ibi nō sim plr vt hic.Ulti.inducit ꝑ Ja.de are.hec lex ad qōnē si statuto ca ueat qs filie masculis nō succedāt sed decenter debeāt de bonis paternis dotari z esse ℨtēte z qdā decessit relicto filio z filia ante q̄ filius soꝛoꝛi dotaret mortu⁹ est relicta quadā filia sua que dicit se teneri dotare amitā sicut teneba pr suus z qs hoc ꝺs esse ℨtenta amita ℨtradicit querit qd iuris ꝓ amita facit hec lex q: qs filij masculi succedāt inductuz est ꝓiuilegio seruꝰ masculini q: ꝓ masculos ℨseruaf agnatiovt.ff.deven.in spicie.l.j.ℨ.fi. z in sti.de leg.agn.tute.in pri.ergo istud beneficiū nō ꝺz pozrigi ad seruꝰ femineū vt hac.l.dicit. Pterea si illa est ratio statuti q̄ dicta ēvt fuef agnatio cessante rōne cessabit statutū q: attēdēda ē rō statuti sicut cōsuetudinis vt.ℨ.que sit lō.ℨsue.l.j. z q: statu. est ℨ rōnē z sic nō ꝑducēdūvt.l.qs vero.ff.de legi.sic z als ꝓuilegiū ℨcedit serui masculino tm.ff.de iure immuni.l.nec pt filia obȝ cere amite qs succedat in locū patris sui.z ideo ꝺz vti eodē iure. vt.c.si qs in ius succedit.de re.iur.li.vj.q: licet hoc sit verū nō ad mittit vt femina nōvt masculus:vt.ff.de cōtratab.l.nō tm.ℨ.emā cipat⁹.z arg.ℨ.de inoffi.testa.l.si quis in suo.z.ff.de in ius vocā. l.adoptiuū.z in hac snia fuit vbēr.de bobio.z ꝓ hoc.ff.de ope.li ber.l.si qs sub hac z.l.sequē.z de le.ij.l.titia seio.§.vsuras.z hāc ētopi.tenuit ꝑsat⁹ Ja.de are.z Ol.Et alij.Hugolin⁹ de la fontana distinguit aut frater decessit ante patrem z tūc obtinet dicta opi.aut post mortē ꝑris,vt ī qstione ꝓponit:et tūc q: iā erat ius quesitū filio transmittit ad filiāvt.ℨ.de iure deliberā.l.cū antiquioꝛib⁹.de his q̄ añ aptas ta.l.vnica,z de cadu.tol.§.l nouissimo.q: in hoc repꝛesentat persona patris sui ar.ℨ.de here.vł ac. vē.l.emptoꝛ.z sufficit semel fuisse ius q̄situ,vt.ff.qs met⁹ cā.l. videam⁹.z sic dicit otinuisse de facto z satis vł ꝓsona iuri. Jtē qs arg.gl.si nō pōt aliq̄ accusare vxoꝛ.ergo nunq̄ sic intellige si nō pōt iure maritivbi habeē respectus ad iniuriaz ꝓpriam ergo nunquam q: si nō potest vt ꝓpriā ꝓsequi ergo necvt alienāvt ℨ.qui accus.nō possunt.l.de crimine,Old.

1 ☞ Maritus vxoꝛis adulterium incredulitate obumbrans le nocinij crimen euadit.
2 Lenocinij crimen qualiter marito obiectum facit eum puniri.

Rimen Canonizata ē.xxxij.q.j.crimē als ē sub.ℨ.apud misericoꝛdē z ibi not.p Archi.qd sit lenocinij z vide.j.ad crimē z aut. ibi po sita z q̄ dīa sit inter crimē z delictū dixi.ℨ.fi aduersus
1 delictū.l.j.† Et no,qs dicit gl,qs si marit⁹ pōt obūbrare adulte rij vxoꝛ,p incredulitatē qs nō incidit i crimē lenocinij quā incredulitatē sciūt facere mulieres viris ēt si deprehendanf in adulterio qdā ēt Ber.i quadā epistola de regimine familie dicit de mulieribus tuis inspectis ignoꝛātiā q̄ras nō scientiā. Jtē tenet gl.qs crimē lenocinij puniaf sine accusatoꝛe,vt.ff.eo.l.ij.ℨ.si publico.

Circa qs dic qs crimē lenocinij pōt obȝci ad duplicē finē vno modo vt repellat maritum ab accu.adulterij z tūc opponit an te lit.cōte.nec hoc casu punit maritus sed solū ab accu.repellit. sc̄o mō vt maritus puniaf z tunc opponi pōt post lit.cōtest.z vł quodāmodo q̄dā reaccusatio z tunc nō est ꝓprie exceptio ex quo nō repellit z ita intelligaf ꝓcal.ℨ.si publico.vñ nō fallit re gula,q̄ quisq̄ sine accusatoꝛe puniaf q: nō ꝓponit post lit.ℨte. nō ad repellendū sed ad pena imponēdā est q̄dā reaccusatio vt ꝓdicti sed cū ꝓponit ante litē in modū excep.nō punit vt.ff. de his qui no.infamia.l.lucius fm ℙe.z hoc facit ad aliā qōnem si vxoꝛ dicat se spoliatā marito z petat se restitui maritus excipit matrimoniū nō tenere q: ℨctū in gradu ꝓhibito z petit matrimoniū nullū,ꝓnunciari vtrum possit.dicendum quod aut ꝓponit in modū excep.ad repellendum z tunc nō est pronunciādum sup matrimonio aut ad finē principaliter quod matrimonium declaretur nullum z tunc pronunciet̄ per dictū.ℨ.si publico ad hoc facit quod dixi.ℨ.de oꝛdi.iudi.l.j.

1 ☞ Sermo de patre aut filio indeterminate prolatus de iusto intelligitur.
2 Accusatoꝛ ad quātā toꝛtoꝛum seruoꝝ estimationē teneatur.

Erba Tria dicit q̄ dic vt in gl.vlt.Et not. ex lra pris eius nō naturalib⁹ ꝛc. † q̄ sermo indefinite ꝓlat⁹ de pre de iusto itelligit z idē in filio in aut.vt liceat marti z auie.ℨ.filiū.arg.ℨ de in ius vocā.l.parētes.z de hoc vide qs not.ℨ.de nup.l.si vicinis ver,sed ꝓbata filiatione.Querit gl.† vtrū accusatoꝛ teneat ad totā estimationē seruoꝝ toꝛtoꝛ z diffinguit qs aut seruꝰ toꝛq tur in seipsum z duplū dño restituit vt.ff.de cal.l.ſi.z.ff.e.l. si po stulauerit in fi.Aut toꝛquet in dñm in casib⁹ cōcessis z restituit simplūvt.d.l.si postulauerit.§.si re⁹.Aut toꝛquet in extraneū z tūc est opinio q̄dā eīm dicūt qs accusatoꝛ restituit medietatē et aliā medietatē accusat⁹ vt.d.l.si postulauerit in ꝑn.z ita no.d.l. fi.Alia qs glibet restituit vnū simplū z si dño habebit duplū.z ꝓ B facit.d.l.si postulauerit.in ꝑn.z hāc tz Ja.de are.ſz vł qs ac cusat⁹ in nihilū teneaf q: nō fuit cā toꝛture ſz solū accusatoꝛ.di cit gl. qs hoc est q: seru⁹ debeat dicere veritatē ꝑ vtraq; parte vt aut.ſz iuder.ſz B nō vł bene dictū q: nihilomin⁹ ꝓduces tenef dare expēs.testi.vt.ℨ.de testi.l.qm.z idē vł de estimatione serui vt eā soluat accusatoꝛ: ſz dici pōt aliū in expēs.q: sunt modice sed estimatio magna. Sz nunquid absolut⁹ recuperabit ab accusatoꝛe id qs soluit? vł q̄ sic,ℨ.q accusa.nō pos.l.qui crimē z sic tunc accusatoꝛ finaliter totū soluit de snia z verbis.l.seruandum.de quo hoc no.in gl.dic vt dixi.ℨ.de legi.l.non dubium.

1 ☞ Adulterium grauius ℨ furta delictū mitius punitur.
2 Filio an liceat marris adulterum interficere.

Racchus Tria dicit. z hic gracch⁹ fuit occisus in adulterio alibi i sedi tiōe quā fecerat vt.ff.so.ma.l.in his.ſi tñ fuit idē gracch⁹ q: bis iterfici nō potuisset. Jtē ē ar. hic p theologos q dicūf qs adulteriū sit grauꝭ delictū quā vsura tñ vsura grauꝭ punif q: ad eā nō impellif qs naturalr. Sz ad delictum carnis fic:sicut z hic miti⁹ punit q: iusto dolore deligt.sc̄o no. de iusto z incōsulto dolore q excusat ad hoc.j.e.l. si quondā. z.l. q̄is adulterij.ff.de re.iu.l.qs caloꝛe extra de his q filios occiderit.c.j.nā incōsult⁹ caloꝛ vitio caret.ij.q.iij.c.nām.z.c.si qs irat⁹ nā irat⁹ qs facit tp̄e ire putat eē iustū z iō ēt q̄ ad deū ñ peccat.xj. q.iij.c.illa ꝓpositoꝛ.Nā ira sepe ignoscētes ad dicta ꝓducit.xj. q.iij.c.ītē sepe z ℨfessioni facte i iudicio p ira ñ staf.ff.de pb.l. vl. i fi.de ista iracūdia no.in gl.extra de ℨuer.ℨiug.c.dudū circa me diū z tū ira z volūtas est tēperāda.ff.loca.l.ītē querit in ꝑn.Sed nūqd i casu hui⁹.l.ℨ penā ñ mereaf an tū cōmittat peccatū occi dēdo.Jo.tz qi sic.xxxij.q.ij.c.inter hoc,alij ℨtradicētes qs lex ℌ casu facit maritū iudicē z sic nō peccat z idē pōt dici de occidēte bānitū authoꝛitate statuti de hocvide in qōnib⁹ statuto: quar ta partevbi agit de bānitis.Opponit gl. qs legitime factū penā nō mereaf si eī mulier nubat.ℨ.tp̄s luc⁹ tenet matrimoniū z tñ punit i auf.de resti.z ea q̄ parit.§.fi.ſz dic qs nō punit ꝓpter legitime factū.ſ.matrimoniū ſz ꝓpter nimiā festinātiā. Jtē opponit gl.ad idē de.l.quoties.ℨ.de reiv.c.q̄ p se nō obstat nisi ībgas l.q duob⁹.ff.de fal.Op.etiā de lege ne tuto.vel cur.vecti.cū z rez als gerētib⁹ que similiter iungi debēt simul vt ꝓcedat oppositio Sed in omnib⁹ ꝓdictis legib⁹ est considerare act⁹ de quib⁹ q̄li bet earū loquitur diuersis respectib⁹ esse licitos z illicitos. z iō respectu eius cuius confideratione censetur illicitus incidit qs in penam non eo respectu quo licitus vt ꝓbatur.ff.de his qui. vt indig.l.ꝓma. oppo.glol. ad id quod hic dicitur de tempoꝛe nocturno quod arguat delictum z excuset occisoꝛem de.l. nos minoꝛem.ℨ.de transacti. sed illa in contractibus loquitur sic:z i

testamẽtis. ff. de test. l. ad testiũ. §. posse. ℞ aũt quo ad circũstãtias crimis nõ ad ipsũz crimẽ. † Querit Ly. vtrũ filio sit licitũ occidere adulterũ matris gl. ĝrit ſz nõ expedit. ff. eo. l. qũ ait. ꝛ vꝰ qũ ſi ff. e. l. pater ꝛ. l. se. ecõtra qũ sic. ſ. de rap. vir. l. ſj. ſz aliud i raptu ꝑ in adulterio. ff. ad. l. iu. devi publica. l. g cetu. §. fi. in fi. Quis dicat tut vilis ꝫditiõis dic vt. ff. e. l. marito. ꝛ dixi. §. incestis nu. l. hu milẽ. vltimo solet q̃ri si officialis tormẽtauit aliquẽ ita qꝫ mortuꝰ sit in tormẽtis vtrũ teneaſ. l. coz. de sica. vꝰ qꝫ si nõ. cũ p̃cedẽtibꝰ indiciꝫ fecit penã non meretur vt hic 82. Ja. ℞ are. distiguit aut officialis in tormẽtis modũ ſi excessit ꝛſi tenet. vt. ff. ꝫ qõ. l. qõnibꝰ. ꝛ. l. de minoꝛe. §. tormẽta. qꝛ ex legis pmissiõe hoc fecit. vt hac. l. ꝛ sic dꝫ intelligi. ff. de penis. l. aut dãnũ. §. nec ea quidẽ pena. aut modũ excessit. ꝛ tũc aut doloſer tenet. l. coz. ℞ sica. vt. ff. ad. l. iul. repe. l. ſi. aut nõ doloſer. ꝛ tũc nõ tenet tãq̃ dolosus quia id fecit ſz qꝛ plꝰ fecit quã debuit tenet tãq̃ culpabilis ar. ff. eo. l. ſi adulteriũ. §. imperator marcus vel ſi tenet in aliquo qꝛ licuit ei vehemẽtiſſimꝰ esse in subditos suos in auſ. vt iud. sine q̃quo ſuffragio circa mediũ fm eũ ꝛ sic q̃ licite fecit penã ꝛc. vt hac. l. sed cui ĩcũbit. ꝑbatio dic q̃ allegãti dolũ culpãbꝫ excessũ qꝛ. ꝑ officio iud. ꝓſumit ꝛ eius arbitrio cõmittit modꝰ qõnis vt. d. l. qõnibꝰ modꝰ de hoc in gãdino de qõnibꝰ ꝛ tor. vltra pꝛi. §. qntũ vero ꝛ ver. sed quid ſi inder in tormentis.

AVlter. Duodicit opp. §. l. maritus. §. p̃scriptiões gl. ſol. duobꝰ modis primaz sequit qdã moder. sc̃am ſegtur ſPe. ꝛ Old. vt ſit ſpãle i exceptiõe lenocinũ ꝛ aliꝫs dilatoriꝫs nõ i hac q̃ ẽ ꝑ eptoria. ꝛ ĩ 81 ꝑ ea crimẽ ſopiri vt. ff. e. l. mariti. §. ꝑterea ibi ne crimẽ quinquẽnio cõtinuo ſopitũ excitẽt. ℞ hoc dixi. §. qui accusare non possunt. l. j.

VXore mariti. Cõc. iiij. q. iij. c. aliqũ. ꝛ dicit gl. maritũ accusare iure mariti sine inſcriptione. hodie secus. vt. j. eod. aut. sed nouo iure.

☞ Adulta accusare potest stupꝛatores suos cũ curatoꝛis authoꝛitate.

QVi ꝓpter † No. adultã accusare stupꝛatores suos cũ authoꝛitate curatoꝛis qꝫ intelligũt quidã in gñali tm̃. ſz Ric. ẽt in curatoꝛe dato ad litẽ intelligit vt. §. q dare tuto. pos. l. vniuersis. ꝛ de autho. pꝛe. l. clarũ. nõ ob. hec ſra ꝑ quos ẽt ꝛc. qꝛ hec 81 vt excludat tutoꝛes cũ ſit adulta fm eũ. ꝛ de hoc dicit dixi. §. q accu. nõ ꝑt. l. ij. opponitur. ff. e. l. miles. gl. ſol. ꝛ nõ bũ: rideo dic qꝫ ibi cognita fuit licite ꝑ maritũ vt ibi no. ꝛ rideo nõ est cõtra.

REos. Dic vt no. eo. l. denunciasse. ꝛ. l. sequenti.

CAſtitati. Intellige hãc. l. fm qꝫ dixi. §. q accusare nõ ꝑt. l. ſi magnũ ꝛ not. qꝫ pena ĩposita ꝑpetuo durat ꝛ coz. ff. de furtis. l. nõ ꝑt. Sz nũqd hec lex hodie ſit coꝛrecta. qdã qꝫ ſic eo casu qñ maritꝰ reduxit vxoꝛ. adulterã qꝛ hoc ꝑt ꝑ auſ. ſz hodie. j. e. qꝫ nõ plz Ja. de aretio. imo hec lex hodie ſtat etiam in illo casu ꝛ qꝫ dicitur in dicta auſ. verum est in vxoꝛe penitente ꝛ se reducente ad frugem melioꝛis vite.

CRe crimine Jn glo. ij. ibi nõ posset ꝓuari catio. i. nõ est par pena ꝓuaricatiõis qꝛ ẽ extraoꝛdinaria vt. ff. de ꝓuari. l. j. i fi. ꝛ. l. fi. ꝛ ℞ sistẽtis in turpil. incidẽtis ibi ſimilitudinẽ vt ex ꝑte accusatoꝛis accipiaſ hoc mõ ſicut in accusatiõe p̃cedẽs veras ꝓbationes cõmittens ꝛ falſis admittẽs est ꝓuaricatoꝛ ita ꝛ recepta pecunia transactionis nomine ab accusatione desistens ꝛqꝫ ſequtur in gl. nõ est de intẽtiõe Az. vel ſcm id qꝫ in gl. hic sequit talis est ꝓuaricatio ſicut accipiẽs trãſactionis noie habeꝫ ꝑ ꝓuaricatoꝛe ita dans habeꝫ ꝑ cõſesſo de crimine ꝛ ita non est paricatio in paritate pene sed i hoc quod crimen habeatur vtrobiq̃ ꝓ ꝓbato.

CRimen Canonizata est. xxxii. q. j. crimẽ ꝛ coꝛrigit ꝑ aut. ſz nouo iure ꝛ vide ꝑ declaratione aut. qꝫ not. in Spe. de adult. ꝛ vt no. ꝛ in coꝛpoꝛe vnde sumitur.

☞ Matrimonio duplicato imponitur pena.

Adultera non est que credit eum esse maritum qui non est.

TAm qui. Lõc oz. §. de incestis nup. l. ij. de donã. aũ nu. l. ea q̃ ꝛ extra ℞ bigamis c. nup. ꝛ qꝫ dicit in ea nãq̃ re. i. ſponẽda ꝑpena ꝑpter mr̃imoniũ dupler. ꝛ qꝫ dicit cogitaſ ideſt ſi regrid ꝑ vtrũq̃ de iure teneat qꝛ hoc ẽ impoſſibile in eo qꝫ dicit gl. qꝫ idẽ in Querlis q̃ pvxoꝛes reuocanſ. ſ. qꝫ repetãt bona q̃ dederũt monasterio dicvt pleni⁹ dixi. §. de sacrosan. ecc. aut. ingressi. versi. ex predictis ẽt colligiſ. † Et no. ꝙ mulier q̃ credit cohabitare marito qnõ ẽ nõ ꝑt argui de adulterio. Ad hoc ꝛ coz. dat. ff. de furtis. l. q imiurie. ꝛ. j. de rabularijs. l. gñali. qꝫ facit ad qõnẽ notataz ꝑ Dy. ff. e. l. pe. ꝛ alia quã habui de facto. Quidã neſciẽs quãdam cũ alio contraxiſſe mr̃imoniũ eã publice desponsauit ꝛ cũ annis plurib⁹ habitauit accusatꝰ fuit de adulterio adiuni eũ ꝑ hãc. l. ꝛ ff. e. l. ſi adulteriũ. §. incestum. facit ẽt ad qõnẽ mulieris lene q̃ ꝑmiserat inueni aliã mulierẽ querere ꝛ se ſuppoſuit loco illius iuuene ignoꝛãte. qꝫ ſi erat cõiugata nõ ꝛmittaſ adulteriũ ſz Od. ꝛ Dy. ꝛ de hoc dixi. §. de iuris ꝛ facti ignoꝛantia. l. cum falſa. et not. in glo. §. de rele. l. vꝛoꝛ ꝛc.

ET ſi crimine. Jn ſi. Accusatione pẽdente ꝛ sic accusatio est finita vt. §. ſi reus vel accusatoꝛ moꝛ. fuerit. l. finali ꝛc.

AVlteram. No. qꝫ noie rei põt recipi interros absente ex q̃ colligũt quidã qꝫ per lit. ꝛte. nõ fit talis receptio qꝛ lit. contesta. non fit in absentia partiuz. ꝛ de hoc dixi. §. qui accusare non possunt. l. j.

SI quondam. Jbi absens a loco delicti ꝛ dicit qꝫ reꝰ absens accusari nõ põt qꝫ intelligit gl. vt in accusatiõe ꝓcedaſ accusariti põt vt. §. de eꝛhi. reis. l. ij. ꝛ ita no. §. de accusa. l. absentẽ. ꝛ. ff. e. l. ſi maritus in principio.

SIvero. Nõ coꝛrigit. l. C. ſz addit ꝛ ꝓmo dat modũ citãdi absentẽ. ſed ꝙ punit iudices hãc aut. nõ ſeruãtes ꝛ possent recitari multa ex notatis in aut. qua in ꝓuincia dicvt ibi.

ABolitionem. Jbi sanxerunt lz necesse habeat petere abolitionẽ facilius tñ impetret quã alius extraneus. vt. j. eo. l. quãuis. secundo no.

SIne metu. Quidã itelligũt hanc. l. qꝫ pe tita abolitione desistit ꝙ tãto facilius ꝛcedẽda ẽ quãto minꝰ i accusatione ꝓcessit alias ſciderer i turpil. ẽt post solã dationem libelli in accusatione desistẽs vt. ff. de ritu nup. l. gñali. §. j. ℞ iuꝛ pa. l. cũ patronũ. §. qꝫ nomẽ. ff. e. l. mariti lenocinũ. §. quinquẽnũ. ꝛ. §. se. et ff. ad turpil. l. §fitũ. Dl. Alij dicũt qꝫ i turpil. qꝫ nõ icidit añ li. cõte. de quo dic vt dicã. j. ad turpil. l. ij. Jtẽ no. qꝫ ẽ quedã sciẽtia que potest ignoꝛantia simulari.

☞ Sententia ꝓ absente lata valet.

QVamvis indubitati. † Si accusatoꝛ ĩ cã se absentat ꝛ snĩa ꝑ eo ferat valet. h. d. op. qꝫ in absentia non debeat ꝓcedi vt. §. de accu. l. ſi accusatoꝛibus ꝛ. l. ſi. Sol. duobꝰ modis. vno qꝫ erat in cã cõclusum ꝛ cã rei publice interuenit absentia vel dic vt no. ꝑ Dy. ff. de penis. l. absentẽ i ꝓma gl. Ly. credit idẽ ẽt ſi alꝫs abesset accusatoꝛ qꝛ ẽt ſufficere partes esse ꝓntes vſqꝫ ad cõclu. vt ptiũ assertiõe iura pãdãtur ꝛ sic cessat rõ ergo ex lex vt. ff. de iuꝛ pa. l. adigere. §. q̃uis. ꝛ ita vꝰ notari. §. de iudi. l. ꝓperãdũ. §. finaũt reꝰ ſi fi. qꝫ credit veriꝰ ꝛ gl. icipit niſi veniat iudice sedẽte ꝛ de hoc ibi dixi. Alij distinguũt aut tpe snie ferẽde est ꝓs vterqz ꝛ tũc nõ est dubiũ qꝫ snia põt ꝛ dz ferriꝛt. d. l. ſi. de accu. aut vterqz absens ꝛ nõ ferꝛt vt. ꝛ. ti. l. absentẽ. aut vnꝰ ꝓs ꝛ alt absens tũc aut abeſt accusatoꝛ ꝛ reꝰ ẽ ꝓs. ꝛ tũc ſi snia absolutoꝛia ferri deberet nõ ꝑt accusatoꝛe absente ꝛ puniri deberet accusatoꝛ pena talionis vt. d. l. ſi. de accuſ. ꝛ. j. ℞ calij. l. j. Aut est ferẽda cõdẽnatoꝛia. ꝛ tũc ferri põt vt hac. l. Si aũt abeſt accusatꝰ ꝛ accusatoꝛ est ꝓs tũc ſi qdẽ ferẽda snia absolutoꝛia ferri ꝑt ar. dicte. l. adigere. §. q̃uis. ꝛ qꝫ qꝫ fauoꝛe alicuius ꝛc. vt. l. qꝫ fauoꝛe. Si aũt est ferenda cõdẽnatoꝛia ferri ſi ꝑtvt. d. l. absentẽ ſz Jac. de are. dicit qꝫ si reꝰ audita cã ꝛ apertis testibꝰ se absentat põt cõtra eũ ferri snia quia ratio quare in absentem nõ põt ferri snia est quia nõ posset mandari executioni vt dixi d. l. absentẽ qꝫ dicvt ibi. ℞ sic patet ex predictis ſo. cõtrarij. sc̃dm vnũ intellectũ. Alio modo ſoluitur vt intelligatur hec. l. in ꝓcur. accusatoꝛis cui nõ fuit obiectũ ante lit. cõtest. modo tpe snie ferẽde mulier accusata volebat hoc obiicere q̃ nõ põt de hoc dixi. §. de accu. l. res circa fi. verſ. itẽ qꝫ ſi in causa criminali hoc tñ reuocaſ ꝑ aliquos in dubiũ videlicet nũqd exceptio qꝫ crimine publi. iudi. nõ interueniat. pcu. ſit dilatoria fm hanc gl. ſic ꝛ hoc tenuit Ber. extra de iudi. c. iuris q̃ ẽ hodie li. vi. c. gñaliter. de. pc. ſpe. c. ti. §. j. de. pcu. ver. sed pone qꝫ i cã tali qꝫ ſi appꝛobat Fran. ac. qꝛ ꝓba snie sunt referẽda i ꝓsonã dñi. vt. j. de iiur. l. ſi. ꝛ absens dãnari nõ põt vt. l. absentẽ in ꝓcu. aũt in criminali ferri non posset qꝛ innocẽs est vt. j. de penis. l. sancim⁹. ꝛ. §. de sentẽ. l. ꝓma ꝛ ideo

ꝛ ideo semp talis exceptio opponi põt fm eũ vt. §. de pcu. l. lz. ꝛ ita addidit hic ad gl. corrigẽdo eã Dy. Jtẽ opp. qũo hic accusatoꝛ se absentauit cũ i carcere se debuit ẽtineri pariter cũ accusato vt. d. l. ſi. de accusa. dic quod iudex cognita causa videratꝛ accusatorem ſufficienter probaſſe. ꝛ ideo ẽi relenauerat vt supꝛa. §. ex hibendis reis. l. ij.

EDissimam. Bl. intelligit duobꝰ modis ꝛ ad fm intellectum facit ĩ aut. de nõ eligẽdo scdo nubẽtes. §. cũ igiꝛ circa finez ꝛ ibi in glo.

☞ Vtile tempus contra impeditum non currit.

QVB commiſſa. Jbi ſi igiꝛ † qꝛ tpa ſunt vtilia ꝛ impedito agere nõ currũt vt. ff. de diuer. ꝛ tẽp. preſcri. l. j. ꝛ ꝓmo loquitur in gñe. ſcdo i ſpẽ. ꝛ qꝫ dicit ad quã. §. accusationẽ ꝛ vacare cepis. §. a munere publico tibi iniũcto. ꝛ qꝫ colligit gl. ex fine hui⁹. l. qꝫ iudex ꝑt prefigere terminũ accusatoꝛi ad accusandũ vt ꝛ. §. q accu. nõ pos. l. ſi ea. de inge. manumiſſis. l. diffamari qꝫ itelligebat ric. ex cã vt ꝛtra infamãtẽ altiũ vt. d. l. diffamari ſi ne cã nõ posſet fm eũ vt. §. vt nemo inuit⁹ agerꝛ vel accuſare. l. vni ca. ad finẽ. hec lex ridet qꝫ ẽ rõ ꝓcedẽtiũ ℞ mẽ: dicit eñ ĩperatoꝛ isti reuerſo integra ptãs accusandi tibi reſeruaꝫ tñ qꝛ ꝑt dubi tarivtrũ post reuerſionẽ oi tpe posſet accusare subiicit qꝫ ſi ſz in cõtinẽti post dz ꝓperare ne alꝫs currãt tpa ꝑfinita ꝓfita in pri. l. z. §. e. l. iure mariti. qꝫ aũt ſequit ne in effrenata est rõ ẽre nõ oi tpe reſeruaꝫ ius accusandi nõ aũt loquit de tpe ꝑfinito a iudice vt gl. dicit. vel põt dici qꝫ loquit de tpe ꝑfinito a iudice ideo ꝑfinũ fuit qꝛ cõminabaꝫ ꝛ sic cũ cã. Dy. vꝰ sentire cũ glo. no. per eũ ff. de accu. l. intis. ꝛ dixi dicta. l. ſi ea. Quicqd tñ sit. l. iſta nõ ꝑt intelligi sicut gl. dicit qꝛ hic imperatoꝛ nõ loquit accusato ad cuꝰ petitionẽ talis terminus daretur sed loquit accusatoꝛi ꝓpter qꝫ nõ cõuenit litere ſz dic ꝙ ẽ rõ ꝓcedẽtiũ vt dixi Ly. item glo. in telligiꝛ bene qꝫ quo ad ſex menses qui ſuntvtiles nõ currat tẽpus ipo iure sed quo ad quinquẽniũ sic ſz deſt restitutio vt. §. de restitutio. milituũ. l. qꝫ tempoze. aliꝫ tñ dicunt quod hic ſpãle quod etiã quinquẽniũ nõ currat mero iure sicut in aliꝫs tribus casibꝰ notatis. §. e. l. adulter.

SEa. No. iſtã glo. que dicit ꝙ etiã cũ meretrice cõiugata cõmittit adulteriũ ꝛ idem tenet gl. j. e. l. q adulteriũ qꝫ intellige in sciẽte cõiugatã. aliꝫs nõ vt. §. e. l. eũ q duas. Jtẽ opponit gl. qꝫ hic vꝝ qꝫ luxuria pl⁹ habeat qꝫ castitas cũ meretrix vl cũ ea rẽ habẽs ſi puniaſ. ſz dic qꝫ istud nõ ꝓuleguũ luxurie ſz in signũ ignominie et infamie qꝛ inter viles cõputaſ vt in aut. vt liceat matri ꝛ auie. §. qꝛ vero legis dudum qꝛ vtilitas vite ꝛc. vt. d. l. que adulterium. j. eod. vbi de hoc remiſſiue.

SEruiduo. Dicit primũ qꝫ adulteriũ nõ cõmittit in ꝓsonam seruoꝝ qꝛ inter eos nõ est mr̃imoniũ ꝛ ꝛcoz. due. ll. seq. ſz iuꝛ canonico secus videtur quo iure matrimonium est inter eos vt extra de coniugio seruoꝝ per totum. ad fm oppo. ℞ Ltranigere. sed dic quod hic non dicit trãſac. tenere sed quod ꝓt redimere vexatio. suam ꝛc.

☞ Lenocinij exceptionem obiiciens quando non admittaſ.

QVoniam alexandrum. Op. qꝛ hec lex vt dicere † qꝫ defensio sui nõ ꝓmittaſ ꝛtra qꝫ no. ff. de accu. l. seruos dicit gl. qꝫ hic se nõ defendit ſz aliũ aggrauat. Ly. dicit hũc passuz dubitabile. vñ dicũt qdã exceptionẽ lenocinij obiici posse ad duplicẽ finẽ ẽt añ li. cõte. ſ. ad repellendũ ꝛ puniẽdũ tãq̃ ꝓuictũ vt no. j. e. l. pri. Jtẽ ad repellẽdũ tñ hic opponebat ad repellẽdũ et puniẽdũ ꝛ ideo replicatio ista ẽ ꝓiudicialis. aſ. opponereſ ad repellẽdũ tñ posset se defendere excipiẽdo sicut excoicat⁹ q excipere põt vt extra de exceptionib⁹. c. cũ iter. R. ꝓtẽ. ꝛ ita vꝰ sentire ℞ Pe. ꝛ Dl. ꝛ ꝓ hãc. l. ꝛz Ja. de are. qꝫ ſz bãnit⁹ agere nõ possit excoicat⁹ tñ ꝑt cõpensa. obiicere qꝛ cõpensatio hz in se oppugnationẽ ꝛ repulſionẽ sicut exceptio lenocinij. Jn ꝛtrariũ est qꝛ qui cõpensat experiẽ vt. ff. de admini. tutoꝛ. l. inter. ꝛ qui nõ põt agere nõ põt compensare. ff. rem ra. habe. l. amplius. Ly. Sed saluapace domini Ly. Ja. de are. determinauit quod compensare nõ possit vt dixi. §. de compensatio. super rubꝛica. decidit etiam hec lex queſtionem de duobus bannitis quam notaui. §. vt nemo ꝑ uatus. l. ij. in fi.

☞ Principibus debet coꝛdi esse castitas.

ITa nobis. † No. qꝙ imperatoꝛ hz coꝛdi castitatẽ ad hec de nup. l. ipe rialis. Jtẽ no. qꝫ olim plures exceꝑ. opponebanꝫ hodie tres q̃ hac. l. numerant. Sz dic qꝫ ẽt plures alie vt in gl. exꝙ colligẽ qꝫ ſi ſtatuto vel rescripto cauet. ꝓcedi debere nõ ob. excep. qꝫ nihilominus legitime excep. admittrunt. qꝛ de illis nõ vꝰ intellectũ vt hic ꝛ de le. iij. l. ſi mihi meuia. §. fin. de falſis. l. nullo. qꝫ vi aut clã. l. j. §. j. ꝛ ibi in gl. ꝛ cõsueuit extra oꝛ. notari. ꝛ. ff. e. l. ſi maritus. §. lex iul. ℞. ceterũ. de peti. here. l. ꝛ non tñ. §. quod ſi ꝓ emptoꝛe. de offi. dele. c. ex parte. scdo de eta. ꝛ q̃ li. c. accipimus. ꝛ dixi. §. de inofficioſo testa. l. ſi qñ. ſolũ eñ friuole videnẽ tolli ꝑ ſtatutũ vel legẽ ꝛ ita dicit dñs Old. ꝓnunciatũ fuiſſe in monte peſulano vbi est ſtatutũ q̃ obligãs se ad figillũ regis Fr̃acie nõ possit opponere niſi tres exceꝑ. ſ. falſi rei iudi. ꝛ pacti. de nõ petẽdo nã aũt ſtatuit exceptio ſolutionis ꝛ alie legitime. Jn glo. tres tñ ibi. ſ. sequit licet obsit adultere cõdẽnatio de adulterio facta vt. §. eo. l. crimen. ꝛ ibi notatur.

QVe adulterium. Blo. querit quid de meretrice nunquid in ea cõmittaſ adulteriũ. de hoc not. ꝛ dixi. §. e. l. ſi ea. ꝛ dicetur. j. de raptu vir. l. vnica.

☞ Patre fratre vel aliꝫs ꝓpinquis accusantibus repellũtur extranei ab adulterij accusatione.

Maritus intra bimeſtre accuſans inſcribere nõ cogitur.

Adulterij pena iure canonico alia est q̃ ciuili.

QVamvis. Opp. qꝛ hic dicit † qꝫ si pater vel frater vel hmõi persone vemãt ad accusandum qꝫ extranei repelluntur. Nam vꝰ qꝫ oẽs admittanſ cũ sit publicũ crimẽ vt inſti. de publi. iu. §. itẽ lex iul. Sol. cõcedo qꝫ crimẽ sit publicũ vtrũ ĩ iter accusatoꝛes est ordo vt hic. ꝛ. ff. de accu. l. ſi plures. ꝛ iste est cõis itellectꝰ quẽ sequit gl. sup ℞bo. ꝓ. ꝛ sup ℞bo dolo ꝛ hoc approbat Ric. Sz huic vꝰ ꝛdicere. j. e. l. adulterij nã ibi loquit de extraneis ꝛ lex illa fuit post istã q̃ est cõstãtini niſi dicaſ qꝫ interdicit iure extranei q̃ ad alia ꝓuilegia q̃ hz maritꝰ vt ℞ no. Jtẽ op. ꝙ † maritus nõ accuſet sine inſcriptiõe, vt. ff. e. l. is cuꝰ ope. §. ſi. ꝛ. l. se. dic qꝫ ſi accuſet iure mariti intra duos meſes nõ tenetur inſcribere. ℞. e. aut. sed nouo iure fm ℞. de. op. qꝫ adulterij pena nõ ſit gladij vt inſt. de pub. in. §. penã aũt. qdã aũt qꝫ ibi logtur in ſtupꝛo qꝫ nõ plz Ly. ꝑ. l. ff. de qõnib⁹ ſi qꝫ viduã ꝛ ibi no. dicit q̃ qꝫ duplex est gladius. ſ. materialis. ſ. per quẽ moꝛs naturalis ſtigiſ. alter ciuilis ꝑ quẽ inſtigiſ moꝛs ciuilis. ꝛ iſtoꝝ alter rũ exercet fm atrocitatẽ facinoꝛis ꝛ ꝑsonaz ꝙliter ꝛ deuarijs penis stupꝛi dixi. §. de ꝓbis ꝛ cle. l. raptoꝛes. ꝛ vide de iſtis penis in summa hui⁹ti. ꝛ an sit mutata pena in marito sicut in muliere ꝑ aut. hic ꝓfitã ibi dicã. † Bz an iuꝛ canonico hec pena sit mutata. dic q̃ sic. nam de benignitate iuris canonici ſi qꝫ stupꝛa nerit aliquã ꝛ velit eã accipere in vxoꝛ. vel dotare eã cõgrue remittit ſibi pena aliaꝛ extra. e. c. j. ꝛ. ij. cũ ibi notatis vis etiã. xxxii. q. ij. qꝫ aũt ꝛ. c. publico ꝑ Arch. Jtẽ qꝫ ꝛ hic in ꝓi. fine aliqua legis interpꝛetatiõe exponebat. d. Ol. faciẽda ab hoie sup. l. ſz interpꝛetatio iã a lege ẽ cã bñ recipiẽ. vt. ff. ℞ ac. l. q ac. ꝛ ita ẽ ar. q̃ ſi statuto caueaꝫ qꝫ statuta nõ recipiãt interpꝛetationẽ intelligant ab hoie ſz a lege bñ interpretent ꝑba statuti obscura niſi ꝑ ſus loquẽdi interꝑtationi legali ꝛdiceret vt. §. de le. iij. l. liberoꝝ in gl. ro. Ol. de pena talionis meritis accuſãtis vꝛo. hꝰ. d. c. publico. per Archi. in ſpe. eo. circa medium.

SEd hodie corrigit. l. C. q̃ ad penã gladij in muliere ꝛ hz quatuoꝛ dicta ꝛ vide Jn. extra de. pcu. c. tue. ꝛ ꝛcoz. de ꝛuerſiõe cõiugatoꝛ. c. gaudem⁹ cum ibi notatis. ꝛ. xxxiij. diſt. c. fraternitatis ꝑ diuinã ſcripturã adultera lapidabaſ. xxxii. q. v. ℞ imago. Quid ſi maritꝰ accuſatoꝛ. ꝛ nõ ꝓbat nũqd pena ralioꝛis ſit mutata vt detrudaſ in monꝛ. ꝑ hãc auſ. de hoc dixi ſup. l. C. i ſi. qdã q̃ nõ cũ in marito nihil reperiaſ mutatũ. Aliꝫ cõtra. ꝛvꝰ ex preſſuz supꝛa. e. aut. ſed nouo iure ꝛ in coz. vñ ſumik ꝛ hoc tenet Ly. ꝑ legem interpretatione. ff. de penis.

Adulter denũciatiõe ꝓmiſſa potest interfici alias secus.

Pꝛesumptio ſola qñ ẽ iuris ꝛ de iuꝛ facit quẽ ad mortẽ dãnari.

Adulter etiã denũciatiõe ꝓmiſſa nõ ꝑt interfici ſi est vir nobilis.

SIquis ei. Addit ad. l. C. ꝛ casus paret. † Et no. devirtute denũciatiõis. si eiꝰ nõ denũciasset nõ potuiſſet occidi i rebꝰ veneris vt ſupꝛa. e. l. gracchꝰ. ꝛ de virtute denũciationũ plene dixi supꝛa de reivẽ. l. ſi fundũ. † Jtẽ no. quẽ dãnari ad mortẽ ex sola ꝑ sumptiõe ſz ꝓsum. ẽ iuꝛ ſz ꝛ iuꝛ vt. j. e. l. ſi q adulteriũ. ꝛ aliꝫs ꝓsumptiõibꝰ sec⁹ vt. ff. de penis. l. absentẽ. op. ꝙ hic 81 ꝙ iudex secularis nõ põt de eccleſia extrahi cõtra in aut. de manda. ꝓnc. §. ſz nec homicidas dic quod delinquẽtes in eccleſia non extꝛ. hi vt

Universidad de Deusto
Biblioteca

hic sed extra ecclesiā qui ad ecclesiam confugiunt sic vt in cōtrario. ratio est quia cū delinquit in ecclesia nō delinquit in territorio seu iurisdictione sua: sed vbi extra ecclesiam sic videto tūc pt in eū manus iniecere secūdum Pe. † Quid si aliquis denunciauit alicui nobili secundū formam huius aut. postea inuenit eum cum vxore nūquid possit eum impune interficere videt quod sic q3 hec lex loquitur indistincte z ita intelligit glo. ff. eo. l. marito. in cōtrarium videtur quod non licet occidere nisi vilemvt. l. gracchus. z. d. l. marito. z ita no. in corpore vñ hec sumitur quā ergo gl. sequit dic quod illam que est in corpore que intelligit ius non num fm determinationē antiqui sed Ja. dera. z hoc solū addit q3 post denūciationē pōt occidere etiā si nō inueniat eū in rebꝰ veneris qs alias non liceret.

1 ☞ Sodomitam virum an possit vxor deserere.

Cum vir ria turpis sua iuxta ysus. Hostes nature Deus ictu fulminis vrit. Qui maris in culo fundant germē geniture, de ista materia habes extra de excessibus prelatorū. c. clerici. † vtrū propter sodomiā viri vl alia delicta possit vxor ab eo separari. xxvij. q. vij. c. omnes cautiones in ter. z gl. p Arch. z de ipso vitio sodomie eadē cā. q. c. adulteriū malum in aut. vt nō luxurientur cōtra naturā z gen. xix. c. Itē nota. qs vir dicitur a virtute de quo dic vt no. per Archidia. xxviij. q. iij. c. iij.

1 **Adulterij** ad materiā cōpromissoꝝ vl commissionū que fiūt sine strepitu z figura iudicij z. j. de falsis. l. vbi. z. Alberi. de rosa. de bergo z.

1 ☞ Presumitur ex presentibus circa preterita.

Si qui adulteri. † No. psumi sicut dicit gl. de pūti ad pteri tū de hoc no. z dixi. ff. de pb. l. iij. lxviij. vi. multis z hic ex psumptiōe iuris qs dānat vt. ff. e. aut. si qs similis psumptio hꝫ extra de cohabitatione clericorū z mulie. c. si qsquā de vita z hone. cleri. c. monasteria. xvij. q. ij. diffinim⁹. adulteriū cū ex cōiecturis phat puta q3 videat fol⁹ cū sola nud⁹ cū nuda vt de testi. c. preterea z de presum. c. fras z pluribus modis probandi crimē no. xxviij. q. ix. decernimus. xxvij. q. j. c. dixit.

1 ☞ Mortuo aliquo quando ꝺ crimine queratur propter eius bona.

Libertatem † No. qs post mortē queritur de crimine propter bona qui qꝺ bonoꝝ pncipalis est z p fiscum si accessoria q3 tūc totū extinguit per mortē vt. ff. si reꝰ vel accusatoꝛ mor. fue. p totū. hic eū agebatur pncipaliter ad dotē lucrandā. Itē dicit gl. hoc esse verū qs so. ma. decessit. secus si eo cōstante ar. ff. de decu. l. si ille in fi. lib. x. ff. de renouandis dona. l. j. z. l. his solis idē cōtra in heredeviri vt tū possit mulieri dotē repetēti obūcere adulteriū qs maritus nō obijcit vt. ff. sol. ma. l. rei iudi. ff. j. z ibi no. z dixi. ff. de repudijs. l. consensu. ff. virū. Itē no. ex fine huius l. qs tapatio legalis non obuiat cū nō extendatur factus aduersarij causam prestat qs facit ad qōnē si rector teneat causas criminales intra duos menses terminare z per vnam ex partibus fiat quominus possit terminari qꝺ etiā vltra possit terminari de quo dixi. ff. de iudi. l. pperandū circa prin. rubrica si quis eā cui⁹ tutor fuerit. corruperit sup hoc tit. z se. vide Azo. in summa z canonizatus est sequens tit. xū. q. i. qui manumittit. ff. in criminali z no. qs dicit sic officio copia nunciandi vt. ff. de accu. l. quidem.

Ad. l. iul. de vi publica. Rubrica.

1 ☞ Condemnato quisqꝫ succedēs pro sua parte creditoribus tenetur.

Ratoris fiscus. † Cōdēnato succedens pro ea parte creditoribꝰ tenet. h. d. gtra. ff. de iure dotiū. l. mulier. dicit glo. qꝺ ibi mulier nō admisit z sic marit⁹ nō fit successor hic tutor admisit z fiscus successor fit in tertia parte. hec solutio posset casumari q3 z nūq qs oīno desinit nō tenet sēs qui hꝫ vt. ff. de here. vel. l. ij. gl. dicit alibi qꝺ ex suo priuilegio assumit psonā heredis vt no. ff. de iure fisci. l. fiscus intelligit. ff. cū ex cā z fm hoc refert an in re successionis trāsferat in aliū an nōvt no. in. l. si marito so. ma. pe. vero dicit qꝺ bona vnius qnqꝫ sub nomine quantitatis deferūtur i aliū ex cōuētiōe partiū z tūc fiscus tenet creditoribꝰ rndere z sic intelligit. d. l. mulier cū si. qnqꝫ bōa vnius sub noīe ꝺte deferunt ad aliū ex dispositiōe legis z tūc tenet. p rata vt hic z fꝫ hec aduertēdū ē qūo qs cōdēnet fisco si cū cōdēnet i certa quātitate puta cētū vel mille lib. sicut cōiter hodie fiunt cōdemnatiōes ftic fiscꝰ nō teneret creditoribꝰ rndere. preferentur tū fiscus in penis vt. j. penis fiscalibus creditoribꝰ ferri z dixi. ff. de priuilegio fisci. l. fin. Si aūt esset cōdemnat⁹ in tertia vel quarta vl alia quota bonoꝝ tūc fiscus teneat. p ea parte qs ē notādū. z ad hoc facit. ff. de hꝫ. instit. l. quoties. ad tre. l. j. ij. z fi. z qꝺ dixi in simili in aut. ingressi vtꝫ mona. fit heres ingressi z ad hoc instit. de fidei. here. l. sivna. Sz nūqꝺ hic fiscus teneꝫ vltra vires tāꝫ heres q facit inuenta riūvt. d. l. de iure deli. l. fi. dic qꝺ non vt. ff. de iurꝫ fis. l. j. ff. an bona Ex. Item glo. dicit quod pena huius est. l. publicatio tertie partis bonorum cum relegatione de relegatione non habetur instituto. de publi. iudic. ff. item lex. Sed innuitur. j. eodem. l. quoniam z not. ff. eod. l. j. de portione invi publica habetur expresse. ff. eo. l. qui dolo. ff. j.

Si crimīis. Ibi a fusemulo. ppriū nomē. ibi de vi puata qñ sine armis vt. ff. ad. l. iul. de vi puata. l. ij. ff. cū armis tūc ꝺ vi publica vt. ff. ad. l. iul. de vi publica. l. qui dolo. ff. vl. z sic no. qꝺ vulnere illato seu verberibus agit. l. iul. de vi publica vel priuata qs nō memini alibi ita clare vel forte posset agi i iurium vt instituit. de iniur. ff. pena. z. ff. seq. Sed per ius feudorum imponit pena manus vulneranti de pace tenēda. ff. si quis aliū posset etiam forte agi. l. eo. de sica. vt. l. is qui cum telo. j. de sica. ff. de sica. l. diuus z.

In possessione. Op. ff. de furtis. l. cū creditor facit cā iuris sui ꝺseruādi aut alio rapiendi aut est tertio dubiū. primo casu nō tenet. sēdo sic logtur ꝺicta. l. cū creditor z semper in dubio benigniora accipienda sunt vt in regula iuris semper fm Dy. z Pet. z Ly.

1 ☞ Homicidium in congressu violento commissum aggresso rem an excuset.

2 Animus in delictis inspiciendus.

3 Adulterium an committat solutam credens eam que est conjugata.

4 Aggressorem iuuantes si quid tunc perdiderint an ab eo recuperent.

5 Aggressoris socij an de homicidio teneantur.

6 Occiso aliquo si nescitur quis sit occisor an omnes puniantur.

Quoniam multa. Pio ꝑmittit rōnē durioris pene statuē. Sed do ponit factū. qualitatē delictiviꝰ ortꝰ dicta rō tertio statuit durior pena z. Quarto remouet app. obstaculū. casus z partes patēt. z p declaratiōe huius materie vide qs plene no. p Inn. ff. iurein. c. sicut de homicidio. c. sicut dignū z. c. ad audiētiā. Op. † qs si i violētia ꝑmittit homicidiū aggressoris de homicidio nō teneat. q3 volūtas z ppositum distinguit malefitia vt. j. de sica. l. j. z de furtis. l. q iniurie. ar hic nō habuit animū occidēdi sed solū rē auferendi. Sol. delictoꝝ qꝺā nō possunt cōmitti nisi ex animo vt cōmittit iniuria z similia z in his verū est qs nō delinquit nisi animo venit z sic intelligūtur contraria. In aliis aūt delictis q cōmittunt fōrtia sine alio vt homicidiū z similia tenet cōmittēs etiā si sine alio fecit vt hac. l. Ista. so. nōvr bona fq3 regulariter in delictis ispicias animus vt. ff. de sica. l. diuꝰ. Preterea etiā in dilictis q sine alio non pōt cōmitti tenet quis pro ut delictū z cōmissum nō pro ut animus fuit. ff. de fur. l. vulgaris. ff. si quis eo. Si in alia speciem delicti quā incidere non ꝓposuit tūc est eū exemplū. ff. de iniur. l. eū q nocentem. ff. si. q3 volūtas z ppositū z. vt. d. l. q iniurie. z hoc verū regulr. fallit in hac. l. vbi quis icidit in aliā speciē delicti. s. homicidii z tū teneturvt hic. ratio ē quia violētia est crimen ordinatū ad homicidiū z alia multa facinora z sic est speciale ꝺ ppē istam rōnē. secus esset si crimen non esset ordinatū ad illud qs cōmittit sine animo. † Et ista facit ad questionē si quis credat rē habere cū soluta z habeat cū cōiugata nunqꝺ adulteriuꝫ cōmittat dicit qꝺā qs sic per hāc. l. z p hoc facit. ff. de repudijs aut. hodie dicendū est cōtra nā ex quo simplicē fornicationē ꝓposuit cōmittere nō ē ordinatū ad crimē adulterij. z ideo tū de fornicatiōe tenet ar. ff. de adul. l. eū q duas. ff. rūso de iniur. l. eū qui nocētē. ff. si. z. d. l. q iniurie in prin. de fur. fm Pe. z ita tz Py. in cōmento suis qō ne q incipit. titi amore cuiusdā virginis ad aut. hodie vt ibi pt z alr solui dictū cōrariū fꝫ Ol. vt dicam qs tz ex pncipali. ppōsito z intētione intēderet solū posset rei sue ꝺre incidēter tū z homicidiū cogitauit si resistentiā inueniret. z ideo secū armatos duxit

ar. ff.

ar. ff. de furtis. l. si quis ex domo. de vi z vi arma. l. iij. ff. armis deiectum. ff. rūso. z. l. j. ff. vt possidere. z sic potest solui etiā aliud cōtrarium in glo. signatū. z pro hoc. j. de rapto. virgi. l. vnica ibi cuz nec ab homicidij crimine z. ar. eorū que no. ff. de vi z vi ar. l. iij. ff. cum igit. z ad ma. l. fꝫ iul. ff. si ab initio. gl. hic mouet plures ḟctiones primo si aggressus interfecit aggressorē z aliter potuit se defendere qꝺ tenet sed nunqꝺ tanꝫ dolosus vel culpabilis. dic vt dixi. ff. vñ legi. itē dicit gl. qꝺ si aliꝰ quā aggressor interfecit qꝺetiaꝫ ipse tenet qz nō est inconueniens plures ex eodē delicto teneri z ad hominē il al legat sed alleg. ff. ad fylla. l. z si percussor. de vi z vi ar. l. j. quoties ad turpil. l. j. ff. pe. z. ff. de accu. l. non ideo minus. † Querit etiā nunqꝺ iuuantes aggressorem si qꝺ perdiderunt in aggressura recuperare possint ab eo gl. nimis indistincte respōdet sed distingue vtrum haberet iustum bellum aut non. si non tūc est vera opinio gl. quia rei turpis mandatum non obligat vt. ff. man. l. si vero nō remu. ff. rei turpis. Si autē habuit iustum bellum vt qz erat ex parte defendentis vt. ff. de iusti. z iure. l. vt vim. vel ex parte insistentis in casibus a iure permissis vt qz recuperabat incontinenti vel erat in casibus in quibꝰ licebat sibi ius dicere q no. ff. de re. reis. l. fi. z dixi de iudeis. l. nullus. tunc qz rei licite mandatum interuenit contrahit obligatio z potest agi ad eos perditas ab eo pro cuius parte interfuerunt in bello iusto vt. d. l. si vero nō remunerādi. ff. econtrario. z ita tenet Juno. d. c. sicut. de iureiuran. vbi de hoc latissime not. sed contra hanc distinctionem videtur qz si commodo tibi equum ad prelium z ibi moriat nō teneris ergo a simili si venio tecum ad prelium z perdo equuꝫ vel arma teneriō debes vt. ff. cōmo. l. si vt certo. ff. interdum. item si mando tibi vt vadas pro me romam z incidis in latrones qui te spoliant sed mandatum fuerit rei licite non teneor. vt. ff. mand. l. inter causas. ff. non omnia. dic tū qꝺ predicta distinctio bona est non ob. ff. interdum. qz aliud hic z aliud ibi. nā ibi equus alicui cōmodatur ad prelium non tenetur nisi de dolo z lata culpa commissa circa rem nullam aut culpam commisit cum fit vsus equo ad vsum sibi concessum. et ideo non tenetur qz iuuari nos oportet beneficio non decipi vt eodē titu. l. in cōmodato. ff. sicut. at in casu nostro si te requirovt mecum venias nō videris cōscentire vt cum damno tuo venias. z ideo si perdis res tuas tibi teneor. non ob. ff. non omnia quia vt dicit in glo. ff. nō debet de vtilitate seruari sed hoc est truffa. qz seruari ꝺz ex quo scriptꝰ est vt. l. pfperit. ff. qui z a quibus ma. li. nō fiant. dic ergo qꝺ ibi ideo est qz mandatum nō est ordinatum ad perdendas vestes vel alias res a latronibus spoliatas sed in casu nostro mandatum est ordinatus ad petitionē equi z armoꝝ ex quo te requiro mecū ad prelium z sic teneor. tibi qz vt dixi nō videris cōscentire qꝺ periculo tuo mihi seruias scōm Pe. † Itē quero aggressor in aggressura fecit homicidiuꝫ z hoc cōstat nunqꝺ tenent socij videt qꝺ nō qz ictus cuiusqꝫ cōperiri ꝺz vt qui fecit ictū mortalem de homicidio teneat vt. ff. de sicca. l. si. z ad. l. aquil. l. itē iuris z. ff. si plures in contrarium videtur quasi prestauerit opem homicidio vt. ff. de iniur. l. non solū. z de furtis. l. in furti. ff. ope. Jac. de ra. dicit qꝺ socij nō teneant tanquā de dolo qui non habuerūt animū prestandi opem homicidio: sed violentie tantū sed tenent de culpa qui potuerunt preuideri et sic non erūt in totum immunes ab homicidio vt. ff. ad. l. aqui. l. qui recidit. ff. pa. z. ff. locati. l. si quis domum. ff. j. sed cum violentia sit crimen ordinatum ad homicidium z multa alia delicta vt hic cuz non tenentur sicut principalis nisi dicas qꝺ solū in ipso principali sit speciale qꝺ lex ista de eo solum loquit z in eo solū nō distinguit a quo sit interfectus homo z sic videt qꝺ non habeat locū in aliis. Ly. cū dicit qꝺ eadez ratio specialitatis in oibus eum facit dubitare z ad. l. vltimā. z. ff. si plures. respondet qꝺ ibi homicidiū nō fuit ex ꝓposito ꝑpetratū sed in rixa. sed certe z hic eodē mō z ideo op. Ja. equior videt qz pene sunt restringēde vt. l. interpretatione. ff. de penis z. Itē ḟro scriptū est qꝺ accusator teneꝫ z etiā occisor si ad sui defensionē non fecit vt dixit gl. † sed qꝺ si occisus est z nescitur a quo nunqꝺ oēs punientur videt qꝺ sic. ff. eo. l. iij. ad. l. aqui. l. itē mela. ff. si plures. z qz eadē ratio qñ ciuiliter agit z qñ criminaliter. s. ne maleficia remeneant impunita. vt. l. ita vulneratus z ita tenet gl. d. l. vltima de sicar. Alibi videt distinguere habuit vnuꝫ vulnꝰ tantū vel pluraꝫ no. d. ff. si plures z eadē rō est si habuit pluraꝫ vulnera sed vnum tantum mortiferum. Alij cōtra qz sanctius z. vt ff. de penis. l. absentē. Alij dicūt qꝺ nō puniunt ad mortē sed aliasgrauiter i pecunia. Non ob. dictus. ff. si plures qz ibi loquf qꝺ agitur ciuiliter at cum agitur criminaliter nō ꝺz qꝺ ex psumptione damnari sed p. pbationes lucidissimas vt. ff. de. pba. l. sciant et ita dicit Ly. determinatū olim fuisse in ciuitate murine p albertū papiē. Dy. videt tenere cū gl. i. pal. l. si. de sicariis vt no. p eū extra de reg. iur. c. in obscuris lib. vj. z ita etiam tenet Franc. ac. d. ff. si plures. posset dici qꝺ hic non cōstat de alio imo constat qꝺ sine animo qz animus fuit ad violentiā non ad homicidiū sed certe vnio z cō sequēter ad homicidiū si inuenirent resistentiaz vt dixi i cōtrarijs vel dic scōm alios qꝺ aut homicidiuꝫ factū est in rixa, aut ex ppo

5 sito vt dicetur. j. ad. l. eo. de sicar. l. is q cum telo. Ly.

1 ☞ Ultimo delectus an recuperet possessionem ante omnia.

2 Dolꝰ dolo quo compensatur. z nu. seq.

4 Violentia prima qñ per secundam tollatur.

5 Animus inspicitur in delictis.

6 Possessio p delectionē nō interrumpitur si ꝺ cōtinēti recuperetur.

7 Deijciens alterū non videt possessionem adeptus si eam ipse non retinuit.

8 Violentijs duabus ex interuallo illatis neutra alteraz tollit, sed agitur ex vtraqz.

9 Sententia petitioni debet esse conformis.

10 Peccatū nō remittitur nisi restituatur ablatum.

Si quis ad se fundum. Hec lex difficilis est z de eius materia. s. spoliationis satis notaui remissiue. ff. de donationi. inter virum et vxorem. l. si maritus z tetigi. C. sententiam rescindi non posse. l. peremptorias in fin. et si de momentanea poss. fuerit ap. l. vnica versi. item quero ti egi petitorio z continet duos casus vt in glo. quidam tamen moderni aliter fm casū intelligunt vt. j. subijciam. Et diuide in duas partes. in prima dat cōsiliū violentiā passo. fcdo punit eū qui spreto dicit consilio superbā sequit voluntatē. secūda ibi quod ñ omissa. Consilium est qꝺ via iuris cōsequatur ius suum per viā armorum concor. sunt multe. ff. de iudeis. l. nullus. oppo. qꝺ primo proponatur accusatio criminalis qnā possessorium vt. ff. de ordi. iudi. l. si. Sed ibi a diuersis partibus intentabat hic ab eadē intentabatur. contra hoc oppo. qꝺ sit in electione eius cui cōpetit ciuilis etiā criminalis vt qñ ciuilis actio crimi. preiudi. l. vnica glosi. cōcedit oppo. a principio fez postfacto cū mota est ciuilis cessat interim criminalis vt. ff. de publi. iudicijs. l. interdū. sed contra hāc so. vide tur litera huius. l. que dicit ante omnia violentia cām examinari dicendum quod non dicit propter ordinem ciuilis vel criminalis sed propter ordinem possessorij recuperande possessionis et pertoꝝ propter obiectum dominij de quo non potest obiici quia spoliatus ante omnia restituend⁹ est vt. ff. si pervim vel alio modo. l. j. z ideo cām possessionis ante cām dñij dicit examinari. † Item op. ad intellectum glosi. quod vult quod vltimo dictus recuperet possessionez ante omnia z ipse solus habeat interdictuz contra quia dolus cum dolo cōpensat. vt. ff. quod vi aut clam. l. si filius. ff. bellissime dicit qꝺ spāle est in illo interdicto secus in isto. Sed cur secus imo magis deberet esse in isto quā i illo ar. ff. eo. qui cetu. ff. j. ita qꝺ nulla est rō specialitatis. z ideo alij dicūt quod ibi demolitus fuit incōtinenti non ex interuallo z sic dicit Ly. se vidisse in gl. quorundā doctoꝝ antiquoꝝ et ita isti videtur tenere qꝺ vis clādestina paliam vim clandestinam incōtinēti possit expelli qꝺ quidam non admittunt vt dixi. ff. vnde vi. l. j. quid dicemus? tex. videtur ibi dicere qꝺ ex magna cā liceat vt si non fit iudicis copia vt ibi not. alias ambo teneātur. s. quilibet ex suo facto z cum nō sit rō specialitatis videtur idē in interdicto preterea si diceretur prima violentia per secundā assumpta iam denegaretur primo qꝺ secūdo cōcedatur qꝺ esse non debet. ff. qui po. in pig. ha. l. assiduis et ꝑpter has rationes recedūt Pe. z alij moderni z lectura gl. z Jac. de ar. tus legit totam hāc. l. in vna violentia. Pe. legit in duabus sed alio modo quā gl. z pmus casus nō mutatur secundus sic ponit secundū eum spoliatī me. de possessione fundi ergo ex interuallo te spolio z expello qd fiet dicit imperator qꝺ iuder requireret quis ad quem venerit possidentē quasi dicat de possessione fiet cōpēsatio hic vide sed si plus peruenit ad vnū quā ad aliū z maiora sunt dāna vni⁹ quā alterius tunc in illo pluri cōdēnabit in actione ciuili z spolieta vis me accusare criminaliter potes. h. d. z fm hoc ꝺz esse in litera qꝺ et quantū nō quis licet cōiter habeat sed litera est corrupta fm eum z ista lectura est plana z videtur ratione z equitate fundari fm Ly. † Nam dolus cū dolo cōpensat qñ circa idē sed qñ circa diuersa fit cōpensatio quātitatis ad quātita. vt. ff. de nox. l. quēadmodū. ff. si seruꝰ. z de hoc dixi. d. l. j. ff. vnde vi. Sēdm istā lectura cū expulsio primi violenti fit exinteruallo p secūdum vterqz tenetur interdicto vnde vi ad res restituendas z interesse omniū rerum que erant in domo vel fundo z licet possessionis ad possessionem fiat compensatio tamen quia damna possunt esse maiora vnius partis quam alterius z maior estimatio rerum fm varietatem temporis comperit interdictum vtriqz z sic intelligitur. ff. de vi z vi ar. l. j. ff. quivi a me z ibi videtur hoc sentire glosi. z. ff. rectissime. z. l. iij. ff. eum qui. eo. titu. et hoc interdictum est annale ex parte agentis sed ex parte recipientis est perpetuum vt dixi. ff. de excep. l. licet Ja. de ra. tenet lecturaz glo. z dicit in primam violentiam per secundam assumptam assumptam quia primus per suam violentiam interdictum perdit eum sibi dicat ius vt. ff. quod metus causa. l. ex tat z secundum hoc ista est ratio † quare dolus cum dolo non compensatur quia cum perditur ius principale ad recuperandam rem perdunt accessoria vt in regula iuris cum principalis. dños Old. concordando hanc glosi. cū glosi. que est

Universidad de Deusto Biblioteca

ũ.d.l.§.qui vi à me,dicit quod hec glosſ.que dicit quod perdo ius meum per secundã violentiã intelligit cũ agitur possessorio secus si petitorio vt in glo.cõtraria nisi ageret ex cõstitutione, si quis in tantã.vt ibi notat vide in gaudino defen.reo, faciendis versic. sed pone qs ego p vim deieci.Sed quer.k qd de accusatione criminali nunqd cõperat vtriq; gl.dicit quod nõ solũ sed o expulso ex interuallo z sic p secundã violẽtiã prima est ab eo assumpta z nõ cõpetit z accusatio criminalis qd videtur iniquũ q; si prima violentia rem auferet impunita. Old.dicit qd tollit accusatio criminalis quo ad secundũ violentũ non quo ad alios cũ sit publicũ crimẽ z sic nõ rem auferet impunitũ. Jaco.de are,dicit qd melꝰ fm Lyn.qd etiaꝫ ipse violentus admittet p.l.ff.de publici.iudi.l.is q reus,z de adul. 4 l.ij.si publico z itẽ tenet ℙet.z qd sua glosſ.† qd prima violentia tollatur p sedam locũ hz nõ in criminali,secus in furto q; furti nõ agit vt.ff.de furtis.l.it aq; fullo.nisi in casu in quo fur agit rõne ustipt̃y vt.ff.de furtis.l.quãuis.si ego.ſz cur predom datur interdictũ vadevi sed fur furti nõ agit regulariter.rñdeo q; predo agit p pter violentiã persone tiãtã nõ tñ agit ratione rei qꝫ sua sit sed q; intulit vim persone sed fur non infert violentiam persone q; fit de re mobili vt patet in diffinitione furti.ff. de fur.l.j. sed agit gratia rei sed q; res ex furto ad eũ peruenerat conuenienꝫ est eũ furti agere non posse,pro hoc depo.l.j.§.si qs cõmo.l.it aq;z.l.j. Vel potest dici qꝫ ratio est q; ante oia restituẽda est possessio spoliata vt hac l.cũ simili.de hoc dixi.ã.de fur.l.manifestissimi.circa p̃im. Jtẽ que ritur quid si incontinenti sit secunda violentia allata aut queris de actione ciuili z planũ est qꝫ non cõpetit vt de vi et vi ar.l.qui post. Aut de accusatione criminali;z tunc aut queris de secũdo expulso re q primum statim expulit z tunc non tenetur q; licuit sibi vim re pellere vt.ã.vnde vi.l.j.z ibi dixi. Aut de primo z videt qꝫ non ex quo statim recuperauit nõ videt ablata z sic violẽtia nõ fuit vt.d. l.q possessionẽ. Jn ℣num q; ipse primꝰ illicitã violẽtiã cõmisit z ꝫ 5 nõ habuerit effectũ ꝑpter recuperationẽ † tũ in delictis inspicitur animus z ideo videt teneri vt.j.ad.l.cor.de sicar.l.si is q cuꝫ telo, z hoc est verum. Jtẽ quer.k pone qꝫ titius bona side fundũ possidebat cũ titulo z sic vsucapiebat sempronius dicens ad se pertinere cõpulit eum p vim titius statim recuperauit nunqd est vsucapio interrupta glo.querit z nõ solutꝫ sed Fran.ac.tenet quod nõ z idẽ tenet alia glo.ff.p empto.l.qui fundũ.§.q bona side. q incipit secus si incõtinẽti.† Sed in ℣num facit q; p detectionẽ videt interrupta 6 possessio z vsucapio naturaliter que naturalis interruptio oibus pdest vt.ff.de vsucap.l.naturaliter.z ibi in gl. Sed dic qꝫ nõ videt interrupta ex quo incontinenti est recuperata ar.ff. de repudijs.l. iij.z q; ciuilẽ semp animo retinuit vt.ff.de acqui. pos.l. clam possidere.§.q ad nundinas z hanc opi.tenet Ol.j.de thesauris.l. vnica li.r. Azo tenuit q; interrupta sit i.d.l.naturaliter. nec ob.quod fingat non admissa ex quo statim est recuperata q; fictio iuris nõ porrigitur ad rem facti vt.ff.ex quibus causis maiores.l.deniq;.Lyn. dicit qꝫ hec questio incidit in illatã vtrũ vi deiectus z statim recuperãs desierit possidere z glo.dicit q; nõ saltem similiter vt not.ff. de vi z vi ar.l.iij.§.cũ igitur.si ciuilis saltem retinet ergo vsucapio pceditz nõ interrũpitur vt.ff.de acqui.pos.l.j.§.per seruũ.z de vsucapi.,p emptore.l.si is.§.si seruus de furtis.l.seruꝰ z filij.§.si.z no. per Dy.de re.iur.c.sine possessione. lib.vj. quinimo potest dici qꝫ nullo modo desinat possidere q; possessio nunq; perdit quousq; animus cõseruande possessionis nõ desinit vt.ff.de acq.pos.l. si id quod. et l.peregre.§.qbus.ergo vsucapio non interrũpitur. Jtez querit si expulsus statim recuperat nunqd habeat locũ pena.l.si quis in tã tazꝫ.gl.querit z nõ solutꝫ postea facta fuit additio z respõdet qꝫ nõ q; deiectio fuit licita,sed dicit Lyn.videamus qd voluerit quererc 1 glo.que querit implicite nã aut intelligit quantum ad recuperan 2 tem z certum est qꝫ nulla pena in eo locũ hꝫ q; recuperatio in continenti fuit licita vt.d.l.j.§.vnde vi z tunc est vera additio gl. Aut 3 querit de primo deiectore vtrum incidat in.l.si quis in tantã, vt videtur qꝫ nõ q; statim recuperata nõ videt perdita vt.d.l.q possessionẽ,de vi z vi ar.† sed nec deiectẽs eã videt adeptus ex quo eã re 7 tinere nõ potuit vt.ff.de acqui.pos.l.nõ videt.z sic nõ hꝫ locũ pena vt.ff.de eo qꝫ certo loco.l.si. Jac.de are.tenet qꝫ habeat locũ pena dicte.l.q; diligentia recuperantis non deberet sibi nocere ar.ff. de separa.l.debitor. Ad contraria respondet qꝫ possessio non videtur 1 ablata q; statim recuperat verũ est quantũ ad incommodũ recuperantis sed quantũ ad incõmodũ deficientis sic.z pro hoc facit q; in delictis sufficit animus cũ actu licet nõ sequat effectus vt.l.is q 2 cum telo.j.de sica. Pet.tenet q; non habeat locus pena.d.l. si quis in tantã.q; nullus est fecutus effectus quem in talibus sequi oportet in ciuilibus q; ex delicto pceditz animus cũ actu in criminalibus sufficiat.qꝫ sic probatur ille q rem propria authoritate occupat incidit in.l.illam si quis in tantam.sicut qui furtum cõmittit 3 contra voluntatem domini tenetur in duplum vel quadruplum. patet ergo quod si fur intrauit causa subripiendi libros z non potuit perficere non tenetur ciuili actione vt.ff. de fur.l. qꝫ vulgaris. §.qui furti z quod quisq; iur.l.j.in fine item quẽritur si ex interuallo detexit.numquid perdit beneficium.l.si quis in tantam.glo. que rit sed non soluit.d.l. possessionem.de vi z vi armat.sed Dyn.soluit quod non per.l.ff.de fur.qui vas in p̃im. Jac. de are.distinguit aut pena ad quam condictio.l. si quis in tantam, competebat est estimatio rei vt quia primus delectus erat dominus: z tũc adhuc duret eius petitio quia eius pena principaliter venit per se. aut erat translatio dñi quia deficiens erat dominus: z tunc sic per conditionem illius legis quia perditum est eius ad rem competens p le gẽ ext.at.ff.quod metus cã.ergo ꝛc.vt.ff.de re.iur.l.cũ principalis.z sic in primo casu agit ad estimationem ipse autem contra agẽtem ad ius dñi condictionem habet vt.ff.de nor.l. quẽadmodum. z.l. 8 seq. † Aduertatis quod ego supra dixi qñ fiunt due violentie ex interuallo.prima per secundam non absumitur imo agitur ex vtraq; fm Jaco.de ra.z ℙe.z fm.h.d.melius. Dyn. fm alium procedit dicta distinctio. Ultimo quero si expulsus intendat criminalez actionem per.l.iul.de vi contra violentum z probat ita qꝫ violentus est in cã condemnatus nunquid iudex in eodẽ iudicio poterit eum ad restitutionem rei ablate cõdemnare. vr qꝫ sic q; in eis que fuit ei no.vt iudici põt condemnare.ã.de testibus.l.nullum.finiuz regũ.l.si irruptione.z.j.de fal.l.j.vbi z vr expressum.ff.de furtis.l.i terdum.§.qui furem.z hoc tenet Jnno.in vsurario ℨ quẽ inquirit iudex quod põt eum condemnare ad restitutionẽ licꝫ pars hoc nõ 9 pet at extra de accu.cũ oportet. Jn contrarium videtur † quia finis debet esse petitioni conformis sed libellus accusatorius hoc non cõtinet ergo fatuus esset iudex.ã.de fideicom.lib.l.si.z.ff.de excepti. rei iudicate.l.si ex testamento. item si hoc posset iudex frustra dicere ler quod si actus est criminaliter quod potest agi ciuiliter. vt.j. qui ciuilis act.crimina.p̃eiu.l.vnica.z ista est veritas fm. Joan.vt hic sentit glo.z idem Odo.z ℙe.z moderni doctores. Et idem est cum iudex inquirit ex officio: nam tunc fama qua mediante iudex inquirit succedit loco accusatoris vnde si nõ potest p accusationẽ nec per inquisitionem. Dictum tamen Jnn. põt saluari cum tali distinct. aut iudex est talis qui non potest coꝛrigere nisi iure fori sicut iudices seculares: z tunc non potest cogere vsurarium ad restitutionem nisi sit peti. aut põt iure fori ex iure poli. sicut ecclesiastic⁹: 10 tunc † quia peccatum non remittitur nisi restituatur ablatum, vt extra de reg.iur.c.peccatum.lib.vj.potest talis iudex condemnare ad restitutionem z sic intelligatur dictum Jnno.fm pe.ar. in aut. vt iudic.fine quoquo suffragio.§.si quis.z.§.necessitate.z de iurisd. om.iudi.l.ij.z hoc est memorie commendandum. Jn glo.j. causaz possessionis. Jbi vel si vsurarium prohibentes forte ingredi causa saltuarios ponendi ad custodiam terminorum fundi qꝫ ei licitum est.vt.ff.de vsu z ha.l.si ita.§.dñs.ibi fructuarius vsurarium perci pientem fructus non tantum adversum sed abusum.quod ei non ꝫ vt.ff. de vsu z ha.l.plenum.§.preter.ibi quo animo fecerit arg.p̃o hoc.ff.vti possidetis.l.si duo.§.cum inquilinus. Jn glo.possessiõis ibi.l.qui possessionem ℨnum.vr notari eo.titu.l.j.§.quivis a me.sed illud intellige vt ibi scriptum est.z supra dixi.ibi p hanc.l.hoc non videtur verum in criminali.vt.ff.solu.ma.l.viro.z supra plene dixi in gl.qualiquali p̃eiumptione ibi est damnatus arg.p̃o hoc.ff.de tabulis exhiben.l.locum.§.si quis dolo.ibi,admissum eius ꝛc.in fi. p̃o glosſ.est extra de testi.c.veniens.sed o z per Inno.de re iudica. tamen super controuersia contra hanc glosſ.est argu.ã.de cõdi. ob turpem cãm.l.quod enitandi.de calumnia.l.penul.de offi.p̃efe.vigilum.l.fin.sed p̃o ea.ã.de app.l.j.z de hoc satis dixi.ã.de edendo. l.is apud quem. Jn glosſ.ibi tacite vsucapere per.l.de vi z vi ar.l. qui possessionem.z ibi etiã nota.z plene supra dixi.

1 ☞ Domini exhortatio ad delictum mitigat seruorum penam.
2 Princeps solus pene gratiam facere potest.
3 Accusatus testibus conuictus damnatur etiam si non confiteatur

Seruos. Primo dicit qualiter puniantur serui de violẽtia facta ꝑ̃tio motu. Secũdo de violentia facta ad exhortationem dñoꝝ ipi z dñi puniant. Tertio qualiter puniunt viles z infames q; sepi⁹ hoc faciunt. Quarto punit iudicem qui tales punire negligit sicut debet. Et not. q; hec lex loquitur de violentia priuata alias non esset tam modica pena in domino mãdate, vt.j. sequit z illa ꝑ̃ria priuate violentie adaptatur, vt.ff.de priua. delic.l.j.† Sed o not. qꝫ exhortatio dñi etiã in atrocioribus mitigat penam z frequentiam delicti z vilitas persone deliquentis aggrauat. vt.ff.de penis.l.si diutino.z dic vt ibi.† Item q; nullus iudex potest facere gratiam pene nisi solus princes vt.ff.de iniur.l.diuus. fallit de legat.iij.l. si quis in principio testamenti.de testa.milꝰ.l.z milꝰ.z de questio.l.j. §.si quis vltro.z alias ex iusta causa.vt.ã.ex quibus causis infa.irroga.l.z si seueriꝰ.z ibi no.z dixi. cuius cõtrariũ sepe faciunt barones z iudices de facto potius quam de iure.† Item nota contra opi.illorum qui dicunt accusatum z telibus convictum nõ esse damnandũ nisi voce ꝑ̃pria crimen confiteatur ꝑ̃o quo adducũt.ã. quorum app. non rect.l.ij.vbi de hoc dixi. hec enim lex dicit contrarium.

trarium.z ad hoc.j.de decu.l.fi.sille. Item qꝫ dicit originis ꝑ̃prie dignitate non vti,dic nec alibi,vt.j.de dignitatibus.l.ij.z.ff.de vi priua.l.j.

1 ☞ Par pena pari crimini.
2 Stupro simplici pena mitior imponitur q; rapine.

Crimen. Oppo.glo.† hi est par crimen,ergo dz esse par pena cuius ℨnum est.j.tit.p̃imo.l.vnica.§.ceteros.dic q; regulariter par delictum pari pena punitur,vt.l.si q; q; vbi de hoc,fallit in raptu virginis,vbi raptor seueriſſime punit.qui aũt custodit nõ in tantũ punit.fm ℙe.z de hoc.j.de.ũs q latro.l.j.Ly. Vel dic fm Jaco.de bel.q; in.§.ceteros.nõ est equale crimen: q; plus peccat raptor z q ei auxiliũ ꝑbet in ipsa rapina,q; q ante rapinã vel post auxiliũ ꝑbet,vel dic q; est equale crimen quo ad rempublicã z reipublice iniuriam,sed nõ quo ad mulierem: q; magis eaz offendit qui fuit in rapina. Sed qñq; eo casu quo etiam ad rapinã dederũt auxiliũ nõ publicant bona,cũ capite puniant,vt.j.debo.dã.l.fi. dic q; specia 2 le est q; bona nõ publicant: † q; alias p̃o stupro simplici pena minor imponitur,vt.ã.si quis eam cu.tu.fuit cor.l.j.ſz regulariter est contra.vt.j.de ũs qui latro.l.j.

Omnibus. Sed quare non publicantur hic omnia bona, cum capite puniantur,vt.j.de bo.damna.l.fi.cur ergo hic nõ imponit pena centum librarum: dic q; residuum hoc casu dabitur heredibus,fm Sl.vincen.

De raptu virginum. Rubrica.

1 ☞ Raptori minor imponitur pena iure canonico q; ciuili.
2 Violata a latronibꝰ si maritus ei vt fugeret nunciauerat,an possit ab eo repudiari.
3 Deus an possit coꝛruptã restituere virginitati.
4 Raptor cum rapta contrahere põt iure canonico.

Super rubrica. Vide Azo.in summa z aut.de rap.mulie.z in nouellis,eo tit.qui est vltimus titulus nouellarũ.z per Bofre.et Hostien.in summa de 1 rap.z eo.tit.c.pe.z fi.ci ibi notatis.z in spec.eo.tit. † minor pena imponitur raptori de iure canonico q; ciuili,vt ibi patet. An pudicitia per violentiam auferat,dic q; non.exꝑ̃ti.q.v.in summa.et p 2 Archidiaco.z per totã ipsã qñm. † Utrum violata p latrones cui maritus denũciauerat q; fugeret possint dimitti per maritum vel accusari habetur ea.cã.z qõne.c.de pudicitia.in glo.z p Archidia. Sola voluntate fugit castitas ea.cã z qõne,nec solio.vtrũ violenter coꝛrupta possit inter virgines numerari,ea,cã z.q.re vera.
3 † Utrum possit deus restituere coꝛruptam virginitati.c. causa q.iij.c.si paulus.in glosſa.z lectura vnde dicatur virgo,habetur p
4 Archidiã.xxvij.q.j. virgines. † Utrum raptor possit contrahere cum rapta,dic q; sic de iure canonico.xxxvj.qõ.ij.per totum. z.d.c.vltimo de rap.z de ista materia raptus satis habetur.xxxvj. qõne.j.per totum,z maxime.c.j.§.ergo.z dixi.ã.de episco.z clericis. l.raptores.

1 Virginitas restitui non potest ab alio q; deo.
2 Consanguinei possunt virginem raptam vlcisci.
3 Raptores ab homicidij crimine non sunt immunes.
4 Spõsam ꝑoptam rapere non licet: secus iure canonico.
5 Fuga sola non sufficit ad rei cõdemnationem.
6 Raptor cum rapta non contrahit iure ciuili.
7 Matrimonium sine parentum consensu non tenet iure ciuili: iure canonico secus.
8 Consensus consentienti quando p̃eiudicet in delictis.
9 Cognoscens non coniugatam nõ plectitur capite.
10 Raptor meretricis an consimili alij; raptoribus pena puniatur.
11 Mulier rapiens virum an incidat in penam legis.
12 Mulier in adulterio deprehensa infamatur, non vir.
13 Raptores monialium meretricum z aliarum qualiter puniantur. et nu.seq.
17 Rapi non dicitur nisi a loco in locum deferatur.

Raptores. Primo ponit proemiũ in quo detestatur crimen raptus. m secunda que incipit ibi ne igitur,ponit per quos possit et debeat puniri.in tertia que incipit z ibi z si quidem,ponit qualiter puniant raptores,adiutores,z receptatores.i quarta q; incipit ibi,in oibus legibꝰ.alias.ll.sup ℬ loquẽtes corrigit ꝓcipiẽs hãc solã seruari ꝑdicte ꝓtes ad hucposſent subdiuidi si placeret. Ex ista.l. 1 colligere plura notabilia. Primo q; istud est pessimũ crimiñ. † Secũdo q; virginitas vl castitas restitui nõ põt. Sed an per deũ posset restitui hic tangit in glosſ.z dixi supra hic. Jtẽ no.ꝑba in ſſ. ne igit sine vidicta talis cresceat insania.q.d.nõ tale delictũ trãseat i punitũ,vt.ff.ad.l.aql.l.ita vulneratus. Jtẽ nota q; fragrãte crimine põt istud crimẽ vindicari ꝑ̃pria authoritate,qꝫ est speciale ℨ regulã.ã.ne qs in cau.sua iudi.de hoc dixi in.l.raptores.ã.de episc.z 2 cle.z plene de defẽ.ciui.l.defẽsores oblatos reos. † Et not.q; ẽt cõsanguinei possunt vlcisci.de quo dixi.d.l.raptores.z facit qꝫ no. 3 dixi.ã.vñ vi.l.j.z.ff.de iusti.z iure.l.vt vim. † Jtẽ nota q; raptores nõ sunt vacui a crimine homicidij qꝫ sepe in talibus committitur,qꝫ facit ad id qꝫ dixi.ã.tit.primo.l.qm multa. † Item no. 4 q; etiam spõsam suã rapere nõ ꝫz.cui⁹ ℨnũ est de iure canonico,vt d.c.penul.extra de rap. † Jtez nota q; sola fuga nõ sufficit ad cõ 5 dẽnationẽ nisi post legitimas probationes.qꝫ est no.ꝑ bãutis.iõ dixi.d.l.raptores,sed videt q; sola fuga sufficiat.ã.de assel.l.consiliarios.cum si.sed dic vt ibi plene dixi. † Item nota q; de iure ciuili nõ põt rapta matrimonium cõtrahere cum raptore.vt hic.z ĩ authẽ.de nuptijs.l.in coniunctione.iure canonico secus,vt hic in glo.z extra 7 de rap.c.si.itẽ † nota q; matrimonium non tenet sine consensu parentum,vt hic.z ideo glosſa male exponit oportet,id est decet,vt.ã. de nuptijs.l.in coniunctione.iure canonico secus,vt ibi dixi. Penas autem ibi in ipsa inuasiõe. Nota plus puniri dantẽ opem delicto q; postea,vt.z dixi.ã.tit.p̃ori.l.penul.z.d.l.raptores. Oppo. q; voluntas mulieris excusetꝫ quia scienti z volenti non fit iniuria. ff.de iniurijs.l.j.§.vsqz.de hoc dixi dicta.l.raptores. Diis Jacob. de bel.hic recitat opi.Dyn.in.c.scienti.de regulis iur.lib.vj.vel fm Phil.dic q; ibi est regulare:hic casuale.vt.ff.ad.l.cornc.de sic.l.lege. 8 §.fin.a.cum concor.† Vel dic:aut prohibetur delictum principaliter ex persona patientis,sicut est in delictis priuatis: z tunc p̃eiudicat cõsensus consentienti,vt ibi.aut econtra prohibetur principaliter ex persona inferentis consensus nihil operatur,vt hic.aut prohibetur delictum principaliter ratione publice vtilitatis,sicut est in publicis criminibus: z tunc consensus p̃eiudicat consentiẽti,sed nõ alij accusare volenti,vt hic,z dictum fuit in.l.transigere. Vel dic clarꝰ:aut voluntas est libera z spõtanea,aut est spõtanea, sed nõ libera,aut est libera sed non spontanea.primo casu siquidẽ est priuatum: tunc voluntas p̃eiudicat consentienti sed nõ alij,vt dicto.§.vsqz,z ex de sniꝫ excõicationis.c.contingit.fallit i casu ratione mali exempli,vt.ã.de furtis.l.si quis seruo.Si delictum est publicum idem,vt.d.l.lege.§.finali,z ad legem iul.de vi pub.l.qui certu.§.fi.Secundo casu nihil operatur consensus.pone exemplum in seruo.ff.de seruo cor.l.j.§.persuadere.z est ratio:q; seruꝰ nõ habet velle,vt.ff.de regu.iur.l.velle. Tertio casu non p̃eiudicat consensus siue interueniat coactio manifesta z aperta,vt.ff.qꝫ metus causa.l.si cum exceptiõe.§.post annũ.siue ꝑsumpta.qꝫ accidẽ põt ratione doli,propter qꝫ dicitur deficere volũtas,vt.j.de lib.ho.exhibẽ.l.ij.§.si qs volentẽ.vel potest accidere ratiõe officij ꝓpter impressionem vel cõcussionẽ,vt.d.l.j.de iniur.z.§.qꝫ metus causa.l.si per impressionem. Est etiam notandũ q; multi intelligentes male hãc legẽ tenẽt indistincte † q; si cognoui aliquã mulierẽ nõ coniugatã etiã volentẽ,q; puniri debeaz pena mortis,qꝫ non est verum 9 nisi raptus vel violentia interueniat: tũc em loquitur hec lex,alias aũt cessat pena hui⁹ legis z hꝫ locũ misti.de pub.iudi.§.eadẽ lege.z de ℬ dixi.d.l.raptores,z ita obtinui in collegio bergo.tribus vicibus vbi fui aduocatus quoꝝdaz q reperti fuerũt in stupro. Item nota ex ver.q; multomagis.q; ex adiectione seu cõcursu criminum maioꝝ pena iponit vr pote p hoc aucto crimine,vt z.ff.de re mili.l. nõ oẽs.in princi.§.q delertoꝛe.arg.ℨ.ff.de furtis.l.ſz z si subtripuit. sed dic vt ibi no.z sic vni⁹ criminis accusatio ꝓpter admonitionẽ alterius longioris tpe durat q; alꝫ sui natura duraret,vt.ff.ꝫ adulteriꝫ.l.mariti lenocinium.§.finali.z.l.vim passam.§.p̃escriptiõe.

10 † Querit gl.cum de mulieribus honestis loquat,qd in meretrice,nunqd habeat locũ lex ista:et videt q; sic:q; ℬ dicit virginũ honestarũ,vnde de virginibus tm honestis videt loqui.z verbũ honestarũ,ad alias mulieres si videt referri. Jn ℨnũ videt:q; vilitas vite ꝛc.vt.ã.de adulteriꝫ.l.qui adul.z ibi de hoc.z.z.ti.si ea.z p hoc de furtis.l.verũ.z ita tenet glo.qꝫ est no.z caue tibi:quia hic etiam sequit de spõsa in qua cõmittit adulteriũ sicut in nupta,vt.ff.de adulteriꝫ.l.vro.z tñ si ℬ ꝑbũ honestarum,referatur ad sponsam: a cõtrario sensu in meretrice non haberet locum hec lex.z idẽ dici posset in nupta que est meretrix:nisi dicamus q; in sponsa z nupta meretricibus locũ habeat pena adulterij.z nõ pena raptꝰ:z sic cessat pena violentie,sed nõ pena matrimonij violati.quidam dicunt q; in nupta si meretrix sit nõ habet locũ pena adulterij.z ita cõsuluit Dy.de facto cõsultus quicquid dicãt glo.volãdo ter.d.l.que adulteriũ.ã.de adulteriꝫ.Sed ℨnũ videt aperte.ff.de ritu nupt.l. stupriũ.sed dic q; ibi abundat illa dictio etiã,vel debet ꝓponi ibi dictio si,dictioni etiã,z idẽ erit sensus fm eũ. Lyn.mũ.dicit q; vidit aliquos vltimo supplicio puniri q; rapuerũt publicas meretrices per vim.qdã moderniores dixit aut meretrix ꝛdicebat q; volebat penitere illius vite,qꝫ põt etiã si iurasset eã seruare,vt i authẽ.sed nouissimo nõ solũ.§.ſz.ij.z tunc raptor teneat sicut in alia,vt.ã.de nuptijs.l.imperialis.aut nõ volebat penitere:z tũc si nulla iusta causam ꝓtendit locũ habeat qꝫ hic dicit glo. Si aũt iusta cãm ꝓteten-

Universidad de Deusto
Biblioteca

deret, puta cõiectionis, sanguinis vel inimicitie: tũc habeat locũ pena huius legis ꝓpter violẽtiam cõmissam. ꝙ hoc, ff. de agẽtib⁹ i
11 rebus. l. agentes. li. xij. c. ꝛ. de testamen. l. casus. ¶ † Querit gl. qd si mulier rapiat virũ. ꝛ tenet ꝙ idẽ sit, licet raro cõtingat. Quidaꝫ moderniores ꝛ cũ hic solũ loquat in viro rapiente, vt. ff. de leg. ij. l. si it a scriptũ. in prin. nec est eadem ratio: q: iura requirũt maiorẽ honestatẽ seruari ꝓ mulierẽ ꝙ ꝓ masculum ꝓpter partum, vt. ꝛ.
12 de nup. ſ. si a furioso. ꝛ dixi. ꝛ. de adulte. l. j. ¶ † Itẽ mulier in adulterio deprehensa infamat, nõ vir, vt. ff. de ritu nup. l. palam. ſ. que
in adulterio. cõcedit tũ ꝙ teneat alys legibus, vt. l. iulianus. de vi publica, vel alia: sicut de seruo co. dicit. ar. ff. de bo. lib. l. non sine. Econtra videt ꝙ nõ. ar. ff. de ijs qui no infa. l. solet. ſ. fin. ꝛ de ritu nup. l. si quis officium. Ly. dicit breuiter ꝙ nõ ꝯz locũ in marito q ꝯz man⁹ iniectionẽ in vro. q̃ tenet sibi debitũ reddere, vt. ꝛ. de ope. liber. l. j. sicut ꝛ quia in detinẽda vroꝛe patri prefertur. ꝛ. de libe. exhiben. l. ſi. Item queritꝫ Lyn. cum hic dicatur ꝙ cognati rapte possunt occidere raptoꝛem, nunquid idem sit si cognatus sit raptus. ꝛ dicit ꝙ sic si libidinis causa sit rapt⁹ siue ab alio viro, vt. ꝛ. de adulteriis. l. cũ vir. siue a muliere, vt. eo. titu. l. fedissimã. alꝫ si extra causam libidinis permitteretur eis defensio, licet quidaꝫ dicant ꝙ iniuria personalis non potest per aliũ repelli, vt. ꝛ. vnde vi. l. j. ꝛ hoc dicit maxime in italia vbi iniuria facta vni ex genere oibus de genere facta reputatur. ꝛ ꝓ hoc dicit se aliquando allegasse ꝙ vnus
de genere nõ possit testificari ꝓ cõsanguineo offensoꝛ: q: videbat ꝓpria offensa. Arg. ad hoc pulchrũ. ꝛ. de senatusc̃o multo clau. tol-
13 len. l. vnica. † Ultimo distingue fm quosdã docto. ꝛ dixi. ꝛ. de testibus. l. eriã, aut qs rapit deo dedicatam siue volentẽ siue nolentem ꝛ punitur capite, vt hic ꝛ dicta. l. raptoꝛes. imo in eis solus conaꝫ punitur, vt eo. tit. l. si qs nõ dicã. ꝛ expressum in aut. de sanctissimis epis. ſ. si quis rapuerit. Aut rapit nõ deo dedicatã. tũc aut est meretrix, aut honesta. si meretrix, aut ea inuita ꝛ ꝓ vim: ꝛ punit arbitrio iudicis, fm eoꝛũ pena non sit determinata, vt. l. hodie. ff. de
14 penis. † Si ea volente, nõ punit, vt hic in gl. j. ꝛ insti. de publi. iud.
15 ſ. ea. l. ꝛ in gl. ꝛ ad hoc. ꝛ. de adulte. l. q̃ adulteriuꝫ. † Si sit honesta aut ipsa nolente ꝛ ipse punitur capite vt hic ꝛ instituta de public.
16 iudic. ſ. itẽ lex iul. de vi. † Si aũt ea volẽte aut raptoꝛ est honestus ꝛ punitur dimidia parte bonoꝛũ. si sit humilis patitur coꝛporis coꝛtionẽ cũ relegatione vt. ꝓbant isti duo casus fm eos ꝛ institutа de publi. iudi. ſ. ea. l. dicit eñ hoc esse simpler stupꝛũ ex quo ea volente, fallit hic in trib⁹ casibus ꝫ gbus capite punit etiã si volentẽ stupꝛauerit. primus qñ cõmittit i masculũ, vt. ꝛ. de adulteriis. l. cũ vir. idẽ i curatoꝛe stupꝛãte pupillã quondã. vt. ꝛ. si qs eã cuius tu-
fu. stupꝛauerit. l. vnica. Itẽ i ea q̃ stupꝛata est a ꝓpꝛio seruo, vt. ꝛ. ti. ij. l. vnica. ꝛ isti casus no. in. d. ſ. sed eadẽ. Et qđ hic dicit siue volẽtib⁹ subaudiũt ex postfacto, secus si ab initio fuissent volentes.
17 † An aũt in raptu sit necessaria adductio de loco ad locũ, dic ꝙ sic vt. xxxvj. q. v. c. de raptoꝛib⁹. ꝛ dixi. d. l. raptoꝛes. Sed qualiter possunt rapi volẽtes cũ verbũ raptus, violentiã significet, vt. ff. ne qs eũ q in ius vocatus. l. sed eximẽdi verbũ. dic ꝙ nõ precise sed causative sed fallaci persuasione cogunt vt ptz in rõne hic i litera posita ibi qꝛ hoc ipsum velle mulieré ꝛc, ꝛ deterius facit suadens vel laudãs alios in peccatis ꝙ cõmittẽs. xxiij. q. iij. c. q alios. ꝛ ad hoc dictus. ſ. persuadere. l. j. deseruo corrupto.

¶ De emendatione ꝓpinquoꝛum. Rubrica.

1 ¶ Prelatus põt subditos castigare.
2 Pater filiũ clericum sine metu excõicationis põt corrigere.
3 Pater equalẽ ꝯz in filiũ ptãtem quã maritus in vroꝛem.
4 Castigatio patri prelato ꝛ magistro cencessa mitis esse debet.
5 Propinquos qui possunt coꝛrigere.

Super rubrica. Vide Azonẽ in summa ꝛ. ꝛ no. pulchraꝫ. l. ꝛ moꝛ
1 alẽ sup correctione iuuenũ ꝓ senes † Prelatus etiã põt corrigere subditos, vt extra de vita ꝛ ho. cleri. c. vt clericoꝛ. ſ. j. et. ſ. plato vero. ꝛ vide qs no. ad hãc materiã extra de sniã excõicatiõis. c. j. ꝛ. c. ex tenoꝛe. ꝛ. c. cũ voluntate. ꝛ ideo dꝛ qs pꝛ̃ g dꝛ ligit filiũ eũ corrigit ꝛ castigat. extra de purgatione canoni. c. cũ in iuuentute. ꝛ iõ dꝛ de heli sacerdote qs ꝯz in se sctũs esset tñ qꝛ filios nõ coꝛrexit dãnatus fuit extra de symonia. c. ꝯz hely. xxxvij. di. c. lege olim pater etiã poterat filiũ impune occidere, vt. ff. de lib. ꝛ post
2 hu. l. in suis. ꝛ. de patria potest. l. vlti. ¶ † Sed nunqd filiũ clericũ põt pꝛ̃ sine metu excõicationis coꝛrigere, dic ꝙ sic si nõ est cõstitut⁹ i sacris. xlv. di. c. cũ beat⁹. ꝛ ibi i gl. ꝛ ꝓ arch. xxiij. q. iij. c. j. magister aũt põt coꝛrigere ẽt ꝛ statutũ i sacris vt ibi no. ꝛ sic q̃ ad hoc vꝛ maioꝛ ptãs ꝛcessa magꝛo ꝙ pꝛ̃. ꝛ de hoc vide qs plene no. i gõ
3 nibus Bar. bꝛix. clxxj. q. q̃ icipit q̃rit vtrũ pater. alibi dꝛ † qs pater equa ẽ potestatẽ ꝯz in filiũ ꝛ maritus i vroꝛe quã ꝯz rector ꝓuincie in subditos suos. ꝛ idẽ dicit de dño in familia sua. xxiij. q. iij. c. duo. ista qõ est no. ꝛ ideo etiã dꝛ qs pater ꝯz iurisdictionẽ in filios
ꝛ familiã suam vt no. extra de foꝛo cõpe. c. cũ ꝛtingat. in vltia gl. ꝛ ad hãc materiã bene facit. v. q. v. c. nõ vos. itẽ licitũ est marito vroꝛẽ adulteraꝫ incarcerare et vinculare in domo ꝓpria. xxiij. q. j. c. placuit. q. v. c. hec imago. ꝛ nota. de iureiur. c. quemadmodum. ſ. fi. Econuerso aũt non licet filiꝰ coꝛrigere parentes vel castigare im-
4 mo lex ẽ hoc erubescit in aut. de nup. ſ. si. vero. † hec tamẽ castigatio que concessa est patri ꝓlato vel magistro leuis et modica esse debet. nam qui leuiter castigatur reuerentiam exhibet castiganti. xlv. dis. c. beatus paulus. est tñ differentia inter filiũ emancipatum ꝛ in ptãte quia maioꝛ coꝛrectio habetur in filio in ptãte, vt. ꝛ. ꝙ patria po. l. iij. ☞ in emancipato, vt. ff. ꝛ iur. l. pretoꝛ. ſ. ꝓterea ꝛc. ¶ Nodica autem castigatio cocessa est fructuario in eo in quo ꝯz vsum fru. ff. de vsuf. l. ſz sic. ſ. j. ꝛ domino in familiares suos. ff. de penis. l. respiciendum. ſ. furta domestica. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. l. ij. solu. matri. si constante. ſ. si maritus. ꝛ per consequens in vr. cum sit de familia, vt. ꝛ. de re mili. l. quicunq. lib. xij. ꝛ de vr. vide. ꝛ. de repudijs. l. cõsensu. auf. sed hodie. que sumitur de coꝛ. auf.
5 vt liceat matri ꝛ auie. ſ. si quis autem. † Sed qui sunt illi q possunt coꝛrigere ꝓpinquos de quibus hic dꝛ pater mater frater soꝛoꝛ ꝛ alij consanguinei vt ꝓbatur. xxxv. q. vj. c. j. ꝛ not. xvij. q. iij. c. nullus. Item non soluꝫ propinqui propinquos possunt coꝛrigere sed etiam vicini vicinos. xxiij. q. v. c. non putas. ꝛ. q. iij. c. debet homo.

¶ Ad legem corneliam de sicarijs. Rubrica.

1 ¶ Excõicatus an possit impune occidi.
1 2 Judices aut sententie sanguinis executoꝛes nõ possunt oꝛdinari.
3 Homicidio ante baptismum ꝓpetrato irregularitas non ꝯzitur.
4 Violentiam repellens si alium foꝛtuito interficiat a ꝓmotione arceꝛtur.
5 Promoueri ad oꝛdines nullus eoꝛũ põt inter quos dubitatur qs homicidium fecerit.

Super rubrica. Vide Azo. in summa eodem. Bof. ꝛ Hosti. in summa de homicidio et Speculatoꝛ. eo. titu. vtrum per cutiens homicidiũ habeꝫ. xxxij. q. ij. aliqñ. ſ. de his. et. c. seq. et ibi etiam ꝓ Arch. ꝛ pulchrã qõnẽ de homicidio ea. cã. ꝛ. q. moyses. et de ma-
1 teria homicidij habeꝫ ꝓ Arch. i. di. ſti. figs viduã. † Utruꝫ excõicatus impune possit occidi ꝓ eundem. xxiij. q. v. excõicatoꝛum. infi. Quare clerici occidere nõ debeant. c. cã. q. viij. nimium. c. in summa. per archi. Quis grauius peccetꝫ utrum occidens peccatoꝛem vꝛ iustum. xxiij. q. iij. si habes. per eundem Archi. vtrum papa cum homicida volũtario possit dispensare per eundem. xxiij. q. viij. oc-
2 cidit. † Quare iudices ferẽtes vel executioni mãdantes sniaꝫ sanguinis nõ valeant ꝓmoueri habeẽ per eundeꝫ Archi. d. c. fi quis viduã. l. dist. de irregularitate que ꝛtrahitur ex homicidio vide in speculo de legato. ſ. iuxta ꝓponis oꝛdinẽ. ☞ fi. sed querit qñ occasione homicidij. ꝛ ☞ si. seq. de interfectoꝛib⁹ vꝛo. habeẽ. xxxiij. q. ij. interfectoꝛes. ꝛ. c. seq. ꝛ ibi in glo. ꝛ per Archidiac. vtrum clericus qui disposuerat aliquem occidere inueniens eũ moꝛtuum ꝛ amputans sibi caput sit irregularis not. d. Arch. xv. q. j. fi quis occiderit. Utrum iudei peccauerunt interficiendo ꝛpm cum esset de necessitate per eundem. xxiij. q. iij. c. fi. Utrum clericus existens in societate
cum illis qui aliquem interfecerunt sit irregularis, ea. cã. q. vlt. c. fi.
3 Utrũ † ex homicidio ante baptismuꝫ facto cõtrahaꝫ irregularitas xxj. di. in ſũma ꝓ archi. vtrũ homicidium repellat ꝓmotũ vꝛ impediat ꝓmouendum habes pleniſſime. l. dist. de his clericis in gl. ꝛ ꝓ Archi. vtrũ clericus pati debeat se occidi anteꝙ occidere aliũ. habeẽ. l. di. ſ. qui no. ꝓ Archi. ꝛ ibidem etiã de homicidio volũtario ꝛ casuali. Et ꝛ ista materia homicidij ꝑla no. ꝓ eundẽ. c. dist. qꝛ quasi interficies ꝛpermittẽs iterfici cũ possit iuuare pares sũt. l. xxiij. dis.
4 in ſumma. ꝛ. c. j. ꝛ. c. erroꝛ. vbi est pulcher tex. † Si aliquis volẽs violẽtiã repellere ꝛpcutere violẽtũ aliũ trãseuntẽ iterfecit debeat a ꝓmotiõe repelli, dic ꝙ sic nisi habeat dispẽsationẽ vt i qõnib⁹ Bar. bꝛix. xxxvij. q. ij cipit, aliqs repellẽdo, a pena aũt tpali excusari puto eũ p. l. ff. ad. l. iul. maie. l. non ꝛtrahit. ꝛ. ſ. c. l. j. † Sz qd si qnqꝫ e
5 rãti vna domoꝛ vn⁹ reperiat iterfectus ꝛ nescit ꝙ quẽ ex aliꝰ quatuoꝛ nũqd aliquis eoꝛũ valeat ꝓmoueri. dic ꝙ nõ vt in eisdẽ qõnib⁹ ꝛc. q. que incipit quinq; erãt. Utrum clericus qui volebat facere homicidiũ sed non fecit nisi irregularis habeẽ de pen. di. j. pericu-
lose. in glo. ꝛ ꝓ Archi. sup gl. rubꝛice ibi homicidũ. vt. ꝛ. ad legẽ iul. de vi. l. qñ multa. ꝛ de raptu virginum. l. vnica. vltra ꝓm. ibi cum is ab homicidij ꝛc.

1 ¶ Dolum qui aitꝫ qñ ꝓbare teneaꝫ.
2 Probãt ex cõiecturis que liquido ꝓbari nequeunt.
3 Dolus semper ꝓsumit in maleficijs.

Frater videtur opp. † ꝙ q dolum dicit ꝓbare de-
1 bet. qs verũ est nisi qñ actoris intentio est fundata per facti euidẽtiã sicut hic quia vbi qs facit qs facere

cere nõ debet ꝓsumitur dolus, vt. ff. ad legẽ falci. l. dolo. vnde ꝛ
2 actoꝛ hic ꝓbat per facti euidentiam notoꝛiam. Querit glo. ꝛ dicit et bene qñ ex cõiecturis, ꝛea enim que liquido ꝓbari non possunt ꝓbantur ex cõiecturis, vt. ff. de re mili. nõ omnes. ſ. a barbaris. ꝛ dicit glo. ꝙ ꝓbatio amicitie vel affinitatis inducit coniecturã qs nõ concedunt quidam moderni qs sola amicitia vel consanguinitas sufficiat ad defensionem quia sic destruetur totus titulus de parricidijs. vnde dicunt qs fm qualitatem offense inducitur cõiectura quia ꝓbatur dolum vel animũ non fuisse et quod cõsanguinitas inducat cõiecturam facit quod dicitur ꝙ nemo carnem
5 suam odio habet. xiij. qõne. ij. c. non estimemus. de ꝓbatiõe isti⁹ negatiue nota. extra de calum. c. fi. ꝛ. dixi. ꝛ. de ꝓbationibus. l. actoꝛ. Oppo. quod conueniri debeat sub magistro mili. vt. ꝛ. de iurisdom. iudi. l. magisterie. aut vt ibi et in ſuma Azo. de off. magꝛi mili. circa finem. vbi etiam no. quod qñ homicidium casu committitur quod est leue crimẽ qs est notãdus. Ultimo allegãt sepe ☞ ler † qs in maleficijs ꝓsumitur dolus quia omne maleficium ꝓsumitur actum. ad hoc. ſ. de iniur. l. si non cõuitij. ꝛ ibi nota. quod verum est nisi fiat in ludo vel nisi ꝛtum ꝓbetur vt not. per Jun. extra de ꝓsumpti. c. j. ꝛ de immunitate ecclesiarum. c. inter alia. Jn glo. hoc dicit ibi additionem plerunq; inquantum notat quod aliquando imputatur ad noꝛam.

Si qui aggressoꝛem. Pro declaratione huius
1 l. ꝛ seqñ. vide quod dixi. ꝛ. ad. l. iul. de vi. l. quoniam multa. ꝛ vnde vi. l. j. ꝛc.

1 ¶ Furem quando liceat interficere.

Si vt allegas. Cedis id est qui primo aggreditur
1 ſus fuit animo occidendi fm primã vel qui se cepit telo defendere et sic occidẽdi animus in eo preuenit secundum sc̃dam. † Et glossa distinguit inter nocturnum ꝛ diurnuꝫ. Jacob. ꝛ Pet. de hoc nõ curant sed solum vtrũ solo telo defendat vel non ꝛ si telo se nõ defendat aut si recedit fur nihilominus datur regressus contra eũ ꝛ tũc non licet occidere. aut non daretur regressus contra eum: et tunc ꝯz vt dicta. l. furem. non obstat distinctio nocturni et diurni: quia illa distinctio magis respicit frequentiam quã iuris ministeriuꝫ. nam frequentius de nocte contingit quod fur nõ possit cognosci sed de die plerunq; cognoscitur. sed vbi cognitus est de nocte ꝛ sic accusari põt. Item vbi incognitus de die eadem est ratio. nam totũ statuitur vt occurratur periculo rerum. semper enim ius attẽdit vtrũ consuli possit ꝓ rebus. ꝛ hanc opi. credit Ly. veram ☞ muniter tamen seruatur distinctio glosse.

Jam qui allegauerat Canonizata
1 est. l. dist. euꝫ qui. alias est sub. ſ. qui sacrum ꝛc.

1 ¶ Affectus sine effectu quando puniatur.
2 Extrinsecus actus ꝓbat intrinsecuꝫ animum.
3 Sicarius non est qui percutere non potuit etiaꝫ si voluit: varietamen punitur. et nu. seq.

Si qui cum telo. Canonizata est cum
1 duab⁹ seq. ff. de. dist. j. si quis cuꝫ telo. Op. † ꝙ non puniatur affectus sine effectu. vt. ff. de fur. l. vlt. ſ. q furti. dic qđ ibi quo ad actionem ciuilem: hic quo ad criminalez. ꝛ ratio est quia in criminalib⁹ attenditur quod ꝓuincia purgetur malis hominibus ꝛ ciuilib⁹ intenditur ad damnum quod passus est ille qui agit vt. ſ. quãdo ciuilis actio ꝓcedit criminali. l. j. Sed contra hanc solutionẽ videtur tex. dicti. ſ. qui furti. circa finem vbi dicitur quod actione iniuriarum vel de vi accusabitur ꝛ sic videtur negare quod de furto non possit criminaliter teneri sed dicit quod non negat furto posse accusari sed solum quod actio ciuilis locum nõ habeat fm Ja. de
ra. dic vt plene dixi. ꝛ. de epiſ. ꝛ cler. l. ſi. quis nõ dicã. sed quõ ꝓbabitur alius dic eꝛpo actu. † Et facit atrocita qꝛ actus extrinsec⁹ pbat intrinsecũ animũ vt. ff. de tuto. ꝛ cu. da. ab his. l. is q. ꝛ. ꝛ. de insti. ꝛ subſtitu. l. reꝛehendenda. vbi dicit glosſ. quod voluntas facto datur intelligi. ꝛ ꝓ hoc instituꝫ. de reꝛ diui. ſ. pauonũ. ꝛ hoc nisi strinxerit gladium in ripa quia tũc culpa magis delinquit quã ex ꝓposito, vt. ff. eodem. l. j. ſ. sed si clauam. vnde itellige sane hãc
3 l. fm Old. † quod si aliquis in ripa gladio enaginato voluit alium percutere ꝛ non potuit ab alio impeditus vel quia ille fugit non iõ punitur. l. coꝛ. de fica. sed alias extraoꝛ. crimin. l. j. in fin. ad hoc eñ vt teneatur. l. cornel. oportet quod gladiũ strinxerit ꝛ percusserit et hoc dicit glo. super illud qui gladiũ acceperit gladio pibit subaudit glo. frater verbo accepit. i. pcussit ꝛ alij exãgeliste diꝛerunt qui gladio ferit gladio peribit. hoc etiam ꝓbatur. ff. eo. l. j. ſ. diuus. ibi si gladiũ strinxerit ꝛ in eos percusserit. alꝫ nisi pcuteret. qualiter cõ staret quod hois necandi cã gladiũ accepisset ꝛ nisi sic intelligeret
4 ler ista maximaꝫ contineret iniquitatẽ licet multi eam intelligant ꝓout sonat. ad hoc etiaꝫ facit qs not. ij. q. v. c. cõsuluisti. † Quare dic aut quis committit homicidium ex animo ꝛ planum est quod punitur vt hoc titu. ꝛ. ff. c. aut vulnerat aliquez sed non moꝛitur: ꝛ tunc aut in ripa aut extra ripã. Si extra ripã aut pcutit dolo ꝛ animo nocendi aut culpa aut casu aut est dubiũ. Si animo occidendi punitur ac si occidisset vt. ff. eo. l. j. ſ. ꝛ si hoies, ꝛ hac. l. Si culpa: aut lata aut leui aut leuissima vt dixi in. l. si quis nõ dicã, ꝛ tunc nõ ꝯz oino absolui sed leuius puniri vt. ff. ꝛ. l. iij. lege. ꝛ. l. leg. ſ. cũ quidã. ſz casu foꝛtuito absolui ꝯz vt supra. ꝛ. l. j. nisi culpa ꝓcessisset casum vt dixi. d. l. si quis non dicam. † Sed dubiũ est tũc ex qualitate facti ꝑsumit animꝰ vt. ſ. de iniur. l. si nõ cõuitij. ꝛ ibi no. ꝛ. ff. eo. l. iij. ſ. q hoiez. Si aũt ripa pcussit aut apparet aut nõ. si apparet quis percusserit aut habuit animum occidendi. ꝛ hoc constat. aut constat ꝙ nõ habuerit aut est dubiũ. primo casu punit. l. coꝛ. de sica. vt ff. ꝛ. l. vbi dꝛ fieri cõtẽplatione ictus. ꝛ supra ad. l. iul. de vi. l. quoniã multa. si cõstat qs vbi anio occidẽdi tũc leuꝫ punitur, vt. d. l. j. ver. sed si clauã. ff. eo. l. diuus. Si dubiũ tũc si sequitur moꝛs ex vulnere ꝓsumitur habuisse animum occidendi vt. ff. eo. l. penul. Si autez nõ apparet quis percusserit tũc dicit glo. ꝛ bene omnes puniri vt d. l. vlti. ff. c. ꝛ vide in Spec. de le. rubricella de dispẽsa, ſ. iuxta. ver. quid si quis in ripa ꝛc.

Si quis necandi. Canonizata est de pe
1 ni. di. j. nemo. versi. si quis necandi. ꝛ inquantuꝫ glo. intelligit in infante nondum natoꝛ: dic ꝙ verũ est si habebat. rl. dies in vtero matris qꝛ tũc animal est alias nõ vt no. extra de extraoꝛ. crimi. l. diuus. in gl. sic ꝛ alias distinguit vtrũ foꝛmatus sit in vtero matris vel non. xxxij. q. ij. ꝙ fi non foꝛmatum.

¶ De his qui parentes vel liberos occiderunt. Rubrica.

Super rubrica. Vide Azo. in summa eodem ꝛ extra de his q
filios occiderunt per totum ꝛ in summa eiusdem tituli per Host. ꝛ Bof. c. tit. ꝛ pena de qua loquitur lex ista ex cã põt cõmutari vt supra ex quibus causis infa. irrogatur. l. ꝛ si seꝛuoiez. puta si nõ esset ibi materia vel flumẽ vicinuꝫ. Op. ad. l. ff. c. l. j. vbi plures dantur solutiones. Pe. dicit qꝫ teneatur pena legis cornelie vt ibi nihilominus ꝛ ista vt. ff. de accu. l. senatus. nam in parente occiso diuersis cõsiderationibus committitur homicidium ꝛ parricidiuꝫ vt dixi supra de accu. l. qui de crimine.

¶ De maleficijs ꝛ mathematicis. Rubrica.

1 ¶ Matrimonium an ꝓpter maleficium dirimi queat.
2 Anulos ꝓpter lucri auiditatem aut gratiam ineundam portãs decipiens censetur.
3 Diuinatio ex auium cantu an sit licita.
4 Demones vtrum ꝓnoscant futura.
5 Sanctoꝛum reliquijs expositis fugare licet tempestates aeris.

Super rubrica. Vide Azo. in summa. ꝛ. c. extra de soꝛ
tilegijs ꝓ Bof. ꝛ Host. ꝛ Specu. eo. titu. Utrum
i articulo moꝛtis liceat vocare iudeũ qui suppstitionib⁹ liberet habeẽ ꝓ Archi. xxviij. q. j. nullius eoꝛ.
1 ¶ † Utrũ ꝓpter maleficiuꝫ possit dirimi matrimonium. xxxij. q. j. ꝓ totũ ꝛ extra de frigidis ꝛ maleficiatis ꝛ in ſuma eiusdẽ titulꝰ ꝓ Bof. ꝛ Host. ꝛ spe. vide de ista materia ꝛ. xxvij. q. per totum ꝛ in glo. ꝛ per Archi. Utrum dare sortes in electionib⁹ officialium sit pctm. c. c. q. ij. in summa. ꝛ per archi. ꝛ latius. c. j. ꝛ de dirimendo aliquo negotio sorte dixi supra cõia de le. l. ſi. Utruꝫ sit pctm tẽtare de fur. aperiendo psalteriũ euangeliũ vel aliam libruꝫ
2 xxvj. q. ij. c. hi qui. ꝛ ibi in gl. ꝛ per Archi. † Fatuuꝫ est portare anulos vt qs plus lucretur vel sit alijs gratiosus eadẽ causa ꝛ. q. c. ilud. vbi etiã habes multa genera diuinationum. Utrũ ponere laurũ vel alias herbas circa vegetes vel alia vasa vinaria sit pctm, ea. cau. q. vlti. c. non licet. ꝛ trib⁹ ſe. de geomãtia ydromãtia ꝛ aremãtia habes. e. causa. q. iij. c. j. ꝛ per archi. vbi etiam habeẽ. ¶ † Utrũ
3 diuinatio per garritũ auiũ sit licita et habes etiã de imaginib⁹ maleficijs. ¶ † Utrũ demones sciant futura. c. c. ꝛ. q. sciendum. Utrũ ſuspendere pueris diuina verba ad collum puta euangelium sancti Jo. sit peccatũ. e. causa. q. v. nõ ꝯz. ꝓ archi. vbi etiã habes ꝙ inferioꝛa regũtur a superioꝛibus. Utrũ diuiatio que fit per somnia sit illicita. e. ca. q. vj. sortes. ꝓ archi. Utrũ illa q̃ fit ꝓ astra. e. c. q. si quis clericus. per archi. Utrum superstitiones iudaice sint illicite eadẽ
5 causa ꝛ. q. augurijs. ꝓ eundẽ. † Ad ꝓhibendũ tẽpestates licitum est exponere reliquias sanctoꝛum. e. causa ꝛ. q. quicunq;. per eundẽ archi. et etiam facere alia remedia, vt. ſ. e. l. iij. De incantationib⁹ habes. e. ca. q. vlti. ca. non licet. vtrum dies egyptiaci sint custodiendi. e. causa ꝛ. q. non obseruetis. Quod lapides pretiosi ꝛ herbe ha-

Universidad de Deusto Biblioteca

heant virtutes.e.cã z.q.vlt.z vide ad hanc materiaz quod notaui supra de here. super rubrica z.j.e.l.iij.

RVs est +to cauebatur q̃ qui pstebat bãnitu5 posset eximi facere alium bannitum de pari vel minori crimine de banno. Titius pñtauerat quendam bannitum de homicidio z volebat eximi facere alium bannitum de veneficio dicebam quod non poterat quia veneficiu5 non erat par homicidio sed atrocius vt hic dicitur z ita fuit terminatum.

NVllus. +Nota finem huius.l.quos accusator huius criminis premiatur non dicitur delator. ad hoc supra de epis.z cle.l.si quis in hoc genus. z l.nulli. in fine.

1 ¶ Tempestates non est prohibitum remedijs arcere.

2 Medici iuste possunt in egritudinibus tempora et celorum mot⁹ obseruare.

3 Salutem querere an liceat per sacrorum verborum incantatiões. z nu.seq.

5 Astrologis an liceat circa futura diuinare.

EOrum. +Ibi pudicos animos. de istis foculis +armatorijs vide q̃s dixi supra de here. super rubrica ver. vidi dubitari. † Et nota quod facere remedia contra tempestates non est prohibitu5 de quo dixi supra eodez super rubrica z facit. ff. de fundo instruc. l. quesitũ. §. si dominus. possunt etiam febres per incantationes tolli et quis

1 liberari vt. ff. de va. et extraord. cogni. l. j. §. medicos. ¶ † Quero vtrũ sit peccatu5 obseruare tempora circa medicinas dandas z cõfiderare circa egritudines motus superiorum corporu5. z videtur quod non qui a ista in pluribus variantur secundum conditiones astrorum. vnde in diuersis egritudinibus materia mouetur sc̃m motus corporum superiorum. In contrarium ad galathas. iiij. c. vbi reprehensiue dicit apostolus quomodo iterum 2uertimini ad infirma z egena elementa quib⁹ denuo seruire vultis dies obseruatis z tempora z menses z annos. Dicendum quod ad hoc respondet ibi glo. quod apostolus loquitur de duplici genere rerum. s. de his que currunt cursu naturali z de his que fiunt cursu voluntario z in his ẽ peccatũ z in illis non est. vñ glo. eos culpat qui constellationes sequuntur dicẽtes agam hoc mense commercium quia illa stella agit mensem non plantabo hoc anno vineam quia bissext⁹ est. Ibi autem non culpantur qui naturales effectus elementoru5 et sderum ordinatissima conuersione nouerunt. dictũ est enim de stellis in geñ. vt sint in signis z tempora z dies z annos. et per hoc

3 patet responsio ad ar. † Sed6 quero verum liceat per preces sacrorum verborum procurare salutem corporalem. Videtur quod sic quia verba sacra non minus operantur in corporibus hominum q̃ serpentum et aliorum animalium. Sed precationes quãdaz efficaciam habent ad reprimendum serpentes vel ad sanandum quedam alia animalia. vñ in psalmo: Sicut aspidis surde z obturãtis aures suas. Que non exaudiet vocẽ incantantium z venefici incãtantis sapienter. q̃s trãssumptiue habetur extra de re iud. c. ad apostolice. libro. vj. Ergo licitum est per cantari per sacra verba. Jn cõtrarium quia verba sunt instituta ad exprimendum mentis conceptũ nõ ad operandum effectus naturales dicendum q̃s in incãtationibus serpentum z aliorum animalium si respectus habeaẽ solũ ad sacra z ad virtutem diuinam non est illicitu5. Sz quia plerunq; tales incantationes habent illicitas observantias z per demones sortiuntur effectum z precipue in serpentibus quia serpẽs fuit primum demonis instrumentum ad decipiendum hominem tunc non lz. Utrũ liceat. pcurare salutẽ corporalẽ suspẽdẽdo sacra verba ad collũ tetigi supra sup rubrica z videẽ q̃ sic q: nõ minoris

4 sunt efficacie ẏba diuina cũ scribũtur q̃ q̃n. pferunt † Sz licitũ est ẏba diuina dicere ad sanãdũ infirmos vt. xxvj. q. vj. nõ liceat. Jn Jrũ vẽ chrysostomus sup matthẽu qdã aliquã partẽ euãgelij circa collũ portant. Sed nõne euãgelium i ecclia legiẽ z audiẽ ab oib⁹ cur ergo euãgelia in auribus posita nihil pſunt qũo possunt circa collũ posita sanare deinde vbi est virt⁹ euãgelij in figuris literaz aut intellectu sensuum non in figuris circa collum suspensis sed in intellectu ergo melius in corde posita pſunt q̃ circa collum suspẽsa. Dicendum q̃ in predictis duo attẽdẽda sunt pmũ inq̃ est q̃s scribiẽ ne sit aliqd ad inuocationẽ demonũ pertinens nec sint ibi signa signa sub quibus aliqd illicitu5 possit latere q: tũc nõ posset alicqd a deo spectari. itẽ ne ẏbis sacris admisceant aliqua vana puta characteres vel similia excepto signo crucis z ne spes habeatur in mõ scribẽdi vel ligandi seu charta in qua scribitur quo ad diuinã reuerentiã nõ pertinent quia istud esset superstitiosum z illicitum

2 vt. d. ca. non liceat. vñ si respectus habeatur ad solam reuerẽtiã dei et tunc licitum est. Si ad aliquid aliud superstitiosum tũc est illicitum. et sic intelligatur dictum chrysostomi. Ultimo nota q̃ quelibet diuinatio videtur illicita. j. q. j. c. duces. ubi incipit. c. nunq̃ a. c. eos qui. in pn̄. z ibi in glo. z. §. de sacrificijs paganorum. l. ij. et ideo dicitur q̃s quis nõ cogitur diuinare vt. ff. man. l. fideiussor. §. si eũ debitor. z papa lz locũ dei teneat in terris nõ tñ potest de occultis diuinare extra vt ecclesiastica bñficia. c. vnico. §. porro. z idem dicitur de apostolo. xxij. q. ij. c. bñs. † Sz videẽ q̃s per artẽ astrologie sit licitũ diuinare z futura suenire. vt. ff. de iniu. l. itẽ apud labeonẽ. §. si quis astrologus. Et de triplici diuinatione dic vt no. p Arch. extra de hereticis. c. accusatus. lib. vj. Sed lz quis nõ cõpellatur diuinare tñ prudens vir potest futura pericula p̃uidere. vt. ff. loca. l. si quis domum. §. j. z. xxij. dist. in nouẽ domini. nam ex presentibus p̃sumere z cauere potest a futuris. lxxxij. dist. plurimos. de presum. c. mandata. et. c. scriba.

NEmo aruspicem. +Ibi augurũ. Z hoc vt. §. de ve. iur. enu. l. j. §. sed hoc studiosis. sed dic vt ibi dixi.

MVlti in manibus. +Actis. i. demonibus +inuocatis. vñ dicit versus: Illic pluto manes vbi terent tristitia manes.

ET si excepta. +Ibi z cruciat⁹ z tormẽta nõ +fugiat si cõiuct⁹ z. c. hec lex fa cit. p opi. illoru5 q̃ dñt q̃ cõiuct⁹ nisi cõstiterit dãnari nõ possit de quo dixi. §. ad. l. iul. de vi. l. seruos.

GAlpa similis est. +Dic vt dixi. §. de epis z cle. l. si quẽ q̃. z de hereticis. l. quicunq;.

QVicunq; +Ro. duo spãlia q̃s q̃s põt capere +istũ maleficij. ppia authoritate. Item q̃s interrogat de sociis contra. l. vlt. §. de accusa. Not. etiã de duplici suspicione quã colligit hic lex contra occidentem.

¶ De sepulchro violato. Rubrica.

REs religioni +Querit gl. qd si tangit +empto: volente vẽdito re. gl. dicit q̃ teneatur arg. p gl. ff. si seruitus vẽ. l. si a te. q̃s itelligit ? Petrus si scienter venditor tangat als non. vt. ff. de furtis. l. falsus. §. fed si is. Item dicunt si tñ vendidit q̃s non est verũ. vt. ff. de penis. l. interpretatione. qd si is cuius est sepulchrũ violat nunqd teneẽ q̃ nõ. vt. §. man. l. in re mandata. dic cõtra. vt. ff. de acq. re. do. l. stat uas. cũ his q̃ ibi no. itẽ inducit Ly. hãc. l. arg. ad qõnem si qs fecit falsum instrumentũ q̃s tñ non vz q: deficit in solẽnitatibus vel de posuit falsum testimoniũ nõ iuratus z sic nõ valet. nunqd punitaẽ pena falsi videẽ q̃ nõ. ff. de falcidia. l. si qs legatũ. §. sicuti. z de penis si qs aliqd. §. testamẽtũ. z q: falsum qs nõ nocet nõ punit. vt. ff. de his qui sibi ascribunt in testamẽto. l. j. de fal. l. impuberẽ. §. j. z. j. de fal. l. nec exemplũ. Jn cõtrariũ est q: quãtũ in se fuit cõsumatũ fuit delictũ q̃s sufficit etiã fine effectu. §. ad legẽ cornelia z de sicarijs. l. is q cũ telo. de adulteriis. l. eum qui duas. z hac. l. et. ff. ad syl. l. si qs in graui. §. si qs codicillos. z de adulteriis. l. si vxor. de his q̃ no. infa. l. qd ergo. §. cũ aũt. z. d. l. si qs legatũ. in pn̄. Quidã dicunt penã falsi locũ nõ habere p prima iura sed crimen stellionat⁹ propter dolũ Dy. tenet q̃ sit locus pene falsi vt no. per eũ. ff. de fal. q testũ. p dictam rationẽ q: quãtũ ad eũ fuit consummatũ delictũ. ad. l. si qs aliqd. §. testamẽtũ. respondet q̃ ibi nõ tabricauit sed certe in. l. si qs legatũ. ipse fecit nisi vellemus dicere q̃s q̃ ascribit in testamẽto punit z sic supponit testamentũ. sed illud q̃s nõ valet non dicit testamentũ. hoc nõ placet Ly. imo dicit referre an sit vitiũ nullitatis visibile z apparẽs z nõ teneaẽ. aut nõ z teneaẽ dicit tũ q̃ vbi ẽt ẽ nullitas visibilis z apparẽs punit extra ordinẽ crimine stellionat⁹ vt dixi. Ultimo sepe allegaẽ glossa hui⁹. l. vlt. circa finẽ q̃ dicit z tunc agi criminaliter cũ agit ad penã pecuniariã fisco applicãdã. z pro hoc institu. de iniurijs. §. pena. q̃s facit si arbitriũ cõcedaẽ potestati in criminalibus q̃s arbitriũ extendatur ad omnia illa in qua pena etiã modica pecuniaria fisco applicatur.

SI seruus. +Parcit seruo etiã in atrocioribus +dño parenti sic. §. ad. l. iul. de vi. l. seruos. Item glo. vlt. allegat pro concor. §. de incestis nuptijs. l. si quis iceſti. que nihil facit sed allegare debuit. l. cum ancillis.

1 ¶ Homicidiũ per assassinos fieri mandans seuerius punitur q̃ si p seipsum fecisset.

2 Pena specialis nihilo secius locum habet vbi lex generalem imponit.

3 Lex noua tollit antiquam.

4 Agendi vna via peracta quando reliquam tollat.

1 **OSsi sepulchra.** +Colliguntur q̃daz ar. † q̃ qui +mandat homicidiũ fieri p assassinos seuerius punitur q̃ si propijs manibus fecisset quia duplex facinus cõmittit vt hic. ad q̃s facit in aut.

aut. vt iudices sine quo quo suffragio. §. eos autẽ. q̃s vi aut clam. l. si ego. §. ad legẽ iuliã de vi. l. qui multa. z de istis assassinis z eorum pena habetur extra de homicidio. c. j. lib. vi. Item nota quod si lex noua seu statutum nouã penam imponit non tollitur per hoc anti qua vt hic ibi que pena pñse seueritati accedit. et de hoc de act. et oblig. l. quoties. de libe. ho. exhibẽ. l. iij. in pn̄. et ibi de hoc p Dyn. z ad hoc. §. de sacrosan. ecc. l. placet. in fine vbi de hoc tetigi. Cõtra hoc videtur quod spãlis tollat generalem. vt. ff. de penis. l. sanctio legum. fm glosſ. l. illa loquitur vbi vna lex imponit penam generalem z alia specialem q: tunc generi p̃ speciem derogatur. sz vbi per duas leges imponunt pene spãles tunc vtraq; locuz habet. vt hic. Sed iste intellectus videtur repugnare huic. l. que de eadem. l. loquitur. sed dic quod est eadem. l. in genere. sed iste intellectus nõ vi

2 detur verus † quia vbi lex imponit penam generalem nihilominus habet locum specialis. vt. §. de legibus. l. non dubium. z de sacrosan. ecc. l. iubemus. §. sane. nã ibi contractus p infecto habetur fm l. non dubium. z nihilominus est pena spãlis in. d. §. sane. z ideo dic fm Jacobum de ra. quod vbi per eandem. l. imponitur pena generalis z specialis tunc est. verum. d. l. sanctio. quia cessat generalis p specialem vt exemplum in. l. cor. de fal. cuius pena generalis non habet locum in casibus in quibus spãlis pena impunitur. Sed vbi vna lex inducit penam spãlem z aliam penam spãlem tunc simul concurrunt. vt patet. d. l. non dubium. z. d. §. sane. et sic intelligit. l. istam cum si. z ad hunc intellectum facit glosſ. §. de sacrosan. eccl. l. nemo matrices. Vel dic q̃s hic expresse cauetur q̃ vtraq; locuz habeat alias vbi ler simpliciter statueret haberent locum prędicta. Si ergo ex statuto pro homicidio imponatur pena pecuniaria nũ quid poterit ex. l. communi accusari. l. cor. de sicca. hec questio põt esse duplex. prima vtrum per statutum tollatur pena iuris cõis secunda si non tollitur vtrum agi possit in eo q̃s excedit. Ad primuz videtur q:. od non tollaẽ per hanc. l. z quia p ius nouũ superueniẽs non tollitur lex. xij. tabularũ vt insti. de nox. §. finautem. z pro hoc ff. vi bo. rap. l. j. de actio. z obliga. d. l. quoties. z. l. cum ex vno. z. d. l. iij. de libe. ho. exhibẽ. Jn contrarium facit: † q: lex noua lata super

3 termino moto tollit antiquã. vt notatur. §. de accu. l. j. z. ff. de termino mo. l. agraria. docto. tenent primam pleges premissas. non ob. d. l. j. de accu. q: dic vt ibi z facit p hoc quia quis põt bis obligari. ff. de verbo. obli. l. qui bis. z q: imperator super eodem negotio fecit duas leges z vtraq; locũ habet. vt. §. de raptu virginum. l. vnica. z de epis. z cleri. l. raptores. z. l. si quis in cõscribẽdo. de pactis z de epis. z cle. l. reptores. sic z ciuitas super delicto potest cõdere statutũ inter suos: z nihilominus habet locum ius cõmune z vtraq; via competit. z ita tenet Dyn. d. l. iij. de libe. ho. exhibẽ. z cõiter nostri doctores z facit quod notaui de requi. reis. l. j. ẏficu. in tertia. q. Sed quidã moderni dicunt q̃s per penã a statuto inductam videt recessum a iure cõmuni loquẽte in eadem specie delicti arg. eorum que no. in. §. pena grauior. z videtur expressum de re mili. l. qui cum vno. §. qui post. vñ. grauius. ibi immutato statu &c. z fm precedẽtẽ opinionẽ dubitatur si eligatur via statuti ex quo leuior imponitur possit iterum agi via iuris cõis qua imponit maior vel cõtra. videẽ q̃ sic per dictas. ll. z maxime per dictam. l. j. vi bonorũ ra. z. d. l. cum ex vno. z. j. q̃ ciuilis actio criminali p̃iudicet. l. vnica. in Jrã videẽ. ff. de accu. l. senatus. vbi dicunt quidaz esse casum z de iniur.

4 l. senatus. non obstant. ll. p̃dicte q: vez est. † quod quoties sunt plures vie agẽdi vna p acta nõ tollitur alia inquãtũ excedit q̃s. l. vtra q̃s cõpetit ad interesse. sed si vtraq; ad vindictã tũc secus. vt no. d. l. q̃s senatus. z hanc etiã tenet Dyn. dicta. l. iij. de libero homine ex hibendo. Petrus z Guido de suza. videnſ sentire q̃s quaten⁹ pene concurrãt vna tollat aliam sed in eo q̃s excedit non sicut in ciuilibus. vt dicta. l. cum ex vno. z dicta. l. j. vi bonorum rapto. Jac. de ra. tenet q̃ prius dixi vbicunq; punitur crimen diuersis legib⁹ sub eadem consideratione. vt dixi. §. de accusa. l. qui de crimine. ad hãc materiam facit q̃s notabo fm Jacobũ de bel. j. de reg. reis. l. finali. Sed quicquid sit de iure in iudicijs de facto vidi seruari q̃ sola pena statuti imponaẽ siue sit maior siue minor. z q̃s cesset pena iuris cõmunis de hoc etiam nota. in spec. de pena temere litigantiũ. ẏfi. vlti. z de accusa. l. iij. §. j. ẏfi. j. z de hoc vide q̃s satis nota. p Bandi. ti. de aliquibus questionibus que non commode adaptantur ad titulos precedẽtes ver. quero de qõne que sepe cõtingit de facto iure cõmuni cauẽ. z in questionibus statutoz prima parte. ver. sz supposito quod statutum.

1 ¶ Penam luit corpore qui non potest in re.

2 Defunctum qui non sepelit eius p̃iudicatur hereditate.

1 **CUm sit iniustum.** +Not. er fine verbum +cassiodori, † reddat debitũ penis qui nõ põt cõpensare pecuniis de quo plene dictũ fuit. §. de fer. fugi. l. qcunq;. † Itẽ dicit gl. q̃s nõ sepeliens defuncti perdit hereditatem z nihil allegat sed allegari põt. ff. de relig. l. si qs sepulchrũ. §. funus. itẽ glo. signata sup authẽtica itẽ qui domũ. allegat. c. ij. dey suris. sed debet allegare tertium.

¶ Ad legem fauiam de plagiarijs. Rubrica.

¶ Plaga quot modis sumatur.

SUper rubrica. +Vide Azo. in summa codez. et p Hostien. in summa de furtis. rubricella. ad. l. fauiã de plagiarijs. † z dic q̃ plaga q̃z sumitur pro vero vulnere. vt. ff. ad. l. aql. l. si ex plagis. Q̃z ea similitudie. p dolore vt hoc titulo q̃z. p rethib⁹ vel laqueis venatorijs. vt. ff. de act. emp. l. ex empto. in fine. Q̃z pro regione vbi venduntur serui barbaris vt hic in gl. q̃z. pro parte pdictorum. vt. ff. de leg. iij. l. vlt. §. agri plagam &c.

¶ Actio ciuilis q̃n p̃iudicet criminali.

SI pater tuus. +Si ex eodem facto competat ciuilis et criminalis vna non tollit aliam. h. d. Opp. glo. de. l. vnica. j. q̃n ciuilis actio criminali p̃iudicat. z dicit hic subaudiri mar. tu dic q̃ põt esse si succũberet in ciuili q̃s p̃iudicaret sibi i criminali. z ideo se retulit ad casum in dubitabilẽ si obtinuerit vel Jrio plenius dicẽ. vel dic q̃ si verbũ tenuerit. pprie retineaẽ z nõ exponatur sicut gl. exponit. i. obtinuerit nõ obstat Jrium. itez dicit gl. z bene q̃s ad hoc vt cõpetat rei vẽ. sicut dicit hec lex nõ sufficeret sollicitasse ancillã ad fugã nisi z exportasset: q: si tñ fugisset. adhuc eam diu possideret. vt. ff. de acq. pos. l. j. §. p seruũ q̃n fuga. z. l. rẽ q̃ nobis. nec possessio naturalis est apud aliquem nisi apprehendat. vt ff. de vsufruc. l. arboribus. §. idẽ tractat. z fic nullus esset q̃ posset rem ven. cõueniri cũ rei ven. det Z possidentẽ. vt. §. de alie. iudi. mu. cau. facta. l. j. z de rei ven. l. finali.

QUi ab eliano. +Ciuilis intentatur per. pcu. nõ +criminalis. h. d. concor. extra de p̃ocu. c. tue.

¶ Procurator an vice p̃sidis cognoscat si p̃uati in eum consentiant.

NOn valet. +Gl. dicit q̃s. pcurator vice p̃sidis cognoscit q̃n p̃uati in eũ consentiũt sz nõ est verũ quoad casuz huj⁹. l. q: cũ pcurator cesaris nõ possit sui natura cognoscere de causis meri imperij. vt. §. vbi cause fiscales. l. j. z. ff. de penis. l. ij. nõ põt in eũ talis. p̃rogatio fieri. vt no. in palle. l. j. deiur. om. iudi. z de hac materia. vt dixi. §. de pedan. iudicibus. l. placet.

¶ Seruus in ipsa fuga quare non possit vendi.

IN fuga. † Quare in fuga existens nõ possit vẽdi. +dig lo. reddit duas rationes quarum prima est falsa quia seruus in fuga existens non est in spe libertatis imo interim a domino possidetur. vt. ff. de vsufcap. l. si is. z dixi. §. l. p̃xima. q̃n autem reuersus est in domuz vendi potest. vt. ff. de acti. empt. l. iulianus. z ideo ratio secunda verior est fm Ly.

QUoniam seruos. +Glo. §. de furtis. l. pena capitalis huius. l. locũ nõ habeat nisi in eo qui cõsueuit hoc facere. vt. j. e. l. fi. secus si semel tm. vt. §. de epali. andiẽ. l. iij. Item no. q̃s dicit vt pene genere &c. ad q̃s concor. j. ad legem iul. re. l. j.

PReses. +Sepe allegatur quod p̃ius cognoscit de causa p̃iudiciali. de hoc. §. q accusare nõ possunt. l. j.

PLagij criminis. +Bloſſ. dicit q̃s lz sit publicum crimen tñ daf in heredes ad instar p̃nati z allegat. ff. e. l. lege. §. fin. Sed ibi hoc non dicit sed dic mortuo seruo ppter cuius subtractionẽ vl abductionẽ cepit ẽpetere accusatio. l. fiaute. durat nihilominus ius accusandi Z subtrahentẽ vel abducentẽ. z ad hoc cõcor. ff. de act. z oblig. l. quicunq;. Old.

¶ Delinquens iustis rationibus ductus, aut dolo carente ignorantia excusatur.

PLagij +Ro. gl. istam q̃ sepe allegat † q̃s si iustis +rõnibus ductus q̃s delinquat excusatur z idẽ si nõ iustis dũtamen dolo careat. ignoratia enim excusa a dolo. Ad hoc bñ facit vltra allegata in glo. ff. vi bo. rap. l. ij. §. si publicanus. de bo. liber. l. in seruitute. §. j. de edi. edic. l. quis sit fugitiuus. §. itẽ apud labeonẽ. z de testibus. l. iij. §. si. z ibi i gl. q̃s dicit pretores quotidie hoc faciunt. ff. de mino. l. si sine. §. j. z ad hoc de vsufruc. l. sed z si q̃s donaturus. z ibi in glo. z de pigno. actio. l. pignus. in fi. ad hoc etiã facit q̃s dicit cõsuetudo i delictis excusat. iij. di. q̃s similiter. z ibi in gl. extra de homicidio. c. exliteris. sedo. Jn cõtrariũ videt q̃ nõ excusẽt ex eo q̃s credat sibi licere si faciat 2tra iura. ff. q̃s vi aut clam. l. j. §. j. de iniurijs actuq; prius. l. j. §. j. p̃dicta puto vera q̃n iusta fuit credulitas z iusta cã ignorãtie vt tũc excusẽt. Si aũt falsa z supina: tũc nõ. z ita intelligaẽt

Universidad de Deusto
Biblioteca

predicta, p hoc ff. de vsusca. l. nō solū. §. j. vers. hoc amplius. de acq. here. l. cū quidā. §. qs dicit. insti. de ver. obli. ex delicto. §. placuit. et ibi in gl. z p Rofr. de act. furti. ij. col. cum si, z. ff. depo. l. qs seruus.

Ad legē corneliam de falsis. Rubrica.

Falsi crimen imperatoribus odiosum.

SUper rubrica Vide Azo. in summa eo. de crimie falsi z in spe. et. i. z gl. z p archi. xxiij. di. in memoriā. z p Bandinū de falsarijs z falsitatibus. z in lombarda q chartā falsaz fecit z qs notaui z dixi. §. dei. instr. l. fi. z no. fm crimē falsitatis odiosuz est imperatori in aut. de his q igrediunt ad app. §. pe. Itē i gnali abolitione nō venit hoc crimē. vt. ff. ad turpil. l. luci. vt. j. e. l. si docueris.

SI partus. Respōsio ei⁹ z ideo eius op. q nō sit pena capitis sed deportatio. ff. eo. l. j. §. fi. dic q deportatio bñ est capitalis ergo etc. Alij dicūt ꝫ grauius puniri i partu suppositi qs nō plz Ly. p. l. interpretatione. de penis ad qōnē gl. vtrū i nia matris profit vel noceat partui. dic vt in glos. z. ff. de adul. l. miles. §. defuncto. z facit etiā qs dixi. §. de aduoca. diuer. iudiciō. l. j. z dicet. j. qñ ciuilis actio crimi. præiudicet. l. vnica. z de inge. z manumiss. l. si auiam.

Exceptio falsi executionem non remoratur.

SAtis aperte †Exceptio falsi non impedit executionem. h. d. ratio est q qñ opponit post sniam præsumptio est qs causa mozandi litis z malitiose apponat ad hoc extra de in integr. reiti. c. suscitata. cū ibi notatis de pba. c. lz. cū ibi notatis per Ber. Jnno. z de app. c. sup eo. in fine. z p Jnn. de cōcel. præbē. vel eccl. non vacantis. c. post electionē. ad hoc etiam facit quod dicit quod si iudex videat excipiētē malitiose z i frandē excipere qs pōt reijcere exceptionē nisi excipiens se obliget ad penā extraordinariā si nō probat extra de elect. c. cū dilectus. z eo. tit. c. qs sicut z ibi p Cōpost. et ad hoc de resti. spolia. c. literas. z de accusa. c. sup his. Que aūt exceptiones possunt obijci post sniam z executionē. impediunt no. per Ber. extra de re iudi. c. qs ad cōsultationē. in vlti. gl. Op. de. l. si docueris. §. eo. dicit glo. qs hic cōsitebat debitū sed ex alia causa dicebat falsum instrumentū puta. ppter fideiusso. vel pignora. sed tunc nō videt. prædere accusatio etiaz de facto cū per solutionē liberata sint accessoria. z sic euacuato effectu instrumēti videt cessare falsuz arg. ff. eo. l. impubere. §. itē si. seruo. dicūt quidā qs ipse pōt accusare pura si principalis sit nō soluēdo vel nō ds considerari effectus cū delictū sit cōsummatū. vt dixi. §. de sepulchro violato. l. j. itē vbi dicit gl. si alijs iudicijs videt iudex fieri causa mozande solutionis faciet solui pendente accusatione z sic supplent in. l. si docueris. ex hac glo. z ex hoc colligunt doctores arg. qs si iudex nō pōt causam criminalē terminare intra tēpus limitatū a statuto q: partes circa finē cause volunt arguere de falso testes vel instrumenta qs iudex nihilominus. præderet ad sniam salua accu. falsi qs intelligūt i pena pecuniaria q pōt repe. secus in psonali. nā ibi oporteret differri arg. ff. de app. reci. l. ij. z tūc etiā vltra tēpus statuti iudex pōt prædere z diffinire vt. §. de adulteriis. l. fi. in fine. sed certe si pena pecuniaria solueret fisco difficile recuperaret. z ideo tz Lyn. etiā tunc retardari. de hoc dixi. §. si ex falsis instrumentis. l. iudicati etc.

Falsam habens monetam si probet se ab alio accepisse quando excusetur.

MAiorem †Allegat qs expendēs falsam monetā si probet ab aliquo se habuisse qs sit excusatus. Opp. p glo. de. c. ad falsarioū. extra de crimine falsi. lz hic interceisit iusta ignorantia ibi nō z dic vt ibi z no. eo. tit. c. accedens.

Filio contra matrem de crimine falsi excipiente an iudex ex officio possit eam tunc punire.

FAlsi. Glossa dicit qs si filius replicando vel ciuiliter excipiendo contendit contra matrē nūquid iudex ex officio potest eam punire. z dicit q sic, vt §. de testibus. l. nullum. de probationibus. l. iubemus. Jacobus de arena dicit hoc esse verum qñ erat talis psona q alias poterat accusari sed hic non poterat mater accusari. ergo q: quod vna via denegatur nō pōt alia via cōcedi fm eum. z hoc tenet Ric. malūbre. primo opinio placet Ly. q: mater non prohibet accusari ab alio sed a filio sic sed iudex q est inde offensus z respublica pōt ex officio suo procedere. Ly. de hoc qñ ex crimine in modum excep. obiecto qs possit puniri satis dixi. §. de edendo. l. is apud quē. z. §. de accusa. l. ea gdē. Nisi. de crimine etiā cognoscit per excep. op. glos. de. l. ppter. §. q accu. non possunt. sed dic q ibi matri permittit hic filio denegat z est rō q: ibi verisimile. est qs pietas materna z ratio naturalis eam reuocet ab accusatione vel dic q est speciale in eo crimine qñ filius parauit insidias contra matrem de quo loquit l. contraria. Ja. de bel.

Falsum instrumentum confitens z eo vtens nō equiparant. Instrumento nō falso sed suspecto vtens an sit falsi reus.

SI falsos. †Differētia facit inter fabricantē z vtentē falso instrumēto. z vide Bādinum de falsa. z falsitatibus. In casu cōburit cōficies falsam scripturam. j. de immunitate nemini concedēda l. j. lib. x. Opp. q nō sufficiat abstinere ab vsu vt extra eodem. c. ad falsariorum. dic q aliud est iure canonico vel ibi speciale in literis dñi pape. secus in alijs vt not. extra de excessibus prælatorum. c. inter dilectos. §. j. z dicit Lyn. qs cauti aduocati in principio faciunt ptestari qñ pducunt instrumēta vel rescripta qs eis vti intendūt inquantū sint iusta z vera z non aliter item videt dicere glo. qs ex abstinētia psumitur ꝫ instrumētū qs intellige vt no. z dixi. §. de fide instru. l. ij. z. ij. an aūt falsum fabricans z eo vtens duplici pena puniat dixi. §. de seruis fugi. l. quicunqs. ff. ex prædicta diffinitione. z. ff. e. l. diuus secūdo. z. §. de accu. l. qui de crimine. † Quid si instrumentū. pbatur tantū suspectū non aūt falsum nunqd vtens tali instrumento puniet de falso. quidā q nō. lz instrm nō faciat fidē vt. j. eo. l. prebemus. et. §. de fide instru. l. iudices. Item puto per ea q notaui supra. l. iubemus. de pboba. Sed pone qs aliquis vtebatur falso instrumēto cōtra me cū protestatione si erat bonū z iustū z aliter nō denūciaui fidi qs instrumētū erat falsum dando sibi signa falsitatis. Ille perseuerauit in vsu z pbatuz est falsum. querit vtrum protestatio eum excuset. z videt q sic per gl. hic posita et ea q dixi. qdā ꝫ qz certioratꝰ nō videt dolo carere. vt. ff. de li. ho. exhi. l. iij. §. is q nescit. primo rūso. Mā lz ab initio dolo caueri: tñ perseuerando in vsu post denunciationē nō pōt dolo carere. vt. d. §. is q de doli excep. l. ij. §. circa. z. §. ghialiter. de pactis. l. iuregen. §. fi. §. de adul. aut. si qs ei quē de tributo. l. illud. §. fceuola. z dixi satis de veritate istarū denunciationū. §. de rei ven. l. fi fundum. z in opinione fuerunt Jac. de are. z Buido de suz.

Legari z fideicommitti etiam ab intestato potest.

SI docueris. Pro euidētia pmittet qs legari relinqui ab intestato. vt. §. qñ dies legati cedat. l. fi. Secūdo qs de crimine falsi pōt ggi ciuiliter z criminaliter Tertio q ab accu. pōt qs desistere p abolitionē. His pmissis tria dicit hec lex. primo q relictum ex codicillis præstari ds. sc̄do dicit hoc verum nisi de falso arguatur per viam accusationis. Tertio dicit idē si per viam ciuilis ac. vel exceptionis. Opp. q ab isto non potuerit relinqui cuz nihil sibi relictum fuerit. vt. §. de fideicō. l. ab eo. dic q sibi relictuz videt eo qs nō est ademptū qs adimi potuit. vt. ff. de lega. iij. l. j. §. sciendū. Sc̄do op. q p abolitionē non tollatur ifud crimē. vt. ff. ad turpil. l. lucius. sed dic vt in gl. vel aliter vt no. per Dy. d. l. lucius. fm opi. Rof. quā notat in libello suo ad turpil. versi. sed illud queritur an si lib.

§. Cum suppositi. Vide. §. eo. l. j.

Falsi crimen quatuor modis in iudicium defertur.
Falsi instrumenti petetur lite decisa an opus sit restitutione.
Falsi actio iure canonico an sit perpetua.

QUerela. Glo. dicit z bene † de falso queri quatuor modis p accusa. vt hac. l. p actionem in factum. vt. j. eodem. l. damus. vbi de hoc. et. §. de transact. l. si ex falsis. z. ff. eodem. l. qui nomine per exceptionem. z tunc perpetuo quia que annua sunt ad agendum perpetua sunt ad excipiendum. vt. ff. de doli excep. l. pure. §. fi. Itē officio iudicis. z tunc dicit gl. quod forte durat. xxx. annis. hoc nō placet Odo. Old. nec Ly. quia officiū iudi. est mercenarium z durat quātum durat accusatio. §. deposi. l. iiij. z quia officium loco accusatoris succedat. vt. ff. de custo. reorum. l. diuus secūdo. z. §. de custo. reo. l. j. in prin. Item cognosci pōt etiam per inquisitionez officio nunciante vel fama. vt dixi. §. de accu. l. ea quidez. z ad hoc bene in aut. de questore. §. super. col. vj. Item nō videtur procedere qs dicit gl. quādo cognoscitur per exceptiones qs perpetuo durat quia sententia z trās fac. facta vel lata per falsa instrumenta retractatur per in integ. restit. vt. §. de transactio. l. si ex falsis instrumentis per totuz. z de re iudica. l. diuus. ergo exceptio que loco actionis cōpetit non debet durare vltra quā duret actio vt. ff. de petitio. here. l. si gs liber tatem. z de inoffi. testa. l. papinian⁹. §. filius. Pet. fatetur in hoc se dubitasse. sed Lynus finaliter distinguit aut per falsa instrumēta obtinuisti aliquod remedium dirimendarum litium vt trās ac. sententiam vel similia: et tunc non potest excipi perpetuo sed vsqz ad quadriennium. vt in præalle. l. qz tanto tpe durat restitutio. Aut non est remediū dirimendarum litium sed aliud: z tūc perpetuo. z ita intelligatur dictum glo. z ideo dicit quod decretalis cum venerabilis. extra de exceptio. que simpliciter dat exceptionem vsqz ad xx. annos est cōtra ius ciuile quia opus est primo peti restit. vt. ff. de condi. indebi. l. fi. in fine. z de excep. l. exceptio. §. fi. Sed hec opinio Pe. non videtur. pcedere. ipse enim dicit † q vbi pretertu falsi instrumēti obtentum est remedium aliqs dirimendarū litium qs opus est restitutione nec durat exceptio vltra quadriēnium. lz hoc nō est verū quia si non me induxisti ad hoc sciēter vsus fuisti falso instrō z cōmisisti crimen falsi. z p hoc teneris mihi act. in factū ad interesse. vt. d. l. damus. §. e. z. l. prebemus. ergo z excep. habeo q tāto tēpore durat quantuz ipsa actio in factuz qz cui damus act. zc. vt. l. inuitus. §. cui damus. de reg. iur. z Jac. de are. distinguit z melius aut tu qui obtinuisti per falsa instrā fuisti in dolo qz sciēter et tunc durat exceptio quantum durat ciuilis act. vt dicta reg. iuris. Aut nō fuisti in dolo qz nesciebas falsa z tūc qz nō pōt excipi nisi prehabita restitu. vt. d. l. exceptiones. §. fi. vera est opinio Pe. z ita etiā pōt intelligi decretalis prædicta. qñ venerabilis. cū ibi notatis. c. licet. de pbatio. z de hoc etiā dixi. §. fi ex falsis instrīs. sup rubrica. † De iure emi⁹ canonico videtur de falso agi posse ppetuo etiā vsqz ad centum annos. xxx. q. iv. §. qz ergo. z. c. seq. qs verum est in causis matrimonialib⁹ z spiritualibus in quibus nunqz träsit sententia in rē iudicatam fi ecclesia reperiat decepta z ita no. extra de excep. c. j. z in spe. de sniā. §. qñ supra. ver. in summa nota. z ff. si. seq. ibi z no. qs fm canones pōt de falso agi de alijs maleficijs. vsqz ad qs tps possit quis accusari iure canonico no. xxvij. q. ij. c. admone re. in gl. que incipit arg. qs post peracta. Sz esto qs esset vera opinio. qs qñ offi. iudi. cognoscitur qs duret. xxx. annis. nūquid exclusus est ab accusando per. xx. annos. vel p tēpus a iudice prefixum per. l. fi ea que crimen. §. qui accusare non possunt poterit denūciare iudici ita q ex officio suo procedat. vis quod no. in gl. extra qui matri. accusare possunt. c. vltimo. quāto tēpore tollatur replicatio falsi dicetur. ꝫ. c. l. sicut.

QUi veluti. Concor. extra de is q fiunt a prelato sine consensu capituli. c. quāto. z vide quod ibi not.

Falsi instrumenti accusatio publici iuris est.
Ignorantia in proprio facto intolerabilis est.

TAm qui. Querit gl. † utrūqd accusatio de falso instrō fit publica. dic q sic vt hic no. et. ff. de publi. iudi. l. j. z. l. Paulus. ff. eodē. quā alleg. pla. p se q: tenebat ꝫ iā opinionē est certe casus ꝫ eū p sua opinione tñ facit. ꝫ. tit. j. l. ij. vbi ponit videt p speciali i falsa moneta. z pro hoc etiam. ff. de accusa. l. ij. z quomodo faciat. §. item lex cornelia. institu. de publi. iudi. dic vt no. dicta. l. j. de public. iudi. et non differunt testamentum z alia instrumenta nisi quia subripiendo aliud instrumētū nō cōmittitur falsuz sed furtū. Jn testamēto aūt falsum vt hic. z. d. l. paul. Quid ergo si aliqs tabellio cōfecit instrumētū qs tiꝫ tenebat mihi i cētū peto qs illud mihi tradat in formā publicā ipse dicit se nō recordari qs confecerit nec inuenire eū in protocollis suis: nūquid poterit accusari de falso? videt q sic ar. huiꝰ. l. z. d. l. paulus. z. l. qui testū. ff. e. nec vr excusari qz dicat se nō recordari? qz in. pprio facto non est tolerabilis ignorātia p suo l. vlt. z qz in imbreuiaturis seu protocollis suis ponere debuit. vt i aut. de tabel. per totum ad hoc etiā facit qz argentarius qui debet alteri edere non auditur petens sibi edi. vt. ff. de eden. l. argentarij⁹. z ibi in glos. in Jnnum facit qz labilis est memoria. vt. ff. de probatio. l. fi arbiter ad carbonianum. l. iij. §. due cause. distinguiturverū tabellio sit bone fame: z tūc nō præsumatur dolus. aut male fame z tunc sicvt. c. semel malus. cum alijs cōcor.

SIcut. Glo. opponit de. l. sancimus. §. de testamentis. sed ibi nō tollitur solo lapsu temporis sz voluntate ꝫia vt ibi ptz z ita non est cōtra sed pro. Item opponitur de. l. querela. §. eod. z soluit qs ibi in accusatione hic in exceptione vel replicatione sed hoc nō est verum de replicatione qz replicatio tanto tēpore soluitur sicut accusatio z actio. vt. ff. de pecul. l. quesitum. §. fi. z de officio dic vt dixi. d. l. querela.

Dominium an transferatur ex falso instrumento facta traditione.

EXimitio. Querit gl. † vtrū tradens ex falso instrumēto trāsferat dominiū. distingue plenꝰ q gl. quia aut tradēs z accipiēs sciebat instrumētū falsuz: aut vter qz ignorabat, aut alter ignorabat alt sciebat. primis duob⁹ casib⁹ planū est. Tertio casu aut tradēs sciebat z accipiens ignorabat: z tunc transfertur dominium qz donare videt vt. l. cuius. p error. aut cōtra: z tunc si tradat rem immobilem transfertur dominium si mobilem furtum cōmittitur z sic nō transfertur. vt. ff. de condi. furti. l. quoniam. z de furtis. l. falsis. Jta glo. quod possit sequi vsuscapio fm secūdā expositionē ibi. §. subtilius imo z in secundo idem propter authoritatē rei iudi. vt. ff. de rebus eorum. l. iij. §. item queri pōt. de statulib. l. si statuliberi pene. §. statuliber. z. l. statuliber a ceteris. §. fi. z no. ff. de acq. posse. l. pō. §. fi iunio. z de publi. iudi. l. iij. in fine.

Donator an testis esse possit in causa rei donate.

ET si ad te. Jnducitur in ar. † vtruz donator possit esse testis in cā rei donate. z vr qd sic. quia nō spectat ad eū cōmodū vel incōmodū cū de euic. nō teneat: z ideo mulier hic nō admittit ad accusandū quia nō interest sua. Pe. credit q nō admittat qz inter est donatoris vt donatarius rem habeat eo quia sibi tenet ad antidota. vt. ff. de petit. hereditā. l. sed z si. §. consuluit. z idem potest dici in cedente actionem vt in causa quam mouet cessionarius testificari nō possit. pro hoc in aut. de test. §. fivero. vbi remouetur prore neta a testimonio ratione affectionis. non obstat hec lex qz lz accusare non possit quia non interest a testimonio tñ repellitur ratione affectionis vt dictum est z hec probat Ly. licet alij dixerint contra z de hoc dixi. §. de testibus. l. omnibus.

Falsum nunqꝫ sine dolo cōmittitur.
Dolus in maleficijs præsumitur.

NEc exemplum. † Falsum non cōmittit sine dolo. h. d. vt. ff. eo. l. qd sit falsum. z. l. impubere. z in aut. de instru. cau. i pn. z qd sit exēplū vide p Archi. xxiij. qō. ij. de his. Exemplum pone vt in glos. Alij ponūt in rescripto z adducunt qd iudex impetratus p mendaciū sine dolo tñ cognoscat fm formā rescripti de quo dixi. §. si ꝫ ius vel vtilitatē publicā. l. prescriptione. Alia ēt delicta nō cōmittunt sine dolo vt homicidiū. vt. ff. de sica. l. diuus. nec adulteriū. vt. ff. de adul. l. pe. item violentia et rapina habēt in se dolū. vt. ff. vi bonoz raptoz. l. ij. §. doli † psumit tñ in maleficijs dolus. vt. §. de fic. l. j. z ibi no. et dixi z inducit hec lex qs siqs accusat aliquez de falso q nisi ponat in accusatione qs dolo cōmiserit nō procedat accusatio qz simpliciter. platuz vr referri ad falsum sine dolo cōmissum arg. ff. de penis. l. si præses. z de suspec. tut. l. hec em. Jn cōtrariū qz qui ponit aliqd oīa cōsecutiua ponere vr. ff. de acq. here. l. nec is. et. l. p herede. et. l. illud. sed in accusatiōe petit falsum puniri ergo ꝫsecutiue de falso dolo cōmisso intelligit qz ex sequētibus colligit determinatio pcedentiū simpliciter. platoū. ff. de test. l. heredes palā. §. lz si notaui. et de leg. j. l. si seruus plurīū. §. fi. et ex cōclusione dijudicat pñs. ff. de lib. leg. l. aurel⁹. §. sticho. Sz qd si in accusatione nō petūsset debere puniri qz nō est de necessitate i criminalib⁹. vt dixi. §. de accu. l. in causa. ad hoc vr idē qz ex quo dicit accuso vr dolū asserere qz als nō esset accusatio ergo etc. arg. prædictoꝝ iuriū et lz nō sit necessaria cōclusio partis ius tñ subintelligit qz ad delictū certū sequit certa pena. ff. ad turpil. l. j. in fine.

Decurio et tabellio quis simul esse nequit.
Decurio quomodo possit torqueri.
Tabellione proprium scripturam abnegāte suspicio mala nascit.

SI quis decurio. Tria dicta cōtinet p se patētia z vide qd dixi. §. de noua. l. i donationib⁹. Op. † q nō possit esse decurio z tabellio. vt. l. vniuersos. de decur. gl. soluit plurib⁹ modis. vlt. placet Odo. §. q prio fuerat tabellio postea creat⁹ fuit & curio tenet qd postea pōt ꝫficere insi fa. in monacho vr sec⁹. §. q vetera confecta explere monachatū possit an nō nouā cōficere: vt no. in spe. de statu monachorum. §. j. versi. xxvij. Et idem dici posset in epo z ita vidi declarari in ordo Lypziano epo bergomi qui fuerat tabellio z multa cōfecerat instrā an epatuz qz illa ꝫfecta reficiebat z in formā publicā reducebat non seruat etiā dicta. l. vniuersos. de facto imo multi tabelliones creant decuriones z ꝫsiliarij ciuitatū sicut de facto videmus z ibi tenet dñs Ol. Opp. q nō possit habere plura officia. §. tabellionat⁹ z decurionat⁹. dic q pinde ē ac si i duabus psonis cōcurrēte. vt. ff. de his qui. vt indig. l. tutor. Vel dic q officia nō sunt repugnātia vt dixi. §. in prīa cōsti. §. ideoqs. sed huic obstat. ff. de pac. l. si plures. lz in rōne vni⁹ debēt plures habenī loco vni⁹. Opp. † qs decurio nō possit torqueri. vt. ꝫ. de cōmib⁹. l. decuriones. z de decur. l. oēs iudices. Glossa dicit qs est speciale i crimine falsi. Pet. dicit qs hic decurio repræsentat duas psonas decurionis z tabellionis. Unde inquantum repræsentat psonam tabellionis: torquetur inquantū decurionis non qs est notabile fm Ly. Itē dicit gl. † qs si tabellio diffitetur prorsus etiaz scripturam q redditur suspecta per. l. primā. in fi. quēadmodum testa. aperiant. lz Jo. ibi dicat spāle in testō. Ly. tñ approbat hanc glo. hic z. §. de fide instru. l. in exercendis. z de hoc. §. de probationibus. l. cū pcib⁹. z ad hoc etiā facit glo. que est i aut. de heredibus z falcidia. §. fivero absunt. Item querit si tabellio scripsit in actis titium citatū z ipse negat z seruitor negat etiā eū citasse vel tabellioni sic retulisse cui magis standum erit. Et videtur quod scripture tabellionis quia actis credit etiā sine testib⁹: vt dicta. l. in ordinatione. z de re iudic. l. gesta. Pro hoc etiam est hec lex. Itē quia posset ipse seruitor esse corruptus per illū titium arguū. extra de testibus. capit. preterea. et in authentico de equalitate dotis. §. finautem. vel forte oblitus. argumen. ff. de acquirenda possessione. l. peregre. Jn contrarium videtur quia super veritate vel falsitate instrumenti nō credit

tur tabellioni, vt dicto. §. si vero absunt. cum ibi notatis. Et q̄ iste seruitor contradicit scripture ergo reddit eam suspectā, vt dicta. l. j. in fine. quēadmodū testamenta aperiant. Jacobus de arena dicit considerandā conditionem personarum: vt si tabellio sit suspectus z seruitor legalis credatur magis seruitori argumentū. ff. de edendo. l. si quis ex argenta. z quia semel malus ꝛc. et presumptio confirmatur per vnum testem z sic duo imperfecta constituūt vnū perfectum. supra de testamentis. l. sancimus. z de probationibus. l. rationes. Si autē econtra stetur scripture tabellionis. p̄o hoc etiā de legi. tuto. l. legitimos. de liberali causa. l. diui fratres. z de acti. z obliga. l. fina. cum similibus.

¶ Judex q̄n̄ punire possit p modū exceptionis obiecto crimine.

Judex erga partes qualiter se habere debeat.

VBi falsi. Primo dicit qualis indago. i. inquisitio fieri debeat q̄ acerrima sez plenaria. Scōo quis debeat probare. Tertio qualiter iudex in cognoscendo se debeat habere. Quarto intra quot tp̄s debeat examinari. Quinto qualē pena debeat imponere Bul. intellexit pena falsi fuisse hic indicentē. Joā. principalem per accusationē z hanc sequunt Dy. z Cy. q̄ magis cōuenit litere ibi nec accusatoꝝ ꝛc. licet z casum Bul. dicat verū esse. z p̄o opinione Jo. facit. ff. e. l. si qs obtexerit. z. ā. ad legem fabiā de plag. l. iij. P̄o opi. Bul. facit qs crimē in modū excep. puniatur. vide quod dixi. ā. eo. l. falsi. z in remissionibus ibi positis P̄et. cuius opi. placet Cyn. hic z mihi dicit aut queritur de pena ordinaria per iudicē imponenda: z tunc non imponitur crimine obiecto vel probato in modū excep. nō obstat. §. si publico. q̄ ibi nō est p̄pria exceptio nec opponit p̄pria in virtute excep. sed in virtute accu. vt dixi de adult. l. ij. z. l. q̄n alexādrū. aut queritur de pena extraordinaria imponēda per iudicem ex officio suo: z tunc in certis casibus potest vt in teste vacillante. ā. de testibus. l. nullum. in producente falsum instrumentū. ff. eo. l. diuus. † Sed alias vbi per modus p̄prie exceptio. iudex cognouit videtur qs non possit punire. vt. ff. de his qui not. infa. l. lucius. sed in teste falso z in producente falsa instrumenta iudex tanq̄ offensus punit. sed quid si iudex his casibus penam sibi visam imposuit an amplius poterit accusari reus. dicunt quidam aut plene puniuit z non. z si intelligunt dictam. l. vltimam z quod ibi nota. aut non plene sed modice: z tunc poterit accusari ne maleficium remaneat impunitum. z ita tenet P̄e. Alij contra ex quo pena cōmissa est iudicis arbitrio amplius queri nō dz. ff. nau. cau. sta. l. licet. in fine. quia cum agitur vna via advindictam alia cessat. vt dixi. ā. de sepulchro violato. l. qui sepulchrū. Opp. qs accusatus nihil p̄bet q̄ accusatoꝝ nō p̄bāte ꝛc. vt. ā. de edēdo. l. q accusare. z de accusationibus. l. fi. speciale hic propter atrocitatē criminis qs intelligit P̄e. quando accusatus foret infamatus als enim accusatore non probante absolueretur. sed quando est diffamatus habet probare innocentiam suaz saltem per sacramentum vt de abolli. l. fallaci. z sic intelligit hanc. l. iure etiam canonico diffamatus se purgare debet vt extra de purga. can. per totum gloss. hic z. j. de requirendis reis. l. j. z Dyn. ff. de requi. reis. l. j. tenent quod si accusator non probat absoluitur reus: quod verum puto si scriptura caret suspicione. Si enim esset suspecta tunc accusato incumberet p̄batio ad astruendam fidem z tollendam suspicionem. vt. j. eod. l. finali. z dixi. ā. de probationibus. l. iubemus. z sic potest intelligi. l. ista an succumbens in criminali agere possit ciuiliter. Glo. hic indistincte tenet quod sic sed de hoc dic vt dicetur. j. quādo ciuilis actio p̄ciudicet criminali. l. vnica. ¶ † Ultimo notandum quod index debet esse medius inter partes nec plus debet vni fauere q̄ alteri. vt. xviij. que. iij. est iniusta. nec sua interlocutoria quid sentiat declarare. arg. ff. de offi. p̄sidis. l. obseruandum. potest tamen partibus opponere. vt. ff. de legatis. iij. l. Iusidius. z supplere defectum aduocatorum z partium: vt dixi. ā. vt que desunt aduocatis. De consuetudine tamen hoc in multis partibus non seruatur z mirme Bergomi imo iudices antequam sententiaz diffinitiuam p̄ferant expresse dicunt partibus quid sentiunt de causa vt etiā possint si velint alios sapientes habere eorum expensis fm formā statuti dicte ciuitatis. quam consuetudinē laudabilem puto z multū eronerare consultores z iudices ab omni suspicione sinistra z cuz toto hoc adhuc partes succumbentes de iudicibus z consultoribus communiter conqueruntur sed iniuste.

¶ Ciuilis inquisitio leuior est q̄ criminalis.

QVamus. Primo dicit de falso agi posse criminaliter z ciuiliter. Scōo quod si ceptum est ciuiliter ea finita potest agi criminaliter. † Tertio quod leuior fit inquisitio in ciuili quam in criminali. Quarto permittit iudici punire tam accusatorem q̄ accusatum. partes per se patent. Oppo. gloss. de. l. finali. ā. de ord. iudi. fran. accur. ap̄probat tertiam solutionem gloss. Cynus omissis alijs dicit quod vbi ab vno intentatur ciuilis ab alio criminalis. p̄refertur criialis. ita loquitur lex contraria. vbi aūt ab eodem intētatur vtraq; tunc ciuilis p̄fertur. vt. ff. de publi. iudi. l. interdum. z ibi in gloss. contra hoc q̄ pōt eligere quē vult. vt. j. q̄ ciuilis act. crimi. preiudi. l. vnica. verū est ab initio. Sed si primo intentatur ciuilis interim cessat criminalis. vt i. d. l. interdum. Cōtra hoc quia possunt simul intentari ab eodem. vt. ff. rerū amo. l. rerū amotarū. sed ibi ex diuersis factis procedebant: hic ab eodem. sed pone qs ex eodem facto procedant ciuilis z criminalis vel vnus mouet ciuilem alius venit et mouet criminalem: nunquid pōt? forte sic fm Cyn. ar. ā. de accu. l. q de crimine. secundo respondeo. z ita etiam tenet Dy. d. l. interdum. z sic lex ista loquitur quando ciuilis ꝛc. proponitur ab eodem.

RRebemus. Duo dicit primo de facultate agēdi duplici via. secūdo de onere probandi ꝛc.

¶ De ijs qui sibi ascribunt in testamento. Rubrica.

¶ Ascribens sibi in testamento an z quando puniatur.

Testamentorum genera tria.

SUper rubrica. Vide azo. in sum. per Hostiē. in summa de falsarijs. §. qualiter. ver. itēz quasi falsus. † z die cum quis sibi ascribit in testamēto aut scīēs se p̄hibitū aut ignorans. primo casu aut erat filius vel seruus extraneus. si filius vel seruus tūc sive interueniat subscriptio specialis siue ḡnalis ex̄cusat a pena. l. cor. et admittitur ad relictum. vt. ff. eo. l. j. §. inter seruū. Si extraneus aut interuenit subscriptio specialis tantum aut ḡnalis aut neutra. primo casu excusatur a pena z admittitur ad relictum. vt prealle. §. inter seruum. secundo excusatur a pena sed nō admittitur ad relictū. vt. ff. eod. l. diuus. ver. sed nec generalē. z. j. eod. l. ij. Si neutra incidit in penam z repellitur a relicto z hoc casu vendicat sibi locum senatusconsul. libonianum. de quo dicitur. ff. eod. §. ad. l. corneli. de fal. l. j. §. ad testamentū. Si ignorans esse p̄hibitum tūc nō parcitur sibi. vt. ff. eo. l. diuus. circa p̄in. nisi z aliud cum ignorantia concurrat. §. qs profiteatur se velle recedere a relicto. vt. j. c. l. iij. Dy. et de hac materia vide qs no. per Rof. in libello de senatusco. lib. vltra p̄in. In dubio aūt nō p̄sumitur ignorātia vt dicetur. j. e. l. senatus. cōtra se aūt pōt quis scribere in testamento. vt. ff. de cōtra. l. non putauit. §. si quis sua manu. Sz nūquid iste titulus locuz habeat in testamēto nuncupatiuo? dic q̄ non vt in specu. de instru. edi. §. postremo. ver. sed quid ergo si testator. z per Rofr. d. ti. de senatusco. libo. z dixi. ā. de testa. l. dictantibus. z gl. ḡrit fz nō soluit. Od. dicit q̄ non q̄ cessat ratio legis ergo lex. vt. l. adigere. §. Quis. ratio q̄ ascribēs punitur z q̄ testamentū vires capit a scriptura z ibi falsitas pōt cōmitti de facili sed in nūcupatiuo secus q̄ ibi fiūt palam z coram testibus fertur tū Dy. tenuisse ꝛium vt. ff. eod. l. diuus. z. l. impuberē. §. codicillos. sed. ll. ille hoc nō cogunt dicere. Dūs. Ol. tenebat q̄ locū habeat etiā in testamento nuncupatiuo per ea q̄ no. ā. de edicto diui adri. tol. l. fin. de bo. posse. fm tabul. l. j. Cy. distinguit tria genera testamentorū. † vnū q̄ fit in scriptis ita q̄ testes nesciunt q̄ in eo scripta sunt z istud capit vires a scriptura. Alius qs sine scriptura sit coram testi. lz q̄nq; scribat ad memoriā z istud capit vires a testi. vt. ā. de testa. l. hac consultissima. z. l. in testa. Tertiū qs hz vtraq; formā q̄ z testes sciūt z sigillauerunt. In nūcupatiuis simplr quale est scōm genus tz opi. Od. z spe. p rōnē p̄alle. q̄ ratio cessat in primo gñe. §. in testamēto puro in scriptis qs testes ignorāt nō est dubiū locū habere in tertio gñe q̄n vtraq; forma participat posset dubitari. Ja. de ra. tz q̄ pena locū habeat q̄ lz posset. p̄bari per vtraq; formā tū posset esse q̄ testes obliuiōi traderēt obtentu in eo. z ita opz probari per scripturam vnde posset esse occasio falsum fabricandi z ideo habet locum ratio legis. et idem hodie in omnibus testamentis quę fm consuetudinem generalem per tabelliones rediguntur in scripturis in formam publicam z forte hunc respectum habuerunt Dy. z Old. z sic omnium saluari potest opi. referendo nos semper ad mentem legis z rationem. Alia etiam recitat Cyn. z hāc sequitur que colliguntur ex. §. vltri. in summa eo.

QUanquam. Op. de. l. filius. ff. eo. gloss. solvit pluribus modis. primo qs hec corrigit illam. z hanc sequitur Ja. de ra. vel qs hic filius nō hz hereditatem virtute subscriptionis fz alio iure. z hanc tenet Pet. Querit glo. nunquid idem in alijs venientibus ab intestato. z tenet q̄ non. P̄et. qs sic cum sit eadem ratio. non obstat. l. si quis legatum. §. fi. ff. e. quia illa. l. dubia est. nec hoc dicit aperte. de hoc in spe. de instrumen. edi. §. postremo. ver. sed qd si aliquis. z ver. precedenti z seq. z not. in fine quod ōz dulci officio.

¶ Error iuris excusat a pena.

Errans non committit falsum.

Senatusconsulto.

SEnatusconsulto. † An pena huius. l. error iuris excusat hoc dicit Opp. de. l. diuus. ff. eodem Sol. multis modis vt in glo. Vel dic fm P̄e. ignorantia iuris excusat a pena. l. cornel. sed non relenat quo ad habēdū legatū vnde quod in. l. contraria ōz veniam non dari subaudit quo ad legatuz habendū et hanc q̄ concedit veniā intelligit quo ad penā. l. cor. z sic concor. et ratio est quia dum tractatur de pena tractatur de damno vitando vbi ignorātia iuris excusat. vbivero tractatur de legato habendo tractatur de lucro vbi ignorātia iuris nocet. Opp. q̄ si totū excuset cum falso requiratur dolus. vt. ā. e. l. nec exēplū. Dic q̄ in casu isto l. cor. cōtēta est lata culpa que est ignorare iura publica. Ro. vt p̄z in tex. dicte. l. diuus. Vel dic qs hic amittit legatū non q̄ falsuz cōmiserit † cū errans non committat falsum per. l. puniendū. Sed q̄ fecit contra legis p̄hibitionē fm P̄e. alij dicunt vt Old. qs bene excusatur a dolo. vt. ff. vi bono. rapto. l. ij. §. si publicanus. z. ā. ad. l. fla. de plag. l. antepen. q̄n constat eum errasse in iure vl ex qualitate persone q̄ miles vel rusticus. vt. j. l. penul. in dubio alius non p̄sumitur ignorare. vt. ff. de p̄oba. l. cū de indebito. §. j. z ideo nō paritur. vt. ā. de legi. l. leges sacratissime. z ideo cogitur errorem p̄obare. vt inglo. no. secus in errore facti. vt. ff. de pba. l. verius. alij dicunt qs ideo non excusat a iuris ignorātia q̄ erat crassa et supina vt. ff. de iuris z facti ignor. l. regula. et de his q̄ no. infa. l. liberoz. §. notantur.

¶ Milites iuris errorē excusat.

QUi adhibitus. † Parcitur militibus quibus licet ius ignoraz de quo dixi. ā. e. l. senatus. qs intelligit Jac. de ra. quo ad penam falsi nō quo ad legatū habendū. z ratio pulchra hic redditur in fi. q̄ magis errore q̄ malitia ad qs bñ cōcor. ertra de trāslatione epi. c. ij. §. fi. de exc. tuto. l. qui testamentū. in fi. z ff. e. l. diuus. z idez dicit Cy. in militibus celestis militie cū sit eadē ratio vt dixi. ā. de iuris z facti ignoran. l. j.

¶ De falsa moneta. Rubrica.

SUper rubrica. Vide azo. in sum. eodē. et. j. de veteris numismatis potestate. l. j. in fi. lib. z. z i lombarda de eo qui falsam monetā z adulterinaz fecerit per Hostien. in summa de falsarijs. §. qualiter. ver. facto similiter.

¶ Pupilli z vidue a falsę monete crimine excusantur.

Accusans quem de falsa moneta non punitur de calumnia.

Accusanti qui particeps est sceleris falsę monete concedit venia.

QUoniam. Duas hz partes principales. in prima p̄cedit contra monetarios falsos. in scōa z eos in quoz̄ domib⁹ perpetrātur. no tabilia collige plura ex litera. primo † q̄ pupilli z vidue excusant i quoz̄ domibus perpetrātur. ex quo apparet qs ambo equiparant ad hoc. ā. qñ impato iter pupillos. l. j. qui satis. cog. l. de die. §. minorē. qs facit etiā qs non teneantur ad emendationem damnoz̄ vel robariarū ex forma statuti vel qs domus eoz̄ non deuastetur si ludatur in ea lz statuto caueatur domū destruendaz in qua ludat. † Item no. qs accusator huius criminis nō punitur de calūnia. z ita tz spec. de libelli conceptione. §. nunc dicendū. ver. xvj. qs intellige de p̄sumpta eo q̄ non. p̄bet vt. ā. qui accusare nō possunt. l. ij. qs tū dixi pupillo parci intelligit gl. de proximo infantie alibi tenet indistincte. ā. si aduer. delictū. l. ij. de reg. iur. l. femine. Quidam tenent hanc gloss. Sed z alie possunt sustineri quia hic tractatur de delicto quod est in omittēdo vbi indistincte pupillus non tenetur. z ad hoc facit extra de delic. puerorum. Non obstat q̄ statutum non recipiat interp̄etationem quia hoc non est verū. vt ā. de nor. l. ij. z dixi. ā. qui accusare non poss. l. j. item concor. ā. de nuptiis. l. cum ancillis. z de hereti. l. ariani de eunuchis. l. j. z in aut. de sanctis. episcopis. §. fi quis autē in sua. † Item no. qs parcitur illi qui scelus prodiderit quod intelligit gloss. nisi ab alio esset preuentus. p̄o hoc ad. l. iuliam ma. l. fi quis. in fi. nisi forte precipui p̄ioris festinatione preuentus. z. ff. de iure fisc. l. edicto. §. ij. Item not. quod serui possunt accusare istos falsatores monete. z ex hoc cōsequunt libertatē. vt. ā. ex qui. cau. serui p̄mio acci. liberta. l. serui. Item not. q̄ tutor non debet ignorare que fiūt in domo pupilli. sic nec ep̄s in ciuitate vel dioceſi sua. vt extra q matri. acc. pos. c. cum in tua ꝛc.

¶ Monetam an cudere possint ciuitates z barones.

SI quis nummos. Opp. ā. proxime. solu. multis modis vt in gl. Ber. extra de iureiurā. c. quanto. in gl. prima sequitur illa. z sol. qs hec loquat̄ specialr in moneta pu-

cipis superior in monetis aliorū puta regū baronū vel ciuitatum. Jaco. de Arc. tenet quod hec loquatur in moneta aurea: ibi in alia non aurea. † Sed quo reges baroues z ciuitates faciunt cudi monetam sine licentia p̄incipis contra. l. iiij. tam? Quidam dicunt qs hoc facere possunt cum non faciāt ad similitudinē monete p̄incipis. sed secundum p̄oprias formas. z ita dicit Azo. z gl. sua hic posita qs nō placet P̄e. q: ois moneta aut horitate p̄incipis fieri dz vt hic z ideo male faciūt nisi ex p̄uilegio vel cōsuetudine seu p̄scriptione ex̄cusentur vt dixi. ā. de eman. lib. j. z de hoc no. per archi. j. quēstio. j. quod quidaz. in fi. secunde columne. ciuitates lombardie hoc habent ex pace constantie. z de pena exustionis de qua hic loquitur habeturetiam. ā. vbi cause fiscales. l. vniuersis.

¶ De mutatione nominis. Rubrica.

¶ Nominum distinctio rerum differentias exprimit.

Pape in creatione nomen quare mutatur.

SUper rubrica. Vide Azo. in summa. e. vnde fuerint iuēta noia z vocabula. vide per Archi. j. di. c. ius gen. z fuerunt inuenta ad recognoscendū vt hic z. ā. de inge. ma. l. ad recognoscendos singulos z singule res debent p̄oprijs nominibus distingui vt institu. qui. mo. testa. infir. §. sed qz. † distinctio eīm nominū differentia rerū declarat. xxi. di. cleros. z ad hoc. ā. de codicil. l. si idē. nomina hominū mutabilia sunt: rerū aūt immutabilia. vt ff. de le. j. l. si quis in fundi vocabulo. z interest bonoz honesto noie vocari vt. ff. ad treb. l. facta. §. si in dāda. Imperator etiā nomē mutat in aliud nomen. Naz qui appellabātur olim numularij hodie nominant tabularij. vt. j. de numu. l. ij. li. xij. z nomē etiā mutat extra de symonia. c. qui de anaritia. z. c. in tīs. Jtē tacere non dz quis nomen suum extra de rescriptis. c. ad aures. P̄aulus tñ apostol⁹ dixit se ciuē romanū cum nō esset. z tñ non peccauit. z. di. si in aduz torū. z ibi in gloss. z per Archi. † Jtē qñ papa creatur mutatur si bi nomē. z quare hoc fiat no. per Jo. an. z per archi. i p̄oemio. li. vj. super verbo bonifacius. dicendum est ergo q̄ libero homini p̄oprium nomē imponitur z mutatur hic cū concor. z hoc sine fraude z alterius lesione. cum fraude z alterius lesione non pōt. vt hic a cōtrario sensu. z. ff. e. l. falsis. l. falsi nominis. Si aūt est seruꝰ nō potest sine dñi volūtate qz in eo fraus p̄sumitur vt hic in fine. z. d. l. falsi. z not. per azo. in summa. eo. z predicta faciunt contra illos qui reperti de nocte per familiam potestatis fraudulenter mutāt sibi nomen sicut sepe fit.

¶ Ad. l. iul. de ambitu. Rubrica.

¶ Ambitus vnde dicatur.

Promouendi sunt ad honores tantum digni z idonei viri.

Papa an possit esse symoniacus.

Magister nolens dare festū scholaribꝰ nisi p pecunia an ꝛmittat symoniam.

Symoniaci an possint dimittere beneficia habita per symoniam sine licentia pape.

SUper rubrica. Vide Azo. in summa. e. † z dic qs ambitus dicit ab an quod est circum, z eo. vel ab ano quod est sursum et eo. vel ab ambo hoc est pulpito quo ascenditur z descenditur per gradum z sic homo circumuadēs vel sursum vadens seu pulpitum ascendens non bonitate idoneitate seu probitate sz motu p̄oprio p̄emissis non adiutus dicitur ambire ideo improbus z reprobandus est. † Nam secundum philosophum idonei digni z probi veri ad honores sunt promouendi. p̄o hoc. ff. de mu. z honor. l. vt gradatim. ij. responso. z. l. honor. ij. responso. z de var. cog. l. cognitionum. §. j. hoc not. per car. de electio. capitu. auaritie. lib. vj. z in secunda glo. z ideo idem cardi. in p̄oemio suo eiusdem libri dicit quod nunc dispositio vniuersi que in p̄dictis vsurpatam in brachio seculari quam ecclesiastico ponit mundū in malo statu in quo est. z de ista cupiditate terrenorum z ambitione digni tatum habentur pulcherrima. xlvij. distinctio. capitulo omnes huius seculi. z ibi per Archidiaco. z capi. bonorum. z de rescripti. capi. vltimo per eundem. Et istud crimē redactum est ad instar symonie. de quo vide extra de si. per totum z Bof. z Hostien. z spec. et titu. qs symonia nō cōmittatur in curia romana habetur. lxxix. distinc. si quis pecunia. qs vtinam verū esset. Et ibidem etiam qs papa de symonia accusari non pōt. z. lxxxvij. distin. presbyter. z ibi in gl. z per Archi. z. xxiij. distin. i nomine dñi. † Sz papa possit committere symoniam z alia peccata videtur. xij. distin. non decet per archi. Utrum sacerdos licite possit recipere p̄omissa cantanda habetur. j. q. j. iudices. circa fi. vide per Archi. vtrum oblationes altaris possint licite vendi. Archi. tenet q̄ sic. z. q. j. sancto. ū. Utrū episcopus tpe dedicationis ecclesie possit pacisci de certa parte oblationum habenda habet p̄ eundē. xvij. q. vlt. cleuerius. † Utrum

magister nolens dare festū scholaribus nisi mediante pecunia sit symoniacus habetur per eundē de cōsecra.dist.iij.c.j. Utrū symoniaci possint dimittere beneficia habita per symoniam sine licentia papę.xxiij.dist.nerui testiculorū.per eūdē. Utrū symoniacus i ordine sit suspensus.xxiij.di.preter hec.2.c.sequenti utrū statutus religiosorū q̄ nullus recipiatur nisi det pecuniam sit symoniacus xliij.di.si quis fideli. Aliquid dare tēpore consecrationis vel cōfirmationis non est symonia.lxiij.dist.c.agatho.vel agathosa. Utrū pro spiritualibus sit licitū aliquid recipere si est consuetudo plene habetur.lxiij.dist.q1 sancta.in glo.2 per Archi.2c.

1 ¶ Princeps semper presumitur dignis sine ambitione beneficia conferre.

NVllus. Primo precipit. Scdo punit.2 vt cōtraria cessent dic aut quis vocatur ad honorem sine postulatione sua 2 potest licite recipere vt per totum titulum de mu.2 hono. aut si ingerit petendo: et tūc aut petit vt ꝑsit 2 licitū est nō vt ꝑsit.vt.ff.de epis.2 cle.l. quāq̄.2 ibi de hoc dixi 2 hoc i dignitate spirituali. Jn tēporali dic aut clā precib⁹ vel pecunia petit vt sit hodie cōiter 2 puniri: 2 vt hac.l. 2.ff.e. aut palā: 2 tunc iure isto licebat.vt.ff.de polli.l.j.§.j.2.l. quoties.§.si qs. hodie distinguitur aut est dignitas cui non est annexa iurisdictio vt aduocati.2 tunc pōt ar.dictarū legum. aut hz iurisdictionē annexam vt pretor: magistratus: 2 tūc non licet clamvel palam quia lex presumit qs rempuplicā grauaret in aut. vt iudices sine quoquo suffra.§.j.2.§.cogitandū.2 de hoc no.in.l. barbarius. quod dicit Ly. male seruari in romana curia. sed certe 2 in secularibus curijs sed vt dixit volunt se excusare qs lex iul. ambitus rome locū nō habeat vt dixi super rubrica.2.ff.e.l.j.§z lex illa presumpsit quia rome creabantur magistratus per principez ꝓ quia princeps cessante pecunia 2 precibus solū dignis 2 virtuosis daret dignitates 2 honores vtiliter publicam imperialiter estimās propriā. vt.§.de cadu.tol.l.vnica circa fin.2 sic non locus sed persona principis hāc presumptionē induxit.qđ vtinā bene seruaretur. Quidā dicunt tū qs etiam si precibus vel pecunia princeps concedat sicut hodie prohdolor cōiter fit qs licite fiat q1 princeps dispensare vī qs potest q1 solutus est legibus.vt.§.de legi.l.digna vox. Et ar.ff. de acqui. here.l.pro herede.§.j.2.ij.2.l.illud. Que sit pena huius.l. quidam centum aureos.2 si soluere non pōt deportatur.sic hāc.l. intelligunt qs est ar.qs si cōducens datia cōis nō soluat qs bānitatur. Jac.de Are.dicit qs pro nouo honore ambito est pena centus aureorū 2 infamie.vt.ff.e.l.j.pro vetere ambitu additur noua pena per hanc.l. Quid si amicus postrexit preces pro honore amici 2 electus est nunquid habet locum pena. videtur q̄ non q1 voluntas 2 propositum faciunt malefici⁹.vt.ff.de fur.l.qui iniurie. Canoniste tenent contrariū extra de symonia.c.ex insinuatiōe.2.c. nobis. Ja. 2 Pet. dicunt qs postquā sciuit dignitatem adeptam retinere nō dz alias punitur hac.l.arg.ff.qs vi aut clam.l. competit.in fin.2 pro hoc.§.de arbitris.l.iij.glo.dicit qs renunciare dz in manu superioris qui sibi confirmabit si sibi videbitur in aut. de sanctissimis episcopis.§.si quis aūt episcoporū.nā in dolo videtur nisi abstineat ab eo qs dolo factū sit.ff.de doli excep.l.circa.de edi.edic.l.qs sit fugitiuus.§.idem.de acquir.re.do.l.pomp.in fi.2.§.de incestis nup.l. qui contra.Cy.in gl.hic est cōtra ibi.l.ij.sed ibi ex certa sciētia principis concessit vt ibi notatur.

¶ Ad.l.iul.repetundarum. Rubrica.

SVper rubrica. Vide Azo. in summa eo.2 dic repetundarū.i.repetendarum.similis expositio est.ff.fa.hercis.2 dicit vt ibi in glo.rubrice.

1 ¶ Pena vnius debet esse alijs exemplum.

VT vnius pena. Mo.pulchrum princ.ad quod 3co1.§.ad.l.flauiā de plag.l. qm̄ sernos.2 quod dī qs ꝓ pena vnius debet esse in exemplū alijs extra de statu mo.c.vlti.§.si vero.de coha.clericorum 2 mulie.c.clericos. in fi.2.ij.q.vij. quapropter.2 si pene legitime delinquētibus non imponerentur faciles essent oēs ad delicta. in aut. vt hi qui obliga. se habere perhibent res minor. §.qs si quis.2 ideo iudex nō imponens penam debitam deliquētibus cadē pena punitur.j.de cautiōe largitionalū.l.precepit. in fi. lib.x.2 dixi.§.de cōmercijs 2 merca.l.ij.sed q1 hec lex dicit nō licere extorquere nunquid sponte dante pōt accipere.dic aut ratione officij 2 non lz aliquo modo nec ab aliqua persona vt.ff.e.l.j. vt alia. 2 tūc aut ratiōe consanguinitatis 2 pōt vt.ff.e.l.§.apparet. aut ratiōe amicitie: 2 tunc vī qz ad centū aure. vt.ff.eo.l.cadē.2.l.si.in fi.2 ratio est q1 consanguinitas 2 amicitia tollit presumptionē metus ar.ff. pro socio.l.merito.2 sic est arg.qđ cessio facta in clericum consanguineum nō presumatur dolosa. alias sic. vt no.p Bar.de alie. iudi. mu.cau.facta.c.ex parte.

¶ Pena quadrupli an habeat locum in causa ciuili.

ODnes cognitores. Querit gloss. +nunquid pena quadrupli locum habeat etiā in causa ciuili. dicit qđ non pe. contra cū hec lex indistincte loquatur 2 videtur expressum.ff.e.l.antepenul.

IVbemus. Canonizata est.j.q.j. iubemus. et +vide qđ ibi no.in glo.2 per archi.l glo.contra.ff.in fine dic vt in eis no. Jn glo. q1 reipublice plebiscito. dic vt in.l.fi. Sed ibi speciale ratione proximitatis vel affinitatis. vt ibi no.2 dixi.§.l.j.2c.

¶ Diuini timoris nemo presumitur immemor nec venire contra prestitum iuramentum.

SAncimus. Canonizata est.j. q̄. vij. sanci+mus.2 vide qđ ibi notatur.2 notabilis est circa eligendos puinciarū 2 ciuita. rectores sed male seruatur. sepe em̄ allegatur ꝓ q̄ quis non presumitur immemor esse diuini timoris nec venire cōtra proprium iuramentum. ad hoc extra de procu. in nostra. qđ est verū in honestis viris 2 bone fame vt extra de purgatione cano.c.cū p. manconella. 2 de presum.c.cum in iuuentute. presumptio etiā est pro tabellione qui in contrariū p officiū suū qđ nō scribat nisi verū. vt extra de ꝑscrip.c.ad audientiā. Ultimo gl. soluēdo cōtrarium de.l. hoc iure. in prin.ff.de dona. dicit qđ ex consuetudine dabat. pro hoc in aut. de sanctissimis epis.§.pro consuetudinibus.

¶ De crimine peculatus. Rubrica.

IVdices. Vide Azo.in summa eodem.2 +Postien.in summa de furtis rubricella ad.l.iuliā peculatus. Item dicit glo. idem in pecunia sacra quam administrauit quia tūc officiū valeret maleficium. vt.ff.de admi. tuto.l. tres tutores.2 ibi not.

¶ De crimine sacrilegij. Rubrica.

¶ Sacrilegium quot modis committatur

QVi diuine. Bl. videtur intelligere. put +sonat de.l.diuina. Alij intelligūt de.ll. nostris q̄ sunt sacre. vt.§.de leg.l. leges sacratissime.2 sic intelligit hic gl. rubrice. ꝓ Quot modis committat sacrilegiū vide.xvij.q.iij.§.sacrilegiū.2 vide Hosti. in summa de furtis rubricella de crimine sacrilegij.

¶ Imperatoris gesta presumuntur iusta.

DIsputari. Canonizata est.xvij.q.iij.§. si quis +suadente 2 3co1.xxxiij. di.c.j.i aut. vt iudices sine quoquo suffragio.§.eos aūt. ibi.qs nō dilugit 2c.j. vt dignita.o2do seruet.l.j.lib.xij.gl. et allegat 2 male.ꝓ 2co1.§.de diuersis rescriptis.l.sacri affatus.§z debuit allegare.l.sacrilegij.2 ꝓ qđ sit per iperatorē ꝑsumit bñ factū qđ verū est qñ ex certa sciā 2 in ijs q̄ ptinēt ad eⁱ⁹ officiū. secus dicit gl.si crearet epos vel alios platos ecclesiasticos sicut fecit federic⁹ imperator. pro hoc.§.de sa.san.eccle.l.decernim⁹.de hoc dixi in.l.bñ a zenone. de quadri.prescrip.ver.sed an imperator beneficia. presumitur etiā pro sententia pape quod iusta sit extra de priule.c.ex oze.

NEquis. Vide qs notaui.§.de offi.pretorum.l.tres +tūmodo. de hoc dixi in.l.bene a zenone.§ qua. prescrip.§.sed an imperator beneficium.

¶ De seditiosis. Rubrica.

SVper rubrica. Vide.xlvj. distinctio. sedi+tio varios. cum ibi notatis in glo.2 per Archidiac.2.§. de his qui ad eccle. confugi.l. denunciamus.2 Azo in summa.e.2 in lombarda de seditione contra iudicem vel ciuitatem 2 ibi pulch⁹ de hoc tractatur.

¶ Quando ciuilis act. criminali preiudicet. Rubrica.

SVper rubrica. Vide Azo.in summa +eo.2 in summa de ordine iudiciorum. Jn glos. rubrice ibi qs senatus. 2 est ratio quia vtrūq̄ ad vindictam. vt ibi not.2 vide qs notaui.§. de edendo.l.ij. de side instru.l.fi.2 ad.l.aquil. l. ex morte. Item facit ad hanc materiam supra vnde vi.l.si de possessione. per Azo.in summa de obli. que ex quasi delicto nascūtur. §. possunt. etiam per Innocen. de collusione.c.vlti.2 de regu. iur.l. nunq̄ actiones. in glos.

Actio

1 ¶ Actio ciuilis an possit simul intentari cum criminali.
2 Actio iniuriarum propter rem familiarem competit domino pro seruo verberato.
3 Actiones quare 2 quando non possint simul intentari plures.
4 Reo absoluto vna via an adhuc agi poterit alia.
5 Exceptio rei iudicate obstat qñ scdo iudicio intentat idem qđ in primo.2 nu.6.
7 Judicium petitorium et possessorium non possunt simul intentari.
8 Agere an possit quis alio succumbente.
9 Probatio an fiat in criminali ex actis in ciuili.
10 Judex delegatus cui cā iter partes est commissa si cognouit ciuiliter an possit rursus cognoscere criminaliter.
11 Actio ciuilis 2 criminalis an possint simul intentari.

IVerisq. Primo generaliter diffinitionem plurīū sapientū sub regula tradita ponit. Scdo exemplificat regulam p quinq̄ exempla q̄ in litera patent. Jbi iussus fuerit 2 si ciuiliter egit iulia de vi 2 sic criminaliter. Jbi testamētaria q̄ hoc casu locum hz vt.§.de fal.l. eum qui. Jbi ingeniz. 2 per hoc ad dignitatē admissus fuit. Op. hic dicitur ꝓ qđ ex eo delicto cōpetit ciuilis 2 criminalis pro re familiari vtraq̄ agi potest imo videtur maior preferenda minori.§. de ordi.iud.l.fi. dic ꝙ ibi a diuersis hic ab eodem intentabatur ciuilis et criminalis: 2 ideo in eius est potestate quam proponere velit. Itē oppo. qđ aīā oīa de violentia sit querendū.§.ad.l.iul.de vi.l. si quis ad se fundū.so. qđ ibi dicit aīā oīa exponē. i. anteq̄ audiatur violentus dominū in modū excep. obij ciēs nō aūt debet exponi. i. anteq̄ agatur de crimine 2 sic nihil hz cōmune cuz ista. 2 hanc so. approbat Old. hic 2 Dy.ff.ad.l.iul.de vi.l.qui cetu.§. si de vi. Op. supra de ap.l.j.2 forma cōtrariū vt formatur in gl. pōt dici qđ ibi de facto primo proposuit ciuilem. 2 ideo interim cessat criminalis vt.ff.de publi.iudi.l. interdum. a principio tū pōt eligere quā vult vt hic. 2 ita intelligit Dy. d.§. si de vi. 2.j. dicetur. Op. qđ vna sola via agi possit vt.ff.de iniur.l. quod senatus.l. sequēti.§.j. dicit glo. qđ qñ ciuilis competit pro re familiari et criminalis ad vindictaz tunc obtinet hec lex sed qñ vtraq̄ ad vindictam tunc cōtraria cō tra hoc q1 actio furti cōpetit ad vindictā. 2. ad pena dupli vel qua drupli 2 tū potest agi ciuili 2 criminali sed respondet qđ i actione furti agitur ꝓpter rem familiarem. 2. pro recuperatione rei q̄ fuit i bonis nostris in cōtrario ꝙ re quā nō fuit in bonis nostris. vel dic clarius aut cōpetit ciuilis pro re estimabili aut ꝙ nō estimabili. ꝙ mo casu nō dicitur actio prodita ad vindictā sed ad prosecutionez damni 2 detur ex delicto vt lex aquil. furti 2 vi bonorum raptorū. secundo casu videtur ad vindictam prodita. vt in act. iniuriarū 2 similiū⁹. vt.ff.ad.l.fal.l. penales. fm Dy. vt not. per eum in.l. quod
2 senatus.ff.de iniur. ¶ Sed adhuc instatur cuz seruus verberat dño competit actio iniuriarū ꝓpter rem familiarē vt.j. de iniur.l. do minū. 2 tū vna tollitur per aliam 2 sic durat cōtrariū de.l. qđ senatus. Pe. dicit qđ in.l. dñm. non venit estima. iure act. iniuria. sed.l. aquil. vt ibi dicetur. 2 ita tollitur contrariū de.l. qđ senatus. Quibusdam alijs doct. non placet hec so. 2 ideo subtiliter dicunt qđ i ac. iniuriarū illud idē allegatur qđ i criminali causa 2 qđ in ciuili sed in alijs delictis aliud allegatur in criminali aliud in ciuili ver bi gratia interfecisti seruum meum iniuriose ipsuz factum allegat per se vnde si factuz est vno modo potest agi alio secus in actione legis aquil. licet enim dicam te interfecisse hoc non allego ꝓpter ipsam interfectionem sed ꝓpter damnū datū vt appareat esse datum 2 sic nō principaliter de occisione sz de damno dato tractatur in ac. aūt iniur. principaliter ꝓpter interfectionē allegat nō ꝓpter aliqđ damnū ratiōe cuius interfit mea. 2 ideo in.l. pretor edixit. §. j. e. ti. in litera dicitur. nam 2 ea actio principaliter hoc cōtinet. i. damnum datū 2c. Expeditis cōtrarijs primo quero hic dicit quod vtra q̄z potest agi: sz nunqđ simul. videtur q̄ nō im oeligere debet. vt.§. eligere in.l. quod in heredem.ff.de tributo. Jn contrariū videtur supra de ordine iudic.l.iij. vbi dicitur vtraq̄z sua sententia terminabit ergo simul erant proposite dic ꝙ simul intentari non possunt quia expressum est de publi. iudic.l. interdū. 2 vi bonorū rap.l.
3 ij.§.j. nō obstat. d.l.iij. vt hic no. ratio est ꝙ quia vbicunq̄z pōt ferri sentētia in actione intentata ita ꝙ obstet excep. rei iud. in intentā da non possunt simul proponi. vt.l. fundi. 2.l. fundum. de excep. sed sic est in ꝓposito. vt.j. patebit verū est qđ non possunt proponi nisi proponerentur ad eundē finem. vt in aut. de fideiussori.§. hoc neq;. qui. mo. pig. vel hypo. solui.l.fi deferēte. 2.l. paulus. 2 dictū fuit i.l. edita. Secūdo queritur vtrum hec lex locū habeat in priuatis delictis. placē. qđ nō p iura hic. p eo in glo. allegata. Jo. 2 doctores contra primū q1 hec lex posita inter publica 2 puata crimina ad notādum cōmunionē in eis ergo idem. in priuatis qđ in publi. item nō est dubium qđ furtū est crimen priuatū et tū hoc de furto dicit sed placem. dicit qđ hic loquitur de furto filij vel seruj qđ est publicum crimen 2 pro eo datur lex fauia de plagi. vt.§. ad leg. fa.l.j. vel scdm eū loquit in furto tabularū publicaz. vt.ff.de fal.l. Pau. sed ibi nō est accusatio publica. vt.d.l. ptz opi. Joā. 2 sequacū vera est q1 rō legis attendi debet sed nō est dare rationē diuersitatis inter publica 2 priuata iura. pla. respōdetvt in gl. sed ad.l. ad interdū.§. qui furem. 2 ad.l. medic⁹. de vaf. 2 extraordina. cog. aliter respondet Pe. quā gl. q1 ibi nō potest aliqua alia ciuili agi sed nō negat qn possit agi criminali. 2 ita intelligit dictum.§. Dy. videtur tenere sol. glo. et Azo. in summa de ordi. iudi. circa medium vers. nō ob. qđ legitur.
4 Item querit gl. ꝙ si actum est vna via 2 reus est absolutus nūquid poterit agi alia. pla. qđ nō quia res iudicata ꝙ veritate accipit. ff. de regulis iuris.l. res iudicata. 2 pro eo. ff. de iureiurā. l. si duo patroni.§. iuliān. 2 videtur expressum ad leg. fauiā de plagia. l.j. Bl. 2 doctores tenent contrariū quia hec. l. loquitur in distinctis 2 quia litera expresse dicit iudicatuz licet retractari ergo supponit quod ante actum fuit 2 absolutio secuta quia retractatio in absolutionē sonat. Item quia paria sunt absolutio 2 condemnatio cū solutiōe vt probat hic glos. Ad rationes plac. respōdetur ꝙ verū est qñ res iudicata ꝙ veritate habetur in eodem genere in quo iudica. est hic aūt loquitur de diuersis generibus agendi. Ad.§. iul. dicunt ꝙ ibi ideo est q1 vterq̄z modus agendi erat ciuilis. s. actio furti. 2 ꝺdictio furtiua ꝙ nō possit agi criminaliter hoc ibi nō dicit. Ad.l. primā §. de plagia. subaudiunt maxime. vt ibi nota. Sed in hoc aduertatis q1 ex hoc declaratur hec lex. Pe. dicit qđ opi. glo. 2 doctorū nō est vera 2 probat primo ex rubrica nāz dictio quandoq̄z ꝓiudicat quādoq̄z nō.
5 ¶ Item quia quādocūq̄z in secundo iudicio idem intentatur inter easdem ꝑsonas qđ intentatū est in primo ob. exceptio rei iudica. sic est in proposito. Si egi contra te q1 furtū fecisti volo mō illud idez q1 iam sopitū est ꝙ sententia absoluto. in iudicium deducere nō possum. vt.ff. de excep. rei indica. l. si quis cū totū. §. si ancilla. 2.§. generaliter. 2 clarius probatur de excep. l. fundi. 2.l. funduz. sic in ꝓposito ex quo absolutus es a facto nō potes alio iudicio iterum agi ex eodez facto. Preterea videtur lex expressa: agit aliquis interdicto de aqua ex castello ducēda qđ interdictū est talis nature qđ nō potest de eo inquiri nisi inquiratur deiure seruitutis. pone qđ aduersarius est absolutus vult actor postea agere cōfessoria dicit lex qđ licet primo iudicio sit actum de possessione 2 modo agatur de seruitute quia tamen non potest fieri quin tractetur de eo qđ iā sopitum est ob. exceptio rei iudicate. vt.ff. de aqua coti. 2 estiua. l.j.§. fi. ita ergo est in ꝓposito. Item dicit lex ꝙ si agebam contra te criminaliter ex aliquo crimine et superuenit abolitio generalis itera to admittor ad agendum ciuiliter q1 crimen nō est abolitū ꝙ sentē tiā sed per abolitionez. innuit ergo ꝙ si per sententiā abolitio foret secus esset. §. ad legē co1. de fal. l. si docueris. 2.ff. ad tur. l. aut priuatim.§. triginta. ergo opinio glo. 2 doctor. non est vera. Unde scdm Jaco. de Are. Pet. 2 Ly. in questione predicta sic debet distinguiti.
6 ¶ Aut in primo iudicio fuit lata sententia condemnatoria: 2 tūc plenū est ꝙ nō ob. exceptio rei iudic. vt hac. l. que sic intelligitur fm eos. Aut absolutoria 2 tūc aut sup toto facto facta fuit absolutio vt q1 iudex pronunciauit crimen nō fuisse cōmissum 2 ideo absoluit reū 2 tunc obstat exceptio rei iudicate agere volenti ex eodē facto alio iudicio. Aut est facta sup iurevt q1 absoluat reum quia crimen nō erat probatum 2 tūc nō ob. exceptio. vt dicta. l. si duo patroni.§. idē iul. 2 eodem tit. l. duobus.§. si colonus. vbi glos. licet obscure hanc opiñ. tāgit. 2 de condi. indebiti. l. iul. in prima glo. 2 hanc etiā opiñ. tenet Dy. vt ptz ex notatis p eū. ff. de operis no. nūcia. l. in prouin ciali.§. primo in distinctione sua magna. 2 de hoc dixi.§. de eden. l. secunda 2 istud reperit iurisconsul. dum dixit quod pendente vno iudicio non potest agi alio quia posset sic ferri sententia super intētato quod obstaret exceptio rei iudic. super intentando. Nec istud posset esse nisi referretur absolutoria super facto. ff. vi bonorum raptorum. l. ij.§. j. 2 de publi. iudic. l. interdum. 2 hoc plenius not. per Dyn. in tractatu de cumulatione. extra de regu. iur. c. nullus pluribus. lib. vj. Ad contraria potest responderi primo ad. l. ista: 2 que indistincte loquit quia debet p alias distingui. vt. ff. de testi. l. quesitum. sicut ptz in aut. offerat. que determinat p. l. sciendum. ff. qui sa tisdare cog. Ad verbum retractari qđ est hic in hac. l. respondetur qđ debet exponi non in casu cōuersum sed iterato tractari. similis est expositio. §. de his qbus vt indignis. l. polla. Ad aliud qđ paria sunt absolutio 2 cōdēnatio cū solutione. dic qđ verū est quātū ad id qđ solutū est si iterū illud idē petatur. Sed in alijs non sunt paria sed sunt vt excedentia 2 excessa nam qñq̄z absolutio adulteri prodest adultere 2 tamen condēnatio non nocet etiā cū pene solutione. vt. ff. de adul. l. denunciasse. §. fi. quādoq̄z ecōtra plus operat solutio ꝙ absolutio vt si egi vna actione 2 es absolut⁹ possum agere alias secus si esses condēnatus 2 solusses vt probat. ff. de cōdictio. 2 demōstra. l. titia. 2 de lib. lega. l. aurelius. §. pe. in fi. scdm Pe. sed adhuc cōtra predicta instatur quia licet dicta. l. interdū. de pu-

Universidad de Deusto Biblioteca

bli.iudi.cū similibus.dicat q̄ pēdente vno iudicio nō potest alio intentari non ꝓterea sequit qđ eo finito qualitercūq; non possit poſtea alio iudicio. †Nam iudicium possessorium z petitorii non possunt simul intētari sed successiue sic,vt.ff.de exceptiõe rei iudi/ca.l.z an eādem.ſ.fi. Sed adhuc instatur z videt z tenētes hāc opi/
7 nionez sint sibi cōtrarij q1.ſ.cōclusum est qđ sopitū nō iudicio nō pōt deduci i aliū.z q̄ lata sua absolutoria sup facto nō pōt poſtea criminaliter agi vel econtra:ſz hec ratio videt cōtra.l.q̄ dicit: si vēdedisti mihi rem alienā z sic teneris de euic.agis cōtra me ego excipio de euic.teneris succubui nihilominus ago de eui.vt.ff.de euic.l.vēdicanté.in fi.z.l.ſeq.z tū hic agitaꝝ q̄ ꝓio iudicio sopitus est.nisi quoties i sequēti iudicio opz tractari qđ sopitū est in pri/mo obstat exceptio rei iudic. Verū est vbi illud qđ sopitū est in pri/mo deductū est i modū principalis qōnis z iure actionis.secus si incidenter z p modū exceptiōis tunc em aut tendit ad eundē finem qđ oppositū est in modū exceptiōis ad quē si esset ꝓpositū in mo/dū ac.z tūc ob.exceptio vt.ff.de cōpen.l.qđ in diem.ſ.fin.z de neg. gest.l.si auus.ſ.si quocūq;.aut nō tēdit ad eundem finē ꝓpositum in modū excep.z ac.z tunc nō obstat vt dicta.l.vendicanté.nā ibi ꝓpositum in modū excep.ꝓponebatur solum ad finē exclusionis actoris ꝓpositū autē in modum ac.ad interesse cōsequendū vt di/ri.ſ.sententiā rescindi nō posse.l.j.z ratio est q1 magis saueꝝ reo in excep.ꝓpōdis q1 i eoꝝ potestate nō est qñ eas ꝓponūt.vt.ff.de doli excep.l.pure.ſ.fi. Sz adhuc quero q1.ſ.dixi aut absolutio ser/tur sup facto aut super iure. Quid i dubio? dic q̄ hoc apparebit ex actis an appareat crimen nō cōmissum vel nō probatus arg.ſ.de sententia que sine certa quāti.l.iij.et.ff.de susper.tut.l.hec em. Si ex actis non appareat dicit ☞et.qđ in dubio ꝓesumitur absolutio facta super facto q1 nō sit crimē cōmissum sic ꝓesumitur iurantē sup toto facto irasse,vt.ff.de iureiurā.l.fi.z hanc aliqui moderni ser/quuntur z adducunt.ff.de interroga.act.l.fi defenſor.ſ.q̄terro gat⁹.de iudicijs.l.solem⁹. Jaco.de are.tenet cōtrariū ſcz qđ i du/bio videat absolut⁹ q1 nō sit ꝓbatū:q1.l.dicit q̄ lata absolutoria si militer ꝓia ac,nō est pempta licet ob.exceptio.vt.ff.de ẏdi.inde.l. iul.ſz illa pōt intelligi i sentētia nō simpliciter lata,sed q1 non erat ꝓoba. Item quero q1 ꝓdicta vera sunt in eisdem personis quid
8 in diuersis puta?q1 vnus egit z succubuit alius vult agere:nūqd pōt:videt qđ sic q1 res iter alios acta ꝛc.Econtra q̄ nō,q1 de deli cto eiusdē hois sep⁹ q̄ri non debet,vt.l.licet.ſ.fin.ff.nau.cau.fra. vbi de hoc et.eo.ti.l.iiij.ſ.fi.bicendum quod si nō admittit idē ad accusandum nec ali⁹ criminaliter q1 in pupillari actione qđ factū est abvno de populo fine cōclusiōe ꝓtendicat oibus.ff.de popula. act.l.ij.de iureiurā.l.eū qui.ſ.in popularibus.et est expressum fm ☞e.ff.de adulteriis.l.denunciasse.ſ.queritur. Quero etiam quan do actū est vna z potest agi alia nunqd agi debeat coz eod.iudice an coram alio.videt qđ coz eo,ne cause cōtinētia diuidat.ā.de iu di.l.nulli. In cōtrariū quia sic oportet eū ferre sentētiā in ſcdo iudi cio sicut tulit in primo als videretur sibi contrarius,vt.ā.de furtis l.j.dic coram eodem agi posse,vt.ā.de accu.l.si accusatoribus. Ad rationem in contrarium dic quod nō est vera q1 alias potest habe re ꝓbationes in secundo iudicio quā habuit in primo? iudicare debet fm ꝓbata ergo potest variare nec erit sibi cōtrarius,vt.ff. de offi.presidis.l.illicitas.ſ.veritas.z sic intelligit.d.l.si accusatori
9 bus.z.ā.ad leg.aquil.l.ex morte.† Queritur etiam nunqd ex actis in ciuili fiat ꝓbatio in criminali vel econtra.gl.ā.de edendo.l.ū. tenet quod sic,et ibi late de hoc tractaui.Ly.hic dicit quosdam te nere contrarium quod sic ꝓbatur cuius ꝓcessus z acta possunt ꝓbare in alio iudicio ipsius ꝓcessus lata sententia ꝓdest in alio iudicio. Sed ad hoc qđ sentētia ꝓfit in alio iudicio oportet q̄ sint eedem ꝓsone eadēm causa petendi z eadēres,vt.ff.de excep. rei iudic.l.z an eādem.z.l.cum queritur.qđ nō est hic quia alia res petitur in ciuili.ſ.duplum vel quadruplum z alia i criminali scilz pena corporalis:sed istud videt ☞illud qđ determinatuz est supra vbi dictum est sententiam absolutoriā in ciuili latam ꝓdesse in cri minali:scilicet si in ſcda tractet qđ sopitū est in prima ſz sicut dixi illud ita demū verū est qñ illud quod deductū est in primo iudicio fuit deductum in modum principalis questionis secus si per mo dum excep.z rationē dixi quia non est in potestate reoꝝ qñ excipiant sed actorum sic q̄ agant.z ideo sibi imputēt nisi habeāt ꝓ bationes in secunda instantia q1 qđ factū est in prima in ꝓiudiciū eoꝝ valet nō in ꝓiudiciū reoꝝ in ſcda instantia ꝓpter rōnē ꝓdictaz.sic ergo in ꝓposita qōne acta in primo iudicio ꝓsunt reo in secūdo iudicio nō autē nocēt q1 iura fauent eis,vt.ff.de re.iur.l.
10 fauorabiliores.Ly.† Item quero vtrū iudex delegatus cui causa commissa est inter partes si cognouit de causa ciuiliter et pronun ciauit possit iterū cognoscere criminaliter vel econtra.dic vt in spe. de iudice delegato.ſ.excipi potest.ver.quid si princeps.z i gōnib⁹ Bar.dz.l.xxxiij.questione q̄ incipit quidā volebat. Predicta suf/ficiant quo ad materiam actionum quarum vna ciuilis et alia cri minalis ex eodem facto descendentium. Est et aliud genus scilicet plurium criminū ex eodem facto vel diuersis descendentium de qui bus dixi.ā.de accusa.l.qui de crimine. Est z tertiū genus plurium actionum ciuiliū qño ꝓponanꝝ qđ nō spectat ꝓncipaliter ad ma teriā huius.Licet hic recitent Ddo.z Al.de quo dixi.ā.de furtis.l. ii ancille.ver.quātū ad quartā.† Ultimo hanc materiā claudo sub/distinctione tali qñq; ꝓponunꝝ due cause criminales qñq; due ci uiles qñqz vna ciuilis alia criminalis. Primo casu aut ambe prin cipaliter ꝓponunꝝ z ab vna parte:z dic vt notaui z dixi.d.l.qui de crimine.ā.de accusa.z q accu.nō possunt.l.cū rōmb⁹. Si diuersis partib⁹ ꝓponantur plures criminales dic vt.ā.qui accusare nō possunt.l.j.z.l.neganda.z de publi.iudi.l.is q reus. Aut vna ꝓpo nitur principaliter alia incidēter seu i modū exceptiōis:z tūc dic vt ā.de adul.l.qñ alexandrum.Secundo casu qñ due ciuiles tūc aut ambe principaliter ꝓponūtur z ab eadē parte:z dic vt.ā.de fur tis.l.j.de codicillis.l.fi.nau.cau.fra.l.idem.ſ.nouissime.de tribut. l.quod in heredem.ſ.eligere.de interdictis.l.incerti.et dixi dicta.l. ancille.de furtis.aut a diuersis partibus principaliter ꝓponun tur:et tunc dic vt.ff.de iudic.l.qui ꝓtor.et instituta de ac.ſ.preiu diciales.aut vna principaliter z alia in modū exceptiomis:z dic vt ā.de ordine iudi.l.j.Tertio casu qñ vna est ciuilis alia criminalis:z ambe principales tunc aut intentatur ab eodē contra eundem aut ab eodē cōtra diuersos aut ab vno vna z ab alio **alia**. Primo ca su qñ ab eodē contra eundem aut vult eodē tpe vtrāq; ꝓponere diuersis puta vna ꝓposita z finita vult aliam ꝓponere si vtrāq; vult simul ꝓponere aut oritur er eodem facto aut diuersis.si ex eodem facto nunqꝫ vna pendēte ꝓponitur alia quecunq; fit illa que pendeat siue ciuilis siue criminalis.ff.vi bonoꝝ raptoꝝ.l.ij. ſ.j.z de publicis iudic.l.interdum.Si ex diuersis factis vna pen deute non impeditur alia ꝓponi.ff.rerum amota.l.rerum amo. Idem si vna oritur ex delicto alia aliunde puta dominio vel con tractu de quo dic vt nota.ā.de tuto.vel cura.vecti.cōduc.l.j.z.ā.ad leg.fla.de plagi.l.j. Si vero diuersis tēpoꝛib⁹ puta vna finita velit aliam ꝓponere tunc aut vtraq; est ad vindictā aut vna persecu toria puta ciuilis alia penalis puta criminalis. Primo casu vna ꝓposita quecunq; fit ciuilis vel criminalis nunqꝫ ꝓponit alia siue ea durante siue finita,vt.ff.de iniur.l.qđ senat⁹.z.l.ꝓtor.ſ.j. z ibi not.Secundo casu licet vna pendente nō possit alia ꝓponi vt dictuz est:ea tamē finita potest.z ita loquitur ille titulus,vt.ff. ad leg.aquil.l.inde neratius.ſ.fi dolo.cū multis si. Secundo casu qñ ab vno 3tra diuersos hoc fieri potest.possuz enim titium accu sare criminaliter z seium ciuiliter conuenire.et tpe cū hoc ꝓhibitū nō reperiat. Tertio casu qñ ab vno vna ab alio alia puta agis cō tra me ciuiliter ego volo te accusare criminaliter tūc mea crimina lis ꝓferꝛ tāꝫ maioz tue ciuili,vt.ā.de oz.iudi.l.fi.et hoc qñ ambe ꝓncipaliꝫ ꝓponunꝝ vt dixi. Si ꝙo incidēter dic qđ si criminalis ꝓ ponit ꝓncipaliꝫ ciuilis incidēter hz locū.d.l.qñ alexādrū.z ad.l.fia. de plag.l.ꝓses. Si ꝙo ☞ dic vt.ā.de oz.iudi.l.penul. Dy.verū trāsi/ act.facta sup criminali ꝓtendicet i ciuili dixi.ā.de trāsac.l.trāsigere.ver.sed nunquid transactio facta.

☞e crimine expilate hereditatis. Rubrica.

Expilate. Ꝓio declaratione totius tituli ✦vide Azo.in summa.e.et vtruz ꝓio hereditate expilata sit actio vel accusatio dic qđ accusatio. et sic exponе hic actiõis.i.accusa.pōt etiam dici qđ detur in factuz ad simplum.vt.ā.fa. herasi.l.si aduersꝰ.sicut als dz de ꝓuatis delictis.l. fin.scdm ☞et.de hoc no.ff.e.l.j.Lyn.et.j.co.l.fina.

1 ☞aritus z vxoꝛ socij sunt diuine z humane domus.
2 Maritus dominā vocat vxorem.
3 Uxor est in potestate viri de iure diuino.

Auersus. ✦Hot.q̄ † maritus z vxoꝛ sunt socij diuine et humane domus.alibi di cit q̄ sunt vna caro z vnū corp⁹ extra de cōuersione cōiu/ga.c.ad apostolicā.in ꝑn.z duo in carne vna de biga mis.c.debitū.z marit⁹ est caput vxoris,de delpōsa.ipuberū.c.duo pueri.z de frig.z maleſi.c.j.z qđ vir scit ꝓesumitur vxoꝛ scire qđ vi autclam.l.aut q aliter.ſ.ſz seruus.et ibi in gl.z tenetur vxoꝛ obe dire marito.xxxiij.q.vj.c.ordo naturalis.z quod vn⁹ tenet z pos/sidet videtur alter tenere et possidere ꝓpter promiscuū vsum su/ꝑa de furtis.l.q̄uis.et ad hoc de iure dotiū.l.in rebus.et quod ibi no. Item maritus debet habere consilium ab vxoꝛe in aut.vt iu/
2 dices sine quoquo fuffra.ſ.hoc etiam.† Item maritus vocat vxorē dominā.z ita sunt cōmunitervt.ff.de leg.iij.l.vxo.in princi.z debet sibi pietatē z dilectionē vt ibi.z econuerso vxoꝛ appellat maritum dūm.de leg.ij.l.luci⁹.ſ.q̄ marito.qđ tamē raro cōtingit ꝓpter sup
3 biā z malitiā mulierū.† Item est in potestate viri de iure canonico. xxxiij.q.vj.c.mulierē.z iur lōbardo in lōbarda qualiter mulier:b⁹ ali.permissuz

ali.permissum est.l.j.z no.ā.de cōdi.inser.l.si vxo.z si vxoꝛ facit vo/tū etiā deo marit⁹ pōt renocare,vt.d.c.z precedēti.z participare de bent infortunia.ff.solu.matri.l.si cū dotē.ſ.si cū aūt maritus.et.ā. de nup.l.penul.z vxores consulāt radijs maritorum in aut.de cōsulib⁹.ſ.si vero.An aūt dicat esse cōiuncta ꝑsona dixi.ā.de lega.l. 5 cuz alienam.Et adulteriū vxoris maculat corpus viri.xxxij. que/stio.iiij.in coniugio. Alia pulchra de cōiunctione viri et vxo, dixi ā.de donatio.inter virū z vxo.l.si.z vide in summa.e.in.fi.

☞i bonorum raptorum. Rubrica.

1 ☞Actio ciuilis et criminalis ex lege iulia oritur.

Super rubrica. ✦Vide Az. in sūma. e. z Rof. e. ti. z Bof. et
1 Hostien.z spec.de rap. z dic?q̄ oritur actio ciuilis et actio crimialis ex.l.iul.de vi publica vel priuata. Sz nūquid possit esse priuata accusatio vt qō fatua cuz sit accusatio publica vt predixi.gl.tū alibi tenet qđ sit priuata ac cusatio ex generalitate.l.vl.de priua.delictis.z ibi not.z videtur ca sus recte intelligenti.ff.de publi.iudi.l.infamem.Ly.

Sue negotiorum. ✦Ddof.intelligit qđ ista nouerca post rapinā cōmissam accessit ad gerenda negotia illi⁹ a quo raput vnde debuit a se exigere qđ tenebāt per actio. vi 1 bonoꝝ rap.vt.ff.de neg.gest.l.at qui natura.z.l.diuortio.q1 qđ nō fecit cōuertitur in ac.negotiorum gestorum rubrica.

☞e crimine stellionatus. Rubrica.

1 ☞Crimen stellionatus an infamet.
2 Contumacia penam parit z delictū contrahit.
3 Maleficiū verū oritur a vero dolo quasi maleficiū a culpa.
4 Multi edificās cōtra nunciationē noui operis qualit teneatur.
5 Citatus non cōparens quando in dolo esse dicatur.

Super rubrica. ✦e.a stelliõe ai aliidici
1 tur,vt no.ff.e.l.stellionat?.z dak vbicūq; dak de do lo ciuilis.ſz ista est criminalis,vt.ff.eo.l.ū.z de do/to.l.si quis affirmauerit.† Sz an crimen stellionat⁹ infamet videt expssum qđ nō.ff.e.l.iij. In cōtrariū videt de his q uo.infa.l.gdergo.ſ.fi.sed dic vt ibi.z.ff.de publi. iudi.l.famē. Itē solet colligi ex fine tituli ad arduā qstionē statuto cauet qđ bānit⁹ p maleficio possit ipune occidi qđā bānit⁹ ex cōtu macia occisus est:q̄rit an iste dicat bānit⁹ ex maleficio ita qđ ipu ne potuerit videt qđ sic q1 vbi dol⁹ ꝓbat z nō est ꝓpriū nomē delicti cōmittit crimē stellionatus qđ inter maleficia cōnumeratur,vt hic ptz.Sz q nō pet iudici z est cōtumax dicit esse dolo, vt.ff.de re.
2 iur.l.nō pōt.ergo ꝛc.† Itez cōtumacia parit penā z cōtrahit deli ctū,vt.ff.de re iudi.l.cōtumacia.z si qs ius dicēti nō obtē.l.j.ſ.fi.er go ꝛc.preterea cōtumacia punitur vt faciat iurisditionē denegari vt.ff.ex qui.cau.majo.l.ſz z si p preto.ſ. sed si dum decreto.ergo est maleficiū.imo q nō seruat mādatū supioris capite punit,vt.ff.de re milit.l.ū.ſ.in bello.in cōtrariū videt q1 nō reperitur qđ cōtuma cia sit delictū publicū vel priuatū nec ponit inter delicta publica vel priuata,vt.j.e.l.iij.imo ponit inter tractat⁹ ciuiles.vt.d.l.cōtu macia.z si qs ius dicēti nō obtēperauerit.nec reperit esse in tracta
3 tu obliga.ex delicto vel quasi in insti.† Itē verū maleficiū oritur a ve ro dolo quasi maleficiū a culpa vt instit.de obli.que ex delicto na scūtur.ſ.j.vt ibi not.Sed non parere iudici nō est ver⁹ dol⁹.imo ꝓ sumptus q culpe egpollet.qđ sic ꝓbat dolus excludit i integ.resti. vt.ā.si aduersus delictū.z.ff.de mino.l.si ex causa.ſ. si verosimile.z l.auriliū.ſ.in delictis.z nō eadē.l.si ex causa.ſ.si in cōmissus.dz qđ minoꝝ q est i dolo ꝓsumpto q culpe egpollet restituit sed iste fuit in dolo ꝓsumpto q1 nō fecit qđ facere debuit,vt nota.ff.mā.l.dolus.z in bzocar.de doli consideratiõe.z ad hoc facit qđ notaui.ā. de legi.l.leges sacratissime.et qđ sit dolus ꝓsumptus in casu no/stro sic ꝓbatur.nā lex dicit qđ si iudex ꝓcipiat minoꝛi qđ edat rō
4 nes z nō edit incidit in edictū aduersus qđ pōt restitui.† Itē dicit glo.qđ si minoꝛ edificat cōtra nunciationē noui operis que potest etiā ex iudicis ꝓcepto fieri z sic cōpta maiestate ptoris tā moꝛ tui q̄ viui qđ pōt restitui z nō tenetur nisi ad patiētiā non ad penā expensarum ergo bene concluditur qđ nō sit maleficiuz,sed quasi maleficium tantum a culpa vel dolo ꝓsumptum q culpe equipol let,vt.ff.de eden.l.j.in fin.z no.de ope.no.nūcia. l.j.ſ.aduersus.ꝛc. Jura ergo que dicunt quod non potest dolo carere ꝛc.de dolo ꝓ sumpto intelliguntur vel si intelligantur de vero dolo dz tūc itel
5 ligi qđ sit dolus expressus resultās ex expresso cōtēptu iudi.vt q1 di cat nolo venire.z sic intellexit Rofre.in libel.in titu. illum si quis ius dicenti non obtē. Itē qđ dictū est de crimine stellionat⁹ potest intelligi de dolo vero qui fit in faciendo non ꝓsumpto q fit com/ mittēdo. Ly.dicit se habuisse hanc questionē de facto z fuit adu catus ꝓparte qđ nō esset maleficiuz z adducebat argu.predicta.tū dicit ꝓio succubuit dicit tū. Ydefano tenere qđ nō sit maleficiuz. et recitat etiā Alber.de gan.rubrica de bānitis ꝓ maleficio. ☞.itez quero statutū est ipse Lyū.distinguit † aut citatus fuit inuētus:et tunc nō veniendo satis videt iudex cōtemnere z sic est dolus vel? et expressus z p cōsequēs maleficium. Aut nō fuit inuētus et tunc nō fuit dolus sed culpa z p cōsequēs quasi maleficiū p ea q dixi de ficto z vero cōtumace.ā.de iudi.l.properandū.ſ.finautez reus. Nō obst.d.l.j.de cedēdo.in fi.q1 sicut sunt diuerse cōtumacie ita sunt ea rū diuersi effectus vt.ff.de ap.l.creditoꝛ.ſ.tussus.z.l.ex cōseniū.ſ.fi. Lyū.qđ sit maleficiū facit q1 p cōtumaciā qđ mulctat,vt.ā. de mō mulctarū.l.eos.et quoties pena ex aliquo facto applicatur fisco di citur causa criminalis,vt dixi.ā.de sepul.vio.l.j.z de hoc satis bñ not.in gand.de bānitis ꝓio maleficio. ver. item pone statutum est quod bānitus ꝓio maleficio in suis questionibus statutoꝝ quar/ta parte vbi agitur de bannitis.

1 ☞Cām a principio nō subesse vel subesse et desinere paria sunt.

Improbum. ✦In glo.vl.in fi.eo qđ stat? ceu sset crimē ꝓpter interesse solū modo sublato ergo interesse necesse est crimē ad nō cri men deduci.z vide qđ dixi.ā.ne tu.vel cu.ve.cōdu.l.j. et qñ loc⁹ sit penitētie in delictis plene dixi.ā.de ꝑi.z cle.l.si qs nō di cam. Quid sit pign⁹ sufficiat ambob⁹ videt non teneri. † Nā ideꝛ est causam nō subesse a ꝓnci.vel subesse z desinere. Alij dicūt q̄ teneat. Nā obligādo incidat i delictū z speciale est hoc qđ satisfa/ciēdo se liberet ergo nō ꝓducēdū ad consequētias. Sed dic qđ ꝓio duci pōt vbi est eadem ratio,vt.l.illud.de fa.san.eccle.z dixi q̄ sit lō ga cōtie.sup rubrica.ver.nunc formemus.

Inocantia. ✦In fi.no.de iniquo compēdio vt.ā. de vsufc.ꝓemp.l.fi.

☞e iniurijs. Rubrica.

1 ☞Fides veri a calumnia tuetur.
2 Animo deliberato fieri que dicantur et que nō z qñ puniantur.
3 Iniuria quid sit z quot modis capiatur.
4 Modus ex iniuria agendi z accusandi an sit vniformis.
5 Iniuriam ex persona sua z alterius quis pati dicatur.
6 Pater non reputatur iniuriatus ex iniuria filio facta quem non habet in potestate.
7 Iniuriam facere quis possit.
8 Libellus qualiter formari debeat in actione iniuriarum.
9 Iniuriosum verbum verum dicens an teneatur actione iniuriar.
10 Animus talis ꝓsumitur qualia sunt verba vel facta.
11 Crimina vera imiuste ꝓdens detractoꝛ est.
12 Crimina vera opponēs cōtra electū sed nō probās punitur.
13 Iniuria an debeat in libello estimari.
14 Iniuria an debeat estimari ex lucro an ex damno.
15 Estimatio vna an sufficiat ꝓio pluribus iniurijs.
16 Judex quem modum seruare debeat in condemnādo post iniuri am probatam.

Si non cōuitij. ✦Vide Az.i sūma.z Ro fre.in libello. et Bofre. Host.z spe.de iniur.z damno dato.z qđ no.ſ.de calū.l. q nō ꝓbasse.ver.qđ si accusatus.Et qđ sit cōuitium vi de per archi.xj.q.j.si qs sacerdotum.z.ff.eodem.l.nam apud labeo nem.ſ.conuitium.z primo dicit quod iniuria sine animo non com
1 mittitur.Secundo qñ commissa punitur.†z nota q̄ fides veri a ca lumnia defendit.concoz.ā.de his qui.vi indi.l.fozoꝛe.op. qđ actoꝛ qui dolū dicit probet dic qđ verū est nisi ꝓsumptio sit ꝓ eoꝛ q1 tūc cōtra ꝓsumptionez ꝓbat reus ex cōiecturis cū animus sit latēs. qđ em liquido ꝓbari nō pōt,ꝓbatur coniecturis.ff.de re milit.l.nō omnes.ſ.a barbaris.z dixi.ā.de sicariis.l.j.z per Dyn.de reg.iur. c.in obscuris.lib.vj. Opp.de.l.qđ caloꝛe. glosſ. dicit quod ſpeciale est in iniuria sed non video rationem ſpecialitatis. vel dicit quod hic perseuerauit iracundia sed nec hoc hic dicitur. ꝓterea incon ueniēs est quod illud qđ male fit ex ira caloꝛe remaneat ipunitū. nā si aliqs det mihi alapā licet caloꝛe iracūdie puniet,vt.ff. de penis
2 l.aut facta.ſ.causa.† Alij dicunt qđ sunt quedam que sine animo deliberato non cōmittūtur. et ista nō puniuntur si caloꝛe iracun die fiant nisi cōmittentes perseuerauerint.z ita loquitur lex qđ ca loꝛe. Quedam que sine animo deliberato possunt committi vt ho micidiū et ista puniūtur.vt hicet.ff.de ficca.l.iij. hoc non vz qz in iuria non fit nisi alio,vt.ff.e.l.illud.et ad leg.aquil.l.sed et si quecun qz.ſ.fi.z tamen punitur vt hic a contrario sensu. Dic ergo scdm ☞etrum quod quedam sunt facta caloꝛe iracundie que renocari possunt sine detrimento passi iniuriam vt diuortium et ista per pe nitentiam renocantur statim,vt in.l. quod caloꝛe. quedam que si ue detrimento iniuriaz passi renocari nō possunt vt virtuperiū di

Universidad de Deusto Biblioteca

etum vel factū alicui ex quo lesus vel diffamatus est. z ista nō tolū
tur p penitentiā: q2 hoc nō satisfacit fame. z ita loquitur. ſ. causa. z
l. ista. Vel dic fm Old. qđ lex qđ caloze. loquit in actib⁹ que habēt
3 suū esse a iure sicut diuorciū. z similia. iniuria autez est actus a boni
iuris efficacia alien⁹. †Quid sit iniuria habetur. ff. e. l. i. z sumitur
multis modis. vno modo p culpa. vt. ff. ad leg. agl. l. ſz si quēcūqz.
ſi iniuriā. p iniqtate. ff. de eñic. l. ſi p imprudentiaz. ex de edendo. l. ſi
qs ex argētariis. ſ. cū autē. p cōtumelia vt hoc titu. et sit trib⁹ mo-
dis facto. dicto. z scripto. exempla sunt. ff. e. l. j. z. l. lex coz. ſ. fin. z. l. se
quen. z licet modus iniurie tripler sit effect⁹: tñ semp quenit ex re. i.
ex delicto. vt institu. de obliga. ex delicto. in pnci. vtrū eps possit re
mittere iniuriā sibi illatam dixi. ſ. de episcopis z cleri. l. ſi qs i hoc
genus. z per Archi. xvij. dist. c. salonitane. Quis nō tenet dimittere
4 iniuriā vel damnū ſz cōzōrē tantū. rc. di. ſi quis cōrristat. †Quero
nūquid ex iniuria sit vniformis modus agēdi z accusandi. dic qđ nō
ſz qñqz est actio pretoria qñqz ciuilis qñqz accusatio publica qñqz
p: mata. pretoriā est actio qñ iniuria punitur ex edicto pretoris: et
tunc durat anno continuo nisi iniuria fieret p metum q2 tūc anno
vtili. vt. ff. qs metus causa. l. ſi cū exceptiōe. ſ. j. z ita dicit hic gl. qđ
nō placet Jac. de ra. ſz dicit q annus pretorie est vtilis q2 pretoꝛ
in edictis suis cōsuenit log de anno vtili. vt i stitu. de ppe. z tēp. ac.
in dubio consuetudinem loquētis sequi debemus vt. ff. de leg. j. l. ſi
seruus pluriū. in ſi. z ita intelligit dicta. l. ſi cū exceptione. ſ. j. Qu i
dā moderniores tenēt primā q2 lex ista de anno simpliciter loquit
ergo de cōtinuo intelligēda est de iis qui no. ifamia. l. genero. ſ. j. z
9 q2 tps est cōtinuū nisi dicat in iure qđ sit vtile de diuer. et tēp. pre-
scrip. l. ſi. z. ſ. de dila. l. siue pars. z q2 iuriarū actio est odiosa ergo
restringenda. vt. ff. de penis. l. interpretatiōe. Nō obstat. d. l. ſi cū ex
cep. ſ. j. q2 ibi loquitur de iniuria. i. violentia nō de iniuria cōtume
liosa. nā iniuria varie sumitur vt predixi. Tꝛē est ciuilis actio qđ de
scēdit ex. l. coz. in tribus casibus. vt. ff. eo. l. j. z. l. lex coznel. tunc eñ
datur actio ciuilis. vt. ff. eo. l. cōstitutionibus. ſ. j. z tūc vtrū sit per
petua an annalis cōtrouersia fuit inter. Mꝛ bul. qui dixit qđ erat
annalis. M. qđ ppetua z hanc opinionē sequunt Odo. z Jaco. de
are. z de ista plene tractatur p Rof. in tit. de ac. iniuriarū ex. l. coz. z
p Azo. in summa. e. ſ. est autē. opi. mar. app: obat gloſſ. ff. eod. l. lex
cornel. Op. bul. o. l. ſi cū exceptione. ſ. j. Tꝛeż accusatio p: mata tm
regulariter. vt. j. e. l. iniuriarū. fallit. ſ. de cpis z cle. l. ſi qs in hoc ge
5 nus. vbi est publica. z. j. tit. pri. †Quarto querō q2 quis pōt pati i
uriā et persona sua. z etiā alterius. que sint ille persone. dic q ille
que sunt in eius potestate vel dñio. vt. ff. e. l. j. ſ. itē autem. z. ſ. seq. z
insti. e. ſ. ſi seruus. z dic vt ibi. Itē marit⁹ dicitur iniuriari ex perso
na vrō. nō ecōtra. vt. o. l. j. z. ij. ff. eo. item ſi fiat libero homini quez
possideo. sed nō possideo sed est meus procura. vel gestor. Rof. di-
cit q nō datur mihi actio: q2 nō reperitur iure cautum nisi. p pre-
dictis personis. p hoc. ſ. p quas perſo. nobis acqrit. l. j. z hoc nisi
fieret in mei presentia: q2 tunc videtur mihi illata iniuria: sicut z qñ
iniuria infertur comiti meo. vt. ff. eo. l. item apud labeonē. ſ. ſi quis
virginē. nā z als presentia multū operatur. vt. ff. de ver. obli. l. ſi p
cura. pñis. z de furtis. l. falsus. ſ. j. Jac. de ra. dicit. z melius. fm
Ly. q ſi quis verberaret. pcura. meum gestorē vel officialem dum
esset in ipsa gestione vel executione officij. mihi cōpetit actio iniu-
riarum: q2 tunc repꝛesentat personam meam. z ideo ſi quis ſberat
officialem regis in executione officij. iniuria videt illata regi cuius
personā gerit. secus ſi nō esset in executione officij. vt. ff. de offi. eius
cui man. est iurisdic. l. z. ſi pretoꝛ. z p hoc quia factum contra mi-
litates circa latus pncipis deputat pncipis propꝛium. ſ. ad. l. iul.
ma. l. ſi quis. z hoc etiam tenet Pe. Sed illa lex posſt adduci in cō
trarium: q2 ſi ita est in militantib⁹ circa latus. seeus videt in aliis
officialibus non militan. circa latus. Quid ſi filio emancipato. nū
quid detur patri? videtur q non. institu. eod. ſ. patitur. in contra-
rium. ſ. eo. l. ij. vbi non distinguit. z ita not. institu. eo. ſ. itaqz quā
6 gl repꝛobat Ly. †Nam cum pater agit p iniuria filij. aut ex pſona
filij: z non potest nisi habeat in potestate. vt. ff. e. l. ſi vnus. ſ. filio. in
ſi. aut ex persona sua: z tūc nō reputaſ iniuriat⁹ nisi habeat in po-
testate: quia tunc est vna persona cum eo. vt. o. ſ. patiſ. z. ff. eo. l. j. in
ſi. Dy. tamē approbat glo. illam q licet nō sit in potestate: est tamē
suppositus affectioni filiali. vt. o. l. ij. ſ. eodē. dicto. ſ. itaqz. z in aut.
7 quib. mo. na. effi. sui. †Itē queritur qui possunt iniuriaz facere. dic
q omnes. preter impuberes nō. primos pubertati z furiosos. vt. ff.
eo. l. illud. tū potest furioso iniuriā faciēti resisti. vt. ff. de iust. z iu-
re. l. vt vim. Qualiter hec act. deducatur in libello. vtrūz necesse sit
dicere q inuitus iniuriam sustinuit? videtur q non. quia dicēdo se
iniuriatum supponit q inuitus fuerit: q2 volenti non fit iniuria. vt
ff. eo. l. j. vsqz in finem. z de reg. iur. c. scienti. lib. vj. z non pꝛesumitur
quem voluntarie iniuriam pati. arg. ff. de pꝛoba. l. cum de idebito.
ſ. j. imo dicunt quidam q etiam ſivolens recipiat iniuriam: mihi ſ-
ominus agit: quia non potest remitti dolus futur⁹. vt. ff. de pac. l.
ſi vnus. ſ. illud. sed nō est verum. q2 casus est. o. l. j. ſ. vsqzadeo. nō
ob. q dolo futuro non possit renunciari: quia aut cōsentit quis vt
in se directo delictū cōmittatur. z non agit. vt. o. ſ. illud. aut nō di-
recto. ſz ſi fiat remittit act. z hoc nō est. vt. o. ſ. illud. z per hoc iuꝛ
taretur quis ad delinquēdum cōtra. l. cōtrauenire. ff. o. pac. o. p2o
hoc etiā facit q2 speciale est in raptu virg. vt siue nolens siue volēs
rapiatur. puniat raptoꝛ. vt. ſ. de raptu virginum. lvnica. ergo i in
8 iuria et alijs non atrociozib⁹ secus. †Itē q2o nunquid ſit opus in
libello dici q animo iniuriādi eū percussit. hic posset rediri ad que-
ſtionem vtrum libellus debeat de necessitate concludere vl ſufficit
q concludat pꝛesumptiue. de quo notatur per Ly. in. l. edita. z. ſ.
de falſis. l. nec exēplum. sed in presenti qōne distinguit: aut ꝓponi-
tur factū qđ de se est iniuriosum. aut qđ pōt esse iniuriosum et nō.
Primo casu aut ꝓponitur hoc ſ talem personā ſ quā est pꝛesum
ptio iniurie. Aut est pꝛesumptio in ſiuni. primo casu vt q2 ꝓpo
nitur ſextraneū q2 verberauit: tunc pꝛocedit libellus lz nō conti-
neat q animo iniuriādi: q2 ſufficit illud allegare. er q sequit ſclusio
ar. ff. q in fraū. cre. l. oēs. ſ. lucius. Scdo casu qñ ꝓponitur cōtra p
sonā in qua nō est pꝛesumptio iniurie. sed cōtrariū. vt q2 ꝓponit
q pater vel magister verberauit filiū vel discipulū: tūc opz dici q
immoderate z aio iniuriādi. vt. ff. ad. l. aquil. l. z ſi quēcūqz. ſ. magi
ster. ff. e. l. iniuriarū. ſ. j. z. ſ. de emen. propinquo. z ibi dixi. Si autē
allegatur factū indifferēs ad vtrūqz. vt q2 dicat aliqs alicui. tu es
bonus clericus. vel bonus aduocatus. vel legalis homo. pōt eiz
hoc dicere ironice tunc dicūt q ſufficit ꝓponere istud ex quo seqt
conclusio. sed dic q nō sequit nisi dicat q aio iniuriandi. fm Jac.
de ra. z Pe. †Itē quero ſi quis dicat alicui verbū iniuriosum qđ tñ
est verū: puta dicit eū homicidā vl enonē. z bñ est verū an teneat
iniuriarū. vt q nō: q pecc ata nocētum expedit esse nota. vt. ff. eo. l.
eū q nocētum. i pnin. In Zuū: q2 iniuria est detegi vilitatē alteri⁹. ſ.
qñ z quib⁹ quarta pars. l. ij. circa mediū. dicūt qđā aut dixit mihi
cōuitiū de quo poterā in iudicio accusari: z hoc casu nō tenetur ſi
verū dicat. vt. o. l. eum. z. ſ. e. l. ſi non es nūciato. r. ſ. eodem. l. ſi qui
dam. aut aliud de quo non poterā accusari nec mea culpa accidit
vt q2 dixit me claudum vel spurium: z tūc lz verū dicat tenetur. vt
o. l. ij. nisi probet q non aio iniuriandi. vt hic. z hanc opi. tz Dy.
Alij dicūt q licet dicat illud de quo poterā accusari ſi dicat extra
iudicium tenetur. secus ſi in iudicio: q2 iuris executio rc. vt. ff. eo. l.
iniuriaruz. ſ. j. z hoc videt placere Jo. ñ. q. j. ſi peccauerit. i solutio-
ne. Ad pꝛeal. l. euz qui. Pe. dicit: aut dicit tale commitium quod ex
pedit reipublice notum fieri. aut non. ſi expedit. puta homicidiū vl
ſimile. vel quia est lepꝛosus. quod expedit reipublice detegi: quia
mo: bus est cōtagiosus: tunc non tenet ſi verū dicat. vt. o. l. eū qui.
et. l. quod reipublice. ff. eo. ſi non interest reipublice detegi. vt quia
dixit me bastardū. claudū. vl ſimilia: tunc tenetur. vt. o. l. ij. ſ. j. li. r.
qñ z quibus quarta pars. z hoc placet Lyñ. glo. in. o. l. cum qui. z
instī. e. ſ. j. indistincte tenet ſi verū dicat siue in iudicio siue extra q
non teneatur. Host. in summa co. ſ. cōtra quos distinguat an illō
peruenīat culpa illius cui dicitur: z tunc non teneaſ. an sine culpa
vt q2 vocauit eum bastardū: z tunc teneaſ ar. lvj. dist. nasci. z. ſ. de
na. libe. l. legem. Dñs Old. distinguit. aut cōuitium fit in iudicio
aut extra. primo casu ſi verū z pꝛobaſ nō teneaſ. sic intelligaſ. j. e. l.
ſi quidē. ſ. de lib. causa. l. ſi tibi. z. ff. eo. l. ſi quis de libertate. q2 iuris
executio rc. vt predictū est. Si extra iudiciū vt per libellū famosuz
et tenetur etiam ſi sit verū. vt. j. tit. pri. l. j. z ibi nota. o. l. cum qui. ff.
eo. Canoniste tamen in hoc videntur contra. v. q. j. c. j. z. ij. ſi sine li-
bello. tūc aut dicit ex causa aut sine causa. Si ex causa puta coꝛre-
ctionis. qđ potest qñqz etiā publice dici. iuxta illud: peccentē coꝛā
omnibus argue. xl. di. c. illud. vel coꝛā superioꝛe licet nō in iudicio
ea intentione vt puniatur z sit in exemplum alijs. vt. ſ. ad le. iul. re
petundarum. l. j. ij. q. vij. quia ppter. iiā expedit peccata nocentum
sciri nō. vt. o. l. eum qui. vel dicat vt a pꝛoximis nocumentum coꝛ
poꝛale aufeꝛat. vt quia vult pꝛodere ciuita. vel q2 lepꝛosus vel simi
le. vel nocumentum spirituale. vt q2 est occultus z posset simplices
de facili decipere vel est exōicatus vt ruboꝛe ꝛ fusus peniteat. Nā
tunc est bonum detegere ne deteri⁹ putrescat in coꝛde. vt. q. cōe. vj.
cap. j. vel dicit eum non legitimum vt repellatur ab hereditate vel
promotione. extra qui filij sint legitimi. c. latoꝛ. z de purga. canon.
c. accedens. in istis exemplis z similibus cum dicat ex causa z non
animo iniuriandi. non tenetur. vt. o. l. eum qui. de episco. z clericis.
l. nulli. in ſi. z. o. l. quod reipublice. ff. eo. cum iniuria non fit sine ani
mo iniuriandi. vt hic. z animus pꝛobetur ex pꝛesumptione verbi.
vel facti. †Nam talis pꝛesumitur animꝰ qualia sunt verba vel fa
cta. ff. de supel. lega. l. labeo. de tuto. z curatoꝛ. l. datis ab his. l. scie.
z hac. l. no. pꝛobatio cause tollit pꝛesumptionem iniurie. ar. eoꝛum
que not. dicta. l. j. ſ. de sicca. z sic cum animū iniuriandi nō habuit
quod patet: quia verum dixit et ex iusta causa non tenebitur. ar. ff.
de furtis. l. qui iniurie. z de sentētia exōica. c. cum voluntate. imo
quandoqz etiam sine iusta causa pꝛesumitur verbū sui natura iniu-
riosum non esse dictum animo iniuriandi z talis causa excusat de
bentem. vt. ff. eo. l. item apud labeonem. ſ. ſi quis astrologus. Sed
ſi dicat conuitium sine causa. puta in riza. z sic causa iniuriandi
etiam

etiam ſi sit verū tenetur siue illud conuitiū proueniat ex culpa siue
nō. nā hic adest illud qđ est substātiale in act. iniuriarū. ſ. an: mus
iniuriandi. vt. o. l. illud. z. l. cū qui. ff. eo. ſ. fina. z cū animus ꝓbetur
ex qualitate verboꝝ z modo di. qđ ex quo verba sunt cōtume
liosa. ſtabimus istī pꝛesumptioni nec cōtra pꝛobetur. vt no. o. l.
eū qui. nec sola veritas cōuitij eū eximeret ab act. iniuriarū. arg. ſ.
de postū. l. quisquis. z de offic. rec. pꝛesume. l. institissimos. ibi. ſi vere
nocēs fuerit. nec per libidinē: z sic ad hoc vt eximat ab act. iniuria
rum nō solū requirat veritas cōuitij. sed qđ abſit voluntas iniuriā
di. z bene facit. ſ. quēad. test. aperi. l. ij. ibi qui tangit ignominiam
alicui⁹ rc. p hoc dicta. l. ij. quando z quibus quarta ps. nā licet fa
ctum sit in se bonū. ſimalo animo fiat punit. xvij. q. v. c. relegentes.
nam exēplus requiraſ veritas cōuitij. sed qđ abſit voluntas iniuria

Universidad de Bibliotecas

l, si defunctus. Quis sit effect⁹ suie, dic q3 infamat. Quid si est ita villis q3 nō curat de infamia. Jaco. de ra. dicit q3 inder condenabit eū pecuniariter loco infamie, vt. ff. eo. si q3 inturiā. zvt titra certū tēpus criminalis q̄tio terminet. l. ij. Ultimo dicit consiliuz esse ad euitandā infamiā q3 se defendat p̄ pcura, vt. ff. de ijs qui no. infa. l. furti. ſ. si q3 alieno, sed sēm hanc opi. q3 dñs z pcur. 2dēnē cessat predictū cōsiliū illa tñ opi. est cōtra dictū. ſ. si q3 aliena. vt dixi. ī. de sen. l. j. Quidā cano. dicūt q3 etiā si dānē soluis, pcur. dñs eit infamis sicut ille qui transigit sup crimine famoso, vt. ff. de is q not. infa. l. qñ. sed ibi loquitur in sponte transigente iudicū aūt reddit in inuitū z statur rei iudi. ff. de regu. iur. l. res iudicata.

Dominū. Opp. glos. q̄ hec ac. nō p̄sequat̄ da+minuz sed cōtumeliā. vt. ff. e. l. itē apō labeonem. ſ. si q3 seruo. omissis alijs dicit m ſPet. q3 ex iniuria seruo illata duplex nascit ac, iniuriarū que prosequit̄ contumeliā, z aquil. que p̄sequit dānum. z hic facit regulā ad aquil. z sic non ad genus actionis, sed ad speciem, vt dixi. ī. quando ciuilis act. cri. p̄eiu. l. vnica.

1 ¶ Ciuitas an habeat rempublicam.

Si quidem. Jbi sup hoc. l. iniuria q̄ videt ir+rogata ex motione iudicij libe- ralis z sic facit ad q̄nem quam retigi. ī. c. l. si nō conuitū. si q3 dicat cōuitū verum q3 non teneat iniuriarū. 5z
1 hoc ibi in iudicijs. ¶ Itē not. q̄ ciuitas 8: habere rem publicaz sed impropꝛie, vt dixi. ī. ex qui. cau. maio. l. res publica.

1 ¶ Nos iudiciorum seruandus est.

2 Quia quare in criminalibus fertur contra dñm z nō ℨ pcuratorē.

Si quādo. Canoniz. ta est. iij. questio. ix. c. ab+sens. p alium z vide q3 ibi no. opi. etiā per pcu. causam agūt. v. q. iij. c. vlti. z ibi in gl. item
1 not. ex fine ſ q̄ mos iudiciorum seruādus est. Jtē no. cō tra opi. illoz q dicūt q3 in causa criminali in qua opponit pena. i. relegat̄ interuenit, pcur. q2 hic imponit pena relegat̄, z tñ dicit in istis psonis spāle. ergo in alijs est ius cōe. Jn cōtrariū. ff. de legi. l. ius singulare. z ideo aliq̄n dicit Ja. de ar. q3 hic loquit̄ i casu spāli q̄ez hoc crimine iponit̄ pena capitis. vt. j. tit. pꝛi. postea dicit q3 spāle est in crimine iniuriarū vt 5z pena minoz relegat̄. imponat̄ nō tñ interueniat, pcu. nisi in istis psonis in quib⁹ est speciale. z ita vt notari. ff. de pcur. l. licet. ſ. j. eodē modo facit ℨ opi. dicētiū q̄ in cri-
minib⁹ interuenit pcur. in oibus actibus vsq3 ad finiaz q2 si in istis est speciale ergo ꝛc. vt dictum est. de hoc dixi plene. ī. de accu. l. ij. et
2 iij. ¶ Sed q̄ est ratio q̄ in criminalibus fertur sniа cōtra dñm z nō contra pcur. vt hic, in ciuilib⁹ secus. ī. de sen. l. j. dic q3 incōgruum esset q̄ pcu. qui non delinquit penā sustineret. in ciuilibus autem si soluat recuperat a dño nec fit cōtra eum executio nisi in casibus qui habentur. ff. de pꝛocu. l. plautius.

¶ De famosis libellis. Rubꝛica.

Super rubꝛica. Vide Azo. in summa. c. et +v. q. j. per totuz. z maxime c. si quis famosum, vbi est hec lex.

¶ De abigeis. Rubꝛica.

Super rubꝛica. Vide Azo. ī summa +eod. et canoniz. ta est per. l. iij. q. iiij. c. item abacti, als est sub. ſ. aliquādo. z qui sint abigei bene habetur etiam in. ſ. mitioꝛes. allegato in glo. ꝛꝛ.

¶ De nili aggeribus non rumpendis. Rubꝛica.

1 ¶ Pem ferens mitioꝛi pena punitur quam delinquens.

Si quis. Vide Azo. in sum. c. z not. penam +combustionis vt z. ī. de fal. mone. l. ij. item dicit gl. in alijs fluminib⁹, idē de equitate. P. ℨ q2 non est eadē ro cū alia flumina nō sint tāte necessitatis cū ibi non pluat vt dicit Azo. in sum. alibi sic. Querit Ly. qd in aggeribus padi vbi est magnū dānū z piculū si rūpant z dicit q̄ forte idē dici pōt. ¶ Jtez collige q̄ mioꝛi pena punit opē ferēs q̄ delinquēs. sed videt q̄ eadem vt. ff. ad. l. pōpe. de par. l. vtrū. z ad. l. iul. ma. l. si qs. circa fi. pōt dici q̄ hic spāle est ea rōne quā dixi. ī. ad. l. iul. de vi. l. crimē. sed vī obstare. d. l. vtrū. de sicca. l. iij. ſ. itē q̄ actoꝛ. ad. l. iul. pecu. l. sacrileg. ſ. is aūt. z. d. l. qsqs. Alb. de gan. rubꝛica de homicidio. dicit q̄ Dy. z quidam alij consuluerūt de facto Boſi. q̄ aut ille qui opem tulit p̄stādo ministerū suū dedit cām moꝛ. z tunc punit vt homicida vt. ff. de sicca. l. nihil interest. aut nō. z tunc pena mitioꝛi vt. ff. de fur. l. is qui opē. Sed ℨ hoc est recte intuenti. d. l. sacrilegi. ſ. is aūt. fin

vnū intellectum z. ff. de adūl. l. is cuius ope. de epis z cle. l. rap. ſ. penas aūt. vbi de hoc dixi z nō p̄ebeant cām moꝛ. nisi dicamus q̄ q est cū malefactoꝛe vt resistat volentibus euz impedire vī dare cām maleficio vt z als 8: de his qui interfuerūt violēte 5z manum nō posuerint. ff. vi bo. rapt. l. ij. ſ. ex hac. S5 tūc videtur obstare ista. l. que dicit minus puniri. Ly. dicit se non modicū dubitare.

¶ De ijs qui latrones ꝛc. Rubꝛica.

1 ¶ Receptatoꝛes consanguineoꝛum latꝛonum puniuntur pena arbitraria.

Eos. Vide Azo. in sum. c. in aut. de man. p̄in. +ſ. fin. de deserto. l. j. ll. xij. z ad. l. iul. de vi. l. si. z plene per Bā. de receptatoꝛib⁹. oppō. q̄ non sit eadē pena receptatoꝛis vt. ſ. de rap. vir. l. vnica. ſ. penas. z dic vt dixi. ī. ad. l. iul. de vi. l. crimen. ¶ Jn
1 cōsanguineis receptātibus est pena arbitraria vt ff. eo. l. fi. ſ. expilatoꝛes. de effracto. l. j. Jn extraneis eadē cū malefactoꝛe. vt. d. l. crimē. Fallit q̄ q̄nq3 grauꝛ⁹ vt ibi dixi z p̄dicta vera sunt in receptatoꝛe sciēter. secus si ignoꝛāter. vt hac. l. z est expressuz ff. de pactis. l. metrodoꝛū. z. l. seq. q̄est vtilis ad cōia in quibus recepta ntur p̄anitu q̄ nō teneaūt nisi sciēter hoc faciāt de ntis recepta toꝛibus tetigi. ī. de here. aut. credētes. itē facit hec. l. q3 nō solū nō teneaūt receptare sed eos capere z in iudicio p̄ntare ibi vel in iudicijs offerre superfederint. z. ℨ hoc. ſ. j. pꝛori. ibi vltro eos offerant. Jdem posset dici de conducentibus victualia ℨ etita z pro hoc. ſ. fi. in aut. de man. p̄inct. ff. locati. in. l. de verb. sig. l. facere. z de ver. obli. l. in illa stip. nā z vasallus qui promittit non offendere iuuare tenetur. xxij. q. vlti. c. de forma. z ibi in glo. z ad hoc vsufru. quēad modum ca. l. j. in fi. z. l. ij.

Si latrones. Latro dicitur a lateo lates. et +nio. ex ver. sinautem, quia inuocatio brachij secularis facienda est. demum in subsidiū cum inder ecclesiasticus fecit q3 potuit de quo dic vt dixi. ī. de episcopali audi. l. episcopale.

¶ De requirendis reis. Rubꝛica.

¶ Annotatio in quibus delictis locum habeat.
Judicium tam in ciuilib⁹ q̄ in criminalib⁹ a citatiōe 5z incipere.
Libellus debet esse clarus z certus.
Exceptio vsq3 ad quod tempus opponi possit.
Jus vetus z magis commune seruari debet.
Confessio extra iudicialis non infamat.
Fur quando infametur.

Cum absenti. Vide Azo. in sum. eō. z +reo absente. z in Spe. de accusa. ſ. sequit videre de cōtumacia accusati. z p Dy. ff. e. l. j. z pmo dicit q3 fieri 5z annotatio. sed ogd habet facere aduocat⁹ si intra annū reuertit vt recuperet bōa. tertio qd fiat de bonis si reuersus moꝛiat. z dic q̄ hic titul⁹ locū hz ante litē ꝛte. z post qz i criminalib⁹ absentes ēt post litē ꝛte. nō cōdēnant. vt. ff.
1 de penis. l. absentē. ¶ Itē hz locū solū in graūb⁹ delictis. nā in leuibus nō eēt cōgruū q̄ bona annotarent q2 grauioꝛ esset interlocutoria annotatiōis q̄ diffinitiua fm Jacob. de ra. an aūt iste titulus sit coꝛrectus per aut. bona dānatoꝛū. puto q̄ nō. q2 illa de confiscatione non de annotatione loquit̄. z ita seruāt. Sed q̄roq3 ista annotatio fieri debeat. Quidā q̄ statim cū gs accusatur per hanc l. ibi annotari vt requiratur. z ibi requirēdū ꝛc. alij dicunt aut ac-
cusat⁹ est suspect⁹. z tunc pꝛio fit annotatio z postea requirit vt. ff.
2 qui satisd. cog. l. si fideiussoꝛ. ſ. j. aut nō est suspectus. z tunc primo requirit. hoc nō placet Ly. ¶ q2 sicut iudicium in ciuilibus incipit a citatione. sic z in criminalib⁹ maxime q2 ex tali annotatiōe sequitur aliqualis infamia facti. vt. ſ. eo. l. fi. z sicut in ciuilibus non fit missio nō p̄cedente citatione vt supra quomō z q̄n iudex. l. ℨsentaneū. ita nec in criminalib⁹ vt. ff. de penis. l. absentē. ſ. j. dicas ergo q̄ reus accusatus aū annotationē z post citādus est tribus vicib⁹ fm Ly. nec pōt abbreuiari tps citationū in criminalib⁹ vt. ſ. eodē. l. fi. 5z in ciuilibus possit vt not. d. l. ℨsentaneū. q2 in eis nō vertit̄ tantuz periculū. ¶ Itē q̄rit q̄n incipit iste ann⁹ ītra q̄ recuperāt̄ur bona dic q̄ a tpe citatiōis q̄ puenit in eius notitiā vel q̄ publice fit emissa vt ff. eo. l. annus. z no. in. l. j. ſ. p̄sides. in gl. q̄ incipit. l. magistratus. Sz nunqd reuersus stātim recuper bona an stent in sequestra donec absoluat. vī q̄ pꝛio fit absolutiō q2 hic dicit si fepur gauerit ergo ꝛc. p̄terea. ff. eo. loquit̄ copulatiue z ita oportet vtrūq3 adimpleri vt ff. de ꝓb. obli. l. si ita qs. Quid dicem⁹. glos. q̄est. ff. eo. l. vlti. dicit q̄ recuperat p̄stita satisdatione de parēdo iuri. Alij dicūt Jnnum vt ibi not. Ja. de are. approbat primā opi. Jtē nunqd isti reuerso incumbat onus ꝓbandi de innocētia? glo. q̄ est hic videt distinguere:

aut accusatoꝛ

aut accusatoꝛ ꝓbat z reus ꝓbat innocentiā. si actoꝛ nō ꝓbat etiā sine aliqua ꝓbatione rei absolui. glo. minus bene explicat vī. cre-
do q̄ ꝑpter absentiā reus hēat se purgare saltē ꝓ sacrm q̄ ꝑpter fugā videt suspectus z ꝑpter annotationē bonoꝛ factā als nō recupat. z de totali purgatiōe loquit̄ hic. ar. ſ. de falsis. ver. itē grauatur in alio q̄ post annū nō audit sup bonis vt. j. l. pꝛi. Et ꝓ declaratione p̄ntis materie q̄ro q̄nes quas hic nota. Jaco. de bel. statuto cauet q̄ si quis cōmiserit adulteriū violenter 2dēnē in centū si voluntarie in quinquaginta. Itē q̄ citatus legitime z nō cōparens habeat ꝓ confesso z cōuicto ac si legitime ꝓbatū foret titius accusatus fuit de adul. cōmisso cū berta nec est expressum volūtarie vel violēter z petitū est q̄ condēnari debeat sēm formam iuris z statutoꝛū z oi iure quo melius pōt. q̄rit̄ primo an libellus p̄edat. secundo dato q̄ nō. p̄edat vsq3 ad q3 tps obijci pōt hec exceptio. tertio esto q̄ libellus p̄edat qualr debeat cōdēnari. q̄rto si fuerit dānitus ob 3tumaciā an efficiat infamis. q̄tū ad primaz q̄ libellus p̄edat facit solita 2suetudo iudicioꝛū q̄ sic cōiter formantur libelli ꝓ hoc. ī. de iniur. l. si nō cōuitij. in fi. z insti. de satisda. in fin. z q2 in iudi. oia veniunt de. iudi. l. solemus. z q2 q̄ialis libellus admittitur. ī. de annali exce. l. fi. de oꝛdi. cog. l. ij. in ſpū q2 q̄alitas parit obscuritatez. ff. de iure fi. l. ita fidei. de iniu. l. pꝛetoꝛ. z extra de rescrip. c. fi. itē si verba illa sēm formā iuris z statutoꝛum ꝛc. accipiantur copulatiue videret̄ peti puniri legibus plurib⁹ q3 non 5z.
3 vt. ff. de accu. l. senatus. ¶ Itē q2 libellus 5z esse clarus z certus vt ff. de act. l. libelloꝛ. de dolo. l. sed eꝛdolo. ſ. fin. z. l. seq. Solutō dic q̄ libellus nō p̄cedit de iure ꝑpter incertitudinē vagi criminis generalitate z obscuritate pīura ad hoc allega. Sz si non excipiat̄ bñ pꝛocederet. z ita loquit̄. d. l. vlti. de annali exce. cū ibi notatis. ff. de penis. l. si pfes. ſ. 5z si vtriusq3. extra de libelli obla. c. ij. vbi de hoc ff. de edē. l. j. de rei ven. l. que de tota. ſ. incerte. de resti. spo. c. cum ad sedē. de excessi. p̄ela. c. fin. z ibi per Jnn. z declarari poterit iudicio pendēte. ff. de iudi. l. si q3 intētione. de noꝛa. l. in delictis. ſ. si detracta. z ꝓbatur per alia iura p̄dicta z dicet̄ in solutiōe p̄me q̄nis. posset etiā dici q̄ talis libellus pꝛocedit de cōsuetudine sed in pꝛocessu 5z vnā viā eligere sicut dicit̄ de publiciana et rei ven. q̄ simul
4 ponunt̄ vt no. insti. de actio. ſ. alie. z facit ad cōsuetudinez in hoc seruandā. ff. de excep. rei iudi. l. singulis. in fi. de testi. l. iij. ſ. fi. ¶ Jn secūda q̄ne videt̄ q3 vsq3 ad litē cōte. tñ. ꝑponi debeat talis exceptioꝛ: q2 sapit naturā dilatoꝛie z nō peremptoꝛie: quia de inepta petī. pōt redire ad aptam. ff. si mensoꝛ fal. mo. dixe. l. j. ſ. j. ergo ꝛc. vt. ī. de ꝓbata. l. excep. z q2 ex quo nō repꝛobat libel. a pꝛinci. vī approbari. ī. de iudi. l. apertissimi. z in aut. offeraī. z ad hoc. ī. de. pcu. l. ita demū. z. ff. e. l. pōp. ſ. rati. Jn ſpū q̄ in quacūq3 parte iudicij facit dicta. l. j. si mensoꝛ fal. mo. dixe. z de insti. l. sed z si pupillus. ſ. si in stitoꝛia. z. l. habebat. codez titu. z q2 certū nihil operat̄ de cōfessis, l. certū. de inter. act. de etate. ſ. nihil. z q2 etiā iudex ex officio libellum ineptū 5z repellereret. ff. de asse. l. j. z. ſ. vt nemo pꝛiua. l. ij. in fin. z q2 talis incertitudo impediret sniaz depo. l. j. ſ. si quis argentū. vbi de hoc de fur. l. in actione. z insti. ī act. ſ. curare. Soluendo dixit aut est defectus in substātialibus libelli, aut in qualitate vel accidentalibus. pꝛimo casu pōt obijci in quacūq3 parte iudicij quia deficiente substantia deficit esse rei. ī. ad syl. l. cū syllaniauz. z. ff. de oꝛd. iur. l. j. z facit de act. l. libelloꝛū. z. l. cū titia. de adul. accusatur⁹. ī. de accusa. l. penū. z not. de hoc. ff. de doli ex. l. ij. ſ. circa. Que autem sint substantialia libelloꝛū, nota. ff. de eodendo. l. j. in pꝛincipio. Secundo casu si quidem ex libello nō pōt resultare sententia. dic ideꝛ q2 in hoc casu non dicitur esse libellus ex quo nō pōt sequi sniа certa vt. d. l. j. ſ. j. si mēsoꝛ fal. mo. dixerit. z. d. ſ. si institoꝛia. cum cōcoꝛ. supra allegatis. z est ratio q2 his duobus casib⁹ exceptio sapit naturam peremptoꝛie q2 per eā redditur iudicium nullū vt not. ī. de iuris z facti ignoꝛ. l. j. extra de excep. c. pasto. per Jnn. z. c. exceptionez. per Ber. Si autem pōt ferri sententia tunc ante litē ꝛtesta. 5z opponi q2 sapit naturā dilatoꝛie vt dictum est iudex cū ex officio suo potest actoꝛē cogere vt certū faciat vt dicta. l. j. de offi. assess. z dicto ſ. curare. z. ī. vt q̄ desunt aduoca. cum ibi notatis. Jn tertia q̄ne videt̄ q̄ iudex debeat punire sēm formam iuris cōis pꝛimo ex oꝛ-
dine. primo eī petiū puniri debere sēm formam iuris ergo oꝛdo seruabitur. ff. de usufruc. l. quoties. cum si. ¶ Item quia ius vetus z
5 magis cōe seruādū est instītu. de rerum diuisi. ſ. singuloz. z finiuz regū. l. in finalibus. Itē pꝛo hoc. iij. q. vij. iudicet. z in aut. de iudi. ſ. oēs. Jn ſpū q̄ sēm formā statutoꝛum. instit. de iure natu. ſ. ius aūt ciuile. z. ſ. 5z naturalia. z. ff. de iusti. z iure. l. oēs ppli. Itē q2 sta tutū est lex magis loco q̄nieēs ergo obseruāda. iiij. dist. erit aūt lex. z quia mitioꝛē penā imponit pꝛo adulterio q̄ ius cōe ergo seruari debet. ff. de penis. l. interꝓetatione. sed q̄ debeat absoluere videtur ꝑpter incertitudinē. ff. de testa. tut. l. duo sunt titij. Itē quia verba illa sēm formam iuris z statutoꝛū ꝛc. copulatiue in dubio accipiūtur. ff. de verb. sig. l. alienationis. ſ. fin. z. l. triplici. ſ. videamus. copulatiua autem erigit omniū concursum. de verbo. oblig. l. si ita. z de condit. insti. l. si habeti. hoc autem esse nō potest, sez quis plu-
ribus legibus reus fieri, vt dicta. l. senat⁹. de accu. ergo absolui 5z
Qs oib⁹ legib⁹ ꝓbatione rei absoluit. glo. minus bene explicat vī. ff. de actio. z obli. l. quoties. supra de sepul. viola. l. qui sepul. vbi de hoc dixi. Jtē q2 sēm formam libelli debet ferri sententia supra de fidecōmiſ. liber. l. fi. quia pꝛohibitum a pꝛincipio in fine toleratur. vt dicta. l. fina. de annali excep. Soluendo dicit q̄ in pcessu pꝛosecutus est certā legē. z hoc apparet. iudex fm illam iudicabit. arg. C. de iudi. l. licet. z dicta. l. si quis intentiōe. sed iudicare debet sēm illam que mitioꝛē penā imponit, vt dicta. l. interꝓetatiōe. cum simi. z de hoc not. ꝑ Jnn. d. c. ij. de oꝛdi. cogni. vel dicit melius q̄ iudicare debet sēm statutum q3 derogat iuri cōmuni, vt dicta. l. oēs populi. cum si. z insti. de offi. iudi. in pꝛin. z per hoc ptz respōsio ad cōtraria q2 iuri communi derogatum est per municipale. Nō obstat q3 allegatum est q̄ nulla pena posset imponi quia illud est verum in his in quibus non est electio permissa vel in quibus ius nō disponit q̄ seruetur lex municipalis z hic coniuncta accipi debet pro disiuncta vt res valeat in qua sufficit alterum esse verum, vt. d. l. si heredi. Non ob. q3 allegatuz est in omnibus legibus debere puniri q2 illud habet locum si aduersa pꝛoponerentur z tamen non resultaret iniquitas q3 hic esset quia sepius de eodem delicto quereretur contra. l. licet. ſ. fi. nau. cau. fta. Jn vltima q̄ne videt̄ q̄ sit infamis ex genere de licti q3 sui natura infamat. ff. de ritu nup. l. palam. ſ. q̄ in adul. itez quia habetur pro confesso ex. l. municipali. sed confessus efficitur infamis vt. ff. de his qui not. infa. l. quoniam. ergo ꝛc. Item ex condemnatione secuta, vt. ff. de publi. iudi. l. infamē. z que non potest per iudicem remitti. ff. de furtis. l. non potest. z. ij. q. iij. euphemiū. item quia statutum habet originez a. l. iul. de adult. ergo infamat, sicut z ius commune origine inspecta. ff. de furtis. l. si quis in seruitute. in pꝛin. z. l. verum. z de adulte. l. si adulterium cum incestu. ſ. j. z quia licet pena per statutum mutetur non tamen natura criminis est mutata maxime pena minozata, vt. l. q̄d ergo. ſ. pena grauioꝛ. z in authē. vt nulli iudi. ſ. fin. si ergo manet natura z infamia
6 in contrarium ¶ quia extra iudicialis confessio non infamat. ff. de ijs qui not. infamia. l. ictus. z de adulte. l. capite. in fine. hec autem confessio reuera fuit extra iudicialis quia accusatus non fuit pꝛesens in iudicio ergo ficta fuit vt. ff. de capti. et post. imi. reuer. l. nihil. differt enī 2fessio ficta a vera vt extra de ꝓsump. c. nullus. z ibi nota. vnde licet vera confessio infamet nō sequitur q̄ ficta. Jtem bannitus de tali crimine auditur ex integro de custo. reoꝝ. l. diuus. z dixi in. l. raptoꝛes. supra de epis. z clericis. cum ergo non habeatur pro vere dānato non erit infamis. argu. ff. de pens. l. ij. ſ. fi. Jtem ex tali sententia ob contumaciā lata non incurrit ius. fi. de inofficioso testamē. l. qui repudiantis. ſ. fi. q2 magis ꝑpter absentiam q̄ ꝑpter malā causam videt̄ iudicatū, vt. ff. pro socio. l. cum duobus. ſ. fi. z de euicti. l. si ideo ergo infamare nō debet q2 tūc infamat cum pꝛesumit malā causam habere vt. ff. de his qui no. infa. l. furti. in pꝛin. vbi de hoc. Jtem non reperit iure cautū q8. l. municipalis infamet cum certi sint⁹ modi ex quibus infamia oꝛit de quibus non est iste ergo ꝛc. vt. l. obligationi fere. ſ. placet. de actio. et obliga. z de hoc no. ff. de his qui no. infa. l. j. z. l. furti. ſ. j. item ex statuto oꝛitur condictio ex. l. vt. ff. de condic. ex le. l. j. que nō infamat, vt. ff. de acti. z obli. l. cessat. Jtez ꝓpter delictum simpliciter quis
7 non infamatur sed per modum. ¶ vnde fur nō infamatur ex deprehensione in furto vel si condēnetur in conditione furtiua sed solū si condemnet̄ act. furti sniе cum igitur alius mod⁹ z alia sententia seruetur. l. municipali. ſ. l. iul. de adulte. ergo nō efficitur infamis vt dicta. l. j. de his qui not. infa. Nam accusatio criminis cōcussionis non infamat pꝛesidem sed. l. iul. repetundarum sic. z tamen idē est delictum z punitur varijs legibus z illud cōtingit ꝑpter varietatem moꝛū z legum vt. ff. de publi. iudi. l. infamem. non ergo idē in nostro casu. Jtē quia sola sniа expectat̄ non genus criminis. ff. de penis. l. q8 ad statum. Jtem hoc ꝓbatur per locum a diuisione, aut enim dicemus eū infamem ex. l. iul. de adul. z hoc nō est verum quia non est ꝓposita, aut ex. l. municipali. z hoc nō reperit in famare, aut ex vtraq3 z hoc non pꝛocedit per dictam. l. senat⁹, aut ex edicto pretoꝛis q8 infamat damnatū de adulte. z hoc etiam nō videtur quia hoc verū est cū damnatus publico iudicio z suo modo z cum constat de delicto per confessionē vī, ꝓbationē. Jtē quoties detrahit aliquid iuri communi ius ꝓpriū efficit illius ciuitatis vt. ff. de iusti. z iure. l. ius ciuile. cū ergo i hac parte ius municipale detrahat iuri cōi videtur sublata z remissa oīs alia pena que nō reperit ꝑ ipm statu. imposita. Jtē extra ordinaria cognitio nō infamat. ī. de modo mulctarū. l. j. Cū ergo hic extra oꝛdinē sit pꝛocessuz cessabit ifamia. Jtē q2 pena minoꝛata est q8 videt̄ facta ex causa per statutū. ea ergo finita cessabit infamia vt. l. si seueriоꝛ. z. l. si possidoneū. ī. ex q. cau. infa. irro. itē electo vno iure cessat aliud. ff. nau. cau. fta. l. idem. ſ. fi. z ibi de minoꝛi. l. in causa de calum. l. j. ſ. j. z ibi ō hoc. electa ergo via extraoꝛdinaria statuti cessabunt alia iura. Jtez hic nulla ꝓbatio criminis facta fuit. infamia aut̄ irrogetur aut ex 2fes. aut ex ꝓbatione. ff. de his qui no. infa. l. atī. le-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tas.ff.si.z.l.seq.z.l.furti.in prin.ergo ⁊c.soluendo dicit q̄ non efficitur infamis q̄ nec confessio ficta nec sniа ob cōtumaciā lata infamant nec edictū pretoris vel ius ciuile irrogat infamiam iuris in aliquē nisi interueniat vera cōfessio vel ꝓbatio vt predictū est ⁊ maxime vbi cognitio est extraordinaria.vt.d.l.j.de modo multctarum. Ad cōtraria rndet ⁊ primo ad illud q̄ genus delicti infamat q̄ verū est suo modo ⁊ sualege ꝓposita q̄ infamet. Nō ob.ficta cōfessio q̄ inultū differt a vera vt.d.l.q̄n.⁊.l.ictus.⁊ not.d.c.nullus. extra de ꝓsumptio. Nō ob.sniaq̄ nulla interuenit ꝓbatio vel ordinaria cognitio. Nō ob.q̄ infamia per iudicē remitti nō pōt: q̄ verū est q̄n ordinaria via ꝓcedit hic autē via statuti que tacite remisisse videt infamiā cū de ea nihil caueat. Non ob.q̄ de origine ⁊ natura publici iudicij est infamare q̄ rndetur vt.ff.vel lex municipalis in hoc derogat iuri cōmuni.vt dictū est. Non obstat.l.vlti.j. eo.q̄ de infamia facti loquitur. Jaco. de bel.

Quicunq; Ibi semoti.scz, quare fuerit sententia annotationis licet gloss.aliter exponat et tenent Pet.⁊ Jac.q̄ ex iusta causa reuersus post annū restituit.vt.ff.ex quib.can.maio.l.j.in fi.⁊c.

In pecuniarijs. Annotatio quandam facti infamiaz inducit ⁊ ideo cum solennitate iuris fieri debet.⁊ male faciunt iudices abbreuiantes dilat.in criminalibus, nisi cōsuetudo vel statutum hoc faciunt fm.Ly.

De questionibus. Rubrica.

1 Torqueri an possit quis in criminali ex actis in ciuili.
2 Tortura duobus concurrentibus dari potest.
3 Fama an sit sufficiens indicium ad torturam.
4 Torqueri quis possit.
5 Homo liber an possit torqueri.
6 Seruus an torqueri possit cōtra dñm ⁊ an contra extraneum.
7 Questionis effectus quis sit.
8 Tortus repeti nō pōt nisi nouis superuenientibus indicijs.
9 Purgatus vt qui indicijs ꝓcedentibus tortus nil confitetur.
10 Pater ⁊ filius si simul torquendi sint a quo incipiendum sit.
11 Torquendo datur terminus defensionis contra indicta.

Super rubrica. Vide Azo.in summa eo.⁊ p Albertum de gandino tit.de indicijs dubita.quibus ꝓcedit ad tormēta.⁊ ti.de q̄onibus ⁊ tormentis.et
1 rv.q.vj.in summa.⁊.v.q.v.alli qui.† An ex actis ⁊ probationibus habitis in ciuili possit quis torq̄ri in criminali dixi supra de edē.l.ij.circa finē.quia de ista materia multi scripserūt ⁊ inter alios dñs Od.cuius tractatū pozdinē trā scripsit ꝓfatus Alber.de gandino dicto tit.de q̄onibus ⁊ tormētis.idcirco ad illū remitto ⁊ faciļ ꝓtrāsibo an iudex puniat si tortus moriatur ex tormentis dixi supra ad legē iul.maie.l.si q̄s alicui. Utrū iure canonico ⁊ i clericis sit locꝰ tormētis.e.ti.l.nullꝰ. Quid
2 sit questio.dic vt.ff.ad syl.l.j.§.q̄nem.⁊ de iniurijs.l.item apud labeonē q̄nis verbo.† Sñ autē sit ꝓcedēdum ad tormēta.dic quod duobus cōcurrentibus.s.si veritas alijs ꝓbationibus haberi nō possit.vt.j.eo.l.quoties.⁊.ff.eo.l. diuus. Sēm est q̄ ꝓcedāt indicia vt.j. eo.l. milites.⁊.ff.eo.sed si vnus.§.in ea causa que aūt indicia sint sufficientia nō pōt bene terminari sed iudicis arbitrio relinquitur.vt.ff.de testi.l.iij.dicūt tū quidaz q̄ oia q̄ facūt semiplenam ꝓbationē sunt sufficientia indicia de quibus dictū est.§.de inueniran.l.in bone fidei.† Sed numquid fama sufficit vel q̄ sic sēm illos qui dicūt famā inducere semiplenā ꝓbationē.glos.tū videtur
3 dicere q̄ sint necessaria alia indicia, vt no.ff.de excu.tuto.l.ij.circa prin.q̄.gl.fm Dy.eraudiri debet in criminibus i quibus exigunt̄ ꝓbationes luce meridiana clariores.de hoc plene et subtiliter not.per.d.Gabrielē de oseletis in suo tractatu de fama.§.nunc superest vt ad portū.ver.itē consueuit queri an sola fama laborāre. ⁊ per Odo.Gand.dicto tractatu de tormētis ⁊ q̄onibus.ver.sed de vno quero pone ꝓbatuz est de crimine contra aliquē per publicam vocem ⁊ famā.breuiter ergo iudex ex circūstātijs facti ⁊ personarum colliget ⁊ arbitrabit q̄ indicia sufficiunt ad tormenta de quo vide plene.d.tit.de indicijs dubitatis quibus ꝓceditur ad tormēta ⁊ titu.seq.ꝓ Gan.in quibꝰ causis locꝰ sit tormētis.dic q̄s in criminalibus ⁊ ciuilibus vt.j.e.l.ij.⁊.l.cū testamētū.⁊.l.hoc q̄s
4 placet.† Qui hoies possint torqueri.dic aut querit de liberis hominibus ⁊ tunc aut sunt in dignitate positi ⁊ nō torquenē vt.j.e.l. milites.⁊ ibi dicetur.⁊.l.diuo.aut non:⁊ tūc aut querit an possint torqueri in seipsos an in alios.⁊ si in seipsos in ciuilibus aut criminalibus tunc enim possunt torqueri in defectum ꝓbationū ⁊ pre-
5 cedentibus indicijs vt.d.l.milites.ij.rñso.⁊.j.eo.l.ij.† Si queratur an liberi hoies torqueri possint in alios tanq̄ testes.dic aut est vilis persona ⁊ tunc eius dictum non recipitur sine tormentis in ciuilibus vel criminalibus ⁊ fm quosdā nisi in subsidiū vel defectū vt in aut.de testi.§.j. Aut nō est vilis persona ⁊ tunc pōt torqueri duobus cōcurrentibus.§.q̄ vacillent ⁊ dicant se facto interfuisse vt ff.eo.l.ex libero.⁊.l.vnius.§.testes. Falsit qñ questio improbatur vel q̄ minor vt.d.l.ex libero.⁊.l.de minore.vel ꝓpter aliā ꝑsideratione vt.ff.e.l.j.§.ꝓterea.⁊.§.idē est in hoie.aut q̄rit de statulib.
6 ⁊ tunc idē q̄ de liberis hoibus dixi q̄ liberi sunt aut querit de seruis ⁊ tunc aut petitur seruus torqueri cōtra extraneū qui nō est dñs nec vnq̄ fuit aut contra dñm pleuten vel ꝓteritū. Si contra extraneū torqueri pōt ꝓcedentibus indicijs ⁊ in subsidiū vt supra dixi de vilibus ꝑsonis. Si cōtra dñm aut seruus interrogat de facto cōi dñi ⁊ serui ⁊ tunc torq̄ri pōt, vt.§.de seruis fugi.l.quicūq̄z. §.fi.de edil.edic.l.quero.§.fi.ff.eo.l.j.aut interrogatur de facto extranei ⁊ tunc aut dubitatur de dñio ⁊ tunc ratione dubij torqueꝰ, vt.j.eo.l.cum testū.⁊ supra de rei vēdi.c.cū super veritis.aut certū est q̄ est vel fuit dñs ⁊ tunc aut seruus petitur torqueri cōtra dñm in causa pecuniaria ⁊ nō pōt vt.§.eo.l.j.in fi.aut in causa criminali
7 tūc nō pōt exceptis criminibus enumeratis.d.l.j.supra eo.in text. ⁊ glo.† Quis sit effectus questionis.dic aut cōfessus in tormentis perseuerat in confessione sua sponte ⁊ valet alias nō, vt.ff.eo.l.j.§. diuus.⁊ supra de custo.reoz.l.si quis.⁊ ibi tenigi ⁊ hoc verū est cōtra confitentē contra alios nō, vt.ff.eo.l.j.§.q̄m.⁊.l.quero.de edi. edic.ad fi.⁊ dixi supra de accusa.l.fi.⁊ de hoc in Bandino de q̄stionibus ⁊ tormentis.versi.de vno reītat.⁊ ver.seq.sed q̄ dicit vltro perseuerare.rndeo q̄ non tertius ex tormentis hoc fecit si cū sit in loco tormentoz adhuc ꝓsumit facta tormentis vt.ff.de incē.
8 rui.⁊ nau.l.j.§.ex incendio. Sed nūquid semel tortus potest iterum torq̄ri videt ⁊ sic vt.ff.eo.l.repeti.⁊ in aut.vt iudices sine quoquo suffra.§.illud.ver.oportet.ibi ⁊ not.ꝓtius quiescant ⁊c. In Zrium videt.ff.eo.l.vnius.§.j.⁊ de dam.infec.l.qui bona.§.si quis stipulatus.† Veritas est q̄nō pōt repeti nisi nouis indicijs iupenientibus.⁊ ita tenet Odo.⁊ Bandinus dicto ti.de q̄onibus ⁊ tormentis.ver.itē ego pone q̄ semel. Licet multi assessores seruerita.gloriam affectātes cōtra.l.respiciendū.ff.de pe.⁊ ibi modice seruientes contra.l.si quis in ea.supra de custo.reoz.contrarium faciāt. nec deum nec leges habētes pre oculis.⁊ q̄ non debeat repeti nisi noua superueniāt indicia.bene facit.ff.eo.l.binus.§.j.ibi euidentioribus argumentis oppressus ⁊ ita seruat ⁊ ad.l.repeti.que in-
9 distinte loquitur pōt rnderi q̄ loquitur de repetione facienda in eodē instanti non si cū dimisit ex toto vt ea vice amplius non torqueat.⁊ ita tenet Dyn.in dicta.l.repeti.⁊ cōiter per doctores approbatur. Sed quid si repetitus cōtraria dicat cui dicto habitur, quidā q̄ posteriori q̄ posteriora priorib⁹ derogāt vt.§.de pactis. l.pacta nouissima. Dy.tenet q̄ nulli stetur cū vacillet ⁊ contraria sibi dicat vñ eius dictū nō valet vt.ff.de testi.l.qui falsa.⁊.ff.de falsis.l.eos.§.j.punit tamē de falso licet eī dictū nō valeat vt supra de testi.l.nullū. † Est etiam notandū q̄ si aliquis indicijs ꝓcedentibus sit tortus ⁊ nihil cōfiteatur q̄ purgatus vt quasi pura veritatem videatur dixisse, vt.ff.eo.l.edictū.⁊ ibi in glo.⁊ ita seruatur, quod forte posset intelligi q̄n tortus est solū ꝓcedentibus indicijs secus si plene ꝓbatū foret cōtra eū q̄ tunc tortura ipsum non purgaret ⁊ ita videt innuere glos.infra eo.l.j.que incipit.l.inuidiosa.circa medium.sed ibi non loquit de tortura criminosi sed testis.⁊ ideo non bene accedit ad ꝓpositum sed licet glo.in.d.l.edictū. fm Tullū teneat q̄ purgatus sit si nō confiteat ad hoc tamē nulla.l. allegat.fatuus tū esset iudex qui torqueret aliquē contra quē esset ꝓbatum plene nisi hoc faceret cū protestatione q̄ non intendit eum torquere super ꝓbatis. Sed si plures sunt torquēdi a quo incipiendum erit, dic q̄ a suspectissimo, vt.ff.eo.l.vltra prīc.⁊ dic a
10 suspectissimo id est ab eo de quo est magis suspicio quod delictum cōmiserit vel fm glos.expone a suspectissimo.i.magis timido vel magis temere.vt.ff.eo.l.vnius.in princi.vnde dic aut sunt pariter suspecti vt quia paria sunt indicia contra oēs aut vnus est magis suspectus q̄ alius vt quia est homo male fame vel plura sunt indicia contra eum ⁊ isto casu qui magis ꝓsumitur delictū cōmisisse vt.c.semel malus.incipiēdū erit ab ipso tanq̄ a magis suspecto. ⁊ ita loquit dicta.l.j.† Quid si torquēdus sit pater ⁊ filius pariter suspecti.puto inchoandum a filio ⁊ andiui a quodā iudice maleficiorum q̄ cum haberet patrem ⁊ filium torquēdos ⁊ inchoauerit a patre nihil ꝓfessus fuit sed videns postea filiū torq̄ri ꝓfessus est totū.⁊ hec rō potuit esse q̄: parētes magis verent in filijs q̄ in seipsis.vt q̄metus causa.l.isti quidem. Quid si nō precedentibus indicijs vel nō legitimis aliquis tortus sit nūquid preiudicat sibi eius cōfessio.dic q̄ nō vt dicta.l.j.ff.eo.⁊.l.maritus.⁊.l.penult. fm vnam lecturam ⁊ est expressum eo.tit.l.diuus.§.ex quibus causis. ⁊ quia indicia sunt substantialia questionis habende vt.j.eo.l.milites.deficiente ergo substantiali solēnitate nō valet qs agitur vt l.non dubium.ff.de legibus.cū simi.⁊ ita tenet Dy.⁊ Jac.de are. Indicia aut̄ quid sint dixi supra de rei vēdi.l.indicia.⁊ sunt pars clare ꝓbationis vt supra qui testis, facere pos.l.hac cōsultissima.

circa prin.

11 circa prin. † Est etiā notā. q̄ si torquendus petat terminum defensionis ad probandū cōtra indicia que sunt ītra eū q̄ dari sibi dz, vt.ff.eo.l.vnius.§.cognituri.ibi.quo cūq̄z tpe ⁊c. de ista defen.dāda plene dixi §.de epi.⁊ clerī.l.oēs qui vbiq̄z circa fin. Est etiam no.q̄ pars pōt esse ꝑsens q̄n tortura fit, vt.ff.de adul.l.si postulauerit. in pri.⁊.§.q̄nē.⁊ etiā aduocati, vt ibidē dicitur. licet i iudicio nō seruetur. cetera videas ex remissionibus predictis de decu.⁊ eozū filijs. vide.j.eo.l.diuo. Ro. etiā q̄ petens aliquē torqueri primo iurare debet q̄ non ex calumnie petit. vt.j.eo.l.si.⁊ ibi in glos.

Questionem. Canonisata est hec lex et sequens.xij.q.ij.c.qui manumittitur.§.fi patronus.⁊ ꝓpo ponit vnā regulaz in causis criminalibus. Scdo excipit quosdā casus in quib⁹ regula fallit. Tertio remouet quoddaz dubiū. Ultimo ponit aliam regulam in causis ciuilibus. Ly.⁊ not.gl.hic ꝓpositā que incipit.et inuidiosa.que innuit q̄ torqueri possit is cōtra quē plene ꝓbatuz est:⁊ per hoc nō purgetur.de hoc dixi super rubrica.

1 **In solitum.** In glossa, priuilegium. in fine, sic.et dignitas, vt.ff.de pen.l.moschis. §.iste.

Scuti. Pulchra lex est.⁊ est similitudo per contrarium.⁊ vide quod notauī.§.de accusationi. l.finali.

1 Milites quibus tormentis subiici possint.

Milites. Soler queri quid in militibus nostris tēporis.dic vt dixi.§.de ꝓcu.militem. Idē scilicet quidā d aduocatis q̄ militāt, vt.§.de aduo.diuersorum iudic.l.aduocati.de cleri.dixi.§.ad leg.iuli.maie. l.nullus. Sed nunquid appellatio filiozuz hic stet in stricta significatione? videtur q̄ nō, vt.j.e.l.diuo marco.⁊ de penis.l.moschis. §.liberos. In cōtrarium: q̄ hoc est cōtra ius cōe: ergo nō ꝓducēdum, vt.ff.de excu.tu.l.sed milites. circa prīc. de penis.l.honor.
1 de hoc dixi.§.ad.l.iul.maie.l.qui squis.† Sed contra hāc.l.videtur q̄ milites possint subiici tormentis, dum tamē nō sint tormēta fidicularum, vt.§.ad.l.iul.maiel.nullus. dic q̄ est speciale. Nā propter crimen lex tollit priuilegia dignitatis.§.de malefi.l.⁊ fi excepta. de ꝓba.car.l.j.⁊ no.j.eo.l.decuriones. in vlt.glos. In criminibus em exceptis ⁊ atrocioribus possunt torqueri milites. fm Jac. de bel. sed non tormentis fidicularum ꝓncipe inconsulto, vt.d.l. nullus. Item not.a questionibus non esse incipiendū, vt.ff.eo.l.j.i ꝓn. non subiici.⁊ ext ra de regu.iur. cum in cōtēplatione.

Statu. Ibi subrogari. publice enim
1 interest partus non subiici, vt nouissimum dignitas familiarum ve salua sit: vt.ff.de ven. inspic.l.j.§.fi.⁊ de suppositione partus dixi.§.de fal.l.j. in glos, ibi.§.fi. vbi plene de hoc.

1 Dignitas aui non transit ad nepotes ex filio macula pudoris aspersa.
2 Nepos an gaudeat priuilegio ex persona aui, an ex ꝑsona patris.
3 Descendentes omnes veniunt liberorum appellatione.

1 **Duo marco** † Ho. q̄ dignitas aui nō trāsit ad nepotes natos ex filio masculo macula pudoris aspersa. sed Jac.de
2 bel.⁊ emācipatū. omissis alijs dic fm Pet. † Sed q̄rit vtrū nepos gaudeat priuilegio ex persona aui, aut ex persona patris, primo casu aut est natus ante mortē aui: tūc gaudet vt.ff.de interdic.⁊ rele.l.iij. Aut post mortē: ⁊ nō gaudet, vt.ff.vn⁹ cognati.l.j.§.fi quis. Sic ꝑsona patris, aut est aspersus i fama ante cōcep. eius: ⁊ non gaudet: vt hic maxie q̄ vitiū patris nocet filijs nascituris, vt.§.de liber.⁊ eozū libe.l.ij. aut post eius ꝓceptionem: ⁊ gaudet, vt d.l.emācipatū. Opp. † q̄ idem sit in alijs descendentibus quos liberoz̄ appellatio comprehendit, v.ff.de penis.l.
3 moschis.§.iiter.liberos. cōiuncta.l.liberozū. de verbo. signi. dic q̄ ista per illā declarat ⁊ illa per istā restringit: q̄ hec lex in eo qs loquit de filijs, declarat per illā, vt sub appellatione filiozū, nomē liberozū, cōtineat.⁊ in hoc declarat ista per illā, sz illa p istā restringit: q̄ ap. liberozū, aks in infinitū extenderet, vt.d.l.liberozum. hic aūt restringit ad nepotes, ⁊ per istā. ⁊ ita no. in.l. Zria: per Dy. ⁊ Jaco. de are. glo. tū q̄ est hic nō videt velle q̄ illa restringat per istā mo q̄ hec intelligat fm illā, vt hic in prima glo. quā glos. quidaz intellīgunt vsq̄z ad trinepotes dicētes liberozū ap. proprie extenditur vsq̄z ad trinepotes. vltra aūt dicunt posteri. ⁊ parētes. ꝓprie dicunt vsq̄z ad tritauū, vt.ff. de gradibus. Liuriscōsul. ⁊ hūc respectum dicit Jac. de ra. habuisse gl. istā: ⁊ sic debere intelligi: et ratio huius pōt esse: q̄ cū hec lex inducat priuilegiū in filijs decurionū, debet extendi vltra ꝓnū significatū verbi liberozuz. ar. in aut. de non alie. §. quia vero verisimile. Consueuit queri nunquid hec.l.et j.e.l. decuriōes. locū habeāt in ꝓfiliarijs ciuitatū qui loco decurionū succedūt, vt not.ff.qs cuiusq̄z vni.l.iij.⁊ de ver.sig.l.pupillꝰ. §. decuriones. ⁊ hanc tenet Ly. Odo. aūt in dicto suo tractatu de questionibus. in fi. Bandi. dicto tit. de q̄stionib⁹ ⁊ tormentis. versupra ⁊ dictum est decuriones non posse torqueri. tenet q̄ licet hic ⁊ sic de stricto iure: de cōsuetudine tamen generali contrarium seruatur. ⁊ ita verum est. ⁊ dicit consulti fuisse ita Boñ.

Quoties. Ibi in glos. corrigitur, imo illam intellige vt ibi nota. in fi. q̄ agebatur
1 ꝓiudicali inter dominum ⁊ seruum: hic de dño inter duos se dominos contendentes. ⁊ est ratio diuersitatis vt ibi not. Oldra.

Per vos. Opponit glo. de.l.cui.§.affinitates.ff. de postu. sz illud in odiū delicti cuius
1 ratione erant postulare prohibiti, vt.j.eo.at pretor.§. hoc edicto. Vel aliud in affine vel affinitate, vt ibi aliud in seruo, vt hic. ⁊ est ratio: q̄ soluta affinitate soluitur amor ⁊ affectio sed soluto dominio: licet forte cesset amor remanet reuerentia, vt hic ⁊.d.§. seruus. Jaco. de bel.

1 Seruus an torqueri possit cōtra possessorē hereditatis.

De tormentis. Ibi. de iure hereditatis. ex
1 ponit glossa, id est d vsufructu. dic q̄ de ipsa successione erat q̄ ad quez pertineret quia alter alterū negabat coheredem, vt.§.eo.l.hec non placet. ⁊ qs subiicit de corpoīb⁹, dic. i. rebus quas vn⁹ dicebat eē hereditarias altero negāte: cū alter altery ꝓfiteret coheredē. Op. q̄ seru⁹ † nō terqueat ꝓ possessorē hereditatis, vt.ff.e. ex libero. gl. dicit q̄ illa correcta est ꝓ ista. ⁊ ita not. etiā. ff.e.l. de minore. §. fi. qs nō placet] Pe. q: legū correctio ē, vitāda ⁊ ideo tz alia so. q̄ est in. d. §. fi. ſ. q̄ hic loquit vbi de hereditate vel eius parte est qō in. l. Zria loquit vbi nō est qō hereditatis sz alicuius rei hereditarie de qua negatur dño: ⁊ sic nō dz torq̄ri Z dñm. ⁊ ista est veritas, fm Ly.

De abolitionibus. Rubrica.

1 Abolitio triplex est.
2 Abolitio priuata que sit.

Preses Vide Azo. in sum. eo. ⁊ ad euidē-
1 tiā dicit q̄ triplex est abolitio, alia legitima, alia gñalis siue publica, alia priuata. legitima est q̄ a lege cōcedit, vt per mortē rei, vt.§.si reus vel accu. mor. fuerit. per totuz. ⁊ hoc quādoqz in totum extinguit crimen, vt quando moritur accusatus. quād oqz tm instātiā. vt qñ moritur accusator: q̄ alius ad huc potest accusare itra. xxx. dies, vt.ff. de accu. l. libellozū. §. fi. Generalis siue publica est qñ p publicā letitiā. puta victoriaz hostiū vel quia filius est natus principi. mādat vt oēs accusatiōes cācellent. ⁊ isto casu nō extinguitur crimen, sed iudicium: ⁊ ideo itra. xxx. dies finita letitia datur ptās iterū accusandi, vt.ff.e.l. aut priuati. §. xxx. ⁊.j.tit. pri.l.j.ū. ⁊. iij. ⁊ in ista gñali non venit crimen falsi, vt ff. ad turpil.l.lucius. † Priuata est q̄ fit ap̄side, vt hic, ⁊ fit cā cognita, ⁊ partibus pñtibus: vt.j.l. pri. ⁊ tunc in totum. ⁊.ff.eo.l. abolitio. ⁊.l.ij. potest tū accusator a principe impetrare vt iterato possit accusare: ⁊ hec vocatur abolitio abolitionis. ⁊ de hac in.l. ista tractatur. sed itra quantū tps poterit iterū accusare: gl. dicit itra. xxx. dies. qs quidā moderni isto casu nō approbāt: imo dicūt q̄ intra xx. annos. vt.§. de fal.l. querela. q: nō agitur de reaccusatione eiusdem accusatoris post abolitionē publicam, vt.j.ti. phi.l.j. sed de institu. noue accu. auth: orizate p principis: vnde isti dicūt q̄ instātia perit in priuata, non in alia aboli. sed.§. prime dixi contrarium & hoc solet tractari. d.l. libellozū. ⁊ dixi.§. de accu. l. q̄ de crimine.

Abolitio. Hec lex inducit ad qōē si accusator
1 desistat ab accusatione nunquid iudex nihilominus possit ex officio Z accusatum ꝓcedere ibi, sed aduersus nocentem reum ⁊c. ⁊ p hoc ex de collusione. c.ij. Itē quia reipublice interest ⁊c. vt.l.ita vulneratus. ff. ad l.aql. in Zrio videt.§. de transac.l. transigere. sed dic vt ibi dixi preterea ibi permittit trāsactionem, vt non habeatur p cōfesso, nō vt iudex ex officio nō possit procedere, vt ibi not. itē q̄ fit ibidē rō q̄ in duobus casibus hic in glos. positis Zeditur abolitio etiā recepta pecunia ab accusato: dic vt in summa eodē. §. itē illud sciendū ⁊c.

1 Reus deficiēs in purgatione ꝓto cōuicto habetur.

Ellaciter Ibi inscriptionis illate. i. propter
1 accusl. vel inscriptionem illatam. Opp. q̄ accusator probet, ⁊ non reus, vt.l. qui accusare. §. de decendo. glos. dicit q̄ hic est speciale: sed hoc nō videtur: quia aut accusator plene probat, ⁊ condemnatur reus. aut nullo modo. pbat. ⁊ absoluitur, vt not.§. ad legem co. de fal.l. vbi. ⁊ de requi. reis. l.j. aut semiplene probat: ⁊ videtur idem supra de pbat. l. sciant. j. de penis. l. qui sententiam. ⁊ de penis. l. absentē. Sed dic q̄ in primis duobus casibus non est speciale sed in tertio sic et est differentia inter hec delicta ⁊ cetera crimina. quia si accusator semiplene probat vel talequid per quod inducatur suspicio cōtra

cum tunc reus in exceptis criminibus cogitur se purgare vel per simile ꝓbationē vel per plenioꝛē vel saltē per sacramentū ſm ꝓbe. ꝛ Ly.ſ.de his qui ad eccle.confu.l.fi.ſ.ſicubi.de ſide intitu.l.fi.ꝛ eo modo accuſatoꝛis ꝓbationē tollit vt hic in fi.l.ꝛ.ſ.de ꝓbatio.l.iubemus,ꝛ.ad.l.cor.de fal.l.j. qua ꝓbatiōe preſtita abſoluetur vt.d. l.ſciant, vel forte dilationes dabunt cōes actoꝛi ꝛ accuſato in iſtis criminibus exceptis.ꝛ ita vidi ſeruari in aliis aūt criminibus debent dari ſeparate.vt.ff.de ſeruis.l.fi. Item dicit † ꝙ reo deficiēte in purgatione ꝓ conuicto habeē et puniē ac ſi crimē eſſet ꝓbatum vt hac.l.in ſi certa de ſymonia.c.de hoc.ꝛ.c. iuſinuatū .de purgatione canoñ.c.cū.p.manconella.ij.q.v.c. preſbyter. vel forte duriozibus afficietur tormentis ſicut in criminibus exceptis vbi tollūtur priuilegia dignitatum vt.ſ.eo.l.milites dixi ꝛc.

¶ De generali abolitione. Rubꝛica.

1 ☞ Epiſcopus promouendo an diſpenſet ipſo facto.
2 Infamiam facti ſolus deus reſtituere poteſt.
3 Papa non poteſt tollere infamiam facti ortam ex ſententia iudicis ſecularis.
4 Bannitus ex contumacia non infamatur.

INdulgentia. Uide Azonem in ſumma codē,et qđ dixi ſupra titu.pri.l.j. † Utrū epiſcopus promouendo diſpē ſet ipſo facto not.per Archidia. lj.diſtinct.c.qui in aliquo.ꝛ ſi papa promouet aliquē vtrum eū videat fame reſtituere habetur.xliij.di.in ſumma.ꝛ ibi per Archi.ꝛcano nizat a eſt hec.l.ij.q.vj. prcuaricatoꝛ als eſt cauſa per ſe ꝛ incipit indulgentia.ꝛ vide qđ ibi no.p Archidia. in glo.ſ.ꝛ 2coꝛ.ad hanc.l. qđ dicit ꝙ licet petū quo ad ſalutē ale tollat per penitentiam non tamē aboletur infamia.ij.q.iij.ſ.hinc colligit.ꝛ ad hanc materiaꝫ vide qđ no.de his qui exilio ab oꝛ.moti ſunt.l.j.ꝛ in ſumma eiuſdē titu.ꝛ † no.ꝙ infamiaꝫ facti ſolus deꝰ pōt reſtituere.arg. ff.de obſequiꝫ.l.ij.ꝛ no.extra de purga.cano.c.ex tuarū. Quis autē poſſit reſtituere ad famā dic ꝙ impatoꝛ ꝛ ſenatus ꝛ papa.vt.ff. de poſt.l. j.ſ.de qua.de qōni.l.j.ſ.ſi.de penis.l.relegati.ſ.ſi.extra de ſēte. ꝛ re iudi.c.cuꝫ te.vi.q.j.c.oēs.ꝛ in glo.c.infames.extra de ſymo.c.ex diligenti.de hoc tetigi.ſ.ex qui.cau. infa.irro. ſup rubꝛica. Item eſpōt tollere infamiā in crimine ex quo pōt diſpenſare vt no.d.ſ.hic colligit.ij.q.iij. † Sz nūquid papa pōt tollere infamiā ortā ex ſententia iudicis ſecularis.dic ꝙ nō, vt no.d.c. cū te. de ſnia ꝛ re iudi. Sed quid ſi aliquis fuit ercōicatus ꝑ aliquo crimine qđ infamat nūquid ſi abſoluatur videē reſtitutus ad famā.dic ꝙ ſic arg. extra de lec.c.qꝫ diligenti.ꝛ ibi in gl.ꝛ de teſti.c.veniēs. in fin. ꝛ ibi in gl. qđ ſententia ercōmunicationis abſtulit ſententia abſolutiōis reddit.ſ.de ſententia paſſis.l.ſi.xv.q.vj.c.nos ſanctoꝛ,ꝛ.iij.q.j.c.j. vbi de hoc ꝛ infamia orta ex relegatiōe tollit ea finita.ff.ad municipales.l.ordine.vj.q.j.c.oēs vero infames. ꝛ ibi in gl. qđ facit etiam ſi aliquis ſit bannitus ex tali crimine ex quo ſequeretur infamia qđ eo abſoluto intelligat reſtitutus de quo dicetur.d.l.vlt.ſ.de ſniam paſſis.licet Jac.de bel. † teneat bānitum ex contumacia nō infamari vt plene no.ſupra de requi.reis.l.j.ꝛ ad hāc materiā facit qđ no.de teſt.l.iij.ſ.l,iul.de ſym.c.per tuas. circa fi.ꝛ ꝑ Poſti.in ſūma de teſti,ſ.quis poſſit eſſe teſtis.ver.infamis ergo.ꝛ ver.ſeq.ꝛc.

¶ Ut intra certū tempus criminalis q̄ſtio terminet. Rubꝛica.

QUiſquis. Uide Azo.in ſum. eo.ꝛ q̄ſtio nem dñi Ric. quā notaui ſupra fier falſis inſtrumētis.l.iudicati.ꝛ qđ ibi dixi ſupra de adul.l.fi.ꝛ quidā habēt hic quādā glo.ſignata ſup verbo detulit que incipit an hoc ſufficit ſz ſignari dz.j.ti. pri.l.j. ſup vbo detulit.opp. ff.de.l.vl.j.ti.pri.fol.vt ibi not. Op.ſupra de accu.l.q crimē. dic vt ibi dixi. Opp.ff.ad turp.l.querebatur. multis modis ibi ſoluitur q̄ ſolutiones non placent Ly.vnde dicit qđ lex contraria non loquitur de preſcrip.biennij quo ſumitur inſtantia ſed de preſcriptione qua tollitur accuſatio adulterij.ſ.quinquennio vel quia abſolut fuit accuſatus per ſententiam ꝛ ſic loquitur dicta.l.querebatur,ſcz Dy.oppoſi.qđ qui deſtitit vltima die non punitur vt.ſ.de adul.l. quamuis. ſpeciale eſt ibi in abſente reipublice cauſa vt ibi no. vel dic qđ ibi non eſt ſpeciale ſed ibi affuit accuſatoꝛ poſtq̄ ꝓbauerat ꝛ concluſum in cauſa ꝛ qđ ibi dicitur de vltima die dic.ſ.ſententie non autem loquitur de vltima die biennij ſm ꝓbe. An accuſatoꝛ ſit adſtrictus ad proſequēdū accu.a tēpoꝛe poꝛrectiōis vel lit. conteſt.dicetur.j.titu.proꝛi.l.j.

1 ☞ Pena ob cauſam commutari poteſt.
2 Excommunicatus iterum excommunicari poteſt.

MQuerimt. † Nota qđ pena pōt cōmutari ex cauſa vt dixi ſupra ex quibus cauſis infa.irro.l.ꝛ ſi ſeueriꝰ ꝛ iō ſi ꝑputari debebat manus alicui ex delicto ꝛ nullam habebat vel inutilē poterit pena cōmutari,inder cū i penis dz illā ponere q̄ magis timeri debeat extra vt lit.nō cō.qm frequēt.ſ.ſi.xviij.q.iij.c. ea vidicta. ꝛ ibi in gl. Item collige ex gl.qđ ercōmunicatus ꝑ iterū ercōicari ad hoc.ff.de penis.l.aut dānū.ſ.ſi.ꝛ ibi in glo.hoc tū hic non bene colligit ſz qđ poſſit mutari vt dixi.ſ.qđ ercōicat⁹ poſſit ercōicari ꝑbat extra de iude.c.ita quoniāđ.ꝛ ibi in glo. Nā inſoꝛdidatus pōt adhuc plꝰ inſoꝛdidari.xlvij.di.c.quātūlibet. infamat⁹ plus in famari.ff.de his q no.infa.l.iiij.ſ.ait ꝓtoꝛ.de hoc etiā not.iij.q.iij. c.vlti. Item 2iij videt.xviij.q.j.c.j.ꝛ qꝫ ſemel ercōicat⁹ eſt ercōicatus ne eccleſie.xviij.q.j.c.j.ꝛ nihil ad nos de his q̄ ſortis ſūt.ij.q.j. multi.ꝛ qꝫ poſt ercōicationē non hꝫ vltra eccleſia qđ faciet de ſnia ercōicatiōis cū nō ab hoie.ꝛ qꝫ ercōicatus habet ꝑ mortuo.xj.q.iij. c.ois. ſed ſi ſunt plures ercōicationes an regrantur plures abſolutiones vide extra de ſnia ercō.c.cū ꝑ cauſa,ꝛ dixi ſupra de nup.l.fi. Et idem pōt dici de bānitis colligit etiā quidā qđ ſi ſtatuto cauetur criminales cās delegare intra certuz tps terminari ꝛ intra terminum ſit oblata per iudicē defenſio reo reus aūt iurta ſniam petat ſibi dari defenſionē nunqđ ſit differēda ſnia.vt qđ non ex eo ex quo ſibi oblatam nō accepit.in 2iij facit hec lex ibi ſi petatur ꝛc.ꝛ ꝓ hoc de dā.ifec.l.iiij.ſ.hoc iudiciū. de iureiu. l. iuſiurandū ꝛ ad pe cunias.ſ.hoc iuſiurādi.ꝛ qꝫ quocūqꝫ tpe poſtulante reo defenſio ſibi denegari nō debet vt.ff.de qō.l.vnius.ſ.cognitum.

CRiminales. Finita inſtantia reꝰ abſoluit ab obſeruatiōe iudiciꝫ ꝛ ſic nō vꝰ perire ipſo iure ſed per ipſam ſniaꝫ de quo dit vt dixi ſupra de iudic.l.ꝓperandum.ſ.illo procudubio.

¶ Ad turpilianum. Rubꝛica.

1 ☞ Deſiſtens ante litem conteſtatam an incidat in turpilianum.
2 Turpilianum an habeat locum in priuatis criminibus.

SIdemum. Uide Azo.in ſumma. e. et † Rof.eo.titu.ꝛ in Spec. de accu.ſ.quinto.de collusione detegenda.c.j. in quo differant calūniator tergiuerſator.ꝛ prcuricatoꝛ dic vt no.ff.de his qui not.infa.l.ath; letas.ſ.penul. † Quero nūquid deſiſtens ante litē ꝛte. incidat in turpil.gl.n.de adul.l.miles.ſ.ſocer.tenet qđ non hic tenet contra. Qđ nō incidat añ litē cōte. facit qꝛ nō ſit tūc agere ſed agere velle. ff.rē ra.ha.l.ampliꝰ.ꝛ añ litē ꝛte. deſiſtēti parcit.de in ius vocan.l. quāuis.ꝛ ꝑ ſupra de adul.l.fine.ꝛ.ff.e.l.q̄ſitū.ꝛ hec fuit opi. Hu. Azo.ſ ꝛ ꝑ eo.ff.e.l.in ſenatꝰ. ſ. g poſt. ibi exꝑſſe loquit añ litē ꝛte. ꝛ dicit qđ ſi neceſſario deſiſtat nō ſcidit ī turpil. ergo ſi ſpōte vꝰ habere locū. Item dicit eſſe exꝑſſum.j.ti.pri.l.peñ.ſz his legibus iſidet hic vt in eis no. Dy.tenet opi. Azo.ꝛ dicit qđ añ lit. ꝛte. incidit ex ſnia poſt litē ex verbis ꝛ ſnia ꝛ hāc etiam tenet Ly. maxime ꝑ aut. qui ſemel. Jac.de ra.tenet qđ poſſit penitere anteq̄ reus citatus veniat.ꝛ ita ſtelligit.d.l.q̄ſitū.nō em tūc tenet ex vbis nec ex mente cū verba ꝛ mens idem ſint ſcm eū.ꝛ ad.l.peñ.j.ti.pri. rñdet idem Ja. qđ ibi loquit de ipetratiōe abolitiōis q̄ nō dat fallacit accuſatibꝰ marie poſt exhibitionē rei ꝛ bona fide accuſatibꝰ dat ſcz diſtinctiōez.ſ.ſupra de aboli.l.ij.ꝛ ſi.ꝛ ꝑ hac ſuia adducit ſupra de exhi. reis.l.ij.de ß vide ꝑ Rof.ß.e.tit.vltra prin.ℱ.ītē q̄rit.ℱ.an in prima tis crimiꝰ locū habeat turpil.gl.hꝫ vꝰ tenere qđ nō ſz ex̄ordina ria pena dic vt.ff.e.l.ꝛ in priuat.ꝛ ꝑ Rof.e.ti.ℱ.ſz circa iſta.

SIpro eo. Ibi cōmiſſa cuius 2iū pōt exiſtere vbi accuſatoꝛ deſiſtet abolitiōe concelſa quaſi hec 2ditio inſit ſtipulatiōi.ſ.niſi licite accuſatoꝛ deſiſteret ar.ff.de ver.obli.l.quidā cū filiū.ꝛ loca.ꝛ conduc.l.quero.ſ.cum inter locatoꝛem.

SIfemina. In gl.ſed quis dz ibi nō ꝓſit imo dicere nō coguntur ſz volētes pūt vt de fratre no.ſ.de teſti.l.parētes.ꝛ dic de hoc vt dixi ſupra q accuſare nō poſ.l.negāda.ꝛ ibi dixi in fi.ꝛ ꝓbatur bene.ſ.de accu.l.ij.iuncta.l.de crimine.ſ.q accuſare non poſſunt.

¶ De calumniatoꝛibus. Rubꝛica.

SUper rubꝛica. Uide Azo.in ſuma co.ꝛ per Boſ. ꝛ Poſt.ꝛ Specu.eo.titu.ꝛ per Jnno.xno.qđ impratoꝛ odit calūniam ꝛ tergiuerſationez in aut.de ꝛecu.ꝛ his que conue.in princ. papa etiā materiā tollit calumniꝰ extra de reſtitu. ſpol.c. frequens. lib.vj.

lib.vj.ꝛ de pe.c.calumniam.

1 ☞ Calūniator: an ſit infamis q puniri pōt per officiū iudicis.

CAlumnia. Oppo.qđ ex videt dicere quod ſi ſententiando videt a calūnia abſoluere.ff.de liberali cā.l. ſi tibi. de hoc dicet.j.e.l.qui non ꝓbaſſe.ꝛ.l.qui calumniatoꝛes. Op.de.l.negāda.qui accuſare nō poſſunt.l.qui crimen,ſi.qui ſatiſ.co. l,ſi vero.j.rūſo. Jn cōtrariū facit hec lex cū ſi. Uber.de bobio dicit qđ ſi crimen eſt publicum tenet. ſi priuatū aut habuit inſtā cauſaz accuſandi ꝛ non teneturvt.ff.de iniuꝛ.l.auriliuz,alias ſic. Quid ſi aliqꝫ accuſauit aliquē de aliquo crimie qđ ꝓbauit ꝑ ſolā famā nūquid puniet de calūnia ac ſi nihil ꝓbaſſet. Archi.videt ſentire qđ nō.ij.q.iij.c.calūniatoꝛ.ꝛ ibi de hoc in gl. Bar.dzir.tenet 2iū que ſtion:bus ſuis.clxxvij.q.que incipt.quidā aliū accuſauit. Item facit ad hanc materiā.j.de delatoꝛ.per totū ꝛ maxime.l.nulla.

1 ☞ Calumniarnon prelumitur quis eo ipſo qđ non probat.

QUi non probaſſe. † Not.qđ eo ſolo qđ quis non ꝓbat nō preſumitur calumniari qꝫ pōt iuſta ratione ꝛc. opp.de.l.j.ſupra de aduoca.diuer.iudi.vbi de hoc dixi. dicit gloſſ.quod loquitur hic in criminibus exceptatis.iſtud non dicit hec lex nec.ff.eo.l.j.ſ.j.ſz idiſtincte loquitur alia ſo.eſt quod non eſt dānatus eo ipſo ſed dānandus.contra hoc videtur ſupra de liberali cauſa.l.ſi tibi.vbi dicitur quod ſi per accuſatoꝛem non fiat proteſtatio de accu.calumnie ſi iudex nō damnat abſolueret deturꝛ.dic quod illa gloſſ.ſimpliciter male dicit niſi itelligatur qđ videtur abſoluere ab ius officio ꝛ tunc nō eſt illud virtute ſuis ſed per conſequentiam quia finitum eſt officium mercenarium lite ſiſtita vt ſupra depoſiti.l.iiij. poterit tamē puniri calumnia iuris ac cuſa,et ita intelligitur ſupra.e.l.j.ſecundum Lyn.illud qđ dicitur qui non probat calumniari videtur poterit ſumi duobus modis. vno modo quo ad informationem iud.et tunc ſufficit quia punire poteſt de calumnia nō ꝓbante cum ſit ei notorium vt iudici durante lite.et hoc regulariter fallit in caſibus ſupra.l.proꝛi.et ibi ī gloſſ.et.j.l.proꝛ.quantum vero ad homines non ſufficit ex quo iudex non pronunciat calumniam cōmiſſe.ꝛ ſic ſtelligitur lex iſta ꝛ ff.e.l.j.ſ.j.ſcm pe.Sed nunquid idem in ciuili vt qui non probat calūniari videatur ꝙtum ad iudicez informandū.dic qđ nō ſcm Pe.nō diuerſitatis eſt quia nō ſic inquirit in ciuilibus ſicut in criminalib⁹ in quib⁹ nō patit lex vagari accuſationē cū alieno diſcrimine vt.ff.de iniur.l.pretoꝛ edixit. Quid ſi accuſat⁹ ꝓpter inopiā fideiuſſorum fecit in carceribus et finaliter accuſatoꝛe non probāte fuit abſolutus nunquid poterit reaccuſare accuſatoꝛez de iniuria.videt ꝙ ſic: qꝫ occaſionē dāni dedit vt.ff.ad.l.aquil.l.q occidit. ſ.in hac.ꝛ ſupra ad.l.iul.devi.l.quoniā multa,ꝛ ad hoc inſti.de iniur.ſ.iniuriarum.ꝛ vꝰ exꝑſſum.ff.de dolo.l.rem quādam.et ꝓbatur ſupra qui accuſare nō poſſunt.l.qui crimen,ſi.qui ſatiſ.co. l,ſi vero.j.rūſo. Jn cōtrariū facit hec lex cū ſi. Uber.de bobio dicit qđ ſi crimen eſt publicum tenet. ſi priuatū aut habuit inſtā cauſaz accuſandi ꝛ non teneturvt.ff.de iniuꝛ.l.auriliuz,alias ſic. Quid ſi aliqꝫ accuſauit aliquē de aliquo crimie qđ ꝓbauit ꝑ ſolā famā nūquid puniet de calūnia ac ſi nihil ꝓbaſſet. Archi.videt ſentire qđ nō.ij.q.iij.c.calūniatoꝛ.ꝛ ibi de hoc in gl. Bar.dzir.tenet 2iū que ſtion:bus ſuis.clxxvij.q.que incipt.quidā aliū accuſauit. Item facit ad hanc materiā.j.de delatoꝛ.per totū ꝛ maxime.l.nulla.

QUi calumniatoꝛes. Jn gloſſ.hic eſt contra in ſi ne q: iure act.vꝰ acti.iniuriaꝫ petit puniri iniuria poſt ſniam non indicis officio vt hic ꝛ ſupra.e.l.j.

Non prius. Jntellige hanc.l.fm notata ſupra de exhiben.reis.l.ij.

¶ De penis. Rubꝛica.

1 ☞ Pena an poſſit augeri vel minui.
2 Princeps an ſit irregularis cōdens leges penales mortis.
3 Peccata magna que dicantur.

SUper rubꝛica. Uide Azo.i ſumma ꝛ.ꝛ Bofre.ꝛ Poſtil.ꝛ Specu.ꝛ per eūdem de accu.ſ.ſcdo loco.ver.item criminā.ꝛ ver.ſe.ꝛ qđ no.ſupra de here.inſti.l.j.ver.ꝛ qꝛ hodie.ꝛ i gan.de penis ꝓuſſiomb⁹ꝛ inſultu. † Utrū pena poſſit augeri vel minui not.per eum.titu.vtrū pena poſſit augeri vel minui ꝛ dixi ſupra ex quib.cau.infa.irro.l.ꝛ ſi ſeueriꝰ. De var.generibus penarum not.per eū de homicidijs et homicidiari. ſ. vltimo etiam circa preſentem materiam de penis canonicis vide in gloſſ.extra de offici.ordi.ad reprimendam.xviij.q.v.circa cciſionis. Utrū etiā habeat,gladiū materiale in impoſitione penarum habet.xviij.q.viij.in ſumma.et per totū et per archi.Quatuoꝛ er cauſis eſt vna maioꝛ altera.xviij.q.iij.corripiantur.per archi.de vtilitate impoſitionis pene delinquentiꝫ habetur de pe.diſtinc. iij.c.ſacrificio,vtrum iudices vel miniſtri punientes malefactoꝛes peccent ꝛ dictantes ꝛ ſcribētes ſuias maleficior.dic qđ nō.xviij.q. iij.illud p Archi.ꝛ ibi in gl.ꝛ.q.v.recs.ꝛ.c.ſe. † Utrū principes ſit irregularis leges penales mortis 2dēdo no.p Archi.e.cā ꝛ.q.c ffi cia. Quid ſit pena no.ff.e.rubꝛica ꝛ de carceris rūpēdis qđ dixi ſupra de officio eiꝰ q vicē alterius iudi.obtinet.l.ſuggerente.circa fi.

3 † Que ſint magna pcta no.xxv.di.c.nō aūt.ſ.noie aūt cris ꝛc.

1 ☞ Judex reputat qui vicē alicuius iudicis obtinet.

PRocuratoꝛ. Ibi exiij.i.relegationis. naꝫ ꝛ ecſi vice preſidis cognoſceret nō poſſet deportare quod ipe preſes poteſt vt.ff.de offi. preſidis.l.illicitas.ſ.qui vniuerſas. † Not.quod qui vicem alicuⁱ iudicis obtinet ꝓ iudice habetur ꝛ appellat ſuffect⁹ vt dixi ſupra de officio eius qui vicem alterius iudicis obtinet. Sz nunquid iſte procuratoꝛ conſenſu partium poſſit cognoſcere,dic vt ſupra ad.l.ſia.de plag.l.non valet.et ibi dixi.

Honoꝛ. Jn ſi.gl.idem i filijs ꝛ nepotibus vſqꝫ ad prone potes vt.ſ.de queſtionibus.l.diuo.ꝛ dixi ſupra.

Incredibile. ꝛc.quamuis,lib.vj.

SEruus. Oppo.gl.d.l.ſine ꝑmitione.dic qđ ibi in der dānauit ad tps nec dixit qđ ꝛ iō de de cēnio ſtelligit hic aūt dixit ꝑpetuoꝛ no.ſupra.e.l.credibile.ꝛ.d.l.Jta ꝛ extra de cōſti.c.ex liris. adicitur hec lex qđ ſi ꝓpter rebellionē ciuitas vel caſtrū dānata ſunt ad deſtructionē muroꝛ deſtructa ſunt qđ nō poſſunt ampliꝰ reedificari ne fraus fiat, ꝛ ad hoc.ff.de adult.l.ſi quis adulteriū. ſ.fi.in fi.ꝛ ꝓ hoc.l.di.c.j.

1 ☞ Eligi non debet quis ad clamoꝛem populi.

DEcurionum filij. Baudēt etiā alio ꝓuilegio vt ſupra de offi.mag.offi.l.ſcholariū.vt ibi dixi. Opo.de ſica.ff. l.penul.dic ꝙ ibi tumult⁹ aliter ſedari nō poterat vt in vſib⁹ ſeu.de pace tenen.c.j. ſi iudex vel ibi petebant clamātes quod iuſtum erat ſi licet malefactoꝛē puniri hic econtra qđdo ſunt iuſte clamationes audiri debēt ſupra de offi.recto.prouin.l.iuſtiſſimos.ꝛ de queſtionib⁹ ꝛ magiſtris officiorum.l.vna.a tūc eſt verū quod dicitur voꝛ populi voꝛ diuina. † Item ad clamoꝛem populi non eſt aliquis eligendus extra de elec.c.ofiis.viij.queſtio.j.ſi ergo.et.ff.de ea.l.ſi conſtat.populus eſt docendus ꝛ non ſequendus lxij.di docendus.ad hoc etiam extra de exceſſi.prelatoꝛum.c.ex literis.circa medium.xviij.queſtio.v non voꝛ hoc minum.et qđ not. viij.q.j.c.ſi ego.ꝛ lxj.di.c.miramur.de eem hoies facient populum notatur per Archi.lxj.di.in ſacerdotib⁹,et vide in alphabeto ſub litera.p.dictione populus.

SJoperis. No.hāc.l.in fi.ad qđ 2coꝛ.extra de ſtatu mona.c.ſi.et.j.l.prima.qſiqꝫ in pena poteſt remitti vt dixi ſupra de ꝑcis ꝛ cleri.aut.i terdictimus. Item ratione amicitie qſiqꝫ remittit extra de offi.legati.c.niſi ſpālis.ꝛ ibi de no.op.de.l.illicitas.ſ.ſi.ſolu.vt.j.l. proxima vbi eſt vera ſo.lz aliter no.in.l.contraria

QUi ſententiam. Pulchra et iuſta lex que vtinam bene ſeꝛ uaretur et ad eaz cōcoꝛ.ſupra de accu.l.ſingulariter.de cohabitatio.clericoꝛū ꝛ mulie.c.tua,ꝛ.c.vltimo.ij.q.j.c. nos in quēquā.et qđ dicit nō eſſe ꝓcedēn.incognito negotio ſupra de ap.l.ne cauſas.nec inaudita cauſa.ff.de requi.reis.l.j.an mitius agatur cum confeſſo q̄ conuicto habeē.l.diſt.ꝓcl dr teruz.in glo.ꝛ per archi.ꝛ.j.de ijs qui ſe deferūt.l.j.lib.x.

1 ☞ Homo ad imaginē dei formatus non debet in fronte cauteriꝛari ſeu bullari.

SJquis in metallū † Not.hoiem ſi guratuz ad imaginē dei vt habeē geñ.c.j.et ideo non debere bullari in frōte vt hic not.in glo.ſecus videē iure cano.de crimine
1 daudientiā.ꝛ ibi vide per Jnno.

NEquis. Op.de.l.ij.de appari.lib.xij.dic qđ nō de putatur ita qđ ſit de magiſtris ſed de ſeruito.ꝛ famulis ipſius corꝑis ſicut ibi.Et ad.ſ.adulterā. dic vt dixi.ſ.de adulte.aut.ſed hodie.

NEdiu. Licet hac.l.ſit ſpeciale q̄ ꝛtra abſentē ferat ſuia citādus eſt ij.qđ eſt notabileyt.j.de co horta.l.ſi apparitoꝛum.lib.xij.

1 ☞ Peccatum quid ſit.
2 Puniri nullus debet ſine culpa.

SUncimus. Ibi ſceleris ſocietas tunc enim tenētur non quia ſocij ſed quia rei. Oldra,ꝛ qđ ſubijcit admittūt dic.i.de neceſſitate argumt.ꝛ not.qđ ſequit petā igitur ꝛ.ꝛ dic † ꝙ petū eſt voluntas conſequēdi vel retinēdi aliqđ q̄ iuſtitia vetat ſm augu. xv.q.j.c.j.ſed hoc generaliter.circa fi.ꝛ concoꝛ.ad hanc materiam qđ peccata ſuos teneant authoꝛes ꝛc.ſupra de admi.tu.l.ſancimus.et

de adult. l. gracch⁹, nã res que culpa caret in damnũ vocari nõ de
3 betextra de 2 tit. c. ij. in pri. ⁊ z fine culpa nisi subsit causa nõ est ali
1 quis puniendus extra de re. iur. c. fine culpa, vbi notant multe ex-
cep. contra ipsam regulã z maxime per Hyn. z. c. ti. c. non dz quis
alterius odio, vt dixi supra de inoffi. test. l. si qs in suo, circa fi. z cõ
cor. ad hanc. l. vj. di. c. satis peruersum. de eo qui cognouit consan-
guineam vxo, sue. cap. discretionẽ, fallit hec regula etiam aliis casi
bus de elect. c. scriptum. in fine. vj. questio. j. ꝟ. verũ. xv. questio. viij.
cũ multe. z vlo. per Inno. extra de elec. quia propter. i gl. necessaria
est priuatio ibi nec miteris circa qd dic quodcit pena eterna z illa
nullus punitur pro alio. j. questio. j. c. cito. de renunc. c. nisi cum pri-
dem. ꝟ. persone. Item est pena temporalis z ista sepe punitur vnus
pro alio. j. q. iij. ꝟ. item pro peccato z. c. sequenti z predictis aliis ca
sibus a regula exceptis etiam si ista pena consistat i infamia. vj. q.
j. ꝟ. verum. de filijs presbyterorum per totus de penis. c. in quibus
dam. licet in contrarium multum facit. ff. de penis. l. crimen z pena
ꝑna. sed dic vt ibi dixi z de hoc not. ff. de iure patro. l. diui fratres.
item est pena spiritualis vt excõicationis z ista nunq̃ vnus puni-
tur pro altero extra de sua excõicationis. c. romana. ꝟ. fi. sed pena
interdicti sicut. c. c. z de officio z po. iudi. dele. c. sane. z predicta no.
per card. extra de vsuris. c. vsuraz. z de hoc plene dixi supra ne filij
p patre. sup rubrica. dz igit pena cõmẽsurari delicto vt hic z. d. c. sa
ne. de offi. delegati de trãsac. c. fi. z de homicidio. c. sicut dignũ. cũ si.

OMnes intellectus. Hl. non hz du
biuz z lex debet
fieri in casu dubio vt. ff. ad car. l. qs labeo. z iõ qdaz mo
derni intelligũt qs fuit detẽt⁹ in carcere decẽ annis z iõ
liberãd⁹ ẽ ab exilio: qz nõ dz addi afflictio afflicto. z ita tz Pe. Ly.

¶ Ne fine iussu principis. Rubrica.

1 ☞ Confiscatio triplex est.

1 **NUlli.** Op. de. ꝟ. qui vniuersas, vbi preses qui
nõ est de maximis dãnaꝝ ad mortẽ er-
go z cõsistat ꝟ dic qs triplex ẽ cõfiscatio scz que fit
per. l. vt incest. nupt. crimen heresis z silibus. Itẽ
que tacite sequit ad condẽnationẽ delicti z que fit
expresse in suia de qb⁹ dic vt not. per Bzo. in sum.
huius ti. z sic ptz qs male faciũt iudices qui precepta faciũt sub pe
na haueris z persone 3tra. l. istã. Item pro opi. ro. de qua hic no. l
glo. videtur expressum supra de sententijs. l. nulli.

¶ De bonis proscriptorum. Rubrica.

SI seruorum. Pro declaratiõe toti⁹
ti. vide Bzo. in summa
c. z dubitatio huius. l. esse potuit qz peculiũ dz quo
dãmõ patrimodiũ serui sed verum est conniuenti
bus oculis domini vt. ff. de manumis. l. iiij. ꝛc. Al
bericus de rosate de Bergomo ꝛc.

1 ☞ Deportatus emere potest contrahere z acquirere.

1 **OEportati.** Blo. dicit z bene ꝟ qs deportatus
põt emere cõtrahere z acquirere z
acqsita ad fiscũ peruenĩat qs est mirabile z not. Sed vr
qs hoc nihil sibi effectualr ꝑsit cuz perdat oia que sunt
iuris ciuilis z actiones oẽs sunt de iure ciuili vt. ff. de ori. iuris. l. j.
ꝟ. deinde. z nemo sine actiõe experit. ff. de ne. gest. l. pup. ꝟ. vlti. ergo
quid prosunt sibi contractus dic qs ex quo lex sibi 3cedit qs possit
cõtrahere vr etiã concedere qs ex eo contractu possit agere vt. ff. de
procu. l. ad rem. z. l. ad legatũ. z de materia huius. l. vide quod not.
z diri. ff. de penis. l. quidam. z. j. l. prori.

1 ☞ Peculium filij deportati an deueniat ad fiscum.

1 **SI filius.** Opp. ꝟ qs peculiuz filij deportati ad
fiscũ pueniat vt. ff. l. prori. dicrõẽ vt
diri supra vnde vi. l. si qs in tantã. ver. itẽ dicit Jaco. de
are. Hodie aũt cũ filij habeat heredẽ vt not. ff. de ca. pe.
l. pater qui castrense. forte aliud dicendũ. vel dic fm Pet. qs bona
dãnatorũ fisco applicanr verũ est que sunt sua fcm cõs iuris ob
seruantiã sed que sunt sua per priuilegiũ vt est castrense peculiũ qs
filijs est concessum cõtra re. iuris cõs non cõsiscanr vt hic fm eum
z inducitur hec lex si ẽps habeat ex priuilegio reditus vnius anni
cuiuslibet canonici mortuiz in ecclesia est consuetudo qs canonici
foranei nihil recipiãt z aliquis canonicus foraneus habebat pri
uilegiũ qs nõ ob. 3sue. percipiat fructꝰ grossos z iste talis mortuꝰ
est qs eps fructus istius habere nõ debeat cũ hoc haberet ex priui
legio 3tra cõsue. ecclesie ar. huius. l. de le. ij. l. cum patronus.

DE bonis maternis. Opp. ꝟ. eo. l. fi.
sed illa i patre
z ratio diuersitatis est ga quicquid querit filius patri
acquirit vt. ff. de acquir. heredit. l. placet. hodie dic vt in
auc. bona damnatorum.

☞ Bona confiscata qualiter describantur.

SI quis intra. †Not. modus describendi
bona cõfiscata describi eui
denter singulariter z distincte nõ generaliter z debent
describi oia que possidebant malefactores tpe maleficij
cõmissi etiã si non constet esse sua z si alius pretendat tus i eis sibi
incũbit, pbatio. ꝛ. ne vxo: pro marito. l. ob maritorũ culpã. z ibi in
glo. z de priuilegio fisci. l. j. z docet hec lex qs si quis vult emere oia
bona z possessiones alicuius in aliqua villa vel castro qs cautius
sit specificare oia q̃ emere gñaliter oĩnia bona vel specificare z ni
hilominus subiũcere clausulã generalẽ z oia alia bona que hz z ei
pertinẽt in tali loco. Est etiã vtile, ppter euictionẽ qz si res specifi-
cantur tenebitur de euictio. qs nõ esset si venderet sub genere vt. ff.
de euic. l serui venditoꝛ. z supra de euic. l. j.

SI deportatus. Inducit in ar. ad gõez
fi quis in testõ legauit. li
beris titij centũ z iste titius hz liberos in ptãte z emanci-
patos an emãcipati admittanr ad legatum si nõ 2ferant. z vr qs non ar. eius. l. contrarium est verũ quia liberi sunt tã
emancipati q̃ in ptãte. non obstat hec lex quia hic bona deferunr
iure cuiusdam successionis: z ideo fit collatio. Lyn.

☞ Instrumentũ dotale nõ nocet fisco nisi, pbet mulier verũ esse.

SI quis posthac. De priuata pte agitur
de bonis confiscan-
dis ratione pene capitalis. In sẽsa que incipit ibi sed
etiam in his agitur de bonis confiscandis ratione pu-
blice administratiõis. z in prima pte ponit. iij. dicta in sẽsa dictũ
z recep. p declaratione pzie pris vide qs not. supra de donat. inter
vir. z vxo. l. res vr. quorum aliqua hic not. per Ly. † Item not. qs
non obst. fisco instrumentum dotale nisi probet mulier ita verum
esse vt continetur in instrumento. dos enim non constituitur scri-
ptura sed numeratione realivt supra de dote cauta nõ numerata.
l. j. z priuilegium dotis non videtur datum doti confessate, sed
realiter date vt supra q potiores in pigno. ha. l. assiduis. ꝟ. ad hoc.
ibi si cuz nisi ipse fuerint ꝛc. circa secundã partẽ huius. l. qñ fit con
fiscatio pro mala administratione queritur nunquid obligatio sit
contracta ab initio administrationis vel tunc demum cum inci-
pit male administrare ita quod expediat adhuc vt bona possint cõ
fiscari quod fuerunt in bonis tpe administrationis male qs videt
vt in hac. l. z. ꝟ. de iure fisci. l. j. supra de priuilegio fin. l. si debitor. z a
simili supra de secundis nup. l. hac edictali. ꝟ. oibus. de dona. ante
nup. l. si constãte. z de pactis 2uen. l. fi. in 3ium qs ab initio susce
pte administrationis vt supra de admi. tuto. l. pro officio. de bonis
que liberis. l. cum op3. ꝟ. fi. Jaco. de ra. tenet quod in fisco atpe cul
pabilis vel dolose administrationis incipit obligatio. z tunc de-
beant esse res in bonis delictorum per hanc. l. cum si. Non obstant
dicte. ll. in 3ium allegate quia loquuntur in alijs personis q̃ fisco
cuius in hoc deterioꝛ conditio est fm eum. Pe. vero tenet q̃ ab ini
tio suscepte administratiõis oriatur obligatio. z sufficit tunc in bo
nis esse. Non ob. hec lex que dicit a tpe delicti quia retro fingit de
lictum cõmissum. naz hic est reperire duplicem obligationẽ vnam
ad agendum aliam ex mala administratione ergo ꝛc. plene notat
per Lyn. supra de actio. z obli. l. sicut. z. d. l. cum op3. ꝟ. fi. z sic est ea-
dem fisci conditio non deterioꝛ vt. d. l. pro officio. z ista putat Lyn.
veram z hanc ẽt vr sequi hic gl. z sic intelligat. d. l. j. de iure fisci. Itẽ
queritur vtrũ fiscus in bonis delinquentis habeat tacitã hypothe
cam gloss. variat sed de hoc dic vt diri supra de priuilegio fisi. l. j.

☞ Priuatus dãnatus in quo differat ab officiali curie dãnato.

QUando quis. † Ista lex facit dꝛiam in
ter priuatum hominem
z officiales curie dãnatum. Nã priuatus hõ capitali
ter condemnatus si non habeat liberos bona in totũ
applicantur fiscovt hic z. ꝟ. de penis. l. damnatorum.
fallit in pannicularibus vt. ff. e. l. diuus. aut habet liberos z tunc si fe
minas perinde est acsi non haberet vt supra e. l. de bonis. si masculos tunc aut bona suut confiscanda pro pte aut in totum. Si pp
te tunc existentia liberorum fisco non preiudicat vt. ff. eodẽ. l. j. in fi.
Si in totuz aut habet paucos liberos aut plures. si paucos dimi
dia bonorum fisco applicatur alia liberis reseruatur vt hic. Si plu
res tunc oia liberis ex mansuetudine principis reseruantur vt. ff.
e. l. vl. ꝟ. ex bonis. hic in priuato hoie. si autez est officialis curie tũc
aut nõ habet liberos z oia bona applicanr curie vt hic, aut habet
plures z nihil curie applicatur. si paucos aut mares tantum z oia
eis applicantur, aut feminas: et tũc dimidia tantũ, aut mistim ma
res z feminas et tunc dimidia ante partem datur maribus alia di-
midia diuiditur inter mares z feminas vt hic ptz. fallit in crimine
lese maie. vt hic in fi. et hereseos vt aut. gazaros. et. ꝟ. de mulierib⁹
que seruis proprijs se immiscuerunt. z de raptu virginum. l. vnica
hodie regulariter corrigitur per aut. bona damnatoꝛ. que est hic.

Bona

1 ☞ Bona damnatorum ad quem deueniant.
2 Rectores ciuitatũ summã habent poteitatẽ ex cõsuetudine ꝛc.
3 Natus bene ex supplicio non efficitur seruus pene.
4 Bona expulsoꝛ de ciuitatib⁹, ppt partialitates nõ fũt publicãda.

BOna damnatoꝝ. Ad mortem vt ptz
in coꝛ. et vide quod
ibi not. vt nulli iudicum. ꝟ. fi. vide etiam qs no. supra de
pign. ac. l. pignus. z de repudijs. l. j. ibi tertium gradus
seruata gradus z ordinis prerogatiua vt supra de legitimis here.
auc. defuncto z auc. cessante. z. ff. de inoffi. testa. l. pater. z corrigit. l.
C. op. de auc. incestas. supra de incestis nup. fo. multis modis vt i
gl. opi. tñ Al. approbat in coꝛ. z in multis locis z exponit in dicto
coꝛ. de incestis nup. eritiũ. i. relegationẽ, alia fuit opi. Rzo. qs illa
corrigat per istã quã tenet in sum. huius ti. in fi. zeã sequit gloss. ff.
de iure fisci. l. j. circa prin. sup verbo vel aduersus. l. ꝛc. Opi. Al. pla
cet Ly. hz nõ, pcedat sine violẽtia hr que est in auc. de incestis nup.
1 et ideo Pet. dicit ꝟ aut bona adimunr tacite per legẽ eo ipo qs qs
est condẽnatus: et tunc olim veniebat fiscus hodie veniũt veniẽtes
ab intestato fm formã huius auc. Aut adimunr expresse vt qz lex
punit aliquẽ in corpoze z adẽptione bonoꝝ: et tũc obtinet lex con-
traria z supra de cẽpali aud. l. nemo. vel in fozo hec vera sunt qñ fie-
bat 2fiscatio omniũ bo. Quid si pars tñ nunquid tunc illud ius
erit correctum. Pe. dicit quod non z sic non corrigitur supra ad le.
iul. de vi publica. l. ij. et dicta opini. alias intelligi debet eo casu in
quo olim bona publicabantur non autem intelligas quod bona
ciuiusibet delinquentis publicentur eo casu quo delinquens reti-
net ciuitatẽ hz glo. hic innuat qs hoc est aperte falsum fm Hy. fa-
cta eñ fuisset hec auc. vt nõ solũ corporales sed etiã pecuniarie pe-
ne modificenr vt in auc. e. ꝟ. vt aũt. Non ergo dz penarũ exacerba-
tionẽ inducere ar. ff. de le. j. l. legata inutiliter. z de adi. lega. l. legata
inutiliter. Itẽ pro declaratione huius auc. quero nunqd titulus se
quẽs z. l. ij. supra qui test. facere possunt sint corpecta per hac auc.
z in hoc varie fuerunt opin. z diri. ꝟ. d. l. ij. dic vt ibi. Item hec auc.
non videtur tenere de iure canonico vt, xxvij. q. j. si quis rapuerit z
ibi in glo. z idem etiam est de multis criminibus ex statutis ciuita
tum in quibus bona publicantur cõ ciuitatis de quo vide qs ple
ne no. p Inn. extra de foro cõpe. c. postulasti. Contra qs vr multũ
2 supra ti. priori. sed rideri posset † qs hodie cõiter rectores ciuitatuz
habẽt summã ptatem ex cõsue. pscriptiõe vel vsurpatione z qs de-
rogari põt per statutum dicto ti. priori. ꝟ. z dato etiam qs fieri non
deberet tamen factũ teneret, vt. ff. de interdic. z relega. l. relegatorũ.
ꝟ. ad tps. Dñs tñ Od. tz qs de stricto iure ciuitates nõ habẽt ius
fiscẽ z iõ etiã vbi possent bona publicari deberẽt fisco z nõ ciuitati
applicari licet de consuetudine seruetur contrarium. z ita not. per
eum. ꝟ. de bo. vacan. l. j. lib. x. Et de hoc an ciuitates habeant ius fi-
scale plene dixi. ꝟ. de is qui. vt indi. l. j. Ultimo quero de questione
quã habui de facto videlicet nunquid ad mortẽ dãnatus possit cõ
1 dere testamentum z an valeat maxime in legatis ad pias causas,
Et qs valeat in totum vr per hanc auc. q̃ admittit veniẽtes ab in-
testato excluso fisco ergo z heredes scripti qz quandiu locus est suc
2 cessioni ex testamento cessat ab intestato. vt. ff. de acqui. here. l. quã
diu. z dato qs non teneret in totũ saltẽ in pũs causis vr tenere arg.
ꝟ. de sa. san. ecc. l. pria. z saltẽ pontificali authoritate vt. ff. de pet. he
red. l. hereditas. z de dona. inter vir. z vxo. l. si spõsus. ꝟ. cũ ita. z ma
xime si in eo adesset clausula, si non valeat iure testamenti ꝛc. per
quam videntur repetita avenientibus ab intestato, vt. l. eã quã. de
fideicõ. Jn contrarium vr expressum. ff. de testa. l. eius qui. z ibi hoc
tenet glo. z pro hoc. e. ti. l. seq. a 3tio sensu. z. l. qui a latrombus. ꝟ. j.
1 z ibi in gloss. z de testa. mili. l. ex militari. z. ff. de le. iij. l. si qs quaſi. ꝟ.
penul. z hãcetiã opi. tenet glo. ꝟ. de dona. inter vir. z vxo. l. res vo-
ris. in vlti. glo. vbi etiã tenet qs testamentũ ante reatũ factũ irritat.
z pro hoc. ff. de iniusto testõ. l. si qs exheredato. ꝟ. irritũ, non ergo vi
1 denr per hãc auc. correcta illa iura qz hoc nõ dz i hac auc. qs ergo
nõ mutat statet, vt. l. precipimus. de ap. Nã ista auc. nõ est introducta
in fauoꝛẽ dãnati sed in fauoꝛẽ venientiũ ab intestato z per hoc etiã
nõ ob. opi. aliqua hic no. quez vr dicere bona nõ publicentur si da-
mnetur ad mortẽ quia hoc non esset sibi ad penam qz per hoc non
includit quod testari possit, sed solum quod fiscus excludatur per
veniẽtes ab intestato. non obstat qs dicit posse quod causa quare
damnat⁹ ad mortẽ nõ poterat olim testari iure. ff. et. C. erat ppter
ademptionẽ bonoꝝ cum eñ non haberet bona testari non pote-
rat quia non domin⁹ nõ testatur, vt in auc. ingressi. vnde hodie
cessat causa per hanc auc. qz bona non cõfiscantur videret cessare
debere effectus z per 2fiõ posset testari. Nam licz illa esset vna cau
sa propter quam non poterat testari nõ tñ illa sola sz etiã erat cau
sa quia efficiebatur seruus pene, vt. ff. de penis. l. qui vlt. vnde cum
1 remaneat adhuc ista ratio non poterit testari. z ita tz expresse glo.
in. d. l. eius qui. qs illa lex non sit correcta per hanc auc. z qs testa-
ri non possit in gloss. que incipit hodie corrigitur. Et si dicatur qs
3 illa lex qui vltimo. sit correcta † qs hodie nemo bene natus ex sup-
1 plicio seruus efficitur, vt in auc. de nup. ꝟ. qs autẽ. que est signata
sup. d. l. res vr. ꝟ. de dona. inter vir. z vxo. z incipit, sed hodie dicẽdũ
est q nõ est verũ qz illa auc. loquitur qñ aliqs dãnatur alia pena
q̃ mortis, nam in dãnato ad mortẽ remanet. l. qui vltimo, nõ coꝛ
recta per dictã auc. vt expresse no. in gl. dicte auc. sed hodie. z hodie
z hanc opi. tz Albertus papi. ꝟ. q testamentum non teneat. et ita
dicit cõsultũ fuisse per collegiũ cremoñ. z nõ obstã. testamento bo
na fuisse publicata cuiusdã dãnati q nõ reliquerat veniẽtes ab in
testato de quibus loquitur hec auc. Itẽ nõ obstat ad pdictã auc.
de man. prime. ꝟ. op3. secõ vbi dicit bona relinquit generi z legi cũ
res non delinquant qz ita debet exponi scõm eundem Albertum
generi. i. ascendentibus qz cum dicitur de genere intelligendus est
de generantibus hoc est ascẽdentibus vt. ff. de pro. ba. l. j. z qs dicit
legi intelligendum est de descendẽtibus ista enim auc. intelligenda
est si recte inspiciaꝛ in coꝛ. qs loquitur solum in descendentibus et
ascendentibus vsq̃z ad tertium gradum quibus descendentib⁹ et
ascendentibus deficientibus defertur fisco z sic posset etiam expo-
ni generi. i. ascendentibus vel descẽdentib⁹ legi. i. fisco in defectu co
rum. xvj. q. vj. c. cognouimus z. c. illud censemus z. c. ẽpo. z pro hoc
reprobat ipse dñs Albertus opi. Rzo. in summa huius ti. ꝟ. fi. vbi
dicit qs si supersunt ẽt cognati vsq̃z ad tertium gradũ qs fiscus ex
cludaꝛ z opi. dñi Alberti indubitanter credo verã qz ter. in coꝛ. vñ
hec sumitur si recte inspiciatur nihil dicit de agnatis ex latere hz so
lũ de ascendentibus z descendentibus. z ideo quidam habent ma
le in hac auc. verbum z ex latere z licet de stricto iure verum credaz
opi. predictam qs testamentum damnati ad mortem nõ teneat de
facto tamen vidi vbicunq; tales damnatos ad mortem testari et
eorum testamenta non impugnari de quo miroꝛ. item vide ad ma
teriã hui⁹ auc. qs no. ꝟ. de here. instit. l. j. ver. p declaratiõe predicto-
4 rũ. † Est ẽt notandũ q Od. tz q bona eoꝛ q expellũtur de ciuitati
bus ppter ptialitates nõ debẽt publicari p hãc auc. z qz nõ sunt
hostes vt. ff. de cap. z postli. l. hostes. z eo. ti. l. si quis in ingenuam. ꝟ. i
ciuilibus dissensionibus. sed dicit qs poterunt possideri z eis re-
uersis debent restitui ar. ff. ex qui. cau. maioꝛes. l. j. ꝟ. fina. z. l. sed z si
per pretoꝛẽ. ꝟ. fi. z ita no. per eum. ff. ex qui. cau. in pos. eatur. l. fulci-
nius. ꝟ. si quis possedit. Itẽ no. casum apertũ qs publicatis bonis
nomina intelliguntur publicata. ꝟ. titu. ij. l. si ademptis.

¶ De bonis eoꝝ qui mortẽ sibi conscisuerunt. Rubrica.

☞ Mulieri an sit licitũ se occidere ne stupretur.
Desperare nemo debet ob multitudinem peccatorum.

SUper rubrica. Vide Bzo. in sum. eo.
qs dixi supra q testa.
facere pñt. l. ij. z parchi. xxiij. q. v. de occidẽdis in fi. et
melius in fi. c. seq. vbi etiã habeẽt vtrũ clericus se irato
animo pcutiens sit excõicat⁹. † Utruz mulier se licite
possit occidere anteq̃ pati se stuprari no. e. cã z. q. c. non est nostrũ.
Qs non debeat qs desperare in aduersitatibus habes de pe. dist.
ij. inter hec. † Qs nullus debeat desperare ppter multa peccata q̃
fecerit sicut fecit iudas habeẽ de pen. dist. iij. inter hec. in ter. glo. et
per archi. Et de suspendio vide. e. dist. scelerato. vtrum qui in pa-
tientia doloris sibi abscidit aliqs membrum valeat promoueri ha
betur. xxiij. dist. maritum. per Archi.

¶ De sententiam passis. Rubrica.

☞ Inquisitor heresis an possit ad famam restituere.

SUper rubrica. Vide Bzo. in sum. eo.
et qui possint restitue-
re ad famam diri supra de his qui no. infa. super ru-
brica et de generali abolitione. l. fi. ꝟ. Sed nunquid
inqsitor hereticepzauitatis possit restituere ad famã.
z videt qs sic. xxj. dist. c. inferior. de maio. et obe. cum inferior. de re.
iur. l. nemo potest absoluere. z bene per Bof. in summa de sua ex-
cõi. ꝟ. sed quid si papa. z qz tales restituti nõ debent decipi authori
tate pretoꝛia supra de is qui veniam reta. impe. l. j. z ad hoc de sentẽ
tia excõicationis. c. cũ illorũ. circa fi. Itẽ põt post absolu. fieri cleri-
cus. xxiij. q. iij. c. ipsa pietas. j. q. vij. conuenientibus. z. iij. q. iij. beа-
tus. Jn contrariũ videt qs solus papa sicut dz de principe z sena-
tu de postu. l. j. ꝟ. de qua. z not. per Bzo. in summa eo. z vbi z apud
quem restitu. postuletur z ad hoc extra de sy. c. ex diligenti. z de sen-
tentia et re iudi. c. cum ibi notatis et hoc puto verius nisi ex
priuilegio competant. Item ad hunc titu. vide in lombarda de his
qui ad mortem sunt iudicati.

☞ Modus impetrandi gratiam ab imperatore qualis.

CUm salutatus. Canonizata est. ij. qõne
vj. precuaricatoꝛ. in fine
et vide extra de rescriptis. c. ꝟnis. libro. vj. cum ibi not.
per archi. z Jo. and. † z no. pulchrũ modum impetran-

Universidad de Deusto
Biblioteca

di gratiā ab imperatore ꝛ aliꝰ dñis, sc̄z primo salutare ꝛ reuerentiam facere, deinde offerre illū pro quo gratia petitur. op. de. l. j. co. l. generalis, alias imperialis. ꝛ supra de generali abolit. l. fi. sed ibi fuit simplex indulgētia: hec restitutio que magis operatur quasi in pristinū statum restituit vt. ff. de minoribus. l. q̄ si minor. §. restitutio. ꝛ vide de verb. signi. l. princeps. cum ibi no. Sed nunquid resurgens de morte ad vitam potestate diuina restitutus intelligatur quo ad filios ꝛ omnia alia. Bart. brix. tenet q̄s sic in questionibus suis. xliij. q. que incipit, esto quod aliquis.

Jademptis. Contrarium signatū in glos. de ali. le. l. is qui. §. plenevt in contrario not.

1 ¶ Testamentum factum a filio patre deportato an valeat ipso reuerso. ꝛ numero. j.

2 Filius qui per deportationē exiuit patriā potestatē patre restituto an redeat in eadem.

4 Restitutio principis omnia in statū pristinū reducit sicut deportatio condēnationem afficit.

5 Exōcatus ꝛ postea absolutus an censeatur ad fructus beneficiorum restitutus medio tempore perditos.

6 Pater effectus hostiū seruus filium in ptāte non potest habere.

7 Testamentū minima capitis diminutione rumpi potest.

8 Testamentus filij de bonis acquisitis per eum ante captiuitatem patris an sit validum.

9 Filius capti ab hostibus interim non est sui iuris.

10 Pater vltra mare deportatus si per principem restituatur, vtrum dicatur restitutionis filius sit in patriam potestatem redactus.

11 Bannito restituto ad que bona extendatur restitutio.

In questione. Primo ponit thema et ex themate questionē quā nō soluit sed ad aliā sibi affinē transit ꝛ illā soluit ex qua solutione prime questionis colligitur q̄s ipsius solutionis singula verba pertracta, cuiusq̄s rationē adducens. Old. literā exponere manentē. §. post testamentū. Ibi sentētia que sequitur vt in patris ꝛc. Ibi vt eorum ratio quare sit rata. Ibi publici iuris, id est tutele q̄: placuit tutelam ꝛ curā publicū munus esse vt infra. de excu. tuto. §. j. ibi Indulgentie restitutio id est restitutio que ex indulgentia. ꝓcedit. ꝛ dic ꝙ lex ista pluribꝰ modis legit. vnoꝫ vt patre existēte deportato filiꝰ fecerit testamētum de q̄ querit vtrū valeat patre reuerso. ad hanc questionē nō respondet si dm glo. sc̄z alios respōdet diuersimode nam fm Ly. ꝛ Pe. rūdet iurta themā premissum sc̄m alios respōdet variando themā ꝛ ponēdo ꝙ filiꝰ mortuus fuit ante reditum patris qui intellectus nō procedit q̄ litera dicit q̄s superuixit patre reuerso. Secūdo modo legit sc̄m Odo. vt patre iam reuerso filiꝰ mortuus fuit testatꝰ ꝛ dubitabat an testm̄ valeret q̄ filiꝰ reuertit in patriā ptātem. sunt em̄ leges dicētes q̄s ex quo semel exiuit patriā ptātem amplius nō reuertat licet cā cessauerit supra de adop. l. vlt. §. si ꝓ. ꝛ in auc. cōstitutio q de dig. §. illud. ꝛ iō dubiū erat ꝛ vtrū filius q exiuerat patriā ptātem p deportationē vt. s. e. l. in insulā. cessante deportatione ꝛ pre restituto rediret in ptātem ꝛ lex ista dicit q̄s sic, ꝛ per 2us testamentū non valet tanq̄ factū ab eo q̄ nō erat sui iuris vt. s. q̄ testa. facere pōt. l. semiū. §. j. supponeret em̄ absurdū fm Odo. si diceret q̄s imperator q leges claras pollicitus est supra de nouo. C. cōpo. §. quibꝰ tra deret hic legē impfectā querēdo ꝛ nō rūdendo ꝓterea lra clare dicit q̄s filiꝰ facit testamentū pre remanēte ꝛ ibi punctari dz fm eus. Sed fm Ly. ꝛ iste intellectus est in se verus dicit q̄s nō est de mente nec verbis huiꝰ. l. q̄ hic dicit q̄s filiꝰ deportati fecit testamentuz ꝛ loquit in pūti ꝛ dicit remanēte ꝛ nō remeato. Tertio legitur hec lex sc̄m glo. ꝛ q̄s rūdebat in lra. Nā cū dicit eū redire in ptāte per 2us dicit testamentū nō valere dictū est q̄ testamētū eius q redigit in ptāte rumpit vt instī. qui. mo. testa. infir. §. alio ꝛ iste intellectus satis placet Lyn. fm Pet. et fm alios hec lex bz tres. Primo ponit duas q̄nes. ꝛ ad primā nō rūdet fm glo. vel rūdet fm alios. ad sc̄am rūdet ꝛ rūsionē. pbat per ductionē ad absurdū. ꝛeā declarat ꝛ restringit. Sc̄o mouet tertiā q̄nem ibi q̄b ꝛc. rūdet distinguendo. Tertio concludit ad ea premissa ibi ideoq; tū ꝛc. Casus sic ponit ¶ paterfamilias habebat filiū in ptāte q pater fuit in insulam deportatus ꝛ sic filius factus sui iuris patre existēte in deportatione fecit testamentū ꝛ 3rit ꝛ plura gessit post hoc princeps patrē restituit. q̄rebat vtrū testm̄ filij valeret ꝛ an gesta p eū rata manerēt ꝛ circa has q̄nes versat 2trouersia vtrū filiꝰ reuertat in primā ptātem. Ulp. ꝛ Pau. dicebāt q̄s nō. pap. q̄s sic cuius snia placet imperatori ꝛ sc̄m eius sniam determinat q̄s filius redeat in patriā potestatē nunq̄ gesta per eū rata manerēt q: absurdū esset q̄s patre existente deportato filius necesse sit in sua nec patris ptāte hec vera si filius esset in etate perfecta. Si em̄ esset minor gesta per eū nō tenerēt quo ad eius ꝓiudiciū ꝛ. h. d. in prima parte. Secūdo dicit q̄s patre deportato datus fuit tutor filio patre restituto et reuerso nunquid cessabit ille tutor et pater suscipiet administrationem filij ꝛ dicit q̄s sic si pater est bone vite. si āt prodigus esset ꝛ vitiosus tūc nō. ¶ Ultimo cōcludit q̄s sicut deportatio afficit condemnationē sic restitutio principis oia in pristinum statū reducit. h. d. hec. l. Litera diuersimode exponit fm predictas lectur. Notabilia colligere ex lra. Et inter alia q̄ absurdū est aliq̄d esse in pendēti. Sed ȝtra hoc vī instī. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostibꝰ. ꝛ. ff. de vsufru. l. sed ꝛ si q̄s. §. interdū. Od. soluit distinguēdo inter naturā naturātē ꝛ naturā naturatā. Nature naturātī hoc est dimne nihil est i pēdēti q: oia sunt ei nuda ꝛ apta. nature naturate. i. hūane nō vt. ff. si cer. pe. l. cum ad pūs. ꝛ. l. se. licet hoc sit verū in se nihil tñ est ꝓpositū cū hic nihil agat deptāte diuina. Unde so. cōis est q̄s inspecto statu pūti nihil est in pēdenti sed futuro sic vñ pre deportat ꝛ vel ab hostibus capto statu filij non est in pendenti cōsidera to tpe presenti q: sui iuris est, sed inspecto futuro quia potest restitui vel ab hostibus redire &c esse in pendenti. ꝛ sic loquuntur cōtraria. Deinde nota q̄s tātū valet restitutio ad reparationem quantum valuit condemnatio ad corruptionem. ad hoc facit quia absolutio reddit q̄s excōicatio abstulit. xv. q. vj. c. nos sanctorum ꝛ. c. iuratos. iij. q̄. iiij. c. beatus de electio. quia diligentia ꝛ ibi in vltima glo. j. q. vij. maxime. ij. q. iij. notandum. iiij. q. j. in summa ꝛ quod di xi supra de generali aboliti. l. fin. et ꝓ hoc quia q̄s belli calumnia introduxit pacis leuitas sopiuit supra de caduc. tollē. l. vnica circa princ. ité si patronus ꝓpter heresim perdit iusꝑat. rediens ad fidem illud ꝛ alia bona recuperat vt not. d. c. maxime. ꝛ vide ad hanc materiam q̄s notatur. vj. q. vlti. iul. imperator que omnia faciunt quod bānitus restitutus recuperet omnia de quo plenius. §. dicēt. op. quod restitutio principis non reducat patrem in statum pristinum vt supra. e. l. si pr̄. l. ij. ꝛ. l. generalis. dic ꝙ ille non loquuntur de restitutiōe sed simplici indulgentia hic aut de restitutiōe. vñ cū princeps dicit restituo, ꝛ nullo alio adiūcto oia restituit vt hic fm Odo. qualiaverbum restituo. plenam habet significationem vt. ff. de vsuris. l. videamus. §. in fauiana. ꝛ de mino. l. q̄ si minor. §. restitutio. Si aūt vtitur verbo restituo, cum adiuncto vt quia dicit restituo te ad honores vel ad tertiam partem bonorum: tunc verbum restituo restringitur ad ea solum que sunt expressa vt supra. e. l. si de bitor. ꝛ ar. ff. de mdi. l. si pretor. aut dicit indulgemus simplr et sine aliquo adiuncto ꝛ tunc solum pena ꝛ remittit vt. d. l. generalis als imperialis supra. e. ꝛ de generali aboli. l. fi. aut cum adiūctore: tunc fm adiunctū debet restringi ꝛ intelligi vt supra. e. l. tutor. ꝛ. l. si pater. Archi. vero tenet ꝙ simplr restitutus ꝓ principem vel papā nō vī ad honores vel beneficia ecclesiastica restitutus nisi hoc exprimatur ꝛ quod restitutus ad honores hoc expresso non videtur restitutus ad bona nisi dicatur vt supra. e. l. ij. ꝛ ita not. per eum. d. c. ꝙ⁹. de rescriptis lib. vi. ¶ Sed nunqd excōicatus ꝛ postea absolutus videtur restitutus ad fructus beneficiorum quos medio tpe perdidit? dic vt no. extra de ap. c. pastoralis. in vlt. glos. l. di. contumaces ꝛ. ꝛc. di. clericus victum. vtrum ad famā ꝛ actus legitimos dic vt plene not. ꝓ Archi. extra de snia excōis. c. decernimus. li. vj. item op. hic &: si pater est prodigus vel vitiosus q̄s tutor remanet ꝛ sic filius in ptāte patris existens est sub tutore cōtra in institu. de tutelis. §. j. ꝛ supra de cura. furio. l. fi. in prin. fm glos. ꝛ Azo. hic est speciale sed non assignat rationes ꝓ specialitatis. dici potest quod sicut imperator intendit per restitutionem patri ꝓuidere: ita ꝛ filio q: restitutio esse debet sine alterius ꝓiudicio vt. d. c. ꝙ⁹. de rescrip. li. vj. Od. dicit q̄ quādo pater est ꝓdigus vel vitiosus q̄ filius non reuertitur sub eius potestate: ꝛ ideo tutor remanet, sed si hoc est ver tunc pater nō restituitur in integrū. nā prodigalitas rerum vel vitiorum impr̄obitas nō est causa soluende patrie potestatis vnde sicut nulla deportatiōe interueniente filiꝰ esset in eius potestate sed rerum administratio non esset sibi concedenda: sic &: deportatione intercedente et restitutione facta reuertitur sub patria potestate sed tutor remanet. pe. stat in solutione glos. ꝛ quod. ll. cō trarie loquuntur quando filius a prin. non potest habere sed si data est patre existēte deportato remanet tutor? si pater est vitiosus quia multa impediunt contrahenda que non diriminnt iam facta vt. ff. de is qui sunt sui vel alieni iuris. l. patre furio. item op. quod licet pater sit vitiosus filio tamen videri debet bonestus et bonus vt. ff. de obsequiis. l. liber. dic quod illud verus est quo ad obsequiū ꝓstandum secus quo ad administrationem vt hic sc̄m Odo. ité obstat. ff. de tute. l. muto. §. penul. sed aliud in filio capti ab hostibꝰ vt ibi: aliud in filio deportati, vt hic. sed que est ratio diuersitatis cū vtroq; casu filius afficiatur sui iuris vt. d. §. pen. ¶ quia cum pater efficiatur seruus hostium non potest filium habere in potestate vt ff. de adult. l. fic euēiet: dic quod hoc operatur fictio postliminij que locum non habet in deportato sed capto ꝓpter quam fictionem non dicitur filius plene liberatus vt. ff. de suis ꝛ legitimis heredibus. l. si pater. spes ergo postliminij illud operatur. sed quare nō licet sic sperare in deportato? respondeo quia magis est rationabilis spes ab hostibus captum redire ꝙ deportatum restitui quia restitutio est ex gratia: et ideo non verosimilis sicut liberatio ab hostibus

hostibus que potest multis casibus contingere. ar. ad hoc. ff. de le. j. l. apud iul. ¶ fi. in fi. item op. supra de bonis que libe. l. cū ops. so vt in gl. vel dic ꝙ nō est per oia idē in patre ꝛ tutore: q: nō est eadē ratio. Querit glo. quid erit de testamēto filij, ꝛ recitat tres opi. prima est Ly. q̄s valeat ex generalitate huius. l. ibi, ita demū ꝛc. Bul. ꝛ Jo. hoc nō approbāt: q: litera dicit, gesta, ꝛ ꝑba. gesserūt, ad ius
7 testandi non pertinet, vt. ff. de verb. sig. l. verba. ¶ Item q: testamētum rumpitur etiā minima capitis diminutione testatoris, vt isti tur. quib. mo. testa. infirmen. §. alius. sed iste filiꝰ redeūdo in patriā ptārem capite minuitur: ergo ꝛc. vt instī. de capi. diminutione. §. j. Azo distinguit: aut filiꝰ viuit tpe reuersiōis ꝑris: ꝛ tūc est ꝑa snia Bul. quo ad casum huiꝰ legis: ꝛ ideo dicit q̄dā ꝙ satis rūdet in lra ad questionē q: ex quo filius reuerti dicitur in potestate patris satis concluditur testamentū non valere ꝓpter capitis diminutionem. ꝛ idem videtur in testamento capti ab hostibus et reuersi: cum eadem ratio videatur. glos. tū tenet contrariū, vt in filio capti non valeat testamentum indistincte ꝓpter fictiones postliminij: quia fingitur retro in ciuitate fuisse ꝛ filiū i potestate, vt. ff. de testamen. l. qui in patris. et supra qui testa. facere possunt. l. fenium. §. j. Dy. in dicta. l. verba contra rerunt. de verbo. sig. tenet in filio de portati, ꝙ si pater restituatur et reuertatur eo viuo, ꝙ testamentū rumpitur: quia filius decedit non sui iuris, vt dictum est. secus si filio mortuo pater reuertatur: q: tunc tenet testamentū: cū filius sui iuris decesserit. In filio autem capti ab hostibus indistincte tenet rumpi testamentum: quia fingitur semper in ciuitate fuisse: et sic filius nullo tempore inuenitur sui iuris fuisse, sed in deportato non est aliqua fictio: et ideo aliud est i filio deportati: ꝛ aliud in filio ab hostibus capti, ꝛ ꝓ hoc. ff. de. l. be. ꝛ posthu. l. gallus. §. quid si tñ ꝛ. §. quid si apud hostes. de inius. rupto et irrito testamē. l. si quis exheredato. §. fi pater. ꝛ. l. si patronus. Dy. ꝛ ꝓ hoc bene facit: q: iure postliminij omnia iura ciuitatis in suspenso retinētur, non ab rumpuntur. i. in totū tolluntur, vt. ff. de here. instī. l. illa institutio. §. fi. Sed Pe. distinguit: aut reuertitur pater ab hostibꝰ filio viuo
8 ꝛ tunc non valet testamentū, vt. d. §. alio. instī. qui. mo. te. infir. Aut reuertitur filio mortuo: ꝛ tunc aut queritur ꝑ vtrum testamentū ualeat de bonis acquisitis a filio ante captiuitatē patris: ꝛ tunc plenum est ꝙ non valet, vt ꝑte factus de rebus alienis, vt in aut. ingressi. ꝛ sic intelligitur. ff. de cap. ꝛ postli. reuer. l. q̄ si filius. Si autē queritur de bonis questis post capt. tunc valet testamentū. quod sic ꝓbat ipse Pet. valde subtiliter: Jstud testamentū non potest rumpi nisi fictione postliminij: sed omnis fictio duo habet extrema: vnum circa rem, aliud circa tempus, cum ergo pater reuertitur et non inuenit dūm rerū interim quesitarū vnq̄ penes se fuisse nō potest illud habere per illud extremus q̄s est circa rem: et sic cum deficiat vnum extremorū fictio nihil operatur: q̄s sic ꝓbaturres legata non est legatarij ante aditam hereditatem vulneratur seruus hereditarius legatus: postea heres adit hereditatem: nunquid teneatur mihi cedere act̄. et ita fingatur mihi ius quesitum. dicitur ꝙ sic: q: hic fictio habet duo extrema. Sed si ille seruus ante aditā hereditatē est interfectus, deinde heres adit: nunqd cederur vel cō petet mihi aliqua actio? dz ꝙ nō: quia hoc non potest esse nisi per fictionē. sed hic deficit vnū extremorū. §. res: nulla potest fictio operari, sed remanet heredi act̄. l. aquil. vt. ff. ad. l. aquil. l. hunc scripturē, in prin. sic in ꝓposito cum ponamus filium testatum et res tales in dominium heredis transtulisse non est ponere dominū rerū circa quod fictio operetur, ꝑterea dicit ipse Pet. esse casum. ff. de suis ꝛ legiti. hered. l. pen. sed ꝙ ibi debet esse in litera dicit em̄ duas lineas litere ibi extractas fore vitio scriptoris vel aliter quelinee hoc dicebant, ꝛ bene: ꝛ ideo non debuerunt extrahi. fm eus. sed illa verba que hoc dicaut ibi in libris cōiter non habentur imo fm cōmunē literā illa lex est contra Pe. ratio tamē precedēs multum
9 vrget ꝓ eo. Sed Odo, indistincte dicit testamentū nō valere: ¶ qa filiꝰ capti ab hostibꝰ nō est sui iuris interim. sed dictus est supra ꝙ veritate ispecta ꝛ statu ꝑsenti est sui iuris, vt ꝓbat. ff. de li. ꝛ post hu. l. parem. q: cum pater efficiatur seruus hostiū nō potest filius esse in potestate, vt dictum est. Ly. dicit ꝙ qui de hoc non dubitat parum mouit: sed sub dubio forte tenet ꝙ testamentus non valeat non illa ratione quia filius non fit interiꝫ sui iuris, sed q: ꝓpter spem postliminij status eius est incert? ꝛ dubius: ꝛ ideo testari nō potest, vt. ff. de le. iij. l. j. de testa. l. de statu. Sed Pe. intelligit ꝙ ibi
10 testatus de bo. pa. vel acquisitis ante captiuitatem. Querit gl. ¶ si pater esset deportatus vltra mare deinde restituatur per principē vtrum statim die restitu. sit filius redactus in pa. potestatem an demum die reuersionis in patriam. Jaco. tenet, ꝛ bene, ꝙ die restitu. quia contrariorum eadem est disciplina, ꝛ quia nihil tam naturale ꝛc. Quarto querit si filiꝰ fecit testamentū patre deportato ꝛ moriatur ante patris restitutionē in quo valet testm̄. glos. tenet ꝙ in omnibus bonis pertinentibus ad filium sine iure peculij castrensis, sine aduentitij saluo iure vsusfru. patris. vt. §. de bo. ma. l. ij. Sz glos. intelligit de bonis aduentitijs quesitis ante deportationem forte procedit, sed non videtur ꝙ aliquis vsusfru. sic patris: q: bona reperiuntur in dominio alterius tempore reuersionis nisi dictamus ꝙ pater deportatus retineat vsumfru. in bo. filij quo ad alimen. que ibi in ludunt. vt. ff. de ali. le. l. is cui. de bis q̄ ꝓ nō scrip. ha. l. in metallum. ꝛ illa habeat reuersus, fm quosdam. sed si hoc verū est in subditum haberet. i. cuꝫ non haberet alimenta aliunde. si autem glos. intelligat de bonis post depo. quesitis nullꝰ viusfr. debetur patri: quia sicut dixi dñium rerum inuenit apud heredem filij: nec aliqua fictio in deportato locū habet. vide sicut in his que gessit filius contrahendo legitime fecit, ꝛ valent: sic ꝛ ea que dispo
11 suit in testamento si mortuus est tpe quo erat sui iuris. Lyn. hic. ¶ Queritur etiam si bannitus restituatur, vtrum restitutio se extendat ad bona ꝛiura deperdita tpe quo fuit in banno. de quo dic vt dixi. §. de hereti. aut hē. idem de nestorianis. signata iuper. l. cognouimus. Est etiam notandum ꝙ damnatus in opus metalli, vel in vinculis vsq; ad certum tempus, finito tempore ipso iure sine alia restitutione recuperat priſtinuꝫ statum. §. qui nō possunt ad libertatem peruenire. l. j. est etiam notanda glo. que est §. ad legem fla. de pla. l. j. que dicit in criminalibus tantum operari condemnationem cum solutione q̄ tum sententiam absolutoriam. Ultimo nota. xlj. questionem Py. que incipit, cum quidam a preside prouincie. vbi dicit ꝙ si deportato in deportatione erūte debitores ipsius a fisco exacti sunt: postea restituantur a principe, notandum ꝙ domino deportato vasalli sunt ab eo ꝛ eius potestate liberati. in vsibus feudorum, hic finitur lex conradi et incipiunt consuetudines regni. c. j. ꝛ ibi nota, ꝛc. ¶ Pro fine huius. l. ꝛ operis epilogo seu epiliogiogratias agamus domino ꝛ beate virgini matri eius, ac toti curie celesti, quorum gratia et admiratio mediante consummationem recepit in festo Joannis baptiste. M. cc. lxxiij. de quo scriptum est in euangelio, ꝙ nō surrexit maior eo inter natos mulierum, qui tamē in celis erat minor, erat eo maior. sic de isto lib. loquar ꝙ si mediante gratia diuina, que aliquando reuelat minimis q̄s sapientibus ꝛ prudentibus occultat. xl. di. esto subiectus, in aliquibus excelerat aliquorum antiquorū opera minora tamen est omnibus, tum ex reuerentia quam omnibus offert ꝓpter sui paruam authoritatem authoris: tum quia subijcitur correctioni charitatiue, non captatoūe vel luxuriose cuiuslibet melioris scientis, iuxta cōilium. l. claudius felix. ff. qui po. in pig. ha. Suscipite igitur adnocati ꝛ studiosi queso opus ꝑsens indignatione ꝛ contemptu, verbi gratia ꝛ contemplatione affectuose compositum nō attenta compositoris modica authoritate. Non enim q̄s dicat, sed quid dicatur attendi debet, fm Senecam. ꝛ no. ix. dist. c. ego. Sed eorum attenta maxima authoritate ex quorum sententijs ꝛ opinionibus est contextum qui vere inter omnes mundi in hac scientia precipue fuere precipui ꝛ arma defensionis sicut veritatis amici contra emulos ꝛ detractores precor assumite sicut spero in his in quib⁹ continet veritatem, ꝛ vbi correctiōe indiget corrigite sicut placet Deo.

Inder quaterniorum.

aa bb cc dd ee ff gg hh ij kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt vv xx yy zz 33
AA BB CC. Omnes sunt quaternione, dēpto CC ternione.

¶ Commentaria excellētissimi vtriusq; iuris monarche domini Alberici de rosate Bergomen. super secūda parte Codicis. cum additionibus, summarijs, ꝛ numeris expliciunt feliciter Lugduni apud Thomam Bertheau.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca